flacara

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

anul XXXVI
40 (1 685)
2 octombrie
1987

Anchetă Flacăra

„Creșterea limbii românești ș-a patriei cinstire"

Paginile 14 și 15

Campania — această superbă stare de spirit!

Era o după-amiază de toamnă ca un țipăt dureros. Soarele ardea ca în miezul verii, pămîntul uscat suna ca un tingir de alamă sub copitele cailor și sub rafurile căruțelor. La I.A.S. Albești, pe cărămida încinsă a Dobrogei, vara continua să asuprească. Cîțiva oameni trudeau la pătule, la grajduri și în preajma unor mașini agricole care trebuiau să plece în cîmp. În tot sediul întreprinderii agricole nu erau decît două femei. O secretară în preajma unui telefon și inginera Adela Simule, revenită din cîmp pentru a pune ordine în activitatea muncitorilor. I-a trimis pe unii la masa de prînz, pe alții să aprovizioneze mai repede tractoarele, a controlat ferma zootehnică și a intrat în birou ca să-și ia medicamentele. Tăcută, aspră, hotărîtă, inginera Simule avea pe față expresia durerilor care o încercau în acele clipe. Se vedea limpede că face eforturi să meargă, să împartă oamenii, chiar să vorbească. Mi-am cerut scuze pentru deranj și m-am retras cu discreție, încercînd să aflu cîte ceva despre acel loc și despre oamenii care-l muncesc. Și cea mai mare surpriză a venit de la faptul că un țăran spunea cu mîndrie că, în această vară, la Albești, au ieșit 8 900 de kilograme de orz la hectar, ceea ce reprezintă o performanță care le dă dreptul să spere la titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare. Am încercat să revin la I.A.S., dar inginera Simule, în ciuda durerilor sale, plecase în cîmp la culesul porumbului. Întîi m-a surprins puterea unei femei de a trece peste suferințele ei pentru a vedea de treburile pămîntului, dar mai apoi mi-am adus aminte de ceilalți țărani pe care i-am cunoscut. Nici unul nu-și lăsa grîul să se scuture pentru că îl durea o măsea, nu părăsea fînul pe cîmp pentru că se simte stresat sau îl durea în gît, nu își lăsa vițele nehrănite pentru că era copleșit de melancolie. Războiul pămîntului nu se împiedică de o durere de cap și la oamenii adevărați nici de afecțiuni mai grave. Și am plecat fără a mai avea nevoie de o explicație legată de isprava care este recolta de orz de la Albești, județul Constanța.

CORNEL NISTORESCU

Reportaje în paginile 4 și 5

Istoria la timpul prezent

Carte de reportaje dedicată Conferinței Naționale a partidului

Arad — orașul din pridvorul Apusenilor

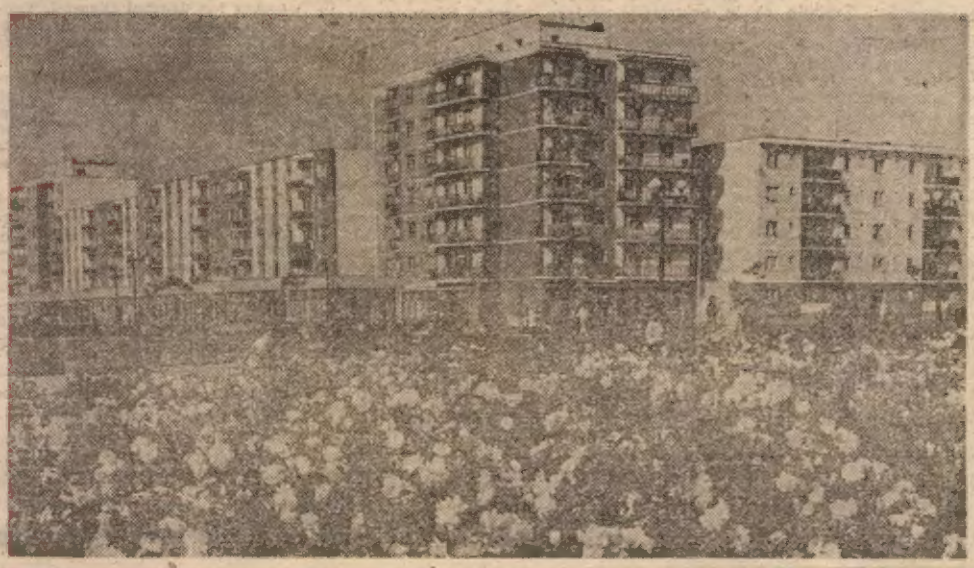

Istoria unuia din cele mai bogate județe ale țării e plină de fapte de glorie. Sînt străzi în Arad unde fiecare clădire are o poveste legată de marile clipe din istoria neamului. După cum, sînt locuri în orașul acesta și în județul care îi poartă numele, unde istoria se trăiește la timpul prezent, la cele mai înalte cote. Întreprinderi vechi, de renume, cu o bogată tradiție tehnică și revoluționară sînt puncte de reper în economia orașului și firme de prestigiu în schimburile comerciale dintre România și alte țări ale lumii. Aradul a dat țării mari personalități culturale și științifice și, pe lîngă acestea, a dat mari personalități ale muncii. În acest județ există o mulțime de oameni și întreprinderi distinse cu înalte titluri ale muncii și tot aici trăiesc marii campioni ai agriculturii, cooperative distinse cu mai multe titluri de Erou al Noii Revoluții Agrare. Aradul a fost totdeauna între primele județe ale țării și poziția aceasta s-a născut dintr-o ambiție devenită deja un fapt de natura obișnuinței. Arădenii au fost oameni gospodari, iubitori de bogăție născută din muncă, harnici și buni patrioți. Bucuriile lor trăite discret le-au dat o siguranță în fiecare gest, curaj și mîndrie și aceasta a făcut ca de-a lungul anilor Aradul să nu însemne numai un loc și un teritoriu, ci și denumirea unei stări de spirit. Din ea s-au născut marile victorii ale zilei de azi, întreprinderi unicat, firme de prestigiu, unități economice și culturale de importanță majoră, colective de oameni ai muncii recunoscute în țară și în străinătate pentru pricepere, seriozitate și, nu în cele din urmă, dragoste pentru locul lor de viață. Aradul e o stare de spirit și un spațiu al marilor împliniri care, în ceasurile de referință, își sporesc semnificația prin fapte de muncă pilduitoare care dau măsura frumuseții oamenilor.

Reportaje în paginile 6 și 7

Biblio[illegible]teca
TIRGU-MURES

Exportul — prioritate a priorităților

„Atenție! Rugăm onorați contractele"!

Întreprinderea Relaxa Mizil face parte din Centrala Planificării Lemnului a Ministerului Industriei Lemnului și Materialelor de Construcții. Produce saltele Relaxa, mobilier de camping, miezuri elastice din arcuri, care se livrează ca atare sau sînt o parte componentă a saltelelor, și mobilă tapițată — canapele și fotolii. Întreaga producție a întreprinderii este destinată exportului — export direct în proporție de aproximativ 65 la sută, restul fiind export indirect. Întreprinderea face export din anul 1974, semn că aici de multă vreme se lucrează la un înalt nivel calitativ. Produsele întreprinderii mizilene sînt exportate în R.F.G., Belgia, Olanda, Austria, Elveția, U.R.S.S. Mizilenii întrețin relații cu multe firme. Numai în R.F.G., de exemplu, se lucrează cu 5—6 firme odată. Îndeosebi în ultimii trei ani, valoarea producției de export a crescut în mod deosebit. La export, în primul semestru al anului, s-a înregistrat o depășire a producției planificate cu 8 la sută. Și în luna august a fost menținut acest ritm de depășire. Lucrurile stau după cum se vede bine. Pe centrală, Relaxa Mizil ocupă la acest capitol locul II. Și între întreprinderile din județul Prahova este situată pe loc fruntaș.

Și, totuși, într-o discuție cu directorul comercial al întreprinderii, inginerul Petre Tașcă, răzbat unele accente de îngrijorare.

— Rezultatele bune de pînă acum, spune Petre Tașcă, s-au datorat faptului că firma noastră de export ne-a asigurat contractele necesare. Realizarea și depășirea planului la export pe primul semestru, cît și menținerea ritmului de depășire în lunile din urmă au fost posibile pentru că am folosit materialele aferente producției atît a semestrului I cît și a semestrului II. În ceea ce privește aprovizionarea cu principalele materiale, cotele alocate și mai ales cantitățile primite au fost sub necesarul de plan. Am cam ajuns la limită și este nevoie ca furnizorii noștri să-și onoreze obligațiile contractuale.

Într-adevăr, un tabel cu situația aprovizionării principalelor materiale necesare producției ilustrează această realitate. Iată, în procente, la principalele materiale, față de necesarul de plan pe întreg anul, cotele alocate, prima cifră, și cantitățile primite în primele 8 luni, a doua cifră. Poliuretan — 66,36 ; Adezivi de lipit — 55,41 ; Folii de polietilenă 57,62 ; Carton ondulat în 5 straturi — 43,57 ; Carton mucava — 35,27 ; Sîrmă oțel arc — 85,43. După cum se constată, s-a reușit față de cotele alocate o suplimentare la capitolele folii de polietilenă și carton ondulat. Față de necesarul de plan, cantitățile primite sînt mult sub necesar. S-a ajuns cumva la fundul sacului ?

— Am sesizat situația în care ne aflăm, greutățile pe care le avem la ora aceasta în aprovizionarea cu anumite materiale. N-am primit un răspuns, o soluție. Noi mergem bine și asta s-ar putea să creeze o stare de liniște. Afară de asta, e necesar să se respecte cotele de materiale alocate, să ne fie livrate de către furnizori în timp util. Este o obligație contractuală, contăm pe onorarea comenzilor. Dacă la intern, să spunem, ar mai putea fi invocate anumite motive care să scuze nelivrările la timp, în relațiile cu partenerii externi acestea nu mai sînt luate în considerare.

— Cum se derulează relațiile cu partenerii externi ?

— Derularea exportului se face pe baza dispoziției de livrare date prin telex de către parteneri sau de către întreprinderea noastră de comerț. Livrarea trebuie făcută la date fixe. Nerespectarea datei atrage automat anularea dispoziției de livrare, urmată de penalizări. Situația este extrem de neplăcută și trebuie evitată. Ea poate aduce după sine periclitarea viitoarelor comenzi. Atît cererea cît și concurența sînt mari. O poziție cîștigată în timp nu trebuie pierdută. Planul, obligațiile noastre contractuale le putem îndeplini. Avem capacitatea necesară, oameni cu experiență, utilaje moderne.

— Pentru a nu se ajunge în situația neonorării unor contracte, firma de comerț exterior nu poate reglementa într-un fel situația ?

— Cînd făceam parte din aceeași centrală ne întrebau : Puteți onora comanda, mai încheiem contracte, aveți materialele necesare ? Contractau și în funcție de părerea noastră. Acum nu mai facem parte din aceeași centrală. Ea are planul ei și contractează la nivelul acestuia sau chiar mai mult. E o situație ideală să ai planul acoperit cu contracte, lucru care ni s-a întîmplat și nouă și am putut lucra din plin. Acum cred că a venit momentul să fim ajutați în aprovizionarea cu anumite materiale, cu o livrare ritmică a acestora.

— Cine vă sînt furnizorii ?

— Fabrica de mase plastice Buzău pentru folia de polietilenă. Ea primește granulele de la Brazi. Le ambalează și le exportă ca materie primă. Are sarcini de export și le pune pe acestea pe primul plan. Așa e și firesc. Noi primim folie numai după ce fabrica și-a îndeplinit planul la export. Là fel cu fabrica de cartoane de la Boldești, — Scăieni, cu Combinatul de sîrmă de la Cîmpia Turzii care ne livrează sîrma pentru arcuri, cu Spumotim Timișoara care ne livrează poliuretanul din producția internă. E drept, fiecare este tentat să se gîndească întîi la ale lui. Recunosc, asta facem și noi acum, însă dintr-un calcul de rentabilitate, cred că se poate ușor afla ce e mai rentabil, de exemplu, să exportăm granule de poliester sau folie de polietilenă înglobată în saltele Relaxa ; țagle și sîrmă sau arcuri înglobate în aceleași saltele. Deci, apelul nostru către furnizorii de materie primă este următorul : Vă rugăm, onorați contractele conform legilor în vigoare !

Drept care transcriem și noi această rugăminte.

OPREA GEORGESCU ■

„O poziție cîștigată nu trebuie pierdută"

E fantastic baletul mîinilor care țes la război un covor! Degetele mîngîie grațios firele ca pe coardele unei harpe, ca deodată să izbucnească fulgerător făcînd un nod, pentru ca apoi să redevină parcă lenese într-un tempo romantic, urmat iar-și iar de viteza prestidigitatorului pe care nici nu-l poți urmări în mișcări. Trebuie să le privești pe Sinica Jutariu și pe Elena Iurian pentru a înțelege că împreună cu firele de lînă împletesc și un fir de artă, și un fir de suflet. Sub ochii noștri se țes arabescurile covoarelor persane care ulmesc America și Italia. Au învățat meseria de la Rafina Popa, demult pensionată, într-un atelier cu 2 războaie ce atingeau tavanul. Acum, la etajul III al unei clădiri noi, într-o hală luminoasă, la 30 de războaie rînduite după legile industriale ale unui flux tehnologic, 60 de lucrătoare de la cooperativa „Arta Sibiului" fac țesătorie manuală cu atribuitele eficienței economice. În altă secție, tot din războaiele gherghef, pornesc să străbată geografia planetei covoare împletite manual, cu motive folclorice românești, splendid colorate, „nepoatele" bătrînelor și solicitatelor scoarțe ardelenești.

„Sibiul era renumit prin priceperea meseriașilor săi. Sîntem obligați să ducem tradiția mai departe! — ne spune Nicolae Spătar, președintele Uniunii Județene a Cooperativelor Meșteșugărești. Am căutat să facem astfel ca meseriașii să găsească în rețeaua cooperației cadrul organizatoric care să le pună în valoare calitățile. Am alăturat priceperii lor moștenite de la vechii meșteșugari utilaje și tehnologii moderne". Cooperație înseamnă mică industrie. Dar cînd în județul Sibiu, peste 13 mii de lucrători muncesc cu productivitate aproape de 2 ori mai mare ca acum 20 de ani în 600 de secții ale celor 16 cooperative, cînd se produc anual peste 1,5 miliarde lei, cînd totul este rentabil și dotarea tehnică la zi, parcă ești tentat să rostești cuvîntul mare industrie. Principalul atribut al activității rețelei de cooperative din județul Sibiu este paleta largă de produse, diversitatea de prestații ce se efectuează către populație. Atelierele cooperativei nu se sfiesc să producă subansamble pentru marea uzină „Independența". Lanțurile cu role și boltușele combinelor ies pe poarta modestă a cooperativei „Tehnica Nouă", după cum șarnirurile și inelele amortizoarelor de Dacie își au sediul la „Progresul". Se confecționează haine, taloare, tricotaje după ultima modă, cu desfacere la export, se țes stofe manual, artizanatul cel mai divers e la el acasă, undițele au un design așa de frumos încît cauți pe ele eticheta unor firme de răsunet și, de fapt, găsești emblema cooperației. se trece de la jucării, nu numai frumos colorate dar și cu teme logice, la rechizite și la confecții din piele cu pretenționase și aspectuoase broderii de mînă. gen șerpar: cordon, se repară frigidere, radiouri, televizoare, iar dacă omul vrea să-și facă o casă, cooperativa „Prestarea" i-o execută cu forțele ei de la proiect la instalații și finisaje. S-a căutat să se păstreze de la micul meseriaș talentul de a fi bun gospodar, de a transforma prin pricepere materiale modeste în lucruri cu valoare importantă. — „Folosim resursele locale și reutilizăm deșeurile întreprinderilor mari, ne demonstrează la fața locului președintele Nicolae Spătar. Din resturile de piele și PVC ale fabricilor din Sibiu, Mediaș, Agnita, confecționăm genți, poșete, încălțăminte pentru copii, portochelari, brelocuri. Din 400—500 tone de cioburi am făcut vaze, scrumiere artizanale ce se vînd în S.U.A., ba chiar am devenit singurii producători de sifoane de sticlă din țară". Ceva s-a lăsat totuși deoparte din moștenirea vechilor bresle: scara mică a muncii lor, amploarea redusă a lucrărilor. Meșteșugarii cooperatori ai anului 1987 nu s-au mai mulțumit doar cu mistria celebrilor zidari, au privit mai sus fără complexe și au început să manevreze și macaraua sau betoniera. Au reușit să construiască magazinul universal „Transilvania" din Mediaș, al doilea ca mărime din județ. Cele 3 etaje de beton și sticlă, arhitectonica modernă și îndrăzneață, finisajele rafinate cu lambriuri și ornamentații moderne fac din supermagazinul mediașean o bijuterie de construcție. Cooperativa „Prestarea", prin strănepotii zidarilor și dulgherilor de acum mai bine de 200 de ani, rivalizează cu marile antreprize de construcții. La cooperativa „Meșteșugarul" din Mediaș se execută un lot de mese rabatabile pentru U.R.S.S., demontabile pentru Franța, mese TV cu destinația S.U.A. și mese de hol ce vor lua drumul Olandei. Timplarul Andrei Birton, de 30 de ani aici, a „furat" meserie de la bătrînul meșter Pall, l-a inițiat în tainele ei pe fostul ucenic Dan Nicolae, care avînd acum și el 20 de ani vechime, este „profesorul" adolescentului Erhard Weingartner. Ștafeta meseriei este mereu caldă, se predă din mînă în mînă.

— Eram doar 4 într-o gură veche și aveam bătături în palmă ca lemnul de la ferăstrău, rindea și tamponul de lăcuit — ne spune. Azi, în cele 4 hale, zumzăie ferăstrăul circular cu avans mecanic, mașina de șlefuit cu 2 cilindri, dispozitivul de turnat lac și alte utilaje românești, perfecționate. La sfîrșit, cînd harul și arta pun mîna pe dalta fină și traforaj, răsar și incrustațiile și sculpturile mobilei. Meseria e brățară de aur! În județul Sibiu ea este o zestre care nu s-a pierdut, ba din contră, i s-au sporit zestrele !

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Se împlineşte un vis al moţilor:

Calea ferată Deva — Brad

Omul din faţa mea, inginerul Cornel Baicu, şef de schimb în cadrul R.C.M.-Deva (Regulatorul de circulaţie şi mişcare) a rămas cîteva clipe pe gînduri. Recunoaşte că, într-adevăr, aşa trebuia să facă, adică să-l ia, în aceeaşi zi, de inaugurare a căii ferate Deva-Arad, şi pe tatăl său, Petru Baicu, acum pensionar, care, între anii 1941—1942, apoi ceva mai tîrziu, după terminarea războiului, a lucrat la calea ferată mai sus amintită. Şi mai recunoaşte că pentru tatăl său ar fi fost o mare surpriză, inclusiv o plăcere, iar pentru el, pentru inginerul Cornel Baicu ar fi fost, fără doar şi poate, o zi frumoasă, o zi de neuitat. Aşa a început dialogul şi documentarea noastră despre una din realizările de ultimă oră a constructorilor din cadrul Şantierului 34 al Antreprizei de Construcţii Căi-Ferate, Regionala C.F.R.-Timişoara, linia ferată Deva-Brad. În fapt, linia în cauză are o anume istorie a ei. Începută încă din perioada interbelică, a fost abandonată datorită dificultăţilor unui teren foarte accidentat. S-a lucrat în mai multe puncte deodată, la viaducte, tuneluri, curbe etc. A fost reluată în timpul războiului, dar vremurile erau potrivnice unor lucrări de mare anvergură. S-a mai încercat o dată, dar s-a constatat că, în afara capetelor, Deva-Stoeneasa şi Brad-Dealul Fetii, totul s-a dus, cum se zice, de rîpă. A rămas în picioare, frumos ca o faţadă de templu roman, viaductul de la Vălişoara, o localitate aflată cam la jumătatea distanţei dintre Deva şi Brad. Înalt, suplu, patinat de vreme, viaductul integrat pe deplin în peisaj, face trecerea peste pîrîul Căian, care vine dinspre Băiţa, ba chiar şi de mai de sus, dinspre munţii Zărandului. Lucrările, ca să revin la problema reportajului nostru, au fost reluate acum cîţiva ani şi au fost în mare parte încheiate în data de 1 iulie, cînd a fost dată în folosinţă noua linie. Dar ce înseamnă, practic, această nouă linie ? ! Înainte vreme, un drum, pe calea ferată, între Deva-Brad însemna Deva-Arad-Sîntana-Brad, adică un tren care făcea pînă la Brad aproximativ trei zile. Un tren

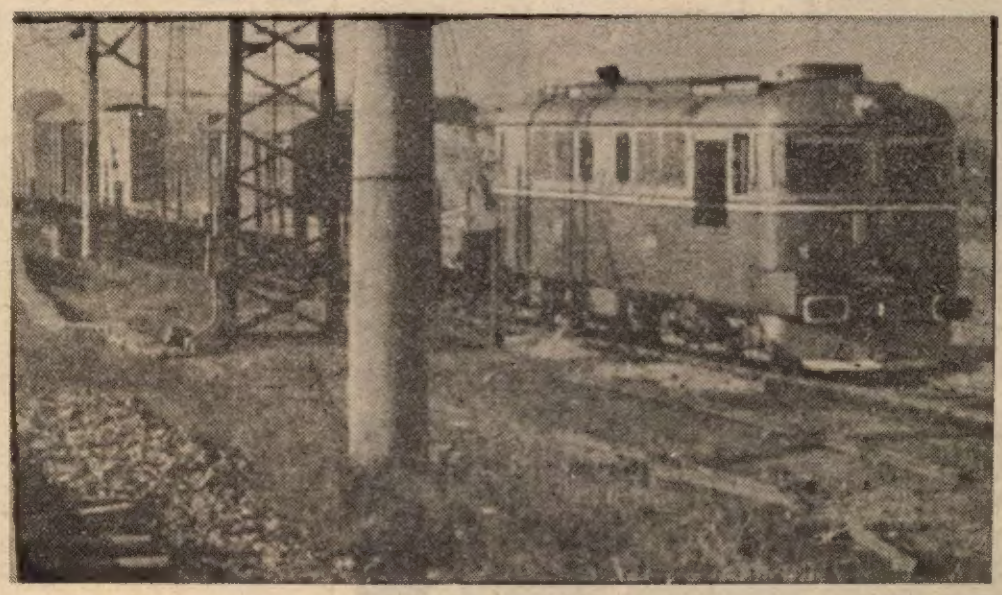

de marfă, firesc, întrucît călătorii au folosit şi folosesc în continuare pe o distanţă de aproximativ 40 de kilometri, autobuzul. De ce în continuare ? Pentru că, deocamdată, linia este folosită numai de trenurile de marfă. Este vorba de trenurile 27 345, care se formează în staţia Simeria-Triaj şi care pleacă seara spre Brad, de unde se întorc a doua zi, dimineaţa, cu numărul 27 346. Atît deocamdată, doar două trenuri, de numai 500 de tone. Puţin, sigur că da, dar linia este abia la început şi mai sînt încă o sumedenie de lucruri de făcut. Consolidări, betonări, amenajări, îmbunătăţiri, întreţineri, remedieri. Cu alte cuvinte, se lucrează în continuare, cu pricepere, cu responsabilitate, cu îndîrjire chiar. Noua linie nu este doar o ambiţie, un moft al constructorilor, ci s-a impus, din punct de vedere economic, încă de-acum cîteva decenii. Şi mai este, desigur, un vis al tuturor moţilor din Ţara Zărandului, de-a se lega de lume şi prin această cale. Este bun autobuzul, sînt bune maşinile personale, dar trenul este şi mai bun, şi mai ieftin, şi mai încăpător. Aflată în plină expansiune economică, Ţara Zărandului îşi cere, cu legitimă mîndrie, dreptul de a-şi expedia, cît mai repede produsele sale industriale, inclusiv cele agricole. Realitate impusă de dezvoltarea fără precedent a însăşi vieţii, linia măsoară, în totalitate, 38 de kilometri de-a lungul cărora se înşiră 45 de poduri şi podeţe, 7 viaducte şi 4 tuneluri. Între ele, staţiile Deva-Păuliş-Lunca-Stoeneasa-Ormindea-Dealul Fetii-Brad. Cum spuneam, de-a lungul liniei s-a lucrat, pe apucate, în mai multe puncte şi în perioade diferite. Ce s-a ridicat pînă în 1978, cînd au fost reluate lucrările, s-a mai dărîmat pe ici pe colo. Au rămas practicabile doar capetele. Bătălia cea mare, însă, s-a dat între Stoeneasa şi Dealul Fetii, o porţiune atît de accidentată încît vechii constructori nici n-au îndrăznit măcar să o atace. O porţiune de numai 17 kilometri, de-o sălbăticie şi o frumuseţe fără seamăn, o zonă în care linia pare să fie o panglică aninată la brîul dealurilor de calcar. S-au turnat în general, între kilometrii 15 şi 28,5, adică între Stoeneasa şi Dealul Fetii, peste 600 000 metri cubi de beton şi s-au efectuat peste 300 000 metri cubi de terasamente, iar în zona Peştera s-au efectuat în plus alte 200 000 metri cubi de terasamente. La ora actuală, cum spuneam, se circulă, dar mai sînt încă foarte multe alte lucrări de executat şi acest lucru îl ştiu cel mai bine constructorii înşişi, adică inginerul Liviu Corfaru, şeful brigăzii numărul 4 a A.C.C.F.-Timişoara, brigadă cu sediul la Deva, maiştrii Alexandru Ţundrea, Ioan Şandor, Constantin Cismar, Constantin Furdeş, Dumitru Prichici, şefii de echipă Vasile Groza, Dumitru Ursache, Petru Culda, Vasile Băltescu, Nicolae Aparaschivei, muncitorii Ioan Mursac, Nicolae Ştefan, Petru Fluieraş, Constantin Vătăman, Tudor Sulincean, Dorel Huh, Ioan Muntean. Betonişti, dulgheri, zidari, excavatorişti, artificieri, macaragii, buldozerişti, iată, ca să zicem aşa, profesiile angajate într-un splendid efort, acela de-a finisa noua cale ferată. O cale ferată pe care se circulă deja, semn că era nevoie de ea ca de aer. Dar pentru că tot am trecut în revistă numele înscrise la temelia acestei linii, să nu-i uităm pe mecanicii atelierului din Simeria, condus de Gheorghe Ciutaru : Marin Bulancea, Gavrile Chircea, Avram Lazăr, Ion Apăvăloaie, Constantin Matei, Gheorghe Curcă, Ion Totoran, Vasile Lefter şi Ion Urs. Se cuvine, alături de ei, dar nu în ultimul rînd, să-i mai amintim pe Gavril Darkó şi Petru Popşor, adjuncţii şefului de brigadă, precum şi pe Dumitru Solomei, şeful proiectului întocmit de I.P.C.F.-Bucureşti. O mînă de oameni care au tradus în fapt un mai vechi vis al moţilor, calea ferată Deva-Brad. Vom reveni, fără doar şi poate, la prima „cursă de persoane" pe acest traseu de-o frumuseţe şi un pitoresc inelagabile. Şi, evident, sperăm să o facem cît mai curînd posibil, adică, poate, în primăvara viitoare.

VICTOR NIŢĂ

Modernizarea

Valoare şi necesitate

Echilibrul dintre tradiţional şi nou la întreprinderea timişoreană „8 Martie" este dimensionat de două elemente esenţiale: valoare şi necesitate. Însăşi ponderea produselor noi şi modernizate pe anul 1987 — peste 50 la sută — subliniază acest fapt ce reprezintă, în ultimă instanţă, expresia unei strategii a dezvoltării, corelată cu solicitările şantierelor ţării, principalii beneficiari ai acestei unităţi cu profil unic de producţie — utilaje pentru construcţii. Gama sortimentală diversă, structurată pe 7 mari programe de fabricaţie, porneşte, aşadar, de la o serie de produse de maximă necesitate, cu cereri pe măsură, ce constituie „specialitatea" întreprinderii şi pentru care există o pregătire corespunzătoare. Ea se completează însă şi cu diverse alte instalaţii, scule sau dispozitive, derivate din necesităţile mai recente, toate cu caracter de noutate (şi implicit presupunînd performante tehnice ridicate, chiar de nivel mondial). Această structură este modificată atunci cînd necesităţile economiei impun introducerea în fabricaţie a noi produse sau cînd se aplică în practică creaţii tehnico-ştiinţifice de vîrf. În ambele cazuri, însă, graţie unei bune dotări materiale şi mai ales priceperii colectivului problemele de producţie sînt rezolvate operativ, cu competenţă. Redimensionarea gamei sortimentale va ţine cont, deci, de performanţele noilor produse ce vor înlocui treptat-treptat pe acelea cu caracteristici inferioare, echilibrul de care vorbeam refăcîndu-se continuu la un nivel superior.

Tocmai în acest context se înscriu şi preocupările majore existente aici în scopul organizării superioare şi al modernizării producţiei, direcţie de acţiune prioritară — aşa cum sublinia şi inginerul Nicolae Morar, şeful biroului organizare — pentru întregul colectiv de muncă. Din dialogul cu interlocutorul nostru, am desprins, dealtfel, numeroase elemente convingătoare pentru străduinţele specialiştilor, fericit încununate de rezultate remarcabile, în special în realizarea ritmică a sarcinilor de plan. Unitatea a înregistrat depăşiri importante la indicatori cum sînt producţia fizică, producţia-marfă şi productivitatea muncii. În condiţiile reducerii substanţiale a cheltuielilor materiale şi totale. Am consemnat, aşadar, încheierea cu succes a primei etape a programului de modernizare, măsuri adoptate realizîndu-se integral, la termenele stabilite, lor adăugîndu-li-se şi altele suplimentare, răspunzînd prompt problemelor imediate ale producţiei. Reţinem, în domeniul tehnologiei de exemplu, introducerea sudării prin frecare a arborilor cu treceri mari de diametre, extinderea sudurii efectuate în mediu protector de de CO_2, durificarea şi acoperirea de protecţie a reperelor de aluminiu prin eloxare într-o instalaţie realizată prin autoutilare, prelucrarea unor repere complexe prin electroeroziune cu fir. În aceeaşi sferă a perfecţionării organizării producţiei se înscriu şi numeroase măsuri organizatorice stabilite, incluzînd reamplasarea unor maşini şi utilaje în scopul deservirii pe grupe mari, organizarea unor linii speciale de montaj, redimensionarea şi reorganizarea unor ateliere. O atenţie specială s-a acordat extinderii mecanizării unor operaţii — debavurarea reperelor turnate din metale neferoase, montajul unor scule, transportul nisipului de turnătorie — şi conveiorizarea transportului între montaj-vopsitorie şi magazia de piese finite. În egală măsură, s-au prevăzut standarde speciale pentru controlul de calitate la sculele acţionate electric şi la echipamentele electro-hidraulice, s-au extins microanalizele cu laser şi verificarea prin metoda demeritelor la 96 de produse cît şi controlul activ în cursul uzinării unor repere. Toate aceste aplicaţii — dublate şi de folosirea tot mai pronunţată a tehnicii de calcul — au permis realizarea la înalţi parametri a produselor solicitate, inclusiv a celor noi şi modernizate, fiecare din ele beneficiind de fişe tehnico-economice urmărite în permanenţă de un colectiv de specialişti. Un succes la acest sens este şi trecerea la fabricaţia motoarelor electrice monofazate, de 500 şi 800 de waţi, ce se vor regăsi treptat în componenta a tot mai multe maşini şi utilaje: unealta rotopercutantă Ø 22 şi Ø 16, cea de executat canale în zidărie, omogenizatorul de lacuri şi vonsele. Pasul următor îl va constitui motorul monofazat de 1 500 W, ce va echipa polizoarele acţionate electric.

Beneficiind şi de experienţa acumulată anterior, specialiştii au stabilit un program cu 76 de măsuri, dintre care 43 proprii şi restul generalizabile. Menţionînd faptul că o bună parte din ele au prins să se deruleze într-un ritm susţinut am notat, printre altele, noile tehnologii de uzinare a bucselor pentru dibluri metalice pe maşina de rulat bucse, sudarea în mediul protector de argon a reperelor de aluminiu, injectarea de masă plastică (în loc de aluminiu) la carcasele sculelor electrice portabile, specializarea unor maşini universale pentru strunjirea cu capete de prelucrare, trecerea la reorganizarea unor sectoare de muncă şi linii de fabricaţie (linie centralizată de ascuţit scule, linii de montaj pentru sculele acţionate cu motoare mono şi trifazate), extinderea mecanizării unor operaţii (presare lamele, încărcare, descărcare, acoperiri galvanice) şi containerizarea semifabricatelor. Un domeniu de maximă importanţă este şi cel al sectoarelor calde, studiile elaborate în această direcţie vizînd modificări structurale, de maximă eficienţă. Totodată o atenţie deosebită este acordată asigurării calităţii produselor implicînd trecerea la controlul automat al grosimii straturilor de la acoperirea galvano-chimică şi a temperaturii băilor de la tratamente, dotării standurilor de control final cu display-uri, ca dealtfel, şi prelucrării automate a datelor — procedee de tot mai mare eficienţă în conducerea optimală a activităţii productive. Asimilările şi modernizările produselor — lista lor fiind lungă şi grăitoare — întregesc un tablou concludent al vastei acţiuni de modernizare în care s-au angrenat cu toate forţele, cu curaj şi entuziasm, specialiştii de aici. Nu întîmplător, printre gîndurile de viitor, mai mult sau mai puţin apropiat, intră şi diverse investiţii generoase, ce nu exclud şi maşinile de înaltă complexitate, manipulatoare pentru alimentarea maşinii de rulat filete şi — dacă studiile vor confirma posibilitatea aplicării — chiar şi o celulă flexibilă robotizată de prelucrare a arborilor, axelor şi altor repere cilindrice. Elemente strict necesare dealtfel în abordarea unui program şi mai ambiţios, pînă în anul 1990, cu obiective de mare amploare şi deschidere, însă perfect realizabile, singurele în măsură să asigure mersul ascendent al unităţii pe acea spirală a evoluţiei dinamice în care întregul colectiv s-a angajat fără rezerve, perfecţionîndu-se necontenit.

GHEORGHE CRIŞAN

Campania — această

Eroii unei toamne eroice

La prima oră a dimineții

Satul se trezește în plină noapte. Încă nu e cinci și luminile ferestrelor vestesc un soi de neliniște a oamenilor, graba de-a porni într-o nouă zi de muncă. Nu este nici un fel de exagerare în această afirmație. Am reușit să mă conving, pe parcursul zilelor state la Munteni Buzău, că o reală febră a campaniei de toamnă este însemnul de spirit și faptă ce-și pune amprenta pe fiecare din clipele acestei toamne. De altfel, tot fără exagerare, Gheorghe Anton, primarul comunei, m-a avertizat, după cele dintîi cuvinte schimbate împreună, că ceea ce se întîmplă, moment de moment, în această așezare ialomițeană poartă pecetea unui eroism adevărat. Dar un eroism deloc afișat cu ostentație, ci unul pe care sătenii și l-au asumat cu responsabilitate. Eroism devenit, în fond, chiar felul lor obișnuit de-a fi.

Seceta a mușcat adînc din pămîntul cîmpiei netede. Nori mici de praf sînt stîrniți de pasul cel mai domol. Arșița se pornește iute, de cum apare bine soarele. Aerul geme de căldură. Verdele ierbii și pomilor s-a pierdut într-un cenușiu-gălbui. Se zăresc, pînă hăt, în zare, cumpenele înalte ale fîntînilor mișcîndu-se, chemate de apa rece și curată către care se pleacă, înfierbîntate, chipuri înnegrite, veșnic asudate. Dar, în pofida acestei nesfîrșite, apăsătoare călduri, capabile, parcă, să topească și potcoavele cailor pășind prin oceanul de praf, tabloul care se înfățișează privirii, în toate locurile prin care am trecut, este unul numai în mișcare. Mișcare sugerînd tenacitate. Mișcare trudnică sfidînd, pur și simplu, potrivnicia vremii de-afară.

Primarul își începe zilnicele drumuri trecînd pe la C.A.P. Unitate puternică, distinsă cu titlul de Erou al Muncii Socialiste, cu Ordinul Muncii și Meritul Agricol. Aici, cărările primarului se intersectează cu acelea ale președintelui cooperativei, Gheorghe Ghiță. Trecut de 60 de ani, nea Ghiță e încă în putere, iute în mișcări. Îl voi întîlni încă de nenumărate ori, pe la toate punctele de lucru. Cumpănit la vorbă, așezat în gesturi, exact în tot ceea ce spune și întreprinde. Se discută operativa la zi. Arăturile și însămînțările de toamnă, pe mai bine de 1 500 de hectare, sînt aproape gata. Dar au necesitat un efort imens din partea mecanizatorilor. Pămînt aspru, îndărătnic, transformat de soarele necruțător într-o adevărată crustă metalică. Orzul se pune în brazdă. Se începe la grîu. Prioritatea priorităților — recoltatul. La sfecla de zahăr se stă foarte bine. Graficul livrărilor la fondul de stat (170 de tone zilnic) este considerabil depășit.

Unii au promis numai

La porumb sînt de adunat roadele de pe 999 de hectare. S-a intrat întîi în solele mai afectate de secetă. Acum, se lucrează în cele cu porumb mare și bun, de unde se scot 15—20 de tone la hectar. Se recoltează numai manual. Toată suflarea C.A.P.-ului, cam 1 200 de oameni, este antrenată în această activitate. La F.N.C. au fost livrate deja o mie de tone. Se continuă livrările și la fondul de stat, la baza de recepție de la Căzănești. Dar totul numai în funcție de numărul mijloacelor de transport existente. Secția S.M.A.-ului din comună a oferit șapte tractoare cu remorci, C.A.P.-ul are și el șase, mai sînt și vreo douăzeci de atelaje. Dar I.T.A. și I.T.S.A.I.A., care aveau obligația să trimită și ele șase tractoare, au rămas, pe parcursul întregii campanii de pînă acum, numai la nivelul promisiunilor și al justificărilor. Dacă ar fi avut și aceste mijloace de transport, cooperatorii de la Munteni Buzău ar fi livrat 1 500 de tone mai mult decît au făcut-o pînă acum. Și la soia s-a încheiat recoltatul, cu excepția a 50 de hectare pe care cultura este încă verde. Discuția se mută apoi, abordîndu-se modul în care au acționat comisiile și subcomisiile implicate direct în bunul mers al activității de recoltare, transport și rectificare, comisii alcătuite din 147 de oameni cu responsabilități precise, cu loturi luate în primire. S-ar cuveni, desigur, mai mult activizate. Cei doi bărbați se despart. Își spun simplu noroc și pornesc fiecare în cîte o altă parte.

Prin fața primăriei trece șareta inginerului-șef al C.A.P.-ului, Mihai Popescu. Fiu al satului, s-a întors acasă după o studenție bucureșteană care i-a oferit și tentația de a deveni, în loc de agronom, un bun actor de estradă. E de 15 ani la Munteni Buzău. Își amintește că, la recenta întîlnire a foștilor studenți din promoția lui, el n-a avut altceva de spus decît : „sînt, ca și acum cinci ani, tot inginerul Mihai Popescu, tot la C.A.P. Munteni Buzău, și dispun de o șaretă cu care am făcut pînă acum de mai multe ori înconjurul Pămîntului pe la ecuator". Un cal nu rezistă mai mult de o zi, fiind înlocuit, în ziua următoare, de altul. Mihai Popescu merge să vadă cum se desfășoară arăturile. Pe drum, îmi vorbește cu mare căldură despre mecanizatori: „Mă simt dator — zice — să le mulțumesc de mai multe ori pe zi pentru ceea ce fac. E greu, extrem de greu. Am ajuns, pe anumite suprafețe, și la nouă discuiri ! Sînt, realmente — într-un ziar am citit expresia asta — mineri de suprafață". Îi zărim pe o solă din așa-zisa luncă. Înveliți în mantale grele de praf. Traversînd o mare împietrită, pe deasupra cărora tractoarele se balansează anevoie. Inginerul -șef e mulțumit de calitatea lucrărilor. „Ceea ce vedeți aici e praf de mătase față de situația inițială. Și oamenii ăștia aproape că refuză să mai intre în cîte o pauză. Și cu timpul pentru masă sînt zgîrciți." Nu mai sfîrșește vorbind despre ei. „Cînd îi vezi pe Ionii ăștia — Ion Roman, Ion Barbu, Ion. N. Vasile —, pe Gheorghe Chivu și Gheorghe Rădan, pe Neculai Neculai că ies din brazdă, ai senzația că îți apar în față niște bărbați plămădiți din pămînt. Niște statui de pămînt. Atunci îmi aduc aminte de nea Ion Pantel, care-a ieșit la pensie de pe tractor și care-mi zicea că acum se chinuiește să meargă pe vîrfuri, doar-doar o mai vedea lumea de sus, cum se obișnuise în cabina tractorului". Geamurile cabinelor strălucesc în largul negru al cîmpului, dîndu-ți impresia că un copil zburdalnic se joacă, în plin soare, cu o oglindă. Dar numai de joacă nu poate fi vorba aici.

O echipă de „șoc"

Uite și echipa de „șoc !", exclamă primarul arătîndu-mi un grup de femei care tocmai ies din Janul înalt. „Cum merge treaba, Anasia ?" „Merge... Are porumbul ăsta o foaie de zici că-i brici. Te taie cînd nu te-aștepți". E porumb mult și bun în această zonă. Trecem apoi într-un lot demonstrativ, pe care au fost încercate mai multe soiuri. Știuleți mari, bogați în boabe. S-au dezvoltat bine toate soiurile, mai ales Crono, Fundulea 412 și 420. Sîntem în ferma condusă de Ion Enache. Ferma 2. Căldura a devenit acum, la ceasurile prînzului, și mai greu de suportat. Nici fir de vînt nu mișcă frunzele galbene și rigide ale lanurilor. Se apropie, stîrnind tot praful lumii, un tractor cu două remorci încărcate. „Recoltă bună, zice tractoristul în vreme ce-și scoate din fîntîna de la capătul liniei o găleată cu apă. Dacă ar mai fi dat, cînd îi era sorocul, și-o dragă de ploaie... Dar tot e bine. Și anul trecut am scos destul, de-au primit oamenii porumb cît altădată în doi-trei ani. Și anu' ăsta facem cît ne-am propus". Sfîrșește cu băutul apei, cîțiva stropi îi mai strălucesc o vreme pe obrazul neras, după care se suie în cabina încinsă, de-ai putea coace o pîine în ea, și-și continuă drumul. Primarul o ia spre sediul Comitetului comunal de partid. Nu sînt probleme deosebite. Inginera Victoria Sterea, șefă de fermă, vine și cere două uniforme pentru paznici. Se întoarce din camera în care a fost trimisă cu două bluze și un singur pantalon. „Cu celălalt n-avem ce face, e prea mic pentru nea Crăciunescu ! Las' că-și face el rost de niște pantaloni de culoarea bluzei..." Mergem spre zootehnie. Este și acesta unul din punctele forte ale C.A.P.-ului. S-au făcut, aflu de la primar, progrese remarcabile în domeniu. Și ele se văd cu ochiul liber. Atît la ferma de porci, cu cinci mii de capete, cît și la aceea de oi și la ferma de vaci. Aici există chiar un plus de efectiv, dă vreo trei sute de capete ! Totul arată frumos, curat, nici n-ai zice că te afli într-un loc unde trăiesc laolaltă atîtea animale. Vasile Anton, unul dintre cei mai harnici îngrijitori de la ferma de vaci lucrează aici de la înființarea C.A.P.-ului. De 27 de ani. A fost mereu pe panoul de onoare. Zice că încă mai poate, că-l ajută brațele și că n-ar rezista acasă, departe de animale.

Se apropie de sfîrșit o nouă zi de muncă. Zi obișnuită. O zi de miercuri, la fel de grea și de rodnică precum precedenta și următoarea. Satul se învelește în întuneric și liniște. E vreme de stat la voroavă și de aflat cîte și mai cîte lucruri, pe care muntenii le povestesc cu drag, fiindu-le foarte aproape de inimă. Îți spun, așadar, uitînd de osteneala din timpul zilei, despre întemelierea satului, după războiul de la '77, despre faptul că aceia care veneau dinspre munte s-au hotărît destul de greu să se statornicească aici, dar și cînd au făcut-o, au făcut-o temeinic. Luînd cu hotărîre în mîini coarnele plugului, zidindu-și case frumoase și, mai ales, făcîndu-și fîntîni. Sînt peste o mie în sat și pe cîmp. Toate cu apă bună. Atunci cînd scot prima găleată dintr-o fîntînă nouă, pun să fiarbă fasolea, pentru a-și da seama de calitatea apei. Și, cînd fasolea începe să se înmoaie, se bucură cu adevărat. Dar povestea fîntînarilor de-aici, povestea oamenilor care au pus să se dureze fîntîni, încrezători în vorba cea veche, spunînd că apa dintr-o fîntînă este după sufletul omului căruia-i va purta numele, toate aceste istorisiri pitorești, pline de tîlc, se cuvin a fi așternute pe-ndelete. Or, în timp de campanie, parcă și stiloul reporterului a împrumutat ceva din ritmul vieții satului, din înțeleasa cu care ei pornesc la treabă, într-o continuă întrecere cu timpul, într-o veritabilă încrîncenare, de oameni deprinși să învingă.

Încă o dimineață

Pare o copie la indigo a celei de ieri. Casele se golesc iute. Un tractor transportă, în remorcile sale, pe cei care urmează să plece mai departe, într-o solă cu porumb aflată la vreo șase kilometri de sat. Primarul și președintele C.A.P.-ului discută operativa. Rezultatele de miercuri sînt bune. S-a mai accelerat ritmul la recoltatul porumbului, ceea ce era de dorit. Arăturile și însămînțările — în grafic. Pînă seara se încheie semănatul orzului. Gheorghe Anton își începe ziua de joi printr-un drum în zootehnie. Privesc, la fermele prin care trecem, niște frumoase și înalte porți acoperite cu șindrilă. Sînt făcute de meșterii C.A.P.-ului. Există, acum, cinci porți. Foarte curînd va fi gata și a șasea. Sînt gata să zic : țara arde și baba se piaptănă, e miez de campanie și, în loc să meargă la cîmp, meșterii stau și cioplesc porți, dar primarul pare a-mi citi gîndul și spune că există suficientă forță de muncă pentru porumb, că lucrările sînt în grafic, nemaifiind nevoie nici măcar de aportul elevilor comunei care, în cadrul practicii productive, îi sprijină pe cooperatorii din comunele vecine. Apoi, e firesc să-ți înfrumusețezi locul unde muncești. O comună frumoasă îi face pe oameni s-o îndrăgească și mai tare. De cînd sînt copii, ei trebuie să vadă în jur frumosul și să fie învățați și îndemnați să-l creeze. Acesta e motivul pentru care, în acest sat al fîntînilor, în curtea școlii s-a făcut și cea mai nouă și mai mîndră fîntînă a așezării. Gheorghe Anton vorbește cu

superbă stare de spirit

pasiune despre toate acestea. Și e normal să vorbească astfel, el însuși fiind, ca formație, profesor. Dar un profesor care a vrut și a reușit să revină în comuna natală, unde vrea și, adeseori, reușește să se facă de folos oamenilor. De altfel, întregul său comportament îl arată a fi, nu doar prin diplomă, ci mai ales prin vocație, profesor: felul în care se adresează sătenilor, modul în care ascultă și, în special, atenta cumpănire a fiecărei hotăriri pe care o ia. Revenind la porți, dorința sa de frumos la tot pasul s-a conjugat cu dorința președintelui C.A.P.-ului de a avea în sat o unitate de admirat. Și ca rezultate, și ca înfățișare.

Am mers la atelierul de tîmplărie unde se execută noua poartă. Tot monumentală, tot concepută cu gust. Am asistat chiar la primele operații de montare a sa, la sediul C.A.P.-ului. Alt gînd al primarului este să înfrumusețeze fîntînile existente, să le pună acoperiș tot din șindrilă și, în apropiere, niște bănci. „Campania — îmi spune — nu înseamnă totdeauna numai muncă la cîmp. Ea există pretutindeni. Uite, de pildă, e nevoie de noi atelaje, e nevoie să se repare roțile căruțelor existente. Rotarii noștri sînt la datorie. Am avut, pînă astă-primăvară, unul, care, la 80 de ani, bătea cu barosul de ziceai că-i flăcău de însurat. Și tot rotarii aceștia, împreună cu toți cei vreo 120 de meseriași din comună, fac, în permanență tot ce e nevoie: merg la descărcat, în gară, sau se scoală cu toții în puterea nopții și pînă pe la 7—8 dimineața trag la coasă, la lucernă, sau ajută la transport". Soarele continuă să pîrjolească. Sub un plic de salcîmi, în apropierea unei fîntîni, o echipă de culegători mănîncă. O căruță plină de furaje își încetinește mersul pentru a nu stîrni prea mult praf. Un gest mai presus de orice salut prietenesc. Și așa, mergînd dintr-un loc în altul, văzînd mereu oameni la lucru, oameni luptînd literalmente cu zăduful, într-un fel de lucidă uitare de sine, pătrunzîndu-mă de optimismul robust cu care trăiesc această toamnă eroică, nici n-am băgat de seamă cum umbrele copacilor au prins a se lungi, sfîrșind prin a fi înghițite cu totul de întuneric.

În centrul comunei a venit mașina cu pîine. Pe capră — Ion Moise, zis Meșteru', el fiind cel mai vechi și mai renumit fîntînar din comună. „Așa mi-a fost mie dat, spune zîmbind, să aduc bucurie oamenilor, dîndu-le pîine și apă". Pîinea e frumoasă, rotundă și proaspătă. „Pîine de oameni vrednici pentru oameni vrednici", spune primarul. Apoi mergem pe jos, tăcînd amîndoi, ascultînd respirația egală a cîmpului izbăvit, noaptea, de canicula. Îl vedem pe Meșteru' pornind spre casă și, într-un tîrziu, ne spunem noapte bună. Cînd am plecat din Munteni Buzău, în ziua următoare, soarele se rostogolea imperturbabil deasupra cîmpiei și, prin vipia ca de Cuptor, oamenii își reluaseră truda. Ca și cum timpul ar fi împietrit și el, ca pămîntul, ca și cum întreaga vreme trăită acolo s-ar fi concentrat într-o unică, mereu repetabilă zi de campanie, mereu asudată, mereu încrezătoare în izbînda celor de pe cîmp.

DAN MUCENIC ■

La Stăuceni, nu stă nimeni degeaba!

Stăuceni este o comună care s-a obișnuit cu primele trepte ale podiumurilor de premiere. A obținut, începînd cu 1981, trei ani la rînd, Ordinul Muncii clasa a II-a în întrecerea pe țară a consiliilor populare, iar în 1984 și 1985, Ordinul Muncii clasa I. „Sperăm ca și în 1986 să ne situăm în frunte" — ne spune Neculai Țipișcanu, secretarul adjunct cu propaganda al Comitetului de partid. Compusă din 4 sate locuite de 1 032 de familii, comuna se prezintă într-adevăr cu ținută de premiantă. Casele cu cerdacuri, adevărate gene de umbră răcoroasă peste privirea veselă a ferestrelor cu mușcate, sînt construite cu simțitatea bunului-gust, sclipesc de alb și curățenie ca o ie de sărbătoare. În preajma lor, geometria gospodărească ordonează siluetele porumbului, răsadurile de legume, rondurile de flori, grajdul cu acel turn de control care e căpița de fîn. Trecem pragul locuinței lui Nicolae Apostoaie. Odăile parcă au fost ieri zugrăvite, ștergarul viu colorat stă bine deasupra șifonierei Ruxandra, iar piosca nord moldovenească pe frigiderul Arctic. Atmosferă caldă de acasă! El și soția sînt pe cîmp la recoltatul porumbului. Copiii vopsesc gardul ca în fiecare an. De fapt, gardurile sînt un fel de carte de vizită. Viu colorate, lasă privirea să le escaladeze ușor și să se plimbe prin toată gospodăria. Și ele vorbesc într-un fel de firea deschisă a stăucenilor. Acum două veri, Nicolae Apostoale și alții au propus să se refacă fîntînile. Și-au suflecat mînecile, au reparat ghizdurile, acoperișurile de șindrilă, au pus alte roți și găleți. Nu s-au oprit aici, ci au mai construit două fîntîni noi. Există o vorbă, că o înghițitură de apă rece și limpede e primul gest de ospitalitate al unui sat, al unui gospodar. Tot din inițiativa lor s-au înnoit și podețele. Toți sătenii simt cu inima viața comunei. Spiritul lor gospodăresc nu rămîne doar în propria curte. Trece poarta să înfrumusețeze și obrazul localității. „Sîntem comună veche dar trebuie să arătăm ca una tînără" — zice nea Nicolae. Au toți rădăcini puternice aici. În Stăuceni s-au cunoscut părinții, s-au născut ei, au făcut la rîndul lor copii, pe care-i lasă să scrie mai departe istoria comunei. Chiar secretarul de partid Neculai Țipișcanu e un exemplu de om pe care dragostea de locul natal l-a făcut să readucă la matcă un destin ce putea curge altfel. Zece ani a pornit zilnic spre Întreprinderea de mașini agricole din Botoșani, lăsînd ca gaj al stabilității lui în sat, soția, cei 2 copii și munca lui de după amiază pe pămîntul C.A.P.-ului. Într-o zi, în 1980, nu a mai luat autobuzul și de atunci a rămas la treburile comunei. Parcurgem împreună cei 3 kilometri de drum modernizat prin munca locuitorilor. Nici o hîrtie sau bucată de plastic aruncată, nici un șanț cu apă murdară, ci taluzuri cu iarbă grasă, rigole albe date cu var. Pe margine, ca niște borne kilometrice vii — tei. Se simte mîna bunilor gospodari ce fac totul cu tragere de inimă. „Centrul e în construcție ca și noul sediu al C.A.P.-ului — zice. Pentru specialiști avem 4 blocuri cu 16 apartamente și mai ridicăm unul cu 4 etaje. O să fie un mic cartier. N-avem pretenția să devenim oraș, sîntem mîndri că ne numim comună și vrem ca tot trecătorul, chiar și cel care ne vizitează în goana mașinii, să rămînă cu o amintire frumoasă. Avem 4 grădinițe cu masa asigurată de C.A.P., și școli în fiecare sat" Vorbește cu patosul omului cu multe planuri de viitor. Căminul nu e de mari dimensiuni, dar viața culturală dinăuntru este. Brigada artistică a ajuns în faza finală pe țară a Cîntării României, iar cele 18 mii de volume ale bibliotecii nu zac în rafturi, ci poposesc în case.

O comună nu poate însă să arate bine, dacă brazda nu aratănici un secret, — ne spune. Nu ne-am abătut de la tehnologiile cele mai potrivite, am căutat să fim harnici și exigenți, fiindcă pămîntul e exigent. Pe cele 60 de hectare sînt producții bune de roșii, ardei, vinete, morcovi, salată. Vom fi iar rezervorul de legume al Botoșaniului. De altfel, cu ferma de legume ne propunem să candidăm la titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare". Cei din Stăuceni iubesc cîmpul din moși-strămoși și i-a durut cînd, uneori, fruntea lui a fost arsă de secetă. N-au stat cu mîinile-n sîn, au pus mîna pe lopată și au săpat canale de irigație în pantă de la pîriul Sidna atît spre lanuri cît și spre pășune. Președintele C.A.P.-ului, Ilie Bădilă, ne povestește cum s-au gîndit ei să fie mai rentabili: „Porcii și tăurașii din cele o mie de bovine nu-i mai trimitem la creșcătorii ci facem îngrășarea la noi. Cînd animalele sînt la pășune, în grajdurile lor creștem 35 de mii de rațe și de pui. Avem 1 500 de oi care dau miei cu pielicele de valoare și am trecut și la creșterea albinelor. La ferma piscicolă funcționează deja o stație de reproducere artificială și vîndem puieți de crap la alte C.A.P.-uri". Au început să cearcă mai mult de la pămînt, cerînd întîi de la ei. „Ne-am spus: ce-ar fi dacă am mai face o cosire, un prășit, o îngrășare, plus irigarea celor 5 hectare de căpșuni". Nu doar s-au întrebat, au și făcut. Rezultatul? De pe a doua cultură de căpșuni au obținut 420 de mii de lei, care s-au adăugat la cele 120 de mii de lei de la hectarul cu solarii de ceapă. Țărani ce au legitimații pe care scrie: buni gospodari și cu care se recomandă și pe cîmp, dar și în comuna lor. Gîndesc și au învățat că pot privi în sus, nu după norii de ploaie, ci la producțiile de vîrf și, bineînțeles, la primele locuri din clasamente.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

„Ținta noastră e primul loc"

Sediul fermei și casa unde locuiește șefa fermei sînt despărțite de o alee. Ceva mai încolo, sînt grajdurile cu animale, padocurile și depozitul de furaje. Aleea e curată și are bordura văruită, iar în depozitul de furaje e ordine și curățenie, cu toate că nu s-a încheiat campania de strîngere a fînului. Se cară zi și noapte, șase tractoare, cu cîte trei remorci fiecare, fi adună pe îngrijitori și pe cei de la furaje încă din zori și pornesc pe drumurile bălții după fîn și paie. Șirele sînt înalte, dar oamenii, cu gîndul la iarnă, nu stau cu ochii pe ceas. Pe poarta fermei intră zilnic 50 de tone de paie și 80 de fîn. În ciuda secetei care a bîntuit cîmpul dintre ape, la I.A.S. Roșeți, lucerna a crescut pînă aproape de brîu și oamenii au avut ce cosi. S-au scos, pe unele sole, și 20 de tone de fîn la hectar. Inginera Nicoleta Manea, șefa fermei, a plecat cu primul tractor la lucernieră. Dimineața a găsit-o în preajma cosașilor, veniți aici cu noaptea în cap să încarce fînul cu roua pe el. Fînul e acum o comoară și oamenii umblă cu el de parcă ar umbla cu un coș de ouă. Arșița verii l-a uscat și el trebuie să fie dus în depozit fără să se scuture. Fiecare mișcare se face în grabă, dar graba nu strică treaba. Îngrijitorii fermei au venit și ei în cîmp să dea o mînă de ajutor la strînsul furajelor. Inginera Manea a venit la I.A.S. Roșeți în urmă cu șase ani. În timpul care s-a scurs și-a ales oamenii și azi are, spune cu satisfacție, o echipă pe care nu trebuie să o dădăcească. Ferma e una cu pretenții. Ștacheta rezultatelor se află de vreo trei ani la înălțime. Fiecare a trudit și azi toți țin la prestigiul cîștigat. Producția de lapte, depășește 12 litri pe vacă furajată. Și asta în fiecare zi. Cînd se-ntîmplă să scadă o jumătate de litru, în zootehnie se dă alarmă și toți rămîn de veghe în preajma grajdurilor. Prin ieslea animalelor nu bate vîntul. Nu va bătea nici la iarnă, pentru că adăposturile au fost pregătite, ușile și geamurile reparate, iar depozitul de furaje, cămara zootehniei, cum îi spune inginera, a fost împrejmuită și fiecare balot de paie nu iese de aici decît cu o destinație precisă. Asta vrînd să însemne că nu ajunge decît în ieslea animalelor. Și nu oricum. Paiele sînt amestecate cu lucernă și alte furaje ce iau drumul morii, unde sînt pregătite. Moara pregătește cîte 10 tone de furaj unic în 24 de ore. Mecanicul de întreținere Ilie Constantin, morarul Ion Poenaru și fratele acestuia, mecanizatorul Vasile Poenaru, pleacă ultimii din sector. La I.A.S. Roșeți, zootehnia e un loc căutat, unde vine cine vrea și rămîne cine poate. Zootehnia e „foc continuu". Programul începe la cinci și se încheie la ore tîrzii din noapte, dar întîmplarea aceasta nu-i sperie pe îngrijitori, unii dintre ei mîndrindu-se cu faptul că muncesc aici de 20 de ani. Pe Ion Casandra, Nicolae Vlad și Traian Ivan i-am întîlnit la datorie, pe linia grajdului și la panoul fruntașilor, cu precizarea că primii doi sînt în ambele ipostaze alături de soțiile lor, Eugenia și Constanța. Ivan Traian ar fi putut să se pensioneze, dar n-o face, mărturisește, pentru că nu se poate despărți de colectiv și de animale, el avînd în grijă tineretul. Și mai e ceva la mijloc. Îi este teamă că nu se va putea stăpîni și pe el nu l-a văzut nimeni cu lacrimi în ochi.

În aceste zile, punctul fierbinte, subliniat și în caietul cu coperți albastre al inginerei, îl constituie strîngerea furajelor. Cu alte cuvinte, aprovizionarea pentru iarnă. Stocurile cresc de la o zi la alta. La data documentării noastre, la I.A.S. Roșeți se depozitaseră în jur de 800 tone de fîn și mai bine de 550 tone de paie. Sfecla furajeră care va lua drumul zootehniei a fost irigată, iar cei care au făcut nopți albe în preajma celor 60 de hectare ne-au asigurat că, după evaluările lor, se vor scoate peste 120 de tone de pe fiecare hectar în parte. Tot în balanța furajelor, care continuă să fie privită cu sporită atenție, sînt prinse și cele 3 500 de tone de siloz pe care I.A.S. Roșeți s-a angajat să le realizeze pînă la primul semn al iernii. Bătălia pentru strîngerea furajelor cunoaște în aceste zile un ritm alert. Chiar dacă sîntem pe un loc de frunte în clasamentul trustului I.A.S., asta nu ne încălzește, spune directorul unității, inginerul Ilie Gherghescu. Ținta noastră e primul loc. Spiritul de competiție ne ambiționează și ne face să fim, cum se spune, în priză. Gîndurile directorului sînt, ne-am convins, și gîndurile lui Dumitru Tănase, Aurel Dobre, Mariana Ghiță, Dan Petculescu, Alexandru Dima și Gheorghe Stanciu, toți oameni cu dragoste de animale, oameni care încalecă pe bicicletă și se întîlnesc în poarta fermei ori pe linia grajdului în zori, cu toate că unit dintre ei au ceva drum de parcurs de la Jegălia și Tonea pînă la Roșeți.

IULIAN TĂLIANU ■

Arad — orașul din pridvorul Apusenilor

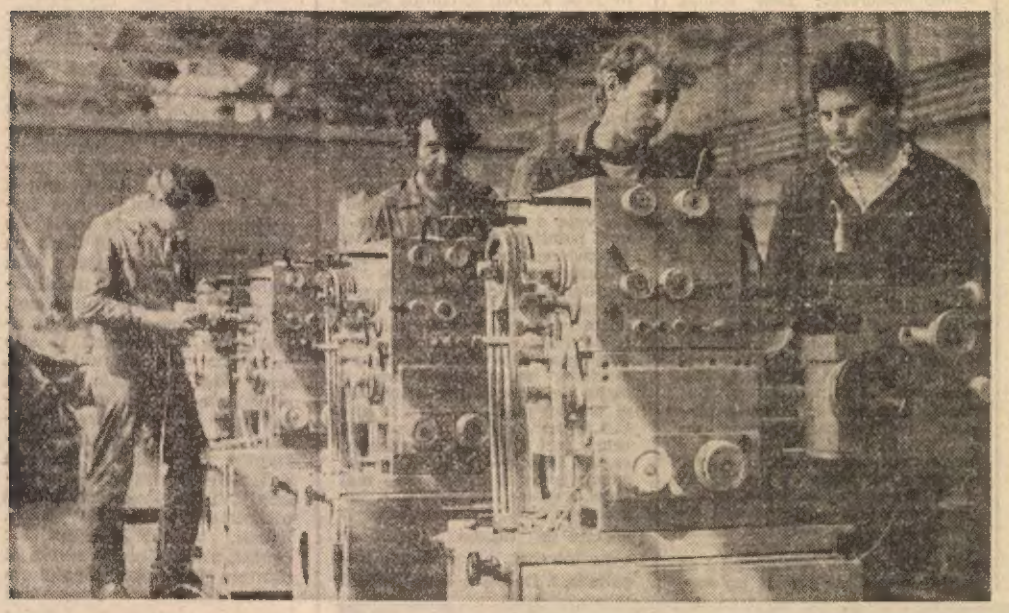

Copiii muncii și părinții lor

Acum cinci ani, cînd s-a înființat prin decret, Întreprinderea de orologerie industrială, un bătrîn exclama entuziasmat că la Arad „a sosit ora mecanicii fine". Entuziasmul său era, fără îndoială, pe măsura evenimentului, dar... metaforizarea nu era chiar la obiect. Întreprinderea cu pricina nu avea să fabrice, după cum credeau și mulți dintre concitadinii pensionarului, orologii. Introducerea aceasta poate părea naivă (unor specialiști, sau celor măcar familiarizați cu limbajul tehnic), eu mi se pare, însă, necesară, fiindcă și acum se mai întreabă mulți ce-o mai fi și cu orologeria asta. La urma urmelor, expresia citată, era exactă în privința mecanicii fine. Întreprinderea avea să producă mecanisme care au o „funcție de timp". Altfel spus, cele care măsoară nu timpul ci o acțiune desfășurată într-o unitate de timp. Spre pildă : rotații/minut, bătăi/minut, „numărătoare de cursă", tahometre, programatoare. Lămuririle (și enumerarea) le-am primit de la inginerul Ștefan Nicolin . Mărturisesc că enumerarea a fost mai lungă, am reținut doar ceea ce era mai lămuritor și (la sugestia sa) într-o firească ordine (de la „roată" — prima mare „minune" tehnică, la programatoare !).

Inginerul Nicolin zîmbește cînd îmi aude întrebările (oare de cîte ori le-a mai auzit ?), dar răspunde serios, convins că pînă la urmă se va lămuri lumea ce-i cu orologeria asta. Adică a celor 950 de muncitori care lucrează aici. E serios și fiindcă vorbește în numele lor. Ca unul mai vîrstnic. Păi cum altfel ? Trebuiau și „bătrînii" la o întreprindere nouă. Cine n-are bătrîni să și-i cumpere. Aici n-a fost nevoie de așa ceva. Ei, „bătrînii", au fost aici de la început. Ca să explic ghilimelele, precizez că bătrînii aceștia n-au depășit vîrsta de 50 de ani. El, de pildă, are 47 de ani. A fost, cîndva, strungar la fabrica „Victoria". Prima fabrică de strunguri din țară. Apoi a făcut facultatea (tehnologia construcțiilor de mașini) și, reîntors la Arad, a lucrat ca inginer timp de 22 de ani la o mare întreprindere, unică și ea în țară : de Articole Metalice pentru Mobilă și Binale. Calitate în care a devenit și erou de reportaj (într-o carte realizată de șase scriitori arădeni și dedicată orelor orașului lor — măsură de timp, iată, devenită obsedantă, această oră !). Fiindcă în „fișa" sa (profesională) erau înregistrate și 6 brevete de invenții (aplicate). În 1982, cînd au început lucrările la orologerie — pe locul unor pașnice grădini, într-un cartier de margine, a fost numit inginer șef. Directorul de atunci (și de acum), inginerul Gheorghe Contraș (venit de la fabrica de ceasuri) i-a fost coleg la liceul industrial. Fac parte din aceeași promoție de ingineri, ca și inginerul Pavel Hăbaș. Ori inginerul Mircea Iercoșan. Colegi de „profesională", colegi de facultate. Formați în întreprinderile Aradului. Mai sînt cîțiva asemenea „bătrîni". Aurel Cărătuș, de exemplu, de la „protecția muncii". Deci ne-am lămurit cu „bătrînii." Și ceilalți ?, întreb. Ceilalți, spune inginerul Nicolin rizînd, sînt „copiii muncii". Chiar așa. Aproape toți au sub 20 de ani ! La așa tineri, așa bătrîni... Cîți au fost la început ? Treizeci și șase, răspunde inginerul șef, sau patruzeci și șase, uite, după... atîta vreme, nu mai știu, dar putem să-i numărăm ; avem o fotografie de atunci. Nu mai căutăm fotografia fiindcă inginerul Nicolin trebuie să răspundă la telefon. Nu trag cu urechea, anume, înregistrez însă replicile inginerului. Acum nu mai glumește chiar deloc. Dă o sumă de date tehnice, vorbește calm, măsurat — ardelenește, să zicem. Înțeleg că la celălalt capăt al firului e cineva de la un institut central de cercetări. „Sigur că-i bai !", spune inginerul șef și-l invită pe interlocutor la Arad. Să vadă împreună ce și cum. „Da, mai adaugă, socotim că-i mai bine acum să suflăm și în iaurt", terminînd convorbirea fără protocolul de rigoare. Apoi revine la „copii". Sînt pregătiți la Liceul industrial nr. 13 (cu profil de mecanică fină). În timpul școlarizării au cursuri și ore de practică în fabrică. La absolvire... Cum se descurcă ? Hai să-i vedem la lucru !, mă invită inginerul Nicolin. Așa că discuția o continuăm în mers. Străbătînd hala secțiilor de la parter, cea a montajului de la primul etaj, alte ateliere de la etajele doi și trei. Urcînd sau coborînd (cu ascensorul) de la un etaj la altul în „turnul" administrativ (cu șase nivele). „Copiii muncii", după cum le spune (cu mărturisită iubire, doar sînt și „copiii lui") inginerul a devenit călăuza mea (și a celor în cauză, numai că în meserie). În halate albe, unii se simt ca acasă. Chiar așa. Păi, nu-i casa lor ? Ei au făcut-o. Au crescut odată cu fabrica. Alții... acum cresc. Cei mai „vechi" au fost promovați la C.T.C., fac școala de subingineri sau urmează cursurile serale ale facultății timișorene. Mînuiesc cu dezinvoltură strungurile de mare precizie. Sau calculatoarele. Visul celor mai mulți este să lucreze la proiectarea asistată pe calculator. Un foarte tînăr inginer, Cociuba Nica, asta și face. Găsește timp și pentru a-mi „povesti" despre generațiile de roboți (probabil că rîde în sinea sa, mulți „curioși" mai trec pe acolo !). E foarte sigur pe el. Și încrezător în viitor (pomenind de „inteligența mașinilor", îl întreb dacă, vreodată, un robot va avea nu numai inteligență ci și... un simț moral, îmi spune că da, se va ajunge la asta, dacă acei care-l zămislesc fac parte dintr-o societate morală). Inginerul șef Nicolin se lansează și discută cu tînărul său coleg despre un sistem de testare. Aidoma colegilor săi de promoție e, categoric, un bătrîn tînăr. Are un aer sportiv, nuanța argintie a părului îi dă și unul de distincție. Iubește mișcarea și în consecință mă poartă prin toată fabrica. Aici se fac indicatoare de poziție a valvulelor înmersate (pentru platformele noastre petroliere maritime), dincolo unele relee pentru o întreprindere din Mediaș, altele pentru mașinile de spălat de la Cugir, dincolo piese pentru export, aici vom face, nici mai mult, nici mai puțin, decît... ceasuri („ora" pensionarului s-a dovedit a fi, în sfîrșit, exactă !) : unul pentru bordul mașinilor „Dacia 1 300", altul, repetor, pentru nave (acesta indicînd „ora comandantului de vas" care nu-i aceeași cu ora meridianului), îmi arată și îmi explică, răbdător, cum funcționează tot soiul de agregate complicate. De cînd... ? dau să întreb și el înțelege, de cînd eram prunc, spune, îmi plăceau șuruburile ; Nicolinii au fost arădeni și muncitori (bunicul a lucrat la „Astra", actuala întreprindere de Vagoane, tatăl, Dușan Nicolin, l-a urmat în aceeași uzină, un unchi, Iosif Nicolin, a fost unul dintre primii directori ai fabricii de strunguri). El, inginerul Ștefan Nicolin are o fată care vrea să urmeze medicina (dar e tare la matematică și are înclinație spre îndeletniciri practice — însușiri, socotește, necesare unui viitor medic și are dreptate ; deocamdată, împreună cu mama ei, avocat, se descurcă în manipularea „aparaturii casnice" — inginerul a introdus... mecanizarea și automatizarea, după principii ergonomice, în propria-i locuință).

Părăsind cea mai tînără întreprindere arădeană (cu senzația că am văzut laboratoarele unui elegant institut de cercetare, altfel n-am întîlnit nimic din ceea ce s-ar putea numi, în accepțiunea clasică, o fabrică), i-am întîlnit la poartă pe muncitorii schimbului unu. Parcă nimeriserem în mijlocul unor copii la ieșirea dintr-o școală.

FLORIN BĂNESCU

La masa bogată a învingătorilor

Stau toți trei pe o bancă îngustă, de cealaltă parte a mesei. Sînt atît de veseli de parcă ar întinde o șuetă. Tractoristul, olteanul și popa alcătuiesc o echipă din care lipsește doar poetul, un bărbos solid care conduce un sector al I.A.S.-ului și a publicat un braț de cărți de poezie. Tractoristul e scund și îndesat. Poartă sacou și cămașă descheiată la gît. Acesta este echipamentul său de ședințe importante. În rest, e recunoscut ca un salopetar înrăit. Tractoristul Ion Minzat are opt clase și a învățat patru meserii și acum e șef de fermă. Mic și îndesat, îți dă impresia unui om de oțel. Dacă dai cu cuțitul în el, sare și dă scîntei. Nu-l poți urni cu una cu două. După cum, dacă a pornit, e nevoie de oameni și utilaje spre a-l opri din drum. Și toată veselia sa devine mirare. Oare să fiu eu singurul tractorist din țară care e șef de fermă ? Nu pot crede zice el. Cînd au venit să mă pună le-am spus că nu se poate. Eu n-am carte, nu mă pricep la hîrtii și la multe altele. O săptămînă a fost un fel de război. Directorul zicea da, eu spuneam nu. Pînă la urmă, am acceptat. Tata era rotar și țăran. Avea zece copii și pe toți i-a pus la muncă. Rostul agriculturii l-am învățat de mic. Și am un pic de experiență. Am învățat patru meserii pentru care am patalamale și le practic pe rînd, în funcție de nevoie. Și la urmă, am zis, da, dar cu gîndul la ce-o să zică lumea. Asta nu se pricepe, dă greș, d-aia n-o scoate la capăt, că e tractorist. Ei uite, exact d-aia m-am ambiționat. Să văd dacă pot. Am zis că după douăzeci de ani de muncă în această întreprindere merită să încerc. Nopți la rînd n-am dormit. M-am perpelit și m-am fiert. Cum să fac să ies în vîrf, să nu zică lumea, uite, tractoristu ăla a dus ferma de rîpă ! Ferma mea e de-a lungul șoselei naționale. Toți sînt cu ochii pe ea. M-am sculat cu noaptea în cap. Am urcat pe tractor, am sudat, am arat, am secerat, am făcut de toate. Numai la hîrtii nu m-am băgat. Nu e treaba mea. Am zis să-mi dea o fată cu studii superioare și Angela Corneli se ocupă de toate scriptele. Și acum, gata, am ieșit. L-am auzit cu urechile mele pe un director cum le-a zis altora, duceți-vă mă la Nădlac să vedeți și voi un tractorist șef de fermă care scoate 9 200 de kilograme de grîu la hectar. Pentru mine asta e dovada că n-am dat chix, chiar de n-o veni să mă vadă nimeni. Ceilalți doi rîd. De ce rîdeți ? Noi sîntem mai veseli, zice popa, pentru că am venit de la rău și pînă acum cîțiva ani n-am știut ce-i binele. Da' a venit și vremea noastră, am scos capul afară și ne putem bucura ! Și rîd iar. Acum sînt cineva, și-n modul lor de a fi se vede o siguranță, o detașare, și un calm pe care ararerori le observi la lucrătorii pămîntului. Cei trei sînt calmi și siguri ca niște boieri. Boierii propriei lor munci, așa după ce, în 1980, I.A.S.-ul din Nădlac a înregistrat o pierdere de 32 de milioane. Ce s-a petrecut de atunci a devenit povestea celor trei, și nu numai a lor, ci a tuturor celor patru sute de oameni care lucrează pe fostul fund de mare panonică, devenit acum pămînul I.A.S.-ului Nădlac. Și popa are douăzeci și doi de ani de agricultură. A absolvit teologia și a plecat după o fată din Nădlac renunțînd la sutană și dedicîndu-se agriculturii. A fost întîi tehnician, a absolvit și facultatea de studii economice la fără frecvență și a fost instalat ca șef al complexului de creșterea și îngrășarea taurinelor. Cu toate acestea, pentru ceilalți el a rămas tot popa, un om vesel, rotofei, roșu în obraz, acoperit cu o bască și purtînd niște ochelari grei care îi lasă urme pe mijlocul nasului. În buzu-

narul de la piept are mereu stiloul chinezesc cu cerneală verde. El nu semnează decît cu verde, o cerneală specială pe care și-a adus-o de la București pentru ca oamenii să-i recunoască mai ușor scrisul. Și cînd văd o hîrtie mîzgălită sau semnată cu cerneală verde, toți ceilalți știu că hîrtiile au trecut și pe la Zeno Oprea și popa a fost de acord. Popa e un ins demonic. Are simțul banului. Știe și simte drumul cel mai scurt spre cîștig. El zice că ăsta e și sensul muncii. Lucrezi și nu te alegi cu nimic, ești un prost, înseamnă că ai făcut un fel de gimnastică. Banii dau măsura dragostei pentru pămînt, a pasiunii și a priceperii. Dacă nu rămîne ceva, toate astea sînt fanfaronadă. Uite, eu, acasă, am crescut nutrii. Cît a fost bine, m-am zdrobit și-am cîștigat. N-a mai mers, am trecut la pechinezi. Cînd o merge prost, m-oi profila pe altceva. Așa și la serviciu. Înainte n-am lucrat decît ca să ieșim în pagubă. Abia de cîțiva ani am trecut la cîștig. Cum să cîștigi de pe urma pămîntului. Olteanul din Glogova, subțirel, agil ca un sportiv la început de carieră e director adjunct cu partea tehnică și răspunde de zootehnie. „Dacă îi spun unui om că de mîine îi iau lotul de animale, începe să facă scandal. La urmă, cred că ar plînge. Sînt oameni care știu ce fac și pentru cît și care mai au puțin și ies la pensie din văcărie. Noi am rentabilizat și laptele. Numai din el scoatem în fiecare an un beneficiu de două milioane. Iar anul viitor vom fi primii din țară", zice medicul Dumitru Nișulescu.

Au o siguranță oamenii aceștia din Nădlac care te lasă cu gura căscată. Dacă n-ar fi și veseli ai putea crede că sînt puțin îngîmfați și prea plini de ei. Îți arată cîmpul cu porumb înalt de doi metri și vitele mari, deșelate de atîta carne, de parcă ți-ar scoate ochii cu mormanele lor de aur. Și vorbesc despre ziua de mîine la fel de siguri ca și despre cea de ieri. Iar povestea celor trei oameni așezați pe o bancă îngustă de lemn are un sens mai exact dacă e să facem precizarea că, într-o clipă de orgoliu, ar putea spune, noi sîntem campionii grîului, ai orzului și ai porumbului și pentru asta am primit în anul trecut trei titluri de Erou al Noii Revoluții Agrare, și anul ăsta am mai luat unul la grîu și o să mai scoatem unul la porumb și anul viitor vom fi campionii României la producția de lapte pe cap de vacă, și cînd îi privești, veseli, relaxați, plini de umor înțelegi că victoria dă omului o frumusețe aparte, pe care amărîtul n-o poate avea niciodată. Acum sînt bogați și puternici. Respiră o siguranță pe care n-au avut-o. Dacă ținem cont de faptul că au încheiat anul 1980 cu o pierdere de 32 de milioane, atunci lucrurile par și mai ciudate. Nu trecuse bine de sărbătoarea Anului Nou, cînd inginerul Ștefan Bogar a făcut liste lungi cu toți oamenii întreprinderii. L-a luat pe fiecare. Bun, bun, bun, bun, bețiv, afară, leneș, afară, bun, bun, bun. A casat toate mașinile defecte sau depășite. A adus altele noi. A încercat să renunțe la îngrășămintele chimice, dînd importanța cuvenită celor naturale, în așa fel ca la cel mult trei ani fiecare loc să-și primească porția sa de hrană biologică. A pregătit pămîntul și oamenii. A renunțat la toate vacile bolnave și sterpe, a promis mult și s-a ținut de cuvînt. N-a mințit nici pentru ei, nici pentru prieteni, nici pentru întreprindere. A desființat toate funcțiile de băgător de seamă și a avut grijă ca în fiecare dimineață să întrebe ce este de mîncare pentru oameni și cîtă hrană a fost așezată înaintea animalelor. Și din clipa în care a fost numit director, Ștefan Bogar a ținut la toate acestea, demonstrînd mereu două lucruri, că se pricepe la oameni și la pămînt. Cînd vorbește cu cineva, chiar și la telefon, simte repede și zice, ăsta mă minte, ăsta își mușcă unghiile și tot ajunge la capăt. Și în primul an, contabilul șef Vasile Borolanu, cînd a încheiat socotelile, cu aerul său de vedetă de cinema care în loc să declame un rol zice, jumătate din viața mea de contabil o trăiesc pe cîmp și în grajduri, atunci, la sfîrșitul acelui an, el i-a spus directorului, gata, am dat prima lovitură, ne-am recuperat prejudiciile moștenite de anul trecut! Și au venit vremuri bune, cu veri în care puteai să arunci cascheta pompierului în lanul de grîu și ea rămînea deasupra, susținută de mulțimea spicelor mari și puternice, cu toamne în care au cules porumb din cultura a doua mai mult decît au scos unii din prima. „Noi nu facem înghețată și floricele de porumb și vată pe băț, facem agricultură", zice directorul, un bărbat scund și greu, cu mișcări puține. Cei mai adesea stă, dar atunci ochii îi mișcă, fulgerător, mitraliază cu privirea tot ce este în jur și iscodesc neobosiți, încercînd să găsească un reazem pentru sutele de idei pe minut născute numai pe principiul eficienței. Nu e niciodată încruntat și amarnic. „Încrîncenarea și isteria ramolesc bărbații. Noi am instaurat un climat cordial, în care tonul contează mult. Nu-i important cum ții și cîtă gură faci, ci cum organizezi și cu ce eficiență. Acum, după ce-am cîștigat pariul, toată lumea e liniștită. Noi n-avem cum rata în nici o cultură". Ștefan Bogar este și el un erou, un fel de Bogart în lumea cultivatorilor de pămînt, un om care a cîștigat pariul cu sine și cu ceilalți, scoțînd întreprinderea dintre păguboși și așezînd-o la masa bogată a învingătorilor.

La sfîrșitul acestei povești trebuia să sosească poetul. L-am așteptat pînă tîrziu, dar n-a venit. Era plecat la Arad la o fabrică de nutrețuri combinate. Ondrej Štefanko, șef de sector în I.A.S. și cunoscut poet de limbă slovacă, autorul unui vraf de cărți tipărite în România și în străinătate, este unul dintre cei mai admirați oameni din Nădlac. Cît pentru slujbă, cît pentru literatură. Directorul, poetul, popa, tractoristul, olteanul, văcarul, contabilul, electricianul, țăranul. Oamenii, adică.

CORNEL NISTORESCU

Să porți un vagon la rever

Banningul bate mai abitir decît tunul. Sare și macheta vagonului de pe linie, și paharul de pe tavă, și stiloul de pe masă, și masa de pe pardoseală. Uneori ai impresia că și tu sari cîte puțin de pe scaun, și simți cum odată cu tine se mișcă și pămîntul, și pereții halei, și zidurile clădirilor vecine. Banningul e un ciocan de 2 000 de kilograme, montat la începutul acestui secol. Are o fundație și e așezat pe grinzi de lemn și un canal pe dedesubt. Patru bărbați învîrt o piesă incandescentă, grea de opt sute de kilograme. Căldura le diamantează fețele, și mîinile lor negre trebuie să-și păstreze siguranța și puterea. La fiecare bătaie a ciocanului pămîntul se zguduie și sar scîntei. Unul poartă bască. Altul are fruntea legată cu o eșarfă. Altul n-are nimic. Toți poartă mănuși. E ca o muncă într-un infern fierbinte. Cînd izbește capul ciocanului, îi se scutură și mîncarea în stomac. Și cu toate acestea, pe banning lucrează cei mai buni forjori, două echipe de artiști care pot face orice. Sînt meseriași. Ei nu pot să uite că pe vremuri, înainte de război, șef de echipă la ciocanul cel mare era Petru Wieder, un neamț care își punea ceasul de buzunar marca Omega pe nicovala mamutului și apoi trecea la manetă și cu berbecul de 2 000 de kilograme îi închidea capacul cu delicatețea unei mîini de domnișoară. La acest ciocan se lucrează cele mai mari piese pentru vagoane, Întreprinderea de vagoane din Arad fiind cea mai veche producătoare de acest fel din țară. Pe pereții birourilor sînt sute de fotografii color, înfățișînd toate tipurile de vagoane, gondole și vagoane de călători, cisterne și platforme, iar în colțurile birourilor și pe holuri, tot felul de machete la diferite scări ale vagoanelor de oțel. Toate au început la forjă, mai ales scheletele lor, piesele mari și cele mici, încălzite la o mie de grade sau peste și lovite cu mare precizie. Vagoane trimise în Indonezia, în Brazilia, pentru exploatările din Mato Grosso, vagoane trimise în Nigeria, în Mexic, în Argentina, în toate părțile lumii spre a satisface nevoile de a căra ale omenirii. Și fiecare vagon a început la forjă. În cuptoarele care înfierbîntă oțelul și aerul. Vara, cînd nu mai suportă căldura, vezi cîte un forjor exasperat cum la de jos un șurub căzut sau o coadă de ciocan și o aruncă în sticla ferestrei, de parcă ar țipa după o gură de aer rece. Forja nu este o glumă. E un loc de muncă pentru bărbați puternici și sănătoși. Între ei nu găsești nici un șmecher. De obicei, forjorii sînt țărani, oameni simpli de prin satele din preajma Aradului, care nu au găsit de cuviință să devină nici ceasornicari, nici frizeri, nici contopiști. Cei mai mulți fac naveta de ani de zile și merg cu tramvaiul cale de patruzeci de kilometri pînă la Pîncota sau cu trenul pînă la Curtici. Ei își pun mîncare-n „traistă" și vin să lucreze la forjă unde nu rezistă nici o jumătate de om, numai cei întregi la trup și la minte, pe care bătăile banningului și ale celorlalte ciocane grele nu-i tulbură în echilibrul lor apolinic. „Birtul nu-i pentru forjori, zice unul, ci pentru domni și pentru leneși". Culmea este că unul dintre ei, Pavel Olah, după treizeci și cinci de ani trăiți în dogoarea oțelului încins spunea că nu s-ar muta în vopsitorie nici dacă ar primi o leafă triplă. În ciuda căldurii, a lucrului pe schimburi, a zgomotului, a trepidațiilor, ei rămîn la ceea ce știu să facă. Asta e o lege la vagoane. Stai unde te pricepi și vezi-ți de treabă. Nu umbla după cai verzi pe pereți. E atîta de muncă încît oamenii nu-și văd capul. Vezi-ți de treabă și nu umbla vandra. În fiecare lună trebuie terminate 660 de vagoane de marfă și 44 de vagoane de călători. Nu e vreme de stat. Nici cînd au venit anglo-americanii cu 250 de avioane și au ras fabrica veche din temelie, oamenii n-au renunțat. Au luat-o de la capăt, au construit vagoane, automobile, platforme, locomotive și iar vagoane spre a lungi trenurile lumii. Și în fiecare sînt piese întoarse sub capul banningului și al celorlalte ciocane.

În acele clipe banningul bătea coroane pentru roți dințate. Patru oameni din echipa lui Teodor Țapoș învîrteau roți de cașcaval incandescent sub loviturile zguduitoare ale berbecului de oțel. Mihai Popovici, cel mai scund om din echipă, era la comandă iar ceilalți supravegheau cuptoarele în care încălzeau piesele pentru cei din schimbul doi. E o lege între forjori. Fiecare încălzește piesele pentru schimbul următor în așa fel încît acesta să poată începe lucrul imediat după sosire, fără să aștepte ore întregi după încălzirea lor. La forjă, fiecare piesă aduce pe fețele oamenilor cîteva broboane de sudoare. Însumate, sarcinile de plan ale unei zile storc cîțiva litri de sudoare din trupul fiecărui om. Și cu toate acestea, nimeni nu renunță. Forja e fabrica de pîine pentru întreprinderea de vagoane și pentru fiecare dintre țăranii navetiști din jurul Aradului. Iar munca de aici intră în categoria celor mai grele. După opt ore, abia mai găsești putere ca să-ți cari trupul la gară și să-l urci în tren. Și cu toate acestea, adeseori, la sfîrșitul programului, un forjor își lasă cuptorul aprins, încălzește cîteva bucăți mai mici de metal și cu un clește subțire începe să le învîrtă pe nicovală. Dacă îi urmărești cu atenție observi că metalul nu devine nici bulon, nici roată dințată, nici paralelipiped, ci altceva, semănînd mai degrabă cu o petală. Și pînă la urmă descoperi că lîngă ciocan, pe o masă, s-au adunat cîteva petale de metal, din care forjorul își face un trandafir negru, greu, nu prea delicat, dar trandafir de pus într-o vază. Forjorul e un țăran cu suflet de copil care și în fața ciocanelor de mare putere nu poate să uite florile cîmpului. Dar de pus în piept, nu și-l pune. Trandafirul ajunge pe un birou, într-un vestiar sau pe o masă. De pus în piept, forjorii își pun tot vagoane. Niște vagoane mici, de dimensiunile însemnei, semn că și ei, ca și ceilalți vagonari, țin lîngă inimă aceste construcții ciudate de metal, așezate pe roți, care se sting în linia orizontului ca o părere de rău după locul părăsit. Vagoanele, indiferent unde pleacă, rămîn lîngă inima forjorilor. Din 1891, ele aduc arădenilor și bani, și faimă, și prestigiu, și siguranță.

BOGDAN NISIPOIU

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

● În numele mai multor locuitori din **comuna Ciucea, județul Cluj**, ne scrie **Rusalin Vulturar, lăcătuș mecanic la S.F.E. Valea Drăganului** (Cluj). Care le este oful ? De mai bine de 10 ani trenează nepermis lucrările la căminul cultural din comuna Ciucea, locul unde, parcă, se mai aud urmele poetului Octavian Goga... Totuși, cetățenii nu vor să fie intru totul nedrepți și consemnează că s-a făcut ceva : patru pereți, două uși simple și cîteva geamuri, é drept, geamurile sînt acum sparte. Și-atunci, este firesc să se întrebe : unde s-au vărsat fondurile — de altfel substanțiale — încasate de la cetățeni de către funcționari ai Consiliului popular comunal Ciucea ? La rîndu-ne, este de asemenea firesc să întrebăm factorii locali de resort, cînd anume se vor isprăvi lucrările la căminul cultural din frumoasa urbe transilvană Ciucea ? Căci adevăr răzbate din scrisele cetățenilor noștri : urmele poetului Octavian Goga obligă la mai mult pe tărîm cultural.

● **Nicolae Vlădulescu Vrâncuț din satul Buicani**, comuna Ponoarele, județul Suceava, a cumpărat cu 5 500 lei o vacă de la consătenii săi, Calistița și Aurel Curescu. În scurtă vreme ajung însă la judecată, primul motivînd că aceștia din urmă l-au făcut să cumpere — deci prin înșelăciune — un animal în vîrstă de 15 ani și care nu mai putea nici măcar să alăpteze.

La scrisoarea lui N.V. Vrâncuț din satul Buicani, iată ce ne răspunde **Tribunalul județean din Mehedinți**, unde s-a judecat cauza : Judecătoria Drobeta Tr. Severin a respins acțiunea ca nefondată, iar Tribunalul județean a respins recursul recurentului, cu motivarea că petiționarul și-a putut da seama de vîrsta animalului și totuși l-a cumpărat, ceea ce înseamnă că și-a asumat riscurile vînzării. S-a mai reținut că în cauză nu poate fi vorba de vicii ascunse, ci numai de vicii aparente, care puteau fi constatate cu ocazia verificării animalului ce urma să fie vîndut.

● Pînă nu de mult se spunea că dacă încerci să numeri foile dintr-o plăcintă, nu apuci s-o mănînci, căci se răcește plăcinta. Ei bine, ingenioșii meșteri plăcintari din Tg. Jiu (județul Gorj) au reușit o performanță unică, adică, au reușit să ușureze simțitor munca acelora care s-ar fi încumetat să numere foile plăcintei, oferind un produs clisos, făcut din cîteva foi de cocă grosolană, necoaptă și indigestă, care te îndispune chiar de la prima vedere.

Întîmplarea a făcut să frecventez „Patiseria" situată în Calea Victoriei din Tg. Jiu — ne scrie **Mircea Alboiu din București** (str. Pavăț nr. 8, bl. P-5, ap. 21). Și, drept să spun, efectiv n-am putut mînca așa zis-a „plăcintă cu brînză". De fapt „numita **plăcintă cu brînză**, nu era altceva decît un amestec bizar de brînză acră și iute, cu cocă necoaptă, plus niscaiva zahăr pe de-asupra. „E rea de tot, muică, plăcinta asta", atrăgea atenția vînzătoarei o bătrînică gorjancă. „Ce vrei, muică — a sporovăit vînzătoarea — ne vin atîția merceologi, atîția controlori de calitate de la birou, că nu le ajunge lor brînza și smîntîna, de unde să punem și în plăcinte..." (? !). Din păcate, nu este singura scrisoare prin care cetățenii semnalează slaba calitate a produselor de cofetărie, patiserie și simigerie.

Probabil că nu ar fi lipsit de interes să se instituie ceva mai frecvent și un control al... controlorilor de calitate.

● Primim de la **Consiliul popular al Sectorului 1 București** : Situația locativă a familiei Radu Florica, om al muncii la I.C.A.B., a fost rezolvată în mod favorabil, atribuindu-se de către Consiliul popular al Sectorului — prin locul său de muncă — un apartament cu două camere.

● În după-amiaza zilei de 14 august a.c., călătorind cu trenul accelerat 751 pe ruta Constanța-Galați, am avut neplăcuta surpriză să găsim locurile în vagonul 10 ocupate. Nu mică ne-a fost nedumerirea să constatăm că din Constanța s-au emis de fapt mai multe bilete — trei în cazul nostru — pe același loc 24 din vagonul 10. Nu e vorba doar de plata suplimentară a tichetelor pentru locul rezervat dar, de ce nu ?, poate fi vorba și despre asta ! E vorba însă de faptul că oameni în toată firea, ajungînd într-o situație contrariantă, cum a fost a noastră, se apucă de ceartă. De ce ? Pentru neatenția unei funcționare de la casieria gării C.F.R. Constanța!? Alăturat vă anexez și cele 3 (trei) bilete eliberate pentru locul însemnat pe tichete la acceleratul amintit și din ziua notată mai sus. (**Cristina și Nicolae Bejan din Galați** (str. Brăilei nr. 4, bl. H, sc. 4, ap. 2).

Că la Constanța marea este aproape și că respectiva casieră a fost distrată nu mai încape nici o îndoială. Cum nu încape nici o îndoială că de regulă asemenea „distracții" costă.

● Orașul Anina este situat într-o zonă cît se poate de pitorească. Aerul ozonat, înviorător, contribuie în bună măsură la o anume stare de sănătate a orașului și a oamenilor săi. Numai că, în cartierul „1 Mai" din Anina, la nici 200 m de blocurile de locuit, a fost plasată o creșcătorie de porci în toată legea. În imediata vecinătate a acestei creșcătorii numărînd vreo 300 de porci și aparținînd de I.M. Anina, oamenii și-au construit ei înșiși cotețe pentru păsări și porci. Să fiu foarte bine înțeles, scrie **Ioan Pasternec, cart. „1 Mai" Anina**, județul Caraș Severin, nu am avea nimic nici cu creșcătoria, nici cu cotețele oamenilor, cu un singur amendament. Și una și altele ar trebui plasate în vecinătatea pădurii, iar pentru un plus de siguranță, să fie angajat un paznic. De ce asta ? Pentru că este absolut imposibil să ne deschidem geamurile și să ne aerisim locuințele. Pe lîngă mirosul greu, specific porcinelor, în zonă au apărut și roiuri mari de muște. Spuneți și dumneavoastră, rezolvarea nu se impune de la sine ?...

■ **Primim de la Consiliul popular al județului Hunedoara** un răspuns pentru **Lucia Stoica din comuna Baru Mare**, în urma unui memoriu adresat revistei, în care arată că nu a primit pensia de invaliditate, fiind nedreptățită de către oficiile de expertiză și penesii : Față de cele relatate și sesizînd situația deosebită a celei în cauză. Oficiul de asigurări sociale și pensii de stat a trimis dosarul Direcției generale de asigurări sociale, pensii și asistență socială din cadrul Ministerului Muncii, solicitînd aprobarea în mod excepțional a revizuirii medicale a bolnavei, a schimbării de grad de invaliditate și, în sfîrșit, a reluării plății pensiei de invaliditate. Vă informăm în acest context că situația celei în cauză a fost recent analizată în cadrul unei ședințe la Comisia centrală de pensii, iar prin adresa nr. R231380/1987 s-a comunicat Oficiului de pensii Hunedoara-Deva aprobarea de către forul central a celor solicitate.

■ **Mă numesc Aneta Gogolici**, am 75 de ani și domiciliez în **Turnu Măgurele** (str. Traian nr. 55). De ce mă adresez revistei ? După o semi-paralizie am fost operată la urechea stîngă. În urma acestui neplăcut incident am fost nevoită să port un aparat auditiv. Aparatul purtat de mine pînă nu de mult se cheamă WINDEX-641, iar bateriile necesare funcționării lui corespunzătoare poartă inscripția DIK-VARTA-8. Abia de-aici încep necazurile mele. Nu mai dispun de bateriile atît de trebuitoare ! Am aflat cu satisfacție că și în țara noastră se produc astfel de aparate auditive. Ce vă rog ? Să mă sprijiniți pe lîngă Ministerul Sănătății, fie să intru în posesia unor baterii ca acelea amintite mai sus, fie să intru în posesia unui aparat auditiv românesc, cu baterii cu tot, eventual și de rezervă.

■ Pentru **Nicoleta Rau din Caracal** (județul Olt) primim următorul răspuns din partea **Ministerului Muncii** : Vă facem cunoscut că în situația în care aveți un copil în vîrstă de pînă la 7 ani, puteți solicita conducerii unității întreruperea activității pentru creșterea copilului pînă la împlinirea vîrstei de 7 ani. La reluarea activității beneficiați de vechime neîntreruptă în aceeași unitate, dacă vă încadrați în aceeași unitate în termenul de 90 de zile de la data cînd copilul a împlinit 7 ani.

■ **De la U.J.C.A.P. Neamț primim un răspuns cel puțin deta-**

Scrisoare comentată

Un pic de omenie

„Vă rog să mă iertați că mă adresez dv., dar acum nu mai știu încotro s-o iau. Sînt o bătrînă de 77 ani, cu hemiplagie stîngă, (mult mai accentuată la piciorul stîng)" — își începe scrisoarea adresată redacției *IOANA M. OANA (ENE)*, din comuna Babaroaga, județul Argeș. Și, continuă : „...Cu vreo 6 ani în urmă, cei ce locuiesc pe șoseaua unde am și eu locuința, au pus mînă de la mînă și au realizat, cu concursul consiliului popular, o rețea de apă potabilă pe șosea — de-alungul ei și într-o parte, bineînțeles ; eu neputînd strînge banii necesari, am rămas pe dinafară. Dacă apelam la cele 2 fete ale mele, ele însele bunice acum, poate că mă ajutau. Dar nu am făcut-o și ele m-au certat cînd ne-am întîlnit după aceea (ele se află una în Slatina, iar alta în Rm. Sărat).

Cînd am vrut să bag și eu apă nu am mai putut ; există opoziția generală a celor care au plătit instalația. Toți spun că dacă semnează tov. Cristache Nicolae (fost profesor, acum pensionar), semnăm și noi. Dar dînsul nu vrea, pe motiv că nu l-am vrut la început „să merg cu el". Am fost și eu și tov. Cristache N. chemați la primarul comunei, dar tov. Cristache N. s-a opus categoric.

Să nu credeți cumva că, pe lungimea de 650 m. a instalației respective, nu a mai introdus nimeni apă în curte. Ba da, dar nu știu pe ce criterii se bazează vecinii mei cu care m-am înțeles întotdeauna, pînă acum, de nu mă acceptă. Le-am spus că dau *1 000 lei, și nu 700 cît a dat fiecare*, numai să bag și eu o cișmea, dar degeaba.

Gîndiți-vă că eu merg în baston fără să pot duce ceva în mînă, iar ca să am o găleată de apă (sau mai puțin), apelez la alții, de multe ori cu plată, ca s-o am de la fîntîna aflată la circa 40 m. de mine".

...E ca și cu „greerele și furnica" — nu-i așa ? !
Dar să vedem mai departe, scrisoarea bătrînei :

„...I-am rugat frumos, i-am implorat. Fără nici un rezultat. Nu vreau să învinuiesc pe nimeni căci, sinceră să fiu, *eu am principala vină* : vina de a nu fi împrumutat, atunci, banii necesari de la cineva, pe care însă nu știu în cît timp i-aș fi putut înapoia ; sînt lucruri ce mă depășesc acum. Totuși, dacă eu am greșit atunci, mă gîndesc că nu am făcut-o din rea voință. Un pic de omenie ar rezolva problema, dv. ce părere aveți ? ! Cu deosebită stimă, și cele mai calde urări de bine, semnează..." *(și urmează semnătura bătrînei).*

Ce putem spune... ? !

Fapta, e faptă. Iar furnicile, sînt furnici !... Se întîmplă însă, uneori, ca greerele — cei care ne încîntă prin scrîșnitul său sonor — să-și adune poalele fracului în față, înclinîndu-se a scuză. În cazul relatat mai sus, greerele nostru e în vîrstă... a *îmbătrînit*. Și, mai ales, ne scrie cu un deosebit bun simț. Hai tovarășe Nicolae Cristache... hai, hre omule, *fă ceva !*

HORIA PĂTRAȘCU ■

mim un răspuns ceva mai detaliat pentru Ecaterina Ignat din comuna Brusturi : Referitor la cei 8 copii ai petentei, menționăm că doi sînt la școala specială, unul este om al muncii la Fabrica de mobilă din Tg. Neamț, unul la o școală profesională din județul Constanța, unul a terminat clasa a X-a și lucrează la C.A.P. Brusturi, iar trei sînt minori. Petiționara este om al muncii la Întreprinderea de „Volvatir" din Tg. Neamț, de unde primește lunar o retribuție de circa 1 500 lei, alocația de stat pentru copii în sumă de 1 080 lei și 500 lei ajutor-mamă cu mai mulți copii.

Avînd calitate și de membră cooperatoare, în anul agricol trecut a realizat 95 norme fizice la C.A.P. Brusturi, pentru care i s-au cuvenit următoarele produse și bani : 240 kg grîu, 297 kg porumb știuleți, 367 kg cartofi, 1,5 kg zahăr și suma de 1 179 lei. Regretabil este că petiționara a refuzat să ridice produsele agricole menționate mai sus, emițînd și alte pretenții.

■ Înainte vreme cooperativele de specialitate confecționau bruri din piele de iepure, supranumite și „Briul lui Iov". Ca unul care am folosit un astfel de briu împotriva afecțiunilor reumatismale, vă spun că sînt cît se poate de practice. Fac propunerea — cred bine venită — ca blănăriile, cojocăriile să confecționeze astfel de bruri din piele de iepure, care liniștit s-ar putea confecționa și din deșeurile rezultate în urma prelucrării pielilor de iepure. (**Marcel Mihălescu, Bacău** (bl. 14, sc. D, ap. 7, Cornișa 1). Propunerea nu este lipsită de temei practic, într-adevăr. Ar fi și un mod de a utiliza ceva mai chibzuit deșeurile rezultate de la prelucrarea blănurilor.

■ **D.P.M.O.S. Teleorman** răspunde Victoriei Camber din **București** : S-a constatat că mama dv. — Dumitra Camber — nu avea 14 ani vechime în muncă, cum i s-a trecut în dosarul de pensie întocmit de către C.A.P. Cervenia, ci numai 7 ani. Cu 7 ani vechime nu avea dreptul legal să se înscrie la pensie, deoarece pensia pentru munca prestată și limită de vîrstă se acordă — potrivit reglementărilor Legii 4/1977 — numai la o vechime în muncă de cel puțin 10 ani.

Oare funcționarii de la C.A.P. Cervenia nu cunoșteau reglementările Legii 4/1977 privind atribuirea pensiilor ?

■ **Consiliul Popular al municipiului București și DGDAL** răspund că Dumitru Nenicioiu, Florica Cobzaru, precum și Ioana Nenicioiu — care au deținut în coproprietate imobilul din str. Distincției nr. 2A din Capitală au de îndeplinit următoarele formalități pentru încasarea sumei cuvenite drept despăgubire : Cetățeanul D. Nenicioiu trebuie să prezinte la ICRAL Giulești acte autentice care să ateste dreptul său de proprietate asupra imobilului din str. Distincției 2A, printre care și un certificat de la Circumscripția financiară a Sectorului, din care să reiasă că imobilul a fost înscris pe rol și că proprietarul a plătit impozitul pe clădire pînă la data exproprierii.

● **Ioan Mircă din București** (bd. Metalurgiei nr. 37, bl. O-1, ap. 15, sectorul 4) face propunerea nu lipsită de interes : Conform regulamentului, controlorii de trafic I.T.B. sînt obligați să poarte uniformă și ecuson, deci, o ținută obligatorie și regulamentară. În scrisoare se merge cu lucrurile ceva mai departe și se arată că, din nefericire, s-au înmulțit cazurile în care controlorii I.T.B. vorbesc urît în mijloacele de transport în comun, folosind un limbaj și un comportament suburbane. O ținută corespunzătoare și un vocabular adecvat ar contribui, fără doar și poate, la o bună educație cetățenească și, firește, la un transport civilizat.

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN ■

Poșta redacției

Butnaru Nicolae — Constanța : Avîndu-se în vedere situația deosebită a familiei dv., s-a stabilit să fiți înscris pe lista de priorități a anului 1988 printre primii, pentru a vi se rezolva situația. ● **Văduva Gheorghița** — Rm. Vîlcea : Acea „simplă ședință" la care vă referiți a fost adunarea generală a oamenilor muncii care, în baza art. 64 lit. t din Legea 5/1978, a hotărît desfacerea contractului de muncă. Vă sfătuim să vă reîncadrați acolo unde vi s-a oferit și în viitor nu așteptați ca sancțiunile să vă atragă atenția că greșiți. ● **Tabacu Gh. Gheorghe** — com. Bănești (Prahova) : Hotărîrea instanței de judecată este legală și temeinică, bazată pe avizul comisiei medicale și pe angajamentul de supraveghere al curatorului. ● **Negruț Mihai** — Brașov : Cu vechimea de 21 ani și 9 luni în grupa a II-a de muncă vă puteți pensiona la 59 ani, iar cu 22 ani și 4 luni la 58 ani. ● **Asociația locatarilor din str. Băișoara nr. 3—5** — Cluj-Napoca : În această toamnă I.C.R.A.L. va executa remedieri locale la hidroizolații, dar pentru evitarea reapariției infiltrațiilor trebuie demontate toate antenele TV, montată o antenă colectivă și oprit accesul la terase. Pentru anul 1988 s-au programat lucrări de împămîntare, reparația tencuielilor exterioare și refacerea căsuțelor de reglare gaze. ● **Șerban Marin** — Baia : Cum la concursul de admitere în școala profesională se pot înscrie absolvenți ai treptei I de liceu care nu depășesc vîrsta de 19 ani la începerea anului școlar, adresați-vă unităților deținătoare de parc auto, singurele în măsură să hotărască oportunitatea organizării unui curs de calificare fără școatere din producție cu durata de 7 luni, la care pot fi admiși absolvenți ai treptei I de liceu, apți medical și psihologic pentru exercitarea meseriei de conducător auto. ● **Brehar Ioan** — Cluj-Napoca : În cazul dv., unitatea trebuia să vă acorde pentru perioada septembrie — 31 decembrie 1984 un concediu de 8 zile lucrătoare, pentru 1985 și 1986 cîte 15 zile lucrătoare, iar începînd cu 1987 beneficiați de concediul de odihnă în cuantum maxim de 24 zile lucrătoare (Legea 26/1967). ● **Crușitu V. Vasile Pulu** — com. Vișoara (Neamț) : 1) Potrivit prevederilor Decretului 335/1978, elevii școlilor de maiștri învățămînt seral beneficiază în perioada cursurilor comasate, de retribuție, spor de vechime și compensație dacă lucrează în producție la unitățile al căror încadrați sînt sau la unitatea pe lîngă care funcționează școala, prin detașare. 2) Indemnizația pentru concediul anual de odihnă se calculează pe baza retribuției medii zilnice pe ultimele 12 luni. Dacă în această perioadă persoana a fost în concediu fără plată mai mic de 30 de zile, în concediu fără plată datorită reducerii temporare a activității unității, în concediu de studii sau nu a lucrat din cauza încetării activității fără vina sa, în baza art. 17. (3) din Legea 26/1967, perioadele respective, se exclud, atît ca timp cît și ca sume din calculul indemnizației de concediu. 3) După admiterea în școala de maiștri, fiecare elev are obligația să încheie cu întreprinderea care l-a trimis un act adițional la contractul de muncă prin care se obligă să lucreze ca maistru minimum 5 ani după absolvire (art. 71 Codul muncii, art. 21 — Legea 1/1970 și art. 25 — Legea 6/1977).

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Farmec și adevăr

Inocența nu-i, nici măcar la copii, ceva de durată. Ea este, într-adevăr, un dat al vîrstei, numai că unul repede ameliorabil, și a vorbi, spre exemplu, de naivitatea specifică a desenelor de copii înseamnă a nu observa că, printr-o orientare a preocupărilor și prin școlire în treburile plasticii imaginii, naivitatea devine curînd trăsătură nerelevantă. În materie de desen și culoare, copiii sînt în stare să primească, încă din primii ani, învățături și deprinderi temeinice. Dacă nu ne mai miră faptul că, la zece ani, bunăoară, un tînăr poate să cînte strălucitor la pian, să nu fim uimiți nici de performanțele artistice ale copiilor pictori. Ei rămîn, mai departe, naivi în ce privește relațiile din real, dar nu în acelea proprii creației plastice.

Zilele acestea s-a deschis la **Muzeul Literaturii Române** o expoziție de portrete ale scriitorilor noștri de ieri și de azi. Portretele, de format mai degrabă mic, cît două cărți poștale puse alături, sînt realizate de **„Cercul de desen"** din **Școala generală nr. 1 Petrila.** Am zis dinadins de „Cercul de desen" și nu de membrii lui, întrucît grupul gîndește și pictează unitar, semn că ideile ce le-au fost predate au fost asimilate bine. Deocamdată, acestea le ajung. Copiii nu simt, în etapa actuală a formației lor, nevoia de a se diferenția stilistic. Grupul, îndrumat de unul din cei mai buni caricaturiști ai noștri, **Ion Barbu**, e deprins să privească la chipul cărturarului, să selecteze trăsăturile deosebitoare și elementele de caracter, atît în profesie cît și în viață, și să le exprime sintetic.

Impresia de ansamblu e categorică; fiecare portret merge la miezul lucrurilor. E o expoziție care ar putea fi găzduită și de o galerie de artă, și de un muzeu și nu s-ar mira mimeni c-o vede acolo. În doi-trei ani de desen conștientizat, „Cercul de desen" al școlarilor din Petrila a căpătat individualitate. Cît despre farmecul aparte al viziunii, cred că e exagerat să-l trecem cu totul în seama inocenței privirii. Sigur, personalitatea unui Iorga, să zicem, nu poate fi deosebită de mintea unui elev de șapte-opt ani. Nu poate fi sesizată, adesea, nici de mintea mai coaptă. Copiii însă au reținut din fotografii statuarul fățurii istoricului, masivitatea prezenței sale. Orientată, inocența a dat în umor. Selecția e susținută de ironie. În lucrările copiilor, scriitorul apare ca o persoană marcată fizionomic, însă marcajul e în zodie veselă. O veselie fină, accentuată și de context. Fiecare imagine are gravitate; toate tind să ne spună un soi de poveste, în care sacrul se pierde. Cred că de aici se alege hazul portretelor. Din diferența dintre **ce știm** noi că sînt scriitorii și **ce cred** copiii că sînt.

Mă simt, de aceea, îndemnat să-mi mărturisesc direct încîntarea. Iată o manifestare artistică în care termenul, folosit cu mare prudență de cronicarii de artă, poate fi utilizat fără rezerve. Meritul momentului de farmec e al copiilor: **Laurențiu Avasiloaie, Angela Bancea, Filu Bancea, Anița Banciu, Adrian Barcsay, Viorica Barcsay, Andrei Barbu, Alexandru Barbu, Carlela Cârja, Anamaria Cercel, Marinela Ceaureanu, Claudia Cioabă, Dacian Conta, Tatiana Grigore, Lavi Iordache, Robert Kiss, Irina Lungu, Daniela Munteanu, Veronica Mătușoiu, Daniela Miron, Mirela Morosanu, Laszlo Nyaradi, Laurențiu Oprița, Iuliana Rusu, Camelia Spafiu, Gabriela Spafiu, Diana Szilagy, Mihaela Șumălan, Codruța Tartan, Anamaria Teodosiu, Geta Tode, Loredana Tăr, Loredana Vasincea și Simona Velicu**, ale îndrumătorului cercului, **Ion Barbu**, și ale directoarei școlii, **Coraelia Conta.**

TUDOR OCTAVIAN

„Cîntarea României"

Copiii aceștia sînt formidabili!

Pagina 10

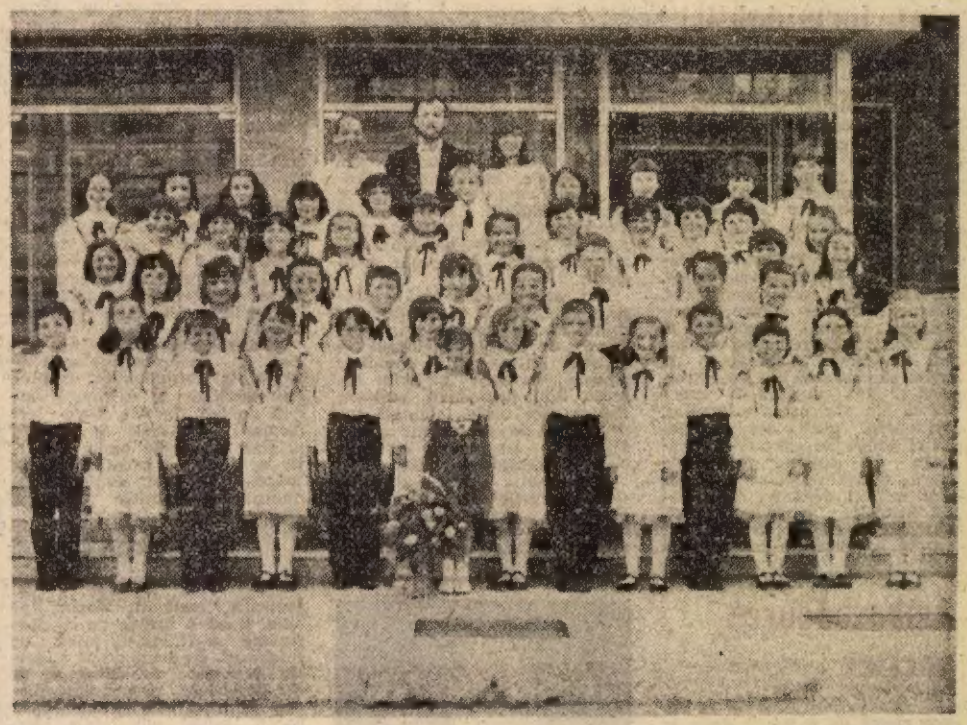

Artistul — conștiință a epocii sale

BUJOR MACRIN:

„Sînt actor fiindcă nu pot trăi în afara scenei"

— Știu, stimate Bujor Macrin, că aniversați în secret douăzeci de ani de cînd ați venit în Teatrul „Maria Filotti" din Brăila. Cu ce sentimente o faceți?

— Cînd, acum douăzeci de ani, alegeam, la repartiție, teatrul din Brăila nu știam nimic despre oraș, nu călcasem niciodată prin aceste locuri. Am venit pur și simplu. Nu reușeam să găsesc teatrul. M-a adus, în minte, un profesor de limba rusă din Brăila, iubitor de teatru de altfel, m-a adus pînă în prag. Am intrat și, aproape fără nici o tranziție, am început să joc. Asta durează de douăzeci de ani. Drept să fiu, aniversarea de care spuneți n-a avut și rămîne unor gînduri de bilanț.

— Ce însemna, acum douăzeci de ani, teatrul din Brăila față de teatrele bucureștene, de lîngă care veneați?

— Ce înseamnă și astăzi: pentru unii, provincie, pentru alții, o neprețuită șansă: aceea de a juca mult. Eu, unul, mă înscriu în a doua categorie. Nu știu ce înseamnă provincie. Nu e o ipocrizie ca în povestea cu vulpea și strugurii, nici mintea românului de pe urmă. Am terminat în aceeași promoție cu Florian Pittiș, Dan Borcea (astăzi la Piatra Neamț). În timpul institutului, jucasem vreo două roluri pe scena Naționalului din București. Erau roluri de tineri, niște tinerei, mai bine zis. Norocul meu a fost că mi-am dat foarte repede seama că „ștampila" asta de „tinerel" începea deja să mi se lipească. Or, eu voiam să joc, să fiu cît mai mult posibil pe scenă. Așa încît n-am dorit nici o clipă Bucureștiul. Nici atunci și nici mai tîrziu. La Brăila am jucat mult. Foarte mult. Prea mult chiar, aș zice. Prea mult, pentru că uneori am simțit că mă repet, că nu am răgazul să schimb în mod corespunzător mijloacele, să le adaptez suficient. Au fost douăzeci de ani de goană, de vîrtej — dar un vîrtej pe care-l iubesc și fără de care nu-mi închipui viața.

— Care a fost primul rol aici la Brăila?

— Un rol de... tinerel, de neamț tinerel, în piesa **Vara imposibilei iubiri**, de D.R. Popescu. În piesă exista o replică: „Pe cel blond să-l ucideți". Ăla eram eu și ce a urmat nu se poate uita. Regizorul a găsit de cuviință că trebuie să mi se vopsească părul blond. Era țarnă, mi-am zis că o să port ceva pe cap. Fie. Am fost vopsit. Orașul — oraș mic — a băgat de seamă. Ironii, amuzament. Eu mi-am văzut de treabă. Prin vară, spectacolul și-a încheiat viața și am încercat să redevin eu însumi, așadar să mă... vopsesc șaten. Meștera acestei operații a încurcat însă borcanele (la propriu, din păcate!) așa că am ieșit cu părul negru corb! A urmat un tratament inversunat cu leșie și toate jocurile băbești și nebăbești, al cărui rezultat a fost un păr de culoare incertă, ceva spre verde, cu care am defilat prin vara brăileană a lui 1968 ca pe sub furcile caudine. A trecut...

— Între această poveste și Malvolio, rolul pe care-l interpretați în ultima premieră a Teatrului „Maria Filotti", A DOUĂSPREZECEA NOAPTE, de W. Shakespeare, care sînt repercle experienței dumneavoastră?

— Fiecare rol a însemnat o experiență importantă. Fiecare premieră a fost pentru mine o bucurie, o victorie, chiar dacă de fiecare dată am simțit exact cît mai aveam de făcut în rolul respectiv. Bucuria scenei m-a sprijinit însă, dincolo de toate îndoielile. Cele mai mari satisfacții mi le-au adus însă întîlnirile cu regizori de talent, cu personalități puternice. Și, din păcate, ele n-au fost chiar multe. Colaborarea cu mereu alți directori de scenă e adevăratul oxigen al mesteriei noastre. Pentru că, inevitabil, după un număr de spectacole, regizorii trupei te-au catalogat și te distribuie în consecință, adică numai în emploi. Nu-mi vine ușor să spun că primul meu rol de compoziție este acest Malvolio din **A douăsprezecea noapte.** Dragoș Galgoțiu, montînd pentru prima oară un spectacol la Brăila, a avut curajul de a ne distribui pe fiecare altfel de cum eram obișnuiți și de a ne cere să punem la bătaie, în joc, joaca. „Jucați-vă!" — am auzit de nenumărate ori la repetițiile cu **A douăsprezecea noapte.** Ei bine, a fost greu. Era o altă manieră de interpretare ceea ce ni se cerea, am avut de înfrînt inerții, timidități, tendința la lipsă de măsură. Dar, în cele din urmă, cred că am reușit. Și, în orice caz, mi-am găsit bucuria de a juca în spectacole de comedie, de a mă juca, de a mă bucura de jocul scenic.

(Continuare în pag. 10)

TANIA RADU

Gala filmului chinez

Marți seară, 29 septembrie, în Capitală, la cinema „Studio" a avut loc gala filmului chinez, una din numeroasele manifestări culturale organizate de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, cu prilejul celei de a 38-a aniversări a proclamării Republicii Populare Chineze.

În cadrul culturii noi, socialiste, alături de celelalte arte, cinematografia chineză a cunoscut, mai ales în ultimii ani, o dezvoltare fără precedent. Producția cinematografică, realizată în 13 studiouri plasate pe tot cuprinsul țării, atinge în prezent, de pildă, peste 120 de filme artistice de lung metraj. Indiscutabil, cinematografia chineză este azi una din cele mai puternice și prolifice din lume, abordînd o tematică diversă, cu o deschidere umanistă de interes general, dovadă prezența sa la marile festivaluri ale cinemondului, premiile obținute, cît mai ales aprecierile de care se bucură în rîndurile spectatorilor de pretutindeni, inclusiv de aprecierile spectatorilor români.

De-a lungul anilor, pe ecranele noastre au rulat filme chinezești deosebit de valoroase: filme istorice, filme inspirate din lupta poporului chinez împotriva asupririi imperialiste și a reacțiunii interne, filme de actualitate și de acțiune, filme muzicale, cu tematică sportivă sau filme pentru copii și tineret. Sînt de neuitat pentru spectatorii români — filmele social-politice **Călătorul cu căruța, Băiatul cu rîcșa, Se întoarce cocorii** sau tulburătorul film **Zîmbetul unui om chinuit**, pe care, în una din cărțile mele, l-am așezat în categoria celor mai bune filme de acest gen din lume, apoi filmele de actualitate, delicate și pline de originalitate, **Vreau să dansez, Pescărușul speranței, Acrobatele** sau **Fata cu ochi luminoși**, ca și filmele cu o mare audiență la public, foarte gustate în special de spectatorii tineri, precum **Lovitură fulgerătoare, Luptătorul**

(Continuare în pag. 11)

GRID MODORGEA

Metafora ca acțiune

Cronica literară de Romul Munteanu Pagina 11

Tei, anotimpul eternei primăveri

Fotoreportaj de Octavian Știreanu și Paul Agarici Pagina 12 și 13

Vitrina artelor

Cîntarea României

Copiii aceştia sînt formidabili!"

Apariţia frecventă în municipiul Zalău a afişelor care anunţă concertele corului de cameră al copiilor de la Şcoala nr. 5 trezeşte totdeauna interes. Un spectacol extraordinar, cum a fost cel intitulat „Anotimpurile copilăriei", a rămas punct de referinţă pentru iubitorii de muzică din această localitate. Corul celor patruzeci şi şapte de copii cu voci cristaline, dirijat de prof. Dorina Creţ — colaboratori prof. Galvacsy Eva, şi la pian, prof. Kövari Laszlo — a încîntat auditoriul, reuşind, de pildă, la un concert, să parcurgă măiestrit partiturile a douăzeci şi şapte de cîntece, din cele treizeci şi unu, cuprinse în repertoriul lor. Prospeţimea vocilor, cultivarea acelui timbru specific, numit de specialişti „cristalin de clopoţel", armonia clară, dinamica, expresivitatea sînt calităţi evidente ale acestei formaţii artistice. Copiii dau glas cu sinceritatea lor curată, cu bucuria lor înscrită simţămintelor senine pe care le împărtăşesc. Din vocile lor izvorăsc în fluid cald şi gingaş veselia unei copilării lipsite de umbroasele griji.

„Ce e ritmul? Este armonie. Cum e ritmul? Este tonic!" Redăm o frîntură dintr-un schimb de cuvinte avut în pauza de la o repetiţie cu un băiat de cincisprezece ani, Călin Boca, maestrul bateriei în orchestra grupului vocal instrumental „Silvana", de la Casa pionierilor şi şoimilor patriei Zalău. Călin lucrează în formaţie, împreună cu fraţii săi Florin — chitarist, şi Oana — solistă. Are un simţ excepţional al ritmului. Are forţă. Are pasiune. Improvizează inspirat. Munceşte neobosit.

Din vara trecută pînă-n prezent, „Silvana" a însumat multe luni de turnee prin ţară, pline de succes. În suişul ei artistic, atingerea anumitor piscuri farmecă şi chiar ulmesc. Sînt dexterităţi artistice, pentru care copiii talentaţi, îndrumaţi de profesorul Ioan Mureşan, au muncit şi muncesc în continuare mult.

Învîrtitele, jocurile de arădult, jocurile fecioreşti, cîntecele de viaţă nouă atrag spectatorii, copii şi adulţi, întocmai ca într-un joc minunat. Este repertoriul celor cincisprezece instrumentişti şi solişti ai tarafului Casei pionierilor şi şoimilor patriei din oraşul Jibou, dirijor al tarafului, învăţătorul Victor Pintea. Lor li s-a alăturat de la un timp şi o echipă de dansuri populare, tot ale copiilor, formînd astfel un ansamblu popular foarte îndrăgit de spectatorii sălăjeni. Taraful pionieresc din Jibou cucereşte prin autenticitate, acurateţe şi sensibilitate artistică. Apariţia pe scenă a fetelor şi băieţilor, îmbrăcaţi în frumoasele porturi de pe Valea Someşului, este întîmpinată mereu cu aplauze, aplauze ce răsună în numeroase comune şi-n oraşele de pe meleagurile Sălajului, unde taraful îşi face frecvent prezenţa în cadrul a ceea ce numesc copiii artişti staţiune permanentă.

Exclamaţia spectatorilor, părinţi şi profesori: „Copiii aceştia sînt formidabili!" răsplăteşte talentul şi o muncă asiduă de ani de zile. Cele trei formaţii artistice se numără printre laureatele pe ţară, ediţii la rînd cu premiul I, în marele Festival naţional al muncii şi creaţiei „Cîntarea României".

MARGARETA MICU

Ambasadoarca poeziei

O femeie învesmîntată în negru apare pe o scenă unde se întîlnesc cîteva obiecte familiare nouă şi începe să povestească despre naştere, despre copilărie şi adolescenţă, despre tinereţe şi iubire, despre bătrîneţe şi moarte. Iar poveştile ei în versuri conturează în mod tulburător trecerea noastră prin lume şi se constituie într-o meditaţie profundă asupra condiţiei umane. Astfel a fost conceput de către realizatorii săi spectacolul **„Respirări** cu Nichita Stănescu: ca o succesiune coerentă de poeme care să pună în evidenţă etape distincte ale existenţei noastre. Scenariul întocmit de Constantin Crişan dispune într-un montaj ce se urmăreşte cu mare interes unele din versurile lui Nichita Stănescu care proslăvesc puterea omului de a rezista la încercările inerente ale vieţii şi de a fi pînă la urmă biruitor. Cuvintele capătă o şi mai mare forţă rostite în ambianţa meticulos gîndită de pe scena Teatrului Mic unde se desfăşoară acest recital extraordinar din lirica stănesciană, ambianţa populată cu tapiseriile rafinate ale Şerbanei Drăgoescu, şi de tulburătoarele aranjamente florale ale Mariei Vasiliu, după o ordine ce se presupune a fi logică, plină de înţelesuri. În acest decor sugestiv presărat de semne ce se cer descifrate, acompaniată discret la pian de către Horia Sabin Drăgoi, admirabila Leopoldina Bălănuţă ne face să ne bucurăm de farmecul unor poezii care de-acum au devenit un bun de preţ al literaturii noastre. Tandră şi energică, meditativă şi de o sensibilitate copleşitoare, gata să izbucnească în plîns sau fiind de o exuberanţă ce stîrneşte uimirea, actriţa dezvăluie prin mijloacele teatrului, prin propriile ei mijloace de o remarcabilă fineţe, complexitatea unei opere ce ascunde încă multe enigme. Cu modestie şi har, cu dragoste şi aleasă preţuire, Leopoldina Bălănuţă devine pe scena Teatrului Mic excelenta ambasadoare a unui mare poet, a unei mari poezii.

GEORGE ARION

La Opera Română

● **Mica Serenadă** de Mozart, **Simfonia neterminată** de Schubert şi **Valsuri** de Johann Strauss alcătuiesc tripticul de balet **Seară vieneză** programat vineri 3 octombrie la ora 18. Sub bagheta dirijorului Lucian Anca, vor evolua, în roluri principale: Cristina Teodorescu, Ştefan Bănică, Rose Marie Both, Gheorghe şi Carmen Anghelus, Mihai Tugearu etc.

● Simbătă 3 octombrie (ora 18) **Cavalleria rusticana** (Onoare ţărănească) de Pietro Mascagni şi **Paiaţe** de Leoncavallo. Alături de Nicolae Urdăreanu, care debutează în Alfio, vor cînta: Lucia Ţibuleac (Santuzza), Adriana Alexandru (Lola), Ionel Voineag (Turiddu), Lucia Becar (Mama Lucia), iar în **Paiaţe** — Elena Simionescu (Nedda), Ludovic Spiess (Canio), Vasile Martinoiu (Tonio), Ştefaniţă Lascu (Arlechinul), Lucian Marinescu (Silvio). Conducerea muzicală: Carol Litvin.

● Duminică 4 octombrie, în matineu, s-a programat pentru copii basmul coregrafic **Albă ca zăpada şi cei 7 pitici** al compozitorului Cornel Trăilescu, în regia şi coregrafia Doinei Andronache. În rolurile principale: Anne Marie Vretoş, Laurenţiu Guinea, Madeleine Vasilescu. Dirijează compozitorul.

● Cu Florin Georgescu în rolul Edgardo şi Victoria Bezetti în rolul titular, duminică seară, la ora 18, se va cînta **Lucia di Lammermoor**. Îşi mai dau concursul: Emil Ţurăşcu (Enrico), Gabriel Năstase (Arturo), Pompei Hărăşteanu (Raimondo), Ruxandra Vlad (Alice) şi Nicolae Bratu (Normano). Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

● Cu Eugenia Moldoveanu în Margareta, Florin Diaconescu în Faust Dan Zancu (Mefisto), Lucian Marinescu (Valentin), Marina Mirea (Siebel) şi Adina Iurăşcu (Martha), marţi 6 octombrie (ora 18) **Faust** de Charles Gounod. Dirijează Constantin Petrovici.

● Din repertoriul verdian, miercuri 7 octombrie, la ora 18, **Bal mascat**. Sub bagheta dirijorului Constantin Petrovici, vor interpreta, Constantin Ene (Riccardo), Nicolae Urdăreanu (Renato), Cornelia Pop (Amelia), Veronica Gârbu (debut în Ulrica), Gerda Radler-Anca (Oscar).

Muzică

Muzicianul patriot

De 15 ani încoace, compozitorul **Nicolae Bretan** se bucură de o deosebită faimă internaţională, iar în această privinţă este suficient să cităm declaraţiile unor mari personalităţi din lumea muzicală: „La vîrsta de 66 de ani sînt tot mai mult atras, din cadrul vastei imperfecţiuni a vieţii, de către mica perfecţiune ce poate fi cuprinsă şi care este în muzică liedul. După ce l-am comparat pe Bretan, în calitate de compozitor de lieduri, cu Brahms, Schumann şi Schubert, acum îl proclam pe Bretan preferatul meu", iată cuvintele lui Irving Lowens, celebru critic şi muzicolog american, cuvinte consemnate de editorul new-yorkez al liedurilor lui Bretan, în noiembrie 1983; „Orice clasă de canto din cadrul oricărui Conservator, ar trebui să ţină seama, neîndoielnic, de predarea liedurilor lui Bretan", este părerea marii profesoare Elisabeth Vranios, de la „American University" din Washington; „Profunzimea muzicii lui Bretan, melancolia ei, formînd un aliaj cu lumea schubertiană este o revelaţie", crede Alice Dukas, directoarea Institutului de Artă Muzicală din Baltimore; muzicologul dr. Charles Johant, criticul muzical al ziarului „The Christian Science Monitor" scrie: „Acest compozitor român extraordinar de original îl aminteşte, în acelaşi timp, pe Schubert şi Rimski-Korsakov". „Ce te legeni, codrule" este unul din liedurile cele mai mari pe care le-am auzit vreodată". Aceleaşi păreri elogioase despre compozitorul român le nutresc nu numai mari esteticieni, dar şi cîntăreţi de o mare răspîndire internaţională, ca Frederika von Stade, Eugenia Moldoveanu, Dan Iordăchescu, Eduard Tumageanian şi alţii, care şi-au înscris în repertoriile lor multe dintre lucrările creatorului clujean.

Dincolo de valoarea operei lui Bretan, confirmată de esteţi foarte cunoscuţi, dar în primul rînd de marele public, oarecum contestată stilistic — în linii mari — de alţi muzicieni români, rămîn de apreciat cîteva fapte de importanţă vitală. **Patriotismul** său, care în condiţii primejdioase, chiar, cu fascismul în faţă, s-a manifestat prin crearea operelor „Horia" (1937) şi „Arald", cel puţin în prima lucrare fiind vorba de **dreptate şi unitate naţională**, de frăţia dintre ţăranii **români** şi cei **ungureni**. Spune Horia: „Noi, românii şi celelalte naţii, luptăm mereu şi împreună pentru libertate"; ori folosirea cu laitmotiv, în aceeaşi operă a mobilizatorului şi vechiului cîntec „Deşteaptă-te Române"! **Naţionalul şi Universalul** care se reflectă în creaţia lui Bretan nu pot fi negate, căci melosul nostru (citate în „Horia" din cîntecele „Hi, hai, murgule", hore, colinde etc.), ritmul popular (reliefat în „Horia" şi „Luceafărul"), şi modurile populare româneşti (excelînd în mixolydian şi lydian) se întrepătrund organic, legîndu-se cu scriitura melodico-armonică ce poartă o vizibilă influenţă a romantismului german, mergînd pînă la Wagner.

Iată motive suficiente pentru a înţelege dreptatea care i se face post-mortem acestui compozitor în anii noştri; dreptate care nu putea exista fără o înţeleaptă politică de reconsiderare a valorilor româneşti; dreptate care a condus în acest an — centenar, la repunerea cîtorva opere ale lui Bretan, pe diferite scene; la susţinerea unor numeroase recitaluri de lieduri Bretan, avînd ca protagonişti, în primul rînd, pe Ionel Voineag, Nicolae Florei, Ferdinad Weiss şi Andrei Tănăsescu; la tipărirea a trei volume de lieduri Bretan; la înregistrarea radiofonică ori discografică a numeroase lucrări, celelalte aşteptîndu-şi rîndul, care s-ar putea grăbi — credem noi; la organizarea unor simpozioane pe tema Bretan, în cadrul unităţilor universitare de învăţămînt artistic; iar interpretarea măiastră dată operei „Horia", la Opera Română din Cluj-Napoca (regia Viorel Gombosiu, scenografia Mihai Nemeş, dirijor Gheorghe Victor Dumănescu, interpreţi Vasile Cătană, Mugur Bogdan, Ion Lazăr, Georgeta Oblovschi, Margareta Virban, Ion Micu, Titus Pauliuc, Ion Tordai, Rodica Toma, Ştefan Popescu, Marius Truiculescu, maestru de cor Emil Maxim), ca şi a operei „Luceafărul", interpretată în concertul orchestrei simfonice şi a corului Filarmonicii „George Enescu" dirijate excepţional de Remus Georgescu (soliştii Ionel Voineag, Dan Zancu, Eleonora Enăchescu, Ruxandra Donose, Ştefăniţă Lascu, Nicolae Andreescu, maestru de cor Nicolae Bica), evenimente la care noi am asistat şi despre care ne vom referi ulterior, au marcat, desigur, un vîrf al manifestărilor din acest an, cu muzica lui Nicolae Bretan.

„Cinstire valorilor neamului românesc", iată una dintre preocupările societăţii noastre actuale; iar acest îndemn al Partidului, se realizează astăzi şi în cazul lui Nicolae Bretan, la 100 de ani de la naşterea acestui **muzician-patriot**.

CLAUDIU NEGULESCU

BUJOR MACRIN:

(Urmare din pag. 9)

sură. În ce mă priveşte, am înţeles pînă la capăt rolul Malvolio, am înţeles ce anume dorea să transmită, nou, original, Galgoţiu, ce aveam de făcut. Şi totuşi, au fost momente cînd am simţit că nu am suficiente mijloace pentru a transmite ceea ce gîndesc.

— Sînteţi modest. Malvolio, în interpretarea lui Bujor Macrin a fost — am văzut spectacolul — o propunere rotundă, inteligibilă, cu multe momente frumoase.

— Nu sînt modest. Sînt lucid. Şi m-am obişnuit să mă judec foarte aspru. E o „gimnastică" absolut necesară într-un oraş care nu are decît un singur teatru. Poate că aceasta este singura capcană a „provinciei". Lipsa concurenţei imediate. Situaţiile în care am intra, eventual, în competiţie cu alte teatre, cu specialişti sînt destul de rare: premierele cu critica de teatru, turneele în marile oraşe — unde putem fi judecaţi de un public avizat, cu experienţă, de colegi de breaslă. În rest, ne aflăm faţă în faţă cu publicul nostru, care ne cunoaşte, în mijlocul căruia sîntem ca în familie — ceea ce creează, firesc, şi tentaţia soluţiilor de minimă rezistenţă.

— Cum se rezistă acestor tentaţii?

— Întîi şi-ntîi, prin dragoste de meserie. Dacă dragoste e — vorba lui Marin Preda — nu există de fapt, asemenea tentaţii. Greu este să joci în fiecare seară cu aceeaşi stare pe care o ai la repetiţii, cu efortul de a da totul, de a atinge pragul maxim al rezolvării intenţiilor. Sînt situaţii — de ce s-o ascundem? — cînd publicul nu reacţionează poate aşa cum am dori. Nu numai în deplasare, ci şi acasă. Sînt săli şi săli. Dar dacă un singur om te ascultă, te înţelege, merge în consens cu tine — se poate face artă. Şi întotdeauna va fi măcar un singur om alături de inima scenei.

— Cum este publicul brăilean?

— Bun, aşezat de teatrul nostru, de ceea ce facem. Azi, oraşul e mult mai mare decît atunci cînd am venit eu în teatru. Poate că nu s-a îmbogăţit cu tot atîţia spectatori fideli cu cîţi cetăţeni a dobîndit în douăzeci de ani, dar nici n-a pierdut vreunul. Apoi, există un anumit fel de egoism altruist: a juca pentru tine. A juca faţă în faţă cu conştiinţa ta de artist, cu ambiţiile tale. E un egoism în beneficiul altora şi cred că nu trebuie renunţat la el.

— Aveţi ambiţii?

— Una singură: aceea de a juca atît cît pot eu de bine. Am mai fost întrebat de ce nu plec din Brăila, de ce nu fac mai mult film. Am răspuns, la prima întrebare, că nu înţeleg de ce aş pleca; ce s-ar schimba dacă aş deveni, peste noapte, actor la Bucureşti, de Ploieşti, de Cluj? Există oare compozitori de provincie? Sau pictori? E oare cerul altfel în alte locuri decît aici, la Dunăre? Nu cred. Arta are dreptul să treacă peste graniţele administrative. Am ambiţia de a fi un foarte bun actor aici, la Brăila. Cît despre film cred că n-am făcut mai mult pentru că n-am fost chemat mai des să fac. Dacă e nevoie de mine într-un loc, urmează să aflu. Aşadar e un lucru care nu depinde de mine şi nu am de gînd să-l provoc în vreun fel.

— Nu v-a preocupat niciodată faptul că sînteţi prea puţin cunoscut dincolo de Brăila?

— Există două feluri de a gîndi această meserie: joc pentru a juca şi joc pentru a fi văzut. Eu nu joc pentru a fi văzut. Spectatorii nu sînt decît o prelungire a mea. Nu ţin să o multiplic în milioane de exemplare. Sînt actor pentru că nu pot trăi în afara scenei şi atît.

— Nu v-aţi întrebat pentru ce v-am solicitat acest interviu?

— Ba da, dar n-am îndrăznit să dau un răspuns.

— L-aţi şi dat, în premiera cu A DOUĂSPREZECEA NOAPTE, ca şi în cele peste 120 de roluri cîte numără cariera actorului „de Brăila" care sînteţi. Ce va fi după alţi douăzeci de ani?

— Abia acum, după douăzeci de ani, cred că începe, cu adevărat, cariera mea. Am atins, în sfîrşit, vîrsta, care să mă apere de rolurile de „tinerei". Sper că sînt la pragul marilor roluri pe care şi le doreşte orice actor.

— Vă simţiţi tînăr?

— În materie de actorie, cred că nu mi-a plăcut niciodată să mă simt foarte tînăr. Mă simt bine în preajma acestei maturităţi cu care abia aştept să joc teatru. Un anotimp înnoitor îşi arată faţa în Teatrul „Maria Filotti". Îl trăiesc cu speranţă şi cu bucurie. Mai căutaţi-ne.

Vitrina cărţilor

Itinerar împlinit

Deşi nu i-am întîlnit numele în dipticul **Poezia românească contemporană (1950—1975)** şi nici în lucrarea precedentă. **Panorama deceniului literar românesc 1940—1950**, gîndite de autorul lor, Al. Piru, ca un tablou pe cît posibil cuprinzător a trei generaţii de poeţi. Const. Nisipeanu, ajuns octogenar, are satisfacţia unui nou volum de versuri, **Arbori cu aripi de harfe** (Ed. Cartea Românească, 1987) notabil prin maniera în care consolidează o evoluţie îndelungată.

La capătul ei cel ce debutase cu o plachetă nonconformistă (**Cartea cu grimase**) alături de Eugen Jebeleanu, Saşa Pană, Ştefan Roll şi Geo Bogza, păstrează din tonul începuturilor acelaşi mod de a se mărturisi, bivalent. Pe de o parte înclinat să dea glas evenimentelor interioare, pe de alta să redimensioneze în lucrarea lirică realitatea : „Dăruieşte-mi puiorul tău sting să fac din el / o corabie pe care să visăm mînă în mînă / pînă se va revărsa din noi o ploaie de flori / şi de flăcări pline de vrajă din a căror sevă să întindem / între catarge un hamac legănat de adierea amurgului / un hamac în care să ne odihnim scufundîndu-ne / cît mai adînc unul în visele celuilalt pînă ce timpla / zăpezilor ascunsă în foşnetul pavilionului de pe catarg / se va topi la prora splendidei înserări" (**Pasărea mult aşteptată**).

Procesul de maturizare petrecut de-a lungul cîtorva decenii, de la suprarealism la un modernism sever epurat de stridenţe descoperă, ca într-o oglindă, chipul celui ce ştie să citească în sine : „Eu mă întorceam către mine şi eram nedumerit, / se întîmplase ceva undeva, dar eram surd şi orb, / de fapt nici nu eram, probabil mă inventaseră alţii. / Atunci de unde am gîndurile ? mă întrebam / şi încercam să mă trag de mine afară ca pe o sabie / din propria-i teacă sau ca pe un înecat care se zbate / la mal să fie trasă din apă, dar a venit viitorul peste mine şi / m-a absorbit fără să-şi facă din asta vreo problemă...". Titlul poemului din care citez în continuare, **Se întîmplase ceva**, reface drumul străbătut de inspiraţia artistului de la ceea ce este la ceea ce, în superba lui revendicare, ambiţionează să fie. Demiurg închinat să reclădească lumea, fericit să urzească starea de spirit aptă să exprime noul univers, proclamă drept primă condiţie bucuria muncii : „Acum stau faţă în faţă cu propria mea oglindă şi strig : / eu sînt oameni buni acesta, eu am inventat frunzele / şi aerul şi lumina, aruncaţi în mine cu pietre / şi lumina se va face pline, aruncaţi în mine cu norol / şi aerul se va face uzină, aruncaţi în mine cu flăcări / şi veţi înţelege de ce toamna / frunzele viscază că au devenit furnale".

Se remarcă, sînt sigur, că în pofida anilor, şi lexical şi ca tonalitate poetică, C Nisipeanu cultivă o rezonanţă adecvată recuzitei sale intens colorate. Este, în expresie, un sunet robust şi, mereu o luminozitate sublimiată. Nu lipsesc elementele de decor citadin (uzina cu furnalele ei triumfătoare) precum şi pîinea, frunzele, flăcările, purtătoare de înţelesuri quasi-feerice. Enunţul, probabil nu întîmplător, înregistrează capacitatea poetului de a extrage frumosul din materia primară. Totodată nu lipseşte o convertire, să o numim realistă, a muncii în cîntec, a inefabilului cristalin în imagistică vizionară.

Îmi amintesc cu ce vibrantă preţuire l-a salutat Miron Radu Paraschivescu pe Const. Nisipeanu, la apariţia culegerii antologice **Stăpîna viselor**. Autorul neuitatelor **Cîntice ţigăneşti** reţinuse pentru comentariul său din poemele lui Constantin Nisipeanu o sumă de exemple probante pentru talentul novator întrupat în elaborări tehnice de bună modernitate. Reiau dintre citatele alese de Miron Radu Paraschivescu unul care mi se pare pe deplin convingător atît în linia conciziei cît şi a transparenţei de sunet. Ne întîmpină, cu articulaţia sa verbală inconfundabilă, ritmul energizant al interpretării naturii. Ritmul urmează o logică a amplificărilor, ca într-un montaj încă neterminat. Emblemele sînt dinamice, cuceritoare, şi merg în pas cu orientarea spre concretul plastic : „Riurile sînt brăţări pe care pădurea / le poartă la mîini. / Fiecare copac e un ocean. / Pe care îl duci la ochi să priveşti / Prin el orizontul. / Dimineaţa corăbiile sînt spălate pe dinţi / Cu apă de fluturi..."

Acest nostalgic al metamorfozării feerice a publicat relativ rar : în total unsprezece volume. Craiovean de baştină, a studiat la Academia Comercială din Bucureşti şi a profesat ca om al cifrelor. Dar, lăsînd deoparte puţinele date prin care recapitulăm vrstele efemere şi ocupaţiile inerente, simbolic pînă la cel mai bun coeficient opţional îmi pare ataşamentul scriitorului faţă de frumuseţea colţului de ţară care este Bucureştiul, firească plăcerea cu care cîntează forfota străzilor, viabilă omenească frica lui de crepuscul.

Cititorul recentei cărţi de poeme **Arbori cu aripi de harfe** se reîntîlneşte cu un explorator reîntinerit al eului. Deşi la vîrsta senectuţii, Constantin Nisipeanu invocă experienţele tinereţii fără reţusuri. Un mod de a crede în fabuloasa ei plenitudine.

HENRI ZALIS ■

● Cel mai recent volum de versuri semnat de Nichita Danilov se intitulează cît se poate de simplu : **Poezii** (Editura Junimea).

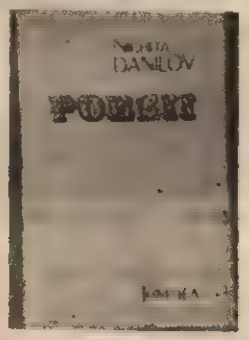

Simplitatea este şi nota caracteristică în cele mai multe dintre poemele acestei cărţi : „Iarbă sînt privirile noastre / prin care alergi / cu picioarele goale şi tăpiile reci / şi fiecare pas al tău / e o picătură de rouă !". De la desenul auster, în genul haiku-ului şi pînă la balada neliniştită în ritmuri mereu accelerate (ca în cîntecele lui Jacques Brel : „În casa arborilor soma / se înalţă arborele somn / păsări de aur printre crengile lui / în somn şoptesc nimănui / nimănui nimănui / (ah liniştea liniştea mea) / ah liniştea liniştea mea!)" titlurile acestor **Poezii** — întrucîtva inegale faţă de celelalte volume ale poetului — dezvoltă un portret al autorului fantast, singularizat de un acut gust al bizarului.

● După **Ţăranii de platină**, Eugen Mihăescu publică un nou roman, la Editura Eminescu. Titlul său — **Trei zile uimitoare** — anunţă o radiografie sub microscop a unui fragment din

realitate. Un roman de actualitate, un roman despre cum se păşeşte în viaţă ca tînăr specialist proaspăt repartizat.

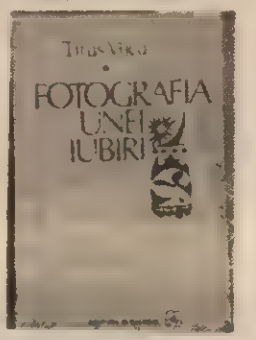

● Poetul Titus Vijeu este prezent în librării ca autor al unui volum de eseuri, notaţii, însemnări de călătorie prin ţară, tablete, intitulat **Fotografia unei iubiri**. Este înainte de orice o mărturisire de dragoste faţă de viaţă, faţă de muncă, faţă de ţară. Cartea degajă energie, curiozitate, vocaţie de reporter, toate scăldate de o sensibilitate pe care şi-o revendică, desigur, poetul.

(*Urmare din pag. 9*)

cu sabia. **Misterul statuii de aur** sau **Luptătorii din Valea Misterioasă**.

Filmul din galâ, **Visul unei actriţe**, ce va fi programat în curînd pe ecrane, este una din cele mai recente producţii ale cineaştilor chinezi. Inspirat după romanul lui **Su Liqun Lacul morţii**, filmul, cu un discret substrat politic, realizat însă după formula filmului în film, dezvoltată apoi în cheie poliţistă, este o ardentă pledoarie pentru onestitate, dragoste de viaţă, pentru vigilenţă. Calităţile acestui film sînt recomandate şi de faptul că autorul regiei, Zhang Jimbiao, este unul din cei mai experimentaţi cineaşti chinezi, publicul putînd să-i recunoască stilul şi din alt film al său, care a rulat cu succes pe ecranele noastre : **Dispariţia statuetei de jad**. Şi în **Visul unei actriţe** se poate vedea limpede noua tendinţă a cinematografiei chineze şi anume aceea de a moderniza pînă la

Gala filmului chinez

rafinament vechile subiecte melodramatice, specifice în general popoarelor asiatice, de a le universaliza, de a le face plăcute şi pentru restul mareal lumii. Povestea este doar un pretext pentru a face o demonstraţie de fotogenie : actriţe şi actori foarte frumoşi, costume, decoruri, muzică aleasă şi mai ales o imagine rafinată concură la un spectacol de cea mai bună calitate. Un astfel de divertisment superior este şi **Visul unei actriţe**, desfăşurat pe fondul unei crime pasionale, iscate de conflictul dintre doi fraţi care iubesc aceeaşi fată, însă unul o iubeşte cu adevărat, celălalt, venit din Hong Kong, interesat, urmărind de fapt ca prin intermediul ei să-şi ucidă fratele pentru a rămîne singurul moştenitor al averii tatălui lor. Aceste date iniţiale ale dramei însă devin apoi un nou prelext pentru a complica la extrem relaţiile dintre personaje, dînd filmului o turnură psihologic-detectivă.

Este doar o cale dintre multele direcţii şi tendinţe actuale ale cinematografiei chineze.

Cronica literară de Romul Munteanu

Metafora ca acţiune

De cîte ori se vorbeşte prin librării că va apare o nouă carte de Fănuş Neagu, mă cuprinde o stare ciudată de surescitare a întregului meu spirit imaginar. De obicei, episoadele povestite cu anticipare de autor le-am uitat sau le-a scos el însuşi din roman. Valul cărţii nepublicate face însă înconjurul oraşului, aureolată de un spor de informaţii care de care mai trăznite. Cînd romanul lui Fănuş Neagu, **Scaunul singurătăţii** („Cartea Românească", 1987) ajunge în librării se epuizează repede, iar eu mă simt obosit, intoxicat de propriile mele versiuni imaginare despre cartea sa.

Puţine, foarte puţine lucruri anticipate de mine le regăsesc masiv amplificate în carte. Aşa este poezia Dunării şi poezia porturilor în vreme de noapte. Dacă Rimbaud le cerea poeţilor să aibă simţurile dereglate pentru a avea acces la adevărata literatură, Fănuş Neagu şi-a dezmărginit de multă vreme imaginaţia şi a **„pervertit-o"** în aşa măsură încît reprezentarea scenelor groteşti îl aşează în competiţie cu unii prozatori din America Latină, singurii care mai sînt în stare să transforme **„scîrnăvia"** într-o lume serafică (vezi scena cu orbii, fecioara şi crima, p. 135—136).

Scriitura colorată a lui Fănuş Neagu, ca şi modul său aparent dereglat de ficţionare asupra realului îşi au sorgintea în orient şi în vechiul Bizanţ. Unele texte de patristică din această lume, tălmăcite tîrziu şi în româneşte, pun în lumină retorica asianică cu stilul pompos, ca şi o uriaşă dragoste pentru neverosimil.

Or, modul de fantazare a lui Fănuş Neagu, spirit barochizant prin excelenţă, se înscrie în acest tip de retorică. Naraţiunea din **Scaunul singurătăţii** nu se poate memora fără o vădită dificultate. Ea este ca un uriaş vitraliu spart, secvenţele mici ale acestei povestiri sinusoidale fiind risipite de-a lungul cărţii. Pînă cititorul află că Leb Betleem este unul şi acelaşi cu Lazăr Mantora, el s-a împiedicat de multe valuri de metafore, care devin adevărate baraje de dificultate pe parcursul lecturii. Fiindcă în această carte şi colonelul Bezar Garofeanu de la **Departamentul orchideelor** fusese **Sclipuş**, vestitul cuţitar care-şi mai face mîna pe seama şoferului său Madona. Şi cînd una dintre fete (Hovalica) spune

că odată s-a închipuit băiat, nu ultă să adauge : **„Eu cred că oamenii se schimbă în ceva ce nu sînt, cînd vor să depepsească"**.

Stările sufleteşti de mare tensiune sînt reprezentate ca nişte reflecţii descriptive. **„Frica asta, domnule Saltova, strecurată otrăvit, abil şi minuţios în tot sufletul, nelăsînd o singură cută neatinsă, ca o dragoste înundîndu-te pe neaşteptate, seamănă cu clipa de dinaintea morţii, despre care se spune că e plină numai de întoarcerea în copilărie"**.

Fănuş Neagu reprezintă în romanul său o **lume butmacă** care trăieşte o existenţă descentrată şi nu-şi găseşte punctele reale de reper. Reveria scriitorului, ca şi a personajelor sale se mişcă între **apă** şi **pămînt**. Dinspre ape sau de sus vin faptele misterioase. Lumea le crede fiindcă nu doreşte să lasă din această stare de reverie mitică, unde spaţiul răului se interferează cu uşurinţă cu cel al binelui.

Cînd Luiza-Maleta o pune pe Dida s-o omoare pe frumoasa Ţuia, cea adorată de orbi, răspunsul oloagei ce stătuse pe scaunul singuratic este net : **„cei frumoşi sînt ursiţi să moară tineri"**.

Cînd forţa imaginativă este proiectată asupra unui peisaj ce se vitalizează prin anotimp, asistăm la un adevărat desfrîu de cuvinte. **„Sus, sub norii albi şi rari şi narcotizaţi, primăvara umbla cu beregata tăiată şi din rană-i bolboroseau flori ; caişii purtînd pe braţe mii de urme de iepure însingerate, prunii scuturînd spumă spre înalturi, frii smulse din capul herghelliilor sosite în galop din funduri de Asie, fete pîrguindu-şi trupul la soare, întinse pe divane, pe rogojini. Jos, coconi de fluture, sus un oraş ieşit din timp, urîndu-l pe celălalt, punea gura pe cer, muşca din el, lacom"**.

Se ştie că Fănuş Neagu are o gîndire metaforică. În opera sa, metafora sporeşte sensurile realului şi măreşte dimensiunile fictivului pînă la limitele cele mai frapante ale neverosimilului. Dar în **Scaunul singurătăţii**, metafora slujeşte adeseori şi la ambiguizarea realului sau chiar la opacizarea lui.

Semnele societăţii care se schimbă, urmele de spirit concentraţionar sînt risipite pe parcursul romanului, poate şi din dorinţa de-a evita unele procedee perimate la care făcuseră apel autorii prozei despre obsedantul deceniu.

Inciziile în real nu lipsesc şi ele ni se par elocvente, ca şi itinerariul vieţii lui Leb Betleem care, revenise în ţară să aducă probe pentru un vinovat fără vină. Dar **Scaunul singurătăţii** trăieşte ca un roman-poem, grefat pe lumea Brăilei, trăieşte prin arta de mare rafinament în care Fănuş Neagu este unic.

Tei, anotimpul eternei primăveri

Mai mult decît un amfiteatru pentru „semestrul al treilea": o instituție pentru starea de spirit a studenției

Melancolia — ca o speranță în vîrsta ce va să vină

În calea soarelui, sau cum se nasc simbolurile

Vremea trece, dar, mai ales, vremea vine

Un punct de sprijin în universul sportului

Toamna, umbrele se lungesc, se lungesc...

În sus, pe firul apei

Apa începe să fie mai largă, uscatul — mai strimt

O piedică mare cît un grăunte de nisip

Un mod de dialog, un mod de apropiere

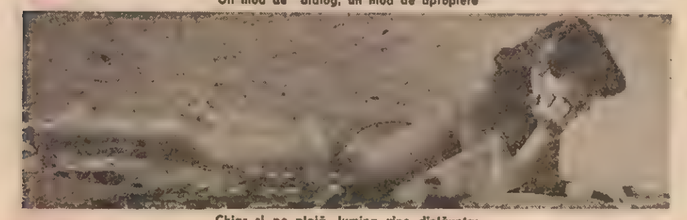

Chiar și pe plajă, lumina vine dinlăuntru...

Flacăra reportaj

O inspirată decizie a dat în grija studenților, cu ani în urmă, o parte din țărmul lacului Tei. Mai bine zis, era un mal ce trebuia, înainte de toate, asanat. Apoi, generoase și consecvente gesturi civilizatorii au scos la lumină întreg perimetrul, șlefuind virtuțile cadrului natural într-o fastuoasă ce a devenit unică în peisajul de azi al Capitalei. Și nu numai atît, ci, așa cum mărturiseau nu o dată oaspeți de peste hotare ai Complexului, sînt puține țări din lume în care există asemenea amenajări în exclusivitate destinate studenților.

E foarte greu de cuprins într-o definiție tot ce reprezintă Teiul pentru oraș și pentru tinerii lui. Un îndemn discret, strecurat de gazde pe alocuri, cînd și cînd, sună cam așa: „Cînd doriți să petreceți clipe minunate într-un decor splendid ce concentrează farmecul litoralului și eleganța stațiunilor de odihnă, exuberanța tinereții și profunzimea actului cultural, delicatețile muzicii și voluptățile sportului sînteți așteptați la noi". Potrivite într-un anume fel, unele sub altele, din aceste cuvinte „iese" pe verticală COMPLEXUL TEI.

Complexul Tei este mai mult decît un spațiu al vacanței, este mai mult decît un amfiteatru pentru semestrul „al treilea"; este — s-ar putea spune — o instituție pentru starea de spirit a studenției. Aici, proeminența actului cultural, diversitatea formelor de agrement, discreția loisirului și chiar timpul plin în care-ți poți aduna sau risipi gîndurile de peste zi coexistă într-o accesibilitate totală. Comoditatea și oportunitatea „serviciilor" de orice natură, senzația de a participa la tot și de a putea face orice fără acele avataruri care transformă o zi de odihnă în chin opusul ei sînt, însă, doar părțea vizibilă, „care ne interesează pe noi", a aisbergului; dedesubt se află circuitele unui mecanism organizatoric foarte bine pus la punct și la a cărui menținere în stare de funcționare impecabilă veghează oameni dăstoinici, trecuți prin școala organizației studențești, oameni pentru care altruismul este o vocație și un talent. Ion Stoica este numele propriu al directorului dar și al spiritului întreprinzător, mereu nelinîștit și-n căutare de ceva nou. Mircea Angelescu îi secondează cu eleganță și siguranță unui informatician care știe întotdeauna ce tastă a computerului îi dă răspuns la cutare problemă. Virgil Stoica este „vrăjitorul din Oz" al întregii mișcări culturale, Gheorghe Chiru — un barometru și-un izvor de certitudine, Traian Hălan — un ubicuu administrator de bază, George Țira și Dănuț Ispasie — doi pioni care stăpînesc „centrul tablei, Florin Onulescu — „doctorul" instalațiilor tehnice, Sorin Comarnescu — amfitrionul întrecerilor sportive, Pavel Dahija — unul din frumoșii anonimi care fac de toate, Ion Tănăsescu — o scînteie de spirit a activităților artistice. Aș putea continua enumerarea, dar aș ajunge la același rezultat: al spiritului de echipă, cooperant și disciplinat pe traiectorii bine definite, care inoculează întregului complex o neobosită vitalitate.

Mărturie a atenției acordate tineretului, condițiilor sale de viață și odihnă, Complexul „Tei" reprezintă, totodată, și proba peremptorie a capacității de inițiativă a organizației de tineret, a resurselor sale multiple de participare la viața civică a orașului. De aceea, credem că n-ar fi deloc nepotrivit gestul edililor de a încredința tot tineretului misiunea amenajării întregii zone a lacului Tei pe măsura și pe potriva a ceea ce s-a făcut în perimetrul studențesc. Acesta de departe e un exemplu pentru împrejurimi — și, spre beneficiul unei Capitale în continuă modernizare cum este acum Bucureștiul, s-ar putea naște aici, din toate „porțiunile de mai" ale Teiului, un splendid orășel de vacanță al tineretului.

Desigur, aș fi putut scrie aceste rînduri în plină vară, dar atunci era prea simplu și prea de-la-sine-înțeles: oriunde vara, sezonul estival aduce un plus de farmec și de pitoresc. La Tei, însă, anotimpul tutelar este unul interior și este unul al eternei primăveri. În plus, Teiul este iarăși în plin sezon odată cu avalanșa reîntoarcerii studenților și-și deschide de pe acum porțile sezonului viitor prin tot ceea ce se proiectează și se lucrează încă din acest început de toamnă. Aici, trăirile se conjugă mereu la modul civilizat și la timpul tinereții. De aceea cred că Teiul a fost și ultima redută a verii, ultimul bastion în care s-a putut instala toamna. Fotografiile alăturate sînt primele petale de toamnă smulse din „Teiul" ultimei duminici a lui septembrie. Și ele încearcă să spună că nicăieri începutul de toamnă nu este mai straniu decît în spațiul unei eterne primăveri.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Pecetea timpului rămîne o graniță formală: Teiul continuă să înflorească!

Fotoreportaj de PAUL AGARICI ■

Opinii

Cultura și viața

Un act de creație umană nu poate fi act de cultură dacă nu se obiectivează într-o existență, n-a ființat pînă atunci sau dacă nu adaugă altceva existențelor anterioare. Cultura se instituie astfel în raport cu natura, societatea, dar mai ales cu omul ca un important factor generator de mutații.

În raport cu natura naturală, cultura reprezintă de fapt, un nou tip de existență care se adaugă naturii, supraetajînd-o, transformînd-o în unele cazuri, radical, în scopul satisfacerii la cote superioare a trebuințelor umane. Omul creează însă acte de cultură numai ca ființă socială și în această calitate el exprimă idealuri, năzuințe, aspirații sociale confruntîndu-se, prin realizările sale originale, cu modul de a gîndi și simți al celorlalți oameni, ale unor grupuri sociale sau chiar ale întregii umanități.

Odată creat și însușit, asimilat de societate, actul de cultură se transformă în act de civilizație. Adăugînd procesul astfel de creații, cultura reușește să îmbogățească civilizația materială și spirituală a unei societăți pînă cînd aceasta își „iese" din matca sa, depășindu-se calitativ, și astfel, cultura se instituie ca unul din factorii de bază ai transformării sociale, un adevărat „far" — cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu — „care să lumineze calea întregii națiuni spre noi victorii" — în edificarea societății socialiste.

Cel mai mare beneficiar al acestei vocații transformatoare a culturii este însă omul. Atît ca făuritor de valori dar și consumator, omul, așa cum spunea L. Blaga, repetă acea mutație ontologică, de geneză, a umanului. În ambele ipoteze el se naște și se perfecționează, devine subiect al unui adevărat salt ontologic pe care cultura, prin formele sale concrete (artă, filosofie, morală etc.), îl determină cu propria sa ființare. Din cele peste 250 de definiții date pînă acum culturii, cea a lui Heriot ni se pare în acest context semnificativă. Acesta definea cultura drept ceea ce rămîne după ce ai uitat tot. Deși paradoxală, afirmația este plină de conținut. Înțelegem din ea că, în urma efortului de a te apropia și a-ți însuși valorile culturale, ceea ce rămîne este de fapt, cizelarea omului, șlefuirea sa interioară, potențarea în plan superior, a valențelor personalității. Prin vocația sa transformatoare, cultura îl ridică astfel pe om la demnitatea supremă a omeneșcului.

Ajuns în acest stadiu, demersul pune implicit problema raportului dintre calitatea vieții noastre și cultură. Deși a fost pusă relativ de puțină vreme în gîndirea teoretică din țara noastră și este un concept încă în curs de explicitare și precizare, calitatea vieții cu unele excepții, a fost tratată mai mult din perspectiva dimensiunii sale economice. Fără îndoială că cei ce au scris pe această temă au marele merit de a fi contribuit la elaborarea conceptuală a dimensiunii economice a calității vieții. Incontestabil, este vorba de o dimensiune fundamentală, indispensabilă a calității vieții umane. În spiritul celor spuse de Marx fără asigurarea unui nivel corespunzător al acestei dimensiuni nu se poate vorbi despre calitatea vieții în plan uman. Dar singură, dimensiunea economică nu este suficientă pentru a explica în toată complexitatea sa, calitatea vieții umane.

Deși nu ne propunem să definim în manieră originală conceptul de calitate a vieții, pornim de la premisa că acest concept trebuie să evidențieze bogăția omului, iar omul bogat, după Marx, este în același timp omul care are nevoie de o totalitate de manifestări de viață umană, omul la care propria sa realizare se manifestă ca necesitate lăuntrică, ca nevoie interioară.

În prelungirea celor spuse și de alți autori, calitatea vieții este înainte de toate, un concept ontologic, el afectînd modul existențial al întregii individualități umane în cadrul unui anumit tip de relații sau grupuri sociale. El este și trebuie să rămînă un concept care să desemneze o stare existențială a omului. Or cum această stare existențială este foarte complexă, omul fiind un adevărat Univers în care Marele Univers a „sădit" valențe și trebuințe multiple, aceste trebuințe nu sînt în nici un caz numai trebuințe economice. De aceea, în determinarea calității vieții umane alături de factorii economici, cultura se situează printre factorii de primă importanță, atît la nivel individual cît și social. Se poate afirma că factorul cultural își pune amprenta atît pe elementele de viață cotidiană ale fiecărui om (aranjamentul locuinței, organizarea vieții de familie etc.) cît și pe formele superioare ale culturii etice, artistice, filosofice.

În ipostaza sa mai restrînsă de cultură generală, prin care înțelegem totalitatea capacităților spirituale dobîndite prin studiu și reflecție, care determină afirmarea creatoare în plan superior a personalității, cultura are caracter structurant, modelînd individul uman, făcînd din el ceea ce numim astăzi omul cult, adică acel om în al cărui profil spiritual se îmbină armonios cultura intelectuală cu cea afectivă și care se afirmă în societate ca personalitate multilaterală. Acest lucru facilitează în mare măsură posibilitatea integrării în social, componentă deosebit de importantă a calității vieții, de mare valoare nu numai pentru tineri, mai ales în condițiile actuale, în care impactul condiției umane cu revoluția tehnico-științifică, procesul rapid de urbanizare, situațiile de stres sînt realități ce nu pot fi contestate. Facilitarea integrării active a individului în social, pro-

(Continuare în pag. 15)

Dr. în filozofie ION BATLAN ■

În numărul viitor al revistei noastre

Reportaj de noapte din casele viitorului

de DAN MUCENIC și PAUL AGARICI

Anchetă Flacăra: Ce faceți ca legatari ai unui nobil și sfînt testament

„Creșterea limbii românești ș-a patriei cinstire"

S-au împlinit 120 de ani de cînd, în mai 1867, la București, se convoca „Societatea Literară Română", ale cărei lucrări aveau să pună bazele Academiei Române. Au trecut 120 de ani în care cultura și știința românească s-au ridicat la rangul de instituție de stat, ani în care limba română a devenit instrumentul altor valori literare și de gîndire filozofică.

Retrăind cu emoție evenimentul atît de important în cititorirea culturii noastre naționale, ne amintim, dintre altfea fapte și idei de răsunet, tulburătorul discurs de „recepțiune" pe care o personalitate a timpului, Ștefan Golescu, îl rostea în numele guvernului, punînd în evidență „mișii" cu adîncă semnificație pentru ziua de atunci și pentru totdeauna: „nu poate fi dorință mai legitimă... pentru membrii aceleiași națiuni... decît aceea de a-și cultiva limba națională, tezaur pe care nu este putere omenească să-l lee de la un popor (...) d-voastră prinuți astăzi de la națiune un depozit de o valoare inestimabilă, limba sa. În această sală... și în această zi în care vorbesc inimile tuturor românilor, ce v-ar putea zice guvernămîntul României, ce nu ar fi deja în inimile dumneavoastră? În aceste inimi cetim acea dorință ca Societatea Literară să nu uite niei un minut că depozitul sacru primit de la strămoși, limba, trebuie să-l lăsăm posterității române... întreg și intact".

Inspirați de această deviză patriotică, superbă în expresia și adevărul ei, am adresat mai multor oameni de cultură invitația de a fi părtași la dezbaterea deschisă tuturor generațiilor despre „creșterea limbii românești", propunîndu-le drept punct de plecare întrebările ce urmează:

1) În ce fel ați comenta dumneavoastră aprecierile făcute în urmă cu 120 de ani?

2) Cum vedeți actualitatea datoriei la care ele se referă?

3) Ce faceți, prin truda, prin opera și viața dumneavoastră, pentru creșterea limbii române?

Au răspuns: Titus Popovici, Gabriel Dimisianu, Aurel Covaci, Dan Grigorescu, Ileana Vulpescu, Eugen Barbu, Ioanid Romanescu, Gheorghe Tomozei, Mihai Beniuc, Ovidiu Zotta, Nicolae Manolescu, Daniel Dimitriu, Romul Munteanu, Marin Sorescu, Edgar Papu, Petre Poantă, Val. Condurache, George Alboiu, Dinu Săraru, Eugen Simion, Constanța Buzea, Cezar Baltag, Gh. Bulgăr.

Fănuș Neagu

Un farmec al vieții

Cred că am învățat limba în felul în care învață fiecare om întîi de la părinți și de la bunica dinspre mamă. Tatăl meu avea un limbaj foarte colorat. Inclusiv înjurăturile. În fruntea cărora se situau cele despre grijanie. Mi-amintesc eram copil fragil, că, într-o zi, a trecut pe la noi cineva cu o iapă de furat. Iapa, puțin cam netrebnică și nărăvașă, nu se dădea văruită. (Caii se văruiesc pentru a fi vînduți sub altă culoare, mai departe) și tatăl meu i-a strigat: „Pucioaso!" și iapa s-a liniștit. Mama trăiește, e bisericoasă și folosește un limbaj cu arome de cronică. Nu știu de unde această mlădiere, pentru că n-are mai mult de patru clase primare. Bănuiesc că o moștenește pe bunica Tasica, femeie mărunțică și iute de gură — și asa trebuia să fie pentru că a crescut treisprezece copii, și, dacă nu te repezi în cei treisprezece draci în fiecare clipă, vă închipuiți ce se poate întîmpla într-o gospodărie dintre cîmpii și bălți. Bunica era analfabetă, dar o dăruise cel ce împarte darurile cu harul povestirii. Era între noi, pe arie, la boștană, la vie, la pescuit, ceea ce este Ion Creangă în mijlocul țării. Spre deosebire de toți frații mei, eu n-am crescut în casa părintească, am crescut în casa bunicilor, situată chiar pe malul gîrlei — curtea veche a fost dărîmată pe jumătate de ape iar în 50 de ani nu va mai exista; se vor uni apele bălții cu apele gîrlelor. Și-mi închipui că va veni și peștele în mafteă. Bunica îmi spunea sute de basme, îmi păstra pepeni cu codita cerului în surele de pleavă, gutui în grămezile de grîu și mi le dădea atunci cînd îi repetam eu basmele. Simt și acum mireasma cuvintelor bătrînei. Mai venea să doarmă în casa bunicilor o verișoară de a mea, și ea fermecată de povestile ce se auzeau acolo seară de seară și care azi predă la o universitate sanscrita, greaca veche și latina. În [redacted] aia am învățat să ascult vîntul, apele, sosirea primăverii, primul țipăt al brînduselor și graiul tuturor păsărilor ce zboară pe deasupra bălților. E o casă cum nu va mai fi niciodată o una pentru mine.

Cred că am ajuns și am rămas povestitor dinspre partea bunicii, dar sînt nevoit să adaug că în părțile Brăilei, din care mă trag, toți oamenii folosesc un limbaj plin de arome, de întorsături ale frazei, cu totul neașteptate. Acolo oamenii nu se cunosc după nume, ci după porecle, și cea mai mare bucurie a lor e să rîdă unul de altul. Iar cînd n-au de cine rîde, rîd de ei înșiși. Sînt oameni coltați, vijelioși și pătimași. Pentru ei limba română este un farmec al vieții. De altfel, așa se explică și faptul că Brăila a dat foarte mulți scriitori și artiști. Unii, de faimă mondială. De la tată, am păstrat voluptatea înjurăturii pe care o practic în deochiul fiecărei zile, căci vorba lui: „Mai bine să înjur eu un sat întreg de dimineață decît să mă înjure el pe mine". De la mamă, duc în suflet împăcarea cuvintelor, adică ceva care ține de vesnicia și sfințenia vorbei. Dar mi se pare că m-am lăudat destul!

Limba literară e un fenomen complex. Ea unește graiul de acasă cu minunea verbului scris, dar scris numai de mîinile de aur. Eu m-am format ca povestitor de la... întîi și întîi. Ion Creangă, Sadoveanu, mai apoi Voiculescu și Panait Istrati, Ionel Teodoreanu. Dar aici trebuie să întorc frunza și să îngenunchez în poarta ei amăgitoare pentru toată literatura populară. Nu poate nimeni ajunge scriitor de limbă română fără să știe pe de rost cel puțin o sută de doine și balade. Trebuie să visezi în limba fără de moarte a cîntecului vechi românesc pentru a spera să ajungi să scrii cum se cuvine. Literatura noastră populară, uluitoare în contextul civilizației europene, este pentru sufletul oricărui scriitor român ceea ce este Dunărea pentru România: curcubeul pe care se sprijină o țară, un neam și cîteva milenii de existență. Eu învăț românește și de la colegii mei, unii atît de dăruiți frumosului, încît mă umplu de invidie. Nu fac enumerări spre a nu uita pe vreunul. Oricum, fac parte dintr-o generație care, pînă la ora actuală, se dovedește a fi cea mai puternică de după război. Mi-aș permite să-l amintesc pe Faulkner, unul din marii scriitori ai lumii, care spunea că tinerii scriitori spre a ajunge să urce în stima cititorilor, trebuie „Să citească, să citească, să citească! Să citești pînă aproape să orbești. De altminteri, autorii orbi au fost cei mai mari. Luați-l pe Homer și nu-l mai dați drumul din brațe niciodată! Eu îmi închipui din experiență că fiecare scriitor se povestește pe sine. În acest caz, se și vorbește pe sine. Iată cum obișnuiesc eu să scriu — și scriu foarte greu! Îmi notez zilnic toate expresiile frumoase sau urîte pe care le aud fiindcă viciul și dumnezeiescul meu merg mînă în mînă, și îmi născocesc un adversar în mine, care să mă provoace la împerecheri de cuvinte. Nu există zi sau noapte, în afară de alea cînd merg cu zeii la zdrobit struguri, în care să nu adun trei sau patru fraze pentru o poveste, o piesă sau un roman. Nici o frază ale cărei cuvinte nu-mi sună în ureche, în modul meu de a trăi și gîndi viața, nu-și găsește locul pe hîrtiile mele. Am tot timpul un caiet în buzunar și-un capăt de creion pentru că strada, piața, stadionul, circiuma mă slujesc cu cele mai neașteptate alcătuiri de cuvinte. Am ureche bună, culmea, și deloc muzicală! Am ochiul ager și sînt necontenit în așteptarea a ceva care trebuie să se întîmple. Ceva nemaipomenit! Stau la pîndă pentru a vedea cînd lupul cuvintelor sare pîrleazul în grădini și păduri misterioase. Cuvîntul trebuie căutat! Și trebuie încovoiat sub genunchi! Trebuie adus în situația de a primi lîngă el cuvîntul pe care nu și l-ar fi vrut pereche niciodată! Cei vechi știau acest lucru mai bine decît noi. Să facem din ei un capăt de țară! Altfel, nu ne putem păstra în țara limbii române drepți și cuviincioși. Mie îmi place să fiu povestitor al stărilor de vrajă. Cîtă lună se leagănă-n mare nu cuprinde mintea! Eram copil și voiam să scot luna din ape cu undița. Acum vreau să pun un strop de lună în fiecare cuvînt ne care-l scriu. Pentru mine, povestirea e ființa lui a fi. Nu gîndesc decît în povești, rareori, în fraze informative, deseori, în înjurături — mă simt tentat să scriu într-o zi patru pagini cuprinzînd o singură înjurătură, bineînțeles, nu pentru a fi publicată.

Cezar Ivănescu

Două aspecte ale limbii

Ca fiecare vorbitor de limbă română, am descoperit la un moment dat cele două aspecte principale ale limbii: limba vie, orală, dobîndită prin contactul cu oamenii apropiați, și limba literară, pe care o descopeream în anii de studiu. Cînd am început, să scriu literatură și mai ales, după ce l-am descoperit pe Céline, distanța enormă, dacă nu chiar prăpastia, care separă aceste două aspecte ale limbii, a devenit evidentă. Literatura conservă o limbă din ce în ce mai artificială, limbă care este impusă vorbitorilor prin educație. În efortul ei de a se înnoi, literatura trebuie să țină seamă de ambele aspecte ale limbii. Este vorba, pe de o parte, de inventarea unor noi convenții literare și, pe de altă parte, de încercarea de a apropia limba scrisă de spontaneitatea limbii vorbite. Marii scriitori români dintotdeauna (Eminescu fiind cel mai bun exemplu) au apelat la creația folclorică, care oferea un model de vitalitate a limbii și, de asemenea, au cercetat direct limba vorbită în aspectele ei dialectice și regionale. Față de alte literaturi, literatura română, prin operele ei fundamentale, a reușit să impună o limbă rafinată, subtilă și în același timp accesibilă.

Dacă punem în paranteză perioada proletcultistă, putem afirma că și literatura noastră de după cel de-al doilea război a conservat această măsură. *Moromeții*, capodopera lui Marin Preda, se înscrie în linia marii tradiții a literaturii române, fiind un moment de limbă vie și, în același timp, de limbă expresivă, prelucrată, după un strict canon estetic. Nu facem greșeala să credem că limba vie, orală, poate fi transcrisă direct într-o operă literară. S-au făcut destule experimente, mai ales în proză, crezîndu-se că „autenticitatea" limbajului oral oferă, implicit, autenticitatea creației artistice. Dar aceste experimente nu au decît o valoare de pur document lingvistic. Tot Céline a arătat că este o enormă diferență între un roman argotic, care transcrie fidel un anume limbaj, și un roman care, fără a copia limba orală, creează o limbă nouă, care conține o intensă sugestie a oralității.

Pentru un scriitor român de azi, problema capitală rămîne aceea a inventării unei limbi literare viabile, care să țină cont atît de evoluția expresivității genurilor literare, pe de o parte, cît și de aspectele adesea surprinzătoare, ale limbii vorbite azi, pe de altă parte. Așa cum s-a mai spus, limba română este încă o limbă plină de resurse expresive și ar fi păcat ca acest moment literar să nu fructifice, printr-o concepție modernă asupra limbajului, tocmai aceste visuri virgine de expresivitate.

Prin Nicolae Labiș și Nichita Stănescu, poezia postbelică a redescoperit marea tradiție a poeziei românești.

Nenumăratele talente care au apărut în poezia noastră în ultimele două decenii au beneficiat de această experiență auroral, au refăcut cu intensă reflexivitate drumul cunoașterii totale a poeziei și, de aceea, indiferent de obiecțiile particulare care pot fi făcute unor autori, trebuie să credem în misiunea tinerei generații, o generație masivă și responsabilă. Și editorii noștri trebuie să creadă că această generație contribuie de pe acum covîrșitor la creșterea limbii românești.

Ioan Alexandru

Veghe la grai

1. Dacă celelalte bunuri ce iau parte la tezaurul unui neam pot fi în afara noastră, limba este prin cuvinte comoara inimii. Nu-i ici colea înafară, ci cum s-a spus despre Împărăție înăuntru, este în inima noastră.

Heidegger, comentînd un vers al lui Ștefan George, arăta că acolo unde nu există cuvînt nu există nici realitate a lumii, că fără Logos întrupat lumea nu are consistență.

Iar această uriașă povară de a strămuta lumea din afară în inima omului pentru a exista o săvîrșește Logosul și astfel au apărut limbile naționale prin deschiderea inimii unei comunități ca să pătrundă pe căi de taină în soapta de veacuri la lumina lină a stinelor și sălașelor, tindă milenară din tată-n fiu, grăire de la ainul mamei suptă din leagăn, deprinsă o viață, taina logosului.

El este cărăușul, Mijlocitorul între lumea mută dinafară și inima noastră, Logosul, întemeietorul, cel ce rupe din sine realitatea, liant ce face să vorbească în adîncuri ființa lumii în straiul transfigurat al cuvintelor limbii unui neam.

Fără Logosul jertfitor de sine în inima cuvintelor acestea sunt goale, existența lor este efemeră, ține pentru o vreme iar apoi se împrăștie ca o trasă de o clipă.

Veghea la graiul unui neam înseamnă așadar veghe la ființa Logosului ce a născut și întreține acel grai ferindu-l de profanare, desmembrare, pieire.

Acesta este „depozitul sacru primit de la străbuni" în inimile noastre.

Nu putem recurge la cuvinte fără Logos, nu putem face apel la substanța lor ignorînd chiar esența acestei substanțe care este Logosul întrupat.

Ori de cîte ori se ignoră ființa Logosului care este viața limbii unei națiuni, rostirea lucrează sau operă propusă este un homuncul hibrid, cu existență efemeră.

Dacă urmărim uriașa lucrare de formare a limbii române de la scrijelările în calcar din așezămîntul monahal de la Basarabi, tîndă de un mileniu și mai bine, din codicele de la Ieud ori **Pravila** de la Orăștie sau **Noul Testament** de la Bălgrad vom vedea desluși acest efort perseverent al Logosului de a pătrunde la inima noastră.

Eminescu descrie acest divin chin al nașterii, în Luceafărul ce bate la porțile inimii să întemeieze ca Logos întrupat iubirea, să-și dăruie ființa inimii omului.

Logosul este altoiul ce se atinge de corpul portaltoiului în sensul că-i înnobilează firea. El este dizolvat în limbile naționale dar ele și-au dobîndit prin jertfa lui înnobilarea.

2. O dublă pază, veghe avem de împlinit la grai, așadar asupra Logosului și asupra ființei lui, limbă națională așa cum au făcut-o pînă acum toți înaintașii conștienți de misiunea lor. Acest Logos devenit în inima noastră viață autentică românească de strămutat în cuvînt inspirat în strofă ce intensifică viața spirituală a unei națiuni și în cele din urmă viața spirituală a omenirii în spiritul Logosului întrupat în istorie.

Ținînd seamă de ființa Logosului, de absoluta sa prezență, înnoirile unei limbi se întîmplă firesc precum mlădițele pe statornicul trunchi al viței. Limba națională se înnoiește firesc cu mersul ei tainic pentru că ea nu cunoaște rupturi totale, schimbări, întrucît înnoirile spirituale se întîmplă pe temeiul moștenirii din generație în generație, așadar ca să duci o viață

Gheorghe Pituț

Limba, limba e o țară pentru toți părinții ei care-n timp o semănară cu istoric și zei

Astfel începe o poezie și poate ca identificarea de mai sus să fie în defavoarea primului termen, părtinind cuvîntul țară, în timp ce **limba** ar putea fi tot atît de bine un **continent**, o **planetă**, un **cosmos**.

Desigur că în toate Țările Românești limba română a constituit (ca limba oricărei țări dealtfel), o zestre inestimabilă, un **depozit sacru**, dar pentru poporul român din Ardeal, s-ar putea spune că limba română a fost într-un fel **unica** zestre pămîntească de-a lungul unui timp vitreg, de o jale „de-a dreptul metafizică".

„Creșterea limbii românești și-a patriei cinstire" vine din toate zilele poporului nostru, dar a cristalizat în această formă abia atunci cînd zorii unei epoci noi se arătară după domnițe fanariote. Dar ea este o rostire nu pentru un început de epocă ci pentru toate epocile ce vor veni. La dulcele jug al acestei sacre rostiri au trudit strămoșii, moșii, părinții, contemporanii și se vor adăuga toți trăitorii de sub cerul limbii române eterne.

Limba este într-adevăr cea mai inestimabilă bogăție națională a sufletului nostru colectiv și a sufletului fiecărui vorbitor în parte. Meșterul, cel care a inventat-o, a săpat mii de ani la poalele incrementării mute, a șlefuit-o și legănat-o ca pe un copil divin, i-a dat culori și sunete care singure sînt în stare să hipnotizeze prin lira lui Orfeu păsări și fiare, păduri și valuri, acel meșter neîntrecut este **poporul** cu geniul său glorios :

„Așa merge de frumos
de pare că scrie pe jos "

Limba transcende viețile individuale și cuprinde sub cerul ei pe toți cei ce vin și rostesc cuvîntul, apoi se duc întristați într-o altă imagine.

De-ar fi să plasticizăm într-un fel starea genuină a limbii atunci ar fi de ajuns imaginea unei cîmpii de proporții fabuloase pe care toate cuvintele stau ca niște animale adormite și pe care pentru a le trezi e suficient să le rostești numele și-ai vedea atunci furnica tîrînd o greutate de treizeci de ori mai mare decît greutatea-i proorie, iepurele țîșnind speriat dintre brazde, dropia plutind pe deasupra florii soarelui, turme de căprioare alergînd înspăimîntate de răsuflarea ucigașă a lupilor ; ai vedea șoimul cu porumbelul în pliscși vulturul cu mielul în gheare, ai vedea cum se aprind luminile în case și familii întregi cum își părăsesc locurile de spaima unei siinicii și forțe mai mari, ai vedea cum se apleacă lanurile sub vînt și somnul te-ar cuprinde și toate cele ar adormi din nou pe cîmpia cu „animale adormite". Și dacă ai încerca să strigi în noaptea cîmpiei **nimicul**, cerul s-ar retrage brusc și-ai înainta printr-un tunel spre al cărui capăt o lumină firavă s-ar îndepărta tot mai mult de tine.

Desigur, pe cîmpia evocată nu sînt ca în metaforă numai animale adormite, ci, ca în metaforă, mai sînt și zei, și armate și eroi și mașini de tot felul și flori și morminte și metafizice. Oamenilor culți, cunoscători și ai altor limbi, le-a reușit de multe ori performanța de a îmbogăți limba prin instinctul lor lingvistic, prin neologisme, prin savoarea cu care știau să combine cuvinte și expresii românești sau românești și străine.

Dar nu numai oamenii culți au contribuit la înnoirea lexicului, ci nenumărați vorbitori anonimi. Am norocul să fi cunoscut un astfel de om. Îmi era cel mai apropiat vecin. Rămas orfan de pe la 4 ani slugărise și la români și la unguri astfel că știa ungurește. Desigur că invenția sa poate să nu fi trecut hotarul satului nostru și totuși pentru mine a rămas foarte sugestivă. Încercam, de cîte ori ne vedeam, să-i iau lucrul din mînă, să-l ajut. Dacă tăia lemne cu toporul sau fierăstrăul voiam să fac și eu exact același lucru. Nu mă refuza totdeauna, dar cînd se întîmpla o făcea cu tristețe și-atunci îmi spunea : dacă vrei să-mi fii de ajutor, fii bun, adună **dermecușurile** de la tăietor să nu rămînă în voia ploii. Peste mulți ani am aflat că în ungurește i se spune copilului germec. Deci vecinul meu spunea bieților rămășițe de la tăietor : copii-așchii sau copii de lemn, într-un cuvînt **dermecușuri**... De bună seamă, cuvîntul nu s-a „lățit" în toată aria limbii nici pe departe, însă transferul de semnificație, de la ființa copilului la micile așchii de lemn presupune, la fostul meu vecin, o sensibilitate aureolală.

Există și cazuri de rezistență la neologisme, la perceabilitatea față de neologisme ci chiar la recunoașterea propriei limbi. Pe cea mai animată stradă comercială din Köln mă duceam în fiecare zi spre gara de lîngă Dom, pentru a-mi procura ziare românești și reviste. Într-una din zile aud două femei vorbind românește și cînd mă întorc le văd într-un port identic cu cel al femeilor din Ardeal. Trebuie să fi trecut de atunci mai mult de un deceniu și jumătate. Le-am pofțit de îndată la o cafea și m-am bucurat că au m-au refuzat. M-am jenat să le întreb ce limbă vorbesc. Auzindu-le însă povestind cum au cîștigat la loto **un car** m-am gîndit să le întreb ce fel de car și mi-au răspuns că era vorba de un mercedes. Atunci le-am întrebat ce sînt ele ? Jugoslave, mi-au răspuns. Dar ce limbă vorbiți ! Noi vorbim limba **mumii**. Bine, am zis, dacă noi ne înțelegem acum perfect, atunci e sigur că vorbim aceeași limbă, adică românește. Amîndouă femeile acelea îmbrăcate ca în Ardeal au intervenit răspicat : noi vorbim limba **mumii**. Bine, am adăugat, dar nu înțelegeți că vorbiți românește și că sînteți românce ? — Noi sîntem jugoslave și vorbim **limba mumii**, mi-au răspuns. Le-am plătit cafeaua și le-am lăsat în plata Domnului. Acesta e un mod — s-ar putea spune — ermetic de păstrare a limbii nerecunoscînd nici măcar că face parte din aria unei limbi mai vaste.

Limba română e capabilă să transmită idei și sentimente la fel de înălțătoare ca oricare limbă de mare circulație : E bine să amintim pe lîngă geniul absolut al poporului român, Mihai Eminescu și pe Creangă, Caragiale, Coșbuc, Goga, Delavrancea, Arghezi, Blaga, Bacovia, Pillat, Preda, Baconski, Nichita Stănescu, Grigore Hagiu, Labiș și alții, pentru că toți aceștia și alții necitați pardosesc cerul geniului tutelar cu astri de o intensitate nebănuită de mulți cititori.

Anchetă organizată de AURELIAN TITU DUMITRESCU ■

Poeme

de Nicolae Dan Fruntelată

Visul unui soldat

Planeta mea de somn se rotește
tot mai puțin
vise de nord, de sud, de est și de vest
tot mai puține-mi sînt date
căutîndu-mă, mai mereu mă găsesc
în tranșeele vîrstei ciudate
Hei, generale, strigă soldatul din mine
către adolescentul care eram,
ce mai avem de cucerit, iată lumea
luminată, supusă, așteaptă la geam
iată-mă-s gata să mor înc-o dată
de glonțul iubirii ca de-un blestem
decorează-mi inima cu un zîmbet
cînd simți că-s obosit ori mă tem
Hei, generale, nu te mai pierde
între poeme nescrise, uitate
nu mai am timp să te visez, m-am ascuns
în tranșeele vîrstei ciudate.

Vine o clipă

Vine o clipă, vine o clipă
cînd cuvintele nu mai încap în tăcere
ca niște trenuri turbate deraiază
de pe liniile lor înguste și reci
cineva, ceva țipă în tine
tandrul, minunatul, lașul meu trup :
să nu taci, să nu uiți, să nu mori,
desenează pe zidurile acestei peșteri
tot ce-ai aflat, tot ce crezi, tot ce speri
spune-le, astfel, să nu se mai teamă
chiar dacă singuri îi lași, dacă pieri
adu-le-aminte de vînătoare
de gestul primar, poate uitat
ca de un dans în care unul mai moare
pentru ca altul să fie salvat
o, cuvintele, sunetele, frecarea de aer
pînă tăioase cum săgețile devin
sentimentele, libertățile ultime
prin care oameni rămînem puțin
și vine o clipă, vine o clipă
cînd viața nu mai încape-n tăcere
un cer de lebede, un ocean de lebede
trec în poemul care nu piere

Imn bizantin

Împărătească e apropierea ta
e singura dovadă-mpărătească
pe care sîngele meu
s-a încumetat s-o primească

Bizanțul meu sălbăticit lîngă Dunăre
cît văd cu ochii ești numai tu
lasă-ți părul să lunece, o să cred
că privesc vara care trecu

lasă-ți buzele să rostească în noapte
cuvintele pierderii-n marele dor
atîta iarbă și-atîtea păsări mă cutreieră
pe mine, credincioasul tău popor

împărătească e apropierea ta
e singura dovadă-mpărătească
pe care sîngele meu
s-a încumetat s-o primească

Lecția de gramatică

În noaptea asta, despre Verb
ascultați, repetați, respirați
toată materia se mișcă, lucrează
în fagurele uriaș al verbului
prin rețeaua de aur, sîngele cuvintelor
urcă-n înțelesul speranței, neliniștel,
durerii, iubirii, desenează acolo
portrete de gînduri, pictor damnat
amestecîndu-ne iluziile
înainte de toate o fi
imperfectul, mai mult ca perfectul
povestea prințului nebun de îndoială
în școli mucegăite de uitare
literatura lumii se răscoală
în noaptea asta, despre Verb, prieteni
în noaptea asta despre stranie lui stare
curge materia ca-ntr-un diluviu
și umple neștiutele tipare

Nuntă fără mireasă

Tinerețe flămîndă, dove vai
latră iama prin parcuri
nici haine, nici bani, nici iubite n-ai
nici săgeți, numai arcuri, doar arcuri
zănatice, ziua și s-a scurtat
în dreapta nu-i bine, în stînga nu-i bine
turcii, tătarii s-au terminat
numai gînduri latine, doar gînduri
latine
prea și se face cîteodată de danț
sîngele soltă în ritmul fricii
găsi-vor și pentru grumazul tău lanț
îmbătrînirii și măscăricii
te faci că n-auzi, dove vai
hai acasă, dar unde e casa
și s-a pregătit un pat cald și-un alai
de nuntă. Lipsește mireasa.

Cultura și viața

(Urmare din pag. 13)

blemă de mare actualitate, atenuează de multe ori sau chiar poate anula sentimentul de frustrare pe care un individ îl poate avea în cazul apariției senzației imposibilității acestei integrări.

În aceeași ipostază, cultura generală, odată însușită, asigură deschideri largi spre multiple sfere de cunoaștere și acțiune, ce se pot concretiza și în diversitatea vieții individului, dimensiune tot atît de necesară a calității vieții, dar neglijată în studiile la care m-am referit. Absolutizarea dimensiunii economice a calității vieții ar fi un obstacol serios în realizarea diversificării vieții individului. De asemenea, însușirea dimensiunii culturale este un factor ce poate explica, printre altele, de ce, în cadrul acelorași relații sau grupuri sociale, modul de viață, stilul de viață sau chiar calitatea vieții sînt înțelese sau se manifestă în plan ontic uneori diferit de la individ la individ.

Cultura autentică a fost și este prin excelență un important factor de generare a umanismului. Așa cum arătam mai sus, ea contribuie substanțial la șlefuirea interioară a fiecărui individ, la potențarea în plan superior a valorilor umaniste. Obiectivate în plan atitudinal aceste valori pot face ca și relațiile dintre membrii societății să fie din ce în ce mai umane. Calitatea relațiilor umane este, de asemenea, o dimensiune ce poate da determinări noi, superioare calității vieții. Această dimensiune, pe care partidul nostru pune mare accent, se cere a fi dezbătută și mai ales reflectată în plan atitudinal, în concordanța dintre principiile călăuzitoare și faptele fiecărui membru al societății, în cea dintre conștiința acțiunii și acțiunea reală a individului în raport cu ceilalți sau cu societatea, indiferent de poziția sau funcția sa socială.

Cultura, tot în ipostaza sa de cultură generală, poate fi generatoare de proiecte, de idealuri de viață, de realizare umană deplină, care să dea sens vieții, dimensiune tot atît de necesară a calității vieții.

Dimensiunea culturală a calității vieții, care exercită o influență de prim ordin asupra calității relațiilor umane, varietatea vieții, integrarea în social-ar trebui să se bucure de mai mare atenție pe plan teoretic și practic pentru desfășurarea „absolută" a însușirilor umane creatoare.

Călătorie în grădina cu miracole

Ingineria genetică a deschis o poartă spre lumea miracolelor, o veritabilă **Țară a Minunilor** în care omul va putea călători prin culoarele genezei ca pe volutele fanteziei. Este ceea ce chimia a izbutit deja cu decenii în urmă, creînd structuri materiale inexistente în natură, materialele plastice. Va putea obține și biologia realizări asemănătoare folosind fuziunea protoplaștilor? Va aduce ea pe lume fructe rezultate din încrucișarea cireșii cu pepenele și a bananei cu trandafirul? Probabil. Vom vorbi despre toate acestea abia cînd omul va ajunge să producă asemenea fabricate inteligențele de patentele naturii. Pînă atunci vă propunem să revenim la ceea ce pomicultura ne oferă și ne promite cu certitudine. O vom face cu concursul unui grup de specialiști ai **Institutului de cercetare și producție pomicolă de la Mărăcineni.** În acest vast laborator al inteligenței creatoare, veritabil stat major al pomiculturii naționale, sînt „gîndite" fructele din livezile viitorului. De data aceasta ne vom referi însă la speciile intrate de curînd în atenția cercetătorului: nucul, castanul, alunul, gutuiul și prunul.

● **Noua istorie a nucului**

Înainte de război, țara noastră se situa, în lume, pe locul trei în ceea ce privește producția de nuci, aceasta totalizînd anual circa 200 000 tone. Din păcate nu se mai recoltează demult o asemenea cantitate. Pentru a corecta aceste neajunsuri, și nu în ritmul propus de natură, specialiștii institutului au luat măsuri prin care se devansează semnificativ mileniara geneză a speciei. Începînd cu 1979, s-a procedat, astfel, la realizarea unei colecții de soiuri și biotipuri valoroase, prin identificarea și studierea unui număr de 36 000 de nuci. Din aceste au fost selecționați 89 și introduși în cultură 59. Aceste operații s-au finalizat prin crearea unor soiuri superioare: Geoagiu 65, Sibișel 44, Bratia, Jupinești, Șușița. Fructele au între 13—14 grame (miezul deținînd 50% din greutatea totală), coaja subțire. De notat că fructificarea se face și pe lăstarii laterali, astfel încît în fermele specializate (înființate la stațiunile de cercetare și producție pomicolă din județele Gorj, Vrancea, Argeș, Hunedoara, Dolj) productiile au crescut de la 2 00 la 6 000 kilograme la hectar. S-a renunțat apoi la ideea greșită că nucul nu poate fi cultivat în masive. Specia poate aleatul plantații întinse, dar pentru economie de teren cercetătorii au izbutit să „înpămînteneacă" și pe arealele lipsite de pămînt. O demonstrează plantațiile de nuci pe nisipuri umede în județele Bihor și Iași. În sfîrșit, o victorie datorată operațiilor de selectionare și înnobilare a speciei: nucul propus pentru livezile viitorului ajunge pe rod la 6—8 ani și nu 15—16 ani cum a hotărît natura vreme de milenii.

● **Castanul românesc**

În continuare, cîteva cuvinte despre castanul comestibil, specie de sorginte mediteraneană. El poate fi întîlnit și în zone foarte restrînse din nordul și sudul țării, unde însă este privit mai degrabă ca o curiozitate decît ca o realitate cu importanță economică. Cercetătorii de la Mărăcineni sînt de altă părere. Ei susțin și promit că în România pot fi înființate livezi întinse, de castani și că în scurtă vreme acești purtători de poame gustoase vor ocupa un loc de cinste printre speciile de tradiție ale României. Nu e o vorbă aruncată în vînt. Studiile de pînă acum s-au materializat deja în sapte soiuri de castan românesc, obținute prin lucrări de selecție, înmulțire și altoire. Între acestea, Iza și Mara, introduse în livezile din Maramureș și Polovragi, Hobița și Progoria în cele din județul Gorj. În această zonă au fost înființate plantații ce totalizează 164 de hectare, specia ocupînd pînă în prezent, pe întreaga țară, aproximativ 400 hectare. Dar toate acestea reprezintă doar un început, ne-au asigurat interlocutorii noștri. Prin depistarea altor areale cu climă dulce și teren cu aciditate scăzută (pădurile oferă numeroase enclave favorabile), se estimează realizarea de plantații castanifere (iată un termen nou în pomicultura „națională") pe o suprafață de 5 000—6 000 hectare. Iată, deci, că după orez, migdal, arahidă și strugurele pentru stafide a sosit și rîndul castanului, un capitol nou în tratatele de horticultură din România și un fruct ce tinde să devină o prezență obișnuită în dieta alimentară a locuitorilor noștri.

Despre prun și mai ales despre noua lui istorie „Flacăra" a publicat o amplă relatare cu mai bine de un an în urmă. Arătam atunci că prin revizuirea livezilor existente și selecționarea exemplarelor valoroase, această specie de veche și mare tradiție românească (veritabil arbore național), nu fost repuse în valoare soiurile autohtone: Tuleu românesc (originar, se pare, chiar de aici din Argeș), vinetele românești (perje, brumării, bistrițe), Tămîioasa de Bistrița, Busuioaca de Geoagiu. Între timp, au fost omologate și cîteva creații noi: Iatăre, Iată, deci, că după orez, migdal, arahidă și strugurele pentru stafide a sosit și rîndul castanului, un capitol nou în tratatele de horticultură din România și un fruct ce tinde să devină o prezență obișnuită în dieta alimentară a locuitorilor noștri.

Despre prun și mai ales despre noua lui istorie „Flacăra" a publicat o amplă relatare cu mai bine de un an în urmă. Arătam atunci că prin revizuirea livezilor existente și selecționarea exemplarelor valoroase, această specie de veche și mare tradiție românească (veritabil arbore național), au fost repuse în valoare soiurile autohtone: Tuleu românesc (originar, se pare, chiar de aici din Argeș), vinetele românești (perje, brumării, bistrițe), Tămîioasa de Bistrița, Busuioaca de Geoagiu. Între timp, au fost omologate și cîteva creații noi: Iatăculturi dirijate de alun. Un început în reevaluarea acestor poame îndeajuns de importante în alcătuirea unei diete alimentare variate.

În ceea ce privește caisul și piersicul, am fost invitați să consemnăm faptul că aceste două specii sînt pe cale de a cunoaște o adevărată revoluție. Aprecierea aparține gazdelor dar este, se pare, pe deplin întemeiată. La acești pomi cu înflorire timpurie, omul luptă — și o face de cele mai multe ori în zadar — pentru a curma violența distructivă a fluctuațiilor meteorologice. O singură zi de frig este de ajuns pentru a anula toate promisiunile eflorescenței. Dar nu va mai fi așa, ne-au asigurat interlocutorii noștri. Prin crearea unor noi soiuri, perioada de înflorire a fost mărită cu două săptămîni mai tîrziu, deci la o oră cînd vremea începe să se stabilizeze. În felul acesta, caisul și piersicul vor rodi an de an și nu vor mai depinde de capriciile și indulgența naturii. Să sperăm că va fi așa.

● **Livezi în eprubetă**

De fapt, promisiunile științei s-au dovedit în ultimele decenii nu numai adevărate, ci, adesori, sub realitățile concrete. Așa s-a întîmplat și în domeniul biotehnologiei, capitol fabulos deschis de genetica modernă. În esență sîntem martorii unei descoperiri fundamentale: orice celulă somatică posedă proprietatea naturală de a regenera o plantă cu conformație completă. Este vorba, cu alte cuvinte, de totipotența celulei vegetale, capacitatea acesteia de a se divide, de a se diferența și rediferența, dînd naștere unei plante noi, sau ceea ce demonstrează că fiecare celulă sau chiar părți ale acesteia (protoplaștii) sînt purtătoare ale întregii informații genetice caracteristice unui genom. Tehnica cuprinde, potrivit unei prezentări extrem de succinte, cîteva etape principale: obținerea explantelor (deci prelevarea unor porțiuni de diferite dimensiuni din corpul plantei), cultivarea acestora „în vitro" pe diferite medii de cultură, aseptizarea, diferențierea, multiplicarea, separarea mugurilor, înălțarea, înrădăcinarea și, în sfîrșit, aclimatizarea plantei obținute după scoaterea ei din vitro". Înmulțirea vegetativă în condiții de laborator, micropropagarea sau microînmulțirea, cum mai este numită această tehnică, dezice, cum lesne se înțelege, chiar legile fundamentale ale procreației. O plantă este invitată să se înmulțească la infinit la fel ca un text introdus într-o mașina de multiplicat. Iată cîteva exemple: o tufă de zmeur asigură prin tehnica obișnuită de înmulțire maximum 50 noi de plante într-un an, în vreme ce prin micropropagare se obțin, dintr-un singur meristem, 50 de mii de noi exemplare. La trandafir, un meristem introdus în eprubetă „pulește" cîte 200—400 mii de trandafiri, față de numai 20—30 în sistem clasic. Prin aceeași fantastică micropropagare se pot înmulți piersicul (circa 500 mii noi exemplare), cîrșul, vișinul, murul, căpșunul.

În sfîrșit, printr-o altă tehnică, embriocultura (prin care se garantează germinarea în vitro a unor embrioni imaturi proveniți de la soiuri extratimpurii), se asigură realizarea unor hibrizi, imposibil de obținut în condiții naturale. Pe această cale, specialiștii institutului își propun să aducă în viață cireșe extratimpurii, dar cu dimensiunile și gustul cireșelor maturate pe timp de vară.

Ne mai rămîne datoria de a preciza că cei ce ne-au însoțit în această vizită grăbită sînt deopotrivă oameni de idei și creatorii remarcabilelor înfăptuiri pomenite în rîndurile de mai sus. Numele lor: ing. dr. Ilarie Isac, directorul institutului, Ilie Micu, inginer șef, dr. Victor Vasilescu, horticultor, ing. Mariana Isac. Succesele de la ICPP Mărăcineni vin să confirme o dată mai mult prognozele celor care, cu ani în urmă, anticipau cu optimism rezervele potențiale ale agriculturii mondiale. Articolul nostru oferă un exemplu românesc, dar cu valoare de simbol pentru acest sfîrșit de veac în care viitorul, prefigurat în laboratoarele inteligenței, devine singura predicție științifică. Cu atît mai mult în România, unde știința a fost ridicată la rangul de politică de stat.

LIVIU TIMBUȘ

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Civilizația geto-dacică [I]

Perioada **culturilor întrierare geto-dacilor** (arama și bronzul) se caracterizează, în spațiul carpato-danubiano-pontic, nu numai prin receptarea sistematică a unor influențe străine (celtice, iranicne, grecești), ci și prin creații ale măiestrii care fac din aceste locuri veritabile focare de tradiere. Astfel, primul tip de seceră cunoscut în Europa, secera cu buton, a apărut, după datele existente pînă acum, în zona Transilvaniei de astăzi (cf. N. Magbiar și Șt. Olteanu), iar aur provenit tot de aci s-a găsit pînă și în mormintele antice egiptene. Aria intracarpatică a reprezentat de asemenea una dintre puținele regiuni ale lumii unde cuprul nativ a devenit, la un moment dat principala materie primă pentru realizarea mijloacelor de producție.

După cum se știe, utilizarea fierului începe la noi în veacul al XII-lea î.e.n., și descinînd din produs local curent prin secolul al VIII-lea î.e.n. și constituind o bază materială importantă a dezvoltării civilizației geto-dacice, tehnologia sa marcînd atît receptarea unor influențe din afară, cît și creații proprii.

Fără îndoială, **știința și tehnica** aveau un rol fundamental în societatea geto-dacilor. Izvoarele greco-latine vorbesc nu o dată cu admirație despre ele. Într-unul dintre dialogurile sale, Platon se referă de pildă la **„medicii traci ai lui Zalmoxis"** și observă că aceștia consideră că „așa cum nu trebuie să încerci a vindeca ochii fără să vindeci capul și nici capul fără trup, la fel nici trupul fără de suflet, iar tocmai aceasta e pricina pentru care cele mai multe boli rămîn nevindecate de medicii greci, faptul că ei nu țin seama de întregul a cărui îngrijire ar trebui s-o întreprindă și că, dacă acesta nu se simte bine, este cu neputință ca partea să se simtă bine" **(Charmides, 5)**. Iată deci un **principiu interzalist al medicinei sacerdotale geto-dacice** (asemănător celui al vestitei școli medicale de la Kos, care a culminat cu Hipocrate), alături de enunțarea explicită a **interacțiunii psihicului cu fizicul în procesul patologic.**

Despre cunoștințele științifice ale geto-dacilor ne vorbesc de asemenea Strabon și Porphyrios dar cel care i-a cunoscut nemijlocit a fost Dion Chrysostomos; opera lui s-a pierdut din păcate, dar la ea se referă în repetate rînduri cronicarul got Iordanes. Acesta din urmă, amintind despre învățatul Deceneu (sfetnic și mare preot în vremea lui Burebista) și despre geți, scrie: „El, observînd înclinarea lor de a-l asculta în toate și că ei sînt din fire deștepți, i-a instruit în aproape toate ramurile filosofiei; căci era un maestru priceput în acest domeniu. El i-a învățat **etica**, dezvățîndu-i de obiceiurile lor barbare, i-a instruit în **știința fizicii**, făcîndu-i să trăiască conform legilor naturii, transcriind aceste legi, ele se păstrează pînă azi sub numele de **belagines**, i-a învățat **logica**, făcîndu-i superiori celorlalte popoare, în privința minții [...]; demonstrîndu-le teoria celor douăsprezece semne ale zodiacului le-a arătat **mersul planetelor și toate secretele astronomice** și cum crește și scade orbita lunii și cu cît globul de foc al soarelui întrece măsura globului pămîntesc și le-a spus sub ce nume și sub ce semne cele trei sute patruzeci și șase de stele trec în drumul lor cel repede de la răsărit pînă la apus [...] Vezi cu plăcere, că niște oameni prea vîrteji să se îndeletnicească cu doctrinele filosofice, cînd mai aveau puținel timp liber după faple...."

În legătură cu știința geto-dacilor, trebuie să ne referim desigur în mod deosebit la **cunoștințele empirice**, răspîndite în popor, cum sînt cele din domeniul **producerii coloranților** necesari vopsirii (uneori pictării) ceramicii și a textilelor sau din domeniul **mecanicii și fizicii empirice**, în baza cărora se construiau **capcane meșteșugite** pentru prins animale, de asemenea **zăgazuri și iazuri**, se realizau instalații folosite de **industrie casnică**. Și tot în popor erau, mai ales printre femei, foarte răspîndite cunoștințele **de botanică farmaceutică**, așa că atunci cînd s-au copiat, în secolele III și IV e.n., glosarele lui Pedanius Discoride și Pseudo Apuleius, în ele au fost incluse zeci de denumiri de plante vindecătoare dacice, care au fost inscrise de altfel și în diferite alte texte de medicină cultă. Prin porturile Mării Negre, se exportau chiar unele plante farmaceutice dacice. La aceasta trebuie să adăugăm cunoștințele din domeniul **agriculturii, apiculturii și viticulturii**, care erau foarte dezvoltate, dacă judecăm după rezultatele, adesea lăudate de autorii antici, obținute în aceste îndeletniciri, de asemenea **procedeele de prelucrare a produselor lactate**, care se vor perpetua și dincolo de epoca daco-getă, în fine cele **de astronomie populară**, necesare organizării diferitelor activități practice.

Nu este însă mai puțin adevărat că, în paralel cu această știință populară, extrem de interesantă și încă prea puțin cunoscută, la curtea marilor regi daci se practica, de către un grup de învățați, desigur sacerdoți, **o știință de un nivel ridicat.** De altfel, tot mai multe inscripții descoperite în ultimele decenii fac pe istoricii noștri să presupună că tot aci existau adevărate **cancelarii** unde se redactau documente în limbile greacă și latină sau se utilizau alfabetele grec și latin pentru a se scrie în limba geților. **Scrisul** nu era exclusiv **un apanaj al sacerdoților**, fapt dovedit de fragmentele de inscripții identificate pe produsele unor meseriași (vase ceramice, blocuri de piatră din diferite construcții etc.). Dintre primii învățați de pe meleagurile noastre, istoricul Ion Horațiu Crișan, un profund cunoscător al epocii, menționează în lucrarea sa **Spiritualitatea Geto-Dacilor pe Zeuta, Zalmoxis și Deceneu.** Cel mai vechi dintre ei a fost Zeuta, dar despre el găsim o mențiune doar în Iordanes. În schimb informațiile sînt mai numeroase în ce îi privește pe Zalmoxis și pe Deceneu.

„Filosofia lui Zalmoxis, arată I.H. Crișan, era „constituită într-un sistem" și a avut „cel mai larg ecou în spiritualitatea geto-dacilor, și nu numai a lor", Porphyrios îl compară chiar cu ilustrul filosof Thales, iar alți autori, începînd cu Hellanicos și Herodot și sfîrșind cu cei bizantini „îl pomenesc numărîndu-l printre marii gînditori ai omenirii (Zoroastru, Moise etc.)" (I.H. Crișan). Strabon scrie că el a fost inițial om și discipol al matematicianului Pitagora, iar ulterior înțelepciunea sa l-ar fi ridicat la rangul de zeu — un mit de o profundă semnificație.

Deceneu, la rîndul său, apare în diferite izvoare antice ca un cărturar cu multiple preocupări: filosofie, etică, fizică, medicină, astronomie — preocupat totodată de răspîndirea acestor cunoștințe, astfel că geții puteau fi văzuți „unul cercetînd poziția cerului, altul cercetînd însușirile ierburilor și ale arbuștilor." (Iordanes) Se zice că i-a convins pe daci să stîrpească viile, ceea ce l-a făcut pe poetul Ioan Alexandru să-i închine versurile: „Reformatorul geților anahoret / Pe Dionis l-ai izgonit din țară / Cioatele viței viilor le-ai smuls / Cu bărbi cu tot din Dacia barbară / Și-n rănile hîrsutului pămînt / Între păduri cu tăuri și hîrtoape / Ai îndemnat sub cerul tăvălug / Turme de oi și tauri să se-adape..."

Urmele arheologice confirmă deplin cele arătate în izvoarele greco-latine. Sanctuarele de piatră de la Grădiștea Muncelului nu au fost numai lăcașuri de închinăciune, ci au avut drept funcție și diferite **calcule cosmice.** Au fost descoperite **instrumente chirurgicale de mare finețe** (bisturie, pense anatomice etc.), **pulberi cicatrizante** din tuf vulcanic și piuă de marmură pentru preparat **atîtii vindecătoare**; **craniile trepanate** care vădesc supraviețuirea după operație; erau cunoscute virtuțile terapeutice ale unor **ape minerale**, cele de la Geoagiu și Băile Herculane. Cunoștințele empirice de chimie au permis **producerea sticlei** și chiar **filtrarea apei de băut**, ca și dezvoltarea **toxicologiei** (pomenită și de Ovidiu). Totodată, un rol important pentru dezvoltarea civilizației geto-dace l-a avut **contactul cu orașele grecești de pe țărmul Mării Negre** (Histria, Tomis, Callatis), unde s-a desfășurat o viață științifică intensă; relațiile dintre aceste focare de cultură greacă și societatea geto-dacă s-au dovedit benefice pentru ambele părți.

I. M. ȘTEFAN

Răspuns întîrziat

Cu ciţiva ani în urmă, într-o seară înăbuşitoare, eram la mare, nu pentru plajă şi odihnă, ci ca să-i caut, într-un furnicar de oameni, pe inginerul Anton Preisler, atunci directorul Şantierului naval de la Mangalia.

Credeam şi mai cred, că în atîţia ani de profesiune, am învăţat să cunosc oamenii. Pe inginer îl recomanda îndelungata lui activitate de mare constructor de nave. Mă pregăteam să întîlnesc un om dur, autoritar, hotărît. Mi-a fost simpatic de la prima vedere şi prin extraordinara asemănare cu Robert Mitchum. M-am găsit faţă-n faţă cu un om robust, dar cu o privire neobişnuit de melancolică, un autoritar şi un blînd în acelaşi timp. Interviul pentru televiziune a decurs normal, cu un interlocutor inteligent şi pasionat de munca lui, cînd, deodată, s-a produs un moment de neuitat. Îmi amintesc că-l întrebasem pe inginer : „Cum de aveţi atîta înţelegere pentru omul de lîngă dvs., în răstimpul problemelor unei zile atît de grele ?" şi, brusc, i s-a frînt vocea, şi-a acoperit faţa cu palmele şi mi-a făcut semn să întrerup filmarea. Stingherită, am încercat să-i cer scuze pentru că mi-am dat seama că am atins, fără să vreau, o rană. După o lungă pauză, la reluare, toţi cîţi eram de faţă, ne-am făcut că am uitat ce se întîmplase şi am evitat orice discuţie, cît de cît personală. Ne-am despărţit şi de atunci nu ne-am mai văzut...

Într-unul din numerele trecute din „Flacăra" am scris despre Mangalia şi, cum era firesc, l-am pomenit, cu tot respectul care merită munca sa, şi pe inginerul Anton Preisler. După atîţia ani de la acea întîmplare iată că se explică, printr-o scrisoare pe care mi-a trimis-o la redacţie. Sper să nu vă supăraţi pe mine, tovarăşe Preisler, că nu am păstrat discreţia asupra rîndurilor dvs., dar se dezvăluie un crez de viaţă plin de adînci şi mişcătoare sensuri din care pot învăţa şi alţii...

---

29 august 1987

Îţi mulţumesc pentru frumoasele cuvinte pe care le adresezi cititorului, amintindu-ţi de mine după atîta amar de vreme. După cîte am înţeles am rămas pentru tine, după interviul pe care mi l-ai luat, o enigmă... Te întrebi de ce acea melancolie, ieşită din comun pentru un om care a dus o muncă atît de dură şi de concretă ? Să încerc în cîteva rînduri să mă explic.

După ce am terminat liceul, împreună cu fratele meu, am venit în toamna anului 1945 la Bucureşti pentru a mă prezenta la examenul de admitere la facultate. Cum nu aveam unde dormi ne-am dus la preşedintele Clubului sportiv „Viforul", la Nicu Nicolae şi l-am rugat să ne găzduiască peste noapte. Am fost primiţi cu multă căldură şi buna lui ne-a hrănit cu ce a avut mai special şi apoi ne-a culcat într-un dormitor cu aşternut alb şi imaculat, ca la mama acasă. Pînă aici nimic deosebit... A doua zi dimineaţă, cînd ne-am sculat, nu mică ne-a fost mirarea, cînd în camera de alături l-am văzut pe fratele preşedintelui, pe Marcu Nicolae, unul din cei mai grozavi rugbyşti din acea vreme, dormind pe două fotolii puse cap la cap.

Nu ştiu dacă în acel interviu ţi-am spus că în liceu am jucat rugby, că am făcut parte din echipa de speranţe a Clubului „Viforul", care în anul 1945 a cîştigat campionatul naţional. Ei bine, impresia profundă pe care mi-a lăsat-o acest gest, de a fi fost găzduit în casa unor oameni care mă cunoşteau numai de pe terenul de sport, care ne-au pus la dispoziţie patul fiului lor, şi el s-a culcat în două fotolii, m-a impresionat pe viaţă. Atunci am înţeles ce înseamnă iubirea de oameni şi cum îţi modelează caracterul sportul, în mod special — rugbyul. Am făcut un legămînt să nu uit niciodată această scenă şi ori de cîte ori voi putea, să arăt — prin fapte că iubesc oamenii...

Cine eram eu atunci ? Un tînăr de 18 ani care promitea poate să ajungă un mare jucător. ...Cine era Marcu Nicolae ? Unul din cei mai valoroşi rugbyşti ai timpului.

În momentul cînd m-ai întrebat, în acea vară la Mangalia, „de ce atîta înţelegere pentru omul de lîngă dvs. ?" nu pot să-ţi explic cum, dar în faţa mea au apărut cele două fotolii, puse cap la cap şi neuitata familie Nicolae. Nu mi-e ruşine să recunosc, acum după atîţia ani, că mi-a venit să plîng. Mi-am acoperit ochii, ce s-a întîmplat mai departe, ştii.

Am fost un om norocos. Am lucrat în meseria pe care am îndrăgit-o de copil şi pe care am moştenit-o de la tata şi bunicul. Am avut fericirea să lucrez la proiectul de dezvoltare al şantierului naval din Drobeta-Turnu Severin, să iau parte la programul prioritar de dezvoltare a construcţiilor de nave, să fiu printre cei care au construit şantierul naval din Brăila şi să realizez cu colectivul de acolo prima navă de 4 500 tone, am trăit intensitatea momentelor de organizare a proceselor tehnologice de la Şantierul naval din Tulcea, am pus bazele organizatorice de executare la Mangalia a navelor de mare tonaj. Desigur, marea mea pasiune a rămas totuşi Şantierul din oraşul Galaţi în care m-am născut şi unde mi-am făcut ucenicia ca proiectant, student, inginer. Acum, după 40 de ani de activitate privesc cum construcţiile de nave din ţara noastră îşi desfăşoară strălucit activitatea, realizîndu-se vase din ce în ce mai mari şi mai sofisticate, cărora le doresc, după cum spunem noi navaliştii, «să cutreiere mările şi oceanele lumii, ducînd faima constructorilor şi a ţării noastre».

ANTON PREISLER

...Eu nu voi putea privi navele, traversînd mările şi oceanele, ca dumneavoastră, tovarăşe Preisler, spunînd : „aici e ceva din mine", dar voi avea slăbiciunea să mă laud c-am avut bucuria să vă cunosc pe dvs. şi atîţia oameni demni şi de stimat. Cei doi credincioşi prieteni ai mei, microfonul şi creionul, m-au pus în contact cu viaţa adevărată, atît de diversă şi frumoasă ca valurile mării.

CARMEN DUMITRESCU ■

Ghici cine vine... în croitorie

N-are nici un rost să discutăm despre importanţa prestărilor de servicii ; toţi o înregistrăm drept o componentă importantă a calităţii vieţii noastre. Iniţiativa Comisiei municipale de coordonare şi control al activităţii oamenilor muncii din Capitală de a controla activitatea celor cinci cooperative de comandă confecţii din Bucureşti se înscrie firesc în preocuparea municipalităţii pentru creşterea calităţii prestărilor de servicii, care în ultimul timp au cunoscut o extindere notabilă. Însoţim, în zilele de 29 şi 30 septembrie, o echipă de control din care fac parte tovarăşii Gheorghe Cozma (legitimaţia 317/1982), membru în comisia municipală de coordonare şi control şi Dan Petrescu (legitimaţia 49/1987), membru al Comisiei de coordonare şi control al sectorului 1. Este, de asemenea prezent, Stelian Enache, de la Consiliul municipal al sindicatelor, cel ce coordonează activitatea Comisiei municipale de coordonare şi control.

Iată-ne, aşadar, la Unitatea nr. 70 a Cooperativei „Avîntul îmbrăcămintei", din strada Franklin nr. 5. Aflat în plin centru al capitalei, magazinul e binecunoscut şi căutat pentru calitatea lucrărilor ce se execută aici. Ceea ce nu înseamnă totuşi că vitrinele pot fi neglijate. Prăfuite, fără a prezenta vreunul din modelele realizate în unitate, nu sînt în nici un caz „vinovate" de afluenţa de clienţi remarcată la ora controlului. Ne exprimăm speranţa că starea „în curs de amenajare" nu se va perpetua (speranţă devenită realitate la numai o zi după încheierea controlului cînd, sub îndrumarea directă a vicepreşedintelui cooperativei, tovarăşul Nicolae Florea, atît vitrinele cît şi aspectul general al unităţii erau de nerecunoscut. Desigur, într-un timp atît de scurt nu a putut fi schimbat nici linoleumul, pe alocuri rupt şi desprins de pe suport, nici mobilierul degradat ; însă stofele, confecţiile în curs de realizare, ca şi cele terminate se aflau în perfectă ordine. S-a fixat chiar şi un loc special pentru acele unităţii care, la momentul controlului, au fost găsite cu mare greutate. În registrul unic de control, găsim constatarea unei alte echipe de control, care la data de 20 mai 1987, consemna: „datorită infiltraţiilor de apă în plafon şi pereţi, aceştia sînt degradaţi, cu tencuiala căzută".

Constatarea e valabilă şi în 29 septembrie, cu singurul amendament că pereţii apucaseră să se uuuce. Tovarăşul vicepreşedinte povesteşte cum se luptă cu morile de vînt ale ICRAL-ului şi ale administraţiei blocului.

Şeful de unitate, Constantin Corobană, e unul din cei mai buni meşteri ai cooperativei. Numai laude pentru costumele care îi ies din mînă. Toate comenzile verificate, executate corect, cu o linie elegantă, erau însoţite de bonurile de comandă. Numai cu „scriptologia" nu se prea împacă, aşa încît Caietul tehnicianului, solicitat de echipa de control, a fost căutat vreme de aproape o oră. Îl enervează şi insistenţa membrilor echipei de a găsi, spre exemplu, şi în tarifele aprobate, preţul scurtării unui pantalon, preţ aflat în lista afişată de tale!aşi cooperative (şefă de unitate, Jenica Bicu), la care constatările echipei de control pot constitui o demnă de invidiat carte de vizită. Vitrina, sala de primire a comenzilor, camera de croit, atelierul strălucesc de curăţenie. Pretutindeni, ordine desăvîrşită. Toate confecţiile verificate prezintă bon de comandă. Termenele de predare sînt strict respectate. În caietul cumpărătorului, numai cuvinte de laudă.

★

Ne continuăm periplul prin unităţile de croitorie în cea cu numărul 45, din Calea Moşilor nr. 43, a cooperativei „Muncă şi artă", unitate cu profil de articole sport pentru bărbaţi, femei şi copii, deschisă după cîteva luni de renovare. Cu două zile în urmă, echipa de control poposise în unitate- 2 005/7 a aceleiaşi cooperative, înregistrînd drept primă constatare refuzul şefului de unitate de a confecţiona un pantalon, pe motiv că „la noi în unitate nu se fac pantaloni decît la costume", constatare urmată de descoperirea unor confecţii fără bonuri de comandă.

Şeful unităţii 45, Zaharia Postolache, ne întîmpină cu asigurarea că execută orice fel de confecţie sport. Vitrinele prezintă două modele corect executate, ce nu se remarcă, însă, prin nimic deosebit. Aflăm, cu plăcută surprindere, că Zaharia Postolache cere din proprie iniţiativă lansarea de produse noi. 5 asemenea noutăţi, create de el — geci şi canadiene — au fost lansate de la începutul anului. Şi, în timp ce acestea stau într-o magazie la sediul central al cooperativei, vitrinele prezintă modele banale, iar interiorul magazinului (tot „în curs de amenajare" — după renovare) etalează pereţi pustii şi lista mobilierului pentru depozitarea şi expunerea produselor. Cum însă spiritul creator nu se împacă cu rutina, iată două geci pentru femei (comenzile nr. 55 191 şi 55 228), descoperite în cursul verificării confecţiilor) cu o linie modernă, tinerească, ce pot concura cu succes cu cele din revistele de modă de ultimă oră. Răsfoim caietul de comenzi. Pentru fiecare client, şeful unităţii desenează, nu numai contururile, ci şi elementele de detaliu ale fiecărei viitoare haine. Printre zecile de schiţe, cîteva pot constitui baza unei noi colecţii. Şi dacă mai sînt încă destule unităţi în care afară e vopsit gardul deşi înăuntru nu e nici un leopard, nu e cîtuşi de puţin firesc ca acolo unde chiar există un leopard, să-i lăsăm gardul nevopsit.

ROXANA MANOLESCU ■

Şeful nu avea halat

Într-o zi clinoasă, cu vînt mirositor şi ploaie rece, mai mult din greşeală am ajuns în bufetul autobazei Militari. Muncitori, constructori cu căştile pe cap, îmbrăcaţi cu salopete şi pufoaice aşteptau la un ghişeu strîmt să-şi cumpere o masă de prinz. Nu erau îmbrăcaţi ca pentru o seară la restaurant, nu era muzică şi curăţenia era la marginea suportabilului. Dar oamenii nu strîmbau din nas. Îşi luau porţiile de hrană caldă şi mîncau în tăcere, acoperind farfuriile cu faţa. Nu se auzea decît sunetul ploii şi zgomotul tacîmurilor de tablă. Unii se ridicau şi alţii le luau locul, aducînd farfuriile într-o echilibristică nu prea izbutită şi încercînd să găsească un loc liber la mesele încărcate cu farfuriile goale ale celor întorşi la muncă. Nu debarasa nimeni şi asta dădea sălii de bufet un aer ceva mai puţin ospitalier. Între timp, în bucătărie, au intrat doi bărbaţi în costum, Ion Şolea, şeful autobazei Militari şi Ion Ciurel, contabilul şef. La o masă înghesuită între tăvi, cratiţe cu mîncare şi alte cele necesare, au fost serviţi cu fugă, dar cu toată grija demnă de un veritabil restaurant. Şeful şi contabilul şef nu mănîncă niciodată cu noi, zice un şofer cu două pete de ulei negru pe obraz. Încitat de această descoperire, l-am întrebat pe şeful autobazei, de ce mănîncă în bucătărie. Or fi fost oamenii din sala de mese îmbrăcaţi în haine de lucru nu prea curate, dar mîncarea lor era mîncarea pe care o protejează şi normele sanitare. Într-o bucătărie nu poţi intra decît în halat. Şeful autobazei, jenat de situaţie, şi-a recunoscut culpa şi a spus, îmi pare rău, ştiu că nu e voie. De fapt, noi, conducerea avem dreptul la o cămăruţă mică în care să servim masa separat. Am neglijat amenajarea ei dar o rezolv şi pe asta în curînd, a spus el, încercînd să-şi scuze o vinovăţie. Abia atunci mi-am dat seama că el se jenează de faptul că fusese surprins în momentul în care încălca o normă sanitară. Pentru că de mîncat alături de ceilalţi în salopete şi căşti, oricum n-avea de gînd s-o facă, în ideea că o masă contribuie şi ea într-o oarecare măsură la sporirea prestanţei. Şi pentru cine va fi cămăruţa aceea ? l-am întrebat în speranţa că pînă la urmă va înţelege.

— Pentru mine şi pentru contabilul şef !

CORNEL NISTORESCU ■

Recunoaşteri pe jumătate

Referitor la articolul „Treaba lui e peste tot şi de fapt nu-i nicăieri" (publicat în nr. 33 (1678) al revistei Flacăra din 14 august 1987), iată ce ne răspunde **Oficiul judeţean de turism Prahova, filiala Sinaia :** „Aspectele obiective semnalate în articol privind modul de organizare a activităţii cabanei „Muntele Roşu", au fost însuşite de către conducerea filialei şi a cabanei, ele fiind dezbătute cu întreg personalul unităţii. Prin urmare, s-au luat următoarele măsuri : completarea imediată a formaţiei de lucru la nivelul normativului de personal aprobat prin fila de plan, cu răspunderi pentru fiecare lucrător de la cazare şi alimentaţie publică. Prin aceasta se asigură o curăţenie permanentă în spaţiile de cazare, o servire rapidă şi conformă categoriei de încadrare a unităţii. Prin realizarea măsurilor de mai sus vom elimina fluxul persoanelor străine din spaţiul destinat blocului alimentar, — toţi turiştii beneficiind de aceeaşi calitate a serviciilor ; s-au remediat defecţiunile constatate la baza materială, iar pentru întreţinerea în continuare în condiţii optime, asigurăm serviciile cu echipa de întreţinere a filialei ; s-a stabilit un program adecvat spălătoriei filialei, asigurîndu-se prioritate spălării lenjeriei de la cabana „Muntele Roşu", evitîndu-se pe viitor aspectele semnalate în articol.

Cu aceeaşi obiectivitate prin care şi-a însuşit aspectele negative, conducerea filialei Cheia nu poate fi de acord cu următoarele : pe pajiştile din afara perimetrului cabanei sînt instalate numeroase corturi, influenţînd negativ aspectul turistic al zonei, — iar conducerea cabanei nu are competenţă să întreprindă măsuri pentru un comportament necivilizat din partea unor turişti. Menţionăm că responsabilitatea de nepoluare a folclorului româneşe aparţine conducerii cabanei numai în incinta unităţii, nu şi în afara ei. Afirmaţia la adresa şefului filialei : „Vine cînd îi taie capul" — este neobiectivă şi nefundamentată, programul zilnic al şefului filialei nerezumîndu-se la a sta în birou, ci şi în activitatea de îndrumare şi sprijin a unităţilor din subordine. În legătură cu încadrarea mea pe post — notează **Constantin Cîrstea, şeful filialei Cheia** — care semnează de altfel şi răspunsul (?) — menţionez că am fost numit de către Oficiul judeţean de turism Prahova. În numele filialei de turism Cheia, mulţumesc redacţiei revistei Flacăra pentru lipsurile semnalate la cabana „Muntele Roşu" şi vă asigurăm că remedierea acestora contribuie la asigurarea unui turism modern şi civilizat".

O primă observaţie : aşteptam răspunsul oficial din partea conducerii Oficiului judeţean de turism Prahova, cu specificarea măsurilor exprese luate în cauză de către acest for diriguitor în ale turismului prahovean. Una peste alta, nu este rău nici aşa. Faptul că şeful filialei Cheia şi-a însuşit în bună măsură criticile aduse în articol este un semn pozitiv. Se vede însă limpede treaba că e mai uşor să recunoşti neregulile şi greşelile subalternilor decît pe ale tale însuţi. La urma urmei, nu aşteptam ca şeful filialei Cheia, în persoana lui Constantin Cîrstea, să-şi facă un fel de **mea culpa.** Ci aşteptam un plus de **obiectivitate** din partea sa, aşa cum îi şade bine oricărui conducător, la criticile de altfel recunoscute ca fiind **obiective** apărute în presă şi care vizau şi propria sa persoană.

DORIN SĂLĂJAN ■

„Optimizați" pe Baia Mare

Fiind la ordinea zilei aprovizionarea pentru iarnă a cetățenilor, cu lemne și cărbuni, ne-am interesat, de data aceasta, cum se desfășoară ea în municipiul Călărași. Întregul județ are 7 depozite. În Călărași, unul singur este suficient, ba chiar și pentru comunele din jur, ni s-a spus. De la acest depozit se aprovizionează 29 300 de familii. „Ordinea de livrare o stabilim încă de la începutul anului, precizează tovarășa Constanța Savin, directoare adjunctă la I.C.S.M.I. Fiecare familie primește un număr. La depozit se afișează mereu o listă cu numerele care urmează. Plata se face la livrare, în depozit, cînd se achită și transportul". Cum — din cauza nerespectării graficelor de către furnizori — omul își cumpără o dată lemnele și altă dată cărbunii, se înțelege că el trebuie să mai facă măcar un drum în plus, dacă nu mai multe (în total 3—4) pentru ca propria-i sobă să nu-i lase rece. Orașul nu are dimensiunile Bucureștiului — asta o știe oricine — dar parcă tot sînt puși cam mult pe drumuri cetățenii. Măcar dacă ne gîndim că depozitul se află într-o margine a orașului, iar clienții stau — destui — în partea opusă, dacă nu într-o comună. Sigur, șeful depozitului are destulă bătaie de cap cu furnizorii. I.F.E.T.-urile cu cele mai mari restanțe au marfă, dar n-au vagoane s-o expedieze. Ca să nu mai vorbim de faptul că, „dacă pînă anul acesta, primeam lemne de la distanțe mai mici, acum ne-am optimizat pe Baia Mare", cum spune tovarășa directoare Constanța Savin. Ceea ce vrea să însemne că în 1987, M.C.I. a stabilit ca principalul furnizor de lemne de foc al județului Călărași să fie I.F.E.T. Baia Mare. Făcînd așa, cei din minister ni se spune că au transmis călărășenilor că au fost „optimizați pe Baia Mare". Nu mai vorbim de stilcirea limbii în expresia aceasta de nulă valoare „calorică", dar optimizarea respectivă este o nemaipomenită farsă. După asemenea logică, probabil că din Vrancea se pot trimite, surizind, lemne la Timișoara, iar din Neamț la Craiova. De la Arad la Călărași se trimit cu siguranță. Astfel de „optimizări" contribuie cu brio la rezultatul că furnizorii acumulează restanțe față de contracte așteptînd vagoane. Nu sînt singurele amănunte care demonstrează zdrobitor cu cîtă responsabilitate sînt utilizate mult invocatele vagoane. Ca și la depozitele din București — despre care am scris nu de mult — și la cel din Călărași destule vagoane aduc... praf de cărbune. De unde? D-aci, din Gorj! O aruncătură de piatră... Dar este riscantă formularea. Pentru că piatra te duce cu gîndul la steril. Iar sterilul îl dă de furcă multișor lui Vasile Gheorghe. „Numai vagonul de cărbuni care a sosit azi noapte, de la Combinatul minier Motru, ne-a adus 10 tone de steril". Cum să mai poți pronunța cuvîntul acesta fără sfială? Tovarășa directoare adjunctă ne spune că, la începutul anului, de la I.M. Lupoaia, au sosit 4 vagoane „încărcate numai cu praf, cîte 56 de tone fiecare". „Din județul nostru, în 8 luni, s-au trimis deja la termocentrale 10 000 de tone de praf și mai avem, acum, în depozite încă 10 000 de tone". Dansul halucinant al vagoanelor care cară steril și praf de cărbune, rulînd mii de kilometri de pomană, este completat cu așa-zisa optimizare a circulației celor care duc lemne din Maramureș spre gurile Dunării. Dacă vom continua să discutăm despre aceste anomalii fără ca autorii lor să fie trași la răspundere, probabil că nu mai este mult pînă să vedem un vagon de marfă plimbînd prin țară, drept unică încărcătură, o singură adresă.

Cît despre aprovizionarea cu combustibil a călărășenilor, mai amintim doar incetineala incredibilă cu care este asimilată — deocamdată doar ca idee! — tăierea lemnelor în depozit. Așa cum se face, cu foarte bune rezultate, la București. Ei bine, în anul acesta, la 22 august, tovarășul Emil Manole, șeful circumscripției financiare, prin documentul înche1at în registrul unic de control, cerea tocmai așa ceva. Dar iată rezoluția scrisă în registru de chiar tovarășa directoare Constanța Savin, care se află lîngă noi și lîngă pagina pe care o citim împreună: „Întreprinderea nu dispune de motoare de tăiat lemne. S-ar agiomera și îngreuna livrarea la populație a combustibilului, dacă tăierea lemnelor s-ar face în depozit". Să luăm lucrurile pe rînd. Șeful depozitului ne spune că există un motor de tăiat lemne. Chiar aici. Deci prima afirmație a rezoluției este falsă. Știm cu siguranță că există oameni care ar pune în discuție competența și buna-credință a persoanei care a semnat-o. Dar noi trecem mai departe. Aaa..., că ar fi necesare două motoare, este cu totul altceva. Întreprinderea nu este oprită de nimeni să-și mai procure încă unul și să le instaleze corespunzător. Cele două afirmații din fraza următoare nu stau nici ele în picioare. Fiindcă le infirmă activitatea din toate depozitele Capitalei, unde minunea nu mai este de mult minune, a devenit cel mai firesc lucru. Atunci? Iată părerea „clară" a tovarășei Constanța Savin despre aceastâ neclaritate: „În timp, se poate rezolva. Dar ni s-a dat de la consiliul popular soluția să vină Tehnometal-ul, cu oamenii lui, și să taie lemnele. Se pune întrebarea cine îi plătește? Apoi cu utilajele cum să facem? Să le închiriem de la ei? Nimic nu este elucidat. Să mai discutăm, să ne mai gîndim". Asta era. Nu s-a discutat destul... Dar cine este de vină? Cîți ani trebuie să se mai discute o asemenea formidabilă problemă? În ritmul de pînă acum și cu interesul probat deocamdată, tovarășa directoare — să fim iertați — poate ajunge la pensie liniștită înainte de a o rezolva. După care va veni altcineva, bineînțeles, nefamiliarizat cu... va dori să mai discute, să se mai gîndească... Or, ni se pare că și numai acest lucru spune îndeajuns despre răspunderea cu care sînt privite interesele poate mărunte, dar firești ale cetățenilor, condițiile lor de aprovizionare cu combustibil. În cît mai mică dependență de tot felul de posibilități de a fi speculați chiar și de posesorii motoarelor de tăiat lemne.

DORIN GHERGHINESCU ■

Propunere

Ca locuitor al cartierului Balta Albă, am aflat cu bucurie din paginile revistei dv. cît și la fața locului, după cîteva zile despre deschiderea noului și modernului Magazin Universal de pe bulevardul Liviu Rebreanu.

Într-adevăr, magazinul este o bijuterie arhitectonică, situat într-o zonă de mare confluență de circulație pietonală datorită marelui lac și parc de peste drum, stației de metrou „Titan" cît și întretăierii a două principale bulevarde, putînd spune pe drept cuvînt că este amplasat în inima cartierului.

La vizitarea acestuia ai plăcuta surpriză să constați că 95 la sută din personalul ce îți deservește sînt tineri și tinere în vîrstă de pînă la 26 ani, dînd o notă de prospețime, tinerețe și frumusețe, fiind și un act de mare curaj din partea conducerii centrale a magazinului. Nu este ușor lucru să vehiculezi atîtea și atîtea valori materiale.

Sesizez cu părere de rău faptul că programul magazinului este inadecvat cererii majorității cumpărătorilor, astfel: în timpul zilelor săptămînii acesta este cuprins între orele 10.00—18,00, duminica fiind închis. Ca locuitor al cartierului, menționez că am văzut zeci și zeci de potențiali cumpărători în fața magazinului fără putință de a face cumpărături, ora de închidere fiind totuși prea devreme, în comparație cu alte magazine similare din Capitală, majoritatea oamenilor muncii avînd programul de serviciu pînă la 16,30—17,00.

De asemenea, este o mare anomalie ca în ziua de duminică acest mare și important magazin, din cartierul cît un oraș Balta Albă să fie închis, prin aceasta pierzîndu-se un însemnat număr de cumpărători ce în cursul săptămînii nu au posibilitatea de a-l vizita.

Propun forului tutelar al Magazinului Universal din cartierul Balta Albă prelungirea programului acestuia în timpul săptămînii pînă la ora 20, duminica pînă la ora 13,00, iar luneа să fie zi liberă pentru vînzători. În acest fel, ar crește simțitor numărul cumpărătorilor și implicit încasările, chiar dacă în prezent planul se realizează integral.

Am ferma certitudine că în acest mod vor fi satisfăcute doleanțele unui însemnat număr de cumpărători și implicit vor crește simțitor și vînzările magazinului.

În speranța înmînării celor în drept a rîndurilor de mai sus,

Cu toată stima,

MIRCEA TEODORESCU ■

Str. Odobești nr. 13, Bl. V 35, sc. 2 et. 10, ap. 85, sector 3, 74576 București

N.R. La ora apariției rîndurilor de față, potrivit trecerii la ora de iarnă, programul magazinului a devenit 10,00-19.30, însă, în continuare, duminica este închis.

Cine aplică legea?

Prin urmare, **Gheorghița Dinescu și Nicolae Silviniu din București** (str. Fruntașului nr. 14, Sectorul 1) au ajuns în greu impas. De la o vreme nici nu se mai salută. Pînă la urmă s-au și judecat. Dreptatea, se pare, atîrnă de partea Gheorghiței Dinescu. Despre ce este vorba?

Vecinul său, Nicolae Silviniu a construit două magazii în curte, fără autorizație. Prin decizia Consiliului popular al Sectorului 1 a fost obligat să le demoleze. Dar, S.G.L.-2, aparținînd de ICRAL Pajura, care avea obligația să pună în aplicare această decizie, n-a dus lucrurile pînă la capăt. Vecinii au ajuns din nou la neînțelegeri. Din nou în audiențe.

Dar să nu lungim prea mult vorba ci, mai de grabă, să reproducem două dintre răspunsurile sosite la redacție, în chestiune: „În dosarul cauzei nr. 7 466/1985, făcîm cunoscut instanței de judecată — Judecătoria Sectorului 1 București — că magaziile lui Nicolae Silviniu au fost construite fără autorizație și, deci, cu încălcarea Decretului 144/1958. De altfel, Nicolae Silviniu a fost sancționat cu procesul verbal nr. 116 1968, în conformitate cu HCM nr. 2490/1969, pentru construcții făcute fără autorizație, în acest sens fiind somat să le dărîme imediat, dar a refuzat sistematic. Comitetul executiv al Consiliului popular al Sectorului 1 a emis decizia nr. 799, din 20 iunie 1986, în baza căreia ICRAL Pajura va efectua demolarea silită, pe cheltuiala contravenientului".

În aceeași problemă aparent măruntă, aparent banală, vom vedea că starea de lucruri din Fruntașilor 14 se confirmă și de către **Consiliul popular al municipiului București**: „Consiliul popular al Sectorului 1 a dispus demolarea celor două magazii construite fără autorizație de către Nicolae Silviniu pe proprietatea Gheorghiței Dinescu. Operația a fost executată de către S.G.L.-2, pendinte de ICRAL Pajura, la data de 19 octombrie 1986, cînd s-a încheiat un proces verbal în acest sens, între S.G.L.-2 și proprietarul Silviniu".

Memoriile au continuat. Audiențele la redacție, la alte foruri, de asemenea. Ne-am deplasat în cele din urmă la fața locului. Am constatat că în Fruntașilor 14 din Sectorul 1, deși lucrurile în mod legic și administrativ au fost puse în albia lor firească, totuși, cei în drept să ducă decizia Consiliului popular la bun sfîrșit, n-au aplicat legea. La rîndul său, Nicolae Silviniu nesocotește în continuare decizia Consiliului popular al Sectorului 1. Mai mult chiar, continuă s-o șicaneze pe vecina sa, Gheorghița Dinescu, depozitînd lemne și butoaie cu motorină pe proprietatea ei. Pe bună dreptate Gheorghița Dinescu cere să i se elibereze terenul care prin act de proprietate i se cuvine și-i aparține de drept.

O întrebare se impune: cine aplică totuși, legea? Cine va curma caruselul noilor memorii, al noilor audiențe? Dacă SGL-2 și-ar fi făcut într-adevăr datoria, poate că vecinii schimbau acum între ei măcar un salut.

DORIN SĂLĂJAN ■

Onorată instanță a moralei

Orgoliul milionarului

Mariet Nacu e un tînăr în jur de 30 de ani, cetățean al municipiului Tecuci. Vine din satul Matca și a achiziționat, în 1981, în municipiu, un imobil pe care, și acum, arhitecții nu au căzut de acord de la care stil să-l revendice: barocul francez? cel italian? Mariet Nacu s-a născut bogat, într-o familie de cultivatori de legume. Dușmanii lui afirmă că e „semianalfabet". Dar are 8 clase și școala profesională, de trei ani, de mecanic auto. Soția lui, Doina Nacu, a absolvit liceul economic. S-a retras în muncă „la domiciliu". Împreună cu soțul închiriază pămînturi, în diferite județe din țară, pentru a cultiva pepeni, roșii, ardei. În ziua de 31 octombrie 1986, cei doi au intrat în curtea altui cetățean al municipiului Tecuci, Gheorghe Mantu, și au „luat" o mașină. Tribunalul municipiului Tecuci i-a condamnat la o pedeapsă de un an. Executarea pedepsei se va face la locul de muncă. Ce l-a determinat pe cel dol soți milionari să fure?

1. O „complicitate" refuzată. Cel de la care au luat I.M.S.-ul, Gheorghe Mantu, e pensionar. Sedus de bani, de poziția socială și de planurile lui Mariet Nacu, Gheorghe Mantu a acceptat să cumpere împreună cu acesta, la 1 mai 1985, un I.M.S. de la Ioana Pană. Cei doi au achitat suma de 13 000 lei. Este vorba de a treia mașină a soților Nacu. Gheorghe Mantu plănuia să care produse la piață, să le vîndă și să obțină chiar o jumătate din bani. Mantu îi repara mașinile lui Nacu. Acesta, în ultimii doi ani, a închiriat terenuri de la C.A.P. Drăgănești, C.A.P. Podul Turcului, I.L.F. Brăila și A.E.I. Movila Mirului. Nu exact nicăieri un total al suprafețelor închiriate de el. Nimeni nu și-a pus problema să totalizeze suprafețele închiriate de un astfel de „cultivator". Omul aduce mari beneficii pe pămîntul oricui se așază. Nu se mulțumește să fie retribuit în bani sau cu o parte din produse. În unele dintre cazuri, achită el recolta întreagă și, avînd mașini, o vinde în țară. O mașină se cumpără în Matca de azi pe mîine. Dacă stai într-o seară să privești mașinile intrînd din șosea, vezi că sînt înmatriculate cu numere de Brașov, de Constanța, de București etc. Odată vîndute produsele cu preț peste mercurial, beneficiile sînt ale celui care le vinde. Spre aceste beneficii spera Gheorghe Mantu să își deschidă și lui calea. N-a fost să fie. Nu se mai știe din ce s-au certat cei doi în primăvara lui 1986. Pentru că nu a plătit impozitul, miliția i-a luat talonul lui Mantu în ziua de 31 octombrie 1986, într-o sîmbătă, și Nacu au intrat în curtea lui Gheorghe Mantu și au luat mașina I.M.S.-ul. O [illegible] pe care a [illegible] punerea pînă la pedeapsă a soților Nacu și revolta complicității refuzate a lui Gheorghe Mantu.

2. De ce „complicitate"? Desigur, Mariet Nacu este un om cu multe calități. E vrednic, întreprinzător, inteligent. Dar, fiindcă nici o instituție nu s-a gîndit să centralizeze contractele unor astfel de „cultivatori", între metodele pe care ei le folosesc se îmbină uneori cele legate cu cele ilegale, de la comportamentul față de zilierii care muncesc de fapt pămînturile închiriate și pînă la prețurile fluctuante (chiar în cursul aceleiași zile) care lasă deseori cu mult în urmă mercurialul. Și, fiindcă, repet, nici o instituție nu s-a gîndit să țină evidența acestor contracte, în cazul verificării veniturilor, mătcașii, ca și alți agricultori de felul lor, prezintă contracte vechi, ale lor sau ale neamurilor, în așa fel încît „să lasă bine". Veniturile dintr-o astfel de muncă l-au atras pe Gheorghe Mantu.

3. Metode calomnioase de atenționare a autorităților. În 4 martie 1987, a fost începută urmărirea penală. Sesizarea fusese făcută cu 4 luni înainte. La trei luni și jumătate după ce a făcut sesizarea la Procuratura Tecuci, Gheorghe Mantu s-a adresat Procuraturii militare din Bacău. Este, desigur, o întîmplare că a început ancheta penală la Tecuci după sesizarea făcută la Bacău. Afirmația se face în urma analizei volumului de muncă a fiecăruia dintre cei trei lucrători. Puțin apleca spre cercetare, lui Gheorghe Mantu i-a fost mai ușor să găsească explicația în imaginație. A trimis și trimite încă memorii atît în Capitală, cît și în alte localități. Nici calea aceasta nu ar strica, dacă autorul nu ar încărca memoriile sale cu tot felul de acuzații neprobate la adresa autorităților din Tecuci și din Galați. Fiindcă nu a considerat că argumentele proprii îi sînt suficiente, și-a mai găsit un aliat în cetățeanca Tița Rusu, cea care i-a vîndut lui Mariet Nacu „mîndrul imobil", oprindu-și o anexă mai modestă a acestuia, compusă din două camere, două holuri, o baie și o bucătărie. Tița Rusu adresează și ea, de cîtiva ani, memorii peste memorii Consiliului popular Tecuci, în care reclamă abuzurile lui Mariet Nacu asupra pămîntului din jurul imobilului, pe care, la început, l-au stăpînit în indiviziune, apoi în diviziune, în mai multe feluri, fără aprobări ale Consiliului popular și acte legalizate la Notariat. De

Note

Simple sugestii

Într-o zi de pe la mijlocul lui septembrie, pe marginea drumului național ce leagă Giurgiu de București, cîțiva cetățeni făceau semne rugătoare către autoturismele care treceau în goană. Autostopiști, oameni care pierduseră trenul sau se grăbeau. Se zărește, venind dinspre centrul orașului, un elegant autocar „Mercedes". Cetățenii ezită să mai facă semne, impresionați de prestanța impunătorului vehicul care se apropia. Dar, spre bucuria tuturor, mașina oprește. E aproape plină. Șoferul, un tînăr cu trăsături plăcute, nu face nici un semn, nu-și pleacă nici măcar privirea spre cei care suie și tot suie în mașină. Autocarul pornește. Și se mai oprește cînd și cînd, culegîndu-i pe toți cei de pe traseu. Ochiul șoferului, mereu la pîndă, fixează cu obstinație dreapta șoselei. De cîte ori e zărit cineva, autobuzul oprește. După circa 20 de kilometri, o nouă oprire. De această dată, șoferul se ridică de pe scaunul său și pornește către fotoliile din fundul mașinii, fără a uita să spună —ei, urmează taxa ! 30 pîn' la București ! Toată lumea scoate banii. Unii explică, spunînd că nu merg chiar pînă-n Capitală, iar șoferul dovedește înțelegere, fixîndu-le, pe loc, alt preț. După acest intermezzo, călătoria continuă, în același ritm, cu aceleași dese opriri, cu noi și noi suiri, cu unele coborîri ale celor care ajunseseră la destinație. Pe la jumătatea drumului, o altă oprire, de durată. Șoferul însuși coboară și merge să cumpere niște pepeni. Tîrguiala durează mult, stîrnind protestele celor din mașină — uite-te la el, ne-a luat aproape o mie de lei și se mai ceartă pentru un franc ! Nu știu dacă șoferul de pe autocarul „Turistîntransport" 34—B—7046 a încasat chiar o mie de lei la acea cursă (pentru care, firește, fusese plătit), știu doar că biletul de tren pe distanța Giurgiu — București costă 17 lei, că acela de autobuz face 23 de lei și că, dincolo de aceste aspecte, ținînd, evident, de obținerea nemeritată a unor substanțiale venituri ilicite de către șoferul în cauză (și de alți asemenea lui), ar mai fi de ridicat o problemă : aceea a grijii manifestate de către întreprinderea pe care o reprezintă respectivul conducător auto pentru veniturile sale, pentru calitatea morală a celor care-i sînt încadrați și, poate nu în ultimul rînd, pentru înțelegerea unor nevoi — uneori extrem de presante — ale cetățenilor. Ce vrem să spunem ? Că, în momentul în care se știa cu precizie — și, desigur se știa — că autobuzul, respectiv se va întoarce gol din cursă, cînd se mai știa — sau, măcar, se bănuia — că șoferii efectuează tot soiul de transporturi pentru a obține sume suplimentare, de ce să nu se fi încercat (măcar) o rentabilizare a acestui gen de curse ? În sensul de a se fi dat un bonier șoferului, care să încaseze, în mod legal, sumele pe care, altfel, le-a băgat în propriul buzunar. Sau, iarăși o sugestie : de ce nu s-ar fi acordat ora de plecare a autocarului cu orarul autogării, scutindu-se astfel un transport sau, dacă era cazul, suplimentîndu-se numărul de curse spre București ? Sînt, repet, simple sugestii ce ne-au venit în minte asistînd la cele descrise mai sus. Ne gîndim la optimizarea transporturilor și la ceea ce numim interesul general.

D. M. ALEXANDRU

Pete...

La Romarta din Calea Victoriei 60—62 am avut curiozitatea să răsfoiesc **Jurnalul cumpărătorului.** Adresat celor care intră în magazin, fiecare pagină are loc special pentru sugestii, pentru reclamații, și pentru răspunsul autorizat al șefului de unitate. Pe lîngă multe mulțumiri pentru atitudinea îndatoritoare a personalului magazinului, cîțiva cumpărători remarcă ce-i interesează, ce-ar mai dori să găsească, iar prompt, la sfîrșitul aceleiași zile, șeful unității dă răspunsul cerut. Este un fel de corespondență între cumpărători și personalul de la Romarta. Ar putea exista obiecția de ce trebuie să semnalăm prin scris ce nevoi avem cînd sîntem chiar în magazin ? De ce trebuie să facem iar un drum după răspuns ? În acest fel nu se răpește (și nu pot exista scuze) din timpul productiv al personalului care, s-ar angaja în discuții, de multe ori inutile cu cumpărătorii. Mai bănuiesc că, prin această formă de dialog, se păstrează un „document" netrucat pentru colectiv. Am întîlnit și cîteva propuneri interesante ale cumpărătorilor care pe loc au fost acceptate de șeful unității. Nu-mi este destul de clară necesitatea reală a acestui „Jurnal al cumpărătorului" dacă din 1983, pînă azi, septembrie 1987, sînt doar 7 mențiuni, dintre care 4 felicitări pentru personalul de la Romarta. Să-i fie rezervat acestui jurnal doar rolul de a decora un perete ? Dacă acest jurnal ar lipsi, cum se întîmplă în atîtea locuri publice, unde condicile de sesizări și reclamații sînt ținute la chei, în biroul șefului, cumpărătorii i-ar simți lipsa ? Merită să citiți acest jurnal cînd treceți prin magazinul Romarta. Pentru alți lucrători din comerț este o sugestie pentru stabilirea unor relații armonioase și civilizate cu publicul.

Cu tot respectul cuvenit pentru munca colectivului de la Romarta, două observații, pe care, recunosc, nu le-am trecut în jurnal, pentru că am vrut să fie citite de cît mai multă lume.

La raionul galanterie pentru femei am văzut, frumos așezate în raft, elegante maieuri albe. — Impăturite, era o tentație pentru noi. Desfăcute, ce decepție ! Aveau niște rupturi de cîțiva centimetri, cusute foarte urît, ce mai ! ca un lucru uzat, purtat ani de zile. Mă întreb, cum se întreba și vînzătoarea, cine cumpără niște maieuri gata urîțite chiar trecute la calitatea a II-a" ?

Puloverele, așezate pe umerașe în zeci de modele și culori reținînd atenția. A venit, toamna, vînzare mare. Numai că jacheta care deschidea numeroasa galerie avea, cît un ban, o pată de unsoare. Pe ce a contat vînzătoarea expunînd o asemenea marfă ? Pe o clientă mioapă, pe una grăbită să nu scape trenul ? Nu intrăm într-un magazin ca să fim păcăliți ! Dacă cumpărătoarea ar fi observat acasă jacheta pătată ! s-ar fi schimbat marfa ? Parcă aud replica vînzătoarei :

— Nu știu ce ați făcut cu ea, noi nu vindem asemenea marfă !

După privirea mea insistentă pulovărul deja degradat a dispărut undeva poate mai discret așezat, poate mai puțin luminat, încît, totuși, s-o găsi cineva să-l cumpere...

Nu sînt exemple concludente nici pentru „jurnalul cumpărătorului", nici pentru un magazin de lux ca Romarta"...

CARMEN DUMITRESCU

Cronica șoselei

Cubul de carton

Discutam nu de mult cu un șofer. Părul alb ca neaua și ridurile adînci de pe frunte arătau că vicisitudinile vieții lăsaseră urme. La volan din anul 1950, omul are la activ aproape 2 milioane de kilometri rulați. În această viață de om pe roți, nea Sandu, cum îi zic colegii, nu a fost implicat în nici un accident. Doar o tamponare soldată cu spargerea lămpilor de semnalizare din spate ale autocamionului și nu din vina lui. Neatent, șoferul unei furgonete a frînat tîrziu, lovindu-l, în timp ce aștepta semnalul „liber" la o trecere de cale ferată. L-a văzut pe imprudent cum se apropie, prin oglindă. „Asta intră în mine", i-a zis nea Sandu ajutorului său. Peste cîteva clipe s-a auzit o bubuitură surdă. „Printre măsurile mele de precauție, mi se destăinuia interlocutorul performer, este și una care mulțora îi se va părea poate nesemnificativă, lipsită de importanță. Cum am ajuns să mă conving de necesitatea ei ? O să vă povestesc. În primii ani de conducere nu prea dădeam atenție peste ce trec cu roțile mașinii. E prea mare și prea greu autovehiculul pe care-l conduc, îmi ziceam eu, să-mi fac probleme dacă am în față o bucată de hîrtie, un ambalaj de carton, o zdreanță sau ceva asemănător. Am învățat însă apoi pe pielea mea ce importanță au toate acestea. A fost o situație cînd o gospodină, în loc să pună la coșul de gunoi punga în care adunase niște cioburi de sticlă, le-a aruncat pe asfaltul străzii. M-am ales, trecînd peste banalul obiect, cu un pneu perforat. În alt caz am neglijat să feresc un obiect mic și curios. Nu mi-am dat seama despre ce era vorba decît după ce m-am trezit din nou cu o pană de cauciuc. Înciudat, am examinat cu atenție roata. Un cui destul de zdravăn se înfipsese în anvelopă. Nu departe zăcea „corpul delict" călcat de mine. O cîrpă, un fel de săculeț, de fapt, servise cuiva drept ambalaj pentru cenușa evacuată din sobă. Era împrăștiată pe asfalt laolaltă cu cel puțin o duzină de cilindri metalici cu vîrful ascuțit. Un ambalaj din lemn servise probabil drept combustibil. Încăpățînatele cuie pe care focul n-a reușit să le devoreze, au ajuns pe asfalt transformîndu-se într-o perfidă capcană. Nu m-am învățat minte. În altă cursă, de data aceasta la volanul mașinii mele, o rablă veche, m-am pomenit în fața autoturismului cu niște pietre de formă cubică. Apa, pătrunsă printre rosturi, le slăbise din locașul lor și apoi, cu „ajutorul" roților mașinilor grele, le expediase pe suprafața pavajului. Pe vremea aceea, băile de ulei nu erau protejate la toate mărcile de mașini, ca acum, cu scuturi solide din oțel. M-am gîndit în cele cîteva secunde ce le aveam la dispoziție, că pot „lua" între roți bucățile de piatră fără pericol. Ușuratică hotărîre. O denivelare neprevăzută m-a expediat cu partea de jos a mașinii, drept în subapreciatele pietroaie. Superficialitatea m-a costat destui bani și o mulțime de timp pierdut. Cînd am coborît din mașină, uleiul se scurgea din motor, lăsîndu-l fără viață aidoma unui organism uman rămas fără sînge. Această lecție m-a vindecat. De atunci nu mai trec peste nici un fel de obiect, indiferent cît de nevinovat pare. Ce părere am de cazul șoferului Neacșu ? Bineînțeles că orice șofer precaut n-ar fi procedat așa. Adică văd pe drum un ambalaj destul de mare, de fapt un obstacol, și în loc să-l evit, încerc să-l „încadrez" între roți, bazîndu-mă pe slaba rezistență a cartonului. Chiar dacă depășește înălțimea de la asfalt pînă la scutul motorului, a gîndit probabil șoferul, cutia se va turti pînă la urmă. În general așa se întîmplă. Dar iată că ceea ce e valabil poate într-o sută de mii de situații, nu se potrivește și în al 100 001 caz. Foarte adevărat că e mai mult decît greu să-ți imaginezi că într-o cutie de carton aflată în mijlocul drumului se poate ascunde un copil. Da, un copil ce își găsise drept loc de joacă interiorul banalei cutii. Poți să te gîndești la tot felul de ipostaze. Că în ea se află o marfă oarecare, cutii de conserve, de bomboane, sticle pline sau goale etc. Asemenea cutii mai cad cîteodată din autovehiculele conduse de șoferi ce nu-și asigură ca lumea încărcătura. E greu să dai soluții după ce un asemenea accident, mai mult decît ciudat, a avut loc. Cel mai potrivit ar fi fost desigur ca șoferul să oprească, avea condiții să facă acest lucru, deoarece obstacolul nu i-a apărut inopinat, și să vadă ce hram poartă cubul de carton. Ar fi fost salvată viața micuțului Daniel, dar și conștiința șoferului acum atît de împovărată. Un fapt tragic ar fi fost prevenit".

„Dar părinții ce fac ? De ce nu-și supraveghează copilul ?" „Strada e loc de joacă și mai ales în asemenea mod ?" Desigur, șoferul e în drept să pună asemenea întrebări. Sînt apărările lui. Ele nu-l mai pot învia, însă, pe copilașul de șase ani. Pot doar să slujească drept îndemn la reflecție, drept învățăminte. Cazul reprezintă, să zicem, așa, un material didactic pentru părinți, pentru cadrele didactice, pentru noi toți care mergem pe stradă, atenți sau mai puțin atenți, la ce se întîmplă în jurul nostru.

VICTOR BEDA

Onorată instanță a moralei

1a o vreme, au început să se strecoare și în memoriile ei fraze calomnioase la adresa unor autorități. Două sînt acuzațiile aduse lui Mariet Nacu de către Tița Rusu. Micșorarea intenționată a suprafeței sale de pămînt din jurul casei și amplasarea unei magazii în terenul ei.

4. Cazul Tița Rusu. Redactorul, doi ingineri ai Consiliului popular Tecuci și un instructor al Comitetului municipal al P.C.R., s-au deplasat la fața locului, au măsurat terenul și au întocmit un proces-verbal. Tița Rusu susținea în memoriu că suprafața pe care o deține în acest moment este de 480 mp, și nu de 630 mp, cît s-ar fi cuvenit după acte. La măsurătoare a fost prezent și tatăl femeii, om trecut de 80 de ani, alt vrednic susținător în scris al aceleiași cauze. Procesul-verbal consemnează o suprafață de 803,70 mp din terenul Consiliului popular dat în folosința Tiței Rusu. Petenței nu i-a venit să creadă. A amenințat din nou cu cîteva ministere. Spre liniștea generală, au fost repetate măsurătorile, au fost reluate calculele și s-a ajuns la același rezultat. Cît despre magazie, ea este, cum rezultă și din schița terenului întocmită împreună cu actul de vînzare-cumpărare a imobilului, în terenul lui Mariet Nacu. De unde atîta inversunare?, chiar inconștientă, și la Tița Rusu? Banii lui Nacu să fie de vină? Modul lui de viață? Libertățile comportamentale pe care și le permite? Inspirat de numeroasele reclamații, redactorul a solicitat I.R.E.G.-ului o listă cu consumul electric al cetățeanului Nacu. Luată prin surprindere, contabila a adus-o fără aprobări speciale. Din această listă rezultă că, în primele trei trimestre ale anului 1986, familia Nacu nu a consumat nici un kilowat. Cam mare economie de energie electrică pentru o familie care locuiește într-o casă compusă din patru camere, cîteva holuri, o bucătărie! Dar iluzia s-a spulberat a doua zi cînd, din proprie inițiativă, șeful I.R.E.G.-ului a adus un dosar din care reieșea că încasatorul plății pentru energia electrică, negăsind pe nimeni acasă la Nacu la sfîrșitul anului 1985, îl încărcase pe acesta din oficiu cu 800 kilowați, pe care proprietarul imobilului, împreună cu familia, i-a consumat în următoarele trei trimestre. E ușor de înțeles să încarci pe cineva din oficiu cu plata la energia pe care ar putea-o consuma într-o lună, în două, în trei... Să-l încarci cu plata energiei pe care ar putea-o consuma în trei trimestre e parcă prea multi

5. Niște cetățeni cinstiți au insistat pentru începerea cercetărilor penale în legătură cu participarea lui Mărgărit Ragea la furt. Întîmplător, el fusese omis din dosarul întocmit soților Nacu. Soții au afirmat că au luat singuri I.M.S.-ul. Asta, spre uimirea martorilor de la proces, dintre care doi au vorbit și în instanță despre prezența lui Mărgărit Ragea la furt. Ce s-a întîmplat de fapt? Gheorghe Mantu nu este prea iubit nici de cellalți locatari ai imobilului în care stă. Cu toate acestea, ei, oameni fără pată, au vorbit cu ocazia anchetei de presă despre prezența lui Ragea în curtea lor, în ziua de 31 octombrie 1986, și despre participarea de patru ore a acestuia la repararea I.M.S.-ului. De fapt, mai mult l-au aranjat decît l-au reparat, pentru că, și atunci cînd soții Nacu au venit „să-l ia", știind că I.M.S.-ului nu-i funcționează motorul, au adus una dintre mașinile lor să-l remorcheze. Deși, după spusele acestor cetățeni, dintre care îi numim pe Profira Harabayr, Vasile Radu și Doru Harabayr, la volanul mașinii care remorca se afla Mărgărit Ragea, el nu apare în primul dosar, unde fapta este considerată „furt calificat în dauna avutului personal, pe timp de noapte și făcut de două persoane". Spre satisfacția noastră, la sosirea în localitate, s-a constatat că începuseră cercetările penale din data de 22 septembrie în legătură cu participarea lui Mărgărit Ragea la furt.

6. Orgoliul milionarului. Ne putem întreba ce i-a determinat pe soții Nacu să săvîrșească fapta. Nu puteau cîra nimic la piață cu o mașină căreia nu-i funcționa motorul. De ce s-au certat Nacu și Mantu? Rămîne încă o taină. De ce au riscat soții Nacu liniștea lor de milionari pentru o mașină de 13 000 de lei, în care investiseră 6 500 de lei? E drept că, după vechiul Cod penal, pentru o asemenea faptă nu era prescrisă pedeapsa. Dar e greu de crezut că soții Nacu știau vechiul Cod penal. Oricum, ei nu au simțit riscul. S-ar fi temut. Ar fi ales o oră mai la lumina zilei, nu 21,30, dintr-o zi de sfîrșit de octombrie. L-ar fi anunțat pe Gheorghe Mantu și nu ar mai fi fost nevoie ca acesta să sară cu toporul din casă, să-i ajungă din urmă și să spargă geamul de lîngă șofer de la mașina care tracta. Singura explicație stă în orgoliul lor nemăsurat. În necugetarea pe care o dă puterea neconvențională a banului. Fiind vinovați, va fi foarte greu pentru ei deoarece executarea pedepsei la locul de muncă îi va obliga să-și ia serviciu. Măcar pentru cîteva luni.

Rămîne ca justiția să se pronunțe, chiar și după întocmirea dosarului Ragea Mărgărit, asupra vinovăției soților Nacu. Ceea ce ne îngrijorează însă e „libertatea" cu care „cultivatorii" din Matca încheie contracte oriunde în țară, în condiții nu în totalitate precizate. Lipsa de control asupra unor astfel de fenomene poate provoca situații sociale cu mult mai dificile.

Registrul scos peste noapte de la I.R.E.G., precum și alte amănunte din timpul anchetei de presă ne fac să credem că unele dintre afirmațiile petenților în legătură cu protecția de care se bucură „cultivatorii" din Matca din partea unora nu sînt cu totul lipsite de temei.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

COMENTARIUL SĂPTĂMÎNII

Din nou Viena

Transformarea lui Helsinki 1975 din moment în proces a presupus și presupune și ținerea unor reuniuni menite să contribuie la transpunerea în viață a prevederilor Actului final, precum și la „aducerea la zi" a acestor prevederi. Cea de-a treia reuniune de acest fel (primele două au avut loc, după cum se știe, la Belgrad și la Madrid) a început în capitala austriacă la 4 noiembrie 1986. Săptămîna trecută, la circa un an de la debutul reuniunii, a început cea de-a patra rundă a ei. Există speranța ca această repriză să fie și ultima și să se încheie cu adoptarea unui document care să jalonеze căile de acțiune în comun în vederea continuării procesului de edificare a securității și de dezvoltare a cooperării pe continent.

În ce punct ne aflăm acum? Se consideră că dezbaterile din primele trei runde ale întîlnirii post-Helsinki de la Viena au permis statelor participante, pe de o parte, să examineze în profunzime starea actuală a procesului de securitate și cooperare în Europa început acum mai bine de 12 ani și, pe de altă parte, să avanseze propuneri pentru dezvoltarea și dinamizarea acestui proces, pentru eliminarea dificultăților apărute pe parcurs. Se consideră, de asemenea, că cele trei runde precedente au creat premise favorabile convenirii unui document final substanțial și echilibrat care să permită reuniunii de la Viena nu numai să se termine cu rezultate pozitive, ci să marcheze totodată un pas important în direcția creării unei Europe unite, în care popoarele să conviețuiască în bună înțelegere și pace. Agenda reuniunii a fost — și este — deosebit de bogată. Se detașează trei mari categorii de probleme: ale păcii și securității, ale colaborării economice și tehnico-științifice, ale cooperării în domeniile culturii, informațiilor, educației, precum și în soluționarea unor probleme umanitare. La dezbaterea tuturor acestor probleme, România a adus, pe parcursul întregii reuniuni, o contribuție de seamă, fiind hotărîtă să militeze și în continuare cu consecvență pentru dezbateri constructive, pentru a se ajunge la înțelegeri care să ducă spre realizarea dezarmării, păcii și cooperării pe continent.

Cei mai mulți comentatori apreciază că în domeniul păcii și dezarmării există posibilități reale ca reuniunea de la Viena să adopte hotărîri privind reluarea tratativelor pentru convenirea de noi măsuri de încredere și securitate. Ambianța este cît se poate de favorabilă, ca urmare a perspectivei conturate de recenta înțelegere de principiu sovieto-americană în problema eliminării rachetelor cu rază medie de acțiune și a rachetelor operativ-tactice din Europa. În concepția României, înfăptuirea unei securități autentice pe continentul nostru este indisolubil legată de eliminarea factorilor de insecuritate, respectiv de trecerea la măsuri practice de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară. Iar securitatea europeană, la rîndul ei, are o importanță imensă, hotărîtoare în înfăptuirea securității și păcii pe întreg globul. „Țările din Europa, continentul unde s-au acumulat uriașe cantități de arme, atît nucleare, cît și convenționale, — spunea președintele Nicolae Ceaușescu — le revine o mare răspundere în lupta pentru dezarmare și pace. Este necesar ca toate țările europene să-și unească eforturile și să conlucreze în modul cel mai activ pentru dezarmare, pentru înțelegere, securitate și pace pe Pămînt". La Viena se conturează, totodată, o largă convergență de păreri asupra dezarmării convenționale.

Posibilități favorabile adoptării unor decizii importante există și în domeniul colaborării economice și tehnico-științifice. Printre propunerile făcute se află și organizarea unei conferințe privind dezvoltarea colaborării economice și cooperării în producție între țările europene, precum și ținerea unei conferințe în problemele cooperării tehnico-științifice. În ceea ce privește domeniul cultural-umanitar, țara noastră a prezentat o serie de propuneri menite să contribuie la o informare corectă și obiectivă asupra realităților din fiecare țară și prin aceasta la o mai bună cunoaștere reciprocă, la apropierea între popoarele continentului.

Cea de-a patra rundă — și ultima, după cum se speră — a reuniunii de la Viena are menirea să redacteze și să adopte documentul final, ținînd cont de toate pozițiile exprimate. Pentru a facilita apropierea punctelor de vedere, grupul țărilor neutre și nealiniate și-a asumat misiunea de-a prezenta un proiect de text la jumătatea lunii octombrie. După cum s-a stabilit anterior, documentul final ar urma să fie adoptat pînă la sfîrșitul lunii noiembrie. Important este acum ca dezbaterile să se concentreze asupra a ceea ce este valoros, util, esențial. Pentru că, după părerea României, menirea reuniunii din capitala Austriei, ca și a întregului proces inaugurat la Helsinki în 1975, este ca prin eforturile tuturor statelor să se depășească antagonismul dintre Est și Vest, moștenit din perioada războiului rece, și să se ajungă la o colaborare largă între toate țările continentului, pe baza noilor principii de relații dintre state. Numai astfel reuniunea de la Viena ar putea contribui la dezvoltarea unor relații mai bune între statele și popoarele europene, la creșterea încrederii și securității, a conlucrării la nivelul întregului continent.

ION D. GOIA

Somn cu vise și fără vise

Pe cînd tipăreau fel de fel de broșuri și băteau țara în lung și-n lat ca să lumineze norodul, seresciștii abordau mai multe chestiuni, dar tema preferată era „somnul și visele". Conferențiarii ori autorii de broșuri știau tot, n-aveau dubii, n-aveau probleme necunoscute. Celor dornici de-a-și lumina mintea li se spunea cu precizie ce este somnul, ce sînt viscle, de ce visează omul, ce trebuie să viseze omul, ce nu trebuie să viseze s.a.m.d. Am ascultat și eu, la Focșani, acum 35 de ani, o expunere doctă în problema somnului și viselor, făcută de un seresecist venit de la centru. A spus el tot ce se putea spune despre somn și vise la nivelul secolului luminilor (nici propaganda ateistă de atunci nu trecea mai încoace de Voltaire și de enciclopediștii francezi). La toate întrebările care s-au pus, vorbitorul a răspuns — de parcă ar fi avut în față niște oameni din epoca de piatră ori niște oligofreni — într-un singur chip: visele nu sînt date de nici un duh, sînt emanații ale materiei superior organizate, ale realității. Un militar în termen a întrebat dacă plantele visează. Cîte n-ar fi putut spune conferențiarul despre interferența dintre regnul nostru și regnul vegetal, despre înțelepciunea anticilor cu referire la acest subiect, despre basmele românești în care zina se transformă în floare iar copacii în viteji, despre unele manifestări curioase ale plantelor în anumite situații și despre multe altele. În loc de toate acestea, seresciștul a articulat sec și important, crezindu-și vorbele de o ironie nimicitoare:

— Noi nu le-am întrebat!

Adică el și cu confrații lui nu întrebaseră plantele dacă visează au ba. N-am mai participat pe urmă la nici o conferință seresciștă, pentru a nu mai risca să aud răspunsuri de acest tip: nu vream, de pildă, ca într-o chestiune referitoare la existența sau inexistența extratereștrilor, să aud că extratereștrii n-au fost încă întrebați. Dar interesul meu pentru somn și vise a rămas nestîrbit. Mă voi referi la cîteva aspecte ale problemei în lumina unor cercetări recente, relevate de agenția U.P.I.

Și în privința somnului și viselor se produce fenomenul cunoscut din multe alte situații: pe măsură ce se fac studii mai multe și mai aprofundate, se dezleagă multe necunoscute, însă apar și necunoscute noi: cu alte cuvinte, sporește volumul cunoștințelor noastre, dar ne dăm seama și mai bine de cît nu știm. Cele mai noi date par să indice existența unor legături strînse și directe ale somnului și viselor cu starea de sănătate a organismului și cu procese biologice fundamentale cum sînt îmbătrînirea și moartea. Lipsirea organismului de somn provoacă moartea (s-au făcut experiențe pe cobai), dar nu din pricina epuizării fizice, a oboselii, cum s-a crezut multă vreme, ci din cauze deocamdată neînțelese. Cei vechi asemuiau somnul cu moartea, îl considerau ca pe un fel de moarte parțială, ca pe o anticameră a morții; și invers: moartea era considerată ca un somn prelungit („Moartea este un vis — sau un somn — din care nu te mai trezești" — am auzit spunîndu-se deseori în copilărie). Ideea a fost luată în batjocură de mulți atotștiutori din secolul trecut și din prima jumătate a secolului nostru. Dar cele mai noi date demonstrează că există o interdependență de necontestat între somn și moarte: 10 la sută din decese sînt într-un fel sau altul legate de somn. În ce constă însă această legătură nu se știe.

Nu se cunoaște nici care sînt cauzele înrăutățirii somnului la bătrîni. Se apreciază că descoperirea acestor cauze poate ajuta la înțelegerea procesului îmbătrînirii. În mod obișnuit, perturbările somnului după o anumită vîrstă sînt puse în legătură cu stresul, cu utilizarea alcoolului, cu bolile organelor respiratorii și cu modificarea „ceasurilor biologice" ale organismului, cauzată, de exemplu, de trecerea dintr-un schimb în altul la locul de muncă sau de trecerea la un loc de muncă cu alt program.

În ultimii ani, prin experiențe făcute de oameni de știință din mai multe țări, s-a ajuns la concluzia că sînt două feluri de somn: somnul profund (cu mișcări lente ale ochilor) și somnul superficial sau paradoxal (cu mișcări repezi ale ochilor). Primul este fără vise, cel de-al doilea — cu vise. Restabilirea organismului se face în timpul somnului profund, în principal datorită faptului că hipofiza produce în acest timp o mare cantitate — de circa 10 ori mai mult decît în mod obișnuit — de hormoni de creștere, necesari pentru formarea de noi celule (în popor se spune că atunci cînd dorm, copiii cresc). Spre dimineață, omul matur acumulează cam o oră de somn cu vise, însă de obicei și le amintește numai pe cele avute înainte de a se deștepta.

Cum se produc visele? S-au propus mai multe explicații. Se pare că unele porțiuni ale creierului își intensifică activitatea și trimit semnale în centrii de gîndire ai scoarței cerebrale, unde sub impulsul lor apar visele. Legătura viselor cu cele trăite de om, cu realitatea înconjurătoare, este în afara oricărei discuții. Dar se știu foarte puține lucruri despre felul cum se realizează relația menționată, în primul rînd pentru că realitatea înconjurătoare este ea însăși departe de a fi cunoscută în întregime. De ce unele vise anticipează întîmplări și fenomene? De ce altele înregistrează ca un seismograf fapte ce se petrec în acel moment la mii de kilometri distanță? De ce în vis unor oameni li se întîmplă să descopere anumite taine (de pildă, unde este ascuns un obiect)? Iată întrebări la care încă nu se poate răspunde.

Se consideră că somnul cu vise aduce o contribuție importantă la dezvoltarea creierului. La sugari, 80 la sută din durata somnului este cu vise, copiii mici visează cam în jumătate din timpul somnului, iar copiii mai mari, doar într-un sfert din acest timp. Rolul viselor este apreciat de savanți în chip diferit. Unii consideră că este dăunător să-ți amintești visele, întrucît prin ele organismul se străduiește tocmai să se elibereze de o informație inutilă, și nu să se încarce cu o astfel de informație. Alții presupun că visele joacă un rol de seamă în formarea emoțională a omului.

Eu nu mă voi întreba, ca filosoful chinez de demult, dacă sîntem fluturi care visează că-s oameni, ori sîntem oameni care visează că-s fluturi. Merg pe ultima variantă, cu adausul că visăm nu numai că sîntem fluturi, ci și multe altele. Însă tainele celor mai importante și mai interesante probleme în legătură cu somnul și visele noastre, ale oamenilor, urmează să fie descifrate de-abia de acum înainte (ca și tainele viselor cu ochii deschiși, adică ale năzuințelor, de altfel).

ION D. GOIA

În necazul lor

Cînd și cînd, ne scoală din somn un strigăt ciudat, gîndit parcă să răsucească și nervii copacilor. Semn că mașina vecinului, dotată cu avertizor antifurt, s-a așternut, din proprie inițiativă, pe treabă! Și pas de mai dormi pînă la ziuă. Ne răscumpără gîndul că poate așa, știindu-se la adăpost de orice grijă, vecinul nostru, măcar el, a căzut în somnul odihnitor. Ceva este bine de știut: autorii de asemenea mici drăcovenii nu dorm, ei, inspiratorii clipelor noastre de odihnă, a noastră — a automobiliștilor vajnici — caută mereu. Caută scule mai ceva decît cele de pînă acum. Îi stimulează plăcerea creației. Și nu numai. Mai sînt și — cîte le știm — faptele. Doar în S.U.A., peste un milion de automobile — și mult mai multe aparate de radio — sînt anual luate din mîna proprietarilor pentru a încăpea pe mîna hoților. Dar și de constatarea că sirena de care ne plîngeam nu se dovedește de sol: orice hoț de clasă îi va închide gura în doi timpi și trei mișcări, înainte ca proprietarul mașinii să-i sesizeze semnalul în aer. S-a căutat altceva și s-a găsit. O companie suedeză a coborît în locuri mai greu accesibile contribuabilului de rînd și a descifrat o posibilitate mai nasparlie în beneficiul somnului nostru odihnitor. Sistemul antifurt este la discreția unui cod special sau a semnalelor infraroșii transmise de un dispozitiv atașat cheii. Acesta începe să lucreze cînd hoțul a pătruns în mașină cu gînduri necurate. Dar de-ar fi numai asta... Așadar, răufăcătorul a spart, să zicem, un geam ori a forțat o ușă, cu gîndul nemărturisit de a porni la vale cu autoturismul plătit și alimentat cu benzină de altul. În acel moment, cînd nefericitul răufăcător crede că poate pleca la ale lui, mașina începe să chiuie, farurile se aprind și oricine își va da seama că ceva nefiresc e pe cale să se producă. Dar cu asta n-am părăsit încă faza de azi. Doar că broaștele de la uși au fost gîndite foarte special, plasate în locuri inaccesibile străinilor de orice fel și funcționează prin acționare electrică. Aceasta a îngreunat oricum soarta bietului infractor deoarece cu simpla gurubeliță n-o mai scoate el la cap. Dar, oricum, să presupunem că i-a ieșit pînă la urmă schema. A intrat în automobil dar atunci se declanșează un adevărat incendiu sonor, plus farurile, care avertizează pe trecători. Surpriza însă abia urmează: cînd s-a așezat pe scaunul șoferului cu ochii pe cheia de contact, un șoc electric îl învăluie ademenitor. Un șoc de 9 000 de volți de care numai pantalonii lui mai pot povesti. Chiar dacă vădește totuși o piele mai tăbăcită, tot n-are șanse. Automat, așa cum a fost învățat, rezervorul de benzină se golește instantaneu. Viață grea pentru truditorii întru furtul mașinilor noastre, înțelegem. Prea se obrăznicișeră hoții, ne încredințează vînzătorii produselor-trufanda antifurt; ajunseră, zic ei, să nu le mai pese cîtuși de puțin de sistemele clasice. „Dacă nu vor avea tentația să calce pe urmele mașinii de hrănit în timpul lucrului, revăzută de noi duminică, le putem plînge de pe acum de milă infractorilor în cauză.

NEAGU UDROIU

Tango redivivus

Este simbătă după-masă și scările de lemn ale centrului cultural din cadrul universității din Buenos Aires sînt luate cu asalt de aproape 300 de tineri, băieți și fete. Îmbrăcămintea lor este asemănătoare: rochii și pantofi cu toc înalt fetele, iar băieții pantaloni de culoare închisă și pantofi ușori. Cine sînt acești tineri? Candidați pentru cele 70 de locuri ale unui curs nou înființat: acela de învățare a tangoului.

Tangoul, una din moștenirile culturale ale Argentinei, emblemă definitorie, are la bază ritmurile africane aduse de sclavi peste care s-au suprapus: influențe andaluziene, infuzia de poezie a locuitorilor pampasului (gauchos), unduirile habanerei și contribuția adusă de imigranții europeni, în special de cei italieni. Inițial interpretat doar de bărbați, dansul s-a născut în tavernele din Buenos Aires. Interesant că el nu a fost acceptat de clasa mijlocie decît după triumful repurtat în localurile periferiene.

Succesul muzicii rock, al dansurilor moderne a făcut să se aștearnă uitarea peste tangou.

Triumful repurtat în Europa și pe Broadway de spectacolul „Tango Argentino" realizat de Claudio Segovia și Hector Orezzeli a fost scînteia care a redeșteptat în rîndul tineretului dorința de a învăța acest dans.

În prezent sînt 500 de școli în care se predă tangoul, iar municipalitatea din Buenos Aires a finanțat o orchestră de 28 de muzicanți care cîntă de două ori pe săptămînă la teatrul Alvear. Există și săli speciale destinate acestui dans.

Irma Ruiz de la Institutul Național de Muzicologie, care lucrează la o istorie în 3 volume a tangoului, arăta: „Acest dans, spre deosebire de altele, necesită concentrare. Partenerul îi indică partenerei mișcarea următoare printr-un cod, apăsînd-o pe spate. Pentru inițiere sînt necesare minimum 6 lecții, dar învățîndu-l nu se poate să nu-i îndrăgești".

Pe fondul decibelilor produși de sofisticate „scule" electronice, sunetul viorilor, al pianului îndeamnă la meditație; ceea ce este clasic nu se demodează niciodată. Așa că aranjați-vă coafura, nodul la cravată, alegeți-vă partenera și... „vă rog să-mi acordați"...

DAN DĂNUȚ DORU

Lumea se amuză

Nevasta lui Icar: — Bărbatul meu a inventat aparatul, iar eu — motorul.

Arome în eprubetă

Că aromele sînt fie naturale, fie sintetice, știm de multă vreme. Că o firmă americană numită Escagen încearcă să le producă în laborator utilizînd bioingineria am aflat de curînd și subiectul este pasionant. Pînă acum o serie de alte firme precum Calgene, Plant Genetics sau Dna Plant Technologies au reușit prin asemenea tehnici de un rafinament aparte să creeze plante rezistente la vicisitudinile naturii — uragane și secetă — și la cele chimice — pesticide și erbicide. Preluînd o serie de detalii tehnologice și îmbunătățindu-le, specialiștii de la Escagen au ajuns și mai departe demonstrînd că pentru a produce pulpă de strugure sau aromă de căpșuni este suficient să fie prelevate celulele fructelor respective și introduse în medii speciale de fermentare. Această tehnică este valabilă pentru o gamă imensă de produse, de la ciocolată la ardei iute, de la morfină la miere de mentă. Unica limită a realizărilor e imaginația creatorilor și, trebuie recunoscut, puterea de absorbție a pieței.

Încercînd să individualizeze o anume specie a cărei raritate justifică costul producerii ei în laborator și a cărei aromă obținută pe această cale să fie identică cu cea naturală, Escagen a ales vanilia. Plantă cu optime perspective de vînzare și a cărei reproducere în eprubetă a fost demonstrată cu un succes ce a întrecut așteptările. Punctul de plecare l-a constituit un eșantion de celule de vanilie care, introduse într-un mediu steril, pentru a împiedica microorganismele să atace, au început să se reproducă cu viteză. În acest moment ele trebuie activate și determinate să genereze substanța chimică dorită. Cum? Celulele respective sînt transferate într-un bioreactor unde, în interiorul unor mici granule de polimeri, primesc o hrană bogată în substanțe hrănitoare și hormoni care favorizează reproducerea celulară și ajută aromei să înflorească. În condiții climatice normale vanilia trebuie polenizată manual, recoltată cu grijă, conservată în butelii de sticlă iar întreg procesul durează în medie 6 luni. Este de la sine înțeles că lucrările desfășurate între cromatografe lichide și cabine de reproducere de la Escagen care durează cîteva minute sînt mult mai rentabile. Și, dacă vanilia naturală a cărei aromă este indispensabilă în industria alimentară și în cosmetică costă 2 000 de dolari kilogramul, cea produsă prin biotehnologii ajunge la... 10—12 dolari pentru aceeași cantitate. E firesc ca în condițiile unei piețe de 200 milioane de dolari pe an la Escagen mirosul de vanilie să fie însoțit și de cel inconfundabil al bancnotelor verzi. Totuși, pentru a ajunge în posesia sumei firma trebuie să treacă prin furcile caudine ale agențiilor federale de protecție și control a alimentelor. Întrebările sînt multe. Ce este fitovanilia, produs natural cum susține Escagen, sau sintetic? Care este impactul său asupra mediului natural? Asemenea probleme sînt la ordinea zilei și în Japonia vizavi de shikonin, un colorant roșu folosit în cosmetică și obținut prin tehnici similare celor descoperite peste ocean. Tot aici cercetătorii au lansat pe piață țigări din tutun obținut din multiplicarea celulară, în laborator, ceea ce a dus la revolta cultivatorilor locali. Revoltă care probabil se va extinde și în Madagascar, țară care controlează 75 la sută din piața vaniliei. Alte țări care contează pe exporturile de cafea, cacao și alte fructe ale pămîntului vor fi puse în stare de faliment în momentul cînd Escagen sau altă companie va trece la producerea pe cale de laborator a acestor produse.

Și totuși, biotehnologiile sînt pe cale să revoluționeze întreaga piață agricolă. În toate sectoarele. Chiar și în producția de cartofi unde Escagen, cu o tehnologie numită de micropropagare, va produce un cartof uniform, cu un gust mult mai bun, fără acel iz dezgustător de DDT sau alt insecticid eficace împotriva gîndacilor de Colorado.

IOAN ROȘCA ■

Lovitura „gentlemen"-ilor

Într-o frumoasă după amiază de iulie, doi gentlemeni, îmbrăcați foarte decent și afișînd maniere stilate au binevoit să-și arate interesul pentru instalațiile „celei mai sigure camere de tezaur din lume", cel puțin așa pretindea reclama. Cu intenția, comunicată mai întîi telefonic și apoi prin viu grai, de a închiria un seif, cei doi au primit imediat informații detaliate și apoi au fost conduși chiar de șeful securității lui „Safe Deposit Centre", instituție specializată în tezaurizarea și paza valorilor, situată în cartierul londonez Knightsbridge. Însă, în momentul cînd au intrat în camera centrală a seifurilor, au demonstrat cu totul alte intenții și, deschizînd valizele diplomat ce le purtau cu ei, au scos pistoale și chiar o flintă cu țeavă retezată și au trecut la acțiune. În cîteva clipe, șeful depozitului și cei doi supraveghetori s-au trezit cu cătușe la mîini și legați de un stîlp de fier. Și în timp ce un al treilea complice, postat la ușă, în uniformă de supraveghetor, îi îndepărta sub un pretext oarecare, pe clienții ce doreau să intre, cei doi „gentlemeni", care — datorită înfățișării lor deosebit de sobre și impunătoare — nu fuseseră supuși controalelor obișnuite, înainte de a pătrunde în camera tezaurului, au spart în liniște 125 din cele 1 000 de seifuri.

Nici peretele din oțel gros de 60 de centimetri, nici sticla incasabilă, nici detectorii de căldură și de zgomot nu au putut să împiedice acest furt, cel mai mare din istoria Marii Britanii. Paznicii au fost trași pe sfoară. Nimeni nu se aștepta probabil ca banditii să apară sub aspectul unor oameni de lume, sosiți parcă la un party al miliardarilor. Firește, Scotland Yardul a lansat imediat elita trupei sale pentru a găsi o urmă a spărgătorilor în smoching. Se pare că au fost obținute și unele succese. La sfîrșitul lunii august, fuseseră depistați nouă suspecți, între care și un comerciant de bijuterii și antichități. Concurenții din lumea interlopă au oferit și ei unele informații. De curînd a fost arestat un al zecelea suspect: însuși șeful sistemului de securitate al depozitului. Deci chiar cel care îi conducea pe „gentlemeni" în ziua furtului, și care, chipurile, ar fi fost legat și amenințat de gangsteri.

Fiecare dintre seifurile de la „Knightsbridge Safe Deposit Centre" este asigurat automat cu 25 000 de lire sterline. Cîți bani și ce valori au fost furate din seifurile sparte este greu de estimat. Mulți dintre clienți nu sînt prea dornici să dea date cu privire la pierderile avute, deoarece se tem de impozite sau de întrebări indiscrete. Scotland Yardul a pierdut cu estimările pradei de la cifra de 10 milioane de lire, dar în scurt timp ele au ajuns la 20 milioane și acum chiar la 30 milioane de lire sterline. Se depășea astfel suma de 26 milioane de lire, la cît a fost estimată valoarea barelor de aur furate de pe aeroportul Heathrow, în anul 1983, cel mai mare furt din istoria de pînă atunci a delictelor din Marea Britanie. În urma cercetărilor s-a reușit să se recupereze o mare parte din pradă. Dar, chiar acest lucru provoacă mari discuții. Se fac tot mai clar auzite voci care atrag atenția asupra faptului că între clienții lui „Safe Deposit Centre" se află și persoane care păstrau în aceste seifuri anonime roadele unor evaziuni fiscale, speculații ilegale și ale altor afaceri necurate. Și, de aceea așa cum afirma un reporter britanic, se pune întrebarea dacă prin lovitura „gentlemenilor" nu se va ajunge cumva ca și alți gentlemeni să-și piardă reputația, în urma anchetelor ce ar urma să fie lansate pe baza descoperirilor făcute. Sau vor prefera acești „gentlemeni" să rămînă în postura de sărace „victime", nedeclarîndu-și pagubele?

ROMEO NADAȘAN ■

Racul

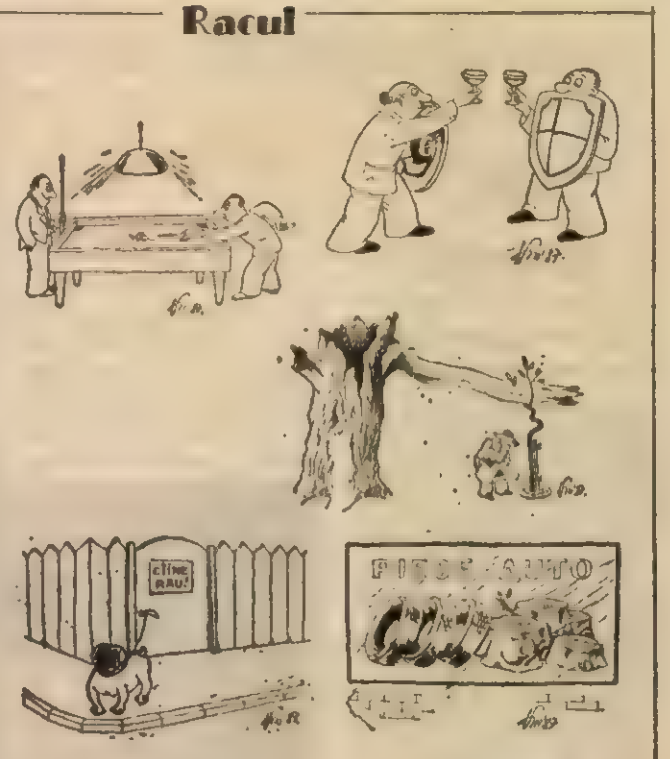

Caricaturi de VIRGIL MILITARU ■

Ploaia și noi

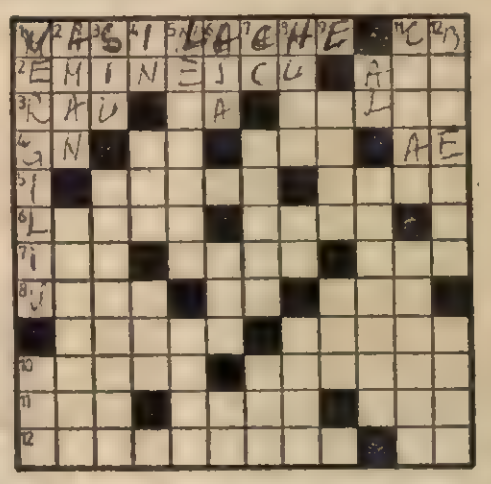

ORIZONTAL: 1) Compozitor român (1907—1944), căruia îi aparține melodia „Plouă" — Călin Badea. 2) Genul liricii românești, semnatarul versurilor „Dar și mai bine-i, cînd afară-i zloată, / Să stai visînd la foc, de somn să picuri" (Sonete) — Interjecție. 3) Poet contemporan (Aurel), din a cărui lirică am selecționat în contextul nostru tematic poezia „Ploile prin eraje" — Vasile Andone — Prozator român, autorul romanului „Potopul" (Valeriu Emil; ■ 1921). 4) Gabriel Negrea — „... ploioase", nuvelă de Ion Agârbiceanu (sg.) —Grătar pe care se așază nutrețul la vite — Ana Ene. 5) Fecioriе — Localitate în Spania. 6) Gălăgie — Ciur. 7) Localitate în Nigeria — Cunoscut dramaturg american, autorul piesei „Omul care aduce ploaia" (Richard) — Ochi de lanț (reg.). 8) Producător de lapte — Lutețiu — Must fiert. 9) Vechitură (reg.) — Pat din plasă, suspendat. 10) „Plouă cu soare", afirmă acest îndrăgit compozitor român într-una din melodiile sale (Marius) — Totuna cu apa de.. ploaie (var.). 11) Denumirea dată obiectelor zburătoare neidentificate (abr.) — Fenomen electric care se manifestă prin aceea că obiectele din sticlă crapă fără să fie atinse, picioarele animalelor înțepenesc, la fel și ceafa oamenilor și este urmat adeseori de ploaie torențială, descris de Karl May în romanul său „Testamentul incasului" — Localitate în Scoția. 12) Operă de Verdi al cărei final dramatic se desfășoară într-o noapte furtunoasă cu ploaie torențială, în preajma hanului lui Sparafucile — Elena State.

VERTICAL: 1) Poet latin (70—19 î.e.n.), care în „Georgice" considera ploile ca un simbol poetic al nunții cerului cu pămîntul — Neplăcere. 2) Maestru al penelului (Theodor) căruia îi aparține tabloul „Ploaia de aur a lui Zeus"... — ...și poetul care semnează poezia „Ploaie" (Tudor). 3) Curs torențial (înv.) — Prozator englez, autorul romanului de factură polițistă „Regele unei țări ploioase" (Nicolae). 4) Textilă — Riu în Iugoslavia — Bară la gimnastică. 5) Peisagist rus (1860 sau 1861—1900), din a cărui paletă cromatică amintim tabloul „După ploaie" — Ued în Libia. 6) În acest fel — „Ploaie ...", volum de nuvele de D.R. Popescu (masc.) — Notă muzicală. 7) Cornel Cernat — Alt mare pictor român (Camil), autorul tabloului „Nori de ploaie" — Cui fără vîrf. 8) „Ploaie de vară", și-a intitulat una dintre poeziile sale acest reputat scriitor francez (1802—1885) — Ion Horea — Întîlnire distonantă a două vocale. 9) Suportul tunului — Rîul învolburat al vicilor în mitologia scandinavă. 10) Aluminiu — O „Ploaie de primăvară" ne-a fost descrisă de această cunoscută poetă română (Otilia). 11) Zeul ploii la mayași — „Îmi place să mă plimb prin ploaie", ne spune această interpretă de muzică ușoară (Stela). 12) „După ploaie la ...", tablou ce aparține pictorului Ștefan Luchian — Vas sau lingură mare.

Dicționar: ROF, ECKA, IRE, ZEA, ARIA, RHU, TOR, ȘIU, ZEM, REC, AUAL, VAM, CHAAK.

MARIAN FIRMIȚĂ ■

Dezlegarea careului din numărul precedent:

RISETE; UNS; OLE; ANIMAT; GABIN; TOTO; ER; RAY; RAM; REVISTĂ; FA; S; ATE; TILC; ODA; STOE; AMU; ATAȘAT; L; VARA; ITI; BRAN; NUFĂR.

Se poate alege sexul copilului?

Doctorul Hideo Mori de la Universitatea Tokyo și Ribachi Iizuka de la Universitatea Keio au pus la punct o metodă, deocamdată în stadiu de laborator, prin care se alege sexul viitorului nou-născut. Bazîndu-se pe diferența de reacție în cazul unui cîmp magnetic, cei doi medici au reușit să separe spermatozoizii „y" care dau băieți, de „x" care dau fete. Ei au găsit că în general toți cromozomii atrași de electrodul pozitiv sînt „x" și circa 33 la sută din cei găsiți la polul negativ sînt „y". Acest lucru a făcut, așa cum a anunțat doctorul Shiro Sugiyan, de la Clinica de obstetrică, ca în decurs de doi ani, 42 de femei să nască 40 fete și doi băieți. Alegerea viitoarelor mame a fost dictată de faptul că ele sufereau de boli ereditare transmisibile numai urmașilor de sex masculin. Astfel se poate evita moștenirea unor maladii, ca hemofilia, lucru ce pare să constituie principalul scop al specialiștilor japonezi. Deși rezultatele obținute nu sînt încă concludente, „concertul" protestelor a și început.

Dinamometrul electronic

„Salter", noul dinamometru electronic, permite o măsurare rapidă și ușoară a eforturilor, fie că este vorba de tracțiune sau de compresiune. El poate fi folosit atît manual, cît și agățat de un suport. Precizia lui atinge 0,1 la sută, ceea ce constituie un mare progres pentru acest tip de aparat realizat în Franța. Operatorul alege unitatea de măsură convenabilă pentru lucru, iar datele apar pe ecranul de afișaj, alimentarea făcîndu-se cu ajutorul unor pile electrice. Aplicațiile sînt numeroase, „Salter" putînd efectua măsurarea forțelor la contactorii electrici, a butonilor ce se apasă, a magneților, forța de lipire a substanțelor adezive, a compușilor pentru circuitele și cablurile electrice, iar în materie agroalimentară consistența alimentelor și în special a fructelor.

Tratament muzical

La Spitalul republican de copii din Vilnius (R.S.S. Lituaniană) se folosesc în tratarea diferitelor boli ale căilor respiratorii instrumente muzicale de suflat: flaute, fluiere, corn. Pacienții mai mici sau mai mari cîntă ca soliști sau în orchestre. Terapia muzicală, în afară că efectuează o veritabilă gimnastică respiratorie, dă naștere la emoții pozitive, care la rîndul lor constituie un factor terapeutic eficient.

Breviar științific

AUREL DIANU ■

După încheierea turului I al „cupelor europene"

Egali, dar învinși!

(De la trimisul nostru special).

Se poate spune că aproape întregul Chaves, care numără aproximativ 25 000 de locuitori, a ținut să încapă în tribunele stadionului municipal pentru a susține echipa în primul meci din cadrul Cupei U.E.F.A. disputat acasă. Întîlnirea a prezentat un interes enorm, temperamentul portughezilor nedezmințindu-se nici de această dată : tobe mai mari și mai mici, trompete de tot felul și o galerie care nu a tăcut nici un singur minut au făcut să clocotească atmosfera din betonul stadionului.

Ca și la Craiova, repriza a doua s-a dovedit a fi decisivă, de această dată în favoarea gazdelor. Dar meciul l-am pierdut noi, și asta în prima repriză, cînd ratările enorme ale lui Geolgău și Mănăilă ne-au costat de fapt calificarea. Se poate spune că, după începutul fulminos al gazdelor, soldat cu un gol înscris în minutul 5 de Slavkov, oltenii echilibrează jocul și pînă în finalul reprizei domină, ratînd incredibil goluri aproape făcute. Mărturisesc însă că această parte a partidei m-a și liniștit, fiindcă ne-a arătat că putem învinge, psihicul jucătorilor noștri fiind altul decît cel de la începutul meciului. După pauză, însă, echipa română este din nou în situația primei reprize de la Craiova : Vermelinho înscrie dintr-un ofsaid clar, nesancționat de tușier, și iată-ne, așadar, cu un handicap de două goluri, greu de recuperat, mai ales că timpul era scurt, iar moralul echipei devenea șubred. Și totuși, în minutul 83, Ghiță înscrie cu capul, transformînd ultimele minute ale partidei într-un adevărat infern. Portughezii își văd calificarea periclitată; jocul devine mai aspru, dar nu se mai poate face nimic : prima repriză, s-a răzbunat.

Rămînem cu satisfacția unui scor general egal, 4—4, dar cu amărăciunea eliminării din competiție. Adică exact așa cum Craiova a mai pățit o dată, tot în fața unei echipe portugheze, dar atunci era o semifinală a Cupei U.E.F.A. iar adversară îi era... Benfica !

RĂZVAN BÂRBULESCU ■

De-abia acum începe greul

(urmare din pag. 24)

moment dat Ungureanu a fost literalmente ținut și tras de tricou de către unul din adversari cam vreo treizeci de metri fără ca fluierul arbitrului să se facă auzit. Dar, repetăm, o înfrîngere la un asemenea scor rămîne o înfrîngere severă pentru oricine care țintește la cele mai mari galoane. Pe care Steaua le poate cu siguranță cuceri după acest duș rece dacă își va scruta cu atenție carențele manifestate în partida de la Budapesta și va aborda următoarele partide cu mai multă atenție și luciditate. Iubitorii fotbalului nostru sînt convinși că elevii lui Anghel Iordănescu au puterea de a se mobiliza exemplar, așa cum au făcut-o de altfel ori, și ne vor aduce în continuare mari satisfacții, spre gloria fotbalului românesc.

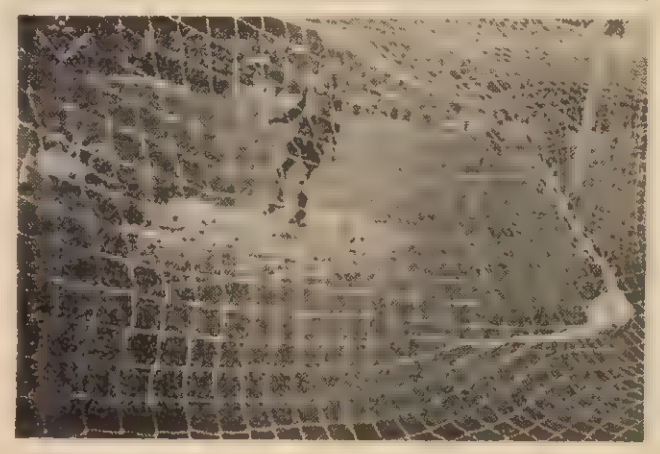

Reluare imparabilă a lui Nuță la centrarea perfectă a lui Augustin — așa s-a deschis seria „de trei" de pe Victoria.

Fotografie de GHEORGHE AVRAM ■

Bravo Victoria! Succes Victoria!

(urmare din pag. 24)

nă și-a dovedit combativitatea creindu-și și unele situații (Ene min. 20 și Nuță, min. 28), ce anunțau parcă deschiderea scorului. La o lovitură liberă executată de Vaișcovici de pe partea dreaptă mingea ajunge la Augustin care preia spre Nuță scăpat de sub marcaj și acesta înscrie cu un șut sec, învingîndu-l pe Constantinou. Repriza intîi se va încheia întocmai cum va debuta și cea de-a doua, adică în nota de dominare a fotbaliștilor de la Victoria. Bucureștenii își vor mări în mod logic avantajul. În min. 60 Vaișcovici va fi oprit în ultimă instanță din cursa în care demarase pe partea stîngă, agățat de Lemesios în suprafața de pedepsă. Penalty-ul este executat cu siguranță de Nuță și scorul devine 2—0. Cipriotii mai au o singură tresărire de orgoliu în min. 79, cînd Maki îi deschide în poziție favorabilă pe Skaias, dar acesta ratează interceptia. Patru minute mai tîrziu Victoria se va desprinde și mai concludent. Cojocaru îl angajează cu o centrare superbă pe Augustin care plonjează și înscrie cu capul cel mai frumos gol al meciului. O victorie clară, bine gîndită și realizată printr-o pregătire fără cusur. Felicitîndu-i pe toți aceia care au contribuit la obținerea acestei calificări ce ne umple de satisfacție, urăm Victoriei mult succes în ofensiva afirmării sale internaționale.

Moara de pase a măcinat în gol

Un meci straniu, cu deznodămînt neverosimil, un meci care s-a jucat în ultima sa parte în tăcere, în fața unui public înmărmurit, preocupat mai puțin de ce se întîmpla pe teren și mai mult de explicații proprii la ce se întîmplase pînă atunci, un public care a avut, totuși, forța să renască și să aplaude unanim echipa învingătoare, acești belgieni necunoscuți care se bucurau ca niște copii împreună cu suporterii lor, semn că n-au uitat bucuria jocului și-a victoriei adevărate — un meci profund dezamăgitor a fost acesta dintre Dinamo și K. V. Mechelen. Un meci despre care se poate spune că a fost pierdut de dinamoviști — și nu cîștigat de belgieni. Stau mărturie la aceasta înseși golurile, făcute cadou adversarilor de o apărare ezitantă și dezorientată : la primul Hofkens a reluat în plasă o minge pusă pe tavă de ai noștri, ca pentru un penalty de la 7—8 m ; la el doilea, Moraru prinde mingea în plasă, după ce, în teren fiind, i se lovise de palme, ricoșată de sub bara orizontală. Apoi Dinamo s-a învins singură prin ratările inimaginabile într-o asemenea competiție oficială. Date fiind circumstanțele de mai sus, s-ar putea spune că oaspeții au marcat mai multe goluri decît ocaziile avute ; în schimb, Dinamo n-a reușit să valorifice nici una din ocaziile pe care și le-a creat, deși numai cu un sfert din ele transformate în goluri ar fi realizat un lejer scor de calificare.

Dinamo n-a avut aplombul necesar unei echipe gazdă, iar cu greșeli elementare în apărare și ratări copilărești în atac nu se poate obține o calificare. Belgienii au jucat așa cum spunea antrenorul lor că le este obiceiul : cu două vîrfuri și-o echipă organizată în spatele lor, toți luptînd pentru rezultat. S-au grupat ca un arici în apărare, de unde au scos la infinit mingi pe spațiile libere lăsate de o echipă masată în ofensivă și cărcia nu-i venea să creadă că n-a marcat, că nu marchează. Moara de pase a dinamoviștilor a măcinat de multe ori în gol, stînca din fața lor părînd de neclintit și rămînînd pe poziții pînă la ultimul apărător. De aici și senzația că dinamoviștii „au cam lustruit" mingea, dar jocul de pase era (față de calitățile și valoarea adversarilor) singura modalitate de a face breșe în masiva apărare a belgienilor. Dovadă ocaziile create în acest fel, dar risipite cu o condamnabilă ușurință. Este capitolul la care a părut clară diferența de atitudine în joc a celor două echipe : la Dinamo — ideea că oricum golul va pica și victoria le va surîde, la Mechelen — prudență și contre, că niciodată nu se știe... Și așa s-a întîmplat pînă la primul gol, pentru că după aceea tuturor le era clar că meciul este jucat.

Fără îndoială, K. V. Mechelen a fost cel mai puternic din cei cinci adversari ai echipelor noastre și că acest joc de la București a fost derbiul rundei. De aceea a putut oferi și o imagine comparativă și semnificativă între cum se comportă echipele noastre în campionatul intern și cum atunci cînd intră în alt sistem de referință competitivă. Aș restrînge și mai mult comparația, rezumînd-o la ce a putut face miercuri Cămătaru în fața unui adversar (și arbitraj) corect și necrutător, în fața acestui fundaș central Rutjes care și-a luat rolul în serios față de deținătorul „ghetei de aur". Cu el mereu în circă, valorosul nostru atacant și-a adus o contribuție palidă la o ofensivă pentru care el trebuia să fie vioara întîi.

În general, scorul cu care fotbalul nostru a încheiat „meciul cu Europa" invită și trimite la o analiză a calității campionatului primei divizii. Avem forța de a aprecia singuri această calitate, netrebuind neapărat să așteptăm confruntările internaționale pentru a ști cum stăm și pe unde sîntem.

Cît despre Dinamo — este păcat că în al doilea an consecutiv iese din primul tur al aceleiași competiții fără să cunoască succesul și doar cu un gol înscris (în returul de anul trecut, cu „17 Nentori"). Eforturile generoase ale acestei grupări sportive meritău mai mult în actualul sezon internațional ; așa, mai trebuie să așteptăm, pînă la anul pe vremea asta.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

În timp ce revista noastră se află sub tipar, echipa SPORTUL STUDENȚESC urma să dispute returul partidei cu G.K.S. Katowice. Încheiem aici acest grupaj cu gîndul frumos că, în numărul viitor, îl vom completa cu cronica unei alte victorii românești.

Tragerea la sorți pentru turul doi al cupelor europene va avea loc la Zürich, astăzi, la amiază. Prima manșă — pe 21 octombrie

„Nu pot despărți viața de fotbal"

Fotbalul nostru a cunoscut „pe neobservate" un moment semnificativ și prețios prin raritatea lui : prezența primului jucător român pentru a 100-a oară în echipa națională. Ladislau Bölöni a trecut, pe 2 septembrie, la Bydgoszcz, odată cu intrarea în teren pentru jocul cu Polonia această grație de vis pentru orice jucător de fotbal din lume, fiind printre foarte puținii care se pot mîndri cu asemenea performanță.

Acest onorant simbol al gloriei sportive este, desigur, privilegiul unei cariere fotbalistice exemplare, al unui jucător model în teren și în afara lui, dar totodată, reprezintă și un merit al întregii noastre mișcări fotbalistice de a fi creat — prin frecvența întîlnirilor internaționale din ultimii ani — condițiile necesare atingerii acestui prag. În performanța lui Bölöni, după cum el însuși sublinia într-o emoționantă scrisoare deschisă, se regăsesc eforturile sociale ale tuturor colectivelor în care a activat valorosul nostru internațional, stăruința și încrederea tehnicienilor care s-au ocupat de formarea și pregătirea lui, condițiile de afirmare plenară de care beneficiază toți tinerii sportivi ai patriei noastre.

Omagiind cum se cuvine acest jubileu, rar de găsit în fotbalul mondial, omagiem de fapt strădania și abnegația tuturor sportivilor noștri care apără culorile patriei în întrecerile internaționale.

— Ce semnificație are pentru tine acest record al selecțiilor în echipa națională ?

— Semnificația este a unui rezultat la care poți să ajungi numai prin muncă, dăruire și voință de a onora cît mai mult încrederea de a fi selecționat în echipa națională. Pentru un sportiv nu poate fi nimic mai presus de această onoare a apărării culorilor patriei în întreceri internaționale. Cînd am simțit că pot atinge această cifră jubiliară, Steaua era angajată în Cupa campionilor și mi-a fost ciudă că din cauza asta am pierdut vreo patru meciuri în echipa națională. Acum nu mă simt, desigur, nici mai bun, nici mai frumos, nici mai puternic, dar, oricum, este o realizare pe care o datorez tuturor celor care de-a lungul anilor, au contribuit, într-un fel sau altul, la formarea mea ca sportiv și ca om.

— Îți mai amintești împrejurările în care ai debutat la națională ?

— N-a fost un debut prea spectaculos. Vreo opt luni fusesem chemat la lot, dar fără să joc. Pînă la urmă, am intrat spre sfîrșitul jocului cu Danemarca, în iunie '75, la București. Aveam 22 de ani, orice debut este mai greu, mai ales că pe atunci jucau Răducanu, Dinu, Dumitru, Lucescu, Dudu Georgescu...

— Ai cunoscut la națională jucători din generații diferite. De care dintre ei te-ai simțit mai apropiat — în teren și în viață ?

— Pentru puțină vreme am jucat cu Lajos Sătmăreanu. Apoi, la cantonamentele naționalei, am fost coleg de cameră cu Mircea Lucescu, legînd o prietenie care s-a menținut și mult mai tîrziu. A urmat generația lui Dumitru, Iordănescu, Ștefănescu, iar acum a lui Cămătaru, Iorgulescu, Rednic, Hagi..

— Cele mai mari satisfacții le-ai cunoscut alături de aceștia din urmă ?

— Fiecare perioadă și generație au avut satisfacțiile și insatisfacțiile respective. Dar în ultimii trei ani am participat la un turneu final al campionatului european, am cîștigat Cupa campionilor și Super cupa, trei titluri de campion național și două Cupe ale României.

— Din perspectiva acestor performanțe, plecarea ta din Tîrgu Mureș pare pe deplin îndreptățită — moral și sportiv.

— Știam că venind într-un mediu mai valoros, voi crește și cunoștințele mele fotbalistice — și așa s-a și întîmplat, valoarea clubului și a echipei Steaua ridicîndu-mi și mie valoarea. Iar performanțele pe care le-am amintit au fost posibile în primul rînd datorită condițiilor excelente de pregătire, atenției și grijii constante care ni se acordă de conducerea clubului și a Ministerului Apărării Naționale.

— Ce amintiri mai deosebite ai de la jocurile în națională ?

— Nu pot să uit golul din jocul cu Franța, în preliminariile olimpice, sau cel din meciul cu Italia, ambele aducînd victoria echipei noastre. N-o să uit nici jocul de la Tîrgu Mureș, cu Turcia, apoi cel de la Bratislava, cu toată sărbătorirea care a urmat... Jocurile de pe Wembley și cel cu Irlanda da Nord, de aici... Cu Spania, din această primăvară... Dar nu fac nici o ierarhie, pentru că fiecare a avut importanța, frumusețea, greutatea ori tristețea lui...

— Regrete ?

— Îmi pare rău că n-am reușit să particip la un turneu final de campionat mondial, deși am fost de două ori foarte aproape : înainte de acel 4—6 cu Iugoslavia (după ce învinsesem cu 2—0 în deplasare) și înainte de antologicul 0—1 cu Irlanda de Nord. La acest ultim joc, regret că n-am încercat să-l influențez pe antrenor să facă altfel distribuția în apărare. Poate, dacă spuneam, eram și ascultat și, cine știe, ne-am fi dus în Mexic... A fost o răspundere prea mare pe care am ezitat s-o iau.

— Cui mai întrevezi o carieră de o sută de meciuri sub tricolor ?

— Dacă nu intervin cine știe ce probleme, Hagi și Belodedici pot ajunge și dobori recordul de prezențe în națională.

— Am citit cu plăcere hotărîrea ta de a continua să te pregătești pentru națională. Ce crezi despre perspectivele acesteia ?

— Cred că o calificare la mondiale poate relansa fotbalul nostru. Pentru turneul final al campionatului mondial se califică 11 sau 12 echipe din Europa — dintre care una, Italia, este deja acolo, deci am scăpat de un potențial adversar —, pe cînd la turneul european se califică doar șapte deci șita este mai deasă și șansele mai mici.

— În numele cititorilor, te felicităm pentru acest frumos jubileu și-ți dorim jocuri încă multe în echipa națională.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Ofensiva de toamnă

Chiar dacă fotbalul și-a concentrat la această oră întreg arsenalul ce i-a atras de-a lungul anilor marea popularitate de care se bucură, chiar dacă atenția majorității este acum îndreptată spre aflarea unui prim deznodământ din confruntările cupelor europene ale sportului rege, nu putem să nu salutăm din acest colț de pagină debutul la fel de palpitant al unor competiții similare din alte discipline în care reprezentantele noastre și-au pornit ofensiva de toamnă din dorința unei confirmări a valorii lor internaționale.

Trei echipe de frunte ale handbalului masculin, Steaua București (în C.C.E.), Politehnica Timișoara (în Cupa cupelor) și H.C. Minaur Baia Mare (în Cupa I.H.F.), au ieșit învingătoare în primele întîlniri cu contracandidatele lor la mult dorita calificare în faza următoare a întrecerilor europene. Desigur, returul va fi edificator pentru modul în care, toate și fiecare în parte, și-au pregătit acest asalt. Steaua are de apărat în întîlnirea sa cu T.S.K.A. Septembriisko Zname un avantaj fragil, doar patru goluri diferență, dar stabilizarea unei formule de echipă în care sperăm să reapară titularii Stîngă și Ghimeș, accidentați, poate să-i confere o mai mare siguranță. „Poli", de asemenea, în confruntarea cu Balkan Loveci va avea posibilitatea să-și reafirme opțiunea luată în tur, asta în speranța că despărțindu-se de primul meci s-a despărțit totodată de pripeala și ratările ce au însoțit-o. În fine, coechipierii lui Maricel Voinea par a fi cei mai aproape de o calificare certă, în cazul în care vor reuși să se mobilizeze la fel de eficient ca în prima partidă cu Tatran Pleșov. Noi sperăm să putem consemna trecerea în bloc a reprezentanților noastre în etapa următoare a competițiilor europene.

Turneul de polo din Capitală, la care au participat alături de campioana României, Dinamo București, echipa engleză Polytechnic Londra și binecunoscuta C. N. Barcelona (deținătoare cîndva a trofeului) avea să desemneze două dintre participantele la faza sferturilor de finală ale C.C.E. Între acestea se află acum și echipa noastră, cîștigătoare de o manieră cît se poate de convingătoare a acestui turneu. Dinamo și-a trecut în palmares două prețioase victorii, ambele la scoruri confortabile (14—6 cu Polytechnic Londra și 12—6 cu C.N. Barcelona), dar și două jocuri de o înaltă factură în care suplețea și imaginația construcției precum și forța finalizării dovedite ne îndeamnă că credem că poate aspira la un loc de frunte în ierarhia sportului cu mingea pe apă.

Tuturor succes, acum cînd ofensiva de toamnă a cluburilor continuă !

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Toată lumea face sport

● **Cu victoria de la Monza, automobilistul brazilian Nelson Piquet s-a desprins, decisiv, se pare, în cîștigător și al titlului mondial al piloților de Formula 1. Zarurile au fost, deci, aruncate, și astfel lumea circuitelor a și început să se gîndească la sezonul viitor. Primul preocupat de ediția 1988 este chiar probabilul campion mondial, Piquet, anunțîndu-și plecarea de la „Williams" la „Lotus", transfer care, ca și cel al lui Ayrton Senna la „McLaren", alături de Alain Prost, a făcut senzație.** ● **Rămas singur, deocamdată, la „Williams", britanicul Nigel Mansell a răspuns în bună tradiție a umorului insular la întrebarea: „Ce partener ați dori pentru anul viitor?" „Greu de ales, a spus Mansell. Nu mă pot decide între Bo Derek și Madonna!"** ● **Apropo de Formula 1. Un recent sondaj de opinie în rîndul iubitorilor sportului din Brazilia l-a plasat pe primul loc în clasamentul sufragiilor, în mod surprinzător, pe Ayrton Senna, la distanță confortabilă față de fotbalistul Zico. Senna, un pilot de risc, cu evoluții, s-a spus adesea, la limita sinuciderii, își impresionează mai mult compatrioții decît artiștii balonului din patria fotbalului.** ● **Actualul președinte al Federației internaționale de judo, japonezul Shigeyoshi Matsumae, și-a anunțat retragerea, din motive de vîrstă, astfel încît viitorul congres, de luna viitoare, al F.I.J. va avea pe ordinea de zi drept punct principal alegerea unui nou președinte. Printre candidaturi și un nume celebru al judo-ului: olandezul Anton Geesink, multiplu campion mondial și campion olimpic în 1964, la Tokio, deci în patria acestui sport. Ar fi primul mare sportiv care ar accede la postul de lider administrativ în disciplina în care s-a ilustrat.** ● **În recentul derby de trap de la Baden-Baden, orașul cazinourilor, care l-a inspirat lui Dostoievski celebra nuvelă „Jucătorul", pe locul secund s-a clasat pur-sîngele... Năstase". Proprietarul, un fost fotbalist, are, se vede, nostalgia tenisului-spectacol, în patria unui anume Boris Becker...** ● **Iahtmanul american Dennis Konner, învingător în tradiționala „Cupă a Americii" (aflată la a 132-a ediție !), a surprins cu o declarație mai puțin obișnuită: nu știe să înoate! În vîrstă de 45 de ani, skipper-ul american și-a luat revanșa în Australia, după ce pierduse prețiosul trofeu în 1983, pe... ape proprii, înfrîngere comentată drastic în S.U.A. la vremea respectivă. Acum, victorios, a putut mărturisi această veritabilă „infirmitate" pentru un marinar. Konner, care a început să practice iahtingul la 11 ani, la San Diego, a spus că intenționează să practice sportul preferat pînă la 60—70 ani.**

LUCIAN OPREA ■

Pas în pas cu secolul

● **Participare activă.** Nu demult, cei mai buni șahiști ai planetei au organizat Asociația internațională a marilor maeștri, prin care jucătorii de vîrf să-și afirme opinia în problemele spinoase ale vieții competiționale vizavi de hotărîrile Federației internaționale și să promoveze sistemul turneelor „Grand Prix". Ideea nu este nouă întrucît ea a fost deja formulată în anul 1970 cu ocazia desfășurării la Belgrad a meciului dintre echipa Uniunii Sovietice și selecționata „Restului lumii". Atunci se formase și un colectiv de conducere alcătuit din campionul lumii la acea dată, B. Spasski, din B. Larsen, P. Keres, S. Gligorici și R. Byrne. „Fire individualistă", cum apreciau cronicarii atitudinea marelui maestru american, Bobby Fischer nu a acceptat să li se alăture pentru că nu a crezut în viabilitatea organizației. În momentul de față, în mai multe țări din lume au luat ființă asociații naționale care s-au afiliat la importantul „forum" al jucătorilor. În Uniunea Sovietică, noua asociație a analizat căile prin care se poate sprijini dezvoltarea activității competiționale și de pregătire și informație pentru ca „școala sovietică de șah" să-și mențină și consolideze poziția nr. 1 în lume. Asociația sovietică se bucură de activitatea entuziastă a celor mai valoroși mari maeștri precum : Kasparov, Tal, Beliavski, Polugaevski, Gheller, Gheorgadze, Liutian, Tukmakov, Psahis, Razuvaev, Nana Alexandria și alții.

● **Declarații.** Întrebat dacă înființarea Asociației marilor maeștri este „un pas corect", viitorul participant la turneul candidaților la titlul mondial, J. Speelman, a răspuns fără ezitare: „Da. Turneele ei nu vor fi ca acelea din tenis, dar toți vorbesc că vor fi foarte interesante". Mult mai vorbăreț, în aceeași problemă, N. Short a subliniat: „...au apărut oameni serioși și mijloacele necesare pentru înființarea ei. Eu, personal, sînt din naștere un optimist. Se poate și mai mult. Se planifică, se vorbește... Vreme mai este. Ideea alcătuirii Asociației marilor maeștri este, fără îndoială, bună. O asemenea asociație, în mod obligatoriu, trebuia să existe. În mod special, acum, în legătură cu acele hotărîri pe care le-a luat președintele FIDE în ultimii trei ani, care au creat haos în ciclul campionatului mondial. Dacă vrem să susținem dezvoltarea șahului, atunci trebuie să atingem toate posibilitățile..."

● **„Șahul rapid aparține viitorului".** Iată o formulare omniprezentă în revistele de specialitate ! După desfășurarea superturneului de blitz de la Bruxelles, FIDE a avut satisfacția că hotărîrea sa (de-a accelera ritmul de joc în anumite turnee) este corectă. Garri Kasparov a confirmat la Bruxelles că este „jucătorul nr. 1 al lumii în șahul obișnuit, dar și la blitz". Pentru viitorii ani se prevede ca în fiecare țară să se organizeze campionate naționale de blitz (partida cu timp limitat de gîndire: 2x5 minute), din care să se califice reprezentanții țărilor pentru faza C.M. de blitz. Totodată vor avea loc și campionate așa-zis „normale" de șah activ (partida de 2x30 minute), ajungîndu-se la o adevărată „revoluționare a procesului gîndirii șahiste"...

● **Învingătorul ?** În șahul activ sau rapid va avea mai multă șansă profesionistul sau amatorul, computerul sau omul? Sînt întrebări la care specialiștii vor să răspundă. Experiența și contactul permanent cu stressul de concurs oferă șanse în plus profesionistului, iar timpul limitat în gîndire dă perspective avantajoase (teoretic) computerului. Vor învinge fantezia și intuiția sau rigurozitatea matematică ? Răspunsul îl vom avea începînd cu anul viitor, cînd șahul activ va lua amploare...

MARGARETA MUREȘAN ■

Civilizația sportului

A venit poștașul

Ne-a scris antrenorul Gheorghe Staicu : *„Citesc cu regularitate revista Flacăra și respect opiniile redactorilor și ale colaboratorilor ei. Ceea ce s-a scris în ultima vreme despre unele neîmpliniri din activitatea mea este în mare parte adevărat. Dar pentru a respecta în întregime adevărul, vă rog, atunci cînd veți crede de cuviință, să amintiți că subsemnatul am contribuit la afirmarea a numeroși jucători tineri, preluați, e drept, de la alți antrenori, dar după ce au trecut prin lotul U.E.F.A. '86 de care m-am ocupat, au ajuns apoi titulari în echipele lor de club. Exemple : Dan Petrescu, Sedecaru, Stroia, Gh. Popescu, Dumitrașcu, Daniel Sava, Oloșutean, Jercălău, Băjenaru, clujeanul Sabou și alții. Calificarea pentru turneul final din Iugoslavia a însemnat, să nu uităm, clasarea printre primele 8 echipe din Europa înaintea Angliei, Cehoslovaciei, Portugaliei, Franței, U.R.S.S. și a altor țări cu tradiții fotbalistice de luat în seamă. Să mai adaug și sper să nu fiu acuzat de lipsă de modestie că am în „palmares" patru promovări în divizia A (cu Olimpia Satu Mare de două ori și cu F.C. Bihor de două ori) precum și o prezență — considerată la vremea ei, în 1968, ca o mare surpriză — în finala Cupei României, cu Olimpia Satu Mare. Îmi voi pune și de acum înainte toate cunoștințele în slujba fotbalului românesc, la orice nivel ar acestuia voi lucra. Vă mulțumesc !*

Și noi vă mulțumim, Gheorghe Staicu. Chiar dacă în rubrica din acest chenar am publicat rîndurile unor cititori supărați pe contra-performanțele dumneavoastră din ultimul timp, respectul nostru pentru „meseriașul" care sînteți a rămas același. Cine muncește greșește. Important este să recunoaștem cînd și cum am greșit. Vă dorim succes în tot ceea ce veți întreprinde în viitor.

Ionel Macovescu, Bulevardul Armata Poporului, 14, București : *„În revistele Sport, Suplimentul Fotbal și în alte publicații, citim știri din fotbalul internațional despre meciuri trucate, jucători și președinți de cluburi angrenați în fel de fel de afaceri dubioase. Oare nu vorbim de fumie în gașa spînzuratului ? În „disputatul" nostru campionat s-au înregistrat, în ediția trecută, rezultate cel puțin surprinzătoare pentru cei neavizați și naivi. Ce rol mai au observatorii federali la astfel de meciuri, dacă măsurile radicale ce se impun a fi luate lipsesc cu desăvîrșire ? Să nu uităm însă un lucru : în meciurile dificile din preliminariile campionatului european, nu ne întîlnim cu echipe dispuse să facă vreun compromis. Danemarca a fost un semnal de alarmă pe care, se pare, puțini dintre cei direct implicați l-au auzit. F.R.F. nu poate să se mai limiteze la „retușuri cosmetice". Sînt imperios necesare reforme fundamentale pentru a înlătura cauzele care frînează progresul fotbalului românesc. Să nu așteptăm meciurile cu Albania și Austria pentru a vedea realitatea !".*

Stimate corespondent, e ceva putred dincolo de Danemarca. Problema e : cine la taurul de coarne ? C.N.E.F.S., F.R.F. sau presa ? Să mai așteptăm. Deși timpul este un creditor care nu iartă niciodată.

Anton Enăchescu, str. Virgiliu, 33, București : *„Două cartonașe roșii în campionatul de fotbal al „speranțelor" ! după cum ne-a informat ziarul de specialitate, într-o singură etapă, nu mai puțin de 5 jucători au fost eliminați de pe teren (!) ca urmare a abaterilor pe care le-au comis : injurături, scuipături, loviri. Mai este educația tinerilor sportivi o componentă de bază a procesului de instruire sau sprijinim, tacit, huliganismul juvenil ?".*

Poate sînteți prea categoric. E adevărat, unele meciuri disputate între „speranțele fotbalului românesc" sînt foarte... fierbinți. Carențele de comportament se văd, din păcate, tot mai des în acest campionat care ar trebui jucat cu plăcere, cu bucurie, cu seninătate. Sportivitatea tinerilor este o floare spontanee, pură, greu de cules, ca floarea de colț. Și totuși mai sînt „educatori" care strivesc și rup inconștient, brutal, stupid petalele acestei flori gingașe, îndemnîndu-și elevii să se impună prin orice mijloace. Noi rămînem la convingerea — poate a unei generații anacronice, cum ar spune zîmbind un tînăr de azi — că sportul te poate face fericit numai dacă îi accepți legile nescrise care se numesc prețuire reciprocă, sportivitate, fair play. Dar fair-play-ul este un reflex al culturii și al educației. Și nu numai al educației sportive.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Primim

După apariția articolului **„Zborul pe valuri"** („Flacăra" din 4 septembrie 1987) semnat C. Ileanu, în virtutea dreptului la replică, asigurat prin Legea presei, vă rugăm să faceți publice următoarele precizări necesare(...)

Dincolo de „generoasele" intenții ale lui C.I., referitoare la competențele și responsabilitățile unor organisme sportive și de presă, ce-au lăsat acest sport olimpic în situația de a-și „cere drepturile", conținutul articolului constituie un pătimaș și nefondat atac la persoana lui Marcel Fita și, implicit, a clubului „Știința", „vinovat" că de cîțiva ani buni domină autoritar campionatul de iachting la clasa „planșă cu velă"». (...)

Dar să revenim la celelalte probleme ce ne privesc. Mai întîi, cine este Marcel Fita ? Pe scurt, pentru o dreaptă informare a cititorului, inginerul Marcel Fita este șef de lucrări la Institutul de învățămînt superior din Bacău, doctorand în științe tehnice, un pionier al procedeului de turnare a pieselor în forme vidate (v. „Scînteia" din 26 septembrie 1980), cercetător consecvent, cu rezultate științifice concretizate într-o serie de contracte cu diferiți beneficiari și, nu în ultimul rînd, un pasionat inventator, autor al mai multor brevete de invenție (v. articolul „Un om foarte ocupat : Inventatorul Marcel Fita", „Flacăra" din 16 octombrie 1980). Să mai amintim că este maestru al sportului de la vîrsta de 19 ani și deține șapte titluri republicane la navomodelism. De asemenea, a cîștigat mai multe **regate** la primele concursuri de windsurfing de la noi, fiind și primul concurent cu echipament complet românesc (made Fita). De altfel, cei avizați își amintesc de vela 8008 ! O curiozitate pentru nou și disponibilități tehnice, practice și teoretice, de invidiat, l-au adus, în zece ani de muncă asiduă, în situația de producător (printre foarte puținii din țară) de materiale windsurfing de performanță (de divizie, cum îi se mai spune) pe care, cum era firesc, le-a confecționat pentru clubul universitar băcăuan. Toate materialele aferente au fost procurate legal, prin clubul „Știința", și se găsesc în evidențele contabile ale clubului.

Prin baza materială creată, ceea ce nu a fost deloc ușor (cîte mii de ore au muncit în atelierul băcăuan Marcel Fita împreună cu Teodor Ioanid și Ștefan Prună, nebăcăuani, sau Eugen Șerban și Petre Pătrînjel !), a fost posibilă consolidarea secției de iachting în cadrul clubului „Știința". Subliniem, materialele windsurfing produse la Bacău sînt cele mai perfecționate din țară (deși au încercat și firme mai mari), find realizate după o tehnologie originală a lui Marcel Fita (v. articolul „Fita et comp.", „Viața studențească" din 15 iunie 1983). Oare, care club de iachting nu și-ar dori un specialist ca Marcel Fita ?

Odată această bază materială creată cu mijloace proprii, era firesc ca unii sportivi talentați, valoroși, să opteze pentru clubul băcăuan (în acest sport performanța depinde, în mare măsură, de echipamentul sportiv). Iată de ce echipa „Știința" a legitimat nume ca Ștefan Prună (căruia clubul nostru n-a reușit încă să-i rezolve problema unui transfer la Bacău) sau Petre Pătrînjel și Eugen Șerban (absolvenți de Bacău, în aceeași situație cu Ștefan Prună), Teodor Ioanid, Virgil Andronic și, **aici e aici, Emil și Alexandru Ismăileanu,** care nu sînt alții decît, de acum veți înțelege multe, feciorii lui C. Ileanu (C. Ismăileanu, n.n.)

Cît despre celelalte ?! Da, Marcel Fita a stat la Mamaia în perioada concediilor sale de odihnă, el fiind, după cum am mai spus, cadru didactic universitar. Pînă anul trecut soția sa, fiind cadru medical, a fost detașată pe litoral la Direcția sanitară Constanța, iar în acest an, în concediul de odihnă, era firesc să locuiască împreună cu soțul ei și nu altundeva. Problema vînzării unei planșe de divizie lui Csongy Veres nu este reală, Marcel Fita oferindu-i planșa pentru antrenament și concurs, în vederea unei eventuale prezențe viitoare a sportivului din Sf. Gheorghe sub culorile clubului băcăuan. Cei 500 lei reținuți ca garanții, înaintea concursului ? Este o măsură de asigurare a antrenorului și clubului pentru unele amenzi, prevăzute de regulament, criticabilă la prima vedere dar care derivă din însăși eterogenitatea echipei. Și-apoi acești bani s-au restituit, de fiecare dată, concurenților. Și, în final, problema „centrului de închiriat". Ce să închirieze ? ! Planșele de divizie care, cei avizați știu, pot fi distruse oricînd de un amator ? Cele două planșe de agrement, mult prea puține pentru prieteni, rude sau cunoștințele lui Marcel Fita și ale sportivilor ?

Încheiem prin a întreba : cine este „profitor", un entuziast care a făcut, totuși, ceva pentru windsurfingul românesc ?

Lector universitar
VASILE GEORGE PUIU
vicepreședinte al clubului „Știința" Bacău

După încheierea turul I al „cupelor europene" la fotbal

Steaua și Victoria continuă cursa

De-abia acum începe greul

(De la trimisul nostru special).

Chiar cele mai bune echipe de pe continentul nostru pot cunoaște uneori zile nefaste. Așa a fost cazul Stelei în manșa a doua cu M.T.K. Budapesta din turul întîi al C.C.E. Învinsă cu scorul de 2—0 de către o echipă suspect de tenace și de nerecunoscut față de felul cum a evoluat la București — dovadă că suporterii ei nu-i acordau la începutul meciului absolut nici o șansă pentru ca apoi să nu-și creadă ochilor văzînd în teren o „altă M.T.K." — Steaua s-a calificat totuși cu un scor general convingător. De fapt, calificarea s-a decis de la prima confruntare și asta dovedește încă o dată ce înseamnă valorificarea avantajului terenului propriu (a se vedea cazul pe dos al celorlalte echipe românești). Cu toată bucuria calificării, este de văzut felul cum va suporta această înfrîngere o grupare sportivă obișnuită să meargă din triumf în triumf. Deoarece nu putem da detalii despre modul în care s-a pregătit acest meci — făcînd parte dintre ziariștii sosiți la Budapesta numai cu o jumătate de oră înainte de începerea partidei — ne rezumăm la a spune că, după impresia noastră, **Steaua** a tratat puțin cam neglijent și cam de sus această întîlnire ; sau, să fie vorba de o inerentă autolinistire și automulțumire ținînd cont de avantajul cu care au intrat steliștii pe teren ? În orice caz, trebuie evidențiate în primul rînd prestația de excepție a lui Boloni, omniprezent în faze de atac și apărare, risipa de energie a lui Ungureanu, în permanență pe fază, ca și luciditatea lui Stoica în tentativa de a lucheza acțiuni de atac coerente.

În ciuda „sincopei M.T.K.", Tudorel Stoica privește cu încredere spre turul doi.

În orice caz, fără a invoca vreo scuză pentru înfrîngerea suferită de Steaua, totuși nu se poate să nu blamăm arbitrajul deseori părtinitor al brigăzii de arbitri condusă de Șarlatki, precum și jocul de multe ori dur al echipei gazdă. Amintim în acest sens o fază concludentă pentru felul în care s-a desfășurat partida, la un

(continuare în pag. 22)

GEORGE ARION ■

Bravo Victoria! Succes Victoria!

Așa cum era de așteptat, după mai mult decît promițătoarea evoluție din tur, cînd o învingea pe E.P.A. cu 1—0 pe stadionul din Larnaca, Victoria București și-a reconfirmat superioritatea și pe propriul teren obținînd, fără, un binemeritat

Ene — un debut spectaculos în Cupa U.E.F.A.: a marcat golul... (V)victoriei de la Larnaca.
Fotografii de PAUL AGARICI ■

loc printre echipele participante la mansa a doua a Cupei U.E.F.A. Și chiar dacă scorul general de 4—0, totalizat în cele două partide cîștigate ar putea fi un argument grăitor în sprijinul ideii unei discrepanțe valorice, vom sublinia că succesul Victoriei nu a fost deloc unul facil. Spunem asta mai ales acum cînd este nevoie să fie conservată și consolidată excelenta stare de spirit creată echipei, realismul și luciditatea atît de importante pentru regenerarea echilibrului și impulsionarea eforturilor viitoare. Într-adevăr, este tonifiant să știi că poți să-ți depășești adversarii încercînd, înainte de toate, să treci de propriile-ți limite. Victoria s-a aflat în această situație atunci cînd, de la condiția sa de echipă stagiară a primei divizii, a țintit cu precizie spre vîrful performanței, reușind mai apoi să-și asume responsabilitatea uneia dintre reprezentările fotbalului nostru pe plan internațional. Eforturile pe care nu și le-a drămuit nici o clipă (o dovedește rapida și constanta ei creștere) au fost răsplătite la această primă „întîlnire cu Europa" cu o prețioasă calificare. Cum s-ar spune, tînăra noastră reprezentantă nu s-a făcut și nu ne-a făcut de rușine. Tracul debutului, inconvenientele datorate indisponibilității unor titulari ai echipei condițiile limită ale desfășurării celor două partide (canicula din insulă și ploaia de la București), toate au fost depășite printr-o eficientă dozare a forțelor, printr-o inteligentă organizare a jocului „la cîștig". De bună seamă, la reușita Victoriei meritele sînt împărțite în mod egal de jucători, antrenori și medici, de factorii responsabili din conducerea clubului. Impresionantă, la acest ultim meci, a fost preocuparea organizatorilor de a face din cochetul stadion din parcul Dinamo o gazdă generoasă și primitoare. În ciuda vremii nefavorabile, E.P.A. Larnaca venise la București cu gîndul declarat de a lăsa o bună impresie și intenția sa a fost, atît cît a permis terenul alunecos cu care jucătorii ei erau mai puțin obișnuiți, exprimată și în jocul în vizibilă creștere-față de cel precedent. Dar Victoria a fost și de această dată mai decisă și mai convingătoare. Pînă în min. 32, cînd s-a marcat primul gol, echipa româ-

(continuare în pag. 22)

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

ULTIMA ORĂ

Moda, de la mini la maxi

Sala Rondă a Hotelului Intercontinental a găzduit săptămîna trecută mult așteptata paradă a modei organizată de talentații creatori ai vestimentației de la UCECOM.

Prilejuită de împlinirea a 20 de ani de la ființare, etalarea prototipurilor modei toamnă-iarnă 1987 a surprins prin ingeniozitatea designului, prin rezolvările simple ale croielilor și drapajelor. Reținem generozitatea modei acestui sezon : se poartă dela maxi la mini ; pardesiul cu rochie de același fel ; sacouri cu butonaj coborît, jackete de catifea relată. Pe locul întîi în topul vedetelor se mențin tricotajele în contextură jackardată. Rochiile vor fi drapate, mulate, cu înfășurări și broderii ; sacoul scurt și pantalonul larg, cu 2—3 pliuri la betelie, cu manșetă foarte scurtă. Se poartă bascul chiar și asimetric și violetul.

Să reținem, deci, creațiile semnate „UCECOM" și să le mulțumim acestor mesageri ai modei actuale pentru informațiile de ultimă oră.

Prezentare și fotografii de ADRIAN POPESCU ■

a intrat de asemenea, în istoria acestui lăcaș românesc de cultură, semnificînd dăruirea sufletească și profundul atașament profesional care unesc în timp pe profesorii și elevii școlii.

Bucurîndu-se în prezent de reputația de a fi unul din liceele arădene de prestigiu, școala pregătește în continuare tineri pentru una din cele mai nobile meserii ale lumii — aceea de dascăl, menținînd vie tradiția înaintașilor de promotori ai vieții culturale, de dezvoltare a activității de cercetare didactică și pedagogică. (Lavinia Stoicu).

În orașul de pe Borcea

S-au încheiat lucrările de modernizare a stației feroviare din orașul de pe Borcea. O gară nouă, într-o arhitectură inspirată și sugestivă, la dimensiunea orașului în continuă creștere. Dispusă pe două nivele, este înzestrată cu dotări multiple. La parter — 5 case de bilete, birou de informații, oficiu farmaceutic, florărie, magazin pentru difuzarea presei. La etaj — săli de așteptare pentru călători, săli speciale pentru grupuri de turiști, o cameră destinată „mamei și copilului", un restaurant. Ansamblul este completat de o construcție pentru turnul de control și pentru alte anexe C.F.R., de un tunel pietonal (pe sub liniile 1 și 2), de copertine deasupra peroanelor și de liniile 2 și 3, ca și de alte dotări menite să asigure confortul călătorilor. Pjacajele și pardoselile din marmură, Codru de Babadag și travertin dau nu numai eleganță, prin transparențele lor suave de metal prețios, dau simbol acestei noi opere arhitectonice și edilitare din cea mai tînără capitală a oțelului românesc. **(Gh. Frangulea).**

Preparandia

Matcă a simțirii și limbii românești, activitatea Preparandiei din Arad, cea dintîi școală pentru pregătirea învățătorilor din școlile poporale românești ale Transilvaniei, n-a fost restrînsă la procesul didactic, dascălii ei, începînd cu întemeietorul de renume Dimitrie Țichindeal, adăugînd de-a lungul anilor imense strădanii pentru editarea cărților românești, apariția tealrului și a unui ziar românesc în Arad, înființarea de biblioteci. Prilduitoarea lor muncă a fost la rîndul ei tiparul de viață culturală trăită de multe generații de dascăli care au răspîndit printre copii lumina învățăturii, în același timp întruchipînd în viața satelor ardelene tipul intelectualului patriot. Gestul celor dintîi serii de absolvenți ai Preparandiei care „de bună voie, cu toată inima" dăruiau a treia parte din primul lor salariu anual pentru înființarea unui internat, necesar fiilor de țărani care urmau școala,

Păsări rare

La Clupercenl, la circa 15—20 de kilometri sud-est de Calafat, se întinde o interesantă rezervație ornitologică. În bălțile de aici, îndeosebi în Jdegia, Manginița și Arcar, ca și în zona dunelor și pădurilor de salcîm din lunca inundabilă a Dunării, ce constituie un excelent microclimat pentru ornitofauna rară, se găsesc importante colonii de stîrci, specii rare, tipice pentru lagunele Dobrogei, precum și splendide exemplare de Pelecanus onocratalus, Pelecanus crispus și Petalea laurorodis.

Tot aici au fost semnalate nu demult mai multe exemplare de Egreta garzetta, declarată Monument al naturii.

Pe cele cîteva sute de hectare, cît cuprinde rezervația, trăiesc peste 150 de specii de păsărli autohtone și migratoare, superioare celor din alte colțuri ale luncii Dunării. **(Mihai Merișanu).**

Flacăra, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publiciști-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat, redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

Bibliotecă Centrală de Stat U.R.S.S. LIMBI STRĂINE

flacăra

onul XXXVI
41 (1 686)
9 octombrie
1987

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

Moment important în dezvoltarea tradiționalelor legături de prietenie și colaborare româno-bulgare

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, într-o vizită oficială de prietenie în Republica Populară Bulgaria

Întîmpinați cu deosebită căldură, înalții oaspeți au relevat rolul pe care îl are noul dialog româno-bulgar la extinderea și așezarea pe baze tot mai trainice a raporturilor dintre cele două țări vecine și prietene, exemplu de conlucrare între țări socialiste, în folosul ambelor popoare, în folosul cauzei păcii în lume.

Comentariul în pagina 2

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu

PLENARA COMITETULUI CENTRAL AL PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

Comentariul în pagina 3

Un țel realizabil: produse de nivel mondial! pagina 4

Reportaj de zi și de noapte din casele viitorului pagina 5

Bogățiile toamnei se strîng prin hărnicia tuturor paginile 6–7

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, într-o vizită oficială de prietenie în Republica Populară Bulgaria

„Noi dăm o deosebită apreciere stadiului actual al relațiilor de prietenie și colaborare dintre țările, partidele și popoarele noastre. Considerăm că trebuie să facem și în continuare totul pentru ca, în spiritul Tratatului de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre Republica Socialistă România și Republica Populară Bulgaria, relațiile româno-bulgare să se afirme tot mai puternic ca un exemplu de raporturi între țări socialiste vecine și prietene care colaborează fructuos pentru edificarea noii orînduiri, pentru cauza socialismului și păcii în lume".

NICOLAE CEAUȘESCU

„Întîlnirile și convorbirile la cel mai înalt nivel dintre țările noastre constituie o bună tradiție. Cred că veți fi de acord cu mine că aceste întîlniri joacă un rol important în promovarea relațiilor bulgaro-române. Popoarele noastre sînt legate de o prietenie trainică și sinceră, pe care se preocupă să o dezvolte și să o îmbunătățească continuu. Ne bucurăm că prietenii noștri români sînt din nou în mijlocul nostru. Fără îndoială că și această vizită va constitui o contribuție concretă la promovarea relațiilor bilaterale".

TODOR JIVKOV

Tradiționalele legături de prietenie și solidaritate dintre poporul român și poporul bulgar au cunoscut în ultimele decenii o dezvoltare continuă, s-au ridicat pe o treaptă superioară. Factorul hotărîtor al dezvoltării acestor relații îl constituie întîlnirile și convorbirile dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Todor Jivkov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist Bulgar, președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Bulgaria. În acest cadru se înscrie și noua vizită oficială de prietenie efectuată în Bulgaria de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la invitația tovarășului Todor Jivkov.

Ca și întîlnirile precedente dintre cei doi conducători de partid și de stat, noul dialog la vîrf româno-bulgar constituie o expresie a voinței comune de a lărgi și adînci conlucrarea dintre partidele, țările și popoarele noastre, în folosul reciproc, al cauzei socialismului și păcii în lume. În timpul convorbirilor oficiale care au avut loc cu prilejul vizitei, tovarășul Todor Jivkov a salutat cu deosebită căldură vizita de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu, subliniind că aceasta constituie o nouă și elocventă expresie a bunelor relații care s-au statornicit și se dezvoltă între cele două partide, țări și popoare. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a mulțumit, în numele său și al tovarășei Elena Ceaușescu, pentru invitația de a vizita Bulgaria, pentru primirea caldă făcută și a exprimat convingerea că actualul dialog la nivel înalt va marca un nou și important moment în întărirea pe mai departe a colaborării rodnice româno-bulgare.

Analizîndu-se stadiul raporturilor bilaterale, a fost subliniat cu satisfacție faptul că relațiile de colaborare dintre cele două țări vecine și prietene au cunoscut un curs mereu ascendent, în spiritul convorbirilor și înțelegerilor convenite la întîlnirile anterioare. S-a apreciat că potențialul în continuă creștere al economiei naționale ale României și Bulgariei oferă condiții favorabile pentru extinderea în continuare a cooperării și specializării în importante ramuri de producție. În acest scop, s-a convenit să se creeze o comisie guvernamentală specială care să studieze și să facă propuneri concrete pentru dezvoltarea și mai puternică a cooperării și specializării în producție, pe tărîm tehnico-științific și în alte domenii de activitate de interes comun. Tovarășii Nicolae Ceaușescu și Todor Jivkov au hotărît ca membrii celor două delegații să examineze căile și modalitățile concrete privind intensificarea conlucrării economice bilaterale, potrivit orientărilor stabilite. Totodată, s-a convenit să se acționeze pentru întărirea în continuare a legăturilor dintre Partidul Comunist Român și Partidul Comunist Bulgar, pentru intensificarea contactelor și a schimburilor de experiență dintre cele două partide, subliniindu-se că aceasta are o însemnătate deosebită pentru dezvoltarea generală a prieteniei și colaborării româno-bulgare. S-a relevat că promovarea susținută a conlucrării dintre România și Bulgaria pe plan politic, economic, tehnico-științific, cultural și în alte sfere de activitate este în interesul și spre binele ambelor popoare, al construcției socialiste în cele două țări, servește cauzei socialismului, progresului și păcii în lume.

În cadrul convorbirilor oficiale au fost abordate, de asemenea probleme actuale ale situației politice internaționale cum sînt : realizarea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, soluționarea tuturor stărilor conflictuale dintre state prin mijloace pașnice, pe calea tratativelor, instaurarea în Balcani, în Europa și în întreaga lume a unui climat de destindere, securitate, încredere și largă cooperare între popoare. În acest context, a fost salutată înțelegerea de principiu dintre Uniunea Sovietică și SUA, privind realizarea unui acord în domeniul rachetelor cu rază medie de acțiune și operativ-tactice. S-a subliniat că trebuie să se facă totul pentru a se ajunge, încă în cursul acestui an, la semnarea acordului, pentru ca țările europene să sprijine activ eforturile în această direcție și să se abțină de la tot ceea ce ar putea ridica obstacole în calea realizării acordului.

Desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă, noul dialog la vîrf româno-bulgar constituie un moment important în dezvoltarea conlucrării rodnice, multilaterale dintre cele două partide și țări, în întărirea continuă a prieteniei dintre popoarele noastre, în interesul reciproc, al cauzei socialismului, păcii și înțelegerii pe tot globul.

P. NICOARĂ ■

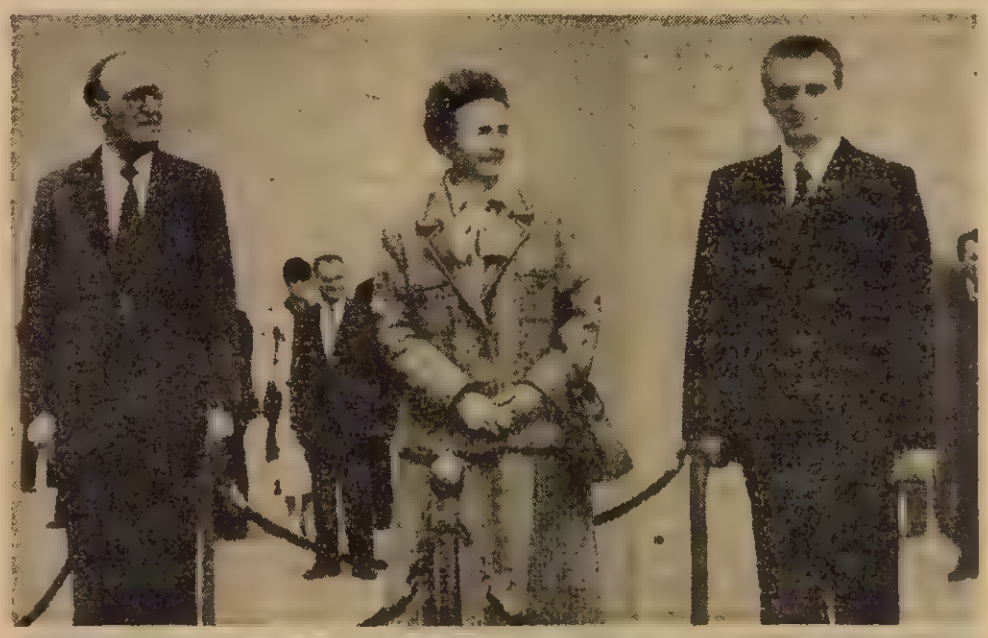

Sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu

Plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român

● În lumina sarcinilor și exigențelor formulate de secretarul general al partidului, plenara hotărăște să se ia de urgență măsuri ferme în vederea înlăturării grabnice a stărilor de lucruri negative existente în unele sectoare, pentru realizarea corespunzătoare a producției, potrivit prevederilor de plan, în sortimentele necesare dezvoltării economiei naționale, pentru instaurarea unui spirit de maximă răspundere, de ordine și disciplină în întreaga activitate.

● Plenara cere organelor și organizațiilor de partid din agricultură, tuturor oamenilor muncii de la sate să depună toate eforturile pentru înfăptuirea neabătută a programelor privind dezvoltarea intensivă și modernizarea acestei importante ramuri a economiei naționale, astfel incit agricultura să-și aducă o contribuție sporită la progresul multilateral al țării, la creșterea bunăstării întregului nostru popor.

Din Hotărîrea plenarei

● În spiritul sarcinilor și indicațiilor cuprinse în cuvintarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, să facem totul, să nu precupețim nici un efort pentru îndeplinirea exemplară a planului pe trimestrul IV și pe întregul an, punînd astfel o bază trainică realizării producției anului viitor, a tuturor obiectivelor actualului cincinal, care va asigura trecerea țării noastre într-o etapă nouă, superioară de dezvoltare economico-socială, realizarea unei noi calități a muncii și a vieții întregului popor!

Eveniment important în viața partidului, a României socialiste, recenta plenară a Comitetului Central al P.C.R., care și-a desfășurat lucrările sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a analizat pe larg, într-un spirit de profundă exigență și responsabilitate modul în care s-a acționat pentru îndeplinirea planului pe 1987 și a stabilit măsuri pentru realizarea integrală a prevederilor de plan pe trimestrul IV și pentru încheierea anului cu rezultate cît mai bune în toate sectoarele de activitate. Amplu și mobilizator program de muncă pentru dezvoltarea economică a țării, cuvintarea rostită la plenară de secretarul general al partidului a făcut o analiză profundă a activității desfășurate și a rezultatelor obținute și a trasat căile și direcțiile de acțiune pentru realizarea în bune condiții a tuturor indicatorilor cantitativi și calitativi ai planului, pentru ridicarea întregii activități la un nivel superior de calitate și eficiență.

După cum se menționează în Hotărîrea dată publicității, apreciind că realizările înregistrate în primele 9 luni ale acestui an sînt superioare celor obținute în perioada corespunzătoare a anului trecut, dar nu se situează la nivelul prevederilor de plan, mai ales în domeniile minier, petrolier, în metalurgie, chimie și în unele sectoare ale construcțiilor de mașini, plenara a cerut tuturor factorilor responsabili să acționeze cu fermitate pentru lichidarea neîntîrziată a lipsurilor și pentru îmbunătățirea întregii activități, pentru recuperarea rămînerilor în urmă și realizarea integrală a sarcinilor de plan pe trimestrul IV și pe întregul an. În lumina sarcinilor și exigențelor formulate de secretarul general al partidului, plenara a hotărît să ia de urgență măsuri ferme în vederea înlăturării grabnice a stărilor de lucruri negative existente în unele sectoare, pentru realizarea corespunzătoare a producției, potrivit prevederilor de plan, în sortimentele necesare dezvoltării economiei naționale, pentru instaurarea unui spirit de maximă răspundere, de ordine și disciplină în întreaga activitate. În acest scop, se vor lua măsuri pentru folosirea intensivă a capacităților de producție și a timpului de lucru, pentru întreținerea corespunzătoare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor din dotare, pentru accelerarea ritmului de lucru pe șantiere și punerea în funcțiune la termenele stabilite a noilor obiective de investiții, pentru reducerea consumurilor specifice de materii prime și materiale, lichidarea stocurilor supranormative, accelerarea ciclului bani-marfă-bani, pentru respectarea întocmai a contractelor încheiate cu beneficiarii interni și cu partenerii de peste hotare, pentru înfăptuirea programelor de perfecționare a organizării și de modernizare a producției, pentru întărirea ordinii, răspunderii și disciplinei în muncă în toate sectoarele de activitate, pentru funcționarea întregii economii naționale ca un mecanism dinamic, echilibrat, ca un organism proporțional dezvoltat.

Firește, s-au făcut analize asupra fiecăreia dintre problemele și direcțiile menționate. Astfel, în ceea ce privește dificultățile în domeniul aprovizionării tehnico-materiale s-a arătat că acestea au fost determinate de nerealizarea producției în diferite sectoare ale industriei orizontale, care aveau datoria să asigure produsele necesare pentru celelalte sectoare, precum și de folosirea necorespunzătoare a mașinilor, utilajelor și instalațiilor din dotare. În energetică, de exemplu, instalațiile nu au fost reparate la timp și exploatate în mod corespunzător. De asemenea, există 250 de întreprinderi care nu au atins parametrii proiectați și deci nu au realizat producțiile prevăzute; unele capacități de producție noi nu au fost puse în funcțiune la termenele prevăzute. Din aceste motive și din altele, la fel a avut de suferit aprovizionarea tehnico-materială a unui mare număr de unități. Se înțelege că problemele de producție ale fiecărei întreprinderi depind în primul rînd și de departe de eforturile proprii, de activitatea concretă a tuturor la locul de muncă. Însă în același timp, realizarea efectivă a producției depinde și de asigurarea bazei tehnico-materiale, de aprovizionarea cu materii prime, materiale, combustibil, energie, precum și cu piesele și subansamblurile ce urmează a fi primite de la alte unități. Iată de ce în privința aprovizionării tehnico-materiale de o importanță excepțională sînt buna desfășurare a cooperării întreprinderilor, respectarea contractelor încheiate și a corelațiilor prevăzute dintre nivelurile producției din diferite ramuri ale economiei. Toate acestea duc la concluzia că pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan, pe lîngă munca proprie, concretă, susținută, în procesul direct productiv, este necesar să se întreprindă acțiuni unitare, riguros coordonate din partea tuturor factorilor cu munci de răspundere, la toate eșaloanele organizării producției, în vederea asigurării condițiilor necesare desfășurării optime a întregii activități productive.

Necesitatea coordonării perfecte a tuturor sectoarelor economice poate fi probată cu numeroase alte exemple. Nu trebuie să se uite nici un moment că economia națională este un tot unitar, un mecanism complex și sensibil, în care nici o piesă, nici o zonă nu poate fi neglijată. Aici trebuie evocată problema programelor prioritare, cum sînt cele privind dezvoltarea bazei proprii de materii prime și resurse energetice, promovarea progresului tehnic, creșterea productivității muncii, modernizarea producției și altele. Este limpede că atenția specială ce se acordă acestor sectoare nu trebuie înțeleasă ca permițînd neglijarea celorlalte. Nu există sector de activitate care poate fi neglijat, iar cînd acest lucru se întîmplă, consecințele negative nu întîrzie să apară.

Plenara a adresat oamenilor muncii chemarea ca, în spiritul sarcinilor și indicațiilor cuprinse în cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu, să facă totul pentru îndeplinirea exemplară a planului pe trimestrul IV și pe întregul an, punînd astfel o bază trainică realizării producției anului viitor, realizării tuturor obiectivelor planului cincinal, care va asigura trecerea țării noastre într-o etapă nouă, superioară de dezvoltare economico-socială, realizarea unei noi calități a muncii și a vieții întregului popor. „Plenara — se spune în Hotărîre — își exprimă convingerea că organele și organizațiile de partid, oamenii muncii, întreaga națiune vor face totul pentru a întîmpina Conferința Națională a partidului și a 40-a aniversare a proclamării Republicii cu succese deosebite în întreaga activitate, în realizarea planului pe acest an, în înfăptuirea programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism".

ION CODRU

Un țel realizabil: produse de nivel mondial!

Am putea compara planul, această lege a legilor în economie, cu o ştachetă care an de an se înalţă şi care trebuie, bineînţeles, depăşită. Pentru asta e nevoie de o bună organizare a tuturor sectoarelor de activitate, de disciplină, de inventivitate şi creaţie proprie, de un efort colectiv susţinut şi permanent. Este realizarea şi depăşirea planului o sarcină uşoară care se îndeplineşte de la sine, lin şi fără o permanentă participare şi dăruire a tuturor oamenilor muncii, începînd cu noul angajat, absolvent al şcolii profesionale sau al liceului industrial şi pînă la director ? Nicidecum, pentru că planurile întreprinderilor, suma cărora înseamnă de fapt planul general de dezvoltare a ţării, sînt ambiţioase şi mobilizatoare, ne-am obişnuit să nu ne mulţumim cu puţin. Am avut curiozitatea să înţelegem cum arată planul din unghiul de vedere al diverşilor specialişti angrenaţi în modul cel mai direct în realizarea lui. Pentru asta ne găsim astăzi, 2 octombrie," la cea mai mare întreprindere din oraşul Titu — Întreprinderea de aparataj electric pentru instalaţii.

Leul — unitate de măsură

Pentru Mihai Constantinescu, şeful Biroului Plan, pe biroul căruia sînt o mulţime de dosare cu fel de fel de situaţii la zi, trimestrul s-a încheiat ieri. Mihai Constantinescu şi colegii săi au pus pe masă, cum se zice, cifrele. El are figura unui alergător de cursă lungă care tocmai a trecut linia de sosire şi care ştie că după o gură de aer trebuie să pornească într-o alta. Din ecusonul prins de halat ne priveşte un alt Mihai Constantinescu, mai tînăr cu 10—15 ani, din vremea cînd întreprinderea se înfiinţa şi dînsul nu era încă şef. Ehei, pe atunci planul era mai mic şi se realiza mai uşor. De export nici nu era vorba. Şi pretenţiile erau pe măsura lui. Reperele erau puţine şi preluate de la întreprinderi cu mai multă experienţă. Din cifrele pe care le ştie pe de rost, rezultă o primă şi îmbucurătoare constatare : planul pe 9 luni a fost depăşit la producţia marfă cu 300 mii, la producţia fizică cu peste 9 milioane, la productivitatea muncii cu 430 lei pe om. De asemenea, cheltuielile la mia lei producţie marfă au fost sub cele planificate. Faţă de anul trecut, pentru aceeaşi perioadă, s-a produs cu 64 milioane mai mult, s-a lucrat cu o productivitate mai mare cu 16 mii lei. Şi, tot faţă de aceeaşi perioadă, exportul a fost de cel puţin două ori mai mare. „Biroul plan, spune dînsul, este un fel de turn de control de unde se observă bine şi repede orice încetinire de ritm, orice abatere de la ceea ce a fost cu rigurozitate gîndit, planificat. Punem mare accent pe îndeplinirea planului în fiecare zi. Dacă rămîi în urmă, e greu de recuperat şi asta se poate face doar cu eforturi suplimentare".

Mircea Mirescu, şeful Serviciului Financiar : „Pe semestrul I al anului am înregistrat depăşiri la capitolul cheltuielilor totale şi la cheltuielile materiale de ordinul cîtorva milioane de lei. Întreprinderea a intrat într-un filtru total, s-a întocmit un program de măsuri, cu termene precise pe secţii şi persoane, de reducere a costurilor totale şi materiale, în urma căruia, începînd din iulie, ne-am încadrat în indicatorii planificaţi. În august, de exemplu, am reuşit — şi în urma programului amintit, şi ca urmare a finalizării acţiunii de modernizare din etapa I — să reducem cu aproximativ 80 de lei cheltuielile la mia de lei producţie marfă. Leul este de fapt o unitate de măsură a activităţii economice".

Condiţie obligatorie — ritmicitatea

Ceea ce s-a obţinut în timp, prin programele de modernizare, prin programul de măsuri de reducere a cheltuielilor are în activitatea de zi cu zi un impact sigur şi benefic. În ce a constat, de exemplu, planul de măsuri, ne spune tehnicianul Gheorghe Roşu din cadrul Atelierului de proiectare I : „Planul de măsuri a fost întocmit avîndu-se în vedere în primul rînd o reproiectare ce viza reducerea gabaritului unor piese, refolosirea materialelor — mase plastice, capete de străifuri, deşeurile altor întreprinderi pentru executarea unor piese necesare nouă, şaibe, inele conice şi altele. Refolosirea străifurilor a fost posibilă prin reproiectarea unor scule modularizate, ceea ce a avut ca efect reducerea consumului de metal necesar realizării acestora cu 30—40 la sută, reproiectarea unor ştanţe cu deschidere variabilă, a unor scule cu deşurubare mecanică, cu autodebavurare. Asta a condus la reducerea timpului de execuţie a sculelor, la creşterea fiabilităţii. De altfel, reproiectarea este o permanenţă a activităţii noastre. Produsul nu rămîne aşa cum se naşte. El trebuie să fie într-o continuă dezvoltare, îmbunătăţire. Numai aşa vom ajunge, aşa cum sînt indicaţiile conducerii superioare de partid şi de stat, să realizăm produse peste nivelul mondial".

Se termină „operativa" din ncea zi la ora anunţată, semn că problemele n-au fost din cele mai grele. Sau poate au fost ?

Paul Lungu, directorul întreprinderii : „Probleme sînt. Nici nu s-ar putea altfel. Poate că ele nici n-ar mai trebui amintite. Sîntem puşi aici să le rezolvăm. Astăzi ? La ora 12 noaptea se termină bachelita. Trebuie s-o aducem de la Făgăraş şi asta cît mai repede. 8 tone care trebuie împărţite la patru beneficiari. Ştiţi, cînd citesc sau aud că „avem preocupări pentru asigurarea bazei materiale", eu înţeleg că „n-avem materiale sau subansamble". Sînt situaţii cînd furnizorii nu mai fac cantităţi vagonabile şi trebuie să le aducem cu maşina. Asta înseamnă cheltuieli suplimentare, cu tot ce declanşează ele. În cadrul economiei naţionale există o înlănţuire bună, totul este ca fiecare să înţeleagă că ritmicitatea trebuie să devină o condiţie obligatorie a muncii fiecăruia. Realizăm un reper pentru OLTCIT. O recunoaştem, au fost situaţii cînd am primit telefon că le stă banda de montaj din cauza noastră. Am făcut totul pentru a îndrepta situaţia. Specificul producţiei noastre, repere într-o gamă largă de tipo-dimensiuni, presupune o mare diversitate de materiale, unele din ele deficitare. Furnizorii noştri au şi ei probleme de export, de plan. Atît la producţia pentru intern, cît şi la export, planul va fi îndeplinit anul acesta".

Să fim pregătiţi pentru ceea ce ni s-ar cere

Inginerul Ion Zamfirescu, şeful Secţiei Scularie : „Implicarea decisivă a sculăriei la realizarea planului e uşor de demonstrat. Exportul înseamnă rapiditate şi calitate. Beneficiarul vine de cele mai multe ori cu o mostră şi spune : Aşa ! Pregătirea de fabricaţie, sculele necesare executării produselor trebuie să fie gata, dacă se poate, astăzi. Într-o lună se realizează şi se execută în jur de 70 matriţe pentru planul tehnic şi pentru producţia la zi. Lucrăm, deci, şi pentru ziua de azi şi pentru cea de mîine şi trebuie s-o facem repede şi bine. Astăzi, din cei 380 de oameni din scularie, 52 participă la campania agricolă, 10 lucrează la mutarea sculăriei într-o clădire nouă pentru că, faţă de grafic, constructorul e rămas în urmă. 20 lucrează la construcţiile din oraş şi la o investiţie a C.A.P. 10 ingineri stagiari, unii dintre ei cu repartiţie dublă, lucrează în Bucureşti pe la alte întreprinderi, pentru noi sau pentru alţii. De altfel, Titu fiind aproape de Bucureşti, iau aici repartiţie şefi de promoţie, tineri foarte bine pregătiţi, care pleacă de la noi odată cu terminarea stagiului. Planul înseamnă înainte de orice să fim capabili să gîndim înainte, să fim pregătiţi pentru ceea ce ni s-ar putea cere. De aceea am atins problema stabilităţii cadrelor cu studii superioare pentru că simţim nevoia unui nucleu cît mai puternic de specialişti, cu preocupare susţinută pentru problemele noastre specifice".

Paul Lungu : „Cînd gîndim la viaţa întreprinderii, la planul ei de producţie, sîntem obligaţi să avem în vedere şi ceea ce înseamnă ea pentru viaţa oamenilor care muncesc aici, pentru oraşul în care se găseşte şi la faptul că ea în economia naţională este o verigă, poate nu din cele mai importante, dar necesară. Pînă la înfiinţarea întreprinderii, Titu era un pic mai răsărit decît un sat oarecare. Apariţia întreprinderii a necesitat construirea de apartamente, de utilităţi. La I.A.E.I. muncesc 2 600 femei, în majoritatea lor soţii şi mame. Media de vîrstă e foarte mică. A fost necesar un liceu industrial de specialitate. Stabilitatea cadrelor e bună. Unele greutăţi avem în ceea ce priveşte cadrele cu studii superioare, însă nu ştiu dacă putem să-i criticăm pe ingineri cu prea multă insistenţă. La Titu se construieşte încă sub necesar. Ni s-a repartizat un staţiar, căsătorit, care intenţionează să rămînă. N-am putut să-i dăm încă un apartament. Deocamdată l-am instalat la căminul de nefamilişti. Cu prilejul următoarei ocazii vom rezolva şi această problemă. Faptul că mulţi din oamenii muncii de la I.A.E.I. pun umărul la acţiuni nespecifice activităţii lor, în construcţii sau agricultură, este şi un semn că dorim ca oraşul nostru să aibă într-un timp cît mai scurt toate condiţiile de viaţă pe care le pot oferi marile oraşe. Cînd ne gîndim la plan, nu uităm, cum trebuie s-o facă toţi, că produsele noastre sînt aşteptate la termenele prevăzute şi în condiţii de calitate perfectă de alte întreprinderi, că realizarea planului nostru condiţionează realizarea planurilor altora. Vorbeam despre lanţul înlănţuire a economiei naţionale pe care secretarul general al partidului ne-a indicat în toate ocaziile s-o avem în vedere şi pe care o dorim cît mai bună. Şi să mai spunem, realizarea planului de producţie, depăşirea lui chiar, condiţionează veniturile oamenilor muncii, contribuie direct la calitatea vieţii lor".

În discuţia noastră, oamenii stăteau parcă pe ghimpi. Era prima zi a trimestrului IV, însă chiar din prima zi erau cu gîndul la anul care se încheie peste trei luni. La I.A.E.I. Titu, toate zilele anului au aceeaşi durată, fie că se măsoară în ore, lei sau număr de repere fizice.

OPREA GEORGESCU ■

Exportul

„Această faimă trebuie să ne-o menţinem!"

În dimineaţa aceea senină, ne-a fost greu să parcăm maşina în faţa Întreprinderii de Confecţii Curtea de Argeş. Un TIR superlong, pe care scria cu litere mari Incom-Italia, blocase intrarea. Către el, asemeni unui convoi de furnici opintindu-se cu o grăunţă, se-nşiră într-un du-te vino grăbit electrostivuitoare ţinînd strîns în colţi vrafuri de cutii mari cu etichete Made in Romania. Lîngă gigantul pe multe roţi, deja cu pîntecul plin de pachete, un italian într-un bluzon supersport coordonează cu exces de gesturi meridionale depunerea încărcăturilor. „Perfetto, încă due transporturi !" Ne mirăm de cocteilul de cuvinte italieneşti şi româneşti. Secretarul adjunct de partid Vasile Frujinoiu, care ne întîmpină de la poartă, ne lămureşte că reprezentantul firmei din Italia are biroul în întreprindere şi stă aproape permanent în Curtea de Argeş, fiindcă Incom achiziţionează cantităţi mari de confecţii încă din 1965. Aproape că semnează şi el condica de prezenţă, iar bluzonul făţos de pe el l-a îmbrăcat direct din hală. „Italienii sînt numai unii din partenerii constanţi ai exportului nostru, ne spune Ioana Ghiţă, acum maistru şi secretară de partid, după ce întreprinderea a ajutat-o să termine şcoala profesională, liceul seral, cursurile de ajutor de maistru şi apoi de maistru, iar acum a înscris-o studentă la fără frecvenţă. Confecţiile noastre se întîlnesc însă şi în U.R.S.S., R.D.G., Canada, S.U.A., Franţa, Suedia, Egipt etc.". Ne arată un telex al firmei Steilman din R.F.G. cu felicitările pentru calitatea mai mult şi promptitudinea livrării.

Ne luăm după şirul de electrostivuitoare şi ajungem la depozit. Furnicile electromecanice se încărcau cu hanorace brăzdate de tighele şic, cu jachete după ultima modă, cu vinţiacuri frumos colorate, cu compleuri de damă îmbinînd nota sport cu o discretă eleganţă, cu costume safari în diverse variante. Şeful depozitului, Dima Dima, mic de stat dar mare la suflet, se agită ca recepţionarea să decurgă ca la carte. „În 1955 cînd am venit aici magazia era o cameră. Peste vreo 10 ani îmi intrau în gestiune haine în valoare de 50 de milioane de lei pe an, iar acum cifra e de peste 50 de milioane pe lună. Mă bucur cînd se vînd produsele şi rămîn depozitele goale, dar imediat se umplu din nou, căci producţia curge acum „ca Argeşul umflat de ploaie". Tot aici mai lucrează soţia, fiica, cumnata şi nepoata. Îl ajută la încărcare fratele Constantin Dima, iar mai încolo, meşterește la un electrostivuitor puţin bolnav celălalt frate, electricianul Mircea. „Ne întîlnim mai mult la întreprindere decît în vizite". Şi alte familii sînt la concurenţă cu dinastia Dima. Au venit în întreprindere şi părinţii, şi copiii, şi celelalte rude căci au găsit aici o muncă cinstită, o atmosferă caldă şi prietenească, un loc unde s-au calificat şi au continuat şcoala.

Umblăm cu directorul Alexandru Şerban prin halele cu linii moderne, în care se face [illegible] şi cu confecţionera Maria Miresciu, de 36 de ani în întreprindere, nu mai taie manual cu foarfeca, ci lucrează la o maşină de cusut electronică cu variostop. După cum, Ioana Spătaru, care în 1960 era muncitoare la cearşafuri, astăzi este maistru şi are grijă ca vinţiacurile pentru Austria să n-aibă nici un cusur, nici un capăt de aţă uitat, nici o cusătură trasă strîmb. „M-am bucurat foarte mult, cînd aflată într-o excursie prin sindicat în Polonia, am văzut că jumătate din standul de haine al celui mai creditorie industrială îmbinînd arta cu productivitatea, căci se produc în jur de 150 de mii de confecţii diferite pe lună. „Ca să ne menţinem pe piaţa internaţională, nu numai că nu avem întîrzieri, dar trimitem uneori şi în devans, Ştiind exigenţele partenerilor străini, oamenii şi-au impus ei un autocontrol de calitate sever, făcînd orice mare magazin din Varşovia era ocupat de confecţiile făcute la Curtea de Argeş. Această faimă trebuie să ne-o menţinem !" — ne spune Ioana Spătaru. Produsele de aici, ce au reuşit să străbată geografia lumii, sînt concepute de o mînă de oameni, nu numai cu gust şi imaginaţie, ci şi cu productivitate în idei, căci trebuie să apari mereu cu noutăţi, ca pe bandă rulantă. Traian Birleanu, angajat în 1961 ca muncitor, a devenit peste 2 ani unul din stîlpii atelierului de creaţie. Talentul lui spontan îl face să conceapă modelul nou fără să deseneze nimic, căci imaginea lui o are schiţată în minte „Acum 2 zile în autobuz, m-a venit o idee să schimb ecusonul de la mineca unei scurte. N-am mai ajuns acasă, m-am întors la fabrică şi, după o noapte albă, le-am arătat dimineaţă colegilor ce ieşise. Le-a plăcut şi am fost mulţumit" — ne rezumă el traseul unei noi confecţii Inginera şefă Elena Ciurea, şi ea din veteranii de aici, tocmai era pe şantierul noii extinderi. În halele viitoare, roboţii Electro-Timiş vor ambala cu degetele lor automate un produs la 12 secunde.

FLORIN CONDURĂŢEANU ■

Investiţiile

Reportaj de zi şi de noapte din casele viitorului

Cîteva zile bune am tot dat tîrcoale locului. M-am plimbat pe străzile din jur, apăsate de-o toamnă toropită. Apoi am luat-o de-a dreptul prin şantier, oprindu-mă în dreptul fiecărei gropi, al fiecărei fundaţii, al fiecărei clădiri nou apărute. Ritmul m-a fascinat. Ritmul de zi şi de noapte. Mai văzusem destule şantiere în viaţă şi nu mă bintuia naivitatea de-a crede că aici totul e altfel decît în alte părţi. Dar parcă niciodată nu-mi pregătisem atît pătrunderea în lumea aceasta, plină de mişcare, urmînd a se stabiliza în rosturi de betoane prin care se vor trăi vieţi, se vor consuma bucurii şi amaruri, se vor naşte copii şi vor trece oameni în nefiinţă.

Cu astfel de gînduri, legîndu-mi-se în minte după capricioasele reguli ale curiozităţii sincere, am pătruns în marele şantier de pe strada Teodor Speranţia, unul din multele şantiere ale Capitalei, loc în care se pregăteşte radicala primenire a înfăţişării celui mai mare şi mai nou oraş al ţării. Păstram în memorie o descriere de acum mai bine de patruzeci de ani a cartierului, făcută de Brunea-Fox în „Dimineaţa" : „casele murdare şi coşcovite — probabil cum sînt pe dinafară sînt şi pe dinăuntru — gardurile dărăpănate, curţile răpciugoase, caldarîmul hareea-parcea". Toate cele ce-au fost (şi multă vreme s-au păstrat astfel) au intrat în umbra amintirii. Acum — teren întins, neted. Din loc în loc — bărăci în culori vii. Pretutindeni — utilaje. Şi, în această zi de sfîrşit de septembrie, o vreme rece, un cer cenuşiu şi un vînt stîrnind fulgoare de praf. Străbat cu pasul un teritoriu al basculantelor, alergînd de colo-colo, uneori mai călcînd-o şi englezeşte, cum glumesc şoferii care se strecoară fără a mai ţine cont întotdeauna de sensul de mers legal, printre ţăruşi, fundaţii şi plăci de beton. Aici, pe şantier, totul se închină în faţa zeului Ritm. Se subsumează unei viteze debordante — de gîndire, de decizie şi acţiune.

Cei de categorie supergrea

Mihai Vasile, şeful de brigadă, este ceva mai calm. Stă în birou lui şi studiază o planşă. Îşi face însemnări pe nişte foi albe, mari, acoperite cu un scris caligrafic, de elev sîrguincios. A terminat facultatea în '79 şi, în opt ani, are deja la activ cîteva şantiere mari — în platforma Pipera, la Fundulea, la fabrica de zahăr, şi la Giurgiu. Blocuri n-a construit niciodată. Brigada lui face parte din Centrala de construcţii industriale, antreprizа generală. Sînt, cu toţii, învăţaţi să execute lucrări de mari dimensiuni şi de mare complexitate. Maistrul Vasile Manea glumeşte continuu pe tema asta. Zice : noi sîntem luptători de categorie supergrea, aşa că, ridicînd blocuri, avem impresia unei vacanţe. Sigur că nu e aşa, dar optimismul face bine. Mai ales pe şantier. Alt maistru, Tănase Dobre, şarjează în continuare spunînd că se simt ca nişte elefanţi călcînd pe pahare. Vîntul dimineţii e aspru şi are dinţii ascuţiţi. Gata, vara, fraţilor, la pufonice, fuga marş !, strigă, din fundul unei gropi, un mustăcios care pare cu adevărat luptător de supergrea. Mutstrul Ambrozie, un moldovean cît muntele, zîmbind larg şi arătîndu-şi dinţii, frumoşi, ca petalele florii de măr, intră furtunos în biroul şefului de brigadă : şefule, mai dă-mi de lucru ! Eşti gata ? Gata, mi-ar mai trebui front de lucru, dar au venit cei de la Iaşi şi au intrat peste mine. Las' că vin eu să văd — îl potoleşte Mihai Vasile. Către mine : avem, în primă fază — sîntem veniţi aici de numai o săptămînă şi ceva — de executat 21 de tronsoane. Săpături, fundaţii. Putem să ne declarăm mulţumiţi. Am lucrat, cum spunem noi, constructorii — curat şi grupat. Nu vă luaţi după glumele băieţilor, tratăm cu toată seriozitatea treaba de-aici. Sîntem, după cîte îmi dau seama, la un început, dar la unul care obligă : pe acest şantier se vor ridica, foarte curînd, 15 000 de apartamente, vorbind numai despre ceea ce revine centralei noastre. Un adevărat oraş în oraş. Este, din cîte ştiu — sau mai bine zis, va deveni foarte curînd — cel mai mare şantier de construcţii de locuinţe din Bucureşti şi din ţară. Aşa că ne mai aşezăm o floare de preţ la butoniera noastră de constructori de mîna-nîi. Îmi vine să-i spun că nu-l prea dă modestia afară din casă, dar Mihai Vasile schimbă tonul, amintindu-şi întîmplări de dată recentă, întîmplări în care, printre protagonişti, figurau şi oamenii brigăzii sale : finisajele de la staţia de metrou de la Universitate, unde s-a lucrat 12 cu 12 ore, într-un spaţiu restrîns muncind peste o mie de oameni, sau ritmul incredibil de înalt de la pasajul rutier Unirii. Şantierul — revine el la ceea ce se întîmplă acum şi aici — va fi cu adevărat spectaculos abia pe la primăvară, cînd multe din viitoarele clădiri vor prinde contururi precise. Acum, încă multe sînt în pămînt, aşa că ochiul nu prea are ce înregistra.

La început de lume

Ai senzaţia, cîteva momente, că în groapă, aproape de fundaţie, vîntul e ceva mai blînd. Dar curînd te ustură obrajii stînd acolo şi observînd, împreună cu muncitorii şi maiştrii din preajmă, straturile succesive pe care le dezvăluie săpăturile. Acolo trebuie să fi fost o pivniţă mare, apreciază unul, mare de tot, zice altul, cred că avea chiar cramă înăuntru. uitaţi-vă, fraţilor, ce pămînt afinat aici, o fi fost vreo groapă de gunoi, cum naiba or fi stat casele pe puful ăsta ? De jur împrejur, acolo, dedesubt, se lasă privită, mai exact zis bănuită, o lume. Clădită sub semnul fragilului. O lume îmbătrînită. Printre rădurile scoarţei se zăresc resturi de cărămizi aproape pisate, colţurile unor foste ziduri încearcă să se semeţească printre grămezi de moloz, priveliştе derizorie, zice inginerul Popescu, ba nu, îl contrazice maistrul Manea, e frumos. sîntem la început de lume. Şi povesteşte cum a lucrat el o vreme la fabrica de zahăr de la Fundulea şi a sfîrşit prin a lua de-acolo doi pumni de zahăr, din primele granule care s-au produs, granule pe care le păstrează şi acum, le priveşte din cînd în cînd şi se emoţionează, şi-a mai trecut în contul personal încă o izbîndă, care cont personal ?, îl apostrofează bunul său prieten Tănase, e contul tuturor, eh !, am zis şi eu aşa, tu vezi-ţi de treabă, că te-asteaptă S 16 şi eşti cam în urmă.... eu în urmă ?, vezi-ţi de 14-le tău ! Şi-aşa, ciondănindu-se ca nişte puşti în recreaţia mare cei doi se desnart mergînd fiecare la ale sale.

Prin lumina ploii

Frigul sentenţeşte odată cu lăsarea serii. Şantierul se pustieşte încet-încet, aşa încît străbat strada într-o liniştе tulburată numai de foşnetul îndepărtat al pomilor de pe străduţele din preajmă. La intersecţia lui Teodor Speranţia cu Dristorului, o pornesc la stînga, atraşi de luminile magazinelor de-acolo. Muncesc, în două schimburi prelungite, constructorii Consiliului popular al municipiului Bucureşti. În zona lor s-au şi înălţat cîteva blocuri şi se lucrează intens la montaj. Ne-ar mai trebui materiale, adică am vrea să ni se livreze mai rapid, pentru a scăpa de timpii morţi, zice subinginerul Mielu, adjunctul comandantului de brigadă. Pe sub luminile proiectoarelor se zăresc stropii unei ploi reci. Echipa de betonişti a lui Ion Acăsoaie se bucură, cu gîndul la cimp şi la roadele lui. O să dea bine grîul, spune unul, azvîrlind încă o lopată de ciment.

Apare şi maistrul Gheorghe Şuteu, cu douăzeci de ani de muncă la activ, numai în construcţii de locuinţe şi numai în Bucureşti. Primul bloc ? Răspunde fără a face eforturi de memorie : în Iancului, 117. E ceva de-atunci... Dar, deşi păruse la început bine dispus (poate chiar mai mult de-atît), deodată i se zbîrleşte mustaţa. În fond, ce vrem noi cu aceste întrebări ? De ce-l tragem de limbă ? Şi nu numai pe el, dar şi pe băieţii lui ? Încercăm să-l liniştim spunîndu-i că vrem să aflăm despre eroismul unor oameni obişnuiţi cu munca şi cu capriciile vremii, dovadă că nici Ion Belic, nici Traian Ciocoiu, nici Alexandru Guriuc nu dau semne că s-ar teme de ploaie, de vînt sau de frig. Însă maistrul e tot nemulţumit, îl sună acasă pe adjunctul comandantului de brigadă să, aflînd că acesta ştie de prezenţa noastră, acolo, se mai îmbunează. Dar ne pierise cheful de discuţie cu el, ne părea acru din cale-afară, deşi, e clar, aveam în faţă un om muncitor, un constructor cu experienţă şi multe realizări profesionale. Aşa că-l lăsăm mai departe în baraca lui, mai la căldură, şi ne întorceam printre betonişti.

Lucrările avansează văzînd cu ochii. Privite de aproape, mişcările lor simple, exacte, bine sincronizate par a spune despre o meserie uşoară, pe care o poate face oricine ca şi ei, adică fluierînd. Dar nu e tocmai aşa, dovadă fiind şi spusele inginerului Mihai Vasile, auzite în urmă cu cîteva ceasuri — puţini tineri vor cu adevărat să se facă constructori şi puţini stagiari întîrzie pe şantiere mai mult de un an-doi. Îţi trebuie chemare pentru treaba asta — l-a completat Vasile Manea. El, de pildă, a făcut profesionala, după care a şi trecut la treabă. A lucrat întîi la locuinţe, în platforma Pinera şi în Balta Albă. Între '66 şi '68 a urmat şcoala de maiştri, după care a început să lucreze numai în construcţii industriale — la Piteşti, la Bascov, apoi iar în Bucureşti, la I.P.R.S. şi I.C.S.I.M., la Vulcan II, în Berceni apoi la Jilava, la Giurgiu, la fabrica de case, la Fundulea, de unde şi-a adus, ca amintire, cei doi pumni de zahăr şi înapoi. În Bucureşti. N-a zis niciodată că e greu. La el mă gîndeam cînd ploaia a luat-o în serios, iar saloneţele betoniştilor de pe Dristorului au devenit leoarcă. Dar lucrul continuă în acelaşi ritm, atîta doar că oamenilor nu le mai arde de glumă, muncesc cu un soi de încrîncenare şi noaptea trece încet, imposibil de încet.

Dimineaţa cizmelor de cauciuc

Am pornit-o pe străzile din jur. Ici şi colo începuseră să se aprindă lumini. Mi-am imaginat cartierul de peste timp, casele viitorului la care trudeau în plină noapte, constructorii aceia deveniţi bruşc morocănoşi. Şi le-am văzut, aşa cum puteau fi întrezărite din proiecte, semeţe şi frumoase, ridicate pe temelii întărite de sudoare. Ploaia devine bruşc duşmănoasă, cade în rafale pe care vîntul le plimbă, azvîrlindu-le în obrazul rarilor trecători care se îndreaptă spre locurile de muncă. Faţă în faţă cu vila Fetiţa — noua Antrepriză de construcţii de locuinţe din cadrul C.C.I., înfiinţată cu numai două luni în urmă. Încep să vină lucrătorii. Cerul e tot întunecat, vînăt. Zăresc, în depărtare, silueta maistrului Vasile Manea. Alerg să-l prind din urmă, bucuros de a vedea o figură cunoscută. Dă-o-ncolo de ploaie, dom'ne, ce, de-asta ne e nouă ? E, ca şi ieri, optimist. Scoate nişte cîrpe, îşi înveleşte picioarele şi-şi trage pe deasupra o pereche de cizme de cauciuc pînă la genunchi. Tănase Dobre face şi el acelaşi lucru. E mîndru de înfăţişarea lui de bărbat zdravăn, cu aţură de rugbyst : are cască albă, străiucitoare, pantaloni de culoare deschisă şi cizme albe. Ferches nevoie mare.

Tînăr, cu părul cîrlionţat, brunet, inginerul Mihai Ciucea, adjunctul comandantului de brigadă, n-are stare deloc. Mă la să trecem pe la toate locurile de muncă. Privim în departe viitorului bulevard. A început deja să se contureze. Larg, impunător. Mihai Ciucea e oltean. Din Craiova. A terminat, în '72, liceul de construcţii. Şi-a luat repartiţia, la Zimnicea, dar, în acelaşi an, a intrat şi la facultate, la seral. După terminarea el, a pornit-o, împreună cu brigada, prin ţară. Dar cel mai mult îi place, din tot ce-a făcut,. Întreprinderea de mecanică fină. De cîte ori trece prin faţa ei simte dorinta s-o mîngîe. Ca pe un bun al său. Ca pe o dragă împlinire. Ca pe o carte de vizită a unui constructor cu pretenţii. Şefule, mai trebuie nişte blocaje ! — îl scoate din reverie un glas din apropierea unei fundaţii. Am cerut, o să vi se aducă azi. Vedeţi, că la 8 începe să vină betonul. Organizaţi-vă, pînă atunci, să meargă totul snur ! Păi doar n-o să jucăm bambilici cu cîfa lîngă noi ! ? — i se răspunde, pe tonul, de-acum familiar şi mie, al constructorilor. Minunaţi băieţi, zice Mihai Ciucea. Pe maistrul Ambrozie l-ai cunoscut ? Da, ieri. Ce om cumsecade şi serios ! Ştii, cei de la mecanizare încearcă, în general, să te mai tragă-n piept. Că au făcut şi aia şi aia, că să-i treci şi asta-n deviz... Ei, nu. E cinstit şi harnic. Are 35 de ani de construcţii, a pornit-o de la el de-acasă, de la Savineşti, a făcut Oneştii, Porţile de Fier I, Galaţii, Severinul, dar specialitatea lui sînt balastierele. A realizat lucrări de referinţă pe Argeş şi pe Siret. E născut-crescut aici, în barieta Vergului. A stat mult şi departe şi prin străinătate 27 de ani. Şi acum, cînd nici nu se mai aştepta, uite-l lîngă noi !

Gînduri de primăvară

Cîfele cu beton au început să seacă. Inginerii şi maiştrii întocmesc foi de necesităţi imediate, programînd fiecare lucrare în parte. Se notărăsc împreună asupra priorităţilor. Cu vorbe puţine, bu chiar cu jumătăţi de cuvinte. Se cunoaşte că se ştiu de mult, că se-nţeleg aproape numai din privire. Se consideră — şi lucrările executate de ei îi recomandă ca atare — constructori de elită. Avem nişte echipe de dulgheri — spune unul dintre maiştri — de clasă-naltă. Ţipcu, Caranã, Căstaliu şi Radu sînt aşi în profesie. Tănase Dobre e foarte mulţumit. Am găsit canalizarea. Cu asta ne-am achitat de datorie. Trebuia căutată şi trebuia săpat după ea, dar noi am avut mirosul bun şi, prin deducţie, am aflat-o repede. Acum, pot să torn liniştit. Po unde-i şeful de brigadă ? Întreabă unul. Răspunsul — rapid şi şantieresc — e într-o şală cu fond mare de salarii, asta însemnînd la o şedinţă. Dar tăt-i că apare. E preocupat, îl strînge imediat pe ingineri şi pe maiştri în baraca lui. Rămîn să privesc şantierul. Nu mai seamănă deloc cu ceea ce văzusem ieri. Cîfele şi basculantele se luptă cu noroiul, buldozerul face pîrtii pentru ca maşinile să poată ieşi după ce au terminat de turnat betonul, paşii oamenilor sînt mai apăsaţi prin, noroiul lipicios şi plouă şi tot plouă. Scurta şedinţă s-a terminat. Fiecare merge la postul lui. Mă uit la pantofii inginerului Mihai Vasile, deveniţi cenuşii din maron. Se-apropie iarna, zice el, dar aşa, pur constatativ. Asta e a 22-a iarnă a mea pe şantier — zice nea Dobre şi pleacă imediat, purtîndu-şi fudul nevoie mare, cizmele care, de dimineaţă, fuseseră albe.

S-au dus, iată, 30 de ore de cînd stau pe şantier. Doar o uşoară îngreunare a pleoapelor îmi spune că a trecut ceva timp şi că ar fi momentul să plec. Creşte cozonacu', Vasile ?, mai aud în urmă. Creşte, cum să nu, dacă-l îndop cu beton cum aş îndopa curcanul cu grăunţe ! Ploaia s-a mai potolit, dar e tot rece. Trage, nea Dobre ? Nitel, cît să nu fac insolaţie ! Mă gîndesc la aceşti oameni, mereu cu o glumă pe buze şi-i revăd în minte recapitulîndu-şi traseele de constructori : eu am făcut Galaţii, eu am făcut Săvineştii... Un orgoliu firesc îi face să fie convinşi că semnătura lor, chiar invizibilă pentru alţii, există. Aşa cum se aşază şi pe clădirile acestui mare şantier, clădirile care vor contura bulevardele ce vor înlocui „modestele străduţe din reportajele lui Brunea-Fox, iar la primăvară, cînd multe blocuri se vor înălţa, nu vom mai avea cum privi, ca acum patru decenii şi mai bine, „paturile de lemn, scoase în ganguri pentru deparazitare : borcanele de bors rămas din iarnă, expuse afară, în faţa băcănioarelor, pe scaune de bucătărie; saltele tuşindu-şi prin curţi praful adunat în cîteva luni cazaniere, sub loviturile drastice ale bătătorului : covrigarul...".

S-a instalat un mare şantier. Şantier care va creşte cu fiecare zi, sfîrşind prin a da la iveală un nou cartier. Din departe, prin pîcla care întîrzie să se ridice, giturile de girafă ale cîtorva zeci de macarale se apleacă şi se ridică parcă în acelaşi ritm. Au început să fie scoase firele tramvaiului. Şantierul a pus cu totul stăpînire pe întreaga zonă. Zumzetul i se aude de departe. El urmează a se înveli pe mai departe cu ploi şi ninsori, cu nopţi şi dimineţi, urmează a respira acea febră a îndrjitei construcţii, urmează a căli alţi şi alţi oameni, cărora să le aşeze la butonieră o nouă şi frumoasă crizantemă. Iar ei, constructorii, fie că se vor muta, cu familii cu tot, aici, fie că vor arăta copiilor şi nepoţilor roadele muncii lor, vor rămîne pentru totdeauna legaţi sufleteşte de acest spaţiu bucureştean.

DAN MUCENIC
Fotografie de PAUL AGARICI

Bogăţiile toamnei se strîng

Sînteţi cooperator? De ce nu vă aflaţi în cîmp?

Cuvîntul de ordine al cîmpului, în acest miez de toamnă, este maxima urgenţă. E vremea cînd oamenii trebuie să-şi probeze, iarăşi, vrednicia.

Cooperatorii se află, aşa cum se cuvine, în primele rînduri. Sînt cei dintîi care ştiu, la timpul acesta din an, ce înseamnă graba lucidă, favorizînd strîngerea tuturor roadelor, fără pierderi, transportul ritmic şi rapid, depozitarea corespunzătoare. Porumbul, sfecla, legumele, viile şi-au primit culegătorii. Sînt mulţi, de vîrste diferite. De la elevii de şcoală pînă la cei care, după ce au muncit o viaţă întreagă, se mai consideră, pensionari fiind, în putere. Bărbaţi şi femei. Oameni ai muncii din industrie, din alte domenii de activitate. Toţi pun umărul şi-şi încordează puterile pentru a duce totul, în timp, la bun sfîrşit.

E nevoie, în aceste zile mai ales, de o mare concentrare de forţe pe ogoare, de responsabilitate şi dăruire de sine. Sînt sarcini, desprinse cu deosebită claritate din Cuvîntarea tovarăşului Nicolae Ceauşescu la recenta Plenară a Partidului Comunist Român, din întreaga desfăşurare a lucrărilor Plenarei. Faptul că există încă o serie de rămîneri în urmă, că ritmul e uneori anevoios, că stringerea recoltei mai trenează prin anumite locuri, se explică prin întru totul nejustificata lipsă de participare a unora dintre membrii cooperatori la marea campanie de toamnă.

Grupajul de faţă, conţinînd relatări din trei judeţe, aduce în atenţia opiniei publice o serie de cazuri ce ilustrează lipsa de interes şi delăsarea, mentalitatea retrogradă faţă de muncă a unora din locuitorii satelor — ce-i drept, o mică parte. Dar, în condiţiile unei bătălii generale pentru o cît mai scurtă şi mai rodnică campanie, nimeni nu-şi poate permite să stea cu mîinile în sîn, nimeni nu poate fi tolerat sau scutit de muncă, nimeni nu are dreptul să ceară fără să ofere. Belşugul toamnei aparţine doar celor mulţi şi harnici!

Drumuri alături de lan

La piaţă, dus-întors...

...Vineri, 2 octombrie. O zi însorită, care te îmbie parcă să guşti din mireasmele toamnei, purtate de vînt dinspre cîmpii. E trecut de ora prînzului, iar zumzetul motorului, abia perceptibil, se pierde treptat şi el în adierea blîndă. În drum spre Giurgiu, la postul de control din comuna Jilava, solicităm cîteva detalii privind intensitatea traficului rutier. „Atenţie la tractoare şi la utilajele agricole care circulă pe şosea! Campania e în toi!" — ne avertizează aproape într-un glas subofiţerii de miliţie Steliçă Botea şi Tudorel Andrianu. Dar nu apucăm să mai schimbăm vreo vorbă şi unul dintre ei sare în mijlocul drumului şi opreşte o „Dacie" care se tîrăşte, parcă, sub povara încărcăturii. Interiorul maşinii e plin „ochi", portbagajul, de asemenea; deasupra habitaclului — doi saci enormi.

— De ce recurgeţi la improvizaţii? Sacii de deasupra nu sînt suficient asiguraţi şi la o eventuală cădere pot genera un accident! — se adresează şoferului tînărul miliţian.

De la volan coboară un bătrînel.

— Păi, ce să vă zic eu, şefu'? Aveţi dreptate. Da' maşina nici nu e a mea! E a lu' dînsa de lîngă mine!

La auzul vorbelor sale, o mătuşică îşi croieşte cu greu loc printre verzele din maşină:

— E a noastră bre! Îi luarăm şofer pe dînsu' să ne ducă varza la piaţă. E pensionar.

— Şi dumneavoastră unde lucraţi?

Femeia se burzuluieşte puţin:

— Unde, bre, să lucrez? La CAP Vidra. Sunt Floarea a lu' Vişan, avem casa în Creţeşti.

Dialogul mi se pare a fi edificator şi mă bag şi eu în vorbă:

— Dar pe la CAP aţi trecut azi?

— Păi cînd, păcatele mele, să mă mai duc şi p-acolo? Mata crezi că toată varza asta se culege aşa uşor?

În sfîrşit, maşina încărcată demarează, gemînd parcă, spre una din pieţele Capitalei, iar o alta cu numărul 2-Gr-6307, plină cu lăzi goale, venind dinspre Bucureşti, este oprită pentru un control de rutină.

— Nu vă e teamă că atîtea lăzi vor deteriora canapelele maşinii?

— Păi unde să le mai pun? — zice Marin Tudor ştergîndu-şi mîinile pe şorţul care îi protejează pantalonii.

— Desigur, faceţi cum credeţi, doar e autoturismul dumneavoastră! Ar fi fost însă mai nimerit să le fi transportat în portbagaj!

— Acolo am altele şi nu mai încape!

Intervin, întrebînd într-o doară:

— Sînteţi cooperator?

Mă măsoară din ochi preţ de o clipă, după care am senzaţia că-şi umflă puţin pieptul înainte de a-mi răspunde:

— Da. Şi sînt şi tractorist la CAP Valea Dragului!

Îmi surprinde privirea îndreptată spre o lăduţă ce poartă semne vizibile că pînă de curînd, acolo, în ea, şi-au găsit adăpost nişte roşii.

— Am vîndut nişte roşii la piaţă...

— ...timp în care tractorul dumneavoastră, rămas fără stăpîn, v-a aşteptat probabil!?

— Nuuu! Nu dom'le, că am... înlocuitor!

Bat în retragere şi simulez regretul pentru întrebarea hazardată. Omul se înviorează:

— Uite, dacă mata vrei să te convingi, poate să-ţi spună şi nevastă-mea, că e aici cu mine în maşină, că m-a învoit Costică Tonciu.

— Regret, dar nu l-am cunoscut...

— Păi e preşedintele C.A.P.-ului!

— Şi tot dînsul a învoit-o şi pe soţia dumneavoastră?

Zîmbeşte cu tîlc.

— Păi îi spuserăm că mergem pînă la spital la băiat, că are reumatism.

— Şi dacă vă vede că vă întoarceţi de la doctori aşa, cu şorţul din piaţă?

— Hai bre, ce mă crezi chiar aşa?

La taifas în faţa porţii

...Simbătă, 3 octombrie. Pe cer, nici un nor, zi bună pentru lucrul în cîmp. Dimineaţă însorită, dar răcoroasă.

— Nu vă temeţi! E abia 7 ceasul; ceva mai tîrziu se încălzeşte şi pe la noi! — mă asigură tovarăşul Ilie Marciu, primarul comunei Daia. Necazuri? Ştiţi proverbul că nu e pădure fără uscături! Pe lîngă oamenii noştri harnici — dacă doriţi să staţi de vorbă cu ei, la ora asta îi găsim pe cîmp — mai se găsesc şi alţii certaţi cu munca. Ce-i drept, puţini la număr. Şi vor fi şi mai puţini, pentru că sistematic întreprindem în privinţa lor măsuri diverse care să-i determine să se achite de îndatoririle firesti ce le revin ca membri ai CAP. Ceea ce nu pot să înţeleg, însă, este tăria acestora — ca să spun numai aşa — de a privi în ochii consătenilor lor, care lucrează zilnic pe cîmp şi pentru ei. Dacă m-aş afla chiar şi pentru o clipă într-o asemenea situaţie, zău că mi-ar crăpa obrazul de ruşine!... Exemple? — Din păcate, mai sînt. Nu departe de aici, aproape zilnic veţi întîlni o femeie în puterea vîrstei, care cît e ziua de mare tăifăsuieşte în faţa casei. Nici nu-şi mai aminteşte de cînd nu a mai fost pe cîmp... Nu are rost să vă spun numele ei pentru că este lesne de aflat...

...Vorbele primarului s-au adeverit întocmai: la ceasurile dimineţii, Petra Pîrlog, cooperatoare numai cu numele, îşi începuse deja „ziua-muncă" stînd la poartă la taclale cu o bătrînică proptită într-un toiag. După ce l-am dat bineţe şi l-am explicat de ce o „deranjăm", bătrînica „a bătut în retragere", iar Petra Pîrlog şi-a demonstrat din plin aptitudinile verbale exersate îndelung în faţa porţii... Şi totul, după o simplă şi nevinovată întrebare: „dumneavoastră lucraţi la CAP"?

Simbăta nu se repară

Ora 10 şi 15 minute. În comuna Călugăreni, un dialog cu un bărbat zdravăn, dăltuit parcă în piatră. Se numeşte Constantin Stănică, e din Frăteşti şi — din cîte am înţeles — se ocupă cu... „covrigu". Adică, cu volanul, adică e şofer. La CAP Frăteşti. Dar zice dînsul că „n-are treabă cu CAP-ul", că „ţine" de IELIF! Că are sau nu treabă cu CAP-ul, rămîne de văzut. Pînă una-alta însă se duce la Matache.

— Vreun unchi de-al dumneavoastră?

Mă priveşte contrariat:

— Cum tovarăşu' dumneavoastră n-aţi auzit pînă acum de Piaţa Matache?

Mă încrunt (semn că gîndesc!) deschid larg gura (semn că mi-am amintit în sfîrşit!) şi îngîn uşurat:

— Ba da!

Pentru moment, chiar că îmi dispăruse tot fierul; altfel aş fi putut lesne să fac o legătură între acest nume şi încărcătura masivă de gogonele din maşină.

— Dar maşina?

— E a mea!

— Nu aceasta, ci cealaltă, a CAP-ului?

Îşi ridică mirat sprîncenele:

— Ce e cu ea?

— Aţi lăsat-o azi fără şofer?

— Păi şi aşa este defectă. Oricum, nimeni nu s-apucă s-o repare că e simbătă!

— Poate, totuşi, dacă aţi fi rămas pe lîngă ea mai puneaţi şi dumneavoastră mîna, mai impulsionaţi cumva reparaţiile!

Pentru o clipă rămîne pe gînduri. Apoi se hotărăşte:

— Şi eu gogonelele astea cum să fac? Că dacă dă o brumă pe ele m-am ars! Ce, adică, să le murez, ca să le vînd la iarnă? Acum e vremea gogonelelor!

În „grădina de vară"

Ora 12 şi 5 minute. Bodega din Adunaţii Copăceni este feredată cu lacăte. Dar asta nu înseamnă că dacă inima îţi poftеşte o berică sau un şpriţ nu te poţi descurca: traversînd şoseaua, coborî pe malul Argeşului, unde se află o terasă îmbietoare purtînd numele amintitului rîu. Să dăm o raită? — De ce nu!

...În „grădina de vară", cîţiva oameni se veselesc în toată legea. Rid zgomotos, se înghiontesc întocmai ca nişte copii scăpaţi de la grădiniţă, ciocnesc unul cu altul de parcă ar fi controlori de calitate însărcinaţi să verifice rezistenţa sticlelor. Intrăm în vorbă şi după circa două minute sîntem cu toţii ca fraţii. Şi Stelian Neguţ, şi Nicolae Paraschiv, şi Ion Ilie sînt ţărani cooperatori la CAP Adunaţii Copăceni. După un timp îi întreb:

— Oameni buni, dar la treabă aţi fost azi?

Întrebarea cade ca un trăznet şi pentru moment îi descumpăneşte. Apoi mi se răspunde cam împleticit că da. Dar de la ora 12 e pauza de masă. De-abia acum observ că pe masă, în afara sticlelor nu se află nimic. Ce masă o mai fi şi asta? În fine, propun să ne fotografiem. Cel mai bucuros a îmbrăţişat ideea Stelian Neguţ. Era — ca să spunem aşa — „sufletul grupului"!

MIRCEA CONSTANTIN

Constantin Stănică, şofer la CAP Frăteşti, trebuia, la ora raidului, să se afle la muncă. Preferă însă să vîndă gogonele...

La noi, la Adunaţii Copăceni s-a terminat treaba! Acu' ne mai ocupăm şi de ale noastre! — Dumitru Hîrbău

„Ziua-muncă" a Petrei Pîrlog începe şi se încheie la fel: în faţa porţii

Fotografii de CONSTANTIN BALACCIU

prin hărnicia tuturor

E nevoie de tineri

Vasilica Petcu, primărița de la Alexeni, are de partea ei tinerețea, consecvența acțiunilor, oamenii de bine ai comunei, dar nu a reușit să învingă în totalitate indolența și, nu de puține ori, chiar reaua voință a unor săteni, membri cooperatori, ce refuză să dea o mină de ajutor, atunci cînd momentele fierbinți ale campaniei o cer. S-au făcut, în repetate rînduri, tabele cu cei ce nu vin la muncă, s-au constituit echipe care au mers din casă-n casă, să explice oamenilor că este nevoie de ei, s-au dat și sancțiuni, s-au repetat mobilizările și... în ziua de 3 octombrie, la ferma nr. 2, din cele 21 de femei chemate, n-a venit nici una ! La Alexeni, celor peste 2 700 de locuitori le revine cîte un hectar, totalul însumînd suprafața arabilă a cooperativei. Dar cei 124 de angajați permanenți sînt în minoritate față de cei 150 care nu au nici-o ocupație. Așa că, între două drumuri la cîmp, primărița face mobilizarea forței de muncă pentru ziua de duminică, 4 octombrie. Am însoțit-o și, bătînd din poartă-n poartă, am încercat să aflăm care sînt motivele neparticipării lor la lucrările agricole. Eram gata de plecare cînd pe ușa primăriei intră o tînără cu un buchet de flori. Se numește Florica Dobre. — Știți, mîine îmi botez copilul și nu pot veni. Dar de luni... — Pînă acum de ce nu ați fost ? — Cum să vă spun, am crezut că mă pot angaja în altă parte. — De cît timp nu lucrați ? — De doi ani. Are 20 de ani, 10 clase și, în lipsă de altceva mai bun (!), va veni la cîmp. Uită că a crescut și a trăit la țară, că părinții au fost țărani și că munca cîmpului are nevoie și de forța tinerilor, nu numai de cea a bătrînilor pensionari.

Safta Posta pregătea conserve de iarnă. Într-un tîrziu a catadicsit să ne răspundă. — Ați fost anunțată să veniți la sfeclă ? — Da. Și am fost o zi. — Știați că cel puțin zece zile trebuie să mergeți la cîmp ? — Eu atîta am putut !

La cei 48 de ani invocă o boală imaginară, fără proba concludentă a unei scutiri medicale.

Pregătirea Camelliei Polizu, trei ani și jumătate de liceu agroindustrial, ar fi ajutat-o să obțină rezultate bune în muncă, numai că, „Soțul meu nu mă lasă să muncesc !", zice. Orice comentariu este de prisos. Și mergem mai departe. Silvia Puiu lucrează, dar nu în sat, ci la serele de legume din Movilița. Ar veni și la C.A.P., dar nu primește pîine, nu primește butelie, nu are nici un drept. Da, este și acesta un mod de a înțelege lucrurile. Întîi drepturile și apoi munca.

Nu de puține ori am întîlnit situații cînd părinții, fie că acceptă să muncească în locul copiilor, fie că-i acoperă, atunci cînd nu au un rost în viață. Este cazul familiei Marin Ioniță. Tatăl merge la ICIL Urziceni, iar mama la ferma zootehnică din sat. Au doi fii. Ion unde este ? Prin sat. De ce nu vine la muncă ? Dau din colț în colț. De un an de zile, de cînd a terminat Școala profesională agroindustrială de la Urziceni, muncește sporadic, pe ici, pe colo. De ce-i încurajați să stea acasă ?, întrebăm din nou. Nu sînt de părere să facă orice muncă. Aștept chiar un sprijin din partea Consiliului popular și a cooperativei agricole de producție pentru angajare.

Alteori, nici părinții, nici copiii nu merg la muncă. Sînt surori. Tuțica în clasa a șasea, iar Luciana în a noua. Numitorul lor comun : nici o zi la practica școlară. De fapt, fiicele au urmat exemplul mamei, Maria Ghinea. De cînd nu mi-a dreptul meu de la C.A.P., nu mai merg ! De ce nu recunoașteți că, dacă ați fi terminat cei cinci ari și jumătate de porumb, ați fi primit cele cuvenite ?, intervine primărița. În asemenea momente, cînd sînt puși în fața adevărului, mulți dau înapoi sau ridică din umeri, și, nu de puține ori revendică drepturi nejustificate. Greul începe atunci cînd încerci să convingi un om să muncească și constați că îi lipsește înțelegerea față de muncă.

Președintele Cooperativei agricole de producție Cosîmbești, Valeriu Tache, este om al satului și știe că apropierea de oraș influențează structura și ponderea forței de muncă în agricultură. Cu toate acestea, face tot ce-i stă în putință ca să rezolve recoltarea celor 140 de hectare de sfeclă și 500 de porumb. Așa se explică faptul că am pornit duminică, dis de dimineață, pe la casele oamenilor ce-ar trebui să fie în cîmp. Sîntem însoțiți de Constantin Cîrjan, secretar adjunct al comitetului comunal de partid. Pe Sonia Ipate am trezit-o din somn. Fusese la o nuntă. „Nu am muncit niciodată", zice. Stă acasă și caută să ne convingă că cei patru copii nu ar putea fi lăsați singuri, nesupravegheați. Preferă să muncească soacra. Nu ne lasă impresia că ar dori să lucreze vreodată. La Aurelia Vîlcu ne-a răspuns fiica. Și ea, tot casnică, cu toate că a absolvit liceul pedagogic. Părinții erau plecați după coceni. Președintele îi reamintește că i-ar putea convinge să vină la C.A.P. De tatăl ei au nevoie ca de aer. Este fierar și ar fi de mare folos la repararea atelajelor. O altă femeie, aptă de muncă, Anica Robe, ar veni la muncă, dar și ea, ca majoritatea femeilor, invocă creșterea copiilor, deși au fost create toate condițiile ca ei să fie duși la grădiniță.

La fel motivează Elveția Martan și Eugenia Tudor, din Gîmbășani, un sat ce aparține de Cosîmbești, unde mobilizarea forței de muncă este mai bună.

Cazuri de oameni ce pot munci și nu vor, oameni ce s-au născut și au crescut la sat, fără să aibă conștiința muncii pămîntului. Dacă ar găsi mai puține motive, recoltarea culturilor n-ar fi întîrziată și nu s-ar mai pierde timpul cu bătutul din poartă-n poartă. Oare cîți din cei căutați pe acasă au pomenit la părinții lor să vină cineva să-i cheme ca să-și facă datoria ?

MARIA RADU BOGDAN ■

La umbra scuzelor și-a lenei

Ulițele comunei Dumbrava sînt pustii. Lanul a aspirat ca o pompă uriașă tot ce-i suflare omenească. La marginea pădurii de porumb, primarul Mugurel Beloiu nu mai prididește să descarce coșurile cu știuleți aduse de cei peste 300 de copii însoțiți de directoarea școlii Maria Ionescu. Alina Iordache, Simona Vasile și colegii lor nici nu se văd din porumb, recoltează, depănușează, transportă, dar nu ajung să descarce în basculantă, operație ce o face primarul înalt cît bena mașinii. „Am mobilizat tot ce-i suflet în comună. Cooperatorii Maria Nistor, Maria Mircea, Smaranda Petre ș.a., chiar și Aurel Balaur, destul de în vîrstă și bolnav, vin pe cîmp de la prima rază de lumină și pînă se face întuneric. Lucrează aici și cei 30 de oameni din cooperație și cei din schimburile II și III ale fabricilor. Nicolae Fulgeanu de abia mai are timp să se spele ca să prindă cursa de seară spre uzina 1 Mai. Oamenii au înțeles că acum se decide strînsul recoltei și nu cunosc odihna". Dar printre mîile de oameni harnici, adevărate semințe productive, sînt și cîteva sterpe, care încurcă și poluează. În timp ce pe cîmp, oamenii se învîrt cu folos, prin cîteva curți, se învîrte roata unei mori ce macină în gol.

● **Ion Trandafir** are 48 de ani. În loc să facă ceva cu mîinile musculoase ce-i plesnesc mînecа hainei, le ține în buzunare. De ce nu a pe cîmp ? „N-am știut că trebuie să mă duc să ajut. Dacă îmi spunea cineva, plecam acolo și cu căruța". N-are cunoștință că, la început de octombrie, se strînge porumbul. Ce face toată ziua ? „Mai păzesc vitele oamenilor din comună și stau pe-acasă". De ce nu păzește animalele cooperativei ? Simplu : pentru că asta ar presupune o sarcină zilnică și serioasă.

● Pe **Alexandru Stan**, tînăr de 30 de ani, nu-l găsim acasă. N-are treabă cu cîmpul, ba mai mult, nici cu cîmpul muncii ; nu are serviciu de cîțiva ani. Nemulțumit că bufetul comunei este închis pînă seara, a plecat la Ploiești la un matineu de clinchet de pahare.

● **Ilie Marca**, tot de 30 de ani, iese la poartă din umbra odăii. „Nu m-am dus la CAP căci mi-am pierdut buletinul". „Nu roșești că și copiii de-o șchioapă muncesc toată ziua" ? Pleacă privirea. Dacă ar asuda în lan, ar putea privi oamenii în ochi. N-are nevastă, copii, probabil se simte ușor și fără nici o obligație. Dar n-are obligația elementară de a munci pentru justificarea statutului de om ? Consumă, e agățat de umerii surorii care-i dă de mîncare și crede că mult timp societatea îi va permite să nu producă. „Mîine mă duc să lucrez". I se spune că a rostit aceste cuvinte de sute de ori. Își frămîntă bascul în mînă și ridică din umeri.

● **Maria Ilie**, de 37 de ani, și **Olimpia Gheorghe** de 25 spală în curte niște perdele. Mare urgență, cînd sute de hectare trebuie culese în cîteva zile ! „Bărbații noștri sînt încadrați și noi stăm acasă cu copiii !" Ca și cînd milioane de familii nu se descurcă cu copii mai mici, muncind și ei și ea. „Nici măcar acum cînd toți trebuie să pună umărul, nu dați o mînă de ajutor ?" „Sîntem bolnave" — „cîntă" în duet o melodie ce sună fals. Se fac că șchioapătă și una și alta. Măcar dacă ar fi tîrît fiecare alt picior, nu același, ca într-o comedie prost regizată. „Nu avem certificate medicale, dar nu putem munci că sîntem suferinde". Într-adevăr suferă de ceva, de o lipsă elementară de conștiință.

● **Vasile Moldovan** este în curte. Ne zvîrle și el în ochi praful cu păzitul animalelor oamenilor din comună. Pe el, pe nevastă și pe cei 5 copii îi duce în spate tatăl ce se apropie de 70 de ani. „Vă dau cuvîntul că mîine mă duc la muncă". Să-l credem ? Pare rușinat, dar boala lui veche care se numește lene n-a dat pînă acum semne că se va vindeca.

Nici în Drăgănești nu găsim pe nimeni în comună. Toți sînt pe marele șantier al porumbului și în special al legumelor. Vasilica Velisăreanu, Maria Vlad, Lucia Luca, elevii și chiar cei veniți din fabrici culeg manual porumbul ca nimic să nu se piardă. Depănușează stînd pe un scăunel și Elena Bucur cu o miopie de foarte multe dioptrii ce o împiedică să meargă singură. Primarul Victor Moiceanu a mobilizat pentru duminică, dată fiind urgența strîngerii legumelor, și 700 de copii precum și 1200 de navetiști ce și-au schimbat turele. Se pronostichează o recoltă mai bună ca anul trecut, care trebule ferită de brumă. Din păcate și aici sînt cîțiva care dau cu tifla muncii.

● De gît cu o fetișcană, se îndreaptă agale spre noi tînărul **Ion Solir**. De ce nu e în grădina de legume ? „Muncesc la moară la nea Mitică". Primarul nu știe de moara cu firma „La Mitică", iar așa zisul morar-adjunct habar n-are ce se face într-o moară. Ne face cu ochiul. „Nu lucrez eu la C.A.P., o să mă duc la drumuri. Nu știm dacă se va duce la construcția de drumuri, dar cu astfel de cacialmale, cînd nu-l va mai ține mama, va ajunge precis pe drumuri.

● **Vasile Gotea** are 39 de ani, 7 copii, dar n-are de 2 ani nici o ocupație. „Nevasta a plecat la C.A.P. iar eu stau acasă să îngrijesc de copii". S-au inversat rolurile în familie ! De fapt, „îngrijește" de copiii care, 2 sînt adolescenți și muncesc, iar cel mic e de 6 ani și ar putea fi supravegheat de ceilalți de 10—13 ani.

● „Lăsați-l în pace că are treabă", îi ia apărarea **Nela Breazu**, de 16 ani, care și ea stă mai mult de vorbă pe uliță. Are o privire șmecheră și cînd o întrebăm ce-i va spune viitorului soț despre munca ei, ne răspunde sigură : „Să mă țină casnică că de aia mă ia de nevastă !"

Tot casnice, ținute acasă de bărbații lor încadrați, sînt Mariana Cocîrlea, cu nici o normă făcută la C.A.P., și Sofia Ioniță, care din minimum de 250 de zile muncă ce trebuie executate, s-a prezentat în lan doar 5. Adică de 3 ori mai puțin decît zilele petrecute pe cîmp de fiul ei în timpul practicii cu școala !

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Crezi că varza asta se culege ușor ? Cînd să mai trec și pe la CAP ? (Floarea Vișan — Crețești)

Tractorul CAP-ului v-a așteptat astăzi ? — Nu dom'le, am... înlocuitor ! (Tudor Marin — Valea Dragului)

Reportajele pe care vi le-am oferit spre lectură surprind cîteva aspecte de abdicare gratuită, am spune, a unora dintre semenii noștri de la misia lor firească. Oameni ai pămîntului, ei par să-i fi uitat rosturile și imperativele. Desigur, nu este vorba de un eșantion reprezentativ din punct de vedere numeric. Dar este o dovadă a faptului că ritmul campaniei ar putea fi cu mult accelerat, că există încă resurse umane nefolosite, că, printr-o mai bună organizare și printr-o mobilizare exemplară a tuturor forțelor satului, zilele care vin — zile decisive pentru bunul mers al întregii campanii de toamnă — pot să determine eliminarea rămînerilor în urmă, încununînd astfel un an de muncă pe parcursul căruia oamenii ogoarelor nu și-au precupețit forțele pentru obținerea unor recolte care să dovedească faptul că noua revoluție agrară se află în plină desfășurare, potențînd energii, obligînd la o înaltă calitate a tuturor lucrărilor și oferind celor vrednici bucuria unor recolte-record. Spiritul revoluționar în care se acționează, în întreaga țară, în această campanie, tonusul înalt al muncii sînt realități în baza cărora situații de genul celor prezentate de noi în paginile de față se cer cît mai repede și definitiv eradicate.

Sugestii, propuneri, inițiative — [illegible] relații directe între cetățeni și [illegible]

● „Am plecat mai-deunăzi pe urmele lui moș Nichifor Coțcarul, luînd-o cu un autoturism pe vechiul drum parcurs de mucalitul erou al lui Creangă împreună cu nostima și fricoasa lui jupînească — drumul care lega mai demult Tîrgu Neamț de Piatra Neamț, prin codrii Grumăzeștilor, drum ce în prezent nu mai leagă cele două orașe pitorești fiind aproape complet părăsit după război, odată cu asfaltarea ce trece, ocolind însă puțin, prin Bălțătești" — ne scrie profesorul **Valeriu Danielescu** din comuna Grumăzești, județul Neamț, în numele unui mare grup de săteni în frunte cu primarul aceleiași comune. Asfaltarea acestui drum — pentru că aceasta este propunerea conținută în scrisoare — care trece prin codrii Grumăzeștilor (descris și de George Călinescu în capodopera sa) a fost proiectată de mult, pentru a descongestiona șoseaua Tîrgu Neamț — Piatra Neamț. Distanța dintre cele două orașe s-ar scurta cu 3 kilometri, drumul neavînd serpentine periculoase ca șoseaua amintită : este pietruit, cu aspect de drum forestier practicabil în bune condiții, cu excepția a trei-patru km (din totalul de 10 cît nu a fost asfaltat), unde pietrișul a fost insuficient. În două-trei săptămîni drumul poate fi pietruit cu prundiș transportat de la albia Ozanei și dat în folosință pentru camioane, autoturisme și autobuze. Avînd în vedere economiile de combustibil realizate astfel din transportul navetiștilor, precum și accesul la importantele obiective turistice (casa memorială „Ion Creangă" din Humulești, muzeele „Aristide Caradja" sau „Neculai Popa" etc.), reluarea parțială a traficului dintre cele două orașe, prin redarea în folosință a drumului pomenit, credem că este bine a sta în atenția Direcției de drumuri și poduri — Neamț, a cărei părere în acest sens o așteptăm.

● Primim, din partea **Consiliului popular al județului Galați** : „La scrisoarea adresată redacției de către **Corina Vrabie** din satul Cuza Vodă trimisă nouă spre competentă rezolvare, prin care numita, absolventă a liceului de alimentație solicita sprijin pentru a fi încadrată în muncă, vă comunicăm: s-a intervenit la conducerea Întreprinderii de prelucrare și industrializare a legumelor și fructelor Vădeni, județul Brăila, care a acceptat încadrarea sa în muncă. Scrisoarea a fost rezolvată de ing. Ion Susanu, director la IPILF Vădeni".

● ...și tot din partea **Consiliului popular al județului Galați** : „Referitor la scrisoarea **Alexandrei Radu** din satul Furcenii Vechi, comuna Cosmești, județul Galați; din verificările efectuate s-au constatat următoarele: numita fiind bolnavă, nu a mai putut munci la C.A.P. Cosmești, fapt pentru care a fost impusă la plată cu suma de 2 155 lei în anii 1984 și 1985. Supunînd adunării generale cazul, conducerea C.A.P. Cosmești a hotărît acordarea unui lot în folosință de 9 ari teren — atît cît deține în spatele locuinței sale — pentru anul 1987, iar pentru anii din urmă scutirea de plata stabilită".

● **Comitetul județean Tulcea al P.C.R.** : „Cu privire la scrisoarea adresată redacției de către **Dumitru Iorga** din comuna Frecăței, prin care face cunoscute unele abuzuri și abateri ale directorului Asociației intercooperatiste pomicole Cataloi, precum și ale cantonierului Petu Gheorghe : asemenea probleme au fost sesizate de curînd Comitetului județean de partid care a dispus cercetarea lor de către un colectiv (...) luîndu-se următoarele măsuri: sancționarea directorului Staicu Victor cu „vot de blam" și imputarea pagubelor aduse unității în valoare de 10 504 lei; punerea în discuția organizației de partid de la Asociația pomicolă Cataloi a lui Petu Gheorghe care este și secretarul organizației U.T.C. pe unitate spre a se lua măsurile statutare ce se impun, precum și imputarea sumei de 5 818 lei, reprezentînd consum nejustificat de benzină și unele surplusuri, create în magazia cantinei".

● „Luni 24 august ora 19, am vizionat un spectacol de varietăți la Teatrul de vară 23 AUGUST din Capitală, spectacol ce s-a vrut a fi un divertisment muzical-coregrafic și umoristic, regizat de Alexandru Constantin și onorat de prezența unor soliști, dansatori, păpușari etc. mai mult sau mai puțin cunoscuți. Acest spectacol a dezamăgit total cei peste 1 500 spectatori, constituindu-se după părerea mea într-o mostră elocventă de poluare a folclorului, avînd o regie și organizare absolut jalnice. În afară de faptul vizibil că nu se făcuseră repetiții (orchestra cînta în dezacord cu soliștii, fiecare cum îi ducea capul), că podeaua scenei, denivelată, a pus în pericol de accidentare gravă pe una dintre balerine, că prezentatorul indemna publicul să aplaude răcnind — din motive numai de el știute ; că instalația de sonorizare s-a aflat tot timpul sub incidența fenomenului de „microfonie" etc.; etc., s-au debitat „texte cîntate" de genul : „Eu iubesc, tata iubește / Casa ni se risipește / Dac-ar iubi și mamă / S-ar duce dracu'casă" — s-au „pronunțat" la microfon glume de tipul: „Dragostea bărbatului trece prin bucătărie / Dragostea de amant, trece prin restaurant" etc. O șușanea înghebată, care ne-a dezamăgit profund". **(Ștefan Șoană**, strada Mihai Bravu 292, blocul 5, scara C, etajul 9, apartamentul 111, sectorul 3).

● **DPMOS — București, Oficiul Forței de Muncă** : „În legătură cu scrisoarea adresată redacției de **Ion Radu Radu**, domiciliat în București, strada Clăbucet nr. 5, sectorul 1, vă comunicăm următoarele : numitul avînd 38 ani, este calificat în meseria de electrician și a lucrat la „Textila — Grivița", cînd a părăsit locul de muncă în condițiile art. 130 litera „I" (...) Față de cele constatate, el a fost îndrumat către CAGCM dar a refuzat. I s-a oferit posibilitatea de a se angaja la I. Poligrafică „13 Decembrie", unde, discutîndu-se cu conducerea și ea fiind de acord, în data de 31 august a.c. numitul a primit avizul favorabil de încadrare".

Remarcăm cu satisfacție — întrucît scrisoarea numitului reprezenta un „caz" biografic ieșit din comun ! — promptitudinea acestui răspuns oficial, precum și seriozitatea cu care cei în cauză s-au aplecat asupra soartei acestui cetățean.

● **Comitetul comunal Cireșu — județul Mehedinți**: „Referitor la scrisoarea adresată de către Elisabeta Burcu: numita a suferit un accident la vîrsta de 34 ani în gospodăria sa, la activitățile cîmpului, avînd ca urmări fractură la piciorul drept, netratată la timpul respectiv, fapt pentru care la această dată ea nu deține nici un document care să justifice infirmitatea. Reanalizîndu-se situația, Biroul Executiv al Consiliului popular Cireșu a stabilit scutirea totală a tovarășei E.B. la contribuția în muncă pe anul 1987".

● Fiecare cu pasiunea lui : numitul **Ion Panolichi** din Bacău, strada Aleea Parcului, blocul 2, scara B, apartamentul 2 — deși avînd o pensie destul de modestă și fiind și suferind pe de-asupra, și-a luat un suflet pe lîngă dînsul : o cățeluță rasa Pechinez, pentru care plătea anual, conform legii, taxa de 300 lei. În ianuarie anul curent cățeluța moare. În data de 28 a aceleiași luni înaintează către Secția financiară Bacău o cerere în acest sens, însoțită de atestatul asociației de locatari confirmînd decesul micului animal. Pe data de 9 iulie a.c. (deși datată 20 mai), primește o înștiințare de la secție cum că trebuie să plătească impozitul respectiv și pe anul în cura...!? Bietul om ni se adresează acum nedumerit și îndurerat : oare chiar trebuie să plătească pentru ceva ce nu există ?!

Nici noi nu credem că trebuie. Dincolo de aspectul lui ilar, cazul de mai sus conține și o anumită doză de amărăciune care nu ne poate lăsa indiferenți.

● **Din partea I.T.B.** : „În legătură cu nota apărută în revista FLACĂRA nr. 1678 din 14 august a.c., vă comunicăm : valoarea recomandată a interstației pe traseele de transport în comun din municipiul București este de 600—700 metri pentru liniile normale și de 1 000—1 500 metri pentru liniile rapide. Distanța dintre strada Compasului și stația existentă la strada Romancierilor este de numai 250 metri. În acest context, înființarea unor stații pentru tramvaiele liniilor 8, 25, 35 la strada Compasului nu este posibilă. Faptul că în punctul respectiv a existat stație pentru troleibuze și autobuze, contrar reglementărilor, nu poate constitui un argument pentru o nouă încălcare a acestora. Rugăm comunicați semnatarilor conținutul prezentei dacă aveți adresa acestora".

● „Subsemnatul **Eugen Goga**, domiciliat în Constanța, B-dul Tomis nr. 340, blocul 62, scara B, etajul 9, apartamentul 76, telefon 42683, în numele meu personal cît și al celorlalți locatari domiciliați pe aceeași scară, vă informăm și vă rugăm să ne ajutați în problema liftului care mai mult stă decît merge. Anul acesta situația a devenit insuportabilă, din cele 30 zile ale unei luni nefuncționînd nici măcar 10. Mecanicii mai mult sau mai puțin pregătiți profesional, mai mult strică, înlocuiriile de piese și relee devenind suspect de numeroase. La ultima reparație au demontat o tablă de la cabina liftului și nu se știe ce s-a făcut cu ea. Panoul de comandă este „volant" în cabina liftului, prins într-un singur șurub. Locatarii etajelor superioare s-au săturat și au declarat că nu mai au bani, vin și țigări, pentru acești mecanici care repară liftul, pentru că în mai puțin de o oră să se strice la loc ; alte telefoane, alte intervenții, din nou, zile în șir. Un test ar fi, credem, edificator: la ora prînzului să li se pună fiola mecanicilor de pe sectoare. Am solicitat sprijinul ziarului „Dobrogea Nouă" și urmare articolului critic din ziar, imediat s-a reparat competent liftul pe 29 iulie. Dar cum s-a terminat luna drept răzbunare probabil, liftul a fost întrerupt fără nici un preaviz, cu toate protestele locatarilor. Abia în jurul zilei de 23 August, după multe telefoane și reclamații, au mai bînevoit să-l repare — dar numai pentru cîteva zile. De la 1 septembrie și pînă în prezent (scrisoarea a fost depusă la redacția noastră în ziua de 25 septembrie), liftul a funcționat doar 2—3 zile, și atunci pentru doar cîteva ore. Cine controlează activitatea acestor mecanici, cine îi controlează pe cei care ar trebui să controleze ?!" Întrebăm și noi : cine ?

● **Consiliul popular al județului Bacău** : „Privind rezolvarea scrisorii adresate redacției de către **Dumitru Purcaru** din satul Buhnășeni, comuna Pîrjol, județul Bacău : în cuprinsul acesteia numitul sesizează că nu i s-a acordat lot în folosință familiei sale. Din cercetări au rezultat următoarele : Dumitru Purcaru este pensionar de stat; a fost încadrat la Întreprinderea Agricolă de Stat Ardeoani, de unde a fost pensionat în anul 1985. Avînd în vedere că a lucrat în agricultură, adunarea generală a C.A.P. Pîrjol a aprobat ca numitului să-i rămînă în continuare lotul în folosință. Soția sa nu are drept la lot în folosință, întrucît nu a lucrat în ultimii ani în C.A.P. și nici nu a prezentat acte doveditoare că nu poate presta muncă în C.A.P.".

Pagină realizată de HORIA PĂTRAȘCU ■

Scrisoare comentată

La vînătoare

Trei indivizi bine îmbrăcați, cu alură sportivă, afișînd un aer flegmatic se urcă la bordul unui ARO de culoare albă, avînd nr. de înmatriculare 4—DJ—7466 și pornesc val-vîrtej — unde credeți ? — pe liziera pădurii dintre comunele Turceni și Urdari din județul Gorj. N-au stat prea mult în preajma locului și au pornit vînătoarea de... porci domestici ! Porci rătăciți de turmă existau prin zonă, casele oamenilor din satul Strîmba Văii nu erau prea departe, așa că, nu se poate să nu le surîdă norocul.

În prima zi au împușcat doi porci domestici, care-i aparțineau Ecaterinei Bădescu din comuna Turceni. Femeie de 74 de ani, care își întreținea cu greu „godacii". Văzînd că „recolta" e mai mult decît promițătoare, în a doua zi au vînat alți doi porci domestici, de data asta aparținîndu-i Elenei Puculete din comuna Urdari, același județ Gorj. Și ea femeie bătrînă care, cu greu agoniseală își creștea animalele. În a treia zi — iată că „minunile" nu țin nici măcar trei zile, cum se spune îndeobște! — după ce au împușcat porcul cetățeanului Ștefan Popescu și s-au grăbit să-l vire în sac, iar mai apoi în mașină, n-au mai izbutit să-și ducă „opera" la bun sfîrșit. „Cei trei n-au mai apucat să urce porcul lui Ștefan Popescu în mașină, fiind împiedicați în acest sens de către cetățenii Constantin Badea, Ilie Țogoe, Victor Calotă și de alții"... se spune în scrisoarea semnată de mai sus numiții și de către păgubiții Ecaterina Bădescu, Elena Puculete și Ștefan Popescu din localitățile gorjene amintite mai sus.

Cazul — grav în toate consecințele sale — a fost adus la cunoștință factorilor de urmărire și cercetare penală. De altfel, s-a și întocmit dosarul 381 P/1987. Dar în sentința emisă mai întîi de Judecătoria din Tg. Jiu, iar mai apoi susținută în recurs la Tribunalul județean Gorj, reiese — stupefiant — că doar Marin Epuran a fost reținut, anchetat și condamnat pentru : port ilegal de armă, furt calificat în dauna avutului personal, braconaj etc. Dar ceilalți doi „ortaci" ? se întreabă cetățenii păgubiți și, la rîndu-ne, întrebăm și noi pe cei în drept. Ei se cheamă Ivan și Cîrțu și au apărut, paradoxal, în postura de „martori" ai inculpatului Epuran. Să te crucești, nu alta. Semnatarii scrisorii, martori oculari în toată legea, ei care i-au surprins asupra faptei pe acești infractori, i-au împiedicat să comită și alte nesăbuințe, nici măcar n-au fost audiați în proces. De ce ?

Au reușit cei doi „complici" să înșele exigențele instanței gorjene, chiar dacă Epuran a luat toată vina pe umerii săi ? Greu de crezut. Doar mașina nu era a lui. Nici măcar pușca de vînătoare nu-i aparținea. Păi, se poate așa ? Sătenii i-au prins asupra faptei pe toți trei la un loc. De ce este împins spre vinovăție doar unul singur iar ceilalți doi sînt gata să scape basma curată? Așadar, să fim cît se poate de bine înțeleși. Nu căutăm vina cu luminarea. Toți trei au folosit ilegal arma de vînătoare a lui Eugen Calotă (nu știm de ce nu a fost pedepsit și acesta pentru „împrumut" de armă de vînătoare). În comun au vînat porci din proprietatea cetățenilor din satul Strîmba Văii și din comunele Urdari și Turceni. Ziua în amiaza mare au sfidat cele mai elementare norme de bun simț și omenie, purtîndu-se arogant și agresiv cu cetățenii păgubiți, etalînd spiritul lor de aventură și iresponsabilitate. Bazîndu-se pe ce anume ? Că pînă la urmă cineva le va salva pielea ? „Jocul" lor de-a braconajul și de-a vînătoarea de porci domestici era gata-gata, să scape... neobservat.

Dar cum poți să eludezi exigențele legii ? Într-un proces public organizat la fața locului, cum poți să spui că la furt a participat doar unul (Epuran), cînd sătenii l-au prins cu porcul în sac pe toți trei. Sînt vinovați în egală măsură și trebuie pedepsiți exemplar toți trei.

DORIN SĂLĂJAN ■

Poșta redacției

Tuguran Constantin — Hunedoara : Aveți dreptul să cereți să fiți pensionat la împlinirea vîrstei de 57 de ani. ● **Nicolae Constantina** — București : În conformitate cu dispozițiile Decretului 313/1986, a fost sesizată Policlinica universitară Titan cu privire la cazul locatarului respectiv, cerîndu-se luarea măsurii de internare medicală. ● **Naidoff Ion** — București : Neregulile sesizate de dv. confirmîndu-se în parte, s-a indicat comisiei de cenzori să efectueze o verificare de fond a gestiunii, urmînd să întocmească un raport ce va fi prezentat adunării generale a locatarilor, care va hotărî asupra tuturor problemelor. ● **Costin Costel** — București : prof. dr. Cornel Ciugudean, Clinica de ortopedie a Facultății de medicină din Tg. Mureș, str. Mihai Viteazul. ● **Covache Ion** — sat Bașta, com. Secuieni (Neamț) : Cînd mai trimiteți vreo cerere, obțineți întîi acordul soției, altfel osteneala tuturor e zadarnică. ● **Labo Vasile, Szalontai Alexandru, Verestoy Eva** — Zalău: s-au reactualizat tabelele nominale cu persoanele invalide din județ care au dreptul la o cantitate suplimentară de benzină. ● **Budan Ion** — Drăgășani : A.S. Loto Pronosport ne răspunde că adeverința dv. de cîștig eliberată în decembrie 1986 va căpăta valoare materială prin expedierea urgentă a cîștigului ce vi se cuvine. Curios este motivul netrimiterii invocat în răspuns : faptul că nu ați indicat localitatea unde domiciliați. Și doar ați expediat două scrisori recomandate ! ● **Boca Floarea** — com. Botoșana (Suceava) : Pentru a putea beneficia de alocație de stat pentru copii, dacă nu o primește fostul soț, trebuie să vă încadrați cu contract de muncă pe perioadă nedeterminată. ● **Giurcu Valeria** — Tr. Măgurele : Nu vi s-a eliberat autorizația de înstrăinare pentru că imobilul se află în afara perimetrului construibil al comunei. ● **Șoltuz Maria** — Iași : Vi se va schimba locul de muncă la noua secție de confecționat pahare de înghețată, tot în cadrul cooperativei „Munca invalizilor". ● **Lungu Alexandru** — com. Cringeni (Teleorman) : În baza adeverinței Institutului de proiectări căi ferate nr. 604/411 din 21.07.1987, aveți dreptul la permise C.F.R. ● **Gilcă C. Mihai** — Craiova : Comitetul Organizatoric al Veteranilor din Războiul Antifascist, 70089 București, sector 1, str. Grigore Cobălcescu nr. 28 ● **Caranda Constantin** — București : Drepturile dv. de pensionare au fost calculate corect pentru o vechime de 30 de ani. ● **Luca Mihai** — Tecuci : Ați omis să menționați în scrisoarea dv. că în 1980 vi s-a repartizat obiectul solicitat, pe care dv., fără să vă gîndiți că vă va trebui, l-ați vîndut. ● **Ioniță Maria** — București : Pentru regularizarea plăților, prezentați-vă la casieria din Șos. Pantelimon nr. 253 cu buletinul de identitate și facturile. Iar, pe viitor, creați posibilitatea ca lucrătorul I.D.E.B. să citească indexul contorului, altfel, după ce a doua oară consecutiv la interval de 90 zile nu se poate citi contorul, se întrerupe alimentarea cu energie electrică, conform Regulamentului aprobat prin H.C.M. nr. 2763/1968. ● **Târău Sofia** — Alba Iulia : Sumele acordate conform Decretului 240/1982 pot fi primite numai de titularul alocației de stat pentru copii.

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Eveniment cinematografic

Intr-un număr viitor — cîteva puncte de vedere privind cea mai recentă ecranizare: Morometii, în regia lui Stere Gulea

Iubirea de frumos

Ore de poezie

Sînt în sala teatrului de stat din Oradea pentru întîia oară. S-a lăsat noaptea. Sala e plină de tineri intelectuali muncitori ce și-au cumpărat bilet de intrare pentru a asculta două-trei ore poezie. Cînd eram copil, după război, în anii cu rondă puțină, tata venea spre locurile mai bune de aici, din țara Sălajului, de pe dealurile sărace să cumpere mălai din părțile Oradiei.

Mi-aduc aminte cum sosea noaptea tîrziu cu caii asudați, cu bruma de mălai și cum era în casa noastră la lampă împărțit jarul auriu al porumbului din saci de cînepă vărsat în străiți și ciubare, să ajungă la toți de un mălai copt în vatră și o mămăligă pe masa pruncilor mulți în fiecare casă acoperită cu paie sau șindrilă, în sfînta noastră rînduială milenară de țărani transilvani.

Asta o spun aici, mai întîi în cuvinte încete, și apoi deschid cartea de poezie din Munții Transilvaniei, casa părintească mai întîi din Munții Țării Românești trezesc înaintea sălii chipul lui Constantin Brîncoveanu și ai fiilor săi Constantin, Ștefan, Radu și Matieaș apoi din Munții Moldovei și ale Putnei îi lăsăm o oră să vorbească Ștefan Mărin sa.

Liniștea este din ce în ce mai mare, cămașa se face de zale, sudoarea, lacrima sufletului se prelinge de pe frunte prin gene în ochi de-a dreptul, abia mai zăresc litera dar știu totul pe de rost, cartea este numai bastonul orbului nevăzător, auzi riurile și vînturile în steaguri la Războieni, clopotele Putnei mai tare și mai tare. Putem, este îngăduită, stă în putința cuvîntului de-a reînvia sufletește ceea ce este viață nepieritoare în ființa trecutului? se întreba Eminescu și ne vom întreba toți cei ce punem mîna dreaptă în rana Logosului și îngînăm imnie istoria acestui popor urzit aici în jurul Carpaților.

Treptat Cuvîntul începe să devină ceea ce el este foc mistuitor ce arde întru purificare alungînd întunericul nepasării, răceala indiferenței, somnul tenei biologice, răutățile și ura, tristețea nerodnitoare, puținătatea de suflet, treptat ieșim din strîmtul egoism fiecare întru înfrățirea cu tot ce există, iar dacă ieșirăm în noapte apoi pe după cortina lacrimilor că ne-au căicat în adîncuri de taină pe fiecare, știm că ne reîntoarcem la casele noastre, în familia noastră fiecare mai buni și mai înțelepți mai aproape de ceea ce trebuie să fie ființa noastră în deplinătatea umanității sale ca potir purtător de lumină și iubire jertfitoare de sine în spiritul Logosului devenit viață.

Cu o rază de foc înlăcrimată de roua neprihănirii, în palme cu spinii ei ce mi-au străpuns o clină carnea dreptei, ies sub cerul înstelat de toamnă pe ulițele acestei orașe din inima țării cu o uriașă bucurie în suflet ce s-a revărsat o știu din inimile celor veriți să asculte Logosul poeziei.

Vă mulțumesc, iubiți frați.

IOAN ALEXANDRU ■

Poem pentru patrie

Inscripție

Transilvania — catedrală dintr-un gorun tracic cioplită —
am întemeiat-o întru popoare de grîne și mioare.

Trup de cleștar i-am limpezit,
praguri de stejar și cer i-am orînduit,
contraforții i-am dăltuit în răcoarea
fîntînilor milenare, izvorînd din roua cîntului
de privighetoare.
Lemnul grinzilor — ofrandă a pădurilor de zimbru și cerb —
l-am fiert în fagurii luminii de herb.
Căprioril l-am încheiat în fluvii fosnitoare de miere
din viscol de fluturi în floare
și din tăcere.
Codrul, fratele nostru, l-a dăruit pavăză, sceptru, aripă.
Ferind-o de luciferica ispită,
l-am deschis zare în frăgezimea unui curcubeu,
punte nu spre țărmul vreunui zeu,
ci spre tărîmul Omului-OM devenit făclie
în infinire șoptită.

Gurii noastre de rai i-am înmînunat
munți de dor,
columnă cerului străfulgerată din stîlp de pridvor,
cîmpii troienite de rod,
galaxii de măiestre în concentric exod,
azur
bîndu-și veșnicia din Mareo cea Mare,
înaltă amiază, nicicînd înserare,
ființă de duminică în le mirifică.

Săgeată cu tîmpla de lumină
susține a zenitului tulpină,
Columna, tăiată în diamant carpatin,
rotește Soarele, Luna și Cerul senin.

DAN LUPESCU ■

Artistul — conștiință a epocii sale

SILVIA VOINEA:

Bucuria de pe scenă — egală cu bucuria de a trăi

— Silvia Voinea, am fi putut vorbi în pauza unui spectacol în care sînteți prezentă?

— Nu.

— De ce?

— Fiindcă sînt o interpretă care se detașează foarte greu de lumea unei reprezentații. Și a cărei vrajă n-aș vrea s-o risipesc cu nici un chip. Plec de-acasă cu mult timp înainte de spectacol. Din clipa în care intru în teatru îi aparțin în exclusivitate. Nici măcar cei din familie nu mă vizitează în pauză la cabină. Așa că, regret, dar n-am fi putut sta de vorbă decît după ce aș fi redevenit Silvia Voinea.

— Deci, n-am aici o șansă să o cunosc pe Olympia din POVESTIRILE LUI HOFFMANN de Offenbach, Bastienne din BASTIEN și BASTIENNE de Mozart, Norina din DON PASQUALE de Donizetti, Lakmé din LAKMÉ de Delibes, Ofelia din HAMLET de Pascal Bentoiu și atîtea alte personaje cărora le-ați împrumutat trăirile dumneavoastră sufletești.

— Le puteți cunoaște numai din fotoliul spectatorului.

— Dar implicit vă dezvăluiți și pe dumneavoastră.

— Altfel ar fi imposibil. Și cu atît mai mare e un artist cu cît trăirile lui sînt mai puternice și descoperă astfel publicului o natură umană plină de surprize și bogată în semnificații. Toți tînjim s-atingem perfecțiunea și unii dintre noi chiar și reușesc s-o afle. Iar arta ne poate adeseori ajuta s-o cunoaștem cu o clipă mai devreme. Atît pe noi, interpreții, cît și pe spectatori.

— Prin urmare, credeți în forța artei de a modela.

— Fără doar și poate. Eu nu mă urc pe scenă să mă arăt pe mine din vanitate, din încîntare de mine însămi. Însă, nu vreau să fiu bănuită de ipocrizie și să declar sus și tare că nu-mi place aplauzele, că nu-mi place succesul. Nu despre asta e vorba.

— Dar dacă ar fi vorba chiar despre asta? Cum le suportați?

— Ca pe o posibilitate de a afla cum m-am prezentat într-o seară în fața publicului.

—Să revenim: de ce vă urcați atunci pe scenă, dacă nu pentru flori și aplauze?

— E foarte simplu de ce: fiindcă numai astfel pot da și eu oamenilor ceva cu care să mă recompensez de ceea ce primesc de la ei. Dragostea pentru ceilalți nu pot să mi-o exprim altfel: dacă n-aș fi devenit artistă, cu siguranță că m-aș fi făcut medic. Îmi face și mie bine să fac bine celor pe care îi întîlnesc. Dacă medicii vindecă trupul, noi, artiștii, încercăm și uneori chiar reușim, să vindecăm sufletul. O carte, un spectacol de teatru sau de operă, un film pot să-ți fie hrană spirituală zile de-a rîndul. Te purifică, te înnobilează, îți deschid noi orizonturi ale lumii în care trăiești și totodată te ajută să te înțelegi mai bine pe tine însuți, uneori chiar să te înțelegi mai bine cu tine însuți.

— Dar atingerea acestui confort interior nu îndeamnă la opacitate față de ceea ce e în jur?

— Dimpotrivă. Ne înconjurăm uneori din egoism, din lene, din orgoliu, din neștiință, cu obiecte cît mai strălucitoare, cît mai sofisticate, ca să obținem un confort exterior un cadru cuibul unde să se răsfețe automulțumirea, lipsa de ideaturi înalte și uităm de acel confort lăuntric, atît de important pentru ființa umană fiindcă îl ajută să-și depășească propriile ei limite, să năzuiască să viseze la lucruri poate imposibile, dar care-i dau măreție, o grandoare ce nu poate stîrni decît admirație.

— Dar chiar și dumneavoastră vă înconjurați de astfel de obiecte.

— Numai din întîmplare și fără să devină metodată un scop în sine. Și vă rog să fiți sigur de ceva: în viață nu joc teatru.

— De ce?

— Fiindcă ar fi o impostură. Și Silvia Voinea ar înceta atunci să mai existe. Cel puțin aceea pe care am visat-o și o visez în continuare, din dorința de a fi mai bună, mai înțeleaptă, mai aproape de semenii săi. Dealtfel, printre tarele umane pe care le disprețuiesc cel mai mult se numără tocmai impostura. Ea falsifică raporturile dintre oameni,

(Continuare în pag. 15)

GEORGE ARION ■

Vitrina artelor

Muzică

Inerție

fără bătrînețe

În lunile iulie și august ale acestui an marile publicații italiene, cotidiene și periodice, precum „Il Corriere della Sera", „La Republica", „La Rampa" ca și multe altele, publicau succesele dobîndite de soprana **Eugenia Moldoveanu** pe scena Scalei din Milano și Arenelor din Verona ; cam în aceeași perioadă, ziarele austriece consemnau marea izbîndă a sopranei **Felicia Ana Filip**, care cucerea — în cadrul concursului internațional „Belvedere", de la Viena — nu mai puțin de **trei premii** : premiul al doilea, în cadrul clasamentului general, premiul Mozart și premiul Japonez ; deci, succese importante pe firmamentul internațional, ale artei lirice românești.

Aparent, între marea noastră cîntăreață Eugenia Moldoveanu și destul de puțin cunoscuta — din păcate ! — Felicia Ana Filip, nu există o apropiere ; poate că nici nu se cunosc, prea bine, între ele ! Dar, în fond, numeroase fire invizibile leagă strîns, organic, aceste două interprete, dintre care una se află la apogeul carierei iar celalaltă pășește spre celebritate ; fire izvorîte nu numai din pămîntul natal ci și din înzestrarea către artă, veșnic dovedită, a poporului român ; fire care conduc la același punct de plecare, Conservatorul „Ciprian Porumbescu" unde de atîta timp, cu atîta dăruire și migală, dar cu tot atît de multe împliniri, se șlefuiesc talentele ieșite cu totul din comun ; în cazurile noastre, distinsa maestră **Arta Florescu** și mai tînăra asistentă universitară **Georgeta Stoleriu**, ambele fiind soprane. Coincidență ? Nu, deoarece, precum observăm, există și aici un fenomen ciclic al ștafetei.

Eugenia Moldoveanu a cîntat la Milano 6 spectacole, interpretînd aici rolul Contesei din opera „Nunta lui Figaro", de Mozart, dirijorul manifestărilor fiind celebrul Riccardo Muti, iar Claudio Nicolai, Claudio Desderi, Patrizia Pace, Elisabeth Norburg-Schultz și Anne Sophie deținînd celelalte roluri. Puțin timp după aceea, Arenele din Verona au montat opera pucciniană „Madama Buterfly", în care solista noastră a strălucit în Cio Cio San. O noutate pentru lumea operei a constituit-o rolul și chiar schițele de costume aparținînd nu mai puțin celebrei interprete Renata Scotto. Elogiile criticilor muzicali, ca și ovațiile publicului au fost relatate, pe larg, în publicațiile amintite, iar faima internațională a Eugeniei Moldoveanu — pe care, credem noi, nu mai este nevoie să o prezentăm — a crescut și mai mult. Să ne oprim, deci, aici, consemnînd un fapt care, la prima vedere, ar părea o coincidență : rolurile Contesei și Cio Cio San i-au adus, întotdeauna, mari succese primadonei române ; ei bine, la Viena, Felicia Ana Filip obținea premiul Mozart și premiul Japonez !

Solista Teatrului Muzical din Brașov are doar 27 de ani și este olteancă, din Slatina. Mărturisesc că pînă în vara acestui an nu o ascultasem, încă, „pe viu", dar colaborînd în cadrul oratoriului „Ioana pe rug", de Honegger, prezentat la Ateneul Român sub bagheta lui Mihai Brediceanu, am rămas uimit de puritatea și calitatea glasului acestei tinere. Știam că primul său mare succes l-a avut în cadrul Concursului Internațional „Francesco Vinas", de la Barcelona, în 1983, unde juriul prezidat de Giuseppe di Stefano a distins-o cu premiul al doilea și... premiul Mozart ! Revista noastră anunțase, la vremea potrivită, faptul că anul trecut a fost deosebit de fast pentru Felicia Ana Filip : la Concursul Internațional „Ceaikovski", juriul — în frunte cu Irina Arhipova — îi decerna tot premiul al doilea. Lărgind aria informațiilor, să arătăm că această manifestare ajunsă la a opta ediție, constituie una dintre cele mai severe trieri ale artei interpretative, atît prin programul impus, cît și prin lungimea desfășurării probelor pe parcursul a trei etape. Din 85 de concurenți, reprezentînd peste 20 de țări, românca s-a clasat a doua, acest loc fiind — de departe cel mai bun dintre cele obținute de-a lungul timpului de reprezentanții țării noastre. (Cu același prilej pianista **Doina Micu** fusese declarată drept „cel mai valoros acompaniator" !) Iată că și anul 1987 a demonstrat, prin cele trei distincții vieneze, temeinicia premiilor anterioare, seriozitatea și sîrguința tinerei interprete. Ascultînd-o pe Felicia Ana Filip te impresionează robustețea, paleta timbrală — cu efecte splendide — penetranța și maleabilitatea glasului său de soprană lirică și chiar de coloratură ; dar nu numai atît, deoarece stilistica, acuratețea și nuanțele sînt fără de cusur.

Mîine, poate, Eugenia Moldoveanu va urca — din nou — pe scena milaneză ; iar printre cei care îi vor sorbi cu nesaț interpretarea s-ar putea să fie chiar Felicia Ana Filip care va fi, curînd, solista trupei „Piccola Scala" (ea fiind selecționată pentru aceasta încă din anul 1985). Eugenia Moldoveanu, Maria Slătinaru-Nistor, Eduard Tumageanian, sînt urmați, iată, de Liliana Ciobanu-Văduva, Felicia Ana Filip, Maria Diaconu și atîtea alte valori . Arta interpretativă românească deține, într-adevăr, secretul **tinereții fără bătrînețe** !

CLAUDIU NEGULESCU ■

Lumea satului românesc

Pictura și sculptura lui Maxim Dumitraș înfățișează ființa satului redescoperindu-i viața formelor, ritmurile, simbolurile, frumusețea, fondul arhaic, limbajul inițiatic, magia poveștii. Excepțională rămîne oglindirea mentalităților țărănești recuperate plastic. Este o lume ce nu și-a pierdut identitatea, ci și-a păstrat oglinda purității, valorile morale, tradițiile. Maxim Dumitraș a trecut-o în pînzele sale fără să-i trădeze spiritul. Motivele **(Ofrande, Grădina, Izvorul, Gardul, Pomul, Creanga de măr, Natură statică cu ovăz, Trei frați, Dealul)** comunică o superbă alianță cu ființa satului.

Original și de recunoscut e tînărul pictor și sculptor cînd înfățișează sub lumina unei eterne dimineți Casa, cu gramatica ei de semne, dovedindu-i neîntrerupta noastră existență în timp, specificul și originile daco-romane. Simbolul casei vorbește de o civilizație ță ănească veche, de un destin social și istoric dramatic, de o voință colectivă care pune în evidență tot ceea ce e durabil, ceea ce a învins efemerul. Casa țărănească e spațiul unei eterne tinereți, geneze, emblema tuturor generațiilor. Casele lui Maxim Dumitraș definesc o ființă purtătoare de sens, de legi morale, un creator de valori. Țăranii își dezvăluie cu o mare discreție vocația constructivă. Casele reprezintă formele de existență ale familiei, ale clanului, o expresie a vechimii neamului. Ridicate în natura debordînd de vitalitate și de poezie, casele ne apar ca un triumf al spiritului creator. Născută din mîinile țăranilor, fapta lor ne restituie un stil de viață, un dialog cu formele civilizației moderne. Maxim Dumitraș a intuit procesul de modernizare fără să exagereze în direcția „mitizării" cu orice preț.

Sculptura lui Maxim Dumitraș repune în circulație un topos tot de natură rurală, folclorică, cu rădăcini în inima fantasticului **(Palatul vrăjitoarelor)**, dar și în temporalitatea existenței **(Palatul timpului)**. Maxim Dumitraș crează din lemnul Munților Rodnei forme ale vieții, memoria unei mitologii net ecute prin vama orgoliilor. Lemnul se lasă modelat supus unei noi geometrii, unde ideea înflorește în simbol. „Palatele "trăiesc din ritualurile arhaice de început de lume. **Palatul domniței, Palatul vîntului** sau **Palatul sîngurătății** sînt reprezentări ale originilor, simboluri valorificînd semnificații ale primordialului. El le acordă o frumoasă tinerețe. Ciclul **Puntea** definește o iubire pentru legea activizării ideii de vamă, de confruntare cu sine, cu asediul timpului. Punțile creează dialogul cu ceilalți, cu lumea ce așteaptă un răspuns la capătul ei. Punți trecute cu sufletul, cu neliniștea lui ce va fi dincolo, cu iluminarea ființei că drumul redescoperit duce la un centru visat, recucerit. Materia, lemnul disponibil să dea forme vitale renaște, ascultă de ordinea imaginației sculptorului. O imaginație ce decupează din stejar sau frasin chipuri ale satului, semne ale narativității colective, ale genezei, ale permanenței umane **(Izvorul de sub fereastră, Fereastra și izvorul, Femeia și fereastra)** unde arhaicul provoacă și dă o altă semnificație lucrurilor. Un alt ciclu, original și de o deosebită valoare, este **Funia.** Motivul apare la porțile țărănești din satele din Transilvania și Maramureș. Maxim Dumitraș îl actualizează, îi reface înțelesurile : legătura cu generațiile, o sinteză a continuității, un simbol al vieții fără de sfîrșit. Ciclul se impune ca o experiență dintre cele mai semnificative în direcția înnoirilor.

ZAHARIA SÂNGEORZAN ■

Civilizația imaginii

Creații după natură

Creația lui **Dinu Lazăr** îmi pare a dovedi, în datele sensibilității și, deopotrivă, ale rigoarei, unul din momentele în care cercetarea efectelor luminează cauzele. Pe cele strict individuale, dar și pe cele mai cuprinzătoare, interesînd, în ansamblu creația fotografică.

Dinu Lazăr a absolvit Institutul de artă cinematografică „Ion Luca Caragiale" din București, secția operatorie de film și a lucrat vreme destul de îndelungată pentru cinematografie. Specializat în filmări combinate, a participat la realizarea mai multor zeci de lung metraje. O activitate de natură a-l fi stabilizat în branșă, unde numele său certifica pasiune și profesionalism.

Pe neașteptate — și, pentru aproape toată lumea cinematografiei românești, în chip inexplicabil — Dinu Lazăr abandonează nu atît meseria, cît un statut în breaslă avantajos, dacă nu cumva chiar confortabil spre a se dedica cu totul fotografiei. Și anume unui tip de imagine complet lipsit de „efecte speciale".

Un artist cunoscînd, prin urmare, toate căile și mijloacele prin care poate fi „ameliorat" realul renunță la o întreagă știință, la un inventar de prieteri impresionant și — pentru producători — de o maximă utilitate, în favoarea unei arte austere și de meditație. Dinu Lazăr ni s-a dat seama că nu e nevoie să construim situații, realități noi și, nu arareori, lumi noi pentru a amorsa fantasticul, intrucît fantasticul e la tot pasul iar descoperirea lui e numai o chestiune de optică. Nu de optică propriu zisă, ci de una a spiritului.

La o primă vedere, temele mari ale artei lui Dinu Lazăr par să aparțină unei naturi însingurate, unor spații sub semnul începutului de lume. O cercetare mai atentă ne arată că e vorba, de fapt, de sesizarea duhului unor locuri în care s-ar părea că poți căuta orice, afară de suflet. În cazul obiectelor de beton rămase în stadii primare — betoane uitate, ce întîmplare stranie ! — se petrece un fenomen de climatizare a stării, de integrare tandră în natură, de umanizare a plombei de piatră printr-un soi de transfer de afect din peisaj. (În muzeul de sculptură în aer liber de la Măgura Buzăului, spre exemplu, obiectele statuare din calcar sînt astăzi, după un număr bun de ani de la instalarea lor în umbroasele poieni de deal, duh din duhul naturii). La Dinu Lazăr simțim clipa dramatică în care neînsuflețitul are primul palpit viu.

În cealaltă jumătate a selecției de imagini sînt înfățișate o seamă de „naturi excentrice", de zone acut marcate geologic și care în ghidurile turistice trec drept o acumulare de pitoresc. Și aici e surprins momentul de formare a neformatului. Un „moment" care, la scara proceselor tectonice planetare, durează mii și milioane de ani.

Scriind despre „reportajele" artistului fotograf nu săvîrșim nici o impropietate de limbaj. Dinu Lazăr este chiar fotoreporter. E mîndru de faptul că poate să se manifeste ca artist în cadrul destul de sigur precizat al acestei profesii. Pentru un om înzestrat cu o inteligență însetată de real și, totuși, extrem de selectivă ritmul nu-i niciodată o servitute, ci un privilegiu. Dinu Lazăr nu se simte contactat de idee decît într-un regim de muncă foarte solicitant. El nu născocește, fiindcă are ceva mai bun de făcut ; el descoperă. E în aceasta ceva din efortul căutătorului de pietre prețioase, care vede acolo unde ceilalți semeni nu văd și e condus — de instinct, dar și de e anume filozofie — în locuri unde șansa de a avea ce vedea sporește. Pentru un astfel de artist, aparatura nu e o condiție esențială. Sigur, un aparat în stare să răspundă tuturor îndemînărilor e preferabil unuia cu o gamă redusă de activități. Numai că, oricît de „inteligent" e aparatul de fotografiat, doar omului ce-l mînuiește îi e dat să simtă clipa de grație a temei.

TUDOR OCTAVIAN ■

● **Secolul 20.** Au apărut, recent, două cuprinzătoare volume conținînd numerele 292—297 ale prestigioasei reviste **Secolul 20.** Ne vom referi, deocamdată, la primul volum care, în semn de omagiu adus umanismului artei românești și deschiderii ei spre universalitate, începe cu trei comentarii dedicate lui Mihai Eminescu (ale cărui versuri i-au inspirat compozitorului Anatol Vieru, Simfonia a V-a), lui G. Călinescu (a cărui luminoasă personalitate este adusă în prim plan de interpretările semnate de Vasile Nicolescu, Dumitru Micu, Dana Dumitriu și Geo Șerban, acesta familiarizîndu-ne cu biblioteca și lumea cărților lui Călinescu) și lui Tudor Arghezi, căruia i-a apărut, în limba polonă, o nouă antologie însumînd 66 de poeme. ● Dedicate Cubei, și în mod special poetului José Lezama Lima, inclusiv revistei **Origenes**, considerată a fi un „reper esențial pentru literaturile latino-americane, următoarele aproape 100 de pagini (din care nu puteau lipsi cîteva interesante și insolite mărturii despre Hemingway, văzut de Emilio Suri Quesada), fac o veritabilă radiografie literară a acestei celebre insule. De remarcat mărturiile unor ilustre personalități (Juan Ramón Jiménez, Jorge Guillén, Vicente Alexandre, José Camón Aznar, Luis Cernuda, Pedro Lain Entralgo, Octavio Paz și Mario Varga Llosa) despre poezia lui José Lezama Lima, precum și suita de imagini din vechea Havană, sau din împrejurimile luxuriante ale marelui oraș ● Arta plastică este reprezentată de pictura lui Horea Bernea, care acordă un amplu interviu semnat de Anca Oroveanu, și-a cărui artă este comentată de Theodor Enescu și Coriolan Babeți ● Volumul continuă cu un foarte interesant grupaj de poeme traduse de Alexandru Busuioceanu, unul dintre cei mai de seamă hispaniști români, din opera poetică a lui Juan de la Cruz ● Sub capitolul **Rădăcini istorice**, la care subscriu Ion Barnea **(Din istoria de început a literelor pe teritoriul românesc)** și Ilieș Câmpeanu **(Valori ale latinității la Dunărea de Jos)**, revistă aduce substanțiale argumente privind latinitatea limbii române și continuitatea vieții poporului nostru în spațiul carpato-dunărean ● Sub lumina aceluiași capitol, dar cu un subtitlu atrăgător, **Interferențe și tipologii culturale**, Valeriu Râpeanu aduce în discuție perspectiva europeană a domnitorului Mircea Volevod, în vizionarea a doi mari istorici : N. Iorga și G. Brătianu, iar Răzvan Theodorescu semnează un incitant comentariu intitulat **Balcanii și mirajul cetății** ● În fine, un alt capitol cu largă audiență la public, intitulat **București, capitală a prieteniei**, transcrie impresiile de călătorie în țara noastră ale unor eminenți oameni de cultură : Alice Alonso, Alvin Nikolais, Isaac Stern și Bedrettin Tuncel. Sînt pagini calde, scrise cu emoție și cu plăcere, pagini în care se oglindește imaginea României socialiste, a culturii sale. **(Victor Nițâ).**

● **Sărbătoare.** Sub egida generoasă a Festivalului național „Cîntarea României", tradiționala sărbătoare a cîntecului și dansului popular moldovenesc „Cîntă și răsună lunca", organizată de Comitetul municipal de cultură și educație socialistă al municipiului Tecuci, a ajuns în acest an la ediția a XIX-a.

Concursul propriu-zis a fost precedat de numeroase manifestări cultural-artistice — simpozioane, expoziții, diasonuri, recitaluri — în care s-au regăsit și melancolia doinei, și vivacitatea dansurilor, și ornamentica formelor ceramice, și coloristica ilor, a scoarțelor și prosoapelor românești, simboluri scumpe ale statorniciei noastre în timp și peste timp **(Mircea Nicolescu).**

● **Medalioane.** Comitetul municipal de educație și cultură socialistă, împreună cu Uniunea compozitorilor au inițiat în mari restaurante bucureștene, pe rînd, „medalioane muzicale", dedicate unor reputați compozitori de muzică ușoară, cu participarea acestora. În vederea ridicării ștachetei valorice a repertoriilor oferite publicului, a expresivității muzicale și interpretării, sub semnul unei tot mai înalte calități artistice.

Primul „medalion" a fost dedicat, în urmă cu cîteva seri, compozitorului Ion Cristinoiu, la Casa „Cîmpia". **(C. Rm.).**

● **Colocvii de artă.** Cu Expoziția Taberei naționale de artă a sticlei și porțelanului, deschisă recent la Dorohoi, s-au încheiat „Colocviile de artă plastică ale Botoșanilor", ediția a III-a, puse sub semnul Con-

Vitrina cărților

● „Să nu mai scrii despre inimă : las-o să bată-n cuvinte !" Acest vers frumos ar putea fi luat ca o emblemă pentru întregul volum de versuri al poetului Ion Mărgineanu, **Ca floarea soarelui, iubirea,** scos recent la Editura Eminescu. O discreție îndelung exersată funcționează impecabil în poemele sale deși poetul abordează temele majore, fundamentale ale existenței : dragostea de patrie, iubirea umană în toate ipostazele ei, singurătatea celui aflat în fața limitelor existenței și poetice. Deși lirica tradițională ne-a obișnuit ca aceste teme să fie funcționalizate

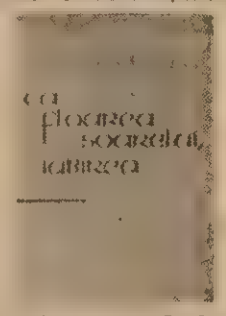

artistic într-o retorică de rigoare, surpriza plăcută a volumului constă tocmai în evitarea ei și găsirea unei expresivități în care simplitatea și curățenia, firescul și bunul simț poetic au optat pentru o modalitate directă de a insufleți din interior cu o vibrație nouă aceste vaduri bătute ale poeziei de totdeauna : „Există o fîntînă a energiilor esențiale / scutură fiecare lucru în parte apoi adună-le / emanațiile lor curate ; provoacă-le propria lor virtute / și ai să te trezești bînd apă vie din fiecare literă". Ion Mărgineanu a reușit să capteze tocmai aceste „emanații curate" ale lucrurilor în cele mai bune poeme ale sale, scriind o poezie în care patria sau limba română nu sînt doar simple teme de cîntec ca în majoritatea poemelor ocazionale ci cuvintele poetului sînt dublate de o credință caldă în puterea și emoția pe care o transmit, în funcția lor nu numai estetică ci și morală.

● **Șarja de cavalerie** este primul volum de versuri al poetului Vasarhelyi Geza tradus în limba română de Paul Drumaru și apărut la Editura Kriterion. Atitudinea austeră față de cuvînt și text, iar pe de altă parte nevoia de exprimare a unui eu profund în comuniune sentimentală cu lumea sînt două dintre trăsăturile care îl disting pe Vasarhelyi Geza în cadrul literaturii maghiare actuale din România. Dincolo de o mare economie în materie de limbaj compensată prin diverse procedee formale care surprind din multitudinea celor posibile tonalitatea cea mai în măsură să fixeze o ipostază lirică, se impune puternica impresie de verticalitate : „Eu cred în minunile acestei înțelegeri / într-o apropiere fără față / Pe intervalul străluciților mele tăceri". La antipod se situează versurile cu caracter ludic (ritmuri subtile, omisiuni, sincope, jocuri fonetice și semantice) în care sentimentalismul parodic are aceeași precizie funcțională. Legea morală frumpe din interiorul cuvintelor, chiar în poeziile ce par simple notații se face manifest reflexul profund al dorinței de adevăr și frumos.

● „Căderea în somn" este cu siguranță unul dintre cele mai frumoase texte ale **Elegiei în grădină** —, ultima carte a poetului arădean Vasile Dan — și el ar fi putut să se numească foarte bine „Căderea în poem" pentru că dincolo de autoportretele și artele poetice explicite din volum, acesta este un manifest mult mai complex,

de-o frumusețe și limpezime pe măsura ambițiilor actuale ale tînărului poet. Dialectica dintre interior și exterior, dintre adînc și înalt, se extinde, la dimensiunile întregii cărți, și, de fapt, ale întregii realități : pe măsură ce afară, în lumea diurnă, proliferează năucitoarele flăcări ale erupțiilor de primăvară, înăuntru, în trupul adormit, „visînd într-una pînă la epuizare", realul pătrunde „dublu rafinat" și asemenea acestui trup integralizat de somn și globalitatea visului, poemul se actualizează ca „dăltuirile a realului" ieșind în lumina diurnă cum un aisberg sau o Atlantidă scufundată ar reveni cu imperiul ascuns al formelor subacvatice în întregime la suprafață. Lîngă această tensiune continuă dintre latențele trupului și forța actualizatoare a literei, cu toate sfîșierile implicate în traducerea realului dintr-un registru în altul, pulsează o discretă retorică a aducerii aminte și a recunoașterii prezentă în multe dintre poemele actualei cărți a lui Vasile Dan. Cartea mai cuprinde numeroase pasteluri imponderabile, plutind într-o autonomie parțial sau total degravitată de orice centru magnetic.

● **Aurel Dumitrașcu** publică la Ed. „Cartea românească" al doilea volum al său de versuri, **Biblioteca din nord**, confirmînd o vocație întreținută în izolarea în care trăiește poetul, departe de marile orașe, cu lecturi aduse la zi și mai ales cu o dorință invincibilă de comunicare : „toamna eu sînt un bărbat fericit : ies în grădină / repetindu-mi încrederea nemăsurată în prieteni". O primă constatare asupra volumului : poetul mînuiește cu abilitate tehnicile insolitării poemului cu imagini deconvenționalizante : „prin odaie aceleași negre lalele aceleași codobaturi / încîlcite în perdelele grele". Dincolo

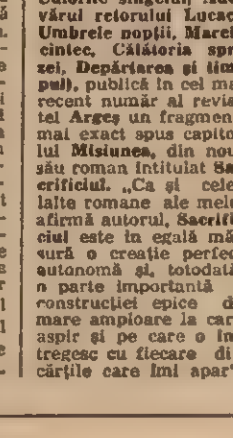

de inocența șocului provocat, asemenea versuri au o funcționalitate precisă în poem împroșpătîndu-i discursul, curățindu-i încheieturile de rugina retorică și finalizînd o compoziție, de obicei de mici dimensiuni, cu un design exact, provocator și septic ca al unui rafinat produs cosmetic. Ceea ce dă însă o notă cu totul aparte poeziei lui Aurel Dumitrașcu în cîmpul generației tinere e faptul că, în ciuda efortului său constant de rafinare a expresiei, uneori pînă la devitalizarea pur estetică, prin crăpăturile textului mustește un tragism de-o vitalitate care nu mai poate fi discretizată de fragmentarismul compoziției : personajul liric are o inocență pe care și-o apără acoperindu-și sfîșierea fiecărui cuvînt cu propriul trup biografic, descoperind în unitatea dintre expresie și destin bucuria pură ca un nou început de „viață adevărată" : „— Vin tîrziu după atîția învingători după atîtea războaie. / Și vă propun bucuria v-o propun aproape cu ciudă / vă obișnuiesc numai cu ea. / E a noastră o putem stăpîni o putem apăra. Acesta / e visul meu din fiecare noapte unicul. / M-am gîndit : un asemenea vis nu poate ucide".

ION ZUBAȘCU ■

CAP LIMPEDE

ferinței Naționale a partidului.

Timp de trei luni de zile — în Botoșani și alte localități din județ — au fost deschise 8 expoziții personale de pictură și grafică (Viorel Mărginean, Tia Peltz, Ilie Boca, Costin Neamțu, Horia Pastină și alții) și 5 expoziții colective („De la Luchian la Ciucurencu", „Peisajele Botoșanilor în arta plastică", „Arhitectura americană contemporană" și altele.)

● **Cărți poștale.** Poligrafia din Sibiu a realizat un produs nou în domeniul cărților poștale ilustrate. Acest produs este difuzat sub formă de colecție de 10 imagini, tematica fiind diferită : reproduceri de artă, flori, animale, oameni de seamă, monumente istorice etc. Colecțiile se adresează tuturor iubitorilor de frumos, venind în ajutorul cadrelor didactice și nu în ultimul rînd colecționarilor de ilustrate maxime.

● **Tomis și Ovidiu.** Numărul 9 al revistei **Tomis** este dominat de personalitatea primului mare poet care a trăit pe teritoriul patriei noastre, Ovidiu. Iată doar cîteva din titlurile care ne întîmpină încă de pe coperta revistei : Bibliofilie ovidiană, Tomisul în poezia de exil a lui Ovidiu, Un permanent memento tomitan, Breviar memorial, Împotriva unei obligatorii „melancolii". Dar iată și argumentul acestei masive prezențe ovidiene : „Se împlinesc în această toamnă, scrie în editorialul său revista **Tomis**, o sută de ani de cînd statuia lui Ovidiu veghează tărmul constănțean. Lumina poeziei și personalității ovidiene străbate istoria milenară a existenței noastre pe malul pontic, metaforă a dimensiunii latine din etnogeneza românească. Reapins de cezar, poetul este adoptat de tomitani, luptă alături de ei pentru apărarea pămîntului ce devenise și al său, le dedică poeme în chiar limba lor". ● **Mihail Diaconescu**, autorul cîtorva romane ce și-au propus o radiografie a spiritualității române din Transilvania secolelor trecute, inclusiv Transilvania începutului de secol 20 (romane ce se numesc : **Culorile singelui, Adevărul retorului Lucaci, Umbrele nopții, Marele cintec, Călătoria spre zei, Depărtarea și timpul**), publică în cel mai recent număr al revistei **Argeș** un fragment, mai exact spus capitolul **Misiunea**, din noul său roman intitulat **Sacrificiul**. „Ca și celelalte romane ale mele, afirmă autorul, **Sacrificiul** este în egală măsură o creație perfect autonomă și, totodată, o parte importantă a construcției epice de mare ampioare la care aspir și pe care o întregesc cu fiecare din cărțile care îmi apar".

Cronica literară de Romul Munteanu

Transee roz de cerneală

Există opere literare care au mai multe intrări și ieșiri, la fel ca unele edificii foarte mari. În fața lor, vizitatorul (criticul) are unele ezitări firești pînă găsește intrarea căutată. Mai greu este cînd poetul a făcut eforturi programatice de „bruiere" a pistelor de intrare în opera sa. O asemenea stare de ușoară ezitare, rătăcitoare în modul de abordare, o întreține poezia lui Traian T. Coșovei (**În așteptarea cometei**, 1986).

Chiar din anii săi de debut, cînd se găsea adeseori și în pagini și pe stradă în echipă (M. Cărtărescu, I. Stratan etc.), tînărul scriitor lăsa o impresie distinctă. Aceasta nu rezultă din faptul că s-ar fi detașat din pluton prin stridențe verbale mai acute sau cine știe ce alte îndrăzneli estetice, civile etc. Dimpotrivă, Traian T. Coșovei se prezintă în fața publicului ca un „uzurpator temperat" de vechi comodități literare și stereotipii și, totodată, ca un constructor răbdător și blînd al unei alte maniere literare. Fronda sa, atîta cît a fost, mi s-a părut exterioară, normală pentru starea juvenilă, dar fără durată pentru un scriitor ce-și căuta cu o puternică tenacitate scriitura prin care să se fixeze, parapetul din care să tragă cu **gloanțe de clorofilă** în viitor. Poezia lui Traian T. Coșovei se țese ca un text strigat în văzduh, ca un **„strigăt înghițit de cîntec"** ca un **„cîntec devorat de tăcere"**, și, uneori, ca o pată roșie de **„singe sfîrîind ca un urlet"**.

De fapt, mînia tipică unui tînăr furios din poezia autorului care a scris **Muzeul memoriei de ceară** este mai degrabă aparentă. Ea s-a retras în banda sonoră a versurilor, deoarece însăși „carnea memoriei" nu-i permite decît să se prefacă în zîmbet grefat pe un fond de melancolie. Și cînd mă refeream la dificultatea găsirii intrării adecvate în opera unui scriitor, mă gîndeam mai ales la arta lui Traian T. Coșovei de a-și deghiza acea faimoasă „oră spartă din singurătate, plictis, delir", într-o aparentă exultare și zîmbet, cînd „melancolia de-o toană" ajunge înspre lume ca un frumos surîs, aproape tonifiant.

Poetul nu trișează nici cu sine, nici cu alții. El nu are nici structura unui **Janus bifrons**. Stratul de suprafață al versurilor sale este pudrat cu lumină. Sub aceasta se găsește stratul latent de cenușă din care mocnește **spleenul** și **delirul**. Doar un discurs literar, generat de o asemenea **vatră matricială** poate permite asocierea între **„senzații de analcid"**, **„fanfare de oglinzi"** și **„fanfare de fălci"**. Între aceste două ipostaze se înscriu toate lanțurile metaforice din poezia sa, ca și puținele trăiri de tip existențial, generate de eros, de spectacolul străzii, de aglomerațiile urbane. Cînd disimularea proiectată în oglinzi sticlucitoare slăbește, se aud accesele de confesiune directă sau deghizată, transformate într-un mic manual de morală practică, din care nu lipsește nici evaziunea în reverie. Dacă în **transeele roz de cerneală**, autorul a învățat să fie **singur**, să fie **fericit**, într-o altă secvență a operei sale se aude sfatul ironic, surîzător : „În general, e bine să stai pe insula ta — / să-ți inspectezi atent în fiecare zi lungul nasului" **(Robinson)**.

Existența este, așadar, solitudine și adaptare, asurzire voluntară și supunere : „încuviințează arta abstractă, binecuvintează animalele și / copiii, prefă-te că înțelegi / așteaptă canicula, / încalecă ventilatorul, / fă-ți vînt din lumea asta" **(Într-o dimineață gălbuie)**.

Între **sus, jos** și **străfunduri** se produce o geografie verticală abstractă, în care se integrează universul imaginar al scriitorului. Ludic, ca cei mai mulți poeți de astăzi, melancolic, la fel ca și aceștia, Traian T. Coșovei se situează între „un bici de lumină" și stratigrafia tristă a pămînturilor cu memorie reziduală : / Sub străzi, / sub vechi cartiere de zgură, morții au săpat galerii — / îi auzi strînși la crăpăturile dușumelei, implorînd / cîte o zdreanță colorată, o oglinjoară, un pieptene de os". **(Nopți înflorate, cantine vechi, părăsite)**.

Și poezia lui Traian T. Coșovei se bazează pe o retorică de tip asianic, cu o lungă tradiție în Balcani, dar supusă unui permanent proces de rafinare. **În așteptarea cometei** respiră prin metafore inedite, surprize generate de asociațiile verbale, unitatea de senzații eteroclite, pictura multicoloră. Enunțurile fac parte din retorica poeziei noastre manieriste contemporane, dar ele poartă marca ingeniozității autorului. Între sintagme ca : **osul de zăpadă al clipei, săbii de aburi, valuta îngălbenită a toamnei, carnea memoriei, mingi de clorofilă** etc. funcționează același tip de imaginație verbală.

Este adevărat că Traian T. Coșovei este mai ales un poet al asocierilor verbale prin care se configurează o stare de conștiință, un **punct de vedere**. Pînă și erosul este mereu proiectat din interior spre exterior, cuvintele avînd menirea să fixeze șocul sentimental. Ca o replică la Arghezi, putem auzi : „acolo unde, odată oftatul tău / lua în antrepriză fabrici bubuitoare de cherestea, / înzdrăvenea navetiștii, înălța dirijabile din dovleci — / punea în picioare dughene de tutun și spirtoase / pîndea prin crăpăturile dușumelei / traficul ierbii cu moartea" **(Pictură nativă)**. Dar, fără îndoială, că vasele comunicante cu M. Cărtărescu, înscris în aceeași familie de spirite, rămîn mereu deschise.

Poezia lui Traian T. Coșovei este specifică unui căutător de nou temperat. Pulsiunile abisale, resorbite de universul său imaginar, intră mereu sub clopotul de sticlă al raționalului. El știe că : „Poezia care face lumea mai bună / doarme sub norii de staniol din care ploaia cade dulce" **(Muzeul memoriei de ceară)**.

Cu Traian T. Coșovei, poezia românească actuală și-a găsit o cale fertilă de intrare în istorie.

La Cernavodă, o nouă și măreață ctitorie a Epocii Nicolae Ceaușescu, durabilă lucrare care vorbește pilduitor despre vocația de constructor a unui popor eroic, despre puterea unei țări de a construi opere care vor infrunta timpul

Cel mai mare pod peste Dunăre

Fotoreportaj de MIHAI VIȘOIU și PAUL AGARICI

Echipa lui Aurel Șerban, unul din veteranii podurilor românești de la Dunăre

În așteptarea locomotivelor de probă

Munca la tensiune înaltă

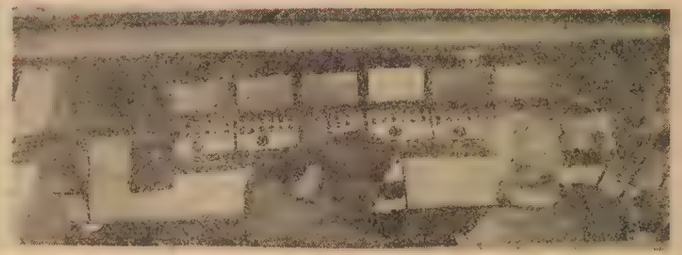

Se înregistrează pulsul unei noi construcții

Pe aici e drumul spre viitor

Așa se garantează un certificat de existență

Mii de tone pentru a fi siguri de o muncă plină de abnegație și eroism

Certificat de garanție pentru mileniul patru

Simbătă, 4 octombrie, orele 10 și 42 de minute s-au declanșat încercările și două convoaie formate din 36 de locomotive diesel, de cîte 2 100 CP fiecare și în greutate totală de peste 4 000 tone au pătruns pe cele două fire de cale ferată ale noului pod. Noua arcadă din oțel în lungime de 470 m și în componența căreia au intrat 12 500 tone de metal realizat la focul incandescent al eroismului cotidian. De luni, 5 octombrie, orele 9,30 podul a trebuit să facă față unor noi eforturi. Pe cele două laturi ale autostrăzii, au fost aduse 76 de autobasculante „Roman" încărcate cu balast, cîntărind cîte o mie de tone pe fiecare parte a podului.

Marți, 7 octombrie, la ora 9,30 se ajunsese la schema 7. Încercările continuă acum cu întreaga încărcătură de 6000 de tone care intra și ieșea pe pod fără ca nici unul din constructori să aibă emoții. Pentru încercările statice au fost necesare 12 scheme. Fiecare schemă a necesitat trei intrări și ieșiri. Lor li s-au adăugat încercările dinamice, cu opriri (frînări) ale tuturor convoaielor — locomotive și autocamioane. Au avut loc trei asemenea scheme, care însă au fost mult mai pretențioase. Inginerul Stelian Paris, cercetător științific la Institutul de cercetări și proiectări tehnologice în transporturi, care a coordonat încercările, între comenzile, întrebările pe care le punea și răspunsurile pe care le primea mi-a spus : „Pînă la încheierea încercărilor, sarcina de 6 000 de tone va solicita podul în peste 300 de puncte de efort". Între timp, a primit un raport scurt prin stație și a decis imediat : „Atenție, convoaiele simt poziționate !" „Posturile de măsură efectuați citirile pentru ipoteza (schema) de încercare numărul 7". Apoi, către mine : „Acum intră în acțiune colectivul de specialiști condus de inginerul Dan Stoenescu. Pînă la terminarea încercărilor ei vor face 25 000 de citiri". În timpul cînd primește raportul că la fiecare punct de efort prevăzut în schemă citirea s-a efectuat, următoarea operație complicată : instalațiile. Podul este cuprins de zeci și chiar sute de kilometri de fire, fiecare avînd aparatura sa. Se realizează o adevărată electrocardiogramă a întregului pod. Mă gîndesc la cele 25 000 de citiri, la faptul că ele vor fi apoi introduse pe calculator și am o tresărire. Într-adevăr, ele dau certificat de garanție pentru mileniul IV acestei uriașe arcade.

Dar pînă să se ajungă la 6 000 de tone „plimbate" în zeci și zeci de puncte, au fost cinci ani, cinci ani cu douăzeci de anotimpuri și aproape 2 200 de zile. 2 200 de zile care n-au semănat între ele.

Podari la sfîrșitul secolului XX

Doctor inginer Dragoș Teodorescu este șeful colectivului care a realizat proiectul la cele două poduri de la Borcea și Dunăre. Pare foarte tînăr, deși are cincizeci de ani. Este pe pod de la primele ore ale dimineții și pînă va intra în „priza" încercărilor, îl rog să-mi acorde cinci minute. Cinci minute în care să-mi spună acele lucruri pe care noi, care în curînd ne vom plimba pe pod, nu le știm : „La aceste poduri, care acum se pregătesc să intre în circuitul economiei naționale, munca propriu-zisă a început în urmă cu aproape cincisprezece ani, cu investigațiile și studiile la care au participat cele mai diverse institute de cercetare și zeci de specializări. S-au făcut sondări în albia Dunării și studii hidrologice. S-a urmărit ca lucrările de la noul pod să nu influențeze construcția celui vechi. Sute și mii de măsurători veghează exigent și viguros, ținînd cont că între podul lui Saligny și cel proiectat de noi erau doar 75 de metri. Apoi, elaborarea programului cu soluțiile constructive și materialele cele mai competitive. Inteligența românească a intrat în acțiune și în 1977 s-a trecut la proiectare odată cu organizarea șantierelor. A început o adevărată bătălie în marș. Am propus 12 variante de inginerii. Fiecare cu detaliile și soluțiile de amplasament, de construcție și materiale, cu schemele constructive și etapizarea lucrărilor. A fost ales proiectul cu cale ferată dublă și autostradă. Colectivul nostru a trecut la găsirea răspunsurilor pentru mii de întrebări. Întrebările, mai bine zis găsirea soluțiilor celor mai bune ne-au sudat, ne-au dat forță. Au fost zeci de zile fără nopți. Și cînd puteam dormi cîteva ceasuri, toți la poduri visam. Se cereau soluții rapide și o colaborare perfectă între proiectanți și constructor. Gîndiți-vă că de la Fetești la Cernavoda sînt 7,5 kilometri de poduri și viaducte. Podul de peste Dunăre, care leagă două teritorii românești, cași-au strîns astfel mîna, este unul din cele mai mari din lume de acest tip și el exprimă forța gîndirii, pasiunii și muncii cu adevărat eroice. Podurile, să știți că exprimă stadiul de dezvoltare al unei societăți. Și deși mă aflu pe podul nou și am în față pe cel al lui Anghel Saligny, vreau să spun că pentru noi el rămîne o adevărată bijuterie și a însemnat un punct de plecare în vederea autodepășirii condițiilor noastre de podari la sfîrșitul secolului XX".

Pe inginerul Constantin Șatha, directorul antreprizei poduri dunărene Fetești, îl „rupem" de lîngă ctiva colegi, fapta ce e drept necelegiată. Dar fiecare meserie are riscurile ei. Întrebarea este directă :

— Ce simte omul care s-a dus dincolo de cerul apei pînă la aproape 50 de metri spre inima de rocă tare și a înălțat uriașe picioare din oțel și beton către albastrul cerului ? Mai ales cînd totul se apropie de final ?

— Se împlinește un deziderat. O necesitate. Un volum uriaș de muncă se transformă într-o epopee. Așezăm și noi ctitoria noastră lîngă celelalte ce au izvorît în Epoca Nicolae Ceaușescu. Pila albie-Dunăre care este fundată pe 41 de coloane cu un diametru de 2 metri fiecare și la o adîncime de aproape 50 de metri de la nivelul apei, este depășită nu numai ca mărime ci și ca soluție, doar de un singur pod din lume. Și deși paralel cu podul lui Anghel Saligny, podul nostru are 470 de metri față de cel care, în curînd va fi centenar și măsoară 750 de metri. De ce este mai scurt ? Fiindcă tehnica actuală ne-a dat posibilitatea atacării unor soluții care în urmă cu un veac erau de neconceput. Constructorii noștri, cei din brigăzile și formațiile conduse de inginerii Doru Popescu, Dorin Găzdaru, maiștrii Petre Bourceanu și Gheorghe Dinu, dar nu numai ei, au făcut adevărate „minuni". Minunile s-au petrecut în noi, cei care am ținut să înfrîngem gerul care în ultimele două ierni avea același număr de grade cu temperatura corpului, cu o singură diferență : somnul era minus. S-a muncit la minus 36 de grade dar și la plus 40 de grade. Și cînd în aer erau 40 de grade Celsius podul se încingea, devenind plită. Ce conținea însă toate acestea cînd știi că în urma ta va rămîne o mărturie peste veacuri !

O baladă pe Dunăre

Pe inginerul Emanoil Iacob l-am „prins" cînd soarele cădea peste malurile dinapre Fetești, măturînd podul cu razele. Umbrele dădeau noi cote constructiei. Ne cunoșteam de mult, dar de vorbit împreună am stat puțin. Cînd un om realizează acel ceva ce va rămîne pentru mileniile viitoare, să-l lăsăți în pace. Și totuși, discuția noastră s-a înfiripat firesc, de parcă o începusem atunci, în 1969, cînd își făcea ucenicia de inginer la un alt pod de la Dunăre, cel de la Giurgeni — Vadu Oii. Îl aduc aminte de ziua de 22 decembrie 1970 cînd, în prezența secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu a avut loc inaugurarea arcadei rutiere care la acea vreme devenise cel mai mare pod din România peste bătrînul Danubiu.

— Nu știu de ce, dar pentru mine lucrurile sînt normale. Poate că fată de alți constructori am avut o șansă. M-am născut pe 29 august 1944. Și nu oriunde, ci în apropiere de Curtea de Argeș, în comuna Domnești. Cred că o să luați acest lucru cum este, nu ca pe o găselniță și să spuneți că unul dintre strămoșii mei a fost unul din cei nouă meșteri mari, calfe și zidari, sau poate chiar Manole. Nu știu. Ceea ce știu este că, atunci cînd tovarășul Nicolae Ceaușescu a inaugurat podul de la Giurgeni — Vadul Oii, adresîndu-se nouă, constructorilor, ne-a spus : „Vă felicit, pe dumneavoastră, proiectanți și constructori, muncitori și ingineri, tehnicieni, pe toți care și-au adus contribuția la înălțarea acestui important obiectiv. Îmi exprim convingerea că realizarea acestei construcții importante pentru economia românească va contribui la dezvoltarea în mai bune condițiuni a transporturilor, va constitui un moment de seamă în activitatea ce se desfășoară în acest domeniu. Vă doresc să realizați construcții mai mari, mai impunătoare, mai importante !"

— Fundcă sînteți din părțile Argeșului, vă amintiți ce li s-a întîmplat constructorilor conduși de meșterul Manole ?

— Permiteți-mi să vă spun din această baladă cîteva versuri. Probabil care vor spune multe :

— Voi, meșteri zidari !
Zece meșteri mari,
Spuneți-mi cu drept,
Cu mîna la piept
De-aveți meșterie
Ca să-mi faceți mie
Altă ctitorie
Pentru pomenire
Mult mai luminoasă
Și mult mai frumoasă ?
— Ca noi, meșteri mari,
Calfe și zidari,
Alții nici că sînt
Pe acest pămînt !
Află că noi știm
Oricînd să zidim
Altă ctitorie,
Pentru pomenire
Mult mai luminoasă
Și mult mai frumoasă !
Domnu-i ascultă
Și pe gînduri stă,
Apoi porunceă
Scheiele să strice,
Scări să le zidrice,
Iar pe cel zidari,
Zece meșteri mari,
Să mi-i părăsească,
Ca să putrezească,
Colo pe grindiș,
Sus pe acoperiș...

Marea noastră șansă

Aici este șansa noastră, a continuat interlocutorul, a constructorilor, care ctitorim în Epoca Nicolae Ceaușescu, șansa de a nu ni se limita elanurile și visele noastre, de-a ni se acorda marea posibilitate de-a ne autodepăși. Să nu credeți că e ușor să te lupți cu tine. Cînd mă gîndesc că formațiile lui Ion Saviuc și Nicolae Ștefănescu au pornit simultan de pe cele două maluri să monteze tablierul lung de 470 de metri și care este compus din confecții metalice cîntărind 12 500 tone avînd o toleranță de un milimetru, și unde, în mijlocul Dunării ? Da, un milimetru. Și pot să spun că datoria a fost făcută cu toată prisosința și pasiunea, dar mai ales cu acea dăruire de care podarii sînt capabili. Acum sînt pe pod 8 000 bone. Cum s-ar spune, podul nou îl ține în brațe pe cel vechi. N-am nici o emoție. Emoția este doar una. Ce obiectiv ne va încredința partidul, conducătorul său, tovarășul Nicolae Ceaușescu, care a făcut din cei 5 000 de constructori, care au participat la ridicarea celor două poduri, oameni care lasă în urma lor un argument că nu au trăit degeaba. Argument — mărturie. La pod, să știți, că nu au fost omogenizate prin sudură și sute de mii de buloane de înaltă rezistență și nituri, doar confecțiile metalice cîntărind între o tonă și 46 de tone la 50 de metri peste luciul apei. Aici, s-au legat mai ales oameni între ei de parcă și-au potrivit rîurile inimilor, cum își potrivesc aviatorii ceasornicele. Vedeți, viața este viață. La Giurgeni, Gîță Toader era montor. Acum este maistru. Dinu Stancu era sudor. Acum este șef de echipă. Cresc podurile, dar odată cu ele cresc oamenii.

Veteran al podurilor este șeful de echipă Aurel Șerban, muncitor cu înaltă calificare în montaj. Are 35 de ani de cînd este podar. În 1952—54 a lucrat la Podul Prieteniei de la Giurgiu, între 1963—68 la consolidarea podurilor de la Dunăre ale lui Anghel Saligny. În 70 a ajuns la Giurgeni, după ce construise peste apele Mureșului podul de la Arad, tot în tablieri, lung de 300 de metri. Aici, la podurile de la Borcea și Dunăre, se află de la montarea primelor elemente. În echipă are 37 de băieți. Majoritatea ialomițeni. Îmi spune : „Cînd lucrezi cu tineri, n-ai cum să te consideri bătrîn".

La plecarea de pe pod, inginerul Emanoil Iacob, șeful brigăzii montaj numărul 6, în cadrul Antreprizei poduri București, m-a întrebat :

— A propos, ce titlu ți-ați dat ?

— Certificat de garanție pentru mileniul 4.

— Să știți că eu îl dau și pentru mileniul 5.

DE LA CABINETUL MINISTRULUI

La ora la care revista noastră merge la tipar, de la cabinetul ministrului transporturilor ni se comunică vești de ultimă oră : probele de încercare ale podului de la Cernavodă s-au încheiat cu bune rezultate.

Se lucrează în continuare la sistematizarea stației Cernavodă, la adaptarea funcționării ei în noile condiții.

Treptele spectacolului

Aceste trepte ale spectacolului teatral se vor un fel de „puls" al toamnei '87, trei ipostaze ale muncii artiștilor scenei, trei dedicații către atît de numeroșii iubitori ai teatrului. Dincolo de consemnarea spectacolului ajuns la rampă, cu implicita încercare de valorizare, ne propunem ca, din cînd în cînd, să „forțăm", în beneficiul cititorilor noștri, secretul culiselor. Există, fără îndoială, un spectacol al facerii spectacolului, cel puțin la fel de interesant, pentru omul modern, ca oricare dintre produsele finite ale artei. Așteptăm de la artiști să coboare, prin adevărul artei lor, în mijlocul oamenilor, în miezul sensibilității și aspirațiilor lor. Nu ne îndoim însă că, uneori, meșterii bucuriilor noastre (teatrale, muzicale, plastice, literare) pot fi și bucuroși de oaspeți. Așadar, teatrul sub reflectoarele curiozității !

Ultima noapte

Pentru a doua oară pe scena Teatrului „Maria Filotti" din Brăila (după jreizeci de ani), **A douăsprezecea noapte** de W. Shakespeare a primit o viziune regizorală foarte interesantă, datorată lui Dragoș Galgoțiu. Comedia spumoasă, dantelăriile de imbroglio-uri și travestiuri, umorul falstaffian și happy-end-ul din textul shakespearian au dobîndit, în noua premieră de la Brăila, cîțiva bemoli „la cheie", configurînd un spectacol original, capabil să comunice nemijlocit ideea care îl vertebrează.

A douăsprezecea noapte a sărbătorilor de iarnă, a douăsprezecea noapte de carnaval, aureolată de „lumina bizară a sărbătorii", după cum spune D. Galgoțiu într-o „Iluzie asupra piesei", tipărită în programul de sală, a douăsprezecea noapte de veselie și ultima — după datinile acelui timp — este în spectacolul brăilean o noapte a sărbătorii melancolice, în care răutăcioșul Malvolio devine un „țap ispășitor", o ființă donquijotească adusă nu știu cărui zeu al bucuriei fără măsură. Veselia scrîșnește de nesațul amar al ironiei, farsa se autodevorează, prin finalul trist al bufonului Feste, eroii conviețuiesc cu măștile lor, multiplicîndu-și astfel trăirile, căci „lumea e vis" iar viața — un teatru.

Astfel gîndit, spectacolul lui Dragoș Galgoțiu propune o interpretare a piesei **A douăsprezecea noapte** într-o conexiune mai amplă cu întregul operei shakespeariene, al cărei spirit plurivoc, stratificat, glisînd pe scara sensurilor e făcut să pătrundă în interstițiile textului comic. Ambianța creată de decorurile lui Vittorio Holtier și de costumele Ninei Brumuși-lă conservă aspectul baroc al montării, printr-un contrapunct la text în general exact și inteligibil (mai puțin tautologia măștilor, ca obiecte de recuzită precum și reliefurile bizare ale scenei dezvelite în final și rămase, din păcate, fără o semnificație clară). Un splendid joc al costumelor sugerează pe tot parcursul spectacolului și mai ales în partea a doua, infinita multiplicare a personalităților, transformînd astfel dubla poveste de dragoste (între contesa Olivia și tînărul Sebastian, pe de o parte, între ducele de Orsino și tînăra Viola, pe de alta) din cetatea Ilirei într-o imago mundi.

A douăsprezecea noapte reprezintă apoi, în altă ordine de idei, o experiență importantă pentru trupa actorilor de la Brăila. Distribuiți atent, uneori chiar în răspărul obișnuințelor, Bujor Macrin (Malvolio), Sorin Dinculescu (Feste), Mircea Valentin (Sir Toby Belch), Marin Bonea (Sir Andrew Aguecheck) Ildy Codrescu (Olivia), Greta Manta (Maria), Anamaria Pîslaru (Viola), George Toropoc (Sebastian), George Custură (Antonio, Fabian, Un căpitan de navă) și ceilalți colaborează inteligent într-un spectacol cu un protocol al mișcării destul de complicat. Unele lungimi — datorate probabil circumstanțelor deosebite ale primei reprezentații — s-au făcut simțite în prima parte. Ele vor fi eliminate, probabil, odată cu înaintarea în „vîrstă" a spectacolului. Momente foarte frumoase au reținut atenția : baljocorirea lui Malvolio a căpătat (în solo-ul lui Bujor Macrin, dar și în interpretarea celorlalți) accente aproape dostoievskiene, încărcate și mai mult de tensiunea atmosferei de „curte a miracolelor". Scrînciobul, cînd substitut al stîlpului crucificării, cînd vehicul al survolării fără prejudecăți a limitelor de apartenență socială, este unul din elementele scenice cele mai grăitoare. Cuplul nobililor scăpătați și berbanți, Sir Toby și Sir Andrew, este interpretat de Mircea Valentin și Marin Bonea în registrul „gros" : un joc suculent, ritmat și în care cel de-al doilea reia, inevitabil, unele din datele personajului Georges Dandin, de Molière. O reușită este pentru Sorin Dinculescu rolul Feste realizat cu sensibilitate și farmec.

A douăsprezecea noapte rămîne un spectacol de referință în activitatea Teatrului „Maria Filotti" și care a provocat o binevenită înnoire a mijloacelor de expresie, mijlocind în același timp și cîteva demonstrații de valoare artistică actoricească.

Chiparosul

Repetiția trupei de la Bulandra, cu **Uriașii munților**, de Pirandello, sub conducerea Cătălinei Buzoianu, avea, la dimineața cu pricina, ceva din sărbătoarea începutului de an școlar, deși vacanța actorilor de aici este demult o amintire. O veselie vorbăreață, matinală, proaspătă, contagioasă. Mai tîrziu, amintindu-mi-o, m-am gîndit că trebuie să fie un fel de terapie pregătitoare.

Spectacolul stă aproape bine pe picioarele lui. Un anumit fel de a umple scena, propriu spectacolelor Cătălinei Buzoianu, începe să se distingă. Textul lui Pirandello — de mare vibrație, mușcînd cu toate reflexele din sensibilitatea spectatorului, primește în acest spectacol care se naște o viziune de mare forță expresivă. Decorurile — încă abia schițate (scenograful Mihai Mădescu discută cu regizoarea plîngele decorurilor, desenate pe hîrtie de calc) — sugerează deocamdată un teritoriu suspendat, un fel de munte-corabie care ar adăposti pe cei însetați de libertatea spiritului.

Din cînd în cînd, în indicațiile regizorale vine vorba de un „chiparos" care ar trebui mutat de colo-colo. Chiparosul o deocamdată un trepied ciudat, pe care se află montată o lunetă, folosită în anumite scene și drept... tun (de jucărie). O distribuție numeroasă (am văzut în scenă pe Ion Caramitru, Mariana Buruiană, Ileana Predescu, Luminița Gheorghiu, Irina Petrescu, Oana Pellea, Cristian Gruia, Marcel Iureș, Răzvan Vasilescu, Răzvan Ionescu, Doru Ana, recent intrat, prin concurs, în trupa de la Bulandra, Constantin Florescu, Valentin Uritescu ș.a.) desenează în spațiul de joc o rețea complicată de relații și atitudini umane, multiplicate în ecou de celebrul motiv al literaturii lui Pirandello : lumea ca teatru. O scenă de mare frumusețe se încheagă în jurul Marianei Buruiană (gîndul la acel neuitat **Să îmbrăcăm pe cei goi**, cu Valeria Seciu la Teatrul Mic, se ivește aproape fără voie), străbătută de vocea mică, dar foarte penetrantă a tinerei actrițe.

La masa sufleurului, aceeași sticlă de lapte pe care am zărit-o demult, la repetițiile cu **Dimineața pierdută** ! Obiceiurile casei. Tot în obiceiurile casei intră, se pare, și perseverența. Cele cinci sau șase reluări ale scenei în care un landou mare, în care se află Mariana Buruiană, trebuie împins pe o pantă abruptă sînt o definiție a răbdării. Un timp, reluările mi se par zadarnice. Treptat, ochiul începe să observe cum desenul mișcării se limpezește, cum totul intră în ritm, cum apare, pe nesimțite, senzația de „găsit", de adevărat, de definitiv.

Un „observator" : Valentin Uritescu, al cărui rol încă n-a intrat în repetiție : „Trebuie schimbate niște tempouri !". Un aparteu cu Cătălina Buzoianu precizează lucrurile.

Uriașii munților se anunță a fi un spectacol de zile mari. Trupa Teatrului Bulandra (aici, preponderent trupa tînără) pare să fie, în acest moment, într-o excelentă formă. **„Mai facem o dată ?"...** Duioasă, tăioasă, imperativă și camaradorească, întrebarea Cătălinei Buzoianu adună, de fiecare dată, într-un mănunchi foarte ferm, toate forțele actorilor. Există nervi (sorosciana vorbă), există obo-scală. Dar nu aici. Aici, la Grădina Icoanei există un singur lucru : teatrul.

TANIA RADU ■

Mariana Buruiană se confruntă cu „Uriașii munților"

Un nou Malvolio : Bujor Macrin

Teatru și poezie

Cine ajunge în Oradea și ia cunoștință de existența **Teatrului de poezie** presupune că va urmări un spectacol în care actorii vor recita din lirica românească și universală, în genul spectacolelor de teatru poetic ce realizează impactul spectatorului contemporan cu textul poeților mai mult sau mai puțin cunoscuți. Mărturisesc că înainte de discuția cu directorul **Mircea Bradu**, am avut și eu aceeași părere, însă lucrurile nu se petrec întocmai în nota obișnuită a unui spectacol de poezie. Fiecare spectacol este transformat într-un **eveniment artistic unic**, neobișnuit, prin faptul că nu are o desfășurare de scenariu prestabilit, dînd posibilitatea spectatorului contemporan să asiste la un „spectacol deschis" (în sensul deschiderii vizate de arta contemporană). Public, actori și autor (fiindcă la Oradea s-a instaurat

Marin Sorescu în dialog cu cititorii

tradiția invitării poetului respectiv) contribuie la desfășurarea unui spectacol elevat care depinde, în mare măsură, de receptivitatea spectatorilor prezenți și de talentul, dăruirea și imaginația actorilor. Fiecare spectacol începe cu un dialog între directorul teatrului și poetul invitat, dialog urmat uneori de o succintă prezentare făcută de un critic cunoscut (directorul Mircea Bradu a amintit numele lui Nicolae Manolescu și Laurențiu Ulici, ultimul cu un concentrat eseu despre poezia lui Romulus Vulpescu). Spectacolele s-au desfășurat pe autori sau cicluri tematice, incluzînd lirică românească semnată de Mihai Eminescu, Octavian Goga, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Horvath Imre, Ana Blandiana, Alexandru Andrițoiu. La spectacole sînt invitați și actori de prestigiu, din rîndul acestora fiind amintiți Ion Caramitru, Radu Beligan, Ovidiu Iuliu Moldovan, Larisa Stase Mureșan (Timișoara), Ștefan Iordache, Leopoldina Bălănuță, Tudor Gheorghe. Dintre actorii orădeni s-au remarcat în cadrul **Teatrului de poezie** Cristina Șchiopu, Ion Abrudan, Eugen Harizomenov, Alla Tăutu, Ion Mâinea, Emil Sauciuc, George Voinese, Mariana Vasile. Uneori, acestea au fost spectacole de profundă rezonanță patriotică, precum cele dedicate lui Octavian Goga sau „Iancu și poezia".

A înțelege că la Oradea există un **Teatru de poezie** original, care și-a făcut din publicul iubitor de poezie un aliat și un avizat comentator al fenomenului liric contemporan înseamnă a înțelege că pe sub crengile sălciilor frumosului și străvechiului oraș, Crișul duce cu sine nu doar imaginile contemporane ale cetății, ci și drumul către marea poezie.

IOAN IACOB ■

● Cu participarea extraordinară a sopranei **Nina Fomina** (U.R.S.S.) în rolul titular, alături de tenorul Ionel Voineag în Mario Cavaradossi și de baritonul Nicolae Urziceanu în Scarpia, vineri 9 octombrie, la ora 18, **Tosca**. Conducerea muzicală : Cornel Trăilescu.

● Dintre lucrările semnate de Weber, celebra operă **Freischütz** se înscrie pe afișul zilei de simbătă 10 octombrie (ora 18). Vor apărea în rolurile principale Elvira Cirje (Agathe), Cornelia Angelescu (Ännchen), Florin Diaconescu (Max) și Adrian Ștefănescu (Kaspar). La pupitru, Constantin Petrovici.

● În matineul (ora 11) de duminică 11 octombrie a fost programată opera pentru copii **Motanul încălțat** de Cornel Trăilescu, cu Daniela Vlădescu în rolul titular și Cornelia Pop (Domnița), Cristian Mihăilescu (Împăratul), Alexandru Moisiuc (Robul), Gabriel Năstase (Ionică), Adrian Ștefănescu (Marele dregător), Pompei Hărășteanu (Uriașul), Nicolae Bratu, Nicolae Andreescu, Nicolae Constantinescu și Ștefan Teodorescu (Cei 4 slujitori). Dirijează Lucian Anca.

● În **Seara de balet Vivaldi — Wagner — Prokofiev (Anotimpurile, Tristan și Isolda, Simfonia clasică)** cu regia și coregrafia semnate de Alexa Mezincescu vor dansa, ca principali interpreți : Roxana Cotoeag, Cristina Teodorescu-Palade, Gheorghe și Carmen Angheluș, Alexa Mezincescu, Mihai Babușka, Anne Marie Vretos, Laurențiu Guinea, duminică seara la ora 18.

● Pentru luni 12 octombrie, la ora 18, în cadrul **Integralei operelor lui Verdi, Cei doi Foscari**, avînd în distribuție pe José Carreras, Katia Ricciarelli, Piero Cappuccilli, Samuel Ramey. Corul și orchestra Radiodifuziunii austriece, dirijor Lamberto Gardelli ; Comentează Costin Popa.

● Cu Sanda Șandru (Aida), Anatoi Covali (Radames), Veronica Gârbu (Amneris), Nicolae Urziceanu (Amonasro), Pompei Hărășteanu (Ramfis), Elena Simionescu (Marea preoteasă), Ștefan Teodorescu (Regele) și Nicolae Andreescu (Mesagerul), marți 13 octombrie, la ora 18, **Aida**. Conducerea muzicală : Constantin Petrovici.

● Miercuri 14 octombrie — balet : **Giselle** de Adolphe Adam ; în distribuție Anne Marie Vretos (Giselle), Ștefan Bănică (Albert), Irina Rosca (Myrtha). Dirijor : Carol Litvin.

● În **Bărbierul din Sevilla** din data de joi 15 octombrie vor fi programați soprana Silvia Voinea (Rosina), tenorul Ștefăniță Lascu (Almaviva), baritonul Lucian Marinescu (Figaro) și basul Ion Grigorescu, debut în Don Basilio. Conducerea muzicală : Constantin Petrovici.

La Opera română

Poeme

de Titus Vijeu

Precum un lup tînăr

Să te așezi în calea luminii
precum un lup tînăr, să-i urli
numele, să-i scurmi
cu unghiile mantia albă,
să-i cauți cu dinții
(prefăcuți în colți) miezul dulce,
să-l găsești și să-l sfîșii, să-i simți
pe limbă alcoolul nevinovat, lacrima
unei păsări strălucitoare,
atunci
vei fi ucis cu iubirea ta — vară.

Păduri

Mesteceni după ploaie — par chiar pruncii
scăldați întîia oară, simțind încă
amintirea caldă a vetrei
materne. Păduri de mesteceni,
trupuri de prunci
încă legați de memoria
începutului.
Pe trunchiul lor
șuvoaiele ploii
sapă șanțuri prin care
mîinile tale învață
alfabetul orbilor, așteptînd
să se desprindă întunericul
de pe pleoape.

Șarpele fantastic

„Cinstite Glykon, gata sînt s-ascult
vorbele tale năruind solstiții,
vorbește-mi de Atena și de Sparta
ori, și mai bine, de Egiptul grec
pe care-l părăsiși cîndva, de-a pururi..."
astfel mi-aș începe cuvîntul
către șarpele fantastic, găsit
sub ruinele gării din Constanța de nu
m-aș teme că nu e decît
un agent al alexandrinismului
infiltrat în zările poeziei de azi.
Drept care
preferăm să tăcem amîndoi
pînă cînd marmora devine
stînjenitoare.

Umbra imnului

Chipul tău, un ecou
al uimirii. Stîncă uitată
în mare. Sălbăticirea
cuvîntului, neputînd să te strige.
O corabie verde, ca un trifoi
ocolindu-te. Trupul
tău scufundat. Din sudoarea
amiezii-mi fac scut.
Aproape de tine. După celebre
secole de așteptare, după războaie
și revoluții, după tratate
de pace, după convenții
de armistițiu-ale singelui,
după Esenin,
după Lorca, Garneau și Nichita,
toți te-au iubit.
Cearcănul dragostei te ocrotește,
umbra imnului te înveșmîntă.

Fagur al limbii

A deprinde tăcerea
limbii de la acest pelican
refuzînd să părăsească plaurul
odată cu frații săi înspăimîntați
de calomniile toamnei. A învăța
statornicia atavică, acest fagur
al limbii, de sub cuvinte
de la acest pelican botezat
Dosoftei de oamenii locului.
În purpura zorilor pare
un soi refuzînd
să se întoarcă-n Bizanț.

Mozaic

Animal de cenușă — ghepardul
întins pe piatra mozaicului, ostenit
de cele douăzeci și două de veacuri în care
antichitatea romană l-a ferecat
ca pe un sclav din pustiile Nubiei.
Și totuși, e gata să-nvie, să sară
dintre pietrele acestea minuscule
migălos așezate
de mîinile altor sclavi, ca și el,
ai gloriei trecătoare.
Așteaptă un semn de la tine, atît,
ochii tăi
pot șterge ca o maree tristețea
animalului captiv în lucrarea
de artă, redîndu-i
dreptul la libertatea visată,
la fericirea
de-a-și sugruma într-o clipă
eliberatorul.

Însemnări de scriitor

Pe strada Eminescu, din Arad

În fața magazinului o îngrămădeală mare. Nu prea pot să-mi dau seama din cauza aceasta ce obiecte sînt expuse. Pînă la urmă reușesc să-mi fac loc și văd o masă de lucru pe care se află hîrtie, toc, călimară, o lampă, niște ochelari și un pachet de „Carpați" fără filtru. Lipite peste tot, cîteva telegrame cer insistent ultima carte a lui Ilie Măduța. Alături se află niște cronici decupate din ziar și nu în ultimul rînd volumul cu pricina.

— Da' mai are Carpați ? se înghesuie spre intrare un cetățean cu bască.

Împreună cu alții, citesc o cronică despre opul expus, dar sînt întrerupt de noi curioși, care descoperă rînd pe rînd obiectele din prezumtiva cameră de lucru a poetului. Singurul necaz este că individul cu basca n-a găsit în prăvălie Carpați fără filtru.

Peste cîteva zile trec din nou prin fața vitrinei. Lume ca și data trecută. De data asta o mulțime de afișe și tăieturi din reviste literare ne anunță despre prezența la Nădlac a unei grupări de scriitori de limbă slovacă. Drept argument sînt etalate cărțile respectivelor autori — și sînt atîtea încît de abia de încap —, iar pe geam, ca și data trecută, articole lămuritoare.

De fapt nu este vorba decît despre vitrina unei micuțe librării de pe strada Eminescu din Arad. Micul spațiu — odată ce și-a primit un alt gestionar — a fost reamenajat, iar librarul, mare iubitor de cărți, își transmite dragostea și celor care se abat pe acolo. Treptat, modesta vitrină a devenit un centru de informare a actualității culturale a Aradului. Pe lîngă „edițiile speciale" dedicate apariților editoriale ale autorilor arădeni — și sînt destule aceste apariții —, geamul vitrinei găzduiește suplimentul ORIZONT ARĂDEAN sau paginile Luceafărului tipărite în colaborare cu Cenaclul Uniunii Scriitorilor din oraș. Și dacă acel cenaclu tot n-are sediu propriu, o parte dintre roadele activității lui se pot vedea aici, în această neînsemnată vitrină a unei librării.

Ar fi greu de enumerat ce obiecte a putut să expună acest librar în decursul a numai cîtorva luni pentru a scoate în evidență cărțile oferite cititorilor : de la oale de gătit în care se aflau cărți de bucate, pînă la zeci de jucării printre basmele oferite cu ocazia Zilei copilului, telefoane vechi, aparate uzate, lămpi. Gestionarul se numește Cornel Marandiuc, așa cum aflăm de pe tăbliță afișată reglementar cu adresa și numărul de telefon. Printr-o coincidență cu totul firească, el este una și aceeași persoană cu scriitorul Cornel Marandiuc. (În curînd trebuie să-i apară cea de-a patra carte — tot despre sufletul aviatorilor și al avioanelor, bineînțeles — și încerc să-mi imaginez cum va arăta atunci vitrina. Renunț repede : te pui cu imaginația unui librar-scriitor ?)

Mai bine mă întorc la cele ce ne oferă azi privirii, îmi fac loc printre curioși să văd mai bine și între timp gîndesc că această vitrină unică în țară reprezintă un act de cultură pe care nenumăratele librării mult mai mari nici măcar nu-l bănuiesc. Și, după atîtea vitrine „standard", nu mi se pare întîmplător că prima cu adevărat originală, funcțională și provocatoare în sensul bun al cuvîntului s-a născut la Arad, pe o stradă care poartă numele lui Eminescu și de-a lungul căreia s-a scris atîta istorie.

Mă întorc și plec, dar mai apuc să aud :

— Numai mașinile lui zburătoare nu și le-a pus ăsta încă aici ? !

— Nu le-a pus, dar o să le pună !

— Păi ? !

GHEORGHE SCHWARTZ ■

Silvia Voinea în Lakmé, unul din cele mai îndrăgite roluri ale sale

SILVIA VOINEA :

(Urmare din pag. 9)

introduce o ierarhizare denaturată a valorilor. Ori de cîte ori se întîmplă să aud despre astfel de cazuri refugiul meu e în artă. Acolo găsesc o fereastră deschisă spre infinit, spre universal. Deși oricît de mult ai fi realizat, ți se pare că n-ai realizat destul. E ca un dor fără sfîrșit de care nu te poate vindeca nimeni.

— Spectacolele în care jucați pot fi pentru dumneavoastră niște instrumente de cunoaștere a existenței.

— Și chiar și sînt.

— Dar, de cele mai multe ori, aceste opere sînt compuse într-un alt timp decît al nostru. Nu vi se pare că nu mai aveți posibilitatea de a înțelege cu exactitate lumea în care trăiți ?

— Lucrurile nu stau deloc așa!

— Dar cum ?

— Știți foarte bine și dumneavoastră : a interpreta un rol înseamnă a vorbi despre om. Iar în sufletul omului sălășluiesc aceleași sentimente indiferent de epoca în care a trăit : de speranță, de frică, de iubire, de dragoste de țară.

— Nu s-a schimbat nimic ? Chiar nimic, nimic ?

— Desigur, un rol scris în urmă cu un secol, astăzi va fi abordat altfel, pornind de la o profundă înțelegere a ceea ce i s-a întîmplat omenirii de atunci încoace. Un artist care nu vibrează la ceea ce ține de colectivitatea în care trăiește, la ceea ce se întîmplă pe planeta pe care se află poate fi un admirabil interpret, un excelent executant, dar nu va ajunge niciodată o conștiință artistică deplină, capabilă să înriurească alte conștiințe, fiindcă atunci cînd va fi pe scenă nu va arde pînă la uitare de sine și jertfă. Cum să figurezi sacrificiul unui erou dacă n-ai știut să te sacrifici niciodată și n-ai fi gata s-o faci pentru o cauză nobilă?

— Chiar atît de mult dezvăluie scena din ceea ce este în viața de toate zilele un artist ?

— Chiar mai mult decît se crede.

— Și acest lucru nu vă sperie?

— De ce ?

— Fiindcă, dați-mi voie, e un semn de impudoare să te arăți atîtora chiar dacă e vorba de cu totul alte personaje decît acela care sînteți în realitate.

— Important este ca ideile nobile să fie cît mai bine reliefate. Ceea ce este demnitate și universal valabil trebuie să treacă dincolo de rampă și să prindă rădăcini adînci. Numai atunci se cheamă că ne-am făcut datoria de artiști. În profesia noastră nu pot exista jumătăți de măsură. Bucuria de pe scenă trebuie să fie egală cu aceea de a trăi !

— Dar cum mai poate fi bucuros cineva pe scenă cînd aude că genul pe care-l slujește e amenințat să dispară ?

— Moartea operei ? Niciodată!

— Nu e destul să afirmați asta atît de răspicat. Mai e nevoie și de niște argumente.

— Nu cred în această criză a operei ; ea este un tot original, creat prin îngemănarea muzicii, a dansului, a poeziei. N-are cum să dispară această armonie ! A, da, posibil, va suferi unele transformări, va fi mai conformă cu sensibilitatea epocii noastre. Dar pînă la dispariția ei e cale lungă.

— Dați-mi un exemplu de operă care, fără a dori să şocheze cu orice preț, aduce un suflu nou în acest gen artistic.

— Îmi pare bine că mă întrebați așa ceva.

— De ce ?

— Fiindcă pot să spun că i-a fost dat unui român — compozitorului Pascal Bentoiu — să creeze o operă genială — **Hamlet** — în care omul contemporan se poate descoperi pe el însuși, cu neliniștile lui, cu eșecurile lui dar și cu speranțele care nu trebuie să-l părăsească. O operă genială, într-o montare formidabilă, pe scena Operei române.

— Și care, din păcate, atunci cînd se reprezintă nu atrage prea mulți spectatori.

— S-a făcut însă oare destul pentru ca publicul, obișnuit cu un alt gen de operă, să admire așa cum merită o capodoperă ?

— Din moment ce situația este așa, înseamnă că nu s-a făcut destul.

— N-aș vrea să fiu înțeleasă greșit : dar se mai întîmplă uneori ca să trecem nepăsători pe lîngă oaze de frumos. Din grabă, din ignoranță, din nepăsare. Dar noi, care reînviem lumii, care dăm naștere unor lumi cum n-au mai fost trebuie să avem încredere în forța noastră de a face bine, de a aduce un plus de mîngîiere oamenilor. Sîntem noi înșine cîteodată singuri, sau abătuți și totuși urcăm pe scenă și exprimăm necazurile altora și singurătatea altora, ca prin artă să ferim omenirea de relele care se mai abat asupra ei.

— Dar de unde aveți puterea de a nu ține cont de ceea ce vi se întîmplă în ziua respectivă de spectacol ?

— Știți ce frumos miroase scîndura scenei ? N-aș putea să spun cum — dar e extraordinar.

Istoria noastră, viața noastră

Somnul lui Iancu

Somnul lui Iancu, somnul lui de sub gorunul de la Țebea, săvîrșit la 12 septembrie 1872, e trezie continuă spre ai săi, spre cei ai munților săi — moți și mocanii — spre cei ai pămîntului său, spre cei ai țării sale, pe care a înălțat-o pe cel mai înalt munte al vieții omenești : **muntele jertfei pentru Țară.**

Despre Iancu nu se poate scrie cum trebuie și ai vrea să scrii, căci el e Muntele Iancu, de necuprins, de neatins. Despre Iancu se poate numai grăi încet și a grăi și mai încet, căci Iancu, în somnul lui, e **atingere de Țară, de culme de Țară.**

Somnul lui Iancu ține în trezie istoria, o istorie pentru ai săi, o istorie pentru Europa, o istorie pentru lume, ca să se țină seama și să se țină seama că undeva, într-un colț de lume, colțul Apusenilor, stau munții durerilor românești, cum n-au mai fost dureri pe lume. Căci au este durere mai mare pentru Mama-Țară decît să-și vadă fiii despărțiți, înstrăinați, uitați și uitînd unii de alții. De acolo începe moartea vieții de unde se usucă dragostea dintre fiii aceleași mame. Și mama noastră dintîi, dincolo de călduțele noastre socoteli și tihne, e Mama-Țară. Așa trebuie să fi vorbit Iancu atunci, la 1848, cînd puhoiul cel mare se năpustise asupra Ardealului, ca să-l rupă în două și să-l frîngă și să-l lipească Ungariei, printr-o vorbă numită diplomatic : **anexare. De atunci somnul lui Iancu n-a mai fost somn, ci trezie continuă pentru poporul său, pentru cei mulți, ciți „cucuruzii brazilor".**

Împotriva nelegiuitei legi s-a ridicat Iancu în revoluția cea mare de la 1848, legea cea nelegiuită care decreta anexarea Ardealului la Ungaria, despărțindu-i pe frați între ei, despărțindu-i de ținuturile lor, de legile pămîntului lor, de credințele lor izvorîte din tăriile munților și a coclaurilor Apusenilor, ca să se-mplinească, parcă, spusa : **„vor fi izgoniți din propriul lor pămînt".**

Scriptele lui Iancu erau însă prea puternice, căci veneau din toată istoria noastră de neam **așezat în ale lui, născut și păstrat în ale lui. Era o istorie a vieții românești, scrisă în scriptele lutului, în scriptele lemnului și-a scriptele pietrei, cărora nici un rivnitor hulpav de pămînt nu le putea înfringe adevărurile străvechi. Ce poate fi mai străvechi decît pămîntul ?** Uitați-vă, aici sînt satele de lut ale românilor, înfrățind custurile munților și dealurile cele blinde, sate așezate ca niște cuiburi de lumină pe povîrnișuri sau pe culmițe și dimburi, gata să fugă cu lumina lor în cer, căci au curățenia cerului albastru în care credeau getodacii, adică părinții părinților și moșilor noștri. Sînt sate-cetăți crescute din pămînt și cu puterea pămîntului în ele.

Dincolo, somnul lui Iancu era trezie în scriptele lemnului inimos, pe care sufletul și mîna de suflet a moțului l-a rînduit și l-a mezdrit să fie arc, să fie stîlp, să fie ciubăr, să fie vioară. Trupurile moților au sălășluit în trupurile brazilor pînă la înălțare, încălzindu-i cu privirea, ca să crească, ca să se împlinească, ca să devină grindă aleasă de casă, să devină turlă zimțată de biserică, să devină numărătoare de ani pe răbojul încrustat în colți, să devină „civilizație a lemnului" la românii ce-și încep cîntecele cu „frunză-verde" ca s-arate înfrățirea lor de totdeauna cu pădurea și cu lemnul.

Și mai aproape de noi, somnul lui Iancu era trezie ce despica scriptele pietrei, la Abrud și Detunata, și mai departe spre Zlatna și Arieș, arătînd că n-a fost stîncă de piatră să nu fie călcată de moți. Ei, moții, deschideau băile de piatră ale Ardealului și au rămas băieșii pămîntului ardelean. Și pietrele scoase de ei au intrat în temeliile castelelor grofești sau au apucat drumul spre țări străine, ca să împodobească capitalele imperiale dătătoare de legi. Nu sînt altfel pietre cîți moți și-au sfărîmat coastele sub ele, căci viața unui moț, pentru Iancu, prețuia mai mult decît o baie de piatră.

Acestea, și încă mult altele, erau scriptele lui Iancu aduse în fața Dietei ungare care cerea ruperea Ardealului și frîngerea lui în două. Cum să frîngi pămîntul, lemnul și piatra ?, strîga Iancu orgoliosilor ce-și îndreptau tunurile împotriva moților, ca să nu li se mai audă glasul. Iancu i-a adunat pe ai săi cu fluiera lui de lemn, adică cu semnul cel străvechi al neamului său, pașnic și iubitor de viață. Au venit ai săi, nu cu tunuri cumpărate de la alții, ci cu furci, cu seceri, cu topoare, cu coase, adică cu armele vechi ale pămîntului, puse, la vremuri de încercare, să apere pămîntul. Au venit în jurul lui cei 12 tribuni și ei cu nume de munți, ca : Buteanu, Corches, Axente, Ciurileanu, Dobra, aleși cu putere de suflet nu cu titlurile de pe hîrtie, ca ei să-și împărțească oștile pe fiecare munte ca și cum fiecare munte ar fi o Țară de apărat. Luptele tribunilor n-au încă egal. Ele au fost jertfe scrise în pămînt, în lemn și-n piatră, adeverind trezia din somnul lui Iancului, care spunea din vîrfuri de munte dușmanilor săi : Nu uitați, „ca românii nu-s nici unul / Una-s toți și toți la unul". Toți s-au prăvălit, toți moții s-au prăvălit pe cocrancurile munților ca unul, și de-atunci, de-atunci cînd Iancu și-a dat seama că a fost lovit și mințit de împăratul de la Viena, de-atunci somnul lui a fost o trezie pentru toți din neamul Iancului. Cînd a înțeles împăratul tăria în credință a Iancului, era prea tîrziu. A venit la ei în munți, să-i decoreze. Iancu a refuzat tinichelele împărătești, spunîndu-i celui ce i le aducea, că „un nebun nu are ce vorbi cu un mincinos". Așa trebuia să se spună. Trebuia să se spună așa, căci înfrîntul prin minciună și violență, înfrîntul de-o clipă, Iancu, ieșea biruitor prin sinceritatea cauzei lui, dreaptă și pentru român și pentru maghiar, ca pentru orice suflare de om, așezîndu-se, așa dreaptă și curată, la înălțimea munților săi, ca să mărturisească acolo despre români, cît vor fi munții moților. El n-a cerut ca slovacul Kossuth, devenit la 1848 „mare ungur", libertate numai pentru ai săi, nici n-a cerut să fie stîrvită orice suflare de ungur, cum a cerut sadicul căpitan Hatvani, ca să fie stîrpiți toți românii, oriunde s-ar afla ei.

Apoi încet, încet, așa cum se adună toamna în frunze, pînă ce îngălbenesc și ruginesc și pier, așa a pierit, încet, încet și Iancu, întîi cu sufletul, adică cu amarul amar din ei, apoi cu trupul istovit și stors de neodihna pentru ai săi, intrați în mormintele munților. Și-a scos ca pentru dezlegarea lor din urmă fluiera de lemn de la brîu să mai răscolească și să mai picure o lacrimă de doină peste munții tăcuți, s-a lăsat, așa dus, ca toți strămoșii lui, de vaierul doinei și cum pe la mijlocul toamnei frunzele amărosea dulce-adînc s-a întins lîngă o căpiță de fîn, ridicată ca pentru el, pe culmița de lîngă Baia de Criș, unde a intrat în somnul cel mai de pe urmă al vieții sale. Soma cum n-a mai fost ! Căci somnul lui Iancu e trezie continuă spre ai săi, spre cei ai munților săi — moți și mocani — spre cei ai pămîntului său, spre cei ai țării sale, pe care a înălțat-o pe cel mai înalt munte al vieții omenești : muntele jertfei pentru Țară.

VASILE VETIȘANU ■

În „Flacăra" din 24 aprilie 1987, inginerul Valer Lupșan din Tîrgu Mureș avansează o ipoteză îndrăzneață, potrivit căreia stupul n-ar fi o colonie de albine, ci o entitate biologică, deci un organism unitar. Personal, nu împărtășesc această părere, dar mă asociez, în schimb, acelor îndemnuri prin care Valer Lupșan ne cheamă să participăm la apărarea faunei din România.

În primul rînd, țin să observ că nu numai stupul, ci și alte sisteme biologice pot fi asemănate cu un organism a cărui complexă funcționare prezintă unitate biologică : cuibul de furnici, pădurea, coloniile de păsări etc. Existența în grup a animalelor (maimuțe, elefanți) și-a diversificat și specializat funcțiile în cadre unitare ce duc la analogii cu entități biologice. Asemănări se pot face, de asemenea, între organizarea statală a comunităților umane și organismul uman. Diferitele industrii și funcții social-economice au corespondențe perfecte în planul entității biologice ce-o reprezintă corpul nostru.

În afara stupului, albina urmează calea impusă de colectivitate, dar instinctul, simțurile o fac singură să-și aleagă o floare sau alta, să parcurgă un drum sinuos, plin de riscuri; înfruntînd obstacole, primejdii să revină la stup încărcată de rod sau să cadă la datorie. Într-un fel, putem zice că singură-și hotărăște „destinul" pe fundalul funcției pentru care a fost programată, ceea ce este greu de conceput la o celulă musculară, cu care ea este analogată. Ce-ar fi să ne imaginăm celulele musculare ale unui organism animal, la comanda sistemului nervos central, pe-ntrecute să părăsească scheletul și țesutul epitelial și să execute un efort fizic oarecare ? !

Așadar, analogiile propuse de inginerul Valer Lupșan, subtile și seducătoare, oricît de savant ar fi tratate, nu par a fi întruchipare a ineditului, or forțează peste măsură hotarele credibilității. Însă aplecarea ce-o manifestă domnia-sa pentru lumea măruntă a stupului, așa de minunată în alcătuirea ei intimă, eu o salut din toată inima. Concluzia la care ajunge, că omul trebuie să-și apropie și să ocrotească adecvat lumile biologice și vegetale cu care coabitează și din care se hrănește, se impune ca un imperativ la fel de important ca cel al salvgardării păcii.

Nu numai ființele în discuție resimt intervenția brutală și traumatizantă a omului, ci și sălbăticiunile. Se pare că lupii sînt pe cale de dispariție la noi, iar iepurii de cîmp, păsările ce-l fascinau altădată pe Sadoveanu, an de an se împuținează. Vulpile — în schimb, cu-n simț de adaptare mai dezvoltat, nu și-au micșorat numărul. Dimpotrivă... Pădurea Lacu Sărat de lîngă Brăila e plină de ele.

Vînătoarea și echilibrul ecologic

Poluarea, chimizarea și mecanizarea agriculturii, defrișările, clima distorsionată, lupta dintre specii sînt cauze agravante care periclitează numeroase verigi ale lanțului ecologic. Însă cea mai mare primejdie pentru sălbăticiuni o reprezintă omul; omul cu armă și autorizație sau... fără !

N-ar strica, pentru vreo cîțiva ani, împătimiții posesori de arme vînătorești să-și depună armele în rastelele asociațiilor de resort... Căci, iată la ce mi-a fost dat să asist, într-o toamnă, cu cîțiva ani în urmă, în Insula Mare a Brăilei.

Solitar, pe-un drum ce duce spre ferma Lunca, intempestiv sînt somat de-un individ deznădăjduit și 'amenințător, tolănit pe malul unui canal, să-mă ascund. Contrariat îl întreb de ce și-mi răspunde :

— E vînătoare, nu vezi ?

Abia atunci, atent la sola de trifoi de cîteva sute de hectare din dreapta drumului, am identificat, pe două laturi ale ei, vînători, la distanțe egale, pituiați pe malul canalului de apă. Iar din partea opusă, în aceeași formație cu arma la ochi, veneau spre mine o mulțime de ființe.

M-am ascuns în canalul din stînga drumului, dar, împins de curiozitate, am ridicat prudent capul și am urmărit desfășurarea „partidei vînătorești".

Lanțul gonașilor, metodic și implacabil, a împins turma urechiaților înspre vînătorii tupilați pe malul canalelor. Pocnetele de armă au speriat animalele gonite și le-au făcut să se întoarcă spre gonași care le întîmpinau, de asemenea, c-o ploaie de alice. Supraviețuitorii alergau înnebuniți, dintr-o parte în alta, cu-n clar instinct al distanței de bătaie a puștii. Din această sinistră horă a morții, 4-a desprins un cîrd de căprioare, de undeva dinspre mijlocul solei, s-a îndreptat în goană spre unul din canalele cu vînători, l-au sărit cu performanța ce-o poate provoca numai groaza morții și-am zărit una din ele „luată" din aer, căzînd tragic, inert în spatele lanțului ucigaș.

Uluit, pătruns de indignare, fără control de sine am sărit în drum tocmai cînd un iepure se-ndrepta spre individul care mi-a cerut să mă ascund. Șoldanul speriat a rupt-o la fugă în partea opusă, însă fără scăpare. Partida de vînătoare fiind sfîrșită continuam să stau înmărmurit și gol pe dinlăuntru. Apoi o voce încărcată de ură mă obligă să-mi revin :

— Vezi, mă, ce mi-ai făcut ? !

— Ce ? m-am mirat perfid.

— Mi-ai stricat vînătoarea...

— Parcă asta-i vînătoare!?

— Dar ce-i ?

Mașinal i-am dat un răspuns sec :

— Vînătului-i se lasă o șansă. Asta-i masacru.

În plan moral fabula sugerează corespondențele pe care ființa umană le are în rîndul animalelor și al plantelor; elefantul, leul, vulpea, trestia, stejarul, măgarul, boul etc. Dar Dostoievski, și nu numai el, demonstrează, în plan ficțional pot sălășlui alături de înfățișările florei și dorințele înfățișări ale Omului.

ION TIMUȘ ■
Brăila

Opinii de la cititori

Manualul de geografie pentru clasa a III-a

Studiul geografiei este de cea mai mare importanță în cunoașterea patriei și în educația patriotică a elevilor. Dar acest studiu nu poate începe oricînd și nu se poate desfășura oricum.

Abc-ul geografiei — se știe — începe în clasa a III-a, spre deosebire de vremea cînd școlarizarea începea la șapte ani, iar geografia se introducea în clasa a II-a.

Față de formalismul din trecut, am pus problema ca aceste cunoștințe să se bazeze, în principal pe **geografia comunei concrete** ; colitură care trebuie să înceapă — și a început — de-o dată cu noua reformă administrativă, pe județe, în publicațiile : Gazeta Învățămîntului, București, din 7.VI.1968 (ca răspuns la art. „Manualul de geografie a județului natal") ; ziarul Flacăra roșie, Arad, din 30.X.1968 (Geografia locului natal) și în ziarul Vörös Lobogo, din 6.XI.1968, (Földrajz tanitás a III. osztályban — Ismerjüks meg szülöföldunk ket). Problema, o dată clarificată a găsit înțelegerea cuvenită, și, astfel, manualul de geografie a putut progresa de la formula teoretică : comuna noastră se numește... (puncte, puncte), la **geografia comunei concrete** (cu hartă și tot ce se ține de o hartă a comunei în care locuiesc elevii respectivi. Este vorba despre manualul dintre anii 1970—1985 (A se vedea „Geografie județul Arad", ediția 1981) ; manual care, pe lîngă această inovație, a îndreptat și unele greșeli științifice conținute de manualul anterior, ca de exemplu : cele trei climate pe care le-ar fi avînd țara noastră (de munte, de deal și de cîmpie), confuza definire a punctelor cardinale etc.

În ce privește înțelegerea noțiunii de climă, de exemplu, situația a fost de așa natură încît am cerut ajutorul Academiei Române — ajutor pe care ni l-a dat prompt, prin savantul **prof. dr. Gh. Neamu...** lămuriri care ne-au ajutat să ajungem la formula didactică : o climă potrivită (temperată) ; climă cu patru anotimpuri (A se vedea manualul citat pag. 52).

Avem în fața noastră, acum, noua lucrare : **Geografie manual pentru clasa a III-a**, ediția întîi (1986) de Marcela Penes și Virginia Mirza, ambele înv. gr. I. Acest manual se prezintă în bune condiții materiale și tehnice ; de asemenea în ce privește stilul și redactarea. Lucrarea aceasta cuprinde două părți, asupra cărora însemnăm doar cîteva observații :

Partea întîi cuprinde cunoștințe geografice generale despre care observăm că, în mare parte, sînt judicios formulate ca, de exemplu, în cazul punctelor cardinale s.a. În ce privește noțiunea de **hartă** (lecția „Harta" pag. 22—24) aceasta este expediată formal, nitamnisam, între lecțiile „Planul școlii și vecinătăților" și „Înfățișarea suprafeței pămîntului". În contextul acestei lecții, apare, ca din senin „Planul satului Ionești" și „Harta regiunii în care se află satul din planul alăturat" (p. 23) ; **procedeu formalist**, în orice caz, deoarece înțelegerea și însușirea noțiunii de hartă se face treptat, prin întrebuințare, timp îndelungat, pe măsură ce experiența și cunoștințele copilului cresc. Principiul, locul culminant de înțelegere, a noțiunii de hartă, este la tema privind **geografia comunei concrete**, a elevului începător în această materie : principiu omis de noul manual, în ciuda experienței deja cîștigate, pe plan național.

Partea a doua cuprinde teme privind locul natal, de la sat pînă la județ. Însă toate aceste teme sînt tratate în mod formalist și abstract : manualul nu pornește de la concretul geografic în care trăiesc elevii. Cadrele didactice și elevii nu pornesc de la cunoașterea locului natal concret (sat, comună, județ). Pe seama cui lasă manualul această obligație ? Oricum, acest mod de a concepe manualul de geografie pentru clasa a III-a este la fel de formalist ca arhaicul proceedeu de la începutul acestui secol : procedeu bizar, dacă se are în vedere experiența pozitivă, valoroasă, din ultimii cincisprezece ani. Iată o mostră, la pag. 57 : „Dacă (s.n.) cunoaștem mersul vremii pe un timp **mai** (s.n.) îndelungat spunem că știm **cum** (s.n.) este clima"... text extras chiar din lecția „Clima și apele". Făcînd abstracție de prezumtivul „dacă" și de relativul „mai", elevul tot n-ar afla ce fel de climă are comuna sa : noul manual nu-l ajută... Cît despre „cum" este „clima" ce să mai vorbim ?...

Inv. ION D. UNGUREANU ■
Arad

Profitor de pe urma bătrîneții

REZUMATUL UNUI MEMORIU. **Dumitru Dragoman, în vîrstă de 62 de ani, asistat la Căminul de bătrîni nr. 1 din Sibiu, scrie un text de cinci file, în care, în primele două, arată condițiile de viață ale celor 78 de asistați, după plecarea fostului director și instalarea la conducerea căminului a lui Nicolae Viorel Moldovan. S-ar umbla la merinde, ar fi sustrase cantități de alimente, care ar intra în cămara noului director, a contabilei-șefe, deși, cum se arată mai jos, cei doi nu se înțeleg.**

Autorul memoriului întocmește directorului un „rechizitoriu" cu trei „capete de acuzare":

1. Cîndva, pe la începutul lunii iunie, directorul ar fi dat dispoziție să fie închis într-o încăpere din incinta căminului pentru consum de alcool cetățeanul pensionar Ioan Garcea, timp de două zile și două nopți, fără mîncare și fără băutură.

2. În aceeași lună, în a opta zi, Nicolae Viorel Moldovan, mînă în mînă cu un tehnician veterinar pe nume Gheorghe Nistor și cu inginerul agronom Alexandru Pătruța, directorul Întreprinderii de îmbunătățire și exploatare a pajiștilor Sibiu, ar fi implicat căminul într-o afacere cu 35 de porci, din care ar fi adus în gospodăria-anexă numai 15, ceilalți urmînd să intre pe căi ilegale în sectorul particular.

3. Din luna iulie și pînă la începutul lunii septembrie a.c., ar fi încercat să o împiedice pe Victorița Floran, contabila-șefă a căminului, să ajungă în audiență la conducerea județului.

Autorul memoriului scrie că s-ar afla în mare pericol dacă textul nu ar ajunge printr-un redactor direct la conducerea județului.

Ajuns la Sibiu, redactorul îl întîlnește pe Dumitru Dragoman, care nu recunoaște că a scris memoriul, care laudă inițiativele directorului Nicolae Viorel Moldovan și care susține că actualul regim de viață al asistaților din cămin este mult îmbunătățit față de cel din timpul directorului de pînă acum [illegible].

Omul de încredere

Era chiar Dumitru Dragoman, asistat în cămin din februarie 1986, care îl cunoaște pe Nicolae Viorel Moldovan din vara lui 1986, cînd acesta a preluat funcția de director. Dumitru Dragoman este „unul dintre cei care merg în oraș". În consecință, l-au fost făcute destul de repede două costume de haine pe comandă. Este ajutat, după cum rezultă din declarația lui scrisă, „cu ceva bani" pentru munca depusă în gospodăria anexă.

Dumitru Dragoman are 62 de ani și se ține foarte bine, adică ar putea încă munci oriunde o normă întreagă. Este de undeva din județul Sibiu, dar și-a petrecut o parte din viață la București. Se dorește „spiritual", știe bancuri de toate felurile, pe care le ține în memorie „pe serii", urmînd să le scoată la momentul oportun, face cu ochiul și privește dintr-o parte. El n-are pensie. Trăiește cu ce primește de unde se poate pentru că nu are dosarul „definitivat". Tocmai se pregătește să își dea în judecată tatăl care are niște venituri pe care nu le face pe din două. După cum rezultă din patru declarații ale bătrînilor, Dumitru Dragoman execută diferite munci la domiciliul directorului, e „omul de încredere" al acestuia, adică acela care duce mîncare celor trei cîini, mîncare de la cămin, evident, cînd Nicolae Viorel Moldovan este plecat de acasă.

Dumitru Dragoman nu întrunește deci acei ani de muncă în sectorul socialist care să îi permită să aibă o pensie, oricît de mică. El este însă un fel de vătaf al căminului pe timpul cît directorul este plecat. Observă tot și îl informează a doua zi dimineața. Dacă e ceva urgent, îi dă telefon acasă.

Din mai multe declarații, dintre care două ale bătrînilor Vasile Labo și Nicolae Tatu, rezultă că, în seara zilei de 25 septembrie, Dumitru Dragoman a fost să se bată cu alt bătrîn cu care a lucrat pe terenurile gospodăriei lor anexe de la Guștița. Furaseră în complicitate ceapă, o vînduseră pe băutură, se dăduseră în vileag și puseră mîna pe ciomag. Nicolae Viorel Moldovan nici nu i-a pedepsit, nici nu i-a externat.

Notă: A doua zi după ce Dumitru Dragoman a prezentat în roz regimul de viață al asistaților de la cămin, Victoria Floran, contabila-șefă, a hotărît să vorbească.

Un caz

Notă: Cele care urmează au fost extrase din declarațiile Mariei Horumbete, asistentă medicală principală la dispensarul căminului, Victoriei Floran, Mireiei Cîndea și Mariei Sandor, lucrătoare la serviciul de contabilitate al căminului, ale asistaților Vasile Labo și Nicolae Tatu, a directorului Nicolae Viorel Moldovan, aceasta din urmă fiind făcută în a treia zi a anchetei.

Ioan Garcea a fost ofițer de carieră. La bătrînețe, a rămas singur. Undeva, la Făgăraș, are o soră și doi nepoți medici. Probabil că acum se află acolo. Ioan Garcea a fost printre puținii bătrîni din cămin cu o pensie respectabilă. Boala asistaților este singurătatea. Toți simt nevoia de a vorbi și de a asculta. Ioan Garcea era invitat de cîteva ori pe an de un coleg al său, șef de promoție la școala de ofițeri, să meargă pe munte.. Era ajutat cu bani și de sora și de nepoții săi. Ioan Garcea este un bătrîn liniștit și emancipat. Uneori, din cauza acelorași crize pe care le dă singurătatea, bea. Era foarte liniștit și la băutură. Căuta patul său, își cerea continuu scuze pînă adormea și cîteva zile după ce bea.

Dumitru Dragoman, observînd că Ioan Garcea are mereu bani, „s-a lipit" de acesta. Împărțeau pe din două tot ce avea Garcea. La începutul lui iunie au mers amîndoi să muncească la Guștița, unde gospodăria-anexă a căminului deține trei hectare de pămînt arabil. După ce au băut ce au băut, Garcea a rămas întins pe cîmp și Dragoman a plecat la cămin. Odată sosit, a spus deformat directorului cele ce se întîmplaseră, dînd în exclusivitate vina pe Garcea. Garcea se credea atît de vinovat pentru că bea, încît nu simțea niciodată nevoia să se apere. Ce l-o mai fi spus Dragoman directorului nu se știe, căci Moldovan „a dat ordin" ca Ioan Garcea să fie internat la Spitalul nr. 3 Sibiu. Salvarea l-a găsit pe Garcea pe drum, în timp ce se întorcea la cămin. Bătrînul, căruia îi trecuse cheful, i-a convins pe asistentă și pe șofer să nu-l interneze. A ajuns și el la cămin și s-a băgat repede în pat. La puțin timp a aflat Moldovan, a venit la el, l-a scos „în careu" în mijlocul curții și, „împreună cu bătrînii", circumstanțe atenuante. Dacă Ioan Garcea a fost externat, cum s-ar putea apăra ei de director?

De ce a tăcut contabila-șefă? Dacă bătrînii și-au pierdut obișnuința de a spera de la cei obligați să aplice legea, de ce a tăcut ea? Directorul a etichetat-o într-o ședință, de „proastă", „incapabilă" și a îndemnat-o „să-i cadă în genunchi că i-a dat slujba asta". Dacă legea ar fi aplicată, și acesta ar fi **abuz în serviciu.** În lipsa directorului, ar fi trebuit să conducă activitatea contabila-șefă. Și directorul a lipsit „cu probleme" cam mult. Zile la rînd nu a condus „activitatea" decît prin telefon. Dar, cînd pleca, lăsa chiar și ștampila, în mod ilegal, unei bucătărese.

O afacere

Declarația lui Gheorghe Nistor, tehnician veterinar, inițiatorul afacerii, care, lucrînd la O.R.J.A., și nu la Întreprinderea de îmbunătățire și exploatare a pajiștilor Sibiu, în ale cărei ferme sînt acum răspîndiți porcii, sau la Căminul de bătrîni nr. 1 Sibiu, nu avea calitatea să fie delegat: „Fiind tehnician veterinar de profesie și cunoscîndu-l pe Nicolae Viorel Moldovan de la Căminul de bătrîni nr. 1 Sibiu, îl ajutam la tratamentul animalelor pe care le avea căminul. În urma unor discuții cu dînsul, am ajuns la concluzia că s-ar putea cumpăra prin căminul de bătrîni niște purcei pentru niște contractanți, prieteni cu mine. Am depus la cămin suma de 13 000 lei, contravaloarea porcilor. Tovarășa contabilă-șefă de la cămin nu a fost de acord. Am primit banii înapoi. Contractanții care urmau să primească purceii: Ilarie Mohai, socrul meu, și Traian Borcea, cumnatul meu. Banii au fost ai mei".

Întreprinderea de îmbunătățire și exploatare a pajiștilor nu avea posibilitatea legală să achiziționeze purcei de la A.E.I.C.I.P. Vești. „Delegatul" a dus cu o mașină 15 purcei la cămin, cu altă mașină 20 de purcei la „pajiști". Este o altă falsificare a stării de fapt. Purceii au fost cazați la cămin între 8 și 18 iunie, fără să se încaseze vreo sumă cheltuită pentru hrana lor în cele zece zile. Contabila-șefă a calculat în timpul anchetei consumul, ajungînd la o sumă de 1 080 lei. Recepția purceilor s-a făcut la „pajiști" cînd le-a venit bine, pentru a se închide cercul vicios. Dar banca nu a acceptat nici acum plata celor 35 de purcei, care, în iunie, aveau 30—40 kilograme. Pentru că acum au atins greutatea de 70—80 kilograme, probabil că se va accepta totuși să fie achiziționați de „pajiști". S-a ajuns să se legalizeze starea de fapt. Cealaltă anchetă rămîne să stabilească partea de vinovăție a lui Alexandru Pătruța, care a acceptat tranzacția și acoperirea lui Moldovan.

Această infracțiune îl face pe N. V. Moldovan vinovat de fals intelectual și de tentativă de înșelăciune în dauna avutului obștesc.

Încercînd totuși să se apere, N. V. Moldovan a spus că le-a făcut bătrînilor revelion și a arătat o scrisoare de mulțumire a acestora către conducerea județului pentru că s-a optat pentru un așa director. Dar, dacă altul era adresantul, ce căuta scrisoarea la el?

Audiență amînată

Cînd Victoria Floran, contabila-șefă a căminului, s-a înscris în audiență, nu se știe de unde au aflat Teodor Topa, directorul direcției muncii, Niculina Lupu, aceeași care l-a dat pe Ioan Garcea afară din cămin, și Vasile Șerban, contabilul-șef al direcției. Cei trei au chemat-o pe Victoria Floran la „discuții". Doi au tăcut. A vorbit Teodor Topa. Victoria Floran, căreia i s-a cerut să-și motiveze intenția de a merge în audiență, a vorbit despre cei 35 de porci, despre încercarea de a fi plătiți 20 dintre ei cu bani numerar și despre bucătăreasa care ținea ștampila. Nici un cuvînt despre Ioan Garcea. „Nu era problema ei", deși, repet, **în absența directorului contabila-șefă era obligată să conducă instituția.** A fost asigurată că problemele se vor rezolva, că va fi informată conducerea Consiliului popular județean Sibiu. Dar și în acest caz s-a produs o dezinformare în lanț: contabilul Vasile Șerban l-a informat pe directorul Teodor Topa că „problema cu porcii s-a rezolvat", deși știa situația exactă. Teodor Topa a informat mai sus că „problemele sînt rezolvate". Tovarășa Elena Bleahu, din conducerea județului, a insistat să fie prezentă la o discuție pe care cei trei, care au vorbit cu contabila-șefă, o vor avea cu N. V. Moldovan. Discuția a durat două ore și Moldovan a fost insistent atenționat. Dar starea de fapt rămăsese ascunsă și a dus la consecințe numeroase, printre care și memoriul semnat cu numele altuia.

Încheiere

În urma prezentării concluziilor celor două anchete, conducerea județului Sibiu, în data de 30 septembrie 1987, cînd dovadă de operativitate și spirit de răspundere, a hotărît desfacerea contractului de muncă directorului Viorel Moldovan, contabilei-șefe Victoria Floran și asistentei medicale Maria Horumbete.

Bineînțeles, pensionarul Ioan Garcea este invitat de vechii săi colegi să își reia locul în cămin, dacă mai trăiește.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Dinu Lazăr: Început de șantier

Post scriptum

Abia după ce se vede tipărit, un articol începe să-și trăiască adevărata viață. În ciuda faptului că forma lui finală spune foarte puțin despre îndoielile, alergătura sau informațiile adesea contradictorii care l-au generat. El există, e citit, dă naștere la reflecții și provoacă, adesea, răspunsuri. Iar aceste răspunsuri reușesc uneori să lumineze mai bine cazul prezentat în articol decît întreaga documentare și trudă a reporterului. Omul, bucuros sau încîudat de apariția textului, iese din starea de circumspecție de pînă atunci, din rezerva cu care i-a privit inițial pe reporter și „o zice pe-aia dreaptă". Pilduitoare această viață post scriptum a unui articol. Iar tăcerile pe care ți le oferă spre descifrare nu mai țin, în cazul gazetarului, de laboratorul intim al creației, ci se cer date publicității. Ceea ce vom și încerca să facem în acest colț de pagină.

Lumina aceea

Scriam, în numărul trecut al revistei, despre un șofer de la I.T.T.A. care își rotunjea frumușel veniturile prin încărcarea autocarului său cu oameni care-i ofereau sume consistente pentru a fi transportați pe drumul de la Giurgiu la București. În ziua imediat următoare apariției articolului, șoferul vine la redacție. Pare îmbătrînit cu cîțiva ani. Spune, pe un ton vrednic de compasiune, că i s-a comunicat de către conducerea întreprinderii desfacerea contractului de muncă. Se gîndește la copii, la situația lui în fața tovarășilor de muncă, a rudelor, prietenilor și cunoscuților. Mă interesez telefonic dacă acesta e adevărul. Da, răspunde directorul, cazul său va fi pus în discuția colectivului și se va lua măsura ce se impune față de un om care a murdărit obrazul instituției, al firmei noastre. Drept și corect. Continui discuția cu șoferul. Aflu că lucrează de 17 ani la acest loc, că aproape în fiecare an a ieșit în străinătate, că avea o mașină bună și frumoasă, confortabilă, că lucrul pe ea era o adevărată plăcere. De ce nu s-a gîndit la toate astea cînd s-a hotărît să se apuce de afaceri? De ce nu s-a gîndit **atunci** la copiii lui (pe care, îmi spune, i-a educat în spiritul cinstei și al dreptății, și care, acum, își vor da seama că spusele tatălui lor nu erau decît simple cuvinte, uscată demagogie)? Tace cînd aude întrebările. Își pleacă privirea ca un școlar prins cu șoalda, deși are 52 de ani. După care izbucnește: **asta înseamnă să ai ghinion!!**

De-acum, totul e lesne de priceput. Nu-l doare și nici nu-l mîhnește gîndul că ar fi greșit, că ar fi comis o faptă antisocială, ci acela că a avut neșansa de a fi fost prins și de a i se fi dat în vileag învîrtelile. Nu-și face mustrări de cuget pentru nesocotința lui, ci pentru că n-a avut suficient fler atunci cînd mi-a deschis portiera.

Dacă am privi gîndul omului ca pe un labirint, atunci putem compara impactul acestuia cu adevărul nu atît ca un fir al Ariadnei, ci mai curînd cu o breșă făcută într-unul din pereții întortocheatei zidiri. Spărtură prin care pătrunde lumina zilei — fie ea încărcată de ploaie sau de ger. Dar a-ți vedea viața, atunci cînd greșești, ca pe un șir de ghinioane este totuna cu a nu putea să primești, cu ochii deschiși, lumina aceea.

DAN MUCENIC

Exigențele industriei mici

În urmă cu un an, revista noastră publica un interviu cu inginerul Marian Popa, directorul Întreprinderii județene de producție industrială și prestări servicii din Vaslui, prilej cu care erau prezentate o seamă de realizări ale respectivei întreprinderi și multe proiecte de viitor. Proiecte ce vădeau multă dorință de-a face, de-a dovedi că, într-adevăr, mica industrie beneficiază de mari resurse, care, pentru a fi exploatate așa cum se cuvine, reclamă spirit de inițiativă și urmărirea sistematică a obiectivelor propuse. Într-un recent drum la Vaslui am avut curiozitatea să vedem cite dintre cele ce se anticipau anul trecut au prins, cu adevărat, viață.

Un bun prilej ne-a fost oferit de către adunarea generală a oamenilor muncii. Am aflat, din analiza efectuată, că întreprinderea și-a depășit planul la cei mai mulți dintre indicatori, în pofida unor greutăți (pe care — fapt demn de apreciat — nici unul dintre vorbitori nu le-a etichetat ca obiective, ele ținînd numai și numai de anumite deficiențe în organizarea producției sau, de ce să n-o spunem ?, de un fel de trac al începutului, întreprinderea fiind de curînd înființată și avînd un colectiv foarte tînăr). Totuși, în spatele unei severe autocritici, s-au întrevăzut și o seamă de împliniri. Ceea ce este îmbucurător e faptul că oamenii acestei unități, deloc ușor de coordonat (avînd ca puncte de lucru în marea majoritate a localităților județului Vaslui), își priveau nerealizările — repetăm, destul de puține la număr față de ce au făcut cu adevărat bine — nu atît prin prisma propriilor insatisfacții, ci mai ales din punctul de vedere al beneficiarului, al omului care a fost privat de niște bunuri extrem de necesare și nu tocmai greu de realizat (cum ar fi confecțiile pentru copii, tuceria comercială sau articolele mărunte din lemn). Ni se pare interesant de relevat și un alt aspect — întreaga dezbatere a problemelor cu care se confruntă industria mică vasluiană s-a desfășurat cu extremă seriozitate, punîndu-se probleme care într-adevăr trebuie să-i frămînte pe cei care lucrează în sfera serviciilor. De pildă — cîștigarea încrederii populației față de calitatea activității din unitățile prestatoare din cadrul I.J.P.I.P.S.. Astfel abordate lucrurile, ni s-a părut firesc ca între proiectele pentru anul acesta — dintre care unele au început deja să devină, fapte vizibile — să figureze, înainte de orice, înființarea de noi activități de producție și prestări de servicii, în special în comune. E vorba de rotării, dogării, ateliere de confecționat și reparat unelte de uz gospodăresc sau harnașamente, tocilării. Acordînd așa-ziselor lucruri mici importanța reală, oamenii muncii din cadrul industriei mici dovedesc faptul că-și înțeleg menirea. Dar, pe de altă parte, așa cum a rezultat din discuțiile care au avut loc, aceste obiective nu trebuie, cu nici un preț, să diminueze interesul pentru acțiunile îndreptate spre modernizarea producției, și asta mai ales în condițiile în care, se știe, mica industrie este un partener important al celei republicane și, în același timp, exportator de numeroase produse.

Acestea fiind, în mare, datele și obiectivele desprinse cu prilejul adunării generale, l-am însoțit pe directorul Marian Popa într-unul din obișnuitele sale raiduri zilnice pe la cîteva dintre punctele de lucru. Din păcate, am pornit cu stîngul, aflînd că o unitate care se ocupă, între altele, și de repararea bunurilor de uz casnic, amîna de circa o săptămînă solicitarea unui cetățean care dorea să-și repare frigiderul. Motivul ? Pur și simplu, depanatorul n-avusese chef să se ducă ! Greu, de fapt imposibil să asiguri prestări de calitate cu astfel de oameni ! — comentează înciudat directorul Popa. Norocul nostru este că avem foarte puțini dintre aceștia... Dar, cu timpul, vom scăpa și de ei — fie prin propria lor hotărîre de-a face treabă, fie prin voința colectivului, care n-are nevoie de oameni care să-i facă antireclamă.

Dincolo de acest incident, care s-a vădit a fi, cu adevărat un simplu incident, o nedorită excepție de la cursul firesc al lucrurilor, am putut remarca seriozitatea cu care s-au aplicat măsurile preconizate cu un an în urmă privind modernizarea producției, buna funcționare a tuturor agregatelor, o desăvîrșită ordine și curățenie la locurile de muncă. Aceste lucruri le-am putut observa mai ales la unitățile din Bîrlad, unde au avut loc transformări de-a dreptul spectaculoase pentru un interval de timp atît de scurt. La secția de vată, la turnătorie și la unitatea service am întîlnit cu totul altceva — mult schimbat în bine — decît atunci cînd am mai trecut pe acolo. În această direcție, a organizării unei baze materiale capabile să facă față cerințelor și pretențiilor tot mai mari care stau în fața micii industrii, se merge și în continuare, I.J.P.I.P.S. Vaslui continuînd să preia spații de producție și unități de la marea industrie și reprofilîndu-se în conformitate cu necesitățile și dorințele cetățenilor. Secția de mobilă din Bîrlad — renumită într-o vreme pentru calitatea deosebită a produselor realizate — a și trecut, începînd cu luna februarie a acestui an, la industria mică. Și aici, ca și la alte unități, sînt încă multe lucruri de făcut. Spunem aceasta pentru că nu vrem să ocolim un adevăr : zestrea industriei mici n-a fost, din pornire, grozavă. Unitățile care au intrat în alcătuirea ei, în momentul înființării întreprinderilor de producție industrială și prestări de servicii făceau parte din categoria celor socotite nerentabile (fiind cu adevărat nerentabile). Iar asta din varii motive — fie că era vorba de o bază materială nu tocmai bine pusă la punct, fie că lucrătorii nu păreau prea convinși de faptul că situația poate fi schimbată în bine (socotind trecerea la industria mică drept o... retrogradare), fie că produsele realizate nu aveau căutare. Acesta era, la data preluării ei de către I.J.P.I.P.S., și situația secției de mobilă de la Bîrlad. Trecînd prin ateliere am putut constata cu ușurință că în multe locuri se executau lucrări pe cont propriu, particulare, ce urmau apoi să fie scoase fraudulos din unitate și valorificate pe piața liberă. Dezinteresul se întrezărea și în modul în care erau îngrijite utilajele, în dezordinea greu de descris ce domnea în curte și prin multe locuri de muncă, în modul de depozitare a materiei prime. Iată, așadar, conducerea întreprinderii județene în fața unui nou început. Pe care-l dorește urmat de măsuri grabnice și energice în urma cărora secția de mobilă din Bîrlad să se alinieze, într-un ordine și bună gospodărire, celorlalte care au fost preluate de către industria mică.

În sfîrșit, un ultim popas la noul sediu al întreprinderii, aflat în plină construcție și unde vor fi amplasate două mari ateliere, bine dotate tehnic, pentru prelucrări metalice. Grație acestei noi investiții, producția întreprinderii va spori considerabil. Așa cum se va întîmpla și datorită altor amenajări și modernizări de pe la secții, precum și prin preluarea altor spații — comerciale și de producție. Așadar, după un an, Întreprinderea județeană de producție industrială și prestări de servicii din Vaslui se dovedește a fi în plină creștere, atît din punctul de vedere al realizărilor înscrise în cifrele de plan, cît și al eforturilor depuse pentru satisfacerea cerințelor cetățeanului, beneficiarul exigent al activității sale.

DAN MUCENIC ■

Cititorii propun

Cine ridică mănușa?

Dorința lui Petrică Dărăvolanu, infirmier la Baia „Apolo", din cadrul Întreprinderii balneare de Turism Herculane, este ca la locul de muncă unde-și desfășoară activitatea să fie ordine și condiții cît mai bune de tratament, prevenindu-se totodată degradările și realizîndu-se economii. Aceeași dorință o are și Golu Elena și mulți din cei ce deservesc Băile termale „Apollo".

De aceea, de 4 ani continuă să facă propuneri organelor administrative fie în cadrul adunărilor de partid (cei doi arătați mai sus sînt comuniști), fie în adunările de producție.

Rezultatul : nu s-a luat nici o măsură. De aceea sînt descurajați și cînd încerci să stai de vorbă cu ei rostesc cu o undă de părere de rău în glas : „propunem de pomană".

Oamenii ni se adresează nouă, arătînd neajunsurile și noi le ducem mai departe fără nici un fel de rezultat. Tovarășii din conducere și în special tovarășul director adjunct Silași Petre de la I.B.T.H. promite, dar practic nu se realizează nimic.

Să încercăm să le înșirăm într-o oarecare ordine :

— La intrarea în băi sînt două dușuri gata instalate care însă funcționează cu apă rece. Apă caldă este suficientă numai că trebuie făcută o legătură ; dar cine s-o facă ? Și situația rămîne fără ca aceste dușuri să aibă utilitate.

— În baie, scurgerea este în imediata apropiere a sursei de alimentare cu apă termală, în așa fel că apa termală abia intră și imediat pleacă. O mică parte intră în bazin.

Se simte nevoia să se lase să curgă în continuare apa termală pentru ca o mică parte din ea să aibă eficacitate.

Consumul e de 400%. Curanții au încercat să astupe cu hîrtie scurgerea dar aceasta contravine regulilor elementare. Un tub simplu ar îndepărta scurgerea în așa fel ca să poată face amestecul economisindu-se apa termală, respectiv și energia.

— Un singur loc de lampă luminează bazinul de apă amplasat pe colț. E suficient, dar lipsește abajurul. Aburii se ridică, becul se umezește și face explozie. În felul acesta becurile se schimbă la intervale scurte. Neajunsul s-ar elimina dacă abajurul ar fi prezent. Dar el lipsește. Cine să-l pună ?

— La intrarea în baie e amenajat un frumos loc cu chiuvetă de piatră, mozaicată pentru apa potabilă. E binevenită și la îndemînă. Pînă acum 2 ani a funcționat avînd instalația completă. Și acum o are, dar cu întrerupere și apa potabilă s-a întrerupt și ea. Cine să remedieze ?

— Pe timp friguros baia funcționează. Nu avem însă încălzire sau mai bine zis mijloc de evacuare a fumului, zidurile fiind foarte groase. O perforare a zidurilor e imposibilă. Un sistem de coturi și burlane ar face posibilă evacuarea și respectiv încălzirea.

— În sala de dezbrăcare sînt cuiere bine venite. Numai că mai mult de jumătate nu au cule de agățat. Deci ele sînt ornamente iar pacienții fac și ei ce pot. Dar prea multe nu au de făcut deoarece așază hainele pe jos. Nu e civilizat dar altă soluție nu există pînă la sosirea cuielor care n-are cine să le completeze.

— Grătarele de lemn existente cu ani în urmă și-au îndeplinit durata de funcționare și au ieșit din uz. Altele nu le-au mai luat locul.

O figură care însenina oarecum această situație tristă era profesorul de gimnastică care în urmă cu circa 4 ani venea regulat la bazin și executa împreună cu curanții mișcări în apa termală foarte folositoare. A dispărut și acesta și în loc e părerea de rău.

— Să vorbești de igienizare la bazinul termic din Băile „Apollo" e neavenit. Totul pare din domeniul neavenit al degradărilor. Pereții vorbesc în suficientă măsură de acest lucru. La aceasta se adaugă și părerea ușilor 80% degradate. Situația ar fi îmbunătățită cu o vopsitorie totală.

— Bazinul e neîncăpător. Curanții se împiedică unul de celălalt. Posibilitatea de extindere a bazinului există (doar un perete despărțitor ar elimina acest neajuns). Mulți curanți care cunosc amplasarea bazinului fac această propunere. Dar propunerea se pierde fără răsunet și, ca și celelalte, creează momentul nepotrivit pentru cei care se simt bine în a nu fi deranjați din comoditate.

Concluzia : Cine ridică mănușa în acest set de propuneri spre a cîștiga doar considerația și renumele de bun gospodar ?

ION V. MARIN ■

Note

Cișmigiu

Cîte puncte de reper fundamentale poate avea un oraș ?

Cîte locuri care să fi individualizeze, fără putință de confuzie, față de alte zeci de orașe din țară, mii, de pe continent, zeci, sute de mii din lume ?

Cîte nume au acea sonoritate unică prin care să se impună memoriei afective cu puterea de a nu mai fi șterse ? Nu cunosc nici un amator de curiozități care să fi făcut o astfel de statistică.

Am crezut însă (așa cum au crezut și bunicii și părinții mei) și încă mai cred că Cișmigiul este un asemenea loc, chiar dacă autorii Micului dicționar enciclopedic (ediția a II-a) au altă părere. Departe de mine gîndul de a nega importanța consemnării unor locuri ca Cilibia (com. în jud. Buzău, 2,7 mii loc. ; stație c.f.), Ciobanu (com. în jud. Constanța, 4,1 mii loc.) sau Ciocile (com. în jud. Brăila, 5 mii loc.) am ales la întîmplare de la litera C, acolo unde am căutat zadarnic Cișmigiul). Să fie, oare, mai puțin important pentru numele și renumele nostru în lume un parc pe care încă în 1911 vestitul ghid Baedeker îl consemna drept „frumoasa grădină publică Cișmigiu", recomandînd-o călătorilor străini pe meleagurile Bucureștiului, alături de Universitate, Teatrul Național, Ateneu, Calea Victoriei sau Palatul de Justiție ?

Răspunsul nu poate fi decît unul singur, repetat în fiecare zi, în fiecare anotimp, în fiecare an, mereu, de mii de copii, tineri și bătrîni ce revin, fie și pentru cîteva clipe, numai, în bătrînul Cișmigiu. Bucuria reîntîlnirii se stinge însă în fața canalelor pline azi de buruieni și murdărie, pe care altădată pluteau lebede, în fața izvorului lui Eminescu, deseori înfundat cu frunze și hîrtii, a „muntelui" din vîrful căruia, cu cîțiva ani în urmă susura o minusculă cascadă, ori a depozitului de gunoi din imediata apropiere a rotondei scriitorilor.

Sună patetic, dar nu e decît adevărat. Avem nevoie de Cișmigiu cum avem nevoie de buletinul de identitate ! Un Cișmigiu curat, frumos, nu unul năpădit de hîrtii și nepăsare. Cișmigiul nu poate fi trecut la „și altele" în gîndurile și preocupările noastre. E timpul să ne-o reamintim, alături de cei răspunzători de îngrijirea lui, și noi, care prea ades privim indiferenți la posesorii pachetelor goale de țigări sau hîrtiilor „uitate" pe bănci și alei.

R. F. MANOLESCU ■

Slalom...

În centrul Bucureștiului, într-o foarte aglomerată străduță, în fiecare dimineață, zeci de călători așteaptă maxi-taxi 513, 506, 517. Timp este destul, între o cursă și alta, ca să stăm de vorbă și să privim strada Șelimbăr, locul unde constituim șirul nostru. Cred că merită să fie descrisă... Praf, acum noroi, de cînd plouă, gunoaie care n-au mai fost de mult ridicate, aspect negospodăresc. Semnul indicator de circulație atîrnă de un stîlp legat cu o sîrmă și după cum bate vîntul îi schimbă direcția.

Se întîmplă să staționeze și cîte o „Dacie", atunci se produce o adevărată învălmășeală. Șirul, ca un fluviu, schimbîndu-și „cursul" se mută pe o altă porțiune de trotuar, ca maxi-taxi să se strecoare cum poate printre mașini, călători.

În fața stației e un centru care colectează hîrtie, fier vechi. Dacă se nimerește și camionul care adună deșeurile, maxi-taxi e forțat să ocolească stația, făcînd un cerc prin alte străzi. De multe ori, noi, călătorii, ne luăm ziua bună de la cursă.

Din cîte străzi există în Piața 1848 nu se putea alege un alt cap de linie, convenabil și pentru I.T.B., și pentru călători, fără slalom la începutul zilei ?

CARMEN DUMITRESCU ■

052 nu răspunde

Doream să aflu urgent ce trenuri circulă de la București spre Slatina și în seara zilei de duminică, 27 septembrie a.c., pe la orele 19, am sunat la 052, informații C.F.R. Am format, deci, cu grijă numărul și am așteptat mult dorit răspuns. Dar, nimic... Telefonul suna în gol. Îl las să sune așa. După aproximativ două minute, apelul se întrerupe brusc. Formez din nou... De data aceasta, sună ocupat. E o speranță, insist, dar de răspuns nu-mi răspunde nimeni... O fi, cumva, telefonul defect ? ! Verific. Telefonul meu e bun. Am făcut, oare, numărul greșit? Mă încăpățînez și formez iar, rar și apăsat, 052. Se aude același zbîrnîit prelung și enervant. Aștept alte cîteva minute, revin, și iar revin, dar tot zadarnic. De la celălalt capăt al firului nu primesc nici cel mai mic semn de... viață.

Ce să fac ? ! E ora 20 și douăzeci de minute. Mi-am pierdut mai mult de o oră cu... apelul la 052. Pînă la urmă mi-a venit ideea salvatoare. Mi-am amintit că prietenul meu, Mitică, are un Mers al trenurilor. L-am sunat, mi-a răspuns soția lui, i-am cerut scuze pentru deranj și, doar în 3 minute, mi-a oferit binevoitoare informația de care aveam atîta nevoie. De bucurie, dar poate — recunosc — și de ciudă, am mai format o dată 052 și am lăsat telefonul să sune așa, aproape zece minute. Toată noaptea, dacă sunam, sînt convins, rezultatul ar fi fost același : adică nu m-ar fi auzit nimeni.

Motiv pentru care, iată, întreb: de ce mai există oare 052, denumit INFORMAȚII C.F.R. ?

De ce ?

MIHAI MERIȘANU ■

Primim

de la Regionala C.F. București, Direcția mișcare

Referitor la articolul apărut în revista „FLACĂRA" din 28.VIII.1987, intitulat „De ce întîrzie trenurile", vă facem cunoscut următoarele: Cauzele care au condus la întîrzierea trenurilor citate în articol au fost cercetate amănunțit de organele noastre. Din cercetări, a rezultat că una din cauze se datorește lucrărilor ce se execută la linie sub circulație, iar alta datorită personalului de mișcare, ce nu s-a orientat corect pentru readucerea acestor trenuri în trasă. Referitor la trenul rapid 56 din 09.VIII.1987, casiera care avea spre vînzare locurile la acest tren, a primit de la operatorul „rezervări" din Regionala C.F. Iași un număr de 22 locuri pentru vagoanele 3, 4, 5 și 6, locuri care au fost vîndute publicului călător și nu a primit nici un loc la vagoanele 1 și 2. Neregula comisă de personalul Regionalei C.F. Iași a fost avizată conducerii acesteia, pentru cercetare și tratare. Pentru faptul că trenul 3041 a fost trecut eronat pe tabla de afișaj cu ora de plecare 8,30 în loc de 8,33 — cît avea plecarea după grafic, personalul biroului de informații a fost tras la răspundere disciplinar. În mod similar s-a procedat și cu restul personalului implicat în neregulile semnalate în articolul suscitat.

Bate toamna

Calendaristic și-n fapt... Ne revizuim garderoba, lucrurile călduroase sînt iar căutate și la mare preț. Măturăm din curți frunzele moarte și oriunde mai vedem o plăpîndă plantă verde o ocrotim cu mai mult atașament. Bate vîntul și a început să plouă, ca-ntr-o poezie de Bacovia, uimindu-ne, ca la un început. Se deschid umbrelele, se colorează, altfel, strada. Crizantemele sînt în apogeu. Cînd, numai ele, sînt în toate coșurile florăreselor, în brațele noastre, e semn indubitabil...

Bate toamna pe străzi, dar plimbîndu-mă revăd Bucureștiul. Aș avea nevoie de o hartă, pentru zone întregi care s-au transformat total în cîteva luni.

Ați făcut cursul Dîmboviței, la pas, de la Ciurel pînă la Piața Națiunii ? Ați trecut podurile, pasarelele, cu „dantelele" de piatră, pe sub care Dîmbovița e într-adevăr „apă dulce ?" Ați văzut noile maluri, mini-grădini ?

Schele, construcții, pe deasupra și pe dedesubtul orașului.

Mașinile care trec prin pasajele de la Bucur-Obor, Mărășești, Piața Victoriei, Piața Muncii, Piața Unirii, nu sesizează anotimpurile. Luminile împînzesc pereții și traversarea Bucureștiului... pe sub București e o încîntare. De cîtă muncă eroică s-a dat dovadă pentru ca, alături de ființa metroului, să se deschidă alte șantiere, cu parametri încărcați de conștiință și profesionalism. De cîtă muncă eroică mai este încă nevoie !

Pasajul de la Universitate este refăcut în totalitate. Alături, cursul metroului, este, pentru cei care-l lucrează întregit cu porțiuni de kilometri către Piața Victoriei și mai departe. Stațiile, mici bijuterii, sînt în atelierul de creație al muncitorilor, tehnicienilor, inginerilor.

Am revăzut intrările și ieșirile din Metrou. Aproape tot ce este la suprafață s-a amenajat în paralel cu metri șerpuitori de drum : parcul din fața întreprinderii I.M.G.B., modernizarea pieții agro-alimentare de la Big-Berceni, construcțiile, impresionante ca număr și înfățișare, de la stația Tineretului, magazinul Unirea, noile hale și refacerea întregului perimetru al Pieții Națiunii. Celălalt traseu al metroului care pornește de la Întreprinderea „23 August" a fost martorul radicalei schimbări la față al cartierului cu același nume ; la „Timpuri Noi", strada Lînăriei este peste 50 la sută alta, dată în folosință, mii de oameni s-au mutat în noi apartamente. Spitalul clinic Municipal era o dorință cînd se trasa pe acolo drumul metroului ; complexul Grozăvești s-a amplificat proporțional cu numărul studenților care-și petrec în condiții excelente anii de studii ; Politehnica, ca un autentic organism viu, și-a ramificat facultățile, și ele noi ; în Cringași, piața, cartierul, podul

Grant, ajungînd pînă în noua stradă Turda, sînt toate de vîrsta unor copii de școală.

Bate toamna și la mine-n geam, dar nu-l închid.

Bate toamna în geamurile noastre, dar Bucureștiul își vede de treabă, cu calm și seriozitate. Foile din calendar se rup, nu fără a lăsa în urma lor multe de adunat.

Mă gîndesc, de cîte ori, în profesiunea mea, am întrebuințat cuvîntul... nou. Poate cel mai des folosit, poate cel mai de neînlocuit. Cred că fără el aș fi ca un invalid. Vom mai avea, toți, multă nevoie de el, spre cinstea celor care-l fac viabil prin fapte.

CARMEN DUMITRESCU

Fotografie de PAUL AGARICI

Cronica șoselei

Ipostaze

A făcut așa, un fel de triplu salt. Exact ca la concursurile de gimnastică. Cu deosebirea că acolo, sportivul culege aplauze, pe cînd aici, „figurile" autoturismului au atras mai întîi uimirea locuitorilor comunei care nu mai văzuseră decît în filme asemenea „cascade" și imediat după aceea, extrema lor mirare cînd din autoturismul care a căzut pe roți, cei trei pasageri, doi băieți de 20 de ani și o fată de aceeași vîrstă, au ieșit bine mersi, fără măcar o zgîrietură. Amîndoi îi făceau curte. Întîi și-a prezentat numărul Alexandru. „Scula" era de primă mînă. A atins 140 pe oră, a trecut printre două căruțe la cîțiva milimetri de ele, aducîndu-i pe căruțași în pragul infarctului, a tranșat scurt cu cîteva curbe ac de păr, mergînd pe două roți..., oprindu-se în final după o nemaipomenită maltratare a frînei. Tarzan, tînărul supranumit așa pentru statura sa asemănătoare cu a celebrului personaj, se făcuse vînat de invidie. „Cu ce aș putea să-l fac mat ?, se gîndea el. Doar cu o întoarcere la 180° în plină viteză. Mi-a reușit de cîteva ori, dar, ce-i drept, prea mult antrenament nu am. Fie ce-o fi, încerc. Dacă scheletul ăsta ambulant de Sandu a reușit un număr atît de aplaudat, eu trebuie să-l „tai" fără apel. În caz contrar, Rodica va schița zîmbetul ei malițios și-mi va spune : „Ce folos că semeni cu Johnny Weissmüller dacă n-ai chemare pentru numere în forță". Băiatul a reușit totuși, după cum am văzut, să facă cascadoria, dar fără voia lui. După ce paloarea ce i se așternuse pe față a mai dispărut, după ce și-a mai venit în fire, încercînd s-o dreagă cît de cît, a rostit către cei doi : „D-aia v-am spus să vă puneți neapărat centurile, știam ce urmează. Cele cîteva sticăciuni nu reprezintă o problemă. Mi le repară tata". „Ți-aș face o propunere, impostorule, caricatură a lui Tarzan : interoghează-te, poate se toarnă o nouă versiune a filmului „Mirciunile baronului Münchhausen". Ți s-ar potrivi rolul principal. Îl întreci, totuși, în cinism și insolență. E și asta o performanță. Nu e la îndemîna oricui s-aibă obrăjii confecționați din tinichea".

Pentru a demonstra, parcă, diversitatea situațiilor — mergînd pînă la totala lor opoziție — pe care viața — și numai ea — este capabilă să le creeze, nu departe de locul unde s-au petrecut peripețiile celor trei tineri, cu cîteva ore mai tîrziu, un episod de cu totul altă natură — ca desfășurare și final — ne-a readus în suflet încrederea și admirația în minunatele virtuți umane ale generației tinere. Voicu — student în ultimul an la medicină — și Marta — logodnica lui, proaspătă profesoară de educație fizică — se îndreptau spre casă. Veneau de la munte, după vacanța de vară, trăind din plin plăcutul sentiment al perspectivei unei curînde uniri a destinelor lor. Fiecare se lasă în vraja gîndurilor, alcătuindu-și imagini care de care mai frumoase despre căsătoria lor apropiată, despre munca și familia ce o vor întemeia. Soarele cobora solemn dincolo de orizont, natura cufundîndu-se treptat în întuneric. O atmosferă de calm și liniște punea stăpînire pe tot ce se afla dincolo de asfaltul tot mai întunecat al șoselei, învăluind în mantia nopții cîmpul, copacii, stîlpii. Deodată în fasciculul de lumină al farurilor, răsări, ca din pămînt, o mașină oprită într-o poziție bizară. Nu era cu totul nici pe drum și nici în afara lui. Dădea impresia că intrase într-un copac mai ales că ușa din stînga era larg deschisă. Logodnicii trecură de autoturism cînd realizară că în urma lor, acolo, ceva nu era în regulă. Voicu opri. „Te-a frapat și pe tine, îl întrebă Marta, mașina aceea ?" „Nu știu de ce, dar mi-a produs o senzație ciudată ce mă-ndeamnă să mă întorc. Să văd ce s-a întîmplat". „Hai, Voicule ! Nici mie nu mi se pare normală situația".

„Ce zici de asta, Marta ?" întrebă, mirat, Voicu. În mașină, cu capul aplecat pe volan omul nu mișca. Ședea într-o poziție inertă. Părea că nu răsuflă. „Marta !, vorbi Voicu după ce îl examină pe om. Vezi că e vorba despre un atac de cord. Sau, cine știe, o comă diabetică. E și cam în vîrstă. Oricum, trebuie să acționăm !" „Al curajul să-l luăm cu noi ?" „Bineînțeles. Are puls și sper să-l salvăm. Numai că trebuie să-l scoatem cu foarte multă grijă și să-l culcăm pe bancheta din spate. Sper să nu-ți fie frică să stai alături de el, să-i rezemi capul pînă ajungem la spital". „Mai întrebi ? Doar am și eu ceva cunoștințe de profil". „Îmi placi și mai mult, draga mea. Ce bine e cînd știi că ai alături de tine pe cineva pe care te poți bizui la nevoie".

La nunta lor, Voicu și Marta primiră o telegramă de felicitare, cu urări de viață lungă, de la cel pe care îl salvară. Ce putea fi un cadou mai frumos decît sentimentul de a fi fost util semenilor lor ?

VICTOR BEDA

Meșteșuguri cu beteșuguri

Cum toamna ne-a avertizat cu temperaturi deloc generoase că iarna se apropie, chiar dacă sentimental gîndul ne mai poartă spre zilele verii, am început să ne pregătim apartamentele pentru perioada rece. Lumea caută plăpumi, saltele, perne pentru ferestre și uși, perdele și draperii, burlet pentru etanșeizarea ferestrelor. Am vizitat, deci cîteva unități ale cooperativei „Mobilă și tapițerie", aflată acum în plin sezon al solicitărilor.

Intru, așadar, în plăpumăria din strada Cameliei nr. 20—24 (unitatea nr. 38), la numai cîțiva pași de Buzești. Șeful de unitate, Ștefan Petcu, îmi oferă cîteva plăpumi, toate frumoase, foarte îngrijit lucrate, în culori plăcute. Doresc, însă, îi spun, un alt model, mai complicat. Descopăr chiar în magazin un turcoaz deosebit, pe care îl indic drept față a viitoarei plăpumi. Amabil, acceptă orice fel de model, cu condiția să aduc saten asortat pentru dosul plăpumii și melană sau lînă pentru umplutură. Nedumerirea mea (în magazin existau plăpumi turcoaz, cu dos din saten turcoaz gata confecționate — așa-numitele comenzi la întîmpinarea clientului) nu scade în fața explicației, pe care, dealtfel, o primesc, identică, și în unitatea nr. 41, din Calea Buzești, de la ajutorul șefului de unitate, Gheorghe Curuța. Satenul respectiv, pe numele său „Satina", achiziționat de către cooperativă, costă 87 de lei metru. El nu poate fi vîndut ca atare populației, întrucît satenul care se găsește în magazinele de mătăsuri costă numai 46 de lei, deși este de aproximativ aceeași calitate. Și mai ciudat mi se pare faptul că plăpumile de 920 lei, confecționate cu „Satina" tot 920 lei costau și cînd se confecționau cu saten de 46 de lei. Dimensiunile plăpumilor nu par a se fi modificat, așa încît nu ne rămîne decît să constatăm cu uimire cît sînt de încurcate căile calculării prețurilor.

Cum zona are vad bun, cooperativa a înființat aici mai multe unități. La numai cîțiva pași, unitatea nr. 43 (Calea Griviței nr. 33), execută reparații tapițerie, confecționat perdele și draperii, perne pentru ferestre. Oferă, sau cel puțin ar trebui, prin profilul său, mochete și covoare plușate, pe care le și festonează. Dacă dorești mochetă, însă, nu poți obține decît una verde oliv (în nici un caz lată de 3 metri, deși aceasta e cea mai solicitată). De trei luni, cumpărătorilor, aici nu li se poate oferi decît verde oliv, deși, ei, destul de pretențioși, cer albastru, roșu, grena. Drept pedeapsă, se duc în oraș, iar dacă au noroc și totuși găsesc culoarea preferată, vin cu mocheta în brațe la unitate pentru festonat. A doua zi, tot cu ea în brațe, se duc, fericiți, acasă. N-ar fi oare mai simplu — și în beneficiul net al cooperativei — ca omul să găsească aici mocheta pe care o dorește, să comande dimensiunile de care are nevoie și să vină s-o ia gata festonată ? (Dacă vrea și franjuri, trebuie să mai aștepte, așa cum de trei săptămîni așteaptă și unitatea specializată de la Metalotehnica Tîrgu-Mureș să depanze mașina, aflată în garanție). De două zile, unitatea a primit 200 metri (un model) de covor plușat din cei 6 000 metri comandați în urmă cu șase luni la Cisnădie (în patru modele). Deși amatorii de covor plușat au renunțat în ultima vreme să mai treacă pe aici pentru stereotipa întrebare „cînd primiți covor plușat ?", în aceste două zile s-au vîndut peste 30 de metri, iar cei șase clienți ce au ținut să se asigure că după-amiază, cînd vor reveni cu bani, vor mai găsi covor (semnalați în ora petrecută de noi în unitate) mătăsuri în culori deschise.

Ești primit cu amabilitate, termenele de execuție nu depășesc o săptămînă, pentru reparațiile de tapițerie sau jaluzele ți se trimite cu promptitudine meșterul acasă chiar și la comandă telefonică, și regreți că trebuie să pleci dintr-un asemenea magazin fără să fi putut comanda pe loc ceea ce doreai ; ești nevoit să colinzi magazinele orașului ca să găsești materialul și modelul dorit și abia după aceea să revii în magazin și să faci comanda.

Situația pare să fie generală. În Drumul Taberei, unitatea nr. 49 din strada Emil Bodnăraș întîmpină aceleași greutăți. „Oamenii ar plecа mulțumiți de la noi, ar economisi timp, energie și nervi, iar cooperativa s-ar umple de bani dacă am avea un sortiment bogat de materiale. Mă doare sufletul să-i trimit pe oameni în oraș să și le cumpere singuri. Eu n-am voie să țin în magazin decît ce pot consuma într-o lună. Sigur, e o prostie să-ți încarci unitatea cu stocuri supranormative care să zacă ani de zile nevîndute, dar nici așa. Sîntem oameni cu experiență, ar trebui să ni se acorde mai multă încredere. Nimeni nu poate face un comerț eficient dacă nu are posibilitatea să satisfacă toate gusturile".

Cu cuvintele șefului unității 49, ar fi fost firesc să încheiem aceste rînduri. Ștefan Vasile. Însă, mai are două dureri. Telefonul unității e defect de două luni, așa încît clienții care nu renunță, după îndelungi apeluri rămase fără răspuns (mulți cred, chiar, că s-a desființat unitatea) se deplasează la magazin pentru o comandă pe care ar fi putut-o face de acasă, în numai cîteva minute. Cea de-a doua durere e aceea că unitatea, ca și celelalte două cu același profil din Drumul Taberei, nu are atelier de reparații tîmplărie, foarte solicitate de populație. Nici în Militari nu există un asemenea atelier. Să fie oare un lucru chiar atît de greu de realizat ?

ROXANA PAICU MANOLESCU

COMENTARIUL SĂPTĂMÎNII

Sesiune deschisă

Despre complicatele și foarte dificilele probleme economico-financiare ale lumii contemporane am mai avut prilejul să scriu. Soluționarea lor, și în primul rînd lichidarea subdezvoltării, are o importanță care poate sta pe același plan cu pacea și securitatea. Din păcate, și aici, ca și la dezarmare, s-a bătut pasul pe loc. În primul lustru al anilor '80, țările în dezvoltare au cunoscut un ritm mediu anual de creștere a produsului intern brut de numai 1 la sută, față de 6,1 la sută cît se înregistrase în primii 5 ani ai deceniului trecut, și de 7 la sută cît este obiectivul prevăzut pentru actualul deceniu al dezvoltării (1981–1990). Țările sărace au devenit și mai sărace. În timp ce în statele avansate producția pe locuitor a crescut, în perioada la care ne-am referit mai sus (1981–1985), cu 9 la sută, în țările rămase în urmă producția pe locuitor s-a redus cu 4 la sută.

Nu e un secret pentru nimeni că la sărăcirea țărilor în dezvoltare contribuția cea mai mare au adus-o datoriile lor externe (1 100 de miliarde de dolari la sfîrșitul lui 1986, ceea ce înseamnă de două ori mai mult decît în 1980). Dublarea în numai 5 ani a datoriilor externe ale țărilor în dezvoltare s-a datorat mai multor factori, dar în primul rînd creșterii dobînzilor bancare la niveluri fără precedent, statele debitoare ajungînd să plătească mai mult în contul dobînzilor (56,8 la sută) decît în cel al ratelor scadente la datoria propriu-zisă (43,2 la sută). Ca urmare, economia țărilor în dezvoltare a slăbit și mai mult, exporturile au scăzut — în perioada 1981–1985 — cu o treime, venitul mediu pe locuitor s-a redus, în același interval de timp, cu 9 la sută în țările Americii Latine și cu 15 la sută în statele africane de la sud de Sahara.

Dificultățile economice din lume, adîncirea decalajelor dintre țările bogate și cele sărace, dintre Nord și Sud, criza datoriilor externe, criza dezvoltării (dezvoltarea cunoaște un proces de involuție) sînt bine cunoscute forurilor internaționale specializate, în frunte cu Fondul Monetar Internațional (FMI) și Banca Internațională de Reconstrucție și Dezvoltare (BIRD), care și-au ținut săptămîna trecută sesiunea anuală comună. Însă problema nu consistă doar în a cunoaște chestiunile menționate, ci și, mai ales, în a găsi căile și mijloacele soluționării lor. În acest scop, reprezentantul român la sesiunea anuală comună a FMI și BIRD a prezentat „Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu privind soluționarea globală a problemelor datoriilor externe și dobînzilor excesive", difuzate ca document oficial. Propunerile românești sînt bine cunoscute, ele au fost comentate în revista noastră. Reamintim pe scurt cuprinsul lor: dobînda la creditele deja acordate de FMI și BIRD să fie limitată la cel mult 5 la sută, iar pentru creditele acordate de acum înainte — la 4 la sută; rambursarea creditelor să se facă la nivelul și în structura valutelor contractate inițial, fără adausuri pe parcurs; termenele de rambursare a creditelor să fie prelungite cu cel puțin 10 ani, astfel încît, prin ușurarea sarcinii datoriei externe, să se contribuie la asigurarea resurselor financiare necesare progresului țărilor în dezvoltare; la fondurile împrumutate pînă acum în vederea creării resurselor de creditare să se adopte hotărîrea de a se limita dobînzile pînă la cel mult 5 la sută anual, iar pentru împrumuturile noi în acest scop — la 4 la sută anual; FMI și BIRD să-și democratizeze întreaga activitate, astfel ca țările membre, mai ales statele în dezvoltare, să aibă un rol mai mare în stabilirea măsurilor și luarea deciziilor. Aceste propuneri decurg în mod firesc din concepția României referitoare la soluționarea globală a problemei datoriilor externe ale țărilor în dezvoltare, soluționare în cadrul căreia să se aibă în vedere: anularea datoriilor în cazul țărilor celor mai sărace, degrevarea de o parte din datorii în cazul celorlalte țări în dezvoltare, reeșalonarea pe termen lung și cu dobînzi reduse a datoriilor rămase, fixarea dobînzilor la cote raționale și altele.

După cum se știe, la sesiunea de săptămîna trecută a celor două foruri, ținută la Washington, s-a hotărît o sporire a fondurilor FMI și BIRD destinate acordării de credite pentru finanțarea programelor din țările în dezvoltare. În același timp însă, au rămas nerezolvate probleme importante, printre care fixarea unor prețuri echitabile și stabile la materiile prime, eliminarea practicilor și măsurilor protecționiste ale unor state dezvoltate, costul deosebit de ridicat al rambursării datoriilor externe ale țărilor sărace, reforma sistemului monetar internațional și altele. Propunerile românești au fost însă făcute nu doar pentru durata întîlnirii de la Washington a reprezentanților țărilor membre ale FMI și BIRD, ci pentru întreaga activitate a acestor organisme, a întregii comunități internaționale. Se poate spune că în ceea ce privește transpunerea în viață a măsurilor de redresare economico-financiară a statelor în dezvoltare sesiunea de săptămîna trecută a celor două foruri mondiale rămîne sesiune deschisă. Ceea ce nu s-a realizat acum urmează să se înfăptuiască în viitor, prin eforturi unite și susținute. Și oricît de mari și de grele ar fi aceste eforturi, oricît de mari și de grele ar fi și sacrificiile ce se cer din partea unor țări — a celor bogate —, ele trebuie făcute, căci numai pe această cale economia mondială se poate redresa.

ION D. GOIA ■

Obiectiv: Planeta Roșie

Zborul planificat pentru 1988/1989 al sondelor sovietice Phobos va oferi noi cunoștințe despre planeta Marte și lunile sale (după cum se știe acest astru are doi sateliți naturali, Phobos și Deimos). Totuși cercetările asupra planetei nu au atins încă stadiul în care să se aibă în vedere pregătirea unei expediții, deși, încă de pe acum, această eventualitate polarizează interesul cercetătorilor din diferite părți ale lumii.

Potrivit opiniei academicianului Roald Sagdeiev, director al Institutului pentru cercetări cosmice al U.R.S.S., zborul oamenilor spre Marte va fi precedat de misiuni ale unor aparate automate, prin care se va dezvolta, pas cu pas, tehnica pentru zborul respectiv și pentru cercetările necesare, vor fi selectate zonele apte pentru amartizare și vor fi studiate în amănunțime condițiile de acolo. Savanții sovietici au elaborat un program în etape pentru cercetarea planetei Marte. El prevede mai multe zboruri în serie, fiecare dintre ele constituind baza pentru următorul zbor-robot lucrînd cercetări tot mai complexe. Unul din obiectivele programului este ca pînă în anul 2000 să fie aduse pe pămînt probe de sol de pe Marte. Apoi vor fi efectuate cercetări vizînd crearea, pînă în jurul anului 2020, a premiselor unei expediții care va realiza un vechi vis al umanității, omul va ajunge pe Planeta Roșie.

Pentru prima etapă în program este prevăzută plasarea pe o orbită circummarțiană a unor sateliți cu ajutorul cărora să se realizeze topografia completă a planetei. Vor fi lansate, de asemenea, aparate pentru studierea caracteristicilor fizice și chimice ale solului marțian, precum și baloane pentru studiul atmosferei planetei. Aceste baloane vor putea fi dirijate pînă la suprafața astrului și pînă la mari altitudini.

Următoarea etapă va fi trimiterea unui vehicul marțian. Firește, arată agenția sovietică Novosti, într-o relatare asupra programului de explorare a Planetei Roșii, acest vehicul va fi mult mai greu de manevrat decît „Lunahodul" (vehicul selenar) sovietic, la timpul său. Deși semnalele radio se deplasează în spațiu cu viteza luminii, pentru a străbate distanța pînă la Marte și înapoi ele au nevoie de 30 de minute. De aceea, vehiculul va trebui să posede un mare grad de autonomie. Din datele culese de sondele americane „Viking" se știe că la suprafața planetei Marte, în decursul unor perioade mari de timp acționează factori externi perturbatori. Ca urmare a acestui fapt, probele de sol marțian vor trebui să fie colectate de la mari adîncimi. În acest scop, vehiculul marțian va trebui să fie înzestrat cu instrumente corespunzătoare, pentru care s-a găsit deja plastica denumire de „bot de cîrtiță".

O problemă importantă, ca și în cazul altor expediții cosmice similare, o constituie protecția Terrei de infectarea cu posibile microorganisme extraterestre, deși în acest sens există o probabilitate aproape neglijabilă. O soluție în acest sens ar fi ca sonda care va reveni de pe Marte să fie condusă la o stație orbitală și acolo să fie supusă testelor. Firește, sondele vor trebui să fie sterilizate la sute, pentru ca nici un microb terestru să nu ajungă pe Planeta Roșie. Este de presupus că la un asemenea proiect grandios vor participa și oameni de știință din alte țări. Proiectul „Venus-Cometa-Halley" a demonstrat clar cît de eficientă poate fi o asemenea cooperare în domeniul folosirii Cosmosului în scopuri pașnice.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Flagelul SIDA

Devorați de ură și spaimă, condamnați la o moarte a cărei apropiere o simt cu toți porii, bolnavii de SIDA, ciumații occidentului, au ales calea represaliilor. Constituiți în bande, tineri și tinere au terorizat un orășel din R.F.G. Noaptea, ascunși în întunericul străzilor pîndeau trecătorii întîrziați, îi imobilizau și le injectau sînge contaminat. În Anglia, Norvegia, Suedia, Statele Unite ura și neputința bolnavilor au declanșat reacții de o cruzime care întrece imaginația. Fac orice pentru a molipsi cît mai mulți semeni, pentru a duce cu ei în mormînt bărbați și femei, copii și tineri care cad pradă unei campanii abil disimulate sub semnele dragostei și prieteniei. Se vorbește de o acțiune de proporții, similară în manifestări și consecințe cu cea a „ungătorilor" Evului Mediu, bolnavii de ciumă care în timpul marii epidemii ce a decimat Europa își aruncau hainele contaminate în casele vecinilor pentru a împrăștia deliberat microbii. Ca și ei, spun specialiștii în psihologie comportamentală, bolnavii de SIDA se simt trădați și abandonați, marginal zăi de o societate care nu poate face nimic pentru a-i ajuta și se răzbună în acest fel pentru suferințele și groaza pe care trebuie să le îndure. S-a ajuns la o adevărată psihoză. Oamenii se feresc să bea o limonadă sau un pahar cu bere, să înoate în piscine, cu toate că medicii au explicat clar că virusul se transmite doar prin sînge sau fluide corporale infectate. Spaima îi face excesiv de prudenți pe oamenii sănătoși, dar atacanții se aruncă cu și mai mare pasiune în cloaca unor obiceiuri dezgustătoare și periculoase.

Cruciada împotriva „ciumei secolului XX" mobilizează mari resurse financiare și umane din rîsca, apreciază unii factori politici, să devină un război împotriva libertăților personale, controalele medicale fiind sucotite opresive și umilitoare. Cel puțin în Anglia unde propunerea guvernului de a supune întreaga populație unor examene medicale complete pentru a individualiza rapid bolnavii a stîrnit o vie indignare, inițiativa fiind considerată o „întoarcere la puritanismul reginei Victoria". Altfel se petrec lucrurile în S.U.A. unde, pentru a preîntîmpina aceste judecăți denigratoare, secretarul de stat George Shultz a hotărît ca cei 18 000 de salariați ai departamentului să se supună examenelor clinice de depistare a SIDA. Este primul experiment de acest fel din lume, motivat de ideea că nu pot fi trimiși în lume diplomați și funcționari contaminați! Situația este dramatică. Organizația Mondială a Sănătății apreciază că în 1990 în lume vor fi 15 milioane de bolnavi.

Tabloul înfățișat de lupta SIDA contra omului este suficient de înspăimîntător fără a se ține cont de prezența izolată a demenților care-și fac o profesiune de credință din împrăștierea virusului. Căutarea rapidă a unor remedii depășește semnificația cuvîntului URGENT. Guvernul american, care anul trecut a redus fondurile consacrate cercetărilor pentru depistarea unui remediu al bolii a ajuns la înțeleapta hotărîre probabil pentru că în S.U.A. numărul bolnavilor pe cap de locuitor este cel mai mare din lumea industrializată — de a investi 3 miliarde de dolari pînă în 1990 pentru a răpune noua ciumă. Am pierdut multe luni prețioase, admitea ministrul sănătății, și nu ne putem permite să irosim nici măcar un minut, o secundă, dacă vrem să evităm o catastrofă în America și în toată lumea.

IOAN ROȘCA ■

În căutarea lui Nessie

În ultimul timp au făcut senzație zvonurile că dinozauri și alte animale gigantice — cele mai mari care au populat vreodată planeta noastră — dispărute brusc, din cauze încă necunoscute, acum 100 de milioane de ani, ar mai ființa încă pe Terra. Astfel, s-a vorbit forate intens că, undeva, într-o zonă mlăștinoasă, greu accesibilă a fluviului Congo, la circa 700 kilometri de Brazzaville, ar trăi un animal straniu. „Mare cît un baobab cînd se ridică pe picioarele din dinapoi", cu sute de dinți, coadă lungă și puternică, așa îl descriu cei care pretind că l-au zărit. Ei spun că fluviul se izbește de el ca de un mal.

L-au botezat Mokele Mbembe, ceea ce în dialectul local înseamnă „animalul care oprește apele". Firește, zvonurile, imaginile deformate sub imperiul spaimei ori o imaginație prea fecundă n-au nici o valoare în lipsa elementului concret. Oricum, celor care nu cred în existența acestei fosile vii, paleontologi reputați le aduc argumentul-cheie: în regiunea unde a fost semnalat „dinozaurul" clima n-a suferit nici o modificare timp de 65 de milioane de ani.

Nu același rationament poate fi invocat în cazul lui „Nessie", misteriosul monstru din lacul scoțian Loch Ness, căci Europa, deci și insulele britanice, au fost teatrul, în decursul miilor de secole, a nenumărate schimbări climatice, frigul năprasnic luînd în stăpînire o lungă perioadă de timp acest continent. Or, dinozaurii, neavînd un înveliș păros protector, nu au putut să-și regleze temperatura în funcție de schimbările profunde ale climei. Deci, ipoteza — cea mai plauzibilă — care ar explica supraviețuirea lui Mokele, nu este valabilă și pentru Nessie. Din declarațiile (confuze și contradictorii) ale puținilor martori oculari care l-ar fi văzut „într-o strălucire", „monstrul" ar avea bot de rață și un soi de conci ascuțit pe ceafă. Aceasta i-a determinat pe unii oameni de știință să avanseze ipoteza — cu multe rețineri, e drept — că s-ar putea să fie vorba de un strănepot al saurolofului, o specie de dinozaur, care, într-adevăr, avea un bot de rață și se hrănea cu vegetația moale acvatică. Acest dinozaur putea să înoate, folosind coada sa lungă și puternică și avînd cele două labe scurte din față prevăzute cu membrane.

Cei ce zîmbesc cu nedisimulat scepticism spun că totul este o imensă farsă, o plăsmuire de pe urma cărcia n-ar avea de cîștigat decît companiile turistice ca și cele hoteliere de pe malurile Loch Ness-ului. În sprijinul acestei afirmații ei spun că din 1980, cînd au debutat cercetările în lacul menționat, n-a apărut nici o dovadă concretă a existenței lui Nessie, deși s-a apelat la cele mai moderne mijloace tehnice.

În ciuda neîncrederii multora, luna aceasta ar urma să debuteze o adevărată expediție, avînd gîrul a numeroși oameni de știință și cercetători reputați, expediție ce-și propune să lămurească, în sfîrșit, acest palpitant mister. O adevărată armată alcătuită din 20 de ambarcațiuni dotate cu echipamente complexe, considerate pînă nu de mult secrete și folosite doar de armata britanică, vor cerceta cu amănuntime lacul adînc în unele locuri de peste 1 500 metri, cu un relief frămîntat, cu numeroase grote unde se bănuiește că-și are „locuința" Nessie.

De data aceasta, investigatorii sînt optimiști dar se poate pune întrebarea (și s-a pus chiar): de ce atîta mobilizare de forțe, desigur foarte costisitoare? Doar de dragul dezlegării unei enigme? (poate, abil întreținute, cum am spus, de hotelieri și de unele agenții de turism). Ea izvorăște din nevoia omului de certitudine, din nevoia de a-și cunoaște propria casă, propria planetă.

Dar, să așteptăm rezultatele noii expediții la care participă, în afara unor savanți renumiți, și oameni-broască, scafandri experimentați, minisubmarine prevăzute cu reflectoare puternice și camere de luat vederi. De data aceasta, dacă există cu adevărat, Nessie își va semnala în vreun fel prezența.

MIHAI VASILIU ■

Penuria de locuințe

Nu poți spune despre ei că sînt oameni fără locuință. Familia Gonzales, compusă din mamă, fiică, ginere și nepoată, are totuși unde să stea. E drept că bucăți de linoleum acoperă pardoseala de ciment, firele electrice șpinzurâ, improvizate, de-a lungul pereților, chiuveta este o improvizație la fel ca și bucătăria, dar... „La 300 de dolari pe lună este o adevărată mană cerească. A trebuit să căutăm mult pînă să găsim așa ceva". De fapt „locuința" este un garaj căruia i s-a schimbat destinația. Și nu este singurul.

Lumea se amuză

(După NBI)

Numai în zona orașului Los Angeles circa 42 000 de garaje adăpostesc aproximativ 200 000 de oameni. Ei plătesc o chirie variind între 200 și 600 de dolari pe lună.

Dacă te gîndești că 30 000 de persoane nu au nici măcar un asemenea „noroc" (nu și-l pot permite), fiind obligate să-și găsească adăpost vara în parcuri, iar iarna în stațiile de metrou, dormind pe un maldăr de ziare (adunate în timpul zilei) și protejîndu-și fața de șobolani, situația celor care locuiesc în garaje pare a fi de invidiat.

Structural, cele mai multe persoane aflate în această situație aparțin populației de origine hispanică, mai ales imigranții ilegali din Mexic.

Unii dintre dezmoșteniții soartei „locuiesc" pur și simplu în automobile. Numai în San Fernando Valley sînt în număr de 5 000.

Cauza ? Șomajul, lipsa de mijloace materiale, căci, după cum arată Mary Lee, avocat la Western Center on Law and Poverty, „plătești 1 200 de dolari chiria la cea mai prăpădită locuință. Este deplorabil să trebuiască să locuiești fără minimum de condiții igienico-sanitare, dar oricum e mai bine decît pe stradă".

Anul internațional al celor fără locuințe, anul 1987, este anul cînd pentru înarmare s-au alocat 1 000 miliarde de dolari.

Unii vor să construiască o „umbrelă" în spațiul cosmic alocînd în acest scop multe miliarde de dolari, uitînd de cei care pe Pămînt nu au nici măcar un acoperiș deasupra capului.

DAN DANUȚ DORU ■

Noutăți în terapia cancerului

Marea senzație a acestei veri abia încheiate a fost socotită descoperirea făcută de serviciul de urologie experimentală din cadrul Diviziei de urologie a spitalului Malpighi din Bologna. Presa italiană a publicat mai multe reportaje însoțite de fotografii care înfățișează tumorile canceroase, în diferite faze de evoluție, ultima imagine prezentînd țesutul complet vindecat, fără nici o urmă de tumoare canceroasă. Echipa doctorului Giancarlo Pizza, după un sfert de secol de cercetări, după comunicările făcute la reuniunile internaționale de oncologie, a demonstrat presei eficiența tratamentului cu Interleuchina-2, cea care anunță sfîrșitul metodelor clasice de tratare a cancerului, adică a terapiilor radiante, a chimioterapiei și chirurgiei. Este pentru prima oară cînd asistăm la faza de eliminare a unui cancer fără intervenția chirurgiei și a celorlalte metode. În ce constă procedeul echipei conduse de doctorul Pizza ? Limfocite T din sîngele bolnavului, extrase din circulația sa periferică și activate în vid cu Interleuchina-2, sînt apoi injectate direct în interiorul tumorii vezicale. Folosind un lot de zece bolnavi de cancer de vezică, toți reprezentînd cazuri deja abandonate de alți specialiști, echipa doctorului Pizza a început tratamentul cu celule activate cu interleuchină în vederea întăririi sistemului de apărare a corpului în zona tumorii canceroase. Astfel, după șapte zile, tumoarea era încă prezentă dar se constata un regres vizibil, iar după 43 de zile de tratament, tumoarea a dispărut cu desăvîrșire. Șase cazuri din zece au fost vindecate, trei marcînd regresia considerabilă și unul urmînd același procent de 60% vindecați integral repetîndu-se și în cazul loturilor mai mari de bolnavi. Cum explică doctorul Pizza și echipa sa reușita doar parțială în celelalte cazuri (aceasta fiind una din preocupările principale în cadrul cercetării imediate) ? El nu e cauzat de stadiul avansat de evoluție al cancerului de vezică, ci mai degrabă de absența antigenelor din aceste tumori sau printr-o incapacitate selectivă a sistemului imunitar al bolnavilor în cauză. Oricum, echipa italiană susține că în momentul de față una din căile cele mai eficiente de luptă împotriva cancerului ține de imunologie. Experiențe asemănătoare, dar cu succese mult mai mici și la costuri extrem de ridicate au făcut și specialiști americani de la Institutul Național al Cancerului din Bethesda, unde doctorul Steven Rosenberg a folosit tot interleuchină, dar injectată în vasele sanguine din preajma tumorii. În plus, metoda americană dă efecte colaterale (edemuri pulmonare, insuficiențe renale, infarcte), față de metoda italiană care n-a înregistrat nici un alt efect secundar, fiind suportată cu succes de toți pacienții. Imunooncologia a devenit astfel o știință care progresează rapid și care anunță alte mari victorii împotriva cancerului. De ce această a fost obținută numai în domeniul tratării cancerului de vezică ? Pentru că introducerea în corp a celulelor tratate cu Interleuchină-2 se face mult mai ușor în aceste tumori decît în cele pulmonare, de pancreas, esofag sau ficat, viitorul imediat fiind consacrat și tratării acestor tipuri de cancer.

CORNEL NISTORESCU ■

Disco-bit

S-a lăsat greu prins. De un deceniu și mai bine pescuitorii de noutăți tot cercă a-i da de urmă. Știau că trebuie să apară, nevoit fiind să accepte a bate la porțile celebrității. Făcuseră la fel cei de dinaintea lui. Între 1930 și 1950 radioul a tronat nestingherit interesul public. De prin 1955 s-a ivit pe culme televizorul cu imaginile-i alb-negru. Peste un deceniu apare, dind din coate, producătorul de imagini color. În anii '70 făceam cunoștință cu magnetoscopul, care într-un deceniu întrecea vînzările de receptoare tv color. Este momentul cînd dincolo de pragul ușii bătea din aripi discul compact. Și cu ce destin...

Discul compact este prezentat drept parul cîștigat de europeni. Sătui să tot aplaude pe mingea adversarului, să bifeze la nesfîrșit puncte luate de japonezi, industriașii vechiului continent au simțit în aer sunetele victoriei. Nu le-a rămas decît să transforme premisele în realitate. Un obiect — idee și producție — sută la sută european. Nimic japonez, dimpotrivă : componente principale făcute de Philips iau drumul arhipelagului. Scoaterea în magazine avea loc cu cinci ani în urmă. În 1983 vînzările de cititori de discuri pe piața lumii s-au apropiat de 350 000 bucăți. În 1985 cifra a depășit 4 milioane, iar în anul următor s-a dublat. Discurile compact au cunoscut și ele în planul vînzării ascensiuni spectaculoase : 45 milioane în 1985, 100 milioane în 1986. Europa conta, în acest balot de vînzări la nivel mondial, cu aproape un sfert.

Numai că discul compact nu s-a mulțumit doar să-și depășească, unul cîte unul, recordurile personale — de vînzări — ci s-a considerat dezlegat să la pe cont propriu cursa în care vecinii de pistă să se recunoască, singuri, învinși. Din 1985, vînzările de lectori de discuri compacte au depășit de două ori pe cele de magnetoscoape. Un an mai tîrziu, acestea au crescut de cinci ori. Evaluări de moment indică și ce s-ar putea întîmpla în continuare. Se știe cum s-au mișcat lucrurile în cazuri de dinainte. Durata de viață s-a dovedit, la radio, de 35 ani, la discul microsillon de 30 ani, la televizor de 20—25 ani. Discul compact angajează promisiuni pentru o durată de numai 20 de ani, cu perioada de stabilitate bănuită prin 1990—1995. Se crede că vînzările ar putea ajunge anual la 45 milioane de cititori de disc.

De unde vine acest succes de public, garantat — se pare — pe termen lung, privind cu ochi răi la orice mai încearcă acum să țină pasul? Se evocă în această linie calitatea de ascultare perfectă, faptul că există norme standardizate la disc și lector. Discul compact se vădește un produs rezistent, mai convenabil de manevrat decît discul obișnuit.

Philips a început, cum spuneam, singur. În 1980 s-a înțeles cu Sony asupra normelor de standardizare. Inițial, discul avea 11 cm diametru. Dimensiunea actuală — 12 cm — pare a avea la bază rugămintea cuiva, soția președintelui de la Sony, care dorea să poată înregistra Simfonia a IX-a pe o singură parte. Au intrat în horă și alți pretendenți. Între ei, Matsushita, Grundig. În fruntea coloanei, Philips face succes de casă: realizează componente pentru fabricanți din Suedia, S.U.A., Anglia, Japonia. La Hasselt își concentrează bateriile moderne de producție. Optzeci la sută din suprafața productivă are ca destinație fabricarea lectorilor de discuri compact. Restul rămîne în seama asigurării de subansamble electronice, a altor componente.

NEAGU UDROIU ■

Racul

— Demonul plictiselii este nufărul izvorît din voluptatea lenei.

— Plagiatorii își iubesc pînă la contopire modelele.

— Prejudecățile sînt un fel de virusul. Nu contează deci mărimea.

— A ajuns poet modern. Pentru că nu stăpînea bine gimnastica versului.

— Succesul — o femeie întîmplătoare : frige și dispare.

— Moartea are nevoie de un motiv : iubirea de nici unul.

— Focoasele de frică ale planetei au atins paroxismul.

— Stil înseamnă în primul rînd ritm.

— O carte valoroasă înseamnă un ghem de drumuri.

— Orice cititor e un bibliotecar imperfect.

— Din erudiție se pot confecționa și telescoape cerești, dar și lentile pentru ochelari de cal.

— Proștii știu că nu pot fi decît încîntători.

— Cît de tînără este era atomică. Și ce repede ne-a îmbătrînit !

— Unii se nasc cu două luni mai devreme. Alții cu 50—100 de ani.

— Grație fisel, etapa toculul a fost de mult depășită în iubire.

— Conștiința : o cetate așezată în calea tuturor răutăților.

— Prostia e greu de suportat chiar și pe vreme frumoasă.

— Să fie sfîrșitul mileniului nostru doar o intersecție ?

— Cine a fost fascinat de sărutul unui copil nu mai poate ucide nici un pui de bicnă.

— De la Maria Stuart încoace, femeile își pierd mult mai repede capul.

— Secolul al douăzecilea : un soi de rege Midas. Tot ce atinge devine armament.

— Marile întrebări sînt jet sau pară.

— Și în marile iubiri mai există cîte o coastă de îndoială.

VASILE GHICA ■

Caricaturi de MIHAI MATEI ■

Diabet

La Institutul de cercetări științifice în domeniul transplanturilor și al organelor artificiale al Ministerului Sănătății al U.R.S.S. se fac experiențe în vederea găsirii unor metode eficiente de vindecare a diabetului zaharat. Una din ele constă în crearea unei glande pancreatice artificiale, realizată în cîteva variante. Cusurul ei, deocamdată, constă în faptul că rezerva de insulină, din care dispozitivul aprovizionează organismul, nu este prea mare, astfel că se impune o repetare a operațiilor la anumite intervale de timp. Nici introducerea în organismul bolnavului a unei glande, prelevate de la un donator, nu are prea multe șanse, deoarece mai devreme sau mai tîrziu ea va fi respinsă. Cele mai mari posibilități de succes, apreciază oamenii de știință sovietici, le are transplantul numai al părții endocrine a pancreasului, ci numai al celulelor ce produc insulina. Experiențele întreprinse în institut au demonstrat eficiența unei asemenea operații. Ce-i drept, după aceasta bolnavul nu scapă definitiv de injecții cu insulină, dar doza lor se diminuează simțitor, dispărînd și pericolele unor complicații grave, care uneori însoțesc boala. Desigur, mai sînt încă o serie de probleme ce vor trebui rezolvate înainte ca această metodă de tratare să intre în practica clinicilor.

Cercetătorii americani, de la Universitatea Massachusetts au creat la șobolani un diabet zaharat asemănător cu acela de care suferă unii copii al căror organism este incapabil să producă insulină. Potrivit specialiștilor, boala se datorează unei enzime în limfocitele „T". Folosind aceste globule albe ca cele ale unui animal sănătos, s-a putut împiedica apariția și evoluția bolii. Experiențele sînt încă, deoarece se crede că acest tratament ar putea fi aplicat și la om.

Breviar științific

Bacterii adormite

Cercetătorii Universității din Moscova au efectuat interesante studii în zona Kolyma din Siberia Orientală. Ei au descoperit bacterii capabile de a trăi în roci vechi de peste două milioane de ani, aflate la adîncimi destul de mari, numărul lor ridicîndu-se la cîteva mii pe gram de rocă. Astfel se confirmă faptul că unele microorganisme, cînd apar condiții defavorabile, intră într-o fază așa zisă de „hibernare", timp de milioane de ani, fără să-și piardă facultatea lor de a reveni la viață. În imagine : o bacterie mărită de peste 20 000 de ori.

AUREL DIANU ■

Autumnală

ORIZONTAL : 1) Poet contemporan, autor al poeziei „Toamna" (Alexandru). 2) Ardei... foarte gras, bun de pus la murat — Garnituri la fasolea verde... 3) Ultimele... gutui ! — Prăjitură cu struguri — 4—5 stropi ! 4) Membrana pe care se formează imaginea văzută — Lucrare agricolă de sezon, efectuată după culeș. 5) Cîntec de slavă — Riu în U.R.S.S. — Sufix cu sensul de „colectiv" 6) Dumitru Brumaru ! — 2—3 porții de pastramă ! — Început de rîndunele ! — 15 noiembrie ! 7) Vestigiile de tot — Brumă pe mormînt ! — Masiv din Atlasul Saharian. 8) Ieșite... din burtă ! — Mărunțit. 9) Ruda apropiată a toamnei (pl.) — Norme de conduită. 10) Brumărel. 11) Poet clasic, autor al unor cunoscute „Rapsodii de toamnă".

VERTICAL : 1) Strugure înainte de coacere, cu gust foarte acru — Depus în urnă 2) Brumar. 3) Margini de dig ! — La 3 octombrie și la 1 noiembrie ! — „Picătură... de ploaie. 4) Scrîțîie la care sub greutatea roadelor toamnei — 5 și 7 brumărel ! — Alei (pop.) 5) Cunoscută poetă, autoare a poeziei „Toamnă" (Magda) — La pastramă ! 6) Cîntat de „Ziua recoltei" (sing.) — Se numără toamna... (sing.). 7) Ultimul bănuț — Rămîne dezbrăcat toamna în vie — Primele mere ! 8) Apar... la toamnă ! — Acoperită cu brumă. 9) Unu și una ! — Coadă la murături ! — Os al pieptului. 10) „Doamna cucurbitaceelor" — Sufix în rime ! 11) Luna nouă... la început de toamnă

Dicționar : ONA, IME, SAB, GIU.

MIHAI ZGUBEA ■

Dezlegarea careului din numărul precedent : VASILACHE; OP; INVINSU; AHA; RAU; VA; GALAN; GNAT; ROLAND; LUCA; LUCA; LARMA; SITA; S; IRE; NASH; ZEA; UGER; JU; NIN, HLEAB; HAMAC; TEICU; NIMICA; OZN; ARIA; RHU; RIGOLETTO; ES.

După „primul val" în cupele europene la fotbal

Pe scut și sub scut

Dintre echipele românești, vedeta incontestabilă a turului întîi a fost Sportul studențesc : s-a calificat cu două victorii, deși în șase etape de campionat n-a obținut niciuna ! De fapt, acest contrast între evoluțiile din campionat și performanța calificării a făcut ca dublul succes al studenților în fața unei echipe extrem de tenace și ambițioase să fie considerat o mare și plăcută surpriză, mai ales pentru cei care nu cunosc îndeaproape „felul de a fi" al grupării din Regie. Pentru că, asemenea studenților inteligenți, dar capricioși, care iau note mari sau trec ușor la „examenele-cui", în timp ce la altele abia promovează, și echipa din Regie este de mulți ani ea însăși numai în meciurile pe care le consideră „demne" de valoarea pe care o are (vezi tradiționalele „contre" cu Dinamo, Universitatea Craiova și Steaua). Desigur, marea performanță cere regularitate, dar Sportul studențesc niciodată nu și-a propus, nu dorește și nici nu poate, prin temperament, să fie o „invincibila armada". Aici, înfrîngerile sau perioadele mai nefaste niciodată n-au fost dramatizate sau transformate în pretext de interminabile analize, după cum, la răsunătoare victorii sau performanțe (cîte au fost), peste hambarul din Regie nu s-a răsturnat vreun corn al abundenței. Cît despre așa-zisul ajutor pe care ar trebui să-l primească din partea forurilor de specialitate, inclusiv în probleme de componență efectivă a lotului (a se vedea, de pildă, și imposibilitatea folosirii lui Bucico în turul întîi) — acesta rămîne pe mai departe un deziderat.

Victoria este, de asemenea, performera unui dublu succes cu care pășește în turul doi. Un „rodaj" rapid al acestei echipe debutante într-o competiție europeană și un scor general de 4—0 îi vor da elanul necesar săriturii peste hopul numit Dinamo Tbilisi. Întîlnirea cu puternica echipă sovietică va fi o experiență severă pentru Victoria, un examen „de diplomă" în urma căruia această nou-venită în lumea bună a fotbalului va căpăta atestatul valorii sale internaționale.

Steaua reprezintă o echipă pe care ne-am obișnuit s-o tratăm prin prisma exigenței a elitei fotbalului continental. De aceea, acel 0—2 de la Budapesta este ca o scamă agățată pe haina impecabilă a performanțelor ei, haină pe care se pare c-o va purta iarăși mult și bine în actuala ediție a Cupei Campionilor Europeni, pentru care sorții i-au hărăzit un culoar mai mult decît favorabil.

Craiova a ratat un moment prielnic ce putea să propulseze noua sa echipă la cotele europene pe care le-a avut cu 5—6 ani în urmă. Evoluția Universității a fost, cum se spune, onorabilă — dar cei care regretă primii scăpărea printre degete a ocaziei de a trece de Chaves, o novice în ale cupelor europene, sînt jucătorii din vechea gardă — Negrilă (mai ales), Lung, Irimescu, Geolgău. Sperăm că eșuarea tentativei de calificare va determina concentrarea (la propriu și figurat) a tuturor spre campionat.

În afirșit, Dinamo se află într-una din cele mai delicate situații pe care le poate cunoaște o grupare sportivă. La ambițiile, condițiile de pregătire și orgoliile atît de mari de a reveni în elita europeană răspunsul a fost ca înțepătura într-un balon umflat peste măsură. Sînt printre cei care cred că nici unul din jocurile cu Mechelen nu putea fi mai bine pregătit de cît a fost pregătit. Asta și pentru că o ascensiune în fruntea fotbalului european nu se poate asigura prin pregătirea unui joc sau două, ci printr-o conduită competitivă pe termen lung, printr-o competiție în care să se repete cît mai des și cît mai clar condițiile care ne așteaptă în confruntările internaționale. Succesul Sportului studențesc și eșecul lui Dinamo nu sînt străine — în sensuri opuse — de această realitate a „antrenamentului" pe care-l oferă campionatul în vederea confruntărilor internaționale. (În manșa a doua, Sportul a intrat după un aspru 0—3 cu Steaua, iar Dinamo după un 3—2 cu Victoria !).

Trăgînd linie și adunînd, echipele noastre au obținut în primul tur 12 puncte, care, împărțite la cinci, dau un coeficient de 2,4. Rămîne în sarcina celor trei care au rămas în cursă de a aduna puncte cît mai multe, pentru a suplini și eliminarea celorlalte două. Spunem asta cu gîndul la sezonul 1989/90 pentru care numărul echipelor ce le vom înscrie în Cupa U.E.F.A. depinde și de punctajul obținut în această ediție. (După cum se știe, la anul vom avea doar două echipe în C 3 pentru că punctajul care a intrat în calcul, cel din ediția 1986/87, a fost doar de 10 p de la patru echipe — coeficient 2,5 — față de 17 p tot de la patru echipe — coeficient 4,25 — cîte am obținut în sezonul 1981/82 care, însă, lese din intervalul celor cinci ani care sînt luați în considerație). Solitare în propria ambiție de afirmare, echipele noastre participante la cupele europene sînt, sau trebuie să fie, așadar, inevitabil, solidare față de numitorul comun care este prestigiul fotbalului românesc.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

A început numărătoarea inversă

(Urmare din pag. 24)

cîteva luni a ajuns din divizia B... În turul doi al Cupei U.E.F.A. și de-aici mai departe. În linia de atac a echipei naționale pentru care, iată, a și înscris un gol ! Gestul lui Jenei de a-l convoca în ultimul moment pe Țîrlea la lot (date fiind absențele amintite) putea părea temerar, dar s-a dovedit a fi nu numai inspirat și salutar (în prima repriză am jucat cu cinci mijlocași și un singur vîrf, într-un joc în care urma să pregătim „ofensiva" din 28 octombrie !), dar chiar denotă profesionalism și responsabilitate. E sugestiv faptul că Jenei și-a legat numele de două debuturi în națională (Săndoi fiind celălalt nou venit în rîndul tricolorilor), mai rămînînd ca acești doi tineri să onoreze, la rîndu-le, investiția de încredere ce s-a făcut în ei.

În general, se cer explorate și valorificate la maximum calitățile unor jucători din lot care nu fac parte din nucleul de bază al naționalei dar care pot oricînd să acceadă la condiția de titulari indiscutabili. Aici se cere un efort de înțelegere și susținere în teren și din partea celor consacrați astfel încît echipa națională să fie într-adevăr ca un monom care trăiește, joacă și se comportă la un nivel superior, deasupra rivalităților de club.

Jocul propriu-zis este fără istorie. Lung a primit două goluri din faze în care nu putea face mai mult. Apărarea — nesigură : Rednic prea ezitant între două zone ale terenului', Andone — cam static și depășit cu ușurință în cîteva rînduri de un adversar șiret și imprevizibil (Anastopoulos), Belodedici — prea setos de ofensivă, dar elegant ca întotdeauna, Ungureanu — cu dificultăți în fața celui care tot „pe partea" lui ne-a marcat golul în martie, la Atena (Saravakos). La mijlocul terenului doar Bölöni a fost același dintotdeauna, Klein — prea irascibil în fața unui adversar care l-a sîcîit tot timpul (Bonovas), Stoica — sub tempoul impus de greci și cu apori prea redus „la serviciu", Hagi revenise și el la prostul obicei de-a se răfui cu publicul, nemaiieșindu-i nici „străpungerile" frontale, Mateuț — neobișnuit cu nr. 9 pe spate, iar Lăcătuș, o săgeată irezistibilă, dar nefiresc de dur în prima repriză și mult mai temperat în a doua.

În minutul 31, Anastopoulos reușește o șarjă în diagonală, „intră" într-un rapid „un-doi", primește și înscrie de la 7—8 m pe sub Lung. În min. 67, același Anastopoulos îl găsește cu o pasă abilă pe Xantopoulos (care abia trecuse din fundaș dreapta în mijlocaș), sprint al acestuia pe centru, singur în fața lui Lung și 2—0 pentru Grecia ! În min. 72, Hagi trage de la vreo 20 m (deși Țîrlea era în acel moment demarcat în careu), portarul nu poate reține și vîrful de atac al Sportului studențesc înșeală și înscrie imparabil. În min. 77, Bölöni primește scurt de la Lăcătuș, la o „indirectă" de pe la 18 m și înscrie amintindu-ne de golul marcat Italiei.

Dintre evenimentele zilei se mai cuvine remarcat gestul frumos al Federației Române de Fotbal de a puncta și aici, pe teren propriu, jubileul trăit de Bölöni la Bydgoszcz, cînd a îmbrăcat pentru a 100 oară tricoul echipei naționale : înaintea începerii jocului cu Grecia valorosul nostru internațional a primit flori, o cupă și alte simboluri care omagiază acest eveniment ce aparține, de fapt, întregii noastre mișcări fotbalistice.

Echipa noastră a avut alcătuirea : Lung — Rednic, Andone, Belodedici, Ungureanu — Stoica (min. 87, Săndoi, Bölöni, Klein, Hagi — Lăcătuș Mateuț (min. 46, Țîrlea). A arbitrat I. Shainer din Israel.

Și a venit ziua meciului, o zi foarte senină dimineața, dar care, ca un făcut, a început să se întunece pe la prînz, pentru ca la ora 16,00, cînd ne îndreptam spre stadion, să înceapă să plouă. Dar, în pofida ploii, la ora 17 fix a intrat pe teren o fanfară. O fanfară a minerilor, îmbrăcată în negru și cu panașe roșii la chipiu. A făcut un tur de stadion, pe pistă, a cîntat, dar a cules doar cîteva aplauze, întrucît în tribunele cu o capacitate totală de aproximativ 90 000 locuri, nu se aflau decît cel mult 2 000 de spectatori. Pînă la începerea meciului mai era o jumătate de oră, iar numărul spectatorilor a crescut în principal cu sosirea celor două grupuri de suporteri ai Sportului. Un grup s-a așezat la peluză ,sub tabela de scor, iar celălalt în tribuna I, în dreapta tribunii, unde ne aflam noi, ziariștii. Mai toți eram aproape vineți de frig sau de emoții. Sînt minutele cele mai grele. În ceea ce mă privește, mi-am pus următoarea întrebare: Ghici pentru cine cîntă fanfara?

De sub tabela de scor se-aude limpede și clar: Sportul! Sportul! Din dreapta noastră se-aude: Luptă Sportul! Luptă Sportul! Nu știu de ce am convingerea fermă Țîrlea sau Stănici vor da un gol în primele 20 de minute. Ce bine ar fi! Sportul, a treia echipă românească în cupele europene? Ar fi prea frumos! Dar de ce nu?!

Meciul a început, iar tribunele strigă repede și sacadat: Ghe Ka-eS! Ghe-Ka-eS! Dar nici studenții noștri, cei din tribune nu se lasă: Haide Sportul! Haide Sportul! La primul atac al minerilor, Cristea, pe post de libero, luftează, dar repară Mircea Popa. Mihail Marian respinge, cu aplomb și cu nerv,un alt atac. Legăm jocul la mijloc, unde Coraș și Pană se înțeleg foarte bine. În minutul 5 obținem o lovitură liberă de la aproximativ 20 de metri, cam în colțul careului mare. Trage Stănici, puternic, dar peste bară. Păcat, a fost o ocazie foarte bună. Polonezii atacă în trombă. Furtok e masiv și protejează foarte bine balonul. Nawrocki aleargă cînd pe stînga cînd pe dreapta. Este un adevărat argint viu. Koniarek pătrunde în forță. Încep să cadă cornerele. Voicilă se-arată a fi copleșit de emoție. Încep să dirdîi. De frig sau de emoții? Trei cornere, unul după altul, pentru polonezi. Cel de-al treilea corner este tras cu perfidie, chiar în poartă. Voicilă scapă mingea, apoi o prinde, la cîțiva centimetri în fața liniei de poartă. Polonezii reclamă gol, dar arbitrul, danezul Lund Soerensen, se află la numai doi metri, lîngă bară, în afara terenului. Nu poate fi păcălit. Asistăm la un fault dur asupra lui Munteanu, dar arbitrul îl admonestează doar pe Wijas. În schimb, la un hent al lui Pologea, care oprește un șut tras de la numai 5 metri, îi oferă jucătorului nostru un cartonaș galben. Ciudat. În minutul 20, Cristea luftează, Furtok pătrunde pe un culoar larg și M. Marian faultează. Lovitură liberă, cam din aceeași poziție din care a tras și Stănici. Execută același Furtok, puternic, și bara îl salvează pe Voicilă. E limpede, ai noștri abia dacă au timp să respire. Dar Coraș, parcă rănit în orgoliu preiucrează cu meticulozitate cîteva mingi la mijloc. Îl atacă doi-trei adversari, dar mingea rămîne la el. Cu una din aceste mingi îl lansează pe Pană, care-i pasează lui Țîrlea și sîntem gata-gata să consemnăm golul. E clar, Sportul își va vinde foarte scump pielea. N-a venit doar să piardă, cum credeau polonezii, cît mai onorabil cu putință. Pur și simplu nu vor. Mai mult decît atît, contrasatacă periculos, iar în minutul 22 obținem un corner. Stănici trage tare, pe jos, un apărător, Kapias, respinge, iar Țîrlea, pe fază, trage puternic din interiorul careului. Mascat de fundașii săi, portarul Dresner se trezește cu mingea în plasă. Sărim în sus, de bucurie. Nici nu ne vine să credem, în timp ce crainicul anunță cu o voce mortuară autorul golului. Furia poloneză nu cunoaște margini. Atacanții lor se-aruncă disperați spre poarta lui Voicilă. Voicilă, care începe să prindă, să respingă, să se opună golului. La mijloc, Coraș este un dirijor perfect. Ține mingea parcă legată cu ață de piciorul său. Țîrlea și Pană zburdă pe lîngă el ca la antrenament. Bozoșan e la un pas de 2—0. Stănici, inexplicabil, parcă a ieșit din joc. Dar, pentru că polonezii știu ei ce știu, din meciul tur, au pus în preajma sa doi fundași. Voicilă scoate din picioarele lui Furtok, la o centrare excelentă a lui Koniarek. Tribunele scandează, parcă înfuriate, Ghe-Ka-eS! Ghe-Ka-eS! I se răspunde cu promptitudine: Sportul! Sportul! Sportul! Sportul ! La fel de ritmat, la fel de sacadat, la fel de aprig, cu furie chiar. Coraș, care trage pur și simplu echipa după el, luptă cu trei-patru polonezi în spate. Reușește, prin cine știe ce minune să păstreze mingea. E un deliciu să-l vezi luptînd pe acest jucător la adevărata sa valoare. Este, fără doar și poate, cel mai bun fotbalist român pe metru pătrat. Are un uimitor control al balonului. Dintr-o astfel de joacă, de-a unul singur cu trei adversari, îl lansează pe Stănici, aflat în fața careului, dar polonezii resping lung și ies rapid la atac, însă mingea este interceptată de o repriză. Sportul reușește în deplasare, în fața unui adversar în formație completă, inițiată cu trei din cei mai buni jucători ai săi, în numai 28 de minute : 2—0 ! Și meciul pare jucat. Coraș se amuză cu o minge pe lîngă fanionul din colțul terenului advers. O pierde, cînd putea foarte bine să o arunce în aut. La fel și Pană, la mijlocul terenului, încearcă să țină mingea, dar o pierde cu ușurință, pentru ca peste cîteva secunde, Furtok să centreze pe jos de linia de fund, iar Koniarek, venit în viteză, să o expedieze în plasă. 2—1! Meciul se relansează, și mai aprig decît pînă acum. Muntoanu este faultat, intră în locul lui Adrian Ciucă, în minutul 40, minutele se scurg și plecăm la cabină cu 2—1. Începem repriza a doua cu Coraș ca vîrf de atac. De ce vîrf! Locul lui este la mijloc! Peste cîteva minute, minat de simțul său, își ia locul în linia de mijloc, iar Țîrlea trece de Pană, care avansează spre centrul terenului. Polonezii îi ies în cale, dar Pană, mimînd că-l relansează pe Stănici, îl simte pe Cristea ieșind pe culoar, în dreapta. O fentă scurtă și Cristea, cu un fulceu de zile mari, se îndreaptă cu mingea spre careu. Fundași au încremenit. De unde a apărut libero-ul român? Dreszer încearcă să închidă unghiul, dar Cristea trage, cu sînge rece și cu experiență, la vinclu, pe colțul scurt. 2—0! Incredibil, dar adevărat. Ceea ce n-a reușit, cu un om în plus, la București, timp vîrf. Așa da. În această a doua repriză polonezii au atacat timp de 20 de minute cu întregul efectiv. Au fost minutele de foc ale lui Voicilă, dezarmant de sigur la toate intervențiile sale, total opuse prestației din începutul partidei. Explicația aveam să o aflu după meci: a apărut în prima repriză cu o pereche de mănuși în care îi înghețaseră pur și simplu mîinile.

Tribunele nu mai strigă pentru gazde, ci pentru oaspeți: Bukarest! Bukarest! Li se răspunde, cu gentilețe, din partea suporterilor noștri, cu Ghe-Ka-eS! Este un dialog al tribunelor care spune aproape totul. Între timp, în locul lui Bozoșan, nerefăcut, intră Gino Iorgulescu, și mai nerefăcut. Gino, după indicațiile medicului, urma să joace abia după două săptămîni. Dar, după dorința antrenorului Mircea Rădulescu, trebuia să fie pregătit să intre în acest meci. Este de apreciat, firește curajul antrenorului de a trimite în teren un jucător foarte fragil, dar cu o mare experiență, așa cum nu mai puțin frumos este gestul lui Gino Iorgulescu care a înțeles că echipa are nevoie de ei în acele momente în care polonezii fortau victoria și, de ce nu, calificarea. Numai că Sportul a vrut victoria și a obținut-o. A obținut-o în fața unei echipe extrem de puternice, de bătăioase, aflată în plină formă. A obținut o remarcabilă victorie în care foarte puțini credeau,o victorie care poate însemna renașterea unei echipe în care două generații par să-și fi dat, în sfîrșit, mîna. E-adevărat, meciul care urmează, cu Brondby Copenhaga, este, afirmă unii, mult mai greu, deși cel cu G.K.S. Katowice a fost foarte greu. Dar dacă Sportul a urcat în valoare, printr-o foarte sîrguincioasă pregătire efectuată timp de-o săptămînă, de ce n-ar urca și mai mult în valoare în cele trei săptămîni cîte mai sînt pînă la primul meci? Să nu uităm că victoria, așa cum a demonstrat-o și meciul cu Katowice, aparține doar celor ce și-o doresc cu toată ființa lor, celor care luptă pentru ea pînă la ultima picătură de energie. La capătul meciului, studenții erau epuizați, dar fericiți. Fanfara, care a mai făcut un tur de stadion, cînta pentru ei, pentru învingători.

VICTOR NIȚĂ ■

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Reportajul celei mai frumoase calificări

Ghici pentru cine cîntă fanfara

(De la trimisul nostru special).

Două din personajele principale ale acestui reportaj: Țîrlea (autorul primului gol) și Pană (coautor la al doilea)

Caravana handbaliștilor a păşit cu dreptul

Trei victorii cît o frumoasă promisiune

Meciurile retur ale reprezentantelor noastre în competiţiile europene masculine de handbal s-au încheiat la Sofia, Loveci şi Preşov cu trei victorii româneşti. Dat fiind că şi în tur, în partidele susţinute acasă, Steaua Bucureşti (în C.C.E.), Politehnica Timişoara (în Cupa cupelor), şi H.C. Minaur Baia Mare (în Cupa I.H.F.), obţinuseră rezultate favorabile, calificarea pentru faza următoare a prestigioaselor întreceri a fost realizată, aşadar, în bloc, adică întocmai cum speram şi anticipam că este posibil în raport cu valoarea şi experienţa ambasadoarelor handbalului nostru. Să fie acest triplu succes un semn de continuitate a eforturilor remarcate încă din vară, prin comportarea reprezentativei noastre universitare, pe direcţia relansării performanţelor sportului care ne adusese cîndva o „tradiţională" supremaţie mondială? Am dori-o cu toţii şi confruntările viitoare din cadrul competiţiilor europene ale cluburilor ne vor edifica într-o măsură mai mare. Partidele inaugurale ne-au dezvăluit şi calităţile pe care mizează în caracterizarea lor echipele noastre dar şi rentabilizările ce se impuneau şi care, odată făcute, au determinat realizarea acelui „plus de adevăr" ce ne-a adus calificarea. Scorurile generale realizate : 48—43 (Steaua), 53—39 („Poli") şi 58—42 (H.C. Minaur) vorbesc convingător despre o anume superioritate, rod al unei atente pregătiri, dublate de o mobilizare pe măsură. Campioana noastră, care, aşa cum spuneam, părea a deţine un avantaj fragil, a avut la Sofia, în compania formaţiei T.S.K.A. Septemvriisko Znamę, o prestaţie ce a depăşit-o pe aceea din primul meci, realizînd astfel o victorie ce putea fi şi mai concludentă. Reintegrarea în mecanismul echipei a conducătorului său de joc Adrian Ghimeş şi constanţa valorică a portarului Nicolae Munteanu au determinat în bună măsură parametri înalt funcţionali ai angrenajului Stelei. După suita ratărilor din primul său meci cu Balkan, „Poli" şi-a regăsit cadenţa abia în cea de-a doua reprizâ a partidei retur cînd a punctat decisiv, în special prin Folker şi Matei, şi a entuziasmat prin rapiditatea şi frumuseţea fazelor create. În fine, H.C. Minaur a reconfirmat forma în care se află Maricel Voinea şi ceilalţi coechipieri ai săi, depăşindu-şi încă o dată adversara, echipa Tatra din Preşov, printr-un joc precis şi eficace. O comportare exemplară ce ne aduce în inimi bucurie şi speranţă totodată, meritînd toate aprecierile, pentru care sportivii şi antrenorii precum şi conducerile cluburilor şi secţiilor respective, artizani ai acestor izbînzi trebuie felicitaţi. Să ne gîndim totuşi că greul este abia la început şi nici o satisfacţie nu este deplină dacă n-am făcut pînă la capăt tot ce ne-a stat în putere la un moment dat. Posibilităţi sînt, să pregătim, deci, cum se cuvine etapele viitoare ale ascensiunilor internaţionale ale handbalului nostru ! Pentru că aceste trei victorii le considerăm în primul rînd o frumoasă promisiune pentru revenirea handbalului masculin din ţara noastră în elita internaţională a acestui sport.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Se pregăteşte un festival pugilistic

Boxul îşi desemnează campionii

Peste cîteva zile, mai exact spus luni, 12 octombrie, ora 18, va răsuna, în uriaşa sală a Palatului Sporturilor şi Culturii din Bucureşti, primul gong al unui veritabil maraton pugilistic care se va încheia duminică odată cu ultimul meci al turneului final al Campionatului Naţional de Box. Vor participa, după cum am fost informaţi, 96 de boxeri, cîte 8 la fiecare categorie, adică sportivii ce şi-au cucerit acest drept, de-a fi prezenţi şi de a-şi valorifica şansele la un turneu final, după disputarea meciurilor eliminatorii din cele patru zone ce s-au desfăşurat la Brăila, Călăraşi, Timişoara şi Satu Mare. Precizînd că la disputele din zone au participat peste 350 de boxeri, campionii judeţeni şi toţi boxerii de categoria întîi, să transcriem numele cîtorva din reputaţii noştri arbitri ce se vor strădui să ne asigure, aşa sperăm, intervenţii prompte şi decizii cît mai corecte : Constantin Chiriac, Virgil Cazacu, Gabriel Danciu, Petre Epureanu, Victor Schiopu, Vasile Bîţă şi alţii. Mult mai interesant, însă, ar fi să menţionăm capetele de afiş ale celor 10 gale, din care semifinalele şi finala vor avea loc joi, vineri (sîmbăta va fi zi de pauză şi refacere) şi respectiv, duminică. În ordinea categoriilor, deci, la 48 de kilograme vor lupta să-şi adjudece titlul Marian Gîndac, Viorel Enccan Pop şi Sandu Petrescu ; la 51 — Adrian Anzăr, Virgil Iordache şi Hasan Givan ; la 54 — Ion Guzganu, şi Cristian Morea ; la 57 — Ionel Panaite, Daniel Dumitrescu, Marcelică Tudoriu şi Nicolae Talpoş ; la 60 — Daniel Măeran, Regep Nedin şi Ablatim Faredin ; la 63,500 — Florin Tîrcomnicu, Viorel Mihăilă şi Giani Gogol ; la 67 — Ştefan Drişcu, Vasile Citea, Constantin Mihai şi Petre Buliga ; la 71 — Rudel Obreja, Mihai Ciubotaru şi Cornel Lihăreanu ; la 75 — Mihai Valentin, Marcel Bereşoaie şi Mihai Garofeanu ; la 81 — Dumitru Senciuc, Vasile Damian şi Vasile Cazacu ; la 91 — Ion Simina, Petre Bornescu şi Teodor Pamfil şi, în fine, la supergrea — Teodor Pîrjol, Paul Golumbeanu şi Gheorghe Ciobanu. Între antrenorii cu cei mai mulţi elevi, Teddy Dumitrescu, Dumitru Ion, Ilie Dascălu, Emil Popa şi Gheorghe Vlad. Dar nu ne-am mira prea tare, pentru că în box, mai ales în box, surprizele vin de unde te aştepţi mai puţin, ca în viitoarele noastre comentarii de la faţa locului, să fim obligaţi să consemnăm numele altor boxeri, al altor antrenori. În fond, un turneu final aduce în prim plan cam tot ce are mai bun boxul românesc la ora actuală,- pugilişti care au deja un nume cucerit în focul luptelor, pe ring, dar şi tineri ce bat cu putere la porţile afirmării. Vor fi, fără doar şi poate, dispute aprige, meciuri pe care sperăm să le urmărim cu sufletul la gură, întîlniri ce vor ilustra nivelul boxului românesc în clipa de faţă. Le dorim tuturor participanţilor succes şi vom reveni cu amănunte.

VICTOR NIŢA ■

Ştiri

● **C.C.E. Meciul dintre „Politehnica" Bucureşti şi „Bosna" Sarajevo s-a încheiat cu scorul 5,5:6,5 în favoarea campionilor iugoslavi** ● **Preşedintele FIDE, Florencio Campomanes a vizitat în două rînduri localitatea Szirak, gazda unuia dintre „interzonale", la deschiderea şi la încheierea concursului, cînd a oferit tot felul de premii speciale** englezului Nunn pentru cea mai frumoasă partidă jucată în compania lui M. Marin, marelui maestru Hjartarsson pentru cele mai multe victorii (nouă la număr, la fel ca şi Salov şi Nunn dar mai multe cu piesele negre), tînărului Mihail Marin pentru cea mai bună clasare la prima participare, lugoslavului Velimirovici pentru cel mai bun rezultat în confruntarea cu jucătorii... din a doua jumătate a clasamentului precum şi unui număr de cinci ziarişti. ● **Longevitate sportivă.** Victoria din turneul interzonal de la Zagreb i-a prilejuit marelui maestru Victor Korcinoi sărbătorirea a unui sfert de veac de luptă în meciurile candidaţilor. Prima sa calificare din „interzonal" a fost în anul 1962. ● **Pia Cramling**, la cei 24 ani, are o carieră sportivă relativ scurtă. Cu toate acestea printre învinşii săi figurează mari maeştri de elită (Hort, Korcinoi...). Participînd la Skelleftea în campionatul Suediei rezervat bărbaţilor, talentata mare maestră s-a clasat pe locurile II—III (la egalitate de puncte :9,5) împreună cu maestrul internaţional Michael Wiedenkeller. Noul campion este Axel Ornstein (MI), care a totalizat 10,5 puncte din 15 posibile. Jucătoare profesionistă, suedeza a acceptat să susţină un simultan demonstrativ împotriva a 25 jucători la „Spiţul '87" — Messe. ● **Pe lista invitaţilor** la tradiţionalul turneu de mari maeştri de la Tilburg, de anul acesta, planificat cu runde duble distingem nume sonore : Sokolov, Iusupov, Korcinoi, Timman, Ljubojevici, Nikolici, Andersson şi dr. Hübner. Coeficientul Elo mediu este doar... 2 623 p ! Of-ul organizatorilor rămîne acela de-a nu fi reuşit să „culeagă" 2 puncte în plus cît erau necesare categoriei a XVI-a (2 625) .. ● **„Lloyds Bank Open"** a revenit la egalitate de puncte (8p din 11 posibile) marelui maestru Chandler (Anglia) şi maestrului internaţional Wilder (S.U.A.). În clasament au urmat Fedorowicz, Benjamin (amîndoi din S.U.A.) şi Rogers (Australia) cu 7,5 p etc. Deşi nu se poate plînge de ghinion, Fedorowicz avea şanse mari să devină cîştigător, dar a pierdut pe... drum o jumătate de punct foarte preţioasă. Iată un model de joc al americanului în acest turneu : **Fedorowicz — Züger**, Indiana regelui, **1. d4 Cf6 2. c4 g6 3.** Cc3 Ng7 **4. e4 d6 5. Ne2 00 6.** Ng5 c6 7. Dd2 a6 **8.** f3 b5 **9.** g4 ? ! Cbd7 **10. h4 h5! 11. 000 c5! 12.** d:c5 C:c5 **13.** c5 b4 **14.** e:f6 b:c3 **15.** D:c3 e:f6 **16.** Ne3 f5 **17.** Nd4 N:d4 **18.** D:d4 Da5 ?! **19.** g:h5 ! D:a2 **20.** Df6 ! Cd7 21. De3 Cc5 **22** h g6 Cb3 ? ! 23. Rc2 Ca1 **24.** Rd2 ! Tb8 **25.** Rc1 T:b2 **26.** T:d6 f6 **27.** Th2 f4 **28.** T:f6 Te8 **29.** T:f4 Cc2 **30.** Rf2 Ce3 **31.** Df6 Ne6 **32** Te4 Tb3 **33.** Te6 Cg4 **34.** f:g4 Tf8 **35.** Te8 ! ! **1:0** ● **Destăinuindu-se, Nigel Short** nu-şi dorea altceva după calificarea sa în turneul candidaţilor decît să rişte campionatul individual al Angliei : „Doresc să joc din mai multe motive. În primul rînd pentru că este o participare valoroasă, iar mai apoi pentru că voi întîlni mulţi prieteni, cunoştinţe..." În turneul de la Swansea tînărul mare maestru s-a impus categoric, adjudecîndu-şi victoria cu 9.5 puncte (!) din 11 posibile. L-au urmat maestrul internaţional Conquest (Anglia) şi marele maestru canadian Ivanov cu cîte 8 puncte.

MARGARETA MUREŞAN ■

Civilizaţia sportului

Nu numai muşchii...

Gheorghe Bălaşa — str. Emil Bodnăraş, 27 — Bucureşti : *„Am citit cu multă atenţie interviul luat în revista Flacăra de Ion Zubaşcu poetului Ioan Alexandru şi am rămas surprins de uşurinţa cu care un om al condeiului etichetează printr-un exemplu nefericit majoritatea sportivilor de mare performanţă, arătînd că aflîndu-se într-un hotel „la un moment dat s-a defectat telefonul interurban de pe hol şi unul dintre sportivi a început să bată cu pumnul în el şi să injure de faţă cu ceilalţi colegi ai lui şi cu oaspeţi necunoscuţi ai hotelului ; cum să bagi într-o odă şi să cînţi într-un imn asemenea pachet de muşchi care nu ştie că orice victorie fizică trebuie dublată de mai înalta victorie asupra sinelui lăuntric ?"*

De la bun început doresc să-i asigur pe poetul Ioan Alexandru că nu sînt de acord cu astfel de vandalisme, indiferent din partea cui s-ar manifesta. Dar, poate sportivul respectiv nu a avut decît o monedă pe care telefonul a „înghiţit-o" provocîndu-i acea atitudine condamnabilă. Fără să intervină, fără să ia atitudine faţă de acest act, poetul a rămas pasiv şi a tras o falsă concluzie privind educaţia sportivilor.

Din rîndul sportivilor s-au ridicat oameni respectaţi şi preţuiţi în societatea noastră ca ing. Lia Manoliu — vicepreşedinte al Comitetului Olimpic Român, ing. Cristian Gaţu — secretarul Clubului Sportiv al Armatei „Steaua", prof. univ. dr. Leon Teodorescu, arh. Ascanio Damian, ing. Viorel Moraru, prof. Iolanda Balaş, ing. Radu Demian, prof. Ana Pascu, ing. Mircea Ştefănescu, ing. Mircea Dridea. Sînt numai cîteva nume de personalităţi sportive realizate în viaţă. De ar fi să continui mi-ar trebui o carte aproape de mărimea celei de telefon.

Cînd reporterul îndrăzneşte : „Poate nu v-aţi apropiat îndeajuns de sportivul de performanţă contemporan, de orele lui de antrenament, de biografia lui, de singurătatea lui", poetul răspunde : „Să nu credeţi că nu m-au interesat biografiile campionilor şi mai ales statutul lor moral, dar cînd aflu din surse sigure că unul sau altul vinează în schimbul victoriei nu ştiu cîte mii..."

Îi asigur pe Ioan Alexandru că sportivii ţării noastre, printre care sînt maramureşeni şi moldoveni şi transilvăneni, bănăţeni şi oltenі, munteni şi dobrogeni, sînt cu totul altfel decît îi caracterizează domnia sa. Ştie oare poetul că Nicolae Linca a boxat în magnifica finală olimpică de la Melbourne cu degetul mare fracturat, că în finala olimpică de la Mexic, la aruncarea discului Lia Manoliu a concurat cu dureri insuportabile ceea ce nu a împiedicat-o să cucerească medalia de aur, că gimnastul Dan Grecu a participat în finala olimpică de la Moscova, la inele, cu ruptură musculară, că Ivan Patzaichin a continuat o cursă olimpică de canoe cu pagaia ruptă pentru a concura ulterior în recalificări şi a cucerit medalia de aur ? Şi cîte încă alte exemple în care sportivii noştri au dat dovadă de puritate morală şi profund patriotism..."

Stimate Gheorghe Bălaşa, adevărul se află undeva la mijloc, orice generalizare este riscantă şi într-o direcţie şi în cealaltă. Desigur, ne-am bucura dacă poetul Ioan Alexandru s-ar apropia de sportivii de mare performanţă pentru a-i cunoaşte mai bine, pentru a contribui prin înalta sa cultură la zidirea acestor minunaţi tineri care fac cinste poporului nostru din care face parte şi poetul.

CRISTIAN ŢOPESCU ■

Toată lumea face sport

● În deschiderea rubricii de astăzi, vom profita de întrebarea unui constant cititor, Traian Miclea, din Braşov, care s-a arătat nedumerit de informaţiile contradictorii privind revenirea echipelor engleze în cupele europene, la început doar în „Cupa U.E.F.A.", cum s-a scris (ca şi cum U.E.F.A. ar şti că pentru ediţia viitoare se vor califica pentru C3 doar formaţii cu spectatori cuminţi...). În ultimul număr al Buletinului oficial al U.E.F.A. scrie, negru pe alb : „Cîte două echipe vor reprezenta ţările situate pe poziţiile 9—21, adică Anglia (şi numai dacă sancţiunea care loveşte cluburile sale va fi ridicată)..." Este clar, aşa cum am mai spus-o, că o hotărîre nu a fost luată, rămînînd în vigoare suspendarea dictată după Heysel, iar ultimele „evoluţii" ale „hooligans" nu lasă să se întrevadă o decizie favorabilă, mai ales că şi la nivelul reprezentativei au început să apară incidente ale spectatorilor, vezi nu mai departe decît partida R.F. Germania — Anglia, cu 30 de arestaţi din rîndul aşa-zişilor suporteri ai Albionului. Deci, stimate Traian Miclea, formaţiile de club din Anglia nu au primit „verdo" din partea forului fotbalistic european ● Cu puţină vreme înaintea sfîrşitului de an, printre candidaţii la titlul de campion mondial al tenisului masculin se află şi australianul Pat Cash, învingător la Wimbledon şi, deci, aflat de drept printre favoriţi, chiar dacă Ivan Lendl pare să deţină majoritatea sufragiilor. Postură neaşteptată pentru liderul echipei deţinătoare a „Cupei Davis", care, cu numai doi ani în urmă, părea iremediabil pierdut pentru sport, suferind de o afecţiune congenitală la coloana vertebrală, din cauza căreia a coborît de pe locul 8 pe poziţia 400 în clasamentul computerizat al A.T.P. Mai potolit în ultima vreme, după vindecare, Pat Cash se numără totuşi printre turbulenţii terenurilor de tenis, gen McEnroe. Un gazetar a şi găsit o explicaţie pentru comportarea nestăpînită a australianului : Pat (22 de ani) este descendent direct al celebrului Martin Cash, bandit de drumul mare, spaima coloniştilor din Tasmania acelui trecut ! ● Firma BMW va avea anul viitor doi piloţi cu nume celebre pentru campionatul mondial — clasa turism : Brabham şi Fangio ! Trebuie, însă, să le amintim şi prenumele. Este vorba de Gary Brabham, fiul lui sir Jack Brabham, tricampion mondial, şi de Juan Manuel Fangio II, nepotul marelui automobilist argentinian cu acelaşi nume, de cinci ori învingător în campionatul lumii de Formula I. Astfel că operaţiunea de recrutare a BMW-ului apare ca reclamă pură, cei doi ilustrîndu-se prea puţin pînă în prezent în cursele automobilistice. ● Patru ţări şi-au depus candidatura pentru organizarea turneului final al campionatului mondial de fotbal din 1994 : Brazilia, Chile, S.U.A. şi Maroc, hotărîrea urmînd să fie luată la 30 iunie 1988, de către Comitetul executiv al F.I.F.A., care va asculta concluziile unei comisii ce va efectua inspecţii amănunţite. Printre noile exigenţe ale forului fotbalistic mondial se află şi cerinţa existenţei a cel puţin 8 stadioane cu instalaţie de nocturnă şi, de asemenea, ca arenele propuse să aibă cel mult 20 la sută din locuri în picioare. ● Ciclistul irlandez Stephen Roche, câştigător anul acesta al Turului Franţei, al Turului Italiei şi al titlului de campion mondial de fond (şi astfel egalul lui Merex, care a realizat isprăvile respective în 1974) a fost ales cetăţean de onoare al oraşului Dublin. În cadrul unei ceremonii la care au fost prezente mii de persoane, majoritatea pe... biciclete. Roche este primul sportiv ce primeşte această distincţie, pe o listă selectă care cuprinde doar 58 de nume.

LUCIAN OPREA ■

La Cernavodă s-au încheiat probele de încercare ale celui mai mare pod peste Dunăre

Încerc să scriu despre cei care au gîndit şi construit cel mai mare pod din Europa, peste apele Dunării, paralel cu cel aproape centenar al lui Anghel Saligny de la Cernavodă, braţ al unirii care leagă malul ialomiţean de cel dobrogean, şi cuvintele sînt atît de mărunte, pitice chiar faţă de uriaşa creaţie a proiectanţilor şi a celor care au dat viaţă fără de moarte oţelului şi betonului, încît mă simt asemeni unui pai firav lîngă „Coloana infinitului". Trebuie să scriu şi nu pot să fac cuvintele să spună ceea ce văd, dar mai ales ce simt, faţă de cei care au gîndit şi construit podul de la Dunăre. Chiar dacă par desuet, nu numai că o spun, dar o şi scriu : „Vă sărut mîinile aspre care au ştiut să realizeze ce nimeni pînă la ele n-au putut face". Mîinile asprite de geruri şi arşiţe, de ploi şi lapoviţe sînt pagini dintr-o istorie autentică, ditr-o epopee şi istorie într-o epocă pe care nici cei mai optimişti vizionari n-au prevăzut-o şi, pe drept cuvînt, poartă numele celui care a creat-o, secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Am o mie de gînduri, sute de întîmplări lîngă care am fost aproape şi ştiu zeci de biografii de podari. Am luat podul de multe ori la pas, de la un capăt la altul, şi deşi am călcat pe senzaţionalul cel mai autentic, îmi este greu să-l redau, să pot să-i fac pe cititori să simtă podarii şi podul înainte de a le vedea munca şi a trece pe el. Iertaţi-mă, podari! Aţi încăput pe mîna unui entuziast.

MIHAI VIŞOIU ■

reportajul în paginile 12–13

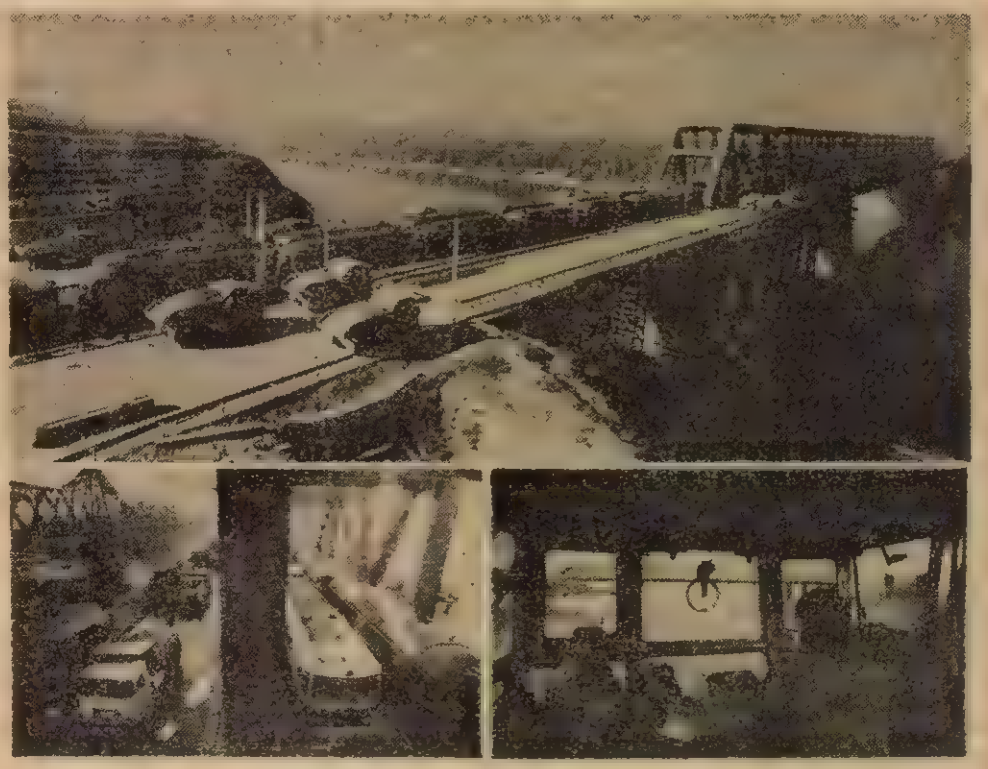

La o vîrstă la care alţii încă se joacă

● **Recital.** Sala Studio a Ateneului Român îşi adjudecă deja meritul de a fi înlesnit, în ultima vreme, o timpurie experienţă a podiumului de concert pentru foarte mulţi şi foarte tineri muzicieni. Gîndul instituţiei care oferă acest spaţiu de recital reprezintă, din capul locului, o carte de vizită care impune. Între primele recitaluri susţinute aici în acest început de toamnă muzicală, prezenţa tinerei pianiste Maria Luiza Botez se remarcă în mod deosebit. Deşi în vîrstă de nici paisprezece ani, ea are (deja) un palmares extrem de bogat (trei premii internaţionale şi foarte multe altele pe plan naţional, două recitaluri de pian susţinute în două capitale europene), confirmînd an de an (o spunem cu bucurie!) iniţiativa revistei noastre, de acum aproape şase ani, de a-i solicita primul interviu din viaţa sa artistică.

Programul recitalului a cuprins piese de mare dificultate tehnică, dar şi interpretativă. Pagini pianistice de Liszt, Beethoven (sonata „Patetica"), Enescu, Mihail Jora, Schumann („Carnavalul vienez") au fost abordate cu o inteligenţă muzicală, cu o maturitate a gîndirii muzicale care nu au trecut neobservate nici în celelalte apariţii pe scenă ale tinerei pianiste. Maria Luiza-Botez are şansa unui temperament echilibrat, a unui talent remarcabil dublat de o capacitate de autocontrol care depăşeşte oricum datele vîrstei sale biologice. Dacă în general recitalurile instrumentale susţinute la vîrste foarte fragede păcătuiesc prin abordarea unui repertoriu dificil, de care instrumentistul se achită mai ales prin performanţe tehnice, Maria Luiza-Botez a făcut dovada unor calităţi artistice ieşite din comun şi care justifică pe deplin prezenţa sa pe una din scenele Filarmonicii „George Enescu".

TANIA RADU ■

Niciodată toamna nu fu mai frumoasă...
Dar nici mustăriile mai îmbietoare !

[illegible]

Se culeg viile. Şi-n mine ard, în primejdioasă depărtare, zilele copilăriei · aţîrnate-n prepeleacuri, îmbătrînesc nuci, se-ngălbenesc pădurile, toate drumurile depun darul luminii în pragul cramelor, o frunză roşie uriaşă se clatină pe zările încîlcite-n picle albastre şi de pe toţi butucii rînduiţi pe terase mierea pămîntului, amestecată cu a soarelui, trece în lacrima unui cîntec. În zilele de toamnă aurii îmi aduc aminte de prietenul meu doctor inginer Ion Puşcă, şeful complexului de vinificaţie de la I.A.S. Panciu, şi mă leg, şi nu mă ţin de vorbă, să petrec o toamnă (şi să scriu o carte care mă colindă-n suflet de multă vreme) între dealurile pe care strugurii capătă vocea cu care întîmpinăm sărbătorile, deschidem nunţile şi cinstim naşterea copiilor noştri. Vii umblete de fete, bătute de lună, împăcate-n singe cu focul, cu vîntul şi chiar cu sănîile (căci vinul e şi zbor de sanie) sufletul meu vă cuprinde ca pe izvorul viţei.

Născut în podgorii, crescut în mireasma lor (floarea de vie — duh al uimirii), Ion Puşcă (numele sună viforos, pe cînd omul ţine în arendă cumînteniia pămîntului) a învăţat de mic că vinul e dragoste, dar şi noroc, dincolo de jocul şi surparea zeilor, incredibil voievodal, îndrăznet, expresie melodioasă a pămîntului, la fel ca şi grîul. Membru corespondent al Academiei italiene a viei şi vinului, membru al Uniunii franceze ai oenologilor, membru cu titlul de observator al Uniunii internaţionale a oenologilor, Ion Puşcă a fost distins, anul trecut, de Marele juriu internaţional de la Paris cu titlul de „personalitate a anului 1986 în domeniul oenologiei".

Acest titlu prestigios ca primul strugure copt şi pîndit deodată cu ochi lacomi, pîrguiţi de pofte, şi de un copil şi de-o fată şi de-o vulpe şi de-un stol de graur, se înstituie şi ca un salut orgolios adus zilelor de toamnă din Ţara Vrancei care acum, sînt nişte îgheaburi prin care mustul se varsă în galopul gîndurilor mele şi în formă de flacără.

Culesul viilor — o lungă duminică pe faţa fără vîrstă a pămîntului românesc.

FĂNUŞ NEAGU ■

După meciul-test al echipei naţionale

A început numărătoarea inversă

Un joc în criză de timp şi în criză de efectiv a fost acesta cu naţionala Greciei. În criză de timp pentru că de la antologicul meci cu Spania lotul nostru naţional s-a mai reunit o dată în „duplexul" Atena — Bydgoszcz şi a doua oară acum. Mult prea puţin pentru rodarea unor „piese de schimb" absolut necesare în condiţiile în care se produc indisponibilităţi ale jucătorilor consideraţi titulari — iar pînă la meciul cu Albania, pe care se înţelege că trebuie să-l cîştigăm, nu mai este timp de experimente. Naţionala noastră a fost şi-n criză de efectiv pentru că absenţele lui Iovan, Bumbescu, Piţurcă şi Cămătaru sînt dintre cele mai notabile. Primii doi au avut o indisponibilitate de aceeaşi natură ca în martie, cînd naţionala a plecat în Grecia fără ei, iar Piţurcă şi Cămătaru sînt accidentaţi cu acte în regulă. Fără aceşti jucători, „am scos" un 2—2 fără glorie în faţa unei echipe care este revelaţia de moment a Europei dar care nu prea ne-a creat probleme în istoria întîlnirilor directe (în 21 de partide am fost învinşi numai o dată, în 1978, la Atena şi am făcut egaluri pe teren propriu doar de două ori : în 1969, 1—1 şi acum, 2—2). Problema palmaresului trece, totuşi, pe un plan secundar, primordială fiind deocamdată perspectiva pe care acest joc o deschide asupra şanselor noastre de victorie în Albania şi Austria. Ca să fim şi mai exacţi, dacă naţionala va evolua în cele două jocuri oficiale cum a făcut-o în faţa Greciei, şansele noastre de victorie vor fi minime. Să sperăm că nu se va întîmpla aşa pentru că, se ştie, nici un meci nu seamănă cu altul, iar mobilizarea şi randamentul jucătorilor sînt cu totul diferite în amicaluri faţă de partidele cu miză.

Pentru viitorul imediat există speranţa (pe care cei în cauză se pare că o cam speculează) de a ne putea bizui, totuşi, pe Iovan, Piţurcă şi Cămătaru (Bumbescu neavînd drept de joc cu Albania din cauza cartonaselor galbene). Dar asta nu credem că poate fi un motiv de linişte pentru tehnicienii noştri, care trebuie să asigure — oricînd şi în condiţiile oricărei absenţe — o echipă naţională competitivă. De aceea merită subliniate şi stimulate intenţiile de lărgire şi împrospătare a lotului naţional cu jucători care se afirmă la cluburi, indiferent, chiar, de poziţia în clasament a echipelor pe care le reprezintă. Cazul cel mai elocvent mi se pare a fi al lui Ţîrlea, jucător care în

OCTAVIAN ŞTIREANU ■

(Continuare în pag. 22)

Bölöni în jocul 101 pentru echipa naţională. La mai multe, la mai bune !

Fotografie de GHEORGHE AVRAM ■

Flacăra, Redacţia · Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Actualitatea politică :** 25 66 ; **Publicişti-comentatori :** 14 53 ; **Reportaj economie :** 26 00 ; **Ştiinţă :** 21 28 ; **Cultură-învăţămînt :** 14 57 ; **Probleme moral-cetăţeneşti :** 17 00 ; **Sport :** 25 66 ; **Scrisori-audienţe :** 25 42 ; **Foto :** 25 28 ; **Secretariat de redacţie :** 21 23 ; **Secretariat redactor şef :** 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

Preţul revistei: 3 lei

41505

flacăra

anul XXXVI
42 (1 687)
16 octombrie
1987

La 15 noiembrie

Alegerile de deputați pentru consiliile populare

Pagina 2

LA INVITAȚIA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

Vizita oficială de prietenie în țara noastră a președintelui Consiliului Suprem al Republicii Sudan

Expresie a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Sudan, convorbirile de la București au însemnat un moment important al întăririi conlucrării româno-sudaneze în interesul reciproc, al cauzei păcii și înțelegerii internaționale

Comentariul în pagina 3

Istoria la timpul prezent

Carte de reportaj dedicată Conferinței Naționale a partidului

Argeș — ora deplinei maturități

Reportajele în paginile 4 și 5

Opinii

Participăm la prezent, ne pregătim pentru viitor

Consider că nu pot aborda această temă fără să mărturisesc stima deosebită pe care mi-a inspirat-o și mi-o inspiră permanent munca responsabilă, efectuată cu competență și pasiune, singura care îți poate crea senzația de libertate, de comunicație, de participare și eficiență. Știut de mândră vești fiecărui individ și fiecărei colectivități.

Și mă întreb ce altceva înseamnă viața decât munca și satisfacțiile care decurg din rezultatele acesteia.

Voltaire a găsit o expresie foarte plastică pentru definirea menirii muncii prin „Munca ferește omul de plictiseală, de viciu și de sărăcie" și nu pot să nu gîndesc cum ar arăta o societate de indivizi inactivi, care nu vor sau nu știu să muncească.

În ceea ce mă privește am avut șansa să activez într-un domeniu deosebit de important, cu implicații, aș putea spune supreme, în viața social-economică a țării noastre.

Ca dascăl, împreună cu colegii mei, particip efectiv și afectiv la formarea unor specialiști de înaltă competență profesională, politică, morală, cetățenească și patriotică, pentru domeniul poate cel mai complex al existenței umane, care răspunde de asigurarea hranei, apți pentru înfăptuirea noii revoluții agrare.

La Universitatea de cercetare științifică, toate cadrele didactice ale institutului sînt angajate la rezolvarea problemelor complexe, prin cercetări fundamentale, în care au luat amploare cercetări de vîrf, în domeniul ingineriei genetice și electronicii, care asigură baza viitorului mai mult sau mai puțin îndepărtat; prin cercetări aplicative, cu posibilități de generalizare imediată, necesare potențării perma-

(Continuare în pag. 2)

Prof. dr. GEORGETA NICHITA
Institutul Agronomic Timișoara

La 15 noiembrie, cu gîndul la viitorul comunist al țării, la binele tuturor

FIII MUNCII ÎȘI VOR DESEMNA ALEȘII

La zi, în sectorul 4

La 15 noiembrie 1987, vor avea loc în întreaga țară alegerile de deputați pentru consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului București, orășenești și comunale.

Pretutindeni, colectivele de oameni ai muncii întîmpină aceste noi alegeri, expresia cea mai grăitoare a noii noastre democrații, cu eforturi sporite în realizarea planului pe acest an, a planului întregului cincinal, pentru înfrumusețarea tuturor localităților țării, pentru bunăstarea tuturor.

Despre felul în care se pregătesc „pe viu" noile alegeri, la nivelul unuia dintre sectoarele municipiului București, de pildă, ne informează tovarășa Carmen Varga, secretar al comitetului executiv al Consiliului popular Sector 4 :

— La ora actuală avem stabilit numărul circumscripțiilor electorale, am delimitat teritorial fiecare circumscripție. După cum deja se știe, la 9 octombrie, a apărut Publicația cu delimitarea tuturor acestor circumscripții. S-au stabilit, de asemenea, centrele de afișare a listelor de alegători, liste care și ele au fost date publicității prin afișarea la 15 octombrie.

— Cum au fost întocmite listele de alegători ?

— Prin colectivele de recenzori care au funcționat la nivel de întreprinderi, instituții, în cartiere, peste tot, colective care practic au realizat un nou recensămînt al populației și al alegătorilor.

— Ce acțiuni vor mai avea loc în viitor ?

— Între 14 și 28 octombrie se vor desfășura adunările de depunere a candidaturilor, iar începînd din 28 octombrie, vor avea loc întîlnirile de lucru între candidați și alegători, în cadrul fiecărei circumscripții electorale, în chiar incinta circumscripției : se vor dezbate problemele cu care se confruntă alegătorii din circumscripția respectivă, probleme legate de înfrumusețarea străzilor, cartierelor a sectorului, a Capitalei, probleme legate de munca și viața lor, de activitatea unor instituții, creșe, cămine, unități comerciale și altele, vor discuta despre participarea lor la muncă. Noi, la nivelul sectorului nostru, sîntem pregătiți : avem de pe acum întocmite hărțile fiecărei circumscripții, harta sectorului, sîntem pregătiți în amănunt cu toate celelalte probleme organizatorice, și intensificăm eforturile de realizare a sarcinilor de plan ca și cele de înfăptuire, prin intermediul oamenilor, a propunerilor făcute în cadrul dezbaterilor desfășurate sub genericul Tribunei democrației.

Alegerile de deputați pentru consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului București, orășenești și comunale reprezintă un moment de mobilizare a tuturor celor reuniți în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, un moment de adevărată democrație muncitorească și de sporire a eforturilor pentru îndeplinirea exemplară a tuturor sarcinilor ce ne stau în față.

G. NICOLAE ■

Omul faptelor

Oricîtă fantezie și bunăvoință ai avea, cînd îți spune cineva că de la o ceapă a ajuns la milioane de lei, nu-ți vine să-l crezi, dimpotrivă ești tentat să-l etichetezi drept un lăudăros ! Numai la început. Că după ce l-am cunoscut mai bine pe interlocutorul meu, mi-am „scos pălăria" ! Iată povestea electricianului Bujor Barna, astăzi vicepreședinte al consiliului popular al comunei Buteni, județul Arad. De la un cuvînt „aruncat", cu un deceniu în urmă, la întîmplare, Bujor Barna, pe atunci electrician la I.L.F. — Sebiș a început să „construiască" vise. Pînă la schimbul de experiență ce i-a „declanșat" fantezia — cînd cineva dintr-un minister a cerut ca toate grătarele de lemn din cadrul uscătoarelor de legume și fructe să fie înlocuite cu un material care să nu îmbibe apa, în vederea economisirii de combustibil — Bujor Barna se număra printre tinerii electricieni conștiincioși, fără să lasă în evidență cu vreun lucru deosebit. Aceasta pînă în momentul în care și-a adus aminte că are un prieten tehnician la Fabrica de marmură din Vașcău, unde din deșeuri, cu ajutorul poliesterilor se confecționau dale mozaicate de marmură. Cerîndu-i sprijin, prietenul din Vașcău i-a deschis „porțile" spre o nouă meserie — fabricarea poliesterilor armați din fibră de sticlă. Grătarele realizate din noul produs au scurtat timpul de uscare a cepei și fructelor de la douăsprezece la șase ore, realizînd astfel importante economii de combustibili !

Vestea realizării poliesterilor armați cu fibră de sticlă, un produs ușor și deosebit de rezistent la lovituri, care nu se corodează și nu ia foc, a trecut repede de pe Valea Crișului Alb spre reședința de județ, în municipiul Arad, unde organele locale de partid și de stat au decis să-l investească pe tînărul Bujor Barna cu organizarea și deschiderea unei secții, în cadrul C.P.A.D.M., de fabricat poliesteri armați cu fibră de sticlă adică scaunele metroului bucureștean. Dar spre ghinionul lui, în acel moment orașul Sebiș nu i-a putut oferi o hală potrivită pentru deschiderea unei astfel de secții. Atunci întreprinzătorul electrician s-a orientat spre comuna învecinată Buteni, unde exista un atelier mecanic mai vechi, care nu avea nici o întrebuințare. Acum, noul vicepreședinte al consiliului popular și comunei Buteni, fostul șef al secției poliesteri armați cu fibră de sticlă, își amintește că începutul a fost complicat. În anul 1981, cînd s-a inaugurat secția, în comuna Buteni nu exista nici o tradiție în această direcție. Se impunea, cu stringență, încadrarea și calificarea unor muncitori. Astfel, primul muncitor a fost chiar șeful secției. Acestuia i s-au alăturat soția și o soră. Printr-o propagandă corespunzătoare în rîndul butincienilor, femeile dornice de muncă au prins curaj și în cîteva luni numărul încadraților a ajuns la douăzeci, apoi în următorii ani s-a dublat, s-a triplat, ca în prezent să ajungă la 120 muncitoare, iar producția anuală s-a ridicat an de an, de la două milioane în 1981, la 37 milioane în 1987, cu un beneficiu net de 7,5 milioane lei ! Cum s-a ajuns la această prosperitate ? Foarte simplu. Mai întîi, în urma investițiilor efectuate, s-a înălțat o a doua hală de producție, ceea ce a permis diversificarea produselor și extinderea colaborării cu o serie de întreprinderi interesate din municipiul Arad, dar și din alte orașe ale țării, cum sînt Satu Mare, Cluj-Napoca, Timișoara, Pitești, Tecuci, Vaslui, altele. În toți acești ani, secția poliesteri armați cu fibră de sticlă din cadrul C.P.A.D.M. Buteni, a colaborat cu Întreprinderea de vagoane din Arad, pentru realizarea băncilor destinate metroului bucureștean (ce se realizează în cadrul binecunoscutei întreprinderi arădene), apoi bănci pentru Gara de Nord din București, pentru regionala C.F.R. Timișoara, bănci de agrement. De asemenea, tot pentru Întreprinderea de vagoane din Arad, capace din poliesteri armați pentru diverse tipuri de vagoane destinate exportului. Un alt succes al secției a fost brevetarea și apoi executarea unor antene parabolice pentru televiziune (lucrare deosebit de pretențioasă), antene care importate înainte costau peste 20.000 de dolari bucata, în timp ce aici, în pridvorul Apusenilor, ele sînt executate la un preț de cost de numai 36.000 lei. Ca să nu mai amintim de remarcabila colaborare cu I.M.A.I.A. — Arad, întreprinderea pentru care a realizat cisterne de diferite mărimi, de la capacitatea de 10.000 litri la 40 000 litri, destinate agriculturii, care au avantajul de-a fi foarte rezistente, ușoare și nu se corodează.

Așadar, de la o ceapă, la beneficii de milioane ! Dar acum după, alegerea lui Bujor Barna ca vicepreședinte al consiliului popular al comunei Buteni, în fruntea secției a fost numită Rodica Elena Barna, soția vicepreședintelui, care s-a numărat, acum șapte ani, printre primii trei muncitori ai secției ce și-a cîștigat astăzi o frumoasă faimă pe Valea Crișului Alb, în acest minunat spațiu românesc din vestul Transilvaniei.

EMIL ȘIMĂNDAN ■

Invitația unui primar

Veniți să vedeți !

Mă numesc Ioan Mușcalu și de aproape cinci ani sînt primarul unei comune cu numele de Scînteia, localitate situată în inima Moldovei, care a fost atestată documentar pentru prima oară acum aproape șase sute de ani, mai exact la 31 martie 1423, deci în vremea lui Alexandru cel Bun, cu numele de Filosofi sau Satul lui Moisa Filosoful, tîrg renumit de mărimea Vasluiului în vremea lui Ștefan cel Mare.

Am avut marea bucurie și satisfacție sufletească să cunosc aici, la Scînteia „oameni și locuri" cum spunea M. Sadoveanu, oameni destoinici, harnici și pricepuți, ctitori de neam și de țară locuri pline de legende și istorii.

Și oamenii se numesc cronicarul Axente Uricariul, regretatul academician Emil Condurache, moș Niță Cioacă de la Borosești, întîlnit în scrierile marelui nostru scriitor Mihail Sadoveanu, unde poposea adeseori cu pușca la vînătoare, în codrii vechi ai Borosștilor.

Și locurile se numesc „Poarta Tărnii", „Drumul Doamnei" sau „Stîmpărușa" — „Stîmpărușa" fiind locul unde Ștefan cel Mare, i-a stîmpărat pe turci, cum spun bătrînii satului.

Împreună cu oamenii acestor locuri am pietruit kilometri întregi de drumuri, am reparat și durat poduri, am refăcut brutăria sătească și am ridicat prin contribuția cetățenilor moară de grîu și porumb care va deservi satele de sub poalele codrilor Moldovei.

Construim o școală nouă cu 14 săli de clasă și avem asigurată în celelalte școli noi din comună încălzire centrală.

Am sprijinit activitatea de cercetare științifică în șantierele arheologice neolitic, dacic și medieval, prilej cu care au fost scoase la lumină lucruri de o inestimabilă valoare artistică și științifică.

O parte din aceste obiecte și-au regăsit locul într-un muzeu cu șase secții în localitatea de centru.

Am împlinit cu oamenii din Scînteia, de aici de la Moldova, lucruri cu care ne mîndrim, dar cea mai mare realizare pe tărîmul artei și culturii o constituie susținerea activității Taberei Naționale de Sculptură din „Poiana cu Schit".

Aici, în inima codrilor Moldovei, într-o însorită poiană a Scînteii străjuită de stejari și mesteceni sălășluiesc de cîțiva ani încoace lucrările de artă dăltuite în piatră de cei mai buni sculptori din țară.

Tabăra Națională de Sculptură din „Poiana cu Schit" de la Scînteia fiind singura activitate de acest fel din Moldova, o continuare a Taberei de Sculptură de la Măgura Buzăului, o „Măgură" a Moldovei.

A luat ființă astfel, aici lîngă acest mare centru de cultură a țării, care a fost este și va fi Iașiul un adevărat muzeu de artă în aer liber frecventat de mulți oameni iubitori de frumos.

Pentru a vă putea convinge de năzuințele și împlinirile noastre, vă adresăm respectuos rugămintea de a accepta invitația să veniți să vedeți Tabăra Națională de Sculptură din „Poiana cu Schit", de la Scînteia.

ION MUSCALU ■

Participăm la prezent

(Urmare din pag. 1)

nente a producțiilor vegetale și animale, cum sînt : ameliorarea solurilor slab productive, crearea de noi soiuri și hibrizi de plante pentru producere de biomasă energetică, ameliorarea și crearea de noi rase de animale, optimizarea tehnologiilor agro-zoo-veterinare, optimizarea planificării și evidenței cu ajutorul calculatoarelor electronice etc., în condițiile reducerii consumurilor specifice în general, a celor energetice în special și a menținerii echilibrului ecologic în lanțul trofic sol-apă-plantă-animal-om.

S-a trecut de asemenea la soluționarea unor probleme în domeniul obținerii de energie prin fermentația metanică anaerobă a dejecțiilor rezultate de la întreprinderile zootehnice unde, prin supravegherea și optimizarea permanentă a tehnologiilor, s-a ajuns la producții medii zilnice de peste 1 000 m^3 biogaz/instalație, concomitent cu epurarea apelor reziduale și reciclarea acestora în fertirigare sau în echilibrarea minerală a hranei animalelor.

La aceste activități se însumează a treia latură a triadei învățămînt-cercetare-producție, preconizată și realizată pe baza concepției secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, integrarea directă în producție — în Stațiunea didactică experimentală a Institutului Agronomic Timișoara, cîștigătoare a patru titluri de Erou al noii Revoluții Agrare în anul 1986 și în unitățile productive din județele Timiș, Arad, Bihor și Caraș-Severin, activitate în care continuăm, învățînd pe alții, să învățăm din experiența proprie și din experiența specialiștilor din producție.

În întreaga activitate științifică și productivă antrenăm studenții noștri, viitorii specialiști ai începutului mileniului III.

Cu aceste convingeri, conștienți că putem și trebuie să realizăm mai mult în vederea asigurării cerinței învățămîntului de a ridica permanent nivelul de instruire și de educație a tinerelor generații astfel încît să le dăm posibilitatea manifestării multilaterale în viața societății și adaptării rapide la schimbările din știință și tehnică, din structurile dinamice ale societății românești, sîntem hotărîți să răspundem prin fapte sarcinilor desprinse din cuvîntările tovarășului Nicolae Ceaușescu la cel de-al III-lea Congres al educației politice și culturii socialiste și la festivitatea deschiderii noului an de învățămînt. Prin faptele noastre să onorăm grija permanentă acordată învățămîntului, activității de cercetare științifică, condițiilor de muncă și viață a tinerei generații de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, președinte al Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, de conducerea partidului. Prin educarea celor tineri noi participăm la prezent și ne pregătim pentru viitor.

LA INVITAȚIA PREȘEDINTELUI NICOLAE CEAUȘESCU

Vizita oficială de prietenie în țara noastră a președintelui Consiliului Suprem al Republicii Sudan

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, a efectuat o vizită oficială de prietenie în țara noastră El Sayed Ahmed El Mirghani, președintele Consiliului Suprem al Republicii Sudan. Noul dialog la nivel înalt româno-sudanez reprezintă un moment de deosebită însemnătate pentru cele două țări, un moment de profundă semnificație politică în planul raporturilor de prietenie, al cauzei comune a păcii și înțelegerii internaționale.

Vizita președintelui Ahmed El Mirghani se înscrie, firesc, în ampla cronică a relațiilor României cu țările continentului african, atestă caracterul lor dens și dinamic. Sînt relații bazate pe solidaritatea și sprijinul ferm al țării noastre față de lupta popoarelor Africii pentru lichidarea definitivă a colonialismului și neocolonialismului, consolidarea independenței naționale și dezvoltarea lor liberă pe calea progresului economic și social.

În cadrul primei runde de convorbiri oficiale, desfășurate sub semnul dorinței reciproce de a se întări continuu prietenia și colaborarea dintre România și Sudan, cei doi șefi de stat au procedat la o informare reciprocă privind preocupările țărilor lor în direcția dezvoltării economico-sociale, a asigurării progresului și bunăstării popoarelor român și sudanez și au efectuat un schimb de păreri în legătură cu principalele probleme ale vieții internaționale. A fost subliniată necesitatea extinderii cooperării în producție, sporirii volumului și diversificării schimburilor comerciale pe baza unor acorduri de lungă durată. S-a hotărît, de comun acord, ca membrii celor două delegații să analizeze căile și modalitățile concrete de dezvoltare în continuare a colaborării dintre țările noastre, în spiritul orientărilor și înțelegerilor stabilite la nivel înalt.

„Vizita pe care o faceți în România — arăta președintele Nicolae Ceaușescu, în toastul rostit la dineul oficial oferit în onoarea președintelui Consiliului Suprem al Republicii Sudan — constituie o expresie a relațiilor de prietenie și colaborare dintre țările noastre — întemeiate pe deplină egalitate, stimă și respect reciproc — a dorinței comune de a le conferi noi perspective de dezvoltare. Doresc ca, în cursul vizitei, al convorbirilor pe care le-am început astăzi, să ajungem la înțelegeri care să ducă la întărirea și dezvoltarea și mai puternică a colaborării și conlucrării reciproc avantajoase, îndeosebi pe plan economic, tehnico-științific, cultural și în alte domenii de interes comun".

Arătînd că Sudanul urmărește, cu apreciere și admirație, realizările uriașe obținute de poporul român în domeniile politic, economic și social, președintele Ahmed El Mirghani a relevat că „aceste realizări confirmă pe deplin justețea drumului pe care l-ați ales pentru realizarea unei creșteri economice intensive, a bunăstării poporului, pentru pace și securitate pe plan internațional" și a arătat că țara sa „acționează pentru dezvoltarea relațiilor cu Republica Socialistă România, pentru amplificarea cooperării economice, științifice, culturale și tehnice".

În cadrul schimbului de păreri cu privire la principalele probleme ale vieții internaționale, a fost exprimată îngrijorarea în legătură cu actuala situație internațională, care se menține deosebit de gravă și complexă, relevîndu-se necesitatea intensificării eforturilor pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la măsuri efective de dezarmare nucleară, în primul rînd de dezarmare nucleară, pentru reglementarea tuturor stărilor de încordare și conflict exclusiv pe cale pașnică, prin tratative. Președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat că țara noastră salută înțelegerea recentă dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii cu privire la semnarea, în acest an, a unui acord privind eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune și a celor operativ-tactice din Europa și din Asia, considerînd această înțelegere ca un eveniment de însemnătate istorică.

Președintele Nicolae Ceaușescu a evidențiat necesitatea intensificării eforturilor și acțiunilor pentru soluționarea, pe calea tratativelor, a conflictelor din diferite regiuni ale lumii, a tuturor problemelor litigioase, pentru încetarea oricărui amestec din afară în treburile interne ale altor țări și a arătat că țara noastră se pronunță pentru organizarea unei conferințe internaționale în problemele Orientului Mijlociu, sub egida Organizației Națiunilor Unite, cu participarea tuturor părților interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei, a Israelului, precum și a membrilor permanenți ai Consiliului de Securitate. Șeful statului sudanez a relevat interesul țării sale pentru eforturile neobosite și inițiativele președintelui României de soluționare a conflictului din Orientul Mijlociu și a adus un cald elogiu „inițiativei îndrăznețe pe care a avut-o România de a reduce cheltuielile militare cu 5 la sută".

Cei doi șefi de stat au apreciat că evenimentele din zona Golfului impun să se facă totul pentru a se da curs rezoluției 598 a Consiliului de Securitate al O.N.U. privind încetarea în cel mai scurt timp a războiului dintre Iran și Irak și soluționarea prin tratative a problemelor dintre cele două țări. Abordîndu-se situația din sudul Africii, a fost exprimat sprijinul pentru lupta Organizației Poporului din Africa de Sud-Vest (S.W.A.P.O.), condamnîndu-se politica rasistă, de apartheid din Africa de Sud și acțiunile agresive ale regimului de la Pretoria împotriva statelor africane vecine. O atenție deosebită a fost acordată problemelor subdezvoltării, realizării unei noi ordini economice internaționale, bazate pe egalitate deplină și echitate în relațiile dintre state, care să favorizeze progresul mai rapid al tuturor țărilor, și în primul rînd al țărilor în curs de dezvoltare.

ION VIRGIL

Republica Sudan pe drumul progresului

El Sayed Ahmed El Mirghani s-a născut în anul 1941, în orașul Khartum Nord. După efectuarea studiilor primare și secundare în orașul natal, urmează studiile superioare și de specializare în domeniul științelor economice la Londra.

În perioada 1965—1986 a lucrat în sectorul economic, ocupînd posturi de conducere în cadrul mai multor companii și întreprinderi.

El Sayed Ahmed El Mirghani participă la activitatea politică, acționînd în cadrul forțelor naționale ce militau pentru înscrierea țării pe calea progresului economic și social. În 1967 a fost ales membru al Biroului Politic și al Comitetului Suprem al Partidului Unionist Democratic, fiind însărcinat cu problemele privind tineretul, studenții și femeile, iar ulterior — responsabil cu problemele arabe.

★

În cei 31 de ani de la obținerea independenței, Sudanul a înregistrat pași semnificativi pe calea lichidării înapoierii moștenite din trecut, a valorificării, în propriul interes, a bogatelor sale resurse naturale. Prin teritoriul său, de 2 500 000 kmp, Sudanul este cea mai întinsă țară din Africa.

Principala ramură a economiei este agricultura, în care lucrează aproximativ 70 la sută din populația activă a țării. Au fost extinse suprafețele cultivabile, au fost construite mai multe baraje și s-a creat o rețea de canale de irigație. Totodată, au fost puse bazele unei industrii proprii, pe harta economică a țării apărînd obiective importante, cum ar fi marele complex textil din Khartum, menit să contribuie la valorificarea bumbacului, importantă bogăție a țării.

În economia națională, sectorul de stat include pămîntul și bogățiile subsolului, cea mai mare parte a infrastructurii și importante sectoare din industrie, comerț și finanțe.

Obiectivele prioritare ale procesului de reconstrucție economică a Sudanului, aflat în curs de desfășurare, sînt dezvoltarea agriculturii, prin extinderea suprafețelor irigate, diversificarea culturilor și ameliorarea raselor de animale, rentabilizarea întreprinderilor existente.

Țară arabo-africană, nealiniată, membră a Organizației Unității Africane și a Organizației Națiunilor Unite, Sudanul promovează relații de colaborare cu țările Africii, în general cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, indiferent de orînduirea lor social-politică. Sudanul se pronunță pentru respectarea principiilor nealinierii și relevă neutralitatea sa față de alianțele și pactele militare, acționînd, totodată, pentru apărarea principiului suveranității naționale, pentru nerecurgerea la forță în relațiile dintre state și rezolvarea pe cale politică, prin tratative, a tuturor conflictelor, pentru asigurarea unui climat de pace și securitate internațională.

Argeș — ora deplinei maturități

Cu mai bine de 20 de ani în urmă, la confluența Argeșului cu Riul Doamnei, se păștea un oraș nou, vechi de 800 ani. Nu e o figură de stil, ci realitatea-emblemă pentru un timp eroic ce începea să-și facă simțită cadența peste uriașul șantier al țării. La numai un an după istoricele hotăriri ale celui de al IX-lea Congres al partidului, prin grija expresă a secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, Pitești, și mai apoi întregul județ Argeș, se bucurau de privilegiul și marea cinste de a avansa prin ambițiile unui program demiurgic imaginea țării de mîine. Un program al înnoirilor și expansiunii economico-industriale, al unui nou mod de a gîndi și munci, ce aveau să propulseze Argeșul între primele patru județe industrializate ale României.

Am revenit în acest județ la ora deplinei sale maturități, acum cînd, după înversunările începutului și torentele pionieratului, în albia lui de granit s-au așternut apele liniștite ale gîndirii profunde, temeinicia experienței și modestia celor ajunși la glorie prin meritele muncii și roadele înțelepciunii. Este Argeșul de azi, patria autoturismului românesc, vatră pentru cel mai mare combinat petrochimic al țării, și al unei salbe de întreprinderi cu profil electronic, electrotehnic, de prelucrare a lemnului, al unei economii, stabile, prospere, competitive, axioma civilizației contemporane. Este locul de țară în care au renăscut, prin remodelări urbanistice și construirea a 93 000 apartamente, trei orașe și și-au cucerit statutul de localitate urbană alte două. Este Argesul unei agriculturi în continuă înflorire și modernizare, al unei noi confrerii civice și profesionale, o demonstrație în forță a capacității creatoare a națiunii noastre. Sînt file smulse din cronica unor ani de permanentă redescoperire istorică, în care realitatea românească ni se adresează mereu într-un grai nou.

În viteză a patra

În fiecare zi, pe poarta Întreprinderii de Autoturisme Pitești intră zeci de mii de oameni. Aproape populația unui oraș. Din viețile celor de aici se țese viața autoturismului românesc. După cum, nașterea lui a adunat în aceeași albie zeci de mii de destine. Căci aici, la cîțiva kilometri de Pitești, a apărut o mică lume, cu hale impozante împrejmuite cu un gard mai aparte, și anume, șirul de mașini ale muncitorilor, cu piste de încercări și motoare ambalate, cu un orășel cochet și luminos la cîteva sute de metri. O lume care rostește un singur cuvînt : Dacia. O lume al cărei motor nu merge la relanti, ci în viteza a patra. Rulînd în acest fel, unde a ajuns automobilul românesc ? În primul rînd, să fie întîlnit mai în fiecare colț al țării, dar și pe șoselele din China, Canada, Franța, Columbia, Ungaria, Cehoslovacia, Portugalia, Israel etc. Apoi, să cîștige dificilul Raliu al Europei în 1986 învingînd surorile de aceeași clasă și urcînd pe prima treaptă a podiumului cu coroniță de premiantă și laurii confirmării internaționale. Și în sfîrșit, după ce s-a trecut prin mai multe variante, s-a conceput ultimul tip, 1320, care deja a intrat pe fluxul de fabricație. Noul model are o serie întreagă de îmbunătățiri gîndite de specialiștii români care au creat la Pitești o adevărată tradiție în construirea de autoturisme. E o plăcere să-i admiri linia modernă, silueta elegantă și zveltă, aerul de mașină la zi. Caroseria modificată, cu spate break, dar cu unghiurile mult îndulcite, cu parbrize panoramice, are o formă aerodinamică superioară cu 12 la sută față de 1310, ce conduce la un ecou favorabil în consumul de benzină. Parcă e făcută să se prelingă ca o picătură de apă grăbită pe asfaltul autostrăzilor, să se înfigă și să străpungă departările. Interiorul rafinat se recomandă cu confort mult sporit, cu scaune joase, ergonomice, ce te îmbrățișează cu comoditatea unui fotoliu, cu panouri de ușă monobloc din masă plastică, cu oglinzi reglate din interior. Bordul e nou, în culori odihnitoare și curbe blînde, cu ochii veseli ai cadranelor de alt design, cu un panou sofisticat pentru climatizarea cu aer condiționat. Dacia a întinerit, arată sprintenă și sportivă ca o adolescentă. Și mecanismele ei s-au împrospătat. Directorul tehnic al centralei, doctor inginer Constantin Stroie ne explică : „Motoarele prezintă o altă concepție energetică, de top mondial, și anume, au pistoane cu cameră de ardere încorporată în ele ce asigură o combustie aproape perfectă. Se reduce consumul de carburant cu 5—10 la sută și ne încadrăm cu rezerve în normele internaționale de poluare. Axul cu came este proiectat să acționeze direct asupra supapelor, astfel că dispar o serie de piese de legătură și nu mai sînt necesare reglaje frecvente. Distribuția se face pe curea dințată din cauciuc, iar cutia de viteze, pe lîngă că se va manevra mai ușor, este prevăzută cu 5 trepte, ceea ce conduce la reducerea consumului". Urmărindu-l pe director cînd vorbește, remarci cuvintele sigure și exacte ale tehnicianului, dar și luminița caldă din ochii sentimentalului care a investit aici nu numai pricepere, ci și mult suflet. A fost specialist zilumină, dar deseori și în ceas de noapte, de cînd s-a introdus cheia în contact la primul autoturism. A trecut prin toate locurile de muncă și prin toate treptele, iar acum nu stă prea mult pe scaunul de la birou. Biroul lui sînt halele. Este consultat nu numai în probleme de organizare, ci și în cele mai mici detalii tehnice. „Dacia s-a construit nu numai cu știință, ci și cu inima", spune.

Specialiștii din uzină, din institutul de cercetare de peste gard, de la I.N.M.T. și din Politehnică au pus cap la cap priceperea lor și au construit un automobil realmente de performanță. Dar, ca să contezi în clasamentele mondiale, trebuie nu numai să faci autoturismul să fie rentabil, ci să reușești ca și producerea lui să fie rentabilă. „S-au tipizat cele mai multe repere și componente, astfel că pe aceleași fluxuri de fabricație, se poate construi toată gama de motoare, făcîndu-se economii importante de investiții, ne relatează directorul institutului de cercetări Călin Chirilă. Linia devine atît de flexibilă, încît azi construiești pe ea chiuloase pentru motorul de 1300 cmc, mîine pentru motoare diesel". Bineînțeles, că pentru a se ajunge la această soluție modernă, motorul a trecut prin 14 generații de prototipuri. Iar cercetătorii prin 14 rînduri de calcule, de proiecte, de montaje, de probe pretențioase. Pașii au fost mici, dar siguri, și iată că motorul noii Dacii este de concepție total românească și absolut competitiv. Dacia 1320 se va construi într-o casă nouă. A fost ridicată și este în probe tehnologice o hală cu tehnologii automatizate, purtînd amprenta de gîndire a tehnicienilor noștri. De exemplu, la fabricarea chiuloasei, licența prevedea 44 de muncitori ce făceau operația manual. Noua linie proiectată de I.C.S.I.T. Titan și executată chiar în uzina din Colibași, are nevoie de 12 oameni care doar încarcă și descarcă semifabricatul și supraveghează aparatele ce-și văd de treabă singure. Productivitatea crește spectaculos de 4 ori.

În uzina de la Pitești se derulează etape de modernizare a tehnologiilor de fabricație, dar se desfășoară și o acțiune continuă de modernizare a tehnologiilor de gîndire. Așa cum ne spunea secretarul comitetului de partid, Andrei Dulcă, în fiecare săptămînă, de la director la ucenic, toți se așează în băncile cursurilor de perfecționare. Se editează broșuri profesionale, se fac cursuri de engleză și germană pentru muncitori. A venit odată la mine un lucrător de la prese, și în discuție a spus o vorbă ce mi-a plăcut mult, povestește Andrei Dulcă. Zicea el : fiecare trebuie să punem un gînd nou în mașina noastră. Într-adevăr aceste vorbe reprezintă o stare de spirit. Fiecare se visează în secret un inovator. Tot mai des, lîngă utilaje se scoate un petic de hîrtie, un pix și se face o schiță, se calculează ceva. Am stat de vorbă cu mulți oameni. Subinginerul Ilie Ivan, revenea mereu la detaliile motorului hidraulic modificat de el, maistrul Ion Voicu, la mașina de rectificat reproiectată, muncitorul Marin Florea, la electropilotul pneumatic imaginat de gîndirea lui. Îi rugam să povestească ceva din viața lor și ei tot despre invențiile lor povesteau. Căci cu siguranță, ele reprezentau chiar viața lor.

Douăzeci și cinci de mii de oameni au construit cu brațele și mintea lor Dacia 1320, mai frumoasă, mai economică, mai modernă, mai competitivă. Mezina familiei are părinți numai români. Nici nu s-a născut bine și deja sînt pregătite alte modele mai perfecționate care să stea cu fruntea sus și în anul 2000.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Orașul bate la ușă

La Casa de cultură din Colibași, într-un colț mai retras, a fost instalat un panou cu fotografii vechi. Sînt imagini luate de un fotograf amator prin 1951, o lume de umbre și amintiri pe care astăzi o ocrotim sentimental cu duioșia și zîmbetul ce-l acordăm îndeobște candorii juvenile și propriei noastre copilării. Au încremenit acolo, ca într-un album de familie, primele mărturii ale unui început de drum, sînt fotografii ce înfățișează cîteva momente de pionierat din industrializarea socialistă a județului. Nu mai știm astăzi cine sînt eroii, nu cunoaștem nici numele reporterului amator. E cronica anonimă a unui eveniment local, fiindcă pozele aduc mărturii din perioada de construcție a unor ateliere mecanice intitulate pompos : „Uzina Vasile Tudose".

Ei bine, cîteva din aceste clădiri, ridicate cu priceperea și resursele economice de care dispunea țara pe atunci, mai pot fi văzute și azi. Mici, stinghere, măcinate de vreme, ele apar chiar pe platoul Colibașilor, deci acolo unde, 17 ani mai tîrziu, avea să se înalțe uriașa cetate a autoturismului românesc.

Întreprinderea de autoturisme Pitești avea să prindă

Fotografii de PAUL AGARICI ■

viață după numai un an de la istoricele hotăriri ale celui de al IX-lea Congres al partidului. Concomitent, începea reconstrucția unui oraș și remodelarea unui județ. Cotitura devenea radicală. Niciînd pînă atunci, viitorul nu își conturase cu atare semeție dimensiunile, niciodată prezentul și trecutul nu cunoscuseră o întîlnire mai violentă.

Industrializarea rapidă și dinamică a județului a făcut necesară o mare concentrare a forței de muncă. Dar cum spațiul locativ existent nu putea adăposti o populație în creștere explozivă, situația a impus soluții temporare : navetismul. Acesta a răpit ore scumpe și tinărului detașament muncitoresc argeșean. Ani la rînd, aproape zeci de mii de oameni ai muncii au fost nevoiți să parcurgă cu trenul și autobuzele speciale drumul casă-întreprindere, în cazul celor de la I.A.P., în număr de aproape 17 000, cîte 40 kilometri în medie pe zi. Cu vremea, mulțumită volumului impresionant de construcții de locuințe, pitești au prins treptat statornicie, dar navetismul a persistat în viața celor de la Întreprinderea de autoturisme.

Din această nevoie de timp, din larga omenie a gospodarilor județului și dintr-o chibzuită cîntărire a cheltuielilor și veniturilor a apărut ideea înființării unui oraș-satelit pentru constructorii de autoturisme. Așa s-a născut noul Colibași. Localitatea și-a păstrat cu modestie denumirea de comună, cu toate că, în fapt, este vorba de o localitate urbană în sensul strict al cuvîntului, o așezare cu străzi drepte, mărginite de clădiri cu 3—4 nivele, cu spații comerciale, ateliere și dotări social-culturale, cu o splendidă Casă de cultură ce poate stîrni chiar invidia unor orașe de tradiție. În această nouă așezare pe harta țării, în incinta căreia cele 8 000 de apartamente date în folosință pînă acum reprezintă doar un început, au prins statornicie zece mii de oameni ai întreprinderii, care, împreună cu familiile lor, alcătuiesc o populație stabilă de peste 22 mii locuitori. Și un amănunt nu lipsit de semnificație : economia de combustibil, realizată prin suprimarea curselor speciale, însumează 8 000 tone motorină pe an.

Deosebit de semnificative se dovedesc deopotrivă mutațiile socio-profesionale. Oamenii vin și se întorc la locuința lor cu gîndul la uzină, ei sînt mereu împreună acasă și la serviciu, e un teren fertil pe care pot înflori pasiunile laborioase, individualismul și compartimentările egoiste prind acum mai greu rădăcină, climatul e cel al unei camaraderii civice și al unei confrerii profesionale.

Nu întîmplător. Colibașiul a devenit **localitatea cu cel mai mare indice de natalitate din intreg județul !** Omul își dorește o familie numeroasă cînd simte că viața ține cu el.

Mulți dintre argeșeni privesc, de altfel, Colibașiul ca pe un copil drag. Poate fiindcă văd în el întruparea spiritului de omenie și dreptate, sau îl consideră ca pe un unicat al prezentului, sau poate deoarece omul de azi e legat sentimental de micul zeu al planetei, automobilul. Oricum, ni s-a vorbit mereu despre Colibași, iar unul din gospodarii județului, inginerul Gheorghe Marinescu, vicepreședinte al Consiliului popular județean, a ținut să ne însoțească de la bun început pentru a ne prezenta acest foarte tînăr vlăstar al locului. De fapt, ni s-a spus, comuna urmează să fie declarată centru urban agroindustrial, argeșenii anticipînd din nou, printre primii, imaginea satului urbanizat, prefigurat în planurile de perspectivă ale României. Sistematizarea localităților rurale — acțiune de durată dar în plină desfășurare pretutindeni — deține un avans apreciabil în Argeș. Așa cum a ținut să ne informeze tovarășul Gheorghe Nicolae, prim-vicepreședinte al Consiliului popular județean, în anii 1986 și 1987 au fost construite 1 900 apartamente, ce compun edificii cu unul sau două nivele, ridicate în vatra satelor sau pe terenuri dezafectate de clădiri părăsite sau insalubre. Locuințele sînt destinate celor ce vin să sporească zestrea economică și culturală a comunelor : ingineri, medici, cadre didactice, muncitori, tehnicieni. Pînă în anul 2000, în asemenea clădiri (adaptate arhitecturii locale) vor fi cuprinse 32 600 apartamente.

Spiritul de economie împletit cu grija pentru nevoile și condițiile de viață și muncă ale cetățeanului — ne oferă, în premieră națională, și una din cele mai faimoase soluții de fructificare a resurselor interne de energie. Este vorba de captarea și folosirea unor izvoare de căldură, care, potrivit proiectelor realizate de către specialiști (la o vreme cînd omul mai trăia cu iluzia că sursele de energie sînt inepuizabile) au fost sortite să fie aruncate în atmosferă. Este vorba de căldura-balast, rezultată prin chimizarea țițeiului. Ideea aparține ieșenilor, dar performanțele dobîndite, ca urmare a elaborării unor instalații de mare capacitate, revin Combinatului petrochimic din Pitești. Aici, prin darea în funcțiune a două pompe de căldură s-a asigurat apă caldă pentru termoficarea unui număr de 4 500 apartamente pe timp de iarnă și pentru 8 000 de unități de locuit vara. Exemplul a fost preluat de Combinatul de fibre sintetice de la Cîmpulung, unde instalații similare furnizează apă caldă, pe timp de iarnă, pentru 2 000 apartamente și același agent termic, vara, pentru 4 000. La Curtea de Argeș, deopotrivă, alte trei pompe asigură apă caldă la 5 000 apartamente și, respectiv, vara, la 7 500. Mai notăm că alte două pompe de căldură, în curs de montare la Pitești, vor spori cu alte cîteva mii numărul locuințelor care beneficiază de această sursă de căldură, astfel încît economia de combustibil convențional obținută va fi de 26 200 tone anual.

Studiile s-au materializat, între timp, într-un alt program de anvergură, destinat și el pentru folosirea rezervelor de energie. Datorăm aceste noi prospecțiuni în zăcămintele de căldură nefolosite unui grup de specialiști ai Combinatului petrochimic, precum și unor colective de cercetare de la I.C.I.T.P.R. Ploiești, I.P.T.I.Ch. București, I.S.P.E. București, I.P. Argeș, întregul demers fiind coordonat de Comitetul Național pentru Știință și Tehnologie. Investiția, aprobată de conducerea superioară de partid și de stat, se va finaliza în 1988, cînd, prin darea în funcțiune a noilor instalații, se va putea asigura încălzirea cu energie recuperată a nu mai puțin de 46 000 apartamente în timp de iarnă și furnizarea pe timp de vară a apei calde la alte 70 000. Acest nou agent termic, extras din „deșeurile" de căldură ale marelui combinat va înlocui anual 80 000 tone combustibil convențional. **Practic vorbind, intreg municipiul Pitești va beneficia, peste trei ani, de căldură și apă caldă din energie recuperată,** fără cheltuială de lemne, cărbune și carburanți lichizi. Banii materializați în instalații se vor amortiza în timp record, deoarece investiția cea mai de preț o constituie de data aceasta inteligența omenească.

Sînt cîștiguri de suflet și de judicioasă explorare a resurselor energetice refolosibile. O nouă dovadă că grija pentru nevoile cetățeanului și cea pentru avutul obștesc devin identități inseparabile, atunci cînd societatea și individul își confundă interesele. Și ne-a plăcut să vedem în această relație omenească de fapte și idei o ecuație a civilizației socialiste contemporane.

LIVIU TIMBUS ■

● Cel mai tînăr oraș argeșean poartă încă denumirea de comună, dar curînd va deveni centru urban agroindustrial ● au fost ridicate blocuri ce însumează 8000 apartamente ● 10.000 de foști navetiști ai întreprinderii de autoturisme alcătuiesc, împreună cu familiile lor, o populație stabilă de 22.000 locuitori ● ei se bucură de toate atributele civilizației urbane, de magazine în profiluri variate, ateliere, prestări de servicii și de o splendidă Casă de cultură cu 500 locuri ● importante economii de carburanți, creșterea productivității muncii, o activă preocupare pentru inventii și inovații ● comuna-oraș cu cel mai mare indice de natalitate din județ.

Gospodari în lucrurile mari și mici

Ziua își adună grăbită ultimele crimpeie de lumină deasupra comunei cu nume frumos ce alătură două colțuri de natură iubite de oameni, Poiana Lacului. Ne întoarcem de la cîmp într-un alai ciudat de semănători, camioane, remorci doldora de porumb, ce se clatină sub greutate precum cămilele în deșert. Stîrniți, cîini se reped să muște din țevile de eșapament și latră ca în proverbul cu caravana ce-și vede de drum. În frunte, tractorul lui Mihai Turcină, care niciodată obosit pentru o glumă, i-a fixat lîngă parbriz un știulete. La primărie ne așteptă un altfel de alai : cîteva Dacii cu garoafe pe capotă ale invitaților la căsătoria lui Adriana și Ion Cîmpoucă. Nuntă de seară, din perioada de însămînțări ! Ea, 17 ani, muncitoare la C.A.P., el, sondor la Schelă, emoționați în fața „da"-ului pregătit într-un fel de cînd se jucau pe aceeași uliță. Primarul Gheorghe Negoescu le urează casă de piatră și mulți copii care să ducă mai departe istoria comunei. Istoria veche, în care se mai simte suflarea strămoșilor prin urmele zidurilor Valului lui Traian, prin legenda ce povestește că aceste pămînturi au fost dăruite de Mihai Viteazu căpitanului Samar știut de frică de turci și prin actul de atestare din 1623. Istoria prezentă, însemnînd Ordinul Muncii clasa a II-a, premiile I și II în întrecerea pe țară între comune, prima treaptă a podiumului ocupată de Schela de Extracție, și mai ales, viața nouă care se simte imediat observînd casele cu etaje, balcoane și foișoare, ridicate mai în fiecare curte. Istoria de mîine, pe care o vor scrie cu același condei de hărnicie viitorii Cîmpoucă. De altfel, unindu-și drumurile de viață, agricultoarea și sondorul parcă consfințesc într-un simbol logodna veche dintre grîu și țițeiul de la Poiana Lacului. Însăși imaginea cîmpului vorbește despre munca de a culege nu numai roadele pămîntului, ci și bogățiile din adîncuri. Piramidele de paie, construite după o riguroasă arhitectură agricolă, sînt vecine bune cu rezervoarele argintii pline cu lichidul negru al energiei. Tractoristul Vasile Turcină, frate cu glumețul ce-și fixase porumbul ca număr de înmatriculare, la parbrizul tractorului, a montat în zori la mașină lamele mai adînc, a îndesit patinele și tuburile pentru semănat, iar acum ară și în prag de seară împreună cu soția Gherghina și Maria Nedelescu. La capătul ogorului, petrolistul Dumitru Boroiu, care terminase de meșterit ceva la ciocul de la pompa sondei, ce se apleacă ritmic să culeagă ca o pasăre picăturile țițeiului de la mii de metri, îi strigă : „Nea Vasile, mai rămîi sau mergem acasă ?". „Vreau să termin parcela. După ce n-oi mai vedea, mai aprind o oră farurile". De altfel, aproape în fiecare familie se întîlnesc seara la masă sondorul și C.A.P.-ista. Cei de la Schela de Extracție muncesc 12 cu 24, dar, din acest timp de odihnă, cel puțin 8 ore sînt în lan. Meseria forajului au învățat-o la 16 ani, meseria pămîntului de mici copii stînd în preajma părinților.

Zona comunei e cea mai săracă în precipitații din țară, iar solul nu e grozav, podzol acid și argilos. Dar oamenii l-au fertilizat presărînd peste el hărnicia lor. „Tocmai pentru că pămîntul nu ne prea ajută, am căutat să-l îngrijim cu conștiinciozitate, ne spune primarul Gheorghe Negoescu. Nu ne abatem cu nimic de la recomandările specifice acestor terenuri. Și producțiile bune au venit : 10 tone de porumb la hectar, depășirea planului la grîu, peste 40 de kilograme de prune de la fiecare pom, fructe mult solicitate și apreciate în R.F.G.". Cei din Poiana Lacului au moștenit dragostea de pămînt din tată-n fiu și în tot ce fac se observă aceasta. Inginerul-șef Marin Postelnicescu parcă simte cu toată ființa ce vrea brazda. E și firesc să aibă acest simț suplimentar, căci părinții lui au fost țărani aici, bunicii la fel, iar el, cum a terminat facultatea, a venit în vatra natală să facă să rodească acasă anii petrecuți în fața tratatelor de agronomie. În cooperativă, se arată aceeași grijă și față de cele 5 000 de oi și față de cele 20 000 de găini ce asigură 2,5 milioane de ouă incubatoarelor industriale.

De 23 de ani C.A.P.-ul are același președinte, pe Ion Dumitru. Om blînd și domol ce pare mai curînd un bunic ținîndu-și pe genunchi nepoții să le depene povești. Oamenii îl aleg mereu președinte, nu în virtutea inerției, ci fiindcă îl iubesc, îl respectă și s-au convins că e bine ca el să fie în primul rînd. Bătrîna Maria Despina și alți vîrstnici, ca și cei harnici au simțit din plin mîna lui de ajutor, așa după cum cei care chiulesc s-au întîlnit cu privirea lui severă, trebuind să se pună pe treabă de rușinea acestui pămînt al comunei. Cînd îi vezi mersul agale și mișcările puțin obosite, ai crede că se duce pe banca de la poartă să mai facă schimb de amintiri cu colegii lui de aproape 70 de ani. Nici pomeneală să-ți imaginezi că este de la 6 pînă spre miezul nopții la treburile cooperativei. Nu-i scapă nimic, este catalizatorul tuturor acțiunilor și, totodată, gînditorul lor. „Tot ce faci trebuie să fie economic, să fii bun gospodar și în lucrurile mari și în cele mici, să lucrezi bine pămîntul, dar să cauți să îndrepți banii cu folos și în alte direcții", rezumă el un principiu după care se conduce de ani de zile. C.A.P.-ul are 20 de tractoare proprii îngrijite ca ochii din cap și 6 camioane cu care-și transportă singur recolta, ca să nu mai depindă de alții. A ridicat cu munca oamenilor și banii cooperativei o brutărie, o moară cu valțuri, o fabricuță de cărămidă, magazii de cereale, saivane călduroase pentru oi etc. A strîns din județ fierul vechi aruncat de alții și a obținut pe el 3 milioane de lei. Pe nesimțite, fără surle și tobe, C.A.P.-ul se autofinanțează din 1970, avînd permanent în cont 2—3 milioane de lei. Cei peste 8 000 de locuitori se ocupă de cîmp, dar și de comună. Așa cum ne spune secretarul de partid Ion Spirea, și el unul din fiii satului, la Poiana Lacului sînt 5 școli cu etaj, din care una înălțată de săteni în 3 săptămîni, 2 grădinițe, un mic cvartal de 4 blocuri, o covrigărie, un atelier de pufuleți, un centru de quick-cola și curge apă curentă la băile din case. Pe pereții primăriei sînt la loc de cinste numeroase premii ale formațiilor artistice, ba chiar două diplome de locul întîi de la festivaluri din Iugoslavia și Polonia. Căci Constantin Miu, Constantin Gherghina și alții găsesc timp ca după ce lasă lîngă sondă cheia de 23 să mînuiască cu virtuozitate corzile țambalului, apărînd și la televiziune. Comună cu sonde și porumb, cu permanență și vrednicie, cu oameni care vor să lase ceva în urma lor.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Pămîntul e al celor harnici

Consecvenți celor afirmate în numărul trecut al revistei și anume că bogățiile toamnei se string prin strădania și vrednicia tuturor locuitorilor comunei, publicăm în aceste pagini rezultatele unui nou raid în județele Buzău, Brașov, Vîlcea și Teleorman. Zilnic, sîntem martorii unor exemplare fapte de muncă, ai unor deosebite eforturi depuse în vederea strîngerii cît mai rapide și cu maximum de atenție a întregii recolte, astfel ca roadele ogoarelor, a trudei de peste an să fie transportate și adăpostite în cele mai bune condiții. În spiritul sarcinilor subliniate la Plenara C.C. al P.C.R., cooperatorii, mecanizatorii, specialiștii, locuitorii satelor dovedesc, printr-o mobilizare promptă și o temeinică organizare, că își cunosc îndatoririle, că își respectă promisiunile, bazele de recepție înregistrînd oră de oră cotele înalte ale hărniciei lor.

Reportajele pe care vi le înfățișăm oglindesc această stare de lucruri, atrăgînd atenția însă și asupra unor anomalii în ceea ce privește transportul sau intrarea produselor în baze. Dar, mai mult despre aceste neajunsuri, în concluziile grupajului.

Baza de recepție — foc continuu

Deși sperăm ca vremea să fie frumoasă, sîmbătă, 10 octombrie, Buzăul și-a întîmpinat cu totul altfel călătorii sosiți cu trenul la acea oră a dimineții; din picla deasă, risipită parcă cu migala prin toate ungherele orașului, stropi mărunți se cerneau monoton pe caldarîm. Burnița. După cîtva timp, cînd a început cu adevărat ploaia, mă aflam deja la una dintre bazele de recepție a produselor agricole...

Autocamioane, tractoare cu cîte două remorci și căruțe, gemînd parcă sub povara încărcăturii, își croiesc drum, care cum pot, către punctele de descărcare. În această învălmășeală aparentă, boabele aurii de porumb domină totuși copleșitor întreaga imagine, suplinind parcă absența razelor de soare. Caut din priviri un om cu care să pot schimba o vorbă.

— Șeful bazei ? — îmi răspunde tot printr-o întrebare un tînăr blond, în timp ce-și scutură de palma stîngă șapca udă. Mai bine vă gîndeați să căutați un ac în car cu fîn ! E aici, cum să nu fie ? „Mișună" însă peste tot !

Dau să plec și după cîțiva pași tînărul mă strigă ; îmi face semn către un autocamion care oprește în apropierea lui.

— Ce e, măi, Neculai, ți-ai terminat treaba ? — i se adresează bărbatul care coboară de lîngă șofer.

— Nu, tovarășe director, dar dînsul se interesa de șefu' !

Discuția se înfiripează rapid iar invitația lansată reprezintă exact ceea ce așteptam...

— Nu, deloc nu mă stînjeniți ! — îmi răspunde Constantin Ivănescu, în timp ce mașina rulează pe șoseaua care duce spre Padina. Oricum — continuă dînsul — de 11 ani încoace, de cînd mi s-a încredințat conducerea ICAPPA-ului, mai ales acum, în vremea campaniei, trec zilnic pe la cît mai multe baze de recepție. E bine ca oamenii să te știe aproape. Și mai știți cum e : una e să te informezi prin telefon, alta e să vezi cu ochii tăi, la fața locului, cum merge treaba ! În plus, dacă se ivește vreo problemă o poți rezolva operativ, pe loc ! Nu exagerez nicicum : la noi e ca într-o mare fabrică. Mai întîi de toate, nu se admit timpi morți ; se lucrează non-stop zi și noapte — ca să zic așa — în flux continuu. De pildă acum, porumbul care ni se încredințează dacă nu este condiționat așa cum trebuie și rapid se poate deprecia chiar într-o zi sau două. Asta ar însemna anularea întregului efort, de aproape un an, al oamenilor care, încă de la pregătirea terenului și însămînțări și pînă la culeș au trudit pentru fiecare bob în parte.

— Cam cît durează acest proces de condiționare premergător depozitării ?

— Depinde de calitatea porumbului. Vedeți, s-ar putea crede că odată descărcat la bazele de recepție, porumbul, în mod automat, se depozitează și gata. Dar pentru depozitarea și păstrarea lui în condiții optime sînt necesare o serie întreagă de operații menite să-l protejeze, să-l ferească de riscul deprecierii. Se începe cu eliminarea corpurilor străine, cu sortarea, în funcție de gradul de umiditate ; se ajunge la operații de tarare și uscare, care trebuie să aducă porumbul la procentul optim de umiditate impus de condițiile de depozitare. Am ajuns la Pogoane cînd soarele tocmai se arăta dintre nori. Și aici, porumbul este adus cu toate mijloacele de transport : căruțe, autocamioane, tractoare cu remorci. În incinta bazei, dintr-o căruță supraîncărcată cîțiva știuleți alunecă pe jos ; căruța se oprește și știuleții sînt adunați cu grijă. Cu gîndul că acesta a fost poate un caz fericit, privesc de jur împrejur. Însoțitorul meu, zîmbind, îmi surprinde privirea:

— Risipa este exclusă ! Aproape în întregime, lucrătorii întreprinderii noastre au fost repartizați la bazele de recepție, la C.A.P.-uri, într-un cuvînt, pretutindeni unde se muncește, tocmai pentru a preîntîmpina și a elimina neajunsurile.

Inginerul Cristea Mușat, șeful bazei, ne iese în cale :

— Porumbul care ne-a sosit astăzi e umed. O să ne cam dea de furcă !

— Păi mai băgați niște vreascuri pe foc măi băieți ! zice Constantin Ivănescu.

Nu prea înțeleg gluma directorului. Ceva mai tîrziu însă, cînd ne oprim lîngă o stivă alcătuită din fel de fel de crengi uscate, bucăți de scîndură putredă, rumeguș și alte resturi de tot felul, aflu un amănunt interesant :

— Pînă nu demult, pentru uscarea porumbului, la această bază se consumau în fiecare lună aproape 100 de tone de motorină. Asta ne-a pus pe gînduri. Fiind, de fapt, inginer mecanic, mi-am zis că lucrurile nu pot continua așa. Am ales un colectiv de oameni destoinici, ne-am sfătuit, ne-am oprit la diverse soluții, am încercat în fel și chip să reducem pe cît posibil folosirea motorinei. Rezultatul — în prezent avem două instalații solare de uscare, 4 uscătoare care funcționează cu gaze, precum și uscătoare combinate care permit și folosirea combustibililor solizi. În ansamblu, consumul de motorină s-a redus cu 65—70 la sută. Numai aici, la Pogoane, de la un consum lunar de 100 tone de motorină, am ajuns ca 2 tone și jumătate să ne fie suficiente pentru aceeași perioadă de o lună. Asta înseamnă ceva.

Notez, atent, totul. Adaug, deci, și primele cuvinte pe care Constantin Ivănescu mi le adresează după ce urcăm în mașină : Măria Sa, Porumbul, din clipa în care intră pe porțile bazelor de recepție trebuie protejat și îngrijit întocmai ca un copil...

Amplasată în plin cîmp, tocmai pentru a prelua cît mai operativ porumbul, baza de recepție de la Padina are un specific anume : aici se depozitează porumbul-știuleți.

— Nu cumva acest mod de preluare și depozitare în cîmp generează unele efecte negative ?

— În nici un fel ! — îmi răspunde Ion Patrianu, șeful bazei. Aici, porumbul se află din toate punctele de vedere în deplină siguranță. De asemenea, printre avantaje se află și acelea că mijloacele de transport nu se deplasează pe distanțe mari, că se economisește combustibil, că se economisește timp. Începînd cu acest an, dispunem de 126 de pătule octogonale cu descărcare gravitațională de care se ocupă numai 8 oameni. Deși ne aflăm în plin cîmp, toate operațiile — descărcarea, transportul la pătule etc. — sînt mecanizate, fapt care oferă multe avantaje. În plus, risipa de orice fel este exclusă, iar condițiile de depozitare sînt dintre cele mai bune.

Fără voie, mi-am amintit de vorbele directorului: „Măria Sa, Porumbul, din clipa în care intră pe porțile bazelor de recepție trebuie protejat și îngrijit întocmai ca un copil !"

CONSTANTIN BALACCIU ■

Una arată cîntarul la noi, alta la ei

Sîmbătă 10 octombrie, la ora prînzului, pe un timp numai bun pentru recoltat, peste șase sute de cetățeni mari și mici ai comunei Vulcan nu mai pridideau cu strînsul cartofilor, pentru ca seara, la încheiatul socotelilor, cele 400 de tone pe care și-au propus să le recolteze în această zi să se afle în baza de recepție. În treacăt fie zis, febrilitatea campaniei proprie și acestor zone în care se cultivă cartoful o simți încă din Brașov în gară, autogări, întreprinderi, cunoscuta legumă devenind un fel de cauză a tuturor, orarul mijloacelor de transport între comune, precum și al magazinelor sătești ținînd seama de această prioritate — recoltatul. Revenind la grija locuitorilor din Vulcan de a nu uita nici măcar un singur cartof în cîmp, se cuvine să arătăm că spre deosebire de anii trecuți, datorită unei mai exacte organizări, multe din necazurile care-i împiedicau să strîngă la timp recolta și să pregătească terenul pentru însămînțări au dispărut. Dar viața e cum e, au dispărut unele, au apărut altele (despre care vom vorbi mai încolo), însă, una peste alta, și în anul acesta, deloc favorabil culturii cartofului, roadele sînt însemnate. Încă din primăvară, fiecare familie din comună a încheiat un contract cu C.A.P.-ul, potrivit căruia se îngrijește de recolta unei suprafețe de 45 de ari, la cartofi, și 12 ari, la sfeclă. Oamenii sortează încă din primăvară, din siloz, sămînța, urmează apoi o prașilă manuală, un plivit, și, desigur, recoltatul. Toate acestea fac parte dintr-un ciclu firesc pe care vulcănenii îl cunosc foarte bine și nu insistăm asupra lui. Plata se face în acord global, ea corespunde eforturilor depuse și, în felul acesta, ca și în toamna trecută, întreaga obște s-a achitat de obligațiile asumate. Dacă adăugăm și faptul că, tot din anii trecuți, cooperativa agricolă și-a procurat, cu fonduri proprii (anual, beneficiile se ridică la aproximativ 6 milioane lei), remorci pentru toate autocamioanele, cinci la număr, vom înțelege mai exact cum au crescut veniturile cooperativei și cum se transportă la vreme în cele mai bune condiții, recolta. „Nu închiriem nici o mașină din altă parte, afirma primarul Stelian Ioana și cîștigăm dublu. Cheltuim mai puțin, facem o economie importantă de combustibil, recoltăm, transportăm la vreme și nu pierdem nimic. Într-o lună, transportăm peste 10 000 tone produse". Și în acest an metodele celor din Vulcan dau roade. Programările pentru recoltat se fac cu două zile înainte, astfel că fiecare știe cum să-și aranjeze treburile. „Se culege atît cît se poate transporta într-o zi, spunea primarul. Nu rămîn peste noapte cartofi în cîmp, să dea peste ei o brumă sau o ploaie, după cum nu-i usucă nici soarele în așteptarea utilajelor de transport".

Se poate spune, așadar, că întreaga suflare a Vulcanului își face datoria în campania de recoltat și însămînțat. Hărnicia lor, grija de a nu se pierde din produse, fie rătăcite în cîmp, fie intrate în traistele unora care n-au contribuit cu nimic la producerea recoltei, se concretizează la bazele de recepție. la ora aceasta, repetăm, 10 octombrie C.A.P. Vulcan mai avînd de strîns cartofii de pe o suprafață de 40 hectare. Îl lăsăm pe primarul Stelian Ioana să explice despre ce e vorba : „Lucrurile sînt simple. Avem mijloace de transport, prin grija forurilor județene și a C.F.R.-ului, sînt și vagoane suficiente, dar cîntarul din Gara Bartolomeu dă mari diferențe, peste 4 000 kg la un vagon. Avem și noi o bascul㠖 n-are nici doi ani, verificată, au și celelalte cooperative din județ. Una arată cîntarul la noi, alta la ei". Așadar, sute de locuitori ai comunei, sute de copii se străduiesc ore în șir, în plin soare, să nu piardă nici un cartof, se îngrijesc ca nimeni și nimic să nu dăjmuiască recolta și rezultatele să fie pe măsura efortului tuturor, pentru ca o bascul㠖 defectă să-i fure cu mii de kilograme. Unde se duc aceste diferențe ? Cine-i despăgubește pe săteni de ceea ce pierd ? Și, mai ales ce li se poate spune oamenilor, care nu-și îngăduie să pună în sacoșă seara, pe întuneric, după o zi de muncă, nici măcar un singur cartof, atitudine care ține în egală măsură de datorie și demnitate, de către cei care au obligația să păstreze în stare de bună funcționare un simplu cîntar ?

Altfel spus, rîvna firească de a strînge și ultimul cartof precum și vigilența ca produsele să nu fie deturnate din drumul lor normal devin absurde dacă, în final, poți fi păgubit atît de lesne cu mii și mii de kilograme. Este aceasta o chestiune de etică, dar și de contabilitate.

RĂZVAN BĂRBULESCU ■

şi pîinea este tot a lor

Ce înseamnă să-ţi drămuieşti timpul

Maria Gheorghe, preşedinta C.A.P.-ului Mihăieşti ne spune că transportul recoltei se face, în exclusivitate, cu forţă animală. În fiecare zi se culege atît cît se poate transporta în baza de recepţie, în aşa fel încît să nu rămînă peste noapte nici un ştiulete în cîmp. Nu-mi vine să cred. Nu zărisem nici o singură căruţă pe drum. Şi nu ajunsesem la Mihăieşti la amiază ! „E adevărat că pînă la prînz nici nu le veţi vedea. Ajung după ce sătenii recoltează parcela planificată pentru ziua respectivă." Era simbătă. Cu o zi înainte plouase şi de dimineaţă plutea o ceaţă lăptoasă. După lucrurile lăsate la capătul rîndului bănuiai prezenţa oamenilor în lan. Cîte opt sau zece ţărani iau o parcelă. Asta înseamnă 15 rînduri. Numai după ce termină depănuşatul cheamă căruţele pentru a le încărca. Ele intră în cîmp cînd s-a croit un drum de trei rînduri, de pe care taie şi cocenii, ca să nu strice sau să calce porumbul. Ritmul mediu zilnic de recoltare este de 10 hectare, iar încărcătura unei căruţe poate ajunge la 1 500 de kg şi chiar 2 000, atunci cînd scorţarii sînt mai înalţi. De aici pleacă spre F.N.C., la C.A.P. sau spre I.C.A.P.A., bazele de recepţie şi depozitare ale recoltei. La ce distanţă sînt aceste baze ? Şi recepţia cine o face ? Distanţele către cele trei baze, îmi răspunde preşedinta, sînt de 7 km pînă la F.N.C., de 3 km pînă la C.A.P. şi de 6 km pînă la baza volantă I.C.A.P.A., stabilită la Baleta, un sat ce aparţine comunei. Vedeam cum grămezile depănuşate erau încărcate în căruţe, cum se tăiau cocenii şi se făceau snopi, pentru a fi duşi apoi la baza furajeră. La cele cinci ferme vegetale, ale C.A.P.-ului s-au constituit comisii de recoltare din care fac parte : şeful fermei, un economist şi doi membri cooperatori. Nici o căruţă nu pleacă fără a avea un bon pe care se trece numele chirigiului şi numele celui ce-a recoltat. Dacă în căruţă se mai află şi saci, sînt trecuţi şi aceştia. După ce ajunge la bază este cîntărită şi descărcată. Timpul dus-întors al el este de un ceas. Mergem pe urma lor. La F.N.C. fluxul transportului este ritmic. Operativitatea celor ce cîntăresc cantităţile exclude pierderea de vreme. La baza volantă de la Baleta, nu se înregistrase nimic în acea zi. Ploaia din ziua precedentă mărise limita de umiditate admisă şi nu se putea face recepţia, pînă ce nu se mai epavora apa din ştiulete. În curtea bazei erau aliniate 13 pătule pline şi acoperite cu folie pentru a fi protejate. Aceste pătule se asamblează la faţa locului, în funcţie de cantităţile ce se primesc. Au fost zile cînd s-au descărcat şi trei căruţe. Din cele 1 800 tone planificate erau realizate 1 200. Aşa cum ne spunea preşedinta, s-a urmărit recoltarea, în primul rînd, a suprafeţelor ce urmau să se însămînţeze cu grîu. Recolta a fost bună, soiul 380 comportîndu-se bine la tipul de sol existent, cu toate că au mai fost zone, în special cea de deal, unde maturizarea porumbului a fost întîrziată. Dacă şi timpul va continua să fie bun, atît recoltatul cît şi însămînţatul vor fi încheiate în cel mult trei, patru zile.

Porumbul în clipele de examen pentru buni gospodari
Cu mic şi mare, în bătălia toamnei

Pare-se că rezultatele celor din Mihăieşti contrazic vorba potrivit căreia, cine face două lucruri deodată, unul iese mai puţin bine. Ceaţa din zori se ridicase. Şi pe şosea căruţe cu scorţari mergeau agale sub greutatea ştiuleţilor de porumb.

Era la amiază cînd am ajuns în comuna vecină, Băbeni. Aproape de intrarea în Băbeni este sediul C.A.P.-ului. Era puţin probabil să-l găsesc pe preşedinte. Contabila mi-a spus că este în cîmp. La ferma Valea Mare, la vreo patru km distanţă. Mă oprisem într-o intersecţie. Puţin în dreapta, cîteva tractoare arau. Se făcea un drum în pantă pînă să ajung la ele. Preşedintele, Constantin Andronache, împreună cu ingînerul şef şi şeful secţiei mecanizare, supravegheau însămînţarea cu grîu a ultimei parcele. Şi, aici, căratul porumbului s-a făcut cu atelajele. Bazele de recepţie de la F.N.C. şi I.N.C. sînt situate chiar în incinta fermei 1, aşa că problema distanţei n-a existat. Da, recoltatul porumbului nu mai era „urgenţa întîia" şi nici însămînţările de toamnă. Urmau alte lucrări.

Seara, cînd am ajuns la Direcţia agricolă judeţeană, directorul general nu sosise din teren. Cînd a venit, avea să-mi confirme o stare de fapt ce-mi era cunoscută : de a nu se lăsa porumbul în cîmp, de a culege atît cît poate fi transportat. „Sînt sigur că, pînă la apariţia acestor rînduri, vom putea raporta terminarea recoltatului şi a însămînţărilor de toamnă în judeţ, continuînd cu arăturile adînci de toamnă, aşa" cum ne-a indicat secretarul general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu".

MARIA BOGDAN RADU ■

„Avem nevoie de maşini, nu de promisiuni"

Cerul ca de plumb. Ploaia, o burniţă măruntă şi rece. Cu toate acestea, pe pămînturile celor trei ceapeuri ale comunei Botoroaga din judeţul Teleorman, la numai 15 kilometri de Videle, campania de recoltare a porumbului şi-a sfeclei de zahăr, inclusiv celelalte lucrări agricole de toamnă, se desfăşura, în mare, conform planificărilor. În mare, pentru că, aşa se, mai întîmplă, din păcate, una e ceea ce planifici şi alta ceea ce faci efectiv. În acea zi, la culesul porumbului şi-al sfeclei de zahăr, se aflau aproape 850 de oameni. O forţă de muncă suficientă pentru ca recoltatul să se desfăşoare normal, ritmic. Dintr-o suprafaţă totală de 1 897 de hectare cu porumb au fost culese, pînă în acea zi, 1 100. În ceea ce priveşte sfecla, din cele 330 de hectare au fost culese doar 132. Cifrele, în sine, nu sînt nici foarte bune, dar nici prea rele. În fond, comuna Botoroaga nu este una din comunele cu rezultate deosebite. Şi, poate, tocmai din acest motiv am bătut, o zi întreagă, pe burniţă ogoarele celor trei ceapeuri, din Botoroaga, Tîrnava şi Valea Cireşului. Am vrut să luăm, ca să zicem aşa, pulsul mediu al campaniei de toamnă dintr-o comună oarecare. Ne-am bucurat că oamenii sînt în cîmp, că se fac eforturi ca toată recolta să fie strînsă fără nici cea mai mică pierdere, că ogoarele, eliberate, sînt grabnic arate, pregătite şi apoi însămînţate. Ne-am făcut o idee privind pulsul campaniei, notînd că la arat se aflau 14 tractoare, la pregătit se aflau 26 de discuri, iar la semănat se aflau 17 semănători. În acelaşi timp, ca să trecem în revistă tot parcul mecanizat, la recoltarea porumbului lucrau 6 combine pe patru şi trei rînduri, plus alte două combine C-12 pentru porumb boabe. Dar, în principal, culesul se face manual, pe echipe şi am notat, spre exemplificare, numele cîtorva din cooperatorii pe care i-am întîlnit în lanuri : Voicu Pălici, Ioana Ducuţă, Floarea Marin, Dumitru Terpezan, Dolna Pălici, Floarea Pălici, Elena Preduş, la Botoroaga, sau Ştefan Dorobanţu, Ilie Voinea şi Floarea Tîrnăcop, la Stejarul. Dincolo, la Valea Cireşului, i-am întîlnit pe Ioana Olteanu, Ioana Dorobanţu, Gherghina Popa şi Dumitru Parpandel, sau, la Tîrnava, pe Apostol Popa, Gheorghe Cojocaru, Ion Grigoraş, Vergea Ceauşu şi Iulian Neacşu. Se muncea, cum spuneam, cu spor, cu nădejde, în pofida ploii mărunte şi-a timpului nu prea prielnic. Atît la sfecla de zahăr, cît şi la porumb. Dar necazul cel mare al oamenilor nu era timpul, care, oricum, avea să se îndrepte, ci transportul recoltei spre bazele de recepţie. „Culegem, avea să ne declare, primarul comunei, Gheorghe Terpezan, în grafic, cam 110 tone pe zi, dar cu transportul stăm rău. Avem la ora actuală, în cîmp, aproape 200 de tone de porumb şi 250 de tone de sfeclă. Folosim din plin atelajele şi cele 6 cupluri (trei tractoare cu cîte două remorci supraînălţate), care ar trebui să facă trei curse, dar distanţa pînă la Drăgăneşti-Vlaşca e mare, 17 kilometri, drept pentru care nu reuşim să facem decît două curse. Ni s-au promis, înainte de campanie, mijloace pentru a transporta zilnic 25 de tone. Dar pînă în clipa de faţă nu am primit nimic. Ultima promisiune e de-acum trei zile, dar ce să mai zicem cînd întreg C.U.A.S.C.-ul trebuia să primească cinci cupluri de maşini şi n-a primit, pînă acum decît două ? Dar, ştiţi, n-aş vrea să scrieţi în aşa fel încît să se supere pe noi. Poate că, pînă la urmă, tot ne ajută şi ei, cei de la autobază, cu vreun mijloc de transport". Cînd va fi oare acest „pînă la urmă" ? ! După încheierea campaniei de recoltare ? ! După ce sfecla de zahăr îşi va fi pierdut toate calităţile ? ! Lăudabile eforturi şi înţelepciunea cooperatorilor din comuna Botoroaga, de a acorda prioritate sfeclei de zahăr, mai expusă deprecierii. Dar, în contrast cu truda lor, parcă prea mare nepăsare a celor ce răspund de transporturile din Alexandria ! Dinşii nu ştiu, ori n-au înţeles, ceea ce au înţeles cooperatorii din Botoroaga, că fabrica de sfeclă de zahăr din Zimnicea nu are materie primă pentru a funcţiona la întreaga ei capacitate ? ! Mai avem aproape 200 de hectare de sfeclă neculeasă, ne-au declarat oamenii. Dacă o culegem, se depreciază. Dacă nu culegem, sîntem criticaţi că am rămas mult în urmă cu graficul. Cum să facem ca totul să fie bine ? ! Am încercat, firesc, să luăm legătura cu factorii de răspundere din Alexandria. Ba chiar am luat legătura, telefonic. Ni s-a promis că tovarăşul director Marinescu (să ne ierte că nu i-am aflat numele întreg !) va fi informat şi că se va face tot posibilul. Dar nu de promisiuni duc lipsă oamenii, ci de mijloace de transport. Recolta trebuie să ajungă cît mai repede în hambarele bazelor de recepţie şi la fabricile de prelucrare. N-avem voie să irosim roadele pămîntului, printr-o lipsă de organizare a transportului. Este în joc avuţia ţării, munca de un an de zile a cooperatorilor. În rest, cum spuneam, în toate cele trei ceapeuri ale comunei Botoroaga, se munceşte, în linii mari, ba chiar şi în amănunt, cu sîrg şi responsabilitate, de dimineaţa şi pînă seara, pe ploaie sau pe vînt, cu gîndul că, pînă la urmă, totul va fi bine. Ar mai fi ceva de făcut, adică promisiunile celor de la transporturi să devină o realitate cît mai curînd cu putinţă.

VICTOR NIŢĂ ■

Spre deosebire de concluziile reportajelor noastre apărute în urmă cu o săptămînă, care vizau în primul rînd abdicarea unor locuitori ai comunelor de la prima lor îndatorire din acest anotimp — recoltatul produselor — ne bucură ca, de data aceasta, să constatăm că în locurile prin care am trecut, campania este acea care rostuieşte întreaga viaţă a satului, că obştea îşi consideră datoria împlinită numai atunci cînd roadele toamnei sînt la adăpost. Dar relatările paginilor de faţă scot la lumină şi neajunsuri care diminuează recolta, care întîrzie expedierea produselor spre destinaţie — baza de recepţie. Promisiunile nu pot înlocui mijloacele de transport promise cooperatorilor din Botoroaga, astfel încît sfecla care zace pe cîmp să dea de lucru fabricii din Zimnicea, după cum bascula defectă din Gara Bartolomeu n-are darul să-i mobilizeze pe locuitorii Vulcanului care înţeleg să onoreze campania cu eforturi măsurate în zile-lumină. Reamintind ideea pentru care pledăm, şi anume că bogăţiile toamnei nu pot fi strînse în întregime decît prin rîvna tuturor, nădăjduim că şi cei ce răspund de asigurarea transportului produselor din judeţul Teleorman, precum şi specialiştii care au în întreţinere cîntarul din Bartolomeu (şi n-ar fi rău să fie reverificate toate aceste utilaje, dată fiind utilizarea lor permanentă în această perioadă) să sprijine eforturile cooperatorilor, pentru ca într-adevăr să nu se piardă nimic, să se cunoască exact preţul muncii fiecăruia.

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ La scrisoarea lui **Stelea Puran din București**, în care acesta se referea la faptul că Mihai Marcel, posesorul autoturismului Dacia nr. 1-BZ-9519, l-a accidentat grav, fiind necesară internarea de urgență la Spitalul orășenesc din Rm. Sărat, — ne răspunde **Procuratura Generală a R.S.R.**: „Vă comunicăm că obiecțiile formulate fiind intemeiate s-a declarat recurs extraordinar împotriva sentinței civile nr. 1396, din 18 septembrie 1986 a Judecătoriei Rîmnicu Sărat, dosarul fiind trimis la 21 iulie 1985 spre soluționare la Tribunalul Suprem".

■ Mă numesc **Cristina Pleșa**, am 37 de ani și datorită unei infirmități sînt internată la **Căminul-spital din Babadag, str. 30 Decembrie nr. 33, județul Tulcea**. De ce mă adresez revistei ? Pentru că v-aș solicita un oarecare sprijin moral, dacă nu cumva vă cer prea mult. Poate pentru că nu există speranță în ameliorarea bolii mele, mă simt adesea deprimată, monotonia fiecărei zile determinîndu-mi o stare de descurajare. De aceea l-aș ruga pe cei care au timp și dorința să-mi scrie, să o facă, asigurîndu-i că scrisorile vor constitui pentru mine o frumoasă preocupare care cu siguranță îmi va reîncălzi sufletul. Din adîncul inimii le mulțumesc anticipat.

■ Trei răspunsuri favorabile privind trei cazuri deosebite. **Consiliul popular al sectorului 1 București** ne răspunde că **Viorica Magda Sarmiza din Calea Griviței 222**, fiind pensionată pe caz de boală și solicitînd recalcularea contribuției bănești pentru anul 1987 a fost scutită de plata acesteia. În aceeași problemă, **Consiliul popular al sectorului 5** ne face cunoscut : „Analizînd situația lui **Ion Benia din str. Humulești nr. 4**, s-a dispus recalcularea contribuției bănești la 230 lei, precum și reducerea celor 6 zile de muncă ce vă revin". De asemenea, **Consiliul popular județean Gorj** ne înștiințează că **Ion Timpiaru din comuna Dănciulești** se încadrează în prevederile art. 42 și 49 din Legea 1/1985 : „Biroul executiv al Consiliului popular comunal Dănciulești, cu adresa nr. 1 010 din 11 august a.c., a comunicat lui I. Timpiaru că l-a scutit de contribuția în muncă pe anii 1986 și 1987".

■ Avem, într-un mic sat de munte de pe lîngă Orăștie, un cătun numit Mada (județul Hunedoara), unde a funcționat un oficiu P.T.T.R., și de unde locuitorii acestui sat îndepărtat au putut comunica, prin telefon în caz de urgență, cu oameni din diferite zone ale țării, cu copiii și rudele lor — ne scrie **Simion Costea din Mada**, în numele sătenilor săi. Oficiul poștal s-a mutat în comună, dar telefonul a rămas în sat. Avizelo telefonice nu ni se mai înmînează, iar despre posibilitatea de a da fie și măcar un singur telefon, contracost, firește, nici măcar nu poate fi vorba ! Telefonul ar trebui mutat și el poate chiar în incinta magazinului sătesc.

Sperăm că **Direcția județeană P.T.T.R. Hunedoara** va lua măsurile cuvenite.

■ Alte vești favorabile pentru cetățenii care ne-au solicitat sprijinul privind clarificarea situației lor profesionale. **D.P.M.O.S. Bacău** ne răspunde că **Speranța Tănasă din Bacău** a fost repartizată la Întreprinderea de legume și fructe Bacău ; **D.P.M.O.S. Iași** ne înștiințează că **Gavril Mihai din satul Valea Lupului** a fost încadrat la Întreprinderea de exploatare și lucrări de îmbunătățiri funciare Iași ; **D.P.M.O.S. Prahova** a rezolvat — sperăm definitiv ! — situația **Elenei Popescu din Ploiești**, în sensul că a repartizat-o la I.C.S.A.P. Ploiești. În fine, **D.P.M.O.S. Neamț** și **D.P.M.O.S. Teleorman** ne încunoștințează în primul caz că **Elena Luca din comuna Petricani** a fost repartizată la Fabrica de mobilă din Tg. Neamț; iar în cel de-al doilea, **Tudora Vărzaru din Alexandria** a fost încadrată la U.J.C.M. Tulcea.

■ Un răspuns plin de înțelegere primim la scrisoarea **Sindicăi Maroca din Galați**, din partea **Consiliului popular municipal Galați**: „Urmare scrisorii petentei, aceasta a fost invitată la sediul Consiliului popular, și cu sprijinul conducerii Cooperativei „Muncă și Artă" s-a creat posibilitatea reîncadrării sale pe același post — de țesător covoare — pe care îl ocupa și înainte de întreruperea activității, în vederea îngrijirii copiilor. De asemenea, s-a discutat cu conducerea căminului de copii din zona în care locuiește, pentru înscrierea fetiței sale de 5 ani în învățămîntul preșcolar.

■ Subsemnatul **Toma Chișănoiu**, pensionar din **Rm. Vîlcea** (str. Armoniei nr. 32, sc. C, ap. 7 — Nord), vă relatez următoarele : În anii 1983—1984 s-a dat în folosință un nou pod rutier peste rîul Olt, ce leagă municipiul Rm. Vîlcea de fosta comună Goran — actualmente cartier al municipiului vîlcean. Podul vechi, estimat la peste 100 000 tone, zace de la acea dată în apele Oltului. Oare nu se găsește nimeni la recuperarea fierului din acest masiv pod abandonat în apă ?

Să tragem nădejde că nu este vorba de înființarea unui „muzeu" de obiecte pierdute și abandonate în apele Oltului...

■ Pe platoul Augur al dealului Merezi din satul Cacova — astăzi Fîntînele, comuna Sălișteа, județul Sibiu — se află mormintele eroilor din Regimentul II Vîlcea, căzuți în ziua de 9 septembrie 1916. Ei au ținut piept cu curaj trupelor germane, spunînd pentru întîia dată : „Pe aici nu se trece !".

În anul 1973, din inițiativa unui fiu al satului Cacova (Fîntînele), pe nume Stanciu Stoia, medic pensionar, mormîntul eroilor a fost complet refăcut. A fost amplasat și un soclu cu o placă comemorativă, se spune în scrisoarea semnată de **Peter Sragher din București** (bd. Aviatorilor nr. 61). Mai mult chiar, în aceeași localitate sibiană, din inițiativa aceluiași inimos fiu al satului (cu concursul nemijlocit al cetățenilor) s-a ridicat un splendid monument închinat eroilor români căzuți în cele două războaie mondiale.

Frumos, nobil exemplu.

■ Ilie Toaci din comuna Moldovița (județul Suceava) i-a promis o căruță cu lemne de foc **Mariei Ciobanu** din aceeași localitate suceveană **Moldovița**. Femeia, credulă, i-a achitat anticipat atît lemnele cît și transportul. Cînd s-a văzut Ilie Toaci în posesia frumuseței sume, dus a fost. Femeia a așteptat un semn, dar, nici tu lemne, nici tu bani. Cerîndu-ne sprijinul pentru clarificarea acestei situații, sîntem în măsură să reproducem răspunsul **Tribunalului județean Suceava** : „Au fost făcute investigațiile de către executorul judecătoresc și s-a stabilit că debitorul lucrează la U.F.E.T. Cîmpulung Moldovenesc, sectorul de exploatare Moldovița. Prin urmare, a fost înființată poprire asupra veniturilor debitorului Ilie Toaci, la locul de muncă indicat mai sus".

■ Mulțumind pe această cale pentru sprijin **Consiliilor populare municipale din Galați și Piatra Neamț** — sîntem în măsură să-i aducem la cunoștință lui **Valeriu Brudariu, om al muncii la A.F.D.J. Galați**, că i s-a repartizat, din redistribuiri, apartamentul nr. 48 din MICRO-21 Galați ; iar lui **Ioan Aioanei, din Piatra Neamț**, că i s-a repartizat o garsonieră în bl. A-16, situat pe str. Dărmănești-Nord.

■ 88 de **cetățeni din satul Săcălușești, comuna Agapia, județul Neamț** ne roagă să intervenim pe lîngă I.T.A. Tg. Neamț pentru a reglementa mersul celor două autobuze — de la orele 6 și 15,40 — pe ruta Tg. Neamț — Săcălușești. De circa 15 ani aceste autobuze transportă elevii și oamenii muncii navetiști din Săcălușești în orașul Tg. Neamț. Rugămintea noastră este cu atît mai mare — scriu și semnează toți cei 88 de săcălușeni — cu cît nu avem absolut nici un mijloc de transport pe ruta respectivă.

■ Primim de la **Ministerul Justiției**: „Vă restituim alăturat scrisoarea formulată de petiționarul **Aldica Ioan Marian din Rișnov**, județul Brașov, însoțită de referatul nr. 961/1987 al procurorului șef al Procuraturii județene Prahova, precum și copia răspunsului către petiționar. Menționăm că răspunsul către petiționar a fost dat de către respectiva unitate de procuratură, deoarece pentru accidentul feroviar la care se referă petiționarul, s-a dispus începerea urmăririi penale, prin rezoluția din 18 iunie 1986. Prin urmare, nu a avut loc nici un proces la instanță, accidentarea s-a datorat culpei exclusive a petiționarului.

La intervenția Procuraturii județene Prahova, Sucursala județeană ADAS Prahova a aprobat să se întocmească formele de către sucursala ADAS Brașov — unde își are domiciliul petiționarul — pentru a i se plăti despăgubirile ce i se cuvin, în urma accidentului".

■ Am absolvit Liceul agroindustrial din localitatea Salonta, județul Bihor. Printr-un concurs de împrejurări, independent de voința mea, am ajuns să nu lucrez în specialitate, care este zootehnia. Fapt pentru care am urmărit cu interes anunțurile de la mica publicitate din ziarul județean „Crișana", gîndindu-mă că poate se va ivi vreo posibilitate. Și, într-adevăr, pe data de 4 august a.c. a apărut în ziarul mai sus amintit anunțul pe care-l reproduc : „Complexul sericicol Oradea (str. Birsanei nr. 22) încadrează pentru ferma din comuna Batăr un tehnician cu studii medii de agronomie sau veterinară". Pe data de 5 august a.c. m-am prezentat la respectiva unitate bihoreană cu sediul în Birsanei 22 și am depus o cerere, conform uzanțelor. Pînă la urmă am aflat că sîntem 5 (cinci) candidați și că obligatoriu este, conform legii, să se țină un concurs pentru ocuparea postului anunțat la mica publicitate. Ni s-a spus că vom fi anunțați în scris sau telefonic despre data concursului. Deși m-am adresat unității amintite în nenumărate rînduri în cursul lunii august, data concursului se amîna. Ca, pînă la urmă, să aflu cu stupefacție că postul a fost ocupat fără concurs de către al cincilea „candidat". Nu este nici corect și nici legal **(Ioan Mihuț, comuna Tinca, str. Traian nr. 16, județul Bihor)**. Într-adevăr, procedeul nu este legal.

■ În revista „Flacăra" din 4 septembrie 1987 am citit un interesant articol privind o construcție de minimotocicletă — scrie **Aurel Neagu din Sebeș** (str. Mihai Kogălniceanu, bl. 130, sc. A, ap. 45, județul Alba). Proiectant și constructor de minivehicule este Iustin Capră. Se pare că acest constructor de minivehicule este destul de cunoscut în țară. Vrem să știm cînd le vom găsi în magazinele de specialitate.

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN ■

Scrisoare comentată

Dansul miresei

Ioan Crăciun, om al muncii la I.M.U.A.S. Maramureș, face o propunere nu lipsită de temei : de a insera mai frecvent în coloanele „Flăcării" aspecte privind viața și activitatea tineretului, așa cum sînt ei, cu bucuriile și necazurile lor, cu apanajele atît de specifice vîrstei și preocupărilor lor tinerești. Și, fiindcă e miezul blînd al toamnei, vremea nunților, ne trimite cîteva rînduri despre o nuntă, — nuntă la care el și tînăra sa consoartă au participat într-o comună maramureșeană. Pentru noblețea gestului dar, mai cu seamă pentru frumusețea arhaică a textului, reproducem din el : „Gospodari Dumneavoastră, voim a vă da de știre vouă și familiilor voastre că noi (...) hotărîtu-ne-am a ne uni pe vecie, drept pentru care vă poftim la nunta noastră. Pentru o mai bună știință, afla-veți că rînduit-am la ceasul de toamnă spuzit, dimpreună cu părinții noștri (...), a noastră nuntă către prinz, la ceasurile 14, după care purcede-vom la ospăț, după datina străbună, la locul sătesc (...). Iar pentru o mai bună putere de întărire a celor mai sus scrise, poruncit-au nașii noștri (...), să se pună pecetea pe această carte". Deși cu o oarecare întîrziere, gîndul senin ne zboară la o tradițională urare : Fie ca sigiliul trainic al noii familii să pecetluiască de-a pururea casa dumneavoastră de piatră, în care să aveți copii mulți și frumoși.

Ioan Crăciun scrie că în genere a fost o nuntă izbutită, excepînd poate un singur incident. O pățanie hazlie în fond, cu consecințe însă imprevizibile. Puțin după miezul nopții, cînd se obișnuiește a se desfășura dansul miresei, cînd oaspeții dau daruri tinerilor „însurățiței", soacra mică s-a mîniat foc și a făcut un gest nelalocul lui. A închis darurile — inclusiv niscaiva bani pe deasupra — într-o cameră lăcătuită (doar nunta se desfășura în casa lor) — sever ținute sub cheia și supravegherea sa. Lunea bună a zis că a-nghiontit-o oboseala, că s-a-nrădăcinat neliniștea și s-a cubărît nesomnul în ea, că nu-i bine să pizmuiești pe cei ce se-nvrednicesc să facă azi nuntă, așa că nuntașii și-au văzut de petrecere, pe-nțrecutelea. Doar socrii mari au părăsit imediat nunta. Din mișivă mai deducem un alt aspect : tinerii au rămas să locuiască la părinții fetei în comuna situată doar la cîțiva km de Baia Mare. Ce a urmat ? Au urmat timpurille neînțelegeri cu soacra : „S-a făcut mină-spartă, nevolnicul ăsta", zicea femeia către fie-sa. „Ce fel de trai e și ăsta, că trebuie să dau socoteală pentru 10 lei soacră-mi", sporovăia înciudat tînărul bărbat. „Trăncănesc ziua-ntreagă, noaptea-ntreagă, iar pe noi nu ne bagă în seamă", mai zicea soacra ofuscată.

Și nu-i numai asta partea proastă. Tînăra pereche abia înjghebată este pe cale deznădăjduită, gata să se despartă, scrie semnatarul. Și asta numai din cauza unor prejudecăți și a unor metehne demult depășite. „Nu credeți că o familie tînără trebuie să se consolideze locuind fără părinți ? Cumva, dați crezare zicalei populare conform căreia tînăra familie se cimentează abia după ce soții au cheltuit 100 kg de sare (în bucate), împreună ?". Da, credem. Credem că în drumul anevoios al temeinicirii unei familii, tinerii trebuie și ajutați. Firește nu cu „sîrgul" soacrei al cărei nume ne-ați rugat să-l trecem sub tăcere. Mai credem însă un lucru : cei mai mult și mai mult trebuie să se ajute înșiși tinerii, ei între ei, cum se spune. Drumul în doi nu e prefirat numai cu miresme de tuberoze.

Și, dac-ar fi să rămînem în perimetrul nunților, ne-am opri nu numai la o soacră mică, ci și la un mire „sportiv". De data asta depeșa este venită din partea rudelor miresei. În comuna Turț, județul Satu Mare, a fost nuntă mare, ca-n povești. În compania ceterii — totul și toate bune ! Normal, a urmat volaiul de nuntă. Unde credeți ? În străinătate. Apoi ? Da, a urmat un „apoi". Mirele, Nicolae Marița, profesor suplinitor (de sport), și-a însușit binișor C.E.C.-ul (cu 90 000 lei) și „sportiv" s-a făcut — cu linia de sosire — rog să vă țineți firea ! — la vechea sa prietenă, Georgeta Pelecaci, căreia i-a numărat în poală frumușica sumă de 90 000 lei. De cînd așteptară ei o astfel de nebunească fericire și, iată, prilejul abia că s-a ivit. Și nu erau ei dintr-ăia să dea cu piciorul la un atare noroc. Dar, fapta mirelui a fost catalogată drept: escrocherie, iar împricinatul a fost repede „detectat" de către organele de urmărire penală. E normal că suma în cauză a revenit cui trebuia. Cum este la fel de normal că fapta atrage după sine cuvenita pedeapsă. Vă dați desigur seama, stimați cititori, că deși dansul miresei s-a isprăvit cam de multișor, acum urmează „darul" în exclusivitate pentru mire.

DORIN SĂLĂJAN ■

Poșta redacției

Pascariuc Ilie — Reșița : Vă rugăm să reveniți cu o scrisoare în care să menționați exact unde ați lucrat, în ce calitate și pe ce perioadă. ● **Chiriță Ion, Barbu Ion ș.a.** — localitatea 30 Decembrie (Sector Agricol Ilfov) : Credem că trebuie să plătiți ratele restante, conform poliței de asigurare. ● **Cojanu Iancu — Brașov :** Am primit 2 reveniri, în iulie și septembrie, dar nu și scrisoarea cu contestația. Vă rugăm să reveniți. ● **Ștefănescu Gheorghe — Horezu :** Ne scrieți ceea ce nu susțineți, nu credeți și nu vă interesează, dar n-am înțeles ce s-a întîmplat de fapt, dacă s-a întîmplat ceva și ce doriți. ● **Budișteanu V. Ioana — sat Remuș, com. Frătești (Giurgiu) :** Obiectul care vă trebuie stă la dispoziția dv. la Întreprinderea comercială de stat mărfuri industriale Giurgiu, str. Gării nr. 84, tov. director Lucian Nicolaescu. ● **Amelian Vasile — com. Carcaliu (Tulcea) :** Este foarte bine că doriți să continuați liceul la seral. Vă dorim succes. ● **Nacu Horațiu — Bacău :** Adresați cererea Filialei CASCOM, str. 9 Mai nr. 25. ● **Luca Maria — Sibiu :** Nu puteți cere recurs într-o cauză la a cărei judecare ați renunțat în instanță. ● **Mîndruță Ștefan — com. Poșta Cîlnău (Buzău) :** S-a hotărît ca, pentru a fi ferită de noxe în timpul cît este însărcinată, soția dv. să se ocupe numai de evidența statistică și contabilă. Vă dorim să aveți un copil frumos și sănătos. ● **Marcu Daniel — București :** În conformitate cu prevederile Legii 5/1973, situația dv. locativă poate fi rezolvată de I.M.G.B., în ordinea de prioritate înscrisă pe tabel, unde figurați la poziția 535. ● **Radu Eftimie — București :** Potrivit art. 59 al. 2 din Legea 3/1977, aveți dreptul să încasați pensia mamei dv. numai pentru luna cînd a decedat. ● **Suzeanu Ion — București :** Reparațiile la terasa circulabilă de la etajul 4, programate de I.C.R.A.L. Colentina în mai 1984 pentru anul 1985, vor fi executate de S.G.L. nr. 1 în acest semestru. ● **Manolache Gheorghe — com. Birsănești (Bacău) :** Nu puteți fi pensionat, deoarece locul dv. de muncă nu se încadrează în Ordinul nr. 59/1966 al Ministerului Muncii și Ministerului Sănătății pentru stabilirea locurilor de muncă cu condiții deosebite, cuprinse în grupele I și II. ● **Vlădoianu Nicolae — com. Alimpești (Gorj) :** Ați depășit termenul de 3 ani în care, potrivit art. 176 (2) din Codul Muncii, puteați cere restituirea sumelor reținute. ● **Vușcă Radu-Vasile — com. Zăbala (Covasna) :** Propunerea de transferare trebuie să vină din partea comitetelor executive ale celor două consilii populare județene. ● **Opriș Marcel — sat Șandra, com. Biled (Timiș) :** 1) În calitate de abonat, aveți obligația să achitați factura pentru consumul de energie electrică în termen de 5 zile de la avizare. Cum ați aminat 18 zile, timp în care vi s-a reamintit încă o dată, supărat trebuie să fiți în primul rînd pe dv. 2) Se poate face separarea instalației pentru fiecare familie dacă proprietarul imobilului depune comandă la I.R.E.T. și suportă cheltuielile. ● **Dincă Ilie — Băicoi (Prahova) :** În momentul punerii în funcțiune a unei noi capacități, veți fi transferat la Băbeni. ● **Ujică Dumitru — Topliță :** Unitatea nu v-a desfăcut contractul de muncă, și pe baza certificatelor medicale pe care le veți depune vi se vor acorda drepturile legale.

REGHINA VÂRVICI ■

• „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Cîntarea României

Confluențe artistice

Manifestările Festivalului național „Cîntarea României" — o versificație enormă, cu fiecare ediție — prilejuiesc tot mai multă confluență binefăcătoare a artei profesioniste cu cea de amatori. Transferul de calități artistice funcționează, nu o dată, ca un veritabil motor al inițiativelor, al inimii. Iată, de pildă, cu numai cîteva zile în urmă, Teatrul muzical „Constantin Tănase" din Capitală, a găzduit un spectacol mai puțin obișnuit, a cărui notă dominantă a fost tinerețea. Pe scena din Calea Victoriei 174 au urcat șaizeci și patru de școlari — membri ai Ansamblului de estradă al Școlii generale din comuna Domnești Argeș, de mai multe ori laureați ai Festivalului național „Cîntarea României" evoluînd în deschiderea unui concert de muzică ușoară susținut de tineri soliști (premiați și ei în competițiile „Cîntării României"), precum și de soliști profesioniști, de orchestra de estradă și corpul de balet ale teatrului „Constantin Tănase".

Ideea de a invita pe micii artiști din Domnești de Argeș are meritul de a consfinți — prin prezența în fața publicului bucureștean — valoarea prestației lor artistice. Conduși cu har și cu tenacitate de profesorul Marian Mecu, instructorul formației, copiii argeșeni și-au pus în valoare nestirbite, sub reflectoare, spontaneitatea, bazul, dezinvoltura plină de bun gust, aplombul copilăresc atît de odihnitor. Performanța ansamblului de estradă al elevilor din Domnești — care cîntă curat la vioară, chitară, acordeon, autoacompaniindu-se !, care dansează și recită expresiv — este dovada cea mai bună că munca artistică de amatori poate atinge cote superioare.

Partea a doua a spectacolului de la Teatrul „Tănase" a adus în scenă șase tineri soliști de muzică ușoară. Luminița Raclariu, Corina Mathia, Anca Turcașiu, Angela Stoica, Oana Sîrbu, Cătălin Crișan au reușit să depășească nivelul modest (cu puține excepții) al partiturilor care le-au fost incredințate, grație calităților lor vocale și scenice. Voci tinere, ferme, cu ambitus bogat, cu forță expresivă au avut de luptat cu linii melodice trenante, de un dramatism fals, ori, dimpotrivă, cu cîntece rimate facil. O mențiune aparte se cuvine Ancăi Turcașiu, care, dincolo de atuurile vocale propriu-zise, de dicția ingrijită, de emisia vocală atent controlată, beneficiază de o prezență dezvoltată, de agreabilă „simțind" sala cu un remarcabil instinct al scenei.

Achiziții valoroase — cel puțin ca premise — în domeniul atît de disputat, de îndrăgit și de pîndit de capcanele prostului gust : muzica ușoară — tinerii soliști prezenți în acest spectacol pot deveni oricînd voci îndrăgite. Cu o singură condiție, oarecum exterioară lor : un repertoriu de cea mai bună calitate, potrivit vîrstei lor, eliberat de ireala prăfuită a clișeelor compozitorice ale anilor șaizeci.

Tinerețea e înnobilat, fără îndoială, spectacolul prezentat pe scena Teatrului „Constantin Tănase", umbrind — trebuie s-o spunem deschis ! — evoluția membrilor trupei profesioniste. Dar, aleși prin consensul unor exigente jurii, atît copiii de la Domnești-Argeș cît și tinerii aspiranți la titlul de vedetă de muzică ușoară onorează deopotrivă genericul Festivalului național „Cîntarea României" și inițiativa teatrului-gazdă.

T. MIHAI ■

POEM PENTRU PATRIE

Doinire

E încă toamnă. Se aud în cer
ninsorile sunîndu-și dorul lin.
Sînt drumurile flacără de fier
topite-n harfe și în vin.

E încă toamnă, să iubim, prieteni,
tot ce-i curat după atîta vară
în care-am fost izvorul de sub cetini
cu prund de aur și cu mal de pară.

Cu aripi plouă, cu pămînt
din care-au răsărit mereu minuni,
să cînte lumea vieții întinzînd
lumină, pîine, fragede cununi.

E timpul să coboare peste noi
ninsori albastre, albe, pure,
e timpul fericitului șirag
de imn astral și fulger de secure,

care închină nour proaspăt în țărînă
gorun de bronz și cetină stelară.
Purtăm izvorul roadelor în mînă
și viața ni-e doinire peste țară.

VASILE ZAMFIR ■

Aurel Ciupe : PEISAJ

Iubirea de frumos

Drum la Craiova

Seară de poezie la Craiova, în Casa armatei.

Împreună cu actorul Dan Nasta evocăm aici pe Mihai Viteazul, din imnele Transilvaniei, pe Constantin Brâncoveanu și pe toți cei patru fii ai săi jertfiți pentru credința neamului, din imnele Țării Românești, și în încheiere Testamentul lui Ștefan cel Mare, din imnele Putnei. Istoria ajunsă obiect al poeziei, iată că poate fi ascultată în absolută tăcere și reculegere de către oamenii ce și-au găsit vocația și slujirea acestei țări în armată română pe care Nicolae Iorga o socotea datoare cu fiecare generație întru consolidarea conștiinței naționale a poporului român.

Imnul lui Constantin Brâncoveanu poate aduce în pragul lacrimii, iată, și aceste inimi deprinse din tinerețe cu viața aspră cerută de profesia ce și-au ales-o.

Clădirea modernă a Casei armatei condusă de un om al locului, iubitor de literatură, găzduiește periodic astfel de întîlniri cu scriitori din țară, filarmonica orașului aici își ține concertele iar pe cele cîteva sute de locuri ale sălii, pe lîngă uniforme, pot veni și dornicii de literatură din oraș, profesori și studenți.

Tînărului poet cu o vocație excepțională dovedită și prin poeziile citite aici, Constantin Preda, aflat la o doua carte a sa, împlinindu-și serviciul militar în cetatea Băniei, îi datorăm că inițiativă și noi acest drum la Craiova, în aceste zile cu lună plină, încheiat în jurul unui foc de toamnă în vatra părinților săi din satul Sadova, în comuniunea profesorilor și cîtorva oameni de aici dornici să asculte pe mai departe din cartea de poezie.

Mulțumim dumnealor gazdelor noastre de la Craiova pentru cuvintele de prețuire pentru poezia română de astăzi spuse cu acest prilej.

Scurta noastră ședere la Craiova s-a încheiat în muzeul etnografie aflat în sălile Băniei, ctitoria lui Constantin Brâncoveanu de la 1699 pe vechile pivniți ale celui mai vechi edificiu cunoscut pînă acum în Craiova.

Muzeul de artă, unul dintre cele mai bune din țară, găzduiește cîteva capodopere ale lui Brâncuși, la parter, alături de cîteva bronzuri faimoase și ele ale sculptorului Gheorghe Anghel, iar la etaj, în monumentala clădire ne vom întîlni cu pînze unice ale lui Grigorescu, Luchian, Andreescu, Petrașcu, Tonitza. O sală Pallady și una Ghiață pe lîngă o sală medievală cu fresce, de cea mai curată tradiție.

IOAN ALEXANDRU ■

Anemone, anegînduri...

Cronica literară de Romul Munteanu

Pagina 11

Artistul — conștiință a epocii sale

Aurel Ciupe :

„Am restituit o fărîmă"

Vrei să-l vizitezi pe **Aurel Ciupe** ? Simplu. Pleci la Cluj-Napoca, urmezi bătrînul Someș spre cartierul Grigorescu, cu nume venit de la „general", nu de la pictor cum ai fi tentat să crezi, și chiar la „poarta" cartierului, la intersecție de străzi, te-ntîmpină monumentul închinat de Ion Vlasiu lui Horea, Cloșca și Crișan. Îl lași la stînga și intri pe artera ce taie cartierul în două, pe strada Racoczi, nume de principe ardelean. Mergi vreo două sute de metri, la numărul 40 te oprești, privești atent jur-împrejur și descoperi uimit scări parcă de urcat în Olimp. Și flori. Foarte multe flori. Cele mai frumoase pe care le are Clujul.

— Sînt invitat și anul acesta la Lăzarea, dar nu m-a lăsat nici de data aceasta profesorul Ion Zăgreanu. Mi-a interzis. L-am ascultat și cum vedeți am rămas iar acasă și nu-mi vine ușor !

— Vă înțeleg zbuciumul : o viață întreagă ați alergat după natură, după peisaj. Știu că ați fost în stare chiar să călătoriți și cu clasa a III-a pînă la Saint Tropez, în sudul Franței !...

— O, e mult de-atunci ! La Saint Tropez eram prin '27. Eu mi-as fi dorit însă mult mai multe astfel de călătorii. Un pictor trebuie să vadă foarte mult. Să vadă și să lucreze. Să albă liniște. Uite, eu, ca să dau un singur exemplu, regret foarte mult că n-am ajuns în „Veneția Română", la Vălcov.

— Cînd v-ați apropiat de pictură, maestre ?

— Prin '914, la Lugoj, în anii de liceu. Atunci am citit și multe monografii de mari artiști. Țin și azi minte unele care descriau viața pictorilor plictisiți de Paris și hotărîți să se retragă la Barbizon, să lucreze nederanjați, nefalși, negomoși, pictînd acolo după natură, după viu, nu în atelierele lor pariziene. Au creat un nou curent. Au trăit simplu : dimineața plecau cu șevaletul și pînzele la lucru, acolo, în pădure, iar seara se-ntorceau, se opreau pe la „tratoria", cum zic italienii locului unde discutau, schimbau păreri. Se iubeau ca frații, cum zor vezi... Dar m-ați întrebat de „începuturi". Firul amintirilor începe din vremea tîrgurilor de țară ce se țineau la început de secol de două ori pe an și durau vreo trei zile. La marginea orașului se instalau șatre negustorești, cu aer oriental. Erau și calete, și creioane, și cărți poștale ilustrate, adevărate colecții de „kitch-uri, cu subiecte romantice : parc cu lebădă, căsuță modestă în pădure... Costa 3 creițari bucata. Cu puținii bănuți ce-i aveam, mi-am făcut o colecție din aceste cărți poștale ilustrate și-am început să le copiez cu acuarelă, ca exercițiu suplimentar celor de la școală.

— „Deci, inițiativă „particulară" a elevului Ciupe Aurel ! Cum a fost primită și privită de profesor ?

— Și m-a încurajat, dar cînd am ajuns acasă m-am trezit că nu-mi place deloc și le-am rupt ! O, ce n-aș da să le am acum. Cel puțin să le văd, să știu și eu de unde am pornit și unde am ajuns. Ce să vă spun ? Drumul meu m-a convins că fiecare tînăr ar trebui să aibă un mentor, un om mai în vîrstă, experimentat, cult, care să-l ajute în viață. Fără a-mi fi mentor în acest sens, profesorul meu de liceu, Hollos Gyula, m-a îndrumat să merg la Baia Mare, la Școala liberă de pictură condusă de Ștefan Réthi. Am stat acolo cîteva luni, cele din vacanța lui '916, de unde m-am întors acasă, la Lugoj, unde am continuat să fac pictură și la școala particulară a lui Virgil Simionescu.

— „Drumul" a continuat, din cîte știu, și prin Bucureștiul primului an după Marea Unire.

— Da, în martie 1919, după o călătorie de 24 de ore eram la București, la Școala de arte frumoase, care n-avea încă grad universitar. Era o școală de specializare de 7 ani, organizată pe două nivele : pînă în anul al IV-lea se făceau anatomie, perspectivă, desen și alte cîteva materii, după care începeau anii de specializare. Și eu, și Atanase Demian, și Traian Bilțiu-Dăncuș și ceilalți veniți din Transilvania aveam însă liceul, iar printr-o hotărîre a Consiliului de Miniștri, după audiența noastră la Octavian Goga, atunci ministrul artelor, ni s-a aprobat să ne înscriem direct în anul al IV-lea, evident, cu obligația de a trece toate examenele din primii trei ani. Așa a fost acel început, atunci, la cîteva luni de la Unire, cînd printre noi se aflau și colegi care participaseră activ la abia încheiatul război. Eu am ajuns aici în clasa profesorului Ipolit Strâmbulescu, iar mai apoi în cea a lui G.D. Mirea, directorul școlii... Totul era romantic. Și viața de cămin, necunoscută de mine pînă atunci, și orașul cu tramvaie trase de cai, și drumurile noastre la „Palat" pentru a admira schimbarea gărzii, și cele spre cimitirul Bellu unde mergeam adesea, împreună cu colegii ardeleni să depunem cîte un buchet de flori la mormîntul lui Aurel Vlaicu, pe care am avut șansa să-l cunosc...

— Cînd l-ați cunoscut ?

— Prin 1908 sau 1909, cînd a fost invitatul tatei acasă la noi. L-am revăzut apoi la Blaj, în 1911, atunci cînd se împlinea o jumătate de secol de la înființarea „Astrei", prilej cu care zburătorul a făcut și prima demonstrație pe pămîntul Transilvaniei. De ce-am ajuns eu acolo ? Era poate și dorul meu de a vedea o demonstrație aviatică, dar mai ales o „politică" a tatălui meu de a-mi deschide gustul pentru că vedea în mine un viitor mare politician. Și a mai fost o dată la noi Aurel Vlaicu, în 1912, la

(Continuare în pag. 13)

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Vitrina artelor

Concertul Filarmonicii „Oltenia"

În lipsa colectivului simfonic, plecat în turneu în Franța și Spania, Filarmonica „George Enescu" a organizat o microstagiune interesantă, filarmoniștii din Craiova fiind, printre alții, oaspeți ai Ateneului Român. Acțiunea aceasta constituie un bun prilej de a vedea la lucru, citeva formații de prestigiu, ca și forma în care se găsesc actualmente, mai cu seamă că orchestra simfonică a filarmonicii bucureștene — abordînd sezonul de toamnă — ne-a lăsat o bună impresie în cele două manifestări succesive dirijate de **Mihai Brediceanu** și spaniolul **Ramon Torre Lledo.** Cele programe (Paul Constantinescu, Beethoven, Richard Strauss și, respectiv, Sibelius, Mozart, Stravinski) au fost însă sîrguincios studiate tocmai în vederea deplasării internaționale.

Enunțînd, deci, concertele de început, să facem o bucurie melomanilor bucureșteni informîndu-i că — în curînd — vom avea mai mulți oaspeți de seamă, printre care chitaristul venezuelean Alirio Diaz, pianiștii Dmitri Bașkirov (URSS), Tereze Dussaut, Claude Matillos (Franța), Jean François Antonioli (Elveția), Annerose Schmidt (RDG) și Mathias Weber (RFG), pe violonistul Gheorghi Badov (Bulgaria), flautistul Teke Lund Christiansen (Danemarca) și dirijorii Jean Claude Bernede (directorul și dirijorul celebrei orchestre Lamoureux), Roberto Abbado (Austria), Edward Cibjel (URSS) și Gheorghi Dimitrov (Bulgaria); toți, pe podiumul Ateneului Român. Iar în Studioul de Concerte din strada Nuferilor, îi vom vedea la lucru, printre alții, pe nu mai puțin cunoscuții violoniști Victor Tretiakov și Pavel Kogan (URSS), pe pianiștii Fausto Zadra (Italia) și Pavlina Dokovska (Bulgaria), ca și pe marii dirijori Vaclav Neumann și Peter Vronski (Cehoslovacia), Horst Neumann (RDG) și Djura Iaksici (Iugoslavia); toți aceștia, alături de numeroși și valoroși interpreți români, ne vor oferi — cu siguranță — momente artistice memorabile.

Revenind la Filarmonica „Oltenia", să arătăm că — de un an încoace — ea este condusă artistic și administrativ de exbotoșăneanul **Modest Cichirdan,** vechiul mentor al colectivului craiovean după pensionarea inimosului **Teodor Costin.** Omogenitatea și disciplina de cînt, iată principalele calități ale acestei redutabile orchestre simfonice, care răspunde prompt foarte bunelor și judicioaselor intenții ale dirijorale. Preludiul și Moartea Isoldei, din opera „Tristan și Isolda", de Richard Wagner, prezentat pentru început, constituie o piatră de încercare în tehnica individuală și colectivă a instrumentiștilor, pe care — zicem noi — craiovenii o stăpînesc bine; cu excepția, însă, a compartimentului „suflători din lemn", adică flauții și fagoții (mai mult), clarineții și oboii (un pic de stăruință și toate ar fi la locul lor!). „Simfonia a doua", de Serban Nichifor, această splendidă lucrare în care cîntecele și modurile populare româ ești se ascultă necontenit, folosindu-ni aici metoda repetitivă, este o adevărată lecție de orchestrație; din nou, deci o punct de notar, pe care craiovenii au trecut-o cu un succes neașteptat! Dinamica, ritmica destul de complexă, agogica frazeru, toate la un loc au scos în evidență strălucirea acestui op pe care nu mulți cutează să-l abordeze. (Ce păcat că o mare parte a publicului a părăsit sala, înaintea executării lucrării; fenomenul dezinteresării față de valorile artei naționale începe să se adîncească la Ateneu și el constituie problema educațională cea mai stringentă în fața tuturor instituțiilor de gen și nu numai a lor, căci aici este vorba, desigur, de lipsa de cunoaștere și nu de rea credință în artă autohtonă, dovada elocventă constituind-o adevăratul asalt în literatura, teatru și artele plastice). În sfîrșit, să nu uităm că oltenii au și doi soliști de marcă, violonista **Cristina Anghelescu** și pianistul **Mihai Ungureanu.** În cazul nostru, „Concertul nr. 2 pentru pian și orchestră", de Serghei Rahmaninov i-a dezvăluit pe tînărul Ungureanu, virtuoz, proaspăt premiant al ATM, drept un perfect cunoscător al perioadei romantice, el etalînd un tușeu plin de finețe, ori atacînd cu o robustețe neobișnuită; tehnica de pedală este impecabilă, iar frazarea, înțelegerea și conlucrarea cu dirijorul au fost fără cusur.

Modest Cichirdan a făcut treabă bună la Craiova! El a schimbat pe unii din șefii de partide, a întinerit suflul orchestrei, a silit-o să adopte o manieră de cînt modernă însușindu-și mai multe din secretele tehnicii, dar poate cel mai important fapt, a reașezat-o la valoarea pe care trebuie să o aibă această Filarmonică, ea fiind cea mai importantă reprezentantă muzicală a oltenilor!

CLAUDIU NEGULESCU

Destinul unui sculptor

Creația lui ION LUCIAN MURNU e puțin cunoscută. Între altele și pentru faptul că artistul nu a întreprins aproape nimic în acest sens. Niște cauze există întotdeauna, iar cînd caietele sale de însemnări, privind rostul sculptorului între oameni și felul în care se cuvine să-ți trăiești viața, vor vedea lumina tiparului, vom înțelege că ele au fost reale și puternice. Ion Lucian Murnu pur și simplu nu putea să procedeze altcumva, decît cu discreție și melancolie.

Un studiu publicat recent de Adina Nanu și Doina Mândru la „Meridiane" mă reclamă în chip deosebit deoarece, de-a lungul anilor, m-am întrebat adesea asupra importanței operei lui Ion Lucian Murnu și, bineînțeles, asupra destinului ei. Expoziția din 1966 de la „Orizont" — sculptură, pictură și grafică — m-a emoționat și m-a obligat, ca pe mulți alții, să mă întreb de ce un creator de talia sa rămînea în al doilea rînd al interesului public. Unul din motive părea să fie acela că artistul e puncă rar. Ca totul, a avut doar trei manifestări personale în țară: una la Dalles în 1946, a doua, după douăzeci de ani, la „Orizont", iar ultima — pe care n-a mai apucat s-o vadă împlinindu-se — tot după aproape douăzeci de ani (în 1985) și tot la „Orizont". Citiva prestigioși critici de artă europeni, care au scris cu ocazia expozițiilor lui Ion Lucian Murnu, organizate în Italia și R.F. a Germaniei, au referit extrem de elogios asupra operei, arătînd că românul e o personalitate și — ce-i mai important — un sculptor cu o conștiință artistică demnă și inspirată.

În expoziția din 1966, descopeream mai mult decît un creator cu sentimentul tragicului. Realizam atunci natura și dimensiunile unei probleme și anume că e posibil să fim contemporani cu oameni de răspîntie în arte, dar să-i ignorăm ori să nu știm să le apreciem valoarea.

La fiecare manifestare artistică se pune, prin urmare, și o chestiune de compatibilitate. O retrospectivă a creației lui Ion Lucian Murnu la Muzeul de Artă sau la Dalles pregătită cu dragoste și cu dorința de a sonda în profunzime ideile operei, de a-i evidenția specificitatea, ar dovedi, cred, că timpul ei, iată, a sosit. Că pictura sa, mai ales, are un public bun. În urmă cu douăzeci de ani, pictura lui Ion Lucian Murnu, cu simbolica ei rafinată și severă, afla cu greutate receptori compatibili.

Cartea scrisă de Adina Nanu și Doina Mandru e doar o introducere la opera lui Ion Lucian Murnu. O introducere bazată pe o cercetare atentă și afectuoasă a cadrului în care s-a produs sculptura și, mai apoi, pictura, a surselor și, în final, a relației dintre munca de la catedră — fiindcă, se știe, Ion Lucian Murnu a predat la Institutul bucureștean de Arte Plastice din 1940 pînă în 1975 fără întrerupere — și aceea din atelier. Ea mai conține citeva pagini de ginduri asupra condiției artistului, extrase din „caiete", dar ce-i lipsește sînt răspunsurile la citeva întrebări esențiale: Ce importanță are această operă, cum se integrează ea în artele contemporane, în ce constă modernitatea ei, ce spirit a fermentat? Familia Murnu a dat un eminent traducător din clasici greci, un grafician care, la începutul veacului, susținea cu un desen ce a făcut tradiție, direcțiile democratice din politică și cultură, în fine, un sculptor și, totodată, un pictor care a meditat toată viața la treburiile tradiției și ale originalității întemeiate pe cultul artei înaintașilor. E vorba, prin urmare, de un complex intelectual ce luminează și dă un înțeles adînc străduințelor lui Ion Lucian Murnu.

Considerînd cu simpatie prima încercare de deșteptare a interesului pentru o operă de un interes excepțional, mărturisim nădejdea într-o lucrare mongrafică în adevăratul înțeles al cuvîntului.

TUDOR OCTAVIAN

Un pictor al „trecerii"

Un peisaj obișnuit al civilizației: contrastul izbitor, semnificativ, dintre goana amețitoare a mașinilor de pe bulevarde și evadarea din timp în atmosfera de vis a unei expoziții. Față de tumultul de afară, ceea ce văd și trăiesc intrînd la galeria Teatrului Foarte Mic este ca o liniște după furtună. De multe ori, din goana vieții, de pe aglomerațiile străzii, te refugiezi într-o expoziție cu speranța de a mai „respira" un altfel de aer, de autentică sănătate culturală. Ceva din acest aer îl pre-simt „respirînd" o dată cu peisajele pe care le am dinaintea ochilor. O experiență de o viață, în vecinătatea picturii, pare că luminează prin ele; o experiență a depărtărilor în spațiu și timp. Ca să descopăr tă Dorin Sava, autorul peisajelor, este un tînăr protectant din Cimpina aflat la prima sa „personală". Un „amator" deci, care pe deasupra îmi pictează decît de 3 ani. S-a apucat așa, deodată, din pasiunea sa pentru lumină, pentru geometria spațiului, pentru peisajul submontan al Prahovei natale. Totul a fost ca o „explozie". A simțit că pictura a venit ca o eliberare, ca o demarare a unei vocații mult timp nelămurite. Și tinde spre o împlinire. „Expunerea" s-a născut din nevoia de confruntare, să audă, să i se spună dacă a pornit cum trebuie. Da, a pornit. Acum se află în **trecere,** ca însăși tema peisajelor sale, dar forța pe care ele o eliberează vine din chemarea spre înțărmică. Prin peisaj și-o poate exprima mai bine, pentru că aici simte că stabilește legătura sufletească cu natura.

Anotimpurile din piesajele lui Dorin Sava nu răspund deocamdată unei unități stilistice, respectiv unei viziuni originale, fiind amestecate după criteriul spontaneității, al începuturilor sincere, al tatonărilor necesare. Dar e o frumusețe primară în acest amestec de toamnă și primăvară, de iarnă și vară, de culori „vinovate". Frumusețea o dă **lumina** din materia densă a pastel. Pictînd cu lumină — ambiție vitală —, tînărul artist nu a pictat anotimpuri, ci niște **treceri** de la iarnă la toamnă, niște **transparențe,** de la zi la seară **(Spre seară, Transparențe, Lumină de seară),** de la noapte la dimineață **(Maci în lan, Brizâ, Zgomot de muguri).** Treceri, transparențe, stări ale naturii, cînd ea are o viață interioară mai puternică, mai intensă! O experimentare a luminii deci, o lucrare născută din observația atentă a naturii, a „pe-trecerilor" ei.

GRID MODORCEA

CAP LIMPEDE

● **Ofertă refuzată.** O știre insolită, încadrată în chenar, citim pe ultima pagină a revistei **Astra nr. 9: „Antologia Trenul de noapte** editată de revista **Astra...** cuprinzînd texte de Marquez, Kawabata, Kafka, Dürrenmatt, Baconski, Eliade, Exupéry, Casares, Bradbury, Buzzati și alții, se găsește în librăriile din toate județele țării cu excepția județului Cluj care a refuzat oferta!". Avînd în vedere că antologia cuprinde texte aparținînd unor valori recunoscute în toată **lumea** și că e difuzată în toate **județele țării,** nu ne mai rămîne decît să întrebăm în ce **comună** din jud. Cluj s-a născut persona care a refuzat oferta?

● **Culturistică.** Pornind de la sondarea conceptului modern de turism și stabilind că indicele de creativitate în acest domeniu poate fi studiat la modul optim în relația dintre turism și cultură; Valentin Silvestru pledează în același număr al **Astrei** pentru o mai elevată civilizație a serviciilor făcînd remarca justă că în vacanță, sau la odihnă, nu intră în concediu și necesitățile spirituale ale omului. Dimpotrivă: Acceptînd această premisă, organizarea unui circuit turistic numit **„Ruta eminesciană"** prin locurile pe unde a peregrinat poetul nostru național în tinerețe, cu trupa Pascaly, ar flata deopotrivă și turismul și cultura!

● **Repere culturale.** Greutatea ultimului număr al revistei **Astra** este dată însă de cele două pagini dedicate unor repere inconfundabile ale culturii noastre. Criticul A. I. Brumaru și Virgil Ciomoș comentează „Eseurile" lui Anton Dumitriu recent de Ed. Eminescu într-un gest superb de a înmănunchia într-o singură antologie gîndurile esențiale ale unuia dintre cei mai profunzi gînditori români contemporani. Cealaltă pagină e dedicată comemorării a 300 de ani de la moartea compozitorului Ioan Căianu-Valachus — figură luminoasă a Evului Mediu românesc, devenită personaj în apreciatul roman istoric „Mare cîntec" al lui Mihail Diaconescu.

● **Deturnarea inteligenței.** Serialul „Delirul alb" în care Dan Popescu analizează ravagiile drogurilor în societatea occidentală a ajuns în revista **Transilvania** la episodul IV. O observație a acestui episod e de-a dreptul stupefiantă: mafia drogurilor este deservită de strălucite capacități intelectuale, excelenți chimiști, agricultori, psihologi, oameni cu mari disponibilități practice cărora societatea le-a refuzat împlinirea idealurilor și care lucrează astfel pentru „ciuma albă".

● **Comemorare.** Revista **Steaua** nr. 8 își propune prin semnăturile lui Constantin Cubleșan, Mircea A. Diaconu și Cornel Munteanu să aducă în conștiința actualității, în acest an comemorativ, figura unuia dintre cei mai viguroși prozatori pe care i-a dat Transilvania. E vorba de scriitorul Pavel Dan, mort prematur, despre a cărui operă marele critic George Călinescu avea să scrie că este „un studiu pentru o mare compoziție".

● **Fiziologia dacogetică.** Un studiu mai mult decît incitant întreprinde I. Baciu în același număr al **Stelei".** Fiziologia în cumuna primitivă și la daco-geți" este o surpriză nu atît prin faptul că autorul studiului triază informațiile antice referitoare la medicina și fiziologia arhaică — și în acest sens, autorul dovedește o acuitate exersată în surprinderea informației revelante dintr-un larg registru de surse documentare —, cît mai ales prin curajul cu care I. Baciu abordează un domeniu mai puțin cercetat și care ne poate oferi în continuare surprize apreciabile.

● **Rețetă de lectură.** Proza „Zori limpezi" semnată de Ioan Bălăceanu în **Steaua,** al cărei erou și autor par a propune prototipul tractoristului model, pe brazdă și în scris, își poate spori savoarea unică, am spune, în proza noastră actuală dacă e citită imediat după „Simpatie și ironie" sau după „Poezie și livresc" — cele două cronici semnate de Gh. Grigurcu și Ion Pop la cărțile lui Florin Mugur și Al. Cistelecan.

● **Titluri și titluri.** Excelentă ideea criticului Constantin Pricop de-a analiza într-un percutant eseu din **Convorbiri literare nr. 9,** locurile mult prea comune propuse de titluri recurente și total inexpresive care apar în mai toate revistele noastre: „Viață și artă", „Actualitate și tradiție", „Etic și estetic", „Istorie și literatură" etc. „Cum e posibil — se întreabă criticul — ca un titlu să spună prea multe și să spună ceea ce... nu ar trebui să spună?". Spre

Vitrina cărţilor

● **Un nou şi interesant document — de epocă, de suflet, de profesiune, de talent şi dăruire umană — în seria „Mărturii" a Editurii Eminescu : sub titlul Muncă şi caracter,** Ştefan I. Niculescu (editor şi al volumului **Veac vechi, veac nou,** dedicat lui Grigore V. Manlu, apărut în

aceeaşi colecţie în 1985) reuneşte o serie de scrisori, pagini de jurnal, portrete, discursuri şi evocări ale lui Dumitru Bagdasar (1893—1946). Pionier al neurochirurgiei româneşti, elev al lui Gh. Marinescu şi D. Noica (şi, la rîndu-i, profesor al lui C. Arsenl), bursier Rockfeller şi asistent al lui Harvey Cushing la Boston, realizator a peste 170 de intervenţii pe sistemul nervos central şi autor a numeroase studii comunicări şi tratate de referinţă în domeniu, organizator neobosit al serviciului medical în România, fost ministru al sănătăţii, profesorul Bagdasar se reveală acum — aşa cum îl este configurată imaginea profesorală şi umană în volumul îngrijit de Ştefan I. Niculescu — ca o personalitate exemplară, demnă şi curajos propagator al idealurilor ştiinţei şi eticii medicale valabile azi, ca şi atunci, ca şi întotdeauna.

Cele aproape două sute de pagini de însemnări ziinice alcătuiesc cea mai semnificativă dovadă în acest sens. Ele au valoarea unei mărturii de conştiinţă, intelectuală, grăitoare pentru toate generaţiile.

● **Doi critici „inconfortabili" — Marin Mincu şi Gheorghe Grigurcu — părăsesc, pentru moment, armura şi lancea pentru a da lustrul cuvenit poeziei. Despre fragilitatea vieţii, şi respectiv, Cotidiene,** ambele apărute la Editura Albatros, povestesc realitatea prin intermediul întîmplărilor de viaţă, de lectură, de închipuire, potrivit eului ce le absoarbe : impulsiv, prin „textuare" aluvionară de observaţii sagace şi aluzii culturale, cultivînd confesiunea directă şi

ironia laconică, în primul caz ; narcisiac, naturist, senzual în imagini, dar cu apetit conceptual, în cel de-al doilea. Între duritatea germinativă din versurile lui Marin Mincu („Doar cuvintele se-nghesuie să clădească imaginea noastră de-azur. / De-aceea sugem cu poftă hulpavă din fructul aparent interzis") şi cotidianul însetat de bibliotecă din poezia lui Gheorghe Grigurcu („Aceste sonete ca nişte fotolii / uşor desfundate în care-ţi cufunzi / muşchii şi sufletul spre-a asculta / cum la cel dintîi colţ / frînează automobile"), luciditatea criticului se priveşte, cu uimire, în oglinzile fidele ale „păcatului" creaţiei pemijlocite.

● **Magazinul de clepsidre** este titlul unui volum de povestiri semnate recent de Areta Şandru (Editura Eminescu). Fidelitatea (intermitentă) a prozatoarei pentru genul scurt ascunde fidelitatea pentru un tipar interior de sensibilitate, de relaţie între observaţia exterioară şi cea interioară, de fineţe psihologică. Povestirile Aretei Şandru explorează geografia complicată şi în acelaşi timp autocontemplatoare a sinelui melancolic, retractil, nu lipsit însă de rezistenţa rectilinie a lamei de oţel. Un personaj martor, nenumit, aproape absent la nivelul mărcilor concrete ale naraţiunii, stabileşte legile sensibile ale acestor povestiri. Exerciţii de ritm

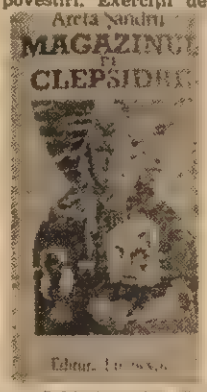

narativ **(Schimb pe inimă roşie),** exerciţii onirice **(Un lup egal un lup),** mici poeme amar ironice ale tandreţii domestice **(Arborele de cafea),** miniromane epistolare **(Nunta),** relicve de suflet din lada amintirilor din copilărie (delicate, băleţoase, dulci amărui **(Să vrei o bucată de ştrudel, Dimineaţă fără amintiri, Tablou cu nimfe şi miros de tarhon),** povestirile din volumul **Magazinul de clepsidre** au o scriitură supită (uneori, totuşi, căutată) şi se alătură una alteia conform regiei delicioase a caleidoscopului. Un timp alb, de interior, domesticit cu tristeţe se scurge prin clepsidrele acestor vieţi aflate în căutarea, ca şi nemărturisită, a fericirii.

● **Deşi croit pe tipare „de serie"** („SAS", de pildă), utilizînd deci stofe mai vechi şi o tesătură mai puţin originală, romanul Ecaterinei Matache, **Plutonul de execuţie** (Editura Militară) oferă o lectură reconfortantă, nu doar prin nervul acţiunii, dar şi prin stilul dezinvolt, exact şi atractiv colorat al scriiturii. O „echipă de şoc", un „comando" format din cîţiva „magnifici" de diverse naţionalităţi, ajung în România anilor 1943—1944, după fulminantele fapte de arme ale Războiului din Spania, conduşi mai cu seamă de fobia fascismului şi de patima răzbunării, pentru a ajunge, în timp, la luciditatea unor convingeri politice (invecinate comunismului) menite să le înnobileze sacrificiul. Simţul acţiunii, bunul dozaj al dialogului, pregnanţa personajelor, evadarea din capcanele prolixităţii sînt calităţi evidente, de reţinut.

● **Un Jean Valjean modern** este Radu, eroul romanului **Întoarcerea** de Romulus Cojocaru. Destinul lui de tînăr căruia viaţa i s-a pus împotrivă (o condamnare pe nedrept, cu urmările aferente — părăsit de soţie, de prieteni), dar care ştie să o înfrunte şi să-i schimbe cursul, drumul său de la înfrîngere pînă la fericire — fac substanţa unui roman care nu ţine să-şi depăşească epica. O poveste de viaţă, transcrisă laconic şi romantios. Apărută la editura Scrisul românesc, cartea lui Romulus Cojocaru se adaugă unei bogate bibliografii a scriitorului.

● **La puţin timp după traducerea unei lucrări de rezonanţă europeană cum este Arta şi societatea (980—1428),** de Georges Duby, editura Meridiane pune la dispoziţia cititorului român o suită de conferinţe pe tema **Artă şi istorie,** aparţinînd binecunoscutului istoric al artei Jacob Burckhardt (traducere, antologie, note şi cuvînt înainte de Mircea Popescu). Artisticul şi ştiinţificul sub zodie elină, Roma din vremea lui Grigore cel Mare, Bi-

zanţul în secolul al X-lea, Rembrandt, pictura narativă şi începuturile portretisticii moderne, alegoria în artă — iată cîteva din punctele de interes ale unui sumar în care estetica şi evoluţia mentalităţilor, trecute printr-o erudiţie de tip renascentist, se rotesc pe orbita unei realităţi niciodată subliniată îndeajuns : „Cinstirea arătată rămăşiţelor artei şi reconstituirea neobosită a ceea ce s-a păstrat din tradiţie fac parte din religia zilelor noastre. Sentimentul adoraţiei este în noi tot atît de esenţial ca şi obiectul menit să fie adorat".

TANIA RADU ■

CAP LIMPEDE

surprinderea noastră, însă, mica sa colecţie de titluri-poncif ar putea fi completată chiar cu acela al propriului articol numit „Titluri şi locuri comune", aşezat între alte două exact de aceeaşi factură : „Expresivitate şi adevăr" şi... „Arte şi meserii" (toate pe aceeaşi pagină a sus-menţionatei reviste). **(Ion Zubaşcu)**

● **Manuscriptum.** Cel de-al doilea număr pe acest an al revistei **Manuscriptum,** publicaţie trimestrială editată de Muzeul Literaturii Române, nu putea să-nceapă decît cu o suită de comentarii dedicate operei marelui nostru Eminescu. Semnalăm, în acest sens, publicarea integrală a poemului **Mohamed biruitorul,** un fel de altă **Scrisoare a III-a,** larg comentat de criticul şi istoricul literar Petru Creţia. ● Un spaţiu cuprinzător îi este acordat lui Nicolae Milescu-Spătarul, de la a cărui naştere se împlinesc 350 de ani, jubileu înscris pe lista aniversărilor U.N.E.S.C.O. A avut loc, cu acest prilej, la sediul Muzeului Literaturii Române, o amplă dezbatere, la care au participat Virgil Cândea, Dan Horia Mazilu, Nicolae Ciobanu, I. C. Chiţimia şi alţii. Un corpus de texte inedite, sub genericul **Restituiri** întregeşte grupajul dedicat primului nostru memoralist. Memorialistica face însă şi obiectul altor pagini cuprinse în acest număr al revistei Manuscriptum. Fragmente dintr-un Jurnal al lui Dimitrie Cantemir, tradus de Gr. Tocilescu după transcrierea făcută în epocă de Nicolae Bantiş-Kamenski, nepot al domnitorului — sînt prezentate de Ecaterina Ţarălungă, însemnări cu caracter memorialistic (prefaţate de un text al criticului Eugen Simion, intitulat **Literatura confesiunii)** semnate de Titu Maiorescu **(Impresii de turist prin Rusia)** şi George Coşbuc, note din timpul primului război mondial, de Al. Duiliu Zamfirescu, fragmente răzlete de jurnal aparţinînd lui Mircea Eliade. ● Cîteva pagini atrăgătoare sînt alcătuite de reproduceri după portretele lui Silvan — o istorie a literaturii române a secolului XX în peniţă. Caricaturile sale nu au „darul satirei care incendiază, hohoteşte satanic, răneşte dulce (cînd nu vrea să ucidă)" căci, autorul lor este „un liric, un bonom, un sfios, un domol aşezat jur-împrejurul subiectului spre a-l admira şi iubi şi a-l aduce mai aproape de inima lumii" — sună prezentarea revistei. ● Secţiunea intitulată **Consemnări** comentează în acest număr al patrulea volum al ediţiei critice E. Lovinescu **Opere** (George Gană) şi monografia **Ion Heliade Rădulescu. O biografie a omului şi a operei,** de Mircea Anghelescu (Paul Cornea). **Victor Nităi)**

Cronica literară de Romul Munteanu

Anemone, anegînduri...

...aneliniştl, aneane, / Cresc în suflet cu arome / De tăceri şi uragane / (Anemone). Ciudat mod de intrare în poezie al unui scriitor care căutase multă vreme liniştea clasică, subminată însă mereu de o discretă undă de nostalgie. Se observă însă din ce în ce mai pregnant în creaţia literară a lui Ion Brad **(Oracole,** Editura Eminescu, 1987) o blîndă tendinţă de izbăvire de impurităţi, o voită alunecare spre muzical, înţeles aproape ca un act de terapie sufletească : „Muzici sferice, alene, / Visuri albe puritane, / Şi-n căderi ca şi-n avînturi, / Şi în tihnă şi-n neliniştl" **(Anemone).**

Dar muzica sferelor aduse în poezia autorului **Oracolelor** o undă de însingurare, o vădită confruntare cu timpul din care omul, străpuns de **catharsis,** ajunge pacă mai om pe ultimul **„scaun al singurătăţii"** sale. În **Oracole** există mai multe stiluri, care stabilesc punţi de legătură între un gen de poezie mai veche şi unul mai nou, pe care autorul le face să coexiste în opera sa. Înclinarea spre enunţul de tip reflexiv este mai veche în poezia lui Ion Brad. Ea era în general grefată pe obiecte şi locuri concrete, în vreme ce acum trăieşte ca o meditaţie pură pe marginea condiţiei umane, asumată de scriitor. Peste micul strat auster din **Oracole** care aduce doar o undă de clasicism grecesc uşor descărnat şi decorativ, în versurile sale s-a instaurat un puternic suflu neoromantic, puţin obişnuit în poezia senectuţii. Şi cînd se face auzită o anumită invocaţie a scriitorului (Ajută-mă, Doamne să fiu înţelept), ea ne face să înţelegem şi mai bine tîrzia explozie a erosului din opera sa, trăit ca propulsie spre înţelegerea existenţei ca mister, dar şi ca „aleanul idelor pure".

Din perspectiva timpului ce curge obsesiv, ca un proiect spre ziua (noaptea) cortinelor închise, a pleoapei retrasă în marele somn, se vede mercu, obsesiv prin chemarea iubirii nebune, disperate, peste care se suprapune invitaţia prevestitoare a sfîrşitului. Trebuie să mărturisesc că rareori se face simţită în poezia senectuţii această intensă trăire situată sub **Eros şi Thanatos** („Să nu-mi spui că moartea / Are culoarea ochilor mei / Nu pentru ea au ţîşnit în fîntîni / Lacrimile tale fosforescente." **Autoportret cu ochii verzi).** Scriitorul vede cum „ard pădurile spaimei" şi îl citeşte în sine pe „rătăcitul în dragoste, nevindecatul", iar „ostaşul fără somn, supus cetăţii, trăieşte clipa de beatitudine, cînd **perechii** i-au „înflorit oasele".

Dar timpul rămîne zona liminară, obsesivă, peste care se instalează neştiutul, misterul. Modulaţiile verbale ale timpului, arată o recurentă venită, parcă, dintr-o „tinereţe netrăită". **Ochii timpului, la marginea timpului, oasmele timpului, cîntă timpul numai el,** reprezintă tot atîtea asumări afective ale duratei, văzută din **pragul anilor.**

Scufundarea în viitor este închidere şi întoarcere, terminare şi identificare mioritică. („Timpul mă strigă şi spaţiul mă-nghite").

Dar ca un „clovn al cerului", poetul este tentat de ieşirea provizorie din timp prin aspiraţia de-a trăi o **existenţă-pereche.** În poezia lui Ion Brad din **Oracole,** iubita este spaţiul de adăpost, replierea din faţa spaimei, trăire prelungită şi împreunată, stare de vase comunicante, mamă protectoare ce aduce aminte de copilărie. Expansiunea blîndă a erosului creează un fel de spaţiu edenic. Sufletul are o singură direcţie de mişcare : (Numai de tine se lasă strigat, / Numai pe genunchii tăi se simte copil.) Mobilă, amintirea trece de la capcana spaţiului floral la gîndul că fluxul de viaţă se prelungeşte în **pereche,** ca şingele infuzat. (Sîngele meu ce înfloreşte-n tine/ Ca soarele enigmelor marine). De fapt, un panerotism spiritualizat, aproape sororal, se prelungeşte în spaţiul cel mic şi mare. O discretă undă din marele ecou arghezian se face simţită şi aici. Conventionalul uman se transformă în stare de excepţie. „Mă scald cu tine în cer / Mă îneci în păsări, / În casă cînd vii / Se luminează pereţii / Din mine cînd pleci / Se-ntunecă lumea"... **(Mă scald).**

Evident că discursul literar infuzat de erotism extins de Ion Brad în diverse poezii ale sale, nu trăieşte la aceeaşi temperatură, fiindcă se dezacordă lexical prin căderi în truisme, deci în ziceri de multă vreme datate. Modulaţii verbale de genul **„funigeii privirilor tale", „neväzute furii", „rămuriş fierbinte", „cerul frunţii tale", „făptură de tine bolnavă", „mireasă pentru totdeauna"** etc. etc., reprezintă inadvertenţe de limbaj pentru timpul nostru sau dereglări ale memoriei intertextuale. Este adevărat că autorul **Oracolelor** a făcut notabile eforturi să-şi acomodeze limbajul literar cu sensibilitatea timpului nostru. Memoria involuntară, şcolită la diferite limbaje ale discursului poetic datat, îl trădează uneori şi acum. Formulari de genul : **lampadofar ciudat, călare pe nori, stelele... să le dezbumb, rătăcirile mele dinţii, crucea braţelor tale** etc. etc. trădează o retorică desuetă, consumată pînă la saturaţie de mai multe generaţii de scriitori. Dar cînd limbajul uşor datat rămîne în tiparele mai vechi de enunţare ale poetului, el nu capătă accente stridente. „Zile şi nopţi mă zidesc în tăcere... / Marea mă strigă, steaua mă cere... / Mă tem să nu se trezească în mine... / Cei răstigniţi pe munţi, pe coline... / Cei care-şi mută dragostea-n noi / Şi singele pot să şi-l cearnă-napoi..." **(Zile şi nopţi).** Confesiunea de tip reflexiv şi evocator înnobilează, în asemenea cazuri, şi stratul verbal.

Nici vitalismul de factură mitologică, răsărit în spaţiul Eladei, nu a fost de natură să mărească temperatura ideilor sau a sentimentelor profesate de poet, ca o replică faţă de vestigiile vremii. Poezii ca **Vechile temple, Socratică, Beoţia** sînt scrise cu grijă de un artizan format, dar nu au încărcătură emotivă. Cînt scriitorul este tentat de discursul atic, laconismul său se transformă în curată uscăciune literară. „Prin ceaţa de aur / Storc în degete / Calc în picioare / Boabele pline" **(Culeş).**

Cînd asocierea verbală capătă culoare şi un sens mai profund, acelaşi mod de enunţare întreţine starea de poezie, iar emoţia nu mai este distorsionată de nimic : „Marea vînătă / Stîncile roşii / Peştera neagră / Paznic la vînt / Sufletul meu / Pe tine te strigă" **(Paznic de vînt).**

Melancolic, nostalgic, deschis spre reflecţia evocatoare, ispitit de declamaţia pe care a făcut notabile eforturi s-o repudieze din stilul său literar, Ion Brad este un poet al tradiţiei româneşti, care vine dinspre Coşbuc, Goga şi ajunge în întîmpinarea lui Blaga şi Arghezi.

Accentele noi din **Oracol** reprezintă un acces de senectute înţeleaptă, timbrată la modul neoromantic. Dincolo de acestea sînt doar ape reziduale de poezie.

Bătălia pentru energie

Lungul urcuș spre lumină

Scoarța de steril este învinsă de giganți. În curînd vor „mușca" din cărbune

Montorii așază în decor un nou excavator cu rotor de mare capacitate

Din abatajul 1/1, echipa brigadierilor Alexandru Nițoi și Alexandru Pălărie, de la pupitrul complexului mecanizat, trimite spre lumină aurul negru

Inginerii Teodor Suciu, Ilie Popa și maistrul Leonte Birlan au predat schimbul, la mina Husnicioara 3, pe mâini bune

Dimineața, cînd se îndreaptă spre gura minei, par umbre ale unor copaci vînjoși. Cînd ies iar la lumină, istoviți de încleștarea cu pieptul de deal, cu nisipul înșelător sau cu apa care se infiltrează pe unde nu te-aștepți, dar mai ales pe unde nu dorești, își mai află vreme și pentru cîteva minute de taifas. Devin, în acele momente, atît de destinși încît îți e greu să-ți închipui că ei, bărbații cărbunelui de Mehedinți, sînt mineri cu ani buni de abataj în spate, trecuți prin clipe tensionate, sînt cei care, în acest atît de tînăr bazin carbonifer, au demonstrat și continuă să demonstreze că **ritmul** depinde, în chip esențial, de tăria conștiinței și de puterea de sacrificiu a fiecăruia.

Nu trebuie să te aștepți, stîndu-le alături la vorovală, că îți se vor dezvălui cine știe ce biografii încărcate de amănunte pline de suspence. Vorbesc arareori despre viețile lor. Sînt ai cărbunelui și-și măsoară firul trainic al existenței în kilometri de galerie, în număr de străpungeri și tone de minereu extras. Așa, dintr-un condei, fără a fi presați, în conversație, de exactitatea cifrelor — la care țin atîta în orele de mină — ei știu bine că anul acesta vor [illegible] de patru ori mai multă [illegible] de galerie decît în '81 (atunci cînd s-a înființat Întreprinderea minieră Mehedinți), iar față de acel an de referință, acum, în 1987, economia națională va primi, de la minerii mehedinșeni, de peste 40 de ori mai mult cărbune.

În acest mare și rodnic efort se întîlnesc faptele de fiecare clipă ale acestor oameni veniți mai aproape de casă de prin bazinul carbonifer al Gorjului sau din Valea Jiului. Mineri cu experiență, alcătuind un colectiv puternic, bine sudat sufletește. Se știe că oamenii se apropie mai lesne unii de alții atunci cînd e vorba de participarea la o bucurie și, pe de altă parte, că fiecăruia îi e mai ușor să plîngă în [illegible] tatele cu o [illegible] le-au [illegible] ror laolaltă, [illegible] privească, [illegible] mai mulți [illegible] mai buni și [illegible] cum sînt, [illegible] gători.

Scara, [illegible] printre c[illegible] rește și [illegible] gura ma[illegible] lucrări ale [illegible] Ca ma[illegible] Prin [illegible] bine, chi[illegible] acelo[illegible] noapte, că munca la cărbune [illegible] urcuș spre lumină. Și că bărbații ce ocrotesc, prin trudă și sudoarea lor, drumul [illegible] învăluie [illegible] celui mai [illegible] care nu [illegible] fiind [illegible] tă în [illegible] rală.

DAN MUCENIC

Excavatorul cu rotor 01 are în „inimă" pe Dorel Pătrulescu

Alexandru Mitucă, directorul tehnic al întreprinderii, inginerul șef de brigadă Alexandru Braia și Ioan Bobocel, directorul exploatării de carieră, hotărăsc de la înălțime marșul utilajului

„Albinele" microcarierei Husnicioara — excavatoarele și basculantele — nu contenesc

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

Cel mai frumos din Lechința

Recitind în zilele acestea jurnalul lui Ion Vlasiu — **Cartea de toate zilele unui an — 1984**, am dat peste un fragment care vorbește de Lechința de Mureș și de un pădurar, Șanta: „Am trecut de ville, foste ale căiugărilor, și am intrat pe locuri lechințene. Este o pădure crescută la întîmplare, desișuri prin care nu pătrund decît păsările. Am găsit acolo grupuri de lechințeni: pe Mitu Savului, pe Hențeș și pe Cicu Șanta. Cicu Șanta e pădurar. Cu el sînt născut în același an (...). Cicu are acum 4 feciori și trei fete, toți însurați, unul singur în sat, electrician. Cred că e cel mai frumos bărbat din Lechința. Brun, cu ochii verzi, înalt, bine zidit, plăcut la chip ca și la vorbă". Numele de Șanta îmi este foarte cunoscut și dintr-o dată memoria îmi [illegible] nvie un timp afectiv ce s-a păstrat identitatea și tinerețea. Revăd în oglinzile memoriei Năsăudul adolescenței, diminețile lui de poem rostit de superbă melancolie și solemnitate ale Someșului, profesorii și colegii de la Școala de silvicultură, Năsăudul cu vestitele școli grănicerești... Ion Vlasiu mi-a reamintit nu numai un sat cu oameni deosebiți, nu numai un nume de pădurar, ci și un anotimp al aspirațiilor, deciziilor și orgoliilor, anotimp febril, creator de elanuri fără margini, ținînd de entuziasmul nemăsurat al vîrstei în alegerea unei profesiuni, de o colectivitate foarte tînără care era cuprinsă de patima descoperirii vocației autentice, de gîndul înalt și pur al opțiunii definitive. Transilvania își trimitea noua generație de băieți să învețe, să dobîndească diplome în celebrele licee ale Năsăudului. Liceul silvic era aproape un mit, prin cartea care se făcea aici, cît și prin temuții lui profesori, eruditi, cu înalte studii de specialitate, de o nedezmințită severitate cînd era vorba de examene, de a dobîndi o specializare.

Satul Lechința de Mureș... Oarba de Mureș cu jertfa celor 11 000 de soldați căzuți ca Transilvania să devină din nou liberă... pădurarul Șanta... băieții și fetele lui... Și din nou, ca o frumoasă și obsesivă iluminare o idee începe să-și aprindă pe de-a-ntregul, cu sfială, rugul amintirilor din copilărie și adolescență... Și dintr-o dată spiritul interogativ creează un ecran al timpului unde reapare cu claritate un prieten bun din copilărie și adolescență: Gheorghe Șanta. El este unul dintre feciorii lui Cicu Șanta, pădurarul din Lechința de Mureș, bărbatul cel mai frumos din sat... Descoperind acest portret al lui Cicu Șanta caut astăzi să identific în Gheorghe Șanta ceva din structura și chipul tatălui, să-i definesc dominanta morală, personalitatea fostului meu coleg de la Școala de silvicultură din Năsăud. Înfățișarea tînărului Șanta este a unui adevărat atlet, debordînd de energie, de viață, nu prea înalt, dar solid, cu ochii negri, scînteietori, brun și cu fața mereu înfloritâ de un tandru surîs, întunecată și aspră, dură cînd conversația cu „adversarii" devine aprinsă, ritmîndu-și dialogul în funcție de importanța și semnificația fenomenului analizat, supus revizuirilor, confruntări, seninătății cînd adevărul își întemeiază conștiința pe fapte, pe o experiență. Privirea lui Gheorghe Șanta este o fîntînă limpede oglindindu-i sufletul de etern adolescent, de om al prezentului care își gîndește destinul în raport cu oamenii, cu viața imediată. E privirea unui om care interoghează destinul, vrea să cunoască exact orice problemă, situație, ca să le dea un răspuns pe măsura lor. El moștenește de la bătrînul Șanta chipul de gladiator, impetuozitatea, vitalitatea, frumusețea aspră de om umbros al pădurii străvechi respirînd o violentă expansiune a renașterii cosmosului vegetal. Moștenește de la prietenul lui Ion Vlasiu o inflexibilă conștiință morală, o admirabilă verticalitate etică de care m-am convins încă din anii adolescenței cînd Năsăudul lui Coșbuc și Rebreanu a devenit pentru noi centrul lumii, spațiul de neașteptate revelații, de întîlnire cu Cartea și Natura, de inițiere în Bibliotecă, în Mitologia lumii, pe care profesorul Victor Papadopol le studia cu o nețărmurită dragoste... Voința, frumusețea morală deveniă principiu de viață, un cod moral unde cuvîntul rostit, dat, era cu desăvîrșire respectat, traduce acordul dintre vorbă și faptă, devenind pentru Gheorghe Șanta o lege morală care a rodit în timp. Rememorînd anii, evenimentele, aș spune că adolescentul Gheorghe Șanta de la Școala de silvicultură din Năsăud, dăruit prin talent și muncă silviculturii, și pînă la bărbatul de azi, prim-vicepreședinte al Consiliului Popular al Municipiului Bistrița, județul Bistrița-Năsăud — definesc o natură înzestrată cu o extraordinară voință de a se realiza, de a se dărui, de a da un sens vieții. Prin **Vocația faptei** se poate defini această personalitate. Pădurarul Șanta din Lechința de Mureș a transmis băiatului o disponibilitate reală pentru fapte. Sentimentul că vocația adevărată nu poate deveni destin, rod în afara ideii de sacrificiu, de timp activ pus să măsoare cu realism ceea ce s-a desăvîrșit, a rămas să dureze, să fie faptă, simbol, un exemplu de urmat. Admir cel mai mult la bătrînul pădurar Șanta lecția de viață autentică, pe care fiul și-a asumat-o ca pe un **model**. Continuitate de profesie, continuitate de spirit justițiar, moral. Toate aceste adevăruri trăite cu memorie ne-au fost reamintite de jurnalul lui Ion Vlasiu. El m-a făcut să mă gîndesc cu nostalgie la Năsăudul adolescenței, să regăsesc climatul spiritual, profesorii, pe unii dintre colegii de silvicultură, dar mai ales pe Gheorghe Șanta și Gheorghe Pîtuț, prieteni unici, regăsiți astăzi sub o zodie a bucuriei și a rememorărilor. Jurnalul lui Ion Vlasiu mi-a redeșteptat în conștiință un spațiu de viață trăită frenetic, o mitologie a utopiei născute dintr-o adolescență bătăloasă, cu aripile deschise spre orizontul melancolic al amintirii... Este un spațiu ce răspunde cu satisfacția revederilor unui început de iubire pentru o existență îmbrățișată de voluptatea admirației pentru ritmurile naturii, pentru verbul a face, a crea, a dura, a fi. Este anotimpul inițierilor, voinței de a redescoperi ființa rostitoare, de a-i străbate și a-i reconstitui drumul. Mitul adolescenței noastre a început să-și descopere destinul, ființa, poemul născut din vocația faptei.

ZAHARIA SANGEORZAN

Arta în mijlocul oamenilor

Zilele trecute, la Danubiana, unde un colectiv harnic și ambițios desfășoară o rodnică activitate, au fost invitați mai mulți scriitori și artiști. A fost un admirabil prilej de a continua un fructuos dialog, început cu ani în urmă, între cei care creează arta și beneficiarii ei. A fost un semn neîndoielnic al faptului că în timpul nostru arta autentică are o înrîurire sigură asupra unui larg public care urmărește fenomenul cultural cu atenție, dornic să-l descifreze cît mai profund și mai exact. Și totodată, cu această ocazie, s-a mai evidențiat un fapt : orice astfel de întîlnire, cînd e bine organizată și nu se desfășoară sub semnul improvizației, aduce un real profit spiritual tuturor participanților. Acest „profit" ni-l mărturisesc simplu, frumos, cu multă bucurie în suflet și participanții la dezbaterea din această pagină !

Test pozitiv

Danubiana e o cetate muncitorească puternică, plasată la ieșirea din comuna Popești-Leordeni, pe Șoseaua Olteniței, destul de departe de centrul Capitalei. În această situație, ne-am gîndit că o bună parte dintre cei care muncesc aici și trăiesc efectiv pe platforma de familiști, inclusiv tineretul de la Școala profesională a întreprinderii, are nevoie stringentă de contactul cu valorile culturale contemporane, cu atît mai mult cu cît noi înșine, trăim într-un ritm imanent al valorilor. Plecînd de la aceste premise, am căutat și sper că am și reușit să aducem în Clubul întreprinderii spectacole de cea mai înaltă ținută artistică, cu invitați profesioniști din domeniul muzicii, literaturii, artelor plastice.

Aceste întîlniri culturale organizate de Comitetul sindical au devenit o tradiție a întreprinderii noastre. Am sărbătorit astfel anul trecut, ziua Marii Uniri de la 1 Decembrie prezentînd nu numai un film istoric documentar realizat de Sergiu Iosipescu și C. Prodan, ci invitînd și cîțiva reprezentanți de seamă ai artei plastice actuale : Ștefan Câltia, Al. Chiru, Alin Gheorghiu, Vladimir Șetran, făcînd de asemenea apel la cîțiva poeți (a vorba de Ioan Alexandru și Mircea Dinescu) cîțiva actori remarcabili și o seamă de reprezentanți ai muzicii tinere. Pledoaria noastră are un dublu sens : trăind printre aceste valori, ele ne pot ilumina destinele cu soluția reprezentativă a destinului lor, fiind deopotrivă martori și făuritori ai unei istorii frămîntate, în curs de desfășurare. La rîndul nostru, trăind și muncind în această cetate industrială putem transmite oamenilor de cultură cu care colaborăm fapte de viață, stări de spirit, tensiuni care pot fi pentru ei adevărate revelații artistice.

Întîlnirea de acum la care ne-au onorat cu prezența Aura Urziceanu, Florian Pittiș, Mircea Vintilă, Victor Socaciu, Mircea Banciu, Mihaela Runceanu și un grup de tineri scriitori, a fost încă un test pozitiv, un cîștig cert. Cele cîteva sute de oameni care au petrecut peste trei ore în compania artei vor alerta spiritual o masă mult mai mare de conștiințe. În urma acestor experiențe repetate, cel puțin pentru noi, organizatorii, rămîne ca o datorie să ridicăm în continuare ștafeta acestor manifestări. Poate că un tînăr de 16 ani nu va înțelege imediat proza lui Ștefan Agopian, dar simplul fapt că el e implicat în acest ritm informațional la timp, generează un climat de natură să lase urmări favorabile asupra evoluției și căutărilor sale ulterioare. Ioan Alexandru cînd a fost la noi, a electrizat sala vorbind despre Transilvania Unirii. A fost ceva înfiorător de frumos, în sensul că a transmis un fior care se va perpetua, sînt sigur, de-a lungul destinului unui tînăr asemenea undelor concentrice ale unei ape.

NICOLAE FLOREA,
inginer

— În dialogul cu tînărul critic îmi exprimam regretul că s-a renunțat la apostolatul mai puțin glorios de a explica valorile estetice contemporane, de-a apropia marea literatură actuală de un cerc cît mai larg de oameni. De ce s renunțat critica de azi la o pedagogie de care nu se rușina nici Călinescu, nici Vianu ? Am impresia că azi se face foarte multă paradă de erudiție dar prea puțini critici ne spun clar : această carte e o mare valoare, uitați de ce...

— **Dacă ați fi critic literar și v-ați afla într-un club muncitoresc în fața oamenilor, de unde ați începe „traducerea", cum ați proceda ?**

— Majoritatea dintre noi am rămas la nivelul de înțelegere numit Coșbuc, Eminescu, Vlahuță, pentru că am luat contact cu ei în copilărie și adolescență, prin școală, pe structurile lor de comunicare ne-am modelat sensibilitatea cu care, iată, am rămas. „În vaduri, ape repezi curg", „Pe lîngă plopii fără soț"... Sînt niște sentimente exprimate prin lucruri obiective. Acesta e genul de poezie pe care ne-am format. Și acum vine Ion Drăgănoiu și ne citește niște poeme... Nu pricep ! Cred că lirismul actual merge mai mult pe sugestie, în orice caz e extrem de subiectivizat, deși e o tautologie să spui aceasta. Probabil se lucrează pur și simplu cu alt mod de exprimare decît știam noi că e poezia. Cred că sînt de vină și manualele că nu-și actualizează și restructurează valorile, că nu mizează în primul rînd pe cele contemporane,

— **Dacă valorile contemporane sînt atît de dificile pe cît spuneți, ce nevoie mai aveți de ele ? De ce nu rămîneți la Arghezi, Blaga, Bacovia, la Coșbuc, Alecsandri... Sînt suficient de mari și multe să vă ajungă pentru tot sufletul și toată viața !**

— Sînt creatori români. Sînt contemporanii noștri. Printre ei sînt clasicii viitorului, un Brâncuși, un Enescu ai mileniului trei. Trebuie să fim contemporani cu propriile noastre valori actuale. Șansa ca acești creatori care trăiesc acum să spună ceva relevant despre propriile noastre vieți și destine e infinit mai mare. În Blaga vom găsi lucruri perene, desigur, dar e posibil ca poeții contemporani să exprime ceva și din perenitatea lui Blaga, aducînd însă un surplus de noutate în sentimente, în idei, în expresii, ceva ce aparține numai acestei clipe pe care o marcăm cu propria noastră viață. Un om care își regăsește starea de spirit provocată de așteptarea unui autobus, de înghesuiala într-un metrou, de un peisaj hiperindustrializat, într-un poem sau pictură, are toate șansele să fie mai identic cu sine, cu propria sa imagine despre sine și lumea în care trăiește, iar prin aceasta să întrețină un dialog mai eficient cu semenii săi, cu tot restul...

— **Vă întrerup o clipă. Aș fi extrem de curios să știu ce făceați cu cîteva minute înainte de a purta acest dialog, ce făceați exact la locul dv. de muncă în întreprinderea Danubiana, înainte de a vă solicita să purtăm această discuție în biroul Organizației sindicale ?**

— Aveam de rezolvat o problemă dificilă. Sînt șef producție la serviciul de organizare producție normare pe centrală și pe întreprinderile pe care sîntem grefați. Tocmai discutam cu omologul meu de la Zalău, căutăm modalități, căi, măsuri care să le permită să se încadreze în sarcinile de productivitate...

— **Și acum, o întrebare de baraj :**

— Să nu mă întrebați cum contribuie arta la creșterea productivității muncii în **Danubiana** !

— **Exact ! Despre aceasta e vorba !**

— Arta îmi satisface dorința organică de frumos și adevăr, în timp ce citesc un roman, mi se iluminează sensuri de existență, ale propriei mele existențe, care poate mi-ar fi scăpat în afara acelei lecturi, vreau să spun că valoarea are acest efect de a te face mai profund, mai lucid, provoacă un proces general de umanizare a ființei sale. Știi toată viața că ești un om obișnuit, comun, și dintr-o dată, comunicînd cu o carte, te simți alături de autorul ei, vibrezi pe aceeași lungime de undă cu marea cultură, parcă tu însuți ești creatorul, te simți cumva important, în orice caz simți că ești un om nou primenit, perfectibil, ceea ce este extrem de important în orice profesie ai lucra, cu alte cuvinte începi să-ți dai seama că, depind de tine foarte multe lucruri pe care ai puterea să le rezolvi cum trebuie, arta îți dă această perspectivă a timpului asupra valorilor reale, inclusiv asupra propriei tale valori.

Cînd să mai ajungi la teatru ?

Cred că am asistat la un spectacol care s-a adresat tuturor categoriilor și nivelelor culturale. Toți cei care au fost în sală au plecat satisfăcuți de diversitatea aspectelor artistice vizate, de la problemele puse în intervenția scriitorilor Ion Drăgănoiu, Ștefan Agopian, Ioan Buduca și Petru Solonaru, pînă la muzica ușoară a Mihaelei Runceanu. De data aceasta manifestarea a întrecut așteptările.

Să nu uităm să subliniem importanța vernisajului expoziției de artă plastică din holul Clubului unde am întîlnit nume de rezonanță ale picturii noastre contemporane. Trebuie să recunosc că nici eu și poate nici alții nu știm prea multe despre fenomenul plastic actual. De aceea prezentarea colegului nostru Florea Nicolae a fost ca un ghid într-un tărîm binevenit. Poate cînd vom mai trece prin fața unei expoziții de pictură vom fi mai curioși după ce am văzut tablourile de aici. Îmi pare rău că nu s-a organizat și un stand de cărți. Lucrînd mai departe de centru, posibilitățile noastre de a cumpăra o carte bună sînt mai reduse. Cărțile bune dispar pur și simplu. Or, noi nu avem timp să stăm la rînd la cărți, deși sîntem și noi la fel de avizi de nou, de valoare.

Spectacolul la locul de muncă are cred o importanță deosebită. În primul rînd e vorba de accesibilitatea la valoare. Lucrînd aici la **Danubiana**, avem extrem de puțin timp liber. Ieșim din întreprindere la ora 15, drumul pînă acasă, masa, dușul, obligatoriu, nici nu știi cînd s-a făcut ora 6. Cum să mai ajungi la teatru ? Un spectacol în Clubul întreprinderii e în primul rînd la îndemînă, poți merge în salopetă, nu trebuie decît să te speli. Se scurtează enorm distanța dintre artist și spectator.

În altă ordine de idei, acest gen de spectacol are o eficiență de natură cu totul aparte : oamenii citesc mai întîi afișele cu nume sonore. Se miră, scutură neîncrezători din cap, ridică umerii și sprîncenele. Vin totuși în sală, dar pe jumătate convinși că vor fi păcăliți. Cînd colo pe scenă, apar una cîte una chiar vedetele anunțate. În clipa aceasta oamenii se simt fiatați. Se simt și ei cineva. Se simt importanți la locul lor de muncă deși **Danubiana** e la mare distanță de centrul Capitalei. Pe de altă parte, la următorul spectacol vor veni mult mai mulți, vor avea încredere în ceea ce le spun afișele, vor fi mult mai încrezători în organizatorii lor pe linie de sindicat și poate vor avea mult mai mare încredere inclusiv în relațiile lor de producție sau, pur și simplu, ca oameni !

MINODORA GRAMA,
economist

Oamenii sînt atenți la valoare

Vin împreună cu Mircea Vintilă ori de cîte ori sîntem chemați la **Danubiana** pentru că am întîlnit aici un public teribil de proaspăt și curios care nu ne receptează pentru ceea ce facem înainte ci chiar pentru ceea ce facem acolo, în acea clipă. Am descoperit **Danubiana** datorită economistului Nicolae Florea, un cunoscător avizat nu numai al fenomenului plastic contemporan ci, în egală măsură, și un om extrem de devotat elevării spirituale a colectivului în mijlocul căruia trăiește. Mi se pare semnificativ că de fiecare dată am revenit la **Danubiana** într-o „trupă" de mare valoare. Îmi amintesc acum de manifestarea de anul trecut dedicată zilei de 1 Decembrie la care a participat (pe lîngă numele cunoscute ale muzicii tinere), poetul Ioan Alexandru care a vorbit emoționant despre Marea Unire. Împreună cu Vintilă venim pentru a cincea oară la **Danubiana**. E foarte important cum îți alegi repertoriul, cum dozezi noutățile cu ceea ce oamenii vor să revadă. După spectacol se duc și povestesc prietenilor : „L-am văzut pe Pittiș cu **Scrisoarea III**". La următorul spectacol, noii veniți vor să mă vadă cu **Scrisoarea III** ! Deci trebuie să mai fac și **Scrisoarea III.** Problema e că noi recităm și cîntăm în fața unor oameni care renunță la masa de amiază, sau la mașina care îi duce acasă, doar ca să ne vadă pe noi. Cum îi facem pe acești oameni să renunțe la toate acestea știut fiind faptul că nu oricine renunță de bună voie la un drept al său ? E bine în primul rînd că vine muntele la Mahomed, pentru că **Danubiana**, fiind la oarecare distanță de centru, oamenii ajung mai greu, la spectacolele noastre de pe scenele consacrate. E bine că există această dinamică, această posibilitate de a veni spectacolul acasă la spectatori. La propunerea mea, s-a luat legătura cu Ion Besoiu, directorul teatrului **Bulandra**, pentru a aduce la **Danubiana** inclusiv spectacole de teatru. Ar fi păcat ca oamenii de aici să nu vadă ce facem noi la teatru, iar piesele noastre să nu întîlnească un public de calitatea celui de la **Danubiana.** Personal vin cu aceeași emoție la Clubul întreprinderii ca pe scena teatrului **Bulandra.** Chiar dacă acest club e la doi pași de locul lor de muncă, se șterg pe picioare la intrare ! Vreau să spun că acceptă încă de la intrare ritualul artei, participă la actul artistic ca într-un sanctuar.

Am recitat fără microfoane un text care se încheie astfel : „nu pot fi pensionate limba și literatura română". A fost o liniște desăvîrșită deși textul e un poem patriotic destul de lung ca întindere. Pentru mine e o dovadă că în acest mediu se pot rosti creații de valoare. Altădată am recitat un poem de Beniuc, tot fără microfoane. Nu găsești oriunde un public atît de atent la poezia actuală. La spectacole cu mai multă morgă, dai uneori peste zone superficiale de public, suficiente : nu vin atît să asculte ce se rostește pe scenă cît să prelia mesajul contextului, cum sînt îmbrăcați actorii, cum sînt coafați, nu vor decît forma goală. La **Danubiana** oamenii te ascultă. E o stare de recepție care coboară din puritatea țăranului. Oamenii sînt atenți la tot ce le spui, vor să ia ceva esențial de la tine. Cred că acești oameni sînt foarte atenți la valoare !

FLORIAN PITTIȘ,
actor

Și anvelopele trebuie să fie frumoase!

Aș vrea să remarc un fapt semnificativ pentru acțiunea culturală despre ceare vorbim : deși mașinile care îi duc pe muncitori în diferitele cartiere ale Bucureștiului pleacă la ora 16, pentru că spectacolul nu se terminase (și a mai durat încă o oră), nimeni nu s-a ridicat să părăsească sala Clubului, ceea ce înseamnă că actul de cultură l-a captivat în asemenea măsură încît l-a determinat să renunțe la uzanța cea mai comodă a întoarcerii acasă.

Ca danubianist convins, părerea mea e că în orice întreprindere ai lucra, activitatea materială, producția de bunuri materiale încorporează aspectul esteticului. N-aș vrea să fiu didactic, dar se știe din istorie că utilitatea și eficiența oricărui obiect produs de om sînt influențate de idealul estetic. Este, de altfel, o idee cheie exprimată de secretarul general al partidului la recentul Congres al educației politice și culturii socialiste. Esteticul trebuie încorporat în produsul fizic. În condițiile în care un om produce ceva, inclusiv un produs industrial ca anvelopele și cauciucurile întreprinderii noastre, ceea ce produce el se impregnează de propria sa cultură spirituală. Chiar o simplă cărămidă dacă faci, esteticul e implicat în această facere ! Ca să nu mai vorbim de design care e o disciplină absolut obligatorie în multe ramuri ale producției industriale.

La noi se produc anvelope. Ele trebuie să încorporeze și o parte de conștiință a economicului dar și o parte de conștiință estetică. Linia generală estetică a produsului, aspectul lui exterior prin care apelează la atenția beneficiarului și îi menține vie atenția și interesul. Anvelopele noastre sînt de foarte multe tipuri. Cînd omul se uită în vitrină, ia în primul rînd un prim contact cu aspectul lor exterior, volumul, profilul, culoarea, tot ceea ce ține de estetica industrială și face posibil dialogul acesta între producător și beneficiar, cît mai mult timp cu putință. Tocmai în acest sens, orice activitate de producție materială implică un nivel spiritual, o stare de spirit care în clipa producerii poate afecta calitatea produsului. Arta și valoarea artistică pot și trebuie să acționeze asupra acestei stări de spirit, asupra confortului sufletesc care să facă posibilă generarea calității și conștiinței productive. Există chiar o terapie a produsului și producerii. De exemplu, dacă merg acasă după o zi grea și ascult Vivaldi, Bach sau Ceaikovski, mă relaxează. această muzică mă face apt pentru un nou efort fizic sau intelectual.

Arta îl face pe om să fie mai adînc și mai esențial uman. Gorki spunea : „Estetica este etica viitorului." Dar noi vorbim toată ziua în întreprindere tocmai de organizare și disciplină. Prin ordinea și disciplina superioară pe care o implică atît în faza de creație cît și în faza de recepție, iată că arta poate fi chiar într-o mare întreprindere ca a noastră o oază de eticitate, de frumusețe, de adevăr. La sfîrșitul lui iulie am avut o manifestare pe stadionul întreprinderii pentru locuitorii microcartierului, la care au participat artiștii amatori de la noi și din sectorul 4. Consider că astfel de acțiuni au un important rol formativ și educativ și ele trebuie repetate.

ANGEL CÎRSTEA,
inspector

Ceea ce aparține acestei clipe

— **V-am remarcat, stimate tovarășe inginer Bogdan Baltazar, în timpul discuțiilor din sala de spectacol. Sînteți foarte bătăios !**

Opinii consemnate de ION ZUBAȘCU

Poeme

de A.I. Zăinescu

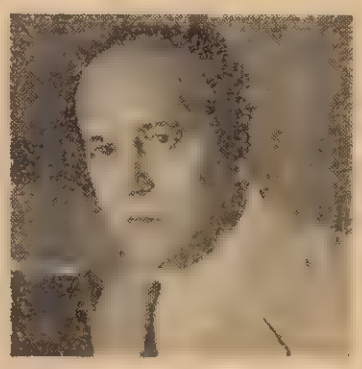

Tîrziu de liniște

Tîrziu de liniște,
Hărți reci, fără hotare,
Aceste frunze moarte, dar din vina cui ?
Mai este undeva și-o altfel de-ncleștare,
Se mai înfruptă cineva din acest joc
Sau numai ochii, oh, răni vechi,
vindecătoare
Sparg cerul cu-ntrebări și-l netezesc la loc

Umblă clopote

Și ulte ce noapte : peregrinînd,
Greieri reci pe tăișuri de coasă,
Nu mai sînt vămi, iarba-i trasă
Și dusă ca omul pe gînd.

Ard păduri, ard și norii-n schimbare
Iar pe stele, auzi, calcă melci,
Niște struguri dau semn să-i culegi
Și se scutură-n flăcări pe zare.

Umblă clopote, turme ce pasc
Dulce aerul nopții și-l sună
E-un pîrjol rece și galben de lună
Sub care gîlgîie,-albastru, un teasc.

Noaptea e singură

Noaptea e singură, noaptea-i o casă,
Miroase-a lună-n ferestre și-ascult,
Eu sînt departe, tu ești frumoasă,
Noi de-amîndoi vom suferi mult.

Noi de-amîndoi și de celele toate
Stele ce urcă și nasc neîntrerupt,
Eu sînt departe, tu nici nu ești, poate,
Eu nu sînt și noaptea e-un crin ce s-o rupt.

Rătăcit-am, seara

Rătăcit-am, seara, printr-un lan de orz,
Nu mai știu : cu tine, fără tine-mi pare,
Da-n răcoarea mîinii cade aur stors
Și mîngîi de-atuncea numai ochi pe zare.

Niște maci albaștri care ard frumos
Și se scutură pe rînd ca o întrebare ;
Rătăcit-am, seara, printr-un lan de orz,
Nu mai știu : cu tine, fără tine-mi pare ?

Dar și-n lămpi de greieri, și pe ceru-ntors
Numai văi de-atuncea, nici o-nseninare ;
Rătăcit-am, seara, printr-un lan de orz,
Nu mai știu : cu tine, fără tine-mi pare !

Cade-un nor și-acela biciuit în corzi
Parcă-i suflet, sînge-n amintiri tresare ;
Rătăcit-am, seara, printr-un lan de orz,
Nu mai știu : cu tine, fără tine-mi pare ?

Rătăcit-am, seara, printr-un lan de orz,
Nu mai știu : cu tine, fără tine-mi pare,
Da-n răcoarea mîinii cade aur stors
Și mîngîi de-atuncea numai ochi pe zare.

Concert de rouă

Numai picături de rouă pe degetele
Pianistului, o, numai flăcări
Înmormîntate în aer și sunetele
Acelea ca un polen alb, o zăpadă
Care-i și ultimă, poate, cea mai adevărată
rană

Ca și cum o pădure de sticlă s-a spart
Și ar curge invers
Către stelele-albastre și reci din auz.

Timpul cărților

Cărțile vorbesc timpului pe limba lui : mereu schimbătoare, precum contururile catedralelor pictate de impresioniști. Din păcate, cunoscuta axiomă a lui Heraclit suportă și această amară parafrază : nu citim de două ori (la fel) același text. Ultimul roman al Danei Dumitriu, **Prințul Ghica**, se încheie de fapt nu cu epilogul scurt, cumva timid, oricum foarte discret „unde stă scrisă povestea unui trist exil" al Prințului Cuza și unde „Ion Ghica intră în palatul domnesc în calitatea sa de prim ministru", ci odată cu ultima pagină despre Sașa Ghica :

„Oare e bine s-o lăsăm așa, cu nasul în perete, pe Sașa Ghica ? Oare e bine să ne despărțim astfel de ea ? Era foarte romantică și, în acest moment, cufundată „în frică, speriată de istoria care se prăvălea peste familia ei."

Cărțile vorbesc timpului pe limba lui **„Sărbătorile răbdării. Migrații. Duminica mironosițelor. Întoarcerea lui Pascal, Masa zarafului, Prințul Ghica** au devenit, peste noapte, sigilii asupra unor adevăruri de sine stătătoare. Oglinzile gemene ale ironiei și autoironiei, luciditatea neagresivă, revenirea fascinată la pragul interiorității — model și reper al aventurii exteriorității —, disciplina decentă a scrisului sînt semne distinctive ale unei proze care, sfidînd timpul biologic, a găsit timpul să-și dea măsura. De la **Sărbătorile răbdării** (1980) la **Prințul Ghica**, literatura Danei Dumitriu a consumat, într-o veritabilă implozie, substanța unei experiențe artistice care de obicei se dobîndește în larga orizontalitate a deceniilor. „Un coup de maitre", numea cineva această ultimă carte, sensibil la încărcătura energiei creatoare, care „căptușește" trilogia dedicată mîzului de veac 19. O altă vîrstă a scrisului — preluînd din cărțile anterioare numai instrumentarul de finețe ale analizei psihologice și admirabilul simț de orientare în labirintul-capcană al senzațiilor, deliberărilor, argumentelor, proceselor interioare, din care prozatoarea se salvează de fiecare dată pe poarta (nu oricui meritată) a inteligenței, a autocontrolului — o altă vîrstă a scrisului, focalizînd în centrul subiectivității lucide sensuri largi (noima istoriei, spiritul românesc, arheologia neostentativă a unui timp social, politic, spiritual de răscruce) face din **Prințul Ghica** o propunere pe care prezentul o înaintează viitorului.

„Oare e bine să ne despărțim astfel de ea" — de Sașa Ghica ? Întrebarea rămîne în aur dincolo de copertele ultimului volum. O bizară obsesie a inevitabilității, inevitabile, pe care poetura de „demiurg auctorial" o favorizează a făcut ca, într-un interviu acordat revistei noastre, în dialogul atît de discret confesiv, atît de atent păstrat în granițele decenței intelectuale, întrebarea să stăruie în regret : „A fost de atunci lîngă mine (Sașa n.n.) și eu alături de ea, pînă la ultimul capitol, în care am lăsat-o cu o cruzime demnă de un prozator modern, dar și cu un afișietor regret, singură în fața portretului unui necunoscut (cum sîntem toți), cu nasul aproape lipit de perete, plîngînd". Cu spate'e la noi, personajul rămîne însă în efigie, anunțînd o nedreaptă substituire.

TANIA RADU ■

Aurel Ciupe: „Am restituit o fărîmă„

(urmare din pag. 9)

scurt timp după concursul avutul de la Aspern. Venise însoțit de Delavrancea pe care, de asemenea, tata îl prețuia foarte mult. Demonstrația de la Lugoj a avut loc într-o zi toridă, din mijlocul verii, cînd spre Lugoj se îndrepta atenția tot „ului Ardeal. Veneau trenuri speciale, mașini, trăsuri, căruțe din tot Banatul.

— Există între portretele dumneavoastră și unul al „zburătorului" ?

— Dacă l-am făcut portretul? Uite, nu ! Era pentru mine o aventură abia la începuturi, cu grijile ei, cu contururi ce se descifrau greu. Cu vremuri confuze. Iar după Unire și după anul petrecut la București se apropia marea mea întîlnire cu Parisul. După peripeții, una mai interesantă decît alta — audiență la Iuliu Maniu, la Sibiu, unde era sediul Consiliului Dirigent al Transilvaniei, apoi la București — cînd la ministerul artelor, cînd pe la C.E.C. — cu un tren neîncălzit și murdar, după ore întregi de așteptare prin stații, am ajuns, după două zile la Paris, în gara Lyon. Metropola — capitală a Europei de-atunci era în mare fierbere : aici se încheiau „resturile" războiului. Aveam bagaje grele și abia am ajuns la Legația României din Paris, așa cum ni se spusese de la București. De-acolo, am fost îndrumați vizavi, la hotelul „Francois I", unde se afla și delegația ardeleană venită la Conferința de Pace...

— Impresionant trebuie să fi fost acel moment : adolescentul care a avut norocul să fie martor ocular, chiar acolo, în Sala Unirii, la marele act de la 1 Decembrie 1918, ajunge și la Paris, în preajma încheierii Păcii de la Trianon, și chiar în preajma delegației României!

— Cu adevărat întîmplările de atunci, dar și drumul meu spre pictură, sînt strîns legate între ele. În 1918, toamna, cînd s-a organizat garda națională de la Lugoj, m-am înscris și eu ca voluntar, iar apoi, împreună cu tata, întors de pe front, din Albania, cu gradul de sublocotenent, am plecat la Alba Iulia. Tata reprezenta batalionul de voluntari din Lugoj. Din Lugoj a plecat atunci un tren întreg. Am fost acolo, în sală, iar cînd Goldiș a terminat de citit Proclamația, s-au deschis ușile și lumea a năvălit afară. Episcopul Pop al Aradului, cel care a prezidat ședința, a vrut să binecuvînteze delegații care au fost în sală, dar nimeni n-a mai ascultat. Era un entuziasm extraordinar. Pentru a-l vizita, să mă ajute, pe Traian Vuia, venisem și cu un bilet de recomandare. Locuia la Garches, lîngă Paris, la o familie de șvabi din Lugoj. Era pe atunci bunic și lucra la Ministerul Marinei. Mergeam adesea acolo, la masă. M-a ajutat mult la Paris și pot spune chiar că mi-a fost mentor. Îi port o amintire frumoasă, iar fotografia ce mi-a dăruit-o e mereu cu mine aici, în atelier...

— Biografii dumneavoastră consemnează mereu acel moment parizian : Academia „Julian". Cît îi datorați acum, spre amurgul vieții ?

— Mult ! Enorm de mult ! Era o academie de reputație mondială, unde au studiat mulți dintre marii artiști ai lumii. Era o academie liberă, subvenționată de o societate pe acțiuni. În aceasta se preda numai profilul, adică pictura, grafica și sculptura, rămînînd ca restul, cele ajutătoare, să fie însușite în particular, în măsura în care fiecare simțea că are nevoie. Pe vremea mea, Academia „Julian" avea două școli : una pentru domnișoare, în centru, și alta pentru băieți, în cartierul latin. „Ritualul" era mereu același : întrai, plăteai taxa, îți luai un șevalet, o planșetă, hîrtie de desen și începeai să lucrezi...

— Ce pictori au mai trecut prin Academia „Julian" ?

— Au trecut aproape toți marii pictori ai României, dintre care amintesc pe Steriadi, Pallady, Petrașcu, Dărăscu, Lucian Grigorescu, Stoenescu, Brătășanu...

— Există în biografia dumneavoastră și un neașteptat popas la Iași ! Cum ați ajuns acolo ?

— El, cînd evenimente „financiare" au grăbit încheierea studiilor la Paris — și pentru mine, dar și pentru ceilalți colegi cărora ni se trimiteau bani românești din țară, iar aici, prin aranjamente oficiale ni se schimbau în condiții foarte avantajoase — m-am întors acasă, la Tg. Mureș, unde se mutase familia mea. Pe tata nu-l interesa că la Paris am învățat să pictez. Îmi cerea „diplomă" ! Așa am ajuns la Iași, unde, în mai puțin de o jumătate de an, prin aprobarea ministerului, am reușit să realizez „nostrificarea" : am susținut toate examenele ce se cereau, am lucrat foarte intens sub îndrumarea profesorilor Gheorghe Popovici și Octav Băncilă, prezentînd la examenul final de nostrificare lucrarea „Orfanii". Asta l-a mulțumit pe tata, care m-a ajutat apoi, cu banii pe care mi i-a dat, pentru a pleca în Italia. În noiembrie 1924 eram la Roma. Eu eram convins pînă atunci că în Italia nu-l iarnă, că e numai vară. Vai, dar ce frig am îndurat ! Am constatat atunci cu uimire că aici iarna ține doar două-trei săptămîni, că de fapt nu cade zăpadă, iar în locuințe nu sînt sobe !

— „Iarna" v-a prins din cîte înțeleg tot cu zbuciumul împlinirii „căutărilor" spre lumea ce vă cucerise definitiv : pictura !

— Am avut norocul nesperat la un moment dat de a participa la un examen excepțional, aprobat de minister pentru cîțiva candidați înfrigiați : un egiptean, o lituaniancă, doi români și un italian. Toți am trecut examenul de atunci, de la Instituto superiore di belle arti din Roma, unde am și obținut licența cu profesorul Umberto Coromaldi. Și tot în acel răstimp, am lucrat cu multă ambiție pentru pregătirea unei expoziții la Lugoj. Era de fapt și gîndul ascuns al plecării mele. Voiam să fac ceva să-l mulțumesc pe deplin pe tata, să-l fac să creadă că n-am huzurit nicăieri, că peste tot am învățat...

— Deci, Lugoj, septembrie 1924, sala hotelului „Dacia" : 55 de peisaje din Italia și Franța, portrete și nuduri își așteptau vizitatorii. Vi-i mai amintiți ?

— Era un mare examen al meu. Am prezentat și portretele lui Traian Grozăvescu și Filaret Barbu, făcute atunci, cînd pregăteam expoziția. Vă dați seama, mă cunoștea multă lume și curioziatea de a ști și vedea ce am făcut eu vreo cinci ani, de cînd trecusem bacalaureatul, era destul de mare. Între prezențele care m-au emoționat era și cea a lui Blaga, aflat atunci la soacra lui, la Lugoj. A fost lume multă. Finalul expoziției a fost însă unul care m-a uimit și pe mine : s-au vîndut aproape toate tablourile, cîștigînd 55 de mii de lei ! O sumă foarte mare...

— Vă văd tulburat, lar lacrimile vă trădează...

— Mi-ați răscolit amintiri scumpe mie, care acum, la vîrsta mea au rămas, alături de tablourile mele, comori sfinte. Ce să vă spun ? Eu sînt foarte fericit că primul meu cîștig l-am dat lui tata. Am avut o ușurare că am restituit o fărîmă din ce a cheltuit cu mine pînă m-a făcut om...

— Am tot așteptat să-mi povestiți ceva despre cariera dumneavoastră de portretist. Cea nostimă, de la Tg. Mureș. Despre portretele care au intrat în universul culturii noastre vorbese azi cataloagele : „Portretul lui Țuru", (vă „trădez" : adică al Mariei Ciupe) e la Muzeul de artă al României din '36, „Jutca" la cel al „Banat "-ului, „Rodica" în colecția dumneavoastră personală...

— Cînd am ajuns la Tg. Mureș, mi s-a părut că un pictor putea trăi numai din portrete, dar primele experiențe au fost chiar nostime. Imaginați-vă o doamnă trecută de prima tinerețe, grasă, diformă, venind să-ți pozeze, cu sentimentul că peste ea n-au trecut anii și a rămas tot frumoasă, tot zveltă, tot cu privire senină, așa cum a fost cu 30 de ani în urmă. Îi faci portretul și de-odată o năvălește tristețea. Îi înțelegi gîndurile, mai ameliorezi la colo cîte ceva, îi mai dai jos două din cele trei bărbii ce-i străjuiesc gîtul ca un zid de apărare, îi mai îndeseși sprîncenele, îi mai îmbogățești părul, îi mai „alungi" ridurile ce-i brăzdează fața, ce mai, coborînd-o de la vreo 60 spre 30 de ani. Se uită, se admiră, îi place, îți mulțumește, dar apare „necazul" : n-o recunoaște eoțul... Și din nou o apropii de realitate. Dar asta readuce iar suferința doamnei ! O, dar mai erau „ședințele" pregătitoare, cu dialoguri absurde, penibile : aflai cui îi place din familia lor fasolea și cui nu, cunoșteai cîinii de rasă ai cartierului, despre cum e servită, la ore fixe și cu ritual desăvîrșit, masa pentru pisicuța Bibi... Cam așa a început cariera mea de portretist, pe care, normal, am abandonat-o, principala mea preocupare la Tg. Mureș rămînînd Muzeul și Școala liberă de pictură pe care am înființat-o eu.

— „Ceva" ? Dar nu e la îndemîna oricui ce faceți ! Și nu știu cîți artiști se pot lăuda cu ritmul dumneavoastră de muncă, dublat de o exemplară profesionalitate. Colaboratorii apropiați susțin că nimic nu s-a schimbat în ultimul sfert de veac în lăsămîntul pictorului Aurel Ciupe pentru arta românească. Poate doar dorința de a lăsa și mai mult ! Nu știu dacă sînteți pregătit cu „statistici", dar sînt tentat să vă întreb cîte tablouri lucrate în ultimii ani n-au ajuns în galerii să fie văzute de admiratorii operei dumneavoastră ?

— El, uite, chiar n-am făcut statistica asta, dar în mod sigur pentru o expoziție, fie ea și la „Galeriile mici", tot se adună...

— Ce prieteni mai devotați aveți maestre Aurel Ciupe ?

— Am foarte mulți, dar în primul rînd cărțile. Mi-am format o bibliotecă de vreo 2 000 de volume, care mi-au ținut de urît și m-au ajutat. În fiecare seară am pe noptiera mea o carte, un album, și la lumina veiozei citesc, frunzăresc și mereu mă întreține cu această lectură. Și seara mă întîlnesc cu muzeul meu. Cu Cézanne, cu Van Gogh, cu Pallady sau Grigorescu, cu Nagy István, cu mulți alții. Muzeul acesta mă ține la suprafață, ca o plută, de fiecare dată cînd mă zvîrcolesc în mare ! Eu nu sînt decît un om oarecare, un om simplu, un lederman...

Un medicament în suferință

Între bolile secolului, reumatismul, afecțiune cu manifestări variate, dar cu etiologie obscură, provocă cele mai multe cazuri de invaliditate totală sau parțială. Este una din maladiile cu cea mai mare incidență. Persoanele suferinde, după unele statistici, ar însuma o treime din populația planetei. Apariția unui nou medicament sau procedeu terapeutic, capabil de a contribui la ameliorarea sau stoparea reumatismului este, evident, mai mult decît bine venită.

Un asemenea medicament de dată recentă, conceput, experimentat, finalizat și autorizat în România, purtînd numele de „Epurox", ar fi avut toate șansele de a spori arsenalul curativ în terapia reumatismului. Eficiența lui a fost testată clinic, dar medicamentul, din motive greu de înțeles, nimeni, aproape nimeni nu-l folosește. Deoarece publicul larg n-a auzit pur și simplu de existența lui. Mai mult decît atît: așa cum am fost informați și cum noi înșine aveam să ne convingem, Epuroxul constituie un medicament-fantomă chiar pentru nu puține farmaciști și medici curanți. Oferim cititorului nostru cîteva argumente:

Ce știu farmaciștii despre Epurox?

Popas la unitatea nr. 68 din bul. 1 Mai, din București. Intrăm în rol, împrumutînd întrebarea unui virtual cumpărător: „Aveți Epurox?". „Epurox? N-am auzit în viața mea de un asemenea medicament. E un produs străin?". Aducem cuvenita explicație: preparatul a fost realizat la Institutul de seruri și vaccinuri dr. Cantacuzino, se află în comerț și, așa cum se specifică în prospect, este un preparat enzimatic, destinat tratamentului componentei inflamatorii din diferite maladii. Deci și reumatismului. O colegă a primei noastre interlocutoare: „Am auzit de acest produs, m-a rugat o prietenă să i-l procur, dar am colindat trei zile la rînd farmaciile fără să dau de urma lui".

Ne încercăm în continuare norocul la Farmacia nr. 95 de pe Aleea Cringași, dar și aici diriginta Dumitra Matei ne asigură de îndată că un asemenea drog nu s-a aflat niciodată în rafturile unității. Nu ne dăm bătuți și punem aceeași întrebare în alte patru farmacii: nr. 75 din șoseaua Cotroceni, nr. 64, nr. 2 de pe bul. Leontin Sălăjan, și 6 din Calea Victoriei. Nici aici, nimeni n-a auzit de existența Epuroxului. Traversăm tot Bucureștiul și aruncăm ancora în cartierul Pajura la Farmacia nr. 99. De data aceasta întrebarea aduce pe chipul interlocutoarei noastre un aer de nedumerire și bănuială: „Epurox? Există un asemenea medicament? Poate ați înțeles dumneavoastră greșit..."

Nu, stimată tovarășă, chiar așa se numește. Este un produs înfiolat, injectabil și a fost recomandat spre a fi utilizat în practica medicală curentă. Ar fi fost mai potrivit ca asemenea precizări să vină din partea specialiștilor în materie, deci și din partea farmaciștilor, obligați, între altele, de a citi și cataloagele cu medicamente indigene. Le întindem o mînă de ajutor, încredințînd tiparului informațiile puse la dispoziția revistei noastre de către colectivul de cercetare al amintitului institut. O facem, evident, și spre folosul publicului larg.

Epuroxul reprezintă proprietatea intelectuală a unui grup de cercetători ai Laboratorului de imunologie din cadrul Institutului Cantacuzino și a luat naștere ca urmare a unor descoperiri făcute de medicina mondială în legătură cu rolul nefast pe care îl deține în organism, în anumite împrejurări, radicalii liberi ai oxigenului și în mod special anionul superoxid, peroxidul de hidrogen, radicalul hidroxil, oxigenul songlet radicali alcoxi și peroxi. Pentru a neutraliza efectele nocive ale superoxid anionului și pe cele ale peroxidului hidroxil (răspunzători și ei în declanșarea proceselor inflamatorii la om), s-a reușit finalizarea unui proces tehnologic prin care se poate obține din sînge placentar și retroplacentar uman a unui produs biologic investit cu proprietatea de a epura acești musafiri nepoftiți ai organismului. De notat că, în lume, mai există asemenea epuratori (Orgotein în S.U.A. și Peroxinorm în R.F.G.), dar ambele preparate sînt grevate de reacții adverse generale și locale de tip alergic și, în același timp, nu posedă nici facultatea de a asigura o epurare directă a peroxidului de hidrogen și a anionului superoxid. Preparatul românesc și-a demonstrat experimental superioritatea prin intensitatea răspunsului terapeutic, prin durata și absența reacțiilor adverse. Iată cîteva din rezultatele comunicate de mai multe unități sanitare din țară.

Ce spun probele?

La Clinica de pediatrie I din Timișoara, sub supravegherea medicilor prof. dr. L. Țurcanu și dr. Carmen Golea, preparatul a fost administrat unui grup de copii internați pentru artrită cronică juvenilă (forme poliarticulare, pauciarticulare, sacroiliite). S-a constatat acțiunea analgezică pe o durată de 36 săptămîni, micșorarea rigidității matinale, ameliorarea testelor biologice. Un experiment similar a fost efectuat și la Clinica II pediatrie din Iași, unde s-a notat de asemenea dispariția durerii și diminuarea tumefacției, creșterea mobilității articulare și normalizarea testelor biologice.

În poliartrita reumatoidă a adultului, medicamentul a fost testat la două unități sanitare de profil: Centrul de reumatologie din București și Clinica III medicală din Cluj-Napoca. În Capitală, observațiile au vizat un lot de 51 bolnavi cu poliartrită în stadiile II și III, cura individuală completă fiind de 20 fiole (în unele cazuri în asociație cu Prednison, Tauredon etc). S-a constatat reducerea durerii și impotenței funcționale după prima sau a doua injecție, ameliorarea menținîndu-se și după șase luni de la tratament. La Cluj-Napoca, tratamentul a fost extins asupra unui număr de 85 pacienți, rezultatele dovedindu-se mai mult decît încurajatoare: s-a constatat ameliorarea clinică la 92 la sută din bolnavii cu gonartroză, 87 la sută la cei cu poliartrită reumatoidă, și la 50 la sută la cei internați cu periartrită scapulo-umerală și talartroză. Semnificativ este din nou faptul că și aici durerea și redorile articulare au dispărut **după prima injectare**, iar tumefacția s-a micșorat după 3—4 injecții.

Prin rezultate mulțumitoare se recomandă utilizarea Epuroxului și în tratamentul rectocolitei hemoragice (Clinica III medicală Cluj-Napoca), în sindromul de depresie medulară post terapie cu citostatice sau radioterapie (Clinica III medicală, Cluj-Napoca, Spitalul clinic 2 Craiova, Clinica II pediatrie Iași), ca și în terapia unor boli cronice ale aparatului respirator (Institutul de medicină internă București). Mai recent, dar tot cu efecte notabile, Epuroxul a fost folosit și în oftalmologie, așa cum o demonstrează rezultatele comunicate de Spitalul Militar Central, Dispensarul policlinic M.A.N. și Dispensarul policlinic Bucur. Pentru exemplificare, vom reproduce cîteva rînduri din referatul întocmit la Spitalul Militar de către medicii prof. dr. M. Olteanu și dr. B. Cârstocea: „Începînd din luna mai 1985, a fost încercat tratamentul opacității cristaliniene cu produsul Epurox la peste 30 bolnavi. S-a constatat stagnarea evoluției tulburărilor cristaliniene manifestată prin conservarea acuității vizuale și chiar ameliorări ale acuității vizuale. Examenul biomicroscopic al acestor pacienți a demonstrat fie reducerea capacității cristaliniene, fie stagnarea acesora. Medicamentul a fost administrat parabulbar și la 3 bolnavi cu uveite rebele, la alte tratamente, unul prezentînd și calaractă capsulară posterioară, obținîndu-se stingerea procesului inflamator și ameliorarea acuității vizuale".

Toate acestea îndreptățesc formularea unor concluzii optimiste. Iată de ce ne întrebăm pe bună dreptate cum este posibil ca un asemenea medicament să fie ignorat nu numai de către farmaciști ci chiar și de medici, aceștia din urmă îndatorați mai ales să-l testeze și să-l recomande. Iată din nou cîteva exemple:

Nu cerem entuziasm, dar nici prudență inhibitorie

La Centrul de reumatologie stăm de vorbă cu **dr. Malvina Naghiu**. Domnia-sa ne-a declarat următoarele: „Nu pot să mă pronunț în legătură cu eficiența acestui medicament. El a fost experimentat și la Centrul de reumatologie, dar e prematur să tragem concluzii. Eu sînt foarte interesată să continui experimentele, dar produsul ne lipsește. El este puțin cunoscut marelui public, deoarece nu se găsește în farmacii". Iată în continuare părerea doctorului Cicerone Cristea, directorul Spitalului de oftalmologie: „Produsul se folosește la Spitalul Militar Central. Noi nu-l utilizăm, medicamentul este în curs de experimentare, nu a fost omologat". Un alt director de unitate sanitară, de data aceasta medicul Teodor Murgescu de la Spitalul de copii „Caraiman", ne declară: „Epuroxul nu a fost administrat la noi, deoarece n-am avut cazuri grave de reumatism juvenil. Îl vom utiliza, probabil, de acum încolo". Aflăm de asemenea că medicamentul nu a intrat nici în vederile medicilor de la secția de fizioterapie a Spitalului clinic din sectorul IV (medic Lucian Chirilă). În sfîrșit, alți doi reprezentanți ai corpului medical, doctorii Ioan Camoia de la Spitalul de copii „Emilia Irza" și Viorel Andrieș de la Spitalul C.F.R. II, ne declară, jenați, că pur și simplu nu au auzit de un medicament cu acest nume. Necunoașterea manifestată față de un produs indigen apare cu evidență, iar argumentele invocate se dovedesc și ele extrem de firave: produsul a fost experimentat așa cum o dovedesc probele și relatarea noastră, și a fost omologat de mai mulți ani din moment ce se află în producția curentă începînd cu 1985. Că unii medici continuă să ignore importanța terapeutică a Epuroxului, aflăm și din partea farmacistei Elena Costăchescu, diriginta la unitatea nr. 119 str. Șturbei Vodă, care ne asigură, că pînă la ora actuală, n-a primit din partea cumpărătorilor mai mult de 5—6 rețete cu indicația de folosire a medicamentului.

Ce întreprinde în această privință Oficiul farmaceutic nr. 1, dator să aprovizioneze farmaciile publice și cele spitalicești cu medicamente? Am adresat această întrebare directoarei Letiția Georgescu: „Epuroxul — ni se comunică — este un produs cu termen de valabilitate redus, deci stocarea lui în farmacii poate provoca deprecierea lui. Tocmai de aceea am hotărît să-l desfacem numai prin farmaciile numărul 18 și 20. (Ne-am adresat telefonic acestor unități și am aflat că, într-adevăr, dețin cantități suficiente de Epurox, n.r.). Nu putem face comenzi pentru produse care nu sînt cerute. Din păcate nici farmaciile din spitale nu ne solicită acest preparat. El continuă să rămînă insuficient cunoscut, în pofida faptului că producătorul a tipărit prospecte, că presa a scris despre Epurox, iar noi punem gratuit la dispoziția corpului medical nomenclatorul cu produse farmaceutice existente. E regretabil că unii medicii trec cu vederea aceste informații importante și utile".

Într-adevăr, ne permitem și noi să constatăm, situația de fapt demonstrează un mod nu tocmai corect asupra felului în care unele cadre medicale înțeleg să țină pasul cu noutățile comunicate de cercetarea de specialitate. Ca purtători ai opiniei publice, ne permitem a constata, nu fără amărăciune, că în fața acestei situații singurul păgubaș este bietul bolnav, omul pentru care a fost gîndit și realizat acest produs cu virtuți demonstrate. Vom încheia aici, dar nu înainte de a da cuvîntul directorului adjunct al Institutului Cantacuzino, doctorul Romulus Arion: „Institutul poate furniza cantități suficiente de Epurox, medicament care, așa cum au dovedit testele clinice, este superior produselor similare din străinătate. Unii susțin că propaganda pentru cunoașterea și folosirea unor noi droguri farmaceutice deschide calea liberă polipragmaziei (abuzului de medicamente, n.r.). Nu împărtășesc această opinie. Automedicația este un lucru periculos, dar bolnavii se adresează în general medicului înainte de a folosi un medicament nou. Este regretabil că un preparat indigen, de pe urma căruia ar fi putut trage foloase zeci de mii de bolnavi, nu se află nici în farmacii, nici în atenția colegilor noștri, medicii curanți".

LIVIU TIMBUS

Arahida

● Știința compensează clima ● Au fost alese terenurile aiseposee din stînga Jiului ● Producții de 5 000 kg la hectar

Cele ce se ascund sub savanta denumire „Arahis hipagaea" nu sînt altele decît mult îndrăgitele arahide sau, cum se mai cunosc, alunele de pămînt. Dintotdeauna, gustoasele delicatese au fost aduse la noi de peste țări și mări, zona lor de origine aflîndu-se în îndepărtata Americă de Sud. Argentina, Peru și Bolivia mai păstrează și astăzi multe specii sălbatice. Gustul lor — plăcut, se vede, oamenilor din timpuri vechi — a dus, după descoperirea Americii, la o rapidă răspîndire în Africa, Asia și Australia. Singură, Europa a rămas o vreme lipsită de arahide — și asta, doar pentru că nu le putea oferi condiții climaterice favorabile. O dată cu evoluția științelor agricole, arahidele și-au găsit loc și pe continentul nostru, mai ales în sud.

Astăzi, arahidele ocupă în agricultura mondială o suprafață de 19 milioane hectare, printre marile cultivatoare numărîndu-se Senegalul, Volta Superioară, Congo, aproape toate țările africane, dar și India și China. Dintre țările europene, și-au apropiat această îndeletnicire Spania, Italia, Grecia, Bulgaria și Uniunea Sovietică — în părțile sale sudice.

În România au existat de-a lungul timpului mai multe încercări de a le cultiva, toate sporadice, oamenii fiind descurajați de pretențiile plantei, ce nu se potriveau cu condițiile climaterice pe care țara noastră le putea oferi. Pînă într-o zi — așa se întîmplă acum vreo 20 de ani — cînd un cercetător al Facultății de agronomie de la Universitatea din Craiova — prof. dr. doc. Liviu Pop — s-a hotărît să obțină arahide, compensînd lipsa datelor naturale prin cele ale științei. Liviu Pop, căruia i s-au asociat apoi lector dr. Valeria Marghitu, lector dr. Ion Gingioveanu și dr. Ion Chicea, și-a început cercetările pe terenurile nisipoase ale Olteniei din două considerente. Primul ar fi acela al condițiilor climaterice oferite, apropiate cerințelor culturii arahidei — desprimăvărarea se face timpuriu, bruma cade cu întîrziere, temperaturile pe perioadele de vară sînt ridicate, peste 20°C. Apoi, solul nisipos se încălzește repede, se prezintă afînat, permițînd pătrunderea florilor după fecundare și formarea păstăilor. Pe lîngă căldură, arahidele pretind și foarte multă apă, ceea ce face necesară realizarea unui sistem de irigații.

O dată stabilită posibilitatea cultivării plantei, profesorul Pop și-a îndreptat atenția în mai multe direcții: stabilirea biologiei plantei în condițiile terenurilor nisipoase din stînga Jiului, realizarea unei colecții de soluri și populații din țările cultivatoare, obținerea unor linii cu o perioadă de vegetație mai scurtă, care să fie capabile să conducă la maturitate pînă la scăderea temperaturii, toamna, și, în sfîrșit, elaborarea tehnologiilor de cultivare specifice condițiilor din țara noastră. După îndelungate cercetări, ce au stat la baza măsurilor agro-fitotehnice, s-a realizat o bogată colecție, formată din 130 de soiuri, populații și linii, obținute din diferite țări ale lumii. Majoritatea soiurilor reținute fac parte din subspecia „fastigiata" (cu tulpină erectă). Soiurile și populațiile din această subspecie sînt mai timpurii, deci mai potrivite condițiilor climatice de la noi. Asta nu înseamnă că din colecția profesorului Liviu Pop lipsesc cu desăvîrșire soiurile subspeciei „procumbens" (tîrîtoare), chiar dacă sînt tardive și cer mai multă căldură. După ani de studii, colectivul craiovean a realizat un număr însemnat de linii cu o mare capacitate de producție în condițiile solului nisipos din sudul țării noastre. Cercetătorii le-au mai dăruit și cu o mare rezistență la boli. Din toate aceste linii, una a și fost omologată, așa încît ne putem bucura că la Craiova a luat naștere primul soi de arahidă românească, sub denumirea de „Timburești" locul unde a fost creat. În prezent, se află însă în cîmpul de cercetare, cîteva linii mai productive, care-și așteaptă și ele, omologarea.

Creatorii primei arahide românești au elaborat, totodată, toate verigile de tehnologie, aprobate de Academia de Științe Agricole și Silvice și de Ministerul Agriculturii, cu recomandări către producție. Universitatea craioveană a elaborat și difuzat două tehnologii de producție, una adecvată micilor unități producătoare, iar alta destinată gospodăriilor individuale, pentru că, de reținut, arahidele se pot cultiva foarte bine și pe o mică bucățică de pămînt.

Am fost tentată să-l întreb pe profesorul Liviu Pop ce l-a determinat să-și dedice atîția ani din viață acestor plante și aclimatizării lor pe pămîntul nostru. Bănuiam că unul dintre argumente ar fi gustul lor, atît de mult agreat de mic și mare. Motivațiile sale depășeau, însă, cu mult simplul argument culinar.

— Arahidele sînt prețioase pentru continutul lor ridicat în grăsimi, care ajunge pînă la 40—50 la sută, ceea ce permite extragerea unui ulei foarte căutat, atît pentru consumul alimentar, cît și pentru industrie. Au, de asemenea, un conținut ridicat de proteine — 25—29 la sută, ca și un conținut bogat de aminoacizi. Pe rădăcini există o activitate simbiotică intensă, manifestată prin prezența unui numar mare de nodozități, care aduc în sol 100—150 kg azot din aerul atmosferic. Într-un hectar de pămînt, Masa verde, circa 20 000 kg la hectar are o valoare furajeră egală cu cea a lucernei.

La argumentele profesorului Liviu Pop am mai adăuga încă unul. Soiul de arahide „Timburești" a realizat pe cernoziomurile nisipoase din zona Calafatului, o producție de 5 000 kilograme la hectar, una dintre producțiile cele mai ridicate ale agriculturii mondiale.

Sînt credem, suficiente date ce pot pleda pentru extinderea unei atît de prețioase culturi. Prima arahidă românească, născută în nisipurile de pe malul Jiului, va putea să apară oriunde pămîntul și grija omului vor voi s-o ocrotească, dîndu-ne în schimb, pe lîngă agreabilul său gust și multe alte foloase.

LIANA MOLNAR

Cealaltă față a gloriei

Cine l-a cunoscut l-a respectat pentru simțul său practic, pentru iuțeală și pricepere. În fond, are 29 de ani trăiți numai pe șantierele de construcții. A început la Bicaz, ca simplu inginer prin 1957 și a crescut repede, a devenit șef de lot la Bistrița, la Piatra Neamț, la Zănești, la Costișa și la Buhuși, apoi inginer șef la Bistrița-Stejaru, șef de șantier la Roznov, la Poiana Uzului, și, din toamna lui 1973, director al Antreprizei de Construcții Hidrotehnice „Siret" Bacău, o unitate de mari proporții care se întinde pe toată zona Moldovei și coboară pînă la Centrala Atomoelectrică de la Cernavodă. Nici el nu-și amintește cîte baraje a construit, cîte extinderi și cîte obiective hidrotehnice au ridicat oamenii săi, despre care știa cu oarecare aproximație că ar fi în jur de cincizeci și cinci de mii. Iubitor de fotbal, ani la rînd, a fost președinte de onoare al clubului S.C. Bacău, ba mai mult, a ținut să facă dovada atașamentului său pentru această echipă, preluînd lucrările de extindere a stadionului, după cum, pentru concetățenii săi a pus umărul la realizarea unor lucrări de canalizare, la alimentarea cu apă a mai multor orașe. Un inspector general de la Inspectoratul general de stat pentru investiții și construcții îi creionează un portret de toată frumusețea : „un om modest, disciplinat, conștiincios, apropiat de colectivul pe care-l conduce, dispus totdeauna să ajute. A obținut realizări bune în producție neprecupețind nici un efort pentru rezolvarea problemelor oricît de spinoase au fost ele, a dorit să se afirme împreună cu colectivul de constructori printre antreprizele fruntașe ale trustului. A încurajat și susținut activitatea de inventii și raționalizări". Un om mic, iuto ca argintul viu, rece și ignorîndu-și cu detașare o infirmitate, directorul Liviu Valer Gutiu a fost întotdeauna categoric și limpede. Tăia din prima. Mai era un an și în această toamnă, inginerul Liviu Valer Gutiu ar fi împlinit treizeci de ani bătuți pe muchie lucrați numai în construcții. Dar înainte de a ajunge să-și aniverseze această cifră rotundă, s-a întîmplat ca un ochi curios să parcurgă biroul său din Bacău. Și, culmea, nu erau acolo desene și calcule pentru inovații și invenții, nici planurile de construcții pentru viitoarele baraje, nici lucrări de specialitate necesare complexei activități de pe șantierele din Moldova și Cernavodă. Dinți de aur și cecuri, cercei, lănțișoare, cafea, zeci de pachete de țigări bune, sticle și cupoane de stofă, bijuterii și bani lichizi, deodorante și fixative, o aglomerare de lucruri ecumpe de parcă biroul ar fi fost un fel de cămară a lui Hagi Tudose plecat să conducă înălțarea de baraje. Deci în singura scrisoare anonimă și în cele semnate de Ghiu I. era ceva adevărat, deși „cercetările nu au condus la confirmarea faptelor sesizate, decît în legătură cu stilul său de muncă și de comportament, pentru care i s-au făcut recomandări". Cum de au s-au confirmat cele scrise în anonimă și în cele două scrisori, atîta vreme cît toată lumea știa marele secret, că dacă mergi la directorul antreprizei și iesi la interval cu o sumă frumoasă sau cu niște cadouri mai de nădejde te scoate din orice, te ajută la transfer, la liceu, rezolvă examenul de treaptă, transferă profesori și doctori, obține carnete de conducere, dă casă, la casă, dă slujbă, la slujbă, dă mașină nouă, promovează, rezolvă orice. Cînd a fost surprins în apartamentul său din Bacău, de pe strada Ana Ipătescu nr. 1, în compania plăcută a domnișoarei Carmen Vrăbiuță, directorul avea de rezolvat o scoatere de basma curată. Mircea Tomozei, șeful grupului cantine din cadrul A.C.H. de la Cernavodă, era reținut pentru cercetări. Fiica acestuia a luat legătura cu directorul Liviu Valer Gutiu și i-a cerut sprijinul în salvarea tatălui. Directorul i-a spus scurt, te costă, și pentru o asemenea întreprindere a primit bijuterii, bani și lucruri în valoare de 42 000 lei. Numai în ziua respectivă, directorul Gutiu primise cadouri în valoare de 15 000 lei. Și așa s-a derulat ghemotocul de fire înnodat cu inteligență și cinism de directorul antreprizei. De la dulgherul Ștefan Luzinschi, directorul a luat 5 000 pentru un apartament în Piatra Neamț, de la șeful echipei de fierari betonisti Gh. Grigorosciță a luat 2 000 pentru un apartament, de la maistrul Liviu Ifrim a luat 2 500 lei pentru un schimb de locuință, de la betonistul Vasile Belcu a luat 5 000 pentru o garsonieră, de la șoferul Alois Butăcel a mai încasat 5 000 pentru a-i repartiza un apartament cu două camere. Subinginerul Nicolae Stan a dat 1 500 pentru angajare. A fost trimis pe șantierul Râul Mare-Retezat unde a stat o vreme și apoi pentru încetarea detașării a mai dat 3 000 în contul sumei intrînd și o promovare la Cernavodă pe postul de adjunct de șef de brigadă. Cînd directorul Gutiu a venit în vizită la Cernavodă i-a spus de la obraz celui promovat că în raport cu cît cîștigă „a contribuit" cu prea puțin. Acesta i-a mai dat 500 de lei și cînd a vrut un apartament în Bacău a mai cotizat la director cu un plic umflat cu 5 000 de lei. Directorul nu lua bani numai pentru repartizarea de locuințe, care erau de fapt drepturile gratuite ale oamenilor, ci pentru orice. Șeful de lot de la Șantierul Beresti a contribuit cu 3 000 lei pentru cîștigarea bunăvoinței directorului, dar acesta s-a dovedit a fi intransigent, o intransigență în genul „tu cu trei mii vrei să cîștigi bunăvoința unui director" și i-a restituit banii. Speriat, șeful de lot a mai adăugat două mii, fiind convins că prin intermediul celor cinci mii va reuși să cîștige bunăvoința atît de necesară. Ulterior, șeful de lot, cînd a auzit că bate un vînt de schimbare și directorul are de gînd să-l înlocuiască a mai dus cinci mii și de atunci a devenit capabil, bun de menținut pe această funcție. Inginera Cristina Anca-Catană a contribuit cu 5 000 pentru încetarea detașării soțului ei plecat la Cernavodă, iar inginerul Vasile Nițescu Barbăneagră a scos 5 000 pentru a fi menținut în funcție. Că directorul era un lacom și un avar și lua bani și bunuri pentru tot felul de aranjamente sau pentru drepturi firești ale oamenilor e un lucru care îl privește. Asta tine de caracterul său și pentru toate acestea plătește. Dar faptul că mulți dintre oamenii săi, colaboratori sau subordonați, în loc să își apere demnitatea, să se bată pentru drepturile lor, au cedat și au socotit mai la îndemînă calea banilor negri rămîne un mare semn de întrebare. De ce să dea 5 000 un inginer ca să fie menținut în funcție? De unde să-i scoată și cu ce interes? Cum îi recuperează? Fiecare a scos bani din buzunar ce să își apere un drept sau ca să obțină o favoare sau un privilegiu? Fără îndoială că directorul Gutiu este vinovat. Dar în aceeași măsură au constiința încărcată și cei care au dat banii. Nici unul n-a avut curajul opiniei. N-a anunțat organele legii și nici forurile ierarhice. Au socotit mai la îndemînă usa din dos și în loc să se apere, au continuat să-i cînte în strună acestui „face tot". Cum s-au efectuat controalele la A.C.H. Siret și cum au fost rezolvate sesizările oamenilor muncii, atîtea cîte au fost? Toți cei care au făcut verificările s-au mulțumit să răspundă invitațiilor protocolare ale directorului, să-i admire ospitalitatea și generozitatea, uitînd pentru ce s-au dus acolo. După cum, e greu de imaginat că toate rezolvările, de la transferuri, admiteri, repartizări de locuințe în Bacău și Piatra Neamț, carnete de conducere, aprobări pentru autoturisme s-au făcut din generozitate și din admirație pentru covîrșitoarea personalitate a directorului. Adică dezinteresat. Marele om de protocol a fost fără îndoială și rodul slăbiciunii celorlalți. Altfel nu se puteau produce cincizeci și patru de infracțiuni de luare de mită și douăzeci și patru de trafic de influență.

Așa se face că un constructor de nădejde, un bun organizator și specialist, om cu vechi state de serviciu pe frontul construcțiilor, autorul unui mare număr de lucrări și de inventii și inovații, apreciat între confrații săi să aibă și cealaltă față, află de îndată după sfîrșitul poveștii. În viața oamenilor și în istoria unor construcții frumoase, aceste slăbiciuni nu sînt decît o amintire urîtă de care se jenează fiecare.

CORNEL NISTORESCU ■

Într-o casă, Mărul discordiei

Schematic, faptele sînt acestea: Pirvu Stoica-Maria, din comuna Ogrezeni, județul Giurgiu, în etate de 72 de ani, este mamă a opt copii, șase fete și doi băieți, toți oameni în fire și la casele lor. Alexandru Pirvu, soțul Mariei Pirvu, a decedat anul trecut, în iulie. Fetele domiciliază în București. Cei doi băieți stau în sat; Daniel în casa soției, Viorel în casa părintească, proprietatea mamei. Pirvu Viorel are doi copii: Casandra, născută în 1972, și Dragoș, născut în 1979. Niculina Pirvu, soția lui Viorel și mama copiilor, a decedat în luna mai 1986.

În ședința publică din 7 octombrie 1986, soluționînd acțiunea civilă formulată de reclamanta Pirvu Maria, Judecătoria Bolintin Vale (Giurgiu) a hotărît evacuarea din imobilul proprietatea Mariei Pirvu a fiului său Viorel Pirvu și a celor doi nepoți minori, Casandra și Dragoș. Motivarea hotărîrii: în ultima perioadă de timp, Pirvu Viorel consumă cantități mari de alcool, o lovește și o alungă din casa proprietatea ei pe mama sa și îi învață și pe cei doi copii s-o insulte. Pirvu Viorel recunoaște că locuiește în casa proprietatea mamei sale ca tolerat și că nu înțelege să părăsească imobilul pe motiv că n-are unde să se mute cu cei doi copii.

Constantin Bărbulescu, executor judecătoresc la Bolintin Vale, a încercat de trei ori, în 18 decembrie 1986, 20 martie 1987 și 6 aprilie 1987, să îndeplinească sentința de evacuare, Pirvu Viorel, cu toate înștiințările, neprezentîndu-se la domiciliu sau la Notariat, unde fusese convocat. Mai mult, întîlnit pe stradă și invitat la sediul judecătoriei, acesta a refuzat, insultînd și ignorînd somația executorului. Intervalul mare de timp între 18 decembrie și 20 martie se explică prin aceea că fiind iarnă, mama și bunica pîrîților a fost de acord să-i pășuiască pînă în primăvară.

La insistența mamei de a se pune în aplicare sentința, Procuratura locală Bolintin Vale, prin ordonanța din 4 august a.c., dispune scoaterea de sub urmărire penală a învinuitului, pentru infracțiunea prevăzută de art. 271 al. 2 C.p., nerespectarea unei hotăriri judecătorești, a evacuării în cazul nostru, și aplicarea unei sancțiuni cu caracter administrativ (amendă 500 lei), întrucît în raport cu împrejurările concrete în care fapta s-a comis aceasta nu a prezentat gradul de pericol al unei infracțiuni.

S-o luăm pe urmele acestei nefirești povești și să vedem cum apare ea mai de aproape, cum și de ce s-a ajuns aici și mai ales ce e de făcut în continuare.

MAMA: „Dacă am ajuns eu să-mi reclam copilul, înseamnă că nu se mai poate. Ani de zile n-a lucrat și pretindea bani de la noi pentru băutură. De unde, mămică, să-ți dăm? I-a tăiat cauciucurile de la bicicletă lui taică-su, ne alerga cu cuțitul. Într-o seară pe la două noaptea a venit de la circiumă cu un prieten și m-a pus să-i frig o găină. Dădea cu cuțitul în masă, eu tremuram și-i frigeam găina. Mergeam și eu și omul meu prin vecini de dormeam. Ne-a spus că anul acesta, adică cel care a trecut, muriți. Nu vă omor cu moaca, ci cu presiune de supărare. Venea peste mine cu fata la miezul nopții să-mi scoată ușa din țîțini. Mai de mult am vrut să facem casă aici, am cumpărat niște pămînt, să stea amîndoi băieții. N-a fost chip. A rupt sacii cu ciment, a distrus totul. Daniel s-a dus la casa lui. De la 15 ani a fost rău, dar noi n-am spus la nimeni. Lumea nu știe ce e în casa noastră, că ne spunea că nu știe ce să ne facă să ne chinuie și lumea să nu știe și să nu putem spune la nimeni. Pe fete nu le tolera în curte, le făcea în fel și chip, ieșeau scandaluri. Cum să nu le primesc în casa mea? O cloșcă primește sub aripile sale toți puii, nu numai pe unii. Că nu-l ajută. Fiecare are casa ei, greutățile ei. Ce dacă veneau și luau și ele cireșe și căpșuni din ce creștea în curte? M-ar pune și la plug numai să am de unde să-i dau bani de băutură. El nimic n-a făcut în curte. Zice că a tencuit casa, dar i-am plătit pentru asta de trei ori. Pe 27 septembrie, duminică, au venit fetele cu ginerii. Ele s-au dus în grădină să culeagă struguri, eu prin vecini după niște lădițe, ginerii stăteau la masă și beau cafele. Viorel a luat un lemn și a aruncat într-unul din ginerii. Erau trei, abia l-au ținut. A făcut scandal mare. Nu se mai poate. Și copiii lui mi i-a scos din suflet, i-a învățat să mă drăcuie. În iarna trecută, de frica lui am stat pe la fete în București. Vecinii îmi dau cu huo, că să plec eu din casă că sînt bătrînă, nu să-l las pe el și pe copii pe stradă. Am 72 de ani, unde să mă duc? Și cum să nu primesc fetele în casa mea și a lor, să mă las pe mîna lui Viorel? Astăzi e ziua lui, pot eu să-i spun, la mulți ani, băiatule, să trăiești?"

FIUL: „N-am mai întîlnit atîta răutate. Mi-a murit soția, am rămas singur cu copiii. Am fost operat anul ăsta de urgență cu ulcer perforat, am arterită, și toți s-au repezit pe mine. Recunosc, au mai fost discuții, nici eu nu sînt ușă de biserică, dar de cînd a murit tata au început discuțiile. I-am spus mamei: sîntem singuri acum, hai să contractăm un porc, doi. A început să mă drăcuie că vreau s-o fac porcăreasă. Am vrut să fac un șopron, a zis că vreau să mă fac stăpîn în curte și să zic după aceea că eu le-am făcut pe toate. Înțelegînd situația mea, pe terenul din curte mi-au repartizat cîțiva metri pătrați să cultiv și eu pentru copii o roșie, un cartof. Au intervenit să mi-l ia. Cînd mi-a fript ea găina? Nu mai crește găini de cînd aveam 14 ani. Muncesc și eu cît pot, sînt totuși un om bolnav. Dacă aș bea, n-aș mai fi șofer. Plec dimineața și mă întorc seara, am și grijă de copii pentru că mama nici nu se uită la ei. Zice că vor s-o omoare. Cum s-o omoare o fată de 15 ani și un băiețel de 8 ani? Cine mă primește pe mine în gazdă cu doi copii? Mama e sclerozată și influențabilă. Dragostea dintre surori și mama a început după moartea tatei. Vor să vîndă casa. Li s-au oferit două sute de mii pentru că are teren mare și e în centrul comunei. Nici nu veneau pe aici".

Tănase Serban, primarul comunei: „Sînt activist de 28 de ani. Am lucrat în multe locuri și în condiții din cele mai grele, dar n-am întîlnit așa ceva. Mi s-a solicitat să-i rezolv problema locuinței lui Pirvu. Avem un bloc al I.J.C.L. cu toate apartamentele ocupate. Stau în el lucrători din zootehnie cu cîte cinci copii. Dormeau într-o cămăruță la capătul grajdului. Lumea nu ține cu el, fiind cam poamă. Toți se gîndesc la copii, care n-au nici o vină. Singura soluție dacă s-a ajuns aici e să i se facă rost de casă lui Pirvu. Luni, 28 septembrie, după ce s-au bătut și au spart geamurile, i-am chemat la consiliu să vedem cum rezolvăm. Și aici au făcut scandal. El a luat un dosar din mîna unei surori și l-a băgat în sobă și i-a dat foc. Ce să te bagi între ei?"

Ion Madin, procuror-șef la Bolintin Vale: „Sentința de evacuare e definitivă și va trebui pusă în aplicare. Am optat pentru o amendă și nu la condamnare pentru că ne-am gîndit la copii. Îi condamnă la locul de muncă și unde să se ducă cu copiii?"

N-are rost s-o mai lungim. Ne întîlnim cu Casandra și Dragoș Pirvu în centrul comunei Bolintin. Sînt curați și îngrijiți. De astăzi, 6 octombrie, Casandra învață la liceul industrial din localitate.

Rezolvarea pentru care am înțeles că autoritățile fac eforturi este ca familia Pirvu să primească o locuință corespunzătoare, pentru ca Viorel Pirvu să nu fie nevoit să stea pe la colegi sau pe la concubine ocazionale. Copiii trebuie să-și cunoască drumul spre școală, să știe care e casa lor, să fie adică egali cu ceilalți copii. La asta s-au gîndit și gîndesc și cei care țin legea în mînă și cei care prin puterea cu care sînt investiți ar putea să rezolve situația în care se găsesc copiii și tatăl lor.

OPREA GEORGESCU ■

Post scriptum

Anonima

Omul, modest și curat la suflet, m-a fascinat. Era o întruchipare a muncitorului bun și ordonat, o pildă de cinste, de corectitudine. Am scris, la ieșirea lui la pensie, un articol, după ce, mai înainte, îi vizitasem acasă, într-o locuință frumoasă din Breaza, în mijlocul unui adevărat rai al florilor, creat de mîinile lui, îmblînzite de o neostoită bucurie a muncii. Imediat după apariția, în coloanele revistei, a textului ce-i era dedicat, ca unei veritabile personalități a muncii, primesc la redacție o scrisoare. Lungă, de patru pagini. Și nesemnată. „Flacăra", se știe bine, nu ia în seamă anonimele. Dar, fiind vorba de un reportaj care abia văzuse lumina tiparului, am fost curios, dorind să aflu ce ecou avusese, cu atît mai mult cu cît ștampila poștei, vizibilă, arăta că a fost expediată din Breaza. Îmi scria o femeie. Filele erau încărcate de vorbe grele, așa încît epistola mi s-a părut a cîntări cît un vagon de plumb. Rareori îți se poate întîmpla să te afli față-n față cu oarba dușmănie. Cu dorința și arta, chiar, de a mâcula. Eroul reportajului meu nu mai era cel pe care-l cunoscusem, ci cu totul altul, plin de grele păcate imaginare, legate mai ales de familia sa. Am verificat, discret, cele relatate. Nici urmă de adevăr! Pură invenție, de la un capăt la altul. Abia atunci am avut revelația de a înțelege pentru ce există, încă, pe lumea asta anonime. Pentru că, iată, unora nu le vine să creadă cum că omul pe care-l cunosc atît de bine, acela cu care e vecin de ani și ani, acela pe care-l poate zări oricînd pe stradă sau la cumpărături, acela împreună cu care merge în autobuz poate fi, în același timp, om obișnuit și om de excepție. Erou de reportaj, pe deasupra. Și prima tentație — dorința gregară de a spulbera un posibil mit, de a pune lucrurile la punct, de a nega valoarea — este minimalizarea, terfelirea numelui căruia i s-a adus omagiul cuvenit. Nu conta, deci, o viață întreagă de muncă bine făcută, căci autorul anonimei nu poate acoperta (firesc, din punctu-i de vedere) decît anonimatul.

DAN MUCENIC ■

S.O.S. Apele minerale

Pe cînd la băi, la Vizantea?

Cu mai mult sau mai puțin umor, parafrazindu-l pe principele Moldovei, Dimitrie Cantemir, pot să vă spun că, recent, am descoperit în Vrancea, „mărirea și decăderea" unei stațiuni balneare. Vizantea. Numele ei vine de la un pîriu ce o străbate iar numele acestuia nu se știe de unde, se pierde în negura vremurilor. Prin intermediul Dicționarului Geografic al României alcătuit de George Ion Lahovari și tipărit în anul 1902 putem afla (pag. 750—751) că satul e „așezat pe dealul ce desparte apele ce curg în Șușița de cele ce curg în Putna (...) Începutul exploatării apelor minerale din Vizantea debutează în 1882, cînd un evreu din Panciu, știut olog de toată lumea, se întoarce vindecat după o lună de băi. Atunci, vestea despre apele de la Vizantea se răspîndi, mai întîi în județul Putna, apoi prin Tecuci, Roman, Galați și lumea începu să vie din ce în ce mai multă. În fața satului se află muntele Scaunele, împădurit cu mesteceni și fagi amestecați cu brad. După vîrful acestui munte, se văd frumoasele ondulații ale Vrancei, cuprinse între Găuri și Tichiriș. La 3 km de sat, curge Riul Alb, numit așa pentru că apa lui e albă ca laptele; mirosul de pucioasă se simte de departe și poziția devine din ce în ce mai pitorească, cu cît te apropii mai mult de acest pîriu. El curge la picioarele unui frumos zid de stînci, prin crăpăturile căruia iese (...) în partea opusă, spre Soveja, se întinde seria de munți care împrejmuiesc Vrancea". Din Dosarul 32 — 1908 (pag. 326), Fond Prefectura Putna, aflat în Arhivele Statului Vrancea, ne putem completa informația, — cu referire la anul 1904 —, citind că „Izvoarele cu apă minerală sunt 7—8, care conțin fier, pucioasă, iod, sare și apă de Căciulata (de tip Căciulata, vrea să zică — n.a.). Sunt patru cabine de băi reci. O baie caldă costă de la 1,50 lei la 1,80 lei; băile calde se fac nu tocmai sistematic, încălzirea se face cu bolovani. Cei mai mulți fac băi calde în casă din cauză că sunt pregătite mai bine. Totuși, s-ar putea obiecta că locuințele ce se închiriază vara de către particulari vizitatorilor, unele din ele lasă de dorit, de asemeni și localurile publice". Iar la Fondul Primăria Comunei Vizantea, în Dosarul 2/1922 se reține că „Prin proces verbal se cere ca cei care fac băi calde la bolnavii sosiți la tratament în comună să plătească o sumă de 20 lei taxă". În procesul verbal nr. 12 din 12 iulie 1922 se cere majorarea taxei (...); banii vor fi folosiți pentru îmbunătățirea condițiilor de agrement din centrul stațiunii". La 17 iulie 1922 stațiunea dispunea „de 3 restaurante, 1 cofetărie, 2 măcelării; orchestra este plătită din sumele încasate, ca și oficiul P.T.T.R. și serviciul sanitar".

Toate acestea mi le pune la îndemînă dr. Dumitru Constantin, inspector al Direcției județene sanitare Vrancea, un împătimit care adună cu osîrdie tot ceea ce poate constitui încă și încă un argument în favoarea repunerii în circuitul sănătății oamenilor bogatele izvoare minerale, aflate în această parte a Moldovei. Iar date există suficiente. Apele minerale din Vrancea se cunosc, sînt incluse în literatura de specialitate, atît medicală cît și geologică, sînt nominalizate în hărți, studii și statistici. Analize privind compoziția și concentrația minerală a izvoarelor de pe teritoriul comunei Vizantea (ca de altfel, din întreaga zonă a Vrancei — numai în împrejurimile Focșanilor sînt identificate 22, iar în jurul orașului Panciu — 14), s-au efectuat încă din 1890 de către G. Constantinescu, fiind reluate prin 1936 și reintrate în atenția specialiștilor, de la Institutul de balneologie și fizioterapie, între anii 1955 și 1965. De la Focșani și pînă la Soveja s-ar putea dezvolta, pe baza lor, o întreagă salbă de microstațiuni balneare de o mare utilitate pentru mulți bolnavi, în general, pentru turism, deci pentru odihna și timpul nostru liber, și drept încă un argument pentru mica industrie a turismului, susținută de revista noastră prin serialul „Carpați 2000".

Revenind la Vizantea, pe lîngă izvoarele cunoscute — și cu mare faimă timp de 100 de ani — „izvorul de stomac" (cum i-au încetățenit localnicii numele) și „Izvorul de ochi" (se spune, unic în Europa pentru virtuțile lui remarcabile în tratarea a numeroase afecțiuni oculare, mai ales de natură alergică și inflamatoare), există numeroase altele, ce se pot clasifica, după gradul și preponderența compoziției apei minerale în ape clorurate concentrate (Izvorul Slatina), sulfuroase-clorurate (de pe Pîriul Alb), sulfuroase-sulfatate-calcice (Izvorul Began), sulfuroase-bicarbonate (tot pe Pîriul Alb), ca și altele iodate, bromurate ori cu numeroase alte microelemente ce le sporesc valoarea terapeutică. Ele au fost și pot fi, folosite atît în cure interne pentru afecțiuni ale aparatului digestiv (colite, enterocolite, boli hepatice și biliare, ulcer, stomac operat etc.), ale rinichilor, în boli de nutriție (mai ales, în diabet), pentru căi respiratorii superioare, în bolt alergice, în unele boli de piele, (neurodermite, dermatite), în afecțiuni ginecologice, cît și în cure externe pentru tratamentul tuturor formelor de reumatism, în special cele cronice, degenerative, dar și în spondilite, artrite traumatice, precum și pentru boli ale sistemului nervos periferic (radiculite, nevrite și polinevrite, sechele de tromboflebite etc.). În preajma izvoarelor de pe Pîriul Alb, ca și al Izvorului de ochi, s-au identificat emanații de bioxid de carbon (proprii de altfel, prin formația lor geologică, munților din Carpații Răsăriteni), ceea ce amplifică paleta terapeutică a zonei, mofetele fiind, se știe, un eficace tratament în boli vasculare, în deficiențe circulatorii periferice.

Am plecat spre comuna Vizantea-Livezi, cum se cheamă astăzi. De la Focșani am urcat spre Vidra, de unde am luat-o la stînga, pe unul din drumurile ce leagă Moldova de Transilvania, pe șoseaua care duce la Brețcu, în interiorul Arcului Carpatic. După cele citite în Dicționarul lui Lahovari, am recunoscut așezarea fără să fi simțit nevoia unui alt ghid. După împrejurimi. După „zidul" de stînci, după mirosul de sulf. Cîndva, s-a chemat Vizantea-Mănăstirească (astăzi numele unuia dintre cele 5 sate ce o compun) aflîndu-se aici și un monument de arhitectură feudală românească, o ctitorie a lui Ieremia Movilă, domn al Moldovei, fapt ce poate spori interesul și atracția turiștilor. Comuna are un primar tînăr, Nicu Grigore, localnic, și dînsul preocupat de ideea revitalizării unei stațiuni balneare, menită să valorifice această bogăție de preț. La rîndu-i, a adunat din arhivele primăriei și din memoria bătrînilor, tot ce se mai poate ști despre locul de vilegiatură și tratament de odinioară. Este o comună mare (cu 4 630 locuitori), cu oameni harnici „iar aceste izvoare minerale ne-ar ajuta atît în dezvoltarea economică, precum și în interesul cetățenilor pentru gospodărirea localității, pentru propriile lor case și curți. Dacă în arhiva primăriei am descoperit că, pe la 1936, 127 familii închiriau locuințele celor veniți la tratament și se ocupau cu băile, acum mai perpetuează tradiția doar vreo 4 bătrîni, care au moștenit din tată în fiu meșteșugul de preparare a apelor minerale pentru cure externe în reumatism. Noi, cei de la primărie l-am încurajat, pentru ca, faima de stațiune balneară a comunei să nu se piardă cu totul. Vin, mai ales, țărani de prin împrejurimi. Anul trecut am primit și vreo 6 scrisori de prin alte județe, de la oameni care se interesau de condițiile de cazare și tratament. Deci, lumea mai ține minte ce a fost Vizantea odată. Le-am răspuns să vină, dacă acceptă mijloacele noastre de tratament oferite de localnici. Am încercat să amenajăm măcar un camping într-o splendidă poiană din zona fostelor băi de pe Riul Alb, dar n-am primit aprobări, nu este în perimetrul construibil al comunei. Speranțe însă avem. Mergînd la conducerea județului, ni s-a promis sprijin. Desigur, sînt necesare noi foraje și cercetări geologice, pentru aflarea debitelor și stabilirea exactă a izvoarelor ce au potențialul convenabil exploatării în timp, dar n-am găsit beneficiarii interesați să investească bani în așa ceva. Noi am făcut demersuri și către forurile răspunzătoare de turism și către cooperație. Pînă ce vom găsi pe cei ce vor să cîștige bani, oferind o nouă zonă balneară sănătății oamenilor, ne vom strădui noi, pe plan local, cu o parte din fondurile de la Legea 1 și prin contribuția cetățenilor să valorificăm aceste ape binefăcătoare. Vom amenaja o mică tabără turistică de vară".

Primarul ne însoțește pe firul Riului Alb. Natura e mirifică, pîriul e, într-adevăr alb ca laptele, datorită conținuturilor în anumite substanțe minerale și străbate porțiuni cu nămol sapropelic, de tipul celui din lacul Amara. Întîlnim bazinele de piatră (conservate perfect) care au servit drept rezervoare pentru băile reci, de unde pleacu prin conducte de olane spre stabilimentele ridicate în poiana din apropiere. Ca să ajungem la cele două bazine, pe care izvoarele din munte le alimentează generos, ne ținem de uluci din scînduri de brad, construite de cei cîțiva țărani care mai prepară băi acasă, un jgheab ce le aduce apă direct în sacalele pe care le transportă în sat cu căruța cu cai ori cu carul cu boi. La Gheorghe Imre și la Stefan Șandru, am văzut vanele din lemn de stejar, și i-am ascultat, povestind tehnologia de preparare a unei băi pentru reumatism, „tare și fierbinte, după cum e omul, după cum îl rezistă inima". Combină apa sărată cu apa sulfuroasă de la anumite izvoare așa cum au moștenit ei de la tații lor, iar aceștia de la moșii lor, în proporții anume, după bețeșugul omului, după ziua de băi în care se află, după vîrstă și alte considerente. O încălzesc cu bolovani înfierbîntați într-o vatră, nu orice fel de bolovani, și aceștia bine aleși „altfel distrug pielea omului" și apoi o toarnă în vane. Pare ciudat, nu?! să mai facem astăzi astfel de băi termale, cînd balneologia românească deține cele mai științifice și moderne mijloace. Oricum, sînt informații utile pentru istoria medicinei populare și chiar pentru cei ce se ocupă de medicina naturistă tradițională din țara noastră. Fie și pentru a cultiva această tradiție, apele minerale din Vizantea se cer luate în seamă de cei în drept.

Deci, pe cînd vom merge la băi, la Vizantea? Peste munte, peste deal, dăm de Soveja, încintîndu-ne sufletul cu mirifica și fără egal inimă a Vrancei.

CICI IORDACHE-ADAM

Între 5 și 6

Piața Buzești, vineri, ora 5 dimineața. Între 5 și 6 este o oră a nimănui. E beznă. Matinalii cumpără la lumina luminărilor sau a lanternelor. Se împrumută cîntare sau se folosesc cele de mînă ori se vinde la bucată sau la mica înțelegere. Încasatorii, cei care supraveghează mercurialul și cei care închiriază cîntarele, vor veni abia la ora 6, cînd se va intra în legalitate. O femeie în vîrstă se vaită că și-a pierdut portmoneul. Cineva își lasă bulta în teresele și o ajută cu lanterna să și-l găsească. Prețurile sînt rotunde și probabil cele obișnuite. Sînt doi țărani cu gogoșari — 15 lei kilogramul. Parcă-i mult. Oamenii protestează: Lăsați-i să vîndă! Sînt nerăbdători să ajungă acasă și să-i înghesuie în borcanele de murături. Gogoșarii au preț de mercurial 4,50 lei. Este o utopie Nici cumpărătorii, dar mai ales vînzătorii nu țin în serios obligațiile și drepturile de a vinde și de a cumpăra la acest preț.

Magazionera Mioara Birlad, îi vom afla mai tîrziu numele, vine pe la ora șase fără un sfert, face puțină ordine la tarabe și hotărăște ca două țărănci să rămînă pe locul lor. Cineva ar fi vrut să le deturneze. Tovarășa Birlad poartă halatul de lucru, semn care o deosebește clar de ceilalți cumpărători. Tîrguie gogoșari — 27 de kilograme. Îi depozitează în biroul dînsei și se întoarce să-i achite. Are în mînă 300 lei. Intervenim noi și întrebăm de preț. Tovarășa Birlad începe să joace o mică scenă nereușită pentru că partenera ei, nedîndu-și seama de situație, o ține pe cea bună.

— 27 de kilograme, la 4,50 lei kilu, face 135 lei. Ține două sute și dă-mi restul.

— Cum? dă să se sufoce de mirare țăranca. E 15 lei, hai să lasă la 10 lei pentru dumneavoastră, dar nici așa.

— Nici nu discut, face tovarășa Birlad severă, intransigentă.

Probabil a fost înțeleasă; semnul acela discret și liniștitor a fost recepționat de înțelegerea vînzătoarei. La doi pași se vînd gogoșari cu 15 lei și înainte și după ora șase.

Sînt doar doi țărani cu gogoșari. La 4,50 lei n-ar mai veni nici unul la piață, ne explică șeful pieței. Anul acesta s-au făcut multe dosare de trimitere în judecată, dar degeaba. La început, țăranii au venit cu gogonele. Cereau 10 lei pe kilogram. S-au băgat gogonele la aprozar și, dintr-odată, prețul lor a scăzut la 3 lei.

Deci, asta ar fi o primă soluție — aprozarul să aibă marfă multă și bună, care s-o concureze pe cea a producătorilor particulari: Spațiul rezervat I.C.S.L.F. Galați pentru desfacerea mărfii — tarabe, rasteluri de prezentare, închideri din sticlă — este curat ca-n palmă Au venit cu marfă de cîteva ori pe an.

OPREA GEORGESCU

Note

Șoferul grăbit

În stația de autobuze de la ASE, la ora aceea nu era prea multă lume. După circa 20 de minute de așteptare, pe Calea Dorobanți apare, cu destulă întîrziere față de grafic, un autobuz 133. Nu oprește în stație, așa cum era normal, ci cam la o sută de metri mai înainte. Oamenii au alergat spre el în devălmășeală, cîțiva au și izbutit să urce, dar șoferul, deși autobuzul nu era deloc aglomerat, n-a mai binevoit să aștepte cîteva secunde ca să urce în mod civilizat toată lumea. A demarat brusc, prinzînd în ușă o femeie cu copilul în brațe, lăsînd jos cea mai mare parte a călătorilor... În stația următoare, Piața Galați, la fel a procedat. Nici n-au apucat cei cîțiva călători să urce sau să coboare, că autobuzul a și plenit, stîrnind un val întreg de proteste. În stația Calea Moșilor, șoferul grăbit a pus capăt la toate. Văzînd semaforul pe verde, pur și simplu n-a mai oprit. Abia după traversarea cunoscutei artere, la strigătele și protestele vehemente ale călătorilor, a stopat brusc pe dreapta. Distrat, grăbit sau... poate beat, spre stupefacția generală, el a început să rîdă, de parcă ar fi făcut cea mai izbutită glumă. Unii cred, și pe bună dreptate, că șoferul de pe autobuz se cam scrintise; în orice caz, dovedise că nu era în toate facultățile sale mentale. Întîmplarea s-a petrecut în ziua de sîmbătă, 3 octombrie a.c., în jurul orelor 13,30—14. Autobuzul de pe linia 133 are nr. 31-B-7912 și avea rezervoare de metanol. Asta nu-l împiedica pe șofer să aibă bun simț.

MIHAI MERIȘANU

Scene

Lume multă în autobuzul 331. O femeie, cu brațul de cîteva ori înfășurat, după operație, geme la fiecare atingere. Călătorii își cer scuze, dar frînele sînt obligatorii, depășirile reglementare, forfota din autobuz continuă și e normală. Lîngă noi, un copil de vîrstă școlară, e nespus de preocupat de ceea ce vede pe geam. Mă dor direct durerile femeii și-i spun fetiței să cedeze locul.

— Nu te deranja, mamă!

Privirile tuturor călătorilor se îndreaptă către femeia cu brațul bandajat. După un timp încearcă o scuză șoptită, prea puțin plauzibilă.

— Nu se simte bine!

Fetița dolofană, cu obrajii roșii ca două mere, e nedumerită că mama nu o găsește în cea mai perfectă formă.

La un stop, brusc același flux și reflux uman. Valete surde. Nici o privire înțelegătoare. Pasagerii se uită pe fereastră, citesc ziarul, stau de vorbă.

■

Este prea știut că lipsa de măsură strică.

Ori de cîte ori fac o cumpărătură, ori de cîte ori achit bonul, mulțumesc. Am mai văzut și pe alții procedînd la fel. Nu prea mulți, e drept. Probabil ceilalți au înțeles, înaintea noastră, că este inutil. Rar cîte o vînzătoare sensibilă la această formă „depășită" de politețe.

Seamănă a anecdotă, dar s-a petrecut întocmai.

Într-o zi, telefonista de la 030, după ce i-am mulțumit pentru informație, mi-a replicat răstit: „Nu mă țineți de vorbă, dacă-mi mulțumiți trebuie să vă răspund!"

Vă mulțumesc, totuși, oricît de puțin timp ați avea.

x

Într-o scrisoare, primită la redacție, Aurica Ispas, domiciliată în strada Baba Novac, nr. 8, bloc T 1, scara A, ap. 6, ne ruga să atragem atenția lucrătorilor fabricii de lapte deoarece igiena unor sticle lasă de dorit.

„În ziua de 27 august a.c. am cumpărat trei sticle cu lapte și una dintre ele era murdară, așa că am aruncat tot conținutul. Sticla nu s-a curățat nici cu detergent. O țin în continuare cu apă să văd ce se întîmplă. Menționez că nu este pentru prima oară cînd sticlele sînt murdare, la fel și cele pentru ulei".

x

Nu este chiar la îndemînă pentru gospodina care termină de spălat să urce cu liftul pînă la uscătorie, cel mai adesea să repete drumurile cu coșul încărcat, dar intră în clauza de convicțuire să respectăm anumite reguli. De la o vreme a început să-și facă loc expunerea rufelor în balcoane, mai ales pe străzile mai adăpostite de drumurile principale. Aspectul este deplorabil și construcția cea mai frumoasă se transformă într-o înlănțuire de etaje, împînzite cu fringhii pe care spînzură obiecte de culori diferite.

■

Toți mai mulți posesori de automobile încep ziua înnegurîndu-se. „Dacia" sau „OLTCIT"-ul lor, peste noapte, a fost „decorat" cu linii, cifre, nume, zgîriate brutal cu cuie, de oameni lipsiți de civilizație, de elementarul respect pentru bunul altuia. Tot în „glumă" se înțeapă și cauciucurile. Sigur, există leac și pentru „cojocul" unor asemenea făptași care-și irosesc viața producîndu-ne necazuri.

x

Scene de viață cu care nu sîntem de acord, cărora nu le-am simți cîtuși de puțin lipsa.

CARMEN DUMITRESCU

Coborînd pe Podul Grant

Podul Grant e una din cele mai frumoase construcții din noul București. Dincolo de linia arhitectonică și de performanțele tehnice înglobate în această lucrare de artă, el rezolvă, prin conectarea la artera care traversează pasajul Militari, o mare problemă de circulație oferind posibilitatea unui trafic fluent, comod, sigur și eficient. Din păcate, nu prea știm să păstrăm ce este nou. Multe autocamioane traversează Podul

Controlul oamenilor muncii în acțiune

Unde se află întrerupătorul

Pe tehnicianul normator Ioan Dobrin și pe matriterul Ilie State de la Întreprinderea Electroaparataj București, demni purtători ai unei legitimații colective de control al oamenilor muncii, i-am însoțit, în ziua de 6 octombrie a.c., într-o amplă acțiune de control operativ prin cîteva unități comerciale din Capitală.

Iată sinteza constatărilor :

Unitatea 218 a ICSLF din Calea Moșilor nr. 201. Aprozarul este bine aprovizionat, nici nu se compară în această privință cu alte unități similare din zonă. Se găsesc legume și fructe de sezon de bună calitate, începînd de la roșii, varză, vinete și morcovi, pînă la mere, ceapă, castraveți și ardei. Peste tot ordine și curățenie. Personalul amabil și binevoitor, chiar civilizat. Dar...

Solicităm o bucată mai mare de pastramă. Vînzătoarea cîntărește 1,175 kg pe care ne pretinde 79 lei. După declinarea identității, în fața șefului de unitate, recîntărim și constatăm că vînzătoarea Ioana Mocanu ne dăduse mai puțin cu cîteva zeci de grame, dar încasase în plus 1,50 lei. Gogoșari și cartofi nu erau la vînzare. În incinta unității, contrar dispozițiilor, se aflau în schimb doi saci cu 30 kilograme de ardei-gogoșar și o ladă de cartofi opriți cică pentru personal. În fața unității, lucrătorul Dorian Bucurescu, fără ecuson, vindea roșii și mere cu un cîntar dereglat în favoarea lui. Cîntărirea pornea, e drept, doar de la 130 de grame, dar la cîteva sute de kilograme marfă desfăcută surplusul devine substanțial.

Alimentara nr. 21 din Calea Călărași nr. 237. Șefă de unitate — Marioara Achim. La întrebarea noastră dacă are marfă neexpusă la vînzare, a răspuns ferm și răspicat : nu ! Controlul efectuat a scos însă la iveală cantități importante de mărfuri dosite : 4 navete alcool rafinat, 5 navete votcă, 60 navete vin de Dealu Mare la sticle de un litru, spirt medicinal, mazăre, sare, coniac Drobeta etc. Exact ceea ce nu se găsea în acel moment la vînzare în magazin. Șefa și-a cerut insistent scuze și, spre satisfacția cumpărătorilor, toată marfa a fost expusă spre desfacere.

Contrar regulei, mai multe lucrătoare, în frunte cu șefa lor, au fost găsite fumînd în incinta unității. În magazii și anexe, ca și în subsolul magazinului folosit drept depozit de mărfuri și ambalaje, dezordine și murdărie. De mai bine de 3 luni, un boc din boxa agregatelor frigorifice arde continuu, și zi și noapte, pentru că — așa cum ni s-a mărturisit cu sinceritate — nimeni nu știe... unde se află întrerupătorul.

Încă o incorectitudine : o vînzătoare, al cărei nume nu l-am putut reține în procesul verbal, vindea făina la supraprețuri, cu 3,30 lei mai mult la fiecare cîntărire. Asta, în timp ce șefa își rezervase, pentru dumneaei și alte subalterne, un sac întreg de mălai.

Unitatea 90 CA 12, bd. I. B. Tito nr. 57. Decodificat, înseamnă o alimentară cu autoservire, aparținînd de ICL Alimentara 3. Elena Giscă, șefa de unitate, susține la început, cu nonșalanță, că absolut întreaga marfă, inclusiv mezelurile și alte produse din carne, cu care unitatea e azi din belșug aprovizionată, este expusă în rafturi și galantare la dispoziția publicului larg consumator. În urma controlului însă, totală stupoare și consternare. Au fost depistate ca fiind dosite (da, acesta-i termenul!) : mai multe navete cu salam de vară și cîrnați de porc afumați, patru saci cu mălai, 22 kg orez, 30 navete cu vin de Panciu la sticle de un litru, 240 plicuri DELIKAT, 7 navete cu ulei de floarea soarelui, 24 cutii cu suc de portocale din import, 20 cutii cu NES-café, 12 cutii-conserve cu carne de China. Reamintim că din magazin lipseau asemenea produse, iar la raionul de mezeluri și preparate din carne se desfăceau doar cîrnați cu 20 lei kilogramul, slănină afumată și salam din sortimentul Kracauer sau Torpedo. Solicitată să explice neplăcuta situație, responsabila unității a încercat o motivație evazivă, neconvingătoare, și a recunoscut că... delicatesele au fost reținute pentru dumneaei personal și pentru alte tovarășe vînzătoare. Singurul impediment ar fi fost acela că n-ar fi avut pe moment bani să le plătească și să le ducă acasă. „Dar ce, dom'le, noi n-avem dreptul să ne cumpărăm din propriul magazin !", striga responsabila.

Continuîndu-și calm investigația, echipa de control a mai găsit ascuns în sac cu arpacaș, iar sub cutiile din magazia de ambalaje 2 saci cu mălai despre care nimeni nu știa nimic.

Magazinul de preparate carne și produse culinare din str. Mîntuleasa nr. 8. Tocmai se vindeau aici tacîmuri de rață la pungi de plastic. Gestionar-responsabil și vînzător, o singură persoană : tînăra Maria Ene.

— Aiceva, în afară de tacîmuri de rață, n-aveți ? întreabă cineva.

— Nu, n-avem ! răspunde sec vînzătoarea. De ieri nu mai avem...

...La controlul frigiderului au fost găsite șase pungi cu pulpe și alte șase pungi cu piept de rață.

— Păi, sînt ale mele ! zice, cu un surîs fermecător, gestionara.

— 12 pungi ?! Nu credeți că-i prea mult ?

— Ba da, dar am și eu greutăți și obligații !

— Știți că n-aveți voie să rețineți atîta marfă ?

— Da știam, dar acum vă rog să mă iertați ! Nu se mai întîmplă.

— Dar de ce nu purtați ecusonul pe piept ?

— Ei, da, scuzați, pe ăsta nu-l mai am. Cred că acum l-am pierdut.

Restaurantul-autoservire din Calea Moșilor 31 A. O primă descindere în Bufetul restaurantului. Barmana Florica Pană tocmai servea un consumator cu un pahar de vin de Cotnari. Cu permisiunea dumnealor, după ce se încasează prețul, 20 de lei, se verifică gramajul băuturii servite, apoi, în fața șefei de unitate, Maria Manciu, se mai măsoară încă o dată. Constatarea : în loc de 200 grame, cît era corect să se dea, paharul conținea doar 160 de grame, deci cu 40 de grame mai puțin. În loc de 16 lei, cît era cinstit să se încaseze, barmana încasase 20 de lei. Acum socoteala devine simplă : la 5 pahare, cît are un litru, Florica scotea, prin lipsă la gramaj, un pahar de vin. Întrebarea e : cît ciupea dumneaei, barmana, să zicem, doar la minimum 30 de litri de vin vehiculați cu dibăcie doar într-o singură zi ?

...Lipsă la gramaj s-a constatat și pe linia de autoservire mîncăruri, din restaurantul propriu-zis. Recîntărind la întîmplare opt porții de așa-zise gustări, conținînd fiecare cîte două bucățele de cărnăcior, o chiftea, o felie de brînză, s-a observat că la brînză și la chifteluțe, gramajul este mult mai mic decît prevede rețetarul obligatoriu : la brînză cu 60 de grame mai puțin, iar la chiftelușe cu 10 grame mai puțin. Poate careva să zică : la opt porții lipsa aceasta e prea mică. Da, dar la cîteva sute de porții, ea se ridică la cîteva kilograme ! Și... un kilogram-două de aici, două de dincolo, încet-încet se adună, nu în favoarea clientului, ci în dauna lui. Aranjamentele în cazul mai sus-ilustrat aparțin bucătarului Cristian Robea.

Șefa de unitate s-a supărat foc. Supărarea aceasta, ca și regretele dumneaei dealtfel, sînt tardive. Tardive și fără efect.

Dacă privim de departe toate aceste lucruri mărunte, ele nu sînt un capăt de țară. Cinci grame în plus sau în minus nu sărăcesc și nu îmbogățesc pe nici un cumpărător. Dar mica cîrpeală, neglijențele în favoarea vînzătorilor devin o sursă suplimentară de venituri, din care unii, mai ales cei insistenți, au agonisit destul. În grabă, cumpărătorul s-a obișnuit să cedeze, să accepte mici compromisuri cu omul care ne la bani. Dar asta nu ne îngăduie să îngăduie acestuia să încalce legea, chiar dacă o face „la mustață", cum spun ei apărîndu-se. Asta pentru că din mai multe mustăți ieșe în cele din urmă o claie. Iată de ce echipele de control obștesc nu sînt întotdeauna oaspeți bineveniți pentru cei care au ceva de ascuns.

MIHAI STĂNESCU

Cronica șoselei

Cărăușul

În ciuda celor 73 de ani, omul se ținea ca un brad. Voioș la minte și la trup, ager, întreprinzător, nu se plîngea de nici o boală. Răspundea cînd era întrebat de sănătate : „Sînt bine, taică, de ce să nu fiu. Nu-i o regulă să fii neapărat bolnav la vîrsta mea. Cînd se anunță ploaie, e adevărat că îmi mai scîrțîie cîte o încheietură la vreo mînă ori vreun picior, încolo însă nimic, sînt sănătos tun. Secretul „tinereții" mele nu-i de fapt nici un secret. Am dus o viață ordonată, n-am abuzat de alcool, n-am fumat nici măcar o singură țigară de cînd mă știu, nu mi-a plăcut să-mi pierd nopțile și... cam atît. Mai e însă, ce-i drept, ceva, deloc neimportant. Nu m-am plictisit niciodată din cauza lipsei de preocupări, am avut treabă în permanență. Îmi place să citesc și mi-am găsit totdeauna timp și pentru asta. Conducerea auto a fost și este o altă pasiune a mea. Mă odihnește, mă relaxează. Cum îmi petrec timpul ? Programul meu e organizat cu precizie de metronom. Am în răspundere trei gospodării. Două ale fiilor mei și una a mea. Fiecare din băieți au cîte doi copii, toți de grădiniță. Du copiii, adă-i acasă. Problemele de aprovizionare tot în sarcina mea cad. Dar cîte nu se ivesc și într-o singură gospodărie, darmite în trei. Mici reparații pe care tot eu le fac. Apoi mai e nevastă-mea. Deși are doar 65 de ani, nu-i chiar așa sănătoasă ca mine. Medicamente, injecții, medici. Probleme care intră, de asemenea, în atribuțiile mele. Ce mai, sînt cărăușul familiei, mai bine zis al familiilor noastre. Toate astea îmi dau însă satisfacții. Îmi place să mă știu folositor celor dragi și apropiați. Cine se ocupă de mașină ? Bineînțeles că tot eu. Cum o fac pe electricianul, pe instalatorul, pe tîmplarul, la fel de bine o fac și pe mecanicul-auto. La service mă duc numai în extremis, cînd e vorba de dispozitive, aparatură, ustensile de care nu dispun în micul meu atelier. Nu, copiii n-au motive să se plîngă de mine, dar nici eu de ei. Așa cum i-ai crescut, vorba ăia, așa îi ai. Sîntem o familie ca „o stîncă de granit", cum îi place să o numească fiul meu cel mare, profesorul. De fapt, așa am fost de cînd îi știu eu pe bunicii mei și ultimele generații astea ale noastre se întind pe vreo sută de ani. E ceva !".

Spre sfîrșitul verii, „cărăușul" familiei și bunica, contrar voinței inițiale a bătrînului care susținea că nu simte nevoia de odihnă, că el o realizează zilnic și încă activ, au fost trimiși de copii în „concediu" „Vă vor prinde bine două săptămîni de aer curat, liniște, ape minerale, atît de necesare mamei pentru inima ei bolnavă. Trebuie să mergeți, toate cheltuielile le suportăm noi", „Parcă de bani e vorba ?, ripostă bătrînul. Pe mine, doar știți, tocmai liniștea prea multă mă deprimă, mă stresează. Dacă în anii ce-i mai am de trăit mă voi îmbolnăvi de nevroză, să știți că pricina va fi excesul de liniște. Voi merge însă negreșit la băi, în primul rînd pentru mama. Și, în plus, vă promit că nu se va plictisi lîngă mine nici un minut. Doar voi ați afirmat că pe lîngă alte calități o am și pe aceea de a crea mereu în jurul meu bună dispoziție". Au fost ultimele cuvinte ale septuagenarului schimbate cu familia, adunată, cu prilejul plecării bunicilor : fiii, nurorile, nepoții, verii, cumnații, etc. „Ai grijă, tată, cum conduci", ținu să-i recomande șoferului cu părul complet alb, soția fiului mai mare. Bătrînul nu răspunse pentru moment nimic. Rămase cu ochii ațintiți undeva, în gol. Se vedea că nu-i căzuse bine recomandarea, făcută de altfel cu cele mai bune intenții de nora-sa, proaspătă posesoare a atît de prețiosului cartonaș roz învelit în țiplă. Inoportunul sfat îi aduse aminte „cărăușului" de întîmplarea nu tocmai plăcută, petrecută cu exact un an în urmă. Plecaseră, el cu soția, spre o localitate situată la nici 20 de km de orașul în care locuiau. Căldura potolită, soarele prietenos, frunzele care începeau să capete paleta aceea minunată de culori specifice toamnei, mînate de un vînt ușor, pluteau peste tot, deasupra grădinilor, caselor, viilor străbătute de panglica de asfalt. Bătrînul ar fi vrut ca deplasarea să fie mai lungă, să poată conduce „pe săturate". Condițiile de șofat erau ideale. Soția se simțea bine, de mult chiar nu o văzuse „cărăușul" într-o dispoziție excelentă. Totul, drumul perfect, timpul, atmosfera, îmbiau la drumeție. După ce încărcară varza în portbagaj, soții o porniră spre casă. Reflectau cu voce tare, cu părere de rău, la călătoria care, prin forța împrejurărilor, trebuise să fie atît de scurtă. Se apropiau de oraș. În zare străluceau țigla de pe blocurile cartierului, ce avansa mereu spre dealul acoperit cu pini. Bătrînica aținti. Povestea copiilor cînd au ajuns acasă. „M-am trezit speriată. Mașina era cu roțile în sus, iar tatăl vostru se tot învîrtea în jurul autoturismului. Nici unul nu pățisem nimic. Îi studia strîcăciunile. „Cum s-a întîmplat, Radule ?" Nu-l văzusem niciodată atît de încîntat, de supărat pe el însuși". „Foarte simplu, ai atîpit tu, apoi, ți-am urmat exemplul. Nu credeam că poate să mi se întîmple vreodată așa ceva !" În cîteva zile autoturismul fu reparat. Răsturnarea s-a produs pe un teren afînat, iar viteza era mică.

Recomandarea nurorii îi răscoli bătrînului o amintire neplăcută, poate cea mai puțin plăcută din viața lui. Făcu tuturor un semn prietenos, dar trist, de rămas bun și se îndreaptă, ținîndu-și de mînă soția, spre autoturismul pregătit pentru drum. I se citea pe față mîhnirea, o mîhnire profundă. Lui atît de bine dispus și optimist totdeauna.

După plecarea bătrînilor, soțul Ortansei, fratele lui și nora cea mică tăbărîră asupra femeii. „N-ai avut ce face ? Mai bine îți mușcai limba. Ce te-a apucat cu faimoasa ta recomandare ? Nu-ți dai seama în ce situație penibilă l-ai pus ? Ce mai, le-ai spulberat plăcerea călătoriei. Crezi că el n-a tras concluzii din întîmplarea de anul trecut ?" Văzîndu-se încolțită din toate părțile, Ortansei îi dădură lacrimile. „Vă rog să mă înțelegeți, n-am vrut să-l supăr pe tata, un om atît de bun, aprijinul nostru de zi cu zi. Nu-i vorba numai de tristul episod din toamna trecută, ci de o înfățișare de fapte. Zilele trecute a alipit în timp ce aștepta să i se răcească supa. Nu mai poate rezista să citească nici jumătate de pagină. Adoarme privind pînă și cele mai de acțiune filme. Voi nu observați ? Acest lucru nu trebuia să ne îngrijoreze ? La o anumită vîrstă, cică apar asemenea fenomene. Sîntem datori să-l prevenim. Oricînd i se poate întîmpla un necaz în timp ce conduce". „Te-ai găsit și tu acum să cobești, să ne ții lecții, interveni soțul femeii. Omul e obosit, toată ziua se zbate pentru noi. Nu mai are 30 de ani. Parcă pe tine nu te fură somnul clîind pe fotoliu, în sufragerie ? Și ai cu 40 de ani mai puțin ca el". „Problema e legată de oboseală, nu de vîrstă. Nu-l vedeți ? E mai activ decît noi toți împreună", ținu să sublinieze nora cea mică. „Bine, mă declar vinovată, eu sînt cea care le-am stricat călătoria, cu sfatul meu inoportun. Mai doriți ceva ? V-am dat satisfacție". Îi întoarseră cu toții spatele. Ortansa părăsi încăperea plîngînd în hohote.

În apartamentul bătrînilor sună telefonul. Toată familia e în haine cernite. Răspunde fiul cel mare. „E adevărat că s-au prăpădit nenea Radu și mătușa Veronica ? Cum s-a întîmplat ?", întreabă o rudă din provincie. Se interesează și de data înmormîntării. Ortansa suferă cel mai mult. Nora cea mică, Amalia, se apropie de ea și o îmbrățișează. Amîndouă au lacrimi pe obraji. „Iartă-ne, scumpa noastră, ți-o cer în numele tuturor. Tu ai fost cea care ai încercat să ne deschizi ochii, să ne previi și drept răsplată noi te-am jignit. De fapt, ne frămînta un gînd nemărturisit. Ne era greu la toți să-l dăm în vileag. În egoismul nostru eram îngrijorați, că-l vom putea, în calitate de cărăuș al familiei, pierde pe tata. Dacă te ascultam poate acum erau în viață !".

Cît adevăr conțin înțeleptele vorbe despre nerecunoștință. Pe drept, cea mai cruntă dintre ele este definită aceea a copiilor față de părinți (a unora, ce-i drept, dar asta nu modifică datele problemei).

VICTOR BEDA

Grant pierzînd pe drum tot felul de mărfuri, cutii, piese și cărămizi din b.c.a., iar tractoarele însoțite de trailere grele ajung adeseori pe linia de tramvai. Așa se face că, pe alocuri, carosabilul este spart și din el ies firele de beton armat, că la îmbinări betonul a cedat și uneori trece multă vreme pînă cînd spărtura, deja crescută în dimensiuni, este astupată. Dar cea mai neplăcută situație te întîmpină pe bretelele laterale de legătură cu străzile intersectate. Bunăoară una din cele care leagă Calea Griviței de Podul Grant se află într-o stare de deteriorare avansată. Betonul a cam dispărut, sau mai corect spus poate fi descoperit pe alocuri. Camioanele mari au vărsat moloz și pietriș și, în ultima vreme, una din bretele arată ca un drum de țară plin de gropi și spărturi, vălurit de parcă pe acest pod ar putea urca oricine și circula oricum. Dacă edilii care răspund de buna întreținere a podului sînt de acord cu acest punct de vedere atunci n-au decît să repare după fiecare stricăciune. Dar dacă sînt de acord că fiecare trebuie să folosească așa cum se cuvine, atunci neglijenții și răuvoitorii trebuie puși la punct și la plată. Pînă la urmă ne este indiferent pentru ce optează cel care îl au în grijă. Important este ca Podul Grant să rămînă nou și bine îngrijit. Pentru asta sînt necesare niște intervenții de gospodar și o severă punere la punct a celor care îi provoacă deteriorările.

B. NISIPOIU

Cu filtru și fără

Un domeniu grăbit supus continuu inovirilor, în vederea îmbunătățirii performanțelor, este, precum se știe, și cel al obiectelor electrocasnice. Cine și-a achiziționat mai recent un aspirator de praf a putut constata că „Electroarges" se aliniază cu succes acestui curent, punîndu-ne la dispoziție aparate moderne, înzestrate cu pungi-filtru pentru praf, care, după utilizare nu se mai recuperează. Igienic și comod, prelungind totodată viața sacului din pînză, acest „manșon" ce ne ușurează munca este confecționat din resturi de termotex, un material textil obținut, la rîndu-i, din scamă impregnată printr-un anumit procedeu tehnologic. (Deci, fiind vorba de o interesantă acțiune economică, de recirculare în valori de întrebuințare a unei materii prime). Fabrica din Curtea de Argeș livrează aspiratoarele cu 7—8 asemenea piese de schimb dar după aceea ? Un aspirator este un obiect de folosință îndelungată, de unde mai luăm pungile-filtru ? Gîndești că poți să ți le procuri din comerț, de la raioanele specializate în vînzarea aparatelor electrocasnice. Ei bine, nu le căutați, deocamdată nu le puteți găsi nicăieri, deși cei care le confecționează în secția special organizată din cadrul Cooperativei de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor Olănești, jud. Vîlcea, pot să execute la cerere, orice cantitate. „Cu condiția să existe cererea, dar comerțul nu le contractează ca piese de schimb", ne informează Nicolae Pătru, președintele cooperativei. Poate se va răzgîndi, îndrăznim să apreciem acum, în preajma contractărilor fondului de marfă pentru anul viitor.

C. I. ADAM

COMENTARIUL SĂPTĂMÎNII

Nu — experiențelor nucleare!

Nici o altă problemă din domeniul dezarmării nu a constituit subiectul unei îngrijorări atît de mari pe plan internațional și nu a fost atît de mult dezbătută, studiată și negociată ca interzicerea experiențelor cu arme nucleare în toate mediile naturale. Și, cu toate acestea, în epoca nucleară deschisă de funestele explozii de la Hiroshima și Nagasaki, pe glob au fost efectuate peste 1 600 de experiențe nucleare, reprezentînd tot atîtea agresiuni la adresa sănătății planetei, tot atîtea sfidări la adresa opiniei publice mondiale care se pronunță cu tot mai mare hotărîre pentru interzicerea testelor cu arme atomice.

Evoluția situației pe planul interzicerii experiențelor nucleare a fost în perioada postbelică foarte sinuoasă, cu oscilații ample între speranță și scepticism. O primă perioadă, care ar putea fi caracterizată drept epoca conștientizării pericolului, are drept limite datele de 16 iulie 1945—4 august 1963. În acest interval au avut loc nu mai puțin de 555 de experiențe nucleare experimentale, dintre care cea mai mare parte — 433 în atmosferă și numai 122 în mediul subteran. În anul 1963, un prim pas pozitiv: semnarea la 5 august, de către trei state nucleare a „Tratatului de interzicere a experiențelor cu arma nucleară în atmosferă, în spațiul extraterestru și sub apă". Părea că prin acest acord dezideratul încetării experiențelor nucleare se apropia de realizarea sa în practică. Dar evoluțiile ulterioare au infirmat această speranță. Ritmul experiențelor nucleare subterane — care nu intrau sub incidența tratatului — a fost în perioada 1963—1980 de 1,5 ori mai mare decît cel al experiențelor din perioada anilor '50. De asemenea, țările nucleare nesemnatare ale tratatului au efectuat în continuare experiențe nucleare în atmosferă. Statisticile arată că în perioada 1963—1985 s-au efectuat 1 045 de experiențe nucleare, dintre care 63 în atmosferă.

Anul 1974 constituia un nou moment al speranței: Franța declară că renunță la explozii nucleare în atmosferă, iar SUA și URSS convin că, începînd din 1976, să limiteze puterea exploziilor nucleare subterane la 150 de kilotone. Oare ce forță vor fi avut exploziile de pînă atunci, dacă acest plafon reprezintă totuși de 10 ori forța bombei de la Hiroshima?! Experții arată că puterea explozivă a detonărilor atomice experimentale a sporit de la 25 kilotone TNT în 1945, la 650 megatone în perioada 1946—1963 și la 680 megatone în intervalul 1964—1980. Efectele experiențelor nucleare au fost dezastruoase. Printre altele, ele au dus la degajarea a 10—20 tone de plutoniu radioactiv care infestează atmosfera terestră.

Perioada ultimilor ani lăsa să se întrevadă posibilitatea încetării periculoaselor teste cu arma atomică sau, cel puțin, o reducere a lor. În 1984 au fost consemnate 55 de experiențe, în 1985 — 30, iar în 1986 — 21. Această scădere s-a datorat, însă, în special moratoriului unilateral instituit de Uniunea Sovietică pe intervalul 6 august 1985 (cînd s-au împlinit 40 de ani de la explozia de la Hiroshima) — începutul anului 1987. Faptul că SUA și alte țări nucleare nu s-au alăturat acestei inițiative, a dus la o nouă spirală a testelor cu arme atomice. Astfel, în primele șapte luni ale anului în curs au fost efectuate 27 de experiențe nucleare și ritmul în care se desfășoară aceste teste lasă să se întrevadă pentru 1987 un record nedorit în acest domeniu.

Experții arată că unele particule, cum ar fi stronțiu 90 și cesiu 137, sînt absorbite pe cale respiratorie sau digestivă, cu efecte extrem de nocive asupra organismului uman. Se estimează că, dacă vor continua experiențele nucleare, în anul 2000 se va ajunge la un nivel de contaminare radioactivă capabil să producă 150 000 de decese premature, dintre care aproximativ 90 la sută în emisfera nordică.

Expresie a înaltului simț de răspundere pe care România, președintele Nicolae Ceaușescu îl manifestă față de prezentul și viitorul umanității, față de destinele păcii în lume, țara noastră a propus numeroase măsuri menite să contribuie la realizarea dezideratului vital al popoarelor — o lume fără războaie și fără arme nucleare, a colaborării, destinderii și încrederii între națiuni. În această strălucită serie de inițiative de pace se înscrie și documentul de excepțională însemnătate „Considerențele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu privind problemele majore ale vieții internaționale aflate pe ordinea de zi a celei de-a 42-a sesiuni a Adunării Generale a ONU", care, printre alte măsuri, preconizează ca „Adunarea Generală a ONU să adreseze un Apel în primul rînd către SUA și URSS, precum și celorlalte state posesoare de arme nucleare, pentru oprirea experiențelor nucleare și a oricăror activități menite să ducă la dezvoltarea și perfecționarea armelor nucleare". Această inițiativă își are originea în concepția țării noastre, a președintelui Nicolae Ceaușescu că momentul internațional actual impune intensificarea activității pentru încetarea testelor nucleare, avînd în vedere că acestea reprezintă un grav pericol pentru existența omenirii. Încetarea experiențelor cu arme atomice ar lipsi cursa înarmărilor de acest motor propulsor al ei, ar avea menirea să pună capăt periculoasei contaminări a mediului înconjurător, ar constitui un prim pas, cel mai important, în direcția dezarmării nucleare.

ION VIRGIL ■

Comoara piraților

O asociație de un gen ceva mai deosebit din Berlinul occidental constituie, de la fondarea ei în 1981, un adevărat magnet pentru racolarea de noi și noi membri. Este vorba de un club al căutătorilor de comori, care are un antet deosebit de original pe scrisorile adresate membrilor săi: emblema unui soare care apune, un peisaj cu palmieri și deviza „Cercetări asupra culturii și comorilor din insula Cocoș". Ce-i drept, cuvîntul cultură din această deviză este cam superfluu deoarece membrii clubului urmăresc cu totul altceva — identificarea locului unde se află ascuns aurul și pietrele prețioase pe acea legendară insulă, care a devenit celeb ă în întreaga lume prin romanul „Comoara din insulă" (apărut în 1883) al scriitorului englez Robert Louis Stevenson.

Pentru că insula respectivă există și anume la circa 500 km. la sud-vest de coasta Americii Centrale. Sub numele de Isla del Cocos, ea a fost cunoscută de generații întregi de marinari, care au găsit adeseori adăpost pe această cază înverzită din largul Oceanului Pacific. Descoperită în 1684 de corsarul britanic William Dampier această stîncă fertilă cu o suprafață de 30 kilometri pătrați a fost botezată Insula Cocos datorită numeroșilor palmieri de cocos existenți aici. În prezent, insula aparține statului Costa Rica. În cursul secolului trecut, ea nu constituia doar un loc de popas pentru vînătorii de balene. Pirații erau, de asemenea vizitatori frecvenți, deoarece Isla del Cocos era amplasată departe de orice pericol și oferea rezerve de apă potabilă și de hrană. Așa s-a născut legenda despre comorile ingropate aici de tîlharii mărilor.

O mare afluență de căutători de comori a cunoscut insula în prima treime a acestui secol. Majoritatea lor d'spuneau de hărți „originale" ale locului unde chipurile, se afla comoara piraților. Acest gen de „documente" s-a înmulțit foarte mult în cursul secolului nostru, mai ales ca urmare a activităților unor șarlatani care nu au întîrziat să exploateze credulitatea și iluziile unor naivi. Deși nu puțini au fost aceia care au intrat în posesia „singurei hărți autentice", pînă acum, nimeni nu a găsit nimic. Au apărut chiar oameni de afaceri întreprinzători care au fondat societăți pe acțiuni, promițînd mari cîștiguri cumpărătorilor de cote-părți. Desigur, prin găsirea comorii piraților! Și cum aceasta nu s-a găsit, acționarii au rămas cu speranțele.

Pentru o căutătoare de comori, Margo Schneider, exped ția pe urmele piraților s-a dovedit fatală. Sosise în insulele Cocos în calitate de „medium" pentru a lua, chipurile, contact cu spiritul piratului Bentío Benito, care bîntuise pe aceste locuri. Ea a fost angajată de dr. Huber. Mazenick, un bogat om de afaceri, pentru a-i îndruma pașii către locul comorii. Dar cercetările magico-mistice nu au dus la nici un rezultat și, într-un acces de furie, Mazenick și-a ucis „mediumul". Chiar dacă lucrurile nu stau chiar așa, un lucru este cert.: Margo a dispărut de atunci fără urmă.

S-a calculat că pînă acum aproximativ 400 de exped ții ale căutătorilor de comori au poposit pe insulă. La 9 octombrie 1935 a ajuns pe aceste locuri și președintele S.U.A., Franklin Delano Roosevelt. Însoțit de o mică flotilă de război. Motivul oficial: o partidă de pescuit. Dar, gurile rele nu au pierdut prilejul să lanseze zvonuri despre proeminentul căutător de comori. Membrii clubului din Berlinul occidental al căutătorilor de comori au lansat și ei o expediție, în cursul căreia ar fi găsit „mici comori, cum ar fi monede și altele", dar nu au putut prezenta nici o probă concretă, ca de altfel toți ceilalți vînători ai norocului printre cocoșii din Pacific. Poate, cîndva vreun Don Quijote obsedat de fantoma comorii va da de urma tezaurului. Va rămîne atunci lumea mai săracă cu un vis?

ROMEO NĂDĂȘAN ■

O „măturăă" pentru artere

Veștl bune pentru cei suferinzi de hipercolesterolemie: în Anglia se află în stadiu avansat de cercetare un medicament în stare să reducă în limite normale colesterolul și, în acest fel, să prevîntîmpine pericolul unui infarct miocardic. Noua substanță, pusă la punct în laboratoarele britanice Smith Kline & French nu prezintă efecte colaterale datorită originii sale 100% naturale. E vorba de un hormon produs de tiroidă căruia i s-a dat numele de Triiodotironină. Ca de obicei în cazul descoperirilor importante, ideea despre posibilitățile acestui hormon în combaterea efectelor nocive ale colesterolului a apărut în urma unor observații empirice. Indivizii hipertiroidici au niveluri reduse de colesterol în sînge și viceversa. Și totuși, administrarea unor cantități ridicate de hormoni persoanelor cu colesterolul crescut nu a dat rezultate pentru simplul motiv că procedeul constringea inima să consume mai mult oxigen și în acest fel, era obosit tocmai organul ce trebuia protejat. Grupul de specialiști englezi a reușit să prepare un produs compus, fără efecte negative asupra inimii. Pentru a înțelege mai bine mecanismul de acțiune al acestui produs excepțional trebuie să ne oprim un moment asupra rolului colesterolului în organismul uman. El reprezintă o componentă fundamentală a vieții: se găsește în celule și este materia primă a hormonilor steroizi și a acizilor biliari. Pe scurt, se poate spune că colesterolul se leagă de orice proteină și formează lipoproteinele care-l transportă astfel în celule unde este utilizat și în ficat de unde este eliminat prin intermediul bilei. Dar, pentru a reuși să intre în celule, lipoproteinele trebuie să deschidă niște „lacăte" numite receptori. Uneori, în special din cauza unor anomalii genetice, acestea rămîn închise iar colesterolul neconsumat se depune pe pereții arterelor, se ajunge la ateroscleroză, se blochează fluxul sanguin ceea ce provoacă infarct sau ictus cerebral.

Aici intră în joc hormonul tiroidian descoperit de o echipă britanică condusă de Anthony Underwood: o substanță ușor de manevrat, fără efecte secundare, în stare să provoace arderea colesterolului prin simplul fapt că poate sparge „lacătele" receptorilor celulari. Bineînțeles, pînă la poposirea în farmacii a produsului trebuie să mai treacă ceva timp, cerut de experimentări serioase. Pînă atunci, se poate reduce nivelul colesterolului printr-o corectă alimentație și un mod de viață adecvat. În S.U.A. această modalitate a dat bune rezultate, completată fiind cu o campanie pe scară largă împotriva fumatului și cu introducerea în practica zilnică a exercițiilor fizice. Rezultatele sînt încurajatoare. În 10 ani, perioada 1968—1978, procentul deceselor prin maladii cardiovasculare a scăzut cu 30 la sută.

Așadar, o alimentație bogată, diversă și bine gîndită, exerciții fizice de intensitate moderată dar cu durată mai mare în timp — înot, schi fond, mers pe bicicletă, cît mai puțini nervi pot contribui favorabil la reducerea nivelului de colesterol. Chiar și alcoolul, după unii specialiști, poate ajuta, poate avea o acțiune protectoare. Dar atenție, în doze moderate, care să nu depășească o jumătate de litru de vin pe zi.

IOAN ROȘCA ■

Sub centură

Ca un făcut, mai orice inovație tehnologică trebuie să se lase cu fierbînțeli, cu dureri de cap și cu prelungi nesomnuri pentru infractori. De cînd lumea, lucru știut, noul a avut ca fenomen însoțitor pofta de a veni de hac noului. Infractorul s-a simțit de fiecare dată și el obligat să găsească autostrada care duce la risipirea siguranței instaurată de paza cea bună. Chiar și atunci cînd ciștigul nu s-a lăsat developat de la prima vedere. A pune un computer să lucreze pe blat în favoarea ta putea fi la început o chestiune de hoby. Cînd computerul respectiv a ajuns să cunoască și codurile de bancă, s-a înțeles încă o dată că nu totdeauna trebuie privit doar avantajele imediate.

Videocaseta a introdus pe agenda hoților o întrebare tradițională: cum ne-ar putea fi de folos această gingașă scuică? Răspunsul a venit curînd și benefic: copiind-o, fără să afle nimeni. Dar nu totdeauna cel de sus se arată așa de culant.

Ca acum, de cînd cu discul video, de pildă. Sîntem în situația de a constata că discul compact a mai făcut un pas spre maturizarea deplină. Un ferice mariaj între sunet și imaginea color în mișcare și sunet în memoria aceluiași disc compact. Tehnic vorbind, sunetul este înregistrat în sistem numeric — ca și la discul compact, în timp ce imaginea intră în sistem analog.

Este fixată pentru finalul acestui an lansarea la apă a noului cavaler gîndit a face succes de casă de la primii pași în lumea audiovizualului. Sînt pregătite trei rețete antropometrice, fiecare cu ale lui. Discul de 12 cm permite înregistrări audio de 20 minute, cea video fiind de numai 5 minute, dar superioară calitativ videocasetei sau imaginii obișnuite de televizor. Un disc de 20 cm diametru îngăduie înregistrări de imagine de durată a 20 de minute pe față. În sfîrșit, există un disc de 30 cm, apt pentru prezentarea de filme pînă la două ore. Cititorii de discuri, care pot fi folosite în toate cele trei situații, încep prin a lucra la viteza de 500 ture/minut; la apariția imaginii, viteza crește la 2 250 ture/minut în primul caz și de 1 800 ture/minut pentru ultimele două dimensiuni. Este viteza știută — de 9 m/s.

Odată pus pe picioare, videodiscul compact a stîrnit interesul producătorilor de programe. Se explorează cu înfrigurare noile oferte și se știe deja că cei mai expeditivi, pun la cale afaceri de nivel. Nu se pregătesc termeni noi pentru vocabularul nostru și așa extrem de greu de încercat de cînd cu boleroul electronicii: videomuzică, discofilme etc.

Videodiscul compact — sau mai pe limba și pofta lui de încifrare CD Video — afișează un optimism exploziv. Pe ce se bazează? vorba eroului lui Preda. Are el, se pare, suficiente motive să se uite de sus la buna-i colegă, videocaseta. Deoarece: calitatea înregistrării la sunet și imagine este net superioară; citit de laser — de la distanță — el practic nu se expune uzurii și ne poate sluji cu devotament și dăruire cît trăim, are șansa de a deveni într-un timp dat, mai ieftin ca firma concurentă videocaseta.

Ne întrebăm, omenește vorbind, ce vor face pirații în ale audiovizualului? Vestea proastă pentru ei abia acum soseș te. Trecerea pe castă video a programului de pe disc se dovedește posibilă. Dar pierzînd atît de mult din calitate încît businessul riscă să nu se prea lege. Ceva ce seamănă a lovitură sub centură. Cel puțin pînă la o nouă schimbare de decor.

NEAGU UDROIU ■

Cîți „Hibakusha" ar rezulta în urma unui conflict nuclear

În urma anchetei cotidianului italian „Gazzetta dello Sport", primii trei sportivi ai anului 1986 au fost declarați arhicunoscutul Maradona, boxerul american Mike Tyson, „bronzul" fiind atribuit alpinistului italian Reinhold Messner. Dacă primii doi — prin intermediul televiziunii — au putut fi văzuți la „lucru" de miliarde de oameni, temerarul Messner, adept al „sportului fără spectatori", cum i se mai spune alpinismului, este mai puțin cunoscut. Invidiata distincție onorifică i-a

Lumea se amuză

(După NBI)

fost acordată însă pentru o performanță formidabilă : escaladarea tuturor celor 14 vîrfuri de peste 8 000 m ale Himalayei !

La cîtva timp după anunțarea rezultatului anchetei, cîțiva ziariști occidentali din afara presei sportive, au făcut o propunere cu adevărat nemaiîntîlnită: e drept, cu unele rezerve, dat fiind faptul că, emisă tîrziu, ca era, oricum, inoperabilă. Ei au întrebat dacă pe lista laureaților ar fi putut fi inclus și Jim McGowen. Cine este acest McGowen ?, au fost, totuși, întrebați. Chiar, cine este „candidatul" lor ? În ce disciplină sportivă s-a afirmat ? A escaladat și el „Acoperișul lumii", cum i se mai spune Everestului, ori vîrfurile Annapurna, Nanga Parbat sau Cho Oyu ? Nu, nici vorbă de așa ceva, mai ales la cei 54 de ani ai săi. Atunci ? Jim Mc Gowen este un american din Philadelphia care a încercat, în toamna lui 1986, să traverseze înot Canalul Mînecii. A fost nevoit însă să abandoneze după două ore... În ce constă atunci performanța lui ? Jim nu este un sportiv obișnuit, ci un paraplegic care nu-și poate mișca trupul de la piept în jos. Spirit generos, vrînd să transmită un mesaj tuturor celor aflați în situația lui, el s-a antrenat cu perseverență timp îndelungat, în bazine și în mare, în vederea unei performanțe unice și nu e vina lui că scăzînd temperatura corpului, n-a traversat „La Manche".

„Am vrut să-i încurajez — a declarat el — pe toți cei handicapați, asemenea mie, să dovedesc că resursele umane sînt mai mari decît se crede, că voința, dîrzenia, pot «șterge» diferențele dintre invalizi și cei în plenitudinea forțelor. Gestul lui McGowen, pe fruntea căruia se află totuși, laurii nevăzuți ai victoriei asupra lui însuși, nu este singular. Se pot da multe alte exemple care ilustrează solidaritatea cetățenilor lumii, ce „minuni" poate realiza perseverența în fața unor împrejurări potrivnice.

Și tînărul canadian Rick Hansen este invalid. Țintuit, în urma unui accident, într-un fotoliu cu rotile, el nu s-a resemnat în această tragică situație, luînd parte la multe acțiuni cu caracter social. Vrînd să dea și el un exemplu de tenacitate, să insufle curaj și optimism celor scoși din circuitul firesc al activităților umane, el a hotărît să se alăture eforturilor la scară mondială în vederea integrării invalizilor în viața socială normală. Socotindu-se „un om ca toți ceilalți", în primăvara lui 1985, el a pornit din orașul său natal, Williams Lake, în căruciorul său, într-o călătorie în jurul lumii ! Pînă acum, Hansen a străbătut mai bine de 40 de țări (peste 50 000 km). La debutul acestui insolit voiaj, el s-a oprit în fața sediului O.N.U. unde a ținut o conferință de presă sui-generis. „După cum vedeți — a spus Rick Hansen ziariștilor — pornesc la drum ; sper să fie cît mai mulți din cei asemenea mie, în mijlocul cărora voi fi, care să creadă că te poți ridica deasupra condiției de infirm. De aceea, cer O.N.U. să examineze posibilitatea de a ajuta la eliminarea cuvîntului «handicapat» din vocabularul curent. Această expresie poate fi înlocuită de un cuvînt care să sugereze nu un nevolnic, ci o ființă umană, capabilă să participe la viața normală. De la această «tribună» adresez un apel celor de care depinde pacea planetei, spunîndu-le : «În lume sînt și așa destui invalizi : să nu le sporim numărul printr-un nou război care, neîndoielnic, ar fi un război atomic !»"

Același punct de vedere l-a afirmat și fostul sergent Clyde Stratton, fost combatant în războiul din Vietnam. Rămas invalid în urma luptelor pentru fortăreața Winh Long, din Delta Mekongului, el s-a aflat, la începutul lunii februarie, în uriașa coloană de demonstranți care se îndreptau spre poligonul special din deșertul Nevada, unde S.U.A. urmau să efectueze o nouă experiență nucleară subterană. Pe automobilul lui Stratton, o pancartă pe care scria : „Opriți pînă mai e timp cursa înarmărilor ! Războiul este o «fabrică» de invalizi și orfani".

Un trist și cutremurător adevăr : milioanelor de handicapați din lume, dintr-o infinitate de cauze, li se adaugă — după cum se știe — noi și noi „contingente" furnizate de descendenții celor pe care primele bombe atomice i-au surprins la Hiroshima și Nagasaki, așa numiții „hibakusha". Cîți, și acum, la 42 de ani de la detonarea lor, există cazuri de malformații în urma contaminării cu plutoniu radioactiv 239, iar acest fenomen, după aprecierile unor medici niponi va continua încă... 24 357 ani ! Dar cîți handicapați de tipul „hibakusha" ar „da" un conflict nuclear, știind că, în prezent potențialul armelor atomice depășește de cîteva sute de mii de ori pe cel al bombei lansate la 6 august 1945 asupra Hiroshimei ?

MIHAI VASILIU ■

Traficul cu arme

Acum numele lui nu mai contează. Este cunoscut ca fiind prizonierul nr. 08237054 al penitenciarului din Marion, S.U.A. Își duce existența într-un cub de beton cu o suprafață de 12 picioare. Stă închis de 5 ani și singura lui preocupare este să urmărească programul la tv. În ultima vreme urmărește foarte atent emisiunile de știri, mai ales cele privitoare la afacerea „North" (trafic de arme). Se simte în largul său, căci prizonierul nr. 08237054, Edwin P. Wilson, este un fost agent CIA, condamnat la 52 de ani închisoare tot datorită traficului de arme plus tentativă de asasinare a procurorului federal. El susține că persoanele care sînt audiate în legătură cu acest ultim scandal sînt foștii săi parteneri de afaceri în ale traficului cu arme. Dă și nume (persoane importante) care au încasat sume frumușele pentru ca să mijlocească asemenea negoț. De aceea nu-i prea vine a crede că această afacere „North" are la bază sentimente patriotice, ci mai degrabă dorința de a cîștiga bani, mulți bani.

Să-i dăm crezare lui Edwin Wilson ? El afirmă : „Dacă eu sînt vinovat și ei sînt vinovați. Dacă eu am primit 52 de ani pentru ce am făcut, ei ar trebui să primească 300 de ani !"

Vinovăția o poartă aceia care instigă și mențin atîtea conflicte armate pe glob. Acela cărora li se pare că înarmarea, menținerea unei stări de tensiune înseamnă putere.

Bineînțeles că și banii joacă un rol important în traficul cu arme, dar...

DAN DĂNUȚ DORU ■

Racul

Caricaturi de SERGHIE BUCUR ■

Scurtă istorie

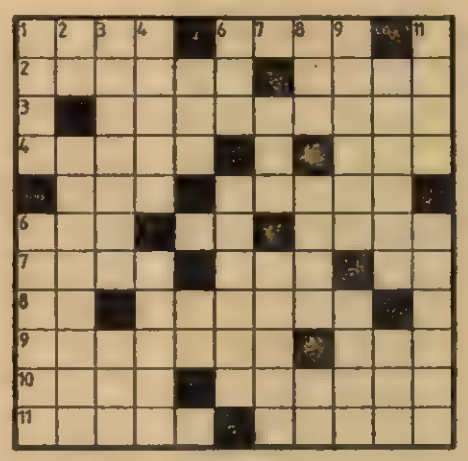

ORIZONTAL : 1) Formă de organizare economică și social-politică primitivă, alcătuită din mai multe ginți — Metal ce a dat numele său ultimei epoci a comunei primitive. 2) Denumire dată, în evul mediu, în Țara Românească, țăranilor dependenți de stăpînii feudali — Denumirea toponimică geto-dacă pentru așezare, cetate, localitate. 3) Nouă formă de guvernămînt instituită de August, care a marcat începutul sistemului monarhic la Roma. 4) Persoană care face parte din urmașii primilor coloniști europeni din America Latină, mai ales de origine spaniolă —. Astfel. 5) Riu în Franța — Perioadă, interval de timp din istorie, caracterizată prin trăsături proprii. 6) Riu în R.P. Chineză — Făuritorul istoriei — Munți în R.F. Germania. 7) Fiul lui Hefaistos (mit.) — Da (pop.; fam.) — Ion Ulmeanu. 8) Particulă ce făcea parte din titulatura domnilor Țării Românești și ai Moldovei — Titlul pe care îl purta monarhul Egiptului antic. 9) Soldat care făcea parte în evul mediu, în Țările Române, dintr-un corp de ostași pedestri — Munte în Botswana. 10) Ostaș din regimentele de lăncieri călări care alcătuiau cavaleria ușoară în armata română și în armatele germană, austro-ungară și rusă (sec. XVI pînă la primul război mondial) — Loc de dispunere temporară a trupelor. 11) Fiecare din grupurile sociale închise și strict delimitate prin originea comună, prin profesiune și prin privilegiile membrilor lor, în care era împărțită societatea în India și în alte țări orientale — Principalul producător de bunuri materiale din orînduirea feudală.

VERTICAL : 1) Schimbul în natură specific comunei primitive și constituind forma cea mai simplă de comerț — Răzvrătit împotriva asupritorilor, trăia în păduri, singur sau în cete, jefuia pe bogați și ajuta pe săraci. 2) Radu Udrea — Principala formă a luptei de clasă a țărănimii. 3) Stat monarhic, care este condus de un împărat — Bărbierit. 4) Titlu nobiliar în ierarhia feudală din apusul și centrul Europei, superior cavalerului și inferior vicontelui — Mică monedă austriacă de argint, care a circulat și la noi la începutul secolului al XIX-lea. 5) Fluviu de-a lungul căruia s-a dezvoltat civilizația egipteană — Început de abecedar ! 6) Delicat — Stat condus de descendenții lui Mahomed. 7) Conducător (fig.) — Denumirea statului condus de un han. 8) Localitate în Australia — Afluent al fluviului Mississippi — Negație. 9) Hrăpăreți — Formă populară pentru nor. 10) Persoană care, în evul mediu, în vestul Europei, în schimbul unui beneficiu sau feud, datora suzeranului său fidelitate și avea obligații civile și militare față de acesta (pl.) — Perioadă istorică care începe cu data unui anumit eveniment, real sau legendar, de la care se pornește numărătoarea anilor. 11) Timpul precis (exprimat în termeni calendaristici) cînd s-a produs sau urmează a se produce un eveniment — Titlu dat suveranului din Imperiul otoman și din alte țări musulmane.

Dicționar : ARN, HSI, HILS, ACUS, IHI, UET EDI, NUAR.

GHEORGHE BRAȘOVEANU ■

Dezlegarea careului din numărul precedent :

ANDRIȚOIU ; S ; GOGOȘAR ; ATE ; UI ; TARTA ; OP ; RETINA ; ARAT ; IMN ; ONA ; IME ; DB ; AS ; RA ; NM ; ARSE ; BA ; SAB ; IT ; TOCAT ; R ; VERI ; B ; LEGI ; O ; OCTOMBRIE ; TOPÎRCEANU.

Amortizoare din plastic

În Anglia, după cercetări îndelungate care au costat aproape 10 milioane lire sterline, a fost realizat un amortizor pentru mașini din material plastic. Deși procedeul este încă secret, se știe totuși că este vorba de fibre de sticlă prelucrate special și apoi scufundate într-o bale de rășină specială. Prin folosirea lui, la autocamioane greutatea acestuia se reduce cu 32 kilograme, iar la semiremorci cu aproape 500 kilograme. În plus durata lor de viață este aproape dublă față de corespondentul lor din oțel, iar în caz de rupere dau posibilitatea ca autovehiculul să poată fi condus pînă la cel mai apropiat atelier. Grupul „Guest Keen and Nettlefield", realizatorul amortizorului din plastic, va produce deocamdată 500 000 bucăți în noua uzină ce s-a construit la Telford, cu ele urmînd a fi dotate, în primul rînd unele din noile camioane și remorci, ce vor fi fabricate în țară.

Biosolar

Laboratorul de hidrofizică al Universității din Moscova experimentează un procedeu nou, pentru obținerea energiei, numit biosolar. De fapt sînt folosite două fenomene naturale : fotosinteza și descompunerea microbiologică. Într-un bazin strimt și lung, ca cel din imagine, plutesc vase din material plastic, scufundate pe jumătate în apă. În vase lichidul pare dens și este de culoare verzuie, deoarece aici se dezvoltă alge unicelulare. Cînd vegetația atinge concentrația necesară automat se pun în funcțiune pompe care vehiculează, prin țevi, această „supă" către un dispozitiv numit digestor. Acesta este un recipient de fier, populat cu

bacterii specifice ce folosesc algele drept hrană, degajînd în schimb metan. În timp ce gazul, prin intermediul unei rețele, este folosit ca produs energetic „lichidul fermentat" bogat în substanțe nutritive este reciclat de alte pompe și readus în bazin, unde algele continuă să se multiplice. Algele ce servesc drept hrană bacteriilor conțin în afară de carbon și hidrogen, potasiu, fosfor, azot, oligoelemente astfel că ele pot fi folosite și în alte scopuri. Studiul are ca scop utilizarea acestei metode sub cerul liber. Soarele fiind elementul principal de producere a biosolarului. Algele transformă energia solară în biomasă. Soarele mai generează vîntul, care produce hula ce mișcă algele expunîndu-le alternativ la lumină și umbră, ceea ce mărește viteza lor de multiplicare. Un biosolar ce se dezvoltă pe 8 kilometri pătrați de suprafață marină, ar acoperi necesitățile de energie ale unui oraș cu un milion de locuitori. Versiunea marină este realizabilă, singura problemă ce se ridică este crearea unor vase hexagonale care să asigure rigiditatea și stabilitatea unei structuri întinse pe o suprafață mare. Calculele arată că dacă se acoperă cu astfel de alge marea Aral, „combustibilul" obținut ar putea acoperi, în totalitate, nevoile energetice ale U.R.S.S., iar dacă s-ar utiliza astfel toate lacurile convenabile ale planetei, s-ar putea recolta 300 miliarde tone de combustibil convențional, cifră de 15 ori superioară celei necesare întregii omeniri în anul 2000. Deocamdată se preconizează realizarea unui biosolar pilot la unul din rezervoarele de apă destinat răcirii, de la centrala nucleară din Smolensk.

Breviar științific

Lampă de sudat

„Chalujet Electronic" este un aparat de sudat ce utilizează mici butelii umplute cu butan,

aprinderea gazului făcîndu-se automat. În acest scop el este echipat cu un dispozitiv piezoelectric, iar prin simpla apăsare, cu degetul, pe un buton situat în partea superioară a minerului, se produce o aprindere instantanee. „Chalujet" este folosit într-o gamă largă de operații începînd cu sudura, în efectuarea de lucrări de fierărie și pînă la modelarea pieselor din material plastic. Rezervorul, ce conține 400 grame gaz, are un debit constant, iar flacăra poate atinge temperatura de 1 400 grade Celsius. Un inel de reglaj al aerului permite să se treacă de la o flacără intensă la una slabă. În imagine : aparatul de sudat electronic în funcțiune.

AUREL DIANU ■

La C.M. de gimnastică

Spre locuri întîi

Spectacolul sportiv al gimnasticii mondiale va începe luni, 19 octombrie, în sala „Ahoy" din Rotterdam și va dura o săptămînă. La concursul feminin s-au înscris 32 de echipe reprezentative plus alte cinci echipe formate din sportive din țări care n-au înscris formații complete. În total vor fi 210 concurente, adică o participare record într-un concurs extrem de tare la capătul căruia nu numai că se va decide supremația mondială (pe echipe, la individual compus și la cele 4 aparate), dar se vor desemna și competitoarele cu drept de participare la Jocurile Olimpice din 1988 (primele 12 echipe, plus alte 24 de sportive stabilite individual din formațiile care n-au obținut calificarea).

Echipa feminină a tării noastre se află printre marile favorite ale concursului, fiind acreditată cu titlul de vicecampioană mondială la Montreal '85 și cu succesul răsunător la europenele din acest an de la Moscova. De aceea este de așteptat un „asalt" al celorlalte formații care dau tonul în lumea acestui sport și într-un concurs în care cîștigătoarele se vor stabili cu siguranță, nu de puține, ori la sutimi de punct. Se știe că în strategia concursurilor de gimnastică de asemenea anvergură un rol important îl are configurația serilor. Din acest punct de vedere, trebuie spus că echipa noastră pornește din start cu un dublu dezavantaj : mai întîi că face parte dintr-o grupă (cu Grecia, R.F.G. și Israel) cotată aprioric mai slab, deci în care arbitrajul nu va fi „stimulat" spre note prea mari ; în al doilea rînd, această grupă intră în concurs (miercuri, la ora 11,40) înaintea unei alte grupe în care se află cel puțin două contracandidate la medalii (U.R.S.S., R.D.G., plus Belgia și Italia) care, astfel, vor ști să-i regleze evoluțiile în funcție de rezultatele obținute — și cunoscute deja — ale fetelor noastre.

Toate aceste elemente — și încă altele, la fel de importante la ora concursului — au fost minuțios analizate de conducerea federației și a secției de performanță a C.N.E.F.S., astfel încît întreaga participare și evoluție în concurs a echipei noastre să fie pregătite de pe acum la nivel de detaliu. Să cum aprecia secretarul responsabil al F.R.G., tovarășa Maria Login, „contăm pe o bună ... ție în liniște, bună, fără tensiuni exagerate și pe transformarea dezavantajului seriei și programării într-un avantaj, în sensul obținerii de către fetele noastre a unui punctaj foarte înalt".

Lotul țării noastre este format din **Daniela Silivaș, Aurelia Dobre, Ecaterina Szabo, Camelia Voinea, Eugenia Golea, Celestina Popa** precum și **Eugenia Badea, Mirela Sidon, Gabriela Potorac** — sportive din care colectivul de tehnicieni — Adrian Goreac, Maria Cosma, Octavian Belu și Adrian Stan — va desemna pe cele șase care vor reprezenta echipa României la acest campionat mondial.

Băieții intră în concurs luni după-amiază (ora 16.40 — ca să fim la fel de exacți !), într-o grupă cu Brazilia, Norvegia, Anglia și Coreea de Sud. În total

Daniela Silivaș — un „șalt" de pe podiumul europenelor spre cel al mondialelor

participă 29 de reprezentative, plus alte 4 echipe, adică 198 de gimnaști). Prezentăm și aici o echipă tînără, dornică de afirmare și stimulată de cele două medalii obținute la europene, o echipă tot de „șase" care vor fi aleși dintre : **Marius Gherman, Marian Rizan, Emilian Nicula, Valentin Pintea, Marius Tobă, Ma Ian Stoican, Adrian Sandu, Nicolae Bejenaru, Marian Colăcel.** Tehnicienii lotului masculin sînt Dan Grecu, Ion Albu, George Condovici și Ștefan Hargalaș.

Încă două detalii tehnice : la concursul pe echipe se vor lua în calcul cele mai bune 3 note din cele șase evoluții, la fiecare aparat ; iar la concursul individual compus se vor putea da note cu jumătăți de zecimi (de pildă 9,750).

Sinteza stării de spirit a sportivelor și sportivilor noștri este exprimată de tovarășa Login astfel : „Ne propunem să ne autodepășim. Ne-am pregătit pentru locuri întîi : să fie cît mai multe !". Așa zicem și noi : să fie cît mai multe !

Patinajul sparge gheața

E vorba de „gheața" care făcuse ca de vreo opt ani de zile să nu se mai organizeze concursuri internaționale de patinaj în țara noastră. Conducerea de acum, tînără și sufletistă, a federației de specialitate a găsit toate resursele necesare pentru a înscrie patinoarele românești în circuitul internațional al unor asemenea spectacole pe gheață. Au fost invitați sportivi și sportive din R.D.G., Polonia, Ungaria, Cehoslovacia, Bulgaria, R.P.D. Coreeană și R.F.G. care timp de trei zile vor readuce publicului nostru plăcerea unei agreabile întîlniri cu frumusețea patinajului artistic.

Concursul fiind rezervat juniorilor, grația și frumusețea întrecerilor vor fi cu atît mai mari cu cît cei care participă sînt speranțele în patinaj ale țărilor respective. Din lotul țării noastre nu va lipsi Cornel Gheorghe, tînăr sportiv care, cum se știe, a adus prima medalie patinajului românesc (un „bronz" la Concursul „Prietenia"), ca și primul triumf într-un concurs internațional (la Gdansk). Alături de el — Marian Prisăcaru, Zsolt Kerekes, Luis Taifas, Felix Sinitean. La fete vor concura pentru noi Codruța Moiseanu, Beatris Kurcsacovski, Fabiola Vișinoiu, Raluca Dudu, Crenguța Alecu și Mariana Bellu.

Așadar, azi, mîine și duminică de la ora 17 la Miercurea Ciuc, iar duminică, de la ora 10 și la Gheorghieni — o sărbătoare a patinajului artistic. Dincolo de rezultatele cu care se va încheia, acest concurs reprezintă o victorie a spiritului de inițiativă, marea performanță fiind însăși organizarea lui ; o performanță la care și-au adus o decisivă contribuție federația de specialitate și organele locale ale județului Harghita. Din acest motiv, avem cui și de ce adresa felicitări chiar înainte de a începe concursul !

Cu orice preț?

Între dorința de venituri și setea de bani este aceeași diferență ca între a ști cît ți-e plapuma și a vrea cu tot dinadinsul s-o lungești. Cadrul general orientat spre autofinanțare și autogestiune este menit să stimuleze și o activitate corespunzătoare a cluburilor și asociațiilor sportive. Numai că, la multe din acestea dorința firească de venituri se confundă cu o sete sapace de bani și amîndouă devin aproape un scop în sine. Mijlocul „cel mai la îndemînă" pentru aceasta — în opinia celor care nu știu ce înseamnă și nu au un minim respect față de cuvîntul tipărit ! — este multiplicarea unui soi de „programe de meci", pentru care nu contează nici forma, nici conținutul și, adesea, nici tipărirea prețului, ci doar mecanismul prin care ele pot fi distribuite mai repede și mai multe.

La un meci amical din 9 august dintre Inter Sibiu și Corvinul Hunedoara, organizatorii sibieni au condiționat intrarea pe stadion de cumpărarea unui bilet de 7 lei și a unui astfel de „program" de 13 lei. „Programul" în cauză este de fapt o coală ministerială împăturită pe jumătate și pe care s-au dactilografiat : pe prima pagină, loturile celor două cluburi, pe pagina a doua — componența serilor din divizia B, pe a treia — niște „bumbi" despre transferări și pe-a patra, niște știri răsuflate din fotbalul internațional. Totul s-a multiplicat la xerox (cînd, cum, în cîte exemplare nimeni nu știe...) și s-a pus în vînzare. Răspunsul pe care-l așteaptă grupul de sibieni care ne-au scris (Muntean Sevastian, Olteanu Valer, Cacoveanu Costică, Romeghea Viorel, Muntean Nistor „și mulți alții" poate veni numai din partea organelor în drept pe care le și solicităm în această privință.

La meciul Poli Iași—F.C.M. Progresul Brăila (13 septembrie) situația a fost și mai confuză. Cu o zi înainte se vindeau bilete (la o casă din Piața Unirii) la un preț de 25 lei — intrarea generală. În ziua jocului la casele stadionului s-au perceput 30 lei, din care 12 lei biletul, 5 lei programul și restul nu se știe pentru ce! Așa-zisul „program" este, în acest caz, o dublă coală ministerială împăturită astfel încît să lasă 8 pagini format mic, de asemenea dactilografiate (ulterior, xerografiate) cu note, știri și comentarii la fel de indoielnice și de prost gust. Dincolo de nemulțumirea suporterilor față de mersul treburilor la clubul Politehnica Iași (în numele cărora ne scrie Luca Gheorghe), mai există, deci, și această practică aproape jignitoare de a li se băga mîna în buzunar.

Nu susținem că toate programele de meci care circulă prin diviziile noastre ar avea calitatea celor de mai sus, dar nici că aceste două exemple ar fi singurele ! Este generoasă și lăudabilă inițiativa acelor cluburi care însoțesc biletul de intrare cu programe realizate la un nivel publicistic cel puțin acceptabil și la prețuri, de asemenea, acceptabile. Există și cîteva etaloane în această privință : programele editate pentru jocurile echipei naționale, cele ale cluburilor bucureștene pentru ediția actuală a cupelor europene sau cele pe care Sportul studențesc le editează de vreun an de zile la fiecare joc al său de acasă. Aceste experiențe dovedesc că publicistica sportivă este dorită, așteptată și binevenită chiar și sub forma programului de meci. Dar ea trebuie ferită de malformațiile pe care le capătă, asemenea cazurilor de mai sus, într-un loc sau altul. Pentru că respectul față de spectator, față de cititor, față de ceea ce înseamnă cuvînt tipărit și, în ultimă instanță, față de banul omului nu poate fi niciodată călcat în picioare și cu atît mai mult în numele unor ambiții ce trebuie realizate... cu orice preț!

Poșta rubricii

Pase la întîlnire

Răspunzînd public, în rîndurile de mai jos, la scrisorile adresate secției sport a revistei, sperăm că vom realiza o întîlnire constructivă, benefică și eficientă între dorința celor care ne-au supus atenției respectivele probleme, solicitudinea organelor competente în a le soluționa și, nu în ultimul rînd, intenția noastră de a facilita această soluționare.

MARCELA IONESCU, echipa de handbal „Voința" Botoșani: Regretăm ca și dv. faptul că, pe plan local, nu există suficient interes în alcătuirea unei echipe competitive, cu atît mai mult cu cît, așa cum plastic vă și exprimați, „Botoșaniul este o pată albă pe harta handbalului românesc". Voința de a face performanță a echipei... „Voința" este demnă de o atenție mai mare din partea organelor locale, a diriguitorilor sportului botoșănean.

BOBIȘ GRIGORE, GABOR VASILE, KANTOR ZOLTAN, DEAC VIOREL — Reghin : Ca să dăm un răspuns exact, spunem că „și-n Reghin se poate face sport", inclusiv atletism, adică sportul care vă place și pe care-l practicați. Credem, de asemenea, că organele sportive locale au forța să înființeze o secție de atletism sau, măcar, să încurajeze eforturile unor tineri pasionați de un sport care, la băieți, cel puțin resimte o criză pe plan național. Cu atît mai mult aceștia se cer apropiați și încurajați — și nicidecum înlăturați.

DUMITRU ION, Zimnicea : O puternică întreprindere locală (cea de țevi sudate) și o și mai puternică pasiune a zimnicenilor pentru fotbal (5 000 spectatori la un joc de baraj) sînt argumente decisive, care nu prea există în multe locuri, pentru a face o echipă de fotbal competitivă. Totul este ca dorința de principiu a organelor locale și a locuitorilor orașului să fie completată de o muncă pe măsură a unor oameni competenți în ale fotbalului.

TEODOREANU ȘTEFAN, com. Cislău, jud. Buzău ; MIHAI CUCU, Iași : Gîndiți ca foarte multă lume — și gîndiți bine : ceea ce înseamnă că fotbalul nostru nu e lipsit de judecători corecți și severi (lucru care iarăși înseamnă că e spre binele fotbalului). În realizarea performanței în cauză, federația de specialitate nu are vreo contribuție. Singurul răspuns „oficial" este cel omologat pe foile de arbitraj !

Dr. TIBERIU PĂROȘANU, Osterburg, R.D.G. : Nu au fost motive prevăzute de regulament pentru rejucarea acelui meci ! Ca urmare, cum probabil ați și constatat, a fost omologat rezultatul de pe teren.

UDROIU DORU, str. Valea Cascadelor, bl. D, București : Aprecierea și punerea în valoare a calităților dv. fotbalistice pot fi făcute numai de tehnicienii vreunei echipe, la categoria la care considerați că „puteți face față". Solicitați, astfel, recomandarea unui cadru tehnic de la clubul unde ați activat.

ANCA și ION ROTARU, București : Sperăm că CNEFS va include pe lista candidaților la un premiu fair-play și pe sportivul la care vă referiți.

N.C. MĂRGĂRIT, Ploiești : Însuși gestul scrisorii dv. oferă un răspuns la întrebările pe care (vi) le puneți, multe interogații putînd fi transformate în afirmații.

BIBAN ION, București : Un criteriu obiectiv este cel al performanțelor — „capitol" la care antrenorul (fost jucător) la care vă referiți nu stă chiar așa de rău. În ultimul joc al naționalei au debutat doi jucători tineri. Calificările la europene pot fi un verdict.

GHEORGHE AMĂRIUȚEI, București : Cred că este o problemă secundară : importante rămîn conduita în teren, în viață, în societate, atitudinea într-o situație sau alta.

Prof. VIRGIL ANDRONESCU, Craiova : Felicitările dv. pentru gestul de a vă felicita fostul elev, felicitări acestuia (prof. Paul Popa) pentru performanța de a fi antrenat echipa campioană națională în întrecerea dintre școlile generale. Într-adevăr, un sincer bravo merită copiii Școlii nr. 24 din Craiova și antrenorii lor pentru triumful din „Cupa Pionierul".

TUCUDEAN IOSIF, Arad : Un posibil răspuns ar fi că respectivul județ nu are echipă în divizia A !

Pe scurt, foarte pe scurt...

N-au dansat decît o vară. Adus cu multă încredere și speranțe în acest an la Sportul studențesc, cuplul de antrenori Mircea Rădulescu-Vlad Marica s-a dezmembrat înaintea meciului cu Oțelul Galați, în sensul că primul a rămas principal iar al doilea n-o să mai lucreze aici (deși a plecat la Copenhaga să o vadă pe Bröndby, întrucît avea formalitățile făcute). Calificarea în turul doi n-a estompat, așadar, criza din sînul conducerii tehnice, numai că Sportul a pierdut acasă și-n noua formulă, „cu inlocuitori" ● **Accent.** Adevărat că „Teodora Tache, campioană en titre, favorită 3 nu a putut rezista în fața mai tinerei sale colege de club Mădălina Voinea", dar parcă mai frumos era accentul invers, pus pe învingătoare, mai ales că Mădălina Voinea avea să devină campioană națională la tenis ● **Luptă la semicerc.** Zile grele pentru echipa de handbal Politehnica Timișoara, aspirantă îndreptățită la un loc fruntaș în campionat. După șapte eliminări (2 descalificări) în jocul cu Minaur Baia-Mare, în derby-ul cu Steaua deciziile arbitrilor (Șandor din Oradea și Iancu din Buzău) au ajuns la paroxism, studenții jucînd la un moment dat în trei oameni de cîmp. Puzderie de eliminări și descalificări, gol al victoriei steliste cu 28 de secunde înainte de final, după care un „7 m" al studenților este mutat la... 9 m s.a.m.d. ■ **Datoria înainte de toate.** Tinerii fotbaliști craioveni Gh. Popescu, Crișan și Zamfir au fost convocați pentru efectuarea stagiului militar. Conform regulamentului, ei pot fi transferați timp de 45 de zile în afara termenului prevăzut de același regulament, dar numai cu acordul clubului ! ● **Agendă.** De reținut două date : 12 decembrie 1987 și 12 ianuarie 1988. La prima se vor trage la sorți grupele preliminare pentru C.M. din Italia '90, iar la a doua — componența grupelor turneului final al campionatului european din R.F.G., anul viitor. Să sperăm că ambele date ne vor interesa în egală măsură. ● **Pronostic.** După cele 9 jocuri oficiale disputate miercuri în preliminariile europene, la turneul final se prefigurează următoarele participări (în afara R.F.G.), în ordinea grupelor : România sau Spania, Italia, U.R.S.S., Anglia, Olanda sau Grecia, Țara Galilor sau Danemarca, Bulgaria. O companie în care, odată calificați, putem ajunge cel puțin pe locul patru ! Dar, în preliminarii, mai sînt de disputat 23 de jocuri, din care două ne interesează foarte, foarte mult ● **Verdict.** În urma demersurilor lămuritoare pe care vicepreședintele F.R.F. Mircea Pascu, împreună cu Mac Popescu, președintele Sportului studențesc le-au făcut la fața locului, U.E.F.A. a confirmat ceea ce era o evidență, și anume că Bucico are drept de joc pentru echipa din Regie începînd cu turul doi al Cupei U.E.F.A.

Pagină realizată de OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Cupele europene, „al doilea val"

Derbiul europenelor

Meciul de miercuri dintre **Steaua** și **Victoria** de pe stadionul Ghencea promitea să fie o partidă viu disputată. Așa a și fost. Însă, din păcate, s-a ieșit din limitele regulamentului de fotbal și spectatorii, veniți în număr mare să vadă o confruntare de calitate, au avut neplăcuta surpriză să-și aducă aminte de alte discipline sportive, cum ar fi aceea ale cărei întreceri se desfășoară în această săptămînă la Sala polivalentă. Cu toate acestea, mai ales în repriza a doua, jucătorii și-au stăpînit mai bine nervii și au realizat de ce au ieșit de fapt pe teren, oferind clipe de fotbal adevărat, în ciuda unui gazon pe care, din pricina ploii, se alunecă la fel de bine ca pe un patinoar. Au învins, după cum se știe, steliștii, cu scorul de 4—0, dar acesta ar fi fost cu siguranță și mai concludent în favoarea lor dacă n-ar fi fost cîteva ratări incredibile, cel mai aproape de a marca alte goluri fiind Pițurcă, în a doua repriză. Totuși centrul înaintaș al echipei **Steaua** a introdus de două ori mingea în plasa porții adversarilor, (în minutele 2 și 55) ajungînd astfel la cifra de 117 goluri marcate în diviza A. Celelalte două goluri s-au marcat în minutul 28 (Hagi) și minutul 59 (Majaru). Cu o săptămînă înainte de prima manșă din turul al doilea al Cupei campionilor europeni, cînd va întîlni pe **Omonia Nicosia**, **Steaua** se prezintă ca o echipă în vervă, cu poftă de joc și de gol. **Victoria** i-a opus o rezistență fragilă, chiar dacă a inițiat cîteva atacuri curajoase la poarta apărată de Liliac. Ea n-a putut însă emite nici o pretenție în cîștigarea partidei atîta vreme cît fazele de apărare au fost tratate cu deosebită superficialitate. Pentru **Victoria**, lecția de pe Ghencea poate să însemne un moment al adevărului înainte de întîlnirea cu **Dinamo-Tbilisi** care nu se anunță deloc ușoară. Sarcina **Stelei** e doar în aparență mai puțin dificilă: orice subestimare a adversarului poate să coste. De aceea, să invităm ambele echipe să reflecteze serios la felul în care vor aborda partidele de miercuri și să se pregătească în așa fel încît să înscrie în palmaresul lor noi succese de prestigiu, spre satisfacția iubitorilor de fotbal din țara noastră.

GEORGE ARION ■

Calificarea se joacă

După partida de miercuri, pregătirile Victoriei București pentru dubla manșă ce-o are de susținut în compania sovieticilor de la Dinamo Tbilisi în acest al doilea tur din „C 3" au intrat, practic, în linie dreaptă. Ultimele meciuri din campionat, poziția pe care o deține actualmente în clasament precum și seriozitatea cu care este privit acest nou „examen european" ne determină să cîntărim cu destul optimism șansele tinerei noastre echipe în lupta sa pentru o răsunătoare calificare. Ar fi, într-adevăr, o performanță de excepție în posibilitatea căreia elevii antrenorilor Dumitru Nicolae-Nicușor și Ștefan Feodot trebuie să creadă cu tărie. Le dau dreptul la aceasta valoarea care-i exprimă în exemple din ce în ce mai variate, omogenitatea crescîndă a lotului, spiritul ofensiv și tenacitatea etalate în joc, atuuri ce pot fi fructificate cu maximă eficiență. Sigur sînt cunoscute și forța și experiența partenerei. Prezențele clubului georgian în marile competiții europene au întrat demult în obișnuit. Cîștigătoare a Cupei cupelor în anul 1981, Dinamo Tbilisi numără pînă în prezent două participări în C.C.E., trei în Cupa cupelor și se află la cea de-a cincea sa evoluție în Cupa U.E.F.A. Meciul tur, de la București, va avea loc joi 22 octombrie, cu începere de la orele 15, pe stadionul Dinamo și va fi condus de o brigadă de arbitri din R.D. Germană, formată din Manfred Rossner (la centru), Wolfgang Heninc și Hans Aum (la cele două tușe). Sportivii sovietici vor fi însoțiți la acest meci de aproximativ 400 de suporteri. Tehnicienii Victoriei, care doresc să aibă cît mai puține surprize în privința adversarilor, sînt prezenți zilele acestea la întîlnirea echipei din Tbilisi cu Torpedo Moscova, ocupanta locului patru. Încheiem scurtele noastre precizări de ultimă oră din tabăra Victoriei cu speranța că, din toate calculele posibile, sportivii noștri vor alege varianta optimă apropierii acestei frumoase și unice perspective. Calificarea se joacă și, să nu uităm, se joacă tur-retur. Nimic nu poate fi, deci, dintr-o dată cîștigat cum, la fel, nimic nu poate fi dintr-o dată pierdut. Din inimă, succes!

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Pariul imposibil

Incredibil, dar adevărat! Sportul Studențesc, cu —6 la „adevăr", s-a instalat pe ultimul loc al campionatului. Mai trist decît atît, echipa din Regie n-a înregistrat nici o victorie în cele 7 meciuri disputate. A realizat, însă, patru puncte, adică două victorii în Cupa U.E.F.A. ! Cum spuneam, incredibil, dar adevărat. Mai mult decît atît, bate la ușă, cu putere, dubla întîlnire cu Bröndby Copenhaga. Acum cîțiva ani, dacă sorții ne repartizau o echipă daneză, eram fericiți. În clipa de față, însă, cînd fotbalul din țara lui Laudrup a înregistrat o șeamă de succese pe care tare mult le-am fi vrut ale noastre, o dublă întîlnire cu Bröndby, care a eliminat în primul tur pe I.F.K. Götteborg, este tot ce poate fi mai necruțător. Iată, pe scurt, argumentele : înaintea ultimelor patru etape ale campionatului, Bröndby, singura echipă profesionistă din Danemarca, se află pe locul întîi cu un avans de 9 puncte ; 12 din jucătorii săi fac parte din echipele naționale și olimpică (de care ne leagă oarece amintiri...); media de înălțime a echipei este de 1,87 m, ceea ce înseamnă jucători foarte înalți, masivi, dar extrem de mobili și cu o tehnicitate mult peste medie ; cît despre „mobilizarea" jucătorilor de la Bröndby ar fi poate destul să spunem că statutul lor profesionist este puțin mai scăzut decît cel al jucătorilor vest-germani, sau italieni, campionate în care, conform solicitărilor, vor urma să joace mulți fotbaliști danezi, în special de la Bröndby, dar federația le-a promis dezlegarea doar după meciurile echipei olimpice și după încheierea cupelor europene (dezlegările vor fi acordate, firește, în funcție de rezultate !) ; în fine, un alt amănunt, un jucător danez, foarte bine cotat, care juca în campionatul Spaniei,a vrut să vină la Bröndby, dar, după ce antrenorii echipei daneze, patru la număr, l-au văzut la lucru, au declarat că, la cei 27 de ani ai săi, jucătorul respectiv este „prea bătrîn" pentru Bröndby. Cu toate acestea, Sportul studențesc speră. Sperăm și noi în extraordinara capacitate a jucătorilor noștri, pe care au demonstrat-o în meciul cu G.K.S. Katowice și cînd au arătat că sînt în stare să se concentreze la maximum pentru astfel de meciuri. Cu Bröndby îi așteaptă un pariu imposibil.

VICTOR NIȚĂ ■

Fotografie de AUREL D. NEAGU ■

„Să aud cum fîșîie mingea în plasă"

Mihai Țîrlea este un jucător la modă, deși nu-i vine să creadă. Marchează golul victoriei în prima manșă a Sportului studențesc cu Katowice, deschide scorul în manșa a doua, transformînd în realitate visul calificării echipei din Regie în turul doi, pentru ca apoi, chemat „de pe drum" la lotul național și introdus în teren de inspiratul Jenei, să marcheze primul gol pentru echipa națională aflată atunci într-o situație nu prea roză (condusă cu 0—3 și fără perspective să revină). Aceste cam multe isprăvi au făcut din Țîrlea în numai trei săptămîni dintr-un anonim divizionar B (sosit fără tam-tam în Regie) un jucător de care ne putem lega ambiții și speranțe mai mari.

S-a născut la 10 septembrie 1964 și este fiul fostului jucător arădean cu același nume și prenume. Joacă la copii U.T.A.-ei, de unde C. Ardeleanu îl convoacă pentru un turneu internațional al acestei categorii de vîrstă ; apoi, timp de patru ani, este legitimat la „Luceafărul". Revine la Arad în 1983 și împarte cu echipa de alci bucuriile și tristețile diviziei B pînă în vara lui '87 cînd îl solicită Sportul studențesc. „Îmi doream să joc în prima divizie și-mi plăcea această echipă din cele văzute și povestite de Ma cel Coraș. Apoi, în turneul din vară m-am convins că și echipa are nevoie de mine, astfel încît, cu excepția situației în care ne aflăm în clasament, pot spune că totul e-n regulă". Îl întreb cum a ajuns cu nr. 16 în lotul național. „Veneam de la Arad spre București și, cum am sosit, am auzit că trebuie să mă prezint la lot — fusesem convocat între timp. Nu știam, dar speram că voi juca. Cum s-a încheiat prima repriză, mi s-a spus să mă încălzesc, întrucît voi intra după pauză. Sincer — da ,am avut emoții... era un pas mare și făcut foarte repede. La intrarea în teren Bölöni m-a încurajat, mi-a spus să joc ceea ce știu și totul va fi bine". Cum a fost la gol? „Puteam primi pasa, eram liber, dar Gică a șutat — eram atent la orice, treaba asta am învățat-o demult. De fapt, mi-a plăcut întotdeauna stilul lui Mircea Sandu, cum știa el să vinează ocaziile de gol... Mi-a plăcut de mic să aud cum fîșîie mingea în plasă". E o moștenire de familie? „Poate. Tata n-a vrut să joc fotbal, dar mai tîrziu s-a bucurat mult de progresele care le făceam. E o ambiție să perpetuez un nume. De fapt, și pe bunicul îl chema tot Mihai, cum îl chema pe tata și cum îl cheamă și pe fiumeu. Are un an și două luni". Ce s-a zis despre evoluția ta în națională? „Am fost felicitat pentru golul marcat, iar antrenorul Jenei mi a spus că puteam fi mai ofensiv în cîteva faze în care, în loc să pasez, trebuia să întru decis în careu... Are dreptate, dar un debut în națională nu poate fi imputabil... Ne-am despărțit în condiții bune". Ai spus la revedere? „Da, la revedere!".

Mihai Țîrlea are toate datele să devină un atacant de frunte în fotbalul nostru. A mărturisit-o în cuvinte și actualul lui antrenor de la club, Mircea Rădulescu, o sugerează din plin și gestul echilibratului Emerich Jenei care, între altele, și-a legat numele de viața naționalei debutîndu-l și pe acest tînăr nerăsfățat cu selecțiile prin loturile naționale și, poate de aceea, aflat temeinic și serios în căutarea timpului pierdut. Succes, Mihai Țîrlea!

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Toată lumea face sport

Cum e normal, Uniunea europeană de fotbal s-a arătat intransigentă după primul tur al cupelor intercluburi, „adunînd" amenzi în valoare totală de 135 000 franci elvețieni, în special datorită comportamentului spectatorilor. „Lidera" acestui clasament nedorit este A.C. Napoli, sancționată cu o amendă de 50 000 franci elvețieni, urmată de F.C. Barcelona — 25 000 franci elvețieni. În privința jucătorilor, au fost dictate 18 etape de suspendare, printre cei pedepsiți aflîndu-se și cunoștințele noastre Attila Szalai (M.T.K. Budapesta), care va sta 5 partide, și Dariusz Grzesik (G.K.S. Katowice), 3 etape, ambii eliminați de pe teren în meciurile cu Steaua și, respectiv, Sportul studențesc. ● Apropo de A.C. Napoli : liderul formației italiene, Diego Maradona, a rupt tăcerea după eliminarea în fața lui Real Madrid, lulndu-se la hartă cu presa, care l-a acuzat pentru randamentul slab în cele două manșe. „Au uitat cu toții ce am făcut în ultimii trei ani. S-a scris mai mult despre aceste două partide cu Real decît despre zecile de jocuri în care am strălucit. Și, să se știe, nu sînt gras, în Mexic, aveam mai multe kilograme decît acum, ceea ce nu m-a împiedicat să cîștig titlul mondial"... ● În întreaga lume, competițiile se multiplică într-un ritm impresionant. Iată, recent a fost anunțat primul campionat mondial rezervat persoanelor care au suferit... un transplant de organe! ● Un nou record a fost înregistrat într-o insolită întrecere : cursa Katmandu — Muntele Everest (de la tabăra de bază, situată la 5 000 m altitudine), distanța (200 km plus ascensiunea), fiind parcursă de doi tineri britanici, Alison Wright (21 de ani) și Helene Diamantides (22 ani) , în trei zile, 10 ore și 8 minute. Precedentul record aparținea unor șerpași și era inferior cu mai bine de o zi. ● Portarul argentinian Nerry Pumpido și-a reluat antrenamentele după operația suferită cu două luni în urmă : reimplantarea unui deget, retezat, vă mai amintiți?, de propria verighetă, prinsă într-un cui care susținea plasa porții. Operația a reușit, iar Pumpido își va relua în curînd locul în echipa River Plate.

LUCIAN OPREA ■

Avantaj Dinamo

Meciul tur al sferturilor de finală din cadrul Cupei Campionilor Europeni la polo dintre Dinamo București și Stilon Gorzow (Polonia) s-a încheiat cu o frumoasă și promițătoare victorie a sportivilor noștri : 16—10 (3—2, 6—2, 1—2, 6—4). A fost un meci de un ridicat nivel tehnic și spectacular, deseori aplaudat de numerosul public prezent în tribune. Campioana României, mai decisă în acțiunile sale, cu un joc rapid și combinații pătrunzătoare, avînd în Vlad Hagiu (cu 8 goluri marcate) un om lucid pentru valorificarea atacurilor, s-a desprins destul de clar de adversara sa, acumulînd la final o diferență de puncte care, fără s-o lipsească de griji în retur, îi poate da o mai mare siguranță în încercarea sa de-a intra în semifinalele competiției. Pentru dinamoviști au mai înscris în acest meci : Eugen Ionescu și Sorin Ardelean (de cîte două ori), Cătălin Moiceanu, Șerban Popescu, Liviu Răducanu și Bogdan Olaru (cîte o dată), iar pentru oaspeți : Iacek Osinski (trei goluri), Ianush Michalski și Iencek Pawlak (cîte două goluri), Kristoph Borowski, Piotr Bujko și Slabomir Andruskiewicz (cîte un gol).

Avînd în vedere forța adversarului, o echipă omogenă, posedînd o bună tehnicitate și capabilă să răspundă cerințelor unui joc de mare angajament, polo-iștii noștri și antrenorii lor vor trebui să ia toate măsurile pentru a înlătura pînă la manșa următoare greșelile apărute în evoluția acestei prime partide : incredibilele ratări din cel de-al treilea sfert al meciului, nesincronizările care au determinat pierderea unor bune situații de superioritate numerică, prin fructificarea cărora diferența de puncte ar fi putut deveni, poate, mai confortabilă. Dar și așa, prin jocul etalat de dinamoviști, cu deosebire în cel de-al doilea sfert precum și în finalul partidei, cînd și-au depășit adversarii la toate capitolele, cred că putem privi cu încredere spre momentul dezndămîntului acestei etape europene ce va avea loc în 17 octombrie, la Gorzow.

D. R. CONSTANTIN ■

Civilizația sportului

Vorbe mari!

Prof. CRISTIAN SCHUSTER, str. Mașina de pîine 2, București : *„Urmăresc cu deosebit interes tot ceea ce se face pentru «asanarea» sportului de acele manifestări triviale, huliganice chiar, care contravin fair play-ului. Într-adevăr, esenței acestui concept, care trebuie să călăuzească orice activitate ce implică o concurență, îi sînt incompatibile unele purtări (gesturi, scandări obscene, izbucniri violente) întîlnite frecvent în arenele sportive. Acte reprobabile pot fi observate la sportivi, antrenori, membri ai conducerilor cluburilor și evident la spectatori, așaziși suporteri, încinși de alcool, incitați de «idolii» lor de pe teren, «simpatizanți» recrutați din păcate în majoritatea cazurilor din rîndurile tinerilor. Carențele din educație se repercutează astfel asupra frumuseții competițiilor sportive, fiind, implicit, și o pată pe obrazul multor educatori".*

Stimate tovarășe profesor, cu tristețe trebuie să remarc că, înainte de toate, e necesar să ne educăm pe noi înșine, apoi să cerem de la tineri un comportament civilizat. Forța exemplului e cunoscută. Dar cum ne putem aștepta în fotbal, de exemplu, ca tinerele speranțe să respecte nu numai regulamentul, ci și legile nescrise ale sportului, atîta timp cît în dozarele comisiei de disciplină se adună săptămînal „cazuri" de antrenori (modelele tinerei generații) protestatari la deciziile arbitrilor, de spectatori turbulenți ațîțați chiar de conducătorii unor echipe (educatorii sportivilor) sau de... „oamenii de ordine" (!). S-ar părea că posibilitățile de a menține integritatea și sănătatea morală a sportului se restrîng pe zi ce trece sub asaltul intereselor de tot genul. Și astfel, auzim și citim tot mai des despre fracturi de tibii, despre capete sparte, și chiar despre pălmuiri între coechipieri. Dar mamele, unele, ce ne învață? „Purtați-vă frumos cu toată lumea, că numai așa o să vă cinstească oamenii"! Dar antrenorii, unii, ce ne sfătuiesc? Pentru a răspunde la o asemenea întrebare nu ne ajunge spațiul din acest chenar. Așa că o lăsăm deocamdată fără răspuns, cu speranța că vom afla de la dumneavoastră, ca și pînă acum, altitudini și fapte ce merită a fi comentate. Deși ne-am ferit întotdeauna de generalizări, trebuie să recunoaștem că nu prea mai există „oaze" în sport care să ne mențină speranța în mai bine din punct de vedere educativ. Un fotbalist celebru spunea : „Tinerii jucători ar avea nevoie de mai multă veselie, mai puțini bani, mai multă seninătate. Sînt crispați, vor totul rapid, nu mai izbutesc să fie prieteni adevărați, nu mai sînt altruiști. Și nu știu că orice lucru e adevărat și fals în același timp : celebritatea apare dar se și spulberă, forma fizică poate fi distrusă într-o singură clipă de o accidentare. Era mai frumos înainte, cînd jucam mai mult de plăcere și mai puțin pentru bani".

Mîile de ochi ai spectatorilor, aplauzele care pot umple inima de bucurie, nobila putere a arenei de a perfecționa, a înfrumuseța nu numai trupul ci și sufletul omenesc, toate acestea să fi rămas oare numai vorbe mari?

CRISTIAN TOPESCU ■

O manifestare de mare prestigiu

Tîrgul Internațional București '87

La ora apariției noastre, Tîrgul e gata să primească oaspeții de pretutindeni. Dar în zilele premergătoare a existat un adevărat șantier de pregătire, la care am surprins cîteva imagini

Începînd de mîine, 17 octombrie, Capitala României va găzdui, timp de 9 zile, cea de-a XIII-a ediție a Tîrgului Internațional București, manifestare expozițională de amploare, cu caracter general. La T.I.B. '87, care se va desfășura sub deviza „Comerț — Cooperare — Dezvoltare — Pace", și-au anunțat participarea peste 1 200 de întreprinderi producătoare și exportatoare din România și alte 37 de state de pe toate continentele. Un număr de 28 de țări — Australia, Argentina, Austria, Bulgaria, Belgia, Brazilia, Canada, Cehoslovacia, Chile, R. F. Chineză, Columbia, Cuba, R. D. Germană, R.F. Germania, Grecia, Israel, Italia, Iugoslavia, Japonia, Norvegia, Polonia, Senegal, Suedia, S.U.A., Turcia, Ungaria, U.R.S.S. și România — vor participa cu pavilioane naționale. În premieră la actuala ediție vor fi prezente cu pavilioane oficiale Argentina și Suedia. Participă, de asemenea, cu standuri individuale firme din Anglia, Cipru, Danemarca, Olanda, Franța, Liechtenstein, Peru, Portugalia și Spania, unele cu o tradițională prezență, altele pentru prima oară.

Ca și la edițiile precedente, România va fi principalul expozant, zeci de organizații de comerț exterior prezentînd o ofertă largă, incluzînd toate profilurile T.I.B. Mare parte din exponatele constituie noutăți sau produse care au fost supuse unui amplu proces de modernizare: instalații de foraj, agregate de cimentare, utilaje pentru industria minieră, locomotive, vagoane de clasă și mărfuri. Noutăți pot fi găsite și în domeniul mijloacelor de transport — autocamioane, autobasculante, autoturisme Dacia și Oltcit, cunoscutul și apreciatul ARO. Aeronautica este prezentă cu elicoptere, planoare și motoplanoare, machete de avioane. Un spațiu larg este rezervat la T.I.B. produselor electronice și electrotehnice, fie celor de uz industrial — calculatoare, minicalculatoare, roboți industriali, automate programabile, sisteme de prelucrare a datelor — sau celor de uz personal — radioreceptoare, televizoare, casetofoane, combine muzicale, rack-uri, incinte acustice — fie celor de uz casnic — mixere, mașini automate de spălat, frigidere, congelatoare și altele. Va fi expusă o gamă largă de țesături, tricotaje, confecții, încălțăminte, marochinărie și blănărie.

Ca și la edițiile anterioare și la T.I.B. '87 se va desfășura Salonul internațional al chimiei unde vor fi expuse produsele acestei ramuri de bază a industriei românești, printre care produse de mic tonaj și sinteză fină, cauciuc polizoprenic, fire și fibre chimice, coloranți.

Noua întîlnire din Capitala țării noastre a miilor de producători și exportatori de echipamente, instalații, mașini și utilaje, studii, proiecte și licențe din cele mai diverse domenii de activitate va prilejui o activă campanie de negocieri, de perfectare a unor importante tranzacții comerciale și de cooperare economică.

IOAN ROSCA
TUDOSE NIȚESCU

Sărbătoare a boxului

Au început, luni, 12 octombrie, într-o ambianță cu adevărat festivă (lăudabil efortul factorilor de resort de la Consiliul popular al sectorului 4, în sarcina cărora s-au aflat lucrările de reamenajare a uriașei săli a Palatului Sporturilor și Culturii) meciurile turneului final al campionatului național de box, competiție ce se desfășoară sub generosul însemn al Daciadei. S-au desfășurat, luni, marți și miercuri, așa cum iubitorii sportului cu mănuși au fost înștiințați, meciurile care au stabilit semifinaliștii competiției, boxerii care se vor întîlni în două gale programate joi și vineri, cu începere de la ora 18,00. Și ca un ultim amănunt, gala finală va avea loc duminică, 18 octombrie, la ora 10 00. Acestea fiind zise, ce am putut vedea de-a lungul galelor de pînă acum ? În primul rînd, o foarte bună formă sportivă (condiție fizică și tehnicitate) la mai toți boxerii care au urcat în ring. Pretendenți la una din medalii, sau outsideri, boxeri cu remarcabile cărți de vizită sau doar tineri ce bat puternic la porțile afirmării, concurenții au transformat turneul final într-o adevărată sărbătoare a boxului. O sărbătoare la care participă, ca spectatori de onoare, fostele glorii ale „careului magic", cărora organizatorii le-au oferit, în semn de omagiu, un sector anume, în imediata apropiere a ringului. Între merituoșii boxeri ce și-au cucerit dreptul de-a urca ringul în semifinale îi vom aminti pe Daniel Măeran, Faredin Ablalim, Doru Maricescu, Valentin Mihai, Paul Petre și Vasile Damian (în prima gală), Viorel Mihăilă, Giani Gogol, Cezar Robu, Ion Stan, Petre Buliga, Marian Gîndac Cristian Morea (în galele de marți). Sînt de așteptat, la ora în care încredințăm tiparului aceste prime rînduri de la turneul final, rezultatele unor meciuri de mare atracție, cum ar fi cele dintre Rudel Obreja și Mihai Ciubotaru, Dumitru Senciuc și Ion Petrescu, la aceeași categorie, semigrea, mai concurînd Vasile Cazacu care-l va întîlni pe Vasile Damian. Cît despre arbitraje, deocamdată, corecte, așa cum le dorim și-n continuare.

VICTOR NIȚĂ

Într-un meci care putea să se dispute în finală, Daniel Măeran l-a învins pe Marian Dumitrescu
Fotografie de AUREL NEAGU

ULTIMA ORĂ

Premiu mondial de arhitectură

Cu ocazia Bienalei mondiale de arhitectură, recent încheiată la Sofia, s-au decernat și premiile unui mare concurs de arhitectură, la care au participat cu proiecte deja realizate 367 de arhitecți din 37 de țări ale lumii. Cu acest prilej, conf. univ. dr. Barbu Emil Popescu și asistent arh. Ștefan Dorin de la Institutul de arhitectură „Ion Mincu" din București au primit medalia de argint, premiul special și diploma de onoare pentru Casa științei și tehnicii pentru tineret, inaugurată în acest an la Slatina. Trebuie spus că recenții laureați sînt dintre cei mai cunoscuți creatori în domeniul construcțiilor pentru tineret, pe parcursul celor 17 ani de muncă, ei trecîndu-și în bogata carte de vizită proiecte pe care le puteți vedea cu diferite prilejuri : Complexul de cultură și educație pentru tineret din Galați (premiul Uniunii Arhitecților — 1986), Student Parc (premiul U.A. — 1983), Casa tineretului din Tîrgu Jiu. Nominalizat la Sofia înaintea unor arhitecți cu nume sonore, ca Richard Meyer și Kisho Kurokawa, arhitectul Emil Popescu așteaptă să propună următoarelor concursuri internaționale și iubitorilor de linii și forme încă patru idei interesante, aflate acum în fază de construcție : Complexul de agrement de la Tîrgu Jiu, Casa tineretului din Giurgiu, Complexul de la Mediaș și cel de agrement de la Bascov (Pitești).

La Opera română

● Baletul lui P. I. Ceaikovski și Marius Petipa, *Lacul lebedelor*, este programat vineri 16 octombrie (ora 18), avînd ca principali interpreți pe Carmen Angheluș, Florin Brindușă, Tiberiu Almosnino și Gabriel Opincaru. Dirijor : Cornel Trăilescu.

● Cu Anatol Covali în rolul titular, Sanda Șandru (Elvira), Nicolae Urziceanu (Don Carlos), Dan Zancu (De Silva), Ruxandra Vlad (Giovanna), Nicolae Andreescu (Riccardo) și Ion Grigorescu (Iago), simbătă 17 octombrie, la ora 18, *Ernani* de Giuseppe Verdi. Dirijează Carol Litvin.

● În matineul de duminică 18 octombrie, baletul *Coppelia*, cu Cristina Teodorescu, Mihai Tugearu, Florin Mateescu ș.a. La pupitru Carol Litvin.

● *Rigoletto* de duminică seara (ora 18) cuprinde în distribuție pe : Florin Georgescu (Ducele de Mantua), Emil Iurașcu (Rigoletto), Eleonora Enăchescu (Gilda), Mihaela Agachi (Maddalena), Adrian Ștefănescu (Monterone). Conducerea muzicală : Constantin Petrovici.

● La audiția comentată de Costin Popa — luni 19 octombrie, ora 19, în foaier — din cadrul integralei operelor lui Verdi, va fi prezentată opera *Ioana d'Arc* cu Montserrat — Caballe, Placido Domingo, Sherill Milnes în distribuție, corul Ambrosian și Orchestra simfonică din Londra. Dirijor : James Levine.

● Elena Gîja-Muntean, mezzosoprană de la Opera Română din Timișoara, va interpreta rolul titular din *Carmen* (marți 20 octombrie, ora 18) alături de Gabriel Năstase (Don José) Dan Zancu (Escamillo), Gerda Radler-Anca (Micaela). Conducerea muzicală : Cornel Trăilescu.

● Miercuri 21 octombrie, la ora 18, *Povestirile lui Hoffmann* de Offenbach cu Daniela Vlădescu (Olimpia), Elvira Cirje (Giulietta), Felicia Filip (Antonia), Mihaela Agachi (Niklaus), Ionel Voineag (Hoffmann), Pompei Hărășteanu (Lindorf) etc., în conducerea muzicală a dirijorului Lucian Anca.

● Baletul *Peer Gynt*, pe muzica lui E. Grieg și a unor compozitori moderni, realizat coregrafic de Mihaela Atanasiu, figurează pe afișul zilei de joi 22 octombrie. În rolul titular va dansa Ștefan Bănică alături de Beatrice Bleont (Mama), Cristina Teodorescu (Solveig), Carmen Angheluș (Femeia în verde).

După o complexă „operație" de renovare și reparație, s-a redeschis policlinica de copii de pe Calea Dorobanți din Capitală. Dotată cu aparatură modernă și deservită de un personal cu experiență, policlinica nu este, totuși, un loc de joacă, ci de muncă asiduă pentru sănătatea copiilor noștri

Flacăra, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publiciști-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

flacăra

Săptămînal editat de Comitetul Democrației și Unității Socialiste

anul XXXVI
43 (1 688)
23 octombrie
1987

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU, ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, A EFECTUAT O VIZITĂ DE STAT ÎN TURCIA

Comentariul în paginile 2–3

Întîmpinînd Conferința Națională a partidului

În toate domeniile vieții economico-sociale, ample eforturi creatoare și durabile înfăptuiri

• Tîrgul Internațional București 1987 – elocventă ilustrare a înaltului potențial atins de economia românească
pagina 4

• Exigențele unei sarcini prioritare: exportul. O dezbatere care demonstrează că producția pentru export nu este doar o importantă problemă economică, ci și un etalon pentru competența profesională
pagina 5

• Aleșii noștri – cei mai destoinici gospodari. Reporterii revistei la adunările pentru desemnarea candidaților F.D.U.S., în alegerile de deputați, surprind largul, democraticul dialog cetățenesc desfășurat sub semnul răspunderii civice – moment de rodnice bilanțuri dar și de analiză a îndrăznețelor planuri de viitor
paginile 6–7

Opinii

Starea de ordine

S-a așezat cu greu în scaun, n-are astîmpăr, se foiește a nerăbdare și grabă. Trece marginile politeții și întrerupe conversația celorlalți doi bărbați din încăpere, deși nu era nicidecum particulară. Problema sa e presantă, spune, nu poate să piardă 300 000 de lei. Are nevoie de apă. A scăzut presiunea din conducte și astfel poate să i se diminueze producția în 24 de ore cu 300 000 de lei. Este directorul Întreprinderii de uleiuri din soia Urziceni (Ialomița) și se adresează vicepreședintelui consiliului popular Gheorghe Mihai. Acesta mobilizează prompt pe cei responsabili cu apa. Se iau măsuri pe loc, se găsesc soluțiile tehnice cuvenite. Apă va fi! Fabrica să meargă în plin.

Treburi mărunte și datorii curente, veți spune. Și totuși, intrînd în fabrică, alături de inginerul Dumitru Drăgan, simt mai bine și mai exact de unde venea neliniștea sa. Din starea de ordine și starea de răspundere față de un rod al pămîntului. Fabrica a intrat în producție, după faza reviziilor capitale, mai devreme decît în termenele planificate iar instalațiile bat din plin, în ritmul celei mai înalte performanțe îi ascultă pulsul prin vibrațiile aparatelor de măsură și control. e totul în ordine, e totul perfect, sînt la randamentul maxim. Muncitorii sînt la posturile lor de veghe. Producția concretă, fizică, e urmărită scadent la fiecare oră. Spre magazii, se îndreaptă camioanele, trag la rampe vagoanele încărcate cu materia primă.

Starea de ordine este starea de bine și de firesc a oricărui loc de muncă. Înseamnă chintesența preocupărilor pentru fiecare lucru, mare sau mic, al producției. Așa cum sublinia secretarul general al partidului, la recenta Plenară a Comitetului Central, starea de ordine și disciplină implică măsuri prompte pentru lichidarea rapidă a oricăror situații negative ce pot împieta producția, economia, scopurile noastre majore.

Trecînd de la Urziceni în sus, peste Cîmpia Bărăganului am văzut undeva mările verzi ale pîinii verii viitoare. A răsărit grîul — ce minune! —, acolo unde mîini harnice și conștiințe responsabile l-au semănat la vreme. Semnul bogăției, semnul victoriei, semnul împlinirii și semnul bucuriei este să faci totul la vreme. Și bine. Cu respect.

CICI IORDACHE ADAM

Cu aceeași grijă, pînă la ultimul bob!

O mobilizare exemplară, acum, în ultimele ceasuri ale recoltatului, este starea care caracterizează întreaga sufletare a satelor, pentru ca roadele unui an de muncă să se afle la adăpost

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

Biblioteca Județeană

VIZITA DE STAT A PREŞEDINTELUI NICOLAE CEAUŞESCU,

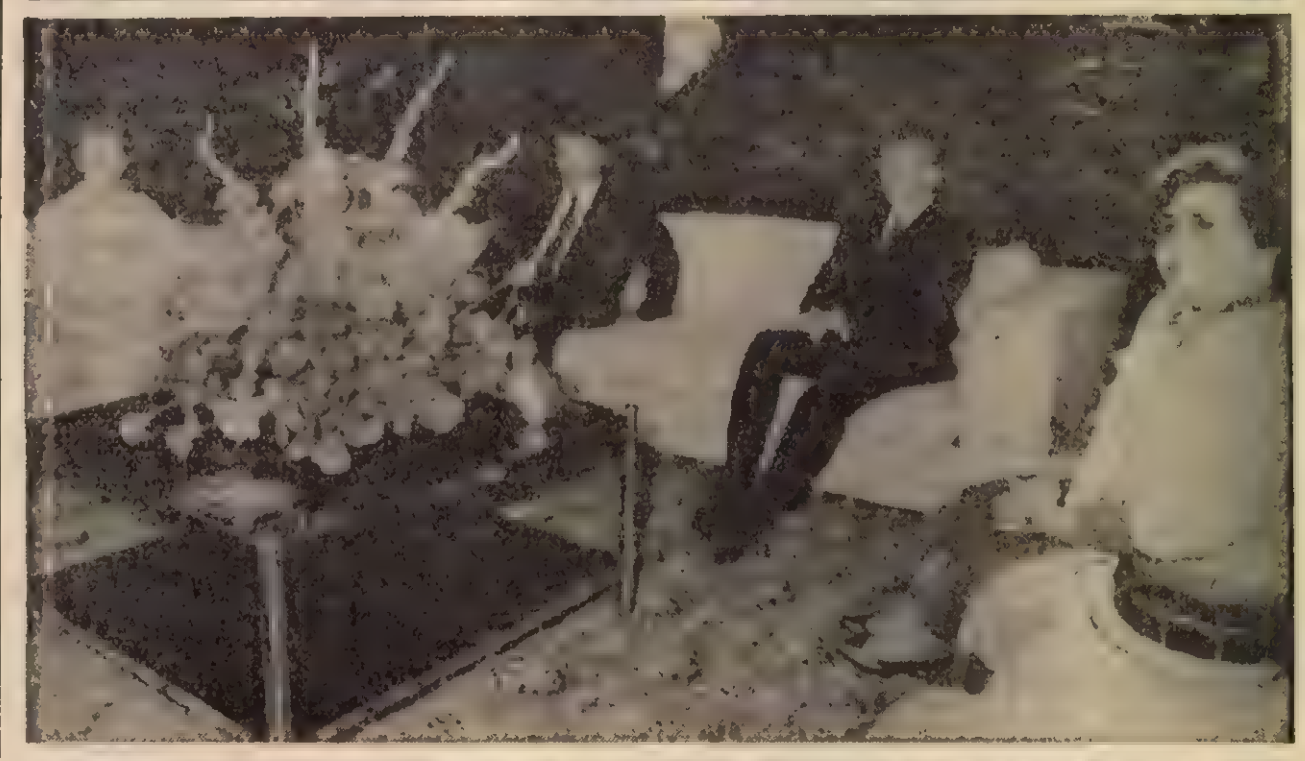

Relaţiile prieteneşti tradiţionale dintre România şi Turcia s-au dezvoltat continuu, în ultimele decenii s-a întărit colaborarea reciproc avantajoasă pe multiple planuri. Un rol important în promovarea raporturilor româno-turce, întemeiate pe egalitate, stimă şi avantaj reciproc, l-au avut vizitele la cel mai înalt nivel, convorbirile purtate cu aceste prilejuri la Bucureşti şi Ankara. Documentele semnate de fiecare dată au avut darul să impulsioneze legăturile în numeroase domenii, să identifice noi căi şi mijloace de colaborare fructuoasă. Noi şi ample perspective au fost jalonate în cadrul convorbirilor de la Ankara din luna mai 1983 şi de la Bucureşti din iunie 1985 dintre preşedintele Republicii Socialiste România, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi preşedintele Republicii Turcia, Kenan Evren, şi înţelegerile la care au ajuns cei doi şefi de stat în vederea intensificării în continuare a colaborării româno-turce. În acest cadru se înscrie şi vizita de stat făcută zilele acestea în Turcia de preşedintele Nicolae Ceauşescu, împreună cu tovarăşa Elena Ceauşescu, la invitaţia preşedintelui Kenan Evren. Opinia publică turcă a salutat cu vie satisfacţie noua prezenţă pe pămîntul Turciei a înalţilor soli ai poporului român. Cercurile politice, presa şi radioteleviziunea au manifestat un interes deosebit faţă de vizita şefului statului român, punînd în evidenţă personalitatea preşedintelui Nicolae Ceauşescu, activitatea sa prodigioasă dedicată dezvoltării României moderne păcii, colaborării şi înţelegerii între toate naţiunile.

În cadrul convorbirilor oficiale, s-a subliniat cu satisfacţie faptul că raporturile dintre România şi Turcia cunosc o dezvoltare continuă, în spiritul înţelegerilor convenite cu prilejul întîlnirilor anterioare la cel mai înalt nivel. Au fost relevate progresele înregistrate, precum şi posibilităţile existente pentru extinderea colaborării economice şi tehnico-ştiinţifice, a cooperării şi specializării în producţie, pentru creşterea şi diversificarea schimburilor comerciale bilaterale, potrivit potenţialului economic ridicat al celor două ţări. Legat de aceasta a fost reliefată necesitatea înscrierii pe baze durabile a conlucrării bilaterale, prin încheierea unor acorduri pe termen lung, care să confere stabilitate şi perspectivă relaţiilor economice dintre România şi Turcia. S-a apreciat că promovarea susţinută a colaborării româno-turce pe plan politic, economic, tehnico-ştiinţific, cultural şi în alte sectoare de interes comun este în folosul şi spre binele ambelor popoare, al cauzei păcii, înţelegerii şi cooperării în Balcani, în Europa şi pe tot globul.

Abordîndu-se probleme ale situaţiei internaţionale, s-a subliniat că în actualele condiţii deosebit de grave şi complexe, problema fundamentală o constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la măsuri concrete de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară, eliminarea totală a armelor nucleare din Europa şi din întreaga lume, asigurarea păcii pe planeta noastră. O atenţie deosebită a fost acordată regiunii Balcanilor, transformării acesteia într-o

ÎMPREUNĂ CU TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, ÎN TURCIA

zonă a bunei vecinătăți, a păcii, înțelegerii și colaborării. Președintele Nicolae Ceaușescu a subliniat necesitatea de a se trece de la discuții generale la acțiuni concrete, propunînd organizarea, în cel mai scurt timp, a unei conferințe la nivel înalt a șefilor de stat și de guvern ai țărilor balcanice, cu o ordine de zi acceptabilă pentru toate părțile, care ar avea o mare importanță pentru găsirea căilor de întărire a încrederii și colaborării în Balcani și ar influența pozitiv climatul pe continentul european și pe celelalte continente. România, a spus conducătorul statului nostru, este hotărîtă să facă totul și în viitor pentru a-și aduce în mod activ contribuția la rezolvarea constructivă a tuturor problemelor grave și complexe cu care se confruntă în prezent omenirea ; ca și pînă acum, țara noastră va întări conlucrarea cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, în lupta pentru afirmarea tot mai puternică a politicii de pace, de dezarmare, de înțelegere și colaborare, situînd ferm la baza tuturor relațiilor ei internaționale principiile deplinei egalități, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, dreptul fiecărui popor de a se dezvolta liber, potrivit dorinței și aspirațiilor proprii, fără nici un amestec din afară.

Apreciind perspectivele pe care le deschide noul dialog la nivel înalt româno-turc, președintele Nicolae Ceaușescu a spus : „Noi considerăm că potențialul economic, tehnic și științific, în continuă creștere, atît al României, cît și al Turciei, oferă și în viitor ample posibilități pentru lărgirea colaborării reciproc avantajoase într-o serie de domenii importante pentru progresul multilateral al țărilor noastre. Sînt încredințat că și actuala vizită se va înscrie, prin rezultatele sale, ca un moment important în dezvoltarea pe multiple planuri a relațiilor româno-turce, în interesul și spre binele popoarelor noastre, al cauzei destinderii, înțelegerii și păcii în Balcani, în Europa și în întreaga lume". La rîndul său, președintele Kenan Evren a declarat : „Împărtășesc convingerea că actuala vizită a dumneavoastră va constitui o nouă verigă importantă în întărirea prieteniei și colaborării între Turcia și România, ea fiind o continuare a consultărilor utile și sincere pe care le-am inaugurat împreună în 1982. Doresc să afirm încă o dată că sînt fericit că are loc vizita dumneavoastră, care ne dă posibilitatea să ne cunoaștem și mai bine, să punem în valoare aspirațiile și speranțele noastre comune".

Desfășurat într-o atmosferă de prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă, noul dialog la vîrf româno-turc constituie un moment de remarcabilă însemnătate în cronica relațiilor de prietenie și colaborare dintre cele două țări, fiind menit să contribuie la întărirea conlucrării româno-turce atît pe plan bilateral, cît și pe arena internațională, la edificarea unui climat de încredere și de largă cooperare în Balcani, în Europa și pe întreaga planetă.

ION CODRU

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au revenit în patrie

Amplă ilustrare a înaltului potențial al economiei românești

T.I.B. '87

Sîmbătă, 17 octombrie 1987, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a inaugurat Tîrgul Internațional București. La Complexul expozițional din Piața Scînteii, mii de oameni ai muncii din Capitală au aclamat cu însuflețire pentru partid și secretarul său general.

Grupuri de pionieri și șoimi ai patriei, de tineri și tinere au oferit buchete de flori tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu.

După tăierea panglicii inaugurale de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, în aplauzele asistenței, vizita a început la pavilionul central, unde sînt expuse cele mai noi produse care evidențiază progresele înregistrate în electronică, tehnica de calcul, robotică, între care se remarcă noile tipuri de microcalculatoare, sistemul de proiectare asistată de calculator, două sisteme cu roboți industriali pentru industria de autoturisme și industria chimică, robotul specializat în operațiile de instruire a personalului ce utilizează instalațiile și aparatura de automatizare, ca și noua generație de sisteme de comandă pentru roboții folosiți la controlul calității pieselor sudate.

S-au vizitat în continuare standurile produselor destinate automătizării proceselor de fabricație în sectoarele prioritare ale economiei naționale — energetică, minerit, petrochimie, metalurgie, energetică nucleară — în alte domenii, realizate la nivel de competitivitate cu produse similare fabricate pe plan mondial. Metalurgia românească este prezentă cu o serie de exponate cu parametri tehnici și calitativi la nivelul celor mai bune produse de acest fel fabricate în lume.

La standul motoarelor de autoturisme, autocamioane, tractoare, avioane a fost relevată preocuparea specialiștilor noștri de a realiza noi tipuri, în special de mare putere, solicitate de diverse ramuri ale industriei.

Pe platformele în aer liber sînt prezentate diverse variante ale autoturismelor „Dacia", „Oltcit" și „ARO", precum și o gamă largă de autocamioane, autotractoare, autobasculante, autospeciale cu destinații multiple, de autobuze urbane, interurbane și pentru turism, de microbuze și troleibuze, de tractoare în diverse tipuri, de la 26 la 180 CP.

Industria de utilaj greu expune peste 450 de produse.

Standurile rezervate chimiei și petrochimiei prezintă sugestiv evoluția acestei ramuri de bază a economiei naționale purtătoare de progres tehnic, ramură care și-a sporit de peste 9 ori potențialul productiv, din 1965. Se remarcă mai ales produsele industriei de sinteză a elastomerilor, situată la nivel mondial. Industria românească de cauciucuri sintetice se distinge prin faptul că s-a bazat pe activitatea proprie de cercetare științifică și dezvoltare tehnologică. Sub directa îndrumare a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu au fost finalizate cercetările în domenii de vîrf ale chimiei și petrochimiei, materializate în elaborarea unor tehnologii și instalații moderne pentru obținerea cauciucului poliizoprenic și polibutadienic, plastifianților și produselor epoxidate, a rășinilor de hidrocarburi etc. O serie de tehnologii și instalații din aceste sectoare, ca și din altele, funcționează în diverse țări ale lumii.

Pavilionul industriei ușoare, cu cele aproape 4 500 de sortimente de un înalt nivel calitativ, demonstrează continua dezvoltare și modernizare a producției, capacitatea întreprinderilor de a-și înnoi rapid structura fabricației.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au vizitat apoi pavilioanele naționale ale țărilor prezente la T.I.B. '87 și standurile firmelor străine.

Sînt reprezentate prin pavilioane naționale : Argentina, Australia, Austria, Belgia, Brazilia, Bulgaria, Canada, Cehoslovacia, Chile, R. P. Chineză, Columbia, Cuba, R. D. Germană, R. F. Germania, Grecia, Israel, Italia, Iugoslavia, Japonia, Norvegia, Polonia, Senegal, S.U.A., Suedia, Turcia, Ungaria, U.R.S.S. De asemenea, participă O.E.P.

La plecarea din incinta complexului expozițional, tovarășul Nicolae Ceaușescu, tovarășa Elena Ceaușescu au fost salutați din nou de mii de locuitori ai Capitalei, participanți la inaugurarea acestei ample manifestări economice internaționale, care au dat glas sentimentelor de adîncă gratitudine față de secretarul general al partidului, pentru neobosita sa activitate pusă în slujba binelui și a fericirii națiunii noastre socialiste, a aspirațiilor sale de progres, de colaborare și pace.

ION CRINGAȘU ■

Exportul: se poate!

Producția pentru export nu este numai o importantă problemă economică ci și un ambițios etalon pentru competența profesională și profesionalitate. Pentru orice economie națională, exportul reprezintă un puternic factor de prosperitate și o condiție severă a participării la viața tot mai complexă și mai interdependentă a lumii contemporane. Dar pentru oamenii care fac această producție de export semnificațiile largi ale respectivei activități economice și comerciale se restring în focarul unei atitudini și unei mentalități. Cu alte cuvinte, în eticheta produselor pentru export se oglindesc, în ultimă instanță, niște trăsături de caracter și un anume grad de conștiință ale celor care au lucrat la ele. Pentru că punctul de plecare în ocolul lumii al oricărui produs, cît de complicat, îl constituie, pînă la urmă, mîinile unui om.

În spațiul acestui punct de plecare „se desfășoară acțiunea" dezbaterii de față. Și am ales pentru asta experiențe diferite : în motoare electrice și în producția de mobilă. Într-unele locuri planul este la plus, în altele — la minus : să vedem de ce.

N-am avut tradiție în exportul de motoare electrice. O vreme, nici, n-am avut o astfel de industrie. Asemenea atîtor domenii de activitate economico-socială, Congresul al IX-lea a inaugurat și o astfel de pagină pe care început să se scrie, tot mai intens și mai frecvent, epopeea concepерii și realizării produselor și tehnologiilor de vîrf. Și așa se face că Uzina de motoare electrice București — U.M.E.B. — a devenit cu timpul ceea ce se numește o firmă; respectată și cunoscută de vreo 72 de țări, de pe toate continentele lumii; datorită produselor pe care le face și din care aproape jumătate se exportă.

Cînd proaspăt repartizat a venit în uzină, acum treizeci de ani, inginerul electronist Aurel Militaru nu se gîndea c-o să ajungă „șef serviciu export : coexistînd „obiectul muncii", pe-atunci nu exista nici un astfel de compartiment.

Acum, problemele serviciului export sînt nu numai de sine stătătoare ci și foarte multe și complexe. În discuție, are promptitudinea și siguranța unui negociator, „Planul pe 9 luni l-am depășit cu 6,3 la sută, iar pentru octombrie preliminăm o depășire de 3,5 la sută.

Prin ce anume a devenit la dumneavoastră în uzină exportul o activitate prioritară? „Prin existența unui program special de activitate pe tot fluxul tehnologic, de la proiectare și lansare, pînă la realizarea și finisarea produsului. Un program controlat și urmărit zilnic astfel încît este evitată orice sincopă sau disfuncționalitate în ce avem de făcut". De unde știți ce și cum trebuie să faceți pentru export? „Colaborăm cu 10 întreprinderi de comerț exterior, dar concurența acerbă de pe piața internațională de motoare electrice ne obligă la o permanentă stare de veghe. Exportul presupune o laborioasă și vastă activitate de informare premergătoare pentru a veni la timp și cu precizie în întîmpinarea pieței. Aș spune că producția de export începe de-aici, de la cunoașterea a ceea ce se licitează pe plan internațional, a cerințelor de oferte, a bursei și a tendințelor pe principalele piețe de mărfuri și valori. Numai așa ne putem croi un cadru și o strategie de producție".

Un pas necesar, dar, desigur, nu și suficient pentru că de la a ști ce să faci și pînă la a face efectiv și pînă la vînzarea produsului și încasarea banilor este-o cale lungă. Pe care o cunosc cel mai bine chiar cei pe care o parcurg.

Unde se naște morala

Inginerul Valentin Ceh a fost recent promovat în funcția de șef de secție. O vreme a lucrat în proiectarea de produse care se realizau chiar în secția pe care acum o conduce: ca fost proiectant, îi înțelege acum mai bine pe cei din execuție, iar ca actual șef de secție productivă, îi înțelege mai bine și pe proiectanți. „Mobilitatea profesională e decisivă pentru că modificările cerute de diverși parteneri la un același tip de produs au devenit o regulă și o practică a acestor relații comerciale. Și-atunci, trebuie să facem ceea ce ni se cere, repede și bine. Unii vor motorul cu bornele sus, alții cer un anumit tip de mufe, alții vor un turometru suplimentar, alții vor capote modificate ș.a.m.d. Trebuie să satisfacem toate aceste soliciitări dacă vrem să existăm pe piața internațională". Nu vă încurcă munca la un produs care e conceput într-un fel și trebuie să iasă altfel? „Această pliere la exigențele pieței este chiar esența muncii noastre. S-au creat o opinie și o mentalitate favorabile producției pentru export. A devenit un fel de etern parcu cu noi însine pentru că nu e puțin lucru să știi că din mîinile tale ies valori care aduc prestigiu uzinei și întregii țări". Inginerul Militaru îmi spunea că reușiți să mențineți pasul pe piața internațională oferind produse în termene mai scurte decît cele uzitate de firme cu tradiție. „Asta se întîmplă nu de puține ori. Sînt produse a căror fabricație e catalogată, să zicem, că durează trei luni. Noi propunem o lună și jumătate, ne ținem de cuvînt și desigur că sîntem preferați". Bine, dar cum reușiți? „Totul depinde de oameni, de prioceperea și chiar ambiția lor. V-am spus că s-a creat o anume opinie față de producția pentru export. Este mai mult decît o simplă obligație de serviciu, este chiar un fel de obligație morală a fiecăruia față de sine însuși, pentru că la realizarea producției de export participă practic întreaga uzină, de la proiectare pînă la atelierul de autoutilare". De unde se naște această obligație morală? „Se naște din mentalitatea unor oameni cu experiență, care sînt legați de această fabrică și care știu bine că prestigiul țării este și prestigiul uzinei și este, în ultimă instanță, prestigiul lor. Dincolo de necesitatea obiectivă, în condițiile actuale, a economiei noastre naționale de a exporta cît mai mult, de a participa cît mai activ la circuitul internațional al valorilor este mai întîi vorba de necesitatea acestor oameni de a-și demonstra sieși propriile cunoștințe, propria valoare, pregătire și competență. Este, de fapt, ceea ce numim conștiință muncitorească".

Un episod tipic pentru ceea ce înseamnă această conștiință muncitorească a trăit nu demult atelierul condus de subinginerul Constantin Băncuță. „Ni s-au cerut în ultimul moment niște modificări la motoare care erau aproape gata: partenerul voia un nivel mai redus de vibrații și zgomot. Era în joc producția noastră pe o jumătate de lună. A trebuit să le demontăm, să le modificăm și să le facem altfel — și am făcut toate aceste lucruri fără să ne formalizăm prea mult". La fel, brigada condusă de maistrul Contiu Marin a fost pusă într-o bună zi într-o situație inedită, deși meșterul, în 32 de ani de muncă aici — mai are un an pînă la pensie — văzuse multe la viața lui. „Partenerul a venit să ridice marfa cu o zi mai devreme decît era stabilit prin contract. O zi nu înseamnă mult pentru istoria unei uzine, dar poate însemna enorm pentru viața ei. Riscam să piese cu celelalte produse, dar fără motoarele la care lucrasem noi și pe care urma să le ia și să le plătească abia peste o lună. Or, nu puteam ruta așa de simplu o asemenea ocazie. Urmarea : am trasat tare 16 ore non-stop și am finalizat motoarele astfel încît a doua zi erau ambalate și gata de drum".

Producția pentru export se compune în ultimă instanță din astfel de particule ale profesionalismului și competenței, din articulațiile subînțelese ce se întind între pregătire, conștiință și dorința de a ști că, în sistemul de referință dat, al locului de muncă, al secției, uzinei sau chiar al ramurii de producție ești cel mai bun sau ai lucrat cel mai bine. Semnul acestei recunoașteri este la U.M.E.B. o etichetă atît de simplă, dar atît de intensă în trăirile pe care le încumbă și pe care scrie „Made în Romania".

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

Mereu, ca-n expoziție!

Nu s-ar putea spune că pentru Combinatul de prelucrare a lemnului Pitești producția pentru export este acum un prilej de liniște. N-a fost pînă mai demult de cînd mobila de Pitești se exporta în peste 30 de țări, dar cu atît mai mult nu este acum, cînd „după un septembrie al unei inexplicabile căderi" — cum vorbește ca pentru sine directorul Combinatului, ing. Ion Pietrăreanu, procentele dominatoare ale planului arată un recul cît un mare semn de mirare: după 9 luni — 87 la sută la devize convertibile (deși 101,9 la sută pe C.T.S.). Cît ar fi putut arăta realizările după trei sferturi de an este ușor de aflat dacă știm că planul pe septembrie s-a făcut în proporție de 71 la sută pe C.T.S. și 60 la sută pe devize convertibile.

„Căderea din septembrie" este un subiect inevitabil. Cu el am și început. De ce, de ce, de ce? „Sînt întîrzieri care ne frămîntă pe toți. Vă pot spune multe despre realizările noastre, vă pot arăta după aceea și expoziția pe care o avem. Dar trebuie să spunem că lucrurile nu totdeauna sînt ca-n expoziție, recunoaște cu o franchețe admirabilă directorul Pietrăreanu. Acest septembrie ne-a dat multă bătaie de cap și am putut descoperi neajunsuri care deja fac obiectul unor intervenții serioase. Astfel, în programarea și urmărirea producției unele comenzi n-au ajuns la termen în secțiile de montaj și expediție. La secția Mobilă I s-a înregistrat restanțe la garniturile de dormitor astfel încît virfui din august a fost urmat de prăbușirea din luna trecută. În secția Mobilă II nu s-a urmărit judicios programul de bibliotecі «Jura». În general, trebuie întărită cooperarea între secțiile noastre pentru că cei de la Mobila III, de exemplu, n-au cum să termine la timp producția dacă Mobilă I nu le livrează toate reperele. Există o disciplină și o rigoare aproape matematică în care trebuie să decurgă toate etapele producției noastre. De pildă, ca să putem vinde marfa la 1 ianuarie, la ea trebuie să se lucreze încă din noiembrie — și se înțelege că orice întîrziere neglijabilă în aparență poate să devină drastică, dramatică aproape la momentul scadenței. La fel, secția Cherestele n-a reușit să asigure la septembrie reperele necesare pentru Mobilă I și Mobilă III. După cum vedeți ne interesează în primul rînd lucrurile care depind de noi, pentru că nimeni decît noi nu trebuie să poarte grija și răspunderea față de activitatea Combinatului, față de producție, față de oameni, în ultimă instanță".

Intervenția directorului m-a surprins prin sinceritatea și spiritul ei deschis. Mă așteptam la tradiționalele justificări relative la furnizorii cu termene scadente. După insistențe, am aflat totuși că nu puține sînt situațiile în care secții întregi ale Combinatului au stat din cauza absenței unor materii prime și materiale ce urmau să vină din altă parte. Copșa Mică n-a dat acid sulfuric, SIN București n-a livrat împrumelmul, Combinatul din Suceava a întîrziat cu hîrtia-gumată, de la Govora n-a venit lesia de sodă, Cîmpia Turzii, n-a trimis la Mizil sîrmă pentru mișcările elastice pentru tapițerie. „Este important ca toți să ne respectăm reciproc, respectîndu-ne obligațiile pe care le avem ; am preveni astfel niște goluri care nu pot fi umplute altfel. Însă și-n această relație cu furnizorii cred că o vină mare are organizarea și conducerea producției de la noi, compartiment nu suficient de operativ în realizarea unor contacte preventive cu furnizorii în asigurarea unei marje de siguranță, în preîntîmpinarea sincopelor în aprovizionare".

Ești cel mai bun?

Producția de mobilă rămîne o preocupare de tradiție la Pitești, oraș așezat la poalele unei zone bogată în lemn și recunoscută prin prioceperea meșteșugarilor ei. Dar a rămîne la tradiție este aproape un non sens în condițiile în care partenerii de peste hotare cer noutăți, cer mereu altceva, cer modele și tipuri de mobilă care nu se mai pot realiza numai în virtutea îndemînării sau meșteșugului bine deprins. De aceea se vorbește de industria de mobilă și chiar se poate vorbi de o industrializare a activității de proiectare în mobilă. Inginera Maria Chiriescu este o ardeleancă din Sîn Martin, care a trecut munții și „a bătut țărușul" în Pitești încă de la repartizarea în producție de problemele industriei mobilei. Acum conduce Atelierul de proiectare și nu s-ar putea spune că această muncă n-are specificalitatea pe care o are, de pildă, designul sau arhitectura. „Cerințele care fundamentează producția de mobilă sînt destul de clare: reproiectarea produselor vechi, tipizarea reperelor și a subprodselor, încadrarea și reducerea consumurilor specifice, punerea în valoare a unor specii mai puțin valoroase (fag, rășinoase) care, prelucrate mai complex și la nivelate superior, pot să aibă competitivitatea stejarului. Într-o privire de ansamblu se poate aprecia că întreaga producție se reînnoiește la noi cam la doi ani, deși sînt garnituri de mobilă ce rămîn la modă multă vreme. Proiectarea nu se referă numai la modele ci la toate etapele de realizare a unui produs: creație, tehnologie, sedeviștică, inginerie tehnologică, piese de schimb". Între proiectare și producție nu există nici un obstacol sau perete despărțitor. Toți își consideră treaba încheiată atunci cînd marfa iese pe poarta Combinatului. Secția Mobilă III este condusă de inginerul Sergiu Mîndreanu. Este o secție înființată acum 3 ani în locul uneia care se ocupa de confecționarea lăzilor pentru ambalaj. În termen scurt am atins capacitatea de producție proiectată, iar acum livrăm numai marfă pentru export. Saltul este destul de mare, dar l-am putut face folosind din plin capacitatea, pregătirea și dorința oamenilor de a fi la înălțime cu lucruri de primă calitate. Nu așteptăm ca C.T.C.-ul să verifice în final mobila făcută de noi pentru că ar fi și prea tîrziu și ar fi și păcat să întoarcem din drum o treabă care ar trebui luată de la capăt. Pînă la urmă fabricăm o mobilă rămîne, e bine făcut, e ambalată de tîmplărie dar e tîmplărie cu toate atributele producției moderne în care își pun în joc priceperea, îndemînarea și chiar intuiția oamenilor".

Meșterul Gheorghe Udrea lucrează aici de peste două decenii și nu era nici mai mult nici mai puțin decît un tîmplar obișnuit. Școala și un oarecare talent i-au permis să ajungă un maistru, la propriu și figurat, fiind unul din oamenii de bază în Atelierul de montaj, adică acolo unde se desfășoară ultima etapă înainte de ambalarea și expedierea mobilei. „Totul este să-ți placă meseria. Avem mulți tineri care vor să deprindă această meserie. Îi vezi după ținută, după mers și după felul cum îți vorbesc ce calități au și ce șanse au de a deveni oameni de ispravă. Tîmplăria este acum mai mult o treabă de industrie, se lucrează pe module, se lucrează pe montaje, se lucrează cu anumită geometrie ce nu-ți dă voie la greșeală. Redanțele din septembrie nu s-au înregistrat în atelierul pe care-l conduc dar resimt năduful pe care toată lumea îl are față de această cădere. Nu este inexplicabilă și de aceea cred că tot de noi depinde să ridicăm realizările cel puțin la nivelul planului".

„Munca pentru export este de fapt munca pentru tine", un adevăr pe care maistrul Nicolae Anghel îl rostește la fel de simplu ca o trăsătură de rîndea. Trebuie să fii punctual la contribuție și trebuie să dai din tine tot ceea ce știi și tot ceea ce poți. Mîndria este cu atît mai mare cu cît aceste produse poartă pe ele amprenta muncii noastre, amprenta palmelor noastre".

Aș reveni în încheierea acestui grupaj la ideea pe care o enunțasem încă din titlu: exportul — se poate! Exportul nu este decît un act nume dat capacității unor oameni de a se ști cinstiți față de ei înșiși, de a se ști corecți față de munca lor și treaba lor și, nu în ultimul rînd, de a se ști puși în valoare prin tot ce au mai bun. Munca pentru export e munca pentru tine — cum spunea maistrul tîmplar Anghel din Pitești. O muncă pentru tine din care, asemenea unui bulgăre de zăpadă care crește pe măsură ce se rostogolește, se naște prestigiul unor colectivi de muncă, fățma unei firme și chiar demnitatea unei țări.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Amplu dialog cetățenesc,
bilanț al înfăptuirilor de fiecare zi

Aleșii noștri —

Vișina, o comună obișnuită

VIȘINA. Comună din județul Olt, în plină cîmpie a Caracalului, locul acesta — „unde se cheamă Vișina" — este menționat într-un hrisov încă din 1545 ● Suprafața 35 de kilometri pătrați ● 973 de gospodării și 4 128 de locuitori ● C.A.P. Vișina este Erou al Noii Revoluții Agrare pentru producția de grîu obținută în 1986.

Astfel ar putea arăta o fișă de dicționar la zi a localității în care ne-am oprit — în miez de toamnă, în plină campanie electorală — spre a consemna modul în care oamenii de aici întîmpină apropiatele alegeri de deputați pentru consiliile populare. Perioadă de muncă, de bilanț și de lucidă anticipare a viitorului. Perioadă febrilă pentru oamenii ogoarelor, atît în ceea ce privește efortul depus pentru încheierea în cît mai bune condiții a lucrărilor specifice acestui anotimp, cît și pentru dezbaterea responsabilă a problemelor comunei, probleme care, cu rezolvările pe care și le-au aflat sau pe care încă le caută, reprezintă subiectul fotoreportajului de față. Cu singura precizare că problemele aparțin oamenilor — cei care le dezbat și le găsesc soluții, cei care își problematizează existența de azi și de mîine, cei pentru care această existență, într-un anume loc și timp, reprezintă fundamentala problemă a vieții, legitimația lor de trecere prin vreme, singurul mandat în baza căruia au dreptul să decidă, să-și aleagă reprezentanții sau să fie ei înșiși aleși.

Rodnica neodihnă

Constantin Răceală e primar la Vișina de puțină vreme. Așa încît pînă acum n-a prea avut vreme decît să privească în jur, să se sfătuiască, zi de zi, minut de minut cu apropiații săi colaboratori, cu sătenii, să caute să prindă rosturile așezării. Îi place aici. Sat cu gospodari harnici. Despre cele ce s-au realizat în ultimii doi ani și jumătate sînt, firește, mult mai în măsură să vorbească deputații, cei prin al căror efort, conjugat cu al alegătorilor, Vișina a făcut pași serioși înainte pe ceea ce ei numesc „drumul rodniciei". Angajarea pe acest drum și parcurgerea lui, aveam să aflăm, au costat multă neodihnă. Dar acesta nu e motiv de plîngere. Dimpotrivă. Zice Gheorghe Sincu, deputat și vicepreședinte al biroului executiv al Consiliului popular : — Ne-am angajat în fața oamenilor, înainte de a fi aleși ca deputați, că vom face tot ce depinde de noi pentru ca în Vișina să existe un dispensar așa cum se cuvine. Și tot din discuțiile de atunci a rezultat că noi, cei 17 deputați, nu putem înălța, singuri, dispensarul. Acum — dispensarul există. Realizat din fondurile strînse, în baza Legii 1, de la populație, dar și din munca tuturor — atît calificată, cît și necalificată. Întreaga manoperă a fost executată de meșterii satului, așa încît putem spune, azi, că întreaga valoare a construcției, vreo trei sferturi de milion, reprezintă în totalitate contribuția noastră.

Tot o acțiune inițiată de deputați, acțiune despre care Ion Gheorghiță sau Anica Iosif pot spune multe, a constat în reamenajarea curților și a spațiilor din fața caselor tuturor sătenilor. S-ar putea spune, la un moment dat : ce-a căutat deputatul să se bage în ograda omului ? Iată că a căutat, pentru că deputații aleși sînt printre cei mai buni gospodari ai comunei și sfaturile lor sînt ascultate. Așa că viile au fost scoase din mijlocul curților și au fost plantate pe lîngă case, în bolți umbroase, rezervîndu-se spațiul rămas altor culturi, care să asigure necesarul de legume al fiecărei familii. Mici solarii, straturi riguros repartizate asigură fostelor bătături, cam devălmășite, un aspect frumos, iar gospodăriilor respective — un plus de produse. Cît despre peticele de pămînt de pe stradă, acolo s-a ajuns și pînă la trei culturi anual : fasole, cartofi, rapiță, orz, furaje.

— Dar munca și inițiativa deputaților, modul în care ei au reușit să-și mobilizeze consătenii, să-i facă să înțeleagă imperativele fiecărei zile bune pentru semănat sau cules, se vădesc, cred eu — spune Ion Smarandache, președintele C.A.P.-ului —, și în rezultate obținute de către cea mai reprezentativă unitate de pe raza comunei. Firește, titlul de Erou al Noii Revoluții Agrare ne-a oferit imensa satisfacție a recunoașterii trudei și priceperii noastre, dar ne-a și mobilizat, astfel încît rezultatele cu care încheiem acest an agricol sînt, zicem noi, pe măsura renumelui pe care ni l-am făcut. La grîu, sperăm să fim, iarăși, printre Eroii anului 1987, dar și la sfeclă, cu peste 74 de tone la hectar, și la porumb, cu peste 25 de tone, desigur, în condițiile unor suprafețe irigate, am obținute recolte bune. Acum, cînd ruadele cîmpului sînt deja strînse, cînd se lucrează numai la arături adînci și se grăbește ajungerea porumbului la bazele de recepție și a sfeclei la Fabrica de zahăr din Corabia (unde sîntem cotați drept cei mai punctuali și mai darnici dintre furnizorii de materii prime din zonă) — grija primă rămîne zootehnia. Am ajuns la o depășire a efectivelor, fapt pentru care acordăm o atenție sporită furajelor. Stăm foarte bine față de anii precedenți. Încetul cu încetul, gospodăria noastră cea mare a prins cheag, și asta se vede, cu ochiul liber, chiar în aceste zile, cînd se face împărțirea grîului, prilej cu care oamenii ridică de două ori mai mult decît în toamna trecută. Asta-i face să privească plini de bucurie la grîul cel nou, care, pe suprafețele deja însămînțate, a prins a înfrăți.

Notăm, apoi, cîteva din datele furnizate de către secretarul consiliului popular comunal, Ilie Vlad, cu privire la acțiunile de gospodărire și înfrumusețare a comunei, acolo unde aportul deputaților s-a dovedit decisiv. Au fost redate agriculturii cîteva hectare, s-au reparat poduri și podețe, au fost îngrijite spațiile verzi, s-au plantat peste 6 000 de pomi, au fost recuperate însemnate cantități de hîrtie și metal, valoarea lucrărilor realizate în precedentul an și în cel de față depășind opt milioane lei.

Vizibilă este activitatea fructuoasă a deputaților și în ceea ce privește contractarea de produse de la populație, gospodarii de frunte ai comunei — precum Ion N. Simion, Ilie și Florea Smarandache, Ion Crăciun, Nicolae și Roman Sima, Marin Stănoi sau Oprea Bostangici — contribuind, alături de ceilalți săteni, la realizarea și chiar depășirea cantităților contractate, mai ales în ceea ce privește carnea de bovină, de porc și de pasăre, legumele, lîna sau laptele de vacă.

— Așa trebuie să se petreacă lucrurile într-o comună în ale cărei gospodării există peste 4 000 de oi, 165 de bovine, 1 160 porci sau peste 12 000 de păsări — opinează primarul Constantin Răceală. Dar, credem noi, toate aceste realizări de pînă acum reprezintă doar un început de drum. Așa cum au mai fost și alte începuturi...

Despre staționicie

Da, au mai fost începuturi. Unul dintre deputații comunei, Ion Florea, directorul S.M.A.-ului, a venit aici în urmă cu 21 de ani. N-a zărit, pe locul unde ar fi trebuit să fie sediul unității la care fusese repartizat, decît un lan de porumb. S-a uitat lung în mersul trenurilor, primul gînd fiind acela de-a pleca repede de tot din Vișina. Acum zîmbește acestor amintiri. Acum, cînd S.M.A.-ul Vișina efectuează lucrări pe 26 000 de hectare, în zece C.A.P.-uri, dintre care patru sînt deja Eroi ai Noii Revoluții Agrare. A rămas pentru că s-a apropiat de oameni. A văzut pensionîndu-se mecanizatori care lucrau de pe [illegible] cînd primele tractoare abia își făcuseră apariția pe-acolo. Bărbați tari, care nu știu ce-i scuza de muncă, nu pregetă să stea pînă-n plinul nopții și să revină pe cîmp odată cu zorii.

Tot din aceeași pricină — felul de-a fi al oamenilor, blînzi, săritori la nevoie — a rămas și doctorița Elena Aprodu. Cînd a sosit, în urmă cu cinci ani, a și greșit halta de coborîre din tren, fiind adusă la Vișina de o căruță mică, trasă de un măgar. Acum, în noul dispensar, e cu totul altceva. Cei din sat îi spun, alintînd-o, Nuca. E întreprinzătoare, are inimă bună și stă, zi și noapte, în cămăruța ei din dispensar, putînd fi găsită acolo oricînd. Ce vrem să spunem cu aceste exemple ? Un singur lucru : la Vișina, oamenii care iubesc munca și satul sînt repede adoptați, din tot sufletul, ajungînd chiar să se numere printre aleșii sătenilor, oameni care iubesc, înainte de orice, staționicia — în treburile zilnice și în viața întreagă.

Ce va fi mîine?

I-am adresat această întrebare primarului și el a stat o clipă în cumpănă. Apoi, metodic, așa cum se cuvine să procedeze un om cu atîtea răspunderi, a început să pună în evidență :

— Încă de acum, din adunările cetățenești care au avut și au loc, se prefigurează o seamă de lucruri care vor schimba fața comunei. Sînt deja semne îmbucurătoare. De la ultimele alegeri, populația a sporit cu vreo trei sute de oameni, ceea ce a condus la stabilirea a 19 circumscripții electorale, față de 17 la precedentele alegeri. Așadar, mai mulți deputați și, implicit, o echipă mai puternică de activiști ai Consiliului popular. Tot din dezbaterile cetățenilor am înțeles că marea problemă a comunei, a tuturor comunelor țării, de fapt, este atragerea forței de muncă tinere spre agricultură. Biroul executiv se preocupă, în prezent, de calificarea absolvenților a 10 clase, prin cursuri care se vor ține aici, prin activitatea practică a tinerilor pe lîngă specialiști cu experiență. Crescînd forța C.A.P.-ului, vor crește, implicit, și veniturile sale, deci și bogăția comunei. Ne-am propus să dotăm dispensarul și cu un cabinet stomatologic, pentru care spațiul există deja. Vom construi un bloc pentru specialiști și un local pentru Consiliul popular, care se află așezat, acum, într-una din cele mai vechi case ale comunei, de peste 90 de ani. În fine, vom dezvolta secțiile de industrie mică și vom asfalta drumul care duce din centru pînă la halta Vișina. Sîntem încredințați că putem face toate acestea și altele încă. Laolaltă, cetățenii și aleșii lor, deputații, reprezintă o forță capabilă să facă din Vișina o comună mult mai frumoasă și mai prosperă decît aceea pe care o vedeți acum.

Se string ultimele roade din grădini...

Se apropie iarna, timpul bunilor zootehniști

Comuna își trăiește mierul de toamnă în curțile-i bogate și frumoase

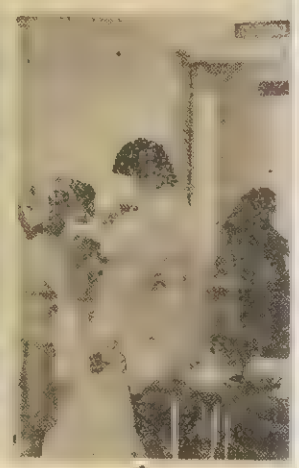

Grija pentru sănătatea mici și mari e permanentă în noul dispensar, în timpul ultimei legisla

Cei ce reprezintă viitorul comunei Vișina

cei mai destoinici gospodari

Reporter la adunările cetățenești

...în vreme ce porumbul își află locul în bazele de recepție

Mai sînt lucrări ale cîmpului care-i solicită pe mecanizatori

Deputați și alegători — într-un continuu dialog de lucru

Cu gîndul la pîinea de grîu nou

VIȘINA. O comună obișnuită în care viețuiesc la viitor cei 102 copii din grădiniță și cei 570 elevi ai școlii generale. O comună în care se găsesc astăzi 110 mașini, 500 de televizoare și 350 de aparate de radio. Un loc din țară unde, într-o seară de octombrie — cînd luminile tractoarelor aflate pe cîmp abia se mai zăreau prin ceață, iar frunzele aurite ale nucilor se confundau cu stelele — am auzit, din gura unui sătean o vorbă din cele care-ți merg la suflet. L-am întrebat : cum și se pare că merge comuna ? Comuna, zice el, e gospodăria noastră. Și nu știți cum îl omul ?, mereu își mai dorește cîte ceva, pînă se duce printre moșii lui. Așa și noi, ne tot punem brațele și mințile la treabă, s-o facem mai chipeșă, să stea cu drag în ea copiii noștri.

O comună obișnuită — Vișina. O comună pentru care alegerile de la 15 noiembrie înseamnă încă un început. Și cum fiecare început stă sub zodia bucuriei de-a face, a elanului și a speranței curate, nu ne rămîne decît să ne dorim să revedem Vișina atunci cînd, foarte curînd, își va împlini visurile țesute în această toamnă.

DAN MUCENIC ■
Fotografii de ELENA GHERA ■

Planuri la Chitila

Ieri nu s-a întîmplat nimic pe locul acesta. Chiar nimic. Atît doar că peste ierburile mărăcinate de frigul dimineților de toamnă se întindeau din cînd în cînd ecourile slabe ale sirenelor locomotivelor trecînd prin gara Chitila. Însă astăzi au apărut pe-aici niște oameni necunoscuți. Tot măsoară ceva, cu niște aparate de-ale lor, și înscriu în carnețele repere, direcții, planuri, unghiuri. Sînt de la Antrepriza de construcții-montaj a sectorului 1 din București și studiază amplasamentul unor blocuri noi. Peste locul acesta neted, unde n-a turnat nimeni, deocamdată, temelia unei case, se trasează rețeaua unor viitoare străzi.

Constructorii își vor începe lucrul, se spune, peste cîteva zile. Și înfățișarea locului se va preschimba, de la o zi la alta, la fel de rapid cum se succed secvențele filmelor ce rulează la Casa de cultură, unde acum tocmai s-a încheiat adunarea cetățenească în cadrul căreia Gheorghe Fițion și-a depus candidatura pentru circumscripția 7 comunală. Au fost prezenți vreo 200 de oameni. Aceștia au fost de acord cu „caracterizarea" făcută de Consiliul comunal F.D.U.S. iar prin exemplele aduse de către cei care au ținut să se înscrie la cuvînt s-a mai dovedit încă o dată ceea ce cu toții știau, că Gheorghe Fițion este, într-adevăr, un om de nădejde. De aceea au hotărît ca el să candideze pentru a fi ales deputat, în alegerile de la mijlocul lunii noiembrie, pentru a reprezenta această circumscripție care este, la Chitila, una dintre cele mai grele. De ce este așa ? Pentru că s-a construit și se va mai construi mult, în această circumscripție, ni se răspunde. Iar a construi înseamnă, în multe privințe, a lua viața de la capăt. Apar o mulțime de probleme, nu doar tehnice, bineînțeles, ci și de ordin social. Și este nevoie de o grijă anume și de un efort special, de fermitate și de competență, de înțelegere și de omenie pînă cînd viața se statornicește pe noul ei făgaș. „După ce dăm în folosință noile blocuri, zice Gheorghe Fițion, ne grăbim să înfrumusețăm locul, să plantăm pomi, să amenajăm spațiu verzi, dar cu asta nu se cheamă nicidecum că ne-am făcut pînă la capăt datoria, gîndiți-vă că mai gingașă dar la fel de necesară este și strădania de-a face ca oamenii care se mută în noile apartamente și care se trezesc peste noapte cu vecini noi să se cunoască bine să se ajute la nevoie, să se respecte întotdeauna, să alcătuiască împreună o lume, cum să spun, cît mai frumoasă și curată. Noi avem aici, în comună, 1 000 de apartamente. Pentru alte 500 se va deschide șantierul chiar acum, în scurt timp. Dintre acestea, 100 de apartamente vor avea un statut, cum să-i zic, ceva mai deosebit. Pentru că vom construi case etajate, cu cîte 4 apartamente, și fiecăreia dintre cele 4 familii îi vor revenі 250 de metri pătrați pentru folosință gospodărească. În aceste case se vor muta țăranii dintr-un sat aparținător al comunei, ce va fi dezafectat. Se înțelege, cele 100 de apartamente construite pentru ei reprezintă doar o primă etapă a unui proces ce va continua în anii următori. Aș ține să subliniez că fiecărei familii ce se strămută aici, în centrul de comună, i se încredințează nu numai un apartament ci și, pe terenul care-i revine, anexe gospodărești executate tot de către constructori, după proiectele-tip. Prin urmare, nu uităm pămîntul pe care călcăm și datoria de a face agricultură".

Ceea ce adaugă Gheorghe Fițion, cum că a nu uita rosturile pămîntului este, în cele din urmă, un semn de inteligență, ni se pare și frumos și drept spus. La Chitila, în marginea Bucureștilor, cooperativa agricolă nu are decît 640 de hectare cu totul, comuna are puțin pămînt arabil, după cum se vede, și de aceea este ușor de înțeles că pămîntul acesta este lucrat cu grijă aparte. De pe urma lui, cooperativa obține în fiecare an o producție globală de aproximativ 12 milioane de lei. În schimb, valoarea producției industriale se ridică la vreo 700 milioane de lei în fiecare an, la Chitila existînd cîteva întreprinderi de nivel republican. Mai cu seamă după 1965 aceste întreprinderi au fost dezvoltate, în mai multe etape, și în urma investițiilor realizate aici s-a ajuns ca valoarea fondurilor fixe ale comunei să fie de circa 1 miliard de lei. Aceste bunuri, parte a avuției naționale, se află în mîinile cîtorva mii de muncitori destoinici, continuatori ai unei tradiții industriale care la Chitila este destul de veche. Chiar creșterea numărului de locuitori ai acestei comune s-a datorat, în bună parte, dezvoltării ei industriale. Astăzi, Chitila are vreo 17 000 de oameni. În preajma celui de-al doilea război mondial avea vreo 5 000. Atunci au venit la Chitila și părinții lui Gheorghe Fițion, Constantin și Maria. Au venit din satul lor, Topana, din județul Olt, și s-au angajat aici ca muncitori la Fabrica de zahăr în 1944. Gheorghe Fițion, primarul de azi al comunei, s-a născut la Chitila. „Aici, zice el, s-au stabilit oameni din toată țara, și ardeleni și moldoveni și bănățeni și olteni, numărul lor fiind chiar mai mare decît al localnicilor. Și cu toate acestea, ei n-au fost și nu sînt indiferenți față de locul în care au venit ci dimpotrivă, știu să fie uniți și să acționeze ca un singur om atunci cînd este ceva de făcut pentru binele nostru, al tuturor".

Președinta consiliului comunal al Frontului Democrației și Unității Socialiste, Doinița Stoica, ne încredințează la rîndul ei că pe-aici, în general, oamenii nu sînt dintr-aceia pe care e nevoie să-i tot tragă cineva de mînecă pentru a veni să ajute la o faptă de folos obștesc. Așa s-a izbutit pietruirea unui drum local, spre un sat aparținător, cu participarea inclusiv a unor oameni care nu calcă zilnic drumul acesta, sau înfrumusețarea străzii Păcii, care duce spre un loc de-a cărei înfățișare se leagă, înțelegem, gînduri mari și pline de ambiție. Pe locul acesta, cei din Chitila au construit un stadion al cărui gazon este la fel de bun, se zice, ca al oricărui renumit stadion din Capitală. Cu forțe proprii au construit și tribunele în care încap vreo 8 000 de spectatori. De fapt, în această latură a comunei, pe locul unei vechi gropi de gunoi, va prinde ființă o adevărată bază sportivă și de agrement, în planurile cetățenilor și ale conducerii comunei fiind înscrisă și ambiția de-a amenaja pe lacul Chitila, din apropiere, o bază nautică. În parte, cum spuneam, aceste planuri au devenit de pe acum o frumoasă realitate. Iar ce rămîne de făcut, nu încape îndoială că va fi făcut, prin strădania tuturor, și în primul rînd a unor deputați inimoși ca Aurel Drogeanu, Vasile Badea, Ion Popescu sau Valeriu Negrescu, directorul Întreprinderii de producție industrială și construcții căi ferate, sau Ana Pop, profesoară de română și vicepreședintă a comitetului comunal al Organizației Democrației și Unității Socialiste. Pentru acest an, valoarea lucrărilor edilitare executate prin muncă patriotică ajunge cam la zece mii de lei, în medie, pentru fiecare locuitor al comunei. Faptul e semnificativ, nu-i așa ?, întreabă primarul comunei. Întrebarea e retorică, nu așteaptă răspuns. Dacă ar fi să răspundem n-am avea încotro și ar trebui să zicem : este.

D. CONSTANTINESCU ■

Un nou meșter Manole

— Neptun, Saturn, Jupiter... V-am invitat în Cosmos, după cum vedeți. Străzile, paralele par trase cu rigla, gardurile se aliniază cuminți, casele cochetează cu ideea de vilă. Parcul foșnește sub pași, toamna nu-i pustie, au trecut, nu de mult, oameni, și nu doar în plimbare, ți-o arată aleile îngrijite. Circumscripția 11, trasată cu linii roșii pe foaia albă de calc ce închipuie planul municipiului Ploiești, în zona sa de sud-vest, se arată „în teren" un colț liniștit de oraș, ceea ce nu înseamnă în cazul de față, de loc provincial.

Candidatul Frontului Democrației și Unității Socialiste pentru Circumscripția nr. 11 din Ploiești la alegerile de deputați, ce vor avea loc în 15 noiembrie, pășește cu siguranța celui care cunoaște fiecare piatră a drumului. Ion Manole este, fără îndoială, un om al locului, nimănui nu i-ar trece prin minte să-l socotească altminteri, deși nu-i nici născut, nici crescut pe aici. Orașului i-a dăruit, însă, tot ceea ce a urmat după maturizare. Repartizat ca tînăr arhitect — și s-au adunat vreo 20 de ani de atunci — în Ploiești, Ion Manole și-a legat nu doar numele, ci întreaga existență de ceea ce înseamnă astăzi noua față a orașului. Aflat de 14 ani în fruntea celor ce definesc zvelteța liniei de așezare modernă, se simte responsabil pentru fiecare detaliu de arhitectură, ca unul care și-a pus semnătura pe tot ceea ce s-a realizat în Ploiești : cartiere întregi — mici orășele, de fapt, cu cîte 20 000 de locuitori (peste 35 000 de apartamente) spitale, locuri de agrement, spații comerciale unicat în țară, cum sînt celebrele „Galerii" ale Ploieștiului. Institutul de petrol și gaze, mîndria studenției și — partea cea mai reușită — Bulevardul Republicii, inclusiv zona centrală.

— Avînd sub ochi întregul oraș și în calitate de secretar al comisiei de sistematizare, nu credeți că veți privi puțin altfel — poate mai părtinitor — Circumscripția 11, al cărui candidat sînteți ?

— Ba da, știu asta. Fără să vrei te legi mai mult de oamenii de acolo, așteaptă să te vadă printre ei, cît de des, chiar dacă n-au nevoie de nimic. Tot orașul îți stă în atenție, dar problemele circumscripției tale le ai „mai la suflet", le vrei toate rezolvate, cît mai bine și mai repede. Vorbesc din experiență, am fost pînă de curînd deputatul unei circumscripții alăturate.

Maria Liliana Huian, președinta Consiliului municipal Ploiești al F.D.U.S., prin intermediul căreia l-am cunoscut pe arhitectul Manole, intervine.

— Dacă un deputat a făcut ceva bun într-o circumscripție, e bine să mai facă și în alta.

Întîlnirile cu viitorii alegători vor fi, un fel de revedere. Cine nu cunoaște silueta înaltă, zveltă, plină de distincție, a arhitectului șef al orașului ? Cine n-a discutat cu el, măcar o dată de-a lungul anilor, despre viitorul aspect al așezării, al bulevardelor, al străzilor, al caselor lor ? Problemele circumscripției le cam știe de pe acum, fac doar parte din cele ale orașului asupra cărula ochii săi stau mereu deschiși.

— Sînt aspecte legate de spațiile comerciale și vor fi necesare demersuri pentru suplimentarea lor. Apoi mai trebuiesc impulsionate unitățile care execută diferite lucrări și nu repară ce-au stricat. Chiar acum, pe „Nufărului" s-au introdus niște conducte, dar strada n-a mai fost refăcută. În Parcul Tineretului, de care beneficiază întreg orașul, se vor mai face corecturi — plantări și replantări — chiar dacă e foarte bine închegat. Gîndim, de asemenea, la acoperirea patinoarului artificial, pentru a putea fi folosit pe întreaga perioadă a anului. Întîlnirile cu cetățenii vor mai înscrie, desigur, și alte propuneri pe agenda de lucru. Ca deputat, intri pe fiecare stradă în parte, te mai uiți și prin curți, lei circumscripția „la mînă", cum s-ar spune. Este în interesul cetățenilor, al nostru, al orașului.

LIANA MOLNAR ■

Sesizări, semnături, soluții — vă stăm fraților la dispoziție și salvăm!

■ În urma unei probe personal verificate — și al cărei rezultat poate interesa o seamă dintre cititorii noștri — face următoarea propunere **Lucia Adrian**, din Timișoara, care ne scrie: „Mă aflu, la cură balneară, în Singeorz-Băi; printre altele am suferit de mai mulți ani de apariția unor herpesuri rebele la piciorul sting, avînd întindere și intensitate a durerilor mari. Am încercat mai multe tratamente, chiar cu unele medicamente străine, dar nu mi-au fost de nici un ajutor. Este, iată, a doua oară cînd în faza incipientă a apariției acestei neplăcute boli mă aflu în Singeorz-Băi, medicul balneolog recomandîndu-mi să fac injecții progresive cu apa de la izvorul 2 (doi) și, miracol: acest herpes stagnează, se retrage și după primul tratament cu 5 injecții, timp de 8 luni nu mi-a mai apărut nimic. Acum sînt iar în tratament și după numai trei injecții **nu mai am nimic!** Doresc să sugerez forurilor în drept ca, după o cercetare prealabilă, să faciliteze îmbutelierea acestor fiole din izvorul 2 pentru eventualitatea unui tratament la domiciliu, astfel minunatele noastre izvoare tămăduitoare ar putea fi mai eficient folosite: o spun din proprie experiență. De ce să cheltuim inutil bani pe medicamente străine, cînd vindecarea se află la îndemîna noastră? **(L. A., strada 13 Decembrie 33, apartamentul 7, Timișoara IV).**

■ **Doina-Maria Moldovan, domiciliată în comuna Frata, satul Soporul de Cîmpie, județul Cluj,** a urmat cursurile Liceului de chimie industrială „TERAPIA" din Cluj-Napoca, avînd contract cu I.M. TERAPIA din aceeași localitate. Deși această întreprindere este de acord cu încadrarea tinerei, la Oficiul forțe de muncă al municipiului nu-i eliberează repartiția necesară, condiționînd acest lucru de aducerea unei adeverințe în acest sens din partea I.M. TERAPIA, apoi din partea Ministerului Muncii. Tînăra face personal trei drumuri în Capitală, Ministerul Muncii îi eliberează o adeverință cum că este de acord cu fata să fie încadrată — specialul pentru a o prezenta la Oficiul forțelor de muncă — mai mult, I.M. TERAPIA îi eliberează un înscris solicitantei din care reiese că este de acord — și totuși, chiar cu aceste acte ale unor foruri superioare, cineva de la amintitul Oficiu se opune. Lăsînt la o parte faptul că tînăra care ne scrie are o situație familială deosebită, ea fiind cea mai mare dintre cei șapte frați, că tatăl său este bolnav, etc., nu înțelegem cam ce ar mai fi necesar oficiului respectiv pentru ca Doina M. Moldovan să-și intre în drepturile ce i se cuvin? ! Oare un al treilea „act", mai special, ceva așa... cumva? ! Așteptăm precizări asupra acestui caz.

■ **Primim, din partea Consiliului popular al municipiului Pitești:** „La scrisoarea adresată redacției de către **Ilie Băjenaru** din Pitești, cartierul Banat, blocul C. 17, scara B, apartamentul 10 — om al muncii la IAMRCT București — lotul Pitești, scrisoare trimisă nouă spre competentă rezolvare, și prin care numitul solicita sprijin în obținerea unei locuințe corespunzătoare față de numărul membrilor de familie, vă comunicăm următoarele: cererea este îndreptățită deoarece actuala locuință nu asigură cu mult norma locativă prevăzută de Legea nr. 5/1973. Din discuțiile purtate cu conducerea IAMRCT, a rezultat că acesta a solicitat locuință cu cererea nr. 458/11.06. 1987 și figurează pe lista de priorități la poziția I. În această situație, pentru soluționarea problemei s-a repartizat IAMRCT apartamentul 1, scara D, blocul A. 5 — Dacia".

■ „Mă numesc **Alecu Buhoci, domiciliez în Galați, strada Constructorilor nr. 14, blocul H. 3, apartamentul 15, Țiglina II,** și vă scriu în calitate de responsabil de scară, în numele celor 49 de familii, cîte locuiesc în acest bloc care are 9 nivele: blocul a fost dat în folosință în anul 1965 și de atunci nu s-a făcut nici o reparație capitală la instalația de încălzire, deci de 21 de ani. De mai bine de 5 ani, din această pricină, ducem lipsă de căldură la băi și bucătării, cu toate că an de an am plătit taxele respective pentru elementii rămași reci. În data de 12.06. a.c., cu recipisa de trimitere nr. 3615 (pe care v-o trimit alăturat), am sesizat Consiliul popular județean dar nu am primit nici un răspuns, deși semnasem cca 30 de persoane. Se apropie iarna și vom depăși consumul de gaze, mai ales în bucătării, sîntem multe familii cu copii mici. Am aflat că în această iarnă ni se vor scade de la plată elementii de la baie și bucătărie, oare aceasta să fie cea mai bună soluție? Nu ar fi mai bine să fie schimbată coloana de țeavă care s-a înfundat, fiind prea subțire și ruginită mai ales?

■ **Din partea I.T.B.:** „Referitor la articolul „O GLUMĂ BUNĂ", apărut în FLACĂRA nr. 1677/7 august a.c.: Problema achitării taxei de călătorie în vehiculele maxi-taxi a fost deseori analizată, fără a se putea stabili pînă în prezent un sistem care să prevină în totalitate lipsa de corectitudine a unor șoferi și călători. Biletele cu mențiunea „Călătorul, la urcare, are obligația să prezinte șoferului biletul pentru compostare.", provin din perioada cînd s-a utilizat vînzarea biletelor prin tonete și validarea acestora la urcarea în vehicule, urmînd a fi utilizate pînă la epuizarea stocului; unitatea noastră a pregătit un nou model de bilet, ce urmează a fi tipărit și folosit începînd din trimestrul I — 1988. Neanunțarea modificării unor trasee de maxi-taxi, ca de altfel și a altor genuri de transport în comun, nu se datorează însă neglijenței noastre, ci atît situației obiective din unele zone ale Capitalei, unde ritmul construcțiilor impune frecvent devierea operativă a circulației, cît și altor cauze. Sîntem interesați și noi ca publicul călător să fie bine informat asupra situației existente în rețeaua de transport în comun și facem acest lucru, de obicei, prin ziarul INFORMAȚIA BUCUREȘTIULUI, ori de cîte ori este posibil. Vă mulțumim pentru ajutorul acordat".

■ „Mă numesc **Mihaela-Gabriela Dobrin, domiciliez în București strada Fraților nr. 1, blocul 85, scara 1, apartamentul 10, sectorul 6** și, fiind într-o situație delicată, vă aduc la cunoștință următoarele: la data de 7.06.1986, avînd 19 ani, m-am căsătorit cu Nicolae Dobrin; conviețuirea noastră a fost de scurtă durată, fiind deseori întunecată de beții și violențe din partea soțului, culminînd cu arestarea acestuia sub învinuirea de furt calificat din avutul personal și tîlhărie. Firesc, fiind în intenția mea, încă înaintea arestării lui, de a divorța, dorind să repar o greșeală a adolescenței, m-am adresat Judecătoriei Sectorului 6 pentru desfacerea căsătoriei la data de 2.04. a.c., dosar 3568. De atunci și pînă astăzi mi s-au dat 7 (șapte!) termene de conciliere, cu perspectiva de a ajunge cu acestea pînă la expirarea termenului de pedeapsă al soțului, sub motivul că... **nu este de găsit!?** Considerînd că nu intră în atribuția mea a-l găsi — după cum mi s-a pretins la conciliere (?! — N.R.), iar termenele legale de conciliere expirînd de mult, vă rog a mă ajuta, neînțelegînd ca pentru o greșeală a tinereții mele — dar mai ales datorită dezinteresului și birocrației manifestate de-unii oameni — să trăiesc (figurat vorbind), alături de un om certat cu normele morale și juridice".

■ **Procuratura R.S.R.:** „La scrisoarea numitei **Ștefana Flora** din comuna Chiajna, strada 7 Noiembrie nr. 46, Sectorul Agricol Ilfov, prin care solicită urgentarea soluționării unui dosar penal în care fiica sa, A. F., figurează ca parte vătămată la o infracțiune de viol, vă comunicăm: studiind actele dosarului, s-a constatat de către organul de procuratură că urmărirea penală a fost incompletă efectuată în cauză. Față de această situație și avînd în vedere și aspectele apărute cu ocazia audierii la procuratură a reclamantei, a părinților și a celor două persoane cercetate, precum și a confruntărilor efectuate între persoanele audiate la 29.07. 1987, s-a dispus restituirea dosarului la Miliția S.A.I. în vederea completării și definitivării urmăririi penale. Au fost stabilite măsuri de supraveghere de către procuror a cercetărilor ce se vor mai efectua în cauză, și de soluționare operativă a dosarului".

■ „Vă scriem în numele locuitorilor din satele Fiscut și Firiteaz, județul Arad, pentru a ne sprijini în vederea repunerii în circulație a autobuzelor pe ruta Arad — Fiscut, începînd din data de 3 februarie a.c. Conducerea I.T.A. a pretins să se facă o cerere scrisă pentru reluarea curselor, cerere care a fost trimisă pe data de 3 aprilie cu R. nr. 2644 și rămasă fără răspuns (ciudat lucru: pentru suspendare nu s-a cerut nici un fel de cerere!). Pînă în satul Cruceni aflat pe același traseu circulă autobuzul după un vechi orar, credem că 10 kilometri nu ar fi prea mult pentru a se prelungi măcar această cursă pînă la Fiscut, de unde nu există nici o legătură de a călători la centrul de comună Șagu, sau la Arad; altă dată se făceau curse combinate Cruceni — Fiscut. Mulți dintre vechii abonați au renunțat la abonamentele respective, făcînd naveta pe jos pînă la Cruceni (10 km), sau la Tisa Nouă pe drum de pămînt (7 km.). Ceilalți locuitori, dacă au nevoie de un medicament sau alte probleme necesitînd cîteva minute pentru rezolvare, sînt nevoiți să piardă o zi bună de lucru la cîmp (orele 5—17.30) neavînd cu ce se întoarce deci decît seara acasă **(scrisoarea este semnată de către Ana Mitrică, împreună cu un număr de 186 cetățeni din zonă).**

■ **Din nou, I.T.B.:** „Urmare sesizării prin care **Constantin Ciucă,** om al muncii la întreprinderea noastră, domiciliat în strada Galați 47—49 sectorul 2, relatează unele aspecte legate de locuința sa, vă comunicăm: în urma incendiului care a avut loc în martie la imobilul în care locuiește numitul, conducerea întreprinderii a dispus și Compartimentul reparații și administrație locativă I.T.B. a efectuat toate lucrările de reparații care au fost necesare, de asemenea lucrările de reparații și zugrăveli interioare, astfel încît să se asigure o funcționalitate normală a locuinței".

■ „Pe platforma industrială Govora de pe lîngă municipiul Rm. Vîlcea există patru mari unități unde își desfășoară activitatea multe mii de oameni ai muncii, marea majoritate fiind navetiști care folosesc ca mijloc de transport cele 50 autobuze ale Autobazei 2 călători Rm. Vîlcea, care îi transportă la cele trei schimburi; tot aici mai sosesc un număr însemnat de călători cu trenul care își continuă cursele cu respectivele autobuze. Autobaza a asigurat tuturor acestora o sală de așteptare adecvată, iluminarea platformei de parcare pe timpul nopții, etc. Ceea ce mai lipsește însă — și în acest sens vă scriu rîndurile de față — este lipsa apei potabile (tragerea unei conducte), cît și a unui grup social, absolut necesar unei astfel de aglomerări umane. În ceea ce privește ultimul aspect, s-a făcut o încercare, tot în urma unor sesizări, acum cîțiva ani: s-au ridicat cîteva ziduri și atît, lucrarea rămînînd în faza de început". (scrisoarea este semnată de către **Toma Chișăroiu** — strada Armoniei 32, scara C., apartamentul 7, Rm. Vîlcea — și **Ion Stroie,** șef coloană, Autobaza 2 călători Rm. Vîlcea).

■ **Din partea U.G.S.R. — Consiliul județean al sindicatelor Buzău:** „Privind soluționarea scrisorii adresate redacției de numitul **Cornel Chiojdoiu,** om al muncii la Întreprinderea de stat pentru creșterea și îngrășarea porcilor Buzău, prin care solicită sprijin în vederea acordării transferului la o altă întreprindere din motive familiale, vă comunicăm: în urma discuțiilor purtate cu conducerea unității, numitului i s-a acordat transferul în interesul serviciului".

Pagină realizată de HORIA PĂTRAȘCU ■

Scrisoare comentată

Despre o bătrînică, „obiectul cauzei", și fotbalul de performanță

„Subsemnata Ioana Negrescu din satul Bobu, comuna Scoarța, județul Gorj, prin prezenta vin a vă aduce la cunoștință un necaz mare cu care mă confrunt în acest sat, mai precis la domiciliul meu. Sînt o femeie în vîrstă de 68 ani, singură acasă cu greutățile mele și lipsită de apărare, nenorocul meu este că peste stradă de casa mea s-a amplasat și construit școala generală a satului dotată cu cele necesare unei școli moderne, inclusiv bază sportivă. Desigur că această bază sportivă a fost amenajată în conformitate cu cerințele programei școlare și menită să asigure o bună instruire a elevilor acestei școli. Aici însă acest lucru nu se realizează nici pe departe, această bază constituind terenul de fotbal al tuturor celor lipsiți de ocupație din sat...".

Astfel își începe bătrînica noastră scrisoarea adresată redacției, urmarea ei fiind la fel de amară, cu atît mai mult cu cît dînsa s-a adresat organelor locale, cît și celor „mai dimprejur", fără a obține o soluționare cît de cît firească, dacă nu necesară, măcar din punct de vedere uman.

Să revenim așadar asupra scrisorii trimise de I.N., menționînd că îi vom respecta nu numai necazul, dar și bunul simț de care dă dovadă pe parcursul relatării, deci: așadar niște tineri certați cu legile morale ale conviețuirii în comunitate (deci **nu elevi** ai școlii respective, atenție la acest aspect! — **n.a.**), pătrund în incinta terenului sportiv („m-am adresat verbal, în scris, telefonic, postului de miliție al comunei, direcției școlii, inspectoratului județean, pentru a se lua măcar măsura — așa cum se făcea altădată — de a se închide porțile de acces spre acest teren, mă refer la porțile ce nu folosesc intrării elevilor, degeaba!"), organizează partide de răcnete și injurături sub pretextul practicării meciurilor de fotbal, sparg ferestrele și țiglele casei bătrînei, iar cînd aceasta îndrăznește să rețină **obiectul cauzei,** este bruscată, jignită, **scuipată și amenințată!...**

În curtea aceleiași școli se găsesc mai multe bunuri, a fost amenajată și o grădină de legume, s-au plantat pomi, flori — totul s-a făcut în funcție de necesitățile de instruire ale elevilor și, de ce nu?, dintr-o firească și probă mîndrie a copiilor-gospodari: parte dintre acestea sînt distruse odată cu casa bătrînei. Sistematic, ea, bătrîna a plătit o groază de bani pentru repunerea geamurilor sparte — neisprăviții (pentru că nu le putem spune altfel acelor tineri căroța le-ar sta mai bine pe cîmp, ajutînd la strîngerea recoltei și nu rînjind către elevii care fac **efectiv** acest lucru!), nu au găsit alt răspuns mai bun față de plîngerile femeii decît să-i propună să-și .. „monteze gratii la ferestre"! (și peste țiglele acoperișului — sugerăm noi — ce, o plasă antiatomică? !). Tăcerea și indiferența lă urma urmei a organelor locale vor fi poate risipite în urma apariției acestor rînduri, aceste autorități fiind datoare în primul rînd nu numai să supravegheze buna desfășurare a unei activități școlare pentru care statul a investit muncă și bani — dar să și stîrpească prezența așa zis „sportivă" a unor huligani de performanță.

...Pentru că — fie-ne cu iertare! — cu greu am mai putea crede că astfel de inși („flegmatici", — și cu un atît de pitoresc vocabular), s-ar mai putea gîndi, măcar o clipă, că o femeie precum Ioana Negrescu le-ar putea fi mamă, dacă nu chiar bunică.

H. PĂTRAȘCU ■

Poșta redacției

Constandachi Maria — Tg. Ocna: Ați omis să vă dați adresa. ● **Botezan Liviu** — Turda: Dacă v-ați mutat definitiv din comună, cum v-ați mai putea îngriji de lotul personal? Adunarea generală a cooperatorilor hotărăște. ● **Ghidăvescu Dumitru** — Craiova: Dacă vă veți adresa unui notar de stat, vă va da toate lămuririle dorite. ● **Tepencu Ion** — com. Nicolint (Caraș-Severin): Conform Legii 3/1977, cei 3 ani nu constituie vechime în muncă valabilă pentru pensionare, pentru că nu ați lucrat înainte de încorporare. ● **Negrei Maria** — Deva: Într-adevăr, așa este legea. ● **Mocănici Ion** — sat Berindei, com. Dăneasa (Olt): Vă puteți pensiona la cerere la vîrsta de 60 ani. ● **Jurc Iosif** — com. Rapoltu-Mare (Hunedoara): Așa cum ne-ați cerut, vă publicăm adresa și rugăm la rîndu-ne pe cititorii revistei să vă scrie pentru a vă alunga „singurătatea din suflet și din casă". Le mulțumim și noi celor ce vă vor oferi prietenia lor. ● **Olariu Mircea** — com. Dobra (Hunedoara): Nu este posibil pînă la terminarea stagiaturii. ● **Stanciu Constantin** — București: Nu sînteți îndreptățit, mai întîi pentru că v-ați transferat la cerere și apoi pentru că au trecut mai mulți de 3 ani. ● **Ciurariu Eugenia** — Cîmpia Turzii: Este normal să vă exercitați meseria pentru care v-ați calificat. ● **Badea Lăcrimioara** — Piatra Neamț: Spuneți că aveți o pregătire, dar iată că aceasta s-a dovedit insuficientă. Încercați să vă perfecționați pentru a reuși la următoarea probă. ● **Stoica Suzana** — Tg. Mureș: Autorizații pentru astfel de activitate nu se mai eliberează. Orientați-vă spre altă muncă. ● **Mocanu Făuna** — com. Vinători (Vrancea): Adunarea generală a cooperatorilor, apreciind că neîndeplinirea îndatoririlor ce vă revin ca membră a C.A.P. se datorează stării sănătății, v-a atribuit lot în folosință în conformitate cu art. 4 al. V din Statutul C.A.P. ● **Ungureanu Aurel** — sat. Săcuța — com. Boroaia (Suceava): Scrieți-ne dacă s-a făcut executarea. ● **Clobanu Vasile** — Cernavodă: În conformitate cu prevederile art. 4 (al. f) din Decretul 54/1975, au dreptul la o indemnizație de instalare egală cu o retribuție tarifară lunară absolvenții cu examen de diplomă repartizați în comune și care au avut domiciliul în alte localități. ● **Ionescu Tudorel** — București: Statutul de organizare și funcționare a asociațiilor de locatari aprobat prin Decretul 387/1977 precizează că la asociațiile de proprietari ai apartamentelor adunarea generală poate hotărî constituirea, distinct de fondul de rulment, a unui fond de reparații pentru executarea lucrărilor care, potrivit legii, revin proprietarilor, prin contribuția lunară a acestora proporțional cu cota parte de proprietate ce o dețin în indiviziune asupra părților și instalațiilor de folosință comună ale clădirii. Sumele rămase necheltuite se restituie celor care le-au achitat în cazul încetării calității lor de proprietari, după reținerea cotelor de reparații datorate la zi.

REGHINA VĂRVICI ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.**

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

„Dragu-mi-i de dumneavoastră
C-ați venit la casa noastră"

În spațiul acesta și liniștea cîntă

Stema solară a lemnului nostru

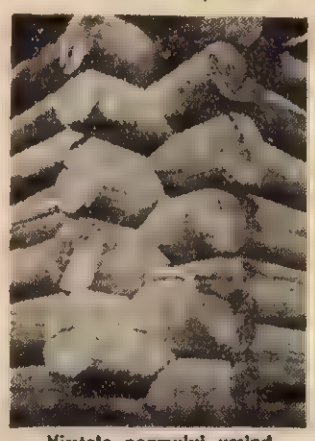

Vîrstele neamului urcînd în milenii

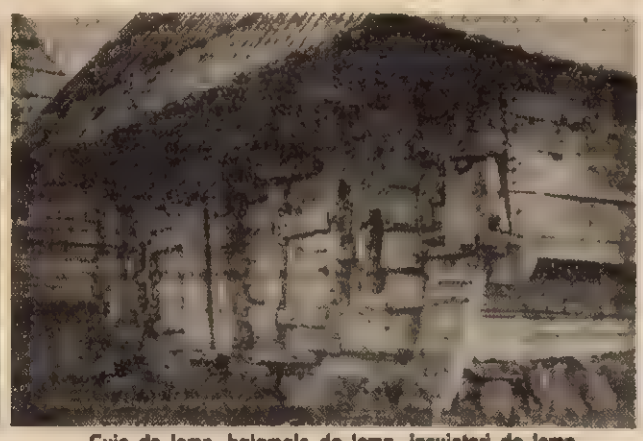

Cuie de lemn, batamale de lemn, încuietori de lemn sau ritmul plastic al unei fațade

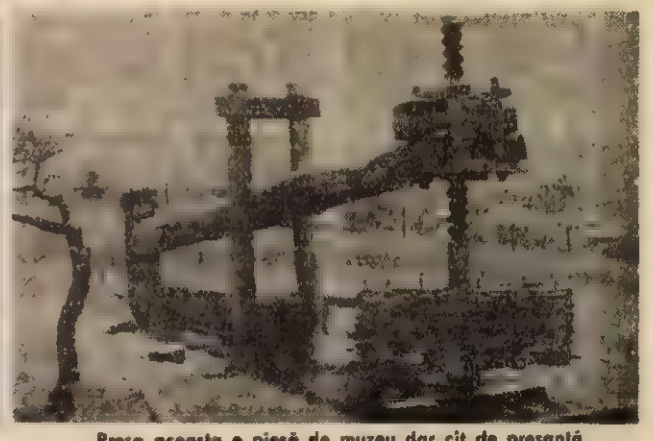

Presa aceasta e piesă de muzeu dar cît de prezentă e frumusețea ei !

Fotografii de MIHAI DĂNCUȘ

Cîntarea României

Tinerii și muzica lor

O toamnă frumoasă și bogată cunoaște și muzica rock, atît de îndrăgită de tineri. Pe fondul zecilor și sutelor de turnee ale formațiilor noastre vocal-instrumentale de-a lungul și de-a latul țării (protagonistele cele mai solicitate rămîn : **Holograf, Compact, Iris** și, desigur, **Savoy** !) inițiative locale periodice reunesc în concursuri palpitante și, de cele mai multe ori, de un ridicat nivel calitativ, tinerele formații candidate la glorie. Astfel, nu de mult, la Cîmpulung Muscel, Comitetul Județean pentru Cultură și Educație Socialistă Argeș, Comitetul Educației Politice și Culturii Socialiste Cîmpulung, Comitetul Orășenesc al U.T.C. Cîmpulung, prin Casa Orășenească de Cultură, au organizat a doua ediție a Festivalului — concurs de muzică rock **Poseda**, substanțial în creștere față de anul trecut.

Cea mai importantă distincție — Trofeul „Poseda '87" — a fost acordată clujenilor de la **Kappa** (reprezentînd Institutul de Medicină și Farmacie), grupare serioasă și plină de ambiții frumoase, care s-au impus prin repertoriu, prezență scenică și omogenitatea interpretării. Premiul Special al Juriului a încununat activitatea a două formații care, după părerea noastră, au depășit deja stadiul prezentărilor în concurs, nivelul de profesionalism atins îndreptățindu-le pretențiile la un alt statut și la tot ce decurge din acesta : imprimări Radio-TV, discuri, turnee, etc. Este vorba despre **Municipal** din București și **Prim Plan** din Miercurea

(Continuare în pag. 15)

PAUL NANCĂ

POEM PENTRU PATRIE

Dragoste de țară

De țară să te-ndrăgostești fierbinte
Căci ea îți dă prinosul întru toate ;
Pămînt și ape, steag de libertate
Și graiul viu turnat în sfinte sfinte.

Să fii oștean în tot ce ți se cere,
Mereu să fii pe culmile înalte
Și inima în lucruri să-ți tresalte
Vibrînd spre zarea comunistei ere.

Ești fiul ei, din trupul său faci parte
Să o slăvești în muncă și în cînt,
Pe lume nu există un alt pămînt
Precum acel de-acasă : fără moarte !

Să ai un crez, un țel și-un legămînt
Să aperi trupul Țării, mai departe !

DIONISIE DUMA

Liviu Rebreanu — cronicar dramatic

Cronică literară de Valeriu Râpeanu

Pag. 11

Eveniment cinematografic

Morometții

Pag. 14

Convorbire despre mari valori ale poporului român

Mihai Dăncuș :

„Orice muzeu e șansa unei renașteri viitoare"

— Stimate tovarășe director, de ce a fost necesară înființarea unui Muzeu etnografic în Sighetu Marmației, tocmai aici unde zona însăși pare un veritabil muzeu în aer liber ?

— Pînă acum douăzeci, treizeci de ani, satele erau în exclusivitate din lemn, cu mici, foarte mici excepții. Azi fenomenul e invers : peste 90 la sută sînt construcții din cărămidă, beton etc. Vechile structuri arhitectonice ale satului tradițional sînt primenite cu valori noi, în elanul constructiv general al societății noastre.

— Pe cît se pierde în planul tradiției, pe atît se cîștigă în planul civilizației. Satul contemporan maramureșean nu putea rămîne în afara binefacerilor civilizației de dragul unui conservatorism în sine.

— Ce se întîmplă e un proces cît se poate de firesc. De altfel, chiar Dimitrie Gusti, umblînd cu echipele sale de studenți prin sate, viza această deschidere spre civilizație începînd chiar de la instalațiile sanitare, baie și toate celelalte. Nimeni nu va spune că o baie modernă în casa unui maramureșean e un atentat la tradiție. Pe de altă parte însă, elementele tradiționale care dispar pe măsura înlocuirii lor cu altele moderne, toate aceste forme străvechi, inclusiv de arhitectură, sînt parte integrantă din specificul nostru național, ele ne dau identitate ca ființă etnică între celelalte popoare și ne atestă, în același timp, străvechimea originară. În acest context a apărut necesitatea înființării Muzeului în aer liber de la Sighetu Marmației cu arie zonală de cuprindere.

— La fel de firesc ar fi ca noile construcții să preia elementele valoroase din arhitectura tradițională, nu ?

— La nivelul fiecărui județ există institutele de proiectări care au sarcina precisă să preia elementele tradiționale valoroase, să le prelucreze creator în proiecte tip și să le difuzeze la locurile de origine pentru a nu se pierde specificul zonal. Cred că se face prea puțin în acest sens. Mi-e greu să vă spun de ce. Au apărut, totuși, în unele sate ca Berbești, Oncești, Bîrsana, mai mulți dintr-o necesitate interioară a comunității de a-și redescoperi valorile, multe construcții moderne, cu etaj, dar care au menținut elementele specifice : deși fundația e din beton, pereții din cărămidă sau boltari, la etaj se menține casa tradițională din lemn, dacă nu în întregime, cel puțin șatra tradițională cu stîlpii și arcadele, brîncile, acoperișul și alte elemente.

— Orașele maramureșene, noua lor arhitectură, au valorificat această moștenire atît de valoroasă ?

— Lăsăm la o parte vechile orașe maramureșene, Baia Mare, Sighet, Vișeu, în cazul cărora am putea vorbi de o arhitectură urbană tradițională și unde s-a construit în ultimii ani foarte mult. Să luăm doar cazul orașului Borșa, oraș con-

(Continuare în pag. 15)

ION ZUBAȘCU

Vitrina artelor

Muzică

Un nou oratoriu de Gh. Dumitrescu

De cîtva timp încoace, maestrul **Gheorghe Dumitrescu** ne dăruie cîte o operă sau un oratoriu de mari proporții. Nu este, desigur, nici simplu și nici la îndemîna oricui, să scrie — aproape în fiecare an — o lucrare care conținînd o mie și mai bine de pagini iar, inițial, să creeze și libretul, adică narațiunea în versuri sau în proză ; pentru aceasta, în afara talentului și cunoștințelor de rigoare, creatorul trebuie să posede o forță excepțională de muncă și o încăpățînare în creație dusă pînă la limitele posibilului; elemente pe care, iată, Gheorghe Dumitrescu le relevă din plin, de multă vreme.

În urmă, cu 36 de ani, în sala Ateneului Român, unde publicul ovaționa deopotrivă pe compozitor și pe maestrul **George Georgescu**, ce tocmai dirijase oratoriul **Tudor Vladimirescu**. De la această lucrare de început, care a constituit însă piatra de temelie a oratoriului românesc contemporan, Gheorghe Dumitrescu a mai scris încă 23 de opuri în același gen, în afara celorlalte simfonii, madrigale și cîntece patriotice ; iar creațiile, în speță, au o temă unică și clară, **jertfa**, toate la un loc formînd **Epopeea jertfei**, pornindu-se de la miturile universale ale omenirii și ajungîndu-se la miturile românești, în fiecare operă existînd eroul care se jertfește pentru binele și fericirea oamenilor, ori a neamului.

Fie că ideea de unitate a fost incipientă, fie că ea — mai degrabă — s-a format pe parcurs, dovadă și creațiile care nu au fost compuse în ani conform cronologiei istorice, această epopee este unică în istoria muzicii românești și, după cîte știm, chiar și în alte școli naționale europene și extra-europene ; ea i-a conferit lui Gheorghe Dumitrescu, în timp, un loc de frunte în muzica noastră și îl situează, astăzi, drept cel mai important compozitor autohton în domeniul genului muzical — dramatic, prin tematică, profunzimea gîndirii și elaborarea fenomenal de prodigioasă, cele 23 de lucrări, opere, opere-balet și oratorii stînd mărturii elocvente în acest sens.

Noua tragedie lirică, **Prometheu**, constituie — pe mai multe planuri — o accentuată aducere aminte de **Tudor Vladimirescu**. Aici, eroul fură focul din soare și îl dăruiește oamenilor, deși este constient că Zeus nu-l va ierta și îl va condamna la o pedeapsă cumplită. Aparatul orchestral este aproape același ; corul bărbătesc este amplificat prin vocile de femei (care în **Tudor** au o mai slabă reprezentare) ; în **Tudor** exista o singură solistă principală, soprana **Maria Voloșescu** ce întruchipa rolul Mamei ; aici, zeița Athena a ieșit foarte bine în evidență prin solista **Sanda Șandru**, tot o soprană ; cîci mezzosoprana **Ruxandra Donose** a interpretat doar un personaj episodic, Hera. În restul distribuției, existînd doar bărbați : **Dan Zancu** (Prometheu), **Pompei Hărășteanu** (Zeus), **Emil Iurașcu** (Heracle și Atlas), **Mihnea Lamatic** (Hades), **Nicolae Raiciu** (Poseidon), **Paul Basacopol** (Hephaistos), **Gabriel Năstase** (Apollon), **Nicolae Andrecescu** (Hermes) și **Sever Barnea** (Oceanos) ; cum se vede, o sumedenie de bași și baritoni și cîțiva tenori. Scriitura muzicală este aceea cu care ne-a obișnuit compozitorul încă de acum 30 de ani : game coborîtoare la unison (intonate de corzile grave și partida de alamă), semnale de trompete cu un final de terță majoră, cvintele și terțele paralele ale corului bărbătesc, cîntecele de slavă către Zeus, intervențiile lui Zeus, Athenei și Apollon, bazate pe recitative după care urmează invariabila arie corală, în fine tremolouri de corzi pe distanțe de timp îndelungat, deasupra cărela se brodează acțiunea etc ; ca și măreția și **eroicul**, tratate în patru acte și opt tablouri ce durează aproape patru ore ! Ne vom opri, însă, aici în disecarea acestui nou op, deoarece din el s-au prezentat în concertul orchestrei simfonice și al corului RTV doar actele I și IV.

Conducerea Radioteleviziunii Române a dovedit o adevărată generozitate, programînd — în reluarea concertelor proprii la sediul din strada Nuferilor — această primă audiție. Toți, laolaltă, au muncit fără preget, reușind o interpretare foarte bună, în pofida unor reale și evidente dificultăți vocale și instrumentale ; iar în fruntea tuturor s-au situat **Paul Popescu**, conducătorul întregului ansamblu și **Aurel Grigoraș**, dirijorul corului. Înțelegînd din cele de mai sus că fiecare compartiment și-a făcut datoria, orchestra, corul și soliștii merităd felicitări pentru modul în care au înțeles să slujească această nouă, vastă și importantă primă audiție românească, să ne exprimăm amărăciunea pentru faptul că și cu acest prilej s-a remarcat lipsa de apetit a publicului pentru operele autohtone și, mai grav dezinteresul multor oameni de specialitate, compozitori (tineri și mai virstnici), critici muzicali, studenți și elevi din Conservator și Liceul de Artă, ce nu au onorat — măcar cu prezența fizică — munca plină de abnegație a lui Gheorghe Dumitrescu, părintele oratoriului românesc contemporan !

Iată un subiect asupra căruia merită să meditățm : cine a greșit ? Cei care au programat această lucrare (investind enorm) sau acela care au rămas acasă ?

CLAUDIU NEGULESCU ■

Plastică

Opere pe hîrtie

Expozițiile de debut ale „Atelierului 35" (Galeria ORIZONT) sînt rareori de un interes real. Așa-numitul caracter experimental nu-i, de regulă, altceva decît marca unui anumit tip de snobism. Snobul, spun dicționarele, „admiră și imită fără discernămînt tot ce este la modă (în felul de a se îmbrăca, de a vorbi, de a se comporta și în sfera noutăților culturale)." În expozițiile snobilor de toate virstele — fie aceștia „under 33", fie mai copți — ai, în primele momente, sentimentul unei „poziții", al unei estetici constituite ferm. Regia ansamblului, agresivitatea teatrală a ideii plastice, o altă ordine a importanței lucrurilor, decît aceea îndeobște acceptată — iată fapte ce intrigă și te pot face să crezi că ai de-a face cu o gîndire novatoare. De îndată ce iei mai pe îndelete totul, începi să pricepi că noutatea e imitație curată și că vigoarea, cită se manifestă în operă, nu e a gîndului, ci doar a tinereții celui ce expune. Și nu atît snobismul acuzat al autorilor e supărător — fiindcă imitația face citeodată un bun oficiu didactic, lămurind treburile devreme, discreditînd eficient, prin caricare, faptul imitat — cît direcția în care operează.

„Hiperrealismul", de pildă, a fost și mai este încă la modă. O imagine de tip hiperrealist presupune însă un profesionalism arbitru și un efort istovitor. Ceea ce supără, prin urmare, nu e preluarea, chiar fără discernămînt, a unui mod artistic de pe alurea, ci superficialitatea actului. Studiul adîncit al unui lucru te învață să discerni, să găsești — e drept că printr-un timp întortocheat — un drum al tău.

O veche butadă spune că poți deveni un artist original copiind asiduu un maestru. Originalitatea celui cu disponibilități în acest sens, se alege de la sine, prin aprofundarea gîndirii maestrului, prin precizarea, față cu gîndirea lui, a ideilor personale.

O calme a snobismului a fost, de bună seamă, expoziția „Mail Art" deschisă la „Atelier 35" anii trecuți. Și aceasta începînd cu numele. Ca și cum limba română n-ar fi suficient de nuanțată pentru a se comunica prin ea o temă de felul: arta și efectele poștale.

O foarte frumoasă selecție personală are însă la „Atelier 35" **LUCIA POPIAN**. Modernismul ei e tonic și susținut artisticeyte. Activînd ca restaurator de obiecte de artă, Lucia Popian a deprins, cred, din contactul strîns cu creația veche, regula probității. Fie-mi îngăduit să citez iarăși dicționarul pentru a arăta că probitate înseamnă „cinste, integritate". Snobismul unor critici a adăugat termenului înțelesul de „temeinicie", ceea ce nu-i o acțiune tocmai probă, întrucît și necinstea poate fi temeinică. Ajutată de profesiune să pătrundă universul tainic și sugestiv al materialelor picturii, artista s-a pasionat de tehnologia fabricării hîrtiei, de expresivitatea puțin frecventată a pastei de hîrtie. Ea prezintă „opere pe hîrtie" care nu sînt nici acuarele propriu-zise, nici picturi pe carton sau hîrtie lipită pe carton. Obiectele create de Lucia Popian au relief și viață. E viața aceea care, la obiectele erodate de timp, se impune parcă mai pregnant decît la corespunzătoarele lor noi. Lucia Popian creează reliefuri evocatoare. Desenul, culoarea fac masă cu materia suport și înfățișează cu rafinament, cu o vădită dragoste lucruri care — de asemenea — dau indicații de efectele timpului: țesături, vase cu o volumetrie elementară, încinte. Tablourile-obiect născocite de Lucia Popian se nasc cu loc, au — adică — o întrebuințare și după ce se încheie expoziția: ele te cheamă să le păstrezi, să le prețuiești, să le expui. Indică în chip foarte presant o utilizare pentru folosul spiritului.

Cele mai multe din piesele cuprinse în „expozițiile experimentale", cîte se deschid la „Atelier 35" și prin alte galerii, au cusurul fatal că, odată sfîrșindu-se perioada afectată experimentului respectiv, ele nu mai reclamă și alte rațiuni pentru a fi păstrate. Acesta e un aspect dramatic al artei moderne: multe obiecte sînt create pentru un timp și un perete anume. Sînt făcute să dureze cîteva săptămîni și numai în circumstanțe speciale. Ceva din condiția obiectului utilitar răsunde în condiția obiectului de artă.

TUDOR OCTAVIAN ■

Teatru

Față în față

Regina balului de Nicolae Mateescu, văzută recent în montarea lui Gelu Colceag. la Teatrul Giulești, e o dramă „pe tăiș de lamă finuță", cum ar zice Radu Cosașu. Tînărul dramaturg aduce dinspre cîmpul fertil de prospecțiuni al reportajului un val de aer proaspăt care ar trebui să năvălească pe toate scenele noastre. Dar tot el nu deschide ușa decît pe jumătate. Pînă la un punct destinul personajului Silviu, „regizorul secund", se confundă cu al autorului său real. Intenția lui Nicolae Mateescu era să facă din **Regina balului** o cură de inocență și spontaneitate, o reciclare a artificialității scenice, să caute astfel o șansă nouă de naturalitate unor sentimente și conflicte retoricizate de atitea și atitea episoade dramatice jucate. În vederea acestui demers, care rămîne meritoriu în pura sa intenționalitate, aduce în scenă ca personaj principal pe muncitoarea textilistă Ioana, selecționată de Silviu pentru a fi distribuită să joace rolul principal într-un film de strictă actualitate : „o muncitoare care joacă o muncitoare".

Această intruziune nu este, în cazul piesei, fortuită. Silviu însuși, aspirînd să debuteze ca regizor în cinematografie, dincolo de faptul că vrea să se fotosească de subiectul „muncitoresc" ca să-și faciliteze debutul, intenționează să vină cu ceva „în forță", să aducă în schematismul scenariilor de serviciu un subiect vital, sîngele proaspăt al cotidianului, un neo-realism regenerator. „Poate că este lucrul cel mai important din viața mea — îi spune muncitoarei Ioana —, poate că împreună o să reușim ce n-a reușit fiecare în parte !".

Nicolae Mateescu aruncă în arenă o miză puternică, verosimilă, care creează de la început, prin contrastul violent accentuat de jocul actorilor între artificiile de platou și „vietatea" nimerită acolo, o tensiune de așteptare care ne emoționează dîndu-ne presentimentul că ne aflăm în preajma unei piese mari. Din păcate însă autorul scapă din mînă această tensiune dramatică bună care-i lunecă, secvență de secvență, printre degete, în scene mici „de atelier", domesticind și „provincializînd" un conflict cu certe virtuți universalizante. În fond, între lumea cinematografiei și lumea Ioanei, între regizorul Silviu și muncitoarea textilistă, între artă și viață e raportul arhetipal explorat de mitul grec al Galateei, relația extrem de complexă dintre creator și creația sa, în interferențele căreia niciodată nu se știe prea bine și pînă la capăt cine primește și cine dăruie, de fapt.

În piesa lui Nicolae Mateescu cele două lumi, ale artei și realității, rămîn în continuare ireconciliabile. Silviu e înfrînt pentru că n-a crezut pînă la capăt în Ioana — filmul se face, dar el nu e decît regizor secund —, Ioana se întoarce la mașina sa de cusut, la halatul și șefa secției sale textile din întreprindere. Mi-ar fi plăcut însă teribil de mult ca Ioana să se smulgă din lumea sa cu toată forța vitalității clasei pe care o încorporează, să intre în lumea cinematografiei și să modifice cu **adevărat ceva**, ca ființă (nu ca poveste deventă subiect cinematografic !), cu acea forță a vieții care se amestecă peste tot și nu dă pace nimănui să abdice de la logica ei, să schimbe ceva și în mentalitatea colectivului său muncitoresc, îndignat că o antrită „joacă în halat", să aducă deci viața către artă, dar și în mentalitatea celor de pe platou, aducînd arta spre viață !

ION ZUBAȘCU ■

CAP LIMPEDE

● **Favorit.** De cîtăva vreme cinematograful „Favorit" polarizează atenția cinefililor din Drumul Taberei. Programări „retro" ale unor filme nu neapărat de cinematecă, dar de bun gust și, oricum, de succes la un public civilizat (producții de genul : **Vă place Brahms ?, Petrecerea, Apartamentul**) asigură o mare afluență de spectatori și un firesc interes permanent în jurul cinematografului. În plus, s-a creat o frumoasă tradiție din prezentarea în premieră (în paralel cu centralul „Scala") a filmelor românești. Fapt încă o dată de natură să imprime un anume prestigiu cultural instituției în cauză.

Din nefericire, intenții frumoase în fond sînt împiedicate, dacă nu chiar compromise, de forma în care sînt materializate. Nu rareori, de pildă, se întîmplă ca proiecția să fie fracționată de accidente ale peliculei.

Nu de mult (rula filmul **Morometii**) spectacolul cinematografic a fost stînjenit în repetate rînduri de intervenții sonore irresponsabile ale unor postadolescenți suprasaturați din punct de vedere bahic. Plasatoarele nu au avut nici cea mai mică intervenție față de respectivele acte de turbulență, manifestînd în schimb o riguroasă preocupare pentru deschiderea ușilor de evacuare a sălii, cu mult zgomot, cu cel puțin 15 minute înainte de terminarea proiecției.

Ne permitem să sugerăm direcției cinematografului să ia măsurile corespunzătoare pentru a asigura corelarea ambițiilor afișate cu modul de comportare al lucrătorilor ce răspund de realizarea lor. **(Paul Nancă).**

● **Gazetărie curativă.** Constantin Coroiu așează într-un spiritual mozaic din **Convorbiri literare**, sub un citat despre gazetărie (aparținînd unui membru al Academiei Franceze), și aceste gînduri proprii pline de bun simț și demne de toată atenția : „Pentru un om al scrisului, pentru orice creator chiar, gazetăria este, aș spune, cura de sănătate a condeiului și forma cea mai aleasă de a-și păstra mereu proaspătă disponibilitatea de a dialoga".

● **Cronica din Arbore.** Din noile file pe care venerabilul cronicar al satului bucovinean, Toader Hrib, le publică în **Convorbiri literare**, aflăm un amănunt extrem de interesant. La începutul secolului iau ființă în Bucovina societățile de **Arcași** ; „Scopul arcașilor era ridicarea culturală a membrilor și stingerea incendiilor".

● **Perpetuum comic '87.** În ultimii ani s-au înmulțit într-un număr atît de îngrijorător aspiranții la realizarea idealului imposibil de atins al perpetomobilului încît autoritățile din unele țări au pus sub amenințarea cu pedeapsa practicarea acestui nou sport al celui „mai lung secol" din istoria umanității. În cazul ediției din 1987 a **Perpetuumului comic**, editat cu o consecvență și seriozitate demne de firma **Urzica**, sub care apare, lucrurile ar trebui să stea exact invers : să fie urmăriți și aspru pedepsiți cei pe care nu-i tentează perpetocomicul vestitului almanah ! ● Care ar fi diferența dintre perpetuum-mobile și perpetuum-comicul **Urzicii** ? Știm cu toții că idealul perpetomobilului e să funcționeze la infinit fără să consume nici un fel de energie din registrul celor tradiționale. Idealul perpetocomicului practicat de almanah ● să funcționeze la nesfîrșit consumînd toate formele de energie cunoscute, inclusiv inteligența. Dar nu orice fel de inteligență, evident. Dacă Noica ne-a învățat că există în secolul nostru și o inteligență proastă, almanahul **Perpetuum comic '87** nu consumă decît inteligența inteligentă. Anume pentru acest almanah, neobositul, epopeicul, homericul, pantagruelicul, fostul și actualul rugbyst Tudor George nu numai că a tradus în premieră „Bufonul" lui Il Burchiello-Florentinul (o suită de zece sonete urmărind pățaniile unui bufnițoi din Quattrocento) ci a scris el însuși un sonet special prilejuit de hazoasa apariție a almanahului : „Veți fi de-acord - că printre Energii — / Cum vinzorul Silviu și muncitoarea textilistă, între artă și viață e raportul arhetipal explorat de mitul grec al Galateei, relația extrem de complexă dintre creator și creația sa, în interferențele căreia niciodată nu se știe prea bine și pînă la capăt cine primește și cine dăruie, de fapt.

În piesa lui Nicolae Mateescu cele două lumi, ale artei și realității, rămîn în continuare ireconciliabile. Silviu e înfrînt pentru că n-a crezut pînă la capăt în Ioana — filmul se face, dar el nu e decît regizor secund —, Ioana se întoarce la mașina sa de cusut, la halatul și șefa secției sale textile din întreprindere. Mi-ar fi plăcut însă teribil de mult ca Ioana să se smulgă din lumea sa cu toată forța vitalității clasei pe care o încorporează, să intre în lumea cinematografiei și să modifice cu **adevărat ceva**, ca ființă (nu ca poveste deventă subiect cinematografic !), cu acea forță a vieții care se amestecă peste tot și nu dă pace nimănui să abdice de la logica ei, să schimbe ceva și în mentalitatea colectivului său muncitoresc, îndignat că o antrită „joacă în halat", să aducă deci viața către artă, dar și în mentalitatea celor de pe platou, aducînd arta spre viață !

ION ZUBAȘCU ■

CAP LIMPEDE

● **Favorit.** De cîtăva vreme cinematograful „Favorit" polarizează atenția cinefililor din Drumul Taberei. Programări „retro" ale unor filme nu neapărat de cinematecă, dar de bun gust și, oricum, de succes la un public civilizat (producții de genul : **Vă place Brahms ?, Petrecerea, Apartamentul**) asigură o mare afluență de spectatori și un firesc interes permanent în jurul cinematografului. În plus, s-a creat o frumoasă tradiție din prezentarea în premieră (în paralel cu centralul „Scala") a filmelor românești. Fapt încă o dată de natură să imprime un anume prestigiu cultural instituției în cauză.

Din nefericire, intenții frumoase în fond sînt împiedicate, dacă nu chiar compromise, de forma în care sînt materializate. Nu rareori, de pildă, se întîmplă ca proiecția să fie fracționată de accidente ale peliculei.

Nu de mult (rula filmul **Morometii**) spectacolul cinematografic a fost stînjenit în repetate rînduri de intervenții sonore irresponsabile ale unor postadolescenți suprasaturați din punct de vedere bahic. Plasatoarele nu au avut nici cea mai mică intervenție față de respectivele acte de turbulență, manifestînd în schimb o riguroasă preocupare pentru deschiderea ușilor de evacuare a sălii, cu mult zgomot, cu cel puțin 15 minute înainte de terminarea proiecției.

Ne permitem să sugerăm direcției cinematografului să ia măsurile corespunzătoare pentru a asigura corelarea ambițiilor afișate cu modul de comportare al lucrătorilor ce răspund de realizarea lor. **(Paul Nancă).**

● **Gazetărie curativă.** Constantin Coroiu așează într-un spiritual mozaic din **Convorbiri literare**, sub un citat despre gazetărie (aparținînd unui membru al Academiei Franceze), și aceste gînduri proprii pline de bun simț și demne de toată atenția : „Pentru un om al scrisului, pentru orice creator chiar, gazetăria este, aș spune, cura de sănătate a condeiului și forma cea mai aleasă de a-și păstra mereu proaspătă disponibilitatea de a dialoga".

● **Cronica din Arbore.** Din noile file pe care venerabilul cronicar al satului bucovinean, Toader Hrib, le publică în **Convorbiri literare**, aflăm un amănunt extrem de interesant. La începutul secolului iau ființă în Bucovina societățile de **Arcași** ; „Scopul arcașilor era ridicarea culturală a membrilor și stingerea incendiilor".

● **Perpetuum comic '87.** În ultimii ani s-au înmulțit într-un număr atît de îngrijorător aspiranții la realizarea idealului imposibil de atins al perpetomobilului încît autoritățile din unele țări au pus sub amenințarea cu pedeapsa practicarea acestui nou sport al celui „mai lung secol" din istoria umanității. În cazul ediției din 1987 a **Perpetuumului comic**, editat cu o consecvență și seriozitate demne de firma **Urzica**, sub care apare, lucrurile ar trebui să stea exact invers : să fie urmăriți și aspru pedepsiți cei pe care nu-i tentează perpetocomicul vestitului almanah ! ● Care ar fi diferența dintre perpetuum-mobile și perpetuum-comicul **Urzicii** ? Știm cu toții că idealul perpetomobilului e să funcționeze la infinit fără să consume nici un fel de energie din registrul celor tradiționale. Idealul perpetocomicului practicat de almanah ● să funcționeze la nesfîrșit consumînd toate formele de energie cunoscute, inclusiv inteligența. Dar nu orice fel de inteligență, evident. Dacă Noica ne-a învățat că există în secolul nostru și o inteligență proastă, almanahul **Perpetuum comic '87** nu consumă decît inteligența inteligentă. Anume pentru acest almanah, neobositul, epopeicul, homericul, pantagruelicul, fostul și actualul rugbyst Tudor George nu numai că a tradus în premieră „Bufonul" lui Il Burchiello-Florentinul (o suită de zece sonete urmărind pățaniile unui bufnițoi din Quattrocento) ci a scris el însuși un sonet special prilejuit de hazoasa apariție a almanahului : „Veți fi de-acord - că printre Energii — / Cum vin- tul, Apa, Coxul, Biogazul — / Descătușînd căldura inimii, / Să proclamăm drept energetic — HAZUL !"

● **Realizatorii.** Dacă numai enumerarea tuturor importantelor nume implicate în spectacolul grafic și literar al almanahului ar ocupa cîteva pagini, nu putem omite pe cele ale realizatorilor lui : Gh. D. Constantinescu, Ileana Gârbaci, Niculae Gârlea, Lucia Ilies, Romeo Ion, Nic. Mirodoni, Tudor Popescu, Ion Tipsie, Marius Tupan, Dragoș Anton, Pompiliu Dumitrescu. Și o ultimă informație care le pune capac la toate : **se află în pregătire Perpetuum Comic '88 ! (Ion Zubașcu).**

Vitrina cărţilor

● La „Cartea românească" — a 17-a ediţie din **Desculţ** de Zaharia Stancu, în colecţia „Cartea românească de azi", cu o postfaţă de Mariana Ionescu, care defineşte romanul ca „norocos", ţinînd cont de marele succes de care s-a bucurat de la apariţie pînă azi, succes pe deplin justificat, atît în ţară

cît şi peste hotare, deoarece această operă propune o viziune originală şi tulburătoare asupra omului din secolul XX, confruntat cu o istorie deseori ostilă, dar ale cărei încercări au pot să-l doboare definitiv.

● Tot la „Cartea românească" — un volum de versuri aparţinînd lui Balogh József, cunoscut ca poet, ca prozator de fină observaţie şi gazetar incisiv, precum şi ca traducător competent al unor opere reprezentative din literatura noastră actuală în limba maghiară. Intitulată **Intrare în labirint**, noua sa carte, scrisă direct în româneşte (cu o copertă frumoasă semnată de Tudor Jebeleanu), este o meditaţie asupra istoriei, asupra condiţiei umane, realizată cu mijloace poetice de o simplitate dezarmantă şi de o cuceritoare francheţe. Ilustrăm aceste afirmaţii citind în întregime poemul **O literă din alfa-**

bet : „Trăiesc printre poeţi. / Strămoşii mei au fost poeţi — / nu ştiau să scrie. // Şi dacă vreunul dintre ei a-nvăţat să aştearnă litere-n cenuşă / n-a avut răgazul să prindă în fraze / sonore prăbuşirea cascadelor, / tăcerea zăpezilor. // Măcinaţi mereu de foamete / mistuiţi de spaime / goniţi să ucidă şi să fie ucişi / în masacre — / unii plecaseră peste munţi şi mări / căutînd pîine şi pace — / ogorul ostil le-a înghiţit oasele / paşii le-au fost risipiţi de vînturi vorace. / Testamentul lor / o lege neştirbită înscrisă în su-

flet : / pentru dreptate înfruntă balaurii şi zmeii ! / Strămoşii mei au fost poeţi, / primul urmaş căruia i-a fost hărăzit / calvarul scrisului — sînt eu. / Dacă aceste vremuri n-ar fi / izvodit decît descătuşarea glasului meu de pălmaş anonim — / Încă ar fi de-ajuns să smulgă / Maiestăţii Sale Istoria / dreptul de cetăţenie. // Trăiesc printre poeţi. / Fapt divers, / O singură literă / din alfabetul timpului / cu înfăţişare umană."

● Cunoscut ca un avizat comentator al filmului românesc şi străin, Florian Potra îşi continuă în **Aurul filmului (II)** — Editura Meridiane — vasta sa incursiune în lumea fabuloasă a istoriei cinematografului. De această dată sînt supuse unei

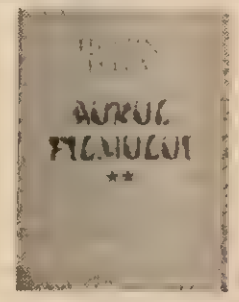

analize subtile şi pertinente „opere evocînd prezentul". Întreaga carte, avansînd puncte de vedere interesante şi incitante, este o pledoarie pasionantă pentru marile valori ale celei de-a şaptea arte.

● Al treilea volum de interviuri **(Personalităţi şi succes. Resorturi interioare. Convorbiri,** Editura „Albatros", 1987) semnat de Virgil Şorin se conduce după un generos principiu : „să surprindem omul întreg şi nu numai ideile sale, nu numai «părerile sale despre»". Dialogurile sale cu scriitori, artişti plastici, medici, critici literari, cîntăreţi

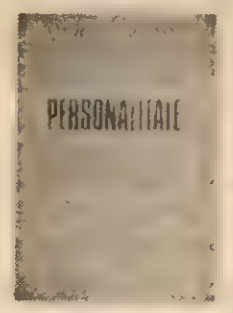

de operă, tractorişti, gazetari, ingineri agronomi, actori etc., desenează un zigzag al curiozităţii reportericeşti, în care liantul nu este neapărat domeniul interlocutorului, ci voinţa vocaţiei, dacă se poate spune aşa. Cele mai multe întrebări caută să afle cînd a apărut în viaţa creatorului (fie el artist sau creator de bunuri materiale) gîndul drumului care va deveni apoi profesiune, Constantin Arseni, Ana Blandiana, Elena Bulgaru (pioniera a aviaţiei româneşti), Pavel Bucur, Paul Everac, Ion Lăncrănjan, Nicolae Manolescu, Fănuş Neagu, David Ohanesian, Ecaterina Oproiu, Stela Popescu, Eugen Simion, Marin Sorescu, Nichita Stănescu, Valentin Teodorian, Constantin Ţoiu şi alţii (al căror nume va deveni, probabil, odată cu această carte de interviuri, o carte de vizită în sine) — deschid tot atîtea porţi către moduri unice de organizare a substanţei inconfundabile numită talent.

● Cezar Ivănescu a decupat un nou volum din nesfîrşitul poem care este poezia lui, **Doina** (Editura „Cartea românească", 1987) evoluează în acelaşi lamento muzical, melopeic, străbătut de figurile morţii, ale îndoliatei iubiri, ale dorului fără ţintă şi fără contur : „şi-al crescut parcă anume / părul cel mai lung din lume / ca-ntr-un giulgi că îi într-însul / trupul tău curat ca plînsul / iin pornit şi-nchelat lin / ca-ntr-o şoaptă de amin... // eu de-acuma ţi-e străin...", Bacoviansmul său conservă, dincolo de monotonie, o originalitate incontestabilă : „vine Moartea, trece peste mine, / vine, trece Tinereţea mea... //

răsai, Soare, luminat de sine / singur să nu fiu îmi dai umbră, // răsai, Soare, luminat de sine / singur să nu fiu îmi dai umbra ! // ! chip să te ascunzi nu-i şi nu-i chip să / nu ne-nchinăm Ţie, Soare-Domn etc".

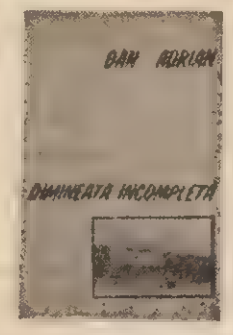

● La Editura **Litera** a apărut volumul **Dimineaţa incompletă** aparţinînd lui Dan Adrian, un poet al cărui nume trebuie reţinut.

CAP LIMPEDE

● **„Albina" noastră.** În august 1897 cînd Spiru Haret informa cititorii vremii asupra apariţiei unei reviste cu caracter enciclopedic „în care cititorul, mai ales ţăran, să găsească, într-o limbă înţeleasă de el, tot ce poate contribui la cultura minţii şi inimii lui", o revistă care avea să apară două luni mai tîrziu sub numele de **Albina,** continuînd tradiţia publicistică impusă de **Albina românească** a lui Gh. Asachi, nici chiar întemeietorii ei, printre care se număra şi cunoscutul filozof C. Rădulescu Motru, nu aveau cum să bănuie că această revistă, în redacţia căreia avea să lucreze mi tîrziu poetul George Coşbuc, va ajunge la venerabila virstă de 90 de ani.

● **Prezentul perpetuu.** Cînd e vorba de virsta unei reviste, sensul acesteia e exact invers decît cel al virstei fiinţei biologice : pe măsură ce numărul anilor trece, ea întinereşte cu fiecare an şi chiar cu fiecare număr, pregătindu-se să întîmpine un viitor mereu mai curat şi mai proaspăt, întinerind ea însăşi cu fiecare clipă al cărei prezent îl încorporează în pagina ei. Dacă revista **Albina** împlineşte azi 90 de ani, aceasta nu înseamnă decît că e cu 90 de ani mai tînără decît la primul său număr de apariţie.

● **Literă citită cu drag.** Avînd înscris în programul iniţial „un caracter cu totul naţional" astfel încît „să fie privită cu drag de orice român", **Albina** şi-a menţinut consecvenţa de-a lungul apariţiei sale devenind o revistă-magazin, făcînd loc între generoasele sale pagini temelor educativ-patriotice, popularizării cunoştinţelor de istorie, geografie, astronomie, medicină, economie sau agricultură, ţinînd seama în permanenţă de specificul publicului sătesc căruia i se adresează şi pentru valorificarea tradiţiilor căruia a militat de-a lungul întregii sale apariţii.

● **Colaboratori de prestigiu.** Satul românesc cu valorile şi perspectivele sale a fost mereu în centrul atenţiei tuturor colaboratorilor revistei **Albina,** străluciţi oameni de litere şi intelectuali luminaţi ai culturii române între numele cărora nu putem omite prezenţa lui Titu Maiorescu, Emil Girleanu, A.D. Xenopol, G. Tocilescu, O. Goga, G. Dem. Teodorescu, V. Babeş, C. Nottara, M. Sadoveanu, V. Voiculescu, Şt. Delavrancea — o întreagă pleiadă de oameni de spirit a căror diversitate de preocupări, acoperind zone întinse ale cunoaşterii şi vieţii sociale, nu este dublată decît de prestigiul valorie al permanentei lor aplecări spre lumea satului românesc şi destinul său istoric **(Ion Zubaşcu)**

Cronica literară de Valeriu Râpeanu

Liviu Rebreanu — cronicar dramatic

Cel de-al doisprezecelea volum al ediţiei critice Liviu Rebreanu tipărită de Editura Minerva reprezintă o etapă nouă în valorificarea operei celui ce a fost nu numai cititorul romanului românesc modern, al cărui neîntrecut reper a rămas, dar şi un intelectual cu alese disponibilităţi culturale marcate chiar din anii tinereţii. În cîte volume va fi cuprinsă această secţiune a operelor sale, neobositul editor N. Gheran nu ne spune şi aceasta pe bună dreptate, deoarece dimensiunile prezenţei lui Liviu Rebreanu în presa timpului nu pot fi încă estimate. Deocamdată volumul dedicat criticii dramatice cuprinde cronicile publicate de Liviu Rebreanu în perioada 1910—1916. Anii ilustraţi în volumul pe care îl avem înaintea ochilor încheiau epigonic epoca pe care am putea să o numim **post-Caragiale** şi anunţa prin cîteva debuturi marea perioadă a teatrului românesc interbelic.

Un peisaj dramatic compozit, menit să pună la grea încercare un cronicar dramatic începător care debuta pe acest tărîm la virsta de douăzeci şi cinci de ani. Recitindu-i cronicile după şapte decenii de la apariţia lor, în perspectiva timpului care a decantat valorile, a confirmat sau a infirmat speranţele, a casat sau a ratificat verdictele, putem spune că Liviu Rebreanu a fost un adevărat om de teatru, dovedind o cunoaştere a specificului şi particularităţilor acestei arte, o cultură literară remarcabilă pentru această virstă şi pentru împrejurările formaţiei sale şi o înţelegere lucidă a locului pe care îl avea teatrul în viaţa socială românească. Şi dacă unele accente subiective apar, acestea sînt legate în primul rînd de anumite împrejurări de familie, dar ele nici nu copleşesc, nici nu deturnează sensul major al prezenţei sale pe acest tărîm. Liviu Rebreanu a fost un cronicar reprezentativ care nu şi-a circumscris menirea consemnării pieselor scoase în cale de „hazardul scrilor" ci din perspectiva locului pe care teatrul ca instituţie îl ocupă în evoluţia unei culturi şi în viaţa unei societăţi. Nu a sacrificat aprecierea estetică punctului de vedere cultural, nu a absolutizat funcţionalitatea morală dar nici nu a eludat-o atunci cînd a judecat politica repertorială sau cînd a apreciat o lucrare dramatică. O altă trăsătură care ne face să-l considerăm pe Liviu Rebreanu drept un cronicar dramatic reprezentativ este acel simţ al echilibrului, remarcabil mai ales în cazul unui tînăr. A fost un tînăr care nu s-a lăsat prins de furia iconoclastă dar nici de extazul admirativ la adresa celor consacraţi. Nu s-a făcut purtătorul de cuvînt al gustului public dominant în epocă, să-i flateze pe cei ce dictau prin frecventarea sau abţinerea de la spectacol politica repertorială, maniera de joc, nu s-a transformat în acuzatorul din oficiu a tot ceea ce plăcea publicului de atunci. A fost un partizan declarat al permanenţelor repertoriale, subliniind faptul că „numai prin cultivarea teatrului clasic poate un teatru naţional să exercite o influenţă artistică, culturală, educativă şi moralizatoare asupra marelui public. Iar menirea unui teatru naţional mai cu seamă aceasta trebuie să fie". Dar acest principiu reafirmat fără nici un echivoc, constituind o adevărată profesiune de credinţă, se exercita dintr-o perspectivă selectivă care avea necontenit în vedere o judecată de valoare. Era, fără îndoială, solidar cu dramaturgia naţională dintr-o perspectivă critică, vădind o exigenţă la adresa notorietăţilor vremii care se bucurau de favorurile criticii şi ale publicului. Aş spune că dacă N. Iorga, cu spiritul său de sinteză ieşit din comun, ne-a dat imaginea de ansamblu cea mai concludentă a acestei epoci, aprecierea pieselor româneşti reprezentate în această perioadă îşi află în Liviu Rebreanu cronicarul care a supus unui riguros examen producţia vremii dînd judecăţi care, în cea mai mare parte, şi-au vădit perenitatea. S-ar putea să ne uimească, de pildă, aprecieri pozitive asupra unora din piesele semnate de Al. G. Florescu, G. Diamandy, Caton Theodorian sau alţi dramaturgi. E o epocă pe care o cunoaştem global prin exegeze critice dar mai ales prin pamflete. Că unele din aprecierile sale ni se par în perspectiva timpului supraevaluate, trebuie să ne mire. Cred că a venit timpul ca o cercetare riguroasă şi obiectivă să pună în valoare ceea ce producţia epocii a avut durabil. Şi cred că surprizele pozitive nu ar lipsi. După cum iarăşi nu trebuie să ne mire că Liviu Rebreanu, cronicarul care se întîlnea pe acest tărîm cu N. Iorga în numele unor principii culturale majore, în respingerea a ceea ce „bucătăria dramatică franceză producea în fiecare stagiune", făcea disocierile necesare între valoare şi nonvaloare. Fără îndoială, orice cronicar dramatic oricît ar vrea să se situeze împotriva curentului, oricîte eforturi ar face de a nu se lăsa ademenit de consensul epocii, nici nu i se poate sustrage integral. Mai util ar fi să detectăm în ce anume momente şi pentru ce motive un cronicar precum Liviu Rebreanu s-a aliniat acestui gust şi vom vedea că motivele nu erau de ordin conjunctural, ci aveau în vedere cîteva criterii de valoare : veridicitatea în zugrăvirea mediului, reuşita conturării tipologiei umane, construcţia dramatică şi frumuseţea limbii în care e scrisă. În acelaşi timp cronicarul avea în vedere şi ceea ce trebuia să lipsească unei piese de teatru : în primul rînd **teza.** E unul din laitmotivele cronicilor sale, mai ales dacă ţinem seama că epoca era pe acest tărîm dominant tezistă. După cum în repertoriul nostru începuse să îşi facă un loc din ce în ce mai sesizant piesele simboliste pentru care, ca şi Caragiale, Rebreanu nu manifesta un entuziasm marcant. Dar nici nu le respingea aprioric. Şi aici ajungem la o altă trăsătură, definitorie a gîndirii sale : absenţa acelor opinii preconcepute, care să-l facă din oficiu impermeabil unei direcţii sau unui autor. Deschis noutăţii, Liviu Rebreanu nu a îmbrăţişat o formulă în sine pentru a demonstra că poate fi la curent cu ultima experienţă şi nu o dată a dezvăluit ceea ce am numi fenomenul „falselor noutăţi" şi a convenţiei în care unii din cei ce vroiau să urmeze moda cădeau cu sau fără voie. Era firesc ca tînărul Liviu Rebreanu să se oprească asupra pieselor generaţiei sale, a celor care vesteau o nouă eră într-un peisaj dramaturgic ce se autopastişa şi se repeta pînă la asfixie. Dar nu s-a transformat într-un portstindard din oficiu al unei generaţii ci a vădit un spirit critic de bun augur. E, dacă vrem, un adevărat model de receptivitate exercitată fără efuziuni gratulatorii din dorinţa recrutării unei clientele electorale. Ceea ce a spus despre Victor Eftimiu şi anume că succesul este poate cel mai mare cusur al său s-a adeverit a fi cît se poate de adevărat, după cum retorismul pe care îl detecta în prima piesă a lui Alexandru Kiriţescu a fost unul din defectele pe care autorul **Gaiţelor** nu l-a putut totdeauna evita.

Şi, în sfîrşit, trebuie să spunem că, asemenea lui Caragiale, Liviu Rebreanu privea teatrul ca o artă cu legile sale, cu specificul şi particularităţile ei, judecînd toate piesele din acest punct de vedere. E un fapt care atestă că Rebreanu era un adevărat om de teatru şi că paginile sale nu sînt ale unui jurnalist disponibil pentru orice îndeletnicire redacţională. Iar accentul binevenit pe care îl punea totdeauna asupra expresiei, a minuirii limbii literare ne dovedeşte că activitatea sa de cronicar dramatic a beneficiat de darurile scriitorului ce începea să se afirme.

Tulcea — legenda unei ambiții realizate

Întregul oraș Tulcea n-are astîmpăr iar cheiul este chintesența lui. Blocurile furnicar de oameni și destine, hotelul Dunărea cu delegații și turiștii din întreaga țară, siluetele macaralelor care apropie șantierul naval, cazanele de la Întreprinderea de aluminiu, ambarcațiunile, de toate tipurile, care vin și pleacă în Delță, sînt elementele fixe pe care le revăd și cu ochii închiși.

Pescărușii, fără odihnă, intră și pentru privitorul cel mai neatent în această „acuarelă", care împrumută culoare după strălucirea luminii soarelui.

Aveam de ales între atîtea „sirene" dar n-am ezitat nici o secundă. Întreprinderea de aluminiu, într-o revenire spectaculoasă, este în atenția tuturor pentru că a înțeles esența modernizării, a disciplinei, a randamentului, a tehnologiilor înaintate, încît din cea mereu critică, pentru grave nerealizări, de șase luni lucrează cu indicatorii depășiți.

Pescărușii, fără odihnă, intră și pentru privitorul cel mai neatent în această „acuarelă", care împrumută culoare după strălucirea luminii soarelui.

Aveam de ales între atîtea „sirene" dar n-am ezitat nici o secundă. Întreprinderea de aluminiu, într-o revenire spectaculoasă, este în atenția tuturor pentru că a înțeles esența modernizării, a disciplinei, a randamentului, a tehnologiilor înaintate, încît din cea mereu critică, pentru grave nerealizări, de șase luni lucrează cu indicatorii depășiți.

„Nu ești bun de nimic, dacă ești bun numai pentru tine..."

Un om a schimbat concepția și înțelegerea datoriei. Inginerul chimist Corneliu Munteanu, de puțin timp director, l-a pus pe toți la treabă.

— Gata cu lamentările, trebuie să putem face !

Corneliu Munteanu suferea ori de cîte ori secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, aducea critici justificate întreprinderii de aluminiu.

Fusese dirigintele șantierului, îl văzuse cum se formează, cum devine entitate, luase parte la elaborarea primelor tone de aluminiu, dar niciodată destulă, niciodată la parametrii proiectați. Cauze — erau multe, le cunoștea, „justificările", nu aveau ce căuta. Din 1970 de alei mincase pîine. La numirea sa ca director, în februarie anul acesta, preluase un deficit de 14.200 tone de aluminiu și în cîteva luni au fost recuperate 8 020 tone, iar pînă la Conferința Națională a partidului se vor obține depășiri. Felicitările se spun cînd oricît am nega, cu satisfacție, dar analiza „miracolului" ? „Aveau același spații de desfășurare, nici o investiție în plus, lucrau cu aceleași elemente... Atunci ? Erau și nu mai erau aceiași. Directorul a schimbat multe de la concepție pînă la tehnologii. În primul rînd s-a organizat dispeceratul care este controlat din minut în minut. Înainte se conducea prin telefon, fără a putea avea siguranța informării corecte. La ora 6,15, zi de zi, directorul începe un șir de convorbiri la obiect, de 15 minute, cu șefii de secție, cu cei care intră direct în sfera de influență a aluminiului. Înainte ciclul de producție era rupt, greu de stăpînit, cu multi responsabili. Acum este un singur șef de tură, autoritar, sigur pe decizii, fără putința de a mai trimite „balonul" de la unul la altul.

Vinerea este rezervată pentru un dialog de lucru cu toți cei care gîndesc tehnic, care sînt în stare să aducă o noutate, să servească progresul. Nu se face o ședință formală, de dragul de a se raporta „că a fost o discuție fructuoasă". Uneori directorul care crede că „nu este bun de nimic dacă este bun numai pentru tine", nu înțelege imediat propunerea unui coleg, dar n-o respinge. Acum cîteva săptămîni, stagiarul Dan Gheorghe („element exceptional", întărește C. M.) a propus că să se recupereze căldura din gazele de ardere de la cazane și calcinatoare. Corneliu Munteanu este chimist și în ideea veza energetica, așa că după momentul de nedumerire, a studiat propunerea, cu cărți și reviste în mînă, apoi a dat-o în lucru, iar acum orașul va avea mai multă căldură în rețeaua de termoficare.

Sau ...Baterla de evaporare era pe „butuci" din 1976. Inginerul de cîte ori trecea pe de blogaz, un rustic hotel, o moară cu capacitatea deja stabilită, un centru de reparat tractoare și mașini agricole).

Mihai Drăgoi introduce în amintirea noastră și o notă de umor : „Păcat că n-ați putut veni la toate sărbătorile echipei. Ne-am căsătorit, avem copii, a fost un lanț de evenimente de familie".

Dar și un lanț de frămîntări creatoare, de maturizări, de evoluții profesionale, altfel viața dvs. n-ar avea cota de stimă și apreciere publică. Ați construit tot ceea ce a dat puterea economică a județului Tulcea în Epoca Nicolae Ceaușescu, ați mers cu schelele, și pe schele, acolo unde a fost nevoie, unde v-a chemat partidul, ați întărît dictonul „nu ești bun de nimic dacă ești bun numai pentru tine".

Geta Basarab, directoarea întreprinderii de confecții din Tulcea, e din aceeași familie de tenaci, deși e un pumn de om. M-a mirat că pe biroul inginerei, în loc de un posibil calculator, era un centimetru. I-aș fi văzut locul potrivit, necesar, în secțiile unde se croiesc ultimele modele de cămăși pentru Austria, Danemarca, Belgia. Numai că Geta Basarab, cu înfățișarea gracilă, cu ochi care nu se pot uita, e mai puțin romantică. Din experiență, știe că nu strică să testezi chiar exactitatea. Cînd și cînd, desface un lot pentru expediere și măsoară răscroiala gîtului, lungimea mînecilor. Nu a găsit pînă acum nici un milimetru plus sau minus, dar nu renunță. Este un simbol pe care colaboratorii îl nu-l ignoră. Geta Basarab este atentă la orice neînsemnat amănunt care însă pentru cumpărătorii în proporții, este supărător. Beneficiarul dacă se reintîlnește cu „mica" greșeală caută alt producător. În relațiile externe comerciale, partenerii au înțeles rolul centimetrului în activitatea directorului, de acea semneazâ

Eveniment cinematografic

MOROMEȚII

După cum am promis într-unul din numerele trecute, vă propunem cîteva puncte de vedere în legătură cu un eveniment cinematografic care a polarizat atenția cronicarilor de specialitate, precum și a marelui public : Morometii, în regia lui Stere Gulea. Dincolo de considerațiile la obiect, această pagină de revistă vrea să însemne și un omagiu adus personalității lui Marin Preda, spiritului inconfundabil al scrisului său, căruia Stere Gulea (în dubla postură de regizor și scenarist) i-a simțit pulsul, nuanțele, adevărul. O acoladă de suflet alătură așadar un mare roman unui film de excepție — ca o dublă propunere pentru posteritatea unui mare scriitor.

Două chestiuni

Morometii, remarcabilul film făcut de regizorul Stere Gulea după romanul cu același titlu al lui Marin Preda, vine să ne reamintească o evidență : cele mai multe dintre puținele filme românești de valoare sînt ecranizări. Excepțiile, cîteva, confirmă apăsat o „regulă" a cărei funcționare este insolită și ar trebui să dea de gîndit, putînd face oricînd obiectul unei lungi și (presupun) utile discuții despre caracterele specifice ale cinematografiei noastre etern adolescentine, cu condiția, firește, a renunțării la superficialitate, ipocrizie și trîncăneală ritualică și a adoptării unei necesare lucidități.

O ecranizare reușită constituie o performanță și implică măcar un dram de hazard, ca să nu zic de-a dreptul noroc. Înainte de **Morometii**, Stere Gulea ecranizase în chip nefericit **Ochi de urs** de M. Sadoveanu — un film plat și foarte pretențios, frivol prin arătarea cu degetul a unor sensuri ce refuzau totuși să se întrupeze artistic. Altminteri, regizorul respectase punct cu punct, literal, povestirea sadoveniană — așa cum, în **Morometii**, este urmată credincios, cu abateri minime, linia epică a romanului. Fidelitatea față de opera ecranizată nu se poate judeca în sine, așadar; și nu duce, neapărat, la succes ori la eșec: este o componentă dintr-un ansamblu. Fiindcă **Morometii** nu este doar o transpunere cinematografică a cărții lui Marin Preda ; este o interpretare filmică, o operă de sine stătătoare. Că, în fond, îngăduie o regăsire a spiritului și atmosferei romanului, așa cum, cel puțin pînă în prezent, s-au impus acestea cititorilor și criticii literare, aceasta nu reprezintă decît un merit în plus al regizorului.

Hotărîndu-se pentru alb-negru și refuzînd ispita colorului, Stere Gulea a fixat dintru început tonalitatea filmului său : un film de penumbre și nuanțe, de savante (și discrete, deloc ostentative) clar-obscururi, de acorduri și armonizări subtile ale întunericului cu lumina. Pînă la un punct, **Morometii** este un film arheologic : reconstituie o lume scufundată, pierdută în amintire ca o Atlantidă, dar nu spre a-i evoca aspectele exterioare, ci într-o încercare de a-i scoate în iveală sufletul ascuns, vibrația unică, viața secretă și irepetabilă. Autenticitatea emoționantă a cadrului este funcțională, nu decorativă, folclorismul — (care provine de obicei dintr-o înțelegere livrească, falsă, intelectual marcată de suficiență a lumii rurale) fiind cu desăvîrșire absent. Stere Gulea a intuit că universul **Morometilor** s-a născut dintr-o nostalgie, dar și dintr-un refuz absolut al sentimentalismului ; și a făcut un film străin de orice ispită a edulcorării, a compasimnii, a duioșiei nătînge care moleșește contururile și teșește drama. Regizorul-scenarist a evitat, apoi, pitorescul — de limbaj, de comportament, de vestimentație, modalitate atît de facilă și de comodă, în cinematografie ca și în literatură, de a anula esențialul. Universul din **Morometii** lui Stere Gulea impune prin gravitate, chiar dacă în formula acestela umorul și ironia sînt îmbelșugat prezente. Dincolo de glumă, dincolo de vorba subțire și în doi peri, dincolo de micile-mari înfruntări verbale, se simte o tensiune, se percepe amenințarea destrămării inevitabile. Ceva rău se insinuează în existența satului și a familiei lui Ilie Moromete, o boală ascunsă începe să lucreze în oameni, făcîndu-i să-și iasă din țîțîni. Copiii lui Moromete o iau razna, apar — și-și fac de cap — reprezentanții unei „noi ordini", potaia lui Iocan se golește, oamenii sînt apăsați, tot mai străini și mai înstrăinați de viața lor de pînă atunci, de satul în care trăiesc, abandonîndu-și deprinderile, învățînd să renunțe la ceea ce făcea parte din viața lor (tăierea salcîmului, vînzarea pămîntului). Filmul, deloc static, are sufluI unei lente epopei tragice — și, probabil, aici se află Stere Gulea cel mai aproape de sensul mare al romanului lui Marin Preda.

Alegerea interpreților a urmat, de bună seamă, această perspectivă, o perspectivă înalt intelectuală : și Victor Rebengiuc, și Mitică Popescu, și Luminița Gheorghiu sînt actori pentru care identificarea în spirit cu un rol este decisivă, ei fiind — mai direct spus — actori care și gîndesc, nu doar se lasă conduși de „talent" și „inspirație", de fapt de improvizație ; de fapt, ar trebui amintiți **toți** interpreții din acest film, și tocmai pentru calitatea înțelegerii rolurilor în care apar.

Două chestiuni rezultă, așadar, din reușita incontestabilă mare a filmului făcut de Stere Gulea : ecranizările continuă să reprezinte calea cea mai sigură de succes în cinematografia noastră, iar comunicarea profundă cu spiritul operei ecranizate este, atît pentru regizor cît și pentru actori, o condiție absolută.

MIRCEA IORGULESCU ■

În cazul ecranizării acestei capodopere problema care m-a preocupat nu a fost aceea a aportului de personalitate, de originalitate, dorința de a mă „vedea". Și nu numai eu, dar și operatorul, interpretul principal și ceilalți colaboratori am avut o singură preocupare : aceea de a ne pune în slujba cărții, încercînd să o transpunem cît mai fidel, în spiritul ei. Termenul de a „sluji" o operă literară nu ne-a dat senzația de subalterni, de diminuare a eu-lui nostru... De aceea am vrut ca filmul să fie cît mai simplu. Aproape că îmi doream ca aparatul de filmat să nu se simtă, ci doar lumea romanului, cît mai vie, cît mai necontrafăcută.

STERE GULEA ■

Prima pîine

„Bălosule ! Dă bă și tu o țigară !"

Gestul simplu — un chibrit aprins, o țigară ținută în căușul palmei puternice — devine semnul unei relații sociale. Moromete cere o țigară lui Tudor Bălosu. Fiindcă („al dracului de chior" !) el e mai bogat. Bălosu îi întinde pachetul în semn de „ia-ți, servește-te!". Moromete o, adică, egalul lui. Fiindcă e deștept ! Mai tîrziu, cînd Moromete va fi la ananghie, noua stare de lucruri se va vedea și din protocolul fără greș al țigării : Bălosu îi întinde pur și simplu țigara scoasă de el din pachet... Moromete nu mai e ce-a fost !

Pachetul mototolit de Naționale (numai Aristide, primarul, are doi dinți de aur și țigări fine, în cutie !) încarnează democrația satului din filmul lui Stere Gulea. În jurul lui se desenează, cu exactitate și cu acea discreție cu care adevărurile se ascund în plasa faptului comun, inobservabil, raporturile de forțe ale inconfundabilei comunități propuse de romanul lui Marin Preda.

★

Moromete, cu barba lui de patru zile, aproape albă, cu ceafa tunsă și încărunțită candid, dacă se poate spune așa (de neuitat acea scenă a plecării oilor, capul lui Moromete în bătaia ploii), spinarea lui posacă, umerii căzuți, flanelul care fusese cîndva fudul gospodărit de grija femeii dornice să-și mulțumească bărbatul ciudat, tronic și cam fără noroc. Moromete, cu aceliie lui aruncate uimirii nătînge a celorlalți (acasă la Bălosu, cere o țuică în plus, care, odată adusă, e lăsată cu dispreț pe masă : „las-o dracului de țuică"), Moromete, cu blîndețea lui trucată, compusă ca un număr de dresură (eșuat !), ca o lecție de pedagogie experimentată pe caracterul colțuros, înveninat al fiilor lui mai mari — în fine, Moromete, așa cum îi știm, așa cum ni l-a lăsat autorul **Imposibilei întoarceri**, se regăsește în interpretarea lui Victor Rebengiuc.

★

Fără îndoială, ecranizarea **Morometilor** l-a așteptat pe Victor Rebengiuc. A așteptat ca rictusul lui amar-ironic să scadă spre liniștea unei alte vîrste. A așteptat ca statura sa orgolioasă să dobîndească „lestul" cuminte care-l ține aici atît de aproape de pămînt. Filmul lui Stere Gulea are doar orgoliul fidelității. În fond, mai grozav decît oricare alt orgoliu. Retras, în mod deliberat, din mărcile multiple ale cadrului, regizorul s-a ținut cu voluptate în personaje, în atmosferă, în roman. Ecranizare care vine dinspre **Imposibila întoarcere**, anexîndu-și, pe drum, **Delirul** și **Viața ca o pradă** (drumurile prin opera, încheiată, a unui mare autor, sînt, de la o vreme, libere de cronologii ori intîietăți de conjunctură biografică și bibliografică). **Morometii** este o sinteză de morometianism, un fel de portret din memorie al unui personaj care-și asuprește pînă și autorul. Pelicula alb-negru păstrează în imagine infinitele nuanțe ale luminii, surghiunind culoarea în teritoriul imaginației noastre, a spectatorilor. Un seceriș — atît de altfel de cel din **Pădureanca**, atît de departe de carnalitatea aurie de acolo ! — un seceriș de grîu uscat, țepos, care nu vrea să fie galben, ca și cum „nu merită ăștia" așa ceva, prilejuiește ultimul urcuș din destinul lui Ilie Moromete : roțile dirdîitoare ale căruței, tropotul decis al copitelor sînt poate ultima victorie a lui.

Filmul lui Stere Gulea evită simbolul ca intermediar estetic în comunicarea senzurilor. Imaginea (Vivi Drăgan-Vasile) insistă fără a metaforiza. O singură excepție : doborîrea salcîmului. Mai puțin apt de a fi speculată ca **figură** a prăbușirii unei lumi, în film, scena salcîmului are witz (Nilă, acest „Caliban" de Teleorman, îi pune în cadru), dar nu poate evita flash-back-ul cam naiv pus în seama lui Niculae.

★

Prima pîine. Nilă o mănîncă luminat de o fericire primară. Paraschiv o mestecă pur și simplu cu ură. E pîinea lor. A ăstorlalți. Paraschiv urăște și se gîndește la pîinea lui. Fetele, femeia mănîncă prima pîine cu recunoștință umilă. Moromete — cu îngrijorare absentă, răsfrîntă minunat în ochii inteligenți și un pic somnambulici ai mezinului Niculae. Prima pîine din acel an avea gust de răscruce. Întrebarea finală — „Unde mergem noi, domnule ?" — plutește deja în aer, în lumina palidă, rembrandtiană a lămpii.

Cîțiva interpreți cu nume mai puțin cunoscute (Radu Amzulescu — Achim, Constantin Chiriac — Nilă, Ionel Mihăilescu — Paraschiv) susțin admirabil roluri secundare de cea mai mare importanță. Distribuția filmului **Morometii** e curajoasă și foarte bine gîndită.

★

Al doilea mare rol pentru Luminița Gheorghiu, după cel din piesa **Într-un parc, pe o bancă** pe scena Teatrului Bulandra. O urîțenie frumoasă, gen Rita Tushingham, dă chip Catrinei Moromete. Potolită, dar nu fără inițiativă, condescendentă — din ceva calcul — față de superioritatea intelectuală a bărbatului, pe care-l tolerează cu admirație amestecată cu îngăduință maternă, bisericoasă numai ca să aibă și ea ceva al ei, care eventual s-o așeze deasupra celorlalți. Catrina este un fel de „executive" într-o strategie de viață al cărei șef págubos e Moromete.

★

Copilul Marius Badea, interpretul lui Niculae Moromete, e o fericită achiziție. Fie și numai pentru scena certei lui Moromete cu fiii săi mai mari, Paraschiv și Nilă, la sfîrșitul căreia ochii lui Ilie Moromete se scufundă pur și simplu în abisul inteligent și încă obscur prin adîncime, al ochilor copilului, fie și numai pentru zîmbetul lui de vinovată, încăpățînată, fericită victorie, atunci cînd, pe ruinele unui mod de a trăi, de a înțelege viața (Moromete, dator, încolțit, părăsit, escrocat de propriii lui copii, e un Rege Lear) el singur se va salva mergînd la școală — fie și numai pentru aceste două scene și alegerea lui Stere Gulea a fost excelentă.

★

„Gura satului" nu mai este aici o metaforă. Satul vorbește necontenit în **Morometii**. Filmul așază în planul al doilea al sunetului (procedeu prea puțin folosit în filmul nostru) replici întregi, intrigi colaterale ale romanului, eliberînd primul nivel și ferindu-l de fărîmițare epică. Dimensiunea adîncimii funcționează aici oarecum ca în tehnica hologramei. Un bocet tulburător (vocea Ginei Patrichi ?) dublează, de pildă, începutul scenei cu tăierea salcîmului, ca o propunere pentru sintaxa semnificațiilor momentului, pentru parabola globală a romanului, a filmului.

★

Morometii, în regia lui Stere Gulea, este o mare realizare. Importanța ei în filmografia regizorului Stere Gulea aproape că pălește, lăsînd filmul în competiție direct cu tot ce are mai bun cinematografia noastră.

TANIA RADU ■

A fi om

„Murind, bătrînul țăran spunea fiilor săi : vedeți ce faceți cu via, cu fineața din deal, cu pogonul sărac din vale, cu calul acela care șchioapătă. Dregeți șopronul, săpați grădina. Realitatea era pentru el ceva de luat în posesiune și nu ceva de care trebuie să te sperii."

„Un om era o ființă care nu-și avea rostul în natură dacă nu se scula odată cu răsăritul soarelui și nu-i întîmpina primele raze fără să fie la capătul pămîntului care îl aștepta, să fie muncit. Un om care împila pe altul nu era om. (...) Un om disperat și cuprins de o stranie dezordine, care-și bătea muierea și copiii și își irosea averea prin circiumi, era un nenorocit care adusese pe lume noi ființe umane față de care nu voia să aibă o răspundere cum avuseseră alții pentru el. Un ins care nu respecta bătrînii, propriii lui părinți, și-i da afară din casă uitînd că l-au născut și au trudit să-i crească, era un smintit, care credea că el n-o să ajungă niciodată bătrîn și n-o să aibă nevoie de ajutorul copiilor cînd puterile aveau să-i părăsească. (...) A fi cinstit, a fi drept, a sări în ajutorul celui lovit de nenorocire, a răspunde la chemările patriei erau legi morale care depășeau decalogul lui Moise".

(Marin Preda — fragment din volumul *Timpul n-a mai avut răbdare*, 1981)

Poeme

de Gheorghe Grigurcu

Vitalitate

Îți amintești văratica lumină
degetele tale creșteau după bunul lor plac
mulțimi de degete la mîini la picioare
și ochii se deschideau cum florile peste noapte
atît de mulți ochi pe un singur obraz
și gurile sporeau cum ciupercile după ploaie
nasuri urechi îți năpădeau chipul
venind de undeva din adîncul pămîntului
magnetic atrase de strălucirea luminii de iulie
exuberante se-mplîntau în real
fiecare-n îndărătnicia în neștiința în prospețimea
devenirii ca-ntr-o cuirasă
roade ce pipăiau Soarele
iluminate materii ce pipăiau Putința
slujindu-se de tine.

Metafora

Un semn cum o aluniță pe obraz
cum o cicatrice pe git
cum o bătătură pe degetul ostenit de scris

un semn al trupului tău această metaforă.

Condiție

Ne-a învățat pacea și s-a retras
puzderia de metale

unele au fost lance altele scut
unele trident altele glonte
unele pumnal altele archebuză

apoi s-au pensionat s-au retras să cultive lalele
ele însele-n tihna imensă a păcii (cum a unei
bolți constelate de mai)
ce nu poate urma decît celui mai crunt dintre
războaie.

Lucrurile

Să iei ceva de undeva să pui
un lucru pe-altul cum o lipitoare
pînă cînd lucrurile se vindecă
ori plesnesc de prea multul lichid
al identității stricate

s-asmuți lucrurile unul împotriva altuia
cu blîndețe cu pacientă cu tandrețe
ca și cum le-ai învăța Viața

să lași lucrurile să se lovească să crape să se
știrbească
să se fărîmițeze puțin cîte puțin
ca și cum le-ai insufla Eternitatea.

Semn de carte

O lăcrămioară ascunsă-ntr-un tufiș
cîntînd cum o privighetoare.

Tinerii și muzica lor

(Urmare din pag. 9)

Cluc, asemănătoare și prin tendința de impunere a unor foarte antrenante șlagăre rock, fără concesii „comerciale", totuși. O frumoasă confirmare a venit și din partea **Trans-Expres**-ului din Cluj Napoca (Premiul pentru interpretare) însuflețit de același Totu Rareș. Dar adevărata revelație a Festivalului a constituit-o reprezentanta localnicilor — formația **Puls**, care a cucerit premiul de popularitate. De altfel, compozitorul, textierul și solistul vocal Mircea Rusu a fost distins cu o mențiune specială a juriului (alături de alte două individualități remarcabile : Rareș Totu deja amintit și Daniel Nicolaescu, de la **Antract** din Rm. Vîlcea). Avem convingerea că, beneficiind de un sprijin minim din partea factorilor responsabili, Mircea Rusu și **Puls** au toate argumentele să se impună cît de curînd la nivel național.

Simptomatic pentru concurs, dar și pentru ceea ce se întîmplă în general în muzica rock de la noi, juriul nu a acordat Premiul pentru creație. Situația ar merita o analiză aparte.

Premiul Comitetului Județean pentru Cultură și Educație Socialistă a fost primit de **Retro-rock** din Pitești (formația cu numele cel mai adecvat muzicii promovate) și **Demos** din Buzău, care s-a prezentat sub posibilități, fiind vizibil dezavantajată de tragerea la sorți a intrării în concurs, iar Premiul Comitetului Orășenesc U.T.C. a consfințit frumosul debut al tîrgmureșenilor de la **Polifon**. Au mai fost acordate trei mențiuni formațiilor : **Asterisc**, din București, **Hazard** din Craiova, și **Repilcă** din Pitești, toate trei probînd disponibilități creativ-interpretative care le îndreptățesc să aspire la mult mai mult. Ca și cea mai mare parte a trupelor rămase în afara palmaresului (în special **Oxigen** din Alba Iulia și **Laser** din Rîmnicu-Sărat).

Așa cum stă bine oricărui festival-concurs și „Poseda '87" a avut invitați care au susținut recitaluri consistente, mult aplaudate. Ei s-au numit : Ioan Luchian Mihalea (cu cîteva piese având negativul asigurat de formația **Kripton**), Florian Pittiș (desăvîrșit recital actoricesc al acestui mare iubitor al muzicii și al poeziei), **Timpuri Noi** (cu muzică și texte pe măsura numelui), **Voltaj** (hard-rock viguros și antrenant) și **Rogvalv** (cîștigătorul de anul trecut al trofeului, într-o formulă total remaniată de liderul trupei, Cristian Torneci).

Organizatorii, în ciuda unor mici scăpări (cauzate, desigur, de neîndemînare și lipsă de experiență) au reușit să ducă la capăt cu rezultate meritorii o manifestare tinerească, cu multiple valențe educative, ce se cere permanentizată.

A apărut : Almanahul satelor

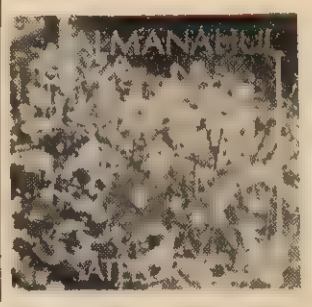

- **Aniversări 1988**
- **Se văd bine în literatură țăranul român și satul românesc ?**
- **Biotehnologia și agricultura**
- **Cîteva din cele 1001 sfaturi practice și informații**
- **Radiațiile ionizante și viața**
- **Juristul nostru la dispoziția dumneavoastră**
- **„Apa vie" din Ivanda**
- **Perspectiva ecologică — o șansă pentru omenire**

Mihai Dăncuș

(Urmare din pag. 9)

struit din temelii în ultimii ani. Măcar aici trebuia să se lase în studiu, așa cum prevede legea sistematizării, posibilitatea ridicării unor construcții moderne inspirate din arhitectura tradițională, forme care să se identifice cu idealul arhitectonic al acestui splendid spațiu montan, mai ales că Borșa este și stațiune de odihnă, profitînd și de faptul că aici s-au conservat cîteva performanțe ale arhitecturii populare, case extrem de vechi de lemn, cu acoperișuri înalte, „în patru ape". Cred că merita să se facă efortul acesta, măcar experimental. Același lucru e valabil și pentru celelalte orașe, desigur cu unele excepții.

— Probabil „experimentul" acesta ar fi costat mai mult.

— Nu-i adevărat. Niciodată lucrurile frumoase nu costă mai scump decît cele urîte, dimpotrivă ! Nimic nu e mai greu vandabil decît urîțenia. Trebuie subliniat faptul că toate acestea n-ar fi costat mai mult, am stat de vorbă în acest sens cu constructori și arhitecți. Trebuia să se întîmple așa ceva pentru că arhitectura e cartea de vizită, buletinul de identitate al unui loc anume. E primul lucru pe care-l vede cel ce vine din afară și după care începe să te judece. Apoi vin celelalte. Și mai e vorba de educația pe care o facem generațiilor viitoare. Măcar ceea ce se va construi de acum înainte să preia din experiența noastră arhitectonică multimilenară ! Dar nu la modul superficial, turistic, ci meditînd la soluțiile esențiale pe care le-a găsit poporul nostru în ceea ce privește verticalitatea construcției !

— Cînd pronunți cuvîntul „muzeu", parcă se mortifică ceva. Să fie chiar atît de incompatibilă ideea de muzeu cu aceea de bios, și vitalitate ?

— Am încercat în primii ani o serie de rețete de „însuflețire" a Muzeului în ideea că trebuie să punem accent atît pe ideea de conservare cît și pe aceea de transmitere, dinamizare, altfel pe viu a mesajului conservat. Am avut în acest sens cîteva ateliere de meșteri populari. Dar e greu să se permanentizeze această soluție. Meșterii trebuie să dea randament, creațiile lor să se vîndă. Pe de altă parte, am impresia că fluxul turistic e mai slab în ultimii ani. Iar pe deasupra, O.N.T.-ul nu include în traseele organizate pentru turiștii străini toate unitățile muzeale. De exemplu, muzeul nostru nu e inclus și numai prin bunăvoința șoferilor sau a ghizilor, turiștii ajung și la noi, deși aici ar trebui să vină în primul rînd un turist, chiar înainte de a trage la hotelul „Mara" sau „Tisa".

— Deși e așezat la marginea Sighetului, observ că în jurul Muzeului sînt case, grădini, gospodării. Cum ar putea deveni și satul Muzeului un cartier viu, activ, distinct al orașului ?

— Am propus ca în teritoriul Muzeului, dar nu în spațiul muzeal, să facem un camping cu căsuțe în stil tradițional, unde să putem oferi turiștilor, ca peste tot în lume, produse specifice zonei, brînză, mămăliga tradițională, balmoș, horincă. Aceasta ar presupune o mică investiție și o aprobare. Ar spori, cred, numărul turiștilor, s-ar rezolva și problemele de cazare pe timpul verii, neîmpietînd nici ideea de muzeu, pentru că rîul Ronișoara, pe malul căruia s-ar putea realiza campingul, trece foarte aproape de noi. Intenționăm să punem pe rîu și două mori. Trebuie să găsim, însă, audiență și înțelegere la factorii de resort și de răspundere.

— Ziceați ceva de două mori?

— Ne-am propus ca una din cele două mori să fie funcțională pentru demonstrații practice în fața vizitatorilor. Făina măcinată s-ar putea vinde în pungi, chiar pe loc, celor dornici să-și prepare singuri o mămăliga după rețeta tradițională.

— Ziceați așa ! De ce n-ar măcina moara dvs. și pentru oamenii cartierului din jur. Adică satul muzeal să fie chiar un sat viu, adevărat, cu moară, cu țesătoare, poate chiar cu ciobani, mă rog, cu toate meseriile tradiționale de care oamenii din zonă încă mai au nevoie, fiind oricum la mare distanță de centrul orașului. N-ar putea deveni, cu timpul, acest sat al Muzeului centrul unei așezări de un tip cu totul special ?

— E o idee la care merită să visăm ! Mori, viitori, o piuă, un complex de oloinerițe — toate aceste înzestrări tehnice tradiționale le avem în proiectul muzeului. V-am spus că am ridicat o moară. Urmează să-i facem canalul de aducțiune. De asemenea, atelierele de olari și de țesut au funcționat la început. Dar să nu uităm că Muzeul e pe autofinanțare, și trebuie să se conformeze uzanțelor financiare. Ne-ar trebui o relație mai bună cu UCECOM-ul, o modalitate ca produsele noastre să poată fi valorificate prin unitățile specializate. Pentru toate ideile discutate nu e perfecționat încă un cadru juridic optim. N-aș vrea să țin olarul, doar o lună în sat, aș vrea să lucreze permanent, să devină chiar un „sătean" al Muzeului, să avem cuptorul nostru de ars și posibilități să desfășurăm aici toate operațiile unui meșteșug popular respectînd stricta autenticitate, specificul și calitatea ireproșabilă. Vizitatorul să aibă posibilitatea să vadă cum se face un produs tradițional, să cumpere, dar să se și implice în procesul facerii — dacă dorește. Prin aceasta, accentul se mută de pe funcția de conservare pe cea educativă, însuflețitoare.

— Dar ideea unor datini tradiționale organizate în cadrul Muzeului, a unor obiceiuri, nunți, spectacole ?

— Chiar și lucrul acesta l-am avut în vedere ! Majoritatea celor care locuiesc pe Valea Ronișoarei, în jurul Muzeului sînt oameni veniți din satele Maramureșului, unele mai îndepărtate, din Ieud, din Botiza. Ei mi-au cerut să le fac în Muzeu o filigorie de joc, oferindu-se să construiască un șopru, un spațiu anume pentru gioc unde să vină de sărbători, să se întîlnească. Se pare că se simt bine în acest spațiu al Muzeului, l-au adoptat și în felul acesta vom controla și conservarea costumului popular.

— Să sperăm că toate idelle spuse pînă acum nu vor ține doar de aripa imaginară a acestei zile de toamnă ! Privind în jur la lucrurile satului de aici, făcute nu numai pentru o strictă utilitate practică ci și pentru suflet, am senzația că ele trădează nu numai o viziune estetică deosebită asupra lumii ci și una morală. Nu s-ar putea contura o etică tradițională profitabilă pentru contemporaneitate pornind de la ceea ce știm despre lucrurile de aici ?

— În Maramureș porțile n-au fost niciodată încuiate, nici ușile. În satele noastre nimeni nu se temea de hoți. Porțile și ușile erau permanent deschise, ca și sufletul. Uneori oamenii mergeau la tîrguri îndepărtate în condiții în care nu existau mijloace de transport în comun. Făceau popasuri prin sate și peste tot drumeții erau primiți cu ușa deschisă și găseau în orice casă un loc de adăpost, odihnă și hrană. Deși azi s-au schimbat multe obiceiul acesta se mai păstrează. Omenia noastră e primul lucru care îi surprinde mai ales pe turiștii străini care vin din mijlocul celei mai dezumanizate și înstrăinate lumi să se regenereze moral și spiritual. Vin la noi să se umanizeze, să regăsească sursa primordială de umanitate.

— În afară de omenie, ce trăsătură morală vi se pare că mai face parte din specificul locului ?

— Politețea. Există aici un respect adînc nu numai față de oameni ci parcă și față de lucruri și tot ce are îndreptățire și i se cade să fie sub soare. În satele maramureșene se salută toți oamenii între ei, sînt salutați chiar și străinii. Bătrînii care vin din sate la Sighet salută pe toată lumea. Intrarea lor „în vorbă" e cuviincioasă și plină de respect. Comunicarea e o expresie a curățeniei și a respectului față de semen, indiferent cine ar fi. Fiind curat îl crede și pe celălalt curat și chiar dacă nu e, îl obligă și pe celălalt la un dialog în planul desăvîrșitei curățenii morale : „Dragu-mi-i unde-am venit / Cu cine m-am întîlnit." Toate acestea sînt valori morale care aparțin ființei naționale și trebuie să găsim forme adecvate să le transmitem generațiilor următoare. Încă ne aparțin și nu trebuie să se piardă.

— Ce forme, stimate Mihai Dăncuș ?

— Vechii dascăli sătești n-au transmis numai informații ci au fost în primul rînd dascăli de suflet, dascăli de oameni și de Maramureș. E foarte bine că s-a revenit în manuale la geografia județului. Dar ar trebui, poate, să se facă și istoria județului și literatura, inclusiv folclorul județului. Nu e vorba aici de un ridicol patriotism local ci de o idee plină de bun simț : cine nu e un bun patriot local, nu este un patriot. Cine nu-și iubește părinții și frații, neamurile și comunitatea natală, nu poate ține la patrie. Această idee cred că ar trebui sădită și în școală. Cel puțin elevii de la Liceul pedagogic din ultimii ani ar trebui să beneficieze de cîteva cursuri de cunoaștere a priorităților zonale. Învățătorii trebuie să-i învețe pe copii nu numai să scrie și să socotească ci și alfabetul și aritmetica omeniei și tradițiilor maramureșene. Ei sînt nu numai cei ce informează elevii ci și cei care îi formează, luminătorii morali ai generațiilor de mîine. Ce ne aducem aminte din primii ani de școală ? Nu atît ce am învățat, cît ceva din ființa învățătorului, lumina lui sufletească ce nu se șterge niciodată.

— Ca director de Muzeu etnografie cum vă imaginați Maramureșul mileniului III ?

— Sînt extrem de optimist. Întotdeauna au fost mutații în istorie, ceva s-a pierdut și ceva s-a păstrat. Cred că Maramureșul nu e o excepție în spațiul românesc doar că, printr-o conjunctură fericită, a păstrat mai mult din valorile tradiției, omenie, ospitalitate, politețe, idealul moral, tot ceea ce dă identitate spirituală ființei noastre în lume. Maramureșenii au poate în plus un alt simț al duratei. Cînd fac ceva, indiferent ce, se gîndesc la durată. Dacă-și fac de exemplu o casă, investesc foarte mult în fundație. Să dăinuie ! Nu fac nimic doar pentru azi, ci pentru veșnicie. E o pornire interioară aceasta, o adevărată credință în durată. Poate că această credință ne-a făcut să dăinuim în acest spațiu de-a lungul istoriei, cu toate vicisitudinile. Chiar și casele de lemn de aici dăinuie sute de ani pentru că sînt făcute din inima lemnului, cu inimă. Așa am dăinuit și vom dăinui în milenii.

Speologia subacvatică

Dacă mai există și astăzi domenii ale cercetării științifice în care descifrarea necunoscutului se face cu riscul sacrificiului suprem, atunci printre acestea se află neapărat speologia. E adevărat, accidentele sînt rare, din ce în ce mai rare, în lume sînt semnalate totuși, anual, și incursiuni cu deznodăminte dramatice, lumea subterană e plină de capcanele nepreväzutului, iar natura nu-și dezvăluie tainele chiar oricui.

Excursiile în catedralele subteranului, pe cărări umblate sau nestiute, prin folosirea corzilor, pitoanelor, bărcilor pneumatice, nu mai constituie demult o probă de mare dificultate pentru speologul profesionist. Abia în ultimele decenii, speologia a descoperit că, dincolo de ceea ce știm sau ne-am obișnuit să supunem investigației de tradiție, se ascunde lumea necunoscută, submersă, spre care conduc porți inaccesibile speologului obișnuit. Sînt peșterile inundate, legate cu exteriorul sau cu antecamerele subpămîntene prin sifoane și galerii de sute de metri. Călătoria în aceste viscere ale pămîntului a făcut necesară nașterea unei noi discipline explorative, speologia subacvatică, meserie de mare frumusețe dar practicată în lume și în țara noastră încă de puțini cercetători. Acestei noi aventuri a cunoașterii, știința românească îi datorează deja cîteva descoperiri de o importanță excepțională și e ușor de presupus că, într-un viitor deloc îndepărtat, speologia subacvatică va îmbogăți considerabil cunoștințele de arheologie și biologie ale țării.

Vom consemna în primul rînd apariția sub auspiciile Editurii Academiei R.S.R., a unei cărți de profil: „Peșteri scufundate". Este cea dintîi lucrare autohtonă, scrisă chiar de către doi practicanți ai speologiei acvatice și dedicată în egală măsură publicului larg și specialiștilor în materie. Volumul realizează o cuprindere documentată a tot ceea ce a realizat și își propune pe plan mondial această tînără disciplină. Cartea merită ea singură o prezentare amănunțită și aceasta a fost primul nostru gînd, dar în urma convorbirii pe care am avut-o cu unul din coautori, geologul Cristian Lascu, am aflat că mai multe descoperiri datorate acestei discipline au fost făcute ulterior încredințării lucrării la tipar. În această situație vom recurge, pe parcursul relatării noastre, atît la paginile volumului amintit, cît și la declarațiile autorului său.

Incursiunile explorative ale speologiei subacvatice, au în vedere, așa cum spuneam, sifoanele, puțurile, culoarele, peșterile inundate ale subsolului. Acest lucru presupune echipamente speciale, asemănătoare scafandrilor.

Golurile subterane sînt fenomene naturale rezultate prin truda milenară și inconștientă a naturii. Ele pot fi de origine marină dar cele mai frecvente în lume (și în țara noastră deopotrivă) sînt peșterile carstice. Pe o planetă în care abundă un solvent foarte bun, apa, aceste cavități au aproape un caracter legic, deoarece apa se infiltrează de la suprafața pămîntului, se îmbogățește în bioxid de carbon, în acizi humici din sol și, mărindu-și agresivitatea față de roci, se strecoară prin fisuri pînă la adînrimi foarte mari. Prin „sifon", speologii înțeleg orice galerie parțial sau total inundată, iar alteori un tunel cu profil în formă de U, umplut cu apă pe principiul vaselor comunicante. Dar aceste coridoare lichide pot atinge lungimi apreciabile, ele pot face legătura cu peșteri foarte adînci, iar traversarea lor reclamă tehnici speciale.

„Spre deosebire de scafandrii liberi, care stau în imersie doar cîteva zeci de secunde și de cei grei (legați de suprafață printr-un cordon ombilical") — ne spune interlocutorul nostru — scafandrii autonomi sînt echipați cu un sistem de respirat independent. Speologia subacvatică e posibilă numai cu asemenea echipamente. Mijloacele de protecție și investigație cuprind, în funcție de situația dată, masca de scufundare, labele pentru înotat, tubul de respirat, costumul de protecție termică, centura de lestare, aparatul autonom de respirat, vesta compresoare și alte accesorii pentru luminat și orientare. Dar chiar beneficiind de toate acestea, speologul scufundător poate să se rătăcească. La ducere, înotul este mai ușor, deoarece apa este limpede, dar la reîntoarcere, înotătorul este înconjurat de un întuneric aproape total, în apa tulburată proiectoarele fiind practic aproape fără nici o putere. Tocmai de aceea scufundătorul trebuie să folosească obligatoriu un fir-ghid, acest veritabil fir al Ariadnei, singurul în măsură să-i asigure calea spre exterior. Se întîmplă însă ca tocmai acest fir al vieții să se rupă sau se încurce printre stînci și atunci șansele de supraviețuire sînt extrem de puține. Cartea dedică dealtfel un capitol special accidentelor din subteran din care cititorul poate afla că, din păcate, acestea nu au ocolit nici echipele de speologi din țara noastră.

„Asemenea momente, ne spune în continuare Cristian Lascu — pot fi reconstituite după relatările celor care, în situații de restriște, au reușit să se salveze. Ele ne-au ajutat să înțelegem mai bine cauzele unor accidente, să ne pregătim mai bine pentru a le evita. Dar, în ciuda tuturor măsurilor de precauție, accidentele se produc, pentru că ele sînt inerente acestui gen de activități. Ca și în alpinism, de exemplu, unde, în ciuda progreselor tehnice, accidentele nu au dispărut. Ele sînt mai puține, dar ele există. Și nu trebuie să ne ascundem de ele, ci să le privim în față, să le înțelegem cauzele, pentru a le evita".

Volumul „Peșteri scufundate" oferă de altfel descrieri amănunțite și indicații precise asupra modului în care trebuie să se desfășoare activitatea scafandrului-speolog, amănuntele de ordin tehnic deținînd o parte însemnată din economia lucrării.

Speologia submersă a debutat în țara noastră în 1970 cînd Florin Păroiu de la Clubul „Focul viu" și Geza Rajka de la Clubul speologilor amatori din Cluj-Napoca au întreprins primele tentative. Ulterior, prin înființarea unor cluburi și în alte orașe (cele mai însemnate fiind totuși cele din București, Oradea și Cluj-Napoca), cunoștințele despre geografia subteranului românesc au fost considerabil lărgite. Au fost efectuate explorări în toate zonele muntoase ale țării, în lacuri de cîmpie sau de munte, precum și pe litoralul Mării Negre, au fost descoperite sute de peșteri noi prin traversarea unor sifoane și galerii de mare dificultate. Ar fi multe de spus în această privință, dar de ce să oferim cititorului nostru descrieri sumare și enumerări obositoare cînd lucrarea amintită găzduiește un vast material documentar asupra investigațiilor desfășurate pe teritoriul României, cît și asupra celor făcute pe continentele și oceanele planetei. Socotim mult mai importantă prezentarea unor descoperiri pe care autorii volumului nu au apucat să le noteze în cartea apărută.

În 1982, o echipă de speologi a izbutit să traverseze un sifon din Munții Apuseni și să ajungă într-o sală acoperită de un lac. Continuînd expediția și traversînd alte sifoane, ei acced într-un culoar uscat și apoi într-o sală de asemenea scăpată de inundație. Un zgomot de ciob spart îi face să examineze mai atent planșeul. Surpriza este imensă. Printre fragmente ceramice. La cîțiva pași distanță, zăresc o mandibulă umană intactă. Sub lumina reflectoarelor sînt apoi descoperite cranii și chiar un schelet întreg, ulcioare, vase funerare. Ulterior, la invitația descoperitorilor, autorii lucrării vizitează la rîndul lor „Peștera cu morminte" luînd mai multe fotografii. Sînt descoperite alte obiecte: vase de cult, topoare de bronz, și chiar urmele unei vetre. Un inventar bogat, dar incomplet deoarece investigațiile sînt în curs de desfășurare. „Marile surprize pot apare abia de acum înainte. Ce s-a întîmplat cu mii de ani în urmă în această tainiță a pămîntului? Arheologii sînt de părere că este vorba de o necropolă neolitică, dar că morții au fost aduși toți odată, probabil în urma unui conflict armat. Dar cum au pătruns aici? Traversînd sifoanele? Imposibil! Se încearcă totuși o explicație: peștera a fost descoperită de omul din neolitic într-un moment cînd, din pricina secetei, apele au lăsat deschisă calea prin galerii. Sau poate există și o altă intrare pe care membrii tribului au zidit-o și care urmează să fie identificată abia de acum înainte.

Meritul pentru cea de a doua descoperire despre care dorim să vă vorbim aparține chiar interlocutorului nostru, speologul Cristian Lascu. Ea se referă la identificarea, la Mangalia, a unei peșteri și în continuare a unor sifoane cu apă termală și sulfuroasă. În această bungă lichidă au fost identificate 14 specii necunoscute de viețuitoare, colonizate aici cu 4—5 milioane de ani în urmă, printr-o misterioasă aventură a naturii. Animalele aparțin unor specii ce au trăit probabil și pe teritoriul țării noastre și care s-au refugiat în aceste recipiente naturale cu apă caldă într-un moment cînd schimbările de climă le-au periclitat existența. Apele sulfuroase hrănind anumite specii de bacterii au asigurat, prin acestea din urmă, hrana necesară faunei descoperite, instaurînd un lanț trofic permanent. Viețuitoare sînt de dimensiuni reduse, dar una dintre acestea (un miriapod) în lungime de cîțiva centimetri. Ele fac în prezent obiectul unor studii de specialitate, dar se poate afirma încă de pe acuma că fauna de la Mangalia constituie cea mai mare descoperire biospeologică din lume.

În sfîrșit, o altă arhivă secretă a istoriei geologice identificată și ea anul trecut, o reprezintă peștera din Dealul Humpleu, unde echipe de speologi din Cluj-Napoca și Oradea au găsit cele mai mari monocristale de calcit din lume, instalate de osîrdia naturii într-o sală cu o boltă ce depășește în deschidere 200 metri.

Consemnînd aceste realizări de prestigiu ale științei românești asigurăm pe cititorul nostru că prima noastră relatare dedicată speologilor scafandri nu va fi și ultima. Lumea ascunsă, dar plină de enigme și splendori a peșterilor scufundate va face abia de acum înainte obiectul unor investigații de amploare. Sînt noile „pete albe" ale planșei apre care se îndreaptă aventura cunoașterii.

LIVIU TIMBUS

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Civilizația geto-dacică [III]

Printre avutiile naturale ale subsolului s-a numărat la noi din timpurile cele mai vechi și petrolul. A fost el utilizat și în vremea geto-dacilor? Constantin M. Boncu, autorul unui volum fundamental, intitulat Contribuții la istoria petrolului românesc, este explicit în această privință cînd scrie: „Săpăturile arheologice efectuate în cuprinsul patriei noastre mărturisesc existența și folosirea petrolului brut încă înainte de stăpînirea romană." Urme de bitum și smoală s-au găsit în diferite vase, datorită sărăturilor de la marea cetate dacică de la Poiana, la Tomis, la Tîrgșorul Vechi (lîngă Ploiești) și în alte locuri. Observînd forma în care este dispus bitumul în vasele întregi și în cele reconstituite, C. M. Boncu conchide că acestea serveau la păstrarea petrolului în stare lichidă sau vîscoasă, putînd servi la repararea crăpăturilor unui vas și ca unsoare în diferite scopuri, inclusiv cele medicinale. Alteori, bobițele de bitum se utilizau la confecționarea unor obiecte de podoabă sau în practici rituale.

Însușirea de „zeon mi tron" a omului civilizat este de asemenea prezentă. Un prim obiect cu funcție exclusivă de măsurare este un os de pasăre cu încrustături regulate, studiat de istoricul Radu Vulpe (secolul I sau II). Se utilizau și mijloace de măsurare pentru capacități și greutăți. Constantin C. Giurescu opinează că geto-dacii au cunoscut și agrimensura, pentru a determina mărimea și limitele unor terenuri, finețe, prisăci. De altfel, I. I. Rusu, cunoscut specialist privind limba acestor strămoși ai noștri, observă că gard este un cuvînt de origine dacică.

„Prelucrarea lemnului (subl. ns.), pentru a face din el material de construcție, mijloace de navigație și tot soiul de obiecte de gospodărie și unelte — ni-l dă din nou din C. C. Giurescu — este o străveche, milenară îndeletnicire în ținutul carpato-danubian [...]. Casele dacilor așa cum apar pe Columna lui Traian vădesc utilizarea lemnului pentru construirea pereților și acoperișurilor, pentru a opera. Gardurile sînt făcute din scînduri ascuțite la vîrf; ele sînt întocmai ca «lambrele» întrebuințate astăzi la îngrădiri în satele de munte din Buzău și Prahova. Birnele, sindrila, ulucele erau lucrate pe vremea dacilor cu toporul, barda și cuțitul roate și cu ferăstrăul de mînă." I. H. Crișan menționează că pentru prelucrarea lemnului geto-dacii foloseau șase tipuri de topoare, două tipuri de bărdă, tesle, dălți de trei tipuri, burghie, rindele, pile și răzuitoare, două tipuri de cuțioale (pentru scobit ori netezit suprafețe curbe), o unealtă cu o tăietură dreptunghiulară pentru șanțuri cune, după alți autori și joagăre care taie în ambele sensuri.

Într-o lucrare consacrată meșteșugurilor la geto-daci, Rodica Tanțiu subliniază că dezvoltarea activităților din domeniul producției textile poate fi judecată în primul rînd după îmbrăcămintea bogată și plină de farmec cu care femeile dace apar reprezentate pe monumentele romane (Columna Trăiană, monumentul de la Adamclisi). Tot ea observă că materiile prime utilizate erau lînă, cînepa și lina; s-au mai descoperit iglițe și ace din bronz, andrele, prisnele de fus greutăți pentru războiul de țesut. În ce privește ceramica dacică, trebuie menționat că generalizarea roții olarului în epoca Latène nu a dus la abandonarea vechilor forme (uneori și procedee) tradiționale, ci la adaptarea lor la noile tehnici, cu mult mai productive. Este perpetuată de pildă ceramica cenușie dacică, trebuie menționat că generalizarea roții olarului în epoca Latène nu a dus la abandonarea vechilor forme (uneori și procedee) tradiționale, ci la adaptarea lor la noile tehnici, cu mult mai productive. Este perpetuată de pildă ceramica cenușie dacică, neolitic acum de un mare rafinament, vasele pictate, într-un mare progres ca desen și coloristică, vasele cu brîu alveolar. Se realizează așa zisa „ceașcă dacică", de fapt un vas tronconic cu una sau mai multe toarte servind ca opaiț. Apare „vasul-borcan", „vasul-fructieră", „vasul-cilindru", vasul în formă de sac, mai greoaie ceramice pentru lucrări fine metalurgice, ca și uriașe chiupuri de provizii. Armonia și eleganța proporțiilor devin trăsături definitorii. Lustruitoarele de argilă destinate finisării unor obiecte de mare frumusețe din ceramică sînt de asemenea caracteristice evoluției acestei tehnici.

Un domeniu în care creativitatea științifică și tehnică a dacilor s-a manifestat din plin a fost acela al construcțiilor și fortificațiilor. La Coțofenești (Iași) a fost identificată o așezare fortificată din secolele IV-II î.e.n., dominînd stepa Jijiei; promontoriul este aici apărat în mod natural din trei părți, dar în zona rămasă primejduită, de 100 m lungime, a fost înălțat un impunător val de pămînt cu palisadă din bîrne de stejar, înalt de 14,40 m. În fața acestuia se află un șanț adînc de 6 m și lat în partea superioară de 22 m. Toată așezarea mai este apărată de încă un val de pămînt, de circa 7 km lungime, cu o înălțime depășind 4 m.

Astfel de construcții impunătoare se întîlnesc pretutindeni în spațiul dacic și fiecare an aduce noi descoperiri. Printre cele mai recente numărîndu-se cea de pe dealul numit Cetate (Moinești — Bacău) și de la Divici (Caraș-Severin), ultima cu ziduri din piatră șumar fasonată. Dar cel mai vast ansamblu este sistemul de cetăți din Munții Sebeșului, cuprinzînd un teritoriu de aproape 200 km², complex unic în afara hotarelor lumii greco-romane, conceput după un plan unitar și înzestrat corespunzător, funcției sale de centru administrativ, politic, economic și religios al statului religios al geto-dacilor. Aci au fost realizate, cu imense eforturi, largi terase pentru înălțarea construcțiilor; piatra locală fiind friabilă, nefasonabilă, au fost aduse mari cantități de calcar cochilifer de pe valea Streiului, de la distanțe de zeci de kilometri, iar acesta a trebuit să fie dăltuit cu grijă și ridicat pe înălțimi. În centrul complexului se afla cetatea principală de la Grădiștea Muncelului. Spre vest, accesul era barat de cetatea de la Piatra Roșie, pe valea Jiiului de cetatea de la Bănița, iar la Cetățuia, Blidaru, Costești vegheau alte cetăți puternice. Înzestrate cu turnuri de apărare. Centrul ansamblului, de la Sarmizegetusa, era alcătuit din edificii publice monumentale, mari locuințe, sanctuare impunătoare, sisteme de alimentare cu apă și de evacuare a apelor uzate, conducte de teracotă și de plumb (cu strecurători și răsuflători), drumuri pavate cu piatră etc. „Așezările din Munții Orăștiei — observau Const. Daicoviciu și Al. Ferenczi — permit să urmărim, în mod exemplar, procesul de naștere a unui sat pornit de la o orînduire tribală și evoluînd, prin intermediarele uniuni de triburi, la forma spre care îi mînau condițiile economice și sociale, la statul bazat pe diferențieri de clasă." La cetățile din acest vast complex, „modulul" care asigura o trăinicie superioară era cunoscutul „murus dacicus" (din paramente de blocuri de calcar, cu umplutură de pămînt între ele, legate transversal prin bîrne de lemn), care pornea de la o tehnică elenistică, dar fusese adaptat conform materialelor și condițiilor locale. Alte cetăți, cum e cea de la Bizînda (Oltenia), folosesc ziduri cu paramente din cărămizi uriașe, iarăși altele ziduri alcătuite din blocuri mari de piatră, din care s-au păstrat unele porțiuni.

...Am știi desigur cu mult mai mult despre știința și tehnica geto-dacică, despre întreaga civilizație a regatului dac, dacă romanii cuceritori nu ar fi distrus sistematic, pînă la temelii, așezările vitezului și înțeleptului popor care li înfruntase, de teamă renăscîndă forței materiale și spirituale care sfidase marele imperiu. Este puțin față de măreția creativității celor mai viteji dintre traci", a unei spiritualități pe care reușim doar s-o conturăm, din frînturi dispărate.

I. M. ȘTEFAN

Traficanți de case

Maria și Vasile Steleac din Sighetu Marmației, județul Maramureș, au cumpărat, la 3 noiembrie 1977, deci, în urmă cu 10 ani, o casă de la Ioana și Ion Peter, în strada Silvestru Vodă nr. 12 din orășelul amintit mai sus. Casa a fost construită de către vinzători în baza autorizației nr. 2321/1962 și lipită în folosință cu autorizația nr. 44/1963. Casa era compusă din două camere, bucătărie, antreu, cămară de alimente, un șopron și o bucătărie de vară. Toate la un loc și fiecare în parte se aflau, se pare, la acea vreme, într-o stare destul de precară. Asta se deduce cît-colo și din prețul modest la care a fost vîndută casa și dependințele : 25 000 lei. Conform uzanțelor, vechiul și noul proprietar au întocmit un antecontract de vînzare-cumpărare. Perfectarea formelor legale de vînzare-cumpărare, prevăzute de Decretul 144/1958, a întîrziat din diferite motive, după cum vom vedea de îndată. Cert este că în antecontractul autentificat la Notariatul de stat din Sighetu Marmației părțile au stipulat că se va încheia contract autentic după obținerea autorizației de înstrăinare de către vînzători. „Ce mai, aceasta-i o bagatelă", au spus vînzătorii. Pînă la urmă cumpărătorii au aflat cîte-ceva din ceea ce inițial tăinuiseră vînzătorii. Consiliul popular municipal Sighetu Marmației a refuzat categoric eliberarea autorizației de înstrăinare, întrucît **vînzătorii nu sînt proprietarii terenului pe care se găsește amplasată casa vîndută.** Aspecte reieșite, de altfel, și din răspunsul oficial primit la redacția noastră din partea Consiliului popular municipal Sighetu Marmației, la 3 august a.c.

Așa stînd lucrurile, deci neposedînd acte în regulă asupra terenului unde se afla plasat imobilul, fiind vorba doar de un antecontract de vînzare imobiliară care în fața legii este nul de drept, era oarecum de așteptat să înceapă „hora" neînțelegerilor care pînă la urmă a îmbrăcat haina judecării civile. De ce s-o mai lungim cu vorba ? Perfectarea formelor de intabulare a construcțiilor și mai cu seamă a terenului ce urma eventual să fie atribuit în folosință pe durata existenței construcțiilor a durat 10 ani. La drept vorbind, situația nu este clarificată definitiv nici azi. Căci, într-un tîrziu au mai aflat cumpărătorii că terenul pe care e amplasată casa este proprietatea familiei Müller Amelia. Că, mai apoi, acest teren a fost atribuit — prin Reforma din 1922 — unor veterani de război. Cert este că nici terenul și nici noii proprietari nu au fost trecuți în cărțile funciare. Fapt pentru care terenul nu a putut fi atribuit casei de locuit aparținînd inițial familiei Peter, iar mai apoi Steleac. Și totuși, familia Peter, știind toate acestea, și-a permis să vîndă casa pentru a doua oară ! Să reținem : erau la a doua vînzare a aceleiași case, imobil bucluc situat pe terenul nimănui, deoarece Amelia Müller decedase. Familia Peter a făcut toate aceste manevre în timp ce mai posedau un imobil — domiciliul actual — în str. Viișeului 1/3 din Sighetu Marmației.

Pe parcursul celor 10 ani, cît au locuit și convețuit la numărul 12 din strada Silvestru Vodă, Maria și Vasile Steleac, ca orice buni gospodari, au făcut anumite lucrări de renovare a imobilului și a dependințelor acestora, întrucît, în halul în care le-au cumpărat nu se putea nici locui și nici gospodări ca lumea. Lucrările se complică însă simțitor. Familia Peter, văzînd cît de bine a pus casa la punct familia Steleac, cunoscînd „nisipul mișcător" pe care era amplasată casa, brusc s-au hotărît să vîndă casa pentru a treia oară ! Chiar dacă prin sentința civilă nr. 702 din 13 mai 1985 a Judecătoriei din Sighetu Marmației, care rămîne definitivă prin decizia civilă nr. 764 din 11 septembrie 1985 a Tribunalului județean Maramureș, care o susține în fond pe prima — neatacate prin recurs —, stipulează că **Ioana și Ion Peter sînt obligați să plătească Mariei și lui Vasile Steleac în solidar suma de 25 000 lei (valoarea casei vîndute), plus 117 240 lei, pretenții civile referitoare la îmbunătățirile aduse locuinței cumpărate, la care se adaugă 11 132 lei cheltuieli de judecată,** chiar dacă părțile să zicem, pot ajunge la o înțelegere, caz în care sentința nu se va executa ! — deci, cu toate acestea, caruselul fărădelegilor și lanțul fraudelor trebuie neîntîrziat frînte, iar escrocheria pedepsită de lege !

„Ce-ar fi, bărbate — i-o fi spus Ioana lui Ion Peter — să vîndem casa pentru a treia oară ?" Nici n-au stat prea mult să judece în preajma acestui gînd. Cu cît credeți că au vîndut casa pentru a treia oară ? Nici mai mult, nici mai puțin decît : 250 000 lei ! Circa 150 000 lei i-au „făgăduit" familiei Steleac — sumă stipulată în sentința civilă amintită —, iar restul de 100 000 lei îi vor băga ei la teșcherea.

Și, uite-așa, familia Steleac s-a pomenit aruncată în stradă cu mobila, cu vițel, cu purcel, cum se zice. La rece judecînd lucrurile, toate acestea au fost posibile și cu „concursul" primăriei din Sighetu Marmației, care știa că familia Peter se află la cea de-a treia vînzare ilegală a casei, — ilegală pentru că era amplasată pe terenul statului. Chiar dacă sentințele civile îi sînt oarecum favorabile familiei Steleac, fără „mijlocirea" executorului judecătoresc Ioan Baliu, care prin „zelul" său ținea cu tot dinadinsul să evacueze rapid familia Steleac și să instaleze la fel de urgent noul proprietar ! ? — nu s-ar fi ajuns aici. Noul proprietar, care nici acesta nu are formele legale de intabulare și de proprietate asupra imobilului și a terenului pe care este plasat imobilul. În general vorbind, cam aceasta este situația casei cu 4 proprietari — patru cu vînzătorul inițial, familia Peter — și, de fapt, cu nici unul. De-a lungul vremii disputa celor patru proprietari a fost acerbă pentru o casă plasată la răscrucea discordiilor. Și asta numai și numai din cauza familiei Peter.

Singurul gînd de bun simț care te încearcă în această situație este acesta : oare cum așa putut autoritățile locale să dea „sprijin" unor afaceriști de teapa familiei Peter ? Cum au putut să „încurajeze" un... proprietar care nici măcar nu are dreptul de proprietate asupra terenului unde este plasată casa și, pe de altă parte, mai deține un imobil în strada Viișeului 1/3 ? ! Întrebare (întrebări) la care nici logic, nici administrativ nu se poate răspunde categoric și să rămîi cu fruntea sus. Din cuprinsul răspunsului **Procuraturii județene Maramureș** (nr. 421/VIII/1/1987, din 7 august 1987) reiese cît se poate de limpede ceea ce ne-am străduit să adeverim și noi pînă aici : **„Față de această situație, instanța de judecată a apreciat că nici în viitor reclamanții (familia Peter — n.n.) nu pot obține autorizație de înstrăinare (...) și, ca atare, nu se poate încheia act autentic de vînzare-cumpărare, în temeiul art. 948 din Codul civil, precum și a prevederilor Legii 5/1974".**

Și-atunci ? Ce reiese de-aici ?

Lucrurile, în schimb, nu se vor sfîrși aici. Al treilea cumpărător — care efectiv a cumpărat casa cu ochii închiși, aruncînd în vînt o căciulă de bani — gurile rele spun că știe el ce știe, doar banul e ochiul dracului — cum va putea și dacă va putea să-și întocmească formele legale de intabulare ? ! În definitiv, cum va perfecta și legaliza actele de proprietate asupra imobilului și, cu deosebire, asupra terenului pe care se află amplasată casa care aduce atîta nenoroc și dă atîta bătaie de cap și edililor din Sighetu Marmației. Om trăi și-om vedea !

DORIN SĂLĂJAN

Cînd treci de marginea norocului

Timp de o săptămînă l-au crezut mort. Atîta doar că nu știau unde este. Unii au și văzut cîte ceva din împrejurările accidentului, dar n-au socotit de cuviință să anunțe. Alții au mizat pe buna credință a șoferului. L-au zărit amărît și nefericit de cele petrecute, agitat să pornească în mare grabă spre un spital. Numai că atunci cînd vestea a ajuns la urechile bătrînilor și au telefonat pe la toate spitalele din Ploiești, au aflat că fiul lor nu este internat nicăieri. Roberto Ion Chiriac, copilul lor de suflet fusese lovit de o mașină străină în data de 9 mai 1986 lîngă Liceul industrial numărul 1 din Ploiești. Nu credeau că mai este în viață. Era liniștit, inteligent, ascultător. Se înțelegeau cu el ca și cu un om întreg. Necazul era că pușlui o ducea mai rău cu sănătatea. O boală complicată îi afectase ochii. L-au purtat peste tot, i-au cumpărat medicamente, au încercat să-i interzică să mai citească, dar degeaba. Bunicii adoptivi au pornit cu Roberto la București. Profesorul Mircea Olteanu a efectuat o complicată operație la ochi și, după cîteva luni, Roberto purta ochelari și vedea bine. Și-a reluat orele la școală. Uneori, după ce mîncau împreună și mai rămîneau cîteva minute în jurul mesei la un fel de siesta, el scăpa cîteva propoziții legate de proiectele sale de viitor. Cel mai adesea vorbea despre speranța lui de a urma facultatea de economia agriculturii, o meserie care împăca matematica și natura. Așa că în ziua de 9 mai, cînd au aflat că a fost lovit de o mașină și, după ce au sunat pe la toate spitalele din Ploiești și au fost întîmpinați cu același răspuns, nu avem nici un accidentat cu numele Roberto Ion Chiriac, s-au simțit niște oameni nenorociți, mult mai bătrîni, mult mai bolnavi și mult mai aproape de sfîrșitul lumii. Au sperat că în ziua următoare vor fi sunați totuși de la un spital, dar nu i-a căutat nimeni, cum n-a făcut-o nici în a doua, nici în a treia zi. A patra și a cincea zi au fost convinși că nu mai trăiește. Au anunțat miliția, cunoscuții, prietenii, au sunat pe la toți cei care-l știau dar nimeni nu le-a dat nici o veste. După o săptămînă au primit un telefon. „Fiul dumneavoastră este în spital la Bozovici în stare gravă și azi îl transferăm la Reșița !" Și-au luat puținii lor bani puși deoparte și au plecat cu mașina. După șapte zile de comă, fiul lor, așa cum își spunea el cînd voia să-i bucure, și-a revenit și a spus numele nu al mamei, nu al tatălui, ci numele și adresa lor din Ploiești. În ziua de 9 mai, 1986, Roberto a fost lovit de o mașină străină în apropierea Liceului industrial nr. 1 din Ploiești (cine poate da o relație este rugat să se adreseze redacției). Cetățeanul străin l-a luat în mașină în ideea de a-l transporta la cel mai apropiat spital, dar n-a făcut-o, s-a îndreptat spre granița. La cîțiva kilometri înainte de a părăsi România, acest om cinic l-a abandonat pe marginea șoselei și a plecat din țară. Lucid dar rănit, Roberto Chiriac a încercat să ajungă în cel mai apropiat sat sau să oprească o mașină. N-a reușit să o facă, pentru că în acele momente de inserare, cînd întunericul punea încet stăpînire peste lume, a fost lovit de o motocicletă. Noul accident a fost mult mai grav decît primul. Accidentul de motocicletă i-a provocat o complicată fractură de coloană. Fiind subțire, aproape pirpiriu, medicii i-au dat puține șanse. Și totuși, după șapte zile de comă, Roberto Ion și-a revenit. De la Bozovici a fost transferat la Reșița. De la Reșița, după ce au ajuns bătrînii, a fost adus la București și internat la Spitalul clinic numărul 9. La scurt timp, a avut loc o complicată intervenție chirurgicală efectuată de conferențiarul Alexandru Constantinovici. Au fost luni grele, între viață și moarte, trăite numai prin spitale și lor le-au urmat alte luni între infirmitate și om normal. Ele nu s-au sfîrșit nici acum. Cînd l-am căutat la Ploiești, Roberto Ion Chiriac se întorcea de la Desna, județul Arad, unde fusese dus la tratament recuperatoriu. Dar nu despre starea sa gravă este vorba. După ce a ieșit din spital, Roberto a reluat matematica. Trebuia să-și susțină bacalaureatul și urma examenul de admitere la facultate. Bătrînii au încercat să-l oprească. Ce voia el era mai mult decît o nebunie. Ce rost avea ? Le-a răspuns o singură dată :

— Nu vreau să fiu o povară pentru nimeni !

L-au lăsat în pace. Citea întins pe spate sau în cărucior cînd îl scoteau în grădină. A luat cu bine examenul de bacalaureat. Apoi nu l-au putut refuza, au plecat la București cu dosarul ca să-l înscrie la facultate. Atîta doar că nu mai putea fi vorba de economie agrară. Plimbările în natură nu mai erau o certitudine. Așa că i-a rugat să-l înscrie la examenul de admitere pentru Facultatea de finanțe-contabilitate. I-au respectat dorința. Au vrut să plece cu cîteva zile înainte, să stea la cineva. A refuzat. Mergem direct la examen ! Dar primul examen avea loc duminica. Duminica respectivă nu aveau număr potrivit ca să circule. Au plecat de simbătă seara. Cu cîteva minute înainte de miezul nopții au ajuns în apropierea Academiei de studii economice din București. Au parcat pe trotuar. Bătrînii au dormit. El a citit toată noaptea la lumina plafonierei. Dimineața, l-au urcat în cărucior și l-au dus în sala de examen. La sfîrșit, l-au luat și l-au adus în mașină. Au așteptat miezul nopții și s-au întors acasă. Au revenit la proba următoare. Au vrut să-l împlinească o dorință, fără să-i acorde nici o șansă de reușită. Și totuși, la cîteva săptămîni le-a cerut să mai facă un drum la București. Voia să vadă listele cu candidații admiși. Era al douăzeci și cincilea între reușiți pentru cursurile fără frecvență.

Roberto Ion Chiriac din Ploiești este un om care n-a avut noroc, dar care stăpînește un munte de voință. Cei care l-ar putea egala sînt puțini. În aceste zile Roberto Ion Chiriac învață și-și continuă exercițiile de recuperare. Bătrînii, cu o pilpîire de speranță întreținută de acest caracter de fier încuibat într-o mînă de om, string baierele pungii ca să adune bani pentru a-i cumpăra un corset. Știu că e de datoria lor să mai facă un efort și-l vor face, indiferent cu ce sacrificii. Vor să-l ajute pînă la capăt. Dar nu pot face același lucru în fața altui obstacol apărut în fața băiatului. De la decanatul Facultății de finanțe contabilitate din București i s-a comunicat că în cel mai scurt timp trebuie să se prezinte la secretariat cu o adeverință care să ateste că este încadrat în cîmpul muncii, altfel nu-și va putea susține examenele din sesiunea din iarnă.

După atîta ghinion și nenoroc acest om nu mai are nevoie de încă un accident. Acum este invalid de gradul unu cu însoțitor și în această dramă lipsește doar o picătură care să umple paharul, o adeverință de încadrare în cîmpul muncii. Sigur, aceasta e legea și ea trebuie respectată pentru ca ordinea să stăpînească lumea. Dar a o aplica fără discernămînt e ca și cum ai încerca să faci ceva împotriva ei. Să-l îndepărtezi pe un om de o șansă pe care a visat-o ani de zile, pentru care a luptat în genunchi, pentru o simplă hîrtie care, în acest caz, e o formalitate absurdă pentru că este pretinsă unui infirm care nu va putea lucra decît peste un an sau peste doi, cînd procesul de recuperare se va încheia. Drept pentru care, dacă Facultatea de finanțe contabilitate va continua să-i pretindă adeverința, facem pe această cale apelul de rigoare către Ministerul Educației și Învățămîntului pentru a aproba o derogare în ce-l privește pe Roberto Ion Chiriac din Ploiești, strada Panciu nr. 8 A, cu convingerea că acordă o șansă unui om care merită toată admirația. Într-o bună zi, Roberto Ion Chiriac va merge și va fi un foarte bun economist.

CORNEL NISTORESCU

Originali ?

Pîinea are ritualul ei, de la frămîntat, rețete, pînă la vînzare. Nu este un produs ca oricare altul și pentru motivul că o cumpărăm în fiecare zi. Aroma, culoarea, forma, trec prin sticla unei vitrine înainte de a vedea pîinea cuminte, așezată în raft. Ce-au a face o pălărie, un baston și o pereche de mănuși bărbătești într-o vitrină de panificație? Ce-au a face o umbrelă, o pălărie de femei și niște mănuși pentru același sex, alături de chifle, tăiței și biscuiți?

Originali cu orice preț ? Se alunecă ușor de la fantezie și bun gust către hulitul kitsch.

Menirea principală a unei vitrine este să informeze succint, să rețină atenția cumpărătorului asupra produselor speciale din magazin. La centrul de pîine din bulevardul Magheru 37, din cîte am constatat, camioanele transportă produse de panificație, în întreaga lor gamă, nu articole vestimentare. Atunci ?

Sugestie

Ne bucurăm că aceste note sînt urmărite cu interes de dumneavoastră și le apreciați utilitatea. Scrisorile prin ele sînt sursa multor însemnări.

Inginerul Victor Mureș din str. Tohani, nr. 1, bloc 29, ap. 62, propune înființarea unui atelier de cizmărie, care să aparțină de cooperație. Domnia sa scrie: „Am dus la reparat cîteva perechi de încălțăminte, dar în cartierul nostru am găsit numai particulari care lucrează la prețuri piperate. De-aceea magazinul de articole electrice a fost mutat într-un alt bloc există un spațiu nefolosit de luni de zile. N-ar putea fi acesta locul căutat de noi?"

În zona parcului Tineretului sînt foarte mulți copii care după orele de școală aleargă și bat mingea cu superbul patos al vîrstei inocente. Părinții care duc mereu la pingelit pantofii sînt nevoiți să accepte prețul pe care-l stabilește meseriașul particular. E ca la piață. Mercurialul afișează prețurile dar producătorul are baremul lui, sub tejghea...

Corectitudine

Duminică dimineața, un călător grăbit și-a lăsat în taxiul 1-B-22199 bagajele deloc de neuitat: 2 sacoșe cu îmbrăcăminte scumpă, două sacoșe cu alimente. Oprea Aurel a observat prea tîrziu că neatentul pasager l-a împovărat cu grijile lui. Unde să caute un necunoscut? A anunțat imediat dispeceratul și alți colegi au preluat bagajele. Nu consemnez acest banal gest în multitudinea trăirilor unei capitale aglomerate doar pentru a reliefa încă o dată corectitudinea lui Dorel Oprea. Sînt gesturi profesionale pentru că un șofer nu este angajat la I.T.B. doar pentru că știe să se descurce în păienjenișul circulației. Antecedentele lui morale cîntăresc la fel de greu.

Totul e bine cînd se termină cu bine... Călătorul a intrat în posesia lucrurilor sale, Dorel Oprea, după fiecare cursă, atrage atenția celor care părăsesc mașina: „bagajele, vă rog!". Unii sînt mirați de ce, ca un automat, șoferul repetă aceleași cuvinte... Știe el ce știe!

Alo!

Am văzut cum se manevrează, de către unii, receptorul. Brutalitatea gesturilor, credința greșită că dacă se dau cîțiva pumni bărbătești în microfon sunetul vine mai repede, sînt motive curente care transformă telefoanele publice în recuzită inertă. „Comotiile" sînt remediate de echipele de depanare, dar uneori cauzele se amestecă. Telefoanele incriminate, datorită altitudinii noastre sau întîrzierii reparatorilor, au pauze de folosință. Oricum, în dimineața de 12 oct., în fața magazinului Unirea, din cinci telefoane, patru erau fără sunet. Aglomerație și nervi la cei care funcționa. Celelalte patru ne priveau și ca-ntr-un desen animat căpătau ochi și grai, „Oameni, respectați-ne!"

CARMEN DUMITRESCU

La ce oră deschideți magazinul?

De ce priviți vitrina mea?

Cine se scoală de dimineață departe ajunge, spune proverbul cel mai cunoscut. Să vedem!

La Cooperativa „Metalocasnica", (sef de unitate Anghel Anghir), în ziua raidului, 9 oct., la ora 7,30 magazinul era deschis. Programul începea la 8,00, și nu mi-am putut exprima uimirea pentru că imediat ce am intrat, registrul deschis era pregătit, iar lucrătorii au și început să adune întrebările pentru datele elementare. „Ce vreau să repar frigiderul sau mașina de spălat? Adresa? Numele?" Oprește șuvoiul de bunăvoință și mă explic: „Am vrut doar să vă dau bună-dimineața!"

Cred că nedumerirea celor din strada Cuza Vodă s-a risipit abia acum, citind aceste rînduri...

Alături, la „Radio-Progres", un obișnuit lacăt păzește o vitrină cu cîteva reclame din reviste străine. „Reducere mare, ocazie mare"! (super angeboten în limba germană). La ce? La prețuri fixe? Se atrag astfel clienții naivi?

După 15 minute de întîrziere mă salută, cu mare amabilitate un tînăr scuzîndu-se: „Am făcut duș și n-am fost atent la ceas".

Cum dușul e zilnic...

La „Îmbrăcămintea", un anunț neobișnuit de mare: „Primim la remaiat", deci în afara profilului cooperativei. În magazin, un singur croitor, care-și scuză colega cum se pricepe: „Vine la ora 9,00".

Dinsa n-are program ca toți ceilalți? Colegul continuă justificările cusute cu ață subțire. Cine la în serios anunțul și aduce ciorapi la remait, la prima oră, are de așteptat. O oră, două? Depinde de somnul prelungit al tovarășei remaieze.

La Cooperativa „Tehnica sticlei", de pe aceeași stradă, programul începe cu o oră înainte, prin hotărîrea celor trei geamgii: Nicolae Tonca, Iuliu Tonca, Tudor Ianc.

— Vrem să putem face față la toate numeroasele solicitări. Toamna avem cei mai mult de lucru, pentru că fiecare locatar își verifică geamurile. Mai bate vîntul, mai o minge...!

Intră un client și, deprins cu atitudinea serviabilă a celor de aici, lasă adresa și pleacă. Nu înțeleg ce a comandat.

— Ne ducem la dînsul acasă, luăm măsurile geamului spart, apoi îl montăm cît putem de repede...

Așa da! „Clientul nostru, stăpînul nostru", iată că nu este doar un slogan.

Pe Bd. 1848, la numărul 37, la ora 9,30, tutungeria avea afișat „Închis". Nici o altă explicație, deși programul de dimineață la sfîrșit la 10,30. Și apoi cine ar fi vrut să intre într-un magazin, cu lacăt? Anunțul „Închis" era o „amabilitate" în plus. Scuze, sigur, se vor găsi, dar cine să creadă în temeinicia lor... . Vreo tentație prin jur, pe la celelalte magazine?

La Cooperativa „Sporul" din strada Bărăției, 29, același program de voie pentru remaiezâ. Binevoitorii colegi explică: „N-are de lucru, vine la 11,00 și pleacă la ora 16,00". Socotim pe degete, băbește, la calculator, oricum vreți, nu ies decît 5 ore de lucru.

Tot pe Bd. 1848, firma „Artă și precizie" nu lasă loc pentru decepții. Tovarășul Dodu lucrează cu tragere de inimă de la ora 7,00. Pe masa sa, printre rotițe și ceasornice demontate, un anunț taie orice chef de fiecăreală: „Vă rugăm să nu ne țineți de vorbă, lucrăm". Aici da! Dar vizavi?

La magazinul „Cabana", din str. Băniei, un curios inventar care durează de la 7 la 20 octombrie. La ora 10,30 nu era nici o persoană în magazin, care să se preocupe de numărarea obiectelor. Lacătul sfrălucea în soare. În aceste condiții, nu-i de mirare că la unele magazine mari, cu gestiune încărcată, inventarul durează cîteva zile, iar la altele, precum „Cabana", două săptămîni?!!

N-am ce face și trec pe strada Colței. O vitrină neobișnuită, prin ridicolul ei, mă oprește. Cooperativa „Prestarea", unitatea 16, specializată în încărcatul brichetelor și al pixurilor, are expus, un „cimitir" cu tot felul de articole care altfel se aruncă, dar aici au fost ridicate la rangul de „Decor care nu se vinde". L-ar cumpăra cineva? S-ar putea găsi un amator? Cum se pot expune privirii publice, chiar în centrul Capitalei, asemenea combinații de bilci? Priveam și nu-mi venea să cred cînd din magazin iese responsabilul (bănuiesc) care mă ia la întrebări.

— Ce vreți, nu e ora deschiderii!? (9,50 și cooperativa avea program de la 10,00).

— V-am spus ceva?!

— Nu e nici prea curat, dar n-am avut timp!

— Nu înțeleg, v-am întrebat ceva?

— Atunci ce faceți în fața vitrinei?

„Admir" gustul de trei parale, care se lăfăiește într-un spațiu comercial, pe o stradă centrală. Să fi avut un amestec „creator" și un vitrinier calificat? Cum ar arăta o vitrină care ar expune rochii uzate, demodate? Ce fel de reclamă ar fi? Pentru cine? Și de ce se supără tovarășul de la unitatea 16 „Prestarea" cînd trecătorii se opresc în fața vitrinei sale? Nu cu acest scop a „împodobit-o" atît de distins?

CARMEN DUMITRESCU ■

Azi, vindem cizme roșii

Dincolo de forfota lui de bazar oriental — ce-i conferă farmec și inedit — Lipscaniul rămîne un spațiu sociologic. De sociologie comercială. Aici, poți oricînd să studiezi cererea și oferta, să studiezi psihologia și tipologia cumpărătorilor ca și a vînzătorilor. El se trezește dis-de-dimineață, de la ora 6,30 caldarîmul începe să răsune sub pași. Vin lucrătorii comerciali. Precum și primii cumpărători, mai ales, cei din provincie, aduși în Capitală de trenurile de noapte ori de autobuzele matinale. Dar, această lume ce pare atît de grăbită, cum pătrunde dincolo de vitrine se molipsește subit de o inexplicabilă lentoare. Magazinele, de tot felul, au și orare de tot felul. De la primul ce se deschide la ora 7,00 — Farmacia din colț cu strada Șelari — și pînă la 10,00, aproape din jumătate în jumătate de oră își ridică faldurile cortinei cîte unul. Poate o fi bine așa, întreprinderile comerciale au, de bună seamă, o logică în stabilirea programelor pe tipuri de unități. Ceea ce le asigurăm în schimb că nu este bine, ține de ciupeala de timp în dauna cumpărătorului, pe care am constatat-o în raidul de marți, 13 octombrie. Începînd de la „Bucureștii", de la primul capăt al arteței, și pînă la „Victoria", finalul ei, am urmărit toate unitățile, pe o parte și pe alta, și vă putem spune că nu a existat una (în afara farmaciei), mare sau mică, a comerțului sau a cooperației meșteșugărești, să fi început vînzarea cu promptitudine, la ora afișată pe ușă. Chiar cînd au avut ușile deschise, foiala, învîrteala, „îmbrăcarea" (cu halatele) lucrătorilor, apoi aranjarea rafturilor și a mărfii (ce se cădea făcută înainte de a răsuci cheia în ușă) uneori conversațiile „particulare" între ei sau cu „rudele" în vizită la magazin, alteori plictiseli (ciudate pentru prima oră a zilei de muncă) au „pișcat" din gros minutele: 5—10—15—30!

La 9,30, cînd aproape tot Lipscaniul e în mișcare, vinde și cumpără, deschide Casa de modă a Ministerului Industriei Ușoare, profilată pe articole din piele și blană. Unitate-etalon, unitate-model, într-un cunoscut edificiu-monument. Dar, se pare, a învățat repede năravul; așteptăm, minute bune, pînă să se desfereze poarta-i impresionantă. Bucureșteanul e însă, cuminte, într-atît s-a obișnuit cu obiceiul unor magazine să-i fure cîte 5 minute din viață, încît rareori, cîte unul, mai vociferează. Înaintăm deci, pe la zece fără douăzeci, pe scările fastuoase din marmură, înaintăm spre etaj, pentru a ne opri (scuzată-ne fie, curiozitatea fe-minină) la raionul de încălțăminte de damă. Ne amestecăm printre cumpărătoarele ce s-au orînduit în fața raftului din sectorul cu numere mici. Așteptăm. Se aduc cutii cu marfă, care o trintită cu zgomot direct pe podea. (Banii sînt ai noștri, nu?!, noi urmează s-o plătim). În fine, în jurul orei 10,00 o tînără într-un halat gris, ne pofțește: „Dumneavoastră? Ce doriți?" Am vrea o cizmă neagră. „N-avem decît cizme roșii. Un singur model, o singură culoare!" Numărul 22½ nici el nu există. Am intrat în joc, ducem testul mai departe. Cumpărăm nr. 23. E mai mult un joc de-a baba oarba, nu vezi ce cumperi, ziua e mohorîtă, deasupra raftului nu e lumină, deși altele sînt bine luminate, deci nu poate fi un punct din programul de economii (la raftul de vînzare trebuie să fie lumină, indicațiile sînt certe în acest sens). Vînzătoarea (al cărui nume avem să-l aflăm peste vreo oră, căci obligatoriul ecuson nu se afla la locul lui) Fira Andone, la observația cumpărătoarelor cum că nu deslușesc bine marfa, strigă către fata de la casă, rugînd-o să-i trimită electricianul cu un bec. Afară, la lumina zilei, constatăm că „scena" cu becul era regizată, făcea parte din scenografie, constatăm că cizmulițele roșu se potriveau, mai curînd, pentru un clovn. Una avea o nuanță, cealaltă — alta, ca și tot soiul de pete și de alte defecte. Dreapta avea fronseul în sus, stînga — în jos. (Năstrușnic model). Revenim, și o luăm spre biroul șefei de complex, Sanda Popescu. Ne legitimăm, dar trebuie să așteptăm. „Acum sînt ocupată". Înăuntru, se afla într-adevăr cineva, un bărbat ce vorbește la telefon. Așa că vom aștepta în fața ușii 114, preț de trei sferturi de oră, de la 10,30 la 11,15, cînd îndrăznim din nou să batem în geamul ușii, amintind că nici timpul nostru nu e cîștigat la Loto. Între timp, mai intră și ies, o tovarășă cu pălărie și ochelari, șefa de etaj cum va fi prezentată, o alta în pantaloni (de piele) și pulover roșu, aducînd o cutie, al cărui conținut îl ferește ostentativ de ochii noștri, ce i s-or fi părut indiscreți (secretul lui Polichinelle, ce putea fi decît o pereche de încălțări), iar înăuntru se vorbește toată vremea la telefon. Se dau dispoziții pentru aprovizionarea magazinelor Casei de modă, se mai fac intervenții, la un tovarăș director, pentru un congelator, se mai cer alte numere de telefon (unul, nu știm de ce, ni s-a fixat în memorie — 13 62 78). În fața ușii, lîngă noi, mai apare o persoană, ceva mai grăbită chiar decît noi, avea de parcurs un drum lung înapoi, la întreprinderea „unde sînt azi și plătitoare", adică să dea retribuțiile unor oameni ai muncii. Intrăm. Tovarășa Popescu e foarte surprinsă de ce-i relatăm. „Marfă există. Au încălțăminte la discreție. Există și cizme negre. Cum?, se adresează șefei de etaj Maria Grecu, nu v-am spus să puneți totul în vînzare?! Cum, nu există lumină deasupra raftului? Cei vinovați or să fie trimiși în fabrică, să vadă cum se muncește acolo!" (Desigur, mai disciplinat, gîndim). Șefa de etaj se arată și mai surprinsă, deși ar cam intra în responsabilitățile sale, controlul, înainte de deschiderea magazinului, a sălilor de vînzare. Ne întoarcem împreună la raft, unde șefa de raion, Tanța Dincă susține sus și tare „n-avem cizme negre!" Înapoi, la tovarășa Popescu. Tanța Dincă nu se intimidează cu nimic, explică într-un turaj accelerat, către „tovarășul director" (care îi sugerează subtilitate pe care însă, Tanța Dincă n-o prinde, „să înțelegi, tovarășa este ziaristă"): „avem și noi o metodă, dăm, mai întîi, culorile dificile și apoi pe cele mai solicitate". O „metodă" cam în afara legilor noastre comerciale, deci, pe răspunderea cui? Revenim în sala de vînzare, insistăm să pună, la dispoziția cumpărătorilor cizmele negre. Rezistență, se opune, deși în magazia de mină, din spatele său se aflau destule perechi. Se mai aflau și cizme albastre cu toc înalt. „Le-am avut ieri, astea au rămas, deoarece au defecte". (Aceleași pete de sare ieșite din piele, din cauza unor prelucrări necores-

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Note

Cînd e oala, nu-i capacul...

Despre acest mod ciudat de a face comerț cu instrumentarul de bucătărie, revista noastră a mai scris. Revenim, întrucît lucrurile nu prea s-au schimbat. Trebuie să amintim că dorința gospodinelor de a-și utila bucătăria cu oale, crătiți, tigăi, tăvi, ibrice, sufertașe... cu capacele cuvenite (și potrivite) nu țin doar de estetică. De altfel, firească și îndreptățită, avînd și ea funcții ergonomice și psihologice importante pentru gospodină, dar, în primul rînd, asemenea obiecte fac parte din arsenalul igienei noastre alimentare, al unei hrăniri raționale. A fierbe o legumă, de pildă, într-un vas neacoperit, ori inadecvat acoperit, prin aburul evaporat se pierd, aproape în totalitate vitaminele și sărurile minerale. Dar, fără să mai facem teoria... capacului, cert este că ne trebuie și cert este că nu-l găsim, în concordanță cu sortimentele necesare. Cînd e oala, nu-i capacul, cînd găsești dimensiunea nu e modelul sau culoarea potrivită... Am refăcut zilele trecute, sondajul, în cîteva magazine ale I.C.L. Tehnometal din Capitală (Unitatea 220 de pe Șos. Titulescu, Unitatea de pe Bd. I.G. Duca, din preajma Gării de Nord. Unitatea din Piața Amzei) și din centrul orașului Focșani (localitate unde se află una din importantele fabrici de vase emailate ale țării) cu același rezultat.

Am cerut explicații la Întreprinderea comerțului cu ridicata produse metalo-chimice — I.C.R.M. — București. Răspunsul economistei Victoria Culic, șefa serviciului comercial, este prompt și clar: „Avem în stoc capace, avem 102 000 bucăți de toate dimensiunile, dar gestionarii din unitățile comerciale cu amănuntul nu vor să le comande. Acestea au valori mici, în plus, necesită multă grijă la manipulare și depozitare pentru a nu se ciobi. Motivează că le ocupă spațiul. Și atunci, le lasă în stoc, la noi, privind populația de acest articol, într-adevăr foarte solicitat. Un exemplu? Nu demult, Unitatea din Pantelimon, 59 sau 60, nu-mi amintesc acum, exact, numărul, rețineți zona respectivă a arterei, a refuzat mașina cu marfă pe motiv că i-am dat capace. Și în depozitele noastre ocupă spații, în ultimă instanță, sînt bani mobilizați". Sînt mobilizate, în primul rînd, amintim noi celor în drept, valori de întrebuințare, cheltuieli materiale și de producție ale țării, mărfuri ce trebuie să circule. Sîntem siguri că, de urgență conducerea I.C.L. Tehnometal București va interveni eficient pentru a schimba această situație!

CICI IORDACHE-ADAM ■

Din buzunarul cui se plătesc penalitățile?

Conducerea Întreprinderii de tricotaje din Miercurea Ciuc, județul Harghita, ne înștiința printr-o scrisoare parafată că în anul calendaristic trecut sectorul de tricotaje din cadrul unității a fost dotat cu 20 de mașini de tricotat noi. Toate bune și frumoase. Ce voiau însă să releve în plus? „În scopul depozitării materiei prime am contractat cu furnizorul — Cooperativa „Prestațiunea" din Iași (str. Ștefan cel Mare nr. 12—28) — o baracă metalică în valoare de 221 250 lei. Baraca respectivă avea ca termen de livrare trimestrul ultim al anului trecut (1986). Furnizorul a onorat 50 la sută din contract la termenul stabilit — se spune mai departe în scrisoare, iar restul de 50 la sută a fost expediat — am fost anunțați telefonic după îndelungi insistențe! — cu scrisoarea de trăsură nr. 199 045/1986, la transcontainerul 20180722000. Este de necrezut însă adevărat: acest transport pe linie de cale ferată nu a ajuns la destinație! Am făcut repetate intervenții la cele două stații C.F.R. Iași și, respectiv, Miercurea Ciuc, dar rezultatul a fost evazi-nul. Timp de 7 luni am așteptat transcontainerul, timp în care unitatea noastră a plătit penalități de ordinul zecilor de mii de lei. E corect așa?".

Între timp, Întreprinderea amintită din Miercurea Ciuc a acționat în judecată furnizorul (Cooperativa „Prestațiunea" din Iași). La Tribunalul județean din Iași s-a și pus pe rol dosarul 859/E/2.12.1986. Pe drept temei beneficiarul a pretins furnizorului plata penalităților pentru cele 7 luni de întîrziere a predării diferenței de materiale stipulate în contract, în sumă de 72 792 lei. Totuși, din buzunarul cui se vor plăti aceste penalități atît pentru articolul contractat și nelivrat la timp, cît și pentru staționarea transcontainerului prin cine știe ce tranzit?!

Cu vreme-n urmă am publicat scrisoarea conducerii Întreprinderii harghitene și, iată, după alte cîteva luni de zile, primim un răspuns cît se poate de contrariant din partea Consiliului popular județean Iași: „Potrivit dispozițiilor Regulamentului C.F.R./1929 (vechi aceste dispoziții, nu-i așa? — n.n.) acțiunea civilă întreprinsă de către conducerea Întreprinderii de tricotaje din Miercurea Ciuc putea fi formulată numai de unitatea beneficiară, împotriva Regionalei C.F.R. Iași, pe raza căreia se află stația de destinație și numai dacă reclamația administrativă se formula în termen de 14 zile de la eliberarea transportului. Urmarea acestei culpe procesuale (sublinierea ne aparține — n.n.) acțiunea intentată de către reclamantă împotriva Cooperativei „Prestațiunea" a fost respinsă, iar conducerea Întreprinderii de tricotaje din Miercurea Ciuc a fost sesizată prin scrisoare separată de către instanța de judecată despre deficiențele de procedură reținute".

Deci, culpă proces iată? Deci, deficiențe de procedură? Un singur lucru și cel mai esențial nu l-am înțeles din răspunsul primit la redacție: cine va plăti și din care fond se vor plăti penalitățile în valoare de 72 792 lei?! Cine se face vinovat de termenul de livrare contractuală aminat atît? Cine semnează acest joc periculos?

punzătoare în fabrica producătoate, existente și pe cizmulițele strecurate în pachetul nostru). Ciudată comportare comercială — ziua și culoarea ! Prin urmare, să ne facem stîlpi de sprijin lîngă Casa de mode de pe str. Lipscani, dacă vrem să atingem nuanța dorită.

CICI IORDACHE-ADAM ■

P.S. „Tovarășul director" era chiar unul dintre aceia indirtuiți a lua măsuri pe loc, dar a preferat să nu discute cu noi și să-și ascundă identitatea. Era chiar directorul comercial al Centralei industriale a pielăriei și încălțămintei.

Un cîrnăcior și două puncte de vedere

Simbătă, la ora 9 și 45, maistrul Alexandru Georgescu a intrat la Autoservirea Flacăra din Calea Griviței 119 să mănînce un cîrnat. Lucrează pe un șantier al I.T.B. din apropiere și este unul din mulții Georgești din București. Bineînțeles, nici o legătură cu subsemnatul. Atît că eram și noi prin apropiere. Mușcă din cîrnat și îl apune Mariei Stan, muncitoare necalificată în schemă, cea care l-a servit. Cîrnatul e crud. Nu vedeți că nu se poate mînca ? — Asta-i bună, cum nu se poate mînca ? Tonul e înalt. Tovarășul Georgescu se enervează și cere condica de reclamații. Condică ? Mirarea Mariei Stan atinge cote ridicate. Intervenim și intrăm cu tovarășul Georgescu în biroul șefului de unitate. Este Andrei Oană, de meserie bucătar șef, în vîrstă de 31 ani. Iată ce spune acesta :

— E crud ? Este mai crud ! În primul rînd sînt afumați, nici nu știți în ce calitate discutați. Știți că sînt clienți care mănîncă carne crudă ? Nu sînt crazi, nu sînt bine fă ului. Ei nu discută cu un om în timp ce mănîncă !

Tovarășul Georgescu, căruia i s-au făcut ochi de melc și care nu vrea să intre în bucluc mai spune înainte de a pleca :

— Să-i faci educație copilului tău, nu mie care am 57 de ani. Cum mă prostești în față ? Nu se poate mînca. Nu vezi că-l ții în mînă ?

Tonul șefului se menține înfipt și după plecarea clientului. Ne spune că a lucrat în străinătate și că a văzut o mulțime de țări. Ehe, cîte a văzut dînsul acolo ! Ce comerț stradal ! La noi nu e voie. De ce ar fi voie dacă ai la îndemînă o sală cu 12 mese unde se poate mînca în condiții bune ? Mă rog, să nu mai insistăm pe tema asta. Ce e totuși cu cîrnatul ?

— Cîrnații au scăzămînt. Dintr-un kilogram de cîrnați proaspeți trebuie să rezulte 800 de grame de cîrnați prăjit. Am chemat și comisii la fața locului. Dacă îi prăjim cum vor clienții, rezultă 600 de grame. De unde să scoatem 200 de grame ? De aici conflictul. În tava din cuptor e apă. N-are apa ce să caute în cîrnat.

Preparatele de bucătărie sînt aduse aici de la restaurantul Pajura. Comanda pe ziua aceea — chiftele, pirjoale, porc cu varză, limbă, ficat, pui la tavă, pește, sarmale — încă n-a sosit.

— Nu știm ora la care vine. Uneori chiftelele vin pe la ora 15—16. Trebuie să te împrumuți de la colegii de la pîine. Zic că n-au mașini. Nici eu n-am. Între timp servim cîrnați, mici și salam prăjit. Și mai e o problemă. Ficatul, inima, tot din cauza scăzămîntului, ne vin de la Pajura neprăjite. Din nou discuții cu clienții. Vă dați seama, planul e mare, 30 mii pe zi, la 12 mese. În orele de vîrf, nu poți ridica o halbă de pe masă.

— Dar ce program aveți ?

— 7—20.

— Și de ce nu e afișat pe ușa de la intrare ?

— Nu e afișat ? Să afișați programul, se adresează unei tovarășe, Sanda Milea, care-și îmbrăca din mers un halat de protocol, ori proaspăt scos de la Nufărul ori cumpărat de curînd.

Localul e cum e. Nu e de lux, în nici un caz. Ar trebui să intre în reparații, să dea cineva cu var pe pereți. Înțelegem de la tovarășul șef că în primăvară va intra împreună cu clădirile din jur în sistematizare. Mai degrabă ar trebui să vorbim despre ora închiderii decît despre ora deschiderii. Se pare că va veni totuși primăvara și nimeni n-o să regrete dispariția lui.

Plecăm și ne întoarcem luni la ora 7 dimineața. Tovarășa Milea n-a dus la îndeplinire sarcina trasată de tînărul ei șef. Apa trece, pietrele rămîn, și-o fi spus dinsa. În ușă e cunoscutul scaun care avertizează clienții că n-au ce căuta înăuntru.

— Alo, e închis, tovarășu, nu se vede ? sîntem apostrofați.

— Tot noi sîntem, iar am venit. Zîceați că la 7 îi dați drumul.

— Lunea e curățenie generală, ne spune șeful numărînd niște bani.

— Și cînd îi dați drumul ?

— La 9, 10, 11, cînd termină fetele.

Ce să mai comentăm ? Nu putem să scriem chiar noi programul pe ușa localului. Șeful unității nu trebuia să bată atîtea țări străine ca să învețe că totuși afișarea programului de funcționare și respectarea lui, comportarea civilizată cu clienții care intră în magazin sînt primele lucruri care trebuie știute în meserie. Putea să le învețe și de la noi. La 31 de ani, tovarășul Oană are un viitor frumos în față. Poate că ar trebui mai cu atenție controlat și îndrumat. Nu de alta, însă dacă ne luăm după planul pe care-l are, mănîncă la el cel puțin o mie de oameni în fiecare zi și de ce să plece nemulțumiți ?

OPREA GEORGESCU ■

Controlul oamenilor muncii în acțiune

Pe urmele unor mărunțișuri

Către „Măgura" se îndreaptă, fără nici o excepție, pașii tuturor bistrițenilor ce doresc să găsească ceva „aparte". Călătorul venit în oraș află repede și el de existența „Măgurei", cel mai mare complex comercial din municipiu. În holul hotelului, cițiva bucureșteni comentează, plăcut surprinși, varietatea deodorantelor găsite la „Măgura", iar tînăra cu care aveam să împart, timp de cîteva zile, camera de hotel, îmi arată o splendidă pereche de botine din piele neagră, cumpărate tot la „Măgura". Obligații de serviciu, îmi explică, o aduc deseori la Bistrița-Năsăud și de foarte multe ori a găsit aici mărfuri deosebite, servite cu amabilitate.

În aceeași zi, 6 octombrie, am prilejul să însoțesc o echipă de control a oamenilor muncii (formată din Ioana Negruțeri, Maria Silaghi și Saveta Sălăgean, de la Întreprinderea de sticlă de menaj Bistrița — legitimație colectivă nr. 468) în magazinul „Măgura", al cărui profil complex răspunde, în primul rînd, nevoii de a economisi timpul cumpărătorului. Acesta are la dispoziție, la parter, unități de cosmetice, bijuterii, cristaluri-porțelanuri, electrice, mercerie fiecare din cele trei etaje fiind specializate în articole pentru copii, femei și, respectiv, bărbați. Remarcăm posibilitatea de orientare rapidă, ca și ordinea și curățenia ce domneau pretutindeni. Ne oprim la unitatea 106, „Cosmetice", care, cu o oră înainte de închidere, cunoștea cea mai mare afluență de cumpărători. Pe rafturi, o mare varietate de mărfuri, expuse cu atenție și gust. Sînt deosebit de solicitate deodorantele și lacurile fixative pentru păr, care, ne explică Porfira Spinu, șefa unității, au lipsit în ultimul timp. Ne atrage atenția un pachet în celofan, care, la prețul de 61 de lei, cuprinde deodorant „Farmec" cromoplatin și șampoane Miraj. Nu este vorba, însă, de vînzare condiționată, căci produsele se găsesc și la raft, ci de intenția personalului de aici de a ieși în întîmpinarea clienților ce doresc să ofere un cadou. Caietul merceologului, solicitat de echipa de control, nu a putut fi prezentat, pentru că se găsea la Mircea Grigore, merceologul „care asigură controlul și îndrumarea permanentă a unității în mod direct" (cuvintele aparțin Porfirei Spinu). Ordinea, varietatea produselor existente, ca și modul în care sînt serviți clienții, toate acestea, desigur, se pot datora în bună măsură și modului în care controlează și îndrumă activitatea de aici merceologul Mircea Grigore. Nu înțelegem, însă, ce sens are un caiet de control ținut de cel ce controlează.

Însoțind echipa și în 8 octombrie, descoperim, la unitatea 109, „Jucării" în caietul merceologului, semnătura lui Mircea Grigore, ce îndrumă și activitatea de aici. Răsfoim cele cîteva file scrise. Este, fără îndoială, un caiet de control foarte atent întocmit, cu obiective exprese pentru fiecare control efectuat, atît de atent, încît pare anume făcut pentru a fi văzut. Nu înțelegem de ce cuprinde numai trei controale, din ultimele trei luni, chiar dacă șefa unității, Parasca Iuga, ne explică : „de anul ăsta am făcut alte caiete de control (la celelalte unități controlate de echipa de oameni ai muncii, tot în magazinul „Măgura", caietele erau anterioare lui 1987). Nu putem însă să nu evidențiem zecile de jocuri, jucării, păpuși, biciclete, trotinete, pătuțuri, cărucioare, măsuțe și scăunele expuse armonios, într-un spațiu în care e judicios folosit fiecare centimetru pătrat și care pot satisface cele mai diverse gusturi.

Confecțiile pentru copii, cele de sezon, sînt în atenția tuturor părinților. Urmărim, așadar, modul în care unitatea 112 răspunde cererilor cumpărătorilor. Povestea lui Stan Pătîtu e cunoscută și de echipa de control, care solicită din nou caietul merceologului, devenit adevărat leit-motiv al orelor petrecute la „Măgura". Singura consemnare aflată aici datează din 15 decembrie 1986 și aparține Violetei Trușcă, despre care aflăm (din nou) de la șefa de unitate, Ionela Malovi, că a efectuat controalele lunar. În standurile raionului e toamnă — balonașe, geci, salopete : au început să apară înlocuitoarele de palton și chiar și paltoanele. În depozit așteaptă să intre la retuș alte paltoane, șifonate, în culori terne ; greu de imaginat că fierul de călcat de la retuș le va putea transforma din cenușărese în zîne. Ei, dar asta e altă poveste, a creatorilor și producătorilor de îmbrăcăminte pentru copii. Comerțului îi revine numai sarcina, deloc plăcută, ne asigură vînzătoarele, de a le oferi copiilor. Gama sortimentală, relativ variată, se va îmbogăți în următoarele zile cu noi modele, unele aflate chiar atunci pe drum către Bistrița. Rămîne încă o problemă — rezolvată prin mari eforturi de către personalul magazinului — asigurarea cu marfă corespunzătoare a tuturor măsurilor.

La etajul II al magazinului, ne oprim la unitatea 115, „Încălțăminte femei", una din cele mai solicitate. Funcționînd în regim de autoservire, aceasta oferă, la rafturi deschise, între zeci de perechi de încălțăminte, foarte multe sandale, pe care două vînzătoare tocmai începuseră să le stringă în coșuri pentru a fi duse în depozit și înlocuite cu marfă de sezon. Toamna, chiar dacă mai tîrziu decît în calendar și în natură, începuse să se facă simțită și aici. Remarcăm cîteva opincuțe în nuanțe de piele natur, moi, comode, moderne, pantofi ușori de toamnă, cizmulițe scurte, din piele întoarsă, foarte moderne și ele, și chiar cizmulițe îmblănite. Iată și botinele negre de care vorbeam mai devreme, cu toc subțire, elegant, alături de altele, la fel de suple, cu toc jos, în combinații reușite de catifea. Depozitul I primește, deocamdată, alături de pantofii de toamnă, marfa ieșită din sezon. În depozitul 2, tocmai a sosit primul transport din cizmele iernii. Nu putem omite caietul merceologului (Ioan Mureșan), care are și aici numai două consemnări (la 31 decembrie 1986 și 27 august 1987). Aflăm, iarăși, că de fapt unitatea a fost controlată lunar. Rafila Leșan, șefa unității, chemată în fiecare moment de cîte cineva, trăiește din plin „sezonul" („Da cînd nu e sezon la noi !"). Ba, mai are putere să și zîmbească. Nu sîntem tipicari. Nici o echipă de control muncitoresc și nici un gazetar nu caută cu tot dinadinsul nod în papură. Am mai spus-o de-a lungul acestor rînduri, în unitățile controlate am găsit multe aspecte ce recomandă activitatea de la „Măgura" drept un comerț de calitate, preocupat de satisfacerea nevoilor cetățeanului. Există, bineînțeles, încă multe probleme, permanent apar altele (fabricile producătoare nu au trimis, nici după repetate cereri și deplasări ale delegaților magazinului, ghetuțe numerele 14 și 16, la raionul de confecții femei varietatea sortimentală e încă săracă, cu toate insistențele pe lîngă producători. Și exemplele ar putea continua). Tocmai de aceea nu poate fi ignorat faptul că există niște reguli clare, legiferate, de desfășurare a activității în comerț (nesocotirea unora din aceste reguli de către producători îngreunează mult activitatea magazinului). Unele din aceste reguli prevăd în sarcinile de serviciu ale tuturor merceologilor efectuarea regulată de controale în unitățile de care răspund, cu consemnarea situațiilor găsite în caietul special constituit. Să fie, oare, paginile albe din caietele merceologilor chiar niște simple mărunțișuri birocratice ?

Desigur, magazinul „Măgura" nu e apreciat de clienți după corectitudinea cu care sînt completate caietele merceologilor, dar ea, această corectitudine reflectă o alta, aceea a modului în care merceologii își onorează atribuțiile, fapt, la rîndul său, regăsit în calitatea actului comercial de aici. Iar asta, cu siguranță, nu este un simplu mărunțiș birocratic.

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

---

ulte vagonul, nu e vagonul ? ! Dar cu vajnicii funcționari cantonați parcă anume în birocratism pentru a încurca țițele, cum rămîne ? E posibil să nu fie găsit un vagon-transcontainer timp de 7 (șapte) luni într-un transport pe calea ferată ? Iată cîteva întrebări care au rămas deocamdată fără răspuns. Nu despre deficientele de procedură juridică este vorba aici, ci despre crasele neglijențe ale furnizorului (Cooperativa „Prestațiunea" din Iași), precum și ale Regionalei C.F.R. Iași, culminate cu peregrinarea unui transcontainer timp de 7 luni pînă la destinație.

DORIN SĂLĂJAN ■

Întrebări și poteci bătătorite

Cîți dintre noi pot spune, cu mîna pe inimă, eu niciodată, nici cînd mă grăbeam la o întîlnire importantă, nici dimineața, în pas alert către serviciu, nici terorizat de gîndul că pierd trenul, eu niciodată nu am călcat pe un spațiu verde ? N-am strivit niciodată, sub talpă, nici un fir de iarbă îngrijit de alții, neștiut de mine, semănat, udat, mîngîiat de privirile lor și ale atîtor alte sute, mii, de trecători, cărora verdele lui crud le-a luminat începutul de zi.

Așa aș fi formulat, cu siguranță, întrebarea către dumneavoastră, stimați cititori, dacă de curînd n-aș fi fost la Bistrița-Năsăud. Dragostea țăranilor năsăudeni pentru culorile limpezi, strălucitoare ca pana păunului, pe care o poartă, mîndri, feciorii de pe Someș la pălărie, s-a răsfrînt, odată deveniți orășeni, asupra străzii. Sigur, în octombrie, multe din cele cinci milioane de flori sădite în primăvara asta, își scuturaseră deja petalele, însă trandafirii și crăițele răsăreau încă din verdele ierbii ce străjuie trotuarele străzilor. La Bistrița-Năsăud am văzut, pentru întîia oară în viață, într-o întreprindere mecanică, bancuri de lucru prevăzute din construcție cu jardiniere pentru flori. Nu la ferestre, nici în colțul festiv al fruntașilor, ci pe bancurile de lucru, îmblînzind luciul metalic, aspru al sculelor.

Sigur, și la Bistrița-Năsăud, ca pretutindeni, în grabă sau numai din neglijență, sînt oameni care mai strivesc iarba sub talpă. Și dacă tot a trecut unul, de ce să nu mai treacă pe acolo încă unul, apoi altul, și așa, în spațiul verde apare o potecă bătătorită pe care se poate trece după aceea fără sfială, doar nu mai e iarbă. Să se poată trece oare, chiar fără sfială ? Un fir de iarbă călcat de cîteva ori reușește să se refacă, să se înalțe iar ; o potecă bătătorită, însă, e o lumea moartă. „Am încercat cu amenzi, îmi spune Simion Lupșan, primarul municipiului, dar nu-l educi pe om luîndu-i banii din buzunar, așa că am căutat altă cale. Trece unul pe o potecă bătătorită, zicîndu-și, ce dacă, doar au stricat alții iarba înaintea mea ; e oprit, primește de la cel îndreptățit să-i ceară socoteală o sapă, o greblă și e obligat se refacă atunci, pe loc, spațiul verde. Cu amenzile n-am prea avut succes, dă omul banii și pleacă, da să-i vadă toată lumea săpînd în mijlocul orașului și să-i știe astfel greșeala ! Nu mai prea avem alei bătătorite pe spațiile verzi".

De cîte sape și de cîte greble avem oare nevoie ca fiecare oraș să poată spune, nu mai avem alei bătătorite pe spațiile verzi ? Cum pînă la primăvară este timp pentru socoteli, propun să ne întrebăm, deocamdată, cîți dintre noi pot afirma, cu mîna pe inimă, că nu au călcat niciodată o potecă bătătorită din spațiul verde. Și poate că nu va mai fi nevoie de nici o sapă și de nici o greblă.

P. ROXANA ■

Dispută la umbră

Dintotdeauna omul a iubit natura ajutînd-o să-și urmeze drumul către viață. Cu atît mai mult într-un oraș industrial, cu aglomerare de blocuri, cu spații mici de respirație prin culorile vegetației, fiecare palmă de pămînt poate da o floare sau ridica un copac pînă la ferestrele de la etajul X. Iată de ce înclinăm să dăm dreptate unui „grup de locatari" din blocul C 17 Șos. Mihai Bravu 75—83, București. Este adevărat că în spatele blocului „cu pricina" a existat cîndva (sînt 25 de ani de atunci), un spațiu verde amenajat chiar de locatari. Bună parte din acest spațiu verde există și în prezent. Sînt mulți pomi, iarbă, adică tot ceea ce poate să crească într-un loc constrîns de beton și care beneficiază puține ore pe zi de razele soarelui. Vizavi de bloc, mai există o suprafață de circa 100 mp pe care, tot din vremea aceea, s-au plantat tei, frasini, salcîmi și plopi. Acum sînt mari, au coroane bogate, cam deși, și, cu greu la umbra lor, ar putea să mai respire și alte plante. Încercări s-au făcut, spun chiar posesorii de autoturisme, care au contribuit personal la săparea, plantarea terenului, dar... roadele n-au apărut. Terenul dintre pomi s-a bătătorit. De ei, dar mai ales de constructorii din șantierele apropiate. Sigur, e mai bine să-ți vezi de la fereastră mașina, la umbra unui pom. Poți s-o și repari beneficiind de aceeași umbră. Nemaivorbind de faptul că parcarea nu te costă nimic. Privite așa lucrurile și vinovații par a avea dreptatea lor. Cu atît mai mult cu cît și aceștia s-au adresat forurilor competente în sensul legalizării faptelor lor, cerînd amenajarea, pe același loc, a unui spațiu de parcare. Putînd deci fi închiriat, consiliul popular ar beneficia astfel de fonduri importante. Oricum, ar trebui reglementată situația. Soluții ? Ori să se extindă spațiul verde pe un teren de mult promis (o casă uitată de constructori, ca o insulță vulcanică ce nu figurează pe nici o hartă, focar de poluare morală) ; ori să se organizeze spațiul legal de parcare, prin aceasta legalizîndu-se de fapt ceea ce există în realitate. Ambele soluții pot estetiza locul confruntării dintre locatari, pot încheia conflictul. La aceasta pot contribui, firește, atît Administrația domeniului public din sectorul 2, dar mai ales consiliul popular.

ELENA ȘTEFĂNESCU ■

COMENTARIUL SĂPTĂMÎNII

Semne bune

Desigur, nu am ajuns încă la vremea bilanțului politic al anului 1987, mai sînt încă două luni și ceva pînă atunci, însă putem face o apreciere a momentului de acum bizuindu-ne deja pe ceea ce s-a întîmplat în cursul acestui an, cu deosebire în ultimele luni.

Dacă este să ne referim la situația generală, nu se poate deloc spune că s-au înregistrat modificări vizibile în bine. Dimpotrivă, situația în lume a continuat și continuă să se mențină deosebit de gravă : cursa înarmărilor se desfășoară cu aceeași intensitate, manifestările politicii de forță, de amestec brutal în treburile altor state n-au dispărut, se păstrează numeroase focare de încordare și apar altele noi, sînt încă amenințate independența, suveranitatea și integritatea teritorială a altor state, dificultățile economice ale țărilor în dezvoltare sporesc mereu. Din aceste elemente nu poate rezulta decît un tablou sumbru. Și totuși există unele semne bune, care par a prevesti, deocamdată cu timiditate, o cotitură în desfășurarea evenimentelor pe mapamond.

Mai întîi, în ceea ce privește dezarmarea, se remarcă înțelegerea de principiu sovieto-americană asupra eliminării rachetelor cu rază medie de acțiune și a celor operativ tactice din Europa și Asia, eveniment despre care am scris în revista noastră la vremea respectivă. Această înțelegere, pe care omenirea o dorește transpusă în viață încă în cursul acestui an, a creat o situație nouă, a influențat în bine climatul internațional, inclusiv dezbaterile de pînă acum ale sesiunii Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite. E vorbă, se-nțelege, de un prim pas, fiindcă chiar dacă tratatul avut în vedere se încheie cu adevărat și se și pune în aplicare, cu alte cuvinte, chiar dacă scăpăm de rachetele nucleare menționate, mai sînt încă foarte multe de făcut, atît în domeniul dezarmării nucleare, cît și în cel al dezarmării convenționale.

În al doilea rînd, semne bune s-au arătat și în legătură cu cea de-a doua mare problemă a păcii și securității : încetarea confruntărilor armate din diferite zone ale lumii, trecerea la reglementarea negociată a diferendelor și litigiilor existente. Semnele s-au vădit atît în dezbaterile din cadrul sesiunii O.N.U., cît și cu alte prilejuri. Astfel, cu privire la situația din Orientul Mijlociu, se poate spune că ideea organizării unei conferințe internaționale sub egida Națiunilor Unite, cu participarea, în condiții de egalitate, a tuturor părților interesate, precum și a statelor membre ale Consiliului de Securitate, a altor state care pot să aducă o contribuție pozitivă, cîștigă tot mai mult teren. Față de această idee au început să aibă o poziție mai nuanțată și factori politici care pînă nu demult o respingeau cu hotărîre. Sînt speranțe reale că o astfel de conferință se va putea în cele din urmă ține. În același context trebuie apreciat și procesul de pace din America Centrală, declanșat de semnarea la începutul lunii august a acordului de la Ciudad de Guatemala. După cum se știe, în urma acestui acord s-au angajat dialoguri în Salvador și în Guatemala; s-au înregistrat progrese în normalizarea situației din Nicaragua. Sînt indicii — bazate pe evoluțiile din ultimul timp din sud-estul și din zona centrală a Asiei, pe unele inițiative și precizări de poziții — că s-au ivit posibilități de reglementare pașnică a situației din Kampuchia și Afganistan, reglementări care să ducă la încetarea ostilităților, la retragerea trupelor străine din aceste țări, la dezvoltarea lor de sine stătătoare, pașnică și democratică.

În cele două mari probleme în care s-au ivit aurorii cei buni, dezarmarea și renunțarea la forță în favoarea reglementărilor prin dialog, — ca, de altfel, și în numeroase alte chestiuni — s-au evidențiat puternic eforturile și inițiativele României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu. „Se poate spune — arăta șeful statului român — că vechea teză a inevitabilității războiului ar trebui înlocuită cu o nouă teză, aceea a imposibilității, în actualele condiții ale armamentelor și armelor nucleare, a unui nou război mondial. Pornind de la noua realitate, trebuie trase și concluziile necesare privind soluționarea problemelor litigioase sau divergențe dintre state numai pe calea pașnică a negocierilor și tratativelor". În spiritul acestei concepții, țara noastră a acționat și acționează cu consecvență pentru dezarmare, pentru pace, pentru renunțarea la forță și la amenințarea cu folosirea forței. După cum este cunoscut, România a hotărît încă din toamna trecută reducerea unilaterală cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor sale militare..

Bineînțeles, nu putem să nu remarcăm, pe de o parte, că semnele bune de-abia urmează să se împlinească, să aducă după ele fapta, iar, pe de altă parte, că sînt zone în viața internațională în care nu s-a arătat pînă acum nici o lumină (războiul dintre Iran și Irak, dezvoltarea, datoriile externe ș.a.). Trebuie oare din această pricină să facem economie de optimism ? Credem că nu, întrucît semnele despre care am vorbit pot să fie — să riscăm pronosticul — începutul unui nou curs în viața internațională.

ION D. GOIA ■

Gemenii siamezi

Patrick și Benjamin Binder din Ulm, R.F. Germania, sînt în vîrstă de șapte luni, dar-numai de circa trei săptămîni dorm în paturi separate. Tot de atunci pot sta pe burtă. Pentru că cei doi copii sînt gemeni și au fost pînă atunci legați unul de celălalt printr-o porțiune comună a regiunii occipitale. O echipă de nu mai puțin de 70 de medici au operat timp de 22 de ore pentru a realiza separarea acestor gemeni siamezi legați printr-o porțiune atît de sensibilă a organismului uman. Specialiștii de la spitalul John Hopkins din Baltimore, S.U.A., care au realizat această performanță chirurgicală, au trebuit mai întîi să încetinească viteza circulației sanguine și să reducă artificial temperatura corpului sugarilor. Operația a reușit, dar șansele celor doi gemeni continuă să fie considerată critică, deși medicii speră că ei vor începe curînd o viață relativ normală. Ar fi pentru prima dată cînd gemeni siamezi legați în această zonă a capului ar supraviețui complicatei operații de separare.

Gemeni siamezi se nasc destul de rar. Potrivit statisticilor, se înregistrează doar un caz de acest gen la 300 000—400 000 de nașteri. Este vorba de o malformație datorată unei diviziuni incomplete a ovulului matern, ceea ce duce la o legătură între cei doi copii, fie în regiunea pieptului sau stomacului, fie în zona bazinului sau a capului.

Cea mai veche știre despre asemenea gemeni o avem din secolul al XII-lea, cînd o mamă din Anglia a născut astfel de copii. Denumirea de gemeni siamezi provine de la o celebră pereche — frații Chang și Eng Bunkes, care au văzut lumina zilei în anul 1811, în Siam, actuala Thailandă. Ei erau legați în regiunea de deasupra ombilicului și stadiul din acea vreme al chirurgiei nu a permis operația de separare. Probabil nu ar fi devenit atît de cunoscuți, dacă nu ar fi emigrat în S.U.A., la vîrsta de 18 ani. Alci s-au căsătorit cu două surori și au avut fiecare cîte nouă copii. În ianuarie 1874, Chang a decedat la o fermă din Carolina de Nord, în urma unei congestii pulmonare. Fratele lui, Eng a încetat din viață doar cîteva ore mai tîrziu.

Un interes medical deosebit a provocat și cazul surorilor Josepha și Roza Blazek (1878—1922) din Bohemia, care erau unite în zona osului sacral și a coccisului. Cînd Roza a fost gravidă, la vîrsta de 32 de ani, sora ei Josepha a suferit și ea durerile facerii și, apoi, a alăptat și ea copilul. Epoca succeselor în serie de separare a gemenilor siamezi a început destul de recent, în anii '70, cînd circa 25 de cazuri au fost rezolvate prin intervenții chirurgicale, în general la sugari, dar și în cazul unor copii mai mari. Astfel, în 1965 gemenele italience, în vîrstă de șase ani, Santina și Giuseppina Foglia din Torino, au fost separate printr-o operație care a reușit atît de bine încît după însănătoșire, cele două fetițe au efectuat prima lor plimbare cu bicicleta și au făcut o excursie la munte cu unchiul lor. Alte cazuri care s-au bucurat de atenția presei internaționale au fost cele ale olandezelor Folkje și Tjitske de Vries, separate în 1951 sau a surorilor Napit și Priasana Polpinyo din Thailanda.

Principala premisă pentru succesul unor asemenea operații este ca în cele două corpuri să existe toate organele vitale. Datorită faptului că acest lucru poate fi constatat uneori numai prin operație, și acum, cînd arta chirurgicală a înregistrat atîtea progrese, o separare a gemenilor siamezi reprezintă un act de curaj, care firește, provoacă senzație. Pentru că succesul unei asemenea operații constituie, de fapt, pentru copiii respectivi o a doua naștere.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Exod medical

Mexicul a însemnat pentru americani, în perioada prohibiției, locul unde se putea potoli „setea". De asemenea acolo se consumau idilele celor care aveau nevoie de discreție sau se beneficia de posibilitatea unui divorț rapid.

Iată că de curînd în orașele situate de-a lungul celor 2 000 de mile de frontieră intîlnești, la sfîrșitul săptămînii (și nu numai atunci), mii de americani veniți în Mexic pentru asistență medicală. Și aceasta, în primul rînd pentru că aici prețurile reprezintă doar 40 la sută din ceea ce ar fi în S.U.A. Spre exemplu : o operație de chirurgie plastică ajunge la 2 000 de dolari, față de 5 000 de dolari în Statele Unite. Se vine pentru chirurgie plastică, diverse operații, dar și pentru lucrări dentare. Mai mult, după spusele lui Mark Hamilton, un pacient american din San Diego, în Mexic „nu este numai mai ieftin, dar și mai bine ca în S.U.A.".

În afara asistenței medicale propriu-zise unii americani vin pentru a-și procura unele medicamente care nu sînt admise în Statele Unite. Este cazul „Redotexului" care ajută la cura de slăbire și datorită căruia unii medici mexicani au devenit milionari peste noapte. În aceeași situație sînt : „Laetrile" (discreditat în S.U.A.) considerat a fi bun în tratamentul cancerului sau, mai nou, „Ribavirin" despre care se susține că ar fi eficace în tratarea bolnavilor de SIDA (cu toate că însești oficialitățile medicale mexicane au rezerve în această privință). În ceea ce privește „Ribavirinul" s-a creat o adevărată rețea pentru a putea fi trecut peste frontieră.

Oficialitățile medicale americane sînt îngrijorate de această recrudescență a folosirii medicamentelor, fără sfatul și avizul medicilor, care prezintă o mare doză de risc.

Zeci de mii de mexicani trec ilegal frontiera, riscîndu-și uneori viața, pentru a căuta de lucru în S.U.A., iar atunci cînd sînt depistați, lucrînd în condiții inumane pentru salarii derizorii, sînt expulzați.

Mii de americani sînt înconjurați de atenția doctorilor mexicani...

DAN DANUȚ DORU ■

Să te cunoști pe tine însuți

Imperativul, lansat de oracolul din Delfi și reiterat de Socrate în ale sale cuvîntări în Agora este pe cale să devină realitate. Abia acum. Dar, cum niciodată nu-i prea tîrziu... La granița anului 2000 omul va avea în fine posibilitatea, magnifică și șocantă în același timp, de a ști cu precizie cum este făcut, din ce-i compus prin descifrarea patrimoniului de 100 000 de gene care constituie structura genetică umană. Propunerea de a coopta forțe și resurse într-un model de cooperare internațională pentru realizarea hărții genetice a fost prezentată de Renato Dulbecco, premiul Nobel pentru medicină 1975, la congresul „Știința și tehnologia între competiție internațională și cultură" organizat la Washington. Desigur, nu-i deloc o treabă ușoară, dar importanța realizării acestei mape rezistă oricărei îndoieli : întîi pentru o cunoaștere amănunțită a ființei umane, apoi pentru a încerca vindecarea unui infinit număr de boli. Omul de știință care a pregătit terenul unei asemenea impresionante acțiuni la scară planetară apreciază că, dacă pînă cu puțină vreme în urmă, datorită mijloacelor tehnice existente, pentru finalizarea lucrării ar fi fost necesari 100 000 de specialiști care să lucreze non-stop 12 luni, de acum problema a căpătat alte dimensiuni. Dar, în afara eforturilor industriei de elaborare a unor tehnologii tot mai rapide, este nevoie, aprecia R. Dulbecco, de cooperare internațională. Pentru că ADN-ul nu este singurul obiectiv ci, odată cu el, cele 23 de perechi de cromozomi a căror lecturare poate asigura descifrarea structurii genetice. Și, dacă se încredințează studiul unui singur cromozom unui laborator, la cîte laboratoare valoroase sînt în lume... Costul unei asemenea operațiuni de mare anvergură a fost estimat de inițiatorul ei la un miliard de dolari în condițiile inexistenței mașinilor automate. Pare mult, numeroși colegi s-au arătat sceptici, mai ales că fonduri încă nu sînt, iar marile laboratoare nu se îndeamnă să treacă la cercetări în ideea unui beneficiu probabil și nu imediat. Și totuși, explica Dulbecco, e extrem de puțin pentru OM care merită mai mult, merită să nu se mai chinuiască în durerile cancerului, să nu fie fulgerat de infarct, să nu cadă pradă SIDA. Ar însemna, spunea el, ca 0,01—0,02 din bugetul american să fie alocat acestei lucrări. Doar o mîlme pentru sănătatea planetei. Și totuși...

Aceștie, avertizează alți oameni de știință, să nu se repete greșelile făcute în deceniul patru cînd entuziasmul pentru o descoperire de interes enorm cum a fost fisiunea atomului a obturat luciditatea critică și a dus la militarizarea energiei atomice cu consecințele pe care cu toții le cunoaștem. Trebuie ca într-adevăr mapa genetică să serveaască la vindecarea bolilor incurabile și nu războiului biologic.

IOAN ROȘCA ■

Avantaj serviciu

S-a propus, și în știință, același fenomen consemnat în alte domenii ale activității umane. Greu a fost pînă cînd cineva și-a propțit cu rigoare picioarele în pămînt, pentru ca pe umerii săi, un altul să respecte prelungind, prin înnădire, gestul vertical, stimulînd repetiția. Se spune pe bună dreptate că revoluția comunicațională de azi nu este decît o rezultantă a componentelor numeroase constituite în timp și predispuse la accelerarea creșterii vlăstarului următor. Ca și cum la nașterea unei idei i s-ar semna actul recunoașterii valabilității doar prin acceptarea dezvoltării ulterioare, prin jurămîntul continuității.

Orice înaintare este însoțită de necesara observare a consecințelor. Unde ajungem ? Se face afirmația că în mai puțin de trei decenii electronica, tehnologiile informatice au restructurat natura unor activități de amplă cuprindere. După ce au tăiat pistele de acces către o lume cîndva nebănuită, tehnica nouă te obligă să nu rămîi în postura de beneficiar a multor facilități care decurg din punerea lor în valoare. Te invită, pe baza experienței celor mai iuți de picior, la reflecții. Așadar, întrebările curg. Se pune deci problema dacă odată devenit produs economic, marfă, cu preț de vînzare și cumpărare, informația nu va acredita, și ea, diferențe între a dori să procuri și a putea să-ți faci rost de ea. Prin urmare, teoretica noțiune de pauper și instărit în materie de biți informaționali ne paște din apropiere și la nivelul individului ? Sînt încă dileme privind relația dintre informatizare și ocuparea forței de muncă. Creșterea productivității, în toate locurile unde apare computerul, dezvoltarea ingineriei genetice, amploarea biochimiei în favoarea sporirii recoltelor vizează, pînă la urmă, dislocarea — vinovată ? — a operatorului uman ? Ce ne facem cu școlile ? Au îmbrăcat ele, îndeajuns, haina cea nou impusă de frecventele modificări în condiția omului la noul său loc de muncă ? Se poate anticipa o anume stare conflictuală între școală și industrie pe seama inadecvării celor dintîi la mobilitatea celor din urmă ? Savanții s-au instalat prin diferite locuri în schema fabricilor și continuă s-o facă, mai ales unde omului îi vine din ce în ce mai greu. Profilul unor activități tradiționale s-a schimbat. Cum se va reflecta aceasta în planul relațiilor dintre producătorii de bunuri și cei care le conduc activitatea ?

Cei care și-au pus astfel de întrebări caută și răspunsuri. Chiar dacă ele nu vor veni repede, trebuie consemnat ca un succes interesul în jurul problemelor aduse în atenție.

NEAGU UDROIU ■

Lumea se amuză

Din Jin wan bao (R. P. Chineză)

Cronica şoselei

O coliziune de neglijenţe

Un remorcher puternic trage după el o uriaşă instalaţie de foraj. Convoiul merge agale. Nici nu se poate altfel. Totul pare că decurge normal. Pentru mai multă siguranţă, mirnapodului i-a fost ataşată o autodubiţă cu oameni, scule, piese de schimb. În caz de nevoie, echipa specializată are menirea să intervină pentru ca eventualele defecţiuni survenite să nu împiedice asupra deplasării imensului tren rutier. Timpul răcoros, şoseaua uscată, echipajele şi cel de pe remorcher şi de pe micuţa „Asistenţă tehnică" odihnite. Şoferul puternicului tărâgător remarcă cu satisfacţie că au şi ajuns la jumătatea drumului. „Pe la 5 după-amiază, deci încă pe lumină, în ciuda vitezei de melc cu care ne deplasăm, sintem la poarta schelei", ţine el să precizeze. Unul dintre cei doi însoţitori ai şoferului se lansează într-o trecere în revistă a ultimelor întîmplări din comună. Începe cu familiile care s-au mărit, continuă cu nunţile în pregătire şi cele ce au avut deja loc. Apreciază care au fost reuşite, care mai puţin, cît le-a „ieşit" la fiecare, cum o duc proaspeţii însuraţi, în ce case s-au instalat. „Măi Năiţă, intervine şoferul, de unde ştii tu toate astea ?, că eu n-am timp, cum se zice, nici să mor. Al doar acelaşi program ca mine. Plecăm cu noaptea-n cap şi venim seara tirziu. Nu eşti, tu, ajutorul meu ?" „Da, şefu', dar eu mai discut cu unul, cu altul. Dacă mă opresc la fîntînă să beau o cană cu apă, am şi schimbat cîteva vorbe cu cei pe care-i întîlnesc acolo, dacă mă nimeri să cumpăr o pîine, niciodată nu pierd ocazia să mai aflu cite ceva. Pe cînd mata nu te opreşti să schimbi o vorbă cu nimeni. Ţi-e capul numai la motoare, instalaţii, pompe, scripeţi, cabluri... Şi cînd faci o discuţie cu cineva, tot pe probleme de astea te axezi. Pînă şi învăţătoarea care a venit nu demult în comună, blonda aia mică, cu nasul în vînt, zicea mai zilele trecute despre dumneata: «Un om deosebit nea Lascăr, toată lumea îl laudă pentru probitatea lui profesională. Şi bun maistru şi şofer de înaltă clasă. Păcat că la 35 de ani nu şi-a găsit şi el un rost. Îşi găteşte, îşi spală, toate şi le face singur. Păcat că nu e deloc sociabil. Are numai de pierdut»". Maistrul face un gest a lehamite şi apoi devine atent la un zgomot surd ce se aude din spate. Opreşte convoiul şi porunceşte celor doi tineri. „Jos, s-a întîmplat ceva la instalaţie". Ortacii o iau la fuga spre axa din urmă a platformei. „S-a zis cu noi, nea Lascăre. Aici ne prinde noaptea dacă nu şi ziua de mîine, remarcă Năiţă. Cuplajul de roţi a ieşit din butuc. Nici nu se putea să se întîmple altfel. Din 8 prezoane mai ţineau doar trei. Restul de cinci au zburat de mult. Cît or fi fost de „înţelegătoare" şuruburile rămase n-au putut înlocui şi pe cele cinci surori ale lor căzute la datorie. Nu degeaba fabricantul a calculat opt şuruburi şi nu trei". Îngîndurat, Lascăr se apleacă spre cele două roţi jumelate ieşite din lăcaşul lor. Se apropie şi cei trei tehnicieni de pe maşina de intervenţie. „N-avem utilaje pentru o asemenea intervenţie, conchide Lascăr. Ele se găsesc numai la schelă. Oricum cel care au plîmbat instalaţia pînă ne-au încredinţat-o nouă, şi-au bătut joc. N-au avut măcar curiozitatea să se uite din cînd în cînd la roţi. Ori le-au privit şi au concluzionat că «merge şi aşa». Da şi noi nişte căscaţi. Din şase bărbaţi care ne uităm acum neputincioşi la perechea asta de roţi, nici unul nu ne-am gîndit să verificăm roţile". „Cui să-i dea prin cap că lipsesc prezoane ? Asta-i doar cel mai elementar lucru". „Din mărunţişurile astea se nasc marile necazuri, mă Năiţă. Nu uita, de garnitura în valoare de cîţiva cenţi care a provocat catastrofa cu prilejul lansării navei spaţiale cu două terne în urmă. Dar hai să vedem şi situaţia la celelalte roţi însinte de a porni după ajutoare". „La asta din opt sînt doar cinci, aici doar patru. Hai că-i bună, uite şi o roată care a rămas numai în două. Deci scorul 8 la 2", observă Năiţă. „Pe cai, băieţi, să ajungem înapoi cît e lumină", îi îndeamnă maistrul. Fără povara imensă de patruzeci de tone după el, remorcherul zburdă ca un cal nărăvaş. Nu peste mult timp ajung la unitate. Şeful de coloană ascultă absent spusele şoferului, de parcă i se aducea la cunoştinţă ruperea cozii unui ciocan, nu rămînerea în pană a unei instalaţii în valoare de milioane. Într-un tîrziu, catadicseşte să ia o hotărîre. „Să meargă 549 cu echipa de trei oameni şi sculele necesare". „Bine, dar daţi-le ordin. Văd că nu-s aici, nici maşina, nici oamenii". „Descurcă-te, că d-ala eşti maistru. Eu am plecat, mi-a-junge, sînt de la 6 aici". „Don' şef, treburile pot să se încurce. Transportul e urgent. Instalaţia e aşteptată, iar acum zace pe drum fără măcar să fie semnalizată". „Te interesează, răspunzi, cine te-a pus s-o laşi în mijlocul drumului?" „Dv. n-aţi fi făcut la fel? N-aţi fi venit, ca mine, după ajutoare?" Şefului de coloană îi sare ţandăra. „Ce tot te scînceşti, dom-le? Găseşte oameni, înzestrează-i cu ce trebuie şi dă-i drumul..." „Păi ăştia din echipa de intervenţii care trebuia, vă rog să reţineţi, să stea aici şi nu pe la gospodăriile lor, sînt acum, fiecare, la cîte cel puţin zece kilometri distanţă de aici. Pînă-i aduce, se face noapte, bineînţeles dacă n-or fi plecaţi de acasă pe undeva. Ajungem la instalaţie abia dimineaţă". „N-am altă soluţie, organizează-ţi treaba şi nu uita că răspunzi de tot ce se întîmplă", conchide şeful de coloană. Şoferul-maistru, rămîne perplex, uitîndu-se la silueta şefului său care-şi transportă trupul masiv pe picioarele scurte şi subţiri ca nişte beţe de chibrit, fără să-l onoreze măcar cu un „la revedere".

S-a întîmplat de-a binelea. De teribila capcană învăluită în întunericul nopţii, fără măcar o pată de vopsea albă, care să atragă cît de cît atenţia, se apropie un autoatelier. Înăuntru, motoare, scule, butoaie, toate aruncate în neorînduială. În asemenea maşini, din motive lesne de înţeles, nu-i permis transportul de oameni. La plecare, maistrul îl repede pe şofer: „La să nu-mi dai tu mie lecţii. Fă ce-ţi spun eu! Nu de aici mănînci pîine? Urcă oamenii în maşină şi «valea»". „Unde să-i aşez? N-am nici bănci, nimic". „Să stea şi ei pe unde pot". „Vă convine să daţi dispoziţii, doar nu dv. răspundeţi la un caz de...". Maistrul nu consideră necesar să-i dea vreun răspuns şoferului. Îi întoarce spatele. După plecare, în cabină se încinge o discuţie despre abuzurile maistrului. Toţi contribuie cu cîte ceva la întregirea portretului celui care, după fiecare boacănă pe care o face, cade precum pisica, în picioare. „Orice naş îşi are naşul", conchide sentenţios şoferul. Apoi Mierlă, un prieten al şoferului, om al volanului şi el, începe descrierea şantierului la care se va muta în curînd : atmosfera bună, spiritul de echipă, ordinea, corectitudinea şefilor. „Uite, acolo aş vrea să lucrez şi eu", remarcă şoferul. N-a apucat să ceară relaţii mai detaliate de la prietenul său. Atent la spusele lui Mierlă, a observat tîrziu colosul. Rotirea volanului la stînga n-a fost suficientă pentru a ocoli imensa instalaţie. Un bubuit teribil a speriat păsările pregătite pentru somn, din pomii aflaţi nu departe. Şoferul a fost catapultat din maşină precum un pilot de reactor. Cu scaun cu tot a zburat peste un autoturism care tocmai venea din sens opus aterizînd pe o arătură proaspătă. N-a păţit nimic. Cei din interiorul atelierului au fost izbiţi de fiarele, sculele, care parcă înnebunite, zburau în toate direcţiile. Şoferul şi cei zece oameni au avut noroc. S-au ales doar cu vînătăi, zgîrieturi, tăieturi mai adînci la picioare, mîini, coapse. Peste al 12-lea s-a prăbuşit un motor, zdrobindu-l.

Finalul scenariului nostru, la fel ca şi altă dată, justificări, mormane de hîrtie, dosare. Ele nu mai pot da însă viaţă buldozeristului Matei.

VICTOR BEDA ■

Racul

Aforisme

— Prin tragedii trecem toţi. Unii eroi, alţii — spectatori.

— Chiar dacă vestea e imaculată, prin circulaţie se murdăreşte.

— Cine poate nega că între stele şi licurici există nişte similitudini ?

— Problemele vieţii au rămas aceleaşi. Numai filozofii s-au înmulţit.

— Etern — adică un fel de prezent perpetuu.

— Noul nu a putut fi pînă la urmă înfrînt. Dar nici zile liniştite nu a avut.

— Vinul nu rezolvă necazurile. Le mută doar din faţă mai în spate.

— Asemeni arborilor, şi oamenii au probabil nişte cercuri ridate în interior.

— Greu se mai suportă prostia. Chiar şi pe vreme frumoasă.

— Cearcănele — un rezumat al nopţii.

— Virsta începe să-i dicteze inimii într-un morse nepăcat.

— Zăpada nu-i decît o stare sufletească.

— Nu semnătura pe o carte contează, ci amprentele.

VASILE GHICA ■

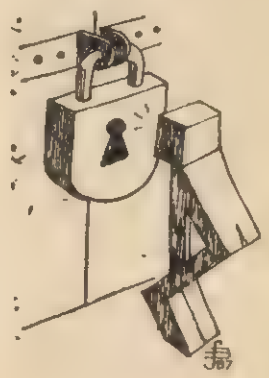

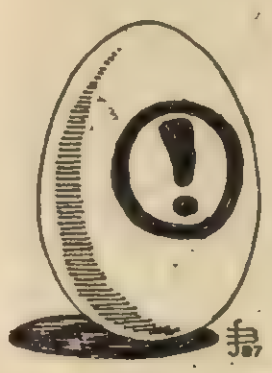

Caricaturi de SERGHIE BUCUR ■

Începuturi

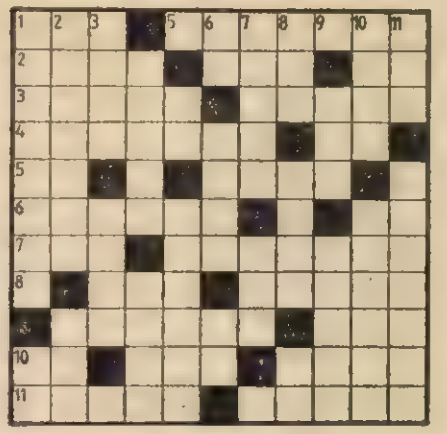

ORIZONTAL : 1) Prozator român (Sergiu ; 1903—1976), din a cărui creaţie am ales romanul „Unde începe noaptea" — De la început. 2) „Cerul începe la ...III", film românesc turnat în 1966 (neart.) — Începe numărătoarea — Radiu. 3) Scriitor român (Vasile), semnatarul volumului de impresii şi notaţii „I.M.N." din care face parte şi capitolul „Începuturi" — A începe să se ocupe cu altceva. 4) Începători într-o activitate — Notă muzicală. 5) Tantal — Scriitor contemporan (Ion), cel care semnează romanul „Lumea de la început". 6) Prozator român (Artur Maria; 1907 - 1975), semnatarul volumului „Războiul sfînt pentru cruce şi dreptate abia începuse" — Ion Barbu. 7) Gravor francez (1732—1818) — Începuturi. 8) Siglă pentru „Radioteleviziune" — Catifea. 9) „Despre... spanolă de început şi vechea epică", volum al filologului şi istoricului literar Ramón Menéndez Pidal (pl.) — Pseudonim al lui Ion Marin Sadoveanu. 10) Aur — Aici (pop.) — Plantă erbacee. 11) Prozator japonez (Kafû ; 1879—1959), autorul romanului „Începutul şi sfîrşitul anotimpului ploilor" — „...începe azi", capitol din volumul de note de călătorie „Unde se întorc cosmonauţii" de Toma George Maiorescu.

VERTICAL : 1) Persoană care se află la începutul unei cariere artistice — „Început de...", poezie din volumul „Anotimpurile Griviţei" de Ion Cringuleanu. 2) Acţiunea şi rezultatul începerii executării unei bucăţi muzicale — A apuca. 3) Orificiul exterior al cavităţii nazale (reg.) — „La-nceputul .", poezie de Nichita Stănescu din volumul „O viziune a sentimentelor" (nom. ; pl.). 4) Geantă (pl.) — A selecţiona. 5) Nichel — Începători. 6) Ba — Creier (reg.) — Dimpotrivă. 7) La început — A spărea. 8) Raită — Normă — Siliciu. 9) Perioadă istorică marcată de un eveniment deosebit de la care se începe numărătoarea anilor — Scriitor de naţionalitate sîrbă (Lazăr ; n. 1914), autorul volumului pentru copii „Cînd apele tinere încep să murmure". 10) Porţiuni din circumferinţa cercului — Neomenos. 11) Localitate în Thailanda — Început.

Dicţionar : NEE, RTV, IMS, NAGAI, CLER, LAE.

IONEL ŞERBAN ■

Dezlegarea careului din numărul precedent :

TRIB ; FIER ; D ; RUMANI ; DAVA ; O ; PRINCIPAT ; CREOL ; A ; ASA ; ARN ; EPOCA ; HSI ; OM ; HILS ; ACUS ; IIII ; IU ; IO ; FARAON ; L ; DARABAN ; UET ; ULAN ; TABARA ; CASTA ; TARAN.

Delfini salvaţi de muzică

O mie de delfini albi au putut fi salvaţi de spărgătorul de gheaţă sovietic „Moscova" pentru că erau mari amatori de... muzică. Urmărind un mare banc de peşti, inteligentele animale au ajuns aproape de strimtoarea Bering, într-o zonă mai strîmtă a regiunii ce separă Alaska de U.R.S.S. Aici au rămas blocate de gheaţă şi iceberguri, timp de şapte săptămîni, pentru că deşi sînt lungi de 3—4 metri, această specie de mamifere nu poate sparge decît un strat subţire de gheaţă. Cînd spărgătorul „Moscova" a ajuns la locul respectiv peste 40 de animale muriseră de foame. Problema ce se punea era scoaterea delfinilor albi la marea liberă, care se afla la aproximativ 20 kilometri mai departe. Dar cum să fie „convinse" să urmărească nava ? Un membru al echipajului a avut ideea ingenioasă să se

transmită de pe vas, prin megafoane, muzică clasică, cîntece triste şi vesele şi chiar marşuri. La auzul melodiilor, delfinii, ca vrăjiţi, au început să urmărească, docili, spărgătorul. Organizaţia internaţională „Greenpeace" a trimis o telegramă de mulţumire şi felicitări salvatorilor sovietici. În imagine, spărgătorul de gheaţă „Moscova" urmărit de melomanii delfini albi.

Breviar ştiinţific

Primii oameni trăiau în copaci?

Pentru unii paleontologi fosilele de „Australopithecus afarensis", cel mai vechi hominid cunoscut, apărut acum 3,5—4 milioane de ani, mărturisesc o adaptare perfectă şi completă la mersul biped. Iată însă, că în urma reexaminării fosilelor de două grupuri de cercetători americani, s-a ajuns la concluzia că există unele adaptări la o viaţă arborescentă. Noua interpretare ridică o serie de întrebări referitoare la modul de viaţă şi evoluţia acestor primi hominizi. Este vorba de teoria anatomistului american Owen Lovejoy, a antropologului Randall Susman de la Universitatea „Stony Brook", din New York, care consideră că oasele mîinilor, ale picioarelor şi umerilor erau adaptate la o viaţă în copaci. Ei sînt de acord cu adaptarea lor bipedă, dar cred că o mare parte din viaţă şi-o petreceau în pomi. S-a mai constatat o adaptare arborescentă şi la mîna lui „Homo habilis", specie care a trăit acum 1,7 milioane de ani. De altfel şi antropologul Russel Tuttle, de la Universitatea din Chicago a ajuns cam la aceleaşi concluzii, arătînd că „Australopithecus afarensis" era adaptat mai mult pentru a se căţăra, decît pentru a merge în două picioare. Controversa rămîne deschisă, urmînd ca noi cercetări, ce sînt în curs, să stabilească adevărul.

AUREL DIANU ■

Joc decisiv în preliminariile C.E.

Din nou, succes tricolorii!

Circumstanțele jocului cu echipa Albaniei sînt dintre cele mai interesante. Partida se va juca la Vlorë, oraș-port în golful cu același nume de la Marea Adriatică. (Reperul geografic este și el important pentru că de la aeroportul din Tirana loturile țării noastre urmează să facă o călătorie de vreo patru ore cu autocarul.) Dar dincolo de reperul geografic se află coincidența că din Vlorë este antrenorul echipei naționale albaneze, Agron Sulaj (35 de ani, absolvent de Coverciano) și că tot în acest oraș activează echipa Flamurtari, foarte la modă de cînd anul trecut abia a fost eliminată din Cupa U.E.F.A. de către F.C. Barcelona (0—0 la Barcelona, dar 1—1 la Vlorë !) pentru ca anul acesta să acceadă în turul doi al aceleiași competiții, în dauna lui Partizan Belgrad (2—0 și 1—2 !). Mergem, așadar, pe un stadion „în fierbere" (12 000 locuri), în fața unui public ce a deprins gustul performanțelor, dar pe un teren ce-l vom cunoaște, probabil, abia luni seara.

Starea de spirit a fotbalului albanez este contradictorie. Pe de o parte, sînt cele două echipe calificate în turul doi al cupelor europene (Flamurtari Vlorë și Vllaznia Shkodër) — performanță nu tocmai de neglijat — și mai sînt alte două echipe (Luftetari și Dinamo Tirana) care au intrînit în Cupa Balcanică pe... F.C. Argeș și Corvinul Hunedoara după ce ambele fuseseră victorioase în primul tur (cu Slavia Sofia și, respectiv, Eschișehir). Pe de altă parte, este situația creată după sancțiunile aspre dictate de U.E.F.A. împotriva unor jucători de la Partizan Tirana pentru incidentele create la Lisabona, în meciul tur din C.C.E. cu Benfica (echipa albaneză nemaijucînd returul). Aceste sancțiuni (suspendarea pe perioade mari doar din competițiile europene intercluburi) au fost asimilate de federația albaneză, sau chiar întărite (cum este cazul portarului Musta, care a fost suspendat de forul respectiv din orice competiție internațională — și deci nu va juca nici împotriva noastră). Mai mult, se pare că forul albanez a recunoscut drept cauză fundamentală a acestei situații modul de comportament al jucătorilor în competițiile interne, mult prea permeabile durităților și indisciplinei care, iată, sînt sever sancționate pe plan internațional (lucruri de reținut și de către jucătorii noștri). În plus, față de toate acestea, este faptul că echipa Albaniei n-a obținut pînă acum nici un punct în preliminariile C.E., meciul cu naționala României fiind ultima șansă de „mîntuire" pentru un fotbal ambițios și destul de tenace (întrucît în Spania este greu de presupus vreo minune...).

La ora cînd scriem aceste rînduri se știu foarte puține lucruri despre componența lotului albanez. În mod sigur, acesta va fi fost definitivat ieri, după ce Flamurtari se va fi întors de la Aue (R.D.G.), Dinamo Tirana — de la Hunedoara, Luftetari — de la Pitești, iar Vllaznia Shkodër va fi încheiat prima manșă din turul doi al Cupei cupelor cu Rovaniemi. Echipa care „a stat" a fost vechea noastră cunoștință, „17 Nentori" Tirana, care după șapte etape conducea în clasament și care, chiar dacă nu e cuprinsă în vreo competiție internațională, mai mult ca sigur va da lotului național pe Omuri, Josa, Muca, Minga, Hodja — jucători care au evoluat și la București, în primăvară.

Dar, pentru echipa noastră, componența lotului albanez nu este atît de importantă întrucît, oricare ar fi acesta, datele generale ale jocului rămîn aceleași. Pentru echipa noastră, problema esențială și cea mai delicată este de a menține jucătorilor angajați și-n cupele europene aceeași motivație și același vîrf de formă pentru trei întîlniri oficiale în două săptămîni. Faptul că acest joc extrem de important al naționalei este intercalat între cele două manșe ale turului doi reclamă din partea tuturor jucătorilor un plus de implicare morală și psihologică în slujba echipa naționale cu abnegația și dăruirea manifestate nu de puține ori la echipele de club. Indiferent de rezultatele în manșa de alaltăieri a cupelor europene (atît ale echipelor noastre, cît și ale echipelor albăneze) tricolorii trebuie să găsească forța de a se reconecta rapid și la înalt nivel de implicare în atmosfera, starea de spirit și exigențele echipei naționale. Reunirea completă a lotului s-a făcut abia ieri seara, or, în numai trei zile efective de pregătire nu se pot realiza „minuni fotbalistice" dacă jucătorii înșiși nu sînt pătrunși de importanța momentului și a jocului. De aceea, partida cu Albania este o probă de competitivitate și profesionalism pentru toți componenții lotului național, este un examen al valorii și conștiinței lor de sportivi. Nimeni nu spune că va fi un joc ușor, dar va fi un joc ce trebuie cîștigat și, mai ales, ce poate fi cîștigat. Tricolorii au demonstrat forța și valoarea echipei noastre naționale în confruntări la fel de importante, dar mult mai dificile. Totul este ca și acum fiecare din ei să-și regăsească adevărata personalitate și să evolueze la nivelul maxim al posibilităților, în condițiile acestea, victoria n-are cum să nu le aparțină.

Am recapitulat multe din aceste elemente împreună cu antrenorii Emerich Jenei și Cornel Drăgușin, într-una din serile trecute. „Echipa Albaniei era de la început un previzibil și greu obstacol în cursa calificării. Ne așteaptă un joc foarte greu, în care sperăm că plusul de valoare și de experiență internațională al jucătorilor noștri să-și spună cuvîntul, chiar dacă întîlnim o echipă rănită în prestigiu de faptul că n-a obținut pînă acum nici un punct. Ne apasă sarcina victoriei, a mai spus Jenei, dar asta trebuie să ne mobilizeze pe toți și-n primul rînd pe cei care vor intra în teren pentru a face totul ca succesul să ne aparțină". Cornel Drăgușin : „Învățămintele recentului joc cu Grecia le-am prelucrat la nivel de detaliu. Intuim, în linii mari, și care vor fi condițiile de desfășurare a partidei și ne pregătim pentru a ne adapta la oricare din ele. Acordăm o atenție deosebită pregătirii tactice și psihologice, întrucît credem că la aceste capitole se va transa victoria. Se înțelege că n-avem alt obiectiv decît succesul".

Echipa națională de fotbal pleacă luni dimineața pentru preambulul la „marele epilog" din 18 noiembrie, cînd se va juca „duplex"-ul Austria — România și Spania — Albania. Ca să fim personaje principale în acel epilog, trebuie mai întîi să trecem cu bine de „preambulul" albanez. De aceea, urăm deocamdată tricolorilor ***mult succes în partida cu Albania !*** Apoi, vom începe calculele.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Cupele europene la fotbal

E bine și atît

Așa cum au anticipat și specialiștii, și ziariștii, și înflăcărații ei suporteri echipa **Steaua** a întrecut pe **Omonia Nicosia** într-un meci care contează ca primă manșă a turului doi al Cupei Campionilor Europeni. Scorul de 3—1 pare la prima vedere mulțumitor, el desemnînd în continuare ca favoriți pe elevii antrenorilor A. Iordănescu și R. Troi. Dar pentru cei care au umplut pînă la refuz stadionul Ghencea, această victorie n-a reprezentat numai satisfacția unui rezultat :

Hagi : bucuria înscrierii a încă două goluri

ea a pus cîteva probleme, dintre care cea mai acută este aceea a felului cum a fost obținută. Într-adevăr, **Steaua** și-a învins partenerii de întrecere la capătul unei partide de mare angajament fizic și nervos. Așa și este normal, ca jucătorii noștri să nu-și cruțe forțele și să lupte pentru un rezultat cît mai bun. Dar de data aceasta, risipa de energie a fost cu mult mai mare decît ceea ce ea a însemnat concret pe tabela de marcaj. Dorința de a obține calificarea încă de la București, adică de a înscrie cît mai multe goluri, așa cum s-au obișnuit în ultima vreme, și-a pus amprenta pe jocul steliștilor, nerăbdători să se detașeze cît mai grabnic de un adversar incomod și tenace, ambițios și riguros pregătit pentru a obstrucționa orice încercare a lor de a construi atacuri coerente și eficiente, într-o manieră spectaculoasă. Din această pricină, încă din primele minute înregistrăm ocazii ușoare de a marca în poarta ciprioților, pe care însă le irosim, așa cum pe drept se spune, copilărește, cu o ușurință de neiertat unor valori cum le etalează **Steaua**. Iar situația aceasta, de căutare zadarnică a celor mai potrivite unghiuri din care portarul **Omoniei** să fie învins, a continuat pe tot parcursul partidei, spre exasperarea celor din tribune. Din suita de ocazii excepționale pe care **Steaua** le-a avut, ca a fructificat doar trei, datorită lui Hagi (minutele 14 și 68) și Iovan (minutul 43). Pentru oaspeți a înscris Xiouroupas (minutul 38). Chiar dacă în fața steliștilor s-ar fi aflat o echipă cu o carte de vizită cu mult mai prestigioasă, tot nu poate fi acuzată ușurința cu care s-au pierdut în van atacuri pornite subtil, cu țesături de pase ingenioase și cu driblinguri de mare finețe, cu schimbări ale direcției de atac năucitoare și cu angajări ferme în fața porții adverse. Cu un joc mai economicos, dar cu o mai mare atenție în prestație și cu mai multă răbdare în realizarea scopurilor sale, o altă echipă ar fi realizat un scor fluviu în compania **Omoniei**. Dar am face o mare nedreptate echipei **Steaua** dacă după ce a cîștigat, e drept, destul de trudnic, partida de miercuri, și cu un scor care o scutește, se pare, de emoții în ceea ce privește calificarea ei în etapele superioare ale C.C.E., i-am mai aduce și reproșuri. La urma-urmei, calificarea s-a jucat totuși aici și acest lucru este cel mai important, chiar dacă toți ar fi dorit o comportare mai strălucitoare a echipei noastre campioane. Nu sîntem deloc de un optimism deșănțat. Nu vrem cu nici un chip să trecem cu vederea erorile comise de steliști într-un meci care se anunța cu mult mai ușor decît s-a dovedit a fi de fapt. Însă azi nici cel mai modest adversar nu se lasă înfrînt dintr-odată și nu se socotește învins dinainte, ci dimpotrivă, își apără șansele cu ardoare și fără inhibiții. A fost și cazul **Omoniei** care s-a străduit și dejoace cît mai mult cu putință planul tactic al echipei **Steaua**. A și reușit, într-o oarecare măsură. Dar a mai reușit ceva: evoluînd în modul în care a evoluat, deseori apelînd la mijloace din afara regulamentului ce trebuiau mai aspru sancționate, ea și-a dezvăluit și slăbiciunile.

GEORGE ARION ■

Iovan, căzut la pămînt, înscrie golul doi : semne bune pentru echipa națională

Fotografii de PAUL AGARICI și VICTOR RĂDULESCU ■

După ultimul gong

Am afirmat în numărul trecut al revistei noastre că primele gale din cadrul turneului final al Campionatelor Naționale și ale Daciadei, recent încheiate în uriașa sală a Palatului Sporturilor și Culturii, ne-au arătat o frumoasă formă sportivă a boxerilor care urmau să-și dispute mult rîvnitul titlu de campioni ai țării. A fost, din păcate, doar o impresie de moment. Sau, dacă vreți, furați de cadrul festiv și ambianța plăcută a sălii, ne-au rămas în memorie cu precădere meciurile foarte bune făcute de cîțiva din boxerii noștri de frunte. Cu cîteva excepții, deci, recent încheiatul turneu ne obligă să constatăm că boxul românesc nu poate conta la ora actuală decît pe serviciile unor pugiliști ca **Marian Gîndac** (inclusiv cel mai tare adversar al său, Viorel Encean-Pop), **Adrian Amzăr, Ion Guzganu, Daniel Dumitrescu** (dar, la această categorie ar mai intra în discuție și Marcelică Tudoriu, sau Octavian Stoica), **Daniel Măeran** (dar și Marian Dumitrescu și Faredin Ablalim), **Giani Gogoi** (din partea căruia însă așteptăm o creștere în tehnicitate) și **Rudel Obreja**, care n-a prea avut cu cine să boxeze. Și ne mai gîndim, cu îndreptățite speranțe, la intrarea în rîndul seniorilor a celor doi campioni mondiali de juniori, **Mihai Leu** și **Francisc Vaștag**. Nu vrem să minimalizăm cu nimic reușita unor boxeri ca **Sandu Leontin** (foarte combativ, dar dezordonat), **Doru Marinescu** (experimentat, abil, dar încă fără rezistența fizică de altădată), **Mihai Vasilache** (prea crud pentru un bătăios ca Dumitru Senciuc, pe care l-a învins — dacă l-a învins ! — evitînd lupta și punctînd arareori și nesemnificativ, din fugă), **Petre Bornescu** (bun la noi, dar necompetitiv pe plan internațional) și **Mikloș Paisz** (care a cîștigat în fața lui Teodor Pîrjol așa cum a cîștigat Vasilache în fața lui Senciuc, adică tot prin evitarea luptei !), care au intrat în posesia titlului de campioni ai țării la categoriile respective. Repetăm : sincere și calde felicitări ! Dar speranțele noastre, în ceea ce privește o mult dorită redresare a boxului românesc, se leagă mai ales de reprezentanții categoriilor mici, cei pe care i-am așezat în începutul acestor rînduri. Ne-au încîntat, în mod deosebit, Ion Guzganu (foarte exact și decis, cu o bună pregătire fizică), Daniel Dumitrescu (admirabil fair-play-ul său în meciul cu Octavian Stoica, un tînăr cu certe calități care, însă, a boxat cu mîna dreaptă fracturată !), Daniel Măeran (același boxer care, dincolo de calitățile sale fizice și tehnice, demonstrează o frumoasă și eficientă gîndire tactică, lucru mai rar întîlnit, nu numai în boxul nostru ci și în cel internațional) și Rudel Obreja (spectaculoasă revenire în prim planul categoriei, confirmînd nu numai calitățile sale de puncheur, cît și o pregătire fizică deosebită). În ceea ce-i privește pe Marian Gîndac și Adrian Amzăr, campionii categoriilor semimuscă și muscă, este de așteptat o creștere a ritmului și-a vitezei, inclusiv o mai coerentă legare a loviturilor, capitole la care au arătat anumite lacune. În fine, un boxer de o combativitate ieșită din comun, Giani Gogoi, extrem de agresiv, epuizant prin clinciurile la care-și obligă adversarii, pe-alocuri chiar rudimentar, are, credem noi, prin venirea sa la Steaua, toate șansele să crească în tehnicitate, să-și mai șlefuiască stilul. Aceștia sînt, deci, boxerii pe care, deocamdată, contăm, boxeri care au dat culoare și valoare recent încheiatului turneu final al Campionatelor Naționale.

VICTOR NIȚĂ ■

Marian Gîndac (Steaua), în dreapta imaginii, campion național la semimuscă

Fotografie de AUREL D. NEAGU ■

Să așteptăm returul

După frumoasa calificare din turul precedent (dublă victorie în fața formației G.K.S. Katowice), sorții i-au destinat echipei Sportul Studențesc una dintre cele mai grele misiuni, aceea de a o întîlni pe Bröndby Copenhaga, deci formația care a eliminat-o pe deținătoarea trofeului „C 3", I.F.K. Göteborg. La valoarea adversarei (furnizoare a numeroși internaționali A și olimpici) s-a mai adăugat și „criza" de conducere tehnică a echipei studențești, dificila sarcină fiind încredințată lui Iorgulescu și Cazan. În ciuda acestor premise, speram cu toții ca, printr-o mobilizare intensă, să se realizeze din nou un rezultat bun. Dar, cum minuni nu se întîmplă mereu, comportarea echipei din Regie în campionatul intern și-a pus amprenta și pe meciul cu danezii. În aceste condiții, repriza întîi a consemnat înscrierea primelor două goluri de către gazde (min. 16, la o lovitură liberă de la 17 m, a marcat L. Olsen, iar în min. 30, Steffensen a transformat o lovitură de la 11 m). Echipa noastră a depus eforturi pentru a înscrie un gol, care ar fi cîntărit mult în economia partidei retur, a avut șansa ca poarta să-i fie salvată de două ori de bare, totuși în min. 85, proaspătul intrat în joc, Christiansen, a stabilit scorul final de 3—0. Deși a fost o întîlnire între lidera detașată a campionatului danez și ocupanta ultimului loc din campionatul nostru, partida retur de la București își păstrează interesul ei.

P. L. DUMITRESCU ■

La ora la care revista noastră se află sub tipar, cea de-a treia echipă românească prezentă în turul II, Victoria București, urma să întîlnească pe Dinamo Tbilisi. Sperăm ca în numărul viitor să putem reveni cu cronica unei noi victorii românești.

Tripla săritură a patinajului

După campionatele internaționale din 16—18 octombrie, patinajul artistic românesc are în mod cert o altă platformă. Această competiție a demonstrat că o preocupare constantă, inspirată și temeinică, precum cea a conducerii actuale a federației de specialitate, poate să conducă la relansarea unui sport considerat multă vreme fără șanse de progres. Or, „internaționalele" găzduite de Miercurea Ciuc și Gheorghieni au produs — ca să folosim un termen din patinaj — o triplă săritură în întreaga ambianță a acestui sport.

Mai întîi este vorba de reluarea, după opt ani de întrerupere, a inițiativei de a găzdui astfel de întreceri internaționale. În condițiile în care la concursurile „open" ale altor discipline sportive se înregistrează un recul al participărilor de peste hotare, patinajul artistic a găsit resursele „să pluseze" și să aducă în fața publicului românesc patinatori și patinatoare din patru țări — Bulgaria, Cehoslovacia, R. D. Germană și Polonia.

În al doilea rînd, campionatele internaționale s-au desfășurat într-o organizare impecabilă, realizată după standardele unor mondiale sau europene, producînd o copleșitoare surpriză tuturor celor prezenți. Găzduit pe un „teritoriu" al hocheiului, patinajul artistic a făcut o breșă considerabilă în atenția și gustul localnicilor, grație unei organizări concepute la nivel de detaliu și în care surprizele s-au succedat în cavalcadă, depășind cu mult așteptările și cele mai pretențioase. De pildă, dacă centrul competiției a fost la Miercurea Ciuc, replica dată de Gheorghieni în organizarea galei de demonstrații de duminică dimineața a fost ca o răbufnire de ambiție și de orgoliu din partea tuturor localnicilor. După încheierea galei, un „sfat al înțelepților" din Gheorghieni, al tuturor celor care au contribuit la reușita acelei dimineți memorabile a putut merita și primi felicitările cele mai autorizate, care se cuvin nu în ultimul rînd acestui aliaj de inițiativă, spirit și exactitate care este personalitatea primăriței Elisabeta Barabaș.

A treia „triplă" realizată de patinajul artistic în cele trei zile de concurs o constituie excelenta propagandă intrinsecă făcută acestui sport pe un teren care, cum spuneam, este (sau, mai bine zis, era) „subjugat" mai ales hocheiului. De altfel, într-o asertiune deloc convențională fiindcă nimic n-a fost convențional din ce a întreprins și hotărît), președintele comitetului de organizare a acestor campionate internaționale, Grigore Vasile Pop, subliniа faptul că acest concurs va constitui punctul de plecare în declanșarea unei ample acțiuni de selecție în județ a copiilor care să facă patinaj artistic, astfel încît pe terenurile „hocheiului din Miercurea Ciuc și Gheorghieni să aibă loc cît mai curînd gale locale ale patinajului artistic. Este un mare pas sau, dacă vreți, adevăratul cîștig, în perspectivă, pe care patinajul artistic românesc le-a realizat odată cu aceste internaționale.

O elementară datorie de onoare ne obligă să aducem public cele mai sincere felicitări „statului major" al acestei competiții, — tovarășilor Grigore Vasile Pop, Andrei Fabian, Elisabeta Barabas, Florea Lazăr, Ioan Sticlaru și celorlalți oameni de bine ai sportului harghitean.

Felicitări, de asemenea, antrenorilor Gabriela și Cornel Munteanu pentru stăruința și pricoperea cu care muncesc la lotul național de patinaj artistic ai cărui componenți au ajuns de acum la un nivel competitiv pe plan internațional.

Cîștigători ai concursului au fost, cum se știe, deja, Cornel Gheorghe (România) și, respectiv, Kathrin Degler (R.D.G.). Un premiu de spectaculozitate s-ar cuveni Codruței Moiseanu (autoarea unui „salt mortal" pe spate care a electrizat în repetate rînduri sala), iar unul de popularitate lui Marius Negrea din Brașov — un „autodidact" inteligent și de bun simț în ale patinajului artistic.

Alarmă la semicerc

Se pare că, „eliberat" fiind de povara vreunei performanțe internaționale (a se vedea locul 9 în grupa mondială B, necalificarea pentru J.O. și altele), handbalul nostru masculin a luat-o serios pe panta indisciplinei și a compromiterii spectacolului sportiv. „Eroine" nedorite sînt în această privință tocmai echipele fruntașe de la care pretențiile sînt cele mai mari, din toate punctele de vedere, inclusiv cel al sportivității și disciplinei.

În derbiul etapei a 8-a, Poli Timișoara și H.C. Minaur Baia Mare au realizat o „excelentă" contrapropagandă handbalului: duritați, faulturi peste tot, întreruperi de joc, vociferări, scene de nepermis în hora cărora s-au prins, desigur, și cei de pe banca tehnică, cîte 7 eliminări din fiecare echipă (Poli conducînd cu 2 descalificări) ș.a.m.d.

În etapa a 9-a, tot derbi, Steaua — Poli Timișoara: 9 eliminări de la prima echipă, 12 de la a doua (doi jucători timișoreni, plus antrenorul lor secund fiind chiar descalificați)! Poți ajunge la un moment dat în trei jucători de cîmp (perioadă în care și marchează), reușind în mijlocul unui vacarm general să înscrie de cinci ori consecutiv și să termine prima repriză la egalitate. Ultimul minut al jocului aparține arbitrilor Șandor din Oradea și Ianeu din Buzău care anulează un gol marcat de timișoreni (pentru motiv de... călcare pe semicerc, infracțiune greu depistabilă și cu celula fotoelectrică !) și le „mută" acestora un „7 m" la... 9 m, după ce, cu 28 de secunde înainte de final, steliștii înscriseseră un gol ce avea să fie al victoriei !

În etapa a 10-a, iarăși derbi, la Baia Mare, H.C. Minaur — Steaua. Tot în ultimul minut (cite nu pot „încăpea" la handbal în acest răstimp), Porumb de la Minaur este eliminat și, imediat, descalificat pentru proteste; apoi Steaua egalează din 7 m; Minaur fiind în 4 oameni de cîmp (întrucît Stamate fusese eliminat puțin mai înaintea lui Porumb !), reușește totuși să înscrie golul victoriei prin Covaciu, dar nimeni nu poate ști dacă mingea trecuse sau nu linia de poartă în fracțiunea de secundă a... fluieratului final !

Așadar, mai întîi „s-a plîns" Baia Mare de jocul cu Poli; apoi s-a plîns Poli de jocul cu Steaua, pentru ca Steaua să se plîngă de jocul cu Baia Mare ! Duminică urmează un alt derbi, Steaua — Dinamo...

Se înțelege că situația de pe terenurile de handbal începe să devină alarmantă. Tendințele de „fotbalizare" a handbalului datează mai demult (cam de cînd a început și declinul...), dar ele încep să devină dominante, mai ales în ceea ce privește arbitrajele. Dacă handbalul nostru masculin este în regres, vinovate sînt și asemenea manifestări care rod pe dinăuntru un sport ce reușise să fie imun la tot ce alterează ideea de corectitudine și spectacol sportiv. Iar dacă acest sport dorește cu adevărat să revină la cotele internaționale pe care le-a avut cîndva, calea pe care a apucat-o acum nu-i folosește la nimic; ba, s-ar putea să-l ducă în altă parte...

Să joace, dar numai să joace!

Întorcînd pe toate fețele lista cu loturile feminine din divizia A de baschet, trei nume de jucătoare nu pot fi găsite cu nici un chip: M. Măringuț, I. Stoichiță și Cecilia Laszlo. Absențele n-ar reține atenția dacă n-ar fi vorba de trei din cele mai valoroase jucătoare ale baschetului nostru, toate componente ale lotului național. Paradoxul este că ele nu figurează la nici o echipă tocmai fiind foarte valoroase !

Toate trei au jucat cîndva la Progresul: cînd s-a produs fuziunea Progresul-Rapid apărînd echipa cu acest dublu nume, nici una n-a mai dorit să joace în noua grupare sportivă, mai ales că fiecare a și fost solicitată de alte cluburi: Măringuț — de Voința, Laszlo — de Politehnica și Stoichiță — de Olimpia. Fiecare, de asemenea, se considera eliberată moral de vechea echipă Progresul pe care o slujiseră, în ordine, timp de 4, 5 și respectiv, 10 ani. Prezentîndu-se la echipele la care ar fi vrut să activeze, aceste jucătoare au intrat, din toate punctele de vedere, în anturajul echipelor respective, la care, desigur, au început să se și pregătească. Numai că, neavînd dezlegare de la clubul Progresul (-Rapid), n-au avut nici drept de joc în tot campionatul trecut. Mai exact, între 1 octombrie 1986 și 15 mai 1987, aceste jucătoare n-au fost prinse în vreo activitate competițională internă oficială. Totuși, lotul național a avut nevoie de ele și, pe baza pregătirii ce o făcuseră la cluburile pentru care optaseră, au și fost selecționate.

A început, însă, un nou campionat și respectivele jucătoare încă nu au drept de joc din același motiv, și anume că între Progresul-Rapid, pe de o parte, și cele trei cluburi bucureștene, pe de altă parte, nu a intervenit înțelegerea în privința transferului. Federația a făcut repetate tentative de mediere între „părțile în litigiu", dar fără rezultat — iar transfer din oficiu federația nu are dreptul să opereze întrucît ar contraveni regulamentelor în vigoare. Un asemenea transfer, care să nu țină seama de acordul (mai bine zis, dezacordul) clubului de unde pleacă un sportiv, îl poate decide numai biroul executiv al C.N.E.F.S. (după precedentul celebru petrecut chiar în acest an cu un fotbalist). Din cîte știm, toate cele patru cluburi implicate au înaintat la C.N.E.F.S. memorii în care argumentează justețea unei decizii luate, desigur, în favoarea fiecăruia în parte. Mai rămîne ca acest organ colectiv de conducere să măsoare de zece ori și să taie o dată.

O situație nu tocmai departe de a' celor trei are și un alt nume cunoscut din baschetul nostru feminin, Mariana Bădinici, ale cărei relații sinuoase cu clubul Olimpia se cer, de asemenea, grabnic reglementate.

Pe scurt, este necesar ca aceste valoroase sportive să joace undeva, dar numai să joace !

Grupaj realizat de
OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Știri

● **Rivalitate nedeclarată.** Cîndva John Nunn fusese secondantul lui N. Short, dar mai apoi cei doi s-au despărțit. N. Short a recurs la ajutorul oferit de un „prieten din copilărie" (Daniel King, 24 ani, maestru internațional) și cariera sa străbate un drum glorios. J. Nunn și-a croit calea spre turneul candidaților, dar lucrurile s-au complicat prin meciul de baraj cu L. Portisch. Iar acum, neavînd șansă în campionatul individual „normal" în fața lui Short, J. Nunn a devenit primul campion al Angliei la șah activ (partida de 30 minute) cîștigînd în luna septembrie la Londra partide palpitante desfășurate în limitele noului regulament al Federației internaționale. Al doilea clasat a fost maestrul internațional Julian Hodgson. Toți participanții au dreptul de a fi printre primii înscriși pe noua listă specială Elo pentru șah activ. ● **Belgrad.** Superturneul de mari maeștri planificat să înceapă la 2 octombrie se situează ca valoare în categoria a XIV-a. Oaspeții care se alătură celor șase mari maeștri iugoslavi sînt Timman, Korcinoi, Short, Hjartarsson, Salov și Beliavski ● **Festivalul OHRA.** Cu cîteva zile înainte de turneul care i-a adus cel mai mare succes din carieră, John van der Wiel își aniversase pentru a 28 oară ziua de naștere. În turneul tur-retur cu șase jucători, olandezul nu a pierdut nicio dată, totalizînd 6,5 puncte din 10 posibile. În continuarea clasamentului: 2—4. Chandler, Gulko, Timman 4p 5. Cernin 4,5 p, 6. Zapata 1,5 p. Ultimele rezultate calculate prin metoda Elo îl trec pe van der Wiel de limita 2 600... ajungînd la 2 700 p, deci în apropierea jucătorilor Kasparov și Karpov ! ● **Cît trei...** O istorie adevărată. Organizatorul turneului zonal de la Montpellier a telefonat la hotel întrebînd dacă există posibilitatea să fie cazați patru jucători olandezi. Dîndu-i răspuns afirmativ, hotelierul a cerut numele jucătorilor. Organizatorul a pronunțat doar: „van der Wiel" și hotelierul a răspuns: „O.K. și... al patrulea?" Acum van der Wiel a dovedit că face cît trei... ● **„Chess for peace"** reprezintă motto-ul turneului open desfășurat la Londra (1—11 octombrie), care înregistrează două recorduri speciale, unul de participare: 350 jucători din 62 țări (dintre care 49 mari maeștri: Vaganian, Șubă, Gulko, Kudrin, Gurewich, Rogers, Fedorowicz...) și altul la capitolul fonduri de premiere: 100 000 pfunds. ● **Prima ediție.** Echipele Norvegiei, Suediei, Danemarcei și R.F. Germania alcătuite din 6 senioare și tot atîtea junioare și-au disputat în trei tururi „Cupa Sparius". Clasamentul senioarelor nu a adus surprize: 1. R.F. Germania 13 p, 2. Danemarca 9,5 p, 3. Suedia 8,5 p și 4. Norvegia 5p. În întrecerea junioarelor lupta a fost mai strînsă: 1. Suedia 11 p, 2—3. Danemarca și R.F. Germania 10p, 4. Norvegia 5 p. Cele mai bune rezultate ale întrecerii le-au înregistrat jucătoarele vest-germane Petra Feustel și Anja Dahlgrün, autoarea a trei victorii. Iată o scurtă dovadă de joc eficace **Dahlgrün — Frederika** (Danemarca). Apărarea siciliană, 1. e4 c5 2. Cf3 d6 3. d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5. Cc3 a6 6. f4 e6 7. Df3 Dc7 8. Nd3 Cbd7 9. Ne3 Cc5 ?! 10. 00 b5 ? ! 11. a3 Nb7 12. Tae1 000 ? 13. b4 Ccd7 14. Cc:b5! a:b5 15. C:b5 Db8 16 De2 Da8 17. Dd2 C:e4 18. N:e4 N:e4 19. Dc3 Rb7 20. Dc7 Ra6 21. Ca7, 1:0 ● **Concurență valoroasă.** În luna octombrie se desfășoară renumitul Festival al șahului de la Soci (U.R.S.S.) în cadrul căruia va avea loc o nouă ediție a turneului dedicat memoriei lui M. Cigorin, jucătorul considerat a fi fondatorul Școlii de șah ruse. Turneul se anunță foarte puternic din cei 16 participanți mai bine de jumătate din jucători sînt mari maeștri cu Elo peste 2 600p. Turneul feminin intră în limitele categoriei a XIV-a bucurîndu-se de prezența a 16 participante binecunoscute pe plan internațional.

MARGARETA MUREȘAN ■

Rugby

Momentul actual

După primele opt etape ale campionatului național de rugby, organizat de F.R. Rugby într-o formulă valorică alcătuită din trei grupe de categoria A, se observă faptul că vechile noastre echipe fruntașe confirmă și de data aceasta palmaresul lor din trecut, situîndu-se în plutonul elitei și detașîndu-se fructuos de celelalte participante.

Este vorba, în primul rînd, de formația **Steaua**, care a cîștigat toate cele 24 de puncte atribuite pentru opt partide jucate pînă acum, căreia îi urmează îndeaproape Dinamo, cu 22 puncte. Ambele fuseseră cîștigătoare de serie în campionatul trecut, ierarhia fiind menținută și prin reeditări de jocuri bune de către ocupantele locurilor secunde din seriile anului trecut, adică **Știința-CEMIN-Baia Bare** și **R.C. Grivița Roșie**, care se mențin fruntașe, alături de **Farul-Constanța**.

Schimbarea regulamentului de joc de către Federația noastră, din dorința de a se stimula acțiunile deschise, la mînă, a avut, din păcate, unele consecințe contrarii celor propuse, ajungîndu-se în cele mai multe cazuri la dispute balistice de lovituri cu piciorul, neglijîndu-se totdeodată faza la tușe, iar contraatacurile devenite obligatorii au dus la desfășurări eronate și incilcite, evidențiind adesea o pregătire tehnică individuală slabă, răsfrîntă și asupra tacticii de compartiment.

Majoritatea jucătorilor s-au smițit stînjeniți de noul regulament, încă experimental, iar arbitrajele au avut mult de suferit, printr-o prestație confuză, neacomodă și și lipsită de un plauzibil discernămînt, fiind necesare noi și noi reciclări.

În momentul de față, campionatul primelor divizionare s-a întrerupt, datorită pregătirilor pentru meciurile cu echipele reprezentative ale U.R.S.S. (la 25 octombrie a.c.) și Franței (la 11 noiembrie în deplasare), din cadrul Campionatului European F.I.R.A., continuîndu-se, pe plan intern desfășurarea Cupei F.R. Rugby.

În vederea meciului dificil cu formația Uniunii Sovietice, care se va disputa în duminica următoare la Iași, a fost alcătuit lotul reprezentativei noastre, cuprinzînd și multe nume noi, precum: **Dorel Piti, Nicolae Răcean, Daniel Neaga, Ovidiu Sugar, Victor Avram, Valer Tufă, Dumitru Colibă, Florin Țiță**, alături de experimentații: **Bucan, Leonte, Veres, Galan, Dumitru, Laurențiu, Giucăl, Murariu, Paraschiv, Ignat, Alexandru, Tofan, Lungu, Toader, Vărzaru, Tinca** și **Ion Vasile.**

Urăm jucătorilor noștri o exemplară comportare și dăruire în această întîlnire de prestigiu cu U.R.S.S. și le dorim o eficientă victorie! Ahoe!

TUDOR GEORGE ■

Toată lumea face sport

● Invențiilor recente din ciclism — biciclete din metale rare, superușoare, roți lenticulare, care produc un curent de aer ce ajută la înaintare, ghidon în formă de coarne de taur, așezat mai jos decît pînă acum — li s-a adăugat încă una, nu atît de spectaculoasă din punct de vedere tehnic, cît ingenioasă. Componenții echipei Italiei, cîștigătorii (surpriză!) al titlului de campioni mondiali în proba de contratimp (100 km) au apărut la start cu niște curele de piele în jurul bustului, curele de care era prinsă o sîrmă de oțel. În cursă, cei patru au avut sîrma (de circa 30 cm) legată de ghidon, astfel încît să păstreze tot timpul poziția aerodinamică, așa-numita „poziție-ou". ● Secretarul general al Uniunii europene de fotbal, Hans Bangerter, se arată, în ultimul număr al Buletinului oficial al U.E.F.A., îngrijorat, enunțînd o veritabilă filipică împotriva practicilor unor cluburi, care găsesc cele mai neașteptate manevre a nu elibera jucătorii străini, angajați în formațiile lor, pentru meciurile internaționale. Cea mai nouă stratagemă este cea privind solicitarea ca federația respectivă să-l asigure pe fotbalist, cluburile pretinzînd sume exorbitante (s-a mers pînă la 8 milioane de franci elvețieni !), pe care, evident, forul în cauză nu le poate plăti. H. Bangerter a anunțat, cu același prilej, că U.E.F.A. va elabora un regulament clar în această privință, ideea de bază fiind aceea ca toate echipele să trateze în mod egal pe toți jucătorii, indiferent de naționalitatea lor. ● Meciul dintre cei doi mari „K" ai șahului mondial, Kasparov și Karpov, care își disputa la Sevilla titlul mondial, a început cu un amuzant incident, provocat de campionul mondial. Înainte de prima mutare (a lui Karpov, cum știți), Kasparov a declanșat o adevărată razie pentru găsirea unui... scaun care să-i fie pe plac, considerînd fotoliul pus la dispoziție prea comod, adormitor! După o serie de oferte din „resurse locale" (recuzita teatrului „Lope de Vega", gazda meciului), organizatorii au adus de prin vecini (institutul, chiar baruri) 30 de scaune. Gari alegîndu-l în cel din urmă pe cel mai simplu. Lovitură psihologică, s-a spus, mai ales după ce prima partidă s-a încheiat remiză la mutarea 30. Dar mica săgeată s-a transformat în bumerang, Karpov punctînd, după două zile.

LUCIAN OPREA ■

ULTIMA ORĂ

Decada cărții românești

Miercuri a început „Decada cărții românești", manifestare intrată în tradiția vieții noastre spirituale și care anul acesta se desfășoară în contextul puternicului elan creator cu care întregul popor întîmpină Conferința Națională a Partidului Comunist Român.

Deschiderea festivă la nivel republican a „Decadei cărții românești" a avut loc la Clubul muncitoresc al Întreprinderii de confecții și tricotaje București cu expunerea „Opera teoretică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, strălucit exemplu de gîndire creatoare, de patriotism revoluționar, de luptă pentru pace și progres" și dezbaterea „Rolul cărții de informare științifică în educația multilaterală materialist-științifică a oamenilor muncii".

Programul decadei cuprinde prezentarea unor volume semnificative pentru producția noastră editorială, organizarea de simpozioane și mese rotunde, întîlniri ale cititorilor cu scriitori și editori, acțiuni menite să contribuie la cunoașterea cărților social-politice, științifice, tehnice, beletristice, apărute în acest an, în scopul educării multilaterale — politice, revoluționar-patriotice, etice și estetice — a oamenilor muncii.

Temfilex '87

În aceste zile, Muzeul de artă din Piatra Neamț găzduiește Expoziția republicană de filatelie tematică Temfilex — '87, eveniment cultural care a reunit aproape 100 de expozanți din 23 de județe și din municipiul București. Tematici variate, etalate pe mai mult de 400 de fețe de panou, oglindesc pagini din lupta eroică a poporului român pentru unire, independență, libertate și pace, importante realizări din Epoca Nicolae Ceaușescu în toate domeniile de activitate, prezențe românești pe toate meridianele globului, protecția mediului înconjurător, pictură, personalități, muzică, sport, turism etc., și au fost bine apreciate atît de juriul expoziției (președinte Ion Stănescu, AFR — București), cît și de numerosul public participant la deschiderea expoziției și în următoarele zile. Un palmares bogat a răsplătit străduințile filateliștilor. În cadrul grupei de literatură filatelică, toate cele șapte materiale prezentate au fost premiate. La deschidere au participat, alături de organele locale și județene de partid și de stat, reprezentanți ai Ministerului Poștelor și Telecomunicațiilor, cît și președintele AFR, Apostol Turbatu. În cadrul Simpozionului național de filatelie tematică, desfășurat în sediul filialei AFR Piatra Neamț, au fost urmărite și dezbătute cu viu interes de numeroși participanți un număr de referate și comunicări care au adus cele mai noi orientări și tendințe ale filateliei tematice. Ambele manifestări republicane de prestigiu, desfășurate în cadrul Festivalului național „Cîntarea României", au fost dedicate Conferinței Naționale a P.C.R. și împlinirii a 40 de ani de la proclamarea Republicii, și constituie un prilej de afirmare a filateliei ca important act de cultură și mijloc eficient de educație. (Adrian Cîrțiu Negreștean).

Grafică franceză la Muzeul de artă

Începînd de miercuri, Muzeul de artă al Republicii Socialiste România găzduiește o expoziție reunind lucrări de grafică semnate de unul dintre reprezentanții de frunte ai artelor plastice moderne din Franța, Sonia Delaunay, cărți de artă ce ilustrează activitatea de editor a lui Jacques Damase. Sînt prezentate numeroase litografii în culori, tapiserii, circa 300 volume de artă, afișe reprezentative pentru preocupările artistice ale autorilor.

Speologia subacvatică

Speologia este, fără îndoială, o știință a curajului, riscantă, potrivită doar bărbaților între bărbați, chiar dacă, în ultima vreme, discipolii ei beneficiază de echipamente și mijloace de investigație perfecționate. Vă oferim în acest număr un reportaj despre o nouă disciplină a speologiei — speologia subacvatică — despre a cărei spectaculozitate cele trei fotografii alăturate „povestesc" cît se poate de grăitor.

pagina 16

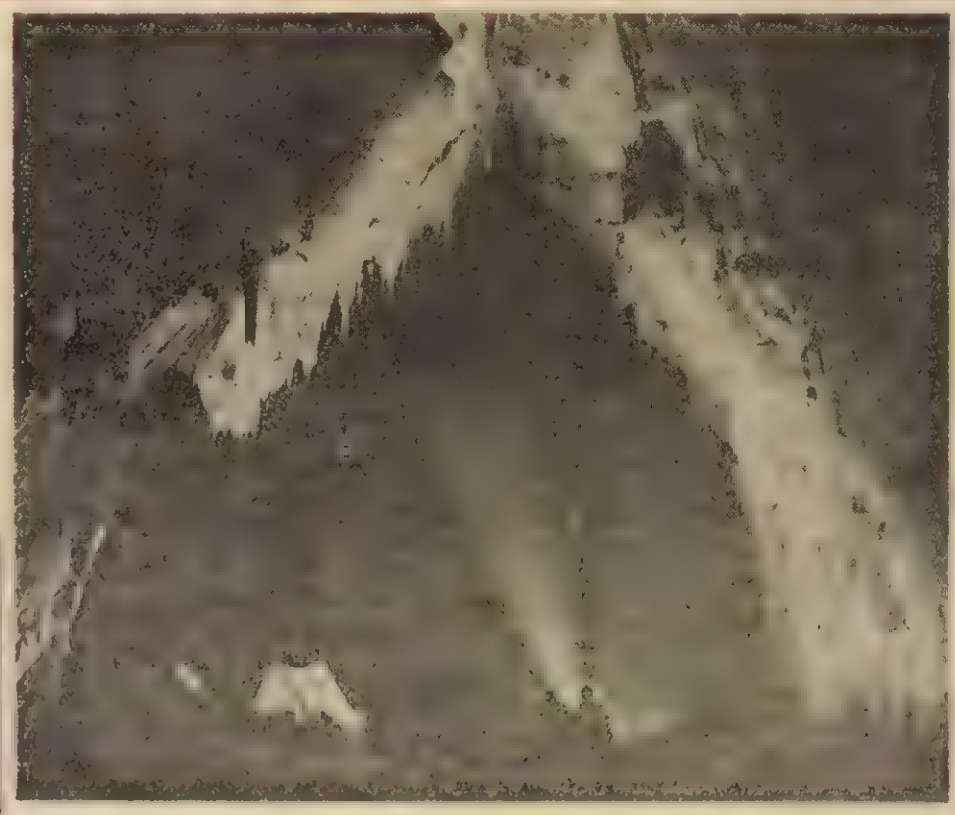

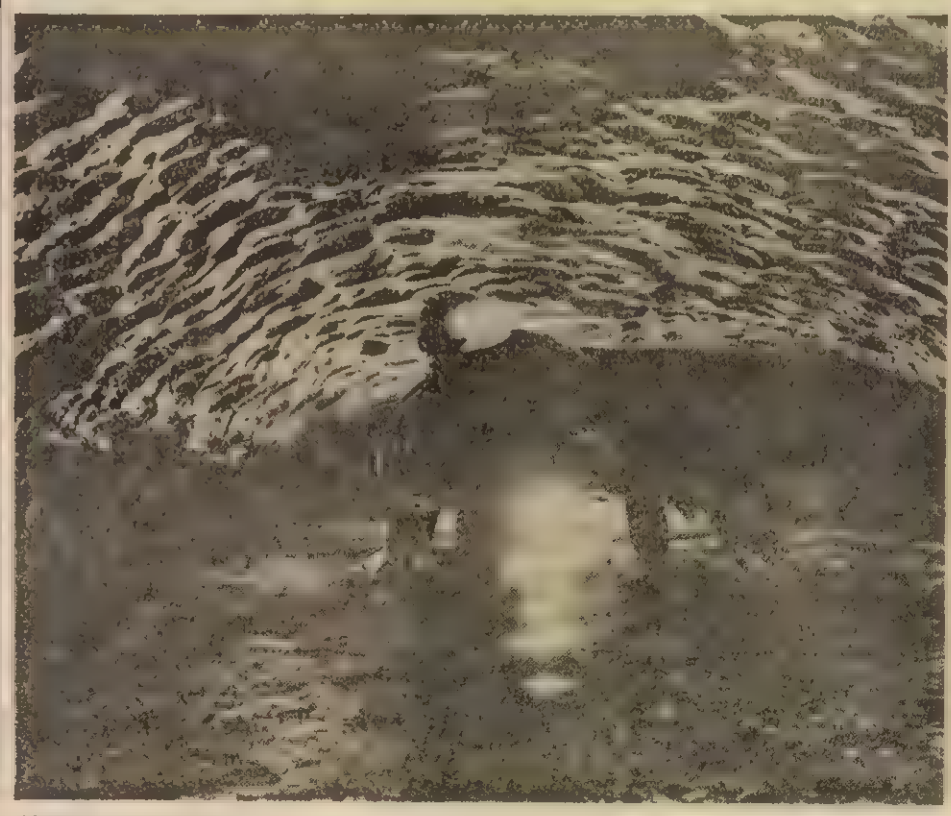

Imagini realizate de Cristian Lascu în Peștera cu Morminte descoperită de scafandrii-speologi după traversarea unei galerii submerse.

Fiacăro. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publiciști-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scrisori-audiențe 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

Bibliot... TIR...

flacăra

anul XXXVI
44 (1 689)
30 octombrie
1987

Săptămînal editat de Uniunea Democrației și Unității Socialiste

Rodnic dialog
româno-birmanez

Pagina 2

Sub semnul prieteniei trainice, al colaborării multilaterale, în folosul reciproc, al cauzei socialismului și păcii

Întîlnirea dintre tovarășii NICOLAE CEAUȘESCU și ERICH HONECKER – care face o nouă vizită în țara noastră – deschide largi perspective relațiilor dintre cele două partide, țări și popoare

Comentariul în pagina 3

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu

A fost dată în exploatare linia de metrou Piața Unirii – Pipera

București, ca și celelalte localități ale țării, parcurge în anii noștri un proces de puternică dezvoltare și modernizare, de înnoire continuă, în scopul îmbunătățirii permanente a condițiilor de muncă și de viață ale locuitorilor săi. Printre cele mai de seamă elemente ale procesului amintit se numără și metroul bucureștean, construcție de mare utilitate și de mare frumusețe, o adevărată bijuterie printre dotările Capitalei. Început din inițiativa conducătorului partidului și statului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și construindu-se sub directa sa îndrumare, acest important obiectiv edilitar se dezvoltă și se desăvîrșește fără contenire. Zilele trecute, după cum este cunoscut, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu a fost dată în exploatare noua linie de metrou cuprinsă între Piața Unirii și platforma industrială Pipera, încheindu-se, prin aceasta, lucrările la magistrala a II-a care este situată pe axul Nord-Sud al Capitalei, are o lungime totală de 18,7 kilometri și face legătura între două puternice zone industriale, Pipera și IMGB, și partea centrală a orașului. Prin darea în folosință a noii linii dintre Piața Unirii și Pipera, magistrala a II-a a fost terminată cu 68 de zile mai devreme.

Noul traseu, în lungime de 8,4 kilometri, dispune de 5 stații — Pipera, Aurel Vlaicu, Aviatorilor, Piața Victoriei,

P. NICOARA ■

(Continuare în pag. 13)

Moment important în dezvoltarea relațiilor româno-birmaneze

Între România și Birmania s-a dezvoltat în ultimele decenii, după stabilirea relațiilor diplomatice dintre cele două țări, o fructuoasă colaborare. În spiritul solidarității militante cu toate națiunile care pășesc pe calea dezvoltării de sine stătătoare, poporul român a urmărit și urmărește cu simpatie eforturile poporului birmanez îndreptate spre consolidarea independenței naționale, spre înfăptuirea aspirațiilor sale de progres și pace. Dorința de a conferi noi perspective de dezvoltare relațiilor de prietenie și colaborare româno-birmaneze a fost ilustrată de-a lungul anilor de schimbul de vizite la diferite niveluri, consacrate intensificării conlucrării reciproc avantajoase, căutării și identificării unor noi domenii de conlucrare. O contribuție hotărîtoare în acest sens a adus vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Birmania, desfășurată în primăvara acestui an, convorbirile la cel mai înalt nivel româno-birmaneze fiind de natură să deschidă orizonturi noi raporturilor dintre cele două țări, atît pe plan bilateral, cît și pe arena internațională. În acest cadru se înscrie și recenta vizită oficială de prietenie efectuată în țara noastră, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu, de președintele Republicii Socialiste a Uniunii Birmane, San Yu, împreună cu doamna San Yu.

În timpul vizitei, între cei doi șefi de stat au avut loc convorbiri oficiale. Sub semnul dorinței comune de a da un conținut tot mai bogat conlucrării româno-birmaneze, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele San Yu au avut un amplu schimb de păreri în legătură cu extinderea relațiilor bilaterale în domeniile politic, economic, tehnico-științific și cultural, precum și în probleme ale vieții politice internaționale. Analizîndu-se stadiul și perspectivele raporturilor dintre România și Birmania, s-a apreciat că există condiții pentru lărgirea și întărirea lor în continuare, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc. S-a hotărît să se examineze căile și modalitățile concrete de intensificare a conlucrării economice bilaterale, potrivit orientărilor și înțelegerilor stabilite la cel mai înalt nivel. A fost subliniat faptul că promovarea susținută a colaborării pe multiple planuri dintre România și Birmania este în interesul și spre binele ambelor popoare, servește cauzei păcii și înțelegerii între națiuni.

Vizita a prilejuit și abordarea, la convorbirile oficiale, în toasturile rostite, a unor probleme importante ale vieții politice mondiale. În acest context, a fost evidențiată îngrijorarea față de actuala situație internațională, care se menține deosebit de gravă și complexă, relevîndu-se că se impune, mai mult ca oricînd, intensificarea eforturilor pentru oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, pentru reglementarea tuturor problemelor litigioase dintre state, a stărilor de încordare și conflict exclusiv pe cale pașnică prin tratative. În acest sens, **președintele** Nicolae Ceaușescu a arătat că România a salutat ca pe un eveniment de o deosebită însemnătate înțelegerea de principiu dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii cu privire la încheierea unui acord în problema eliminării rachetelor cu rază medie de acțiune și operativ-tactice din Europa și Asia, apreciind că trebuie făcut totul pentru realizarea acestui acord încă în cursul acestui an. S-a arătat, de asemenea, că România s-a pronunțat și se pronunță ferm pentru o conferință internațională în problemele Orientului Mijlociu, sub egida O.N.U., cu participarea tuturor părților interesate; România consideră, de asemenea, că este necesar să se facă totul, în spiritul rezoluției Consiliului de Securitate, în vederea încetării războiului dintre Iran și Irak, pentru normalizarea situației din zona Golfului, prin retragerea tuturor navelor militare străine și asigurarea navigației libere prin golf a tuturor navelor. Cei doi președinți au subliniat necesitatea soluționării globale a problemelor subdezvoltării, a edificării unei noi ordini economice internaționale, bazate pe egalitate și echitate în relațiile dintre state, care să asigure progresul mai rapid al tuturor țărilor, în primul rînd al celor în dezvoltare.

Apreciind vizita înaltului oaspete birmanez, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „Vizita dumneavoastră — care are loc la scurt timp de la întîlnirea noastră de la Rangoon — constituie o expresie a relațiilor de prietenie și colaborare ce s-au statornicit și se dezvoltă între România și Birmania, a dorinței comune de a le extinde și întări tot mai mult. Îmi exprim convingerea că, în convorbirile ce le vom avea în timpul vizitei, vom identifica noi posibilități de a dezvolta și mai mult aceste relații. Considerăm că dezvoltarea conlucrării dintre România și Birmania — pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc — corespunde pe deplin intereselor de progres și bunăstare ale popoarelor noastre, cauzei generale a destinderii, colaborării și păcii în lume". La rîndul său, președintele San Yu a declarat: „Doresc să exprim sentimentele de stimă pe care le nutrim față de Excelența Voastră și poporul României, precum și cele mai sincere mulțumiri pentru primirea călduroasă și generoasa ospitalitate acordate mie personal, ca și membrilor delegației, pentru cuvintele de apreciere pe care le-ați rostit. Sînt bucuros să mă aflu în frumoasa dumneavoastră țară și este un privilegiu pentru mine de a fi primul președinte al Republicii Socialiste a Uniunii Birmane care efectuează o vizită de stat în România. Îmi exprim speranța că această vizită va contribui la dezvoltarea și întărirea în continuare a relațiilor de prietenie existente între țările noastre".

Fără îndoială că noul dialog la vîrf româno-birmanez, desfășurat într-o atmosferă cordială, de stimă și înțelegere reciprocă, va deschide noi perspective colaborării dintre România și Birmania, în interesul celor două țări și popoare, al cauzei păcii, înțelegerii și cooperării internaționale.

ION CODRU ■

Perspective largi dezvoltării relațiilor dintre România și R.D.G.

Relațiile politice, economice, tehnico-științifice și în alte domenii de interes comun dintre România și R.D.G. au cunoscut o puternică dezvoltare, favorizate de succesele remarcabile obținute de popoarele noastre în construirea socialismului, de identitatea țelurilor și a năzuințelor lor de pace și progres. Un rol determinant în promovarea susținută a conlucrării dintre partidele, țările și popoarele noastre îl are practica, devenită tradițională, a dialogului la cel mai înalt nivel, a întîlnirilor și convorbirilor dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și tovarășul Erich Honecker, secretar general al Comitetului Central al Partidului Socialist Unit din Germania, președintele Consiliului de Stat al Republicii Democrate Germane. Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală dintre România și R.D. Germană, declarațiile comune și alte documente semnate cu prilejul întîlnirilor la vîrf au creat un cadru larg, fertil colaborării bilaterale, așezate temeinic pe principiile deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc și întrajutorării tovărășești. Convorbirile purtate la București și la Berlin, înțelegerile convenite și hotărîrile luate cu aceste prilejuri au constituit de fiecare dată manifestări puternice ale legăturilor de strînsă colaborare și prietenie dintre cele două țări, deschizînd largi perspective conlucrării în toate domeniile de activitate. Ca urmare celor stabilite în cadrul întîlnirilor la cel mai înalt nivel, s-au extins contactele pe linie de partid, între guverne și parlamente, organizații de masă și obștești, s-au intensificat schimburile de experiență în diferite domenii ale construcției socialiste, s-a dezvoltat colaborarea pe plan economic și comercial, chemată să pună în valoare, într-o măsură tot mai mare, avantajele pe care le oferă nivelul de dezvoltare a celor două economii, s-a diversificat colaborarea pe planul științei, culturii, învățămîntului și în alte sfere de activitate. O conlucrare activă s-a statornicit între partidele și statele noastre pentru soluționarea constructivă a marilor probleme ale vieții internaționale, pentru înlăturarea primejdiei de război, pentru edificarea unei lumi mai bune și mai drepte.

În acest context se încadrează și noua vizită efectuată în țara noastră în aceste zile, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, de tovarășul Erich Honecker.

În timpul convorbirilor oficiale dintre cei doi conducători de partid și de stat s-a procedat la o informare reciprocă privind preocupările și activitatea Partidului Comunist Român și Partidului Socialist Unit din Germania pentru înfăptuirea planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a României și R.D. Germane, privind mersul construcției socialiste în cele două țări și a avut loc un larg schimb de păreri în probleme bilaterale și cu privire la situația internațională. Remarcîndu-se cu satisfacție nivelul atins în dezvoltarea relațiilor de colaborare dintre partidele, țările și popoarele noastre, în spiritul convorbirilor și înțelegerilor convenite la cel mai înalt nivel, s-a apreciat că potențialul economic actual al României și R.D. Germane oferă condiții pentru extinderea și mai puternică a cooperării și specializării în producție, a conlucrării pe tărîm tehnico-științific și în alte domenii de interes comun, precum și pentru creșterea și diversificarea schimburilor de mărfuri. În acest sens, s-a hotărît să se examineze posibilitățile existente pentru intensificarea colaborării economice bilaterale potrivit orientărilor stabilite. A fost evidențiată convingerea că prin eforturi comune, relațiile dintre cele două țări, partide și popoare vor cunoaște o dezvoltare continuă, afirmîndu-se tot mai puternic ca un exemplu de raporturi noi, între state socialiste prietene, libere și suverane, care conlucrează tot mai strîns în edificarea noii orînduiri, în munca și lupta pentru ridicarea necontenită a nivelului de trai material și spiritual al popoarelor lor, pentru socialism și pace în lume.

În timpul vizitei, tovarășul Nicolae Ceaușescu a înmînat tovarășului Erich Honecker Ordinul „Victoria Socialismului", pentru contribuția deosebită adusă la dezvoltarea colaborării dintre Partidul Comunist Român și Partidul Socialist Unit din Germania, dintre Republica Socialistă România și Republica Democrată Germană, la întărirea prieteniei dintre poporul român și poporul german, la promovarea cauzei generale a socialismului, păcii și colaborării internaționale, cu prilejul împlinirii vîrstei de 75 de ani.

Noul dialog dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Erich Honecker, desfășurat într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă, va marca fără îndoială, așa cum au subliniat cei doi conducători de partid și de stat în toasturile rostite la dineul oferit de tovarășul Nicolae Ceaușescu în onoarea tovarășului Erich Honecker, un moment de cea mai mare însemnătate în procesul de extindere și adîncire a relațiilor dintre partidele, țările și popoarele noastre, spre binele reciproc, al edificării noii orînduiri în cele două țări, al creșterii forței socialismului și prestigiului său în lume, al cauzei păcii, înțelegerii și colaborării între națiuni.

ION DUMBRAVĂ ■

Campania de alegeri şi argumentele faptei

In circumscripţiile electorale are loc un amplu şi rodnic dialog cetăţenesc ● Problemele obştii la ora scadenţei pentru deputaţii în exerciţiu ● Iniţiative, idei, propuneri pentru o mai eficientă activitate, pentru valorificarea superioară a resurselor locale. ● Înfrumuseţarea şi gospodărirea localităţilor — laitmotiv al întîlnirilor dintre cetăţeni şi candidaţi ● Contribuţia tuturor prin eforturi sporite la realizarea sarcinilor de plan ● Producţia fizică şi cea destinată exportului în atenţia tuturor colectivelor de oameni ai muncii ● Lărgirea bazei de materii prime şi sporirea calităţii producţiei, preocupări constante în viaţa colectivelor de muncă ● Experienţa maselor — sursă inepuizabilă de idei novatoare. ● Consiliile populare în faţa unei noi exigenţe legate de dezvoltarea armonioasă a localităţilor. ● Comunele mari ale ţării se pregătesc să devină oraşe ● Centrele agro-industriale, localităţi ale viitorului. ● Contribuţiile organizaţiilor de femei întrunesc admiraţia tuturor ● Izbînzile cetăţenilor reuniţi în jurul bunilor gospodari ● La toate întîlnirile cu deputaţii, ferm angajament pentru înfăptuirea neabătută a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului.

Noua policlinică şi noul spital din Blaj

Blaj sau bucuria de a dura

S-a instăpînit toamna la Blaj şi oraşul se lasă răsfăţat de razele unui soare darnic mai mult în lumină. Simţi, străbătînd străzile acestei aşezări (despre care cei ce au făcut o mulţime de socoteli afirmă că ar fi fost martora celor mai multe evenimente istorice pe kilometru pătrat din întreaga ţară), cum frumosul orgoliu de localitate intrată definitiv în memoria afectivă şi în cugetul mereu dornic de unitate şi libertate al naţiei noastre este susţinut de o muncă temeinică, disciplinată şi inspirată, rimînd perfect cu renumele dintotdeauna al Blajului. S-a construit mult, în ultimul timp, alci. S-a construit cu gust. S-a construit astfel încît vechiul şi nou să-şi poată da, fără vreo rezervă, mîna peste timp. A fost respectat tot ce se cuvenea respectat din vechea arhitectură, în vreme ce noile zidiri conferă oraşului un necesar aer de prospeţime şi modernitate.

Perioada care a trecut de la precedentele alegeri de deputaţi, din martie 1985, a fost densă în evenimente şi făptuiri, fapt pentru care pregătirea actualei campanii electorale înseamnă, înainte de orice, la un...

Bilanţ realist

Constantin Dinică, vicepreşedintele Consiliului popular orăşenesc, şi Constantin Coteţ, şeful sectorului de gospodărie locativă, ne pun la dispoziţie primele date. Aflăm, astfel, că în ultimii doi ani şi jumătate zestrea edilitară a Blajului s-a îmbogăţit cu un spital (avînd 250 de paturi) şi o policlinică, 145 de apartamente, un bazin de înot, o serie de noi spaţii comerciale (în zona gării şi în cartierul Andrei Mureşianu), precum şi cu o recent dată în funcţiune Casă comercială blăjeană. Acestea ar fi, aşadar, obiectivele mari. Lor li se alătură multe altele, realizate îndeosebi prin aportul cetăţenilor şi al deputaţilor. O trecere în revistă a acestora trebuie însă făcută pornind de la propunerile formulate de cetăţeni cu prilejul adunărilor ce au avut loc înaintea trecutelor alegeri. Aceste propuneri au fost adunate, rînduite pe probleme şi au devenit, în baza Hotărîrii cu numărul 13 a Consiliului popular orăşenesc, obiective de primă urgenţă pe agenda de lucru a tuturor deputaţilor. Ce s-a întîmplat cu cele 173 de probleme cuprinse în Hotărîrea 13 ? Cele mai multe dintre ele şi-au aflat rezolvarea. Iată, spre edificare, cîteva exemple. Un număr de 14 străzi urmau să fie înzestrate cu trotuare noi. Doar 10 au acum doritele trotuare. Patru dintre ele — M. Kogălniceanu, Păcii, Sălciilor şi Mănărade — au rămas ca acum doi ani şi jumătate. În acest timp, alte opt, neprevăzute în Hotărîrea amintită, au fost dotate cu trotuare. Ce vrea să spună acest bilanţ (în afară de faptul că, în urma lucrărilor efectuate, 20 la sută din lungimea străzilor oraşului au, în momentul de faţă, trotuare noi) ? Nimic altceva decît că ar fi fost posibil ca Hotărîrea să fie respectată în totalitate, dovadă fiind faptul că prevederile ei au fost chiar depăşite. Dar au mai existat şi locuri — circumscripţii electorale — unde spiritul gospodăresc al deputaţilor şi dorinţa lor de a face nu s-au situat la nivelul aşteptărilor celor care i-au ales. Aşa cum s-a întîmplat şi în privinţa reparării unor străzi, dar mai ales în acea a locurilor de joacă. La acest ultim capitol, împliniri sînt, practic, nule, nici unul din locurile de joacă ce s-au propus a fi amenajate neexistînd în clipa de faţă. Situaţia — analizată cu serioziate în ultima sesiune a Consiliului popular — se cere grabnic remediată, cu atît mai mult cu cît se constată existenţa unei importante rezerve de forţă de muncă neutilizate, în vederea cît mai bunei gospodăriri a localităţii. Firească, rămîne în sarcina Consiliului popular pregătirea atentă a lucrărilor şi aprovizionarea cu materialele necesare, astfel încît, în perioada imediat următoare, toate restanţele, toate angajamentele neonorate să-şi afle firească rezolvare.

Desigur, în contextul acestui bilanţ trebuie avute în vedere şi lucrările realizate din fondurile obţinute prin aplicarea Legii 1, asta însemnînd modernizarea unor străzi, amenajarea unor terenuri de sport şi a intrării în oraş dinspre Alba Iulia. Aşadar, pe ansamblu, edilii Blajului şi-au făcut datoria. Acolo unde a existat interes real pentru înfrumuseţarea localităţii, rezultatele se văd. Şi, în funcţie de rezultatele de pînă acum, alegătorii îşi vor îndrepta opţiunile către aceia care nu le-au înşelat în nici un fel încrederea, ca şi spre cei capabili — prin capacitatea lor organizatorică, prin spiritul de iniţiativă şi prin perseverenţă — să ducă la bun sfîrşit tot ceea ce vor iniţia împreună cu cetăţenii.

Dumitru Piştea şi Petru Biriş — buni şi vechi prieteni, candidînd amîndoi în circumscripţia electorală 17

Prietenii din Veza

Într-unul din cartierele de la marginea Blajului, la Veza, am vrut să stăm de vorbă cu actualul deputat din circumscripţia electorală numărul 17. Două erau motivele care ne-au îndreptat atenţia spre dînsul : e decanul de vîrstă al deputaţilor din oraş, pe de o parte, iar pe de alta — voiam să cunoaştem realizările obţinute de oamenii din această zonă în domeniul lucrărilor edilitare, deputatul numărîndu-se, întotdeauna, printre iniţiatorii şi făptuitorii acestor lucrări.

L-am aflat pe Dumitru Piştea, croitor de meserie, stînd de vorbă, în frumoasa lui curte, cu un vecin, Petru Biriş. Sînt prieteni vechi. Fiecare poartă în spate peste patru decenii de muncă. Petru Biriş e, din '916, brutar. A lucrat şi la patron. Se va fi gîndit el vreodată, în vremea aceea, că va ajunge să fie propus ca deputat? Firească că nu. Se află, însă, la a treia sa campanie electorală.

— E a treia oară cînd mă lupt cu Dumitru Piştea ! Pînă acum m-a tot învins. Drept este, însă, că-l om harnic şi oamenii s-au orientat bine alegîndu-l.

— Da, dar şi Petru Biriş — se grăbeşte să adauge Dumitru Piştea — e gospodar de prima mînă şi l-am aimţit mereu alături în toţi anii de cînd sînt deputat, din 1977 adică. Multe am făcut noi aici, cei din Veza. În primul rînd, am îndiguit valea pîrîului care trece prin faţa porţilor noastre. Apoi, am aşezat trei poduri peste ea. Pe ultimul — o arcuitură de beton care se potrivea perfect pentru ce ne trebuia nouă. Am găsit-o aproape îngropată, pe şantierul din jurul gării. Am luat două macarale şi am adus-o. Vecinul Petrică, împreună cu alţii, s-a apucat de prepararea betonului. Voiam să-i facem şi nişte scări de-o parte şi de alta. Dar uite că apare moş Bercar, om la vreo 84 de ani. Zice — lăsaţi-f, taică, panta mai dulce, altfel e greu pentru bătrîni, ne mai împiedicăm, nu putem trece căruţul dintr-o parte în alta... Şi aşa am făcut, după voia lui, şi nu pentru că aşa a vrut moşneagul, ci pentru că aşa s-a dovedit mai bine, mai înţelept. Dar oricîte-am făcut pînă acum, tot ne-au mai rămas destule. Acu' fie că va fi ales Petru, fie că voi fi reales eu — tot le facem. Şi tot umăr lîngă umăr o să fim. Trebuie desfundată şi curăţată valea Vezei, e nevoie de alte lucrări de întreţinere, vom face trotuare pe străzile Gheorghe Lazăr şi Eftimie Murgu, pînă la ieşirea spre pădurea Cărbunarilor. Apoi, avem de gînd să canalizăm strada Aron Pumnul, aşa încît apa să se scurgă cu uşurinţă la vale. Cît despre drumul spre pădure, unde e un loc frumos de agrement, vrem să-l

Georgeta Roşculescu, candidat de deputat în mijlocul beneficiarilor unui nou loc de joacă

plantăm, de-o parte și de alta, tei. Și, într-un tîrziu, dar nu prea tîrziu pe la anu' adică, o să mă-ngrijesc și de reparația porțiunii de drum din fața casei mele, pe care am lăsat-o la urmă pentru a rezolva întîi problemele celorlalți. Așa mi se pare normal să procedeze un deputat — să privească înainte de toate în nevoile oamenilor din preajmă și abia apoi la cele ale sale.

I-am lăsat pe cei doi prieteni să discute pe mai departe despre viitorul cartierului. În drum spre centru, am putut remarca deplina curățenie a străzilor, și, prin liniștea care învăluia acest cartier, ascuns printre pomi și înalte tulpini de dalii, ne-am visat, cîteva clipe, locuitori ai oricăreia dintre casele frumoase, cu garduri proaspăt vopsite, cu grădini și curți vădind mîini pricepute și învățate cu munca. Vis reconfortant.

Argumente în alb

În imediata apropiere a noului spital, privirea ți-e atrasă de un grup de blocuri ingenios finisate. Trecînd printre ele, nu poți să nu observi că, în fața fiecăruia, mărginite de garduri scunde și trainice, intacte și făcute după același calapod, se află grădini miniaturale, straturi de flori și legume, într-o ordine desăvîrșită. Deputată este aici doctorița Elisabeta Drăghici, care a fost însăși propusă drept candidat de deputat în această circumscripție electorală — numărul 13 —, împreună cu o altă doctoriță — Georgeta Roșculescu. Sînt și ele — asemenea candidaților de la circumscripția 17 — prietene, ba chiar vecine de bloc, de etaj, de apartament. Pe Georgeta Roșculescu am întîlnit-o pe cînd se îndrepta spre policlinică, unde este medic pediatru. Era înconjurată de copii, bucuroși că au apărut utilajele care lucrează pentru crearea unui loc de joacă. — O să fie gata curînd ? — întreabă ei. — Depinde de noi, cei mari, de părinții voștri, în primul rînd — le răspunde doctorița. Cu puțină vreme în urmă și-a depus candidatura în fața unei săli pline de oameni care-o cunoșteau bine. Locuiește de 18 ani în acest cartier, a îngrijit și vindecat mulți copii, așa încît se bucură de toată încrederea părinților acestora — nu numai în calitate de doctor, dar și de cetățean. Cu prilejul apropiatei adunări cetățenești va avea posibilitatea să asculte dorințele alegătorilor, dar are chiar ea însăși, de adus în discuție o serie de propuneri.

— Colega mea a făcut o seamă de lucruri bune în ultima perioadă. Dar, pentru a se menține la fel de cochet ca și pînă acum, cartierul nostru trebuie atent întreținut. În această direcție va trebui — amîndouă, indiferent care dintre noi va fi aleasă ca deputat — să acționăm în viitor.

Aceasta e, de altfel, și părerea Elisabetei Drăghici.

— Am reușit să finalizăm trotuarele și rigolele de pe strada Andrei Mureșianu, iar în curînd se vor termina și lucrările de la trotuarele de pe strada A. Sever. Probleme ridicăm, în viitor, strada Dr. P. Groza, care a și intrat în vederile noastre.

Frumusețea cartierului — considerăm cîtiva dintre locuitorii săi, cu care am stat de vorbă — va sporî continuu. Prin munca tuturor. Prim argument — cele două candidate, doi oameni apreciați, a căror evidentă dorință de mai bine este imaculată precum albul halatelor pe care le poartă la locurile de muncă, în slujba sănătății semenilor.

Cetățenii din cartierul Veza mereu gata să pună umărul la muncă pentru înfrumusețarea zonei lor

Adunările cetățenești prilejuiesc în aceste zile, la Blaj, dezbateri fructuoase. Numeroase propuneri vizează continua creștere și înfrumusețare a orașului. Se vor încheia, pînă la viitoarele alegeri, lucrările la blocurile din zona gării și la piața agroalimentară de acolo, se va începe sistematizarea zonei centrale, se vor construi un bazin de înot, acoperit, pentru copii, un cartodrom și o popicărie, în apropierea noii aripi a Casei pionierilor și șoimilor patriei, precum și lucrările la restaurarea unor monumente de arhitectură din centrul vechi, astfel încît, pe lîngă noile construcții, edilitorilor vremii noastre să li se adauge și valorificarea moștenirii unui inestimabil patrimoniu urbanistic, punerea în valoare a însemnelor Blajului istoric. Arc peste vremuri, Blajul de azi vorbește — privit de aproape — despre setea de a dura a oamenilor săi.

DAN MUCENIC
Fotografii de ELENA GHERA

În dialog electoral — faptele

Ar fi extrem de interesantă o comparație între modul în care se poartă acum dialogul candidaților cu alegătorii și cel care se purta în urmă cu 20 de ani, cînd Zalăul se pregătea să devină ceea ce este astăzi. Conținutul dezbaterilor, al propunerilor este, firesc, altul în esență, chiar dacă unele aspecte — cum ar fi buna gospodărire și înfrumusețare, să zicem — revin pe agenda electorală de lucru nimeni nu mai vorbește acum despre nevoia de a se construi cutare sau cutare fabrică. Ele există. Dialogul se poartă în jurul realizărilor de excepție — din industrie, pe ideea mobilizării mai susținute la îndeplinirea indicatorilor de plan din diverse domenii : construcții de mașini, chimie industrială etc. Se vorbește despre extinderi de capacități, modernizări, automatizări ale proceselor de producție etc. Apartamente ? S-au dat în folosință peste 17 mii în municipiul Zalău în perioada la care ne referim. Raportați această cifră la cea a numărului de locuitori (peste 60 de mii) și veți remarca repede că, în fapt, problema locuințelor a fost soluționată și nu oricum. Ei bine, cu toate acestea, în municipiul Zalău se construiește în continuare. Numai în ultimii doi ani s-au dat în folosință vreo 2 400 de apartamente, iar pînă la sfîrșitul anului acestuia vor mai fi predate la cheie alte 1 100 de apartamente. Cum vor arăta ele ? Ce trebuie făcut în zonele respective pentru a grăbi alinierea noilor cartiere la viața publică a orașului ? Ce ar trebui să întreprindă asociațiile de locatari ? Iată doar cîteva din întrebările la care se caută răspuns în dialogul candidaților cu alegătorii din circumscripțiile respective, cum ar fi : Brădet, Stadion, Dumbrava nord, sute exemplu. „Va trebui să găsim o soluție pentru mai buna protejare a gardurilor vii, a parcului amenajat în centrul orașului", ridica problema alegătorul Meteuță. Un alt, Ioan Costea, din circumscripția nr. 23 se frămînta — frămîntarea lui fiind o sinteză a frămîntărilor celorlalți locuitori din cartierul Dumbrava nord — cum anume să se acționeze pentru mai buna gospodărire a spațiilor dintre noile blocuri. „Adică să nu facem o treabă de mîntuială, sub semnul provizoratului". Li s-a vorbit și li se vorbește apoi alegătorilor despre extinderea rețelei telefonice automate cu încă 400 de linii, punerea în funcțiune a unui rezervor de 5 mii m.c. de apă în zona Brădet, extinderea parcurilor de autoturisme, procurarea de utilaje pentru întreținerea curățeniei orașului și multe altele. După cum observați, alegătorul sau candidatul de azi din municipiul Zalău merge la nuanțe, statutul lui civic fiind altul decît acum 15—20 de ani. Termeni ca perfecționare, modernizare — utilizați frecvent de ei la locurile de muncă din moderna platformă industrială — sînt transferați în aceste zile în perimetrul preocupărilor edilitar-gospodărești. Dar nu doar în discuțiile ca atare, ci în fapte concrete. Alegătorii au propus, tot ei au și înfăptuit. Propun acum, vor înfăptui mîine. Un oraș conturat deja, mustind de viață, avea și are nevoie de un alt stadion, de un bazin olimpic, obiective pe măsura pretențiilor actuale și de perspectivă. Iată de ce au fost și sînt aduse în discuție printre multe alte obiective social-edilitare. Ce s-a făcut pînă acum ? întrebă alegătorii, pe bună dreptate. Și răspunsul vine imediat : bazinul olimpic este gata în „roșu", la anul viitorii performeri și nu doar ei putînd să-și înceapă antrenamentele. Iar pentru că dialogul acesta electoral este, înainte de toate, un dialog al faptelor, se fac bilanțuri din care reies metri liniari de șanțuri săpate de cetățeni prin contribuția în muncă, sume reprezentînd valori ale muncii patriotice pe zile, oameni. În zona de agrement „Brădet" este în lucru viitorul stadion, care are ambițiile marilor stadioane. Și aici se fac calcule, bilanțuri. Cîți oameni au participat, ce anume au făcut ei aici... Răspunsul ? S-au excavat peste 5 mii m.c. de pămînt, s-au așternut vreo 14 mii m.c. de balastru, a fost împrăștiat pămînt fertil pentru realizarea gazonului, s-au pus 860 m liniari de bordură, s-a realizat șanțul pentru aducțiunea apei pe o lungime de 1 km. Cine a realizat toate acestea ? Ei, cetățenii, alegătorii, mobilizați de deputați a căror loc de muncă este, firesc, circumscripția electorală. Taluzările, săpatul rigolelor, așezarea stratului filtrant — iată lucrările în jurul cărora se dialoghează acum. Dar la cîte alte obiective nu se fac referiri !

În unele circumscripții, dialogul este chiar foarte ascuțit, ceea ce nu e deloc rău. Unii deputați n-au fost la înălțimea așteptărilor. Cetățenii vor alții, propun alții. Criteriul ? Unul și același : faptele. Iată semnul sub care se desfășoară și în municipiul Zalău actuala campanie electorală, întîlnirile candidaților cu alegătorii. Dialogul electoral — dialogul faptelor. În spirit profund democratic, angajant, responsabil. Un dialog matur marcat serios de grija pentru viitorul unui oraș aflat în plină devenire pe verticala construcției socialiste.

EUGEN TEGLAS

Cînd meșteșugul devine... artă!

Spirite inventive, iscoditoare, perseverente în ambiția de a reuși și îndrăgostite de frumosul autentic, așa mi-au apărut la „prima vedere" Zamfira Crăciun și cele zece țesătoare din comuna Tudor Vladimirescu. Prin măiestrie, curaj și dorința de a înnobila o tradiție ele au făcut ca numai într-un singur deceniu, această localitate din județul Galați să fie cunoscută și dincolo de hotarele țării prin produsele Secției de tricotaje a Cooperativei de producție, achiziție și desfacerea mărfurilor. S-a „lucrat export" pentru U.R.S.S. și Anglia, se așteaptă acum comenzi din alte țări ale lumii.

Se caută, se creează (la Tudor Vladimirescu funcționează și un Centru de creație al UJECOOP Galați) se adaptează, se recreează modele, tipuri, motive și armonizări de culori, se pune suflet, meșteșug și măiestrie în lucruri de care existența noastră are atît de multă nevoie. Catalogul secției cuprinde peste patru sute de modele dar, mai se precizează, este „orientativ". Se poate executa orice pulovăr, vestă, rochie, taior pe care-l dorește solicitantul. Se lucrează, în serie mică, pentru rețeaua comercială de stat și cooperatistă, dar și pentru clienții individuali din întregul județ și din alte județe ale țării.

Despre începuturile acestei îndeletniciri, sînt multe de spus. În comuna Tudor Vladimirescu, mulți își amintesc, există o tradiție a împletitului „din andrele și croșet", „cîrlig" cum i se spunea în vechime. Mai ales iarna femeile lucrau cu rîvnă. Da, sînt și astăzi destule care împletesc, din plăcere, unicate, adevărate lucruri de suflet. Cine din împrejurimi nu le știe pe foarte prețuitele Ioneca Andronache și Catinca Angheluță ? Și încă altele care țes covoare și cuverturi !

Cum a apărut secția de tricotaje în comună ? La început a fost o copilă îndrăgostită de împletituri, Zamfira, o bunică meșteră mare în andrele, Ștefana Stan și o învățătoare care a descoperit, a încurajat și a îndrumat cu grijă și stăruință pasiunea elevei sale. Învățătoarea Valentina Tătaru s-a zbătut, a alergat în dreapta și în stînga și nu s-a lăsat pînă cînd Zamfira nu a ajuns eleva la școala profesională din municipiul Bistrița Năsăud, deci tocmai în celălalt capăt al țării. Strădaniile învățătoarei au fost răsplătite. Zamfira Crăciun termină școala cu zece, se specializează prin diferite ateliere din țară, refuză oferte de angajare și se întoarce în comuna natală, după ce lucrează o vreme într-o localitate vecină, Independența, unde pe vremea aceea exista „cel mai renumit atelier de tricotaje al cooperației din județul Galați.

În anul 1977, Zamfira și alte două fete din comună, pe atunci foarte tinere, Maria Filip și Maria Stan, numai cu o singură mașină manuală de tricotat, „aruncă mănușa" celor din Independența și înființează secția din Tudor Vladimirescu. La început s-au făcut destule „glume", dar fetele au „pretins" prin calitatea și bunul gust al tricotajelor „să fie luate în serios" ! În scurt timp au devenit cunoscute, remarcate, căutate și solicitate de clienți. Au adus lîngă ele alte și alte lucrătoare, după o severă selecție, toate calificate de Zamfira la locul de muncă : Constantina Necula, Ionica Hîncu, Vasilica Manea, Ioana Gheorghiță. Se lucrează numai pe mașini de tricotat românești, cu ace românești, cu fir românesc și se creează lucruri excepționale pentru că se tricotează cu suflet românesc, gust și ambiția de a dovedi că „sîntem buni" !

Proiecte pentru viitorul apropiat ? Pe primele două locuri : încă zece fete din comună vor deveni în curînd lucrătoare ale secției și va fi cumpărată o mașină de tricotat cu program pentru lucrări cu un ridicat grad de complexitate, competitive în orice expoziție și tîrg internațional. Visuri : fir de mătase obținut pe plan local, „să facem niște ii și bluze cum numai bunicile noastre știau să le facă !" Tovarășul Dumitru Autu, președintele Cooperativei de producție, achiziție și desfacerea mărfurilor din comuna Tudor Vladimirescu este optimist : „Cred că vor avea tot ce își doresc !" Nădăjduim că așa va fi. Se merită ! Argumente sînt destule.

MIRCEA IONESCU

CU ȘI MAI MARE GRABĂ SPRE CĂMĂRILE TOAMNEI

Bătălia de pe urmă a porumbului

La Baza-siloz Jegălia, județul Călărași pentru rodnicia recoltelor edificator este și ritmul de preluare a porumbului știuleți : 2 000 t zilnic

Duminică de octombrie. Pe Someș ceața se ridică moleșită, lăsînd loc razelor de soare să-și trimită lumina lăptoasă peste dealuri și lunci. Încă nu este ora 8 și la Baza de recepție din Jibou tractoare cu cîte două remorci, autocamioane, căruțe trase de cai ori boi gemind sub povara încărcăturii se rînduiesc în lungi șiruri spre punctele de descărcare. Forfota mașinilor, uruitul benzilor rulante, aburul uscătoarelor îți dau impresia că te afli pe un vast șantier. Un șantier auriu în care miniaturizații munți de porumb se prefac în rîuri și curg după o prealabilă sortare spre imensele spații de depozitare. E utimul ceas al porumbului, se dau ultimele bătălii ca el, porumbul, să fie depozitat în condiții cît mai bune, ca nici un știulete, nici un grăunte, vegheați de trudi-torii ogoarelor din primăvară și pînă acum să nu se risipească.

„Se lucrează zi și noapte, îmi zice șeful bazei Ștefan Toth, abia coborît de pe schela unui selector. Am plecat azi-noapte acasă la ora 1 și la 6 am fost din nou în bază pentru că porumbul ce ni se încredințează dacă nu este condiționat așa cum trebuie se poate deprecia în 24 de ore. Și ar fi păcat de munca țăranilor depusă pînă să-l vadă aici". Are ochii înroșiți de nesomn, într-un tîrziu continuă : „nu zic că n-ar fi oameni de nădejde care să mă suplinească, de pildă Alexandru Bot, ori Ileana Lung, dar dacă nu mă știu eu în „focul bătăliei" nu am tihnă sufletească".

Tocmai cînd era să închegăm un dialog, dintr-un ARO oprit la porțile bazei, coboară inginerul Alexandru Bondor, directorul Întreprinderii de contractare, achiziționare și păstrare a produselor agricole Sălaj. E fără șofer. Venea de la bazele de recepție și punctele volante din vestul județului (Crasna, Șimleul-Silvaniei, Nușfalău) și ținea neapărat să treacă și pe la cele din vest, nu de alta dar e bine ca lucrătorii bazelor să-l știe aproape și apoi directorului îi place, după propria-i mărturisire, să se însăptămînă și mai cu seamă în campanie să nu treacă măcar o dată pe la cele 7 baze, răspîndite în întreg județul. Drumul spre Surduc ne este îngreunat de șirurile de care ce se îndreptau spre centrul de depozitare. Care, tractoare, chiar și autobasculante de la mina din localitate au venit să dea o mînă de ajutor la transportul porumbului. „Ca urmare a indicațiilor date de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cu privire la reducerea distanței de transport, a depozitării mai operative și implicit a reducerii consumului de carburanți, îmi zice inginerul Bondor, am înființat în fiecare CUASC cel puțin un centru unic de preluare a produselor agricole (în județ ele sînt în număr de 13) printre recentele date în folosință fiind și cel de la Surduc".

Constantin Petrean, șeful depozitului ne întîmpină puțin cam amărît, ceața încă persistă aici chiar dacă ceasul arată ora 10 și nu poate folosi , solarizarea și prefirarea pentru porumbul cu un grad mai ridicat de umiditate și al doilea motiv de supărare ar fi depășirea perioadei de staționare a atelajelor la punctele de descărcare. Directorul Alexandru Bondor îi dă sugestia de a nu fi supărat pe soare că încă nu se arată, fiindcă mina de lignit e doar la cîteva sute de metri, iar uscătoarele lor sînt adaptate în așa fel încît să funcționeze și cu combustibil solid, economisindu-se astfel importante cantități de motorină. Cît privește staționarea peste timpul admis, prin repartizarea atelajelor, astel încît cele cu tracțiune animală să descarce la punctul 1, iar remorcile și basculantele la celelalte două puncte, s-ar diminua mult perioada descărcării. Zis și făcut și peste cîteva minute umbra de nemulțumire de pe fața lui Constantin Petrean dispare ; transportul este ritmic iar operativitatea celor ce cîntăresc exclude timpii morți.

Din cantitatea de po.umb planificată a fi primită în depozit (4 400 tone) pînă la data documentării noastre intrase 3 700 de tone, dar cum producția de porumb în CUASC Surduc a fost aproape dublă față de anul trecut, la navoie sînt pregătite arioaiele (panouri din lemn) și se vor monta noi pătule. După o cercetare minuțioasă a centrului de depozitare care a durat mai bine de o oră, Alexandru Bondor îmi face semn că totul este în ordine și că putem pleca spre alt depozit. La Jibou și la Surduc porumbul a încăput pe mîini bune. Citesc asta din privirile însoțitorului meu. Și directorul mă asigură că și la celelalte baze controlate în acea zi lucrurile stau la fel. Excluderea oricărei risipe și depozitarea în condiții cît mai bune a porumbului, iată pentru ce se zbătea inginerul Alexandru Bondor în ultima duminică de octombrie.

VIOREL VARGA

La datoria pîinii

**La masa îngustă din scînduri, strînși unii într-alții ca boabele aceluiași spic, cincizeci de oameni sorb fără grabă din ciorba aburindă. Mîinile grele, mișcă cu grijă lingura, pentru a nu stînjeni pe cei de alături. „Hai, și-om face apoi o cîntare din fluier, zice Constantin Stanciu, un bărbat scund cu fruntea jumătate înnegrită de soare și jumătate rămasă albă de la borul mic al pălăriei decolorate, încercînd să alunge oboseala celor care de-abia acum au întrerupt culesul porumbului început în zori. Mirosul de brad, velințele munțenești de pe paturile improvizate și desagii aninați în cuie amintesc de o cabană forestieră. Autobuzul cu eczeme de rugină și buturugi în loc de roți, vîrsta înaintată l-a sortit la nemișcare, are acum rolul de dormitor, aduce și el din aerul unui șantier al pădurii. Dar degeaba cauți cu privirea crestele unor munți, căci în jur se întinde numai cîmpie : ogoarele din preajma comunei Dumbrava — județul Prahova. Și totuși de ce, acum, cînd înserarea învelește cu întuneric tot ce-i în jur, iar oamenii părăsesc cîmpul retrăgîndu-se pe la casele lor, cei cincizeci nu iau drumul comunei, ci se așează la sfat în locuința aflată în mijlocul lanului și își întind oboseala după ziua de muncă pe priciuri înghesuite, sub pilpîirea lămpii cu gaz ? Răspunsul aveam să-l aflăm din vorba domoală a lui Aurelian Tudorie, ajutor de șef de fermă : „Noi nu sîntem de pe aici, ci de la 80 de kilometri, din Starchiojd, de la poalele muntelui Siriu. Acestea sînt pămînturile de șes ale comunei noastre, rămase de la bătrîni. Aici, și încă 250 de hectare lîngă comuna Smîrdan din județul Buzău, la vreo 150 de kilometri de casă". Familia Tudorie parcă e coborîtă dintr-o carte de istorie a neamului. „Bunicul, Constantin, a luptat în '77 la Grivița, a fost decorat și împropietărit în acest loc cu 24 de stînjeni. Iar tata, Haralambie, a dat piept cu nemții la Mărășești și pentru faptele lui de vitejie a primit și el un pogon, tot aici. Cînd am împlinit zece ani, moșul m-a luat de umăr și mi-a arătat într-o cutie, ținută într-un sertar încuiat, o bucată dintr-o semilună. Am smuls-o din vîrful unui steag turcesc după ce am pătruns în redută, mi-a zis. Să ai grijă de pămînt cu sfințenie că l-am căpătat cu baioneta luptînd pentru țară". Acum, alături de Aurelian Tudorie se află și fiul, tot Aurelian, purtînd spre mîine nu numai numele tatălui, ci și destinul de țăran, încrustat în timp cu plugul și cu arma. Asemenea lor, multe familii de munteni din Starchiojd au primit ceva pogoane la cîmpie să poată cultiva cereale. Gheorghe Nedelcu pregătește aproape trei luni pe an. Se mai chinuiesc, nu dorm ca în patul lor, îi mai macină dorul și grija de acasă, dar cabana oferă condiții acceptabile, bucătăreasa Elena Borcioiu le prepară mîncare gustoasă și le servește și o vorbă bună, iar seara, mai uită de oboseală cu o doină și o glumă. Important e să facă pămîntul să rodească cît mai bine. Ion Petrescu culege aici porumbul manual, ca nimic să nu se piardă, iar soția Aurelia pe cîmpia Buzăului. Cei doi copii se descurcă singuri ajutați și de vecinii care au rămas în Starchiojd, în cerdacul munților, să muncească în fermele de pruni, meri și la turma de oi. La fel, Elena Popescu și Elena Duma au lăsat cîte patru copii acasă, care văd unii de alții, căci ceva mai tîrziu. Dacă se împrăștiau cu mașinile, acestea ar fi rupt o parte din porumbul care se înălțase frumos, anunțînd o producție bună. Cum au aflat de acest risc, cei din Starchiojd au străbătut într-un suflet cei 80 de kilometri, au luat sacii-n spate transportîndu-i pe distanțe mari și au făcut operația cu brațele. Nici un știulete nu trebuia irosit. Au fertilizat astfel cu ceva în plus, cu dragostea lor pentru pămînt. Firesc, și recoltele au fost pe măsura grijii cu care este înconjurată brazda. Așa cum ne relatează inginera șefă Victoria Mavrodin, s-au obținut 3 000 de kilograme de porumb la hectar și 4 500 de kilograme de grîu. Născută la Ploiești, inginera a făcut la început naveta, dar apoi s-a atașat atît de mult de acești oameni dintr-o bucată, împătimiți de soarta țarinei obștei lor, încît s-a mutat cu familia în Starchiojd, considerîndu-se și ea o fiică a satului. Zice : „Ne bucurăm cînd sîntem întrebați : ce secret aveți voi cei de la munte că veniți la cîmpie și obțineți producții mari ? Secretul e că orice treabă se face din tot sufletul". Aurelian Tudorie povestește că atunci cînd e aici, îi e dor de acasă, iar cînd ajunge în comună, tînjește după mirosul arăturii. „Între campanii, cîteodată, parcă ceva mă cheamă lîngă grîu. Mă frămînt o zi, două, și pe urmă iau trenul și vin de dimineață pînă seara să ascult ce mai spune pămîntul". „Într-o primăvară, ne-a ars cabana, își amintește Ion Petrescu. Am adus lemnele din munte și, într-o lună, am refăcut-o mai primitoare ca înainte, căci era adăpostul nostru pentru perioada grea ce se apropia".

Ca să li se ușureze munca. Îi s-a propus să primească prin transfer alte terenuri mai aproape de hotarele Starchiojdului. Au refuzat. Acestea erau pămînturile moștenite de la strămoși, acestea sînt pămînturile C.A.P.-ului de azi și în ele au însămînțat an de an și o parte din viața lor. Plecăm. Pilpîirea stelelor a luat locul pilpîirii lămpii cu gaz. În depărtare, oamenii se pierd în imensitatea cîmpului, contopindu-se cu el.**

FLORIN CONDURĂȚEANU

Termocentralele la temperatura zilei de muncă

Se naște prea anevoie...

La marginea de nord a Craiovei, nu departe de Depoul C.F.R., se află în plină construcție Centrala electrică de termoficare Craiova 2, avînd — după cum o arată și numele — o dublă menire : să asigure agentul termic, 600 de gigacalorii, pentru încălzirea municipiului, să sporească potențialul energetic al României, furnizînd sistemului energetic național 300 MW, rezultați din arderea lignitilor extrași din adîncurile carbonifere din zonă.

Construcția a demarat în anul 1978. Primele capacități trebuiau să intre în funcțiune în 1982, iar la sfîrșitul cincinalului trecut, Centrala electrică de termoficare 2 urma să atingă integral parametrii proiectați.

Care-i stadiul la zi al investiției ?

Inginerul Ion Anghel, secretar al Comitetului municipal de partid Craiova, ne informează că a fost pusă în funcțiune bateria de 4 cazane de apă fierbinte, care produc 400 de gigacalorii folosite la extinderea termoficării în noile cvartaluri de locuințe. De asemenea, s-a dat în exploatare primul grup electrogen de 150 MW, s-au construit cele două coșuri înalte de evacuare a fumului, precum și stația de evacuare a apelor uzate. Sînt în plină desfășurare lucrările la construcția celui de-al doilea grup electrogen.

Realizări de necontestat... Dar...

Ritmul de lucru pe șantier e încă lent. O parte din constructori și montatori au fost trimiși pe șantierul de la CET Turceni. Ceilalți, care au rămas, au continuat să se lupte cu timpul, cu noile exigențe impuse de noua calitate a muncii pe șantiere. Subinginerul Marin Popescu, secretarul organizației de partid, unul din specialiștii de bază de la beneficiar, mi-a propus să intru în sala turbinelor. Într-adevăr, electricienii montatori din echipa lui Constantin Popescu, cinci tineri entuziaști, tocmai încheiau aici pozarea cablurilor pentru ventilul de închidere rapidă de la capul de tensiune medie al turbinei.

La 11 dimineața, tot în sala turbinelor, se aflau totuși constructori, și montatori care lucrau în dorul lelii. Lipsiți de îndrumarea și de supravegherea șefilor (oare unde rătăceau la acea oră ?), cîțiva se plimbau fără nici un rost, de colo-colo, ca pe bulevard, se țineau de șotii și pierdeau timpul în discuții. Sudorul Ion Croitoru, lăcătușii montatori Adrian Dumitrescu, Ion Diaconu, Ion Ciungulescu nu lucrau pentru că, așa cum ne-au mărturisit, așteptau anumite materiale, nici nu știau precis ce anume, căutate de cineva care... uitase să se mai întoarcă.

Am întîlnit nesincronizări și la alte locuri de muncă. Lumini aprinse acolo unde nu era cazul, risipă de materiale, mașini și utilaje funcționînd în gol. Întregul mers al lucrărilor mi s-a părut insuficient de alert, în pofida faptului că termenul de dare în funcțiune a diferitelor obiective se apropia, se scurta necontenit. I-am întrebat pe cîțiva dintre cei întîlniți dacă știu cumva de termenul de dare în funcțiune a primului și a celui de-al doilea grup electrogen. Cu excepția maistrului Dan Vasile, de la beneficiar, aproape toți au înălțat din umeri și au răspuns, indiferenți, că nu știu.

Intrăm mai în profunzime pe firul cauzelor care au condus atîția ani, și încă mai conduc, pe alocuri, cum am văzut, la stagnări și tergiversări, la imprimarea unui ritm destul de încetinit în desfășurarea lucrărilor de construcții-montaj pe acest mare șantier energetic al țării, și am ajuns și la alte necunoscute. În fond — spunea tovarășul Ion Anghel — îndelungata întîrziere de la CET 2, de ani și ani, se datorează în principal nefurnizării la timp a unor utilaje și componente importante de cea mai bună calitate. Așa se face, de pildă, că o parte din cazanele produse de Întreprinderea „Vulcan" București au trebuit să sufere din mers unele modificări de proiect, de ultimă oră, neprevăzute inițial, iar I.M.U.M. Baia Mare — un alt furnizor important — a întîrziat multă vreme să livreze benzile Rodiler din același motiv, mai mult sau mai puțin întemeiate. Apoi, cu toate eforturile depuse, n-au putut fi procurate în termen util nici unele componente și repere indispensabile realizate din mărci de oțeluri speciale, care se procură foarte greu.

Încă din vară se avansase insistent părerea, și din partea constructorilor, și din partea montatorilor sau beneficiarilor, că toate lucrurile sînt bine puse la punct. S-au refăcut și definitivat la termenul oportun graficele de construcții și montaj, cu responsabilități și termene strict nominalizate, pe oameni, obiective și unități executante, s-a intervenit la furnizori pentru urgentarea livrării ultimelor echipamente.

Numărătoarea inversă a început și pentru cel de-al doilea grup electrogen. Va izbuti, oare, Craiova, la termenul scadent, să sporească potențialul energetic al țării cu încă 150 de megawați ?

MIHAI STĂNESCU ■

Cît de mare este un megawatt

De pe la 15 iulie, oamenii au cam stat într-un picior. Nu-i nici o figură de stil, ci adevărul. Zilnic, directorul George Prepeliuc îi aduna în inima centralei, la ceea ce ei numeau „Comandamentul pentru punerea în funcțiune" și care avea ceva de zis trebuia să stea într-un picior, „ca să fie scurt și dinamic", să nu se întindă la vorbă. Tinerii din „promoția punerii în funcțiune" cum îl se spune, s-or fi amuzat de originalul lor director, dar au înțeles că „nu l-a adus inspectori", ci ca să facă treabă, că „mai bine stau într-un picior în iulie, decît în ianuarie — de frig".

În vara aceasta, „Întreprinderea electrocentrale Suceava" nu și-a pus însă doar problema prevenirii unor posibile defecțiuni. La Suceava, unde nu exista decît o centrală termică mai veche, a intrat în funcțiune noua centrală electrotermică, una dintre importantele investiții ale județului. „Ne-am născut la luncă, sub plop", zice directorul Prepeliuc, cu alte cuvinte pe aici n-a mai existat așa ceva, trebuiau să învețe cum se poate stăpîni un asemenea colos. Încă din februarie 1983, cînd au început construcțiile, s-au gîndit la viitoarele cadre". „Pentru noi, afirmă gazda, ordinea priorităților sună așa : oamenii, fiabilitatea utilajelor și apoi cărbunele."

La C.E.T.-1, organizarea de șantier nu s-a isprăvit cu totul și viitorii săi stăpîni mai sînt încă „chiriașii" constructorului. Centrala electrotermică și-a și demonstrat însă, puterile. La 30 septembrie au fost puse în funcțiune cazanul de 430 tone abur/oră și turboagregatul de 50 MW. Turbina — un adevărat colos — a fost atît de bine centrată și echilibrată încît, atunci cînd, mai în glumă mai în serios, au așezat o monedă pe unul din lagăre, nici nu s-a clintit. Botezul focului — prima racordare, de încercare, la sistemul național — s-a făcut la 22 august. În 5 septembrie a fost repornită și a funcționat 116 ore, producînd energie la întreaga capacitate — 50 MW. Firesc, au urmat tot felul de controale, lumea așteptînd cu sufletul la gură să vadă cum s-a comportat. A fost de înălțat doar un mic por. Din 30 septembrie focul de la cazane nu s-a mai stins. Noul născut, centrala electrotermică, a funcționat cu mult peste media orară programată, de 30 MW.

Mă întreb și întreb : probleme nu sînt, chiar de loc ? Cu același fel direct de a vorbi și acționa, directorul George Prepeliuc îmi dă replica : „Noi spunem că am tras tare să putem depăși vîrful de sarcină din iarnă și că noua centrală este o mare realizare pentru municipiul Suceava, dar n-am afirmat că totu-i gata. Obiectivele sînt multe : producerea energiei termice pentru zona industrială din Lunca Sucevei, asigurarea agentului termic necesar încălzirii municipiului și energie electrică livrată în sistemul național. Mai sînt de finalizat cu constructorii și montorii o serie de lucrări de izolații, ne trebuie stocuri de materiale pentru tratarea chimică a apei, un stoc minim de piese de schimb. Centrala cea nouă va putea furniza apă fierbinte numai dacă vom primi cei 800 metri de țeavă comandați de Ministerul Construcțiilor Industriale la Întreprinderea de țevi sudate din București. Am primit asigurări că țeava este în laminare și în cîteva zile va sosi la noi. Mai așteptăm și pompele de la „Aversa", să le montăm odată cu conducta. Ar mai fi și problema cărbunelui. Ne-am făcut gară proprie, tunel de degheț, descărcare automată în 30 de secunde. Ne-am creat un stoc de 189 000 t cărbune de la Ceuc-Motru, Rovinari și Căpeni-Baraolt. Prin program guvernamental avem prevăzută o cantitate de 250 000 tone și încercăm „să forțăm" să-l obținem pe tot. Cărbunele vine cam amestecat, cu bucăți de metal. Dacă nu e reținut pe benzi, se produc avarii grave la mori. Nu mai stăm să ne plîngem. Separatoarele de metal sînt tot timpul în funcțiune, iar oamenii, atenți la cel mai mic zgomot".

LIANA MOLNAR ■

Ce e greu și ce e simplu?

Termene aminate. Aradul are o mare centrală termică așezată în centrul civic. Folosește exclusiv păcură. Acestei centrale i se va adăuga încă una — pe cărbune — în partea de nord a municipiului. Acolo, primul grup, de 50 MW și primul cazan se așteaptă să intre în funcțiune anul acesta. Evităm cu bună știință termenii categorie optimiști, deoarece iată ce ne spunea, la 5 octombrie, tovarășul inginer Mihai Bosneag, directorul Întreprinderii de electrocentrale Arad: „Marile dificultăți cu care ne confruntăm sînt următoarele: 1. Asigurarea conductelor de gaze pentru alimentarea C.E.T.-ului nou, pe cărbune. Opt kilometri de conductă, pe care-i așteptam în semestrul întîi, nu ne-au sosit nici acum. (De la Întreprinderea de țevi Zimnicea, 370 de tone, iar de la Întreprinderea de țevi Colentina— București, 257 de tone). 2. Tot pentru pregătirea de iarnă este foarte importantă asigurarea de către M.C. Ind. a 2 100 de metri de conductă pentru magistrala ce va alimenta cartierul Faleză Sud. Lucrarea trebuia să fie gata la 30 septembrie, iar acum să funcționeze. Ceea ce era perfect posibil, dacă aveam conducta — conform contractului ! — în semestrul întîi. Că lucrul nu este neînsemnat se înțelege ușor dacă voi spune că este vorba de încălzirea a 5 000 de apartamente date deja în folosință. 3. Grupul de 50 de MW ni s-a promis că va sosi pînă la 30 octombrie de la I.M.G.B. Dar, conform contractului, el trebuia să fie aici din 1986. Întreprinderea „Vulcan" nu ne-a trimis pînă la 30 septembrie cazanul de 420 de tone, deși, conform contractului, tot anul trecut trebuia să-l avem și pe acesta".

În ce privește centrala veche a orașului, aici s-au făcut toate reparațiile capitale necesare. „Pentru iarna aceasta, instalațiile sînt bine pregătite, afirmă tovarășul director. Sîntem în măsură să asigurăm orașului necesarul de energie termică, dar cu condiția să primim repartițiile de combustibil la nivelul acestui necesar". Cînd veți ști cît primiți ? „La fiecare început de lună, pentru luna respectivă". De ce depinde ? „De asigurarea presiunii pe conducta de gaze naturale". Cine asigură presiunea ? „Întreprinderea de distribuție a gazelor naturale Tîrgu Mureș". Și de ce mai depindeți ? „De primirea ritmică a păcurii de la rafinăria Pitești. În iarna trecută am avut greutăți cu ambele. Și nu uitați că mai avem de încălzit și 70 de hectare de sere". Pînă la începerea frigului cît să mai fie ? Oricum, îndeajuns de puțin pentru a nu mai fi timp de comentarii. De altfel, totul este foarte clar. N-ar folosi nimănui dacă ne-am trece iarna cu comentarii. Pentru că ar fi cu putință ; atîta doar că n-ar ține de cald. La greutățile cu care luptă cei ce răspund de căldura orașului mai adăugăm doar una. „Păcura pe care o folosim conține patru procente și jumătate de sulf, motiv pentru care se scurtează viața cazanelor, ne spune tovarășul director. Reparațiile capitale, în loc să le facem la doi ani, trebuie să le executăm anual. Ardem zilnic, în perioadele de vîrf, vreo patru sute de tone de păcură". Tovarășul inginer Mihai Bosneag, susține că nu există niciunde în lume posibilități tehnice de reținere a dioxidului de sulf rezultat din ardere. Notăm acest lucru pentru că, peste două zile, ni-l va confirma și un profesor universitar și fiindcă vom găsi în Bihor o instalație românească în funcțiune, gîndită și realizată tocmai pentru recuperarea sulfului în asemenea situații.

Cît risipim mimînd economia ? Cele două C.E.T.-uri din Oradea funcționează cu lignit inferior. Păcura o folosim doar pentru aprindere, drept combustibil auxiliar, ne spun președintele C.O.M. Gheorghe Filip și inginerul Gheorghe Balog, de la Întreprinderea de electrocentrale. Consumul zilnic de păcură este iarna de circa 148 de tone, iar acum de 106 tone". S-au făcut și la Oradea reparațiile — în mare parte : la unul din cazane ele încep la 30 octombrie — și pregătirile generale pentru iarnă. Tovarășul Gheorghe Filip ne asigură că : „Noi am cam lichidat greutățile, probleme mari nu au mai rămas". Această frază, cu ambiguitatea și cu tendința ei superficial sărbătorească, este emblematică pentru starea reală a lucrurilor. Fiindcă la Consiliul popular municipal, tovarășul inginer Gheorghe Ciornei, șeful serviciului de gospodărie comunală și locativă — care ne dă asigurări că s-au făcut toate pregătirile pentru începerea încălzirii locuințelor — are o singură nemulțumire căreia nu-i găsește nici explicație, nici leac : „Nu pot să înțeleg de ce aruncăm bani pe apa Crișului și-a Tisei. O parte din apa caldă rezultată din procesul tehnologic de la C.E.T. 1 se deversează în rîu, în cartierul Rogerius. Trimisă în rețeaua de termoficare, ea ar fi plătită de oameni. Totuși este aruncată iarna peste gheața rîului". Cît se risipește ? Nu se știe. Dar oamenii văd, închizîndu-și nasturii la haine, cum se aruncă apă fierbinte în Criș. Să înțelegem că aceasta nu face parte din problemele de luat în seamă pentru cei de la Întreprinderea de electrocentrale ?

O bucurie. Ca o revanșă asupra dezinteresului unora pentru problemele oamenilor și ale economiei, ne-a fost dat să întîlnim, tot în Oradea, la Institutul de învățămînt superior, o instalație-pilot de recuperare a dioxidului de sulf din arderea cărbunilor (și a păcurii) în C.E.T.-uri. Funcționează excelent. Iată ce ne-a spus despre acest lucru unul din cercetătorii institutului care au gîndit și realizat noua instalație, dr. Teodor Maghiar: „Pînă acum, niciunde în lume reținerea dioxidul de sulf nu a fost pusă la punct tehnic. Este vorba de un poluant deosebit. Manifestări : ploi acide care distrug culturile și pădurile, dăunează sănătății omului, infestează mii de hectare de sol în jurul depozitelor de cenușă și alte efecte ecologice în prezent necunoscute. Prin noul procedeu se elimină toate aceste efecte, se poate reda circuitului economiei naționale sulful, care în prezent se importă pe valută, se produce energie electrică, se elimină coșurile înalte ale termocentralelor, cu diminuarea cheltuielilor, se asigură sulful necesar industriei celulozei, industriei metalurgice, fapt care face ca întreaga investiție să fie recuperată în 1—2 ani din beneficii".

DORIN GHERGHINESCU ■

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

■ Primim din partea **Întreprinderii județene de gospodărie comunală și locativă Maramureș:** „În legătură cu sesizarea Olității Mandache din Baia Mare, str. Ion Sugariu nr. 7, apart. 44 apărută în pagina rezervată propunerilor și sesizărilor cetățenilor, din numărul 35/1987 al revistei dumneavoastră, vă comunicăm următoarele: petenta a sesizat nepunerea în funcțiune a ascensorului pînă la acea dată, deși blocul respectiv a fost recepționat încă din anul 1985. În urma verificărilor efectuate a rezultat că, deși s-au întreprins numeroase intervenții și deplasări la furnizor, respectiv la I.F.M.A. — București, aceasta a livrat cu întîrziere piesele, ansamblele și subansamblele contractate și necesare punerii în funcțiune a lifturilor la mai multe blocuri din municipiul Baia Mare. În urma măsurilor luate, la imobilul în cauză ascensorul a fost pus în funcțiune și actualmente se află în stare corespunzătoare".

■ Mă numesc **Carias Gabriel**, locuiesc în satul Praja, aparținînd comunei Motoșeni din județul Bacău și sînt profesor suplinitor într-o comună apropiată — Stănișești. Motivul care m-a determinat să vă scriu este acela că birocrația cuibărită uneori în activitatea unora se răsfrînge direct — aș spune, chiar păgubitor — asupra altora, cărora nu le rămîne altceva de făcut decît să bată drumurile în mod inutil, să-și piardă timpul, în speranța că se va găsi cineva care să clarifice lucrurile. Iată, de pildă, am achitat în termenul stabilit, în Motoșeni, suma de 400 lei reprezentînd contribuția bănească pentru anul trecut, dar, spre surprinderea mea, mi-a fost reținută aceeași sumă, în același scop, și la Stănișești. Conștient fiind că nu poate fi vorba decît despre o eroare, am depus aici o cerere însoțită de adeverința care atesta plata sumei respective la Motoșeni și neprimind răspuns nici după mai bine de 8 luni, m-am deplasat din nou la Consiliul popular din Stănișești. Nu mică mi-a fost însă mirarea, cînd, adresîndu-mă pentru soluționarea situației, în locul unui răspuns competent mi s-a spus că... „pot pune și-o luminare peste banii respectivi!"

N.R. — Ne întrebăm, la rîndul nostru, dacă știuta zicală „Ce ție nu-ți place..." o fi cunoscută și prin părțile locului. Nu de alta, dar poate s-o găsi cineva care să le-o reamintească celor care au uitat-o !...

■ „Dezinteresul, nepăsarea, și nu în ultimul rînd abdicarea de la normele elementare ale conviețuirii în colectivitate — iată elementele care au condus la realizarea imaginii de mai jos ! — ne scrie **Nicolae Tokacek** din București, str. Izvorul Crișului nr. 1, et. 2, apart. 8, Sect. 4.

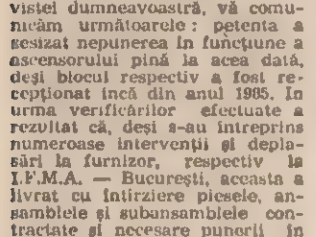

Pe strada Izvorul Crișului, din cartierul bucureștean Berceni, în dreptul blocului **A 1**, gunoaiele destinate preluării resturilor menajere sînt ignorate, unii dintre locatari preferînd să arunce gunoiul la întîmplare, în afara spațiului amenajat anume tocmai pentru a-i scuti de toate neplăcerile generate de o asemenea situație. Este cu totul de neînțeles cum se complac unii într-un asemenea „peisaj", pe lîngă care trec zilnic, fără a se sinchisi în vreun fel !"

Subscriem.

■ Din nou, un ecou la materialele publicate în paginile revistei, de această dată, sosit din partea **Întreprinderii pentru exploatarea vagoanelor restaurant și de dormit C.F.R. — ROMVARED:** „Urmare articolului „Venea din Valea Trotușului", publicat în data de 18 septembrie 1987, s-au analizat cu responsabilitate aspectele semnalate de cetățeanul Constantin Lascăr, stabilindu-se vinovăția lucrătorilor noștri și de asemenea, măsuri menite să prevîntîmpine pe viitor asemenea situații. Astfel, șeful vagonului-restaurant, gestionarul Valeriu Dascălu, a fost retrogradat din funcție pentru o perioadă de 3 luni; ospătarului Alexandru Dragomir i s-a reținut o treaptă din retribuție pe aceeași perioadă; ospătarul Sorin Cristea a fost sancționat prin diminuarea retribuției cu 10 la sută pe o perioadă de 3 luni și îndepărtarea sa din colectivul de oameni ai muncii ce-și desfășoară activitatea pe vagoanele restaurant și bar. De asemenea, aspectele semnalate au fost prelucrate cu întregul colectiv de oameni ai muncii. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat".

■ Reținem din răspunsul primit din partea **Consiliului popular al județului Vrancea** privind soluționarea scrisorii semnată de **Petre Naumenco** din comuna Dumitrești, același județ: „P.N. reclamă că în timp ce era plecat din localitate, fosta sa soție a pătruns cu forța în locuința sa, fiind sprijinită în mod abuziv de președintele și de secretarul Biroului executiv al Consiliului popular comunal. De asemenea, relatează că în condițiile enunțate i-au dispărut din casă o serie de bunuri și suma de 7 500 lei. Din verificările efectuate la fața locului a rezultat că aspectele semnalate se confirmă reclamația fiind întemeiată. Pentru abuzul comis și pentru sprijinul nefondat de a o ajuta pe fosta soție a petentului să violeze domiciliul acestuia, s-a hotărît sancționarea președintelui Biroului executiv al Consiliului popular comunal Dumitrești — Nicu Soare — cu „mustrare" și a secretarului aceluiași organ — Gheorghe Mateiu, cu „vot de blam cu avertisment". În ceea ce privește obiectele și banii dispăruți, s-a stabilit că făptuitor este o vecină a petentului — Busuioc Maria. Cauza se află în curs de soluționare la comisia de judecată de pe lîngă Biroul executiv al Consiliului popular al comunei Dumitrești."

N.R. — Greu, foarte greu de închipuit pentru oricine că doi oameni investiți anume să vegheze la apărarea legalității, să se transforme ei înșiși în complici la o acțiune în afara legii. Oare să-și fi uitat cei doi obligațiile ce le revin, și calculîndu-și demnitatea, au renunțat de bună voie la stima oamenilor ? Oare au considerat că au isprăvit cu bine toate treburile obștești și din pîcla s-au gîndit să-și înveșnicească existența participînd la violarea unei locuințe ? Sînt întrebări, deocamdată fără răspuns. Dar fără doar și poate, sancțiunile aplicate lor, par a fi simbolice...

■ „Poznele" — lucru bine știut — aparțin copiilor. Din păcate însă, uneori, nu numai lor ! Și dacă celor mici „le stă bine" să se țină de pozne, celor mari, în schimb, nu le prea stă bine deloc. Mai ales cînd ele sînt determinate de motive obscure, ținînd răzbunarea... Aflăm, iată, dintr-o scrisoare din care răzbate amărăciunea unui bătrîn — **Wilhelm Biroș** din satul Argel, județul Suceava — că factorul poștal Gheorghe Loba, pentru motive numai de el știute, i-a făcut „farsa" de a nota într-o bună zi pe talonul său de pensie, nici mai mult, nici mai puțin decît... „decedat de două luni" ! Bătrînul a așteptat ce-a așteptat, s-a mai împrumutat de bani, dar pensia pentru lunile iunie, iulie și august nu mai sosea. S-a întrebat bătrînul, neștiind nimic despre farsă, ce-o mai fi și asta ?! Cînd s-a dus să se intereseze, văzîndu-l, cei de la oficiul poștal au fost gata-gata... s-o ia la sănătoasa ! În sfîrșit, lucrurile s-au lămurit într-un fel, omul și-a primit sumele restante, iar totul s-a încheiat cu bine, ca-ntr-o poveste. Inclusiv pentru poznașul poștaș, care și acum continuă să se amuze nestingherit prin sat de isprava sa ! Acum însă, poate o să-i mai treacă ; vorba zicalei : „cine rîde la urmă..."

■ **Consiliul popular al Sectorului 3, București — Comitetul executiv:** „În legătură cu solicitarea Elisabetei Dănescu din Capitală, Bd. Iosip Broz Tito nr. 10, bl. 3, apart. 116, Sect. 3, vă informăm că reanalizînd modul în care i s-a stabilit cuantumul contribuției în bani și în muncă, conform Legii nr. 1/1985, Comitetul executiv al Consiliului popular al Sectorului 3 i-a aprobat petentei reducerea contribuției în bani de la 300 lei la 75 lei, iar a contribuției în muncă de la 6 zile la 4 zile".

Scrisoare · comentată

Ce mai zice... C. S. A. M. B. -ul?

Deși iarna bate la ușă, pentru că „obiectivele incriminate în notă" au funcționat, în bună pace, inclusiv duminică 25 octombrie, ne permitem să comentăm următorul răspuns sosit pe adresa redacției :

Referitor la nota dvs. din nr. 32 (1 677) din 7.08.1987 al revistei — rubrica sesizări, propuneri, soluții — intitulată „Ce zice Sanepidul ?" vă comunicăm următoarele : Unitățile cu profil de desfacerea băuturilor răcoritoare la care se referă nota sînt în supravegherea igienico-sanitară a dispensarelor teritoriale de adulți. Urmare celor sesizate, Centrul Sanitaro-Antiepidemic al municipiului București a organizat o acțiune de control, atît în obiectivele din jurul Gării de Nord — incriminate în notă cît și în cele din zona centrală a orașului. La cele 15 unități cuprinse în control s-au constatat deficiențe igienico-sanitare privind modul de depozitare a produselor și de servire a consumatorilor. Pentru abaterii de la normele sanitare s-a suspendat activitatea a două unități, pînă la remedierea deficiențelor ; de asemenea s-au aplicat două sancțiuni în baza Legii 10/1982 conducerii ICR-1 și 7 sancțiuni în baza HCM 2 506/1969 la conducători de unitate. Pentru sporirea exigenței cadrelor de igienă din dispensarele de igienă s-a făcut cu acestea un instructaj. Conducerea Centrului Sanitaro-Antiepidemic al municipiului București adresează redacției rugămintea ca în situații de acest fel, tovarășii reporteri să consulte specialiștii din laboratoarele noastre înainte de publicarea materialelor, în vederea eliminării unor enunțuri eronate. Ne referim la titulatura de „Sanepid" care a fost înlocuită cu peste 20 de ani în urmă, cu actuala titulatură a instituției, odată cu schimbarea atribuțiilor acesteia, potrivit noii etape de dezvoltare a asistenței sanitaro-antiepidemice în țara noastră.

Începem, cum se și cade, cerîndu-ne scuze pentru că am formulat eronat întrebarea din titlu. Dar toată lumea a știut despre cine era vorba, dovadă răspunsul, care ne-a produs mai multe nedumeriri. Dacă unitățile „sînt în supraveghere", de ce *numai* „urmare celor sesizate" „s-a organizat o acțiune de control" ? Sistemul după care de fapt *nu se spală* paharele se practică de mult, nu era o noutate a lunii august. Nici una din unitățile din zona Gării de Nord, de exemplu, nu a fost închisă și nici nu și-a remediat deficiențele, deși sîntem informați că s-au aplicat 2+7 sancțiuni !? Cum s-a materializat „sporirea exigenței cadrelor de igienă" cu care s-a făcut încă un instructaj, dacă, practic, nu s-a schimbat nimic ? Ne permitem să susținem vechea și sănătoasa idee că prestigiul unei instituții se apără prin fapte, nu prin răspunsuri formale.

REGHINA VĂRVICI ■

■ Cu cîtva timp în urmă, Ion Dobobanțu din București, str. Drumul Taberei nr. 42, bl. T 6, apart. 17, ne relata, în scrisoarea sa, despre unele aspecte negative cu care cumpărătorii se confruntă în perimetrul Complexului și Pieței Drumul Taberei. Adresîndu-ne, în acest sens, **Consiliului popular al Sectorului 6 al Capitalei**, am primit următorul răspuns : „Din verificările efectuate la fața locului s-a constatat că situațiile semnalate se confirmă, și ca urmare au fost aplicate producătorilor un număr de 166 amenzi pentru nerespectarea Legii nr. 19/1971. În fața Drumul Taberei și-au desfăcut produsele 3 C.A.P.-uri, dintre care, celui de la Popești-Leordeni, Sectorul Agricol Ilfov, i s-a interzis funcționarea în piață pentru nerespectarea legalității, a regulilor de comerț. De asemenea, Ilie Golescu de la C.A.P. Chiajna, care a fost de mai multe ori sancționat cu amendă, a fost scos din funcția de vînzător, fiind trecut în prezent pe post de muncitor necalificat. Și la centrul de carne din Complexul Drumul Taberei s-au constatat abateri de la disciplina muncii, motiv pentru care vînzătorul Petre Stere a fost scos din această muncă, iar gestionarul Jean Dumitrescu a fost sancționat."

■ **Consiliul popular al municipiului Gheorghe Gheorghiu-Dej:** „La scrisoarea trimisă de Costache Cojan, domiciliat în municipiul nostru, Bd. Republicii, bl. 22, apart. 5, care sesizează că nu a primit sumele reprezentînd contravaloarea garanțiilor reținute pentru lucrări executate în 1985 și 1986 cu formația în care este încadrat la I.A.M.S.A.T. București vă informăm că garanțiile reținute pentru lucrările executate în 1986 s-au restituit integral în iulie 1987. Garanțiile pentru lucrările executate în 1985 s-au restituit în parte în 1986, iar o diferență de 1 444 lei i s-a restituit în iulie 1987. S-a luat legătura cu I.A.M.S.A.T. București, căreia i s-a cerut trimiterea unei comisii pentru clarificarea și rezolvarea acestei situații și s-a stabilit ca această comisie să analizeze și să clarifice situația, în același timp cerîndu-se Băncii de investiții să urmărească modul de rezolvare".

■ Mărturisim că, la început am avut impresia că **Dionisie Spiru** din Craiova, str. Alex. Ioan Cuza nr. 9, bl. 156, apart. 16, ne propune un test. Intitulîndu-și rîndurile trimise nouă... „După care calendar ?" firește, oricine ar fi presupus același lucru. Parcurgînd însă scrisoarea sa, am constatat că este vorba despre cu totul altceva : „Încă din primăvara anului trecut, de cînd m-am mutat în acest bloc, fără nici o exagerare, pur și simplu... îmi plouă în apartament ! De nenumărate ori am făcut cunoscută situația, dar în afară de promisiuni... NIMIC! În sfîrșit, după o sesizare adresată tovarășului director al E.C.R.A.L. Craiova la data de 27 ianuarie a.c., pe data de 29 aprilie — deci după trei luni ! — am primit adresa cu numărul 785, conținînd următorul răspuns : „Urmare cererii dumneavoastră înregistrată cu numărul de mai sus, vă comunicăm că blocul dumneavoastră a fost prins (!? — n.n.) la reparații curente pe semestrul I 1987, cu executarea lucrării în luna mai a.c. Răspunsul v-a fost comunicat verbal încă din luna februarie, a.c."

Asemenea răspunsuri am mai primit însă și în 1986, iar locatarii mai vechi din bloc mi-au confirmat că încă din 1984 „colecționează" asemenea hîrtii..., pline de haz, fără ca de fapt să se întreprindă ceva ! În acest timp, blocul se deteriorează proporțional cu neglijența acelora care au obligația de a întreține un bun al nostru, al tuturor. La rîndul nostru, am început să ne punem problema dacă nu cumva cei de la E.C.R.A.L. Craiova lucrează... după un alt calendar ! Ceea ce rămîne însă cert, este că ei, oricum, retribuția și-o primesc după actualul calendar... Cu stimă..."

N.R. — Păi dacă începeți să înțelegeți situația, de ce vă grăbiți oameni buni ? Dumneavoastră credeți că ușor le-o fi și celor de la E.C.R.A.L. Craiova să vă tot citească din 1984 și pînă acum atîtea cereri și memorii și să vă răspundă, să stabilească mereu alte termene, să vă tot promită ? Fiți și dumneavoastră mai îngăduitori !

Pagină realizată de
CONSTANTIN BALACCIU ■

Poșta redacției

● **Păcelan I. Ștefan** — satul Calapăru, com. Borăscu (Gorj) : Este necesar să lucrați în C.A.P. îndeplinind numărul de norme stabilite de adunarea generală. ● **Lascu Luminița** — Tecuci : Numai după terminarea stagiaturii. ● **Bureuș Monica** — Sibiu : Convingeți-l pe tatăl celor 6 copii cărora le-ați dat viață să-și clarifice situația familială, să se încadreze în muncă, să fie astfel util societății și familiei. ● **Glass Victoria** — București : Cotele de întreținere pentru apartament se percep de la data primirii repartiției, în cazul dv. din luna iunie a.c. ● **Ceornelanu Milly** — loc. Vama (Suceava) : În interiorul termenului de 3 ani. ● **Iuțalim Dumitru** — Craiova : În conformitate cu normele de organizare și desfășurare a concursului de admitere în învățămîntul superior, absolvenții cu diplomă ai învățămîntului superior, încadrați în muncă, pot fi înscriși la concursul de admitere la o altă facultate, la cursuri serale sau fără frecvență, după efectuarea unui stagiu de minimum un an în producție, pînă la începerea anului universitar pentru care se organizează concursul, iar la profilul Științe juridice acest stagiu este de minimum 2 ani. ● **Fosteinicu Dumitra** — Brașov : Aveți dreptul. ● **Oprea Dorina** — Galați : Spitalul de chirurgie plastică și reparatorie, str. arh. Ion Mincu nr. 7, sector 1, 79018 București. ● **Vladu Petruța** — Roșiori de Vede : Vă recomandăm să vă programați un concediu de cel puțin 18 zile în stațiunea Băltătești, județul Neamț, de unde veți pleca, după tratamentul stomatologic complex, cu bune rezultate. ● **Popovschi Pavel** — București : Conducătorii auto amatori în vîrstă de peste 45 de ani trebuie să se supună unui examen medical din 3 în 3 ani, iar cei care au depășit 60 ani — în fiecare an. ● **Crăciun Elisabeta** — Iași : Precizați comuna în care locuiți. ● **Sava Vasile** — București : Potrivit art. 9 lit. c din Hotărîrea nr. 30/1983 a C.P.C.P., „nu contribuie la plata cheltuielilor efectuate privind întreținerea și funcționarea ascensorului cei care ocupă suprafețe locative situate la subsol, demisol, parter, mezanin, precum și etajul 1 din clădirile fără mezanin, în afară de cazul în care clădirea respectivă are părți și instalații situate la etajele superioare, cum ar fi băi, spălătorii, uscătorii etc. indiferent dacă sînt folosite sau nu". ● **Dădălău Gr. Nicolae** — com. Slivilești (Gorj) : Adresați cerere, însoțită de dovada capacității reduse de muncă, conducerii C.A.P. care o va supune aprobării Adunării generale a membrilor cooperatori pentru „cazuri deosebite". ● **Botoș Damaschin** — satul Comorîște, com. Forotic (Caraș-Severin) : Dosarul vi se întocmește la împlinirea vîrstei și încetați activitatea la primirea deciziei de pensionare. ● **Mihai Radu** — com. Bolintin Deal (Giurgiu) : Școala populară de artă. ● **Bucur Elena** — Constanța : La 57 ani beneficiați de pensie pentru limită de vîrstă. ● **Curoiu Avram** — Abrud : Credem că au dreptate primii.

REGHINA VĂRVICI ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.**

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Ținutul Pădurenilor

Am pătruns în această toamnă pe valea Cincișului, de la Hunedoara adînc, spre munți, pe drumuri abia umblate, în această zonă arhaică a ființei poporului nostru pe care o știu răspîndită nu departe de vechea capitală a strămoșilor noștri.

Îi știam pe acești oameni din muzeele etnografice ale țării, portul lor asemănător celor din Maramureș dar totuși aparte, le-am auzit cîntările ancestrale ce te înfioară, coruri de femei între rostire și tînguire, mărturisind evenimente de baladă, ori aceste colinde, străvechi și ele. Pictorul Horia Bernea le avea pe o bandă de magnetofon culese din aceste case, aflate în arhiva de folclor — comoară nepereche. Am avut prilejul, așadar, printr-un om de inimă și înaltă cultură, Emil Sorțan împreună cu cei doi copii ai săi, Olimpiu și Delia, să luăm drumul într-acolo, spre Țara Pădurenilor.

Codrul spoit de aurul luminii ce-a trupt pe fiece creangă, rîul dintr-acolo — albastru absolut, am nimerit în sate, iar cea dintîi făptură apărută în cale, — o femeie văduvă spre șaizeci de ani, cu ochii albaștri, frunte înaltă, venind de pe cîmp în portul străvechi așa cum îi știm cu toții, acel alb pînzit, pus pe mînecți și roată-n jurul umerelor cu albastrul adînc al rîurilor și senînătății cerești.

Apoi în sat, la Hîjdeu, am aflat în case, pe cîmp, oameni și femei la lucru, la culesul porumbului, desfăcînd tuleiele prin grădini, cădind în stoguri finul și hrana vitelor, acest port străvechi de care țin pînă astăzi, ce le înnobilează nu numai sărbătorile ci toată viața.

Albul imaculat de pe creștet, năframa neprihănită, la toate vîrstele, în toate zilele. Cînd vă puteți lipsi de el ? Mi s-a spus : Nici la mort ! Nici cînd moare cineva, albul, lumina semănă de pe frunte nu-i umbrită de jale.

Nicăieri în țară, după știrea mea, nu s-a păstrat acest obicei pînă astăzi, decît aici în ținutul Pădurenilor. Semnificațiile spirituale ale acestei tradiții străbat Miorița, colindele, licăre pînă pe cupola de aur a Meșterului Manole de la Argeș, țin de satul primordial, de bună seamă, ce iată, pe lîngă Maramureș, ființează și aici, în această matcă mai puțin cunoscută dar dintre cele multimilenare, mărturie de vechime și statornicie a poporului nostru.

Seară la lumina viței de vie încărcată de vodnicie, în preajma noii ctitorii a satului nou Cinciș, față de cel sacrificat în urmă cu decenii pentru ridicarea barajului, lîngă înțelepciunea sufletului acestei așezări frîngînd din pîinea ospitalității și închinînd un pahar din horinca de an, am întors o lacrimă prinos către vatra de țărani din Țara Pădurenilor, a părinților noștri cu ochi albaștri ce nu-și schimbă portul alb imaculat nici în fața morții.

IOAN ALEXANDRU ■

Tapiseria de Tilina Comșa

Prof. univ. arh. Virgil Salvanu

„Am încredere în designerii noștri, ei pot alinia la nivel mondial produsele românești"

Unul dintre pionierii designului la noi în țară, prof. univ. arh. VIRGIL SALVANU s-a născut în Cluj, la 28 ianuarie 1924. Dublă sa licență — a absolvit Politehnica și mai apoi Arhitectura —, s-a împlinit, mai cu seamă, în nouă și ultramoderna specialitate a creației de forme industriale, învățînd generații de studenți de la Institutul de arte plastice din Cluj-Napoca tainele domeniului. Ca arhitect, este autorul a peste 100 de proiecte — construcții pentru industria chimică, de sistematizare a numeroase zone din orașul său (Cartierul „Grigorescu", Complexul studențesc, Complexul urbanistic „Hașdeu") pentru mari monumente de artă („Bobîlna", Coloana congreselor din Cluj-Napoca, Monumentul Eliberării Bucureștiului). A realizat studii originale, acceptate internațional ca problemă fundamentală pentru practica arhitecturală, privind iluminatul natural al construcțiilor industriale. Cu o bursă UNESCO, se specializează pentru design, în Statele Unite, în 1971, an ce corespunde înființării învățămîntului de profil în țara noastră. Participă la congresul Uniunii internaționale de design — ICSID — de la Kyoto (Japonia), din 1973, participă cu proiecte inedite privind „orașele viitorului", premiate și publicate de reviste japoneze de specialitate. Tipărește în țară studii și articole despre design.

Un interviu în atenția directorilor de fabrică

— Ne înființăm, iată, în Tg. Jiu, la o expoziție de design (pentru sticlărie industrială), mîine plecați la București pentru o treabă similară. Așadar, azi toată lumea vorbește despre design, termenul a pătruns, este absorbit de limba română. În fond, ce reprezintă el, tovarășe profesor ?

— Vreți o formulare mai poetică sau una mai științifică ?

— Cea mai convenabilă, care să acopere cît mai exact noțiunea, să ne dea o imagine proprie a ei.

— Într-o formulare mai poetică, aș spune că este o nouă artă care, prin intermediul tehnologiei contemporane, asigură legătura optimă între lumea materială și cea spirituală a umanității. În cea și mai exactă, este sinteza dintre creația științifică și creația artistică în vederea valorificării optime a investiției de materie primă, energie și manoperă. Prin design se asigură eficiența maximă a produselor industriale atît pentru cerințele practice, utilitare, ale omului, cît și pentru necesitățile lui spirituale.

— Cu alte cuvinte, tot ce ne înconjoară azi și, mai ales, mîine, are nevoie de design. De o nouă știință a formei ce încorporează arta de a face industrie, suplețea și inventivitatea tehnologiei în momentul în care omul a devenit conștient de limitele materiilor prime de care dispune. O necesitate imperioasă a epocii, deci !

— Tocmai de aceea în industriile avansate se investește enorm în design. Indicațiile și cerințele permanente ale secretarului general al partidului nostru de înnoire a produselor și de aliniere la nivel mondial iar cu un procent de situare chiar peste acesta, se pot aduce la îndeplinire numai prin implicarea designului în concepția produselor. Unii reprezentanți ai industriei sînt încă reticenți, de teama de a nu încărca prețul de cost, dar tocmai designul reduce cheltuielile de producție și mărește prețul de vînzare, prin valoarea creației încorporate. Dacă nu veți pune undeva, mai în față poate chiar ca marginal al articolului, sublinierea „În atenția directorilor de fabrică", tot acest dialog al nostru rămîne steril.

— Nu sînteți subiectiv ? Foștii dumneavoastră studenți, designerii cu diplomă sînt, la rîndul lor, deschiși către industrie ? Înțeleg necesitățile ei ? Sînt gata să se integreze tehnologici, să creeze forme noi pentru serie nu pentru unicate ?

— Sigur, creația contemporană de obiecte se poate concepe ca unicat, în care predomină viziunea personală a autorului, dar avem și celălalt tip de design, unde creatorul se subordonează cerințelor sociale și economice ale timpului său, își pune întrebări și caută răspunsuri legate de tendințele pro-

(Continuare în pag. 15)

CICI IORDACHE-ADAM ■

POEM PENTRU PATRIE

Perpetuă trecere

Tu-ntruna treci mai departe, clipă de clipă,
Din bătrîn în copil, din pămînt în izvoare,
Tu mamă a noastră, iubire de patrie,
Te simt ca o trecere, perpetuă trecere,
A unei duioase flăcări arzînd în minți pentru inimi,
Trecere, de la ziuă la noapte,
De la noapte la zi, nesfîrșire a unei pîini calde
Trecînd din mînă în mînă,
Cu nesaț fiecare din pururi întreaga pîine mușcînd.

DUMITRU PĂCURARU ■

Desene pe asfalt

O mărturisire de credință

Ce e mai anevoios de exprimat decît o profesiune de credință ? În anii (îndepărtați) ai debutului meu literar exista o adevărată modă proliferatoare de ars poetica. Autorii se întreceau în a povesti cum vor scrie, ce vor scrie și produceau metafore pirotehnice despre misterele atelierului lor. Promisiunilor nu le-au urmat și opere (solemnă vorbă proastă care e o adevărată lespede de sarcofag pentru unele personalități cu debile aptitudini) astfel încît e de preferat în locul literaturii confesional-anticipative litera de text așa cum ai avut norocul s-o desenezi.

Un autor este explicat în intențiile sale de esență numai de suma pagiațiilor pe care ajunge să le scrie. Trebuie să fie crezut pe cuvînt dar numai pe cuvîntul... scris, iluminînd cu sinceritate bolți de suflet în care ecourile timpului produc ecouri trepetabile și inconfundabile.

Se spune pe drept că scrie doar cel care are ceva de spus. Așa s-ar părea. Eu scriu pentru că am altceva, și altceva de spus, mereu altceva. Presupun că mărunta șansă... cosmică pe care o reprezintă degetele lipite înfrigurat de condei poate rodi adevăruri despre sine (deci despre lume) propunîndu-i cititorului să privească printr-un ochi de geam aburit de respirația unei... inimi ce își greierește bătaia cu nădejdi și spaime în înaltele ierburi ale primăverilor pămîntului.

Acel altceva e rodul unor acumulări niciînd mulțumitoare, al unor zbateri lăuntrice și al unor tensiuni existențiale ce fac din imaginea vieții scriitorului nu atît un cumul de bucurii efemere cît o lungă trudă care e mai degrabă suferință decît jubilație. E suferința ce plătește norocul de a te putea rosti cînd milioane de făpturi pier fără șanse de a lăsa o urmă vizibilă a trecerii lor prin anotimpuri.

Acel altceva înseamnă răscumpărarea erorilor, zbor elevat spre o bătrînețe demnă după ce sufletul s-a cojit de tinerețe ca arborii de scoarța lor blîndă.

Scrisul e meșteșugul în care patalamalele contează prea puțin, în care onorabila ori virtuala pernă de catifea plină cu decorații nu conferă durabilitate cărților de pe masa librarilor. Doar lucrarea scriitorului poate face dreptate în viață, nu omul și îmi doresc să nu repet tristul exces de antumitate al unor personaje cu totul stimabile cîndva care își arogă, la crepuscul, dreptul de a sanctifica (mai ales de a se sanctifica) ori de a blasfemia truda unor confrați. Respect orice rînd scris care îmi pare rezultatul unui efort de gîndire curat ce ambiționează aflarea și impunerea adevărului. Îmi respect obîrșia, matca limbii române, lumina începuturilor, la fel cum iubesc viitorul patriei mele și n-aș schimba timpul în care exist cu nici un aurit alt timp și nu mi-aș schimba cu alta condiția de scriitor român.

Cu puținele rînduri pe care le-am scris despre scris știu că nu pot face să pălească magnificul testament al Văcărescului care a luat sub pana lui tot ce noi, bieții lui urmași, am putea rosti despre rostul nostru sub stele : „Creșterea limbii românești / Și-a patriei cinstire !"

Dar Eminescu ? Fiul cămărarului din Ipotești, într-unul din puținele prilejuri cînd și-a îngăduit să vorbească despre sine, a compus o frază pe care eu, cînd o aud, mă mir că nu e magic mîr cerneala tipografului și nu e de platină litera de plumb : „Dumnezeul geniului m-a sorbit din popor cum soarele soarbe un nour de aur din marea de amar...".

GHEORGHE TOMOZEI ■

Vitrina cărților

● **Publicate de-a lungul a mai bine de doi ani în paginile revistei noastre, amintirile lui Oliver Lustig s-au adunat într-o nouă carte. Jurnal însingerat** (Editura Militară 1987) este însă mai mult decît o carte de memorialistică, topind într-o altă

proporție faptul de viață trăit în mod direct în magma (de multe ori încă necercetată, inedită) a documentelor vremii, a memoriei celor ce au supraviețuit cruntei perioade horthyste. „Este, îmi dau seama, extrem de greu, poate chiar imposibil, să reconstitui după peste patruzeci de ani, să refac, de fapt, de la început, în imaginație, jurnalul pe care ar fi trebuit să-l scriu atunci. Cum să aștern pe hîrtie, la vîrsta de șaizeci de ani, tot ce ai gîndit, ai simțit și ar fi trebuit să consemnezi la optsprezece ? Și totuși în cazul meu e posibil. E posibil deoarece întreg jurnalul nu va cuprinde decît o unică secvență : deportarea. De la declanșarea ei, de la arestare, și pînă la oprirea trenului la mai puțin de un kilometru de camerele de gazare de la Birkenau nu s-au scurs nici măcar cinci săptămîni.

Tulburător apel la rațiune, la rectitudinea atitudinii umane. **Jurnal însingerat** (ca și anterioarele amintiri din lagăr semnate de Oliver Lustig) aduc la lumină necruțătoare adevăruri, în virtutea faptului că „tinerii au dreptul să știe".

● **În colecția „Sinteze Lyceum" a Editurii Albatros a apărut volumul intitulat Carte pentru minte, inimă și literatură. Pe copertă, în locul rezervat autorului, citim numele lui Dumitru Țiutiuca. Dar, surpriză ! pagina de gardă pare să aparțină unei alte tipărituri : Carte pentru minte, inimă și literatură. O antologie a eseului românesc, cu prefață, comentarii și note bibliografice de Dumitru Țiutiuca. Un mic recul, depășit totuși fără probleme și deschidem cartea la tabla de materii, pentru a vedea la cine s-a oprit autorul selecției din istoria — încă nescrisă și aproape neelucidată — a eseului românesc. Lanțul surprizelor (glumețe ?) ne lasă însă în uimire. La cuprins, nu aflăm decît cîteva titluri neutre (Anotimpurile lecturii, Pasiunea adevărului, Cultură și personalitate, Puterea cuvîntului și arta conversației ș.a.) Care sînt deci autorii antologați ? Desigur, volumul pare destinat lecturii. Ba chiar lecturii celor tineri și foarte tineri (adresa o impune colecția), care ar trebui, în principiu, să rămînă (în minte, în inimă) și cu o posibilă listă de eseiști români, cu o posibilă configurație a personalităților acestui gen. Greu de spus cui aparține inițiativa insolitului „rebus" editorial. Dezlegările se află — o spunem în beneficiul curioșilor — la sfîrșitul fiecărui fragment de eseu, completate printr-o Bibliografie a textelor antologice.**

Util — chiar și în aceste condiții — tinerilor studioși, acest corpus de texte este însă precedat de o prefață cînd didactică, reductivă, cînd prețioasă de-a dreptul. Încercarea de circumscriere teoretică a eseului ca gen literar cuprinde din păcate și asemenea mostre : „Afirmat cu o evidentă fervoare mai ales în perioadele de prefaceri, revoluționări, eseul a reamintit și reimpus totdeauna

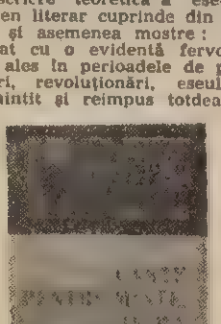

marile idealuri ale umanismului din formularea lui renascentistă, urmărind o educație complexă, multiplă și pe cît posibil, completă : filosofică, morală, politică, socială, estetică, filologică, în spiritul anticului concept al Kalokagathonului, eruditismul (sic !) fiind însăși dimensiunea de esență a demersului eseistic".

● **Scrieri despre arta românească, de Al. Tzigara-Samurcaș (Editura Meridiane, colecția „Biblioteca de artă", seria „Biografii, Memorii, Eseuri") cuprinde o selecție din studiile și articolele publicate de întemeietorul muzeografiei românești de-a lungul întregii sale vieți, după cum precizează nota editorului C.D. Zeletin. O excelentă prefață evocă atît figura rafinatului cărturar, cît și însemnătatea preocupărilor sale în domeniul socializării artei. Convingerea că „monumentele de artă (...) ar da cea mai splendidă și vorbitoare dovadă a superiorității neamului românesc" a condus întreaga activitate a lui Al. Tzigara-Samurcaș, fiecare din gesturile conștiinței sale. Ne-au rămas nu numai cîteva zeci de volume, cîteva sute de articole și studii despre arta românească și universală, ci și organizarea citorva muzee (Muzeul Aman, de pildă, Muzeul etnografic și de artă populară — azi Muzeul de istorie a partidului), inițiativa unor expoziții de anvergură peste hotare (sau participarea românească la asemenea forumuri ale artei) care au deschis drumuri trainice artei românești în lume. „Ca istoric de artă, Al. Tzigara-Samurcaș s-a aplecat mai puțin asupra valorilor în formare, fiind mai degrabă un cercetător al valorilor impuse deja ca atare, al celor embrionare. Aceasta s-a întîmplat deoarece el a receptionat mai viu și mai dramatic decît oricine altul strigătul de disperare al risipitului nostru tezaur de artă populară, amenințat cu dispariția..."**

● **Curățel, Murdărel și... mulți alți copii la fel ! se cheamă volumul de povestiri publicat de Florin Colonaș la Editura Medicală. Autor cu har și experiență în acest gingaș domeniu, al prozei ce face educația sanitară a vîrstelor mici, Florin Colonaș scrie cu farmec și**

cu înțeles, pe potriva logicii preșcolarilor și școlarilor din primele clase. Logică, desigur, diferită de a adulților. E clar că interesul literar al acestor cărți trebuie apreciat prin prisma intereselor pe care ele le slujesc, altele decît, să zicem, ale cărților de povești. Trebuie să prețuim străduința medicilor, care compun, pentru desfătarea și educația medicală fundamentală a copiilor noștri volume pe care doar medicii le pot compune.

T. MIHAI

CAP LIMPEDE

titulată „Universalitatea valorilor. Traduceri la Editura Kriterion" a stîrnit un larg ecou în rîndurile vizitatorilor pentru care cartea valoroasă și frumoasă este un izvor nesecat de satisfacții și bucurii.

Ideea de a aduce în fața publicului bucureștean realizările Editurii Kriterion în domeniul traducerilor realizate și editate în decurs de șaptesprezece ani ilustrează într-o democrație convingătoare referitoare la valențele culturale și sociale ale operelor tălmăcite. Casa editorială Kriterion, a cărei înființare a fost determinată de imperativele politicii culturale a statului nostru, s-a străduit — și a reușit, o dovedește această expoziție de carte — să pună în circulație opere originale create în limbile naționalităților conlocuitoare, cît și traducerile acestora în românește. Valorile clasice și contemporane ale literaturii române și-au lărgit astfel aria de audiență și datorită echivalențelor lor în limbile naționalităților conlocuitoare. Începînd din anul 1970 și pînă la data acestei expoziții, Editura Kriterion a publicat în limbile română, maghiară, germană, ucraineană, sîrbocroată, idiș, slovacă, rusă, turco-tătară un număr de 2 939 de titluri.

Expoziția de la Biblioteca Centrală Universitară a scos în evidență dincolo de valoarea intrinsecă a volumelor prezentate aici, și meritele lor estetice, aspectul tipografic și grafic de o calitate deosebită, care, mai ales pe piața mondială a cărții, au avut un cuvînt de spus în exportul de carte românească.

Trebuie de asemenea, remarcată consecvența Editurii Kriterion în urmărirea fenomenului literar românesc în cadrul a două colecții — „Scriitori români" și „Poeți români" — intrate de mult în conștiința cititorilor din țară și de peste hotare.

Alături de beletristică, în atenția editorilor de la Kriterion au intrat și literatura de specialitate, din diferite domenii (istorie, filosofie, sociologie, etnologie, estetică, lingvistică, muzicologie etc.) reprezentate de nume de prestigiu din cultura autohtonă și mondială.

Expoziția realizată în cadrul „Ateneelor cărții" printr-o fericită colaborare între B.C.U. și Editura Kriterion dovedește încă o dată, dacă mai era necesar, că larg evantai de preocupări, probitatea profesională ca și posibilitatea tipăririi unor lucrări de referință în circa zece limbi conferă activității acestei edituri calitatea de mediator cultural — atît de necesară în epoca noastră pentru accesul la valorile universale. (Ion Androne)

Cronica literară de Romul Munteanu

Istorie și roman

Citite la mai mari intervale de timp sau la date mai apropiate, cărțile Mariei-Luiza Cristescu lasă impresia unui stil „volnicos", minuit de un cărturar erudit. Pe parcursul vremii, iluziile de primă lectură încep să se destrame, stilul acestei autoare destul de prolifice avînd doar unele facilități (stimabile și ele) de sedimentare pe teme diferite, locuri și epoci variate. Fără îndoială că această așezare cameleonică a stilului, înțeles ca o bună cuvertură istorică sau actuală nu reprezintă foarte puțin în opera unui scriitor, dar nici foarte mult. În realitate, Maria-Luiza Cristescu dispune de un frumos „ghid de conversație", transpus pe un plan scriptural cu numeroase valențe de reprezentare (mimare).

Unele romane ale scriitoarei, concepute ca niște voiaje prin diferite regiuni ale țării, întreține într-o anumită măsură, iluzia cititorului de percepere a „pitorescului local". Mici, unele trucuri lexicale la îndemîna oricui (tușe, bune), verbe arhaizate de extracție istorică, veșminte, forme de rituale (înmormîntarea) etc. fac parte din această recuzită iluzionistă de suprafață, cu ajutorul căreia autoarea ne duce prin spații și timpuri. Căderea pe locurile comune, configurate ca elemente etnicizante, ni se pare însă și mai înșelătoare. Drumurile unui cuplu prin Ardeal duc la Zăpode, unde, fericită, autoarea este gata să cadă pe o cronică vie de mentalități. Relatarea din Necuviință (1984) nu poate depăși stratul cel mai convențional, cu o semnificație pur locală. „Marta știuse ce avea să se petrecă, după cum fusese convinsă că va ajunge la buna Aurelia înainte de a-și da dinsa ultima suflare. Știuse de cum începuse vărua vorbele și plînsul, chiar dacă nu-i dăduse ea de-a dreptul vestea. Era sigură că buna va aștepta, va răbda".

Seducătoare la prima vedere pentru micile etnicisme regionale, cultivate acum mai ales în literatura scrisă de prozatorii — ecologi, trucurile acestea mi se par desuete, fiind deduse doar din mici stereotipii mintale de factură țărănească.

Sînt tentat să cred, de mai multă vreme, că proza noastră actuală trebuie să coboare spre specific mai mult prin psihologie și acte esențiale de comportament decît evocările colorate local sau formele regionale de limbaj. Cînd Maria-Luiza Cristescu a conceput romanul său Privilegiu („Cartea Românească", 1987), deschiderea ei spre înțelegerea acestor fenomene, tipice prozei scrise în vremea noastră, mi se pare că a fost mult mai mare. De altfel și în cărțile despre realitatea contemporană, micile deschideri în trecut, făcute de autoare, dau mai mult relief problematicii umane abordate ca pretext, printr-un fel de acoladă surpriză.

Intriga fundamentală din Privilegiu ne duce, fără îndoială, cu gîndul la romanul istoric. Epoca stă în Moldova sub vremea lui Sturza Vodă. Drumul de la revoluțiile franceze (1789, 1830) se deschide prin ziare și tipărituri, prin călătoriile boierilor și ale străinilor, ca și prin ideile răspîndite, spre o nouă înțelegere a idealurilor sociale și naționale din Principatele Române. Dar cine are această înțelegere, domnitorul, poeții, preceptorii străini veniți la curțile boierești, negustorii sau ideile plutesc în aer ca o frumoasă utopie ? Intriga din romanul Privilegiu este un permanent du-te vino, de la un personaj la altul, de la o categorie socială la alta, ca și de la o provincie la alta.

Cartea nu are un nucleu epic unitar, ea se desparte, aproape de la început, în mai multe canale ale intrigii. Familia Hartular, palatul lui Sturza Vodă, portul Galați, București, Brașov, Sibiu reprezintă tot atîtea stații de tranzit pentru o intrigă desfășurată în culoare paralele sau interferate, menită să refacă o cronică de moravuri dintr-o epocă de tranziție, marcată de acte de corupție ce pot schimba definitiv chipul și caracterul unor oameni.

Privilegiu este, de fapt, un roman în mai multe partituri, în care istoria rămîne doar un pretext, un fundal menit să permită proiectarea unor oameni, fapte și idei. De altfel, se cuvine să mărturisim că puține romane istorice actuale mai sînt „inocente", adică lipsite de un subtext cu trimiteri mai ample spre condiția omului, mecanismele puterii, relațiile dintre indivizi și sisteme etc.

Primele pagini din Privilegiu demonstrează o deschidere spre „romanul istoric" (de epocă ?) realizată pe unele căi utilizate de M. Sadoveanu : sosirea la curtea unui boier din Moldova a unui precepior străin (francez), contactul cu o lume nouă (pitorească) care încetul cu încetul își dezvăluie dedesubturile urîte și captivante prin forța lor de coerciție. Dar abordarea unui conflict pe o cale asemănătoare nu însemnează identificarea sa cu alta. Dimpotrivă, elementele inedite ale romanului rezultă din felul în care preceptorul Simon, ajuns în final boier Simion, își face un destin în Principatele Române, cu o exemplaritate absolut negativă.

Patina istorică a cărții se configurează la începutul informațional. Simon vine spre porțile orientului cu o anumită prestiință despre Moldova și Valahia, adunată din reviste și cărți. Dar mai mult decît toate acestea, el vine școlit cu un anumit ideal al revoluției, al ideilor de libertate și egalitate, deprins din cărțile lui Rousseau, Montesquieu, Voltaire, Hugo și Byron.

Destinul lui se compune din ascensiune și cădere din credință în revoluție și trădare amnezică, determinată de frică și corupție. Ajuns la un conac al familiei Hartular cu oasele zdrobite de oboseală, pornit apoi în căutarea doamnei pe la alte conace, Simon intră într-un spațiu indecidabil. Romanul de conversație (ce mai face domnul Hugo) sau ce este cu egalitatea concepută de oameni, dar nepracticată multă vreme de aceștia, arată o zonă de recul, o fundătură a lumii aristocratice elegante și avide de bani, unde ideile ajung să se stingă în mici paleative ornamentale.

Decorul de epocă reprezentat de autoare este luxuriant și mizer (boierii, țăranii, țiganii). El se compune din baluri fastuoase, ospețe domnești, descrieri de veșminte, defilări de consuli pe scena Iașilor, a portului Galați, furnicarul viclean al negustorilor într-o lume în care totul se poate trafica.

Dacă ascensiunea lui Simon se configurează social (avere, căsătorie cu Arghira), căderea sa este morală și intelectuală (abandonul unor cărți). Faimosul jurnal, menit să fie o relatare corectă de fapte, ajunge o apologie a lui Sturza Vodă, necerută de nimeni, explodată din mecanismele fricii.

„Romanul istoric" (de epocă) devine roman-parabolă. De aceea unele linii ale epocii (personajelor) sînt prea încărcate, altele eludate. Răul apare ca un cancer ce proliferează, iar Simon (Simion) este devorat de acesta prin asasinare.

O cortină neagră este trasă peste o lume urîtă (pitorească). Parabola nu i-a îngăduit autoarei mai mult, chiar dacă uneori a fraudat istoria. Lecția ei, deloc inocentă, ca în orice parabolă, trebuie să fie limpede. De aceea, istoria rămîne în Privilegiu doar un pretext cu sensuri multiple.

Brașovul între două legislaturi

— Convorbire cu tovarășul Dumitru Calancea, primarul municipiului —

Municipiul Brașov, unul din cele mai mari orașe ale țării atît ca număr al locuitorilor, cît și din punct de vedere al volumului și diversității producției industriale, a beneficiat în actuala legislatură de cîteva realizări arhitectonice și edilitar-gospodărești dosebite, care au contribuit substanțial la ridicarea nivelului general de civilizație material și spirituală a locuitorilor săi. Despre aceste și alte împliniri pe respectivul o perioadă de timp pe lîngă, ne-am invitat la un dialog pe tovarășul Dumitru Calancea, prim-secretar al Comitetului Municipal de Partid, primarul municipiului Brașov.

— Actuala campanie electorală, ne-a spus interlocutorul, se desfășoară în spiritul marilor exigențe, al indicațiilor și sarcinilor majore puse în fața comuniștilor, a întregului nostru popor de către tovarășul Nicolae Ceaușescu la recenta Plenară a C.C. al P.C.R., pe larg dezbatere vizînd cunoașterea mai profundă, însușirea și aplicarea politicii partidului și statului nostru, în scopul dezvoltării mai accentuate și ridicării de noi trepte a tuturor domeniilor activității economico-sociale. În acest context, sub conducerea comitetului municipal a organelor și organizațiilor de partid, organismelor componente ale F.D.U.S militează susținut pentru mobilizarea oamenilor muncii la traducerea prevederilor fixate, îndeosebi a celei destinate expansiunii, eficienței și calității economiei, ridicarea calității și nivelului tehnic al produselor, recuperarea resurselor și îndeplinirea în bune condiții a tuturor prevederilor și indicatorilor planului pe acest an și pe întregul cincinal.

— Ședința nr. 1 1985 a fost prilej cu un instrument principal de mobilizare și implicare nemijlocită a cetățenilor la realizarea unor obiective social-economice și de interes obștesc cum ar fi rețeaua de drumuri, dotarea cu noi mijloace de transport în comun, lucrările de salubritate, amenajările de spații verzi, de agrement și sportive de pe raza municipiului etc.

— În bilanțul legislaturii care se încheie se înscriu și cîteva rezultate, cu adevărat deosebite, prin care se rezolvă unele probleme de stringentă necesitate ale municipiului, în acest cincinal. Ne-ați putea vorbi despre cîteva din ele?

— Cu mîndrie și satisfacție putem spune că în acest răstimp am dat în folosință peste 10 500 apartamente, ceea ce înseamnă că aproape 40 000 de locuitori ai orașului nostru s-au mutat în case noi, cu un confort sporit. Cu aceeași mîndrie putem spune că în acest răstimp am dat în folosință peste 10 500 m.p. spații comerciale, indeosebi în noile cartiere, ceea ce a făcut ca suprafața comercială și de prestări servicii la 1 000 locuitori să ajungă la 460 m.p. Un exemplu elocvent în acest sens este noul cartier Valea Cetății, care a devenit o adevărată „carte de vizită" a orașului, unde soluțiile de arhitectură modernă se îmbină fericit cu utilitățile de maximă eficiență și necesitate, cuprinse într-un cadru natural de o reală frumusețe. De mare folos ne sînt, în această ordine de idei, numeroasele sugestii făcute de cetățeni, între alegeri, și cu prilejul expoziției privind dezvoltarea urbanistică a municipiului, unde au avut loc adevăratele „colocvii" între specialiști și locuitorii Brașovului, direct interesați de felul cum va arăta orașul lor.

— V-am văzut, împreună cu un colectiv de arhitecți, pe locul unde se înnoiește centrul orașului, discutînd protejarea unei magnolii...

— Este o poveste întreagă cu acest arbore unic în Brașov, de o frumusețe deosebită. Odată cu modernizarea zonei, în scrisori sau direct, numeroși cetățeni ne-au cerut să „salvăm" neapărat această podoabă a naturii. Cîteva cadre didactice universitare de la Facultatea de Silvicultură au găsit chiar o soluție de replantare a arborelui în fața Teatrului Dramatic. Existînd însă și riscul să nu reușească transplantul, împreună cu arhitecții, s-a căutat și s-a propus o soluție de integrare a acestui arbore-floare în ambianța arhitectonică înnoită.

— Centrul orașului durat în jurul unei flori ! Ca metaforă, cel puțin, e minunat. Ce se întîmplă, însă cu vechiul centru al Brașovului ?

— În această vară au fost declanșate, pe un front larg, lucrările de sistematizare și valorificare superioară, din punct de vedere estetic și funcțional, a zonei din centrul istoric al orașului, începînd cu Piața 23 August, realizîndu-se aici o sistematizare nu numai pe orizontală, ci și pe verticală, îmbinînd motive arhitecturale vechi cu linia modernă și elegantă a noului. Lîngă impunătorul monument care găzduiește Muzeul Județean, intenționăm să revalorificăm Casa Mureșenilor, care să găzduiască un prestigios muzeu al muzicii ; se află în studiu continuarea unei unități urbanistice complexe de legătură între centrul istoric al Brașovului și noile edificii, unde ne vom concentra, firesc, atenția în legislatura care urmează, realizînd în perspectivă două nuclee civice de bază ale Brașovului, pe măsura valorosaselor tradiții existente, dar și a cerințelor urbanistice și de civilizație ale unui oraș al viitorului, corespunzător societății moderne, de mîine, pe care o construim.

— Vorbești mai înainte de întărirea relației nemijlocite între Consiliul popular municipal și cetățeni. Cum se materializează concret această firească legătură ?

— Din experiența perioadei la care ne referim, noi am învățat mult. În primul rînd am înțeles pe mare importanță au adunările cetățenești, consultarea permanentă cu oamenii muncii, întîlnirile cu alegătorii ale candidaților, care angajează, ca în nici un alt moment al vieții democratice a orașului, întreaga populație majoră din raza fiecărei circumscripții electorale. Discutîndu-se programul de dezvoltare în profil teritorial, social și economic pentru o perioadă exactă, jumătate dintr-un cincinal, propunerile au un conținut concret, ele îmbogățind cîmpul de acțiune al organelor locale ale puterii de stat nou alese. Procedînd astfel, avem convingerea că actuala campanie electorală va fi deosebit de rodnică, așa cum toți o dorim, în contribuția fiecărui cetățean la dezvoltarea municipiului va spori și mai mult, stimulînd activitatea de viitor a consiliului popular care va dobîndi, astfel, valențe noi pe toate planurile.

Amplificînd și mai mult experiența dobîndită, nu vom precupeți nici un efort pentru a transpune exemplar în viață indicațiile și sarcinile desprinse din cuvîntarea secretarului general al partidului, la recenta Plenară a C.C. al P.C.R. ; dovedind maximum de receptivitate la propunerile și sugestiile cetățenilor, exprimate cu prilejul acțiunilor din actuala campanie electorală, sîntem hotărîți să adăugăm reușitelor de pînă acum noi împliniri, pentru că numai astfel putem exprima recunoștința noastră pentru grija cu care partidul, tovarășul Nicolae Ceaușescu ne îndrumă întreaga muncă și activitate către o viață demnă, civilizată în societatea socialistă și comunistă de mîine.

D.D. RUJAN

A fost dată în exploatare linia de metrou Piața Unirii — Pipera

(Urmare din pag. 1)

Universității — situate în punctele de convergență a multor artere cu circulație intensă. Pe calea subterană distanța de la Piața Unirii la Pipera va fi parcursă în circa 18 minute. Toate stațiile și întreaga linie au fost realizate la un nivel tehnic și arhitectonic superior. Stațiile Pipera și Aurel Vlaicu au fost construite la suprafață. Stația Piața Victoriei face parte din ansamblul de lucrări edilitar urbanistice realizate aici sau în curs de finalizare. În această zonă se află în construcție o stație pentru magistrala a treia a metroului și a fost dat în exploatare pasajul rutier. Stația Universității este amplasată alături de cunoscutul pasaj pietonal, prin care are loc accesul principal în stație. Stația Unirii II este legată printr-un culoar subteran de stația Unirii I, permițînd trecerea călătorilor de la o magistrală la alta. Cu noua linie, metroul bucureștean are în prezent 46,2 kilometri.

La construcția liniei Piața Unirii — Pipera și, în general, a metroului din Capitală au contribuit și contribuie practic toate ramurile de bază ale industriei, toate județele țării. Proiectanții și constructorii întreprinderii „Metrou" au primit, de asemenea, un sprijin important din partea unor întreprinderi aparținînd ministerelor construcțiilor industriale, transporturilor și telecomunicațiilor, industriei lemnului și materialelor de construcții, Consiliului popular al Capitalei, precum și a unor întreprinderi miniere. Întregul complex de lucrări a fost efectuat cu utilaje de înaltă productivitate, care au asigurat viteze superioare de lucru, comparabile cu cele realizate pe plan mondial. Întreaga dotare a metroului — vagoane, echipamente, instalații electrice și electronice, de telecomandă, de semnalizare, de avertizare, de securitate a circulației prin intermediul televiziunii cu circuit închis și dispeceratul generalizat de dirijare a trenurilor și a călătorilor pe peroane etc. — sînt de concepție și producție românească.

Prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu și a tovarășei Elena Ceaușescu la darea în exploatare a noii linii a fost întîmpinată de constructori și locuitori ai Capitalei cu alese sentimente de stimă și prețuire. Conducătorul partidului și statului a adresat calde felicitări proiectanților și constructorilor care au contribuit la înfăptuirea acestei remarcabile realizări tehnice și arhitectonice a Bucureștiului și le-a cerut să facă totul pentru construirea, în condiții de înaltă calitate, a viitoarelor linii ale metroului, pentru darea acestora în exploatare la termenele stabilite. Specialiștii prezenți l-au asigurat pe tovarășul Nicolae Ceaușescu că vor acționa cu dăruire și abnegație, în spirit revoluționar, pentru înfăptuirea orientărilor și indicațiilor date pentru realizarea înainte de termen a magistralei a treia de metrou, Gara de Nord — Obor — Drumul Taberei, în lungime de 9,4 kilometri, întîmpinînd cu noi și tot mai mari succese Conferința Națională a partidului și cea de a 40-a aniversare a proclamării Republicii.

Condiția umană

M-am urcat astăzi în metrou, după atîția ani de călătorie, cu o curiozitate în plus. Pînă la Piața Națiunii drumul a fost normal, deși cu puls accelerat, pentru că străpungem Bucureștiul. Am privit la ceilalți din jur și am avut certitudinea că toți gîndim și simțim la fel. La Universitate un val de studenți ne-a acoperit vederea. În vîrful picioarelor, peste capetele lor, am privit coloanele măiestre, scările albe care duceau către forfota străzii. N-am controlat nimic tehnic la exponenții orașului meu al metroului dar peronul mi s-a părut mai lung. Cred că și mecanicii prinși de noutatea drumului ne-au înțeles și au insistat cu staționarea, apoi au dat „aripi" trenului.

La Piața Victoriei — aceeași încîntare. Astăzi am trecut unul pe lîngă altul fără să ne remarcăm. Toți eram cu ochii pe sus, pe jos, i-am folosit la maximum, dacă există o asemenea posibilitate. N-am auzit vorbindu-se decît la superlativ. Să străbați o parte din Bucureștii (Aviatorilor, Aurel Vlaicu, Pipera) printr-un subteran care susține un segment important al orașului — pare un miracol. Gîndiți-vă că în timp ce noi, în 10—12 minute lăsăm în urmă cîteva kilometri de București purtăm deasupra noastră străzi cu circulația a sute de mașini, de oameni ; de o parte și de alta, la nivelul orașului, e ființa lui care trăiește... Trecem fără să-i deranjăm pe oamenii care dau examene, care dorm, care creează poate capodopere, care sînt sub narcoză pe masa de operație, care stabilesc performanțe în producție, care iau masa în restaurante cu orchestre asurzitoare, care pregătesc programele de televiziune, care se plimbă în parc cu bărca pe lacul Herăstrău... Pînă seara, cînd am parcurs ultima parte a magistralei a II-a de metrou, au m-am gîndit la toate acestea. Mă urcam grăbită într-un mijloc rapid de transport, parcă de dimi lumea în capătul străzii mele, și plecam. Mi-a părut rău astăzi de fiecare pas pe care l-am făcut pe mozaicul lucios din subteran, m-am uitat de cîteva ori pe lîngă înainte de a călca, am căutat chiar un petec de covor la intrare.

Acești oameni care au trăit lîngă noi și acum 15 ani cu rezolvat, fază cu fază, această construcție unică care pînă în această oră însumează 46,2 km și nenumărate stații.

În acest drum prefungit am înțeles că merită să ne privim mai atent, să vedem în unii chipuri noi ceea ce nouă ni-am părut la o privire superficială : performerul, omul de idee, de sacrificiu, cutezătorul, tenacele, care cu o cîrtiță, ferit de ochii negri, a înaintat metri cu metru 46,2 km, a consolidat, lăsînd în urmă tunele, a „plantat" liniile ferate, a asanat apa Dîmboviței, a desfundat subsolul de tot ce-i dura drumul.

Am mers cu metroul prin marile orașe ale lumii, dar a fost numai o călătorie banală. Am mers cu metroul între Parcul Tineretului și Piața Aviatorilor și m-am simțit părtașă la superioara condiție umană.

CARMEN DUMITRESCU

Enescu — orfeul moldav

De aproape un deceniu, la fiecare început de septembrie iubitorii muzicii își dau întîlnire la Tescani, loc intrat definitiv în conștiința contemporanilor prin acțiile de cultură cu rezonanță națională găzduite de așezămîntul de Cultură și Creație „George Enescu". Inițiată în 1980, în preajma Centenarului Luceafărului muzicii românești, manifestarea „Enescu — Orfeul moldav" s-a bucurat, încă de la primele acorduri, de o largă audiență atît în rîndul specialiștilor, cît și al publicului. Prestigiul cîștigat în timp a făcut ca și această a VIII-a ediție să fie marcată de prezența unor distinși muzicologi, critici, compozitori, dirijori, soliști vocali și instrumentiști, a altor oameni de cultură și artă, care, pe parcursul a trei zile, au dat viață sau au asistat la o veritabilă sărbătoare a Euterpei.

Organizată de Consiliul Culturii și Educației Socialiste, Colegiul Criticilor Muzicali din cadrul A.T.M., Comitetul Județean de Cultură și Educație Socialistă, Comitetul Județean al U.T.C. și Orchestra Simfonică din Bacău, manifestarea, urmărită cu un viu interes de circa 1 500 melomani, veniți nu doar din împrejurimi, ci și din alte județe, a fost structurată pe cîteva teme, ce au demarcat și conturul fiecărei seri : „Lirica vocală enesciană și jazzul", „Univers contemporan — virtuozitate" și „Enescu — Bach — Mozart".

Asocierea muzicii vocale cu jazzul nu ni s-a părut forțată. Enescu însuși fiind adeptul tuturor genurilor de exprimare și nu de puține ori, improvizînd pe marginea unor teme dé o factură cu totul diferită față de marea sa creație. În ambianța specifică acestui loc de legendă, spiritul lui ni s-a părut chiar mai prezent ca oricînd, prefațatorii primei seri — profesorul Constantin Donea, muzicologul Eugen Pricope și poetul Constantin Th. Ciobanu — evocîndu-i vasta activitate pe tărîmul muzicii, legăturile de suflet cu minunatele meleaguri tescănene, cu atmosfera focarului de cultură și spiritualitate existent aici. În continuarea inspiratelor evocări, soprana Georgeta Stoleriu, mezzosoprana Ruxandra Donose, tenorul Cristian Mihăilescu și basul Viorel Ciurdea, acompaniați la pian de Ina Oncescu și Silvia Savu, au interpretat piese enesciene mai puțin auzite în sălile de concert, lieduri de o mare frumusețe și expresivitate, între care amintim „Vocație de femeie", „Gînd de mamă",

„Ploaia", „Cîntec indian", „Deșertul", „Galopul", „Suspin", „Să schimbăm vorba", „Dar de Anul Nou", „Cîntecul pădurii" ș.a. La rîndul lor, Dan Mîndrilă și formația de jazz „Opus 4" (Nicolae Simion, Mircea Tiberian, Eugen Nichiteanu și Cătălin Rotaru) au oferit un recital la fel de viu aplaudat, interpreții dovedindu-se muzicieni complecși, capabili să abordeze cu aceeași finețe repertoriul național și de peste hotare.

Revelația ultimelor ediții, Trio „Syrinx" (flautistul Dorel Baicu, oboistul Dorin Gîlea și fagotistul Pavel Ionescu) a oferit din nou un recital de excepție, interpretînd două lucrări diametral opuse : „Suita în La minor" de G. Ph. Telemann și „Concertino" de Viorel Munteanu. În prezentarea Ancăi Andriescu, regalul de muzică de cameră a continuat cu recitalul clarinetistului Aurelian Octav Popa. În consonanță cu natura darnică a Tescanilor și cu atmosfera de elevată spiritualitate, inegalabilul instrumentist a interpretat magistral, secondat cu brio la pian de Cristina Stănescu, „Marele duo concertant" de Weber, „Sonata nr. 2 în Mi major" de Brahms și „Sonata" de Poulenc, vrăjind parcă sunetele, rescriind cu profunda sa trăire fiecare accord.

Pusă sub semnul tinereții, prestigioasa manifestare s-a încheiat cu un concert la fel de valoros, prefațat de criticul muzical Elena Zottoviceanu. Protagoniști au fost de această dată Orchestra Simfonică băcăuană, dirijată cu abilitate și nerv de Ovidiu Bălan, și avînd ca soliști pe fruntașii tinerii violoniști Alexandru Tomescu și Dan Claudiu Vornicelu, ambii laureați ai unor cunoscute concursuri internaționale din Polonia, Cehoslovacia și Italia. După versiunea orchestrală a „Baladei", scrisă de Enescu la 14 ani, primul dintre soliști a abordat, cu destul curaj pentru cei 10 ani și jumătate, cîți numără, o lucrare îndrăgită și cîntată de marele compozitor : „Concertul pentru vioară și orchestră în Mi major" de J. S. Bach, iar dacă Tomescu a entuziasmat întreaga asistență, Dan Claudiu Vornicelu a uluit-o pur și simplu, versiunea dată de el „Concertului nr. 5 pentru vioară și orchestră" de W. A. Mozart fiind impecabilă. Într-un final electrizant, Orchestra a readus în memorie o picsă semnată de același compozitor, „Simfonia nr. 40 în Sol minor".

Între reușitele acestei elevate sărbători a muzicii, foarte bine organizate, s-a înscris și colocviul cu tema „George Enescu — tradiție și contemporaneitate", care a prilejuit opinii incitante privitoare la manifestare și la organizarea viitoarelor ediții.

CORNEL GALBEN ■

Istoria noastră, viața noastră

Conceptul de armată la români

În cel de-al doilea tom al periodicului „File din istoria militară a poporului român", tipărit în anul 1974, apărea studiul dr. Constantin Olteanu, **Conceptul de armată la români din cele mai vechi timpuri pînă în zilele noastre**, care inaugura o fecundă abordare teoretică a problemelor fundamentale ale istoriei noastre militare. De atunci și pînă astăzi, dr. Constantin Olteanu a urmărit statornic această direcție de investigație, îmbogățind istoriografia noastră militară cu un șir de contribuții de valoare, care și-au găsit încununarea într-o solidă sinteză, **Contribuții la cercetarea conceptului de putere armată la români** (București, Ed. Militară, 1979).

În continuarea acelorași preocupări, dar din altă perspectivă teoretică, dr. Constantin Olteanu urmărește acum într-o carte remarcabilă prin rigoarea analizei și bogăția ideilor noi **Evoluția structurilor oștășești la români** (București, Ed. Militară, 1986, 285 p.). Volumul se integrează perfect noilor orientări din istoriografia militară internațională, care tinde să depășească simpla narație evenimențială, pentru a se îndrepta spre cercetarea structurilor militare, într-un larg context socio-istoric, pentru a pune în lumină raporturile de determinare și influențare dintre ansamblul societății, într-o anumită fază a dezvoltării ei pe de o parte, și instituțiile și gîndirea militară, de cealaltă parte. Văzută astfel, istoria militară încetează de a mai fi doar o reconstituire a confruntărilor de pe cîmpurile de bătălie — deși, evident, o astfel de reconstituire nu poate lipsi din sfera de interes a istoricilor militari — pentru a deveni o componentă esențială a procesului de cunoaștere istorică, înțeles în totală globalitatea sa.

Noua carte a dr. Constantin Olteanu se înscrie unei ample discuții ce se desfășoară, în momentul de față, în jurul celor mai potrivite abordări a fenomenelor sociale. Prezența în titlu a termenului de „structură" îndreaptă îndată pe lector spre demersul structuralist, cunoscut cititorului român mai ales, prin folosirea lui în antropologie, grație traducerii studiilor lui Claude Lévi-Strauss (**Antropologia structurală**, București, Ed. Politică, 1978). Dr. Constantin Olteanu cercetează structurile — și anume pe cele militare — dar evită carențele structuralismului. Așa cum o arată și titlul cărții alături de conceptul „structură", altfel spus de aspectul sincronic, se află cel de „evoluție", altfel spus aspectul diacronic. Perspectiva istorică se asociază de-a lungul întregii cărți cu o viziune dialectică, liberă de orice rigiditate dogmatice în înțelegerea determinismului social.

Autorul definește structura militară drept „modul de organizare internă a sistemului militar în ansamblu și a fiecărei componente a acestuia, ordinea specifică în care sînt legate elementele sistemului militar, interdependența elementelor respective pentru ca sistemul să constituie un tot unitar" și subliniază că „Structurile militare (macro și micro), începînd cu potențialul militar al unui stat, cu sistemul forțelor și mijloacelor destinate luptei armate, se integrează în cele economico-sociale generale, cărora le aparțin și pe care le slujesc, și, într-o serie mai restrînsă, se înscriu domeniului militar. De aceea structurile militare sînt influențate de structurile economico-sociale din care provin și pe care, principial, le reflectă".

Odată formulate premisele teoretice ale investigației, autorul urmărește succesiv structurile militare ale geto-dacilor, organizarea armatei romane pe teritoriul ocupat al Daciei, structurile militare ale societății feudale românești, transformările survenite în sfera structurilor militare de la revoluția din anul 1821 pînă la făurirea statului național unitar, sistemul militar național, după înfăptuirea Marii Uniri din anul 1918, și dinamica structurilor militare românești în perioada revoluției și construcției socialiste. Perfect informat asupra problematicii și bazei de informație — care, alături de bibliografia temelor tratate, include și material documentar inedit — autorul oferă o amplă viziune de sinteză asupra istoriei militare românești din perspectiva organizării și a instituțiilor militare.

Carte de perfectă articulare logică, anchetă istorică de mare profunzime, concluzii înnoitoare în formulări limpezi — iată principalele calități ale acestui nou volum al dr. Constantin Olteanu. Dar acest volum nu închide în coperțile sale numai o exemplară investigație, destinată specialiștilor problemelor tratate, el mai cuprinde și altceva: o mare lecție de istorie națională, care se adresează fiecărui român. O lecție despre bunul cel mai de preț al poporului nostru, care a plasat în toate timpurile în vîrful ierarhiei valorile sale — neatîrnarea. Structurile militare analizate de autor nu au fost acelea ale unui neam războinic, dedicat cuceririi și asupririi altora. Istoria cunoaște state, care au făcut din expansiune și agresiune o politică constantă. Despre Prusia secolului al XVIII-lea, Mirabeau spune că nu este o țară care are o armată, ci o armată care are o țară și că războiul este industria națională a Prusiei.

Organizarea noastră militară de la cele mai îndepărtate origini și pînă astăzi a slujit apărării libertății și integrității vetrei strămoșești. Ea a mobilizat energiile întregului popor chemat sub steagul luptei de neatîrnare. În condițiile societății noastre socialiste, doctrina militară elaborată de tovarășul Nicolae Ceaușescu oferă un strălucit exemplu de valorificare a tradițiilor istorice și de elaborare a unor noi principii adecvate realităților politice și militare ale lumii contemporane. Ideea de bază a acestei doctrine rămîne însă aceea că apărarea patriei este cauza întregului popor.

Evoluția structurilor oștășești la români, este deopotrivă o contribuție de înaltă valoare științifică și o carte de educație patriotică și politică. Marele public cititor și specialiștii vor fi recunoscători autorului pentru satisfacția oferită prin lectura ei.

FL. CONSTANTINIU ■

Vorbiți și scrieți românește

Comparația gramaticală

Potrivit normei literare actuale, se utilizează la diferite grade de comparație cele mai multe adjective, adverbe, locuțiuni adjectivale și adverbiale. Pentru aceste clase de unități categoria comparației este considerată specifică. Prin extindere, e posibilă apariția gradelor de comparație de asemenea la cuvinte și la grupuri de cuvinte asimilate cu adjectivele sau cu adverbele.

Astfel, o îmbinare alcătuită dintr-un substantiv (în cazul acuzativ) și o prepoziție se combină cu mărcile gramaticale de comparație dacă este echivalentă din punctul de vedere al înțelesului și/sau al comportamentului morfosintactic cu un adjectiv ori cu un adverb. De exemplu, este corect comparativul de superioritate **mai cu spor**, în care secvența **cu spor**, cuprinzînd prepoziția **cu** și substantivul în acuzativ **spor**, are sensul „rodnic" și poate fi întrebuințată adverbial, în dependență sintactică față de un verb **(lucrează mai cu spor)** sau, eventual, adjectival, în dependență sintactică față de un substantiv **(munca mai cu spor)**. Nu credem însă că este acceptabilă o formulare ca : „Azi sînt poate **mai «în expresie»**, mai recunoscătoare fețelor pe care le-am dăruit personajelor mele". Îmbinarea liberă **în expresie** nu are, în general, conținut calificativ. Înțelesul ei în fraza de mai sus se deduce prin examinarea unui context mai larg decît acela reprodus de noi și înglobează elemente pe care vorbitoarea le lasă neexprimate (făcînd relativ dificilă înțelegerea) : „identificată cu expresia (fizionomică ș.c.l.) a personajelor interpretate de mine". Modelul îl constituie probabil unele grupări stabile existente deja în limbă — **în formă** „cu o mare capacitate (adecvată scopului)", **în temă** „introdus în problemă, familiarizat cu problema" ș.a. —, la care e posibilă comparația.

Substantivele în cazul genitiv precedate de articol genitival apar la diferite grade de comparație mai ales în construcții vechi, fixate prin uz, adesea sinonime cu adjective **(de exemplu, mai al dracului, tot așa de al dracului, cel mai al dracului** etc., **al dracului** avînd sensul „rău"). Utilizarea în structuri de acest tip a altor substantive, nesimilabile cu adjective, conduce la formulări nefirești, cum este următoarea : „Poate **cel mai al vieții** spectacol tot melodrama rămîne". Forma de genitiv **al vieții** se referă aici la un raport de conformitate („conform cu specificul vieții"). Faptul că, pe de o parte, acest raport nu este o valoare obișnuită a cazului genitiv în limba română (după cum rezultă din diverse studii de specialitate), iar, pe de altă parte, că genitivului îi corespund numeroase valori, pe care le actualizează în comun, care, creează o anumită ambiguitate nedorită, o anumită necurgere a frazei.

O curcumă abuzivă ni se pare a fi introducerea pronumelor posesive în sfera comparației, atunci cînd ele exprimă, pe lîngă relația de posesie, și o semnificație propriu enunțului în care apar : „ideea aceasta n-a fost niciodată **mai a ta** decît în momentul de față" (unde **mai a ta** înseamnă „mai reprezentativă pentru tine") ș.a.

Abaterile de la norma gramaticală a limbii literare semnalate în discuția de față caracterizează în special vorbirea pretențioasă, în care intenția de expresivitate se realizează prin introducerea inovațiilor lingvistice frapante.

CAMELIA STAN ■

Amintire din copilărie (1947)

Învățătorului meu

— Mamă, mamă, dormi, ce dumnezeu,
Pară-ai fi de glonte secerată,
Luna a dat buzna-n patul meu,
Să-mi înfigă ghiare-n beregată...

.. Păcănea afară o căruță
Ce în zori ducea la tîrg chirie
Sus, în paie, ca o bocceluță
Rezervat mi-a fost un loc și mie.

Ulițe-așa, eram pe la miez de noapte,
O porniși pe drumul de pămînt
Sub un cer cu stele, boabe coapte,
Nici nu mai știam pe unde sînt.

Paca-paca-roțile deodată,
Resimțiră sub obezi asfaltul,
Lumea-nreagă fuse luminată
Și pămîntul, dar mai mult înaltul.

Paca-paca — n-am mai mers prea mult
Și deodată-n preajmă, hărmălaie,
Strigăte, binețe și tumult
Semn că am ajuns în tîrg la paie.

Auzeam tocmelile în jur,
Mi-asaltau auzul lapidar,
Chirigiul, seama bag, sperjur,
Toi cu mine-n paie trase pe cîntar.

Mă vîndea pesemne și pe mine,
Spre-a-și spori chiria lui, eu totul,
Începea-n oraș să se lumine,
De-mi zăream din paie trupul, cotul.

Și-am pornit la negustor acasă
Eu simțeam căruța cum mă duce ;
Cum în urmă multe case lasă,
Pînă-n bulevard, la o răscruce.

Chirigiul mi-a strigat — Nepoate,
E de-acuma timpul să cobori
Străzile pe-alcea sînt curate,
Și cu pasul drumul îl măsori.

Dacă-s zece pași pîn-la liceu
Că noi mergem chiar pe Dîmboviță
Și atunci n-am zăbovit nici eu,
Mi-am luat degrabă tălpășiță

M-așteptia liceu-nalt și mare,
Poarta, la elevi, era deschisă :
Ce s-o întîmpla cu fiecare
Vom vedea ce soartă ne e scrisă.

An-atuncea-Patruzeci și șapte,
Au din care multe se destac,
Nu fusese cruciala noapte
De sfîrșit de an și cap de veac.

Dar o presimțeam venind cu zorii,
Chiar la mitingurile din liceu,
O chemau din fabrici muncitorii
Și țăranii toți din satul meu.

Se sfîrșeau și zilele restriștii,
O simțisem asta și din sat
Drumul meu ducea cu comuniștii,
Unic drum ce mie mi-a fost dat.

Și într-un decembrie treizeci,
Cînd ai noștri-au luat puterea-n mînă
Se-auzi și vocea-mi deci :
„Trăiască Republica Populară Română !"

Bucuros în sine-atunci mi-am spus,
Cum aveau și alții să mi-o spună,
Se vădise-a fi un drum în sus,
Drumu-a miez de noapte și pe lună.

NICULAE STOIAN ■

septembrie 1987
Din volumul în pregătire „Secvențe"

Poeme

de Coman Şova

Plămada

Plămada ființei mele este
Altfel nu înțeleg de ce
Mă dor secetele, fructele neculese
Sau un mai prăbușit
De parcă toate ar fi răni ale trupului meu
Apoi de ce mă bucură fața rotundă a grădinilor
Întorcîndu-se după soare
Victoria sportivilor
Temele premiate ale matematicienilor tineri
Victoriile artei
Versurile nesemnate de mine
Performanțele strungului, puritatea aluminiului
Podul soarelui
De parcă ar fi victoriile mele proprii
Și de ce sar ca mușcat de șarpe
Cînd cineva i-atinge vreo coloană
Dacă pămîntul acesta
N-ar fi chiar plămada ființei mele.

Declarație

Dacă eu aș fi creatorul propriului meu trup
Pe tine te-aș face coloană vertebrală
Inimă mi-ai fi și brațe mi-ai fi
Și tot ce e al ființei mele mi-ai fi
Globule roșii și globule albe
Ca să le pui în dreptul lor de joacă
Tu să fii în mine și-n afară
Căldură și cuvînt
Și dacă te-aș zidi întreagă
În partea sfîntă a trupului meu
Ca pe o veșnică ana
M-aș arunca de pe înălțimea zidirii noastre
Ca să te caut
Să te mai caut
Încă.

Punct

Mi s-a arătat chipul gloriei sub formă
De pasăre călătoare
Dincolo de văzduhuri zburînd

Și cum altfel puteam să învinge
Decît privind după ea pînă s-a făcut
Punct

E mai de laudă fapta
Statornică în poduri, tuneluri
În diguri și temelii, în ape drepte
Decît zburătoarea nestatornică
După care aleargă
Cei fără aripi.

Bărbatul

Numele și prenumele
Mă împiedică să fiu doar omul acela
Bărbatul care trece.
Și ochii lui văzînd o femeie
O poate lua în privire
Pînă pe terasa parc.
Chiar dacă sînt martori care
Au văzut-o și a doua zi
dis-de-dimineață
În ochii bărbatului
Nu se va întîmpla nimic.
El este omul acela
Barbatul care trece.

La Opera română

● Un spectacol **coupé** de balet compus din **Chopiniana Rapsodia I** de George Enescu, **Bolero** de Ravel și **Carmen** de Bizet-Soedrin este programat pentru vineri 30 octombrie la ora 18. Dintre interpreți notăm pe : Cristina Teodorescu-Palade, Ioan Tugearu, Aglaia Gheorghe-Bucur, Mihai Babușka, Daniela Constantinoiu.

● După intense pregătiri muzicale, regizorale, scenografice, opera **Nabucco** de Giuseppe Verdi se va reprezenta în premieră absolută la Bucureşti simbătă 31 octombrie (ora 18). Lucrarea a fost creată de compozitor în tinerețe, după decepția „căderii" unei opere anterioare. Deși grefată pe un subiect antic, tema acțiunii viza, în momentul istoric de atunci, lupta pentru libertate a poporului italian. Premiera a avut loc la 9 martie 1842, la celebrul și pe atunci **Teatro Alla Scala** din Milano. Premiera noastră de aici reunește, la rîndul ei, un mănunchi de forțe artistice de prim rang : Cornel Trăilescu semnează conducerea muzicală, Horo Lupescu (regia), George Doroșenco (scenografia), Stelian Olariu (corurile), Doina Andronache (momentele coregrafice). În distribuție se înscriu : Vasile Martinoiu, Lucia Țibuleac, Dan Zancu, Ionel Voineag, Veronica Gârbu, Nicolae Bratu și Cornelia Angelescu. Sperăm ca marile straduințe ale tuturor colectivelor de creație să se împlinească într-un mare spectacol.

● Matineul (ora 11) de duminică 1 noiembrie propune copiilor **Povestea micului Pan** de Laurențiu Profeta. Din distribuție fac parte : Nicolae Constantinescu, Marina Mirea, Adriana Alexandru, Adrian Ștefănescu, Cristian Mihăilescu, precum și copiii din corul „Voces Primavera" (Irina Lăzăriciu în rolul titular). Dirijează Claudiu Negrilescu.

● Duminică seara — balet, **Lacul lebedelor.** In rolurile principale vor apărea Roxana Colceag, Florin Brinduşă Tiberiu Almosnino și Gheorghe Angheluș. La pupitru : Cornel Trăilescu.

● In cadrul auditiilor muzicale comentate de Costin Popa (Integrala operelor lui Verdi), luni 2 noiembrie, la ora 18 va fi prezentată opera mai puțin cunoscută — **Atilla.**

● Tot din lucrările inepuizabilului geniu de la Busetto marți 3 noiembrie (ora 18), **Aida.** În distribuție : Sanda Șandru (Aida), Florin Farcaș (Radames), Lucia Cicoară-Drăgan (Amneris), Nicolae Urziceanu (Amonasro), Pompei Hărășteanu (Ramfis), Dan Zancu (Regele), Elena Simionescu (Marea preoteasă), Nicolae Andreescu (Mesagerul). Dirijează Constantin Petrovici.

● Din repertoriul german, **Freischütz** de Weber — miercuri 4 noiembrie, în care Elvira Cirje va fi Agathe, Daniela Vlădescu va debuta în Ännchen, Adrian Ștefănescu va fi Kaspar și Anatol Covali — Max. Conducerea muzicală : Constantin Petrovici.

● Cu Ștefan Bănică în rolul titular, baletul **Peer Gynt** realizat de Mihaela Atanasiu după poemul dramatic ibsenian, muzica lui Grieg și a unor compozitori moderni ,este programat joi 5 noiembrie (ora 18). Din distribuție mai fac parte : Beatrice Bleont, Mihaela Țigănuș, Carmen Angheluș, Daniela Constantinoiu, Florin Brinduşă, Mihaela Bătăilă, Gabriel Opincaru, Nicolae Deneș, Mihai Spiridonescu, Tiberiu Almosnino, Doina Bunoiu, Mihai Fotescu.

Virgil Sa'vanu :

(Urmare din pag. 9)

ducției industriale. Implică și filozofie treaba asta...

— Să rămînem la aspectele concrete și pragmatice. Socotiți că e cel mai bine să se ocupe de creația formelor industriale artiștii și nu inginerii ?

— Fără nici o îndoială și nu pentru că așa se petrec lucrurile în toată lumea, dar este o specialitate ce trebuie învățată cu temeinicie. Cere multă imaginație și posibilități de exprimare plastică prin desen și culoare, talent și vocație artistică. Designerul, spre deosebire de arhitect, de pildă, trebuie să ducă pînă la capăt ideea, proiectul, să realizeze obiectul funcțional. Designul nu se poate învăța, cum mai cred unii, cu niște cursuri de informare în cadrul învățămîntului politehnic care, la drept vorbind, s-ar cădea să existe, să fie cuprinse prin programa

— În context, cum vi pregătiți dumneavoastră, la Cluj-Napoca, pe acești creatori ?

— Învățămîntul de design în țara noastră a început la București în 1970, la Cluj-Napoca — în 1971. Între cele două școli a existat și există o diferență de concepție, dar nu e cazul să intru în controversa cu colegii mei din Capitală, va voi răspunde cum stau lucrurile la Cluj-Napoca. Noi considerăm că scopul învățămîntului cu acest profil are cîteva puncte esențiale. Primul ar fi abordarea metodică a procesului de creație bazat pe atitudine critică față de obiectele preexistente. În consecință, mergem pe două direcții : una — de a realiza obiecte ce n-au mai existat înainte, a doua — de a aduce o contribuție la obiectele preexistente. De pildă, pahare se fac dé sute și sute de ani, ca și scaune, nu ?! Dezvolt inventivitatea pentru a genera variante menite să corespundă unei teme propuse. Pe urmă, vine selectarea variantelor generale și elaborarea soluțiilor propuse, folosind tot ceea ce e valoros din variante și eliminarea aspectelor negative. Asta înseamnă abordarea metodică a temei de design.

— Ce produse și ce domenii industriale au „reformat" în acest mod studenții dumneavoastră ?

— Pe parcursul anilor de studii abordează teme ce cresc în complexitate. De exemplu, au abordat de la unelte de mînă și jucării, pînă la mobilier, aparatură și mașini complexe, mașini-unelte, mijloace de transport, instrumente muzicale, dotări pentru diverse sporturi, cum au fost un iaht pentru vilegiatură, refugii în munți cu diferite destinații — pentru cercetători geologi, pentru alpiniști, forestieri etc. Am avut proiecte de diplomă de o certă originalitate și valoare printre care, aș aminti, autovehiculele de concepție nouă. Am avut, de pildă, un remarcabil studiu privind un nou tip de autosanitară pentru „Salvare", ce oferă soluții interesante și ergonomice pentru personalul sanitar, cît mai eficiente și comode celui bolnav. Era acolo o brancardă mobilă pe verticală și orizontală, ușor de manevrat, rezolvînd dificila problemă a efortului fizic pentru transportul bolnavilor gravi ca și posibilitatea intervenției rapide a medicului, direct la nivelul brancardei ori în mașină. Tot pentru sectorul medical, am avut o interesantă secție de reanimare, cu pat specific și toată dotarea ei complexă, rezolvînd original atît partea de estetică, de ambient, cu efecte psihologice pozitive asupra bolnavului, cît și asupra personalului medico-sanitar, cît și aspectele funcționale ale tuturor dotărilor. Aș mai aminti proiectul de diplomă privind dotarea completă a unei grădinițe de copii — cu mobilier, jucării, concepția spațiilor de odihnă și de învățătură, cu pictură exterioară și interioară — cu tot ansamblul specific instituției.

— Studenții au ieșit de pe băncile școlii, sînt absolvenți, ce s-a întîmplat cu toate aceste proiecte și idei ? Le-a preluat cineva în vederea aplicării ? Au atras ele atenția industriei ?

— Acestea, nu ! Sînt însă altele care au o soartă mai bună Fiind lucrate în cadrul integrării învățămîntului cu producția, la sugestia ori la solicitarea unor întreprinderi, s-au mai folosit pe ici pe colo.

— Adică ?

— De pildă, reproiectarea tractorului pentru întreprinderea din Brașov și un camion agricol.

— Există ? Am putea să mergem să le vedem ?

— Ei, noi le-am predat, ei au plătit în bună regulă, dar ce-au folosit din toate proiectele nu știm. Pentru Cugir, am perfecționat un tip de mașină de cusut ce a ieșit splendid, poate fi marfă europeană ; de asemenea, am perfecționat mașina de spălat. Pentru „Electroargeș" s-a lucrat mult, noi tipuri de ventilatoare și aspiratoare, precum și un uscător de păr ce era foarte interesant. Fără acel pistol care îi ții în mînă, era mic cît un pumn, cu motorul înglobat și foarte silențios. Avem la institut prototipul funcțional. Am fost foarte mîhniți că nu a fost promovat în producție și s-a cumpărat o licență din străinătate. Aparatele sînt frumoase, dar prea mari și destul de zgomotoase. Pentru „Tehnoton" Iași, am lucrat designul a 10 aparate portative, existente deja în comerț, dar nu întocmai cum le-am conceput noi ci doar cu elemente din gîndirea noastră. Pe scurt, rămîn niște idei care se pierd.

— Nu i-ați întrebat pe producători și motivele ?

— Ce să spun ?! Cum să-i întrebi, din vreme ce s-au arătat mulțumiți. Cînd s-au predat proiectele, n-au avut nici o obiecție. Apoi, ce să fac, să mă duc la ei să-i trag la răspundere ? N-am nici o calitate în acest sens. Pentru o întreprindere din Codlea, s-a gîndit o bicicletă de eros — „Hoinar" — frumoasă, cu performanțe extraordinare, dar nu cred că a intrat în producție. Ca și o motocicletă, cu o altă structură, cu alte amortizoare, cu totul alt design.

— Dar absolvenții, ce destin au ei în producție ? Cunoașteți ? Mai țineți legătura cu ei ?

— În funcție de informarea și receptivitatea factorilor de decizie din întreprinderile unde au fost repartizați. La „Autoturisme" Pitești avem 3 absolvenți talentați, Alexandru și Rodica Alămureănu și Jenny Jenő, care au elaborat îmbunătățirea formei și reproiectarea autoturismelor „Dacia" și „Oltcit". Proiectanți de mobilier avem mulți — la Cluj-Napoca, Lugoj, Tg. Mureș —, pe Mircea Ciubotaru, Teleki Carol, Zoltan Farcaș, Kun Adalbert și alții. La „Tractorul" pe Ioan Muscu iar Dan Dociu a realizat lucruri frumoase în domeniul mobilierului urban, niște cabine telefonice mai aparte, ce se remarcă prin originalitate și funcționalitate.

— Mai mult decît numele lor, ceea ce cred că interesează este faptul dacă acolo unde sînt reușesc să se afirme și să se impună ?

— Este o problemă, pînă la urmă trebuie să-și afle locul, în cadrul înțelegerii cerințelor industriei. La locul de muncă ei își însușesc tehnologia întreprinderii și-și adaptează creația posibilităților existente. Acolo unde se resimte interesul față de design. Băieții de la „Tractorul", spre exemplu, au avut noroc. Directorul mi-a spus „eu știu cum stău lucrurile cu designul, am circulat în străinătate și vreau ca ei să modernizeze tractorul nostru. Le-am dat o hală și muncitorii necesari, le-am pus la dispoziție motorul și șasiul și mai departe ei răspund de produsul care va ieși".

— Deci, putem întîlni și designeri fericiți ?

— Sînt destui. Am un băiat repartizat în Mediaș, la „Emailul roșu". Îi întîlnesc odată în tren și ce-mi povestește ? Cînd s-a prezentat la întreprindere, un funcționar de la „Personal — învățămînt" nu știa cum să-l încadreze, nu figurează în schema întreprinderii un asemenea post. În fine, zăcea pe undeva, fără să facă nimic. Într-o zi, a venit în întreprindere un partener de peste hotare, care a solicitat un gen anumit de produse și a cerut să stea de vorbă cu un designer, să-i explice dorința și pretențiile sale. Cei de față au băgat capul între umeri și-au privit cam urmiți, atunci și-a adus aminte tovarășul de la „Personal", cum că chiar au unul. „M-au chemat, povestește elevul meu. De-atunci sînt totdeauna în protocol, tovarășul director se consultă cu mine iar eu sînt fericit". Cu asta vrem noi să convingem, directorii de întreprinderi, cu faptul că designul nu înseamnă doar o înfrumusețare a produsului, este un factor economic sub mai multe aspecte. Mărește valoarea acestuia; la proiectarea de mașini, în special, mărește productivitatea muncii, mărește securitatea muncii și contribuie la ameliorarea condițiilor, ambientului de muncă. Inventivitatea implicată în produs revine multiplicată în valoarea acestuia. Cine are încredere în designerii noștri — eu am, firește — cîștigă, ei pot alinia la nivel mondial produsele românești. Merg mai departe în a vă spune că designul schimbă și concepția despre calitate și de aici a controlului tehnic de calitate. C.T.C.-ul n-ar trebui să urmărească doar modul cum s-a executat un produs, dacă răspunde unor norme interne ori STAS, ci înainte de a se lansa în producție, să verifice concepția produsului. Aici sîntem noi deficitari.

— Cine să verifice ? Așa cum este organizat, cu oamenii destinați C.T.C.-ului pe fluxuri și faze de producție, nu poate fi posibil.

— Aici e nodul. Să se creeze comisii complexe, pe fabrică și pe ramuri industriale, eventual chiar la nivel național, formate din specialiști de înaltă clasă, din experți, inclusiv în domeniul designului care să analizeze produs cu produs, sub raportul concepției lui. În loc de aprecieri empirice și subiective la selectarea produselor se conturează necesitatea unor aprecieri obiective bazate pe criterii științifice concrete. Nu e altceva decît analiza științifică a valorii funcționale, economice și estetice a produselor.

— Să ne întoarcem la învățămînt. Cîți designeri puneți la dispoziția industriei anual ?

— Lansați numai întrebări cu răspunsuri dificile ! Foarte puțini, față de necesități. De la Institutul de arte plastice din Cluj-Napoca, 3 ani consecutiv nu avem absolvenți, va fi o serie de 7 în 1989, iar în 1990 vom avea 6 de la cursurile de zi, iar în 1991 — 5. La București, cifrele de școlarizare sînt cam la fel. Și știți de ce ? Fiindcă la prea puțini din industrie, cînd solicită absolvenți, ori cînd trebuie să facă propuneri privind necesitățile lor de specialiști pe o durată de timp, le vine ideea, ori știu, să răsfoiască și paginile dedicate învățămîntului superior de arte plastice din nomenclatorul ce li se pune la dispoziție. Nu știu și nu află de existența secției de forme industriale. Așa că, pe filieră — centralele nu propun ministerelor industriale, acestea Ministerului Educației și Învățămîntului, acesta C.S.P.-ului. Al doilea inconvenient este nomenclatorul de funcțiuni, profesii și meserii elaborat de specialiștii din Ministerul Muncii, unde nu figurează specialitatea designer, aceea de creator de produse industriale. Există doar funcția „creator modele" iar în paranteză li specifică pe cei care pot ocupa postul. Figurează ingineri, arhitecți, economiști, fără să fie menționat și creatorul de produse industriale, absolventul pregătit special în Institutul de arte plastice. În corespondență, o parte dintre absolvenți sînt încadrați ca desenatori artistici cu studii superioare. Or, nu e admisibil că, după 16 ani de la înființarea învățămîntului de design în țară și cînd avem specialiști de gen remarcabili, premiați peste hotare cu premii și distincții în centre de reputație internațională, cu lucrări reținute în muzeele lumii ori publicate în reviste deja cu celebritate, cum sînt unele din Japonia ori Statele Unite ale Americii.

— Vă mulțumesc, tovarășe profesor, pentru opiniile demonstrație din acest dialog.

Flacăra revine

Şi dacă, totuşi, ar fi adevărat?

Revista FLACĂRA, a publicat un articol cu acelaşi titlu, cu valoare de semnalare a unei probleme legată de calităţile terapeutice ale unor extracte din porumb.

Apariţia, între timp, a unui nou studiu, o încercare de sistematizare a întregului material de pînă acum pe tema respectivă, semnat de Dorina Al-George, Efect terapeutic antialergic al unor extracte de porumb şi ipoteze privind alte efecte asupra răspunsului imun — Viaţa Medicală (Buc.) 1986, XXXIII, 9, 423—426 — ne face să revenim asupra acestei probleme.

Pentru familiarizarea cu subiectul ni se pare deosebit de semnificativă introducerea acestui articol de specialitate pe care o reproducem : „Orientarea generală a cercetărilor recente, axate pe de o parte pe probleme de dezechilibru imunitar — unele foarte grave ca SIDA — şi pe de altă parte înclinînd spre explorarea substanţelor vegetale capabile să potenţeze capacitatea de autoprotecţie, această întreagă orientare creează contextul favorizant pentru receptarea unui conţinut de idei care a fost noutate în urmă cu 10 ani şi este şi acum. Este vorba de (...) : descoperirea în porumb şi în special în germene a existenţei unui principiu farmacodinamic activ, cu acţiune complexă în sfera căreia intră un efect terapeutic antialergic şi efecte asupra răspunsului imun".

Articolul are o linie de forţă pe care, într-un fel, ne-am axat şi noi în precedenta semnalare : rezultatele privind efectul terapeutic, cît şi apariţia unui asemenea medicament în viitorul apropiat, toate aceste idei se subsumează unui cadru mult mai cuprinzător, ameţitor aproape şi anume : problema porumbului.

Cu riscul de a ne repeta vom încerca să reluăm acele coordonate care aduc (sau mai precis readuc) în centrul atenţiei acest „personaj" şi comun dar şi gigantic, şi cunoscut dar şi „misterios", Porumbul !

Cititorul de astăzi nu mai este la curent, dar porumbul a fost obiectul unei controverse ştiinţifice ce se întinde pe aproape două secole, privind existenţa sau inexistenţa unui principiu farmacodinamic activ.

Punctul de plecare al acestei controverse a constituit-o apariţia sindromului pelagros, în condiţii de consum în exces de porumb (şi alterat) la subiecţi malnutriţi cu o alimentaţie grav carenţată, pelagra reprezentînd o adevărată problemă sanitară de stat în jurul anilor 1900, în ţările mari consumatoare de porumb, Italia, Statele Unite şi ţara noastră.

Cercetătorii acestor ţări, în sec. XIX şi începutul sec. XX — şi V. Babeş în special — au fost partizanii existenţei unui principiu activ în porumb, responsabil de inducerea pelagrei. La mijlocul sec. XX adepţii unei noi teorii, carenţială, (inexistenţa unui principiu activ, porumbul ar fi pelagrogen prin conţinutul său scăzut în triptofan şi niacină) au operat simplificator, înlăturînd tot materialul documentar al epocii precedente. În ultimele decenii semnele de întrebare au reapărut iar cercetarea a revenit în forţă pe ideea prezenţei unui principiu activ în porumb.

În această controversă „seculară" se înscrie şi cercetarea iniţiată de Sergiu Al-George. Printr-o categorică ruptură de toată orientarea anterioară a cercetării care nu a luat în consideraţie decît acţiunea „negativă" a acelui principiu activ, cea din patogenia pelagrei, el a inversat perspectiva problemei raţionînd — după 15 ani de preocupare — în felul următor : dacă în condiţii de regim alimentar dezechilibrat prin subalimentare, principiul activ din porumb intervine cu semn negativ declanşînd pelagra, în condiţiile alimentare actuale, cînd pe plan mondial dezechilibrul alimentar prin supraîncărcare constituie suportul patologiei actuale (alergii, deficite imune), în creşterea galopantă, dacă deci acelaşi factor activ — inhibitor probabil — nu ar interveni, cu semn pozitiv, ca un corector al acestui nou dezechilibru.

Poate că nu greşim presupunînd că sînt mulţi cei care s-ar arăta interesaţi de desfăşurarea acestor idei, de modul în care ei s-au concretizat şi de stadiul actual al problemei.

Parcurgînd materialele existente poţi realiza o dinamică în timp a ideilor cît şi traducerea în fapt a acestora.

Sergiu Al-George cu această descoperire, sigur nu a avut o viaţă uşoară ! Într-adevăr, impresia dominantă ce se impune după estimarea întregului material este aceea a unei flagrante (covîrşitoare) disproporţii : S. Al-George a lucrat în condiţii de cercetare individuală ca „cercetător solitar" înfruntînd o problemă care privită în integralitatea ei apare clar că ar fi trebuit abordată printr-o cercetare interdisciplinară, pe profil de imunobiologie şi imunochimie.

Am în faţa ochilor şi privesc cu o uimire incredulă mostrele de extracte concentrate de porumb, purificate şi aduse la stare solidă — unele sub formă de cristale — colorate brun închis, cu un miros caracteristic, obţinute prin laborioase procedee chimice de separare — şi toate acestea, folosind mijloace „artizanale". Privind aceste concentrate active — o noutate absolută terapeutică — cu ochii milioanelor de alergici (mulţi cortico-dependenţi) am îndrăznit să-mi imaginez ce ar gîndi aceştia aflîndu-i calităţile ; dar nu-mi pot imagina ce ar gîndi aflînd că ele există, sînt obţinute deja din anul 1974. Şi atunci realizez şi mai acut disproporţia existentă între gravitatea şi amploarea acestei probleme şi puterile limitate ale unui singur om, deţinătorul unui mesaj pe care nu a putut şi nu a ajuns să-l transmită. Lupta a fost într-adevăr inegală, dar vina nu este a nimănui, decît poate, a „misteriosului" porumb.

Sergiu Al-George, medic în reţeaua de asistenţă medicală ambulatorie, a ajuns să se asigure de existenţa efectului antialergic al extraselor concentrate de porumb, pornind de la o autoobservaţie (există precedente ilustre, ca cel al medicului american R. Altunyan, descoperitorul faimosului cromoglicat de sodiu, medicament antiasmatic).

Într-o primă etapă a cercetării, între 1965—1974, a perfectat tehnicile de extragere a concentratului activ obţinînd patru tipuri de extracte bioactive, prin patru procedee chimice diferite, cu administrare *per os*, injectabil (experiment pe animale) şi local, concomitent efectuînd experimentări clinice.

În ansamblu, rezultatele au un caracter surprinzător comparativ cu efectele cunoscute ale altor droguri antialergice : există un aspect ce sugerează o acţiune antihistaminică, dar există o componentă care intrigă prin calităţile neobişnuite ale efectului terapeutic obţinut : consecutiv administrării *per os*, cît şi în experimentul de laborator, în peste 75% din cazuri se instalează **un efect terapeutic retard** deosebit de lung, oferind, o protecţie între două-opt luni, cu o toleranţă foarte bună ; ca amănunte secundare : marja de tatonare a dozelor utile este largă, ieftinătatea este evidentă, cît şi atuul major al aparenţenei la fitoterapie (în 1974 autorii erau de departe precursori !)

Tot acest conţinut, cu concluziile de mai sus, este definitivat în anul 1974 sub forma unui articol de 18 pagini semnat Dr. Sergiu Al-George şi Dorina Al-George, **Acţiunea antialergică a unor extrase din seminţele de porumb.** Acest articol nu a fost tipărit ci prezentat ca o comunicare la U.S.S.M., Bucureşti, Cercul de Imunologie şi Alergologie 5 04 1974 şi Cercul Referate, Poiicl, Vitan, 24 04 1974. Acelaşi material face obiectul unui brevet OSIM cu nr. 65234/14.05. 1977, aceiaşi autori, cu titlul : **Procedeu de obţinere a unui medicament pentru tratamentul stărilor alergice.** Brevetul este preluat în acelaşi an 1977, de beneficiar, Institutul de Cercetări Chimico-Farmaceutice cu obiectiv : verificarea şi omologarea tehnicilor de extragere (s-a utilizat varianta nr. 1 din cele patru), cercetarea farmacodinamică şi realizarea unui medicament antialergic ; acesta este în prezent în faza de finalizare.

Din acest moment începe pentru autori o altă etapă de cercetare cu rezultate ce le aparţin şi care sînt total independente de cercetarea I.C.C.F. şi realizarea medicamentului.

În descrierea efectului terapeutic antialergic se menţionează că există un element „care intrigă", ca fiind neobişnuit : remanenţa (durata lungă a protecţiei). De la această observaţie pînă la ipoteza că **principiul activ se depune (probabil) în organism, cu efect de imunitate celulară.** Pentru exemplificare s-a procedat la o confruntare a schemelor lezionale pelagroase — inventariate la patru nivele : ap. digestiv, sist. nervos, piele, organe limfoide — superpozabile cu scheme lezionale asemănătoare din sfera reacţiilor tisulare care implică mecanisme imune, la aceleaşi patru nivele. Dintr-o asemenea confruntare se naşte tulburătoarea constatare că aceste două categorii diferite, exprimate fiecare în limbajul a două epoci diferite, par a fi instrumentate printr-o informaţie comună !

Cu aceşti „ochi negri" parcurgînd un material „de arhivă" s-a ajuns la ideea că principiul activ maidinic realizează în organism un fel de circuit : la început se produce o depunere remanentă activă cu importanţă specială la nivelul organelor ce reprezintă zonele cheie pentru activitatea imună, apoi activarea sistemului limfocitar, şi în final apariţia unor modificări care ne sugerează inducerea unuia dintre cele mai importante mecanisme imunitare, acel a imunităţii mediate-celulară. Sau, cu o formulare simplificată şi „actualizată" : modificările realizate în pelagră constituie exact opusul celor care caracterizează deficitele imune (şi desigur cele grave ca SIDA).

Concluzia : administrarea în supradozare a extraselor concentrate maidinice, la subiecţi cu deficite imune, ar ranforsa această imunitate (antivirală, antitumorală, SIDA ??), printr-o augmentare a capacităţii de autoprotecţie, într-un cuvînt s-ar înscrie în sfera imunostimulatoarelor (modulatoare).

Autorii au avut nevoie de trei ani ca să realizeze această stupefiantă şi incredibilă idee : că pelagra nu este altceva decît traducerea unei hiperimunizări de tip predominant celular. Şi ca orice idee incredibilă s-a bucurat după lectura articolelor, de unele aprecieri de genul : „Ce v-aţi încurcat voi cu pelagra asta ?" sau : „Noi vedem forme acole unde voi vedeţi fenomene" !

Aceste reacţii — izolate este drept — aparţinînd unor specialişti, sînt legitime şi, credem, instructiv de a fi menţionate. Cred că eu ca nespecialist, dar ca om al „epocii noastre, interesat în toi ce înseamnă înţelegerea „fenomenelor implicate de forme", aş răspunde : „putem considera această formă — pelagra — în chip de semnificant, pentru un fenomen — mecanismul imun — în chip de semnificat". Sau mai simplu şi mai tranşant „ce ne împiedică să încercăm şi să vedem ?"

Revenind însă la cronologie precizăm : încheierea acestei a doua etape a cercetării (ideile de mai sus au fost îndelung cîntărite şi pe cît posibil completate de cîteva testări clinice) se traduce prin apariţia unor articole pe care S. Al-George n-a mai apucat să le vadă tipărite. În 1981 un articol semnat de acelaşi doi autori, **Extracte din seminţele de Zea Mays cu efect asupra răspunsului imun şi implicaţii în patogenia pelagrei.** Revista Igiena (Buc. XXX, 4, p. 373—383) şi o variantă a acestui articol care apare în vol. **Momente din trecutul medicinei,** 1983 ; în final, în Viaţa Medicală 1986 apare un ultim articol al cărui titlu şi cotă figurează la începutul acestei dezbateri, articol semnat de Dorina Al-George.

Ne aflăm în faţa unei descoperiri concretizată în două aspecte : — primul, obţinerea unui drog antialergic, cu efect terapeutic neobişnuit, obţinut artizanal în patru variante, cu concluziile experimentului clinic şi de laborator definitivate şi comunicate încă din 1974, şi de care nu a auzit, practic, nimeni ! În această epocă în care mass media informează întreaga lume despre orice idee nou născută privind mai ales probleme de sănătate, această ignorare este de-a dreptul bizară.

— Al doilea aspect nu a avut nici el o soartă mai bună : în momentul în care întreaga cercetare a lumii este angajată pe linia obţinerii de efecte de imunostimulare, acelaşi autor publică încă în 1981 un material cu un cadru teoretic axat pe această idee, material reluat şi amplificat în 1986 şi care este la fel de ignorat de opinia publică (ştiinţifică şi neştiinţifică) care are totuşi dreptul să fie informată.

Problema transferării acestui foarte larg şi important conţinut de idei, din cadrul său teoretic în cel practic, introducerea într-un circuit larg cu atenţionarea forurilor de decizie, şi preluarea de către o cercetare interdisciplinară, interesată de problemă şi cu mari posibilităţi de investigare, toate acestea rămîn încă de domeniul viitorului.

ELENA ŞTEFANESCU

TRADIŢII ŞTIINŢIFICE ŞI TEHNICE ROMÂNEŞTI

Tot despre civilizaţia geto-dacică

Ne-am referit, în numărul trecut, la începuturile metalurgiei fierului la geto-daci. Perioada de maximă înflorire a acesteia trebuie situată în secolele III—I î.e.n., dar o activitate metalurgică intensă o vom întîlni şi după cucerirea romană la dacii liberi.

Ceea ce apare evident în cadrul civilizaţiei geto-dacice este în primul rînd amploarea acestei îndeletniciri. Astfel, Ion Horaţiu Crişan şi Valeriu Cazacu conchid că numai pentru realizarea lupelor de fier brut descoperite în marile ateliere de la Grădiştea Muncelului „au fost folosite peste 75 tone de fier" — minereu extras probabil în Munţii Poiana Ruscă, aflaţi la o mică distanţă.

În ce priveşte tehnica de reducs minereul de fier la geto-daci, aceasta „era la fel de înaintată ca şi în lumea celtică sau greco-romană", observă aceiaşi autori. Cuptoare pentru redus minereuri feroase s-au descoperit la Ciresu (14 cuptoare!), în zona Mehedinţi, la Şercaia (lîngă Braşov), la Bragadiru (Bucureşti), la Teiu (Argeş), Botoşani, Poiana (Galaţi) şi foarte numeroase în bazinul Ciucului: la Doboşeni, Bezid, Cozmeni, Tomeşti, Cîrţa etc. Arheologii au identificat două tipuri de cuptoare pentru reducerea minereurilor feroase, ambele funcţionînd cu ajutorul unui curent de aer introdus din exterior, menit să înteţească focul.

După obţinerea lupelor de fier, acestea erau încălzite şi, prin martelare, erau înlăturate bulele de aer, ca şi impurităţile, obţinîndu-se materia primă constituită din lingouri. Vestigiile — mai ales uneltele, tiparele şi piesele neterminate descoperite — dovedesc funcţionarea unor ateliere de prelucrare a fierului specializate, pe toată aria de locuire a geto-dacilor, la Tilisca, Băniţa, Sîncrăieni, Buneşti, Costeşti, Arpaşul de Sus, Moigrad, Piatra Neamţ, Poiana, Bîtca Doamnei — nici unul însă comparabil cu atelierele de fierărie de la Grădiştea de Munte, cele mai mari din tot sud-estul Europei. Excepţional de bogat este şi inventarul de unelte de prelucrare găsit în aceste făurării, ca ciocane, dălţi, cleşti, burghie, sfredele, nicovale prismatice, dornuri, o daltă-topor cu corp tubular continuat cu un tăiş lat şi o gură ovală, toporaşe miniaturale de mare precizie etc. După Ioan Glodariu şi Eugen Iaroslavschi (**Civilizaţia fierului la daci**), desfundătoarele masive care serveau la curăţirea depunerilor de zgură şi piesele masive de fier terminate cu două aripioare îndoite în formă de manşon conic care protejau gura foalelor sînt specific dacice.

Atelierele de făurărie produceau piese de o mare diversitate, printre care în primul rînd numeroase unelte agricole, de la sape, greble, cosoare pentru vie, seceri, coase şi pînă la fierul de plug dacic ; şi în ce priveşte **coasele de fier**, I.H. Crişan înclină să creadă că sînt de origine locală, răspîndite de la noi spre apusul Europei. În ateliere se mai produceau **armele** specifice dacilor, cum era sabia lor curbă (sica), stindardul şuieător, scuturile. Cu totul remarcabile sînt aşa-zisele „**linte de fier**", discuri mari ornamentate prin incizie, ale căror motive se vor regăsi pe uşile unor lăcaşuri din secolul al XVIII-lea. Tot în aceste ateliere, s-au produs instrumente de mare precizie, de pildă **compase, ferăstrăiaşe**, etc.

Tehnica exploatării aurului şi argintului, ca şi a prelucrării lor în vase, colfuri, podoabe etc, a cunoscut o importantă înflorire în vremea geto-dacilor. Metalul preţios era obţinut de o deosebită puritate, iar măiestria tehnică şi artistică în confecţionarea obiectelor respective este cu totul excepţională. Colfui de aur de la Poiana-Coţofăneşti (Prahova) şi rhytonul (vas de cult) de la Poroina (Mehedinţi), splendid decorate, sînt la nivelul celor mai celebre realizări de acest fel ale antichităţii. De remarcat şi marea bogăţie de asemenea obiecte ; se cunosc de pildă mai bine de 50 de tezaure dacice de argint.

Unele tezaure de aur cuprind şi lingouri, ca de pildă cel de la Ţufalău. Marele tezaur de la Hinova, descoperit în 1960, conţinea, pe lîngă minunate piese finisate, piese neterminate sau chiar deteriorate, care urmau să fie retopite, de asemenea sîrme de aur. Fineţea prelucrării este demonstrată de pildă de obiectele ornamentale de argint aurit descoperite la Tulburea (Gorj), lucrate dintr-o foiţă de metal deosebit de subţire şi împodobite cu motive florale stilizate, în relief. Tehnica filigranării era de asemenea cunoscută.

Trebuie precizat că în Dacia exploatarea aurului, a cuprului şi a sării se realiza în mod intensiv. Aurul s-a extras multă vreme din nisipul rîurilor, mai ales în Banat, Munţii Apuseni şi Maramureş, unde se găsea din abundenţă ; „spălarea" se făcea desigur cu ajutorul troculuî, care reţinea firele de aur. Dar pentru exploatarea filoanelor de aur, geto-dacii au organizat o susţinută activitate minieră, extragerea realizîndu-se prin galerii de coastă, şurfuri şi puţuri, urmele acestora, ca şi uneltele specifice, păstrîndu-se pînă astăzi. Pentru roci foarte dure ce trebuiau străbătute, se utiliza tehnica crăpării (despicării) lor cu ajutorul focului, ulterior fiind stropite cu apă.

I.M. ŞTEFAN

Pe banii oamenilor și pe motorina statului

Mai mulți țărani cu gospodărie individuală din Simburești, județul Olt, printre care Sandu Ion, Constantin Lăpădat, Ion Oprică, Gheorghe Stroie și Elena Furduescu, ni s-au plins, printr-o scrisoare, că grupul de tractoriști ce deservește această comună — singura necooperativizată din județ — nu-și face cu simț de răspundere datoria, că aproape toți efectuează lucrări în mod preferențial și de proastă calitate, se ține numai de chefuri.

„În primăvara acestui an — ne-au scris ei, între altele — cu chiu cu vai am izbutit să arăm cîte un teren spre a-l cultiva cu porumb, dar tractoriștii noștri, în frunte cu șeful lor Ion Dragnea, au arat de mintuială aceste terenuri, nu au mai binevoit să dea și cu discul, așa încît nici la începutul lunii august nu le-am putut termina de însămînțat, deși costul lucrărilor l-au încasat fără a emite chitanță. Am solicitat mereu să ni se dea disc și semănătoare, dar șeful de tractoare ne-a dus cu vorba, spunînd că mai e destul timp pînă la toamnă. Ei și-au bătut joc de oameni, au lăsat lucrările neterminate. Tot din cauza lor, în toamna anului trecut am rămas și cu grîul neînsămînțat. Ne-am adresat organelor de resort, pînă la județ, dar rezultatul a rămas același, adică pînă la 1 august încă nu aveam porumbul însămînțat, iar tractoriștii continuă să-și facă de cap".

Mai ales în actualele condiții, cînd o țară întreagă pune preț pe folosirea cît mai rațională și eficientă a fiecărui petec de pămînt, acuza adusă tractoriștilor din Simburești ni s-a părut destul de gravă. Însoțiți de juristul Trustului de mecanizare a agriculturii Olt, am descins neîntîrziat la fața locului. La S.M.A. Verguleasa, ca și la conducerea C.U.A.S.C.-ului din localitate, grupa tractoriștilor simburești se bucură, în general, de apreciere. Atît directorul S.M.A., ing. M. Diaconu, cît și președintele C.U.A.S.C.-ului consideră că oamenii își realizează și chiar își depășesc sistematic planul, că prea multe n-au ce le reproșa. Sesizări s-au mai primit — zice directorul — dar cei care au reclamat n-au avut dreptate. De întîrziat, da, s-au mai întîrziat lucrările, dar în condițiile din primăvară cine n-a întîrziat ? I Ion Dragnea e un tractorist bătrîn, cu multă experiență. Cît despre locuri nelucrate sau prost lucrate, ca și despre alte manifestări de incorectitudine să știți că eu nu am cunoștință.

Împreună cu directorul S.M.A. Verguleasa, cu secretarul adjunct al Comitetului comunal de partid Simburești și cu tractoristul Ion Dragnea, am ajuns pe o vreme ploioasă la unul din reclamanții principali, acasă la țăranul Ion Oprica din satul Tonești. Omul ne-a dus pe pămîntul lui și ne-a spus deschis, fără înconjur : Da, sînt unul din semnatarii scrisorii și vă rog să rețineți că am spus prea puțin din durerea noastră. Pe 28 mai a venit aici cu tractorul Nicolae Popescu, un băiat încă destul de tînăr. L-am omenit și eu cu ce am putut, i-am dat 600 de lei, cît mi-a pretins, asigurîndu-mă că-mi face două discuiri la arătura efectuată mai înainte de Ion Badea. După ce a băgat banii în buzunar, a întrat cu discul și mi-a discuit o singură dată cele două pogoane. Dar, ce discuit, vai de mama lui ! Brazdele rămîneau aproape întregi. L-am rugat să nu mă lase cu pămîntul așa, doar răvășit. M-a liniștit, spunîndu-mi să n-am nici o grijă, că acum se duce cu discul la Lepădătești și se întoarce la noapte, mai discuie încă o dată și însămînțează el porumbul și fără mine, dacă eu adorm cumva. Nu știu pe unde a întrat și cînd a întrat. Dimineața, cînd mă uit, îmi vine să mă iau cu mîinile de cap. Nu mai discuise a doua oară, precum ne fusese vorba ; sămînța o aruncase așa, parcă în bătaie de joc, ici un bob, dincolo o mînă întreagă, neacoperite. Dacă i-am reproșat, numai că nu m-a înjurat. O săptămînă am muncit, cu întreaga familie și cu rudele, ca să spargem bolovanii și să acoperim cît de cît sămînța, să completăm locurile goale. N-am izbutit mare lucru. Întrziind însămînțatul, degeaba am mai muncit eu pe urmă : de m-am spetit cu toți porumbii mei, de pe aproape un hectar abia dacă pot scu umple un car.

Constantin Lăpădatu, tot din Tonești, a pățit-o și mai rău. Un pogon întreg, situat în punctul numit Valea Brănilii și arat de tractoristul Gheorghe Constantin, a rămas pur și simplu pîrloagă, neînsămînțat deloc. După ce mi-a luat banii, fără să-mi taie chitanța pe loc — ne mărturisește cu obidă în glas țăranul — Gheorghe Călin mi-a spus că vine el a doua zi să-l discuie bine și să-i însămînțeze, dar nici azi nu l-am mai prins. L-am rugat pe tovarășul Dragnea, prezent aici, de față, să aibă grijă și de mine, să nu mă uite și să-mi trimită un tractorist cu discuitorul și cu semănătoarea mică. S-a supărat pe mine că insist și mi-a retezat-o scurt : pe Călin l-am dat afară și n-am altul să-ți trimit ! Hai, spune dumneata, bade Ioane, dacă eu mint ! La mine n-a putut veni la timp nici fratele dumitale Dumitru Dragnea, nici alții ca el. În schimb, toată ziua alergau cu tractoarele pe ulițele comunei, cînd într-un sat, cînd în altul, cherlăhul de băutură, pe motorina și pe banii statului. Și uite așa am rămas și eu cu un pogon de pîrloagă. Mai dureros e că nu sînt singurul în situația asta păcătoasă. Mulți, destul de mulți consăteni n-au putut însămînța porumbul la timp și în bune condiții.

Cel mai necăjit dintre toți cu care am discutat s-a dovedit a fi Gheorghe Stroe, țăran cu mai puțin de un hectar de pămînt. Ca și la ceilalți, i-am văzut locul cu porumbi puțini și prăpădiți. Sînt așa — zice el — nu neapărat din cauza secetei, cît mai ales pentru că nu i-am putut însămînța la timp, într-un teren pregătit ca lumea.

— Cine v-a arat, în toamnă, pămîntul ? îl întreb.

— Manea Alexandru și Nicolae Popescu. Tot ei erau obligați să și discuie de două ori cei 0,50 ari pe care îi am pe culmea dealului, apoi să însămînțeze porumbul cu semănătoarea. După multe rugăminți, abia s-au încumetat să bage discuitoarea în ziua de 11 mai. Nu vă mai spun că au făcut o lucrare foarte proastă. Dacă le-am spus să lucreze mai bine, au început să se uite cam chiorîș la mine.

— S-au supărat ?

— Mai mult, văzînd ei că nu le pică nimic în plus de la mine, au plecat și m-au lăsat cu lucrarea baltă. M-am ținut scai de ei, dar cît pe aci era să mă și bată. Peste cîteva zile, i-am întîlnit cărînd lemne de foc pentru nu știu cine. Din nou i-am rugat să vină la însămînțat. M-au luat la înjurături și mi-au strigat că au să fie de suspansul creat și mai citește o dată referatul-răspuns nr. 23, din 20 iulie 1987, cu totul formal, și confuz dat de TMAJ Olt la scrisoarea adresată de Gheorghe Stroe forurilor județene: „...Referitor la aspectele sesizate că numitul Dragnea Ion șef formație mecanizare în comuna Simburești a încasat pentru munci agricole prestate la cetățeni necooperativizați, sume de bani mai mult decît tarifele legale, din verificare a rezultat că nu se procedează așa și nu se încasează decît tarifele legale conform Ordinului Ministerului Agriculturii Nr. 16 / PT / 08.04.1982. Avînd însă în vedere principiile noului mecanism economico-financiar cheltuielile trebuie să fie mai mici decît veniturile și întrucît formația Simburești care deservește membrii individuali care au parcelele foarte răspîndite, contravaloarea cheltuielilor ocazionate de deplasarea mașinilor agricole de la o parcelă la alta, se recuperează de la aceștia, lucru pe care nu vor să-l înțeleagă și îl sesizează și în scrisoarea respectivă petentul. Celelalte aspecte sesizate nu se confirmă".

Revenind la cazul nostru, abia acum pot spune, cu conștiința împăcată, că țăranii din Simburești au dreptate ! Știm prea bine că și în Olt, ca și în alte părți, există mulți tractoriști cinstiți și muncitori, adevărați eroi ai cîmpiei, care se luptă aprig cu vitregiile naturii, și înving. Cu atît mai mult asta nu-i îndreptățea pe cei cîțiva mecanizatori din Simburești să-și păteze titlul de mecanizator, să se comporte total nepermis față de pămîntul care ne hrănește, față de niște truditori cu sapa. Aici nu poate fi admisă nici o îngăduință. Nici față de cei care se fac direct vinovați, nici față de cei care au tolerat sau au cocoloșit nedemnele fapte. Pentru că pămîntul e al țării, al nostru, al tuturor, și nimănui nu-i este îngăduit să-și bată joc de el sau de țăranii care-l udă cu sudoarea frunții.

MIHAI STĂNESCU

„Craiul" a fost pus la punct

Femeia este lucrătoare la Șantierul naval din Galați. A trecut pragul redacției cu o anume reținere, cu o anume temere, explicabilă altminteri în cazul unui om care n-a avut de-a face vreodată cu reclamații sau ceva similar. Ne-a povestit de-a-fir-a-păr apoi a așternut pe hîrtie toate cele relatate anterior la serviciul de audiențe al revistei. Din sesizările sale — verbală și scrisă — reieșea vădit că șeful de atelier Visarion Ghinea îi făcea nenumărate zile fripte. Ba, mai mult, o amenința că îi va desface contractul de muncă ! De ce oare ? Să decupăm din cuprinsul memoriului frazele cu pricina : „Visarion Ghinea, șeful atelierului reparații uzinale din cadrul Șantierului naval Galați mi-a făcut propunerea să întreținem relații intime cu dinsul, că dacă nu, mă va „zbura" din serviciu. A mers cu obrăznicia mai departe și mi-a virit în buzunarul halatului adresa unde trebuia să mă prezint. (Microraion 19, bl. M-2, etaj 10, ap. 119, identificat de către noi a fi apartamentul Maricicăi Ene — n.n.). Mi-a spus pe un ton poruncitor că dacă nu vin la adresa notată pe hîrtie are el grijă să nu mă prindă sfîrșitul de an în unitate".

Așadar, în acel „cuibușor de nebunii", în apartamentul Maricicăi Ene din Microraion 19 Galați, o va aștepta „craiul" Visarion Ghinea. Că altfel, vezi doamne, este pusă pe picior liber, trebuie că-și va lua zborul din unitate. Femeie scrioasă, V.B. cere păsuire și-i povestește soțului întîmplarea, iar pentru a scăpa de insistențe și amenințări, anunță și conducerea șantierului gălățean. Victor Ștefan, din conducerea amintitului șantier, îi deleagă pe Gheorghe Strătică și Ion Macovei — ei înșiși oameni cu munci de răspundere în cadrul șantierului — să o înștiințească pe V.B. pentru a verifica veridicitatea spuselor sale. Prin urmare, mașina unității se urnește la drum cu cei trei. Și cu șoferul patru. Gheorghe Strătică și Ion Macovei o sfătuiesc pe V.B. să urce la etajul 10, iar ei vor rămîne la nivelul 9, pentru a interveni la momentul potrivit. V.B. urcă la etajul 10. Sună la ușa apartamentului Maricicăi Ene. Cine credeți că o întîmpină în pragul ușii ? Însuși Visarion Ghinea cu un aer triumfal. Pregătise și un niscaiva festin boieresc. Protector, o ajută pe V.B. să-și desfacă pardesiul iar mai apoi sandalele, una cîte una. Ba chiar o servește cu un pahar de vin negru, puterea ursului. Totul ar fi decurs ca într-un film de duzină dacă în ușa apartamentului nu s-ar fi auzit stridente și repetate bătăi în ușă : „Deschide, Ghinea, știm sigur că ești aici!" În fața evidenței, cocoșul tomnatic o amenință cu pumnii, sudalme și ocări pe V.B., că o să-i arate el pînă la urmă ! Așadar, prins în flagrant, cum se spune, prins cu pisica avînd ghiarele afară din sac, Visarion Ghinea recunoaște totul.

Urmarea ? Ați putea ghici ? Oameni de-ai lui Visarion Ghinea încearcă „o conciliere. Ion Boghidău promite din partea lui Visarion 10 000 lei pentru împăcare. Familia B. refuză categoric această ofertă rușinoasă. În schimb, transmite șefului de atelier că l-au iertat, dar că știm, desigur, că felurite sînt modalitățile de a compromite un om. Uneori se mai întîmplă că doi oameni vorbesc de rău pe un al treilea, al patrulea nici măcar nu verifică veridicitatea spuselor și transmite la al cincilea un neadevăr sau un adevăr trunchiat. „Nu știi tu, porumbiță, că Ghinea are tot felul de relații și nu poate fi doborît cu una, cu două ?", îi aruncară vorbele în obraz oamenii lui Ghinea. „Deh, că dacă femeia nu-și ridică ochii"... îi îmbuibau capul soțului ei. Încît, această femeie corectă și muncitoare a ajuns în imposibilitatea de a-și duce normal atît viața de familie cît și cea din șantier. Oamenii devotați ai lui Ghinea îl defectează frecvent electrocarul. Scot penele și bat cuie în roți ! La ieșirea din șantier este oprită pe stradă și admonestată de către unii necunoscuți. Este arătată cu degetul și i se aduc în față cuvinte atît de injurioase și blamante încît hîrtia însăși le refuză. Așadar, după toate cele întîmplate, carul umilinței avea să-l tragă tot V.B.

Nemulțumită probabil de modul de soluționare a problemei, femeia necăjită revine la redacție. De comun acord am sfătuit-o inițial că un blam public ar putea să influențeze asupra ambelor familii, așa că am adoptat o cale de mijloc, sfătuind-o să uite această tristă poveste. Nici măcar n-am putut bănui pînă unde vor fi împinse lucrurile ulterior, dacă răul nu se curmă din față. Am expediat un nou memoriu al femeii la **Consiliul popular județean Galați** și, iată, de data asta ce ne-a răspuns autoritatea județeană : **„Urmare a acestei abateri grave, cazul maistrului Visarion Ghinea a fost cercetat cu toată atenția și răspunderea și s-au luat următoarele măsuri : Visarion Ghinea a fost eliberat din funcția de șef atelier uzinale și lucrează în prezent la secția a IV-a instalații electrice. În același context al abaterilor grave săvîrșite, el a fost aspru sancționat atît pe linie administrativă, cît și profesională și politică".**

Așadar, „craiul" a fost în cele din urmă — deși cu întîrziere — pus la punct. Firește, atitudini ca aceea a lui Visarion Ghinea constituie excepții, abateri de la regulă, constituie uscăturile din pădurea sănătoasă a existenței noastre. Ceea ce nu înseamnă că trebuie să trecem nepăsători pe lîngă asemenea specimene și atitudini. Și, dacă este de remarcat zbaterea unei femei simple și cinstite pentru a scăpa de persecuțiile unui individ imoral, este de amintit, în același timp, nevoia de intervenție promptă și decisă a factorilor responsabili, a opiniei publice, a tuturor celor din jur.

DORIN SĂLĂJAN

Prețul unei clipe

S-a întîmplat așa : omul se ducea la un prieten, cîteva străzi mai încolo. A luat-o drept peste liniile de cale ferată. Fumul îl observase și el tocmai în momentul în care copiii care se jucau în fața unei curți i-au spus : „Nenea Emil, arde ceva pe linia a treia". Ce să fie ? se întreba omul îndreptîndu-se spre locul cu pricina. Ajungînd la fața locului nu mică i-a fost surpriza cînd a văzut că una dintre traversele de lemn așezate la joncțiunea dintre șine ardea la unul dintre capete. Sub șine spînzurau deja buloanele în gol. Fără să stea prea mult pe gînduri a cărat apă cu găleata din curtea unui vecin, pînă a stins focul. Era linia pe care treceau numai trenuri de călători. Drum de fier bătut de nenumărate ori de tatăl său. **Emil Șerban**, fost C.F.R.-ist, eroul întîmplării noastre, este **om al muncii la Combinatul din Năvodari.** Ce se poate spune în plus ? se întreabă **Mircea Lungu, de la I.C.I.L.P.F. „Petrolul" Constanța,** care ne trimite scrisoarea. Pe o altă linie cobora spre port o garnitură de cisterne. Manevrantul anunță imediat Depoul din Palas despre incident, dar, din depărtare răzbate un șuierat de locomotivă. Venea în goană accelerat spre București. La semnalul lui „nea Emil" mecanicul încetinește viteza, iar sub greutatea trenului șina se lasă în locul unde traversa a fost arsă, astfel că pericolul a fost deja înlăturat. Au fost doar cîteva minute. Ele au cîntărit însă enorm în acea după-amiază de septembrie. Acele clipe au însemnat prezența de spirit și de conștiință a unui om, sporind cu limpedea lumină a frumuseții sale morale.

S. DORIN

Controlul oamenilor muncii în acțiune

Zale la un lanț al slăbiciunilor

Echipa de control a oamenilor muncii de la Întreprinderea Electroaparataj București, în formație completă, alcătuită din tehnicianul normator Ioan Dobrin și matrițerii Ilie State, Gheorghe Rădulescu și Constantin Săndolu, și-a continuat, în zilele de 16 și 19 octombrie a.c., inspecția prin alte cîteva unități comerciale din Capitală. I-am însoțit și de această dată, filtrînd atent constatările.

Refuzînd un mini-Moskvici

La Librăria „Academiei" din Calea Victoriei 12, echipa de control a oamenilor muncii de la Electroaparataj mai fusese o dată, cu cîteva săptămîni în urmă, dar responsabila unității îi refuzase categoric controlul pentru că... legitimația colectivă n-avea cică fotografie (?!...). De data aceasta însă, în absența șefei plecată în concediu, membrii echipei sînt primiți cu amabilitate de responsabila raionului carte, Neaga Barbărasă. Prima impresie plăcută: ordine și curățenie desăvîrșite. În genere, o bună aprovizionare cu cărți și articole de papetărie, serviciu ireproșabil. Pe bună dreptate, unitatea ar putea trece ușor drept o unitate model a centrului de librării. O observație de fond reține însă atenția: la raionul carte au fost depistate numeroase volume, în mai multe exemplare, din cele mai recente apariții, reținute — după spusele șefei de raion — pentru diferitele standuri organizate în afară, cu prilejul diferitelor evenimente. Nu se pune la îndoială buna-credință, sinceritatea reținerii. Librăria „Academiei" trebuie să aibă, totuși, o inscrisură doveditoare în acest sens. Altfel, atenționarea controlului rămîne deplin justificată.

De-a dreptul neplăcută este situația întîlnită la raionul de papetărie. Aici s-a scos la iveală că vînzătoarea de serviciu dosise în magazia de mină: 168 carioci de import (CENTROPEN), 30 mașinuțe și 12 triciclete — jucării chinezești, două mini-Moskviciuri la prețul de 700 lei bucata.

— De ce le-ați reținut și nu le-ați expus spre vînzare? întreabă controlorul Gh. Rădulescu.

— Cariocile — răspunde vînzătoarea — le-am oprit ca să avem cu ce scrie prețurile... Cam multe cutii, așa-i, acum îmi dau seama, vă rog însă din suflet să mă scuzați. Pe viitor nu se va mai întîmpla...

— Cu mașinuțele cum rămîne? Mai ales cu... mini-Moskviciurile?

— Le oprisem și cu pentru... mine, adică pentruăl mic.

— De cînd tot caut și eu una, tot pentru copil...

— Păi, vă ofer cu plăcere una! Numai să nu mă scrieți acolo...

Casetele AGFA și amnezia Marijanei

Pe str. Smîrdan, la nr. 17, ființează Magazinul nr. 103 „Electrocasnice". Vînzătoare și responsabilă de unitate — tînăra Marijana Făureanu. Vînzarea merge, dar planul — așa cum se poate constata — se realizează greu. De ce? Pentru că — afirmă vînzătoarea — unele mărfuri nu se prea caută, altele lipsesc. Întrebată de un client dacă are cumva casete AGFA de 60 de minute, i-a răspuns că nu-și mai aduce aminte de cînd n-a mai primit așa ceva. Dar televizoare Sport, ultimul tip, cu ecran de 30 cm mai aveți? Nu... Nici casetofoane DEK? Nici stații Electromureș?! Nu, nici deastea!

Controlul avea să scoată însă imediat la iveală că vînzătoarea avea reținute pentru diverși cunoscuți sau prieteni: 11 bucăți MINI-RAK, compuse din cîte trei piese (DEK, TUNER, AMPLIFICATOR); 10 căști STEREO-mini; 35 casete AGFA de 60 și 90 de minute: 80 de casete ORWO, 3 casetofoane DEK și 4 stații ELECTROMUREȘ, două televizoare Sport, de culoare albă, foarte frumoase.

Aduse în magazin, casetele AGFA au fost vîndute în mai puțin de douăzeci de minute. Un client tînăr s-a mirat de-a dreptul că regăsește aici mult apreciatele casetofoane DEK, de producție românească, iar un bărbat mai în vîrstă, văzînd televizorul Sport, a sărit în sus de bucurie și a rugat să-i fie reținut pînă se întoarce cu banii, că el îl și cumpără imediat. Omul a întins-o repede acasă.

...Numai vînzătoarea Marijan Făureanu a rămas apatică și tăcîturnă. Nu-și amintește deloc cum au apărut casetele AGFA în magazia ei de mină.

Pentru ca „plăcinta" să fie plăcintă!

Din criză de timp, trebuie spus că echipa de control a descins de două ori efectiv la Patiseria din str. Lipscani nr. 19. Prima oară a ajuns aproape de sfîrșitul programului și șefa de unitate Vasilica Voicu lipsea. „Fetele" se relaxaseră și ar fi voit să închidă unitatea cu o jumătate de oră mai devreme. Așa că toate s-au precipitat. Însași plăcinta devenise execrabilă, cu un gust acru, un fel de cocă cu griș fierbinte, abia mirosind ușor a brînză. Greu de digerat. După cîteva înghițituri, consumatorii o lăsau mai mult în farfurie și începeau și ei să se rărească. Sala mare se golea repede. Undeva, mai în spate, o „fată" se chinuia să spele vasele, într-o chiuvetă cu apă soioasă, fără pic de detergent. Mai bine-zis, se prefăcea că le spală. Un malaxor, la fel de murdar, demult nu mai funcționa. Se stricase.

Se dereglase și cîntarul; vînzătoarea de la tejghea pornea cîntărirea de la plus 10 grame în favoarea sa. La fel proceda și cu citronada... A doua zi, revenind, s-a reconstituit cîntărirea în prezența șefei de unitate și a laborantei Doina Balaban. Rezultatul: fiecare pahar de „citro" conținea mai puțin cu 20 de grame decît era normal. O diminuare inadmisibilă la gramaj prezentau și gogoșile cu gem care tocmai atunci ieșiseră de la prăjit. Adevărat că diferența era de numai 4 grame per gogoașă. Dar la cîteva mii de bucăți desfăcute zilnic, oare cîtă materie rămîne? Nu mai puțin de 4—6 kg!

Într-un cotlon, ferit vederii, arahide! Un sac de 30 de kilograme, recunoscut, apoi încă unul, tot de 30, descoperit în plus. Cică pentru vînzare, ca un fel de marjă la sfîrșit de lună, să nu rămînă planul neîndeplinit. Sigur că da, se poate. Revenim însă la plăcintă, la produsul de bază, cum se zice. Fiind luni la prînz, la al doilea control, deși sortimentul în discuție nu se producea la acea oră (?!), unul din membrii echipei și-a manifestat dorința să guste o plăcintă bună. După circa o oră de corconeli, i s-au oferit două porții... Constatarea: aspect, miros și gust apetisant: o plăcintă extraordinară!

— Așa ceva, iată, să oferiți dumneavoastră publicului larg consumator, nu doar inspectorilor! exclamă entuziasmat Ioan Dobrin! Nu... coca viscoasă de alaltăieri, pentru că vă stricați firma, iar pe consumatori îi îndepărtați!

— Aveți dreptate! zice smerită șefa de laborator.

— Fii bună și prezintă dumneata rețeta 272, sortul plăcintă cu brînză! o îndeamnă, precipitată, responsabila de unitate, Doina B.

— La 10 kilograme producție finită: 3,2 kg făină, 2,2 kg brînză telemea, 2,5 kg brînză de vaci, 135 grame ouă, 200 g griș, apoi ulei și sare cît o sută de grame, 550 g untură, 60 g oțet și... 60 g de smîntînă.

— Cine și ce vă împiedică atunci să faceți întotdeauna o plăcintă ca lumea? Adică bună și chiar foarte bună?!

— Ne lipsește de obicei smîntîna. De 2 luni a și fost scoasă și din rețetar. Făina este nu rareori de proastă calitate; la fel și brînza care vine ades prea acră.

Altfel, sînt toate condițiile să i se ofere consumatorului cea mai bună plăcintă.

Plăcintă adevărată.

MIHAI STĂNESCU

Dii căluțule după Varianta A

În anul 1972, în urma unor alunecări de teren, casa lui Mihai Brumar din comuna Rozavlea-Maramureș a fost distrusă. Și alte case din același perimetru au avut aceeași soartă. Consiliul Popular al comunei a repartizat locuri de casă, așa cum prevede legea, în suprafață de 250 metri pătrați, mai multor cetățeni, printre ei fiind și Ioan Roșca, noul vecin al lui Mihai Brumar.

Mihai Brumar, avînd o familie numeroasă — șapte copii și-a făcut o casă cît să încapă cu toții. Se gîndea să intre și cu căruța în curticică, să-și aducă lemne și altele. Se știe că țăranul are îndeobște căruță.

Ioan Roșca s-a apucat și el de casă și amplasîndu-și fundațiile conform planului pe care-l avea a văzut că ele cădeau, o parte din ele, în curtea pe care o revendica Mihai Brumar pentru a putea trece cu căruța. A și turnat de altfel fundația.

Gîlceava a început. Motivul e clasic și are la bază o lege a fizicii. Două corpuri nu pot ocupa în același timp același spațiu. Întrebarea care din ele avea dreptul să stea acolo a fost soluționată diferit și după cîțiva ani de deplasări ale diverselor organe la fața locului, judecată prin tribunale și tracasări.

Prin adresa 800/25 septembrie 1982 Dosar A7, CPJ Maramureș decide că Mihai Brumar are dreptate și că fundația lui Ioan Roșca trebuie demolată. Consiliul Popular al comunei nu dispune demolarea pe motiv că n-are forță de muncă disponibilă pentru astfel de acțiuni. Ioan Roșca, convins de dreptatea sa, nici nu s-a gîndit să ducă la îndeplinire decizia. L-a dat în judecată pe Mihai Brumar. Judecătoria Sighetul Marmației, prin sentința civilă 1877/16 octombrie 1986 îi dă cîștig de cauză lui Mihai Brumar. Acesta, după demolarea fundației, conducîndu-se după niște reguli care țin de bunul simț s-a oferit să-i despăgubească pe Ioan Roșca cu 7 000 lei pentru fundația demolată. Omul cheltuise niște bani, muncise. Banii ar fi însemnat și o împăcare. Consiliul Popular, pentru faptul că a demolat fundația casei lui Ioan Roșca, pentru că și-a lățit casa nepermis de mult, rămînîndu-i pentru trecere cu căruța doar 85 de centimetri în loc de 4 metri, l-a amendat pe Mihai Brumar.

Ioan Roșca face recurs la Tribunalul Județean. Recursul este admis „din cauza confuziei la care a ajuns precedenta instanță cu privire la părți, precum și neobservării modului în care intimatul a ajuns să nu poată intra cu vehicule în curte". Un inginer expert se deplasează la fața locului și gîndește 3 variante de circulație a căruțelor astfel încît să poată toată lumea intra în curte cu căruța. Acțiunea lui Ioan Roșca, privind tot modul de acces al căruțelor, împotriva a încă patru gospodari este respinsă. În dosarul pe care l-am studiat la judecătoria județului Maramureș am găsit o frază interesantă: „Niciunul din cei doi (Mihai Brumar și Ioan Roșca) nu a respectat planul de amplasare".

Mihai Brumar a avut dreptate vreo cîțiva ani buni, (dreptatea nu era chiar totală; lucrurile erau oricum încurcate). Acum plătește despăgubiri pentru fundație, cheltuieli de judecată și despăgubiri anuale în valoare de 24 de lei lui Ioan Roșca. Sentința unui tribunal județean este definitivă și nu admite recurs. Pentru circulația în zona locuințelor s-a ales Varianta A propusă de expert.

Așa cum rezultă din dosarul cauzei, dreptate mai multă are Ioan Roșca. Tot atît de clar rezultă că acolo de fapt a fost o încîlceală, care se menține din păcate cu toată Varianta A acceptată, favorizată de lipsa de fermitate în atribuirea terenurilor, în controlul regimului de construcții pe teritoriul comunei. Într-un sat românesc o casă nu se ridică de azi pe mîine, peste noapte și pe furiș. Se ridică în văzul lumii, înseamnă muncă și este destinată copiilor, nepoților. Nu s-a găsit o soluție la nivelul comunei pentru ca o relație care ar fi trebuit să fie de bună vecinătate să nu ajungă prin sălile tribunalelor? Cînd s-au repartizat terenurile pentru casă unor oameni, s-a gîndit cineva cum intră ei în curte cu căruța? O casă care adăpostește o familie cu 7 copii, un grajd, o cocină, un coteț de păsări și un closet pot fi construite pe o suprafață de 250 metri pătrați, însă după un plan gîndit de niște oameni de meserie, după un plan tip și sînt destule pentru mediul rural. Mihai Brumar și-a făcut și el casa cum s-a priceput și acum în loc să-și crească liniștit copiii, trebuie să plătească despăgubiri vecinilor și să intre în curte cu căruța toată viața numai și numai după Varianta A. În nici un caz după Variantele B și C. Dacă e nevoie de un inginer expert să vină într-un sat să-i învețe pe țărani cum să intre cu căruța în curte s-ar putea ca nu numai un om să fie de vină.

OPREA GEORGESCU

Note

Relativitate

Dacă pătrunzi în parcul „Titanii" din Capitală pe poarta dinspre apus, de lîngă policlinică, primul lucru pe care-l constați este că parcul a îmbătrînit. Nu e vorba numai de îmbătrînirea arborilor. Aceștia au crescut, firesc, odată cu primii „titani" veniți aici cu părinții lor de mînă, titani care sînt acum — cel puțin unii dintre ei —, la rîndul lor, părinți. Avem în vedere construcțiile din parc. Foișoarele, toboganurile, căsuțele, băncile, leagănele, celelalte amenajări pentru joaca și amuzamentul copiilor, instalațiile sportive, aleile, spațiile verzi acuză trecerea timpului. Pe alocuri, tabla este ruginită și mîncată, unele zugrăveli sînt deteriorate, oglinzile, care făceau deliciul tuturor vizitatorilor, dar mai ales al prichindeilor, au dispărut, lui Păsări-Lăți-Lungilă i-a plesnit nasul și i-au slăbit balamalele, din care pricină a fost proptit cu sîrme, iarba este în unele locuri hîrsută, crescută la întîmplare.

Ce se întîmplă însă dacă vii în „Titanii" din direcția opusă? În acest caz, trebuie să treci mai întîi printr-un alt parc, făcut pe locul vechii gropi a cărămidăriilor. Pășești pe alei. Pășești cu greutate, fiindcă aleile n-au mai fost asfaltate, au rămas numai cu șapa de beton, și aceea grosolan așternută. La dreapta și la stînga, o mulțime de copaci schilodiți, din unii au rămas doar ciolanele. Din băncile parcului — atîtea cîte au apucat să fie făcute, în partea de apus, spre „D-uri" — se mai păstrează doar scheletul metalic, stinghiile de lemn au dispărut, se spune că le-au rupt niște bruneți ca să le pună pe foc. Mizeria este la ea acasă: ici un morman de cioburi de sticlă, dincolo zdrențe și resturi alimentare. Și hîrtii peste tot (nici un coș de hîrtii în tot parcul). Din loc în loc, porțiuni de iarbă pîrjolită — pămînt negru, cenușă și funingine. Cîteva perechi de adolescenți, niște puștani simpatici, elevi la o școală din apropiere, încearcă să stea așezați pe barele de metal ale scheletelor de bănci, ca rîndunelele pe sîrmele de telegraf. Undeva, un bărbat semănînd a lucrător la ecarisaj se tot apleacă și culege ceva de pe jos. Va să zică, îmi spun, este totuși cineva care are grijă de parc, strînge hîrtii și gunoaie. Dar la apropierea mea omul se ascunde într-un boschet: îl zăresc însă traista și secera — aduna iarbă pentru capră sau pentru porc. Impresia generală despre acest „spațiu verde" este de totală părăsire. Parcul s-a transformat, de fapt, în maidan.

Ei, și dacă acuma intri de aici în parcul „Titanii", acesta îți apare în cu totul altă lumină. Vezi imediat că aleile „Titanilor" sînt curate, că nu sînt hîrtii și gunoaie, că pentru acestea sînt coșuri la tot pasul, că cei mici se joacă frumos, supravegheați de părinți sau de bunici, că bruneții cu banderolă roșie la mînă, care anunță cu țignalul închiderea parcului, ca stingerea, cu goarna, la regiment, mai pun mîna și pe mătură, pe furtun și pe coasă. Și toate acestea îți lasă, evident, o impresie finală tonică.

De aceea, dacă vă nimeriți prin cartier, nu intrați în „Titanii" pe poarta principală, cea dinspre bulevardul Sălăjan, ci veniți pe din dos, dinspre fostele cărămidării. Numai așa veți putea prețui cum se cuvine parcul „Titanii" și nu-i veți mai observa toate cusururile.

ION D. GOIA

Spectacol nedorit

Vineri 16 octombrie, ora 9 dimineața. La cinematograful „Feroviar" din Capitală rula **Moromeții**, film-eveniment, care — trebuie s-o spunem — în a treia săptămînă de la premieră ar fi meritat să fie programat în continuare la o sală centrală, ținînd seama de starea proastă a instalației de sunet a unor cinematografe, unde filmele românești au nevoie de traducere pentru a fi înțelese pe deplin. Vina noastră, însă, că nu ne-am găsit timp să-l vizionăm la „Victoria", de exemplu. Intrăm deci în cunoștință de cauză. Doar că așteptările ne-au fost întrecute! Începe filmul care ne emoționează, ne captivează, ne cucerește... După o vreme nu se mai aude nici zgomotul găleților trîntite în hol de persoana care făcea curățenie. Pe ecran — secvența antologică a tăierii salcîmului. În sală se aud niște mormăieli... Pe ecran — discuția de la fierărie. Din mijlocul sălii, cineva „dă replica". Cîțiva spectatori cer liniște, dar omul bolborosește mai departe cu glas dogit. I se cere de-a dreptul să tacă. Și el nu vrea, și-o strigă cu nesimțirea ce i-o întărește băutura. Este amenințat. Nu-i pasă, zice, convins că „tăria" pe care a sorbit-o de dimineață îi va ajuta într-o eventuală înfruntare. Pe ecran — conflictul de la moară. Scena îl întărîtă pe bețiv, care răcnește îndemnuri, fără a ști cu cine ține. Un spectator iese pentru a solicita intervenția personalului cinematografului. Dar „spectacolul" nedorit de nimeni continuă. Mă ridic să cer ajutor. O plasatoare, probabil, se desprinde de pe un scaun din ultimul rînd și mă oprește. Se duce la „actorul" din sală și încearcă să-l scoată afară. Nu poate, nu are puterea să se lupte cu un om beat. Doi-trei bărbați i se alătură, dar nu-l răzbesc. Și-n această atmosferă, deloc potrivită, pe ecran se desfășoară scena secerișului, și scena primei pîini din grîu nou, și așa mai departe, pînă la sfîrșit... Desigur, și bețivul și-a rupt de la pahar 12 lei ca să-și plătească biletul, dar și noi, toți ceilalți spectatori, aveam dreptul la o oarecare protecție. Doar nu era vorba de o calamitate naturală! Pur și simplu trebuia oprită proiecția și, la lumină, în cîteva minute se putea restabili ordinea prin alungarea din sală a omului care nu se purta omenește.

REGHINA VÎRVICI

Unde-i vaca?

Spicuim într-o scrisoare sosită la redacție, la care am primit și cuvenitul răspuns oficial. „Scrisoare și răspuns din care răzbate un adevăr de toată lumea știut: în creșterea și îngrijirea animalelor nu se pot obține nici măcar rezultate notabile acolo unde se umblă cu justificări, cu pro-

Binevoitorul intermediar

În viața unui om, întîlnirile pot fi faste, nefaste și neutre. Cea din anul 1980 dintre personajele noastre părea la început să fi pornit sub auspicii din cele mai favorabile. Pînă la urmă s-a dovedit a fi nefericită pentru toată lumea. S-au întîlnit și s-au cunoscut atunci doi oameni care la prima vedere nu puteau avea nimic comun unul cu altul: Samuel Predvisocar, pe atunci în vîrstă de 68 de ani, pensionar din București și Gheorghe Tomoioagă Costin, de 33 de ani, șeful Secției croitorie a C.P.D.A.M. din Vișeul de Jos, de felul lui din celălalt Vișeu, de Sus. Ar fi interesant de știut cum s-au cunoscut cei doi, ce și-au vorbit și cum s-a pus la punct viitoarea afacere, însă, deocamdată, e imposibil. S.P., condamnat 4 ani închisoare cu executare prin muncă corecțională, grațiat conform dispoziției art. 2 din Decretul 185/1986 a decedat în toamna anului trecut în patul lui, cum se zice. G.T.C. și-a primit pedeapsa pentru înșelăciune în paguba avutului obștesc. Alte capete de acuzare au beneficiat de clemența aceluiași decret.

Cei doi s-au întîlnit, și-au povestit probabil viețile și și-au expus năzuințele sau planurile de viitor. Fiindcă la orice vîrstă poți avea planuri de viitor.

Oare cum ar trebui să procedeze să cîștige bani mai mulți? s-a întrebat cu voce tare Gheorghe Tomoioagă.

Simplu, bănuim că a răspuns S.P., care practicase meseria de comis voiajor, de la 16 ani, iar după eliberare lucrase în aprovizionare-desfacere, cel mai adesea ca șef de serviciu. De altfel, în 1978 ieșise la pensie din funcția de șef serviciu aprovizionare la Cooperativa Meșteșugărească din Urziceni. Se pot cîștiga bani buni cu etichete, numere, mărimi pentru confecții, ecusoane și alte produse de acest gen. Mici dar multe. Ușor de zis, ușor de făcut, dar greu de vîndut. S.P. s-a angajat să facă rost de comenzi la prețuri avantajoase: etichete la 0,95 în loc de 0,80 și numere mărimi la 0,40 în loc de 0,32 lei.

Samuel Predvisocar a intervenit în perioada 1980—1985 pe lîngă persoane cu funcții de conducere din cadrul unor unități socialiste din țară, s-a deplasat la cooperativele meșteșugărești Viitorul Dorohoi, Borcea Călărași și altele și a obținut comenzile la prețurile promise. Între anii 1980 și 1984 a mai intervenit la I.P.P.S. Roman, I.C.R.T.I. București, Cooperativa Meșteșugarul Abrud pentru alt Tomoioagă Gheorghe. Procleată de data asta, șeful Secției nasturi a Cooperativei Meșteșugărești din Vișeul de Sus, „ajutîndu-l" pe acesta, de data asta, să-și vîndă nasturii. De la primul a primit în acești ani 119 000 lei, iar de la al doilea 30 000 lei.

Cum a făcut Gheorghe Tomoioagă Costin rost de bani? Timp de cinci ani și ceva a pontat fictiv mai multe persoane, a semnat și ridicat în numele lor 140 000 lei. Din acești bani, 119 000 lei i-a dat lui Predvisocar, iar restul de 21 000 i-a folosit în interes personal. În anul 1985, Gheorghe Tomoioagă Costin a convins pe Ileana Bora Pop și pe Maria Cozma să facă și ele cereri fictive pe numele unor cunoștințe, iar banii cîștigați astfel să-i dea lui pentru onorarea acelorași datorii către binevoitorul intermediar. Și ele au suferit rigorile legii pentru sume în jur de 8 000 lei, din fericire cu suspendare de pedeapsă prin Decretul 185 din 1986.

Protagoniștii povestii nu aveau antecedente penale. Erau, va să zică, la prima lor abatere. Două femei tinere, de 23—24 de ani au luat cazier. Tomoioagă Gheorghe Costin, tatăl a doi copii minori, a aflat pe propria piele cum e viața la închisoare. Dar, pe lîngă asta, va trebui să plătească solidar cu Predvisocar Samuel 119 000, numai că e imposibil ca acesta să mai fie solidar cu cineva. La el s-au găsit doar un carnet de C.E.C. cu 15 000 lei, proveniți din cei 30 000 lei dați lui de celălalt Tomoioagă, bani din fericire din buzunarul propriu, deci fără urmări penale.

Gheorghe Tomoioagă Costin a cheltuit 21 000 lei și va trebui să plătească 140 000 lei. Bineînțeles că nu întîlnirea lui cu intermediarul din 1980 i-a fost fatală, ci dorința lui de a cîștiga bani nemunciți. Pentru asta plătește acum și va mai plăti mult timp după aceea. Iertată-ne fie expresia, el e hoțul păcălit și încă de două ori. Din solidar, a devenit solitar.

Peste întreaga poveste plutește o naivitate dezarmantă, vecină cu prostia. Necinstea e prezentă și evidentă, dar parcă nu ne putem opri să ne gîndim cu compasiune la cei doi copii minori, al căror tată va plăti și partea cheltuită de un altul.

În încheiere, să medităm un pic asupra celor care au făcut totuși posibilă derularea acestei afaceri care a adus atîta pagubă tuturor — a acelor persoane cu funcții de conducere care au aprobat achiziționarea unor produse cu prețuri mai mari decît cele obișnuite. De ce și cum a fost posibil să achiziționezi un produs cu 0,95 lei în loc de 0,80 lei ori să semnezi o comandă de 0,40 lei în locul uneia de 0,32 lei?

Ban cu ban se strînge leul. În cazul nostru s-au adunat vreo 140 000 lei. Niște persoane cu munci de răspundere au fost darnici cu banii statului, cu banii noștri. Fără neglijența lor, fără ușurința cu care au semnat niște hîrtii, Gheorghe Tomoioagă Costin ar fi fost și astăzi un croitor cinstit și fericit.

OPREA GEORGESCU

Vă rog, biletul la control...

Un compartiment de clasa a II-a primește opt călători. În graficele C.F.R.-ului nu la fel de precis este stabilit și numărul celor care, presați de o urgență, acceptă să călătorească fără loc?

În dimineața de 24 octombrie a.c., în acceleratul 422, din direcția Satu Mare către București, nu era posibil să înaintezi un pas.

Pe culoare bagajele erau înălțate pînă acopereau geamurile. Călătorii care plătesc la fel biletul, dar au dezavantajul unei călătorii de sute de kilometri în picioare, se sprijineau unul de altul, încălzindu-se, e drept, dar și fiecare mișcare a trenului era resimțită de întregul șir.

La Brașov trenul a fost, pur și simplu, luat cu asalt. În vagonul 4, în care am avut rezervat locul 56, am ajuns transpirată, după ce trecusem de Sinaia. Acesta să fie și motivul pentru care de la Brașov pînă la București nu s-a efectuat nici un control?

Pînă am reușit să determin ocupantul fără drept al locului să se ridice au trecut iar cîțiva zeci de kilometri. Abia la Ploiești m-am cuibărit lîngă fereastra care nu se închidea bine, vîntul ne dădea copios o mînă de ajutor să ne căptușim cu un guturai. Pe canapea stăteau opt persoane în loc de patru. Două femei își țineau băieții în brațe și, de cîte ori îmi exprimam nedumerirea că nu a apărut controlorul, copiii erau înghesuiți printre cellalți de pe culoar. Nu m-am dumirit și m-am hotărît să nu mai aduc în discuție o profesiune care părea să producă atîtea emoții. Din șușoteli, și după reintoarcerea celor doi băieți, am înțeles că înainte de Brașov controlorul reținuse legitimațiile părinților pentru că erau fără bilete pentru copiii trecuți de 10 ani. Flăcăii nu puteau fi „pitiți", erau înalți, bine dezvoltați, bucurînd orice părinte pentru aspectul lor sănătos. Din nimic, în tren, se înfiripă discuțiile în compartiment, în cazul nostru și cu culoarul, deoarece ușa nu se mai putea închide de aglomerație. Fără nici o teamă, deschis, și alții declarau că n-au bilet, fiind obișnuiți cu acest traseu aglomerat și cu comoditatea controlorului, care a abdicat de la obligațiile lui, de la Brașov pînă la București. Se scurgeau ultimii kilometri pînă la intrarea în Capitală cînd una din cele două mame s-a întors bucuroasă și a șoptit: „Mi-a înapoiat buletinul... Cît ai plicurat?... 25 de franci" (vorbire arhaică).

Am respirat ușurată, peronul Gării de Nord din București ne-a primit cu întreaga-i prietenie. Lumea cobora greu și încet, încărcată cu bagaje, saci, pachete. Am avut suficient timp să „panoramez" vagonul în care călătorisem. Rămîneau sute de urme că fusese într-adevăr o noapte neobișnuit de lungă... Zeci de sticle răsturnate, ca la un depozit pentru colectarea lor, hîrtii și resturi de mîncare, mere mușcate și aruncate în colțuri, mucuri și chibrite cît pentru un debit, un strat gros de noroi pe culoare. Prezența controlorului nu ar putea sancționa și gesturile necivilizate, care urmăresc un vagon public?

Am mai aruncat o privire către vagoanele 5 și 4, ușile erau propțite fără balamale, s-au bălăngănit cît a fost drumul de lung, enervîndu-ne dar, ce e drept e drept, aducînd aer proaspăt și rece de munte.

N-am mai mers de mult cu trenul. Îmi amintesc de alte însemnări critice din Flacăra și nu știu dacă e o deosebire între cele scrise atunci de colegii mei și cele văzute de mine, și sute de călători, în 24 octombrie 1987.

Biletul meu pentru decontare, fără viza controlorului, a fost întors pe față și pe dos, la serviciul de contabilitate. Ce să fac? Eu l-am ținut tot timpul pregătit pentru controlor. Îl am și acum!

CARMEN DUMITRESCU

Caietele-farsă

Ce-ați zice dacă în toate magazinele n-ați găsi decît batiste netivite? Cu marginile pur și simplu tăiate frumos și atît. Dacă am admite o asemenea glumă a producătorilor, nu ne-ar rămîne decît să ne ducem singuri la croitor cu batistele noi, ca să nu apuce să se destrame. Dar lucrul acesta este de neconceput și nimeni n-a inventat încă batistele fără tighel. În schimb s-au inventat caietele școlare care se destramă. Deși, în cazul lor, beneficiarul n-are unde se duce pentru a suplini legătura. De la părinți și copii la profesori și librari, toată lumea are bătaie de cap cu caietele care se împrăștie. Cei mai lezați sînt școlarii. Caietele de 100 de file sînt căutate, la indicația dascălilor, din clasele primare pînă la terminarea liceului. Dar, de la o vreme, nu se găsesc decît caiete lipite (fără fascicole, cu foile prinse de mîntuială doar printr-o peliculă ineficientă de adeziv). Pe măsura folosirii, filele se desprind. Pînă să termine elevul un caiet, nu mai are decît un vraf de foi terfelogite. Așa sînt și caietele de 200 de file. Caietele studențești pățesc la fel: și la ele se aplică „invenția". Un șef de depozit de rechizite, avînd un asemenea caiet în față, ne spunea: „Și eu folosesc la serviciu acest tip de caiet. Uitați-vă, se face varză!" Chiar nu se poate determina normalizarea unui lucru banal care dă atîta bătaie de cap? Toți copiii au dreptul la caiete bune. Caietele-farsă nu sînt decît o păcăleală inadmisibilă.

DORIN GHERGHINESCU

Post scriptum

Curajul de pe urmă

Primim la redacție, într-o zi, un plic voluminos. Cuprindea o lungă scrisoare a cîtorva inginori stagiari, aflați pe un șantier. În scrisoare erau dezvăluite, cu lux de amănunte, o seamă de abuzuri ale directorului antreprizei de construcții căreia îi aparținea respectivul șantier. Epistola era semnată, iar noi chemați să ne convingem de adevărul celor ce ne fuseseră relatate. După o lungă și atentă documentare, constatăm că tinerii aveau dreptate. Abia atunci avem o primă surpriză, deloc plăcută. Unul dintre stagiari se apropie de noi, și, conspirativ, șoptește: despre mine, dacă se poate, să nu amintiți! Am numit atunci, într-o clipă, acest soi de curaj — de a demasca, dar, în același timp, de a se fofila de răspunderea implicării în elucidarea publică a cazului pe care tocmai el ni-l semnalase — **curajul de plic**. L-am întrebat de ce dorește să rămînă anonim, să nu-și vadă numele tipărit în articolul pe care urma să-l scriem. Cine știe... — zice el —, dacă se-ntoarce roata, dacă mai dau ochii cu fostul meu șef, dacă-i devin iar subaltern... — Dar cele din scrisoare?, continuăm a nu-i da pace —. Ei, știa e altceva, rămîne între noi...

La un timp după apariția articolului în coloanele revistei noastre, ni se adresează o altă scrisoare. Aparținea unui fost încadrat la antrepriza cu pricina. Ni se relata, în pagini multe, cum autorul scrisorii fusese continuu persecutat de directorul cel abuziv, spunîndu-ni-se, în final, că ar avea multe de dezvăluit, fapte incomparabil mai grave decît cele pe care le consemnasem noi în „Flacăra". Se și iscălea, făcîndu-se, însă, a uita un singur amănunt: că el știa toate aceste lucruri cu mult înainte de începerea investigației noastre, dar, din lașitate, din comoditate, nu le făcuse cunoscute nimănui. **Curajul de pe urmă** — dacă mai poate fi numit astfel fără ca formula să pară (și chiar să fie) ironică — nu e, credem, altceva decît fugă (mascată) de răspundere, lipsă de participare responsabilă la ceea ce se întîmplă în juru-ți, chiar dacă (asta e culmea!) neregulile pe care le privești cu seninătate ajung să te lovească și pe tine. A te răzbuna, după război, cu cel învins reprezintă, în fond, abdicarea de la elementarul adevăr moral că singur cîmpul de luptă se cuvine a fi teatrul deschiselor confruntări chiar și cînd e vorba de idei, de atitudini, de bătălia pentru adevăr, pentru puritate.

DAN MUCENIC

Note

cese verbale de mortalitate, într-un cuvînt, acolo unde zootehnia este plasată pe post de cenușăreasă. Prin urmare, **Ion N. Ivașcu din satul Birzești, comuna Hîrtiești, județul Arges**, ne scrie: „În luna mai a anului trecut am încredințat păstorului de animale, Ion Birloiu din comuna Podul Dîmbovicioarei, județul Arges, o vacă pentru pășunat. Omul se angajase să pășuneze 60 de vaci provenite de la gospodarii din comuna sa natală și din comuna noastră. Împreună cu mine și-au învoit vacile la pășunat în cireada lui Birloiu și cetățenele Maria Dumitrache și Elena Paraschiv. Din nefericire, din totalul celor 60 de vaci, doar a mea și a celor două femei s-au... rătăcit din cireada păstorită de I.B. L-am dat în judecată pe sus-numitul și prin sentință civilă este obligat să-mi plătească suma de 5 500 lei drept despăgubire pentru vaca pierdută. Nici pînă azi nu mi-a achitat aceștl bani", conchide semnatarul.

Într-adevăr, în sentința civilă se reține că I. Birloiu trebuie să-i schite contravaloarea vaciî pierdute. În răspunsul trimis redacției de către Inspectoratul sanitar veterinar Arges se reține cam aceeași stare de fapt „decupată" și din sentința civilă. Cu toate acestea, Consiliul popular comunal Hîrtiești nu se lasă înduioșat de... povestea cu vaca rătăcită din cireada păstorită de Birloiu și solicită ferm cetățeanului I.N. Ivașcu laptele stipulat în contract. Mai mult chiar, la 9 mai 1987 îi aplică lui I.N. Ivașcu o amendă conform Decretului 94/1983, pentru neonorarea contractului.

Poate că cetățeanul Ion N. Ivașcu are dreptate, dreptatea sa fiind apărată de o sentință civilă. Pe ce se bazează însă Consiliul popular Hîrtiești cînd îl amendează pe I. N. Ivașcu? Probabil, conducerea primăriei din Hîrtiești știe și ea ce știe? Ce știe? Că nicidată Ion N. Ivașcu, muncitor la Întreprinderea de autoturisme din Pitești, n-a prea iubit animalele! Una la mînă. A doua la mînă, se presupune că s-a întîmplat cu animalul ceva, că nu s-a rătăcit de cireadă. Supoziție întărită și de aspectul că îngrijitorului de vite, Ion Birloiu, nici prin cap nu-i trece să-i plătească suma de 5 500 lei drept despăgubiri civile pentru animalul „pierdut". El pe ce se bazează?! Nu putem intra în acest cerc al aproximărilor pentru că nimeni n-a găsit măcar petice din pielea vacii. Și-atunci? Doar n-a înghițit-o pămîntul? Întrebarea care ne stăruie invariabil pe buze este aceasta: unde-i vaca?

DORIN SĂLĂJAN

Bobina încurcă-lume

În magazinul de pe strada Academiei, ca de obicei, lume multă care caută piese pentru televizoarele bolnave. Dintre cei aflați în fața noastră, patru cer transformatoare ieșire linii. Este întrebarea cel mai des auzită aici. Cel care are nevoie de piesă pentru un aparat cu circuite integrate este servit prompt, în timp ce posesorii de televizoare cu lămpi Luchian, Grigorescu, Național, Miraj, Venus etc. pleacă cu mîinile în buzunare rămînînd doar cu avantajul de a fi făcut cunoștință cu vînzătoarea. După cum ni se explică de la cooperativa Radiotehnica din Constanța, unde se fabrică aceste tipuri de transformatoare, solicitarea este foarte mare. În ultimul timp, din cauza unor defecțiuni la uzina de ferite din Urziceni, nu s-au mai primit jugurile din acest material ce intră în construcția obiectului mult dorit. Se impune deci depanarea transformatoarelor defecte. Dar bobinele primare și secundare din anatomia acestora, care se strică cel mai des, nu se găsesc deloc. De mult timp n-au mai poposit prin rafturi, cumpărătorii au obosit să tot întrebe de ele și solicită acum toată „mașinăria" care costă 161 de lei și, după cum am văzut, este și ea scumpă la vedere. Anghel Badea, locțiitorul șefului unității 21 de reparații TV din calea Plevnei, ne spune că dacă ar avea aceste piese de schimb, ar pune pe linia de plutire multe transformatoare. Dar așa, pentru o bobină de 49 de lei care „gîfîie", clientul primește înapoi tot ansamblul. Și neavînd ce face cu el, îl aruncă. Iau drumul ghenei de gunoi și miezul de ferită și cealaltă bobină care e sănătoasă. Într-o perioadă în care în lume recuperarea este una din marile resurse de materii prime, deoarece nu se pot procura bobine de schimb, sînt scoase din circuit materiale prețioase încă în stare de funcționare. Tehnicianul Grigore Macovei și colegii lui de la unitatea 75 din bulevardul 1 Mai încearcă să se descurce, încropind din 2—3 transformatoare defecte unul care să aibă viață. Dacă ar avea bobine de schimb, le-ar repara pe toate. „Noi am produs aceste piese pînă acum cîțiva ani, ne spune Gheorghe Masalagiu, șeful producției de la cooperativa din Constanța. Am sistat fabricația deoarece comerțul nu a mai comandat nici una și nu le-a reactualizat prețul". Motivul opririi contractării? Unii oameni au încercat să facă înlocuirea bobinelor singuri și au stricat televizoarele. Nu credem că argumentul stă în totalitate în picioare, fiindcă puțini sînt cei ce se încumetă să-și sufece mînecile și să umble în măruntaiele complicate din spatele ecranului. Majoritatea apelează la unitățile profilate pe reparații. Aflăm că Radiotehnica din Constanța a făcut apel la cooperativele din toată țara să trimită la ea transformatoarele defecte ca să reconstituie din ele unele valide. După un an doar, cei din Oradea au transmis primul colet. Hîrtiile circulă vioaie, oamenii bat magazinele de echipamente TV și cumpără ridicări din umeri, iar feritele cu componente din import se îndreaptă triste spre cimitirul de deșeuri. Și asta fiindcă nu se mai produce o banală bobină de cîțiva lei. Așteptăm totuși să-i sărbătorim a doua naștere!

FLORIN CONDURĂȚEANU

COMENTARIUL SĂPTĂMÎNII

Corespondență în practica politică

Că Organizația Națiunilor Unite este o prezență necesară, că viața politică internațională de astăzi este de neconceput fără această instituție — știe toată lumea. Lucrurile se schimbă însă cînd e vorba de rezultatele activității ei. Aici părerile sînt împărțite, mergînd de la negarea oricărei eficiențe pînă la aprecieri entuziaste. Adevărul este, ca în multe alte cazuri, undeva la mijloc, și nu din cauze statistice sau din necesități geometrice, de simetrie, ci fiindcă așa arată faptele.

Este în afara oricărei discuții că ONU — care în cei 42 de ani de existență s-a dezvoltat continuu, numărul statelor membre crescînd de la 51, cîte erau în 1945, la 159 în prezent — a jucat un rol pozitiv în viața internațională, în rezolvarea unora dintre problemele importante ale lumii contemporane. Astfel, ONU a adus o contribuție de seamă la lichidarea sistemului colonial, la apariția a zeci de noi state independente în Africa, Asia și America Latină, la afirmarea și promovarea principiilor fundamentale ale dreptului internațional, la atenuarea stărilor conflictuale și la crearea premiselor pentru soluționarea lor pe cale politică, prin tratative, la dezvoltarea colaborării pe plan mondial în cele mai diverse domenii ale activității umane, la inițierea și înfăptuirea unor însemnate programe în folosul progresului economic și social al țărilor în dezvoltare. Organizația Națiunilor Unite a fost și a rămas unicul for în care cvasitotalitatea statelor lumii își fac cunoscute an de an punctele de vedere asupra mersului evenimentelor, avansează propuneri și soluții pentru rezolvarea problemelor internaționale.

Pe de altă parte însă, multe alte chestiuni importante pentru soarta omenirii nu s-au aflat printre preocupările organizației mondiale. Firește, excludem din discuție opiniile după care ONU se face vinovată de ineficiență în sectoare care, de fapt, nu sînt de competența ei. Am arătat cu alt prilej că ONU nu este un guvern mondial, în măsură să dirijeze ea singură mersul evenimentelor pe mapamond, ci un forum care își exercită atribuțiile prin valorificarea consensului statelor ce îl compun. Precizăm, totodată, că nefolosirea întregului potențial al ONU pentru rezolvarea efectivă a unor probleme de însemnătate excepțională sau neaducerea unor astfel de probleme în dezbaterea organizației nu pot fi imputate forumului mondial ca atare, ci doar acelor membri ai săi care au căutat soluții în afara ONU. Și tocmai nerespectarea deplină a prevederilor Cartei și nefolosirea mecanismelor ONU investite cu răspunderea de a acționa pentru prevenirea conflictelor armate dintre state și pentru reglementarea pașnică a diferendelor internaționale au dus la perpetuarea unor stări de război în diferite regiuni ale lumii, la acte de forță și de amenințare cu forța, la abateri flagrante de la principiile și normele fundamentale ale dreptului internațional.

Aceste stări de lucruri, situația internațională în ansamblul ei au făcut ca necesitatea sporirii rolului ONU în viața internațională să constituie una din direcțiile principale ale politicii externe a României.

Țara noastră, președintele Nicolae Ceaușescu au militat și militează cu consecvență pentru ca ONU să-și sporească în mod hotărît contribuția la rezolvarea problemelor fundamentale ale vieții internaționale, să răspundă năzuințelor de pace, colaborare și progres social ale tuturor popoarelor. „Avînd în vedere complexitatea și gravitatea problemelor internaționale — spunea șeful statului nostru —, România se pronunță pentru creșterea rolului Organizației Națiunilor Unite, al altor organisme internaționale în soluționarea democratică a tuturor problemelor, în asigurarea colaborării și păcii". În acest cadru se înscriu și „Considerentele și propunerile României, ale președintelui Nicolae Ceaușescu privind problemele majore ale vieții internaționale aflate pe ordinea de zi a actualei sesiuni a Adunării Generale a ONU", prezentate și difuzate ca document oficial la Națiunile Unite. Documentul propune ca Adunarea Generală să adreseze URSS și SUA, altor state apeluri pentru încheierea încă în acest an a acordului privind eliminarea rachetelor atomice din Europa și din întreaga lume, pentru oprirea experiențelor nucleare, pentru încetarea conflictelor armate și soluționarea problemelor litigioase exclusiv pe cale pașnică, pentru un moratoriu în problema datoriilor externe. În concepția României, pentru rezolvarea tuturor acestor probleme și a altora ONU este locul cel mai potrivit.

Însă pentru ca eficiența, despre care vorbeam mai înainte, a Organizației Națiunilor Unite să se realizeze, este vitală punerea de acord a vorbei cu fapta. Se știe că de-a lungul anilor la ONU s-au adoptat numeroase rezoluții importante, multe din ele în unanimitate, dar ele au rămas inoperante, întrucît bunele intenții expuse de reprezentanții puterilor militare n-au avut și un corespondent în latura practică a activității politice. Se impune ca un asemenea corespondent să existe obligatoriu de acum înainte. Interesele tuturor statelor, inclusiv ale puterilor militare, o cer.

ION D. GOIA

Achiziționarea unui fals?

În lumea specialiștilor sînt numeroase controverse cu privire la autenticitatea unor opere de artă. De multe ori se face lumină, dar sînt și imprejurări în care certitudinea se permanentizează, datorită imposibilității de a se tranșa chestiunea. Se pare că aceasta va fi și soarta unei achiziții făcute în vremea din urmă de prestigiosul Muzeu Getty. Despre acest caz a publicat recent un articol ziarul londonez „Times".

În esență, este vorba de bănuiala că o statuie cumpărată de muzeul amintit drept operă de artă greacă datînd de acum 2 300 de ani ar putea fi un fals datorat celor ce au lucrat împreună cu Rodin. Motive de suspiciune există, avînd în vedere felul cum lucra vestitul maestru. După cum s-a aflat în 1919, la doi ani de la moartea lui, Rodin folosea ca ajutoare o întreagă armată de meșteri, el mulțumindu-se să facă doar modelele sculpturilor în ipsos. Dacă era vorba ca să fie turnată în bronz, lucrarea era dată modelierilor și turnătorilor, din mîinile cărora ieșea statuia; dacă urma să se facă o sculptură în marmură, modelul de ipsos era dat unui meșter ciopli tor.

La urma urmelor, se poate spune că nu era nici o tragedie, de vreme ce creația propriu-zisă era în mod cert a lui Rodin. Mai folositoare și alții ajutoare. Necazul a fost însă că după moartea apreciatului sculptor, cei care-au lucrat împreună cu el au continuat activitatea de facere de statui, utilizînd modelele în ipsos pe care artistul apucase să le facă. Piața a început să fie inundată de lucrări „ilegale" semnate de Rodin. Parisul a fost martorul unui răsunător proces împotriva meșterilor turnători, a ciopli torilor în piatră, a negustorilor de obiecte de artă și a colecționarilor implicați în facerea și manipularea de opere „în stilul lui Rodin", cu scopul de a se îmbogăți. Aceste lucrări au fost declarate „falsuri", deși cei mai adesea era imposibil să le deosebești de cele „legale", recunoscute ca autentice. Așa s-a întîmplat, de exemplu, cu portretul unei femei chiliene, făcut de un modelier care a combinat un cap de ipsos de la un studiu al lui Rodin cu torsul luat de la o altă sculptură a artistului. Lucrarea a fost considerată autentică.

Revenind la statuia achiziționată de Muzeul Getty, cele mai noi date păreau a confirma ipoteza că ea este tot opera acelorași iscusite ajutoare ale lui Rodin. Dar cînd lucrarea a fost prezentată consiliului directorilor muzeului, în vederea perfectării achiziționării, cunoscutul specialist italian Federico Zeri a declarat că este autentică. Unii savanți au fost de acord cu el, alții și-au exprimat îndoiala. Mai ales proveniența lucrării era cu totul dubioasă. În cele din urmă cercetările specialiștilor muzeului s-au concentrat nu asupra filierei prin care a ajuns statuia acolo, ci asupra autenticității ei. Iar probele luate din soclul ei, studiate cu cele mai moderne metode și aparate, au arătat că marmura poate ajunge în starea aceasta numai dacă a stat îngropată în pămînt mai multe secole. Așadar, statuia putea fi autentică.

Iată însă că s-a ivit o nouă întrebare: dar dacă statuia a fost făcută de ajutoarele lui Rodin utilizîndu-se marmură veche? Încă la procesul din 1919 unul din ciopli torii implicați declarase că a trebuit să vîndă două statui autentice pentru a putea plăti un transport de statui antice grecești deteriorate. După spusele pietrarului, din marmura veche urma să facă mulaje, așa cum procedase și Rodin. Iar dacă statuia tînărului grec a fost realizată dintr-o bucată de marmură care a zăcut în pămînt încă din vremile antice, aparatele au confirmat, evident, vechimea materialului.

Cu toate aceste dispute și dezvăluiri, Muzeul Getty a achiziționat sculptura, plătind pe ea 7 milioane de dolari. Dar sînt destui specialiști care se întreabă în continuare: avem oare de-a face cu achiziționarea unui fals?

ION CODRU

Dacă ești pe listă

Scoțînd la horă discul video și videocaseta, numerizarea nu abandonează gîndul de a ajuta și telefonul să intre în lumea bună. Despre niște apucături modernizate ale bunului nostru camarad telefon am mai discutat pe spațiul coloanei de față. Spuneam de aptitudinea aparatului cel nou de a afișa, în clipa cînd soneria începe să sune, pe un ecran cu cristale lichide, a numărului de la care ești chemat. Ți se lasă deci dreptul de a decide: răspund... nu răspund... Dar un pas mai departe a și fost efectuat: poți lăsa o listă a numerelor de la care te aștepți să fii sunat. Orice apel în afara celor dorite bate inutil la ușă. Poate vrei să te adresezi cuiva care nu te cunoaște? Este normal să redactezi un text de prezentare, acesta urmînd a fi afișat pe ecranul cabinei telefonice de la abonatul căutat, înainte de a fi format numărul. Acesta va permite, la nevoie, ca interlocutorul să se pregătească pentru convorbirea care îl așteaptă înarmîndu-se cu cele necesare. Se va putea rezolva și problema mesajelor pentru și de la cei plecați de acasă într-o formulă perfecționată. Devine posibil trasferul convorbirii de la un post telefonic la altul, ori deplasarea mesajului primit la un alt receptor decît cel unde fusese trimis. Existența unui canal telefonic de control creează condiții pentru adaptarea dispozitivelor de reproducere. Se caută soluții pentru a transmite imagini cu încetinitorul, sporind astfel capacitatea de control a rețelei. Numerizarea asigură și posibilitatea pentru pentru telecomandă.

Un sistem francez numit rețea numerică pentru servicii integrate caută să angajeze o sumă de posibilități născute prin bunăvoința telefonului. Situație în care doi interlocutori sînt despărțiți — și legați — prin mai multe tunele de aducțiune. În condiții normale, fără alte zorzoane, rețeaua clasică poate servi la stabilirea de legături cu cei care sînt în afara numerizării. Circuitul principal numerizat este dimensionat pe 64 K biți pe secundă. Turnate în tiparele codului numeric, mesajele circulă în pachete specifice — date, voce, imagine — succesiune de impulsuri care,în acest fel, previn interferența. O rețea „semafor" preia grija ținerii sub control, buna funcționare a întregului flux informațional. O sub-rețea suplimentară poate fi utilizată pentru mesagerie, pentru scurte anunțuri de la abonat la abonat.

Ne putem aștepta, evident, la personaje noi în această partitură pe care telefonul numeric este dispus s-o joace odată intrat în circuitul tehnologic aflat în vogă.

NEAGU UDROIU

Audiocărți?

S-a născut un nou termen: „audiocartea". sau cam așa ceva. Practic, comod, fără probleme. Poți alege din magazinele specializate ce dorești. Se găsește marfă pentru toate gusturile și pentru toate pungile: romane, nuvele, poezii. Ele sînt înregistrate pe casete audio. Una oră de „lectură" din „Madame Bovary" costă aproximativ 11 mărci. Lista titlurilor este foarte lungă, 12 000 și diversă — bineînțeles că nu numai capodopere ale literaturii universale, ci și foarte multe cărți facile (să nu le numim altfel!). Totul în stereo, Hi-Fi, de audiat la casă spre a nu deranja pe nimeni și a nu fi deranjat de nimeni. În reclama ce le însoțește nu s-a omis posibilitatea de a... (era să scriu citi!) asculta în călătorii. S-a mers pînă la detaliu: nuvela „Carmen" de Prosper Merimée, înregistrată, durează 2 ore, 18 minute și 51 de secunde. Pentru cei care folosesc avionul pe ruta Frankfurt — Hong Kong se recomandă „Bertin Alexanderplatz" de Alfred Doblin (12 ore) sau „Madame Bovary" de Gustave Flaubert (13 ore și jumătate). Dacă ai răbdare și loc în bagaje, pentru călătorii în circuit, poți apela la cele 50 de casete înregistrate cu „Război și pace".

Este adevărat că cititorilor li se răpește plăcerea lecturii, dar avînd căștile pe urechi, ochii și mîinile sînt disponibile pentru alte activități. Bibliofilii nu vor mai avea plăcerea alcătuirii unor colecții. Nu vor mai admira legături deosebite, reușite grafice (dar vor fi scutiți și de greșelile de tipar sau de altă natură). Vom putea renunța la metodele de citire rapidă.

Afacerea este rentabilă, aducînd un profit, în anul 1986, numai în S.U.A., de 250 milioane de dolari. Să aibă această căutare, a literaturii gata citite, vreo legătură cu milioanele de analfabeți înregistrați în țările industrializate? Un studiu pe această temă nu s-a făcut. Ar fi jenant și, oricum, studiile oficiale nu reflectă realitatea.

Credem însă că, privitor la „audiocărți" s-ar putea face o inovație: casete cu oferte de serviciu. Probabil însă că s-a considerat afacerea nerentabilă, deoarece mulți, mult prea mulți șomeri sînt licențiați.

DAN DĂNUȚ DORU

Everestul rămîne cel mai înalt

Putem răsufla ușurați. Nu trebuie să ne reciclăm și în acest domeniu. Everestul (numit așa după britanicul G. Everest, care, în perioada 1823/1843, a cartografiat India, dar care mai este cunoscut și sub numele de Chomolungma) rămîne cel mai înalt munte din lume. Italienii trebuie să fie dezamăgiți, după ce în vara trecută o știre publicată de presa de la Roma provocase mare senzație în întreaga țară: vîrful Kangcendsoenga, denumit și K 2 din aceiași munți ai Himalayei, ar fi fost cu circa 10 metri mai înalt. Ce legătură putea să aibă mărimea unui vîrf din masivul asiatic cu entuziasmul italienilor? Una foarte directă: dacă s-ar fi confirmat această știre, atunci meritul de a fi fost primii oameni care au urcat pe cel mai înalt vîrf muntos din lume nu ar mai fi revenit faimoșilor Hillary și Tensing, care au reușit în 1953 escaladarea Everestului, ci italienilor Achille Compagnoni și Lino Lacedelli, care au fost primii cuceritori ai lui K 2. Pentru o țară care a avut alpiniști celebri — să-l amintim numai pe tirolezul Reinhold Messner, care, printre alte performanțe de răsunet a reușit anul trecut să devină primul om care a escaladat toate vîrfurile de peste opt mii de metri din Himalaya — această performanță ar fi fost un motiv de mîndrie națională.

Dar Italia este și o națiune de sportivi celebri și fair play-ul și-a spus cuvîntul. O echipă de specialiști italieni a efectuat măsurătorile ce se impuneau și a ajuns la o concluzie pe care nu a întîrziat să o facă publică: Everestul rămîne numărul 1 printre giganții muntoși ai Terrei. La o recentă sesiune a Consiliului național al cercetării din Italia, s-a anunțat că un grup de oameni de știință italieni au măsurat din nou, cu ajutorul unor mijloace computerizate, care s-au aflat „în dialog" cu un satelit, munții Himalaya. Concluzia sofisticatelor măsurători a confirmat doar ordinea înălțimilor acestor vîrfuri de peste opt mii de metri, dar nu și înălțimea lor.

Deși Hillary și Tensing își păstrează locul în istoria alpinismului, lexicoanele și hărțile vor trebui să sufere unele modificări în viitoarele lor ediții. Pentru că măsurătorile specialiștilor italieni au stabilit, cu precizia pe care o asigură în prezent cele mai moderne tehnici, că Everestul nu are numai 8 848 de metri, cum se afirmă, de pildă, în Lexiconul Meyer, ci 8 872 de metri, deci este cu 24 de metri mai înalt. Nici K 2 nu are 8 595 de metri, cum se afirma pînă acum ci 8 616 metri.

ROMEO NĂDĂȘAN

Lumea se amuză

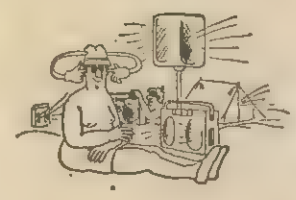

După N.B.I. — R.D.G.

Cronica şoselei

Liliana merge mai departe

„Am maşină la care mă tot uit de aproape un an. O spăl mereu, îi curăţ motorul, da, am învăţat să fac şi această operaţie nu tocmai potrivită pentru sexul nostru. Interiorul e în permanenţă lună, pentru că mi-am procurat un aspirator pitic. Face treaba de minune. Stimaţii mei părinţi, se destăinuie fata prietenei sale, îmi fac observaţie pentru fiecare firicel de praf, pe care îl descoperă cu lupa, depus pe caroseria de culoare lila a maşinii noastre. Cuvîntul „noastre" e puţin nepotrivit, deoarece maşina e înscrisă pe numele părinţilor. Cum nici unul dintre ei, din motive de lipsă de atracţie sau de chemare mai corect, pentru conducerea auto, nu va pilota autoturismul, am fost eu desemnată pentru această importantă activitate. Conştiincioasă, silitoare, am terminat cursurile şi am luat „cartea de vizită roz" din primul foc. Nu mă laud, dar recunosc că am reflexe bune şi chiar un pic mai mult, de talent, cum aprecia instructorul meu, un tip care m-a învăţat multe şi căruia îi sînt recunoscătoare. A fost el la început cam obrăznicuţ, dar după ce l-am pus la punct s-a purtat ca un mieluşel. Turb de furie pentru că nu mi se permite să mă urc la volan în adevăratul înţeles al cuvîntului". „Trebuie să faci cîteva mii de km cu cineva priceput în ale conducerii lîngă tine, apoi te lăsăm, cum se spune în aviaţie, să „treci pe simplă". Cînd am început să aduc argumente în favoarea mea, tata mi-a trîntit un „Dixi" care nu mai admitea bineînţeles nici o replică. Deşi am terminat facultatea, după cum ştii nu-s măritată. I-am analizat pe potenţialii candidaţi sub toate aspectele. Ala mototol, unde-l pui acolo stă, celălalt hahaleră, îi plac băutura, cărţile (de joc, bineînţeles) şi dacă s-ar putea, deşi a terminat facultatea cu mine, deci are o profesie frumoasă, să-i pice totul din cer, mîncare, băutură, haine, bani, n-ar fi rău deloc. Altul îl consideră pe toţi din jurul lui proşti, incapabili, ei bineînţeles fiind atotştiutorul. Nu l-am putut suporta cu lăudăroşenia lui şi într-o ocazie, cînd discutam în grup o problemă, de altfel elementară, de fizică, l-am încuiat, spre satisfacţia colegilor care nu puteau să-l înghită din pricina înfăţuării sale, ce în mod proverbial, se îmbina armonios cu ignoranţa. Perspective să fac exerciţii de perfecţionarea conducerii cu soţul n-am deci deocamdată, şi chiar dacă el va apărea, am oare certitudinea că va fi şi şofer ? Presupunem că va întruni şi această condiţie. Atunci se naşte o altă întrebare. Ce va răspunde la întrebarea ce i-o va pune tata : „Cîţi km la volan ai, flăcăule ?" Dacă cifra va cuprinde puţine zerouri, poate să se considere respins la examen apriori fără a mai fi necesară vreo altă explicaţie. Toate astea sînt însă supoziţii, ipoteze. Eu am nevoie de un om serios, bun şofer, care să stea în dreapta mea şi să-mi explice nişte lucruri nu teoretic, ci practic. Îmi stăruie în minte vorbele lui taică-meu : „Nu uita, fetiţo, tu eşti acum ca un tînăr medic ce vrea să fie chirurg, dar n-a făcut nici o operaţie. Va fi fără îndoială un bun specialist, dacă va avea şi puţin talent, dar după ce va opera cîteva bune mii de pacienţi". „Şi cu ce echivalează pentru mine, ca viitoare bună şoferiţă, aceste mii de operaţii ? Spune-mi, tată dragă, cînd îmi dai maşina, ca să trecem de la medicină la automobilism". „Nu vreau să-mi trimit singura fiică la sinucidere. Liliana, să găsim întîi omul potrivit pentru desăvîrşirea pregătirii tale. Pînă atunci fă exerciţii pe strada noastră, de la o intersecţie la alta. E liniştită, n-are gropi, circulaţia e redusă". „Este exact cum ai trimite un puşti să se plimbe cu trotineta, i-am răspuns. Nu am vrut însă să intru în conflict cu tata, prea mult ţin la el. Am început apoi să-mi inventariez cunoscuţii, rudele, colegii. Primul căruia i-am propus să-mi fie dascăl la mersul meu de perfecţionare, ştiam că e şofer de mult, un tip calm, echilibrat, m-a refuzat. „Uite ce, fosta mea colegă. Eu sînt pe punctul de a mă căsători. Jumătatea mea viitoare nu e nici pe departe atît de frumoasă şi nici de deşteaptă ca tine. I-aş stîrni gelozia. Şi apoi vara pe căldura asta, cînd voi nu prea folosiţi mult material pentru confecţionarea îmbrăcămintei..." „Bine, dar eu nici nu m-am gîndit la asemenea lucruri", i-am răspuns. „Căile vieţii sînt cîteodată tare întortocheate. Şi de ce să ajungem să nu mai putem ieşi din labirint ?", a fost replica lui. „Altul a acceptat. Un văr de-al doilea. Participant la raliuri, de ani de zile, şi mecanic desăvîrşit. Am renunţat curînd la el. Stătea lîngă mine ca hipnotizat. În loc să privească la drum, să-mi dea indicaţii, el mă studia pe mine. De două ori era să nimerim în decor. Noroc că tot eu, novicea, am salvat situaţia, redresînd maşina. „Bine mă, Mihai, doar îţi sînt verişoară. Chiar aşa, nu-ţi poţi înfrîne instinctele ? M-a privit exact ca un căţeluş care îşi cere iertare după o poznă". Iată pe scurt, draga mea Marta, ce are de pătimit uneori o fată, proaspătă şoferiţă, care se respectă şi are nenorocul să fie ceva prea bine înzestrată de natură.

Problema Lilianei s-a rezolvat. Ca norocul oricărei fete şi al ei era pus, cum se zice în popor, deoparte. S-a căsătorit culmea cu un inginer auto, pilot şi specialist remarcabil. Tînăra are deja la activ 10 000 de km. E încă sîcîită de diverşi tipi. Apropierea la cîţiva milimetri de autovehiculul condus de femeie, trecerile în viteză exact prin faţa botului autoturismului, frînări subite în faţă pentru derutare, zgomotele stridente ale claxoanelor puse în funcţiune la trecerea pe lîngă autoturismul lila, sînt considerate eufemistic, de autorii respectivi, drept glume nevinovate. Ce să-i faci, aşa cum pe drum mai există gunoi, din păcate îi mai găsim şi la volanul unor autovehicule. Liliana nu se descurajează, însă. Ea merge mai departe. Exact ca şoferiţa de taxi din film, deşi n-o chema la fel.

VICTOR BEDA ■

Racul

Caricaturi de CORNELIU DRĂGAN ■

Rustică

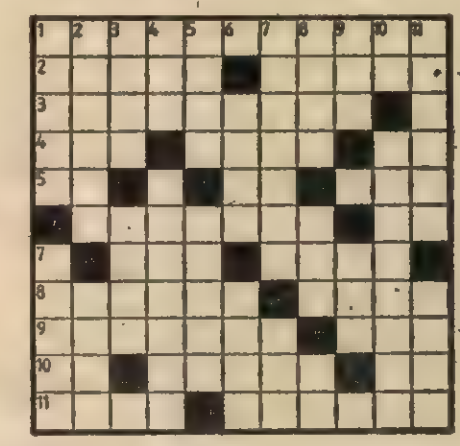

ORIZONTAL : 1) Unitate agricolă formată prin asocierea de bunăvoie a ţăranimii muncitoare, prin care se creează relaţii de producţie socialiste la sate. 2) Referitor la agricultură — De la sat. 3) Autovehicule cu mare putere de tracţiune, folosite în agricultură pentru a remorca plugul sau alte unelte. 4) Sceptrul zeului Amon-Ra — Subdiviziunea comunei (pl.) — Intrare în cîmp ! 5) Natalia Dima — Ruteniu — Figură geometrică. 6) Lucrări de desecare — Mereu înainte ! 7). Poezie de Tudor Arghezi din volumul „Mărţişoare" (2 cuv.) — Unitate de măsură pentru suprafeţe de teren cu valori în jur de 4 000 mp. 8) Arat — Molecule cu sarcină pozitivă sau negativă. 9) Produs alimentar obţinut prin decorticarea boabelor de grîu, de orz sau de mei — Holdă de cereale. 10) Îndemn pentru cai — Loc în pădure unde copacii sînt rari — Lucian Oprea. 11) Personalitate, individualitate (fig. ; pl.) — Udat cu apă printr-un sistem de lucrări de îmbunătăţiri funciare.

VERTICAL : 1) Grup de aşezări ţărăneşti cu un număr de locuitori mai mic decît al unui sat — Recolta pămîntului (pl.). 2) Curtea săteanului — Graminee din boabele căreia se obţine făina. 3) Comuna viitorului — Legătură mare făcută din cereale păioase secerate. 4) Pachet de tutun — Repară uneltele agricole şi potcovesc caii. 5) Tip de satelit — Termen afectiv cu care, la ţară,o fată se adresează flăcăului iubit. 6) Pasăre de curte — Puternici. 7) Lucrare de bază în agricultură — Rînd. 8) Raite — Aici (reg.) — Particule de legătură. 9) Localitate în Nigeria — Atribuţie. 10) Auxiliar al viitorului — Referitoare la o unitate de bază administrativ-economică, alcătuită din unul sau mai multe sate şi condusă de un consiliu popular (fem.; sg.). 11) Harnice... lucrătoare — Sport în apă.

GHEORGHE TOIA ■

Dicţionar : UAS, NU E, PAC, ERTS, OARĂ, IRE.

Dezlegarea careului din numărul trecut :

DAN ; INITIAL ; ETAJ ; UNU ; RA ; BARAN ; TRECE ; UCENICI ; RE ; TA ; T ; LILA ; O ; ARSENE ; E ; IB ; NEE ; ORIGINI ; T ; RTV ; VELUR ; LIRICI ; IMS ; AU ; ICI ; SCAI ; NAGAI ; MIINE.

Ecografia

O nouă metodă de investigare a organelor corpului omenesc este ecografia, un fel de radioscopie care însă utilizează ultrasunete, ce nu prezintă nici un pericol pentru organism. Aparatul este compus dintr-o parte mobilă, ce se plimbă pe corp şi un ecran, pe care apare imaginea. În fotografie : doctorul Coleman de la „Presbiterian Hospital", din New York, controlînd sarcina unei viitoare mame şi urmărind modul de

dezvoltare a fătului, în vederea depistării din vreme a unor eventuale malformaţii.

Ceaiul prevenitor de răceli

Cercetările specialiştilor din Rostov (U.R.S.S.) au pus în evidenţă şi o altă virtute a ceaiului, în afară de aceea cunoscută mai mult, prin care cofeina din el stimulează sistemul nervos şi cel cardiovascular, fapt deosebit de eficient în anumite maladii. Este vorba de capacitatea acestuia de a preveni răcelile. În cîteva întreprinderi cercetătorii sovietici au introdus, experimental, băutul unui pahar de ceai cu 15 minute înainte de masă sau la două ore după masă. Rezultatul nu s-a lăsat mult timp aşteptat, numărul celor ce răceau scăzînd la jumătate. Cînd ceaiul este folosit ca mijloc profilactic, trebuie renunţat la consumul de zahăr, lapte şi produse de cofetărie, care toate, spun specialiştii, contribuie la distrugerea unor substanţe din corp (catehinele), ce măresc rezistenţa organismului.

Originea jocului de şah

Una din numeroasele legende ce se referă la apariţia jocului de şah este şi aceea prezentată de poetul persan Firdusi (940—1020) într-un poem din „Cartea regilor". În timpul luptelor pentru tron, între fraţii Gav şi Talkhande, armata ultimului a fost zdrobită, iar conducătorul a pierit în timpul bătăliei pe spatele elefantului de pe care dirija trupele sale. Gav a fost acuzat de mama sa că şi-a omorît fratele cu bună ştiinţă. Pentru a se dezvinovăţi şi a dovedi că totul nu a fost

Breviar ştiinţific

decît o simplă întîmplare, el a adunat înţelepţii din întreaga ţară. După sfatul unuia dintre ei, a construit o masă cu pătrăţele pe care a aşezat o serie de figurine : războinici pe cai şi elefanţi, în care de luptă şi pedestri. Cu ajutorul lor, el a descris mamei sale mersul bătăliei. Mai sînt şi alte versiuni legendare care fac din India patria şahului şi explică apariţia noului joc prin dorinţa de a reprezenta simbolic, pe o masă, mersul ostilităţilor. Prezenţa printre piesele de joc a elefantului, animal folosit frecvent în armata indiană, ca şi numele de „Chaturanga" dat iniţial jocului, nume ce derivă din vechi termeni militari indieni, întăresc această presupunere. Către finele secolului V şahul pătrunde în statele asiatice, ce se aflau pe actualul teritoriu al Pakistanului şi Afganistanului, precum şi în sudul Asiei şi Iran. Înainte se juca pînă erau luate toate piesele, azi jocul se termină cînd regele este pus în situaţia „fără ieşire", respectiv mat. Ulterior a apărut o nouă piesă „vizirul", azi transformată în „damă". De curînd o expediţie a Institutului de arheologie a Academiei de Ştiinţe din Uzbekistan a descoperit şapte figuri de şah executate din fildeş prin secolul VII—VIII, cu o mărime de 3—4 centimetri. Pionii stau într-un genunchi şi ţin în mîna stîngă un scut, iar în dreapta o sabie scurtă. Regele este aşezat pe spatele a trei cai şi ţine în mînă o măciucă. Un războinic înarmat se află pe spatele unui elefant. „Vizirul" este aşezat pe un animal masiv care privit dintr-o parte pare cal, iar din cealaltă leu. „Tura" este o compoziţie sculpturală : un vizitiu conduce doi cai, atelaţi la un car în care se află comandantul. În imagine doi pioni (dreapta) şi războinicul (stînga) din colecţia descoperită în U.R.S.S.

Convertizor solar natural

Blana ursului polar nu este albă, aşa cum pare la prima vedere, ci... transparentă. La această concluzie a ajuns cercetătorul Richard Grojean, de la „Northeastern University" din Boston. Părul pare alb datorită difracţiei luminii ce are loc în interiorul lui, care este gol. Deci blana este un convertizor solar natural excelent, care în prezent este studiată pentru a

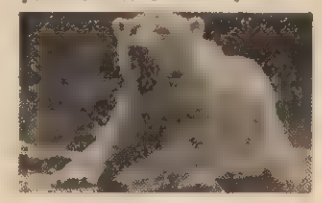

se putea realiza, pe baza ei, îmbunătăţirea convertizoarelor tehnice solare aflate în funcţiune. Grojean speră că va putea copia firul de păr al ursului polar realizînd fibre de sticlă, goale în interior, care să capteze lumina şi să o transforme direct în căldură, chiar pe timpul cel mai friguros.

AUREL DIANU ■

În preliminariile C. E.,

ALBANIA — ROMÂNIA: 0-1

VICTORIA NECESARĂ

De la trimisul nostru special la Vlorë, OCTAVIAN ȘTIREANU

Echipa națională a României a terminat victorioasă într-una dintre cele mai dificile partide ale campaniei de calificare pentru turneul final al campionatului european. Datele jocului de la Vlorë n-au fost deloc simple : psihologic, este inimaginabil de greu să joci numai „la victorie" — fiind clar pentru toți cei de-aici că orice altă alternativă ar fi avut implicații mult mai profunde decît se pot bănui ; apoi, din punct de vedere fizic, jucătorii noștri au trebuit să probeze un vîrf acceptabil de formă, între două manșe europene și în urma unor etape de campionat în care, de asemenea, majoritatea dintre ei joacă sub apăsarea obligației de a cîștiga. În sfîrșit, coroiarul tensiunii în care s-a disputat acest joc l-a dat faptul că, aici, echipa națională a României trebuia să demonstreze că merită să se califice, că este, deci, capabilă să-și pună în valoare, în orice condiții, superioritatea cu care era creditată.

Rezultatul confirmă că jucătorii noștri au trecut cu succes aceste „trei criterii" de competitivitate conținute în meciul cu Albania, dar examenul n-a fost deloc ușor. La circumstanțele menționate s-au mai adăugat : „găselnița" gazdelor de a programa jocul, în premieră națională, la Vlorë — fieful echipei Flamurtari („Stegarul"), foarte la modă aici de cînd a eliminat pe Partizan Belgrad și s-a întors cu numai 0—1 de la Aue ; clima, caldă și umedă (peste 20 de grade la ora jocului), era foarte greu de suportat și-n tribune, darmite pe teren ; terenul uscat, cu iarbă aspră și tunsă în valuri, a făcut aproape imposibil controlul balonului, chiar și de către tehnicieni rafinați, cum este Hagi ; publicul, temperamental și zgomotos, a fost ca un „antrenor colectiv" în permanentă alertă, certărețe sau iubărețe, după cum o „cerea" faza.

Evoluția echipei noastre a avut două fețele. Mai întîi am mizat pe contraatac, cedînd deliberat mijlocul terenului și retrăgîndu-l pe Hagi în rol de „rampă de lansare". Numai că, pentru contraatac, trebuie precizie atît la serviciu, cît și la preluare — lucruri aproape imposibile pe un asemenea teren. De aceea, am reușit să amenințăm poarta adversă abia după ce gazdele își făcuseră „numărul" (anticipat, de altfel), al unor atacuri purtate mai degrabă din entuziasm decît din resurse tactice și după ce am trecut mai mult la jocul combativ, cu pase scurte și sigure. Urmare este că au apărut primele ocazii : în min. 28 Mateuț trage puțin peste vinclu ; apoi Bölöni trimite o „ghiulea" pe aceeași traiectorie ; în min. 40, Mateuț „pune" prea încet o minge joc, în dreapta lui Lecbello ; peste două minute, Belodedici recentrează la 7 m, paralel cu poarta, o minge trimisă de Lăcătuș, dar nimeni nu reia ; în sfîrșit, în min. 44 Lăcătuș ne-aduce la un pas de infarct, trimițînd pe lîngă de la numai 3—4 metri, singur cu ecranul porții în față, o minge perfect centrată de Hagi ! Se insinua un fel de superstiție : venerabilul Lecbello (36 de ani) avea o bâtă fără margini, ai noștri reușind să-l „pună în mină", cum se spune.

În repriza a doua, echipa noastră se instalează la timona jocului, tricolorii apărînd mai mulți și mai des la finalizare. În min. 55 se petrece o fază ce avea să cîntărească greu în economia jocului : Hagi îl lansează pe Lăcătuș, centrare a acestuia spre colțul lung de unde Klein reia, dar intrînd în „coliziune" cu vajnicul Lecbello, care se accidentează, fără a fi schimbat ; cornerul care urmează e executat de pe stînga de Lăcătuș, Andone recentrează spre centrul careului mic de unde Klein trimite cu capul pe lîngă. În sfîrșit, în min. 63, Lăcătuș îl angajează „printre" pe Cămătaru, deviere spre același Klein, care parcă tot presimțea ceva, și acesta, aflat într-un unghi mort, ca pentru un corner scurt, în loc să centreze, cum se aștepta toată lumea, trimite puternic spre poartă. Indoindu-l iarăși pe Lecbello care intră cu mîinile cu tot în plasă : 1—0 pentru România !

După gol, jocul nu mai are istoric, echipa noastră evoluînd „profesionist", ca pentru menținerea rezultatului. E bine și așa : la Sevilla, am jucat bine și spectaculos, dar așta nu ne-a încălzit cu nimic, din moment ce am pierdut cu 0—1 în fața Spaniei ; aici am jucat mai puțin bine, dar am cîștigat.

Încheiem cu o mențiune care merită detaliată într-o revenire ulterioară și anume că această victorie este nemijlocit legată de modul în care conducerea federației a reușit să repotențeze în ochii tuturor, măcar pentru acest meci, ideea de echipă națională, „survolînd" sau asimilînd, cu tact și inteligență, orgoliile ce se derulează în campionat. Simptomatice sînt, de pildă, cîteva lucruri : Lucescu și Iordănescu au fost aici cam tot timpul împreună ; naționala a început cu „axul" Andone — Mateuț — Cămătaru, care a dat satisfacție tot meciul ; Jenei a avut forța să facă un „dublu sacrificiu", de damă și turn, înlocuindu-l pe Hagi și Lăcătuș, parcă pentru a ilustra faptul că nu totdeauna calibrul pieselor de pe tablă e decisiv în cîștigarea partidei, ci și cîmpurile pe care le domină ; în sfîrșit, nu este neglijabilă constatarea că naționala României a terminat victorioasă acest joc evoluînd în teren pe Rednic, Mateuț, Andone și Klein, adică patru din cei mai contestați jucători ai mandatului precedent.

O primă concluzie se impune de la sine : am cîștigat un joc care trebuia neapărat cîștigat Dar pentru a triumfa și la Viena, procesul incipient de aducere în prim-plan a intereselor echipei naționale în raport cu ale cluburilor trebuie amplificat astfel încît, pe 18 noiembrie, reprezentativa noastră să fie la apogeul formei sportive, al potențialului psihologic și de joc. Misiune extrem de grea pentru cei care „orchestrează" această familie a tricolorilor, dar pe care sperăm s-o ducă la bun sfîrșit. Deocamdată, felicitări tuturor celor care, din teren sau din afara lui au contribuit la realizarea acestei victorii. Dintre toți, îi amintim aici doar pe jucători, adică : Lung — Iovan, Andone, Belodedici, Ungureanu — Mateuț, Bölöni, Klein, Hagi (Rednic) — Lăcătuș (Pițurcă). Cămătaru, precum și pe antrenorii Emerich Jenei și Cornel Drăgușin. Încă o dată — felicitări !

Arbitrajul olandezului Van Switten a fost nu numai ireproșabil, ci și exemplar prin finețe și eleganță.

Imagine din partida tur cu Albania în care, după cum se vede, Klein a avut aceeași predilecție pentru atac ; de data aceasta — a și finalizat !

Fotografie de PAUL AGARICI ■

Rugby

O victorie fermă: România — U.R.S.S. 18-10 (3-7)

Pentru nemerosul public ieșean, venit în duminica trecută la Stadionul din Copou să urmărească întîlnirea internațională din cadrul Cupei FIRA dintre cele două reprezentative de rugby ale României și U.R.S.S., a fost oferit un spectacol de înalt nivel, nelipsit de suspensuri și curbe emoționale.

Se poate spune că în prima repriză desfășurarea jocului, reflectată dealtfel și prin evoluția scorului (3—7), ne-a fost realmente defavorabilă, provocîndu-ne crispări afective și îngrijorări serioase asupra soartei acestui meci, pentru ca după pauză, ciepsidra evenimentelor să se scurgă total în favoarea noastră, reglementîndu-se eforturile colectiv ale tricolorilor emblemați cu frunza de stejar, care au preluat inițiativa și au impus alternativa victoriei. Este cazul s-o spunem, nu din dorința de a căuta nod în papură, nici de a scuza prestația noastră slabă din prima parte a jocului, că arbitrajul italianului Natale Natamuro s-a arătat prea tolerant cu jocul în ofsaid al sovieticilor la momentele fixe de joc, ca și la grămezile spontane, stînjenindu-ne, astfel, organizarea atacurilor și securitatea jocului pe trei sferturi. La această, s-a adăugat și supremația în tușe a echipei adverse, prin detenta și gabaritul superior al lui Socolov, flancat de Strelnicov, Kușnariev și Tihonov, cărora doar cu greu le-au răspuns Laurențiu și Dumitraș.

Pe scurt, filmul meciului a marcat următoarea evoluție : Se începe în nota noastră de impetuozitate și chiar în minutul 4 de joc, Paraschiv pleacă decis pe lîngă grămadă fiind gata să înscrie un eseu, dar arbitrul se opune, oferindu-ne în schimb o lovitură de pedeapsă pentru un ofsaid deliberat în loc să aplice regula avantajului. Transformerul nostru Alexandru, nefiind „în picior", ratează două bune lovituri (de pedeapsă și dropgol), pentru ca, spre mijlocul reprizei, la o margine prost organizată și neatent jucată, Hairulin să înscrie din apropierea buturilor noastre : 0—4, fără transformare. Uvertura noastră, același Alexandru, se remarcă printr-o lovitură tactică pentru aripa Toader, care însă ratează prinderea. Tot Alexandru mai ratează o lovitură de pedeapsă de la 25 m, pentru ca, în sfîrșit, să transforme alta : 3—4. În ciuda vremelnicei noastre dominări, Alexandru mai ratează un drop, pentru ca Mironov să nu-l scorului îi bulversează pe adversari, ei mai realizînd, totuși prin Sliusar un drop : 12—10, anihilat printr-o lovitură de picior a lui Alexandru (15—10), tot el stabilind și scorul final: 18—10, care, pecetluiește o fermă victorie. Trebuie subliniat faptul că finalul partidei a însemnat o copleșitoare presiune a grămezii noastre dezlănțuite, realizînd două intrări în but, neacordate însă, deși arbitrajul s-a arătat mai atent acum la greșelile repetate.

imite, stabilind scorul pauzei : 3—4, cu neliniștitorul avantaj sovietic.

După pauză, echipa noastră se dovedește lucidă și revigorată atacînd insistent, Alexandru reducînd handicapul printr-o nouă lovitură de pedeapsă : 6—7, pentru ca apoi, în urma unei bune pase, Tinca să forțeze o spărgă, întreaga echipă dezlănțuind o șarjă de mare spectacol, finalizată printr-un superb eseu la centru de către Toader, transformat de boterul Alexandru : 12—7 ! Întoarcerea

Felicitîndu-i pentru angajamentul lor total, salutăm cu bucurie victoria categorică și meritată a tricolorilor noștri. Iată cele două formații : **U.R.S.S.** — Zuev, Korolihin, Mironov, Andriev, Pașin, Sliusar, Frantuzov, Tihonov, Plodnirov, Kușnariev, Strelnicov Socolov Kirpa, Hairulin, Malicov. **ROMÂNIA** — Piti, Toader Lungu, Tinca, Tofan, Alexandru, Paraschiv, Murariu, Laurențiu, Dumitraș, Dumitru, Vereș, Leonte, Colibă, Bucan (Petrișor).

După terminarea meciului, am spicuit cîteva impresii asupra lui. Vicepreședintele F.R. Rugby, C. Cramăr, ne-a declarat : „În ideea de reconstrucție pe care merge noul birou federal, rugbyștii noștri au arătat azi că se înscriu în preocupările noastre de redresare. S-a trecut un examen destul de greu, dar adevăratul examen îl reprezintă Franța, mai complicat și în deplasare. Pe viitor, trebuie să funcționeze mai bine presingul general, la toate nivelele, îmbunătățindu-se permanent pregătirea fizică .

Antrenorul echipei, profesorul Mihai Naca, a fost succint, ca deobicei : „Am avut o primă repriză proastă, în care, de ce ne-a fost frică, n-am scăpat și anume de jocul la tușe, dominînd în schimb grămezile ordonate și îmbunătățind treptat întregul joc. În repriza a doua, excelentă, am reciștigat și unele margini, dominînd apoi total. Remarc debutul celor trei : Cocioabă, Tinca și Piti".

Căpitanul echipei naționale, Mircea Paraschiv a fost mai explicit : „Mă bucur că, de data asta, cele două generații au reușit să se exprime pozitiv. Dumitru, din generația de aur, precum și cei tineri și-au făcut datoria. Ne-am însușit unele lucruri din cele văzute în Noua Zeelandă, referitor la grămezi spontane, grupare promptă, atac din nou. Totdeauna echipa sovietică ne-a fost un adversar dificil, prin forță, gabarit și pregătire fizică, avînd și o grămadă impunătoare în greutate și alonje. Am studiat cu atenție jocul lor remarcabil cu Italia (16—12) pe video-casetă și am căutat să contracarăm prin buscularea marginei, circulația rapidă a jucătorilor și balonului, prin suportul supranumeric în atac, ceea ce ne-a reușit. Dumitru a condus grămada la un joc de contact aproape de nivelul mondial. Sigur, jocul cu Franța e un examen de diplomă, totuși dorim să jucăm cît mai aproape de valoarea acestui redutabil adversar".

Mihalache Dumitru, antrenorul federal, a mai precizat : „E o victorie care ne onorează. Colectivul a corespuns printr-o armonioasă alcătuire și un spirit unitar".

Fie ca toate aceste argumente și rezolvări să ne aducă noi satisfacții într-un viitor cît mai apropiat. Deocamdată, resimt încă fiorul bucuriei acestei ferme victorii.

TUDOR GEORGE ■

Civilizația sportului

Schimbare de ton

Roxana Iordache, Șos. Nicolae Titulescu, bloc 3, București : *„În numele fair play-ului, al aspirației către spectacol și performanță, în numele civilizației sportive, fac o propunere. Tot așa cum s-a readoptat decizia notării jucătorilor, n-ar strica să primească și publicul spectator o notă pe măsura comportării sale. Propun astfel ca, acordîndu-se note spectatorilor, publicul care are pe parcursul a 3 etape o medie sub nota 9 să primească un cartonaș roșu, aceasta însemnînd penalizarea echipei favorite, obligată să joace o etapă cu porțile închise. De ce am propus o medie limită atît de mare ? Fiindcă este firesc să ne crească exigența nu numai întru performanță, ci și cea privind ținuta sportivă, exigența publicului spectator cu sine însuși : respectul pentru ambele echipe, pentru spectatorul — sau spectatoarea ! — de alături.*

Din păcate nu așa se întîmplă totdeauna. La destule partide de fotbal unii spectatori au o atitudine care compromite statutul spectatorului de fotbal, maculînd plăcerea spectatorului și bucuria de frumos, nedumerind pur și simplu. Atitudinea aceasta este îngrijorătoare prin faptul că, din păcate, poate fi dovada unei mentalități... ciudate.

În ce sens ? În sensul că, deși în mod normal valoarea bucură și incită la autodepășire, la o prezență generală pe măsura acestei valori se întîmplă uneori la noi ca ea să trezească resentimente și impulsuri distructive. Astfel, pe un stadion arhiplin n-am putut depista o „galerie" argeseană în adevăratul sens al cuvîntului ci numai un haos de injurii, o „huiduială" generală care ce-i mai grav, incită la anti-joc cu vorbe imposibile de redat. „Dă-i la oase, rupe-l, să-i mîntnoc ciinii" — sînt expresiile dintre cele ce mi-a fost dat să le aud.

În campionat se pregătesc marile întîlniri internaționale. Însă așa le pregătim, în acest climat cel puțin bizar ? Atitudinea unor spectatori — de-ar fi numai un accident — pune în evidență o mentalitate care, în loc să îndemne la exigență, la creșterea altor și altor echipe de valoare, incită cu o violență de neînțeles la tragerea chiar în jos, la nivelarea valorilor în sens peiorativ. Este, oare, capabil să susțină o eventuală prezență europeană un public dispus să bagatelizeze chiar și gesturile de sportivitate ?

De ce această răutate care frizează inconștiența ? Cui folosește ? Vrem performanțe internaționale, dar alterăm climatul de acasă lovind în ideea partenerei de joc. Închei readucînd în memorie — pentru noi toți — nu prea de mult scrisele cuvinte ale lui Radu Cosașu : „A rîde prostește, cînd nu oribil, de o echipă... nu e o chestie de ironie, de maliție, de ranchiună, în rivalitățile sportive, ci un fenomen sufletesc".

Sportul întruchipează întîi de toate demnitatea umană. Este de înțeles ca exemplul unei echipe valoroase să trezească orgolii. E chiar foarte bine. Dar nu orgolii „lenețe", adică vanități care să vrea totul de-a gata și dintr-o dată, ci orgolii autentice, în primul rînd de autodepășire care să propulseze spre înalt și (cît mai multe) alte echipe românești. Însă nu prin orice mijloace. Și nu cu orice preț.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Imposibila surpriză

De la 3—1 în favoarea ei își începe **Steaua** meciul retur cu **Omonia Nicosia**. Avantajul pare doar la prima vedere fragil. În realitate, **Omoniei** îi va fi foarte greu — și noi, n-avem încotro, dorim chiar să-l fie imposibil, — să refacă handicapul și să obțină calificarea. E-adevărat, nimeni nu contestă, fotbalul cipriot cunoaște un frumos reviriment, un moment de maturizare demonstrat de unele rezultate bune pe care le-a înregistrat. Dar e greu de crezut că experiența elevilor lui A. Iordănescu și R. Troi, călîți în focul unor dispute sportive memorabile, poate fi atinsă în clipa de față de o formație cum este **Omonia**, alcătuită, ce-i drept, din jucători ambițioși, dîrzi, dar fără veleitățile unor stele de primă mărime. Diferența dintre **Steaua** și **Omonia** este aceea dintre un mare talent și un bun meșteșugar. Cei de-ai dôilea execută corect, chiar ireproșabil, ceea ce i se cere, dar nu va avea niciodată imaginația imprevizibilă a celui dintîi. Iar **Steaua** își bazează jocul tocmai pe fantezia debordantă a jucătorilor săi, capabili să conducă într-o multitudine de feluri acțiunile de atac și să apeleze la cele mai neașteptate soluții pentru a-și realiza țelurile pe terenul de joc. Practic, e vorba de o echipă pentru care fotbalul nu mai are secrete de la o vreme încoace, făcînd parte din acea categorie selectă a marilor valori din Europa. Pornind de la astfel de premise, nu se poate, nu are cum să se poată ca **Steaua** să rateze calificarea în aferturile de finală ale Cupei campionilor europeni. De aceea, să așteptăm cu încredere primăvara. Oare în compania cărei echipe străine se va încerca atunci pe Ghencea intrarea în semifinale ?

GEORGE ARION

Dificultăți și speranțe

Cine n-ar fi dorit ca în dreptul noii noastre reprezentante în Cupa U.E.F.A., Victoria București, să poată fi trecută încă o izbîndă care să alimenteze îndrăzneala speranțelor legate de o mult prea frumoasă calificare ? N-a fost să fie așa și asta din mai multe motive. Erau cunoscute forța de joc, maturitatea și tenacitatea precum și cartea de vizită ce fac din Dinamo Tbilisi un adversar de temut. Pentru contracararea atuurilor echipei gruzine (deținătoarea unor remarcabile performanțe și a unui lot cu multe nume sonore), dorința de afirmare a țin experimentat, n-a fost decît o soluție de compromis. Ca urmare, golurile oaspeților au sancționat prompt lipsa de decizie din momentele în care Cedia (minutul 3) și, mai apoi, Șenghelia (minutul 20) au fost serviți în careu. Să mai adăugăm la acestea nerecuperarea portarului Nițu, care și-ar fi putut așeza poate mai inspirat apărarea imediată, absența virfului Nuță și slabul randament al lui Henzel, revenit și el după o accidentare, și vom avea toate datele acelei premature dezechilibrări a unei echipe ce promitea și ar fi putut mai mult. A dovedit-o ceea de-a doua repriză a întîlnirii cînd eforturile lui Augustin, Cojocaru și Vaișcovici, care s-au văzut cei mai mult în acest joc, coroborate cu o evoluție mai exactă și mai lipsită de trac a celorlalți coechipieri, au adus golul din minutul 67 și reechilibrarea unei partide care, dacă n-ar fi fost presărată în această parte a ea cu cîteva inexplicabile „omisiuni" ale arbitrului Rössner (minutul 47 — fault în careu asupra lui Vaișcovici ls o pătrundere pe stînga și minutul 75 — henț clar al lui Ketușvili în suprafața de pedeapsă, trecute cu vederea), s-ar fi putut încheia cel puțin cu un scor egal. Așa, iată, în perspectiva returului de la Tbilisi, speranțele Victoriei au fost mult diminuate, mărindu-i-se, proporțional, dificultățile. Sîntem siguri însă că inimoasa conducere a clubului, antrenorii și, nu în ultimul rînd, jucătorii bucureșteni, printr-o analiză serioasă și competentă, vor găsi cele mai bune soluții, acum cînd nu este încă totul pierdut, pentru o comportare pe măsura valorii și ambiției dovedite în atîtea alte rînduri.

CONSTANTIN DRAGOMIR

La răscruce de gînduri

Revenind asupra meciului cu Bröndby Copenhaga de-acum o săptămînă, încheiat, după cum se știe, cu scorul de 3—0 în favoarea danezilor, trebuie să spunem că Sportul studențesc a ratat obținerea unui rezultat bun în fața unei echipe extrem de puternice. Ne gîndim, în primul rînd, la faptul că danezii n-au prins o zi tocmai fericită. Singurul lor gol, din acțiune, adică ultimul, a fost urmarea unei evidente poziții de ofsaid (apropo de arbitraj, luxemburghezii avîndu-l „în frunte" pe R. Philippi n-au fost, cum s-ar putea crede, doar naivi, ci și rău intenționați, dacă ar fi să judecăm nu numai faza golului trei, ci și ploaia de cartonașe galbene tădată. Exceptînd acele minute, echipa studenților a jucat la Copenhaga cam ceea ce joacă în campionatul nostru. Firește, a cîntărit mult și faptul că echipa are un nou cuplu de antrenori. Iorgulescu și Cazan, Aproape de noii antrenori, sîntem convinși că Țicleanu, un jucător cu experiență, sau chiar și Stănici, deși crud încă și departe de a fi valoarea ce se anunța, ar fi fost mult mai necesari și utili decît Sorin Răducanu, care în foarte rarele faze de atac, abia dacă s-a întîlnit cu mingea). Dincolo de acest aspect, trebuie avut în vedere faptul deloc îmbucurător că echipa joacă așa cum joacă de foarte multă vreme, adică fără prea multe idei tactice, ba chiar și fără o mobilizare interioară specifică celor ce vor și cred în victorie. Se pare că meciul de la Katowice a fost doar o întîmplare, o fericită întîmplare. În clipa de față, cu o echipă „decimată" de ploaia de cartonașe galbene de la Copenhaga (este suficient să amintim că, de exemplu, Cristea nu va juca, avînd două cartonașe), Sportul nu poate emite pretenții pentru meciul retur cu Bröndby. Se poate mobiliza, însă, pentru o comportare onorabilă, inclusiv pentru o victorie, ceea ce ni se pare un obiectiv greu de atins, dar posibil, totuși. Problema numărul unu, însă, a acestei frumoase echipe în rîndurile căreia activează o seamă de jucători de certă valoare (Coraș, Țicleanu, Bozeșan, Pană, Mircea Popa, Mihail Marian și Cristea, plus portarii Cristian și Răzvan Voicilă) este aceea a depășirii crizei în care se află, criză perfect ilustrată de numai cele două puncte obținute pînă în clipa de față într-un campionat aflat dincolo de jumătatea turului. Aceasta este principala problemă, o adevărată probă de foc, aflată în fața conducerii clubului și a noilor antrenori, cărora trebuie să li se acorde încredere în continuare, pentru că atît Iorgulescu, cît și Cazan, sînt cei mai avizați cunoscători ai situației de fapt în care se găsește echipa.

VICTOR NIȚA

Fotbal: cupele europene

Handbal masculin

Jumătatea cursei

O dată cu etapa disputată duminica trecută, cea care a programat și derby-ul bucureștean Steaua — Dinamo, am consemnat încheierea primei părți a întrecerilor eșalonului de elită al handbalului nostru și, prin rezultatele înregistrate, o interesantă regrupare a forțelor angajate în lupta pentru titlu, prefigurînd un retur fierbinte. Această primă jumătate de cursă o așază în fruntea ierarhiei pe Steaua (29 p.), campioana de anul trecut, urmată la mică distanță de H.C. Minaur Baia Mare (28 p.) și Politehnica Timișoara (27 p.). Un trio care urmează să ne reprezinte în aceste zile în întîlnirile programate de turul II al Cupelor europene și care pune la dispoziția lotului național o bună parte din componenții săi. Situarea lor în perimetrul animat de disputa pentru supremație precum și configurația cîtorva partide ale turului ce au avut loc între aceste echipe uneori dincolo de limitele admise, cu mult prea multe eliminări și descalificări, prin raportare la tradiționala confruntare bucureșteană, ridică semne de întrebare la care se cere un răspuns cît mai urgent. Sigur, Dinamo este și ea una dintre fruntașele campionatului, aspirantă în atîtea rînduri la titlu, deținătoare a unui remarcabil palmares dar, în întîlnirea de duminică, desfășurată de altfel într-un spirit de sportivitate perfectă, faptul că și-a depășit adversara într-un mod categoric, la toate capitolele, trebuie să dea de gîndit antrenorilor și jucătorilor campioanei noastre. Primele minute ale meciului au stat sub semnul echilibrului (1—1, minutul 2 și 2—2, minutul 5) dar Steaua, care n-a condus niciodată pe tot parcursul partidei, avea să piardă din ce în ce mai vizibil teren în fața adversarei sale care și-a asigurat rapid o diferență de două-trei goluri păstrată pînă în finalul primei reprize. După pauză Steaua avea să obțină din nou egalitatea (14—14, minutul 33) dar eficiența funcționării angrenajului dinamovist și multele imprecizii din jocul steliștilor au anulat orice speranță într-o dorită echilibrare. Lipsiți de contribuția lui Vasile Stîngă, greșind mult în fața unei apărări agresive, bine organizate, steliștii se vor vedea în scurtă vreme conduși din nou la o diferență care în minutul 52 era de opt goluri (19—27). Elevii antrenorilor Ghiță Licu și Valentin Samungi au reușit astfel nu doar să cîștige o întîlnire de orgoliu ci mai ales să demonstreze că eforturile de a contura o echipă solidă, cu personalitate, se află într-un stadiu înaintat, așa încît în retur să poată juca un rol important în desemnarea ordinii podiumului. La egalitate de puncte cu Politehnica Timișoara, cu un lot în care tinerii Robert Licu, Cristian Zaharia și Vasile Cocuz confirmă iar experimentații, între care Claudiu Ionescu a făcut o partidă excelentă, își reafirmă valoarea, Dinamo relansează, iată, o dispută ce se vrea și mai disciplinată și mai atractivă și din care handbalul românesc nu va avea decît de cîștigat.

D. CONSTANTIN

Semifinala campionatului național de GO

Fotografie de **ALEXANDRU SZEKELY**

Nu cu mult timp în urmă, sub egida Federației Române de Șah a fost constituită o Comisie de Șah Electronic și Jocuri Logice, oficializîndu-se astfel, printre altele, și GO-ul, anticul și în același timp foarte modernul sport al minții pe care de vreo cinci ani încoace îl popularizează cu neostoită energie matematicianul Gheorghe Păun. În organizarea Subcomisiei de GO a acestei comisii, săptămîna trecută a avut loc în București, la Complexul cultural-sportiv studențesc „Tei", semifinala ediției întîi a campionatului național de profil. Au participat 16 jucători din București, Brașov, Timișoara, Tg. Ocna, Vatra Dornei și Iași, calificați în urma fazei anterioare, de masă, a competiției. Disputa a fost pasionantă, nu lipsită de surprize. S-au calificat pentru finală următorii șase jucători : Lucrețiu Caloță (neînvins), Cristian Gavrilă și Sergiu Irimie, toți trei din Brașov, Bogdan Sburlea și Alexandru Butnariu din București, Cristian Cobeli din Vatra Dornei. Finala este programată la Herculane, între 19—22 noiembrie, în cadrul unui inedit Festival al jocurilor logice, organizat de Federația Română de Șah. În paralel, va avea loc și un turneu open, la care este așteptată o participare masivă a jucătorilor de GO din toată țara.

Asistăm, iată, la maturizarea unui nou sport „inteligent" și acest lucru nu poate decît să ne bucure, pentru că, nu-i așa ?, „nu-i de lipsă fosforul pe-aici"...

OCTAVIAN ȘTIREANU

Toată lumea face sport

● Așa cum se întîmplă cu cîteva decenii în urmă cu englezii, fotbaliștii italieni par să se mulțumească doar cu campionatul intern. Dacă fiii Albionului o făceau din mîndrie — inventatorii jocului cu balonul rotund au catadicsit să participe la „mondiale" abia în 1950 —, peninsularii, cu întrecerea lor multinațională, ne dau impresia că își cruță forțele pentru scudeto. Altfel cum să explici eliminarea lui Napoli din primul tur al cupelor europene doi ani consecutiv și, mai ales, ceea ce presa lor a numit „miercurea neagră", cu A.C. Milan, Internazionale (în fața finlandezilor de la Palloseura !), Atalanta și Juventus toate învinse, primele două chiar pe teren propriu. Aceleași formații din capitala Lombardiei au cucerit, apoi, după numai trei zile, în campionat cîte două puncte în deplasare... ● Asociația mondială a boxului (W.B.C.) a hotărît la ultimul congres, ținut la San Jose de Costa Rica, să reducă numărul reprizelor în meciurile pentru titlul mondial de la 15 la 12. Măsură așteptată și salutară. Pentru istorie, să amintim că primele reguli general recunoscute — cele ale marchizului de Queensberry (1867) — nu prevedeau o limită în ce privește numărul reprizelor ● Dar congresul W.B.A. a luat și o decizie foarte controversată: mărind numărul categoriilor de la 15 la 17 ! Au fost introduse categoriile „pai" și supermijlocie. În curînd, la box, se va folosi cîntarul farmaceutic.... ● Celebrul jocheu britanic, învingător în mai toate clasicele de galop, Lester Piggott, a fost condamnat de un tribunal din Ipswich la trei ani închisoare, după un accident rutier de care s-a făcut vinovat anul trecut. Lester Piggott, în vîrstă de 51 de ani, conducea în stare de ebrietate. ● Președintele Federației vest-germane de fotbal, Hermann Neuberger, care deține și funcția de președinte al Comitetului de organizare a „EURO '88", a declarat că, după estimările sale, la viitorul turneu final, ce va fi găzduit între 10 și 25 iunie de opt stadioane din R.F. Germania, vor fi prezenți aproximativ 700 000 spectatori, adică locurile vor fi ocupate în proporție de 70 la sută. Optimismul oficialului vest-german este chiar mai mare, dacă e să ne luăm după această, cum să-l zicem, interesantă adăugire : „Numărul spectatorilor ar putea fi chiar superior dacă s-ar califica formații precum cele ale Italiei, Spaniei, Danemarcei și Olandei. În ce privește prima și ultima formație, H. Neuberger poate sta liniștit... ● Primul tenisman calificat sigur la „Turneul campionilor" (arena „Madison Square Garden" din New York — 2—7 decembrie) este Ivan Lendl. Pentru celelalte 7 locuri se așteaptă ultimele turnee. Apropo de tenis. Americanului John McEnroe îi prisc sancțiunile, el cîștigînd în lunile de suspendare două turnee demonstrative, mai bine remunerate decît competițiile oficiale disputate în același interval. Într-o astfel de situație, vă imaginați eficiența măsurilor disciplinare ale Federației internaționale ! ● Compania de aviație olandeză „Martinair" a dat publicității un comunicat în care a anunțat că nu va admite la bordul avioanelor sale suporterii formației Feyenoord Rotterdam. Cursa Amsterdam — Aberdeen (în Scoția au jucat cei de la Feyenoord, în „Cupa U.E.F.A.") a plecat fără pasagerii din Rotterdam, care, se pare, s-au molipsit de la „hooligans". ● „Marele Premiu" al Federației internaționale de atletism de anul viitor va cuprinde 16 mitinguri : 12 în Europa, 2 în Asia și 2 în America de Nord.

LUCIAN OPREA

La Campionatele Mondiale de gimnastică

O evoluție ce a epuizat toate superlativele

Cea de-a 24-a ediție a Campionatelor Mondiale de gimnastică s-a încheiat la Rotterdam cu un prestigios și strălucitor succes românesc. O memorabilă izbîndă care a venit să întărească, într-o confruntare deosebit de dificilă, renumele unei școli ale cărei performanțe stau înscrise cu aur în cartea de onoare a gimnasticii mondiale. Comportarea excepțională a tinerelor noastre sportive, bilanțul fără precedent (10 medalii — 5 aur, 1 argint și 4 bronz), cucerirea în premieră pentru gimnastica românească a titlului mondial la individual compus, prin Aurelia Dobre, cele 13 note de zece care au răsplătit evoluțiile fetelor noastre ne-au umplut inimile de o înălțătoare bucurie, de o mîndrie nemăsurată.

Prestațiile sportivelor noastre, formînd în acest concurs o echipă care a uimit și a entuziasmat prin coeziunea și măiestria desăvîrșite, prin extraordinara putere de luptă, prin dăruirea exemplară, l-au determinat pe toți cei prezenți la „Ahoy Sport Paleis", specialiști, ziariști și spectatori, să fie unanimi în a aprecia participarea reprezentantelor României la superlativ. Încîntător triumf dar cît de dramatică și cît de aspră a fost disputa pentru fiecare punct dobîndit, pentru fiecare treaptă urcată spre această răsunătoare performanță!

La sfîrșitul primei zile de concurs, după executarea exercițiilor impuse, echipa României se afla pe poziția a doua, despărțită de reprezentativa Uniunii Sovietice printr-un punctaj minim, cum nu mai fusese înregistrat vreodată, o diferență de numai 0,125 puncte, perfect remontabilă. Între argumentele acestei afirmații de care erau convinși tot mai mulți, dînd concursului o accentuată notă de tensiune, Daniela Silivaș a fost o primă certitudine. Cu cele două note de 10, obținute la bîrnă și sol (cele dintîi în acest concurs) și alte două note de 9,975, ea ocupa primul loc la individual compus cu o medie de 39,950. Punctele forte ale echipei se dovediseră încă din această zi solul și săriturile și evoluțiile ulterioare la aceste aparate au avut parcă și mai vizibil valoarea unor contribuții decisive. Și încă un lucru pe care-l punea în evidență rigoarea comportării la „impuse", marea omogenitate a echipei, ale cărei componente n-au scăzut nicăieri sub 39 de puncte. În ziua următoare, exercițiile liber alese au debutat pentru echipa noastră sub auspicii favorabile, incluzînd acea execuție impecabilă a Danielei Silivaș la paralele, notată cu 10. După primul schimb, în care sovieticele evoluaseră la sărituri, diferența se reducea la numai 0,100 puncte. Încă o prestație ce avea să taie respirația celor prezenți, determinînd totodată juriul la o apreciere maximă, este trecută în contul Aureliei Dobre. Dar tot bîrna avea să aducă acea stupefiantă ratare a Danielei Silivaș, notată doar cu 9,575 și diferența dintre cele două echipe se va mări la 0,450 p. În favoarea sovieticelor care evoluaseră la paralele. În acest moment sportivele noastre vor face dovada impresionantă a nebănuitelor resurse morale de care dispun depășind dificultatea situației printr-o formidabilă concentrare permițîndu-le în următorul schimb să reușească o suită fără precedent: trei exerciții de nota 10 pentru solurile Cameliei Voinea, Aureliei Dobre și Danielei Silivaș. România trece pe primul loc păstrînd un avantaj destul de consistent, deși doar 0,175 p., avînd în față perspectiva unei lupte în care șansele păreau să sporească mai degrabă sovieticelor care urmau să evolueze la sol decît fetelor noastre angajate în concurs la sărituri. Dar și de această dată comportarea lor va depăși orice așteptare. Eugenia Golea și Aurelia Dobre sînt notate cu 10, iar nota maximă a Șușunovei nu va mai putea decît să limiteze diferența la care se detașase echipa României: 395,400 p., față de 394,950 p. U.R.S.S. urmată de R.D.G. cu 389,600 p. După evoluțiile din această zi, înaintea startului din concursul primelor 36 de gimnaste, pe primul loc trecea Aurelia Dobre (79,550 p.). Pe locurile următoare: Elena Șușunova (79,475 p.) și Daniela Silivaș (79,450 p.). În primele șase clasate alte două sportive din țara noastră, Ecaterina Szabo și Camelia Voinea veneau să certifice marele atu al lotului României: robustețea unei echipe capabilă să facă din fiecare din componentele sale o veritabilă campioană. „O constelație de stele" aveau să afirme comentatorii de la fața locului. Avansul luat de Aurelia Dobre a fost consolidat printr-o evoluție constantă de înalt nivel. Încă o notă de 10, la sărituri, 9,925, la bîrnă și 9,975, la sol și paralele au adus-o în posesia titlului de campioană la individual compus, întregind prin această performanță strălucitoarea panoplie a gimnasticii românești. Dubla campioană europeană de juniori (Karlsruhe — 1986) a devenit pentru mulți „arma secretă" a delegației noastre. Ultima zi a competiției avea să rotunjească zestrea de medalii la mai bine de jumătate din cele 18 puse în joc, prin Daniela Silivaș (de două ori aur, la paralele și sol), Aurelia Dobre (aur, la bîrnă și de două ori bronz, la sărituri și sol), Eugenia Golea (argint, la sărituri) și Ecaterina Szabo (bronz, la bîrnă).

Aceasta ar fi în puține cuvinte povestea unei minunate izbînzi. Ea va deveni, pe nesimțite, legendă. Dar cîtă muncă și perseverență, cîtă migală de giuvaergiu investită pentru a modela talnic și răbdător talentul pînă mai ieri nu destul de expresiv dar care astăzi ne încîntă prin strălucirea-i, cîte dureroase anonime căderi pentru o clipă de zbor ireal, de cîte ori în intimitatea efortului fetele acestea au strîns pumnii sau au plîns pentru a apărea în fața lumii grațioase și dezinvolte nu vom ști poate cu adevărat niciodată.

La sosirea sportivilor noștri pe aeroportul Otopeni ne-am alăturat acelora care voiau să-i felicite cu o clipă mai devreme pentru ceea ce oferiseră tuturor, pentru această comportare cu totul remarcabilă, de senzație, însemnînd nu doar o frumoasă propagandă făcută sportului românesc ci și o înaltă dovadă de patriotism. Oameni a căror emoție putea fi ascunsă cu greu, între ei părinți și educatori, multe flori multicolore, zîmbete de fericire, îmbrățișări, cuvinte de mulțumire sînt elemente ale unei atmosfere care evidențiază un singur lucru vizibil: satisfacția datoriei împlinite. Flașch-urile fotoreporterilor scaldă chipurile în lumină dar nu mai mult decît bucuria din suflet. Printre două îmbrățișări se fac declarații. Marile campioane dincolo de sala de concurs sînt niște fete emoționate, stăpînite de o timiditate care vine din evidentă modestie. În treninguriile lor cu tricolor, cu salba medaliilor strălucindu-le la piept, au un aer care impune respect. Aurelia Dobre se desprinde din îmbrățișările părinților pentru a-mi răspunde: „O primire foarte frumoasă, într-adevăr. Mă bucură succesul nostru pe care-l așteptam și-l doream pentru că pregătisem cu multă atenție participarea la acest campionat". Cuvinte simple sînt spuse cu o convingere care te face să gîndești că această fată, de numai 15 ani este mai mult decît ceea ce pare. Se smulge pentru a face o fotografie colectivă și profit abordîndu-l pe tatăl Aureliei, Vasile Dobre este conducător auto la I.T. București și a venit aici cu soția și cu fratele Aureliei. „Am rămas profund impresionat de vestea succesului echipei României. Apoi, m-a bucurat desigur și comportarea fetiței și vă pot spune că sînt mîndru că prin ceea ce înseamnă ea acum vorbește într-o oarecare măsură și efortul nostru de a o educa astfel încît să devină un om util. Performanța se datorează mult și școlii din Deva unde s-a pregătit. Sper să învețe și pe mai departe la fel de bine și să obțină rezultate asemănătoare". Daniela Silivaș a fost al doilea om într-o echipă unde cu greu se poate face o departajare valorică. Ar fi putut ocupa la fel de bine locul întîi. „Concursul a fost deosebit de greu, cu multe gimnaste foarte bune venite din toată lumea dar pregătirea noastră și dorința de a cîștiga au cîntărit mai mult. Personal, chiar dacă am ratat un loc mai bun, mă bucur pentru victoria Aureliei cu atît mai mult cu cît este victoria unei românce". Cu trei ani în urmă, la sosirea de la Olimpiada de la Los Angeles, principala vedetă a gimnasticii a fost, cum vă puteți imagina, Ecaterina Szabo, cvadruplă campioană olimpică. Acum, iat-o pe Kati în postura de excelent om de echipă. Colegul Lucian Oprea o întreabă cum s-a simțit. „Excelent. Eu am concurat întotdeauna pentru primul loc. Acum a fost primul loc pe echipe, deci mi-am îndeplinit dorința!" „Și totuși, cum a fost? Te întreb pentru că ești, fără discuție, cea mai experimentată componentă a lotului". „Foarte greu. Nivelul ridicat al competiției nu dădea loc nici unei ratări, în condițiile unui concurs epuizant, care a durat opt zile. Am dovedit, în cele din urmă, că sîntem cele mai bune din lume". Într-adevăr, o excepțională performanță care oglindește cît se poate de sugestiv climatul în care au crescut gimnastele noastre, într-un context mai larg oferit dezvoltării mișcării sportive din țara noastră, permanenta preocupare, grija atentă vizînd promovarea unor autentice talente care să ne reprezinte în lume cu cinste. Așa cum reiese și din Telegrama adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, de Biroul Comitetului Executiv al Consiliului Național pentru Educație Fizică și Sport, „succesele remarcabile ale gimnasticii noastre se datoresc, în primul rînd, condițiilor deosebite asigurate de conducerea de partid și de stat sportivilor noștri, grijii și preocupării necontenite pe care dumneavoastră, mult stimate și iubite tovarășe Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu o acordați formării omului nou și educării tinerei generații în spiritul înaltelor idei ale umanismului socialist". În fine, reușește să-l surprind pe antrenorul coordonator Adrian Goreac: „Campionatele Europene ne-au obligat foarte mult prin titlul obținut atunci de Daniela Silivaș. Dar în spatele performanței actuale stă o muncă imensă care nu poate fi ușor redată în cuvinte. Echipa aceasta a fost cea mai bună din cîte a prezentat vreodată România și pentru susținerea acestei afirmații vorbesc rezultatele fetelor noastre. Nu am mizat nici o clipă pe un singur sportiv dar victoria Aureliei Dobre este totuși o mare surpriză cu atît mai mult cu cît la numai 15 ani ea nu avea o mare experiență competițională. Sportivele din Uniunea Sovietică și chiar cele din R.D.G. și R.P. Chineză au dovedit a fi foarte bine pregătite și ne bucurăm acum cu atît mai mult cu cît n-am obținut o victorie ușoară. Ca după fiecare rezultat bun obligațiile devin mai mari și sîntem conștienți că este mai greu să te menții decît să cucerești un titlu. Vom căuta în continuare să aducem elemente originale de mare dificultate așa cum s-a întîmplat și în acest concurs în care solul a valorificat în cel mai înalt grad preocupările noastre, ale antrenoarei Maria Cosma și ale fetelor colaborînd eficient în realizarea acelei perfecte îmbinări de mișcare și muzică. Este de evidențiat solul notat cu 10 al Cameliei Voinea, cu totul deosebit și care ar fi meritat o prezență în finalele pe aparate. Am avut un public extraordinar, o atmosferă ca pe terenurile de fotbal, influențîndu-ne mult în obținerea rezultatelor. În consecință, presa, specialiștii și spectatorii și-au epuizat superlativele în aprecierile lor".

La ieșirea din aeroport un grup de școlărițe în treninguri și adidași, purtînd cîte o floare în mînă, flanchează drumul sportivelor noastre. Glasurile lor înalță cristalin: „Bravo România! Bravo gimnastica!" Poate chiar dintre aceste fetițe mîine se vor alege viitoarele campioane. Cine știe!

CONSTANTIN DRAGOMIR

Aurelia Dobre, cea mai tînără campioană mondială absolută

Fotografii de PAUL AGARICI

Flacăra, Redacția: București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20, interioare: Actualitatea politică: 25 66; Publiciști-comentatori: 14 53; Reportaj economie: 26 00; Știință: 21 28; Cultură-învățămînt: 14 57; Probleme moral-cetățenești: 17 00; Sport: 25 66; Scrisori-audiențe: 25 42; Foto: 25 28; Secretariat de redacție: 21 23; Secretariat redactor șef: 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

MURES
TIRGU-MURES

flacăra

Săptămînal editat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Comunist

anul XXXVI
45 (1 690)
6 noiembrie
1987

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

Pagina 3

În întîmpinarea Conferinței Naționale a Partidului

Cotele creației

Pătrunderea în noiembrie, apropierea de sfîrșitul unui an a cărui densitate în evenimente social-politice semnificative sporește continuu, îndeamnă gîndurile oamenilor de bine ai țării spre cele ce mai sînt încă de făptuit, astfel încît să poată depune, cu siguranța celor ce și-au făcut din plin datoria, mărturie de conștiință pentru îndeplinirea integrală a sarcinilor și îndatoririlor ce le-au revenit.

Cu o lună înaintea Conferinței Naționale a partidului, cuvîntul de ordine este, în toate domeniile de activitate, un cît mai susținut efort creator. S-au obținut în acest an 1987 (și continuă să se obțină) însemnate succese în direcția permanentei modernizări a producției, a sporirii eficienței fiecărei acțiuni inițiate, a fiecărui proces de producție. Inteligența românească și-a probat, clipă de clipă, forța de a găsi soluții originale tuturor problemelor pe care le-a ridicat complexitatea mereu crescîndă a tehnologiilor și utilajelor, și, firește, a produselor realizate. Avînd în centrul preocupărilor sale omul, societatea noastră este una a încrederii în om, căruia îi acordă șansa realizării plenare în cadrul efortului colectiv de înflorire a patriei socialiste.

Toate aceste afirmații nu fac altceva decît să spună, generalizînd, că întreaga noastră națiune înțelege acum, mai exact și mai nuanțat ca oricînd, că stă în puterea noastră, a tuturor, atingerea obiectivelor îndrăznețe prevăzute în documentele celui de-al XIII-lea Congres al partidului ; că stă în puterea muncitorilor și a specialiștilor realizarea de produse competitive pe plan mondial ; că în puterea lor stă onorarea integrală a sarcinilor la export, asigurarea bazei energetice și de materii prime a întregii economii.

Perioada pe care o traversăm, puternic marcată de apropiatele alegeri de deputați în consiliile populare comunale, orășenești și municipale, prilejuiește un rodnic dialog — expresie a realei democrații ce caracterizează în permanență viața României de azi — între candidați și alegători, dialog ce se referă la întreaga problematică a etapei actuale de dezvoltare a țării. La baza tuturor înfăptuirilor prezente și viitoare — vizînd întinerirea necontenită a chipului țării, transformarea fiecărei localități într-un spațiu al frumosului, modernului și confortabilului — stă îndeplinirea neabătută a planului de dezvoltare economico-socială.

Adunările generale ale oamenilor muncii se integrează aceluiași climat de superioară exigență față de realizările fiecăruia în parte și ale colectivului în ansamblu. Responsabilitatea cu care sînt dezbătute nu numai problemele stricte de producție, ci și acelea de aprovizionare tehnico-materială, de desfacere, de stabilire a unor contracte ferme, de valorificare grabnică a tuturor stocurilor existente, dau măsura înaltei conștiințe revoluționare a comuniștilor, a oamenilor muncii.

Încercînd, în aceste rînduri, o sinteză succintă a modului în care întregul popor întîmpină Conferința Națională a partidului, nu facem altceva decît să afirmăm, întemeindu-ne pe atîtea și atîtea argumente, pe rezultatele concrete deținute, că viața patriei se caracterizează printr-o puternică intensificare a eforturilor, pe o abnegație de sorginte revoluționară și pe o intensă dorință de-a face, de-a dovedi că, în spiritul orientărilor și indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, formulate cu limpezime și patos patriotic în nenumărate împrejurări, întreaga națiune își canalizează forțele spre îndeplinirea exemplară a tuturor obiectivelor pe care ea însăși și le-a propus, cu lucid entuziasm, spre atingerea acelor cote ale creației — materiale și spirituale — care să exprime integral posibilitățile și puterea de construcție ale unei țări libere, ale unui popor avînd vocația de a-și dura viitorul plin de cutezanța unor visuri iscate din trudă, pricepere și înțelepciune.

DAN MUCENIC ■

Cu prilejul participării la manifestările consacrate aniversării a 70 de ani de la Marea Revoluție Socialistă din Octombrie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu s-a întîlnit cu tovarășul Mihail Gorbaciov

Cu prilejul prezenței în capitala Uniunii Sovietice

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU

s-a întîlnit cu tovarășul Alessandro Natta, a primit pe tovarășul M. Kaneko și participă la întîlnirea conducătorilor și reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești, socialiste, social-democrate, ai altor forțe politice progresiste, ai mișcărilor de eliberare națională

(Relatare în pagina a 3-a)

15 noiembrie 1987: Țara votează

Campania electorală în vederea apropiatelor alegeri de deputați în organele locale ale puterii de stat, ale autoconducerii și autogospodăririi teritoriale a înscris în aceste zile un moment deosebit : a fost înfățișat opiniei publice

APELUL Frontului Democrației și Unității Socialiste

document pe care îl publicăm în paginile 11—14

Cartea de vizită a răspunderii: calitatea muncii

„Firmelbo", un fir în jurul lumii

Pe locul unde s-a ridicat întreprinderea se aflau mai multe case cu înfățișare rurală, aici, în marginea Botoșanilor, și urma ca ele să fie demolate. Ca delegat din partea întreprinderii celei noi, inginerul Viorel Petruc își amintește că împreună cu Gheorghe Naum, șeful sectorului de arhitectură și sistematizare de la primăria orașului, a fost nevoie să meargă din poartă-n poartă și să vorbească pe îndelete cu oamenii. Unii nu s-au bucurat cine știe cît de mult auzind vestea că vor primi cîte un apartament la bloc. De locul de care te leagă atîtea amintiri nu te rupi chiar atît de ușor, și nici de fîntîna care a fost săpată sub privirile tale, nici de bolta de viță pe care ai îngrijit-o în fiecare primăvară ca să culegi strugurii în fiecare toamnă. Dar alții parcă ședeau la așteptarea unei asemenea vești și au primit-o cu bucurie, pentru că în acele 14 case locuiau nu mai puțin de 40 de familii. Și într-un caz și într-altul gazdele încercau să se poarte îndatoritor și propuneau un pahar de vin sau de rachiu însă cum musafirii refuzau pe cît de politicos pe atît de ferm o asemenea tratație, Viorel Petruc își amintește că a mîncat atunci, probabil, o chisea de dulceață, cînd de vișine sau de cireșe amare, cînd de caise ori de nuci verzi. Asta se întîmpla în urmă cu vreo zece ani. În '79 întreprinderea începea să producă iar un an mai tîrziu intra în parametrii proiectați.

Viorel Petruc are 38 de ani și este inginer textilist. De fel este din satul Lisaura, de lîngă Suceava, iar facultatea a urmat-o la Iași. Acolo s-a și căsătorit, cu o colegă de grupă. Aurica, iar un an mai tîrziu, după absolvire, amîndoi au fost repartizați la Săvinești. Acolo, în cadrul serviciului de investiții al centralei, a muncit, de fapt, tot pentru „Melana" Botoșani, care pe vremea aceea nu era decît un proiect. Împreună cu Mihai Seremet, directorul întreprinderii, ori cu inginerul șef Mihaela Andreescu și contabilul șef Victor Păduraru, au mers atunci de cîteva zeci de ori la București, pentru verificarea proiectului, și își amintește că numai între ianuarie și mai '78 a cheltuit aproape 30 000 de lei pentru aceste drumuri. Bani decontabili, bineînțeles. Dar așa a avut norocul să cunoască toate verigile și toate etapele construcției unei întreprinderi și crede că experiența aceasta i-a fost, mai tîrziu, de folos. Pentru că în 20 iulie '78 a fost transferat aici, la Botoșani, unde a primit un apartament de patru camere în cartierul Primăverii, la doi pași de școala unde învață băiețiii lui, Petru-Daniel și Doru-Mihail, primul în clasa a 8-a iar al doilea într-a 4-a. E un cartier frumos și bine dotat cu unități comerciale și de prestări-servicii. Iar pînă la întreprindere nu face mai mult de zece minute mergînd pe jos, pe aleile umbrite de castani. Da, adaugă Viorel Petruc, una e cînd vii într-un loc gata pregătit și alta e cînd știi istoria locului. Cînd știi, iată, utilajul ăsta cum a fost montat, cărămida asta cum a fost pusă, omul ăsta cum s-a calificat. Oamenii, trebuie s-o spunem, au fost selectați în urma unor teste deosebit de severe și asta explică rezultatele foarte bune pe care întreprinderea le-a înregistrat de la început.

La Săvinești, spune Viorel Petruc, în primii ani de stagiatură el a lucrat ca tehnolog pe o instalație de producere a melanei. Aici, la Botoșani, melana adusă de la Săvinești trece printr-un proces de prelucrare. Aici se fac firele, firul se face scul, se bobinează pentru fabricile de tricotaje și pentru țesătoriile de stofe de mobilă. Și este de înțeles satisfacția celor de la „Melana" Botoșani atunci cînd ei spun că „foarte multă lume preferă firul nostru". Cu atît mai mult cu cît această afirmație exprimă, deopotrivă, și preferințele multor parteneri externi. Ca șef al serviciului desfacere, inginerul Viorel Petruc dispune de o evidență a exporturilor întreprinderii care atestă un drum continuu ascendent. „În '80, spuneam, întreprinderea a intrat în parametrii proiectați. Un an mai tîrziu am început exportul, cu 3,7 la sută din producția întreprinderii. În '82, exportul a reprezentat 11,6 la sută. În '83 el a fost de 36 la sută iar un an mai tîrziu de 36,2. Apoi a crescut, în '85, la 43, în '86 la 45,3 iar în acest an la 48,8 la sută. Acesta este exportul direct și trebuie să subliniem că niciodată n-am avut nici o reclamație și că firele de la Melana Botoșani se vînd cu prețuri la nivelul prețurilor mondiale în Statele Unite și Austria, în Franța și R.F.G. și Elveția, unde avem parteneri tradiționali. Pe acest temei ne mobilizăm eforturile de a realiza o producție de înaltă calitate, care să ne asigure în continuare contracte pentru a crește volumul exporturilor întreprinderii și a răspunde, astfel, prin fapte de muncă exemplare, sarcinilor indicate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în cadrul recentei Plenare a C.C. al partidului. Dispunem de tot ceea ce este necesar pentru atingerea cestui țel. Avem întotdeauna în vedere și posibilitățile de schimbare a cerințelor pieței și lucrăm după cartela proprie de culori a fabricii. În circa 100 de culori, dar putem lucra, la comandă, și după cartelele beneficiarilor sau după mostrele lor. Mai adaug că „Firmelbo", marca firului nostru, este o marcă înregistrată la Geneva, ceea ce reprezintă o garanție a calității lui. Și dacă avem în vedere că începînd de anul trecut noi facem și export indirect, atunci totalul exporturilor realizate s-a ridicat la 75,9 la sută din producția întreprinderii noastre în 1986 iar acest procent va crește, în acest an, la 85,5".

Pentru bunele ei rezultate, inclusiv pentru rezultatele deosebite obținute în producția de export, Melana Botoșani se află în acest an pe locul întîi în întrecerea socialistă, în ramura industrială a fibrelor și firelor sintetice. Dar locul fruntaș pe care se află nu-l determină pe cei de aici să creadă că nu mai au nimic de învățat de la alții. Dimpotrivă, ni se spune, Melana Botoșani are în permanență cîțiva oameni trimiși în delegație pe la alte întreprinderi similare din Focșani sau Buzău, din Miercurea Ciuc sau Bistrița, ca să observe și să rețină tot ceea ce cred că poate fi de folos întreprinderii lor. Botoșănenii încearcă să învețe, așadar, nu numai din succesele sau din necazurile lor, dar și dintr-ale altora. Pe de altă parte, ei nu așteaptă cu mîna în șold, în poarta fabricii, ca materialele de care au nevoie să le vină de-a-gata la ziua și la minutul stabilite dinainte, ci ies în întîmpinarea lor, s-ar putea zice, și le urmăresc de la expeditor pînă ajung la Botoșani. De la Timișoara ei primesc, bunăoară, coloranți și agenți de spălare și așa se explică felul în care au găsit, destul de repede, un container rătăcit pe la Brașov. La Săvinești, de unde le vine materia primă, ei au întotdeauna cîțiva colegi ca să se ocupe de problema transportului. Uneori se mai rătăcesc vagoanele pe traseu, mai ales pe liniile Roznov-Bacău și Pașcani-Veresti, dar atunci nu este deosebit de dificil ca ele să fie nu numai căutate ci și găsite, tot repede, ca întreprinderea să poată lucra în plin. La locul întîi nu se ajunge și pe locul întîi nu se rămîne mult fără efort.

D. CONSTANTINESCU

„Abia facem față solicitărilor!"

Pentru pădure și oamenii săi, anul are, prin tradiție, un alt început decît cel calendaristic. Îndată ce sfîrșitul de septembrie își pune pecetea de rugină, încep firești socoteli ale anului forestier abia încheiat și gînduri pentru cel ce vine. Cînd o astfel de cumpănă a anului te surprinde pe meleagurile Sucevei, ai multe de învățat. Dacă pădurea n-ar exista, nici viață n-ar exista — o știm cu toții. Cît de scump este aurul verde, aproape n-o bănuim. Valoarea lui s-a ridicat incredibil prin munca unor oameni, care de niște ani și-au transformat meseria în artă.

Simpla și naturala creștere a pădurii a fost pentru oamenii Bucovinei, de sute de ani, izvor de bogăție. Dar, iată că deodată, forestierii suceveni nu s-au mai mulțumit doar cu ce le dădea natura. Și-au zis că dacă vor învăța mai mulți decît să taie un copac, vor avea doar de cîștigat. Astăzi, la Întreprinderea forestieră de exploatare și transport vezi linii de prelucrare a lemnului în cherestea, cu care productivitatea lor s-a dublat. Buștenii și cherestelele se sortează mecanic, iar măsurătorile se fac electronic, grație unei instalații — unicat în țară — gîndită de inginerul Ilie Grigoraș. Pachetizarea cherestelei rășinoase nu se mai face nici ea manual, ci cu instalația concepută de Nicolae Balabasciuc, mecanic șef. La fabricile din Frasin și Putna, aparținînd de întreprinderea suceveană s-au înălțat tot din mintea și mîna unor mecanici, camere de uscare cu capacitate ridicată. Au realizat toate astea — ca și multe alte modernizări — cu scopul de a face față exigențelor sporite ale partenerilor externi, firme cu care se încheie contracte de zeci de ani. Cherestelele, debitate în dimensiuni speciale, după necesitățile clientului, și-a sporit dintr-o dată valoarea. Cu același volum de lemn au obținut mai mulți bani, ceea ce le-a dat încredere și mai ales curaj de a merge mai departe, pe un drum ce nu fusese străbătut de ei niciodată. Forestierii s-au apucat să facă mobilă. Așa s-au gîndit că pot ajunge la un preț și mai bun al lemnului. Contractele încheiate astăzi cu parteneri din mai multe țări ale lumii, dintre care și din cele obișnuite să cumpere doar lemnul brut, le justifică pe deplin logica. Pînă în luna septembrie a acestui an, producția de export — care înseamnă 25 la sută din întreaga producție industrială — a fost depășită cu 11 la sută, iar exportul cu 15 la sută. Sucevenii au învățat să facă mobilă după gustul clientului. Ai să vezi garnituri de camere de zi, sau bucătării, mult apreciate în Uniunea Sovietică, mobilă dată „la cheie", dar și tot felul de module și elemente. Este mobila „incompletă", ultimul capriciu al modei, care impune cumpărătorului să devină el însuși designer. Cererea pentru asemenea elemente ce aiut asamblate la domiciliu, după fantezie, spațiu și necesități, este extrem de mare — ne informează directorul adjunct al întreprinderii, inginerul Nicolae Ionescu. Omul își poate rearanja casa și în fiecare săptămînă dacă dorește ; cu aceleași elemente, ordonate altfel, locuința va arăta mereu schimbată... „Franța, Austria, Republica Federală Germană preiau tot acest mic mobilier, aproape că nu putem face față comenzilor care ne sosesc. Gama de elemente de acest fel este foarte largă, de la simple șipculițe, pînă la panouri foarte mari". Asamblate, toate aceste module realizate la Suceava îți dau, în revistele de design și mobilier ale firmelor partenere, imaginea unor camere elegante, luminoase și... extrem de moderne.

Forestierii sucevent n-au de loc pretenția de a fi mari creatori de mobilă. Susțin doar că au dorit și au încercat să ridice valoarea materiei lor prime, cum este normal în orice economie dezvoltată. Cererile unor firme cu tradiție și pricepere, le confirmă reușita, ceea ce îi determină să-și facă planuri mari pentru viitor, în ceea ce privește mobilierul la care, deja, se gîndesc. Întreprinderea forestieră de exploatare și transport va deveni, cu siguranță, în scurt timp, o denumire depășită. Sucevenii vor trebui să-i zică altcumva, în care să amintească și de prelucrare, pentru că, tocmai aici stă secretul prin care ei, forestierii, au sporit caratele aurului lor verde.

LIANA MOLNAR

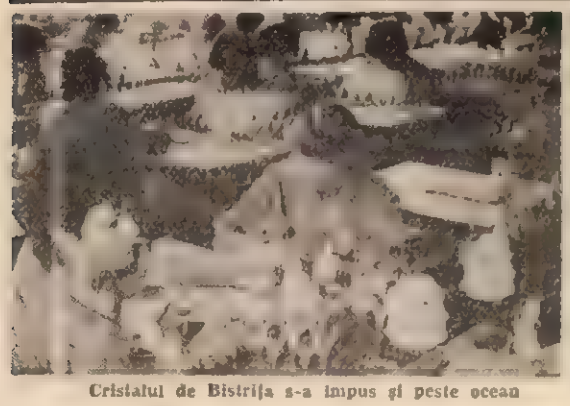

Cristalul de Bistrița s-a impus și peste ocean

Produsele electrotehnice, pe toate continentele

Teracota ca obiect de artă

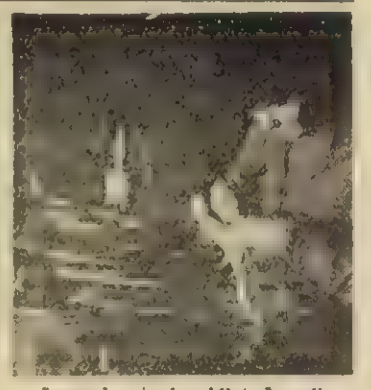

Lemnul este înnobilat de mîinile lor

UN JUDEȚ MIC CU EXPORT MARE

Producția pentru export reprezintă, și penru oamenii județului Bistrița, o preocupare de prim ordin. Motiv pentru care încercăm prin raidul nostru fotografic să vă prezentăm imagini din locurile „fierbinți" ale producției, de acolo de unde mîinile pricepute ale muncitorilor, tehnicienilor și inginerilor plămădesc obiecte ce vor putea face înconjurul lumii. Fie că este vorba de unități cu tradiție, deci cu o etichetă binecunoscută pe alte meridiane, fie de cele care încearcă prin produse competitive să cîștige parteneri de pe alte meleaguri, străduniile sînt dintre cele mai mari. Despre aceste eforturi ne vorbesc însesi rezultatele întreprinderilor din Bistrița, care au onorat cu promptitudine toate comenzile lansate de partenerii străini.

„Toate contractele sînt lansate cu devansul necesar realizării în termen a producției prevăzute" — ne spune tovarășul Ioan Șanta, vicepreședinte al Consiliului de control muncitoresc ; s-au luat toate măsurile tehnico-economice și organizatorice privind avansarea în fabricație, aprovizionarea tehnico-materială. Ambalarea și depozitarea produselor în condiții foarte bune asigură o livrare corespunzătoare prevederilor contractuale. Cele mai bune formații de lucru sînt repartizate la comenzile de export. Am elaborat un program de modernizare a tehnologiilor, de asimilare de noi produse, se caută soluții de automatizări pentru creștere ponderii și eficienței exportului. Ne preocupăm de pregătirea profesională a cadrelor tehnice, care fac eforturi de a fi la curent cu toate noutățile (cerințe și tehnologii, condiții comerciale). În această idee, în județul nostru a avut loc un curs de derulare a exportului la care au predat cadre specializate în comerțul exterior, în cadrul căruia s-a prezentat, pe larg, tehnica comerțului internațional. Pentru partenerii străini există în fiecare întreprindere expoziții cu modele noi care ar putea să facă obiectul discuțiilor pentru noi contracte".

Iată premisele care ne ajută să consemnăm într-un județ nu tocmai întins pe harta țării un palmares în export la care se înscriu ca beneficiari țări ca U.R.S.S., Anglia, Canada, S.U.A., R.F.G., R.P. Chineză, Italia și altele — cu produse din industria ușoară (tricotaje, sticlărie) și chiar produse ale industriei grele și constructoare de mașini.

Fotoreportaj de VICTOR RĂDULESCU

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

În atmosfera de puternică angajare patriotică în care întregul nostru popor acționează pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a planului pe acest an, pentru a întîmpina cu noi și tot mai importante succese Conferința Națională a partidului și împlinirea a patru decenii de la proclamarea Republicii, la sfîrșitul săptămînii trecute au avut loc, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, și a tovarășei Elena Ceaușescu, lucrările sesiunii a VI-a a celei de-a IX-a legislaturi a Marii Adunări Naționale.

Cu acest prilej a fost adoptată **Legea privind conservarea, protejarea și dezvoltarea pădurilor, exploatarea lor rațională, economică și menținerea echilibrului ecologic**, document cu largi semnificații și implicații dintre cele mai importante în activitatea generală de dezvoltare economico-socială.

Participarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la manifestările consacrate celei de-a 70-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie

Tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat la ședința comună — care s-a desfășurat la Moscova, la Palatul Congreselor din Kremlin — a Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Sovietului Suprem al U.R.S.S. și Sovietului Suprem al R.S.F.S.R. consacrată celei de-a 70-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie.

În cuvîntarea rostită cu acest prilej, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat succesele obținute de țara noastră în anii socialismului, arătînd că în prezent poporul român este angajat cu toate forțele în îndeplinirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea al Partidului Comunist Român, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de creare a condițiilor pentru realizarea comunismului. Acționînd pentru dezvoltarea intensivă și modernizarea forțelor de producție, se spune în cuvîntare, partidul nostru a adoptat totodată o serie de măsuri cu privire la perfecționarea conducerii și planificării, promovarea susținută a autoconducerii și autogestiunii, aplicarea noului mecanism economico-financiar. Referindu-se la probleme ale situației pe glob tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că în viața internațională se mențin încă probleme grave și complexe; în lume se desfășoară acțiuni de mare amploare în direcția dezarmării și păcii, dar în același timp continuă cursa înarmărilor, îndeosebi nucleare, se mențin și se amplifică stările de conflict și încordare, manifestările politicii de forță, de amestec în treburile interne ale altor state. Existența uriașelor cantități de arme nucleare acumulate în lume, se apreciază în cuvîntare, impune un nou mod de gîndire și abordare a problemelor păcii și războiului, care trebuie să pornească de la realitatea că un război mondial este de neadmis, deoarece s-ar transforma inevitabil într-un război nuclear care ar duce la distrugerea întregii omeniri; a însești condițiilor pentru existența vieții pe planeta noastră. În aceste condiții, a subliniat conducătorul partidului și statului nostru, problema fundamentală a zilelor noastre o constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare și înlăturarea tuturor armelor nucleare, a însuși războiului din viața omenirii. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că în anii construcției socialiste relațiile româno-sovietice au cunoscut o puternică dezvoltare, întemeindu-se trainic pe principiile socialismului științific, ale deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale solidarității și întrajutorării tovărășești.

★

În cursul zilei de 4 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceausescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, s-a întîlnit, la Moscova, cu tovarășul Mihail Gorbaciov, secretar general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice. Cu acest prilej a avut loc un schimb de păreri și informații cu privire la problemele actuale ale construcției socialiste în cele două țări și au fost abordate, de asemenea, probleme privind dezvoltarea, în continuare, a relațiilor și colaborării româno-sovietice. S-a acordat o atenție deosebită problemelor privind înfăptuirea înțelegerilor convenite cu prilejul convorbirilor pe care le-au avut la București, în mai anul acesta, reafirmîndu-se dorința reciprocă pentru lărgirea și întărirea în continuare a conlucrării în toate sferele de activitate. Convorbirea s-a desfășurat într-o atmosferă caldă, prietenească.

★

În cursul aceleiași zile, secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a întîlnit cu tovarășul Alessandro Natta, secretar general al Partidului Comunist Italian și a primit pe tovarășul M. Kaneko, președintele Secretariatului C.C. al P.C. Japonez.

★

Tovarășul Nicolae Ceaușescu participă de asemenea la întîlnirea care a început la 4 noiembrie a conducătorilor și reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești, socialiste, social-democrate, ai altor forțe politice progresiste, ai mișcărilor de eliberare națională.

La ședința de miercuri a întîlnirii a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român.

P. NICOARĂ ■

Democrația se vede în ceea ce spun oamenii,

Faleza Dunării (astăzi, încă, șantier) — o imagine a modernei așezări de mîine

Brăila — orașul care iese din legendă

O nouă întemeiere

Între orașele dunărene, Brăila a ocupat, pentru reporteri, mai ales, un loc aparte, privilegiat. Cauza dintîi este însuși farmecul acestei așezări, poveștile care s-au născocit (ori poate chiar s-au petrecut) într-însa, dar mai ales despre dînsa. Am reținut din scrisul iremediabilului îndrăgostit de Brăila care este Fănuș Neagu o propoziție ce explică limpede atracția exercitată permanent de Brăila asupra vizitatorilor săi, statornici sau ocazionali : **„Brăila este starea de legendă a Dunării".** Fascinantă și alintată, Brăila a născut întotdeauna dragoste în sufletele celor ce-au privit-o, străbătîndu-i străzile care-și află capetele în oglinda fluviului, parcul sau bulevardele cu case vădind o diversitate stilistică, în stare de-a te obliga să te oprești, minute bune, în fața fiecăreia dintre porți. Încetul cu încetul, însă, Brăilița, Atîrnați sau Radu Negru — cartierele despre care s-ar fi putut istorisi adevărate minuni, potrivite mai ales pentru rubricile de fapt divers — au prins a-și schimba înfățișarea și, fără a renunța la savoarea amintirilor despre ele, au devenit, totuși, altceva : niște cartiere ale unui mare oraș ; niște cartiere a căror viață s-a racordat ritmurilor urbane ale unei noi Brăile — centru industrial de primă însemnătate, operă de arhitectură demnă de admirație, municipiu cu o viață spirituală densă în evenimente.

Ieșirea din starea de legendă nu s-a făcut (și nu se face, în continuare) prin renunțarea la ceea ce a reprezentat vraja Brăilei. Ea, această așezare, este și pe mai departe oraș al salcîmilor, chiar dacă este și (mai bine zis, în primul rînd) oraș al excavatoarelor. Centrul vechi — strada Republicii, adică —, s-a întinerit, fără a renunța la vechile-i clădiri, care, restaurate, exercită aceeași vrajă dintotdeauna asupra celui care-și îndreaptă pașii spre el. La fel și parcul cel mare, devenit zonă nu doar de agrement, ci și de cultură, prin amplasarea aici a unui muzeu de etnografie. În totul, la Brăila se simte mîna bunilor și inspiraților gospodari. Edilii acestui mare oraș au aflat calea cea mai fericită de a pune în valoare incontestabila frumusețe a orașului, găsind și soluții de sporire a zestrei de frumos a Brăilei. Totul s-a făcut prin muncă — a constructorilor, dar și a cetățenilor împreună cu deputații lor. Astfel încît, acum, în plină campanie electorală, bilanțul de realizări este de natură să-i mulțumească pe brăileni, în timp ce proiectele — multe și ele — sînt din ce în ce mai îndrăznețe, însă, nu se îndoiește nimeni de asta, perfect realizabile.

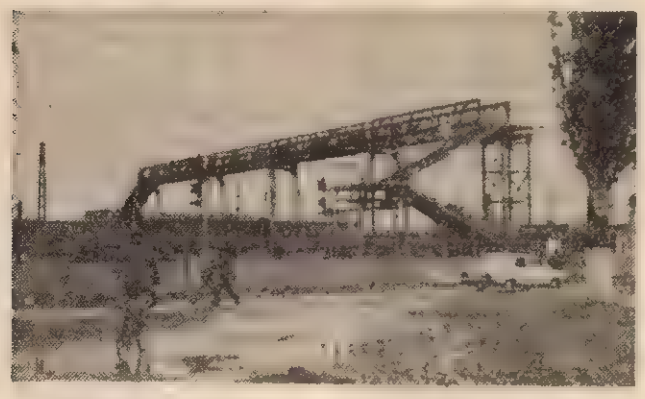

O realizare a acestei legislaturi : pasarela peste calea ferată

— Cum se prezintă, tovarășe secretar, Brăila începutului de noiembrie 1987 față de Brăila din martie 1985 ?

— Cum altfel decît mai frumoasă ! Este un lucru de care oricine se poate convinge cu ochiul liber. Această ultimă legislatură a marcat, în ceea ce privește activitatea cetățenilor și a deputaților, o creștere semnificativă a responsabilității pentru prezentul și viitorul orașului. La această îmbucurătoare stare de lucruri și-au adus contribuția, în egală măsură, realismul propunerilor formulate cu prilejul precedentei campanii electorale, precum și onorarea — de către deputați, de către Consiliul popular municipal — a marii majorități a angajamentelor asumate în fața alegătorilor. Într-un climat de muncă plină de elan, Brăila și-a adăugat știutelor sale frumuseți altele noi.

— Care ar fi acestea ?

— Dincolo de cele foarte evidente, cum sînt noile blocuri date în folosință atît în zona centrală a orașului, cît și în cartiere, sînt și altele, aparent mai mici, dar care contribuie în chip decisiv la creșterea unui mediu orășenesc civilizat și elegant. S-au construit străzi (Cetății, Militara, Fagului, Valea Călugărească, Andrei Cocoș), s-au efectuat lucrări de alimentare cu apă și de canalizare (pe străzile Dumbrava Roșie, G. Ibrăileanu și Argeșului), s-au amenajat scuaturi pe arterele principale (Victoriei — Karl Marx și Griviția — Ghiocelilor), lucrări în valoare de 94 milioane de lei. Altele — cum au fost repararea și întreținerea a 117 000 de metri pătrați de străzi și trotuare, întreținerea a 408 hectare de parcuri, plantarea a peste 31 000 de pomi, vopsitul a peste o mie de bănci și încă multe altele de acest fel — reprezintă un volum de activități valorînd 106 milioane de lei. Chiar și numai aceste cifre spun foarte multe despre modul în care au înțeles locuitorii din Brăila să contribuie la continua înflorire a municipiului lor, despre activitatea desfășurată de către deputații din cele 69 de circumscripții electorale.

— Ce probleme au fost ridicate cu prilejul adunărilor cetățenești din aceste zile, în cadrul dialogului de lucru dintre candidații de deputați și alegători ?

— Avem, chiar în momentul de față, o foarte lungă listă de propuneri care vor fi analizate și cărora, în funcție de gradul lor de interes cetățenesc general, li se va da cît mai repede curs. Multe dintre ele vin în întîmpinarea unor acțiuni deja inițiate de Consiliul popular municipal, tot în urma adunărilor cetățenești care au avut loc în ultimii doi ani și jumătate. Este vorba de construirea pasajului subteran de la bariera Călărașilor, de Casa de cultură a municipiului, de Casa științei și tehnicii pentru tineret, de noul cartier care se va înălța pe faleza Dunării, de șoseaua de pe digul ce leagă Brăila de Galați, de continuarea lucrărilor de restaurare a străzii Republicii pînă la Bulevardul Dorobanților. Toate acestea — necesitînd o mare cantitate de muncă, deci un sprijin serios din partea cetățenilor, vor determina schimbări de substanță în actualul peisaj al orașului apropiindu-l de așteptările și visurile noastre cele mai îndrăznețe. Desigur, adunările cetățenești sînt în plină desfășurare, astfel încît se vor ivi, cu siguranță, noi propuneri, propuneri care înseamnă, de fapt, noi angajamente ale cetățenilor și ale celor ce vor fi aleși ca deputați de a contribui, pe mai departe, la înflorirea așezării noastre. Încrederea că vom reuși este încrederea în însăși puterea noastră de a face.

În pas cu viața

— convorbire cu tovarășul ILIE LASCU, secretar al Consiliului municipal Brăila al F.D.U.S. —

Dialogul marilor răspunderi

Am avut prilejul, săptămîna trecută, să asistăm, în circumscripția electorală municipală numărul 21, la o adunare cetățenească prilejuită de întîlnirea alegătorilor cu candidații de deputați de aici. Circumscripția, plasată în zona industrială de nord a orașului, zona fabricii metalurgice și a șantierului de construcții al I.C.M.J. Brăila, se prezintă, înaintea noilor alegeri, cu rezultate foarte bune, datorate atît cetățenilor, cît și deputatului. Prezent la adunare, Constantin Costică, deputatul al cărui mandat va expira la 15 noiembrie, a prezentat, succint, împlinirile cartierului din legislatura care se va încheia curînd. Este vorba de lucrări de amploare precum introducerea tramvaiului în cartier, realizarea unui mare pasaj pietonal peste calea ferată, a unei pasarele de la șoseaua spre Focșani pînă la capătul liniei de tramvai, precum și de deschiderea unei noi unități alimentare. E mult ? E puțin ? — s-a întrebat, pe bună dreptate, deputatul. Răspunsul cetățenilor prezenți la adunare, precum și al celorlalți candidați la obținerea statutului de deputat — Eugen Perianu și Gheorghe Cristache — a fost simplu : s-au făcut lucruri de mare importanță pentru cartier, dar sînt încă multe de realizat. Problema principală rămîne și aici ca și în alte cartiere brăilene aceea a continuei înfrumusețări și a întreținerii cu adevărat gospodărești a celor ce s-au făcut pînă acum. Nu sînt acceptabile neglijența, superficialitatea și cu atît mai puțin lipsa de participare a unora dintre cetățenii cartierului la acțiunile organizate la nivelul circumscripției. Nu apelurile adresate primăriei rezolvă problemele noastre — a spus, în cuvîntul său, unul dintre participanții la adunare —, ci modul în care noi înșine căutăm soluții pentru rezolvarea problemelor care ne frămîntă. Trebuie să ajungem la conștiința faptului că, locuind într-un cartier anume,

Se lucrează la noul canal colector

dar mai ales în ceea ce fac oamenii!

acesta reprezintă propria-ți casă. Și trebuie, în consecință, să te preocupi, de modul în care arată la fel cum te preocupi de înfățișarea apartamentului sau a gospodăriei tale.

Remarcînd pornunțatul ton critic și autocritic al adunării, tovarășul Constantin Rădulescu, deputat în circumscripția județeană numărul 17 (în componența căreia intră și circumscripția municipală 21), făcea o afirmație ce spune totul despre modul în care va arăta, pe mai departe cartierul: atunci cînd oamenii își pun cu atîta acuitate problema propriei lor răspunderi privind buna gospodărire, cînd nu caută justificări, ci numai minusurile din activitatea lor de pînă acum, atunci e semn că vor acționa și mai hotărît în continuare, deși se poate spune, pe bună dreptate, că și în legislatura aceasta s-au făptuit multe, cartierul crescînd văzînd cu ochii în ceea ce privește frumusețea sa.

Dialogul dintre alegători și candidați s-a dovedit, încă o dată, a fi binevenit, atunci cînd întrunește condițiile unui veritabil dialog, în cadrul căruia participanții la el să spună sincer, deschis, tot ceea ce-i frămîntă.

Cetățenii din circumscripția municipală 21 dezbat laolaltă, problemele cartierului lor

Ce propunem? Ce înfăptuim?

Consultarea largă, democratică a cetățenilor, întîlnirile cu deputații, dezbaterea deschisă a unor probleme ale vieții de fiecare zi, dar și a altora, cu caracter general, vizînd îmbunătățiri într-o serie de domenii de pronunțat interes cetățenesc nu caracterizează numai perioada premergătoare alegerilor de deputați, ci sînt — la Brăila, ca în oricare altă localitate din țară — constant organizate, sub genericul „Tribunei democrației".

Ne-am propus ca, în rîndurile de față, să privim, cu obiectivitate, propunerile făcute de către cetățeni cu prilejul celor cîtorva zeci de „Tribune ale democrației", precum și înfăptuirile al căror punct de plecare l-au reprezentat sugestiile oamenilor muncii. De la început se cuvine remarcată aria vastă a problematicii puse în discuție — de la probleme de autoconducere, autogestiune economico-financiare și autofinanțare a unităților administrativ-teritoriale pînă la cele de asigurare a asistenței sanitare, de îmbunătățire a transportului în comun și de aprovizionare a populației, de la sistematizarea orașului pînă la ordinea și disciplina muncii, de la gospodărire și înfrumusețare pînă la recuperarea de materiale refolosibile, măsuri de economisire a combustibililor și a energiei electrice. Concret, propunerile cetățenilor au vizat în special probleme la a căror rezolvare își puteau aduce ei înșiși o contribuție decisivă (împietruiri, pavări asfaltice, locuri de joacă, plantări de pomi și flori), dar și altele, de competența Consiliului popular (deschiderea și reprofilarea unor unități comerciale, îmbunătățirea și prelungirea unor trasee de autobuz și tramvai, înființarea de cabine telefonice și de refugii pentru pietoni în anumite zone ale orașului), pînă la altele care țin de speranțele mai îndepărtate în timp ale brăilenilor.

Ce s-a realizat din toate acestea — bineînțeles prin aportul direct al cetățenilor, prin contribuția lor în bani și muncă, conform Legii 1? Multe, foarte multe. Extinderea transportului în comun în cartierele Vidin și 1 Mai, executarea unui nou canal colector, darea în folosință a unui modern complex de alimentație publică în parcul Monument, începerea lucrărilor de amenajare a esplanadei, repararea și asfaltarea șoselei spre Rîmnicu Sărat, o pasarelă pietonală în dreptul străzii Transilvania, dotarea mașinilor de Salvare cu aparate medicale de prim ajutor — iată numai o parte din cele înfăptuite. Ce spune această simplă enumerare, și ea incompletă? Nimic altceva decît faptul că tot ceea ce s-a propus a fost privit cu toată răspunderea, a fost analizat și s-au găsit soluții realiste de transpunere în viață. Faptul acesta e de natură să sporească și pe mai departe încrederea cetățenilor în aleșii lor, în adevărul — vizibil și la Brăila — că oamenii sînt cei ce decid și pun umărul pentru înflorirea localității lor.

Brăila se prezintă acum, întîmpinînd apropiatele alegeri de deputați, cu fruntea sus. Marea majoritate a obiectivelor planificate a fi executate în perioada ultimilor doi ani și jumătate sînt acum lesne de privit, întregind peisajul edilitar al municipiului. Totul a fost precis etapizat, iar noua înfățișare a Brăilei este în plină desfășurare. Bulevardul Dorobanților, Calea Călărașilor, Bulevardul Karl Marx, Șoseaua Buzăului — sînt zonele în care va pătrunde curînd arhitectura modernă, funcțională, astfel încît, păstrîndu-și doar în vechi hrisoave și în amintirile celor mulți iubitori ai săi farmecul parfumat de vechi oraș, Brăila de azi (și cu atît mai mult acea de mîine) se cuvine a fi privită drept una dintre împunătoarele cetățuie ale Epocii noastre.

Grupaj realizat de DAN MUCENIC
Fotografii de ELENA GHERA

Reporter la adunările cetățenești

Nume de alint pentru un om de ispravă

Mîgîlește la o ciupercă pe care vrea s-o pună pe jar. E de seară? Nu, e de pădure. Și nu e otrăvitoare? Sigur că nu! O fi devenit el orășean, o dată ce localitatea se cheamă că e acum oraș, dar nici din cele știute de țăran n-a uitat nimic.

Are o privire jucăușă și un zîmbet ironic, de parcă n-ar lua niciodată viața în serios. Totuși, cînd m-am exprimat rugămintea de a mi se prezenta un candidat la apropiatele alegeri de deputați, nici Ion Stanciu, președintele Consiliului orășenesc Buftea al F.D.U.S., nici Gheorghe Olteanu, secretarul Biroului Executiv al Consiliului Popular, n-au stat o clipă pe gînduri și au rostit aproape într-un glas: „Tătucu".

Conduce o unitate importantă în oraș și de cînd este președintele ei, se simte mîna gospodarului. „Cooperativa de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor Buftea" ocupă din 1980 constant primul loc în Sectorul Agricol Ilfov, ajungînd a fi acum, a șaptea pe țară.

„Ați mai fost vreodată deputat?" „Nu-mi aduc aminte, să nu fi fost vreodată ales. Mă alegeau că mă simțeau lîngă sufletul lor. Și nu era ca acuma, orașul nou, frumos, cu blocuri. Știți cum era în centru? Mult am avut de chinuit pînă să facem ce-i azi, că mîncam de două ori în trei zile. Mai erau unii care nu voiau să se mute, alții nu înțelegeau de ce să vină ei la muncă patriotică. Da' pînă la urmă i-am lămurit că dacă nu punem toți umărul, degeaba se mai cheamă că stăm în oraș, că numai a oraș nu arăta. Azi, eu zic că nu le pare rău că i-am bătut la cap, că toată lumea mă stimează și mă salută.

E drept, localitatea ce poartă din 1968 titulatura de oraș este astăzi o așezare urbană cu întreprinderi și instituții — unele unicat în țară, cu străzi și bulevarde largi, cu cartiere cochete de blocuri, cu o superbă casă de cultură, cu o viață trepidantă, așa cum i se cuvine unui oraș. Fără îndoială, locuitorii au muncit mult, trăgînd, poate, cu ochiul la marele oraș din apropiere, Capitala. Ei zic că mai au multe de făcut și vecinătatea asta îi ambiționează.

„Ne dorim un spital. Avem maternitate și policlinica, dar de spital orășenesc ducem lipsă. Se internează bolnavii la Balotești. Avem ceva fonduri, am strîns prin contribuția bănească a cetățenilor un milion și jumătate de lei, așa că, după lege, putem beneficia de credite în execuție de la stat. Mai vrem să facem și un hotel. Nu ne-a trebuit, ca doar nu venea nimeni să stea la hotel la Buftea. Acum, de cînd s-au ridicat întreprinderile, e altceva, vin delegați din toată țara, vrem să-i primim cum se cade. Oamenii noștri or să facă munciile necalificate, că au făcut și altă dată, tătucu".

„Tătucu" a fost pînă de curînd deputatul Circumscripției numărul 24 din Buftea, al cărei candidat este și la apropiatele alegeri. Zonă mai retrasă, la o depărtare destul de mare de centru, își are, pe lîngă problemele orașului, pe unele, mai ale ei.

În anul care vine, orașul își va prelungi modernele-i linii arhitectonice și către acest cartier mărginaș. Problemele vor fi, desigur numeroase pe agenda de lucru a unui deputat. „Ne-am gîndit la toate. Pentru că preocuparea preponderentă a cetățenilor circumscripției este agricultura, se vor muta în locuințe tip, ceea ce le va da posibilitatea să continue tradiția pe care au moștenit-o. În Buftea, ponderea o are astăzi industria, dar dragostea țăranului pentru pămînt a rămas și nu se va pierde. Oamenii, majoritatea din cartier membri ai C.A.P.-ului, vor avea asigurate loturile lor. Ne vom ocupa — am și discutat treaba asta — de valorificarea materialelor ce vor rezulta din demolări, ca și de repunerea în circuitul agricol productiv al unor suprafețe de teren din zonă. Noi ne mutăm mai spre centrul orașului, la anu' se vor construi cam 1 000 de apartamente. E de lucru, nu glumă, dar, sănătate să fie, că de muncă nu ne temem noi".

Vorba asta, o are pe buze de ani și ani de zile, de pe cînd Buftea începuse a se ambiționa să devină oraș, iar el, ca vicepreședinte al Consiliului Popular se zbătea pentru ai lui. Era cît pe ce să ne despărțim fără a-i pune cuvenita întrebare. „Cum vă numiți, de fapt?" „Gheorghe Neagu!".

LIANA MOLNAR

Important e cartierul

Vasile Fet are înfățișarea clasică a ardeleanului temeinic așezat, mîndru că tot ceea ce vede în jurul său, în grădină, în casă, se datorează mîinilor lui. Are siguranța omului care-și cunoaște bine puterile și îi place grozav de mult lucrul împlinit. Stă în cartier de mai bine de treizeci de ani. Îi știe rosturile, oamenii. Are alci, în „Vasile Alecsandri", o casă făcută din munca lui și a nevestei, o gospodărie frumoasă, întregită cam cu tot ce-și dorește omul ajuns la vîrsta „deplinei maturități", cum îți spune cînd îl întrebi de vîrstă. „La 46 de ani, zice, poate fi și un alt început, deși eu îmi spuneam de început începi doar cînd te scoli cu noaptea în cap. De fapt, eu am mai fost o dată candidat la alegerile trecute, dar tot Ștefan Pascu a ieșit, că el fusese și mai înainte. Acum iar sînt cu Fane pe un loc. În 1985, cînd l-a ales lumea, i-am strîns mîna, l-am luat la mine să bem un pahar și i-am zis: cînd o fi vorba de mobilizare pentru vreo treabă, știi de unde să nu iei, al tău sînt. Că, pentru un candidat, pentru un deputat, importante sînt ambiția și farmecul personal. Ambiția să te ții de ce ai promis oamenilor și farmecul ca să-i mobilizezi cînd e nevoie de gospodăria obștii. De fapt, eu cu Pascu sînt alături de-o viață: în aceeași bancă la școală, în același cartier cu casele și acum candidați în aceeași circumscripție din Baia Mare, numărul 47".

Circumscripția 47 se învecinează, firesc, fără opinteli, și cu circumscripția 48. Prima poate fi numită și cartierul „Vasile Alecsandri", a doua, unde candidează un alt om de ispravă, Gheorghe Lupșa, „Mihai Eminescu". Aflat deci între clasici, Vasile Fet ține morțiș, dacă i-o ia înainte lui Pascu, să continue ce a făcut prietenul lui, dar și să ducă numele cartierului mai departe. Începutul e făcut. Se naște un nou cartier, toți zic că va fi cel mai mare și mai arătos din Baia Mare, circumscripția are deci de toate, case mai vechi, case mai noi, rămîne ca și oamenii, indiferent că „stau la bloc sau la curte", să-l iubească la fel și să pună mîna de cîte ori simte locul nevoia. „Eu, ca și Lupșa, candidat la circumscripția vecină, spune Vasile Fet, lucrez tot la Întreprinderea mecanică de reparații auto și utilaje pentru transporturi, pe scurt I.M.R.A.U.T., sînt maistru acolo; Fane e dulgher la Combinatul chimic, de muncă deci nu mi-e și nu ne e frică. Pe oameni îi cunosc, mulți îmi sînt colegi de muncă, plecăm la treabă împreună, ne întoarcem împreună, ne gospodărim cartierul împreună. Familie mare, după cum vedeți. Dar, zic eu, un deputat are o grămadă de treburi pe cap. Apartamentele de la noile blocuri sînt spațioase, frumoase, însă cum zice constructorul trebuie și ușă și locatarii să împlinească locul, așa cum o făceau la curte, adică să pricapă cu gospodăria lui înseamnă mai mult decît apartamentul. Apoi, pe strada Mărășești, se impune extinsă canalizarea, mai sînt trotuare de reparat, mai sînt și uncle curți întreținute prost, că unii s-au mai lenevit".

Cartierul „Vasile Alecsandri" își schimbă fața de la o zi la alta, iar oamenii nu se miră, ci se obișnuiesc rapid cu noul, îl adoptă, îl apără, dovadă că în recentele întîlniri dintre alegători și candidați propunerile țin seama de noul peisaj, de blocuri, de spațiile comerciale, de amenajările cartierului care devine altceva. Anul viitor, se va ridica o școală, de curînd grădinița cartierului s-a mutat într-un local de-abia ridicat, se va deschide și o librărie pe măsura numărului mai mare de locuitori. Vor fi, așadar, o sumedenie de lucruri de împlinit, de pus la punct după cum cred de cuviință oamenii. Mai zice Vasile Fet: „Problemele n-au voie să-și aștepte rezolvarea. Eu cred că o problemă trebuie rezolvată cît e caldă, după ce trece timpul, se moaie, ca omul. Așa sînt, pînă nu termin treaba, stau pe capul omului. O facem împreună. Dar eu trebuie să-l conving că numai împreună mișcăm piatra. Acolo unde trebuie să conving, dar, așa cum îi cunosc eu pe cei din „Alecsandri", cred că deputatul n-o să mai prididească. Cine o fi, eu sau Fane, pentru că important e cartierul, e al tuturor.

RĂZVAN BĂRBULESCU

În pas cu lumea, cu un pas înaintea lumii

Prin accentuarea factorilor calitativi, prin înfăptuirea obiectivelor dezvoltării ei intensive, industria românească este chemată să-şi sporească virtuţile prin care se poate impune în competiţia mondială. Ea este chemată să-şi materializeze gradul de competitivitate în produse care să se situeze la nivelul tehnic mondial. Potrivit documentelor de partid şi de stat, în lumina sarcinilor indicate de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, industriei noastre îi revine datoria ca o parte din produsele ei, cîteva procente din această producţie, să se situeze chiar peste nivelul mondial, impunindu-se în lume prin prestigiul pe care-l aduce performanţa atinsă într-un domeniu sau altul.

Oamenii chemaţi să îndeplinească acest obiectiv se află, pe frontul muncii, în linia întîi. Prin străduinţa lor, şi deopotrivă prin semnificaţia acestei străduinţi, oamenii aceştia aduc prin plinătatea vieţii lor sentimentul tonic al izbînzii şi al bucuriei de a munci. Prin munca lor, aceşti oameni reafirmă zilnic, cu simplitate şi modestie, adevărul că ţara străluceşte prin oamenii ei.

Lîngă Mîndru, toţi sînt mîndri

Adevărul acesta este : uneori întîrzie la serviciu. Pînă vine el din Şoseaua Cătelu, unde în urmă cu cîţiva ani i s-a repartizat o garsonieră, minutele dimineţii par atît de scurte că nici nu ştii cînd a trecut sfertul academic. Şi pentru că în probleme personale e recunoscut ca un om lipsit de orice ambiţie, motivul pentru care a întîrziat iarăşi, chiar după ce i s-a spus să nu mai întîrzie, n-a putut să fie o ambiţie fără rost. Din acest punct de vedere, el seamănă în general cu tipicul personaj al unui anume gen de filme sau cărţi în care pînă la urmă totul se termină cu bine şi toată lumea e mulţumită cu deznodămîntul fericit al acţiunii.

Se numeşte Mîndru Ştefan şi are 33 de ani. Mai presus de orice, se spune despre el, nu este un om căruia să-i placă să tragă la fit. Dacă el nu are obicelul să bea cafea, bunăoară, se înţelege că asocierea băutului cafelei cu citirea ziarului „Sportul" n-a reprezentat niciodată modul cel mai potrivit de a-şi începe ziua de lucru. Cît stă în atelier lucrează în plin, nu se uită pe pereţi. Şi la fel munceşte şi atunci cînd pleacă din atelier şi poate fi găsit la prototipuri sau la montaj. În unele zile rămîne de unul singur, în faţa planşetei, peste program, pînă pe la 7—8 seara. Nu este deloc diplomat. În schimb e un bun inginer.

S-a născut la Bucureşti dar a copilărit în toată ţara, prin mai multe oraşe pe unde tatăl lui, ofiţer de armată, trebuia să-şi urmeze serviciul. Din ceea ce vrea să însemne milităria, s-ar zice că exemplul punctualităţii nu l-a convins atît de mult pe cît realitatea că, la urma urmei, nu are importanţă cum îţi porţi şapca, ci numai dacă tragi la punct fix sau nu. Asta, în meseria lui, înseamnă a te compara cu firmele mari ale lumii care produc compresoare. Iar Ştefan Mîndru n-a aşteptat să treacă prea mulţi ani, după absolvirea facultăţii, ca să simtă că satisfacţia luptei depinde în mod direct de tăria adversarului cu care te măsori. A fost repartizat la „Timpuri noi" şi lucrează aici, cum zice, „de opt ani şi un pic". Iar în acest răstimp a făcut mai mult decît să rezolve nişte sarcini curente de serviciu ori să semneze condica exact la 7,30.

O vară fierbinte

În primăvara acestui an, şeful atelierului de proiectare, dezvoltare şi introducere a progresului tehnic de la „Timpuri noi", inginerul Marin Nancă, îmi spunea că pentru întreprinderea lui se prevesteşte „o vară fierbinte". Bineînţeles că l-am întrebat de ce. „Fabricăm, mi-a răspuns el, peste 50 de tipuri de electrocompresoare şi motocompresoare. Însă nu numai numărul acestora are importanţă. Trebuie să arătăm că noile tipuri de compresoare navale, cele pentru locomotive sau pentru comprimarea gazului metan sînt adevărate premiere pe plan naţional. Din seria acelorași produse care mai înainte de a fi realizate aici erau importate, putem opri discuţia la electrocompresorul ECFU 10. Ei bine, ce este acest ECFU 10 ? Este un electrocompresor fără ungere, cu o capacitate de 10 metri cubi pe minut la presiunea de refulare de 8,5 atmosfere şi avînd răcirea cu apă, în două trepte de compresie. Ca să se înţeleagă importanţa lui, vom spune, spre a fi pe înţelesul oricui, că în anumite domenii industriale sau pentru anumite operaţiuni este nevoie ca aerul comprimat să nu conţină nici o impuritate, nici o urmă de ulei sau un fir de praf. Astfel de compresoare sînt necesare în industria chimică sau farmaceutică, de exemplu, sau în industria alimentară. Pînă acum, noi am importat astfel de compresoare. Însă întreprinderea noastră a reuşit să realizeze, iată, acest electrocompresor. Deocamdată îl avem la nivel de modul funcţional şi la nivel de prototip. La Întreprinderea de medicamente Bucureşti el a dat rezultate excepţionale. Nu mulţi, în lume, produc astfel de compresoare şi, ca să vorbim limpede, cel produs aici se află peste nivelul mondial. Primele serii vor fi fabricate în vara acestui an, după omologare. Şi să mai spunem, neapărat, că meritul principal în realizarea acestui compresor aparţine inginerului Ştefan Mîndru, din cadrul atelierului nostru. Sigur că, el a lucrat şi cu alţii, cu mai mulţi tehnicieni din întreprindere, dar corect este să spunem că meritul principal aparţine lui".

Am promis să revin la „Timpuri noi" după ce compresorul acesta va fi trecut de toate etapele omologării lui ca produs nou şi m-am ţinut de cuvînt. Marin Nancă era plecat în concediu. Am vorbit cu şeful adjunct al atelierului, inginerul Mircea Ungureanu.

— Care ar fi, aşadar, noutăţile ?

— ECFU 10 a trecut de faza de omologare în mod strălucit. Acum îl producem în serie.

— Mai aveţi aceeaşi părere bună despre el ? Vă întreb pentru că, se ştie, după ce faci un lucru ţi se pare uneori că n-ai făcut cine ştie ce.

— Nu e cazul. Compresorul acesta e o realizare de vîrf, cum se zice. E un produs complex, gîndit într-o concepţie modernă, şi fiind echipat cu aparatură automatizată îngăduie să lucrezi cu el foarte uşor, e foarte accesibil din acest punct de vedere. L-am expus la actuala ediţie a Tîrgului internaţional Bucureşti şi am vrea ca el să fie o bună reclamă şi pentru alte produse ale industriei noastre. Aşteptăm contractele cu partenerii externi.

— Dar cu cei interni ce se-aude ?

— Pînă acum am livrat 12 compresoare la „Policolor" şi „Viscofil" Bucureşti, Combinatul chimic Mărăşeşti, Combinatul de celuloză şi hîrtie Zărneşti şi la altele. Urmează să livrăm, pînă la sfîrşitul anului, încă 18. Dacă nu le produceam, toate compresoarele astea ar fi însemnat destul de multă valută.

— Pentru că inginerul Mîndru văd că nu e, deocamdată, în atelier, vă întreb : cum aţi vorbi despre el ?

— E un om prietenos, liniştit, săritor. E un bun colaborator în cadrul muncii noastre de echipă, de aici, din atelier. Mai are cîteodată încăpăţînări, pe linie tehnică...

— ...Şi în majoritatea cazurilor se adevereşte că el are dreptate ! (intervenţia aparţine lui Octavian Cordoş, el însuşi un om de nădejde în atelierul de tehnică nouă).

— Aşa este. E un individ înzestrat. Îi place să abordeze probleme grele şi, cu perseverenţă, să le ducă la capăt, să materializeze ceva. Nici nu apăruse bine ECFU 10, cînd a deschis vorba despre un compresor centrifugal, tot cu aer pur, dar cu debite mai mari, de peste 30 de metri cubi pe minut, şi cu performanţe deosebite privind consumul de metal şi energie pe metru cub de aer comprimat. Împreună cu muncitorul specialist Cornel Nedelcu, şeful atelierului de prototipuri, a tot meşterit la el şi ne aflăm, acum, într-o fază destul de înaintată. O să-l introducem în planul tehnic pentru '88.

Ştefan Mîndru — un inginer cu diploma justificată

O parte din colectivul de proiectanţi şi constructori ai compresorului ECFU-10 şi bucuria începerii altor bătălii cu tehnica modernă

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

— Dar compresoare din astea, centrifugale, poţi să întîlneşti în lume la tot pasul ?

— Poţi să găseşti, la cine le-a cumpărat. Dar pentru că ele înseamnă bani grei, nu le găseşti la tot pasul. În orice caz, firmele care le produc sînt foarte puţine, sînt doar cîteva. Cu acest compresor ne vom situa chiar printre primii din lume.

Am trecut şi pe la „atelierul de montaj compresoare fără ungere". Şeful atelierului, maistrul Ion Ioniţă, ne-a spus : „Eu cred că ECFU 10 este o bijuterie. În prima lună cînd l-am făcut nu plecam acasă nici unul dintre noi pînă nu vedeam cum merge fiecare subansamblu. Ne prindea seara în întreprindere. Asta, vreau să zic, nu însemna nici un fel de eroism, era numai curiozitatea şi plăcerea noastră de a face un lucru nou. Şi era mica noastră ambiţie ca lucrul ăsta nou să iasă ca lumea. Aveam un băiat, lucrează şi-acum aici, era student la seral şi trebuia să se pregătească pentru examene dar rămînea peste program şi noi îi spuneam du-te domne acasă şi învaţă iar el zicea mereu că mai stă un pic şi o să plece şi pînă la urmă plecam acasă împreună, cu toţii. Asta era prin luna mai. Atunci am făcut seria zero, pentru omologare. De atunci, după omologare, am făcut mai multe compresoare în fiecare lună şi muncim cu aceeaşi satisfacţie, fiindcă una e să munceşti la un lucru depăşit şi altceva e cînd ştii că atîţia alţii în lume ar vrea să-l facă şi nu pot. Directorul întreprinderii, inginerul Marin Nicolae, vine de cîteva ori pe zi prin atelierul nostru şi vedem bine că şi dumnealui este îndrăgostit de compresorul ăsta".

De la diplomă la viaţă

În ziua cînd am fost la „Timpuri noi" mi s-a spus că Ştefan Mîndru e la Întreprinderea de medicamente, ca să vadă cum funcţionează compresorul livrat acolo. A doua zi, cînd am stat de vorbă cu el, mi-a spus că fusese în întreprindere, în atelierul de prototipuri. Acesta este Ştefan Mîndru, un om despre care nu prea ştii uneori unde se află, dar nici nu e nevoie să ştii. Oriunde ar fi, sigur este însă că el face ceva, munceşte, nu stă cu mîinile în buzunare. Şi ce contează dacă odată, cineva, l-a făcut „incompetent" şi l-a ameninţat că o să plătească niste materiale ? Trece peste cuvintele acelea ca şi cum ar sări, de data aceasta chiar cu mîinile în buzunare, peste o groapă mică. „Eu am satisfacţia că diploma mea de inginer este justificată", zice el.

L-am întrebat cum ar arăta lumea fără compresoare şi aer comprimat. Ar fi mai puţin dinamică, mi-a răspuns, şi ar fi mai puţin bogată, mai puţin frumoasă, mai puţin sănătoasă.

De cîteva luni s-a însurat. Şi oricît de puţin ambiţios ar fi în probleme personale, Luiza, soţia lui, care este tot proiectantă, dar la Întreprinderea de Cinescoape, l-a convins că e cazul să schimbe garsoniera pe un apartament. Însă un apartament el nu poate inventa şi trage nădejde să facă un schimb de locuinţă. În treacăt fie zis, conducerea întreprinderii poate că ar găsi o cale să-i ajute.

Şi pentru că nu e genul de om care să spună cît de mult oftează el pînă îi vine o idee, am mai adăuga doar atît : anul trecut, cînd a fost primit în partid, o întrebare se referea chiar la cele cîteva procente prin care industria românească este chemată să depăşească nivelul mondial. Inginerul Ştefan Mîndru a răspuns corect. Însă tîlcul întrebării ar mai fi putut să fie şi acesta : la vezi tu, Ştefane, ce am mai putea face noi în privinţa asta ?

D. CONSTANTINESCU

Industrie mică — beneficii mari

Crasna, una dintre cele mai mari comune ale județului Sălaj se află la vreo 25 km de Zalău. Pentru satisfacerea nevoilor populației din localitate și din împrejurimi IJPIPS a deschis aici o secție mixtă în care și-au găsit de lucru peste 300 de oameni. La început crâsnenii au privit cam nedumeriți spre firma suspendată între doi stîlpi, undeva la marginea comunei, spre curtea în care poposiseră tot felul de mașinării și utilaje, majoritatea scoase din uz și nu prea se încumetau să-i treacă pragul. Dar inginerul Ioan Rusu, șeful secției, n-a dat înapoi; nu l-au speriat nici cifrele de plan, nici neîncrederea unor meseriași, nici peisajul destul de sărac al locului. În 20 de ani de meserie a făcut față unor situații și mai grele, așadar era printre puținii optimiști care-și puneau speranțele în supraviețuirea secției.

O idee ingenioasă privind valorificarea materiei locale pusă în practică de Ioan Rusu și de colectivul pe care-l conduce a fost aceea a prelucrării lutului din zonă, aflat la cîteva sute de metri de sediul secției, transformîndu-l în cărămidă presată plină. Nu întîmplător în Crasna s-au construit în ultimii trei ani peste 25 de case noi. Dealul cu pămînt argilos de culoare brun-roșcată ar ajunge în ritmul în care se lucrează acum, adică de 7 000 de cărămizi pe zi, după spusele lui Iosif Pașca, ajutorul șefului de secție, pînă prin anul 2500 și mai bine. Dealul este mușcat de cupele flăminde ale excavatoarelor și mormanele de lut se întind pe benzi rulante pînă la presă, luînd forma dorită de Irma Vizaknay, Chirilă Avram, Rodica Jakö și de încă o mînă de muncitori care cunosc năravurile lutului cum își cunosc propriile buzunare.

„Fiind la capitolul cărămidă, ține să precizeze Constantin Turcu, în cadrul întreprinderii noastre mai ființează două fabrici cu acest profil : cea de la Nușfalău și cea de la Simleu-Silvaniei, fabrici care prin calitatea produselor lor sînt de un real folos sălăjenilor, ba și celorlalte județe din nordul țării și care aduc frumoase beneficii unității, valorificînd în exclusivitate resursele locale".

Trecem de la cărămidă la lemn, precizînd că tocmai în timpul documentării noastre, aici la secția mixtă din Crasna se făceau ultimele probe instalațiilor și utilajelor din noua și moderna hală care la data apariției acestor rînduri lucrează în plin produse de mic mobilier pentru firme din Suedia, Franța, Italia ș.a.

•

O altă puternică secție a Întreprinderii Județene de Producție Industrială și Prestări Servicii Sălaj, axată în mare parte pe export se află în partea de sud a orașului Jibou, pe malul sting al Văii Agrijului. Ovidiu Taloș, cel care spune da și foarte rar nu unui produs sau altuia, și secretar al organizației de partid, a venit aici ca ucenic prin anii '60, cînd cu toții, cu paznic și cu femeie de serviciu erau vreo 12. Reparau scaune, mese, diferite obiecte din lemn și el dădea cu bidineaua toată ziua să mai îndrepte pe ici pe colo defecțiunile rămase și care datorită lipsei sculelor nu le putea remedia în întregime. S-a legat sufletește de cei 12 lîngă care învățase tainele meseriei și de ceilalți care veneau și n-a plecat chiar dacă i s-au oferit posturi mai tentante. Astăzi secția numără aproape 150 de muncitori care își desfășoară activitatea la fabricarea celor 15 tipuri de mobilier pentru copii, destinat în exclusivitate exportului, ori a foarte căutatei camere pentru tineret Sandina, a bibliotecii Crizantema, în confecționări metalice, prestări de servicii, patiserie, sifonărie. Ovidiu Taloș, unul din veteranii unității, mă invită apoi să-i cunosc pe mai „vechii" ori pe mai noii stîlpi ai secției, pe Gheorghe Aciu, pe Rembold Andrei, pe Mihai Pop și Augustin Cozma, pe Ana Grad, ori Radu Sălaghi, stîlpi care în sufletele lor au purtat grijă, au avut nopți nedormite, s-au zbătut ca pe primele 10 luni ale anului producția marfă să fie realizată în proporție de 104 la sută, exportul 113 la sută, livrările la fondul pieții 101 la sută.

Tînărul subinginer Vasile Paul, șeful secției, a venit aici în anul 1981. Nu avea multă experiență, dar după propriile-i mărturisiri industria mică, atît de diversificată, te învață multe lucruri noi, te pune în situații nemaiîntîlnite, situații pe care trebuie să le rezolvi cît mai eficient și într-un timp cît mai scurt ; de exemplu executarea pentru omologare a unor prototipuri de mobilier cerut de partenerii externi. Că situațiile limită sînt rezolvate eficient/ și la timp o dovedesc scrisorile de mulțumire și felicitările primite de la firme comerciale din R.F.G., Belgia, Danemarca. Nu-i prea plac cifrele, „miros a laudă" îmi zice, dar se vede totuși nevoit să-mi aminteasca dublarea producției pentru export față de anul 1981, anul venirii sale în unitate, depășirea lunară a planului cu 8—15 procente, creșterea productivității muncii cu 21 de procente, toate acestea ce-i drept cu trudă și eforturi. Înființarea atelierului de rotărie, reparat atelaje și dogărie din Cehu-Silvaniei, specializarea a peste 30 de tineri în vederea deschiderii unei secții de împletituri din nuiele, sînt proiecte care au prins rădăcini, proiecte care au ieșit de curînd din mintea neastîmpărată a lui Vasile Paul.

Inginerul-șef Constantin Turcu, devenit pentru cîteva ore ghid prin cele două secții ale IJPIPS Sălaj, după o convorbire telefonică cu Zalăul se scuză că niște propuneri privind omologarea noilor produse pentru export reclamă neapărat prezența sa la sediu, se scuză, nu înainte de a înșira o listă pe care nu cred că ar cuprinde-o o pagină de revistă, cu produsele și serviciile scoase de întreprindere în lume, întreprindere care și-a fixat activitatea în întreg Sălajul. Sub emblema ei s-a născut o secție de reparații auto, o secție de tors și dărăcit lînă, patru secții de confecții metalice, ateliere de prelucrarea produselor din cauciuc, ateliere de prelucrat și fasonat geamuri, ateliere de valorificarea deșeurilor de la filaturile de bumbac, sub emblema ei își desfășoară activitatea cariera de granit de la Moigrad și cele 22 de mori din județ și tot de sub emblema ei ne provin sobele de gătit, burlanele, foarfecele de pomicultură, uneltele agricole, stropitorile, gălețile, pilniile, obiecte mlăștinoase și pline de bălării îți trebuie multă fantezie. Rogozul și papura crescute pe marginea bălților, ori pe malul Someșului, se transformă în spătare de scaune, în coșuri și cuceresc piața internă și internațională, rogozul căruia cu timp în urmă i se dădea foc, papura care murea mingîiată doar de vînt sînt astăzi mîngîiate de mîinile Mariei Stejerean și ale Ilonei Selec. Nu numai rogozul și papura sînt surse de venituri pentru cooperativa „Progresul" ci și răchita crescută pe soluri sărăcăcioase, improprii agriculturii. Astfel în localitatea Var cooperativa a deschis o secție de împletituri revitalizînd un meșteșug tradițional prin acele locuri, dar pe cale de dispariție cu cîțiva ani în urmă. Secția numără 34 de muncitoare iar produsele confecționate de ele (coșuri, coșuri pentru rufe, coșulețe-bibelouri, coșuri pentru menaj, mic mobilier) sînt căutate pretutindeni.

Dar aceste femei mai au și copii pe care-i îngrijesc, mai trudesc și pe tarlalele CAP-ului, mai văd și de animalele de acasă și spre a le ușura munca, conducerea cooperativei le-a creat posibilitatea lucrului la domiciliu, formă de muncă îmbrățișată cu bucurie de vărance. Împletiturile din nuiele de răchită sînt destinate în exclusivitate exportului.

„Dar să nu uităm îmi zice inimosul inginer Aurel Cosma, vicepreședintele unității că la „Progresul" și aurul verde cu neprețuitele sale carate se modelează, se transformă în bijuterii. Din secțiile noastre de tîmplărie (în serie și la comandă), iau drumul către lume produse competitive pe orice piață, cucerind, dacă pot spune așa, simpatia multor beneficiari".

Șeful secției tîmplărie comandă, Alexa Mureșan, pretinde că ar cunoaște calitățile lemnului după sunetul produs de acesta ca neîntrecuții meșteri de viori. Și-l cred pentru că din mîinile lui și ale lui Ioan Codre și ale lui V. Varga și ale celorlalți meseriași ies ferestrele, ușile, scaunele, îmbrăcate în lambriuri de cireș, de prun, de paltin, migăloase lucrări artistice, produse pentru care în cei 5 ani de cînd s-a deschis secția, niciodată nu s-a primit vreo reclamație, niciodată beneficiarul n-a strîmbat din nas a nemulțumire.

Fiindcă tot vorbim despre lemn amintim că la inițiativa organizațiilor ODUS, prin autodotare și autogospodărire s-a pus în funcțiune o circulă de tăiat busteni (cea mai mare de altfel din zona Jiboului) simplificînd munca celor din cooperativă, deșeurile de lemn și rumegușul fiind la rîndul lor prelucrate și valorificate. „Punîndu-se problema sistematizării multor localități de pe Valea Someșului și din împrejurimi, revine președintele, am înființat o secție de construcții cu zidari, dulgheri, fierari, tîmplari și tot ce mai e nevoie. Activitatea ei se întinde pe aproape jumătate din raza județului, construcțiile și în special cele de locuințe avînd în subinginerul Vasile Precup și în tehnicianul proiectant Nicolae Clascău, buni cunoscători și păstrători ai tradițiilor arhitectonice specifice zonei. În viitorul apropiat vrem să deschidem o secție de olărit, folosind materii primă, deci lutul, din localitatea Tihău, localitate în care cu ani în urmă se învăța această meserie din tată în fiu. Astăzi s-a cam dispărut. Revitalizarea ei ne va aduce frumoase beneficii".

Pe lîngă secția Întreprinderii de gospodărire comunală și locativă din Jibou ființează și o echipă de coșari — prestatori de servicii către populație — servicii care nu sînt la îndemîna oricui. Coșeritul sau hornăritul, cum îi zic localnicii (ultimul termen este atestat în documente încă din anul 1859, documente care se găsesc la Filiala Arhivelor Statului din Cluj-Napoca) aduce secției beneficii în jur de 1 300 000 lei anual. Dar nici munca nu-i ușoară. A te cățăra pe acoperișuri, prin poduri, pe coșuri uneori șubrede, nu-i de invidiat și mai ales iarna cînd mîna înghețată pe cablul cu floare și scările stau într-un echilibru fragil. Secției mixte din Jibou cu cei 21 de coșari ai săi, tineri și vîrstnici, îi este arondat jumătate din județ, atît în serviciul de coșerit, cît și în alte servicii, deci 25 de comune plus orașul de pe Someș.

Îl întreb pe Emil Sîrbu, responsabilul „purtătorilor de noroc" în ce constă calificarea coșarilor, unde și cum se face ea ?

— Termenul de calificare e prea sărăcăcios, îmi zice interlocutorul meu, policalificarea ar fi mai potrivită pentru că cei inițiați în tainele coșeritului învață și meseria de sobar, deci să repare la nevoie sobele și cea de aprinzător de coșuri dar și noțiuni de contabilitate fiindcă acești lucrători ai noștri îndeplinesc și atribuțiuni de încasatori. Aceste pregătiri se fac în cadrul Întreprinderii județene de gospodărire comunală și locativă fără scoatere din producție. Și ca un amănunt care să infirme scepticismul celor ce afirmă că va dispare această meserie, amintesc doar că în fiecare an numărul cererilor de înscriere la cursurile de calificare este mai mare decît numărul locurilor. Numai la secția noastră diferența este de 7 cereri pentru unul viitor. Deci se caută munca .

VIOREL VARGA ■

Contractările de animale

Gospodarul din pisc

Discuția cu Constantin Ancuța, secretar adjunct al Comitetului comunal de partid Simburești și locțiitor de drept al primarului cînd acesta lipsește temporar din localitate, a fost scurtă și la obiect :

— Privitor la contractări pe '87 — zice dumnealui — nu stăm deloc rău ; tocmai întocmisem operativa livrărilor ca s-o transmitem la județ, la Slatina. Iat-o : la bovine, plan 28 capete totalizînd 15,5 tone, livrat aproape în întregime ; carne porcină 15 tone, 147 capete, livrat pînă azi 3,3 tone ; carne ovină două tone, realizat 5 ; carne de pasăre 3,5 t, realizat 1,9 t. Apoi, 500 kg lînă, aproape o sută de mii de ouă, circa o mie de hectolitri de lapte etc. Acțiunea de livrare a produselor către fondul de stat e în toi. Sperăm nu numai să realizăm, ci și să depășim planul.

— Aveți ceva greutăți ? Necazuri ?

— Nu ! Oamenii se bucură de avantajele contractării surplusului lor de produse cu statul și își achită conștiincios datoria. Cazuri de reținere sau de rea-voință nu există, cu toate că e singura comună necooperativizată din județul Olt, iar seceta nu ne-a ocolit nici pe noi.

— Ne-ar interesa cîțiva dintre cei mai vrednici gospodari în privința creșterii cît mai multor animale și contractării cu statul a unor cantități tot mai mari de produse.

— Sînt mulți ! Vînt Ilie, Constantin Lăpădat, Ion Oprică, sînt doar cîțiva de care îmi aduc aminte acum, pe loc. Cel mai interesant dintre toți mi se pare însă Ion Florea din Ionicești. Omul acesta, membru de partid, a renunțat la Capitală, unde avea servici bun și cîștiga destul de bine, și s-a reîntors în satul lui natal. Aici, alături de soția lui, membră a O.D.U.S., și de cei doi copii, s-a apucat vîrtos de lucrarea pămîntului, de creșterea intensivă a vitelor și păsărilor. În doar șase luni de muncă, de trudă neobosită, gospodarul izbutește să producă și să livreze statului, pe bază de contract ferm, dar și pieții, peste un vagon de produse animaliere și agro-alimentare.

...Din centrul comunei și pînă sus, în Dealul Dobrii, la Ion Florea, e ceva drum. Am trecut pîrîul secătuit de apă, am urcat vreo două-trei pripoare și, abia după mai bine de o oră, am ajuns la casa gospodarului. Semnele prosperității, ordinii și hărniciei sînt prezente la tot pasul. O curte mare, plină cu tot felul de acareturi și orătănii, un peisaj mirific dominat de pomi fructiferi încărcați de rodul toamnei, miros de mere și de flori. Ne-a întîmpinat cu oarecare bucurie, cam nedumirit de neașteptata vizită, un zdrahon de bărbat între două vîrste, cu păr încă negru, sîrmos — nea Ionică Florea în persoană. Aflînd ce vînt ne-aduce, sfiala i s-a risipit și, în fața unui paneraș cu prune coapte, discuția s-a înfiripat mai repede decît ne așteptam.

— Zii așa, nene Floreo, v ați reîntors în piscu dealului .. îl zidărește, șugubăț, viceprimarul.

— Din martie, anul acesta, da, m-am întors. Paisprezece ani încheiați am lucrat în București, la I.T.B. Întîi ca șofer, apoi ca mecanic. Nu era greu, dar nici ușor nu era.

— Nu regretați că ați dat Capitala pe sat ?

— Prea mult nu, sincer vorbind. Acolo cîștigam cel mult trei mii de lei pe lună, aici, dacă-mi văd ca lumea de pămîntul ăsta al meu și de vitele mele, scot ușor și de 3 și de 4 ori pe atît. E drept că muncesc de mă spetesc, nu glumă. Am 3,5 hectare de pămînt, am animalele mele de muncă. Cine stă azi degeaba?! Cresc porci, vaci.., Cresc oi și capre, găini, curci, rațe și gîște. Deh, ca tot omul gospodar!

— Cam la ce efective ați ajuns, dacă nu vă e cu supărare ?

— Cincizeci de oi... două vaci cu lapte, încă o vacă gata să fete, două juninci, un bou, două scroafe gestante, peste o sută de păsări, trei capre, o iapă. Anul trecut am avut niște curcani de parcă erau pelicani, așa erau de mari. Am crescut, iată, și anul ăsta curci, rațe, gîște... așa, ca să avem de toate. La noi, dragostea de vite și de păsări s-a transmis din tată-n fiu. Ca o moștenire. Părinții mei au fost crescători vestiți de animale, dar au murit de tineri. Fiu-meu,ăl mic, Laurențiu, care-l elev la Liceul agroindustrial din Slatina, are o adevărată patimă pentru animale. Cînd a fost mai mic, în urmă cu aproape zece ani, o mătușă i-a dăruit o mieluță. Din mieluța aia am ajuns noi să avem acum aproape o turmă de oi. Cel mai mult, el, copilul, se îngrijește de ele cînd vine în vacanță. După ce absolvă liceul, zice că se întoarce în sat tehnician veterinar. Eu îl ascult cu plăcere și mă bucură din suflet hotărîrea lui. Am și o fată, Florentina, frumoasă, mai mare cu patru ani decît băiatul, dar și ei îi place să îngrijească de animale și-i neîntrecută la muncă.

— Dar la contract ați dat ceva ?

— Cum să nu ! În fiecare an am încheiat contracte cu statul și le-am respectat. Cu atît mai mult anul ăsta. Am contractat o bovină, un porc, urmează să le predau curînd. Am livrat apoi 25 kilograme de lînă, peste o mie de ouă, o sută de kile de brînză-telemea, circa 500 litri de lapte, carne de pasăre, 2 200 kg prune uscate, 450 kg de struguri. Și mai avem de livrat. Pînă la sfîrșitul anului cred că ajungem la aproape un vagon, dacă nu și mai mult, de produse livrate statului și pieții. Rețineți : un vagon !

— Ați făcut așa, o mică socoteală de familie: pe ce venituri scontați ? Per total.

— Treizeci și șase de mii de lei am primit numai pe prune. În total, sper să ajungem la 150—200 de mii de lei, incluzînd aici și banii și porumbul ce ni se cuvin pentru animalele contractate și celelalte avantaje, dar și cerealele, și legumele, și fructele din producția proprie.

MIHAI STĂNESCU ■

Agricultorul în 4 timpi

„Ideea a apărut în timp ce citeam într-un ziar cum a cîştigat ARO-ul nostru un raliu internaţional, povesteşte conferenţiarul Simion Popescu de la Universitatea din Braşov. Dacă el a demonstrat în lume calităţile lui deosebite de robusteţe, stabilitate, rulaj sigur pe terenuri accidentate şi are un motor cu atîta forţă, de ce nu ne-ar ajuta şi pe cîmp? Ne-am zis că acest cal de curse rezistent trebuie „dresat" să execute şi munci agricole şi gospodăreşti". Într-adevăr, de a doua zi, în laboratoarele catedrei de maşini agricole a început o muncă care a durat cîţiva ani pentru a face autoturismul din Cîmpulung să ştie şi lecţia unui tractor de 30—40 C.P. Prin nişte adaptări ingenioase, colectivul de specialişti braşoveni în frunte cu Simion Popescu a reuşit să cuplieze la tipul ARO 240 D o serie de utilaje din agricultură, Astfel echipat, acesta poate să semene şi să grebleze pe terenuri orizontale şi în pantă, să are cu plug uşor de 2—3 brazde, să prăşească, să facă întreţineri de culturi şi să înlăture zăpada sau grămezile de pămînt cu ajutorul unei lame de buldozăr montate în faţă. Şi asta, în condiţiile în care nu i s-au înrăutăţit de loc însuşirile lui recunoscute de mijloc de transport, rămînîndu-i nealterate economicitatea, viteza, capacitatea de tracţiune. Cărăuşul şoselelor a devenit şi un utilaj productiv şi polivalent al ogoarelor. Cum s-a reuşit această recalificare în domeniul agricol a unui autoturism? Decanul facultăţii profesor Enache Ionescu explică : „Motorul de 70 C.P. are putere suficientă pentru a antrena şi acţiona toate aceste agregate suplimentare. Legătura se realizează prin reductoare, arbori cardanici şi prize mecanice şi hidraulice. Utilajele se cuplează în spate prin intermediul unui mecanism asemănător celui de la tractor. S-a căutat ca toate aceste amenajări să fie minime, pentru a nu scumpi prea mult maşina şi a nu perturba producţia ei de serie".

Manevrarea e simplă şi civilizată. Agricultorul poate monta în 10 minute cositoarea, în stînga, ca o antenă mai mare şi la sfîrşit transportă finul în remorca agăţată în spate. Sau în fel de rapid şi uşor, ataşează plugul sau lama de buldozer, iar grebla pe pneuri îi permite să circule cu viteză maximă spre cîmp. Autoturismul cu toate grefele lui arată suplu şi elegant. Ca să nu mai vorbim, că stînd în confortul din interior şi comandînd operaţiile brazdei de la manetele discrete de lîngă schimbătorul de viteze, mecanicul face agricultură în cămaşă curată şi ascultînd radioul de la bord. Echipamentele în lucru nu răpesc mult din caii putere ai maşinii iar consumul de combustibil creşte puţin, atingînd doar 3—4 litri pe hectar. „Faţă de atîtea lucrări pe care ştie să le facă, scumpirea autoturismului agricol nu e mare, cu circa 35 de mii de lei, ne spune inginerul Nicolae Mugea. Un producător individual îşi poate amortiza această investiţie în maximum 4 ani, luînd în considerare doar operaţiile din lan, fără a mai ţine seama de funcţia de transport pe care o face ca maşină obişnuită în restul timpului".

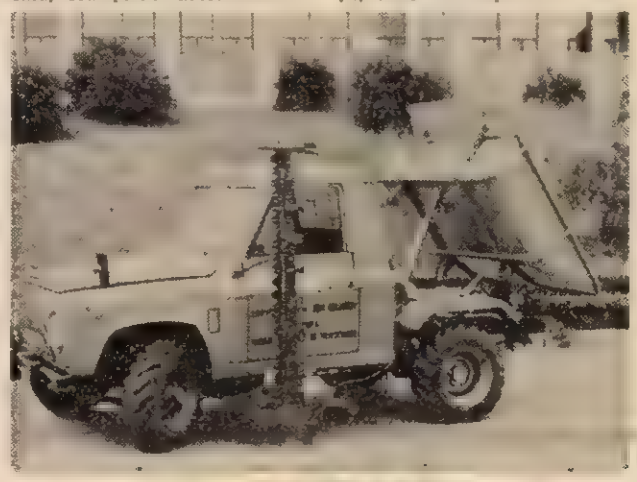

La ora testelor, a examenului cîmpului, „agricultorul în 4 timpi" s-a comportat excelent. În fermele din Codlea, Stupini, Măgurele a cosit şi greblat constîncios cam un hectar pe oră cu consum de 2.5 litri de motorină la cęs şi 3.5 litri în pantă, a arat şi a prăşit, încît un cooperator a exclamat entuziasmat către ceilalţi care tot studiau maşinăria ciudată : „Dacă cineva îmi spunea că un ARO vine pe şosea şi intră-n cîmp făcînd treaba unui tractor, îi spuneam să se lase de braşoave". Şeful catedrei Simion Popescu îşi aminteşte : „Cînd am trecut de pe asfalt pe cernoziom, am avut emoţii, deşi eram siguri pe modelul ultim căci trecusem prin multe variante constructive şi de calcul. Un an am tatonat turaţia optimă şi corelarea vitezei de înaintare cu cea de greblare. Pînă am ajuns la reductorul şi cardanele compacte şi silenţioase, am eliminat soluţiile de transmisie cu lanţ şi curele căci nu voiam ca randamentele să fie modeste iar şoferul-agricultor să fie mereu cu unsoare pe mîini. În plus, examinatori erau acum actualii specialişti care ne fuseseră studenţi şi nu era nimerit să luăm note mici tocmai noi, foştii lor profesori. Pînă la urmă totul a ieşit foarte bine".

Aceste prototipuri de care toată lumea întreabă cînd vor putea fi achiziţionate din magazine, sînt rodul muncii unor tehnicieni cu har şi inventivitate, care au găsit sprijin şi receptivitate la uzina din Cîmpulung şi la cea de profil din Turda, ce dealtfel e pregătită să introducă această noutate în producţia de serie. Ca nişte specialişti care se respectă, autorii nu au pus punct preocupărilor lor în acest domeniu şi deja au realizat o generaţie perfecţionată : un ARO care este prevăzut în plus cu o benă bascul, autobasculantă pentru îngrăşăminte, seminţe, produse. Ca să nu mai vorbim despre proiectele deja concretizate, prin care se lărgeşte aria de muncă făcute de autoturism, şi anume : antrenarea de fierăstraie pentru lemne, de grupuri electrogene, de pompe de irigare şi instalaţii de muls la păşune. Născut dintr-o idee de o deosebită originalitate, el este o veritabilă premieră mondială şi deschide noi perspective de export. Argumentăm acest pronostic cu două secvenţe sugestive. Nişte turişti bulgari ce vizitau Braşovul au observat în faţa facultăţii autoturismul cu designul lui agrar şi au întîrziat la autocar peste un ceas tot analizîndu-i din toate unghiurile şi interesîndu-se de el. Iar la Cîmpulung, specialiştii chinezi ce au vizionat un film în care eroul principal era ARO-ul pentru agricultură nu se mai opreau din întrebări şi au strîns mîinile cu felicitări românilor. Autoturismul care respectă la fel de constîncios regulile de „cedează trecerea" sau „stop", dar şi pe cele de adîncime şi înălţime a arăturii, este aşteptat cu nerăbdare în cooperativele mici şi în gospodăriile individuale. Avîndu-l în curte, ţi-ai cumpărat în acelaşi timp şi un mijloc de transport eficace şi un tractor de putere medie.

FLORIN CONDURĂŢEANU ■

Contribuţii medicale româneşti

Afirmarea şcolii medicale româneşti se face pe un front larg, cuprinzînd multiple domenii de specialitate şi sisteme de tratament, o imagine elocventă în acest sens fiind şi activitatea editorială de specialitate. O lucrare apărută în ultimul timp constituie atît prin valoarea ei de referinţă, cît şi prin orizontul preocupărilor, o imagine ilustrativă pentru arcul larg de raportare la nivel mondial a preocupărilor ştiinţei medicale româneşti. Această lucrare se referă la o grupă de maladii de care a fost tratată sau va fi tratată 80 la sută din populaţia infantilă şi 20 la sută din populaţia adultă. Este vorba de afecţiunile otorinolaringologice, iar lucrarea respectivă se intitulează „Breviar Clinic de otorinolaringologie" şi este apărută în prestigioasa Editură a Academiei R.S.R., avînd drept autori pe doctorii Dorin Sarafoleanu şi Mihai Lăzăreanu. Lucrarea îmbină ampla experienţă de practică medicală a celor doi cu cunoscuţi autori, cu cele mai noi date ştiinţifice pe plan mondial ale domeniului, pornind de la faptul concret că după introducerea antibioterapiei, dimensiunile patologiei s-au micşorat considerabil, astfel încît medicul de specialitate se poate dedica mai mult studierii unor noi aspecte privind maladiile căilor respiratorii. Este vorba de analiza acestor organe şi funcţii şi a modalităţilor de a le conserva în cadrul dezvoltării absolut spectaculoase a mijloacelor de investigare şi tratament, respectiv a fonoaudiologiei, otoneurologiei, microchirurgiei endocavitare şi chirurgiei de laser. Prin modul cum este conceput şi care oferă clinicianului practician de specialitate dar şi medicului de medicină generală un ghid în formularea unui diagnostic just şi instituirea unui tratament eficace. Breviarul doctorilor D. Sarafoleanu şi M. Lăzăreanu se instituie drept un valoros instrument de lucru.

HARALAMBIE LEREA ■

TRADIŢII ŞTIINŢIFICE ŞI TEHNICE ROMÂNEŞTI

Valori ce nu trebuie uitate (I)

Îmi propun ca, în cadrul mai multor articole, să evoc personalitatea ştiinţifică a unor creatori din trecut mai puţin cunoscuţi (sau chiar iluştri, dar în alte domenii ale activităţii lor), însă a căror operă ştiinţifică este aproape ignorată. Desigur, este bine că se scrie tot mai mult despre marii creatori de şcoli ştiinţifice româneşti din trecut, despre întemeietorii români de noi discipline, despre marii inventatori de altădată, omologaţi pe plan mondial (sau meritînd să fie), despre cei înscrişi trainic prin priorităţile lor în tratatele şi în terminologia ştiinţifică internaţională. Dar e păcat şi nedrept că **alţii** sînt uitaţi, eventual totuşi pomeniţi doar într-un necrolog la moartea lor, ocazional într-o publicaţie cu circulaţie restrînsă, de strictă specialitate sau în numai cîteva rînduri dintr-o carte sau un almanah. Şi aceşti „alţii" dintre cei dispăruţi sînt mulţi, cîteva mii, pe care doar exemplificativ îi vom putea prezenta în articolele ce urmează. Dar să ne oprim aci cu introducerea şi să trecem la exemple.

Despre pictorul **Ion Ţuculescu** (1910—1962), celebru astăzi la noi şi peste hotare prin opera sa plastică originală, s-a scris mult, ca despre un inovator al coloristicii pînzelor, un modern adăpat totodată la izvoarele folclorului românesc. Este cunoscut de asemenea faptul că a fost medic, dar mult mai puţin că este un veritabil creator atît în biologie, cît şi în medicină. Să consemnăm de aceea în primul rînd că, încă din vremea studenţiei, a publicat, în reviste româneşti şi străine, studii privind procesele proprii glandelor suprarenale şi geneza tropismelor în regnul animal. Studiind microfauna apelor nămoloase, a descoperit 56 specii noi de infuzori numai în lacul Techirghiol, determinînd şi procesele complexe care duc la formarea nămolului, cu proprietăţile sale terapeutice cunoscute ; Academia a publicat postum (1965) un volum cuprinzînd concluziile sale. Antum i-a apărut cartea **Cercetări de balneo-climatologie** (1950). Şi totuşi, cea mai recentă istorie a biologiei româneşti (1975) uită să îl pomenească, cea mai completă istorie a medicinei noastre, din 1972, de asemenea ; o altă istorie a medicinei româneşti (1980) îi enumeră doar o carte, fără vreun comentariu (e drept, istoricul medicinei C.I. Bercuş i-a evocat într-un articol şi un volum al său).

Şi iată încă un medic, **Grigore Davidescu** (1912—1983), pomenit de amintitele istorii ale medicinei româneşti din 1972 şi 1980 — de altfel excelente — numai ca autor al substanţialei sale biografii închinate savantului Daniel Danielopolu. Dar Grigore Davidescu a fost şi un descoperitor, omologat pe plan mondial, care a promovat o concepţie originală asupra musculaturii interne a ochiului, implicit asupra prezbiţiei şi miopiei. Iată, am în faţa mea lucrarea **Les Amétropies** de H. de Muëlenaere, extras din „Bulletin de la Société belge d'Ophtalmologie", fasc. I (1970) ; medicul român este citat de 21 de ori în capitolul consacrat „Acomodării". Gr. Davidescu a descoperit (1964), între altele, a doua inserţie scleralâ a sistemului muscilar şi a muşchiului retractor al inelului ciliar şi, pe această bază, a preconizat o nouă tehnică operatorie — fiziologică — în glaucom. A adus de asemenea contribuţii privind structura pterigionului (membrană translucidă, triunghiulară, care invadează corneea din partea internă a conjunctivei), a iniţiat un nou tip de teste pentru evaluarea vederii colorate etc.

Din cu totul alt domeniu — iată şi pe un prodigios inventator în geotopografie, inginerul **Dumitru Ciurileanu** (1883—1969), iniţiator al unor procedee şi instrumente introduse la noi şi peste hotare. A preconizat şi introdus o nouă metodă de triangulaţie, bazată pe aplicarea maşinii de calcul în topografie, precum şi o metodă denumită de el „a intersecţiilor la puncte nevăzute". Printre invenţiile sale, verificate de practică, se numără „firul Ciurileanu", perfecţionat în variante succesive, „piramida tahiometrică Ciurileanu", pantograful romboidal, mira vorbitoare de precizie, raportorul autoreductor etc.

Şi un alt inginer — veritabil vizionar — **Ion Arapu**, (1881—1940) a fost profesor de „fizică industrială" la Şcoala Politehnică din Bucureşti, specialist în combustibili, exploatări miniere termodinamică aplicată, metalurgie. S-a ocupat cu clarviziune de exploatarea resurselor naturale ale ţării, mai ales a celor energetice. A cerut utilizarea integrală a gazelor de sondă (din care jumătate se irosseau), pentru nevoile industriei şi încălzirea locuinţelor. A susţinut, după Războiul Reîntregirii, necesitatea legării industriei din Muntenia „cu gazul metan din Transilvania, depărtat numai cu 250 km" (ceea ce avea să se realizeze decenii mai tîrziu). Pasionat al noului, dusman al rutinei, Ion Arapu a fost un perpetuu răzvrătit împotriva unor realităţi perimate, un om care avea ca singur idol eficienţa.

„L-am descoperit ca excepţional la cursul meu şi curînd mi-am dat seama că am în faţa mea o viitoare personalitate" scria acad. Eugen Bădărău despre fizicianul **Teodor L. Câmpan** (1899—1960), care avea să devină profesor de electricitate şi apoi de termotehnică la Institutul Politehnic din Iaşi. Se scrie prea puţin despre el, deşi aportul său în studiul conductivităţii termice a solidelor şi lichidelor a fost apreciabil, permiţîndu-i crearea de noi metode de determinare a conductivităţii termice în regim nestaţionar şi determinări experimentale ale parametrilor termici la diferite materiale tehnice importante. Tot el a determinat, prin procedee de mare precizie, energia secundară produsă de ionii pozitivi într-o descărcare electrică cu cădere catodică în gaze.

Un alt ieşean, inventator şi promotor al invenţiilor în Moldova, a fost **Gheorghe Caşler** (1922—1979), din păcate decedat prematur. Şi el profesor la Institutul Politehnic din Iaşi, la disciplina maşini unelte, a organizat laboratoare în specialitatea sa şi a fost un neobosit inovator al tehnicii. A conceput şi construit spre pildă o maşină semiautomată de rectificat prin copiere şi este autorul mai multor invenţii, printre care „Procedeu şi instalaţie de placare cu materiale plastice în strat fluidizat a ghidajelor de alunecare" (1975). Un merit deosebit al inginerului Gh. Caşler este întemeierea şcolii de inventică de la Iaşi, ale cărei roade mai sînt şi astăzi prezente în cetatea industrială şi universitară a Moldovei.

Este binecunoscută figura botanistului **Ştefan Péterfi** (1908—(1978), algolog şi specialist în fiziologia plantelor, membru al Academiei R.S.R. şi al prezidiului acesteia. Mai puţin ilustră, deşi deosebit de interesantă, este personalitatea tatălui său, botanistul autodidact **Martin Péterfi** (1875—1922) ; iniţial învăţător, la Deva şi Mănăştur-Cluj (1895—1908), a devenit ulterior conservator al Institutului Botanic şi al Muzeului Botanic din Cluj, pe baza prestigiului ştiinţific şi al renumelui european pe care îl dobîndise. Specialist în briologie (studiul muşchilor) şi în biologia florilor, a întreprins încă din perioada şederii la Deva cercetări importante. A scris o floră briologică a regiunii Hunedoara şi o alta a Munţilor Bihorului, descriind în cuprinsul lor 754 de specii, consemnînd şi descoperirile sale, printre care muşchiul **Thuidium punctatum.** Alţi botanişti i-au dedicat specii descoperite de el. Moartea l-a surprins pe cînd lucra la un **Conspect al muşchilor frunzoşi din Europa.** „Exemplu de umanitate superioară şi de caracter integru. Era personificarea muncii ordonate, creatoare, totodată un model de părinte" — scria despre el biologul Alexandru Borza.

I.M. ŞTEFAN ■

Taifas cu calculatorul

În biroul directorului Centrului de Calcul al Universității din Brașov, o voce clară și bine timbrată te întîmpină cu cîteva formule de politețe: „Bine ați venit! Mă recomand TIM-S, calculator fabricat la Timișoara". Într-adevăr, directorul Dumitru Munteanu, a reușit să facă computerul să vorbească, să devină un partener volubil în discuțiile cu omul. De mulți ani îl frămînta ideea de a încerca cu ajutorul matematicii să împrumute microprocesoarelor și circuitelor integrate o parte din funcțiunile omului: vorbirea, recunoașterea tonalității unei voci, și chiar o gîndire, e drept modestă, dar care să degreveze mintea noastră de o serie de operații de rutină. Și iată că primul pas a fost făcut. Softul întocmit de el a „dezlegat limba" calculatorului, făcîndu-l nu numai să rostească cuvinte, dar chiar să poarte un dialog. „În anatomia calculatorului există un microprocesor și un difuzor, care puteau să folosească la construirea vocii umane, ne spune. Prin programele întocmite, s-a realizat un generator de frecvențe care reproduce fonogramele vocalelor și consoanelor din limba română sau alte limbi". Ca pe claviatura unui pian, operatorul tastează literele textului, mintea electronică decodifică mesajul și comandă generatorului lansarea setului de impulsuri, pe care difuzorul le rostește cu limpezimea unui crainic de la radio. Ba mai mult, cîntă pe două voci Gaudeamus. Pe cînd o formație de calculatoare interpretînd o melodie la „Steaua fără nume"? Lucrările, totul nu este un joc. Va avea și o utilizare în viitor. Omul s-a obișnuit să aibă calculatorul alături în producție ca pe un consilier. Dar cu aparatul vorbăreț, el nu va mai fi obligat să se uite mereu pe display pentru a-i urmări sfaturile afișate, ci va putea efectua și alte operații, din moment ce coechipierul îi strigă și îi comunică cu glas limpede părerea lui în legătură cu deciziile ce trebuiesc luate. Dar, pînă a se ajunge la acest taifas tehnic pe care să poți să-l porți cu o aparatură, drumul a fost lung. Directorul Munteanu nu a uitat niciodată că în primul rînd este electronist. „Autoritatea nu și-o dă o etichetă cu un titlu pusă pe ușă sau un cabinet cu secretară, ci profesionalismul, realizările permanente în meserie pe care trebuie să le ai indiferent de postul pe care-l ocupi". I-au plăcut întotdeauna domeniile noi, mai neumblate, în care a pășit cu încredere chiar dacă unii îi spuneau că abordează idei de văzduh. A rulat sute de programe, iar a mai modificat cîte ceva și a obligat calculatorul să lucreze pînă i se „înroșeau" circuitele. A avut într-un fel răbdarea lui Higgins din „My fair lady" care a învățat-o pe florăreasă dicția perfectă, punîndu-i uneori și o pietricică în gură. El i-a introdus calculatorului sute de ecuații pînă a vorbit corect. Mai greu a fost cu rostirea lui „b" și „p" pe care acesta acum le sonorizează perfect. Și așa cum un părinte e în culmea fericirii cînd copilul spune primul „mama", așa și Dumitru Munteanu a sărit în sus de bucurie cînd a auzit cuvîntul „Tim" din carcasa computerului. A uitat de cele 16 ore petrecute zilnic în laborator ca să obțină „gunguritul" unei vocale. Cînd pune punct la un capitol de muncă, specialistul brașovean are mereu o nemulțumire ce-l împinge înainte. Nu-i place că vocea sună cibernetic, ca de mașinărie. Experimentează formule ca ea să capete un timbru mai omenesc, o tonalitate specifică pentru fiecare calculator. Caută soluții ca să poți recunoaște din altă cameră cînd vorbește Tim, cînd Felix. Ba mai mult, încearcă să-i învețe pe elevii lui electronici să recepționeze comenzile prin viu grai, nu prin tastare grafică, și să recunoască glasul stăpînului, ascultînd numai de el și nu de indicațiile altora. Perfecționîndu-se acest sistem, tehnicienii vor putea purta discuții eficiente cu computerele, fără să fie impiedicați să execute și alte lucrări, iar roboții vor dialoga singuri cu instalațiile automate de comandă și supraveghere. „Nu sînt de acord cu clasificarea care plasează calculatoarele în domeniul inteligenței artificiale. Inteligența este una singură. Suportul diferă. Trebuie să facem mai rafinate mecanismele de acțiune ale creierelor electronice". În climatul propice pentru cercetările de pionierat oferit de Universitatea din Brașov, Dumitru Munteanu nu s-a limitat la preocupările privind logosul computerelor, ci și la o instruire mai de subtilitate a roboților cu ajutorul lor. Prin seturi de programe inedite le-a conferit mai multă personalitate, i-a făcut să se autocunoască, să aibă idee de spațiul în care evoluează și de ce sînt în stare să execute. „Dacă inoculezi în creierul robotului numai niște ecuații și o puzderie de date, îl faci să nu știe decît acea bucățică și să stea mereu de fusta mamei, zice. Eu nu-i introduc programe cum să acționeze, care să-l dădăcească, să-i dea mură-n gură ce are de făcut pas cu pas. Îi servesc programe mai largi ca ei să-și fabrice singur ecuații, să aibă criteriile lui de decizie". Pînă acum, cînd un robot trebuia să umple cu apă un pahar, i se comanda în etape cum să apuce cana, cum să ducă brațul, ce unghi de înclinare să adopte, cît să dureze operația. Prin noile programe i se furnizează doar indicații globale și scopul final și el își alege traiectoriile și modalitățile ce-i convin.

Cînd am constatat că mîna robotului a deșertat apa într-o poziție inversă față de cum era firesc, m-am speriat că e o greșeală și m-am apucat să recalculez. Apoi mi-am dat seama că el a fost deștept și a ales modul cel mai comod pentru structura lui", ne povestește autorul. Utilitatea practică este evidentă. Aceste mașinării mai gînditoare, școlarizate să nu mai plictisească cu întrebări pentru fiecare mișcare, ajută omul mai eficient, mai rapid. Cu atît mai mult cu cît pentru a fi controlate, ele își desenează singure pe display evoluția. Pe șantierul de lucru este acum un sistem expert în care robotul să proiecteze roboți. La Universitatea din Brașov, electronica devine tot mai mult mîna dreaptă de nădejde a omului.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Fermierii universitari

Într-o toamnă pe care natura o hărăzise săracă și nu este, te poți gîndi nu doar la munca unui an. Într-o toamnă cînd seceta își face de cap, cînd marginea de drum cască buza arsă de soare, recoltele din Timburești sau Banu Mărăcine sfidează buletinul meteo și invariabilul — de luni de zile — „cer senin". De fiecare hectar al terenurilor — căci îți e greu să-i spui pămînt nisipului ce domnește la Timburești sau brunului roșcat din Banu Mărăcine — e legată cîte o viață de om. Nu înțelegi de la bun început la cine se referă profesorul universitar dr. Marius Popescu, decanul Facultății de agronomie din Universitatea Craiova, cînd vorbește despre fermieri. Abia după ce străbați întinsele plantații ale celor două stațiuni didactice și pedagogice te lămurești. „Fermierii" nu sînt alții decît dascălii actualilor și viitorilor noștri ingineri agronomi și horticultori. Ținuta lor ostentă de soare te-ndeamnă la gîndul că impecabilul costum de la catedră odihnește de mult în umbra unui dulap.

Dacă nisipul Timbureștiului și-a luat azi numele de pămînt și se comportă ca atare, este pentru că de ani buni profesorul Marius Popescu îl bate cu pasul zi de zi, prof. dr. doc. Liviu Pop nu se desparte de uriașa-i pălărie de pai, conf. dr. Aurel Zăvoi preferă cocioaba din mijlocul viei apartamentului de la oraș, lector dr. Elena Voica încearcă zadarnic să dea aspect sandalelor învadate de praf. Aici este, cum afirmă Aurel Zăvoi „muncă legată de o viață", muncă începută cu ani și ani în urmă, cînd un vast program științific își propunea să redea agriculturii vastele întinderi de nisipuri ale Olteniei, ca și săracul pămînt brun roșcat.

Nici mărul Vista Bella sau Jellow Spur, nici zemoasa pară cu nume cîntător — Bella di Giuno, nici Cardinal, suava piersică și nici Royal, caisă fragedă — nu se imaginau crescute pe întinsuri deprimante, spulberate de vînt. Toate acestea soiuri — și altele, cu zecile — intrau însă în vastele planuri de valorificare a pămînturilor nisipoase. De la bun început, cercetarea inițiată de colectivul condus de prof. dr. Marius Popescu a avut în vedere nu doar sortimentul, ci și tehnologiile de cultură adecvate sărăcului pămînt. O muncă uriașă, presupunînd o imensă pasiune și o nesfîrșită răbdare, pentru că într-un asemenea domeniu primele bucurii și confirmarea drumului ales îți vin după cel puțin 15 ani. Nu-ți poți permite, așadar, să greșești, n-ai mai avea cînd să îndrepți eroarea.

Tot ceea ce răsare pe întinsul searbăd de altă dată, vorbește nu doar de muncă sau voință, dar și de o savantă cunoaștere a pămîntului. Piersicul, mărul, vișinul, părul, prunul, vița, grîul sau porumbul și-au găsit, după studiu îndelungat, cele mai potrivite locuri. Cele mai potrivite sînt în concepția creatorilor lor, doar cele unde — chiar dacă nu plouă — greutatea rodului atinge pămîntul. Munca de cercetare a fost îndelungată. Doar pentru piersic s-a căutat în nu mai puțin de 175 de soiuri. Numai 12 au trecut „examenul" asprului pămînt, iar maturarea lor a fost gîndită a se eșalona de la începutul pînă la sfîrșitul verii. Verigile tehnologice au fost și ele îndelung studiate, așa încît fie că plouă, fie că nu, de e prea cald sau prea răcoare, fructul răsare la fel de bogat. Hibrizi obținuți, modest botezați cu o literă și două cifre (R2-2 și R2-8) asigură producții superioare soiurilor raionate, ca și o excepțională rezistență la temperaturi scăzute. Dacă am continua exemplificările, fie că e vorba de piersic sau cais, de vișin sau de prun, de măr ori păr, am avea de reținut aceleași reușite: producții mari, rezistență la boli și la condițiile precare ale solului, tehnologii adecvate, în care metodele și schemele de udare au un rol de primă mărime. Că nu au greșit urmărind și picătura de apă o dovedește din plin toamna aceasta de an secetos. Alături de nume cu rezonanță îndepărtată — Fillete, William's Jerseymac, s-au înscris în anii din urmă soiuri ce ne vor aminti, prin munca celui ce le-a dat viață — dr. doc. Vasile Cociu — nu doar de constelații, sau de însoritul litoral, ci și de minunate soiuri de cais: Mamaia, Saturn, Venus, Selena.

Fasolea, cartoful, pepenii verzi sau dovlecii și-au găsit loc printre șirurile de pomi, mintea și mîna omului dirijîndu-le într-o dulce conviețuire acolo unde ai fi zis că nu poate trăi nimic.

Vița de vie și-a înmulțit și ea, în stațiune, numărul hibrizilor cu doi, ce-și pregătesc omologarea. Ciorchinii ce stau să rupă vița, parfumul bobului strivit pe limbă te-ndeamnă să te întrebi cît timp va mai domni ca unic rege al strugurelui Muscatul de Hamburg. „Părintele" noilor hibrizi, conf. dr. Aurel Zăvoi mîngîie cu privirea șirurile lungi de butuci, muncă de 35 de ani. Soiul Roșioară, singurul ce mai rezista odinioară pe pămîntul Timbureștiului a fost înnobilat. S-a bucurat de o prelucrare genetică complexă, ceea ce este pe plan științific o premieră necontestată. De-a lungul tuturor acestor ani dăruiți de Aurel Zăvoi „Stațiunii didactice și pedagogice", Roșioara, cu singura calitate de a rezista solului, a fost hibridată cu 45 de soiuri din sortimentele clasice de strugure de vin. Cei doi hibrizi aleși amintesc vag de vechea Roșioară și răspund ambițioaselor dorințe ale creatorului lor: gust ales, rezistență mare la boli și potențial productiv formidabil — peste 20 tone la hectar pentru vinuri roșii și peste 30 tone la hectar pentru vinuri albe și roze. Dacă pe locuri unde orice viață pălea răsar astăzi mere de nu le poți cuprinde în palmă și dovleci pe care doar doi oameni îi pot clinti, locul de naștere al vinului la Banu Mărăcine este, și el, un tărîm de poveste. Aici, pentru a înbătrîni, licoarea nu mai stă a aștepta cu anii. „Doctorul în vinuri" îți oferă un vin vechi... din ultima recoltă. Nu este nici o glumă. Conferențiarul Aurel Popa a pătruns toate tainele învechirii tradiționale și a elaborat o tehnologie care demonstrează fără drept de apel că inteligența poate comprima timpul. Spre a „îmbătrîni", vinul nu mai are nevoie decît de 90 de zile. Secretelor „teribile" ale casei, păstrate prin tradiție de orice viticultor, dr. Aurel Popa le-a adăugat încă unul, de cea mai mare valoare pentru pivnițele țării. Aici, în stația de la Banu Mărăcine s-a păstrat tot ceea ce generațiile anterioare au stabilit de-a lungul veacurilor că este folositor vinului. Dar, tot aici s-a mers mai departe, adaugînd tradiției ultimele cuceriri ale științei, ce-ți poate stabili prin „cazierul vinului" ce gust a avut o licoare de acum 100 de ani, nu doar de dragul unei simple curiozități, ci pentru a hotărî direcțiile de producție în zona respectivă, în funcție de calitatea vinului. Din instalațiile rotative metalice de la Banu Mărăcine, instalații concepute pentru prima dată în țară la Craiova, pleacă vestitele vinuri Merlot, Cabernet Sauvignon, Muscat otonel, Tămîioasa românească, Băbeasca neagră.

Am încercat să creionăm cîteva dintre uluitoarele transformări pe care „fermierii" universitari le-au adus sărăcelor terenuri de care dispuneau. E greu de delimitat unde începe munca de descălțat și unde cercetarea ori producția. Se îmbină și se suprapun permanent, de ani și ani, asprele pămînturi de la Timburești și Banu Mărăcine fiind de cele mai multe ori întîiul lor amfiteatru și cel mai de seamă laborator, în care generații de studenți, nu doar îi urmează, ci se cufundă cu ei în pasionanta descifrare a unei naturi îndărătnice.

Fără munca aceasta, fără viața dăruită de „fermierii" universitari cercetării și valorificării sărmanelor întinderi bătute de soare și vînt, nisipurile oltene nu s-ar fi transformat niciînd în oaze de verdeață și bogăție.

LIANA MOLNAR ■

Noul, o realitate cotidiană

Ce este celofurajul amonizat?

De cînd țițeiul a început să se împuțineze îngrijorător în cămările din adîncuri ale Terrei și lumea a descoperit acel veritabil colac de salvare care este biomasa, fabricată gratie an de an de soare în marele laborator al naturii, s-a pus permanent problema perfecționării tehnologiilor de prelucrare a acesteia. Inginerii Ion Hanaru, director la Combinatul de îngrășăminte chimice Slobozia și Constantin Florescu de la Institutul de inginerie tehnologică și proiectare pentru industria chimică din București au pus la punct o tehnologie de obținere a furfurolului și celofurajului amonizat din masă verde. Se pornește de la subproduse din agricultură cu valori de întrebuințare inferioare, cum ar fi știuleții de porumb fără boabe (ciocălăii), rezidul solid de struguri după extragerea vinului (tescovina), cojile de orez, corzile de viță de vie, stufuf în amestec cu alte plante ce-l împiedică să fie folosit în fabricarea celulozei, sau orice material lignocelulozic. Prin prelucrare în diversele faze ale procesului se obține furfurolul, materie primă la fel de importantă ca țițeiul, ce este punctul de plecare în diverse procedee chimice de fabricare a rășinilor, chiturilor antiacide, vopselelor anticorozive etc. Dar meditul brevetului îl reprezintă faptul că produsul secundar rezultat, și anume celofurajul amonizat, are o valoare nutritivă mai ridicată decît biomasa de la care s-a pornit. El reprezintă o hrană consistentă și gustoasă pentru animale chiar fără adaos de uree. Dintr-o tonă de subproduse agricole se obțin 40—60 de kilograme de furfurol și 700—800 de kilograme de celofuraj amonizat. Consumurile energetice sînt mai mici decît la tehnologiile convenționale de fabricare numai a furfurolului, iar noul proces tehnologic se poate grefa pe instalațiile existente fără amenajări importante. O valorificare superioară a unor subproduse din agricultură cu ecou favorabil și în chimie și în zootehnie!

Xeroxul de Botoșani

Specialiștii de la Electrocontact Botoșani măresc mereu lista produselor concepute și realizate în întreprindere, care deși din diferite domenii, au totuși un numitor comun: noutatea. Pornind de la o cercetare proprie, ei au construit o mașină originală de copiat electrostatic cu plăci. Un fel de rudă a xeroxului, ea este mult mai puțin pretențioasă căci execută copierea pe orice fel de suport, nu neapărat pe o hîrtie specială. Costă puțin, are o „anatomie" simplă și se repară ușor. Cu toate că și primul exemplar a dat satisfacție, autorii au vrut ca el să fie și mai robust, și din noile schițe și calcule s-a născut a doua generație care se recomandă cu o fiabilitate sensibil mărită. Așteptăm xeroxurile de Bucovina!

Ultima inovație este o ingenioasă instalație de selectare a semințelor active de cele inactive, care automatizează practic această triere atît de importantă pentru brazdă. Prin ideile acestor ingineri talentați, electronica își trimite circuitele integrate și în agricultură.

Aparate destinate cercetării subacvatice

La Institutul român de cercetări marine din Constanța, în timp ce biologii caută să pătrundă tot mai adînc în viața și fiziologia peștilor, inginerii din colectivul lui Dumitru Dinu se străduiesc să pună la dispoziția acestor cercetători ce adesea schimbă halatul de laborator cu costumul de scafandru, tehnologii tot mai perfecționate de scufundare, echipamente de lucru sub apă, aparatură pentru investigații oceanografice, utilaje pentru mecanizarea operațiilor de pescuit. Strădaniile ce se concretizează în realizări de concepție românească. S-au experimentat cu succes primele camere TV subacvatice cu componente ale industriei noastre de profil și aparate de iluminare la mare adîncime. S-a conceput o instalație de sudare și tăiere sub apă cu injectarea oxigenului sub presiune prin electrod. Pe planșete prinde contur vehiculul subacvatic telecomandat, cu televiziune și senzori ce transmit informații despre salinitatea, temperatura și adîncimea apei, totul purtînd marca gîndirii celor de aici. Pentru determinarea parametrilor traulului cu ajutorul ultrasunetelor s-a imaginat o linie completă vinci, cablu, sondă de plasă, așa după cum o instalație de comandă-avertizare transmite modul în care macaralele turn plutitoare sau de chei fac față vîntului. Este în pregătire o aparatură pentru pescuitul cu lumină și ridicarea la bord a peștilor cu sistemul air-lift. Pentru flota noastră de pescuit oceanic, grupa inginerului Dumitru Dorogan pregătește, în viitorul nu prea îndepărtat, mașini moderne de decapitat, eviscerat, balotat, căci productivitatea muncii trebuie să existe chiar în mijlocul valurilor. La pește se ajunge și prin derivate și rezistența materialelor!

FLORIN C. ■

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și instituții ●

■ **Primim de la Procuratura Municipiului Bucureşti :** Din verificările efectuate a rezultat că între Viorica Trofin şi familia Paraschiv Ştefan au existat mai multe litigii locative, iar numitul Paraschiv a fost atenţionat şi chiar sancţionat în repetate rînduri de organele de miliţie cu amendă pentru tulburarea liniştii locatarilor. În prezent, Consiliul popular al Sectorului 1 a repartizat familiei Paraschiv o altă locuinţă, situaţie ce va duce implicit la înlăturarea stării conflictuale din strada Girlei nr. 15, din Capitală.

■ **Trăşculescu Ion din satul Bursuel,** comuna Epureni, judeţul Vaslui, ne scrie că deţine lot în folosinţă de 28 de ani şi că în situaţia sa se află şi alţi 10 pensionari din satul amintit. Nu ştiu conducerea C.A.P.-ului Epureni cît, mai ales, un brigadier al cărui nume ne roagă să nu-l facem public, îi provoacă mari bătăi de cap. În ce sens ? În anul 1984, de pildă, a fost nevoie de intervenţia Comisiei de judecată (hotărîrea nr. 2 din 7.11.1984), prin care i se stabileşte dreptul asupra lotului în folosinţă şi a viei. Lucrurile, în schimb, nu s-au domolit. Prin „rivna" aceluiaşi brigadier s-a ajuns ca omului să i se scoată via din rădăcină.

Ne miră sincer această atitudine. După cum ne nedumereşte în egală măsură răspunsul **U.J.C.A.P. Vaslui,** din care deducem că, deşi „Sînt cetăţeni care deţin teren în plus, sînt debitanţi şi lucrează la C.A.P. Epureni" (adresa nr. 155 din 11.09.1987), nu s-a găsit o soluţie omenească şi pentru Ion Trăşculescu, aşa cum s-a procedat în cazul altor pensionari ?!

■ **Primim de la Consiliul popular judeţean Dîmboviţa :** Se confirmă că în noaptea de 11—12 martie 1986 Ion Mihai, în „colaborare" cu Ilie Andrei, Vasile Stan şi Marin Miron au fost surprinşi cu o cantitate de 115 kg carne de pasăre sustrasă din incinta unităţii, cu concursul şefului de pază Vasile Sandu, — furt la care au mai participat paznicii Ilie Gh. Ilie şi Marin Eftimie.

Consiliul oamenilor muncii — în baza probelor şi constatărilor făcute — în data de 3 aprilie 1986 a pus cazul în discuţia adunării generale a oamenilor muncii, care a hotărît desfacerea contractului de muncă al numiţilor Ilie Andrei, Vasile Stan, Marin Miron şi Ion Mihai, lucrători la atelierul de întreţinere al unităţii. Ei urmează să fie judecaţi şi de către Judecătoria oraşului Găeşti şi sancţionaţi conform legii.

N.N. Că oamenii şi-au primit cuvenita pedeapsă e clar. Ce se întîmplă cu paznicii Ilie Gh. Ilie, Marin Eftimiu şi, mai ales, cu şeful de pază Vasile Sandu ? Ni se scrie că cineva încearcă să-i scoată basma curată. Nu-i deloc corect ! Sîntem pe recepţie !

■ **La 15 februarie 1983 Rada Mihai din comuna Independenţa,** judeţul Galaţi, depune dosarul pentru pensie de urmaş la D.J.P.M.O.S. Galaţi cu toate actele solicitate, inclusiv cartea de muncă a lui Dumitru Mihai, fostul ei soţ (care lucrase ca brigadier silvic la Ocolul silvic Hanu-Conachi). În cererea formulată a solicitat expedierea pensiei la Sighişoara (judeţul Mureş), adresă la care femeia se mutase la una dintre fetele sale. D.P.M.O.S. Tg. Mureş plăteşte cu regularitate pensia de urmaş pînă la data de 31.12.1986. Spre sfîrşitul anului 1986, Rada Mihai face o nouă cerere pentru transferul dosarului la Iaşi, întrucît s-a mutat la o altă fiică a sa, pentru a o ajuta la îngrijirea copilului. Mă rog, de cînd e lumea-lume, părinţii adevăraţi îşi ajută copiii.

În mod logic femeii ar fi trebuit să i se expedieze decizia de pensie de urmaş, plus cartea de muncă a fostului ei soţ. Nici pînă azi nu i s-au înmînat actele amintite. Astfel că lucrurile se complică serios la Iaşi, la Oficiul de pensii unde, din dosarul femeii lipsea chiar cartea de muncă a fostului ei soţ ! Acest dosar bucălucaş ia calea întoarsă: Iaşi — Tg. Mureş — Galaţi. Cu adresa nr. 3 761, din 18 iunie 1987, D.P.M.O.S. Galaţi expediază dosarul la Ministerul Muncii (Comisia centrală de pensii) pentru clarificări. Aşadar, din cauza unor neglijenţe funcţionăreşti, ca să nu spunem birocratice, manifestate de lucrători de la D.P.M.O.S. Galaţi, femeia aceasta nu-şi primeşte pensia de 9 luni. Actualmente Rada Mihai domiciliază în Iaşi (str. Eternităţii nr. 5, bl. 306, et. 1, ap. 2). Aşteaptă legala pensie de urmaş pe ultimele 9 luni şi în continuare.

■ **Primim de la Inspectoratul General al Miliţiei :** Din verificările efectuate s-a constatat că la data de 12 aprilie 1987 Cornelia Mogodan din Galaţi a fost lovită cu pumnul de către Dumitru Nazarcu, fapt în urma căruia a suferit o fractură de mandibulă, ce a necesitat 45—50 de zile de îngrijiri medicale. Dumitru Nazarcu a săvîrşit infracţiunea de vătămare corporală, însă pentru punerea în mişcare a acţiunii penale în cazul acestui gen de infracţiuni este necesară plîngerea prealabilă a părţii vătămate, împăcarea părţilor înlăturînd răspunderea penală.

Întrucît cea în cauză şi-a menţinut plîngerea, s-a început urmărirea penală împotriva lui D.N., dosarul penal fiind înaintat la Procuratura locală Galaţi, cu propunerea de trimitere în judecată.

■ **Asociaţia de locatari din bd. Constructorilor nr. 24 A Bucureşti** (bloc 44, Sectorul 3), ne face cunoscut că de la data mutării lui Virgil Dan — cu forme nelegale — în apartamentul nr. 112 situat la scara C a acelui bloc, acesta a spart geamurile, iar interiorul l-a adus într-un hal de nedescris. De asemenea, venind deseori sub influenţa alcoolului, provoacă repetate scandaluri pe scară şi în bloc, ameninţîndu-i cu cuţitul pe locatari şi băgînd spaima în copii.

Conducerea asociaţiei — se spune în scrisoare — s-a adresat întreprinderii de administrare a cantinelor şi grupurilor sociale din Bucureşti (str. Calomfirescu nr. 6), care este proprietarul acestui imobil, dar nu s-a deplasat nimeni la faţa locului pentru a clarifica acest caz ieşit din comun.

■ **Constantin T. Vodă** este magazioner la Staţia C.F.R. Craiova (cantonul C.F.R. Malu Mare, comuna Coşoveni, judeţul Dolj). El mai este tată a nu mai puţin de 6 (şase) copii. Într-o scrisoare recentă ne semnala unele neajunsuri ivite privind buna aprovizionare. În acest sens, **Direcţia comercială a judeţului Dolj** ne răspunde : Avînd în vedere situaţia sa familială deosebită, cu 6 copii minori între 1 şi 10 ani, am hotărît ca aprovizionarea cu pîine să se facă din Craiova, scutindu-l de distanţa de 2 km pînă la magazinul comunal.

■ **În urmă cu 3—4 ani un număr de 120 de locuitori ai satului Jdioara, judeţul Timiş,** am semnat o petiţie către D.J.P.Tc. Timiş, prin care solicitam instalarea fie şi a unui singur telefon public în satul nostru. Cînd s-a terminat noua linie telefonică Gavodjia-Nădrag am crezut că, în sfîrşit, norocul ne-a suris. Dar n-a fost să fie aşa, din raţiuni care ne scapă. Imaginaţi-vă că Jdioara este un sat cu 250 de familii, că în acest sat şi în aceste familii se ivesc uneori probleme de o extremă urgenţă, cînd telefonul e necesar. În toate aceste condiţii noi trebuie să ne deplasăm la 6 km distanţă, la Găvodjia. Vă rugăm să ne sprijiniţi pe lîngă factorii de resort timişoreni pentru a ne instala măcar un telefon în sat, pentru a ne lega astfel... de restul lumii.

■ **La scrisoarea unui grup de părinţi ai elevilor de la Liceul agroindustrial Puieşti (Vaslui),** prin care se arată că autobuzele de călători care trec prin satul Puieşti circulă cu mari întreruperi (uneori determinînd lipsa ori întîrzierea elevilor şi cadrelor didactice de la orele de curs), ne răspunde **Consiliul popular al judeţului Vaslui :** Din cercetările efectuate a rezultat că cele sesizate sînt reale. Împreună cu conducerea I.T.A. Vaslui s-a analizat mersul autobuzelor de călători pe toate traseele din judeţ şi s-au stabilit măsuri pentru o mai bună aprovizionare cu motorină, repartizarea acestela mai judicioasă pe activităţi şi întărirea disciplinei în respectarea graficului de mers. Ca urmare, deficienţele au fost înlăturate.

■ **Un grup de oameni ai muncii de la Combinatul viticol din Odobeşti (judeţul Vrancea)** ne face cunoscut că grădiniţa patronată de unitatea mai susamintită este pe cale de desfiinţare. De ce? Din cauza unor diferenduri ivite între conducerile I.A.S. Odobeşti şi C.A.P. Odobeşti. În ce sens ? Imobilul unde se află plasată grădiniţa este proprietatea C.A.P., iar I.A.S.-ul plăteşte respectivele chirii lunare sau anuale. Nu se ştie exact de unde şi pînă unde s-a extins conflictul, cert este însă că însăşi existenţa grădiniţei este acum pusă în discuţie, după 34 de ani de funcţionare fără reproş. Dacă ar fi vorba o neînţelegere pasageră mai treacă-meargă. Dacă e vorba de schimbarea imobilului, propunem clădirea muzeului viticol, căruia i se poate găsi un alt spaţiu ceva mai restrîns. Pînă una, alta, la Odobeşti problema copiilor este privită prin ochelari cu dioptrii şi e mare păcat ! Cei mici merită „votul" nostru de încredere.

■ **La scrisoarea Mariei Vlăsceanu din satul Banului,** comuna Măgureni, judeţul Vaslui, ne răspunde **I.G.C.L. Cîmpina (Prahova) :** La cercetarea făcută s-a constatat că la reţeaua de distribuire a apei potabile realizată prin contribuţia bănească a cetăţenilor, s-au branşat diverşi cetăţeni, fără aprobarea întreprinderii noastre şi fără a respecta normele tehnice corespunzătoare. Aceste intervenţii au produs deteriorări ale conductei, tar apa potabilă nu a putut să depăşească prin presiunea scăzută zona de la Şcoala generală din localitate.

După depistarea spărturilor s-a trecut la remedierea lor, astfel încît la data de 15 octombrie a.c. s-a pus în funcţiune reţeaua de distribuţie a apei de băut în satul Banului.

Pagină realizată de DORIN SĂLĂJAN ■

Ecou

Despre identitatea unor străzi

Într-un articol apărut în „Flacăra" din 17 iulie 1987 (nr. 29), cititorul Nicolae Andrei din Călăraşi critica cu bună dreptate „denumirile ortografice în spirit neştiinţific" ale unor străzi ale Capitalei, „integrabile în sfera agramatismelor".

Şi fiindcă fu vorba despre străzi, vă rog să-mi îngăduiţi şi mie să folosesc momentul pentru a pune în discuţie o problemă legată de toponimia străzilor Capitalei, de multe ori curioasă şi uneori caraghioasă şi să încheiu cu o propunere.

Raportat la zona geografică europeană în care se află, Bucureşti este un oraş mare. Cu mult peste două milioane de locuitori, cu mii de străzi, un adevărat pălenjeniş în care fiecare trebuie să se descurce. Băşca provincialii şi străinii.

Sigur că, dacă n-au fost numerotate, străzile au fost botezate. Cum ? Se ştie şi o să mai vedem. Fie că de-a lungul vremilor, fantezia celor însărcinaţi cu această treabă a fost uimitor de săracă, fie că graba de a mîntui treaba i-a mînat de la spate, dar ne-au lăsat nouă şi celor de după noi nume de străzi de neînţeles şi nu de puţine ori care stîrnesc un ris amar.

Am întrebat mai mulţi oameni ce înseamnă :

Gorodarva (stradă în sectorul 6), Hida (sect. 2), Ilovăţ (sect. 6), Imper (sect. 2), Dolle (sect. 3), Neftiu (sect. 3), Raşoviţă (sect. 3), Sagna (sect. 1), Stur (sect. 6), Ciuşlea (sect. 6), Bacriu (sect. 6), Tortoman (sect. 5), Uţeş (sect. 2)... şi toţi au ridicat din umeri.

Sînt în Capitală 38 străzi cu nume de văi, în com. Popeşti Leordeni (ţinînd de Capitală) există o stradă a Vulpii. În sect. 6 una a Vulpoiului şi tot în sect. 6 una a unui vizitiu. Strada Octav Onicescu nu există în Bucureşti.

Toate păsările, de la găscă la struţ şi de la vrabie la dropie îşi au străzile lor.

Toate insectele, de la fluture la bondar şi de la licurici la gîndac îşi au străzile lor.

Toate bălăriile, de la troscot la lobodă şi de la păpădie la papură îşi au străzile lor.

Toate animalele, de la panteră la dihor şi de la cămilă la zebră îşi au străzile lor.

Sculele (grapă, lopată, meliţă, greblă etc.), instrumentele muzicale (muzicuţă, fluier, mandolină, lăută, acordean etc.), peştii (ştiucă, delfin, oblete, crap, păstrăv etc.), meseriaşii (surugiu, lemnar, pielar, măcelar, spoitor (!) etc.) sînt bogat reprezentate în toponimia străzilor Capitalei. Mai există străzile :

Potcoavei, Baniţei, Glasului, Prăjinei, Toporului, Cătrinţei, Irimicului, Ghiocului, Telefonului, Daltei, Difuzorului, Pupitrului, Priboiului, Spartachiadei, Lavei (după cîţi vulcani sînt în Bucureşti, normal !), Vedrelor (nu se precizează de ce), Tîrlei (de la milioanele de oi care pasc asfaltul străzilor, probabil), Zimbetului (ce bine-ar fi !), Digului (ca port la ocean, logic !), Producţiei (asta, da !), Circulaţiei (pentru că numai pe această stradă se circulă). Strigăturii (de la horele care se încing pe terasele blocurilor) etc. Apoi : Bambusului, Ciurului...

Există în sectorul 1 o stradă Proiectată, o alta în sect. 5 Moş Adam, încă una în sect. 3 Moş Petre, alta în sect. 4 Moş Nicolae, apoi str. Margareta (sect. 2), Minodora (sect. 6), Mateiaş (sect. 5), iar în sect. 2 există strada Alexandru Ipsilanti dar şi alta Ipsilanti Voievod.

De ce l-au eternizat pe fanariot, nu prea ştiu. Ce minuni au făcut Moş Petre, Moş Nicolae, Moş Adam, Margareta, Mateiaş sau Minodora tot nu prea ştiu. Cît îi priveşte pe vizitiul Stoica (sect. 6), tot nu prea ştiu.

Există la Paris strada Vercingetorix. La noi nu există nici bulevardul Burebista, nici piaţa Menumorut, nici strada Glad, nici şoseaua Gelu. După cum nu există nici străzi care să poarte numele unor Grigore Antipa, Octav Onicescu, Gheorghe Brătianu, Alexander Fleming, Henri Coandă, Laplace, Michelangelo Buonaroti, Mozart, Ionel Perlea, Rembrandt, Eduard Caudela, Ion Manolescu, Elvira Popescu, George Calboreanu, Adam Mickiewicz, Miguel Cervantes de Saavedra, Jokai Mor, Anatol France, D'Annunzio, George Storin, Averescu, Prezan, Dragalina, Berthelot. Şi cîţi or mai fi...

Poate că unele străzi ar fi trebuit botezate cu numele Memorandiştilor, cele ale altor militanţi de frunte ai marii Uniri de la 1918, ale unor mari români ucişi în mod bestial în Ardealul ocupat de horthyşti, ale unor patrioţi din fruntea mişcărilor populare pentru libertate, ale unor ofiţeri căzuţi în fruntea ostaşilor lor, făcîndu-şi datoria faţă de ţară şi de popor. Pentru că soldaţii lor au botezat străzi încă de acum 40 de ani.

Luînd în discuţie măcar propunerea mea, am face un act de dreptate şi de cinstire memoriei unor oameni care s-au ridicat mult, enorm de mult deasupra semenilor lor şi care merită întrega noastră recunoştinţă.

Ni se spune de multe ori, „nu este cazul încă pentru o discuţie în legătură cu această problemă"... sau ceva în genul acesta.

Dacă şi dvs. consideraţi că problema ridicată de mine nu poate, cel puţin pentru moment, să fie luată în discuţie, vă rog să-mi răspundeţi cumva că n-aţi primit scrisoarea mea. Mă declar mulţumit şi cu faptul că ea a ajuns la redacţia dvs.

MARIAN AVRAM
Om al muncii
Uzinele „23 August"

Poşta redacţiei

Barbu Domnica — com. Cîşvana (Suceava), **Ivanov Florica** — Sulina : Vă rugăm să reveniţi cu o scrisoare care să cuprindă toate datele problemei ● **Amărîncăi Vasile** — Bucureşti : Mulţumim pentru vorbele frumoase, deşi nu sîntem de acord cu toate părerile dv. ● **Riscu Tudor** — Năvodari : Trebuie să discutaţi problema la consiliul popular al localităţii respective. ● **Serban Ioan** — Bucureşti : Adresaţi cererea conducerii colective a întreprinderii. ● **Ştefan Vasile** — Cimpina : 1) Nu ştim. Legea e aceeaşi. 2) Numai pentru luna în care a avut loc decesul. 3) Dacă lipseşte din bloc o lună calendaristică întreagă şi anunţă aceasta în scris anterior plecării. ● **Muscaru Suzana** — com. Şamşinaiu de Cîmpie (Bistriţa-Năsăud) : Trebuie ori să îndepliniţi norma în C.A.P., ori să cereţi în scris adunării generale acordarea lotului ajutător, dovedind incapacitatea de muncă cu acte medicale ● **Breciu Florin** — Piteşti : Pentru a solicita şi apăra drepturile pentru familia dv. trebuie, în primul rînd, să vă vedeţi de muncă, fără abateri şi fără absenţe. ● **Nagy Iren** — Singiorgiu de Mureş : Nu mai este posibilă exercitarea recursului extraordinar împotriva sentinţei rămasă definitivă prin decizia nr. 866 30 octombrie 1985 a Tribunalului judeţean Mureş, pentru că a expirat termenul de un an înăuntrul căruia putea fi promovată această cale extraordinară de atac de către procurorul general. ● **Sandu Dumitru** — Galaţi, **Manu Matei** — com. Nicoreşti (Galaţi) : Adresaţi-vă Oficiului farmaceutic Galaţi, str. Piersicului nr. 5, cu prescripţia medicală pentru a vi se elibera medicamentele solicitate. ● **Bundea Maria** — satul Măru, com. Logreşti (Gorj) : Problema dv. va fi analizată în adunarea generală, conform Statutului C.A.P. ● **Sclotnic Antohe Feodor** — Tulcea : 1) Începînd cu luna septembrie s-a întocmit graficul de eşalonare a zilelor libere. 2) Este în interesul dv. să absolviţi cursul de policalificare, aprobat pentru secţia unde lucraţi. 3) Se vor preciza amănunte specifice ale electricienilor de întreţinere şi reparaţii din cadrul cooperativei „Prestarea". ● **Diaconu Iulia** — Constanţa : Vi se va întocmi contract de încheriere după obţinerea mutaţiei în municipiu. ● **Staicu Camelia** — Tg. Jiu : Nu putem să vă răspundem cum ne cereţi, pentru simplul motiv că nu ne pricepem. Consultaţi un chirurg. ● **Negrici Elena** — Tg. Jiu : Problema locuinţei vi se va rezolva în cursul acestui trimestru ● **Radu N. Dorina** — Braşov : În conformitate cu prevederile art. 5 din Decretul 68/1976, urmează ca întreprinderea unde lucraţi să vă propună pentru stabilirea domiciliului după ce se va primi numărul de locuri în acest scop prin decret prezidenţial. ● **Popescu Gheorghe** — com. Bărbăteşti (Vîlcea) : În plicul pe care l-aţi expediat recomandat am găsit numai o coală albă. ● **Popescu Nicolae** — Bucureşti : Tatăl dv. trebuie să ceară recuperarea pagubei pe cale civilă de la moştenitorii făptuitorului decedat. ● **Corcoş Grigore** — Bucureşti : De data aceasta vi s-a întocmit şi expediat o adeverinţă pentru 1950—55, o copie a cererii a fost înaintată Regionalei C.F. Cluj de la care urmează să primiţi răspuns.

REGHINA VÂRVICI ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime şi nu primeşte acte originale. Scrieţi-ne cît mai concis. Şi nu uitaţi să vă iscăliţi. Precizaţi eventual telefonul unde vă putem găsi. Audienţele se ţin zilnic între orele 11—14.**

15 noiembrie 1987: ţara votează

- **Reînnoit legămînt pentru înfăptuirea neabătută a politicii partidului pusă în slujba înfloririi patriei şi fericirii întregii naţiuni.**
- **Fierbinte manifestare a unităţii în jurul partidului, al secretarului său general, temei durabil pentru întărirea continuă a democraţiei noastre socialiste.**
- **Elocventă reafirmare a ataşamentului statornic al poporului român la efortul popoarelor de a-şi asigura dreptul la existenţă liberă, demnă, pe o planetă a păcii.**

Un cuprinzător tablou al împlinirilor noastre de azi şi de mîine, un vibrant manifest revoluţionar pentru unirea şi impulsionarea tuturor energiilor creatoare spre făurirea viitorului de aur al României:

APELUL

Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste

Tovarăşi şi tovarăşe! Oameni ai muncii de pe întreg cuprinsul patriei! Cetăţeni ai Republicii Socialiste România!

La 15 noiembrie vor avea loc alegerile generale de deputaţi în consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului Bucureşti, orăşeneşti şi comunale — organe locale ale puterii de stat, ale autoconducerii şi autogospodăririi teritoriale.

Eveniment politic important în viaţa patriei noastre, expresie a perfecţionării democraţiei noastre muncitoreşti revoluţionare, care asigură participarea nemijlocită a tuturor cetăţenilor la elaborarea şi înfăptuirea politicii interne şi externe a ţării, la conducerea societăţii, alegerile constituie un minunat prilej de reafirmare a unităţii de nezdruncinat a întregului nostru popor în jurul partidului, al strălucitului conducător al destinelor patriei, tovarăşul NICOLAE CEAUŞESCU.

Alegerile de deputaţi de la 15 noiembrie au loc cu puţin timp înainte de CONFERINŢA NAŢIONALĂ A PARTIDULUI ŞI DE SĂRBĂTORIREA A 40 DE ANI DE LA PROCLAMAREA REPUBLICII — momente de o deosebită însemnătate în viaţa partidului şi a poporului nostru, deplin angajat în îndeplinirea măreţelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, a îndemnurilor şi orientărilor tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU, secretarul general al Partidului Comunist Român, preşedintele Republicii Socialiste România, preşedintele Frontului Democraţiei şi Unităţii Socialiste.

Dînd votul celor mai buni oameni ai muncii care, prin întreaga lor activitate, se afirmă ca făuritori de nădejde ai orînduirii noi, socialiste, în patria noastră, ca buni gospodari ai treburilor obşteşti care merită încrederea de a fi aleşi în organele locale ale puterii de stat şi prezintă garanţia că vor acţiona cu răspundere pentru îndeplinirea sarcinilor mari ce revin consiliilor populare, cetăţenii României socialiste vor vota, în fapt, pentru consolidarea şi dezvoltarea minunatelor cuceriri revoluţionare dobîndite de poporul nostru sub conducerea partidului, pentru măreţele realizări de azi şi de mîine ale patriei, pentru viitorul fericit al întregii naţiuni.

Frontul Democraţiei şi Unităţii Socialiste cheamă pe cetăţenii patriei să-şi dea votul candidaţilor săi, manifestînd şi prin aceasta hotărîrea lor fermă de a acţiona strîns uniţi în jurul partidului, al tovarăşului NICOLAE CEAUŞESCU — erou între eroii patriei, luminos exemplu de dăruire revoluţionară în slujba celor mai înalte aspiraţii ale poporului român — pentru înfăptuirea măreţelor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, pentru dezvoltarea dinamică şi intensivă a economiei naţionale, pentru creşterea continuă a calităţii vieţii întregului popor, pentru afirmarea şi mai viguroasă a României socialiste ca ţară liberă, suverană şi independentă

→ în *paginile 12—13*

Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste

Oameni ai muncii de la orașe și sate!

Anii ce au trecut de la Congresul al XIII-lea al partidului au fost marcați prin noi și importante împliniri în toate domeniile vieții economico-sociale, în dezvoltarea patriei pe drumul progresului și civilizației socialiste. Sînt împliniri care fac parte integrantă din mărețele realizări dobîndite de poporul nostru în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, perioadă de profunde transformări revoluționare în societatea noastră, indisolubil legate de activitatea prodigioasă, desfășurată cu clarviziune și profund spirit creator, cu pasiune revoluționară și fierbinte patriotism de conducătorul partidului și statului, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU.

ÎN PERIOADA CARE A TRECUT DE LA ALEGERILE PRECEDENTE A FOST CONTINUATĂ POLITICA DE DEZVOLTARE INDUSTRIALĂ A ȚĂRII, punîndu-se un accent deosebit pe laturile intensive, calitative ale dezvoltării acestei ramuri de bază a economiei naționale. S-a intensificat procesul de înnoire și modernizare a producției, au fost puse în funcțiune noi capacități, a crescut gradul de valorificare a resurselor materiale și umane ale țării. În primii doi ani ai actualului cincinal au fost obținute creșteri însemnate la producția industrială, care este, în acest an, de peste 115 ori mai mare decît în 1945. Industria participă astăzi cu peste 60 la sută la formarea venitului național, asigură 90 la sută din necesarul intern de echipamente, mașini și instalații, contribuind totodată cu circa 90 la sută la exporturile țării. Practic, România dispune în prezent de o industrie modernă, competitivă, capabilă să rezolve cele mai complexe probleme de ordin tehnic pentru toate sectoarele vieții economice și sociale.

IMPORTANTE REALIZĂRI AU FOST OBȚINUTE ȘI ÎN AGRICULTURA ȚĂRII — a doua ramură de bază a economiei naționale, care, în anii construcției socialiste, a crescut pe ansamblu de aproape șase ori. Puternica înzestrare tehnico-materială — extinderea mecanizării și chimizării, înfăptuirea unui vast program de irigații și îmbunătățiri funciare — folosirea pe scară tot mai largă în agricultură a realizărilor științei au făcut posibilă obținerea în 1986 a celei mai mari recolte de cereale din istoria țării — peste 30 milioane tone, față de 12,6 milioane tone în 1965. Și anul acesta, deși condițiile climatice nu au fost prea favorabile, om obținut, la cereale, producții bune. De asemenea, a crescut producția la plante tehnice, în legumicultură, pomicultură, precum și în zootehnie.

PE BAZA PUTERNICEI DEZVOLTĂRI A INDUSTRIEI, AGRICULTURII ȘI A CELORLALTE RAMURI ALE ECONOMIEI NAȚIONALE, A SPORIRII EFICIENȚEI ECONOMICE, A CRESCUT SUBSTANȚIAL VENITUL NAȚIONAL, astfel că în acest an este de peste 33 de ori mai mare decît în 1945. Aceasta a asigurat dezvoltarea și modernizarea continuă a forțelor de producție, creșterea potențialului productiv al economiei naționale și ridicarea continuă a bunăstării întregului popor.

ÎN ANII CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE, ȘI ÎNDEOSEBI DUPĂ CONGRESUL AL IX-LEA AL PARTIDULUI, S-A REALIZAT CU CONSECVENȚĂ UN AMPLU PROGRAM DE INVESTIȚII — ROD AL POLITICII ȘTIINȚIFICE A PARTIDULUI DE ALOCARE A UNEI PĂRȚI IMPORTANTE DIN VENITUL NAȚIONAL PENTRU FONDUL DE DEZVOLTARE. S-au edificat noi obiective industriale și au fost modernizate întreprinderile existente, a continuat realizarea intensă a lucrărilor de îmbunătățiri funciare, s-au construit noi unități agrozootehnice, ceea ce contribuie la îmbunătățirea în continuare a repartizării forțelor de producție pe teritoriu, la dezvoltarea armonioasă a tuturor județelor patriei. Volumul fondurilor fixe existente în prezent însumează peste 3 000 miliarde lei, fiind de 20 ori mai mare decît în anul 1945.

Dezvoltarea economică a țării, creșterea venitului național au creat o bază trainică pentru ÎMBUNĂTĂȚIREA CONDIȚIILOR DE MUNCĂ ȘI DE TRAI ALE ÎNTREGULUI POPOR, pentru realizarea unei noi calități a vieții. Retribuția lunară medie nominală netă a personalului muncitor a sporit de la 2.239 în 1980, la 3.018 lei la sfîrșitul anului 1986; de asemenea, au sporit veniturile nominale ale țărănimii obținute din munca în cooperativele agricole de producție și din gospodăriile personale. Populația a beneficiat de însemnate fonduri destinate finanțării acțiunilor social-culturale, sub formă de pensii, alocații și ajutoare pentru copii, burse pentru elevi și studenți, sume pentru dezvoltarea învățămîntului, culturii, ocrotirii sănătății. În anul 1986, aceste fonduri au reprezentat 116 miliarde lei, revenind 5.080 lei pe locuitor. Prin măsurile privind majorarea alocației pentru copii, a ajutoarelor ce se acordă mamelor cu mulți copii și a indemnizației de naștere, populația a beneficiat anul trecut de un spor de venituri de 6,7 miliarde lei față de 1985. Au continuat să se dezvolte în ritm susținut construcțiile de locuințe și social-edilitare, să se înfăptuiască sistematizarea localităților țării. În prezent, peste 82 la sută din populația României locuiește în case noi. Nu există oraș sau localitate în care să nu se realizeze importante lucrări în acest domeniu, destinate îmbunătățirii condițiilor de viață ale tuturor cetățenilor.

Toate aceste realizări demonstrează, cu puterea faptelor, că scopul suprem al politicii partidului de edificare socialistă și comunistă a patriei îl constituie ridicarea continuă a bunăstării oamenilor muncii, că tot ce se realizează în România este consacrat omului, creșterii nivelului general de civilizație al întregului popor.

În tabloul marilor împliniri socialiste, un rol deosebit — care se va accentua și mai mult în procesul de înfăptuire a complexelor sarcini economico-sociale — revine realizărilor ȘTIINȚEI, ÎNVĂȚĂMÎNTULUI, CULTURII, CARE AU CUNOSCUT O AMPLĂ DEZVOLTARE. Sub conducerea nemijlocită, de înaltă competență, a tovarășei academician doctor inginer ELENA CEAUȘESCU, militant de frunte al partidului și statului, proeminentă personalitate a vieții științifice mondiale, cercetarea științifică a adus o contribuție remarcabilă la afirmarea noii revoluții tehnico-științifice, a noii revoluții agrare, la înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială a țării. Integrîndu-se cu cercetarea și producția, învățămîntul a obținut însemnate rezultate pe tărîmul pregătirii tinerei generații pentru muncă și viață, în formarea de cadre temeinic pregătite, stăpîne pe știință, tehnologia și cultura contemporană. O puternică înflorire au cunoscut literatura, arta și cultura, contribuind la educarea patriotică, revoluționară a celor ce muncesc, la dezvoltarea conștiinței socialiste a maselor.

În ultimii 20 de ani, partidul nostru a adoptat noi măsuri de DEZVOLTARE ȘI PERFECȚIONARE A DEMOCRAȚIEI MUNCITOREȘTI-REVOLUȚIONARE, care reprezintă un minunat cadru de afirmare a tuturor cetățenilor patriei, fără deosebire de naționalitate, în viața politică, economică și socială a localităților, a întregii țări. Astăzi, în România există și funcționează de aproape două decenii un sistem larg democratic, unic în felul său, care asigură participarea directă a oamenilor muncii la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, edificarea societății socialiste cu poporul, pentru popor.

În perioada care a trecut de la alegerile precedente, PARTIDUL ȘI STATUL NOSTRU AU DESFĂȘURAT O INTENSĂ ACTIVITATE INTERNAȚIONALĂ, care a întrunit și întrunește aprecierea unanimă a popoarelor lumii. România întreține astăzi relații politice și economice cu 155 de țări.

Acțiunile de pace și colaborare ale țării noastre, strălucitele inițiative ale președintelui NICOLAE CEAUȘESCU privind înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, asigurarea păcii și securității pentru toate popoarele, așezarea relațiilor dintre state pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, măsurile propuse de România pentru lichidarea subdezvoltării, pentru edificarea unei noi ordini economice internaționale corespund intru totul intereselor vitale ale poporului nostru și totodată reprezintă o contribuție de seamă la soluționarea marilor probleme ce confruntă omenirea, la făurirea unei lumi mai drepte și mai bune pe planeta noastră. Strălucita dovadă a voinței nestrămutate de pace și dezarmare a României socialiste și-a găsit expresie concludentă în referendumul național din noiembrie anul trecut, cînd poporul român s-a pronunțat în unanimitate pentru reducerea unilaterală, cu 5 la sută, a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare.

Țara noastră se prezintă la alegerile de deputați din 15 noiembrie cu un bogat și insuflețitor bilanț. În întreaga activitate economică, politică, socială și culturală, care a dus la obținerea acestor împliniri, un rol de seamă l-au avut ORGANELE LOCALE ALE PUTERII DE STAT, CONSILIILE POPULARE MUNICIPALE, ORĂȘENEȘTI ȘI COMUNALE, ale căror răspunderi și atribuții au crescut considerabil în organizarea și conducerea economiei, în valorificarea resurselor locale, în buna gospodărire și înfrumusețare a localităților, în asigurarea autoconducerii, autofinanțării și autoaprovizionării teritoriale.

Realizările dobîndite în acești ani demonstrează cu putere superioritatea orînduirii noastre socialiste, sînt rezultatul eforturilor eroice ale clasei muncitoare, țărănimii, intelectualității, ale tuturor oamenilor muncii, fără deosebire de naționalitate, care, sub conducerea clarvăzătoare a partidului, acționează cu abnegație și elan revoluționar pentru înfăptuirea politicii Partidului Comunist Român.

Cetățeni și cetățene!

Programul cu care Frontul Democrației și Unității Socialiste se prezintă în fața alegătorilor, platforma politică a candidaților săi, au drept scop înfăptuirea mărețelor obiective ale Programului Partidului Comunist Român de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a patriei spre comunism, înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea, materializate în sarcinile actualului plan cincinal care asigură mersul neabătut al României pe calea dezvoltării și modernizării forței sale economice, creșterea avuției naționale și a bunăstării întregului popor, trecerea României socialiste în rîndul țărilor cu nivel mediu de dezvoltare.

Cu cea mai mare fermitate se va acționa în continuare pentru dezvoltarea multilaterală a patriei, punîndu-se un accent deosebit pe laturile intensive ale creșterii economice, pe ridicarea pe o treaptă calitativ superioară a întregii activități economico-sociale, pe dezvoltarea proprietății socialiste, pe sporirea susținută a avuției întregii societăți, a venitului național — baza trainică a creșterii bunăstării materiale și spirituale a întregului popor.

Marile obiective ale actualului plan cincinal impun o puternică mobilizare a forțelor și energiilor creatoare ale tuturor celor ce muncesc de la orașe și sate, ale întregului popor. Înaltele exigențe calitative pe care le ridică procesul de dezvoltare dinamică și intensivă a tuturor ramurilor economiei naționale, de înflorire continuă a patriei socialiste, cer din partea fiecărui om al muncii o înaltă conștiință patriotică, revoluționară, spirit de abnegație și dăruire. Mersul ferm înainte al țării noastre pe calea dezvoltării forței sale economice, sporirea avuției naționale și creșterea nivelului de trai al tuturor celor ce muncesc depind de modul exemplar în care fiecare își face datoria la locul de muncă, de spiritul de răspundere, de hotărîrea cu care înfăptuiește politica partidului. Aceasta este calea sigură prin care putem asigura ridicarea patriei noastre pe noi trepte de progres și civilizație, făurirea unei vieți mereu mai bune pentru întregul popor.

Acționînd pentru înfăptuirea hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, Frontul Democrației și Unității Socialiste va milita cu fermitate pentru înfăptuirea programului de dezvoltare și modernizare a tuturor ramurilor industriale, pentru lărgirea bazei energetice și de materii prime, pentru aplicarea largă a cuceririlor revoluției tehnico-științifice, pentru creșterea puternică a productivității muncii și ridicarea continuă a nivelului tehnic și calitativ al produselor, pentru reducerea substanțială a consumurilor materiale și energetice, a cheltuielilor materiale, pentru așezarea întregii activități a întreprinderilor pe baza unei înalte eficiențe și rentabilități. În actualul cincinal, producția marfă industrială a țării va crește într-un ritm mediu anual de 7,5—8,3 la sută, dezvoltîndu-se cu prioritate ramurile de înaltă tehnicitate, care valorifică superior materiile prime, resursele energetice și munca socială și asigură promovarea largă a progresului tehnic, o competitivitate ridicată a produselor românești pe piețele externe.

În deplin consens cu orientările stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, Frontul Democrației și Unității Socialiste va acționa cu energie pentru înfăptuirea obiectivelor noii revoluții agrare, dezvoltarea unei agriculturi moderne, intensive, de înalt randament, pentru realizarea unor producții agricole sigure și stabile, astfel ca tot mai multe unități agricole și județe, să fie în măsură să dobîndească înaltul titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare". Producția agricolă medie anuală va fi în actualul cincinal cu 34,9—38,3 la sută mai mare față de cincinalul precedent, asigurînd în condiții corespunzătoare aprovizionarea populației, nevoile de materii prime ale industriei și alte necesități ale economiei naționale. De asemenea, vor cunoaște o dezvoltare dinamică toate celelalte ramuri ale economiei naționale.

Unul din obiectivele majore ale Frontului Democrației și Unității Socialiste va fi înfăptuirea programului de investiții al actualului cincinal, orientat cu precădere spre lărgirea bazei energetice și de materii prime, dezvoltarea intensivă, modernizarea și ridicarea nivelului tehnic al industriei, realizarea lucrărilor de irigații și îmbunătățiri funciare. Îndeplinirea programului de investiții va asigura dezvoltarea și modernizarea bazei tehnico-materiale a societății, repartizarea armonioasă, în continuare, a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, întărirea în continuare a proprietății socialiste, folosirea tot mai rațională a forței de muncă a poporului nostru.

Frontul Democrației și Unității Socialiste va continua să acționeze în viitoarea legislatură pentru aplicarea cu fermitate a noului mecanism economico-financiar, a principiilor autoconducerii și autogestiunii în toate unitățile economico-sociale. Se va asigura astfel participarea activă și responsabilă a tuturor oamenilor muncii — în calitatea lor de proprietari, producători și beneficiari — la conducerea unităților economice, la adoptarea deciziilor privind bunul mers al acestora, la controlul îndeplinirii sarcinilor, la activitatea pentru înfăptuirea neabătută a prevederilor planului de stat, a măsurilor prevăzute în programul de organizare și modernizare a producției în vederea creșterii mai accentuate a productivității muncii și a venitului național.

EDIFICAREA UNEI SOCIETĂȚI ÎN CENTRUL CĂREIA SE AFLĂ OMUL, BUNĂSTAREA SA MATERIALĂ ȘI SPIRITUALĂ CONSTITUIE ȚELUL SUPREM AL POLITICII ȘI ACTIVITĂȚII PARTIDULUI ȘI STATULUI NOSTRU. În actualul cincinal, vor spori retribuția reală a personalului muncitor și veniturile reale ale țărănimii, în strînsă legătură cu rezultatele obținute în creșterea producției și a productivității muncii, în sporirea eficienței economice și a venitului național, în dezvoltarea generală a societății. Vor crește volumul desfacerilor de mărfuri cu amănuntul, prin comerțul socialist, precum și prestările de servicii pentru populație.

O elocventă mărturie a preocupării constante a partidului și statului pentru îmbunătățirea continuă a calității vieții oamenilor muncii o reprezintă construcțiile de locuințe. În actualul cincinal se vor mai adăuga fondului locativ al țării încă 750 000 locuințe noi, din care 100 000 vor fi construite în comune și sate. Vor mai fi construite, de asemenea, numeroase edificii social-edilitare; vor fi alocate importante fonduri pentru satisfacerea nevoilor social-culturale ale populației.

Știința, învățămîntul și cultura — factori importanți ai edificării noii societăți — vor cunoaște o continuă înflorire. Va spori tot mai mult rolul cercetării științifice în dezvoltarea bazei energetice și de materii prime a țării, în realizarea programelor de modernizare a producției, de creștere a productivității muncii, de ridicare a nivelului tehnic și calitativ al produselor și de valorificare superioară a resurselor materiale și energetice, în folosirea mai bună a fondului funciar, în producerea de noi soiuri și hibrizi de plante agricole, ameliorarea și crearea de noi rase de animale.

Școala românească își va întări și mai mult legăturile cu producția și cercetarea, asigurînd buna pregătire a tineretului pentru muncă și viață, formarea de cadre de muncitori și specialiști cu un larg orizont de cunoștințe tehnico-științifice și de cultură generală. Tezaurul spiritual al țării se va îmbogăți cu noi opere valoroase inspirate din munca eroică a poporului pentru edificarea socialistă a României.

Se va acționa în continuare pentru înflorirea tuturor județelor și localităților patriei, acordînd o atenție deosebită valorificării superioare a resurselor materiale și umane locale, dezvoltării industriei mici și a serviciilor, aplicării ferme a măsurilor de autoaprovizionare și autofinanțare — ca bază materială a autoconducerii în profil teritorial. Va continua înfăptuirea prevederilor Programului național de sistematizare a teritoriului și localităților urbane și rurale, în scopul creării unei rețele moderne de localități. În acest sens se va acționa cu răspundere, pentru utilizarea cît mai eficientă a terenurilor, restrîngerea la strictul necesar a perimetrului construibil, pentru dezvoltarea orașelor și comunelor ca unități administrativ-teritoriale de bază și centre economice și social-culturale puternice, capabile să asigure condiții de muncă și de viață tot mai bune pentru toți cetățenii patriei.

DEMOCRAȚIA NOASTRĂ SOCIALISTĂ SE VA DEZVOLTA CONTINUU, PRIN PARTICIPAREA ACTIVĂ ȘI RESPONSABILĂ A TUTUROR OAMENILOR MUNCII, FĂRĂ DEOSEBIRE DE NAȚIONALITATE, LA ELABORAREA HOTĂRÎRILOR ȘI ÎNFĂPTUIREA OBIECTIVELOR ECONOMICO-SOCIALE, LA CONDUCEREA TUTUROR SECTOARELOR VIEȚII ECONOMICE ȘI SOCIALE, A ÎNTREGII SOCIETĂȚI. Se vor crea toate condițiile pentru stimularea puternică și mai bună punere în valoare a inițiativelor creatoare și a propunerilor valoroase ale cetățenilor, pentru afirmarea multilaterală a personalității umane.

FRONTUL DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE VA MILITA ÎN CONTINUARE PENTRU ÎNFĂPTUIREA CONSECVENTĂ A POLITICII EXTERNE A PARTIDULUI ȘI STATULUI. România va promova și în viitor o politică de colaborare și prietenie cu toate țările socialiste, cu țările în curs de dezvoltare și nealiniate, cu toate forțele progresiste, antiimperialiste, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială, pe baza respectării independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, renunțării la forță și la amenințarea cu forța, a dreptului fiecărui popor la dezvoltare liberă, independentă, fără nici un amestec din afară.

Țara noastră va acționa în mod consecvent pentru înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare, pentru încheierea încă în acest an, a acordului sovieto-american privind eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune și a celor operativ-tactice din Europa și Asia, pentru inițiaturarea spectrului unui război catastrofal care ar putea distruge omenirea, însăși viața pe planeta noastră, pentru stingerea focarelor de tensiune și război și soluționarea tuturor problemelor și conflictelor dintre state exclusiv pe cale pașnică, prin tratative.

România va continua să militeze pentru măsuri practice în vederea lichidării subdezvoltării, pentru instaurarea unei noi ordini economice internaționale, care să sprijine eforturile de progres ale tuturor statelor, în primul rînd ale țărilor în curs de dezvoltare.

Cetățeni și cetățene!

Înfăptuirea acestui program al Frontului Democrației și Unității Socialiste va asigura continuarea cu fermitate a procesului de transformare revoluționară a societății românești, accelerarea dezvoltării intensive, calitative a economiei naționale și creșterea bunăstării oamenilor muncii, va duce la transformarea patriei noastre, libere, independente și suverane, pînă la sfîrșitul acestui deceniu, într-o țară socialistă mediu dezvoltată, ocupînd un loc demn în rîndul națiunilor lumii.

Muncitori, tehnicieni, ingineri, specialiști din industrie!

Frontul Democrației și Unității Socialiste vă adresează chemarea de a întîmpina alegerile de la 15 noiembrie, acționînd cu abnegație și spirit revoluționar pentru îndeplinirea integrală, la toți indicatorii a planului pe 1987, pentru pregătirea temeinică a producției anului viitor, pentru înfăptuirea exemplară a tuturor obiectivelor cincinalului 1986—1990.

Faceți totul pentru îndeplinirea integrală, la toate sortimentele, a planului la producția fizică, în strînsă concordanță cu prevederile contractelor economice, cu cerințele reale ale economiei naționale! Nu precupețiți nici un efort pentru a asigura țării cantități sporite de energie electrică, de cărbune, petrol, minereuri și alte materii prime! Acționați cu toată fermitatea pentru realizarea planului de export, care constituie o cerință obiectivă pentru asigurarea mijloacelor necesare desfășurării în bune condiții a activității economice! Acționați în fiecare întreprindere pentru ridicarea continuă a nivelului tehnic și calitativ al produselor, a competitivității și prestigiului lor pe piețele externe, faceți să crească și mai puternic productivitatea muncii, asigurați reducerea substanțială a consumurilor și a cheltuielilor materiale, valorificarea superioară a resurselor materiale și energetice! Contribuiți cu întreaga voastră capacitate creatoare la înfăptuirea programelor de perfecționare și modernizare a producției! Acționați stăruitor pentru realizarea la termen și la un înalt nivel calitativ a tuturor obiectivelor de investiții, pentru atingerea neîntîrziată a parametrilor proiectați la noile capacități de producție! Preocupați-vă susținut de ridicarea continuă a nivelului de pregătire tehnico-profesională, însușindu-vă permanent cunoștințele în raport cu tehnica nouă, cu exigențele producției moderne! Ca proprietari, producători și beneficiari, asigurați prin aplicarea riguroasă a principiilor autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării, ale mecanismului economic, buna gospodărire a resurselor materiale și financiare încredințate de societate fiecărui colectiv spre administrare, sporirea susținută a eficienței economice, dezvoltarea continuă a proprietății socialiste — temelia sigură a creșterii necontenite a venitului național, a progresului economico-social al patriei!

Țărani, muncitori, tehnicieni și ingineri din agricultură!

Frontul Democrației și Unității Socialiste vă adresează chemarea de a face totul pentru îndeplinirea programului de dezvoltare intensivă și modernizare a agriculturii în actualul cincinal, pentru realizarea unor producții vegetale și animale cît mai înalte.

Munciți cu dăruire și răspundere pentru îndeplinirea programelor de dezvoltare a tuturor sectoarelor agricole, pentru realizarea și depășirea prevederilor planului de stat în agricultură, pentru înfăptuirea obiectivelor noii revoluții agrare! Sporiți an de an producțiile de cereale, plante tehnice, legume și fructe, perfecționați activitatea în sectorul zootehnic, asigurați executarea în cele mai bune condiții a lucrărilor de irigații și îmbunătățiri funciare! Folosiți cu randament maxim baza tehnico-materială de care dispune agricultura noastră, gospodăriți cu cea mai mare grijă fiecare palmă de pămînt — această neprețuită avuție a întregului popor! Ridicați-vă necontenit nivelul cunoștințelor agrozootehnice pentru a aplica cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii agricole! Acționați pentru livrarea tuturor cantităților de produse vegetale și animale prevăzute la fondul de stat, condiție hotărîtoare pentru asigurarea unei bune aprovizionări a populației! Cu spirit de răspundere acționați încă de pe acum pentru buna pregătire a campaniei agricole de primăvară!

Oameni de știință, cercetători!

Frontul Democrației și Unității Socialiste vă adresează chemarea de a munci cu abnegație și spirit revoluționar pentru înfăptuirea prevederilor Programului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și introducere a progresului tehnic în actualul cincinal!

Faceți totul pentru înfăptuirea noii revoluții tehnico-științifice, sporindu-vă aportul la soluționarea problemelor de bază ale dezvoltării economiei naționale! Acționați cu răspundere pentru a vă aduce întreaga contribuție la dezvoltarea bazei energetice și de materii prime a țării, la ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, la îmbunătățirea struc-

→ în pagina 14

turii și înnoirea permanentă a producției, la creșterea mai accentuată a productivității muncii, la valorificarea superioară a tuturor resurselor materiale și energetice ale țării! Colaborați strins cu unitățile industriale pentru înfăptuirea riguroasă a programelor de perfecționare a organizării și modernizare a producției! Acționați cu perseverență pentru promovarea largă a progresului tehnico-științific în agricultură, în vederea obținerii unor producții agricole, vegetale și animale, ridicate și stabile!

Învățători, profesori, oameni ai muncii din învățămînt!

Frontul Democrației și Unității Socialiste vă adresează chemarea de a acționa cu pasiune pentru a vă îndeplini cu succes nobila misiune încredințată de societate de a forma și a da țării cadre cu o înaltă pregătire tehnico-profesională, cu un larg orizont de cultură, viitori cetățeni și constructori ai socialismului și comunismului.

Valorificați din plin minunatele condiții materiale și organizatorice asigurate învățământului de toate gradele pentru a perfecționa continuu procesul de instruire și educare a tinerelor generații ale patriei! Faceți totul pentru a-i înarma pe elevi și studenți cu cele mai noi și moderne cunoștințe tehnice și profesionale, cu înalte convingeri patriotice, educîndu-i în spiritul răspunderii față de muncă și viață, față de interesele generale ale poporului, față de viitorul patriei noastre socialiste!

Oameni de cultură și artă!

Frontul Democrației și Unității Socialiste vă adresează chemarea de a dezvolta și mai puternic creația literar-artistică, de a reflecta mai pregnant în operele voastre mărețele împliniri ale luminoasei epoci în care trăiește și muncește astăzi poporul nostru, de a vă spori contribuția la formarea omului nou, constructor conștient al prezentului și viitorului patriei.

Realizați opere de artă și cultură inspirate din lupta și munca eroică a poporului pentru edificarea noii orînduiri sociale, pătrunse de idealurile socialismului și comunismului, de profundul umanism al societății noastre, capabile să sădească în conștiințe înaltele virtuți revoluționare, dragostea nețărmurită față de patrie, față de partid!

Femei!

Frontul Democrației și Unității Socialiste vă adresează chemarea de a acționa cu pasiunea, hărnicia și spiritul gospodăresc care vă caracterizează pentru realizarea sarcinilor ce vă revin în domeniul producției materiale, al vieții sociale și spirituale. Educați copiii în spiritul dragostei față de muncă, al devotamentului față de patrie, față de partid!

Participați cu aceeași abnegație, cu aceeași pricepere, pe care le-ați dovedit întotdeauna, la conducerea întregii societăți, la gospodărirea judicioasă și rezolvarea problemelor din fiecare localitate, din fiecare unitate economico-socială, de la fiecare loc de muncă! În activitatea pe care o desfășurați în toate sectoarele, puneți tot mai mult în valoare priceperea, energia, inițiativa, respectul pentru ordine și dragostea de frumos ce vă sînt proprii, sporindu-vă contribuția la progresul fiecărei localități, al țării întregi!

Tineri și tinere!

Frontul Democrației și Unității Socialiste vă adresează chemarea de a participa activ, cu întreaga energie și entuziasmul vostru tineresc, la eforturile întregului popor pentru dezvoltarea socialistă a patriei.

Fiți mereu prezenți, prin munca voastră avîntată, acolo unde patria are mai multă nevoie de voi! Folosiți din plin minunatele condiții de pregătire, muncă și viață pe care societatea noastră vi le-a creat, însușiți-vă și aplicați cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, concepția revoluționară, materialist-dialectică despre lume și viață a partidului!

Duceți mai departe, prin munca voastră fără preget, făclia progresului, a socialismului și comunismului în România!

Militari, fii ai patriei aflați sub drapel!

Frontul Democrației și Unității Socialiste vă cheamă pe voi, demni continuatori ai înaltelor virtuți ostășești pe care poporul nostru le-a plămădit de-a lungul eroicei sale existențe, în luptele pentru apărarea independenței țării, să acționați cu abnegație și patos revoluționar pentru îndeplinirea neabătută a sarcinilor ce revin oștirii din documentele Congresului al XIII-lea al P.C.R., din Directiva comandantului suprem al forțelor armate, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU!

Fiți gata oricînd să serviți patria cu toată ființa voastră, să vă îndepliniți în orice împrejurare nobila misiune de a apăra mărețele cuceriri revoluționare, munca pașnică a poporului, independența, suveranitatea și integritatea României socialiste!

Oameni ai muncii de la orașe și sate, constructori ai României socialiste!

Frontul Democrației și Unității Socialiste vă adresează vouă, tuturor fiilor și fiicelor patriei, fără deosebire de naționalitate, vibranta chemare de a vă uni energiile și voințele în uriașa și clocotitoarea activitate de înfăptuire a istoricelor hotărîri adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului, de împlinire a înaltelor aspirații comune de progres, bunăstare și fericire.

De munca unită a întregului popor, a tuturor fiilor patriei depind înflorirea necontenită, multilaterală a țării, creșterea bunăstării tuturor cetățenilor României socialiste! Realizarea exemplară a programelor de dezvoltare economică și socială a țării constituie o îndatorire de înaltă răspundere a fiecărui om al muncii, a fiecărui colectiv! Aceasta este singura cale de sporire continuă a avuției naționale, de ridicare a nivelului de trai, material și spiritual al tuturor membrilor societății!

În întîmpinarea alegerilor de la 15 noiembrie, să cinstim prin noi fapte de muncă, prin noi și măreațe înfăptuiri în toate domeniile construcției socialiste, apropiatele evenimente de mare însemnătate în viața partidului și poporului nostru — Conferința Națională a Partidului Comunist Român și aniversarea a 40 de ani de la proclamarea republicii!

Întreaga activitate, toate acțiunile de pregătire a alegerilor de deputați în consiliile populare municipale, orășenești și comunale să se desfășoare în strînsă legătură cu realizarea în cele mai bune condiții a planurilor și programelor de dezvoltare în fiecare unitate economică, în fiecare județ și ramură de activitate! Aceasta constituie o datorie de cea mai înaltă răspundere a tuturor oamenilor muncii, a tuturor cetățenilor de la orașe și sate.

Cetățeni și cetățene!

Votînd candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru înflorirea continuă a localităților, a întregii țări, pentru înfăptuirea programului Partidului Comunist Român de propășire a patriei pe drumul glorios al socialismului și comunismului!

Alegerile trebuie să constituie o puternică manifestare a unității indestructibile a întregii națiuni în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, președintele Republicii, a voinței și hotăririi nestrămutate a poporului nostru de a înfăptui neabătut istoricele hotărîri ale Congresului al XIII-lea al partidului, de a asigura trecerea patriei noastre la un stadiu superior de dezvoltare, ridicarea sa pe noi trepte de progres și civilizație.

Prin votul nostru la alegerile din 15 noiembrie să reafirmăm cu putere voința de pace și colaborare a poporului român, hotărîrea sa de a acționa cu fermitate, alături de celelalte popoare, pentru dezarmare, pentru apărarea dreptului suprem al tuturor oamenilor de pe planeta noastră la viață, la libertate, la independență, la existența liberă și demnă, la pace!

Trăiască poporul român, făuritor eroic al socialismului și comunismului pe pămîntul scumpei noastre patrii!

Trăiască și înflorească patria noastră liberă, demnă și independentă, Republica Socialistă România!

Trăiască Partidul Comunist Român, în frunte cu secretarul său general, tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste!

Trăiască lupta unită a popoarelor pentru pace și dezarmare, pentru o lume mai bună și mai dreaptă!

Trăiască victoria în alegeri a Frontului Democrației și Unității Socialiste!

CONSILIUL NAȚIONAL
AL FRONTULUI DEMOCRAȚIEI ȘI UNITĂȚII SOCIALISTE

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

„Cules de mere", ION GRIGORE

Toamnă

Fremătătoare unde ale luminii-n toamnă,
pupilele de mere-s la ochii zării-n vrere
răbojul biruinței cu-nsimburări se-nseamnă,
pămîntul miere suie din ceea ce ne cere.

Oglinzile de struguri de vis arată chipul
voinței tutelare, ca tot să fie roadă —
de stea de dulci arome, azi, pînă și nisipul
circei pe vrejii faptei, cît vremea-nalt înnoadă.

Și am venit pe dîra de verde pînă-n coacere
culesul e un fagur cu ceară de hambare
albina mîinii zboară la floarea de prefaceri
în zodia română a trei culori solare.

O nuntă-n toamna păcii și stele de semințe
lumina și-o revarsă betelă împlinării
pe zestrea dintr-o lacră cu doru-ntreg v[illegible]
și anii de izbîndă acestei nunți sînt m[illegible].

ION SOCOL ■

Drumul roman

Mai sunt încă pietre nesmulse de trăznete și furtuni și furi și lăcomii de tot felul din această geometrie pură a strămoșilor noștri romani pe dealurile transilvane.

Ori de cîte ori ajung acasă în satul părintesc, a doua zi mă duc să văd satul mamei, locul de veci al bunicilor după mamă, din Cornești, neamurile noastre de acolo.

O iau pe jos cu tata, așa cum am făcut-o și acum la început de noiembrie, prin pădurea de stejar și carpeni și mesteceni ce se dezfrunzeau în mii de culori, scuturîndu-și podoaba pe cărarul[illegible] neumblate, împăienjenite, pădure ce leagă sate între ele cum sînt Cublesul, Stoborul, Cornești, Șardul și Topa noastră pînă lîngă Sâncrai, Berind și Sânmihai. De fapt, satele acestea a căror inimă comună le este pădurea sunt o singură așezare, toți avem neamuri unul în celălalt, oamenii se cunosc, iar cînd vine vremea nunții și nu-și află fată potrivită în sat, unul din feciori o ia din celălalt, iar fata fără fecior inimii ei din satul părinților la calea nunții peste pădure acolo unde-i ursită viața ei de nevastă - și mamă pînă dincolo de moarte.

Aici în inima pădurii acesteia, printre sate licăre și acum în luminiș, dinspre Napoca spre Porolissum, vestitul drum roman în fața căruia te descoperă cu evlavie Troița din lemn — o adevărată capodoperă ieșită din mîna măiestrului, cum spune înscrisul, Mateiu Chiorean din Cubleș, de peste o jumătate de veac — ce străjuie calea romană la încrucișarea drumurilor de pădure„ Holzwege, cum spune filozoful. Dorul de-a pleca pe jos cu bunda de pe tine, cu sumanul de ploc, direct de la turmă pînă la inima Romei, să dormi o noapte sub cupola Columnei lui Traian ne poate ispiti pe fiecare dintre noi cînd ne lipim obrazul de aceste pietre calde bătute de cărele limbii latine, mama limbii române.

Ure drumul țintarimului. Înscris în piatră la căpătîiul fiecăruia dintre cei adormiți: „Nu te vom uita niciodată", „Fie-i țărîna ușoară". „Cum ești tu am fost și eu, adu-ți aminte trecătorule". „Odihnească în cetele dreptților" — ah, toate aceste scumpe cuvinte nu par rupte ele din pietrele strămoșilor noștri latini, nu sunt ele mărturia prin milenii că dorm în țintirimele noastre, că părinții, strămoșii de ieri și de astăzi sînt aceeași seminție, aceleași neamuri ajunse în lumina Logosului înrudite în istorie de aceleași de nedistrus nădăjduri ?

Am ajuns în satul mamei. Trag la casa bunicilor. Mătușa Raveica, înainte de orice, scoate pîinea și slana pe masă și oiaga cu horincă. Ospitalitatea mai întîi, să-ți tragi sufletul, apoi celelalte !

Apoi ne povestim pînă în prag de seară întîmplările afinte ale vieții. Oameni ai unui sat, ai unui neam, ai unei țări străbătută de drumul roman. Dacoromania de două milenii.

IOAN ALEXANDRU ■

Desene pe asfalt

Strada Plantelor

Uite, aproape că nici nu-mi dau seama cînd a trecut vremea, se împlinește curînd un veac de cînd pe această misterioasă stradă bucureșteană a Plantelor a venit (a fost adus), să-și pîlpîie ultimele zile de viață, Mihai Eminescu.

Din casa (nu chiar casă în înțelesul obștesc al cuvîntului) ce l-a adăpostit au mai rămas cîteva „cioburi" și numai despre o scară interioară, din lemn, și despre grilajul de fier forjat de la intrare se spune cum că El le-ar fi atins. Sîntem în posesia cîtorva cărți ce i-au aparținut și cunoaștem un singur obiect ce l-a răsfrînt : o linguriță de argint (gravată R.E.) rămasă din foaia de zestre a Ralucăi Eminovici, linguriță ce înverzește stins în racla de sticlă a unui muzeu din Ipotești de la miazănoapte. În rest, clanțe de uși (sigur, aceea ce deschidea redacția „Timpului"), jeturi de lemn pe care va fi odihnit în casa Pogor, la Iași și... și cam atît, de n-am pune la socoteală arborii sub care a stat începînd cu teiul din Copou, ajuns mai mult beton decît lemn dulce și sfîrșind cu relicvele silvestre încă dăinuind în grădinile Bucureștilor.

Am curiozitatea să văd ce „plante" auresc toamna străzii Plantelor și mă uimesc de mulțimea florilor prăsite în glastre. Toate verandele, treptele de piatră ca și balcoanele blocului-gigant ce străjuie pacea străzii sînt pictate luchienește : crizanteme, dalii, circiumărițe și zeci de neamuri de muștate par venite aici dintr-un Orient, aduse pe cămilele legendelor Alicsăndriei ori dintr-un Aproape românesc despre care avea știre meșterul împerechetor de vorbe, Anton Pann.

Cîte un cireș firav, podidind în primăvară lespezi sparte și dantele cu iarbă grasă și troscot. Nelipsiți oțetari umbrind cu bruma frunzelor ce-au mai rămas, după brumă, tufele de liliac. Sălcii plîngătoare aducîndu-ne aminte lesnicios de pletele domnițelor moldave din cinul cărora ne convingem tot mai mult că s-a tras și blonda Veronică a dragostilor poetului. O plută fosnind mărunte carboave scrise cu delicate nervuri.

Tei. Da, nu se putea altfel, tot ce poartă o urmă a trecerii lui Eminescu prin lume se bucură de preajma unui tei. Emblemă, parafă gravată în ceară, pisanie, teiul e însemn tutelar, semn de luare în posesie. Sîntem întru eternitate sub puterea celui numit cu o la fel de mare îndreptățire al nostru. Teii vor trăi sub stele sau sub amintirea stelelor tot atît cît euritmiile versurilor eminesciene se vor repeta în implacabila mișcare spre bucuria, adesea singură, a celor între care trăim.

Fiindcă pe strada Plantelor mai crește și un stejar. Nepotrivită s-ar părea prezența stejarului în cetatea dintre cîmpii. Destinul (doar el ?) l-a surprins din codru și l-a adus aici spre a ne aminti că poetul cel mai vulnerabil în viața lui puțină a fost, e, învingătorul, că eticul „subiect" al sculptorilor a fost, de fapt, un trunchi de piatră ; blîndețea l-a fost vifor și chiar mireasma exalată de flacoanele versului are dulceață, dar și un otrăvit indicibil farmec viril.

Ce-ați spune de un stejar ce nînge flori de tei ?

GHEORGHE TOMOZEI ■

Publicul tînăr din Slatina, față în față cu artiștii amatori

pag.17

Premieră la Opera Română: „Nabucco" de Verdi

Două consemnări în pag. 16. În imagine, Lucia Țibuleac și Vasile Martinoiu

Cronica literară de Romul Munteanu

Textualizare și fantezie

Cu rigoarea sa binecunoscută, Paul Ricoeur definea textul ca un discurs scris. Trecerea enunțării din stadiul de oralitate în acela de inscriere pe o hirtie presupune diferite opțiuni. Scriitorul poate oculta anumite cuvinte, dar în același timp se poate retrage în altele, ajungind astfel la o adevărată ocultare a lumii.

Există, așadar, o fantezie opțională a textului, care capătă o pregnanță mai mare în procesul facerii sale. Textualizarea reprezintă atit conștientizarea maximă a actului scrierii, cit și artă combinatorie, relația dintre cuvinte ce se mariază între ele sau se grefează pe anumite obiecte. Textualizarea ca procedeu nu poate conferi o valoare deosebită discursului. Centrată pe expresivitate dar și pe dorința de reprezentare a lumii, textualizarea radicalizată, împinsă spre diferite excese de limbaj, poate să ducă la mari efecte de perturbare a limbajului, ca și a logicii firești a unor texte. A împărți scrutorii în **textualiști** și **netextualiști** nu înseamnă a conferi o valoare mai mare unora decit altora, departajarea de acest gen, dacă este posibilă, coborind mai degrabă într-o abordare lingvistică a unei **opere** și nu una de ordin estetic. Să nu uităm niciodată că nu orice **text**, sau act de **textualizare**, implică o conotație artistică. Textualizarea reprezintă o ispită evidentă și pentru Ștefan Agopian. Ea capătă proporții și încărcături semantice sau pur sintactice diferite în cărțile sale.

În **Manualul întîmplărilor** (1984) textul rămîne puternic oralizat. Productivitatea textului este încercată mai puternic doar în citeva împrejurări și ea generează efecte umoristice de mare finețe. Fiindcă, de ce să nu recunoaștem de la început faptul că Ștefan Agopian este un scriitor ludic prin excelență. De aceea, inserția evenimentelor tragice în anumite povestiri și romane ale sale este convertită în acte de deriziune.

Autorul **Manualului întîmplărilor** este un prozator rafinat și plin de fantezie. Pentru el lumea este construită din diverse suprafețe geografice pe care se mișcă unele siluete de oameni. Ștefan Agopian refuză straturile de adincime ale existenței. Personajele sale au o psihologie sumară. Ele se mișcă prin existență ca niște marionete înzestrate cu gesturi stereotipe. O mare parte din literatura lui Ștefan Agopian este specifică unui spirit parodic. De aceea, multe personaje ale sale se aseamănă cu niște mecanisme dereglate. Armeanul Zadic și Marin Ioan, dascălul de la Coltea, amintesc faimoasele cupluri beckettiene de genul Vladimir-Estragon sau Mercier-Camier. Tipuri bezmetice, acționate în existență de întîmplările cele mai bizare, Zadic și Marin Ioan seamănă cu niște „cloșari" pitorești din vremurile trecute. Se impune, de altfel, să precizăm că Ștefan Agopian manifestă o preferință deosebită pentru începutul secolului al XIX-lea și, mai tirziu, în **Sara** (Editura Eminescu, 1987) pentru primii ani ai veacului al XVIII-lea.

Pînă la un anume punct fictionarea de tip balcanic, oriental se apropie de aceea a prozatorilor din America Latină. Trecerea în suprarealitate se produce printr-o lunecare lentă. Ciinele Magog vorbește, ca într-o stare de delir, iar păsăroiul Ulise la fel. Și cînd Zadic, armeanul, vorbește de planurile sale în timpul domnitorului Mavrogheni, lumea pare să se întoarcă pe dos. „Și-auzi, bre, pe mine m-a angajat în locul dulăului Magog, să-i stau la picioare și să mă minglie pe cap, zicind că-i place părul meu sirmos. Mincam bine și din cînd în cînd trebuia să latru... Latru la diferite întîmplări și ocazii". Și Ion adaugă : „A lătrat cînd au venit străinii în țară și a stat un an pe mincarea domniei pe degeaba".

Ca și la alți prozatori, narațiunea introdusă în istorie are sensuri mai largi. Ștefan Agopian caută cu precădere situații arhetipale, repetabile în împrejurări relativ similare. Pînă și actul de delațiune e conceput parodic și hazos. Enunțurile lumii caricate par o vorbire pentru eternitate. „Vasile Tobearcă-a zis că n-are izmene, d-aia. Vasile Blidaru a zis că e mai bine țigan. Vasile Bonjescu-a zis că mai bine pleacă în Franța. Vasile Șonțu-a zis că n-are pușcă și iarbă. Gheorghe Zgirceanu-a zis că să nu te pui cu grecii. Gheorghe Epitis-a zis că bine. Gheorghe Zatu-a zis că mai bine tace etc." Este ușor de observat că actul de delațiune a fost conceput ca un mod de textualizare prin acumulare și nuanțe. Caracterul eterogen al motivației delictului de opinie îi conferă un puternic accent hilar.

Fără îndoială că Ștefan Agopian este un scriitor plin de fantezie, atit în privința invenției lexicale, cit și a celei evenimențiale. Dar forțate într-un mod cu totul exagerat, calitățile unui scriitor se pot transforma ușor, măcar partial, în defecte. Romanul său **Sara** este un exemplu elocvent, în acest sens. Cred că dacă cineva nu ar fi citit alte cărți ale lui Ștefan Agopian, lectura **Sarei** ar fi suficientă pentru a se convinge cum un prozator dăruit își reprimă talentul firesc în vederea realizării unor experiențe textualizante și... altele. Scriitorul cumulează în această carte experimente din barocul bizantin, expresionismul german și teoria productivității textului. Narațiunea este subțire și plină de ambiguitate, evenimentele sînt adeseori relativizate pînă la neantizare, personajele hieratice sînt desemnate sumar ca niște portrete din icoanele bizantine.

Era în vara anului 1703 și la Sibiu **„Vremurile s-au înrăit"**. Cititorul nu află însă niciodată care este cauza acestor amenințări care plutesc în aer (Rákoczi, G. Bethlen) sau primarul condamnat cu anticipație de adversari la moarte. În romanul **Sara**, orașul Sibiu este aglomerat de baroni bătrini (senili), consilieri, comiți ai națiunii, doctori, înalți funcționari germani și maghiari.

Mișcarea personajelor din roman este un permanent du-te vino dintr-o casă de baron în alta de consilier. Bătrinii (Hübner, Gross, Spurck, Barberini etc.) stau cu ochii închiși pe fotolii. Cînd ridică pleoapele îi văd pe Tobit, Kinder, dr. Grell, cînd închid ochii aceștia pot să dispară și intră femeile Clara Barberini, Elisabeta, mai rar Marta Koch. Bătrinii beau bere, mănincă mult, devoră carnea, vomează, leșină, rigiie și uneltesc. Femeile trec și ele dintr-o casă în alta și spun povestiri. Elisabeta îl anunță pe baronul Spurck că se va sinucide, cînd va veni un alt personaj în oraș, consilierului Gross îi spune că va muri în curînd, iar lui Spurck îi face din nou aceeași prevestire. Cînd Sara află că va veni Tobit la Sibiu, ea nu ezită să spună că-i va face un copil și se va îndrăgosti de el.

Romanul **Sara** este o proiectie dereglată a unei fantezii debordante, răspîndită în spații mici. Și, cînd în final, dr. Hübner anunță că **„tot ceea ce vezi este minciună" și „nimic nu este adevărat"**, lumea creată de autor se răspîndește ca fumul.

Ceea ce rămîne dincolo de siluetele umane intersanjabile și misterioasele lor conflicte, este o sintaxă distorsionată, un mod artificial de enunțare, ca și o voită rămînere la suprafață. Toate acestea trădează o sacrificare voluntară a scriitorului în favoarea unui program stabilit. Hotărît lucru, romanul **Sara** este o carte ratată, dar nu numai prin excesul de textualizare.

O premieră la Opera Română din București: „NABUCCO" de Verdi

Memoria muzicii românești

Publicul bucureștean a fost recent martor la un eveniment artistic de excepție : premiera operei **Nabucco** de Giuseppe Verdi pe prima scenă lirică a țării. Deși compozitorul nu avea decît 29 de ani cînd a elaborat partitura, totuși lucrarea conținea — în germene — întregul bagaj de mijloace dramatice, expresive și tehnice capabile să-i confere creației ulterioare durabilitatea peste timp. Verdi stăpînea belcanto-ul tradițional al operei italiene din veacul al XVIII-lea, dar totodată încerca să depășească limitele pur tehnice ale artei vocale printr-o scriitură nouă, mai apropiată de textul dramatic. Surprinzătoare rămîn totuși momentele corale de o inspirație melodică cuceritoare, care — dublate de sentimentul patriotic subînțeles în libret — au determinat triumful premierei **de la Teatro alla Scala** din Milano (9 martie 1842). Ecoul spectacolului a cuprins întreaga Europă, **Nabucco** fiind una din lucrările de largă semnificație politică pentru popoarele ce pregăteau Revoluțiile din 1848. Cînd Opera Italiană din București și-a deschis porțile (1843), devenind primul teatru liric permanent în Capitala Valahiei, inscrierea acestui titlu în repertoriu a constituit o preocupare permanentă. Unul din entuziaștii susținători ai acestui „magnific cap d-operă" a fost scriitorul Nicolae Filimon, cronicarul muzical al ziarului **Națiunalul.**

În schița monografică consacrată lui Giuseppe Verdi, autorul romanului **Ciocoii vechi și noi** scria în primul foileton din 3 februarie 1858 : „Plin numai de memoria pierderii consoartei sale, dl. Merelli (directorul **Scalei** din Milano — n.n.) prezentă lui Verdi un libret ce fusese declarat de nemuzicabil de către un maestru al cărui nume din delicatețe îl vom ține secret (compozitorul german Otto Nicolai — n.n.) ; acel libret era opera **Nabucodonosor.** Plăcu prea mult lui Verdi acest grandios argument, îl învesti numaidecît cu o muzică brilliantă și în carnavalul anului 1841—1842 dete Teatrului **Scala** sublima operă **Nabucodonosor** și înavuți repertoriul italian cu un magnific cap d-operă care, după ce că avu un succes brilliant în Milano, avu cele mai entuziaste aplauze mai la toți amatorii de muzică din peninsula italică... Cu **Nabucodonosor** și **I Lombardi**, fama (sic !) compozitorului nostru deveni populară, numele său dobîndi în prea scurt timp o mare celebritate ce începuse a rivaliza cu cele mai distincte din timpii aceia".

Se simte chiar din acest sintetic pasaj entuziasmul lui Nicolae Filimon față de partitura lui Verdi. Rîndurile sale au apărut în presa românească exact în clipa cînd se monta **Nabucco** la București. Cronica premierei publicată în **Națiunalul** din 1 februarie 1859 confirmă aprecierile criticului nostru muzical asupra creației lui Verdi. La data cînd au văzut lumina tiparului rîndurile lui Nicolae Filimon, compozitorul italian nu scrisese încă **Bal mascat, Puterea destinului, Don Carlos, Aida, Otello** și **Falstaff.** Sînt de-a dreptul uimitoare intuiția și vocația criticului nostru muzical de a fi sesizat atît de timpuriu — prin rîndurile publicate în urmă cu peste 130 de ani în presa bucureșteană — virtuțile partiturii lui **Nabucco.**

Lucrarea lui Verdi solicită și azi forțe artistice remarcabile fiindcă rolurile lui Nabucco, Zaccaria, Abigaille, Israel și Fenena prezintă dificultăți vocale excepționale. Așa se explică montarea destul de rară la noi de-a lungul deceniilor care au urmat de la spectacolul din 1859, ca și prezența sporadică a titlului verdian pe multe scene lirice contemporane din lume. **Nabucco** s-a bucurat la București de o nouă montare remarcabilă în stagiunea 1870—1871, sub direcția priceputului impresar Ademollo. În ziua de 12 martie 1871, compania italiană s-a deplasat la Craiova, unde a susținut 24 de reprezentații cu **Trubadurul, Rigoletto, Norma, Lucia, Otello** (Rossini), **Jone** (Petrilla), triumful turneului marcîndu-l **Nabucco** cu celebrii cîntăreți Filippo Patie-no, Sparapani, Pedrella di Rosello și Lucia Papini.

În limba română, opera lui Giuseppe Verdi a cunoscut o montare remarcabilă pe scena lirică din Timișoara după cel de-al doilea război mondial. Desigur nu puțini cîntăreți români contemporani au deținut în repertoriul lor permanent lucrarea **Nabucco**, dar din păcate afirmarea s-a produs adesea peste hotare. Cel mai recent și strălucit succes l-a înregistrat în decembrie 1986 baritonul Eduard Tumageanian pe scena lui **Teatro alla Scala** din Milano.

Sumara privire istorică a prezenței lui **Nabucco** pe afișele românești ne îngăduie o serie de considerații legate de acest spectacol al Operei Române din București. Pe drept cuvînt, publicul Capitalei a fost invitat la o autentică premieră, nu la o reluare cu decoruri revopsite și costume împrumutate din alte piese. Afluența neobișnuită a ascultătorilor s-a situat la înălțimea eforturilor colectivului artistic, în frunte cu dirijorul Cornel Trăilescu, regizorul Hero Lupescu, scenograful George Doroșenco, maestrul de cor Stelian Olariu și coregrafa Doina Andronache, iar aplauzele furtunoase după finalul reprezentației au subliniat triumful de multă vreme așteptat de Opera Română din București.

Prin înscrierea lui **Nabucco** pe afișul primei noastre scene lirice nu s-a realizat doar un gest repertorial recuperatoriu și obligatoriu pentru un teatru de virstă seculară, ci un act de cultură și educație necesar față de marele public. Nu ne poate scăpa atenției faptul că Opera Română cuprinde din creația lui Giuseppe Verdi aproape toate capodoperele și acoperă cele „trei stiluri" caracteristice genialului compozitor. Poate doar prima etapă creatoare era mai palid reprezentată la București (**Ernani** — 1844), absența lucrărilor **Atilla, Macbeth** și **Luisa Miller** nefiind prea apăsătoare dacă privim critic valoarea partiturilor, atîta vreme cît celelalte perioade cunosc nu numai o cuprindere aproape exhaustivă, ci și montări de referință mondială ca **Aida** și **Otello.** Poate că o săptămînă — în abonament — a integralei Verdi pe scena Operei Române, adunînd cele mai bune forțe solistice din țară, ar avea șansa unui eveniment de răsunet în viața noastră muzicală.

Remarcabil ne-a apărut și efortul de a realiza o traducere nouă a libretului, renunțîndu-se la împrumuturile versiunilor depășite care au circulat în provincie. Experiența scriitorului Constantin Cârjan și-a spus cuvîntul, **Nabucco** bucurîndu-se de un text explicit, muzical, bogat în vocale, spre a da strălucire vocilor noastre.

Premiera bucureșteană ar merita să trezească și interesul Casei de discuri **Electrecord.** Cel puțin, maniera unică în care tălmăcește azi corul Operei Române acea genială pagină **Va pensiero, su l'ali dorate** (corul sclavilor), moment sesizat de receptivul auditoriu bucureștean ce a solicitat repetarea piesei atît la repetiția generală, cît și la premieră, merită a fi imprimată pentru posteritate (chiar dacă există alte versiuni anterioare).

După un asemenea succes, **Nabucco** impune primei scene lirice și opțiuni majore față de muzica românească și universală. Curajul de a ataca un **Orfeu** de Monteverdi sau un **Wozek** de Alban Berg trebuie să conducă spre noile partituri ale lui Gh. Dumitrescu, A. Stroe, Anatol Vieru, Carmen Petra-Basacopol și de ce nu, chiar și numai în concerte, Alexandru Zirra, C.C. Nottara etc. Există un climat stimulativ ce nu se poate pierde și pentru care Opera Română merită să-și îndrepte în viitor toate eforturile.

VIOREL COSMA

Un succes strălucit

Nabucco de Giuseppe Verdi a văzut lumina rampei la 31 octombrie 1987 pentru prima dată la Opera Română din București.

Faptul nu este lipsit de importanță, sesizată de altfel și de publicul care a onorat (la modul propriu) cu căldură și autentică gratitudine spectacolul. Pe de altă parte, colectivul liric bucureștean poate fi mîndru că și-a adăugat în repertoriu încă o creație verdiană (alături de cele citeva pe care deja le prezintă de citeva stagiuni), dovedind prin aceasta că respectă locul de primă importanță pe care creația maestrului italian îl ocupă în istoria și dezvoltarea genului.

În dramaturgia operei, fiecare personaj își are propria înfățișare. **Poporul (corul)**, umilit, îndurerat, asuprit, își cîntă soarta în accente dramatice, în linii melodice sinuoase, uneori amenințătoare, alteori resemnate (remarcabilă realizarea expresivă a partiturii corului datorată maestrului **Stelian Olariu**). **Zaccaria** (întruchipat de basul Dan Zancu, într-o interpretare nuanțată, echilibrată tensionată dar fără patetisme) personifică pe conducătorul înțelept al mulțimii, cel ce înțelege situația și-i găsește rezolvarea în chip inteligent. **Nabucco** este năvălitorul ce nu poate fi decît cu greu înfrînt ; el parcurge o gamă largă de trăiri, de la umilință și resemnare la siguranța triumfului, a aspirației împlinite (baritonul **Vasile Martinoiu** a fost mai puțin elocvent în acest rol atît de divers pe parcursul desfășurării acțiunii). **Abigaille**, trufașă și lipsită de scrupule, trecînd peste orice pentru a-și atinge țelul de mărire, este poate cel mai dificil rol feminin din creația verdiană, solicitînd solistei resurse nenumărate nu numai în sens tehnic, muzical, ci mai ales expresive, dramatice, chiar actoricești (o bună interpretare a realizat soprana **Lucia Țibuleac**, inteligentă, cu o voce plină, o dicțiune bună, cu o participare afectivă reală, intrînd în „pielea" personajului). **Ismael** este tînărul îndrăgostit de fiica năvălitorului, trăind sentimente contradictorii (o realizare curată, dăruită rolului de către tenorul **Ionel Voineag**). **Fenena**, ce nu împărtășește idealurile tatălui, trece de partea poporului iubitului ei, primind, ja o adică, moartea cu demnitate (mezzo-soprana **Veronica Gârbu** rezolvind cu acuratețe partitura). **Abdallo** este omul de încredere al lui Nabucco (tenorul **Nicolae Bratu**), Marele Sacerdot e cel ce sprijină intențiile Abigaillei (basul **Ion Grigorescu**), **Anna** (soprana **Cornelia Angelescu**).

Conducerea muzicală asigurată de dirijorul **Cornel Trăilescu** a rezolvat eficient situațiile muzicale diferențiate, regia lui **Hero Lupescu** a urmărit atît desfășurarea muzicală cît și psihologia momentelor dramatice. Decorurile și costumele simple dar sugestive, apelînd la simboluri (în cazul personajelor „pozitive") sau la străluciri și incandescențe coloristice (în cazul lui **Nabucco** și **Abigaille**) au fost semnate de **George Doroșenco.** Un personaj introdus aici — nu se știe de cine ! — îl reprezintă **băietul** (soliști **Madeleine Vasilescu, Tiberiu Almosnino** și **Alexandra Dorus**, în coregrafia **Doinei Andronache**) care și-a făcut frumos datoria, dar nu își avea locul aici. Lista poate continua, căci pentru buna realizare a spectacolului și-au conjugat eforturile foarte mulți participanți, esențial rămîne că ne aflăm în fața unei reale reușite, a unui succes ce se anunță încă de pe acum drept o sărbătoare a muzicii.

VERONICA BERBESCU ZBARCEA

Cîntecul numit „Preludiu“

Preludiu a susținut primul concert în 1972 ● În 15 ani de activitate a prezentat peste 500 de concerte în mari săli de spectacol, întreprinderi, instituții, școli, case de cultură, pe scene de prestigiu în țară și străinătate dar și în mijlocul tinerilor : muncitori, elevi, brigadieri etc. ● Are peste 200 de înregistrări la radio și televiziune, cît și un disc L.P. ● Repertoriul său curent cuprinde peste 250 lucrări din creația muzicală clasică și contemporană, românească și universală ● A susținut concerte în : R. S. Cehoslovacă, S.U.A., R.F.G., R.D.G., Spania, R. P. Ungară, R.P. Bulgaria, R.S.F. Iugoslavia, U.R.S.S. ● Este laureat al Festivalului național „Cîntarea României“ și al Festivalului coral „Cîntarea patriei“ ● Corul este laureat al concursurilor internaționale de la Pardubice (1973), Nitra (1974), Barcelona (1976), Celje (1985) și Berlin (1987).

Succes cameral

Concertul recent al coralei **Preludiu** de la Ateneul Român, care a deschis de altfel noua stagiune a **Studioului tînărului muzician**, n-a fost un spectacol festiv, de punctare a unui moment jubiliar din evoluția prestigioasă a acestei tinere și ambițioase camerale românești și din destinul artistic al unui dirijor ca Voicu Enăchescu. Corul **Preludiu** a adus prin prezența pe scena Ateneului la a 15-a aniversare a sa o nouă dovadă de riguros profesionalism temperînd emoția prin virtuozitate, făcînd din precizia interpretativă o sărbătoare a tuturor, ridicînd astfel temperatura afectivă a întîlnirii la înălțimea unei pure bucurii muzicale.

Spectacolul corului **Preludiu** al Ansamblului artistic U.T.C. ne-a oferit un bogat evantai de piese din toate perioadele istorice ale genului cameral. Intră în ambiția acestui colectiv de a-și etala gama largă de disponibilități interpretative, de la piese extrem de profunde, necesitînd interiorizarea expresiei, pînă la compoziții de mare dificultate (cum este „Sultă din Oaș“) care impun rupturi rapide de ritmuri și jocuri alternative de registre și tonalități. Recitalul de la Ateneu s-a deschis, cum era și firesc, cu două piese dedicate unor teme de actualitate perpetuă : iubirea de țară și opțiunea pentru pace.

O incursiune în istoria madrigalului aduce în scenă patru piese aparținînd unor reprezentanți de seamă ai școlii muzicale germane și italiene. Ritmul de dans și veselie campestră din primul lied al lui Hassler sau lirismul celui de-al doilea au permis sopranelor să-și etaleze puritatea vocilor, impecabila lor omogenitate, actualizînd acel sunet inconfundabil al Renașterii, la fel cum jocul de ape al vocilor din piesa lui Gastoldi sau sunetul reverberant din finalul madrigalului lui Palestrina au oferit puternicilor basi ai **Preludiului** posibilitatea să împrospăteze cu o vigoare nouă un tipar muzical de îndelungă rezonanță istorică. „Păstrăvul“ lui Schubert — această mică bijuterie camerală — a fost un prilej în plus pentru vocile **Preludiului** să ne ofere un veritabil test de virtuozitate tehnică.

Concertul corului a intercalat în desfășurarea sa și prezența a două invitate. Corina Stoian, studentă în anul III la Conservator, a debutat cu o vioară surprinzător de energică în stăpînirea capricioaselor divagații muzicale, alternînd liricul cu „răbufnirile“ temperamentale, dialogînd cu pianul într-o interpretare al cărei succes a răsplătit dificultatea opțiunii. Cealaltă invitată, tînăra absolventă a Conservatorului, Olga Bolocan, a interpretat la pian o miniatură impresionistă a lui Debussy reușind să facă din grație și fragilitate o forță. Trebuie remarcat că la desfășurarea întregului spectacol acompaniamentul la pian al muzicianului Ovidiu Cucu, laureat la Moscova și Berlin, s-a integrat nu doar ca o „voce“ aparte ci ca o dimensiune intrinsecă a ceea ce s-ar putea numi marca sonoră, specifică, a corului **Preludiu**.

Partea a doua a concertului a constituit o secțiune prin tectonica muzicii corale românești, începînd cu „Păstorița“ și „Mămieram“, două piese bucolice aparținînd unor armoniști reprezentativi ai școlii autohtone, M. Negrea și M. Jora, și continuînd cu Al. Pașcanu, el cărui pastel sonor „Noapte de mai“ a incitat corul să-și pună în valoare bogăția de reflexe colloristice ale vocilor întrețesînd liricul cu dramaticul, discreția cu patosul, umbra sonoră cu irizarea energică. În această a doua parte s-a pus un accent deosebit, în ceea ce privește orizontul repertorial, pe lucrări inspirate din valorosul nostru folclor popular cum ar fi (în afara celor două, deja menționate) „Chindia“, „Sultă din Oaș“, cît și premiera absolută a unui „Colind“ aparținînd în mod surprinzător jazz-man-ului R. Oschanitzky — lucrări deosebite din punct de vedere componistic, dar apropiate prin sensibilitate și căldura interpretării. O realizare deosebită a corului mi s-a părut interpretarea celor două cîntece din ciclul „Flăcări și roți“ în care valoarea versurilor întîlnește meditația muzicală profundă și inspirată a compozitorului Corneliu Cezar, dublate de o interpretare atît de naturală în limpezimea ei și atît de firesc pliată pe muzică și vers încît piesele acestea au toate șansele să devină un succes sigur al madrigalului românesc.

În finalul concertului două opțiuni de mare dificultate, „Floare albastră“ (nu cred că este binevenită omisiunea ultimului vers, Eminescu este totuși Eminescu !) și „Sultă din Oaș“ au beneficiat de colaborarea cunoscutului bariton Lucian Marinescu, de la Opera Română, a cărui voce fermă și caldă în același timp a întreținut un dialog plin de vigoare și frumusețe cu polifonia corului, atestîndu-i și astfel înaltul profesionalism. Dacă vom adăuga la acestea trăsătura de personalitate a dirijorului Voicu Enăchescu, care și-a dăruit o bună parte din cariera sa artistică cizelării unicatului sonor care este corul **Preludiu** în muzica românească de cameră, vom avea imaginea unui concert reprezentativ, susținut de un grup de oameni de diverse virste și profesiuni dar care împreună reverberează într-o singură, înaltă conștiință, funcționînd impecabil sub aripa dăruită a dirijorului, asemenea unui întreg, asumîndu-și sunetul cu aceeași dezinvoltură cu care un organism viu își asumă viața. Și pregătindu-se astfel pentru un viitor pe măsura valorii sale de pînă acum.

Profesiune de credință

Corul e copilul meu adoptiv, ca să zic așa. E un instrument colectiv care trebuie să cînte ca o orgă, fără să lase senzația că cineva respiră. E necesară o precizie mai mult decît matematică în șlefuirea materialului artistic, o rigurozitate extraordinară. Și mai e necesară multă pasiune, pricepere și dăruire din partea celor care cîntă. Și încă multe, multe altele.

În copilărie am fost unul dintre membrii Corului de copii al Radiodifuziunii. Încă de pe atunci m-a fascinat personalitatea dirijorului și am simțit că viitorul meu acesta va fi. În conservator am făcut parte din formația maestrului Marin Constantin cîntînd la primele concerte ale Madrigalului, *în 1964, iar mai tîrziu am dirijat corul Universității din București. În 1972 cînd un grup de studenți ai Universității, împreună cu cîțiva colegi ai lor de la conservator au prezentat un concert coral, am fost alături de ei „semnînd“ actul de naștere al actualei formații corale.*

De atunci și pînă în prezent, peste 300 de tineri și-au adus de-a lungul anilor inestimabila lor contribuție artistică și mai ales sufletească la clădirea acestui edificiu numit Preludiu. *Un edificiu extraordinar de greu de construit, dar care arată extraordinar cînd e finisat.*

Cei care cîntă în cor vin după orele de muncă, uneori nu prea odihniți, dar tocmai în aceasta stă pasiunea lor adevărată pentru artă și frumosul artistic : vin să se împlinească prin muzică dăruindu-și spiritul înaltului ideal al artei. Nu pot să nu le mulțumesc din toată inima : actualilor membri ai formației, cît și celor ce-i vor urma pe verticala ireversibilă a timpului, le doresc mari împliniri și noi succese, iar anii petrecuți în această mare familie să le fie de trainică și strălucitoare amintire.

Doresc Preludiului *tinerețe fără bătrînețe, o armonie sufletească desăvîrșită, slujirea pe mai departe — prin fapte artistice deosebite — a nobilului ideal de educare patriotică și estetică a tinerilor.*

VOICU ENĂCHESCU,
dirijorul corului

Acurateță și vervă

Colectiv ce se bucură de o anume perenitate a alcătuirii sale (evitînd fluctuația pe perioade scurte de timp prin însuși specificul său, dar care își înnoiește componența treptat), corala Preludiu **demonstrează în programele sale un ridicat nivel de sudură a vocilor, obținut prin studiul îndelungat, atent, menit să estompeze individualitățile în sînge omogene, într-o culoare timbrală unitară. Tinerețea glasurilor, reflectată în prospețimea sonorităților, spontaneitatea emisiei vocale ca și evidenta bucurie de a cînta, alăturate profesionalismului și preocupării permanente pentru cizelarea actului interpretativ, constituie atribute ce definesc profilul acestei formații, profil înnobilat prin intensa vibrație emoțională, prin trăirea artistică ce conferă fiecărui concert dimensiunile autenticității.**

Bogăția și larga diversitate a repertoriului abordat ilustrează mobilitatea ansamblului, variatele sale disponibilități expresive ce conturează cu aceeași pregnanță pagini renascentiste sau moderne, lirismul romantic sau nervul unor prelucrări folclorice. Paleta variată a repertoriului — în cadrul căruia creațiile românești se află la un loc de frunte, multe fiind prezentate în primă audiție sub girul valoric al acestui prestigios cor — pune în lumină cantabilitatea și naturalețea frazării, rigoarea echilibrului și precizia rostirii, virtuozitatea efectelor vocale, decupînd „personalitatea“ partiturilor redate printr-o adecvată învesmîntare stilistică, plină de grație și distincție. Convingătoare deopotrivă prin simplitate și vigoare, prin acurateță și vervă, prin dinamism și contraste, arabescurile desenului componistic se arcuiesc într-o multitudine de nuanțe învăluite în căldura expresiei, în sufluł amplu al frazelor ce concretizează gestica fermă a dirijorului Voicu Enăchescu, cel care știe să coordoneze și să fuzioneze acest ansamblu coral într-o adevărată entitate artistică, cel care modelează și șlefuiește contururile încă de la înființare, trasînd astfel în timp profilul unui colectiv dintre cele mai reprezentative ale mișcării noastre corale actuale : corul de cameră Preludiu.

ANCA IOANA ANDRIESCU
muzicolog

Publicul tînăr din Slatina

Peste două sute de interpreți neprofesioniști s-au întîlnit la sfîrșitul lui octombrie la Slatina în cadrul celei de-a VII-a ediții a „Zilelor comediei pentru teatrele populare și muncitorești“. Despre spectacolele jucate în aceste zile, despre condiția actorului de teatru popular, a regizorului, repertoriu și alte probleme implicate în existența acestei realități vitale, în frumoasă expansiune, care este teatrul popular, în special în localitățile care nu beneficiază de teatru profesionist, veți putea citi o relatare amplă în numărul viitor al revistei.

Un fapt care se cere remarcat imediat, marele cîștig al acestei săptămîni de festival al comediei, este publicul tînăr din Slatina. Deși în aceste zile a nins în orașul de pe Olt, deci vremea de-afară n-a avut aceeași temperatură cu nevoia fierbinte de teatru a publicului, am văzut sute de tineri așteptînd pe băncile parcului dintre magazinul Olt și Casa de cultură (de pe acest platou, orașul vechi și mai departe Valea Oltului se preling în josul vederii într-o deschidere de-o frumusețe odobestiană), încălzindu-și pumnii la aburii răsuflării și așteptînd ora de începere a spectacolelor. Și deși în fiecare din cele patru zile erau programate cel puțin trei, patru spectacole pe seară, acest public tînăr de-o vitalitate pe măsura expansiunii arhitectonice a tînărului oraș umplea pînă la refuz sala de 750 de locuri a Casei de cultură, urmărind spectacolele într-o disciplină ce conferă condiției de spectator tînăr din orașul Slatina dimensiunea civilizației morale și estetice. Un spectator care nu-și merită statutul doar prin prezența sa strict fizică pe un loc în fața unei scene pe care se joacă o comedie ci participă activ la edificarea acelei construcții atît de dificile și frumoase prin iluzia sa numită spectacol de teatru, un spectator exact în măsura în care teatrul are nevoie de entuziasmul și căldura umană.

Am văzut publicul tînăr din Slatina ieșind la ora 20, după trei ore de spectacol, și parcă același public întorcîndu-se din stradă și înghesuindu-se la uși, forțînd intrarea la următoarele spectacole de la ora 20 în sus, stînd pînă la ultima replică, pînă la ultima cortină cînd ceea ce se juca pe scenă și ceea ce se care urmărea cu sufletul la gură capătul fiecărei replici prinzîndu-i spiritul din zbor și însuflețindu-l cu căldura vie a hohotului de ris și aplauzelor, respirînd deci în ritmul spectacolului, colaborînd cu actorii și jucînd perfect rolul fără de care orice piesă de teatru e o natură moartă : rolul spectatorului activ care are nevoie de teatru trăia în sală devenise un dialog atît de familial, comunicarea atît de firească, rolurile de actor și spectator atît de interschimbabile încît totul părea că aparține mai mult visului decît realității.

O sală de Casă de cultură cu 750 de locuri nu este un spațiu tocmai ideal pentru o piesă jucată de niște oameni care în majoritatea lor n-au teatre în orașele și localitățile mici din care au venit la acest festival. Și mai ales să nu uităm că acești oameni veniți la „Zilele comediei“ din toate punctele geografice ale țării, desenînd cu prezența activității lor conturul limpede al unei posibile hărți a umorului românesc (analoagă hărților economice, administrative, geografice) sînt actori după cele opt ore de xilnice de muncă în întreprinderile cele mai diverse, sînt actori pe propriul lor timp liber și pe propria lor pasiune.

Și iată că din această dublă întîlnire a unor mii de tineri care ascultă și se comportă într-o casă de cultură „ca la teatru“ și a unor oameni care joacă pe o scenă improvizată tot „ca la teatru“ se clarifică, și de-o parte și de alta, cîștigul cel mai important al unui astfel de festival : nevoia acută de teatru a omului contemporan (indiferent unde trăiește și muncește el, în ce colț de țară, sat sau oraș își duce viața, indiferent ce profesie — muncitor la mină, inginer sau doctor — a îmbrățișat destinul său) — nevoia de umor este aceeași pretutindeni. Comedia, și teatrul în general, este la ora fierbinte a prezentului nostru o dimensiune educativă și civilizatorie de-o forță morală și estetică în afara căreia omul însuși nu se poate considera pe deplin conectat la propria sa contemporaneitate.

Pagină realizată de
ION ZUBAȘCU

Controlul oamenilor muncii în acțiune

Ziua bună și trei ceasuri rele

1. O poveste nu numai despre stiluri

Se spune că ziua bună se cunoaște de dimineață. Înțelepciunea bătrînească nu specifică după ce se cunoaște o săptămînă bună, așa încît nu ne rămîne decît să presupunem că după ziua de luni. Nu știm nici cît de plăcute vor fi fost săptămînile de pînă acum ale personalului și conducerii cantinei I.T.B. din strada doctor Grozovici nr. 2—4, coordonată de Serviciul administrativ-social al uneia din cele mai mari întreprinderi din Capitală, dar dacă presupunerea noastră este corectă, atunci cu siguranță săptămîna în care au fost vizitați de o echipă de control muncitoresc face parte din cele rele.

Dimineața zilei de luni, 26 octombrie. Însoțim, la cantina centrală a I.T.B., pe Stelian Enache, coordonatorul activității Comisiei municipale de coordonare și control al oamenilor muncii și pe Gheorghe Cozma, membru al acestei comisii. O primă constatare — planul producției culinare nu mai este întocmit din 7 aprilie 1986 — aduce din partea șefului cantinei, Mihai Fodor, o explicație confuză privind greutățile în aprovizionare. Aveam să mai primim cîteva asemenea explicații ; de cele mai multe ori, însă, au fost înlocuite de tăceri însoțite de abia perceptibile ridicări din umeri, exprimînd cînd neputința personală de a face mai mult, cînd constatarea neputinței noastre de a înțelege diverse lucruri. Magazionerul Cristea Dumitru, este adoptul unui stil total diferit. Ridicá, supărat, vocea, „cum dom'le, strigă, s-au vîndut prin bufet (e vorba de 1 900 kg salam vară și 2 kg mușchi Azuga, găsite lipsă față de fișele de magazie operate la zi), îa spune, Valerica, nu ți-am eliberat azi dimineață, 1.900 kg. salam de vară ?" (ne amintim, brusc, „nu i nșa, copil, că pămîntul e rotund" ? la care el, elevul, ce altceva putea să răspundă decît că da, pămîntul e rotund). „Și nu ți-am trimis și mușchi Azuga..." Îl întrerupem tocmai cînd voia să spună 2 kg. Rămasă fără ajutor, Valerica Puiu răspunde întrebării noastre „la noroc", · un kilogram trei sute, un kilogram cinci sute. Salamul și mușchiul — două mărfuri neînregistrate în avizul de expediție, a cărei închidere, ni se spune, se face la sfîrșitul zilei. Faptul că legea prevede întocmirea și închiderea avizului care trebuie să însoțească marfa în chiar momentul scoaterii acesteia din depozit părea total necunoscut contabilei cantinei.

Stiluri și stiluri ! Cel al gestionarei bufetului merge pe calm combinat cu o ușoară agresivitate. „Cum să am caiet pentru bani personali, dacă vin fără bani la mine ?" Uimită și indignată de opacitatea noastră în fața unei asemenea evidențe, reia, accentuind pe ultimele vocii, întrebarea. Dincolo de stiluri, pitorești, nu putem să nu recunoaștem (am omis pe cel al bucătarului, care, într-o peliculă din perioada mută, ar fi avut, cu siguranță, un succes răsunător în rolul unui ingenuu autentic), obiectul controlului a fost activitatea cantinei. Din păcate, aceasta s-a dovedit a reflecta fidel stilurile celor ce o îndeplinesc, melanjul reieșit fiind dintre cele mai nefericite.

Modernă, construită special pentru această funcționalitate, cantina I.T.B. are o vastă sală de mese, dotată și cu linie de autoservire. Deocamdată, inutilă dotare, simplu decor costisitor. În vitrine nu e expus nimic. Abonați sau flotanți, tuturor li se oferă aceeași ciorbă, același fel doi, același desert. Cum n-ai de ales, „alegi" ce ți se dă.. O analiză a meniului în perioada 21—26 octombrie arată că într-o zi s-au oferit chiftele marinate, în celelalte zile felul doi constînd în mîncăruri cu pește sau mezeluri (salam, cîrnați). Asta, în timp ce din magazie sînt eliberate zilnic bufetului circa 12 kg antricot și 20 kg pulpă, din care, ni se spune, se fac fripturi și pulpă la tavă (pulpă pe care bucătarul șef Vasile Voicilă nu-și amintește s-o fi gătit în bucătăria cantinei). Pentru cine, deci, fripturile ? „Pentru oamenii muncii, ni se răspunde ; de exemplu, 40 pentru conducerea URAC". În același „bufet de incintă" — care, ne lămurește gestionara — oferă „la comandă" se găseau măsline, telemea, salam, lămîi și un pachet cu două kilograme pulpă, „să dm dacă imi vine, vreo comandă". Sîntem curioși cum ajung să „comande" oamenii muncii de la URAC aceste produse. Aflat în interiorul cantinei, cu aspect — și funcționalitate — de magazie la care se ajunge fie trecînd prin bucătărie, fie prin ușa din spate a cantinei, pe unde se face aprovizionarea, bufetul este, practic, un compartiment închis, unde are acces numai bufetiera și cei care își pot permite.

Stilul este, desigur, o chestiune de opțiune personală. Îndeplinirea sarcinilor de serviciu, însă, este o obligație legiferată, iar asigurarea hranei de calitate, variată, hrănitoare, gustoasă, pentru oamenii muncii este, pentru personalul cantinei ITB, o sarcină profesională. Neîndeplinită. Ne oprim asupra cîtorva cifre, mult mai expresive decît posibilele noastre comentarii : minus 35 tone cartofi, —9 t. varză, —8,3 t. rădăcinoase, —19,2 t. ceapă, —10 t. alte legume, —17 t. fasole, —5 t. fructe, —10 t. conserve legume, —2 t. semiindustrializate, —10 t. conserve fructe, —0,5 t. deshidratate, —3,5 t. pastă tomate. Linioara înseamnă, bineînțeles, minus. Este situația la zi a aprovizionării cantinei pentru perioada toamnă-iarnă. Comenzile sînt lansate, sîntem asigurați. Se așteaptă mărfurile. De ce atît de tîrziu, cînd majoritatea cantinelor au încheiat deja aprovizionarea ? Și, cum se așteaptă ? Controlul efectuat la 19 octombrie 1987 de către Elena Tudor, de la Direcția generală comercială, rămăsese pînă la data controlului nostru, fără nici un ecou, deși semnala, pe lîngă necesitatea igienizării depozitelor și spațiilor anexă, dotării cu rafturi a spațiilor de depozitare și faptul că pînă la data respectivă produsele achiziționate „abia asigură consumul curent pentru cîteva zile". Iată și altă întrebare firească : de ce totul va fi cumpărat, cînd o mare parte din conservele pentru iarnă ar putea fi realizate în cantină ? Răspunsul prompt, ușor iritat, „de ce să muncim că, tot acolo leșim cu prețul", e departe de a ne mulțumi, mai ales că, practica o demonstrează, e și foarte departe de adevăr. De fapt, îndărătul indolenței pare a sta o poveste a ambalajelor.

Întrebări ar mai fi, desigur, nenumărate. Îi lăsăm să le pună (și să și le pună) pe tovarășii din conducerea Serviciului administrativ-social al ITB-ului. Răspunsurile le vom consemna nu teoretic, ci prin urmărirea efectelor lor practice.

Iată-ne întîrmînd o afirmație abia făcută. Nu terminasem încă de scris aceste rînduri, (28 octombrie), cînd primim la redacție vizita contabilei șefe a cantinei care ne înmînează o „Notă cu obiecțiuni la procesul verbal de control efectuat la Cantina ITB URAC în ziua de 26 oct. 1987", în care, după ce se aduc „obiecțiuni" tuturor constatărilor consemnate în procesul verbal de control, se specifică în finalul „măsurilor suplimentare pentru îmbunătățirea activității cantinei", la punctul 5 — pentru nerespectarea Regulamentului de organizare și funcționare a cantinei și încălcarea regulilor gestionare, tov. Dumitru Cristea, a fost sancționat cu retragerea unei gradații pe două luni, iar la punctul 6 — pentru deficiențele constatate și lipsurile în activitatea de îndrumare și control a fost sancționat cu avertisment tov. Fodor Mihai, șeful cantinei ITB. Grozave sancțiuni ! Mai ceva decît o primă !

2. Să lași ceva în urmă

27 octombrie. Cantina Întreprinderii Dîmbovița. Echipei de control i se alătură Alexandru Brad, din Comisia municipală de control. Străbatem camerele-magazii, cu pereți albi, imaculați și covoare strălucind de curățenie, cu rafturi de conserve acoperite cu incredibile perdele de tifon alb, ce „stau în picioare" de apretate. Aceleași perdele aveam să le găsim pretutindeni, în magazia de coloniale, în pivniță, în pod. Și aici, cîteva cifre : 1,5 t. castraveți murați, 1,7 t. gogonele, 800 kg. gogoșari, 100 kg. conopidă, 450 kg. suc de roșii, 1 t. ardei la sare, 1 t. fasole verde la sare, 2 tone morcov și albitură la sare, 200 kg. roșii, sînt numai o parte din conservele pentru iarnă, toate pregătite de personalul cantinei. „Un borcan cu 500 g. fasole verde cumpărat din oraș ne costă 8,50 lei ; noi am scos kilogramul de fasole conservată la 6 lei. Toată vara am fost pe cîmp ; cumpăram legume direct de la locul de recoltare, veneam cu ele proaspete și ne apucam imediat de lucru". Sofia Turtoiu, șefa cantinei, are mîinile, aspre de sare, încă pătate de legume sortate și curățate.

Marțea e zi de pește. (Nimeni, aici, nu pare a alătura acestei zile vestitele „trei ceasuri rele" atît de temute). În meniu — o ciorbă de legume, cod la tavă (arătînd ca pentru o expoziție culinară, servit cu o mîncare de fasole cu jumări (în felul acesta, chiar și cei ce nu doresc pește, pleacă sătui de la masă, mîncînd numai „garnitura") și plăcintă cu mere. Gustăm, pe rînd, din toate ; multe gospodine ar vrea să gătească astfel. Zilnic, aici se gătesc două meniuri și, la cerere, se oferă persoanelor bolnave regim de cruțare. Bufetul de incintă, la care are acces toată lumea, expune, la vedere, salată orientală, icre tarama, fasole bătută, șnițele, gogoși. Între 21 și 26 octombrie, în cele două meniuri apar friptură (de 4 ori), mîncăruri cu carne, unele servite cu mămăliguță (de 4 ori) și pește la cuptor (de 2 ori). În gospodăria anexă, cei 103 porci îngrijiți tot de personalul cantinei, par tocmai scoși dintr-o baie cu șampon. Din cele 48 de capete sacrificate de la începutul anului, cantina a obținut un beneficiu de 80 000 lei, regăsit în calitatea meniurilor oferite muncitorilor. Sînt numai cîteva aspecte ale activității oamenilor de aici.

Sigur, premiul întîi pe țară obținut de două ori în întrecerea între cantine este o frumoasă recompensă. Însă cea mai valoroasă recunoaștere a muncii Sofiei Turtoiu, femeia asta care își dorește să lase ceva în urmă, este, îmi spune, faptul că oamenii, atunci cînd o întîlnesc, nu întorc capul, ci îi spun bună ziua zîmbind.

Comentariile sînt de prisos. N-am urmărit o imagine schematică a „binelui" față în față cu „răul". Dacă ea totuși arată astfel, este pentru că reflectă două stiluri de muncă total opuse. Responsabilitatea, dăruirea profesională nu pot fi decît incompatibile cu lipsa de responsabilitate, cu indiferența. Iar dacă ziua bună e bună pentru că așa își-o pregătești de dimineață, ceasurile rele sînt doar o motivare pentru incorectitudine și lene. Realitatea a demonstrat-o încă o dată.

ROXANA P. MANOLESCU ■

Post scriptum

Un fel de răspuns

În urmă cu un an și mai bine, în coloanele revistei noastre apărea un articol intitulat „Introducere în arta precauției", relatînd cazul unui tehnician silvic din Cîmpeni căruia i se desfăcuse contractul de muncă în baza unor acuze care s-au dovedit ulterior a fi invalide și a unui proces verbal de la o adunare generală a oamenilor muncii, lipsit, însă, în original de consemnarea unei hotăriri de atare gravitate. Neprimind nici un răspuns din partea Inspectoratului silvic județean Alba, am publicat o revenire („Posibil epilog la arta precauției"), în care arătam că, din cercetările atente efectuate de către Procuratura județeană Alba, a reieșit cu limpezime nevinovăția celui încriminat. Ne exprimam așadar, speranța că lucrurile vor lua un curs drept, aceasta însemnînd reîncadrarea în muncă, pe vechiul post, a celui destituit și despăgubirea sa pentru lunile în care fusese privat, injust, de retribuție. Am primit, atunci, **un fel de răspuns** din partea conducerii Inspectoratului silvic. Ni se spunea acolo, în cuvinte puține, că ne va fi comunicat modul de soluționare a acestei cauze numai după ce Procuratura județeană își va spune ultimul cuvînt, între timp intervenind elemente noi. De atunci, tot așteptăm. Așteptăm **adevăratul răspuns.** Pentru că, în tot acest răstimp (de un an) investigațiile procuraturii au luat sfîrșit, confirmînd, încă o dată, nevinovăția numitului Vasile Beleiu. Ce-ar fi trebuit, de fapt, să ni se comunice ? De ce a fost falsificat procesul verbal de la Ocolul silvic Cîmpeni, înlocuit, la sediul Inspectoratului județean, cu un altul ? De ce l s-a propus fostului tehnician silvic fără vină ocuparea unui post de pădurar (cu o încadrare inferioară celei anterioare și cu o serioasă întrerupere în ceea ce privește vechimea în muncă, deci și toate sporurile care decurg din ea) ?

Dincolo de datele concrete pe care le-am adus în discuție, există și o chestiune de principiu. Conducerile unor unități ne trimit răspunsuri în care nu fac altceva decît să eludeze fondul problemei, să escamoteze răspunderi ce le revin, conform legii, în raporturile cu un organ de presă. Răspunsurile în doi peri, **un fel de răspunsuri,** nu fac altceva decît să confirme superficialitatea cu care mai sînt privite cîteodată, pe ici pe colo, probleme de prim interes pentru oamenii muncii. Intransigența aparentă — însemnînd, de fapt, refuzul unui conducător de unitate de a reveni, atunci cînd situația o impune doar pentru a nu-i fi afectat prestigiul în fața subalternilor — duce adesecri la inutile nedreptăți. Dar, acesta este un alt aspect, asupra căruia ne propunem să revenim.

DAN MUCENIC ■

Note

Chiar nu se poate ?

Un ventil pentru sifonul unei chiuvete este un lucru cît se poate de simplu. Adică ar trebui să fie, pentru că, în realitate, nu e. Dar ce este ventilul acesta ? Este acea piesă care leagă chiuveta de sifon. Adică un fel de pilnie care, înainte vreme, se făcea din metal, dar care acum se face din plastic. Din plastic fiind, cedează foarte ușor, iar apa caldă aproape că-l omoară. Firește, un ventil de metal aproape că nu are moarte. Îl montezi și demontezi de cîte ori vrei, adică de cîte ori e nevoie să cureți sau să desfunzi sifonul care de aia e sifon, ca să se înfunde, să protejeze astfel conducta de evacuare a apei din chiuvetă. Cel de plastic însă, datorită căruia se face, nu-i așa, o importantă economie de metal, este, cum spuneam, extrem de fragil. Cred că și din sticlă dacă l-am face și tot ar fi mai rezistent. Să vedem însă care este economia de metal. Deci, dacă ai nesansa de-a fi nevoit să desfunzi sifonul, trebuie să-ți iei serioase măsuri de a avea un ventil de rezervă. Nu e bine să te apuci de sifon pînă nu ai un ventil de rezervă. Începi să cauți. Și cauți și cauți și cauți și peste tot îți se spune că ventile de 1 țol, pentru sifonul chiuvetelor de baie nu sînt. Pur și simplu nu mai sînt de multă vreme. Dacă aveai norocul să fi avut nevoie de un astfel de ventil acum trei-patru luni, atunci ai fi găsit. Acum, cînd îl cauți, nu e. Să zicem însă că ai norocul să găsești, totuși, un astfel de ventil. Din întîmplare, desigur, numai și numai din întîmplare. Va trebui să cumperi ventilul care se vinde împreună cu o piesă de metal, un fel de sită, plus un șurub lung de aproximativ 7 centimetri. Sita și șurubul cîntăresc cam 50 de grame. Costă, împreună cu ventilul, cam pînă la 15 lei. Ventilul, singur, din plastic fiind, ar fi costat cel mult 2—3 lei. Ai schimbat de 10 ori ventilul ? Foarte bine. Vei fi colecționarul a 9 site și tot atîtea șuruburi pe care, pînă la urmă, le arunci. Din cele 9 site și 9 șuruburi se puteau face cel puțin 9 ventile de metal. Ventile care, cum spuneam, aproape că nu au moarte. Unde este, te întrebi, economia de metal ? Ei bine, economia asta este undeva, pe o hîrtie prin care s-a propus și s-a acceptat, cu o comisie de specialiști, înlocuirea ventilului de metal cu unul din plastic. Așa o fi, dar de ce nu se vînd numai ventilele ? De ce se vînd doar cu acele site și cu șuruburile respective ? Sînt piese separate și trebuie să se vîndă, la cerere, separat. Lași baltă toate aceste întrebări, mult mai complicate decît celebra „a fi sau a nu fi" și ești dispus să cumperi, cu sită și cu șurub cu tot, ventilul. Dar nu ai de unde să-i cumperi. Pur și simplu nu-l găsești. Bă chiar te mai și lamentezi în stînga și-n dreapta, pînă cînd un prieten, descurcăreț, îți sugerează ideea că și putea să-l cumperi de la o cooperativă care execută lucrări de instalații sanitare. Te duci la o astfel de cooperativă, numită de obicei Instalatorul, și, culmea, șeful este amabil și-ți spune că ventilul acela este un lucru de nimic. Ți se oferă, nu-ți vine să-ți crezi ochilor, un ventil de metal. Un ventil care costă 50 de lei. Vrei să dai cei 50 de lei, dar ți se face un bon pentru 83 de lei. De ce ? Păi, foarte simplu. Cooperativa nu este o unitate care vinde ventile și alte obiecte de instalații sanitare. Trebuie să plătești și manopera, plus deplasarea la domiciliu a unui meseriaș. Altfel nu se poate. În felul lor, cei de la cooperativă au dreptate. Dar oare, altfel, chiar nu se poate ? ! Problema asta, a ventilului, un lucru foarte simplu, trebuie să rămînă și pe mai departe la fel de încurcată ? !

VICTOR NIȚĂ ■

Cale lungă, drum de fier

De sus, de la Cioplea, Predealul se vede în trepte, „arzînd" în roșu, galben, castaniu, verde. Este cea mai completă paletă coloristică a anului la munte. Tot de la hotelul Cioplea, gara o săgeată de sticlă — este un punct al neodihnei, luminată de soare și de becuri electrice. Trenurile trec, cu scurte opriri, excursioniștii cu bagaje cît pentru un an, nu pentru o zi, două, dau ocolul ghișeelor ; personalul de serviciu e îndatoritor și pus pe vorbă... cu folos.

Această gară, toată din sticlă, cu liniile supte arcuite către cer, cu plante exotice pînă în tavan, cu pardoseli lustruite ca un ring de dans, cu tot traficul intens și fără întrerupere, este și un punct de informații.

Ce mare lucru, fiecare gară are acest serviciu, cu funcționari la ghișeu, de diferite categorii : serviabili, competenți, plictisiți, prost dispuși ? ! ?

Ei bine, Florentina Bordei, Olga Ardeleanu, Eugenia Nedelcu și Țamboi Elena sînt binevoitoare „enciclopedii" ale orașului. Verificați-le, întrebîndu-le nu ce vă trece prin cap, ci ce vă interesează cînd sînteți în Predeal. Mersul trenurilor ? Nici nu intră în discuție, e o problemă profesională. Dezorientat(ă) coborîți din tren și vreți să găsiți un hotel ? Pe loc vi se dă o adresă precisă (nu a fost doar un gest pentru ziarist) printr-o legătură telefonică cu dispeceratul stațiunii.

Vreți să ajungeți la lucrările Consfătuirii naționale de psihiatrie și medicină legală, informațiile curg. Monologați, „ce mic cadou aș putea duce soției la înapoiere", și imediat Olga Ardeleanu are cîteva sugestii însoțite bineînțeles, de adresele magazinelor.

Nici într-un oraș cu 8000 de locuitori, și cu cîteva mii de excursioniști în trecere, nu este deloc ușor să fii serviabil, dacă nu ți-ai propus cu consecvență să fii amabil, și dacă nu ai o asemenea fire. Printr-un ordin de serviciu se afișează politețea, dar nu se înfățișește. Alegerea acestor persoane exprimă încă odată că „omul potrivit la locul potrivit", nu este doar un dicton.

Nu am fost deloc surprinsă cînd un călător, aducînd cîteva fire de crizanteme în culorile pădurii inconjurătoare, le-a însoțit cu mii de mulțumiri. Găsise la farmacia din oraș un medicament pe care-l căutase mult în București. Una dintre cele patru „sufletiste" se interesase telefonic și a dat o informație necesară unui om bolnav.

Eu am plecat în zorii zilei și, după o noapte albă, Florentina Bordei, proaspătă ca roua, era un centru luminos într-o gară construită în acord cu semeția munților.

În Predeal este frumos de cînd se coboară din tren.

CARMEN DUMITRESCU ■

V-am văzut blocul, știm ce administrator aveți

Importanța unei grădini

Pe strada Trestiana, nr. 2, pe o bancă cu picioarele adînc înfipte în pămînt, de cîteva ori pe zi, se întîlnesc, la o vorbă, Constantin Ursu, Nicolae Vasile, Michael Schanz. Au în vedere nu să consume timpul de pensionari, ci să mesterească cîte ceva folositor pentru asociația de locatari.

Să încep cu grădina. De o mare frumusețe și varietate, înconjoară blocul cu peste 100 de trandafiri, zeci de crizanteme, dalii, pansele, lalele, zambile, după sezon. De o jumătate de grădină se îngrijește familia Schanz, de cealaltă administratorul Constantin Ursu. Nici o rivalitate pentru că amîndouă părțile sînt perfecte în colaborare. Ar putea fi un bloc evidențiat pentru flori, dar în paragină la cotele de întreținere. Nu există nici un întîrziat, nici măcar cu o zi, nu este nevoie să treacă administratorul pe la fiecare ușă, să sune prelungit cei din dinăuntru prefăcîndu-se că nu sînt acasă...

Nicolae Vasile, fost mecanic la Viscofil, este supranumit „un om și jumătate". Face toate reparațiile în apartamente fără să admită vreodată o plată cît de neînsemnată. A lucrat de la parter pînă la ultimul etaj, balustrada de la scară, a reparat toate geamurile care nu se închideau perfect ; (adesea constructorul ne face „bucurii" de acest fel) a vopsit ușile de la intrare, pentru că aspectul nu mai era demn de niște gospodari care-și îngrijesc cu dragoste casa.

Anei Ionescu, cea mai vîrstnică persoană din bloc, i-a văruit bucătăria., a ajutat-o la curățenie, la mutatul mobilei. Lui Grigore Ștefănoiu nici prin gînd nu i-a trecut să caute un lăcătuș cînd i s-a defectat broasca. S-a dus direct la Nicolae Vasile și l-a rugat să o repare.

De patru ani, de cînd s-au mutat în acest bloc, asfaltul era așteptat. Fiecare ploaie lasă urme în apartamentele lor. Administratorul s-a dus în audiență la Consiliul popular al sectorului 4 și din promisiune în promisiune, prin stăruință și contribuția tuturor asfaltul este acum udat și măturat zi de zi.

De fapt aceeași poveste o are grădina despre care scriu. După terminarea construcției, cantitățile de moloz și gunoaie, rămase pe terenul viran, amenințau să facă parte din stradă. Atunci a început să se închege această colaborare și prietenie între vecinii din Trestiana, 2. Cei cîțiva Constantin Ursu, Nicolae Vasile, Michael Schanz au luat inițiativa și au curățat locul au plătit pentru transportul gunoaielor. Metamorfoză !

Soții Schanz au atras și pe ceilalți vecini (cu excepția celor prea vîrstnici), s-au împărțit în echipe. Orice clipă liberă era folosită. Cărau pămînt, udau, plantau flori. Neonila și cu Michael Schanz erau nelipsiți de dimineață pînă seara, pentru ca să nu se greșească ceva. Și nici nu stau la parter încît să aibă contactul direct cu farmecul grădinii. Dar sînt „iubitori de frumos, de ordine, de curățenie". Toți cei care nu au putut veni să muncească fizic au contribuit cu bani pentru semințe, pentru lopeți, pentru îngrășăminte, pentru gardul care ferește trecătorii de prea tentantele flori.

Înțelegerea care s-a statornicit prin această grădină a fost lărgită, a devenit liant și în alte împrejurări.

Bătrînii singuri sînt ajutați. Vecinul mai tînăr, mai sănătos, care are mai mult timp, cumpără pîine, lapte și pentru ei.

Banca de la intrare e un fel de „raport" zilnic. Vara, la anumite ore, vecinii sau de vorbă și pun la cale... Iarna își dau de veste telefonic și pun la cale. Nu se întîlnesc grăbiți doar pe scări, în lift, sau la ședințele asociației de locatari.

Am întîlnit în sălile de tribunal și a 20-a oară aceiași vecini într-un conflict irremediabil: unul făcuse, celălalt ziscse"...

Pe strada Trestiana, numărul 2, printr-o grădină, care și iarna e vegheată din toate apartamentele, de toate vîrstele, s-a cimentat o prietenie frățească între familii.

CARMEN DUMITRESCU ■

Rebut cu 8 etaje

Sîntem în apartamentul Corneliei Bandrabur, administratorul blocului 106 din strada Flămînda 10 din noul cartier Crîngași. Dînsa e plecată la I.D.E.B. să achite o factură. Ne întreținem între timp cu Ion Bandrabur, soțul. Cătălin e în clasa a III-a și e încă la școală. Corneliu, e în clasa I-a. A venit acasă și deocamdată împinge niște mașinuțe prin cameră. Cel mic, Adrian, se căznește să se ridice în picioare, operație nu tocmai simplă la nici un an. Ion este mecanic ajutor la Depoul București Călători și își ajută soția la munca de administrație în timpul liber. Cornelia a întrerupt serviciul pentru creșterea copiilor minori. Pentru că stătea acasă și are o fire energică a acceptat postul de administrator, retribuit, după cum se știe, cu suma de 715 lei, sumă care ar fi fost menită să aibă pondere într-un buget familial gîndit cu minuțiozitate.

— La Adunarea generală din 4 octombrie, acum cîteva zile, a vrut să renunțe, dar n-au găsit pe nimeni și au rugat-o să mai stea puțin. Cît despre bani, nu ne alegem cu nimic. Mai toți îi dăm pe atențiile destinate celor care ne fac remedieri sau chiar operații curente. Blocul, la trei ani de la darea lui în folosință, n-a fost încă recepționat de către I.C.R.A.L. Giuleștiul din cauza unor defecțiuni de construcție sau de concepție, nici nu știu cum să le numesc. Neglijențe, în orice caz. Oamenii ne sună nouă la ușă, însă sînt probleme care nu se pot remedia la nivel de administrație. Care sînt problemele ?

Pe scurt, iată-le ! Înainte de asta să numim constructorul blocului : Antrepriza de construcții montaj 1, cu sediul în Bulevardul 1 Mai.

Instalațiile de scurgere de la subsol sînt prost făcute. S-au înfundat de cîteva ori pînă acum și au fost desfundate cu banii cetățenilor. I.C.R.A.L. și deci și I.C.A.B. n-au recepționat lucrarea și nu sînt răspunzători de ea. La coturi, țevile sînt defectuos îmbinate și curg. În subsol e mereu apă. Sînt țînțari și iarna. Dezinsecția și deratizarea, făcute în urmă cu o lună, n-au dat rezultate. Betonarea subsolului a fost făcută tot pe banii locatarilor. Din păcate doar parțial pentru că A.C.M. 1 și-a retras oamenii și i-a dus la Piața 7 Noiembrie să execute unele lucrări de modernizare. (Acelea care au început în primăvară și care nu sînt gata nici acum). La scara 1 au fost infiltrații la terasă. Au venit să le remedieze, însă, din păcate, au pus cazanul cu smoală tocmai pe locul unde curgea. La prima ploaie, apa a udat tavanele celor de la etajul 8 exact ca pînă atunci. Hidroforul este sub capacitate sau prost dimensionat. Apa caldă nu urcă mai sus de etajul 5. S-a primit și o adresă de la G.I.G.C. cum că cei de la aceste etaje să nu mai fie taxați la acest capitol, semn că pur și simplu au fost abandonați. Oare nu există o soluție ? Apa rece urcă la etajele superioare cu țîrîita. Oamenii o iau cu gălețile de la vecinii care au avut norocul să stea în apartamentele de mai jos. Deși are în schemă electricieni, I.C.R.A.L., probabil tot pe motiv că blocul nu e recepționat, n-a trimis unul de doi ani să repare automatele de scară. Noroc, spune Ion Bandrabur, că I.D.E.B. n-a venit încă peste noi cu amenzi. Rostul dintre panouri este netencuit. La alte blocuri a fost. O sursă de condens poate fi și aceasta.

Vine și tovarășa Cornelia Bandrabur.

— Vă spun sincer că nu mai vreau și nu mai pot să fac munca asta. Tovarășul Petrescu, directorul A.C.M. 1 cred că s-a săturat de mine de cîte sesizări am făcut pentru remedierile blocului, dar degeaba. Soclul blocului sau izolația termică a panourilor sînt defectuoase, nu știu însă problema condensului a ajuns deosebit de grea.

Cineva trebuie să justifice calitatea proastă a muncii sale. Constructorul trebuie să-și asume responsabilitatea remedierilor. I.C.R.A.L. să-i recepționeze.

— Numai pe scara noastră sînt peste 100 de copii. Se sparg geamuri, se deteriorează anumite lucruri. În adunarea generală s-a hotărît ca, cheltuielile gospodărești să nu depășească 200 lei. Asta ar reveni la nici doi lei de familie. Este foarte puțin. Înseamnă să pun becuri din buzunarul meu. Avem probleme și cu răii platnici. În 1986 am avut restanțe de peste 100 mii lei, ceea ce a adus la penalizări de 13 mii lei. O altă problemă sînt copiii nesupravegheați, care fac gălăgie la ore nepotrivite. Aici lucrează oameni în schimburi care nu se pot odihni. Problemele sînt grele și simt că nu le mai pot face față.

Promitem să revenim în blocul 106 din strada Flămînda 10.

OPREA GEORGESCU ■

Legile ocrotesc dar și obligă

Carmen Bulumac din București (str. Delmești nr. 1, ap. 52, Sectorul 6), este lucrătoare la Întreprinderea de ace de tricotat București. Și mai este tînără mamă, avînd două fetițe. În familie a mai venit și mama sa, care o ajută la îngrijirea fetelor. Banii nu-i sînt prisoselnici. Ea ne scria cu vreme-n urmă că a făcut nenumărate intervenții, scrise și semnate, înminate administratorului blocului B-35, solicitînd sprijin pentru aplicarea corectă a prevederilor Hotărîrii nr. 30 1983 a C P C.P., întrucît are soțul plecat din țară pe o perioadă de 2 ani. Ce anume cerea femeia ? Solicita scutirea de plata cheltuielilor de întreținere a soțului. Credeți că i s-a aprobat diminuarea cheltuielilor de întreținere, stipulate în actul normativ amintit ? Nici pomeneală ! S-a încăpățînat administratorul ? Conducerea asociației ? Cert este că a fost nevoie de intervenția revistei noastre pe lîngă Consiliul popular al sectorului 6, pentru a li se aduce aminte celor din conducerea asociației prevederile legii.

Consiliul popular al Sectorului 6 ne încunoștințează despre modul cum a fost soluționată scrisoarea îndreptățită a lui Carmen Bulumac. Credem că ar fi fost mai nimerit să i se expedieze și cîteva extrase din Hotărîrea nr. 30/1983 a C.P.C.P. Și mai credem că respectiva conducere a asociației, inclusiv administratorul care este plătit pentru așa ceva, ar fi trebuit să cunoască acest act normativ !

Elena Istode din Constanța (Aleea Crizantemelor nr. 6, bl. H-1, sc. D, ap. 64) semnala că în cei aproximativ 9 ani de cînd Ioana Matcescu este în conducerea asociației de locatari (fiind și șefă de scară, totodată), mai mult a încurcat lucrurile decît să le dreagă. În ce sens ? Datorită Ioanei Matcescu s-au întîmplat cam următoarele „evenimente" nedemne de luat în seamă, dar relevabile prin felul cum și-a depășit categoric atribuțiunile : și-a construit o boxă fără autorizație chiar în holul scării blocului, încălcînd astfel H.C.M. 2390/1969. Tot datorită spiritului său de „inițiativă" au fost cioprîți toți pomii plantați în alinament în fața blocului. Cu consimțămîntul său tacit s-a construit un fel de tarabă pe post de creșcătorie de iepuri, în spatele blocului. Aspect interzis de prevederile legale și gospodărești, de normele de igienă sanitare, mai cu seamă că este vorba de o zonă centrală din municipiul cu deschidere la Mare... Uscătoria blocului a fost transformată într-un garaj de biciclete, pentru cine vrei și pentru cine nu vrei. Lista neregulilor semnate prin. viu grai, fie printr-un acord disimulat al Ioanei Mateescu — se vede treaba că a fost și președintă de asociație și administratoare și toate la un loc — ar mai putea continua cu încă 7—10 puncte la fel de... originale. Noi ne oprim deocamdată aici, constatînd că I.M. nu și-a lrosit vremea cu îndeletniciri convenționale ba, dimpotrivă, atîta doar că au fost întreprinse în nefolosul cetățenilor.

Adresîndu-ne Consiliului popular municipal Constanța, primim următorul răspuns : „**În adunarea generală a Asociației de locatari nr. 19 Constanța, numita Ioana Mateescu a fost schimbată din funcția de membră a comitetului și șefă de scară**". Toate bune și frumoase, dar cetățenii au tot scris despre aceste neregului în ultimii 3—4 ani. Au fost prin audiențe la factorii de resort. Nenumărate comisii și colective s-au perindat în control la respectiva asociație. Dacă voiau ar fi putut constata cu ușurință neregulile semnalate de cetățeni. Totuși, de ce s-a luat atît de tardiv cuvenita măsură ?

DORIN SĂLĂJAN ■

Om de onoare

Oraș în mișcare, tîrgul „galeriei de viță sălbatică" (a ne aminti romanul lui Constantin Țoiu), Urzicenii au ajuns să dețină 3 500 de apartamente în 190 de blocuri noi. Ceea ce are însă, mai particular, față de alte orașe ale țării, este faptul că toate aceste locuințe, în care trăiesc peste 10 000 de cetățeni de vîrste și profesii diferite, sînt organizate în doar 5 asociații de locatari. Consiliul popular orășenesc a adoptat acest sistem, tocmai pentru a putea ține o mai bună legătură cu cei investiți să le gospodărească. Astfel, la un administrator, revin chiar și 600—700 apartamente. În consecință, munca și răspunderea acestuia poate fi comparată, fără a forța lucrurile, cu a unui șef de secție dintr-o uzină. În anumite planuri — ei gestionează și bani și încrederea oamenilor și autoritate de pater-familia, — este chiar mai mare. Cîțiva dintre ei — așa cum sînt Ștefan Niță Miu ori Lev Bălan, ori Constantin Iordache — știu să conducă chiar cu stil asemenea microcolectivități umane, să constituie chiar un model într-o atare activitate socială. Dacă multă vreme, sociologia modernă a bătut monedă, și a consumat cerneală, în analize și anchete, privind viața oamenilor din orașele industrializate, a „migratorilor" de la sat la oraș, trăind în locuințe suprapuse pe înălțimea blocurilor, prezicînd înstrăinarea acestora, ca și alte concluzii defetiste, ei bine, a pierdut din vedere pe administratorul de bloc. Ca activist social, ca om-liant între locatari, ca cel care înlesnește și netezește căile spre sufletele oamenilor relațiile dintre cei ce se refugiază, după orele de muncă profesională, dincolo de ușile închise ale apartamentelor de bloc. Ei pot fi aduși în Agora, de către acești veritabili pedagogi sociali. Sînt o fațetă a sociologiei microcolectivităților umane din țara noastră ce nu poate să ne scape. Ștefan Niță Miu, administratorul Asociației de locatari nr. 1, decan de vîrstă (79 de ani) și decan de vechime (18 ani) ca administrator, este din acest punct de vedere tipic și foarte interesant de studiat. A ajuns locuitor al Urzicenilor, tocmai din fuga de singurătate într-un mai mare oraș. Din nevoia unui climat de familie, din nevoia de a avea alături cît mai mulți semeni. De profesie contabil, și lucrător vreme îndelungată în finanțe, cînd a ieșit la pensie, s-a simțit stingher în orașul unde a profesat — Buzău. Neavînd copii, „ne-am retras aici, unde soția avea o soră". S-a retras în apartamentul unui bloc abia înălțat dar cu inima a rămas deschisă către toți. Și-a atras rapid stima vecinilor și conoșăenilor, prin ținuta sa morală prin demnitate și, mai ales, prin interesul față de treburile obștești, de unde era nelipsit. În 1970, locatarii celor cîteva blocuri din mica urbe îl aleg administrator. Astăzi, asociația a crescut la 615 apartamente, atît din fond de stat cît și proprietate personală. Blocurile respective reprezintă un model de gospodărire, de bună îngrijire ca și în relațiile interumane. „Facem așa fel, spune acest bătrîn cu minte de aur, ca viața în asociație să fie civilizată". Toate asperitățile dintre vecini ori dintre locatari și asociație sînt, cu tact și cu pricepere, șlefuite de sine, cu bun, blînd, și, totuși, autoritar. „Are vocație de educator", apreciază vicepreședintele Consiliului popular orășenesc Urzicenl, Gheorghe Mihai. Ceea ce se răsfrînge nu doar în relațiile cu locatarii, dar și în cele mai precise, mai severe și mai pragmatice treburi. În cele contabile, financiare și de gospodărire. Și nu-i ușor, la un număr atît de mare de apartamente, în proprietate mixtă — de stat și particulară. Niciodată Asociația nr. 1 n-a rămas în deficit financiar ori datoare furnizorilor săi (de căldură, de apă, de gaz metan de energie electrică...), deși au mai fost, ici-colo, răi-platnici, dar pedagogia sa ține totul în echilibru. Răi-platnicilor li se reține din retribuții datoriile, căci administratorul recurge în a lua legătura cu întreprinderile unde ei lucrează, decît să-i acționeze în judecată. „Un administrator bun, e de părere Ștefan Miu, trebuie să fie un bun gospodar, un bun contabil și, mai înainte de toate, un om de onoare", Se referă adică, la corectitudine și cinste în manipularea banilor asociației, la viața personală, la stăruința și străduința în rezolvarea tuturor treburilor mici și mari ce apar cotidian în creuzetul uman numit bloc de locuit. Numai copiii, ne spune, cîte probleme aduc în prim-plan. Unde se joacă ei ? Unii locatari nu suportă să-i vadă pe scara blocului, alții pe spațiul verde, unii părinți nu înghit să se facă observație copilului său... Și așa, administratorul este ochiul mereu deschis al urbei și balanța judecății civice. La Urziceni s-a încetățenit, ca metodă de lucru, întîlnirea săptămînală — vinerea — dintre administratorii celor 6 asociații de locatari și cadre de conducere ale primăriei pentru a discuta și a afla soluții tuturor stărilor de lucruri pe care viața în comun le generează. Astfel, au inclus pe agenda de lucru a primăriei problema locurilor de joacă pentru copii, obiectivele și locurile unde locatarii să efectueze zilele de muncă obștească prevăzute de Legea 1, pregătirea operativă și de calitate a blocurilor pentru iarnă (verificarea instalațiilor de încălzire, a cazanelor și punctelor termice, evacuarea apei din unele subsoluri, izolațiile traseelor etc.), ca și multe ale lucrări gospodărești menite să păstreze estetica și buna funcționalitate a fondului locativ orășenesc.

Administratorul de bloc este, iată, nu un simplu casier. Este un activist al Cetății și, ca atare, alegerea sa cere mult discernămînt, mai multă grijă din partea locatarilor, ca și a primăriilor. Tot astfel cum odată, investit, e necesar să-i acordăm sprijin, atenție, încredere.

CICI IORDACHE-ADAM ■

COMENTARIUL SĂPTĂMÎNII

Un important pas înainte

Dintre „semnele bune" în viața internațională de care ne ocupam într-un comentariu recent, pe primul loc situam înțelegerea de principiu sovieto-americană cu privire la eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune și a celor operativ-tactice. Mergîndu-se mai departe în sensul acestei înțelegeri de principiu, zilele trecute, după cum se știe, s-a hotărît ca secretarul general al CC al PCUS, Mihail Gorbaciov, și președintele SUA, Ronald Reagan, să se întîlnească în Statele Unite începînd cu data de 7 decembrie 1987. După cum se menționează în comunicatul comun sovieto-american dat publicității la încheierea convorbirilor avute la Washington de ministrul de externe sovietic, viitoarea întîlnire va cuprinde întregul complex de probleme privind relațiile dintre cele două țări — reducerea armamentelor, drepturile omului și problemele umanitare, reglementarea conflictelor regionale și probleme ale relațiilor bilaterale — și va asigura un progres considerabil în toate aceste probleme. În acest scop, s-a convenit să fie finalizată în cel mai scurt timp elaborarea tratatului cu privire la lichidarea totală a rachetelor URSS și SUA cu rază medie de acțiune și a celor operativ-tactice, care urmează să fie semnat în timpul viitoarei întîlniri la vîrf din Statele Unite. Cu același prilej, cei doi oameni politici vor stabili ordinea de zi a viitoarelor lor contacte și vor examina multilateral problema elaborării instrucțiunilor pentru delegațiile lor cu privire la viitorul tratat vizînd reducerea cu 50 la sută a armamentelor strategice ofensive ale URSS și SUA și la înțelegerea privind respectarea tratatului asupra limitării sistemelor de apărare antirachetă și la nedenunțarea lui pe o perioadă convenită. Comunicatul comun precizează, de asemenea, că secretarul general al CC al PCUS și președintele SUA au în vedere desfășurarea ulterioară a unei întîlniri între ei în Uniunea Sovietică, în prima jumătate a anului 1988, în cursul căreia vor acționa în direcția înregistrării unui progres în ansamblul relațiilor sovieto-americane. În acest scop, se va acționa în vederea elaborării cît mai grabnice a unui tratat privind reducerea cu 50 la sută a armamentelor strategice ofensive, care ar putea fi semnat în cursul vizitei președintelui SUA la Moscova.

Întîlnirea convenită, programul ei, problemele ce vor fi rezolvate sau dezbătute cu acest prilej au, firește, o însemnătate excepțională pentru însănătoșirea climatului internațional. De aceea, este normal ca la transpunerea în viață a măsurilor preconizate, la orice măsuri în sensul dezarmării, să pună umărul întreaga comunitate internațională, și în primul rînd statele europene, întrucît eliminarea rachetelor nucleare nu-i o problemă care-i privește doar pe sovietici și pe americani, ci o problemă a întregului mapamond. În aceste condiții, apar cel puțin curioase unele opinii potrivit cărora „vidul nuclear" lăsat de viitoarea retragere a rachetelor americane trebuie umplut cu „forță de descurajare nucleară" vest-europeană, în primul rînd engleză și franceză. Or, securitatea și pacea în Europa și pe tot globul nu se realizează prin înlocuirea rachetelor unor țări cu rachete aparținînd altor țări, ci prin înlăturarea și distrugerea tuturor rachetelor, indiferent cui ar aparține ele. De altfel, se știe că retragerea rachetelor americane și sovietice este concepută ca un prim pas dintr-un ansamblu de măsuri mai largi de dezarmare, în care direcție se acționează de mai multă vreme, la Geneva, la Viena și în alte foruri. Și este de așteptat și necesar ca acordului privind eliminarea rachetelor nucleare să-i urmeze alte înțelegeri, alte măsuri cu privire atît la dezarmarea nucleară, pînă la înfăptuirea ei completă, cît și la înlăturarea armelor chimice și convenționale. În acest cadru se impune, desigur, și renunțarea la Inițiativa de Apărare Strategică.

Salutată de opinia publică internațională, convenirea întîlnirii Gorbaciov—Reagan de la începutul lunii decembrie reprezintă, fără îndoială, un important pas înainte în eforturile avînd drept scop înlăturarea pericolului de război, înfăptuirea păcii pe planeta noastră. Sînt bine cunoscute și larg apreciate poziția și inițiativele României, ale președintelui ei în vederea înfăptuirii dezarmării, în primul rînd a dezarmării nucleare. Apreciind hotărîrea cu privire la semnarea încă în cursul acestui an a acordului sovieto-american în privința retragerii rachetelor nucleare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus: „România salută, ca un eveniment de însemnătate istorică, înțelegerea recentă dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii cu privire la semnarea în acest an a acordului pentru eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune și a celor operativ-tactice din Europa și Asia. Considerăm că este necesar ca țările din Europa — pe teritoriul cărora se găsește cea mai mare parte a armamentului nuclear — să acționeze unite, să renunțe la deținerea și producerea de arme nucleare, să militeze activ pentru a înlătura definitiv armele nucleare din Europa și din întreaga lume. În același timp, trebuie să se treacă la măsuri de reducere substanțială a trupelor și armamentelor convenționale, precum și a cheltuielilor militare. În ce o privește, România a trecut din anul 1986 — pe baza unui referendum național la care a participat practic întregul popor — la reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor sale militare".

Și astfel, unul din evenimentele prevestite anul acesta de auguriile cel bune este pe cale să se înfăptuiască. Să sperăm că așa se va întîmpla și cu celelalte semne bune, și că vor apare și altele noi.

ION D. GOIA ■

Electrocutatul

Ar fi de crezut că în anii de explozie tehnico-științifică pe care-i trăim și care au cuprins fără excepție toate domeniile vieții umane, medicina și-a sporit arsenalul terapeutic, astfel încît procedeele agresive de tratament au rămas doar în istoria acestei științe. Un articol din revista italiană „L'Espresso" ne-a rendus în minte zguduitoarele întîmplări din „Zbor deasupra unui cuib de cuci", cu acel McMurphy anihilat în final după ce luptase împotriva degradării condiției umane, după ce încercase, și era aproape de reușită, o terapie umană, a prieteniei și apropierii. Aflăm că în toată lumea electrosocul e din nou o practică de rutină în multe clinici psihiatrice, că după recordul înregistrat în anii '60—'70 revine iar ca procedeu de bază, în pofida faptului că există numeroase medicamente și tehnici psihoterapeutice valoroase.

Roma, cetatea eternă, este în frunte orașelor italiene care practică cu seninătate această barbarie cu sorgintea în camerele de tortură ale unui ev mediu... electrificat. Poate pentru curiozitate, în 1938, Ugo Cerletti a experimentat pentru prima dată pe un om electrosocul, considerat un fel de „speraclu" care pătrunde în creierul bolnav și-l liniștește. Într-adevăr, epigonii lui Cerletti din anii '50, adepți ai teorie anihilării, considerau foarte eficace acest tratament. Dar, cum de atunci au trecut aproape patru decenii de incontestabile progrese, lucrurile trebuie privite altfel, așa cum o face doctorul Franco Basaglia, care consideră electrosocul „un picior tras unui aparat de radio care nu funcționează". Un alt medic italian, T. Lo Savio, aprecia că „această tehnică practicată de aproape 50 de ani și al cărei mecanism nu este cunoscut și-a demonstrat în cazuri rare eficiența, una efemeră însă, pentru că maladia nu cedează ci se cronicizează sau, în cazul repetării electrosocurilor, se instaurează o dependență similară cu cea a drogaților." Este, fără îndoială, spunea el, mult mai simplu să declari recuperat un bolnav după 20 de zile de spitalizare și 8 electrosocuri decît să efectuezi un program complet de psihoterapie.

De partea criticilor acestui procedeu stau mărturiile medicilor asupra riscurilor pe care un astfel de „tratament" le poate provoca. Psihiatrul american Peter Breggin, în cartea sa intitulată „Electrosoc", îl caracterizează drept o terapie cerebroinvazivă, care determină stabilizarea unei dispoziții indiferente, apatice la orice stimul sau, ca revers, al unei euforii fără sens, ca manifestare a negației. Un alt psihiatru american, Raymond Crowe scria în „New England Journal of Medicine" că „terapia electroconvulsivă este sigură și eficace pentru depresiunile grave". Descărcările electrice prin doi electrozi puși pe tîmple fulgeră creierul cu tensiuni între 70 și 120 de volți timp de una pînă la cinci zecimi de secundă. Pacientul, narcotizat pentru a suporta acest „medicament" și, mai ales, pentru a nu-și fractura coloană vertebrală din cauza convulsiilor necontrolate, se trezește și are o pierdere a memoriei recente care poate dura cîteva zile. O amnezie mai lungă se poate provoca prin emisoc — electrozii se aplică pe emisfera cerebrală nedominantă. După teoria partizanilor electrosocului, acesta poate provoca la nivel cerebral un adevărat atac epileptic, care declanșează mecanisme defensive vitale pentru lupta împotriva maladiei.

Toate aceste observații empirice și ipoteze imaginare nu stau în picioare în fața încercărilor experimentale soldate, în marea lor majoritate, cu eșecuri. „Este o absolută inconsistență științifică", spunea prof. Harry Terzian, de la Institutul de neurologie al Universității din Verona, înamic declarat al electrosocului. Numitorul comun al acestui gen de tratament îl constituie anularea, negarea omului bolnav. Sînt convins, a continuat el că munca medicului, chemat să refacă bolnavul și nu să-l distrugă, nu e compatibilă cu asemenea modalități de tratament.

IOAN ROȘCA ■

Fructele blîndeții

Se susține că, în general, prima impresie contează. În cazul orașului Amsterdam ai de-a face cu tabloul dezolant al mormanelor de gunoi și cu șmecheria șoferului de taxi care, profitînd de avantajele electronicii i-a montat, pe post de aparat de taxat, un radio cu display pe care afișează, nonșalant, triplul tarifului normal al cursei efectuate. Dacă vii pe calea aerului mai bine apelezi la serviciile autobuzelor, taxiurile neprezentînd siguranță.

De unde această stare? De la blîndețea legislației; polițiștii nu reușesc să termine documentarea unui dosar că deja răufăcătorul este eliberat de tribunal sau pedepsit într-un mod ciudat. Astfel este obligat să facă exerciții de meditație, să urmeze un curs de bucătari etc. Mai nostim a fost cazul lui Jan van Dijk care, prins după comiterea a 46 de furturi, a fost „pedepsit" de către instanță cu „executarea" unei vacanțe de 3 săptămîni pe Coasta de Azur unde trebuia să înoate și să facă ascensiuni. Cheltuielile au fost suportate de către municipalitatea orașului Amsterdam. Așa zic și eu pedeapsă!

Această bunătate, îngăduință față de cei care calcă legea are și alte aspecte hazlii. Un răufăcător iertat de instanță a încercat să fure dintr-o mașină chiar în fața tribunalului! De fapt furturile din mașini nici nici nu se mai cercetează, poliția mărginindu-se la a elibera actele necesare pentru încasarea asigurării. Pentru siguranța autovehiculelor acela care își petrec week-endul la Amsterdam le parchează în locuri interzise, poliția ridicîndu-le și transportîndu-le în locuri special amenajate și păzite. Apoi proprietarii plătesc 150 de guldeni amendă, dar scapă de „atenția" hoților. Chiar și premierul olandez, Ruud Lubbers, era să fie victima hoților de mașini de 2 ori în interval de cîteva săptămîni. Datorită faptului că a prevenit furturile s-a ales cu pagube și mai mari, drept răzbunare; o dată răufăcătorii au intrat în locuință „plecînd" cu lucruri în valoare de 100.000 de guldeni, iar a doua oară au aruncat cu sticle incendiare prin geamul din sufragerie.

De altfel la sfîrșitul lunii martie s-a dat o petrecere pentru „jefuiții din ultima săptămînă". Au participat 180 de persoane.

Glumă, glumă, dar în anul 1986, față de anul 1977, numărul fărădelegilor a crescut de 10 ori (cea mai rapidă creștere din lume!) ajungîndu-se la situația ca 55% din locuitorii Amsterdamului să fi fost victima unui jaf în anul trecut.

Dacă mai avem în vedere și faptul că suporterii Ajaxului au sărbătorit cam zgomotos triumful echipei favorite (vitrine sparte, mașini răsturnate etc.), înțelegem de ce candidatura depusă pentru organizarea J.O. din 1992 n-a întrunit sufragiile juriului, Amsterdamul ocupînd locul 6, adică ultimul.

Ceea ce pune însă capac este consumul de droguri. Paradoxal, dar la Amsterdam hașișul se găsește de cumpărat în magazin. Pentru drogurile mai tari (cocaină, heroină, marijuana, L.S.D.) pedepsele nu sînt prea aspre.

Acestea sînt roadele, fructele amare ale îngăduinței, blîndeții promovate de municipalitate. Pentru asanarea lor primarul Ed van Tijn și colaboratorii săi caută soluții eficiente. Sigure par a fi înăsprirea legilor și a modului de aplicare.

DAN DANUȚ DORU ■

Poștașul invizibil

Căutări insistente în tranșeele comunicării au scos la lumină posibilități diverse pentru a alinia dorința schimbului de informații, înfăptuirea ei, la reușitele de ordin tehnologic, la posibilitățile lor de vîrf.

Știm atîtea despre telefon. Despre inconfortul lui verbim adesea, dar cine l-ar contesta binevenita poziție în proximitatea nevoilor de toate zilele? Dar cine nu l-ar dori mai prietenos mai aproape de gustul nostru? Ne înghite, deocamdată, măcar o oră pe zi pentru a ne rezolva urgențele. Din care, cel puțin un sfert se consumă pe așteptări, repetiții etc. Vestea că se fac săpături și pe acest șantier nu poate fi decît binevenită. Cu ce promisiuni? De a-l substitui, în cazul telefonului de la locul de muncă, prin altceva. De pildă cu telexul, cu aparatul de telecopiat, cu sistemul de mesagerie scrisă sau orală. Telexul, acest modest ustensil înghesuit acum prin cine știe ce colț prăfuit de birou ne rămîne credincios prin rapiditatea și ieftinitatea sa. În perspectiva trecerii la sisteme mai sofisticate de comunicare, salvarea lui trece prin identificarea de posibilități de racordare la aceste noi mijloace. Vine puternic din urmă telecopierea. Posibilitatea de a transmite, în mare viteză, la mare distanță, a depeșelor ce pot cuprinde nu doar texte ci și grafice, manuscrise, caligrafii sofisticate precum semnăturile, fotografii alb negru(sau color) îi amplifică posibilitățile competitive.

Mesageria vocală își intră, la rîndu-i, pe rol. Ea cunoaște formula simplă a dispozitivului de răspuns ori una mai complexă a celui de răspuns-înregistrare. Perfecționări în curs tind să extindă registrul de posibilități ale aparaturii, astfel ca posesorul să beneficieze cît mai pe larg de tehnica mesageriei. Sistemele pentru teleconferință permit să ne gîndim la momentul cînd pijamaua și periuța de dinți vor rămîne cuminți la locul lor, acasă deoarece în loc să parcurgem sute și mii de kilometri pînă la locul unei ședințe sau reuniuni cu staif ne vom mulțumi să luăm loc în fotoliul de la birou și să ascultăm. Și, după caz, să intervenim în discuție. Audioconferința este de acum un fapt. Se practică destul de frecvent și își vădește eficiența. Video-conferința nu mai se află nici ea la vîrsta începutului. Îmi amintesc de o reuniune ținută la Tokio unde, neputînd să se deplaseze, secretarul general al ONU a ținut totuși să-și facă știute ideile. Ne-a privit din chenarul unui ecran, care reproducea înregistrarea de pe o videocasetă. Am putut vedea, de asemenea, sistemul de prelucre de la o universitate unde profesorul aflat la catedră putea fi urmărit de studenții din sală dar și de cei aflați la mare distanță. Se pun întrebări, indiferent din ce loc, se pot urmări demonstrațiile de pe tablă de la zeci de kilometri depărtare.

Se dezvoltă mesageria scrisă. Minitel este port-vocea acestor modalități. Cine își poate permite un microordinator, n-are decît. Pe micul ecran se redactează sau, după caz, se recepționează textul mesajului. Postul individual este legat de un computer de putere medie, care dispune de memorie și de un program-tip mesagerie. Aparatul emițător trebuie să permită redactarea textului și corectarea acestuia, precum și difuzarea lui la unul sau, simultan, la mai mulți destinatari. Receptorul este necesar să poată consulta cutia de scrisori pentru mesaje electronice pentru a vedea dacă a sosit vreo scrisoare. De asemenea, el trebuie să fie în măsură a citi mesajele sosite. Secretul asupra corespondenței se asigură printr-un cod de protecție particular știut doar de cel sau cei în cauză.

Este de la sine înțeles că odată pusă pe roate mesageria electronică, ea vrea să convingă și să cîștige teren. Sfera serviciilor se diversifică. În această perspectivă, circumscrind operații diverse, unele neașteptate: înmagazinarea scrisorilor, care pot fi distruse automat după o anumită perioadă sau la dorința beneficiarului; lista prestabilită a destinatarului; răspunsul semiautomat; procedura de urgență; transferul mesajului la un alt abonat; combinarea a două mesaje diferite; returnarea unei corespondențe dacă destinatarul lipsește mai mult timp; consultarea propriei cutii poștale de la distanță, uzînd de un terminal portativ.

În timp ce tehnicienii se bat pentru facilități cît mai vizibile, finanțiștii completează de zor rubricile costurilor, în speranța că o nouă socoteală va scoate la lumină prețuri mai mici pentru instalațiile dorite. Deoarece, nu-i așa, ou cît vor avea succes cei din urmă cu alți vor jubila cei dintîi.

NEAGU UDROIU ■

Cronica şoselei

Fantezie dăunătoare

Prietenul meu (bun cunoscător al regulilor de circulaţie şi mai cu seamă un om care le respectă cu rigurozitate) îmi povesteşte cîteva întîmplări rutiere. „Nu, spuse el, nu-i vorba nici de încălcarea regulilor privind viteza, depăşirea, întîietatea de trecere, folosirea corectă a luminilor, ceea ce voi relata eu nu are legătură nici cu circulaţia pietonilor, nici cu respectarea ori nerespectarea semnalizării rutiere, a semnificaţiei indicatoarelor, marcajelor. Nu priveşte regulile de trecere a căilor ferate, a circulaţiei pe benzi ori normele de oprire şi staţionare. Nu are legătură nici cu o problemă de însemnătate vitală, şi anume, cea referitoare la mecanismul de frînare, direcţie şi alte componente ale maşinii de care depinde siguranţa circulaţiei". Omul mai avea puţin şi îmi înşira toate prevederile regulamentului de circulaţie. Eram curios şi în acelaşi timp puţin intrigat. Ce dorea oare să povestească ?

„În faţa mea rula un camion mare cu peridoc, începu el. Transporta o cantitate apreciabilă de sîrmă groasă asemănătoare cu aşa-zisul fier beton. Masa metalică depăşea cu mult lungimea trenului rutier. Era noapte. Tîrîrea pe asfalt a încărcăturii declanşa literalmente o ploaie de scîntei. Parcă undeva, în depărtare, tuna şi fulgera. Zgomotul era îngrozitor. Mă gîndeam la suferinţele şoselei, la rănile ce le vor descoperi mîine drumeţii, mai ales că ziua toridă, transformase pe alocuri asfaltul într-un fel de cocă. Aţi văzut doar, ţinu să sublinieze povestitorul, pe destule şosele un fel de şanţuri paralele săpate în stratul de asfalt. Ele se întind pe zeci de kilometri. Poţi să deduneşti cu exactitate punctul de plecare şi cel de destinaţie al autovehiculului după „amprentele" ce le-a lăsat pe sol".

„Mă întorceam pe înserate spre casă la volanul maşinii, începu el o altă poveste, după o partidă de pescuit. Aprinsesem luminile. Experienţa mă convinsese că sfîrşitul de amurg pune cele mai acute probleme circulaţiei. Şoferii care au subapreciat pericolele scrii, nu rareori au trag ponoase de pe urma uşurinţei lor. Nu departe, înaintea mea, a răsărit ca din pămînt un animal ciudat. Bizar, mătăhălos, mi-a adus aminte de misteriosul „locuitor" căutat de ani de zile într-un anumit lac din Scoţia. Goana după senzaţional a umplut se pare în acest an hotelurile şi motelurile nordului Angliei, mai ales că ziariştii au avut grijă ca la debutul sezonului turistic să răscolească din nou povestea, ce risca să fie dată uitării, a teribilului animal cu valenţe acvatice şi terestre, ce fusese cu „siguranţă" văzut, mai ales în nopţile cu lună, de unii localnici, dar şi turişti norocoşi. Am rămas dezamăgit de banalul care se contura tot mai distinct înaintea ochilor mei. Era un tractor cu remorcă extrem de originai încărcat. Finul acoperea totul. Luminile de poziţie, lanternele de stop, luminile indicatoare de direcţie, placa cu numărul de înmatriculare erau învăluite de finul care, mi-am dat seama după depăşirea autovehiculului, acoperea chiar cabina tractoristului. Pînă şi pe capota motorului tractorului exista un strat gros din preţiosul nutreţ. Scăpaseră neacoperite doar farurile. Aidoma unui comandant de submarin, care foloseşte periscopul, aşa pilota tractoristul, uitîndu-se prin nişte spaţii de geam neacoperite de finuţ care luase forma unor ramuri de salcie plîngătoare".

„Am văzut odată, continuă povestirea mucalitul meu prieten, într-un portbagaj cu capota deschisă, special amenajat, ceva de necrezut, o scroafă, într-adevăr, de talie mică, cu purceluşii ei. Omul se îngrijise ca animalele să aibă mîncare, apă, dar pentru că „familia" nu era probabil obişnuită cu un asemenea „confort", făcea o gălăgie infernală. Pilotul coborîse de la volan să-şi cumpere ţigări, iar pietonii din zona aceea destul de aglomerată a oraşului se amuzau de spectacolul oferit gratuit de originalul şofer şi de şi mai originalul său mijloc de transport".

Destul de frecvent într-adevăr vedem în autoturisme, sau pe ele, fel de fel de materiale, mărfuri, mobilier etc. care fac obiectul transportului cu autofurgonetele taximetru sau al unor autovehicule special amenajate ce pot fi închiriate de unităţile de transport ale statului. Într-un autoturism, o femeie a înghesuit o mulţime de baloturi de paie. Îşi lăsase doar un locşor pentru pilotarea maşinii „aşa, ca pentru un copil. Încolo, totul era burduşit cu baloturi, fotoliile din faţă şi din spate, luneta, portbagajul stînd deasupra maşinii şi cel clasic. Şoferiţa avea vizibilitate doar în stînga faţă şi lateral în aceeaşi parte. În rest, nu vedea nimic. „Felii" de baloturi atîrnau peste luminile de semnalizare, lanterne de poziţie, lămpi stop, numărul de înmatriculare. Autoturismul rula ca un fel de barcă pe valuri, din cauza precarei lui stabilităţi şi a vîntului care, lovind maşina lateral, o făcea să valseze într-un mod foarte bizar.

Inventar agricol, zootehnic, pisicol, pomicol, de construcţii, din domeniul instalaţiilor sanitare este transportat deseori tot cu maşină mică. Recent, un şofer îşi înghesuise în portbagaj televizorul, capota rămînînd bineînţeles deschisă, răpindu-i întreaga vizibilitate, întrucît luneta era total obturată. Deasupra maşinii depozitase o cantitate deloc mică de scînduri, leaţuri, iar peste acestea legase cu sfoară o chiuvetă şi un scaun pentru wc. Oricînd, sforile puteau ceda, obiectele căzute pe asfalt producîndu-i oricărui automobilist cea mai neaşteptată şi neplăcută surpriză.

„Imaginaţia posesorilor de autoturisme, relata mai departe povestitorul, este extrem de fecundă. Ei găsesc soluţii falimentare nu rareori, pentru a transporta literalmente tot ce-i înconjoară şi, vorba aia, cîte nu are omul într-o gospodărie. Unele obiecte, prin construcţie, pot fi relativ uşor împachetate, legate, încărcate, altele însă se încăpăţînează să nu se lase deloc fixate. Exemplul unui şofer şi al vecinului, prietenului, cunoştinţei sale (n-am putut afla ce era în realitate) este edificator. Amîndoi se chinuiau cu un cazan de baie care refuza să se lase legat pe acoperişul maşinii. El cilindric, acoperişul relativ oval, nu ofereau condiţii pentru ca mapopera celor doi să dea roade. Trebuiau să-l transporte doar la doi kilometri. Într-un tîrziu, şoferul a spus cătrănit : „Cît timp ne-am chinuit aici, fără folos, puteam duce recipientul ăsta de tablă de zece ori pînă la văru-meu" cu o Dacie papuc. Apoi, amicul meu trece la alt capitol, acel al încărcăturilor acoperite de prelată. „Am rămas mai deunăzi înmărmurit. Doar n-am înnebunit, mă gîndeam. Ce să caute o navă cu pînze pe şosea ? Părea de departe o ambarcaţiune cu toate pînzele sus. Arătarea, pe măsura apropierii de ea, şi-a dezvăluit identitatea. Un banal autocamion a cărui prelată (negligent prinsă) era destinată să acopere o încărcătură de rumeguş, se mai ţinea doar într-un cîrlig. Fîlfîia în vînt ca o imensă flamură şi căpătase bizara formă a unei pînze de barcă. Cît priveşte rumeguşul, acesta zbura din caroseria autovehiculului, stîrnind în urma lui un jet puternic care pătrundea peste tot, în ochii şoferilor, pietonilor, bicicliştilor, în pomi, în curţile gospodăriilor, peste tot".

Modul fantezist, bizar, „original" în care îşi încarcă şi supraîncarcă unii maşinile, provoacă desigur, uneori, hazul, alteori mirarea, surprinderea, îngrijorarea şi chiar revolta, întrucît atitudinea unor şoferi frizează inconştienţa. Este la îndemîna oricărui automobilist să înţeleagă că maşina nu poate fi încărcată oricum, oricît şi în orice fel. Pînă la urmă, problema e de bun simţ, de educaţie, de civilizaţie. E uşor de dedus cîte pericole poate provoca mascarea mijloacelor de semnalizare a maşinii. Răspunderea de accidente provocate din pricina încărcăturilor revine, fără nici o îndoială, celor care au tratat o asemenea chestiune importantă ca o problemă minoră, secundară. Convenţia asupra circulaţiei rutiere, la care ţara noastră a aderat încă din anul 1980, dedică acestei extrem de însemnate probleme a încărcăturilor un întreg capitol la care, în esenţă, m-am referit în rîndurile de mai sus. De bună seamă că nerespectarea regulilor privind încărcăturile poate afecta nu numai, să zicem aşa, aspectele estetice ale străzii, dar şi siguranţa traficului.

VICTOR BEDA ■

Racul

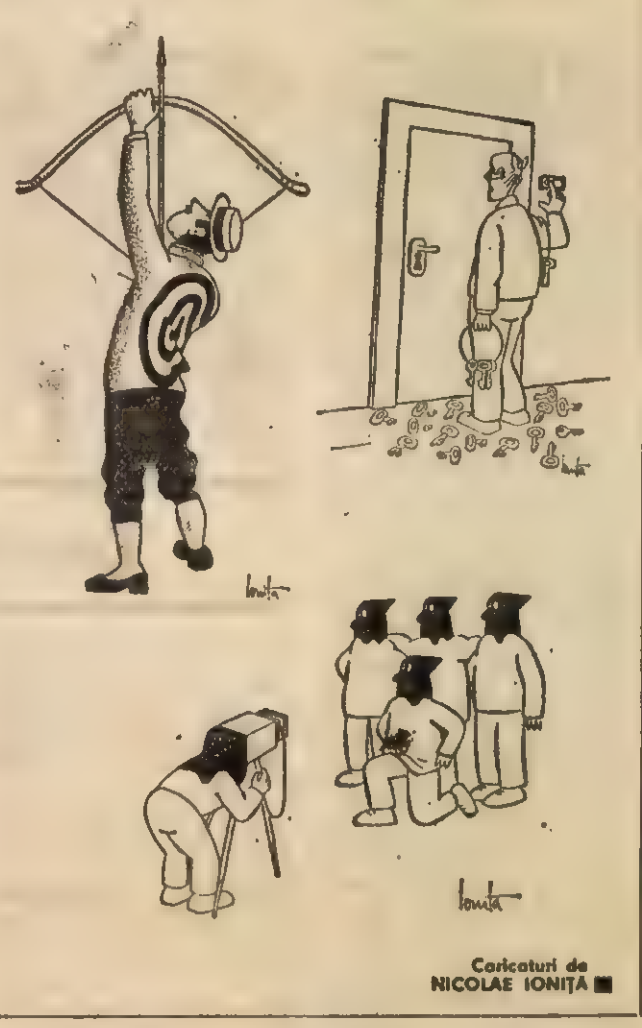

Caricaturi de NICOLAE IONIŢĂ ■

În deplasare

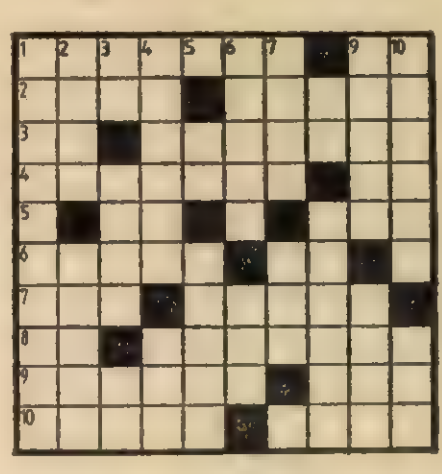

ORIZONTAL : 1) Mijloc de transport în comun — Apel ! 2) A parcurge cu grijă cîteva sute de km cu un motor nou — Vehicul aerian condus din nacelă. 3) Judeţul Olt în codificaţia automobilistică — Tip de motocicletă uşoară şi comodă cu roţi mici (pl.). 4) Şcaun purtat de oameni, folosit ca mijloc de locomoţie în trecut — Tip de avion sovietic. 5) Aflate la coada trenului ! — Cu soţ. 6) Situaţie aparent fără ieşire — Hectar (abr.). 7) Animale de tracţiune înjugate la car — Anexe laterale la unele motociclete. 8) Trecut prin apă — Tip de tracţiune a vehiculelor bazată pe forţa vie. 9) Nu poate sta locului (fem.) — Merge de-a-ndăratelea. 10) Propulsoare ale unui avion sau a unei nave — Bare metalice pe care circulă vehicule cu roţi.

VERTICAL : 1) Vehicul rutier de transport în comun alimentat prin cabluri electrice aeriene (pl.). 2) Piese de bază ale unui vehicul terestru — Fiecare din părţile principale ale unei nave cosmice. 3) Interior de Lada ! — Spini — Roţi descentrate ! 4) Termen generic pentru un autovehicul rutier — Pinguin. 5) Întrebare — Mijloc de transport pe gheaţă sau zăpadă. 6) Agent termic folosit în trecut pentru punerea în mişcare a locomotivelor sau vapoarelor (pl.) — Pentru tine. 7) Ulte ! — Curele cu care se leagă calul la căruţă (sing.). 8) Linie marginală ! —Modele vii pentru constructorii de avioane. 9) Cea mai importantă arteră de circulaţie — Autopropulsor. 10) Ansamblul anvelopă-cameră de aer, fixat la roţile unor vehicule (pl.) — Dispozitiv montat la bifurcarea a două linii de tren sau tramvai (pl.).

BOGDAN VLAD ■

Dicţionar : ALC.

Dezlegarea careului din numărul trecut : COOPERATIVA ; AGRAR ; RURAL ; TRACTOARE ; B ; UAS SAPI CI ND ; F ; RU ; CON ; ASANARI ; ME ; R ; NU E ; ACRU ; OCORIT ; IONI ; ARPACAS ; LAN ; DI ; RARIŞ ; LO ; EURI ; IRIGAT.

Scaun-valiză

Este vorba de o cutie cu aspect de valiză, foarte uşoară, confecţionată din material plastic, a cărei parte superioară, cînd se deschide, se transformă în spătar, iar partea de jos în scaun. Picioarele sînt pliabile şi se fixează cu ajutorul unei cremaliere, care permite şi obţinerea a două înălţimi diferite. Spătarul se blochează şi el cu ajutorul unui buton cu arc. Odată închis, scaunul-valiză mai dispune de un loc în care pot fi aşezate diverse obiecte de uz personal şi chiar un costum de haine. Noul produs a fost creat în Franţa.

Zoo pentru fluturi

Unele specii de fluturi au dispărut azi din lume ca „Marele Arămiu" şi „Marele Albăstrui", iar altele sînt pe cale de dispariţie. Fascinat de aceste vieţuitoare, un fost avocat englez a creat în 1981 o colecţie de fluturi vii, care azi s-a transformat într-o adevărată grădină zoologică formată din peste 100 de specii. „Zoo" se află în incinta parcului Syon, aflat la 16 kilometri depărtare de Londra, lîngă Southampton. Într-o seră de 627 metri pătraţi, ce abundă în plante tropicale, fluturii, în cea mai mare parte exotici, trăiesc în deplină libertate, asigurîndu-li-se toate condiţiile de reproducere în vederea salvării lor. Aici temperatura este în jur de 24 grade Celsius, iar umiditatea ridicată şi constantă. Dispozitive speciale imită ploile tropicale, iar pietrişul de pe alei absoarbe umezeala ce este apoi eliberată în atmosferă prin evaporare. În centrul grădinii se află o construcţie de sticlă mai mică numită „octogon" în care sînt transferaţi fluturii pe timpul iernii. În grădina zoologică pot fi zăriţi : una din cele mai mari specii de fluturi care trăiesc de obicei în Australia, numit „Birdwing" (aripă de pasăre), cu o deschidere a aripilor de 30 de centimetri, curiosul „Monarh" din Malayezia, a cărui floare preferată este „laptele cucului". Corpul său are capacitatea de a reţine elementele toxice extrase din floare, motiv pentru care este ocolit de duşmani. „Spărgătorul", originar din America de Sud, ce poate produce un sunet asemănător unei descărcări electrice de înaltă tensiune. ca şi „Drăcosul Robert" din imagine, care cînd stă imobilizat se confundă cu mediul înconjurător, părînd o frunză moartă pe o creangă. Ca urmare a succesului obţinut pînă-n prezent, specialiştii englezi au intenţia de a mai crea două colecţii vii, respectiv una în sudul Angliei, alta în Scoţia. Datorită acestor măsuri, viitorul fluturilor este, cel puţin parţial, asigurat.

AUREL DIANU ■

Breviar ştiinţific

Capcana de fiare vechi

Abia se stinsese ecoul procesului public de pomină al fostului director adjunct al I.R.V.M.R. Bucureşti, Mircea Ardeleanu, şi al fostului contabil şef al aceleiaşi întreprinderi, Nicolae Căpăţină, ambii condamnaţi la 9 şi respectiv 8 ani de detenţie pentru luare de mită şi trafic de influenţă, şi iată că pe banca acuzaţilor au compărut alţi patru infractori legaţi, într-un fel sau altul, de aceeaşi întreprindere şi de aceleaşi fapte : Costică Teodosie, fostul şef al Depozitului Berceni al I.R.V.M.R. ; Nicolae Chioruş Marinate, inginer, fost responsabil al comisiei de dezmembrare, evaluare şi valorificare a materialelor refolosibile, Ion Gheorghe, fost şef al Autoservice-ului de la Km. 15 Brăneşti şi Nicolae Ioniţă, proprietar de atelier auto particular. Toţi, ca şi şefii lor mai mari, sus-menţionaţi, se implicaseră pînă la gît, ani şi ani de-a rîndul, în afaceri deosebit de rentabile pentru propriile buzunare, cu autoturisme vechi, declasate, mai ales din mărci de proveniență străină, cu subansamble şi piese provenite de la astfel de maşini, cu feluri materiale neferoase refolosibile.

Dosarul conţine aproape patru sute de pagini. Cam cît un roman poliţist în mai multe volume pe care orice iniţiat sau neiniţiat îl devorează nu tocmai cu sufletul la gură. Din acest motiv, şi mai ales pentru a nu încărca inutil memoria cititorului, ne vom limita aici doar la prezentarea cîtorva dintre faptele mai semnificative. Înainte însă, spre a facilita corecta lor înţelegere şi interpretare, trebuie arătat că, după înfiinţarea I.R.V.M.R.-urilor, începînd cu anul 1981, s-a instituit practica de a se primi ca „materiale refolosibile" şi autoturismele vechi, impropii circulaţiei pe drumurile publice, ponderea avînd-o în special cele de proveniență străină. Conform prevederilor legale, astfel de autoturisme urmau să fie dezmembrate de către o comisie specială alcătuită în acest sens, iar subansamblele să fie valorificate prin livrarea către diverse unităţi socialiste interesate a folosi piesele ce se pretau a fi reutilizate. Totodată, aceleaşi acte normative menţionează expres că se interzice achiziţionarea de astfel de piese şi subansamble de la unităţi pentru revînzare. Preţurile de achiziţie se stabilesc la greutate metal, iar preţurile de livrare la preţ de catalog. Faţă de acest cadru legal, conducerea I.R.V.M.R. a dispus, ca o primă şi principală măsură organizatorică, numirea unui specialist care să răspundă de activitatea de dezmembrare, evaluare şi valorificare a materialelor refolosibile; ceea ce s-a şi făcut, în respectiva funcţie fiind promovat inginerul Nicolae Chioruş Marinate. În acelaşi timp, s-a înfiinţat şi o comisie însărcinată cu stabilirea cotei de reducere a preţului la piesele şi subansamblele refolosibile, comisie în fruntea căreia a fost desemnat ca preşedinte acelaşi Nicolae Chioruş Marinate, devenit ulterior unul dintre principalii protagonişti ai afacerii. Beneficiarul numărul 1, în special pentru autoturisme devenise, în scurtă vreme, unitatea autoservice km 15 Brăneşti (aparţinînd întreprinderii de producţie industrială şi prestări servicii Bucureşti) condusă de Ion Gheorghe. Lor li se adaugă, în calitate de colaborator subtil, tinichigiul Ioniţă Nicolae din comuna Ştefăneşti, proprietarul unui atelier particular de reparaţii auto, afacerist notoriu, însu cu clienţi şi multe relaţii. De menţionat că acesta din urmă poseda, la data anchetării, nu mai puţin de patru autoturisme de proveniență uşor de presupus : două Mercedes-uri 220 D (unul înmatriculat cu nr. 1—B—4579, altul, de culoare albă, neînmatriculat, cumpărat cică pentru fiul său), un Fiat 850, neînmatriculat, cumpărat de la Ion Gheorghe, precum şi un Volkswagen, tip broască, de asemenea neînmatriculat. Asta după ce, la recomandarea amicului său Ion Gheorghe, vînduse unui client din Cîmpina, cu 180 000 lei, încă un autoturism marca Mercedes. Înţelegerea fiind acum, sperăm, mai uşoară, să revenim la relatarea faptelor promise.

În primăvara anului 1981, la depozitul gestionat de Teodosie Costică a fost primit un microbuz, marca Volkswagen, pe care gestionarul s-a hotărît să-i cumpere pentru fiul său. Ducîndu-se la inginerul Marinate cu rugămintea de a nu tăia şi dezmembra maşina primită, acesta a acceptat să-i satisfacă doleanţa, contra sumei de 1 500 lei pe care a şi primit-o imediat după perfectarea actelor de cumpărare a microbuzului şi transportarea lui la Autoservice km 15 Brăneşti. Figura s-a repetat şi, în perioada 1981—1984, preşedintele - inofensivei comisii de dezmembare, evaluare şi valorificare a primit de la Ion Gheorghe suma de 7 600 lei drept recompensă pentru că i-a facilitat acestuia din urmă achiziţionarea, în vederea valorificării, a unor maşini nedezmembrate, cu piese mai puţin uzate, după evaluări fictive, făcute din ochi, contrar obligaţiilor de serviciu şi fără a convoca, măcar spre consultare, pe ceilalţi membri ai comisiei. De la Vasile Ghimcea şeful unui autoservice ACR, ing. N.C. Marinate a solicitat şi a primit un set motor de Dacia 1300 pentru subcvalurarea unui autoturism marca Mercedes 220 S, iar de la clientul Paul Prună, recomandat de Ion Gheorghe, a pretins şi primit un aparat de radio auto marca Blaupunkt drept recompensă pentru sprijinul dat în vederea achiziţionării unui autoturism marca Renault 15. În sfîrşit, în toamna anului 1984, N.C.M. a intrat în directă legătură cu Gheorghe Uricariu, trimis la el tot de Ion Gheorghe, în vederea facilitării achiziţionării unei caroserii de Mercedes sau Volvo, precum şi a unui motor, înţelegîndu-se cu ocazia aceasta să primească pentru serviciile sale o anumită cantitate de vin.

Ioana Oprea, achizitoare la IRVMR, a aflat că Teodosie Costică are în depozitul gestionat de el mai multe autoturisme de proveniență străină. Colegial a apelat la acesta să-i dea o mînă de ajutor ca unul din astfel de autoturisme să fie evaluat la un preţ mai convenabil, aşa încît să poată fi cumpărat de un prieten al ei. Şeful de depozit, amabil, i-a promis că o va avea în vedere ca un autoturism Opel-Record, evaluat la 33 500 lei, dar pentru a-i uşura cumpărarea trebuie să-i dea 50 000 de lei, deoarece — susţinea insul — diferenţa urma s-o împartă neapărat cu ing. Marinate şi, eventual, cu maistrul Ion Gheorghe, de care depindea cică în mod oficial întreaga afacere. Cîteva zile mai tîrziu, femeia s-a deplasat cu prietenul său la Autoservice km 15 Brăneşti, la Ion Gheorghe, precum fusese povăţuită. Le-a plăcut maşina. Cu chitanţă în regulă i-au înmînat direct lui Ion Gheorghe suma de 33 599 lei. Conform înţelegerii prealabile, după circa două săptămîni clienţii s-au deplasat la domiciliul lui Teodosie Costică şi l-au înmînat, pentru serviciul făcut, 16 500 lei, adică exact diferenţa până la 50 000 lei, precum discutaseră. O parte din onorariu — cum pretinde T.C. — a revenit ing. Marinate şi meşterului Ion Gheorghe pentru apelul făcut la bunele lor relaţii.

Între anii 1983—1984, Ioana Oprea a colaborat şi pe linie de serviciu cu Teodosie Costică, pe atunci şef de depozit la Berceni. În calitatea sa de achizitoare de materiale refolosibile, trebuia să predea achiziţiile pe sorturi de materiale feroase şi neferoase. Întrucît în repetate rînduri şeful de depozit îi refuzase marfa sub motiv că materialele nu-s curăţite şi sortate corespunzător, la propunerea lui T.C. a acceptat înversarea unor sorturi de materiale feroase cu neferoase, ceea ce implica un preţ mai ridicat şi, firește, un beneficiu uneori chiar de două ori mai mare. Pentru ca această incorectă colaborare să nu se poată depista uşor, cei doi au căzut de acord să cumpere împreună vaci şi porci, animale care să fie crescute acasă la o rudă din judeţul Dîmboviţa, urmînd ca subprodusele să fie valorificate, iar beneficiile împărţite frăţeşte. Ioanei Oprea i s-a pretins să contribuie cu o sumă iniţială de 20 000 lei. Cum însă nu avea banii, T.C. i-a promis că îi va asigura el prin înversarea calităţii materialelor achiziţionate, dar în acest caz a pretins ca beneficiul să-i revină lui integral. Dacă nu va accepta, relaţiile dintre ei vor deveni doar cele strict de serviciu, implicînd posibilitatea, concretizată de cîteva ori, ca achizitoarea să nu-şi poată primi retribuţia, materialele să-i fie sistematic refuzate. La presiunile şefului de depozit, femeia a cedat. Din două asemenea activităţi comune s-a obţinut un beneficiu de 24 000 lei : 4000 i-au revenit achizitoarei, 20 000 şefului de depozit. La fel a procedat T.C. şi cu achizitorii Radu Teodor, Dumitru Oprea, Janina Tudorică şi Elena Marinate, cărora le primea materialele nu-fost înscris în circulaţie în R.S.R.". Or, nu întîmplător se obişnuise Ion Gheorghe să repare personal, într-o serie de cazuri, tocmai „omiterea" unei atari precizări. Aşa s-au petrecut lucrurile, bunăoară, cu factura martorului Nicolae Gherase căruia I.G. i-a promis solemn că, prin relaţiile sale la sediul I.P.I.P.S. Bucureşti, îi va repara omisiunea, pretinzîndu-i în schimb 5 pachete cu ţigări Kent. Şi... şeful s-a ţinut de cuvînt : primind ţigările promise, după circa o oră i-a înmînat solicitantului facturile completate corespunzător. Cum şi cine l-a ajutat ? Nimeni nu ştie. Aşa a procedat şi cu clientul Gheorghe Uricariu căruia, prin intermediul inginerului Marinate şi în schimbul unei oarecare cantităţi de vin primită drept recompensă, i-a favorizat achiziţionarea pieselor necesare pentru Mercedesul său. Cea mai rentabilă afacere a făcut-o însă cu ospătarul Ion Chirbit de la restaurantul Bucureşti. În schimbul atenţiei de 5000 lei primită de la acesta, I.G. l-a servit întîi cu o caroserie de Mercedes şi mai apoi cu un motor şi o caroserie de de autoturism marca Volvo. Tot pentru o caroserie sau motor de Mercedes — ca să vedeţi cum se înlănţuie afacerea ! —, de la mecanicul-tinichigiu, propietar de atelier auto particular Nicolae Ioniţă, şeful de autoservice a primit încă 5000 de lei pentru că şi-a pus la bătaie bunele oficii pe lîngă preşedintele comisiei de dezmembrare, evaluare şi valorificare a materialelor refolosibile. Zece mii de lei a luat „în dar" şi de la clientul Radu Constantin pentru favorarea de a-i procura personal microbuzul Volkswagen 1 500, cumpărat iniţial de Ion Gheorghe — dacă vă mai amintiţi ! — chiar pentru fiul său...

În această densă ţesătură de materiale recuperabile şi de afaceri dubioase, rolul mecanicului auto particular Ioniţă Nicolae iese şi mai mult în evidenţă. Contra unor sume substanţiale de bani plătite drept mită şefului de autoservice Ion Gheorghe, el se aproviziona în mod frecvent de la acesta cu piese auto de proveniență străină pe care le punea apoi în manoperă în atelierul său personal. Mai mult, prin acelaşi intermediar prompt şi eficace, şi-a procurat cel puţin unul din cele două Mercedes-uri 220 D, găsite la atelierul său din Ştefăneşti, precum şi autoturismul de aceeaşi marcă vîndut anterior unui client din Cîmpina cu impresionanta sumă de 130 000 de lei.

...Şi aşa au căzut în propria capcană. Deocamdată au fost pedepsiţi doar pentru luare şi dare de mită, pentru trafic de influenţă. Urmează să-şi primească răsplata şi pentru fals şi uz de fals în acte publice, pentru prejudicierea gravă a averii obşteşti. Şi asta va fi — o altă poveste şi mai urîtă.

MIHAI MERIŞANU

Parteriştii

În general, omul, cînd nu are ce face, poate să facă o mulţime de lucruri. Depinde de om. Poate să sape, în simburele unui strugure, o statuie ecvestră, sau poate să-i spună soţiei : iubito, să ştii că mîine n-am să pot repara gardul, fiindcă nu găsesc decît cuie cu floarea la capătul celălalt, nu la capătul unde mă aştept eu îndeobşte să fie. Dar dacă nu are vie, nici gard ? Dacă stă la bloc ? Nu-i nimic, el poate lua atitudine, să zicem, în chestiunea folosirii principale a uscătoriei. Despre felul în care nişte cetăţeni se dedau cu voluptate unei astfel de plăcute petreceri a timpului ne scrie, bunăoară, Peteu Ioan-Mircea, preşedintele asociaţiei de locatari a blocului nr. 17 din strada G. Călinescu 23, sectorul 1.

Blocul are patru etaje şi 19 apartamente, toate proprietate personală. În el locuiesc şi vreo zece zece familii cu copii de diferite virste şi fiecare familie dintre acestea are un cărucior sau o sanie sau o bicicletă. „Întrucît nu avem lift — zice scrisoarea — şi este mai dificil să urci pe scări aceste obiecte, după cum nu este posibil nici ca ele să fie depozitate la subsol, într-o adunare a membrilor asociaţiei s-a hotărît depozitarea lor în uscătoria de la parter. Posesorii acestor obiecte s-au angajat să nu ocupe decît strictul necesar, cel mult un sfert din spaţiul uscătoriei, restul încăperii păstrîndu-şi destinaţia iniţială. Mai mult, pentru a nu stînjeni pe cei care vor să-şi usuce acolo rufele, am hotărît cu majoritate de voturi să compartimentăm spaţiul printr-un perete uşor, demontabil la nevoie, iar în acest perete despărţitor să facem o uşă care să asigure accesul la uscătorie. Locul de depozitare ar urma să fie, aşadar, un loc de trecere. Vă rog să-mi comunicaţi dacă, în aceste condiţii, hotărîrea adunării este corectă şi dacă o astfel de compartimentare este realizabilă în ciuda obiecţiei cîtorva familii de la parter". Ca multe alte lucruri simple, şi lucrul acesta pare a fi, iată, îngrozitor de complicat.

Să începem să desîrăm ghemul spunînd că uscătoria e a tuturor, desigur, pentru că toţi au plătit-o. Dar cei de la parter, pentru că ei nu sînt nevoiţi să urce pe scări nici bicicletele, nici cărucioare de copii, vor ca încăperea cu pricina să fie folosită numai pentru uscat rufe. În schimb, cei care stau la etaj nu vin niciodată să-şi usuce rufele aici şi ar vrea să ştie că n-au dat banii degeaba şi că se pot folosi şi ei, într-un fel sau altul, de această încăpere. Există însă în acest bloc şi familii care nu au folosit şi nici nu se gîndesc, deocamdată, să-şi exercite dreptul de folosinţă asupra acestui spaţiu comun. Pentru că, stînd la etaj, nu coboară la parter ca să-şi usuce rufele ; şi pentru că, neavînd copii, nu au ce cărucioare să depoziteze. În loc să facă o a treia opinie, separată, prin care să ceară folosirea încăperii, eventual, ca sală de gimnastică, aceştia au pus în balanţă votul lor prin care s-a împlinit majoritatea legală, de două treimi, a unei adunări desfăşurate statutar.

Recapitulînd, ar fi vorba de-a se face un fel de antreu, astfel încît nimeni dintre aceia ce-şi aduc rufele în uscătorie să nu fie cuprins de temerea că vreun colocatar venit să ia cărucior copilului ori o sanie ar putea să-i zărească, fie şi involuntar, rufele aflate într-o stare mai mult sau mai puţin bună.

E surprinzător cum „parteriştii" nu s-au întrebat ce-ar fi mai util pentru ei : să folosească, o dată pe lună, întreaga suprafaţă a uscătoriei, ori să folosească de vreo cîteva ori pe lună trei sferturi din suprafaţa acelei încăperi ? În măsura în care e de presupus că rufele se spală, totuşi, nu doar o dată pe lună, s-ar zice că răspunsul e uşor de găsit.

În orice caz, calitatea de locuitor la parter nu asigură nimănui dreptul de-a ignora principiul eminamente democratic al majorităţii.

D. CONSTANTINESCU

Semnal

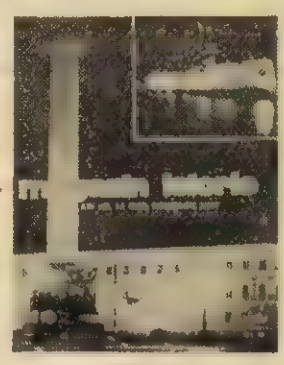

● **A apărut numărul 11 al revistei** Magazin istoric, **cu un sumar bogat, atrăgător. Alături de studii, sinteze, comentarii** (Istoriografia — dimensiune reprezentativă a spiritualităţii româneşti contemporane, **de Cristian Popişteanu,** Bucureşti acum 50 de ani — **microarhiva Magazin istoric etc), recentul număr cuprinde şi un text inedit al lui Liviu Rebreanu :** Lauda ţăranului român **este titlul discursului de recepţie la Academie rostit de marele prozator şi prezentat în Magazin istoric de Stancu Ilin.**

● **Numărul 10 al revistei** Cinema **etalează, ca de obicei, o multitudine de rubrici, generice, teme. Remarcăm, de această dată, dezbaterile** Moromeţii **de la carte la film, interviul revistei cu actriţa Melania Ursu (semnat de Irina Coroiu), grupajul** Oamenii de aur ai studioului — Universul muncii în universul filmului sau O gaşcă la îndemîna tuturor **; spiritul de echipă, precum şi consemnările pe marginea filmelor româneşti şi străine prezente pe ecranele ţării.**

La un antrenament

M-am bucurat că n-am fost întîmpinată cu rezerve de echipa de lupte greco-romane de la Dinamo pentru că am declarat din capul locului că nu sînt o pătimaşă a sălilor de sport. Am fost tratată de la egal la egal, deşi de multe ori puerilele mele întrebări dezvăluiau mai mult dorinţa de a realiza un reportaj de atmosferă decît o incursiune într-un mediu familiar. Ion Cernea, cu recunoscutu-i tact de antrenor, mi-a condus paşii prin hăţişul complexului sportiv din strada Ştefan cel Mare. Zece tineri, unii cu nume care au stat la loc de cinste în paginile marilor ziare din lume, Petre Cărare, locul I la campionatele europene de juniori, Şavu Gheorghe — campion european la juniori, Ion Grigoraş — campion mondial la juniori, Herţea Sorin — vicecampion european la seniori, aliniaţi, aşteaptă comenzile. Începe o desfăşurare de forţe pentru că echipa de lupte greco-romane e tinereţe, zvelteţe, putere la... puterea zece. Din cîteva în cîteva minute, luptătorii îşi iau pulsul, apoi se comentează efortul depus.

— Ne dăm seama dacă şi cît de conştiincios a lucrat fiecare...

Ion Cernea, ca un judecător, sancţionează greşelile.

— Nu ai fost destul de activ ! Mai avem cîteva săptămîni şi urmează turneul final pe echipe. Trebuie să muncim mult ! În 39 de ani Dinamo a pierdut doar în două ocazii.

— Vă temeţi de a treia ?

— Nu se pune aşa problema. Dar un antrenor trebuie să-şi ambiţioneze echipa. Lucrăm cîte 4—5 ore pe zi, aşa fac toate marile cluburi din lume. După un antrenament puternic, activ, pe cîntar pierdem cîte 4—5 kg.

— Aţi găsit reţeta ideală să vă păstraţi zvelteţea...

— După antrenament luăm o masă bună, bem multe lichide, ne refacem. Cum ar fi să slăbim cîte 4—5 kg în fiecare zi !

— În cît timp se formează un luptător ?

— În 6—9 ani poţi aspira să baţi la porţile performanţei.

— Timpul pentru două facultăţi ! Dumneavoastră la ce vîrstă aţi început acest sport ?

— La 14 ani. Eram la Sinaia, schiul ar fi fost o altă alternativă tentantă într-un oraş cu munţi, dar cu inconştienţa vîrstei am ales ce-i mai greu. La 22 de ani eram vicecampion mondial.

Antrenamentul continuă cu elan de parcă am fi chiar în ziua de întrecere, cu public spectator, Ion Cernea sare şi cade odată cu cei 10, aleargă şi întreţine ritmul alert cu o tinereţe care respinge anii. După cîte o reuşită încleştare între doi luptători, antrenorul îi răsplăteşte cu un zîmbet cald, cu un blînd „bravo, măi", care sînt surprinzătoare la un om de mare putere şi duritate fizică.

— Tovarăşe Cernea, puţini sportivi au procedat ca dumneavoastră. În plină victorie şi tinereţe aţi anunţat, era în 1965, că vă retrageţi din competiţii.

— Ambiţia mea cea mai mare a fost să cuceresc titlul suprem de campion mondial. Pînă atunci cucerisem multe medalii, în 1961 cucerisem locul II la Yokohama în Japonia, în 1955 am fost primul român care a luat medalia de argint la lupte greco-romane, la Varşovia, la Roma am devenit vicecampion mondial şi multe, multe alte bucurii. Am vrut ca, odată cu cea mai mare performanţă, să rămîn în istoria acestui sport neînvins. Am avut tăria să mă retrag chiar în ziua cînd eram declarat campion mondial şi împlineam 30 de ani.

— Aţi trecut de cealaltă parte a spectacolului sportiv, îl pregătiţi, şi-l arbitraţi.

— Am rămas în lumea sportului pînă azi, altfel n-aş fi putut trăi. Din 2000 de arbitri internaţionali, 60 sînt excepţionali, far dintre ei, 9 sînt şefi de saltele, adică directori de concurs care au asupra lor întreaga răspundere a desfăşurării actului sportiv. Eu mă număr printre cei 60 şi cei 9.

— Cu aceste înalte recunoaşteri internaţionale, decizia dvs. mai poate fi contestată pe teren?

— Hotărîrea unui şef de saltea este inatacabilă.

— Drumurile dvs. internaţionale v-au dus săptămînile trecute în Franţa şi v-aţi înapoiat cu o medalie de aur, încă una pe lîngă altele altele.

— Am fost la a 24-a ediţie a Campionatelor mondiale de lupte greco-romane şi libere şi am arbitrat cel puţin 20 de meciuri pe zi. Împlinindu-se 75 de ani de la înfiinţarea Federaţiei internaţionale de lupte pentru amatori, a fost şi o întîlnire de lucru cu marii specialişti ai acestui sport. Cu această ocazie s-au decernat diplome şi medalii pentru activitate deosebită şi îndelungată. Am avut onoarea, prof. Ion Corneanu, preşedintele Colegiului internaţional de antrenori, şi cu mine să primim medaliile de aur înmînate de preşedintele Comitetului Internaţional Olimpic, domnul Juan Antonio Samaranch.

— De ce, totuşi, există o descreştere a interesului publicului pentru lupte ?

— Echipa pe care o pregăteam pentru jocurile olimpice nu este la valoarea posibilităţilor şi a condiţiilor create sportului românesc. Cluburile din ţară n-au mai selectat de mult sportivi talentaţi, care din speranţe să devină certitudini pentru echipa naţională. Aşa se explică faptul că la marile întreceri din lume nu mai urcă pe podiumul cîştigătorilor, ca altădată, mai mulţi luptători români. Trebuie o muncă serioasă de depistare a tinerilor dotaţi pentru acest sport, puternici, care să reziste la efortul fantastic al antrenamentelor. Acum n-aş putea menţiona, pe lîngă numele ştiute, un sportiv care să fie o plăcută surpriză. Durerea este mare pentru că, deocamdată, eu nu văd pe cineva care să meargă cu şanse la titlul de campion european sau mondial. Băieţii pe care-i antrenez pot cîştiga medalii de argint, dar nu de aur.

— Surprizele sînt excluse ?

— Noi contăm mai puţin pe surprize... Limitele posibilităţilor nu pot fi întrecute şi din antrenamentele de ani ne cunoaştem bine. Cu durere, v-am spus ce gîndesc.

— De ce v-a părăsit publicul ?

— Prea repetatele schimbări de regulament au derutat spectatorii. S-a trecut de la un meci de 15 minute la 6 minute. Şi spectatorii nu gustă scurtimea acestui spectacol total, dinamic. Federaţia internaţională a hotărît ca în şase minute să se facă multe procedee noi.

— Publicul este decepţionat ?

— S-ar părea că da.

— Dvs. aţi luptat 15 minute. Cum aţi rezistat ?

— Numărul de procedee nu era atît de mare şi, aşa cum gol-ul intră în poartă, spectatorii cunoşteau perfect ce se întîmplă în teren.

— Tovarăşe Cernea vă aşteaptă un an competiţional încărcat ?

— Poate nu atît de încărcat cît de variat. Arbitraje în Turcia, Suedia, Finlanda, RFG...

— Ca preşedinte al Colegiului arbitrilor de lupte greco-romane discutaţi şi despre lucruri mai puţin sportive...

— Nu-mi face nici o plăcere să-mi amintesc că nu toţi arbitrii sînt model de disciplină şi de conduită. De curînd, am suspendat pe şase luni pe Gavrilescu de la Bacău şi Zabloschi de la Galaţi, care nu s-au prezentat la competiţii sau au plecat în timpul desfăşurării concursului. Din păcate nu sînt singurii...

— Aţi trecut vreodată printr-o situaţie asemănătoare ?

— În ţară niciodată... La un campionat mondial, deşi n-am avut nici o vină, n-am avut voie să arbitrez, ci doar am asistat. S-au luat măsuri împotriva deciziei unor colegi cu care eu fusesem de acord şi am primit sancţiunea colectivă. A fost o pedeapsă usturătoare pentru un om care şi-a făcut din sport un ideal. Vă mărturisesc că atunci cînd arbitrez trăiesc spectacolul sportiv ca odinioară cînd eram protagonistul principal.

— Tovarăşe Cernea, cei 9 arbitri excepţionali pe ce criterii au fost selectaţi ?

— Pe baza trecutului lor sportiv, a capacităţii, a corectitudinii, a autorităţii, a principiului, unanim recunoscut, că trebuie să fii nu numai pe teren, ci şi în viaţă, un om serios.

— Permiteţi-mi să adaug, pe baza unui nume sportiv muncit, în lungi ani, neştiut în săli de antrenamente, muncit, mulţi ani, în lumina reflectoarelor la marile întîlniri internaţionale...

Ion Cernea, maestru emerit al sportului, este din nou autoritar, cu cronometrul pe care-l urmăreşte tot timpul, declanşînd, ca o artilerie, comenzi pentru zece tineri care-l ascultă, convinşi că, dacă vor urca pe podiumul mult visat, profesorul lor are un rol esenţial.

— Aţi făcut bine că am discutat în pauză, pentru că după trei ore de antrenament, oricît de politicoşi ne străduim noi să fim, nu mai sîntem în stare să scoatem o vorbă. Ne facem semne cu mîna, de rămas bun, atît sîntem de istoviţi.

...Aş mai putea întreba ceva ?

CARMEN DUMITRESCU

Civilizaţia sportului

De prin ţară adunate

Am descoperit în oraşul Sfîntu Gheorghe oameni pasionaţi de sport care au înţeles că preocuparea pentru sănătatea fizică nu poate fi despărţită de o preocupare măcar tot atît de intensă pentru cea morală, oameni care sacrifică — cu o statornicie necîntită — timp şi interese materiale pe altarul veşnic arzînd al pasiunii lor pentru alpinism sau pentru tir cu arcul, fiindcă de fotbal oricum se „ocupă" toată lumea.

Am mai descoperit în coloanele unui ziar („Cuvîntul Nou") care face mult pentru propaganda sportivă, o pledoarie pentru fair play demnă de cea mai largă popularizare. Despre ce este vorba ? Cu ocazia unei gale internaţionale de box la care a participat o echipă de pugilişti din Indonezia, în partida cu reprezentantul oaspeţilor Agus Triyono, boxerul nostru Benedek David, care se impusese autoritar în prima repriză, avea reale probleme cu casca de protecţie care îi stînjenea vizibil, împiedicîndu-l să boxeze. Sesizînd acest lucru, unul din componenţii echipei Indoneziei şi-a scos propria-i cască şi i-a oferit-o cu un gest simplu, călduros, de deplină colegialitate, de mare sportivitate iar Benedek David a putut continua meciul, cîştigîndu-l în final, fără nici o problemă ! Gestul sportivului indonezian a stîrnit ropote de aplauze, a fost un gest pornit din inimă şi primit în adîncul inimii de sutele de spectatori prezenţi... „Am venit aici, în Sfîntu Gheorghe, pentru a doua oară. Am venit pentru că am fost întîmpinaţi cu căldură. Nu am venit ca să cîştigăm şi nici ca să pierdem, am venit din prietenie, ca să fim într-o mare familie de sportivi. Cei mai buni vor cîştiga, bineînţeles, aşa cum este firesc în sport. Consider totuşi că nu vor fi nici învinşi şi nici învingători. Cu toţii vom fi învingători prin sport şi pentru sport !" — spunea, înainte de începerea galei, conducătorul delegaţiei de pugilişti indonezieni. Cuvinte calde, cuvinte frumoase, o autentică pledoarie pentru fair play care nu a fost formală, fiind urmată de gestul mai sus descris. Un gest care — sub această formă — nu s-a mai petrecut nicăieri sub soare.

Într-un alt oraş producător de valori sportive naţionale există o secţie de judo (Metalul) cu echipe de copii, juniori şi tineret care în ultimii 5 ani au obţinut rezultate valoroase. În acelaşi oraş, mai există o secţie de judo (Oţelul) şi concurenţa ar trebui să fie constructivă. Dar nu este şi organele de conducere ale sportului din localitate (C.J.E.F.S. şi secţia sport a Consiliului judeţean al sindicatelor) nu intervin şi revitalizarea acestui sport la Tîrgovişte întîrzie. Judokanii de la Metalul au avut pentru antrenamente o sală, cea a Liceului industrial nr. 1 patronat de Întreprinderea de Utilaj Petrolier şi roadele muncii lor nu au întîrziat să apară. Acum nu li se mai dă sala. Federaţia este interesată ca echipa metalurgiştilor tîrgovişteni să nu dispară. Ce-i de făcut ? Renunţăm la valori confirmate ? Ne putem permite asta tocmai acum cînd judo-ul românesc a făcut paşi importanţi spre afirmare ?

Să sperăm că aceste rînduri nu vor declanşa o şedinţă fiindcă nu de aşa ceva e nevoie dacă dorim să împingem sportul pe poziţii avansate.

CRISTIAN ŢOPESCU

Toată lumea face sport

● După opt ani de eforturi şi succese, alpinistul polonez Jerzy Kukuczka a reuşit să-şi treacă în palmares toate vîrfurile de peste 8 000 m, escaladînd cu puţină vreme în urmă şi al 14-lea „optmiar", de fapt şi cel mai „scund", Shisha Pangma (sau, cum i se mai spune, Xixabangma), cu o altitudine, general acceptată, de 8 013 m. Kukuczka îl egalează, astfel, pe italianul Reinold Messner, care a cucerit cei 14 „optmiari" în 14 ani. ● Pentru că ne aflăm la acest capitol, să facem precizarea, contrar a ceea ce s-a spus, că vîrful K2 se mai numeşte şi „Chogori" („Chogo" — munte, „ri" — mare, deci „Muntele Mare"), Kangcendsoenga (sau Kangchendzonga) fiind un alt munte, al treilea pe altitudine, cu 8 597, în timp ce K2 are 8 611 m, situîndu-se pe locul secund în ierarhia celor mai înalţi munţi de pe Terra, după Everest. ● Cu o lună înaintea încheierii preliminariilor campionatului european de fotbal, se profilează următoare componenţă a turneului final : România (sau Spania), Italia, U.R.S.S., Anglia (sau Iugoslavia), Olanda (?), Danemarca (sau Ţara Galilor — ţară fără campionat intern ?), Bulgaria, şi, bineînţeles, R.F. Germania, ca ţară gazdă, care va fi şi unul dintre cei doi capi de serie. Al doilea ar putea fi România, în cazul calificării, criteriul ales de U.E.F.A. fiind acela al rezultatelor înregistrate în preliminarii. La calitatea de cap de serie candidează, de ascmenea, Anglia, dar o înfrîngere în Iugoslavia, la 11 noiembrie, i-ar anula orice şansă, nemaivorbind de faptul că ar pune sub semnul întrebării chiar şi prezenţa ei la turneul final ● Strict autentic ! În cursul unei competiţii atletice desfăşurate în Marea Britanie, o lady (autentică) a înaintat un protest oficial, reclamînd faptul că sportivele au şorturile prea scurte şi chiar transparente. Gentlemen-ii din comitetul de organizare au luat, cu toată seriozitatea, în considerare petiţia nobilei indignate, comunicînd, senin : „După părerea noastră, şorturile atletelor nu sînt nici destul de scurte, nici destul de transparente". ● În campionatul diviziei B de fotbal francez, la Mulhouse, evoluează un ghanez, care se numeşte, pur şi simplu, Pele ! Culmea e că jucătorul de culoare poartă şi numărul 10 pe tricou ! Trecînd dincolo de Rin, observăm că golgheterul diviziei secunde vest-germane are şi el nu nume neaşteptat : Suleyman Sane, senegalez de la S.C. Freiburg, care a înscris pînă în prezent 12 goluri. ● Studentul american Walter Gallaztegui a reuşit să parcurgă pe bicicletă 17 000 km, traversînd, într-un an şi jumătate, ambele Americi, de la sud la nord. ● La Daytona Beach, în S.U.A., s-au disputat primele campionate mondiale feminine de haltere, iar peste două săptămîni; în oraşul vest-german Essen se vor desfăşura campionatele lumii la judo, atît la masculin, cît şi la feminin, pentru prima oară împreună. Vedeta incontestabilă a competiţiei, în ambele turnee, este Ingrid Berghmans, şi aceasta nu datorită numelui atît de apropiat de cel al fostei mari actriţe suedeze, ci pentru că tînăra sportivă din Belgia este cea mai „titrată" competitoare, cu cinci titluri supreme în palmares, un „Yamashita" feminin, cum s-a spus. ● Că expresia „fotbalul — joc universal" nu-i vorbă goală o demonstrează şi recentul meci dintre reprezentativa eschimoşilor din Groenlanda şi cea a eschimoşilor canadieni, încheiată cu victoria primilor cu scorul de 11—4. Disputată pe o banchiză plutitoare, partida s-a jucat cu o minge din piei de focă, arbitrul folosind drept fluier un... corn de vînătoare. „Copiii de minge" au fost chiar cîinii de tracţiune cu care jucătorii au descins la teren.

LUCIAN OPREA

„Coridă" sîngeroasă (I)

● **Toţi au dreptate.** În „Cartea recordurilor" un rezultat de excepţie a fost inclus la 9 noiembrie 1985, cînd Garri Kasparov a devenit campionul lumii la numai 22 ani şi 210 zile, răsturnînd afirmaţia că maturitatea şahistă este echivalentul vîrstei de 35 ani. Reuşita sa a stîrnit pe lîngă admiraţie şi multe discuţii contradictorii. În mod curios, chiar din rîndul marilor maeştri s-a format un curent de opinie împotriva campionului. Motivul să fi fost oare obismuinţa de-a asocia numelui lui Anatoli Karpov titlul de cel mai bun jucător al planetei ? Sau să fi fost de vină invidia celor care îşi aimţeau barat drumul de o nouă „stea căzătoare" ? S-a spus că Garri e prea tînăr pentru a fi un adevărat campion, că n-are experienţă, că e prea înflăcărat, că vorbeşte mai mult decît face, că victoria sa asupra lui Karpov nu a convins, că n-are să-şi menţină titlul... Mereu s-a uitat însă că prin talentul său a revoluţionat teoria modernă a deschiderilor şi prin fantezia sa a dat noi valenţe luptei sportive şi s-a recurs la comparaţia distrugătoare cu Fischer, cu inegalabilul Bobby, care a cucerit titlul la capătul a trei decenii de viaţă (după ce a demonstrat ani de-a rîndul superioritatea sa) prin meciul istoric de la Reykjavik, unde l-a zdrobit pe Spasski. Nici meciul-revanşă nu i-a convins pe sceptici, chiar dacă s-a ajuns deja la 100 partide jucate între cei doi „K". După 25 partide decise (13 în favoarea celui de-al XIII-lea campion) şi 75 remize Kasparov şi-a demonstrat doar o superioritate .. minimală prin scorul de 50,5 · 49,5. Un avans de un punct după trei ani de luptă n-a convins

● **De la 100... mai departe.** Pe scena teatrului „Lope de Vega" din Sevilla se înfruntă într-o luptă dramatică „cei mai sfrăbucitori actori ai scenei şahiste". Ca într-o coridă adevărată spectatorii aplaudă pe învingător, chiar dacă postura toreadorului se schimbă. Deşi şahul „este un simplu joc", deşi sînt coechipieri într-o formaţie olimpică victorioasă, cei doi „K" au ajuns să nu se mai suporte. Au cunoscut la tabla de joc bucuria şi amarul, victoria şi dezlulzia, avîndu-se mereu faţă-n faţă. Acum nu-şi mai vorbesc, au renunţat deocamdată să analizeze împreună, dar folosesc încă salutul sportiv al tuturor acelora care acceptă deviza FIDE : „Gens una sumus", strîngîndu-şi mîna înainte şi după încheierea jocului.

● **Teoria sanselor.** Datele problemei sînt foarte clare : Kasparov are nevoie de 12 puncte din 24 partide pentru păstrarea titlului, Karpov trebuie să culeagă 12,5 puncte şi cel care obţine primul şase victorii va fi declarat campionul planetei. Aflarea necunoscutei este dificilă. Suporterii şi-au trimis pronosticurile, care afirmă victoria fiecăruia. Televiziunea din Baku a avut surpriza neplăcută să afle în ancheta pronosticurilor că acum Anatoli Karpov are sanse chiar mai mari decît campionul. Şi aceasta pentru că specialiştii afirmă că ar fi „ultima şansă" a ex-campionului. Peste trei ani, FIDE a revenit la ciclul de trei ani, Karpov va fi „marcat de efortul performanţei" şi de vîrstă. Mulţi specialişti nu vor să cîteze istoria : Steinitz a fost campion mondial pînă la 58 ani şi 10 zile !

● **Declaraţii.** Ca de obicei Kasparov a vorbit mai mult şi, la fel ca întotdeauna, i-a supărat pe mulţi. Deşi fiecare din cei doi adversari putea folosi vorbele lui Alehin : „Ca să mă învingă, trebuie să mă învingă de trei ori — în deschidere, în jocul de mijloc, în final", aceştea i se potrivesc, parcă, mai mult campionului... Karpov a preferat să acorde un amplu interviu despre activitatea sa extra-şahistă.

MARGARETA MUREŞAN

Steaua și Sportul studențesc continuă cursa!

Campionii s-au impus și în deplasare ■ Senzațională calificare a Sportului studențesc ■ Victoria București — o egalitate de prestigiu

Succes scontat

După cum am anticipat săptămîna trecută, în avancronica la meciul retur dintre Steaua și Omonia Nicosia, din cadrul CCE, echipa din Ghencea a dovedit miercuri că, într-adevăr, nu avea cum să piardă calificarea în sferturile de finală ale acestei competiții. Cîștigînd cu 3—0 în fața unui stadion arhipiin, elevii lui Iordănescu și Troi și-au etalat cu dezinvoltură marile resurse tehnice și tactice de care dispun, în ciuda unui teren denivelat, prea puțin potrivit pentru evoluția unor mari jucători, însetați în primul rînd ei înșiși de spectacol, așa cum sînt cei de la Steaua. După cum deja se știe, eroul meciului a fost Lăcătuș, cu o mare poftă de joc, și care, deși a rămas în teren o singură repriză, printr-o centrare înșelătoare, l-a constrins pe Evagoras să înscrie în propria lui poartă (min. 8), pentru ca, mai tîrziu, luînd pe cont propriu o fază de un vădit rafinament, să marcheze el însuși un gol în minutul 35. Din acea clipă, dacă n-ar fi existat galeria stelistă, meciul parcă s-ar fi jucat cu tribunele goale : suporterii Omoniei încremeniseră într-o muțenie desăvîrșită. Deși nici o clipă nu se îndoiseră că Steaua va trece în turul următor al CCE, ei nădăjduiau totuși ca echipa lor favorită să realizeze măcar o victorie care să repare din onoarea știrbită prin pierderea primei manșe. Dar împotriva unor jucători atît de talentați, capabili de acțiuni de atac viclene, nu prea face nimic jucători de valoarea celor de la Omonia Nicosia. Calificarea Stelei a fost prevăzută de calculele hîrtiei și ele n-au fost dezmințite de această dată spre bucuria tuturor celor care iubesc fotbalul românesc, într-o evidentă ascensiune pe plan european. O echipă de talie continentală își continuă deci, în mod firesc, cursa pentru cîștigarea titlului suprem. Nu știm ce să admirăm mai mult la ea : felul în care, rînd pe rînd, ca niște soliști într-o orchestră, fiecare dintre jucătorii săi își execută numerele de mare atracție, sau modul generos în care, în anumite secvențe ale jocului, toți se subordonează unei idei de o limpezime cuceritoare, astfel încît nu mai vezi pe cutare sau atacant sau mijlocaș sau apărător, ci un ansamblu armonios, pus într-o mișcare perfectă, ului toare, ce-i descumpănește pe adversari și smulge ropote de aplauze tribunelor. Aceasta este o cucerire de un preț deosebit : alternarea momentelor individuale cu cele colective, într-o sarabandă amețitoare. Dar despre acest lucru și despre alte amănunte privitoare la modul cum a fost obținută de către Steaua o nouă victorie, adăugată unui palmares tot mai strălucitor, vom avea prilejul să mai vorbim.

GEORGE ARION ■

Lăcătuș, la fel de irezistibil acasă și în deplasare, într-o fază din prima manșă cu Omonia

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

Performanță de răsunet

Meci de infarct în Regie ! Pînă la golul al doilea, peluzele erau aproape goale. După 3—0, în pauza prelungirilor toată studențimea de la cămine și giuleștenii din cartier au dat năvală să vadă o victorie de răsunet a echipei studențești, regretind amarnic că au pierdut minutele scurse. Danezii, calmi, au venit la stadion cu un aer aristocratic, voind să lase impresia unui voiaj de plăcere (președintele clubului danez Per Bjerregaard refuzînd să participe la întîlnirea oficială a conducerilor celor două cluburi, desfășurată în preziua meciului, el repetînd ce a spus și la Copenhaga : „Pe noi nu ne interesează decît cîștigarea Cupei U.E.F.A. !"). Numai că spectatorii veniți mai tîrziu la acest meci n-au descoperit o echipă daneză stăpînă pe sine, puternică și disciplinată, ci unsprezece atleți în corzi, care alergau bezmetic, neputînd crede că au pierdut acel aparent copleșitor 3—0 de la Copenhaga.

Și totuși, cum s-a desfășurat acest meci fantastic ? Sportul pornea fără patru jucători de bază (Cristea — două cartonașe, Țîrlea, Bucico și Stănici) și cu poziția sa critică de lanternă a campionatului. Bröndby, deja campioana Danemarcei și furnizoare de bază pentru loturile naționale, venea la București după un meci șters dar cîștigat în tur cu 3—0. Nădejdile erau puține, mai ales între spectatori. Înainte de meci, Titi Teașcă n-a găsit nici un amator cu care să parieze că Sportul studențesc se califică !

Pînă la urmă strategia celor doi antrenori, Paul Cazan și Gino Iorgulescu, deși a contrariat la începutul meciului, s-a dovedit a fi cheia victoriei. Echipa a pasat mult în apărare, aproape exasperant, invitîndu-și adversarii la atac. Aceștia au jucat aspru la mijlocul terenului dar n-au contat în atac decît o singură dată cînd Cristian a respins senzațional un șut al lui Steffensen. Sportul părea că se teme de încă o înfrîngere iar danezii au „mușcat din momeală", și astfel, în minutul 7, Coraș prelucrează o minge. Bozeșan o duce spre marginea terenului, întoarce doi jucători și pasează lui Munteanu, care, de la marginea careului comite scurt celebra execuție „barăgol". Au urmat alte minute lungi în care Sportul a lăsat impresia că se bucură și cu o victorie la limită și vrea să mențină scorul, atacînd însă surprinzător prin Coraș (Carsten Werge, de la Berlingske Tidende spunea : „Formidabil acest jucător care a făcut tot atacul. Numărul 10 joacă peste tot campionatul Danemarcei !"), Bozeșan, Pologea și Munteanu II (aflat într-o formidabilă revenire de formă). Momentul cheie al meciului a fost însă înlocuirea lui Sorin Răducanu, deseori neinspirat și lent. A intrat Ciucă pe postul de fundaș stînga, Munteanu II a trecut mijlocaș iar Bozeșan virf de atac. De aici s-a produs creșterea de ritm. În minutul 78, Bozeșan preia la 25—30 de metri de poartă și șutează puternic peste portarul Schmeichel, ieșit cîțiva metri din poartă, înscrînd un gol de antologie, poate cel mai frumos din cariera sa. Două goluri în poarta celor care participaseră în mare parte la acel jenant 6—0 de la Aalborg a dat aripi și jucătorilor și publicului din Regie. Parcă ar fi izbucnit un vulcan. În fața unui public în picioare, (stadionul era deja arhiplin) fascinat de posibilitatea unei calificări, Sportul studențesc a jucat exemplar. Calm, sigur, ținîndu-i în corzi pe danezi din ce în ce mai ingroziți de turnura meciului și de schimbarea la față a acestei echipe studențești de care nu se temeau cîțiva de puțin. Putea să fie 3—0 înainte de minutul 30, dar n-ar fi fost în stilul Sportului studențesc. Abia cînd toată lumea se uita la ceas, Bozeșan a executat impecabil o lovitură liberă, Iorgulescu a recentrat și Pană a înscris cu capul din fața portarului. Trei goluri curate, fără dubii, fără șmecherii din faze fixe. Iar al treilea a fost înscris de unul dintre jucătorii care a luptat pînă la epuizare. Pană marcîndu-l fără șanse pe Brian Laudrup și pistonind spre atac zeci de mingi utile. Tot fără greșeală și cu multă bărbăție a luptat Mircea Popa, un fundaș la marcaj care bate de unul singur la poarta echipei naționale. Prelungirile n-au făcut decît să confirme agonia lui Bröndby (nu ne venea să credem că sînt aceiași jucători din clasamentele uriașelor sume cîștigate și publicate după fiecare meci în ziarele daneze) și să ilmească prin luciditatea și clanul lanternei noastre dragi. Loviturile de la 11 m transformate de Iorgulescu, Țicleanu și Bozeșan au dus la un 6—0 administrat celei mai plătite și înfumurate echipe daneze a momentului, semn că voința, modestia, dragostea pentru culorile clubului și, mai ales, credința în victorie pot genera performanțe de răsunet. Meciul de la București rămîne de antologia luptei sportive. O campioană pleacă steagul în fața unei echipe clasată pe ultimul loc, aflată în cel mai dificil moment al său. Să fie acesta semnul frumuseții și al renașterii !

CORNEL NISTORESCU ■

Pas în trei

Telexurile fotbalului continental au explodat : Bröndby, mamele Bröndby, a fost stopat la București ! Big Bröndby — groghi în Regie ! Rar se poate vedea o echipă eliminată după ce are 3—0 în prima manșă ! (S-a mai întîmplat o dată, acum două decenii, în Trivale : F.C. Argeș — Toulouse 5—1, după 0—3 în meciul tur). Performanța Sportului studențesc este demnă de toate antologiile fotbalului ea a intrat deja în istorie, prilejuind celor care au fost de față amintiri de neuitat pentru tot restul vieții lor de microbiști. Dar nu numai performanța acestui 3—0 + 3—0 este de neuitat, ci și jocul, spectacolul fotbalistic dus de echipa noastră pe culmi de vis și încîntare. În șah sau în box, o astfel de întîlnire s-ar fi numit „meciul secolului" — atîta dramatism și încordare au conținut cele 90 plus 30 plus cîte minute ori mai fi fost la loviturile de la 11 m. A fost un joc care a străpuns în redutele cele mai intime ale sufletului spectatorilor, nu puțini fiind cei care trăiau „incredibilul" plîngînd sau ținîndu-se de inimă.

Va trebui să scormonim serios imaginația pentru a găsi cuvintele cele mai potrivite să descrie această victorie și această calificare ; și va fi foarte greu, pentru că de această izbîndă se va vorbi multă vreme și pentru că realitatea a depășit imaginația ! Calificarea Sportului studențesc este ca un punct ce a răsturnat întregul univers al calculelor anterioare ; niște calcule care înclinau balanța înfricoșător de mult în favoarea danezilor (deja campioni în fața lor... deja mici milionari... deja cu un total de 10—1 la olimpici... deja cu 3—0 în tur... deja... deja...). Ei, bine, toate aceste „argumente" ale hîrtiei au fost spulberate de brava noastră echipă, adică de : Cristian, care a făcut, probabil, meciul carierei sale, apărînd fulminant și două lovituri de la 11 m ; Mihail Marian, inepuizabil și prudent ; Mircea Popa, senzațional în tot ce a făcut ; Gino Iorgulescu — un turn de control al întregii partide, cu infinite respingeri la centrările danezilor și cu acea inspirată recentrare din care s-a născut golul trei ; Munteanu, autorul primului gol și omniprezent în toate fazele de apărare și construcție ; Pană, un monument de abnegație și devoțiune față de echipă ; autorul unui gol al treilea care-i marchează definitiv biografia ; Marcel Coraș, veritabilul „cap limpede" al jocului, uimitor în tot ce a făcut, consterndu-i de-a dreptul pe danezi este deja un candidat îndreptățit la retitularizarea în națională ; Țicleanu — „fără pămînt" în retezarea atacurilor daneze ; Bozeșan — („a-dat-gol-brazilian", scanda galeria) pe o culme a evoluțiilor sale din ultimii ani ; Pologea, dezinvolt și mereu pe față (ratînd de puțin în prelungiri) ; Sorin Răducanu Ciucă și Achim completează tabloul acestor învingători glorioși. Datorită lor, am putea spune că, măcar pentru o zi, clasamentul campionatului danez începe de unde se termină al nostru, adică de la locul 19 !

Sportul studențesc rămîne, așadar, personajul principal, interesant și contradictoriu al întregii toamne fotbalistice. Iar dacă mulți sînt cei care au contribuit la obținerea acestei victorii, nu putem „scăpa" amănuntul că la timona acestei echipe se află cel mai frumos triumvirat din fotbalul nostru : în ordine alfabetică, Paul Cazan, Gino Iorgulescu, Mircea Sandu. Gestul acestei echipe, de „a-și alege" antrenorii, respectă frumoasa tradiție a studenților care întotdeauna știu cine este adevăratul „șef de grupă", Un gest care a fost posibil și pentru că pe puntea corăbiei se află „bătrînul matroz" Mac Popescu, omul care se încăpățînează să creadă că și în fotbal se poate instaura un climat academic. Pentru că Sportul studențesc a găsit resursele morale ale victoriei de miercuri tocmai într-un asemenea climat care-o face inconfundabilă în peisajul fotbalului nostru. În „pasul în trei" făcut de Paul, Gino și cu Mircea este unul de bun augur pentru meciurile ce au să vină. Să fim în continuare alături de ei pentru că această echipă merită iubită mai mult : s-au convins pînă și spectatorii ce s-au decis să vină la stadion abia cînd era 3—0...

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Cu fruntea sus

La o privire de ansamblu asupra comportărilor echipei Victoria București în toată această serie de patru meciuri susținute la debutul său pe scena europeană, n-am putea să nu subliniem, cu convingerea și obiectivitatea aceluia care a urmărit întreg parcursul ei în Cupa UEFA, că ținînd cont de toate datele jocul de la Tbilisi a însemnat, prestația ei de cea mai înaltă factură. Chiar dacă Victoria nu s-a calificat în turul următor, înfrîngerea de la București cîntărind decisiv, ea a demonstrat cu suficiente argumente că este o echipă cu un potențial ridicat, pe care se poate conta, iar cele 5 puncte pe care le-a trecut în zestrea reprezentărilor noastre viitoare ni se pare în acest sens grăitoare. Meciul de la Tbilisi, chiar dacă n-a reparat răul produs în tur, cînd o prestație sub posibilități a creat avantaj sovieticilor, a fost totuși o demonstrație pentru modul în care trebuie abordată o partidă în deplasare atît din punct de vedere tactic, cît și din perspectiva mobilizării.

Aproape 60 000 de spectatori prezenți pe stadionul „Dinamo" din Tbilisi au aplaudat echipa română la terminarea jocului, ale cărui secvențe mai semnificative vi le redăm mai jos. Două lovituri executate în minutele 3 și 4 de jucătorii georgieni și intervenția promptă a apărării noastre ne conving că istoria de la București nu se mai poate repeta. În min. 7 Augustin creează o fază din care Comănescu, pus în situația de a centra, îl angajează pe Vaișcovici, și Gabeliaș mai rapid, reține. Zece minute mai tîrziu, un contraatac pe direcția Ene—Vaișcovici—Augustin face remarcată din nou intervenția portarului gazdelor. În minutele 23 și 27 acestea au două bune ocazii, dar Topolinschi și apoi Nițu — l-am numit pe doi dintre cei mai buni jucători de pe teren în această seară — au intervenții remarcabile. Repriza întîi se încheie sub semnul echilibrului, consemnat și pe tabelă, dar la reluare cei care insistă mai mult sînt jucătorii români. Cursa lui Vaișcovici din min. 47 îl pune pe Ene într-o poziție excelentă, dar șutul său este prea slab. Replica gazdelor este tăioasă. Guruli face o cursă pe dreapta, centrază și Șenghelia rela în plasă, dar dintr-o poziție clară de ofsaid. Golul este anulat și echipa noastră își reia cu aceeași meticulozitate atacurile pe care, din păcate, nu le poate concretiza. Din min. 66 Dinamo Tbilisi rămîne în 10 oameni prin eliminarea dictată de arbitrul finlandez Timo Ruokinen împotriva lui Arziani, care l-a lovit, fără balon, pe Comănescu. Dar nici acest avantaj nu poate înclina balanța de partea Victoriei. Minutele 75 (cînd Iordache și Cojocaru s-au aflat succesiv în bune situații) și 86 (cînd după șutul lui Cojocaru, Augustin a reluat în plasă, dar golul nu a fost validat, pe motiv de ofsaid) vor fi ultimele încercări ale echipei noastre de a se desprinde. Apărarea fermă a gazdelor, dar și un arbitraj inegal, nedumerind chiar în unele momente, au făcut ca scorul să rămînă neschimbat în această partidă de o rară frumusețe. A fost un meci de luptă, în care echipa noastră s-a angajat cu multă ambiție și dăruire și prin care, chiar dacă n-a reușit calificarea, și-a dovedit valoarea, apreciată aici chiar și de celebra sa adversară.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Flacăra, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publiciști-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

flacăra

anul XXXVI
46 (1 691)
13 noiembrie
1987

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

La 15 noiembrie, țara votează

Frontul Democrației și Unității Socialiste cheamă pe cetățenii patriei să-și dea votul candidaților săi, manifestînd și prin aceasta hotărîrea lor fermă de a acționa strîns uniți în jurul partidului, al tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU — erou între eroii patriei, luminos exemplu de dăruire revoluționară în slujba celor mai înalte aspirații ale poporului român — pentru înfăptuirea măreților obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, pentru dezvoltarea dinamică și intensivă a economiei naționale, pentru creșterea continuă a calității vieții întregului popor, pentru afirmarea și mai viguroasă a României socialiste ca țară liberă, suverană și independentă.

(Din Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste)

Alegerile de la 15 noiembrie, act constituțional fundamental și eveniment politic de mare însemnătate în viața întregii țări, constituie o nouă și puternică manifestare a democrației noastre muncitorești-revoluționare. Ele reprezintă un strălucit prilej de reafirmare a voinței și hotăririi întregului nostru popor de a acționa într-o indestructibilă unitate în jurul partidului, al secretarului său general ,tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru continua înflorire a statului nostru socialist, pentru progresul și înflorirea scumpei noastre patrii, pentru înaintarea ei neabătută pe calea socialismului și comunismului.

Fundamentîndu-și platforma electorală pe hotărîrile Congresului al XIII-lea al partidului, pe programele de dezvoltare economico-socială pînă în 1990 și, în perspectivă, pînă în anul 2000, Frontul Democrației și Unității Socialiste își întemeiază vibrantul apel politic cuprins în manifestul adresat alegătorilor pe voința de acțiune și pe unitatea de gînd și faptă a tuturor fiilor acestui pămînt, constituiți în marele bloc de granit al națiunii noastre socialiste.

Realismul acestui program politic își regăsește un argument de prim ordin în chiar elocventul bilanț al anilor care s-au scurs de la ultimele alegeri. În contextul crizei economice mondiale, una dintre cele mai acute din istoria acestui veac, România socialistă și-a menținut în toți acești ani, prin nobila dăruire a tuturor fiilor ei, un ritm statornic de înaintare, de dezvoltare economică. Am dezvoltat o industrie competitivă prin accentuarea, tot mai puternică, a factorilor calitativi, și am dezvoltat o agricultură modernă, de înaltă productivitate. Știința a devenit o redutabilă forță de producție. S-au produs, în acești ani de muncă rodnică, ample prefaceri în viața orașelor și satelor țării, dintre care multe arată astăzi înnoite din temelii. În același timp, ca țară devotată idealurilor socialismului și comunismului, ale păcii și progresului mondial, prin glasul cel mai autorizat al ei, prin inițiativele și demersurile președintelui Nicolae Ceaușescu, România și-a adus o contribuție de primă însemnătate la soluționarea unor probleme ale lumii politice internaționale, în efortul de asigurare a păcii pentru toate popoarele și pentru triumful, în relațiile dintre state, a principiilor statuate de dreptul internațional, pentru relații de prietenie și colaborare între toate națiunile lumii.

Ambițioasele noastre proiecte pentru ziua de mîine se întemeiază pe astfel de certitudini, pe aceste realități pregnante, incontestabile, iluminate de adevărul că omul și fericirea lui reprezintă esența și scopul întregii noastre politici. De aceea, chemările lansate de Frontul Democrației și Unității Socialiste către oamenii muncii din toate domeniile construcției naționale, chemări care înseamnă efortul edificării acelei noi calități a muncii și vieții, fixată de cîrmaciul destinului nostru național ca supremă emblemă a gestului creator al românilor în istoricul ceas pe care-l parcurgem, își găsesc în toate conștințele un profund și amplu ecou. Aceste chemări vor fi îndeplinite exemplar, și cea mai semnificativă mărturie în acest sens o reprezintă strălucitele fapte de muncă prin care oamenii de pe întreg cuprinsul țării întîmpină apropiata Conferință Națională a partidului și aniversarea a 40 de ani de la proclamarea Republicii.

Cu conștiința că progresul rîvnit de noi toți depinde de hărnicia și abnegația tuturor, votul de la 15 noiembrie reprezintă în primul rînd o investiție a poporului în el însuși. Votînd candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votăm — printr-un suprem gest civic și de înaltă responsabilitate patriotică și comunistă — pentru viitorul țării, pentru bunăstarea, pacea și fericirea ei.

Între candidați și alegători — un amplu dialog despre datorie și răspundere

Să dăm votul nostru celor mai buni!

Cu cine stai în balanță

Ce se mai întîmplă pe la Iernut ?, mă întreb, cu gîndul de a-mi face loc, măcar pentru cîteva clipe, printre atîtea treburi ce solicită un primar de țară, într-o zi de toamnă. Primarul Vasile Cornea, omul fără astîmpăr, omul care, în 8 ani, a făcut dintr-o comună un oraș în înțeles, îmi prezintă lista candidaților propuși în adunările cetățenești pentru alegerile ce se apropie. Se oprește la Circumscripția nr. 10. Cu umorul său, de Moromete ardelean, în care pune zeci de subînțelesuri și un hățiș de aparente paradoxuri, mă îndeamnă să citesc atent numele celor doi propuși. Celor doi „în concurență". Repet, cu voce tare : Lazăr Burciu, Constantin Stuparu. Mă ajută să descifrez tiparul. „Burciu ? Sau Stuparu ?". Toată lumea se preocupă de această întrebare. Alegerea va fi grea, precizează, deși locuitorii din Iernut, ardeleni înțelepți și încercați de istorie, știu să cumpănească și știu să cîntărească omul. Cît de sever ! După faptele sale.

Cei doi, sînt de vîrste aproape egale. Și de profesii aproape egale. Ingineri pentru pîine. Lazăr Burciu este inginer de mecanică agricolă. Este mecanicul șef al întreprinderii de nutreturi combinate de pe teritoriul comunei. Fabrică de rang republican. Constantin Stuparu este inginer agronom și, de cîțiva ani, președintele C.A.P. Iernut, una dintre cele 4 gospodării agricole de pe teritoriul comunei. Cu pămînt mult și probleme pe măsură, pe care se străduiește să le stăpînească temeinic. Și reușește. El și-a asumat curajul, de pildă, al unor culturi întinse de plante medicinale, întemeind una dintre cele mai mari ferme din centrul Transilvaniei. Niciunul nu este localnic. Veniți prin repartiție, chemați de rosturile profesiunii cărora s-au dedicat, fac parte din primele generații de specialiști pentru satul românesc. Ca și mulți dintre aceștia, s-au înrădăcinat în „patria" muncii lor. Și pentru că s-au devotat ei, oamenii i-au adoptat. Cu totul, cu sufletul. Și-au înălțat case — simbolul statorniciei la români — în Iernut și s-a întîmplat să le așeze pe aceeași ulță, în aceeași circumscripție. Partea dărurii lor profesionale se răsfrînge în economia localității și astfel în starea ei de prosperitate, zestrea lor de inteligență, de căutări, de neodihnă pentru binele mers al lucrurilor în locurile unde au fost puși și de care răspund. Ca și spiritul de bun gospodari și de noi apostoli și mentori ai satului modern. Ca și spiritul de bun cetățeni, de intelectuali care își înțeleg menirea iar din acest unghi și rostul lor în spațiul unde trăiesc. Să fie modele de viață, și modele de aport la viața localității.

Toată lumea din Iernut știe, și vorbește cu admirație, despre amintirile lăsate de inginerul Lazăr Burciu în străinătate, la Benghazi, în Orientul Mijlociu. Timp de 2 ani a răspuns și a condus o mare fabrică de nutreturi combinate din Libia, construită de o reputată firmă europeană. Grupa de mecanici și electricieni români de sub conducerea sa a lucrat tot timpul la nivelul performanței, atingînd recorduri mondiale recunoscute. Pentru inginerul Burciu, autorul, în țară, al unei instalații-fabrică, unicat în ramură, ce rezolvă mecanizat (cu 6 muncitori calificați în loc de 100 necalificați) descărcarea, batozarea, depozitarea boabelor în silozuri, măcinarea cocenilor, absorbția prafului, separarea de resturi vegetale, a știuleților de porumb, cu o productivitate de 60—80 tone pe oră, nu era nici o dificultate. Competența și tenacitatea învinge orice prag al rezistenței. Un om care și-a exersat voința pînă la limitele cele mai înalte, este, desigur, un învingător. Înainte de a pleca în străinătate, în 4 luni, a învățat limba engleză. Cursul intensiv nu era un fapt nou pentru sine, toată devenirea sa profesională este un curs intensiv, un maraton al învățăturii, la lumina nopților albe. A plecat la 11 ani de-acasă, dintr-un sat din județul Cluj, despărțindu-se de cei 8 frați. Doar școala profesională pentru mecanizatori agricoli a făcut-o „la zi", în rest, un șir de nopți în bănci și deasupra cărții. După ce cobora de pe un tractor, după ce părăsea un atelier, după numeroase și numeroase ore de muncă. Școala de maiștri, liceul, facultatea. Foștii săi profesori de la Agronomia din Cluj-Napoca îi trimit studenți în practică, studenți pentru pregătirea proiectelor de licență, stagiari... Sectorul mecanic de la I.N.C. Iernut, fiind, un gir al competenței, al ideilor tehnice, al lucrului temeinic făcut. Inginerul de prestigiu de la locul de muncă, se pierde, cînd iese din program, prin mulțimea de cetățeni modești și anonimi de pe străzile satului. Dă binețe la toată lumea, salută cu respect pe cei mai în vîrstă, este vecinul gata să dea o mînă de ajutor cui îi cere sau are nevoie de el, este soțul ponderat și înțelegător al soției sale, este tatăl grijuliu, cîteodată sever, cîteodată înundat de o tandrețe, fără margini și de fericirea nespusă de a avea doi copii reușiți, acum, atît de mari, cu viața luată în propriile mîini. La 49 de ani, poate să trăiască din plin sentimentul că a făcut ceva, că lasă ceva în urma sa. Mai este cetățeanul care a contribuit mult, foarte mult, pentru implinirea la Iernut, a unei mari necesități și mai vechi dorințe : apă pentru toți. Apă prin conducte în casele oamenilor. Este, deocamdată, un început, conductele pe o lungime de 6 km din cartierul de sud. Vor urma. Ca și pînă acum prin munca și contribuția tuturor. Este încredințat că civilizația unei localități și aspirația satului românesc începe cu cîteva dotări fundamentale — apă în casă, canalizare, medici și stomatologi, rețea comercială și de servicii bine pusă la punct, sistematizarea străzilor și chiar încălzire centrală. „Este" ceea ce ne-am propus și noi la Iernut într-un program edilitar-gospodăresc, cu unele obiective deja împlinite. Dacă e un gînd ideal (și firesc), nu e nici de cum idealist. Îl vom realiza, la soara vieții noastre de fiecare zi".

Un fapt real și un fapt ideal, concretizînd democrația participării la viața socială a noastră, a tuturor.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Să nu pierzi pasul

Sînt motive ca Baroti Ludovic, primarul comunei Ciumani, județul Harghita să n-aibă emoții în actuala campanie electorală. I-ar da dreptul la asta nu numai experiența cîtorva mandate (este primar din 20 octombrie 1980), ci, mai ales, conținutul muncii pe care, cu pricepere și devoțiune, a desfășurat-o în acest răstimp.

Cînd sătenii l-au chemat acasă pentru a-l pune în fruntea obștii împlinise 13 ani de muncă în industria lemnului. Din lemn putea face orice, îl șlefuia după voie, dar se îndoia că se pricepe la fel și la oameni, chiar dacă — sau cu atît mai mult cu cît — îi erau rude, vecini sau prieteni. „Un om singur nu poate face minuni, și de-aceea am început prin a-l rechema acasă pe toți cei care fusesem plecați prin alte locuri. Aveam datorie în primul rînd față de comuna noastră, aici trebuia să ne-arătăm forța și priceperea", îmi spune sfătos Lajos Baroti.

În '82 s-a dat în folosință un prim bloc cu 12 apartamente ; apoi o școală — model sau tip urban — cu 16 săli de clasă, pe 2 nivele, dotată cu aparatură de ultimă oră (televizoare, aparate de proiecție, inclusiv celebrul minicomputer care este tot mai căutat astăzi), s-a construit o sală de sport și s-a modernizat patinoarul (care înglobează acum un minihotel și aparatură de cronometraj electronic). Anual, sînt invitați aici artiști din toată țara care lasă drept „mulțămire" cîte o lucrare de artă plastică, astfel că începe să se închege un muzeu. Comuna a achitat deja pentru anul viitor 15 abonamente pentru spectacolele ce le vor susține aici teatrele din Oradea, Timișoara, Cluj-Napoca...

Ciumani este printre puținele comune care fac produse pentru export : mai multe mii de dolari anual de pe urma articolelor de mobilă și lemnărie. Există aici cojocărie, blănărie, atelier de dărăcit și chiar de țesut stofă din lînă (se poate da lînă-fuior și se primește în schimb stofă la metraj de diferite grosimi !). Ca să mai pun un semn al exclamării, spun că tot aici s-a înființat un atelier de ambalat prafuri chimice (primite de la Orăștie și livrate la Covasna) — idee care nu știu prin ce mecanism poate apărea !

O carieră de piatră brută și alta pentru grîbură întruchipează ceea ce se numește „a scoate bani din piatră seacă".

În total, producția marfă industrială a comunei Ciumani a fost anul trecut de 64,62 milioane lei — ați citit bine, aproape cît o fabrică. (De fapt, chiar o fabrică este marea nostalgie a primarului — să vadă reunite o dată și într-un loc toate atelierele răspîndite prin casele oamenilor).

Averea comunei a crescut simțitor : 3 tractoare, 6 remorci, o basculantă în cariera de piatră și un buldo-excavator. Cu acesta din urmă e o poveste întreagă. A trebuit să convingă pe foarte mulți că îi este necesar și că are bani să-l cumpere : făcuse socoteala simplă că mai bine cumpără unul „personal", al primăriei, decît să tot plătească chirie. A reușit pînă la urmă. L-a adus acasă de la Oradea și l-a pus la treabă ; acum, costul lui este deja amortizat, prin lucrările pe care le face. Și ce lucrări face ? „În curțile oamenilor e numai apă minerală. Oriunde am forat — apă minerală ! E o pacoste — roade țevile, trebuie mai mult săpun, mai multă sodă și leșie la spălat. Oamenii aveau nevoie de apă-apă. Și-atunci am săpat conductă din munte, de la pîriul Șumuleu Mare — 7 km deja, conductă de 300, tip urban, cădere liberă de la 39 m altitudine, 3,9 atmosfere presiune : optim pentru toată lumea. Avem 22 km de străzi și pe toate va trece conducta cu apă. Buldo-excavatorul funcționează de 2 ani ireproșabil. Am trimis, pentru asta, scrisoare de mulțumire și felicitare la I.M. Oradea. M-am gîndit că dacă s-o defecta să am audiență chiar la fabrică !".

La toate se gîndește primarul. Chiar și la educația copiilor : la școală există un tablou uriaș cu toți absolvenții din 1950 încoace, în dreptul fiecăruia fiind trecut ce-a făcut și ce face fiecare în viață. La fel, de la sala de sport poți afla că din Ciumani au plecat 26 de hocheiști care au activat sau activează în divizia A, 5 fiind în prezent în lotul echipei Dinamo.

În Ciumani se practică în mod organizat hocheiul, popicele (teren cu două piste), șahul ; există 6 echipe de minifotbal, o secție de atletism și alta de handbal feminin. E în curs de formare un club sportiv de călărie („peste trei ani vom face aici concurs hipic !)" și în curs de amenajare o „linie" de teleschi („locul e ales, materialele — cumpărate, mai urmează montajul !"). Printre animatorii sportului : Alexandru Munteanu (fotbal), Nagy Zoltan (șah), Ianoși Nicolae (popice), Martha și Ludovic Domokos (atletism, hochei, handbal). El însuși fost sportiv („am făcut atletism, schi, handbal — am făcut de toate !"), primarul Ludovic Baroti are o frumoasă și respectabilă deschidere spre sport, încurajîndu-i, susținîndu-i, considerîndu-i o preocupare demnă de respect a oamenilor.

„În sport, toată lumea e în mișcare. La fel trebuie să fie și la treabă. Deci dacă știe cum e în sport, se-nvață cum e și la treabă".

Dinamismul, mișcarea, ritmul par a fi trăsăturile esențiale ale vieții la Ciumani. Față de toate acestea, n-am reușit, poate, decît un fel de „dare de seamă" cam statică, chiar demnă de o campanie electorală. Să nu mă dezic : dacă aș fi printre cei 3 625 de alegători (4 998 locuitori) ai comunei Ciumani, aș vota cu încredere pe toți cei care fac din această așezare o mîndrie a județului și a țării. Drept pentru care semnez

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

„Ne vom strădui la fel"

Emoțiile sînt declarate de la bun început și par firești la un posibil început de drum. Atît Mihaela Manta cît și Cătălina Andrei sînt, după cum mă înștiințează zîmbind, „debutante".

Emoții au avut și la întîlnirile cu alegătorii, ceea ce a stîrnit un val de simpatie, ca și entuziasmul de a le sta alături, indiferent de cea care va fi aleasă, în treburile, nu întotdeauna simple, pe care le are pe agenda sa de lucru un deputat. Pentru că cele două profesoare (Mihaela Manta este inspectoare la Inspectoratul școlar județean, iar Cătălina Andrei directoare adjunctă a liceului A.I. Cuza) nu pot afirma că au prea multă experiență în ceea ce privește problemele unei circumscripții, discuțiile nu s-au mărginit doar la propuneri.

La drept vorbind, dacă te gîndești că circumscripția 12 înseamnă o parte din centrul orașului, că pe teritoriul său se găsesc instituțiile cu care viața culturală a Iașului se mîndrește, iar edificiile respective sînt adevărate monumente de arhitectură — de-ar fi să amintim doar Filarmonica, Opera sau Teatrul Național — înțelegi bine sentimentele încercate de cele două candidate la alegerile de deputați. Din discuție reiese, nu doar că se cunosc și se respectă reciproc, dar fiecare apreciază în așa măsură activitatea celeilalte, încît Cătălina Andrei este sigură că va fi aleasă ca deputată Mihaela Manta și... invers. Asta nu înseamnă că nu s-au implicat deja, amîndouă și pe-de-a-ntregul, în treburile cartierului.

— Am discutat mult în întîlnirile pe care le-am avut cu locuitorii, nu doar problemele de uz gospodăresc, ci și soluționarea lor. Sînt o serie de treburi care se pot rezolva doar cu concursul cetățenilor, fără a antrena competența altor factori. Parcurile — e doar un exemplu — pot căpăta astfel, o nouă înfățișare. Oamenii s-au dovedit — îmi spune Mihaela Manta — foarte bine documentați și în ceea ce privește materialele refolosibile, făcînd o serie de propuneri pentru colectarea și valorificarea lor. S-a mai pus problema calității reparațiilor curente de la imobile, ca și a străzilor, cei prezenți exprimîndu-și dorința ca Asociațiile de locatari și Comitetele cetățenești să fie mai mult implicate, mai „băgate în seamă", să fie prezent și un reprezentant de-ai lor la recepționarea acestor lucrări.

Dincolo de propunerile cetățenilor, cele două candidate au privit străzile, parcurile, clădirile și bulevardele circumscripției cu un ochi de gospodină, părerea lor fiind că o femeie are un spirit de observație foarte dezvoltat cînd este vorba de ordine și curățenie. Și-au făcut o serie de planuri pentru viitor, pe care mă roagă să le notez „în bloc", n-are importanță a cui dintre ele două a fost ideea, important este că din ce au gîndit este bine să cîștige circumscripția.

— Sînt o serie de oameni extrem de ocupați, este adevărat, la locurile lor de muncă. Totuși, fiecare poate, dacă vrea, să-și facă puțin timp și pentru problemele gospodărești, iar experiența lor, sîntem siguri, ne-ar fi de mare folos. În fond, sînt solicitați pentru strada lor, pentru cartierul lor — și cine nu dorește să locuiască într-o zonă frumoasă și bine gospodărită ? Ne-am gîndit, de asemenea, că trebuie profitat de faptul că pe teritoriul circumscripției se află Liceul de artă. Estetica cotidianului înseamnă și afișe frumoase. Sînt mulți elevi extrem de talentați care, cu siguranță, ar răspunde cu entuziasm dacă ar fi solicitați. Avem niște idei legate și de organizarea unor expoziții, ba chiar și a unor mini-concerte la liceu, pentru locuitorii cartierului. Am încercat să ne gîndim la toate și le-am prezentat alegătorilor, în întîlnirile noastre, toate aceste planuri. În rest, am dorit să-i asigurăm că, oricare dintre noi va fi aleasă ca deputată, ne vom strădui la fel.

LIANA MOLNAR ■

Expresie a politicii de pace a României, însemnată contribuție la dezvoltarea gîndirii și acțiunii revoluționare

Pe Aeroportul Otopeni, la întoarcerea în patrie

După cum este cunoscut, în cursul săptămînii trecute, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a participat, în fruntea unei delegații de partid și de stat, la festivitățile prilejuite de cea de-a 70-a aniversare a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie. Prin activitatea desfășurată în zilele acestor manifestări sărbătorești de conducătorul partidului și statului nostru în fruntea delegației române, s-a afirmat, ca de atîtea ori, preocuparea României pentru destinul planetei, pentru viitorul popoarelor, pentru o lume de mîine mai dreaptă și mai bună, luminată de soarele înțelegerii și păcii.

Cele două magistrale cuvîntări rostite de tovarășul Nicolae Ceaușescu, întîlnirile cu personalități politice din diferite țări au stîrnit un ecou puternic în rîndul participanților, al opiniei publice mondiale. Au ieșit cu pregnanță în evidență politica consecventă, principială promovată de România Socialistă, concepția științifică, novatoare, de mare profunzime a tovarășului Nicolae Ceaușescu privind gravele probleme cu care se confruntă astăzi omenirea. S-au evidențiat cu acest prilej vechile legături statornicite de istorie între poporul nostru și popoarele sovietice, sentimentele de solidaritate revoluționară care le-au unit de-a lungul vremii. Secretarul general al partidului nostru a transmis în numele întregului popor calde felicitări poporului sovietic cu prilejul aniversării Marii Revoluții Socialiste din Octombrie, a dat o înaltă apreciere realizărilor obținute de acesta în edificarea unei noi orînduiri și a adresat urări de noi succese pe calea socialismului și comunismului. O importanță deosebită, în acest context a avut-o întîlnirea dintre tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășul Mihail Gorbaciov, desfășurată într-o atmosferă caldă, prietenească, și care a însemnat un rodnic schimb de păreri și informații privind problemele actuale ale construcției socialiste, din cele două țări, precum și analizarea căilor de dezvoltare pe și mai departe a colaborării multilaterale româno-sovietice. O atenție deosebită s-a acordat problemelor privind înfăptuirea înțelegerilor convenite cu prilejul dialogului la nivel înalt din anul acesta de la București. A fost reafirmată dorința reciprocă de a lărgi și întări în continuare conlucrarea în toate sferele de activitate, folosindu-se forme noi, corespunzătoare cerințelor etapei actuale de dezvoltare și potențialului crescînd al celor două țări. Republica Socialistă România și Uniunea Sovietică dau un exemplu de ceea ce înseamnă prietenia și întrajutorarea dintre două popoare vecine ce-și unesc eforturile pentru a păși pe drumul dezvoltării și progresului.

De la tribuna întîlnirii conducătorilor și reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești, socialiste, social-democrate, ai altor forțe politice progresiste, ai mișcărilor de eliberare națională, tovarășul Nicolae Ceaușescu a evidențiat din nou, că într-o lume măcinată de contradicții, între diferite grupări de state, între socialism și capitalism, între țările bogate și sărace, singurul drum al omenirii este conviețuirea pașnică, soluționarea tuturor problemelor litigioase la masa tratativelor unde bunăvoința și realismul să conducă la soluții care să salveze viața pe întreaga planetă. Secretarul general al partidului nostru a reafirmat poziția României conform căreia trebuie făcut totul pentru a impune un nou mod de gîndire și abordare a problemelor păcii și războiului, că în condițiile actuale, sarcina fundamentală o constituie oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare și la lichidarea tuturor armelor nucleare, eliminarea conflictelor armate din istoria viitoare a societății omenești. Țara noastră salută și apreciază ca pe un eveniment de însemnătate covîrșitoare înțelegerea recentă dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii cu privire la semnarea în acest an a acordului pentru eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune și a celor operativ tactice din Europa și Asia. Președintele României a subliniat că statele continentului nostru, cel mai mare depozit de focoase nucleare, trebuie să-și sincronizeze eforturile pentru înlăturarea definitivă a acestor arme, ba mai mult, să se treacă la măsuri practice de reducere substanțială a trupelor și armamentelor convenționale, așa cum România, prin voința întregului popor, a făcut-o încă din 1986. „Noua gîndire presupune desființarea neapărată a biocurilor militare, care nu mai sînt compatibile cu noua realitate, presupune retragerea trupelor străine de pe teritoriile altor state, desființarea bazelor militare străine și respectarea neabătută a independenței, suveranității și egalității în drepturi, renunțarea la amestecul în treburile interne ale altor țări, la forță și la amenințarea cu forța" — spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu. România a militat și militează pentru aceste idei luminoase care pot salva viitorul planetei și care trebuie să stringă rîndurile tuturor forțelor progresiste din întreaga lume.

În concepția clarvăzătoare a secretarului general al partidului nostru, abordarea situației complexe a lumii contemporane trebuie să aibă la bază rezolvarea unui larg evantai de probleme cum ar fi: înlăturarea relațiilor de inegalitate între țări, lichidarea subdezvoltării și situația gravă a datoriilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare, făurirea unei noi ordini economice mondiale. În cuvîntarea sa, tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia: „Trebuie într-adevăr să acționăm pentru a soluționa problemele subdezvoltării nu numai pe calea ajutorului. Este nevoie de o politică nouă, de relații noi de a susține cauza dezvoltării economico-sociale independente a popoarelor. Popoarele din țările în curs de dezvoltare au nevoie de acces la cuceririle științei și tehnicii, au nevoie de ajutor pentru a-și pune în valoare bogățiile în cadrul unei noi diviziuni a muncii, pe bază de egalitate în care să fie stăpîne pe propriile bogății. Pornind de la cerințele coexistenței pașnice trebuie să determinăm toate statele să renunțe la vechea gîndire în ce privește relațiile de inegalitate. Numai așa vom deschide o perspectivă nouă secolului viitor, mileniului al treilea".

Marea Revoluție Socialistă din Octombrie a deschis o nouă pagină în istoria omenirii, a demonstrat că există o altă cale de dezvoltare, aceea a puterii poporului, fără asuprire și exploatare, în care cei ce muncesc sînt cu adevărat stăpînii destinelor proprii. Superioritatea noii orînduiri este reliefată și de criza care slăbește continuu societatea capitalistă ce nu-și poate vindeca bolile cronice numite șomaj, inegalitate socială, instabilitate politică, rasism etc. Așa cum a arătat secretarul general al P.C.R., marile realizări ale României, ale Uniunii Sovietice, ale altor țări care construiesc noua orînduire, demonstrează cu argumentul faptelor forța și caracterul superior al socialismului, singurul care asigură progresul multilateral al popoarelor, viața lor demnă și fericită, și deci, mai devreme sau mai tîrziu, omenirea se va îndrepta în mod legic spre societatea socialistă și comunistă.

O idee de mare valoare teoretică după care s-a condus partidul nostru este aceea privind modalitățile diferite în care se făurește noua orînduire, neexistînd rețete unice, ci o singură cale, și anume, aplicarea legităților generale și a principiilor socialismului științific la situația și condițiile concrete, specifice din fiecare țară. În cuvîntarea sa, tovarășul Nicolae Ceaușescu a apreciat marile transformări produse în modul de gîndire și acțiune al partidelor comuniste și muncitorești, fapt ce demonstrează o nouă dezvoltare a conștiinței lor ideologice și politice. „Trebuie să înțelegem că partidele prin activitatea lor au făurit noi relații de egalitate, de respect al independenței, al dreptului fiecărui partid de a-și elabora linia proprie în conformitate cu realitățile din fiecare țară și salutăm faptul că aceasta a fost bine înțeleasă de toate partidele", a spus secretarul general al P.C.R. Participanții la întîlnire au ascultat cu deosebit interes tezele și ideile de mare însemnătate teoretică și practică ale tovarășului Nicolae Ceaușescu ce aduc o contribuție de inestimabilă valoare la îmbogățirea tezaurului gîndirii materialist-dialectice privitor la înlocuirea noțiunii de dictatură a proletariatului care nu trebuie confundată cu puterea muncitorilor și țăranilor, cu puterea poporului, căci victoria socialismului nu este posibilă decît prin transformarea democratică a societății împreună cu majoritatea poporului. Președintele României s-a pronunțat din nou pentru dezvoltarea colaborării dintre partidele comuniste și muncitorești, pentru întîlniri și conferințe internaționale ale acestora, pentru o lărgire a contactelor cu partidele socialiste, social-democrate, cu alte forțe înaintate în vederea realizării unui front larg al progresului și păcii.

Activitatea tovarășului Nicolae Ceaușescu la festivitățile de la Moscova a demonstrat hotărîrea fermă a partidului nostru de a-și aduce și în continuare contribuția la întărirea unității și colaborării țărilor socialiste, a partidelor comuniste și muncitorești, la edificarea unei lumi a păcii, dreptății și echității.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Alegători și aleși, uniți într-un singur gînd:

În pas cu lumea, cu un pas înaintea lumii

Și lucrurile mici pot fi perfecte

Dacă privim mai atent în jurul nostru observăm că există o seamă de lucruri asupra cărora ni se pare că, în general, lumea nu prea ar mai avea de ce să-și pună întrebări. Îndeobște, socotim aceste lucruri ca fiind mărunte și chiar dacă, în linii mari, știm că ele sînt utile, parcă uităm că un lucru, oricît de mărunt este el, nu poate fi decît de două feluri : ori făcut bine, ori făcut cum se nimerește. Și că el poate fi făcut atît de bine, de inspirat, de convingător, încît să impună, la urma urmei, un record.

Există însă o lume mai restrînsă, în cadrul căreia oameni de specialitate se întreabă, foarte interesați, și care este cea mai bună broșă de rectificat, bunăoară, sau cel mai bun dispozitiv de filetat. Astăzi, industria pretinde operații din ce în ce mai precise, rapide și de mare finețe, iar acestea nu pot fi făcute fără oameni care să creadă că astfel de obiecte așa-zis mărunte nu înseamnă deloc niște capitole închise. Și nu poate fi surprinzător pentru nimeni că recordurile se stabilesc, și în aceste domenii, în urma unei aprige competiții.

Adeseori afli însă, cu o oarecare surpriză, că un astfel de obiect mărunt, al cărui nume nu prea reușește să-ți rețină atenția, izbutește performanța nu doar de a executa operații tehnice cu grad înalt de dificultate ci și de a elibera o mulțime de oameni de-o muncă grea. Și atunci, mai limpede decît oricînd se ivește întrebarea care pe jumătate este o exclamație admirativă : Și lucrurile mici pot fi perfecte, nu-i așa ?

Minutul cît ora

De acasă a plecat la timp, fiindcă nu-i place să întîrzie acolo unde este așteptat. Dar planul de acasă nu s-a potrivit cu cel din gara unde trebuia să schimbe trenul. Un tren a întîrziat, pe celălalt nu l-a mai prins, a fost nevoit să plece cu următorul și așa s-a întîmplat să ajungă doar cu cîteva minute înainte de deschiderea oficială a Salonului național de invenție de la Constanța, din primăvara acestui an. Văzînd atmosfera festivă din pragul ușii celei mari, de la intrare, a ezitat să se strecoare pe-acolo cu servieta lui în care ținea „broșa pneumatică de rectificat". A pătruns pe ușa din spate și a predat-o unuia dintre organizatori. Acela a așezat-o în grabă pe locul ce-i fusese rezervat iar subinginerul Ion Munteanu a respirat adînc, ca orice om ajuns la capătul unui drum. Broșa aceea a luat premiul al doilea iar discuția cu Ion Munteanu se învîrtește tot în jurul ei.

— O astfel de broșă este accesoriul de bază al mașinii de rectificat iar noi aveam nevoie aici, în fabrică, de broșe cu turații mari. Puteam să le cumpărăm, să plătim valută, dar cine se grăbește să cumpere înainte de a vedea dacă-și poate fabrica singur ? Am conceput o asemenea broșă, am făcut modelul experimental, am întocmit dosarul și l-am înaintat la O.S.I.M. după ce urmărisem sursele cele mai autorizate în domeniu și văzusem că soluția tehnică propusă de mine nu e folosită și de altcineva. S-a întîmplat să am dreptate, pentru că după un an și jumătate invenția a fost brevetată.

— Dar unde ați urmărit sursele acelea despre care spuneți că erau cele mai autorizate ? Aici, la Focșani ?

— Și aici, pentru că avem posibilități mari, de informare, în întreprindere. Dar în primul rînd la București, la Institutul Național de Informare și Documentare.

— Ceea ce e nou, înțeleg, e soluția constructivă. Dar pe cei de la I.S.E.H. Focșani nu-i interesa o soluție constructivă inedită pentru o broșă cu performanțe de lucru modeste. Îi interesa, spuneați, broșe cu turații mari.

— La Cugir și la Cluj, de exemplu, producem broșe cu 24 000 de turații pe minut. Cea pe care o realizăm aici, la Focșani, funcționează cu 120 000 de turații. Un profesor de la o Politehnică mi-a zis : domnu tehnician, poate 120 000 de turații pe oră ! L-am asigurat că e vorba, într-adevăr, de un minut, nu de o oră.

În lume nu sînt deloc mulți cei care produc broșe de rectificat cu un număr atît de mare de rotații. Ion Munteanu numește o țară care fabrică și ea broșe, chiar cu 120 000 de rotații pe minut, dar broșa aceea e mai mare și funcționează „cu 100 de fire pe lîngă ea", cum zice Ion Munteanu, ceea ce o face greu de mînuit. Însă deocamdată, adaugă el, performanța în domeniu aparține japonezilor, care fac broșe cu 600 000 de turații pe minut. Și înțelegem că înspre o asemenea performanță își îndreaptă și el gîndul, după ce va trece prin stadiul intermediar al unei broșe cu 350 000 de ture pe minut, care este nu doar o simplă ambiție ci aproape o certitudine. Cu același număr de turații, 350 000, mai fabrică bunăoară, englezii sau nemții. Însă Ion Munteanu aduce iarăși în discuție importanța soluției lui constructive și afirmă că lui tocmai asta i-a fost greu, găsirea acelei soluții, ceea ce urmează de-acum încolo nefiind decît perfecționarea unui lucru făcut odată.

Alții, spune el, folosesc lagărele de alunecare, rulmenții, pe cînd principiul lui a de-a întrebuința lagăre gazostatice, cu pernă de aer. Ceea ce e mult mai simplu, pentru că broșa nu are ca auxiliar „100 de fire" ci un simplu furtun de alimentare. Cu o astfel de broșă este mai ușor de lucrat, în mod sigur, iar posibilitățile mult mai reduse de „joc al lagărelor" îngăduie atingerea unei precizii mai mari, faptul acesta fiind de toată însemnătatea și asigurînd, între altele, competitivitatea produsului. Cît privește viteza, numărul de rotații, Ion Munteanu socotește, iată, că un lucru se poate învîrti atît de repede încît e posibil nu doar să nu mai vedem că lucrul acela, totuși, se învîrtește, ci chiar că el nu mai există deloc. Ca și cum și-ar pierde contururile în spațiu. Însă prin spațiul acela trebuie umblat, în orice caz, cu grijă.

Mai simplu, mai ușor, mai ieftin

Printre cei dintîi poți să ajungi doar perfecționînd ceea ce toată lumea știe. Grăbind pasul, pe un drum pe care toată lumea merge, poți să ajungi printre cei din capătul coloanei și asta nu e nici simplu de făcut și nici mai puțin demn de laudă pentru cine izbutește. Fiindcă este știut că, în general, în lumea tehnicii, dacă te afli pe la jumătatea coloanei sau mai în urmă ești obligat să cumperi de la aceia care merg mai repede tot felul de lucruri care să te ajute să înaintezi. Însă departe se ajunge și pe o cale care nu poate fi a tuturor din moment ce singur ai inventat-o. În materie de filetare, cam asta este ce-a făcut subinginerul Ionel Radu. A inventat nu doar un dispozitiv de filetat, ci mai mult : un drum, un mod ingenios de lucru, o soluție constructivă nouă. Că e nouă, prin urmare originală, stă mărturie chiar faptul că ideea lui a fost brevetată ca invenție.

Dispozitivul ireversibil de filetat, pentru care a primit brevet în cursul anului trecut, a intrat în producția de serie, întreprinderea din Focșani fabricîndu-l atît pentru nevoile economiei naționale cît și cum vom vedea, pentru echiparea unor mașini-unelte pe care le exportăm.

Aceeași operație, și de calitate la fel de bună, se poate executa și cu dispozitivele făcute de sovietici, americani sau nemți, dar soluția lui este competitivă, zice Ionel Radu, pentru că scula de filetat este orientată în procesul de așchiere de un element simplu, numit port-tarod pe cînd alții folosesc așa-numiții adaptori dinamometrici. Problema este că adaptorii aceștia au un număr mare de repere, vreo 15, pe cînd port-tarodul lui se alcătuiește doar din 3 elemente. Prin urmare, el este mai ușor de fabricat. În plus, cu el se lucrează mai ușor.

Dacă avem în vedere aceeași tipodimensiune și facem o comparație, dispozitivul cu adaptori dinamometrici cîntărește 12 kilograme iar cel cu port-tarod doar 2,5. Se adaugă și faptul că pentru dispozitivele pe care le fabrică alții, în lume, trebuie cît 8 adaptori, în medie, pentru fiecare tipodimensiune, și că fiecare adaptor costă cam 4 000 de lei, pe cînd dispozitivul imaginat de el costă între 7 și 10 000. Pe scurt, cine nu s-ar bucura să lucreze cu o sculă de cîteva ori mai simplă, mai ușoară și mai ieftină ?

Pînă la sfîrșitul acestui an, I.S.E.H. Focșani va fabrica vreo 30 000 de port-tarozi pentru „Unio" Satu Mare și pentru întreprinderile de mașini-unelte din București și Bacău. Pentru mașinile-unelte, accesoriile sînt esențiale, se știe, pentru că numai cu ajutorul lor se poate executa o operație sau alta. Fără ele, zice Ionel Radu, este ca și cum ai avea un aparat de ras dar nu ai lamă. Sigur este că, atunci cînd e vorba de a vinde, un set de accesorii competitive poate face oferta mai atrăgătoare. E limpede, așadar, că întreprinderea din Focșani nu va duce lipsă de contracte nici în anii următori. Și dacă ea, producînd port-tarozi, asigură un drept și inventatorului, e cu atît mai bine. Anul trecut, spune Ionel Radu, pentru brevetarea invenției lui a primit trei retribuții, adică vreo 15 000 de lei. Potrivit legii, la sfîrșitul acestui an va primi iarăși 15 000, și la fel încă trei ani de-acum încolo, pentru că produsul conceput de el se află în fabricația curentă a întreprinderii. Pentru cine nu se joacă cu banii, 75 000 de lei înseamnă foarte mult. Și totul, mai zice Ionel Radu, n-a plecat decît de la grabă lui de a cîștiga timp ca să învețe mai mult, pe cînd era elev la liceu, la seral.

D. CONSTANTINESCU

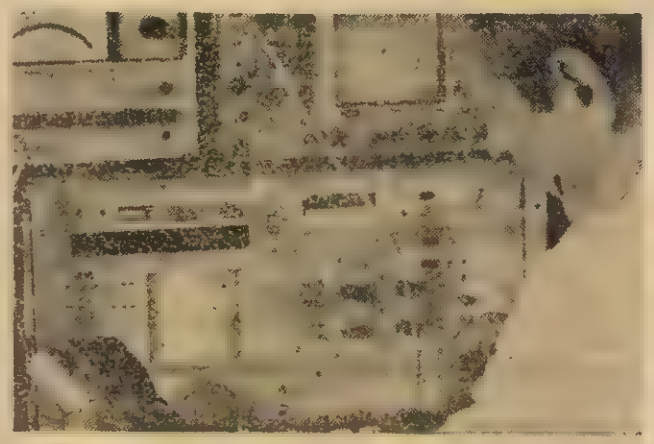

Competență și inteligență

„Saltul în electronică este fantastic de la an la an", spunea Constantin Botescu, inginerul șef al I.E.M.I., întreprindere care fabrică instrumente de măsură industriale și electronice, firmă deja cunoscută în multe țări din lume, și făcea afirmația nu de dragul adevărului, pe care îl cunosc și copiii, ci pentru a pricepe că, în general, în electronică, nu e timp de pierdut. Omul încerca într-un fel să răspundă mirării mele privind ieșirea pe piață cu un instrument electronic de excepție, născut în mai puțin de doi ani, într-o fabrică care nici măcar nu-l avea în profil. Ca în orice domeniu, nu atît produsul impresionează, cît tehnologia care te ajută să-l obții. Primul are statutul vedetei, place, este util. Dar important este să știi să-l faci, să dibui mecanismul capabil să scoată produsul de excepție. Aici descoperi frumusețea efortului, a inteligenței, a competenței. Pentru că totul se desfășoară la acest nivel. „TIC 900 plus" este vedeta. Un instrument electronic pe care puține țări dezvoltate din lume sînt în stare să-l producă. Evident, nu un aparat identic, ci unul cu utilități și performanțe asemănătoare. Este vorba de un tester echipat cu microprocesor destinat testării calității și identității circuitelor digitale. De gîndit, l-a gîndit un singur om; viață însă, i-au dat mai mulți.

Pînă în 1985, I.E.M.I., una dintre firmele de prestigiu ale Platformei Pipera, avea două profile : aparate de măsură și control și radiocomunicații. Un director întreprinzător și cu o bună experiență în calculatoare a înțeles că aici se pot face mai multe, că pot aborda domenii care pentru electronica românească constituiau un mare progres. Era începutul unui cincinal căruia îi era specific nou. Așa s-a născut atelierul de proiectare a sistemelor automate de măsură și testare. Directorul Eugen Preotu a căutat oameni pasionați, în fabrică, la politehnică, la alte institute. Rapida adaptare la nou este, fără îndoială, un semn al inteligenței. În materie de microprocesoare, peste tot în lume, în țările cu o tehnologie avansată, specialiștii, într-o măsură importantă, au vîrsta studenției, așa că nu întîmplător colaborarea cu Institutul politehnic, catedra de electronică, a dat roadele așteptate. Inginerul Viorel Dumitru Marin, șeful acestui atelier povestește începuturile. „Inițiativa a fost comună, a fabricii, a directorului Eugen Preotu, și a Politehnicii. **TIC 900 plus** este făcut după un brevet al inginerului Mircea Stoian de la Facultatea de electronică a Politehnicii, brevet care n-a avut ghinionul să stea la O.S.I.M. prea mult. De fapt, studenții care au lucrat la acest aparat au fost, în mare parte, cei care au făcut brevetul. Ei au fost, în mare parte, cei care au făcut și cercetarea. Ei au fost, în mare parte, cei care au făcut și documentația. Ei au fost, în mare parte, cei care au făcut și producția. Ei au fost, în mare parte, cei care au făcut și vînzarea. Ei au fost, în mare parte, cei care au făcut și service-ul. Ei au fost, în mare parte, cei care au făcut și tot ce a urmat. Ei au fost, în mare parte, cei care au făcut și tot ce a urmat. Ei au fost, în mare parte, cei care au făcut și tot ce a urmat.

să ne facem țara mai frumoasă!

Dind votul celor mai buni oameni ai muncii care, prin intreaga lor activitate, se afirmă ca făuritori de nădejde ai orinduirii noi, socialiste, in patria noastră, ca buni gospodari ai treburilor obștești, care merită increderea de a fi aleși in organele locale ale puterii de stat și prezintă garanția că vor acționa cu răspundere pentru indeplinirea sarcinilor mari ce revin consiliilor populare, cetățenii României socialiste vor vota, in fapt, pentru consolidarea și dezvoltarea minunatelor cuceriri revoluționare dobindite de poporul nostru sub conducerea partidului, pentru mărețele realizări de azi și de mîine ale patriei, pentru viitorul fericit al intregii națiuni.

(Din Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste)

Livezi pentru Transilvania

Nu știu cum ar fi pictat impresioniștii dealurile de la Corunca, amfiteatru arzînd, acum, toamna, în culori și arome, știu că, de emoție, uitasem pentru ce mă aflam în cerdacul cabanei împlîntate pe unul din tăpșane, de unde zvicnea arcul panoramei. Pe unul din versanți mijea satul, alb ca o vestală, pe vîrfurile îndepărtate umpleau cerul curcubeele unor vetre de pădure iar pînă la ele — desfășurări de livezi. Corunca se află în inima Transilvaniei, nu departe de Tg. Mureș, iar peisajul ce îl așterne sub ochi este romanul vieții unui om. Metafora ei.

Cu 10 ani în urmă, inginerului agronom Titu Habor i se așeza în mîini o ștampilă și textul Decretului 38/1977, de înființare, la Tg. Mureș, a unei Stațiuni de cercetare și producție pomicolă. Cu menirea de a înnobila pămînturi ca și acestea de la Corunca, pămînturi în pante de pe dealuri erodate, pămînturi sărace din 3 județe intracarpatice — Mureș, Covasna, Harghita —, unde niciodată fructele n-au fost din belșug, în ultimele două, mai ales, un măr valorind cît o portocală. De ce Titu Habor ? De cînd era agronom, mai înființase livezi, aproape n-a fost loc unde să fi muncit și să fi condus să nu fi înălțat și lăsat pentru oameni un asemenea monument viu. La Livezile, în Bistrița Năsăud, la I.A.S. Riciu, la I.A.S. Reghin, pe care l-a condus vreme de 12 ani și unde a urcat tot solul de pomi fructiferi, pe 1 000 de hectare de-terase, făcînd să se înverzească merii cu arborii de rezonanță. Nu doar amintirile din copilărie — curtea părinților săi, curte de dascăli năsăudeni, îi este atît de vie în minte icoana ei, mereu plină de flori și de poame — i-au strecurat în suflet dragostea pentru pomicultură. (Își amintește cum, cel mai drag proverb tatălui său, repetat adesea, în clasă, elevilor, era acela despre „nu este om, cel ce în viață, n-a sădit măcar un pom"). Ar zice, mai ales luciditatea de inginer. Un agronom bun este comparabil cu un medic generalist bun, spune. Să cunoască bine trupul pămîntului și să vindece toate relele lui. Pomicultura poate să facă asta și de aceea este piatra de încercare a unui agronom. Este, recunoaște, cea mai grea și mai complexă ramură a agronomiei, fiecare specie și fiecare soi, cu cerințele, pretențiile, specificul său, căruia să-i asiguri condiții agroclimatice, agrochimice, adică un mediu de viață prielnic.

Ca director al noii înființatei unități de cercetare a început, firește, cu două lucruri odată — să caute oamenii potriviți și să cunoască terenurile ce urmă să le preia și să le transforme în laboratoare la scara naturii. Să caute cercetători, tehnicieni, mecanizatori, pomicultori. A preferat, și-i preferă pe tineri. Cu minți proaspete și agere, cu vise îndrăznețe, plini de forță și de curaj. „Pomicultura are bătaie lungă, un soi nou se naște în zeci de ani, uneori nu ajunge o viață de om. Iar cercetarea cere să lași acasă ceasul în clipa cînd ai plecat la serviciu". Pe cei ce îi viza, le punea, într-un fel de preselecție la concursul ce urmau să-l susțină, cîteva întrebări banale, ce puteau părea puerile, dar pentru sine pline de tîlc. „Ce-ai făcut pînă acum ? De ce te-ai dus la Agronomie ? Ce-ai vrea să faci de aici înainte ?" Îi prindea ușor în capcană — unii erau blamați, alții farsori, vînători de posturi — și astfel putea să se oprească la cei serioși, modești, pentru care pledau faptele.

Pe tăpșanul de la Corunca, aflați pe loturile experimentale, la treburile lor de cercetare — pe trunchiurile copacilor văd desenate fel și fel de semne, iar în capul parcelelor fel și fel de tăblițe cu numere și coduri — cunosc cîțiva dintre ei. Inginerul Vasile Toma, „tehnologul nr. 1 al stațiunii", cum îmi este prezentat. Nu e de mirare să fie pomicultor, s-a născut la Tîrgoviște, lîngă faima merelor de Voinești și a fost șeful promoției de absolvenți din 1978 ai Facultății de Horticultură din București. Contribuțiile laboratorului pe care îl conduce, la stabilirea unor tehnologii optime de cultură a mărului în sistem intensiv pe terase, au fost omologate, recunoscute de exigente comisii naționale și se aplică în livezile din toate cele 3 județe patronate de stațiunea tîrg-mureșeană. Inginerul Ioan Micu reprezintă școala de agronomie de la Cluj-Napoca și s-a dedicat celui mai greu dar și mai fascinant sector al cercetării de azi și de mîine — genetică și ameliorare. Scopul practic este subînțeles — pentru ameliorarea și stabilirea celor mai bune soiuri la o mare gamă de specii de pomi și arbuști. Studiindu-se numeroase soiuri de măr, de păr, de prun, de cireș, de vișin pentru condițiile pedoclimatice din centrul Transilvaniei, s-au stabilit cele mai valoroase ce pot da randament — adică fructe multe și bune. Pornind de aici, se pătrunde în intimitatea soiului pentru a atinge performanțe — rezistență la secetă și boli, rezistență la înghețuri și intemperii, libere de viroze, stabilirea celor mai buni portaltoi pentru înmulțire —, se pătrunde în intimitatea biologiei lui, în intimitatea fabuloasă a naturii. Se urmărește, concomitent, eficiența economică în producerea materialului săditor, așa încît acest supranumit domeniu de vîrf al cercetării în științele naturii nu mai este doar partea poetică a biologiei ci, mai curînd, matematica ei. Pe Ioan Micu, directorul Titu Habor l-a adus din Bistrița, l-a adus dintr-un sat, de la Cîos, unde spiritul său disciplinat și creator se exprima în tot ceea ce întreprindea. Ca în orice profesie, nu are importanță **unde** lucrezi, ci, **cum** ? ! Pe Viorel Borșan l-a luat dintr-un I.A.S. reputat pentru mariile lui livezi, de la Botoș, unde există 1 000 ha de pomi. Cu toate acestea, deși trecuse altitea stagii de specialitate nu l-a scutit de un sever examen înainte de încadrarea în cercetare. Conduce acum, un greu laborator — de protecție a plantelor. Acolo unde chimia trebuie să se subordoneze perfect biologiei, pentru ca impactul să nu fie dramatic. Registrul temelor sale de cercetare este la fel de amplu, de ambițios și direct ancorat în destinul pomiculturii din centrul Transilvaniei. Laboratorul se întinde pe toate cele 636 ha ale stațiunii cărora le asigură protecție și liniște pentru ca toți ceilalți colegi din cele 5 laboratoare să-și ducă la bun sfîrșit studiile și lucrările, pentru ca livezile să rodească, să producă fructe etalon, la nivelul unei stațiuni de cercetări și, în definitiv, pentru ca să se autofinanțeze. Și se autofinanțează. După un singur deceniu de viață, bilanțul unui colectiv ce nu întrunește nici 180 de oameni este, fără a fi o vorbă mare, monumental. În 10 ani s-au plantat aproape 700 hectare de livezi, numai în perimetrul stațiunii, fără proiectele și asistența tehnică acordată în toată zona ei de patronare metodologică. A reabilitat prunul care, ca și în alte regiuni ale țării, discreditat de prejudecăți și gîndiri înguste, își restrînsese îngrijorător aria de cultură. A urcat și a întronat, deocamdată în județul Mureș, cireșul și vișinul. O mare livadă de vișini, 30 hectare la un loc, în ferma de la Pănet. Apoi, gutuiul. A înființat cea mai mare livadă de gutui din țară, la Berghia, un trup unic cu 27 hectare, care în anul acesta, primul de rodire, a furnizat fabricii de conserve din Mureșeni, pentru prima dată, de pe teritoriul județului, întreaga cantitate necesară prelucrării. Deasupra gutuiului, în același perimetru, dar pe pante mai înalte de deal, încearcă să aclimatizeze nucul. Un experiment pe 19 hectare pentru acest bogat, fastuos, nobil și solitar copac ajuns și el, în ultimele decenii, deficitar în țară. În 1986, stațiunea a obținut cea mai mare producție de fructe din istoria județului Mureș, peste 65 000 tone la hectar, ca și cel mai ridicat nivel de rentabilitate, 1 milion de lei beneficii peste plan.

În Mureș, livezile au atins peste 8 200 de hectare, livezi moderne, livezi în curs de modernizare, livezi în extindere și nu puține au schimbat în bine starea economică a multor unități agricole. „Ne gîndim, pentru cincinalul viitor, spune inginerul Habor, să dezvoltăm cu cîteva asociațiile pomicole, să conturăm chiar un CUASC cu profil pomicol. La Ruși-Munți, cu principalul pivot în C.A.P. Săcalu de Pădure, unde se pot valorifica astfel superior 500—600 de ha. de terenuri degradate și mai ales în pantă". În județul Covasna s-a învins definitiv o veche și rezistentă prejudecată, destinată să se ocupe de un la fel de fascinant laborator prin perspectivele ce i se deschid — pentru arbuști fructiferi și căpșuni, pînă mai ieri „cenușerese" horticulturii. Destinată, cum spuneam, mai ales, preocupărilor privind valorificarea terenurilor în pantă (livezile ei sînt plantate pînă la 10 grade înclinare), stațiunea mureseană nu putea să nu ia în atenție speciile acestei categorii horticole — coacăzul, zmeurul, aronul — cu o valoare nutritivă și chiar terapeutică, redescoperită și reconsiderată pe plan mondial, ideale, totodată, pentru versanții erodați de deal și chiar de munte. La Tg. Mureș, s-au stabilit tehnologii de cultură și, totodată, se produce material săditor pentru cîteva specii de coacăz roșu, negru și alb, ca și drojoni de zmeur, de zmeur de Transilvania, din păcate, încă prea puțin solicitați de beneficiarii din țară. Din ferma nr. 3, de pe raza comunei Nazna, la 7 km. de Tg. Mureș, orice doritor, unitate agricolă socialistă sau particular, poate să-și procure, în cantitățile dorite. Le stau la dispoziție 5 milioane stoloni de căpșuni, 1,2 milioane drojoni de zmeur și 300 000 butași înrădăcinați de coacăz negru și roșu. Activitatea de producere a materialului săditor fiind, de bună seamă, unul din rosturile firești ale unei stațiuni de cercetare, Calitatea livezilor și calitatea fructelor depind, fără îndoială, de materialul biologic de bază. Cu toată tinerețea ei, stațiunea de la Tg. Mureș, sub acest aspect, a ajuns deja cunoscută peste hotare. Chiar în ziua documentării pentru acest articol, în formele de producție specializate începuseră expedierea către partenerii externi a 400 000 marcote de măr de înaltă clasă, peste 200 000 marcote de prun (vinete de Italia și vinete românești), peste 800 000 drojoni de zmeur.

În mijlocul fermei de la Corunca, în toamna aceasta a intrat în funcțiune un alt „laborator", un depozit de fructe de mare capacitate în scopul studierii celor mai bune tehnologii și sisteme de păstrare a acestora în stare proaspătă cît mai mult pe parcursul anului, chiar de la o recoltă la alta.

Așadar, o stațiune de cercetări pentru pomicultură este azi, uzină și laborator, este știință pură și producție, este pasul înainte al livezilor viitorului.

...Cu brațul arc pe sub bolta cerului, directorul Habor îmi arată pînă unde se va întinde hotarul livezilor de la Corunca, pînă la linia orizontului și pînă la marginea nemărginită a visului său de cercetător și de îndrăgostit lucid de profesiunea sa.

CICI IORDACHE-ADAM

Bătălia pentru plan, bătălia pentru calitate

Un secret la îndemîna oricui

Într-un timp al rapidelor prefaceri, 7 ani pot să însemne o lungă istorie. Pentru Întreprinderea „Integrata de lînă" Sucreava, sînt sigur o istorie — şi încă din cele mai zbuciumate. Întîi, că s-a născut o dată cu „foamea" de materie primă, resimţită şi în domeniul textil ; pe urmă, n-a avut ca reazăm nici un fel de tradiţie — şi astăzi „Integrata" este unicat în ţară, profilată pe valorificarea materialelor refolosibile şi recuperabile ; în sfîrşit, apăreau în lume pe un fond de neîncredere al oamenilor care, la vremea aceea vedeau în „material recuperabil" un fel de cîrpeală. Era o prejudecată, sîntem astăzi cu totul de acord dar exista şi trebuia înlăturată. N-a fost simplu, se înţelege. „Dacă nu-ţi o întreprindere de la început, îţi pare uşor" — aprecia inginera Rodica Murărescu, şefa Atelierului de creaţie. Derulează filmul debutului, cînd nu erau încă toţi pereţii înălţaţi, stăteau într-o baracă şi umblau în cizme de cauciuc. Nu, asta le-a părut uşor, ştiau că mult nu ţine. Mai greu a fost pe urmă, cînd a plecat constructorul şi au rămas într-o întreprindere nouă, sclipitoare, cu şapte depozite, toate... pline. „Marfa noastră nu se cumpăra, nu mai aveam unde-o pune, planul nu ni-l făceam, banca nu ne mai plătea, la contractări nu se uita nimeni la noi". Pe Elena Onică, secretara comitetului de partid pe întreprindere, amintirea o cutremură şi acum. „Poate nici noi nu ştiam să facem treaba prea bine ?", se îndoleşte de trecut Emilia Rusu, „femeia cu cheia în mînă", venită ajutor de maistru, devenită maistru acum, cea care dă de capăt oricărei maşini poticnite, mai ceva ca „bălelii" de la Intervenţii. „Trebuia să facem cumva, să ne ridicăm". Şi, uite că s-au ridicat. Mai întîi a fost o surpriză pentru Centrala lor, acum, faptul că au obţinut „Ordinul Muncii" clasa a III-a pentru anul 1986, pare firesc. Cum au reuşit ?

Aici ne întrerupem. În încăpere pătrunde un bărbat, înaintează ferm, mă descoperă străină de loc. „Cît ? „Cît, ce?" nu înţeleg. „Eu sînt omul cu banii". Tot nu pricep, lui i se fac semne, contabilul şef Nae Mihai ajunge să nu mai înţeleagă nici el nimic. Într-o explozie de rîs ne lămurim. I s-a lăsat vorbă în birou să vină „la o discuţie", ori discuţiile lui sînt, îndeobşte, despre bani. „Cînd e vorba de banii întreprinderii e bine să fii direct. Altfel, cum ne-am încadra în cheltuielile totale şi materiale, ba să ajungem să facem şi economii ? Noi ducem acum lupta cu „giganţii", o întreprindere ca „Bucovina" Rădăuţi poate înghiţi totul şi cînd e vorba de materii prime mă apucă oftatul". Înţeleg că pe fostele „deşeuri", dispreţuite odată, e mare bătălie. „Componenta de bază a ţesăturilor noastre este lîna. Pe lîngă ea însă, folosim şi tot felul de înlocuitori. Destrămăm tot ce se poate destrăma. Ca să-ţi faci planul — şi asta este grija noastră numărul unu, trebuie, întîi de toate, să te asiguri cu materie primă. Mai ai nevoie şi de un portofliu de comenzi. Astea le-am îndeplinit pe munca noastră".

Din moment ce producţia marfă cumulată pe primele 9 luni ale acestui an este de 103 la sută ,iar din cele şapte depozite s-a mai păstrat doar unul — şi acela gol — oamenii de la „Integrata" au ajuns, nu doar să depăşească impasul începutului de drum. „Am făcut tot ce ne-a dat prin cap, cu gîndul la plan. Am colindat întreprinderile care ne-ar fi putut furniza materialele recuperabile, fără să mai aşteptăm să ni le trimită ei, „gînditorii" noştri de la creaţie au scos o sumedenie de articole noi, după ultima oră, uşoare şi călduroase, iar la contractări ne-am îmbrăcat chiar noi cu ele, că oleacă de reclamă nu strică, e doar sufletul comerţului" — rîde şefa de la creaţie. Nu ştiu cum arătau mostrele purtate la contractările cu pricina, dar valurile de stofe din ultima expoziţie nu te îndemnau să consideri tipul de reclamă la care au apelat, nici pe departe un sacrificiu. Dimpotrivă, forme, desene şi culori îmbinate cu un desăvîrşit bun gust îţi vorbesc de o ştiinţă pe care, dacă n-o aveau, sucevenii au ştiut să şi-o însuşească rapid.

„Ca să obţinem contracte la nivelul planului pe care-l avem, a trebuit să ne impunem, să venim mereu cu lucruri noi, nemaivăzute. Am scos pe piaţă 13 articole proprii, cu 600 de poziţii-culori, feluri de ţesături, modele. 45 la sută din producţia noastră de astăzi este complet nouă. Să ajungi ca firma INCOM din Italia să vrea articole făcute numai la Suceava, nu e puţin lucru".

Înţeleg că problemele s-au rezolvat, trecutul e uitat, toate-s bune şi frumoase. „Să n-o luăm chiar aşa, mă contrazice secretara de partid. Domeniul acesta al nostru e într-o continuă schimbare, concurenţa e acerbă, moda nu te lasă nici ea să respiri. Dacă vrei să fii competitiv şi fabrica să meargă bine, să-şi facă planul, îţi trebuie mobilitate şi capacitatea de adaptare la orice situaţie. Pentru plan ne zbatem zi de zi. Îl urmărim printr-un sistem informaţional „de jos în sus", pe articole, pe desene şi în funcţie de termenele contractuale. Cînd fişa operativă spune într-o zi că avem o restanţă — într-o singură zi — acţionăm imediat. E suficient ca o secţie să rămînă în urmă, ca să apară goluri pe flux. Se face rapid redistribuirea personalului şi sărim unele în ajutorul celorlalte, ca să recuperăm rămînerea în urmă. Aşa ne facem planul, zi de zi". Asta a însemnat, desigur, policalificare. „Evident, fiecare muncitoare ştie să efectueze mai multe operaţii, să lucreze pe mai multe maşini, inclusiv fetele din Atelierul de creaţie. Ca să creezi bine, trebuie să cunoşti fiecare amănunt al fluxului tehnologic" încheie inginera Murărescu. „E un „secret" pe care l-am descoperit pe pielea noastră, dar la îndemîna oricui".

Acolo, la Atelierul de creaţie al Întreprinderii „Integrata de lînă" Suceava, unde „toată lumea ştie tot", am aflat şi că în primăvara viitoare, se vor purta ţesăturile de tip „în şi lînă".

LIANA MOLNAR ■

Ziua de muncă a unui combinat cu şi fără probleme

La Rîureni, în marginea Rîmnicului, se ţinea odinioară, la începutul toamnei, tîrg mare. Ajunsese a fi vestit acest tîrg din judeţul Vîlcea în toată ţara şi Miron Radu Paraschivescu a scris despre el colorat, compunînd un tablou pitoresc de epocă şi lăsînd o mărturie despre felul cum viaţa curgea, în timpuri mai depărtate, pe aceste locuri. În tolul petrecerii, se zice, lăutarii întrerupeau din cînd în cînd, pe neaşteptate, cîntecul, şi unul dintre ei striga: cum e, mă, la Rîureni? Iar cei veniţi la tîrg, şi care se nimereau atunci prin preajma meselor răspundeau lungind cuvîntul: bineee!

De cîteva zeci de ani, pe locul acesta aflat între Rîmnicu Vîlcea şi Govora s-a ridicat o mare platformă chimică, o constelaţie de combinate şi întreprinderi de primă importanţă în sistemul economic naţional, în cadrul cărora mii de oameni au învăţat mereu, şi tot mai sigur, lecţiile chimiei, matematicii şi fizicii, ale energeticii şi informaticii, pentru a ajunge la profesionalismul impus de această industrie care vehiculează şi, prin complicate procese tehnologice, creează la rîndul ei valori de mare însemnătate, de nivelul mai multor miliarde de lei. Şi dacă i-ar întreba cineva pe chimiştii Vîlcei cum muncesc, ei n-ar putea răspunde decît în felul acesta, fără să mai fie nevoie să lungească vorba: bine! Încît, nu întîmplător, la Combinatul de produse sodice, de exemplu, adunarea generală ţinută de curînd a luat în discuţie ce-ar fi de făcut ca munca să se desfăşoare aici cu rezultate nu doar bune, ci foarte bune.

Am fost prezenţi la această adunare. Întîi de toate se cuvine să spunem că s-a discutat cu un simţ deosebit al preciziei cuvintelor, că ele n-au fost răsucite şi învîrtite ca vata de zahăr din fostul tîrg de la Rîureni. Oamenii combinatului n-au uitat să se refere, în primul rînd, la ei înşişi, la posibilităţile proprii de care dispun pentru îndeplinirea planului pe anul următor şi pentru realizarea în bune condiţii a sarcinilor de plan ce le revin pe anul în curs. Un pronunţat spirit critic şi autocritic a făcut ca o seamă de probleme să fie lămurite pe loc iar măsurile politico-organizatorice şi tehnico-economice adoptate prezintă garanţia că planul va putea fi îndeplinit şi chiar depăşit. Evident, dacă măsurile adoptate vor fi îndeplinite întocmai. Iar îndeplinirea unora dintre ele depinde, în orice caz, şi de atenţia şi de eforturile unor organe ierarhice superioare, în primul rînd ale centralei şi ministerului.

Orice plan, ca să fie îndeplinit şi eventual să poată fi şi depăşit, trebuie să fie întocmit judicios. La produsele de bază, soda calcinată şi soda caustică, reprezentînd mai mult de trei sferturi din producţia combinatului, planul se întemeiază pe capacităţile productive existente şi are în vedere totodată, cît se poate de firesc, sporul de producţie ce va rezulta prin materializarea programului de modernizare prevăzut pentru anul 1988. Există însă o necorelare, la produsul numit silicat de sodiu lichid. Iar această necorelare cîntăreşte, ca să zicem aşa, nu mai puţin de 3 160 de tone. Pe scurt, în stabilirea planului nu s-a ţinut seama în acest caz, de posibilităţile reale de producţie ale combinatului. Prin urmare, în cadrul adunării generale a fost adresată rugămintea ca problema aceasta să fie reanalizată iar cifrele de plan să fie stabilite în conformitate cu capacitatea de producţie, pentru a nu se ajunge la diminuarea, în mod nejustificat, a retribuţiei oamenilor.

Dar care este situaţia combinatului acum, spre sfîrşitul acestui an? Din pricina faptului că în anumite perioade i-au lipsit, într-o oarecare măsură, cocsul, energia termică şi tabla pentru ambalajul sodei caustice solide, ei se prezintă, la începutul lunii noiembrie, cu o restanţă la producţia fizică de aproape 30 000 tone sodă calcinată şi 580 tone sodă caustică. Pentru compensarea, valorică, a acestei nerealizări, au fost depăşite nivelurile stabilite prin plan pentru celelalte sortimente, la care — este adevărat — baza materială şi desfacerea erau asigurate. În acest fel, producţia-marfă planificată a fost depăşită cu aproape 12 milioane de lei. Indicele de utilizare a instalaţiilor, planificat a fi de 98 la sută, a ajuns să fie de 99,4. Productivitatea muncii a fost depăşită, faţă de nivelul planificat, cu 9 608 lei pe fiecare om. Prin buna gospodărire a materiilor prime, combustibililor şi energiei, au fost obţinute unele economii la costurile totale şi materiale. Aceste rezultate, fără îndoială, bune, dacă e să judecăm în ansamblu activitatea combinatului, nu pot suplini însă, în nici un fel, nerealizările înregistrate la producţia fizică, despre care aminteam mai sus. Ca produse de bază ale combinatului, soda calcinată şi soda caustică au şi o pondere deosebită la export. Iar planul la export a fost realizat pe acest an, pînă acum, doar în proporţie de 82,3 la sută.

Interesant este că, totuşi, combinatul a realizat produsele prin care ar fi putut să-şi onoreze sarcinile la export, dar mari cantităţi din aceste produse au rămas nevămuite, în Portul Constanţa, pentru că nu s-au găsit vapoare să le încarce şi să le ducă la destinaţie iar numeroasele deplasări ale unor oameni din conducerea combinatului la Chimpex Constanţa n-au reuşit, iată, să rezolve problema. Stocul de marfă al combinatului, aflat în portul Constanţa, se ridică la 62,6 milioane de lei şi e limpede că în această situaţie indicatorul producţiei-marfă vîndută şi încasată n-a putut fi realizat în exact aceeaşi proporţie. Pe de altă parte, o anume cantitate, destul de mare, din produsele destinate exportului, a fost livrată la intern pe baza unui ordin primit de combinat din partea ministerului de resort. Aşa după cum spunea în cadrul adunării generale directorul combinatului, inginerul Vasile Săvulescu, „am respectat un ordin şi n-am îndeplinit planul". Nu încape îndoială că o asemenea operaţiune a fost determinată de anumite cerinţe ale economiei naţionale. Dar ea nu s-a produs simultan cu o reducere pe măsură a planului la export şi din acest motiv n-a fost diminuat nici procentul cu care 19 oameni din conducerea combinatului au fost penalizaţi, reţinîndu-li-se o parte din retribuţie.

Un fapt remarcabil este că în acest an n-a fost înregistrată nici o reclamaţie privind calitatea produselor livrate. Aşadar, problema care se pune în continuare este aceea de a asigura, la nivelul prevăzut de plan, toate sortimentele aflate în fabricaţie. Iar acest lucru va fi posibil, după cum s-a arătat în adunarea generală, printr-o asigurare corespunzătoare a bazei tehnico-materiale şi energetice, ca şi prin folosirea ei cu maximă chibzuinţă, prin respectarea disciplinei tehnologice. Pe acest an, combinatul nu a înregistrat depăşiri ale consumurilor specifice. Dar afirmaţia aceasta e valabilă dacă se ia în considerare, iarăşi, activitatea lui de ansamblu. Pentru că în anumite sectoare de producţie s-au înregistrat, totuşi, depăşiri ale consumului de materie primă. Pierderile înregistrate din acest motiv sau pentru că n-au fost încărcate utilajele la capacitate au dus la retrogradarea şi penalizarea celor vinovaţi. Prin urmare, există şi importante resurse interne, în combinat, ce ţin de modul în care sînt conduse procesele de producţie, de modul în care tot omul îşi face datoria, şi pe mobilizarea tuturor acestor resurse se întemeiază şi certitudinea — afirmată în adunarea generală — că planul va putea fi îndeplinit şi chiar depăşit.

D. CONSTANTINESCU ■

Un bun al tuturor, în grija fiecăruia:

ENERGIA

S-o producem potrivit planului!

S-o folosim potrivit normelor!

In spiritul prevederilor recentului Decret, pentru asigurarea resurselor energetice necesare activității economico-sociale, să acționăm cu toate forțele pentru reducerea consumurilor de gaze naturale și energie electrică

În urmă cu două zile a fost dat publicității Decretul privind unele măsuri pentru raționalizarea consumului de gaze naturale și energie electrică. Așa cum se arată în decret, pentru desfășurarea normală a activității economico-sociale este necesară adoptarea unor măsuri ferme în toate sectoarele, în toate unitățile economice, instituții și gospodăriile populației, care să asigure un regim sever de economisire a energiei electrice și a gazelor naturale și eliminarea oricăror forme de risipă.

Opiniei publice din țara noastră îi este cunoscut faptul că o serie de cauze, analizate cu deosebită intransigență de Plenara C.C. al P.C.R. din 5 octombrie, determină și în acest sezon, îndeosebi în perioada „vîrfului energetic" o situație necorespunzătoare în sistemul național-respectiv o putere disponibilă sub nivelul programat. La aceasta se adaugă consumul nerațional, cu importante depășiri ale normelor aprobate în unele sectoare economice și în sectorul casnic.

Sînt cunoscute măsurile luate de conducerea partidului și statului în vederea asigurării energiei necesare pentru dezvoltarea continuă a economiei naționale, pentru realizarea în cît mai bune condițiuni a sarcinilor de plan, pentru satisfacerea cerințelor de consum rațional în toate sectoarele de activitate și în gospodăriile populației. Rezultatul aplicării consecvente a acestor măsuri este reliefat astfel și de faptul că, în toate domeniile, activitatea se desfășoară în condiții normale, la parametrii planificați. Cu toate acestea, mai sînt unități economice unde nu se aplică cu fermitate, cu maximă răspundere măsurile de reducere a consumului de energie.

Se impune, așadar, să aplicăm cu fermitate și răspundere maximă măsurile de reducere a consumului de energie și de gaze naturale, să respectăm programele elaborate, să nu tolerăm abateri de la normele tehnologice, de la normele de consum riguros stabilite.

Mari rezerve de economisire există în sectoarele neproductive din întreprinderi și instituții, în sectorul public, precum și în gospodăriile populației.

Este o îndatorire de cea mai mare importanță patriotică și în același timp o obligație profesională și legală a întregului personal muncitor, în calitate de producători și cetățeni, să facă în continuare eforturi pentru economisirea energiei și combustibililor, să caute și să aplice noi soluții pentru reducerea mai accentuată a consumurilor productive și neproductive. Fiecare cetățean trebuie să înțeleagă că, deși s-au luat cele mai judicioase măsuri și se fac eforturi deosebite pentru sporirea producției de energie electrică, sectorul energetic poate satisface cerințele numai în condițiile unui regim sever de economisire, a unui consum rațional, la care trebuie să participe toate sectoarele, fiecare unitate, fiecare gospodărie, fiecare cetățean.

Reducerea la minimum a consumului casnic de putere electrică este una dintre cele mai serioase rezerve pe care noi, cetățenii, o putem pune în slujba economiei naționale. Deși consumul casnic, cît și iluminatul public dețin, deocamdată, o pondere de circa 6,5—7 la sută, un calcul global arată că în medie pe zi, numai în sectorul casnic se consumă în jur de 13,5 milioane kWh. Rezultă că la vîrful de sarcină, medie zilnică 5 ore, puterea absorbită din sistem este de circa 2 700 megawați, adică aproximativ a treia parte din puterea disponibilă a centralelor electrice. Soluționarea problemelor actuale din sistemul energetic este deci posibilă numai printr-un efort general în toate sectoarele de activitate.

Cîteva măsuri practice care trebuie aplicate imediat

Pentru economisirea energiei electrice

— Trebuie redus la minimum spațiul iluminat în fiecare locuință

— Să se renunțe complet la aparatele electrice de încălzit

— Aparatele de uz casnic să fie înlocuite prin munci gospodărești

— Să se renunțe la iluminarea anexelor-balcoane, curți, garaje, magazii

— Să se reducă la strictul necesar iluminatul holurilor și scărilor prin reducerea numărului de becuri și prin montarea automatelor de scară.

Pentru reducerea consumului de gaze naturale

— Să se excludă funcționarea arzătoarelor în gol ; să nu se folosească gazele de la bucătărie pentru încălzirea camerelor

— Să fie înlocuite arzătoarele neeconomicoase în imobilele încălzite cu gaze.

— Să fie verificate și refăcute izolațiile termice ale cazanelor și conductelor.

— Ușile și ferestrele să fie etanșate pentru evitarea pierderilor de căldură.

— Spațiile comune, în special holurile de la intrarea în blocuri, să fie bine închise.

Cine dă ora exactă la Viforîta

Cînd a deschis ochii asupra lumii, cînd nu se desprinsese încă din copilărie, a văzut istoria ca pe o mare agitată. La începutul acelui august, cînd șapte grupe de aparate Liberator își luaseră zborul de la Benghazi, de pe nisipurile roșii ale Cirenaicei, Nicolae Baruț împlinise 11 ani și, ca toți școlarii din Gorgota, era în vacanță. Dinspre Ploiești se ridica un val de lumină de parcă răsăriseră dintr-acolo o mie de sori. Un an mai tîrziu, în '44, începînd din aprilie, pe cînd el se afla în prima clasă de gimnaziu la Liceul „Ienăchiță Văcărescu" din Tîrgoviște, asupra regiunii petrolifere unde se găsea, după unele opinii, cea mai mare concentrare de foc din Europa, s-au abătut alte cîteva zeci de atacuri aeriene. Tatăl lui, Ștefan, fusese mobilizat pe loc. Într-un atelier al Industriei române de petrol, cu sediul la Ochiuri, făcea sape de foraj. Era un meșter pe cinste, cum nici nu putea fi altfel, fiindcă de-ar fi fost altfel nu apuca să calce de multe ori pragul acelui atelier. Și dacă nu și-ar fi iubit meseria nu i-ar fi spus fiului lui să intre, în '47, la Școala medie de petrol, căci nu e de crezut că vreun părinte ține să facă din viața copilului lui o carte necîștigătoare la un joc dinainte pierdut. Iar jocul se încinsese, într-adevăr, pe mize mari. După ce-a făcut armata la grăniceri și, din '56, s-a întors acasă și a început să devină un petrolist de faimă la Viforita, apoi la Suplacu de Barcău, în Bihor, și din nou la Schela de producție petrolieră Viforita, a putut să înțeleagă că, tot atît de adevărat, granița sau interesele țării pot fi apărate și prin felul în care țițeiul e scos din adîncuri : atît cît țara are nevoie ; și cu o anume chibzuință, nu altfel.

De acasă pînă la sediul schelei Viforîta are de mers patru kilometri. Nicolae Baruț își începe ziua de lucru la ora 6. Și pentru el ora aceasta nu înseamnă niciodată 6 și ceva. S-ar spune că la Viforita el este omul care anunță ora exactă. Ca maistru principal specialist în secția de probe-producție și reparații capitale sonde, primește prin telefon raportul celor 5 formații de lucru din subordinea lui, fiecare formație fiind alcătuită din 16 oameni. La 6 și jumătate dă raportul la Trustul Boldești. La 7 fără 10 prezintă aceleași date conducerii schelei, directorului Toma Pantu. Că într-un loc este nevoie de anumite scule, că într-altul s-au rupt țevile de extracție sau că unii se plîng iarăși de calitatea curelelor de transmisie. Primește aprobarea pentru materialele necesare, face asigurarea tehnico-materială, după cum spune el, și apoi pleacă în punctele mai dificile. Ca generalul printre soldați. Printre petroliști tot unul și unul, oameni care-și cunosc și își respectă meseria, așa cum sînt maiștrii Gheorghe Drăgoi, Ion Marta, Ion Mihăilă, Mircea Banu, ori sondorii Constantin Barbu, Ion Tudorache, Vasile Dumitru, Gheorghe Preda. Merge oriunde este nevoie de el, la Mănești, la Gheboieni ori la Drăgălești. Și pe-acolo nu se știe niciodată dacă va mai avea sau nu timp să-și aducă aminte de pachetul cu mîncare pe care i l-au pus în servietă Alexandrina, soția lui, educatoare în comuna Răzvad, ori fiica lui, Carmen.

Datoria lui Nicolae Baruț este ca sondele să funcționeze neîntrerupt. Și n-ar fi nevoie s-o mai spunem, dar o spunem totuși, această cerință nu mai poate avea nimic comun cu împrejurarea din vremi mai mult sau mai puțin îndepărtate cînd, ca un făcut, se găsea mereu cîte o mînă străină. întotdeauna mai mare, care să țină în ea mîna petrolistului și să-i miște degetele în așa fel încît țițeiul să curgă cît mai repede și pe o conductă cît mai largă. Petroliști ca Nicolae Baruț știu prea bine că țara are nevoie de petrol și el spune limpede ce crede : meseria de petrolist este încă o meserie de viitor ! Metodele moderne de sporire a factorului final de recuperare, cum ar fi injecția în zăcămînt a apei vîscoase pe bază de polimeri — schela Viforita fiind prima din țară care a aplicat această metodă — sau injecția ciclică de aburi și de bacterii ori combustia subterană fiind argumentele incontestabile ale viitorului acestei munci, chiar dacă este adevărat, pe de altă parte, că sonda nr. 69 de la Țuicani, care dădea 250 de vagoane pe zi, sau sonda nr. 2 Ochiuri, care dădea 320 de vagoane, sînt amintiri din ce în ce mai vechi.

Datoria lui Nicolae Baruț și-a celor 80 de oameni de care răspunde el este ca întreruperile în producție să fie cît mai rare și să dureze cît mai puțin. De aceea, munca zilnică pentru îndeplinirea planului are adeseori tensiunea luptei. Dar e o luptă în care oamenii știu să iasă învingători. De altfel, ei sînt plătiți în acord, după cantitatea de țiței extrasă. Între interesele țării, exprimate în cifrele planului, și interesele sondorilor fiind o legătură, mai spune Nicolae Baruț, ca pe tabla biliardului moștenit de la Astra Română și rămas într-una din sălile clubului de la sediul schelei : o bilă o pune în mișcare pe alta. Între acest adevăr și faptul că, incontestabil, cît vom ști că avem sondori ca Nicolae Baruț vom ști și de ce ținem să avem pe stema țării o sondă, drumul e neted și drept așa cum între casa lui și casa unui frate de-al lui, Florian, maistru la Întreprinderea de utilaj petrolier din Tîrgoviște, nu se află nici un gard și nici un zid, ci o singură grădină bine îngrijită.

Cînd Nicolae Baruț spune că meseria de petrolist este încă o meserie de viitor, el înțelege mai mult, prin aceste cuvinte, decît un fel de a-și petrece vremea încercînd să vorbească frumos. Fiul lui, George, este student în anul al patrulea și se pregătește să devină inginer petrolist. Și ce părinte ar ține să facă din viața copilului lui o carte necîștigătoare ?

D. CONSTANTINESCU

Cea mai mare bucurie a mea? Să salvez vieți!

Fac parte dintre cei care — în ciuda ignoranței mele în materie de medicină — stau cu **Aforismele** marelui Hippocrate pe birou. Ca om de litere, plutind între fizica vieții și, nu o dată, într-o impalpabilă metafizică, am aflat în **Aforisme** o serie întreagă de precepte despre (in)epuizabila posibilitate de a sluji viața, ori chiar de a o reda, a celor ce au jurat pe codul „Intîiștătătorului" medicinei. Astfel, între multe sentențe care mi-au reținut îndelung atenția, am descoperit în gîndirea hippocratică una privitoare la căldura și frigul ce, odată instalate în tălpi, în picioare, se propagă iute la inimă și creier. Dar, admițînd că frigul ar fi pentru membrele inferioare un rău elementar, ce se întîmplă, mă întreb acum tîrziu cu omul, față în față cu un accident imprevizibil, trist și evasifatal, mai ales de la o vîrstă încolo ? De pildă, cu o fractură de femur ?

Pe holurile Spitalului orășenesc din Azuga, dar și în saloanele curate și încălzite — chiar la început de toamnă, sub umbrele Bucegilor, la Azuga, e deja frig — privesc oameni de toate vîrstele, chiar copii de șapte sau de zece ani, adolescenți precum și tineri între douăzeci și treizeci de ani, adulți de patruzeci, cincizeci, șaptezeci sau optzeci de ani, veniți aici de pe diverse meleaguri ale țării, din diferite locuri de muncă. Unii umblă în cîrje sau sprijinindu-se de un cadru metalic, grație căruia, după operație, învață să meargă iar pe propriile lor picioare, ca mai înainte. Un copil în vîrstă de opt ani — Udrolu Dumitru, din Ghiojdu Mic, jud. Buzău — a fost împins dintr-o glumă pe cît de stupidă pe atît de „nevinovată" — de frățiorul lui mai mare, din podul grajdului. Rezultatul ? Piciorul sting — pe care, în cădere, și-a lăsat întreaga greutate — a devenit brusc... mai scurt decît dreptul ; oasele au intrat unul în altul, micșorînd dintr-o dată gamba stîngă, odinioară egală firesc cu dreapta. Ce să mai vorbim de dureri, de durere ? Copilul e bine, Mititică rîde, povestind cu toată gura și cu ochii lui albaștri mari, frumoși ; acum zburdă prin saloane, a uitat de durere, ar putea să se facă boxeur, cum mi-a spus, în orice caz „și aviator și tractorist".

Elena Geană, în vîrstă de treizeci de ani — deși pare de optsprezece — de meserie lăcătuș-pompe frigații la Intreprinderea Neptun din Cîmpina, a avut mai multe fracturi : la 14 ani, la 20, la 24 și ultima, la 7 septembrie, deci în toamna acestui an, cînd s-a reinternat în stare gravă. Predispusă unor asemenea accidente — căci suferă din pragul adolescenței de o osteomelită — operată în 1969 — ea nu s-a descurajat ; a muncit, între timp, a devenit mamă, are doi copii. Îmi arată cu o mîndrie deloc ascunsă fotografiile celor doi copii, a fetiței de patru ani și a băiețelului de șapte, alături de mama și tatăl lor, un brunet frumos, înalt, cu mustață neagră, de meserie lăcătuș mecanic auto. Elenei Geană îi place să citească, să asculte muzică populară și modernă, dar să și danseze, ori de cîte ori se ivește ocazia. „O să mai danseze ?" „Sigur va dansa, îmi răspunde surîzind grav, un bărbat cu părul grizonat, cu ochii mari, luminoși, medicul primar, dr. **Gheorghe Meghea** (directorul spitalului), care, alături de dr. Gheorghe Ivan sau de medicul primar, dr. Mihai Constantinescu, este cel mai neobosit „bisturiu" al spitalului acesta care, prin specialiști de înalt nivel și prin dotare, poate concura cu cele mai bune din lume. Dar el concurează înainte de toate prin marea **omenie** a acestor oameni în bonete albe, neobosiți zi și noapte în voința de a reda existența cotidiene, familiei și producției sociale, semeni de toate vîrstele care, dintr-o întîmplare stupidă — un accident de mașină sau de motocicletă — ori dintr-o dereglare nativă, se află în situația de refuzați ai vieții. Ion Blegu — da, chiar așa îl cheamă, dar numele lui de familie, probabil o poreclă „hazoasă" la origine, fără nici o legătură cu omul care îl poartă, viol și inteligent instalator la OJT Sinaia — are 27 de ani. Într-o zi, nu de mult, a alunecat pe pietriș, pur și simplu a alunecat și a făcut o ruptură de menisc. Peste cîteva zile va fi iarăși la lucru, datorită aceleiași mîini inspirate a marelui chirurg ortoped, care este dr. Gheorghe Meghea.

Constantin Arsenie (60 de ani), laminorist din Drajna de Sus, a rămas „motolog de picioare" — expresia, extrem de plastică, îi aparține — încă din 1979, cînd o furgonetă i-a strivit gamba stîngă aflată mai „în afară" pe scara unui autobuz. Tot dr. Meghea i-a redat acest picior. Se refăcuse complet, dar ghinionul s-a ținut scai de el, cum se întîmplă uneori în viață, după cîțiva ani, a suferit un accident apropie de 90 de ani, durerile provocate de fractură erau îngrozitoare — și ea nu a pronunțat niciodată acest cuvînt, de aceea am și rugat-o prin telefon pe o doctoriță să se deplaseze de urgență, la mama acasă, și îi uit anume numele acestui medic care a apreciat (culmea !) telefonic că e vorba de o simplă (?) contuzie — așadar, durerile care au urmat fracturii erau de nesuportat, și nu puteau duce decît la o moarte sigură, imediată. Mama — care a trecut prin două războaie mondiale ; care, ca orice mamă, a fost o dată tînără... În cei dintîi mare război, cel de neatîrnare, mama fugea ca o zvîrlugă peste munți și obcini, purtînd într-un coș cu plăcinte adevărate (mesaje la fel de adevărate, de „cercetaș", ascunse bine în coca aromată), pentru armatele românești din sudul Moldovei, aflate în fața unui inamic puternic pe care l-a și nimicit cu un drept eroism la Mărășești, Cașin, Oituz... Atunci, sărind ca o veveriță printre brazi, peste crestele munților, nu i s-a întîmplat nimic ; a scăpat, de asemenea, și în cel de-al doilea război mondial, salvînd viața a șapte copii minori, pe care-i ascundea prin beciuri, de același dușman de odinioară, aflat acum în retragere pe Valea Bistriței, odată cu „spargerea frontului", în zilele premergătoare Eliberării.

De obicei, la o asemenea vîrstă, o fractură de femur se soldează cu... sfîrșitul. Dr. Meghea ne-a întrebat, ne-a ajutat să ieșim din dramatica dilemă : „Vreți să moară în maximum 30 de zile sau vreți să o sărbătoriți la 90 de ani ?" Am răspuns desigur DA, că vrem adică să trăiască și, în orice caz, să nu moară în chinuri... Operația a fost grea, îndelungată, apoi, a doua zi, mai apoi, a doua noapte, a dus lupta împotriva unui iminent blocaj renal. A salvat-o. O luptă și mai grea a dus în noaptea următoare — cu ce forțe ? cînd se va fi odihnit ? —, pentru a salva viața Mariei Țurlan (80 de ani), care suferea în plus de inimă, lucru ce nu se știa, cînd aceasta a fost adusă la spital cu o aceeași fractură de femur. Ajutat îndeaproape, și cu o eficiență de necontestat de tinerele asistente Carmen Oprea și Elena Palaș, pe care dr. Meghea le numește colege, acestea se schimbau între ele pentru a susține perfuzia proaspăt operatei ajunsă vertiginos la tensiunea zero, pentru a crește apoi treptat : 4, 5, 9, 11...

— Care a fost cea mai mare bucurie a Dv. ?, îl întreb pe dr. Meghea.

— Bucuriile nu sînt mari sau mici, sînt bucurii, pe care, pentru profesiunea mea, le-aș numi mai degrabă satisfacții : să salvez vieți.

— Cam cîte ? Le-ați numărat ?

— N-am avut vreme sau n-am avut accastă vanitate statistică. E vorba de mii, de cîteva mii...

— Cînd vă odihniți ?

— Între două gărzi, între operații. Citesc Arghezi, Bacovia, Blaga, Stănescu... Pe Arghezi, îl iubeam încă de la 16 ani, cînd l-am „luat apărarea" împotriva lui Iorga care, cum știți, nu-l prea iubea pe Maestrul de la Mărțișor.

— Cînd vă mai rămîne timp pentru cercetarea științifică ?

— Timpul ăsta vine de la sine : în comunicările prezentate în cadrul Societății de Chirurgie și Traumatologie (secție aparte în cadrul USSM), ca și în Olanda, Finlanda, Polonia, am prezentat cîteva din reușitele inedite ale chirurgiei ortopedice realizate la acest aparent modest spital din Azuga.

Un om care a salvat viața a mii de oameni. Un om care a venit, ca medic, la Azuga, în 2 iunie 1948. Așadar, pe 2 iunie 1988, va împlini 40 de ani de cînd, practic, nu s-a mișcat de la locul lui de muncă. Oare în ziua aceea, așadar, peste 8—9 luni, Omul acesta n-ar merita să cinstească o cupă de șampanie cu toți cei care au fost salvați de la moarte cu harul lui, cu știința, cu dăruirea și cu Omenia lui ?

CONSTANTIN CRIȘAN ■

Nu locul le-a făcut norocul

„Declinul" bucureșteanului Lazăr Arsu, născut în aprilie 1886, a început, după cum ne informează cea de a doua sa soție, în urmă cu mai bine de un deceniu, cînd operația de cataractă la ochiul drept n-a reușit, se pare și din vina lui. Sfătuit de unul din cei doi copii să nu mai meargă la medic, acesta s-a folosit doar de ochiul sting, care, atacat de aceeași boală, „încet-încet s-a stins și de doi ani nu mai vede". Vă închipuiți ușor ce a simțit în acea clipă cel ce, timp de un veac, a văzut totul cu ochii lui, a fost martorul atîtor evenimente, pe care mintea sa, destul de vioaie și acum, le-a înregistrat spre a le povesti urmașilor. Deși a învățat în scurt timp să se miște prin casă, fără a fi incomodat de obiectele din preajmă, să se bărbierească și să dea chiar cîte o mînă de ajutor la nevoie, Lazăr Arsu a cerut în permanență familiei ca să fie operat, fiind ferm convins că își va recăpăta vederea.

„Nimeni, însă, ne spune Maria Arsu, nu s-a încumetat să-și ia această răspundere, deși ne-am interesat atît la policlinici din Capitală, cît și din țară. Singurul care a spus da, se poate, a fost doctorul Radian, despre care auzisem în urmă cu vreo 17 ani, îl văzusem și la televizor, dar ziceam totuși că e prea departe de casă. Cînd am auzit că ne pune la dispoziție o cameră, în care să stăm împreună, am venit imediat. Se impunea acest lucru deoarece soțul meu este și deficient de auz și nu ne înțelegem decît cu ajutorul unui aparat acustic. În plus, nu are răbdare să stea într-un loc și, însoțindu-l, am putut să-l păzesc de efort. Serviciile de aici sînt minunate, iar medicul are, după cum se știe, o mînă de aur. E neîntrecut și nici nu știm cum să-l mulțumim pentru bunătate, pentru faptul că, doar la trei zile de la operație, soțul meu a reînceput să vadă".

Cine este cel ce a adus bucuria în sufletul familiei Arsu ? Nimeni altul decît doctorul în științe medicale Alexandru Radian, șeful Secției oftalmologie a Spitalului Județean Bacău, autorul a mii de asemenea intervenții spectaculoase și a peste 150 de lucrări științifice și comunicări, publicate la noi sau în străinătate, susținute la prestigioase congrese și simpozioane de specialitate. Cititorii consecvenți ai revistei își mai amintesc poate că, în urmă cu un deceniu, (mai exact, în numărul din 16 noiembrie 1978) scriam despre una din premierele sale mondiale : transplantul glandei lacrimale.

Să vedem însă în ce a constat dificultatea operației amintite ? „Fiind vorba de un bolnav de peste 101 ani, ne-a declarat distinsul specialist, am aplicat o tehnică specială, folosită de noi pentru prima dată în țară. Este o operație ce presupune o mobilizare precoce și o corecție precoce la ochii operați, precum și o anumită grijă în suturarea plăgii, foarte exactă, pe care o facem cu fire mixte, o parte plasate înainte de operație și alta, apoi. Pregătirea bolnavului s-a făcut corespunzător, operația avînd loc numai după ce am primit avizul specialiștilor de la interne și cardiologie. Nu ne-am pus deloc problema nereușitei, bolnavul avînd o stare fizică destul de bună. Seara, după operație, a și ieșit la plimbare, iar în mai puțin de 24 ore a fost lăsat să folosească ochiul, lucru destul de rar. După patru zile de la operație deja vede, cu un ochelar provizoriu, bineînțeles. În pofida vîrstei, Lazăr Arsu s-a comportat foarte bine, chiar mai bine decît ne așteptam".

Punctele de sutură fiind multe, operația s-a făcut cu ajutorul unui microscop operator, folosit la Bacău pentru prima oară în țară, încă de acum 20 ani. Care sînt, deci, creațiile cele mai recente ale medicului băcăuan și ale colaboratorilor săi ? Printre cele mai „vechi", aplicat încă din 1981, se numără **vitreotonul**, un aparat complex de chirurgie oculară, realizat prin autodotare de un colectiv mai larg și întrebuințat la traumatisme și hemoragii în interiorul ochiului. Cu ajutorul lui, specialiștii băcăuani sînt singurii din țară care lucrează „vitrectomie posterioară", numai cu acest aparat putîndu-se extrage vitrosul sau „albușul ochiului", cum mai este cunoscut. Rezultatele sînt destul de bune, în foarte multe cazuri obținîndu-se clarificarea mediilor și recăpătarea vederii. Ar mai fi, apoi, **crioextractorul**, un instrument folosit la extragerea cristalinului, confecționat la noi în scurt timp după ce a apărut pe plan mondial ; **aparatul pneumohidrostatic**, conceput la Bacău și întrebuințat în operațiile de glaucom congenital ; **seringa de aspirație și irigație concomitentă** pentru cataractele la copii și cataractele traumatice ; chirurgia viscoelastică ; șase filme de chirurgie oculară ș.a.

În ultimii doi ani, mai sîntem informați, colectivul condus de medicul Radian (dr. Laura Corșatea, medic primar, dr. Viorel Grigoraș, medic principal oftalmolog, surorile medicale de sală Camelia Huideș și Corina Acatrinei) a aplicat cu succes tehnologii operatorii noi, foarte moderne, în special la glaucom pe ochi operat de cataractă, cataractă deosebit de rezistentă la tehnicile obișnuite. S-au făcut, totodată, operații cu implantări de materiale sintetice, care să țină deschisă calea de scurgere a lichidelor din ochi, ca în cazurile amintite mai sus. Începînd de anul acesta se folosește și chirurgia viscoelastică, procedeu prin care se întrebuințează intraoperator, la implantele de cristalin artificial, o substanță cu greutate moleculară mare : metil-celuloza. Aceasta înlocuiește hialuronatul de sodiu, care este foarte scump și greu de procurat, noua substanță permițînd menținerea camerei anterioare a ochiului și implantarea cristalinului artificial mai ușor și fără lezarea corneii.

Sigur, preocupările medicilor băcăuani sînt mult mai numeroase, dovadă și numărul mereu crescînd al celor din afara județului care vin să fie consultați și să se trateze la secția Spitalului Județean (circa 10 la sută), așa încît nu ne-am propus să epuizăm acum toate problemele ce puteau fi tratate. O putem face însă cu un alt prilej, aducînd și alte argumente în sprijinul ideii că la Bacău există o experiență în domeniu foarte valoroasă, care merită să se bucure de mult mai mare atenție din partea tuturor.

CORNEL GALBEN ■

Operat la 102 ani, Lazăr Arsu a reînceput să vadă

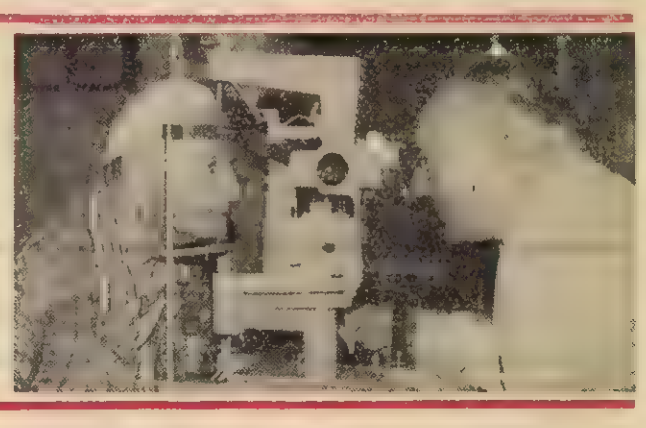

Fotografie : EUGEN BĂTRÎNU ■

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poem pentru patrie

Toamna poetului

E toamnă-n lumina limbii române
Corăbii de aur vocalele curg
Adie prin aer aromă de pîine
Adie prin aer un zvon de belșug

E toamnă-n lumina limbii române
Mai blinde consoanele cad din înalt
Amurgul de-aramă iată stăpîn e
Pămîntului dornic și pururea cald

E toamnă-n lumina limbii române
Cuvintele-s coapte și grele de rod
Și gîndul se-apleacă spre-nchinăciune
Măritului lor sublim voievod

E toamnă-n lumina limbii române
Luceafărul arde în ceruri curat
E toamnă-n lumina limbii române
Și-n miezu-i adînc și străluminat.

VICTOR NIȚĂ ■

Dimitrie Grigoraș – „Omagiu constructorilor metroului bucureștean"

Artistul — conștiință a epocii sale

Mihai Mălaimare:

„E vremea celor care vor și știu să muncească"

— Mihai Mălaimare, sînteți un actor de factură aparte. Alături de comedie — pantomima, teatrul clovnesc deschid un anumit orizont de așteptare rolurilor pe care le interpretați. Încercați o autodefinire ?

— Nu. E singurul lucru pe care n-am putut să-l fac niciodată : să mă definesc. Pot doar să spun că am intrat la Institutul de teatru în anul 1969, că l-am absolvit în 1973, la clasa profesorilor Moni Ghelerter și Zoe Anghel-Stanca, am fost repartizat la Teatrul Național din București unde joc și acum. În '81 am urmat cursul de pantomimă al lui Jacques Lecocq, la Paris, iar din 1984 sînt profesor asociat la Institutul de teatru din București.

— Fișa e exactă, ascunde însă tocmai definiția actorului Mihai Mălaimare. Să mai încercăm : teatru sau pantomimă ?

— Nu cred că teatrul și pantomima pot fi separate. Pînă la un punct, pantomima e doar un mijloc de expresie. Ea poate deveni însă oricînd artă, pentru a reveni apoi la statutul de unealtă a actorului. Dacă socotiți că aplecarea către pantomimă mă singularizează, am să încerc și mai mult lucrurile spunînd că am făcut și altele. Dans, step, pregătire fizică încăpățînată (de unul singur sau plătind profesori, cînd am simțit că nu mă descurc). Pe deasupra nu sînt deloc singurul preocupat de asemenea lucruri. Peste vreo două săptămîni, are loc o manifestare națională (cursuri de pantomimă și un festival al pantomimei) care adună peste treizeci de actori în acest tip de expresivitate. De fapt, am nostalgia actorului total și mă fac că nu-mi văd defectele care mă opresc inevitabil să ating această formulă.

— De unde porniți în drumul către actorul total ?

— De la ceea ce este, prin tradiție, actorul la noi : aproape exclusiv talent. Ne aflăm, geografic vorbind, într-o zonă de sensibilitate mai degrabă asiatică. M-a tulburat teribil acea frază din Matelu Caragiale despre ce se întîmplă la Porțile Orientului... Pornesc așadar de la talent și drumul se numește pur și simplu muncă.

— Să înțelegem că la noi actorul nu muncește suficient ?

— Nu, aș zice chiar că muncește enorm. Necazul este însă că actorii noștri nu au timp să fie nemulțumiți de ei înșiși. Ceea ce spun pornește evident dintr-o experiență personală. Întîlnirea mea cu studenții, atunci cînd am devenit profesor la institut, mi-a produs o mulțime de revelații. Deși această nouă activitate mi-a consumat pînă și ultima fărîmă de timp liber, ea mi-a oferit, paradoxal, răgazul să mă privesc pe mine însumi. A fost pur și simplu o relansare profesională. M-am văzut în tinerii mei (aproape) confrați ca într-o oglindă, dură, fără ocolișuri și am început să-mi pun în cu totul alți termeni chestiunea profesiunii de actor.

— În ce termeni ?

— Mai întîi am înțeles că în clipa în care actorul nostru va învăța să muncească exigent, niciodată mulțumit de sine, nu va avea rival. Nu cred că risc nimic spunînd asta. Am văzut mult teatru în străinătate și cred că vorbesc în cunoștință de cauză. Inventivitatea, imaginația actorului român depășesc cu mult nivelul mediu european. Mai este apoi o chestiune de învățat, de intrat în tradiție, în educație, în cei șapte ani de-acasă : respectul pentru corp, pentru acest incomparabil instrument de expresie umană. Cred că nu întîmplător mesajul către alte planete locuite în univers a cuprins și două siluete umane. Corpul e un instrument de o mult mai mare sensibilitate decît glasul de pildă, ca să vorbim totuși în limitele profesiunii de actor. Un actor nu-și poate ignora corpul decît dacă vrea să se sinucidă din punct de vedere profesional. A spune un text, frumos și inteligent, echivalează cel mult cu o emisiune radiofonică, ceea ce poate da — nu neg — satisfacții. Dar a transmite un text, a-l materializa, a-l sculpta înseamnă cu totul altceva. Prin corpul nostru sîntem în contact cu universul. Iată ceea ce ne rămîne de învățat.

(Continuare în pag. 15)

TANIA RADU ■

Desene pe asfalt

Monumente

N-am carnete de însemnări. Nu țin un jurnal intim și n-am astfel posibilitatea să-mi amintesc (ar fi meritat) numele unui, altfel distins, critic de artă ce se arăta (mărturie tipărită în urmă cu cîteva luni) nemulțumit foarte de calitatea unor vechi (nu prea vechi) monumente din lumea satelor noastre.

Era vorba de cele închinate ostașilor români căzuți în ultimele războaie. Omul le găsea ridicole, anacronice, rău gîndite, ciopîrțite grosolan.

Și nu e așa ? Așa e. Numai că...

Să ne întrebăm cine ridică aceste monumente : rivna obștească a unor țărani ce nu voiau să lase uitării numele celor dragi, jertfiți pentru țară și îngropați în morminte de cele mai multe ori neștiute. Cu ce parale ? Cu cele, puține, obținute prin ofrandă publică. Cu busmaua plină cu „țărănci", vreun primar isteț pleca în tîrgul cel mai apropiat, să zicem la Tîndărei sau la Săscuț, și tocmea un „pietrar" de cruci. Acesta, cu puțină-i pricepere, încropea „opera" : un soldat cu mustăți, înfigîndu-și baioneta în dușman sau un vultur războinic, cu aripi ce a drept cam domestice, priveghind o iepșpde cu nume sceioriite în marmură sau greșite, vremelnic umplute cu aur (bronz).

Sărăcimea visînd monumente și fală postumă pentru cei morți, cum se zice, de moarte violentă n-avea cum să-i tocmească spre săvîrșirea lucrării visate pe meșterul Rodin ori pe Bourdelle, iar norocul Tg. Jiului ce l-a „găsit" pe Brâncuși a fost singular. Și atunci pietrarii, cum ziceam, încropeau cu slabe puteri ceva ce era, cu vorbe de azi, sculptură naivă. Ele erau plantate la răspîntii, lîngă fîntîni ori în fața școlilor.

Niciodată florile n-au lipsit de lîngă monumentele funerare ale Eroilor. Nici ulcelele proteguind simburi de luminare. Cînd venea primăvara, se mai întîmpla ca vrednicia femeiască să împingă ploșnița pînă la absurd : monumentele erau spoite cuviincios cu var.

Ce-i de făcut cu ele, acum ?

Să le înlocuim pe cît se poate cu adevărate opere(de nu capodopere) demne de contextul gospodăresc în care ființează dar să li se afle și lor un loc în care să fie expuse. Să intre în zestrea muzeelor comunale sau în grădini. **Să rămînă.**

Aceste gînduri mi le-a stîrnit o vizită la Gălbinași, comună apropiată de București unde clasicul monument impresionează mai ales (și doar) prin multimea numelor gravate pe stîlp, aproape o sută. O sută de soldați. Nici un grădat. Soldat și atît. O sută, cifră enormă.

Prietenul ce mă însoțea, romancierul Corneliu Irod, a calculat cam cîte gospodării vor fi avut Gălbinașii în vremea Războiului Reîntregirii și a dedus că, statistic, din fiecare casă a pierit cel puțin un om !

Și nu e acesta **realul** monument ?

Ce-ar mai putea adăuga arta ?

Monumentul cu contur nepieritor e însăși memoria noastră, felul în care prin fapta noastră îl ținem în viață pe cel care au sîngerat pentru vatra genetică, pentru istorie.

Pentru mine, monumentele de felul celor mai înainte evocate au un corespondent în natură : ele seamănă cu florile de cîmp a căror frumusețe face să pălească petala florii de agave...

GHEORGHE TOMOZEI ■

Cronica literară de Romul Munteanu

pagina 11

Poezii de Ivo Muncian

pagina 15

Vitrina artelor

Film

Munte cu Saint-Bernard

Un al treilea film din seria Cireşarilor lui Adrian Petringenaru şi Constantin Chiriţă (adică în noua haină pe care le-a dat-o colaborarea celor doi în calitate de co-scenarişti) încheie tripticul acestui serial cinematografic. **Cetatea ascunsă** (regia Adrian Petringenaru, imaginea Alexandru Groza) reia într-un fel atmosfera din **Aripi de zăpadă**, totuşi cu un plus de dramaturgie, chiar dacă încă destul de departe de reliefurile tensionale ale romanelor lui Constantin Chiriţă. O ascensiune pe vreme de iarnă, al cărei ţel se arată a fi destul de vag — o cetate în munte, din vremea lui Vlad Ţepeş, dacă am înţeles bine — o viforniţă, salvamontişti cu Saint-Bernard în căutarea copiilor, o avalanşă modestă, aflarea cetăţii pline de trape, „vestigii", umbre şi pinze de păianjen şi cam atît.

O anumită grabă de a ajunge „la plebiscit", recte la secvenţele din interiorul cetăţii ascunse — de altfel cele mai bune din întreg filmul, reuşind să creeze atmosferă, să scapere umor, în genul „Arabella" duminică dimineaţa — o anumită grabă, deci, expediază tensiunile pregătitoare deznodămîntului : vreo doisprezece salvamontişti plecă în căutarea cireşarilor aproape simultan cu ei, ceea ce e cam mult, chiar şi în condiţiile unui buletin meteo îngrijorător : mersul paralel al celor două grupuri — copii şi salvamont — umple la modul decorativ nişte secvenţe care se deservesc reciproc : suspansul creat într-o parte e iute-iute dezumflat în cealaltă, rezultînd un fel de baba-oarba de concurs de orientare turistică pe timp de iarnă.

Deşi odihnitor — decoruri şi costume (Mircea Ribinski şi Olga Adamescu) plăcute, foarte „optzeciste", interpreţii mascînd încă foarte bine pragul de sus al vîrstei care le mai justifică distribuirea (excepţie, firească, face Răzvan Baciu, un Tic căruia i s-a schimbat, totuşi, glasul) — **Cetatea ascunsă** ratează o parte din premise. Unele neglijenţe de montaj (care „mănîncă" din efectul unor gesturi, momente) se fac simţite ici şi colo, iar personajele rămîn la nivelul de schiţe caracterologice, cu fiecare serie parcă mai rezumate. Oricum, filmele lui Adrian Petringenaru şi-au cîştigat locul lor alături de atît de îndrăgitele romane pentru copii ale lui Constantin Chiriţă şi nu au de ce să fie măsurate cu metrul capodoperelor.

TANIA RADU

Teatru

Cronica de autor

Se pare (unii sînt chiar convinşi) că — în sfera literaturii şi artelor — disponibilităţile de creaţie, la nivelul oferit de autor, nu se îngustează, în prezent, ci, dimpotrivă, se diferenţiază, multiplicîndu-se şi lărgîndu-se. Tot mai mulţi artişti plastici, de pildă, scriu (şi) literatură, tot mai mulţi scriitori sau actori pictează, sculptează sau exersează muzică uşoară sau cultă. Ca să nu mai spunem (de) numărul tot mai mare de medici, ingineri şi profesori care vin fără nici o reticenţă în lumea literaturii şi artelor.

În domeniul literar-artistic, deci multilateralitatea creaţiei este tot mai prezentă, faţă de cel **ştiinţific**, unde specializarea, mergînd tot mai în adîncime, pentru a fi tot mai **adevărată** (reală), nu lasă mult spaţiu orizontal creaţiei.

Aşa se face, că tot mai multe producţii (filme, spectacole) **de autor** populează viaţa noastră artistică.

În sectorul teatral şi cinematografic, al domeniului artistic, autorii **totali** sînt **regizorii** ; cei de pe platourile de filmare scriu, văd şi aud **numai** cum sînt ei, în rest nu-i mai interesează nimic. Nici o vorbă nu se slobozeşte, nici o mişcare nu se face, nici o voce nu vocalizează fără ca — toate acestea — să nu fi fost (cumva) ieşite din acelaşi puls, din aceeaşi simţire, din acelaşi gînd.

Cei de pe scenă, chiar dacă nu scriu de la cap la coadă textul, îl re-scriu în **subtext**, încît ai crede că nu mai seamănă cu **chipul** autorului dramatic, fiind (şi) altceva.

Fortuitele împrejurări m-au introdus în sala de spectacol a Teatrului „Victor Ion Popa" din Bîrlad la premiera piesei **Căsătoria** de Gogol. Am vizionat spectacolul, ca de obicei, şi cu **ochiul** spectatorului şi cu cel al autorului.

La sfîrşit, cei **doi** ochi s-au apropiat şi au început să se privească contrariaţi : Este Gogol sau nu este (numai) Gogol ?

Căsătoria aceasta era şi rusească şi românească, şi americănească, şi poate fi orice altă căsătorie de pe mapamond, ca **o vîrstă**, pe care, ne-trăită la timpul ei, în zadar, o mai cauţi, fiind pierdută pentru totdeauna ; ea putînd fi orice, numai trăire firească — nu ! Şi de ce să trăieşti cu **o** frică, cu **o** suspiciune în plus ?...

Gogol îl luase de mînă pe regizor sau acesta pe Gogol, nu ştiu, dar pe scenă ajunseseră amîndoi în acelaşi timp.

Atîtea s-au petrecut pe scenă, în atîtea moduri, în cele aproximativ două ore de spectacol, încît am avut impresia că se scurgese o viaţă ; căsătoria asta care urma să se facă, ai cărei **parteneri** credeau că au la dispoziţie timp nemăsurat, se **consumase** înainte de a se produce, iar ei **arseseră** în propria lor frică de viaţă în doi.

Ce se petrecuse, totuşi, cu **Căsătoria** gogoliană pe care o ştiam ? Fusese **prelucrată**, fără să i se piardă **matca**, **adoptată** la morala vieţii de azi, de mîine, de oricînd, de aici, de oriunde. Regizorul Bogdan Ulmu realizase un **spectacol de autor**.

Pierduse oare Gogol ceva ? Nici vorbă ! Cîştigase, în schimb, în **universalitate**. Iar teatrul cîştigase **o trupă**, ceea ce adevereşte că spectacolul face trupa şi trupa... spectacolul.

Bîrladul are, prin urmare, cum n-a mai avut de mult, cred, un **spectacol de autor**. Spectacol pe care ar fi de dorit să-l vadă şi bucureştenii şi ieşenii, şi clujenii, şi alţi spectatori din ţară şi să se bucure, alături de cronicari, ca la o **sărbătoare**.

Acum tot reflectez la confraţii mei — autorii dramatici — şi la spectacolele lor „de autor" care parcă seamănă cu nişte oi tunse în plină iarnă...

MARIN RADU MOCANU

Plastică

Corespondenţa din provincie

Lucrul unui artist trebuie considerat — se înţelege — în relaţie cu problemele generale ale genului în care se manifestă şi cu izbînzile marcante ale acestuia, dar cînd opera se constituie în unele împrejurări neobişnuite, analiza împrejurărilor trece, cel puţin pentru o vreme, înaintea analizei creaţiei propriu-zise.

Cunosc mai mulţi pictori buni care *preferă* să expună în oraşele unde s-au stabilit şi unde exercită profesiuni mai mult sau mai puţin artistice, foarte puţin preocupaţi de chestiunile notorietăţii şi ale dobîndirii ei.

Cînd însă un astfel de pictor îşi rostuieşte existenţa cu o discreţie saturată, totuşi, de ideal, existenţa lui merită să fie cunoscută cu atenţie şi simpatie, pentru că e în toate neobişnuită. Excepţionalul îmbracă aici hainele normalului. O viaţă cu ideal impune, în chiar procesul definirii ei, afirmarea publică a unor idei, a unui ţel.

E probabil să fie vorba de ţeluri diferite de cele pe care le ştim şi le evocăm în mod curent de o concepţie despre viaţă deosebită.

Iată, *Tiberiu Cercel* deschide la Tîrgovişte o opta expoziţie personală. Cu peisajele sale de cîmpie şi de dealuri blînde, Tiberiu Cercel ar fi putut obţine oricînd o galerie bucureşteană. Vederile după natură au adevăr şi, citeodată, o plasticitate îndrăzneaţă. Într-un context ce i-ar favoriza căutările, vizavi de acelea ale colegilor, e probabil că pictura tîrgovişteanului şi-ar defini şi mai limpede virtuţile. Pictorul are în chip convingător darul reveriei la motiv şi o privire educată să nu deformeze prima impresie. Puţini pictori mai ştiu să se dăruie cu atîta sinceritate contemplaţiei. Tiberiu Cercel înfăţişează *„Maluri"* de ape mai degrabă cuminţi, orizonturi fără dramă, locuri ce îngăduie sufletului o stare de bine. La Tiberiu Cercel modernitatea înseamnă adevăr personal exprimat cu francheţe. Artiştii secolului nostru ne-au deprins să vedem natura cu ochii lor. Influenţa lui Cézanne e atît de întinsă şi de profundă încît ne minunăm că uneori natura înconjurătoare îşi permite să nu fie cézanniană. Peisajele pictorului din Tîrgovişte mărturisesc ambiţia redescoperirii metodei maestrului din Aix în datele specifice regiunii sau, mai bine zis, specifice legăturilor sale spirituale cu locul.

În urbe, Tiberiu Cercel îndeplineşte un rol cultural complex, în care chestiunile picturii nu-s întotdeauna în primul plan. Ceea ce e de remarcat e însă faptul că opiniile lui şi un fel de a fi energic în echilibru îi asigură o reală autoritate ca *artist*. E vorba, prin urmare, de o didactică în multe privinţe mai productivă decît didactica unei catedre de pictură ; Tiberiu Cercel pregăteşte, prin tot ceea ce face şi gîndeşte, ca pictor şi ca om de gust, condiţiile pentru ca arta sa şi, în general vorbind, arta picturii să aibă un public cultivat şi orientat. Expoziţia recentă de la Galeriile de artă ale Cenaclului din Tîrgovişte al U.A.P. e una de merit.

TUDOR OCTAVIAN

Cîntecul Ilenei Constantinescu

Nu scriu întîia oară despre cîntecul Ilenei Constantinescu, marea cîntăreaţă din Cîmpia Dunării mult apreciată şi de Mihail Sadoveanu la timpul cuvenit. Iată de altfel întîmplarea consemnată de poetul Demostene Botez, în Scînteia din 12 februarie 1957.

„Atunci — şi-aminteşte prietenul lui Sadoveanu — maestrul a cerut să pună o placă de patefon.

„Placa s-a terminat Tăcerea s-a prelungit."

„Apoi m-a întrebat :

Ai cunoscut asta ?..."

„Şi la răspunsul meu, mi-a explicat. Cîntecul se cheamă „Dunăre, Dunăre" şi e cîntat de o fată descoperită într-un sat, o fată tînără, Ileana Constantinescu.

Un mare talent !"

„Nu este la ea numai calitatea glasului, ci şi înţelegerea textului, adîncimea interpretării. Cîntecul apare astfel, în adevăr, ca un fragment de baladă, şi vine de foarte departe."

Dacă pînă acum şi pe mine m-a impresionat calitatea glasului, melosul, de data aceasta mă voi opri asupra înţelegerii textului, a alegerii lui. Aceasta îmi aminteşte de scrisele celuilalt Mihai, Eminescu, cel care credea că poporul concepe **„cum vede"** (sublinierea noastră).

Cîntatul limpede cu deplină înţelegere, cum îl numeşte Mihail Sadoveanu, dă o transparenţă textului încît vezi totul ca printr-o fereastră...

Vezi nu numai pe Din Constandin din balada „Dunăre, Dunăre" sub chipul ciobanului din Mioriţa, dar şi locurile pe unde se întîmplă cîntecele Ilenei Constantinescu : ..Sunt mîndră de la Comani / Mai la deal de Teleormani".

Vezi potecile năpădite de iarbă, pe unde îşi poartă dragostea paşii : „Creşte-iarbă şi lipan / Mai creşte şi maghiran."

Dar poate că una din panoramele cele mai îndrăgite e aceea a uliţei : „Frunză verde viorea / Dragă-mi este uliţa, / care duce la neica".

„Plopule, frunzele tele, / Duce-s-ar vîntu' cu ele / Pînă-n deal la Măgurele / Şi de-acolo la Buzău, / Că acolo-i dorul meu" sună un alt cîntec.

„Te aştept, dar tu nu vii, / Măi Gheorghiţă ochi căprii" — aşa e invocat unul din flăcăii dragi, iar soarele rotund, este rugat să se ducă-n vale mai curînd.

Dar poate că demonstraţia cea mai bună a felului „cum vede" cîntecul Ilenei Constantinescu e reproşul pe care i-l face „potecii pardosite cu alune, / că ce **vede** ea nu spune, / ea la nimenea nu spune". Dar Ileana Constantinescu tot ce vede pe ochii cîntecului său ne doineşte atît de frumos, de parcă e fata morgana din zare care se tot vede dar se depărtează.

NICULAE STOIAN

CAP LIMPEDE

● **Convorbiri literare nr. 10.** Un spaţiu generos este acordat de această dată creaţiei literare propriu-zise : un fragment de roman (**Întoarcerea**) de Gabriela Adameşteanu şi un fragment de piesă de teatru (**Recviem pentru domnişoara Amélie**) de Ştefan Oprea, la care se adaugă un frumos grupaj cu poezii de Marius Robescu. ● Un interesant eseu semnează Cornel Moraru: **Neîncrederea în imaginaţie** punctează cîteva din aspectele unui fenomen propriu literaturii noastre contemporane — apropierea de jurnal ca formă de expresie a substanţei epice. ● Ca de obicei, **Actualitatea editorială** sondează terenul ultimelor noutăţi literare, cu atenţie, cu profesionalism. Semnează Val Condurache, Al Dobrescu, Constantin Pricop şi George Pruteanu. ● Numărul 10 al revistei **Tomis** este gîndit în ideea specificului cultural dobrogean. Cornelu Leu semnează astfel o interesantă pagină despre istoria mişcării culturale dobrogene, pagină care întruneşte rigoarea documentului şi participarea memorialistică. ● Două pagini despre viaţa artistică a zonei alături consemnări despre evenimente notabile, la care se adaugă şi un excelent portret dedicat de criticul teatral Valentin Silvestru regizoarei Cătălina Buzoianu. ● Să mai citesc cu plăcere în acest număr proza lui Bedros Horasangian (fragment de roman, după cum sîntem anunţaţi), însemnarea lui Pericle Martinescu despre **Jurnalul** lui Mircea Eliade, privit din perspectiva valorii sale documentare pentru atmosfera culturală românească a timpului respectiv şi, firească, pagina **Din enigmele mărilor.**

● O lectură palpitantă este, ca de obicei, almanahul estival al revistei Luceafărul, **Istorii neelucidate** (1987). De la ipoteza ştiinţifică şi pînă la enigmistica în cuvinte încrucişate, numărul nou volum traversează mai toate zonele literaturii cu suspans. ● Se pare că o copie a tezaurului de la Pietroasa, descoperit în prima jumătate a secolului trecut, se află undeva în Elveţia, expusă şi comentată în presa de specialitate ca un tezaur original, ca o descoperire de mare valoare. Paul Ştefănescu, autorul textului din almanahul **Istorii neelucidate**, lansează astfel un competent semn al mirării ! ● Cuvinte româneşti, prezentate în inscripţii din secolul al IX-lea ne sînt descifrate şi analizate de Constantin Daniel. ● Cine a fost Manucbey ? Eugen Panighianţ dezvăluie o serie de aspecte necunoscute ale personalităţii marelui negustor-armean, între altele şi rolul său politic în Europa vremii lui Napoleon. ● Filmul tragic al războiului din Vietnam este derulat, cu multe amănunte interesante, în relatarea despre un mare succes de public al cinematografiei americane : **Platon.** ● O secţiune amplă este rezervată, de altfel, în acest almanah filmului : Hollywood, Bruce Lee (chinez-american, vedetă a producţiei de filme Hong-Kong), John Wayne. ● Misterul fîntînarilor, sau facultatea numită **radiestezie** este subiectul unui foarte interesant articol tradus în **Istorii neelucidate.** Şarlatanie sau geniu ? ● Nu lipseşte din sumar nici SIDA, tratată deocamdată cu umorul unui titlu spiritual : **Îmblînzirea SIDEI.** ● Iubitorii de literatură se pot întîlni cu texte inedite semnate de Mircea Eliade şi E.M. Cioran. ● Două proze poliţiste încheie „cu sufletul la gură" cele trei sute de pagini ale almanahului. **(T.M.)**

● **Premiul „Perpessicius".** Recent întrunit (simbătă, 24 octombrie), **Juriul celor 13** (este vorba de juriul celebrei „Rotonda 13" a Muzeului Literaturii Române), prezidat de academicianul Şerban Cioculescu, a acordat premiul „Perpessicius" al revistei „Manuscriptum" pe anul 1986 ediţiei critice **Dimitrie Bolintineanu — Opere** (vol. I—VIII, Editura „Minerva", Bucureşti, 1981—1986), ediţie realizată de **Teodor Vârgolici.** Acelaşi juriu a decernat o **„Diplomă de onoare"** volumului **Teatru românesc inedit din secolul al XIX-lea** (Editura „Minerva", Bucureşti, 1986, seria „Documente literare"), ediţie îngrijită de **Paul Cornea, Andrei Nestorescu şi Petre Costinescu.** (Victor Niţă).

● La Teatrul Ion Creangă, spectacolele **Toate pînzele sus** şi **Muzicanţii veseli** au depăşit fiecare cîte o sută de reprezentaţii. **Mary Poppins** a trecut şi „ea" de două sute de reprezentaţii iar **Un tînăr printre alţii** „a împlinit" trei sute de reprezentaţii în ziua de vineri, 6 noiembrie a.c., la orele 18. Acest din urmă spectacol a fost vizionat, de la premieră (1980) şi pînă astăzi, de peste 150 000 de spectatori, adolescenţi, tineri şi maturi.

Vitrina cărților

● În colecția „Mari scriitori români" a Editurii Cartea Românească a apărut un volum de **Nuvele și romane** de Damian Stănoiu. Ediția și prefața sînt semnate de Ion Nistor, care încearcă — în prefață — să justifice așezarea numelui scriitorului „călugăr prin haină și strai, dar laic prin temperament și viziune" sub denumirea acestei serii editoriale. Susținută îndeaproape de aprecierile lui G. Călinescu despre Damian Stănoiu, demonstrația lui Ion Nistor relevă calitățile sale de

povestitor satiric, „simțul pitoresc al amănuntului revelator și al situațiilor comice (de limbaj, de dialog, de caracter)". Editorul ne avertizează că ne aflăm în fața unei antologii inedite, care cuprinde volumele de nuvele **Călugări și lupte** (1928), **Poezia stareței** (1931) și romanele **Necazurile părintelui Ghedeon, Duhovnicul maicilor, Alegere de stareță**. Savuroase, prozele lui Damian Stănoiu trăiesc prin umorul jovial, molipsitor, care îl așază în „linia lui Ion Creangă și Gheorghe Brăescu".

● Scriitorul elvețian Charles Ferdinand Ramuz (în Elveția romandă el este dublă Jean Jacques Rousseau artistul cel mai realizat") este autorul romanului **Viața lui Samuel Belet**, tradus recent de Henri Zalis (din a cărui pr față am

pe această cale un nat, cu aptitudini de moralist și cu virtuțile binefăcătoare ale realismului literar în același timp, lesne de așezat în preajma lui Jean Giono, de pildă, după cum notează autorul prefeței. „Ramuz găsește în terapia naturii o soluție, o condiție de echilibru. (...). În lumea modernă, pare a spune Ramuz, trebuie să-ți cucerești un temei fără de care riști să fii înfrînt sau umilit ireversibil. Acest temei nu emană din cuvinte, ci din contactul cu lucrurile, din acceptarea reintegrării individului în ritmul organic". **Viața lui Samuel Belet** este o carte simplă, emoționantă, al cărei mesaj profund umanist răzbate explicit, reconfortant.

● O poezie iluminată, discret solară, atentă să păstreze haloul de liniște, ocrotitor, în jurul cuvintelor scrie Sergiu Adam în noul său volum de versuri, **Peisaj cu prințesă**, Editura Cartea Românească, 1987. Optăm pentru poemul **Primăvară** (în locul cărula ar fi putut fi multe altele din acest volum), pentru desenul fragil, emoționat, al speranței : „Di-

mineață a simțurilor / Rememorînd suave policromii — / Aceleași de demult, altele totuși. // Speranță și împăcare / Și iluzia unui cîntec / În depărtarea unei crisalide. // O mînă vrăjită curăță cerul, / Descătușează / Mugurii obscure ale clorofilei. // Despre viața mea nimic nou. / Poate, într-o altă primăvară".

● La Editura Militară a apărut **Osînditii nlaștinilor**, de Shi Naian și Luo Guanzhong, unul din cele mai vechi romane ale literaturii chineze. Secolo

de-a rîndul, el a susținut i lui și ideaturile maselor la iar în epoca modernă el a însemnat o adevărată școală de educație pentru revoluție. Din împletirea romantismului cu realismul rezultă un întreg fascinant, cu o puternică notă educativă, un edificiu romanesc măreț, care înfruntă secolele." În acest volum, traducătorii **Mira și Constantin Lupeanu** au inserat primele 23 de capitole din cele o sută ale originalului. „Celelalte vor urma, grație Editurii Militare, în următorii ani, pentru împlinirea în limba română a uneia din capodoperele literaturii universale, într-o ediție pe măsură."

● Tot la Editura Militară s-a publicat cel de-al treilea volum din romanul **Războiul** de Ivan

Stadniuk, în traducerea lui Ion Covaci. Primită cu un deosebit și justificat interes, de către cititorii români, această trilogie, așa cum afirma într-o substanțială postfață maior dr. Mihai E. Ionescu, ajută la înțelegerea a ceea ce „înseamnă suferința, dramatica durere a celor mulți și nevinovați, aflați sub povara războiului ; și, totodată cu aceasta, tonifianta imagine a luptătorului care nu pregetă să-și jertfească viața pentru libertatea pămîntului natal. Întrucît una din calitățile principale ale romanului rezultă tocmai în veridica înfățișare a faptelor, în relevarea, conform realității, a luminilor și umbrelor unui fenomen atît de complex, singura soluție capabilă să apropie de adevărul a ceea ce a fost gigantica încleștare care a opus popoarele Uniunii Sovietice fascismului german. În capacitatea nelimitată de a corecta greșeli, de a înfrînge inerții și a nesocoti tabuuri, de a statornici aprecierea lucidă a lucrurilor și a promova noul și îndrăzneața a funcționat unul din resorturile majore care au victoria împotriva dușmanului.

● La aceeași editură — **De veghe pentru învingători**, un roman de Romulus Diaconescu.

TANIA RADU ■

CAP LIMPEDE

● **Manuscriptum.** Cel de-al treilea număr pe acest an al revistei Manuscriptum, publicație trimestrială editată de Muzeul Literaturii Române, se remarcă prin cîteva propuneri de lectură extrem de incitante. Ar fi, într-o selecție la prima mînă, cele cîteva fragmente din publicistica eminesciană privind problema independenței, cu un studiu introductiv semnat de D. Vatamaniuc, apoi amplul spațiu dedicat lui Mircea Eliade, în fapt un veritabil scenariu asupra cîtorva importante momente din viața și creația marelui cărturar, sau, ca să continuăm lista capetelor de afiș ale revistei, ar fi reproducerea integrală a discursului de recepție la Academie al lui Liviu Rebreanu, în a doua sa variantă, document foarte puțin cunoscut marelui public sau excelenta evocare, prin lucrările „Rotonde 13", dedicată poetului A. E. Baconsky, la care au participat Nicolae Ciobanu, Aurel Rău, Aurel Gurghianu, Petre Stoica, Victor Felea, Mircea Braga, Ion Țugui, Mircea Tomuș și Anghel Dumbrăveanu. ● De semnalat faptul că ilustrația plastică a numărului este realizată cu acuarelele și guașele poetului A. E. Baconsky, despre ale cărui preocupări plastice criticul Modest Morariu scrie un interesant eseu sugestiv intitulat Anch' io son pittore ! ● Nu doar interesante, ci de-a dreptul surprinzătoare sînt consemnările despre Caragiale și celebrul „proces al Mumuloaiei" (acte juridice descoperite și comunicate de Marin Bucur), sau comentariul privind împlinirea a 30 de ani de la înființarea Muzeului Literaturii Române, prilej cu care îl adresăm M.L.R.-ului cuvenitele urări de rodnică activitate în slujba literaturii române. ● Expoziție. Salonul de Arta al Bibliotecii Municipale „Mihail Sadoveanu" din București găzduiește în aceste zile o foarte plăcută expoziție de pictură intitulată „Imagini sadoveniene", ceea ce vrea să însemne un comentariu plastic al operei sadoveniene în interpretarea a doi pictori amatori : dr. Gheorghe Catrani și prof. Mircea Ionel. **(Victor Nițu)**.

● Un volum deosebit a apărut recent la Editura Kriterion. Sub titlul **Renkler (Culori)** sînt reunite pagini de poezie și proză aparținînd unor scriitori de limbă turcă și tătară trăitori în România, un corpus de traducere (în turcă și tătara) din poeți români, precum și o secțiune rezervată studiilor cu caracter științific (axate îndeosebi pe problemele interferențelor folclorice turco-române). Cartea constituie o lucrare inedită, ce apare pentru prima dată în cultura noastră.

Cronica literară de Romul Munteanu

Transilvania se vede...

Poezia lui Ion Horea a devenit de mai multă vreme un susurat melancolic, înscris pe o discretă partitură muzicală. Venite din euforiile și ritmurile eminesciene, filtrate prin cîntecul nostalgic al lui O. Goga, versurile lui Ion Horea se strecoară și se sedimentează în conștiința cititorului prin blînde efecte de sugestie. Evident că genul acesta de poezie nu este „auzit" doar de ardeleni. **Podul de vamă** (Editura Eminescu, 1986) împlinește trei decenii de cărți ale unui scriitor care nu a produs „surditatea intelectuală" în rîndurile nici unei categorii de cititori. Mai demult poate prea încărcat cu informații toponimice, folosite cu intenția ca Transilvania să se vadă cît mai bine în versurile sale, discursul liric care l-a fixat pe Ion Horea în spațiul poeziei funcționează astăzi cu precădere ca un flux de conștiință, din care se aude discret „suspinul" unui poet ce evocă o lume de **dincolo de negură**. Ei bine, lumea aceasta are o geografie lirică specifică, fixată cu precădere în satul ardelean. Apa evocată de poet în blîndețea roșie a apusului de soare este a Mureșul, Drumurile fluxurilor de conștiință trec pe la Deva, Alba și Blaj. Evident că atunci cînd geografia lirică este inclusă în spații grafice mici, aglomerarea informațională pare excesivă : „aceasta-i Continitul cu turmele și ciurda. / de pe Chicui se vede Ardealul pin-la Turda, / și munții dimprejururi, cum i-am văzut și eu. / de-o parte duce valea în jos către Dilcu / din alta Coasta Petii. Gruiețele-s mai jos. / Din Hîci se vede satul, cum te-ai lăsa pe Dos" **(Din deal)**. Fără îndoială că riscurile „poeziei toponimice" sînt mari, dar scriitorul nu face apel la ele în această manieră decît foarte rar.

Titlul sugestiv, **Podul de vamă** aduce în prim plan un flux de poezie evocatoare și reflexivă. Substanța ei melancolică vine din așezarea programatică a poetului într-un loc instabil, conceput ca o mare trecere. Părintele Aurel, Podul Popii, bătăile repetate de clopot fac parte dintr-un itinerar existențial dramatic, privit de un poet apolinic. Satul rămîne vatra matricială, începutul și sfîrșitul de existență. Sedimentate pe finalurile rustice ale unor poeme de Octavian Goga, versurile lui Ion Horea au un caracter de ceremonial mioritic transilvan : „Să mă aștepte satul la podul de la moară, / cu preoții-n stîlci aprinși ca o comoară / de-ar fi să mă slujească părintele Aurel. / Cum știe el să cînte la morți, cum știe el / căderița să steie în brîie mari de fum / la poarta unde socrii mă vor primi în drum" **(Atunci, acele)**.

Satul acoperit de brumă ,albit de ninsoare, satul cu ogrăzi, fîntîni și vite reprezintă spațiul patriarhal de reflexie spirituală a poetului.

Fără îndoială că reverile fiecărui scriitor au un timp și loc de așezare. Or, Ion Horea este poetul unui sat arhetipal, încremenit în așezările lui istorice de altădată. Evocarea unor obiceiuri și munci țărănești capătă un caracter de ritual. Într-un univers, văzut ca o veșnică mișcare, satul și evenimentele sale specifice păreau a fi un punct fix, o

mare certitudine : „și razim cinepa de garduri ca într-o afuntă-nfățișare, / cînd crucea zilei în ograda coborâ-n pace înțeleaptă / și numai melița se-aude cum bate, pînă-n depărtare / dar cine-ar mai putea să spună cît ar dori să mai rămîie / acolo-n lumea ta, prin locul de sub omături ocolindu-l ? / colacii-s puși pe scînduri fate din căpățîie în căpățîie, / e-o noapte lungă de decembrie și vin copiii cu colindul" **(Decembrie)**.

Ion Horea este un poet al tradițiilor. Și tiparele poeziei sale sînt concepute în același fel. Ritmurile sale calchiate pe **Serisoarea a III-a** sînt excesiv de numeroase, sentimentul de repetiție fiind în bună măsură diminuat de o altă substanță poetică. Dar chiar și în investițiile sale de tip eminescian de bună calitate, tautologia eufonică rămîne frapantă : „îmi rămîne numai țara, pestul e-o poveste spusă / de poeți din veacuri stinse într-un vis neîmplinit, / cu-ndurarea ei, cu vatra și credința ei mai susă, / într-un rost mai sfînt al zilei, unde-i locul ei menit." **(Numai țara)**.

Satul imaginat de Ion Horea este plin sau gol, stăpînit de un calm hieratic și candoare sau poluat de zgomote. Cînd satul a ieșit din matca sa originară, gîndurile sînt pustii, străine, cumpăna fîntînii a rămas fără găleată, stupii au fugit în pustiuri, iar cotețele numai răsună de zgomotele terapeutice ale găinilor.

Într-un anume fel Ion Horea este și el un poet cu conștiința scindată. Ochiul său deschis spre viitor privește înainte, încrezător în veșnicia neamului, în vreme ce celălalt ochi rămas pironit în trecut, nu se poate despărți de acesta. Absența este resimțită tragic, prezența este mereu interogată asupra unor mistere ale civilizației cu care conștiința scriitorului nu s-a acomodat încă Dar întotdeauna cînd se schimbă fața lumii a fost așa Cine citește istoria mentalităților prin poezie nu poate să nu știe acest lucru. De la poeții lacurilor engleze, pînă la Novalis, Eminescu, Esenin, Goga ș.a. noul este resimțit ca o pierdere în raport cu tradiția. Interogațiile lui Ion Horea rezultă dintr-o conștiință neacomodată total cu timpul său : „dar cine va mai fi în stare să pună-n cumpănă, cu sîlă, / cenușa lumii, la căderea întunecimii celei mari, / peste-un pămînt fără sămînță și fără neamuri de prăsilă, / cu văi de zgură bîntuite de umbra munților lunari / cînd nu vor mai fi porți la drumuri s-arate o cale-a regăsirii" **(Aceste ginduri)**.

Ion Horea nu mai este prin anumite versuri ale sale doar un poet al Transilvaniei. Conștiința sa pozițională vizează condiția umană în totalitatea sa.

Pe de altă parte se cuvine să știm că poezia patriotică este uneori nostalgică sau de-a dreptul tristă.

Votînd candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste, votați pentru înflorirea continuă a localităților, a întregii țări, pentru înfăptuirea programului Partidului Comunist Român de propășire a patriei pe drumul glorios al socialismului și comunismului!

(Din Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste)

Vocația tradiției — vocația noului

— reportaj din Bistrița Năsăud

Tradiția spune că un călător sosit cîndva pe meleagurile Bistriței Năsăudului ar fi adresat un salut acestei nepoate a Romei. Că este așa, stau mărturie satele Salva, Parva, Romuli, Nepos, înșiruindu-se, molcom, pe Valea Someșului, acolo unde sărbătorile se împlinesc după vechile datini, cu hore în care se prind fete în costume naționale rămase de la bunele de demult și flăcăi cu vestitul păun la pălărie.

Lumina clară a nordului străjuie maiestuos cîmpia, dealurile și munții Năsăudului și nu poți să nu iubești, odată ce ai pășit în el, acest tărîm de legendă, în care oamenii calcă parcă mai mîndru ca în alte părți, cu spatele mai drept și privirea înălțată către albastrul limpede ; tărîmul Bistriței Năsăudului, pe ale cărui drumuri, la ora întoarcerii vitelor de la pășune, mașinile trebuie să aștepte, răbdătoare, scurgerea fluviului viu coborînd către casele gospodarilor.

Iubitor de animale și îndrăgostit de păduri, năsăudeanul și-a descoperit în ultimele două decenii o nouă dragoste, în vocația sa pentru industrie. Se cresc și azi animale la Bistrița Năsăud, oamenii locului se mîndresc cu peste 160 000 de vaci și peste 500 000 de oi. Există zone din județ în care un gospodar crește patru vaci, ori douăzeci și cinci de oi. Se îngrijesc și azi pădurile pămîntului. Se cultivă și azi mere, pere, cireșe, vișine. În ultimii zece ani s-au plantat peste 5 000 hectare de pomi fructiferi, iar în 1988, cînd și aceste livezi vor fi pe rod, Bistrița Năsăud va putea oferi fiecărui cetățean al țării 5 kilograme de fructe proaspete. Da, toate aceste străvechi îndeletniciri sînt la fel de actuale acum, ca și în urmă cu sute de ani. Tradiției, însă, i s-au adăugat metode noi, științifice, de creștere a animalelor, de cultivare a livezilor, de regenerare a pădurilor, iar industria a devenit deja o dimensiune definitorie acestor locuri. Azi, producția industrială a anului 1968 se realizează în 23 de zile, iar din numărul total de oameni ai muncii ai județului, aproape jumătate își desfășoară activitatea în ramuri de vîrf, în metalurgie, în chimie, în electrotehnică.

Platforma industrială a Năsăudului a însemnat renașterea unui străvechi meleag, ancorarea sa într-un prezent tumultuos, nebănuit, creator de valori, modelator de destine. Mii de biografii, frapant de personale, incredibil de asemănătoare prin opțiuni și împliniri, sînt cartea vie de istorie contemporană a acestui oraș străvechi, trăind astăzi cu fervoare ritmul prezentului. Cîte dintre ele le poate cuprinde o pagină de revistă ? Sînt convins că nu poți cunoaște viața noii platforme industriale a Bistriței din nici o cifră, fie ea oricît de impresionantă. Singurii în stare să te facă s-o înțelegi sînt oamenii ei, năsăudenii (chiar dacă unii s-au născut în Moldova ori în Muntenia, odată ce s-au așezat în Năsăud, se simt și sînt năsăudeni).

Acesta e ținutul Năsăudului în anul 1987, într-un timp al muncii și marilor răspunderi, acum, înaintea alegerilor de candidați și a Conferinței Naționale a partidului. Așadar, dacă vrei să îl înțelegi cu adevărat, trebuie să-l afli, deopotrivă, istoria și prezentul, să-i străbați cu piciorul meleagurile și, mai ales, să-i cunoști oamenii.

Cai și păduri

Beclean, Centrul republican de cercetarea cabalinelor și calificarea cailor de rasă. Mai pe scurt, Herghelia Beclean, recunoscută în întreaga țară. Aici, în inima Năsăudului, a fost creată o nouă rasă de cai — semigreul de Transilvania, încununînd o muncă de peste cincisprezece ani, care a început la Bonțida (Cluj-Napoca) și a continuat la Beclean. Inginerii Mihai Pop și Vasile Chiș, împreună cu medicul veterinar Zoltan Kerekeș, privesc cei 470 de semigreі de Transilvania din herghelia de la Beclean cu gîndul nu la ce au făcut pînă acum, ci la munca migăloasă, dar fascinantă, ce îi așteaptă. Încă douăzeci, treizeci de ani se va lucra la perfecționarea rasei.

Acesta e Blax, cel mai reușit semigreu de Transilvania. Puternic, impresionant prin masivitate. Celălalt este Emil. După Blax, e cel mai puternic, mănîncă bine, trage bine, numai că e cam sperlos, mașinile îl sperie încă. Dar după ce o merge mai mult printre ele, o să se obișnuiască. Și Emil, ascultător, își primește prietenul, adică îi face loc să intre în boxă, și se lasă mîngîiat. Radical are la origine un semigreu din sud și e foarte iute ; Baionet are și sînge englez, e foarte energic și deosebit de rapid. Decan, al doilea mînz de la Box, seamănă cu tatăl său.

Incredibil ! Vasile Chiș îl cunoaște pe toți. Zîmbește ușor încurcat de exclamația mea de uimire și admirație. Cum să nu-i știu ? De la distanță îl recunosc. Am, așa, ca un fel de calculator aici — și își arată capul — cum aflu ceva nou despre ureunul din ei, că s-a speriat, că a lovit cu copita, că a pornit-o ca nebunul, că a fost extrem de atent și docil, scot „fișe" și o completez cu noutatea respectivă. Încet, am ajuns să-i cunosc pe fiecare în amănunt, părinți, talie, culoare, preferințe, resentimente, performanțe și slăbiciuni.

Semigreii de Transilvania au pe linie paternă ardenezul ; pe linie maternă, furioso și lipițanul. Nu sînt simple date tehnice. De aici, din această împerechere, savant căutată, s-a născut nou rasă, un cal docil, puternic, de talie mică (1,50 — 1,55 m), cu o greutate de 600 kilograme, adaptat la condițiile zonei de deal, asimilînd furaje grosiere și fibroase. Da, e un cal frumos, e un cal impresionant semigreul de Transilvania. La numai doi ani, intră la antrenament și dresaj, pentru ca peste încă o jumătate de an, după ce susține proba de antrenament și dresaj, să devină bun de muncă, precocitate al cărei secret stă în furajarea corectă din primii doi ani.

Programul de dresaj și antrenament durează, deci, șase luni. O jumătate de an în care cai sînt formați de oameni care îi iubesc, buni cunoscători, harnici și calmi, înainte de toate calmi, înzestrați cu puterea de a-și domina enervările ; brutalitatea nărăvește calul. Întîi îl obișnuiesc în grajd cu noile condiții ; apoi, după o săptămînă, cu căpăstrul cu zăbăluță ; urmează hamul și nùmai după aceea hățurile. Nici o lecție nu e depășită decît atunci cînd toți caii au învățat să răspundă tuturor comenzilor. Urmează înhămarea la un tiriș, obișnuirea cu pleptul în ham, în sfîrșit, înhămarea la căruță. E cea mai grea perioadă. Deplasarea în pas, apoi cea în trap ușor necesită stăpînirea unei tehnici complexe. Nici unul din cali de la Beclean n-a ratat proba de dresaj, de tracțiune ușoară sau tracțiune grea. Semigreii de Transilvania se comportă bine pretutindeni — și în Transilvania, ținutul natal pentru care au fost creați și pregătiți anume, și în restul țării, la deal, la cîmpie, în Moldova și în Bărăgan, semigreul de Transilvania își poartă cu simplitate zestrea de calități. Este, fără îndoială, cea mai frumoasă răsplată a celor cincisprezece ani de muncă.

Așa privit vreodată un cal înaintînd, maiestuos, printre stejarii unei păduri din Năsăud ? Nimic mai aproape de simplitatea dintîi a lumii în acest spectacol care pentru oamenii pădurilor înseamnă fapt cotidian de muncă. La Beclean, la Lechința, la Bistrița sau Ilva Mică, la Livezile sau la Năsăud, la Prundu Bîrgăului și la Rodna, Sălăuța, Singeorz-băi, în fiecare din cele nouă ocoale silvice ale județului cai sînt la secret stă un furajare corectă din primii doi ani.

Pădurile de brazi ale Năsăudului ! Să te pierzi în imensitatea lor verde, adînc înmiresmată. Pădurile de stejar ale Năsăudului ! Să le colinzi însoțit de freamătul șoptitor al frunzelor ce ți se așternă în toamnă în cale, mîngîindu-ți tălpile cu darul lor de culoare și moliciune. Poezia devine viață cînd viața înseamnă pentru tine pădure. Simion Echim, Ștefănuț Mihai, Ion Moldovan, Silivan Pop. Oamenii pădurii Năsăudului au nume de demult, intrate acum în poveste. În fiecare an, oamenii ăștia plantează șase sute, opt sute de hectare, iar pe fiecare hectar cîte patru, cinci mii de puieți. Păduri noi, „artificiale" ; e nevole și de ele, desigur, dar grija cea mare rămîne regenerarea naturală a pădurilor bătrîne. Pentru asta au învățat lucruri noi, tratamente silviculturale aplicate la tăiere, prin care e posibilă regenerarea a șaptezeci la sută din suprafața ce se taie anual. Grija pentru pădure este, în acest ținut acoperit pe mai mult de o treime din suprafața sa de păduri, o lege căreia i se supun toți cu dragoste.

Cai și păduri în Năsăud. O lume dintotdeauna și pentru totdeauna, în perpetuă devenire, păstrînd intactă ființa noastră eternă.

Simple biografii

Despre omul acesta, pe care îl văd acum pentru prima oară în viață, știu, totuși, mult mai mult decît atît. Îi ascult vorbind și mi se pare că îl cunosc dintotdeauna, și mă gîndesc că devenit erou de reportaj va părea măsluit de pana reporterului. Nu cred că are patruzeci de ani, deși îmi spune „am copii mari". Nu avea treizeci de ani cînd a bătut aici, pe locul unde pînă atunci nu fusese decît un grajd, pe locul unde acum se înalță întreprinderea al cărei director este, primul țăruș ai viitoarei construcții. Biografia lui Octavian Fiscuteanu e simplă. Mai complicată, infinit mai complicată de redat în cuvinte e o zi din viața lui, cu gîndurile, problemele, întrebările celor douăzeci și patru de ore. Asemenea oameni nu-și prea povestesc viața. Totdeauna îi se pare că există lucruri mult mai importante despre care să povestească. Mi-au vorbit atunci despre el, despre „bătrînul" lor director, tinerii ingineri. „Șeful" are peste treizeci de ani, are experiență, desigur, dar grija cea mare rămîne regenerarea naturală a pădurilor bătrîne. Pentru asta au învățat lucruri noi, tratamente silviculturale aplicate la tăiere, prin care e posibilă regenerarea a șaptezeci la sută din suprafața ce se taie anual. Grija pentru pădure este, în acest ținut acoperit pe mai mult de o treime din suprafața sa de păduri, o lege căreia i se supun toți cu dragoste.

Cai și păduri în Năsăud. O lume dintotdeauna și pentru totdeauna, în perpetuă devenire, păstrînd intactă ființa noastră eternă.

Simple biografii

Despre omul acesta, pe care îl văd acum pentru prima oară în viață, știu, totuși, mult mai mult decît atît. Îi ascult vorbind și mi se pare că îl cunosc dintotdeauna, și mă gîndesc că devenit erou de reportaj va părea măsluit de pana reporterului. Nu cred că are patruzeci de ani, deși îmi spune „am copii mari". Nu avea treizeci de ani cînd a bătut aici, pe locul unde pînă atunci nu fusese decît un grajd, pe locul unde acum se înalță întreprinderea al cărei director este, primul țăruș ai viitoarei construcții. Biografia lui Octavian Fiscuteanu e simplă. Mai complicată, infinit mai complicată de redat în cuvinte e o zi din viața lui, cu gîndurile, problemele, întrebările celor douăzeci și patru de ore. Asemenea oameni nu-și prea povestesc viața. Totdeauna îi se pare că există lucruri mult mai importante despre care să povestească. Mi-au vorbit atunci despre el, despre „bătrînul" lor director, tinerii ingineri. „Șeful" are peste treizeci de ani, are experiență, desigur, dar afișează însă, nicidecătă, tonul ori privirea superioară a celui ce știe el, cel mai bine, ce și cum trebuie făcut. Are idei, îmi spuneau, ne cere să avem idei. Asta-i prima condiție aici, să ai idei, să faci tu ceva, să nu aștepți să te pună altul la treabă. Se temeau, însă, de supărarea lui, e aprig la supărare, nu te lartă, ziceau, dar nici nu se supără decît pentru lucruri serioase, niciodată fleacuri.

Culorile calde ale lemnului, prezent pretutindeni, nu reușesc să estompeze nota austeră a biroului directorial. Octavian Fiscuteanu îmi întinde mîna. Fiecare colț are parcă ceva din neliniștea, din nesaținul directorului, a cărui deviză, aveam s-o aflu numaidecît, în fabrică, este „omul potrivit, la locul potrivit". Uite, mi se adresează, doi ani mi s-a tot spus că inginerul Săcărea e recalcitrant, că inginerul Săcărea e slab profesional, ce mai, inginerul Săcărea devenise oaia neagră a turmei. Măi, chiar așa să fie ? Și nu era așa. Cum să-i placă unui om ca Săcărea să tot inventarieze și să trieze și să controleze dacă sînt bine înregistrate și valorificate invențiile și inovațiile altora, în loc să fie lăsat în pace să inventeze ? Căci el asta este, un nemaipomenit om de concepție. Sigur că avea dreptate să nu-i placă. Lasă-i pe alții, care n-au idei, cărora le e lene să gîndească, să plimbe hîrtii. I-am zis de curînd inginerului șef, ei, fi dăm afară pe Săcărea, că te tot plîngeai de el ? Cum să-l dăm afară, îmi răspunde intrigat, fii, omule, serios, e dintre cei mai buni ! Păi cum să nu fie, dacă el, stagiar, împreună cu alți cîțiva, tot stagiari, au creat un produs pe care ni-l acceptă americanii, și nu vreo amărîtă de firmă necunoscută, ci Martin Engineering, faimoasă în întreaga lume. Sau Covaci, știi, Covaci cu băieții lui au realizat acum, uite-l, la dați-i drumul băieți, să-i vedem la treabă, un robot de alimentare cu piese pentru locuri greu accesibile, cu cinci grade de libertate, la nivelul celor mai buni roboți ai momentului.

Străbatem laboratoarele, atelierele de proiectare, atelierele-școală amenajate special pentru elevii celor trei școli pe care le patronează întreprinderea. Acum știu ce a-nume mi-a creat impresia, falsă, de austeritate : ordinea perfectă în care fiecare lucru, chiar și cel mai neînsemnat, se află exact la locul lui.

Aceeași adevărată obsesie a ordinii și în secții, unde trăiesc șocul ruperii de tradiție, al renunțării la cenușiul impus, sau numai asumat din comoditate, în întreaga industrie constructoare de mașini ; aici utilajele, bancurile de lucru se aliniază într-o savantă derulare de galben, verde și albastru, în care oamenii tineri pe care îi privesc par mai tineri, încă. De cînd sînt director, îmi spune însoțitorul meu, s-au pensionat numai doi muncitori, iar pentru viitorii ani nu mai așteptăm nici un asemenea eveniment.

Dacă n-ai bătrîni, să-ți cumperi ! Numai să ai de unde. Iar bistrițenii n-au prea avut. Cine, în Bistrița Năsăud, mai construise utilaj tehnologic, sau hidraulic, sau produse electrotehnice, cine în țară mai realizase textile neșuste ?

Netex e astăzi marcă înregistrată. Așa se numește Întreprinderea de textile nețesute, purtînd numărul unu în ordinea devenirii platformei. În 1972, un grup de studenți ieșeni în ultimul an de studii au făcut o excursie la Bistrița. Le-au plăcut locurile, le-a plăcut mai ales Bulevardul Republicii, umbrit de tei, cu case frumoase și liniștite, i-au impresionat ritmul trepidant al unui oraș care se născtea pentru a doua oară acolo, sub ochii lor, și calmul bistrițenilor de a face lucrurile pe îndelete, temeinic. În 1973, au revenit aici, chimiști, economiști, politehniști. La Netex. 11 absolvenți. Erau printre ei și soții Centea, și soții Singhel, și familiile Pricop, și Crețu ; îi regăsești azi la Bistrița, la Netex ori la Filatura de lînă pieptănată, la Întreprinderea de covoare Beclean. Tinerii de atunci conduc, de mulți ani de zile, toate unitățile de industrie ușoară ce au mai apărut pe harta județului.

Cristal de Bistrița ! Mobilă de Bistrița, în această lume a pădurilor, unde singura unitate industrială ce a avut și are bătrîni, care le cunoaște prețul adînc, de neevaluat în nici o monedă a lumii, este Combinatul de prelucrare a lemnului. „Bătrînii" lui, Ioan Hocher, Pavel Cristurean, Magdalena Ionașcu, Leon Mercan, Vladimir Panciu, Emil Encean, își amintesc cum, în urmă cu cîteva zeci de ani, mobila făcută la vechea cooperativă „Timplarul" era cărată la casele clienților cu căruța trasă de măgar. Azi în fața combinatului poposesc TIR-uri din toate colțurile pămîntului și lor, celor tineri, nimic nu le pare mai firesc decît asta. Mulți, chiar, trăiesc cu convingerea că dintotdeauna au existat 100 de tineri sculptori care au împodobit mobila de Bistrița cu incredibile torsade, ramuri și flori, mărind de zeci, de sute de ori, prețul lemnului brut ; sau, poate, mai adevărat, dînd abia astfel lemnului legănat de pădurea năsăudeană adevăratul său preț. Așa cum, după numai 15 ani, industria a relevat vocația oamenilor Năsăudului pentru noi, la fel de autentică, la fel de frumoasă și dătătoare de bucurie ca și vocația, sfîntă aici, a tradiției.

Fîntîna de la Sînmihai

În toamna ce-și numără roadele, satul Sînmihaiu de Cîmpie se împarte pentru fiecare, lăsîndu-se „băgat în seamă" în toate amănuntele. Are numeroase sectoare de activitate, cooperativa agricolă de producție, S.M.A., baza de recepție, moara, școala, căminul cultural, dispensarele uman și veterinar, cooperația, gara. Ziua de muncă a primarului Simion Adam poate să înceapă cu o ședință de comandament, cu primirea unor cetățeni în audiență, cu asistarea la mula la un grajd al fermei zootehnice, cu rezolvarea urgentă a unei probleme de transport a unor produse de pe cîmp, cu intrarea în brazdă a unor tractoare... Harnici lucrători ai pămîntului, sînmihăienii au fost și s-au format foarte buni gospodari, cum se exprimă dr. ing. Gorea Tanasie, director general al Institutului de cercetare pentru cultura cartofului din Brașov, fiu al satului. Crescători de animale, aceștia predau zilnic la fondul de stat circa 1 200 l de lapte. Aproape din nici o gospodărie nu lipsesc vacile și oile.

Secretarul adjunct cu problemele de propagandă, Ana Moldovan, îmi aduce să răsfoiesc un album cu fotografii. Sînt imagini luate de-a lungul anilor, înfățișînd aspecte din activitatea oamenilor din comună : alegeri de deputați, expoziții de artă populară, cabinete școlare, recolta de fructe, un interior dintr-un grajd al C.A.P. cu vițel foarte frumoși, împrăștiat de îngrășăminte chimice, primăvara, pe pășunea satului, săpînd fîntînile unui bloc pentru specialiștii cooperativei agricole de producție, tăierea unui pat bătrîn, uscat, din curtea școlii. Sînt mărturii despre străduința, în timp, a sînmihăienilor, de a face comuna lor tot mai frumoasă. de a o înscrie printre cele mai harnice și frumoase localități din județ, de a continua cele mai bune tradiții ale înaintașilor. Monumentul eroilor din primul și al doilea război mondial stă mărturie, amintește, îndeamnă. Înființat în 1935, a dăinuit cîteva decenii ca o simplă piatră, pe care nu scria nimic. La 40 de ani de la Eliberare, primăria s-a îngrijit să fie placat cu marmură și să fie, de asemenea, trecute numele celor căzuți pentru gloria neamului. În jurul lui a fost amenajat un frumos pârculeț plin de flori. În fiecare an, la 9 Mai, pionierii se adună aici pentru a sărbători legarea la git a cravatei roșii cu tricolor a celor mai tineri colegi.

Realizările se cîștigă în timp și ele trebuie păstrate, apărate. În acest sens, este justificată grija șefului de post pentru a preveni săvîrșirea unor infracțiuni. Ține și aceasta de viața satului, de păstrarea liniștii, de a lăsa serile să se scurgă încărcate de aurul lunii. Să cunoști serile acestea în care adesea se fac repetiții pentru un spectacol artistic prezentat pe scena căminului din localitate, în alt sat sau chiar la oraș. Pe scenele Festivalului național „Cîntarea României", la ultima ediție sînmihăienii au adus șezătoarea, un montaj literar-muzical — dramatizare după balada „Miorița", dansuri (jocul „Rarul" jucat de bărbați și „Învîrtita"), un grup vocal cu prelucrări folclorice, un taraf. Dintre 16 obiecte de artă populară prezentate la expoziția județeană, două au fost selecționate pentru faza republicană, în cadrul căreia au și fost premiate. Formațiile artistice ale căminelor culturale din comună se mîndresc și cu faptul că anul trecut au făcut o excursie în nordul Moldovei, iar anul acesta o alta în Maramureș. Pe lîngă multele case frumoase construite în ultimii ani, în comună au fost înălțate trei blocuri de locuit pentru specialiști, urmînd ca în primăvara viitoare să înceapă construirea încă a unuia, cu 10 apartamente. În spatele acestor realizări se înșumează multe ore de muncă, chiar planuri de muncă, speranțe, bucurii. Zile și munci ce se regăsesc deopotrivă în celelalte sate ale comunei — Zoreni, Stupini, Sălcuța, Brăteni.

Străbat satele comunei într-o căruță trasă de doi cai care nu se lasă mult îndemnați că să alerge la trap. Trecerea mea se aseamănă cu lectura în grabă a unei cărți foarte interesante, din care, chiar dacă nu sauvezi toate întorsăturile de frază, surprinzi însă esențialul, casele frumoase ridicate de gospodari harnici printre pruni și meri, înconjurate de straturi cu flori, cu legume și zarzavaturi, vițele cirezilor ce sînt minate la apă, ogoare bine lucrate... Vladimir Moldovan, vicepreședintele consiliului popular comunal, pe post de conducător de atelaj acum, lasă cai în voia lor și-i dă înainte cu explicațiile, prezentarea hotarului, a oamenilor. Cail aleargă singuri, fără să mai fie îndemnați. În soarele încă vesel, părul cafeniu-roșcat al cailor strălucește. Oprim la o fîntînă răcoroasă și bem cîte o cană de apă. Fîntîna își oferă apa cu generozitatea cu care sătenii își oferă munca unor realizări pe care prezentul le înscrie printre succesele sale.

OLIMPIU NUȘFELEAN ■

Un Felix mai mic

Cartierul Iosia Nord din Oradea se învecinează cu Crișul Repede. Aproape de mal, cu ani în urmă, exista un fel de maidan. Cine n-a trecut pe aici dinainte de 1934 are de ce fi uimit. Începută atunci și încheiată anul trecut, construcția unei noi baze de agrement, tocmai pe acest loc, a schimbat fundamental peisajul.

„Totul s-a realizat exclusiv prin contribuția în bani și muncă a cetățenilor, ne spune tovarășul Gheorghe Groza, primarul municipiului. Noua bază de agrement funcționează tot anul. Cele opt bazine cu apă geotermală atrag foarte multă lume, iar în sezonul de vîrf degrevează simțitor Felixul". Șeful serviciului de gospodărie comunală al consiliului popular, tovarășul inginer Teodor Ciornei, precizează : „Cetățenii au efectuat aproape o sută de mii de ore-om muncă la construcții și la toate amenajările. Incluzînd și cele zece terenuri de tenis cu zgură, realizate și ele prin muncă necalificată, valoarea tuturor lucrărilor este de circa 5,5 milioane de lei. Toate bazinele au un lucru de apă de vreo 3 700 de metri pătrați. Apă termală ! Sursa (foraj) se află chiar în incinta bazei". Dintre cele două vestiare, unul este încălzit și iarna. Zona care înconjoară baza a fost transformată într-un parc. Cum apa termală iese din pămînt cu o temperatură de 103 grade Celsius, mai întîi ea trece prin Întreprinderea (vecină de industrializare a laptelui, unde este folosită ca agent termic în procesul tehnologic. După care aceeași apă, încă fierbinte, trece prin două puncte termice din cartier, ca să încălzească apa menajeră. („Asigură apă caldă pentru 1 104 apartamente".) Iarna, după ce iese din punctele termice, șuvoiul de apă geotermală mai încălzește Sala sporturilor, aflată și ea în apropiere, precum și unul din vestiarele bazei. Abia după ce face toate aceste servicii și a cedat multe din temperatura inițială, apa caldă țîșnită din pămînt ajunge, curată, în cele opt bazine (șase circulare și două dreptunghiulare). Moment în care ea are încă în jur de 60 de grade, astfel încît trebuie să i se adauge apă rece pentru a fi bună de baie. „Vara — ne spune responsabilul Gheorghe Taloș — vin peste 15 000 de persoane în zilele de sărbătoare. Un pod de pontoane scurtează drumul peste rîu al celor din cartierul «Rogerius». Acum foarte mulți nu se mai duc la Felix, unde vestiarele nu sînt încălzite. La noi, un bazin este legat cu vestiarul încălzit printr-un tunel și poate fi folosit toată iarna".

Se asigură permanent asistență sanitară. Tot permanent funcționează un cabinet de masaj. De trei ani, centrul de inițiere în tenis are peste o sută de copii pe serie.

Cei mai consecvenți vizitatori — „vin înainte de deschidere" — sînt locatarii celor 180 de apartamente ale blocurilor din imediata vecinătate. Toți sînt pensionari care și-au construit locuințe prin C.A.R.P.O.

În tot ce înseamnă ea, noua bază de agrement este o admirabilă probă a spiritului gospodăresc al cetățenilor și al celor de la primărie. Fără acest ferment imponderabil dar esențial, aceiași oameni, aceiași deputați ai lor puteau lăsa în liniștea dintotdeauna izvoarele geotermale. Bine dirijat, efortul localnicilor, iată, modifică nu doar peisajul, ci înzestrează municipiul cu un complex de mare atracție și de extraordinară utilitate. Apele termale de aici, folosite sub asistență sanitară, sînt în fond aceleași — cu aceleași virtuți tămăduitoare — ca și cele ce au extins celebritatea Felixului pînă departe în lume. Aici se poate spune că s-a înfiripat un mini Felix. Totul doar prin inspirata dirijare a potențialului constructiv al cetățenilor, al dragostei lor pentru orașul pe care îl doresc mereu mai frumos, mai atrăgător, mai bogat. Sau, altfel spus, totul izvorînd din undele calde ale sentimentului datoriei față de cetățeni, sentiment care îi conduce pe deputații lor de la primărie.

DORIN GHERGHINESCU ■

Profesorul

Cu mult mai ușor pot să mă gîndesc la Dan Setlacek în halatul imaculatei sale profesionalități, exceptional profesor chirurg, care pînă acum două luni era de dimineață pînă seara în clinica de la Fundeni.

Cu sprincenele à la Setlacek, cu masca protectoare care-i lasă liberi ochelarii ochi, medicul a trăit peste 40 de ani mai mult sub lumina lămpii scialitice decît în clarul zilei. Odată am aruncat o notă contabilă : „Cîți ați operat, dv. profesor, în îndelungata dvs. activitate ?" „N-am urmat ASE-ul."

Pentru că profesorul a intrat într-o altă fază a vieții sale, fără ceas deșteptător și ore de operații programate pe zile și săptămîni, pentru că din 15 septembrie profesorul Dan Setlacek este pensionar, încerc să-l văd și așa.

Va scrie, ca și pînă acum, (dar cu timpul nefragmentat de calendarul spitalului) tratate continînd valoroasa-i experiență, atît de căutată de cei care sînt și de cei care vin.

Va savura poezia bună, ca și pînă acum, dar fără să alerge la contravizita de la ora 17,00 Mi-l amintesc, cînd după dispariția unui mare poet, am ascultat cu un grup de prieteni, goniți de emoție, o înregistrare de-a sa. Profesorul murmura, cînd și cînd : „ce spirit copleșitor !".

Ce va mai face profesorul ? Va fi prezent la o premieră cinematografică românească, invitat de scriitorul Ioan Grigorescu sau de regizorul Virgil Calotescu.

Va fi mereu înconjurat de prietenii cu care, în lungi-i dialog început în tinerețe, inevitabil își are locul său întrebarea „ce mai e nou prin oraș ?".

Dar oriunde va fi, acasă, la clinică, pentru că nu se va putea despărți niciodată de ea, la plimbare, toate gîndurile celor cărora le-a fost alături chiar într-o secvență trecătoare de viață, salvindu-i, sau învățăcei care au aflat cum să se servească cu artă de bisturiu vor fi tăcuți însoțitori de drum. Profesorul nu va simți că din soborul de dimineață, care-l însoțea în rondul prin saloane, a rămas singur...

Niciodată profesorul nu a dezmințit încrederea printr-un diagnostic grăbit, vag. „Să mai vedem"... nu e în relație bună cu profesorul. Cînd s-a pronunțat e sigur pentru oricine că nu mai este altă cale...

Vă veți supăra, tovarășe profesor, știți aș de unde vă vin, de care vă aflu numai dacă deschideți „Flacăra" ? Veți spune : „Ai exagerat, stimato !" (vorbă preferată pentru că profesorul, cu adevărat, îl stimează pe oameni).

Nu i-am fost pacientă, l-am cunoscut numai în exercițiul profesiunii mele, avînd șansa să stau multe ore de vorbă cu dînsul, să-i văd tratînd, de la egal la egal, și pe elevul aspirant la gloria medicinei.

Inima noastră, radar cu electroni speciali, nemăsurabili, îl păstrează pe Dan Setlacek printre eminențele pioase ca profesorul unei generații, prietenul a mii de oameni care au trecut printr-o suferință.

Dacă ar fi posibil să se adune toți cîți au căpătat îngrijire de la profesor cred că parcul spitalului Fundeni ar fi prea mic. Profesorul, pe lîngă înalta-i calitate profesională, are și o neobișnuită putere de muncă. A ieșit dintr-o operație și a intrat într-alta fără să se simtă obosit, a consultat, a ținut cursuri, a citit enorm, a scris. Și telefonul de acasă e un apendice al spitalului. După binețele de rigoare începi descrierile durerii. Niciodată profesorul nu a arătat iritare deși poate atunci atipise.

Marquerite Yourcenar mă ajută într-o concluzie importantă. „Dintre toate remușcările omului cea mai nerușinătoare e poate cea a neimplinirii"...

Profesorul Dan Setlacek e atît de ferit de remușcări...

CARMEN DUMITRESCU ■

Zilele comediei pentru teatrele populare și muncitorești

Nevoia de teatru

Scriam în numărul trecut al revistei că un public numeros, în special tînăr, a asaltat Casa de cultură a sindicatelor din Slatina unde a avut loc, la sfîrșitul lunii octombrie, a VII-a ediție a „Zilelor comediei pentru teatrele populare și muncitorești". Însă nu mai puțin adevărat este că mulțe de spectatori care au urmărit seară de seară evoluția unor formații venite din toate zonele noastre geografice au avut ce vedea. Trupe care au atacat piese devenite clasice în repertoriul dramatic (Opinia publică de A. Baranga, — Călimănești, Tache, Ianke și Cadîr de V. I. Popa, — Slobozia) sau piese de mare succes ale comediei contemporane, prezente frecvent pe afișele teatrelor, montate fără complexul concurenței (Fata morgana de D. Solomon, — Slatina, Prostii sub clar de lună, — a lui T. Mazilu, — Lugoj, sau Milionarul sărac de Tudor Popescu, — Craiova), spectacole care nu s-au speriat de dificultățile unor montări „de epocă" (Piatra din casă de V. Alecsandri, — Slatina) sau altele, dimpotrivă, care au actualizat cu profitabil curaj repertoriul „arhaic" în montări de-o modernitate surprinzătoare („Chirița în provincie", — Medgidia), opțiuni repertoriale care au pus în lumină piese mai puțin cunoscute și jucate, subliniindu-le potențele excepționale (Țara fericirii de T. Mușatescu, — Brașov) sau altele care au pledat pur și simplu pentru lucrări originale, creații de ultimă oră ale unor dramaturgi mai puțin afirmați, sau în pragul debutului (A dispărut un vagon de Dorel Saucinc, — Pașcani, Cîntecul lebedei de serviciu de M. Ispirescu, — Vatra Dornei, Ginere de import de Viorel Savin, — Slănicul Moldovei, sau O aventură pe buzunarul vieții de Aristide Butunoiu, — Bistrița) — iată o diversitate fertilă de interese artistice, de preocupări și puncte de vedere dramatice care oferă o radiografie exactă a stării comediei românești în mișcarea dramatică neprofesionistă, constituind în același timp, dincolo de însemnătatea existenței și activității acestor trupe în cele mai diverse zone ale țării, în special în localitățile mici fără teatru, un punct de plecare generos pentru o discuție mai amplă despre fenomenul în sine, extrem de vital la ora de față, numit teatru popular și muncitoresc. O discuție care, așa cum e și firesc într-un asemenea caz, rămîne deschisă în continuare.

Popular, muncitoresc, nescris, folcloric

Cred că se impune încă de la început o clarificare de terminologie, nu atît dintr-un exces de acribie filologică, ci pur și simplu din senzația că lucrurile nu sînt prea clare nici în rîndurile celor care activează dedesubtul acestor firme numite **teatre populare și muncitorești.** În așteptarea unei intervenții din partea activiștilor de specialitate din Consiliul Culturii și al I.C.E.D.-ului, să facem cîteva precizări reieșite din informațiile noastre „de teren".

La Slatina s-au prezentat, în cadrul „Zilelor comediei", 12 trupe de teatru, dintre care numai cîteva sînt într-adevăr populare, în sensul că activează în cadrul unor case de cultură ale unor întreprinderi sau instituții. Majoritatea trupelor, indiferent că joacă sub firma de „popular" sau „muncitoresc", activează pe lîngă casele de cultură ale localităților respective. Distincția îi se trage — după părerea noastră în mod cu totul nejustificat — de la faptul că unele case de cultură sînt ale sindicatului iar altele aparțin așezămintelor culturale finanțate de consiliile populare. Iată, de exemplu, cele două formații din Slatina, orașul gazdă al festivalului, au profil diferit doar pentru că una activează la Casa de cultură a municipiului iar cealaltă la Casa de cultură a sindicatului. Această distincție strict administrativă între **popular** și **muncitoresc** se menține și în cazul celorlalte trupe, fără să aibă nici o acoperire în **faptul teatral**, pentru că aceste formații practică exact același fel de teatru, diferențele dintre ele nefiind decît de ordin valoric, sau al oportunității regizorale. Deci în acele [illegible] simplă, trupa [illegible] ional Teatru [illegible] dacă cei care vor [illegible] ei vor fi în ex[illegible] muncitori! Iar [illegible] trupa de teatru va funcționa pe lîngă o Casă a sindicatelor, ea va ființa sub firma de Teatru muncitoresc chiar dacă majoritatea celor care joacă vor fi cadre didactice, de exemplu.

Din punctul nostru de vedere, teatre cu adevărat muncitorești, sintagmele care-și justifică cu exactitate apelativul, sînt colectivele care activează la Uzinele „Steagul Roșu" Brașov (regizor și consecvent animator, actorul George M. Gridânuș, despre care vom mai vorbi), formația de la „Electroputere" Craiova și cea de la Clubul I.M.M.R. Pașcani (despre directorul acestui club al C.F.R.-ului, Viorel Botea, și poetul Dorel Saucîuc, regizorul trupei, vom vorbi de asemenea cu un prilej viitor). Lucrurile se complică și mai mult cînd în nomenclatorul genurilor prezentate în „Cîntarea României" apar teatrul **folcloric** și teatrul **nescris** care pun în totală suspensie, cel puțin din punct de vedere etimologic, așa-zisul teatru... **popular.** Dacă vom mai adauga că foarte multe formații de brigadă artistică și montaj se apropie și chiar sînt, prin pura lor teatralitate, specii ale genului dramatic, popular, dacă vom menționa în plus că apelativul de „teatre populare și muncitorești" nu se rezumă doar la semnalatele particularități lingvistice ci implică aspectul financiar, deloc neglijabil, și chiar anumite diferențe ce vizează nuanțe de mentalitate morală și cetățenească (există o concurență între sindicat și cultură a cărei natură ar trebui poate explorată și elucidată, evident, spre marele lor profit al teatrului neprofesionist!). Intervenția factorilor de resort în aceste probleme este așteptată și cît se poate de binevenită.

Dimensiunea jocului

Alături de setea de carte, de muzică, de pictură, există din fericire, la ora actuală în țara noastră, ca expresie vie a democratizării accesului la cultură al maselor largi, o sete și o foame puternică de teatru, a poporului român care vine atît din interiorul specificului național, ca dimensiune constantă a unui neam care și-a jucat de-a lungul secolelor istoria sa dramatică pe convulsiva scenă politică europeană — și acest rol l-a jucat de peste două mii de ani pînă la succesul final al existenței noastre libere și independente de acum — cît și din puterea de reprezentanță și adecvare a genului dramatic la specificul vremii: după părerea noastră acest gen poate cuprinde prin complexitatea și dinamismul său ca formă de artă, multiplele mutații, mișcările, cinetismul, răscrucea permanentă, revoluția continuă din toate planurile existenței care tulbură destinul omenirii contemporane. Ca formă estetică deci, ca și complexitate structurală, genul dramatic ni se pare că poate de amatori țin locul teatrelor profesioniste. Astfel, teatrul de amatori din Vatra Dornei este un fel de Teatru Național al orașului Vatra Dornei, el avînd același rol, funcție și chiar succes pe care le are Teatrul Național dintr-un mare oraș ca Iași, Cluj-Napoca, Timișoara sau București.

Mai mult decît atît, teatrele populare și muncitorești fac turnee frecvente în mediul rural, în special în unele comune și sate mici, cu sau fără cămine culturale, joacă uneori chiar în săli de clasă, în localități și condiții în care teatrele profesioniste vor ajunge foarte greu, extrem de rar, sau niciodată. Se impune și aici o precizare: lumea satelor noastre a evoluat, oamenii circulă, lucrează pe șantiere, satele sînt comunități deschise, fluctuante (prin navetiști) între vatră și șirung, generația tînără de la sate e absolventă de școli generale, de școli profesionale, de licee, de școli de maiștri, de școli tehnice, de facultăți, de școli de ofițeri, de școli de subofițeri, de școli de specialități militare, de școli de specialități civile, de școli de specialități tehnice, de școli de specialități economice, de școli de specialități juridice, de școli de specialități medicale, de școli de specialități farmaceutice, de școli de specialități veterinare, de școli de specialități agricole, de școli de specialități silvice, de școli de specialități piscicole, de școli de specialități apicole, de școli de specialități viticole, de școli de specialități pomicole, de școli de specialități legumicole, de școli de specialități floricole, de școli de specialități ornamentale, de școli de specialități peisagistice, de școli de specialități arhitectonice, de școli de specialități urbanistice, de școli de specialități geodezice, de școli de specialități cartografice, de școli de specialități topografice, de școli de specialități fotogrammetrice, de școli de specialități aerofotogrammetrice, de școli de specialități teledetecție, de școli de specialități sateliți, de școli de specialități navigație, de școli de specialități aviație, de școli de specialități spațiu, de școli de specialități astronautică, de școli de specialități astronomie, de școli de specialități astrofizică, de școli de specialități cosmologie, de școli de specialități cosmogonie, de școli de specialități cosmografie, de școli de specialități cosmometrie, de școli de specialități cosmometrie, de școli de specialități cosmometr

Poezii

de Ivo Muncian

In hamacul soarelui

Cum dimineața sînt taciturn
și morocănos,
cum seara
îmi place să mă retrag
printre visele mele,
profit de ocazie
cît sîntem fără umbră
și vă invit
la o escapadă sentimentală
cu antren
în hamacul soarelui.
Poftiți !

Clepsidra

În fiece clipă
dispare parcă
un vis de barcă,
un sens de aripă

Și vine-nspre mine
un soare molatic —
dor singuratic —
și nu dau de tine.

În fiece clipă
de spațiu repusă
pe gînduri dusă
o șansă țipă.

Și vine-nspre mine
pe-aceeași cărare
tăcuta-nserare...
Și nu dau de tine...

Mnemosyne

Fie-ți milă, jinduită Neliniște,
și mai lasă-mă să viețuiesc
prin Vadul Zilei
doar o duzină de decenii.

De-o fi prea mult,
ai cuvîntul meu de onoare
că mă voi retrage
cînd s-or cumînți talazurile
și vînturile cînd s-or deda la visare.

Acum mă iartă, că se face departe
pînă la orizonturi, stimată Neliniște,
și mă atenționează Mnemosyne
că a sosit sorocul
să mă așternu drumului.

Testament de plugar

...da tu, nepoate, de holdă grijește
și dă-i și ploaie, și dă-i și soare,
suman pe dinsa așterne vulpește,
de vine gerul cînd e în floare.

Și ține-o-n palmă ca pe o fată
că e plăpîndă ca o păpădie
și o dezmiardă, și o desfată,
de-i la necaz cam tuciurie.

Și fă-i și voia, dacă ți-o cere,
deschideți gîndul în fața ei,
fi-i mîngîierea la greu, în tăcere,
răsfață-i fruntea cu cozi de zmei.

Iar noi ne-om duce și ne-om tot duce
niște alte cele să trebăluim,
să mai zvîntăm de iarbă o cruce
și să hălăduim în țintirim.

Colocviu hibernal

Las-o să mai fie și geloasă,
să-și mai fringă neașteptările,
să-și mai încălzească mirările,
îmi spui.

Prin anii șaizeci și ceva
eram urîși și zvăpăiați,
cu aripi de foc eram,
îmi amintesc.

Încearcă să n-o mai iei în seamă,
descurcă-se pe unde poate,
caute-și singură limanul,
mă-ncurajezi.

Prin anii șaizeci și ceva
mîncăm jăratec sub ocrù de dor,
visam franjurii respirației,
îmi amintesc.

...apoi nu se mai întîmplă nimic.

Iubirea de frumos

Un coleg japonez

Lucram săptămînal în orele de seminar ale unei mari universități europene, în anii de studii, pregătindu-ne doctoratul alături de un coleg japonez și el bursierul fundației umanist-științifice Humboldt de care au beneficiat în ultimele decenii și mulți tineri savanți români.

Nu ne știam limba unul altuia iar limba de conversație era una străină și pentru el și pentru mine, dar amîndoi învățam o limbă clasică veche și aveam unul lîngă altul, în banca universitară, deschisă cartea acelei limbi vechi din care sorbeam înțelesuri, fiecare după sufletul nostru de-acasă.

El se pregătea să se întoarcă învățat, profesor pentru fizicieni și oameni de știință din țara lui, la Tokio, eu mă pregăteam să mă întorc în vatra mea cu sporul de învățătură dobîndit.

Știam amîndoi, născuți în timpul războiului, că facem parte dintr-o nouă generație a lumii dornică de pace, dar mai știam că trebuie s-o luăm de la capăt, pe izvoare, să recitim textele fundamentale ale lumii în versiunea originală pentru reașezarea noastră într-un umanism și mai adînc și mai generos decît au practicat înaintașii.

Avea și dumnealui doi copii.

Într-o seară soția mea, în cămăruța de mansardă din acel mare oraș european, a pregătit mămăliga ardelenește, cu cele cerute de ea, și am invitat familia tînărului meu confrate în științe, cu copiii în familia noastră.

Atunci ne-am cunoscut mai din aproape ca neamuri provenind din lumi cu tradiții felurite. Dar ce încîntare, mai ales în privința copiilor ! Grija iubitului meu coleg erau copiii : cum vor lua ei lingura cu mămăliga, ce vor spune ei și cîtă răbdare vor adeveri în strîmta încăpere studențească, în fața unor oameni străini, vorbind între ei tot o limbă străină decît cea a mamei și a tatei.

Sigur, acum acei copii vor fi studenți ca și ai mei ; erau de o șchioapă, numai ochi și mirare și ascultare atunci.

Se pregătesc și ei de bună seamă să se socoată o nouă generație și mai bună decît cea a părinților lor.

Vor fi oameni de știință, vor fi oameni iubitori de pace, vor vroi să citească în izvoare, muncind pe brînci, dacă este nevoie 15 ore de studiu pe zi ca și părinții lor, să-și însușească tot ce poate fi mai de preț pentru noi, adevărul curat și sfînt tăinuit de natură, de Logosul ei devenit istorie.

ION ALEXANDRU ■

Mihai Mălaimare:

(Urmare din pag. 9)

— Ce mai învață un actor din munca de profesor ?

— Exigența și, în consecința imediată, autoexigența. Nu ascund faptul că intrarea mea la Institut s-a datorat pur și simplu întîmplării de a stîrni interesul Zoei Anghel Stanca. Am făcut, la acel examen, o impresie deplorabilă, atît mie cît și comisiei. Eram foarte slab, cu o înfățișare prea puțin interesantă, cu o dicție plină de cusururi. Nu știu nici azi ce anume din prezența mea stingheră și năucă a convins-o pe Zoe Anghel Stanca de posibilele mele calități. Altfel, mi-am dorit să fac teatru de cînd mă știu. Și mă știu cam de prin clasa a cincea. Toată lumea știa că eu o să mă fac actor, așa că n-am surprins pe nimeni. La foarte scurt timp, a început să mă bîntuie ideea genialității, care m-a chinuit multă vreme, deși în Institut am fost ceea ce se cheamă un student mediocru. Mă ocupam îndeosebi cu exercițiile de dicție și cu cele fizice. Cel puțin în aceste privințe cred că am reușit să acumulez destul.

— Teroarea „genialității" e de domeniul trecutului ?

— Evident. Cînd m-a părăsit, am căzut într-o teribilă dezamăgire. Chiar dacă acum tonul meu reușește să fie autoironic, realitatea e că această detașare mi-ar fi prins bine în anii cînd mă bătea gîndul să mă... reprofilez.

— ? !

— Da. Să-mi schimb, pur și simplu, meseria. Am renunțat de teama că o să mă cred iar un medic, un inginer sau mai știu eu ce, dar genial.

— Nu strică atîta autoobservare ? Nu duce la perfecțiune doar teoretică ?

— Nu mă tem de așa ceva, din simplul motiv că nu am timp să mă tem. E vremea celor care vor și știu să muncească. Asta e deocamdată soluția pe care am găsit-o problemelor mele de conștiință profesională.

— Vă preocupă succesul ?

— Succesul da. Nu neapărat și popularitatea, pe care o socotesc dependentă de criterii nu întotdeauna calitative. Faptul că televiziunea mi-a adus popularitate nu prea contează în topul reușitelor mele reale. Așa încît continuă să mă irite că multă lume vine la spectacolele în care joc pentru a rîde. Publicul nu e vinovat, în principiu, numai că o anumită inerție, o anumită scădere a disponibilităților de receptare mă întristează. Chiar dacă nu se prea obișnuiește, vreau să spun că, după părerea mea, calitatea publicului juvenil este într-o îngrijorătoare scădere. Tînărul de azi nu mai știe să părăsească sala în liniște cînd nu-i place ceva, pentru că nu-și pune deloc problema că n-ar fi capabil să înțeleagă, să-i placă. O nevoie nefirească de facil, de gaguri, de divertisment poluează orizontul de receptare al teatrului în ultima vreme. Evident, e nevoie și de așa ceva, dar nu e totul. Cred că trebuie acordată o atenție responsabilă acestor chestiuni. Teatrul e comunicare, colocviu cu spectatorul. Dacă acest mecanism nu funcționează, arta actorului n-are obiect.

— Ce face Mihai Mălaimare pentru publicul său ?

— Spectacole cît mai aproape de ideea sa despre teatru. Dacă **Fata din Andros** a fost, din punctul meu de vedere, numai un exercițiu de stil, **Harap Alb** — o glumiță, **Actorul**, un orgoliu, iar **A douăsprezecea noapte** expresia de acum fanată a unei dureri, nu înseamnă că abdic. Pregătesc un triptic clovnesc. Primul spectacol se află deja în lucru, se va numi **Clovnerii de pasaj** și va fi un prilej ca publicul să rîdă pur și simplu, în sensul cel mai adevărat al cuvîntului. Sîntem doisprezece, studenți și actori și repetăm la orele cele mai absurde. Vor urma, pe parcursul a doi ani, încă două spectacole, în aceeași zonă teatrală, care vor fi de sine stătătoare și, în același timp, legate într-o concepție, manieră unice. Pentru publicul meu mai fac un lucru, poate mai important decît ceea ce am spus mai sus : îi silesc pe studenții mei să devină actori disciplinați, soldați fără cusur ai unei profesii acaparatoare. Sigur, sînt trist văzînd că circulă printre ei ideea că odată admis la Institut ești deja actor. Situația e favorizată și de bombardamentul intens de propuneri tentante, încă din primele luni de școală. „Precocitatea" nu e întotdeauna concludentă și nici binefăcătoare. Nu îndrăznesc să propun soluții. Deocamdată le încerc pe cont propriu, alături de Mircea Constantinescu, colaboratorul meu de la catedră.

— Ce ascunde această încercare de autonomizare care este spectacolul de autor (ca în Actorul, de pildă) ?

— În primul rînd o recunoaștere a defectelor mele. Sînt un actor disciplinat, țin adică la ideea de muncă. Nu sînt însă și un tip ușor de manevrat. Am orgolii, uneori sînt dificil. Cu vremea mi-am dat seama că munca în colectiv — pe care o prețuiesc mai mult decît orice — nu mi-e întotdeauna la îndemînă, din pricina firii mele. Firesc, s-a născut dorința de a-mi face propriile spectacole. Am urmat doi ani cursurile postuniversitare de regie, așa încît acum îmi regizez spectacolele „cu diplomă", ca să zic așa. Nu mi-e străină bucuria unui colectiv adevărat. Nu se compară, sigur, cu singurătatea grea de îndurat a alergătorului. Numai că pentru asta trebuie să înveți să renunți, să te stăpînești, să accepți chiar unele umilințe — nicidecum în sensul peiorativ al cuvîntului. Ei, se pare că eu n-am reușit ! Ceea ce fac, de la o vreme, nu trebuie luat ca o autoizolare, ci ca o încercare pe cont propriu.

— Întîlnirea cu alți regizori decît Mihai Mălaimare are vreun rol în anexarea profesiunii de regizor ?

— Da, numai că în sensul negativ. N-am avut parte de întîlnirea cu un adevărat, mare animator de teatru, care să strîngă în jurul lui echipe de creatori, care să știe să ignore dificultățile. Fără să știu prea bine dacă am dreptate pînă la capăt, bănuiesc că un astfel de travaliu în colectiv, în ideea de mai sus, trebuie să fi fost realizarea spectacolului **Hamlet** de la Bulandra.

— Regizorul Mihai Mălaimare prețuiește improvizația ?

— Cu atît mai mult cu cît o practică în calitate de actor. Iubesc actorul care se simte liber în scenă. Neîncorsetat de o anume mișcare, de un „da" sau un „nu", actorul care poate răspunde constructiv unui element nou introdus la un moment dat în spectacol. Poate de aceea îl prețuiesc atît de mult pe Marin Moraru. Da, e o împletate să schimbi o virgulă în Caragiale, în autorii clasici în genere. Dar nu e mai puțin adevărat că, în relația cu dramaturgul contemporan, colaborarea e aproape obligatorie. Același lucru se întîmplă și în cazul traducerilor, fie ele Shakespeare sau Molière. Textul este, deci, după opinia mea, un organism viu și trebuie privit astfel. Cred că fac parte dintre actorii care-și permit licențe față de text. Nu e un capriciu, ci un principiu, așa cum l-am explicat mai sus.

— Ce înseamnă Naționalul din București pentru cariera dumneavoastră ?

— Întîi de toate, șansa nici unei îngrădiri. După ani în care am făcut lucruri prea puțin semnificative, legîndu-mi numele mai ales de umorul TV, Naționalul a continuat să aibă încredere în mine. Nimic nu te poate împiedica să faci teatru : aceasta este lecția pe care mi-a dat-o teatrul în care muncesc de aproape cincisprezece ani. Ideile fiecărula își găsesc cu timpul locul potrivit și a repeta după ora nouă seara ajunge să fie nu o corvoadă, ci expresia unei adevărate nevoi de a face teatru. Nu mai sînt genial, dar am descoperit neliniștea muncii pur și simplu. Sînt, așadar, deținătorul unei soluții de viață.

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

● Începem pagina de față cu o propunere, autoare fiind **Marișka Boiovăneanu** (strada Prieteniei, bloc A. 5, apartamentul 16, Târgoviște) : „M-am născut și am crescut pe meleagurile bihorene, în comuna Ineu de Criș, unde o mai am pe mama. Datoria copiilor este să-și ajute părinții, mai ales cînd aceștia nu mai sînt în putere ; este cazul mamei mele, și astfel procedez și eu : îi trimit bani prin mandate poștale sau pachete. Începînd din acest an, însă, atît mandatele cît și coletele nu mai sînt aduse în Ineu de Criș, destinatarii trebuind, pentru a le ridica, să se deplaseze personal la oficiul poștal Săcădat, care se află la 6 kilometri de locul de destinație, pe această distanță neexistînd nici tren și nici autobuz. Mama are 81 de ani, este suferindă. Iată în ce constă propunerea mea : dacă factorul poștal tot se deplasează cu șareta în comuna Ineu pentru aducerea scrisorilor și ziarelor, de ce nu s-ar putea organiza transportul simultan al coletelor și mandatelor, eventual contra unei taxe suplimentare din partea destinatarului ?! Sînt convinsă că dînd dovadă de puțină înțelegere și omenie, Oficiul poștal din Săcădat ar putea rezolva această situație."

● **Primim, din partea Consiliului popular județean Neamț** : „Restituim scrisoarea adresată redacției de către **Liliana-Anica Șiia** din Roman, strada N. Titulescu, blocul 3, apartamentul 53, care solicită sprijin în vederea încadrării în muncă — trimisă nouă spre competentă rezolvare — informîndu-vă următoarele : numita, în vîrstă de 19 ani, este absolventă a Liceului industrial, profil mecanic ; la absolvire a fost repartizată la întreprinderea „Flacăra" Ploiești — de unde i s-a dat negație. În ziua de 3.09.1987, i s-a eliberat repartiția nr. 2996 la I.E.I.A.M.C. Roman, unde lucrează și în prezent."

● **Ministerul Turismului — Întreprinderea transporturi auto : Bd. Expoziției nr. 2, sector 1** : „Vă informăm că urmare a articolelor din 2 octombrie și 9 octombrie a.c. publicate în revista „Flacăra", privind pe conducătorul auto **Bostinaru Aurel**, unitatea noastră a luat măsura scoaterii acestuia din activitatea de transport turistic. Vă mulțumim pentru sprijinul acordat".

● „Asociația de locatari și Comitetul Asociației din Șos. Pipera, nr. 9—11, blocul 2.E, sectorul 1, vă aduc la cunoștință următoarele : 1) — **Apartamentul 15, situat la scara 1**, este ocupat de familia **Stanciu A.**, titularul apartamentului fiind lucrător la I.M.R.A. ; întreținerea nu este plătită de peste un an de zile, ajungîndu-se la suma de 5 500 lei restanță ; apartamentul este deteriorat, neglijența membrilor familiei ducînd și la deteriorarea apartamentului de dedesubt (nr. 11) ; în apartament locuiesc 4—5 persoane în plus față de cele înscrise în cartea de imobil, care confundă părțile comune ale blocului cu grupurile sanitare ; în plus, sîntem sesizați de oameni speriați aducînd resturi de sticlă spartă, bucăți de lemne sau țiglă, aruncate de la ferestrele acestui apartament. 2) — **Apartamentul 12** este ocupat de **Marinică T.** — fost lucrător la I. Av. București ; soția sa și cei patru copii trecuți în cartea de imobil **nu au locuit niciodată** în acest apartament ; camerele sînt închiriate unor diverse persoane, pentru o noapte sau pentru o săptămînă, iar apartamentul este deteriorat de inundații cauzate de chiriașii clandestini. Vă rugăm să ne sprijiniți în rezolvarea acestor probleme, întrucît sesizările noastre adresate atît organelor de miliție cît și celor de sector, au rămas fără nici un rezultat (**scrisoarea — adusă personal la redacție de către președintele asociației — este semnată de întreaga conducere a asociației precum și de un număr de 7 locatari**).

● **Direcția de Telecomunicații a Municipiului București** : „Urmare scrisorii adresate redacției de către **Valeria Dinculescu**, cu privire la instalarea unui post telefonic la domiciliu, vă informăm că cererea a fost rezolvată favorabil. La data de 15.09. a.c., numita a fost invitată să plătească taxa de instalare".

● „Subsemnatul **Ioan Bogățeanu**, născut în comuna Chețani, județul Mureș, domiciliat în Cîmpia Turzii, strada Laminoriștilor nr. 13, blocul F.3, scara B., apartamentul 18, județul Cluj, doresc să mă ajutați, prin publicarea acestor rînduri, în legătură cu o problemă ce mă frămîntă de ani de zile, și anume : în anul 1975 am fost citat la Tribunalul Tg. Mureș (greșit) — adică în locul lui Ion Bogățean, care de loc este din localitatea Valea Largă, județul Mureș, și care, gestionar fiind în această comună, a avut o condamnare, pe care a executat-o în Cîmpia Turzii unde lucrează și în prezent. Cum să mă descurc, căci cazierul lui îl am eu, acum, și am 38 ani de ani de serviciu, iar copiii mei nu primesc niște drepturi din pricina asta."

(**N.R.** — Am mai scris în această pagină despre cazuri evident absurde ; s-ar putea ca și cel de față să fie la fel. O confuzie de nume, într-o astfel de situație juridică, poate fi nu numai neplăcută, dar și pasibilă a fi supusă legilor în vigoare, pentru ca omul care a făcut încurcătura să plătească din propriul său buzunar — așa cum prevăd legile noastre. Menționînd — pentru a cîta oară ?! — că ne este imposibil să verificăm toate scrisorile ce ne parvin — **invităm organele în drept ale județului Mureș să ne răspundă detaliat asupra acestei chestiuni, urmînd ca noi să facem publică părerea acestora**).

● **Din partea Procuraturii Generale a R.S.R. (Direcția de urmărire penală și criminalistică, prevenire și de asigurare a legalității în activitatea administrativă)** : „În legătură cu scrisoarea adresată redacției, în care contestați soluția de neurmărire penală dată de Procuratura județeană Călărași în dosarul nr. 88/P./1986 privind pe **Alexandru Virgiliu** (scrisoarea a fost adresată revistei de către **Nicolae Barbu** din Călărași, strada 8 Martie, blocul 19, scara B, apartamentul 22), vă facem cunoscut că, în urma verificării efectuate, s-a dispus infirmarea soluției și reluarea cercetărilor urmînd a fi avute în vedere toate aspectele sesizate de dv."

● „Noi, cei care locuim pe strada Depozitului, sectorul 3 al Capitalei (Cartier 23 August), prin prezenta venim la dumneavoastră cu rugămintea de a ne ajuta în rezolvarea unei probleme foarte importante în ceea ce privește liniștea noastră și a caselor noastre. În urmă cu un an de zile, strada Depozitului — mai exact jumătate din ea — anume partea cuprinsă între străzile Vîlsănești și Industriilor, a fost amenajată și betonată în vederea asigurării traseului liniei nr. 379 de transport în comun I.T.B. Acest lucru nu ne-ar fi deranjat, dimpotrivă, dar — o dată cu introducerea autobuzului pe acest traseu — s-au năpustit pe această străduță, devenită peste noapte magistrală, tot felul de mijloace de transport grele : autobetoniere, basculante, containere, camioane de mare tonaj și tractoare cu remorci gonind cu viteze nepermise ca la un adevărat raliu. Văzduhul vibrează, pămîntul se zguduie întruna, iar modestele căsuțe aflate la o distanță de 3 metri de acest traseu au început să se fisureze. Zgomotul motoarelor, cît și claxoanele ne răpesc odihna pe timpul nopții. Nu dorim altceva decît ca această stradă să fie folosită în exact scopul amenajării ei, adică pentru accesul autobuzelor 379, iar celelalte mijloace de transport să fie dirijate prin indicatoare rutiere pe străzile învecinate, cum sînt Confederației, Trandafirul Roșu și C. Drăgan — care oferă și condiții mai bune de circulație." (**Un grup de locatari de pe strada Depozitului, pentru care semnează Gheorghe Porumbel**).

● **I.C.R.A.L. — „Giulești" — Strada C-tin Mille 12, Serviciul tehnic** : „Referitor la articolul apărut în revista „Flacăra" din data de 18 septembrie a.c., intitulat „Schele și dileme", vă facem cunoscut următoarele : 1) — obiectul lucrării programate și executate în 1986 a fost refacerea rosturilor dintre panourile mari de fațadă degradate la numai o lună de zile după seismul din 30 august 1986. 2) — Pentru tergiversarea lucrărilor și neevacuarea schelei au fost sancționați maistrul lucrării, proiectantul diriginte, dispecerul și șeful de secție. În prezent lucrările sînt terminate și schela a fost demontată și evacuată."

● Rezumăm scrisoarea **Roznei Dodoc**, din orașul Cugir, strada G. Coșbuc nr. 8, apartament 87, județul Alba : locuind într-o garsonieră și avînd — după cum susține — numai două becuri de iluminat (fără alți consumatori cum ar fi frigider, reșou, etc.), și atît, îi vin, spre plată, consecutiv, sumele de 116.827 și 372 lei — în acest an. Nu sîntem datori a proba buna credință a corespondentei noastre, sîntem datori însă a semnala altceva : omul neavînd, atunci, suma de plată, **i se taie curentul !** Perfect și, ca să zicem așa, legal. Se duce la cei în drept, încearcă să le explice situația — nici un rezultat.

Hai să zicem că persoana nu are dreptate ; în acest caz, rămîne cel puțin tulburătoare întrebarea — pe care ne-o pune și dînsa : dacă tot mi s-a tăiat curentul, **de ce roata contorului continuă să se învîrtească ?!** „Dar din cînd în cînd cu pauze mici" — precizează D.R. Iată ce nu mai înțelegem... !

● „Apelăm la dumneavoastră pentru soluționarea unor neajunsuri pe care le suportăm, fără rezolvare, cu toate drumurile bătute pe la diferite uși. Despre ce este vorba : strada noastră se numește Reforma Agrară, este situată în sectorul 6 al Capitalei și este una dintre căile de acces către cochetul stadion al echipei „Sportul studențesc". Stradă frumoasă, curată, grădini cu flori, tot ce poate să placă ochiului suporterilor acestei echipe, mai ales că au oaspeți echipe și din alte țări. Dar aici începe necazul : în anul 1986, I.C.A.B. a întreprins săpături pe axa st-ăzii pe o distanță de 100 metri, pentru a schimba unele tuburi de scurgere. A strîns cu mătura fiecare particulă de asfalt — aceasta este foarte bine — care a fost transportat. După terminarea lucrării, asfaltul nu a mai fost turnat la loc și, iată, se fac doi ani de cînd strada a rămas desfundată, cu gropi, iar cînd plouă nici nu se poate circula din cauza noroiului. Semnalele noastre adresate forurilor de resort nu au găsit nici un ecou. Dar cum un necaz nu vine singur, în primăvara anului în curs, I.C.R.A.L. „Giulești", prin Grupul din Aleea Țibleș condus de maistrul Jan Petrescu, a executat niște lucrări la un bloc precum și reparații de sobe la alte locuințe. Tot molozul rezultat a fost depozitat pe trotuare, acesta fiind în cantități apreciabile, încît acum nu se mai poate circula nici pe trotuar, nici pe drum." (**Ioan Gr'gore**, strada Reforma Agrară nr. 17, etaj 1, apartament 6, sectorul 6).

Pagină realizată de
HORIA PĂTRAȘCU ■

Scrisoare comentată

Ar mai fi o neclămurire

Eduard-Teodorel Nicolescu, domiciliat în Constanța, str. Caraiman nr. 1—3, bl. PF-6, sc. B, ap. 24, a început să muncească la 7 ianuarie 1983, în cadrul Antreprizei poduri dunărene Fetești. În august 1984 a fost pensionat pentru incapacitate temporară de muncă, în urma unei intervenții chirurgicale la piciorul drept. Diagnosticul : artroză coxo-femurală. Simțindu-se bine și dornic de muncă — „nu avea rost să mai amîn reluarea activității", scrie el — **cere depensionarea**, comisia medicală i-o acordă și la 1 noiembrie a fost reîncadrat în același unitate. „Neșansa mea a fost ca în anul 1985, în luna octombrie să am probleme cu piciorul sting, iar pe data de 8 ianuarie 1986 să mi se efectueze a doua intervenție chirurgicală la acest picior... Au mai urmat patru internări la diferite spitale". La 10 mai 1986 i s-a întocmit un nou dosar de pensionare. În iunie, la Centrul metodologic de reumatologie din Capitală, i se precizează un diagnostic îngrijorător : spondilită ankilopoetică forma Strumpell-Pierre Marie. Acestea sînt motivele obiective ale necazului său. Pînă aici nu poate acuza pe nimeni. Dar, „de atunci au trecut 14 luni și dosarul respectiv zace la întreprindere... După un an de imobilizare la pat am reușit cu greu să mă deplasez cu ajutorul cîrjelor... Am luat de mai multe ori legătura cu întreprinderea, atît personal cît și telefonic, dar de fiecare dată mi s-a pus în față motivul dispariției cărții de muncă, promițîndu-mi-se că se va face totul și problema se va rezolva, dar timpul trece și promisiunile rămîn numai promisiuni. „Am 24 de ani și lupt din greu să recuperez ceea ce am pierdut din cauza bolii, mai ales recuperarea mersului și a capacității de muncă" — iată, nici un moment nu încetează să spere că va putea munci din nou ! — „dar care toate acestea se pot face numai cu promisiuni ? Nu se gîndește nimeni că sînt om și că am nevoie, pe lîngă multe alte lucruri" — ne îngăduim să precizăm : de bani ! — „și de un act cu care să pot dovedi că sînt pensionat medical ?".

Am trimis scrisoarea celor în drept să rezolve competent și urgent problema. Aceasta a fost soluționată — pînă la un punct, credem noi — de tovarășa Nela Mocanu-Tudor, director al D.P.M.O.S. Ialomița. Spicuim din răspunsul primit : „După ce i-a stabilit drepturile de pensie — în 1984, n.n. — D.P.M.O.S. Ialomița a înaintat dosarul la D.P.M.O.S. Constanța, unde petentul își avea domiciliul. La data de 30 octombrie 1984 solicită să se emită decizie de depensionare și totodată reîncadrarea în cîmpul muncii la Antrepriza poduri dunărene, unitate care acceptă încadrarea însă fără să ceară petentului să prezinte carnetul de muncă, conform legii. Din acest motiv nu i-a putut întocmi dosarul de repensionare începînd cu 10 mai 1986". Înțelegem, deci, că tînărul pensionar nu a avut în mînă nici un moment dosarul în cuprinsul căruia carnetul de muncă era o piesă principală. „S-a constatat" — de ce de-abia acum ? ! — „că în această perioadă carnetul de muncă s-a aflat la D.P.M.O.S. Constanța". (Sigur, acolo unde fusese înaintat!). „În prezent, carnetul de muncă se află la Antrepriza poduri dunărene Fetești" — pentru că acest carnet de muncă nu s-a mutat singur, de ce și cine n-a acționat în mai 1986 pentru a-l obține ? — „în vederea întocmirii dosarului de pensionare, urmînd ca pînă la data de 20 octombrie 1987 să fie depus la D.P.M.O.S. Ialomița în vederea stabilirii cuantumului de pensie. S-a discutat cu petentul și a fost îndrumat ca, pentru drepturile de pensie neprimite pe perioada 10 mai 1986 și pînă la data actualei decizii, să se adreseze Comisiei centrale de pensii din cadrul Ministerului Muncii sau organelor judecătorești". O ultimă neclaritate : pe cine anume să cheme Eduard-Teodorel Nicolescu — a cărui vină în această încurcătură este că a renunțat la pensie imediat ce a simțit că poate munci, deși nu credem că în oasele lui nu mai stăruia nici o durere — în fața organelor judecătorești ?

REGHINA VĂRVICI ■

Poșta redacției

● **Chirea Viorica** — satul Blejani, com. Vedea (Argeș) : Adresați-vă Radioteleviziunii Române, Calea Dorobanților nr. 191, 79757 București și Comitetului județean pentru cultură și educație socialistă. ● **Teodoreseu Maria** — București — Nu ne-ați scris unde lucrați. ● **Boboc Ioana** — satul Plopu, com. Ianca (Brăila) : Sînteți îndreptățită numai pentru luna iunie. ● **Anghel Victoria** — satul Șerpoaia, com. Aninoasa (Gorj) : dr. Mihai Neagu, Institutul de medicină și farmacie București. ● **Stancovici Nicolae** — Moldova Veche : Nu vă putem trimite numerele solicitate pentru că păstrăm la documentare numai colecțiile legate. Vă recomandăm să le consultați la o bibliotecă. ● **Constantinescu Silvia** — Cluj-Napoca : Vă așteptăm cu un memoriu în cadrul programului de audiențe, dacă nu doriți să-l trimiteți prin poștă. ● **Popa N. Boris** — București : Nici o reglementare nu poate avea în vedere amănuntele la care vă referiți dv. Înainte de toate, relațiile de bună vecinătate se bazează pe omenie și bun simț. ● **Moroșanu Ana** — Fălticeni : S-a procedat corect. ● **Baciu Anica** — Iași : Respectivele probleme de succesiune sînt numai de competența instanței de judecată. ● **Mirică Vasile** — Galați : Din scrisoarea dv. nu rezultă adresa de reședință, nici domiciliul, nici unde lucrați. ● **Uzun Virginia** — Constanța : Potrivit prevederilor Legii 26/1967, începînd cu anul în curs aveți dreptul la 17 zile de concediu de odihnă. În 1986 ați beneficiat de 16 zile plus 8 pentru lunile lucrate în 1985. ● **Chirea Gheorghe** — Fetești : Chiar dacă doriți să schimbați apartamentul, aveți obligația să-i întrețineți corespunzător. În plus, ar fi de dorit să vă îndepliniți sarcinile de serviciu astfel încît să nu mai fiți sancționat. ● **Maria Gheorghe** — București : Dosarul se află în arhiva penală a Judecătoriei sectorului 3. ● **Simionescu Elena** — București : Analizînd situația dv. locativă și constatînd că cererea este întemeiată, conducerea Consiliului popular al municipiului București a aprobat să vi se atribuie un apartament în sectorul 2 din posibilitățile ce se vor ivi. ● **Ghiță Nicolae** — București : Atît conducerea Filialei sector 2 a I.C.S. Legume-Fructe, cît și conducerea întreprinderii sînt în continuare interesate în a vă sprijini pentru rezolvarea definitivă a situației dv. gestionare, urmînd ca, la rîndul dv., să vă antrenați efectiv în această acțiune. ● **Păun Alexandrina** — com. Vulturu (Vrancea) : Dacă mai aveți probleme, reveniți după soluționarea procesului. ● **Pintilie V.** — București : Nu am putut trimite spre soluționare scrisoarea dv. pentru că în cele 4 pagini nu ați scris nici adresa, nici numărul de telefon. De-abia v-am deslușit semnătura. ● **Dărăban Ionel** — Beiuș : Cele solicitate de dv. se vor soluționa favorabil.

REGHINA VĂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Mi-am pus busuioc... să fac aromoterapie

„Mi-am pus busuioc în păr, ...mi-am pus busuioc sub pernă". Coborîtă cu alai de miresme din cîntecul românesc, floarea dragostei și norocului a împodobit-o mereu pe tînăra fată cu prospețimea cîmpului, i-a făcut somnul liniștit și senin. Vechiul obicei folosea efectele ei de tonic general, de sedativ și însemna de fapt aromoterapie. După cum, adăugînd mărar, salată sau leuștean în ciorbă, gospodina practica, fără să-și dea seama, tot aromoterapie. Cine n-a simțit chemarea romantică a unei plimbări pe sub tei înfloriți, după care ești mai liniștit, mai înviorat, cu o stare generală mai bună? Toate aceste practici moștenite din moși-strămoși folosesc acțiunea benefică dată de aromele unor plante asupra organismului omenesc. Mirosul plăcut al florilor își are originea într-o serie de uleiuri volatile prezente în ființa lor vegetală. Știința a demonstrat că, alături de satisfacția estetică, acestea au și o spectaculoasă acțiune terapeutică. Ele erau utilizate și în vechime, fiind la originea enigmaticelor îmbălsămări practicate de egipteni, a rafinatelor parfumuri ale antichității, a reconfortantelor băi cu plante. Acum, cînd poluarea medicamentoasă ocupă un trist loc patru în statistica mondială a deceselor, omenirea se îndreaptă cu tot mai multe speranțe spre medicina naturistă. De aceea, și utilizarea uleiurilor volatile din plante a revenit în prim plan. S-a găsit și o denumire adecvată: **aromoterapie.** Pe lîngă folosirea tradițională, prin inhalații sau băi, a apărut și una nouă: administrarea pe cale bucală prin picături. Acest domeniu tot mai la modă al fitoterapiei a prins contur și la noi în țară prin cercetările și experimentele unui om pasionat și cu har științific, biologul Mircea Alexan de la Trustul Plafar. Cel ce a știut să transforme aromele diafane în veritabile medicamente lipsite de nocivitate ne explică o parte din numeroasele efecte curative ale acestora: „Uleiurile volatile sînt antiseptice foarte eficace împotriva germenilor patogeni, atacînd o gamă largă de bacterii și ciuperci. Față de antibiotice, prezintă avantajele de a nu da efecte secundare căci sînt mai aproape de structura noastră biologică, și în plus, nu duc la fenomenul de obișnuință. Este demonstrat faptul că numeroase tulpini de bacterii rezistente la antibiotice pot fi anihilate prin acțiunea antimicrobiană a acestor extracte de plante. S-a ajuns ca, asemănător cu clasicele antibiograme, să se alcătuiască și aromatograme ce indică la ce uleiuri volatile sînt sensibile diferitele bacterii. Astfel, campionul antiseptic s-a dovedit a fi cimbrul, de trei ori mai eficient decît fenolul, considerat pînă acum etalon.

De asemeni, ele intensifică secreția sucului gastric, intestinal și pancreatic ce acționează mai rapid și complex asupra bolului alimentar. Pătrunjelul, mărarul, cimbrul și alte legume condimentate stimulează pofta de mîncare și favorizează digestia. Instinctiv, gospodina presară coriandru, cimbru peste mîncărurile de varză sau fasole, mai greu digerabile, după cum mămica temperează colicii sugarului cu ceai de chimen. Și asupra aparatului respirator se manifestă o acțiune binefăcătoare. Substanțele volatile accelerează mișcarea cililor epiteliului, fluidifică secrețiile, astfel că apar efecte antiinflamatoare și expectorante. Uleiurile florilor măresc diureza, sînt aseptice și spasmolitice asupra traiectelor urinare, ba chiar favorizează eliminarea calculilor. La acestea se adaugă efectele sedative, tonice, rezolvările din bolile de piele".

Desigur, problema n-a rămas în perimetrul teoreticului. În instalațiile întreprinderilor Plafar s-au antrenat cu vapori de apă din masa vegetală uleiurile brute, iar la Orăștie, aceste amestecuri complexe, cu peste 500 de componenți, s-au rectificat fin, în fracții înguste. În magazine, deja se găsesc 9 uleiuri volatile și anume de conifere (brad, pin, molid), levănțică, mentă, fenicul, coriandru, ienupăr, cimbru. Cu ajutorul lor, după rețete ingenioase, în adevărate cocteiluri miraculoase, Mircea Alexan a adus ameliorări sensibile în multe afecțiuni. Vom menționa doar cîteva cazuri rezolvate în cabinetul de la dispensarul Diham. O femeie cu o infecție renală generată de colibacili, care rezistaseră aproape o jumătate de an unui adevărat război cu cele mai diverse antibiotice, a fost vindecată spectaculos prin aromoterapie. Prin inhalații și picături din ulei de conifere, sinuzita cronicizată a unui tînăr din Bacău, ce trebuia operată, a dispărut fără urmă după numai o săptămînă. O bătrînică cu o insomnie rebelă ce o împiedicase de 6 luni să doarmă măcar o noapte, și-a regăsit odihna cu ajutorul unei punguțe cu conuri de hamei pusă pe pernă, după cum numeroase stări de anxietate s-au temperat prin picături din banala levănțică. Uleiul de mentă a soluționat multe crize de deschinezii biliare prin mărirea secreției de bilă și evacuarea ei.

Bineînțeles, lucrurile nu se opresc aici. Testele arată o lărgire a ariei de acțiune a extractelor din flori și plante prin combinarea virtuților terapeutice ale fiecăreia în parte. Mirosurile diafane au trecut la ofensivă împotriva a tot mai numeroase boli. Vom menționa doar cîteva suferințe cărora uleiurile volatile din rețeaua Plafar le vin de hac cu rapiditate. Cîteva picături de licoare de pin, brad, molid puse pe zahăr sau inhalate rezolvă bronșite, traheite, laringite, ba chiar și colecistite sau litiaze biliare. Ungînd cu ele iritațiile date de unele boli de piele, acestea au un regres vizibil, ca să nu mai vorbim că pulverizarea în locuințe aduc parcă Predealul în șufragerie. Uleiul de mentă este un bun medicament în indigestii, aerofagii, colici și spasme gastrice, stări de vomă, dureri hepatice, sinuzite, bronșite cronice, astm etc. Masajele pe tîmple cu o soluție din acest lichid odorizant iau parcă cu mîna migrenele și durerile reumatice, fiind și o plăcută apă de gură dar și un eficace leac împotriva țînțarilor. Levănțica a depășit banala utilizare de antidot împotriva moliilor și soluționează acum și astenia, insomniile, anxietatea, astmul, gripa, tusea convulsivă. Dizolvată în ulei comestibil, ea tămăduiește răni infectate ce nu se închid, cangrene, dermatoze. Uleiul de funicul ajută în litiazele urinare, balonări, gută, eczeme, echimoze, disconfort psihic și stimulează lactația, iar cel de coriandru, în plus, reîmprospătează memoria. Cîteva picături zilnice de ienupăr stopează crizele de colibaciloză și ameliorează colitele fermentative, iar cimbrul, cel mai valoros tonic general și antiseptic, prin uz intern, acționează prompt asupra infecțiilor digestive, respiratorii și renale, iar, prin uz extern, cicatrizează plăgile supurante. Farmacia verde oferă remedii netoxice, ieftine, eficace, dăruite de natură din marele și infinit regenerabilul ei laborator clorofilian. Mircea Alexan, Ovidiu Bojor și Florentin Crăciun nu au lăsat o serie de plante să ducă o viață anonimă pe cîmp sau într-un colț de grădină, nu s-au mulțumit ca florile să picure doar frumusețe din glastre, ci le-au făcut să picure și sănătate, energie, formă fizică.

FLORIN CONDURĂȚEANU

Biblioteca sănătății

Medicina naturistă

În cu totul alt registru dar de același evident interes se afirmă cel de al doilea volum la care doresc să fac referință în aceste însemnări. El este o lucrare de medicină generală, și dacă vreți, de medicină populară, deși prin modul de tratare cît și prin competența autorilor demonstrează o certă ținută științifică. Lucrarea apărută la Editura medicală se intitulează „Medicina naturistă" poartă subtitlul Mic tratat terapeutic și este apărută sub redacția doctorului Pavel Chirilă cu colaborarea unui grup de 12 medici, biologi și farmaciști. Sînt reunite pentru prima oară credem toate metodele considerate „naturiste" într-o concepție modernă cuprinzătoare, respectiv fitoterapia, acupunctura, homeoterapia, balneofizioterapia, dietoterapia și psihoterapia. Cît privește categoria bolilor la care se referă actualul volum de „medicină naturistă" ea cuprinde nu mai puțin de 78 grupe de maladii de la acnee la zona zoster trecînd prin anemii, bronșite, cardiopatie ischemică, ciroză, hepatică, colică biliară și colică renală, diabet zaharat, eczeme, gastrită, hepatite, prostatită, psoriazis, spasmofilie, ulcer. După capitolele cu caracter mai general privind specificul fiecăruia din terapiile enunțate anterior, cele 78 de grupe de maladii sînt evidențiate printr-o succintă caracterizare urmată de principiile de tratament alopat folosite în mod curent. În continuare sînt prezentate pe rînd elementele de tratament ale fitoterapiei, acupuncturii, homoterapiei etc.

Rezultă din acest ansamblu o carte de specialitate și totodată o lectură absolut captivantă chiar pentru nespecialist.

HARALAMBIE LEREA

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Valori ce nu trebuie uitate (II)

De data aceasta vom începe evocările noastre cu două personalități care, în vremuri de pionierat, au sprijinit, cu toate mijloacele de care dispuneau, dezvoltarea noastră tehnico-științifică.

Cel dintîi este **Mihail Cerchez** (circa 1880—1922). Cu studii superioare juridice, a profesat un timp ca avocat în baroul Brăilei. Entuziasmat de zborurile unor avioane la care asistase în Franța, el amenajează la Chitila, în 1909, cel dintîi aerodrom din România, organizează tot aici prima școală de pilotaj de la noi (cei dintîi absolvenți au fost Gheorghe Negrescu și Ștefan Protopopescu) și întemeiază cea dintîi unitate producătoare de avioane din țară, enunțînd principiul: „Aviație românească cu avioane românești!" În 1910 s-au produs aici, în licență, 4 aparate model „Farman", echipate cu motoare „Gnôme" de 50 CP. O furtună violentă distrugînd hangarele și mai multe avioane în 1913, Cerchez nu mai izbutește să obțină fondurile necesare pentru refacerea centrului său aeronautic și e nevoit să renunțe la activitatea aviatică începută atît de impetuos.

Un alt susținător al progresului științific, adevărat mecena, a fost în secolul trecut **Vasile Adamachi** (1817—1892). Instrucția a primit-o în casa părintească, vădind apoi toată viața interes față de matematică și științele naturii; pentru serviciile aduse statului, a primit rangul de vel clucer, apoi de comis, în sfîrșit de spătar. A donat Primăriei din Iași o clădire în care s-a deschis o școală primară, iar la moartea sa a lăsat prin testament Academiei Române o sumă importantă, din care s-au acordat decenii la rînd „premiile Adamachi", s-au atribuit sute de burse unor tineri doritori să se consacre „studiului științelor pozitive, pentru a servi la înființarea și perfecționarea fabricilor și a industriei naționale" și s-a editat cunoscuta „Revistă științifică V. Adamachi" (1910—1949), ctitorită de Petru Poni, Paul Bujor și Ion Simionescu.

O ramură industrială care a cunoscut o amplă dezvoltare la noi încă din veacul trecut a fost cea petrolieră. În cadrul ei doi ingineri, **Virgil Tacit** (1876—1935) și **Valeriu Pușcariu** (1868—1932) au realizat în 1912 o invenție de mare interes practic, introdusă în țară și peste hotare, care rezolva situații grave pricinuite de accidente: un ventil cu piston cilindric, acționat hidraulic de la distanță, pentru blocarea erupției sondelor incendiate. Să mai amintim că V. Tacit a fost autorul (în colaborare) a lucrării de sinteză **Exploatarea petrolului în România** (1907) și că s-a preocupat de industrializarea gazelor noastre naturale, iar V. Pușcariu a publicat **Statistica industriei miniere din țară (afară de cariere)** (1899), importantă pentru istoria tehnicii românești. Un inventator care a avut la activ un mare număr de brevete în aceeași ramură a fost inginerul **Andrei Drăgulănescu** (1889—1946) — un nume despre care nu se poate spune că este pe „buzele tuturor". „Sistemul coloanei unice", introdus de el începînd din 1930, a redus considerabil consumul de material și a accelerat forajul, ceea ce a redus prețul de cost al petrolului românesc la un nivel competitiv în perioada marii crize economice (procedeul s-a aplicat apoi și în S.U.A.). O altă invenție a sa înlătura devierile găurilor de sondă; pe baza ei, a reușit să foreze rotativ 18 sonde verticale drepte.

Și în domeniul feroviar sînt de amintit doi ingineri-inventatori aproape uitați, **Theodor Dragu** (1848—1925) și **George C. Cosmovici** (1854—1920). Și unul și celălalt au avut un rol însemnat în organizarea și perfecționarea tehnică a C.F.R., amîndoi au inventat și introdus injectoare-pulverizatoare pentru arderea combustibililor lichizi (în practică a păcurii, care pe atunci prisosea) în focarele locomotivelor. T. Dragu a proiectat locomotivele din seria 1480—1490 pentru linii secundare, introduse și în străinătate. G. C. Cosmovici a mai inventat o „Cutie pentru uns fusurile osiilor vehiculelor de drum de fier și tramvaie", cu ungere continuă și de folosire îndelungată, utilizată cu succes atît în România, cît și în Franța.

Fizician, inginer și inventator, **Vasile V. Bianu** (1883—1978), ani îndelungați profesor de fizică generală la Școala Politehnică din București, a străbătut, de-a lungul unei existențe îndelungate, un rodnic drum al creației. Format ca fizician sub îndrumarea Mariei Curie, al cărei asistent a fost la Institutul Radiului din Paris, a adus contribuții în domeniul radioactivității, cu aplicații la radiația de recul a poloniului, curbele Bragg, ionizarea prin raze secundare alfa. Brevetează în 1909 un procedeu pentru sporirea capacității acumulatoarelor (fără creșterea sensibilă a greutății lor), iar în 1916 o pompă cu mercur pentru obținerea vidului. Aportul său este consemnat de știință și în optică, acustică și capilaritate, în construcția oglinzilor parabolice, în noi metode de calcul pentru construcția viorilor și în realizarea unui vernîu de concepție proprie pentru acestea.

O existență curmată în plină putere de creație a avut inginerul-inventator **Mircea Grumăzescu** (1916—1969), eminent specialist în acustică, colaborator al acad. Eugen Bădărău la lucrările fundamentale **Bazele acusticii moderne** (1961) și **Ultraacustica** (1967). Proiectele de acustică ale unor mari clădiri social-culturale (teatre, săli de concert, școli de muzică, Circul de stat, săli de sport) sînt opera sa și tot el a conceput aparataje acustice noi, printre care o ingenioasă riglă de calcul pentru proiectări acustice (1953), un generator de impulsuri modulate pentru măsurători acustice (1961), o instalație pentru determinarea capacității auditive a personalului feroviar (1963), dispozitive pentru atenuarea zgomotelor industriale, pentru combaterea vibrațiilor, pentru reperarea unor aparate de zbor etc.

Un alt slujitor al noului a fost profesorul **Silviu Crișan** (1904—1966), specialist în construcții de mașini, creator de aparate de superfinisare a pieselor ca și a materialului termoplastic „lignomet", executat din straturi de furnir de carpen asamblat cu rășini sintetice; printre numeroasele sale invenții s-au numărat o sculă și un procedeu pentru tăierea metalelor dure, cu folosirea unui disc abraziv care lucrează într-un curent de oxigen sau aer comprimat (1965), un nou procedeu de determinare a durității corpurilor abrazive (1966) etc. Un inventator prodigios, licențiat în științe fizico-chimice și inginer electromecanic, a fost profesorul **Ștefan Grossu** (1915—1977), despre care și revista „Flacăra" a scris în 1974 (nr. 43 din 19 octombrie). Prima sa invenție a fost „Transformator electric cu înfășurare din sîrmă neizolată pe distanțieri" (1942). A obținut medalii de aur la Salonul internațional al invențiilor de la Köln pentru invenția „Redresor pentru sudură electrică cu arc" (1972) și la Salonul internațional al invențiilor de la Nancy, pentru „Motor electric trifazat" (1973). Lucrarea sa „Instalație pentru sudare electrică cu arc, cu mai multe rosturi, la frecvență mărită" s-a bucurat de o deosebită apreciere la Institutul Internațional de Sudură de la Paris și a făcut obiectul unei convenții de cooperare cu Suedia. A fost deținătorul a numeroase invenții, dintre care 16 brevetate și în străinătate, iar în domeniul fizicii atomice a stabilit „efectul tunel spontan" (conf. „Studii și cercetări de fizică" nr. 1/1960). „Am lucrat din pasiune — mărturisea el. Sînt un romantic, credeți-mă, fericirea de a descoperi o soluție bună e ea însăși cea mai mare recompensă pentru un inventator ca mine."

Să-l amintim în încheiere și pe **Iosif Selmiciu** (1909—1972), farmacist cu o creație foarte bogată, realizator a numeroase sinteze valoroase de substanțe analgezice, tuberculostatice, virostatice, antireumatice, antitiumorale, deținător a 50 brevete de invenții. Detașat la Institutul Chimico-Farmaceutic din Shanghai, a format cadre de specialiști și a pus la punct fabricarea cofeinei, teobrominei și teofilinei în Republica Populară Chineză. Să amintim că era poliglot (vorbea șapte limbi) și bun cunoscător al filosofiei indiene și chineze.

I.M. ȘTEFAN

Justiția bunului simț

La 5 oct. 1984, în incinta întreprinderii miniere Anina, Ioana Stroescu, om al muncii în întreprindere, a fost accidentată de Constantin Nițu, în timp ce era își îndeplinea obligațiile de serviciu. Boala femeii s-a agravat pe măsură ce a trecut timpul, pe parcurs a căpătat și alte boli din cauza tratării inadecvate a primeia, și, în ciuda menirii lor sociale, întreprinderea, Direcția muncii și Direcția sanitară nu au acționat nici la intervenția comitetului de partid al județului, nici la atenționarea făcută de Ministerul Sănătății, nici măcar pentru recuperarea unor fonduri de care au fost păgubite. După ce a atenționat în fel și chip timp de trei ani organele și instituțiile competente, Ioana Stroescu a trimis redacției un memoriu în care, pe lîngă faptele adevărate, a strecurat cu bună știință și afirmații grave, nefondate. Ce anume a determinat-o să acționeze astfel ?

Un pericol public

și niște păgubași generoși

Constantin Nițu, om cu stare (imobil, mașină în familie). În vîrstă de 35 de ani, s-a născut în județul Galați, unde, în 1974 și, a doua oară în 1976, a fost condamnat pentru furt din avutul obștesc, pedepsele fiind de un an și șase luni, și respectiv, un an și opt luni. În 1985, i-a fost întocmit un dosar și la Anina, pentru speculă și înșelăciune în dauna avutului particular. A fost condamnat, pedeapsa a fost amnistiată. Acum e cercetat pentru furt din ocolul silvic. Este vorba de o cantitate de cetină a cărei valoare a fost stabilită la suma de 22 de mii lei. **Tot în 1985, cînd a fost întocmit dosarul pentru speculă, a fost întocmit și dosarul civil în legătură cu accidentul pe care i-a suportat Ioana Stroescu.** A fost întocmit un dosar civil, deși soțul accidentatei, Aliodor Stroescu, a sesizat în scris miliția din Anina, numărul de înregistrare al sesizării fiind 34024 din 9 a X-a 1984, semnată indescifrabil. Cei care lucrau la protecția muncii a sectorului de aeraj I.M.A. au trimis și ei o scrisoare înregistrată cu numărul 12748/15 a X-a 1984, semnată indescifrabil. E imposibil de înțeles de ce lucrătorii cărora li s-au încredințat sesizările n-au acționat pentru începerea cercetării penale.

Constantin Nițu este unul dintre cei trei sute de cetățeni (din județul Caraș-Severin) care conduc fără carnet tractorul proprietate personală. Sînt conștiențați căraușii. Am putea crede că ei, căraușii, își desfășoară (prin reglementări legale) activitatea numai în cîmp. Ne-am înșela. Adeverințele care țin loc de carnete de conducere, eliberate de consiliile populare, nu prevăd cu ce fel de utilaje au ei dreptul să care și pe ce drumuri. Se creează, din considerente de natură economică, evident, o ambiguitate prin care, cînd se ajunge la consecințe grave, soluțiile sînt căutate la mica înțelegere în afara legii.

În procesul civil în care a fost descris și accidentul, a apărut un martor, Ion Sușa, mașinist la I.M. Anina, care a devenit cumnatul lui Constantin Nițu și subiectul unui alt proces a cărui sentință definitivă a stabilit că e martor mincinos. El îi furnizează carburanții lui Constantin Nițu, cum afirmă mai multe declarații din timpul anchetei, carburanți care au o proveniență, cel puțin în parte, ilegală. Rămîne ca miliția din localitate să intervină prompt cel puțin în acest caz.

Am putea crede că Nițu este un om neinstruit. Nu ! După școala profesională de trei ani, a mai absolvit o școală tehnică de doi ani și o școală de maiștri de doi ani. Se pare că e un specialist atît de „bun-, încît întreprinderea l-a angajat, atît înainte cît și după accident, de cîte ori a vrut el și pentru cît durată a optat : două luni, trei săptămîni, cît a avut omul timp !

Cine ar fi trebuit să-l acționeze în judecată pe C.N., pentru recuperarea pagubelor, cu excepția accidentatei ?

I.M. Anina, care a plătit mult timp accidentata din fondul de asigurări sociale. Întreprinderea nu are culpă în procesul muncii și se poate socoti (ar trebui să spunem : este obligată a se socoti) păgubită.

Puteau (și trebuie) să-l acționeze în judecată toate unitățile spitalicești în care a fost internată Ioana Stroescu, pentru că, în conformitate cu articolul 188 din Legea 3 pe 1978, unitățile spitalicești au obligația să recupereze cheltuielile de spitalizare efectuate cu cei care au fost vătămați prin fapta altuia de la cei vinovați de această faptă. Este vorba de Spitalul Anina, Spitalul județean Caraș-Severin, Spitalul județean Constanța.

Este important să arătăm felul în care I.M. Anina s-a îngrijit de un om al muncii cinstit, soția unui miner exemplar, bărbat care a stabilit recorduri greu de depășit. În Dosarul nr. 706 pe 1985 al Judecătoriei Oravița (primul dosar, civil) se află Procesul-verbal de cercetare nr. 32 întocmit de o comisie de la Biroul de protecția muncii din întreprindere, al cărui șef, ing. Alexandru Solski a fost destituit în urmă cu cîteva luni pentru alte abateri de la disciplină și de la morală), în care, la capitolul VI, Vinovați și sancțiuni, stă scris : de abaterile menționate la cap. V, se face vinovat Nițu Constantin, care va suporta toate cheltuielile ocazionate de plata concediului medical acordat accidentatului Stroescu Ioana, conform art. 29 din H.C.M. 860/1965. Din adeverința cu nr. 8528, existentă în dosar, rezultă că întreprinderea trebuia să-l acționeze în judecată pe Nițu Constantin pentru recuperarea sumei de 12 061 lei, în conformitate cu prevederile H.C.M.-ului. Dacă o parte din costul biletului de tratament la Tușnad a fost suportată de întreprindere, acea parte trebuie recuperată tot de la C. Nițu. Al doilea dosar, prin care Ioana Stroescu îl cheamă în judecată pe Constantin Nițu, cere în mod îndreptățit recuperarea cheltuielilor efectuate de bolnavă după ce sentința procesului din 1985 a rămas definitivă. Cu o nouă acțiune, înregistrată cu nr. 1714, I.S. cere o sumă evaluată la 15 835 lei, care reprezintă diferența dintre venitul net lunar și ajutorul de boală, asistența medicală, precum și cheltuielile efectuate cu transportul la spitale, contravaloarea unor bilete de stațiune și tratament. Cea mai mare parte a sumei ar trebui recuperată de întreprindere de la C.N.

În cele din urmă, juristul Ion Marișescu, pensionar acum, dar care reprezenta în 1984 interesele întreprinderii, sosește și scoate dosarul accidentatului. În el se află și o hîrtie dactilografiată din 24 a IV-a 1985, prin care și-a arătat intenția de a-l acționa în judecată pe Nițu în momentul potrivit. De ce n-a făcut-o ? Nu știe nici el. „Nu erau banii întreprinderii, erau banii asigurărilor sociale". De ce n-au atenționat inspectorul de la asigurări sociale să citească procesul verbal ? El citește o dată sau de două ori pe an, „prin sondaj". „Sînt vinovat ca cetățean, nu ca jurist !"

A fost găsit vinovat Eugen Linovschi, șeful serviciului financiar. Discuția s-a purtat la aproape trei ani de la accident și, în caz că sumele ar fi fost prescrise, i-ar fi fost imputate acestuia. Eugen Linovschi a ieșit bucuros că a scăpat cu atîta mereu banii, dar nu făcea actele. Nu știa că trebuie să le facă. Cei doi avocați își terminaseră treaba odată cu procesul. Femeia face actele și începe să primească banii doi ani mai tîrziu. Dar nici acum nimeni nu-i spune că poate primi toți banii o dată. Executorul judecătoresc, nu știu din ce motive sau interese, o îndeamnă să ceară rate a cîte cinci sute, afirmînd că asta ar fi cea mai mare rată permisă și I. S. acceptă.

După ce va fi pensionată, va mai avea nevoie de un proces pentru a obține de la C. Nițu diferența dintre pensie și retribuția tarifară pînă va ajunge la vîrsta cînd ar fi primit pensie de la serviciu. Oare juriștii vor proceda în același mod ?

Și mai trist cînd, dincolo de insensibilitate, neomenia a îmbrăcat chipul ticăloșiei.

Un moment la fel de penibil al anchetei l-a constituit subiectul toleranței lui Aliodor Stroescu, minerul exemplar zi de zi, o viață întreagă, dar căruia reușește că, după respingerea recursului de către T.J. Caraș-Severin, juristul de atunci al întreprinderii, Alexandru Micu, i-a cerut suma de 2 000 lei pentru a-i înlesni obținerea unui recurs. Alexandru Micu nu a făcut deplasarea la București. Aliodor Stroescu s-a adresat lui Ion Ghineț, actualul secretar de partid al întreprinderii, care l-a chemat pe jurist și l-a obligat să înapoieze pentru început 700 lei din sumă.

Grav este că femeia a rămas infirmă cu un diagnostic inițial corect și care, după aprecieri ce nu ne aparțin, după dacă ar fi constituit rațiunea tratamentului aplicat, nu ar fi dus la infirmitate. În 5 oct. 1984, după accident, femeia s-a adresat medicului dispensarului, Petru Coșev, detașat de la Moldova-Nouă la Anina. Acesta i-a făcut o radiografie, a precizat corect diagnosticul (fractură în zona metatarsiană), a gipsat piciorul și a externat-o. În 3 ianuarie 1985, femeia s-a internat la Reșița, în secția condusă de ortopedul Dumitru Muscă (acum pensionar plecat din Reșița, nu se știe unde) avînd ca medic curant pe Sebastian Segărceanu, care a tratat-o de luxație. Cei doi medici, Segărceanu și Muscă, nu se înțelegeau între ei. Cînd unul interna, celălalt externa. Analizînd actele medicale ale Ioanei Stroescu, medicul Stelian Stoia, director adjunct la Direcția sanitară, a ajuns la concluzia că medicul Sebastian Segărceanu este vinovatul principal, avînd în vedere că nu a tratat decît superficial bolnava de luxație, iar nu de fractură., decît ca pretext, adaug eu avînd declarația femeii, pentru plocoanele duse la eliberarea certificatelor medicale. Pînă în clipa în care a înțeles că el a nenorocit-o, femeia l-a considerat un binefăcător. Grav bolnavă, fiind externată de Dumitru Muscă, fiind suspectată de amîndoi medicul de fugă de muncă, Ioana Stroescu a acceptat, pentru a-și salva cît de cît sănătatea, să fie luată drept om necinstit și să se comporte ca un om necinstit, să mituiască, fiind bolnavă, medicii care nu o credeau bolnavă. Expertiza medico-legală 1230 din 2 iulie 1985 per A 356 apreciază că petenta are capacitate de muncă redusă și se încadrează în gradul III de invaliditate. 2 iulie 1985. De atunci și pînă în august 1987 un om cu gradul III de invaliditate, o femeie care suportă în momentul publicării anchetei a doua operație, a muncit 8 ore. În iulie, a sosit o adresă de la Direcția muncii, prin care i se sugerează întreprinderii să-i acorde Ioanei Stroescu un loc de muncă mai ușor și un program de 6 ore, timp de 3 luni pe an. Apoi, conform articolului 8 alineatul 1 litera 8 și art. 9 din H.C.M. nr. 880/1985, art. 147 din Codul Muncii și art. 29 alin. 1 din Legea nr. 3/1987 și art. 5 din Decretul nr. 216/1977, I.S. ar fi trebuit să muncească 4 ore, nu sase ore, e drept, timp de trei luni. Întîrziere neexplicată, căreia i se vor găsi, oare, vinovații ?

Directorul și secretarul de partid ai întreprinderii s-au obligat să se ocupe de rezolvarea situației Ioanei Stroescu. Dar cînd trebuia să se ocupe ? Căutînd în registre, am aflat că un secretar al Comitetului județean de partid le fixase lor, precum și Direcției sanitare și Direcției muncii această sarcină încă de la jumătatea anului 1985, cînd Ioana Stroescu a fost primită într-o audiență.

Văzînd că boala îi se agravează, Ioana Stroescu a strecurat în memoriu exagerări pentru care s-ar fi deplasat acolo o armată. Lucrurile se vor îndrepta, sperăm cît mai repede, dar rămîne această zgură, acest gust amar care este lipsa de omenie, pe care codul nostru moral o situează între atitudinile condamnabile.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

...Și, totuși, trăim între oameni

Procurorul-șef de la Oravița, Victor Jitărașu Cornoiu și-a adus o contribuție covîrșitoare la clarificarea incidentelor ițe ale acestui caz de neomenie, îndicîndu-ne cu argumentele profesionalității și ale textului de lege grațiul de vinovăție juridică sau morală al fiecăruia din cei implicați într-un fel s-au altul în gravul caz social pe care îl reprezintă în acest moment Ioana Stroescu.

Ioana Stroescu are nevoie de bani pentru tratament, dar al doilea proces își amînă sentința pentru că ea n-a prezentat actele medicale în original, ci doar în copie legalizată. Justiția se poartă numai pe înscrisuri originale. Originalul existent în dosarul Justiției trebuie să stea în dosar pînă cînd hotărîrea e definitivă și litigiul este tranșat. Dosarul a fost întocmit totuși cu copii legalizate, afirmîndu-se că femeia nu vrea să dea actele. Dar nu acesta este adevărul. Pentru că, așa cum vom vedea în cele ce urmează, cîțiva dintre medicii județului au greșit față de femeie (ei l-a fost stabilit diagnosticul în alt județ), medicul legist Victor Garoiu i-a oprit actele medicale (în care se afirmă invaliditatea de gradul III), pentru a avea o bază legală pentru hîrtiile de concediu medical eliberate. Avocatul Ion Cismaru și judecătoarea Mariana Gherghei ar fi trebuit să știe asta și, primul, să ceară din timp acte unităților spitalicești din alte județe, iar a doua, să nu accepte întocmirea în acest mod a dosarului. În lipsa actelor originale ale petentei de la dosarul în curs de soluționare, instanța, manifestînd rol activ, a solicitat de la toate unitățile spitalicești unde a fost internată (laboratoarele medico-legale Reșița și Constanța, Spitalul județean Reșița și Spitalul de ortopedie, traumatologie și recuperare medicală Eforie Nord) actele medicale în original. Procesul se amînă, femeia nu are bani să se trateze, nu este pensionată, deși ar fi trebuit să fie deja, boala se agravează și, ne întrebăm noi, în aceste împrejurări nimeni nu se consideră vinovat?

Avocații la primul proces au fost soții Aurica și Vasile Pucnaru. Din decizia existentă la dosar, rezultă că Nițu a fost obligat la despăgubiri civile reprezentînd diferența dintre retribuție și ajutor de boală pe perioada 5 oct. 1984 — 21 martie 1985 și 5—10 iulie 1985 plus 2 646 lei (contravaloarea biletului de tratament). Ioana Stroescu avea dreptul să ceară executarea silită a hotărîrii timp de trei ani. Femeia are patru clase. Cerea firmitate. În 5 oct. 1984, după accident, femeia s-a adresat medicului dispensarului, Petru Coșev, detașat de la Moldova-Nouă la Anina. Acesta i-a făcut o radiografie, a precizat corect diagnosticul (fractură în zona metatarsiană), a gipsat piciorul și a externat-o. În 3 ianuarie 1985, femeia s-a internat la Reșița, în secția condusă de ortopedul Dumitru Muscă (acum pensionar plecat din Reșița, nu se știe unde) avînd ca medic curant pe Sebastian Segărceanu, care a tratat-o de luxație. Cei doi medici, Segărceanu și Muscă, nu se înțelegeau între ei. Cînd unul interna, celălalt externa. Analizînd actele medicale ale Ioanei Stroescu, medicul Stelian Stoia, director adjunct la Direcția sanitară, a ajuns la concluzia că medicul Sebastian Segărceanu este vinovatul principal, avînd în vedere că nu a tratat decît superficial bolnava de luxație, iar nu de fractură., decît ca pretext, adaug eu avînd declarația femeii, pentru plocoanele duse la eliberarea certificatelor medicale. Pînă în clipa în care a înțeles că el a nenorocit-o, femeia l-a considerat un binefăcător. Grav bolnavă, fiind externată de Dumitru Muscă, fiind suspectată de amîndoi medicul de fugă de muncă, Ioana Stroescu a acceptat, pentru a-și salva cît de cît sănătatea, să fie luată drept om necinstit și să se comporte ca un om necinstit, să mituiască, fiind bolnavă, medicii care nu o credeau bolnavă. Expertiza medico-legală 1230 din 2 iulie 1985 per A 356 apreciază că petenta are capacitate de muncă redusă și se încadrează în gradul III de invaliditate. 2 iulie 1985. De atunci și pînă în august 1987 un om cu gradul III de invaliditate, o femeie care suportă în momentul publicării anchetei a doua operație, a muncit 8 ore. În iulie, a sosit o adresă de la Direcția muncii, prin care i se sugerează întreprinderii să-i acorde Ioanei Stroescu un loc de muncă mai ușor și un program de 6 ore, timp de 3 luni pe an. Apoi, conform articolului 8 alineatul 1 litera 8 și art. 9 din H.C.M. nr. 880/1985, art. 147 din Codul Muncii și art. 29 alin. 1 din Legea nr. 3/1987 și art. 5 din Decretul nr. 216/1977, I.S. ar fi trebuit să muncească 4 ore, nu sase ore, e drept, timp de trei luni. Întîrziere neexplicată, căreia i se vor găsi, oare, vinovații ?

Directorul și secretarul de partid ai întreprinderii s-au obligat să se ocupe de rezolvarea situației Ioanei Stroescu. Dar cînd trebuia să se ocupe ? Căutînd în registre, am aflat că un secretar al Comitetului județean de partid le fixase lor, precum și Direcției sanitare și Direcției muncii această sarcină încă de la jumătatea anului 1985, cînd Ioana Stroescu a fost primită într-o audiență.

Văzînd că boala îi se agravează, Ioana Stroescu a strecurat în memoriu exagerări pentru care s-ar fi deplasat acolo o armată. Lucrurile se vor îndrepta, sperăm cît mai repede, dar rămîne această zgură, acest gust amar care este lipsa de omenie, pe care codul nostru moral o situează între atitudinile condamnabile.

AURELIAN TITU DUMITRESCU

Gata sau aproape gata

Am întîlnit la municipiul Baia Mare o inițiativă care, zicem noi, își dovedește din plin eficiența. În perioadele de vîrf din activitatea centralelor termice ale orașului, perioada de reparații și pregătire dinaintea iernii este una din acestea, au fost alcătuite echipe de control ale oamenilor muncii speciale, în care au fost cooptați specialiști în domeniu — instalatori, electricieni, mecanici. Pe lîngă aceea că ei știu ce să controleze, sînt în deplină cunoștință de cauză, se pricep, adică, pot găsi împreună cu cei controlați soluțiile cele mai bune și mai rapide de remediere a eventualelor lipsuri. Cu alte cuvinte, avem de a face cu ceea ce se cheamă un control preventiv în sensul cel mai bun al cuvîntului.

Însoțim o echipă de control a oamenilor muncii de la Întreprinderea Metalurgică de Metale Neferoase din Baia Mare. Echipa este condusă de maistrul Florea Bucă, instalator de meserie, și muncitorii Ion Maxim și Ioan Pașca. Sîntem la sfîrșitul lunii octombrie. Totul trebuie să fie gata sau aproape gata.

Asta este de fapt și situația de pe teren. Maistrul Ioan Mureșan și echipa sa au în grijă 7 centrale termice care deservesc circa 10 000 de apartamente din cartierul Săsari, cel mai vechi cartier de blocuri din oraș, și două centrale din afara orașului. Lucrările mai importante, reparațiile canalelor termice și ale centralelor, au fost executate din vară. Aparatele de control din centrale sînt la metrologie și sînt așteptate să sosească dintr-o zi în alta. Aprovizionarea cu piese de schimb pentru pompe și alte agregate este făcută. Mai este așteptat uleiul. Cît despre carbid, ne spune maistrul Mureșan, situația este cunoscută. Mai dăm fuga la Tîrnăveni după el, ne mai aduc oamenii cîte un kilogram, două, ne descurcăm.

Fără a-l mai pune la socoteală pe maistrul Mureșan, cele 9 centrale termice și instalațiile celor 10 000 de apartamente sînt întreținute și exploatate de 33 fochiști și 15 meseriași-instalatori, mecanici, sudori și electricieni. Planul pe lună al întregului oraș este de 125 000 lei, materiale și manoperă. Cu acești bani trebuie înlocuite coloanele și corpurile de încălzire sparte sau defecte și reparate, în plus, și ascensoarele. Suma destinată acestor operații este mică sau mare ? Mai de grabă mică pentru că ea se termină de regulă în primele zile ale lunii. Oamenii sînt și ei ca sponci, aleargă toată ziua, sînt situații cînd nu prididesc cu lucrările mari, desfundări de coloane, drenări de subsoluri, etc. Se descurcă ei pînă la urmă, dar nu cu promptitudinea pe care o solicită și o pretind pe bună dreptate cetățenii.

Maistrul Mureșan ne mai semnalează și cîteva năstrușnicii tehnice de-ale locatarilor, care au darul să aducă și mai mari greutăți întreținerii corespunzătoare ale instalațiilor : racordarea unor furtune la instalația de calorifer în scopul folosirii apei calde destinate încălzirii, ceea ce aduce după sine introducerea apei reci și a aerului în instalație ; racordarea unor mașini de spălat direct pe baterie, ceea ce duce la apariția apei fierbinți în instalația de evacuare din P.V.C. și topirea acesteia în subsolurile care se inundă. Alți locatari refuză accesul în propriile apartamente pentru înlocuirea unor coloane sparte. Defecțiunea nu este la ei, iar restul nu-i interesează. Alții, neținînd seama de urgențe și priorități, nu mai reclamă defecțiunile prin calea cea mai directă și rapidă, ci direct la primărie.

Din cauza nerespectării cotelor de consum de către unele întreprinderi, din cauza neînțelegerii adecvate a spiritului de economie, s-a ajuns uneori la situația întreruperii curentului electric. Pompele nu mai funcționează, centrala termică își întrerupe activitatea, agentul se răcește sau chiar îngheață (au fost situații cînd în centrale au fost țurțuri), iar cînd alimentarea cu curent se reia, se consumă altă energie pentru aducerea agentului termic la temperatura de folosire. Energia este folosită deci în gol, fără să aducă vreun beneficiu cuiva. O alimentare continuă cu gaze și cu energie electrică ar îmbunătăți substanțial randamentul centralei. Tocmai de aceea, s-au făcut în vara trecută lucrări de separare a centralelor de circuitul general de alimentare cu energie electrică.

Registrele de sesizări ale cetățenilor și mai ales cele de urgență sînt pregătite. Maistrul Ioan Mureșan și echipa lui de întreținere speră că, avînd și sprijinul cetățenilor, vor ieși din iarnă așa cum au intrat, adică cu filele albe. Să sperăm și noi.

OPREA GEORGESCU

La aprozar, e toamnă iar...

Doi reporteri și-au făcut cumpărăturile împreună cu dumneavoastră

În magazin: întrebați la depozit!

Ce spun gestionarii

Am participat, în ziua de 2 noiembrie a.c., la o ședință de lucru cu gestionarii din Sucursala 4 a I.C.S.L.F., organizată operativ de directorul coordonator Constantin Rapcea, și atenția ne-a fost reținută de cîteva probleme și aspecte semnificative nu doar pentru lucrătorii din acest domeniu, ci și pentru publicul consumator.

Să trecem deci la obiect.

În pofida eforturilor stăruitoare depuse de consiliul popular al municipiului București și de organele comerciale din sector pentru cît mai buna aprovizionare a populației cu legume și fructe de sezon, depozitele de resort efectuează o activitate nemiică și preferențială. De aici nesocotirea graficelor de aprovizionare, lipsa temporară a unor produse de bază din rețeaua de desfacere, cu consecințe ușor de bănuit asupra sacoșei gospodinelor. Așa cum au afirmat Virginia Aludosei, Gheorghe Ionescu și Rodica Radescu, gestionarii trebuie să meargă la depozite cu sarsanaua plină, cu atenții și tadouri, pentru a li se repartiza și primi marfa ce legal li se cuvine. Dacă nu se duc astfel... — „echipați", nu primesc aproape nimic sau, în cel mai bun caz, li se oferă produse puține și depreciate, de slabă calitate.

Calitatea legumelor, îndeosebi a cartofilor, ardeilor, verzei, lasă deseori de dorit, acestea depreciindu-se prin lipsa sortării. Deși e prevăzută prin ordinele și regulamentele de funcționare (și pentru care depozitele încasează bani), sortarea este aproape total neglijată, întreagă această muncă fiind lăsată doar pe seama puținilor lucrători de la aprozar. „Îndrăznind" să refuz o mașină cu cartofi de foarte proastă calitate — relata Marin Tegan, șeful unității 428 — Ianeu Peire de la Depozitul Ponești s-a supărat și mult timp nu mi-a mai trimis nici un kilogram de cartofi". „Și eu am avut necaz — a adăugat Virginia Aludosei, gestionară la unitatea 409 — pentru că mi s-au trimis o dată cartofi stricați, cu pămînt și alte impurități, deci nesortați, și am fost obligată să-i desfac la prețul stabilit de depozit drept produse de calitatea I, cu 2 lei kilogramul, ceea ce, firește, i-a nemulțumit pe cumpărători. Să fim corecți, necazul e creat de sortatori și CTC-ul din depozite, de activitatea lor". „Cu noi, merceologii intervine în discuție Rodica Rădescu —, șeful Depozitului Cosbuc, Dumitru Jaluris, nici nu vrea să discute, ori de cîte ori îi reproșăm cu argumente că din depozitul pe care-l conduce nu o dată s-au dat lipsă sute de kilograme la cîntar, sau că marfa furnizată e nesortată corespunzător".

Cîntarul, doar el poate fi crezut...

Revin în discuția cu dr. în științe economice Constantin Rapcea, directorul coordonator de la I.C.S.L.F. București, aceleași situații paradoxale.

— Este marfă, care, insuficient gospodărită, se depreciază. Ni se repartizează cartofi care nu sînt nici sortați (deși noi plătim această operație), nici bine încadrați la preț. Nu putem să-i vindem cu 2 lei cînd ei valorează 0,80 lei. De aici un lung șir de hîrtii între noi și depozitele care ne livrează marfă, iar cumpărătorii așteaptă concluzia noastră.

— Controlorul de calitate nu a văzut diferența de preț ?

— Ei, aici e alci ! Într-un drum prin depozite am văzut ștampila de calitate pusă pe «etele de ieșire a mărfii din depozite, înainte ca ea să fie sortată...

— Se semnează cu antitipație, în alb ?

— Vă rog să trageți această concluzie dumneavoastră ! Sacii în sută sînt un blindaj, nu pot fi controlați de gestionari decît dacă descarcă conținutul. Nu este posibil acest lucru cînd lumea așteaptă în fața aprozarului, apoi s-a optat și pentru metoda de a ne aproviziona după ce cade întunericul. Pe lumină e mai greu să strecori orice fel de marfă.

— Are gestionarul posibilitatea să refuze marfa care știe că o să stîrnească discuții neplăcute cu cumpărătorii ?

— Are chiar obligația.

— Cîntarul oferă surprize față de acte ?

— Repet în toate ședințele cu gestionarii că marfa nu se preia pe cuvînt. La noi nu contează decît ce arată cîntarul din magazin. La o asemenea verificare s-a văzut că atunci cînd lucrezi cu banii nu merge fără control. La o unitate s-au adus cu 192 kg de cartofi mai puțin decît erau trecuți în acte.

— Îmi vine greu să înțeleg cum se poate pierde un singur kilogram, darmite 4—5 saci de cîte 50 de kilograme !

— Așa gîndim și noi... Ambalajele sînt cerute în țară la I.A.S.-urile de unde ne aprovizionăm iar prin magazine zac saci și lăzi în valoare de 60 de milioane lei. Numai o gestiune de 50 de mii de lei are 120 de mii de lei ambalaje care stau în jurul aprozarului dîndu-i un aspect urît, de depozit neîngrijit. Mi s-a semnalat că s-au furat ambalaje și au fost folosite ca lemne pentru foc. Cu posibilitățile noastre limitate de depozitare, viața se complică dacă nu respectăm obligațiile contractuale. Partenerii noștri de lucru ar trebui să fie convinși și ei de acest adevăr. În loc să avem în magazine, expuse la vînzare, legume și fructe, ocupăm spațiul cu ambalaje neridicate de cei care au această obligație.

— De ce, aceeași mașină care aduce legume și fructe la magazine, la înapoiere, nu încarcă ambalajul ?

— Așa este hotărît, numai că șoferii invocă tot felul de motive. Gestionarii nu pot, tot moreu, să fie într-un „duel" verbul cu ei. Am luat măsura ca oricine refuză, să semnăm pe foaia de parcurs că respectivul nu a vrut să transporte ambalaj. S-a petrecut și cazul invers : șoferul de pe 23-B-6901 a încărcat, conform graficului, ambalajele dar la depozit a fost de cîteva ori plimbat cu sacii, din diverse motive.

— Ce loc de muncă avea atîta „receptivitate" ?

— Depozitul din Piața Cosbuc.

Modernizare în accepții multiple

Știe oricine că fiecare om este înzestrat cu micul lui talent. Sînt și situații mai puțin în lumina reflectoarelor, care cer însă perspicacitate, reacții prompte, talentul de a fi serviabil. Atragerea unui personal mai școlit la vînzarea fructelor, a legumelor este încă o doleanță și se depun eforturi susținute. Din promoția acestui an a Școlii profesionale comerciale au fost repartizați în sectorul 4 al Capitalei cinci absolvenți care, după numai cîteva luni de activitate, se disting prin comportare deosebită în relația cu publicul.

Dintotdeauna cumpărătorul a fost convins că banii trebuie dați pe marfa de cea mai bună calitate. Unii dintre noi sînt mai dificili, se decid mai greu, vor un anume măr sau o roșie mai coaptă din ladă, nu chiar ce cade din mîna grăbită a vînzătorului. Profesioniștii comerțului au înțeles de mult că roșia care dumneavoastră nu vi s-a părut prea coaptă pentru mîine poate fi numai bună. Și atunci de ce să nu schimbe o marfă cu alta, să nu țină seamă și de dorința cumpărătorului ? Cu un pic de gentilețe și de înțelegere putem fi atît de ușor mulțumiți. De regulă însă se răspunde sec și cu mulți decibeli asurzitori : „Asta e marfa, dacă vă place, n-am făcut-o eu ! Altul la rînd".

Ce mai avem de făcut ? Înghițim admonestarea și luăm punga aruncată pe tejghea. Dacă nu putem să ne stăpînim nervii începe un teribil dialog. Eu îmi ascpăr urechile și acum cînd scriu... Mă gîndesc că acele cursuri de calificare, despre care vorbeau Constantin Rapcea, director coordonator, și Ion Sgondea, șeful sucursalei 4 din I.C.S.L.F. București, vor avea în vedere și tonul, cît se poate ridica și modula vocea în neîncetatul, controversatul dialog cumpărător-vînzător. Pentru că ar fi momentul să ne întrebăm, ce s-ar face vînzătorii fără cumpărători ?

Cazul nu era deloc nostim!

După ședința operativă de la Sucursala 4 a I.C.S.L.F. București, am trecut prin piața agro-alimentară, prin aprozarul din Piața Berceni. Cu toate că era ora prînzului, piața încă nu-și slăbise animația, iar gospodinele nu se grăbeau să-și umple sacoșele cu ce-o fi, ce s-o găsi. Ele găseau aici, prezentate ca la o adevărată expoziție, legume, zarzavaturi, fructe. Grămezi de ardei gras, gogoșari, ridichi negre, gogonele, roșii de seră, țelină, morcovi, ceapă verde și uscată... mărar, pătrunjel verde... conopidă (e drept, nu de cea mai bună calitate). Aprozarul, la rîndu-i, bine pus la punct, oferea cumpărătorilor, la concurență cu piața producătorilor particulari abia stăpîniți de mercurial, aceeași gamă largă de produse de sezon, în plus, avea varză și cartofi.

Un autocamion tocmai descărca un nou transport de cărtofi. Lumea cumpăra liniștită ceea ce avea nevoie, și toate ar fi fost frumoase și bune, dacă șefului de sucursală, Ion Sgondea, nu i-ar fi dat prin gînd să ne povestească o întîmplare...

...Ieri sau alaltăieri, în mica piață a Berceniului sosise încă un autocamion încărcat cu cartofi. Lucrătorii din aprozar au oprit vînzarea și au început, împreună cu șeful lor, să descarce cu băgare de seamă cartofii de calitatea întîia. Să tot fi descărcat ei așa cîteva mii de kilograme cînd, deodată, dau de ceva ciudat. Dar ce-a fi, fraților, aici ? I și-au zis ei curioși și intrigați. Și, desfăcînd cu băgare de seamă, nu mică le-a fost uimirea cînd în loc de cartofi — ce credeți ? — au scos la iveală o bordură de beton ! Cîntărea peste 30 de kilograme !... Au mai găsit apoi, tot scotocind, încă un sac cu aceeași grea încărcătură de piatră... Prezumția : or s-a încărcat așa la depozit, sustrăgîndu-se cantitatea corespunzătoare de cartofi, or schimbarea s-a operat în timpul transportului ?. ! Dilema n-a fost încă dezlegată...

— ...Nostimă, nu ? ! zice, glumind, șeful de aprozar.

— Zău că nu-i deloc nostimă!

În depozit: răspunsul e la magazin!

Ce spune I.L.F. Berceni

ILF Berceni aprovizionează 55 la sută din populația Capitalei cu legume și fructe. Sînt pregătită cu carnețul de note... Reiau cîteva din observațiile gestionarilor și ale directorului coordonator de la ICSLF București.

Marin Militaru ascultă, din cînd în cînd se încruntă, politicos și competent descurcă semnele de întrebare. Primul său gest este să mă invite să vizitez cîteva din depozitele pe care le gospodărește. S-a însilozat ceapa pentru iarnă, se lucrează cît este lumina zilei pe 8 rampe, cu foarte mulți oameni și cu cîteva mașini, la sortare dar este absolut insuficient pentru ritmul de intrare a 2 000 tone de cartofi la fiecare 24 de ore.

— Nu este anul cel mai bun al cartofului. Furnizorii, de la care ne aprovizionăm, au obligația să sorteze marfa, dar ea a venit amestecată, categoria I, II, III și substas. Nu avem destui sortatori, ne descurcăm cu cine ne mai poate da un sprijin. Se întîmplă, la mii de tone să scape ochiului lor, în grupurea pe calități, și cîte un cartof de altă valoare comercială. Am lansat rugămintea colegială către ICSLF să ne înțeleagă și să pună deoparte tot ce se încadrează la o altă calitate. Ne-am angajat să preluăm tot ceea ce cumpărătorul va socoti nesatisfăcător.

— Se pot ivi multe încurcături... Nu credeți că, în acest fel se pot strecura cantități de pildă din substasul existent în magazine în contul unei clase superioare ?

— Noi contăm pe cinste !

Intervine și o altă problemă... Dacă gestionarul nu-și cunoaște perfect meseria, poate să lase sacul la vînzare cu amestecul de calități, și cine este în pierdere ? Cumpărătorul ! Ce este această marfă substas ?

— Un exemplu : ardeiul gras, pișcat la un colț, care însă este foarte bun pentru o ciorbă, pentru o tocană, se vinde mult mai ieftin pentru că este clasa substas. La fel cartofui, roșiile .

— Aveți și dumneavoastră o critică colegială la adresa unităților care desfac marfa ?

— Să respecte mai mult munca noastră, gîndindu-se că nu noi sîntem producătorii. Depunem aceleași eforturi, cu același scop ; aprovizionarea în cele mai bune condiții a Capitalei. Să știți însă că o marfă oricît de proaspătă și frumoasă, chiar trufanda, aruncată în raft nu va fi niciodată atrăgătoare. Negustorul de legume și fructe este un comerciant aparte pentru că viața mărfii sale, cel mai adesea, este scurtă. Vînzătorul de la articole electrocasnice poate să stea liniștit lîngă raft și să steargă din cînd în cînd aspiratorul de praf. Oprirea degradării legumelor și fructelor e în mîna noastră, a depozitelor, dar și a vînzătorului. Este nevoie în această meserie de simț estetic și gospodăresc. Credeți că ar strica, în timp ce este o pauză, ca omul de la raft să „lustruiască" roșiile, merele, să așeze frumos în raft salata verde, să pună alături cîteva conopide, care se combină și prin alianța culorilor ?

...Marin Militaru ne anunță o noutate îmbucurătoare. Cu o mașină românească de curățat, cartofii vor fi ambalați în pungi care vor avea proprietatea să le păstreze albul imaculat 48 de ore. Dragi gospodine, ne vom desfăta cu cartofi prăjiți, ori de cîte ori vom avea poftă, fără să ne uităm cu durere la mîinile noastre...

Replica I.L.F. Militari

Intrigați de spusele unor gestionari, dar și de constatările nu tocmai favorabile dintr-o serie de unități de desfacere, am vizitat, în zilele de 9 și 10 noiembrie a.c. cîteva din depozitele I.L.F. Militari. La Chiajna, ca și la depozitele 5 și 6 aflate în imediata apropiere a sediului întreprinderii, se depuneau eforturi stăruitoare pentru sortarea ultimelor mii de tone de cartofi și ardei. În sprijinul personalului de specialitate veniseră mulți elevi de la liceele din jur, lucrători din întreprinderi și instituții.

Peste tot se desfășura o muncă intensă. De la inginerul Dumitru Burcă, șeful serviciului desfacere din întreprindere aflăm că, în acest an, numai la cartofi, de pildă, ILF-ul a preluat de la diverși furnizori aproape 80 000 de tone, cu aproape zece mii de tone mai mult decît anul trecut, deși, cum bine se știe, n-a fost un an prea favorabil. Rezervele de cartofi au fost asigurate, în silozurile depozitelor aflîndu-se la ora actuală cîteva zeci de mii de tone de bună calitate. Alte zeci de mii au fost livrate unităților de desfacere pentru consumul curent al populației.

— Vă rog să rețineți, zice directorul ILF Militari, inginer Gheorghe Ciolănescu, că avem cartofi în cantități suficiente și de bună calitate. Și ceapă avem însilozată. Numai în depozitele 5 și 6, așa după cum ați văzut, sînt peste 5 000 de tone. Așa că nu va fi nici o problemă, nici cu cartofii, nici cu ceapa.

— Și, totuși, uneori pătrunde în rețea marfă de proastă calitate.

— Se mai întîmplă. Aici se vehiculează zeci de mii de tone de legume și fructe. Uneori, tehnicienii noștri nu-s suficient de atenți, mai ales la mașinile de sortat și la benzile de transport. Ori de cîte ori am depistat însă astfel de cazuri, am luat măsuri și să știți că pe poarta depozitelor noastre rar se întîmplă să piece marfa sortată necorespunzător.

— În unele unități aprozar am găsit marfă din calități amestecate. Cartofi de calitatea I cu cartofi de calitatea a II-a sau chiar substas, vînduți la prețuri de 2 lei kilogramul, corespunzător calității I. Ce părere aveți ?

— Dacă există această situație, e făcută cu intenție de gestionari și cazul intră în jurisdicția penală. La noi, în sucursalele arondate, nu am întîlnit această gravă anomalie. Gestionarii sînt obligați să facă o ultimă triere. Unii însă, după cîte am auzit, refuză să facă acest lucru și, deși au un procent legal de scăzămînt, variind după anotimp de la 1,3 pînă la 1,7 la sută, ei dau marfa așa cum vine, însă cînd fac socotelile nu uită să rețină în buzunarul lor diferența.

— La dispeceratele de repartizare a legumelor și fructelor nu se eliberează marfă de calitate și în cantitățile cuvenite fără o mică atenție ?!...

— Nu se poate așa ceva ! Fiecare sucursală a ICSLF-ului București are delegați la dispecerat, încît contactul direct cu gestionarul este imposibil.

— Delegatul este o prezență mai nouă la dispecerat...

...În depozitele vizitate am găsit și ordine și curățenie. Lucrătorii știau ce au de făcut, nu umblau în dorul lelii, de ici... colo. Le-am reproșa, totuși, că nu sînt suficient de atenți la încărcarea legumelor și fructelor în mijloacele de transport. În autocamioneta 24—B—7335, și în autocamionul 24—B—8955 se încărcau saci cu cartofi sub stas și saci de cartofi calitatea I, însă transportul, conform avizului CTC era numai sub stas pentru autocamion și calitatea I numai pentru camionetă. Acest „amestec" între calități deosebite ca preț nu este scuzabil în nici un fel, cu atît mai mult cu cît lucrătorii plătiți de depozit priveau, iar elevii încărcau după cum li era capul.

CARMEN DUMITRESCU
MIHAI STĂNESCU

Prin votul nostru la alegerile din 15 noiembrie să reafirmăm cu putere voința de pace și colaborare a poporului român, hotărîrea sa de a acționa cu fermitate, alături de celelalte popoare, pentru dezarmare, pentru apărarea dreptului suprem al tuturor oamenilor de pe planeta noastră la viață, la libertate, la independență, la existență liberă și demnă, la pace!

(Din Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste)

Realități noi, o gîndire nouă

Importantele cuvîntări rostite de secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu la ședința solemnă consacrată celei de-a 70-a aniversări a Marii Revoluții Socialiste din Octombrie și la întîlnirea de la Moscova a conducătorilor și reprezentanților partidelor comuniste și muncitorești, socialiste, social-democrate, ai altor forțe politice progresiste, ai mișcărilor de eliberare națională fac o analiză multilaterală, științifică a epocii contemporane, sintetizînd principalele evoluții de pe scena mondială, propunînd direcții realiste de acțiune practică, într-o largă perspectivă a progresului și păcii.

Și de această dată o atenție deosebită a fost acordată problemei fundamentale a epocii noastre — oprirea cursei înarmărilor, trecerea la dezarmare, în primul rînd la eliminarea armelor nucleare și realizarea dezideratului suprem al popoarelor — PACEA, subliniindu-se că este momentul să se realizeze o cotitură radicală în modul de gîndire și abordare a relațiilor complexe existente în prezent pe plan mondial. **Acum** — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — **ne aflăm în împrejurări internaționale în care se pune întrebarea cum trebuie să soluționăm problemele grave actuale, cum să încheiem mileniul al doilea și cum să intrăm în al treilea mileniu".** Firește, răspunsurile la aceste întrebări pot fi de o mare diversitate, dar există un tot mai mare consens asupra necesității unor noi principii care să guverneze relațiile între state, în primul rînd asupra rezolvării oricăror contradicții pe cale pașnică, fără a recurge la mijloacele militare, a căror forță de distrugere a devenit uriașă, putînd avea consecințe dintre cele mai nefaste asupra umanității. **„Existența uriașelor cantități de arme nucleare acumulate în lume impune un nou mod de gîndire și abordare a problemelor păcii și războiului, care trebuie să pornească de la realitatea că un război mondial este de neadmis, deoarece s-ar transforma inevitabil într-un război nuclear care ar duce la distrugerea întregii omeniri, a înseși condițiilor pentru existența vieții pe planeta noastră",** arată tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Plecînd de la acest imperativ vital al contemporaneității, România a salutat orice inițiative vizînd edificarea unei lumi fără arme și fără războaie, d adus contribuții proprii de un deosebit răsunet internațional la promovarea destinderii și păcii. Țara noastră și-a exprimat sprijinul deplin față de înțelegerea dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii privind semnarea în acest an a acordului vizînd eliminarea rachetelor nucleare cu rază medie de acțiune și a celor operativ-tactice, apreciind că este un acord de însemnătate istorică, menit să ducă la o premieră în domeniul dezarmării : eliminarea a două clase de arme nucleare, ceea ce ar putea deschide perspectiva unor noi pași decisivi în direcția despovărării planetei de uriașele arsenale de cele mai diverse tipuri de armamente.

În realizarea dezarmării o deosebită importanță este realizarea unității de acțiune a tuturor forțelor care militează pentru pace, indiferent de convingerile politice, filozofice sau religioase. Numai frontul unit al popoarelor poate stăvili cursa spre prăpastie, poate impune realismul și rațiunea în relațiile internaționale. O uriașă răspundere revine popoarelor europene, pentru că pe continentul nostru se află concentrate cele mai mari arsenale de arme, pentru că aici sînt staționate cele mai multe trupe, însumînd peste 8 milioane de oameni. În Europa există 700 de baze și instalații militare străine, peste 45 000 de tancuri și peste 15 000 de avioane. Densitatea militarilor pe mia de kilometri pătrați este de 5 ori mai mare comparativ cu Asia, de 20 de ori mai mare față de America Latină și de 30 de ori mai mare decît în Africa. Desigur, cele mai periculoase sînt armele nucleare. Este știut că puterile nucleare din cele două alianțe militare dețin 95 la sută din totalul acestor arme existente în lume. În Europa se află amplasate 11 000 de rachete nucleare strategice intercontinentale, fiecare cu o capacitate medie de distrugere de circa cinci megatone — deci egală cu forța tuturor explozivilor utilizați pe întreaga durată a celui de-al doilea război mondial. La aceasta se adaugă rachetele cu rază medie de acțiune și cele tactice, un arsenal care are o putere de distrugere atît de mare încît fiecare european ar putea fi ucis de 114 000 de ori ! Iată de ce, așa cum arăta secretarul general al partidului, **„armele nucleare dintr-o țară sau alta din Europa nu reprezintă probleme interne — ele interesează toată Europa și trebuie complet înlăturate de pe continent".**

Noile realități mondiale, noua situație creată de existența nocivei arme nucleare impun, în concepția României, a președintelui Nicolae Ceaușescu, o nouă gîndire politică, o înțelegere mai complexă a fenomenelor contemporaneității care, pe lîngă obiectivul prioritar al eliminării armelor nucleare și chimice, a celorlalte arme de distrugere în masă, să vizeze renunțarea completă la calea militară de soluționare a problemelor dintre state, soluționarea problemelor litigioase, a conflictelor actuale numai prin tratative, unirea tuturor forțelor care se pronunță pentru aceste obiective, desființarea blocurilor militare, care nu mai sînt compatibile cu noua realitate, retragerea trupelor străine de pe teritoriile altor state, desființarea bazelor militare străine și respectarea neabătută a independenței, suveranității și egalității în drepturi, renunțarea la amestecul în treburile interne ale altor țări, la forță și la amenințarea cu forța.

ION VIRGIL ■

După Hess

Strigătul lor de luptă este „Heil, Sieg" și nu „Sieg Heil" ca pe vremea lui Hitler, pentru simplul motiv că salutul care a îngrozit lumea este interzis. Cu salutul devenit acum tradițional, corpul tatuat cu litere runice și cranii cu oase încrucișate, îmbrăcați care mai de care a mai spăimos-milităros, neofasciștii din Germania federală, Olanda, Franța, Italia și Anglia au venit să-l conducă pe ultimul drum pe „marele lor" dispărut, Hess Rudolf, fostul vice Führer. Guvernul, prudent, a schimbat locul înhumării fără să anunțe, așa că în ziua așteptată, în cimitirul Wunsiedel s-au întîlnit adoratorii crucii încîrligate, care fiind în mare suferință pentru o asemenea cacialma, s-au limitat să scandeze : „Hess e viu pentru noi, mînia noastră nu cunoaște margini, afară cu americanii, afară cu turcii, terminați cu levantinizarea țării". Poliția i-a lăsat să-și consume energia prin corzile vocale, mulțumită că mormîntul ultimului conducător fascist în viață n-a fost descoperit și nu s-a transformat într-un loc de pelerinaj al unor indivizi care visează cel de-al patrulea Reich. Ziariștii prezenți la manifestările neonaziștilor au fost consternați de ura pe care o citeau în ochii tinerilor exaltați. Alții, cum a făcut-o cel de la „Time", nu s-au lăsat impresionați, afirmînd că, deși în berăriile germane fermentează un potențial Hitler, elementul de bază care l-a adus pe acesta la putere lipsește și va lipsi în Germania federală : criza economică. Argumentul este valabil în momentul de față, depinde cît va avea acoperire, criza economică izbucnește te miri unde și antrenează și puteri economice socotite pînă atunci infailibile.

Cine chestionează autoritățile asupra întinderii radicalismului de dreapta primește un răspuns precis : există 22 000 de extremiști împărțiți în 73 de grupări. Asociațiile neonaziste pur sînge sînt 29 cu 1 460 de membri. Printre cei socotiți neonaziști se numără și unii care-l critică pe Hitler că a trădat național-socialismul făcînd infame compromisuri cu capitalismul și burghezia. Idolii acestor epigoni ai național-socialismului sînt frații Gregor și Otto Strasser sau Ernst Röhm, militarul brutal și orgiac, cel care, fiind cît pe aci să compromită calculele lui Hitler, a fost ucis împreună cu colegii lui din S.A. în noaptea numită „a cuțitelor lungi". Aceste grupușcule, în pofida neînțelegerilor pe teme ideologice, au totuși aceleași scopuri finale, cu toții vor o Germanie mare, neutră, albă, care să cuprindă eventual Austria și regiunea italiană Adige. Unul din cele mai virulente partidulețe — 400 de membri — este F.A.P. (Partidul liber al muncitorilor), care la viitoarele alegeri va propune candidatura unui fascist notoriu, Ernst Romer, fost în garda personală a lui Hitler. Altele se numesc N.P.D. cu 6 100 membri, Deutsche Volks Union cu 12 000, Patrioții Germani etc. Partide periferice, se spune. Dar și Partidul Muncitorilor Germani se afla undeva la periferia vieții politice, și totuși el a fost în 1919, matricea partidului nazist care știm cu toții ce program politic a desfășurat cutremurînd o lume. Și dacă numărul membrilor nu este mare, propaganda pe care o fac aceste grupări, în totalitate inspirată din doctrina hitlerjstă, se împrăștie ca o rîie în peste 8 milioane de exemplare de ziare și reviste. Ce se întîmplă în R.F.G. nu e un caz unic. Mișcări xenofobe înfestează Franța și Italia. În alegerile pentru Adunarea Națională Franceză din 1986 Frontul Național (extremă dreaptă) a cîștigat 9,8 la sută din voturi. În Elveția, o grupare cu program similar — afară cu străinii ! — se afirmă în alegerile cantonale.

Acești „demenți care se joacă cu o epocă" și vor fi „măturați rapid de pe covorul politiei" — l-am citat chiar pe Rudolf Hess într-o mărturie a sa despre neonaziști — nu sînt inofensivi, după cum se vede, iar lipsa noastră de atenție, a opiniei publice presupusă activă și vigilentă poate avea urmări precis nefaste. Precedente există.

IOAN ROȘCA ■

Tiparnița de pe birou

Sătul să tot privească la feluritele stele ce apar pe cerul presei electronice, artizanii presei scrise s-au decis să deschidă ofensiva. S-o reia de fapt, după ce rostiseră șăgalnic bun rămas plumbului tipografic și sistemului clasic lăsat moștenire de la domnul Genfleisl, alias Gutenberg. După renumeralările din tipografie, asaltul noutății se consumă în spațiul secretariatelor de redacție. După ce au fost invitate să apuce calea muzeelor de specialitate procedeele tradiționale de culeș și tipărit, se pregătește aceeași soartă mijloacelor clasice de machetare, de punere în pagină.

Poligrafia dansează sub ochii noștri, în stradă noi. Microordinatorul și imprimanta laser, acompaniate de programe corespunzătoare, promit reprezentății de prima clasă. Adunată pe masa unui birou, combina tipografică de care se vorbește cu atîta insistență își oferă serviciile pentru un larg evantai de lucrări — rapoarte, comunicate, circulare, publicații de circulație restrînsă. Deocamdată. Ceea ce se prezintă azi ascunde, nu constituie un secret, soluția de mîine pentru un întreg set de operații de cu totul altă respirație — editarea cărților, scoaterea ziarelor.

Respectiva instalație de birou este considerată de unii drept cea mai importantă de la Gutenberg incoace. N-avem nici noi în românește, cum n-au nici alții, un corespondent pentru ceea ce în engleză a fost numit **desktop.** Un microcomputer pentru grafice și texte există de cîțiva ani. Imprimanta laser necesară este gata și ea încă din 1985. Desktopul pentru scopuri editoriale mai avea nevoie, a-și începe existența de diagramă, de program. Acesta s-a ivit sub forma unui Page Maker. Făcătorul de pagini respectiv vine la întîlnirea cu operatorul uman, cu redactorul sau, poate, cu secretarul de redacție, sau, poate, îi vom găsi alt nume, cu pretenții : „ce vezi pe ecran veți vedea și pe hîrtie". Ceea ce vrea să însemne că pe desktop vom putea obține, cu un ceas mai devreme, aspectul concret al paginii tipărite de mai tîrziu.

Producătorii de imprimante și programe și-au intensificat oferta. Alături de ei avansează realizatorii de ecrane, în stare să cuprindă, în întinderea lor, pagina de ziar redusă de regulă la formatul A4. Sau o pagină dublă, pentru a fi prelucrate în același timp.

Un factor esențial în existența aparaturii numită **desktop publishing** îl reprezintă limbajul modul de definire a vocabularului și sintaxa folosită în procesul de scriere și machetare, de tipărire cu ajutorul imprimantei laser. Aceasta din urmă oferă, de regulă, o finețe de 12 puncte pe milimetru (sau 300 pe numitul „pouce"). Imaginea compusă pe aparat însumează pînă la 8 milioane de puncte ; cam de o sută de ori mai mult decît pe un ecran ob șnuit. Deja imprimantele de 600 de puncte există. Anul viitor promit să între în funcțiune cele de 1 200 de puncte.

Într-un asemenea decor străgător prezența scanerului este așteptată și stimulată. Calitatea imaginii în situația de față — grafice și desene produse de computer — rămîne un lucru perfectibil. Saltul se va produce fără doar și poate atunci cînd gradul de finețe va spori considerabil.

Despre **desktop publishing** se discută ca despre un oaspete care a apucat deja să se invite în casele de la marginea orașului și așteaptă să fie primit cum se cuvine și în alte cartiere.

Adevărat este că în clipa de față produsele **desktop** se situează sub cerințele editării marilor gazete. Dar trebuie privit, întregul fenomen, ca deschizător de drumuri. Și vestitor de mari prefaceri. În consecință, să ne pregătim și lui, a-i face față.

NEAGU UDROIU ■

Scutece în deșert

Să recunoaștem că ideea sună cam ciudat : tocmai scutecele japoneze să constituie prototipul unei noi metode de transformare a deșerturilor în zone verzi. Și totuși, o demonstrație prezentată la celebrul MITI (Ministerul nipon al industriei și comerțului), organism care a mai inițiat cîteva acțiuni de acest gen care s-au dovedit pînă la urmă adevărate revoluții tehnologice, i-a uimit pînă și pe cei mai sceptici speci-

Foto : album

R.S.F. Iugoslavia : Rijeka, un oraș ce întinerește mereu

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU ■

alişti. Proiectul denumit „Pămînt verde", programat să fie realizat în termen de cinci ani şi la care participă, alături de MITI şi Ministerul egiptean pentru îmbunătăţiri funciare, pare să fie de o simplitate genială : cu ajutorul unei răşini acrilice foarte bună absorbantă, similară cu cea folosită de mai multă vreme cu succes de producătorii de scutece niponi, va fi combătută înaintarea zonei de deşert în ţări din Asia şi Africa şi chiar se va obţine un regres al acestui fenomen. O sarcină de proporţii gigantice dacă se are în vedere că deşertul se extinde în medie cu 600 000 de metri pătraţi anual. După cum arată agenţia austriacă APA, un experiment simplu prezentat în biroul lui Yuji Tokumasa adjunct al şefului secţiei pentru cooperare internaţională a MITI, a demonstrat modul în care este concepută funcţionarea acestui „scutec uriaş". Un vîrf de cuţit din pulberea de fibre acrilice, asemănătoare cu zahărul pudră, pus într-o jumătate de pahar de apă a fost suficient pentru a transforma lichidul într-o pastă similară cu cea de dinţi prin absorbirea apei de către micile particule ale răşinii. Se formează astfel o rezervă de apă, suficientă, după cum a demonstrat un experiment al savanţilor de la Universitatea Tottori (Japonia), pentru ca florile să răsară în nisip.

În următorii cinci ani, proiectul „Pămînt verde" va trece de la faza experimentului la cea practică. Dacă se va obţine acelaşi succes, atunci această metodă va fi preluată rapid în toate ţările afectate de fenomenul deşertificării, deoarece pe termen lung implică cheltuieli mult mai mici decît metodele tradiţionale de creare a zonelor verzi în deşert, inclusiv decît irigarea. În Egipt, va fi creată o adevărată „fabrică de combatere a deşertului" care îşi va începe activitatea în 1990. Producţia sa zilnică va fi de cinci tone de material, compus în proporţie de 90—95 la sută din îngrăşăminte şi pămînt şi din circa 5—10 la sută din răşina acrilică amintită, care are capacitatea de a absorbi un volum de apă egal cu de 500—1000 de ori masa sa. Noul sol artificial constituie un mijloc ideal de a asigura apa necesară chiar şi în regiunile cu un grad extrem de ridicat de deşertificare.

ROMEO NĂDĂŞAN ■

Cronica şoselei

Trebuiau să-şi unească destinele

O explozie de pneu creează, fără discuţie, o situaţie dificilă, dar nu fără ieşire. Şoferul care conducea un uriaş autobuz articulat, a fost handicapat de faptul că spargerea instantanee a cauciucului a avut loc la una din roţile din faţă. După cum, pe de altă parte, era avantajat de servo-direcţia maşinii şi care l-a ajutat pe pilot pînă la un punct, să ghideze maşina pe o traiectorie nepericuloasă. În realitate, totul s-a petrecut în destul de puţine secunde. După bubuitura care a marcat explozia, colosul a mers o bucată de drum pe partea lui, adică pe dreapta. Apoi pilotul s-a pierdut, în ciuda experienţei sale la volan destul de mare (permis de conducere din 1967). „Practic nu ştiu cum am ajuns să rulez mai mult de 50 de metri pe partea stîngă", relatează el. „În 20 de ani de cînd conduc, nu mi s-a întîmplat aşa ceva. Da, recunosc, aş fi putut menţine autovehiculul pe direcţie. Mă-au speriat însă la culme zgomotul, ca un tunet pe vreme de furtună, şi vacarmul izbucnit în autobuz. Că am luat-o pe stînga, n-a fost cea mai mare nenorocire, Ghinionul meu că pe şoseaua pustie a apărut ca din pămînt autoturismul rulînd din sens contrar. Nici el n-a schiţat vreun gest, vreo manevră, pentru a mă evita, deşi în dreapta lui se întindea o păsune cu pămîntul tare aidoma unei piste betonate pentru avioane". Da, apreciem şi noi că avea posibilitatea să evadeze pe acest teren şi să evite astfel tensibila tamponare frontală ce a costat viaţa şoferului Daciei galbene şi a ocupantei locului din dreapta sa. În împrejurările dramatice din secundele premergătoare accidentului, mai putea întreprinde ceva la rîndul lui pilotul autobuzului pentru a nu ajunge la coliziune ori măcar pentru a ameliora cît de cît consecinţele ei? Fără îndoială că da. Clipirea cu ochii farurilor şi semnalele sonore repetate ar fi avut darul de a-l atenţiona, de a-l trezi la realitate pe tînărul pilot al maşinii uşoare. Interesantă povestea supravieţuitorului, un adolescent, pasager ocazional, proiectat din Dacie peste nişte arbuşti ornamentali, care au acţionat în chip de arcuri. După ce s-a scuturat de praf, şi-a examinat cu atenţie mîinile, picioarele, după ce a făcut cîteva mişcări de rotire a capului să se convingă de buna funcţionare a gîtului, tînărul, cu o voce nemaipomenit de calmă, fixîndu-ne cu ochii lui mari, de culoarea cerului, începe : „Cred că băiatul şi fata, studenţi din cîte am dedus, urmau să se căsătorească. Făceau tot felul de planuri. Pe cine vor invita la nuntă, cum îi vor aşeza la mese pe oaspeţi, despre repertoriul orchestrei, costumul mirelui, rochia miresei. Discuţia între ei a continuat tot timpul, fără pauze. Apoi a intervenit ceva. El a început să-i facă fetei reproşuri că nu-l iubeşte destul. Că-i place să cocheteze cu unul, cu altul şi chiar a surprins-o pe coridorul principal al facultăţii, permiţîndu-i unui coleg s-o strîngă de mijloc. Fata riposta, nega totul, dar cum el o acuza în continuare, fără să ia în consideraţie vorbele ei, tînăra, parcă terminînd tot arsenalul mijloacelor de apărare, izbucni deodată în plîns...". Elevul, probabil în ultima clasă de liceu, povesteşte cursiv, frumos, vorbeşte coerent, îşi sublimează colorat opiniile personale asupra conversaţiei dintre cei doi logodnici, degenerată pînă la urmă în ceartă. „Mi-era penibil, îmi dădeam seama de pericol. Tînărul privea din ce în ce mai puţin la drum, atent mai mult la starea partenerei. Parcă îi părea rău că o supărase. Se vedea aceasta din ochii lui trişti. Nu puteam, mi-era jenă să intervin. Adică cum, după ce mă luase în maşină eu să-i dau sfaturi cum să conducă? Ştiam de la tata, şofer la autobază, că cel de la volan trebuie să privească numai la drum. De aici, însă, şi pînă la a-i da poveţe cum să şofeze, era cale lungă. Două momente nefericite au coincis, s-au suprapus parcă. Cel cînd fata s-a aruncat în braţele şoferului cu un ultim argument în sprijinul apărării ei, exclamînd : „Te iubesc Mircea, numai pe tine te iubesc". Pe băiat l-a surprins fără îndoială gestul neaşteptat al fetei, dar nu l-a făcut să piardă controlul maşinii. El n-a observat însă apropierea periculoasă a autobuzului din sens opus, care a reprezentat al doilea moment cheie al tragicei întîmplări. Să vă spun sincer, nici eu n-am sesizat decît tîrziu, remarcă elevul, că uriaşul autovehicul era la cîţiva paşi în faţa noastră. Cînd eu am strigat „vireaza la dreapta!", era de acum prea tîrziu".

De înţeles, omenească, spaima şoferului (nepermisă însă unui om care răspunde de viaţa a zeci de semeni ai lui), la fel de omenească izbucnirea fetei. Firească poate în orice loc s-ar fi produs, în afară de habitaclul maşinii în care s-a consumat. O împletire de factori de împrejurări negative care au născut o tragedie. Durere cu atît mai mare, cu cît victimele sînt doi tineri care peste cîteva zile urmau să-şi unească destinele.

VICTOR BEDA ■

În surdină

● I-au dat laurii care l-au strivit.

● O iubire eternă conţine mai multe.

● A inventat leacul. Acum o musai să inventeze şi boala.

● Pentru a-l pune la încercare, bolnavul nu-l spunea doctorului niciodată unde-l doare.

● Zeii care cerşesc umilinţa noastră n-au demnitate.

● Dacă crezi în minuni, te vor sicîi la tot pasul.

● Nu e suficient să fii cavaler răţăcilor. Mai trebuie şi să-l întîlneşti pe Cervantes.

● Uneori, şi prostia poate fi o garanţie a reuşitei.

● Adesea, cînd vrei să nu spui nimic, trebuie totuşi să te explici.

RADU POPOVICI ■

● Bogat eşti atunci cînd nu-ţi lipseşte nimic, nu cînd îţi prisoseşte.

● Birfa — cea mai uşoară Moară de Vînt.

● Dacă ai de spus un lucru simplu şi vrei să fii crezut, spune-l cît mai complicat.

● Avînd şapte biografi, a trăit şapte vieţi.

● Muzele te vizitează citeodată şi ca să-ţi facă zile fripte.

● Cînd vrei să-ţi uiţi greşelile, ai grijă că ele nu te vor uita.

● Melcul nu se grăbeşte pentru că el întotdeauna-i acasă.

● Aluziile spun lucrurilor pe numele mic.

CONSTANTIN GAVRILĂ — GAVCO ■

Breviar ştiinţific

Medicamente marine

În Uniunea Sovietică, ca şi în alte ţări ale lumii, se studiază valorificarea substanţelor extrase din flora şi fauna marină, cercetătorii făcînd experienţe cu viermi, meduze, corali etc. Nava sovietică „Profesor Bogorov" a descoperit, în timpul unei curse în Oceanul Indian, echinoderme şi celenterate conţinînd substanţe biologice active. Astfel, încercările clinice au dovedit posibilitatea utilizării „plostiagiandinei" din unii corali (Plexaura homomalla) în vederea tratării trombozelor şi a ulcerului de stomac, iar din alţii se poate obţine un vasoconstrictor şi un antibiotic puternic. Ţesutul muscular al macrocefalului, un animal marin veninos, secretă „biotoxina", ce face să scadă tensiunea arterială. „Halitoxina" din unii bureţi (Haliclona viridis) este o substanţă antitumorală, ca şi extrasul dintr-un crustaceu (Limulus polyphemus). „Holotusina" din steaua de mare (Acanthaster planci), ce trăieşte aproape în toate oceanele şi marile lumii, este un blocant neuromuscular şi un antibiotic. „Octopomina" din glandele salivare ale unui octapod (Octopus vulgaris) este anestezică. Lista ar putea continua încă mult, cercetările adăugînd noi şi noi substanţe la „farmacia mării" ce vor face parte, poate nu după multă vreme, din categoria medicamentelor noastre obişnuite. Acţiunea este destul de grea, aşa cum arată profesorul L. Minale din Italia şi doctorul Pushkar Paul, de la Universitatea Oklahoma. Scafandrii trebuie să culeagă diverse plante şi animale submarine, ce sînt apoi clasificate, stocate şi conservate. Iar ca să ne dăm seama de vasta şi laborioasa muncă ce trebuie desfăşurată, este necesar să amintim că potenţialul marin este evaluat la peste 500 000 specii mari, că numai în familia bureţilor există 20 000 specii, iar în aceea a moluştelor peste 100 000. Din fiecare trebuie să se extragă felurite substanţe care sînt analizate, probate şi experimentate pe animale de laborator. Desigur că în afară de acestea mai sînt şi alte probleme ce vor trebui rezolvate, una din acestea fiind şi faptul că pînă acum nu s-a studiat decît sporadic interacţiunea eventuală dintre fauna şi flora marină, pentru a se ajunge la o creştere a eficacităţii viitoarelor medicamente ale mării.

De la ce greutate sîntem obezi

Există o greutate maximă, în funcţie de înălţime şi greutatea scheletului, care nu trebuie depăşită, pentru a nu intra în categoria obezilor. În acest sens au fost întocmite şi o serie de tabele, în care se indică greutatea ideală pentru bărbaţi şi femei. De curînd Institutul naţional al sănătăţii din S.U.A. a adoptat o nouă metodă în care indexul masei corporale se obţine împărţind greutatea corpului calculată în kilograme, la înălţimea în metri ridicată la pătrat. Rezultatul nu trebuie să depăşească 27,8 pentru bărbaţi şi 27,3 pentru femei. De

exemplu un bărbat în greutate de 85 kilograme are înălţimea de 1,75 metri (85 : $1{,}75^2$ = 27,7). S-a demonstrat că cei ce au trecut de valorile maxime de mai sus, au riscuri crescute în îmbolnăviri ca : diabet, hipertensiune, colesterol crescut. În plus bărbaţii al căror index este cu 40 la sută superior sînt predispuşi la cancer de colon, rect şi prostată, cel care a prezidat o şedinţă a institutului este de acord că obezitatea este o boală şi că cei ce au o depăşire de 20 la sută la indexul masei corporale maxim, trebuiesc trataţi. Noua metodă fiind simplă orice persoană poate stabili dacă este sub sau peste indice.

AUREL DIANU ■

Lumea se amuză

După Tian Jin Ribao — China

Plăcerea de a juca

Pierre Littbarski, talentatul fotbalist vest-german care în urmă cu cîţiva ani a jucat, la interval de 24 de ore, două meciuri la nivel de naţională (unul la tineret şi altul la echipa mare) a fost transferat de la clubul francez R.C. Paris la cel vest-german F.C. Köln.

Mutarea n-ar stîrni nedumeriri (asemenea transferuri se practică des în fotbalul profesionist) dacă...

Dacă nu am şti că Littbarski avea în Franţa un venit anual de 1 milion de mărci vest-germane, iar pentru a se putea transfera a împrumutat clubul din Köln cu 300 000 de mărci. Bineînţeles că veniturile sale din Bundesliga au scăzut simţitor. Şi atunci de ce s-a transferat? O aflăm din răspunsurile date de cel în cauză revistei vest-germane „Der Spiegel".

„Mulţi nu mă înţeleg — într-o perioadă cînd banii contează. Vreau să regăsesc entuziasmul, plăcerea de a juca fotbal !"

— Ce a fost rău în Franţa ?

„Izolarea. Francezii nu acceptă străini (credem şi noi atîta timp cît au fotbalişti someri). A fost o experienţă tristă. Nu vorbeam aproape deloc cu ei."

— Poate nu înţelegeau germana ?

„Eu vorbesc bine franceza, dar în cantonamente discuţiile nu erau interesante ; nu se refereau la fotbal".

Pierre Littbarski nu mai este un puşti. Are 27 de ani. El vrea totuşi să regăsească entuziasmul, plăcerea de a juca fotbal (care rămîne un joc) ! Un romantic în lumea profesioniştilor unde interesele materiale primează ?

DAN DĂNUŢ DORU ■

Impresii încrucişate

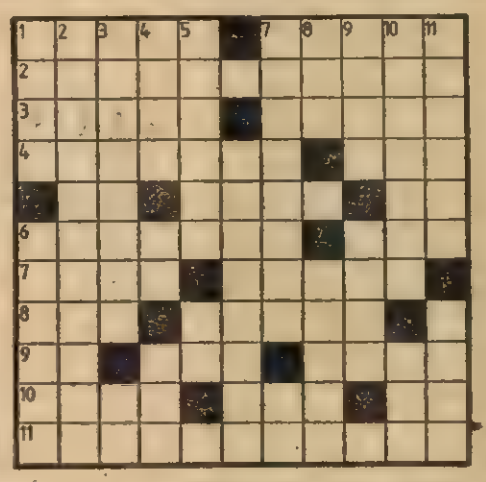

ORIZONTAL : 1) Deschise la culoare — Aproapele nostru. 2) Plouat din fire. 3) Sînt în pom — Apele trecute prin cămaşă. 4) E un dur — Volum de culegeri ale unui om de litere. 5) Fiecare cu rostul lui — Învăţat ca pe apă — Număr mic. 6) Cea mai estetică realizare în materie de puncte negre — Se caţără pe dealuri. 7) Avanpremieră la televiziune — Programe de învăţămînt. 8) Prinde teaca — Învîrtite pe degete. 9) Sfîrşeşte lupta ! — Asprimea unui război — Preaviz la zi. 10) Vin cu floricele — Face umbră pămîntului — Zorit în extremis ! 11) Evidenţiată pentru rezultatele în muncă.

VERTICAL : 1) O ciubucară notorie — Lipeit de obligaţii profesionale. 2) Stare de lucruri. 3) Pătrundere decisivă — Lemnul în esenţă. ! 4) Tratată cu vorbe alese — Bătaie scurtă — Culoare... avantajoasă. 5) Sînt de rea-credinţă — De două ori înapoi ! 6) Un început cu cîntec. 7) Poftă mare — Artierist de frunte. 8) Întorc bineînţeles — Aur plagiat. 9) Aflat în depăşire — Suport pentru agăţătoare. 10) Întreţine o atmosferă apăsătoare — Picaţi de sus. 11) Părţile forte ale cărăbuşului — Stă întotdeauna în faţă.

LIVIU POPESCU ■

Dezlegarea careului din numărul precedent :

TRAMVAI ; AP ; RODA ; BALON ; OT ; SCUTERE ; LITIERA ; TU ; E ; KN ; I ; PAR ; IMPAS ; HA ; I ; BOI ; ATASE ; UD ; ANIMALA ; ZURLIE ; EAC ; ELICE ; SINE.

Handbal

Filonul generațiilor

Ca la un semn nevăzut, familia handbalului nostru se strînge ori de cîte ori evenimentul o cere. Așa s-a întîmplat și duminică seară, la „Jocul Steaua — Göteborg, din optimile de finală ale C.C.E. Alături de echipa noastră s-a aflat nu numai „statul major" al acestei operațiuni de calificare, s-a aflat nu numai un public cunoscător și entuziast ca la jocurile de fotbal ale steliștilor, dar s-au aflat și mulți oameni de bine ai handbalului românesc, solidari cu echipa stelistă în tentativa obținerii acestei performanțe. I-am putut revedea sub cupola aceleiași pasiuni, într-o ordine întîmplătoare, pe Cornel Oțelea, Cristian Gațu, Cornel Penu, Ghiță Licu, Mihail Marinescu, Nicolae Nedef, Cristian Topescu, apoi, mai aproape de teren, pe banca „suferințelor", pe Gheorghe Goran, Radu Voina și Ștefan Birtalan, pentru ca fluxul generațiilor să se prelungească în spațiul de joc, acolo unde se aflau Nicolae Munteanu, Vasile Stingă, Cezar Drăgăniță, veritabili seniori ai semicercului, pe lîngă ei zbenguindu-se oricum mai tinerii Ghimeș, Berbece ori Dumitru.

Resorturile adînci ale acestei victorii, de fapt, ale forței pe care Steaua o reprezintă în handbalul nostru se află, fără îndoială, în acest flux „secret" și sensibil care unește generații de handbaliști și care-i face pe fiecare din cei care au adus glorie acestui sport să trăiască mereu la timpul prezent viața și evenimentele și necazurile jocului dintre semicercuri. După cum sînt convins că o astfel de solidaritate între generații, recompusă cu tact și înțelepciune după momente de ezitare sau descumpănire, poate reprezenta filonul din care întregul nostru handbal va putea să-și extragă seva performanțelor sale viitoare. Pentru că este imposibil ca la asemenea „bătrîni" handbalul să nu-și găsească și tinerii pe care-i merită.

Chiar dacă numai două din cele trei echipe au intrat în sferturile de finală, și chiar dacă această fază a competițiilor nu îndeamnă la o prea mare euforie, ziua de duminică rămîne una din cele mai faste ale handbalului nostru masculin. A fost victoria cuceritoare a Stelei, a fost repriza de vis a bătrînenilor, a fost spectacolul realizat de niște jucători care rămîn valori certe ale handbalului mondial, a fost o reîntîlnire „la vîrf" a spectatorilor noștri cu Nicolae Munteanu (care apără exasperant de bine de vreo zece ani încoace), cu Vasile Stingă și plutirile sale imponderabile, cu Drăgăniță și „înșurubările" sale paralizante, cu Maricel Voinea și „efectele" sale antigravitaționale, cu pătrunderile de mijloc la grămadă ale lui Doru Porumb — cu toți ceilalți handbaliști care au datoria și forța să readucă acest sport național pe culmile pe care le-a dominat cîndva.

Și datorită acestor victorii, dar nu numai datorită lor, în handbalul nostru adie un vînt proaspăt. Echipa națională va pleca luni la Supercupa mondială organizată la Dortmund și unde sînt invitate doar fostele campioane mondiale și olimpice. Mergem acolo, deocamdată, din inerția performanțelor trecute, dar treaba importantă de făcut rămîne acasă ; adică aici, unde totul de tineret se pregătește pentru reapariția lui, după zece ani de absență, la un campionat mondial rezervat acestei categorii de virstă.

Stringîndu-și rîndurile mai mult ca oricînd, oamenii de ieri și de azi, dar întotdeauna de bine ai handbalului nostru se văd iarăși împreună, ca la acel meci de duminică seara, semn că se va naște, în sfîrșit, o promoție și o echipă cărora să le predea ștafeta izbînzilor de odinioară.

OCTAVIAN ȘTIREANU
Fotografie de
PAUL AGARICI

Fotbal

Corvinul dorește „Cupa balcanică"

După o călătorie mai mult decît obositoare (peste 6 ore cu autocarul, de la Istanbul la Eschisehir) Corvinul Hunedoara a ajuns totuși cu bine într-un oraș aflat undeva, spre interiorul Turciei, la aproximativ 200 kilometri nord-vest de Ankara. Oboselii l s-au adăugat un timp total neprielnic, cu o ploaie rece și un vînt tăios, parcă de sfîrșit de noiembrie. A doua zi, însă, adică joi, 5 noiembrie, ploaia a încetat, iar la ora începerii meciului, cerul era chiar senin, gazonul stadionului Atatürk prezentîndu-se în condiții bune de joc. Avînd lovitura de începere, fotbaliștii lui Eschisehir Spor au inițiat încă din primul minut o prelungită acțiune de atac, semn, că, după înfrîngerea din deplasare, în fața lui Dinamo Tirana, voiau să-și adjudece cele două puncte puse în joc. Aceeași intenție s-a putut ghici și în primul atac al Corvinului, cînd Tirnoveanu, în minutul 2, după o prelungită cursă, a ajuns în colțul careului mic, singur cu portarul, dar șutul său a fost respins în corner. După aceste două prime acțiuni, cei care stăpînesc mai bine mijlocul terenului și atacă mai cu aplomb sînt fotbaliștii turci. Drept urmare, în minutul 5 Ioniță respinge un foarte puternic șut expediat de Adnan, iar Nasir ișcrie din apropiere. Stimulați de gol, gazdele năpustesc în atac și Ioniță are ocazia să se remarce în cîteva rînduri, cînd Nedim reia cu capul, de la numai 5 metri, sau cînd Fuad expediază o bombă la vinclu. Pe acest fond, de atac năvalnic, Nicșa intercepteză un balon în treimea noastră și-l lansează cu la carte pe Cojocaru. Cursă lungă a acestuia, de la centrul terenului, dribling scurt în fața portarului ieșit să închidă unghiul, și, de la cîțiva metri trimite în poarta goală. A fost o fază în care Corvinul a demonstrat că va ceda în mod deliberat mijlocul terenului pentru a lansa contraatacuri necruțătoare. Faza cu pricina, realizată în minutul 18, a fost precedată de alte cîteva acțiuni asemănătoare, cînd numai șansa sau, dacă vreți imprecizia șuturilor lui Petcu, Nicșa și Klein l-a salvat pe portarul gazdelor, Tahir. Peste numai trei minute, însă, la un fault imaginar al lui Mărginean asupra lui Fuad (este momentul să spunem că tușierii turci inclusiv arbitrul de centru, bulgarul A. Vasiliev, au sancționat cu ofsaid mai toate contraatacurile noastre, iar pe partea cealaltă ofsaidurile erau nonșalant trecute cu vederea), Adnan transformă imparabil, direct la vinclu, de la numai 17 metri. Deci, în minutul 21, 2—1 pentru Eschisehir Spor. Un scor care nu reflecta, în mod just, raportul de forțe din teren. După pauză, Corvinul avea să se instaleze cu autoritate la cîrma jocului, etalînd calități tactice și tehnice net superioare adversarilor lor. Singurul moment mai dificil pentru hunedoreni are loc în minutul 60, cînd Mărginean scoate de pe linia porții. În rest, atacuri ale Corvinului, construite cu migală. Nicșa, Petcu, Klein și mai tînărul lor coleg Burlan se remarcă printr-un joc elegant și eficient. În consecință, după o suită de atacuri, obținem o lovitură de colț pe care o execută Klein. Mingea ajunge la Văetuș (intrat în locul lui Cojocaru), care o trimite cu capul în careu, de unde Nicșa, tot cu capul, o trimite în plasa porții lui Tahir. După acest gol, ca de antrenament, jocul de stinge, Corvinul se declară mulțumită de rezultatul egal, iar gazdele se zbat neputincioase în fața unei apărări foarte sigure în intervenții. În fond, într-o grupă cu numai trei echipe, Corvinul a acumulat, după două jocuri, trei puncte și s-a instalat în frunte, loc pe care, după toate calculele, nu-l va mai ceda, hunedorenii dovedindu-se, după opinia tuturor, net superiori, în toate planurile, adversarilor lor, Dinamo Tirana și Eschișehir Spor.

VICTOR NIȚA

După turul II al Cupelor europene

Meciul la fața locului

Cu o oră înainte de începerea meciului **Steaua București — Omonia Nicosia**, tribunele întîi și a doua ale stadionului Makarios sînt pline. E destul de cald, cerul e senin — dealtfel, mai bine de 300 de zile ale anului sînt însorite în Cipru. În locul unde am fost îndrumați să ne așezăm noi, ziariștii români, nu avem emoții prea mari. Numai printr-un miracol **Steaua** și-ar putea irosi șansele de calificare. Dar Cristian Gațu, conducătorul delegației noastre, are emoții. La prînz nici nu s-a atins de mîncare. „Pînă nu se termină totul cu bine, n-am liniște". Președintele Federației Române de Fotbal, Mircea Angelescu, și Emerich Jenei, antrenorul națională noastre, se află și ei printre noi.

Prin geamurile care protejează ambianța unde ne aflăm se zărește, la lumina reflectoarelor, un teren denivelat, cu petice de iarbă de nuanțe diferite. Cu excepția meciurilor internaționale, cele din campionatul intern se amînă în caz de ploaie. Dar pe cer nu se vede nici un nor amenințător. De la difuzoare se-aude muzică, întreruptă din cînd în cînd de diverse anunțuri. La ora 18,40 intră pe teren jucătorii ciprioți, întîmpinați cu frenezie de o galerie dezlănțuită. Intră pe teren și ai noștri, copios fluierați. Dar ei își încep netulburați încălzirea. Deasupra tribunelor plutesc avioane de hîrtie, migălite cu fantezie. Unul dintre ele lovește chipiul unui polițist de pe marginea terenului și acesta întoarce capul mirat. La ora 19 fără patru minute jucătorii sînt chemați la vestiare, pentru ca, peste numai două minute, să reapară în fața publicului. Furia avioanelor s-a potolit. În schimb, se aude pocnind asurzitor o petardă. Oare spectatorii ciprioți n-au învățat nimic din lecția meciului lor cu Olanda ? Avem lovitura de începere. Din clipa în care mingea ajunge la Lăcătuș înțelegem că jucătorul stelist are chef să facă o partidă mare. Dealtfel, după numai opt minute de la începerea ei, acesta face o cursă incredibilă și centrează în careul advers cu o asemenea perfidie încît Evagoras e constrîns să înscrie în propria lui poartă. E 1—0 pentru noi ! În tribune, pentru o clipă, e liniște, dar imediat galeria stelistă, condusă de Horia Moculescu, se dezlănțuie. În clipa asta totul e clar : ne-am calificat și încă fără mari probleme. Jucătorii de la **Omonia** se trezesc de-abia acum la realitate. E însă prea tîrziu : atacurile lor sînt construite în grabă și șuturile la poarta lui Lăcătuș își greșesc de cele mai multe ori ținta. Böloni execută însă un corner care e gata-gata să intre în poarta lui Haritou. În minutul 17 Belodedici este lovit de Xurupas dar arbitrul nu-i permite doctorului să intre pe teren. Peste opt minute portarul cipriotilor comite hent punînd mîna pe minge în afara careului de la 16 metri, dar Hagi trage în zid. Urmează momente de acalmie. Și vine minutul 35 care spulberă orice urmă de îndoială, dacă mai era vreuna, în legătură cu echipa care va juca la primăvară în sferturile de finală ale C.C.E.: Tudorel Stoica îi pasează admirabil lui Lăcătuș, acesta trece irezistibil printre cei care încearcă să-l stăvilească atacul și înscrie fără drept de apel. E 2—0 și pe stadion nu se mai aude decît galeria stelistă. În spatele nostru, ziariștii cipriоți dau din umeri și parcă spun: asta e, n-avem ce face, sînteți mai buni. Lăcătuș șchioapătă, de-abia poate să mai alerge după o minge și o pasează imediat. Balint își începe încălzirea. Dar nu mai apucă să intre pe teren fiindcă arbitrul fluieră sfîrșitul reprizei. La difuzoare — din nou muzică, deasupra tribunelor — din nou avioane de hîrtie. La ora 20.02 meciul se reia fără Lăcătuș, înlocuit de Balint. De-abia intrat în joc, acesta face o cursă de toată frumusețea, neconcretizată, din păcate, pe tabela de marcaj. La masa presei, telefoanele care mai înainte sunau din minut în minut au rămas mute. Mut e și publicul, tot mai puțin numeros. Noroc că din cînd în cînd se aude înfocata galerie stelistă, altfel am crede că ne aflăm la o competiție la care accesul publicului n-a fost permis. Pe teren, Hagi, care nu s-a prea văzut în prima repriză, a renăscut și-și începe numerele de mare atracție, dar adversarii, neavînd subtilitatea lui tehnică, încearcă mereu să-l faulteze. Dealtfel, nu e numai el țința unor atacuri nesportive. În minutul 74, Xurupas îl ia de păr și de tricou pe Belodedici. Dealtfel, pe teren nici nu se prea mai întîmplă ceva demn de consemnat. În minutul 75 Majaru ia locul lui Rotariu. Jucătorii noștri nu mai forțează pentru a-și menaja forțele și a nu fi accidentați. Sportiv de data aceasta, publicul, cît a mai rămas în tribune, îi aplaudă pe învingători. Și cum să nu-i aplaudă pe acești flăcăi minunați al căror singur țel e vegheat cu o grijă părintească și care nu precupețesc nimic pentru a nu înșela încrederea ce li se acordă ?

Mai rămînem o clipă la masa presei. Un geam a fost deschis ca să iasă fumul țigărilor. Pe geam, fluturînd nostalgic din aripi, pătrunde un avion de hîrtie, planează prin aer apoi intră în vrie și se prăbușește. Îl ridic și citesc ce scrie pe aripile lui : OMONIA.

GEORGE ARION

Să nu te dai bătut dinainte

Calificarea Sportului studențesc rămîne una din cele mai frumoase loviturii de teatru în care a fost implicată o echipă românească în ultima vreme. Acum, cînd ne-am mai tras sufletul după superba nebunie din Regie, am putea judeca amănuntele acestei victorii cu mai mult calm, cu luciditate, și, de ce nu, cu un zîmbet pe buze. În primul rînd, trebuie spus că și danezii au partea lor în această spectaculoasă cădere. Încă de cînd am sosit la Copenhaga, gazdele noastre afișau o încredere și un dezinteres de parcă Clay ar fi trebuit să boxeze cu un pitic. Între primii oameni pe care i-am întîlnit la Copenhaga, unul din reprezentanții clubului danez, chiar înainte de a intra în hotel, a avut grijă să-mi spună, trebuie să aveți grijă să nu fiți ridicoli cu Bröndby ! I-am spus că privind meciul de la masa presei nu văd nici un risc de ridicol, cît îl privește pe jucătorii noștri, deși se află în dificultate, or vedea ei cum or scoate cămașa: În programul meciului cu Sportul, scriau ceva despre Cămătaru, golgeterul Europei și publicau fotografia lui Aurică Beldeanu, iar în explicațiile la o fotografie a naționalei române, îl confundau pe Negrilă cu Iorgulescu, și pe Mateuț cu Negrilă. Mai mult, Bröndby a considerat că n-are nevoie de o acomodare prea lungă la București, venind doar în preziua meciului și solicitînd să locuiască în cel mai elegant hotel al Capitalei, chiar dacă se află în inima orașului, urmînd să plece din România imediat după fluierul final, fără să participe la nici o conferință de presă sau întîlnire oficială cu conducerea echipei gazdă. Bröndby s-a purtat pe parcursul celor două întîlniri ca o mare putere fotbalistică, lipsită doar de coroana de diamante pe care și-o vedea pusă pe cap. La bursa pariurilor daneze cotele erau 6 — pentru sferturi, 10,5 — semifinale și 16 — [illegible] dădeau Bröndby [illegible] U.E.F.A.

[illegible] Sportul studențesc [illegible] și la [illegible] rival în postul vacant de copil teribil al fotbalului românesc, a abordat returul cu multă precauție Nu știu cîtă lume s-a gîndit la această calificare. Dacă nu fost unii oameni ei au fost foarte puțini. Sportul a pornit la treabă de la o pretenție de bun simț : să nu piardă acest meci, adică să nu lasă din competițiie cu amîndoi obrajii pătați. Noua conducere tehnică încerca să pună în aplicare alt plan de bătaie, iar situația în clasamentul campionatului și acel al treilea gol înscris din ofsaid în Copenhaga nu lăsau loc pentru planuri mărețe. Și totuși, Sportul studențesc a sperat în această calificare. Coraș spunea că „e absurd ca toate să iasă pe dos, că ar cam fi vremea ca roata să se învîrtă și în favoarea studenților !". Modul în care Sportul a jucat cu Bröndby dovedește realismul și bunul simț în pregătirea acestei partide. Electrizante au fost prelungirile și loviturile de la 11 m. Din păcate, nu știam un lucru care ne-ar mai fi dat puțină liniște. Jan Lund, redactor la ziarul Morgenavisen Jyllands Posten, spunea după meci că, în momentul în care s-a ajuns la penaltiuri, era sigur de eliminarea compatrioților săi. În primul rînd aerul lor de turiști sportivi siguri de calificare se prăbușise și, în prelungiri, Bröndby, a jucat abulic. În plus, Bröndby, în ediția din acest an a campionatului și a cupei Danemarcei, a ratat nu mai puțin de unsprezece penaltiuri, cu cele trei de la București, stabilind un veritabil record de loviturii de pedeapsă ratate — patrusprezece. Ceea ce nu minimalizează inspirația și siguranța lui Cristian la cele două lovituri apărate, prin asta portarul Sportului recompensînd, în parte, prestațiile modeste din ultima vreme.

După meci, euforia stăpînea tabăra studenților. Spectatorii danezi stăteau împietriți în tribună și nu le venea să-și creadă ochilor, iar ziariștii din Copenhaga erau furioși pe Bröndby pentru superficialitatea cu care a tratat returul. Președintele Sportului studențesc, arhitectul Barbu Emil Popescu spunea că Bröndby, supraliciată de presă, n-a jucat decît ca „o echipă daneză oarecare, în fața căreia Sportul a început cu handicapul înfrîngerii echipei olimpice, dar a terminat cu fruntea sus, trăind bucuria de a spăla în mare parte acel rezultat rușinos". Paul Cazan era fericit că „am ajuns ca antrenor să trăiesc bucuria pe care n-am prins-o într-o viață de jucător — calificarea Sportului studențesc în turul trei". O mare bucurie și pentru noi și pentru fotbalul românesc, care ne-a făcut să uităm, pentru cîteva zile, o mare amărăciune, faptul că echipa studențească a rămas tot în poziția de lanternă. Urmează o perioadă grea, dubla întîlnire cu Verona (despre care vom publica mai multe în numărul nostru următor) și campionatul, cînd Sportul studențesc n-are nevoie nici de piedici (în ciuda solicitărilor, federația a refuzat aminarea meciului de la Brașov, procedînd însă, foarte corect, cu Steaua, [illegible] după un meci ceva mai ușor) dar nici de lingușiri și osanale, ci de tărie morală, de sprijin din partea tuturor factorilor de resort și, mai ales, de stringerea rîndurilor. O echipă de frunte a fotbalului românesc, simbol al spiritului universitar, trebuie să rămînă ceea ce a fost. O emblemă !

CORNEL NISTORESCU

Steaua și Sportul studențesc merg mai departe

Sîmbătă și duminică, sala Floreasca din Capitală a fost gazda întîlnirilor dintre fruntașele campionatelor noastre de baschet. La fete s-au confruntat Voința C.S.Ș. 2 București și Universitatea C.S.Ș. Viitorul Cluj-Napoca, victoria revenind în cele două partide, după dispute animate și interesante, celor dintîi ; 70—67, respectiv 77—74.

La băieți, binecunoscutele cluburi bucureștene Dinamo și Steaua și-au împărțit, în cele două zile, punctele (90—86, pentru Dinamo și 93—78, pentru Steaua) reușind astfel să mențină în vîrful ierarhiei noastre baschetbalistice o explicabilă egalitate. Amănunte despre derbiul masculin ne-a oferit antrenorul federal George Chiraleu : „Jocurile au fost total diferite din perspectiva comportamentului celor două echipe. În prima zi, Dinamo s-a prezentat cu o formație bine pusă la punct și bine organizată în teren. Sub panou Vinereanu a jucat foarte exact iar, din afară, Dan Niculescu a punctat cu regularitate. Revelația acestui meci a constituit-o tînărul conducător de joc Sinevici, absolut remarcabil. La polul opus Steaua s-a prezentat fără vlagă, mai slabă în defensivă dar și în jocul pivoților, care dacă n-au primit mingi nici nu și le-au cîștigat singuri. Jucătorul care a marcat totuși a fost Ermurache. În cea de-a doua partidă lucrurile s-au schimbat în totalitate. Steaua a început bine, conducînd pe întreg parcursul datorită preciziei în aruncări a lui Căpușan, Brănișteanu și, din nou Ermurache ca și jocului bun de sub panou al lui Ardelean. Dinamo a părut obosită iar evidențiații din prima zi nu au mai reușit mai nimic, excepție făcînd Niculescu, pentru punctele marcate, și Viorel Constantin." Două reuniuni care ne-au redeșteptat dragostea pentru acest „sport al giganților" și speranțele pentru o creștere care să ne facă și dincolo de limitele campionatului intern competitivi.

D. R. CONSTANTIN ■

Baschet

Două derbiuri

Aurelia Dobre se destăinuie :

„Cel mai mult îmi plac zborurile"

Avea numai șase ani cînd se lăsa cuprinsă de mirajul gimnasticii, influențată și de performanțele Nadiei care-i devenise idol. Astăzi Aurelia Dobre poate determina ea însăși hotărîrea multor copii ce vor să-i urmeze exemplul. Primii antrenori i-au fost Emilia Liță și Florin Ștefănescu, la clubul Dinamo București. Din Calea Rahovei, unde locuiește familia Dobre, pînă în Șos. Ștefan cel Mare drumurile zilnice legau de pe atunci, prin perseverența cu care erau parcurse, imperceptibil dar sigur, viața micuței Aurelia de promisiunea mult sperată a marii performanțe. După trei ani culegea primele roade ale strădaniei sale. Ce-a văzut la ea antrenorul Adrian Goreac, în 1984, cînd Aurelia avea să se alăture celorlalte componente ale actualei echipe de aur a României, urmînd să-și desăvîrșească pregătirile la Centrul Olimpic de la Deva ? „Exact ceea ce remarca și Hellene Berger, președinta Comitetului tehnic feminin al F.I.G., după ce Aurelia devenise campioană mondială absolută : Prin impunerea ei, gimnastica mondială a cîștigat foarte mult — apropierea de tipul ideal, cu o constituție fizică armonioasă și o plasticitate a mișcărilor ce potențează prin frumusețe latura estetică, atributele artistice ale acestui sport". Afirmarea Aureliei Dobre, „expresivă în mod nativ" după caracterizarea antrenorului ei, recunoașterea ei în vîrful ierarhiei mondiale, va determina în lumea gimnasticii o orientare a selecției spre această tipologie de sportiv căci ea nu va întîrzia să devină un idol al noilor generații.

Credeam că o voi găsi pe Aurelia acasă, lîngă părinții și fratele ei dar, chiar dacă trecuseră doar cîteva zile de la obținerea acelei impresionante performanțe care ne-a bucurat atît de mult, ea nu și-a acordat nici un răgaz. Perspectiva concursurilor viitoare, responsabilitatea crescută născută din dorința îndreptățită de-a păstra locul cucerit cu atîta trudă le-au determinat pe sportivele noastre să revină grabnic la Deva, acolo unde se află laboratorul ce a dovedit că poate să transforme, printr-o ingenioasă alchimie, talentul în aur. Am ajuns aici duminică dimineața și le-am aflat pe tinerele noastre campioane în sala de antrenament. Ascensiunea spre piscurile noilor performanțe începuse. Am stat în preajma lor preț de cîteva ore încercînd să le surprind pe cît posibil așa cum sînt de obicei, într-o nealterată spontaneitate și mărturisesc că apropierea lor este tulburătoare. O eleganță a gesturilor, puritatea privirilor, replicile tăiate scurt, zîmbetele largi luminîndu-le chipurile sînt toate de o naturaleță copleșitoare. Nimic din arsenalul ce confecționează de multe ori artificial personalitatea marilor vedete. Am stat îndelung de vorbă cu antrenorul coordonator al lotului, Adrian Goreac realizînd premisele unui inter-

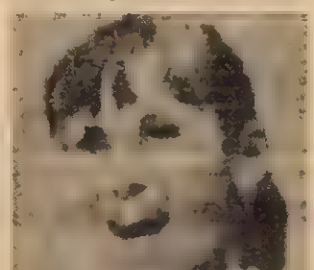

După Volkskrant (Olanda)

viu de substanță pe care sperăm să-l putem găzdui în paginile revistei noastre cît mai curînd. M-a ajutat totodată s-o văd pe Aurelia nu atît de rezervată, de reținută într-un soi de timiditate care este mai degrabă expresia respectului față de cei mari. Mi-a vorbit simplu și emoționant, ca o școlăriță cuminte despre viața și preocupările ei, despre succese și insuccese, despre familia de la București și despre aceea mai mare a gimnasticii, despre prietenie și colegialitate. Iat-o : „Dintre toate medaliile obținute la recentele Campionate Mondiale cel mai mult m-a bucurat aceea obținută cu echipa. Sigur, sînt fericită și datorită obținerii titlului de campioană absolută dar succesul echipei este cel mai important. Nu pot spune că mă așteaptam să devin campioană la individual compus, dar speram. De fapt, în concurs mă gîndeam doar la ceea ce aveam de făcut ca să nu greșesc și nu să dovedesc că sînt cea mai bună. Sînt conștientă întotdeauna că trebuie să mă integrez unui anumit program și pentru asta fac strictul necesar. Apoi, este important să ne ajutăm între noi și să ne încurajăm permanent. Cel mai neplăcut lucru este să ratezi într-un concurs. Asta te poate înfuria dar pe mine mă descurajează. Aparatul preferat ? Paralelele. Cel mai mult îmi plac zborurile, cele de la sărituri dar mai ales cele de la paralele, trecerile de pe o bară pe alta. De aceea, poate, dincolo de gimnastică, am o slăbiciune pentru sărîturile de la trambulină. Ce-mi mai place ? Baletul, muzica ușoară, filmele romantice, proza, și Limba română, lalelele și trandafirii și, iarăși, antrenamentele la care vin din plăcere". A plîns doar atunci cînd, accidentată fiind, au fost exprimate îndoieli în ceea ce privește posibilitatea de-a mai face gimnastică. Doi medici cu mult suflet și competență, doctorii Dinulescu și Stănculescu, de la Spitalul municipal București, i-au redat Aureliei această certitudine. „Sigur, poți depăși momentele grele spunîndu-ți că trebuie, dar pe mine m-au ajutat și profesorii, și antrenorii, și colegii. Mi-e dor uneori de casă, dar familia nou creată anulează sentimentul depărtării. Împreună trebuie să ne pregătim acum pentru Olimpiadă. Uneori sînt invidioasă pe copiii care au vacanțe, însă mă liniștesc la gîndul că noi avem ceva important de făcut". Într-adevăr !

M-am despărțit de Aurelia, de colegele ei și de antrenorul lor, cu o dorință pe care n-am de ce s-o ascund, aceea de-a reveni cît mai curînd spre a-i revedea. Poate fi, cît de neînsemnată, o probă în plus că tot ceea ce fac ei nu este zadarnic, ci rămîne ca o puternică marcă.

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

SAH
cu Margareta Mureșan

„Coridă" sîngeroasă (II)

● **Avantajul pieselor albe.** Karpov n-a reușit să-l demonstreze în prima partidă și astfel, se pare, important devine : cine are albele în ultima confruntare. Karpov nu a acceptat provocarea teoretică în deschiderea Grunfeld și a croit planuri de luptă pe făgașul trecutului meci. Ex-campionul a refuzat din prima partidă invitația la luptă deschisă, folosind un joc strategic apreciat de specialiști drept pasiv. Remiza s-a semnat la mutarea a 30-a prin repetarea poziției. Momentul cel mai important al partidei a fost cel dintre mutarea a 16-a a negrului și cea de-a 17-a a albului cînd adversarii au consumat în total 118 minute pentru a reflecta la ceea ce nu s-a jucat.

● **Dereta campionului.** Kasparov a surprins folosind pentru prima oară în carieră sa mutarea 1.c4. Karpov n-a părut prea impresionat de planul de joc al campionului și, la mutarea a 9-a, i-a „servit rețeta Zaițev" prin noutatea teoretică 9...e3 ! ?. Mihail Tal afirma că o poziție analogă s-a jucat în meciul Smislov — Botvinnik, dar Kasparov nu s-a putut decide la un plan corect decît după consumarea a 81 minute de gîndire din cele 150 minute necesare pentru 40 mutări. N-a acceptat sacrificiul deoarece altfel intra în pozițiile tipice cărții de căpătîi a lui Nimzowitsch. Kasparov putea cîștiga un pion dacă ar fi jucat 15. h3 ! h6 16. Cf3 cu ideea Cc2 și apoi C:e3, dar a jucat superficial. Efectuînd mutarea a 26-a Kasparov a uitat să oprească ceasul de control al timpului său de gîndire. Iar adversarul a continuat să gîndească pe timpul lui Kasparov timp de 3 minute. Calmul lui Karpov i-a atras atenția lui Kasparov, care și-a reparat greșeala, pornind ceasul lui Karpov, dar stegulețul marca deja acuta criză de timp a campionului. Este pentru prima oară, de la meciul Tal — Botvinnik încoace, cînd s-a pierdut la timp o partidă în meciul pentru titlu. Karpov a învins la mutarea a 32-a.

● **Precizări.** După partidă ziariștii au solicitat un interviu arbitrului întîlnirii, olandezul Gissen cerîndu-i părerea asupra evenimentului crizei de timp. Arbitrul observase greșeala lui Kasparov, dar potrivit regulamentului jocului de șah nu avea voie să intervină. Mutarea se consideră încheiată de-abia după oprirea ceasului și pornirea ceasului adversarului. În cazul în care în acest interval steguleții cad, partida se consideră pierdută. Regulamentul FIDE recomandă arbitrului să nu se amestece în joc și să nu atragă atenția jucătorului. Ceea ce este interesant este faptul că regulamentul codexului sovietic este de altă părere. În competițiile interne atît Karpov, cît și Kasparov au fost arbitrați altfel. Ediția a XI-a a codexului afirmă : „Dacă arbitrul a observat că șahistul executînd mutarea nu a oprit ceasul, el trebuie să-i propună acestuia s-o facă". După această întîmplare Asociația internațională a marilor maeștri a hotărît să propună la Congresul FIDE de la Sevilla din luna noiembrie îmbunătățirea regulamentului potrivit codexului sovietic, care este mult mai logic. ● **Calm aparent.** Partida a treia a fost remiză. Kasparov a îmbunătățit varianta din prima partidă a meciului, a egalat ușor poziția datorită atitudinii de tatonare a lui Karpov, a preluat apoi inițiativa cu un minimal avantaj, dar Karpov a limpezit ușor situația și, cînd blocada era clară, Kasparov a propus remiză.

MARGARETA MUREȘAN ■

Civilizația sportului

Trenul numit... Viena

Toamna noastră fotbalistică a continuat promițător pentru echipele înscrise în cupele europene : două formații sînt încă „în cursă", ambele calificate după comportări excelente. Acum, însă, întreaga atenție a iubitorilor fotbalului se îndreaptă spre Viena, unde, miercuri, „tricolorii" vor susține ultimul examen al calificărilor europene : meciul cu Austria, meciul nostru, al tuturor românilor care ne iubim reprezentativa națională. Spre binele acestei reprezentative, divergențele existente la un moment dat, exprimate prin unele absențe „de sub tricolor", s-au aplanat și întreg efectivul convocat de antrenorul național se găsește, la această oră, la datorie.

Nu ne propunem să facem o analiză a selecției. Nu e treaba noastră, mai ales că sentimentele, oricît ar fi de frumoase, sînt subiective — și subiectivitatea nu este compatibilă cu civilizația sportului. Sentimentalismul și subiectivitatea au dus la toate necazurile care au marcat, de-a lungul anilor și lucrurilor, sportul rege. Și nu numai pe acesta !

Ne bucurăm că în fotbalul nostru există, totuși, resurse ca în momentele cruciale, tot românul să se unească în interesul național. E o dovadă de caracter. Cînd ajungi în elita sportului din țara ta trebuie să ai CARACTER.

Va fi greu la Viena. S-ar putea să mai avem și alți adversari în afara celor de pe teren. Credem, însă, în capacitatea sportivului român în general, de a se mobiliza cînd e mai greu (exemplele sînt foarte numeroase), credem în capacitatea antrenorului echipei naționale de fotbal de a-i aduce pe cei 16 la ora H într-un vîrf mental (fiindcă de potențialul lor fizic nu ne îndoim) care să-i ducă la acea dăruire inteligentă din recentul meci cu Albania, cînd am constatat iarăși că una din marile calități ale jucătorilor noștri este vocația prieteniei.

Au mai rămas 5 zile. Suficiente pentru unirea tuturor ambițiilor personale într-un singur scop : calificarea la „Euro '88". Haideți băieți, adunați-vă puterile, uniți-vă inimile, arătați Europei că după România '84 și Steaua '86 poate urma România '88. Nu vă cerem angajamente. În lupta cu sportivi bine pregătiți, ambițioși, puternici (ca și voi) angajamentele pot deveni piedici, motive de crispare. Vă cerem să fiți încrezători în forțele voastre, să fiți prieteni fideli antrenorului național, măcar din considerentul principal că el este singurul deținător al tuturor datelor problemei pe care, așa cum îl știm, le prelucrează lucid și rațional.

Într-un domeniu — fotbalul — în care „viața" durează uneori cel mult zece ani, asemenea „trenuri" nu se scapă. Succes ! Nimeni nu stă cu „puișca" ațintită asupra voastră. Oricum, sînteți ai noștri și veți rămîne așa, indiferent cum va fi întoarcerea. Victorioși, iubirea noastră vă va încununa.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Toată lumea face sport

● Orașul japonez Oita a găzduit recent cea de-a șaptea ediție a cursei de maraton pentru handicapați fizic. 250 de concurenți veniți din 12 țări aleargînd clasica distanță de 42,195 km. Organizatorii au alcătuit clasamente pe echipe, primul loc fiind ocupat de formația Canadei, urmată de Suedia și Elveția, dar, fără discuție, și ultimul clasat merită admirația noastră. ● Deținătoarea (încă) a „Cupei campionilor europeni" la fotbal, F.C. Porto, continuă să-și risipească vedetele, ultima plecare fiind cea a internaționalului algerian Rabah Madjer (28 de ani), care a semnat un contract de trei ani cu Bayern München, începînd din sezonul viitor. Vă amintiți, desigur, că Madjer a marcat golul egalizator al finalei „C.C.E.", în mai, împotriva lui... Bayern München, după care Juary a pecetluit înfrîngerea vest-germanilor, fructificînd o acțiune a lui, cum altfel ?, Madjer ! ● Iată o performanță demnă de „Guiness Book" : bulgarul Radoslav Nikolov a reușit să parcurgă 31 kilometri și 403 metri menținînd în aer un balon de fotbal, de-a lungul parcursului lovind mingea, cu piciorul, capul, umerii, genunchiul, de 37 300 ori. Artist de circ, Nikolov este un mare pasionat al „sportului rege", dar în partidele amicale pe care le dispută preferă postul de portar, considerînd, modest, că, în cîmp, nu are o tehnică individuală prea bună... ● Tulburat de „schisma" marilor cluburi, care s-au împotrivit federației, învins pe toate planurile, fotbalul brazilian își leagă speranțele de apariția unei noi „stele" de primă mărime, Milton, de la Coritiba, egalul lui Pele, cum a scris presa din Rio de Janeiro. Același mariști salută reapariția lui Tele Santana la cîrma lui Atletico Mineiro, învingătoare în etapa inaugurală în fața lui Flamengo. În care a reintrat Zico. Anul trecut, vă amintiți, Tele Santana a declarat că se retrage definitiv din fotbal, după atacurile ziariștilor, dezamăgiți de eliminarea prematură a reprezentativei cariocа și paulista din „Cupa Mondială".

LUCIAN OPREA ■

La centru, Lo Bello jr.

În urma unei decizii de ultim moment a federației italiene de fotbal (și ratificată de U.E.F.A.), arbitrul partidei Austria—România va fi **Rosario Lo Bello** (care-l înlocuiește pe Paulo Bergamo, desemnat, inițial). Lo Bello jr. s-a născut la 15 septembrie 1950, fiind arbitru în prima ligă italiană de la 18 mai 1975. „Fișa" arbitrajelor sale din trecutul campionat italian : 11 jocuri arbitrate, 7 cîștigate de gazde, 1 egal și 3 cîștigate de oaspeți, 4 penalty-uri acordate și o decizie de eliminare din teren. Înaintea actualului sezon, cariera lui pe plan intern a cuprins : 124 jocuri arbitrate (în prima divizie), 64 victorii ale gazdelor, 43 egale, 17 victorii ale oaspeților, a dictat 46 de penalty-uri și 25 de eliminări. A arbitrat în toamna trecută jocul Galatasary—Universitatea Craiova cînd („te iert, dar nu te uit", spune ardeleanul) l-a eliminat pe Silviu Lung la cîteva secunde după ce-i arătase cartonașul galben !

Jocul Austria—România se va disputa pe stadionul „Prater" din Viena, începînd cu ora 20 (ora locală, 21 — ora noastră), aceeași de la care va începe și la Sevilla partida Spania—Albania.

Miercuri, la Viena, joc decisiv în preliminariile C.E.

Din nou, ca întotdeauna, mult succes, tricolori!

Pentru echipa națională a României, preliminariile campionatului european de fotbal se apropie de punctul culminant. Acesta este chiar ultimul meci din grupă — cel de miercuri, cu Austria, în deplasare. E un truism să repetăm că avem numai varianta victoriei. De altfel, după acel 0—1 cu Spania, echipa noastră națională a fost obligată să joace numai la cîștig — lucru deloc neglijabil pentru barometrul psihologic al unei campanii de calificare ce n-a mai permis nici o greșeală, cît de mică, după aceea colectivă, de apărare, care i-a dat ocazia lui Michel să ne marcheze golul înfrîngerii de la Sevilla. Cît de valoros ar fi fost pentru noi un egal(pe care-l meritam cu prisosință) în acea partidă, rezultă abia din clasamentul actual al grupei : am fi avut 9 puncte și +11 golaveraj, față de 7 puncte și +2 golaveraj în dreptul spaniolilor. Încă o dovadă că în astfel de preliminarii contează enorm nu numai fiecare punct, ci și fiecare gol înscris sau primit, fiecare ocazie ratată sau fructificată : triumful sportiv a devenit tot mai mult o problemă de randament, de eficiență, de valorificare la maximum a fiecăreț șanse ivite pe terenul de joc.

Spunem aceste lucruri pentru că sperăm ca ele să nu aibă numai valoare retroactivă, ci, dimpotrivă, să-și găsească o confirmare benefică în chiar jocul de miercuri, cînd echipa noastră va trebui să joace mai pragmatic și mai exact ca oricînd, valorificîndu-și la maximum situațiile de gol și eliminînd în totalitate riscurile de a primi gol.

Situația actuală din clasamentul grupei este arhicunoscută : România 8 puncte, +10 golaveraj ; Spania 8 puncte, +3 golaveraj. Iar calculele (acceptabile pentru noi) pornesc numai de la varianta victoriei asupra Austriei : dacă vom învinge la un gol diferență, spaniolilor le va trebui o victorie la 8 goluri pentru a se califica ; dacă noi vom învinge la 2 goluri, spaniolilor le va trebui o diferență de 9 goluri ș.a.m.d. (Și asta pentru că la o diferență egală de golaveraj, spaniolii vor avea mai multe goluri înscrise).

Oricît de nebănuite ar fi căile fotbalului (mai ales acelea pe care spaniolii au umblat ca să ajungă la un 12—1 cu Malta, suficient pentru a se duce, datorită golaverajului !, în locul Olandei la un turneu final), Albania nu este o echipă ce poate fi învinsă la o asemenea diferență. Dar, indiferent ce se va întîmpla „acolo", noi ne uităm mai întîi în grădina noastră, spre stadionul „Prater" din Viena unde trebuie să învingem. Dacă vom izbîndi în acel meci, indiferent la ce scor, vom putea spune că tricolorii și-au făcut datoria, neavînd nimic a le reproșa, chiar dacă (prin absurd și nu tocmai, nu-i așa ?) spaniolii vor da „atîtea" cîte le trebuie ca să se califice.

Dincolo de miza lui sportivă, „duplex"-ul Sevilla-Viena are și o imensă miză morală : aceea de a lăsa sportului datoria să-și desemneze cu mijloace sportive învingătorii. În pofida atîtor realități care ne contrazic, atîtor „îngerințe" care deturnează, din păcate, sportul de la menirea lui inițială, trebuie să avem forța de a crede și a lupta ca succesul sportiv să se tranșeze exclusiv pe terenul de sport. De aceea, gîndurile tricolorilor noștri nu trebuie să fie nici o clipă la „opreliștile", bănuite sau intuite, ce pot sta în calea calificării lor, ci numai la victorie pe terenul de joc : .

Dragi tricolori, aveți șansa unei performanțe care să intre definitiv în istoria fotbalului nostru, a unui succes care să propulseze fotbalul românesc pe noi culmi de prestigiu internațional ! Faceți parte dintr-o promoție de jucători care au scris nu puține pagini de glorie sportivă pe terenurile de fotbal, așa încît conștiința propriei valori vă dă dreptul să abordați cu încredere acest ultim episod al preliminariilor ! Avînd această încredere, succesul și calificarea vă vor aparține — spre cinstea voastră și-a întregului fotbal pe care-l reprezentați ! Întreaga țară va fi alături de voi — așa cum întreaga Europă fotbalistică va fi cu ochii spre voi —, victoria asupra Austriei arătînd întregii lumi că voi sînteți cei mai buni și cei care meritați calificarea ! Vă dorim din toată inima, mult, mult succes !

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Două corespondențe din Cluj-Napoca

Reportaj într-o stație de tramvai

Azi, 10 noiembrie 1987, din stația Clăbucet (Mănăștur) au pornit, în zorii zilei, primele tramvaie spre Platforma industrială Someș-Nord, de pe Bulevardul Muncii, inaugurîndu-se la Cluj-Napoca prima linie de tramvai, cu o lungime de aproape 15 kilometri. Ea leagă cartierele Mănăștur și Grigorescu, prin zona centrală a municipiului, cu marea platformă industrială a Clujului — Someș-Nord — unde se află Combinatul de utilaj greu, Întreprinderea „Terapia", „Unirea-II", „Sinterom", IMAIA, Facultatea de mecanică, alte unități de cercetare, proiectare și industrializare. Lucrarea s-a realizat într-un timp record, fiind dată în folosință cu două luni mai devreme, ea rezolvînd o problemă vitală în transportul în comun în orașul de reședință al județului.

Cel de-al doilea tronson (Gară — Mănăștur) are următoarele stații : Gara — Crișan — Barițiu — Stadion (facultativă) — România Muncitoare — Calvaria — Minerva — Clăbucet (stația finală).

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Finalele campionatului republican de judo feminin

Timp de două zile, în Sala sporturilor din municipiul Cluj-Napoca s-au desfășurat întrecerile care aveau să desemneze campioanele pe anul 1987 la judo feminin. Aflată la prima sa ediție, întrecerile rezervate junioarelor au demonstrat buna pregătire a tinerelor judoka, meciurile lor fiind dominate de execuții tehnice de mare subtilitate, forță și viteză. „Junioarele noastre — ne spunea secretarul Federației Române de judo, profesorul Anton Moraru — au demonstrat prin calitatea jocurilor prestate capacitatea lor de a participa la cele mai dificile confruntări internaționale. Avem convingerea că la Cupa prieteniei din R.P.D. Coreeană nu vor fi puține sportivele care vor urca pe podiumul laureaților".

Iată și cîștigătoarele locului I și ale tricoului de campioană a României pe anul 1987 la junioare : categoria 48 kg Aurelia Budai (Huedin, Cluj), 52 kg Cristina Covaci (Constructorul, Deva), 56 kg Diana Ciupe (Gloria Arad), 61 kg Gabriela Părăianu (Mine-Energia București), 66 kg Felicia Moisei (C.S.S. Roman), 72 kg Liliana Dumitrache (Viitorul Pitești), iar la categoria plus 72 kg Minodora Nemeș (Muncitorul Reșița).

În paralel s-au desfășurat competițiile din cadrul celei de-a III-a ediții a campionatului republican de judo rezervat senioarelor. „Am avut posibilitatea — a ținut să precizeze antrenorul lotului nostru reprezentativ, profesor Gheorghe Dumbravă — să asist la meciuri de mare spectaculozitate, fetele noastre fiind capabile să domine apropiatele întîlniri balcanice care se vor desfășura în Grecia". Așadar, ocupantele locului I la senioare sînt în ordinea categoriilor Iuliana Anca (Metalul Filipeștii de Pădure), Gabriela Alistar (C.S.M. Borzești), Ana Scrobotă (Constructorul Alba), Angela Moldovan (Pionierul Bistrița), Frăsinica Buzdugan (Termistul București), Tatiana Pintilie (Vagonul Arad) și Leonora Vizitiu (A.S. Gheorghe Gheorghiu-Dej).

Să consemnăm în finalul acestei relatări excelenta comportare a corpului de arbitri, conduși de internaționalul Ilie Papa precum și buna organizare a întrecerilor asigurată de C.J.E.F.S. Cluj-Napoca.

RADU VIDA ■

Fotografii de NICOLAE PETCU ■

Expoziție filatelică

Filiala A.F.R. București, cu sprijinul Asociației Filateliștilor din România și a Direcției Generale a Poștelor și Telecomunicațiilor, organizează expoziția filatelică republicană „Ziua mărcii poștale românești", ediția 1987, dedicată Conferinței Naționale a partidului și celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii.

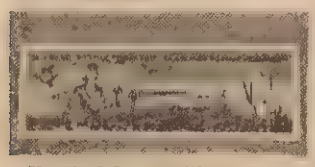

Vernisajul expoziției va avea loc la Muzeul de Artă al R.S.R. în ziua de 14 noiembrie, ora 12. Vor fi prezentate numeroase exponate desfășurate pe circa 400 de panouri.

Expoziția rămîne deschisă pînă în ziua de 21 noiembrie și poate fi vizitată între orele 10—18.

Agentul de circulație cu tranzistori

Foarte curînd, computerul ne va ajuta să stăm cît mai puțin cu mașina la stop. Mintea lui limpede și rapidă va ordona informațiile primite de la miile de subalterni electronici aflați pe străzile Bucureștiului, făcînd circulația mai fluentă, mai economică. Cine a pus calculatorul Coral la treabă transformîndu-l într-un veritabil dispecer al traficului rutier al Capitalei ? Un colectiv de specialiști ingenioși de la Centrul de Calcul al C.I.E.A., întreprinderea Automatica, serviciul Circulație al I.G.M., Proiect-București și Administrația Domeniului Public, care au pus la punct o întreagă ierarhie de echipamente ce va optimiza curgerea fluviului de autoturisme pe bulevarde, făcînd și din acest punct de vedere orașul mai modern, cu aerul unei metropole de sfîrșit al secolului XX. În asfaltul multor străzi s-au plantat deja sesizoare care contorizează numărul de mașini ce se îndreaptă spre o intersecție. Aflați la volan, nici nu știm că o serie de traductoare „indiscrete" ne semnalează trecerea și o comunică unui automat de dirijare aflat în vecinătatea semaforului. Acest agent de circulație cu circuite integrate dilată sau comprimă durata culorii verzi sau roșii în funcție de frecvența autoturismelor. Nu vom mai aștepta la stop bară-n bară cînd din direcția cealaltă nu apare nici un vehicul, căci noul sistem are grijă să comute imediat pe liber. După cum, rar vom mai ieși dintr-o intersecție după mai multe reprize de roșu, ci vom trece, cum se spune, dintr-una. Toate aceste aparaturi de pe o arteră „ascultă" de un automat șef care reglează unda verde, dar nu simplist, după criteriul timp, ci conform unui program deștept ce ține seama de intensitatea circulației, viteze, distanțe. Un alt automat de legătură sincronizează undele verzi pe 3—4 artere confluente. Peste toate aceste aparate veghează creierul computerului care le coordonează și le modifică ciclurile în funcție de afluența spre platformele industriale din orele dimineții sau spre cartierele de locuințe către prînz. În plus, el este informat în orice moment și de starea lor de sănătate. Întreaga rețea este în faza de punere în funcțiune. Experimentarea sistemului pe șoseaua Ștefan cel Mare, strada Eminescu și piața Galați a primit nota zece. Cîștigul nu este numai de timp, ci și de benzină. „Se estimează prin această regularizare a circulației o economie de minimum 2 la sută la consumul de combustibil care va amortiza investiția în mai puțin de doi ani", ne relatează inginerul Adrian Vulcan.

Într-adevăr, calculatorul simte cel mai prompt pulsul circulației și poate lua deciziile cele mai rapide în funcție de situația de ansamblu. Așteptăm să-i simțim prezența pe cît mai multe străzi.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Casă de comenzi

Abonamentul pentru iarnă, cu unitățile aprozar este iar în funcțiune. Acolo sînt cămările noastre sigure pentru iarnă. Nu are rost, dacă nu avem spații corespunzătoare, să ne încărcăm apartamentele cu lăzi de cartofi, să acoperim ceapa pe balcoane ca să nu degere, să ne enervăm căutînd locuri pentru borcanele cu murături.

Abonamentul cu aprozarul de lîngă casa noastră a intrat în vigoare din 5 noiembrie. Procedeul e simplu. Completăm o fișă cu numele, adresa și necesarul pentru o lună.

Iar din 1 decembrie vom forma un număr de telefon, ca la orice casă de comenzi, și vom primi legume, fructe, aduse cu coșul pînă la ușa apartamentului nostru.

Sîntem în măsură să vă anunțăm primele case de comenzi pentru legume și fructe din : Big Berceni, Delfinului, Calea Victoriei 11, Piața 1 Mai.

CARMEN DUMITRESCU ■

Flacăra, Redacția : București, Piața Scînteii 1, cășuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publiciști-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" – sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

Bibli... T.R.S.-M...

flacăra

onul XXXVI
47 (1 692)
VINERI
20 noiembrie
1987

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

În întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului

Reportaje în paginile 6–7, 10–12

Rodnic dialog româno-etiopian

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, în această săptămînă, președintele Republicii Populare Democrate Etiopia, Mengistu Haile Mariam, a fost oaspetele țării noastre

Comentariu în pagina 3

Sub președinția tovarășei academician doctor inginer ELENA CEAUȘESCU

PLENARA CONSILIULUI NAȚIONAL AL ȘTIINȚEI ȘI ÎNVĂȚĂMÎNTULUI

despre lucrările importantului forum al inteligenței românești desfășurat în cursul zilei de miercuri publicăm un amplu comentariu în pagina 5

Alegerile de la 15 noiembrie 1987

Puternică manifestare a democrației și unității

Strălucită confirmare

Alegerile de la 15 noiembrie au înregistrat o strălucită victorie a Frontului Democrației și Unității Socialiste.

Așa cum s-a subliniat în cadrul ședințelor Biroului Executiv al Consiliului Național al F.D.U.S. și a Consiliului de Stat care au avut loc, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, luni, 16 noiembrie, participarea masivă a cetățenilor la alegeri și voturile acordate candidaților F.D.U.S. constituie o puternică manifestare a democrației noastre muncitorești-revoluționare, a unității indestructibile a întregii națiuni în jurul partidului, al secretarului său general, ilustrînd hotărîrea nezdruncinată a poporului nostru de a înfăptui în mod exemplar, cu dăruire și angajare comunistă, planurile și programele de dezvoltare economică și socială, de înflorire continuă a tuturor localităților țării, de ridicare a patriei pe noi culmi de progres și civilizație.

Rezultatele alegerilor de la 15 noiembrie au exprimat în cel mai înalt grad adeziunea deplină a cetățenilor patriei la politica internă și externă a partidului și statului, voința de neclintit a întregii națiuni de a transpune neabătut în viață istoricele hotăriri ale Congresului al XIII-lea al partidului, Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Potrivit Comunicatului cuprinzînd rezultatele centralizate ale alegerilor generale de deputați în consiliile populare, acest important eveniment din viața politică a țării, desfășurat într-o atmosferă de profundă angajare revoluționară, civică și patriotică, s-a constituit — prin rezultatele sale strălucite — într-o elocventă ilustrare a participării active și responsabile a oamenilor muncii la elaborarea hotărîrilor și la înfăptuirea obiectivelor dezvoltării noastre economice și sociale, la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, a întregii societăți.

Moment de referință în relațiile româno-iugoslave

După cum se știe, în perioada 12—14 noiembrie a.c., tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a efectuat o vizită oficială de prietenie în Republica Socialistă Federativă Iugoslavia, la invitația tovarășului Lazăr Moisov, președintele Prezidiului Republicii Socialiste Federative Iugoslavia, și a tovarășului Boșko Krunici, președintele Prezidiului Comitetului Central al Uniunii Comuniștilor din Iugoslavia.

Noul dialog la înalt nivel constituie un moment de referință în relațiile româno-iugoslave, o manifestare grăitoare a trăiniciei și profunzimii legăturilor de prietenie dintre cele două partide, țări și popoare. Vizita desfășurată într-o atmosferă prietenească, plină de căldură, precum și înțelegerile la care s-a ajuns marchează o nouă și importantă contribuție la transpunerea în viață a orientării principiale și fermei politici externe a partidului și statului nostru de extindere și adîncire a raporturilor de prietenie și colaborare multilaterală cu toate statele socialiste.

Relațiile dintre România și Iugoslavia, dintre popoarele celor două țări se dezvoltă pe bazele trainice care au fost stabilite în decursul numeroaselor întîlniri dintre președinții Nicolae Ceaușescu și Iosip Broz Tito, precum și în cadrul întîlnirilor ulterioare la nivel înalt, și s-au afirmat ca un adevărat model între două state socialiste vecine și prietene. În ansamblul acestor relații — așa cum se menționează și în Comunicatul comun dat publicității luna trecută — un loc important revine colaborării economice dintre cele două țări. O atenție deosebită a fost acordată, în acest cadru, dezvoltării mai intense a acesteia, îndeosebi extinderii formelor de cooperare în producție și specializare pe termen lung. Au fost apreciate pozitiv eforturile și acțiunile care se întreprind în direcția întăririi și extinderii acestei colaborări, folosindu-se într-o măsură tot mai mare avantajele ce decurg din nivelul ridicat de dezvoltare al celor două economii și din apropierea lor geografică. În acest context au fost analizate acțiuni concrete, noi căi și modalități în vederea dezvoltării mai intense a colaborării economice bilaterale; s-a reafirmat importanța construirii și utilizării sistemelor hidroenergetice și de navigație de la Porțile de Fier, realizate prin eforturile comune ale celor două țări.

Pornind de la necesitatea dezvoltării în continuare a relațiilor economice bilaterale, cei doi președinți au convenit să se depună eforturi permanente comune în scopul promovării cooperării și specializării în producție, îndeosebi a celei bazate pe tehnologiile moderne și folosirii resurselor existente. De comun acord s-a convenit să se elaboreze un Program de perspectivă privind dezvoltarea și mai puternică a cooperării și specializării în domenii de mare importanță pentru progresul economico-social al celor două țări, pentru ridicarea pe o nouă treaptă a colaborării economice și tehnico-științifice dintre România și Iugoslavia. Pe linia promovării raporturilor economice se vor depune eforturi pentru dezvoltarea în continuare a schimburilor de mărfuri, precum și a celaborării în domeniul financiar-bancar, pentru promovarea comerțului bilateral și tranzitului de mărfuri, pentru ocrotirea mediului înconjurător.

Referitor la situația internațională, în cuprinzătorul lor schimb de vederi, cei doi președinți au constatat identitatea sau apropierea punctelor de vedere ale celor două părți în cele mai importante probleme internaționale. S-a apreciat, de comun acord, că situația internațională continuă să fie complexă și contradictorie. Totodată, s-a constatat că în momentul actual se conturează și evoluții pozitive, care deschid o anumită perspectivă pentru relații internaționale mai stabile, la aceasta contribuind eforturile întregii comunități, acțiunile de amploare în favoarea dezarmării și păcii, lupta pentru participarea tuturor statelor la rezolvarea problemelor globale care confruntă omenirea. În context s-a apreciat că înțelegerea de principiu dintre U.R.S.S. și S.U.A. cu privire la lichidarea rachetelor cu rază medie de acțiune și a rachetelor operativ-tactice poate avea o importanță istorică pentru începerea procesului real de dezarmare nucleară. Cele două țări s-au pronunțat ferm pentru extinderea unor asemenea măsuri și în alte domenii, pentru reducerea armelor nucleare strategice și a altor arme de distrugere în masă. Paralel cu aceasta, ele sînt de părere să se treacă la reducerea substanțială a armamentelor convenționale, a forțelor armate și cheltuielilor militare, așa încît Reuniunea general-europeană de la Viena să se încheie cu rezultate cît mai bune prin realizarea de înțelegeri care să contribuie la obținerea unor progrese reale în direcția dezarmării și întăririi încrederii între toate popoarele europene. Ca țări balcanice, România și Iugoslavia se pronunță cu hotărîre pentru dezvoltarea colaborării între toate țările balcanice, pentru transformarea acestei zone într-o regiune a păcii, stabilității și colaborării multilaterale.

Se poate afirma, așadar, cu deplină certitudine, că rezultatele noului dialog la nivel înalt reprezintă o puternică manifestare a prieteniei tradiționale româno-iugoslave. Ele reafirmă existența unui înalt grad de înțelegere și colaborare între cele două țări, dau o nouă perspectivă un nou și puternic impuls conlucrării pașnice multilaterale dintre popoarele noastre, în interesul afirmării tot mai depline pe arena mondială în interesul înțelegerii și păcii în lume.

MIHAI STĂNESCU

Un nou dialog la nivel înalt româno-etiopian

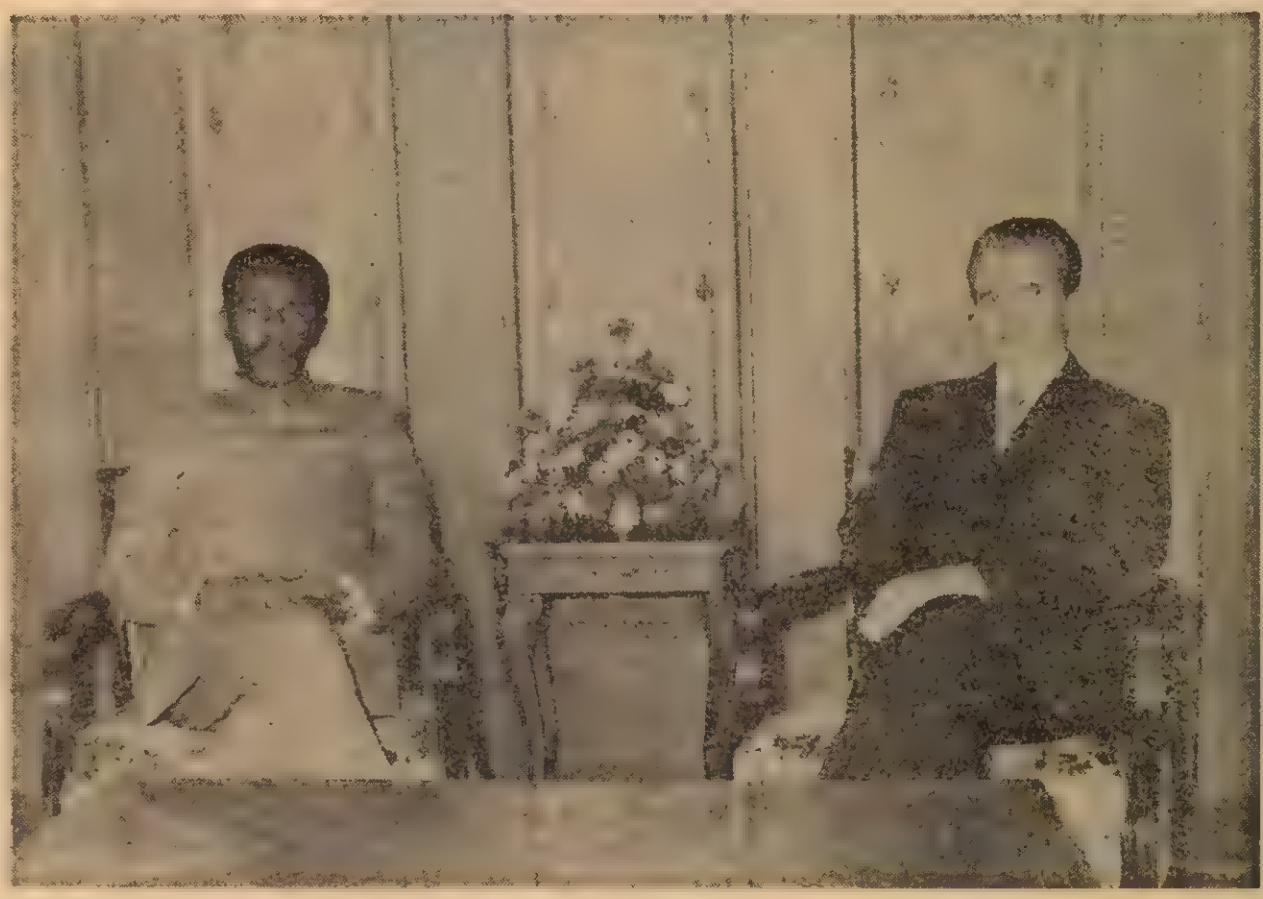

În cadrul relațiilor de colaborare și prietenie promovate consecvent de țara noastră cu țările care își croiesc o dezvoltare proprie, independentă, un drum propriu, conform intereselor legitime ale popoarelor lor, în spiritul edificării unei lumi mai drepte și mai bune, bazate pe egalitate și conlucrare pașnică între toate statele, zilele trecute s-a desfășurat în România vizita oficială de prietenie a tovarășului Mengistu Haile Mariam, secretar general al Comitetului Central al Partidului Muncitoresc din Etiopia, președintele Republicii Populare Democrate Etiopia.

Evoluția pozitivă a raporturilor dintre cele două țări a permis relevarea condițiilor favorabile pentru lărgirea acestor relații prin dezvoltarea mai substanțială pe tărîm politic, economic și tehnic, în învățămînt, cultură și alte domenii. S-a subliniat însemnătatea extinderii cooperării în producție, a sporirii și diversificării schimburilor comerciale în temeiul unor acorduri de lungă durată, reciproc avantajoase.

În timpul vizitei, membrii celor două delegații au analizat căile și modalitățile concrete de lărgire, în continuare, a colaborării româno-etiopiene în spiritul înțelegerilor convenite la cel mai înalt nivel.

La dineul oficial oferit de tovarășul Nicolae Ceaușescu în onoarea tovarășului Mengistu Haile Mariam, în toastul său, președintele Etiopiei a spus: „Am salutat cu satisfacție proclamarea, cu puțin timp în urmă, a Republicii Populare Democrate Etiopia — eveniment de importanță istorică în viața poporului etiopian — și dorim să vă adresăm, și în acest cadru, urările noastre de succes deplin în dezvoltarea economico-socială independentă a Etiopiei prietene.

Vizita dumneavoastră în România are loc în anul în care întregul nostru popor va sărbători împlinirea a patru decenii de la proclamarea Republicii. Veți avea prilejul să cunoașteți nemijlocit unele din înfăptuirile istorice obținute în acești 40 de ani, marile transformări revoluționare petrecute în societatea românească. Conferința Națională a partidului — care va avea loc peste cîteva săptămîni — va stabili noi obiective și orientări pentru ridicarea la un nivel și mai înalt a întregii activități de construcție socialistă din patria noastră.

România acordă o atenție deosebită vieții internaționale, participă activ la soluționarea constructivă a marilor și complexelor probleme ce confruntă lumea contemporană".

În continuare, tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că: „Soluționarea problemelor complexe ce confruntă epoca noastră impune participarea, în condiții de deplină egalitate, la viața internațională a tuturor statelor, fără deosebire de mărime sau de orînduire socială și, în mod deosebit, a țărilor mici și mijlocii, a țărilor în curs de dezvoltare și nealiniate, care constituie marea majoritate a statelor lumii și sînt nemijlocit interesate într-o politică de pace, independență și colaborare".

În toastul de răspuns, președintele Etiopiei și-a exprimat deplina convingere că „actuala vizită va întări și mai mult o legătură deja profundă, ridicînd-o la un nou nivel calitativ".

„Sîntem recunoscători — a spus în continuare înaltul oaspete — pentru ajutorul consecvent pe care România și alte țări socialiste ni-l acordă în eforturile neobosite pe care poporul muncitor din Etiopia le depune pentru a înfăptui o nouă orînduire. După convingerea noastră, Comisia economică mixtă înființată de cele două țări ale noastre va contribui la întărirea cooperării bilaterale.

Bogata experiență a României în construcția socialistă, strategiile pe care le-a elaborat, sarcinile pe care le-a înfăptuit în efortul de îmbunătățire a calității vieții propriului popor constituie un imbold pentru țări care — ca și Republica Populară Democrată Etiopia — au pornit pe aceeași cale de dezvoltare.

Sub conducerea înțeleaptă a președintelui Nicolae Ceaușescu, Republica Socialistă România a urmat consecvent o politică în favoarea menținerii păcii în lume, înfăptuirii obiectivelor dezarmării și întăririi înțelegerii reciproce între popoare — politică ce constituie un exemplu".

Prin rezultatele sale, această vizită constituie încă un pas important pe calea adîncirii bunelor relații româno-etiopiene cărora anterioarele întîlniri la cel mai înalt nivel de la București și Addis Abeba le-au fundamentat o temelie trainică.

Bazate pe concluziile desprinse cu ocazia întîlnirilor directe dintre tovarășii Nicolae Ceaușescu și Mengistu Haile Mariam, noile înțelegeri convenite deschid o perspectivă mai largă pentru diversificarea acestor relații prin dezvoltarea mai substanțială pe tărîm politic, economic și tehnic, în învățămînt și cultură, prin extinderea cooperării în producție, prin sporirea schimburilor comerciale, în temeiul unor acorduri de lungă durată, reciproc avantajoase.

Pe lîngă examinarea stadiului relațiilor bilaterale, vizita a constituit și un prilej pentru cei doi conducători de țări și partide de a-și reafirma poziția fermă pentru colaborare internațională, pentru apărarea păcii și vieții pe Pămînt, pentru oprirea cursei înarmărilor, pentru dezarmare nucleară, dar și pentru reducerea substanțială a trupelor și armamentelor convenționale, a cheltuielilor militare. Concomitent cu măsurile pentru dezarmare, este necesară sporirea eforturilor pentru soluționarea pașnică, pe calea tratativelor, a tuturor problemelor litigioase dintre state. S-a reafirmat sprijinul internaționalist pentru lupta popoarelor oprimate împotriva colonialismului, neocolonialismului și rasismului.

Discuțiile purtate de-a lungul vizitei au confirmat fermitatea principiilor consacrate păcii și libertății popoarelor pe care România socialistă le promovează cu consecvență sub conducerea înțeleaptă a tovarășului Nicolae Ceaușescu.

Întărirea relațiilor româno-etiopiene pe temelia acestei politici dă o și mai puternică rezonanță legăturii firești dintre faptă și vorbă în conduita demnă și fermă a României pe plan internațional, de prietenie cu toate popoarele, de promovare a conlucrării pentru ca în mileniul al treilea lumea să intre și să trăiască mai pașnic, mai bine, mai frumos, nu sufocată de tot mai multe chingi ale fricii de război, de distrugere, de subdezvoltare.

DORIN GHERGHINESCU ■

Împreună cu poporul, pentru popor

TOVARĂȘUL NICOLAE CEAUȘESCU ȘI TOVARĂȘA ELENA CEAUȘESCU, prezenți la vot, în mijlocul alegătorilor

Intîmpinați de cetățenii Capitalei cu calde sentimente de prețuire și respect, cu nețărmurită dragoste, tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, și tovarășa Elena Ceaușescu au votat, duminică dimineața, la secția nr. 1 din circumscripția electorală „23 August"

În fața secției de votare, ca și de-a lungul Bulevardului Muncii, zeci de mii de oameni ai muncii bucureșteni au făcut tovarășului Nicolae Ceaușescu și tovarășei Elena Ceaușescu o primire entuziastă, reflectînd grăitor prețuirea pe care întregul nostru popor o nutrește față de secretarul general al partidului, președintele Republicii, pentru istoricele realizări obținute în toate domeniile de activitate în perioada inaugurată de Congresul al IX-lea al Partidului Comunist Român.

Reîntîlnirea tovarășului Nicolae Ceaușescu, în ambianța prilejuită de alegerile generale de deputați în consiliile populare, cu alegătorii, a constituit un nou prilej pentru reafirmarea aderiunii depline a întregului nostru popor la politica internă și externă a partidului și statului, a voinței ferme de a transpune neabătut în viață mărețele obiective stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, a programelor privind ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație, pentru întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului și a celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii cu noi și exemplare fapte de muncă.

După momentul votării, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu sînt întîmpinați, la ieșirea din secția de votare, cu aceleași calde și însuflețite manifestări de dragoste și prețuire. Din adîncul inimilor, alegătorii adresează conducătorului partidului și statului nostru urări de sănătate și viață lungă, multă putere de muncă pentru a conduce țara cu aceeași înțelepciune și cutezanță spre noi victorii în construcția socialismului și comunismului. Pe platoul din fața secției de votare, unde mulțimea flutura eșarfe roșii și tricolore, tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu se prind într-o mare horă populară.

D. CONSTANTINESCU ■

Duminică, 15 noiembrie, mai mulți dintre reporterii revistei **Flacăra** au fost prezenți la centre de votare din Capitală și din țară, unde au consemnat numeroase impresii ale cetățenilor veniți să-și exercite dreptul constituțional de a-i alege pe cei mai buni dintre cei buni, astfel încît destinul patriei să cunoască o înflorire și mai impresionantă. Din relatările de la fața locului se desprinde convingerea de neclintit că viitorul nostru este încredințat unor oameni de nădejde care, urmînd neabătut politica partidului și statului, neprecupețind nici un efort, vor reuși o mobilizare exemplară a tuturor forțelor națiunii pentru ridicarea României pe noi trepte ale civilizației socialiste.

Toate aceste impresii se regăsesc succint, dar edificator, în Comunicatul Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România cu privire la rezultatul alegerilor generale de deputați în consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului București și Sectorului agricol Ilfov, orășenești și comunale, care exprimă unitatea de voință a poporului nostru de a înfăptui, cu și mai mare însuflețire, mărețele sarcini ale Congresului al XIII-lea al P.C.R., astfel încît anii care vor veni să reprezinte pentru colectivitatea noastră, pentru fiecare dintre membrii societății, o garanție sigură a unei împliniri impresionante, în conformitate cu luminoasele țeluri pe care ni le-am propus.

ION ANDRONE ■

COMUNICATUL

Consiliului de Stat al Republicii Socialiste România cu privire la rezultatul alegerilor generale de deputați în consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului București și Sectorului agricol Ilfov, orășenești și comunale

Consiliul de Stat al Republicii Socialiste România, în temeiul art. 94 din Legea electorală, comunică :

La 15 noiembrie 1987 au avut loc alegeri generale pentru 55 consilii populare municipale, 6 consilii populare ale sectoarelor municipiului București și Consiliul popular al sectorului agricol Ilfov, 181 consilii populare orășenești și 2 705 consilii populare comunale.

Pe baza datelor centralizate de comisiile electorale ale municipiilor, sectoarelor municipiului București, sectorului agricol Ilfov, orașelor și comunelor, rezultatele alegerilor de deputați sînt următoarele :

Consiliul popular	Numărul circumscripțiilor electorale	Numărul total al candidaților propuși	Numărul alegătorilor potriviți listelor de alegători	Voturi exprimate		Voturi pentru candidații Frontului Democrației și Unității Socialiste		Voturi contra		Voturi nule	
				Cifre absolute	%	Cifre absolute	%	Cifre absolute	%	Cifre absolute	%
Consiliile populare municipale	2 871	5 517	5 199 617	5 198 900	99,97	5 089 372	97,91	108 628	2,09	—	—
Consiliile populare ale sectoarelor municipiului București	410	819	1 585 215	1 585 085	99,99	1 573 364	99,26	11 721	0,74	—	—
Consiliul popular al sectorului agricol Ilfov	65	130	208 170	208 150	99,99	206 912	99,41	1 238	0,59	—	—
Consiliile populare orășenești	4 545	9 860	2 040 771	2 040 671	99,99	2 004 474	98,23	36 197	1,77	—	—
Consiliile populare comunale	49 693	101 823	7 900 172	7 899 935	99,99	7 766 623	98,31	133 312	1,69	—	—

În cele 57 584 circumscripții electorale pentru consiliile populare municipale, ale sectoarelor municipiului București și sectorului agricol Ilfov, orășenești și comunale, au fost depuse de consiliile Frontului Democrației și Unității Socialiste 117 349 candidaturi, din care în 45 945 circumscripții cîte două candidaturi și în 6 910 circumscripții cîte trei candidaturi. Au fost aleși 57 581 deputați, din care 2 871 deputați în consiliile populare municipale, 410 deputați în consiliile populare ale sectoarelor municipiului București, 65 deputați în Consiliul popular al sectorului agricol Ilfov, 4 545 deputați în consiliile populare orășenești și 49 690 deputați în consiliile populare comunale.

Au rămas vacante 3 circumscripții electorale comunale, întrucît nici unul din candidații propuși nu a întrunit cel puțin jumătate plus unu din totalul voturilor exprimate.

În circumscripțiile electorale rămase vacante vor avea loc noi alegeri în termenul prevăzut în art. 89 din Legea electorală a Republicii Socialiste România.

Sub președinția

tovarășei academician

doctor inginer

Elena Ceaușescu

Plenara Consiliului Național al Științei și Învățământului

Desfășurată sub președinția tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățământului, recenta Plenară a Consiliului Național al Științei și Învățământului s-a constituit într-un eveniment major și de referință, cu profunde implicații în toate sferele de activitate politică, economică și socială a patriei socialiste.

Plenara a examinat cu exigență revoluționară rezultatele dobîndite în îndeplinirea planului de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic pe anul 1987, în modernizarea învățămîntului și perfecționarea forței de muncă, căile și mijloacele pentru deplina mobilizare a potențialului de cercetare și din învățămînt, în vederea realizării prevederilor pe anul 1988 și, îndeosebi, măsurile ce se impun pentru înfăptuirea, în condiții optime, a sarcinilor trasate acestor importante sectoare de activitate de către secretarul general al partidului nostru. Vorbitorii au dat, totodată, o înaltă apreciere rolului nemijlocit, determinant, al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și direcționarea politicii interne și externe a partidului și statului nostru, muncii sale neobosite în fundamentarea pe baze științifice a programelor de dezvoltare economică și socială a țării, grijii permanente pe care președintele țării o acordă creșterii nivelului de viață și civilizație al poporului nostru, rolului ce revine primului bărbat al României în promovarea unei politici externe privite cu deosebită stimă și gratitudine în lumea întreagă. Plenara a dat expresie, în același timp, prețuirii deosebite față de remarcabila activitate desfășurată de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, eminent om politic, savant de renume internațional, față de contribuția de mare însemnătate pe care o aduce la transpunerea în viață a politicii partidului și statului nostru, la înflorirea fără precedent a științei, învățămîntului și culturii naționale, la aplicarea în toate sectoarele a celor mai valoroase cuceriri ale științei și tehnicii, la îmbogățirea tezaurului mondial al cunoașterii științifice, la punerea cuceririlor geniului uman în slujba păcii și bunăstării popoarelor.

În cadrul discuțiilor, au fost analizate cu exigență și înalt spirit de răspundere sarcinile complexe și de maximă importanță ce revin științei și învățămîntului în cadrul efortului general de făurire pe pămîntul României a unei economii moderne competitive, de optimizare a efortului creator la toate nivelele, de intensificare a procesului revoluționar instructiv-educativ.

Întreaga asistență și-a manifestat totala adeziune la politica externă a partidului nostru, dînd o înaltă apreciere acțiunilor, inițiativelor și demersurilor întreprinse de secretarul general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pe arena mondială, care l-au impus, spre mîndria întregii țări, drept o personalitate proeminentă a lumii contemporane, erou al păcii, luptător neobosit pentru realizarea dezarmării, pentru instaurarea unui climat de destindere, securitate, înțelegere și colaborare, pentru asigurarea unei păci trainice pe planeta noastră.

În încheierea lucrărilor, întîmpinată cu îndelungi aplauze, a luat cuvîntul tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu.

Cuvîntarea a reafirmat odată mai mult faptul că revoluția științifică și tehnică este parte integrantă, inseparabilă a procesului revoluționar de dezvoltare a societății noastre.

Evidențiind în acest context rezultatele dobîndite, rolul ce revine cercetării științifice în dezvoltarea economică a țării, tovarășa Elena Ceaușescu a arătat totodată că o serie de obiective înscrise în planul pe acest an nu au fost realizate și aplicate în producție, ceea ce a influențat buna desfășurare a activității generale. Toate acestea, a subliniat tovarășa Elena Ceaușescu, îi obligă pe cei ce lucrează în acest important sector de activitate, să tragă concluziile corespunzătoare și să întreprindă toate măsurile pentru ca, într-o strînsă colaborare cu învățămîntul și producția, să-și sporească și mai mult contribuția la soluționarea problemelor de bază ale realizării sarcinilor economice, a planurilor de dezvoltare, la înfăptuirea programelor de organizare și modernizare a producției.

Tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu s-a referit în continuare, în cadrul unei judicioase și profunde analize, la sarcinile de maximă răspundere ce revin Comitetului Național pentru Știință și Tehnologie în pregătirea temeinică și realizarea tuturor obiectivelor cuprinse în planul pe 1988, un obiectiv esențial reprezentîndu-l acțiunea de organizare științifică și modernizare a producției.

În acest sens, a arătat tovarășa Elena Ceaușescu, se impune lărgirea și asigurarea bazei de materii prime, desfășurării în mai bune condiții a cercetării geologice, elaborarea și introducerea în practica curentă a unor noi tehnologii de extracție. Cu mai multă fermitate trebuie să se acționeze de asemenea pentru eliminarea neajunsurilor manifestate în sectorul energetic, cercetarea științifică avînd în acest domeniu un rol de mare importanță. În egală măsură, s-a precizat în continuare, omul de știință trebuie să se afirme nemijlocit prin rezultatele investigațiilor sale în optimizarea muncii în industria prelucrătoare, în domeniul metalurgiei și siderurgiei, în cadrul efortului permanent de reducere a consumurilor de cocs și energie, în industria chimică și petrochimică, în cea de utilaj greu și constructoare de mașini, în domeniul fizicii și energiei nucleare.

Adresîndu-se în continuare celor însărcinați cu pregătirea, educarea și instruirea tinerei generații, tovarășa Elena Ceaușescu a ținut să sublinieze că principalul obiectiv care trebuie să stea în fața învățămîntului trebuie să fie ridicarea calității pregătirii forței de muncă la nivelul cerut de tehnica modernă, că în acest sens trebuie să se pună un accent deosebit pe îmbunătățirea programelor de învățămînt, a cursurilor și manualelor, prin includerea, alături de cunoștințele de bază, a celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne. În același timp, o bună și temeinică înștrucție este de neconceput fără încadrarea tot mai strînsă a învățămîntului cu cercetarea și producția. În același timp, a precizat tovarășa Elena Ceaușescu, școala poate și trebuie să-și sporească rolul educativ, de formare a concepției materialist-științifice despre lume și viață, a convingerilor comuniste, patriotice, revoluționare, a unei noi atitudini de angajare revoluționară față de munca întregului popor. Educația trebuie să se realizeze în mod permanent prin muncă și pentru muncă. Tocmai de aceea, a ținut să reamintească tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu, trebuie să pornim de la adevărul, subliniat în repetate rînduri de secretarul general al partidului, potrivit căruia știința și învățămîntul constituie factori de cea mai mare importanță ai progresului contemporan. „Societatea socialistă multilateral dezvoltată și societatea comunistă — a precizat în acest context tovarășa Elena Ceaușescu — pot fi edificate cu succes numai pe baza celor mai înaintate cuceriri ale științei și tehnicii ! Numai printr-o asemenea intensă activitate de cercetare științifică, printr-un învățămînt bun, printr-o temeinică pregătire a cadrelor, a muncitorilor, a inginerilor, a specialiștilor, prin reciclarea lor continuă, vom putea înfăptui în bune condițiuni marile sarcini și obiective de dezvoltare intensivă a economiei naționale, de ridicare la nivel superior a întregii activități, de realizare a hotărîrilor Congresului al XIII-lea, a programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Cuvîntarea tovarășei Elena Ceaușescu a fost urmărită cu deosebit interes și subliniată cu vii aplauze, participanții la plenară exprimîndu-și respectuoase mulțumiri pentru orientările de cea mai mare importanță, pentru directivarea politică și profesională date de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu întregii munci de cercetare și învățămînt din țara noastră.

În continuare au fost adoptate documentele înscrise pe ordinea de zi.

Plenara a aprobat Apelul către oamenii de știință de pretutindeni, pentru progres, cooperare, dezarmare și pace în lume. A fost de asemenea, adoptată Hotărîrea Plenarei Consiliului Național al Științei și Învățămîntului.

Într-o atmosferă de entuziasm, de însuflețire, de vibrant patriotism, participanții au adresat o telegramă tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. În telegramă sînt exprimate sentimentele de nețărmurită dragoste, de prețuire și gratitudine față de conducătorul partidului și statului nostru, omul, ce-și consacră întreaga putere de muncă progresului neîntrerupt al patriei, ridicării ei pe noi trepte de progres, bunăstare și civilizație. A fost reafirmată, totodată, hotărîrea celor ce muncesc în domeniul cercetării și învățămîntului de a acționa cu întreaga lor capacitate creatoare la înflorirea necontenită a științei și școlii românești, de a investi puterea lor de muncă și gîndire edificării socialismului și comunismului, de a cinsti prin realizări marcante apropiata Conferință Națională a partidului și cea de a 40-a aniversare a proclamării republicii.

LIVIU TIMBUȘ

Nici un bob risipit pe marele şantier al pîinii

Neodihna semănată în brazdă

Cu scrisul ei mărunt şi ordonat, inginera şefă Aurica Tîrnăcop de la C.U.A.S.C. Drăgăneşti-Vlaşca şi-a notat în carnetel pentru astăzi, două pagini pline de acţiuni de îndeplinit. Chiar dacă acestea ar fi concentrate în acelaşi loc şi tot ar fi mult. Dar nu este aşa, căci acolade largi arată că sînt probleme ale C.A.P.-urilor din Drăgăneşti, Comoara, Bujoreni, Botoroaga, Tîrnava şi Valea Cireşului, unităţi răspîndite pe zeci de kilometri. Inginera simte însă cu viaţa ei orice palmă de pămînt, a bătut cu piciorul fiecare metru, nu numai fiindcă s-a născut şi a copilărit aici dar şi pentru că de 18 ani a fost şefă de fermă la toate pe rînd. Este mai mult decît agronom zi lumină. Deseori ajunge acasă de la treburile brazdei cînd ceasul arată că a început a doua zi. Acum are sufletul mai uşor căci de două săptămîni s-au terminat cu bine marile bătălii ale recoltatului porumbului şi sfeclei de zahăr. Toate cantităţile au fost transportate din cîmp cu mijloace proprii. A fost un adevărat raliu al porumbului cînd 450 de căruţe ce scîrţîiau sub greutatea roadelor au mers cu Dacia miliţiei de circulaţie în faţa pentru a nu se ocupa toată şoseaua. Acum se accelerează aratul şi eliberarea terenurilor ca să se pună punct de final în 2—3 zile. Agricultura, făcută după toate regulile, e aproape o tehnologie cu foc continuu, zice. Cea mai mare parte din zi o petrece la C.A.P. Botoroaga, unde, de mai mult timp, inginerul şef e bolnav şi ea i-a preluat toate responsabilităţile. Pînă a ajunge acolo, dă o raită pe la Bujoreni ca să vadă cum se îndeplineşte ritmul stabilit de eliberare a terenului. În urma lui Asan Stancu, Anei Matei şi a celorlalţi pădurea de coceni se pleacă la pămînt creînd semafor verde a doua zi pentru tractoare. În fiinţa lui nea Stancu parcă s-au încrustat toate semnele ogorului. Faţa mai păstrează bronzul de Teleorman din vremea grîului, pe mîini se văd tăieturile panuşcă de ştiuleţe iar acum, prin părul brunet se împletesc firele galbene ale tulpinii porumbului. La C.A.P. Drăgăneşti, echipa lui Marin Iscru pregăteşte terenul pentru legume. Au terminat din octombrie recoltatul verzei, ridichilor, tomatelor, vinetelor, care, îngrijite de ei, au înfruntat arşiţa uscată. Rodica Glăvan, Valeria Popescu şi ceilalţi, cu lopata în mînă, desfundă răsadniţele pregătind culcuşul viitoarei semănţe. Pe pămînturile C.A.P.-ului Botoroaga, divizia de blindate paşnice a tractoarelor avansează cu 120 de hectare zilnic. Mecanizatorii Leonida Surcel, Alexandru Tucan, Stoica Cocoş şi ortacii lor de la volan răstoarnă cam 4 hectare de brazdă fiecare. Şefii de ferme Maria Călin şi Marcel Bălaşa ce măsoară adîncimea arăturii se arată mulţumiţi: „În maximum 3 zile, cele 300 de hectare care n-au încă culoarea neagră, sănătoasă din urma plugului, vor fi şi ele gata". La ferma zootehnică s-au însilozat 900 de tone de coceni şi s-au depozitat peste 1 800 de tone de grosiere, astfel că cele 700 de bovine şi 1 000 de oi vor avea mîncare pînă la primăvară. După ce a stabilit ce are de făcut a doua zi fiecare echipă, Aurica Tîrnăcop are o întrevedere cu şefii de ferme de la Valea Cireşului şi Comoara, rămase mai în urmă cu fertilizarea chimică a pătoaselor. Cele 1 600 de hectare restante vor primi botezul îngrăşămintelor pînă la 1 decembrie. Tîrziu, revenită în birou, inginera şefă începe să întocmească planurile noului an de învăţămînt agrozootehnic. Pămîntul bun al Teleormanului trebuie să aibă slujitori pricepuţi. Pe terenurile C.A.P.-ului Cetatea din C.U.A.S.C. Turnu-Măgurele s-au prezentat la datoria plinii şi cei din unităţile economice ale municipiului. Maistrul Costică Chiriţă şi 50 dintre băieţii lui de la Combinatul de îngrăşăminte string manual coceni din zori şi pînă pe-nserat. Meşterul a lăsat la fabrică halatul, a îmbrăcat o pufoaică, şi-a pus cizme de cauciuc care au acum pingele de 3—4 centimetri de noroi şi „tunde" tulpinile ce-i depăşesc în înălţime.

Se înserează şi parcă toţi norii vazduhului au coborît în Teleorman încît nu vezi nici la doi metri. Ceaţa e atît de compactă că parcă te afli într-un ghemotoc de vată. Doar tractoarele decupează fîşii de beznă tulbure cu farurile. Grupul de fieruri cu motoarele duduind creează impresia unei piste de aeroport noaptea. Tractoriştii Florea Bălăceanu, Tudorică Petre, Gheorghe Zimbrea şi alţii înfig brăzdarele plugurilor la 30 de centimetri. Directorul S.M.A.-ului, Ion Lozneanu, e cu ei să verifice dacă scormonitorile suplimentare mai adîncesc cu încă 10 centimetri arătura. „Deşi roţile patinează în noroi, stratul scos la suprafaţă e uscat şi galben căci secetă a muşcat din pămînt fără milă, spune. Cu scormonitorile mai afînăm, să dăm cale liberă apei în profunzime. Băieţii lucrează pînă noaptea tîrziu, respectă vitezele planificate şi, deşi cooperativele Cetatea, Ciuperceni, Segarcea, Islaz şi Unirea mai au o treime din terenuri nearate, în 4—5 zile ele vor fi pregătite pentru însămînţat". Constructorii pîinii pregătesc marele şantier al ogoarelor pentru întîlnirea cu iarna.

FLORIN CONDURĂTEANU ■

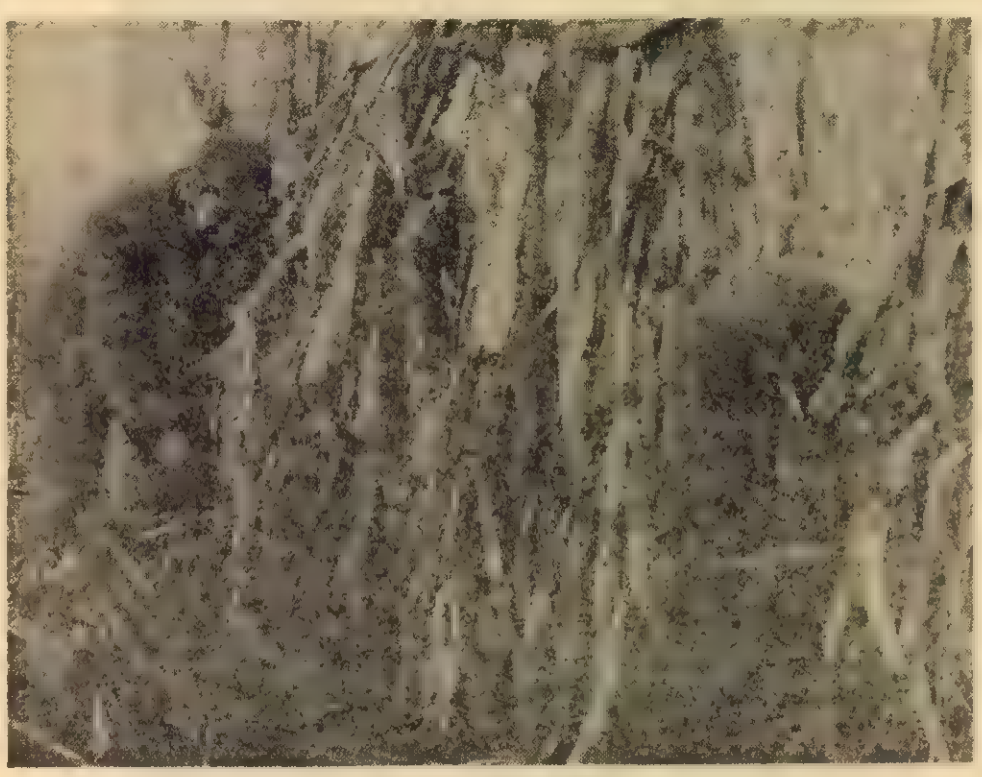

Front liber pentru tractoare

La Ghimpaţi, grija pentru recoltă nu e doar o vorbă frumoasă

Legumicultorii din Drăgăneşti Vlaşca abia au încheiat un an de muncă şi încep un altul

Batalionul paşnic al pîinii

La Ghimpați, iarna poate să vină și mîine

Pe unii așa i-am auzit spunînd, că dacă în toamna asta au avut de cules nuci multe, înseamnă că urmează o iarnă grea. Însă alții păreau a privi cu neîncredere aceste cuvinte și cu o oarecare maliționitate răspundeau că, desigur, nucii lor n-au prea rodit. Pînă se va lămuri controversa, abia la primăvară, au putem fi sigur decît că astăzi, în această zi de la mijlocul lui noiembrie, dacă ar fi fost frig am fi crezut că a venit iarna, dar pentru că vremea este încă destul de blîndă zicem că e o zi de toamnă frumoasă. Cu atît mai bine, pentru că în agricultură mai sînt cîteva lucruri de făcut și se știe că o zi bună de lucru, acum, face cît o săptămînă de mai tîrziu.

Pînă în urmă cu un an se găsea aici o bază volantă. Cooperativele agricole din Ghimpați și din împrejurimi își aduceau produsele, după ce le recoltau, tocmai la Chirtacu. Cum pînă acolo drumul e cam lung, din toamna trecută s-a hotărît înființarea unei baze de recepție chiar aici, la Ghimpați. Iar ceea ce s-a construit pe locul destinat acesteia nu are nicidecum înfățișarea lucrului făcut de mîntuială și prin grăbite improvizații. În timpul verii s-a lucrat cu nădejde, și nu numai repede dar și bine, adică solid și îngrijit, chiar frumos. Șeful acestei baze, Ion Răboj, s-a arătat a fi un gospodar destoinic, fără îndoială. Pentru că el a avut grijă în primul rînd, desigur, ca spațiile de depozitare să răspundă întocmai cerințelor de păstrare în bune condiții a recoltei, dar prin eforturi asupra cărora nu se cade să insistăm a reușit să betonieze drumurile interioare și în general a izbutit să înfrumusețeze locul în așa fel încît acesta să dea impresia de curat și proaspăt, de loc în care munca se vede că are o disciplină a ei, pentru că nimeni nu stă în calea nimănui, pentru că nici un om nu încurcă pe altul, pentru că fiecare știe ce are de făcut. Chiar dacă ziua s-a scurtat iar pămîntul, sub picioare, se răcește mereu, chiar dacă lumina zilei apare încețoșată, de parcă s-ar strecura printr-un hob de strugure, și prinde să se mai limpezească abia spre amiază, cei șapte oameni din această bază de recepție își fac datoria și asta înseamnă că în depozit se lucrează în plin, că pătulele sînt în bună ordine sau că din cele 38 de arnoale chiar acum, în aceste ore, se încheie acoperișul ultimelor două sau trei. Dar care e situația prelucrărilor? Răspunsul ni-l dau contabila șefă Ioana Rucică și laboranta Gherghina Stoian: cei din comună, adică de la C.A.P.-urile Ghimpați și Naipu, au reușit să aducă, în termen, întreaga cantitate de porumb pe care trebuia s-o predea la bază. Dar cei din Letea Nouă, din 1 000 de tone, cît trebuie să predea, mai au de adus 754. Cei din Schitu au adus 940 și mai trebuie să aducă 1 561 de tone. Cei din Letea Veche au predat 1 066 și mai au de adus 468 de tone. Porumbul care trebuie să ajungă la bază se află deocamdată în aceste unități agricole în custodie. Și ca să se înscrie în termenul pînă la care era planificat ca ele să aducă la bază toate aceste cantități de porumb, unitățile agricole menționate nu mai aveau la dispoziție decît o zi!

Cei de la Ghimpați s-au înscris în termen pentru că baza de recepție se află chiar pe teritoriul comunei lor, s-ar putea zice. Sigur că s-ar putea crede așa, dar vom vedea imediat că motivul pentru care unii au reușit să predea la bază întreaga recoltă, iar alții nu, trebuie căutat în altă parte. De la localitățile cele mai îndepărtate dinspre care ar putea porni către această bază produsele agricole, drumul nu e mai lung de 15 kilometri iar această distanță, înțelege oricine, nu se străbate plecînd dimineața ca să ajungi seara. Problema este însă că, la Ghimpați, anumite operații din cîmpaniile agricole, cum ar fi aceea de transportare a porumbului la baza de recepție, contează nu substanțial ci total pe existența a 800 de căruțe cu cai, dintre care 400 se află la C.A.P. În timp ce, așa după cum se spune Marian Donțu, președintele Consiliului unic agroindustrial Ghimpați, cele două C.A.P.-uri de la Letea Veche și Letea Nouă au împreună vreo 80 de atelaje iar C.A.P.-ul Schitu nu are decît vreo 30.

În această toamnă, C.A.P.-ul Ghimpați și-a transportat întreaga cantitate de porumb fără să folosească nici măcar o găleată de motorină. Faptul acesta, după cum ne încredințează și primarul comunei, Ștefan Tone, explică de ce în urma eliberării terenurilor, după ce cocenii de porumb au fost tăiați și după ce, tot cu căruțele, au fost transportați în sat, ritmul cu care s-a înaintat în executarea arăturilor de toamnă a făcut ca lucrarea aceasta să se înscrie și ea în termenul optim. Și dacă este adevărat că, atunci cînd munca nu prea merge în plin, omul parcă se simte pedepsit că trebuie s-o facă, la Ghimpați se impune reversul acestui adevăr. La capătul unui an de muncă, oamenii își pot da pălăria mai spre ceafă, ca să zicem așa, și privind în jurul lor pot spune, fără a se teme, că iarna poate să vină și mîine. Ei și-au făcut munca pînă la capăt, au știut de unde și pînă unde se întinde datoria fiecăruia, iar cantitatea de porumb, ce reprezintă retribuția pentru acordul global al oamenilor de la cele două C.A.P.-uri din comună, ar fi dovadă că oamenii aceștia, care au muncit din greu, știu și de ce și pe ce au muncit.

Ghimpați este una dintre comunele din țară care cultivă tutun pe mari suprafețe. Însă, în ciuda acestui fapt, aici se găsesc foarte puțini dintre aceia care, pentru a reaminti o expresie a lui Arghezi, se dedau fu voie ticăloșiei de a bea tutun. În orice caz, țăranii din comuna Ghimpați, din județul Giurgiu, n-au trăit niciodată de pe urma confuziei la care s-ar ajunge prin echivalența dintre a fuma și a munci.

D. CONSTANTINESCU ■

IN PAS CU LUMEA, CU UN PAS ÎNAINTEA LUMII

„Genion" atît poate, atît face: unde e viață, ajută viața

Pe la începutul anilor '80, județul Botoșani se număra printre ultimele județe din țară în privința cererilor de brevete de invenții. De cîțiva ani el se află pe un loc de frunte în această privință. Și cele mai multe invenții brevetate aparțin întreprinderii „Electrocontact".

Ca să deschizi vorba despre această întreprindere din Botoșani nu mai este nevoie să recurgi la evocarea timpului cînd pe locul ei se întindeau mari lanuri de porumb, la marginea orașului, sau cînd primul excavator a început să sape groapa pentru fundații. Despre trecut e necesar a vorbi cu prilejuri aniversare sau ca să știm, desigur, de unde am plecat. Dar altfel, orice altă discuție poate intra în subiect, de la început, fără ocolișuri. Pentru că la 12 ani de la înființarea întreprinderii, după cum ne spunea directorul ei, inginerul Mihai Emil Alexa, „Electrocontact" și-a cîștigat cu îndrăzneală și competență tehnică renumele de-a fabrica produse ale căror însușiri le situează la nivelul calitativ mondial. În multe țări, din China și India pînă în Statele Unite ale Americii, produsele acestei întreprinderi sînt privite cu încrederea pe care orice cumpărător o are într-o firmă solidă. Și s-a ajuns la această frumoasă realitate pentru că viața de aici, adică munca din această întreprindere, nu e apă stătătoare. Ea palpită și strălucește ca șampania într-un pahar de cristal, fulgerată de o rază de soare. Explicația acestui fapt constă în primul rînd în hotărîrea, despre care am putea spune că a fost și este eroică, de a trece de la statutul unei întreprinderi întrucîtva anonime la împunerea numelui întreprinderii ca unitate de frunte a electronicii și electrotehnicii românești. Calea nu era decît una singură și pe ea s-a mers, de cîțiva ani, în pas accelerat, dîndu-se curs ideilor noi și neîngăduind să treacă o zi de muncă fără ca oamenii, fiecare om, să se întrebe: acum, aici, ce bine pot face? „E loc destul în munca noastră ca să ne punem, mereu, această întrebare, zice directorul Mihai Emil Alexa, iar sutele de dosare cu cereri de brevete înaintate către Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci ar fi o dovadă, credem, că întrebării acesteia i s-au găsit întotdeauna răspunsuri noi". Prin crearea, în întreprindere, a unui climat de veritabilă colegialitate, care a dus la o stare de spirit nouă, făcînd să crească bucuria de a munci și străduința fiecăruia de a contribui la progresul întreprinderii, la consolidarea renumelui ei, ritmul de înnoire a producției s-a accentuat iar produsele fabricate de „Electrocontact" au dobîndit o superioritate tehnică și calitativă care le-a mărit gradul de competitivitate și le-a situat în nivelul a ceea ce numim produse de vîrf. O seamă dintre aceste idei și inițiative s-au concretizat într-un aparat numit „Genion". Și vorbim despre el pentru că nu putem aminti aici, desigur, despre toate.

În varianta, să zicem așa, casnică, oricine l-ar vedea și n-ar ști prea bine despre ce e vorba ar fi înclinat să creadă că nu-i cine știe ce de el. În această variantă constructivă, care poate fi văzută în vitrinele multor magazine din țară — dar și în Statele Unite, de exemplu. — „Genion" nu-i mai mare decît un pachet de țigări. Pe dinafară nu vezi decît o carcasă de plastic, colorată, și atîta tot. Nu are butoane, clape sau manete cu care să te joci, pe care să le mînuiești greșit, să strici ceva iar pe urmă să spui că aparatul nu-i bun. „Genion" nu are decît un beculeț minuscul care atunci cînd se aprinde îți dă de știre că aparatul funcționează. Cu prețul a vreo 200 și ceva de lei, cît costă acest aparat, oricine-l invită în casă pe „Genion" reușește să aducă, la domiciliu, aerul pur, ozonat, al muntelui, aerul din preajma pădurilor de conifere, în căutarea căruia mulți răsucesc volanul mașinii pe sute de kilometri, în concediu. Chiar așa? Da, ne răspunde inginerul Mihai Emil Alexa, el însuși autor al mai multor invenții în beneficiul întreprinderii „Electrocontact".

Se cere o explicație, desigur, și ea poate porni de la faptul că organismul viu se comportă, din punct de vedere electric, asemeni unui semiconductor, că el generează curenți electrici și suportă în același timp efectele permanente ale electricității mediului extern. Aerul pe care-l respirăm, bunăoară, conține cantități variabile de elemente încărcate cu electricitate. E vorba de așa-numiții aeroioni. Formați din particule materiale inerte, inițial, din punct de vedere electric, aceștia se transformă în ioni pozitivi sau negativi. Factorii sub acțiunea cărora se produce această schimbare pot fi, în parte, de natură cosmică. La fel de adevărat este însă și faptul că printr-o serie de activități ale ei, ca și prin unele obiecte cu care se înconjoară, de exemplu îmbrăcămintea sintetică, lumea modernă generează continuu ioni pozitivi. Iar ceea ce se înțelege aici prin „pozitiv" nu răspunde înțelesului comun al cuvîntului. Pentru că păstrarea sau deteriorarea echilibrului factorilor naturali din atmosferă depind, în bună măsură, chiar de situația echilibrului dintre ionii pozitivi și cei negativi. Constatarea aceasta nu este nouă. Nou este doar ceea ce s-a făcut, în urma acestei constatări, la „Electrocontact" Botoșani. Cu ajutorul acestui aparat, „Genion", al cărui nume întreg ar fi acela de „generator de aeroioni negativi", pot fi produse în mod artificial elementele naturale caracteristice mediului nepoluat. Aceste elemente se regăsesc, prin dărnicia naturii, în zonele de munte cu păduri de brad sau în preajma cascadelor, acolo unde ionizarea puternică negativă a aerului este o sursă sigură de sănătate, unde aerul pare curat și proaspăt ca un fruct cules pe rouă.

Cercetările medicale care au fost întreprinse — iar școala românească de medicină s-a făcut remarcată prin contribuții importante în această privință — au dovedit că aeroionizarea negativă poate fi folosită atît ca factor de mediu, cum arătam, dar și în scop terapeutic. Pentru că, pe această cale, au fost obținute rezultate notabile în tratarea unor afecțiuni ca astmul bronșic, migrenele, rinitele alergice, tulburări neuropsihice, boli endocrine. Efectele benefice ale ionilor negativi se vădesc în echilibrarea metabolismului, îmbunătățirea circulației sîngelui, accentuarea reactivității imunitare și potențarea rezistenței generale a organismului. Nu apare surprinzător că „Genion", este, de fapt, rodul unei colaborări a întreprinderii „Electrocontact" cu Institutul de Medicină și Farmacie și cu Institutul de igienă și sănătate publică din Cluj-Napoca, precum și cu Institutul de științe biologice și cu Centrul de cercetări științifice pentru protecția muncii din București.

„Genion" își găsește însă utilitatea nu numai pentru că face să adie o boare de aer proaspăt, ca la Herculane bunăoară, care este una dintre stațiunile cu cea mai puternică ionizare negativă din lume. Avantajele folosirii lui sînt mult mai largi. Tratarea experimentală a semințelor cu aeroioni negativi a condus, de exemplu, la înregistrarea unor sporuri de producție. Se mai zice că într-un astfel de mediu legumele și fructele pot fi păstrate, în stare proaspătă, pe durata mai multor luni. În zootehnie, folosirea lui a dus la creșterea în greutate a animalelor, la scăderea mortalității; viteii au scăpat de pacostea virozelor, și numai atît dacă ar fi izbutit aparatul „Genion", numai această faptă bună dacă ar fi reușit s-o facă, tot s-ar fi dovedit că el merită să existe, să fie inventat. Iată și un exemplu din industrie: ionizînd negativ aerul în spații de producție din industria textilă s-a reușit o reducere substanțială a ruperilor de fire ce se datorau, între altele, încărcării electrostatice care apărea ca urmare a trecerii acelor fire prin diverse procese tehnologice. Acest aparat ajută, așadar, atît cît poate el ajuta, la realizarea unor consumuri specifice mai mici, la obținerea unui spor de calitate, la creșterea productivității. Evantaiul larg de domenii în care el își poate găsi utilizarea a condus, de altfel, la fabricarea acestui aparat, pînă acum, în cîteva zeci de variante constructive.

Da, acest aparat ca o jucărie e în stare să ajute ca plantele să crească mai mult și mai repede, vacile să dea ceva mai mult lapte, albinele să dea ceva mai multă miere, noi să fim mai sănătoși. Însă din asta nu trebuie să înțelegem că el ne rezolvă toate problemele. Utilitatea lui, după cum ni s-a spus, se dovedește oriunde există viață. Și el atît știe, atîta poate, atît face: unde e viață, ajută viața. E puțin?

D. CONSTANTINESCU ■

Gîndesc mult și gîndesc bine

De aproape 15 ani, doi inventatori timișoreni, Gheorghe Lucaci și Viorel Abrudan, aduc dovada unei confrerii profesionale exemplare, bazate pe identitate și complementaritate de idei, ca și pe o remarcabilă vocație pentru gîndirea și elaborarea unor tehnici și soluții originale în cele mai diverse domenii de activitate. Ocupația lor de bază este una netrecută în nici un catalog de meserii : cea de inventator profesionist. În această calitate, recunoscută ca atare, cei doi cercetători își desfășoară munca într-un laborator din Timișoara, situat pe strada Karl Marx nr. 3.

Gheorghe Lucaci și Vasile Abrudan sînt cunoscuți în cercurile științifice din țară mai ales ca autori ai unei descoperiri ce continuă să exercite un mare interes printre specialiști. Este vorba de identificarea în apa obișnuită a unei structuri dizotopice (în procent de unu la un milion), denumită simbolic „Apa vie", compus investit cu proprietatea de a vibra pe o gamă de frecvență de la ordinul herților la cel al megaherților. Despre importanța dar mai ales despre speranțele legate de această descoperire s-a vorbit pe larg cu ani în urmă și o vom face și noi, din nou, cu alt prilej. De data aceasta ne propunem să prezentăm cititorilor noștri cîteva din cele mai recente înfăptuiri ale celor doi inventatori.

Pentru început, cîteva cuvinte despre generatorul de gaz combustibil și energie electrică, (brevet de invenție nr. 67331 din 17 II 1978), capabil de a furniza printr-un procedeu original, căldură și curent electric.

În fața noastră au fost așezate trei piese distincte : o plită obișnuită pentru aragaz (fabricată la Întreprinderea „Unio" Satu Mare), conectată la un mic aparat de măsură și control și, deopotrivă, la un recipient paralelipipedic, acesta din urmă destinat spre a găzdui carburantul. Rezervorul a fost umplut cu 20 litri apă la care s-au adăugat doi litri din soluția-combustibil preparată după rețeta inventatorilor. Aproape imediat, becul de control a indicat prezența electricității. Aceasta este rezultatul unor reacții chimice. În continuare, după scoaterea aerului din recipient, pe ochiul plitei, a izbucnit, la o simplă scînteiere, flama gazului născut și el din amestecul de apă și carburant lichid și din procentul de hidrogen rezultat prin disocierea apei. Nu vom intra în amănunte. Important ni se pare să arătăm că instalația, cu încărcătura de carburant amintită, poate produce concomitent, timp de patru ore, căldură și energie electrică. La nevoie, sau la dorința celui ce o folosește, electricitatea, poate fi stocată într-un acumulator și utilizată ulterior. Ea este suficientă pentru a alimenta un bec de 15 wați vreme de 15—20 ore sau de a face să funcționeze un televizor de mici dimensiuni mai bine de cinci ore.

Instalația nu folosește, cu alte cuvinte, nici un combustibil clasic cunoscut, ci un lichid preparat din deșeuri industriale. Producerea acestuia la scară industrială în paralel cu intrarea generatorului în producția de serie (în cadrul Întreprinderii județene de producție industrială și prestări de servicii Timișoara), va pune, sperăm, la dispoziția publicului larg un aparat casnic în stare de a furniza căldură, lumină și energie electrică în afara folosirii surselor clasice de energie.

Într-o variantă a generatorului, deocamdată în stadiu experimental, Gheorghe Lucaci și Viorel Abrudan, au izbutit să obțină — de data aceasta în prezența curentului electric și în cea a unui lichid special — disocierea apei în hidrogen și oxigen, astfel încît plita amintită să funcționeze în exclusivitate cu hidrogen. Noutatea o reprezintă, desigur, nu descompunerea apei și obținerea pe această cale a gazului combustibil, ci faptul că pentru acest lucru inventatorii români au cheltuit o cantitate mică de energie electrică. Hidrogenul, acest combustibil inepuizabil, nu constituie deocamdată, cum bine se știe, principala resursă energetică a Terrei, deoarece producerea lui este încă extrem de costisitoare. Prin procedeul folosit de cei doi cercetători români, cu un consum de 15 wați se poate obține gaz hidrogen suficient pentru a alimenta o plită obișnuită (un singur ochi) timp de o oră.

Următoarele două invenții vizează sondele de extracție, ceea ce ne obligă să remarcăm din nou cît de diverse și neașteptate sînt trăsăturile pe care se îndreaptă spiritul ascuțit al celor doi creatori timișoreni. Deci, după energetică, domeniul extracției de țiței.

Interlocutorii noștri ne-au arătat mai întîi un fragment de țeavă tubing, deci o porțiune dintr-o coloană de extracție a țițeiului. În interior, conducta aparea obturată de un strat cenușiu, gros de cîțiva centimetri. Aceste depuneri, alcătuite din carbonați de calciu și magneziu, apar în mod firesc în timpul procesului de extracție și stîrșesc prin a închide drumul țițeiului spre suprafață. Acest strat rigid nu poate fi îndepărtat în nici un chip, nici chiar în cuptoare, deoarece carbonatul de calciu produce explozie. Avînd în vedere că zece metri de tubing costă 500 lei și că în terenurile de extracție se folosesc kilometri de tubing, ne putem face ușor o idee de cheltuielile pe care le reclamă schimbarea periodică a coloanelor de extracție. Ei bine, inventatorii Lucaci și Abrudan au izbutit să realizeze o soluție capabilă de a dizolva în numai 15 minute depunerile nedorite și totul la un preț de numai 25 lei ! Cu alte cuvinte, cu o investiție de 2 500 lei poate fi recuperată o țeavă de 1 000 metri în valoare de 50 000 lei. Procedeul (brevet de invenție nr. 861 000 din 1982) a fost experimentat cu succes la Schela Șandra din județul Timiș.

Următoarea invenție (brevet nr. 84 631 din 26 aprilie 1984), propune, un „Procedeu de tratament a unei zone de strat adiacente unei găuri forate". În fapt este vorba de realizarea unei soluții apoase (după o rețetă originală), ce se injectează în straturile de carburant, aici avînd proprietatea de a permeabiliza țițeiul și de a-i mări afluxul spre gaura de sondă. Experimentul s-a făcut tot la Schela de extracție Șandra, rezultatul fiind dublarea producției de țiței. Iată de altfel și punctul de vedere al Ministerului Petrolului, așa cum reiese el dintr-o adresă întocmită în martie 1984 de Direcția de coordonare a producției de țiței și gaze : „În anul 1983 au fost tratate cu soluții acide și apă oxigenată 185 sonde. De la toate aceste sonde s-a obținut o producție suplimentară cumulată de 9 100 tone țiței, revenind circa 49 tone pe operație. Procentul de reușită a fost de 35 la sută, numai 66 sonde au înregistrat un aport suplimentar de producție față de potențial". În continuare se exprimă dorința pentru continuarea colaborării și îmbunătățirea tehnologiei.

În sfîrșit, să aducem un exemplu dintr-un alt domeniu de cercetare : bătălia pentru sănătate. Cititorul nostru va fi probabil uimit, și are toate motivele, aflînd că cei doi inventatori vizează și acest domeniu, pasiunea este însă mai veche și a început odată cu descoperirea „Apei vii", folosită, cum s-a mai spus, în tratamentul unor maladii severe. De data aceasta este însă vorba de un aparat destinat combaterii durerilor reumatismale. El este simplu de mînuit, și nu reclamă prezența cadrului medical. Piesa este alcătuită dintr-un panou de magneziu legat printr-un cordon de o piesă metalică. Pacientul nu are altceva de făcut decît să se așeze într-o cadă cu apă, dar în care, în prealabil, a fost dizolvată o cantitate de sare de bucătărie. Ținînd într-o mînă placa de magneziu (aflată în imersiune), el o apropie de zona dureroasă, în timp ce în cealaltă mînă are piesa metalică conectată la placa de magneziu. În felul acesta, sînt de părere autorii, între organism, încărcat cu electricitate pozitivă și placa de magneziu (pol negativ) curentul rezultat se scurtcircuitează în corpul nostru, creînd o pernă de ioni liberi, care absorbiți, realizează în țesuturi un masaj la scară microscopică. Spre deosebire de electroterapia ce folosește curent de la rețea, susțin în continuare creatorii aparatului, tratamentul folosește o energie produsă chiar de către organism, deci care nu depășește bariera optimă. De altfel, experimentele desfășurate pe 20 de pacienți la **Policlinica nr. 3** s-au dovedit promițătoare, ameliorînd redorile articulare și durerile reumatismale.

LIVIU TIMBUS ■

Anestezie cu zîmbet și bicarbonat

Cu umoru-i caracteristic, românul zice : „două lucruri sînt pe lume / nemaipomenit de grele / dragostea cea înfocată / și durerea de măsele !". Și într-adevăr de aceste boli nu scapă nimeni. Fiecare măcar o dată în viață simte tahicardia sentimentală și rămîne cu gura căscată la stomatolog. Peste 90 la sută din populație are de-a face cu chinuitoarea carie, care neglijată, avansează rapid complicînd tratamentul. Această aminare păgubitoare este alimentată de un adevărat sindrom în masă de teamă față de actul stomatologic. De la „cățindatul" lui nenea Iancu umblînd prin carnaval să-și anestezieze cu rachiu falca asimetrică, pînă la omul modern, aproape toți consideră cabinetul stomatologic ca pe o adevărată cameră de tortură. Bineînțeles, o intervenție la dinți nu este chiar o mîngîiere pe obraz, dar medicina a făcut progrese importante în limitarea durerii pricinuite de aceasta. În orice sală de așteptare a unei unități stomatologice se simte fîlfîitul de aripă al fricii. La Dispensarul Policlinic Chimie Coltea, cei ce intră crispați în cabinetul doctorului Dumitru Tomescu ies radioși și veseli. Atît ei cît și asistenta Luța Tone îi întîmpină surîzători și prietenoși inoculîndu-le calm și încredere. Într-un colț, un mic radio transmite muzică, medicul comentează etapa de fotbal sau un film astfel că gîndurile celor care cred că li se va întîmpla o tragedie sînt comutate spre zone mai senine. Lă se anesteziază frica prin zîmbet și o vorbă caldă. Stomatologul, care fredonează tot timpul lucrînd cu mîini ușoare ca fulgul, practică un fel de psihoterapie pentru liniștire. Dumitru Tomescu le mai oferă și alte surprize plăcute cum ar fi noua lui formulă de material nedureros și neresorbabil pentru obturarea canalelor.

Problema ar părea la prima vedere simplistă dar cu această strategie se poate diminua starea emotivă nejustificată care întîrzie prezentarea la medic și împiedică desfășurarea în bune condițiuni a intervențiilor. De altfel, la Congresul Național de Medicină Generală a stîrnit un deosebit interes comunicarea științifică a unui grup de specialiști de la Dispensarul Policlinic al Spitalului Sectorului 4 privind stressul indus de actul stomatologic. Doctorul Florin Ionescu în fruntea unui colectiv a analizat pe un lot de 600 de subiecți incidența și efectele acestui stress. Dintre cei care vin la unitatea de stomatologie, 83 la sută au o evidentă stare de agitație. În urma determinărilor obiective, s-a constatat că pulsul bătea peste 100, tensiunea arterială se manifesta cu creșteri și scăderi importante, apăreau frecvent tremurături, paloare, transpirații reci. Femeile între 35 și 45 de ani prezentau labilitatea cea mai accentuată și, surprinzător, bărbații între 20 și 35 de ani erau îepurașii cei mai înfricoșați. „Un tînăr de 26 de ani cît muntele a leșinat de cum a intrat în cabinet în timp ce-și punea haina în cuier și exemple asemănătoare sînt multe, spune doctorul Florin Ionescu. Administrarea de tranchilizante este o soluție comodă dar cu dezavantaje. Pe lîngă faptul că există un risc în folosirea oricărui medicament, prin intoleranțe, efecte secundare, contraindicații, ea este o metodă scumpă la asemenea proporție de masă și lungește actul stomatologic pentru a se aștepta efectul. Apoi, sub calmante, reintegrarea omului în mediul lui se face cu întîrziere și nu este indicat, ca avînd reflexele încetinite, acesta să se prezinte la locul de muncă sau să conducă autoturismul. Starea de liniște se poate obține și prin folosirea unor elemente simple de psihoterapie sau prin metode de tip placebo". Într-adevăr explicîndu-se celor stressați că medicul stăpînește o gamă largă de procedee ce înlătură durerea, ca freze de înaltă turație anestezii locale cu sprayuri, injecții sau tamponări, starea de neliniște s-a ameliorat. „O convorbire de 2-3 minute care reinstalează confortul psihic nu este nici pe departe o pierdere de timp ci o cale la îndemîna oricui cu efecte benefice pe toată durata tratamentului", continuă Florin Ionescu.

În cazurile în care acest dialog nu a dat rezultate, s-au experimentat metodele de tip placebo folosite în general în testarea medicamentelor. Starea de disconfort nervos fiind generată de o componentă psihică fără substrat organic se mizează pe autosugestia individului care are încredere în preparatele tradiționale tranchilizante și antialgice. I se dă o substanță care nu are efectul medicamentului dar seamănă la aspect și gust cu ei. Este o mică păcăleală cu substrat științific și cu efect favorabil. Un bărbat care avea de obicei tensiunea 13/7, deși masca încordarea nervoasă, ajunsese în anticamera durerii la 18/10. După ce a înghițit cea mai banală pilulă de Viplex crezînd că este Distonocalm s-a liniștit, reechilibrîndu-se doar prin autosugestie și propriile rezerve psihice. La fel, o tînără și-a redobîndit calmul după „eficientul" tranchilizant care era de fapt cel mai anonim hap de bicarbonat. O femeie se văita că e chinuită de o măsea care, culmea, avea nervul scos și canalul obturat. Peste 2 zile s-a reîntors fericită la tratament, spunînd că nu mai are dureri și lăudînd soluția pusă sub pansament, fără să știe că ea fusese cel mai inofensiv dezinfectant. Împotriva acestei laturi a stressului care este frica, autosugestionarea prin metoda placebo a dat rezultate în peste 90 la sută din cazuri. E atît de ușor să ne ducem la medicul stomatolog ca la un prieten !

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Civilizația geto-dacică (IV)

Ne-am referit în treacăt, într-un trecut articol la producerea sticlei, care implica o tehnologie extrem de complexă. Ei bine, și în acest domeniu dovezile arheologice de care dispunem sînt grăitoare. I. Glodariu și E. Iaroslavski, deja citați de noi, amintesc de un creuzet de topit sticla descoperit la Grădiștea Muncelului; tot acolo s-a găsit și un tub pentru suflat sticla, de asemenea un bulgăre de sticlă, avînd în interior bule de aer. Există, putem conchide, în inuma Daciei, un **atelier de sticlărie** — și aceasta înaintea cuceririi romane, deși tehnologia era, foarte probabil, de inspirație romană.

O tehnică rafinată era desigur necesară pentru construirea **instrumentelor muzicale**, foarte diverse și numeroase la geto-daci. E interesant de menționat că grecii atribuiau tracilor inventarea **lirei**. Tacitus istorisește că pînă și în timpul luptelor pe care le purtau pentru a se apăra împotriva dușmanilor ce năzuiau să le acapareze pămînturile, întonau cîntece și dănțuiau „după obiceiul neamului lor". Femeile geților, scrie Strabon, „loveau **chimvalele**" cu prilejul sărbătorilor. Tot Strabon afirmă că „muzica întreagă, privită atît ca melodie, cît și ca ritm, și cuprinzînd în accepțiunea ei și instrumentele, e socotită ca fiind de obîrșie tracă și asiatică". Chiar exagerată, cum pare, afirmația este o dovadă a rolului important pe care muzica îl juca. „Geții, scrie Theopompus în **Istoriile** sale, cîntă din citerele lor cînd se duc într-o solie".

Foarte răspîndite erau fluierele, iar Ovidiu menționează numele geților. Într-o **dava** din județul Bacău s-au descoperit, cu prilejul săpăturilor arheologice, trei **fluiere** de os, altele s-au identificat în județul Buzău, de asemenea la Barboși, în județul Galați. Dar fluierele se mai lucrau din lemn sau trestie, materiale perisabile, care nu s-au păstrat.

Xenofon scrie despre folosirea **buciumului**, din scoarță de copac sau alteori din piele de bou. I.H. Crișan opiniază că geto-dacii utilizau ca instrument și **trompeta** — aceasta din bronz —, cu pîlnia terminată în forma capului unui animal, cu gura larg deschisă ; s-a descoperit un mustiuc de bronz al unui instrument de suflat (sec. I i.e.n.), trompetele fiind reprezentate și pe Columna lui Traian. Să nu uităm nici **toba** care susținea elementul ritmic.

Cele mai felurite activități erau însoțite de dansuri acompaniate, firește, de muzică. Pomponius Mela descrie înmormîntările-sărbători ale geto-dacilor, care erau prilej de „cînt și joc". Xenofon descrie dansuri ale săbiilor, toț felul de dansuri rituale cu muzică erau și ele curente. Iar această proliferare muzicală era condiționată de construirea de instrumente corespunzătoare.

Sarea se extrăgea cel mai lesnicios cînd se afla la suprafață, sub forma unor „maluri de sare". Tot de veche tradiție era extragerea ei din izvoare sărate (slatine), cum era izvorul care va purta semnificativ denumirea de Slatina Mare, de la Solca (județul Suceava), cu o concentrație foarte ridicată. Aci apa era fiartă în vase mari de lut, iar terciul rezultat era turnat în tipare și uscat sub formă de brichete. Acest procedeu, al brichetării sării, amplu folosit de geto-daci, își are obîrșia încă din neolitic, în cadrul culturii Criș, fiind anterior celui utilizat în apropiere de Cracovia, pînă recent socotit cel mai vechi.

Acolo unde însă sarea se afla în adîncime, era exploatată prin puțuri ce coborau pînă la 10—16 metri, diametrul excavației lărgindu-se progresiv pînă la 13 metri, pe măsura înaintării în profunzime. Se realizau astfel adevărate „camere" de exploatare.

Într-un masiv de sare din prejma comunei Ploscoș (județul Cluj) s-au găsit în anul 1936 vestigiile mai multor asemenea puțuri. Norocul a făcut ca într-unul din ele să se descopere, la o adîncime de circa 10 metri, într-o masă argiloasă sărată, un mare număr de **unelte de lemn, perfect conservate**, o împrejurare absolut excepțională (conservantul fiind, evident, sarea). Sînt unelte din lemn de carpen, cu grijă fasonate, cu ajutorul cărora lucrau anticii mineri : lopeți de diferite mărimi, o cazma, o săpăligă, un ghionoi pentru tăiat sare, pirghii, o troacă cu fund perforat, o rîșniță de piatră etc. Astfel s-a putut identifica tot arsenalul de unelte al exploatării, după cum se vede destul de complex.

Este sigur că mai ales bogăția în aur și sare a Daciei i-a atras pe romani aci, cucerirea avînd pentru ei în primul rînd un obiectiv economic, ceea ce a dus și la dezvoltarea și înmulțirea acestor exploatări în Dacia romană.

L. M. ȘTEFAN ■

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

POEM PENTRU PATRIE

Ninsori cu lună

Genunchii ninsorilor calme
Blajini adormindu-ne-n palme
Ce ropot, ce foșnet de mici
Pe dimburi cu simburi de zei !
Reumple-ne, tulnic al lumii,
Să nu uităm nașterea cum i-l
Arhaică, tu scăldătoare.
Ca svon de Cuvînt, din izvoare...
Ninsori nuntitoare, desculțe,
Convoi troienit de căruțe
Cu oale, cu blide, ulcioare
Ofrande străbunului soare...
Ninsori la Abrud, la Cîmpeni,
Procoviște moi, despletite,
In lanțul de munți Apuseni
Sălașuri pe nori răzlețite...
Aduceți corinda străbună
prin porți luminindu-ne-n Dor...
Ninsori zărîndene, cu lună
Cît pita pe frunze,-n cuptor...

EUGEN EVU ■

Scriitorul — conștiință a epocii sale

MIHAI BENIUC:

„Ideea de dreptate este fundamentală"

— Deci, e ca și cum m-aș afla la tablă : dumneata pui întrebările ca un profesor iar eu răspund ca un elev. La ce materie o să fiu ascultat ?

— La cea mai grea : Despre viață. Cum v-a fost viața, Mihai Beniuc ?

— N-a fost nici așa plăcută și nici atît de ușor de suportat cum s-ar crede la prima vedere. Dar drumul pe care mi l-am ales n-a fost cel mai rău din toate.

— De ce ?

— Fiindcă mă simt un om împlinit.

— Și cum e un om împlinit ? Are poziție socială ? Trăiește în îndestulare ? E influent ?

— Eu mă simt împlinit din alte pricini.

— Din care anume ?

— De fapt, dintr-o singură pricină : aceea de a fi ales drumul poeziei. Ascultîndu-mi astfel înclinațiile din copilărie.

— Chiar din copilărie ?

— Nu. De fapt, pe-atunci visam s-ajung lăcătuș. Și-acum îmi mai place să meșteresc prin garaj.

— Și totuși, cum rămîne cu poezia ?

— Tatăl meu a fost opt ani muncitor la Ford, în Detroit. S-a dus acolo sărac și s-a întors cu datorii. Aveam numai trei hectare de pămînt pe marginea Crișului Alb. Odată, la un cules de porumb, i-am auzit pe părinții mei discutînd în legătură cu mine. Eram cel mai mic, eram cel mai plăpînd dintre frații mei. „Din băiatul ăsta care e cam slab nu putem face un plugar" — zicea tata. În realitate eram puternic. La nici o bătaie nu mă dădeam în lături. Mama i-a răspuns : „Să-l facem popă". Tata de colo : „Mai bine scriitor". M-au dat pînă la urmă la liceu.

— Ați învățat bine ?

— Nu eram un tocilar. Dar iubeam mult cartea. Umblam într-o vreme cu un volum de Eminescu într-un buzunar și cu un volum de Baudelaire în celălalt.

— Și ați ajuns „scriitor".

— Crezi c-a fost ușor ? Dar la un moment dat am ajuns să mă întreb : ce fel de oameni sînt aceștia care scriu versuri ? Eu oare nu pot să scriu ca ei ? Odată, într-o vacanță, aflat la mine în sat, m-am urcat în podul de la grajdul vitelor, și într-o ambianță plină de ceapă, de usturoi, de lilieci am scris primele versuri pe care le țin minte pînă azi.

— Mi le spuneți și mie ?

— E ceva primitiv.

— N-are importanță.

— Bine. Iată cum sunau :

În această lume plină
de amar
Trăia într-o parte un sărman
zidar
El cu-a lui soție și cu al său
fiu
Aveau o căsuță zidită-n
pustiu.

— De rimat, rimau... Dar despre începuturile dumneavoastră literare ați mai vorbit cu alte ocazii. Reținem doar un aspect : n-ați mințit mergînd pe un drum ales de alții, de părinții dumneavoastră, fiindcă acesta venea în întîmpinarea propriei dumneavoastră vocații. Ca urmare, ați fost scutit de decepții, de amărăciunea de a fi în contradicție cu ceea ce v-ar fi plăcut să faceți.

— Ce spui dumneata e adevărat... Cîți nu suferă și nu-și dau cu pumnii în cap fiindcă din lene, din dorința de a trăi mai ușor, merg pe o cale ce nu le aparține ? Cînd își dau seama de eroarea săvîrșită e de obicei prea tîrziu. De-aici apare și sentimentul ratării la unii. Orice meserie e extraordinară dacă o faci cu plăcere și nu-ți este povară.

— Deci, n-ați mințit în copilărie cînd v-ați conturat destinul. Dar n-ați mințit niciodată ?

— Am urît totdeauna nedreptatea și minciuna. Nu numai atunci cînd le-am constatat la alții. M-am ferit pe mine însumi să mă întinez de astfel de păcate. Ideea de dreptate este fundamentală în poezia mea.

GEORGE ARION ■

(Continuare în pag. 15)

Desene pe asfalt

Desen din Nord

Ajuns dimineața la Satu Mare după o absență de foarte mulți ani, două au fost impresiile încercate. În primul rînd mi s-a părut că nu mai recunosc orașul deși, prin cîteva străzi, prin cîteva clădiri amintirile din mai vechi vizite se redeșteptau întrețesute acum de gîndul că două cetăți și-au unit statura pentru a da chip noului, de nu chiar viitorului. Al doilea al meu gînd a fost că orașul e locuit cu osebire de tineri. Numărul lor îmi părea fără sfîrșit și freamătul de început de zi se umplea de o delicată și stenică rumoare.

Am avut privilegiul de a-l cunoaște pe Ioan Tou, unul dintre conducătorii organizației municipale de tineret și prin el m-am familiarizat atît cu tinerețea orașului din nord cît și cu istoria lui de totdeauna și de acum. Bărbat frumos, cu profil parcă și el desprins, ca atîtea altele de pe Columna romană prin care Apollodor Damaschinul a nemurit vitejiile dacilor, Ioan Tou e, înainte de toate un om realist, cu o exprimată lipsă de emfază deși vorbește cu îndreptățită fală despre toate cuceririle urbei.

Mi-am început rapida recercetare a fluidelor „mistere" ale orașului înaintînd către chiar inima lui de piatră și marmură în mijlocul căreia, îl observasem încă din tren, se profila suplul catarg al palatului ce găzduiește centrul civic al orașului, catarg ce-mi părea cînd un abore fabulos, cînd trunchiul lustruit de zbor al unei nave celeste. În jurul lui, armonizîndu-se într-un desen implacabil, o uriașă casă de cultură, blocuri de locuințe, magazine. Arhitectul acestei adevărate minuni de inspirare și tenacitate, mi s-a spus, locuiește și el într-unul din aparatamentele cu ferestre deschise către o piață de beton avînd și ea un aer cosmic. E ca și cînd un romancier ar viețui în propriile-i înjghebări epice ori ca un poet populîndu-și poemul cu însăși viața lui.

Hlamida arhitecturală nouă nu respinge tot ce s-a păstrat din trecut și stilurile se întrepătrund armonic. Truda contemporanilor s-a vădit în consonanță cu meșteșugul meșterilor mai vechi, în dialog fericit cu acest meșteșug și trebuie spus că Satu Mare a devenit astfel un manual de arhitectură vitruvian cu file care sînt străzi și coperți ce sînt palate și uzine de renume. Unele chiar de renume mondial. Nu se numește una chiar „Mondiala" ? Unele de unică însemnătate. Nu se numește o cetate a muncii chiar „Unio" ?

Bătrînii arbori sînt despovărați de frunze și îngăduie ochiului să se învețe cu lunecarea de smalț topit a Someșului, cu curgere încetată și muzicală ; toți, prin oraș, înșelătoare, gata să se reverse pe mari spații drept care sătmărenii au ridicat pe malurile riului cu aparențe de fluviu diguri, poduri, esplanade (toate înmagazinînd mii și mii de ore de trudă destoinică) astfel încît păgubitoarele inundații nu-și vor mai afla loc în istoriile orașului. Grădini au fost și ele așezate cu temei pe locuri cîndva apăsate de lumea unor cartiere sărace și chiar acum cînd în toamna tîrzie ochiul nu le întîlnește podoabele, iarba, tîrzie și ea le conturează cu verde, semn că sînt și vor fi în toate anotimpurile.

Civilitate, urbanitate, un mod elegant al oamenilor de a nu se grăbi, grăbindu-se toți, o mare obște legată de oraș ca de o mare iubire. Iată ceva din „aerul" cu care Satu Mare îi întîmpină pe orice vizitator. El iubește acea așezare plină de măsură a gesturilor, sentimentul că se află într-o comunitate de prieteni și că, în ciuda prezenței dominante a tinerilor semnul ce-i unește pe acești prieteni e unul al cumpenei, al echilibrului solar, înțelept.

Oraș străvechi, oraș vechi, oraș nou, Satu Mare își vădește virstele și ambițiile. Fiindcă, pentru oameni ca Ioan Tou, el este mai ales un oraș al devenirii. Care caută. Se caută. Care adaugă noi carate unor frumusețe ce s-au clasicizat, firesc. Proporții, armonie, curaj — sînt cuvinte pe care arhitectii, dar și pietrarii, zidarii, cred că și le impun ca norme de viață.

Iată de ce m-am întors de la Satu Mare cu credința că Marele „Sat" e și al meu.

GHEORGHE TOMOZEI ■

Imagini din viața culturală

O nouă operă de Liana Alexandra, în labirint, își pregătește primul contact cu publicul. În fotografie — Ruxandra Donose, Georgeta Stoleriu, Constantin Gabor, Cătălina Buzoianu, Vladimir Deveselu și compozitoarea

Prezență de valoare pe scena Operei române : balerina Roxana Colceag.

Montserrat în viziunea lui Dan Alecsandrescu

Vitrina artelor

Film

Cu bine și rău

A fost odată un individ, pe nume Nae Mugurel Siseanu (ce prenume candide !), mai scurt N.M. Siseanu, Nemesiseanu, sau pur și simplu Nemesis (spus marțial, cu ochii la pronia justiției și-a răzbunării). Și el ieșise la pensie și se făcuse administrator de bloc și... de suflete. Colocatarii (nu toți !) îi ziceau „sărumîna, stăpîne", indiferent de vîrstă sau sex, iar eroul nostru îi teroriza cu har, angajîndu-i într-o susținută campanie de calomnii și procese fictive. Omul cu două fețe, respectiv „nenea Nemesis", avea de fapt numai una — malefică, dar ridicol malefică. În descifrarea ei se angajează noul film al regizorului Geo Saizescu, realizat pe baza unui scenariu simpatic, semnat de Titus Popovici.

După succesul de care s-a bucurat Secretul lui Bachus în urmă cu mai mulți ani, o reluare, în alte coordonate epice, dar în aceeași manieră cinematografică — alertă, de un comic suculent, dar care nu ocolește mijloacele satirei — nu putea fi decît binevenită. Secretul lui Nemesis este un film foarte plăcut, interpretat la un înalt nivel artistic (în rolul principal — o creație deosebită a lui Gheorghe Dinică), cu o mare încărcătură de fapte, situații, bine articulate, în ciuda unor comprimări care se simt totuși pe alocuri.

Dacă portretul de „Dometie" (vezi personajul din romanul lui Dinu Săraru, Clipa, precum și pe cel admirabil interpretat de Emanoil Petruț în filmul cu același titlu) al cetățeanului N.M. Siseanu, reclamagiu, șantajist, fals principial, machiavelic — oferă suficiente delicii spectatorului, coautor prin rîsul lui pedepsitor, scenaristul și regizorul preferă să nu se oprească numai la atît. De la un punct încolo, descoperim că nu era destul rău și că numitul Siseanu era și capul unui simulacru de sectă, manevrînd veniturile, valorile și destinele unei turme de indivizi creduli. Din fericire, ceea ce decurge din acest „altoi" scenaristic nu este propriu-zis o satiră, un film despre sectanți, ci un material de caricat, o nouă direcție de manifestare a umorului. Scenele de „inițiere" sînt de-a dreptul savuroase și nu precupețesc nici un element din recuzita genului, bine adaptată, firește, la tonul burlesc.

Bineînțeles, Gheorghe Dinică reușește să polarizeze aproape întreg interesul spectatorilor. Mefisto cu șapcă și haină de piele, dar și în redingotă albă dacă e nevoie, grobian, dar și abil, N.M. Siseanu e un personaj care va face carieră, fără îndoială. Alături de el, în roluri de mai mică întindere, dar în general bine desenate și chiar cu momente memorabile, îi reîntîlnim pe Carmen Galin (o avocată vajnică în robă și pisicoasă în familie, îndeplinind în scenariu rolul unui Saint-Just în rochie de pînză topită), Emil Hossu (eternul băiat bun, cu caracter și principii, din filmele de actualitate ale ultimilor ani), Ileana Stana Ionescu, Sebastian Papaiani, Stela Popescu, Dumitru Rucăreanu, Rodica Popescu-Bitănescu, Ion Besoiu, Horațiu Mălăele, Cezara Dafinescu și alții.

Secretul lui Nemesis e o comedie în forță, filmată cu poftă (imaginea Aurel Kostrakievicz), și care se încheie, ca toate poveștile, cu bine și rău. Bine pentru cei buni și drepți, rău pentru ceilalți.

TANIA RADU

Muzică

Camerale

Din sumedenia de manifestări muzicale, un concert de muzică de cameră — cu un program variat și judicios întocmit — este oricînd binevenit ; mai cu seamă dacă interpreții sînt, în majoritate, tineri.

După ce, cu două zile înainte, violonista Irina Mureșanu, prin abordarea unor lucrări dificile (Mozart „Sonata nr. 4 în mi minor", J.S. Bach „Partita nr. 2", Enescu „Impromptu concertant", Paganini „Capriciul nr. 9", Stravinski „Suita italiană"), după ce această elevă din clasa a X-a — acompaniată la pian de Doina Miron — arătase progresele importante făcute în tehnica instrumentului și în înțelegerea stilului (căci muzicalitatea sa deosebită o consemnasem de mai multă vreme), iată-ne în Studioul de Concerte al RTV, bucurîndu-ne să observăm prezența unui numeros public, față de acest gen dificil, public ce s-a dovedit a fi foarte atent, receptiv și chiar entuziast față de prestațiile întru totul lăudabile ale interpreților.

Tinerețea a planat asupra întregului concert, care a fost deschis de violonistul Florin Ionescu — Galați, elev în ultima clasă de liceu, ce prin însușirile sale de excepție, muzicalitate, tehnică și fiorul trăirii actului interpretativ, promite încă de pe acum o carieră solistică strălucită. Preludiul din Partita în mi major, de J.S. Bach și Introducere și Rondo Capricioso, de Saint Saëns, au relevat fie sobrietatea, fie exuberanța, ori chiar intimitatea camerală — în secțiunea finală a Rondoului — precum și un vibrato adecvat romantismului.

Dan Dediu, student la Conservatorul „Ciprian Porumbescu", este una dintre marile speranțe ale catedrei de compoziție, iar cea de-a doua sonată a sa a afirmat plenar această credință. Un șuvoi năvalnic și dramatic ; secțiuni bine conturate tematic și ca atmosferă ; sonorități pianistice eclatante — realizate în registrul subgrav și supraacut — de la clopote și pînă la jocuri sclipitoare, diafane ; o cunoaștere remarcabilă a mijloacelor de expresie, dar și o tehnică de excepție în stăpînirea pianului ; un simț al proporțiilor, cu totul deosebit : iată un tot care spune multe despre tînărul în cauză și, sîntem convinși, el va avea un cuvînt important de spus în ierarhia generației sale. Ca și Ana Maria Avram, fosta studentă a compozitorului Dan Constantinescu, ce a confirmat și de această dată muzicalitatea sa, prezentîndu-și propria Sonată pentru pian, care emană o muzică interesantă realizată prin mijloace aparte, cum ar fi ciupirea ori zgîrierea corzilor pianului cu pedala de forte deschisă.

Tinerii interpreți, mezzosoprana Liliana Nichiteanu și violonistul Florin Croitoru, împreună cu sensibilul pianist Ovidiu Cucu, într-un dialog continuu — în care și-au pus în evidență toate resursele remarcabile pe care le cunoaștem de mai multă vreme, au redat muzica plină de sobrietate, scrisă de altfel cu mult meșteșug, de Anton Dogaru ; patru lieduri în care l-am recunoscut pe Dogaru așa cum îl cunoaștem : serios, priceput și interiorizat. Așa cum soprana Cristina Popescu, acompaniată la pian de Despina Oprolu, a tălmăcit cunoscutele lieduri „Dorul" și „Sus", ale lui Doru Popovici, cu o voce bine timbrată, înclinată chiar spre operă, cu o bună aprofundare a frazei și scoțînd acele fine nuanțe, atît de numeroase în muzica acestui compozitor.

Momentul înălțător al seriI-au constituit însă, mai puțin programatele lieduri ale Smarandei Oțeanu, șase lucrări extrase din ciclurile „Cugetări engleze", „Cugetări persane" și „Cugetări latine", interpretate de Florin Diaconescu — acompaniat la pian de Doina Micu — și, respectiv, Cristian Mihăilescu, în dialog pianist — vocal cu însăși compozitoarea. Zicem surpriză, deoarece Smaranda Oțeanu, cunoscută mai mult în calitate de critic muzical (eminent) decît de creatoare, se dovedește a fi drept una din personalitățile puternice ale creației de gen, drept care, iată, acest drum ar trebui intensificat ; cantabilitatea ei, ancorarea într-o scriitură modernă și modală fără a stînjeni vocea și chiar ajutînd-o, intervalica aleasă, recitativul evazi-parlat care poartă dialoguri voce-instrument, sensibilitatea și afectivitatea sa către muzică-filosofie, se constituie aparte în acest domeniu.

În sfîrșit, ansamblul coral „Pro Arte", format dintr-un mănunchi de studenți pasionați din universitățile bucureștene, ne-a transpus fermecător în lumea veche — dar atît de prezentă — a madrigalului renascentist, atestînd o dată mai mult, faptul că tinerețea ține de mai mult timp ștacheta valorică la un înalt nivel al concertelor camerale. Împlinire și înțelepciune culturală !

CLAUDIU NEGULESCU

Teatru

Păcatul perfecțiunii

În 1963 criticul L. Guissard observa că Montserrat are „drept cadru Venezuela anului 1812, dar ar putea fi deplasată în prezent" ; își punea doar întrebarea dacă nu cumva o asemenea literatură a tragicului contemporan nu va muri prea tînără. Între timp piesa lui Emmanuel Roblès s-a jucat pe toate meridianele lumii, în afară de locurile aflate sub dictatură militară (cum însuși remarca), depășindu-și sistematic propriile-i limite de spațiu, timp și acțiune. Fiindcă, în fond, e o piesă construită clasic, poate chiar convențional, numai că exact acest mesaj transportabil despre valoarea sacrificiului în lupta împotriva dictaturii o menține în prezența timpului și în permanența spațiului. Dan Alecsandrescu, regizorul spectacolului de la Baia Mare (teatru care a mai jucat Montserrat în 1959), a intuit că limitele impuse de text pot fi desfăcute sau reinterpretate. Spațiul închis inițial l-a transformat într-o arenă de circ (cușca leilor este modelul scenografiei de sub semnătura lui Cornel Ceuca), în care este izolată de public însăși Puterea (dresorul) și din care evadează (e drept, prin moarte violentă) doar victimele. Timpul și acțiunea le-a permanentizat, renunțînd la referirile la persoana lui Simon Bolivar și la costumația de epocă. În acest cadru fix și infinit în același timp, personajele devin simboluri clare. În afara Puterii (Izquierdo) și a Sacrificiului (Montserrat), celelalte victime nevinovate ce trebuie să moară dacă nu va interveni Trădarea sînt tot atîtea simboluri : Mama (Viorica Geantă Chelbea, decisă, convingătoare prin forță interioară) reprezintă bineînțelesViața în continuitatea ei firească ; Tînăra (Lovász Tünde — într-un rol fără text, dar expresiv redat prin mișcare) figurează, desigur, Tinerețea și Dragostea ; Tînărul (Lucian Prodan) exprimă Poezia ; Olarul (Vasile Constantinescu, într-un rol lucrat cu sensibilitate) reprezintă Munca ; Negustorul (Cornel Mititelu) aduce în scena tragediei Bogăția deșartă ; Actorul (Adrian Rățoi), într-un delicat și plin de emoție rol de clovn, interpretat cu har). Toate aceste personaje ce cad sub gloanțele terorii lasă în scenă, dincolo de moarte, însemnele lor nepieritoare : copiii, umbra trupului, cartea, ulciorul, banii, chitara. În scena finală, cînd dictatorul și eroul cad răpuși deopotrivă vor regăsi în țărînă aceste obiecte, la care se adaugă cravașa lui Izquierdo. Pe acest tablou al reunirii semnificațiilor Dan Alecsandrescu așază încă un simbol, al morții nivelatoare. Cerasela Stan îndeplinește cu ținută și prezență vocală adecvată această concluzie de viață și de spectacol, prin intermediul unui superb sonet shakespearian.

Se înțelege că regia a condus spectacolul cu profesionalism, atît teoretic, cît și scenic, că nu a mizat atît pe efecte, cît pe semnificații. Emoția însăși este reținută în cadrul unui „statu quo" obsedant. Mișcarea personajelor este organizată exact, echilibrat. Acestea sînt de fapt calitățile, dar și limitele spectacolului. Actorii sînt frînați continuu și se întîmplă că un bun actor ca Ștefan Mareș apare șters, frustrat chiar de „gloria" rolului. În schimb este pus în valoare, mai mult decît permitea rolul, tînărul Dan Aștilean.

În altă ordine de idei, în spectacol există multe secvențe realizate perfect, dar sînt neglijate unele detalii, astfel încît uneori scena pare golită de teatru. Mișcarea interioară, profundă, tranzitivă (după expresia lui Tudor Vianu) inhibă mișcarea exterioară. Un personaj zice la un moment dat că el se află într-o situație absurdă. Regia face din ea una extrem de gravă, prea gravă. Paradoxul ar fi deci că spectacolul păcătuiește prin perfecțiune. Dar rămîne un spectacol solid, fără fisuri, omogen, capabil a transmite o mare cantitate de simțire și gîndire. Reușit fiind, îi regret doar absența riscului.

VALENTIN TAȘCU

CAP LIMPEDE

● Trei sute. Revista **Secolul 20** a ajuns la numărul 300. Momentul aniversar este marcat printr-un frumos grupaj de autografe (de ieri și de astăzi) ale cititorilor revistei, din țară și din străinătate. Sub titlul **O universalitate activă** semnează așadar Zaharia Stancu, Eugenio Montale, Damaso Alónso, William Saroyan, Pierre Emmanuel, Ernesto Sabato, Henry Moore, Giorgio Bassani, George Steiner, Eugen Ionescu, Ștefan Bănulescu, Anton Dumitriu, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Nathalie Sarraute, Odysseas Elytis, Șerban Cioculescu, Lucian Pintilie, Ernst Jünger și alții. ● Foarte utile. **Secvențele cronologice** sînt de fapt un îndreptar pentru cititori, un fișier bibliografic al revistei. ● Tineri scriitori și critici alcătuiesc grupajul **Mărturii dinspre mîine** — o anchetă nedeclarată care s-ar fi putut intitula „ce a însemnat, ce înseamnă **Secolul 20** pentru dumneavoastră ?" ● Numărul propriu-zis este dedicat personalității și operei lui Samuel Beckett. Alături de traducerea „Ultimului Beckett" **Eu, nu, Atunci, Ohio Impromptu, Solo** (traduse de Ludmila Patlanjoglu și Adriana Bittel), recentul număr mai cuprinde o serie de interesante colaborări de peste hotare, unele „în exclusivitate pentru **Secolul 20**" (cum este de pildă masa rotundă organizată de Ludmila Patlanjoglu, la care participă Martin Esslin, John Calder, James Knowlson și Pierre Chabert). ● Se mai citesc cu interes două piese radiofonice ale lui S. Beckett (în traducere), precum și numeroase studii despre opera dramaturgului.

● O reușită este Almanahul **Cutezătorii** pe anul 1988. Subiecte tentante, ilustrație bogată, o mare diversitate a problematicii abordate fac din el o lectură profitabilă pentru copiii școlari. ● Terra se dovedește a fi încă un tărîm prea puțin cunoscut. Sîntem siguri că mulți se vor mira să afle (ca și noi !) că undeva, la 5 000 de metri altitudine, în masivul Himalaia se află țara numită **Mustang**. Capitala ei — **Lo Montang** — numără 1 200 de locuitori, nu cu mult mai mulți decît țara întreagă. Locuitorii se ocupă în special cu creșterea animalelor. ● Relatări din China, noi date despre ofensiva împotriva deșertului în Sahara, precum și alte pagini interesante pot cuceri pe amatorii de geografie. ● De ce cad frunzele ? Iată o întrebare incitantă. Din păcate însă n-am reușit să aflăm (nimic nou) din lectura articolului, destul de confuz, și nici din divagațiile drapate științific. Credem că nici copiii ! ● Animalele sînt și ele prezente : întîmplări pilduitoare, amănunte despre strămoșii struțului (care pare să fi fost, la origini, nu o pasăre, ci o reptilă alergătoare !). ● Povestea **panseluțelor** este și ea binevenită în sumar, învățînd pe cei mici să știe cît mai mult despre ceea ce ne înconjoară. În rest, benzi desenate, cuvinte încrucișate (un careu are ca temă romanul **Moromeții** !), glume. Cu alte cuvinte, un cadou potrivit pentru apropiata iarnă.

● S-a tipărit la Sibiu broșura jubiliară a **Colocviilor de critică ale revistei Transilvania**. Tema în dezbatere la cea de a X-a ediție — **Relația cultură-istorie**, subsumînd aici și aniversarea a 125 de ani de la constituirea ASTREI. ● O secțiune „aniversară" alătură cîteva texte în care atmosfera Colocviilor, rostul lor în cultura română contemporană sînt evocate cu căldură și participare familiară. Semnează Ion Pop Alexandru George Mihai Zamfir și alții. ● În continuare, broșura cuprinde comunicări prezentate în cadrul celei de-a X-a ediții a Colocviilor de critică și care propun o meditație colectivă în jurul conceptului de istorie în cultură și în literatură. Sînt prezenți în sumar Dana Dumitriu, Radu Ciobanu, Alexandru George, Cornel Ungureanu, Mihai Zamfir, Anton Cosma, Vasile Chifor, Ecaterina Țarălungă, Pamfil Matei și Domițian Cesereanu.

● Numărul 44 al revistei timișorene **Orizont** cuprinde de această dată 16 pagini consistente, cu mult mai multe oferte către cititor decît în alte dăți. ● Semnalăm o frumoasă pagină eseistică — **Despre arme și litere (pseudostrategikos)** — semnată de Adriana Babeți. ● Cronica literară este asigurată în acest număr de Marian Odangiu (despre romanul lui Aurel Maria Baros, **Pămîntul ne rabdă pe toți**) și respectiv Vasile Popovici (despre volumul lui Florin Mugur, **Scrisă despre fericire**). Așadar, o propunere pen-

Vitrina cărților

■ Deschidem seria celor mai recente apariții de la Editura „Univers“ cu cel de-al doilea volum dedicat operei lui **A. P. Cehov**, care cuprinde, pe lîngă romanul **Dramă la vînătoare** (O întîmplare reală), 147 de schițe și povestiri scrise între anii 1884—1885. Avem de-a face, de fapt, cu o ediție critică de traduceri revizuite și definitivate de Anda Boldur, Natalia Radovici, Alexandra Bărcăcilă, Otilia Cazimir și Nicolae Guma. Reperele de istorie literară și notele aparțin Sorinei Bălănescu. Avem, în sfîrșit, într-un singur volum, o bună parte din opera de tinerețe a marelui scriitor rus, acele veritabile capodopere ale genului scurt, în care Cehov îmbina inegalabil ironia și grotescul.

■ Un alt impresionant volum, intitulat **Paznicul Farului**, cuprinde o parte din nuvelele, schițele și povestirile scriitorului polonez Henryk Sienkiewicz. Scrise într-un răstimp de 12 ani, ele aparțin primei perioade importante din istoria nuvelisticii poloneze, perioadă în care Sienkiewicz s-a impus cu autoritate „pe unul din locurile fruntașe, poate chiar pe cel dintîi“, alături de alte mari nume ale prozei din țara vecină. Volumul, cuprinzînd traduceri semnate de tandemul Cezar Petrescu și T. Holban și Stan Velea, care mai semnează prefața, notele și comentariile, ne anunță totodată că din opera marelui clasic polonez urmează să apară alte șapte romane (**Prin foc și sabie, Potopul, Pan Wołodîyovski, Aniela, Familia Polaniecki, Quo Vadis și Cavalerii teutoni**), ceea ce va completa într-o nouă ediție remarcabila operă a acestui strălucit scriitor.

■ O altă prezență a literaturii poloneze, romanul **Piatră peste piatră**, aparținînd scriitorului Wieslaw Mysliwski, în mult căutata și apreciata colecție **Romanul secolului XX**, în traducerea lui Pavel Mocanu și Ion Dodu Bălan, distinsul critic și istoric literar semnînd totodată prefața și notele ediției. Cît despre romancierul Wieslaw Mysliwski, iată ce ne spune unul din compatrioții săi, criticul literar Henryk Bereza : „Mysliwski îi provoacă pe învățați prin infinitatea izvoarelor, cunoscute sau ascunse, ale științei sale despre om. Aici își vor găsi hrană cunoscătorii literaturii, ai filozofiei, ai sociologiei și ai folcloristicii, compoziția operei lui îi va preocupa pe muzicologi, pe naturaliști, pe istoricii culturii materiale și pe lingviști, cărora Mysliwski le oferă teme de studii pentru mulți ani“.

■ Tot în colecția **Romanul secolului XX** reapare și impunătorul roman **Calvarul**, de Alexei Tolstoi, impunătoare radiografie a societății ruse de dinaintea și din timpul Marii Revoluții din Octombrie. Despre această trilogie, compusă din volumele **Surorile, Dimineață mohorîtă** și **Anul 1919**, tradusă de Otilia Cazimir și Gheorghe C. Stere, scriitorul Konstantin Fedin scria : „Tolstoi știe ca nimeni altul să zugrăvească omul simplu, dornic de a avea partea lui de fericire, și care plutește ca o picătură de apă în oceanul evenimentelor trăite de popor. În această privință, talentul lui Alexei Tolstoi se aseamănă mult cu cel al lui Victor Hugo, ale cărui romane ne-au desfătat în tinerețe“.

■ Din volumul **Cîntecul esențial**, aparținînd poetului bulat Okudjava, una din cele mai interesante voci ale lirismului sovietic contemporan, vom transcrie chiar poemul care dă titlul volumului : „Pesemne,

aici, pe pămîntul / pe care-mi port pașii grăbit, / ascult cît de splendid e cîntul / ce-n sufletul meu s-a trezit // El n-a fost cîntat deocamdată. / E verde ca iarba crescînd. / Da-n muzica lui luminată / se-așează cuvintele-n rînd // Prin timpul ce ți-va să fie, / prin risul cel acurt, prin plînsul trist / ascult : melodia o scrie / un nou, necunoscut trompetist // Și vesel, ușor ca o scamă, / dă roată-n răscruci, colo sus, / chiar cîntecul lui cel mai de seamă, / dar eu încă nu l-am compus“. O precizare : volumul este tradus de Passionaria Stoicescu și Dumitru Bălan, ce-l de-al doilea traducător semnînd totodată prefața și notele respectivului volum.

■ O foarte interesantă și, în același timp, captivantă carte cuprinzînd povestiri și nuvele de inspirație fantastică semnează Jean Muno, scriitor belgian. Intitulate **Povestiri neobișnuite**, prozele sale, publicate în limba franceză dezvăluie o „lume ce se bazează pe două ordine complementare : unul static, stereotip, al disciplinei, constrîngerii, imobilității cotidiene, rutinei, prostiei, iar celălalt, al unei dinamici a imaginarului, visului, amintirii, a evadării spirituale prin breșă umorului, risului, parodiei“.

■ „Acest text patetic, dar totodată simplu și clar precum corul copiilor care seara părăsesc școala, acest text de zăpadă și de lacrimi, în care nici un cuvînt nu este însemnat cu cerneală înainte de a fi cunoscut singele, este ațît de răscolitor pentru mine, încît aștept propria-mi amintire să se deschidă în toată plinătatea ei, ca o ușă ce dă în noapte și prin care îl văd pe Verlaine al vîrstei mele de douăzeci de ani pe vremea cînd el trăia exact toate mocirlele și luminișurile și căderile și speranțele de care vorbește aici...“ scrie poetul Leon Paul Fargue despre una din cărțile de referință ale lui Paul Verlaine. **Confesiuni** (Note autobiografice), volum tradus de Ion Stăvăruș care semnează tabelul cronologic și notele respective.

■ Încheiem această succintă prezentare a celor mai recente apariții de la Editura „Univers“ semnalînd cel de-al V-lea volum al Operelor lui Goethe. Din cuprinsul volumului : **Suferințele tînărului Werther, Scrisori din Elveția, Basmul, Afinitățile elective** și **Nuvela**. Traducători : Eugen Filotti, Al. Philippide, Jean Livescu și Sevilia Răducanu. Studii introductive, note și comentarii de Sevilia Răducanu. În loc de oricare alt comentariu, iată aprecierile criticului Roland Barthes vizînd romanul **Suferințele tînărului Werther** : „Dacă în trecut mulți s-au identificat cu Werther, suferind, iubind, chiar luîndu-și viața — și astăzi această identificare este încă posibilă. Căci un lung șir de echivalențe îi leagă pe toți cei ce iubesc pretutindeni prin timp și spațiu, chiar împotriva dorinței lor. Și dacă astăzi teoria literară nu mai prețuiește proiectarea cititorului asupra eroului, ea rămîne totuși domeniul cel mai vechi și originar al tuturor lecturilor imaginare : citind un roman de dragoste nu mă proiectez doar asupra figurii îndrăgostiților — asta ar fi prea puțin — ci mă identific cu ei... Închis cu imaginea lor în mîezul cărții...“.

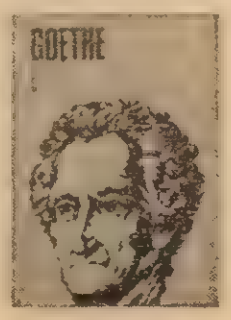

CAP LIMPEDE

tru „prima lună a prozatorilor din noul val“ și, respectiv, un profil literar, pe cît de succint, pe atît de avizat. ● Însemnări despre **Matei Iliescu**, romanul lui Radu Petrescu (de Carmen Uțanu), istorie literară — corespondență Anișoara Odeanu—Al. Jebeleanu), un iscusit „Pretext“ de Șerban Foarță întregesc un posibil sumar electiv al paginilor literare ale revistei.

● **Ramuri nr. 10.** Numărul atrage printr-o bună selecție a volumelor destinate comentariilor critice. Sînt consemnate astfel apariții din domeniul criticii și teoriei literare (Al. Piru, **Discursul critic**, Edgar **Papu, Despre stiluri**), al istoriei și esteticii artei (**Estetica operei lui Constantin Brâncuși**, de Ion Mocioi), cărți de proză (semnalăm îndeosebi un text pertinent al lui Ion Pecie despre proza lui Bedros Horasangian) și altele. ● **Caligrame**, rubrica susținută de criticul Eugen Simion, se ocupă în acest număr de scrierile lui Radu Petrescu. ● Pe ultima pagină a revistei, Marin Mincu traduce din poetul italian Camillo Sbarbaro, pe care-l și prezintă cititorului român printr-o notă biobibliografică. Textele traduse constituie o avanpremieră la volumul **Poeți italieni din secolul XX**, aflat sub tipar.

● La sediul Muzeului literaturii române din București a avut loc recent o nouă seară de evocări literare „**Rotonda 13**“. Prezidată de acad. Șerban Cioculescu, întîlnirea a omagiat personalitatea și opera lui Mihail Sebastian. **(T.M.)**

● A apărut, iată, și numărul 11 al revistei **Tomis**. În paginile sale un grupaj și un interviu (cu Traian Coșovei) dedicate reportajului ca literatură. Cu un preambul afectuos, interviul semnat de Victor Corches este mai mult decît respectuos față de interlocutor, lăsîndu-l aproape integral inițiativa în alegerea problematicii discuției, pe baza unor minime provocări reporterești. ● „Din punct de vedere al poveștii, Pontice nu se încheie, ci figurează epic mai degrabă o așteptare ovidiană (de aici poate și titlul) a unui Eveniment“. Am citat din cronica semnată în acest număr al revistei Tomis de Gabriel Rusu la ultimul roman al lui Paul Georgescu. Un text atent, pătrunzător, împrumutînd însă și ceva din „așteptarea“ prudentă pe care o detectează în romanul comentat. ● **Tomis** continuă inițiativa de a oferi în fiecare număr o pagină școlii și problemelor ei. Fără a avea încă un profil foarte atractiv, această rubrică are meritul de a deschide dialogului un domeniu de cea mai mare însemnătate.

Cronica literară de Romul Munteanu

Ce știu poeții?

Nu, evident că nu mă gîndesc acum la știința poeților despre alte cărți, la erudiția lor culturală. Am simțit mai degrabă nevoia să mă întreb ce știu poeții despre ei înșiși, cît de mare este capacitatea lor de cunoaștere a relației lor dintre **interior** și **exterior**, ce **aud** și ce **văd** poeții prin însăși opera lor ? Fiindcă, în măsura în care sîntem gata să admitem că poezia este aptă să transmită printr-un limbaj specific „informații“ de care nu putem lua act prin alte tipuri de limbaje, se impune să interogăm poezia asupra unor „mistere“ pe care doar ea singură poate să le lumineze.

În principiu, orice operă poetică poate fi supusă acestui experiment cu condiția ca ea să nu fie vidată de orice tip de informații. Dar credem că din acest unghi de vedere, **„poezia pură“** nu poate să existe.

Mi-am propus, așadar, să fac un asemenea test pe volumul de versuri al Elenei Ștefoi, **Repetiție zilnică** (Editura Eminescu, 1986). Opțiunea mea nu are o explicație particulară decît în măsura în care autoarea se anunța odată cu volumul de debut, **Linia de plutire** (1983), ca un poet adevărat, investit de la început cu o anumită miză literară. Și pentru a intra în universul existențial al scriitoarei, începem să-i interogăm opera. Ce își aduce aminte poeta despre sine : „Altădată pălmuiam fără milă / gura vulcanului / Acum abia îndrăznesc să respir / sub bocancii auriți / ai poveștii / **(Mult mai tîrziu)**. Așadar, o anumită anxietate sau frică existențială ? Se pare că da, fiindcă același motiv informațional despre starea sa interioară revine în altă poezie : „zi de zi frica / cea fără de hotare / mă preface într-un norișor / de mucegai auriu“ **(Odă gîndului zilnic)**. Citite prin mesajul lor latent, **„odele“** Elenei Ștefoi produc un efort paradoxal, opus total uneori conceptului enunțat. Starea de anxietate nu perturbează însă vederea scriitoarei, nu-i întunecă perspectiva. Peisajul creionat de Elena Ștefoi este luminos, depresiunea și anxietatea fiind transferate în zonele abisale ale conștiinței. Răul înfricoșător începe să fie conjugat la **trecut** : „Maci, albăstrițe, neghine / Pe balta cea limpede țopăie / o borțoasă poveste, / faste ispite, suspine“ **(Odă singurătății înfloritoare)**. Instanțele dorinței se cuvine și ele să fie ascultate, fie prin ceea ce mărturisesc, fie prin ceea ce ascund. Ei bine, dezideratele poetei nu trădează nimic imposibil. „Drumul spre acalmie sau spre gestul gratuit este ușor lizibil : „Mi-e dor / de neliniștea prea teoretică / mi-e dor de răul de mare, / de vijelia sălbatică / din talpa / dansatorului pe frînghie“ **(Odă atotputerniciei amintirii)**. Prin urmare nici chestionarea dorințelor nu trădează nimic deosebit. Auzul nu este însă nici el lipsit de semnificație. Elena Ștefoi ne avertizează că : „De cîteva zile — spre asfințit, un greiere cîntă / la ușă“ **(Tablou estival III)**. Se poate, ne vine să zicem, așa s-a mai întîmplat și cu alții, care spun același lucru în proză. Cînd autoarea dorește să fie chestionată, întrebările puse ar vrea să se refere la **respirație, locul de așternut culcușul** și **disperarea ieftină** din jurul **înelarului**. Și în acest caz, cu excepția înelarului, totul este inocent, firesc.

Există o singură întrebare neliniștitoare, privitoare la destinul artei sale, **întrebare-supoziție** la care Elena Ștefoi răspunde tot **interogativ** prin proiecția vinei spre exterior (altul, celălalt) : „Mîinile tale / să mă fi îngropat / în această minciună ca stînca / la ani-lumină distanță / de marea poezie a lumii ?“ **(La ani lumină distanță)**. Într-adevăr, toate întrebările puse versurilor autoarei duc la o fișă psihologică banală, cu efecte negative pentru poezie. La urma urmei, textul adresat eului poetei este elocvent prin iradiația sa slabă, ce prinde în oglinda sufletului doar informații și deziderate de o mare platitudine. S-ar putea obiecta că, prin însuși caracterul lui reducționist, un astfel de „chestionar“ nu reface poezia în totalitatea sa. Este adevărat că faptul acesta, interpretat izolat, nu conferă singur dovezi certe de validare estetică, dar oferă **indicii**. Fiindcă atunci cînd **Weltanschaung**-ul unui scriitor este grefat pe asemenea informații, el nu capătă nici o consistență, specifică pentru universul poeziei, privită chiar ca o utopie a unui limbaj capabil să transmită informații unice. Că lucrurile stau așa și nu altfel, se poate vedea din alte poezii ale Elenei Ștefoi, **Epistola feminină** putînd fi interpretată ca o adevărată **odă a sincerității** : „Dragul meu : / mîndria gramaticală / a epidermei / trece prin beznă / cum treceau altădată / zeii / prin legendele lumii“.

Din păcate, însulele mici de poezie și **Repetiție zilnică** sînt extrem de puține. Sondajul de conștiință se degradează discret odată cu numirea sa prin cuvinte ; „Întunecimi boțite, cotcodăcind / așteaptă cina cea de taină“ **(Odă atotputerniciei amintirii)**. Limbajul devine dintr-o dată precar și neadecvat. Aventura intelectuală a poeziei Elenei Ștefoi, marcată de căutarea unor „peisaje romantice forte“, ca și de sondarea geologică a crăpăturilor pămîntului unde se ascunde calma înțelepciune **„a strămoșeștii gramatici“**, nu s-a soldat cu nici un efect literar demn de înregistrat.

Fondat pe sentimente rarefiate, ratat prin însăși substanța sa poetică, pustiită de absența unor idei directoare, volumul **Repetiție zilnică** este în cea mai mare măsură doar o moară de cuvinte devitalizate care se macină în gol.

Retragerea poetei într-o ipostază ciudată de dezangajare existențială ocultează din textele sale orice nucleu mai dens de poeticitate și trăire, capabil să acroșeze conștiința cititorului.

Fără îndoială că Elena Ștefoi nu trece prin nici un fel de proces de **despovărare de talent**. Despovărarea ei a vizat, se pare, altceva ; așa ne putem explica replierea sa într-un gen ciudat de **poezie neutralistă**. Nu-mi vine să cred că timpul nostru așteaptă o asemenea poezie. Faptul acesta se confirmă și prin rezonanța sa redusă în rîndurile cititorilor.

Elena Ștefoi, trebuie așteptată din nou în armura sa de cavaler al cuvîntului, capabil să trezească acele conștiințe retrase într-o calmă stare de hibernare. Fiindcă nu încape nici o îndoială că potențialul său creator este mult mai mare decît blînda și repetabila ofertă lirică ce a făcut-o cu acest prilej publicului. Despre poetă știm, așadar, mai mult decît dorește să ne spună ea însăși în **Repetiție zilnică**, volum exasperant uneori prin lipsa de dragoste a scriitoarei față de unele versuri ale sale. Titlurile unor **„poezii fericite“** își au și ele propria lor istorie care **se vorbește singură** prin din text.

Privind cum crește orașul

— reportaj din Cluj-Napoca —

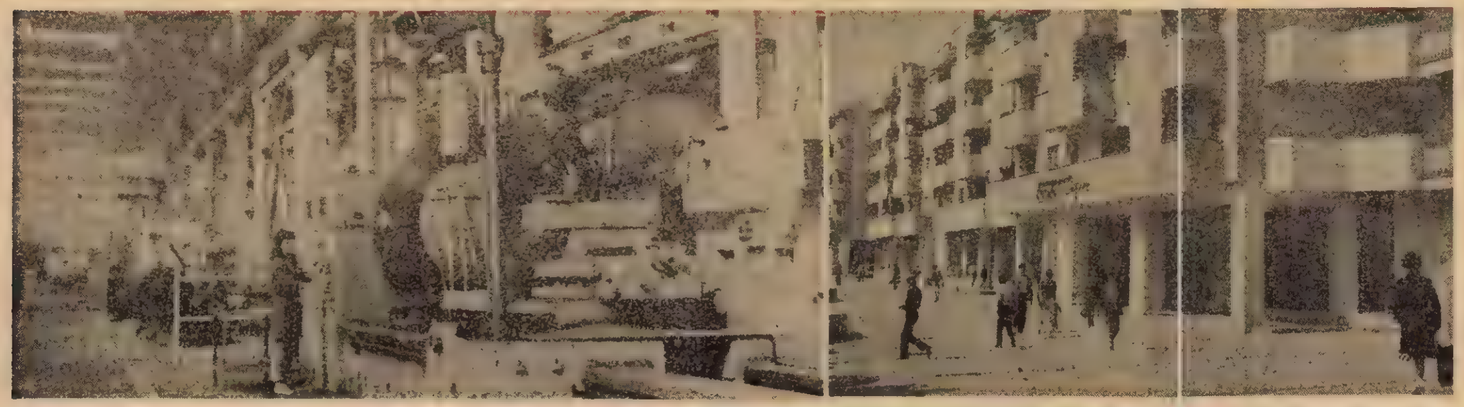

Mă gîndisem la început la un alt titlu : **„Zestre pentru mileniul trei"**! Dar pentru un astfel de reportaj cele două pagini generos dăruite de Flacăra străvechiului Cluj românesc mi-au părut cam puține. Ar trebui poate o revistă întreagă ! Toate paginile... În fond, ce a mai rămas din Clujul de odinioară ? Mai nimic ! Ceva nesemnificativ : poate nici zece procente din locuințe și un procent ce tinde spre zero din „industria" de odinioară, rămas și el așa, simbolic. Și dacă vom deschide porțile uzinelor, ulucirea va fi și mai mare ! Să intrăm împreună pentru cîteva clipe în **Metalul roșu**. Uzina-bunică, de fapt nișto rudimentare ateliere în care produsele de bază se încudrau în tehnicitatea pe care o cerea execuția mașinilor de tocat carne sau a celor de curățat cartofi, a devenit de mult o amintire. După cum, toi amintiri au devenit chiar și marile succese de acum un deceniu-două : premii la saloane internaționale ale invențiilor ! Da, și tehnologiile ce erau atunci premiere mondiale au devenit amintiri. Se urcă spre alte piscuri. A venit și aici era robotizării ! Iar pentru asta, drumurile spre **Policlinică** sînt tot mai dese. Ambiția uzinei ? Să realizeze cele mai bune mașini de imprimat ale Europei ! Fiabile, conduse cu calculatorul electronic, de cea mai înaltă productivitate. Ca și la **Unirea**, de altfel. O uzină de profil mecanic, pornită de la fabricarea fierelor de călcat, în care, în ultimii ani, „pulsul" de acces al electronicii și automaticii e unul care i-a cam pus pe gînduri pe mecanicii-veterani, i-a pus pe gînduri și ritmul de înnoire : nimic nu e definitiv. Totul se modernizează în pas cu lumea științei și a tehnicii cu lumea nouă, de mîine, a producției. Strategii fiabile pentru mîine ! Ce ar fi mai interesant de privit? Decizie greu de luat: cercetările pentru industria electronucleară? cele de mîncă fină ale chimiștilor? cele ale constructorilor de la „Politehnica"? lupta pentru miniroboți a „grupului" interdisciplinar de la Facultatea de electrotehnică? ; remarcabilele realizări din lumea criogeniei în care Cetatea deține destule priorități nu numai europene?; realizările — altădată incluse în lumea inventată a lui Jules Verne — informaticienilor de la „Teritorial", bine conectați la „pulsul" Europei?; neginditele altădată și neașteptatele soluții date în zeci de situații-limită de către „dascălii" devenți ai cercetători — de la **Facultatea de Construcții** ?; despre prezența inteligenței clujene pe meleagurile lumii?...

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Cetatea mereu tînără

Și va privi clujeanul de odinioară spre nordul orașului... Iar dacă ar vrea, ne-am și putea pîmba într-acolo cu tramvaiul ! Tramvai, la Cluj ? Da, a trecut deja vremea prohibelor. Nu putem îmbarca de la gară și să pornim... A, să nu greșesc. Știe clujeanul de odinioară și ceva despre industria din zonă : despre „Colina", cîndva o modernă fabrică de cărămidă... Dar mai departe, acolo unde știa că se află cartierul „Bulgaria", nu va mai înțelege nimic. Din goana tramvaiului va citi doar firme de uzine nestiute aici : **Sinterom, I.M.A.L.A., Terapia, Fabrica de mașini de rectificat, Unirea II, Combinatul de utilaj greu...** Și se va mai întîlni și cu instituțe ce n-au fost înființate în Cluj : cel pentru cercetări chimico-farmaceutice, care realizează în fiecare an premiere românești, dar și mondiale; cel pentru cercetarea și proiectarea utilajelor termoenergetice... Ce va zice cînd va fi față în față, acolo, unde odinioară i se părea a fi capătul lumii, cu noua și modernă **Facultate de Mecanică**, ea singură cu mai mulți studenți decît Clujul de ei știut cîndva? Ar fi poate el, oaspetele, tentat să mă întrebe cîți oameni lucrează în această zonă, „botezată"... **Platforma industrială Someș-Nord**, căr cum nu sînt la zi cu statisticile acestea, i-aș oferi o cifră aproximativă, neactualizată: în jur de douăzeci de mii! Și va înțelege, abia atunci, ce rost au cantinele acelor ultramoderne amplasate vizavi de fabrici, ce rost are liceul acela mare, vizavi de Combinatul de Utilaj Greu, amîndouă vizitate în multe rînduri de chiar șeful statului, din inițiativa căruia au fost și clădirile, de ce s-a înălțat chiar aici acel **Templu al Învățămîntului Tehnic din Cluj-Napoca...**

Aproape sigur ar mai dori să zăbovească în Templul de care vorbeam, mai ales că i se poate oferi ceva spectaculos din Clujul nevăzut toată ziua. Aici e „sediul" școlii românești de **„Metalurgie a pulberilor"**. Aici se naște o parte din **roboții** destinați industriei clujene. Aici... Și ne mai putem opri și la **„Napoleonica"**! Va fi și asta o surpriză: cam două luni pe an, parterul muzeului de artă își deschide porțile pentru creațiile din industrie, din învățămînt și cercetare. O spectaculoasă întîlnire într-o lume dominată de grija oamenilor Cetății pentru **„mîine"**. E o întîlnire amiabilă de cronicarii a creatorilor din lumea tehnicii... Ce ar fi mai interesant de privit? Decizie greu de luat: cercetările pentru industria electronucleară? cele de mîncă fină ale chimiștilor? ; cele ale constructorilor de la „Politehnica"? lupta pentru miniroboți a „grupului" interdisciplinar de la Facultatea de electrotehnică? ; remarcabilele realizări din lumea criogeniei în care Cetatea deține destule priorități nu numai europene?; realizările — altădată incluse în lumea inventată a lui Jules Verne — informaticienilor de la „Teritorial", bine conectați la „pulsul" Europei?; neginditele altădată și neașteptatele soluții date în zeci de situații-limită de către „dascălii" devenți ai cercetători — de la **Facultatea de Construcții** ?; despre prezența inteligenței clujene pe meleagurile lumii?...

Fotografii de NICOLAE PEICU ■

Imaginația imprevizibilă a unui edil în pană de inspirație, dacă nu hazardul, sub semnul căruia e posibil orice, a făcut ca ulița periferică, lungă, înecată în nori de praf sau în noroaie, după cum se potrivea vremea, să fie botezată cu numele suav-naturist, strada Podgoriei. Nu știu cu mult peste 15 ani de cînd aceasta străbătea un fel de sat, cu case rare, de oameni așezați, gospodari, avînd ca ocupație de bază grădinăritul. Orătăniile și patrupedele gro hăitoare ce populau, numeroase, ogrăzile confereau așezării, altfel cufundată într-o neturburată tihnă patriarhală, un fundal sonor cum nu se poate mai potrivit. Pămîntul dintre apa riului și dealurile cam golașe dinspre nord, cultivate cu prieepere și devoțiune, îi aduceau un bun renume : cartierul Bulgaria, legumele și zarzavaturile de aici, vîndute pe piețele marii cetăți bimilenare din apropiere, rivalizînd în frumusețe cu cele ce proveneau din zonele de sud ale țării, incomparabil mai favorizate de climă și de fertilitatea solului. Și tot pe aici își găsise amplasament favorabil, vad cu beneficii mai mult sentimentale, un pitoresc și inventiv Taica Lazăr local, multipliCă a crescut de cîteva ori de cînd producția industrială a Clujului față de anul 1938 ? Trebuie să recunoaștem că o astfel de cifră nu ne mai impresionează azi cu nimic. Ni se pare că se poate de firească în vremea cînd altele au devenit pretențiile : nu ne mai întrecem numai cu noi ! Sîntem în luptă cu timpul, vrem să urcăm spre piscurile lumii, și asta nu ericum !

Cine și-a putut imagina cu zece-cincisprezece ani în urmă că rectorul Politehnicii din Cluj va trebui să-și rezerve în anul 1988 cîteva bune jumătăți de oră pentru dialogurile cu uzinele ? Că dascălii de aici și cercetătorii din alte instituțe se vor izbi de necesitatea de a colabora direct din baiele de producție, cu lecții învățate și aici, în această vie și frumoasă confruntare cu viața ?

O, dar Clujul înseamnă și altceva. Înseamnă și acea mereu tulburătoare viață culturală. Înseamnă acea lume de aur a oamenilor în haine albe, crescuți la marea școală cîtorită din primele zile ale Marii Uniri.

Despre cîteva secvențe din aceste amintiri ne propunem să „vorbim" în paginile de reportaj dedicate Clujului. Cîteva pagini care vor încerca să contureze, în tot firescul lor, munca și viața oamenilor de pe aceste meleaguri acum, în preajma evenimentelor electorale din luna noiembrie și a Conferinței Naționale a Partidului, cea care va aduce, în pas cu acest dinamic ritm de dezvoltare, alte prefaceri și pe care sîrăvechi meleaguri românești.

Decizii cu ajutorul... claviaturii

După anul 1980, însre o utilizare intensivă și extensivă a tehnicii de calcul în activitatea de dezvoltare-cercetare. Conjugată cu o evoluție remarcabilă în domeniul dotării cu tehnică de calcul prin apariția mini și microcalculatoarelor împreună cu dispozitive grafice de tip masă de desen automat, digitizor și display grafic, în cadrul centrului a apărut un nucleu orientat în direcția elaborării de produse program destinate **cercetării și proiectării asistate de calculator.** S-a trecut în același timp de la lucrările și proiectele elaborate „pe măsură", deci pentru un singur beneficiar, la lucrări cu caracter general, la produse program cu personalitate proprie care se identifică prin ele însele, interesul pentru lucrările C.T.C.E. Cluj depășind astfel limitele județului, produsele program putînd fi folosite oriunde în țară, și nu numai. Sub acest din urmă aspect, ne-am adresat directorului C.T.C.E. Cluj — **dr. Vasile Peteanu** — care ne-a prezentat o realizare de **ultimă oră** : „Este binecunoscut faptul că o mare parte din problemele de decizie în conducerea științifică a întreprinderilor, presupune realizarea la un nivel cît mai bun a mai multor indicatori economici (producție fizică, beneficiu, cheltuieli etc.). De multe ori însă, optimizarea **unuia** dintre acești indicatori, conduce la valori inacceptabile pentru ceilalți, astfel încît decidentul (factorul de decizie) este confruntat cu delicata problemă a alegerii unor soluții de „compromis" — care să asigure totuși realizarea în niveluri corespunzătoare a fiecărui indicator.

Pentru rezolvarea problemelor de acest tip (care, din punct de vedere matematic, pot fi formulate ca și probleme de programare liniară „multicriteriu"), în cadrul colectivului de cercetare din cadrul C.T.C.E. au fost realizate două pachete de programare : PLMC — adresat unor utilizatori care posedă cunoștințe de programare liniară, și **INTERCOB.**

Pachetul **INTERCOB** a fost realizat cu scopul de a pune la dispoziția factorilor de conducere din întreprinderi un instrument util și eficace în fundamentarea științifică a deciziilor, **fără a presupune cunoștințe de informatică din partea utilizatorului.** Pachetul este exploatabil în regim conversațional, alegerea soluției finale revenind utilizatorului care operează doar asupra obiectivelor (max. 20). Printr-un dialog simplu și sugestiv, comunicînd opțiunile sale asupra obiectivelor (ponderi de prioritate, sau limite impuse), utilizatorul primește din partea calculatorului soluția conformă cu opțiunile sale ; în cazul cînd aceasta nu este acceptabilă, dialogul se reia — cu modificarea opțiunilor — pînă la obținerea soluției dorite.

În întreprinderi industriale **pachetul INTERCOB** poate fi utilizat pentru rezolvarea unor probleme de planificare, încărcarea utilajelor, elaborarea unor **programe** de fabricație ; în același timp, pachetul poate fi utilizat ca „joc de întreprindere", putînd fi foarte util în pregătirea sau perfecționarea cadrelor de conducere din economie".

HORIA PĂTRAȘCU ■

Totuși, cifrele...!

Ferma este specializată în creșterea vacilor cu lapte în profil industrial (2 000 de capete) — zilnic, pe porțile ei „tes" între 22—23 000 litri lapte luînd drumul prelucrării și consumului. Am amintit-o însă, dacă am rezuma la atît : efectivul marii unități cuprinde cca. 5 000 taurine (din care efectiv matcă 2 770 capete), plus o fermă de selecție și testare a rasei de porci „marele alb" (cca. 9 000 capete). Cuprinde șase ferme zootehnice : patru destinate creșterii vacilor cu lapte și una specializată în creșterea tineretului taurin de reproducție (cea mai mare cantitate de producție, detașîndu-se prin importanța lucrărilor de perfecționare care le realizează, Fabrica de mașini termoenergetice, Fabrica de mașini grele și Fabrica metalurgică — se ridică astăzi la 4,7 miliarde lei. Dotată la „nivelul tehnicii celei mai avansate pe plan mondial, produce la nivel mondial I Utilajele energetice complexe, în cel mai mare grad, numai și pentru faptul că noutățile, premierele se înlănțuie cu rapiditate. Iar acestea nu presupun numai un profesionalism fără cusur, ci și cutezanță — cutezanța de a vrea să-ți depășești propriile limite, adaptîndu-te la cele de exigență mereu mai ridicate. Indiferent de nivelul pregătirii : muncitor, tehnician, inginer ; indiferent de funcția încredințată : executant sau conducător — fiecare om de la C.U.G. se simte, se știe dator și o face : învață. Așa încît, faptul că în cadrul C.U.G.-ului există o politehnică muncitorească, cu profesori și studenți recrutați dintre angajați — care trec firesc din bancă la catedră — nu trebuie să mire, și nici nu mai miră, pe nimeni. Din aceleași rațiuni, asigurarea unei perfecte funcționalități a triadei învățămînt-cercetare-producție, ale cărei componente se găsesc într-o intercondiționare complexă, pe de a găsea fiind ferma de porci menționată mai sus).

Și încă : trei ferme vegetale cu profil mixt : culturi de cîmp și baze furajere. Iar odată aflați aici, este bine să menționăm un asoect ce ilustrează pe deplin vorba din bătrîni cum că „omul sfințește locul " noi am zice : mîna gospodarului sfințește locul !), pentru că, iată, chiar și în acest sector „secundar" cum ar putea fi socotit cel vegetal, gospodarii conduși cu pasiune și competență de către Ovidiu Ciurdăreanu (abia în cîmp cîn i scriu aceste rînduri realizez că

...îi rog să formulezze o opinie, cît mai concisă ; mai exact, să-mi transmită cîteva gînduri personale asupra muncii pe care o desfășoară aici și o face imediat, dugajat, deși încrunîndu-se ușor, semn, pe de o parte, că nu e pentru prima oară cînd i se face o astfel de propunere, pe de altă că dorește într-adevăr să fie cît mai concis și la obiect :

„În zootehnie, creșterea vacilor cu lapte este fără îndoială cea mai grea, cea mai delicată... este necesară o disciplină deosebită, atît în respectarea programului de lucru cît și în urmărirea aplicării exemplare a tehnologiilor specifice — mai ales cînd este vorba de marile unități, așa cum e și cea a noastră... 365 din cele 366 de zile ale anului, programul începe la orele 4,30 dimineața și se încheie, de cele mai multe ori, după orele 8,30 seara... E o muncă grea, repet, dar care îți aduce și satisfacții deosebite (exprimate în cifre, acestea mă tem că nu vă vor spune mare lucru, iată, de exemplu : porcind de la o producție de 2 000 litri lapte în 1967, cînd a luat ființă acest complex, s-a ajuns la 4 270 litri pe fiecare cap de vacă dintr-o sumă de 2 000 !) — fireste că și cifrele pot da o imagine asupra unei activități anume, cred însă că principalul, în munca noastră, este altul..."

„Care ?"

„Trebuie, mai ales, să-ți placă !"

Medicul veterinar Ovidiu Ciurdăreanu are 43 de ani, vîrstă, și 20 de cînd lucrează în această unitate, împliniți în chiar luna în care ne aflăm. Director al I.A.S. „MIHAI VITEAZUL" — Turda, este unul dintre oamenele cele mai active și cunoscute ale județului Cluj și faptul că județul nu duce lipsă de astfel de oameni, nu-i minimalizează cu nimic meritele de bun conducător și organizator al uneia dintre cele mai mari și importante unități de profil din țară.

Mai întîi : trei ferme vegetale cu profil mixt : culturi de cîmp și baze furajere. Iar odată aflați aici, este bine să menționăm un asoect ce ilustrează pe deplin vorba din bătrîni cum că „omul sfințește locul " noi am zice : mîna gospodarului sfințește locul !), pentru că, iată, chiar și în acest sector „secundar" cum ar putea fi socotit cel vegetal, gospodarii conduși cu pasiune și competență de către Ovidiu Ciurdăreanu (abia în cîmp cîn i scriu aceste rînduri realizez că

Amintiri de ieri și de azi de pe strada Podgoriei

vezi și plantații de vii, toponimicul avînd de acum acoperire...

Intru justificarea celui de al doilea, ipotetic, edil, iată acum argumente.

În primul rînd, Combinatul de utilaj greu. Apropape 7 000 de oameni ai muncii. Deocamdată. Unitate reprezentativă a industriei constructoare de mașini din țara noastră, în tomelia căreia, în iunie 1976, secretarul general al partidului, președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu a turnat prima cupă de beton. Zestrea combinatului — care cuprinde 10 turbinele, utilajele tehnologice pentru industria grea, utilajele de deformare plastică, cilindrii de laminor, piesele turnate din oțeluri aliate și fontă, atît de necesare economiei naționale, sînt din ce în ce mai căutate și pe piața mondială, grație performanțelor lor înalte, calității ireprosabile a execuției. Creativitatea, spiritul novator al oamenilor, capacitatea lor de inteligență și efort, coeziunea lor, responsabilitatea — într-un cuvînt spiritul revoluționar care-i animă, sînt alci permanent puse la încercare, solicitate continuu

Un fapt inedit la Tg. Jiu — tabără de design pentru sticlărie industrială

Arta — mijloc de producţie

S-a întîmplat ca anul trecut, cam tot pe vremea aceasta, să mă aflu într-o vestită fabrică de sticlărie de menaj, în Bohemia, la „Moser", lîngă Karlovy Vary. Într-o expoziţie, amenajată chiar la intrarea în întreprindere — vizitată intens de turişti din toată lumea, toţi cei care vin în celebra staţiune —, am putut medita la evoluţia fantastică, în decursul unui veac, a formelor posibile de modelat în pasta de foc. Magic, de-a dreptul, atît de străvechiul meşteşug rămîne, se pare, cea mai revoluţionară artă dintre toate artele decorative. Este sugestia pe care ne-o oferă şi o recentă expoziţie de design pentru sticlărie industrială, deci pentru obiecte utilitare, deschisă într-unul din cele mai noi centre cu acest profil din ţară, la Tg. Jiu. Involuntar, memoria aşează faţă în faţă piese văzute la „Moser" şi piesele grupului celor 15 tineri designeri participanţi la o tabără de creaţie organizată în toamna aceasta pe lîngă atît de tînăra fabrică (abia a trecut un deceniu de la intrarea în producţie) din Gorjul lui Brâncuşi. Şi, oricît de exigent ar fi ochiul şi oricît de severă judecata, obiectele prezente pe şimezele Muzeului din Tg. Jiu rămîn în competitivitate. Prin originalitatea creaţiei, prin inventivitatea formelor, prin procedee şi tehnici noi ce conferă sticlei, executate industrial, expresivităţi artistice surprinzătoare. De altfel, în lume se vorbeşte, cu drept temei, despre existenţa unei şcoli româneşti de sticlărie de artă. Mihai Ţopescu, de pildă, designer pregătit în Institutul de arte plastice din Cluj-Napoca şi repartizat la Tg. Jiu, a urmat în 1985, cursurile de vară ale Academiei de sticlă din Viena, unde se aflau, ca profesori ori ca „elevi", titani ai genului pe plan mondial. Apoi, a fost invitat să participe la un mare concurs de „sticlă tînără" — „Elbertoft" — din Danemarca, într-un centru cu îndelungi tradiţii ale meşteşugului şi unde fiinţează un muzeu de sticlărie de artă tinără, unic în Europa. După o riguroasă selecţie, din 460 de concurenţi (artişti pînă în 35 de ani) din lumea întreagă, au rămas doar 38 de finalişti, printre care 2 români. Mihai Ţonescu şi Adriana Popescu. Revista internaţională „New Glass" a semnalat faptul că acest concurs (ce se va desfăşura trienal) a avut, în prima sa ediţie, două mari surprize: participarea artiştilor din România şi cucerirea de către unul din ei Adriana Popescu din Cluj-Napoca, a Marelui premiu. Succesul său venea să confirme recunoaşterea şcolii româneşti de sticlă afirmată cu un an înainte, la Cobourg, în Germania Federală, unde artistul plastic Silviu Dancea din Bucureşti a fost distins, cu o menţiune specială a juriului, Laurenţiu Anghelache, designer la centrul de estetică industrială al Centralei sticlei şi ceramicii fine din Bucureşti, (elev al sculptoriţei Zoe Băicoianu) este distins cu Diploma de onoare la Expoziţia internaţională de sticlărie din ţările socialiste, de la Erfurt. Tînăra Ana Maria Nagy, o alta dintre participanţii la tabăra din Tg. Jiu, absolventă de la Cluj-Napoca, designer la întreprinderea de sticlărie din Turda este, de asemenea, cunoscută pe plan internaţional. La. Concursul de lucrări prezentate în diapozitive, organizat anual de Muzeul „Cornning" din New York pentru sticlari din toată lumea, şi unde se prezintă în jur de 2 000 participanţi, din care se aleg doar 100 concurenţi propriu-zis, în 1986, una dintre creaţiile sale, o „Structură spaţială", a fost reţinută şi publicată, pentru originalitate, în revista muzeului. Revistă unde figurează şi numele lui Dan Popovici, primul designer pe care l-a avut fabrica gorjană, imediat cînd acesta absolvea facultatea. Acum el însuşi este cadru didactic la catedra de design a Institutului de arte plastice din Capitală.

Cum s-a născut expoziţia din Tg. Jiu? Expoziţie ce va rămîne şi ea un dar nobil al participanţilor pentru muzeul local, unde se intenţionează înfiinţarea, pornind de acum şi de aici, a unei secţii de sticlărie de artă modernă?

A fost, de fapt, punctul final al unui Simpozion naţional de sticlărie industrială — SNISI — aflat la a doua ediţie, prima desfăşurîndu-se anul trecut, la Dorohoi, oraş în care industria sticlei a pătruns de asemenea în ultimul deceniu. Iar iniţiativa acestuia, cu totul remarcabilă, aparţine unui împătimit al designului, Iulian Creţu de la Centrala industrială a sticlei şi ceramicii fine. Îl ştiu de 20 de ani la fel de entuziast susţinător al promovării noului în creaţia industrială, ca şi în prima zi cînd l-am cunoscut în laboratoarele Centrului de estetică al Ministerului Industriei Uşoare. Ideea sa, de a implica pe creatorii tineri în problemele producţiei fabricilor tinere este profund socială, cu profit de ambele părţi, în ultimă instanţă, pentru economia naţională. Ajutate de design, întreprinderile încă puţin cunoscute pe piaţa externă, pot să se afirme mai rapid, pot să propună produse care să trezească un mare interes. Astfel, şeful compartimentului de creaţie al centralei, a convocat anul acesta la Tg. Jiu — avînd sprijinul total şi receptivitatea deplină a conducerii fabricii — tineri designeri şi creatori (cu media de vîrstă 28 de ani) din întreaga ţară. S-au prezentat 15, atît dintre cei legaţi direct de creaţia industrială, de producţie — din întreprinderile de profil din Bucureşti, Pădurea Neagră, Turda, Poiana Codrului, Suceava, Dorohoi, Avrig şi oraşul-gazdă —, cît şi din cadrul Uniunii artiştilor plastici. Talentaţi, serioşi, maturi ei au dovedit a fi înţeles rolul şi rostul acestui simpozion-schimb de experienţă prin înseşi lucrările realizate în intervalul de durată al taberei de creaţie. Pornind de la şi cu ajutorul tehnologiilor din fabrică, au abordat două direcţii majore sub care pot contribui, prin arta lor, la înnoirea producţiei, la personalitatea unei sau alteia dintre întreprinderile de sticlărie din ţară. Creaţia de forme noi pentru obiecte decorative destinate interioarelor noastre şi designul pentru obiecte utilitare, conferindu-le valori şi expresivităţi deosebite. Pe această linie se înscriu, încluzionile lui Valer Neag, spre exemplu. Printr-o tehnică anume, dar perfect realizabilă tehnologic ei include în transparenţa unui „bloc" de sticlă, cizelat parcă de dalta unui mare sculptor, „statuete" fin lucrate din sticlă colorată. Unele sînt figurative, altele pline de umor dar toate la un loc sugestive şi „de mare viitor", cum spune prof. univ. arh. Virgil Salvanu, şeful catedrei de design de la Institutul de arte plastice din Cluj-Napoca. De ce nu şi pentru actualul prezent?, mărturisesc cu voce tare, căci le şi văd decorînd inspirat, cu bun gust şi rafinament, interioare moderne din blocuri moderne de locuit, cu mobilier ales de oameni moderni. Valer Neag creează pentru oamenii timpului său, pentru gustul artistic al epocii sale. Tehnica aceasta a încluzionilor este o tendinţă pe plan mondial şi cu ea putem cîştiga rapid pieţe, putem să ne impunem. Totul e ca factori de decizie din producţie să asume pregătirea necesară tehnologică şi a unui grup de muncitori capabili să le execute. Din acest punct de vedere Simpozionul de la Tg. Jiu este imperfect şi de aici ineficient. Toate ideile, îndrăznelile, „găselniţele" tehnice şi artistice propuse în expoziţie meritau (şi era firesc să se întîmple aşa) să fie analizate, dezbătute, amendate sau aplaudate tocmai de potenţialii beneficiari, de specialişti şi tehnologi din fabricile de sticlărie din ţară. Dar n-au fost prezenţi. Totodată şi de către cei ce decid pentru noi, cumpărătorii, de specialişti în marketing, de reprezentanţi ai comerţului. Nici ei n-au dat curs invitaţiei. Reprezentanta Ministerului Comerţului Interior, directoarea Georgeta Dabu, foarte mult aşteptată, n-a sosit. Economistul Florian Nicolaescu, şeful serviciului desfacere al Centralei industriale a sticlei şi ceramicii fine mă informează că ritmul de înnoire totală a producţiei unei întreprinderi este cincinalul, aşa că în fiecare an trebuie să realizeze cel puţin 20 la sută produse noi. Fără design, nu se mai poate azi. Competitivitatea înseamnă nu doar forme noi, ci eficienţă, calitate, cheltuieli mai mici pe produs în acelaşi timp cu creşterea preţului de vînzare, ceea ce se poate obţine prin încorporarea de creativitate în obiect. De regulă, cîştigă piaţa, externă şi internă, acele întreprinderi care vin, de la un an la altul cu un mai mare grad de nou. Un exemplu este Fabrica din Tomeşti (Timiş) cea mai veche întreprindere de sticlărie din ţara noastră, care anual vine cu 28 la sută noutăţi. Cu creaţii originale. Şi asta pentru că are foarte bine pus la punct compartimentul de concepţie a produselor. Consecinţa economică este directă — anul acesta a obţinut un plus valoric la preţul pe fiecare produs contractat de 14 lei. E mult şi e bine.

Merita, deopotrivă, atenţia producătorilor ca şi a comercianţilor obiectele Anei Maria Nagy. Între altele îmbină două tehnici arhicunoscute — pictura pe sticlă şi mătuirea, obţinînd expresivităţi estetice de mare subtilitate. Ideea sa a pornit de la dificultăţile uneia dintre secţiile fabricii de la Turda, unde lucrează. Secţia de pictură (procedeu căzut în desuetudine), rămînea fără comenzi, generînd astfel probleme economice, dar şi sociale. Combinaţiile ei de culoare, mătuire, şlefuire şi gravură, „topite" în forme inedite pentru obiecte strict utilitare (boluri, pahare, sfeşnice, scrumiere) sau decorative sînt de nivel internaţional. Pot oricînd să atragă parteneri externi. Lucian Butucariu, utilizînd în alte moduri tehnica mătuirii cu cea a şlefuirii, a realizat şi propus un grup de vaze pentru flori cu totul inedite, surprinzătoare în frumuseţea lor. Laurenţiu Anghelache se amuză „construind" papuci şi pantofi Louis XV, negri ori incolori, demonstrînd, încă şi încă odată numeroasele posibilităţi ale acestei materii prime. Este punctul său de vedere, este argumentul său în oledoaria pentru plastica mică din sticlă destinată decoraţiei de interior. Este o replică inteligentă dată celor care mai situiesc splendoarea sticlei în obiecte de duzină şi de gang dată kitsch-ului. Dan Popovici dă o altă lecţie — cum se poate face un pahar frumos, cu o formă încă nelmaginată, şi perfectă în raportul proporţiilor el.

Rămîne aşadar deschisă întrebarea: cine va prelua abundenţa de idei, de inventivitate de creativitate pe care cei 15 designeri s-au străduit s-o aducă la Tg. Jiu. Sticla de artă şi arta sticlei sînt, astăzi, în lume, într-un moment de apogeu, se afirmă tot mai mult ca un material nou de limbaj plastic. Ori, sticlarii noştri îi cunosc tainele, drept pentru care au nevoie de mai mult curaj şi de mai multă îndrăzneală din partea celor care conduc procesele de producţie.

CICI IORDACHE ADAM

Iluministul moldovean Lazăr-Leon Asachi

„În literatura română nu există încă o carte despre Lazăr-Leon Asachi". Cu această remarcă începe prima carte apărută la noi despre **Lazăr-Leon Asachi în cultura română** (Sibiu, 1985, 520 p.), cartea cuprinzînd un amplu studiu cvasimonografic şi o antologie selectivă (Addenda).

Pînă acum, enciclopediile, tratatele şi manualele noastre ni-l prezentau în prim plan doar pe Gheorghe Asachi, marele întemeietor de şcoală şi presă românească. Tatălui acestuia, Lazăr-Leon Asachi (1757—1825), i se consacrau doar cîteva rînduri, cum se poate vedea şi în voluminoasa **Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent** a lui G. Călinescu.

O relativ bogată prezentare a lui Lazăr Asachi ne oferă **Dicţionarul literaturii române de la origini pînă la 1900.** Ce-i drept, Lazăr Asachi este prezentat, aici, exclusiv ca „traducător". Dar aflăm că era un învăţat, cunoscător al mai multor limbi — rusă, polonă, franceză, germană, la care de adăugat este cel puţin greaca, aşa cum rezultă dintr-un **Indice al scriitorilor neogreci** (Leipzig, 1825). Dicţionarul reţine aggiornamento-ul sui generis profesat de Lazăr Asachi, care considera că tălmăcirea în limba română numai a cărţilor bisericeşti nu ajunge, că „şi din politicestile cărţi o samă sînt folositoare". Se subliniază, deasemeni, vocaţia patriotică a lui Lazăr Asachi, după care „îndatorirea către soţietate" a cărturarului este de a semăna „cîte un grăunte în ţărna cea puţin lucrată", răspunzînd astfel la „înalta chemare de a înainta luminarea patriei". Ipso facto, L. L. Asachi ne apare un exponent al iluminismului românesc.

Moştenirea culturală a lui L. L. Asachi a fost pînă în prezent, dacă nu total ignorată, cum se constată în **Dicţionar Enciclopedic Român**, în cel mai fericit caz limitată la numai trei traduceri, dintre care două tipărite (**Jucăria norocului**, Iaşi, 1816, şi **Bordeiul indienesc**, Iaşi, 1821), iar una rămasă în manuscris (**Plîngerea lui Yung**, 1819, aflată la B.A.R., ms. 1771).

Autorul lucrării menţionate la început are privilegiul descoperirii părţii celei mai valoroase din moştenirea culturală a lui L.L. Asachi. Fiindcă două pachete de manuscrise, care au rămas îngropate, putem spune, mai bine de un secol şi jumătate au fost descoperite în 1984.

Primul pachet cuprindea, mai întîi, **traducerea Logicii lui Condillac, partea I**, după care a-a putut identifica şi partea a II, care a ajuns în cele din urmă la Biblioteca Academiei Române, fără nici o indicaţie asupra traducătorului. Traducerea este datată: 1818, deci este a doua traducere românească de logică, după aceea din 1799 şi aparţinînd iluministului ardelean Samuil Micu-Klein. Textul original, ca şi traducerea, erau pătrunse de un spirit antidogmatic. În locul unor sterile „boscorodituri" cu privire la „oarecare fiinţă" făcătoare de „miracole", Condillac — Asachi preconizează o neostoită cercetare privind „acomodaţiile ce au lucrurile între sine şi între noi". Spiritul obscurantist-mistificator este respins ca unul care „voé dar a crede fără să cerceteze".

A doua piesă din primul pachet este **traducerea din Epictet**, socotită de mult pierdută. Traducerea lui L. L. Asachi se înscrie pe linia tradiţiei ce-şi leagă începutul de numele lui Dimitrie Cantemir. Acesta, în Sistema religiunii mahometane, îl evocă pe „Epictet al nostru, capul filosofiei morale".

A treia piesă este un eseu filosofic intitulat **„Pentru (a se citi: despre) filosofia chinejilor"**. Se continuă, astfel, tradiţia inaugurată la noi de Nicolae Milescu.

Un adevărat pionier în istoria religiilor, L. L. Asachi traduce **„Istoria bibliotecştii bisericei" a lui Filaret Drozdov.** În concepţia luminatului moldovean, istoria religiei urmăreşte dramaticul efort al omenirii de ridicare de la particular la general, evoluţia „de la particulare povestiri către idei, de la întîmplări către cărţi, de la cărţi către obşte închipuiri ridicată şi către lucrătoare povăţuire îndreptată...". Impresionează străduinţa lui L. L. Asachi de a raţionaliza mitul biblic al genezei, cu ajutorul paradigmaticei idei, după care „luminarea celor întîi vremi să poate căuta şi nădăjdui în înţelegerea vremilor din urmă". Idee pe care Eminescu o va prelua!

Alte piese din acest pachet sînt şi ele pătrunse de un pregnunţat spirit reformator-luminist.

Al doilea pachet de manuscrise descoperite ne pune în faţa unor scrieri cu totul originale. Este vorba de regestele predicilor lui L. L. Asachi, cîteva integrale. În prelungirea aprecierii lui N. Iorga despre L. L. Asachi ca „Demostene" al poporului român, ni se va îngădui să vorbim de un nou Antim Ivireanu.

Astfel, moştenirea culturală a lui L. L. Asachi, ca urmare a descoperirilor făcute în urmă cu cîţiva ani, ajunge mult îmbogăţită: de la cele 8 titluri cunoscute pînă acum se ajunge la un total de 60! Să mai adăugăm valoarea diferitelor Prefeţe, a Vocabularului adăugat la Bordeiul indienesc şi a marelui număr de „Sholii ale traducătorului", unele dintre ele veritabile eseuri.

Chiar şi o sumară trecere în revistă a moştenirii culturale a lui L. L. Asachi confirmă aprecierea făcută de fiul său, Gheorghe Asachi, anume că L. L. Asachi „prin a(le) sale numeroase lucrări, întîia dată au deschis la noi carieră literaturii moderne şi au aşezat în limba română cuvinte strămoşeşti".

Iar pentru întreaga activitate pătrunsă de „spiritul luminilor" — „curentul naţional-românesc dominant", profesînd „credinţa în naţiune, în idealul unei uniri... sub una şi aceeaşi Constituţie liberală" (cum se exprimă N. Iorga în **Istoria poporului românesc**, 1985) — L. L. Asachi poate fi considerat cel mai mare reprezentant al iluminismului moldovean, de acelaşi nivel cu „marii corifei ardeleni".

Prof. IULIU BUD
Doctor în filozofie

„Ideea de dreptate este fundamentală"

(Urmare din pag. 9)

— Ați întîlnit mulți oameni, ați meditat mult la destinul omului. Aveți și o memorie neobișnuită. Ați cunoscut o ființă perfectă ?

— Nu. Așa ceva n-are cum să fie. Dar există semeni de-ai noștri care se apropie de perfecțiune. Și în însăși dorința lor de a se autodepăși se întrevede sublimul. Ce poate fi mai frumos ca un om atent la cei din jurul său, atent la tot ce se petrece în preajma lui și care încearcă, în fiecare zi, în fiecare clipă, să devină tot mai desăvîrșit, fără măcar să-și propună, la modul declarativ, la modul demagogic, acest lucru ? Acesta însă nu e un om proiectat în eprubetă, utopic, ci are frămîntări, are năzuințe, cunoaște eroarea și luptă s-o înlăture. El nu poate să rămînă indiferent la durerile celorlalți ci caută, uneori chiar cu sacrificii, să se dăruiască binelui obștesc. Din păcate mai există inși satisfăcuți doar de ei înșiși, mulțumiți doar de ceea ce fac ei și care, ascunși în carapacea lor impenetrabilă, nu se sinchisesc de efortul colectiv, de sudoarea altora și așteaptă să le vină totul mură în gură și chiar rîd de cei care, așa cum se zice pe șleau, pun osul la treabă. Trăim o vreme în care a rămîne în izolare și automulțumire e o vină. Și asta e valabil la scara planetei.

— Oamenii pe care i-ați cunoscut la începutul secolului se deosebesc de cei de azi ?

— Nu știu ce să răspund. Uneori îmi vine să spun că parcă sînt mai buni. Alteori însă îmi aduc aminte de cei lîngă care, mic fiind, mergeam la coasă sau la culesul porumbului. Și-atunci îmi plec fruntea cu venerație pentru aceștia.

— De dumneavoastră s-a vorbit deseori în termeni extrem de elogioși.

— Nu-mi plac laudele. Te rog să mă crezi. Eu mă consider un om de rînd. Și mă interesează oamenii de rînd.

— Cu ei vă înțelegeți cel mai bine.

— Dacă mai există neînțelegeri între oameni asta e datorită numai și numai lipsei lor de educație. Deși avem tot ce ne trebuie pentru a ajunge la o înțelegere deplină : sîntem înzestrați cu o rațiune pe care alte ființe de pe planetă nu o au ; avem un limbaj cu ajutorul căruia putem să comunicăm. Și totuși, oricît s-ar discuta, la cele mai înalte nivele, tot nu se ajunge la un consens unanim, care ar stinge focarele de discordie și de neliniște ce amenință însăși existența Pămîntului. Unora din lumea contemporană le place să-și socotească semenii drept simple marionete pe care le mînă pentru a-și realiza scopurile lor ignobile : acelea de a-i asupri pe cît mai mulți, de a se înavuți și de a nu da socoteală nimănui. Împotriva unor astfel de exemplare degradante ale umanității și a samavolniciilor pe care le săvîrșesc cuvîntul meu s-a ridicat adeseori.

— Cu sorți de izbîndă ?

— Poate. Nu știu sigur. Dar dacă măcar o conștiință am înfiorat cu versurile mele, dacă am reușit măcar pe un om să-l fac mai bun, mai grijuliu față de cei din jur, mai fericit, înseamnă că n-am scris în zadar, n-am înnegrit degeaba atîtea coli de hîrtie.

— Uneori nu vi se par cam multe ?

— Ba da. Dar sînt ale mele și nu le reneg.

— La fel de dragi v-au fost și oamenii pe care i-ați cunoscut ?

— Foarte puțini oameni au făcut ceva care să-mi displacă. Fac parte dintr-un popor harnic, care dorește să-și albă vatra lui în care să poată să muncească și în care să trăiască în pace. Că sînt și la noi lacomi, și leneși, și fățarnici, asta e cu totul altă poveste. Din fericire, cei mulți sînt de alt soi.

— Scrierile dumneavoastră vă arată intim legat cu istoria acestei țări din secolul XX din care, iată, ați străbătut opt decenii.

— Numai legat de destinul poporului și al țării sale un poet se poate impune. Am fost totdeauna credincios țării mele, convins că asta avem și de apărat și de iubit. Iar în afară de țara mea, am ținut foarte mult la ceea ce se numește dragoste. Pe femeile pe care le-am iubit le-am numit pe toate „Ane".

— „Îți minte, Ana Kelemen..."

— Într-adevăr, poezia asta a cunoscut un succes extraordinar. A fost mult tradusă.

— Ce-ați vrea să se mai știe despre dumneavoastră ?

— Ceea ce se știe deja : că rămîn în continuare, „printre poeți bătrîn haiduc". Că rămîn în continuare credincios concepției mele comuniste despre lume. N-am nici o îndoială și nimeni nu trebuie să aibă vreo îndoială : capitalismul va fi învins pînă la urmă și se va face dreptate celor ce muncesc. Eu însă, cu toată părerea de rău, n-am să apuc să văd așa ceva. Dealtfel, am trăit destul. Nu sînt deloc convins că eu va trebui să fac parte dintre acei care vor saluta primul an din al treilea mileniu. Iar anii sper că nu mi-i invidiază nimeni. Sînt ani bătrîni. Dar urmașii vor afla, fără îndoială, ce-a fost bun și ce-a fost rău în ei. Atunci se vor limpezi apele. Și pot să-ți spun ceva cu toată sinceritatea : că dacă ar trebui să mă găsesc în fața lor și să-i privesc în ochi, nu aș avea de ce să roșesc. Am trăit curat și am dorit ca și ceilalți să trăiască la fel.

— În secolul XX demnitatea omului a fost înjosită în repetate rînduri, poate mai cumplit și mai inexplicabil decît în alte secole. Iată, nu de mult am fost la Auschwitz despre care citisem mii de pagini, despre care văzusem filme și ascultasem confesiunile unor martori oculari. Credeam că n-o să mai fiu impresionat. Ei bine, n-a fost așa. Și am plecat de-acolo cu o singură întrebare, de o simplitate ce frizează absurdul : cum de-a fost posibil să se creeze un astfel de mecanism de distrugere a omului pe toate planurile ?

— Atîta vreme cît există concepția după care unele națiii sînt mai presus decît altele, totul e posibil. De altfel, unul din marile păcate ale omului dintotdeauna a fost trufia. Care, chiar dacă pe moment i-a dat cîștig de cauză, pînă la urmă l-a pierdut.

— Cum credeți că va fi mileniul următor ?

— Nu sînt profet, mi-e imposibil să prevăd ce se poate întîmpla. Mergem spre infinit, trăind într-o lume infinită. De ce să nu sperăm că mergem spre mai bine ? De-aceea, în încheiere, aș vrea să-ți aduc aminte două versuri de-ale mele :

„Mă rog la toate cîte sînt
Să fie bine pe pămînt".

— Mihai Beniuc, lecția s-a terminat. Dar, să precizăm mai bine rolurile : dumneavoastră ați fost profesorul, iar eu rămîn în continuare un elev care la sîrguincios nu știe.

Poeme de Mihai Beniuc

Să n-o faci . . .

Cuvinte-mperecheate ca doi fluturi
Ori ca albina cu pistilul florii,
Frumoasă floare, pînă nu te scuturi
Și ai polen nectar, cînd vin cocorii
Din țările de sud îndepărtate,
Precum se cere ca să fiți cîntate.

Dar este oare de chitară coardă
Cînd e atinsă de un bun maestru
La inimă pe oameni să nu-i ardă
S-o facă să pornească în buiestru ?

Își are coasa cîntecele ei
Cînd taie brazde aurii în spice
Și ca din jar pornesc în vînt scînteI
Cînd un țigan din dipliă-ncepe-a zice.

Cînd nu tocmești cuvînt lîngă cuvînt
Cum un băiat s-așează ling-o fată
Mai bine stai turcește pe pămînt
Și zi-ți în sine c-ai făcut-o lată.

★

La focul poeziei noastre
Aduc și eu un braț de lemne,
ScînteI s-arunce-n zări albastre,
Prin flacără să facă semne.

Printre scîntei or fi și stele
Iar printre semne și idei
Și încă multe alte cele —
Cenușa, scrumul oare ce-i ?

Loc de odihnă

Ești singură rămasă-n geam
O, violeta mea de Parma,
Ca-n cîmpul de bătaie arma
Unui soldat ce nu-l mai am.

Privești în ulița-nțesată
Cu foile de aur fals,
Ce vîntul le tîrăște-n vals
Și nu le-aduce niciodată.

Tu te așezi pe-un vîrf de creastă
Cu pietre-aduse de potop
Și cu hîrtop lîngă hîrtop, —
Cu ochii spre cîmpia vastă.

Să urci mai sus e doar spre vîrf
Și n-ai s-ajungi cît o fi veacul,
Ori poate mergi de-a berbeleacul
Și pentru vulturi fi-vei stîrv.

Dar nici să-ți faci pe creastă vatră,
Pribeag cu vrere arogant
Urcînd mai gîrbov sus pe pantă,
Nu poți clădi din stînci de peatră.

Pentru mormînt n-ai flori de stîncă
Cu foile catifelate
Ca să te plîngă-nduioșate —
Mori între vîrf și valea-adîncă !

Ceaslovul iubirii

Ceaslovul tău, cînd îl deschide omul
Îl înflorește sufletul ca pomul
Într-o nepămîntească primăvară
În care-un pisc începe să tresară
Și cartea se deschide ca o vale
Cu negrăite farmecele sale.
Acolo e fîntîna fermecată
Ce-atuncea toată vraja și-o arată,
În ritmul ce de-odată spune na !
Și-și varsă toată dulcea osană.
Ce liniște se face mai apoi
Că cititor și carte nu sînt doi,
Ci cald șuvoi de lapte și de miere —
Dar și-unul și-altul încă cere.
Și s-a făcut unirea-ntre mistere
Și poate s-a născut o înviere.

Prin expoziții

Marturii despre clipa

Galeriile de Artă ale Municipiului București au găzduit o expoziție a cărei primă calitate ar fi căldura cu care cei trei expozanți ne oferă preaplinul de frumos al inimii lor. Expun **Natalia Tofan** (pictură), **Nicolae Gadonschi-Țepeș** (ceramică) și **Mircea Taflan** (acuarelă și pastel). Coloristă de atmosferă, stăpînă pe un meșteșug de ținută și emanînd un lirism de calitate, Natalia Tofan descifrează în realul lumii înconjurătoare o armonie parcă împăcată în sine. Peisajele, compozițiile cu naturi, sau cele cîteva portrete vorbesc despre un fel de așezare blîndă a vieții în matca ei. Lucrările sale, peste care s-a instăpînit un aer firesc, total opus extravaganței sau stridențelor de tot felul, care adeseori nu sînt altceva decît simple experimente, au o anume dulceață, o tușă ușor romantică, dar nu desuetă, au bucuria culorii și-a luminii. Și, mai presus, au sinceritatea lucrului temeinic și cu căldură făcut. În ceea ce-l privește pe Nicolae Gadonschi-Țepeș, vom nota că piesele sale ceramice, aflate la incidența dintre funcțional și decorativ, dintre abstract și figurativ, dau expoziției un accent de imaginație cromatică. Pendulînd între motive folclorice, admirabil interpretate, și cele de factură marină, sau zoomorfă, obiectele sale poartă în ele nestatornicia focului, a flăcărilor de sub care s-au născut. Insolite, pe-alocuri bizare, oprite la un pas de ceea ce s-ar numi serie mare, sobre sau, dimpotrivă, bufe, lucrările lui Nicolae Gadonschi-Țepeș ne tintuiesc locului, pentru o clipă, fascinîndu-ne cu strălucirea smalțurilor viu colorate, sau, în același timp, altele, născute parcă dintr-o stare de ghidușie, de joacă artistică, ne fac să zîmbim. Adăugînd acestor două calități și pasul, deocamdată încă sfios, ca să nu spunem temător, pe care ceramica sa îl face spre o interpretare mai eliberată de convenții a realului, spre acel teritoriu la modă azi, al fantasticului, configurăm în linii mari un profil de artist aflat în permanentă căutare a noului. Cel de-al treilea expozant, Mircea Taflan, completează în mod fericit această expoziție aflată sub semnul cumințeniei, în cazul picturii Nataliei Tofan, sau al jocului, în cazul ceramicii lui Nicolae Gadonschi-Țepeș. Acuarelele și pastelurile sale, marcate de o stare strict poetică, ușor elegiacă pe alocuri, în care peisajul de toamnă, cu arbori desfrunziți, sau amurguri violete, joacă rolul principal, vin să etaleze un meșteșug pe care Mircea Taflan îl stăpînește cu tot mai multă siguranță. Nu ne-am oprit în fața unor mici stîngăcii, deși le-am zărit, ci am citit dincolo de ele, deslușind strădania și bucuria unui om ce se descoperă, prin pictură, pe sine. Lucrările sale au ceva din ceea ce s-ar numi o radiografie sufletească. Iubitor al naturii, în care vede o oglindă a mai tuturor sentimentelor omului, Mircea Taflan refăce, prin acuarelele și pastelurile sale, teritoriul de adîncă simțire al unei clipe. Notațiile sale cromatice au calitatea primordială de-a fi mărturia reală a unei stări de spirit, a unui lirism curat și cald.

Jocul continuă

Desenele lui Costel Badea, artist plastic dotat cu o fenomenală memorie vizuală de tip grafic, dar și cu un acut simț al amănuntului semnificativ, au stîrnit, prin cele cîteva expoziții de pînă acum, organizate la Constanța și la București, un interes ce-a depășit însăși intenția autorului. Șarjele sale colegiale, născute în răstimpul liber al ceramistului de excepție care este Costel Badea, atrag atenția nu numai prin raportarea, mai mult sau mai puțin exactă, reală, a desenului la personajul pe care îl reprezintă (fapt ce-ar putea interesa doar în măsura în care cel ce privește este familiarizat cît de cît cu personalitățile vieții artelor plastice), cît mai ales prin calitatea în sine a crochiurilor, a tipologiilor umane asupra cărora s-a aplecat, în ultimă instanță, artistul. Jocul, atît de liber și de lipsit de convenționalisme, a fost tot timpul dublat, chiar fără știrea artistului, de acea gravitate a lucrului în curs de elaborare, o gravitate sau, dacă vreți, o atitudine specifică artistului școlit, ajuns în sută profesionist. Desenele lui Costel Badea, departe de-a fi doar zglobii, doar vesele și sprințare, alcătuiesc o galerie de portrete ce fac deliciul iubitorului de artă, de grafică în mod special. Am retrăit acest sentiment cu prilejul unei recente expoziții a lui Costel Badea, în Galeriile de Artă din Ploiești, unde, alături de mai vechi desene ale sale, artistul expune o nouă serie de portrete care fac și mai mult dovada că „jocul" său continuă cu aceeași exuberanță, cu aceeași nestăpînită plăcere a liniei. Iar faptul că n-a obosit să-și „vadă" confrații, să-i introspecteze și să le smulgă și cîte un zimbet, este, dincolo de toate acestea, îmbucurător, pentru că, așa cum spuneam, jocul său are, în aceeași măsură, și gravitatea unui demers artistic în toată puterea cuvîntului.

VICTOR NIȚĂ ■

Maestrul Corneliu Baba

Maestrul Ion Irimescu

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Consiliul popular al județului Neamț — Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale :** „Vă restituim scrisoarea adresată redacției dumneavoastră de către Dafina Istrate din Piatra Neamț, str. Bistriței, bl. 24, apart. 7 — prin care aceasta solicită sprijin în vederea încadrării în muncă — informîndu-vă următoarele : D.I., avînd vîrsta de 23 ani, iar ca pregătire avînd 10 clase, a fost repartizată recent la Întreprinderea legume-fructe din Piatra Neamț ca muncitoare."

■ **Ministerul Educației și Învățămîntului :** „La scrisoarea semnată de Stela Ștefănescu din Cluj-Napoca, scrisoare prin care solicită transferarea fiului său Lucian Ștefănescu, de la Școala generală din Andreiașu-Răchitașu, județul Vrancea la Casa de cultură din Gherla, județul Cluj, vă facem cunoscut că, analizîndu-se situația, s-a aprobat acest transfer prin Ordinul M.E.I. nr. 8280/1987."

■ Nu ! Scrisoarea nu aparține unui... umorist, iar autorul ei nu și-a propus nicidecum să ne înveselească relatîndu-ne întîmplări pline de haz ! Cert este însă că această scrisoare — cu, sau fără voie — poartă pecețile umorului, chiar dacă fondul problemei la care se referă nu poate fi considerat drept un subiect de amuzament...

Așadar, din **Slatina** ne-a scris **Vasile I.Neagoe, Str. Primăverii, bl. FA 23B, sc. A et. 2, apart. 11 :** „...Aș pune pariu cu oricine, că puțini la număr sînt acei muritori care știu ce este aceea un... **Concentrator !** Nu ! Nu apelați la dicționare, că nu veți găsi nimic ! Pînă mai deunăzi, vă mărturisesc că nici eu n-am știut, dar „ale vieții valuri" m-au purtat pe întortocheatele cărări ale „cunoașterii" și, iată, am aflat ! Și să vedeți cum...

Postul meu telefonic a avut întotdeauna numărul 12 106. Dar într-o bună zi, Direcția județeană de poștă și telecomunicații m-a înștiințat că, datorită unor lucrări, numărul de apel se va schimba în 21 441. Bun ! Ușor de memorat și acest număr ! Numai că, telefonul, odată cu această schimbare, a amuțit. Am apelat la „deranjamente", iar de la masa de verificare mi s-a făcut cunoscut că... s-a revenit la 12106 ! Mai bine — mi-am zis. . Asta nu presupune nici un efort al memoriei ! Totuși, ca într-un joc, mi se comunică din nou că numărul de apel... rămîne tot 21441 ! E bine și așa ; rămîne numărul, dar ore întregi telefonul nu are ton, prezintă „ocupat", sau, pur și simplu, tace ! Situația evoluează însă : ridic receptorul, și fără să formez vreun număr, robotul îmi indică ora exactă ; sau sînt pus la curent cu toate noutățile (nu numai din Slatina) ; că purcelul cutărui bunic de la țară de cîteva zile „s-a stricat" la stomac, că nu știu care nepoțel a plîns tare mult în prima zi de școală, că varza se murează altfel decît știam pînă acum... Desigur, am reclamat.

— Păi nu știați că ați fost introdus în... **concentrator ?**

— Eu ? ! ? Păcatele mele !...

— Nu dumneavoastră ! Telefonul !

A mai trecut o vreme...

— Știți... eu...

— Trebuie să vă obișnuiți cu acest fel de a fi al telefonului pentru că sînteți băgat în concentrator !

Un glas mai amabil, într-o zi, a spulberat misterul :

— Să vă spun cum e cu povestea cu concetratorul : dacă într-un moment dat folosesc telefonul 12 abonați, iar dumneavoastră doriți o convorbire — fiind al 13-lea — concentratorul, comandat de computer, nu vă va permite să o faceți decît după ce unul dintre cei 12 abonați și-a încheiat convorbirea. Deci... răbdare și tutun ! Și să vă mai spun ceva : reclamați și dumneavoastră cît mai des, că poate se va desființa concentratorul !

— Prin multe am trecut prin viață, dar asta-mi mai lipsea : concentratorul ! Ce să vă mai spun ? Doar că e păcat ca sistemul nervos, refăcut în concediu, să cedeze din nou datorită... concentratorului !"

■ **Consiliul popular al județului Tulcea :** „Privind soluționarea scrisorii adresată redacției de către Andrei Porneală, domiciliat în localitatea Niculițel — care relatează că a solicitat în repetate rînduri sprijinul organelor locale în vederea procurării unei butelii pentru gaze lichefiate — vă comunicăm că, din verificările întreprinse s-a concluzionat că numitul are într-adevăr nevoie de butelie, și întrunind condițiile cerute i s-a aprobat acordarea acesteia."

■ **Consiliul popular al județului Iași :** „Referitor la aspectele semnalate de Vasile Vițel, cu domiciliul flotant în Iași, str. Roman Vodă nr. 2 bis, bl. F 2 bis, sc. B, et. 3, apart. 14, care solicită stabilirea domiciliului stabil în municipiul Iași și sistarea evacuării din spațiul deținut din fondul locativ de stat, precizăm că din examinarea scrisorii rezultă că Vițel Vasile este om al muncii la C.F. Iași, transferat aici în interesul serviciului de la Depoul Simeria încă din anul 1981, și îndeplinește funcția de ajutor mecanic. Susnumitul, deși nu are domiciliul stabil în municipiul nostru, îndeplinește totuși condițiile prevăzute de dispozițiile art. 2 și 5 din Decretul nr. 68/1976, și ca atare urmează să primească aprobarea necesară stabilirii domiciliului în Iași. Întrucît s-a constatat că locuința pe care o deține din fondul locativ de stat i-a fost atribuită la cererea Regionalei C.F. Iași, iar susnumitul a achitat cu regularitate chiria și cheltuielile de întreținere, s-a solicitat conducerii I.G.C.L. Iași să reanalizeze oportunitatea măsurii de evacuare pe cale administrativă dispusă prin decizia Comitetului Executiv al Consiliului popular județean."

■ Din nou, un răspuns din partea **Ministerului Educației și Învățămîntului :** „La adresa dumneavoastră nr. 1188/1987, vă facem cunoscut că, cererea educatoarei Emilia Dăscălescu din municipiul Piatra Neamț, privind încadrarea sa în continuare la Casa de copii nr. 3 din municipiul Piatra Neamț a fost reanalizată la Inspectoratul școlar județean Neamț și a fost soluționată favorabil"

■ Semnăturile celor **13 locatari ai blocurilor 46 bis și 47 situate pe Aleea Petrochimiștilor din Pioiești** ne-au convins că lucrurile nu stau tocmai bine în zona acestor blocuri, datorită unor lucrări ce au drept scop modificarea centralei termice situate în preajmă. Aflăm astfel că deteriorarea alei dintre blocurile amintite a determinat, printr-o defectuoasă organizare de șantier, imposibilitatea accesului locatarilor în locuințele proprii, demersurile lor adresate șefului de șantier neavînd nici un rezultat. Ca de altfel, nici cele înaintate Consiliului popular municipal. Nu credem, desigur, că poate fi vorba despre rea-voință, ci, dimpotrivă, despre bunăvoință față de neregulile semnalate de cetățeni, față de aspectele negative ce conduc la nemulțumirile oamenilor. Oricum, rezolvarea situației se impune în mod imperios !

■ **Ministerul Sănătății — Direcția asistenței medicale,** cu aceeași grijă față de oamenii aflați în suferință, ne informează că, urmare scrisorii semnată de Neculai Mihăilă din Birlad, str. Sterian Dumbravă nr. 17, bl. D 17, apart. 73, care acuză diverse simptome ce nu au fost încă diagnosticate, s-a organizat consultul petentului în comisie, în vederea stabilirii unui diagnostic ferm și a unei conduite terapeutice adecvate".

■ **Consiliul popular al județului Călărași :** „În scrisoarea sa, Nicolae Dima din comuna Lehliu Gară relatează că Biroul Executiv al Consiliului popular comunal a repartizat I.P.P.C. — unitatea unde petentul își desfășoară activitatea — un apartament în blocul nr. 7, apartament care deși i-a fost atribuit acestuia, nu a putut fi preluat de către chiriaș datorită faptului că spațiul respectiv a fost ocupat în mod abuziv de o altă familie. În aceste împrejurări, un colectiv alcătuit din membri ai Consiliului popular județean s-a deplasat în comuna Lehliu Gară, constatîndu-se încălcarea Legii nr. 5/1973 privind administrarea fondului locativ de stat și reglementarea raporturilor dintre proprietari și chiriași. Ca atare, în temeiul art. 23 din Legea nr. 5/1973, s-a emis decizia nr. 22/1987 prin care se stabilește evacuarea familiilor care au ocupat apartamente fără a deține contracte de închiriere. În prezent, familiei Dima i s-a repartizat apartamentul nr. 10, din blocul cu 20 de locuințe, petentul declarîndu-se mulțumit".

■ Primim de la **Procuratura Generală a R.S.R. :** În legătură cu scrisoarea cetățenei Georgeta Stan din București (Șos. Giurgiului nr. 122, bl. 15, ap. 116, Sectorul 4), transmisă nouă spre verificare cu nr. A/1210/1987, vă comunicăm că asupra cauzei la care se referă aceasta s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis pentru soluționare la Tribunalul Suprem.

■ Mulțumind factorilor de resort pentru înțelegerea și solicitudinea de care au dat dovadă în privința soluționării cererilor unor cetățeni care ni s-au adresat cu rugămintea de a fi sprijiniți în vederea obținerii de locuințe, încercăm cîteva răspunsuri în acest sens : **Consiliul popular municipal Bacău** răspunde că lui **Pavel Solcan, om al muncii la UJCM Bacău** (Cooperativa „Tehnica") i s-a atribuit un apartament cu două camere și dependințe, situat pe str. Violetei nr. 3 ; **Consiliul popular al Sectorului 3 București** ne înștiințează că **Maria Copoiera** a primit repartiție pentru o locuință situată pe strada Laboratorului nr. 124, bl. 40, ap. 74, unde s-a și mutat ; **Consiliul popular al municipiului Buzău,** în răspunsul 716/1987, ne face cunoscut că **Savelei** și lui **Nicolae Holeeleo** li s-a atribuit un apartament cu două camere confort I, situat pe str. Unirii, bl. 3, ap. 23, iar petiționarei — **Zenaida Simon,** om al muncii la Cooperativa „Prestarea" Buzău, i s-a repartizat o garsonieră confort I, situată pe aceeași stradă, în blocul 18 L

■ „În ziua de 12 noiembrie a.c. am făcut drumul de-acasă la serviciu în două ore și jumătate. Cum așa ? Iată : unul dintre autobuzele liniei 105, care asigură legătura între cartierul Drumul Taberei și Piața Scînteii — fiind foarte aglomerat la acea oră de vîrf a ajuns cu chiu, cu vai, în Calea Griviței, unde o explozie a roții din față l-a imobilizat. Au urmat multe minute de așteptare. În sfîrșit, urcăm în alt 105. Dar, înainte de a ajunge la Piața Chibrit șoferul ne poftește jos din mașină. De ce ? Chipurile, i se defectase frîna. Adresez o întrebare conducerii I.T.B. : dimineața, înainte de plecarea în cursă, mașinilor nu li se face măcar o sumară revizie tehnică ? Dacă da, de ce atîtea „evenimente" nedorite pe traseu ? Mai fac propunerea legată direct de acest traseu aglomerat : autobuzul 205 ar putea să urmeze exact traseul „omonimului" său 105. Prin urmare, să nu facă doar cursa Gara de Nord — Aeroportul Băneasa, preluînd și ei o parte din călători. Cred că astfel, cele două linii de autobuze (105 și respectiv, 205) ar face față în mai bună măsură acestui traseu solicitat". **(Ioan Alexandru, str. Ion Creangă nr. 6 A, bl. 91/20, sectorul 5, București).**

■ La scrisoarea lui **Petre Anghel din Poșta Ciinău,** primim un răspuns de la **Consiliul popular al județului Buzău :** Potrivit dispozițiilor art. 38 din Decretul 69/1984, **persoanele înapte de muncă ce nu locuiesc cu alte persoane apte de muncă sînt scutite de obligația de a contracta și preda la fondul de stat produse agroalimentare.**

În cazul în speță, cu prilejul cercetărilor s-a constatat că atît petentul cît și soția sa, datorită vîrstei și stării de sănătate sînt inapți de muncă și nici nu locuiesc cu alte persoane apte de muncă. Ei au fost solicitați totuși ca în acest an să livreze la fondul de stat 320 kg de struguri de pe suprafața de 0,08 ha vie pe care o dețin în folosință. Analizînd acest caz, Biroul executiv al Consiliului popular comunal și conducerea întreprinderii de vinificație și produse spirtoase Buzău au procedat la anularea contractului prin care Anghel Petre se obligase să predea cele 320 kg de struguri la fondul de stat.

■ Primim de la **Procuratura municipiului București :** Vă restituim alăturat memoriul cetățeanului **Vasile Burlacu din București,** făcîndu-vă cunoscut că aspectele sesizate în memoriu fac obiectul dosarului penal nr. 1389/P/1987 al Procuraturii municipiului București, în care susnumitul Victor Ispas, autorul faptelor relatate, este cercetat pentru tentativă de omor și violare de domiciliu.

Precizăm că, întrucît susnumitul a dispărut de la domiciliu, sustrăgîndu-se cercetărilor, împotriva sa a fost emis mandat de arestare în lipsă, fiind sesizate organele competente pentru punerea în executare.

Pagină realizată de
CONSTANTIN BALACCIU ■

Scrisoare comentată

Anonimă excepțată

■ Deși în chenarul din finalul acestei pagini se precizează în mod ferm că revista noastră nu ia în considerare scrisorile anonime, vom face o excepție, de această dată, cu gîndul că întîmplarea care ne-a fost relatată recent într-o asemenea scrisoare va constitui un avertisment suficient de convingător pentru amatorii de... chilipiruri, dispuși să întreprindă tranzacții la colț de stradă cu diverși indivizi certați cu munca, aceștia, la rîndul lor — în căutare de „chilipirgii". Așadar...

„Nu știu cum să încep, pentru că, fiind victima propriei mele naivități vă mărturisesc că îmi este și rușine să-mi așternă semnătura pe această scrisoare. Ceea ce am pățit, însă, merită cred să se știe, pentru a-i scuti pe alții să devină — ca mine — victime ale propriei credulități. Iată despre ce este vorba : locuiesc în Constanța și, în plină zi am fost acostat de doi indivizi — care se pretindeau a fi navigatori — și care mi-au propus să-mi vîndă, printre altele, un carton de țigări de proveniență străină la un preț de cîteva sute de lei. Fiind fumător, m-a tentat această ofertă și fără să stau prea mult pe gînduri le-am numărat banii — după care s-au grăbit să plece. Desfăcînd însă „cartonul" — de altfel, perfect sigilat — nu mică mi-a fost mirarea cînd am constatat că în el se aflau 10 pachete de... „Mărășești". Relatînd colegilor întîmplarea, aceștia nu s-au arătat deloc surprinși, consolîndu-mă că așa au mai pățit-o și alții ! Sincer vă spun, m-a durut faptul că la prosperitatea unor asemenea paraziți am contribuit și eu, dar consider totuși că oricum m-am ales cu ceva : eu învățătura de minte pe care am plătit-o, e drept, destul de scump cu bani cîștigați prin muncă cinstită. Dacă veți crede că este cazul să inserați în paginile revistei dumneavoastră situația pe care v-am relatat-o, v-aș fi recunoscător, și totodată aș fi mulțumit că am putut să ofer „pe gratis" un sfat — de-acum competent — celor care s-ar mai gîndi să procedeze așa cum am făcut-o eu. Cu mulțumiri, U.N."

Adică ni se dă în continuare traducerea pe care o puteam face, firește și noi. „Un naiv". Că n-ar fi mulți !

C. BALACCIU ■

Poșta redacției

Tudose Elena — Focșani : Scrisoarea dv. este la Ministerul Sănătății, dar se pare că nu ați menționat adresa completă. Telefonați-ne urgent. ● **Dumbravă Teodor — Iași :** Cum am putea să răspundem noi unor întrebări pe care le-ați adresat altora ? Pur și simplu nu știm despre ce e vorba. ● **Ștefăneseu Radu — București :** În conformitate cu prevederile Decretului 246/1958 și ale Decretului 871/1969, invalizii și accidentații de război, indiferent de gradul de invaliditate, beneficiază în mod gratuit de asistență medicală ambulatorie și în condiții de spitalizare, ca și în sanatoriile balneare din subordinea Ministerului Sănătății și a direcțiilor sanitare, inclusiv costul transportului la și de la sanatoriile balneare. Se mai acordă unele gratuități pentru transportul invalizilor și accidenților de război încadrați în gradul I, precum și marilor mutilați de război și însoțitorilor acestora. ● **Salvan Liviu — Alba Iulia :** Absența nemotivată nu este sancțiune. ● **Hălmăgean Mărioara — Oradea :** Paralel cu investițiile importante realizate în această toamnă pentru rezolvarea definitivă a alimentării cu apă caldă și rece a zonei, conform prevederilor Legii 5/1973 și H.C.M. 860/1973, locatarii au obligația să repare instalațiile interioare pentru diminuarea pierderilor. ● **Crișan Iuliana — Cluj-Napoca :** Femeile cu o vechime în muncă de 25 ani, care au născut cel puțin 3 copii și i-au crescut pînă la vîrsta de 10 ani pot cere pensionarea înaintea împlinirii vîrstei de 55 ani, cu un an pentru 3 copii, cu 2 ani pentru 4 copii, cu 3 ani pentru mai mulți copii (Legea 3/1977, art. 18). ● **Talpău Octavian — Galați :** S-a dispus aminarea executării pînă la rezolvarea situației dv. locative. ● **Luptaciu Ilie — Alexandria :** Angajații aflați sau trimiși pentru executarea unor lucrări unde primesc indemnizație pentru lucrări de montaj, de șantier sau spor de izolare, pentru condiții speciale, nu au dreptul la diurnă de delegare pentru executarea acestor lucrări (H.C.M. 822/1959, art. 15 al. II). ● **Gherasim Viorica — Pașcani :** Adresați-vă conducerii Ocolului silvic pentru angajare la secția de împletituri. ● **Roșculeț Ion — com. Cotofenești (Bacău) : 1)** Nu este posibil. **2)** Trimiteți corespondența pe adresa redacției. ● **Nită Ilie — București :** Locatarul Panaitescu Florin a fost sancționat contravențional conform Decretului 153/1970. În cazul cînd va continua să aibă același comportament, asociația locatarilor poate cere instanței de judecată evacuarea din imobil. ● **Ungureanu Constantin — Iași :** Nu se poate încheia această căsătorie. ● **Silaghi Adalbert — Petroșani :** Calculul este corect. ● **Asociația locatarilor Bl. 107, str. Apostol Mărgărit nr. 2 — București :** Racordul a fost reprogramat pentru acest trimestru. ● **Nechifor Costică — Botoșani :** problema este de competența instanței de judecată.

REGHINA VĂRVICI ■

● **„Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.**

„Ce e rău și ce e bine, Tu te-ntreabă și socoate"

Un specialist din transporturi ne reamintește o informație peste care nu putem trece ușor : România este a opta țară din lume care a avut o linie ferată electrificată. Această remarcabilă realizare nu-i doar filă de enciclopedie, ci continuă să aibă o existență de realitate productivă. Fapt pentru care, sub semnul eficienței și economisirii, criterii de cea mai mare actualitate, colaboratorul nostru avansează în această pagină o propunere demnă de interes.

Nu există linie moartă!

Printre primele țări din lume, în ceea ce privește acțiunea de electrificare a căilor ferate, se numără și țara noastră prin porțiunea de linie „ARAD—PODGORIA" dată în exploatare electrică la 13 aprilie 1913, cu 15 electromotoare „GANZ" la tensiunea de 1 500 V, care au circulat remorcînd trenuri mixte, adică avînd în compunere vagoane de călători și marfă.

Darea în exploatare a liniei electrice „ARAD—PODGORIA" ne-a situat cu cinste pe locul opt în lume ca țară, după S.U.A., ELVEȚIA, FRANȚA, ITALIA, NORVEGIA, AUSTRIA, UNGARIA lăsînd în urmă țări mult mai dezvoltate tehnic și economic, cu justificată pretenție ca : GERMANIA, SUEDIA, ANGLIA și multe altele — și pe locul al 14-lea, în ordinea cronologică a dărilor în exploatare a liniilor de cale ferată electrificată din lume, care pe secția de mai sus de 48,6 km. la ecartament de 1 000 mm prelua întregul transport de călători, bagaje, mesagerii și marfă.

Prima linie de transport feroviar electrificată din țara noastră străbătea localitățile : Micălaca, Tudor Vladimirescu, Mîndruloc, Cicir, Șimbăteni, Ghioroc, Cuvin, Covîrșinț, Șiria, Calșa, Misca, Mîniș, Păuliș, Barațca și Cladova, toate din actualul județ Arad.

Linia era dotată atunci, pe lîngă cele 15 electromotoare a 125 C.P. cu vagoane clasă, 15 vagoane de marfă descoperite și 4 vagoane acoperite de marfă.

Linia de cale ferată electrificată „ARAD—PODGORIA" la început a fost administrată de o societate de acțiuni, iar în 1946 a fost naționalizată, trecînd la Întreprinderea de cale ferată electrică ARAD—PODGORIA din cadrul regionalei de căi ferate Timișoara. În anul 1964 trenurile electrice mixte au fost scoase din circulație pe raza municipiului Arad, circulația lor limitîndu-se la stația Micălaca, iar din iulie 1977 și pînă la 14 mai 1978 circulația lor a fost din nou prelungită pînă în incinta depoului de automotoare Arad, dată de la care circulația trenurilor electrice pe această secție a fost din nou limitată la comuna Glogovăț (actualul Tudor Vladimirescu) însă numai pentru transportul călătorilor, care de la Glogovăț la Arad era preluat de tramvaie ale Întreprinderii județene de transport local Arad. Aceasta pînă la 1 ianuarie 1963, cînd Întreprinderea județeană de transport local Arad a preluat în exploatare și restul liniei electrice „Glogovăț—Podgoria" bineînțeles numai pentru transportul de călători și în această situație se găsește și în prezent.

Astăzi cînd din cele 15 electromotoare mai sînt în exploatare doar 5 și ele numai pentru transportul de călători, cel al bagajelor, mesageriilor, al mărfurilor fiind rezolvat pe linia „transportului auto" (care este mult mai costisitor) considerăm că ne înscriem pe linia indicațiilor tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, de a utiliza cît mai rațional combustibilul și energia electrică, avansînd ideea reanalizării temeinice a situației liniei electrice Arad — Podgoria în vederea preluării din nou a transporturilor de călători și marfă, afirmînd și cu mîndrie patriotică, în acest mod redăm avuției naționale un bun care aparține patrimoniului nostru național, demn de a fi prezentat ca „obiectiv turistic" și vizitatorilor străini care vin în țara noastră.

DUMITRU CARAMAN
dispecer central Direcția Mișcare și Comercial Departamentul Căilor Ferate

---

Ilustrata alăturată și încă multe alte tipărituri care ne fac cunoscută imaginea sau istoria gării din Rîmnicu Sărat poartă peste vreme o eroare în ceea ce privește proiectantul frumosului edificiu. O eroare veche, pe care, iată, scrisoarea de mai jos o înlătură, restabilind un adevăr binefăcător pentru memoria unor oameni de merit cît și pentru dreapta istorie a patrimoniului nostru cultural.

Cine a făcut gara din Rîmnicu Sărat

Oricine trece prin orașul Rîmnicu Sărat poate cumpăra vederi cu gara orașului, cu mențiunea că este făcută de ing. Anghel Saligny, lucru însușit de Ministerul Transporturilor și Telecomunicațiilor. Dar monumentala gară din Rîmnicu Sărat nu este opera inginerului Anghel Saligny — cum este indeobște cunoscut — ci a arhitectului Nicolae Michăescu.

Citind însă în Nr. 4/1986 al Arhitecturii R.S.R. despre arh. N. Mihăescu (1863—1934) în articolul „Restaurare la casa Mița Biciclista" din str. Cristian Tell nr. 9, București, scris de arhitecta Doina Constantinescu, în care este dată și biografia sa, constatăm cu uimire că nici acum nu se cunoaște paternitatea gării din Rîmnicu Sărat, căci nu figurează printre lucrările arhitectului în cauză. În acest fel am crezut de cuviință că a sosit în sfîrșit momentul să se cunoască adevărul, fiind în posesia documentelor necesare, avînd în vedere că trebuiește totuși odată și odată operată modificarea de rigoare în lucrările de specialitate.

Fiind arhitect la Consiliul popular oraș Rîmnicu Sărat din 1981, m-a preocupat problema paternității acestui frumos edificiu din urbea noastră. După stăruitoare căutări am descoperit un document edificator ; o publicație de epocă intactă și anume : „GAZETA SĂTEANULUI", Nr. 2 (242), 5 martie 1896 — Anul al XIII-lea, tipărită la Rîmnicu Sărat.

Director-proprietar era C. C. Datculescu (un patriot al vremii, ce a murit sărac în urma falimentului revistei) publicație de „instruire, informare și moralizarea poporului Român", care apărea „la a 5-a și a 20-a a fiecărei luni" și în cazul nostru începea de la pag. 32 pînă la 70 cu sumar și toate filele în stare ireproșabilă, neuzate. Al 4-lea articol din publicație la pagina 38 este puplicat „Proiectul Gării din Rîmnicu Sărat", semnat de LUDOVIC DOLINSKI, cu o fotografie excepțională a planșei originale, a fațadei principale a gării semnată „NIC. MICHAESCU ARHITECT", în stînga. În acest articol se arată că o gară trebuie să aibă o estetică superioară, corespunzătoare, iar noua gară tocmai asta are, fiind și în oraș, cea veche fiind la circa 3 km în cîmp, prea departe. Ori „distanța aceasta a dat naștere noului proiect" (citat din articol). În continuare se arată că din însărcinarea Direcțiunii Generale a C.F.R.-ului, arhitectul Nicholae Michăescu a făcut un proiect cu adevărat reprezentativ, construcția fiind gata la sfîrșitul anului 1897. Partea de rezistență a fost făcută de (citățm) : „inginerul șef de lucrări I. Pisă, care a executat și podul de peste Argeș, a liniei noi Pitești—Curtea de Argeș și a concursului activ dat de d-l inginer Răileanu Constantin care sînt însărcinați cu conducerea pentru executarea lucrării."

Atunci de unde această „paternitate" atribuită ing. Anghel Saligny ?

În anul 1879 s-au pus bazele studiului primei căi ferate Buzău — Mărășești încredințată în întregime, pentru prima dată specialiștilor români, astfel că la 18 octombrie 1881 este inaugurată, deci fiind acum construită și gara orașului Rîmnicu Sărat, făcută de ing. A. Saligny, care însă era la fel ca și gara Filaret, departe de oraș în cîmp și care semăna cu o cazarmă (la care face aluzie articolul, însă fără să numească numele ing. A. Saligny !) Gara avea acces din șoseaua Rîmnicu Sărat — Pulești — Galați în partea de Nord-Vest a orașului, în zona actualmente industrială.

Deoarece însă Rîmnicu Sărat era reședința prefectului județului, s-a făcut memoriu la Guvern, astfel ca să se facă gara în oraș, orașul avînd un avantaj — ministrul de finanțe era rudă cu primarul MENELAS KIRCU, figură cunoscută în epocă, mare iubitor de arte, prieten al lui Vlahuță, Delavrancea, Grigorescu ce veneau adeseori pe aici. Concomitent însă s-au făcut lucrările de sistematizare Gară — Consiliul actual (Prefectura executată de arhitecți și meșteri italieni ca un palazetto, foarte frumoasă), parcul adiacent, creîndu-se parcul public și bulevardul gării cu piața aferentă. Este deci clar că această gară inițial executată foarte departe de oraș fără pretenții estetice, fapt remarcat de toți contemporanii, meritîndu-se a se face mai aproape, dar cu un ocol al căii ferate.

Anghel Saligny, unul din președinții „Societății Politehnice" înființată în acei ani, Șeful serviciului de poduri din Administrația C.F.R. și profesor la noua Școală Națională de Poduri și Șosele avea un prestigiu deosebit, recunoscîndu-i-se chiar în epocă rolul de pionier, promotor și activ factor al dezvoltării, afirmării științei românești, fapt confirmat prin realizările de seamă de mai tîrziu de răsunet european ; marele pod metalic de la Cernavodă, Silozurile prefabricate din portul Constanța etc. Este clar că o asemenea personalitate nu putea fi criticată în presă, pentru greșeala comisă cu gara din Rîmnicu Sărat.

La 3 ianuarie 1896 se dă în folosință gara nouă proiectată de această dată de talentatul arh. Nic. Michăescu, gara ce făcea un tot unitar cu noul bulevard și prefectura (Consiliul de astăzi), dat în folosință în 1897. Trebuie de remarcat că de fapt acum se croia și orașul (și alte orașe) deoarece era o perioadă de cea mai mare importanță pentru țara noastră, organizarea vieții românești pe baza dezvoltării cu mijloace proprii : statul făcea mari investiții în toată țara, reclamate de conjunctura de modernizare, dotare și consolidare, a tînărului stat abia format în 1859 (Unirea celor două Principate) perioadă și de mari reforme (sistemul metric și crearea a tot felul de organisme de stat inițiate în faza de început de primul domnitor Al. I. Cuza). Dacă ne punem întrebarea de ce în mod cu totul surprinzător a rămas în „tradiție" că gara este făcută de Saligny, se observă că încă din articolul amintit în mod voalat, că ing. Saligny cu toate meritele incontestabile n-a fost inspirat cînd a plasat gara reședinței celui mai mare județ al țării, la mare distanță față de oraș — o gară nearătoasă — în final rezultînd o risipă de bani. Ori această proiectare defectuoasă afecta prestigiul ilustrului nostru înaintaș și pentru a nu i se știrbi reputația, „afacerea" a fost clasată, nu s-a vorbit despre ea, dar odată cu ea a fost îngropată și adevărata paternitate a noii gări. Localnicii nu aveau nici ei interes să-i știrbească prestigiul, deoarece Saligny era om al „locului" născut la Sebănești — Focșani, ulterior tatăl său Alfred Saligny deschizînd chiar un pension de copii la Focșani, unde a învățat Saligny și fratele său Alfons Saligny, celebru fiind și el, deoarece a condus primul laborator de analize și încercări de materiale de construcții din localul nou înființat al Școlii Naționale de Poduri și Șosele, fiind profesor-doctor.

Se vede apoi în ceea ce privește arhitectura cum se leagă compozițional și ca elemente structurale celelalte creații ale arh. Nicolae Michăescu cu gara din Rîmnicu Sărat. Astfel, este izbitoare asemănarea fațadelor „casei Mița Biciclista" amintită la început, cu cea a gării din Rîmnicu Sărat — apare un stil propriu cu un limbaj arhitectural specific — aneadramente rotunde — cel mai izbitor dar și interesat fiind similitudinea între ferestrele de la al 2-lea etaj al casei amintite cu vitraliul imens al holului gării.

Se poate considera astfel că prin repararea nedreptății — care dăinuie de aproape un secol — ce i s-a făcut arhitectului Nicolae Michăescu, istoriei arhitecturii i se restituie o filă interesantă dar pînă acum neștiută, iar conștiinței naționale i se dă o dimensiune nouă.

MUGUR CERNESCU
Arhitect

Acesta este proiectul gării conceput de arh. Nicolae Michăiescu, prezentat în „Gazeta Săteanului"

Iar aceasta este adevărata gară realizată de ing. Saligny, în afara orașului

Cum ne îmbrăcăm copiii!

Ca în fiecare toamnă, centrul comercial al Bucureștiului cunoaște agitația specifică începutului de sezon rece. Vremea e încă însorită în timpul amiezii; diminețile și serile, însă, amintesc apropierea iernii, așa că toată lumea se grăbește să cumpere haine groase. Mai ales pentru copii.

O privire fugară în raioanele de confecții pentru copii creează o imagine de relativă abundență. Te-ai fi așteptat, însă, la o explozie de culori, la o amețitoare bogăție de modele, vesele, originale, demonstrînd bun gust, rafinament. Nu e nici o noutate faptul că în educarea la copii a bunului gust, a dragostei pentru frumos, vestimentația joacă un rol deosebit; ideea a revenit, constant, la fiecare din creatorii și factorii de decizie din Ministerul Comerțului interior, Ministerul Industriei Ușoare, UCECOM pe care i-am întîlnit, cu care am discutat în aceste zile. Ideea corectă și generoasă, pe care ar fi firesc să o regăsim și în practică. Nu întotdeauna, însă, se întîmplă așa. Multe raioane cu confecții pentru copii au încă un aer tern, mohorît, oferind modele bătrînești, demodate, stîngace, provinciale. „Prea mulți părinți pleacă încă din magazine mulțumiți că au găsit ceva potrivit sezonului și au încheiat în sfîrșit alergătura căutătului obositor, cînd firesc ar fi ca toți, sau, în orice caz, cei mai mulți să plece încîntați de a fi cumpărat o haină ușoară, călduroasă, frumos colorată, cu un model original, modern" (din discuția cu Elisabeta Filip, mamă în căutarea unui înlocuitor de palton pentru fiica sa, pe care l-a găsit, „în sfîrșit", în magazinul „Cei trei ursuleți").

Vizităm, împreună cu Doina Dănescu, șef compartiment creație îmbrăcăminte copii la Centrul de cercetare și proiectare pentru îmbrăcăminte al M.I.U., cadru didactic la Institutul de arte plastice, și Camelia Vlad, creator la Centrul de îndrumare a producției și creației din UCECOM, raioanele de confecții pentru copii ale cîtorva mari magazine: „Materna" din strada Bănătei, „Romarta copiilor", „Cei trei ursuleți", „Unirea", „Cocor". Sînt privite atent, unele chiar analizate în detaliu, zeci de modele de înlocuitori de palton, jachete matlasate, rochii. În topul alcătuit ad-hoc, se impun prin croiala îndrăzneață, culoare, grija pentru fiecare detaliu regăsită în armonia întregului, jachetele îmblănite pentru băieți de la I.C. Curtea de Argeș, impermeabilele pentru fete și bluzoanele pentru băieți ale I.C. Iași, ca și cele ale Cooperativei „Progresul" — Reghin, I.C. Vaslui sau „Tricotextil" Oradea; deasemenea, pantalonii și salopetele matlasate, în culori pastelate sau frapante, confecționate la I.C. Baia Mare. La polul opus, cîteva dintre rochițele cooperativei „Arta meseriașilor" Pitești, „cu broderia foarte urît aplicată, cu drugurî, care dau o notă bătrînicioasă, demodată, cu linia groaie, ca și costumele pentru băieți realizate de I.C. Dorohoi, pe care comerțul se încăpățînează să le solicite, deși sînt urîte, nu mai sînt de mult la modă și, pe deasupră, nu sînt nici funcționale". Comentariile aparțin Doinei Bădescu). „Sînt încă prea multe mici neglijențe — intervine Camelia Vlad — care pocesc modele ce ar putea fi reușite — o manșetă nefericit aleasă la pantalonii ecosez realizați de I.C. Rîmnicu Sărat, pense „uitate" de pe tiparul de bază la rochițe pentru fetițe de patru ani (I.C. Călărași) pantaloni matlasați negri cu fermoare albastre foarte prost montate, cu nasturi albi, mult mai mari decît butonierele (I.P.P.C. Brașov), înlocuitori cu vata de matlasat ieșită prin materialul de bază" (Coop. „Drum nou" — Tîrgu Jiu, de la care au fost „remarcați" în aceeași categorie a neșeușitelor și pantalonii pentru băieți prost finisați, cu un aspect ce mai curînd s-ar potrivi unui om în vîrstă).

Greu de crezut, dar nici una din creatoare n-a recunoscut în magazine vreunul din modelele create de ea sau de colegii ei, ori acceptate de către centrele lor.

Care este, care ar putea fi explicația acestui fapt? Creațiile celor două centre sînt, în marea lor majoritate, realizări de ținută, și ele ar trebui să se regăsească, identice, în magazine... „Centrul de creație al M.I.U. elaborează periodic studii de tendință pe baza cărora sînt apoi realizate colecțiile de modele speciale pentru copii, sever analizate de Comisia tehnico-artistică a ministerului. Nici un articol nu e contractat pentru a fi produs dacă nu e ales de peste 50 la sută din bazele prezente. Creația e supusă unui filtru foarte rigid; de aici nu se pot strecura lucruri demodate, de prost gust". Opinia Marieî Stan, director adjunct al Direcției tehnice din M.I.U., e susținută și de Didica Petrache, șefa serviciului confecții-tricotaje din Centrul de îndrumare a producției și creației în confecții, tricotaje, încălțăminte din UCECOM, care aduce în discuție una din explicațiile stării unor confecții din magazine. La omologări și contractări, colecțiile de modele pe care le prezentăm sînt realizate din alte materiale decît cele din care vor fi apoi produse. M.I.U. ar trebui să ne pună la dispoziție țesăturile anului viitor prin luna august: noi nu le vedem, însă, decît la contractări, unde modificăm prețul modelelor propuse în funcție de țesăturile din care vor fi realizate. O concepție unitară în creație presupune armonia perfectă a modelului cu țesătura, ori, la situația dată, schimbarea țesăturii atrage după sine și modificarea calității viitorului articol".

Iată și o explicație, oferită de Smilona Chira, directoarea Întreprinderii comerciale „Materna": „Confecțiilor prezentate de creație la contractări nu li se poate reproșa în nici un caz lipsa bunului gust. Necazul începe mai tîrziu, cînd așteptăm modelele alese și primim în schimb, de la întreprinderile producătoare, scrisori explicative, enunțînd cauzele care împiedică realizarea produsului în condițiile inițiale. Din păcate, nu totdeauna ne putem permite să anulăm un contract „onorat" astfel; sîntem obligați să acceptăm noile condiții pentru a nu rămîne fără fond de marfă în magazine".

Iată, așadar, o rază de lumină. Însă pînă la descoperirea luminii care să clarifice lungul drum al confecțiilor pentru copii de la creație la magazine, sînt multe aspecte ce se cer încă investigate. Iată, în primele trei semestre ale anului, au fost refuzate la recepție, pentru calitate necorespunzătoare, peste 170 000 piese de diverse confecții. În ce constau defectele semnalate? Butoniere festonate neatent, gulere și mîneci montate incorect, buzunare asimetrice, defecte de țesătură pe părțile vizibile ale confecției, tighele inegale, fermoare neasortate, căptușeli de culori nepotrivite. „Li se adaugă și unele din modelele provenite de la unitățile CENTROCOOP-ului și ale consiliilor populare care, arată Ion Mazilu, director adjunct al Direcției comerciale confecții tricotaje încălțăminte a M.C.I., nu au centre de creație. În acest sens, sînt necesare măsuri de asigurare a modelelor după care să lucreze aceste unități de la centrele de creație. Din păcate, chiar creatorii noștri foarte buni uită adeseori că țesătura e primul element ce trebuie creat, că este nevoie, pentru confecțiile destinate copiilor, de materiale specifice vîrstei, că există sarcini exprese și în privința utilizării materialelor refolosibile. Și o altă problemă — restanțele în livrări, ce dereglează grav aprovizionarea magazinelor cu marfă, obligîndu-le, adesea, să accepte și articole executate necorespunzător, pentru a nu rămîne cu rafturile goale". Cîteva exemple numai: I.C. Turnu Severin datora comerțului, la începutul acestei luni, 11 000 pantaloni stofă băieți, 68 000 cămăși cu mînecă lungă, I.C. Oradea 24 000 pijamale finet, I.C. Călărași, 50 000 rochii de stofă și 19 000 fuste.

Către magazine continuă să sosească mașini încărcate cu marfă. Toată lumea, fără nici o excepție, ne-a asigurat că printre hainele groase, de sezon, ce se vor găsi în aceste săptămîni în magazine, multe vor fi deosebite. Cu condiția să semene cu modelele contractate, au adăugat. Peste o lună vor avea loc contractările de mărfuri pentru semestrul întîi al anului viitor. Colecțiile sînt definitivate, se finalizează contractările. Nu ne rămîne decît să sperăm, împreună cu Nicolae Gănciulescu, directorul Direcției comerciale confecții, textile, încălțăminte din M.C.I. că de această dată, comerțului i s-au oferit „colecții reale", din materiale la îndemîna producătorilor, și că aceștia își vor respecta întocmai contractele, atît ca termen de predare, cît și ca fidelitate și calitate a reproducerii modelelor.

ROXANA PAICU MANOLESCU

Mai de preț decît tot aurul lumii

Regăsire

Nenorocirea a venit ca din senin. De fapt, au chiar! Tunu și fulgera în acel mai din 1942 de parc-ar fi fost în luna lui cuptor. Un trăsnet a ucis o femeie ce ieșise la munca cîmpului. Și în familia lui Bercea s-a așternut jalea. Cinci copii rămăseseră orfani. Nu erau singuri orfani din Giulești Maramureșului în anii negri ai războiului și ocupației horthyste. Dar orfani de mamă erau puțini. Și un tată nu se descurcă asemenea unei mame. Cu atît mai greu, cu cît cel mai mic dintre cei cinci orfani din familia Bercea avea doar nouă luni. Era Ana. Se născuse după Vasile, care abia împlinise doi ani. Ceilalți, ceva mai mărișori, între nouă și cinci ani. Așa că Bercea a hotărît...

Dar s-o lăsăm pe Maria, fetița care avea șapte ani în acea vreme, azi Maria Gogoță, să povestească în grai tulcorat al plaiurilor din apropierea confluenței Izei cu Mara.

„Tata s-o socotit că nu ne-ar putea ține și s-o gîndit să ducă doi, care-s mai mici, la Casa de copii. I-o luat, le-o făcut arte și i-o dus dincolo de Siret, la Munkacs, care era tot sub ocupație. După aceea, săracu tata, s-o căsătorit și o avut cu cea de-a doua fimeie încă șase copii. Da cînd i-o dus la Munkacs pe mine m-o dus la Sighet să am grijă de bătatul femeii care i-o însoțit. Că era musai să fie o femeie cu el, că Ana avea numai nouă luni, că un tată nu poate să meargă atîta distanță cu un copil mic...Și aveam o durere în suflet cînd i-o dus..! Și o trecut anî și mă gîndeam tată ziua, da și noaptea mă trezeam cu gîndul: trăiesc or, or murit? Că n-am știut de ei, că ce s-or fi făcut cu ei".

Și totuși, Maria mai credea că cei doi — frate și soră — sînt încă în viață. Această credință i-a susținut-o și Ștefan Gogoță, cu care s-a măritat. Amîndoi au început să scrie în Ungaria, în Cehoslovacia, în Germania, apoi în U.R.S.S. Iar cînd a aflat că în timpul războiului Casa de copii a rămas printre puținele clădiri care n-au fost distruse, Maria și-a întețit demersurile.

Și iată că, după 37 de ani de la război, Maria Gogoță a primit o „carte" de la Crucea Roșie din U.R.S.S. că cei doi trăiesc! Vasile Bercea la Novosibirsk, iar Ana la Sambor, în regiunea Lvov.

Maria Gogoță povestește: „Le-am scris, le-am trimis fotografii... Da' eu mă gîndeam că nu mai au încredere că ei sînt pe aici... că răspunsul întîrzia. Eu nu știam dacă mai vorbesc românește. P'ormă am aflat, cînd o vînt carte de la Vasile din Novosibirsk. Și el o crezut, și s-o bucurat. S-o văzut din scris că se bucură. Și l-am întrebat că, dacă vrea să vie încoace și mi-a răspuns că să le fac o chemare. O căutat pîn' o găsit un om acolo, la Novosibirsk, care o vorbit românește, om de suflet... O trecut un an-doi și o venit. Apoi la noi o fost sărbătoare. Neamurile or venit că avem neamuri și pîn' satele vecine, multe neamuri or venit, să-i vadă. Că Vasile o venit cu femeia lui și cu o „coconă" de trei ani și jumătate... Apăi tăi or venit să-i vadă. S-așa semăna cu tata, că toți or observat. Și el' o gîndit așa: o vrut să-i vadă din prima clipă pă tata că, dacă nu-i adevărat, că el nu s-o știut de unde-s... Și tata era la pat nu s-o mai putut ridica și de două ori pe zi mergea la tata.. Și tot șotu o zis: vai ce samănă cu tata, ce samănă... S-asa că tare bine s-o aflat aice. Au plecat după două săptămîni. Înainte ne-a luat datele și apoi ne-o făcut chemări Mie, la Vasile Birlea, un ficior de nici ce știe vorbi rusăște, și la ficiorul nost'. Ne-am dus și noi acolo. Dacă dică el așa o vrut. Ne-am dus să videm cum stă el acolo. Îi tare departe. Am mărs cu avionul nu știu cîte cenzuri... Eu eream îngrijorată că niciodată n-am fost în avion... Și ne-om dus și om văzut. Și ne-o ajutat acolo un om bun, care a plîns primul cînd o citit scrisoarea mea dintîi către Vasile.

Grea povară a dus această femeie simplă în sufletul ei. Un suflet de țărancă maramureșeană, un suflet hrănit cu speranță și forță de rezistență, moștenite de la mosii și strămoșii ei, care au păstrat neclintite valorile naționale noastre în pofida vitregiilor istoriei. Războiul a trecut de mult dar cîte răni, multe încă necicatrizate, a lăsat el în viața și sufletul oamenilor. Și oamenii speră. Speră și cred că nu le va mai fi dat să mai trăiască marile drame ale războiului și nici drame mai „mici" ca și cele pe care le-a trăit Maria Gogoță, o femeie simplă, dar cu suflet mare, din Ghideștii de Maramureș. Sănătate ție Mărie!

MARIN DRAGOȘ

Nota

Nu sînteți singură, Zoe Gheorghiu!

Vine clipa cînd, mai mult sau mai puțin avem nevoie neapărat de ceilalți. Viața unei femei bătrîne este lăsată pe seama deciziei unor acte și a mîlostenirei unor vecini. Octogenara Zoe Gheorghiu a urcat muntii în pas alergător, a dansat pînă-n zori, s-a luat la trîntă cu viața, a fost ani în șir profesoară. Dintre foștii ei elevi nici unul nu s-a mai interesat de Zoe Gheorghiu, bătrînul lor dascăl care le-a deschis gustul pentru istorie, i-a făcut să fie mîndri cînd ostile române înălțau tricolorul pe o redută. Nu cred că aceste pretenții de ordin moral sînt exagerate, dar oricum, mă întreb, legăturile de sînge nu mai fac doi bani? Zoe Gheorghiu are o nepoată, Ecaterina Cristescu, care nu i-a mai deschis ușa de nu se mai știe cînd pentru că „are de îngrijit un băiat și nu poate, nu poate, e extenuată" (sînt chiar cuvintele dînsei).

Vecinii de bloc s-au îngrijit cît au putut, cum au putut de această bătrînă, au și ei familie, copii, poate unii dintre ei sînt chiar extenuați. Toată stima pentru gestul lor, toată căldura sufletească pentru Valentina Banu care este acum cea mai apropiată ființă de pe lume pentru această nefericită bunică. Fa se zbate pentru Zoe Gheorghiu deoarece acel „pentru că" intervine în această viață singură. Valentina Banu a scris redacției Flacăra: „În ziua de 5 iulie am fost chemată la ședința comitetului de bloc din Șoseaua Panduri, nr 80, subsemnata avînd calitate de cenzor în asociația de locatari. Pe ordinea de zi „problema Zoe Gheorghiu". Din discuții am aflat că este o fostă profesoară de istorie, cu o scleroză avansată și că toate că are o pensie de 1 973 lei trăiește din mila vecinilor. Singura nepoată care ar fi putut s-o îngrijească a refuzat și a dat o declarație care în momentul de față se află atașată la dosarul de punere sub interdicție, nr. 317-12 A care se află la judecătoria sectorului 5, la Procuratura sectorului 5, pentru a verifica și audia martorii. În procesul-verbal mi-am luat obligația să-i administrez pensia și să am grijă de Zoe Gheorghiu pînă la definitivarea formelor de internare într-un cămin-spital. Așa am cunoscut-o pe fosta profesoară Gheorghiu Zoe, un om liniștit, la care clipele de eclipsare a rațiunii se intercalau cu momente de luciditate, o bătrînă cuminte care nu crea probleme. La întocmirea formelor de punere sub interdicție, fără de care nu poate fi internată pentru a fi îngrijită și avea o viață normală, au intervenit probleme complicate, cu care mă zbat".

Pe această cale, poate, cel care au inimă fierbinte, care se consumă și pentru durerea altuia, vor găsi un mijloc s-o ajute pe Zoe Gheorghiu să poată ajunge repede într-un cămin-spital. Valentina Banu, acest minunat suflet, care a luat-o sub aripa ei ocrotitoare pe blînda și singuratica bătrînă, are nevoie, în multele ei drumuri pe la autorități, de uși deschise pentru urgența întîia. Zoe Gheorghiu are 82 de ani și un organism uzat de boală. Nu se poate ca un cămin-spital s-o primească pe această bătrînă pînă la rezolvarea actelor legale? Avem cunoștință de bătrîni care au familie și totuși au fost acceptați în aceste cămine-spital. Inimoasa Valentina Banu, pe lîngă problemele familiei ei, merge la notariat, la judecătorie, la spital, la cumpărături, păstrează fiecare bon pentru decontare, petrece ceasuri întregi stînd de vorbă cu Zoe Gheorghiu. S-o lăsăm singură numai pentru că este singura care a vibrat la necazul unui semen?

Așa, nu!

Lume neobișnuit de multă la Nufărul, centrul nr. 7. Un bărbat este încărcat cu două plăpumi grele, o bătrînică abia răsuflă cu doi saci care o cocîrjesc, multe gospodine au geamantanul doldora de haine și lenjerie. Nimic deosebit pentru un centru specializat în afara anunțului, nelalocul lui, de la intrare: „Mă întorc imediat". Lumea în stradă, așteptînd, se întreba joi, 5 noiembrie, la orele 16.00, cît de „imediat" se va înapoia lucrătoarea de serviciu, care și-a permis, încă nu știm dacă ce motiv, să tragă obloanul în timpul programului. La ora 16.30 apare, în profesionalul halat bleu, peste care și-a tras în grabă o vestă, cu o plasă pe care abia o cară. Cîțiva și alte cumpărături. Remarcile, firești, din partea celor care o așteptau în stradă, o lasă indiferentă. Nici un cuvînt din partea „mult prea așteptatei", măcar o scuză formală. Descuie încătul magazinului și cu cel mai natural comportament, parcă atunci ar fi început programul, primește lenjeria într-o perfectă detașare de starea de indignare a celor din jur.

„Și ce o să-mi faceți? Îți citesc gîndul. Ați înghițit-o și pe asta!".

Sigur, șefii compartimentelor de producție de la Nufărul au pot trece în orice moment de „eclipsă" a activității prin centre, dar vor lua cunoștință, măcar în acest fel, de fragmentarea nepermisă a timpului de producție de către unii lucrători nedisciplinați.

Cum ar fi fost dacă și vînzătorul de la aprozar ar fi pus un bilet „mă întorc imediat", cu gîndul să-și ducă rufele la Nufărul?

Un bun al tuturor, în grija fiecăruia:

ENERGIA

S-o producem potrivit planului!

S-o folosim potrivit normelor!

C.I.L. Pipera, o gospodărie bine chibzuită

Amplă acțiune de înregistrare a consumurilor de energie ● Au dispărut sustragerile, dar au apărut restanțierii ● Blocuri care așteaptă legătură directă pentru a economisi energie ● În întreprinderi — măsurile ferme pentru încadrarea în cote au generat chiar economii ● La C.I.L. Pipera, a fost economisită energie echivalentă a două zile de muncă ● Rumegușul folosit drept combustibil pentru producerea curentului electric ● Măsuri ferme pentru înlăturarea oricărei forme de risipă.

Pe cunoscuta platformă industrială bucureșteană Pipera, Combinatul pentru prelucrarea lemnului are o poziție aparte. Este unicul furnizor de energie termică din platformă.

El asigură pentru întreaga platformă agenții termici necesari pentru termoficare și tehnologie, inclusiv apa fierbinte. Combinatul este un mare consumator de energie electrică și de gaze naturale. Este de așteptat ca, mai ales în aceste cazuri, soluțiile tehnice, buna organizare a procesului de producție, disciplina fermă în toate sectoarele de activitate, angrenarea fiecărui om al muncii în această campanie de economisire a fiecărui KW și metru cub de gaz metan, lansată încă odată în termeni clari, imperativi de recentul Decret, să dea rondele scontate.

Pentru a înlătura un fals suspense, să spunem că la Secția mecano-energetică a combinatului aflăm de la primele cuvinte că într-adevăr așa se întîmplă aici. Ne lămurește mai în amănunt inginerul Nicolae Lucian.

— Pentru a ne referi la cea mai apropiată perioadă, decada 1—10 noiembrie, spunem că am încheiat-o cu o economie față de cotele planificate de 84 000 KWh și 125 000 metri cubi gaze naturale, ceea ce ar însemna consumul normat pe două zile. Deci, două zile din zece am funcționat, e un fel de a spune, fără să consumăm energie. Centrala noastră, dotată cu grupuri turbogeneratoare, este racordată la sistemul energetic național, iar energia electrică pe care o producem este destinată consumului propriu. Sîntem interesați să producem cît mai mult curent electric, degrevînd rețeaua IDEB, la un preț avantajos din punct de vedere al consumurilor specifice de combustibil. În centrală, în afară de gazele naturale, se folosesc combustibili extrem de ieftini deșeuri lemnoase neindustrializabile — rumegușul și praful de lemn.

La C.I.L. Pipera, sezonul rece a găsit pe toată lumea pregătită. Încă din vară toate capacitățile, instalațiile și agregatele energetice, au fost revizuite și reparate. În paralel cu reparația capitală a cazanelor a fost făcută și modernizarea cazanelor recuperatoare care folosesc resurse energetice combustibile refolosibile.

— Din experiența anilor trecuți, am constatat că cele două cazane recuperatoare pot funcționa cu o singură pompă și cu un singur ventilator. În vară am adaptat schema și tubulatura în consecință. Rezultatul a fost o reducere a puterii absorbite cu 160 kw. Asta se petrece în cadrul CET. Tot din vară am revizuit toate izolațiile termice ale conductelor. De altfel, aceasta este o preocupare permanentă de-a noastră. În paralel, au fost finalizate și o serie de măsuri tehnologice, vizînd modernizarea proceselor de fabricație, cu repercusiuni asupra calității produselor, a indicatorilor, dar și a reducerii consumului de energie. S-a extins și se extinde în continuare exaustarea locală, prin folosirea sacilor de colectare și a ventilatoarelor lîngă fiecare mașină. Asta împiedică exaustarea aerului cald din hala de fabricație. Automatizarea operațiilor de pulverizare lacuri elimină timpii morți din tunelul de uscare.

În încheiere, să subliniem cîteva măsuri organizatorice, care deși nu au în ele un exclusiv caracter de noutate, ele mai pot fi întîlnite și în multe unități industriale, sînt stipulate prin chiar Decretul apărut, prin alte indicații ale conducerii de partid și de stat, la C.I.L. Pipera sînt aplicate cu maximă răspundere și fermitate. Aici poate fi căutată în mare parte cheia succesului. La începutul fiecărei luni cota primită este defalcată pe secții. Consumul de energie se urmărește pe pălière la nivelul secțiilor și pe ore la nivelul combinatului, asigurîndu-se posibilitatea luării măsurilor operative în caz de depășire a puterilor. Este pus în funcțiune un program strict pentru aplicarea tranșelor de limitare a consumului cu nominalizarea receptorilor ce vor fi deconectați. Imediat după apariția Decretului, s-a reactualizat Comisia energetică. S-au înființat subcomisii pe secțiile de producție. Acestea urmăresc încadrarea în consumurile aprobate, fiind răspunzătoare de eventualele depășiri. S-a acționat în continuare pentru reducerea consumului neproductiv cu 30 la sută, așa cum impune Decretul prin reducerea iluminatului în birouri, magazii, culoare, în spații rar folosite.

În tot ce se întreprinde în combinat, se mizează pe spiritul muncitoresc, pe disciplină și înțelegrea exactă a nevoilor economiei noastre, pe aportul fiecăruia la locul de muncă.

Aici, ca și în multe alte locuri de muncă, s-a demonstrat că ceea ce se cere de la noi privind gospodărirea energiei este posibil. Este nevoie de participare totală, de seriozitate.

OPREA GEORGESCU ■

Atitudini ferme și muncă susținută

La această oră, toți oamenii muncii de la centralele de încasări ale I.D.E.B.-ului sînt pe teren, în vederea citirii contoarelor de la populație pentru stabilirea indexului zero, de la care se va porni în contabilizarea consumurilor stipulate de recentul decret privitor la energie. În vizita făcută la cîteva centre din Capitală, aceeași activitate febrilă de aducere la zi a caietelor de evidență. La Centrul numărul 8 Grand nu l-am găsit decît pe șeful centrului, subinginerul Dan Ștefan Oprișan, ceilalți oameni fiind în plină activitate pe teren. O primă remarcă îmbucurătoare. Pe baza înregistrărilor făcute în zilele precedente și a constatărilor pe teren, oamenii centrului n-au sesizat nici un caz de sustragere a energiei. Au fost descoperiți unii cetățeni cu consumuri peste cele obișnuite și, de la caz la caz, au fost avertizați sau au avut loc discuții privind reducerea consumului de energie. Imediat după încheierea acestei operațiuni, lucrătorii centrului vor începe o vastă acțiune de control al consumurilor exagerate, în vederea stabilirii unor modalități de reducere a acestora și de înlăturarea risipei. În plus, această evaluare a consumurilor individuale a dus la constatarea că pe raza centrului 8, pierderile la consumul casnic sînt foarte foarte mici. Aceleași răspunsuri le-am primit și de la subinginerul Liviu Stănescu, șeful centrului nr. 6 din cartierul Drumul Taberei. La centrul nr. 1 din strada Brazilia, subinginerul Gheorghe Lăzărescu făcea aceeași constatare: cazurile persoanelor care au sustras energia este extrem de rar, față de alți ani, cînd ei era mult mai frecvent. Doar în zona Calea Griviței există o serie de consumatori care nu și-au achitat contravaloarea energiei folosite. După scurgerea termenelor legale, lucrătorii centrului au purces la întreruperea energiei și, mai apoi, la demontarea instalației. Cu toate acestea, cei în culpă, în loc să-și achite datoriile, au refăcut sau improvizat instalații și, în ciuda intervenției organelor de miliție, ei continuă să beneficieze de energie electrică, numai că de data aceasta fără contor, în mod abuziv și ilegal. Pentru sumele datorate, I.D.E.B.-ul i-a acționat în judecată pe debitori, a cîștigat și a obținut sentință executorie. Cu toate acestea, întreprinderea nu reușește să-și recupereze banii. Numai la centrul nr. 1 facturile neîncasate se ridică la aproximativ două milioane lei. În plus, a apărut și situația blocurilor noi din cartierul Aviației. Sînt 15 blocuri noi, racordate la energia electrică, dar neracordate la rețeaua de gaz. Avînd aceste probleme create de constructor, locatarii blocurilor sînt obligați să recurgă la energia electrică pentru toate cele necesare gospodărici, situația transformîndu-i automat în mari consumatori casnici.

La centrul de distribuire a energiei Nord, aflat tot pe strada Brazilia, maistrul Adam Păunescu, șeful de centru, răspundea sesizărilor instituțiilor și oamenilor muncii. Bunăoară, un cetățean de pe Șoseaua Ștefan cel Mare nr. 36—37, scara I, sesiza faptul că la parterul blocului se află doi stîlpi din beton, abandonați fie de constructor fie de I.D.E.B.. Urmează o lămurire — cui aparțin — și ridicarea lor. Două sînt lucrurile cele mai importante la această oră, la centrul Nord. Primul este controlarea și verificarea consumurilor la marile întreprinderi, atît la încadrarea în cotele de energie repartizate, cît și în palierele (consumul pe ore) indicate. În procesul verbal încheiat de Nicolae Ionescu la I.A.E.M.I. de pe strada Fabrica de glucoză 9—11 se consemnează faptul că amintita întreprindere se încadrează în cotele repartizate, ba chiar a reușit să obțină unele economii la consumul de energie. De altfel, șeful centrului ne spunea că dintre toți marii consumatori de pe raza centrului, doar unul singur, Moara Dîmbovița, a avut unele depășiri pe pălière, la nivelul cotelor repartizate, ea reușind totuși să se încadreze. Celelalte întreprinderi (I.T.B. — URAC, Întreprinderea de avioane etc.) încadrîndu-se corect în cotele repartizate. Dar centrul controlează și alte 20 000 de cooperative, ateliere meșteșugărești, magazine, mici consumatoare de energie, dar care trebuie controlate îndeaproape. O a doua problemă privește reducerea iluminatului public la 20%, în vederea reducerii consumului de energie. Pentru aceasta, lucrătorii centrului, cei care au în grijă rețeaua de distribuire a energiei de la stația de transformare pînă la consumatori, constituiți în echipe, procedează la reducerea iluminatului public, fără a afecta intersecțiile și trecerile de pietoni.

La toate cele patru puncte vizitate se lucrează din plin. Gospodărirea energiei și închiderea porților risipei sînt cuvinte de ordine care au generat atitudini ferme și o muncă susținută.

BOGDAN NISIPOIU ■

Note

Nu abandonați parcul...

Nu abandonați parcul, sau grădina de lîngă casa dumneavoastră, nici toamna, nici iarna...

Am trecut ieri prin Herăstrău, de la Piața Scînteii pînă la Piața Aviatorilor.

Crezusem că au căzut toate frunzele copacilor, că acum sînt goliași și triști... Crezusem că florile sînt îngropate pentru iernat, că a început amorțirea pămîntului...

Ce minunat m-am simțit singură printre hectare de natură! Ici-colo, cîte un trecător care saluta, deși nu ne cunoșteam, dar în această imensitate era nevoie de o apropiere. Parcul nu mai era, ca vara, o Cale a Victoriei.

Prin frunzele copacilor goale decupa o dantelă unică, am călcat pe covoare moi, vegetale. Minunată ideea că nu au fost mturate miile de frunze, este un splendid tablou galben spart doar de albastrul cerului. Aleea trandafirilor, fără nici una din podoabele care i-a dat numele, e solemnă și îndeamnă la reverie. Lacul încremenit, fără bărci — podoaba lui — e adîncit în meditație pînă la primăvară. De culoarea otelului, cu sclipiri roșietice, nu mi-am putut lua ochii de la el, cît am traversat parcul. Grădinarii lucrau ca-n luna mai, puneau în pămînt plăntuțe, nu le știu numele, dar, spuneau ei, „în ciuda fățăturii lor minuscule sînt atît de rezistente la frigul și ploile toamnei".

Eram singură dar înconjurată de vocile naturii. N-aș îndrăzni să afirm așa ceva în fața unui psihiatru, dar dumneavoastră mă înțelegeți altfel...

O plimbare în fiecare zi, de o jumătate de oră, printre copaci, ființe tăcute și discrete, face cît un pumn de medicamente, normalizează tensiunea, pune pace-n gînduri, le ordonează...

Reintrarea în fluxul circulației, în zgomotele orașului, în strigătele, uneori nemanierate, ale oamenilor de pe un trotuar pe celălalt se face lin, pe neobservate, pentru că ochii mei păstrează un cîmp galben cu un soare roșu, ca într-un tablou de Van Gogh.

CARMEN DUMITRESCU ■

Tîrgul — bucuria unei sărbători

Fiecare tîrg intră în tradiția unui anotimp. Fiecare tîrg adună, în forfota sa, bucuria unei sărbători. Fiecare tîrg de toamnă adună belșug în casele oamenilor.

Zilele acestea, la Vălenii de Munte, în spatele gării, pe un loc viran, pe iarbă, peste noapte, prin ploaie, s-a ridicat un adevărat bazar cu... de toate. Rolul său ? Mai buna aprovizionare a populației, prin concentrare, într-un spațiu de aproximativ 300 de metri pătrați, a tuturor produselor ce interesează cetățeanul ; precum și diminuarea stocurilor de mărfuri prin realizarea unei viteze de circulație crescute. „Tîrgul cooperatist de toamnă-iarnă" organizat de Depozitele UJECOOP Prahova din Vălenii de Munte, din inițiativa șefului de depozite Nicolae Diaconu,

pavoazat ca un iarmaroc, la alte dimensiuni, firești, și cu alt design, a atras în cîteva ore sute de vizitatori, fie ei doar trecători, fie simpli curioși, dar care n-au plecat fără să cumpere ceva. Pentru că, toate virstele, cu toate gusturile, găseau în acest „bazar" ceva să le placă. Se află aici, bine orînduite, toate la vedere, ca-ntr-o expoziție, de la ace și ață, lanțuri și cuie pînă la articole de lux și podoabă, de la mici unelte agricole pînă la mașini de spălat ultramoderne, de la stambă metraj pînă la confecții elegante, de la lină în gheme pînă la tricotaje în linie modernă ; televizoare, aparate de radio, produse casnice, de parfumerie, produse alimentare, de patiserie, cofetărie, caramangerie etc., etc.

Nicolae Diaconu, „cap de comerciant" apreciat în toată zona era fericit pentru această aranjare apreciind că tîrgul cooperatist este un mijloc eficient de confruntare cu cetățeanul; de consultare a gusturilor acestuia și de satisfacere a lor.

ELENA ȘTEFĂNESCU ■

Realități noi, o nouă gîndire (II)

În concepția Romîniei, a președintelui Nicolae Ceaușescu, noua gîndire, determinată de noile realități complexe ale lumii contemporane, trebuie să vizeze rezolvarea, cît mai urgentă, pe calea dialogului, a negocierilor, a problemei fundamentale a epocii noastre — asigurarea păcii, prin măsuri susținute de dezarmare, în primul rînd de dezarmare nucleară. Totodată, secretarul general al partidului a atras atenția, în repetate rînduri, asupra necesității de a se elimina fenomenul subdezvoltării, unul din motoarele perpetuării relațiilor inechitabile între state, al exacerbării tensiunilor pe plan mondial, impactul negativ al acestui fenomen fiind potențat la dimensiuni insuportabile de criza economică mondială.

Subdezvoltarea este rezultatul secolelor de dominație colonială, care au condamnat majoritatea popoarelor lumii la o economie de subzistență sau „de supraviețuire", cum o mai denumesc unii economiști. În anii '60 și '70, țările în curs de dezvoltare au obținut o serie de realizări în eforturile majore de atingere a independenței economice. Acest lucru este evidențiat de dinamica și nivelurile unor indicatori economici principali, referitori la creșterea economică, dezvoltarea industrială și agricolă, participarea la diviziunea internațională a muncii. Astfel, în anii dezvoltării independente au crescut considerabil ritmurile de ansamblu ale creșterii economice în țările din Asia, Africa și America Latină, care au depășit de peste 2,5 ori ritmurile din perioada precedentă, de exploatare colonială. Dacă în anii 1913—1950, ritmul mediu anual de creștere a Produsului Național Brut a fost în aceste țări de 2,1 la sută, în anii '60 s-a ajuns la un ritm de 5,6 la sută, iar în anii '70 de circa 6 la sută.

Criza care a afectat întreaga economie mondială a lovit, în prima parte a anilor '80, în primul rînd țările în curs de dezvoltare, unde fenomenele de criză au căpătat dimensiuni fără egal în perioada postbelică, cu efecte devastatoare și cu consecințe care pun în pericol întregul proces al dezvoltării lor economico-sociale viitoare.

Statistici ale Organizației Națiunilor Unite, ale altor organisme internaționale relevă marile decalaje ce continuă să existe între lumea bogată și lumea săracă, între țările industrializate și cele în curs de dezvoltare. Astfel, statele dezvoltate obțin jumătate din producția mondială agricolă, folosind doar circa o zecime din forța de muncă din această ramură a economiei mondiale. Țările slab dezvoltate — considerate „agricole" pentru că în proporție de 60 la sută populația lor depinde de agricultură — realizează mai puțin de jumătate din producția agricolă, deși utilizează 55 la sută din terenurile cultivate și peste 9 zecimi din forța de muncă agricolă pe plan mondial. Datorită slabului lor nivel tehnic și metodelor ineficiente la care sînt nevoite să recurgă, statele în curs de dezvoltare sînt pe ansamblu importatoare de cereale. S-a calculat că animalele din lumea bogată consumă cam tot atîtea cereale cît 2 miliarde de locuitori din țările slab dezvoltate. Asimetrii grave se înregistrează în domeniul tehnologiilor — un sfert de omenire, concentrată în țări dezvoltate dispune de 5/6 din echipamentul mondial de producție. Aceste realități nu rămîn fără consecințe — a zecea parte din populația lumii — reprezentînd lumea bogată — realizează și își însușește din produsul național brut aproape tot atît cît restul celorlalte 9/10. Deși în țările în curs de dezvoltare trăiesc trei sferturi din locuitorii planetei, numai 1/7 din creșterea produsului brut pe ansamblu a revenit în ultimele două decenii acestor țări. Pentru o jumătate din populația lumii, venitul zilnic se situează sub 1 dolar pe locuitor.

Aceste cifre și date statistice se concretizează în realități dramatice: aproximativ 800 de milioane de oameni care suferă de malnutriție, circa 850 milioane de pămînteni care nu au acces la luminile științei și culturii, neștiind să scrie și să citească, peste 2 miliarde de oameni care nu beneficiază de apă potabilă și alte consecințe la fel de tragice.

Un impact deosebit de negativ l-au avut nivelurile nejustificat de înalte la care au ajuns ratele dobînzii pe piețele internaționale de credit, amplificarea crizei datoriilor externe, totalul lor fiind estimat la uriașa cifră de 1 200 miliarde dolari, persistența unor masive deficite bugetare în țările capitaliste dezvoltate, mai ales în S.U.A. Crahul de la bursele de valori și devize din Occident, care a alarmat în ultimele săptămîni întreaga lume economică capitalistă, constituie un avertisment că o asemenea politică nu rămîne în cele din urmă fără consecințe chiar asupra promotorilor ei.

Așa cum arată secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o ieșire din actuala situație nu mai poate fi bazată pe vechile practici de exploatare a unor țări de către altele, fiind nevoie de o politică nouă, de relații noi, prin care să se susțină cauza dezvoltării economico-sociale independente a popoarelor. Popoarelor din țările în curs de dezvoltare trebuie să li se asigure cît mai curînd accesul la cuceririle științei și tehnicii. De asemenea, aceste state au nevoie de ajutor pentru a-și pune în valoare bogățiile în cadrul unei noi diviziuni internaționale a muncii, pe bază de deplină egalitate, în care să fie stăpîne pe bogățiile proprii. Pornind de la cerințele coexistenței pașnice, se impune ca toate statele să renunțe la vechea gîndire în ce privește relațiile de inegalitate, pentru că numai așa se poate deschide o perspectivă nouă spre secolul viitor, spre mileniul al treilea. În acest sens, tovarășul Nicolae Ceaușescu relevă că este stringent necesară o schimbare de atitudine față de țările în curs de dezvoltare: „Să se pună capăt situației în care acestea sînt exploatate de către un grup de țări! Această problemă cere într-adevăr o soluționare nouă, comună, o abordare și o gîndire nouă".

ION VIRGIL ■

Adepții lui Belzebut

Lucifer nu și-a pierdut adoratorii în Occident. Potrivit unui sondaj al prestigiosului Institut Gallup, 17 la sută din persoanele consultate din Franța, 38 la sută din Norvegia și 67 la sută din Grecia cred în existența „îngerului căzut". Circa 10 milioane de americani au luat parte, cel puțin o dată în viață, la ședințe de magie, la „mese negre" și chiar la „orgii ale vampirilor".

Un pastor din Rock Island (statul american Illinois) aprecia că acest val de credință în demon „constituie o epidemie, similară cu toxicomania și pornografia". În Statele Unite, pentru 2—3 dolari, se poate achiziționa un manual complet de magie neagră sau chiromanție. Mai mult chiar, tehnica modernă nu a întîrziat să-și spună cuvîntul și în acest domeniu: pe piața produselor electronice se pot cumpăra dispozitive complexe de înregistrare a mesajelor venite direct din Infern !!!

Cei mai zeloși adepți ai lui Belzebul sînt cei din Europa occidentală. La Manchester se găsește sediul „Bisericii lui Satan". „Societatea lui Asmodeu" și „Biserica judecății de pe urmă" au „parohii" în diferite orașe din Italia, R.F.G. etc. Potrivit experților, circa 20 000 de locuitori ai Republicii Federale Germania sînt adepți fideli ai lui Lucifer, iar 6,8 milioane de persoane (circa 11 la sută din populație) cred în eficiența vrăjilor. Iar vrăjitoarele și vrăjitorii nu ezită să se manifeste. Mai exact, „vrăjitorii la modă". Au fost constituite societăți secrete în peste 70 de localități occidentale. Schimbînd mătura tradițională cu un Mercedes mult mai contemporan, adoratoarele lui Satan se adună în păduri pentru a organiza baceanale, în timpul cărora femeile cad în transă, dansează în veșminte cît mai sumare dacă acestea există în general, în jurul focurilor de tabără, chipurile pentru „a intra în contact cu natura și forțele Cosmosului".

Această diavolomanie l-a contaminat și pe copii și pe tineri. Circa 7 000 de adolescenți sînt adoratori ai „Răului". De fapt, un cult al forței degenerînd adesori în violență pură. Astfel, în luna iunie, într-o pădure din apropierea localității Lüdinghausen (în vestul R.F.G.), René, 16 ani, și Elsa, 14 ani, membri ai grupării „Prietenii lui Lucifer", au tăiat venele de la mîna unui tovarăș de-al lor în vîrstă de 15 ani, în cursul unui sacrificiu ritual.

Anual, în R.F.G. se înregistrează 60—70 de procese în cadrul cărora se judecă acțiuni criminale determinate de prejudecăți religioase care au dus la asasinate și incendii, mutilări și vandalism. Nici animalele nu au scăpat fervoarei luciferice, presa relatînd actele de cruzime la care se dedau aceștia în cursul unor sacrificii magice. Totuși, în întreaga existență a R.F.G. nici un profesionist al științelor oculte nu a fost încă condamnat pentru asemenea fapte. Poate pentru că acum, spre deosebire de Evul Mediu, nu poți judeca pe vrăjitoare fără să condamni societatea.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Transcontinentalul

Încet dar sigur, din saloanele de curiozități, noutățile trec în vitrinele magazinelor. Este la rînd magnetoscopul numeric. Cu piesa lui de bază — caseta audionumerică. Și unul și cealălalt au depășit faza declarațiilor patetice, de bune intenții. Ținîndu-se de mînă, au pășit sub ochii reflectoarelor, considerîndu-se a fi pregătiți pentru a purta dulcea povară a gloriei. Sub denumirea prescurtată DAT, japonezii și-au avertizat cumpărătorii să se caute în buzunare. Prin Europa, „Grundig", filiala înfrigurătului „Philips" a avansat la rîndu-i către beneficiar.

Cu DAT — Digital Audio Tape — numerizarea mai cîștigă o redută pe alinfamentul audiovizualului. Momentul este spectaculos. Există un disc compact numeric. Sateliții TV-SAT (vest german) și TDF-1 (francez) au sarcina să lucreze întrînd în horă pentru D_2-MAC-Paquet. Victorioșul numeric în fața deja folositelor PAL și SECAM. Totul vine de se leagă pe magnetofonul numeric DAT, se vor putea înregistra emisiuni vehiculate prin televiziune numerică.

Paradoxul apare atunci cînd se constată că de unde discul numeric urma sau trebuia să facă o cum nu se poate mai bună casă, pe neașteptate s-a instituit o stare de război civil care cine știe cum poate fi stins. Și iată de ce. Discul video a ridicat clasa înregistrărilor și a avut grijă să se pună la adăpost de infractorii de ocazie, gata să copieze pe casetă tezaurul înregistrat pe disc. La trecerea disc-casetă, calitatea scade mult, descurajînd antrepriza în cauză. Dar vine caseta numerică și se poartă ca un frate vitreg de cea mai belicoasă speță — de pe discul numeric pe caseta numerică trecerea se face fără denivelări, fără probleme. Ce s-a cîștigat mai devreme, se pierde peste noapte. Fabricanții de discuri au sărit în sus. Asociațiile drepturilor de autor, și ele. Cui îi place să piardă banii, ca sigurii, pe discurile din mînă din cauza casetei ivite peste gard ? Pentru că nu sînt greu de făcut prognoze : pirateria va da în floare, cîștigurile vor da înapoi și pas de mai rentabilizează o activitate în care partea financiară este la ea acasă. S-a propus și antidotul : magnetofonul DAT să fie echipat cu un dispozitiv care să facă imposibilă copierea. Japonezii refuză cooperarea. Urmarea : producătorii de discuri din S.U.A. au cerut președintelui Reagan să interzică apariția lui DAT în prăvăliile nordamericane, dacă nu vor dispune de sistemul contra copierii. Europenii s-au înțeles să refuze licențe pentru prelucrarea pe casete DAT a programelor făcute de ei.

Cine ar putea acum spune cum se va lămuri războiul — intercontinental — al casetelor ?

NEAGU UDROIU ■

„Brain drain" pentru S.D.I.

Cînd, în 1983, a fost anunțat proiectul american S.D.I. („Inițiativa de apărare strategică"), numit de fantezia gazetarilor și „războiul stelelor", după cunoscutul film științifico-fantastic, o parte a mass-mediei de peste ocean l-a prezentat, pe baza materialului propagandistic furnizat de Administrație, drept „mijlocul cel mai sigur de apărare împotriva unui atac nuclear". Se încerca astfel să se acrediteze ideea în rîndul maselor cititorilor (în fond, cei care suportă povara unor cheltuieli absolut fantastice, cerute de sus arătatul program), că realizarea unui așa-zis scut spațial va anihila rachetele „inamice" la scurt timp după ce ele vor fi lansate, făcîndu-le, deci, neputincioase, inoperabile.

Concomitent cu difuzarea proiectului S.D.I., recomandat marelui public în culori atît de trandafirii, a fost adresat și un apel, nu lipsit de accente patetice, oamenilor de știință, chemați să sprijine „inițiativa". Iată însă că efectul acestei chemări a fost contrar celui așteptat de inițiatorii ei. Pînă la ora actuală, peste 7 500 de savanți — atomiști, experți în fizică, matematică, informatică, electronică etc — au refuzat categoric să contribuie la înfăptuirea proiectului, acuzînd Pentagonul că l-a prezentat în mod deliberat simplist, escamotînd, ocolind aspecte esențiale. Ei au declarat că apreciază S.D.I. „ineficient și extrem de periculos" (Linus Pauling, laureat al Premiului Nobel), „imposibil de realizat" (prof. Davis Parnes), „cumplit de costisitor" (Robert W. Wilson). Pentru ilustrarea acestei ultime ipostaze, să citîm opinia autorizată a lui Robert McNamara, fost șef al Pentagonului, care a declarat : „Odată declanșată, competiția cursei înarmărilor în Cosmos va necesita alocarea a 100—200 de miliarde de dolari anual !".

Examinînd cu luciditate și înaltă competență șansele S.D.I., mulți alți oameni de știință de primă mărime, nu numai din S.U.A. dar și din țările europene aliate, Marea Britanie, R.F.G., Italia, Olanda, au refuzat să participe la S.D.I., considerînd proiectul „scut cosmic" doar o primejdioasă amăgire. „Să presupunem — argumentează fizicianul Desmond Lawrence — că această pavăză ar fi un fapt împlinit. El nu va putea distruge absolut toate rachetele lansate de adversar. Efectele a doar unei infime fracțiuni din armele nucleare strecurate, totuși, ar fi catastrofale". Completînd ideea de mai sus, să spunem că aceste „infime fracțiuni" vor fi oricum, mai puternice decît bomba care, în acea cumplită zi de 6 august 1945, a transformat Hiroshima în scrum, ucigînd sau rănind grav 80 000 de persoane, dezvoltînd în centrul sinistrei „ciuperci" o temperatură de 50 milioane de grade C !

M. VASILIU ■

Flacăra album

Imagine din Cairo

Recorduri cinematografice

Intrate de cîțiva ani buni în viața noastră cea de toate zilele, recordurile, trecute sau

Lumea se amuză

După „Panorama", R.P. Polonia

nu în anuarul englez, care le este consacrat, ne întîmpină peste tot. Nu putea rămîne, evident, fără recorduri nici lumea filmului. Cîteva din ele au fost relevate de curînd de revista franceză „Elle".

Mai întîi, care este personajul prezent în cele mai multe filme ? Statisticile sînt ferme : Sherlock Holmes. În rolul faimosului detectiv de pe Backer Street au jucat 67 de actori, printre care și unul de culoare. Din 1900 pînă în 1984, cu privire la aventurile lui Sherlock Holmes și ale prietenului său credincios Watson au fost turnate 164 de filme. Pe locul doi se situează Dracula, personaj care, se știe, nu are comun cu bravul Vlad Țepeș decît numele ; lui Dracula i-au fost consacrate 138 de filme. În continuare, lista arată astfel : Frankenstein apare în 96 de filme; Tarzan — în 94 ; răzbunătorul și împărțitorul de dreptate Zorro — în 68 ; Robin Hood — în 55.

Cel mai lung sărut pe ecran a ținut 3 minute și 5 secunde, iar cel mai mare număr de săruturi îl conține filmul „Don Juan", realizat în 1926 (din păcate, revista amintită nu ne spune și care a fost acest număr) ; cei mai mulți figuranți au fost utilizați în scena înmormîntării din filmul „Gandhi": 300 000 (scena a durat însă pe ecran numai 2 minute și 5 secunde). Statisticienii s-au interesat și de actorii care, debutînd pe ecran încă din copilărie, au făcut ulterior o strălucită carieră cinematografică (spre deosebire de cei care s-au remarcat doar ca actori-copii, dispărînd ulterior din lumea filmului, cum este și cazul „Pistruiatului" nostru). Printre aceștia sînt citați Elizabeth Taylor, care a început să filmeze cînd avea 10 ani, Nathalie Wood și Mickey Rooney, intrați pe platourile de filmare înainte de-a începe să meargă la școală. Încă un element investigat : timpul consumat pentru a machia un actor. Recordul a fost stabilit cu prilejul filmărilor pentru „Omul tatuat", cînd actorul Rod Steiger a fost machiat timp de 10 ore de 9 oameni.

N-au fost trecute cu vederea nici recorduri realizate de spectatorii de film. Unul dintre ele — de cîte ori un spectator a văzut același film — aparține englezoaicei Mira Franklin ; ea a vizionat filmul „Melodia fericirii" de 940 de ori. Este clar că numai o femeie putea să dea dovadă de atîta răbdare și tenacitate. După cîteva vizionări, în intenția de record, un bărbat s-ar fi plictisit de moarte, ar fi lăsat totul baltă și ar fi intrat urgent într-o circiumă.

ION CODRU

Martorul abandonat

Legea de bază a Mafiei este „omerta". „Cine nu vede, nu aude și nu vorbește va «trăi» 1 000 de ani" spune un dicton mafiot. Datorită „omertei" ani de zile eforturile oamenilor legii s-au risipit în van. În ultima vreme „omerta" a fost călcată. Printre cei care au făcut-o se numără și Aladena Fratianno, un mafiot de pe coasta de vest a Statelor Unite, cunoscut sub porecla de Jimmy Nevăstuică. Din anul 1977, Fratianno a „fraternizat" cu forțele de ordine făcînd să le ia loc, după gratii, o serie de mafioți. Mărturiile lui au constituit probe serioase în o serie de procese. Mai mult, a scris și 2 cărți despre Mafie (în deplină cunoștință de cauză). Departamentul Justiției a cheltuit 1 milion de dolari pentru a asigura deplina securitate a acestui neprețuit martor. El a fost plasat într-un loc secret, sub o identitate falsă, ceea ce a făcut ca timp de 10 ani să scape de răzbunarea foștilor confrați. De curînd însă, același departament al Justiției a ajuns la concluzia că Fratianno nu mai prezintă interes și a hotărît să ridice măsurile de securitate. La auzul veștii, ex-mafiotul a declarat „Am trimis la închisoare 30 de persoane, dintre care 6 boși. Sînt un om mort !". Toată povestea seamănă cu un film văzut și de noi pe ecrane. Oricum, măsura nu are darul să-i încurajeze și pe alții să calce „omerta".

DAN DĂNUȚ DORU

Cronica șoselei

Salvați la timp

Elevii, care în cadrul practicii aveau misiunea de a decupa glii, erau mai mult decît încîntați de munca pe care o făceau. „Tăierea acestor felii de pămînt îmi amintește de mama cînd decupează plăcinta cu mere, cu nuci sau brînză", remarcă un elev. Altul face referiri la fabricarea cărămizilor sau chirpiciilor. Pe unul mai hîtru îl duce gîndul la partea finală a operației și anume cînd brazdele vor da . viață terenului de fotbal căruia îi sînt destinate. „Acum cînd Ghiță, faimosul nostru înaintaș, pornește de la centrul terenului în teribila lui cursă, trecînd cu nonșalanță printre apărătorii adverși rămași „ca la dentist", nu-l mai vezi din cauza norilor de praf pe care îi stîrnește". „Dar denivelările ?", întreabă altul. „Asta-i cauza pentru care pasele jucătorilor noștri ajung mereu la adversari". „Să știi că-mi placi, dar ale lor de ce nu ajung la ai noștri ?" „Simplu, pentru că joacă mai bine, remarcă brunetul poreclit pentru frumusețea lui Rudolf Valentino. Nu terenul, așa cum e el, e de vină, ci unii ca Roibu, Barbu, Ghinea care nu vin la antrenamente, ori cînd participă fac tot posibilul să transpire cît mai puțin". Intervine împăciuitor administratorul stadionului : „Principalul e altul, băieți. Munca voastră modestă va da aripi echipei. Să joci, să faci antrenamente pe un teren perfect plan, verde, frumos e cu totul altceva, în comparație cu scrintitul picioarelor pe un maidan plin de gropi". După ce au stivuit în remorcă brazdele dreptunghiulare, cu laturile perfect drepte, cu forme aidoma unor prăjituri peste care s-a presărat fistic, elevii, mulțumiți de treaba făcută în prima etapă, discută despre partea a doua a operației, „montarea" gliilor pe terenul dreptunghiular. „Tovarășe administrator, acolo, și elevul arată cu mîna în direcția stadionului, lucrurile se complică, trebuie să ne arătați cum să așezăm plăcintele astea paralelipipedice. Altminteri, terenul va ieși valuri, valuri", „Nici o grijă. Gelule, avem asistență tehnică de înaltă calificare". A urmat îmbarcarea, după care tractoristul a demarat spre platforma industrială a orașului unde se găsea și stadionul. În cabină, omul de la volan, susținător înfocat al echipei locale, începe o dispută aprigă cu administratorul. Tema ? Permanentul subiect al microbiștilor : valoarea jucătorilor, selecționarea lor, tehnica antrenamentelor etc. Pînă la urmă, administratorul, ca și în cazul disputei între elevi, a ajuns și cu nea Trică, tractoristul, la un compromis, admițînd că în unele cazuri antrenorul, ce-i drept, nu se orientase prea grozav în alcătuirea echipei. „De acord, dragă Trică, Vultur, ținut în începutul campionatului în rezervă, poate concura cu aproape orice jucător din „A". Bucuros că i s-a dat dreptate, tractoristul se însenînează la față, jubilează. Conchide apoi sentențios : „Nu-i justă părerea că noi, dacă sîntem oameni mai simpli, trebuie neapărat să n-avem habar de ce înseamnă fotbalul". „Ai dreptate, Trică, ai dreptate !", sublinie la rîndul său administratorul. Se apropiau de drumul care ducea direct la stadion, reducînd apreciabil distanța, șosea, ce-i drept, neasfaltată, dar bine întreținută. „Domn administrator, ce-ar fi s-o luăm pe scurtătură. Ajungem în 10 minute în loc de 20". Omul stătu un pic pe gînduri, apoi rosti cu îndoială. „Știu cărarea aceea abruptă. E dificilă, vorba aia, și pentru cei ce merg pe jos, darmite...". Trică n-așteptă încuviințarea celui din dreapta sa. Vîră brusc la stînga, înscriindu-se pe panta puternic înclinată, plină de mărăcini. Se auzi vocea unui elev din remorcă : „Ce-i cu picajul ăsta, nea Trică ? Parcă am fi la un concurs de acrobație aeriană". Omul de la volan nu-i răspunse. Se adresă administratorului : „Vreau să vedeți performanțele extraordinare ale animalului ăstuia teribil, cum coboară dar, mai ales, cum se cațără pe cele mai ale dracului dealuri". Interlocutorul se făcuse galben la față. Nu intenționa cîtuși de puțin să-l incite pe Trică, dar nici de dat înapoi nu mai putea da. Aștepta ca tractoristul să-și termine numărul său periculos. Planul extrem de înclinat, greutatea mare transportată împrimară trenului rutier în coborîre un început de derapaj. Apoi, tractorul și cele două remorci luară forma șerpuitoare a unei reptile. Băieții sesizară pericolul. Cîțiva săriră din remorcă. Peste trei dintre ei se prăbuși una din remorci, prinzîndu-i ca într-o capcană. Pericolul sufocării lor era iminent. Dubița ce se îndrepta la o intervenție, avînd drept pasageri șase specialiști în depanarea rețelelor electrice, rula la cîțiva kilometri distanță de locul unde Trică începuse faimoasa lui demonstrație. Șoferul opri mica mașină și se dădu jos de la volan. „Ăsta-i nebun, uite ce face !", se adresă el oamenilor din echipă, care între timp, curioși să afle motivul opririi, coborîră și acum se aflau pe micul derdeluș de lîngă șosea, privind spre locul indicat de pilot. Fură cu toții martorii răsturnării remorcii, ce de departe arăta ca o cutie de chibrituri întoarsă pe dos. Ca la semnalul de plecare din start a unei curse, așa o luară la fugă cei șase muncitori și șoferul. Forța, tinerețea lor, dar mai ales dorința, voința de a-și salva semenii învinseră. Remorca a fost ridicată cu brațele, iar captivii, plini de zgîrieturi și vînătăi, urcați în dubiță, fură trimiși la spital. Medicii n-au constatat vătămări grave la nici unul dintre cooli.

VICTOR BEDA

Breviar științific

Carburant din cărbune

Lichefierea cărbunelui, în vederea obținerii de țiței, este realizată în unele țări, printre care U.R.S.S. și R.F.G. Cărbunele măcinat fin, ceva mai mic de 0,1 milimetri în diametru, deci cam de mărimea unui bob de

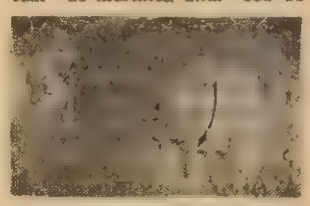

griu, se amestecă cu un catalizator și cu o parte din petrolul realizat din șarja anterioară. Reacția are loc la temperaturi cuprinse între 430 și 480 grade Celsius și la presiuni cuprinse între 100 și 300 bari. Rezultă un amestec de hidrocarburi și gaze ce sînt despărțite într-un separator la cald. În timp ce o parte din petrolul de cărbune este dirijat din nou în rezervoarele de amestecare, pentru prepararea unor noi cantități de cărbune măcinat, gazul este condensat într-un separator rece și apoi separat prin distilare în petrol greu, ușor și mijlociu. Din trei tone de huilă sau zece tone de cărbune brun se obține o tonă de țiței din care se poate extrage benzină, precum și alte derivate de hidrocarburi. Astfel „aurul negru solid" prin instalațiile de hidrogenare devine „aur lichid".

Minitelevizor portabil

Specialiștii japonezi au creat un televizor în culori, pe bază de cristale lichide, plat, portabil, numit „T-101" cu dimensiunea de 135 × 7,5 × 2,3 centimetri. Deși ecranul are diagonala de numai 7 centimetri, se pot urmări pe el emisiunile TV cu

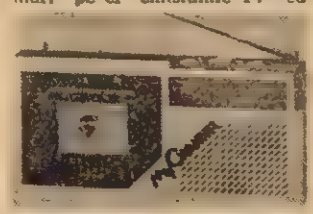

ușurință, datorită clarității sale deosebite. Pentru aceste calități televizorul este considerat ca ultima realizare în acest domeniu. Așa cum se vede în imagine, el este cuplat cu un aparat de radio tranzistor, ce funcționează pe două lungimi de undă.

AUREL DIANU

Hazul

HORIA CRIȘAN

De vis

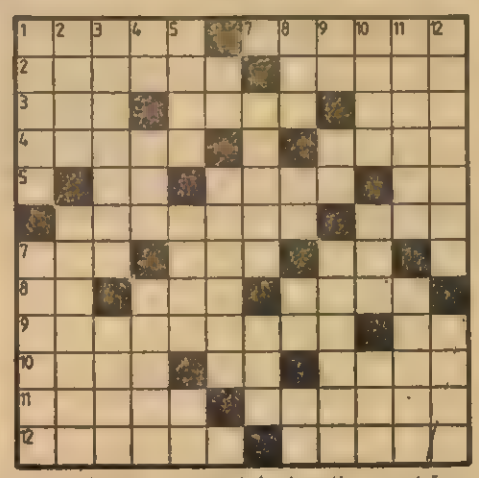

ORIZONTAL: 1) Poetul-actor (Emil, 1912—1977), din a cărui lirică menționăm poeziile „Somnul" și „Dormind" (vol. „Un dor fără sațiu") — A ațipi cu intermitențe, șezînd sau stînd în picioare. 2) A te cuprinde somnul — „...adormit", peliculă din filmografia regizorului francez René Clair, avînd ca interpreți pe Albert Préjean și Madeleine Rodrigue (neart.). 3) Mic afluent al rîului Tîrnava Mică — Divan îngust, pe care se poate trage un pui de somn — Din neamul anților. 4) A dormita — Pictor român (Iosif, 1881—1958). 5) Paul Everac — Înlănțuiri de imagini care apar în timpul somnului — Simbolul radiului. 6) „...de adormit Mițura", poezie inclusă de Tudor Arghezi în volumul de versuri „Cuvinte potrivite" (pl.) — Păhărel (reg.). 7) Vargă — Localitate în Japonia — A exista. 8) În somn ! — Riu în R.S. Cehoslovacă — Stil de înot. 9) Compozitor român (Aurel, n. 1916), din creația căruia amintim cunoscuta serenadă-tango „Ochi frumoși somn ușor", pe un text de Constantin Cîrjan — Costache Negruzzi. 10) Silicat tricalcic — Alexandru Toma — Între opt și zece. 11) Compozitor francez (Maurice, 1875—1937), autorul melodiei „Un greu somn negru", pe versuri de Paul Verlaine — Scriitor român contemporan (Teodor, 1930—1980), semnatarul comediei „Treziți-vă în fiecare dimineață". 12) Starea celui care nu doarme — Dormitor (reg.).

VERTICAL : 1) Prozator român (Vasile, n. 1931), care a publicat în 1968 volumul „Întîmplări din primul vis" — Actor american (Humphrey, 1899—1957), partenerul actriței Lauren Bacall în filmul „Somnul de veci". 2) Giuvaer — Alt scriitor român (Eusebiu, 1910—1965), prezent în tematica noastră cu poeziile „Din somn" și „Somnul și timpul". 3) Moleșit de somn — Localitate în Italia. 4) Perete ! — Sufix cu sensul „om" — Acestui scriitor (Demostene, 1893—1973) îi aparține volumul de proză „Noaptea luminată". 5) Peștișor de mare — Fructul tigvei — Litiu. 6) Ioan Oprea — A nu dormi în timpul nopții. 7) „...de somn", volum de poezii semnat de Traian Reu — Atmosferă (abr. uz.). 8) „Întreprinderea produse alimentare" (sigla) — Seleniu — Barbu Niculescu — Posezi. 9) Calciu — Bluză femeiască — Poet contemporan (Dumitran, n. 1929), din al cărui volum de versuri „Viața în lucruri" citîm poezia „Somnul Austrului". 10) „Cînd... doarme", film realizat de John Huston avînd ca protagonistă pe actrița Marilyn Monroe (neart.) — Sora doctorului Dalton din recentul roman „Somnul" al scriitorului Nicolae Neagu — „Organisation Internationale du Travail" (sigla). 11) „Insomniile...", poezie inserată de Ion Cringuleanu în volumul „Minus durerea" — A trezi din somn. 12) Poet contemporan (Gheorghe, n. 1940), care a debutat în 1968 cu volumul „Măștile somnului" — Buimăcit de somn.

DICȚIONAR : ROR, DET, IGA, BLH, ALIT, RIVE, MEN, AMSI, TILV, OIT.

IANCU PANTALON
GH. AL. KISSLING

Dezlegarea careului din numărul precedent : PISTE; FRATE ; IMPERMEABIL ; POAME ; RIURI ; ABRAZIV ; ZAȚ ; IT; ÎNOT ; NR ; ALUNIȚĂ; VIE ; MIRA ; ORARE ; ATA ; INELE; A ; TA ; ABA ; AJUN ; OȚET ; RAM ; ZT ; REMUNERAȚIE.

Lumea-i vorbe... pe toți o știu

Un singur titlu lipsea din bogata panoplie a gimnasticii feminine românești, cel de campioană mondială la individual compus. Cea care și-a adjudecat această supremă distincție, la capătul unei confruntări pe care a dominat-o cu autoritate, cucerind totodată, la Rotterdam, locul recent încheiatelor campionate mondiale de gimnastică, inimile a mii și mii de spectatori și specialiști, este Aurelia Dobre, o fetiță de numai 15 ani, veritabilă urmașă a Nadiei Comăneci. Dealtfel, într-un interviu acordat ziariștilor străini, Aurelia Dobre a ținut să spună limpede și clar : „Vreau să fiu ca Nadia Comăneci". Este în acest foarte scurt dar exact răspuns cea mai grăitoare dovadă că școala românească de gimnastică feminină tinde — și a izbîndit — prin reușitele de pînă acum ale Ecaterinei Szabo, Danielei Silivaș și ale altor altor stele ale gimnasticii noastre în fruntea cărora, iată, a apărut Aurelia Dobre, noua campioană a lumii, spre cele mai înalte vîrfuri ale ierarhiei mondiale. Și pentru ca totul să fie foarte limpede, să încheiem cu declarația publică a Aureliei Dobre : „În 1988, la Jocurile Olimpice, doresc ca echipa noastră să cîștige medalia de aur, iar eu vreau să devin campioană olimpică". Atît. Adică totul. Și sînt toate șansele ca dorințele Aureliei Dobre și ale colegelor ei să se împlinească întru totul.

„În cupa balcanică apele se vor limpezi mai înspre primăvară"

— Nu s-ar putea spune, stimate Florin Halagian, că nu sînteți un antrenor foarte, foarte ocupat.

— În ce sens ?

— În primul rînd, nu-i așa, F.C. Argeș în campionat, apoi lotul de tineret, după ce ați preluat și lotul olimpic, și iar F.C. Argeș în Cupa balcanică.

— În fond, lotul olimpic sau de tineret sînt cam una și aceeași poveste. Cît despre F.C. Argeș, în campionat sau în Cupa balcanică, lucrurile sînt la fel de limpezi. Adică ne pregătim așa cum trebuie să ne pregătim pentru meciurile din campionat...

— ...unde echipa din Trivale a făcut, pînă acum, o foarte frumoasă figură...

— ...da, pînă acum ne-au cam ieșit pasiențele, iar în Cupa balcanică, unde am jucat deja trei meciuri, stăm destul de bine.

— În fapt, microinterviul de față vrea să puncteze tocmai participarea Argeșului la Cupa Balcanică.

— Atît noi, cît și Corvinul Hunedoara am cîștigat dreptul de-a participa la Cupa balcanică prin rezultatele obținute în campionatul ediției '85—'86, cînd ne-am clasat imediat după participantele noastre în cupele europene. În ceea ce ne privește, vom participa și la ediția următoare a Cupei balcanice, drept urmare a locului 6 obținut la finele campionatului '86—'87.

— Înțelegem că pentru ediția viitoare F.C. Argeș este deja calificată. Care este, însă, situația echipei din Pitești în actuala ediție a Cupei balcanice ?

— Am disputat trei meciuri. Am pierdut, în deplasare, cu 2—0 la PAOK Salonic, dar am cîștigat cu același scor două meciuri, acasă, cu Luftetari și cu Slavia Sofia. Cu un plus de efort, pe care chiar și vrem să-l facem, am putea lua un punct în deplasare, poate chiar în fața lui Luftetari, principala noastră concurentă, și ne-am instala comod în fruntea seriei, așa cum a făcut-o Corvinul, în cealaltă serie, prin meciul nul, în deplasare, cu Eschișehir Spor.

— N-ar fi exclusă, deci, o finală românească în Cupa balcanică !

— Nu știu dacă putem vorbi chiar despre o finală.

— De ce ?

— Pentru că mai există o serie, formată din trei echipe, adică Spartak Sliven, Samsun Spor și Heraklis Salonic. Cîștigătoarele celor trei serii vor continua, fără doar și poate, cursa, dar comitetul director de organizare a Cupei balcanice nu a stabilit, pînă la această oră, modalitățile de disputare a meciurilor de după încheierea seriilor. S-ar putea să se joace sistem turneu, cu acumulare de puncte, sau s-ar putea ca din seria noastră cu patru echipe, să se califice primele două, ceea ce ar însemna două semifinale și, firește, o finală.

— Ce va fi, va fi. Ce a însemnat pentru F.C. Argeș cele trei meciuri de pînă acum în această cupă ?

— Am tratat și vom trata în continuare, cu toată atenția meciurile noastre în această cupă care este un bun prilej, mai ales pentru tinerii jucători, de-a acumula o oarecare experiență în meciurile internaționale. Mai mult decît atît, în respectivele meciuri au dat deplină satisfacție cîțiva tineri jucători ca Ghioacă, Vlădoiu, Șerban și Pană, aceștia prinzînd echipa pentru campionat tocmai ca urmare a comportării lor în Cupa balcanică.

— Un excelent rodaj, deci, pentru tinerii fără experiența meciurilor internaționale, dar și o șansă de-a se evidenția.

— Întocmai. Cît despre reușitele sau nereușitele noastre, ale Argeșului și-ale Corvinului, în această competiție, v-aș propune să vorbim mai înspre primăvară, pe la jumătatea returului, cînd vom încheia meciurile din serii. Atunci se vor limpezi, cu adevărat, apele.

VICTOR NIȚĂ

Civilizația sportului

Un-doi, trei-patru

„Omul nu moare, ci se omoară", spunea Seneca. Și avea dreptate.

Un cititor consecvent al revistei Flacăra, dr. Radu Cârpinișanu, medic primar la Sebeș Alba, ne-a trimis recent o ampla scrisoare despre sport, civilizație, cultură, încercînd să ne convingă (deși nu mai era nevoie) că „exercițiul fizic și-a dovedit influența favorabilă în dezvoltarea armonioasă și viguroasă a corpului omenesc, asupra vieții psihice, asupra muncii manuale și intelectuale, asupra formării caracterului și a simțului de ordine, a perseverenței și disciplinării comportamentului în viață". Exemplele din scrisoarea corespondentului nostru sebeșean sînt elocvente. Bărbați eminenți, oameni de cultură și savanți care au creat pînă la adînci bătrînețe s-au caracterizat printr-o viață activă, prin muncă susținută și neobosită, prin îndrăgirea exercițiului fizic: Hipocrate a trăit 104 ani, Voltaire — 84 de ani, Michelangelo — 89 de ani, marele inventator Thomas Edison — 84 de ani, biologul Miciurin — 80 de ani, Pavlov — 86 de ani, scriitorul Victor Hugo — 83 de ani, Lev Tolstoi — 86 de ani.

Să ne întoarcem însă la... problemele noastre. Există printre noi mulți oameni destul de dotați care își neglijează sănătatea și pe la 50 de ani nu mai au forța fizică necesară pentru concentrarea intelectuală. Chiar dacă cea mai mare parte a vieții au petrecut-o la birou sau au efectuat o activitate care nu a necesitat eforturi fizice, un antrenament extrem de simplu le poate reda vioiciunea și forța tinerească. Riscăm să repetăm lucruri cunoscute pledînd pentru gimnastica de dimineață, pentru alergare sistematică, pentru jocuri sportive. O facem însă pentru că ni se pare civilizat să arătăm bine, aspectul fizic și vestimentar fiind unele din dovezile de respect față de semenii noștri.

Poate că vă jenați să apăreți în fața vecinilor în trening sau vara în șort? Vă deranjează prejudecățile lor? Există lucruri mai serioase decît glumele vecinilor. Cînd cei din jurul vostru se vor convinge că efortul depus v-a fost de folos, poate chiar vă vor însoți.

Așa s-a întîmplat într-un mic orășel românesc, la Vălenii de Munte. În urmă cu vreo 15 ani, cineva a avut o idee: ce-ar fi să ne întîlnim o dată pe săptămînă, cîțiva prieteni, la o partidă de volei? Ei bine, poate nu o să credeți, de atunci cei cîțiva prieteni, cărora cu timpul li s-au alăturat alți numeroși prieteni ai sportului, joacă volei ore întregi într-o anumită seară a săptămînii, indiferent de anotimp, în sala liceului din localitate transformată într-o „oază de sănătate". Acești oameni — profesori, medici, ingineri, tehnicieni, militari, muncitori — au înțeles că adevărata bogăție a omului este sănătatea excelentă și nu numai că nu lipsesc de la întîlnirile lor săptămînale, dar cu timpul și-au lărgit aria preocupărilor sportive. Consecința? O bună dispoziție fizică și psihică — molipsitoare. Mă bucur că i-am cunoscut, mă bucur că mai sînt oameni care nu uită cuvintele unui filozof de prestigiu mondial („Valorificarea înțeleaptă a timpului liber este rezultatul civilizației și al educației" — Bertrand Russel). Am scris aceste rînduri cu convingerea că nu trebuie să asistăm pasivi la stingerea entuziasmului pentru mișcare, pentru practicarea sportului.

CRISTIAN ȚOPESCU

În Regie, despre cum va fi la Verona

Deja iubitorii fotbalului și, la ora apariției revistei, conducerea tehnică a Sportului studențesc știu foarte bine cine este Hellas Verona. Echipa italiană a fost văzută la lucru și, există deja casete înregistrate cu meciuri importante ale veronezilor. În ciuda faptului că multă lume și-a manifestat optimismul și bucuria în legătură cu tragerea la sorți, trebuie spus că Verona nu este un adversar comod, ba, pentru modul de evoluție al Sportului studențesc, e de-a dreptul dificil și cine se îmbată cu apă rece se înșală amarnic. Verona este o echipă solidă, combinativă, plină de fantezie, interpreta unei partituri elegante, care se finalizează prin forța de șoc a cîtorva vîrfuri extrem de penetrante. E vorba în primul rînd de E. Larsen, de internaționalul italian Di Genaro și de mijlocașul Paccione. Club înființat în 1903, Verona a atins vîrful de performanță în ediția '85-'86 cînd a cîștigat campionatul italian, după ce, cu patru ani înainte, abia revenise în prima divizie. A fost anul în care Briegel și E. Larsen au făcut din Verona o stea, a fost prima participare la Cupa campionilor — nu de mare răsunet —, a urmat și prima participare în Cupa U.E.F.A., și apoi plecarea lui Briegel și achiziționarea vestgermanului Berthold — care nu va juca în primul meci cu Sportul din cauza celor două cartonașe acumulate. Anul acesta, Verona nu se află în vîrful de formă care l-a adus titlul din '86, dar continuă să fie o echipă extrem de puternică. Sosit vineri la București pentru a urmări meciul Sportul - Victoria, Emiliano Mascetti, directorul tehnic al clubului, spunea că „studenții afișează în jocul lor trăsăturile fotbalului românesc, practicat și de echipa națională. Forță, calm, scheme tactice bine pregătite, echilibru între compartimente." Cît îl privește pe E. Larsen, „acesta continuă să joace la fel de bine, regăsindu-și verva de gol. În primele două tururi, Larsen a înscris trei goluri hotărîtoare iar în campionat altele cinci". Cît îl privește pe celebrul Paolo Rossi, „acesta a fost operat și nu și-a reluat pregătirile. Există chiar dubii dacă el și le va mai relua vreodată". L-am întrebat pe Emiliano Mascetti dacă se poate vorbi de un declin al Veronei ? „Cîștigarea campionatului a fost marea noastră performanță. N-am putut-o repeta pentru că în Italia sînt multe alte societăți mult mai mari și mai puternice care sponsorizează echipe cu nume. Poate că sîntem singura echipă dintr-un oraș mai mic (270.000 de locuitori numără orașul lui Romeo și Julieta) care a cîștigat titlul de campioană a Italiei." Pe ce mizează Verona în meciul cu Sportul studențesc ? „Pe tehnică, inteligență, fantezie. Mă tem de forța de șoc a Sportului, pe care n-am văzut-o în meciul cu Victoria. Dacă va juca tot așa și la Verona, nu ne facem probleme (chiar dacă a cîștigat, Sportul studențesc a făcut o partidă modestă, chiar mai modestă decît a învinșilor), deși sînt convins că echipa mai are o față și un potențial de luptă cu totul deosebite. Nu oricine poate elimina pe Brøndby." După același meci l-am întîlnit și pe Valentino Fioravanti, redactor la ziarul „L'Arena" din Verona. L-am întrebat care sînt punctele vulnerabile ale echipei italiene. „În plan tehnic și tactic Verona cîștigă, dar dacă Sportul, pe stadionul Bentegodi, va forța, va avea mari șanse. Verona, agresionată, pe planul luptei încrîncenate, nu mai rezistă. Suferă, se pierde. Ea joacă pentru ideea de eleganță și cînd este mușcată scade, e derutată". Echipa din Utrecht, în manșa a doua a turului doi, s-a apărat extrem de aspru la Verona și italienii au înscris golul victoriei și al calificării abia în ultimele minute. Cam acestea ar fi datele problemei pentru acest meci împotriva lui Elkjer Larsen, atacantul cu o alergare impetuoasă de cal de curse, a lui Di Genaro și De Agostini, doi internaționali italieni care sub bagheta antrenorului Osvaldo Bagnoli vor încerca să răstoarne marea piatră a turului doi, Sportul studențesc, o echipă teribilă și contradictorie, aflată într-un complex proces de căutare, dar care nu face nici un pas de lîngă inima spectatorilor de fotbal.

CORNEL NISTORESCU

● O recentă știre ne anunță că americanul Robert Wieland și-a depășit propriul record la maratonul de la New York, parcurgînd clasica distanță de 42,195 km în 8i ore. Precizări necesare : Wieland, în vîrstă de 41 de ani, are ambele picioare amputate, fiind un mare mutilat al războiului din Vietnam, și-a terminat cursa slujindu-se, practic, numai de brațe, protejate de două bucăți de cauciuc natural, în timp ce materialul care îl acoperea resturile picioarelor era făcut dintr-un material din care se confecționează vestele antiglonțe ● În altă ordine de idei, dar tot cu referire la sportivii mai puțin obișnuiți se cuvine să salutăm inițiativa de-acum cunoscută a Asociației sportive bucureștene URBIS,

Toată lumea face sport

(președinte Florea Gherlan), care a fondat o secție de atletism pentru veterani, deosebit de activă, cu notabile participări la competiții internaționale peste hotare în curse de fond pe șosea. Vești tinerii iubitori ai atletismului se întîlnesc adesea pe frumoasa bază sportivă de la URBIS, întrecîndu-se în aprige dispute. ● Noua carte a campionului mondial de șah, Gari Kasparov, a început să apară mai întîi în foileton, serialul publicat de ziarul spaniol „El Pais" bucurîndu-se de un mare succes. Volumul, intitulat „Copilul schimbării", va apărea la editura „Planeta" din Sevilla, cuprinzînd, pe lîngă așteptatele referiri la „jocul minții", și numeroase elemente autobiografice.

LUCIAN OPREA

Handbalul, un nou început

Reunim sub acest generic opiniile celor care se ocupă de loturile masculine național și de tineret ale handbalului nostru, Cornel Oțelea și, respectiv, Oprea Vlase. După cum rezultă și din interviurile de mai jos, alăturarea nu este deloc întîmplătoare, întrucît o relansare a handbalului românesc în elita mondială a acestui sport depinde, între altele, de valoarea și pregătirea tinerilor care vor constitui, nu peste prea mult timp, nucleul viitoarei echipe naționale.

Acum, cele două loturi luptă pe căi paralele : seniorii — la Supercupa mondială ce se desfășoară în R.F.G. ; tineretul — la campionatul mondial ce va începe pe 3 decembrie în Iugoslavia. Dincolo de rezultatele ce se vor obține, mai importante vor fi, desigur, concluziile în urma acestor competiții pe baza cărora tot ce are mai valoros handbalul nostru la ora actuală să se reunească într-o posibilă nouă „echipă de aur".

CORNEL OȚELEA :

„Să clădim încet și sigur"

— Tovarășe Oțelea, vă zic, totuși, bun venit la echipa națională, deși situația actuală a acesteia nu e prea roză. Cînd ați preluat efectiv conducerea tehnică a primei reprezentative ?

— La 9 noiembrie 1987, cînd a sunat goarna reunirii lotului național pentru participarea la Supercupa mondială. Propunerea m-a bucurat și m-a onorat deopotrivă, întrucît mi se dă astfel posibilitatea să slujesc o ramură sportivă pe care am iubit-o și o s-o iubesc în continuare, să contribui la dezvoltarea unui sport ale cărui poziție și condiție niciodată nu mi-au fost indiferente.

— Pentru cititorii mai tineri, ar trebui să precizez că ați jucat de 98 de ori în echipa națională, cu care ați cîștigat de trei ori titlul mondial, iar în 11 ani de antrenorat ați cucerit zece titluri naționale și două Cupe ale campionilor europeni. Sperați să întregiți acest palmares conducînd echipa națională ?

— Deocamdată, datele concrete ale echipei naționale sînt fără echivoc : pornim de la poziția a cincea în grupa B, numită și „de calificare". Nu mai sîntem în elita handbalului și pornim la drum cu intenția de a reintra. Pentru asta, ne interesează mai mult ce trebuie să facem de acum încolo și mai puțin ce anume ne-a adus aici.

— Exact asta ne interesează și pe noi, deși asupra cauzelor regresului vom reveni, poate, într-o dezbatere viitoare.

— Misiunea este foarte grea tocmai din cauza poziției de la care plecăm. Dar sînt convins că vom reveni în grupa de elită a lumii întrucît handbalul nostru dispune încă de valori autentice și de resurse care să-i permită acest lucru. Totul este să procedăm ca la o construcție ce se vrea și trebuie să fie trainică, să clădim încet, dar sigur pentru a putea urca pe treptele ierarhiei mondiale.

— Cît de încet, tovarășe Oțelea ?

— Primul concurs cu obiectiv al echipei reprezentative va fi în februarie 1989, în Franța : jocurile de calificare în grupa A. Pînă atunci, indiferent la ce competiții vom participa, nu ne propunem rezultate spectaculoase, ci urmărim doar construcția unei echipe valoroase care, ca prim pas, să repromoveze în grupa mondială A.

— Și cu ce ați început acest proces de construcție ?

— Cu o „inventariere", dacă se poate spune așa, a potențialului de care dispunem. Pe de o parte, Supercupa mondială și turneul din Olanda ne vor edifica asupra valorii și posibilităților de progres ale actualului lot A. Pe de altă parte, campionatul mondial de tineret, din decembrie, ne va arăta care sînt disponibilitățile de viitor din rîndul lotului de tineret pregătit de Oprea Vlase și Ștefan Birtalan. La încheierea acestor două acțiuni, tragem linie, socotim și vedem cu cine pornim la drumul care va avea drept primă etapă calificările din februarie 1989.

— Timp de o săptămînă ați putut vedea și pregătirile lotului de tineret. Întrezăriți vreo speranță ?

— Sînt chiar foarte optimist — numărul celor de la tineret care pot intra de pe acum în lotul mare fiind deloc neglijabil. Atmosfera și predispoziția spre muncă, tonusul moral și spiritul de competiție deosebit al multor tineri sînt benefice pentru ideea unei viitoare echipe naționale.

— E suficientă o bună atmosferă la lot pentru atingerea unei mari performanțe ?

— Asta-i problema : nu atmosfera de la lot e decisivă, ci atmosfera din întregul nostru handbal. Preocuparea federației este tocmai de a instaura un climat de cooperare între toate forțele handbalului nostru, pentru că viitoarele succese nu pot fi decît ale tuturor, nu pot apărea decît prin munca tuturor. Între tehnicienii noștri trebuie să existe înțelegere reciprocă și raporturi civilizate, după cum este necesar mai mult respect și pentru munca celorlalți. Această lipsă de colaborare și chiar de înțelegere față de interesele echipei naționale a ros pe dinăuntru performanțele handbalului nostru. De pildă, noi am avut înțelegere pentru echipele de club angajate în cupele europene, lăsîndu-le la dispoziție în pregătiri și jucătorii din lotul național. Dar reciproca n-a mai fost valabilă peste tot, existînd jucători de lot care s-au prezentat cu două-trei zile mai tîrziu decît ar fi trebuit. După cum va trebui să realizăm o unitate de idei în privința pregătirii jucătorilor din echipa națională, în așa fel încît ei să joace același lucru și aici și la echipele de club.

OPREA VLASE :

„Avem forțe să revenim în frunte"

— În orice sport, cînd prima echipă e în impas, privirile se îndreaptă spre tineret. Ce putem „vedea" acolo, tovarășe Vlase ?

— În primul rînd că există această echipă națională de tineret. Ideea federației de a o reînființa a fost cît se poate de bună, fiind singura soluție de redresare în condițiile în care actuala generație de seniori a eșuat de trei ori în zece ani în a obține vreo performanță internațională. În plus, e prima dată, tot în zece ani, cînd participăm iarăși la un campionat mondial de tineret, pentru care a trebuit să ne calificăm.

— Jocurile se vor desfășura între 3 și 13 decembrie în Iugoslavia. Cu cine sîntem în grupă și ce obiective avem ?

— Sîntem cu Cehoslovacia, Iugoslavia și Coreea de Sud — echipe pe care le vom întîlni în această ordine. Ne propunem să ne clasăm în primele șase, adică să ne menținem o participare fără calificări la viitorul campionat mondial, și ne mai propunem să furnizăm cît mai mulți jucători primei echipe reprezentative.

Un meci de antrenament, de verificare, între echipa noastră națională și reprezentativa de tineret, înaintea noilor confruntări internaționale.

Fotografii de VICTOR RĂDULESCU

— Spuneți-mi cîteva cuvinte despre Supercupa mondială care, la ora tipăririi acestor rînduri, se va afla în plină desfășurare.

— Am subliniat și față de jucătorii un lucru evident pentru toată lumea : am fost invitați la această competiție în virtutea performanțelor obținute nu de actuala generație, ci de generațiile trecute, cele care au reușit să cîștige în patru rînduri titlul mondial. Pentru că la Supercupă participă acele echipe care au cîștigat măcar o dată titlul mondial sau olimpic, adică : România, U.R.S.S., Iugoslavia și R.D.G. (care alcătuiesc o grupă) și R.F.G., Suedia, Cehoslovacia și Ungaria — în cealaltă grupă. Ca urmare, sperăm ca jucătorii noștri să dovedească măcar prin valoarea handbalului practicat că merită să fie considerați printre cei mai buni din lume, chiar dacă clasamentele arată altceva.

Vom încerca, desigur, un rezultat cît mai bun, dar repet : pînă în februarie 1989 nu mai trebuie să fim judecați după rezultate.

— Am reținut, vă dorim succes, dar „scripta manent" : în februarie '89 vom răsfoi colecția cu speranța că timpul vă va fi dat dreptate.

— Puteți face recomandări în această privință ?

— Sînt mulți jucători care s-au afirmat deja în echipele de club, beneficiind de încrederea antrenorilor respectivi, și care pot aspira la tricourile echipei naționale. Printre ei — Cocuz, Zaharia și Licu (Dinamo București), Donosa (Dinamo Brașov), Neagu (Universitatea Craiova), Simbăoan (Universitatea Cluj), Chirilă (Știința Bacău). De pildă, în derbiul cu Steaua, Zaharia (6 goluri) și Licu (7 goluri) au marcat mai mult decît jucătorii din lotul național de seniori prezenți atunci în teren.

— Conducerii actualul lot de tineret de un an de zile. Ce constatări mai importante ați putut face ?

— Prima și cea mai importantă este că avem forțe să revenim în plutonul fruntaș, tinerii de astăzi fiind asemenea celor din vremea cînd deveneam campioni mondiali. Nici una din generațiile pe care le-am cunoscut și cu care am lucrat nu s-a ridicat peste valoarea celei de acum. Deci premise există.

Dar existența unui lot de tineret nu este suficientă în sine : acestui lot îi trebuie o perioadă de pregătire, iar pentru asta îi trebuie un calendar competițional distinct. Or, într-un an de zile, tineretul n-a avut decît 4 jocuri internaționale în cadrul balcaniadei. Prea puțin, mă-nțelegeți ?

— Da, mai departe.

— Cu patru jocuri nu se poate pregăti o echipă națională. Norocul nostru a fost cu cele încă 4 jocuri de calificare la mondiale și cu jocurile pe care o să le facem la această competiție. Vreau să spun că importanța verigii „tineret" este extrem de mare și ea trebuie slujită cu un calendar pe măsură, așa cum au juniorii și seniorii — cîte 30—40 jocuri pe an. La această categorie de virstă se discern valorile : jucătorul de la tineret, ori va crește, ori se va rata. Trebuie să ne dea de gîndit că avem extrem de puțini handbaliști fruntași născuți în perioada '57—'66 — și asta pentru că, la vremea respectivă, n-a existat un lot de tineret angrenat serios în activitatea competițională. Mă înțelegeți ?

— Desigur, mai departe ?

— Mai departe aș vrea să spun că nici cluburile, cu puține excepții, nu acordă atenție tineretului. Pe cei de la cluburi îi preocupă rezultatul jocului din duminica următoare, și nu atît formarea jucătorilor. Or, dacă la club nu joacă, la lotul de tineret nu joacă, ne putem întreba : cînd și cum să crească în valoare un jucător tînăr ?

— De aceea s-a reunit lotul de tineret în pregătire centralizată ?

— A fost unul din motive, și federația merită felicitată pentru această inițiativă al cărei bilanț este încurajator. Realitatea a dovedit că, în urma pregătirii de la lotul de tineret, jucătorii respectivi s-au întors la cluburi în progres evident, putînd prinde prima echipă și chiar afirmîndu-se, cum e cazul celor amintiți mai sus. Și ca să nu fiu luat în nume de rău de colegii de la cluburi, menționez că este vorba de avantajele obiective ale muncii centralizate : alte condiții, alt volum de muncă, atenție acordată pregătirii individualizate, eforturi pentru îmbogățirea bagajului de procedee tehnice ș.a.m.d. Cei din lotul național care nu s-au prezentat la aceste pregătiri, nefiind lăsați de cluburi (dar nici acolo nejucînd prea mult), ulterior au lăsat de dorit sub toate aspectele — și era firesc să fie așa din moment ce, repet, pentru cluburi prioritar este nu să crească tineri ci să obțină rezultat în jocul de duminică.

— Ați putut compensa la lot această lipsă de atenție ?

— Sub multe aspecte. De pildă, primul pas a fost să-i obișnuiesc să muncească într-un cadru organizat și disciplinat. La început, cînd au văzut că facem trei antrenamente pe zi, nu le mai trecea mirarea ; acum îi se pare curios dacă facem numai două, și nu trei, ei obișnuindu-se deja cu acest volum de muncă absolut necesar în performanța pe care ne-o dorim cu toții.

— Și care-i concluzia, tovarășe Vlase ?

— Că e foarte importantă participarea la acest campionat mondial de tineret, dar lucrurile nu trebuie să se oprească aici. Lotul de tineret trebuie să aibă o activitate continuă, mai ales că, așa cum menționam, acești tineri nu sînt rulați suficient în echipele de club.

Acest prim pas făcut de, sau pentru, lotul de tineret trebuie urmat de altele ; altfel n-au de unde să răsară handbaliștii care să ne readucă pe culmile de glorie deținute cîndva de handbalul românesc.

OCTAVIAN ȘTIREANU

SAH

„Coridă" sîngeroasă (III)

● **Avertisment organizatorilor !** Pentru a închide în plic mutarea secretă **41. Td8** Kasparov a consumat 10 minute. Era clar că va cîștiga partida a patra și va egaliza scorul. A înscris mutarea pe fișă și, incredibil, mutarea secretă a devenit... publică. Făptașul ? Indiscreta cameră de luat vederi a surprins momentul și a transmis-o tuturor spectatorilor, inclusiv lui Karpov ! Regulamentul a fost încălcat. Iată că din nou Fischer a avut dreptate să refuze televiziunea în sala de joc ! Kasparov avea toate motivele să depună un protest împotriva organizatorilor, dar n-a făcut-o. Poziția de pe tablă era cîștigată. Așteptă ca adversarul să cedeze, într-adevăr Karpov a cedat, dar nu la ora 12, cum s-a afirmat inițial, ci la orele 14... înaintea partidei. Kasparov era convins că ex-campionul nu va relua jocul, dar nu și că „Tolea" îl va „ține în șah"... Organizatorii au respirat ușurați cînd totul s-a încheiat cu bine. ● **Time-out.** Karpov s-a folosit de unul din cele trei time-out pe care le are la dispoziție de-a lungul întregului meci. Partida a patra l-a consumat în mod deosebit mai ales că adversarul său nu l-a executat imediat la mutarea a 25-a, cînd putea cîștiga direct prin 28. c5 ! d:c5 29. d6 Td3 30. d7 Td8 31. Tf8 ! cu ideea 32. Ne6 decisiv. Respiro eficace. Karpov a reapărut plin de vigoare și de dorința de luptă ascuțită. ● **Surpriză în deschidere.** Karpov a jucat varianta schimbului în apărarea Grünfeld și a ales un plan considerat egalizator de teoria mai veche a deschiderilor. Sacrificiul de nebun de la mutarea a 12-a nu intra în vederile teoreticienilor din „tabăra" lui Kasparov pentru un joc neplăcut negrului. Kasparov a subapreciat analizele de acasă ale lui Karpov, s-a lansat într-un atac iluzoriu și, deși mutările sale agresive păreau decisive, Karpov s-a apărat precis și-a adăpostit regele nerocat și a profitat de criza de timp a campionului pentru a-și adjudeca victoria. Partida rămîne un exemplu de joc excelent în apărare și atac al ex-campionului. Cu mult sînge rece Karpov a distrus rețeaua de mat pe care Kasparov încerca să o înfiripe. Prin această victorie obținută la mutarea a 38-a Karpov a preluat conducerea în meci și a egalat scorul total al întîlnirilor sale cu impulsivul mare maestru. ● **Ritm alert.** Trei partide decisive din cinci este bilanțul de început. Cine va rezista acestui ritm infernal ? Cine va fi primul care va acuza oboseala ? Kasparov a încercat o revanșă în partida a șasea, dar n-a reușit. Karpov a fianchetat nebunul în apărarea engleză și n-a jucat prea strălucit în jocul de mijloc. Totuși Kasparov n-a avut energia necesară pentru a transforma avantajul în victorie. Cînd s-a profilat un final egal cu multe piese ușoare, Kasparov a propus remiză. Karpov a acceptat, păstrînd în continuare avantajul unui scor favorabil. ● **Aprecieri.** Karpov a scăpat de „sindromul Kasparov" și jocul său amintește de epoca sa de glorie. Îmbină fericit jocul psihologic cu tehnica sa matematică și reușește să profite de pe urma bunei sale pregătiri teoretice punîndu-l în inferioritate la capitolul timp pe Kasparov. Campionul a uitat, se pare, „lecția" pe care i-a administrat-o Karpov în prima parte a meciului „maraton". Criza de timp este efectul surprizelor oferite în deschidere de ex-campion. Cu aceeași metodă Kasparov l-a surprins pe „Tolea" în meciul-revanșă, iar acum a căzut el însuși în mirajul calculelor... și nu are decît de pierdut. După cum evoluează scorul, meciul este deschis oricărui rezultat.

MARGARETA MUREȘAN

ULTIMA ORĂ

Succesul Galei îl arată premiile

S-a încheiat recent la Timişoara, într-o organizare impresionantă a cărei ospitalitate a fost sporită de eforturile tuturor celor care lucrează la Teatrul Naţional (director Lucia Nicoară) cît şi de solidaritatea factorilor culturali şi a marilor întreprinderi municipale, a IV-a ediţie a **Galei dramaturgiei româneşti actuale**, manifestare bienală care a reunit valorile de seamă ale teatrului nostru contemporan. Timp de opt zile, scena teatrului timişorean a fost însufleţită de treisprezece reprezentaţii teatrale susţinute de remarcabile trupe actoriceşti din Iaşi, Oradea, Tîrgu Mureş, Bucureşti.

Un juriu avîndu-l preşedinte pe Radu Beligan şi în componenţă pe Ion Cojar, Ion Toboşaru, Ileana Lucaciu, Leni Pinţea Homeag, Andrei Pleşu, Alexandrina Cornean, Ion Cădăreanu, Ionel Cloarec a acordat următoarele premii :

1. PREMIUL PENTRU CEL MAI BUN SPECTACOL — **Dalbul pribeag** de D.R. Popescu — Teatrul Naţional Timişoara.

2. PREMIUL SPECIAL AL JURIULUI, — **Io, Mircea Vodevod** de Dan Tărchilă — Teatrul „Bulandra".

3. PREMIUL JURIULUI PENTRU PARTICIPARE EXCEPŢIONALĂ — Leopoldina Bălănuţă — **Respiri cu Nichita Stănescu.**

4. PREMIUL SPECIAL PENTRU INTERPRETAREA UNUI ROL FEMININ — Olga Tudorache.

5. PREMIUL SPECIAL PENTRU INTERPRETAREA UNUI ROL MASCULIN — Victor Rebengiuc.

6. PREMIUL PENTRU REGIE, EX EQUO — Ioan Ieremia şi Alexandru Tocilescu.

7. PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ INTERPRETARE A UNUI ROL FEMININ — Larisa Stase Mureşan.

8. PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ INTREPRETARE A UNUI ROL MASCULIN — Ion Haiduc

9. PREMIUL DE INTERPRETARE ACORDAT DE C.C.E.S. TIMIŞ — Marilena Popescu şi Traian Buzoianu.

10. PREMIUL TINERELOR PROMISIUNI ACORDAT DE U.T.C. TIMIŞ — Manuela Ciucur şi Marian Rilea.

11. PREMIUL PENTRU CEA MAI BUNĂ SCENOGRAFIE — Emilia Jivanov.

12. PREMIUL PENTRU SCENOGRAFIE AL U.A.P. TIMIŞOARA — Sever Frenţiu şi Dan Manoliu.

13. PREMIUL PENTRU ILUSTRAŢIA MUZICALĂ — Alexandru Tocilescu.

În afara spectacolelor propriu-zise, oamenii de cultură prezenţi la Timişoara s-au întîlnit cu elevii Liceului de filologie istorie şi cu membrii Studioului de caragialelogie al Facultăţii de construcţii.

Amănunte despre spectacolele susţinute în **Gala dramaturgiei româneşti actuale** veţi putea citi în numărul următor al revistei.

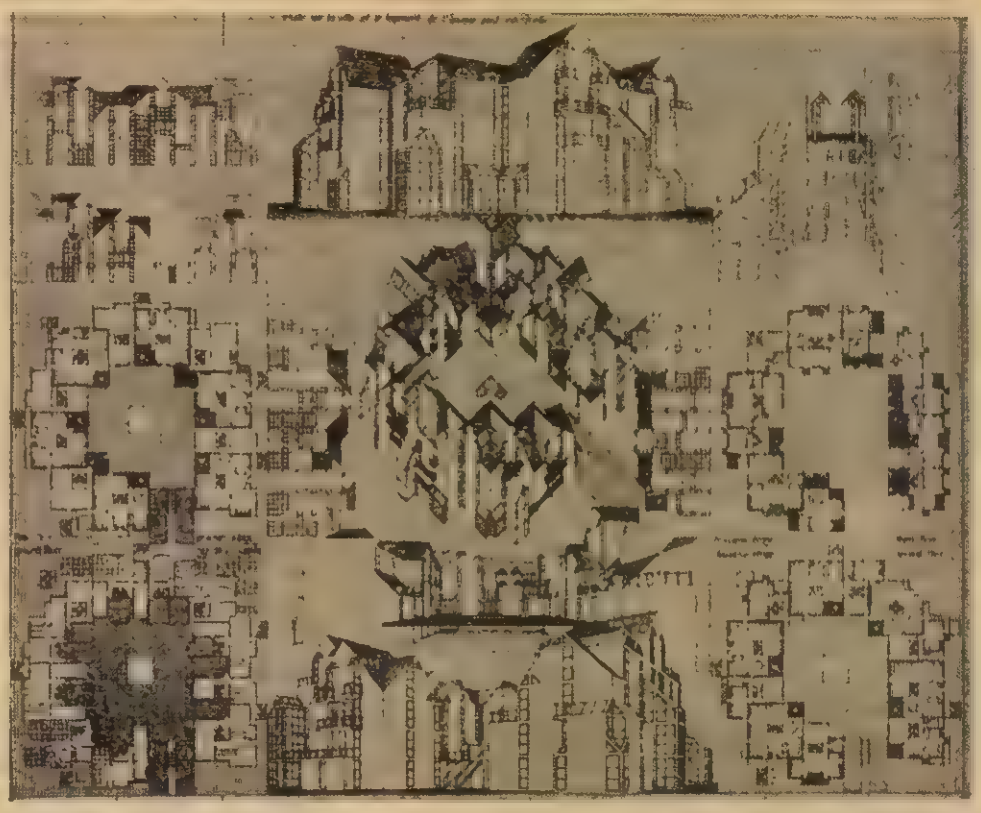

Aplauze la Operetă

Joi, 12 noiembrie, iubitorii muzicii, ai „Operetei" în mod special, au aplaudat cu multă însufleţire un spectacol de excepţie, **Noapte la Veneţia**, de **Johann Strauss**. În fapt, un spectacol reluat. Şi totuşi, cum spuneam, un spectacol de excepţie. Un prim argument, distribuirea, **Siminei Ivan** în rolul **Aninei**. Despre Simina Ivan, studentă în anul al V-lea al Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din Bucureşti, este suficient să reamintim că a cîştigat anul trecut, la Paris, un mare concurs internaţional, plus faptul că a mai fost distribuită în numeroase alte roluri principale cărora le-a conferit o interpretare aparte. Un al doilea argument, distribuirea, pentru prima dată într-un rol principal, Carmélio, a unui alt tînăr student deasemenea, dar în anul al IV-lea, **Alexandru Badea**, care a debutat, spun îndrăgostiţii de operetă, magistral. În fine, un al treilea argument, conducerea muzicală aparţine dirijorului Valentin Grulescu, un muzician cu numai cîţiva ani mai în vîrstă decît protagoniştii mai sus amintiţi.

Ne grăbisem să vă dăm de ştire

Informaţia privind succesele obţinute de arhitecţi români la Bienala Mondială de arhitectură de la Sofia, pe care am publicat-o într-un număr recent conţinea, spre regretul nostru, o omisiune pentru care cerem scuze cititorilor noştri, grăbindu-ne s-o remediem. Alături de cei doi premianţi pe care i-am menţionat, la INTERARCH '87, încă un arhitect român s-a numărat în rîndul celor premiaţi. Este vorba de Florin Bicluşcă de la Întreprinderea de aparate şi utilaje pentru corectare care a obţinut premiul al treilea la secţiunea proiecte cu lucrarea : „În acelaşi timp, în acelaşi loc" De menţionat faptul că arhitectul român, la ediţia precedentă a manifestării (1975), a obţinut alte două premii : medalia de argint şi Premiul special al oraşului Toulouse la secţiunea de realizări, şi medalia de bronz la secţiunea de proiecte.

Cum redacţia noastră va fi totdeauna bucuroasă să publice informaţii despre succesele valorilor româneşti pe meridianele lumii, sperăm că şi Uniunea Arhitecţilor ne va sprijini mai prompt cu informaţiile necesare privind activităţile şi reuşitele membrilor ei.

În fotografie, o schiţă a proiectului premiat la Sofia, aparţinînd arhitectului Florin Bicluşcă.

La închiderea ediţiei

N-am pierdut meciul, am ratat însă calificarea

De ce?

Cînd trebuia să dea totul echipa noastră a dat mai puţin

De la trimisul nostru special, Octavian Ştireanu, la Viena

Îmi este foarte greu să încep această corespondenţă după un joc şi un eveniment în care comentariile sînt aproape de prisos. O imensă investiţie de speranţe şi încredere în menţinerea naţionalei de fotbal în elita europeană s-a spulberat odată cu ultimul şut al lui Bölöni din ultima secundă a unui joc în care aveam numai şansa victoriei. Dar portarul austriac, mult prea zelosul Lindenberger, a plonjat nu numai în faţa golului ci şi în calea unui întreg cortegiu de pregătiri menite să salute o victorie în care sperăm şi pe care aveam datoria s-o obţinem. Calificările la fotbal se pierd acasă şi se cîştigă în deplasare (a se vedea cazurile recente ale Bulgariei, Iugoslaviei şi chiar Olandei). Cu Irlanda de Nord, acum doi ani, acasă, ne era suficient un punct şi le-am pierdut pe amîndouă; acum ne era necesară victoria şi am obţinut doar un egal. Desigur că în faţa acestui eşec gîndurile se întorc, chiar şi pentru o succintă privire analitică, spre întreaga campanie de calificare. Şi nu va fi foarte greu să constatăm că în cele 3 meciuri din deplasare am marcat un singur gol, şi acela norocos, împotriva Albaniei. Spaniolii au marcat 6 : unul la Bucureşti, două la Tirana şi trei la Viena. Măcar din acest punct de vedere sîntem obligaţi să recunoaştem că ei au meritat calificarea. Chiar dacă jocul din astă seară sugerează că, pe harta fotbalului, Austria s-a aflat timp de 90 de minute mai aproape de Spania decît de noi !

Pentru jocul de aici — cel mai slab din întreaga campanie de calificare — încerc să dau echipei noastre o circumstanţă atenuantă, şi anume aceea de a fi luptat simultan pe două fronturi: să nu primească gol şi să marcheze gol. Un examen normal pentru o echipă competitivă, care merită să se califice şi pe care tricolorii l-ar fi putut trece numai dacă ar fi avut şi astăzi seară acea mentalitate de învingător, acea combativitate care i-au făcut să triumfe la Bucureşti în faţa Spaniei şi Austriei. Din păcate, lucrurile n-au stat aşa, dorinţa de victorie a echipei noastre fiind subminată de o vizibilă stare de crispare şi nesiguranţă. Examenul a fost prea sever pentru echipa noastră, jocul ei s-a măcinat între cele două lupte, reuşind să nu primească gol, dar nereuşind să înscrie.

Echipa nu poate fi decît sinteza evoluţiilor individuale — capitol la care mulţi din jucătorii noştri au fost sub nivelul la care trebuia şi chiar sub cei obişnuiţi lor în jocurile de campionat. Un exemplu la îndemînă îl oferă loviturile libere, de corner sau din preajma careului, pe care le-am risipit cu o uşurinţă de nepermis într-un joc cu o asemenea importanţă.

Amărăciunea din tabăra noastră e imensă (puştimea vienezâ a ieşit din stadion cîntînd „Vivat Espana"). Pe toate canalele posibile, la jucătorii noştri au ajuns în aceste zile, inclusiv pînă în minutele dinaintea începerii partidei, onorante semne de încurajare şi încredere, transmise din ţară şi din anturajul suporterilor aflaţi ad-hoc la Viena. Se înţelege că dezamăgirea tuturor este cu atît mai mare, iar cuvintele de consolare devin tot mai de negăsit.

Totuşi, să acceptăm, că fotbalul, sportul în general, nu poate fi deturnat de la legile aspre de a crea învingători şi învinşi. De data asta sîntem învinşi. În fond, n-ar fi nimic rău dacă n-am constata, însă, că la nivelul echipelor naţionale sîntem învinşi cam des (calificarea la Mondiale, preliminariile olimpice, calificarea la aceste Europene). Asta ar putea oferi punctul de plecare în a găsi răspunsul corect la întrebarea dacă eşecurile noastre pot fi puse doar pe seama legii firesti a oricărei competiţii sau mai au şi nişte cauze care frînează sau ne blochează accesul spre marea performanţă, cauze care ţin de mişcarea fotbalistică din ţara noastră şi pe care slujitorii ei au datoria să le depisteze şi înlăture. Dar vom mai avea prilejul să discutăm despre problemele pe care le actualizează ratarea acestei calificări. Deocamdată ce să facem, ne amăgim cu gîndul că în curînd, la 12 decembrie, va avea loc tragerea la sorţi pentru Coppa del Mondo — Italia '90; morişca fotbalului se învîrteşte în continuare.

Aici, la „Konzerthaus", la ora la care transmit încă nu s-a terminat recitalul lui Gilbert Becaud. Dar, din păcate, nimeni dintre noi nu poate gîndi acum la „Important c'est la rose"!

Flacăra, Redacţia : Bucureşti, Piaţa Scînteii 1, căsuţa poştală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publicişti-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Ştiinţă : 21 28 ; Cultură-învăţămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetăţeneşti : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scrisori-audienţe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacţie : 21 23 ; Secretariat redactor şef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir Bucureşti, Calea Griviţei nr. 64–66.

Preţul revistei: 3 lei

41505

flacara

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

onul XXXVI
48 (1 693)
VINERI
27 noiembrie
1987

În întîmpinarea Conferinței Naționale a partidului
paginile 4, 5, 6 și 7

Vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Egipt

Comentariu în pagina 3

Noi etitorii pentru eternitatea patriei

La sfîrșitul săptămînii trecute, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a inaugurat sistemul complex de transport rutier și feroviar de la Feteşti și Cernavodă și canalul Poarta Albă — Midia — Năvodari

Comentariu în pag. 2

Telexul

Între atîtea feluri de scrisori, cîte sînt pe lume, scrisoarea de mulțumire este, în orice caz, mai rară. Oricît ar fi de discutat, în această privință, pare să fie adevărat că, în graba cu care tot omul modern trăiește, adeseori mulțumirile se subînțeleg. Scrisorile de acest fel rămîn neașezate pe hîrtie iar din același motiv, viteza accelerată a timpului, destinatarul parcă nici nu le așteaptă. Dar cînd ele sînt scrise, gestul rămîne frumos iar cel care le primește se bucură, desigur.

Iată cum sună o asemenea scrisoare. O reproducem într-o versiune prescurtată nu din rațiuni de spațiu ci pentru că se impunea ca mulțimea termenilor tehnici să facă loc unui adevăr pe care oricine să-l poată înțelege ușor, nu doar specialiștii. Scrisoarea a fost trimisă de Întreprinderea de construcții de mașini din Reșița pe adresa Institutului Național de Informare și Documentare din București, aflat în subordinea Comitetului Național pentru Știință și Tehnologie.

„Prin prezenta vă aducem la cunoștință că mașina de frezat palete cu portal deplasabil, tip I 510 GM 450/10, de la întreprinderea noastră, a trecut cu bine probele de prelucrat palete rotorice și statorice după tehnologii și programe realizate în întregime de specialiștii români. A prelucrat deja paletele pentru hidrocentralele Porțile de Fier II și Gura Lotrului iar acum prelucrează palete pentru turbinele de la hidrocentralele Slatina—Dunăre.

În legătură cu aceasta vă mulțumim călduros pentru contribuția specialiștilor dv., concretizată în cadrul colaborării cu Centrul de cercetare științifică și inginе-

(Continuare în pag. 5)

D. CONSTANTINESCU ■

Opinii

Simetrii

Se pare că ultima filă a calendarului anului 2000 nu va marca numai evenimentul formal al începerii unui nou secol și a unui nou mileniu, dar și o radicală schimbare atît a modului de înțelegere și de transformare a lumii, cît și a proceselor de integrare a omului în această lume reînnoită.

Într-adevăr, există numeroase indicii că în secolul care bate la ușă vom participa la grandioasa fuziune a tuturor laturilor conștiinței umane într-o gîndire sintetizatoare unică, sub bagheta dirijorală a matematicii.

Încă de pe acum, granițele dintre compartimente încep să se estompeze. Zăgazurile dintre fizică, chimie și tehnologie se destramă pe zi ce trece. Microelectronica, tehnica laserilor sau energetica nucleară sînt domenii în care limitele dintre fizică, inginerie și știința materialelor, practic, au dispărut. Microscopul cu efect tunel, această minunată unealtă care permite să vedem cu ochii noștri fiecare atom al unui material, este rodul îmbinării mecanicii fine cu optica, cu fizica cuantică, cu electronica și cu știința materialelor ceramice. Biologia, devenită astăzi o prelungire firească a chimiei, este gata să pătrundă în variate forme în tehnologiile cele mai diferite: modelarea bionică, construcțiile de biosenzori și, în viitor, componente bioelectronice, inclusiv memorii biologice. Pe de altă parte, sinergetica, sprijinită matematic de teoria bifurcațiilor, încearcă să subsumeze gîndirii termodinamice teme aparținînd demografiei, economiei, eventual sociologiei. În timp ce practica modernă șterge zi de zi diferențele dintre fizică și tehnolo-

Continuare în pag. 7)

Prof. univ. dr. GEORGE C. MOISIL ■

Inaugurarea unor noi și strălucite obiective ale construcției socialiste

Simbătă, 21 noiembrie, tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, a inaugurat o serie de obiective — sistemul complex de transport rutier și feroviar de la Fetești și Cernavodă și noul canal Poarta Albă — Midia-Năvodari —, realizări de mare însemnătate, create prin munca poporului care, sub clarvăzătoarea conducere a partidului, strins unit în jurul secretarului său general, depune — zi de zi, clipă de clipă — eforturi entuziaste pentru înfăptuirea obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului, pentru întîmpinarea cu noi și tot mai mari succese a Conferinței Naționale a partidului și a celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii.

Memorabilul și sărbătorescul eveniment de la finele săptămînii trecute a reprezentat o încununare a multor ani de muncă pe care zeci de mii de constructori, proiectanți, specialiști și oameni ai muncii din laboratoarele, fabricile și uzinele țării i-au dăruit pentru deplina reușită a acestor importante lucrări. Podul de peste Borcea — cu trei deschideri de cîte 140 de metri, cu 420 de metri de cale ferată dublă suspendată deasupra apelor, sprijinită pe piloni de mare adîncime — a fost construit utilizîndu-se tehnologii de execuție și montaj care au reprezentat, în mare parte, premiere naționale.

După ce au parcurs acest pod — pe al cărui frontispiciu se află înscris „Epoca Nicolae Ceaușescu, ani de măreațe înfăptuiri socialiste și luminoase perspective comuniste" — tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au străbătut noul tronson de autostradă, în lungime de 17 kilometri, Fetești — Cernavodă, parte integrantă a viitoarei autostrăzi București — Con-

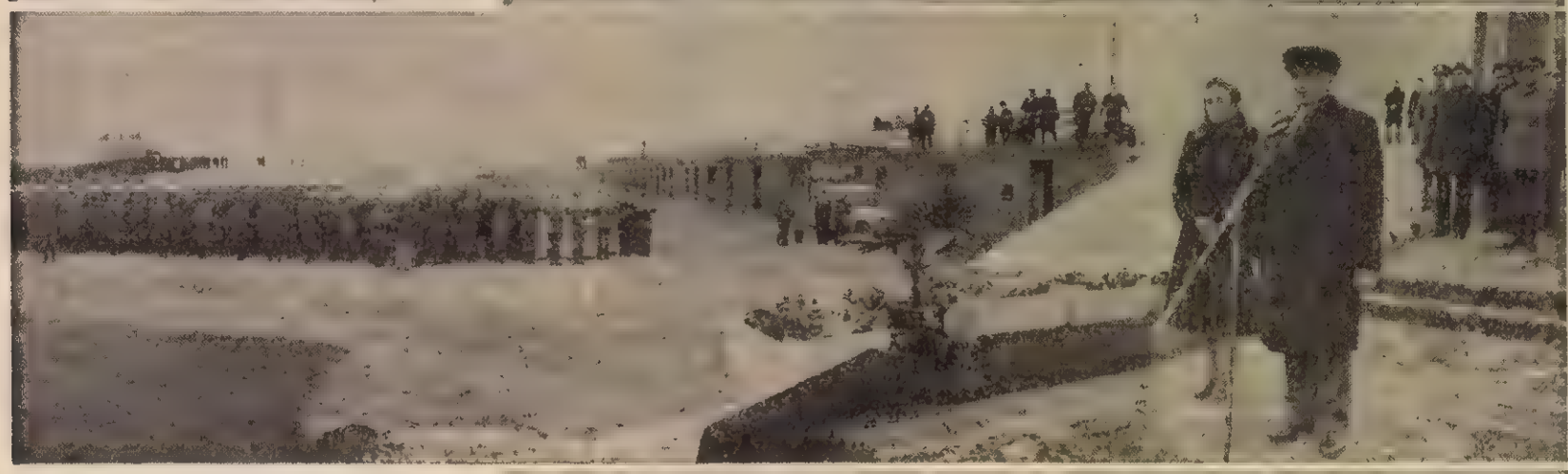

stanța, care va reduce cu aproape 50 de kilometri distanța de la București la Constanța față de itinerarul actual, care traversează podul Giurgeni — Vadu Oii.

Un alt obiectiv de primă însemnătate — a cărui panglică inaugurală a fost tăiată, în aplauzele și uralele celor prezenți, de către tovarășul Nicolae Ceaușescu — îl reprezintă podul de la Cernavodă, cel mai mare pod peste Dunăre, cu cale ferată și autostradă la același nivel, avînd o lungime de 470 metri, o deschidere centrală de 190 metri și o înălțime de 30 metri deasupra luciului apei, ceea ce dă posibilitatea navigării, pe dedesubtul său, în dublu sens, a navelor fluviale de dimensiuni maxime.

Felicitîndu-i călduros pe constructori, pe toți cei care și-au adus contribuția la realizarea acestui pod măreț — aflat în imediata vecinătate a celui construit, acum aproape un secol de Anghel Saligny, a Canalului Dunăre — Marea Neagră, a Șantierului primei centrale nucleare din țară și a noului oraș Cernavodă — tovarășul Nicolae Ceaușescu, în mijlocul entuziasmului general, a strîns mîinile multor muncitori, adresîndu-le cuvinte de apreciere pentru remarcabilele succese obținute.

Aceeași atmosferă entuziastă și la kilometrul zero al Canalului Poarta Albă — Midia-Năvodari. Tovarășul Nicolae Ceaușescu, aflat împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu la bordul navei „Dunărea", taie panglica inaugurală a noii căi de navigație, în acordurile Imnului patriei și sub falduri le marelui pavoaz arborat în onoarea președintelui Republicii, comandantul suprem al forțelor noastre armate, de navele flotilei de Dunăre ancorate în zonă.

Noul canal se desprinde, la kilometrul 35, din Canalul Dunăre — Marea Neagră. În lungime de 26,6 kilometri (cărora li se mai adaugă 5 km de șenal navigabil în lacul Năvodari), noua cale de apă este traversată de 7 poduri rutiere și de cale ferată, trece prin două ecluze (Ovidiu și Năvodari) și are ca puncte terminus portul maritim Midia și portul mineralier Luminița, care, împreună cu portul Ovidiu, reprezintă punctele în care se concentrează activitatea de pe acest canal. S-a muncit mult și aici. Din 1984, odată cu începerea lucrărilor, militari, brigadieri ai Șantierului național al tineretului, constructori au depus un volum impresionant de muncă, ale cărui rezultate i-au

fost, cu mîndrie, raportate secretarului general al partidului. În aplauzele și uralele celor prezenți, a luat cuvîntul tovarășul Nicolae Ceaușescu, aprecierile și îndemnurile mobilizatoare ale secretarului general al partidului aflînd un amplu ecou în sufletele miilor și miilor de participanți la această festivitate.

Lucrările inaugurate de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, la 21 noiembrie constituie încă o dovadă elocventă a harului de constructor al poporului nostru.

DAN MUCENIC ■

Vizita oficială de prietenie a tovarășului Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Egipt

Urmărită cu viu interes și deplină satisfacție de poporul român și de cei egiptean, și bucurindu-se de largi și favorabile ecouri internaționale, vizita oficială de prietenie efectuată de tovarășul Nicolae Ceaușescu, împreună cu tovarășa Elena Ceaușescu, în Republica Arabă Egipt, la invitația președintelui Mohamed Hosni Mubarak și a doamnei Suzanne Mubarak, se înscrie ca un nou și important moment în dezvoltarea pe mai departe a bunelor relații statornicite între cele două țări, ca o contribuție de seamă adusă la instaurarea unui climat de colaborare și pace pe planeta noastră. Acest nou dialog continuă bogata tradiție a întîlnirilor româno-egiptene la nivel înalt, constituie o nouă și elocventă expresie a prieteniei și cooperării între cele două popoare, a dorinței comune de a da un conținut tot mai bogat conlucrării dintre cele două țări și popoare, atît pe plan bilateral, cît și în sfera vieții internaționale, în interesul reciproc, al cauzei păcii și înțelegerii între națiuni. România și Egiptul, angajate cu toate forțele pe calea dezvoltării independente, au oferit și cu acest prilej un elocvent exemplu de relații bazate pe prietenie, egalitate, respect reciproc, cooperare multilaterală în folosul progresului și bunăstării celor două popoare în vederea edificării unei lumi mai drepte și mai bune, a conviețuirii pașnice și a prosperității tuturor națiunilor.

Primirea călduroasă făcută înalților oaspeți, atmosfera sărbătorească cu care au fost întîmpinați solii poporului român, probează prețuirea de care se bucură în lume tovarășul Nicolae Ceaușescu, personalitate proeminentă a vieții politice internaționale, denumit aici luptătorul pentru pace, marele prieten al Egiptului, respectul și considerația acordate tovarășei Elena Ceaușescu, eminent om politic și savant de renume mondial, admirația pe care și-a cucerit-o România pe toate meridianele globului.

În timpul convorbirilor oficiale, desfășurate într-o atmosferă de caldă prietenie, de stimă și înțelegere reciprocă, s-au examinat stadiul și perspectivele relațiilor bilaterale, exprimîndu-se satisfacția față de evoluția favorabilă a legăturilor dintre cele două țări. S-a apreciat că există largi posibilități pentru extinderea și mai puternică, în viitor a colaborării dintre cele două țări pe plan economic prin promovarea unor forme moderne de cooperare, precum și pentru creșterea și diversificarea schimburilor comerciale. S-a relevat de asemenea că sînt create premize favorabile pentru amplificarea conlucrării pe tărîm tehnico-științific, cultural și în alte sfere de activitate. Cei doi șefi de stat au examinat noi căi și modalități privind amplificarea conlucrării între România și Egipt, potrivit orientărilor și înțelegerilor stabilite la nivel înalt, în folosul și spre binele ambelor popoare, al cauzei păcii, înțelegerii și colaborării între națiuni. În timpul întîlnirilor oficiale a ieșit în evidență apropierea și chiar identitatea punctelor de vedere ale celor două țări în privința soluționării marilor probleme cu care se confruntă omenirea. S-a relevat că, în actualele împrejurări internaționale, deosebit de grave și complexe, se impune să se facă totul pentru înfăptuirea dezarmării, în primul rînd a celei nucleare, pentru asigurarea păcii pe planeta noastră. A fost salutată înțelegerea de principiu dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii cu privire la realizarea unui acord în problema eliminării rachetelor cu rază medie și mai mică de acțiune din Europa și Asia și s-a exprimat speranța că el va fi semnat cu prilejul apropiatei întîlniri sovieto-americane la nivel înalt. Tovarășul Nicolae Ceaușescu sublinia în toastul rostit cu ocazia dineului oferit în onoarea înalților oaspeți : „În același timp, apreciem că trebuie să se treacă cu toată hotărîrea la reducerea substanțială a armelor clasice, a efectivelor și cheltuielilor militare. Acționînd concret în această direcție, România a hotărît — pe baza unui referendum național, la care a participat întregul popor — să treacă, în mod unilateral, încă de anul trecut, la reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor sale militare. Facem totul pentru o largă colaborare în Balcani, pentru transformarea acestei regiuni într-o zonă a păcii și bunei vecinătăți, fără arme nucleare și chimice și fără trupe și baze militare străine. Susținem crearea unor astfel de zone, fără arme nucleare și chimice, în nordul și centrul Europei, în Mediterana, precum și în alte regiuni ale lumii". În timpul convorbirilor oficiale, delegațiile celor două țări au fost întru totul de acord asupra necesității reglementării pe cale pașnică, prin tratative, a tuturor problemelor litigioase dintre state. În acest sens, o atenție deosebită a fost acordată ultimelor evoluții ale situației din Orientul Mijlociu. În acest cadru, președinții Nicolae Ceaușescu și Mohamed Hosni Mubarak au subliniat că se impune să se facă totul pentru soluționarea globală, justă și durabilă a situației din această regiune, pentru realizarea unei păci trainice, pe baza retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate, a rezolvării problemei poporului palestinian prin recunoașterea dreptului său la autodeterminare, inclusiv crearea unui stat palestinian propriu, independent — a asigurării integrității și securității tuturor statelor din zonă. S-a relevat importanța organizării, în acest scop, a unei conferințe internaționale, sub egida O.N.U., cu participarea tuturor statelor interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei și a Israelului, precum și a membrilor permanenți ai Consiliului de Securitate. Referindu-se la aceasta, președintele Mohamed Hosni Mubarak a arătat în toastul său că tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost în fruntea celor care au făcut apel la convocarea acestei conferințe, ca un cadru pentru negocieri și o cale pentru a se ajunge la o formă practică de păstrare a echilibrului necesar între drepturile legitime ale părților. De altfel, presa egipteană a scos în evidență clarviziunea politică a tovarășului Nicolae Ceaușescu, fiind semnificative cele publicate de editorialul „The Egyptian Gazette" care scrie : „Ceea ce este remarcabil în atitudinea conducătorului României este faptul că, în loc să rupă relațiile diplomatice cu Israelul după războiul din 1967, domnia-sa a considerat că poate servi o cauză mai bună menținînd aceste relații și acționînd pentru o reglementare pașnică în zonă, pe baza retragerii Israelului din teritoriile arabe ocupate. Președintele Nicolae Ceaușescu își menține această hotărîre fermă pentru realizarea unei păci juste în Orientul Mijlociu pentru care Egiptul îi este recunoscător".

În timpul convorbirilor a fost relevată necesitatea lichidării subdezvoltării, a marilor decalaje dintre țările sărace și bogate, inclusiv a soluționării echitabile a problemelor datoriilor externe, care împovărează tot mai greu țările în curs de dezvoltare, a realizării unei noi ordini economice internaționale, bazată pe deplina egalitate în relațiile dintre state care să favorizeze progresul mai rapid al tuturor țărilor, și în primul rînd, al celor rămase în urmă, pentru rezolvarea acestor probleme majore fiind necesară convocarea unei conferințe speciale în cadrul O.N.U.

Convorbirile oficiale, vizitarea de către înalții oaspeți a unor obiective economice egiptene, întîlnirea tovarășei Elena Ceaușescu cu oameni de știință din institutele de cercetări și învățămînt ale țării gazdă au fost tot atîtea prilejuri de investigare a căilor de extindere a colaborării româno-egiptene pe multiple planuri, atît în probleme economice, tehnico-științifice, ale învățămîntului și culturii, cît și ale dezarmării, destinderii și păcii în lume.

În încheierea vizitei, președinții Nicolae Ceaușescu și Mohamed Hosni Mubarak au semnat, în cadrul unei ceremonii, acordul pe termen lung privind lărgirea colaborării economice și tehnico-științifice, a schimburilor comerciale dintre Republica Socialistă România și Republica Arabă Egipt pînă în anul 2000.

Prin caracterul ei rodnic, prin documentele semnate și înțelegerile convenite, vizita înalților soli ai poporului român se înscrie ca un moment de cea mai mare însemnătate în dezvoltarea, în continuare, a relațiilor de prietenie și colaborare dintre România și Egipt, ca o contribuție de seamă la cauza păcii, înțelegerii și cooperării internaționale.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Sondele sub — pămîntene

Sonde de suprafață la Monteoru

Sondorii de adîncime fixînd forezele în stratul de petrol

Urcăm toți patru în colivia strîmtă. Stăm doi cîte doi, prinși cu mîinile de barele pe care-și sprijină umerii cei din fața noastră. Un lung scrîșnet metalic și cerul vinețiu de deasupra, lăcătuind soarele timid de toamnă-iarnă, e înghițit într-o clipă de-un întuneric dens. Avem de coborît numai vreo 300 de metri, dar e vreme destulă pentru a ne privi la lumina lămpașelor agățate de umăr : cizme înalte de cauciuc, salopete, capișoane și căști, echipamentul obișnuit al minerilor. Trecem de orizontul 44, după care un alt scrîșnet și o zguduitură scurtă ne anunță că am ajuns. Sîntem la 25 de metri sub nivelul mării. Miros pătrunzător de țiței. Beznă pe care luminile lămpașelor o străpung anevoie. Aici, datorită concentrației de gaze, n-au ce căuta instalațiile electrice. Pornim prin galerii. Deși înalte, boltite, betonate, ele îți dovedesc adesea de ce este obligatorie purtarea căștii de protecție. Mergem tăcuți și gîndul mă duce spre nenumăratele cărți citite în adolescență, prin ale căror pagini se preumblau băieți avînd vîrsta mea de-atunci, atrași de misterul cine mai știe căror hrube și catacombe. Mina în care ne aflăm este una de petrol. Însăși denumirea e puțin ciudată. Inginerul Sorin Bejenaru, șeful brigăzii, începe să explice, dar cuvintele lui se pierd într-un nesfîrșit huruit : e aerul de-afară, ce pătrunde aici prin mari coloane, asigurînd atît de necesara ventilație. Într-un tîrziu ne oprim și ascultăm.

★

Pe la 1829, un anume Grigore Constantinescu, căsătorit la Lipia, în comuna Merei, cumpără trei puțuri de petrol săpate de niște meșteri puțari din Lunca Moinestiului. Primul dintre aceste puțuri începe a fi exploatat doi ani mai tîrziu. Nu avea decît 7 metri adîncime, iar țițeiul se scotea la suprafață cu hecna de lăcărit, învîrtită de cai. Cai orbi. Cai orbiți încă din naștere pentru a lucra în petrol. Orbiți spre a nu se prăbuși, amețiți, de atîta învîrtit. Trăiau, pe dealurile astea, din jurul Săratei, herghelii întregi de cai orbi. Pășeau agale, mîngîind parcă pămîntul din fața lor cu niște copite șovăielnice. Erau blînzi și doar arareori, noaptea, se auzea, sleit, cîte un nechezat. Dar domnul Constantinescu nu era atent la ei. Îl interesau puțurile, armate cu gradele sau tambre de stejar în profil cilindric, îl interesa săparea de noi și noi puțuri în care coborau bărbați zdraveni, avînd meșteșugul ăsta în sînge, cea mai de preț moștenire de la părinți. Se avîntau în întunericul de dedesubt și, cînd nu mai vedeau nimic, erau ajutați de uriașe oglinzi ce reflectau lumina soarelui pe care nu-o vedeau decît astfel, proiectată spre ei de stratul subțire de argint. La ieșirea din puț treceau dintr-o beznă în alta. Aerajul se făcea cu foale de aer, niște furtunuri cu diametre mari. Era un om întreprinzător acest Grigore Constantinescu. Și bun negustor. A simțit de la început ce uriașă avere se ascunde sub dealurile acelea sărace la suprafață și, pînă în 1899, cînd vinde întreaga structură petrolieră societății „Steaua Română", sapă mai bine de 500 de puțuri, unele dintre ele atingînd chiar adîncimea de 400 de metri. Merge prin lume și caută unelte de foraj cît mai eficiente. Introduce sistemul de săpare Rotary, după metoda canadiană, folosește mașini cu abur procurate de la firma Lufkin, utilizînd metoda, în premieră mondială, de la mina Pechelbronn din Alsacia, creînd galerii subterane pentru exploatarea cît mai intensă a straturilor. Acest munte e un munte de aur ! — se spune că ar fi exclamat la un moment dat domnul Constantinescu, după care și-a și schimbat numele în Monteoru, românizînd franțuzescul mont d'or. „Steaua Română", utilizînd proiectul unui inginer doctor pe nume Broz, începe construirea primei mine de petrol din țară. Anul de vîrf este 1933, cînd din acestă mină se extrăgeau 16 000 tone de țiței. Încetul cu încetul, activitatea se restrînge și mina devine un soi de muzeu, vizitat de turiști curioși și grăbiți. Prin anii '60 se vorbea că mina de petrol de la Monteoru este așa, un fel de sală de expoziție, în care se poate pătrunde în halat alb și cipici. Vorba a persistat și mai persistă în mintea unora, deși realitatea, realitatea cea ușor vizibilă, este azi cu totul alta.

★

Într-un loc mai ferit de zgomotul produs de năvala aerului de-afară, inginerul Bejenaru ne face alt semn de oprire. Alcătuim un cerc de fascicule luminoase ce par a țîșni chiar din trupurile noastre și ascultăm.

— Grigore Constantinescu acela nu era nici un naiv și nici un excentric. Era dotat din plin cu simțul realului. La fel și cei de la „Steaua Română".

— Cu toate astea — îl întrerup atît pentru a mă lămuri, cît și pentru a-i proba că mă documentasem, cît de cît, înainte de venirea aici — în Enciclopedia României din 1939, în volumul al treilea se spune că metoda de exploatare prin puțuri și galerii, asemănătoare celei de exploatare a mineralelor solide, utilizată în șantierele de petrol din Pechelbronn și la noi la Sărata-Monteoru poate fi amintită numai cu titlul de curiozitate.

— Așa se credea pe-atunci. Așa s-a crezut multă vreme, pînă de curînd, prin '75, moment în care activitatea de aici a fost relansată, producția fiind corelată cu munca de cercetare. Metoda aceasta, pentru a cărei continuă perfecționare se fac eforturi considerabile în destule locuri din lume, are, pe lîngă aparenta ei dificultate și pe lîngă, să spun așa, stranietatea ei, o eficiență deosebită, ea ridicînd indicele de exploatare a țițeiului din zăcămînt pînă pe la 68 la sută (teoretic, chiar 80), ceea ce înseamnă foarte mult. Atunci cînd sonda obișnuită, de suprafață, nu mai poate trage, galeriile subterane contribuie la plasarea sondelor în chiar miezul stratului de petrol. Este, cred eu, metoda viitorului, iar perfecționarea ei continuă ne poate aduce mari avantaje. Cred că peste nu multă vreme vom fi curtați de mulți pentru tehnologiile pe care le creăm și le experimentăm aici. La momentul de față, petromineritul a trecut de la o frumoasă, șocantă poezie la faza cu adevărat industrială. Sigur, n-a fost ușor deloc. În '60 existau aici doar 12 sonde verticale în funcție, nici una orizontală, precum și cîteva puisonde, adică puțuri mici, de pînă la doi metri, armate cu lemn (așa cum era armată întreaga mină) și pe unde petrolul se scurgea fără a fi ajutat în vreun fel, gravitațional. Dar lucrurile s-au schimbat mult.

★

Ștefan Cioceanu, adjunctul șefului de brigadă, a venit în mină în '60, după lăsarea la vatră. E de baștină din locurile astea și auzise de pe la bătrîni tot felul de istorii cu puțurile săpate te miri pe unde, după intuiție mai mult, cu focurile vii de la Bosoca Lopătari și mai aflase de o vorbă, cum că dacă vrei să ajungi miner în petrol trebuie să reușești să spargi o grămadă de lemne stînd ghemuit sub pat. A înțeles despre ce-i vorba numai cînd a pătruns prin galeriile avînd înălțimea de numai 70 de centimetri și pe unde se trecea de-a bușilea. Crescuse vatra, sterilul se mutase, iar armăturile începuseră să cedeze. Așa văzută, mina era un infern, teritoriu al celor din cale-afară de temerari, fiecare intrare acolo însemnînd înfruntarea cu bună știință a unor considerabile riscuri. Se trece, însă, la refacerea primului orizont, mai de la suprafață (unicul, de fapt, la acel timp) care, de-a lungul a trei ani, e înălțat și armat cu bolțuri. Apoi se trece la o mun-

Pompiliu Mărgărit, sudor

Ștefan Cioceanu adj. șef brigadă

Ing. Sorin Bejenaru șef brigadă

Sandu Gheorghe șef echipă

Olteanu Alexandru sondor

de la firma Lufkin, utilizînd metoda, în premieră mondială, de la mina Pechelbronn din Alsacia, creînd galerii subterane pentru exploatarea cît mai intensă a straturilor. Acest munte e un munte de aur ! — se spune că ar fi exclamat la un moment dat domnul Constantinescu, după care și-a și schimbat numele în Monteoru, românizînd franțuzescul mont d'or. „Steaua Română", utilizînd proiectul unui inginer doctor pe nume Broz, începe construirea primei mine de petrol din țară. Anul de vîrf este 1933, cînd din acestă mină se extrăgeau 16 000 tone de țiței. Încetul cu încetul, activitatea se restrînge și mina devine un soi de muzeu, vizitat de turiști curioși și grăbiți. Prin anii '60 se vorbea că mina de petrol de la Monteoru este așa, un fel de sală de expoziție, în care se poate pătrunde în halat alb și cipici. Vorba a persistat și mai persistă în mintea unora, deși realitatea, realitatea cea ușor vizibilă, este azi cu totul alta.

★

Într-un loc mai ferit de zgomotul produs de năvala aerului de-afară, inginerul Bejenaru ne face alt semn de oprire. Alcătuim un cerc de fascicule luminoase ce par a țîșni chiar din trupurile noastre și ascultăm.

— Grigore Constantinescu acela nu era nici un naiv și nici un excentric. Era dotat din plin cu simțul realului. La fel și cei de la „Steaua Română".

— Cu toate astea — îl întrerup atît pentru a mă lămuri, cît și pentru a-i proba că mă documentasem, cît de cît, înainte de venirea aici — în Enciclopedia României din 1939, în volumul al treilea se spune că metoda de exploatare prin puțuri și galerii, asemănătoare celei de exploatare a mineralelor solide, utilizată în șantierele de petrol din Pechelbronn și la noi la Sărata-Monteoru poate fi amintită numai cu titlul de curiozitate.

— Așa se credea pe-atunci. Așa s-a crezut multă vreme, pînă de curînd, prin '75, moment în care activitatea de aici a fost relansată, producția fiind corelată cu munca de cercetare. Metoda aceasta, pentru a cărei continuă perfecționare se fac eforturi considerabile în destule locuri din lume, are, pe lîngă aparenta ei dificultate și pe lîngă, să spun așa, stranietatea ei, o eficiență deosebită, ea ridicînd indicele de exploatare a țițeiului din zăcămînt pînă pe la 68 la sută (teoretic, chiar 80), ceea ce înseamnă foarte mult. Atunci cînd sonda obișnuită, de suprafață, nu mai poate trage, galeriile subterane contribuie la plasarea sondelor în chiar miezul stratului de petrol. Este, cred eu, metoda viitorului, iar perfecționarea ei continuă ne poate aduce mari avantaje. Cred că peste nu multă vreme vom fi curtați de mulți pentru tehnologiile pe care le creăm și le experimentăm aici. La momentul de față, petromineritul a trecut de la o frumoasă, șocantă poezie la faza cu adevărat industrială. Sigur, n-a fost ușor deloc. În '60 existau aici doar 12 sonde verticale în funcție, nici una orizontală, precum și cîteva puisonde, adică puțuri mici, de pînă la doi metri, armate cu lemn (așa cum era armată întreaga mină) și pe unde petrolul se scurgea fără a fi ajutat în vreun fel, gravitațional. Dar lucrurile s-au schimbat mult.

★

Ștefan Cioceanu, adjunctul șefului de brigadă, a venit în mină în '60, după lăsarea la vatră. E de baștină din locurile astea și auzise de pe la bătrîni tot felul de istorii cu puțurile săpate te miri pe unde, după intuiție mai mult, cu focurile vii de la Bosoca Lopătari și mai aflase de o vorbă, cum că dacă vrei să ajungi miner în petrol trebuie să reușești să spargi o grămadă de lemne stînd ghemuit sub pat. A înțeles despre ce-i vorba numai cînd a pătruns prin galeriile avînd înălțimea de numai 70 de centimetri și pe unde se trecea de-a bușilea. Crescuse vatra, sterilul se mutase, iar armăturile începuseră să cedeze. Așa văzută, mina era un infern, teritoriu al celor din cale-afară de temerari, fiecare intrare acolo însemnînd înfruntarea cu bună știință a unor considerabile riscuri. Se trece, însă, la refacerea primului orizont, mai de la suprafață (unicul, de fapt, la acel timp) care, de-a lungul a trei ani, e înălțat și armat cu bolțuri. Apoi se trece la o mun-

Pompiliu Mărgărit, sudor

Ștefan Cioceanu adj. șef brigadă

Ing. Sorin Bejenaru șef brigadă

Sandu Gheorghe șef echipă

Olteanu Alexandru sondor

Institutul de prospectări geologice și geofizice solicită inte sificarea muncii de cercetar săparea de sonde noi, încerc rea diverselor tehnologii, vreme ce Schela Berca, sche frunțașă, cum se știe, în într cerea pe țară, solicită briga 6 Monteoru producție cît m multă, cerînd să se mai ami activitatea de cercetare.

★

Mergem mai departe. A străbătut deja cîțiva kilome din galeria labirintică a noul orizont, de curînd construit, care încă se lucrează. Din l în loc, în niște betonate, sond rii de adîncime fixează foreze În locurile unde încă nu a încheiat betonatul, se zăr straturile adîncului, asemen unei zebre așezate într-o rîn Între ele, brun, stratul de p troi. Prin zonele de colecta rluri de țiței se scurg pe jghe buri, iar în apăsătoarea tăc străbătută de vuietul conduct lor de aer, picăturile de petr alcătuind pirate firave, chipoc lute. Minerii și petroliștii și cu lămpașele prinse de cas singurele puncte luminoase labirintului. În apropierea u țevi prin care se scurge petr inginerul Bejenaru se opre cîteva clipe.

„Asta e prima mea sondă. Sorin Bejenaru a terminat cultatea — cu 10, ca șef de p moție — în 1979. A fost repar zat la Monteoru și a ver După doi ani, a fost rechem la Ploiești, localitatea lui na lă, ca asistent la Institutul petrol și gaze. A refuzat. rămas pe loc. Stă, ca și la ino put, într-o baracă din imedi apropiere a sediului briga împreună cu soția și copil

Un bun al tuturor în grija fiecăruia

ENERGIA

S-o producem potrivit planului!

S-o folosim potrivit normelor!

Soluții care vă pot fi utile

Pretutindeni în lume, se dă bătălia tehnologiilor mici consumatoare de energie. Pe plan mondial a ajuns unul din cei mai severi parametri ai rentabilității și competitivității, sub care se judecă și se adjudecă pe piață orice produs, orice tehnologie, orice noutate științifică. Fiecare specialist, intrînd pe poarta întreprinderii, a combinatului, a institutului de proiectare sau cercetare unde lucrează, își pune întrebarea, sau ar trebui să și-o pună: „Cu cîtă cheltuială de energie obținem un produs?" Avem un calcul precis?

Rare sînt nopțile cînd nu e trezit de cîteva ori pentru a decide asupra unor măsuri urgente. A fost teribil de contrariat și dezorientat la început. Cum adică, el, studentul cel mai bun al seriei, să nu se priceapă aproape la nimic aici, la Monteoru? S-a pus pe studiu. A citit, a experimentat, e pasionat de tot ce se face aici. Curiozitatea unui adevărat om de știință, dar și practician în același timp, îi rețează orice posibilă idee de plecare. Este, de fapt, singurul specialist din țară în acest domeniu avînd și o practică de-acum îndelungată. Dar prima lui sondă?

— Ei bine, terminasem lucrările experimentale la galeria de coastă și intrasem în subteran. Știam că zăcămîntul e depletat, lipsit de presiune, și am considerat că toate fluidele din zăcămînt au aceeași presiune. Instalațiile erau asigurate pentru zece atmosfere, mult peste presupusa presiune a zăcămîntului. Dar iată că apa a venit cu 25 de atmosfere și a inundat mina. 1 500 de metri cubi de apă pe ... intrau în mină. Era sonda GP 10. Nota lui Sorin Bejenaru, pe care singur și-a acordat-o, a fost cu mult sub zece. Dar a avut și mult de învățat din această eroare de interpretare. Acum, după ce a forat peste o sută de sonde, după ce a ajuns să cunoască bine zăcămîntul, să-i simtă pulsul, să-și alcătuiască un colectiv de oameni capabili să realizeze fără supraveghere expresă programul indicat, tocmai acum, cînd începe partea cea mai interesantă — exploatarea intensivă — inginerul Bejenaru nu poate pleca. Încearcă să procedeze mereu cu tact, împăcînd cele două tendințe, în centrul cărora se află brigada sa (brigada, poate, cea mai complexă din țară, avînd și 14 sonde de suprafață, și foraj, și mină de petrol, și plan de producție și plan de cercetare), în sensul de a efectua cu răspundere și minuție munca de cercetare, dar și de a face tot ce se poate pentru creșterea continuă a cantităților de petrol extrase. Sigur, mai sînt multe de pus la punct. Întîi de toate, egalizarea drepturilor (pentru că îndatoririle și condițiile de muncă sînt identice) ale minerilor și petroliștilor, ce lucrează, în subteran, cot la cot, dar unii sînt considerați mineri categoria B, iar ceilalți petroliști categoria C, fapt care determină o nedorită migrație a petroliștilor către profesia de constructori de galerii. Apoi, înțelegerea exactă a însemnătății de perspectivă a acestei mine-pionier, în a cărei sarcină intră probarea și punerea la punct a unor tehnologii de concepție pur românească.

Încolo, viața cea de fiecare zi își urmează cursul. Inginerul Sorin Bejenaru își dăruiește aproape toate ceasurile muncii de la mină. S-a dus pentru prima dată, în ultimii doi ani, la un teatru atunci cînd a fost chemat la o ședință la Petroșani. Rar de tot, cînd ajunge la Ploiești, mai vede cîte un meci. În restul timpului, petrol și iar petrol. Lungi sfaturi cu virstnicii, cu Gheorghe Sandu, petrolist care, anul viitor, se va pensiona și el, cu Ștefan Moise, cel mai vechi mecanic din brigadă, cu adjunctul său, cu toți cei care mai știu cîte ceva despre trecutul petrolier al zonei. Apoi, interminabile convorbiri cu specialiștii de la Cîmpina sau București, noi încercări, noi bucurii, noi semne de întrebare.

★

Cîlivia scrîșnește iar și pornește pe drumul de întoarcere. Sîntem cu toții ceva mai degajați în mișcări, iar vocea și-a recăpătat timbrul normal și intensitatea obișnuită. Cerul e tot plumburiu, vestind apropierea iernii. Un nou schimb se pregătește să intre-n subteran. Bătălia pentru petrol — muncă de fasurată cu elan și spirit științific, facînd din cei care lucrează la Sărata-Monteoru adevărate lumini vii străbătînd labirinturile subterane — continuă. De truda acestor oameni, de inspirația lor, de competența și hărnicia lor, de forța lor de-a domina întunericurile de sub noi depinde lumina de azi și de mîine a țării.

DAN MUCENIC

Fotografii de ELENA GHERA

Cine vrea să cîștige 150 de kilowați?

Există, de cîțiva ani, la Tg. Mureș, mai precis din 1983, o filială a Institutului de cercetare și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică — I.C.P.E. — din Capitală, care și-a destinat o mare parte din activitatea sa unui domeniu, pînă la acea dată, mai puțin abordat în țara noastră și de către puțini specialiști. Este cel al **electrotermiei**. Știința transformării energiei electrice în energie termică, la temperaturi de sute și mii de grade ce se realizează în cuptoarele de obținut metalele și aliajele cele mai diverse, în oțelării, în siderurgie, în toate sectoarele metalurgice precum și în toate sectoarele de prelucrări la cald ale pieselor și materialelor. Unul dintre specialiștii care au organizat laboratorul de cercetări în această direcție este dr. ing. Szentgyörgyi Vasile, conducătorul filialei. Multă vreme cadru didactic universitar la Brașov, contactul direct cu producția, cu sectoarele calde de la Uzina „Tractorul", unde își mutase atelierele de cercetări, de seminarii și de practică productivă a studenților, îl fac să-și îndrepte atenția spre acest domeniu electrotehnic. Și la „Tractorul" ca și în multe alte uzine, „punctele critice" în consumurile energetice le ating și le depășesc, de regulă, sectoarele calde.

Teza sa de doctorat s-a axat tocmai pe studiul modernizării acestora. Ideile și soluțiile propuse au constituit punctul de pornire în noul laborator creat la Tg. Mureș, unde, un grup de specialiști conduși de ing. Dimeny Gabor s-au ocupat și se ocupă intens de elaborarea unor sisteme și metode menite să aducă la parametri competitivi cuptoarele existente în țară, fără a le scoate din uz și deci fără a necesita investiții incomensurabile. Mai întîi, au plecat în țară, în toate centrele siderurgice, metalurgice, de construcții de mașini pentru a inventaria toate cuptoarele și a le studia sistemul constructiv. Prin identificarea sistemului electric pot să gîndească și să găsească și soluția specifică fiecăruia. Față de normele internaționale de 600 Kwh pe tona de oțel, multe dintre acestea consumă 750—900 Kwh. Trebuie recuperați 150—200 Kwh, ceea ce înmulțind cu producția de oțel a țării înseamnă un cîștig enorm. (Să ne gîndim că 150 kw poate fi consumul mediu trimestrial al unei familii compusă din 2—3 persoane, locuind într-un apartament de 2 camere). Totul depinde, constată cercetătorii, de reglarea lungimii arcului electric, posibilă prin poziționarea optimă a electrozilor. Chestie aparent simplă de electrotehnică, dacă ai putea să construiești de la început un nou cuptor. Dar nu aceasta era scopul. Studiind ce face cuptorul existent, ce ar trebui să facă și cum să-l aduci în stare să facă ceea ce trebuie, a reieșit clar necesitatea automatizării comenzilor, prin care să se efectueze un control riguros al procesului de topire. După calculele simulate pe calculator, s-a ajuns la un model matematic, reprezentînd optima sistemului de poziționare a electrozilor în cuptor. Pe baza modelului teoretic s-a construit modelul fizic, dispozitivul electronic propriu zis cu rol de a dirija riguros procesul de topire, cu un consum specific pe tona de oțel mai redus cu acei 150—200 Kwh. Echipamentul se află în producția de serie la Întreprinderea „Electrotehnica" București, din anul 1984. Așa dar, chiar din primul an de manifestare a noii unități de cercetare, reprezentînd un veritabil model al ritmului de implementare în producție a rezultatelor cercetării. Desi montarea lui necesită o întrerupere minimă a instalației, desi rezultatele s-au dovedit certe — prima aplicare industrială a avut loc la Hunedoara, în marele Combinat siderurgic, iar, mai apoi la „23 August" București și la alte 2 întreprinderi constructoare de mașini. — I.M.M.R. Brașov și I.M. Cîmpina, — nu prea se înghesuie beneficiarii să le comande, mai ales acei deținători de mari cuptoare electrice, combinatele și sectoarele metalurgice și siderurgice. Le mai aducem la cunoștință — poate noua realizare îi va ispiti mai mult — că specialiștii de la Filiala Tg. Mureș a I.C.P.E., se preocupă și de construcția unor dispozitive-computer menite să conducă singure procesul tehnologic, să comande numeric cuptoarele, cu un scop dublu și de importanță egală. Să reproducă șarjele model de elaborare a oțelului, și astfel să se obțină șarjă de șarjă calitatea programată, cu consumurile programate și să elimine omul din locuri atît de grele de muncă, odată cu subiectivismul lui în procesul de producție.

Generatorul — colac de salvare

Pentru sectoarele de tratamente termice și de forjă un alt colectiv de la Tg. Mureș, condus de Molnar Gabor, se preocupă de înlocuirea generatoarelor rotative (ce dotează în mare parte liniile și instalațiile din uzinele noastre) cu generatoare de inducție la medie frecvență. Avantajul este binecunoscut din literatura de specialitate: crește randamentul global al liniei tehnologice. Mai pe înțelesul fiecăruia dintre noi, înseamnă să se efectueze un tratament termic al pieselor din oțel de cea mai bună calitate, fără să ducă la rebuturi, dar cu o cantitate mai redusă de energie electrică. Generatorul respectiv arată cît un șifonier de haine cu 3 uși, este foarte complex tehnic, este dotat cu memorie electronică, dirijează totul automat și programat, astfel încît nu poate minți și nu îngăduie să fie mințit. Asigură un control precis al procesului de încălzire, se autoacordează la parametrii optimi. Un prim model — el este conceput în variante de la 50 Kw la 800, iar în perspectivă mergînd pînă la 4MG, în funcție de necesitățile industriei — a intrat în producția de serie la aceeași întreprindere de echipamente electrotehnice din Capitală. Deocamdată, sînt utilizate însă doar de Întreprinderea mecanică Oradea, Întreprinderea mecanică Tg. Secuiesc și, au depus comenzi „Rulmentul" Brașov, „Republica" Reghin, „Imatex" Tg. Mureș. Cei care construiesc capacități noi de producție au șansa de a porni de la început cu noua tehnologie. Ca dovadă a valorii realizării cercetătorilor mureșeni este faptul că Fabrica de țevi de oțel din Slatina, o nouă investiție a metalurgiei naționale, este proiectată din start să lucreze cu asemenea tipuri de generatoare.

„Ochiul" automat

Sută la sută obiectiv, este un deziderat mai vechi pentru energetica noastră „automatul" capabil să urmărească clipă de clipă consumurile de energie electrică. Se știe cum se procedează acum în cea mai mare parte dintre unitățile industriale — tehnicienii investiți cu această răspundere aleargă de la secție la secție, la fiecare contor, precum și la contorul general, citesc cifrele înregistrate, și se așează pe socotit pentru a prezenta conducerii la „operativa" de dimineață sau de prînz, „cum stăm cu energia?" Cine nu s-a încadrat kilowaților prevăzuți, cine are economii și așa mai departe... Programatorul conceput la I.C.P.E. Tg. Mureș, și intrat în producție la „Electromureș", optimizează și automatizează munca energeticienilor, putînd asigura urmărirea a 36 consumatori industriali odată. Fie global, fie pentru un utilaj anume, o secție sau cîteva, în funcție de datele ce i se solicită. El redă cu exactitate puterile momentane și într-un timp real nu aproximativ, cum poate să realizeze tehnicianul. Dispozitivul este înzestrat cu un calculator, un ecran TV, o tastatură și o imprimantă. Echipamentul întocmește automat, inclusiv graficele necesare și astfel poate să ofere o evidență strictă a zilei energetice dintr-o uzină, o bază obiectivă pentru decizii. Se poate trece la deconectarea unor consumatori în favoarea altora, de strictă importanță pentru producție, se pot lua prompt măsuri în secțiile unde se constată depășiri ori să declanșeze luarea unor măsuri tehnice pentru utilajele care depășesc consumurile etc. Filmul puterilor și consumurilor pe zi, pe săptămînă, pe lună rămîne ca document în arhiva întreprinderii pentru viitoare bilanțuri și inițiative tehnologice. Cei interesați pot lua informații în plus despre acest „paznic" energetic de la sîngurii deocamdată, beneficiari: „Rulmentul" Brașov și „Electromureș"

CICI IORDACHE-ADAM

Telexul

(Urmare din pagina 1)

rie tehnologică pentru echipamente hidrotehnice din Reșița. Prin această colaborare a fost asigurată de către sectorul bancă de date, de la I.N.I.D., informarea operativă și completă a specialiștilor noștri în domeniul de cercetare care-i interesa.

Mașina, concepută și realizată de specialiștii din Reșița în colaborare cu două firme din R.F.G., este o mașină-unealtă unicat, de complexitate și performanțe deosebite, avînd 5 axe mecanice independente și o corespunzătoare comandă numerică.

După cum sîntem informați, atît prin specialiștii celor două firme străine cît și prin studiile efectuate de I.N.I.D., în lume s-au pus în funcțiune numai două mașini de acest tip, cea de la întreprinderea noastră, avînd lățimea batiului de 4,5 metri, și una mai mică la Șantierele navale Boston, cu lățimea batiului de 2,5 metri.

Fără un sistem de tehnologii și programe de calcul corespunzătoare, această mașină nu putea fi utilizată eficient la prelucrarea suprafețelor cu dublă curbură, așa cum sînt paletele rotorice ale turbinelor hidraulice. Însă efortul valutar impus pentru procurarea din import a programelor de calcul ar fi fost mai mare decît cel făcut pentru realizarea mașinii propriu-zise. Pentru a realiza economii valutare, specialiștii reșițeni și-au asumat sarcina să elaboreze ei tehnologiile și programele de calcul de care aveam nevoie. Menționăm că, potrivit informațiilor de care dispunem, pentru mașina de acest tip de la Boston sarcina realizării programelor de calcul a fost asumată de specialiști de la Universitatea Harvard.

Pe parcursul elaborării tehnologiilor și programelor de calcul pentru mașina noastră, specialiștii de la I.N.I.D. și-au adus o contribuție importantă. Ținînd seama de complexitatea problemelor rezolvate de ei, îi felicităm călduros pe specialiștii institutului și le mulțumim pentru contribuția lor la această realizare tehnică de mare eficiență și de înalt prestigiu".

Această scrisoare este, în sensul originar al cuvîntului, un veritabil reportaj. Un reportaj despre o reușită de excepție a industriei românești, despre profesionalismul unor tehnicieni ai noștri și despre un mod de colaborare fructuoasă pe care se vede că oameni adevărați știu nu numai să-l caute, dar să-l și găsească.

Se știe că de numele Reșiței se leagă amintirea unor vremuri de pionierat ale industriei. Însă fapta acelor vremuri mai vechi ar rămîne doar atît, o simplă amintire, dacă ea n-ar avea o replică și în planul prezentului. Cu îndrăzneală și cu strălucirea pe care o dă competența, prin valorile de supremă expresie ale muncii ei, industria Reșiței este, iată, una de performanță tehnică.

Semnificația unui gest

Toamnă ploioasă prin părțile Vasluiului. Zile de-a rindul pămintul a primit apa de care dusese atita lipsă pe intreaga perioadă a verii. Primarul comunei Muntenii de Jos — o femeie tînără, Georgeta Frățiman — dorește ca, înainte de orice discuție, să mai privească o dată (și, desigur, să se mindrească pentru felul în care arată) cîmpurile semănate cu grîu. Covoare verzi, întinse, dînd speranța cooperatorilor de-aici în obținerea unor recolte pe măsura hărniciei lor. Pentru că, realmente, avem de-a face cu niște oameni harnici. Chiar dacă la porumb n-au putut obține recoltele pe care le-ar fi meritat, dacă judecăm totul în funcție de truda pe care au depus-o.

— Priveam, astă-primăvară, lanurile cu porumb și mă simțeam peste fire de bucuroasă — povestește primărița. După care, picătură de apă n-a mai vrut să vină de sus. Am făcut tot ce omenește se putea face în privința întreținerii culturilor. S-a prășit fără preget, în toate momentele în care era nevoie. Asta, pe o întindere de 800 de hectare înseamnă ceva muncă... De fapt, acum, după încheierea culesului, dacă mergeți prin lan nu puteți zări urmă de buruiană.

Îndirjiți de potrivnicia naturii, oamenii comunei au pus umărul, cu mic — cu mare, la recoltat. Prea multă forță de muncă nu este, cei mai mulți dintre bărbații tineri ai satului fiind plecați ca muncitori în întreprinderile municipiului Vaslui. Dar și așa, cu forța brațelor celor 250—300 de cooperatori, porumbul a fost strîns la timp, în cele mai bune condiții. S-a lucrat în coș cu atelajele și s-au economisit în totalitate motorina destinată de C.A.P., astfel încît ea s-a putut fi folosită pentru arăturile adînci de toamnă. Dar, pentru că a venit vorba de utilaje, primărița comunei, ca și alți oameni de bine ai comunei, s-au gîndit că, după felul în care s-au desfășurat această campanie, ar fi nevoie de mai multe atelaje. S-au hotărît să-și construiască. Și, desigur, își vor construi, dar cu mai multă greutate decît dacă ar fi avut astfel de meșteri în sat sau dacă tinerii ar fi fost și ei membri cooperatori.

Revenind la toamna de-acum, cea mai mare cantitate de porumb a fost deja expediată către unitățile cu care erau stabilite contracte de predare — la baza de recepție, la Complexul de taurine din Costești și la F.N.C.. Tot la adăpost, în magazia cooperativei au fost stivuite cantitățile de porumb, pentru răsplata cooperatorilor. De pe cîmp ar mai fi puțin de adus (de pe vreo douăzeci de hectare pe care se și lucrează), iar porumbul este transportat — tot cu atelajele existente — la capetele de rînd, în arioase.

— Anul viitor n-are cum să fie altfel decît bun! — spune, din mersul căruței, unul dintre cei care transporta porumb.

Primărița zîmbește și spune că ea, care nu e de fel de prin partea locului (dar nici de prea departe, din zona Bacăului) este plăcut surprinsă de hărnicia și optimismul oamenilor din Muntenii de Jos, alături de care crede că va obține, în viitorul an agricol, recolte superioare celor de acum.

Plecînd din curtea C.A.P.-ului, am zărit cum, dintr-un atelaj aflat în drum spre magazie, a căzut un știulete de porumb. Nu era tocmai mare. Mă pregăteam să-i spun, în glumă, primăriței că eforturile celor de-aici de a pune recolta la adăpost pînă la ultimul bob se împotmolesc chiar la sediul unității. Dar tocmai atunci trece pe alee o femeie în vîrstă. A zărit știuletele căzînd din căruță și s-a grăbit spre el. L-a ridicat de jos, l-a șters de poala rochiei negre și l-a aruncat înapoi în căruță. Primărița, văzînd și ea scena, a tăcut în continuare. Iar eu am păstrat în memorie, pe parcursul întregului drum de întoarcere spre București, gestul acela.

DAN MUCENIC

Idei și împliniri, într-un sat din Bucovina

INDUSTRIE MICĂ — VENITURI MARI

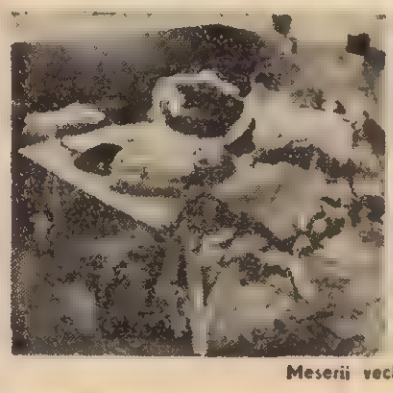

Meserii vechi în haine noi

Mașină de dărăcit pentru cunoscutele covoare de Rădăuți

O boiangerie căutată de toate comunele din jur

Cărămidăria, un meșteșug tradițional superactual

La curățătoria chimică, 2 oameni produc 200.000 lei pe an

Filatura a fost pusă în funcțiune cu mașini casate de la Cisnădie

Balastierele au lucrat zi și noapte pentru desecări

O ingenioasă mașină de recuperare a materialului textil din anvelope nerecapabile

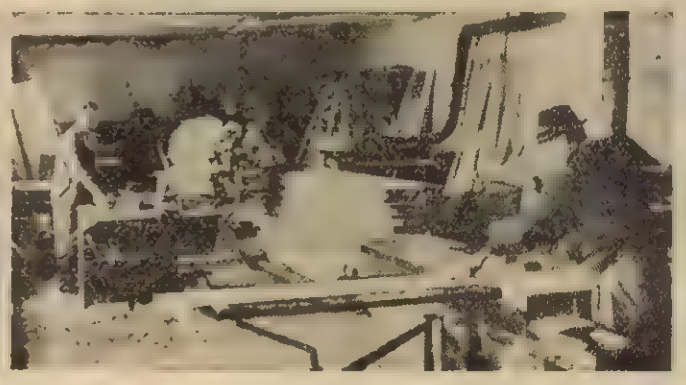

Timplăria — cea mai la îndemînă dintre posibilitățile micii industrii

— Sînteți cunoscuți în județ, invidiați, totodată, pentru perseverența cu care ați dezvoltat mica industrie, ajungînd azi la o producție globală de 46 milioane lei. Cum ați izbutit o asemenea performanță?

— Comuna noastră are aproape 7.000 de locuitori. Mai mult de jumătate sînt membri cooperatori. Sînt oameni harnici, nu se dau în lături de la greu, numai că pămîntul e slab, cu exces de umiditate. recolta de porumb nu reușește să ajungă la maturitate și nu se asigură un venit minim din producția agricolă. Oamenii făceau naveta la Rădăuți, Suceava sau Siret în căutare de lucru, de ciștig. Constantin Alexei, din 1959 președinte al C.A.P.-ului, ca un veritabil cap al obștii, a venit cu ideea să facem o cărămidărie. S-au înființat apoi două ateliere, cu cîte 20 de cooperatori, pentru confecționat lăzi de ambalaj. Treaba mergea bine. Apoi am luat legătura cu U.F.E.T. și Inspectoratul silvic, de unde am primit, periodic, cantități de material lemnos, să-l prelucrăm. Așa a apărut o făbricuță de cherestea, cu douăzeci de oameni și cu o producție de un milion de lei pe an. Asta se întîmpla în '72; după 15 ani realizam 15 milioane și lucram și noi în trei schimburi. Am început să adunăm bani, așa că ne-am permis să facem unele investiții. Am construit 15 șoproane pentru uscat cărămidă. Anual fabricăm 5 milioane de cărămidă normală și 700 000 de tuburi pentru drenaj. Odată, cei care au venit după cherestea ne-au întrebat dacă nu avem balast, că ei îl cară tocmai de la Pitești și-i costă. Avînd bani în cont am pus pe picioare o balastieră la Dărmănești, alta la Milișăuți. Pe lîngă ele am înființat niște echipe de construcții cu 200 de cooperatori specializați în desecare și drenaj, cu ele ne-am desecat toată suprafața. Aveam tot ce ne trebuia: balast, tuburi de drenaj și specialiști. Echipele noastre lucrează acum prin județele vecine construcții agro-zootehnice de toată frumusețea. Ce mai! Începeam să ne lansăm; comenzile le primeam prin Direcția agricolă și prin bazele de aprovizionare.

— Se spune despre dumneavoastră că vă apucați de tot ce vă trece prin cap!

— Prin cap ne trec idei. Idei care prind viață și se dovedesc eficiente în practică. Dacă veniți pe la noi vara nu găsiți pe nimeni prin ateliere. Oamenii-și fac normele, pămîntul a început să producă, iar odată venită iarna nu mai poți sta degeaba la gura sobei, după ce te-ai convins cît de rentabilă poate fi această mică industrie. Facem de toate. Împletim rîchită, avem tăbăcărie, cojocărie, boiangerie, curățătorie chimică pentru deservirea populației; s-a înființat o secție de filatură și tricotaje, vrem și o mașină de tors pentru a realiza fir tot pentru populație. Oamenii chiar nu mai bat drumurile la Siret sau Rădăuți, au în Calafindești tot ce le trebuie. Am făcut și brutărie, să nu mai umble lumea după pîine pe la oraș. Ne-am temut la început, că n-o să putem vinde, iar acum nu mai dovedim; coacem 160.000 de pîini pe an. Cea mai nouă secție e cea de răcoritoare, confecționăm hamuri și harnașamente, chingă pentru Combinatul de prelucrare a lemnului din Rădăuți.

— În perspectivă ce vă propuneți să realizați?

— Noi avem aproape de toate. Să vedem ce-și mai doresc alții. Asta e secretul nostru — să fim utili.

Fotoreportaj de
ELENA GHERA

Podzolul nu mai e un sol bolnav

Există pămînturi care îmbrățișează cu ospitalitate sămînța, care-i asigură un culcuș cald și îi pun la dispoziție cămări pline de adevărate vitamine și apă vie. Există și altele, care prin structura lor, nu-i oferă condiții dintre cele mai bune de împlinire. Într-o agricultură modernă, însă și acestea trebuie făcute să însemne recoltele bogate ale plinii de milne. „La Stațiunea de Cercetări Agricole Albota, ne spune directorul Gheorghe Cremenescu, s-au elaborat căi și mijloace pentru sporirea capacității de producție de cereale, plante tehnice și furaje a solurilor podzolice, recunoscute prin slaba lor fertilitate nativă. În urma cercetărilor noastre, am reușit să punem la punct tehnologii specifice de cultură pe acest sol a fiecărei plante. Și ca un corolar al acestora, s-au obținut soiuri noi, în special de grîu, care să se simtă bine pe aceste pămînturi".

Cum au reușit cercetătorii de la Albota să corecteze „defectele" solurilor podzolice, care ocupă suprafețe mari în sudul Carpaților Meridionali, circa 1,5 milioane hectare, pe cuprinsul județului Argeș și a celor învecinate? Pe lîngă aciditatea lor ridicată, ele au un conținut mare de argilă începînd chiar de la suprafață și care ajunge la 55% la 40 de centimetri adîncime. Din această cauză apa nu se poate infiltra în pămînt, producînd în primăverile ploioase băltiri la suprafață care îngreunează încălzirea pămîntului. De aici și tristul lor renume de soluri reci, acide. Tot datorită argilei, ele au o capacitate mică de înmagazinare a apei utile. O comparație: dacă cernoziomul oferă plantei un butoi cu apă, podzolul, doar un pahar. Situație total defavorabilă, căci în perioadele cu precipitații, vegetația se îneacă, iar la secetă, crapă de sete. Ca să nu mai amintim de concentrațiile mici în elemente nutritive și materii organice. Cam acestea ar fi „relele" pămîntului care-l fac să nu asigure mai mult de 800 de kilograme de grîu la hectar și maximum 1000 de kilograme de porumb. Specialiștii stațiunii nu s-au resemnat însă cu ideea că „asta-i situația" și au început să caute un tratament pentru însănătoșirea acestui pămînt bolnav. Și pînă la urmă l-au găsit. Inginerul șef, doctor Constantin Ceaușu, ne explică: „Administrînd carbonat de calciu la intervale de 7—8 ani, nu numai că se reduce aciditatea în limitele optime, dar se mobilizează și o anumită cantitate din elementele nutritive aflate în rezerva solului. Trebuie executată după recoltarea păioaselor și o afînare profundă la 60 de centimetri, cu o distanță de 140 de centimetri între organele active ale mașinii. Această lucrare mărește capacitatea de înmagazinare a apei și creează un raport favorabil aer-apă. Paharul de apă pus la dispoziția plantei devine astfel o sticlă. De asemeni, periodic, trebuie cultivat trifoiul, care pe lîngă azotul pe care-l lasă moștenire culturilor ulterioare, afinează solul cu rădăcinile lui adînci, fiind totodată și un agent de igienă care atacă o serie de dăunători și boli." Pare simplu cînd se expun cu modestie cîteva concluzii finale. Dar pînă a se ajunge la această rețetă, inginerii Nicolae Constantin, Florin Povarnă, Nicolae Ionescu, în frunte cu directorul și inginerul șef, care n-au prea stat în birou, ci au îmbrăcat hulalele de cercetători simpli din echipă, au investigat ani în șir. Drumul n-a fost o autostradă dreaptă și pavată, a avut sinuozitățile căutărilor, cu soluții care păreau rezolvarea finală dar pînă la urmă ajungeau la coș, cu momente cînd o nereușită se privea lucid în ochi, se ofta și se pornea iar de la capăt pe alt drum. „Aratul cu întoarcerea brazdei nu aducea aerație, ci o îmbunătățire — continuă Constantin Ceaușu. S-a început afînarea la distanțe mici între elementele mașinii, dar ani pleioși au arătat că se producea o desfundare a pămîntului ce împiedica utilajele să intre în cîmp. Am stabilit distanța optimă tatonînd din 10 în 10 centimetri. Pînă la urmă, formula cu măsuri de tratamente conjugate a făcut ca producțiile să fie de 8—10 ori mai mari față de fertilitatea nativă. Apoi, pentru fiecare plantă, pentru fiecare soi, s-au cercetat tehnologii specifice de cultură, recomandîndu-se cum să se facă arătura, pregătirea patului germinativ, semănatul, întreținerea și recoltarea. S-a ajuns la un adevărat sistem de agricultură specific solurilor podzolice." Prin aplicarea acestor fluxuri tehnologice ale pămîntului, în 1987, deși condițiile de climă nu au fost favorabile, o serie de C.A.P.-uri precum cele din Scorniceștii, Petrești, Ungheni, altele au obținut recolte de peste 8000 de kilograme de orz și peste 6000 de kilograme de grîu la hectar. Constantin Ceaușu, unul dintre principalii autori, este ceea ce se numește un îndrăgostit de meserie. Nici o tentație ierarhică nu-l poate deturna de la bucuria ce i-o dă expediția în necunoscutul științei. Cînd a fost numit inginer șef cu sectorul producție nu a acceptat decît dacă este lăsat să se ocupe și de cercetare. Își organizează treburile în așa fel ca să stea cîteva ore și pe parcela lui de experimentări. „Mai demult am fost trimis la o specializare în S.U.A. Acolo însă, n-am stat ca un elev timid la bancă, ci le-am arătat cum lucrăm și noi. Americanii au recunoscut că, deși ei au cele mai perfecționate utilaje, noi românii îi întrecem la știința pămîntului." Figura lui tuciurie, cu bronz de Albota, zîmbește mîngîiată de o satisfacție veche, dar ținută mereu proaspătă într-un colț de suflet.

Odată pusă la punct regia care să fertilizeze aceste soluri sărace, s-a căutat și distribuția cea mai potrivită. Deși începută de numai 6 ani, cercetarea în domeniul ameliorării plantelor s-a concretizat în omologarea primului soi de grîu Albota, fiind în testări alte două linii și 3 hibrizi de porumb. Toate acestea se adaptează foarte bine la condițiile nefavorabile ale acestui pămînt. Solul Albota prezintă o rezistență deosebită la aciditate și la excesul de umiditate pe care alte tipuri de grîu nu o au. El este perfect consolidat genetic și s-a extins în marea producție. Cinci unități agricole din Petrești, Costești, Călești cultivînd acest soi, au obținut producții superioare cu 10% față de alte sortimente de grîu. Cei care operînd cu delicata ereditate au ajuns la cea mai reușită combinație de gene pentru ca grîul de Albota să aibă o robustețe deosebită, se numesc inginerii Floarea Popa, Ștefan Ion și în primul rînd, Steluța Enescu. Aceasta a muncit o viață în laborator și pe loturile experimentale îngrijind ca pe un copil noua plantă. Tenace și cu o răbdare ieșită din comun, așteptă fiecare producție să vadă ce însușiri bune a reușit să construiască la sămînța creată. Toți ziceau că e bine, dar ea voia să-i mai adauge o calitate. Și iar se scurgea un ciclu biologic. Cînd a fost sigură că grîul de Albota poate să se mute pe marile ogoare a ieșit la pensie. Dar ca o mamă grijulie, cum află că un alt CAP îl seamănă în cîmp, se duce acolo să-i învețe pe oameni cum să-l „dădăcească" ca să-l pună în valoare. O agricultură de vîrf nu se face fără o cercetare puternică care să-și semene cu folos rezultatele în lan, fără oameni care să se aplece cu dăruire și mai ales cu dragoste asupra brazdei.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Simetrii

(Urmare din pag. 1)

gie, gîndirea fizică modernă se apropie tot mai mult de gîndirea artistică, ambele tinzînd să se încadreze în cîteva structuri arhetipale. Astfel de structuri sînt grupurile de simetrie despre care știm acum să guvernează întreaga fizică. Chiar și legea fundamentală a conservării energiei nu exprimă altceva decît o anumită proprietate de simetrie. Existența celor două forme de materie — substanța și cîmpul — apar ca o consecință a simetriei în raport cu permutarea particulelor cuantice identice. Iar fizica particulelor fundamentale se bazează, deasemenea, pe teoria atît de fecundă a grupurilor de simetrie. Și tot pe această teorie se sprijină și eforturile actuale de unificare a tuturor interacțiunilor din Univers.

Este vorba despre aceeași idee de simetrie care ne face să ne înfiorăm de emoție artistică privind un basorelief sumerian, o frescă de Piero della Francesca, o pînză de Piet Mondrian, sau ascultînd o fugă de Bach, un concert de Gershwin sau boleroul lui Ravel. Aceeași simetrie pe care o aplică cu sîrguință, în ritmarea construcțiilor, arhitecții tuturor timpurilor.

Este de-a dreptul tulburătoare această grandioasă unificare a artei cu știința și cu tehnologia, unificare pe care teoria simetriei este gata să o ofere în zar secolului XXI, secol în care modul de gîndire în știință și inginerie se va apropia tot mai mult de viziunea artistică, implicînd convergența drumurilor celor care caută frumusețea și ale celor care caută adevărul.

Morala fabulei: drumul spre înțelegerea tehnologiilor moderne trece obligatoriu prin galeriile de tablouri și prin sălile de concert.

Biogazul, sursă ieftină și la îndemînă

În urma vizitei de lucru din 27 mai 1985 a secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la expoziția organizată de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie privind valorificarea surselor noi de energie și a resurselor energetice refolosibile în planul cincinal 1986—1990, s-a stabilit ca, pînă la finele acestuia, prin producția de biogaz din biomasa existentă în țară, să se realizeze o economie de circa 400 000 t.c.c pe an. Pentru atingerea acestui deziderat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat specialiștilor cîteva sarcini: realizarea de noi tipuri de instalații cu funcții multiple de protecția mediului înconjurător și producerea de nămoluri cu nivel ridicat de fertilizare; generalizarea pînă în 1990 la toate fermele zootehnice a instalațiilor de biogaz; înființarea unor întreprinderi specializate în biogaz; asigurarea execuției de prefabricate specifice.

Fermele zootehnice sînt surse de biomasă cu potențial ridicat. Tocmai de aceea asupra lor s-a concentrat atenția specialiștilor.

Să începem prin a spune că de la proiectarea și intrarea în funcțiune a primelor instalații industriale de producere a biogazului au trecut cîțiva ani buni — proiectul tip I.S.P.C.A.I.A. a intrat în vigoare în anul 1980 —, avem la ora aceasta proiecte tip I.C.P.E.A.R., deasemeni pentru instalații industriale, precum și proiecte tip I.C.I.C.A. pentru instalații individuale și pentru unități cu capacități mai reduse. În toate județele produc biogaz sute și mii de instalații mai mari sau mai mici, în general mai toate cu bune rezultate. Știm deci să producem biogaz și în ultimii ani aceasta se face cu un randament din ce în ce mai bun, performanțele s-au îmbunătățit. Lucrurile au mers înainte, lumea s-a deprins cu biogazul, dar au rămas și destule probleme de rezolvat.

Ne aflăm la A.E.I.C.I.P. Seini — Maramureș. Din septembrie anul trecut, funcționează o instalație de capacitate 2x750 metri cubi, realizată după proiectul tip I.S.P.C.A.I.A.

Ne conduce prin instalație directorul asociației, dr. Vasile Vezentan. Iată ce ne spune acesta:

— Din toamna trecută, cînd instalația a fost amorsată, funcționează continuu. Și iarna a funcționat foarte bine. Biogazul îl folosim pentru încălzirea complexului, circa 2 100 metri cubi pe zi. Instalația aduce o economie de aproape 400 tone combustibil convențional. Ca urmare a procesului de fermentare, rezultă un nămol care poate fi folosit drept un bun îngrășămînt de cîmp. Am înțeles că dată fiind capacitatea stației de epurare, ar mai putea fi construit un metantanc. În centrala termică funcționează astăzi doar cazanele cu biogaz, două bucăți. Cele 6 cazane pe cărbune sînt stinse. Personalul care exploatează stația de epurare și instalația de producere a biogazului este instruit, școlarizat la instalații similare mai vechi. Biogaz este. Din păcate, vara, cînd încălzirea complexului nu-l solicită, sîntem nevoiți uneori să-l eșapăm în atmosferă. Pentru a înlătura acest neajuns ne gîndim la o instalație realizată cu forțe proprii de uscare a lucernei, care va intra în curînd în funcțiune, la folosirea lui la cantină și la prepararea apei calde.

Vasile Anițaș, șef de echipă întreținere, apreciază că instalația aduce o economie de o remorcă de cărbune pe zi.

Deci, nu numai că avem biogaz, dar în perioadele de vară, el ne prisosește. Să n-avem oare ce să facem cu el?

La I.S.P.C.A.I.A. Atelierul alimentări cu apă și statie epurare, proiectantul și autorul proiectului tip. Ne vorbește dr. ing. Adrian Zaharia, șeful acestuia:

— Actualul proiect tip a fost supus unei continue perfecționări. La ora aceasta este înaintat spre aprobare un nou proiect tip care înglobează multe noutăți. S-a îmbunătățit tehnologia prin recuperarea căldurii din nămolul evacuat. Reglarea unor pompe cu puteri mult mai mici decît cele inițiale, de la 22 KW la 7,5 KW, micșorarea numărului de recirculări, ceea ce a dus la reducerea consumului de energie electrică de la 400 la 80 kWh/zi, redimensionarea izolațiilor exterioare, avînd ca rezultat imediat reducerea autoconsumului de la 500 la 200 metri cubi biogaz pe zi, eliminarea unor obiecte, reducerea volumului de construcții la jumătate la altele au făcut, conform studiului Institutului Politehnic București, ca randamentul instalației pe ansamblu să devină de 85 la sută. Deasemeni, noul proiect tip reduce prețul de producere a unei Gcal de la 250—350 lei la 150—200 lei și prețul de producere al unui kWh de la 0,7—0,6 la 0,4—0,5 lei. La Halinga este în curs de realizare prima centrală de termoficare pe biogaz.

— Care sînt problemele la zi ale biogazului?

— Pentru ducerea la îndeplinire a sarcinilor trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu privind generalizarea pînă în anul 1990 a instalațiilor pe biogaz la toate fermele zootehnice, trebuie să fie cuprinse și fermele din sectorul cooperatist. Dar de multe ori șantierele sînt părăsite pe drum. Nu se angajează personal de întreținere și exploatare încă din faza de execuție, așa cum se procedează la toate investițiile industriale. Deși, investițiile care au drept scop realizarea unor obiective energetice ar trebui, conform legii, să aibă prioritate, se mai întîlnesc situații cînd echipele sînt mutate la alte șantiere. M.C. Ind. și Ministerul Agriculturii nu au înființat încă unități specializate pe construcția instalațiilor de biogaz. Însă, cea mai acută problemă este aceea a folosirii judicioase, integrale deci, a acestei bogății care este biogazul. Într-adevăr, situația pe care ați întîlnit-o la Seini nu este din păcate singulară. Se eșapează biogaz vara în atmosferă.

— Ce e de făcut?

— În timpul verii, necesarul de biogaz pentru cantină, apă caldă menajeră și asigurarea autoconsumului instalației reprezintă circa 10 la sută din biogazul produs. Producerea de supe proteice în sistem autoclavizat consumă maximum 5 la sută, secția de preparat carne, cînd există în cadrul complexului consumă maximum 15—20 la sută. Rezultă că 60—70 la sută din biogazul produs vara trebuie folosit în instalații de uscare a furajelor verzi sau în instalații de producere a energiei electrice. Producerea energiei electrice la un preț comparabil cu costul energiei obținute din sistemul național nu este stimulativă pentru beneficiari. Costul GEB-ului este exagerat de mare pentru că este realizat pe cercetare și microproducție. M.I.C.M. ar trebui să nominalizeze o întreprindere care să realizeze grupuri electrogene independente, fabricate în serie. Prin modernizarea instalațiilor energetice din cadrul complexului, aportul biogazului ar crește de la 50 la 90 la sută. Valorificarea integrală a biogazului necesită o serie de utilaje care, sîntem convinși, pot fi lesne executate de industria noastră: uscător de furaje de capacitate mică cu focar pe biogaz, instalație autoclavizată pentru valorificarea deșeurilor animale, arzătoare de biogaz cu joasă presiune sau a unor arzătoare mixte, modernizarea cazanelor Metalica pentru a putea fi folosite cu randament corespunzător lignitului inferior, ceea ce ar conduce la disponibilizarea unei cantități mai mari de biogaz. Instalațiile realizate cu mijloace proprii de diferite unități nu au randamentul optim. Institutul nostru a înaintat, la cererea C.N.S.T., o listă cu 11 propuneri de fișe tehnice pentru proiectarea unor instalații adecvate folosirii biogazului pe timpul verii, însă Ministerul Agriculturii încă nu ne-a răspuns.

— Surplusul de biogaz pe timp de vară nu poate fi folosit pentru construcțiile civile?

— Prepararea hranei pentru o persoană necesită numai 0,5 metri cubi biogaz, ceea ce asigură necesarul pentru circa 1 000 apartamente dacă avem în vedere numai biogazul disponibil din cele 7 luni ale anotimpului călduros în cadrul unui complex de porci de 45 000 capete pe an care nu dispune de alți consumatori de încălzire în acest sezon. Pe această cale se pot satisface integral cel puțin cerințele pentru locuințele învecinate ale muncitorilor din complex. Se impune ca toate aparatele casnice funcționînd în prezent cu gaze naturale să fie verificate și omologate și pentru biogaz. Deasemenea transportul la distanță al biogazului se poate realiza în condiții economice la distanța de 2—3 kilometri fără compresoare. Această creștere de presiune, deși minoră, necesită totuși reproiectarea și verificarea experimentală a acestor utilaje. Institutul nostru este în măsură să asigure proiectarea de specialitate și asistența tehnică necesară în cazul în care Ministerul Agriculturii va dispune promovarea acestei acțiuni.

Considerăm că soluțiile au fost date chiar de interlocutorii noștri, că nu de ele ducem lipsă. Pentru valorificarea acestei surse de energie din cele mai ieftine și la îndemînă, pe care în ultimii ani am învățat s-o captăm, cu trudă, pricepere și forță de muncă, nu trebuie să ne oprim aici. Prin valorificare trebuie să înțelegem valorificarea integrală. După ce ne-am străduit atît să producem biogaz, de ce să-l pierdem în atmosferă?

OPREA GEORGESCU ■

• Sesizări, propuneri, soluții — cu dialog fructuos între cetățeni și autorități •

■ **Cezar Enescu din Buzău** (str. Obor nr. 1, bl. 1 CH, ap. 13) ne scrie că răspunsul primit de la Departamentul căilor ferate, inserat în coloanele revistei noastre cu numărul 41, nu este decît unul formal și justificativ. În același context, consemnează că atît după apariția articolelor, cît și după răspunsul dat, nu se resimte în nici un fel îmbunătățirea situației, ba dimpotrivă. Făcînd mult teren în țară, juristul Cezar Enescu ne trimite 5 file dactilografiate în care notează cu minuție trenurile personale, rapide și accelerate, care au întîrziat între 5—6 minute și 90—240 de minute, adnotînd și datele și orele respective. Parcurgînd scrisoarea, ne stăruie însă în memorie întrebarea pusă de colegii noștri în finalul articolelor : de ce întîrzie trenurile ?

■ Cîteva răspunsuri privind clarificarea situației profesionale, a unor cetățeni care ni s-au adresat : **Adrian Brumă din Roman** (județul Neamț) a fost repartizat la Întreprinderea de nutreturi combinate din orașul Roman ; **Mihai Adrian Răcariu** din Piatra Neamț a fost repartizat la TAGCM Piatra Neamț (ambele răspunsuri ne parvin de la **Consiliul popular al județului Neamț**). **Elena Lazăr din Vultureni** a fost încadrată ca operatoare la CICHCH Bacău, începînd cu data de 13 octombrie a.c. ; **Maria Elena din comuna Orlea** a fost efectiv ajutată de către **Consiliul popular județean Olt** pentru a i se perfecta formele de încadrare la ADAS Olt.

■ În ziua de 31 octombrie a.c. am intrat împreună cu fiul meu Alexandru în Cofetăria Tineretului din bd. Pionierilor, dorind să cumpăr un „Briicor", un produs nou dar deosebit de apreciat de cei mici. Nu m-am mirat de fel văzînd că mulți îl solicitau. M-a mirat sincer faptul că servea o singură vînzătoare, în timp ce altele 3—4... tălîfăsuiau în sus și-n jos prin cofetărie. Aceeași situație am întîlnit-o și la cofetăria „Casata" de pe Bulevardul Magheru (în apropierea Pieței Romane). Totuși, cum e posibil ca un singur lucrător comercial să servească, iar alții — 4—5 la număr — să piardă cu seninătate vremea, ori să consume cafea și prăjituri în laboratorul cofetăriei ? În sensul de a nota cîteva propuneri am solicitat la Cofetăria Tineretului condica de reclamații. De față a fost și Floarea Rădulescu, om al muncii la ADESGO, posesoarea legitimației de control obștesc nr. 125, eliberată de Consiliul sindicatelor al Sectorului 4, la 20 mai 1982. Cu toate insistențele mele și ale tovarășei de la control obștesc — scrie **Tudor Ghinea din București** (str. Calea Piscului nr. 18, bl. 41, sc. 1, et. 5, ap. 22, sectorul 4) — nu m-am ales cu altceva decît cu îmbrînceli, cuvinte urîte și cu dorea mea efectiv afară din unitate. Este admisibil așa ceva ?

Să vedem ce ne răspunde Direcția comercială a municipiului București !

■ Din partea **Consiliului popular județean Mehedinți**, la scrisoarea lui **Dumitru Mateescu, Constantin A. Nițu și Constantin D. Mateescu din comuna Dumbrava** : În urma verificărilor, a confruntărilor la fața locului, s-a constatat că unele probleme ridicate de către petiționari s-au confirmat, altele însă nu se confirmă. Se confirmă faptul că Zaharia Udrea, președintele C.A.P. Albulești, însoțit de 4 membri cooperatori au mers la stîna de oi și au luat 4 miei, dar ciobanii spun că nu din turma unității, ci din ale lor. De asemenea, a folosit în scopuri personale camionul cooperativei ; a trecut cu ușurință la desfacerea contractului de muncă al electricianului Dumitru V. Mateescu și a mecanicului Constantin A. Nițu.

Cercetările au mai scos în evidență că primarul comunei, Sabin Matei, s-a făcut vinovat de faptul că a pretins și încasat bani reprezentînd contravaloarea unui cal, pe care l-a avut în îngrijire la un cetățean, unde calul s-a accidentat ; a anulat cu ușurință autorizația unui meseriaș ; i-a facilitat soției sale să plece de la C.A.P. Albulești la CAPADM ; nu a intervenit mai atent în activitatea C.A.P. Albulești, pentru a ajuta unitatea la înlăturarea unor neajunsuri.

Pentru aceste considerente, forurile județene i-au sancționat atît pe Sabin Matei cît și pe Zaharia Udrea.

● Primim din partea **Procuraturii Generale a R.S.R.** : „În legătură cu scrisoarea semnată de Ilie Popa din comuna Sinandrei, județul Timiș, transmisă nouă spre verificare cu numărul 4527/17 octombrie 1987, vă comunicăm următoarele : constatîndu-se că obiecțiunile formulate de Popa Ilie privind legalitatea hotărîrilor civile pronunțate în dosarul civil nr. 3564/1986 al Judecătoriei Timișoara sînt întemeiate, în cauză s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis spre soluționare Tribunalului Suprem".

● Desigur, de fiecare dată sîntem bucuroși atunci cînd avem posibilitatea de a transmite vești bune acelora care ne solicită sprijinul în vederea soluționării unor probleme de ordin personal sau de larg interes cetățenesc ; la fel de mult ne bucură însă — o mărturisim deschis — și scrisorile — cum este aceea aparținînd celor **80 de locatari ai blocului C 76, scara A, situat pe Bd. Ghencea nr. 36, sector 6** — prin care se confirmă faptul că factorii de resort, cărora ne adresăm, intervin în mod operativ pentru eliminarea neajunsurilor semnalate de cetățeni. În acest context, ne facem plăcuta datorie de a mulțumi și conducerii **UCECOM** și conducerii **Cooperativei „Radioprogres" din Capitală** pentru solicitudinea manifestată în privința clarificării situației profesionale a cooperatorului **Aurel Becheru din București, str. Prașilei nr. 27 sector 4.**

● **Consiliul popular al Sectorului 6 al Capitalei** : „Referitor la aspectele semnalate de Aurel Pielea din București, str. Tabacului nr. 43, Sect. 6, care dorește să-i fie atribuit în continuare terenul din str. Reforma Agrară nr. 13—15, vă informăm că Biroul permanent al Comitetului executiv al Consiliului popular al sectorului, analizînd cererea petiționarului, a hotărît să-i prelungească dreptul de folosință a terenului respectiv cu încă un an".

● Din localitatea **Branișțea, județul Bistrița-Năsăud**, ne-au scris două surori — **Aranyka și Piroșka Maté**, două fete rămase fără ambii părinți. Aflate într-o situație dificilă — ca urmare a decesului tatălui lor, victimă a unui recent accident de muncă — ne solicită sprijinul în vederea urgentării întocmirii dosarelor de pensie de urmași. Desigur, am inserat aceste rînduri cu gîndul că organele județene de resort vor lua cunoștință despre această situație deosebită și în consecință vor acorda celor două surori întregul lor sprijin.

● **Procuratura Generală a R.S.R.** : „La plîngerea adresată redacției dumneavoastră de către Cristina Slev din București, Șos. Viilor nr. 47, Sect. 5, vă facem cunoscut că aceasta a fost admisă de noi și s-a dispus efectuarea de cercetări de către Miliția Sectorului 1 București în legătură cu modul efectuării verificării gestiunii de către revizorul Ilie Ion, cu condițiile în care s-au emis deciziile de imputare, precum și cu celelalte aspecte relatate. Rezultatul cercetărilor va fi comunicat de către Procuratura locală a Sectorului 1 al Capitalei".

● **Consiliul popular al municipiului Galați**, referindu-se la scrisoarea semnată de Rozalia Păun din Galați, str. M. Eminescu nr. 70, prin care sesizează faptul că unitatea în care lucrează ea paznic o obligă la plata integrală a costumelor tip, ne precizează : din verificări reiese că în conformitate cu ordinul nr. 9 din 21 ian. 1972 al Ministerului Muncii, ce cuprinde instrucțiunile pentru acordarea echipamentului de lucru și de protecție, se stipulează faptul că paznicii nu au dreptul la echipament gratuit. Cu toate acestea, Comitetul executiv al UJCM Galați, verificînd situația materială a petentei, a hotărît să-i diminueze suma datorată drept plată pentru cele două costume, prin aprobarea unui ajutor social în valoare de 800 lei. În urma acestei măsuri, R.P. s-a declarat mulțumită.

■ Primim din partea **Procuraturii Generale** : La scrisoarea **Paraschivei Zimbilischi din Tulcea** (strada Mihai Viteazu nr. 57, județul Tulcea), vă facem cunoscut că cele sesizate au fost examinate și, constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare.

Restituindu-vă alăturat scrisoarea petiționarei, vă facem cunoscut că despre cele de mai sus, s-a comunicat și acesteia.

■ Sîntem un grup de elevi de la Liceul industrial din orașul Strehaia, județul Mehedinți. Vă scriem pentru a vă aduce la cunoștință unele întîmplări neplăcute petrecute în tabăra din Năvodari (județul Constanța), unde am fost în vacanța de vară, mai concret, în perioada 21 august — 15 septembrie 1987. De la comandamentul județean Mehedinți al taberelor de tineret am fost însoțiți de Constantin Văcărescu, de profesie inginer, domiciliat în Drobeta Turnu Severin (din păcate, nu am reușit să-i aflăm locul de muncă). Pe toată perioada șederii în minunata tabără de la Năvodari — unde am beneficiat de condiții ireproșabile — numitul Constantin Văcărescu a instituit, pur și simplu, un regim greu de suportat. De la ora trezirii, de pildă, și pînă la orele 23 nici un elev nu avea acces în dormitor, chiar bolnav fiind. Bătaia a fost însă metoda „educativă" practicată cel mai adesea de acest om fără suflet. Elevii Constantin Dancău, Daniel Giurcă și Luminița Giurcă au fost bătuți și în tren. Ne adresa cuvinte murdare, injurioase, nerespectînd cele mai elementare metode educative. Propunem ca în viitor să nu se mai delege comandanți de tabere din afara unităților școlare, oameni certați ei înșiși cu morala și disciplina.

Scrisoarea este semnată de un grup însemnat de elevi din clasele a X-a și a XII-a de la Liceul industrial din Strehaia. Mai mult chiar, părinții confirmă starea „jalnică" în care au ajuns acasă unii elevi. Rămîne să aflăm ce măsuri s-au luat împotriva unui ins care a pus bătaia mai presus de metodele instructiv-educative !

■ Primim de la **Ministerul Justiției** : Alăturat vă restituim scrisoarea semnată de **Aldica Ioan Marin, din Rișnov**, județul Brașov, însoțită de referatul nr. 961/1987 al procurorului șef și al Procuraturii județene Prahova, precum și copia răspunsului către petiționar.

Menționăm că răspunsul către Ioan Marin Aldica a fost dat de către respectiva unitate de procuratură, deoarece pentru accidentul feroviar la care se referă petiționarul, s-a dispus neînceperea urmăririi penale prin rezoluția din 18 iunie 1986. Că atare, nu a avut loc nici un proces la instanță, accidentarea s-a datorat culpei exclusive a petiționarului. La intervenția Procuraturii județene, Sucursala județeană ADAS Prahova a aprobat să se întocmească formele de către Sucursala județeană ADAS Brașov, unde își are domiciliul petiționarul, pentru a se plăti despăgubirile ce i se cuvin, în urma accidentului.

Pagină realizată de
DORIN SĂLĂJAN ■

Scrisoare comentată

Un set incomplet de aprobări și vize

Ne scrie Alexandru Blaga, directorul Școlii generale nr. 12 din Piatra Neamț. A fost numit director al acestei unități școlare pe perioada 1980—1984. Ca urmare a meritelor sale a fost reales și, deci, numit din nou director și pentru perioada 1984—1988. Ca atare, i s-a stabilit indemnizația de conducere corespunzătoare muncii sale (respectiv, director coordonator la o școală cu 45 de clase și două grădinițe cu 17 educatoare). Un control financiar constată, însă, nu că nu i se cuvine respectiva indemnizație de conducere, ci chiar că în acest sens nu există avizul și aprobarea Ministerului Educației și Învățămîntului. Aprobarea scrisă ar fi trebuit să prevadă modificarea numărului de clase de la nivelul anului 1975 — cînd erau doar 25 de clase — la cel actual. Din adresa Inspectoratului școlar județean Neamț 762/1987 deslușim cu clarviziune că în conformitate cu punctul 3 (anexa 5) din nomenclatorul funcțiunilor și retribuțiilor tarifare, s-a cerut modificarea categoriei de învățămînt pentru Școala generală nr. 12 Piatra Neamț care, așa cum aminteam mai sus, la 1 ianuarie 1987 avea 45 de clase, plus două grădinițe cu 10 și, respectiv, 16 grupe de preșcolari. Deci, o majorare — aproape o dublare — a numărului de clase și implicit a cuantumului de muncă.

Mai mult chiar, instanța de judecată — la care s-a ajuns — a apreciat de asemenea corect situația de fapt : „Se aduce o gravă atingere principiului consacrat de legislația în vigoare, potrivit căruia retribuția se stabilește în funcție de cantitatea, calitatea și importanța socială a muncii prestate, a gradului de răspundere și de dificultate". În consonanță cu sentința civilă emisă, forul județean de învățămînt îl înștiințează pe Alexandru Blaga (str. 1 Decembrie 1918, bl. 11, ap. 7, Piatra Neamț) în scris : „Vă comunicăm că potrivit dispozițiilor nr. 328 din 31 12 1980 de aplicare a Decretului nr. 280/1979 și a Legii nr. 4/1978 de majorare a retribuțiilor, începînd cu data de 1 decembrie 1980, vi s-a stabilit retribuția de 2 380 lei și indemnizația de conducere de 570 lei".

Pînă aici lucrurile par cît se poate de clare.

Dar vine controlul financiar, despre care aminteam, și-i face imputația retroactiv pentru diferența primită ca indemnizație de conducere, de la 345 lei la 570 lei lunar. Comitetul executiv al Consiliului popular al municipiului Piatra Neamț stabilește însă prin Hotărîrea nr. 19 următoarele : „În conformitate cu articolul 13, litera „a" din Legea 59/1968, care se completează cu dispozițiile articolului 82 din Codul muncii (alineatul 2) și ale articolului 142 (alineatul 2) din Legea 57/1974, precum și ale Decretului nr. 188/1977 (anexa 3, punctul 1) ale Legii nr. 4/1979 (anexele 1—7, punctele 1—3), se admite contestația numitului Alexandru Blaga, director al Școlii generale nr. 12 din Piatra Neamț și se anulează dispoziția de imputare nr. 1555, emisă de Inspectoratul școlar județean Neamț". Așadar, hotărîrea nr. 19 și sentința civilă nr. 117, la care făceam referire, vin oarecum să statueze legalitatea, ele fiind cu titlu executoriu pentru perioada la care am făcut trimiterea.

Și totuși, situația profesorului de matematică și implicit a directorului Școlii generale nr. 12 din Piatra Neamț, Alexandru Blaga, a rămas mai departe nemodificată. Ce e de făcut ? Acum totul trebuie luat efectiv de la capăt. În urma solicitării, altminteri motivată, a Inspectoratului școlar județean Neamț, trecerea Școlii generale nr. 12 din Piatra Neamț într-o categorie superioară este posibilă numai după obținerea avizului Ministerului Educației și Învățămîntului. Cu acest aviz, bănuim favorabil, ar fi trebuit să înceapă totul. Și, firește, nu s-ar fi ajuns la un carambol birocratic atît de mare și la un set incomplet de aprobări și vize.

DORIN SĂLĂJAN ■

Poșta redacției

Moisel Mircea — Buhuși : Aveți obligația de a plăti pensia de întreținere pentru fiica dv. pînă cînd va împlini vîrsta de 1 ani sau, dacă își continuă studiile pînă la 25 ani. Sistarea plății se cere în instanță. ● **Iordache Valentin** — Rm. Vîlcea : Nu-l pu tem convinge pe regizor. Dealt fel, ideea a fost folosită în „Li ceenii". ● **Frunzaru Ion** — Brăila : Dacă aveți probe noi în susținerea cererii dv., începeți o nouă acțiune în justiție. ● **Rădoi Marian** — București : Tre buie să absolviți un curs de ca lificare organizat de unitate pentru o meserie de care aceas ta are nevoie. ● **Vărzaru Ana** — Alexandria : În conformitate cu Ordinul M.C.I. nr. 12/1984, refe ritor la unele măsuri pentru prevenirea pagubelor și îmbu nătățirea activității de apărar a avutului obștesc în comerț, n mai puteți fi încadrată într-o funcție gestionară. În art. 6, li „c", se menționează expres „Cei care au fost condamnați pentru infracțiunile prevăzute l litera „b" (Legea 22/1969, Lege 19/1972, Legea 3/1972, Lege 18/1968, Decretul 306/1981) dar a fost reabilitați, nu vor mai pu tea fi încadrați sau promovați în nici o funcție gestionară sa de control financiar. Același re gim se va aplica și persoanelo care au beneficiat de amnisti pentru infracțiunile prevăzut la litera „b". ● **Cîrlan Fănuță** - Bîrlad : Prezentați-vă la Licet industrial nr. 1 să vă luați car netul de muncă. E bine să ac ceptați postul ce vi s-a oferit. ● **Tomozei Șt. Vasile** — Adjud : Potrivit art. 51 din Legea 3/197 pensia celor care vin din activi tate se plătește de la data l care Comisia județeană de pen sii le-a aprobat pensionare, dată pînă la care persoana res pectivă este obligată a continu activitatea, iar unitatea n poate desface contractul d muncă. Dosarul dv. urmează se soluționa prin înscrierea l pensie începînd cu data d 1 12 1987. ● **Budai Augustin** - Baia Mare : Credem că d această dată ați primit adev rința solicitată. ● **Florea Rad Haralambie Constantin** — Buc rești : Plîngerea dv. a fost tr misă spre competentă verifica și soluționare președintelui Tr bunalului municipiului Buc rești. ● **Stanciu Vasile** — Ara Sesizările dv. s-au dovedit n întemeiate. Nu aveți nici o cal tate să vă amestecați în probl mele unei alte familii. ● **Leo te Maria** — Bîrlad : Vă felicită pentru evenimentul fericit d viața dv. și sperăm că toa problemele se vor rezolva bine. ● **Dinulescu Florin** — T mișoara : Garsoniera de serv ciu pe care ați primit-o a rezo vat problema pînă la primir unei locuințe conform listei prioritați. ● **Ciortea Ion** — co Teiuș (Alba) : Medicamente solicitate s-au livrat prin Of ciul farmaceutic Deva. ● **Din Natalia** — Galați : Lucrări prevăzute în noul deviz de r parații pentru apartamentul care locuiți, care au și începu după cum sîntem asigurați, v înlătura toate neajunsurile.

REGHINA VÂRVICI

• „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

POEM PENTRU PATRIE

1 Decembrie 1918

Cum să-ntorn în auzu-mi prea tînăr
tumultul acelei vestiri? Pe cîmpia
de sticlă Decembre încă deprinde și-acum
în silabe atîta de tandre alfabetul Unirii...
Însă eu renasc cu cerneala iubirii
în cerețile cete la Blaj adunate
cîndva și mereu de-atunci împreună
cîntînd și durînd vorbele Limbii Natale
între margini de purpură

Dimineața-aceea stă și-acum să vestească
fructul copt îndelung; ea e-n noi
cum lumina în mugur, cum în gînd
stă cuvîntul să crape.

Un cuvînt cît o Țară rămasă
de veghe la un vis secular,
dar un vis slobozit din tăcerea
atîta amar reprimată și plesnind
între noi triumfal. Un cuvînt ce
legende-i dădu o măsură rivnită
și prin veacuri se cheamă Ardeal!

GEORGE POPESCU ■

„1 Decembrie 1918" — Vasile Pop Negreșteanu

Gala de teatru

Larisa Stase Mureșan, Ion Haiduc și Traian Buzoianu în „Dalbul pribeag" — Teatrul Național Timișoara

Fotografii de ONUȚ DANCIU ■

Aflată la a IV-a sa ediție, **Gala dramaturgiei românești actuale** și-a cîștigat statutul celui mai autoritar eveniment din viața scenei noastre iar Teatrul Național din Timișoara, ca gazdă a bienalei, a dobîndit experiența de organizare și aura de ospitalitate care să-i asigure și în viitor un meritat prestigiu în rîndul manifestărilor artistice dedicate artei teatrale. Pentru o săptămînă, Teatrul Național și întreg orașul Timișoara, cu toate forțele sale economice și culturale au devenit, într-o exemplară solidaritate, scena de pe care talentul organizatorilor, al actorilor și dramaturgilor, al regizorilor și scenografilor, al tuturor specialiștilor pentru care arta dramatică înseamnă propriul destin, a cîștigat de toată limpezimea prin puterea de pătrundere a emoției și imaginației interpretative, credința puternică în viitorul invincibil al teatrului românesc.

Fiecare teatru are, acolo unde înflorește, în marile orașe ale tuturor provinciilor românești, conștiința propriei sale personalități, cît și a propriilor sale forțe și resurse estetice, educative, politice. Dar abia reunite pe aceeași scenă a scenelor, în această Galâ a galelor care a devenit manifestarea de la Timișoara, cauza de moment a fenomenului teatral se integrează în sensul istoric de evoluție al celei mai adînci spiritualități românești, părțile își topesc autonomia recompunînd un întreg mai bogat, un întreg viu, supus unei unice și largi respirații. La Timișoara teatrul românesc, în cea mai bună formă a sa, spune răspicat ce are de spus, rostindu-și de pe scenă fierbinte a clipei cuvîntul său clar și lucid în istorie.

Chiar dacă nu tot ceea ce s-a prezentat în cadrul competiției potența muza inițială a Galei — pe „cele mai valoroase spectacole cu piese românești ale actualității socialiste, din ultimii doi ani", — chiar dacă au rămas în afara palmaresului unele realizări valoroase, cu altele dovedindu-se prea multă generozitate — orice palmares fiind, de altfel, discutabil, — au fost jucați aproape toți marii dramaturgi ai contemporaneității, Romulus Guga, Teodor Mazilu, Paul Everac, D.R. Popescu, Eugen Barbu, Paul Anghel, Tudor Popescu, Dan Tărchilă, Petre Sălcudeanu, Platon Pardău, cei mai cunoscuți actori ai scenelor noastre au fost prezenți la Timișoara (Olga Tudorache, Leopoldina Bălănuță, Silvia Popovici, Gina Patrichi, Irina Petrescu, Silviu Stanculescu, Ion Besoiu, Victor Rebengiuc, Gheorghe Dinică, Sebastian Papaiani, Ștefan Iordache — ca să dăm doar cîteva nume sonore din sutele de actori care au evoluat în cadrul Galei, nedreptățind desigur pe mulți alții), manifestarea remarcîndu-se, în plus, prin interesul deosebit pe care l-a stîrnit în rîndul tuturor forțelor teatrale din cele mai diverse colțuri ale țării prin prezența unor autorități în materie ca Dina Cocea, Ion Zamfirescu, Radu Beligan, D.R. Popescu, Marin Sorescu, Mircea Bradu sau Ion Cristoiu, cît și prin atenția cu care a fost urmărită pe parcursul întregii sale desfășurări de cronicarii dramatici ai tuturor revistelor noastre literare.

Prin cele mai bune spectacole ale sale montate de regizori ca Dan Alexandrescu, Sanda Manu, Nicolae Caranfil, Ioan Ieremia, Magdalena Klein, Alexandru Tocilescu, Cristian Hadjiculea, Dan Pița, Grigore Gonța și alții, arta noastră scenică s-a îmbogățit cu noi resurse de vitalitate expresivă în efortul general de înnoire și emancipare a limbajului specific, de adecvare a modului de expresie la modul de existență al omului contemporan, transformînd scena într-o tribună a inteligenței și imaginației, a rigorii și curajului artistic, într-o sălbătoare eficientă a conștiinței de sine care a ținut întotdeauna în istorie verticalitatea teatrului românesc.

Am putea să ne imaginăm **Gala** pe parcursul celor opt zile ale sale ca o singură piesă de teatru și să privim fiecare prestație ca un moment din desfășurarea acestei mai largi reprezentații. Privind astfel lucrurile, vom avea imaginea unei piese bune, dacă nu palpitantă, în orice caz complexă, cu intrigă, desfășurare, deznodămînt, cu momente de suspens chiar, cu tot ceea ce asigură dinamismul unei „acțiuni" dramatice vii, în plină evoluție, cum este fenomenul nostru teatral.

Lăsînd însă la o parte metaforele, pentru că teatrul însuși a depășit demult faza idilico-metaforică, făcînd din mijloacele sale expresive o mai lucidă percepere a prezentei noastre imagini de sine în lume și în univers, putem spune că dramaturgia actuală aduce în scenă jocul celor mai diverse căutări și dimensiuni ale omului contemporan și ale realității sale, că realul însuși se constituie ca un cîmp de interferență din jocul tuturor cîmpurilor de investigație posibile: psihologice, politice, morale, sociale, politice, istorice etc. Dacă **Gala** a început cu **Săptămîna patimilor** de Paul Anghel, adusă de Teatrul Național „V. Alecsandri" din Iași (primul nostru Teatru Național) și a continuat cu piese ca **Io, Mircea Voievod** de Dan Tărchilă (Teatrul „Bulandra") ca să se încheie cu **Ioneștii** de Platon Pardău (Teatrul Național București), în afara concursului, mai prezentîndu-se **Havuzul** de Paul Everac (Teatrul Național Tîrgu Mureș) și **Amurgul burghez** de Romulus Guga (Teatrul Mic București), cred că putem întrezări fie și în această simplă enumerare o idee emoționantă, adînc implicată în evoluția istorică a fenomenului dramatic românesc teatrul nostru a însoțit cu fidelitate artistică și conștiință răspunderii în fața timpului întregul curs al desfășurării istoriei naționale recuperînd pentru buletinul nostru etern de identitate imaginea fiecărei epoci, oricît de nebulos și contradictoriu ar fi fost înfățișată în ceața documentelor vremii.

Prestigiul unei asemenea

(Continuare în pagina 14)

ION ZUBAȘCU ■

„Cîntarea României"

Izvor și fluviu

„Gala umorului literar și artistic" este o sora a celebrului Festival de umor de la Vaslui, o soră, firește, mai mică dar, după toate datele extrase din dinamismul, frumusețea și cald vibrare cu care s-a desfășurat, de un cert viitor de împlinire a scopului propus.

În regulamentul „Galei umorului literar și artistic" se precizează că manifestarea (ce-și va programa ediția anual) este organizată în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" de către Uniunea Scriitorilor împreună cu Comitetul de cultură și educație socialistă al orașului Bușteni, Comitetul județean de cultură și educație socialistă Prahova, Oficiul județean de turism Prahova, Complexul turistic pentru tineret Bușteni, Consiliul județean al sindicatelor Prahova, și are în programul său sezători literar-artistice ale Cenaclului umoriștilor al Uniunii Scriitorilor din București și ale altor cenacluri, concursuri ale brigăzilor artistice, grupurilor satirice, formațiilor de pantomimă, interpreților individuali, echipelor de teatru nescris, spectacolelor de estradă ș.a., concursuri de scenarii și comentarii ale filmelor de scurt-metraj (filme de ficțiune, documentare și reportaje spirituale, desene animate, pelicule realizate în cinecluburi, filme ale studenților I.A.T.C., alte producții) precum și concursuri de literatură satirică și umoristică, deschise tuturor creatorilor.

Așadar, la Bușteni s-a născut un nou festival artistic de rezonanță națională. Prima ediție a cuprins peste 500 de participanți veniți din 16 județe ale țării și din municipiul București. Județele: Argeș, Bistrița-Năsăud, Brăila, Brașov, Botoșani, Maramureș, Constanța, Călărași, Dolj, Ialomița, Iași, Prahova, Olt, Suceava, Timiș, Vrancea, iar participanții: artiști amatori, artiști profesioniști, adică membri ai brigăzilor artistice și ai grupurilor satirice, interpreți individuali, actori ai unor teatre din Capitală, și scriitori — membri ai Cenaclului umoriștilor al Asociației Scriitorilor din București, condus de Valentin Silvestru, care a fost totodată și președintele juriului. Fiindcă toate concursurile de interpretare artistică pe scenă, de scenarii și comentarii ale filmelor, de literatură satirică și umoristică au avut un juriu format din scriitori, artiști și activiști culturali care a acordat numeroase distincții. Marele premiu de interpretare revenind brigăzilor artistice de la Căminul cultural din comuna Răducănești, județul Iași, și de la Casa municipală de cultură din Brăila.

La creație literară Premiul I și al revistei „România literară" a fost obținut de inginerul George Petrone din Iași, iar la creație cinematografică, premiul I s-a decernat scenariștilor și regizorilor Titus Mesaroș (documentar), Ovidiu Bose Pastina (I.A.T.C.), Victor Antonescu, Vasile Mihai și Călin Giurgiu (animație).

Cea dintîi ediție a „Galei umorului literar și artistic" de la Bușteni s-a caracterizat printr-o excepțională densitate de acțiuni și semnificații. Un spectacol continuu care a durat șapte zile sau cum am mai putea spune: o săptămînă de spectacole cu un înalt mesaj spiritual o săptămînă în care s-au trecut

(Continuare în pagina 14)

VASILE BARAN ■

Vitrina artelor

Muzică

Stagiunicie

La cei aproape 70 de ani ai săi, cît numără de la înființarea sa Opera Română din Cluj-Napoca, teatrul se prezintă și astăzi tînăr, în pofida faptului că în aceeași cetate mai există încă o instituție lirică soră, Opera Maghiară, aceasta, e drept, creată abia în anii orînduirii socialiste. Teatrul Național din orașul de pe Someș, același vechi și splendid edificiu, păstrat și renovat cu multă grijă față de arhitectonica și decorațiunile interioare și exterioare, găzduiește — în mod egal — atît spectacolele operistice cît și pe cele în proză, păstrîndu-și astfel tradiția ; de altfel, tablourile și fotografiile care împodobesc foaierele reprezintă atît pe marii noștri artiști lirici cît și pe cei dramatici, interpreți de faimă ce au dus gloria artei românești peste hotare, au cimentat-o în timp și au clădit, cărămidă cu cărămidă, prestigiul templului artei transilvane.

Tinerețea operei clujene se manifestă, mai întîi, prin modul în care atît Conservatorul „George Dima" cît și instituția în speță știu și reușesc să crească, să formeze, să rodeze, să facă știute și să-i păstreze pe membrii colectivului său. Politica de descoperire și șlefuire a tinerelor talente constituie, credem noi, cheia succeselor în timp ale clujenilor ; căci este foarte simplu să culegi ce e mai bun de ici, colo, de prin scenele de mai mică mărime și importanță și să aduci valorile interpretative în marile municipii ; infinit mai simplu, decît să crești cu pricepere și răbdare, cu dragoste — mai ales — aceste valori. Să exemplificăm cele spuse prin artiști ca **Emil Gherman, Mihai Zamfir, Dan Serbac, Alexandru Agache, Niculina Mirea, Vasile Cătană, Titus Pauliuc, Mugur Bogdan** și alții, care au o cotă valorică ridicată pe plan național sau internațional ; ori prin mai tinerii **Elena Andrieș, Carmen Oprișanu, Mirela Cișmaru, Georgeta Oriovschi, Ion Micu** și atîția alții, crescuți de școala clujeană și rămași fideli acestei școli ; aceasta pentru a ne referi doar la cîntăreți, neomițînd cadrele coregrafice, regizorale, componistice și — mai ales — instrumentale, în frunte cu violonistul **Ștefan Ruha**, pianistul **Ferdinand Weiss**, dirijorul **Emil Simon**, maestrul de cor **Florentin Mihăescu** și regizorul **Viorel Gomboșiu**. Rezultă deci, că la Cluj-Napoca, pentru a reveni la teatrul liric, a existat tot timpul o adevărată pepinieră care a rodit neîncetat ; în acest mod, instituția nu s-a plîns niciodată că îi lipsesc soliști, că are penurie de tenori, bași sau mezzosoprane, așa cum se mai întîmplă prin alte părți...

Politica repertorială constituie și ea o piatră unghiulară a seriozității și academismului — în cea mai bună accepție a termenului — Operei Române din Cluj-Napoca. Pe de o parte, muzica românească a stat în centrul preocupărilor instituției ; să nu uităm că, după foarte puțin timp de la înființarea sa, teatrul prezenta în premieră absolută, în 1921, opera „Luceafărul", de **Nicolae Bretan** ; iar pentru a ne referi la vremea noastră, putem afirma că toate operile de gen, create — mai ales — în același municipiu, în frunte cu neobositul **Tudor Jarda**, au văzut aici luminile rampei. Dar nu numai compozitorii din Transilvania au beneficiat de premiere absolute : **Gheorghe Dumitrescu** („Geniu Pustiu"), sau și mai recent, **Carmen Petra Basacopol** („Ciuleandra"), sînt doar două pilde din numeroasele titluri montate pe această scenă, cu har și pricepere și — în final — cu succesele meritate. Pe de altă parte, preocuparea față de marele repertoriu operistic s-a văzut nu doar în programarea titlurilor obișnuite și necesare teatrelor de operă, dar și în abordarea unor creații celebre, mai puțin cunoscute publicului românesc : „Cei patru bădărani", de Wolff Ferarri, „Măștile", de Pietro Mascagni, sînt doar două exemple ; dar și marile montări inedite, cum ar fi „Boris Godunov", de Modest Mussorgski (regia Dumitru Tăbăcaru), ori „Falstaff", de Giuseppe Verdi (pus în scenă de cunoscutul om de teatru Dinu Cernescu), montări care nu stau chiar la îndemîna oricui, dovadă că ele nu au fost urmate de alte instituții surori.

Educația muzicală, preocuparea permanentă pentru apropierea de teatrul liric a tinerei generații, iată, în sfîrșit, o altă direcție care închide triunghiul politicii conducerii actuale a Operei Române din Cluj-Napoca. Sigur, aici manifestările sînt și mai variate ; înființarea unui studio de operă pentru copii și tineret (operele „Povestea micului Pan", de **Laurențiu Profeta** și „Motanul încălțat", de **Cornel Trăilescu**), opere-concert, concertele educative cu prezentarea vocilor și ale registrelor, bineînțeles cu exemplificări din literatura de gen, spectacolele și stagiunile susținute în colaborare cu factorii de decizie din Turda, Tîrnăveni, Huedin, Zalău, Sibiu, Satu Mare, Baia Mare, Oradea, Tîrgu Mureș etc. ; activitatea coregrafică („Luceafărul de ziuă", de **Tudor Jarda**, „Jocul de cărți", de **Igor Stravinski**, „Noaptea nopților fără iubire", „colaj după Gershwin și Elington și altele), toate la un loc concură la atragerea oamenilor muncii, a tineretului și copiilor către marea artă.

Stagiunicie, iată cum poate fi caracterizată într-un cuvînt activitatea harnică, tenace și rodnică, atentă și plină de intuiție, a colectivului de artiști ai Operei Române din Cluj-Napoca, legată și pusă în slujba împlinirilor estetice ale iubitorilor de frumos din vechea și moderna Transilvanie !

CLAUDIU NEGULESCU ■

Surse de vitalitate

Secvență din Nabucco, la Opera Română din Cluj-Napoca

Duet coregrafic în Ciuleandra

Balet

Întîlnire de rezonanță

O nouă întîlnire pe tărîmul culturii românești, **Liviu Rebreanu — Carmen Petra-Basacopol**, ne-a dăruit de curînd baletul **Ciuleandra** în primă audiție absolută la Opera Română din Cluj-Napoca, în cadrul „Toamnei muzicale" clujene, ediția a XXIII-a — 1987. Pentru Liviu Rebreanu, nuvela era „o operă în care se exprimă și se clarifică o taină sufletească mare, e cazul des repetat al iubirii..., tratat simplu, direct, fără complicații" — născut din dansul românesc „al vieții și al morții...". Carmen Petra-Basacopol, o personalitate reprezentativă a muzicii românești contemporane, în al treilea balet op. 54, — după **Fata și masca** și **Miorița**, — ne dezvăluie bucuria transpunerii muzicale a acestei, cu adevărat, „coregrafice" nuvele rebreniene, „o frescă realistă a unei epoci trecute, cu probleme psihologice pasionante".

Scenariul, conceput în două acte — opt tablouri de libretistul clujean Alexandru Iorga, un specialist în artă coregrafică, respectă succesiunea evenimentelor și profilul personajelor create de romancier, cu o singură excepție : drama sufletească a lui Puiu Faranga este însoțită introspectiv de un nou personaj — **Conștiința**, prezentă în toate momentele definitorii ale evoluției psihice, conflictuale, un **alterego** cu nuanțate semnificații. Acțiunea decurge alternativ de la momentul psihologic al uciderii **Madelenei**, internarea tînărului Faranga într-un sanatoriu, închipuirea balului la care ar fi participat tînăra pereche, nostalgia întîlnirii cu **Mădălina** la țară, dansînd dezlănțuit **Ciuleandra**, la scenele de profund dramatism din camera de spital, culminînd cu accesul de nebunie delirantă, spre deznădejdea și disperarea tuturor.

Carmen Petra-Basacopol a reușit, într-un spirit de autentic maestru, să ne împărtășească muzical aceste răscolitoare clipe și imagini create de romancier în paginile sale. Întîlnirea între nuvelă-libret-partitură se întemeiază pe modernitatea narațiunii rebreniene. Astfel, prezența punctului culminant al acțiunii, încă în prima parte a nuvelei ,ca și simplitatea intenționată a expunerii, afirmată de scriitor, vor reveni ca elemente caracteristice în romanul secolului XX și nu în ultimul rînd în cel polițist — iar apelul la memorie va deveni „Flash-back" în arta filmului. În fine, celulele conducătoare din partitura baletului au aceeași semnificație a memoriei.

Ceea ce impresionează de asemenea în partitura baletului este coloristica orchestrației (parțial camerale), aliajele timbrale, care urmăresc în mod inspirat, de fiecare dată, traumele sufletești ale personajelor, ritmica minuțios elaborată, într-o creștere susținută spre două momente relevante : dansul Ciuleandra în sat și cumpărarea imorală a Mădălinei de către bolerul Faranga ; episoade de o intensitate emoționantă, bine pregătite prin variațiuni ritmico-melodice — modal-cromatice — ale celulelor conducătoare din tablourile precedente, subtil gradate spre (în) final.

Sonoritățile interiorizate și rafinate ale acestui remarcabil opus au fost redate cu sensibilitate și inteligență de dirijorul Tiberiu Popovici, la pupitrul receptivei orchestre a Operei Române din Cluj-Napoca, într-o performanță interpretativă notabilă.

După o îndelungată aprofundare și înțelegere a atmosferei muzicale, maestrul de balet Adrian Mureșan a realizat o compoziție coregrafică închegată, cînd suavă, cînd energică, alertă dar și subtilă, solemnă și antrenantă, folosind atît elemente clasice cît și mișcări libere nuanțate pantomimic, încadrate într-o scenografie simplă și cuceritoare, concepută de Andrei Șchiopu.

Ansamblul de balet s-a situat la certe cote profesioniste, iar dintre interpreți remarcăm pe **Dan Orădan** (Puiu Faranga), o personalitate confirmată acum printr-o măiestrie ce îmbină virtuozitatea cu sinceritatea gestului, **Monica Pintea Martin** (Mădălina) reținută, elegantă, integrată cu sensibilitate în rol, **Francisc Zsigmond** (Policarp Faranga), o prezență scenică agreabilă, **Lucia Cristolovean-u** (Conștiința), mulată convingător noii creații. În alte roluri au evoluat, adaptate plastic personajelor, **Dan Sas** (Ion Ursu), **Ileana Todea** (Tante Matilde), **Viorel Dascălu** (Gardianul), **Marius Gherghel** (Prefectul), **Gheorghe Olteanu** (Hangiul), **Mihaela Bordea Mureșan** (Mama Mădălinei), **Olga Mucichescu, Elisabeta Ogreanu** (Surorile Mădălinei), **Livia Tulbure** (Adina Fulgeru), **Marius Toda** (Costel Plagino).

Rebreanu — Basacopol — Ciuleandra, o întîlnire de rezonanță între împlinirea baletului național românesc.

MIHAI GHIRCOIAȘIU ■

CAP LIMPEDE

● **Muzeul Satului.** Duminică, 22 noiembrie, în Sala de expoziții a Muzeului Satului și de Artă Populară, a avut loc o foarte interesantă reuniune științifică intitulată „Tradiție și inovație în folclorul coregrafic". Dezbaterea a pus în discuție nu numai raportul dintre costumul autentic și costumul de spectacol, sau cel al jocului popular, așa cum se practica el în cadrul ceremonialelor de peste an, și cel gîndit anume pentru un spectacol folcloric, ci au evidențiat totodată necesitatea menținerii oricărei manifestări coregrafice în limitele cît mai strînse posibile ale autenticului. O dovadă grăitoare a faptului că o astfel de tendință este într-totul îndreptățită și pe deplin realizabilă a constituit-o evoluția formației de dansuri pădurenești a Căminului cultural din satul Ferigi, județul Hunedoara, un sat cuprinzînd numai 35 de case, dar avînd o formație de dansuri cu totul și cu totul remarcabilă. Impresionante au fost, firește, dansurile sobre, dar tensionate, și costumele, puternic colorate, dar de-o armonie perfectă, numai că, la fel de tulburătoare ni s-a părut a fi și compoziția formației de dansuri în rîndul căreia activează mai toți flii satului, cam cîte unul sau doi oameni din fiecare casă. Animatorii acestei formații care ar cuceri oriunde în lume locul întîi pentru virtuozitate artistică și pentru autenticitatea dansurilor sale, sînt Viorel Munteanu, jurist, Ion Păduraru, tractorist, Viorel Paveloni, miner, Viorel Marica, mecanic, Viorica Toma și Sanvina Bistrian, țărănci. Să-i amintim, în acest context, și pe cei doi instrumentiști care au asigurat partea muzicală, adică Gheorghe Romcea, în vîrstă de 67 de ani, un fluieraș de excepție, și Ilisie Munteanu, cimpoier.

● **Orizont.** Citim în numărul 45 al revistei **Orizont** dezbaterile unei foarte interesante mese rotunde : Eroul literar și mesajul contemporaneității. Au participat prozatorii Ildico Achimescu, Paul Eugen Banciu, Ioan Iancu, Ion Jurca Rovina și Mircea Șerbănescu.

● **Astra.** Un număr compact (a se citi bogat) se-arată a fi revista **Astra** din luna noiembrie. Semnalăm, mai întîi și-ntîi, sub titlul Repere ale culturii române, pagina dedicată filosofului și logicianului Petre Botezatu, comentat de Ion Voicu (Emoțiile rațiunii), Petru Ioan (Un posibil „fir ordonator" în opera logicianului și filosofului) și Nicolae Rîmbu (Logica dialectică). Laurențiu Ulici, Lazăr Popescu, Aurel Ganea și Nicolae Alexandru Vest, plus un hitru „Hronicar", comentează în extenso poetica lui Mircea Ivănescu. **(Victor Nițâ)**

● **Jazz.** În ultimele zile ale lunii octombrie, cvartetul de jazz „Itchy Fingers" din Londra a dat o serie de concerte — cu un extraordinar succes ! — la Tîrgu Mureș, Cluj-Napoca, Brașov și București, în cadrul turneului organizat de Consiliul Britanic, avînd sprijinul competent al Agenției Române de Impresariat Artistic (A.R.I.A.). Entuziasta primire făcută de publicul românesc, cunoscător și receptiv, a fost în perfectă concordanță cu alte recente apariții de același exceptional succes pe scena internațională a jazzului în Elveția, Cehoslovacia, S.U.A., Olanda. Stilul adoptat de Mike Mower (tenor sax, flaut), John Graham (tenor și soprano sax, clarinet), Martin Speake (alto și soprano sax), Howard Turner (bariton sax și bas clarinet) adică de „Itchy Fingers" este cuceritor, sincer, direct. Și, în permanență susținut de o energică acuratețe a frazării muzicale, le trădează tinerețea temperată de studiile clasice de conservator. Așa cum l-am văzut la București, „Itchy Fingers" ne-a apărut ca o echipă omogenă, îndelung rodată în concerte pretențioase, a cărei coeziune se bazează mai degrabă pe o subtilă complementaritate individuală : Mike Mower — complex și complicat ; John Graham — romantic ; Martin Speake — cînd indecis, cînd brutal ; Howard Turner — îndrăznet și, mai ales, iscoditor. Asemenea caractere sînt împlinite regăsite în interpretare și — cu precădere — în piesele muzicale, căci „Itchy Fingers" a avut în repertoriu exclusiv creații proprii. Memorabile și într-un totul reprezentative pentru căutările artistice ale muzicienilor britanici rămîn : „This Morning" și „Hiatus" ca și „The Headmaster's Daughter" și „Folly". Acestea acompaniază alte compoziții originale ale cvartetului britanic strînse de „Virgin Records Ltd". într-un LP („Quark") a cărui transpunere pe CD a fost anunțată. **(Daniel Cocoru)**

Vitrina cărţilor

● În colecţia „Biblioteca pentru toţi" a Editurii Minerva a apărut, sub îngrijirea lui Mircea Braga (care semnează şi prefaţa şi tabelul cronologic) o antologie din poezia lui A.E. Baconsky, **Fluxul memoriei.** Concepută şi ca o critică a criticii despre poezia lui Baconsky, prefaţa marchează etapele creaţiei acestuia, paralel cu

etapele receptării, compunînd un portret echilibrat, profund şi, în multe privinţe, recuperator. „Ritualul descoperitor de poezie", în care Mircea Braga vede atitudinea fundamentală a poetului, devine „o excepţională edificare : de autentic cuvînt artistic şi, nu mai puţin, de vibrante şi durabile semnificaţii spirituale". Antologia cuprinde poeme din volumele **Fluxul memoriei, Cadavre în vid, Corabia lui Sebastian,** precum şi un ciclu de inedite intitulat **Gramatică.**

● Al doilea volum de „teatru comentat" semnat de D.R. Popescu (Editura Eminescu) şi îngrijit de Valentin Silvestru („care a selecţionat piesele, a scris prefeţele, a convorbit cu autorul — în unele din ele —, a ales referirile critice la fiecare lucrare") este nu numai un eveniment editorial, prin conţinutul propriu-zis, ci şi un spectacol

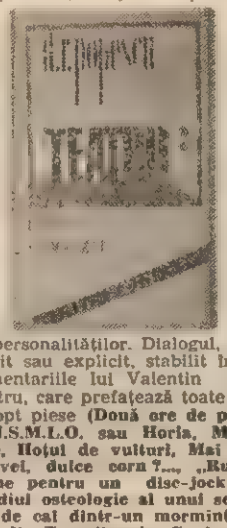

al personalităţilor. Dialogul, implicit sau explicit, stabilit între comentarilie lui Valentin Silvestru, care prefaţează toate cele opt piese **(Două ore de pace, F.M.S.M.L.O. sau Horia, Muntele, Hoţul de vulturi, Mai suna-vei, dulce corn ?..., „Rugăciune pentru un disc-jockey", Studiul osteologic al unui schelet de cal dintr-un mormînt avar din Transilvania, Ca frunza dudului din rai)** şi „Cuvîntul autorului", prezent şi el în fruntea fiecărui text, aşază masivul volum (500 p.) în punctul sensibil, fierbinte în care receptarea face să se intersecteze omul şi opera.

● O excelentă ediţie şi tălmăcire a **Criticonului** lui Graciân ne oferă Sorin Mărculescu (Editura Univers). Celebrul roman alegoric al moralistului spaniol (apărut fragmentar, în aceeaşi traducere, în colecţia B.P.T. în anul 1975) este astăzi tipărit integral, alături de un bogat aparat critic (prefaţă, tabel cronologic, note, comentarii) întocmit de S. Mărculescu cu o remarcabilă acribie filologică. **„El Criticón** reprezintă încununarea întregii sale (a lui Graciân, n.n.) literaturi, sinteza sapienţială care integrează tot efortul său de clarificare etică şi estetică". Dincolo de îndreptăţita definire a locului pe care-l ocupă, în creaţia scriitorului spaniol, romanul **El Criticón,** prefaţa lui Sorin Mărculescu stabileşte, în beneficiul cititorului român, filiaţii, corespondenţe peste timp şi spaţiu (Montaigne, Voltaire, D. Cantemir etc.), care deschid perspective comparatiste tentante. Astfel, „prima epopee profană modernă a drumului

dificil spre cunoaşterea de sine şi spre autoformare pe care l-a parcurs şi, în exemplaritatea sa, îl va parcurge totdeauna omul" cunoaşte o admirabilă echivalenţă românească, înscrisă, desigur, în orizontul contemporan de reevaluare a operei lui Graciân.

● Mircea Scarlat semnează, la Editura Cartea românească, un eseu despre George Bacovia, subintitulat „Nuanţări". Pornind de la ideea că „exegeţii au acordat mai multă atenţie ilustrării de către artist a convenţiilor literare preexistente decît analizării bacoviansmului propriu-zis", criticul îşi propune argumentarea, mai ales cu mijloace analitice, a acestui din urmă termen. „Bacovianismul este una din expresiile individualizate ale neoromantismului din prima jumătate a secolului nostru, aparţinîndu-mi drept un simbolism „ruinat", ros de nostalgia eminescianismului. Revoluţia romantică a constat în cooperarea literaturii ca **prelucrare** a imaginarului, în timp ce bacovianismul presupune practicarea literaturii ca **proiecţie** a imaginarului. Prin această înţelegere se deosebeşte clar de romantism şi de simbolism, apropiindu-se de programele avangardei „istorice", fără a se putea confunda cu ele, din simplul motiv al lipsei programului însuşi".

● Subintitulată „roman", cartea lui Ionel Bandrabur, **Un student de altădată** (Editura Junimea, 1987) este, în fapt, o

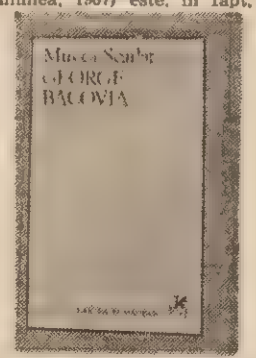

autobiografie care evocă nu numai tribulaţiile tînărului student în Sibiul anilor celui de-al doilea război mondial, ci şi personalitatea lui Lucian Blaga (în roman, Silviu Benea), în perioada profesoratului său de refugiu. Dincolo de adoraţia nedisimulată faţă de filosoful cunoaşterii, cartea nu are veleităţi documentare şi, din păcate, nici artistice. Existenţa eroului principal este redată într-o epică destul de plată şi lăcrimoasă.

● Scris alert, cu o bună ştiinţă a dozajului, liric şi ironic, iar la momentul potrivit chiar şi sarcastic, dezvăluind şi comentînd situaţii şi relaţii paradoxale, contradictorii, romanul **Tinereţea lui Bogdan Irava,** de **Ştefan Dimitriu,** este istoria scrierii unui jurnal în care personajul principal îşi analizează cu luciditate şi fără părtinire contextul socio-profesional. În-

tîmplările, situaţiile limită şi confruntările procurorului Bogdan Irava cu celelalte personaje ale romanului dau la iveală datele unei conştiinţe pentru care a trăi şi a-ţi face datoria în spiritul adevărului şi dreptăţii sînt sinonime cu a fi om.

TANIA RADU ■

Cuvîntul **agrement,** neologism împrumutat relativ recent din limba franceză, este — după cum se arată în dicţionare — un substantiv cu două sensuri foarte diferite. Unul din ele — „aprobare dată sau cerută de guvernul unei ţări pentru numirea reprezentanţilor diplomatici" — are o sferă restrînsă de circulaţie, cuvîntul funcţionînd, cu acest sens, ca un fel de termen tehnic, numai în domeniul relaţiilor internaţionale. Cu celălalt sens însă — „distracţie, plăcere" —, **agrement** este, mai ales în ultima vreme, frecvent întrebuinţat atît în limbajul comun, cît şi în presă. Am citit, de pildă, într-un ziar că în vara aceasta s-au organizat la Constanţa **curse de AGREMENT** cu vaporaşul pe mare, că cele 80 de **centre de AGREMENT** de pe litoral au fost dotate cu numeroase **mijloace de AGREMENT** (parcuri de distracţie, săli de bowling şi de jocuri distractive, discoteci, tobogane acvatice, minicare, biciclete de închiriat etc.) şi că baza nautică „Lebăda" din Mamaia are un **echipament modern de AGREMENT.** Cuvîntul acesta mai pretenţios, **agrement,** place mai mult vorbitorilor, se pare, decît banalele **distracţie** şi **plăcere.** Încă o dovadă a succesului său la public : o sală cu jocuri distractive din centrul capitalei funcţionează sub firma **Agrement.**

Atîta vreme cît apare în construcţii corecte din punctul de vedere al sensului, ca cele de mai sus, la care s-ar putea adăuga şi expresii de tipul : **face sport de agrement** (nu de performanţă), **pictează ca agrement** (nu ca pictor profesionist), **a fost la Iaşi în călătorie de agre-**

Vorbiţi şi scrieţi româneşte

Un cuvînt la modă: agrement

ment (nu în interes de serviciu) etc., folosirea acestui cuvînt la modă nu ne poate supăra decît dacă devine excesivă.

Din păcate însă, nu toată lumea care a adoptat **agrementul** ştie să-l întrebuinţeze în mod adecvat. Din acelaşi articol (publicat într-un ziar central, de mare tiraj) din care am extras primul grup de exemple corecte citate mai sus, am aflat cu stupoare că există o instituţie a cărei denumire o f i c i a l ă este **Întreprinderea de agrement şi producţie industrială pentru turism !** Cine a propus această denumire pentru întreprinderea care asigură baza de agrement din întreaga ţară nu cunoştea exact, probabil, sensul cuvîntului **agrement** şi de aceea l-a echivalat cu sintagma **mijloace de agrement.** Rezultatul este că o instituţie, desigur foarte serioasă, a ajuns să se numească „Întreprinderea de... distracţie" ! Tot din dorinţa de a prescurta, şi nu în chipul cel mai fericit, denumirile mai lungi, serviciul pentru administrarea mijloacelor de agrement dintr-o staţiune a devenit, în vorbirea unor persoane neatente la sensul şi la îmbinării cuvintelor, **serviciul de agrement,** iar şeful acestui serviciu, **şeful agrementului !** Este evident că numai în sens ironic se poate spune despre cineva că are funcţia de „şef al... distracţiei" !

De aceea — este nevoie într-adevăr de foarte multă atenţie la sensul unor cuvinte noi, pe care le întrebuinţăm pentru că ne place cum sună. Altfel, exprimarea se transformă într-o sursă de... agrement !

MARINA RADULESCU ■

Cronica literară de Romul Munteanu

Cine sînt eu, cine eşti tu...

Pe cît de firească, pe atît de neliniştitoare ni se pare întrebarea gravată în unul din versurile din poezia cu care Aurelian Dumitraşcu îşi deschide volumul **Biblioteca din nord** („Cartea Românească", 1986). De unde rezultă oare faptul că numai criticii îi chestionează pe poeţi, fiindcă şi scriitorii, la rîndul lor, îşi pun întrebări privitoare la statutul lor literar, ca şi la acela al cititorilor. La urma urmei, de ce să nu acceptăm supoziţia că orice confruntare dintre **autor** şi **public** reprezintă o întîlnire dintre două **„mistere"** care încearcă să se descifreze. O carte poate fi oricînd un **obiect al dorinţei** ce vine din partea scriitorului şi al **aşteptării,** direcţionate spre acelaşi obiect de către cititori. Dar cum se va împlini în **hoiul sintaxei şi al lexicului** auctorial această întîlnire cu un obiect, eventual dezirabil, nimeni nu poate să ştie cu anticipaţie.

De fapt, criticul (cititorul) se mişcă la început printre cărţi ca printre diferite obiecte inerte. Citim o carte, apoi alta, foiletăm o carte apoi alta, abandonăm, o carte apoi alta, ne aducem aminte de o carte apoi de altele... În această ipostază începe să fie mai bine, fiindcă între cititor (critic) şi obiectul lizibil se instalează un nou raport, suscitat de amintire şi pe urmă de dorinţă. Lucrul cel mai grav ce poate fi provocat de o carte este **indiferenţa** sau **uitarea totală.** La urma urmei, o mică **bibliotecă din nord** (nu din Alexandria sau Efes) se sedimentează, în cele mai multe cazuri, în memoria cititorilor de toate felurile. Cărţile ca obiect al **dorinţei** şi ale **aşteptării fericite** sînt puţine, chiar dacă aceste stări pot fi considerate extrem de subiective. Dar înainte de a-l chestiona pe **autor,** să-l supunem pe critic (cititor) unei singure întrebări la care nu putem răspunde decît foarte laconic. Este cititorul un ins fericit prin actul de lectură ? Adeseori, vom răspunde noi, fiindcă el îşi alege cărţile în funcţie de gustul său, pe celelalte putînd să le abandoneze sau să le uite. Criticul nu este un „cititor fericit", deoarece el trebuie să-şi motiveze actul de lectură şi să-şi justifice starea faţă de o carte prin argumente ce ţin arareori de plăcerea obişnuită. De ce n-am recunoaşte oare că **plăcerea textului,** oferită de cărţi literare extrem de diverse, constituie pentru critic un privilegiu destul de rar. De aceea, cărţile pot rămîne în memoria sa şi ca nişte coşmaruri, nu doar ca nişte fericite obiecte ale dorinţei.

După ce mi-am asumat o libertate excesivă în raport cu **cine sînt eu,** mă întorc la **cine eşti tu,** partenerul meu de conversaţie scrisă, **autorul.** În felul acesta continuăm să interogăm un **text,** procedeu experimentat nu demult şi sumar pe versurile unui alt scriitor(oare).

În primul rînd, Aurelian Dumitraşcu pare a fi **o memorie** (bibliotecă) care se citeşte pe sine şi se comentează. Ca poet ce se pregăteşte să intre în lume, autorul este la început doar „Un nume (al meu) răsărit deodată pe pagina albă". Ca autor „descărcat" într-o carte, Aurelian Dumitraşcu candidează la istorie şi îşi răspunde temperat şi firesc „Vin tîrziu după atîţia învingători după atîtea războaie". Bilanţul auctorial se întoarce spre trecut şi se încheie cu un calcul biografic datat de **acum** (cartea). „Tot ce am făcut pînă azi nu înseamnă o viaţă tot ce am / pînă azi nu va folosi nimănui / fiecare va face cum crede va fi alungat din cărţile scrise / Nu va mai fi nimic de adăugat" **(Istoria esteticii).**

Extrăgîndu-se din planul istoric cel mare, Aurelian Dumitraşcu începe să-şi facă autoscopia cu îndîrjire . „Voi repeta ceea ce ştiu despre mine o voi lua / de la capăt învăţat printre graiuri şi vaci". Şi deodată răspunsul ţîşneşte ca o mică şi discretă confesiune uşor anxioasă : „Am aflat altceva despre mine : carnea mă înşală / cu carne, ochiul cu martori..." **(Voi repeta).**

Trebuie să mărturisim că în **Biblioteca din nord** se face simţit efortul tenace al scriitorului de a anexa literaturii în general **noi teritorii,** unde se cuvine să se extindă **poezia.** Aurelian Dumitraşcu concepe spaţiul poeziei ca o imensă **carte** în care se citeşte pe sine şi găseşte dezlegare la unele mistere ale vieţii, fantezia ascensională configurîndu-se şi ea ca o expansiune dintr-un **real citit** într-o suprarealitate visată. Rareori am găsit invocat atît de frecvent în opera unui poet român contemporan **motivul cărţii,** ca obiect incitant la reverie, ca stimul de reflecţie şi opţiune de a fi în existenţă: **„Eu / nu vreau / să trăiesc / eu vreau / să citesc" (Ars doloris),** mărturiseşte poetul în versuri extrem de lapidare. Dar dincolo de acest deziderat se găseşte, aşa cum am mai spus, motivul cărţii cu toate modulaţiile sale lexicale şi semantice. Enunţuri ca **pagina albă, hîrtii veninoase, cărţile scrise, textele ei, dicţionare, toate cărţile, paginile creerului,** (ea) **doarme-ntr-o carte** etc. pun în lumină fie un univers obsesional livresc, de trăire printre cărţi ca printre oameni, fie o percepere analogică a lumii prin universul cărţii.

Prin actul de lectură, cartea poate deveni subiect de inspiraţie din care se degajă o viaţă consemnată de scriitor : „În fiecare zi îl văd pe tînărul conte scriind / în lumina difuză. Are cisme negre şi mai multe / mătuşi internate-n ospicii / e singur ar trebui să plece undeva în Crimeea" **(Un cuib de nobili).**

Poezia cărţii devine în creaţia lui Aurelian Dumitraşcu o poezie a lumii. „Detaliile livreşti" se metamorfozează în „păsări de pradă", susurul abia auzit al femeii din poem se revarsă într-un fel de lume paralelă, de cosmos al cărţii şi al oamenilor. De la detaliile cotidiene se creează un lanţ direct pînă la cele livreşti : „Ce zici de un ceai ! mă întreabă şi eu mă gîndesc liniştit / la josé lezame lima. Ce zici de un film / mă întreabă şi ea / mi-l amintesc pe tata citind viaţa lui bonaparte în dimineaţa / în care s-a dus". **(Departe-n poem).**

În poezia lui Aurelian Dumitraşcu există o adevărată erotomanie a livrescului. Cartea este un element coagulant de amintiri eteroclite. Iubita (femeia) este un indice referenţial, o supoziţie înzestrată cu un vag auz intelectual, un pretext cu care se poate vorbi despre literatură. Poezia, în schimb, se cere scrisă, fiindcă ea este mai mult decît o invitaţie la dragoste, ea reprezintă un fel de nevoie ontologică : „Numai provocat am trăit în faţa poemului. Cînd mă / orbea. Să-i fi spus femeii aceste lucruri savante / ca şi cum m-aş opri pe străzile Romei să-i arăt / o pată de sînge pe cer undeva..." **(Numai cuvîntul nu putrezeşte).**

În microuniversul creat de Aurelian Dumitraşcu, omul e **scris,** iar fericirea, tristeţea şi moartea lui sînt însemnate prin **cuvînt.** Totul „devine brusc un cuvînt", iar omăgiul femeii aduce în amintire cărţile („Eşti ploaşă ca o fereastră din literatura franceză").

Poezia lui Aurelian Dumitraşcu rămîne în perimetrul literaturii, aşa cum a înţeles-o autorul. Limbajul său înnoieşte cu discreţie discursul literar. Actele de exhibiţionism lexical, de şocare prin neobişnuit sînt puţine. („Am o pisică verde cu mustăţi roşii / şi ţîţe negre"). Ele amintesc o **recuzită** literară actuală în curs de perimare.

Şi acum la sfîrşit, ne aducem aminte de digresiunea noastră despre **cititorul fericit.** Să fie oare autorul un cititor fericit bîlbîit de emoţia întîlnirii cu propria sa carte ? Este posibil. Din cînd în cînd şi criticului i se oferă această şansă. În calendarul anotimpurilor, poezia lui Aurelian Dumitraşcu se citeşte cu o plăcere sporită toamna.

Din acest fotoreportaj, ce surprinde o zi de muncă în munții Buzăului, cititorii de mîine vor putea afla, într-o semnificativă variantă

Povestea codrului

Pădurea a fost dintotdeauna, pentru români, loc de muncă, adăpost, cămară de bunuri. Preocupările silvicultorilor din România pentru conservarea, protejarea și dezvoltarea pădurilor sînt consfințite de programe și legi care dau orizont, eficiență muncii lor. O muncă susținută de restabilire a echilibrului ecologic în zone cu întinse suprafețe de terenuri excesiv degradate, afectate de secetă, inapte pentru folosințe agricole, de climatici pot influența negativ restabilirea fondului forestier sub formă de perdele de protecție a terenurilor agricole, plantările de pomi în jurul întreprinderilor și în jurul locuințelor sînt tărăși o necesitate. În contextul acestor preocupări se limitează, după nouile reglementări, tăierile anuale de masă lemnoasă numai la posibilitatea normală anuală a pădurilor sau, cum se mai spune, la „ceea ce dă pădurea".

În județe ca Hunedoara, Bistrița-Năsăud, Mureș, Suceava, care au zone puternic afectate de doboruri de vînt și terenuri cu fenomene de degradare, se lucrează intens la readucerea la capacitatea normală de producție a arboretului cu o densitate redusă.

Alături de Prahova, Vaslui și Vrancea, județul Buzău, cu o suprafață forestieră de 27 la sută, este un județ în care întinse terenuri așteaptă ca mîna omului, în luptă cu natura, să le transforme în codru frem-tînd de viață. I-am întîlnit pe silvicultorii buzoleni în plină campanie de împăduriri. Pornind din sud, din zona de cîmpie a Ruseițului unde terenurile agricole vor fi adăpostite de perdele de protecție pînă în nord pe Valea Tisăului sau a Nehoiului unde se stabilizează versanții și se corectează torenții, înființești oameni care, cu migală și pricepere, plantează gingașele fire din care se vor înălța viitoarele păduri.

„Munca începe de la sămînță", ne spune Dan-Sergius Sumedrea, inspectorul-șef al Inspectoratului silvic al județului Buzău, un om bine legat, ca un stejar și aprig ca un torent de munte. Îi este dragă pădurea și nu și-a dorit niciodată un loc de muncă departe de ea. Ne prezintă pepiniera Similcasca, cea mai importantă din zonă, destinată producerii de puieți forestieri de folosse (stejar pedunculat, gorun, paltin, frasin, tei, salcîm, mojdean) și arbuști (măceș, păducel, sălcioară). Aici, pe o suprafață de 50 de hectare se produc anual în jurul a patru milioane de puieți. „Avem și pepiniere pentru răsinoase — completează inspectorul-șef la Nehoiu, Nehoiașu, Cislău și Gura Teghii. De anul acesta s-au reînființat și pepinierele cantonale în care se plantează specii adecvate zonei în care există cantonul. Din aceste pepiniere se asigură material săditor și asistență și pentru alți deținători. De aici puieții iau drumul șantierelor de împăduriri, acolo unde se va naște pădurea de mîine. În terenurile în alunecare o necesară mai întîi o plantație pionier pentru a pune stăpînire pe sol din punct de vedere mecanic și biologic. Aceasta se realizează cu cătină roșie, păducel, sălcioară sau cărpiniță. E mult de muncă, dar o facem cu plăcere, afirmă, luminîndu-și fața de bucurie, inspectorul-șef Sergiu Sumedrea, cînd vedem că putem să corectăm, sau mai bine zis, să ajutăm natura. Cei aproape o mie de oameni care participă la această mare campanie de împăduriri vor acoperi în acest perimetru, cu puieți, pînă în 1990, peste 5 700 hectare. Din acestea, 1 000 de hectare sînt terenuri inapte pentru folosință agricolă și vor putea intra în circuitul economic prin trecerea în fondul forestier al județului. Vom urmări păsunile și fînețele care și-au pierdut capacitatea de folosință, ripile și ravenele de pe Valea Cislăului, Buzăului, Nehoiului care au ca singură soluție împăduririea. Aici salcîmul și pinul sînt ca o aliție pentru rănile solului, pentru menținerea echilibrului hidrologic, al solului și al climei. Desigur, nu uităm nici produsele accesorii ale pădurii reprezentate prin fructe de pădure, vînat, pește, albine și altele".

Și dacă pădurea a făcut. un efort pentru a ne asigura cele necesare reconstrucției țării noastre în acești ani de mari prefaceri novatoare, și noi, oamenii, sîntem datori să ne gîndim la influențele benefice ce pot fi obținute prin existența pădurilor în ceea ce privește protecția mediului înconjurător pentru îmbunătățirea calității vieții. În Buzău, ca și în alte județe, reconstrucția ecologică pe mari spații geografice configurată și impulsionată de prevederile recent adoptatei Legi privind conservarea, protejarea și dezvoltarea pădurilor, exploatarea lor rațională, economică și menținerea echilibrului ecologic se înscrie în politica de folosire rațională a tuturor resurselor naturale ale României, de asigurare a viitorului națiunii.

VICTOR RADULESCU ■

În pădurea Leiculești, Ocolul Tisău, regenerarea naturală, una din preocupări

Pădurea de mîine trece prin mîinile lor

„De treci codri de aramă / De departe vezi albind..."

„...Și-auzi mîndra glăsuire / A pădurii de argint"

În pepiniera Similcasca, vlăstarele omului și vlăstarele pădurii

Tehnicianul Ion Enache și plantația sa de plopi

Lucrări de artă pe Valea Nehoiului : terasele

Arbuștii și-au făcut datoria

Oamenii de pe Valea Nișcovelului își făurese o poveste

Fenomenul Nicolae Iorga

Înțelesul originilor

„Oameni mari se nasc în case mici".

(N. Iorga)

Dincolo de ceea ce știm, dincolo de ceea ce putem ști, ca să înțelegem o civilizație tulburătoare, pe care, inspirat și iluminat de un adevăr, Mircea Eliade o numea „civilizația Iorga", se cuvine, trebuie, să ne întoarcem spre înțelesul originilor sale. Ale acelor origini care-i spuneau lui Iorga că „oameni mari se nasc în case mici", vrînd prin aceasta și reușind prin propria-i trudă s-arate că descinderea din puterile mari ale celor mici, care erau considerați cei mulți și buni, anonimi, este singura măsură nepărtinitoare, care te ajută însă. Aceste puteri mari ale „semințelor mari care se nasc în case mici" sînt nevăzute uneori lumii, pentru că ele nu vor să s-arate, nu intră în rîndul întîi, ci se mulțumesc cu împlinirea rosturilor lor modeste, dăltuite în pace, în armonie, în bucuria faptei care îmbucură pe ceilalți.

Crezul lui Iorga venea din toată doctrina nescrisă a vieții celei românești, străvechi, prin care noi înșiși, ca neam și ca popor, am cultivat legea stoicismului a moderației și a bunei cuviințe, trecută în vorba aleasă și blîndă și molcomitoare, care stîrșea într-o înțelepciune de durată, ce ne-a apărat de salturile grăbite, păgubitoare de altora ; am cultivat înrădăcinarea în ceea ce avem, în lut, în lemn și în piatră, dar care nu era o înțepenire stearpă, cum au considerat-o unii, ci era argumentul ivirii noastre din acest pămînt și dorința așezării noastre ultime numai în el ; și, poate, am cultivat, ceea ce e mai al vieții tuturor, acel spirit de umanitate, prin dragostea de semen, oricine ar fi el, de oriunde ar veni el în mijlocul nostru.

Acesta este înțelesul originilor care intră în „civilizația Iorga", și pe care el, poate ca nimeni altul, în rosturile vieții românești l-a făcut cunoscut lumii, cum numai el știa și putea să-l facă, deșteptînd interesul altora pentru tot ce ne aparține din vremuri imemoriale și pînă în zilele lui. Se ivise și el pe lume cu acest înțeles al originilor sale, în noaptea de 6 spre 7 iunie, anul 1871, la Botoșani, în țărm de țară, acolo unde istoria se oprea numai pentru a merge mai departe, fiu al lui Nicu Iorga și al Zulnieî, născută Drăghici. Pare-ți neodihna în bine îl încerca din începuturi, căci la șase ani își începe ostenealа cea înaltă, cu cronicile Moldovei în ediția scoasă de Mihail Kogălniceanu, pentru ca exact la zece ani, în 1881, să-și termine cursul primar și să se înscrie la liceul din Botoșani. Îl vor fi atras și gîndurile tatălui său, care era om al legii, dar l-au stăpînit puterile mamei sale, care pentru a-și crește copiii făcea croitorie și, paralel, traducea și publica din literatura franceză în publicațiile botoșănene. Rîvna aceasta a munci fără preget, lipsa oricărui complex în fața muncii de orice fel ar fi ea, a rămas efigia unei nobleți originare, moștenite. Poate de aici au început înțelesurile lui pentru cei mulți care muncesc în tăcere, caută mereu, în tăcere, se bucură mai mult în tăcere. Și pe drumul acesta deschis de el lui, între ai lui, Iorga, care abia împlinise 13 ani, așterne cele dintîi litere ale unui articol, pe care-l și publică atunci, în 1884, în gazeta „Românul". Se înlănțuie cu spiritualitatea lui Eminescu, și simte că în partea de sus a destinului românesc a ajuns cineva. A resimțit și el chemarea într-acolo, o chemare luminată de înțelesul originilor, a originilor celor mai îndepărtate ale neamului românesc. Așa se explică cum studentul de la secția istorico-literară a Universității din Iași, Nicolae Iorga, stăpînit de nestrămutata convingere că neamul său dintre Dunăre și Carpați nu este suficient cunoscut lumii, a rămas toată viața robul acestei convingeri, pînă la împlinirea, prin propria sa operă.

Atîta cît nu poate cuprinde un om -

„Nu cred în cărți, nu cred în cei care le scriu, nu cred în alcătuirile de vorbe ale oamenilor. Cred în cei mari și tăcuți, în aceia al căror suflet cuprinde tot cît am suferit, tot cît am luptat, tot ceea ce avem dreptul să zmulgem prin luptă. În ei, cred."

(N. Iorga)

Mărturisirea lui Iorga poate părea romantică sau temerară, dar ea întemeiază o doctrină de viață, în care a încăput atîta cît nu poate cuprinde un om, cît, am zice, nu-i este dat să cuprindă. Și totuși Iorga a fost întruparea omenească a unei puteri supraumane, care inspăimîntă încă și copleșește. Fenomenul Iorga nu e doar al nostru, decît ca loc într-un spațiu dat, el este al umanității, peste puterile ei recunoscute. Fără a fi, și nici gu s-a vrut supranom, în înțelesul filosofic al cuvîntului, el a adunat toate guvoacele puterii omenești în rosturile preocupărilor sale. Erudiția sa, revărsată în încheieturile de sinteză ale lucrărilor sale de istorie, și au numai de istorie, „oameni buni și bătrîni" de la noi, iar alegerile, așa cum se făceau în Veneția, cu mai multe „balotagii" cum se zice, corespund la ceea ce se făcea la noi, în secolul al XVII-lea, de sătenii din Sălișteа". A fost crezut, a fost citat, a fost admirat pentru tenacitatea cu care scotea la lumină adevăruri simple, dar atît de uitate printre mii și mii de hîrtii prăfuite de scumă și de încordare ale antichității, mișcările cruciadelor, cu figurile ducte ale Evului Mediu, cu meandrele derutante ale Bizanțului, urmărite și „după Bizanț", cum spune Iorga, ca să ajungă la mersul accesiv al imperiului otoman și la turnura decisivă ori crepusculară a istoriei ecesteia, pașă alături de învălmășeala istorie a slavilor din Rusia și de viața continuu încercată a popoarelor din Balcani, încursiuni toi atît de valoroase ca și cele pe care le face, în volume masive, despre diferite popoare și civilizația lor, ca cel francez, german, polonez, albanez etc., refuzînd, parcă, limitele impuse posibilităților umane. Căci după investigațiile care ulutesc și astăzi pe cercetători, prin puterea de cuprindere și prin probitatea științifică care-i definesc căutările, Iorga se întoarce la poporul său, cu cel mai adînc și mai din urmă scop al scoperilor sale, acela de a înțelege perspectiva proprie a acestui popor, pentru a o proiecta și a o înfățișa în originalitatea sa, umanității. În acest demers al său, mioră spre propriul său neam, Iorga răscolește arhivele Europei, manuscrisele altor biblioteci, documentele și tratatele de istorie, în care se punea problema „Românilor" noastre și ale românilor ce le-au locuit din începuturi. Se apleacă asupra mărturiilor orale, nescrise, ca să descopere etnoistoria așezată în legende, în povestiri, în proverbe și datini, în mentalități și obiceiuri, și ca un cronicar modern, rezultula națiunii sale argumentul etnic, al originilor, pe care îl conîestau și îl făcură uitat tocmai cei la care nu ne așteptam, adică cei mai apropiați de hotarele noastre, pe care ei le cunoșteau mai bine decît alții. Acele 31 de volume privitoare la istoria românilor, alături de cele 40.000 de documente editate, după ce le-a cules de pretutindeni, cele peste 500 de volume și 10 000 de articole publicate, catalogau la un loc o adevărată „civilizație Iorga". Nu ș-m putea numi o forță fără rival în epoca sa fără a risipi cuvinte mari, dar l-au numit străinii înaintea noastră, recunoscînd că a cuprins atîta cît, totuși, nu poate cuprinde un om.

Tumultuoasa lui activitate a fost susținută de o mare deschidere pentru om. Avea un cult pentru cei mulți și buni, îndeosebi pentru țărănime, unde ca și Eminescu, vedea capitalul nostru biologic și spiritual, în vremuri de opresiuni naționale și de asuprire a imperiilor hulpave, de care n-am fost scutiți. Deschizînd un curs despre cea mai controversată și mai discutată idee a umanității — ideea de libertate — Iorga nu ezita să introducă pe o scenă roiitoare cele mai vechi și mai îndepărtate, în timp, civilizații, procedînd comparativ pentru a ajunge la noi înșine și a spune, fără nici un complex de inferioritate, că la noi ideea de libertate s-a ivit și s-a perpetuat prin „oameni buni și bătrîni", adică prin înțelepții cetății, care-i rîndulau acesteia toată cirmuirea. Un singur exemplu îl e destul. Coborî în secolul al XVII-lea, la alegerile de jude din Sălișteа Sibiului, și dintr-odată, comparativ, cu ceea ce era recunoscut ca mai avansat în progresul ideii de libertate pe plan european, în Veneția, ei spune, drept și netăgăduit : „Se adunau țăranii, alegeau dintre ei un număr mai mare, care forma rezultatul celei dintîi votări și pe urmă cei aleși votau la rîndul lor ca alegători pentru jude. În Veneția era dogele — și doge și voievod, în două limbi deosebite, este același lucru, cum Senatul din Veneția, e „oameni buni și bătrîni" de la noi, iar alegerile, așa cum se făceau în Veneția, cu mai multe „balotagii" cum se zice, corespund la ceea ce se făcea la noi, în secolul al XVII-lea, de sătenii din Sălișteа". A fost crezut, a fost citat, a fost admirat pentru tenacitatea cu care scotea la lumină adevăruri simple, dar atît de uitate printre mii și mii de hîrtii prăfuite de scumă și de încordare ale antichității, mișcările cruciadelor, cu figurile ducte ale Evului Mediu, cu meandrele derutante ale Bizanțului, urmărite și „după Bizanț", cum spune Iorga, ca să ajungă la mersul accesiv al imperiului otoman și la turnura decisivă ori crepusculară a istoriei ecesteia, pașă alături de învălmășeala istorie a slavilor din Rusia și de viața continuu încercată a popoarelor din Balcani, încursiuni toi atît de valoroase ca și cele pe care le face, în volume masive, despre diferite popoare și civilizația lor, ca cel francez, german, polonez, albanez etc., refuzînd, parcă, limitele impuse posibilităților umane. Căci după investigațiile care ulutesc și astăzi pe cercetători, prin puterea de cuprindere și prin probitatea științifică care-i definesc căutările, Iorga se întoarce la poporul său, cu cel mai adînc și mai din urmă scop al scoperilor sale, acela de a înțelege perspectiva proprie a acestui popor, pentru a o proiecta și a o înfățișa în originalitatea sa, umanității. În acest demers al său, mioră spre propriul său neam, Iorga răscolește arhivele Europei, manuscrisele altor biblioteci, documentele și tratatele de istorie, în care se punea problema „Românilor" noastre și ale românilor ce le-au locuit din începuturi. Se apleacă asupra mărturiilor orale, nescrise, ca să descopere etnoistoria așezată în legende, în povestiri, în proverbe și datini, în mentalități și obiceiuri, și ca un cronicar modern, rezultula națiunii sale argumentul etnic, al originilor, pe care îl conîestau și îl făcură uitat tocmai cei la care nu ne așteptam, adică cei mai apropiați de hotarele noastre, pe care ei le cunoșteau mai bine decît alții. Acele 31 de volume privitoare la istoria românilor, alături de cele 40.000 de documente editate, după ce le-a cules de pretutindeni, cele peste 500 de volume și 10 000 de articole publicate, catalogau la un loc o adevărată „civilizație Iorga". Nu ș-m putea numi o forță fără rival în epoca sa fără a risipi cuvinte mari, dar l-au numit străinii înaintea noastră, recunoscînd că a cuprins atîta cît, totuși, nu poate cuprinde un om.

Tumultuoasa lui activitate a fost susținută de o mare deschidere pentru om. Avea un cult pentru cei mulți și buni, îndeosebi pentru țărănime, unde ca și Eminescu, vedea capitalul nostru biologic și spiritual, în vremuri de opresiuni naționale și de asuprire a imperiilor hulpave, de care n-am fost scutiți. Deschizînd un curs despre cea mai controversată și mai discutată idee a umanității — ideea de libertate — Iorga nu ezita să introducă pe o scenă roiitoare cele mai vechi și mai îndepărtate, în timp, civilizații, procedînd comparativ pentru a ajunge la noi înșine și a spune, fără nici un complex de inferioritate, că la noi ideea de libertate s-a ivit și s-a perpetuat prin „oameni buni și bătrîni", adică prin înțelepții cetății, care-i rîndulau acesteia toată cirmuirea. Un singur exemplu îl e destul. Coborî în secolul al XVII-lea, la alegerile de jude din Sălișteа Sibiului, și dintr-odată, comparativ, cu ceea ce era recunoscut ca mai avansat în progresul ideii de libertate pe plan european, în Veneția, ei spune, drept și netăgăduit : „Se adunau țăranii, alegeau dintre ei un număr mai mare, care forma rezultatul celei dintîi votări și pe urmă cei aleși votau la rîndul lor ca alegători pentru jude. În Veneția era dogele — și doge și voievod, în două limbi deosebite, este același lucru, cum Senatul din Veneția, e „oameni buni și bătrîni" de la noi, iar alegerile, așa cum se făceau în Veneția, cu mai multe „balotagii" cum se zice, corespund la ceea ce se făcea la noi, în secolul al XVII-lea, de sătenii din Sălișteа". A fost crezut, a fost citat, a fost admirat pentru tenacitatea cu care scotea la lumină adevăruri simple, dar atît de uitate printre mii și mii de hîrtii prăfuite de scumă și de încordare ale antichității, mișcările cruciadelor, cu figurile ducte ale Evului Mediu, cu meandrele derutante ale Bizanțului, urmărite și „după Bizanț", cum spune Iorga, ca să ajungă la mersul accesiv al imperiului otoman și la turnura decisivă ori crepusculară a istoriei ecesteia, pașă alături de învălmășeala istorie a slavilor din Rusia și de viața continuu încercată

Acesta n-a fost sfîrșitul

„Ideea are însușirea pe care nu o are forța. Forța este nerăbdătoare, trebuie să învească, să cucerească sau pierde ; ideea poate să aștepte, și așteptînd, ideea se îmbogățește, se face mai luminoasă"

(N. Iorga)

Acea zi cumplită, acea zi de 27 noiembrie 1940, care a căzut asupra lui Iorga, prin mîna asasină a unor fasciști, năimiți în a executa dispozițiile unuia, și mai năimit, dictator de cabinet, n-a fost, totuși, decît sfîrșitul vieții lui fizice. Iar aceasta n-a fost sfîrșitul, ci mai degrabă, momentul lucid al necesității de a „trăi" Iorga. O spunea, parcă presimțind noaptea fascistă, că „forța este nerăbdătoare, trebuie să învească". Atîta a putut însăura această noapte a fascismului totalitar, care și-a îndreptat obscura pornire asupra „civilizației Iorga". Credeau că aceasta e sfîrșitul. Nu puteau nici măcar bănui că începea, de fapt, sfîrșitul lor, sfîrșitul forței care trebuie să „cucerească, sau piere". Căci Iorga abia intra în vastul celei mai trainice civilizații : civilizația Iorga", care se îndrepta către veacuri și milenii, înainte.

Cumplita zi de 27 noiembrie 1940 n-a fost sfîrșitul. O spunea el, Iorga însuși, atît de grav și de apăsător, sfidînd brutalitatea inconștienței sadice, a asasinilor, adică pe cei „așa de puțini între așa de mulți. Cu frații la celălalt capăt al Europei și cu străini de noi în toate părțile... Oricare altii s-ar fi risipit în lume. Pentru mai puțin se părăsesc și cele mai dulci patrii. Noi am rămas. Cu sabia în mînă de strajă la toate zările, iar, cînd s-a frînt o clipă, ca să se lege din nou, trainic, oțelul, am întins brutalității arma subțire a inteligenței noastre. Și, iată, sîntem tot acasă". Să repetăm adevărurile lui Iorga, aceste adevăruri care sporesc prin noi și întind, ca întotdeauna, brutalității, arma subțire a „inteligenței noastre", ca popor al ideii, convins că ideea poate să aștepte, ca să devină mai bogată și mai luminoasă, pentru cei care nu ne cunosc sau n-au vrut să ne cunoască.

Se va deschide mereu tomul „civilizației Iorga", se va deschide la pagina despre poporul român și civilizația lui, pe care numai el, Iorga, a răscolit-o în adîncimile ei și a restituit-o lumii sub numele „civilizației Iorga", fără egal. Restul, sînt comentarii despre Iorga.

VASILE VETIȘANU ■

Constelaţia lirei

La cumpăna de vreme

Ca să fii om e nesfîrşit de greu,
Şi totuşi e atîta de uşor,
Doar inimă să ai şi-n piept să-ţi bată
La cumpăna de vreme cîte-un dor.

Şi totuşi e atîta de uşor
Ca sufletul să ţi-l hrăneşti cu soare
Şi din lumina lui să dai o parte
Aceluia ce îţi întinde-o floare.

La cumpăna de vreme cîte-un dor
Se-abate mai arar sau mai mereu,
Cînd vis în tine nu mai ai să ardă
Ca să fii om e nesfîrşit de greu.

Cîntec de privighetoare

Cîntecul de privighetoare,
Cîntecul inimii,
Adiere de zefir
Mîngîind obrajii fetelor
Ce se înroşesc,
Petale,
De emoţia primei iubiri.

Cîte privighetori,
N-au cîntat pe cerul
Inimii mele
Adiind ca un zefir,
Şi iată, acum,
La ceas deplin,
Cîntecul lor săgetează zările
Pentru alte inimi
Care tînjesc
După dragostea
Pe care o întîlnesc,
Suavă,
În cîntecul de privighetoare.

VIOREL COSMA

Interogaţii

Nimic nu mi-ai dat,
viaţă,
Dacă nu putinţa
de a face din tine
un sens !

★

Între două ferestre
la fel de abstracte
întunericul viu !

★

Să pui capcane
vîntului
Şi să renunţi
tocmai cînd se dă prins !

★

Nu sînt decît această
celulă
pe care încerc
s-o prelungesc

la infinit !

DUMITRU D. IFRIM

Fata din „Livada cu duzi"

Glasul tău,
vîntul pe furiş,
cînd coboară din frunziş
în copăile din hău.

Un poet anonim
te-a cununat nelegitim,
întronîndu-te
c i o - b ă n i ţ ă,
peste viersul
cu frumuseţi de Mioriţă.

Şi-a mai pus cel cu condei,
c u l o r i
din curcubei :
sub perniţă,
romaniţă
şi în poale rîndunici,
care stau iarna aici,
să te-audă,
să le-auzi
în „Livada ta cu Duzi".

Împreunare măiastră
te-a mijit
Tu te-ai aşezat în soare,
ca o frunză pe cărare,
cu picioarele-n ţărînă
şi ai scos cu ciutura
c î n t e c e l e
din fîntînă.

Dîndu-le un nou veşmînt
le-ai pus haină sufletească
şi putere să trăiască
cîte una, cîte două
şi-ai făcut floare din floare,
cînt nescuturat de rouă.

G l a s u l t ă u,
vîntu-n frunziş,
o b r a j i i,
rotunjimi de piatră,
peste care-a zăbovit
sculptoriţa,
îndelung,
să le facă tiparoase ;
p ă r u l
cu doiniri de glie
e-a porumbului mătase...
. . . . . .
Aşa eşti în mintea vremii,
t u,
Maria-a lui Tănase.

Cîntă Ioana...

J i u l
a răsturnat cerul cu stele,
într-un coş de nuiele.

Iar amurgul de jar
şi-a umplut
un pahar.

Tu l-ai sorbit
pe-ndelete,
tămăduitor
la sete,
la cald,
la rece
şi la dor.

Ţi-a mai pus
pe creanga sufletului
o frunză
din vîrful dudului,
care s-a-mbibat în vînt
şi de lacrimi,
şi de cînt.

I a r n a
te-ncălzeşte
o broboadă de cîntece ;
c î n t e c e
cutreierătoare,
ca o herghelie nevăzută,
în tropot
înrudite cu şoapta ierbii,
cu melodia ta,
un murmur de mihnire
şi de clopot.

Cîntecele tale
cu vorbe lumeşti,
sînt rugăciuni,
fac jarul suferinţei
în tăciuni.
Glonţul cîntului tău
d o b o a r ă,
loveşte pe dinăuntru,
unde nu-i leac,
ca pe- dinafară.

Tu ai strîns
într-un bob de grîu,
inima cîntului
şi l-ai ocrotit în palmă,
l a s o a r e,
pînă a dat bobul floare.

Şi i-ai dat drumu-n pîrîu
şi apoi din rîu în rîu,
pînă la mare,
imensă pianină...

Cîntă Ioană,
viersul tău
d o a r e
şi alină.

HARRY NEGRIN

Chemarea nopţilor

Căsuţa ta
văruită proaspăt
e aşezată
la marginea cătunului
în drumeagul vînturilor
şi-n triunghiul cocorilor
ce merg în Sud...
Din ea ascult
chemarea nopţilor,
fumul îl văd
cum se înalţă
ca un nimb
în apusul de soare
peste care se aşterne
cu paşi grăbiţi
bruma.

Orgi surde

Forfotă în iazuri
Plouă...
În prunduri
Dans de sălcii
Cu plete-n pămînt,
Caii melancolici
În luncă
Într-un galop
Dezacordat
De anotimpul sur,
Se opresc
Şi ascultă orgile surde.

Vis?

Paşii lasă urme adînci
pe recele nisip
în depărtări ai să pleci
în valul apei cu alt chip.

Vara va veni din nou ;
albatroşii înzăpezind ştufuL,
supla speranţă cădea-va-n ecou
legănînd în somn văzduhul.

Decembrie

Scriu cu sînge că om destul
în pămîntul acesta mănos
despre Unirea sacră.
Scriu despre Bobîlna, Ţebea
de Blaj şi de Alba cetate,
despre glia cu piatră de hotar
născută din tezaurul de colb.
Scriu despre Mihoi, sub ciubărul lunii
de gerul strecurat de veacuri în cuvinte
despre Horea şi ai săi
traşi de tiranica roată,
privind la hora Dacă, etern visată.
Privesc spre mîndra cetate
cu braţele deschise
şi scriu,
şi voi scrie de ceasul Unirii, ce-l cinstesc
de-un întîi Decembrie
de-o pururi măreţ.
Scriu în granit şi-n piatră,
vis adus de pe coline
încremenite în altare
aici la Ţebea lanculuI, părinte.
Întorc privirea din Alba cetate
şi scriu Patrie, sub răbdătoarea lună
despre Unirea cea Mare,
sădită, crescută
aici în spaţiul sacru românesc,
încrustat de-a pururi în
Coloana Infinităţ.

MIHAI PĂSCULESCU

Acuarelă

Cînd pasărea furtunii
va mai ţipa pe dig
vei şti că ea nu este,
vei şti că eu te strig.

Cînd, valuri-valuri, marea
va reveni mereu
vei şti că ea nu este,
vei şti că-i ochiul meu.

Cînd brizele de seară
prin plete-ţi vor umbla,
vei şti că nu sînt ele
vei şti că-i mîna mea.

Cînd stelele în mare
vor cade-ntr-un tîrziu,
vei şti că n-au fost ele,
ci dorul meu pustiu.

În ziua fără nume
cînd fi-va să nu fiu,
lumină de nisipuri
mereu am să te ştiu.

Şi-n ziua fără nume
tu, unul din copii,
vei pierde jocu-n ape
şi n-ai să mă mai ştii...

SANDU ŞTEFANESCU

La Opera română

● Vineri 27 noiembrie (ora 18), Ştefan Bănică, Beatrice Bleonţ, Mihaela Tigănuş şi Carmen Angheluş sînt protagoniştii în baletul **Peer Gynt** (regia şi coregrafia Mihaela Atanasiu) pe muzica lui Edvard Grieg şi a unor compozitori moderni.

● Opereta plină de vervă a lui Johann Strauss, **Liliacul**, simbătă 28 noiembrie, la ora 18, cu concursul lui Florin Diaconescu (Eisenstein), Elvira Cîrje (Rosalinda), Silvia Voinea (Adela), Ştefan Teodorescu (Frank), Lucia Cicoară-Drăgan (Orlovski), Ştefăniţă Lascu (Alfred), Constantin Gabor (Frosch), Cristian Mihăilescu (Falke), Nicolae Andreescu (Iflind), Georgeta Cosmescu (Ida), Dirijează Constantin Petrovici.

● Daniela Vlădescu apare în rolul titular din **Molanul înecăţat** de Cornel Trăilescu, matineul (ora 11) de duminică 29 noiembrie. În alte roluri: Cornelia Pop (Domniţa), Cristian Mihăilescu (Împăratul), Alexandru Moisuc (Robul), Nicolae Bratu, Nicolae Andreescu, Nicolae Constantinescu şi Ştefan Teodorescu (Cei 4 slujitori). Conducerea muzicală: Lucian Anca.

● Trei capodopere ale muzicii franceze (**Simfonia spaniolă** de Lalo, **Preludiu la după-amiaza unui faun** de Debussy şi **Simfonia fantastică** de Berlioz), constituind trei balete în coregrafia Doinei Andronache, vor fi prezentate duminică seara, la ora 18. În distribuţie figurează: Roxana Colceag şi Laurenţiu Guinea (în Simfonia spaniolă, unde Lidia Oprişan susţine soloul de vioară); Cristina Opincaru (debut) şi Gabriel Opincaru (în poemul simfonic al lui Debussy) şi Daniela Constantinoiu, Mihaela Tigănuş, Laurenţiu Guinea în „Fantastica" lui Hector Berlioz.

● De o mare audienţă la public, opera **Nabucco** al lui Giuseppe Verdi, la a 6-a reprezentaţie, întruneşte pe soliştii: Vasile Martinoiu (Nabucco), Iulia Kirkoşa de la Opera Maghiară din Cluj-Napoca (Abigaille), Dan Zancu (Zaccaria), Veronica Gîrbu (Fenena), Gabriel Năstase (Ismael), Ion Grigorescu (Marele sacerdot), Cornelia Angelescu (Anna), Nicolae Andreescu (Abdallo), în direcţia muzicală a lui Cornel Trăilescu. Joi 3 decembrie, la ora 18.

Izvor şi fluviu

(Urmare din pag. 9

în revistă, prin mijloace specifice de expresie — literatură şi artă — realizări remarcabile obţinute de colective de muncă şi învăţătură din diferite sate şi oraşe ale ţării şi a-au „decupat" neajunsuri şi neîmpliniri determinate de atitudini nedorite care, înlăturate cu hotărîre, lasă loc larg şi liber de manifestare patosului şi competenţei, dăruirii şi eficienţei, îndrăznelii şi curajului în aplicarea noului, într-un cuvînt, progresului în toate domeniile noastre de activitate.

Alternativ, în afara concursului, au avut loc şezători literare ale Cenaclului Asociaţiei Scriitorilor din Bucureşti atît la Buşteni cît şi la Sinaia, precum şi recitaluri de înaltă ţinută artistică (versuri, scene din piese de teatru) susţinute în faţa a sute şi sute de spectatori de actorii Tamara Buciucanu, Rodica Mandache, Cristina Stamate, Ion Caramitru, Virgil Ogăşanu şi Horaţiu Mălăele.

Un nou afluent spiritual a izvorît, aşadar, la Buşteni în acest ultim trimestru al anului 1987, perioadă încărcată cu evenimente politice cu adîncă rezonanţă în viaţa patriei. Acest afluent şi-a şi croit albie, alături de alţii alţii cu izvoare în întregul relief cultural al ţării, spre fluviul cel mare al talentelor şi gîndirii novatoare : Festivalul naţional „Cîntarea României".

8-15·XI·1987
GALA DRAMATURGIEI ROMÂNEŞTI ACTUALE

(Urmare din pag. 9)

manifestări trebuie să consacre noi dramaturgi, să se constituie cu precădere într-o rampă strălucită de lansare a tinerei generaţii de autori dramatici. În primul rînd pentru că viitorul este oxigenul valorii, iar în al doilea rînd pentru că celor opt ani de cînd fiinţează **Gala** le-au corespuns opt zile de reprezentanţii şi nu e firesc ca din acestea doar două să respire viitorul — **„Dalbul pribeag"** de D.R. Popescu (montată de Timişoara) şi **Havuzul** de Paul Everac (montată de Teatrul Naţional din Tîrgu Mureş), cu atît mai mult cu cît aceşti doi autori au deja o operă constituită şi au ajuns în faza maturelor lor testamente artistice : amîndouă piesele menţionate mai sus au ceva comun — profesiunea patetică de credinţă în şansele eterne de regenerare ale artei şi fiinţei umane!

Ar fi de dorit ca viitoarele ediţii ale **Galei** să „rişte" mai mult în privinţa schimbului de mîine al dramaturgiei noastre pentru că punînd la socoteală chiar şi creaţii mai noi ca **Ioneştii** de Platon Pardău, sau **Un suflet romantic** de Tudor Popescu (regizată de Magdalena Klein la Teatrul maghiar de stat Timişoara) balanţa înclină, oricum am potrivi cîntarul, tot în favoarea textelor deja „clasicizate", accentul de repertoriu al **Galei** căzînd pe reluări de prestigiu (evident incontestabil), pe succese verificate, unele de cîţiva ani buni cum sînt **Să nu-ţi faci pravălie cu seară** de Eugen Barbu (Teatrul „Giuleşti") sau **Evul mediu întîmplător** de Romulus Guga (Tîrgu Mureş), succese oricînd binevenite într-o astfel de sinteză recapitulativă cu singura condiţie ca această manifestare să-şi respecte, în primul rînd, ca pe o garanţie a identităţii şi continuităţii sale, propriul generic : „dramaturgie română actuală".

Din punctul de vedere al spectacologiei putem afirma fără nici un risc că manifestarea de la Timişoara a fost un veritabil festival al celor mai bune forţe regizorale şi actoriceşti, un triumf compensator al devotamentului şi bucuriei de a juca.

Realizări incontestabile ale dramaturgiei actuale sînt piesele **Io, Mircea Voievod** de Dan Tărchilă, în regia lui Alexandru Tocilescu, cu o scenografie şi o distribuţie pe măsură în care a strălucit Victor Rebengiuc, **Evul Mediu întîmplător** (în regia lui Cristian Hadjiculea), **Amurgul burghez** de Romulus Guga (în regia lui Dan Piţa) şi desigur premiera lui D.R. Popescu, **Dalbul pribeag**, în regia lui Ioan Ieremia şi scenografia Emiliei Jivamov, avînd în distribuţie pe actorii Larisa Stase Mureşan, Ion Haiduc şi Traian Buzoianu — piesă care constituie din toate punctele de vedere marea revelaţie a **Galei dramaturgiei româneşti actuale.** Este un exemplu fericit cînd textul de cea mai profundă angajare umană şi estetică întîlneşte colaborarea tuturor factorilor de spectacol, de la regie şi scenografie la jocul actorilor, într-o solidaritate care va asigura întotdeauna victoria teatrului ca forţă vitală a expresivităţii umane.

Stagiatură și stagiari

Reluăm în discuție, prin grupajul de față, problematica stagiaturii și a stagiarilor, tineri aflați în primăvara profesiei lor, tineri care trebuie urmăriți și îndrumați cu atenție, dar care se cuvine a fi, în același timp, investiți cu serioase responsabilități și priviți cu încredere.

Să spunem, de la bun început, că, în marea majoritate a cazurilor, stagiarilor li s-au oferit condiții optime de realizare pe toate planurile și că stagiatura este o perioadă realmente fertilă, oferind tinerilor care o străbat șansa de a-și vedea realizate speranțele nutrite pe băncile facultății. Nu este, însă, mai puțin adevărat, că sînt și cazuri în care stagiatura e privită și tratată în cu totul alt chip. Dar, despre toate acestea veți putea afla amănunte concrete în reportajele de față.

Simplu și direct

Școală cu serioasă tradiție, cu faimă în zonă, Liceul „Alexandru Sahia" din Oltenița și-a întinerit mult, în vremea din urmă, colectivul didactic. Aflăm, în primul rînd (lucru, de altfel știut de toată lumea) că, spre deosebire de alte domenii de activitate, învățămîntul este spațiul în care, din chiar prima zi de muncă, cadrul didactic — fie stagiar, fie cu gradul I — este investit cu multe și precise responsabilități. Sînt profesorii stagiari suficient de bine pregătiți — profesional și pedagogic — pentru a trece cu bine de acest prim și decisiv impact? Sînt ei sprijiniți așa cum se cuvine pentru a păși cu dreptul în carieră? Directorul Alexandru Ruse nu pare tulburat de această serie de întrebări. Stagiarii aflați în cel de-al treilea an de activitate — Catrinel Negură (profesoară de fizică), Marius Alexandrescu (de matematică) și Marian Andrei (de educație fizică), precum și profesoara de chimie Elena Geană (în al doilea an de muncă didactică) sînt, deja, cadre de nădejde ale școlii. Așa cum promit a deveni și profesorul de matematică Anghel Panait și cel de fizică Marius Hristev, absolvenți de facultate în acest an. Pe ce se bazează optimismul conducerii școlii? În primul rînd pe impresionantul bagaj de cunoștințe de specialitate cu care tinerii profesori vin la catedră, fapt atestat și de mediile mari obținute în facultate. Apoi, pe dorința acestora de a deveni profesori adevărați. Sigur, pregătirea lor pedagogică nu este la nivelul celei științifice, la nivelul cunoașterii obiectelor de studiu pe care proaspeții absolvenți le vor preda. Însă comisiile metodice și consiliul de conducere depun considerabile eforturi pentru a-i deprinde pe noii lor colegi cu întocmirea corectă a planificărilor și a planurilor de lecții. Se mai adaugă la aceste strădanii și o seamă de facilități, menite a-i ajuta pe stagiari să pătrundă cît mai repede și mai ușor în ceea ce încă de pe vremea lui Comenius se numea „arta de a-i învăța pe toți toate": orare corespunzătoare (evitîndu-se excesul de „ferestre", astfel încît tinerii profesori să aibă suficient timp pentru pregătirea lecțiilor), încadrare pe verticală (pentru cuprinderea, într-un singur an, a întregii materii de la toți anii de studiu), repartizarea de clase omogene, cu mai puține probleme, încredințarea, ca diriginți, a unor colective de elevi cu bune rezultate. Totul este organizat în ideea de a le oferi noilor încadrați posibilitatea de a-și dubla cunoștințele teoretice de specialitate cu deprinderi practice solide, de a evita, pe cît posibil, eșecuri care și-ar putea pune amprenta nefastă asupra întregii deveniri a proaspeților profesori. Nu este un regim cam preferențial? Nicidecum — soseste prompt răspunsul. Și noi, cadrele didactice cu experiență, am beneficiat, în primii ani de profesorat, de un tratament asemănător și a fost foarte bine.

Ce-am putea spune, sintetizînd datele care ne-au fost oferite la Liceul „Alexandru Sahia" din Oltenița, decît că pătrunderea în munca de profesor se realizează aici simplu și direct, cu deplină încredere în puterea de muncă și dorința de afirmare a celor mai tineri profesori, cu gîndul la binele școlii, adică la temeinica pregătire pentru muncă și viață a tuturor elevilor.

D. M. ALEXANDRU ■

Specialiștii Daciei de mîine

Ne așteptam să purtăm cu stagiarii de la Întreprinderea de Autoturisme Pitești o discuție lungă, pe-ndelete. Ne-am înșelat. Am întîlnit stagiari grăbiți, cu ochii mereu pe ceas, cu multe treburi de rezolvat pînă la sfîrșitul programului. Inginerul Emil Corbu ne roagă să discutăm cu el primul fiindcă are de „ascultat" motoarele unui lot de Dacii ce vor porni spre China și Israel. A venit aici de un an și zece zile. Știe cu exactitate data încadrării, fiindcă acest moment nu se uită niciodată. Este clipa cînd deschizi ușa profesiei, și în cazul lui, nu o ușă oarecare, ci poarta monumentală spre lumea autoturismului românesc. Ne mirăm cum, cu așa puține luni la rubrica vechime, a ajuns un fel de cardiolog al motoarelor în secție, cel care apreciază dacă tic-tac-ul în 4 timpi al acestei inimi a mașinii sună sănătos sau gîfîie a boală. „Am fost introdus chiar de la început în miezul meseriei și am căutat să nu mă fac de rîs. Îmi plac muncile cu responsabilitate". Emil Corbu a căpătat, în scurtă vreme, prestanță profesională. A doua zi de la angajare, șeful secției, Viorel Cristescu, după ce l-a bătut camaradereste pe umăr, urîndu-i bun venit, l-a și repartizat ca tehnolog. A fost supus unui mic test de către maistrul Gheorghe Călugăru. Un maistru de 32 de ani! „M-au pus să ascult 2 motoare, povestește. Unul torcea perfect, celălalt avea un ușor zgomot de șchiopătare. L-am indicat pe cel bine reglat. Au rîs și au spus: ești bun de trecut la bandă!"

La Întreprinderea de Autoturisme Pitești, stagiarul este repartizat într-un loc de muncă unde lucrează efectiv, devine o rotiță necesară în angrenajul uriaș al întreprinderii, răspunde de ce face și de cum face. Este lăsat să abordeze pieptiș profesia și întîlnindu-se cu greutăți pe care trebuie să le rezolve singur, accelerează în perfecționarea cunoștințelor cu care a venit din facultate. Ileana Ghiță din Ostroveni-Dolj, imediat după ce a prezentat diploma Facultății de Științe Economice, a fost repartizată să facă prețuri de producție la comenzi. Este iute, vorbăreață și are un demaraj de mașină de formula unu cînd începe să ne povestească cum a trecut anul de cînd s-a angajat aici. „La facultate am făcut un singur semestru de prețuri și, de frică, la început am și plîns. Alexandru Isop și Monica Gorgoi m-au învățat cu răbdare metoda de calcul, iar cînd, la prima încercare, am făcut o greșeală, nu m-au certat, ci m-au așezat lîngă ei la birou și am refăcut totul de la capăt."

Ovidiu Zăbavă este în al treilea an de stagiatură, a fost șef de promoție și are aerul acela special pe care-l întîlnești la toți computeriștii. La cîteva zile după venire, a propus să se treacă la proiectarea asistată de calculator pentru dispozitivele de control. „Eu, stagiar, am fost la masa tratativelor cu firme străine, am fost trimis în delegații pentru achiziționare de echipamente de calculator, și toate aceste dovezi de încredere m-au obligat să ofer fabricii tot ce am mai bun din zestrea mea de cunoștințe."

Uzina face tot posibilul ca stagiarii, pentru a doua oară boboci (de data aceasta în anul I de profesie) să se simtă bine, să înțeleagă că sînt mezinii marii familii din Colibași. Nu stau în cămin. Matematiciana Anca Ciornei și TCM-ista din Iași Lavinia Hutișoru, prezentate la posturi pe 1 septembrie în acest an, stau în garsoniere pe același palier al unui bloc de stagiari. Anca a refuzat să lucreze la centrul de calcul, căci: „N-am făcut 5 ani de mecanică și matematică, ca să nu le aplic direct în industrie. Sînt bucuroasă că azi am făcut prima lucrare independentă." Lavinia a intrat și ea direct în pîine, la secția de presaj a pieselor pentru noua caroserie.

La Întreprinderea de Autoturisme Pitești vin anual peste 160 de absolvenți. „Cînd unii sînt puțin speriați în fața necunoscutului, spune șeful biroului învățămînt, Anghel Ion, le zicem pe nume, ne purtăm prietenește cu ei, ca să treacă ușor peste emoțiile începutului. Sîntem și noi părinți, și îi privim ca pe copiii noștri. După stagiatură, majoritatea rămîn la noi". Și mai este o performanță: toți se realizează profesional. Așa se face că inovația privind o mașină originală de rectificat axe cu came care, introdusă în flux, a adus o eficiență de 3,5 milioane de lei, poartă semnătura stagiarului Ion Pîlmuș. Stagiarii de azi, cu visuri și dorința de-a arăta ce pot, sînt cei ce vor produce Dacia modernă a anilor viitori.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Medici sub tutelă

Doctorița pediatră Mariana Dușinschi a absolvit facultatea în 1972. Supunînd unui oricît de sever examen cei 15 ani de viață ca medic, nu se poate spune că i-a parcurs ușor, dar tocmai acest fapt i-a adus satisfacții și împliniri. S-a întors în Vrancea, de unde plecase, dar nu pe asfalt, în orașul natal, Focșani; ca toți absolvenții promoției sale, a revenit ca medic de țară. La dispensarul din satul Hînculești al comunei Vulturu. Realitatea a cufundat-o rapid, din primele zile, în apele-i adînci și imprevizibile, prin care a navigat cu stăruință și străduință. Cu forță chiar, cu bărbăție, cu responsabilitatea pe care jurămîntul dat la intrarea și la ieșirea din facultate o grefează în conștiința fiecărui medic. Într-o iarnă grea, o naștere grea, ce punea în pericol viața tinerei mame, a fost marele său examen. După cuvenitul stagiu la țară, urmează treptele firești (pe atunci) ale secundariatului. Revine iarăși, acasă, la Focșani, ca medic specialist pediatru, unde își afirmă și-și confirmă vocația și competența. Urcă trepte profesionale iar, la mai puțin de 40 ani, în plină tinerețe, este promovată să conducă marele spital.

Biografia tinerei doctorițe, fără voia sa, complexează însă pe mai tinerii săi colegi — **stagiarii.** Și sînt în Spitalul județean Vrancea 117 absolvenți — generaliști, pediatri, stomatologi — din 3 centre universitare medicale din țară, din București, Iași, Tg. Mureș. În toate fazele stagiului, de la anul I la al III-lea. Ei au făcut cunoștință pînă acum, cum ne-o declară, cu numeroase asemenea biografii, încît, aproape, nu mai suportă să asculte alta. Cînd ajung la Chirurgie, află că șeful acestei secții, remarcabilul dr. Cristodor, opera din anul IV de facultate. Era intern la un spital. Cînd ajung la Medicina muncii, află cum dr. Ionescu (șefa disciplinei respective) s-a lovit din primul moment al sosirii la dispensarul rural, unde fusese repartizată, de un caz dramatic. Nici nu coborîse bine din șaretа ce o purtase de la gară la dispensar că a și fost chemată la un muribund. Un suferind de bronhopneumonie complicată, pe care l-a salvat. Ceea ce i-a dat siguranță de sine, ceea ce i-a dat suportul moral necesar profesiei sale. Prin toate secțiile află, în mod firesc, povestite, fără emfază, fără intenții moralizatoare, colegial, la o cafea, despre asemenea întîmplări care i-au călit și i-au transformat în medici adevărați, pe confrații lor mai mari. Dar și reacția stagiarilor este firească. Îi invidiază. Asemenea trăiri le alimentează un anumit sentiment de inferioritate. Ei se simt, și chiar sînt, medici sub tutelă. Trebuie precizat că nu este vorba despre o situație particulară existentă doar la Spitalul județean din Vrancea — specialiștii de aici se străduiesc să-i pregătească, în conformitate cu programa stabilită de Ministerul Sănătății, cît mai bine pe medicii stagiari, mîine vor fi colegii din dreapta, cu care vor lucra cot la cot, și vor împărtăși succesele ori insuccesele, faima bună ori mai puțin onorantă — este vorba de însăși condiția medicului stagiar. Camelia Bălănescu (absolventă a I.M.F. București, în 1986) ne împărtășește suferința lor interioară trăită în fiecare dimineață, cînd aud, în urma lor, bolnavii vorbind prin saloane: „Trebuie să vină medicul la vizită, pînă acum a fost stagiarul". Ce e, în fond stagiarul? „Încă un fel de student. Unul care a trecut dintr-o facultate de 6 ani într-una de 3", răspunde Roxana Albu, stagiar de anul I, absolventă de la București. Este un fel de joacă de-a medicina, am spune noi.

El este secundul, el este ajutorul medicului specialist (de la care învață). Asta e programa stagiului. Poate medicul specialist, titularul, răspunzător de viața și sănătatea bolnavului ce i s-a încredințat, să lase un stagiar să conducă actul medical respectiv? Nici vorbă! Și atunci, stagiarul rămîne în expectativă, observator la masa rotundă a profesiei. „Sigur că aprofundăm o serie de cunoștințe, dar, lipsiți de responsabilitatea specifică profesiei noastre, cu fiecare caz în parte, rămînem, volens-nolens, la periferia ei. Ceea ce ne alimentează, la cei mai mulți dintre noi, stări de conștiință contradictorii. Pentru unii — delăsare, pentru alții — regretul de a fi urmat medicina ori sentimentul inutilității de a te fi pregătit temeinic în cei 6 ani de studii", își afirmă gîndurile, cu toată gravitatea, interlocutoarea noastră, Camelia Bălănescu. „Și te întrebi, o completează pediatra Gina Udrea (absolventă de la Tg. Mureș, stagiară tot în anul I), dacă instrucția ta își găsește echivalentul real în societate și în viață? Pe lîngă faptul că e prea lung, acest sistem de stagiu, a cîte 3 ani petrecuți într-un spital județean, se arată un inconvenient nu numai pentru noi, absolvenții, să zicem, tineri nerăbdători (deși terminăm facultatea în jurul vîrstei de 25 de ani) să intrăm în viață, să arătăm ce putem și că putem, doritori, să fim utili semenilor noștri, dar și pentru spitalele județene. Încărcăm răspunderea, munca, și așa destul de grea și de mare, a medicilor specialiști. Oricîtă atenție, încredere ne-ar acorda, nu pot să ne transfere activitatea efectivă, cu bolnavul. Răspunzător în fața legii și a conștiinței, el este. Nu poate, de pildă, să-l lase pe stagiar să opereze, nu? Chiar dacă ar fi vorba de o apendicită. Asta se știe, și au discutat-o, nu o dată, profesorii noștri. La fel cum se știe și faptul că, după acești 3 ani, noi urmăm să fim repartizați, în fine, ca medici de circumscripție. În rural sau urban. Și ne vom lovi de multe alte probleme neînvățate nici în facultate, nici în stagiu, întrucît trebuie respectată programa stabilită a acestuia din urmă. Eu, ca pediatru, de pildă, mă simt ruptă de pediatrie. Conform regulamentului, cei 3 ani sînt împărțiți în 6 stagii clinice și cîteva substagii, pe specialitățile de bază (interne, chirurgie, obstetrică-ginecologie, boli infecțioase, pediatrie, dispensar), timp de cel puțin 2 ani și jumătate, practic, sînt îndepărtată de specialitatea pentru care m-am pregătit 6 ani și pe care o vol practica. „Încă un exemplu — o completează Viorel Haiducu (absolvent de la Iași, în anul II de stagiu) —, la circă ne întîlnim cu o serie de evidențe ce trebuie riguros ținute și pe care nu știm să le alcătuim. Nu le-am aflat nici în facultate, nici în stagiu (nu sînt prevăzute). Și doar fac parte din munca noastră, acoperă o birocrație necesară, dacă ne-am gîndi numai la cea care te ajută în urmărirea bolnavilor cronici ori în profilaxia unor boli frecvente într-o zonă sau alta. Sistemul actual de stagiu cuprinde astfel o mulțime de lucruri utile dar și multe inutile. Deși s-a mai spus, repet și eu, în primul rînd este mult prea lung. Gîndiți-vă la noi, la băieți. Dacă ai fost incorporabil, termini la 26 de ani facultatea. Urmează acest stagiu de 3 ani și ajungi în pragul vîrstei de 30 de ani. În cazul cel mai fericit, cînd ai avea posibilitatea să dai imediat concurs pentru secundariat, mai urmează alți 3 ani de pregătire într-un spital. Te reîntorci, să zicem, medic specialist chirurg la Focșani, unde, firește, o iei de la capăt cu ucenicia, căci n-o să ajungi de la început mîna întîi. Și așa te trezești în plină maturitate, la 40—45 de ani că n-ai făcut mare lucru. Că abia de acum încolo începi să fii medic pe picioarele tale. De la vîrsta asta în sus mai poți să ai contribuții în dezvoltarea profesiei tale?!"

Concluziile le-au punctat, singuri, stagiarii. Sînt maturi și lucizi. Punctul lor de vedere se cere ascultat. Și luat în considerație.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Castrul roman de la Moigrad își dezvăluie tainele

Poarta principală a castrului reconstituită cu ajutorul materialului arheologic dezgropat

In apropiere de Zalău, pe dealul Pomătului, acolo unde arheologii au scos din noaptea istoriei anticul Porolissum, la Moigrad, deci, cu exact trei ani în urmă, o echipă de arheologi ne-au asigurat că multe din tainele locului vor fi elucidate prin osîrdia unor studii și viitoare descoperiri de teren. Interlocutorul nostru de atunci, arheologul Alexandru V. Matei, a devenit între timp director al Muzeului județean de istorie dar, ne-a mărturisit dumnealui, a continuat să rămînă legat atît prin preocupări, cît și sub raport sentimental de șantierul de pe dealul Pomătului. Și tot de la arheologul Matei am mai putut afla că, într-adevăr, cercetătorii s-au ținut de cuvînt și au putut aduce lumină peste cîteva din enigmele așezării. Iată-l, deci, și pe reporter bucuros că-și poate onora promisiunea făcută cu doi ani în urmă, atunci cînd și-a asigurat cititorii că va reveni cu noi amănunte de îndată ce specialiștii vor fi în măsură să i le comunice

Castrul roman de la Moigrad, ne permitem să reamintim, durat pe o mai veche așezare dacică, în vecinătatea căruia a luat naștere o localitate dacoromană, ridicată la rang de municipiu sub domnia împăratului Septimius Severus, a intrat, paradoxal, în atenția cercetătorilor mai tîrziu decît toate celelalte orașe ale Daciei romane. Primele ipoteze în legătură cu originea vestigiilor de pe dealul Pomătului datează din cea de-a doua jumătate a veacului trecut și, interesant de reținut este faptul că tocmai un mare patriot român, fostul ofițer de geniu Iulian Marțian, dezlănțuie o veritabilă campanie de presă pentru a demonstra că la Moigrad se află ruinele anticului oraș Gelones și că Porolissum trebuie căutat undeva în județul Bistrița-Năsăud. Abia la începutul secolului nostru, săpăturile au scos la iveală inscripții și alte dovezi ce aveau să certifice că la Moigrad se află Porolissum, oraș de primă mărime în această provincie din nordul imperiului, pomenit și descris de mai mulți cronicari și istorici latini.

Din păcate, așa cum arătam și în precedenta noastră relatare, soarta vestigiilor de la Moigrad n-a fost una deloc fericită. Lovite, probabil, de valurile succesive ale populațiilor migratoare, castrul și așezarea civilă au suferit pierderi ireparabile. Dar ceea ce n-au apucat să termine barbarii, s-a săvîrșit prin ignoranță și lăcomia celor de mai tîrziu. Începutul și mijlocul veacului trecut reprezintă cea mai dureroasă perioadă din istoria vestigiilor de la Porolissum. Dispunem de date certe că în acea vreme zidurile orașului mai aveau încă înălțimi apreciabile și că, tot atunci, locuitorii satelor megieșe au început demolarea așezării, bucată cu bucată, așezînd blocurile de piatră la temelia grajdurilor și la cea a clădirilor. Mai știm de asemenea că, tot în acea vreme, stăpînii locului, nobilii de la Gîrcei, încasau arenda de la țărani și în obiecte arheologice. Colecțiile de la Gîrcei, Zalău și Jibou au dispărut fără urmă (probabil donate sau vîndute unor muzee sau colecționari particulari din fostul imperiu habsburgic), după cum în chip la fel de misterios a fost înstrăinată, în cursul evenimentelor din 1944, colecția de piese adăpostită de fostul muzeu „Astra" din Zalău. O carte tipărită chiar anul acesta la Editura „Sport-Turism", sub semnătura arheologului Nicolae Gudea, poate oferi prețioase deslușiri în legătură cu istoria cetății. (Menționăm că cele trei fotografii din partea de jos a paginii sînt reproduse după lucrarea sa „Porolissum"). Cîteva din descoperirile cele mai recente n-au apucat să vadă cu toate acestea lumina tiparului, de aceea ne îngăduim să le inserăm în prezentul articol.

Din fericire, așa cum se arată și în lucrarea amintită, săpături sistematice, efectuate începînd cu 1948 și continuate pînă astăzi, ne permit să avem o imagine atotcuprinzătoare în legătură cu istoria și importanța acestui mare oraș și puternic centru militar al Daciei romane. Fortul avea forma unui patrulater cu dimensiunile de 2 500x3 000 metri. De la **porta praetoria** — intrarea pentru oficiali — pornea un drum, pavat cu dale mari de piatră, pînă la clădirea comandantului. De o parte și de alta, au fost identificate o baracă pentru soldați și alte două barăci. Pe partea stîngă (praetura dextra), se înșiruiau un spital, trei magazii pentru cereale, un atelier, un mic furnal din cărămidă, înconjurat de gropi pline cu zgură de fier și numeroase creuzete din ceramică refractară în care s-au mai aflat resturi de bronz topit.

Zidul de incintă era prevăzut cu turnuri înalte acoperite cu țigle și olane. Deosebit de maiestuoasă s-a dovedit a fi apoi clădirea comandantului. Arheologii au identificat aici o poartă monumentală de la care începea o curte mare (atrium) pavată cu dale mari de piatră păstrate în chip surprinzător pînă azi. Curtea era înconjurată de un portic cu lățimea de 4 metri sub care se ridicau inscripții și monumente. Urma o curte mai mică (peristilum). În partea din spate a clădirii se aflau șase încăperi, iar la mijloc o cameră mai mare în care se păstrau probabil stindardele unității. Pe aici au trecut și au fost cantonate o vreme, așa cum o demonstrează inscripțiile găsite Legiunea a XIII-a Gemina, Cohors I Ulpia Britonum, Cohors V Lingonum, Cohors VI Thracum, Cohors I Augusta Ituraerum și alte unități militare.

Cu ocazia primei noastre vizite, gazdele ne-au arătat cu mîndrie una din cele mai recente descoperiri : amfiteatrul situat pe una din terasele dealului, cea mai mare arenă în aer liber de pe întreg teritoriul Daciei, depășind cu 150 metri pătrați pe cea de la Ulpia Traiană. Spectacolele puteau fi urmărite de 3 000 3 500 de spectatori, dar așa cum au arătat recentele cercetări la început, edificiul a fost construit din lemn, acest material fiind folosit, de altfel, și la ridicarea castrului îndată după sosirea romanilor la Porolissum. Edificiile din piatră reprezintă opera anului 213, data cînd au început lucrările. Castrul avea să fie terminat în cinstea vizitei împăratului Caracalla, care, se pare, a stat la Porolissum două săptămîni. Cu acest prilej a fost amplasată și o statuie ecvestră a cezarului din care arheologii au izbutit să găsească mai multe fragmente. Ea reproducea în proporție de 1/1,15 modelul original și reprezintă un unicat al patrimoniului arheologic național. Se mai știe de asemenea astăzi că memorabilul eveniment din viața castrului și a municipiului a fost marcat și prin patru inscripții în piatră, una pentru fiecare poartă a cetății. Reproducem una din aceste notații omagiale : „Împăratul Caesar Marcus Aurelius Antoninus (Caracalla) cel cuvios, cel slăvit, cel mai fericit, cel mai mare învingător al Parților, mare preot, cel mai mare învingător al Britanilor, a XVI-a oară învestit cu putere de tribun, aclamat imperator a doua oară, consul a patra oară, părinte al patriei, proconsul, a făcut (această construcție)".

Întreg materialul de construcție a fost adus din cariera de pe Măgura Moigradului, aflată și azi în exploatare și din cea a satului Jac. Și fiindcă am pomenit de această localitate, e locul să facem o altă precizare. Multă vreme, istoricii s-au întrebat cum este posibil ca o așezare pur românească, într-o zonă românească, să poarte un nume străin (Jac, de la ungurescul Zsák, adică sac). Enigma a fost elucidată tot de curînd prin munca istoricului Coriolan Suciu, autorul unui dicționar al localităților din Transilvania, care a dovedit, fără drept de tăgadă, că satul se mai pomenea în secolul trecut Sac (lat. saccus), toponimie română, și că denumirea a fost reoficializată printr-o măsură arbitrară, alegîndu-se corespondentul maghiar al cuvîntului.

În ceea ce privește orașul Porolissum, prezentat pe larg în precedenta relatare, reamintim că el se întindea pe o suprafață de circa 60 hectare și adăpostea o populație de 20 000—22 000 locuitori. Inventarul arheologic, îmbogățit între timp, denotă o activitate economică înfloritoare : ateliere pentru producția de ceramică (cărămizi, țigle, olane), pentru cea de vase de lut, pentru prelucrarea pietrei și a sticlei. La Porolissum se produceau de asemenea podoabe și se ștanța monedă. A fost identificat chiar și un atelier pentru produs bani falși (denari de cupru poleiți cu argint), semn că această practică ilicită s-a născut odată cu circulația monetară. Îndubitabile sînt și dovezile că viața economică a continuat să se desfășoare și după retragerea trupelor romane, cum o atestă existența atelierelor meșteșugărești, schimbul sistematic prin monedă, și întreg sistemul de viață de tip roman. Orașul mai ființa încă în secolul al VI-lea, așa cum o probează Cosmographia anonimului din Ravenna, iar obiectele de origine bizantină (cercei stelați prelucrați în tehnica cu granule) ne îndreptățesc să admitem că în secolele VIII—IX, numai o populație stabilă putea întreține relații economice cu Bizanțul.

Ei bine, multă vreme, istoricii și arheologii s-au întrebat ce rațiuni au stat la baza ridicării unui castru pe dealul Pomătului, teren foarte puțin favorabil unei asemenea construcții. S-a admis ideea că de pe această înălțime se supraveghea mai ușor trecătoarea Porțile Mezeșului, prin care se puteau strecura musafirii nepoftiți. Castrul făcea de altfel parte dintr-un sistem de fortificații așa cum o arată limpede harta lui C. Peutinger, unul din cele mai importante mărturii ale antichității. În acest document se poate vedea clar că Porolissum se afla chiar la capătul drumului ce traversa provincia de la sud spre nord. Mai mult decît atît : la **4 milia passum** este indicată localitatea Certie (identificată cu Romita), iar la **7 milia passum** Largiana (comuna Românași). Distanțele sînt aproape identice cu cele indicate de cartograful antic. Dar la Porolissum, în cetate, lipseau cu desăvîrșire resursele de apă. E adevărat, în oraș au fost găsite urmele unor puțuri (care, odată curățate, s-au reumplut cu apă !), dar sus pe deal, în eventualitatea unui asediu, soldații erau lipsiți de apă Enigma a fost elucidată în cursul ultimilor doi ani cînd lucrările de descoperire au dat la iveală un mare rezervor, lung de 30 m, lat de 8 metri și adînc de doi metri și jumătate. Bazinul avea două ziduri, cel din exterior din beton ciclopian, cel interior placat cu cărămidă și izolat cu straturi succesive de tencuială. A fost descoperită și o conductă de plumb pentru scosul apei, capacitatea totală : 480 metri cubi. Și tot în ultima vreme a mai fost descoperit un punct vamal, semn că așezarea avea și rolul de a tranzita mărfurile ce goseau din zona dacilor liberi. Cercetări epigrafice au dus chiar la descoperirea a doi din vameșii timpului . Ei se numeau Claudius Xenophon și Marcius (piatra nu păstrează și restul numelui).

În sfîrșit, mai e locul să amintim că, tot cu doi ani în urmă, prin grija Comitetului județean de partid, au fost începute lucrările de restaurare a porții principale (porta praetoria) și a zidului de incintă, folosindu-se în acest scop materialul recuperat și blocuri de piatră din carierele pe care le-au folosit și constructorii romani În prezent, vizitatorul are în fața ochilor imaginea castrului roman, aidoma celui de acum aproape 2000 de ani. Arheologul și istoricul Nicolae Gudea, autorul cărții amintite, a propus ca la intrarea în această mare rezervație arheologică din nordul țării să fie așezată următoarea inscripție latină : „AVE VIATOR HIS TEGITUR TERRIS POROLISSUM INCLITA MAIORUM URBS NOSTRORUM STA, ADSPICE, COGITA ET NUNC VALI VIATOR. Sau ceea ce în traducere liberă înseamnă : „Fii binevenit, călătorule, oprește-te, privește, sub acest pămînt stă acoperit Porolissum, oraș vestit al strămoșilor noștri ; cugetă și apoi umblă sănătos".

LIVIU TIMBUS ■

Cameo reprezentînd-o pe zeița Pallas Athena

Inscripție în cinstea împărătesei Herennia Etruscilla

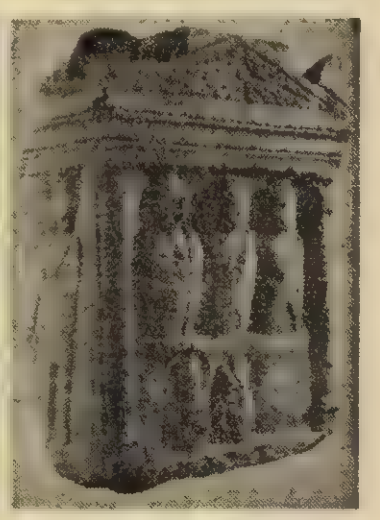

Altar funerar înfățișînd membrii unei familii

Ozon-terapia, o nouă şansă dată vieţii

Cine şi-ar fi putut închipui, nu de mult, că **ozonul** ar putea salva un om de la amputaţie? Şi totuşi, lumea medicală poate afirma astăzi răspicat, că o mare categorie de bolnavi cu şanse de vindecare extrem de puţine prin terapiile clasice, pot fi feriţi de o asemenea dureroasă încercare, amputarea, o tehnică ce nu presupune în ultimă instanţă vindecare, ci doar încercarea — în extremis — de a salva o viaţă.

Noua terapie nu înseamnă, cum ar putea părea la prima vedere, un „tratament cu aer", ci o şansă spectaculoasă de înlăturare a o serie întreagă de maladii. În rîndurile care urmează vom încerca să argumentăm, cu date oferite de specialişti, afirmaţia de mai sus. Cercetări practicate în ultimii ani în întreaga lume medicală — cercetări privind revitalizarea ţesuturilor — au impus astăzi această procedură modernă. Ozon-terapia, folosind ca agent de bază ozonul, avînd în plus, de partea sa şi proba timpului, a dovedit că noul tratament reprezintă un punct de plecare cert în obţinerea de succese sigure, verificate, **nechirurgicale.**

Ne putem întreba, pe bună dreptate, ce aduce nou ozon-terapia? Ţinînd seama de acţiunea sa puternic bactericidă, virucidă şi fungicidă, ozonul determină o curăţire rapidă a plăgilor infectate şi aducerea într-un timp mult mai scurt la faza de granulare şi cicatrizare; activează circulaţia sanguină, ceea ce are ca rezultat revitalizarea ţesutului; favorizează dezvoltarea circulaţiei colaterale în zonele hipoxice; diminuează activitatea florei microbiene rezistentă la antibiotice; favorizează ştingerea infecţiilor bacteriene în cistite şi în colita mucoasă sau ulceroasă. Ozon-terapia nu exclude folosirea antibioticelor, dar reduce mult aplicarea lor, tratamentul fiind mai simplu, mai economicos, cu rezultate net favorabile bolnavilor.

Terapia cu ozon era, pînă de curînd, nu doar puţin cunoscută la noi în ţară, dar şi mai puţin aplicată. Singură, **Clinica Chirurgicală I din Cluj-Napoca** (prof. dr. G. Ionescu, dr. P. Pintea, dr. A. Blaj) îşi anunţa în revista „Chirurgia" din martie 1985 primele rezultate ale noii metode de tratament, aplicată la un număr de 209 bolnavi cu insuficienţă circulatorie periferică cronică. „Metoda este considerată ca valoroasă, simplă, nepericuloasă şi economică, constituind o nouă resursă în arsenalul terapeutic al sindromului de ischemie cronică periferică", concluzionau, la vremea aceea eminenţii specialişti clujeni.

Cam tot în aceeaşi perioadă, independent însă de cercetările colectivului din Cluj-Napoca, doctorul bucureştean **Eugeniu Ciopală**, în vesnica-i dorinţă de a şti, de a învăţa tot mai mult pentru bolnavii săi, vine şi el în contact cu o serie de informaţii privind încercările făcute în terapia cu ozon. De formaţie chirurgicală, excelent anestezist, Eugeniu Ciopală consideră de o viaţă că numai cazurile aşa zis nevindecabile constituie piatra de încercare pentru un medic. Înţelegind ce nebănuite şanse oferă această neîndeajuns cunoscută terapie, medicul primar E. Ciopală s-a pus pe învăţat. A vrut să afle totul, ba chiar, să meargă mai departe pe drumul nedefrişat. „Dacă n-aş fi avut un partener, dacă nu s-ar fi ivit cineva care să fie alături de mine, sesizînd importanţa practică, să aibă fler în ceea ce priveşte ineditul la noi, poate rămîneam doar la studiul pur teoretic" — declară astăzi doctorul Ciopală.

Acest pasionat al insolitei terapii şi-a apropiat un colaborator la care a putut găsi mereu înţelegere şi sprijin. În urmă cu 2 ani se producea una dintre acele fericite întîlniri, între doi oameni dăruiţi minunatei misiuni de a veni în ajutorul aproapelui aflat în suferinţă. Chiar dacă ziua începe pentru medicul primar **Constantin Ghiles** cu mult înainte de zori şi se sfîrşeşte mult după apus, împărţindu-se cu egală dragoste de oameni între pacienţii clinicii O.R.L. a Spitalului Colţea şi cei veniţi să-şi caute sănătatea la Dispensarul Policlinic Pantelimon — al cărui director este de la înfiinţare — acest sufletist, reuşeşte să găsească timp pentru tot ceea ce ar aduce o mică alinare bolnavului. Înţelegind din primul moment importanţa ozono-terapiei, directorul Dispensarului policlinic Pantelimon a socotit că, alături de cele 60 de specialităţi pentru care acordă consultaţii această instituţie medicală, un loc important va trebui să-l aibă şi noua procedură. Părerea specialiştilor este că instalaţiile pentru ozon-terapie sînt indicate a fi plasate în policlinici, pentru a fi accesibile orîcui, spitalele restringînd sfera de aplicare a tratamentului doar la bolnavii internaţi. Şi nu s-au înşelat. Pe la Dispensarul Pantelimon au trecut în ultimul an, de cînd a fost inaugurat Cabinetul de ozon-terapie, sute şi sute de pacienţi. Fiind ferită de riscuri, indiferent de terenul biologic al bolnavului, procedura poate fi aplicată prin excelenţă ambulatoriu.

După un an de funcţionare, cei doi medici sînt în măsură a ne informa cu precizie asupra domeniului de aplicare a ozon-terapiei. Efecte pozitive note s-au obţinut într-o serie întreagă de situaţii: tratarea rănilor recente sau vechi, chiar şi infectate, ulcere trofice şi varicoase, arterite — indiferent de faza evolutivă, infecţii ale cavităţii bucale în practica stomatologică, infecţii endocavitare (cistite), nepălcuta „zona zoster", insuficienţe hepatice, boala Parkinson.

Durata unei şedinţe este în general de circa 20 de minute, o pungă ermetic închisă, prin care pătrunde ozonul localizînd zona afectată de boală. Concentraţia de ozon şi ritmul de succedare a şedinţelor variază de la caz la caz, în funcţie de evoluţia fiecărui bolnav. Aparatura din dotarea Dispensarului Pantelimon permite o dozare ce ajunge pînă la milionimi de gram, în funcţie de concentraţie modificîndu-se şi acţiunea terapeutică. „Nu spunem că am descoperit piatra filozofală şi cu acest tratament am rezolvat totul. Dar, la cea mai mare parte a bolnavilor — peste 85 la sută — rezultatele au fost excelente. Am avut, de pildă, un pacient cu ulcere varicoase. Era suferind de 9 ani şi renunţase la idcea de însănătoşire. Într-o lună şi jumătate de tratament cu ozon s-a înzdrăvenit. Un altul avea la mînă o plagă infectată, de la un cui ruginit. Venea la pansat de 2 luni. Patru şedinţe au fost suficiente ca rana să se cicatrizeze. Cel mai important ni se pare faptul că această terapie poate salva o serie de oameni de la amputaţie. Pentru un deget cangrenat trebuia tăiat piciorul. Marea eficienţă a tratamentului se pare că se regăseşte în arteritele diabetice cu plagă ulcerată, care, inevitabil, ajungeau în final la amputaţii".

După o experienţă apreciabilă pe o cazuistică de ambulator de un an, încurajaţi şi de rezultatele obţinute, medicii au introdus în practică o nouă variantă a ozon-terapiei. Extrem de receptiv la mersul cercetărilor privind această metodă de tratament, Centrul de Hematologie condus de dr. doc. Vlad Apăteanu a pus la dispoziţia Cabinetului de ozon-terapie toate trusele speciale de transfuzie ca şi flacoanele sterile cu substanţe anticoagulante, absolut necesare autotransfuziei cu sînge ozonizat. Noua variantă studiată şi aplicată în ozon-terapie constă în recoltarea pe anticoagulant a unei cantităţi de 80—100 ml sînge, ozonizarea sa masivă, cu 2000 micrograme şi apoi, transfuzarea imediată, la acelaşi bolnav, a sîngelui recoltat. Practic, asta înseamnă inundarea cu ozon — în final oxigen — a regiunilor bolnave. Ameliorările apar într-un timp mult mai scurt, tratamentul este mai eficace.

Terapia cu ozon — afirmă specialiştii — atît de puţin cunoscută pînă nu de mult la noi, începe să-şi contureze valenţele reale. Noua metodă oferă, fără doar şi poate, o şansă în plus celor pe care terapeuticile tradiţionale îi ajută mult prea puţin. Este, îndrăznim să credem, o motivaţie esenţială pentru aprofundarea sa de cît mai multe cadre medicale şi generalizarea tratamentului în instituţiile sanitare ale ţării.

LIANA MOLNAR

Medicul generalist — principalul consilier de sănătate

În luna noiembrie, reunind peste 500 de medici, a avut loc la Bucureşti primul Congres naţional de medicină generală. A fost pentru prima dată cînd „generaliştii", cei mai mare contingent de medici, s-au strîns la un sfat de asemenea ampioare, venind din toate colţurile ţării, pentru a dezbate probleme de apărare şi promovarea sănătăţii întregului popor, pentru menţinerea vigorii şi tinereţii naţiunii noastre, pentru găsirea celor mai adecvate soluţii în vederea asigurării unei neîntrerupte perfecţionări profesionale conform cerinţelor puse în faţa personalului sanitar de partidul şi statul nostru, personal de tovarăşul Nicolae Ceauşescu. Debutînd cu tema „Medicul de medicină generală, martor activ al istoriei naturale a bolilor cronice cu extindere în masă", prelegere de aleasă ţinută ştiinţifică expusă de profesor doctor Victor Ciobanu, ministru sănătăţii, manifestarea a scos în evidenţă sarcinile de o deosebită importanţă pe care acest practician le are în vederea prevenirii şi combaterii unor maladii netransmisibile aflate pretutindeni în lume, pentru implementarea programului de sănătate pe termen lung. Căci medicul generalist, adevărat consilier de sănătate al fiecărula, este primul la care se prezintă omul cînd are cel mai mic simptom de boală, este cel care poate cunoaşte cel mai bine tabloul organismului uman, prin el se face osmoza de indicaţii terapeutice şi sfaturi medicale. Pe umerii lui se clădeşte acel adevărat edificiu al sănătăţii publice. Înarmat doar cu stetoscop şi aparat de măsurarea tensiunii, dar cu mult har, pasiune şi răbdare, el nu e în nici un caz doar un dispecer oarecare pentru dirijarea funcţionărească la alte cabinete specializate, nu doar cel ce rezolvă cazurile uşoare, un fel de cenuşăreasă a domeniului, ci acela care, cu orizont larg şi cunoştinţe în toate domeniile, trebuie să pună diagnosticul corect, să apeleze la nevoie la cel mai indicat coleg de specialitate, să urmărească de aproape evoluţia afecţiunii şi eficacitatea tratamentului pe care să-l adapteze din mers condiţiilor. Cum s-ar spune, în cel mai bun sens al cuvîntului, omul bun la toate, prin plurivalenţa lui profesională, prin capacitatea de a rezolva 60—80 la sută din cazurile de patologie curentă. Congresul a scos în evidenţă sarcinile acestui medic de prim contact, nu numai în asigurarea climatului de sănătate al individului, ci şi al micii colectivităţi care este familia, sau a marii calectivităţi care este un oraş, o comună, sau o întreprindere. S-a relevat faptul că medicul de medicină generală trebuie să desfăşoare pe lîngă acţiunile de diagnosticare fără greş, de detectare a primelor semne de boală, de acordare de prim ajutor în urgenţele altor specialităţi şi o delicată medicină a omului sănătos, pentru evitarea îmbolnăvirilor prin viaţă raţională, fără factori de risc. Tot el este cel ce trebuie să participe efectiv la asigurarea unei dinamici demografice armonioase şi la ocrotirea mamei, copilului şi tineretului.

O mare pondere în problemele dezbătute a avut-o acţiunea energică şi permanentă ce trebuie să se întreprindă împotriva marilor „ucigaşi" ai secolului: bolile coronariene şi hipertensiunea arterială. Pe lîngă noutăţile prezentate în terapia acestor maladii, s-a insistat asupra profilaxiei acestora, şi anume, cea primară, de preîntîmpinare a oboselii inimii şi vaselor, cea secundară, de împiedicare a agravării ei prin îngrijire adecvată şi cea terţiară, de recuperare a celor bolnavi printr-o dispensarizare şi supraveghere activă şi atentă, redînd familiei şi societăţii oameni apţi să ducă o viaţă normală. S-au prezentat lucrări clinico-statistice întocmite de colective din dispensare comunale, urbane şi de întreprinderi cu concluzii interesante.

Un subiect care a polarizat interesul participanţilor a fost comunicarea „Necesitate şi risc în tratamentul medicamentos de lungă durată în ambulatoriu". S-a evidenţiat importanţa deosebită a stabilirii riguros ştiinţifice a protocoalelor terapeutice ţinîndu-se seama de riscurile diferitelor substanţe medicamentoase. Şi în această direcţie, medicul generalist are obligaţia de a pune frînă consumului abuziv de pilule, ştiindu-se că automedicaţia exagerată este nocivă şi poate aduce daune grave organismului uman. De la tribuna congresului s-au pus în discuţie şi alte aspecte de mare stringenţă, cum ar fi depistarea precoce a cancerului mamar şi de col uterin, hepatita virală şi ciroza hepatică, bolile reumatismale, tratamentul pentru virsta a treia etc. În ultima zi a manifestării s-a desfăşurat o masă rotundă cu tema: „Formarea şi perfecţionarea în specialitatea de medicină generală" care a pus problema ridicării permanente a ştachetei de competenţă a generalistului.

Congresul a prilejuit un reuşit dialog între cei care practică medicina generală, specialităţile de confluenţă a diverselor domenii medicale, teritoriu interdisciplinar, veritabilă ştiinţă de sinteză, care presupune din partea omului în halat alb profesionalism, conştiinţă, responsabilitate şi nu în ultimul rînd, caldă omenie.

FLORIN CONDURĂŢEANU

TRADIŢII ŞTIINŢIFICE ŞI TEHNICE ROMÂNEŞTI

Valori ce nu trebuie uitate (III)

Vizitînd Muzeul capodoperelor ştiinţei şi tehnicii din München, pînă astăzi cel mai mare din lume, ghidul mi-a atras atenţia asupra unui exponat românesc extrem de interesant: o instalaţie de foraj rapid, de concepţie românească, din anii 1893—1896, datorată inginerului **Anton Raky**, despre care ştiau doar că a lucrat vreme îndelungată în industria noastră. De alte date nu dispuneau. Întors în ţară, mi s-a spus că, într-adevăr a activat decenii în rînd în schelele româneşti, iar din lucrarea **O sută de ani de industrie petroliferă în România** (1959, pag. 10), am aflat că, în anul 1904, a propus şi introdus o suspensie elastică la balansier şi la prăjinile de foraj, permiţînd accelerarea vitezei de înaintare a sapei în teren. Apoi, într-o altă scriere, **Contribuţiuni la istoricul industriei miniere din România** (1931, pag. 59), am găsit informaţia că Anton Raky a fost „primul care a avut ideea de a intercala între unealta de acţionare şi motorul de acţionare un dispozitiv elastic". Reproducem alăturat fotografia instalaţiei Raky.

Aşa cum nu cunosc măcar datele naşterii şi morţii inventatorului Anton Raky (poate că ele se află în vreo sursă nedetectată de mine), nu le ştiu nici pe acelea ale inginerului român **Martin Bank.** În lucrarea **La ce serveşte gazul metan** (1960, pag. 23) se arată că în anul 1920 el „a înregistrat primul brevet din lume pentru fabricarea acetilenei din gaz metan". Aplicat mai întîi experimental în România, brevetul a stîrnit un asemenea interes, încît a fost patentat în 42 de ţări — o omologare de care s-au bucurat din păcate prea puţine priorităţi româneşti.

Mă voi referi acum la doi ingineri constructori aproape uitaţi. Dacă academicianul Aurel A. Beleş a fost una dintre personalităţile cele mai larg cunoscute ale ingineriei noastre, nu acelaşi lucru se poate spune despre tatăl său, inginerul **Aurel Beleş** (1852—1942), coleg de studii universitare la Viena cu Eminescu şi Slavici, despre care îi plăcea să povestească. A făcut parte din pleiada inginerilor care au executat cea dintîi linie ferată realizată de cadre tehnice româneşti (Buzău — Mărăşeşti), iar apoi a executat liniile Bacău — Piatra Neamţ, Craiova — Calafat, Pucioasa — Pietroşiţa. Lucrări de înaltă tehnicitate din trecut sînt opera lui: podul combinat de cale ferată şi şosea peste Jiu de la Jiteanu, viaductul de la Salcia, dificila şosea dintre Cîrligul Caprei şi vechea frontieră (în Valea Jiului) — trebuind adesea să învingă mari dificultăţi de teren, prin îndrăzneţe lucrări de artă.

Din vechea generaţie de ingineri nu trebuie uitat nici **Anton Chiricuţă** (1879—1971), cu o existenţă de patriarh. În cursul unei activităţi inginereşti care a însumat 65 de ani, începută sub îndrumarea ilustrului Anghel Saligny, a muncit neobosit pentru buna organizare a construcţiilor şi modernizarea lor. A introdus, pentru prima dată în România, piloni turnaţi în poziţie orizontală, cu utilizarea de elemente prefabricate. A elaborat o nouă metodă de calcul a radierelor, introdusă ulterior în standardul de stat 3465-52. Tot el a înfiinţat primul laborator geotehnic din ţara noastră. Redactarea, în colaborare, a primelor prescripţii pentru proiectarea şi execuţia construcţiilor din beton armat (1947) sînt de asemenea opera sa.

O personalitate ce ar merita cu prisosinţă să fie mai amplu studiată a fost **Grigore Sturdza** (1821—1901), fiul domnitorului Mihail Sturdza, poreclit Beizadea Viţel, datorită forţei sale fizice. În general este cunoscut datorită faptului că a fost candidat la tronul Moldovei în 1859 şi apoi, în mai multe rînduri, deputat şi senator, de asemenea fondatorul ziarului „Democraţia". Dar Grigore Sturdza a fost şi un spirit inventiv, ba chiar un filosof al ştiinţei. Cînd profesorul de gimnastică Spînzi s-a lansat în 1875 în satul Cristeşti dintr-un foişor, cu ajutorul unui planor, aparatul fusese construit după planurile lui Grigore Sturdza. De-a lungul mai multor decenii, el a imaginat şi construit tot felul de aparate şi instalaţii, care au funcţionat cu succes. A publicat numeroase articole şi studii ştiinţifice, precum şi o carte despre Legile fundamentale ale Universului (1891), tradusă ulterior în franceză şi germană.

I. M. ŞTEFAN

Contractările

Un simplu dialog între producători și comerț?

„Moda sezonului primăvară-vară 1988 este o modă laborioasă, nimic nu este întîmplător, este o modă deschisă improvizațiilor, lăsînd întreaga libertate de a selecționa ceea ce se potrivește fiecăruia".

Această „introducere la subiect" (un subiect extrem de interesant pentru noi toți, indiferent de vîrstă și profesiune, contractările de mărfuri pentru trimestrul I 1988) nu ne aparține. N-am făcut decît să extragem cîteva pasaje din textul de deschidere al catalogului de „tendințe în linia modei pentru confecții — primăvară-vară 1988", editat de Centrul de cercetare și proiectare a îmbrăcămintei și oferit de către producătorii de confecții ai Ministerului Industriei Ușoare, spre informare, partenerilor lor din comerț.

Dacă afișe mari ne anunță că ne aflăm în luna cadourilor, a mărțișorului ori a preparatelor culinare, prea puțini știu că în acest an luna noiembrie a fost cea a contractărilor de mărfuri pentru prima jumătate a anului viitor. La prima vedere, totul pare extrem de simplu — producătorii (întreprinderile MIU și cooperativele UCECOM-ului, Centrocoop-ului și Comitetului pentru problemele consiliilor populare) oferă, iar comerțul alege. Așa se și întîmplă de fapt, numai că nu e deloc simplu. Oferta e multiplă, mii de modele ; noi sîntem 23 de milioane, iar cei ce aleg pentru noi, doar cîteva zeci de specialiști în probleme de comerț, de opțiunea cărora depinde cît de comod și modern ne vom îmbrăca și încălța, cum ne va arăta casa, ce culoare va avea strada verii viitoare, „amănunte" esențiale pentru confortul nostru fizic și psihic. Nu ne propunem o analiză exhaustivă a contractărilor, deși nu ar fi cituși de puțin lipsită de interes atît pentru părțile angajate direct în desfășurarea lor cît și pentru noi, beneficiarii.

Ne-am oprit, din multitudinea categoriilor de mărfuri ce au fost contractate în această perioadă, asupra confecțiilor, sector reprezentativ pentru complexitatea muncii pe care o presupun aici contractările.

O modă laborioasă, așadar, în care nimic nu este întîmplător. Stilurile „sensuelle", „juvenille", „seductrice" și „garçonne", pentru femei, silueta masculină în trapez răsturnat ori dreaptă și ușor conică, reprezentative pentru tendințele actuale ale modei în lume, au fost exemplificate, pe rînd, în parada prezentată de MIU în deschiderea contractărilor sale, paradă susținută exclusiv cu articole pe care centralele de confecții le-au oferit spre contractare. Dealtfel, contractările industriei au debutat, cel puțin pentru mine, cu o zi înainte de deschiderea lor oficială, cînd, asistînd la o ultimă triere a colecției Centralei industriei confecțiilor București, efectuată de către Magdalena Filipaș, director general, am participat la o adevărată lecție de exigență profesională. Exigență, profesionalism, pe care le-am regăsit exprimate de o mare parte a modelelor oferite de industrie și, de asemenea, în numeroase creații ale UCECOM.

Industria mică și marile sale probleme

Precedînd contractările industriei și UCECOM-ului, cele ale Cetrocoop-ului și Comitetului pentru problemele consiliilor populare s-au constituit într-o lume adesea anacronică. Dacă moda actuală „este deschisă tuturor improvizațiilor, lăsînd întreaga libertate de a selecționa ce se potrivește fiecăruia", ea o face, prin propunerile sale, în limitele bunului gust, esteticului, armoniei. Fără a generaliza, o bună parte din oferta cooperativelor aparținînd Centrocoop și CPCP au improvizat pe temele unei mode a banalului, atingînd prea ades uritul, prostul gust. Deși „toate unitățile consiliilor populare au colective de creație" (Ioan Penciu, economist, CPCP), iar „Centrocoop are chiar o secție de creație în București și mici colective de creație la nivelul cooperativelor" (Camelia Ruse, economist, Centrocoop), produsele prezentate în contractare „au ridicat mari probleme comerțului datorate lipsei unei concepții în creație" (Victor Ionilă, șeful Serviciului Confecții din MCI). Excepțiile de la regula lipsei de stil au fost rare. Creațiile IJPIPS Vrancea, în linia modei, rafinate, atent finisate, puteau „rivaliza" cu cele ale industriei. Să fie, oare, o simplă întîmplare faptul că cele două creatoare, Rodica Roncea și Lucia Feleagu, au experiența industriei de confecții ? Să fie tot o întîmplare sublinierea Georgetei Balica de la UJCOOP Călărași (care a prezentat cîteva modele interesante, bine executate) privind buna colaborare cu Întreprinderea de confecții Călărași ? Desigur, fiecare unitate e interesată să-și asigure originalitatea creației, și e foarte bine că este așa. Ce poate pierde însă, o mare întreprindere, oferind din experiența sa, unei cooperative aflate la început de drum ? Este absurd să se ignore (sau să se refuze) această experiență a industriei ce ar putea ajuta substanțial la ridicarea calității articolelor executate de cooperative, atîta vreme cît „există cooperative care au materie primă bună și nu știu ce să facă cu ea" (Camelia Ruse) Ce eficiență au atunci, ne întrebăm, secția de creație a Centrocoop și colectivele de creație locale ?

Sîntem asigurați că din oferta Centrocoop și CPCP, Ministerul Comerțului Interior a ales numai modelele frumoase, moderne. Acceptînd că este așa, nu putem să nu ne întrebam ce se întîmplă cu celalalte. Răspunsul — se vor desface prin unitățile proprii, pe plan local — departe de a fi liniștitor, conturează o stare de lucruri ce se perpetuează de ani de zile, grație căreia „gustului local" îi sînt atribuite toate elementele lipsei de gust. Să presupunem însă că este așa. Să presupunem că cei de la sate ar visa la aceste produse demodate, lipsite de stil, că gustul pentru frumos al țăranului român, materializat, secole de-a rîndul, în creații vestimentare de un rafinament desăvîrșit, ar fi dispărut brusc. N-am fi oare datori, din patriotism, să-l redeșteptăm ? Chiar poate crede cineva că avînd posibilitatea să aleagă lucruri frumoase, cu o linie elegantă, modernă, țăranii noștri ar continua să solicite produse de gust îndoielnic ? Bineînțeles că nu. Soluții există, desigur, numeroase. Se cer numai studiate atent și aplicate rapid.

Două sisteme și al treilea partener obligatoriu

La ora apariției acestor rînduri, cu siguranță, contractările confecțiilor se vor fi încheiat, începînd deja complicatul proces la finele căruia confecțiile ajung la cumpărători. Dar despre acest punct final, peste cîteva luni. Deocamdată, cîteva aspecte din timpul contractărilor. Desfășurate pe cinci compartimente — confecții femei, bărbați, fete, băieți, sport — acestea au oferit, pe parcursul primei săptămîni un adevărat spectacol, continuindu-l pe cel de deschidere a contractărilor industriei. Ofertarea fiecărui model pentru femei și bărbați s-a făcut pe manechine, creatorii centralelor industriale și ai întreprinderilor explicînd în detaliu noutățile de linie, contextură și culoare ale produsului, pentru alegerea căruia fiecare din bazele MCI prezente în sală avea la dispoziție formulare tipizate în care erau specificate detaliat produsul, modelul, articolul de țesătură din care e făcut, ca și desenele și pozițiile colouristice din care mai poate fi realizat, bazele optînd pentru o anume cantitate din fiecare produs ales. Articolele care au întrunit aprecierea majorității bazelor — exprimată prin solicitarea acestora în diverse cantități de producție — sînt apoi omologate. Aflat în al treilea an, acest sistem de contractare a confecțiilor industriei, cu omologarea după contractare, primește aprecieri unanime.

„Dialogul creație-comerț capătă astfel valențele unui colocviu în care produsele noastre sînt apreciate de un număr mare de reprezentanți ai comerțului" (Constantin Țurcanu, director comercial în Centrala industriei confecțiilor Bacău). „Omologarea produselor înainte de contractare de către un singur reprezentant al MCI, reprezentînd, practic, gustul unui om, înseamnă totuși o apreciere subiectivă a creației noastre. Acum, în noul sistem, după trierea modelelor, majoritatea bazelor prezente în contractare hotărăște. Avantajul, pe lîngă gradul crescut de obiectivitate a actului alegerii, stă și în reducerea volumului de muncă al celor ce întocmeau documentațiile și calculau prețurile tuturor produselor omologate, deși acestea nu erau apoi, în totalitate, contractate" (Constantin Răcuci, șeful Serviciului Desfacere din Centrala industriei confecțiilor Sibiu).

Noul sistem, deși practicat numai în cazul confecțiilor produse de industrie, întrunește aprecieri unanime. (Ne întrebăm de ce, în aceste condiții, nu este extins și la celelalte categorii de mărfuri.) Iată, însă, că lucrurile se complică. Așadar, industria a prezentat o colecție bogată, comerțul a avut de unde alege, totul pare perfect, numai că așa cum ne spune Victoria Gheorghe, economist în Serviciul Confecții din MCI, colecția de confecții din țesături tip lînă nu a fost în întregime executată din țesăturile din care va fi realizată, urmînd să fie parțial reprodusă din noile țesături, am propus să facem și contractarea lor ; dacă s-ar fi acceptat, nu am fi fost acum în situația asta ; contractările s-ar fi simplificat mult, atît ca durată, cît și ca volum de muncă".

Colecția UCECOM-ului n-a fost prezentată pe manechine, deși așa ar fi dorit creatorii și așa ar fi fost firesc. Colecția a mulțumit, chiar și prezentată tradițional, exigențele. Supusă sistemului „clasic", cu contractarea precedată de omologare, aceasta a avut omologate de către reprezentantul MCI 1303 din cele 3493 de modele păstrate de specialiștii UCECOM-ului după ultima preselecție, cerîndu-se și îmbunătățiri de colecție pentru 450

Arbitri ai bunului gust. Dar arbitri buni!

Contractările — marea fierbere și dilemă a comerțului la întîlnirea cu producătorii de îmbrăcăminte și încălțăminte — s-au încheiat de curînd. Au fost zile de alergătură, de vinzoleală în care s-a hotărît ce vom găsi în magazine pentru viitorul an comercial și calendaristic. În holurile și încăperile Sălii Polivalente din Capitală, zilele de contractări, în ciuda alergăturii, au însemnat și un pas înainte, și un fel de bătut pasul pe loc și, în unele cazuri, chiar un pas înapoi de la visul etern al cumpărătorului, acela de a găsi tot ce-și dorește. Am văzut costume de ski produse de Filatura de mătase naturală din Lugoj (art. 648) în care negrul e combinat cu un maro spălăcit, am văzut pantofi produși de Cooperativa Record din Marghita, confecționați din piele neagră și dotați cu un fermoar maro care taie în diagonală fața pantofului mai degrabă de circ decît de purtat prin oraș, am văzut multe lucruri jenante și multe lucruri frumoase, utile și de bun gust. Numai că acestea din urmă sînt însăși menirea comerțului, rațiunea lui de a fi și nu despre ele este vorba de data aceasta. Cum ajung lucrurile de calitate îndoielnică în fața cumpărătorului ? Cine le face, dar mai ales de ce și cum sînt alese. Cine alege un model ratat, de prost gust și în virtutea căror judecăți îl contractează spre a-l oferi cumpărătorului ? E omenește să-ți imaginezi și să creezi și lucruri bune și lucruri mai puțin reușite. Nimeni nu e rivalul computerului. Dar cum se întîmplă ca lucrul bun să rămînă în fază de proiect și cel neizbutit să fie ales pentru a fi multiplicat în mii de exemplare spre a fi oferit cumpărătorului în numele calității, al bunului gust, al modei ? Cauzele care determină ca un model frumos să rămînă în faza de proiect, în beneficiul unuia jenant sînt multiple. Țin de modalitatea în care se fac unele contractări, de interese colaterale, de bunul gust și de educația celui care alege, de posibilitățile tehnice ale producătorului, de materialele avute la dispoziție.

Ce modele oferă creatorii ? „Multe modele frumoase și puține modele de prost gust. Creația noastră nu face nici o concesie. Dacă totuși apar la contractări modele îndoielnice, ele oricum nu aparțin creatorilor de la Centrul de cercetare și proiectare pentru industria ușoară. Și dacă totuși le vedeți în magazine, aceasta e și din cauza slabei informări în legătură cu tendințele modei. Nu-i putem acuza pe cei din comerț că solicită modele depășite. Lozinca lor sună cam așa, e modern doar ce se vinde. Ei nu vor să riște, se tem să contracteze modele deosebite ca să nu rămînă cu ele în stoc." (Sergiu Boiangiu, creator de modele). Cît despre slaba informare despre tendințele modei, ce să-i mai cerem cumpărătorului, care, fie vorba între noi, nu e chiar atît de naiv și de neinformat, dacă, la această ediție a contractărilor, o gestionară de la Magazinul Unirea, Elvira Stoica, spunea că în acest an n-a văzut nici o revistă de modă, că „se poartă tot felul, ca și pînă acum, și mini, și midi, și maxi, fiecare cum vrea. Noi contractăm după cerințele publicului. Tineretul vrea modele noi !" Care-s acelea ? „Cele pe care le prezintă fabricile de confecții." Și fabricile ce prezintă ? „Ce vor !".

Luminița Maluș, creatoare de la Întreprinderea „Victoria" din Iași, pentru prima dată prezentă la această operațiune de contractări, a observat repede o curiozitate : „Noi am prezentat și modele tonice, moderne, interesante pentru tineret și modele sobre, pentru cei virstnici. Poate că între ele au fost și modele de țesături mai puțin izbutite. Ciudat mi s-a părut că tovarășa care a condus lucrările la sectorul de țesături, o femeie mai în vîrstă, aflată în pragul pensionării, a canalizat opțiunile după gusturile dinsei, pledînd mereu în favoarea celor sobre, în negru și alb, sau bleumarin, fiind mereu în dezacord cu modelele vii, solicitate de tineret. Cei care hotărăsc ce mărfuri contractează din cele propuse sînt oameni în vîrstă. Mai nici un tînăr. Cine hotărăște pentru cei tineri ? Cine alege pentru ei ? Așa se explică de ce foarte multe modele frumoase cad. Apar ca propuneri la contractări dar cînd să le regăsești pe piață, la revedere, nu mai vezi nici unul".

Adevărul e că pentru sectoarele de creație, contractările reprezintă un veritabil examen de diplomă și fiecare se pregătește cu ce are mai bun cu credința că aceste lucruri vor atrage atenția și vor fi solicitate de comerț. Unele modele sînt observate și alese, altele nu, și-ți vine să te întrebi de ce ? Asta e întrebarea cea mai obsedantă pentru fiecare creator. De ce nu își vede modelele cele mai frumoase în procesul de producție și mai apoi pe stradă, în îmbrăcămintea oamenilor ! Iar răspunsurile sînt multiple. Dar cînd mă uit la cine alege modelele, la cum sînt îmbrăcați cei de la mese, trimiși aici în numele cumpărătorilor spre a alege ce vor cumpăra în sezonul viitor, atunci am deja un prim răspuns. După el mai vin multe altele" (Sorina Olaru, creatoare de modele, Întreprinderea Bega, Timișoara).

Așa am redus investigația noastră la o singură direcție ? Cine sînt cei care aleg în numele cumpărătorului ? Ce pregătire estetică au ? Cum se vede gustul în modul lor de a se îmbrăca. Pentru că în îmbrăcămintea fiecăruia se poate vedea și gustul, și priceperea, și educația, și informația, și respectul pentru normele elementare ale vestimentației. E drept ca îmbrăcămintea stă și sub semnul posibilităților materiale ale fiecăruia Dar lucrătorii din comerț au totuși un avantaj în fața cumpărătorului. Vrînd-nevrînd, sînt cei care aleg primii. Și de cum aleg pentru ei, aleg și pentru cumpărător. Deci modul în care se îmbracă oamenii care aleg spre contractare produsele propuse de industrie și cooperație spune ceva și despre opțiunile lor, despre felul lor de a gîndi, de a judeca și alege modelele viitoare

Nu vrem să jignim pe nimeni. Nu e atît de simplu să-i spui unui om că s-a îmbrăcat fără gust, că e neasortat, neglijent sau neinspirat. Acest considerent ne obligă să păstrăm o oarecare discreție în privința identității unora dintre reprezentanții comerțului, deși, trebuie spus, la precedentele contractări li s-a atras atenția că ar trebui să vină mai ingrijit îmbrăcați. La sectorul de marochinărie, întreprinderile din Sibiu și Sebeș prezentau o gamă extrem de variată de articole. Și cu toate acestea, o reprezentantă a I.C.R.I. Timișoara venise cu o plasă de fîs cu floricele, despre care posesoarea spunea că e bună la căratul legumelor de la piață. Un reprezentant al sectorului de creație de la Odorheiu Secuiesc purta bocanci, un jerseu șifonat și niște pantaloni care arătau de parcă omul ar fi coborît de pe un tractor. Nu era vorba de gust, ci de o neglijență vestimentară pe care numai bărbații în momentele lor de grabă și indiferență și le mai îngăduie. Oricum, cu ce argumente putea pleda un asemenea om în favoarea îmbrăcămintii create de el cînd de fapt arăta de parcă ar fi fost îmbrăcat de altcineva. O economistă din provincie, venită la contractări își purta cizmele din mușama crăpată cu o fustă elegantă și cu o bluză de import, un reprezentant de la I.C.R.I. Arad venit pentru contractarea îmbrăcămintii sport avea cămașă roșie, jerseu cu picățele, pantaloni negri și pantofi maro, gestionare de la magazine bucureștene îmbrăcate cu bluze demodate, cu cizme vechi (talpă ortopedică de două degete). O reprezentantă a unei cooperative spunea „Eu nu pot să contractez după gustul meu pentru că îmi dă șeful cu modelele în cap. El mi-a spus, domnișoară, să-ți iasă din cap revistele de modă ! Mie să-mi contractezi lucruri care se vînd la țară. Iar la țară se vînd lucrurile făcute de cooperative, pentru că produsele întreprinderilor de confecții nu prea ajung. Dacă ar ajunge nu s-ar vinde lucrurile demodate produse de diverse cooperative".

La contractările de la Sala

de modele. Numărul modelelor apreciate și solicitate de către bazele ICRTI a fost de 2575. „Este absolut firească această situație ; gustul unui om, oricît ar fi acesta de competent, nu poate fi valabil pentru toți cumpărătorii din țară. E adevărat, nu avem probleme în omologarea produselor alese de baze în contractări. Firesc ar fi însă ca toate contractările să se desfășoare ca și cele pentru confecțiile industriei, cu omologarea articolelor ce au fost alese de majoritatea bazelor prezente. (Didica Petrache, șefa Serviciului Îndrumare confecții, tricotaje din UCECOM).

Așadar, recapitulînd — în primele zile ale lunii noiembrie s-a omologat colecția UCECOM de către reprezentantul MCI ; au urmat contractările (10—14 noiembrie) în care bazele și-au exprimat prin cerere, fără lansare de comenzi ferme, dorințele (multe din modelele cerute nefiind acceptate, și deci nici omologate de către MCI, acesta le va omologa ulterior, după alegerea lor de către baze). La sfîrșitul lunii, se semnează anexele de contracte cu MCI și contractele cu MIU pentru materia primă. Abia după aceea se reproduc modelele pe noua țesătură și, firesc, se reomologhează de către MCI.

Complicat din start, acest sistem de contractare se complică încă, suplimentar, prin ceea ce a devenit „problema țesăturilor". Să fie oare aceasta chiar atît de complicată încît să nu poată fi rezolvată printr-o mai strînsă colaborare a MIU și MCI ?

Am redat numai cîteva momente din desfășurarea contractărilor, alegînd, pentru complexitatea pe care o presupune și interesul pe care îl suscită, sectorul confecțiilor. Asupra oricărui gen de mărfuri ne-am fi îndreptat atenția, însă, nu se putea să nu ne revină în minte întrebarea pe care, prin presă, marele public a adresat-o de atîtea ori producătorilor și comerțului : „cînd, în contractări, sau măcar în preselecțiile anterioare, vor fi invitați și reprezentanții cumpărătorilor ?". În lipsa unor sondaje, ample sondaje de opinie în rîndul publicului, atît de necesare pentru cunoașterea preferințelor reale ale acestuia, consultarea sa în perioada contractărilor rămîne un imperativ extrem de actual, pentru că, în mod sigur, contractările nu sînt, nu pot fi un simplu dialog între producători și comerț.

ROXANA P. MANOLESCU ■

poliamidă am văzut și reprezentanți ai comerțului îmbrăcați după toate regulile bunului gust (Venera Cornu, I.C.R.T.I. București, Mihaela Mihai, U.J.C.O.P. Călărași etc), creatori de modele îmbrăcați elegant (nicidecum epatant), cu mare bun gust. Era o plăcere. Prezența unora (Svetlana Blaga de la CCIPI, București, Mariana Hristodorescu, Camping Urziceni, Tudorița Ivanov, I.C.R.T.I. Galați) era reconfortantă prin bunul gust și eleganță. Se vedea că au un contact cu producerea sau desfacerea îmbrăcămintii. Dar la mesele prin fața cărora defilau manechinele îmbrăcate cu modele propuse pentru anul viitor am văzut reprezentanți ai comerțului îmbrăcați nu numai în afara oricărei preocupări de a fi la modă dar și gestionare încălțate cu cizme verzi și fustă neagră, bărbați cu jersee în romburi, cravată cu picățele și cămașă în carouri, gestionari în „adidași" (pantofi sport), dar cu sacou de stofă și cravată, de parcă am fi asistat la un fel de război secret între bunul gust și indiferență, între modă și prostul gust. Nu știm cîte modele ratate au ales reprezentanții comerțului îmbrăcați ca pentru o zi de cules cartofi. Poate că n-au procedat pe măsura modului lor de a se îmbrăca. Adică au acționat în interesul cumpărătorilor, făcînd abstracție de modul lor de a fi. Și chiar dacă au procedat așa, dacă viața lor particulară nu are nimic comun cu modul lor de a-și exercita obligațiile de serviciu, faptul de a veni într-un loc public într-un asemenea mod neglijent rămîne totuși o impolitețe, dacă nu chiar o explicație a modelelor ratate cu care ne vom întîlni în magazine pe parcursul anului viitor.

CORNEL NISTORESCU ■

Reportaj despre viața pe dos

Doi prieteni erau

Împrejurările au făcut să ajungă vecini. Au fost și colegi de serviciu, poate că au fost și prieteni și ar fi trăit liniștiți pînă la adînci bătrînețe dacă dihonia nu s-ar fi strecurat între ei. Berian, cîndva unul din cei mai zvăpăiați tineri ai orașului, țîfnăros și capricios, implicat într-o sumedenie de scandaluri de-a lungul anilor și cumințit odată cu trecerea vremii, n-a mai vrut ca acoperișul afumătorii să se reazeme pe zidul lui. S-au certat și de la un acoperiș, au și încercat să se judece și, cu cîteva zile, înainte de proces, Traian Berian de pe strada V.I. Lenin din Cugir a început să spargă cu barosul acoperișul unei afumători care-i aparținea vecinului său. Totul era un capriciu, ca pe vremea scandalurilor din tinerețe. Vecinul, speriat de dărîmarea cosmeliei, a urcat pe casă, l-a văzut pe fostul său prieten și a făcut rost de un topor și l-a pocnit în moalele capului. Ani de zile, ca o răzbunare a tuturor celor care au încasat-o în tinerețe, Berian a umblat prin spitale, fiind uneori la marginea prăpastiei. A scăpat, dar a rămas cu sechele, de peste patru ani fiind pensionat cu gradul unu de invaliditate cu însoțitor. (Ceea ce trebuie să spunem că e totuși mult. Traian Berian resimte și acum urmările accidentului, dar nu pentru a fi încadrat în gradul unu de invaliditate, plus o sumă pentru însoțitor, el putînd merge cu relativă ușurință, ocupîndu-se de creșterea animalelor, făcîndu-și aprovizionarea și toate celelalte necesare vieții.) Unul a trăit prin spitale, celălalt prin penitenciare. Remus Turlea, un om așezat, respectuos, muncitor, n-a făcut în viața lui decît o singură greșeală. Și-a pierdut cumpătul și a lovit cu toporul un om de care îi era frică. Pentru asta a fost condamnat la șase ani și a trebuit să ispășească o pedeapsă fără să zici nici mic, convins de vinovăția sa. Doi oameni s-au nenorocit într-o clipă de nechibzuință și dacă incidentul s-ar fi terminat atunci, tot ar fi fost ceva. Dar prin pensionare, Traian Berian a pierdut o parte din veniturile sale și pe ei nu-l încălzește cu nimic faptul că vecinul său a făcut ani de pușcărie. Lui îi trebuie bani, diferența pînă la leafă, iar vecinul său, Remus Turlea nu are de unde să-i plătească. Așa s-a născut o poveste și mai încurcată. Vinovatul stă în casa bătrînească, pe care a mai reparat-o de-a lungul anilor. Ea a fost proprietatea mamei sale, Raveca Turlea, o femeie bolnavă și bătrînă, care la 90 de ani nu-și dorește decît liniște. Printr-un artificiu judiciar, Traian Berian a făcut formele de partajare a imobilului pentru copiii femeii, cărora le revine o parte mai mică sau mai mare, pentru a putea scoate din valoarea casei contravaloarea îmbunătățirilor efectuate de cel care l-a cauzat nenorocirea. Prin asta, casa bătrînei e scoasă la licitație. E drept ca o femeie bătrînă să-și piardă casa vieții sale pentru o faptă necugetată a fiului ? Sigur, Traian Berian a pătimit de pe urma loviturii și va simți asta încă mulți ani. E normal ca el să-și recupereze banii pe care i-ar fi cîștigat dacă ar fi fost un om sănătos. După cum e normal ca vecinul său, fostul prieten să plătească. Dar la fel de normal este ca bătrîna mamă să rămînă în casa vieții sale, tar nu pe drumuri, la un azil, într-un apartament sau la unul din copii. Ce vină are ea ca să plătească prin munca ei de o viață pentru o clipă de nechibzuință a fiului ? Aceasta este întrebarea cea mai firească pe care și-o pun cugirenii din apropierea celor doi prieteni și pe care ne-o punem și noi, în ciuda faptului că războiul hîrtiilor răspunde că da !

C. NISTORESCU ■

Mai mulți pești într-un cîrlig

Personajul principal și scenariul sînt schematice. Interesante și mai ales instructive sînt metodele rudimentare folosite. Dar să-i dăm cezarului ce e al cezarului. Rudimentare sau nu, cu ele Marin Balea, zis Minică, din Roșiori de Vede, în perioada august-octombrie a înșelat 25 de persoane cu sume de 15 715 lei. Poate vor fi fost mai multe dar atîtea s-au prezentat la apel. Marin Balea n-a dansat decît o toamnă. La sfîrșitul lui octombrie, orchestra a cîntat marșul și pentru el.

Marin Balea merge pe patruzeci de ani, cum se spune. S-a născut în Tătărăștii de Sus — Teleorman, a terminat 7 clase și școala profesională de mecanici agricoli. Are, deci, o meserie bună. E domiciliat în Roșiori de Vede. Pînă în 1985 a lucrat la SMA din localitate. Apoi s-a gîndit că ar fi mai bine la Schela Petrol Videle. Și pentru că tot pornise la drum, a ajuns repede la Turnu Măgurele cu gînd să se angajeze pe șantierul Hidrocentralei Turnu Măgurele — Nicopole. În aceste drumuri a întîlnit-o pe Georgeta M., de 19 ani. Cum aproape singurul program pe care se pricepea să-l propună cuiva era mersul la restaurant, brusc, Marin Balea a simțit nevoia de ceva mai mulți bani. Singura soluție pe care a găsit-o a fost să se lase de muncă și să se apuce de cele ce vom povesti.

Unde găsești lume dispusă să te asculte s-a întrebat Minică, omul nostru ? La policlinică, și-a spus. Drept care s-a dus acolo și intrînd în vorbă cu Iulica Dragnea și Joița Albu le-a spus că le poate procura ceva pui, bineînțeles cu bani înainte. Prima i-a dat 220, a doua 120 lei, probabil cu părerea de rău că n-are mai mulți bani la ea. Văzînd că treaba merge, Marin Balea a trecut drumul la Dispansarul TBC. Acolo, tot promițînd pui, i-a taxat pe Floarea Ilinca și Teodor Gănescu cu 225 și 100 lei.

Simțind nevoia schimbării registrului, Minică s-a îndreptat spre Revizia de vagoane. Acolo i-a spus Marietei Stavarache că îl caută de șeful el să-i aducă niște carne de porc de care a făcut rost prin relațiile lui. Dar ei nu-i poate aduce ? Sigur că da. Prinzînd de veste, s-au mai băgat în afacere și Eugen Brătășanu și Constanța Nedelcea. Toți au scos din buzunar cîte 250 de lei. Aici, cu un singur cîrlig și cu o bîntă rimă, Minică a prins trei peștișori. Nu chiar de aur, dar buni și aceștia.

Ba cu pui, ba cu carne de porc, au mai căzut în această capcană Vasile Minciună, Floarea Toader, Elisabeta Ursu, Teodor Văduva.

De la Floarea Călin, Ion Petrache și Ion Cristian din Scrioștea a luat cîte 200 lei pentru procurarea unei pompe kama.

Zoiei Barbu din Roșiori i-a spus că este șofer pe o autocisternă care transportă benzină și că a vorbit cu șoful ei să-i dea 800 lei și două canistre să-i procure benzină, dar repede că se grăbește. Femeie ascultătoare, șoful îi transmisese ordinul; s-a conformat. Minică a rotunjit suma de 800 lei cu încă 115, obținuți prin vînzarea canistrei și a bidonului de plastic. Bine, zicem noi, că lui Marin Balea nu i-a venit în minte să-i ceară butelia să i-o umple. Paguba ar fi fost mult mai substanțială.

Un alt capitol în care a înregistrat succese Minică a fost cel cu amenzile încasate de la miliție. Oamenii sînt sensibili, sar în ajutor. Să plătească omul jumătate din ea, să scape mai ieftin.

Gheorghița Neagu din Coșoteni — Vedea, cînd a auzit că șoțul i-a fost amendat cu 500 lei, a băgat fără ezitare mîna în geantă, i-a dat banii și i-a spus : Fugi repede cu banii ! Ce mai stai ? Ion Badea, a fost mai zgîrcit. Deși i s-a cerut o mie de lei, i-a dat lui Minică doar 500. De restul să se descurce și el cum poate. Tot cu amenda au fost păcăliți și Pavel Anghel și Pavel Lazăr din comuna Salcia. Soția lui Alexandru Tenea din Călmățuiul a sărit și ea în ajutorul soțului, amendat cu 500 de lei de organele de circulație.

Marin Balea se dădea cînd coleg de serviciu cu soții viitoarelor soții înșelate, cînd fiul președintelui CAP Tătărăștii de Sus, persoană care prezenta încredere în zonă. Minică nu era fiul Locotenentului Smith din cunoscutul roman a lui Ilf și Petrov, dar și ca fiu al președintelui din Tătărăștii a scos de la soția lui Nicolae Dună 1 500 lei, bani munciți, bani buni.

Lui Florea Ciurea din Dobrotești i-a spus că este maistru la SMA Roșiori și că este șeful fiului acestuia și că are nevoie urgentă de 2000 lei. Un băiat ai. Vine șeful acestuia și îți cere, încă, 2000 lei. Cum să nu-i dai ? Copiii, se știe, trebuie ajutați toată viața.

Cariera lui Marin Balea, zis Minică, a fost, după cum era de așteptat, foarte scurtă. La sfîrșitul ei, Minică nu mai avea nici un leu. Îi băuse pe toți. Georgetei M. îi spunea că banii pe care-i cheltuia cu atîta bărbătească ușurință îi scotea de pe CEC, bani strînși în timp, prin muncă. Vorba ceea : Am, pentru că nu beau.

Procesul lui Minică a fost public, la un cinematograf din Roșiori. Asta pentru ca, naivii, credulii și, bineînțeles, cei care nu se dau înlături de la un chilipir să învețe cîte ceva. Povestea noastră are și ea cam același scop.

VIRGIL MILITARU ■ OPREA GEORGESCU ■

Același fleac, aceeași problemă

În urmă cu exact 25 de ani (1962) Întreprinderea „Electrometal" Timișoara producea primele autosifoane și capsulele aferente. În tot acest răstimp prototipul autosifonului a rămas neschimbat ; al capsulei de autosifon, aștiderea. Probleme deosebite au început să se ivească îndeosebi în privința reparării capsulelor. Obiectul eternelor capsule formează — din anul 1981 încoace — 7 dosare a 250 de file fiecare. Dosarul pe anul în curs nu este cu nimic mai subțirel. În presă s-a bătut multă monedă pe seama insignifiantelor capsule. După un raid întreprins în 5 sifonării bucureștene, în care am aflat invariabilul răspuns că fiecare unitate în parte este aprovizionată cu capsule numai o dată pe săptămînă, am descins la sediul Întreprinderii de sucuri și răcoritoare București (I.S.R.B.).

Ce am aflat ? Că în stoc există 7,5 milioane de capsule defecte ; că din acest stoc s-au reparat în acest an 3 milioane capsule, care s-au introdus de altfel în circuit. Că de reparatul capsulelor se preocupă, în București, două ateliere ale I.S.R.B., cooperativele „Metalica" și „Metalocasnica", iar în provincie, I.O.A. Rm. Sărat și, firește „Electrometal" Timișoara (în mai mică măsură de cum ar trebui s-o facă, deși este produsul său propriu). Respectivele capsule au o fiabilitate precară, defectîndu-se frecvent ansamblul ventilului. Ventil care are trei elemente metalice și două garnituri. Ei bine, garnitura de cauciuc „Perbunan", produs al Întreprinderii „Victoria" București, se uzează (și defectează) cel mai frecvent. Că două sau trei institute de cercetare s-au angajat să găsească soluții pentru mărirea fiabilității capsulelor și implicit al ventilului care funcționează pe principii oarecum asemănătoare cu ale ventilului auto. La ce s-a ajuns ? La cele 7 dosare cu documentație, dar capsule în sifonării se găsesc tot cu țîrîita.

Ce ar necesita a fi întreprins ? În primul rînd, Întreprinderea „Electrometal" Timișoara trebuie să se preocupe asiduu pentru producerea pieselor de schimb și, neîndoios, a reparării capsulelor. Nu mai departe, pe anul 1987 întreprinderea timișoreană este „corigentă" chiar la aceste capitole. Iar contractul ferm între I.S.R.B. și „Electrometal" Timișoara încă nu s-a încheiat pentru anul 1988 nici la această dată din calendar. Ce s-ar putea spune în context ? Că trebuie să se studieze posibilitatea creării unei mașini care să îmbuteliereze capsulele direct în sifonării, unde vine populația. Mașina mare de umplere a capsulelor s-ar putea ușor readapta la capacitate mai mică, astfel încît să umple circa 1 000 de capsule pe zi. În același context calitativ vorbind, în ultimii 25 de ani „Electrometal" Timișoara nu a făcut absolut nici o îmbunătățire pe linia modernizării autosifonului și a capsulei adiacente. Așadar, atît M.I.E.T. Timișoara, cît și C.I.E.T. Craiova, de care depind unitățile menționate de noi, trebuie să rostuiască astfel lucrurile încît problema capsulelor să nu fie plasată în subsidiarul altor preocupări. Nu e căderea noastră să dăm soluții. Cei în drept s-o facă, în sfîrșit, s-o facă ! Firesc și necesar. Nu prin întocmirea altui dosar justificativ, de bună seamă.

Pentru că, de ce să n-o spunem, tocmai din cauza nenumăratelor deficiențe ivite pe traseul reparării capsulelor, numărul județelor care le utilizează s-a redus simțitor. (Bucureștiul pare a fi cel mai mare „consumator" de capsule, secondat de Timișoara). Aflîndu-ne în acest punct nodal, facem un cald apel și la populație. Dacă dorește să aibă un produs bun — și, sperăm s-o dorească ! — trebuie să respecte cu strictețe instrucțiunile înscrise pe banderola de hîrtie care înfășoară cutia cu cele 10 capsule ! Din nefericire, niște inconștienți au introdus pe piață capsule din lemn ori din fier brut, care au provocat accidente. Credem că e bine să subliniem cu aldine : **capsulele cu CO_2 pentru autosifoane constituie recipienți cu încărcătură sub presiune** (dezvoltă 75 de atmosfere, iar temperatura ce se degajă în autosifon este de -50°C. Tot în paranteză fie spus, nava „Challanger" a avut condiții mai prielnice — o presiune de 16—20 atmosfere și o temperatură de -17° C, iar una dintre garniturile navei, după cum se cunoaște, a cedat). **Așadar, capsulele pot provoca accidente dacă sînt prost mînuite sau dacă sînt lăsate la cheremul copiilor !**

Nu în cele din urmă trebuie spus că îndeosebi în cursul verii capsulele de autosifon completează uneori fericit stocurile de apă gazoasă, apă minerală, sucuri și băuturi răcoritoare. Dacă te gîndești bine că omul ia o cutie cu 10 capsule și o vîră în buzunar sau în plasă, îți dai bine seama că e mult mai convenabil decît să cari 10 litri de sifon la mînă. În acest sens, iată că banalele capsule devin niște însignifiante obiecte de lux. Pînă una, alta, pînă vor apărea capsule noi și, eventual, un nou tip de autosifon, cele cinci întreprinderi care concură momentan la reparatul capsulelor trebuie să-și dea ceva mai frecvent mîna, pentru ca beneficiarii să găsească în sifonării capsulele trebuitoare pentru schimburi de cîte ori au nevoie.

DORIN SĂLĂJAN ■

Forța unită a popoarelor

Fenomenul s-a ivit cu pregnanță la începutul acestui deceniu. Apoi, de la Atlantic la Pacific, din nordica Groenlandă, pînă în sudica Australie, s-a profilat, treptat, cu tot mai mare claritate, un front unit al forțelor păcii și înțelegerii între popoare. Acțiunile adversarilor folosirii forței în relațiile dintre state s-au diversificat continuu, îmbrăcînd cele mai diferite forme : mitinguri cu participarea a sute de mii și chiar a milioane de oameni, marșuri ale păcii — străbătînd țări și, uneori, continente întregi, tabere ale păcii — în apropierea bazelor militare, ștafete ale păcii, desene ale copiilor, manifestații ale mamelor, simpozioane și colocvii ale oamenilor de știință, conferințe ale opiniei publice, strîngerea de semnături împotriva prezenței armelor nucleare și a bazelor străine. Și altele și altele.

A crescut mult numărul celor care își dau seama că prin amplasarea de noi arme nucleare, prin inventarea de noi mijloace de distrugere în masă și extinderea cursei înarmărilor în Cosmos, nu sporește securitatea țărilor lor, ci, dimpotrivă, este pusă în pericol însăși existența umanității. A devenit o lozincă a mai multor grupări antirăzboinice adevărul că „mai bine azi activ, decît mîine radioactiv". Cursei funeste spre neant, mișcarea pentru pace îi opune singura alternativă rațională : reducerea armamentelor, în primul rînd eliminarea armelor nucleare. Și, iată, în prezent, există speranțe că acest deziderat, înscris încă de la început pe frontispiciul mișcării pentru pace, va deveni realitate. Și aceasta datorită mobilizării fără precedent a forțelor rațiunii, a celor care își dau seama că acumularea de arme, în special de arme nucleare, are consecințe de două ori nocive : prin efectul folosirii acestor arme — care ar putea duce la dispariția întregii omeniri și prin urmările economice ale deturnării de uriașe fonduri — estimate în prezent la 1 200 miliarde de dolari — în scopuri distructive, ceea ce nu rămîne fără consecințe asupra bunului mers al vieții economice internaționale, așa cum o dovedește, printre altele, persistența fenomenelor de criză din ultimul deceniu.

Caracteristic actualei mișcări pentru pace este și faptul că avansează tot mai frecvent revendicări sociale, legînd lupta împotriva sporirii cheltuielilor militare de necesitatea sporirii fondurilor sociale, de crearea de locuri de muncă și de alte revendicări în favoarea maselor populare afectate de criza economică. Asemenea revendicări sînt însoțite de apeluri în favoarea dezvoltării țărilor sărace, a lumii a treia în general, prin folosirea în acest scop a sumelor obținute prin reducerea înarmărilor. Tot mai frecvent este exprimată convingerea că destinderea nu va putea fi realizată dacă ea se va baza doar pe relațiile dintre marile puteri, dintre blocuri, țările mici și mijlocii avînd un rol important de jucat în revenirea la un climat internațional sănătos, propice colaborării și progresului.

Însă, cel mai îmbucurător aspect al actualei mișcări antirăzboinice este amploarea ei, faptul că în rîndurile sale se află alături oameni politici, organizații și grupări de cele mai diferite orientări, comuniști, socialiști, și social-democrați, sindicaliști și membri ai patronatului, liberali și creștin-democrați, femei, studenți, oameni ai bisericii, profesori și oameni de știință, artiști, scriitori și sportivi, cele mai largi cercuri ale opiniei publice, formînd un front unit, participînd la acțiuni comune, făcînd să primeze ceea ce au în comun, în fața imensului pericol la adresa păcii.

Neîndoielnic, marea mișcare în favoarea păcii din anii '80, în rîndurile căreia s-a înscris la loc de frunte și poporul român, acțiunile ei de amploare și de o deosebită conseventă au avut un mare rol în lansarea negocierilor de dezarmare între marile puteri și în impulsionarea tratativelor din cadrul altor forumuri internaționale de reducere și eliminare a diferitelor categorii de arme. În mod firesc, înțelegerea de principiu în legătură cu încheierea unui acord privind eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune și cu rază mai scurtă de acțiune, primul rezultat concret al tratativelor sovieto-americane din ultimii ani, a fost salutată cu deosebită satisfacție de opinia publică mondială, încheierea acestui prim tratat de dezarmare reală din istorie fiind apreciată ca un moment de cotitură în relațiile internaționale, începutul procesului de inversare a tendinței spre acumularea de noi și noi arme, tot mai sofisticate și mai distrugătoare. Forțele păcii au relevat însă, că prin acest acord — a cărui semnare este așteptată pentru luna viitoare — nu trebuie să fie neglijate eforturile de a se obține progrese și în alte domenii ale dezarmării. Pe diferite meridiane ale globului a fost exprimată speranța că anul viitor va fi semnat un tratat privind reducerea cu 50 la sută a armelor nucleare strategice, care formează principala componentă a arsenalelor nucleare. De asemenea, opinia publică din întreaga lume se pronunță în favoarea încheierii cît mai rapide a unor acorduri privind încetarea experiențelor nucleare — adevărat motor al cursei înarmărilor, interzicerea armelor chimice, reducerea armamentelor convenționale etc.

În acest moment de cotitură din istoria omenirii, forțele realiste și progresiste, popoarele lumii au înțeles că este momentul să-și intensifice lupta pentru eliminarea armelor nucleare, a războiului însuși din viața omenirii, pentru apărarea dreptului fundamental al națiunilor la existență, la independență, la pace.

ION VIRGIL

Refuzul bucuriei...

„Pe chipul ei minunat apăruse cel mai bun, mai fericit și mai luminos zîmbet din cîte văzusem pînă atunci în viață !"

În aceste culori calde zugrăvește imaginea soției sale, în ziua cînd i-a dăruit primul fiu, renumitul psiholog american William Jackson jr. — specialist și în bolile toxicomanilor. Căutînd să explice practica multor familii americane și din alte țări occidentale de a adopta fetițe sau băieți, în loc de a avea proprii lor copii, specialistul amintit crede că poate da un răspuns valabil acestei probleme cu numeroase și imprevizibile implicații sociale. Investigațiile lui, făcute pe parcursul a peste cinci ani pe „subiecți" culeși din cele mai variate profesii și trepte sociale, conduc spre aceeași concluzie : cei care-și refuză marea bucurie de a zămisli copiii lor provin din rîndurile celor care — dezorientați, disperați de zadarnicul efort de a găsi un „job" (slujbă), ori din plictisul pe care-l aduce (unora) opulența, au ales calea „fericirii chimice". Apelînd la datele furnizate de Institutul național pentru abuzul de stupefiante din S.U.A., dr. Jackson relevă că în decurs de numai doi ani folosirea marijuanei a sporit de la 14 la sută la 23 la sută în rîndul copiilor între 12 și 14 ani, iar printre adulți, de la 16 la 19 la sută.

În Statele Unite, în pofida campaniei naționale împotriva stupefiantelor, capătă o tot mai mare răspîndire așa-numitul „Crack", cel mai nou tip de narcotic. Avînd proprietatea de a se acumula instantaneu în doze care depășesc cu mult limitele tolerabile, acest derivat deosebit de nociv al cocainei, poate avea într-un timp extrem de redus consecințe deosebit de nefaste asupra organismului uman. Tehnologia de fabricație relativ simplă și deci prețul scăzut l-au făcut deosebit de accesibil, încît formele de luptă împotriva drogurilor de care dispune poliția au devenit brusc ineficiente. Ușor de procurat (se vinde liber în peste 40 de orașe din S.U.A.), „Crack"-ul distruge mai repede decît orice alt drog voința consumatorului, transformîndu-l într-un adevărat sclav al lui. Narcomanii mai... evoluați și mai înstăriți, după ce încearcă pasta de coca amestecată cu tutun sau extras de cînepă indiană, cu prilejul „drogparty"-urilor (un fel nou de serate) trec la morfină sau la „otrava otrăvurilor", cum îi spun experții cocainei.

Firește, există și centre de denarcotizare, cum este cel, extrem de bine utilat, de la Marmottan (Franța), dar ele sînt supraaglomerate, zeci de mii de narcomani așteptîndu-și... rîndul la tratament. Făcuți „groggy" — pentru a folosi un termen din box — de o societate dură, rece, indiferentă, care i-a prins în menghina stupefiantului, cei mai mulți dintre acești sclavi ai prafurilor albe nu pot să-și închipuie o familie în adevăratul înțeles al cuvîntului. Unii — puțini — s-au smuls din încleștarea drogului, dar veșnic obsedați de teama, de gîndul că vor transmite descendenților afecțiuni ireversibile, malformații cutremurătoare, nu au curajul de a avea proprii lor copii. Regretînd tinerețea irosită pe „fumul amăgirilor", unii binecuvîntează măcar această clipă de tardivă luciditate.

M. VASILIU

Bachus în Italia

Despre ravagiile consumului exagerat de alcool în diferite țări am scris cu alte prilejuri. De curînd, ziarul „Il Messaggero" a publicat un articol în care se referă la urmările nefaste ale consumului mare de alcool în Italia.

Potrivit ziarului, deși fără zgomotul pe care îl produce SIDA și fără îngrijorarea determinată de narcomanie, în Italia alcoolul omoară, deocamdată (pentru că în perspectivă SIDA va trece, fără îndoială, pe primul loc), mai mult decît aceste două flageluri luate la un loc. Astfel, în decurs de 10 ani în Italia au murit din cauza abuzului de alcool peste 150 000 de oameni, din care 95 000 de ciroza ficatului, peste 4 000 de nevroză alcoolică și circa 1 000 de psihoză alcoolică. Totodată, o mare parte, aproximativ o treime, din accidentele mortale de circulație și numeroase sinucideri (peste 7 000 s-au datorat abuzului de alcool. În aceeași perioadă de 10 ani s-au produs din cauza consumului de alcool 3,5 milioane de accidente de muncă, dintre care 4 500 mortale.

Ceea ce îngrijorează în mod deosebit — arată profesorul Flavio Poldrugo, de la Institutul de Psihiatrie al Universității din Triest, instituție care a organizat, împreună cu Universitatea din Alabama (SUA), un simpozion internațional pe această temă — este faptul că în Italia pasiunea pentru utilizarea spirtoaselor se observă din ce în ce mai mult la tineri, la adolescenți și la femei. Un plus de îngrijorare adaugă și faptul că sporirea consumului de băuturi alcoolice se face pe seama berei și a „tărilor", în defavoarea vinului, care dispune, după cum se știe, și de numeroase calități (în alte țări, datorită măsurilor luate, procesul se desfășoară în sens invers).

La simpozionul din Triest s-a acordat o atenție însemnată și influenței băutului de spirtoase asupra familiei. S-a arătat că probabilitatea divorțurilor între soții care folosesc în mod abuziv băuturi alcoolice este de 10 ori mai mare decît în familiile unde astfel de băuturi se consumă doar din cînd în cînd. În același timp, a reieșit că 25 la sută din cazurile de maltratări ale copiilor de către părinții lor sînt legate de alcool. În ceea ce privește infracțiunile sexuale săvîrșite asupra copiilor, 55 la sută dintre ele au drept cauză alcoolismul. Și încă un fapt deosebit de grav, care dă familiei lovituri grele : cei puțin jumătate din copiii alcoolicilor devin și ei consumatori de spirtoase (ce naște din pisică...).

Ce trebuie făcut ? La simpozionul amintit, la care au participat specialiști din numeroase țări, s-a pus accentul pe elaborarea unei strategii comune, precum și pe „schimbul de experiență" în domeniul combaterii alcoolismului. În acest sens, s-a arătat că Statele Unite s-au aflat cu un număr de ani în urmă în situația de acum a Italiei și că, prin măsurile luate, s-a putut ajunge la reducerea simțitoare a consumului de băuturi tari și de bere în favoarea vinului, considerat mai puțin dăunător sănătății.

ION CODRU

O șosea în spațiu?

Un pertinent raport al Comitetei Naționale pentru Spațiu a S.U.A. (N.C.S.) n-a stîrnit — nici nu era de așteptat — un interes deosebit în anturajul militar al Casei Albe și în rîndul industriașilor care mai speră transferul gestiunii activității spațiale a N.A.S.A. către aeronautica militară. Același raport a fost primit cu un entuziasm firesc de tehnicienii și oamenii de știință care cer o utilizare rațională și nebelicoasă a misiunilor spațiale, dezvoltarea pacifică a industriei și tehnologiilor adiacente și, pe această cale, îmbunătățirea cunoștințelor științifice asupra Terrei și Universului. „Un document alcătuit cu multă luciditate", aprecia săptămînalul italian „L'Expresso", la realizarea căruia și-au adus contribuția nume care numai de „fantezii spațiale" nu pot fi bănuite, după cum încearcă să acrediteze adversarii raportului pe care-l califică drept „nerealist și vizionar". Luis Alvarez, premiul Nobel pentru fizică, astronautul Neil Armstrong, pilotul Chuck Yeager, primul din lume care a „spart" zidul sonic, generalul William Fitch, fost șef al aviației trupelor de Marines, fizicianul Gerard O'Neil, președintele Institutului de studii spațiale al Universității Princeton sînt doar cîteva din personalitățile sub girul cărora a fost întocmit acest raport supus atenției șefului administrației americane.

Documentul consideră pe deplin posibilă cucerirea spațiului interplanetar în interesul umanității. „Înfeudarea" Lunii și apoi a altor planete presupune realizarea unei adevărate autostrăzi spațiale. În prima fază ar trebui să fie creat un cosmoport terestru pe o orbită joasă, circa 500 km, apoi unul lunar în orbita satelitului, după care ar urma adevăratul asediu al acestuia. Cele două cosmoporturi ar fi și veritabile trambuline pentru misiunile către alte planete. Aeroporturi spațiale intermediare vor fi construite pe așa zisele puncte lagrangiene (după numele fizicianului francez Lagrange care le-a individualizat) unde atracția gravitațională reciprocă Pămînt-Lună-Soare se reduce la zero. O stație amplasată în aceste puncte va rămîne în echilibru stabil timp nelimitat, fără a avea nevoie de corecție de rută. Pentru construirea și aprovizionarea acestor stații interplanetare se vor folosi materiile prime provenite de pe Lună — metale, siliciu, oxigen — care vor fi transportate cu sateliți cu orbită terestră care consumă de 20 de ori mai puțină energie decît o simplă lansare de rachetă de pe Pămînt. Bineînțeles, mai întîi trebuie construite cosmoporturile de bază. Nu însă cu ajutorul navetelor spațiale care, subliniază specialiștii, deși au constituit adevărate triumfuri tehnologice sînt totuși prea fragile, prea complexe pentru a putea juca rolurile încredințate: lansator de sateliți, astronavă cu echipaj, cargo, laborator orbital. Ei propun în schimb construirea unei flote alcătuită din vehicule modulare reutilizabile pentru transportul de mărfuri și persoane, propulsate tradițional cu hidrogen și oxigen lichid, fiancate de așa zisele avioane spațiale echipate cu motoare cu reacție care vor utiliza oxigenul din atmosferă și pot ajunge la viteza de 5 Mach, adică de 5 ori viteza sunetului. De pe cosmoporturile terestre și lunare se poate ajunge pe Marte, pe sateliții acestuia, Phobos și Deimos sau pe asteroizii dintre Marte și Jupiter bogați în elemente prețioase. Aceasta după anul 2010. Pentru a o face într-o manieră cît mai economică experții N.C.S. au lansat o altă idee revoluționară — o navă cometă care va parcurge fără oprire o orbită eliptică de la Pămînt la Marte cu un consum energetic aproape nul, exploatînd atracțiile gravitaționale ale celor două planete. Utopie? Războiul stelelor a fost înlocuit cu un scenariu pasnic de dezvoltare în beneficiul întregii umanități. Și asta nu este o utopie, cum o catalogheaza militarii și industriașii interesați în proliferarea tumorală a industriei de război, în menținerea unei tensiuni artificiale din care scot miliarde.

IOAN ROȘCA

Flacăra album

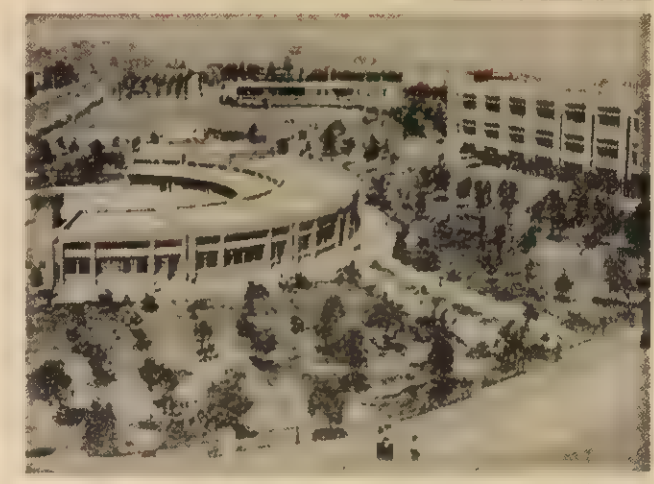

Imagine din Tabke, localitate din Republica Arabă Siria

Lino — „durul" cu inimă mare

Era cunoscut tuturor iubitorilor de film. Pentru că Lino Ventura, francezul cu nume italian, a jucat în numeroase pelicule cinematografice de răsunet — în filme polițiste, unde a fost, pe rînd infractor și comisar, în

poveşti de dragoste sau în filme de aventuri. Pretutindeni a întruchipat outsiderul, omul cinstit care îşi vede de ale lui, pînă cînd un eveniment decisiv îi schimbă cursul vieţii, îl obligă să-şi etaleze calităţile profund umane. Atunci „durul" de pînă atunci se arată a avea o inimă mare. Cui dintre cei care i-au văzut filmele, nu i-a rămas în memorie statura sa îndesată, figura lui cam din topor, dar cu doi ochi cu o privire de mare adîncime şi expresivitate ?

Era de origine italiană. S-a născut la 14 iulie 1919 la Parma, tatăl său fiind proprietarul unei firme de export. Se numea, pe numele său adevărat, Angelo Borrini. La vîrsta de opt ani, a emigrat, împreună cu familia lui, în Franţa. Nu puţini erau cei care se refugiau pe atunci în ţara vecină, din cauza fasciştilor lui Mussolini. Un alt copil, pe numele său Ivo Livi, a ajuns tot cam în aceeaşi perioadă în Franţa, unde a devenit celebru, sub numele de Yves Montand. Vigurosul Lino şi-a

încercat mai întîi norocul în sport, unde obţine o serie de performanţe notabile, între care şi titlul de campion al Europei la catch, în 1950.

Cunoscutul regizor Jacques Becker îi descoperă calităţile de actor, primul mare rol fiind interpretat de Lino în filmul „Touchez pas au Grisbi" (Nu vă atingeţi de Grisbi), în anul 1953. Treptat el reuşeşte să se detaşeze de rolurile de „duri" imposibili, cum a fost, de pildă, cel din „Gorila se lasă dusă de nas" şi începe să interpreteze roluri de caracter. Printre primele sale filme de acest gen se numără „Ascensor pentru eşafod" (1957) de Louis Malle. Au urmat şi alte succese: „Classé tous risques" (Clasat — risc total), „Le deuxième souffle" (Al doilea suflu), „Taxi pour Tobruk" (Un taxi pentru Tobruk) şi „L'armée des ombres" (Armata umbrelor). Printre filmele sale din anii '80 se numără transpunerea pe ecran, de către Robert Hossein, a celebrului roman al lui Victor Hugo „Mizerabilii" şi „Cîrtiţa" de Yves Boisset.

Fireşte a durat mulţi ani pînă cînd Lino Ventura a trecut de la personajul temerarului împărţitor de pumni la complexa figură a marginalizatului respins de societatea care nu-i cunoaşte calităţile de excepţie. A jucat sub bagheta unor mari regizori, între care un rol important l-a jucat Jean-Pierre Melville, considerat de criticii de film drept cel puţin maestrul de necontestat al unei noi formule de film poliţist european, care adapta la condiţiile vechiului continent maniera peliculelor americane cu Humphrey Bogart : eroi singuratici, care nu caută bani, succesul sau faima, ci să-şi apere integritatea morală.

„Durul cu inimă mare" a jucat în peste 80 de filme. În 1966 a fondat o asociaţie pentru sprijinirea copiilor handicapaţi psihic. El însuşi avea o feliţă handicapată. Soţia lui, Odette, a primit luna trecută, pentru activitatea ei în cadrul asociaţiei, Legiunea de onoare a Franţei. Era pentru ultima oară cînd Lino Ventura a mai putut fi văzut în public. Zece zile mai tîrziu avea să înceteze din viaţă, în urma unui atac de cord, în locuinţa sa din St. Cloud.

ROMEO NADAŞAN

Vieţi neincluse în preţ

Columbia produce 90% din necesarul mondial de smaralde. Spre deosebire de regimul strict aplicat de R.S.A. în zăcămintele diamantifere, în Columbia extracţia pietrelor verzi a scăpat controlului statului. Ca şi cocaina, smaraldele reprezintă o afacere mare şi, în acelaşi timp, periculoasă. Contrar aşteptărilor, grosul producţiei sale este realizat de neautorizaţii căutători particulari (guaqueros), nu în minele statului. Pe lîngă corupţie şi asasinat activitatea acestora este facilitată chiar de modul în care se exploatează zăcămintele. Astfel, după ce se croieşte drum cu buldozerul, se acţionează cu perforatoarele şi dinamita. Apoi se dă drumul la apă, care are menirea să dea la iveală comoara. Dar o mare parte din smaraldele sînt antrenate de şuvoiul de apă şi duse la vale unde aşteaptă acei guaqueros. Visul lor este să găsească o piatră mare, pură care să valoreze mii de dolari. În aşteptarea împlinirii visului, trebăluiesc aidoma furnicilor — în condiţii mizere şi de sărăcie — vînzîndu-şi prada mijlocitorilor şi cheltuind banii pe băutură. Nu de multe ori ei sînt victima unor asasini sau a unor vendete. În anul 1970, datorită faptului că s-au comis 900 de asasinate în jurul unei mine, guvernul a decis închiderea ei. Unul din conducătorii unei mine declara că randamentul, în condiţiile actuale, este doar de 30%, dar atunci cînd a încercat să-l sporească a primit fel de fel de ameninţări. Concluzia lui : „Poţi să colaborezi cu ei (cu guaqueros) sau să te lupţi cu ei. Eu prefer să colaborez pentru că vreau să trăiesc".

În mine se iau măsuri speciale: fiecare miner este asistat de doi tehnicieni şi un paznic înarmat. Smaraldele se string însă cu săculeţe, apoi se depun în seifuri sigure şi în 24 de ore sînt transportate cu elicopterul la Bogota. Dar, la adăpostul întunericului, unii gardieni şi soldaţi se schimbă în haine civile, se alătură grupurilor de guaqueros şi fac prospecţiuni pe cont propriu. Dincolo de pericolul morţii preţurile obţinute pe piaţa neagră sînt o tentaţie mult prea mare.

DAN DANUŢ DORU

Cronica şoselei

Copii şi banala bicicletă

Bicicleta, dorită cu ardoare de aţîţia copii, promisă de părinţi pentru diverse reuşite şcolare, folosită începînd de la vîrste destul de fragede de către cei mici, nu numai pe străzi liniştite, ci şi acolo (din păcate) unde tumultul traficului începe în zori şi se termină tîrziu, seara. Necazurile încep de la concepţia despre bicicletă. Nu vreau să fac filosofia vehiculului cu două roţi, dar nu putem să ignorăm prezenţa bicicletei printre mijloacele de locomoţie înserate în legea circulaţiei care îi dedică chiar un capitol întreg de reguli. În acest caz, modesta bicicletă trebuie tratată ca vehicul şi nu drept jucărie, cum o consideră, din păcate, destul părinţi şi odraslele lor. Nu există o recomandare mai greşită decît : „Ia-ţi bicicleta şi du-te pe stradă şi te joacă". Nu mă refer, bineînţeles, la tricicleta pentru tîncăi de-o şchioapă. În regulamentul de circulaţie se precizează că abia la 14 ani puştiul poate să se deplaseze, la guvernul bicicletei, pe drumurile intens circulate. Se întîmplă oare aşa ? Nu, în foarte multe cazuri îi vezi făcînd slalom printre autobuze, troleibuze, tramvaie, trenuri rutiere, autoturisme, chiar şi pe copiii de şapte, opt ani. Sînt părinţi care au impresia că odată cu bicicleta adusă în dar, la semnalul unei baghete magice, ca prin farmec, copilul îşi însuşeşte atît deprinderile „pilotării" vehiculului cu două roţi, cît şi regulile de circulaţie menite să-l protejeze. Viaţa arată şubrezenia unei asemenea concepţii. 30 la sută din copiii răniţi ca urmare a accidentelor rutiere, posedau micul vehicul de mai puţin de o lună. „Mirciulică, cum ai ajuns tu la spital cu minuţa şi picioruşul în gips ?" „Păi, am căzut cu bicicleta". „Ai căzut tu, sau te-a lovit maşina ?" „Păi să vedeţi", şi puştiul, un copil cu nişte ochi inteligenţi, bine dezvoltat pentru vîrsta lui, ne face o descriere, cu ajutorul mîinii tefere, vrînd să ne convingă cum a virat el la stînga pentru a intra în curte şi cum autocamionul a reuşit pînă la urmă să-l ferească, ajungînd şi unul şi altul pe trotuar. Maşina grea a luat în „braţe" un stîlp de iluminat, iar Mircea a căzut, fracturîndu-şi mîna şi piciorul. „Ţi-a spus cineva cum să mergi cu bicicleta, de ce reguli trebuie să ţii seamă ?" Mirciulică zîmbeşte cu superioritate. Începe fraza tot cu „păi". Se vede că îi place cuvîntul. „Păi eu ştiu să umblu pe bicicletă de la 5 ani. Nu mergeam pe atunci la şcoală. Acum am zece". „Despre ce reguli vorbiţi ? Dacă ştiu să-mi păstrez echilibrul, să virez, să frînez, înseamnă că ştiu şi normele... cum le ziceţi dv.". În mintea copilului regulile de circulaţie se confundă cu priceperea de a stăpîni bicicleta. „Cînd te pregăteşti să intri de pe străduţa ta liniştită pe bulevardul ăla cu castani, larg, frumos, cu multe maşini şi vezi triunghiul ăsta cu vîrful în jos — îi arătăm un indicator „Cedează trecerea" — cum procedezi ?" Băieţaşul e în vădită încurcătură. „Păi (din nou păi) străzile sînt pline de triunghiuri. Nu poţi să ştiu ce rost are fiecare din ele". Mirciulică a pătruns în viitoarea circulaţiei fără nici o pregătire. Au ajuns la spital din aceeaşi cauze, şi alţi copii. Dan G. din Buzău, Florea I. din Bacău, Grigore T. din Timişoara, Radu D. din Arad etc. Toţi în vîrstă de 7—10 ani. Alţi colegi de-ai lor n-au mai putut fi însă salvaţi, nici de şoferii care au eşuat în încercările lor de a-i feri şi nici de medicii care la spital, au făcut tot ce se putea pentru a-i menţine în viaţă.

Dau probleme, şi încă serioase, destui bicicliştii adulţi. Unii, precum Mircea, vrînd să intre în curte, ignoră mastodonţii din spate sau giganţii din faţă, alţii merg ca orbeţii, fără nici o sursă de lumină sau accesorii reflectorizante, nu puţini, după ce au cochetat cu Bachus, fac slalom preferind zona din mijlocul şoselei etc. Dacă lucrurile stau aşa cu oamenii în toată firea, atunci ce să pretindem de la nişte copii care nu realizează adevăratul tablou al complexităţilor circulaţiei şi, mai ales, nu-şi dau seama de toribilele implicaţii ale încălcării unor norme elementare de trafic. Acum cînd adevărata „artă" este „ştiinţa" de a te feri de neatenţi, distraţi, agresivi, inconştienţi, cu atît mai mult copiii trebuie bine pregătiţi de părinţi, de dascăli, cum să umble pe străzi, în primul rînd ca pietoni. Bicicleta, mersul pe ea să fie un fel de „universitate" a învăţămîntului rutier. Efortul de a crea deprinderi în acest domeniu copiilor, nu e prea mare. Din fericire, copiii de azi sînt atît de dotaţi.

VICTOR BEDA

Lumea se amuză

După N.B.I. — R.D.G.

După Tian Jin Ribao-China

De dragoste

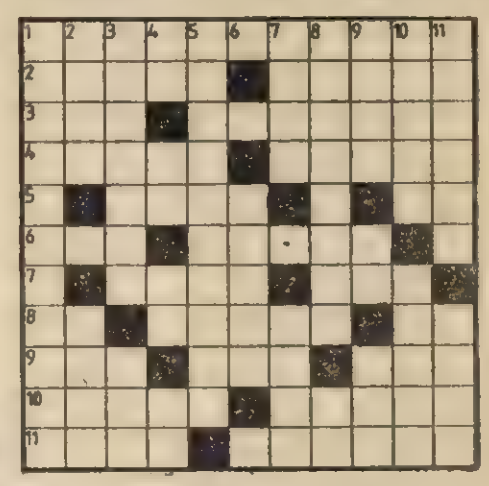

ORIZONTAL : 1) Acest mare dramaturg şi poet englez (1564—1616) este de părere în „Romeo şi Julieta" că dragostea ar fi „nebunia cea mai înţeleaptă, fierea ce înăbuşă, dulceaţa ce ne mîntuie". 2) Învăluit în dragostea ei — „Uitarea de sine" este definiţia dată iubirii de acest scriitor elveţian de limbă franceză (1821—1881). 3) În stînga, pe dreapta ! — Poet şi dramaturg român (1889—1972), autorul romanului „O dragoste la Viena". 4) Face ochii mari... — Locul de naştere al dragostei. 5) Caseta buletinelor de vot — Sere! 6) Centaur care a luat parte la lupta cu lapiţii cu prilejul nunţii lui Piriton cu iubita lui (mit.) — Stînjenel. 7) „Adevărata educatoare morală a genului omenesc" (Fr. Schiller) — Corp geometric. 8) Toma Barbu — Matematician şi poet român (1895—1961) care subliniază că iubirea este un „lucru în principiu, / Subtil ca-n franţuzeşte acordu-n participiu" — Cămaşi populare. 9) „Arma" lui Cupidon — Arborele poetului, cu frunze mari în formă de inimă — Puiul caprei. 10) Acest sociolog francez (1843—1904) spunea cu amărăciune despre fericire că aceasta ar fi „o dorinţă ; dar nu dobîndim tot ce dorim" — Plantă ornamentală originară din America. 11) Se ocupă de treburile oraşului — Poetă ieşeancă (1916—1944) care ne-a lăsat „Poemul femeii care iubea primăvara".

VERTICAL : 1) „Deschidere a inimii care ne arată aşa cum sîntem" (La Rochefoucauld). 2) Acest mare poet, dramaturg şi romancier francez (1802—1885) definea dragostea ca fiind „jarul căminului" — „Descoperirea familiei" este titlul unui volum al acestui poet român contemporan (Ion ; n. 1929). 3) Alt poet român (Constantin ; n. 1938), din a cărui operă consemnăm volumul „Iubiri" — Balada unui greier mic. 4) Kiril Iliev — Iridiu — Rubidiu — Dan Lupescu. 5) Infinita împulsie cărare, despre care poetul francez O.B. de Lubicz afirma că este „primul moment fără sfîrşit al unei prime dragoste". 6) Rarcori. 7) Unul care a trecut prin multe încercări în viaţă — Unul din cei şapte înţelepţi ai Greciei antice (sec. VI î.e.n.), care spunea că iubirea este viaţa însăşi. 8) Marele nostru poet, care susţine că dragostea „E-un lung prilej pentru durere / căci mii de lacrimi nu-i ajung / şi tot mai multe cere" — Vorba gîştei. 9) Oraşel în insula japoneză Honshû — Ion Onea — Ianuarie (presc.). 10) Oraş în Franţa — Dragostea este „o iarbă spontană, nu o plantă de grădină", remarca acest scriitor romantic italian (1831—1861). 11) Poet francez (Paul ; 1885—1952), autorul volumului „Dragostea poeziei" — Fiul lui Afareu, care îndrăgostit fiind, a răpit-o pe tînăra Marpessa, iubita lui Apollo (mit.).

Dicţionar : RET, BIAS, AIMI, REIMS, IDAS.

MIRCEA IORDACHE

Dezlegarea careului din numărul precedent :
BOTTA ; PICOTI ; ADORMI ; PARIS ; ROR ; SOFA ; ANT ; AROMI ; R · ISER ; N ; PE ; VISE ; RA · CÎNTECE ; DET ; BAI ; IGA ; FI ; E ; OM ; BLH ; BRAS ; GIROVEANU ; CN ; ALIT ; AT ; NOUA ; RAVEL ; MAZILU ; TREZIE ; IATAC.

Tren — miniatură

În sudul Angliei, de-a lungul Canalului Mînecii, pe o distanţă de 23 kilometri, circulă cel mai mic tren din lume, format din 14 vagoane. În care pot călători comod 70 copii. Locomotiva cu aburi, ce tractează garnitura în miniatură, consumă pe acest traseu 45 kilograme cărbune ,un litru ulei lubrefiant şi 450 litri de apă. De fapt traficul pe această cale ferată, ce străbate cîteva tunele şi trece prin gări liliputane, dispune de nouă locomotive cu aburi, de tipul celei din imagine. Anual aproape 350 000 de copii sînt transportaţi cu acest tren jucărie. Dar lucrul cel mai puţin ştiut, chiar de unii locuitori ai insulei, este că acest tren miniatură, construit special pentru amuzamentul copiilor, a fost folosit în timpul celui de-al doilea război mondial pentru transportul unităţilor militare engleze.

Breviar ştiinţific

Cască pentru pompieri

Serviciul de incendii din Paris, în colaborare cu „Direcţia de cercetări, studii şi tehnologie", în acest domeniu, a realizat un nou model de cască pentru pompieri, cu o mare stabilitate pe cap. Deşi are culoarea oţelului lustruit, ea este executată din material plastic şi cîntăreşte un kilogram. Casca acoperă ceafa şi urechile, protejează faţa contra căldurii radiante cu ajutorul unui ecran ocular şi facial escamotabil, tratat contra aburirii, este izolantă din punct de vedere termic şi al electricităţii. În partea interioară dispune de un ansamblu de amortizoare, pentru a-l feri pe posesor de şocuri, iar frontal de o lampă cu halogen de genul celor purtate de mineri, ce asigură o lumină puternică. Datorită unei măşti respiratorii panoramice, ce se instalează fără scoaterea căştii, posesorul este ferit de gaze toxice şi aerosoli proveniţi din ardere. Un laringofon şi două difuzoare pentru urechi asigură transmiterea şi primirea de ordine. În plus noul produs este rezistent la agenţii corosivi, vizibil pe timp de noapte şi într-un mediu încărcat de fum. Datorită acestor calităţi francezii speră ca noul tip de cască, să fie adoptat ca model european.

AUREL DIANU

După prima manșă a turului III, în Cupa U.E.F.A.

Șanse pentru primăvară

La sfîrșitul acestui meci foarte frumos zeci de reporteri italieni întrebau jucătorii de la Verona: basterá ? adică ajunge 3—1 pentru calificarea în sferturile de finală ale Cupei UEFA ? Răspunsul tuturor era în general evaziv, iar al nostru negativ — „nu". După egalul cu Poli Timișoara, cînd Sportul a jucat frumos, dar mai puțin eficient, aici, la Verona, a jucat frumos. și în mare parte eficient. Din păcate a primit trei goluri, nu două cîte ar fi fost mai omenește și echitabil, și a scăpat premisele unui rezultat de răsunet. Pe un stadion superb, modern, cu arhitectură spectaculoasă, bine amenajat (dominat de reclame și pelerinele de ploaie galbene ale spectatorilor) unde se vor juca și meciuri ale viitorului campionat mondial, Sportul studențesc a început meciul cu oarecare jenă. Lipseau Iorgulescu, Munteanu II, iar ploaia făcea ca mingea să sfîrîie pe iarbă. Italienii, în stilul lor, au demarat furtunos ca-ntr-o operetă eroică și prin Larsen, Pacione, Volpecino și Di Genaro s-au năpustit în valuri. Trebuie spus că Verona a confirmat cel puțin la început. Este o echipă tehnică, rapidă, puternică. Larsen driblează amețitor și demarează mai rapid decît o locomotivă. Loviturile de cap ale lui Pacione sînt periculoase și creează panică. De la 1,95 m nu-i deloc greu să privești lumea de sus și să lovești toate mingile. Așa că, drept urmare, și golurile au fost în mare parte rezultatul scăpărilor de marcaj la cele două vedete italo-daneze (Pacione și Larsen). Dacă 2—0 la pauză a creat italienilor sentimentul că meciul e ușor, a doua repriză a avut o cu totul altă față, ce a adus multă panică în rîndul veronezilor. Timp de 30 de minute jucătorii Veronei erau cei care respingeau în afara terenului și încercau să mențină rezultatul. Țicleanu a dominat mijlocul terenului, jucînd una din cele mai frumoase partide ale sale la Sportul studențesc, iar în atac, Coraș „con una strana abilita" a creat panică, situații de gol și a pus pase care puteau duce la 2—2. Golul lui Coraș anunța egalul. Galeria Veronei cînta, iar restul stadionului amuțit descoperea echipă română calmă, tehnică, plină de fantezie. Dar în loc să fie 2—2, după ocaziile lui Coraș, Stănici și Burchel, italienii s-au trezit din corzi și au mai avut cîteva minute frumoase. A fost fault la E. Larsen ? Cristea, Mircea Popa și Ciucă susțin că nu. Directorul tehnic al Veronei, Mascetti a declarat după meci că „l s-a părut" iar nol, gazetarii prezenți la meci, n-am văzut decît o pătrundere în forță și o cădere cam artistică. Oricum, din ea s-a născut 3—1, rezultatul final.

Întrebarea noastră și a cititorilor seamănă pînă la urmă cu cea a italienilor. În loc de „basterá" noi ne întrebăm se poate? Diferența de două goluri poate fi refăcută fără îndoială. Sportul a recuperat un rezultat mult mai neplăcut și a demonstrat că are resurse, dar cu o condiție. La București să joace calm, inteligent, cu toate măsurile de siguranță în vederea anihilării contraatacurilor. Larsen poate încurca doi apărători, iar Pacione vrea un loc sigur în echipa națională a Italiei. Orice eroare de marcaj la aceștia doi ar putea compromite șansele de calificare. În rest, ar mai trebui adăugat că aici, la Verona, Sportul studențesc a fost primit cu multă căldură și respect, că multe întrebări dublate de regret au fost puse pe seama necalificării echipei naționale și că italienii — jucătorii, tehnicienii și ziariștii — se tem să nu piardă calificarea. Pacione declara după meci: „Am demonstrat că știm să înscriem goluri în deplasare. Am făcut-o și în turul I și în turul II și ne menținem speranțele pentru București". În opoziție, Gino Iorgulescu spunea : „Diferența de numai un gol ar fi fost mai rezonabilă. Dar nici două nu sînt un capăt de lume. Calificarea încă se joacă cu mari șanse pentru noi". Paul Cazan e de aceeași părere: „Ultima carte o jucăm totuși în Regie", La Villa Quaranta, o fostă mînăstire, mai apoi un spital și în sfîrșit hotel, la Pescantina, lîngă Verona, plouă de stinge, iar roata fotbalului continuă să se rotească amețitor renăscînd încă o dată speranța.

CORNEL NISTORESCU ■

Finale

Campionatul României, aflat în ultima sa etapă, reunește la București și Predeal elita șahului feminin și masculin. Regretabilă este, desigur, absența de ultimă oră a Elisabetei Polihroniade și a tînărului Adrian Negulescu. Dacă la Predeal se joacă în „17" și printre aceștia nu remarcăm nume noi, la București, în sala Asociației sportive ITB, printre cele 16 participante întîlnim noi apariții promițătoare : Lavinia Popescu, Ildikó Kun și Mariana Caravan.

Duelul feminin se înscrie încă o dată pe linia unei combativități excesive. Se joacă pînă la ultima resursă trecînd prin oscilația avantajului și prin peripețiile nefirești ale crizei de timp. Ca urmare, nu au lipsit nici rezultate surpriză precum : Stanciu-Duminică 0—1, Kun-Ghinda 1—0, Mureșan-Stroe 0—1, Stanciu-Popescu 0—1, Kun-Jicman 1—0. După trei runde s-a ivit o lideră neașteptată, Mariana Duminică, dar mai apoi ea a pierdut contactul cu plutonul fruntaș închegat din Gertrude Baumstark, Gabriela Stanciu, Ligia Jicman, Margareta Mureșan și Eugenia Ghinda. În a doua jumătate a concursului sînt programate partide directe de mare importanță pentru configurația finală a clasamentului : Baumstark-Jicman, Stanciu-Baumstark, Jicman-Ghinda, Ghinda-Stanciu, Jicman-Mureșan, Mureșan-Stanciu.

Întrecerea seniorilor a debutat, ca de obicei, prin abundența egalurilor. Avantajul pieselor albe și-a spus cuvîntul timp de trei runde, cînd s-au înscris doar șase victorii, unele cauzate de criza de timp : Armaș-Ghinda 1—0, Pavlov-Biriescu 1—0, altele ca dueluri teoretice : Ghinda-Ștefanov 1—0, Șuba-Marin 1—0 și, în fine, prin diferența de valoare : Gheorghiu-Tratatovici 1—0, Ștefanoov-Ciolac 1—0. Prima victorie cu piesele negre din finală a înscris-o I. Armaș în fața lui Nicolaide, în momentul în care, contrar așteptărilor, tot cu piesele negre M. Șuba ceda în fața lui Tratatovici... Această înfrîngere nescontată a marelui maestru timișorean, a animat întrecerea, determinîndu-l pe jucătorul nr. 1 din echipa olimpică la un joc activ și sigur. Înscriind două victorii consecutive cu piesele albe la Biriescu și Foișor, M. Șuba a revenit în plutonul de urmărire a liderului, FI. Gheorghiu, profilat la jumătatea întrecerii. Clasamentul după opt runde conține următorul cap de afiș : FI. Gheorghiu 5 puncte (fără înfrîngere), Foișor, Ghinda, Grünberg, Pavlov, Ștefanov. Șuba 4,5 puncte, urmați de mai mulți jucători aflați în zona lui 50%.

La Predeal, unde jumătățile de punct se „culeg" mai ușor decît punctele întregi, finalul competiției va cunoaște, presupunem depărtări în limitele coeficientului Sonneborn, coeficient fără importanță însă în eventuala desemnare a campionului sau campioanei după un meci de baraj egal...

MARGARETA MUREȘAN ■

Mai mult decît un trofeu

„Handball Supercup" este denumirea unui turneu internațional organizat de R.F.G. la fiecare doi ani și găzduit mereu de aceeași „Westfalen hallen" din Dortmund. Ce are în plus această competiție față de turneele tradiționale organizate de alte țări este criteriul, și anume : la „supercupă" participă numai echipele reprezentative care au cîștigat măcar o dată titlul mondial sau cel olimpic. La primele două ediții (1979 și 1981) au participat aceleași șase echipe : Cehoslovacia, Iugoslavia, R.F. Germania, România, Suedia și U.R.S.S. În 1983 li se alătură R.D.G. (care-și cîștigase acest drept odată cu titlul olimpic dobîndit în 1980, la Moscova) și, invitată, o selecționată secundă a R.F.G., pentru a se completa tabloul de opt echipe. În 1985, celor șapte „titulare" ale turneului li se alătură, tot ca invitată, Danemarca, acest statut avîndu-l de astă dată Ungaria.

Trofeul (o cupă voluminoasă din oțel inoxidabil) este transmisibil și a revenit, pînă acum, echipelor R.F.G. (1979, 1987), U.R.S.S. (1981, 1985) și României (1983), bilanțul țării noastre mai înregistrînd cîte un loc II (1979), cinci (1981), patru (1985) și opt (1987).

Ca să localizăm cît mai bine această competiție în palmaresul echipelor participante trebuie să spunem că, desigur, ea nu are importanța unui campionat mondial sau turneu olimpic ; dar nici nu trebuie subapreciată, așa cum a existat uneori tentația în tabăra noastră atunci cînd rezultatele nu ne-au satisfăcut întru totul.

Ideea „Supercupei" este limpede : aceea de a oferi periodic celor mai bune echipe din lume prilejul de a-și valida rezultatele (sau renumele) dobîndite anterior. Din asta rezultă că „Supercupa" nu poate fi tratată defel ca o competiție oarecare sau ca un turneu internațional de duzină. Ediția din acest an, cum unanim au apreciat specialiștii prezenți aici, a constituit turneul unei grupe de elită a unui campionat mondial autentic. În limbaj șahistic, s-ar putea spune că a fost competiția cu cel mai ridicat „coeficient Elo" din ultima vreme.

Alunecarea continuă

Cum se vede de la o poștă, participarea echipei noastre a fost acum cea mai slabă din toate cele cinci ediții ale „Supercupei" : locul 8, cu 4 înfrîngeri din 4 jocuri. Primul joc a fost cu U.R.S.S., în 18 noiembrie, la „Unihalle" din Wuppertal. Scor : 20—28. Al doilea (19 noiembrie, „Kreissporthalle" din Lüttfeld Lemgo) cu echipa R D G. — 23—27. Al treilea joc l-am putut urmări în direct la „Sportzentum Maspernplatz" din Paderborn (cam 100 km de Dortmund unde se afla cartierul general al tuturor participanților) : 20—22 cu Iugoslavia. În acest joc, echipa noastră conducea cu 20—17 în min. 53, „iar pentru această incredibilă răsturnare de scor, întrebarea se pune jucătorilor, nu antrenorului" — aprecia Jorge Barke, directorul I.H.F., sintetizînd o stare de spirit mult mai profundă, asupra căreia voi reveni.

Cu aceste rezultate, ne clasăm pe locul 4 în grupă și jucăm iar la Wuppertal duminică, 22 noiembrie, cu Cehoslovacia, pentru locurile 7—8. Echipa noastră a fost condusă tot timpul, reușind să egaleze la 18 și 22. În ultima secundă de joc, arbitrii Hendrert și Norek ne penalizează cu o lovitură de la 7 m care parafează înfrîngerea : 22—23 și locul 8 în competiție !

Desigur, e nepotrivit să intrăm de pe acum și de aici într-o analiză a participării noastre la „Supercupa '87". Premisele și poziția actuală a handbalului nostru erau cunoscute mai demult, turneul de aici nefăcînd altceva decît să puncteze odată în plus situația în care ne aflăm. O situație care a stîrnit nedumerire dezinteresată în toate cercurile handbalului prezente aici, nu puțini fiind cei care ne întrebau ce se întîmplă cu handbalul românesc. Amînăm, deocamdată, răspunsul, mai ales că, așa cum rezulta și din interviurile publicate în numărul trecut, acest sport se află pentru noi la un început de drum. Să dăm încredere totală noului cuplu de antrenori Cornel Oțelea — Ghiță Licu, deși redresarea handbalului nostru depășește în mod sigur puterile unui antrenor sau doi, oricare ar fi aceia. Primul gest care se întrevede este că ne vom despărți zîmbind de o generație de jucători care nu și-a validat talentul în nici o performanță — jucînd aici, la Dortmund '87, în virtutea meritelor pe care le-au avut cei care în 1961, 1964, 1970, 1974 cîștigau campionatul mondial. De fapt, echipa noastră are cea mai consistentă carte de vizită din toate cele prezente aici, dar, din păcate, la ea nu s-a mai adăugat nimic de cîțiva ani buni. Totuși, anturajul de aici s-a purtat față de noi pe măsura prestigiului (trecut) pe care-l avem în handbal. De pildă, în programul competiției sînt punctate toate performanțele noastre și este subliniat faptul că lotul țării noastre deține un mic record — peste 1 500 jocuri internaționale însumate de la toți jucătorii. Vasile Stîngă era considerat aici „Mister Supercup", avînd în vedere că la toate edițiile precedente a fost printre cei mai buni jucători, fiind chiar golgeter în 1983 și 1985 (pe locul 5 în 1979 și pe locul 2 în 1981). Din păcate — cazul valorosului nostru internațional reproduce „în mic" situația handbalului nostru : în meciul cu Cehoslovacia (singurul în care a jucat aproape integral, după o pauză de 6 săptămîni), Vasile n-a marcat nici un gol !

Pe scurt, despre celelalte participante, în ordinea locurilor ocupate.

R.F. Germania a pornit de pe o poziție similară cu a noastră : locul 3 în grupa mondială B și necalificată la Jocurile Olimpice. De cîteva luni are un nou antrenor care a reușit să îmbine experiența cu dorința de afirmare a tinerilor, alcătuind o echipă robustă, cu o putere de luptă deosebită și cu preocupări tactice novatoare. Are în interul stîngа Schwalb (24 ani) unul din cei mai buni jucători, echipa însăși prefigurîndu-se cu un viitor deosebit în următorii 2—3 ani.

U.R.S.S. (cîștigătoarea grupei mondiale B și calificată la J.O.) a prezentat o echipă întinerită în care excelează veritabilele surprize pentru toată lumea, Tutșkin și Sviridenko. A practicat un joc modern, cu multe noutăți tehnico-tactice : pase „cu podeaua" din care au înscris foarte multe goluri, apărare agresivă și foarte mobilă, un atac combativ în care cele două linii colaborează foarte bine ; găsesc soluții de atac împotriva oricărei apărări și creează impresia că nu vor să marce două goluri la fel.

R.D.G. (locul 3 în grupa mondială A, calificată la J.O.) a avut un început furtunos (victorie la 9 goluri în fața Iugoslaviei și la 4 în fața noastră), dar a fost depășită net de U.R.S.S. (6 goluri) și R.F.G. (5 goluri) pe măsura slăbiciunilor tot mai evidente odată cu înaintarea în competiție.

UNGARIA (vicecampioană mondială și calificată la J.O.) a fost invitată, dar scorurile strînse în compania finaliștilor (18—20 cu R.F.G. și 19—20 cu U.R.S.S.) confirmă că a pătruns în elita mondială. surpriza de la mondialele din Elveția (a pierdut doar în finală cu Iugoslavia) fiind explicabilă prin jocul etalat și aici.

IUGOSLAVIA este campioana mondială și olimpică en titre, dar aici a venit în virtutea protocolului, cu doar trei jucători (Isakovici, Portner și Knici) din lotul care s-a acoperit de glorie în Elveția. „Supercup" a fost prilej de testare a unor jucători mai tineri, titularii avînd obligații la diferite cluburi din Europa.

SUEDIA (locul 4 în grupa mondială A și calificată la J.O.) a prezentat o echipă tehnică, preocupată mai mult de atac decît de apărare (în grupa cu Cehoslovacia, Ungaria și R.F.G. a avut cele mai multe goluri primite și marcate — 65, dar a fost „zdrobită" de Iugoslavia, 19—34, în jocul pentru locurile 5—8).

CEHOSLOVACIA (locul doi în grupa B și calificată la J.O.) a avut o comportare modestă în competiție, dar (spre deosebire de noi) a repurtat, totuși, o victorie în jocul direct de care am amintit.

Și totuși, au fost români în finală !

E vorba, desigur, despre cei doi arbitri români **Marin Marin Thiel** (indeosebi) și **Ciunrak** fiind în formă senzațională. 3—1 pentru R.F.G. în min. 14 și 3—3 în min. 18 ; 6—6 în min. 28 și 6—8 la pauză, R.F.G.—U.R.S.S.

În minutul 38 U.R.S.S. ajunge la 11—9 R.F.G. trimite de două ori în bară, apoi 12—10 și 14—10 pentru U.R.S.S. în min. 47. Diferența se menține pînă în min. 54 (17—13 pentru U.R.S.S.), cînd, sub impulsul fulminant al tribunelor, echipa R.F.G. începe să recupereze : 16—17 cu trei minute înainte de final !

În minutul 58, în superioritate numerică, Schwalb ratează incredibil ; atacă U.R.S.S. dar li se la mîngea pentru depășirea timpului ; la fel pățește, în atacul următor, și R.F.G. ! În min. 59, Vasiliev trage în bară (la 17—16 pentru echipa sa !) ; contraatac Schwalb, fault și eliminare a lui Tumenjev : U.R.S.S. rămîne în 4 jucători de cîmp, iar R.F.G. beneficiază de o lovitură de la 7 m ; execută Fraatz și 17—17 cu 37 secunde înainte de „sirenă" ! La atacul care urmează, puternicul Tutșkin trage pe lîngă poartă dintr-o situație extrem de favorabilă. Tribunele sînt în picioare, nimeni nu se mai înțelege cu nimeni, arbitrii fluieră în urechile jucătorilor pentru a se face auziți. Contraatac R.F.G., Fitzek pierde mîngea. contraatac de unul singur al lui Rimanov care trage pe lîngă poartă (și victorie !) în ultima secundă de joc ! Prelungiri ! 19—17 pentru R.F.G. în min. 2 ; Tutșkin este eliminat (pentru un gest la limită destinat unui adversar) ; Sevzov dă de pămînt cu Fitzek și este și el eliminat ; în min. 4, din nou în 4 oameni de cîmp, U.R.S.S. obține 7 m : 19—18 pentru R.F.G. ; echipa gazdă ratează atacul, deși are 2 jucători în plus pe teren ; sirena fluieră după primele 5 minute de prelungiri.

În min. 6, cîte cinci jucători de cîmp ; Tutșkin scapă mingea în aut ; min. 9, 7 m pentru U.R.S.S. : trage Sviridenko și Thiel apără ; min. 9 și 42 secunde : marchează Tutșkin, 20—18. Löhr este eliminat dar iese jubilînd — victoria nu le mai putea scăpa ; min. 9 și 47 secunde : Tutșkin (care din 100 de șuturi poate marca lejer 98 de goluri) trage din nou și Thiel iarăși apără ; R.F.G. pierde mingea, Rimanov trage în bară și se aude, definitiv, sirena ! Echipa R.F.G. urcă pe podiumul, „de dinșii inventat", al acestei „Supercupe".

Cu îngăduința dumneavoastră, îmi fac o datorie de a mulțumi domnilor Franz Brikefeld, secretarul federației vest-germane de handbal și Hanz Ost, șeful biroului de presă, prin a căror amabilitate a fost posibilă această corespondență.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Mai mult decît o victorie...

Am în față o carte — „Mai mult decît o victorie". Am în față trofeul Fair-play, o medalie rotundă de bronz, creată de Jean Ipoustéguy, reprezentînd două siluete îmbrățișate, învingătorul și învinsul, și următorul text : „Mieux qu'une victoire". De aici titlul cărții. Minunatul trofeu, înminat în acest an la Paris lui Victor Bănciulescu de către directorul general UNESCO, este o consecință a unei activități publicistice de peste 40 de ani în slujba fair-play-ului „stare de spirit în mișcare".

— Frumoasă definiție, Victor Bănciulescu !

— Altfel, fair-play-ul ar fi un bibelou în raft .

— Deși răspîndit și înțeles, care este traducerea exactă a fair-play-ului ?

— Chamber's Twentieth Century Dictionnary precizează : To play = a juca, iar pentru fair sînt peste 34 de sensuri. Dicționarul sportiv poliglot așază lîngă expresia fair-play numai cuvîntul sportivitate. Trebuie să atrag atenția cititorului asupra folosirii corecte a termenului. Unii tind să afirme „X a jucat fair-play" ceea ce este pleonastic cîtă vreme play înseamnă a juca. Cînd vrem să caracterizăm comportarea loială, cinstită, a unui sportiv este suficient să spunem că a fost fair. Pentru mine, traducerea cea mai deplină a fair-play-ului este corespondentul lingvistic găsit de Camil Petrescu. În 1937, scriitorul, într-o interesantă tentativă de a pune sportul pe picior de egalitate cu celelalte elemente ale culturii, înființează la București revista „Foot-ball". Vocația sportivă a publicației e doar parțială, cea reiese limpede din subtitlu : „revistă săptămînală pentru deprinderea JOCULUI CURAT în sport, artă, literatură, viață socială". Apare astfel, probabil, pentru prima oară în cîmpul literelor românești noțiunea de fair-play.

— Pentru acest JOC CURAT ați fost acum cîteva săptămîni la Paris să primiți trofeul Fair-play care are trei categorii. Cu cine ați avut onoarea să fiți alături în acest an ?

— Mereu mă gîndesc la ce a spus Hemingway : „Sportul te învață să cîștigi cinstit, sportul te învață să pierzi în mod demn. Prin urmare, sportul te învață de toate, te învață ce este viața". Am reverificat aceste adevăruri cînd directorul general UNESCO a înminat, în acest an, trofeul fair-play fostului mare jucător englez de fotbal Stanley Matthews, astăzi în vîrstă de 72 de ani, idolul stadioanelor, pentru îndelungata-i carieră încununată de sportivitate (a jucat pînă la 50 de ani, fără nici o penalizare). Trofeul a fost decernat pentru gesturi de mare sportivitate, reamintesc că la Campionatele mondiale de anul trecut, iugoslavilor li s-a stricat canoia. Ungurii le-au dat rezerva lor, dar înainte să înceapă cursa li s-a stricat și lor barca. Iugoslavii au vrut s-o înapoieze, ungurii au refuzat, au luat una la întîmplare, au sosit pe locul II, iar iugoslavii pe locul I.

— Superb exemplu de ajutor mai ales cînd te lupți pentru locul I. Dumneavoastră, Victor Bănciulescu, ați primit trofeul pentru promovarea spiritului fair-play în toi ceea ce ați scris. Erați al doilea român distins la Paris, într-un asemenea cadru...

— Atleta Lia Manoliu, în 1974, primea acest trofeu pentru întreaga-i carieră sportivă, pusă sub semnul fair-play-ului. Și cuvintele ei de atunci sînt o dovadă a aceleiași atitudini : „Părăsind sportul activ am crezut că pot spune adio momentelor de mare emoție. Iată însă că viața are grijă să dezmintă anticipările, oferindu-mi neașteptat acest premiu, pe care ați binevoit să mi-l acordați. El înseamnă mult întrucît nu se decerne neapărat marilor învingători, celor obișnuiți cu primele locuri, ci și celor care, ca și mine, au știut să piardă de nenumărate ori, păstrînd totuși dragostea de sport și competiții. Pentru mine fair-play-ul este arta de a pierde cu demnitate, fără nici o supărare față de învingător, fără amărăciune în suflet, fără a da vina pe arbitri, pe vînt sau ploaie, și mai ales este puterea de a reîncepe totul de la zero. M-am născut la Timișoara într-o ambianță extrem de sportivă. Am practicat aproape toate sporturile ca să pricep resorturile intime ale alergătorului, ale tenismanului, ale înotătorului, ca să înțeleg stadionul despre care am scris. Tatăl meu a fost ziarist democrat și am deschis ochii într-o lume dominată de un birou în care lampa era aprinsă pînă dimineața, iar mașina de scris țăcănea tot timpul. Mi-am organizat și eu viața la fel. Plecînd de acasă cu aceste două „valize" nu era greu să aterizez în aria fair-play-ului. Profesiunea de ziarist te învață și obligă să ai respect pentru cititor, responsabilitate pentru adevărul pe care-l aperi ; lumea sportivă îți cere respect pentru arbitru, pentru jucători, pentru public.

— Ați călcat vreodată în afara fair-play-ului ?

— Cu siguranță că da, dar am o singură consolare, niciodată în mod voit.

— În rezumat, ce este fair-play-ul, alegînd din nenumăratele lui sensuri pe cei mai potriviți ?

— Fără fair-play — sportul nu mai este sport. Laureații fair-play-ului pot fi mari campioni, dar și sportivi mai puțin cunoscuți, chiar tineri debutanți. Ei trebuie să slujească de model altor milioane de sportivi prin viața lor și mai presus de orice prin refuzul de a urmări victoria cu orice preț. Un prieten, mare ziarist, felicitîndu-mă pentru ideea cărții despre implicațiile fair-play-ului mi-a spus : „Cu două cuvinte ai scris o carte !"...

...Cine nu a citit cartea „Mai mult decît o victorie", apărută în Editura Albatros, îl rog s-o caute în librării. Nu va regreta pentru că este o frumoasă incursiune în lumea învingătorilor și învinșilor din sport, dar este mai ales o lecție admirabilă despre acest JOC CURAT care poate fi extins de la sentimente pînă la fiecare acțiune zilnică. Am crezut că citesc o carte eminamente despre sport și era una de morală, scrisă cu umor și neîndoielnic talent.

Pentru că nu de puține ori spectatorii uită de fair-play am ales o pagină din această carte care să vă deschidă interesul pentru întregul ei : „La încheierea Cupei mondiale de volei, competiție disputată în 23 de orașe japoneze, în săli cu capacitatea variată, de la 3 000 la 35 000 de locuri, Comitetul executiv al Federației Internaționale de Volei menționează următoarele în raportul său : publicul a fost entuziast și vibra intens, dar el încuraja cu egală bucurie echipele prezente, indiferent de naționalitatea lor, chiar și atunci cînd echipa japoneză era interesată de rezultat. Acest comportament a stimulat jucătorii la o ținută exemplară. Nici o decizie a arbitrilor n-a fost contestată sau fluierată. Educația publicului este de o importanță majoră în lupta pentru fair-play și, în prezența atîtor regretabile manifestări ale publicului pe stadioane, o distincție atribuită pentru faptele citate n-ar putea avea decît un impact favorabil cauzei fair-play-ului. În consecință, trofeul a fost decernat publicului japonez de volei, pentru sportivitatea totală a atitudinii sale în timpul Cupei Mondiale".

CARMEN DUMITRESCU ■

Toată lumea face sport

● Într-o clinică din Rouen a încetat din viață, la numai 53 de ani, unul dintre cei mai mari sportivi ai tuturor timpurilor, ciclistul francez Jacques Anquetil, după un cancer la stomac. Supranumit „omul-cronometru", atît datorită specialității sale în cursele solitare (șapte victorii în „Marele Premiu al Națiunilor" de la Cannes, recordul mondial al orei), cît și exactității de metronom a activității sale în întreaga carieră de rutier, Anquetil și-a înscris numele de 5 ori în palmaresul „Turului ciclist al Franței" și de două ori în cel al Italiei, cîștigînd mai toate „clasicele" de o zi, începînd cu „Săgeata valonă" și terminînd cu „Infernul din Nord", cursa Paris — Roubaix. În ultimii ani, în timpul „Turului", Anquetil a susținut o apreciată rubrică în „L'Equipe". ● Celebra trupă de baschet-spectacol „Harlem Globetrotters" a sosit într-un turneu în Europa, prezentînd încă o surpriză : jucătoarea Sandra „Sweetness" („Scumpetea" .) Hodge, care se mîndrește cu... prietenia Martinei Navratilova Înființată în 1927, formația newyorkeză are drept deviză : „Să ne entuziasmăm spectatorii" ! ● Ultima echipă calificată pentru turneul final al campionatului european de fotbal din 1988 va fi cunoscută înainte de ultimul meci al preliminariilor (16 decembrie, Grecia — Olanda). Și aceasta datorită revenirii efectuate de Comisia de apel a Uniunii Europene de Fotbal (U.E.F.A.) asupra sancțiunii cu pierderea meciului de către olandezi după incidentul de la Rotterdam, cînd o bombă artizanală l-a rănit pe portarul cipriot. Comisia amintită a hotărît rejucarea partidei înainte de data de 16 decembrie, iar Olandei un singur punct — pe teren propriu ! — îi este deajuns. „S-a umblat", însă, la amenzi, federația olandeză trebuind să plătească acum 70 000 franci elvețieni (față de numai 10 000 inițial), în timp ce ciprioții și-au văzut diminuată datoria de la 40 000 la 20 000 franci elvețieni. Observați că în prima judecată părăsirea terenului de către oaspeți a fost considerată de 4 ori mai gravă decît rănirea unui jucător de către un spectator din patria lui Philips . ● La preliminariile campionatului mondial al cărui turneu final va avea loc în Italia s-au înscris 113 echipe, din cele 158 afiliate la F.I.F.A. Cu 33 de federații participante, Europa se află pe primul loc, urmată de Asia (26) și Africa (24). Tragerea la sorți va avea loc la Zürich, la 12 decembrie, din Europa urmînd să se califice 13 țări, în afara Italiei, prezentă din oficiu la turneul final, ca țară gazdă. ● Un tribunal spaniol a hotărît eliberarea lui Jose Andres Chico, un suporter fanatic al formației de divizia secundă Sestao, care l-a rănit cu o sticlă pe mexicanul Hugo Sanchez, de la Real Madrid, în timpul unui meci de cupă între cele două echipe. Măsura justiției (fapta lui Chico nu poate fi pedepsită de legea penală s-a precizat, decît prin amendă) a produs o vie emoție la Madrid, mai ales că Sanchez a fost accidentat grav, fiind necesare nu mai puțin de 11 puncte de sutură la cap. ● Cu prilejul campionatelor mondiale de judo de la Essen, oficialități ale regiunii Ruhr au declarat în cadrul unei conferințe de presă că intenționează să candideze la organizarea Jocurilor Olimpice de vară din 1996. Cum pentru ediția respectivă concurează și Atena, la 100 de ani după inaugurarea Olimpiadelor moderne, iar Comitetul Internațional Olimpic acordă găzduirea unui oraș, și nu unei regiuni, șansele Ruhr-ului sînt minime, apreciază comentatorii.

LUCIAN OPREA ■

Civilizația sportului

Vrednici de prețuire

La sediul UNESCO din Paris s-au acordat, nu de mult, tradiționalele premii și diplome anuale pentru fair-play. După cum probabil ați aflat, trofeul internațional Pierre de Coubertin a fost atribuit fostului fotbalist englez Sir Stanley Matthews, precizăm pentru cititorii mai tineri, a fost unul dintre cei mai faimoși jucători din lume. Din 1932 pînă în 1965 s-a aflat mereu în actualitate, evoluînd pe aripa dreaptă, fie în formația sa de club (a jucat în 33 de ani numai la două echipe : la Stoke City 322 meciuri și la Blackpool 379 meciuri !), fie în reprezentativa Angliei al cărei tricou l-a îmbrăcat de 54 de ori. Participant la două campionate mondiale (1950 și 1954), „numărul 1" în Europa în 1956 și „number one" în Anglia în anii 1948 și 1963, acest „mathusalem al fotbalului", socotit la vremea sa cel mai bun dribleur din lume, n-a fost sancționat, într-o carieră de peste trei decenii, nici măcar cu un simplu avertisment ! La Londra, în muzeul de figuri de ceară Madame Tussaud, „sir Stan" a fost așezat alături de Gladstone, Disraeli, Churchill și Somerset Maugham. Istoria fotbalului englez îl ține minte în clasicul cvintet ofensiv, de lungă memorie : Matthews — Carter — Lawton — Mannion — Finney.

Ultima și probabil cea mai frumoasă imagine fotografică din cariera lui Matthews este aceea a portarului sovietic Lev Iașin purtîndu-l pe umeri pe decanul fotbaliștilor lumii după „meciul de adio" jucat la 28 aprilie 1965 pe terenul Victoria Ground din Stoke City. A jucat atunci (avînd 50 de ani și 86 de zile) cu tricoul nr. 7, împotriva unei selecționate mondiale. În programul tipărit al jocului, în partea publicitară, o firmă a avut originala idee de a insera obișnuitul blazon englez cu cei trei lei, din care însă unul era decupat ; imaginea voia să sugereze că odată cu retragerea lui Stanley Matthews, Anglia va rămîne văduvită...

În volumul „Am dat mîna cu ei", una dintre cele 17 cărți de literatură sportivă scrise de Victor Bănciulescu, autorul insistă asupra valorii umane a celui pe care presa l-a numit „mister magic", iar poporul — cu toată zgîrcenia englezilor în epitete — l-a numit „geniu și gentleman" Matthews a contestat această titulatură, zicînd că, în ceea ce îl privește, nu poate fi vorba de un geniu, ci doar de un om harnic. Celor care-l lăudau de față cu el le atrăgea politicos atenția : „Știți doar că într-o echipă mai sînt și alți 10 jucători !".

Coincidență, în ziua în care lui Stanley Matthews i s-a atribuit trofeul internațional fair-play, în cadrul aceleiași festivități, una din diplomele de onoare a fost înminată autorului cărții menționate : pentru lunga și fructuoasa sa carieră de militant în favoarea olimpismului și a spiritului de fair-play.

Pentru prima oară, un ziarist este distins cu diploma de onoare a Comitetului Internațional pentru fair-play și acesta este un român ! Nimic nu este mai plăcut pentru cei care gîndesc și scriu despre sport, decît să facă din toată inima elogiul sportivității.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Rugby

Cuplaj satisfăcător

Reluarea campionatului național de rugby, prin desfășurarea celei de a IX-a etape, a coincis cu organizarea unui inversunat cuplaj bucureștean pe stadionul din „Parcul Copilului".

Prima întîlnire a opus pe **Dinamo București** echipei timișorene **Universitatea**, bucureștenii cîștigînd cu scorul de 14—0 (8—0), prin cele trei eseuri marcate de **Paraschiv** (2) și **Toader** (1), fără transformări, fiind evidentă absența uverturei Podărescu, transferată la Contactoare-Buzău. Alături de **Bucan, Tofan** și îndeosebi **Doja**, au fost încadrați și noi jucători care au depus mare efort pentru a învinge formația studențească, determinată cu greu să cedeze, avînd un joc colectiv foarte bun și folosind cu aplomb arma placajului.

De altfel, spectatorii prezenți la acest cuplaj au avut satisfacția de a vedea folosit **placajul** și în cursul celei de a doua partide programată între **R.C. Grivița Roșie — Steaua : 15—4 (12—0)**. Întîlnirea aceasta se reflectă în scorul respectiv, prima repriză aparținînd sureșului grivițean, iar cea de a doua constituind un permanent efort de reabilitare al steliștilor, stăvilit însă prin placajele impecabile și **repliajul** corect al grivițenilor. În mod surprinzător, momentele fixe de joc au fost dominate de grivițeni, care au împins bine la grămadă și au avut prinzători buni la tușe : **Gurămare, Pongratz, Moraru** și **Stroe**, cîștigînd cele mai multe baloane, iar în jocul deschis aducîndu-și aportul : **Neaga, Radu Tudor** (jucătorul „de aur" al echipei !), **Chiriță** (a înscris un eseu) și mai tinerii **Circei** și **Vlad**. Înaintașii Stelei nu au jucat în grupaj, fiind adesea împinși, iar la tușe **Gurănescu, Ciorăscu** și **Radulescu** au fost învinși. O prestație mimoasă și utilă a depus vechiul internațional **Munteanu**, alături de **Leonte** și **C. Florea**, iar pe treisferturi s-au remarcat **Vărzaru, Popescu** și **Boldor** (autorul eseului stelist).

Prin această victorie a Grivița Roșii, s-a produs o spectaculoasă regrupare a fruntașilor din clasament, care se prezintă, pentru primele locuri astfel : 1. **Steaua** — 25 puncte (563—193) ; 2. **Dinamo** — 25 p. (170—106) ; 3. **Farul** — 21 p. ; 4. **Grivița Roșie** — 20 p. ; 5. **Știința CEMIN** — 19 p.

TUDOR GEORGE ■

În straie noi, după trei sferturi de veac:

Cazinoul din Constanța

Fotografie de MIHAIL ȘERBANESCU

Cu gîndul la vara ce va să vină, am poposit deunăzi la Cazinoul de pe faleza Constanței pe care, „vînturile, valurile" îl bat de aproape trei sferturi de secol.

Monumentala clădire, devenită un însemn emblematic pentru „capitala" vacanțelor noastre estivale, a fost absentă aproape doi ani din circuitul punctelor de atracție turistică de pe litoral, răstimp în care aici s-au efectuat lucrări de reparații capitale, — cu o valoare de investiții de peste 40 milioane lei, menite să-i sporească funcționalitatea, să-l înfrumusețeze și să-l întinerească... din temelii.

De aceea, s-a început cu consolidarea structurilor de rezistență, iar apoi au fost renovate fațadele exterioare și s-au re...cut spațiile interioare — lucrări impuse atît de degradarea avansată în timp a clădirii, cît și de intervențiile, mai mult sau mai puț'n fericite și... calificate, executate de-a lungul vremii.

Cazinoul a fost redotat în întregime cu mobilier nou, covoare, candelabre (27 de bucăți, dintre care, cel mai mare măsoară 7 m. înălțime și 3,5 m diametru), iar spațiile anexe de servicii și producție au fost judicios recompartimentate, drept pentru care, **ION BIOLAN**, șeful unității, este un restaurantier fericit. Dar nu numai pentru aceasta : **„... acum, vine lumea la Cazinou ca la muzeu. Toți zăbovesc cu priviri admirative asupra frescelor și vitraliilor noi, adevărate opere de artă, semnate de artiști plastici din Constanța și București, sau se minunează de stucaturile realizate de cei mai talentați meșteri constructori ai Antreprizei de construcții a O.N.T. Litoral. Ca să nu mai vorbesc despre covoarele unicat, lambriuri, canapele și fotolii din pluș, etc. O eleganță fără rivalitate între unitățile de gen de pe litoral !".**

Într-adevăr, prima senzație pe care o încerci cînd pătrunzi în nou, maiestuosul Cazinou constănțean este aceea că... trebuie să te descalți. Deși afli că aici se găsește, în fapt, un restaurant, un bar de zi și un altul de noapte (programul artistic este susținut de artiști ai Teatrului de revistă „Fantasio"), o sală polivalentă, ce va putea fi folosită pentru diferite reuniuni de lucru, conferințe, simpozioane cu caracter intern sau internațional, o braserie — terasă, un shop.

Vă încredințăm : Cazinoul este acum cu mult, mult mai frumos decît înainte, important este însă ca el să nu se deprecieze, să se impună vizitatorilor săi de zi sau de seară, respectul cuvenit pentru zecile de milioane de lei ce au fost cheltuiți în vederea restaurării și redotării sale.

Adăugînd că, în proxima vecinătate a Cazinoului, la „Vraja mării" (vă spune oare ceva această denumire... ?) s-a amenajat de curînd, o pizzerie, precum și o mică terasă-berărie, cu o splendidă perspectivă asupra mării, că și Acvariul, cu pești autohtoni și exotici, este supus în prezent unor ample lucrări de înfrumusețare a exteriorarelor, deconspirăm, iată, ceva din preocupările de peste iarnă ale organizatorilor vacanțelor estivale de pe litoral și vă oferim, de ce nu ? o tentantă alternativă pentru una — sau mai multe — din serile verii viitoare.

CONSTANTIN ISMAILEANU

Comerț și cultură

În luna care a trecut I.C.S. „Cocor" a realizat o vînzare de 104 milioane. Dacă încercăm să mărunțim totalul în prețurile variind de la cîțiva lei la cîteva mii, avem o cuprindere a unei susținute activități comerciale. Aceiași lucrători de la „Cocor" găsesc timp și pentru sufletul lor.

Dinu Andreea Simona, gestionară la raionul Confecții femei, redactează un atrăgător afiș cultural, care-i cere informare, apoi selectare din multitudinea manifestărilor Capitalei încît să mulțumească cele mai multe din preferințele colegilor ei. Iată ce scrie Dinu Andreea Simona în această săptămînă : „Puteam s-o revedem pe Ingrid Bergman într-o suită de remarcabile creații... Nu treceți pe lîngă un film mare «Morometii», în regia lui Stere Gulea... Cum cred că ați citit romanul lui Marin Preda veți avea încă o mare bucurie intelectuală... Vă recomandăm, cu multă poftă pentru rîs, almanahul «Haz», editat de secția de grafică a Uniunii Artiștilor Plastici, cu 8 pagini de caricaturi, sperăm cu haz... Timpul excursiilor montane ne cheamă la Bușteni, Predeal, Poiana Brașov... Pe duminică...".

Fănica Georgescu, directoarea întreprinderii, este o entuziastă susținătoare a acestui afiș cultural care, prin sugestiile lui, conduce la o întrebuințare plăcută și folosire a timpului liber al celor care sînt la dispoziția noastră ori de cîte ori intrăm în magazin. Se depun eforturi cu rezultate evidente pentru ca politețea, profesionalismul, atitudinea prevenitoare, să fie elementele obișnuite ale zilei de lucru.

E ușor de dedus că atunci cînd ai petrecut o seară citindu-l pe Marin Preda, cînd te-ai odihnit în mijlocul naturii și i-ai respectat ființa, cînd ai zîmbit cu tîlc în tovărășia unor caricaturi, semnate de reputați artiști ai genului, ar fi jenant, ca a doua zi, un lucrător de la „Cocor" să repeadă clientul pentru că a îndrăznit să ceară o marfă din raft și nu a cumpărat-o.

Afișul cultural are repercusiuni directe asupra cotei vînzărilor adică asupra dispoziției noastre de cumpărători.

CARMEN DUMITRESCU

Festival de jocuri logice

Între 18—29 noiembrie 1987 se desfășoară primul „Festival al jocurilor logice" (șah, go, rebus, șah electronic și scrabble), organizat la Herculane sub genericul „Cupa de toamnă" de Comisia de șah electronic și jocuri logice a Federației Române de Șah în colaborare cu Clubul de șah „Hercules".

Cu acest prilej s-a disputat finala primului campionat republican de go. Au participat 6 jucători, calificați în urma semifinalei desfășurate cu o lună în urmă în București. Clasamentul finalei este următorul : 1) Sergiu Irimie (student, Brașov), 2) Lucrețiu Calotă (elev, Brașov), 3) Cristian Cobeli (profesor, Vatra Dornei), 4) Alexandru Butnariu (inginer, București), 5) Bogdan Sburlea (inginer, București), 6) Cristian Gavrilă (elev, Brașov).

Primul campion al României la GO este deci studentul brașovean Sergiu Irimie (tărie de joc 1—2 dan).

În paralel, a avut loc un turneu open organizat pe trei grupe valorice. Grupa A, cea mai puternică, a fost cîștigată de Mihai Biscă (student, București), neînvins. Pe locurile următoare s-au clasat Radu Baciu (desenator, București) și Ion Florescu (elev, Pitești) una dintre revelațiile turneului.

La rebus s-au derulat în două zile trei concursuri : unul de compunere careuri și două de dezlegare (enigmistică și careuri). Pentru prima dată s-au acordat categorii de clasificare. Primii trei clasați la fiecare probă au obținut categoria a III-a, iar alți 13 concurenți, categoria a IV-a. Iată cîștigătorii : Ion Ene — Tîrgoviște (compunere careuri), Constantin Butișcă — Oradea (dezlegare enigmistică) și Corneliu Raia — Timișoara (dezlegare careuri).

Titlul de campion și laureat al Cupei de toamnă a revenit lui Corneliu Raia care a obținut la două probe locurile 1 și respectiv 2, iar cel de campion al festivalului la dezlegări, prin adițiune de puncte, lui Constantin Butișcă.

În prezent au loc întrecerile la scrabble și șah electronic.

Tot cu acest prilej a fost emis un plic filatelic ocazional numerotat, într-un tiraj redus (300 bucăți), francat cu valoarea de 1,50 lei (Herculane), din emisiunea „Stațiuni balneoclimaterice" (1984).

Viitoarea ediție : în luna martie, tot la Herculane, sub genericul „Cupa de primăvară".

ADRIAN MITU

Ciobănești „Carpatini" și „Mioritici"

De cîțiva ani, Rădăuțiul izbutește, prin expozițiile chinologice de interes național pe care le organizează, să atragă atenția asupra problemelor complexe, și cu consecințe în viața stinilor și a tuturor crescătorilor de oi, pe care le pune selecția și omologarea cîinilor de rasă românești. Recent, pe Hipodromul herghelii de stat din oraș a avut loc un Arbitraj (competiție) de selecție în vederea nominalizării celor mai valoroase exemplare de ciobănești „Carpatini" și „Mioritici". Selecția și omologarea unor rase sînt operațiuni de finețe și de rigoare, iar Asociația Chinologică din România — sub patronajul căreia s-a organizat expoziția — s-a îngrijit ca arbitrajul să reție, într-adevăr, cele mai frumoase exemplare din Suceava, Bistrița Năsăud și Rădăuți, în vederea înregistrării celor două rase autohtone la Federația Chinologică Internațională. De importanța pe care o are un cîine la turma de oi pot să dea seamă ciobanul și, bineînțeles, oile turmei sale. Multora, treburile creșterii unui cîine ciobănesc de rasă pot să li se pară neînsemnate, dar dacă încercăm să ne imaginăm ce-ar fi ciobănitul fără cîine, vom ajunge să înțelegem și însemnătatea deosebită a acestor expoziții canine, desfășurate în chiar locurile pe unde cîinele e cunoscut și prețuit. Inspectorul silvic Vasile Pantiliuc din Suceava, de exemplu, care a fost sufletește foarte aproape de treburile expozițiilor rădăuțene, ar ști să spună foarte multe despre aceste probleme.

Să mai reținem că manifestările cu caracter național de la Rădăuți au fost temeinic susținute de organele județene de partid și de stat — dovadă, între altele, și sprijinul pe care-l află și prima „canisă" (creșcătorie de cîini ciobănești „Carpatini" și „Mioritici") înființată de Gheorghe Crețu, președintele Filialei Chinologice locale. Să mai notăm că neobositul Gheorghe Crețu, omul care și-a făcut din omologarea internațională a raselor ciobănești românești o „chestiune de onoare, crește acum a patra generație de „Carpatini" și de „Mioritici", unul din cîini, pe nume Ghinda fiind nominalizat pentru înregistrare la F.C.I. (O. Tudor).

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publiciști-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Prețul revistei: 3 lei

Biblioteca județeană MUREȘ TIRGU-MURES

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A PARTIDULUI

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

anul XXXVI
49 (1 694)
VINERI
4 decembrie
1987

Itinerarii ale înaltei performanțe
Pagina 6

Întreaga națiune întîmpină Conferința Națională a partidului

Uniți în datoria față de țară!

Cu fiecare zi, cu fiecare clipă care ne apropie de marele moment din viața țării, Conferința Națională a Partidului Comunist Român, sînt tot mai numeroase și mai expresive faptele de muncă, izbînzile din marele front al muncii și creației, ce constituie cea mai elocventă și decisivă probă a atașamentului la politica partidului, a întregului nostru popor, care își intensifică eforturile spre a-și realiza angajamentele asumate față de propriul său viitor. În aceste ample și cuprinzătoare eforturi, preponderente sînt preocupările de natură economică, înfăptuirea exemplară a sarcinilor de producție din industrie, agricultură, din toate domeniile creației materiale fiind factorul decisiv al progresului multilateral al țării. În spiritul orientărilor conducerii partidului, ale secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, se intensifică, firesc, activitatea politico-ideologică și educativă, de ridicare a conștiinței revoluționare, de formare a omului nou, ca pîrghie importantă în mobilizarea celor mai prețioase resurse umane la transpunerea în fapte a programelor de edificare a noii societăți.

Consemnăm și în acest număr de revistă astfel de exemplare argumente din bogata agendă a începutului lunii decembrie.

Noi perspective prieteniei și colaborării româno-siriene

La invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, în această săptămînă ne-a vizitat țara președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez Al-Assad

Comentariul în pagina 3

4–5
Faptele lor vorbesc despre abnegație și dăruire revoluționară

12–13
Să le privim și să le stăpînim cu mîndrie!

16–17
Biruitori prin puterea minții

Unire

Bate, bate, iarăși bate
sus, la Alba Iulia-n cetate,
bate clopotul și cheamă
pe românii, toți de-o seamă
să se-adune, să cinstească
gînd și faptă românească
întîmplate-atunci din vrere
din iubire, din putere,
dintr-o unică pornire
de-a fi țară în Unire.

Bate, bate, iarăși bate
sus, la Alba Iulia-n cetate,
bate clopotul și spune
că suim prin veac cu țara
cîtorindu-i primăvara,
că ni-i forța-n înfrățire
liberi, demni într-o unire
construim sub tricolor
comunismul viitor.

FLORENTIN POPESCU ■

Valorile morale – stîlpi de boltă în edificiul societății noastre socialiste

Este limpede pentru oricine examinează cu luciditate și bună credință experiența României socialiste, cu deosebire cea a ultimilor 22 de ani, că un factor de evidentă superioritate a societății noastre îl constituie legătura obiectivă, necesară, indisolubilă, dintre realizările politice, economice, sociale și desăvîrșirea conștiinței sociale socialiste. Tocmai de aceea, în concepția partidului nostru, a secretarului său general, noua civilizație pe care o edificăm trebuie să ducă la lichidarea tuturor acelor rupturi și contraste în condiția umană, la transformarea umanismului potențial într-unul activ, constantă a întregii politici, și permanent criteriu de judecată critică a faptelor și proiectelor noastre.

Formulînd o viziune clară asupra locului și menirii conștiinței socialiste, Partidul Comunist Român a impulsionat activitatea politico-educativă privind afirmarea principiilor de viață comuniste, a moralei socialiste. În concepția partidului nostru, dezvoltarea conștiinței socialiste implică atît ridicarea generală de cunoaștere, stăpînirea deplină a profesiunii, cît și însușirea concepției științifice despre lume și societate, formarea unor atitudini cetățenești înaintate. Promovarea valorilor morale, pătrunderea acestora în conștiința oamenilor, astfel încît ele să devină convingeri, atitudini și comportamente pozitive de muncă și viață, presupun un efort considerabil, la scara întregii societăți. Demersul activ de dezvoltare multilaterală este de neconceput în afara edificării unui trainic edificiu moral-cetățenesc. Numai un om învestit cu înaltele valori morale promovate de partidul nostru, numai cel ce se face **respectat și își respectă** la rîndul lui pe alții, numai urmînd constant modelele cele mai înaintate de viață și conduită comunistă și cetățenească, un astfel de ins al societății noastre este demn de calitatea și misiunea de erou civilizator.

În acest sens, munca neobosită, lupta revoluționară, viața exemplară ale marelui fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, constituie pentru toți comuniștii, pentru toți cetățenii României socialiste modelul suprem la care se raportează în permanență. Prin activitatea sa neobosită, a cărei combustie o reprezintă patriotismul fierbinte, devotamentul nemărginit față de cauza socialismului și comunismului, prin intransigența partinică, supleță în gîndire și pilduitoarea sa prezență în viața și destinul patriei noastre, conducătorul partidului și statului nostru reprezintă un permanent ghid pentru poporul român, care, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general a adus în fața lumii întregi nu numai exemplul unei țări în continuă redescoperire istorică, ci și mistuitorul efort de remodelare, de înnobilare a profilului moral al celor ce sînt stăpînii de drept și de fapt în România socialistă.

Din păcate, așa cum s-a arătat la recenta ședință a Comitetului Politic Executiv, viața în dialectica ei implacabilă dă la iveală nu doar succese, nu doar îmbucurătoarele probe ale vic-

(Continuare în pag. 2)

LIVIU TIMBUS ■

Întreaga națiune întîmpină Conferința Națională a partidului

În pregătirea Conferinței Naționale a partidului, se desfășoară conferințele extraordinare ale organizațiilor județene de partid în care se analizează temeinic rezultatele înregistrate în îndeplinirea obiectivelor Congresului al XIII-lea raportînd întreaga activitate la exigențele sporite ale procesului de realizare a unei noi calități în toate domeniile vieții economice și sociale.

În cadrul conferințelor care au avut loc s-a dat cea mai înaltă apreciere rolului determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în fundamentarea și elaborarea întregii politici a partidului și statului nostru, strategiei dezvoltării necontenite a țării, planurilor și programelor prin care se eșalonează, cu rigoare științifică, procesul amplu și complex de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate în patria noastră și înaintare a României spre comunism.

Participanții au dat expresie sentimentelor de aleasă stimă și înaltă prețuire față de tovarășa Elena Ceaușescu, militant de frunte al partidului și statului nostru, pentru contribuția remarcabilă la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului, la dezvoltarea multilaterală a României socialiste, la progresul continuu al științei, învățămîntului și culturii în patria noastră.

În deschiderea conferințelor au fost prezentate Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 27 noiembrie, concluziile ce se desprind pentru întărirea spiritului revoluționar, a răspunderii cadrelor și activului de partid, a tuturor comuniștilor în vederea înfăptuirii politicii partidului de construcție socialistă, pentru îndeplinirea sarcinilor actuale și de perspectivă ale dezvoltării noastre economice și sociale.

În lumina orientărilor și indicațiilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Plenara Comitetului Central al partidului din 5 octombrie și în cadrul ședințelor Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., în cursul lucrărilor a fost analizată cu înaltă exigență și responsabilitate comunistă activitatea desfășurată în vederea înfăptuirii în cele mai bune condiții a planului pe acest an și a obiectivelor actualului cincinal, a programelor speciale privind dezvoltarea dinamică, multilaterală a economiei naționale. Au fost puse în lumină rezultatele obținute, experiența înaintată ce se cere larg generalizată, au fost dezbătute într-un pronunțat spirit critic și autocritic nerealizările înregistrate și cauzele care le-au generat, au fost stabilite măsuri concrete pentru înlăturarea tuturor neajunsurilor manifestate, pentru perfecționarea continuă a muncii, pentru ridicarea la un nivel calitativ superior a întregii activități a organelor și organizațiilor de partid, a întreprinderilor și instituțiilor.

O atenție deosebită s-a acordat analizei activității desfășurate pentru îndeplinirea în bune condiții a planurilor la producția fizică și, cu prioritate, a exportului, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, creșterea productivității muncii, reducerea consumurilor materiale și energetice, gospodărirea judicioasă a resurselor de materii prime și materiale, promovarea largă a cuceririlor noi revoluții tehnico-științifice,

Angajare fermă, responsabilă, în spiritul celei mai înalte exigențe comuniste

care sînt obiective majore ale dezvoltării intensive a economiei naționale. Un loc important în cadrul dezbaterilor l-au ocupat problemele legate de îndeplinirea programelor de îmbunătățire a organizării și modernizare a producției, acțiune de cea mai mare însemnătate, inițiată de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. De asemeni, conferințele județene au analizat modul în care se înfăptuiesc obiectivele noii revoluții agrare, căile de acțiune pentru mobilizarea tuturor oamenilor muncii de la sate, a specialiștilor, în vederea folosirii judicioase a pămîntului, a întregii baze tehnico-materiale existente, pentru obținerea unor producții ridicate, sigure și stabile, pentru îmbunătățirea activității în zootehnie și livrarea la fondul de stat a cantităților planificate.

O atenție deosebită s-a acordat aplicării programelor de perfecționare a activității economico-sociale, lărgirii și adîncirii democrației muncitorești revoluționare, participării active a maselor la elaborarea și înfăptuirea obiectivelor în profil teritorial.

Participanții la conferințele județene de partid au dezbătut pe larg și și-au însușit pe deplin, în unanimitate, Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. adoptată în ședința din 27 noiembrie, analizînd cu înaltă exigență și fermitate revoluționară modul în care s-a acționat pentru înfăptuirea hotărîrilor de partid și a legilor țării, pentru îmbunătățirea conținutului vieții interne de partid, a întregii activități organizatorice, întărirea continuă a disciplinei, educarea patriotică, revoluționară a cadrelor, a tuturor comuniștilor. Conferințele extraordinare au adoptat hotărîri speciale care exprimă angajamentul comitetelor județene de partid de a trage toate învățămintele din Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., de a acționa în spiritul celei mai înalte exigențe, în spirit revoluționar, pentru creșterea răspunderii activiștilor de partid și de stat, a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii de la orașe și sate în vederea îndeplinirii exemplare a sarcinilor stabilite, pentru realizarea planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a țării.

Alegînd delegații pentru Conferința Națională a partidului, conferințele județene le-au încredințat mandatul de a da expresie sentimentelor de nețărmurită dragoste, înaltă stimă și profundă recunoștință ale comuniștilor, ale tuturor oamenilor muncii din județele respective față de tovarășul Nicolae Ceaușescu, cel mai iubit fiu al națiunii noastre, cetitorul strălucit și clarvăzător al României socialiste moderne, personalitate proeminentă a vieții politice internaționale, pentru eroica sa activitate consacrată cu neasemuită dăruire patriotică, revoluționară, ridicării patriei pe trepte tot mai înalte de civilizație și progres.

Într-o atmosferă entuziastă, de puternică vibrație patriotică, în încheierea conferințelor au fost adresate telegrame tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România. În aceste telegrame se subliniază angajamentul ferm al comuniștilor, al tuturor oamenilor muncii din județele respective de a-și mobiliza toate forțele pentru a întîmpina cu noi și tot mai importante realizări mărețul eveniment politic din viața partidului și a țării — Conferința Națională a partidului.

Prin întreaga lor desfășurare, conferințele județene reprezintă o grăitoare expresie a unității indestructibile a partidului, a întregului nostru popor, în jurul tovarășului Nicolae Ceaușescu, în ampla operă de dezvoltare multilaterală și de înflorire a scumpei noastre patrii, România socialistă.

D. CONSTANTINESCU ■

Decembrie, o lună decisivă

Am intrat în decembrie și numărătoarea inversă a zilelor care au mai rămas pînă la sfîrșitul anului se derulează rapid. Dar sfîrșitul de an reprezintă un reper în perspectiva căruia avem de evaluat o distanță și un drum de parcurs. Avem de evaluat, în ultimă instanță, modul concret și responsabil în care se cuvine să înțeleagă oricine misiunea muncii lui, datoria de a se strădui să facă mai fertilă această muncă. Pentru că numai astfel, cu argumente noi, întotdeauna la zi și specifice fiecărui loc de muncă putem afirma răspicat dorința noastră de-a ridica la un nivel superior, prin faptă exemplară, contribuția la realizarea obiectivelor prin care se împlinește, treaptă cu treaptă, progresul general al țării.

În toate ramurile economiei naționale, oamenii muncii își desfășoară activitatea, în aceste zile, sub semnul înaltelor exigențe formulate de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, la recentele ședințe ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. puternic mobilizați de vibranta chemare patriotică ce le-a fost adresată, de a întîmpina Conferința Națională a partidului cu rezultate cît mai bune în realizarea planului.

Așa cum sublinia conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, economia noastră națională dispune de tot ceea ce este necesar și există toate condițiile ca — printr-o mai bună organizare a muncii și a producției — sarcinile prevăzute pe 1987 să fie realizate iar întreaga activitate economică să fie ridicată la un nivel superior de calitate și eficiență.

Acest an, 1987, are o importanță deosebită în ansamblul cincinalului. Importanța lui este relevată de faptul că obiectivele și nivelurile de producție prevăzute pe 1987 au un rol hotărîtor pentru lansarea în cele mai bune condițiuni a producției anului ce urmează și pentru asigurarea condițiilor necesare îndeplinirii cu succes a indicatorilor economici stabiliți, potrivit hotărîrilor Congresului al XIII-lea, pentru întregul cincinal. Prin urmare, obiectivului major al îndeplinirii sarcinilor pe 1987 trebuie să-i fie subordonată activitatea din toate unitățile economice, de la sectoarele producătoare de energie și de materii prime și pînă la operațiunile financiar-bancare ale fiecărei unități.

Activitatea unităților economice, a celor mai multe dintre ele, reafirmă în aceste zile, prin valorile de supremă expresie ale muncii lor, că însăși logica obiectivă a dezvoltării noastre impune — ca o condiție esențială a progresului și înfloririi țării — valorificarea spiritului creator al tuturor oamenilor muncii.

În acest climat propice nou lui, inaugurat de partid, Romînia acestui timp ni se prezintă, în panoramele-i largi ca și în detalii, ca un vast șantier al ideilor în efervescență, ca un șantier al cărui constructori dau străluciri noi și dau dimensiuni noi actului creator al muncii, aceștiuind în mod inspirat și cu temeinicie, cu abnegație și cu dăruire comunistă, certitudinile prin care ne legitimăm ritmurile spectaculoase de înaintare, ritmurile accelerate ale progresului în toate laturile vieții.

Aplicația și finalizarea în practică a unor idei de mare însemnătate, idei care înseamnă reduceri substanțiale ale consumurilor energetice, promovare de noi tehnologii, creștere a randamentului muncii, realizarea unor produse de calitate superioară, asimilarea de produse noi, sporirea volumului pentru export, se înscriu ca semnificative exemple în cadrul rezultatelor remarcabile obținute de numeroase colective de oameni ai muncii, de pe întreg cuprinsul țării, în cinstea Conferinței Naționale a partidului și a aniversării Republicii.

Seria strălucitelor fapte de muncă raportate în cadrul întrecerii socialiste și prin care se dă un conținut concret, convingător, angajamentelor unităților economice privind îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, constituie legămîntul prin care poporul întreg, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, își dovedește atașamentul față de țelurile nobile ale construirii socialismului pe pămîntul românesc, hotărîrea de a dedica forța și puterea lui de muncă și de creație ridicării țării noastre noi culmi de progres și civilizație.

D. ELIADE ■

(Urmare din pag. 1)

toriei incontestabile pe care o obținem în emoționanta redimensionare morală a omului, ci și inevitabile căderi, triste și regretabile abdicări de la norme și principii a căror altitudine reprezintă aspirația întregii societăți. Documentul elaborat cu acest prilej, Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. se referă nu doar la abaterile celor sancționați pentru abdicare gravă de la exigențele implicate de calitatea pe care o aveau, de răspunderile de mare importanță ce le erau încredințate, ci readuc în lumină, în prim-planurile procesului nostru revoluționar, marea datorie pe care o avem cu toții, și cu atît mai mult cei investiți cu munci de răspundere, cu titlul de activist al partidului sau al societății, de a ne însuși și perfecționa continuu acele trăsături politice morale, general umane, care trebuie să ne recomande ca membri ai partidului, ca fii ai acestei patrii, uniți în Frontul Democrației și Unității Socialiste. Concluziile ce se degajă ne privesc în egală măsură pe toți, indiferent de locul și rolul nostru, într-un moment sau altul, în societate întrucît coeziunea și sănătatea morală garantează în chip hotărîtor împlinirea deziderateloi noastre de mai bine.

atitudine morală, responsabilă în familie și societate. Să nu uităm nici o clipă că partidul nostru, centru vital al întregii națiuni, își desfășoară activitatea cu oameni, prin oameni. Iată de ce, nu în puține rînduri, tovarășul Nicolae Ceaușescu a ținut să se refere la calitățile pe care cei aleși în posturi de răspundere trebuie să le demonstreze prin comportamentul lor politic și moral. Sînt sarcini, sînt îndatoriri care privesc, așa cum aminteam, și cadrele cu munci de răspundere la toate nivelele ale aparatului de stat sau ale organizațiilor Frontului Democrației și Unității Socialiste. A fi comunist, a fi revoluționar, cu sau fără ornet de partid, înseamnă a participa la instaurarea unui climat care elimină, prin puterea opiniei colective, spiritului critic și autocritic, lipsa de principialitate, subiectivismul, arbitrariul, atitudinile morale reprobabile.

Tocmai de aceea, analizînd cu maturitate aprecierile tovarășului Nicolae Ceaușescu formulate în cadrul ședinței Comitetului Politic Executiv din 27 noiembrie a.c., vom înțelege temeinic că numai promovarea consecventă în toate sferele și domeniile de activitate a spiritului revoluționar, instaurarea ordinii și disciplinei, manifestarea unei înalte exigențe în înfăptuirea Programului partidului și respectarea legilor țării reprezintă condiția esențială a progresului general, a modernizării întregii noastre activități.

Vom conchide, în spiritul celor arătate recent de secretarul general al partidului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, că activitatea politico-educativă de formare a omului nou reprezintă o problemă majoră pentru întreaga societate și ea nu poate fi înfăptuită decît cu participarea activă a întregului partid, a tuturor organizațiilor de masă și obștești, a școlii, a instituțiilor culturale și științifice. Hotărîrea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., stabilește ca toate comitetele județene de partid vor analiza cu cea mai înaltă exigență revoluționară lipsurile și neajunsurile ce se mai manifestă în activitatea lor, și exprimă încrederea că analize judicioase, responsabile, în spiritul eticii și echității comuniste vor impulsiona și dinamiza toate compartimentele și sferele de activitate. Cu siguranță, acest document, dezbaterile pe care le prilejuiește în vederea ridicării exigenței revoluționare, perfecționării și înnobilării raporturilor interumane vor pune în valoare noi și noi resurse umane și materiale pentru a întîmpina cu realizări cît mai mari Conferința Națională a partidului.

Valorile morale — stîlpi de boltă în edificiul societății noastre socialiste

Este știut că nu în puține documente de partid au fost formulate, prin aportul determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu, acele coordonate care asigură legătura dintre cuvîntare și comportament, astfel încît fiecare om al muncii să se achite, cu spirit de răspundere, de toate îndatoririle ce-i revin în funcția ce o îndeplinește în locul său de muncă. În plasarea pe acest nou univers moral apare ca necesară nu numai o exemplară îndeplinire a obligațiilor profesionale, ci și un mod nou, comunist de viață, de

Noul dialog la nivel înalt româno-sirian

Pe agenda contactelor internaționale, aflate în atenția generală pentru semnificația și aportul lor în împlinirea speranțelor de pace și înțelegere ale lumii de azi, la un loc de cinste, de amplă și întemeiată apreciere, se situează întîlnirile și convorbirile pe care președintele României, tovarășul Nicolae Ceaușescu, le are cu șefi de state și de guverne, de partide, mișcări și forțe politice din diferite țări și zone ale lumii, cu personalități de seamă ale vieții politice, economice, științifice și culturale internaționale.

Un astfel de remarcabil dialog la nivel înalt, de indubitabilă semnificație mondială în accentuarea, prin întărirea și amplificarea relațiilor dintre cele două țări și a conlucrării lor pe plan internațional, a cursului spre destindere, înțelegere și cooperare, a fost prilejuit de vizita oficială pe care a făcut-o în România, la invitația tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Baas Arab Socialist, președintele Republicii Arabe Siriene, Hafez Al-Assad.

Desfășurat în atmosfera de prietenie și înțelegere reciprocă ce caracterizează raporturile tradiționale dintre cele două țări și popoare, și marcat de elocvente expresii ale sentimentelor de caldă stimă și prețuire pe care și le nutresc reciproc popoarele român și sirian, noul dialog la nivel înalt a evaluat stadiul actual al relațiilor dintre cele două partide, țări și popoare și a relieiat noi și eficiente căi și soluții pentru dezvoltarea și adîncirea lor în continuare. Informîndu-se reciproc despre preocupările actuale și de perspectivă pe care le au cele două țări, despre eforturile pe care le depun popoarele român și sirian, fiecare în interesul propriului viitor ca și al progresului general, pentru înfăptuirea programelor de dezvoltare economico-socială, pentru ridicarea continuă a nivelului lor material și spiritual, cei doi președinți au putut constata cu deplină satisfacție că dezvoltarea largă și multilaterală a relațiilor de prietenie și cooperare rodnică dintre România și Siria corespunde și slujește intereselor fundamentale ale celor două țări și popoare și, deopotrivă, cauzei păcii și cooperării internaționale. Pe temeiul acestei concluzii evidențiată de experiența de pînă acum și al rolului deosebit, determinant, pe care l-au avut de fiecare dată întîlnirile și înțelegerile realizate la nivel înalt în dezvoltarea și întărirea relațiilor bilaterale pe multiple planuri, cei doi președinți au reafirmat hotărîrea de a acționa pentru dezvoltarea și amplificarea în continuare a acestor relații în toate domeniile, pe baza principiilor deplinei egalități în drepturi, respectării independenței și suveranității naționale, avantajului reciproc și neamestecului în treburile interne.

O atenție deosebită a fost acordată relațiilor economice bilaterale, satisfacția pentru rezultatele obținute însoțindu-se de evidențierea a noi posibilități de creștere a schimburilor comerciale, a cooperării economice în noi domenii și obiective. Expresie a acestor concluzii cu prilejul vizitei au fost semnate de către președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Hafez Al-Assad Acordul-program privind dezvoltarea pe termen lung a cooperării economice, tehnice și științifice și a schimburilor comerciale între Republica Socialistă România și Republica Arabă Siriană, precum și alte acorduri și documente ce relevă caracterul rodnic al noului dialog, care se va înscrie, așa cum s-a apreciat în **Comunicatul comun** dat publicității, **ca o nouă și valoroasă contribuție la aprofundarea relațiilor dintre România și Siria și a conlucrării lor în folos reciproc, al cauzei păcii și progresului în lume.**

Cum era și firesc, un spațiu amplu în cadrul convorbirilor l-au ocupat problemele internaționale, problemele a căror rezolvare constituie și trebuie să constituie o preocupare statornică a tuturor statelor.

Președinții celor două țări au exprimat profunda lor îngrijorare față de menținerea unei situații grave și complexe în lume, ca urmare a continuării cursei înarmărilor în special nucleare, a conflictelor din diferite zone ale planetei, a altor pericole care amenință pacea și omenirea. Problema fundamentală a lumii contemporane este acum oprirea cursei înarmărilor, trecerea la o dezarmare concretă, în primul rînd la dezarmarea nucleară. Cei doi președinți și-au exprimat sprijinul față de propunerile Uniunii Sovietice privind lichidarea acestor arme pînă în anul 2000 și au apreciat că apropiata întîlnire sovieto-americană la nivel înalt și semnarea Acordului pentru eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune și operativ tactice vor crea condițiile pentru realizarea de noi acorduri în acest sens, al desființării și altor arme de distrugere în masă din Europa și din întreaga lume.

În contextul acesta, președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Hafez Al-Assad au subliniat necesitatea ca procesul de dezvoltare să fie legat de înlăturarea oricăror agresiuni, a ocupației, de lichidarea rasismului și colonialismului.

În continuare, președinții celor două țări au trecut în revistă situația din Europa și au reafirmat importanța încheierii cu succes a Conferinței de la Viena, transformarea Balcanilor într-o zonă fără arme nucleare și chimice, realizarea unor astfel de zone și în Orientul Mijlociu, în regiunea Mediteranei, și în alte părți ale lumii. Ei au subliniat că o pace globală, justă și trainică în Orientul Mijlociu nu se poate realiza decît prin retragerea Israelului din teritoriile arabe ocupate, inclusiv din Ierusalimul arab și restabilirea drepturilor poporului palestinian, în conformitate cu rezoluțiile O.N.U. Cei doi președinți și-au exprimat îngrijorarea față de situația din Liban, de eventualitatea extinderii războiului dintre Iran și Irak, a prezenței militare americane, a altor forțe militare străine în zona Golfului, față de alte pericole care amenință pacea și omenirea și au apreciat că sînt necesare măsuri ferme pentru găsirea de soluții pașnice, la masa tratativelor, că problemele complexe care confruntă omenirea — între acestea, la loc de frunte, evidențiindu-se problemele dezarmării, reașezarea relațiilor economice între state pe baze noi, democratice și echitabile — impun azi participarea activă a tuturor statelor, indiferent de mărime și orînduire socială, iar O.N.U. este forul internațional cel mai potrivit pentru dezbaterea și soluționarea problemelor lumii.

Președintele Nicolae Ceaușescu și președintele Hafez Al-Assad au dat o înaltă apreciere noului dialog la nivel înalt și au exprimat deplina satisfacție pentru convorbirile avute și înțelegerile la care au ajuns împreună, în interesul popoarelor român și sirian.

CONFERINTA NATIONALA A PARTIDULUI

Imagini din viața a patru colective muncitorești în care

Faptele lor vorbesc despre

Era nevoie şi-am inventat

Trustul de construcții industriale antrepriză generală Oradea a împlinit în toamna aceasta 10 ani de existență. Ani de luat în seamă. Mai ales dacă ne gîndim că trustul a fost grefat pe o unitate de construcții înființată cu 25 de ani în urmă. Ani de muncă. De muncă uriașă. A unui uriaș colectiv de oameni ai muncii. Al căror copii, nepoți și strănepoți vor învăța la școală istoria de acum a României, știind de acasă, fără profesor, că părinții lor au turnat betoane — în sensul propriu — la temelia acestei istorii de un dinamism și de o efervescență a construcției fără precedent și poate uimitoare de-a binelea abia pentru viitorime. Tulburătorul destin al acestor copii nici nu-l înțelegem poate pe de-a-ntregul. Cum am putea ? Fie și numai la acest lucru dacă ne gîndim : de cînd e lumea nu s-a mai învățat istorie astfel, date fiind proporțiile acestor temelii familiare și familiale pentru atîția elevi de azi și de mîine. Peste o sută de ani, părinții de care vorbim, autorii nesemnați ai tuturor construcțiilor care au metamorfozat România în 20 de ani, vor fi devenit eroi și legendă. Fie-ne îngăduit să privim mai de aproape o fărîmă din viața acestui fel de oameni. Sînt oameni a căror bucurie poate gravita în jurul calității unei fundații de beton și nu știu dacă lumea așezată bine pe aceste temelii va mai înțelege peste generații firescul și vibrația acestui gen de bucurie. Voi reveni la trustul amintit, fiindcă despre oamenii lui va fi vorba mai jos. Poate cu deosebire despre unul. Dar fapta unui asemenea om nu este nici o dată decît o rotiță în mecanismul faptei tuturor : muncitori sau ingineri. Chiar director fiind, el se supune acestei legi a muncii, mai democratică decît cea mai fermecătoare pledoarie pentru democrație. Este și lucrul pe care îl subliniia mereu în diverse feluri, mai direct ori mai învăluit, omul cu care vorbeam de curînd, inginerul Petru Cărmăzan, directorul trustului a cărui vîrstă o menționam la început. De ce l-am căutat ? Văzusem salonul de invenții deschis la Oradea cu ocazia unei fructuoase și bine organizate consfătuiri, practic de audiență națională. Ei bine, în uriașa expoziție, desfășurată cu gust în interioarele Casei de cultură a sindicatelor, atrăgeau atenția, desigur, exponatele concrete. Cea mai bună reclamă pentru o invenție este însuși produsul respectiv, realizat, pe care să-l ai sub ochi. Chiar și cînd este vorba de o jucărie. Dovadă că o mulțime de vizitatori au admirat zile întregi o motocicletă-jucărie, într-adevăr extraordinar de reușită, a Întreprinderii „Viitorul" din Oradea. Dar nu orice invenție se poate prezenta astfel într-o expoziție. Una din aceste invenții, puțin atrăgătoare pentru vizitatorul obișnuit, semnată de Petru Cărmăzan și colectivul său de colaboratori principali, se intitula la fel de puțin spectaculos : „Structură de impermeabilizare a haldelor pentru reziduuri industriale lichide". Cum pentru cunoscătorii era un lucru de deosebită valoare, cum se vorbea de o idee de eficiență senzațională, am încercat să aflu de la autor ce este deosebit în toată această invenție.

A închis o ușă și am rămas singuri. M-a privit cîteva clipe în tăcere. Apoi a zîmbit și, într-un tîrziu, m-a întrebat : „Oare vă interesează așa ceva?" Dar nu mi-a dat răgaz să răspund. Părea că pusese întrebarea mai mult către sine. Declanșasem în el resortul ascuns al unor amintiri care îi menționau o undă de zîmbet pe față și care l-au făcut să continue singur. „Dacă vreți, am și uitat-o. Avem atîtea de făcut, încît lucrul acela, structura aceea, odată pusă la punct nici nu mai vreau să mă intereseze. N-am timp. Ea este importantă. Aș zice chiar că este teribil de importantă pentru economie și pentru mii de oameni, fiindcă diminuează poluarea. Desigur, eu îi cunosc foarte bine importanța, dar tocmai pentru mine nu-mi mai pot îngădui să aibă mereu importanță, odată rezolvată, ca problemă pe care mi-a pus-o viața, meseria. O idee are propria ei viață. Eu trebuie să mă gîndesc la altele. Nici n-a fost ceva care să mi se pară extraordinar. Un lucru obișnuit. Așa l-aș numi. Am făcut acel lucru de nevoie. Nu degeaba se spune că nevoia îl învață pe om. Sigur, o să ziceți că nu-i destul. Nu e. Trebuie să ai cunoștințele cerute, infrastructura profesională de pregătire, de experiență, de informații care să permită conexiunile noii idei. Mai trebuie să ai și tăria de a te lupta pentru nou. Asta îți consumă timp și chiar nervi. Dar cînd ai biruit trebuie să uiți și să te concentrezi la o groază de probleme pe care școala asta a muncii te obligă să le rezolvi mereu. De la matematici și calculul rezistenței materialelor pînă la starea sufletească a oamenilor cu care lucrezi totul contează, totul trebuie cunoscut, corelat. Fără pauză. Zi de zi. Trimestru de trimestru. O viață. Așa este de fapt. Ideea aceea mi-a impus-o nevoia, v-am mai spus. Dacă aș fi avut la discreție 800 de tone de motorină și dacă puteam scoate de la lucrul lor o lună 245 de basculante, n-aveam nevoie de nici o idee nouă și de nici o bătaie de cap. Mai ales că a trebuit să mă lupt cumplit pentru ea. Cu mijloacele amintite — de care nu dispuneam ! — am fi executat cuminți ceea ce cerea proiectantul. Halda migălită de el în toate detaliile acelea costisitoare. Adică un «highean» cu fundul de 9,7 hectare și cu suprafața totală de 14,4 hectare. Smălțuit cu o pernă de argilă, groasă de 50 de centimetri. Argila necesară trebuia adusă de la 48 de kilometri : 70 000 de metri cubi ! Gradul de umiditate la care putea fi aplicată cu mașini este doar teoretic ușor de realizat în asemenea cantități. Stagnările care era cert dinainte că se vor produce — din cauza umidității prea mici sau excesive — scăpau total de sub orice control calculat. Întîrzierile și consecințele lor economice nu se mai puteau evalua.

Atunci am îndrăznit altceva. Am schimbat soluția. Sigur, aceasta a însemnat un an de luptă împotriva rutinei. A fost însă pentru noi un an de extraordinară și reconfortantă colaborare cu Institutul de construcții hidraulice București. Care ne-a susținut. Împreună, am executat o stație-pilot. La scara 1 : 100. Rezultatul — imbecabil. Apoi, am executat halda (pentru uzul Întreprinderii «Sinteza» Oradea). S-a executat în aproape 4 luni." „E mult ?" „E foarte puțin." „Ce aduce nou soluția, invenția dumneavoastră ?" „N-am mai folosit argilă. Am realizat o acoperire integrală a haldei cu folie de polietilenă — lipită prin termosudură — aplicată pe un strat de cenușă de termocentrală. Aici aveam cenușă în cantități nelimitate. Și nu costa nimic. Dispărea transportul argilei și tot costul lui. O economie de 4 milioane de lei. Numai motorina disponibilizată era de 750 de tone. Parcul de basculante l-am folosit doar a 14-a parte față de varianta proiectantului, pentru că utilizam cenușă mai puțină. Peste acea folie am amesc invenție. Faptul că azi este brevetată se datorește unor întîmplări mult mai puțin importante. Este însă ceva important aici : industria românească se află, în general, lîngă C.E.T.-uri pe cărbune. Inevitabil, ele trebuie să se descotorosească de cenușă. Și, tot inevitabil, fostele halde ale începuturilor industriei românești sînt pline. Sînt necesare altele ! Or, pentru acest uriaș necesar, volumul de argilă ar fi imens — nemaivorbind de toate implicațiile ; uneori ar trebui adusă de la cine știe ce distanțe — și ar fi păcat să nu facem din această argilă ceramică, sau măcar cărămidă, din moment ce avem altă soluție, mai gospodărească, mai economicoasă, mai eficientă."

Acolo, în peisajul expoziției, ea, această soluție, această invenție — brevet nr. 91105 din 1986 — nu avea nici o șansă de a focaliza atenția trecătorilor asaltați de toate noutățile prezentate. Ea are însă, în ceea ce nu se vedea, nici nu era afișat, și un merit simplu, dar fundamental : servește — cu mijloacele cele mai ieftine și împotriva rutinei, cum zice directorul Petru Cărmăzan — ideea depoluării , sau, dacă vreți, obligația vitală a omului contemporan de a-și salva mediul înconjurător, de a salva — i-a venit și lui rîndul — de a proteja natura care l-a salvat de atîtea ori. Bărbatul din fața mea nu mai avea ce să adauge despre invenție. De un dinamism molipsitor și de o francheță caldă, aproape studențească, făcînd parcă o glumă de machiaj din părul său cărunt, îmi spusese dintr-o suflare această poveste, care nu este nici una oarecare, nici demnă de uitat și nici nu s-a consumat fără o luptă încordată cu acea rutină de care vorbește zîmbind. Aniversarea neaniversată a acestui trust fusese poate această poveste pe care o ascultasem fără martori. (Era o nedreptate inutilă. Rîndurile de mai sus încearcă s-o repare). O parte din marea poveste a muncii acestor oameni care toarnă betoane în temelii. Zidesc. Și o iau mereu de la capăt. O viață. Ei, oamenii aceștia merită să-i aniversăm. Măcar în acest chip. Deocamdată. Înainte de a ajunge legendă în sufletul și în ghiozdanele copiilor mileniului viitor.

DORIN GHERGHINESCU

Nu mașini de orice fel, ci ultramoderne!

Dacă cineva le-ar fi spus acum vreo zece ani că vor ajunge un fel de „mecanic șef", priceput la toate, s-ar fi gîndit cu toții că acel cineva avea chef de glumit. Sincer vorbind însă, nimănui nu i-ar fi trecut prin cap o asemenea glumă, oamenii fiind mulțumiți că băcăoanii se descurcă binișor, că în Bacău s-a născut o întreprindere de mașini-unelte și face ceea ce i se cere, adică mașini-unelte. Reușiseră chiar, după cîțiva ani, să se prezinte onorabil cu vreo 20 de tipuri de asemenea mașini. E drept, pentru ceva mai special, un tip neștiut de ei, lucrau un an, ba chiar doi. Ajunseseră să-și spună că duc pe umeri o întreprindere frumoasă, dar teribil de grea, pentru că produsele erau diverse, fiecare necesitînd o serioasă pregătire de fabricație, care le lua cel mai mult din timp. Se doreau mai dinamici, mai iuți în mișcări și cu uzinarea și cu montajul și în colaborarea cu cei din jur. Visau o comprimare a acestui nesfîrșit timp înghițit de lungile pregătiri și înțelegeau că n-o vor realiza decît atunci cînd între ei și tehnică se va produce o nouă întîlnire, iar ceasornicul fabricației lor va respinge și erorile de sutimi de secundă. S-au hotărît să renunțe la toate obiceiurile vechi. Tehnica e rece, nu ține seama de sentimente și obișnuințe, doar așa rămîne tînără. I-au căutat tinerețea și vigoarea în rafinamente științifice. Aplicînd formule mereu mai bune, au dat naștere unor mașini care au început să execute aceleași operații mai bine și mai repede.

N-a fost, se înțelege, o treabă care se putea face de unul singur. Au știut-o, de la bun început, și directorul Vasile Gogu, omul ce trăiește parcă numai printre cifre și linii, și Ion Samachiș, inginerul șef cu probleme de producție, cel pentru care lumea este formată din principii mecanice, și inginerul șef Dumitru Bontaș care, răspunzător de pregătirea fabricației, își imaginează doar mașini perfecte, prelungindu-se din gîndirea omului ca niște brațe vii. Convinși că cel ce află infinitul îl află pentru toți, l-au invitat la întîlnirea științei cu tehnica pe cei dornici și capabili de nou. Au căutat soluții. Le-au oferit specialiștii întreprinderii. Au sosit odată cu inginerii Bontaș și Samachiș, cu Simion Tomiș și Paul Cărămidaru, cu încă mulți alții, cu zecile, inventatori și inovatori născuți în colectivul creației. Pe nesimțite, Întreprinderii de mașini-unelte din Bacău a început să i se adauge la titulatură și termenul „speciale", Bacăul furnizînd la cerere diferite tipuri de mașini-unelte speciale și la temă. Beneficiare i-au devenit industria siderurgică și cea metalurgică, aviatica și construcțiile de mașini, viitoarea centrală atomo-nucleară. Moderni în gîndire și concepție și-au asumat răspunderea asimilării unor noi produse cu toate cele oferite de Petru Zota, șeful Cabinetului tehnic, doar realizările înscrise la capitolul anului în curs și tot nu le-am putea evidenția pe toate. Nu ne rămîne decît spicuirea. Mașina orizontală de alezat și frezat AF 100—202A, permițînd și acționarea cu comandă numerică, a înglobat patru invenții și încă pe atîtea inovații. Proiectul mașinii ce poartă codul AF 63-3A a permis, de asemenea, depunerea la Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci a mai multor cereri de brevete, ca și le-a dat iscusiților constructori băcăoani conștiința că pot și trebuie să se afirme și dincolo de hotarele ei. Tîrgul internațional de la Brno (R.S. Cehoslovacă) din 1985 aducea mașinii speciale de frezat alezat, mult rîvnita Medalie de aur. Întreprinderea din Bacău s-a impus cu repeziciune — și nu doar grație acestei prime reușite. A urmat linia automată pentru prelucrat tamburi de frînă, realizare recunoscută de foruri tutelare la nivel de industrie constructoare de mașini în cadrul C.A.E.R. și livrată în mașina de frezat longitudinal cu portal și traversă fixă, în ale cărei măruntaie se află două invenții și mai multe inovații. Dincolo de cifrele și literele cu care au fost însemnate, avîndu-și deplin înțeles pentru specialiștii în domeniu, nouă ne rămîne a nota că toate cele amintite doar cu titlu de exemplu sînt mașini puternice, utilaje care au rezolvat o serie de probleme ale prelucrării pieselor grele, așezînd, prin performanțele lor, industria constructoare de mașini românească pe o nouă treaptă în ierarhia țărilor lumii. Pentru că, mai există, în ceea ce-i privește, o realitate care nu poate fi omisă. Succesul, recunoscut în țară, 1986 în R.D. Germană. AF-100-202 A — în mai multe tipodimensiuni — se numără și ca printre mașinile plecate de la Bacău spre alte meleaguri, străine.

Ce-ar mai putea face meșterii cu mîinți iscoditoare și mîini măiestre, o dată ce rîvna modernizării a atins un înalt nivel? Deocamdată, gîndesc la posibilități nebănuite pînă nu de mult, pe care le-au descoperit căutînd nou. Îi atrag și le deschid alte drumuri. Inginerul șef Dumitru Bontaș a hotărît să găsească soluții pentru înlocuirea bronzului — din care socotesc a consuma prea mult. O serie de repere s-ar putea realiza cu un material plastic antifricțiune, de producție românească. De la gînd la fapt drumul s-a scurtat mult la Bacău. Întreprinderea și-a și organizat un atelier special unde să se execute reperele cu pricina. De pe acum se anunță o reducere a consumului acestui material deficitar care este bronzul, cu 20—30 la sută, ca și un nou brevet, pe numele unui om considerat, oricum, sufletul invenției la Bacău, Dumitru Bontaș.

Întreprinderea de mașini-unelte Bacău creează, cum este și normal, mașini, scurtînd mereu drumul de la gînd la fapt. De pe porțile sale ies din ce în ce mai des noi mașini-unelte — și nu de orice fel, ci din cele ultramoderne, cu totul speciale, adevărați coloși ai puterii și iscusinței, mașini „la temă" și „la cerere", motiv pentru care l-se mai spune astăzi, pe bună dreptate și fără nici o glumă, „mecanicul șef" al industriei constructoare de mașini.

LIANA MOLNAR

datoria e lege, iar planul și calitatea sînt datoriile dintîi

abnegație și dăruire revoluționară

În general, cînd trecem unii pe lîngă alții, nu este necesar să purtăm încălțăminte de protecție. Cînd în cursa noastră zilnică se nimerește ca unul să-l calce pe altul, din greșeală, pe picior, ceea ce urmează e un scenariu cunoscut : faptașul își cere scuze, stînjenit, iar victima îl asigură că nu-i nimic, oh, chiar nimic nu s-a-ntîmplat. Că poate să spună aceste cuvinte strîmbîndu-se de durere, e altceva. Cel mai agresiv și mai greu de îndurat în asemenea cazuri este pantoful cu toc-cui. Dar pentru că nu s-a inventat încă omul care să cîntărească o tonă, cît trecem unii pe lîngă alții nu este nevoie, într-adevăr, să purtăm încălțăminte blindată cu oțel, dintr-aceea fabricată la „Vîlceana", la Rîmnicu Vîlcea, care te apără de o greutate — după cum am aflat — de pînă la 1 000 de kilograme.

Aș zice că întreprinderea e nouă, fiindcă totul sclipește de curățenie, parcă schelele constructorilor s-au desprins de zidurile halelor abia de puțin timp. Însă întreprinderea „Vîlceana" și-a sărbătorit, în urmă cu vreo cîțiva ani, centenarul. Vechimea însemnînd în acest caz doar o tradiție a muncii aflate între meșteșug și industrie. Altfel rămîne adevărat că întreprinderea, și spațiile ei de producție, și mașinile cu care a fost înzestrată, sînt noi. Din fabricuța de pe timpuri, unde se făceau hamuri pentru cai, bunăoară, sau șeile cu care se umpleau tarabele tîrgului de toamnă de la Rîureni, din marginea orașului, n-a mai rămas cine știe ce. Uneori s-a păstrat doar numele a ceea ce a fost, același nume pentru o altă realitate. Tăbăcărie era aici și în urmă cu o sută de ani, de exemplu, și tăbăcărie se cheamă că este și astăzi, atîta doar că ea a ajuns să fie, între timp, una dintre cele mai mari din țară.

În totul, ca pondere economică, ținînd seama de producția fizică și de valoarea producției realizate aici, „Vîlceana" nu se numără printre cele mai mari întreprinderi din țară, dar nici printre cele medii. Ea se află, cum zice directorul întreprinderii, inginerul Coriolan Cremene, „de la mediu spre vîrf". Însă dincolo de dimensiunile și volumul producției, interesează calitatea ei. Iar în această privință „Vîlceana" se numără, aflăm, printre cele mai bune din țară.

Care ar fi argumentul pe care se întemeiază o asemenea afirmație ?

Argumentul principal este că beneficiarii nu se mai întreabă de multă vreme dacă să cumpere de la „Vîlceana" sau nu.

— [illegible] —

Făcînd numai lucru de calitate nu trebuie să alergi după clienți. Te caută ei!

Beneficiarii externi încheie contracte mari și de durată, iar asta înseamnă, mai presus de orice, încredere desăvîrșită în calitatea produselor fabricate aici, ca și în punctualitatea oamenilor întreprinderii de a livra produsele contractate chiar la termenul stabilit. Cînd se apropie aceste termene, ei nu livrează niciodată amînări, justificări, scuze, promisiuni. Pe scurt „Vîlceana" se ferește să calce pe bombeul partenerului cu care a încheiat un contract. Și nu e de mirare că onorînd contractele întotdeauna la timp, cu exactitatea englezească a respectării orei de ceai, întreprinderea aceasta a ajuns să lucreze, cum spune inginerul Coriolan Cremene, „100 la sută export". Ca totul să fie cît se poate de limpede, ar trebui să subliniem că la procentul „100 la sută export" s-a ajuns nu prin oferte adresate de firmele noastre de comerț exterior unor parteneri întîmplători, de conjunctură, întotdeauna alții, ci prin suplimentările repetate de cereri din partea unor parteneri tradiționali ai întreprinderii, pe măsură ce ei și-au consolidat convingerea că o extindere a colaborării cu această întreprindere nu înseamnă și o creștere, pe măsură a riscurilor. La „Vîlceana" se știe foarte bine, de asemeni, că a semna un contract nu înseamnă a da cu zarul, în nădejdea că el se va răsuci și se va învîrti în așa fel încît să iasă, poate, cîștigător. Norocul, în această lume complicată a relațiilor economice, se face exclusiv prin competență și foarte multă seriozitate. Se înțelege așadar că umplerea exportului realizat de „Vîlceana" reprezintă, în fond, recunoașterea din partea beneficiarilor externi a ceea ce în această întreprindere a fost și este muncă temeinică. Producînd pentru export, veghind la calitatea producției și la ritmurile ei de execuție, întreprinderea a dobîndit o experiență valoroasă învățînd, treptat, să desprindă concluzii folositoare. Iar această experiență se întinde pe nu mai puțin de 18 ani.

Atunci, în 1969, a venit la „Vîlceana" și inginerul Coriolan Cremene. Născut și crescut la Iași, unde a făcut și facultatea, a fost repartizat aici și fără să-l intereseze în mod deosebit dacă prin această împrejurare a devenit sau nu oltean, s-a străduit în schimb să-și facă meseria ca la carte iar pe măsură ce i s-au încredințat și unele funcții de conducere, în cadrul întreprinderii, s-a mai străduit ca oamenii cu care lucra în mod direct să creadă în munca lor. Să creadă că ea este și frumoasă, și importantă. Să creadă că ea este și bănoasă, cu o singură condiție, ca munca asta să fie fără cusur. „Atunci, în urmă cu 18 ani, zice el, am început exportul. Am început prin a colabora cu o firmă din R.F.G., cu care lucrăm și acum, în condiții excelente. Am făcut și facem pentru această firmă încălțăminte de protecție pentru bărbați. Ca aspect, după cum se vede, ea nu se deosebește chiar cu nimic de încălțămintea obișnuită. E foarte modernă și o producem într-o gamă întinsă de mărimi, forme și culori. Deci ar fi nedrept ca prin încălțăminte de protecție să se înțeleagă ceva greoi, inform, urît. Cine vede această pereche de ghete, să zicem, va fi de acord că-i ceva bine făcut, chiar elegant. Tălpile sînt din poliuretan, foarte ușoare, iar pielea este impermeabilizată. Însă la bombeu, între pielea de porc din care se face căptușeala și pielea de bovină, de deasupra, se află o placă de oțel. Această placă de oțel, foarte ușoară și ea, are o rezistență precis determinată. Un obiect de 1 tonă, căzut de la înălțimea de 1 metru, nu poate să deformeze bombeul. Evident, dacă el pică de la o înălțime mai mare, poate. Sau dacă pe bombeu cade o greutate de două tone. Însă împingînd discuția în direcția asta ajungem departe și nicăieri. Încît e mai bine să ne întoarcem de unde am plecat și să arătăm că, de exemplu, în afară de această plăcuță pe care partenerul străin vrea să o aducă el, toate materialele sînt ale noastre. Pentru aceeași firmă producem, începînd din acest an, și încălțăminte de protecție pentru femei. Încălțămintea de acest fel se folosește în medii speciale de lucru, la stații electrice, în petrol, în minerit, în construcții. Producem însă și încălțăminte de stradă, pentru copii și adolescenți, și noi credem că o facem la un nivel destul de elevat. Aș zice că asta nu-i doar opinia noastră ci și a celor 4 firme cu care lucrăm, două din R.F.G., una din Anglia și una din Statele Unite. Aceste firme sînt parteneri statornici. Cu firma din S.U.A., de exemplu am avut contracte foarte mari în acest an iar pentru '88 contractele sînt și mai mari. Avem de mai mult timp contracte-cadru pentru întreg anul 1988 iar pentru primul trimestru am primit, de pe acum, comenzi ferme. Pînă acum am depășit întotdeauna planul la export și în fiecare lună din acest an oamenii au beneficiat, conform Decretului 185, de retribuții suplimentare".

Ce-ar mai fi de adăugat ? Poate, cel mai bine, tot cuvintele directorului întreprinderii : „Și noi ne-am ajutat, acesta e adevărul, iar în adevărul acesta stă munca tuturor celor 2 500 de oameni care lucrează aici. Secrete pe care le descoperim noi, la Rîmnicu Vîlcea, n-au existat, doar că am făcut lucru de calitate și am expediat produsul la timp. Am trecut cu bine de comenzile test ale firmelor noi cu care am venit în contact și am demonstrat, după aceea, că reușita n-a fost o întîmplare. Niciodată nu ne-am făcut de rîs. De aceea nu este nevoie să umblăm în fiecare lună după alți parteneri. Colaborăm cu firme care ne cunosc bine și pe care le cunoaștem bine. Pentru că am ajuns să spunem nu doar noi, pentru noi, ci am ajuns ca și alții să spună despre noi că prezentăm garanții. Și asta cred că este chiar totul".

D. CONSTANTINESCU

Înfăptuirea exemplară a sarcinilor de producție — iată imperativul fiecărui colectiv de muncă în acest decembrie hotărîtor pentru întregul an

Omul din fața mea, inginerul Ioan Avram, directorul Întreprinderii de piese de schimb și reparații utilaj minier, mai pe scurt I.P.S.R.U.M. din Deva, afirmă că are 54 de ani. Aș vrea să-i spun că amănuntul în sine n-ar avea nici o importanță. Își ghicește, parcă, gîndurile și continuă : „Asta în condițiile în care aproape 80 la sută din muncitorii întreprinderii sînt tineri, adică uteciști". Ne-am cam obișnuit ca o tînără Întreprindere, confruntîndu-se cu dificultățile inerente începutului de drum, să aibă o sumedenie de greutăți și probleme, unele chiar insurmontabile. Nimic din toate acestea la I.P.S.R.U.M. — Deva. Dimpotrivă, pe primul semestru al anului în curs, planul a fost depășit cu o producție fizică de peste 6 milioane lei. Și sînt toate premisele ca pînă la sfîrșitul anului să se înregistreze, în cinstea Conferinței Naționale a partidului și a aniversării celor 40 de ani de proclamare a Republicii, depășiri și mai mari. „Acum ceva mai mult de un an, în mai, cînd s-a înființat întreprinderea care a fost mai întîi un atelier, apoi o secție, a continuat inginerul Ioan Avram, am fost pus în fața unui fapt împlinit. Noi, cîțiva oameni mai în vîrstă, preluam destinele unei întreprinderi cu o fabricație dintre cele mai dificile. Numai eu știu cît m-am frămîntat, cît m-am tot sucit, cînd pe-o parte, cînd pe alta. Cum să facem noi reparații capitale la autocamioanele de 55 de tone fabricate la Mîrșa, cu o mînă de copii ?! Dar uriașele blindaje pentru mașinile de la Întreprinderea minieră din Moldova Nouă ?! Știți ce înseamnă un astfel de blindaj ? Înseamnă să găurim pe cît interiori ai unui cilindru cu diametrul de 2,5 pînă la 3 metri. Și cu ce îl căptușim ? Cu niște plăci din oțel austenitic manganos, foarte rezistent la abraziune și care, calitate extraordinară, se durifică prin șocuri. Ei bine, acest oțel îl elaborăm chiar noi, aici, la turnătoria noastră, înființată anul trecut, prin toamnă. Ca să nu mai vorbesc de uriașele excavatoare de carieră, cu cupe de cîte 4,6 pînă la 8 metri cubi. Fiecare excavator este, în felul său o adevărată uzină, foarte mică, însă, în comparație cu o moară, sau cu o linie tehnologică de preparare a minereurilor. Numai motorul unei astfel de linii, un motor de 5 MW, are un diametru de 9 metri, adică arată ca o casă cu trei etaje. O astfel de linie tehnologică — și la Moldova Nouă avem patru linii ! — prepară 5 500 tone de minereu pe zi, ceea ce ar reprezenta cam tot ceea ce se prepara acum 30 de ani în toată țara. Și mai sînt o mie și-o mie de alte utilaje și piese de schimb pe care le reparăm sau le fabricăm aici, în întreprinderea asta în care,

Încrederea în tineri

cum spuneam, 80 la sută sînt tineri, copii abia ieșiți de pe băncile școlilor, ale liceelor de specialitate. Oare, mă întrebam eu acum un an, nu m-am înhămat la o căruță prea mare ?! Mai am de dus în spate un cincinal și jumătate. Oare n-am să mă înec, cum se zice, la mal ?!" Întrebările au fost, firește, retorice. Mai mult decît atît, la țiriitul insistent al unui telefon, interlocutorul nostru și-a întrerupt, pentru cîteva clipe acest dialog cu sine. Abia îl așteptam să spună : Ei bine, cu acești tineri, cu acești copii abia intrați în focul muncii, am reușit să facem adevărate minuni. A plecat brusc, după convorbirea telefonică, promițîndu-ne că se va reîntoarce peste cel mult o jumătate de oră. „Pînă atunci, a adăugat, colegul meu, inginerul Gheorghe Barbu, inginerul nostru șef de numai cîteva zile, vă poate însoți și vă poate da toate amănuntele privind întreprinderea noastră cu toate cele patru secții ale ei". Chiar dacă inginerul Gheorghe Barbu era numit inginer șef al întreprinderii doar de cîteva zile, datele pe care mi le-a oferit, ca unul care a contribuit, din partea Centralei Minereurilor Neferoase din Deva, prin urmărirea executării proiectelor și amenajării liniilor tehnologice premergătoare înființării întreprinderii, erau nu numai la zi, ci și puternic încărcate cu o notă afectivă. „Sîntem, într-adevăr, o întreprindere tînără la propriu și la figurat, iar izbînzile, mite sînt pînă acum, contrazic, parcă, tinerețea noastră. Ne-am încumetat și am reușit să asigurăm o bună funcționare a utilajului minier din întreprinderile ce țin de Centrala noastră. Mai mult, sîntem la dispoziția și a altor întreprinderi ce ni se adresează. Reîntîlnindu-ne cu directorul întreprinderii, inginerul Ioan Avram, aveam să aflăm că I.P.S.R.U.M. — Deva, întreprinderea cea mai tehnicizată din toate întreprinderile orașului aflat la poalele seculare cetăți de pe malul stîng al Mureșului, și-a propus un program de cercetare și modernizare a întregii activități extrem de ambițios. Între altele, întreaga activitate va fi urmărită printr-un circuit intern de televiziune, ceea ce va spori și mai mult promptitudinea și eficiența măsurilor privind asigurarea unui flux tehnologic continuu, fără nici o întrerupere. „Vom fabrica în curînd piese din fontă albă înalt aliată, o tehnologie aflată în fază de omologare, o tehnologie prin care vrem să reducem consumul de oțeluri austenitice manganoase. Dar cîte altele nu mai sînt de făcut ?! O atenție cu totul și cu totul deosebită o acordăm educației tineretului, prin muncă și pentru muncă. Altfel, nu se poate. Mergem înainte cu tehnica, punem la cale tot felul de noi tehnologii, dar lucrul cel mai important, omul, cu precădere omul tînăr, nu trebuie să ne scape din vedere.

VICTOR NIȚĂ

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A PARTIDULUI

Itinerare ale înaltei performanțe

Sălaj, revanșa asupra timpului

De cînd n-ați mai fost prin Zalău ? De un an, doi, cinci ? Mult, foarte mult ! S-ar putea să nu-l mai recunoașteți. Pentru că aici, pe atît de străvechea vatră a Țării Silvaniei, evenimentele se succed cu o repeziciune de neimaginat. Dacă n-ați mai trecut însă de 15—20 de ani prin Sălaj, datele problemei se schimbă radical. Pentru că, va trebui să recompunem aproape totul. Cum, adică, aproape totul ? Cît pot însemna două decenii, bunăoară, în istoria multimilenară a unor locuri, veți zice ! Și, în principiu, aveți dreptate. Numai că atunci cînd douăzeci de ani reprezintă infinit mai mult decît secole de existență în planul devenirii economico-sociale a unei comunități, această istorie densă nu poate fi expediată în cîteva rînduri. Trebuie căutate resorturile acelea intime care au declanșat atît de rapida succesiune a evenimentelor. Vă invităm să participați, împreună cu noi, la cîteva dialoguri purtate nu chiar la întîmplare, dat fiind faptul că ele vor avea drept obiectiv decuparea unor secvențe de viață dintr-un domeniu foarte precis : cel al performanțelor. Da, pentru că, să știți, acum, aici, în Sălaj, și performanțele se nasc cu o repeziciune care obligă consemnarea lor zilnică.

■

La sediul cooperativei agricole de producție din Someș Odorhei, președintele Grigore Berinde „împărție" dispoziții în stînga și-n dreapta, surprinzător de agitat pentru atît de cunoscutu-i calm olimpian.

— Ne înghesuie timpul, îmi zice, e mult porumb de adunat.

— Asta nu-i rău.

— Nu, dar trebuie pus altceva în loc. Repede și bine, că la anul...

Și lasă fraza suspendată, în timp ce-și trece mîna peste frunte în semn că... numai noi îi mai lipseam.

— Păi, ce să zic eu, v-ați urcat și dumneavoastră în „trenul noii revoluții agrare", ați făcut în vară peste 8.000 kg grîu la hectar. Și cînt semne, mi s-a spus, că și la porumb veți repeta figura.

— Și eu cred, numai că odată ce te-ai urcat în trenul ăsta, cum îi spuneți, nu te mai poți da jos. Asta n-are stații de coborîre, numai de urcare.

■

Dar ce, de electrotehnică s-a vorbit în Sălaj pînă acum ? veți zice. Da, s-a vorbit, însă tot de 15—20 de ani încoace, pînă atunci termenul fiind respins categoric de realitatea locului. Numai că ceea ce se știe mai puțin sau nu se știe deloc este că Sălajul a născut și naște performanțe și în acest domeniu. Nu ne referim doar la nenumăratele brevete de invenții înregistrate de colectivul de muncitori, ingineri și tehnicieni de la cunoscuta întreprindere de conductori electrici emailați din Zalău — o bijuterie a industriei electrotehnice românești, sufletul ei de fapt — ci la „minunile" comise în ultima vreme și despre care dialogăm cu inginerul Deák Francisc.

— Ce e nou pe la „Emailați" ?, îl întrebăm.

— La noi, iertați-mi lipsa de modestie, premierele apar una după alta.

— Chiar așa ?

— Noi trebuie să ne grăbim, n-avem altă cale. Să recuperăm timpul scurs oarecum în lăcere pe aceste locuri. Or, din moment ce ni s-a pus la dispoziție — ăsta-i termenul ! — o dotare de virf, era firesc să răspundem pe măsura acestui efort făcut pentru ieșirea din anonimat a acestei zone.

— Și cu ce ați mai ieșit în față, ca să mă exprim astfel ?

— Cu conductoarele ultrasubțiri, spre exemplu, care au devansat — nu știu dacă e bine spus — performanțele prescrise ale utilajelor din dotare. Foarte moderne, repet. Numai că, prin stas, pe aceste utilaje se puteau realiza conductoare de pînă la 0,05 mm grosime, or, noi realizăm în prezent conductoare de 0,04 și 0,03 mm, ca urmare a îmbunătățirii performanțelor mașinilor prin soluții tehnice elaborate în întreprindere. Și ne zbatem să realizăm conductorul de 0,02 mm. Să mai notăm că tot prin eforturi proprii a fost asimilat și introdus în fabricație (se produce la scară industrială acum), conductorul termoaderent autosudabil necesar fabricării televizoarelor color, că toate conductoarele ultrasubțiri intră în componența aparaturii de mare precizie, în microprocesoare etc. Performanțele obținute de colectivul de la „Emailați" din Zalău au facilitat organizarea unui simpozion pe tema utilizării tehnologiilor de virf.

■

Secretarul comitetului de partid de la Întreprinderea de țevi fără sudură din Zalău, Ioan Călugăru, ne sună :

— Nu vreți să fiți martorul unui eveniment deosebit la laminorul continuu ?

— Așă-i bună, cum să nu doresc ?

— Vă așteptăm.

— Ce se întîmplă, de fapt, îl întreb pe inginerul șef Gheorghe Terheș.

— Nimic deosebit în afară de faptul că, începînd de azi, producția de țevi nu va mai fi calculată cu creionul. Întreaga desfășurare a producției la această fază a fost trecută pe calculatorul de proces. Instalație realizată de un colectiv de specialiști și muncitori din întreprindere. Instalația respectivă ne dă, în tone și număr de țevi, producția realizată pe ore schimburi, zile, luni etc. Și asta este doar o primă etapă din trecerea pe calculator a întregului proces de producție din întreprindere.

■

La Întreprinderea de armături din fontă și oțel — cea mai mare unitate de profil din țară și una dintre cele mai moderne din lume — se discută prioritățile. După o temeinică analiză se conchide : exportul și programul energiei naționale pe primul plan.

— Indiferent de natura lor, armăturile, realizăm peste 1 200 parteneriilor pe care i-am cîștigat într-o aprigă competiție cu alți furnizori din lume și, evident, obiectivelor energetice din țară, cu termen rapid de punere în funcțiune precizează inginerul șef cu fabricația, **Teodor Turcaș.**

— Și cu restul beneficiarilor ce faceți ?

— Nu vă faceți griji, vor fi onorate în termen toate contractele. Am dovedit-o de atîtea ori pînă acum.

Trei argumente stau la baza prestigiului cîștigat de această întreprindere : competitivitatea produselor, rapiditatea în asimilare și introducerea în fabricație a oricăror tipuri de armături (pe această cale a fost cîștigat un partener la concurență cu o firmă producătoare japoneză) promptitudinea în onorarea contractelor încheiate. Oare toate acestea nu se constituie în performanțe ?

La Casa de cultură a sindicatelor din Zalău se filmează. Ce ? Fragmente de viață spirituală a sălăjenilor. Concert simfonic, aici, spectacol de teatru la casa orășenească de cultură, simpozion la Muzeul de istorie și artă, ședință a membrilor cenaclului literar „Silvania", vernisajul unei expoziții de artă a artiștilor plastici sălăjeni. În drum, echipa de filmare, profitînd de timpul favorabil, mai încearcă niște unghiuri care să surprindă pulsul orașului de sub Meseș într-o ipostază cît mai firească. Superba arhitectură a noilor cartiere de locuințe — au fost date în folosință peste 22 000 de apartamente în Sălaj din 1968 încoace — este oricînd un argument al înfloririi pe peliculă a noului sub toate aspectele. Iar faptul că zălăuanul de azi „consumă", la fel ca locuitorul marilor metropole, muzica clasică, teatrul, participă efectiv la actul de creație se constituie tot într-o performanță dacă-l raportăm condiția la cea a zălăuanului de altădată.

■

Duminică. Divizionara A, Elcond Zalău, susține un amical în pregătirea pentru ocuparea unui loc onorant în competiția de volei de înaltă performanță, în compania celor mai redutabile formații din țară. Ați văzut vreodată suporterii ei ? Galeria aceea extraordinară sub toate aspectele, dar mai ales disciplinată ? Nici pe cea a formației de handbal-fete, hotărîtă să revină (rețineți ?) în acest an, în primul eșalon ? Merită să le vedeți. Sînt alcătuite din muncitori, maiștri, ingineri, tehnicieni, elevi, dascăli, medici, economiști etc., care știu să guste performanțele, la locurile de muncă fiind ei înșiși performeri.

■

Sigur, instantaneele ar putea continua. Ne punem firească întrebare : de unde aceste performanțe, cum s-au născut ele ? Răspunsul vine imediat de la sine : rapida ascensiune economică a acestei zone a determinat mutații cantitative și calitative pe toate planurile. Așa cum se prezintă ei azi, Sălajul reprezintă, poate, una din cele mai convingătoare dovezi a ceea ce au însemnat ultimii 20 de ani în viața țării noastre. Sînt 20 de ani de la Conferința Națională a partidului, în care s-a hotărît noul destin al patriei, inclusiv al Sălajului. Pentru că tot ceea ce se vede aici — modernele platforme industriale, obiectivele social-edilitare — sînt rodul politicii profund științifice, promovată consecvent de partidul și statul nostru, de tovarășul **NICOLAE CEAUȘESCU**, de dezvoltarea armonioasă, echilibrată a tuturor zonelor țării. Numai în acest cadru nou creat au putut să apară performanțele de genul celor la care ne-am referit.

EUGEN TEGLAS ■

Uzine model pentru piața mondială

Nu demult, la Beijing, s-a încheiat cu deplin succes montarea și punerea în funcțiune a liniei de îmbuteliere cu numărul 100 ! Și totul a decurs exemplar. Toate liniile montate în China funcționează exemplar. Iar în toastul lor gazdele își găseau cele mai calde cuvinte de mulțumire, mereu însoțite de aceeași rugăminte : colaborarea...

O sută de linii de îmbuteliere ! Iată cuantumul lor nu e simplu. Și ea nu e, de fapt, un adevăr, e nevoie de o precizare. Prima ar necesita o contorsionare a imaginii acestor „linii" : sînt ele însele mașinile-uzine ! Uzine gîndite și proiectate în cîteva zile de către un colectiv de specialiști condus de Peter Uhl, împreună cu un alt colectiv și el respectat pentru calitatea produselor sale chiar : Institutul de cercetări pentru industria alimentară și frigorifică. Uzine deoarece proiectul se pretează oricînd la o altă mărime. Uzine în care a început să pătrundă tot mai viguros chiar și lumea roboților...

Cu roboții, povestea a început cu vreo patru ani în urmă. Și totul a pîlcat de la o vizită de lucru a secretarului general al partidului pe platforma industrială Someș-Nord, acolo unde, pe vechea stradă a Podgoriei, devenită Bulevardul Muncii a răsărit o salbă de uzine una mai modernă ca alta, iar în urma lor o la fel de modernă și puternică facultate gîndită să pregătească specialiști și pentru „azi", dar mai ales pentru „mîine" ! Se organizase atunci, ca și altădată, o mare expoziție în care erau prezentate principalele realizări ale școlii inginerești de la Cluj. Erau expuse acolo și calculatoare, și motoare pas cu pas, și construcții dintre cele mai moderne, dar și un robot. În jurul lui s-au învîrtit mult delegații Tehnofrigului. Încercînd să-i găsească locul și în uzina lor. Unora li se părea prea sofisticat, alții că n-ar fi destul de „harnic", altora că ar ridica prea mult costurile. Ce mai, gînduri împărțite.

Rememorăm zilele trecute întreprinderile de-atunci cu directorul „Tehnofrig"-ului inginerul **Alexandru Cuc**, poate cel mai perseverent om din uzină pentru aducerea robotului în secții. Comandamentele, pentru „robot" se făceau de fiecare dată cînd era nevoie ; și cînd se căutau soluții pentru a se mai realiza un nou reper, și cînd au început să apară defecțiunile, și cînd era mare nevoie de un motor pas cu pas... Entuziaști au apărut de fiecare dată. Ecoul căutării motorului pas cu pas a ajuns și la Electromureș de unde, într-o bună zi, un grup de pasionați, nespecializați într-o astfel de fabricație, a adus vestea că a găsit soluția. O soluție care s-a dovedit bună, bătînd destule gînduri negre și săgeți cu semn greșit spre primul robot introdus la Cluj. Alte colaborări au venit de la Oradea, de la „Înfrățirea", altele de la Cluj, de la Fabrica de Mașini de Rectificat.

Dar totul a rămas doar amintire. Azi robotul lucrează fără răgaz, în trei schimburi și face tot ce trebuie la trei locuri de muncă, în locul celor trei muncitori care au trecut acolo unde se „nasc" chiar ei, roboții. Da, al doilea robot e deja în secție. Iar alții, prin alte locuri din uzină au depășit deja faza de tatonare. Și ca să încerc deconspirarea unor gînduri nefăcute azi publice, am „descifrat" și taina ca peste ani aici, în uzină, să se construiască robotul pentru sudură, așa s-au făcut și automatizările la mașinile de debitare automată cu disc abraziv.

Ce-a adus, de pildă, automatizarea proceselor de introdus și scos sticle din navete de la liniile de îmbuteliere ? La fiecare linie procesul de deservire se realizează cu doi oameni mai puțin ! Și rețineți : „Tehnofrig"-ul realizează mai mult de o sută de linii de îmbuteliere pe an ! Dar pentru uzină a mai adus ceva : setea de cunoștințe, nevoia de calificare, necesitatea unei discipline tehnologice ferme. Gînduri pe care uzina încearcă să le transfere și spre beneficii, acolo unde noile produse impun, de asemenea, noi concepții : mai mare grijă pentru întreținere, o mai calificată utilizare.

CONSTANTIN MUSTAȚĂ ■

Mina de la suprafață

O portieră albastră se zbate pe cerul plumburiu. Atîrnate de ea, fiare roase de vreme, resturi măcinate de sirmă — arabescuri în culori schimbătoare, cu înclinări schimbătoare, un joc de linii, însetate parcă, de căutarea unui corp în care să se dispună și să se integreze perfect. Ca un nufăr cu petale răsturnate, ghiare de macara culeg cu mișcări line mecanisme descompuse, agitîndu-se în toate fragmentele, depunîndu-le apoi, în gura mereu flămîndă, de mașină neîndurătoare nici cu metalul. Țipetele fiarelor sfîșiate se întretaie, se împlinesc într-unul singur, vestind conflictul dintre mașină și materie. În ciocniri și vibrații, bucăți răzlețe de oțel se strîng într-un singur corp, devin cuburi, cilindri sau paralelipipede cenușii. Cabluri de grosimea unui braț îți arată, printr-o simplă prelingere de cuțit, inima — și inima lor este de mai multe culori: verde, galben, roșu. „Motoarele își dezvăluie, la fel de supuse, obositele lor mărunțaie, piulițele se rostogolesc zdroncănind, omul ciocăne ascultînd sunetele, scoate la lumină piese izolate — șuruburi, capace, duze, cilindri, pe care le privește, mai întîi, cu atenție, pentru a le da drumul, apoi, alături de piulițe. Streifuri de tablă — încrengături de linii sferice — par mai întîi niște bijuterii metalice. Mișcările unor noi mecanisme le transformă în adevărate lingouri. După înfricoșătoarea luptă pentru sfărîmarea metalului, supunerea foliei de plastic sau a hîrtiei pare un joc. Mașinile uriașe își răsar ca o copie în metal a iscusinței, elasticității, preciziei mîinii, la care s-a adăugat o infinită putere. Acolo unde munca omenească era, poate, cea mai grea, și, sigur, cea mai murdară, nu se zărește nici praf, nici ulei, nici mișcări greoaie, ci mai degrabă finețe. Aici s-a produs în cîțiva ani o nouă întîlnire între om și tehnică. Forțe de acționare și de reglare au deschis noi orizonturi, făcînd posibilă integrarea celor 3 R — problema fundamentală a unei economii moderne — în calculele de eficiență și rentabilitate.

Însemnătatea acestor 3 R — recuperare, revalorificare, refolosire — ne-a fost, încă o dată, sugerată de ing. Sorin Buligescu, directorul „Centralei de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile", prin cîteva exemple: peste 50 la sută din producția de oțel a țării rezultă din fier vechi, o tonă de masă plastică înseamnă 7 tone de petrol, o tonă de hîrtie este egală cu o tonă de celuloză; în vreme ce tona de celuloză s-ar importa la prețul de cca. 5000 dolari, o tonă de maculatură costă numai 500 de lei. Jumătate din cantitatea de cupru recuperat astăzi poate înlocui întreaga cantitate de cupru electrolitic fabricat la Baia Mare. Exemplele ar putea continua astfel, pentru fiecare dintre materialele ce se recuperează: oțel, fontă, cupru, alamă, bronz, plumb, zinc, aluminiu, hîrtie, mase plastice, fibre, spărturi de sticlă. „Este o adevărată mină de suprafață — sublinia directorul Sorin Buligescu — iar pentru exploatarea ei s-a făcut mult în ultimii 7 ani, atît pe plan legislativ, cît și organizatoric. Au fost elaborate și au intrat în vigoare reglementări și acte normative cu putere de lege, prin care se conferă un caracter unitar întregii activități de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile, reciclarea resurselor fiind integrată procesului amplu de asigurare a aprovizionării tehnico-materiale a economiei naționale. S-a făcut mult și pe planul investițiilor. În fiecare județ au fost create întreprinderi specializate, coordonate de Centrala noastră, aflată, firesc, în subordinea Ministerului Aprovizionării Tehnico-Materiale și Controlului Gospodăririi Fondurilor Fixe. În locuri unde erau, fără exagerare, adevărate rîpe în care se arunca ceea ce era considerat gunoi, au apărut întreprinderi, iar prin doîrîle actuale, se apropie cu pași mari de ceea ce înseamnă industrie, asigurînd colectarea, sortarea, prelucrarea și redistribuirea resurselor recuperate pe diferite circuite economice, în condiții de eficiență maximă.

„Secția de preindustrializare a materialelor refolosibile — Buftea" aparținînd de „Întreprinderea pentru recuperarea și revalorificarea materialelor refolosibile — București", demonstrează, nu doar apropierea acestei activități de marea industrie, ci și de schimbarea de concepție asupra acestor resurse valoroase, care asigură economiei noastre o parte din materia primă necesară și înlocuiesc importul. După spusele directorului întreprinderii, economistul Gheorhe Preda, înființarea acestei noi secții a urmărit descongestionarea capitalei, și scurtarea drumului parcurs de materialele din nord-vestul Bucureștiului, care pînă în septembrie anul trecut, erau transportate la secția de prelucrare din Berceni, străbătînd inutil 20—30 de kilometri.

Extrem de modernă, Stațiune, instalația a livrat peste 12 tone cositor care, pînă nu de mult, se pierdea în procesul de elaborare a oțelului.

În secția de la Buftea s-a creat, fără doar și poate, o adevărată industrie. Ți-o demonstrează uriașele mecanisme care macină și transformă continuu vechiul în nou, inutilul în util: foarfeci aligator pentru fier, instalații de mărunțit și brichetat span, soneta cu bilă care înfrînge fonta, șarjarea oxiacetilenică, racordul de cale ferată, întreaga mecanizare.

S-a făcut mult, s-a investit foarte mult pentru această nouă industrie, normal ar fi ca totul să meargă precum mecanismul unui ceasornic. Și totuși, dezvăluie gospodarul numărul unu al acestui sector, inginerul șef Sever Rocsin, lucrurile nu se petrec chiar așa. „Pentru a putea folosi secția la întreaga capacitate, materialele refolosibile trebuiesc sortate și pregătite conform normelor în vigoare. O serie de întreprinderi furnizoare „uită" să se achite de obligațiile izvorîte din decretul 465, aducînd materialele într-un amestec imposibil de descîlcit. N-am să-i numesc decît pe cei ale căror mașini le-am refuzat astăzi: IAMPSAIA — Buftea, Antrepriza Construcții-Montaj, ICRAL Herăstrău, Constructorii au adus bascula — jumătate fier, jumătate pămînt. Tabla este amestecată cu fierul, feroasele cu neferoasele. Și, am mai avea un necaz. Am făcut numeroase apeluri, încercăm să profităm și de ocazia aceasta. „Centrala de antrepriză generală construcții industriale" prin antrepriza de specialitate — București, a „omis" anul trecut, cînd a fost gata secția — și, din păcate omite în continuare — instalarea macaralei portal de 12,5 tone/forță, dotată cu graifer polielectrohidraulic și electromagnet. Au rămas restanțieri și în ceea ce privește realizarea podului-basculă CF din stația Săbăreni, ca și a liniei CF de tragere. Nu sînt niște mofturi ale noastre, obiectivele sînt absolut necesare procesului tehnologic conceput pentru secție, iar consecințele lipsei lor se răsfrîng negativ asupra activității noastre. Nu e vorba doar de oamenii care muncesc la Secția Buftea, ci de toți muncitorii capitalei, care au înțeles cît de valoroasă este recuperarea materialelor refolosibile."

Cei 3 R și-au căpătat, așadar, în anii din urmă, întreaga considerație. Am înțeles toți că activitatea de recuperare echivalează cu exploatarea unei mine la suprafață și asta a dat oamenilor, la nivelul întregii țări, sentimentul de răspundere. Acei cîțiva pe care îi mai domină nepăsarea, ar trebui să se gîndească la un fapt: s-a născut o adevărată ramură industrială. În lumea întreagă, cei care dau atenție acestei industrii, se numără și printre cei mai bogați.

LIANA MOLNAR

Recuperare • Reconditionare • Refolosire

Cum nu puteau fi risipitori au devenit inventatori

Întreprinderea județeană de recuperare și valorificare a materialelor refolosibile Maramureș ocupă de doi ani un loc fruntaș între unitățile cu același profil din țară, și anume locul doi. Faptul exprimă limpede nu doar hărnicia colectivului băimărean, bunele sale idei în materie de organizare, dar și o anume mentalitate, aceea de a privi în mod adecvat procesul de recuperare al materialelor refolosibile, înțelegînd exact ceea ce astăzi pricepe o lume întreagă, realitatea că nimeni și în primul rînd țările dezvoltate și foarte dezvoltate — nu-și permit, să piardă ceea ce se poate reutiliza, aproape totul devenind materie primă. Astfel, I.J.R.V.M.R. Maramureș a primit în acest an și distincția *Ordinul Muncii clasa a II-a*, succes pe care băimărenii îl confirmă și cu rezultatele obținute în primele nouă luni printre altele, la recuperarea fontei, oțelului, cuprului, plumbului, zincului și aluminiului, cele mai spectaculoase depășiri de plan înregistrîndu-se la plumb și la cupru. Singurele neîmpliniri, la alamă și la bronz. Ele nu sînt întîmplătoare și vom reveni ceva mai încolo asupra lor.

O întreprindere care își propune să meargă ceas, nu neglijează nici un amănunt. Deși ponderea materialelor recuperate de la populație este mică în comparație cu ceea ce dă industria, conducerea întreprinderii s-a ocupat îndeaproape de punerea la punct a unor metode care să conducă la „recolte" deosebite. „Este o chestiune de educație, spune directorul întreprinderii, Zoltan Sas, de educație, în primul rînd. Nu poți fi un bun gospodar la locul de muncă și un indiferent acasă, după cum să nu uităm, copiii noștri ne vor lua mîine locul. Lecția recuperării trebuie s-o învețe bine încă de la această vîrstă". Și dacă întreprinderea de recuperare iese în întîmpinarea populației în această privință este lesne de înțeles că ea nu-și va îngădui în nici un mod să risipească ceea ce poate să redea industriei prin efortul propriu. Astfel s-au născut, prin autodotare, cuptorul cu vatră fixă și cuptorul rotativ. Primul — concretizarea lucrării de diplomă a subinginerului Teodor Costin — recuperează integral zincul din diverse mecanisme, ansamble și subansamble, care pleacă apoi sub formă de lingouri la Tîrnăveni, unde se fabrică oxidul de zinc. Se reduc cheltuielile de transport, pe lîngă faptul că întreprinderea de recuperare dă ea însăși materia primă, cu beneficii importante pentru colectivul ei. Al doilea — cuptorul rotativ — recuperează aluminiul din cenușa de aluminiu rezultată din elaborarea și turnarea aliajului de aluminiu, fiind singurul de mare capacitate din țară. Să adăugăm la cele două reușite și tehnologia prin care o haldă de cenușă pînă acum inutilă devine „un munte de aur", tehnologie care se pune la punct în stația pilot a întreprinderii de trei oameni deosebit de pricepuți și ingenioși, inginerul Marin Bivolaru, chimistul Ștefan Rentz și tehnicianul chimist Gheorghe Saroszi. Mai exact, este vorba de o colaborare cu Institutul de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică pentru minereuri neferoase, tehnologia constînd în transformarea oxidului de aluminiu în sulfat de aluminiu. Oxidul se găsește în haldele amintite, al doilea se obține cu mari cheltuieli din aluminiul metalic. Nu insistăm, specialiștii realizează mult mai precis virtuțile noii tehnologii, însă revenim la ambiția întreprinderii băimărene de recuperare și valorificare, de a dovedi că o asemenea întreprindere, nu este un depozit, valorificînd pe de-o parte, dotările cu care a fost înzestrată, prin grija centralei de resort, sau cele pe care și le-a gîndit singură, și pe de alta, inteligența propriilor specialiști. Sînt, pe scurt, principalele succese ale întreprinderii din Baia Mare, confirmate, așa cum arătam, de locul de frunte ocupat, precum și de distincția amintită. „Rezultatele noastre bune, explica Zoltan Sas, sînt și urmarea modului în care își îndeplinesc sarcinile de recuperare întreprinderile din județ".

Aici este un mare adevăr. O întreprindere de recuperare nu-și poate atinge scopul fără contribuția unităților care să-i furnizeze materialele recuperabile. Nu întîmplător legea, avem în vedere Decretul 463/1979, menționează, printre altele, obligativitatea întreprinderilor de a elabora anual bilanțul materialelor care să cuprindă cantitățile de materii prime ce vor fi introduse în fabricație. Pe baza acestor consumuri se stabilesc și sarcinile de recuperare. Dar iată că, dincolo de împlinirile întreprinderii din Baia Mare, dincolo de performanțele tehnologice amintite, există și două produse la care planul de recuperare pe aceste nouă luni este rămas în urmă: alama și bronzul. Principalul „vinovat": Întreprinderea metalurgică de metale neferoase Baia Mare. Spunem principalul pentru că restanțe la recuperare mai au și alte întreprinderi, dar cifrele, în comparație cu „datoria" întreprinderii metalurgice sînt extrem de mici. Întreprinderea metalurgică de metale neferoase este restantă față de I.J.R.V.M.R. cu peste 10 milioane lei, reprezentînd planul de colectare al acesteia pe o lună. Este o rămînere în urmă care, printre altele, are urmări decisive asupra planului întreprinderii de recuperare, anulîndu-i o parte din eforturile depuse pentru obținerea primului loc între unitățile de profil.

La Întreprinderea metalurgică, directorul Cornel Tohătan ne spune că „în planul de aprovizionare, cantitățile de alamă și bronz sînt mai mici, mult mai mici decît cele prevăzute în planul de recuperare". E greu, adică, să recuperezi mai mult decît introduci în fabricație. Numeroasele demersuri făcute pe lîngă centrala de resort rămîn fără răspuns întreprinderea urmînd să se descurce cum poate. Și ea nu poate. La bronz a primit în acest an o cantitate de 12,2 tone, iar planul de recuperare numără 180 tone. Au realizat pînă acum 2 tone și vor da, pînă la sfîrșitul anului, 3 tone. Nu discutăm cantitățile. Ci diferențele între ce au primit și ce trebuie să recupereze. Nu discutăm, deasemenea, nici cantitățile pe care centrala de profil are în sarcină să le recupereze. Ele reies din planul de stat, care pentru toată lumea este lege. Punem în discuție însă modul în care centrala numită a procedat la repartizarea acestor sarcini fiecărei întreprinderi din țară. Care sînt criteriile pe care le-au avut în vedere și cum a respectat legea privind recuperarea și valorificarea materialelor refolosibile, mai precis Decretul 465? Răspunsurile la aceste întrebări, sîntem siguri, nu vor înlocui procentele privind nerealizările celor două întreprinderi maramureșene, dar poate că îi vor ajuta pe cei în drept să purceadă la împărțirea mai echitabilă a sarcinilor amintite sau, măcar, printr-o colaborare mai strînsă, să le dezvăluie soluții pe care cei din Baia Mare nu le văd. Fiindcă importantă este recuperarea efectivă a metalelor respective. Vom fi primit așadar, care vom face publice aceste soluții, tocmai din dorința de a rezolva o problemă cu care nu-și bate capul deocamdată decît I.J.R.V.M.R. din Baia Mare, întreprindere ce pînă una alta, trage ponoasele.

RĂZVAN BARBULESCU

„E scris pe tricolor Unire!"

Destinul istoric al românilor poartă pecetea geografiei lor : o geografie armonioasă, de o rară simetrie şi unitate. Pămîntul românesc pare a fi o cetate. În mijloc e podişul Transilvaniei (c. 500 m înălţime) foarte prielnic locuirii. În jurul lui, din toate părţile, sînt munţii, ca o uriaşă cunună (cei vechi îi ziceau „corona montibus"). Nu sînt munţi înalţi „îngăduind tratul omenesc pînă aproape de vîrfuri". Ei se continuă cu dealuri, uneori întinse pe o zonă largă, ca în Oltenia, alteori pe una mai strimtă, ca în Ţara Crişurilor sau în estul Munteniei. Dealurile se prelungesc în cîmpii, cîmpii întinse străbătute de numeroase cursuri de apă adunate de Dunăre sau de mare, fereastra noastră spre lume. Înfăţişarea aceasta a pămîntului românesc a influenţat etnic poporul nostru, care a fost şi a rămas un popor unitar. „Cine locuieşte centrul pămîntului românesc, podişul Ardealului, acela în chip firesc va locui şi ţinuturile mai joase dimprejurul podişului" — scria istoricul Constantin C. Giurescu. Aşa a fost în vremea dacilor, aşa este şi azi.

„Am fost şi sîntem legaţi de Carpaţi — scria geograful G. Vâlsan, nu din orgoliu politic, ci pentru că facem un singur tot cu ei, pentru că sîntem produsul lor, cum sînt pădurile lor, păşunile lor şi cursurile lor de apă". Bastionul munţilor a fost puterea statului dar, pădurile, văile şi depresiunile lor au oferit de adăpost românilor în primejdiile veacurilor, întemeierea statelor româneşti s-a făcut în strînsă legătură cu munţii şi multe bătălii, unele hotărîtoare pentru români, s-au dat în munţi. Născute în preajma munţilor, statele feudale româneşti n-au putut să se dezvolte decît apropiindu-se de Dunăre şi mare. Capitalele lor s-au mutat treptat din lanţul Carpaţilor spre sud sau spre est pe măsură ce viaţa lor se întindea spre Dunăre sau spre mare. Munţii au simţit nevoia să îmbrăţişeze cîmpia.

Unitatea şi armonia geografică a teritoriului a favorizat dezvoltarea unitară a neamului românesc. Limba românilor e de o surprinzătoare unitate. Muntenii se înţeleg la fel de bine cu moldovenii, cu transilvănenii, cu bănăţenii sau cu dobrogenii. Faptul nu se poate explica decît prin îndelungata vieţuire împreună, prin necontenite contacte şi transhumanţe. Limba română, lipsită de dialecte la nord de Dunăre, e cea mai bună dovadă a continuităţii românilor pe unul şi acelaşi teritoriu.

Dezvoltarea unitară e manifestă în evoluţia economiei. Aceasta a respectat unitatea creată de natură. Din timpurile cele mai vechi produsele munţilor şi platoului transilvănean au fost schimbate cu cele din cîmpie, de la sud şi est şi invers. Aşa au făcut negustorii greci şi romani cu cei daci, aşa au făcut transilvănenii în evul mediu, ducînd mărfurile lor în Principatele dunărene. Strînsele relaţii economice au continuat şi luat amploare în epoca modernă. Atunci cînd statul ungar, după înglobarea Transilvaniei în 1867, a încercat deturnarea vehiculului de mărfuri spre Budapesta şi Fiume, rezultatul a fost dezlănţuirea unor adevărate războaie vamale şi, pînă la urmă, o reintoarcere la matcă.

La unitatea de teritoriu, de limbă şi de dezvoltare economică complementară se adaugă unitatea credinţei religioase (românii sînt cei mai vechi creştini din această parte a Europei, creştinarea lor fiind concomitentă cu formarea ca popor), se adaugă comunitatea de datini, obiceiuri, de construire şi ornamentare, de îmbrăcăminte şi înzestrare a mediului ambiant şi, în general, de mod de viaţă. Din toate punctele de vedere poporul român este chemat la o viaţă istorică comună, în cadrul unuia şi aceluiaşi stat. Împrejurările nu i-au fost însă favorabile.

Fiecare popor îşi are istoria sa. A românilor nu se poate nicidecum caracteriza cu dictonul latin : sors bona, nihil aliud (şansă bună, nimic altceva). Şansa este exact ceea ce le-a lipsit cel mai tare. Într-un spaţiu geografic unitar, poporul român nu s-a putut aduna întreg la un loc decît după multe, prea multe secole de suferinţă. Împrejurările fuseseră de-a dreptul ostile : invazii, cotropiri, asupriri, confruntări între mai puternicii vecini, amestecuri în treburile interne, rapturi teritoriale. Românii trăiseră într-o invazie şi alta şi dintr-o asuprire într-alta. Cum scria Mihai Eminescu în decembrie 1877 : „ne apasă cu greu gîndirea, la ce rău loc ne-au aşezat Traian împăratul pe această muche de lume, la acest vad de popoare, carele ne privesc pe noi numai ca un fel de gard, pe deasupra căruia se ceartă".

Prin vitregia veacurilor, în lipsa unei unităţi politice şi în pofida unor graniţe artificiale, a trăit şi s-a dezvoltat necontenit o conştiinţă a unităţii de neam, întreţinută mereu de valorile spirituale ale acestui popor, a cărei operă a fost cunoscută deopotrivă în toate părţile locuite de români. Chemării ei răspundea actul de energie al lui Mihai Viteazul din 1600. Existenţa ei mingiia suferinţele neîncetate ale românilor aflaţi sub asupririle străine. Conştiinţa aceluiaşi neam s-a întemeiat pe două elemente esenţiale : unitatea de limbă — prima dovadă a existenţei oricărei naţionalităţi — şi ideea originii latine ; „o infuzie de încredere într-o epocă de decădere şi descurajare", cum numea istoricul P.P. Panaitescu, această idee forţă a culturii române, îmbrăţişată cu mare convingere de cronicarii moldoveni, susţinută cu dîrzenie de cărturarii ardeleni şi răspîndită de ei pretutindeni. Pe temeiul unităţii de limbă şi a originii latine s-a constituit în evul mediu unitatea spirituală a poporului român. În secolul al XVIII-lea ei i s-a adăugat, ca o firească urmare, necesitatea unităţii statale. Unificarea cutumelor administrative şi judiciare, a sistemului fiscal (şi nu numai) sub fanarioţi în Principatele dunărene, activitatea lui Samuel Micu Clain sau violenta izbucnire a românilor conduşi de Horea, Cloşca şi Crişan în Transilvania au pregătit ideea unităţii politice în pragul intrării în secolul al XIX-lea, secolul naţionalităţilor. Acum, în acest secol conştiinţa unităţii ajunge o forţă politică activă în jurul căreia şi prin care se exprimă întregul popor român : „Se înstăpînise în toate inimile lozinca *unirii*. Cu o frenezie nestăvilită se rostogolea pretutindeni valul biruitor" rezuma Octavian Goga sentimentul dominant al societăţii româneşti mai cu seamă după ce la 1859 procesul de unire începuse.

Românii din Vechea Românie n-au mai trăit decît cu „mistica Ardealului", iar cei de la vestul Carpaţilor cu „mistica Ţării". Societatea românească întreagă, dincolo de raţionamente politice, de calcule diplomatice, apucase pe acest făgaş, clădit de gîndul nestăvilit al marii împliniri naţionale. Graiul înflăcărat al lui Delavrancea îl prinsese sugestiv : „Sîntem una, un singur trup revărsat de amîndouă părţile munţilor. Carpaţii ne sînt şira spinării". Era forţa şi tăria ideii naţionale care în ultimele două secole a ridicat în primele rînduri ale istoriei atîtea şi atîtea popoare şi a călăuzit şi pe românii în trăirea lor modernă. Dorinţa unirii ajunsese „o văpaie pe mîristi" şi era forma sub care trăia fenomenul românesc.

Procesul de unire este forma de exprimare a ideii naţionale, a intrării poporului român în modernitate. O conştiinţă comună a destinului domină spiritele dincolo şi dincoace de Carpaţi. Nimic din ce se întîmplă dincolo nu rămîne fără ecou dincoace. Ce se întîmpla cu românii din România neliberă interesa pe toată lumea din cuprinsul românesc. Soarta lor îi durea pe toţi şi spre ei zburau cele dintîi gînduri româneşti şi peste tevaturi zilnice, viitorul neamului se hrănea din ele. Dincolo de ajutorul material, după împrejurări mai mari sau mai mici, era sprijinul moral, erau atitudinile în presă, în parlament, în manifestaţiile de stradă sau şi oficial, atunci cînd diplomaţia română găsea posibilităţi de manevră, folosind de regulă Berlinul contra Vienei şi pe aceasta contra Budapestei. Şi totul în ideea, tot mai evidentă tuturor spiritelor, şi căreia Slavici i-a dat expresia cea mai plastică : „Soarele la Bucureşti răsare". Toţi intelectualii români ardeleni erau educaţi în această idee şi realizarea unităţii cu „ţara" prin relaţii economice, culturale şi umane cu fraţii de peste Carpaţi era obiectivul prioritar. Necontenite contacte nemijlocite, asidua circulaţie de carte românească în toate părţile locuite de români din care transilvăneanul I. Bianu de la Academie făcuse o raţiune a existenţei sale, abonamentele la ziarele din Regat (la cîte dădeau voie autorităţile maghiare, extrem de vigilente) excursii numeroase, permanente relatări în presa românească transilvăneană a tot ce se întîmpla în Regat (şi invers) ş.a., toate acestea educau pe românii din România neliberă în convingerea că „numai politiceşte sînt despărţiţi". Românii porniseră pe un drum istoric ireversibil : de la conştiinţa de neam şi unitate spirituală, la o conştiinţă politică foarte activă şi la punerea în practică a ceea ce fusese doar o speranţă încălzită în suflete de-a lungul veacurilor.

1 Decembrie 1918. „Adunarea naţională a tuturor românilor din Transilvania, Banat şi Ţara Ungurească adunaţi prin reprezentanţii lor îndreptăţiţi la Alba Iulia... decretează unirea acestor Români şi a tuturor teritoriilor locuite de dinşii cu România". După îndelungi secole de despărţire, de asupriri străine, de dramatică existenţă istorică, românii se regăseau într-un stat al lor, al tuturor. Un vis de veacuri se realizase. Un vis mare şi pentru români o mare realizare istorică. Împlinirea fusese scump plătită, Dreptul de a trăi pentru ei înşişi românii nu şi-l dobîndiseră decît jertfindu-se. Bucuria care inundă în 1918 toate sufletele româneşti din spaţiul lor geografic de existenţă naţională era mare, era imensă. Era o răsplată a durerilor trecute şi o nemărginită încredere într-o nouă viaţă naţională. Un sentiment viu şi înălţător care n-a încetat de atunci încoace să încălzească sufletele tuturor locuitorilor acestei ţări potenţîndu-le viaţa de zi cu zi cu durata şi pilda istoriei. Naţiunea română astăzi, strîns unită în jurul partidului, a secretarului său general, îşi clădeşte marea cetitorie a socialismului pe vatra pregătită de luptă şi dăruirea patriotică a înaintaşilor.

ION BULEI

Stegar al unităţii independenţei şi suveranităţii patriei

Rod al luptei maselor largi populare de pe întreg teritoriul locuit de poporul român, unirea din 1918 a constituit momentul eroic al înfăptuirii unei năzuinţe care animase de secole conştiinţa sa politică, concretizarea unui vis pentru care au luptat şi s-au jertfit numeroase generaţii de înaintaşi, împlinirea, în ultimă instanţă, a unei necesităţi obiective ridicate de însăşi dezvoltarea istorică. Pe acelaşi fir al necesităţii istorice, actul unirii s-a constituit într-o premisă esenţială atît pentru cursul ulterior al luptei forţelor social-politice progresiste, democratice în frunte cu clasa muncitoare şi partidul ei politic, pentru libertate socială cît şi în suport istoric al acţiunii pentru apărarea integrităţii teritoriale, a independenţei şi suveranităţii naţionale.

De altfel partidul clasei muncitoare, care, pe bună dreptate, a revendicat şi revendică unirea înfăptuită ca operă a celor mulţi, deci şi a luptei sale, se angaja cu fermitate, la puţin timp după 1 decembrie 1918, nu numai de a respecta şi apăra „legămintele de unire hotărîte" dar schiţa, totodată, şi calea de viitor a poporului român, ale cărui destine istorice le întruchipau clasa muncitoare, partidul ei politic. Făcînd apel către „toate forţele proletare şi socialiste" ale ţării, se lansa din primele momente chemarea la acţiune „pentru unificarea lor", pentru ca, „formînd un singur bloc socialist, un singur partid proletar..., să ducă înainte lupta clasei muncitoare din România spre realizarea idealului ei socialist de dezrobire de sub apăsarea burghezo-capitalistă. România nouă de astăzi trebuie să devină România socialistă de mîine".

Să notăm că acesta nu era doar un simplu deziderat programatic, ci un imperativ fundamental, unul dictat de însuşi sensul mişcării istorice şi reclamat ca atare de realitatea social-politică românească posterioară unirii. Nu numai atît, dar ca şi înainte de 1918, cînd lupta poporului român vizase înfăptuirea unirii şi desăvîrşirea construcţiei statului unitar ce urma să fie un cadru mai prielnic desfăşurării luptei pentru libertate socială, şi după aceea, în întreaga perioadă dintre cele două războaie mondiale, clasa muncitoare, avîndu-i în frunte pe comunişti, a acţionat consecvent mai întîi pentru consolidarea statului naţional iar mai apoi pentru apărarea acestei importante cuceriri istorice în faţa tendinţelor revizioniste externe. Iar considerentul major pe care l-au invocat reprezentanţii clasei muncitoare a fost acelaşi : interdependenţa dintre social şi naţional, faptul că lupta pentru libertate socială, pentru înfăptuirea misiunii istorice a clasei muncitoare poate avea ştiut de cauză numai în condiţiile existenţei unui stat liber, independent şi suveran.

Sub semnul acestei necesităţi istorice a angajat Partidul Comunist Român clasa muncitoare, ţărănimea, alte forţe social-politice cu vederi democratice şi progresiste la lupta împotriva fascismului ca pericol fundamental pentru soarta independenţei şi suveranităţii ţării, a integrităţii teritoriului naţional consfinţit prin actul unirii de la 1 decembrie 1918. Demascînd în faţa maselor politica externă a statelor fasciste „care şi-au pus drept scop cucerirea întregii Europe orientale şi chiar o bună parte din cea apuseană", comuniştii români au acţionat cu fermitate politică în vederea găsirii căilor şi mijloacelor de luptă necesare ca să poată fi împiedicată realizarea „acestui plan monstruos" ; pentru ca, sub lozinca falsă a „îndreptării nedreptăţilor din tratatele de pace", să nu se pună în practică proiecte de agresiune şi expansiune imperialistă. Referindu-se apoi la **„existenţa neamului românesc ca naţiune"**, la **„existenţa României ca ţară independentă"**, Partidul Comunist Român a exprimat limpede şi hotărît ideea că, în faţa unei asemenea politici promovate de regimurile fasciste din Europa, „poporul român nu poate da decît un singur răspuns. Cu toată energia, la nevoie cu arma în mînă, poporul român îşi va apăra existenţa contra bandiţilor hitlerişti care vor să ne răpească independenţa naţională".

Cu aceeaşi dragoste de ţară şi cu grija politică necesară pentru destinul istoric al naţiunii lor au acţionat comuniştii şi în condiţiile deosebit de grele ale declanşării şi desfăşurării celui de al doilea război mondial, ale instituirii regimului de dictatură militaro-fascistă şi angrenării ţării în viitoarea marii conflagraţii. A revenit atunci P.C.R. misiunea istorică de a organiza rezistenţa clasei muncitoare, a poporului român, a tuturor fiilor patriei, fără deosebire de naţionalitate, faţă de dominaţia Germaniei naziste ; de a conduce nemijlocit lupta pentru salvarea ţării, pentru eliberarea Transilvaniei de nord, pentru recîştigarea independenţei şi suveranităţii naţionale depline, pentru reîncadrarea României în rîndurile ţărilor iubitoare de pace, toate acestea fiind, în realitate, adevăratele năzuinţe ale poporului român, şi, în ultimă instanţă, adevăratul său mod de a gîndi, de a acţiona, de a-şi pune în valoare capacitatea-i de creaţie, umanismul profund şi noblleţea-i spirituală.

În derularea sa istorică, nu lipsită de greutăţi, procesul revoluţionar declanşat în august 1944 a dus la făurirea unei realităţi noi, produs al iniţiativei şi faptei revoluţionare ce au angajat clasa muncitoare, ţărănimea, intelectualitatea, toţi oamenii muncii fără deosebire de naţionalitate, ceea ce a făcut posibilă şi cucerirea în mod treptat, îndeosebi în anii de după Congresul al IX-lea al Partidului, a adevăratului statut de naţiune liberă, independentă şi suverană.

Mesajul istoric al Marii Uniri de la 1 decembrie 1918 îşi găseşte astăzi o amplă şi semnificativă reflectare în planul conştiinţei istorice a naţiunii noastre constituindu-se ca un adevărat îndreptar pentru acţiunea politică subsumată deveniri necontenite a unităţii sale moral-politice în jurul partidului, al secretarului său general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, ca arhitect nu numai al întregii epoci de transformare socialistă a ţării dar şi al programului de edificare în perspectivă a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism, o unitate de voinţă şi de acţiune imprimată conştiinţei întregului popor care nu întîrzie să se materializeze în dezvoltarea generală a societăţii, în avansarea ei ritmică spre piscurile tot mai apropiate ale socialismului şi comunismului.

Acelaşi mesaj istoric, în impactul cu practica social-politică a zilelor noastre, cu exigenţele conştiinţei istorice a naţiunii, a alimentat şi alimentează şi în această toamnă o suită întreagă de manifestări ştiinţifice şi cultural-artistice care s-au derulat şi se derulează sub semnul împlinirii a 69 de ani de la actul unirii din 1 decembrie 1918 şi care se înscriu în viaţa politică a ţării nu numai ca un călduros omagiu adus celor ce s-au jertfit pe cîmpul luptei pentru unirea într-un singur stat unitar şi independent a celor de acelaşi neam şi aceeaşi limbă, dar, aşa cum a arătat în repetate rînduri secretarul general al Partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, şi ca dovadă elocventă, mai ales în contextul lumii contemporane, cînd zeci şi zeci de popoare luptă pentru apărarea şi consolidarea independenţei lor politice şi economice, că aspiraţiile juste ale unui popor îşi vor găsi împlinirea necesară ; că, în pofida oricăror obstacole, dacă acel popor acţionează unit, victoria va fi de partea sa.

Aceleaşi fapte, desăvîrşirea unităţii statului naţional român, ca operă a întregului popor, acum în ajunul Conferinţei Naţionale a partidului, oferă temeiurile concrete pentru relevarea caracterului riguros ştiinţific al tezei formulate de secretarul general, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, privind caracterul unitar al istoriei poporului român, clasa muncitoare acţionînd şi în timpul războiului şi în focul viu al luptei pentru înfăptuirea unirii, aşa cum am arătat şi mai sus, ca parte componentă a largului evantai de forţe social-politice care s-au pronunţat pentru unire, istoria clasei muncitoare fiind o parte organică a istoriei poporului nostru. Este aceasta o concepţie luminoasă ce relevă odată mai mult adevărul că partidul este produsul nemijlocit al realităţii istorice româneşti, o realitate concretă cu care s-a identificat pe deplin, pe care s-a angajat de la început s-o supună transformării revoluţionare, s-o împingă într-un sens istoric care să concorde întru totul cu aspiraţiile de libertate socială şi naţională a tuturor celor ce locuiesc pe pămîntul României, afirmîndu-se, în condiţiile luptei poporului român pentru făurirea societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare treptată spre comunism, ca un veritabil „centru vital al întregii naţiuni".

Dr. MARIN BADEA

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Trăim un timp al unor mari prefaceri revoluționare, înnoitoare în toate planurile vieții noastre social-politice și culturale, un timp în care toți oamenii acestei țări, pe deplin stăpîni pe destinul lor, cunosc prin munca lor de zi cu zi împlinirea idealurilor celor mai înalte. Trăim de fapt așa, cum spunea poetul, „în miezul unui ev aprins", în care fiecare este chemat să participe nemijlocit și cu deplină responsabilitate la înălțarea patriei române pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres.

Un astfel de amplu proces revoluționar presupune, pentru o lume nouă, oameni noi, cu o înaltă conștiință a faptelor lor, angajați cu toată ființa în acest complex prezent. Nimeni nu se mai îndoiește astăzi că fiecare dintre noi nu poate să fie altceva decît un om al cetății capabil să scruteze cu luciditate fenomenele ce-l înconjoară și care, totodată, nu acceptă să se lase purtat în mod pasiv de desfășurarea lor, ci intervine energic și creator, influențîndu-le cursul. Iar pentru ca rolul în istorie al omului timpului nostru să fie cît mai hotărîtor, culturii îi revine nobila misiune, de o importanță covîrșitoare și de o stringentă actualitate, de a contribui cu toate mijloacele ei la modelarea unor astfel de reprezentanți demni de epoca de azi.

Desigur, aceste mijloace ale artei și culturii acționează în mod subtil și efectul lor este nu unul imediat, ci în perspectivă, dar cu atît mai durabil. Nu mai este necesar să amintim toate cuceririle spiritului contemporan românesc în acești ani ai socialismului. Ele fac parte deja din fibra intimă a ființei noastre, sînt achiziții de mare preț, care ne-au conturat un alt statut și ne-au transformat în așa fel încît, la rîndul nostru să putem acționa cu eficiență și în deplină cunoștință de cauză în orice moment al vieții.

A fi la înălțimea prezentului

Cultura și arta, aceste vaste domenii ale creativității, pot deveni, fertilizate de spiritul revoluționar care caracterizează epoca noastră, veritabili catalizatori ai spiritului uman, deschizînd noi și noi orizonturi dorinței firești de cunoaștere, de pătrundere mereu mai rafinată a sensurilor existenței umane. Pe aceste adevăruri se întemeiază marea responsabilitate a oamenilor de cultură și artă, în toate epocile, dar mai ales în etapa pe care o parcurgem. Așa cum spunea tovarășul Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, „...țara noastră, societatea au nevoie de opere literare militante, cu un profund conținut revoluționar, care să contribuie la marea epopee a edificării lumii noi în România, să cînte lupta și munca eroica a poporului, bucuriile și necazurile, speranțele și visele sale, să insuflețească milioanele de creatori ai orînduirii socialiste, să dea glas năzuințelor lor arzătoare spre o viață liberă, demnă și fericită". Numai astfel în țara noastră s-a statornicit un climat în care este cultivată concepția de transformare progresistă a omului și a societății. Numai pe această cale se poate ajunge la o concepție cu adevărat revoluționară despre lume și viață, conform căreia omul este bunul cel mai de preț și pentru fericirea căruia nu trebuie precupețit nici un efort. Sînt, acestea, principii ale unui nou umanism revoluționar, care pune mai presus de toate omul, colectivitatea, interesele întregii națiuni.

A fi la înălțimea prezentului, înseamnă pentru oamenii de cultură și artă, a porni la drum, în orice act de creație, de la aceste nobile deziderate care reprezintă un adevărat program. A fi la înălțimea prezentului este totuna cu a sluji devotat, cu priceperea, talentul și abnegația fiecăruia dintre noi, țelul fundamental al propășirii spiritului românesc, al patriei române.

ION ANDRONE ■

POEM PENTRU PATRIA

Simbol de unitate

Pe cîmpia de la Alba s-aprind maci în luna mai ;
printre rădăcini de castre curg și orzul și secara ;
Transilvania-n Decembrie urcă-n visul lui Mihai
strigînd lumii-ntregi voința-i : vrem să ne unim cu Țara !

Strigătul străbate veacuri ; veacuri nărue imperii ;
țara își adună fiii — cei de-un cuget — la un loc
lîngă datina și limba peste care granicerii
n-au putut să pună stavili, nici s-o facă scrum în foc.

Pentru noi, Carpații dacici n-au fost niciciînd frontieră ;
și de-o parte și de alta, din același pur izvor
a curs fluviul de lumină — ca o apă meliferă —
din care-au băut toți pruncii încercatului popor.

Piatră de hotar și filă de-neceput de calendare
scrisă-n cartea veșniciei cu condeie de erol,
Decembrie-nții rămîne pentru țară, sărbătoare,
simbol sfînt de unitate și-nfrățire pentru noi.

NICOLAE NICOLAE ■

Aceștia sînt tipografii care, în clipele lor libere, pun temeiul de frumusețe vie al literei scrise

Un premiu pentru poezia română

Cu patru ani în urmă revista Flacăra publica o pagină remarcabilă prin actualitatea ei perpetuă, de convorbiri între japonezul Daisaku Ikeda și Ioan Alexandru. Dacă poetul e cunoscut în literatura română prin patosul cu care actualizează valorile morale ale tradiției, șansa lor neîntreruptă de a reașeza victoria ființei naționale într-o lumină mai apropiată de rostul și menirea multimilenarei prezențe a omului în istorie și în univers, vom aminti cititorilor noștri că japonezul Daisaku Ikeda este una din personalitățile de seamă ale lumii contemporane, cunoscut deopotrivă în Asia, Europa și America prin deschiderea sa către marile spirite ale culturii actuale, prin dialogul pe care l-a provocat și întreținut cu conducători de state și personalități politice de pe trei continente.

În urma acestui dialog purtat în 1983, poetul Ioan Alexandru a fost invitat în Japonia să țină o conferință despre inima omului și inima poetului. Iată că au trecut patru ani și urmele acestei convorbiri nu s-au șters din inima și poemul conștiinței omului de cultură și umanistului Daisaku Ikeda. Între 15 și 23 noiembrie 1987 poetul Ioan Alexandru a fost invitat la Tokyo. La 17 noiembrie, în cadrul unei ceremonii la care au participat numeroase personalități japoneze, oameni politici, profesori universitari, scriitori, ziariști, precum și membri ai ambasadei române în Japonia, la sediul din Tokyo al Organizației internaționale progresiste Soka Gakkai, președintele acestei organizații, Daisaku Ikeda a decernat poetului Ioan Alexandru Premiul internațional cu medalia de aur, premiu care pînă la această dată a fost acordat doar cîtorva personalități politice și guvernamentale din lume.

Organizația Soka Gakkai a fost creată după război avînd ca deviză „crearea de valori prin educație", militantismul activ pentru „pacea universală" și numără numai în Japonia peste 11 milioane de membri. Ea tipărește un ziar cu un tiraj de 5 milioane, al doilea cotidian ca tiraj din Japonia, avînd sub patronajul său un Institut de cercetări, o Universitate de prestigiu internațional cît și alte forme de manifestare activă a conștiinței culturale. Această Organizație i-a acordat lui Ioan Alexandru cel dintîi premiu cu medalie de aur conferit unui poet al lumii în intenția de a cîștiga astfel tradiția unui Premiu internațional care intenționează — în viziunea japoneză — să echivaleze Nobelul pentru literatură și să favorizeze astfel constituirea în Japonia a unui prestigios climat de afirmare mondială a valorilor : „Drept recunoștință pentru anii mulți de contribuții pe care le-ați adus în cercetare și practică, în ceea ce privește formația omului și drept laudă a înțelepciunii și pasiunii cu care conlucrați la edificarea educației umaniste în vederea secolului XXI, vă oferim acest Premiu."

ION ZUBAȘCU ■

Comentariul în pag. 14

Silviu Stănculescu :

„Actoria este ca un sport de echipă!"

— Care este cea mai veche amintire despre teatru, stimate Silviu Stănculescu ?

— Cea mai veche amintire a mea despre teatru este, într-adevăr, foarte veche : are aproape o jumătate de secol. Și cum pe atunci, puțin înaintea intrării în clasa întîi, mă aflam incontestabil în centrul lumii, mă văd alături de mama, care mîngîia binișor clapele pianului, cîntînd vechi melodii la modă prin anii 1937—38, spre delectarea unei asistențe compusă din prieteni ai ei sau rude. Mă lăudau întotdeauna zicînd că aș avea voce. Tot cam din vremea aceea am cunoscut și scena propriu-zisă. Desigur, o vedeam din sală, de pe locul meu, din rîndul 1 sau 2, pe o strapontină, cînd mergeam, fără greș la toate spectacolele Operei din Timișoara, unde se refugiaseră, în anii războiului, și Teatrul Național din Cluj și Opera Română de acolo. Aveam ce vedea, cu adevărat !

— Așadar, s-ar spune că muzica v-a adus către teatru ?

— Da. Eram un spectator constant și un fidel mai ales al operei. Iubeam cu pasiune Tosca, Aida, Madame Butterfly, Liliacul. Mai tîrziu, au fost momente cînd am regretat de a nu fi făcut canto. M-au liniștit prietenii mei, cîntăreți de operă, consolîndu-mă că aș fi avut o carieră infinit mai scurtă și mai greu de apărat.

— Teatrul a fost, deci, rodul unei renunțări ?

— Nu, nicidecum. De altfel, primul meu examen la teatru l-am trecut în clasa a III-a primară. Aveam de scris o povestire pe caiet. M-am găsit și eu printre cei desemnați să-și citească tema în clasă. Am citit atît de mult încît am trezit curiozitatea învățătoarei. Fără să bag de seamă, m-am trezit cu dînsa în spatele meu, atingîndu-mi cu degetul foaia albă.. Am fost pedepsit cu multă îngăduință atunci, iar cu timpul, iertat de-a binelea pentru asemenea jocuri ale imaginației. „Ce să-i cerem ? Așa se face artist !"... Și cîtă carte îi trebuie unui artist !...

— Ați știut dintotdeauna acest lucru ?

— Bineînțeles că nu. Am descoperit-o însă atunci cînd viața m-a pus în fața unei pagini pe care n-o umplusem...

— Înafară de actorie, faceți și o altă meserie încă mai puțin compatibilă cu jocul de-a pagina albă : aceea de director de teatru.

— E drept. Jocul a rămas undeva în partea mea de ființă visătoare. N-am devenit un riguros. Nu, deloc. Am rămas, într-un fel, un boem. Cred însă că

(Continuare în pag. 15)

TANIA RADU ■

Vitrina artelor

Plastică

Elementul creație

De multe ori li se spun creații unor obiecte sau imagini semnate de artiști plastici, deși efortul creator dovedit e minim.

În realitate e vorba de un fel mai aparte de producție de serie, unde o serie de soluții rezultînd dintr-o gîndire plastică — la origini — creatoare sînt întrebuințate și difuzate pe înțelesul unui public variat uneori refractar la originalitate, metodei de referință. Se scrie adesea despre „pictura post-impresionistă" ca despre un fapt de creație autentic, pierzîndu-se din vedere că, în majoritatea covîrșitoare a cazurilor, avem de-a face cu o pictură de procedee. Uneori, e drept, de un mare meșteșug, dar dacă se cade să punem această chestiune creației rămîne de văzut, cît timp artiștii înșiși nu sînt preocupați să inoveze, ci doar să desăvîrșească. Un anume stadiu al măiestriei poate fi calificat în termenii cu care se califică și creația, însă a ignora componentele esențiale ale actului creator — între care nevoia de a primeni ceva, în domeniu e decisivă — înseamnă a proceda abuziv.

Există artiști preocupați intens de efectul pe care lucrările lor îl fac în sensul unui absolut creator. **Elena Urdăreanu-Herța**, spre exemplu, se găsește pe sine inovînd permanent. Cercetările și izbînzile sale privesc, în primul rînd, rosturile imaginii pictate. În recenta expoziție de la Galeriile „Simeza", mai accentuat decît în manifestările anterioare, lucrul artistei e dominat de o întrebare, pe care puțini pictori și-o pun : de ce pictăm? Răspunsul conținut de tablouri e categoric : artistul trebuie să născocească o lume de forme și culori nouă, pentru a o defini mai bine pe aceea în care trăim. Cu toate că, în detalii, tablourile Elenei Urdăreanu-Herța ne par mai degrabă „realiste" decît „simbolice", în întregul lor impresionează prin calitatea și forța simbolurilor. Se înțelege că o tematică atît de revizuită reclamă mijloace picturale restudiate și ele, adecvate țelului. Întrucît publicul e izbit de originalitatea procedeelor, pictorul a trebuit — în catalogul expoziției din 1983, cînd s-a produs și cea dintîi expoziție de succes deplin — să dea lămurirea că tablourile sînt toate „în tehnica (tradițională, n.n.) a culorilor de ulei pe suport de pînză". O precizare de natură a orienta analiza operei spre fondul ei. Tot atunci, Marin Sorescu observa că pînzele „au o citime de străniu — iar neobișnuitul îți produce la început frig". Poetul reușea să deslușească mai bine decît au făcut-o exegezele unor critici, elementul creator, darul acesta rar, totuși, la pictori de a sugera străniul în plin plauzibil. Fără să-ți poți explica întotdeauna de ce, picturile Elenei Urdăreanu-Herța se țin minte. Cu trecerea anilor, imaginile se așază în memorie parcă îmbogățite, reîmbogățite, adăugate în trăire. Ceea ce e și mai straniu.

La Galeriile Municipiului, **Florentina Marinescu** — o pictoriță aparținînd generațiilor tinere, în căutarea unui drum, a deschis prima sa „personală" dezinteresîndu-se, la prima vedere, de imperiosul **creație — inovație**. „Ideatic și pictural — scrie Virgil Mocanu în catalog — arta ei se înscrie în linia de forță și rafinament, de certitudine și vibrație în care se conturează prezența unor Pallady, Dărăscu, Steriadi, cu un rațional filtru aplicat în calea efuziunilor, și a pitorescului". Atîta ardoare în însușirea unei lecții trebuie să ne pună în gardă : artistul e un ambițios ce-și amînă momentul de radicalizare a expresiei, excedat de grija rafinării mijloacelor. Într-adevăr, peisajele și naturile statice ale Florentinei Marinescu sînt superioare multora din încercările de a reînnoda un fir al tradiției — cu toate consecințele date de trecerea deceniilor și de presiunea noilor estetici — fapt care ne spune că exemplul unor pictori ca Dărăscu, Steriade și Lucian Grigorescu e unul descurajant de complex. Aceștia nu au dat urmași, pentru că urmașilor li se cerea un talent devotat și foarte multă muncă. Alte exemple au fost se pare mai lesnicioase. O pictură de ceremonii tihnite, ca aceasta semnată de Florentina Marinescu, sigur controlate afectiv și picturăl, ne obligă să fim preocupați de destinul ei.

TUDOR OCTAVIAN ■

Teatru

Textul deschis

„Teatrul nu-i o floare perfectă, de aceea e atît de divers și fără de moarte, teatrul e o buruiană plină de enigme" — spune D.R. Popescu și nu-și scrie altfel propriul teatru. **Dormind pe un șarpe — sau — Patul de foc — sau — Omul care aduce zăpada — sau — Pe-acest verde țărm de mare** (titlul complet, deloc gratuit, pentru că sugerează ambiguitatea necesară a textului dramatic, multiplele lui valențe interpretative, piesă prezentată în premieră absolută pe scena Teatrului de Stat din Oradea, este tipică pentru gîndirea teatrală (nu departe nici de proză) a acestui deosebit de important autor. Dificil pentru critică, devine simplu, vital pentru actori și public. Joacă o benignă farsă amalgamînd (și în această piesă) cît poate din viață, cultură, stare de creație, comedie, tragedie etc., comunicînd însă în multiplele sale finaluri concluzii necomplicate despre toate cele de mai sus, adică adevăruri vizibile, accesibile atît filosofiei abstracte, cît mai ales, gîndirii cotidiene, obișnuite. Așadar, textul pus în scenă la Oradea conține, ca de obicei, mult : citate celebre și reluări din propria operă, simboluri, anecdote, crime, anchete juridice și psihologice, iubire carnală, contemplație, extaz și suferință. Dreptul la dragoste, la fericire și adevăr este încă o dată predominant, chiar dacă în conflictul posibil dintre cei trei termeni se insinuează adesea chiar și nedreptatea.

Sergiu Savin a înțeles mai bine lecția complicației, decît pe aceea a simplității textului lui D.R. Popescu. În regia, dar mai ales în scenografia sa (le semnează deopotrivă) a încărcat spectacolul, a complicat, în loc să descifreze sensurile. În general, s-a lăsat sedus de terifiant (e drept, grandios) decît de seninătate. Spectacolul rămîne astfel mai mult o teorie decît o realitate scenică. Ceea ce se întîmplă totuși în scenă, ca joc, ca organizare a spațiului este interesant. Actorii dau o măsură reală a posibilităților lor. Eugen Țugulea (Ilarie), Ion Abrudan (Anton), Alla Tăutu (Georgeta), Ion Mîinea (Darcopol) și Cristina Șchiopu (Ella) fac, fiecare în parte, roluri interesante, aderente la specificul teatrului lui D.R. Popescu, reușind să combine un anume patetism cu cinismul și anecdotica vieții cotidiene. Toți reușesc să fie actori, personaje și oameni, după cum autorul sugerează că viața ar putea fi deopotrivă teatru, literatură și existență într-o combinație aleatorică, dar exact coordonată estetic. Fiecare replică a lui D.R. Popescu dă satisfacție, atît interpretului, cît și spectatorului. Se rîde și se plînge fără grabă la un asemenea spectacol/text, se bagatelizează și se hiperbolizează naturalul cu același aplomb : e unul din secretele popularității acestui teatru. Între actori, nimeni nu se remarcă, dar nimeni nu eșuează : altă generozitate a teatrului lui D.R. Popescu. Ambiguitatea se conservă astfel pînă și în momentul receptării. Nu mi-a displăcut spectacolul, chiar dacă am obiecții în ceea ce privește desfășurarea lui. Ceea ce a reușit regia, dar, bineînțeles, pe șansa oferită de text, este atmosfera de teatru perpetuu, implicarea tuturor factorilor prezenți în actul de creație : spectatorul însuși se simte parte a spectacolului, pentru că, oricum, efortul său de receptare nu poate fi neglijat. Esențial pentru textul lui D.R. Popescu, iar regia și actorii au îndeplinit aceasta, e spiritul de teatru integral, aproape și departe de viață, pe scenă, în sală și mai departe de ele, la care se adaugă faptul că singura convenție eficientă pe tot acest traiect ar fi înlăturarea convenției. Fără îndoială, spectacolul este dominat de personalitatea autorului piesei, care a impus de la bun început codul echivocului, dar și regula teatrului ca scenă a vieții. Bineînțeles, va trebui să urmărim și alte montări pe acest text pentru a înțelege cît de mult s-a apropiat sau s-a depărtat de el acest spectacol. Textul e, fără nici o îndoială, „deschis".

În alte roluri : Marcel Segărceanu, Petre Panait, Laurian Jivan.

VALENTIN TAȘCU ■

Muzică

Gala speranțelor

„Vă place opera ?" Întrebării puse de conducerea muzicală a Radioteleviziunii — prin ciclul de concerte cu același nume intrat, iată, în cel de al patrulea an de existență — melomanii i-au răspuns afirmativ și cu entuziasm, dovada elocventă constituind-o afluența publicului în Studioul din str. Nuferilor. **Luminița Constantinescu** se dovedește a fi mereu inventivă gîndind concertele și emisiunile RTV, pe care le semnează, nu doar pentru obținerea unor succese facile — prin aducerea pe podium a unor mari interpreți lirici — dar orientîndu-se și către alte diferite planuri tematice. Iar dacă adăugăm că pe lîngă cele 12 soprane, 2 mezzosoprane, un tenor — rara avis ! — și un bas, încă două nume de mare prestanță în arta românească — **Maria Slătinaru-Nistor** și **Gheorghe Roșu** au acceptat să-și dea concursul, vom concluziona că — încă din pornire — manifestarea ce a avut loc zilele trecute trebuia să se bucure de un deplin succes ; așa cum s-a și întîmplat, de altfel, beneficiind însă și de experimentata baghetă dirijorală, personificată prin maestrul **Paul Popescu**.

Despre vocile de aur ale **Leontinei Ciobanu-Văduva, Siminei Ivan, Feliciei Filip, Angelei Burlacu și ale mezzosopranelor Liliana Nichiteanu și Ruxandra Donose**, noi am mai scris ; așa încît, pentru a lăsa mai mult spațiu celorlalți, ne vom rezuma în a afirma că interpretările oferite nouă, duminică seara, de aceste purtătoare ale artei românești, s-au ridicat la o excelentă cotă valorică valabilă în oricare loc de cultură de pe mapamond !

Pe scurt, **Adriana Mesteș** — eleva maestrului Visarion Huțu — laureată a concursurilor internaționale „Bach" (Leipzig) și „Schumann" (Zwickau), ne-a atras atenția prin muzicalitatea și amplitudinea vocii sale relevată în prezentarea ariei Leilei, din opera „Pescuitorii de perle", de Georges Bizet ; o voce care face cinste scenei lirice ieșene (Gilda, Violetta, Lucia, Adela ș.a.) și nu numai cetății moldovene. **Maria Diaconu**, solistă a Teatrului Muzical din Brașov și a Operei din... Berna, după ce a obținut lauri la Toulouse, a „colecționat" în acest an alte patru importante premii, chiar în templul muzicii, la Viena ! Valoarea sa, de excepție, a fost remarcată în interpretarea plină de nuanțe și de inflexiuni vocale a celor două tulburătoare eroine din lumea operei : „Manon Lescaut", de Giaccomo Puccini și „La Wally" de Catalani ; despre Diaconu atît, deocamdată... Tot la Brașov, **Liliana Dumitrache** atrage săli pline de melomani, care vin să asculte o autentică Mimi, Violetta, Michaela, Cio Cio San și chiar Silvia sau Contesa Maritza ; atributele primadonei s-au vădit și în aria Odabellei, din opera „Attila", de Verdi. **Andreea Lori**, o altă lăsoancă, ne-a arătat o frumoasă ținută scenică și interpretativă, întruchipînd dificilul personaj al Leonorei, din opera „Forța destinului", creație a aceluiași geniu al muzicii italiene. Școala de canto clujeană a fost reprezentată cu cinste de **Carmen Gurban**, care și-a etalat buncle sale însușiri vocale, tocmai prin tehnica sa bine pusă la punct ; iar cele două atribute au fost observate în aria Lizei, din opera „Dama de pică" de Piotr Ilici Ceaikovski, moment dificil și de vîrf al lucrării. Studenta a fost urmată de maestrul său, basul **Gheorghe Roșu**, artist cu o amplă activitate concertistică internațională și care ne-a demonstrat cît este de frumoasă aria lui Fiesco, din opera „Simonne Boccanegra", de Verdi ; cu condiția să ai măiestria solistului transilvan ! Tot din orașul de pe Somes, **Mireia Cișman** — discipolă a maeștrilor Edith Simon și Ivo Hubic — ne-a reafirmat și la București (o ascultasem și pe scena Operei Române din Cluj-Napoca) exigența sa artistică dublată de calitățile sale vocale, însușiri care îi vor aduce, în mod sigur, o mai rapidă ascensiune. Credință justificată, mai ales după audierea ariei Aminei, din opera „Somnambula", de Vincenzo Bellini. **Irina Săndulescu-Bălan** are o voce splendidă și constituie o certă speranță a școlii bucureștene : cu și basul **Mihnea Lamatie** (aria lui Gremin, din opera „Evgheni Oneghin", de Ceaikovski) și, respectiv, tenorul **Corneliu Tudosie**, student și el la Conservatorul „Ciprian Porumbescu", clasa maestrului Iulian Băieșu (aria lui Enzo, din opera „Gioconda", de Amilcare Ponchielli ; prea dificilă însă pentru acest moment de studiu) ; și chiar cea mai tînără protagonistă a serii, eleva **Andreea Iacob**.

Și iată-ne ajunși în finalul comentariului nostru, nu înainte însă de a sublinia bucuriile estetice dăruite, întotdeauna, de celebra noastră artistă **Maria Slătinaru-Nistor**, satisfacții trăite și în această memorabilă manifestare a dragostei și înțelegerii față de nemuritoarea muzică de operă.

CLAUDIU NEGULESCU ■

CAP LIMPEDE

● **Literatură, stiluri, modă.** Deosebit de ingenioasă ideea realizatorilor almanahului 1988 al **României literare**, care au adunat laolaltă o suită de texte interesante — traduceri, adaptări, pagini literare, — precum și o bogată iconografie, de cea mai bună calitate pe tema enunțată deja pe copertă. ● Relatînd despre marii creatori de modă, de-a lungul timpului, cu, uneori, savuroase portrete (vezi, de pildă, pe cel al celebrei Gabrielle Chanel), reconstituind istoria unor mărunte dar prețuite accesorii ale modei (umbrela, pălăria, mustața, crinolina, turnura, barba și pieptănăturile, pijamaua, pantalonii etc. etc.). Redactat cu îngrijire și farmec, almanahul se citește cu cea mai mare plăcere. ● Nu lipsesc povestirile polițiste. În almanahul **României literare** puteți citi deci și o interesantă proză de Agatha Christie. ● Pagini semnate de Boris Vian, Camil Petrescu, Ryunosuke Akutagawa, Kurt Vonnegut jr., Radu Cosașu, D.K. Broster etc. întregesc sumarul. ● Anecdote, istoria pantofilor, moda filmului, moda și teoria informațională ș.a.m.d. **Literatură, stiluri, modă** e o cutie cu surprize plăcute.

● La Teatrul Ion Creangă, **Albă-ca-Zăpada** a înfruntat pentru a 300-a oară viclenile vrăjitoarei. Altfel spus, unul din spectacolele de succes ale teatrului bucureștean a ajuns la 300 de reprezentații cu săli pline. Autoarea performanței, regizoarea Ileana Cîrstea.

● O altă aniversare. **Revista noastră**, publicație a Liceului „Unirea" din Focșani, a împlinit 75 de ani. Paginile numărului aniversar tipăresc mesaje de felicitare : Radu Voinea, Eugen Barbu, Nicolae Ciobanu, Ion Larian Postolache, Petre Ghelmez. ● Personalitatea lui Marin Preda este evocată în paginile unui interviu cu Elena Preda, soția scriitorului. ● Invitatul rubricii **Opinii** este, de această dată, prof. univ. dr. doc. Solomon Marcus. **(T.M.)**

● **Toamna culturală buzoiană.** Un eveniment de ampioare în viața culturală buzoiană l-a constituit cea de-a XX-a ediție a „Toamnei culturale buzoiene", complex de manifestări politico-educative și cultural artistice dedicate Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român și aniversării a 40 de ani de la proclamarea republicii. Programul acestei acțiuni de mare anvergură, desfășurată în municipiul Buzău și în celelalte localități ale județului, a fost pe cît de bogat și variat, pe atît de interesant, de atractiv, vizînd educația complexă, revoluționară a omului nou de astăzi, constructor activ al României socialiste, lărgirea orizontului cultural, spiritual și avînd un profund conținut patriotic și educativ.

Prin activități precum „Unirea, ca ideal și simbol în istoria poporului român", găzduită de Muzeul județean Buzău, prin expuneri ca „Legămînt străbun — vitejie, cinste, neatîrnare; 1900 de ani de la începutul domniei regelui erou Decebal" — organizate în diverse așezăminte de cultură din județ, s-a urmărit cunoașterea istoriei poporului nostru, a glorioaselor fapte ale înaintașilor, săvîrșite în vederea păstrării ființei naționale, a paginilor de eroism ale constructorilor socialismului din patria noastră.

Spectacole ai căror protagoniști au fost interpreți și formații artistice laureate ale Festivalului Național „Cîntarea României", spectacole dedicate, printre altele, frunta-șilor în campania agricolă de toamnă de anul acesta, o sesiune de comunicări și referate pe teme de folclor, concursul interjudețean de interpretare a cîntecului popular, cu genericul „România — plai de dor", saloane de carte social-politică, vernisaje de expoziții de artă plastică, precum și altele, vor completa paleta amplelor manifestări incluse în ediția din acest an a „Toamnei culturale buzoiene". **(Dan Stroe)**

● Numărul din octombrie al revistei **Teatrul** cuprinde pe lîngă obișnuitele cronici de spectacole și dezbateri privind fenomenul teatral actual, cîteva rubrici noi care anunță o benefică revitalizare a publicației : „Ce e nou la... Paris, Londra, Dublin, Sofia", cu informații aduse la zi în ceea ce privește stagiunile teatrelor lumii. „Interviu T" sau „Reflector" — pagini alerte în care scena e văzută cu un acidulat spirit critic, de la „Cum se poate degrada repede și bine un spectacol", pînă la „Cîteva sfaturi și îmbărbătări pentru candidații la I.A.T.C.". Dramaturgul Tudor Popescu publică noua sa piesă „Vulturul zboară prea sus" **(I.Z.)**

Vitrina cărţilor

Opinii despre

«Scaunul singurătăţii»

roman de Fănuş Neagu

Dramatism şi frumuseţe

După **Îngerul a strigat**, roman al unor tragice dislocări şi, totodată, carte a purificării prin sfîrşit, **Scaunul singurătăţii** este un „cîntec al amintirii" unor vremuri mai apropiate, care fac parte din biografia scriitorului: unda melancoliei se înalţă de aceea mai puternic, precum fumul negru dintr-un rug al lucrurilor. La prima vedere (lectură) această carte somptuoasă ca un covor oriental este un tun înalt al existenţei frenetice, o glorificare a puterii de a iubi viaţa, natura şi pocala lor. Faitalism şi aici arta lui Fănuş Neagu de a transmite, inimitabil, poezia grea de mirosuri şi culori a unui fabulos tărîm dunărean cu pămînt vulcanic, temperamente vijelioase şi „haiducesti cu evenimente „neverosimile", dăstrămînd o rară capacitate de halucinaţie a unor mituri, tumultuoase de poezie de „a trai şi trăind efectiv, sub narcoza („bumbarea reală") emanaţiă de acest dor fără saţiu. Intensităţi de trăire, memorabilelor fâşturi dunărene atinge treapta exaltării fără de care „normalitatea" devine o penibilă infirmitate. Într-o amintită mentalitate populară, dedalfel, individzii cu personalitate puternică, ieşiţi din comun, sînt „bolnavi". Romanul lui Fănuş Neagu este populat de asemenea bolnavi de adevăr şi de viaţă trăită sub semnul freneziei şi al exaltării sonore „naturale" fără complicaţii interioare, ca semnul o libertate, în năzuinţa ei absolută, dar, în realitate, o formă precară. Vitalitatea excesivă a acestor existenţe libere este un simptom al disoluţiei lumii arcaice aparţin. O lume ce-şi trăieşte ultimul act făcîndu-şi agonia expresivă prin exces, travestind-o mereu în formele unei vitalităţi debordante şi dîndu-i aparenţele unui act festiv, sărbătoresc. Lectura romanului este, din această pricină, dificilă căci presupune tot timpul o atenţie distribuită pe două planuri: cel strict „narativ", în care urmărim un scenariu pitoresc, baroc şi extravagant, o seamă de aventuri care mai de care mai spectaculoase şi „neverosimile" şi altul, al acelor cîtorva mari simboluri pe care cartea le conţine: dragostea, iubirea, moartea, singurătatea marilor posedaţi care răspîndesc „cuminţenia sub bier" şi infernul fricii. Toate concurînd, în ultimă instanţă, la frînarea vitalităţii şi transformarea omului într-o fiinţă dominată de prudenţă şi calcul, de suspiciune şi neîncredere: maladii care sufocă şi ucid instinctul liber al lumii „vechi", acest cîrcel în romanul lui Fănuş Neagu îi sînt dedicate cele mai frumoase pagini. O lume cu sentimente nefalsificate clocotind de o energie al cărei exces, îi semnalizează amurgul inevitabil: consumat într-o vîlvătaie re-i spulberă dramatismul şi frumuseţea cufundînd-o într-un „veac de singurătate".

C. STĂNESCU ■

Excesul de pitoresc

Înbătîndu-se cu rouă, Fănuş Neagu şi-a înmuiat pentru de scris într-un cuib de viespi şi a scris pe fîlfîiul unui tarangan de operetă un roman de adormit copii în luna mai, lună în care Editura Cartea Românească îşi lenghă spiritul artic cu tîrîşul şi îl aruncă în Marea Marmara.

„Mărturisesc că în acest stil cursiv şi în scrisul tot articolul, dar m-am gîndit că nu se supără la urale cîteva pe cititori. O frază mai merge, dar de la a doua se creează deja o senzaţie de satietate. Fănuş Neagu nu şi-a făcut probleme de acest fel. Noul său roman, **Scaunul singurătăţii**, publicat recent de Editura Cartea Românească, însumează 368 de pagini şi este scris **în întregime**... cu o pruncă de realizează. Toate personajele — profesori, activişti de partid, funcţionari, ofiţeri, barmani, femei mai mult sau mai puţin uşoare — vorbesc la fel. Dacă nu li s-ar preciza din cînd în cînd numele, nici n-am putea să le distingem. Iată, ca exemplu, un dialog (din care omit intenţional numele) între o infirmă imobilizată în scaunul ei de paralitică (scaunul singurătăţii !), un activist al comitetului raional şi o pictriţă:

„— ...azi-noapte, cînd se sfîrşea anul vechi şi începea ăsta nou, luna s-a schimbat în tigancă codoaşă, a scos din bălţi cinci iepe şi le-a dat puşcăriaşilor din închisoarea oraşului, să-i bucure cu carne femeiască...

— ...ca să te plăteşti de vorbele alea urîte, aprinde o ramă de vise şi rouga-te la brazi să te schimbe, timp de zece nopţi, în veveriţă.

— ...îl iubesc, în zori m-a trecut Dunărea pe gheaţă, ca să căutăm la cherhana crapul ăla roşu pe care l-au zărit unii, la copca năvoadelor, şi despre care se zice că e jumătate de argint, jumătate cal de aramă..."

Poate cineva să ghicească cine anume spune fiecare replică ? Bineînţeles că nu. Iar confuzia este mărită de faptul că prozatorul însuşi vorbeşte la tel, în stilul baroc pe care de altfel îl cunoaştem de multă vreme, din romanul **Frumoşii nebuni ai marilor oraşe** şi din cronicile sportive publicate în revista **Luceafărul**.

Nu se poate nega faptul că la început, cînd încă nu alunecase în manierism, acest stil avea frumuseţea lui. Şi chiar şi în prezent, deşi seamănă cu propria lui parodie, încă ne mai delectează din cînd în cînd, cu imagini pitoreşti (nu întîmplător, dintr-un roman aproape ilizibil ca **Scaunul singurătăţii**, pot fi decupate pasaje cu valoarea unor scurte poeme în proză). Însă, în general, complicatul şi, în acelaşi timp, previzibilul mod de a scrie al lui Fănuş Neagu nu mai are eficacitate estetică. S-a transformat într-o bîiocraţie lingvistică, într-un protocol al exprimării sofisticate şi comic, asemănător cu limbajul „preţioaselor ridicole" satirizate de Molière. Impresia din timpul lecturii este cu atît mai nefavorabilă cu cît romanul se referă la evenimente din deceniul şase, pline de dramatism. După ce scriitori ca Marin Preda, Dumitru Radu Popescu, Augustin Buzura, Constantin Ţoiu, Petre Sălcudeanu au evocat acest deceniu în cărţi impresionante, uncle de-a dreptul zguduitoare, viziunea de carnaval pe care ne-o propune Fănuş Neagu are ceva frivol. În **Frumoşii nebuni ai marilor oraşe**, unde era vorba despre un fel de eroi de Curtea-Veche ai zilelor noastre, stilul nu disfona, deşi şi acolo se ajungea la exces. Însă în **Scaunul singurătăţii**, unde reclamaţii care pun în primejdie libertatea unor oameni, sînt adresate „Departamentului orhideelor", scamatoria cu cuvinte constituie o impietate.

În plus, din dorinţa de a dramatiza o naraţiune de un insuportabil idilism, Fănuş Neagu face greşeala de a recurge la scene deocheate, de un gust îndoielnic. De pildă, el descrie la un moment dat, cu încîntare, trecerea prin port a două marinarc :

„Cel cu cămaşa galbenă mergea în faţă, sugînd un muc de ţigară. Funiul pe care-l ţinea mult în plămîni îi îmbărbăta limba să scuipe la ţintă, şi în scurta lumii numai pe indicatoarele anunţînd trecerea oprită şi pe ghersetele paznicilor. Cel cu cămaşă neagră, rămas puţin mai în spate, se deschoiase la pantaloni şi, fără să scurteze pasul, păţruns de ideea că toţi sîntem datori să sărbătorim într-un fel sosirea primăverii, se p... din mers pe prietenul lui."

„Tabloul ăsta, plin de-o obrăznicie cu scorţişoară — comentează scena Fănuş Neagu prin intermediul personajului său principal, Cezar Saltava, martor al întîmplării — mi-a suit ziua într-un pom roşu. Îmi simţeam mădularele trosnind de fericire."

Nu ştiu alţi cititori cum sînt, dar eu, cînd ajung la asemenea episoade, lipsite de o funcţie estetică, nu-mi simt deloc mădularele trosnind de fericire. Fănuş Neagu rămîne fără îndoială un autor important, de care nu se poate face abstracţie — are, de altfel, în momentul de faţă zeci de imitatori —, însă ultimul său roman este un eşec, o dovadă clară că pitorescul în sine nu poate constitui materia unei cărţi.

ALEX. ŞTEFĂNESCU ■

Metaiora ca o cizmă spaniolă

Fănuş Neagu — acela pe care l-am cunoscut în povestile de înnoptare şi în romanul **Îngerul a strigat** — se vede, prin romanul **Scaunul singurătăţii**, ca printr-un geam afumat. Cazul lui îl repetă pe acela al lui Ionel Teodoreanu şi „maladia" pare să fie aceeaşi. Într-un interviu pe care l-a acordat unei reviste în urmă cu mai mulţi ani, Fănuş Neagu se arăta chiar mîndru de această repetare de destin. Critica serioasă a timpului îl avertizase pe Ionel Teodoreanu asupra primejdiei... talentului. Prozatorul dintre cele două războaie a declarat „război" criticii, încredinţîndu-se unui public indolelnic, disprefuind posteritatea. Posteritatea nu l-a iertat. Aplauzele ei vin de la acelaşi public, care consumă literatura la desert. Numeros, acest public nu a făcut niciodată istoria literaturii. Nici una din cărţile aşezate de el pe raftul întîi nu a durat mai mult decît hîrtia primei ediţii.

Scaunul singurătăţii este o carte incoerentă, delirînd de imagini: cu personaje care vorbesc cum scrie Fănuş Neagu în cronica sportivă, bogat şi sucuient, c-un har de a spurca înrudit cu acela din cronicarii munteni. Lumea din balta Brăilei trăieşte un moment de resurecţie. Deasupra paginilor exhală o senzualitate tulbure, în care nu putem să nu recunoaştem (aşa cum facem cînd privim fotografii de demult) chipul artistului la tinereţe. Pe fragmente, personajele au statură de Codin. Femeile (dorite cu violenţă) sclipesc, în nici oglindă, ca personajele lui Marquez, sau ca să nu mergem atît de departe, ca eroinele lui Ştefan Bănulescu. Dar infirma Luiza-Maleta, implicată într-o dreaptă delaţiune, nu are nici un fulg din aripa Erendirei. Nici demonism al sexului, nici al infirmităţii: doar o boare amară de delir social.

Dar delirul acesta îi cuprinde pe toţi în „obsedantul deceniu", chiar şi pe Leb Betleem — pe numele lui adevărat Lazăr Mantora. Şi el şi Luiza-Maleta se ştiu, cum să spun ?, „vinovaţi" de condamnarea, în acelaşi vremuri, a lui Alexandru Măcănescu. Mai contează faptul că Leb Betleem se întoarce, de peste ţări şi mări, ca să-şi răscumpere vina ? Şi dacă Leb Betleem nu este personaj în **Scaunul singurătăţii**, pentru că nu are interioritate dramatică, cine poartă sarcina dramatică a acestui roman ? Cezar Saltava ? Dar nici acesta nu trece prin istorie, ci se lipeşte, ca un abţibild, de coaja ei. Cuprian ? Poate Gil ?

„Scaunul singurătăţii" este, în primul rînd, al Luizei-Maleta. Ea este transportată, înfirmă, prin viaţă. Metafora cărţii se întinde peste personaje şi peste cititor. Stăm, fiecare, pe un scaun al singurătăţii (al infirmităţii). Şi amintirile pot să ne poarte către infirmitate. Încerc să descos cît se poate descoase din meta-fizica textului. Condamnarea la vinovăţie ne poate veni dintr-o proto-istorie, dar şi din istoria imediată. Ne aşezăm, de bună voie sau sîntem aşezaţi pe scaunul acesta. Scaunul este al nimănui sau al tuturor — al condamnatului, ca „scaun electric", al celui rămas liber — spre ispăşire.

Metafora se dovedeşte, pentru Fănuş Neagu, la fel ca pentru Ionel Teodoreanu, o cizmă spaniolă: ea place pînă la durere şi sfîrşeşte prin a rupe în chingile ei osul subţire de real — ca un lujer.

VAL CONDURACHE ■

Tehnica amînării

Există, în noul roman al lui Fănuş Neagu, o ezitare vizibilă de a spune lucrurilor pe nume, de a le prezenta cît mai direct şi mai precis cu putinţă. Scriitorul face lungi ocoluri înainte de a înfăţişa cititorului fapte atroce, din dorinţa de a-i menaja sensibilitatea, de a-l convinge că se află în permanenţă instalat într-un univers luminos şi tandru. Dacă alţi prozatori contemplă cu deliciu întîmplările în care oamenii sînt terorizaţi, supuşi degradării şi batjocurii, Fănuş Neagu îşi abate (şi ne abate) atenţia de la ele inventînd cu o fervoare rar întîlnită poveşti care mai de care mai incredibile şi mai fastuoase în desfăşurare. Cuvintele sînt invocate de acest magician al scrisului ca să participe la un ceremonial de exorcizare a răului. Eroii săi fug de traumele istoriei cu ajutorul vorbelor meşteşugite care sînt ţesute adîl în naraţiuni fabuloase. E conturat astfel un teritoriu mirific, unde se pot petrece cele mai incredibile şi, în acelaşi timp, cele mai frumoase aventuri din cîte pot să fie pe lume, ca la o curte a miracolelor, unde e permis orice. O imaginaţie dezlănţuită închipuie pentru personaje ipostaze în care ele să se simtă puternice şi libere, fără ca nimeni să le poată înfricoşa şi fără ca vreun emisar al nedreptăţii şi urîi să le poată constrînge să se comporte după bunul lui plac. Ori de cîte ori emblemele fricii, violenţei, trădării, laşităţii îşi fac apariţia în cadrul suitei de naraţiuni care compun romanul, imediat scriitorul ne atrage în mrejele unui alt basm, şi mai ului decît precedentul şi brodat cu o vervă lingvistică şi mai îndrăcită. Din această pricină nici nu mai ştim exact în ce timp şi loc anume ne aflăm, dacă sînt căutaţi sau nu cu adevărat vinovaţii pentru fărădelegile comise într-o anumită perioadă a devenirii noastre. Lipsite de vehemenţa unor rechizitorii complete şi drastice, paginile lui Fănuş Neagu propun o lume mai curată şi mai prietenoasă, în care bîncle triumfă fără să se simtă nevoia ca să existe numaidecît cineva legat la stîlpul infamiei şi supus oprobriului public, fiindcă spaţiul poveştii este cel al iertării şi al bunătăţii.

GEORGE ARION ■

Mică antologie critică

„Ca o baghetă frenetic răsfrîngătoare de limbă română, Fănuş Neagu aduce-n rîndurile acestei cărţi lumea de vis a limbii noastre, ca martor parcă a teribilelor noastre resurse, nehănuite lex la înec, pe la colţuri de frază, adevărate caravane de metafore şuierătoare, plesnind pe poftă de mine voievodală şi de aducere-aminte patriarhal sau vis cosmic sau vis al visării, mereu în sine pe sine vîrsîndu-se ca-n alta legendă orientală a căutării de sine a oglinzii în tot adîncul altei oglinzi." (Dumitru Ţepeneagu, Luceafărul, nr. 10/1987).

„Romanul acesta, excelent scris, marchează un moment de referinţă în proza lui Fănuş Neagu". (I.D. Bălan, Contemporanul, nr. 40/1987).

„Altfel, cartea aceasta, acum cu majuscule, Scaunul singurătăţii, ni-l înfăţişează pe Fănuş Neagu stînd pe un pinten de ceafă: munte-i de urîţ, făcute cîuş, adună dintr-o parte „poveşti" (de pe tărîmurile de unde au venit apele, urele populate cu oameni), din ceaîaltă alege cîte o baladă (purtata de apele venite din timpul naturilor, cu tărîmuri întîmplate de eroi); braţele acelea se întîlnesc abia în mare — cît rămîn în „apele teritoriale", ale lui Fănuş Neagu, răsfrîngînd în oglinda lor ceea ce a binevoit stăpînul ceafălului să lase să treacă (după ce, spunea-m, în căuşul palmelor a tot amestecat apele), devin cărţi plutind în mîndre scadre. Şi de acolo ajung în marea cea mare, care-i lumea literaturii şi literatura lumii". (Florin Bănesc, Orizont, nr. 44/1987)

Să le privim și să le stăpînim cu mîndrie. Ele sînt durabile mărturii ale modului cum generația noastră își împlinește datoria față de țară

Cele două porți ale canalului Poarta Albă-Midia Năvodari : ecluzele de la Ovidiu și Năvodari

Ștafetă eroică între Dunăre și mare

Un canal este o lucrare pe care oamenii o fac cu gîndul la eternitate. El modifică pentru totdeauna înfățișarea locurilor respective, determinînd și schimbări profunde în viața oamenilor din perimetrul său, în ocupațiile lor tradiționale și în structura profesiilor practicate de ani și ani de zile.

Dar pentru ca „să-ți dea mîna" să purcezi la o atît de vastă întreprindere, trebuie să ai fără doar și poate, forța și capacitatea tehnică necesare. Canalul Poarta Albă — Midia Năvodari este o asemenea expresie a nivelului de dezvoltare atins de economia țării noastre în al 9-lea deceniu al secolului 20. Și încă nici aceasta nu este îndeajuns căci, trebuie să dispui, în afară de tehnică și de acele puternice resurse umane, ingineri, proiectanți, tehnicieni, maiștri, muncitori cu înaltă calificare, capabili să învingă realele dificultăți tehnice, presupuse de amploarea și ineditul unei grandioase prefaceri a pămîntului.

Dobrogea, bătrîna noastră Dobroge este de asemenea teritoriu care, de la un timp, se modifică structural spre beneficiul omului. A fost mai întîi — și nu sînt decît trei ani de atunci — Canalul Dunăre — Marea Neagră, care a înnobilat acest pămînt străbun, realizînd o nouă legătură a Dunării cu Marea cea mare. Acum, cartografii vor trebui să mai adauge o linie pe harta țării și anume, de la km 35,000 al magistralei albastre, pînă la Midia — nume care astăzi, dar mai ales în viitorul apropiat, va reveni tot mai frecvent în vocabularul nostru, grație destinului său economic configurat clar.

În puțini, foarte puțini ani, dacă e să ne gîndim la strategia dezvoltării în perspectivă, ce stă la baza politicii noastre economice, aici, într-o zonă de stufăriș și de baltă, pe o plajă pustie, s-a edificat cel mai mare combinat petrochimic al României

A fost necesară construirea unui port și el, portul Midia, la această dată este în funcțiune. În bazinul său s-a construit — și lucrul a apărut ca firesc — un șantier naval pentru reparații nave maritime de tonaje mici și medii ; vă informăm că primele nave, care au beneficiat de serviciile acestui șantier de reparații navighează la această oră, pe mările sau pe oceanele lumii.

Tot aici, la Midia se găsește terminalul conductei submarine de 60 km., prin care ajung la țărm o parte din hidrocarburile extrase din adîncurile mării, prin intermediul platformei de foraj marin Gloria.

Dar acest nume, Luminița, ce vă spune ? ! Sînt sigur că, chiar mulți dintre locuitorii județului Constanța, la un test rapid, ar denumi revista pentru pionieri și școlari...

Luminița este de fapt portul din capătul terminus al ramificației noului canal, o ramificație în lungime de 5 km., construită și ea din rațiuni economice de perspectivă. Aici, în proxima vecinătate, la Corbu, se află o mare carieră de calcar, ce constituie încă de pe acum principala sursă de materie primă pentru cel mai mare producător de ciment din România — am numit Combinatul de lianți și azbociment din Medgidia, dar în perspectivă și pentru alți consumatori industriali ce pot fi aprovizionați pe calea apei în primul rînd, uriașii siderurgici de la Galați și Călărași.

De ce de aici și nu din altă parte ? Simplu, pentru că drumul pe apă, o știe orice economist ce calculează beneficiul unui produs, este cel mai leftin și cel mai lesnicios transport posibil.

Activizarea economică a zonei Ovidiu — Năvodari — Midia, dezvoltarea transporturilor fluviale interioare, iată rațiuni esențiale ale construcției noului canal.

Odată cu finalizarea lucrărilor și deschiderea oficială a canalului, moment trăit la cea mai înaltă tensiune emoțională, în prezența președintelui Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a tovarășei Elena Ceaușescu, capătă împlinire și concretețe munca neobosită desfășurată în perioada anilor 1984—1987 de mii de constructori civili, militari și brigadieri de la Șantierul național al tineretului, care au înscris în această nouă epopee a muncii pentru țară, adevărate fapte de bravură muncitorească, continuînd memorabilele pagini de eroism de la Canalul Dunăre — Marea Neagră.

De altfel, foarte mulți dintre constructorii noii artere de ape — ne spunea tovarășul Dumitru Topală, directorul antreprizei de construcție a canalului — au lucrat și pe șantierele „magistralei albastre", punînd acum în practică marea experiență cîștigată în acei ani încordați.

Alături de acești veterani, și împreună cu ei, pe șantierul canalului au muncit numeroși alți constructori, ce au venit din toate colțurile țării și au depus o activitate entuziastă, plină de abnegație, înscriindu-și numele printre făuritorii acestei opere menită să dăinuie peste secole.

Fapte de muncă caracterizate prin devotament profund față de patrie, pentru cauza și destinul socialist ale poporului român, au înscris în cartea de onoare a canalului ostașii forțelor noastre armate, bravi militari din detașamentele de geniști, infanteriști, tancheți, marinari, care au fost prezenți pe acest șantier de la prima cupă de pămînt excavat și pînă la finalizarea lucrărilor.

★

Canalul Poarta Albă — Midia Năvodari, destinat navigației fluviale, are și funcțiuni complexe de gospodărire a apelor, irigații, energie hidroelectrică, alimentări cu apă potabilă și industrială, fiind o cale navigabilă din clasa a 5-a (după normele C.E.E. — O.N.U.), încadrată în clasa a doua de importanță (după Stas 4076/1974).

El se desprinde din Canalul Dunăre — Marea Neagră la km 35,000 urmînd un traseu ce trece prin apropierea localității Ovidiu, apoi prin lacul Mamaia, la limita sa nordică, pentru a debuşa în portul maritim Midia, iar o altă ramificație a sa ajunge în lacul Năvodari, avînd punct terminus al șenalului navigabil portul mineralier Luminița.

Iată și alte caracteristici tehnico-funcționale : lungime 26,6 km, plus 5 km de șenal navigabil în lacul Năvodari ; adîncimea apei în canal — 5,5 m ; lățimea la fund — între 30—50 m. ; gabaritul de trecere pe sub poduri — 12,5 m., Viteza de navigație — 8—9 km/h.

Principalele obiective hidrotehnice ale canalului sînt : ecluza Ovidiu (km 15 plus 230 m.), cu o cădere de 6,5 m., ecluza Năvodari (km. 24 plus 477 m), cu o cădere de 2 m., porturile Ovidiu și Luminița.

Construcția canalului a necesitat un mare volum de lucrări între care : excavarea a peste 70 mil. m.c. de pămînt și rocă, 6 mil. m.c. de umpluturi în maluri, 250 000 m.c. de beton turnat, consolidarea taluzelor pe o suprafață de 1 135 mii m.p., etc. Au fost încorporate, de asemenea, 10 000 tone confecții metalice și tabliere, 2 000 tone echipamente diverse, 35 000 tone oțel beton, 8,5 mil. tone de piatră spartă și brută etc.

Ca și la canalul magistral Dunăre — Marea Neagră, peste noua cale de ape au fost înălțate 7 poduri rutiere și de cale ferată, care constituie izbutite realizări ale ingineriei tehnologice, asigurînd un transport operativ și fluent peste albia canalului.

A existat și aici, ca și la Canalul Dunăre — Marea Neagră o zonă de creastă, unde constructorii au tăiat albia canalului în piatră dură, trebuind să facă față unor dificultăți sporite.

Pentru creșterea ritmului lucrărilor au fost adoptate soluții și tehnologii eficiente, cerute de secretarul general al partidului cu prilejul vizitelor de lucru pe șantierul canalului, așa cum a fost prelungirea liniilor de cale ferată pînă în imediata apropiere a fronturilor de excavații, au fost puse în practică noile tehnologii de realizare a zidurilor de sprijin pe o distanță de 12 km, și altele, care au condus la viteze sporite de lucru și, mai important, la obținerea unor însemnate economii de combustibil și lubrifianți.

Ecluzele canalului, obiective complexe hidrotehnice și de navigație, s-au executat după proiecte românești, cu utilaje construite în țară, probîndu-se încă o dată înaltul nivel tehnic, capacitatea industriei. De altfel, pe canal, care a constituit și un veritabil poligon de experimentare a unor utilaje și instalații folosite în construcții, unele din ele realizate în premieră, s-au utilizat cu succes echipamente de fabricație autohtonă, care au dovedit fiabilitate și randamente înalte.

★

Tineretului — puternică și energică forță a patriei, i s-a încredințat sarcina executării tronsonului de canal cuprins între km 20—25.

Îndeplinindu-și cu cinste această nobilă misiune — spune cu mîndrie Constantin Andrei, comandantul Șantierului național al tineretului — din mai 1984 și pînă în noiembrie 1988, mai bine de doi ani, peste 7 000 de brigadieri, elevi și studenți din aproape toate județele țării, au executat un volum de lucrări în valoare de circa 880 milioane lei, concretizat, între altele, în excavarea a 8,2 mil. mc de pămînt și rocă, turnarea a circa 50 000 mc de beton, executarea a 300 000 mp de protecții maluri, 4 km de diguri, 20 km de drumuri tehnice etc. S-a scris astfel și aici, la Midia-Năvodari, o nouă filă în cartea de aur a tinerei generații, ce cuprinde fapte glorioase de muncă patriotică, revoluționară, o carte ale cărei prime file cuprind epopeea de la Bumbești-Livezeni și Salva-Vișeu.

La rîndul lor, mîile de militari în termen ce au muncit la canal și-au manifestat în mod plenar, pe acest front pașnic, cum ar trebui să fie toate fronturile lumii, dragostea și devotamentul față de patrie și partid, față de comandantul suprem, tovarășul Nicolae Ceaușescu. „Șantierul a constituit pentru ostașii forțelor noastre armate nu numai un post al datoriei, ci și o minunată școală de perfecționare a pregătirii noastre ca specialiști, de educare și călire revoluționară și patriotică" — ne spunea colonelul ing. Constantin Vînă, unul din cei ce au participat la construirea ambelor canale.

...Simbătă, 21 noiembrie. În această zi istorică, ce va rămîne înscrisă cu majuscule în cronica măreților înfăptuiri din anii socialismului, o nouă arteră de ape a țării a fost inaugurată și deschisă navigației.

Constructorii își string acum „bagajele" și se mută — ce să-i faci, ăsta-i unul din avatarurile meseriei lor — pe un alt șantier, cel al canalului care va face din București, capitala patriei noastre, port la Dunăre și la Marea Neagră. Marșul continuă.

CONSTANTIN ISMAILEANU

De la înălțimea barajului Cornetu-Mihăilești, Argeșul abia se mai observă, firav, neînsemnat. Va „crește" aici lacul de acumulare avînd o capacitate de 80 milioane metri cubi de apă, iar conturul său numărînd 26 de kilometri

Pe Argeș în jos, Pe un rîu frumos

E greu de înțeles cum firul acesta plăpînd de apă, care parcă se miră de tot ce i se întîmplă aici, la Cornetu-Mihăilești, e în stare să ducă în spate barajul de la Vidraru sau, în momentele sale de furie, să înunde sate și ogoare transformînd rodnicia în pagubă. Dar, de fapt, așa cum arată Argeșul azi, e greu de înțeles că poate avea și momente de furie. Așa cum afirmă specialiștii, regimul hidrologic al rîului se caracterizează printr-o „curgere neuniformă" în timp, cu un regim, torențial uneori, fapt care impune rezolvarea unor probleme complexe. Este una dintre rațiunile pentru care apa aceasta capricioasă, ce leagă înălțimile Făgărașului de Dunăre, va beneficia de amenajări cuprinzătoare, menite s-o facă pentru totdeauna utilă, indiferent de anotimp sau toanele vremii. Prin gîndul înțelept al secretarului general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, un proiect mai vechi de un secol prinde acum viață ! Argeșul va deveni navigabil, va astîmpăra setea cîmpurilor pe care le va străbate, va furniza energie electrică, va fi domesticit. Un proiect grandios transformă, în zilele noastre, un rîu cu o înfățișare anonimă într-un drum eficient de peste 70 de kilometri care va uni Capitala cu Dunărea, care va uni Bucureștiul cu marea. Și nu întîmplător cei care-l construiesc sînt în bună măsură oamenii care au construit Canalele Dunăre—Marea Neagră și Poarta Albă—Midia Năvodari, ei nemaifiind drumari, ceferiști, hidrotehnicieni etc., ci constructori de canale, așa cum și la metrou toate meseriile întîlnite în subteran, ca într-o imensă facultate muncitorească, s-au contopit într-una singură, nouă — constructori de metrou.

La Cornetu Mihăilești sau Adunații Copăceni, la Budești sau Oltenița, ca să numim doar cîteva din punctele fierbinți ale noului canal București—Dunăre, se lucrează contracronometru din dorința de a profita cît mai mult de timpul bun de lucru, cu ambiția respectării obligațiilor asumate, cu voința fermă ca lucrările Conferinței Naționale a partidului să fie întîmpinate numai cu succese. Cinci noduri hidrotehnice, porturi noi — Oltenița și 30 Decembrie — poduri rutiere capabile să preia o cu totul altă circulație decît cea de astăzi, un pod de cale ferată (la Grădiștea), lacuri de acumulare, centrale hidroelectrice sînt cîteva din reperele complexei lucrări de amenajare a Argeșului. Complexe nu numai prin obiectivele ei dar și prin soluțiile tehnice alese, deosebite de cele care stau la temelia Canalului Dunăre—Marea Neagră : betonări sub apă, lucrări dificile în terenul nisipos, instabil din lunca Argeșului, excavări sub nivelul pînzei freatice, draglinele fiind utilajele de bază și altele. De la Dunăre la mare, pămîntul excavat era reciat agriculturii. Aici, pămîntul ajunge material de construcție pentru diguri. Proiectul, aparținînd Institutului de Cercetări al Ministerului Tranporturilor și Telecomunicațiilor, este adus la scara de unu la unu de constructorii Centralei Construcții Căi Ferate și ai Centralei Construcții Hidrotehnice Constanța, de „ceferiștii" de la Sibiu, de „drumari" de la București și Timișoara etc, meseriași cu școala făcută la mari investiții realizate în acești ultimi 22 de ani de construcție al unei economii ce a schimbat întreaga înfățișare a României.

RAZVAN BARBULESCU

Fotografii de ELENA GHERA

Unul dintre constructorii portului „30 Decembrie" : sudorul Ștefan Chiose

Dulgherul Mircea Vandalac, de fel din Roman, Dunăre-Marea Neagră. La c

are la activ calea ferată de la Turceni și canalul București—Dunăre a venit printre primii

Șantieriștii nu se dezmint, indiferent de generație sînt mereu la înălțime

Cîntarea României

Teatrul tipografilor

În Casa Scînteii funcționează un club cu o activitate culturală ce dă deplină autonomie artistică acestui transatlantic al paginii albe în raport cu propria sa menire : în sălile clubului activează o formație de teatru muncitoresc a cărei valoare echivalează în spațiile expresive ale ocalității multe din paginile literare care au dobîndit viza bunului etern de tipar. Toți cei care însuflețesc această formație de teatru nu au deloc complexul „tiparului" ci joacă, aș zice, cumva în compensație, ca și cum ar vrea să se smulgă logicii lui într-o mai pregnantă logică a vieții care nu ține seama de tipare previzibile și la care ar trebui să se întoarcă măcar din cînd în cînd însuși Mărin Sorescu.

Teatrul muncitoresc „Marcel Anghelescu" există din 1952, exact din anul cînd a intrat în producție Combinatul poligrafic Casa Scînteii. O formație de teatru aflată chiar la temelia cetății cuvîntului scris presupune un mesaj mai subtil decît se poate bănui : cuvîntul scris ascunde în propriile rădăcini promisele oralității sale, orice cuvînt tipărit nu-și are justificare decît în măsura în care el devine din nou cuvînt vorbit pe buzele tuturor. E unul din lucrurile pe care le-am înțeles văzîndu-i pe muncitorii tipografi jucînd teatru.

★

Unul dintre cei mai activi și consecvenți animatori ai teatrului muncitoresc al Casei Scînteii este Sandu Ștefănescu, poet și actor deopotrivă, autor al cîtorva volume de versuri, colaboratorul unui disc realizat împreună cu cîntăreața Angela Similea, multifuncțional activist cultural pentru care munca în tipografie, la sectorul Producție, este o anticameră a aspirației spre valoare și un semn că autoreferențialitatea literei este o dimensiune rea a literaturii scrise, omul cărții îi datorez de altfel întîlnirea mea cu teatrul „Marcel Anghelescu". Întîlnire în urma căreia mă grăbesc să înființ pe toți cei care vin să-și ușureze sufletul sub reflectoarele tiparului să ridice capacul paginii și să descopere în adîncul ei rădăcina viguroasă a acestui teatru muncitoresc !

Pe lîngă Sandu Ștefănescu, coloanele acestei trupe sînt soții Elena și Nelu Hutart, precum și Doina Bodiu, vechi și apreciați interpreți a zeci de roluri de-a lungul anilor, în piese semnate de nume prestigioase ale dramaturgiei noastre, — actori cărora li s-au adăugat, integrîndu-se din mers în colectiv, noii tineri Antina Vasilescu, Iolanda Crețu, Anca Jalea Preda, Marin Plăviță și Ion Cupanache. Pe toți aceștia i-am văzut recent jucînd piesa „Zodia fericirii" de Dina Cocea cu o naturalețe și prospețime care i-a adus an de an în finala „Cîntării Românie" ca în recenta ediție a festivalului munca lor consecventă de peste 35 de ani să fie încununată cu premiul I.

Trebuie însă să spunem că dacă teatrul muncitoresc este o realitate vie a Combinatului poligrafic, lucrul acesta se datorează, poate, în primul rînd, neobositului regizor Victor Moldovan, actor la Teatrul Național, laureat al Premiului de Stat, cel care a știut să-i „moșească" într-ale teatrului pe tinerii tipografi cu atîta pricepere și devotament încît au ajuns să joace inclusiv pe scena Naționalului, în prezența lui Radu Beligan, Florin Piersic, Mircea Albulescu și alții. Să fii muncitor tipograf și să joci într-o sală ale cărei prime rînduri sînt ocupate de asemenea nume sonore, să-i vezi pe rasfățații scenei românești nu doar formalizîndu-se prin prezența lor la spectacolul unei trupe de amatori ci ultimii ca sînt profesioniști ai teatrului și participînd activ la sinceritatea comunicării cu spectatorii neprofesioniști — iată o realitate suficientă ca să-i facă pe acești oameni să creadă cu toată puterea sufletului lor în ceea ce fac !

★

De ce fac tipografii teatru ? Ce le lipsește și ce le dăruie în plus jocul ? Poți fi cel mai bun în meseria ta, se dezvăluie maistrul Nelu Hutart, poți fi cel mai bun specialist din țară, tot mai rămîne ceva ce nu se poate exprima doar prin practicarea meseriei, ceva ce nu se realizează doar prin exercitarea unei profesii cum e cea de mecanic, să zicem, — oricît te-ai sili, mai mult decît perfecțiunea meseriei nu poți arăta ! Dar fiecare om poartă în suflet, indiferent unde lucrează, lucruri extrem de profunde care nu pot fi eliberate în expresie decît prin mijloacele artei.

Cea mai mare bucurie a actorilor tipografi e să vadă lumea plecînd în urma unei reprezentații altfel decît a intrat. Tipografii joacă pentru colegii lor uneori invitînd pe rînd cele zece secții ale Combinatului (în care lucrează cîte cîteva sute de oameni) să vină la spectacole. Oamenii intră în sala clubului în stări de spirit diferite, unii sînt agitați, plictisiți, indiferenți, zgomotoși. Acest zid trebuie să-l învingă actorii amatori. Așa cum spunea odată Mircea Albulescu, amatorii n-au voie să joace niciodată prost tocmai pentru că la spectacolele lor vin oameni de toate categoriile și nu e îngăduit nimănui să distrugă din germene gustul său deschiderea către teatru a unor oameni care nici măcar n-au acest gust format și educat. Foarte mulți dintre aceștia n-au fost niciodată la teatru, văd pentru prima dată o piesă pe viu. Cei care joacă trebuie să-i convingă. Să le placă. Să mai vină și altă dată. Ceea ce face pe acești să descopere teatrul ca dimensiune firească a vieții, a realității, a umanului. Să simtă nevoia acută să mai vrea să vadă așa ceva, să caute ei înșiși și să devină într-o bună zi spectatori consecvenți ai Teatrului Național și în cele din urmă să ajungă, prin teatru, actori ai propriei conștiințe, ca parte activă a mai lucidei conștiințe bune a lumii. Iată de ce actorii tipografi se bucură cînd văd pe cei care ies în urma spectacolelor lor altfel decît au intrat, răvășiți uneori, visători alteori, niciodată inerți, cu o lumină nouă în priviri, alți oameni.

I-am văzut jucînd pe muncitorii tipografi în atît de emoționanta piesă a Dinei Cocea, **Zodia Fericirii**, într-o sală a clubului în care dimensiunea scenei coincidea cu dimensiunile exacte ale unei camere de apartament. În acest spațiu de loc și în fața unei săli de 70 de locuri, totul se petrecea ca în familie. Există o psihologie a jocului în spații mici, susține actorul Victor Moldovan. Amatorii sînt firești și convingători în aceste spații, scoși pe scena unui Național, spațialitatea aceasta uriașă le anihilează firescul, încep să „joace", să fie falși, să tîmite, „să fie actori" În spații mici se mențin însă extrem de vii, reușesc să fie ei înșiși, să-și găsească acel filon al linie de joc și disponibilitate ludică ce există în ființa și în bucuria de a exista a fiecăruia dintre noi. În sala clubului Casei Scînteii am văzut pe acești amatori jucînd cinstit și adevărat „că în viață", făcînd din scenă și artă ei o dimensiune necesară a vieții.

Am aflat că Sandu Ștefănescu are în fază de lectură piesa **Adevărata mamă** inspirată chiar din munca tipografilor și a unei redactri. A scris această piesă, vrea s-o vadă jucată și va juca el însuși în ea cu dorința ca tot ceea ce separă etajele paginii scrise de dedesubturile ei tipografice, la fel de multe și bogate, să se lege cască în legătura colegială dintre cei ce scriu și cei ce tipăresc cele scrise, în solidaritatea dintre cei ce muncesc în redacții și tipografii. Pentru că între tipografii nevăzuți de sub pagină și scriitorii ce deasupra ei e exact același raport dintre rădăcinile unui arbore și coroana sa. Cum nu ne putem imagina coroana ecteasă a unui arbore ignorîndu-și dublura sa subpămîntească, celebritatea nici unui scriitor sau foamea de lectură a oricărui cititor n-ar trebui să ignore desăvîrșitul anonimat al celor ce dau mai pură strălucire luminii tiparului

Cînd vom lua în mînă o revistă sau o carte oarecare, să nu uităm că sub pogoața subțire a paginii, lucrează mii de muncitori tipografi care au propriile lor destine, uneori mai reale decît multe pagini citite și scrise în treacăt. Și între alte forme prin care ei se răzbună pe anonimatul de sub pagină și pe tiparul de abstracțiune al cuvîntului scris care încearcă să le anexeze concretețea propriului destin, se numără și scena pe care cei de la Casa Scînteii acționează form de 35 de ani încoace jucînd.

ION ZUBAȘCU ■

Cîntec de inimă, cîntec de dor

Dintr-o întîmplare, am ascultat vocea unei tinere și foarte talentate interprete a cîntecului popular. Cînta cu inima. Un cîntec învăluit în tainâ și sublim, dragoste și bucurie, supușenie și îndurerare M-am oprit din drum, și-am ascultat acel cîntec dinspre care venim și înspre care ne întoarcem. Aveam senzația că mă reazem de țărîna acestui pămînt, că mugii palmelor țăranilor și că ascult ecoul tuturor

De aceea, poate, atunci cînd vorbea despre Maria Tănase, scriitorul Geo Bogza spunea : **„Ea cutreiera fără obosealâ prin mahalale, prin sate, pe la lăutari bătrîni, pe la țărani și țărance, culegînd și alegînd cele mai curate și autentice creații populare. Maria Tănase spune apoi cuvintele acestor cîntece cu toată culoarea, cu toată ardoarea, cu toată tînguirea pe care ele le comportă".**

Cuvintele de mai sus sînt, iată, valabile și astăzi, dacă ne apropiem de folclor cu înțelepciune și sfială Teleormăneanca **Floarea Calotă**, laureată a tuturor ediților Festivalului național „Cîntarea României" și a mai multor premii de specialitate, vine să ne confirme cele spuse mai înainte. Ea știe să aleagă cu grijă din marea cantitate de folclor. Cîntecele spuse de Floarea sînt răsaduri de inflorire și dragoste. Pusluncea cu care cîntă este o înnobilare a sufletului ei înșiși mărirea radio și Electrecord, ne aduc, pînă aproape de noi, cele mai impresionante versuri din folclorul teleormănean Știind să separe „fărîmul" de autentic **Floarea Calotă** știe să devină una dintre cele mai adevărate mesagere ale cîntecului nostru popular. Vocea ei amplă, gravă și ușor dusă spre diamantos, o ajută să se remarce recunoscînd-o dintre multele voci care apar dar și dispar repede. Beneficiind de o voce cum rar ne este dat să auzim, rostindu-și cu patimă și bucurie cuvintele adunate în cîntece, această fată frumoasă ne amintește de vechii rapsozi și neamului, rapsozi care și-au prins dorurile, iubirile și vitejia în mănunchiuri de cîntec nicicodate uitate

Pentru **Floarea Calotă** lupta cu propria-i exigență e foarte grea și tocmai de aceea, cred că, noile imprimări de la radio sînt atît de impresionante. Ascultîndu-o, ai impresia că dorurile lumii sînt copleșite de lerfuri, că dragostea se destramă în înțelepciunii iar dezbinarea devine umbră de pămînt. Metaforele simple dar pline de tîlc, fac din cîntecele tinerei teleormăneence o fîntînă cu apa limpede, rece și însuflețitoare.

Cîntecul ei însoțește parcă grîul în creștere, frunza spre înverzire iar inima spre îndrăgostire O rugă către soare ne aduce aminte mereu de primăvară. Și cît dragoste dacă nu o vestică primăvară ? : „soare soare înălțoare / vatră de foc călătoare / de n-ai răsuri în zori / n-ar fi cîmpul plin de flori / soare, soare luminos / cînd te bat pe plai în jos / dai căldură și lumină / cînd nu ai răsări din tină soari de n-ai răsări omul pe pămînt n-ar fi".

Există o durere a cuvintelor. Dar această durere este numai **Dorul** nostru de-a fi mai aproape de cei cărora le spunem cuvintele.

IOANA PROCA ■

La Opera română

● Sub titlul generic **Seară de balet modern** sînt cuprinse patru balete pe muzică de compozitori români : **Meandre** de Doru Popovici (coregraf Alexa Mezincescu), **Gura lumii** din lucrări de George Enescu și Theodor Rogalski (coregraf Ioan Tugearu), **Cîntec înalt** de Irina Odăgescu-Țuțuianu (coregraf Adina Cezar) și **Vibrații contemporane** de Șerban Nichifor (coregraf Rose Marie Both-Stoicec). Din distribuție notăm : Carmen Anghelus, Mihai Babiuska, Roxana Colceag, Beatrice Bleont, Mihai Tugearu, Tiberiu Almosnino, Mihaela Tigănuș, Florin Brîndușă, Anne Marie Vretos. La ultimele două piese își dă concursul și orchestra condusă de Lucian Anca. Vineri 4 decembrie (ora 18) ● Cu Florin Georgescu în Almaviva, Mihaela Agachi în Rosina, Lucian Marinescu în Figaro, Alexandru Moisiuc în Bartolo, sîmbătă 5 decembrie, la ora 18, **Bărbierul din Sevilla**. Dirijează Constantin Petrovici ● În matineul de duminică 6 decembrie (ora 11) a fost programat baletul **Precauțiuni inutile (La fille mal gardée)** de Herold-Lanchbery. Sub bagheta dirijorului Carol Litvin vor evolua, în rolurile principale : Anne Marie Vretos, George Postelnicu (debut în rolul Colas), Ștefan Bancă, Gheorghe Anghelus.

● Duminică seara, la ora 18, din repertoriul marelui Puccini — **Tosca**. Rolul Floriei Tosca va fi interpretat de soprana Maria Slătinaru-Nistor, Mario Cavaradossi — de Ionel Voineag, iar Scarpia de Nicolae Uzuceanu. Conducerea muzicală : Cornel Trailescu.

● Cu dirijorul Cristian Mandeal la pupitru (de semnalat totodată și debutul sopranei Victoria Bezetti în rolul titular), marți 8 decembrie, la ora 18, **Aida**. În rolurile principale mai sînt distribuiți : Constantin Ene (Radames), Lucia Cioară-Drăgan (Amneris), Nicolae Urdăreanu (Amonasro), Pompei Hărășteanu (Ramfis)

● Pentru miercuri 9 decembrie (ora 18) s-a programat spectacolul **coupe** de balet compus din **Chopiniana, Rapsodia română nr. 1** de George Enescu, **Bolero** de Ravel și **Carmen** de Bizet- Scedrin, în coregrafiile lui Oleg Danovschi și Tilde Urseanu Remarcăm în distribuție pe Carmen Anghelus, Mihai Babuțka, Maria Cumbari, Ioan Tugearu, Daniela Constantinoiu, Mihai Tugearu, Adrian Gheorghiu.

● Binecunoscuta soprană **Maria Slătinaru-Nistor** va participa la un **Concert extraordinar** ce va avea loc pe scena Operei bucureștene, joi 10 decembrie (ora 18). Un bogat program de arii din opere, coruri și lieduri la care vor mai lua parte : Liliana Ciobanu-Văduva, Sanda Sandru, Veronika Gorun, Florin Fărcaș, Florin Georgescu, Ștefanță Lascu, Emil Iurascu, Vasile Martinoiu, Pompei Hărășteanu, Alexandru Moisiuc, Dan Zancu. Corul și orchestra Operei Dirijor : Constantin Petrovici, maestru de cor : Stelian Olariu ; regia : Ion Constantinescu ; scenografia : Adriana Urmuzescu.

Casa cărții

Ceea ce frapează în mod cu totul deosebit cînd te afli în inspiratul centru al Buzăului este **Casa Cărții**. Nu știu cîte librării or fi în tot municipiul Buzău, dar dacă ar fi numai **Casa Cărții** și tot ar fi suficient lucru pentru a-i face cinste și a-l situa pe un loc fruntaș, în ceea ce privește preocuparea și grija ce se acordă pentru viața spirituală a oamenilor, **Casa Cărții**, un simbol ce pătrunde direct și adînc în sufletul omului, mai ales al contemporanului cu orizontul larg deschis pentru tot ce-i nou și frumos.

Clădirea în care se află **Casa Cărții** nu-i deloc mare. Privită mai de la distanță, felul în care sînt aranjate vitrinele și coloritul viu, tinerese al clădirii în ansamblul său, îți amintesc de librăriile și magazinele din Stratford-Upon-Avon, orașul lui Shakespeare, unde pe lîngă operele acestuia, se vînd vizitatorilor autohtoni și străini, ziare, reviste, reproduceri, diverse amintiri.

Intrînd în **Casa Cărții** te simți ca într-o expoziție. Totul este cural și frumos, aranjat de o manieră funcțională deosebită. În rafturi sau pe mese cărțile, parcă atunci aduse de la tipografie, își așteaptă cititorii. Absolut totul îți stă la dispoziție. Dacă dorești să consulți, să răsfoiești sau să cercetezi mai îndeaproape un volum, poți s-o faci fără nici-un efort în plus, fără să deranjezi pe nimeni. Întinzi mîna și gata. Ordinea și curățenia care există aici te obligă să le respecți cu sfințenie. Cele cîteva fete care lucrează aici, în uniforme cochete și vesele, sînt gata în orice moment să te servească, să-ți facă bon sau să îți le împacheteze. Și operativitatea e cu la ea acasă.

Spațiul nu-i mare, cum ar putea crede cineva. E numai parter, dar așa de bine-i folosit încît și-au găsit acolo loc mii și mii de volume. E împărțită în cinci raioane — beletristică, social-politică, știință tehnică, artă-sport-turism, pentru copii — și un „Colț al Noutăților".

Tineri și virstnici se opreau cu interes mai ales aici. Este într-adevăr atrăgător, atît prin maniera în care își prezintă recentele apariții editoriale, cît și prin conținutul acestora.

Ascultînd comentariile din jur, mi-am permis să-l parafrazez pe marele nostru Arghezi, convins fiind că putem spune: **Casă a Cărții,** cinste cui te-a clădit și ta-a deschis, cinste celor care îți trec pragul cu dorința de a sorbi cu nesaț din bogățiile tale spirituale

Tot acolo, lîngă **Casa Cărții** se mai află „Centrul Județean de Librării", „Librăria pentru imprimate tipizate" (alt lucru care, cred, singularizează Buzăul prin această idee, pe cît de practică, pe atît de utilă) și un „Anticariat" frumos și bogat.

Toate acestea la un loc nu fac altceva decît să confirme tradiția de veacuri a Buzăului care, încă de pe vremea lui Constantin Brâncoveanu devenise un important centru de cultură, renumit pentru activitatea tipografică desfășurată și școala unde se propășeau dascăli de limba română, confirmînd în actualitate că viața culturală de astăzi a orașului, precum a întregii țări, este în plin avînt, un avînt fără precedent.

VASILE DUMITRU ■

Poeme de Gheorghe Tomozei

Călimara

Să facem elogiul călimării acum cînd nimeni
nu mai scrie cu cerneală, cînd, cred,
nu mai scrie nimeni. Călimara
ce mi s-a părut totdeauna fintîna din cîmp
cu greabăn uscat și ciutură înverzită
spălînd capul tractoriștilor de muzicile
balului de simbătă seara
înainte de a grava pămîntul
pe de-asupra
dar mai ales pe dedesupt.

Fîntînă pentru ultimul spic și pentru
ultimul cal, călimara. Fîntînă
ce-mpacă setea tuturor.

Din care chiar și apa bea
apă...

Cunosc

Cunosc un tren ce n-a mers niciodată
el nu știe decît să aștepte și-așteaptă,
toate scările-și urcă spirala spre prima lor treaptă,
prima iubire e-o cheie de fum
într-un lăcăt de vînt...

Cît sînt

Sînt, întreg,
o parte din trupul meu.

Și totuși

Satul umple zările, cuprins fără cuprins –
cu înjghebările lemnului, case, fîntîni, troițe,
satul culcă luna-n fixare
și-astupă cu livezi gura frigului.

Satul e fără sfîrșit. Și dincolo de pîrîu
între coliba potcovarului și țintirim
se mai poate vedea, împrejmuit cu gard de săîcii
Muzeul Orașului...

Scriu

Scriu cuvinte dinainte șterse,
scriu alb pe alb, negru pe negru,
scriu cu osul fluid al literei nenăscute,
scriu ce n-am aflat, scriu ce uit.

Scrisul se scrie pe sine
slujit de mîna mea dreaptă.

Scrisul
scrie
scribi.

Mărturisire-n amurg

Ca să nu se roadă de singură, mîna mea dreaptă,
ca să nu plîngă
am zidit lîngă ea mîna-mi stîngă
ce rabdă cu unghii-n schimbare și-așteaptă ;

spre a-mi proteja ochii de ochii tăi mari și amari
mi-am pus bicicletele unor ochelari,
am întors omicul în trecut
mi-am așezat buzele între dinți și sărut ;

te așteptam să nu vii
și-am pus între noi cutremure, foame, diluvii –
pentru îmbrățișările mele prea mică,
prea de ceară pentru genunchii mei, prea de sticlă,

prea tu, prea nicicînd.
Lemnit, numele mi se umplea cu pămînt,
cu scrumul țigărilor unui nestiut zeu
și cu strălucitorul nenoroc de-a fi veșnic doar eu.

Puterea fragilității

Despre puterea fragilității s-a scris îndeajuns și s-a gîndit deopotrivă de mult. Despre forța de neasemuit a spiritului — asemenea. Nu ne este dată însă prea des bucuria de a măsura toate acestea cu o viață cum este aceea a Celiei Delavrancea. Sărbătorim în aceste zile — cu emoție, cu admirație pentru dreapta, neatinsa statură intelectuală a marii muziciene și scriitoare — sărbătorim împlinirea unui secol de viață. **Dintr-un secol de viață** este, de altfel, și titlul volumului prin care Editura Eminescu omagiază extraordinara vîrstă. Gestul editorial înscrie astfel aniversarea în calendarul culturii române.

„Dintr-un secol de viață", Celia Delavrancea desprinde cuceritoare pagini memorialistice despre Hasdeu, Caragiale, Delavrancea, Vlahuță, Galaction, George Enescu, Dinu Lipatti, Th. Pallady, Grigorescu, Brâncuși, E. Lovinescu, Nicolae Titulescu etc., însemnări de călătorie, portrete ale unor mari interpreți dintre cele două războaie mondiale și din zilele noastre, precum și un jurnal

inedit, scris la 14 ani. Ediția este îngrijită și alcătuită cu un studiu introductiv și repere de istorie literară de către Valeriu Răpeanu. **(Tania Radu).**

Silviu Stănculescu:

(Urmare din pag. 9)

boema mea nu face rău nimănui și, în schimb, mă păstrează pe mine mie însumi. Că sînt directorul Teatrului de Comedie — aceasta nu e deloc o meserie. Ci un statut venit din forța împrejurărilor. Nu am avut și nu am nici un fel de veleități autocratice. Sînt un democrat convins și cred că am luptat întotdeauna cel mai mult și mai bine în grup, laolaltă cu „soldații", ca să zic așa. Nu mi-a plăcut să stau printre „generali". De altfel, teatrul e un sport de echipă. Toate astea fac cu activitatea mea de director să fie mai grea și mai ușoară deopotrivă. Mai ușoară, pentru că nu sînt vanitos ; mai grea, pentru că e greu să gîndești pentru mai mulți, să hotărăști pentru mai mulți. Sînt și voi rămîne un actor care a devenit, pentru cîtva timp, director.

— Ce a schimbat această funcție în viața dumneavoastră profesională ?

— Cum lesne se poate bănui, destul de multe. Mai întîi s-a petrecut o răsturnare de ierarhii. Nu fusesem eu nici înainte genul de actor desprins de activitatea teatrului, de greutățile lui. Acum însă, din '81 încoace, profesional vorbind, trebuie, e firesc, să trec pe primul plan problemele teatrului.

— Care ar fi ele, în cîteva cuvinte ?

— În cîteva cuvinte nici nu se pot povesti, de fapt. Pot spune însă că venirea mea ca director la conducerea teatrului a coincis cu un moment pe cît de firesc, pe atît de dificil : trupa inițială, cea cu care își deschisese Teatrul de Comedie porțile în 1961, sub conducerea lui Radu Beligan, nu mai era deloc tînără. Maturitatea adusese un plus de valoare, dar și niște supărătoare goluri în schemă. A trebuit, deci, să reechilibrez trupa, întinerind-o. Pe cei mai tineri veniți în trupă în acești ani, i-am văzut la lucru în teatrele unde activau, i-am chemat către noi, atunci cînd i-am simțit necesari și, grație talentului și seriozității lor, unii au reușit la concursurile noastre.

— Publicul de comedie nu e oare mai conservator decît altele ?

— Nu neapărat. Publicul nostru își adora vedetele, e drept, dar s-a dovedit că îmbrățișează cu simpatie orice reușită din partea celor tineri. E un public sociabil și îngăduitor.

— Îngăduitor ?

— Da. O spun cu tristețe, dar vina de a trezi îngăduința spectatorilor ne aparține integral. Mă gîndesc la comoditatea actorului de comedie (nu fac generalizări, ci discut o problemă de principiu), care lucrează adesea cu mijloacele minimei rezistențe.

— Mai mult decît în alte genuri ?

— Cred că da. Efectul comic are un infailibil instrument de măsurare : rîsul. Pentru această recompensă, sîntem uneori înclinați să facem orice, chiar și în detrimentul teatrului. Din nefericire, nu toți comicii noștri foarte buni sînt și mari actori. Ca să putem exemplifica, ar trebui să avem în preajmă actori cum erau Iancu Brezeanu, Iancu Petrescu, Petre Liciu, dacă nu chiar Matei Millo, de la care am fi putut învăța măsura comicului și ce înseamnă aceea un comic măsurat. Mai avem încă mult de învățat în ideea că publicul e demn de încrederea noastră, că trebuie să contăm pe inteligența și puterea lui de reacție, fără să îngroșăm efectele, fără să arătăm cu degetul...

— Ce alteeva mai intră în formula spectatorului de astăzi, afară de răspunderea ce-i revine propriu-zis actorului ?

— Multe lucruri. Pe de o parte, această nevoie incontestabilă de spectacol care să destindă. Probabil că se explică destul de ușor în termeni sociologici. Pe de altă parte, trebuie să avem în vedere și să ne preocupe anumite aspecte ale culturii generale a publicului nostru. Cred că în școală nu se studiază suficient dramaturgia clasică românească, nu mai vorbesc de cea contemporană. Prea puțini oameni sînt astăzi obișnuiți să citească o piesă de teatru deși citesc cu plăcere și în mod curent proză sau poezie. Altfel spus, publicul vine adesea la teatru nepregătit, nefamiliarizat cu ce înseamnă spectacolul de teatru, pentru că se limitează de cele mai multe ori la receptarea pură și simplă a replicii. Este inadmisibil că unii tineri fac cunoștință pentru prima dată, integral, în sălile teatrului nostru cu texte de Caragiale, Baranga etc. Dacă ne propunem doar să întregim programa școlară, nu ne vom atinge cu adevărat scopul artistic. Avem, în această profesiune, un imens privilegiu : sîntem necesari oamenilor, trăim clipa în care ceea ce am construit îi **îmbracă** — cu gîndurile noastre, spre care-i trimitem, cu ideile pe care le jucăm și cu care tindem să-i neliniștim, în sensul creator, desigur. Numai de aici înainte din actori putem deveni cu adevărat artiști. E o mare responsabilitate, față de noi înșine, și prin aceasta, față de cei cărora le dedicăm arta noastră.

— Ce considerați că are de cîștigat teatrul românesc în acest moment ?

— Trebuie să spun mai întîi că, dacă am cunoscut perioade atît de grele cum a fost cea a războiului, apoi anii grei care au urmat și pe care i-am trăit în peregrinări (cauzate de slujbele părinților mei) pline de învățăminte și de experiență, nu pot să nu prețuiesc enorm aceste timpuri normale, pașnice, nepîndite de primejdii. Trăim un timp în care fiecare activitate, fiecare profesie, fie ea artistică, fie de altă natură, are asigurat un start optim. În teatru, cred că avem de cîștigat un viitor adevărat. Avem însă și de recîștigat ceva : ne lipsesc marii actori ai rolurilor mici. Nu știu ce se întîmplă, dar văd cum ne considerăm tot mai des înfrînți dacă ne revine doar rolul goprarului din **Hamlet.** E ciudat. Bineînțeles că nimeni nu se face actor ca să poarte întreaga viață tava ori să aducă o scrisoare sau să țină o halebardă. Dar nici nu înseamnă că putem fi de fiecare dată vioara întîi. Trebuie să ne recîștigăm bucuria profesiunii, bucuria neasemuită a construirii unui rol.

— O trăiți cu cea mai mare intensitate în seara premierei ?

— Mulțumesc de întrebare. Nu ! Seara premierei este întotdeauna o mare tristețe pentru mine. O spun cu un fel de umilință, fiindcă nu pentru toți este așa. În ce mă privește, micul triumf al lucrului încheiat înseamnă o mare despărțire. Despărțirea de ceea ce iubesc cel mai mult : facerea teatrului. Repetițiile. Acele iluminări progresive, acele treizeci de repetiții zadarnice, pentru ca în cea de a treizeci și una să ai revelația a ceea ce neglijaseși. Aș vrea ca acest șir de bucurii, de revelații să fie fără sfîrșit.

— Se spune însă că un spectacol continuă să „crească" și după premieră.

— Da, dar nu mai e același lucru. Mai intervine apoi și pericolul — uneori mai apropiat, alteori mai îndepărtat — al degradării spectacolului, al micilor adaosuri — excrescențe care parazitează treptat produsul inițial.

— Cine poartă vina pentru acest fenomen ?

— Greu de spus, nu facem un proces. Probabil că întîi de toate, slăbiciunea noastră.

— Nu cumva și contaminarea cu alte forme de spectacole mai puțin laborioase ?

— Probabil. Iată, pe mine unul experiența cinematografică a sfîrșit prin a mă dezamăgi. Îmi lipsea — am înțeles la un moment dat — munca scenei. Mă deranja ușurința cu care se năștea rolul pe ecran, mă înspăimînta posibilitatea succesului dobîndit fără prea mare efort — cel puțin din partea actorului. Nu, adevărul este numai în teatru.

— În teatrul de comedie ?

— E o provocare ?

— Da.

— Să fiu cinstit : nu neapărat. E adevărat că mobilitatea și nevoia de diversitate mi-au fost constrînse intrucîtva de profilul teatrului (asta nu are legătură decît cu calitatea mea de actor). Așa se face că am profitat cu plăcere de cîteva ocazii de a mai face și altceva la televiziune, de pildă.

— V-ați gîndit vreodată, în anii de formare, că veți juca numai comedie ?

— Nu cred. Dar nici n-am respins ideea. Norocul meu a fost că, în institut, am avut parte de școala compoziției — singura, cred eu, care te pregătește integral pentru scenă. Nu mi-a fost deci teamă de nimic, nici de comedie, ceea ce nu înseamnă că nu m-a preocupat întotdeauna să-mi cunosc lungul nasului, să știu cît „atîrn". Așa se face că am preferat, în diverse momente, să fac mai puțin decît aș fi putut, ca să nu sar peste cal.

— Ați debutat în eșalonul unei „promoții de aur". Ce a însemnat această împrejurare ?

— Da, așa ne-au numit în timp. Eram alături de Rebengiuc, George Constantin, Cozorici, Rauțchi, Amza Pellea, Mircea Albulescu, Draga Olteanu, Silvia Popovici, Sanda Toma și alții. Ne doream, colegii mei și cu mine, să jucăm cît mai mult împreună. Chiar și același rol : astă seară tu — și stau eu la arlechin și te judec, mîine seară eu și stai tu și așa mai departe. N-am prea reușit. Viața ne-a aruncat pe fiecare în oceanul realizării personale. Mulți au reușit în modul cel mai reprezentativ.

— Ce fețe cînd nu sînteți nici actor, nici director de teatru ?

— Dacă se poate să nu fiu actor (căci director se poate, cu siguranță), atunci am să mărturisesc că, în ultima vreme, stau mai mult pe acasă. Încerc să prind momente importante din viața copiilor mei în vîrstă de 19 și 17 ani.

— Iubește și el teatrul ?

— Evident. Îi lăsăm însă să-și caute singuri, în mod serios, drumul. Le place — și lor — muzica. Deocamdată au deci un prieten de nădejde.

— Dar cînd sînteți numai actor, ce fețe ?

— Joc ceea ce mi s-a dat să joc și mă gîndesc la un spectacol al meu. Cîndva, am dorit să-mi scriu propriile piese de teatru. Am abandonat, pricepînd că n-am suficiente resurse. Îmi doresc însă, de mai bine de un an, să realizez un spectacol al meu, mai bine zis un scenariu-recital, de care am foarte mare nevoie pentru a trece încă un prag. Urați-mi să reușesc în anul care vine.

— Din toată inima.

CONFERINTA NATIONALA A PARTIDULUI

Biruitori prin puterea minții

De mai mulți ani, la saloanele naționale de invenții și inovații, deschise în diverse orașe ale țării, Consiliul popular al județului Timiș și-a afirmat, de fiecare dată, prezența printr-un număr mare de realizări, dobîndind, deopotrivă, și numeroase premii și mențiuni. Exponatele au aparținut, firește, unor unități din subordinea sa (ICRAL-uri, O.J.T., Direcția sanitară, întreprinderi din aparatul propriu, consilii populare orășenești și comunale, școli medii, licee etc.), situate fie în Timișoara, fie în Lugoj, Buziaș, Sînicolaul Mare, sau în comune ca Periam, Gătaia sau Giarmata.

Prin aceste roade ale gîndirii proprii, inginerii, maiștrii, tehnicienii, profesorii, elevii și toți ceilalți creatori de bine din compartimentele de muncă amintite au participat la prestigioasele confruntări ale inteligenței tehnico-științifice alături de întreprinderi de nivel republican, dotate cu mijloace de cercetare și disponibilități financiare superioare. Cu toate acestea, așa cum se poate observa chiar prin simpla lecturare a cataloagelor redactate cu prilejul inaugurării expozițiilor, nu odată, prin numărul total al exponatelor, C.P.J. Timiș s-a situat în fruntea listei. Iată cîteva exemple: În 1985, în țară, au fost deschise două saloane de invenții, la primul, inaugurat la Timișoara, Consiliul popular județean prezintă 44 de invenții și inovații (ocupînd locul II după Ministerul Industriei Construcțiilor de Mașini) la cel de al doilea, desfășurat la Brăila, sînt expuse 37 invenții și inovații, prin care C.P.J. Timiș ocupă, din acest punct de vedere, locul I. Un an mai tîrziu, la Salonul de invenții din Satu Mare, Consiliul popular Timiș e prezent cu nu mai puțin de 94 de exponate, din nou cu cel mai mare număr, pentru ca tot în 1986, la Bacău, să ocupe locul III (99 exponate, primele două locuri revenind de data aceasta Ministerului Industriei Electrotehnice și Ministerului Industriei Chimice). În același an, la Sibiu, Iași și Rîmnicu Vîlcea, unitățile tutelate de C.P.J. Timiș expun 91, și, respectiv, 99 și 177 invenții și inovații, cifre prin care creatorii timișeni s-au situat pe locurile trei, cinci și din nou trei.

Aceasta fiind situația, am putea aprecia, la prima vedere, că natura a aruncat mai mult har în această zonă a țării, că, altminteri spus, cei născuți sau stabiliți în județul Timiș, demonstrează mai pronunțate disponibilități pentru creativitatea tehnică și științifică. Dar, evident, nimeni nu ar putea admite o asemenea concluzie. Talentul nu se zonează în funcție de dictatele ereditații, natura îl împarte cu generozitate pretutindeni, acolo unde de multe ori te aștepți mai puțin, iar istoria științei, chiar cea a ultimelor decenii, demonstrează că invenții și descoperiri de marcă sînt posibile chiar în laboratoare școlare sau în unități spitalicești comunale. Important este ca talentul virtual, predispozițiile latente să fie depistate și încurajate din vreme, ca cei hărăziți cu darul inventicii, îndeobște firi meditative și visătoare, robiți pasiunilor, să se bucure de sprijinul celor capabili de a le intui vocația și de a le îndruma pașii.

Ei bine, la toate acestea s-au gîndit, se pare, gospodarii județului, atunci cînd, din inițiativa Comitetului județean P.C.R. Timiș, s-a hotărît ca activitatea de creație din unitățile subordonate Consiliului județean să beneficieze de condiții mai efi-

Ideile bune găsesc ușa primăriei deschisă

ciente prin care să se stimuleze și să se concentreze gîndirea creatoare, astfel încît cei ce au de spus ceva în acest domeniu să o facă neapărat în cadrul unor planuri riguros întocmite, încît ideile generoase să se transforme în veritabile sarcini de serviciu. Zeci de inventatori izolați s-au pomenit astfel luați în seamă, propunerile lor au fost cercetate și introduse în planuri anuale, creatorul avînd conștiința (lucru esențial!) că munca sa este, de la bun început, privită cu încredere și gratitudine, că în această situație are obligația morală și profesională de a-și onora prin toate mijloacele promisiunea făcută. Inițiativa a rodit în proporție geometrică — așa cum vom arăta de îndată — fiind preluată, ne informează responsabilul acestei acțiuni de masă, inspectorul șef, inginer Aurel Micșa — de consiliile populare județene din Arad, Bihor, Mehedinți, Sibiu, Gorj. Scopul principal a fost și a rămas — ne comunică în continuare interlocutorul nostru, — mai deplina și superioara valorificare a gîndirii creatoare, o atenție particulară acordîndu-se personalului cu înaltă calificare din unitățile tutelate de administrația de stat a județului.

Domeniile abordate sînt diverse și în deplin acord cu sarcinile și recomandările formulate de Comitetul Național pentru Știință și Tehnologie: aparate și produse noi, reducerea importului, creșterea productivității muncii, îmbunătățirea calității produselor, reducerea consumului de energie, bătălia pentru sănătate, mai buna organizare a conducerii și muncii. Vom aminti, de pildă, că prin identificarea și exploatarea unor noi surse de energie neconvențională (geotermală, solară, biogaz, potențial hidroenergetic, recuperare de energie), în perioada 1981—1985 s-a realizat o economie de 19 275 tone combustibil convențional. La Timișoara există la ora actuală un cartier al soarelui, în care captarea energiei gratuite, sosite din cosmos, este folosită pentru producerea apei menajere în 773 de apartamente, realizîndu-se pe această cale o economie de 120 tone combustibil convențional. Iată și alte exemple:

Inginerul Chirici Svetislav este autorul unui studiu dedicat economisirii energiei electrice la uzinele de apă și secția epurare din Timișoara prin producerea energiei electrice prin mijloace proprii. Inginerul Gheorghe Boihoi a imaginat un sistem de convorbiri telefonice cu înaltă frecvență cu vehiculul din traseu prin rețeaua de contact. Inginerul Gh. Barițiu a proiectat și finalizat un sistem pentru recuperarea gazelor naturale din apele geotermale ale județului Timiș. Biologul Constantin Ierăescu, cunoscut cititorilor noștri și mulțumită unui articol publicat în „Flacăra", a realizat un unguent antireumatic, antiedemator și cicatrizant, „Rumeynul", extrem de solicitat de publicul larg. Interesant de arătat că numai pentru construirea blocului 77 A de pe strada Lidia au fost elaborate 21 de soluții novatoare din care patru au obținut brevete de invenție. De remarcat totodată că nu puțini din cei care au gîndit și finalizat procedee sau metode noi sînt profesori, arhitecți, funcționari sau chiar elevi. Salomir T., elev la Liceul Industrial „Electromotor", realizează un motor monofazat cu dispozitiv combinat de comandă, Mihai Marinela, elev și el la Liceul industrial nr. 9, prezintă o linie cu pernă de aer, iar un alt adolescent, Dan Crișiuș, de la Liceul industrial „Electroțimiș", este autorul unui dispozitiv de polarizare a luminii.

LIVIU TIMBUS ■

Dosarul energiilor neconvenționale

Remediu pentru stressul legumelor

„Cînd se mută răsadurile din serele calde în solariile reci, legumele timpurii pierd cîteva zile pînă se acomodează cu noul cuibuș, mai neprimitor datorită temperaturilor scăzute ale pămîntului la început de primăvară. Ele resimt un adevărat stress care le face să fie o perioadă triste, apatice, să nu manifeste tonusul vegetal indicat de culoarea verde și proaspătă, ci să aibă o mină violacee, semn al unei stagnări în „creștere", — ne spune inginerul Silvian Dragomir, șeful laboratorului de culturi protejate de la Institutul pentru Legumicultură și Floricultură Vidra. Într-adevăr, plantele, ca orice ființe vii, au și ele sensibilitatea lor, obișnuință față de o ambianță și un confort, ba chiar și reacții ce indică o întreagă gamă de trăiri. Știința a demonstrat o mai mare poftă de viață a lor cînd „ascultă" o muzică liniștitoare și plăcută. „Ne-am pus problema cum să le facem să se simtă cît mai bine în noul domiciliu. Ideea ne-a venit de la niște vechi practici empirice în care unii încălzesc apa la foc de lemne ca să le ude. Ne-am mai gîndit că, dacă mama pune la soare un butoi cu apă să scalde copilul, de ce n-am folosi și noi energia gratuită oferită de razele lui. Mica făptură vegetală este delicată ca un prunc și este important cum face primii pași în viață. Așa am pornit în cercetările privind irigarea legumelor termofile cu apă încălzită de o instalație solară. Rezultatele au fost neașteptat de promițătoare, chiar pentru noi care am crezut în ele".

Ideea, interesantă, s-a confruntat de la început cu o serie de dificultăți. Nu se putea utiliza o linie solară obișnuită. Amplasarea ei pe steia lîngă sere ar fi necesitat terenuri care nu erau disponibile și care ar fi fost greu să fie scoase din circuitul agricol. Captatoarele nu se puteau monta pe solarii deoarece acestea n-ar fi [illegible] în grabnica [illegible] [illegible] [illegible]

Ne-a dat ceva bătaie de cap, dar a meritat

Lui Tiberiu Cujbă îi plac mult călătoriile. Glumind, afirmă chiar că acesta este și motivul pentru care s-a făcut energetician „ca să umble după fire". La început, chiar umbla „după fire", umbla extrem de mult — și cîte o sută de kilometri într-o singură asemenea călătorie. Ca să fim drepți, însă, nu erau întotdeauna niște excursii care să-ți facă plăcere. Oamenii plecau de voie, de nevoie, pe soare sau pe ploaie, ziua și noaptea, să depisteze defectele ce puteau interveni în sistemul energetic, fie la blocurile de comandă, fie în rețeaua de cable. Proaspătul inginer era gata oricînd să însoțească o asemenea echipă de intervenție. Pentru că-i plăcea, pentru că voia să arate ce știe. Printre proaspeții absolvenți ai facultății se vorbea „că-i greu să prinzi I.R.E. Suceava", ori el, tocmai la întreprinderea de Rețele Electrice suceveană căpătase repartiție. Unitate fruntașă pe țară, cu un colectiv renumit de specialiști, însemna un start extraordinar pentru orice tînăr inginer. Cel nou venit în întreprindere o ia de la salopetă. Nu-l silește nimeni, dar altfel nu cîștigă stima oamenilor. Ori, la Suceava, electricianul nu mai e nici pe departe simplu electrician. Nu-i unul să nu știe terminalul de la calculator, instrumentul de lucru numărul 1 la I.R.E. Și mai este și un conducător de colectiv — directorul Ovidiu Mustață — care are mare încredere în cei tineri, de cum vin le dă „treabă de nasul lor".

— Nu se poate ca într-un asemenea mediu, ne mărturisește Tiberiu Cujbă, să nu fi tentat să cauți noutatea tehnică. Mi s-a întîmplat și mie în cîteva rînduri.

Cert este că, după o vreme, tînărul inginer a început să umble mai puțin „după fire". Au fost, de bună seamă, unii care-au gîndit că inginerului i-a mai trecut zelul de început și-i mai lasă și pe cei veniți după el să umble. Lui Tiberiu Cujbă îi intrase însă în cap, nu numai să renunțe el la lungile călătorii făcute nu totdeauna cu plăcere, ci să-i facă și pe alții să renunțe. Pentru asta trebuia să-și bată nițel capul. Au urmat zile și nopți de studiu, după care s-a prezentat cu rezultatul : o cutie, nu cu mult mai mare decît o carte. Era dispozitivul pentru verificarea blocurilor de comandă auto — B.C.A.-2 pentru reglarea bateriilor de condensatori. Unele din aceste blocuri sînt mamut și dacă stăteau, trebuiau cărate de pe teren în laborator pentru a fi cercetate. A stat și s-a gîndit ce se poate face să meargă „laboratorul la blocul de comandă" și nu invers. Cutiuța lui Lace astăzi treaba la fața locului, exact ca în laborator. Asta înseamnă economie de timp, de transport, de oameni, de efort.

A venit apoi gîndul că reglarea întrerupătorului OROMAX poate fi mai precisă, pentru a crește siguranța de funcționare. Un stand special construit permite acum verificarea în laborator a întregului ansamblu, înaintea montării pe teren.

Cu ce se mîndrește însă Tiberiu Cujbă, chiar dacă i-a luat posibilitatea de a umbla mult „pe fire", sau poate tocmai de aceea, este clapeta de semnalizare la rețeaua aeriană de medie tensiune. Pentru cei care lucrează la exploatarea și întreținerea acestor rețele, localizarea defectelor pentru izolarea lor într-un timp cît mai scurt, era o problemă nerezolvată. Oamenii o luau pe linii, din separator în separator, să depisteze locul accidentului. În viziunea lor — a lor, căci alături de inginerul Cujbă au stat maiștrii D. Maximiuc, G. Cerliucă, G. Rosnovan, B. Nichițeanu — treaba poate fi rezolvată fără plimbări inutile. A fost creat un sistem complex de supraveghere optică și acustică a rețelei de cable de medie tensiune, astfel încît, la apariția defectului acesta să fie localizat rapid, iar deplasarea echipei de intervenție să se facă exact în tronsonul respectiv, fără alte căutări premergătoare. Totul pare foarte simplu. Un panou cu beculețe reprezintă schema orașului. Cînd apare diferența între două beculețe — unul stins și altul aprins, acolo a intervenit o defecțiune.

A fost ceva bătaie de cap, recunoaște inginerul, dar a meritat, căci asta înseamnă stăpînirea în fiecare moment a sistemului energetic. Și mai înseamnă și scutirea unor oameni de drumuri lungi și obositoare. Este un timp cîștigat pentru o altă muncă, mai utilă. În ceea ce-l privește pe inginerul Tiberiu Cujbă, își folosește acest timp în căutări care să ducă la reducerea consumurilor de energie la marii consumatori. Acum lucrează la montarea unui nou dispozitiv pentru funcționarea optimă a transformatoarelor de putere legate în paralel și realizarea unei truse pentru verificarea grupurilor de măsură a energiei electrice pe baza diagramei wattmetrice.

Cît despre călătorii, e drept, s-au împuținat, căci investiția de inteligență i-a dat posibilitatea să renunțe la drumurile făcute „de nevoie". I-au rămas doar excursiile de plăcere.

LIANA MOLNAR

Noutăți pe șantierele arheologice dobrogene

Nici că se poate imagina un teritoriu, relativ restrîns ca întindere, care să concentreze valori arheologice de o bogăție inimaginabilă, și care se întind în timp din îndepărtatul paleolitic pînă în feudalismul dezvoltat — aceasta ca să vorbim numai de obiectivele orizontului arheologic. Parte centrală a singurei noastre provincii sud-dunărene, Constanța, nu numai pe întinderea județului ci și în orașul omonim de reședință, dă permanent la lumina zilei vestigii de o surprinzătoare varietate, totul îmbrăcînd forme și dimensiuni spectaculare. Mărturie stau atîtea și atîtea descoperiri făcute în deceniile din urmă, fie ca rezultat al unor investigații programate — deci încadrate unui plan de cercetare elaborat conform cu necesitățile temelor istorice în curs de elucidare — fie al unor descoperiri ocazionale, acestea din urmă rezultat al altor lucrări de construcții, agricole, edilitare etc. — totul de natură să îmbogățească uriașul patrimoniu cultural național și spiritual al țării.

Muzeul de istorie națională și arheologie Constanța valorifică pertinent — nu numai prin vastele sale expoziții — părți elevate ale mărturiilor descoperite, dar, valorifică științific întregul bagaj arheologic de natură să arunce lumini noi în trecutul mai îndepărtat al poporului român, peren aici, într-o evoluție istorică perfect dovedită în ascendența sa către contemporaneitate.

Colectivul de cercetători ai muzeului constănțean, adesea în conlucrare cu arheologi ai institutului de resort din București, își continuă an de an activitatea de investigare în tot mai multe „situri", indiferent de epoca lor. Sînt șantiere în care se lucrează de foarte mulți ani și se va mai lucra încă mult, fiindcă problematica se lămurește anevoios iar bogăția de urme ale civilizațiilor trecute se lasă cu greu epuizată. Să amintim în acest sens, cercetările lui Mihai Irimia din marea necropolă geto-dacică de la Bugeac, în sud-vestul Dobrogei de unde, zeci și sute de urme de incinerație de factură locală, în amestec cu ceramică elenistică din epocă, probează evoluția societății locale într-un intens dialog economic cu orașele vest-pontice Histria, Tomis și Callatis, pentru sec. VI—I î.e.n. De asemenea să ne aruncăm din nou privirile în marele centru fortificat (**frurion**) de la Albești — la circa 14 km vest de Mangalia, antica cetate doriană a Callatidei — acolo unde un grup de arheologi constănțeni lucrează încă din anul 1972, punînd în lumină un adevărat **oraș**, pe o întindere de peste 12 ha. Ziduri de incintă, temelii din piatră ciclopică de la unele temple, clădiri publice și particulare, străzi, conducte de evacuat apele menajere etc., în amestec cu ceramică indigenă și grecească, totul se constituie într-un adevărat focar de civilizație cu întrepătrunderi de tehnici ceramice și cu aspecte de viață spirituală și culturală, într-un proces care ni se dezvăluie pînă în cele mai intime viscere. Aici putem urmări istoria întregii provincii, într-o evoluție tipică, pe întinderea veacurilor IV—I î.e.n. mai exact pînă la imixtiunea forței armate romane.

Ni se par importante cele mai recente cercetări, acelea de la Hîrșova, pe malul Dunării, acolo unde colective de investigatori de la Muzeul Constanței și de la acela de istorie a R.S. România din București, au ostenit în vara acestui an să aducă la cunoștința celor interesați, trecutul unei alte așezări dacogetice, dar de data aceasta din sec. II—III e.n. (la sud de cetatea Carsium).

Este ilustrată evoluția societății băștinașe într-o epocă în care se desfășura din plin procesul romanizării, la care aderența localnicilor a fost cu greu cîștigată — ba din contră, rezistența la fenomenul asimilării etnice și culturale, a fost îndîrjită, ea întinzîndu-se pe mai multe secole. Aici au fost cercetate prin sondaje locuințe și gropi menajere — într-un singur nivel — cu mult material ceramic, și getic și roman, asemănător cu acela care iese întîmplător la iveală în cuprinsul cetății Carsium, dar mai ales din cetatea vecină de la Capidava. Tipice sînt cunoscutele cățui geto-dacice.

Necropola de aici, cu mulți tumuli, a fost investigată cu succes, în special de cercetători bucureșteni de la Muzeul de istorie al R.S.R., cu rezultate remarcabile în dobîndirea unor obiecte de podoabă, din ceramică, monede etc. Aici se anunță dezvoltarea unei mari baze arheologice, cu rezultate concludente în cunoașterea fenomenului de romanizare — totul acordîndu-se perfect cu mai vechile cercetări (acum reluate) din **tell**-ul neolitic din apropiere, despre care opinia arheologilor este unanimă în a recunoaște că este printre cele mai importante din țară : pe o înălțime de aproape 15 m, se suprapun peste 20 de straturi de civilizație neolitică, în care se pot determina mii de mărturii ale cunoscutelor culturi materiale, Gumelnița, Boian și, mai cu seamă, Hamangia.

Cercetările de epocă romană sînt într-o intensă desfășurare la Castelu (un mare castru), la Ovidiu (tot un castru), la Rasova (o **stație**, pe malul Dunării), la Capidava (cu rezultate bune în cetate, la necropolă și la terme), în sfîrșit, la Tomis și Callatis, unde necropolele tradiționalelor orașe mercantile ale antichității sînt acum adevărate izvoare inepuizabile de documente arheologice : podoabe, ceramică, monede, unelte, sarcofage, arme, sticlă etc. Toate acestea se adaugă unui uriaș patrimoniu, în cuprinsul căruia de curînd au intrat : coliere, cercei, brățări, inele, spade, opaițe, cănițe, fibule ; de la Sucidava (Pîrjoaia-Izvoarele) în sud-vestul Dobrogei, s-a recuperat un adevărat depozit de vase diverse : ulcioare, cănițe, relicvarii, lingurițe, cupe ș.a., poate dintr-o bisericuță paleocreștină din partea locului sau, și mai veridic, proprietate a vreunei căpetenii locale, de unde au fost jefuite și ascunse în pămînt la sfîrșitul sec. VI e.n.

Relevante pentru istoria românească sînt cercetările din așezările feudale de la Tirgușor (medievalul Ester sau Esterabad) și cele de la Vadu (Caraharmari) pe malul mării — cu rezultate spectaculare privind etnosul românesc al veacurilor XVI—XVIII, aici, într-o zonă dominată de turci. Cercetările, în plină desfășurare anul acesta, au dat la iveală și numeroase materiale prețioase, dintre care cele numismatice ocupă un loc proeminent, grație tînărului cercetător Sergiu Iosipescu de la Institutul de teorie și istorie militară din București.

Coroborate, aceste cîteva repere în aria investigațiilor arheologice recente, cu multe altele care s-au efectuat mai de mult sau sînt în curs de desfășurare acum — cu așezări din epoca bronzului de exemplu — toate vin să completeze un tablou fidel și plastic în același timp, despre istoria cea mai îndepărtată a acestei provincii, în care noi, cei de azi, zidim o viață nouă, rezultat al evoluției la care am făcut unele referiri din acest cadru.

ADRIAN RĂDULESCU
directorul Muzeului de istorie națională și arheologie Constanța

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Valori ce nu trebuie uitate [IV]

Dintr-o familie de obîrșie transilvăneană, cum îl arată și numele, a făcut parte marele cărturar umanist și neobositul călător **Maximilian Transilvanus** (cca. 1490—1538), care a îndeplinit înaltele funcții de secretar în cancelaria împăratului Maximilian și apoi în aceea a lui Carol Quintul, aflat în relații epistolare cu Erasm de Rotterdam. În 1523 a publicat lucrarea sa cea mai însemnată : **De Moluccis insulis...** (Despre insulele Moluce...), apărută la Köln, Fr. Pall consideră, în „Anuarul Institutului de Istorie din Cluj" (VII, 1964), că este vorba de „cel mai vechi izvor tipărit, temeinic informat, despre expediția lui Magellan". De altfel, în publicații ulterioare, Maximilian Transilvanus a relevat și alte momente și episoade inedite din preliminariile și desfășurarea acestei celebre expediții.

Un cărturar enciclopedist al cărui nume nici el nu se află „pe buzele tuturor" este, într-o vreme mai tîrzie, **Amfilohie Hotiniul** (1735—1800), care și-a însușit primele cunoștințe științifice la faimoasa școală a mănăstirii Putna, pentru ca ulterior să le desăvîrșească în Italia, Polonia și Rusia, unde a studiat filosofia, științele și teologia. Episcop de Hotin, a fost totodată eforul unei școli unde se învăța în limba română. Are mari merite în ctitorirea terminologiei științifice românești. A tradus și adaptat în românește mai multe manuale științifice străine, printre care **Elemente arithmetice arătate fireștí** (Iași, 1975), prima carte de matematică și mecanică în limba română apărută la noi, **De obște gheografia** (Iași, 1975) și **Gramatica fizicii** (1796). Cel de-al doilea dintre manualele amintite, mult apreciat de I. Creangă, mai ales datorită limbajului său bogat și pitoresc, a fost dăruit de humuleștean lui Eminescu. Să amintim și preocupările lui Amfilohie Hotiniul pentru sistemul de măsuri românesc, pentru metrologie.

Din același veac XIX, să-l amintim și pe **Friedrich Krasser** (1818—1893). Fiu al unui brutar sas, el urmează liceul la Sibiu, dar refuză să se prezinte la confirmarea bisericească, pe considerente ateiste. A urmat Facultatea de Medicină la Viena, devenind medic, în capitala austriacă aderind la ideile socialismului utopic ; în 1869 a participat la Congresul libercugetătorilor de la Neapole. Studiul evoluționismului darwinist l-a dus la o filosofie antidogmatică și anticlericală. „Curentul imens al cunoașterii fenomenelor naturale — scria el — se revarsă peste tot globul pămîntului, și numai un dement poate face încercarea de a întoarce roata vremii". Ca răspuns la enciclica papală antiraționalistă **Syllabus (Quanta cara)**, scrie poemul satiric **Antisyllabus** care a circulat în cercurile înaintate din întreaga Europă, afirmare neabătută a puterii cunoașterii științifice.

Un geograf și naturalist talentat din aceeași vreme a fost **Hillel Kahane**, din Botoșani (1810—1886), directorul unei școli cu predare în mai multe limbi din localitate. „Centrul oricărei existențe intelectuale este școala, care asigură educația tinerimii și fixarea viitorului", scria el. Este autorul unui manual de geografie tipărit în 1880 în limba ebraică, excelent ca sistematizare, cuprinzînd, pe lîngă informație geografică, și date astronomice, matematice, geologice, paleontologice, de fizică etc., într-un spirit enciclopedic, precum și un splendid planiglob în culori.

Dintre oamenii de știință a căror activitate s-a desfășurat în primele decenii ale veacului nostru, vrem să amintim pe **Ioan Ciurea** (1878—1944), biolog și medic veterinar, unul din întemeietorii școlii românești de parazitologie, alături de Nicolae Leon. A făcut observații inedite asupra tumorilor animalelor domestice, asupra cazurilor de hematurie provocate de paraziții vitelor, a descoperit un cisticerc (formă larvară a teniei) inerm la bovidee (1909). A efectuat lucrări taxonomice, ecologice și experimentale fundamentale asupra trematodelor (clasă de viermi lați). Descoperirile și contribuțiile sale sînt apreciate în lucrările celor mai renumiți zoologi și parazitologi.

De la științele biologice — la matematică și tehnică. **Vasile Cristescu** (1869—1929) a absolvit cunoscuta Școală Națională de Poduri și Șosele (1892), iar în 1895 s-a numărat printre cei zece membri fondatori ai „Gazetei Matematice". A fost un colaborator de bază al marelui inginer Anghel Saligny la construcția marilor poduri și viaducte ale complexului feroviar Fetești-Cernavodă, iar ulterior a proiectat el însuși numeroase linii ferate și a preconizat soluții tehnice originale la consolidarea unor poduri metalice. „Geometrul-inginer", cum era supranumit, a publicat note și memorii matematice (geometria triunghiului etc.) în periodice românești și străine. „Transformarea Cristescu" cuprinde un caz particular al curbelor podare, denumită astfel de matematicianul Charles Rabut. La „Gazeta Matematică" a desfășurat o activitate de apostolat, mergînd pînă la susținerea ei materială, cu sacrificii personale.

Prima lucrare de televiziune din România (**Problema televiziunii**, 1928), în care se propune și un nou sistem de explorare mecanică, a fost publicată la noi de fizicianul **George D. Cristescu**, un discipol aproape uitat al fondatorului școlii de fizică de la București, C. Miculescu. Tot în 1928, la numai doi ani după ce J. Baird făcuse prima demonstrație publică de televiziune, G.D. Cristescu efectuează la rîndul său experiențe de transmitere a imaginilor la distanță. În 1929, obține la Paris un brevet pe această temă, alte brevete privind „Eliminarea paraziților în radiofonie" (București, 1930) și „Motor de difuzor magnetodinamic" (București, 1930). A mai inventat un „electrodinamometru-busolă", pentru prospecțiuni ale științei și tehnicii, ca : telemecanica, fotoelectricitatea, torța de înaltă frecvență, variația relativistă a masei, mecanica cuantică, semnificația constantei lui Planck. Două dintre instrumentele de măsură și analiză spectrală concepute de el au fost premiate de Academie în 1951 și 1960.

I. M. ȘTEFAN

Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități

■ **Primim, din partea Consiliului popular municipal Drobeta-Tr. Severin :** „Privind scrisoarea adresată redacției dumneavoastră de către **Marin Oichea** din municipiul Drobeta-Turnu Severin, strada Micșunele nr. 48, prin care numitul solicită repartizarea unei locuințe din fondul locativ de stat — scrisoare trimisă nouă spre rezolvare — vă comunicăm : numitul este om al muncii în cadrul Complexului C.F.R., iar soția sa este învățătoare la Școala generală nr. 15 ; are doi copii, în vîrstă de 6 și, respectiv, 5 ani ; locuiește ca tolerat în imobilul proprietate personală aparținînd bunicilor, la adresa de mai sus, unde ocupă o singură cameră. În ședința Comitetului executiv al Consiliului popular municipal, s-a aprobat repartizarea în cota Complexului C.F.R. a unor apartamente, dintre care unul — compus din 3 camere și dependințe, confort I — a fost atribuit sus-numitului, acesta fiind primul pe lista de priorități. Apartamentul este situat în blocul X.F. 20 A, scara I".

■ „Deși vă scriu cu întîrziere, o fac totuși în speranța că aspectul semnalat de mine nu se va mai repeta : simbătă 26 septembrie a.c. am fost rugat să țin tovărășie unei persoane în vîrstă, care urmează un complicat tratament medical. Locuiește în blocul U. 23 situat pe strada Macaralei. A fost o noapte pe care nu o voi uita multă vreme, o noapte de coșmar datorată unor cetățeni certați cu orice normă de bună creștere și civilizație. Nu se știe cu a cui aprobare, s-a instalat între blocurile vecine un cort mare, s-au instalat mese, a apărut și o orchestră, și soliști, și stație de amplificare, urlindu-se (la propriu !) pînă la orele 6 dimineața, toată noaptea, fără întrerupere ; despre lipsa de voce a soliștilor nu mai e cazul să accentuez, cît despre cupletele deochiate (ați auzit, poate, de cîntecul cu „pupăza" ?! — mărturisim că nu ! — N.A.), ce să mai vorbim ? ! Sfidînd legile în vigoare ce interzic tulburarea liniștii în timpul nopții, petrecărețiii ascunși sub copertină au făcut absolut imposibilă odihna unor zeci și zeci de oameni ai muncii." (semnează scrisoarea **Eugen Comănaru**, strada Făgăraș nr. 19, sectorul 1, București).

■ **Din partea Procuraturii Generale a R.S.R. :** „Referitor la scrisoarea numitei **Marioara Constantinescu**, domiciliată în Oradea, strada Muntele Găina nr. 32 — transmisă nouă pentru verificare — vă informăm că s-a declarat recurs extraordinar. Acesta a fost trimis Tribunalului Suprem."

■ „Mă numesc **Cornel Andreica** și domiciliez în Hunedoara, strada Cloșca nr. 23 : vă sesizez faptul că în municipiul nostru, cît și în Deva, cutiile (din carton) poștale necesare expedierii diferitelor colete sînt mai greu de găsit. Menționez faptul că în oficiile poștale sînt puse la vedere reclame foto care recomandă folosirea acestor cutii tip, în locul diverselor ambalaje executate de fiecare destinatar. În această situație sîntem nevoiți să cumpărăm saci din hîrtie (care au o cu totul altă destinație, bănuiesc !), pînză sau hîrtie de ambalaj, de multe ori greu de găsit, procedeu depășit, greoi și costisitor, astfel necesitățile noastre de a expedia coletele respective lovindu-se de multe greutăți din lipsa cutiilor poștale P.T.T.R. Nu e nevoie să mai adaug că respectivele cutii sînt foarte practice, dîndu-ne posibilitatea să împachetăm corect și să expediem pînă la maxim 10 kg./colet admis prin mesageria P.T.T.R. Prin bunăvoința dumneavoastră, rugăm organele centrale de resort P.T.T.R. să asigure aprovizionarea oficiilor poștale menționate mai sus — cît și a altora aflate în această situație — cu cutii de expediere a coletelor în număr suficient și permanent mai ales Cu mulțumiri, ...etc."

■ **Două ecouri, primite din partea I.T.B. :**

„În legătură cu articolul „ȘOFERUL ȘI MERITELE" (revista FLACĂRA, nr. 38/1987) : din cercetările efectuate rezultă că șoferul în cauză se numește **Constantin Tircă** și aparține autobazei Florească. În cadrul comisiei de disciplină s-a discutat fapta șoferului. Conform foii de parcurs a autobuzului, acesta a fost defect, șoferul fiind nevoit a se retrage la garaj ; vina lui constă în faptul că nu a avut o atitudine corespunzătoare față de publicul călător. S-a hotărît sancționarea numitului C.T. cu diminuarea retribuției cu 5% pe o lună, minus coeficientul de acord global."

„Referitor la articolul „ȘEFUL NU AVEA HALAT" (revista FLACĂRA, nr. 40/1987) : vă informăm că bufetul existent în incinta autobazei Militari a fost amenajat pentru a servi muncitorii din compartimentul de întreținere și exploatare din cadrul autobazei. În ziua în care s-au petrecut aspectele relatate în articol, capacitatea de deservire a bufetului a fost depășită ca urmare a faptului că pe lîngă lucrătorii autobazei, au fost serviți și lucrătorii șantierului de construcții din apropiere, fapt ce a dus la îngreunarea debarasării meselor și menținerii ordinii și curățeniei impuse de normele igienico-sanitare.

Urmare apariției acestor articole, vă informăm că ambele cazuri au fost prelucrate cu toate cadrele de conducere ale autobazelor, stabilindu-se măsuri care să ducă la îmbunătățirea ordinii, disciplinei, în vederea asigurării corespunzătoare a transportului în comun, precum și a bunei serviri în bufetele autobazelor, astfel încît să nu mai apară situații de genul celor relatate în articolele de mai sus."

■ „Acum un an, noi, grupul de tineri muncitori de la Întreprinderea de Utilaj Chimic și Forjă (I.U.C.F.) Rm. Vîlcea, vă scriam despre avatarurile prin care trecea o filială a Bibliotecii județene Vîlcea aflată în incinta căminului de nefamiliști „Troianu", Rm. Vîlcea. Înființată în anul 1981, aceasta venea în ajutorul nostru, al celor circa 500 tineri care, în timpul liber, firește, simțeam nevoia nu numai de distracții, ci și de o lectură bună în vederea autoeducației și autoperfecționării ; și de ce să nu fim sinceri, am fost răsfățații acestei biblioteci : a existat aici un bibliotecar care ne iubea efectiv, care ne dirija lecturile, implicîndu-ne deseori în acțiunile pe care le organiza cu și pentru noi, aceste manifestări devenind deseori adevărate sărbători. În anul 1985 însă el a plecat, în locul său venind o persoană (că bibliotecară nu o putem numi !), care de cum a sosit ne-a și spus că va face tot posibilul să mute filiala de aici pentru că... nu-și are rostul !". Ceea ce a și reușit să facă, se pare, pentru că biblioteca s-a mutat... dar noi ce vină avem ?! Sîntem informați că desființarea bibliotecii noastre s-ar fi datorat... lipsei de cititori ! ? Dar noi ce sîntem ?! Persoana respectivă nu respecta programul, venea cînd avea chef... ! De la Biblioteca județeană Vîlcea, am aflat iarăși, că nu putem împrumuta cărți, fiind... fiotanți ! Vă rugăm mult să ne ajutați în această problemă, vrem iarăși cărțile printre noi !" (formulare splendidă, subl. noastră).

Scrisoarea este semnată de un număr de 47 tineri, expediată fiind de către **Gheorghe Bădescu, Căminul de nefamiliști nr. 1 Troianu, camera 19, strada V.I. Lenin nr. 39, Rm. Vîlcea.**

■ **Întreprinderea Balneară și de Turism — Băile Herculane :** „Cu privire la deficiențele semnalate în articolul „CINE RIDICĂ MÂNUȘA", apărut în revista FLACĂRA nr. 41/1987, vă facem cunoscute următoarele : cazul respectiv a fost prelucrat în ședința Consiliului șefilor de unități și cea a Biroului executiv al I.B.T. Herculane. Referitor la scurgerea prea plinului de la bazinul de apă termală, acesta a fost în așa fel construit la 1824, înălțimea la care a fost pozat firul fiind 1,20 m ; în ce privește sistemul de încălzire al băii, el este prevăzut cu aer cald, însă datorită gradului scăzut de ocupare în sezonul rece, nu a funcționat cu stabilimentul de băi Apollo, turiștii efectuînd tratamentul balnear la stabilimentul de băi Hebe. Menționăm faptul că pentru sezonul rece, conform graficului de pregătire a bazei materiale, s-a prevăzut îmbunătățirea sistemului de încălzire la baia Apollo, lucrare în curs de finalizare. Împotriva persoanelor vinovate urmează a se lua măsuri disciplinare."

■ **Consiliul Popular al Municipiului București — D.P.M.O.S. :** „Cu privire la scrisoarea prin care **Doina Păuna** din București, bd. L. Rebreanu nr. 10, apartamentul 24, sectorul 3, solicită sprijin în vederea încadrării sale în muncă, vă facem cunoscut că la data de 21 octombrie a.c., susnumita în vîrstă de 31 ani, absolventă a Facultății de Drept, a fost repartizată pe post de jurisconsult la I.C.S.I.T. — Titan".

■ **Nicolae Stanca**, om al muncii la Bumbăcăria Română Jilava, cu domiciliul în strada Pridvorului nr. 13, blocul 13, scara C, apartamentul 47, sector 4 — ne relatează o situație oarecum aberantă, amuzantă chiar la prima vedere, dacă n-am socoti că ea îi produce omului neplăceri, și nu din vina sa : pe scurt, despre ce este vorba : fiind mutată relativ recent, adică în acest an, la adresa menționată mai sus, a cerut mutarea telefonului de la fosta adresă. Lucru care s-a și realizat dar, neexistînd pentru moment alte posibilități tehnice, mutarea postului s-a realizat prin cablu aerian. Caseta de la care s-a tras firul respectiv fiind plantată pe un stîlp aflat la marginea șoselei Văcărești — și existînd aici șantierul de construcție al unor alte blocuri — o macara-turn a rupt accidental acest fir. Sesizînd organele în drept, acestea l-au comunicat că firul este „căzut din cablu" și că trebuie să aibă răbdare, căci lucrurile se vor rezolva. Asta s-a întîmplat în ziua de 15 mai a.c. De atunci telefonul a rămas... tăcut. În schimb avizele de plată a abonamentului au continuat să sosească cu regularitate — ceea ce nu ni se mai pare normal ! Din cîte reiese din finalul scrisorii, s-ar părea că acum se pune problema desființării postului, urmînd ca N.S., după ce a plătit cîteva luni abonamentul unui post care de fapt nu funcționa, să mai achite acum și o nouă taxă de instalare. Credem că pe întreg parcursul traseului unor chitanțe, dispoziții și diverse acte, s-a strecurat și o anumită doză de neglijență sau neatenție — ceea ce înseamnă același lucru.

■ **Consiliul popular municipal Satu Mare :** „Referitor la scrisoarea adresată de către **Augustin Pașcu** din municipiul nostru, domiciliat în Cartier Micro 13, strada Prahovei nr. 7, apartamentul 59 — prin care acesta solicită sprijin pentru obținerea unei locuințe corespunzătoare, vă comunicăm : avînd în vedere că solicitarea este întemeiată, Comitetul Executiv al Consiliului popular municipal Satu Mare a repartizat pentru Cooperativa „Unirea" unde lucrează acesta, un apartament cu două camere, bucătărie, bale, antreu, cămară, în cartierul Micro 14, Aleea Neajlov nr. 6, apartamentul 22."

■ **Necazuri cotidiene : LIFTURILE. Două scrisori pe aceeași temă :**

„În numele locatarilor Asociației noastre și în mod deosebit, al celor bătrîni și al mamelor cu copii mici, fac următoarea sesizare : din anul 1981, după scurt timp de la punerea în funcțiune a ascensorului care deservește blocul nostru, acesta a fost mai mult defect, creîndu-ne mari greutăți : motorul său s-a ars de trei ori și, cu mare greutate, am reușit să-i rebobinăm ; în data de 30.08. a.c. s-a ars din nou și cu toate că am găsit înțelegere de data asta la Întreprinderea Electromotor Timișoara, motorul nu s-a putut pune în stare de funcționare ; a fost rebobinat de două ori, dar de fiecare dată, pus la standul de probă, s-a ars. Locatarii — în special cei de la etajele 4—8 — sînt nevoiți să urce cu copii în brațe, cu sacoșe în mîini, de cîteva ori pe zi. ICRAL — Timișoara au ne mai poate ajuta cu nimic. Dat fiind faptul că motorul este produs de către I.M.E. București, facem un călduros apel cu rugămintea de a interveni la această întreprindere pentru livrarea unui motor de 4 Kw, pentru un ascensor de 4 persoane. Menționez că avem cont la CEC, iar BJATM — Timișoara a acceptat livrarea pe bază de aviz și factură" (**Constantin Tăslăvanu**, pentru Asociația locatarilor din B-dul V. Pârvan nr. 18, scara B. — Timișoara).

„În numele locuitorilor celor 132 apartamente ale blocului 17, strada Trandafirilor nr. 7, Hunedoara, vă rugăm să ne sprijiniți în următoarea problemă : cu toate că lifturile nu au funcționat în ultimul an, noi, locatarii, am achitat taxele de folosire a lor lună de lună. N-ar fi cazul să fim răsplătiți pentru încredere și atașament ?" (**Valentin Ratcu** din Hunedoara, strada Trandafirilor nr. 7, blocul 17, scara B, apartamentului 130).

■ **D.P.M.O.S. — Județul Bacău :** „Referitor la scrisoarea numitului **Mircea Moisa** din comuna Ungureni, județul Bacău : acesta a fost examinat de Comisia județeană de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă, comisie care a apreciat că în momentul de față are capacitatea de muncă redusă la jumătate, fiind încadrat în gradul III de invaliditate ; urmează a-și întocmi formele de înscriere la pensie de invaliditate."

■ **Consiliul popular al județului Vîlcea :** „Ca urmare a articolului „MEDICUL DE DISPENSAR, MEDIC DE FAMILIE" (apărut în FLACĂRA nr. 36/1987), în care este criticată activitatea deficitară în teren, și mai ales modul de consemnare a acestela de către medicul pediatru de la Dispensarul urban nr. 5 din municipiul Rm. Vîlcea — dr. **Angela Floricel** — vă informăm că analizînd această situație, Biroul executiv al Direcției sanitare județene Vîlcea a dispus sancționarea medicului respectiv, conform articolului 100 litera c. din Codul Muncii, cu retragerea a două gradații pe luna octombrie 1987 — sancțiune aplicată conform Legii nr. 1/1970."

■ „Încă din luna februarie a acestui an, părinții mei mi-au cumpărat o pereche de schiuri mici, pentru copii. Schiurile au fost luate din Sibiu, dar s-au vîndut fără bețe. Bunicul meu mi-a făcut o pereche de bețe, așa cum s-a priceput și el, și m-am descurcat, într-un fel, în iarna care a trecut. Acum părinții mei au căutat din nou în magazinele din orașul meu o pereche de bețe făcute de fabrică pentru schiurile mele frumoase și bune, dar nu au găsit. Aș ruga pe cei de la fabrica unde se produc astfel de articole sportive pentru copii să aibă grijă și de noi ăștia, mai mici, acum vine o nouă iarnă, am să-l rog din nou pe bunicul să-mi mestereasă o pereche de bețe, dar nu sînt așa de frumoase și bune ca ale unora din prietenii mei din bloc, care au găsit, totuși, în comerț, bețe pentru schiuri făcute de fabrică (**Alexandru Preda, viitor elev** — strada Cartierul Lăpușului, blocul F. 3, apartamentul 11, Craiova).

■ **Din partea D.P.M.O.S. județul Sibiu :** „La scrisoarea numitului **Ioan Nergheș** din Mediaș, prin care sesizează unele abuzuri ale șefului de echipă Eugen Stefani de la cooperativa „Prestarea" din Mediaș : verificîndu-se cele menționate în scrisoare s-a constatat că faptele se adeveresc în parte, hotărîndu-se schimbarea din funcția de șef de echipă a lui E.S. și sancționarea acestuia cu diminuarea retribuției cu 10% pe timp de două luni."

■ **Procuratura Generală a R.S.R. :** „La scrisoarea adresată redacției de către **Dumitru Tatomirescu** din Bumbești-Jiu, județul Gorj — vă facem cunoscut că aspectele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem pentru judecare.

Pagină realizată de HORIA PĂTRAȘCU ■

Poșta redacției

Bălușoiu Sorin — Timișoara: Decizia de desfacere a contractului de muncă s-a dovedit a fi legală și a rămas definitivă. Acceptați unul din locurile de muncă ce vi s-au oferit. ● **Radu Virgil — Galați :** La magazinul „Muzica" din București, Calea Victoriei nr. 4, Tel. 15 60 88 ,funcționează comisia autorizată pentru expertizarea instrumentelor muzicale, unde vă puteți adresa pentru stabilirea autenticității viorii dv. ● **Lungu Grigorie — Sibiu :** Prin decizia 154/87, vi s-a aprobat cererea. ● **Nistor Floarea — Galați :** Am primit asigurări că s-au luat măsuri de reparare a instalației sanitare. Așteptăm să ne confirmați că s-au finalizat. ● **Hotin Aurică — com. Nănești (Vrancea) :** Studiourile centrale de televiziune — Calea Dorobanților nr. 191 cod. 79 757 ; Studiourile centrale de radio — str. Nuferilor nr. 60—62, cod. 79 756. Specificați emisiunea căreia vă adresați. ● **Mituță C. Constantin — com. Polovragi (Gorj) :** Dacă nu există moștenitori în drept să conteste testamentul în instanță, acesta este valabil. ● **Țepeluș Ecaterina — Galați :** Pentru că la verificarea dosarului s-a constatat că adresa la care ați fost citată era greșită, aveți posibilitatea să formulați o contestație în baza dispozițiilor art. 317 cod procedură civilă. Pentru lămuriri suplimentare puteți să vă prezentați în audiență la președintele Judecătoriei Galați, marți sau joi, între orele 13,30—15,30. ● **Ciomortan Paul — Roman :** Dacă sînteți în termen formulați recurs. ● **Geantă Maria — București :** Trebuie să vă mobilizați puterile și să întocmiți toate actele pentru despăgubiri și pensie de urmaș. ● **Juverdeanu Valeria — Vaslui :** Pentru rezolvarea problemei de sănătate de care vă plîngeți, vă sfătuim să mergeți în stațiunea Băltățești (Neamț), la cabinetul de tratament stomatologic complex. Cel mai bine ar fi să evitați lunile mai aglomerate de vară. ● **Săvuleseu N.Gh. Aurel — Alba Iulia :** Acestea sînt tarifele, iar vina (de fapt sînt mai multe) vă aparține în exclusivitate. ● **Nistor Mioara — Drobeta-Tr. Severin :** Institutul de științe biologice, Splaiul Independenței nr. 296, 79 651 București. ● **Vlad Ion — București :** Ați greșit întîi pentru că „nu ați dat importanță carnetului de muncă", cînd v-ați hotărît să vă adunați adeverințele necesare completării lui (de peste 30 de ani) ați lipsit de la serviciu. Măsurile luate sînt legale. ● **Tudor Ion — com. Leicești (Argeș) :** La împlinirea vîrstei de 62 ani, să se adreseze cu carnetul de muncă D.P.M.O.S. a județului. ● **Tîrlea Doina — Cugir :** Admiterea în învățămîntul superior se face numai prin concurs. ● **Petra Ioan — com. Săsciori (Alba) :** Aveți această obligație. ● **Brezan Mariana — Bălcoi :** Nu e nevoie de programare pentru audiență, puteți veni în orice zi între 11—14, dar este nevoie de o relatare în scris. ● **Radu Elena — Brașov :** Nu vă putem îndeplini dorința, dar vă sfătuim să consultați colecția la o bibliotecă.

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

Jocurile copilăriei

Astă-vară îl vedeam pe copiii din cartierul meu mai puțin bătînd mingea, jucîndu-se de-a hoții și vardiștii. Fetițele nu mai plimbau păpușile în cărucioare, nu mai făceau pe micile mămici dereticînd dormitoarele din carton, cu paturi cît o cutie de chibrituri. Mi-am prelungit nedumerirea pînă acum cîteva zile, cînd intrînd la Librăria nr. 37, să mă uit după noutăți beletristice, am rămas ore întregi cotrobăind prin rafturile cu zeci de jucării. Nici pe mine nu m-au tentat păpușile convenționale, cu zîmbet incremenit și cu păr blond cîrlionțat, nici animalele cu pluș decolorat din fabrică sau de cît au zăcut în galantar. Am reținut critica, plină de respect pentru cumpărători, a calificatelor vînzătoare Marina Dumitrescu și Dorina Huarță, că sînt nevoite să ducă la reparat broasca mecanică, produsă de Metaloglobus. Jucăriile, cînd sosesc în stive, nu pot fi controlate bucată cu bucată. Nici cumpărătorii nu sînt atît de naivi, chiar dacă au cinci ani, dar alături sînt bunicii, ca să cumpere broasca fără elementul care-i dă mișcare.

Am simțit deodată că am vîrsta interesului copiilor care umpleau magazinul pînă la refuz, pentru că nici eu nu mă uitam la bieții căluți încremeniți în plastic, obosiți ca după o lungă cursă pe hipodrom, nu-mi făceau cu ochiul nici mașinile mici, deși mult enervanta replică a unor călători din autobuze îmi era prezentă : „Nu-ți place, ta-ți mașină mică ! Ei bine, nu mă tenta, pentru că nu era vie colorată, nu avea un design care să-mi scoată banii din buzunar.

În schimb, i-am prețuit în sfîrșit, pe micii mei vecini care astă-vară nu-mi dădeau nici o atenție cînd mă opream lîngă ei.

Am tulburat puțin vînzarea pentru că imediat ce ceream un joc să-l văd, să aflu amănunte, îl doreau și copiii...

„Caută" scrie pe o cutie, care conține un joc adresîndu-se pustilor care nu ajung cu năsucul la tejghea decît dacă se saltă pe vîrful picioarelor. Vîrsta între 4 și 6 ani, din obiecte disparate, extrem de familiare, trebuie să refacă un întreg cunoscut.

„Bunul gospodar" îl depășinde pe școlar cu ordinea, cu disciplina gesturilor, cu meticulozitatea. Prin atrăgătorul titlu „Nu te supăra, frate" se introduce în universul copilăriei noțiunea de fair-play, se deprinde jucătorul cu ideea că o înfrîngere trebuie suportată fără să-i porți pică adversarului. Cîteva cartoane viu colorate și frumos desenate, școala din Humulești, fragmente ilustrate din textul celebru, conduc la mereu tînăra Ion Creangă, la nemuritoarele „Amintiri din copilărie". După ce copiii au cumpărat acest inspirat joc, a doua zi vin după original, așezînd în mica lor bibliotecă prima carte fără poze. „Arcașii" deprind elevii cu atingerea țintei propuse, cu înlăturarea aproximației din judecata lor frageză, cu respectarea fermă a direcției de drum. Preșcolarii au de ales între o casetă cu care clădesc grădinițe, între „jocul cu pătrățele" din care compun pisica și cîinele de lîngă casă, sau se pot distra cu „jocul mulțimilor", cînd adunînd pere, mere, vișine, învață să gîndească... socotind.

„Talent și fantezie" este un titlu acoperit cu acul de cusut pe o pînză ,dinainte desenată, din care va ieși un tablou à la Grigorescu. Părinții se decid mai greu cînd pe cutia, cu necunoscutul tentant dinăuntru, e scris „pentru toate vîrstele". Să analizăm, poate în termenii extremi, dar în conținutul anunțului, și să vedem cum se pot împăca așa diferiți, grade diferite de gîndire... Un copil de un an, orcît de precoce, va putea sta alături de tata, sau bunic, la jocul de fotbal, cu cărți, „Mondial" ? ! „Care pe care" are un prospect care specifică că acest joc „dezvoltă atenția și perspicacitatea adversarilor" pentru că scorul final decide cîștigător pe copilul care a acumulat mai multe puncte. „Cutia magică" pare că este ieșită din mîna iluzionistului Iosefini. Cu această baghetă copiii își verifică istețimea și rapiditatea mișcărilor. „Citește și potrivește", „Numără și potrivește", vorbesc de la sine, sînt prelungiri pline de fantezie, care fixează noțiunile, din abecedar și din cartea de aritmetică. Copilul învață distrîndu-se, se distrează învățînd.

Aceste jocuri, pe lîngă evidentul lor rol educativ-formativ, au un avantaj deloc neglijabil, sînt toate accesibile pentru buzunarul oricărei familii.

S-au adunat pe masa vînzătoarei zeci de jocuri. „Să vă fac bon la toate ," îmi spune zîmbind, reașezîndu-le în raft. M-am retras lîngă standul cu cărți și, din cînd în cînd, arunc cîte o privire la capetele blonde. Cu hăinuțe colorate, cu fulare și căciulițe, care de care mai artistic tricotate de mame, fiecare copil caută pentru sufletul său corespondentul tehnic sau liric. Retras sau exuberant, cu mîna întinsă către tovarășa vînzătoare, nici unul nu pleacă fără un joc din carton gi fantezie.

Păpușile lăcrimează, cățeii fac frumos, gudurîndu-se, broaștele își ascund invaliditatea, dîndu-se peste cap, degeaba! Copiii n-au ochi decît pentru jocurile distractive. Se vor mai știutori, mai aproape de vîrsta pe care cu siguranță o vor avea, fără să se grăbească.

Un cor de rugăminți în jur.

— Mamă, te rog, e ultimul joc pe care mi-l mai iei ?

Mama știe cîtă bază poate pune pe această promisiune. Și ieri i s-a spus la fel, dar închide ochii, nu pentru că își răsfață pusul ci pentru că jocul este o necesitate. Jucăriile nu le întreținem doar starea de copii, le alegem, din nemișcarea lor, pentru că-i învață să descopere lumea, cu puterile lor. Și nu e puțin... Jucați-vă, prin voi ne jucăm și noi !

CARMEN DUMITRESCU

O pereche de pantofi de un milion

Marin Gheorghișor din Roșiori de Vede s-a născut în comuna Măldăeni-Teleorman. Asta se întîmplă în urmă cu 44 de ani. Nu există om care să nu facă greșeli în viață. Poate că prima mare greșeală pe care a comis-o Gheorghișor a fost că a plecat din satul lui. În Roșiori, avea un domiciliu incert. Era nevăzătorii, fără loc de muncă. Mutarea lui la oraș n-a fost deci un succes. Ba chiar s-a încheiat cu un dezastru. Acesta s-a produs în noaptea de 27 spre 28 octombrie 1986.

Marin Gheorghișor s-a lipit de Bufetul Rapid de lîngă gara din Roșiori de Vede. Făcea acolo mai de toate, bufetul fiind deservit doar de femei. Nu a fost încadrat cu contract de muncă, dar spera că asta se va întîmpla într-un viitor apropiat. Primise o retribuție de muncitor necalificat, în septembrie; dar asta era doar impresia lui. De fapt, la două-trei zile, primea cîte 100—200 lei de la lucrătoarele bufetului. De unde aveau ele bani să plătească din propriul buzunar o leafă, fie ea nu prea mare, e de prisos să ne mai întrebăm.

Pe data de 27 octombrie 1986, Marin Gheorghișor s-a prezentat la bufet. Personalul a plecat. Bufetiera Valeria Căldăraru i-a lăsat lui Marin un cîrnat să-și-l pregătească peste noapte și sarcina să fiarbă la aragazul bufetului niște greutăți de cîntar pentru degresare.

La 22,30, Marin a aprins aragazul și și-a prăjit cîrnățelul. În timp ce mînca, a auzit gălăgie. Patru tineri sub influența alcoolului, simțind nevoia împerioasă să mai bea ceva, au venit la bufet. Între paznicul improvizat și tineri s-a ițcat un conflict. Deși lovit și trîntit, a reușit să-i alunge. Va să zică și-a făcut datoria. În timpul disputei, Gheorghișor și-a pierdut o cismă. S-a încălțat cu niște pantofi găsiți lîngă frigider, care, din păcate, îl strîngeau. Au trecut pe acolo și doi oameni din paza de noapte, cărora paznicul le-a povestit că a pățit și că ăștia de gînd să se ducă pînă acasă să se schimbe. După ce a mîncat cîrnățelul, Gheorghișor a pus la fiert greutățile de cîntar, de care a uitat. A plecat spre casă în jurul orei 1. Ajuns acolo, s-a întins pe pat și a adormit. La ora 4 dimineața s-a întors la bufet. Era prea tîrziu. În urmă cu două ore, izbucnise incendiul care a distrus din temelii bufetul. Paguba a fost evaluată la 974 355 lei, aproape un milion de lei. Un ceas de neatenție într-adevăr costisitor.

Avîndu-se în vedere distrugerea din culpă a avutului obștesc, gradul de pericol social ridicat al faptei și valoarea mare a prejudiciului, Marin Gheorghișor a fost condamnat la 5 ani și șase luni închisoare și plata în solidar cu responsabila unității, Sevastița Calița, a pagubei. Gheorghișor nu posedă bunuri. Responsabila trebuie să scoată, din buzunar o jumătate de milion. Greu pedepsă, s-o recunoaștem, dar cineva trebuie să plătească neglijența, nerespectarea legilor.

Pînă acum, doi oameni și-au stricat viața.

La I.C.S.M. Roșiori, întreprinderea de care ține bufetul, s-a organizat o adunare a oamenilor muncii la care s-a votat, mai de vreme, mai de nevoie, ca la recuperarea prejudiciului să participe oamenii muncii cu beneficiul pe anul în curs. S-ar fi recuperat astfel suma de 726 000 lei. Procedeul fiind considerat corect de către forurile tutelare, directorul I.C.S.M. și contabila șefă au fost destituiți din funcții. Deci, alți doi oameni, corecți de altfel și bine intenționați, au tras ponoasele. Bineînțeles, toi pentru încălcarea legilor. Au avut doar impresia că fac bine.

Un ceas de neglijență care a stricat viața a cel puțin doi oameni, Marin Gheorghișor și Sevastița Calița, și liniștea altor doi, directorul și contabila șefă.

De ce s-au întîmplat toate acestea ? Totuși, nu pentru că Gheorgbișor a plecat din sat, deși bine ar fi fost să fi rămas acolo să lucreze la strînsul recoltei ori prin zootehnie, treburi pe care știa să le facă mai bine decît să fluiere niște greutăți de cîntar, nici pentru că a avut ghinionul să-i stingă pantofii aceia găsiți lîngă frigider.

S-au întîmplat pentru că niște ospătărițe își pot permite să aibă angajați personali, plătiți cu bani negri, pentru că la bufetul cu pricina controlul n-a funcționat cum trebuie, pentru că oameni din echipa pazei n-au avut inspirația, dacă și-au dat seama de intenția lui Gheorghișor de a părăsi localul, să-l sfătuiască să rămînă acolo pînă dimineața.

Și o doză bună de ghinion are rolul ei în acest deznodămînt nefericit, însă explicația cea mai bună este că în cazul acesta au fost încălcate mai toate normele privind buna desfășurare a activității în cadrul unui loc de muncă.

OPREA GEORGESCU

Note

De ce așa ?

Cele scrise recent în „Flacăra" cu privire la denumirea străzilor din București mi-au amintit o cîndățenie.

Cineva mă invitase să-i fac o vizită. Indicîndu-mi adresa mi-a spus : „Stau în cartierul doctorilor, în strada Dr. Costache Negri."

I-am un moment am rămas pe gînduri, întrebîndu-mă dacă nu-i o greșeală sau o confuzie. El îl știam pe Costache Negri ca diplomat și om politic, poet și prozator, nicidecum doctor. Citindu-mi parcă gîndurile cunoștința mea a căutat să mă lămurească. „Într-adevăr este o greșeală, dar mulți așa îi spun : Strada Dr. Costache Negri pentru că așa scrie și pe plăcuța plantată la capătul străzii".

În ziua stabilită, am avut grijă să plec de acasă mai devreme, tocmai pentru a mă convinge dacă așa stau lucrurile cu plăcuța. Verificînd la fața locului, am constatat, desigur cu bucurie, că spusele amicului meu nu s-au confirmat, în sensul că pe plăcuță cu pricina nu scrie nimic altceva decît numele străzii. Este posibil ca mulți să-i spună strada Dr. Costache Negri dat fiind că aceasta se află într-un cartier unde mai toate străzile poartă numele, unor discipoli ai lui Hipocrat, supranumit părintele medicinei.

Am constatat totuși o cîndățenie. Numele omului politic moldovean care s-a numărat printre vajnicii susținători ai Unirii Principatelor nu-i scris corect. În loc de Costache Negri, pe plăcuța care indică numele străzii este scris Costachi Negri. Nedumerirea mea a fost proporții cînd, cam pe la mijlocul străzii respective, am dat de o intrare denumită Costache Negri. Pentru moment am fost derutat. Costachi sau Costache ?

Pentru a spulbera orice îndoială, am consultat mai multe surse, dintre care două de certă valoare : Dicționarul Enciclopedic Român al Academiei și monumentala lucrare a lui G. Călinescu „Istoria literaturii române de la origini pînă în prezent". Peste tot am găsit Costache Negri.

De ce oare numai în „cartierul doctorilor" i s-o fi schimbat numele ? Să fie o răfuială mai veche ? Nu cred. G. Călinescu spune că Negri a fost un om cu suflet mare. Pentru spiritul său cumpănit și sfătos Negri era poreclit de prieteni „unchețul".

Atunci ?

VASILE DUMITRU

P.S. Sînt în București și alte inconsecvențe în denumirea străzilor. De pildă, cînd Șoseaua Tunari, cînd Tunarilor ; cînd Calea Dorobanților, cînd Dorobanți. De ce așa ?

Administrator la dispoziție

În urmă cu nu foarte mulți ani, cînd spuneai ICRAL te gîndeai la cîteva lucrări de zugrăvire și reparare a instalațiilor sanitare din apartament. Cine intră azi în Complexul expozițional din strada Centrului (lîngă cel Militari) al ICRAL Giulești descoperă cu plăcută surprindere că prin această simplă vizită de cîteva minute își poate rezolva, practic, toate problemele din apartament — lucrări de tîmplărie, de tapițerie, de lăcătușerie, zugrăveli, ornamente din ipsos, montări de obiecte sanitare, de faianță, parchet, linoleum și montări de instalații sanitare și electrice. Dotat cu ateliere lucrative, complexul expozițional este, în același timp, și centru de comenzi. Coordonatoarea complexului, subinginera Constantina Neculuță, prelia și transmite prompt comenzile, chiar dacă lucrările solicitate sînt de competența unui atelier aparținînd ICRAL Giulești aflat în alt colț al orașului, clientului findu-i anunțate în chiar momentul lansării comenzii, ziua și ora în care aceasta va fi onorată.

Ne adresăm, pentru detalii suplimentare, tovarășului Alexandru Anca, directorul ICRAL Giulești, unuia dintre primele ICRAL-uri din Capitală care și-au diversificat sfera servicilor. Deci, de ce o expoziție ?

— Pentru că oameni au tot mai puțin timp de pierdut. Aici văd întreaga gamă de servicii pe care le-o putem oferi — mandă ce au nevoie, pleacă acasă și așteaptă să li se satisfacă cererea. Fondul de locuințe pe care îl avem în grijă este format în proporție de 9 din apartamente în blocuri noi. Întreținerea unui bloc ridică o serie de probleme de mare complexitate, total diferite de cele puse de o casă cu curte, iar noi socotim că în condițiile moderne, ICRAL-ul are datoria de a asigura toate prestările de servicii necesare într-un apartament.

— Expoziția dumneavoastră demonstrează că acesta nu e un simplu principiu teoretic. Într-adevăr, am văzut acolo și tîmplării de ferestre, și galerii, și oglinzi, dar și mobilă de bucătărie, care, sincer, m-a surprins.

— Să zicem că cineva zugrăvește ! Nu e firesc ca odată cu această curățenie generală în apartament să-și repare și un scaun sau o masă ? Sau, pentru că v-a surprins faptul că noi executăm și mobilă de bucătărie — pot să adaug, dulapuri, biblioteci, rafturi pentru deborale etc. — nu vi se pare la fel de firesc ca, după atîția ani de muncă în domeniu, să avem specialiști care să știe cum să mobileze o bucătărie pentru a ocupa minimum de spațiu cu maximum de funcționalitate ? Dealtfel, mai multe ICRAL-uri și-au extins activitatea și în acest domeniu.

— Există, totuși, cîteva prestări pe care nu le oferă decît ICRAL Giulești (în urmă cu zece ani deschideați drumul diversificării prin confecționarea de rame cu oglinzi).

— Avem într-adevăr cîteva prestări unicat la nivelul Capitalei : confecționăm galerii din ipsos, efectuăm lucrări de tapițerie, tocmai rie, reparat articole de uz casnic și gospodăresc, avem ateliere de umplut cu gaz brichete, de reparat și format butoni, de vulcanizare.

— Nu putem încheia discuția fără a prezenta cititorilor cîteva din noutățile pe care le pregătiți.

— Ideea acestor noi prestări pe care le vom pune în curînd la dispoziția populației s-a născut din aceeași dorință de a putea onora toate serviciile necesare într-un apartament. Iată, ne gîndim ca pe lîngă atelierul de tapițerie să înființăm și o secție de confecționat plăpumi. Există însă cîteva probleme în rezolvarea cărora avem nevoie de sprijinul forului nostru tutelar. Este vorba de a avea dreptul să efectuăm muncă la domiciliu avînd ca angajați pensionari. E oare normal ca omul să vină cu dormeza în spate la atelierul de tapițerie? Sau să-și demonteze giurgiuveaua ca să o aducă la atelier pentru un geam spart ? Prin deplasarea lucrătorului acasă, economisim și timpul și efortul cetățeanului, și eliberăm, totodată, spațiile de atelere, spații care ar putea fi folosite pentru extinderea altor lucrări foarte solicitate și care nu pot fi executate la domiciliu.

Revenind la noutăți în pregătire la ICRAL Giulești, experimentăm deja un sistem de stingere a luminii și oprire a apei la ieșirea din apartament, ca și un alt sistem, tot de stingere a luminii, pe casa scărilor însă ambele pe bază de senzori. Scurtarea timpului în care acestea vor putea fi oferite celor interesați depinde în mare măsură de sprijinul — pe care îl solicităm și pe această cale — Întreprinderii Electronica și I.P.R.S. Băneasa.

ROXANA PAICU MANOLESCU

Locuințe pentru cei fără adăpost

Dintotdeauna existența omului a fost legată de asigurarea unui adăpost. La început, acesta îl apăra de intemperii, apoi, cînd adăpostul a început să se numească locuință, aici a început să se desfășoare o mare parte din existența individului, omul și locuința devenind inseparabili și determinîndu-se reciproc. Epoca modernă a fost și perioada unui avînt fără precedent a dezvoltării spațiului locativ. Au apărut noi și noi forme și spații de locuit: s-au impus marile ansambluri de blocuri, orașele înălțîndu-se tot mai mult pe verticală, locuința devenind un spațiu al socializării tot mai accentuate, avînd în vedere că într-un singur bloc locuiesc tot atîția locatari cît avea pînă nu de mult un sat mare.

Însă, nici acum cînd marile complexe de blocuri, adevărate orașe în oraș, au devenit un peisaj familiar în aproape totalitatea centrelor urbane ale lumii, cînd betonul și noile metode constructive fac posibilă ridicarea unei locuințe în cîteva zile, există numeroase persoane lipsite de un acoperiș deasupra capului. Potrivit statisticilor O.N.U., un sfert din cei circa 5 miliarde de locuitori ai Terrei nu dispun de o locuință adecvată, iar aproximativ 100 milioane de persoane sînt lipsite de orice fel de adăpost. Sute de milioane de oameni de pe planetă sînt nevoiți să doarmă pe coridoare, sub poduri, pe străzi și în zona unor locuri virane. Revista „Afrique-Asie" arăta că în numeroase țări ale lumii a treia aproape o mie de milioane de locuitori trăiesc în „zone de habitat subintegrat", un eufemism pentru desemnarea bidonville-urilor. În prezent, din cele 34 de orașe cu populație de peste 5 milioane de locuitori, 12 se află în țările industrializate și 22 în țările în curs de dezvoltare. În fiecare zi, circa 50 000 de oameni își pierd viața datorită malnutriției și maladiilor. Lipsa unor condiții adecvate de locuit constituie și ea una din cauzele care provoacă aceste victime.

Cel puțin 30 de milioane de copii din întreaga lume nu se vor bucura niciodată de unul dintre cele mai mari daruri ale vieții — o copilărie fericită, într-o locuință alături de familiile lor. Copiii care vagabondează, făcînd din stradă propriul cămin, constituie un fenomen caracteristic comunităților urbane din multe țări ale lumii, inclusiv din țările occidentale. Un raport al Biroului Internațional al Muncii arată că și în țările dezvoltate fenomenul celor lipsiți de adăpost a căpătat proporții de necrezut. Numai în Statele Unite, numărul celor fără o locuință corespunzătoare se ridică la aproximativ 2,5 milioane, în Marea Britanie la 250 000, iar în Canada la peste 40 000, relevă documentul citat.

În baza unei rezoluții din 1982, Adunarea Generală a O.N.U. a proclamat 1987 drept „An internațional al locuințelor pentru persoanele fără adăpost". Într-un mesaj cu prilejul Anului Nou, secretarul general al O.N.U., Javier Perez de Cuellar, declara: „Lipsa de locuințe și condițiile mizerabile de locuit — deși această situație este mai acută în centrele urbane din țările în curs de dezvoltare — constituie o problemă globală care afectează deopotrivă țările bogate și sărace". În mesajul său, secretarul general al O.N.U. cerea guvernelor, organizațiilor neguvernamentale, grupurilor particulare și organismelor de specialitate „să mobilizeze resursele necesare pentru sprijinirea programelor vizînd construirea de locuințe pentru persoanele fără adăpost". „Să nu uităm — a subliniat Javier Perez de Cuellar — că o societate este judecată nu atît după standardele atinse de membrii ei cei mai privilegiați, cît după calitatea vieții pe care este capabilă să o asigure celor mai săraci concetățeni". Desigur, alocarea unui procent oricît de mic din enormele cheltuieli pentru înarmare, estimate la peste 1 200 miliarde dolari anul acesta, ar contribui simțitor la lichidarea lipsei de locuințe.

În spiritul concepției profund umaniste privind abordarea și soluționarea vastei problematici a drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, România — țară în care, în anii construcției socialismului, 82 la sută din populație s-a mutat în case noi, a militat, în cadrul unor foruri internaționale în favoarea realizării dreptului la existență, în condiții de demnitate socială, de respect al normelor elementare de civilizație. În acest sens, de pildă, la Reuniunea general-europeană de la Viena, țara noastră a propus dezbaterea problemei persoanelor fără locuință și convenirea unor măsuri corespunzătoare.

ION VIRGIL ■

Realități crude și recunoașteri amare din lumea capitalului

Revista „Time" despre situația dramatică a tinerilor de culoare din S.U.A.

The Ghetto: From Bad to Worse

The wounds of the ghetto riots will be...

De la rău la mai rău

Un raid la un bar deschis ilegal în Detroit, o încăierare între un șofer de taxi din Newark și polițiști — acestea erau evenimentele la ordinea zilei în urmă cu 20 de ani, în vara lui 1967 cînd s-a produs izbucnirea. Disperarea ghetoului a dus la ciocniri grave: 43 de morți în Detroit, 26 de omucideri în Newark, răniri și arestări cu mii. În septembrie, peste o sută de orașe fuseseră marcate de tulburări, un adevărat registru alfabetic al rușinii, care se întindea de la Atlanta, Boston și Cincinnati la Tampa și Toledo. Gărzile Naționale patrulau pe străzi și o comisie federală a început să anchetеze cauzele.

Din cenușă nu au răsărit altceva decît promisiunile pioase ale politicienilor și retorica reînnoirii angajamentului de a găsi o rezolvare. „Singura soluție valabilă pe termen lung este combaterea — la orice nivel — a condițiilor care au generat disperarea și violența", proclama președintele Lyndon Johnson. Nimeni nu se gîndea serios că zona centrală a orașului poate fi transformată peste noapte. Dar puțini erau atît de cinici pentru a prevedea situația la care s-a ajuns în prezent: o întreagă generație ce-și petrece viața în ghetourile negre ale unei națiuni bogate a mers de la rău la un și mai rău.

„Spune-mi ce merge rău", întreba Jonas Walker, 33 de ani, la sfîrșitul unei alte zile lungi de vară petrecute la un colț de stradă în Liberty City, un ghetou situat la nord de Miami. „Avem drepturi civile, avem bunăstare — spune el — dar uită-te aici în jur". Pentru a accentua, lovește o grămadă de cutii goale de bere, aruncate pe trotuar. Gunoi de la o școală superioară. Walker a renunțat la ultima sa slujbă, ambalarea de articole de băcănie, în urmă cu doi ani. „Cînd erum copii, pe Mississippi, eram săraci desigur, dar nu eram cuprinși de nebunia asta", își amintește Walker, „Acum ne-am înfundat în ghetoul ăsta prăpădit, privim pe Oprah Winfrey la televizor și ascultăm blestematele împușcături noaptea".

De ce le merge rău celor 4 milioane de negri americani, aflați încă în capcana ghetourilor în putrefacție din centrul orașelor? De ce o treime din totalul familiilor negre rămîne înglodată în sărăcie? De ce 60 la sută din toți copiii negri sînt „născuți din flori"? De ce rata șomajului printre tinerii negri este de 40 la sută? Și de ce ghetoul american a devenit un coșmar ce se autoperpetuează, de copii fără tată, dependență de ajutorul social, crimă, bande, droguri și disperare?

Teoriile abundă, dar răspunsurile rămîn evazive. Poate cea mai promițătoare abordare este cea care stă la baza cărții sociologului negru William Julius Wilson de la Universitatea din Chicago, care a popularizat conceptul de subclasă, în cartea sa din 1978, „Semnificația în declin a rasei". Wilson și adepții săi într-o filosofie respingătoare a teoriile simpliste unifactoriale ale cauzei și efectului, care se înscriu de la permisivitatea bunăstării la patologia de pînă-n dere a rasismului. În locul acestora, ei subliniază decalajele, tot mai mari, sociale și economice între locuitorii ghetourilor și restul societății americane, atît albe cît și negre.

Cu greu ne mai amintim că pînă în anii '60 ghetourile de la Harlem la South Side din Chicago au reprezentat o rază de speranță pentru negrii care fugeau de rigida segregație a sudului lui Jim Crow (poreclă dată negrilor de rasiștii sudiști — I.V.). Slujbe — murdare, plătite prost, dar regulate — puteau fi obținute în prosperele industrii urbane oricui dorea să muncească și avea un spate destul de puternic pentru a duce greutăți. Deși pernicioasă, segregația a obligat cel puțin la un anumit sens al comunității, cu profesioniști și oameni de afaceri în gr., trăind printre cei care erau cu mult mai puțin norocoși. „Aceste figuri au servit drept romanității negre ca simboluri concrete și vizuale ale succesului și valorilor morale, ca exemple ale rezultatelor muncii grele, perseverenței, decenței și corectitudinii", scrie Elijah Anderson, profesor de sociologie la Universitatea Pennsylvania.

Toate acestea s-au schimbat prin succesul mișcării pentru drepturile civile. Deteriorarea structurilor rigide ale cartierelor segregate a oferit chiar și unei mici părți de negri prilejul de a trece dincolo de zidurile ghetoului... Acolo unde ghetoul constituia odinioară un amestec de clase sociale de negri, în prezent rezidenții sînt apăsați de asistați și săracii și asupra acestora se abat într-o carieră de urmărire a aparte sub titlul „Cei cu handicap cronic", Wilson argumentează că cei care au fost prinși în ghetouri nu au moștenit o cultură a sărăciei ci o izolare socială". Rezidenții din centrul orașelor pot colinda săptămîni fără să mai întîlnească pe cineva, alb sau de culoare, care să aparțină clasei mijlocii.

O mare parte din recentele dezbateri asupra sărăciei au subliniat necesitatea de a oferi slujbe și instruire pentru beneficiarii de ajutoare sociale, cum este Clara Smith. Dar făcînd din ajutorul social punctul central al problemei, atît liberalii cît și conservatorii au ignorat singura cauză mai serioasă a mizeriei din ghetou: rata șocant de mare a șomajului printre tinerii negri. Neinstruiți și slab educați, acești tineri sînt adevărate victime ale dramaticei tranziții de la baza manufacturieră. Chiar atunci cînd se poate dobîndi un loc de muncă bine plătit, Wilson arată că izolarea socială exclude subclasa neagră din „sistemul rețelei de slujbe" care permite alte vecinătăți. O statistică este foarte grăitoare: în 1985, 43 la sută din totalul bărbaților negri cu bacalaureat, în vîrstă de 20 de ani, nu aveau nici un fel de venit.

Firește, unii din acești tineri negri șomeri cîștigă bani ilegal, deseori vînzînd droguri. Însă creșterea explozivă a culturii drogurilor în ghetou erodează și mai mult etica muncii. Într-un recent document, profesorul Anderson deplînge prăpastia tot mai mare dintre ceea ce el denumește „bătrînei și puștani". Bătrînii erau în mod tradițional vecinii, adevărați mentori ai tinerilor din ghetou. Mesajul lor, scrie Anderson, „era legat de cultivarea și valorizarea muncii, în-

clusiv asupra modului cum se obține o slujbă cum se menține și cum trebuie să te îmbraci pentru a fi primit în slujbă, cum să vorbești cu viitorul patron". Dar, prin împuținarea locurilor de muncă și invadarea ghetoului cu cocaină, tinerii de culoare tînd acum să-i disprețuiască pe „bătrînei" considerîndu-i „babaci" care răspîndesc un mesaj tot atît de irelevant ca și prelegerile anterioare.

Lipsa unui loc de muncă pentru tinerii negri se transformă într-o lipsă de dispoziție de a-și asuma responsabilitatea pentru copiii pe care-i fac. Aceasta, afirmă Wilson, contribuie la explicarea creșterii continue a numărului copiilor ilegitimi din centrul orașelor. Un recent studiu al Cildren's Defense Fund a ajuns la concluzia că 90 la sută din toți copiii tinerelor mame adolescente de culoare sînt născuți în afara unei familii. Așa cum afirmă Harriette McAdoo, profesor pentru asistență socială la Universitatea Howard: „Bărbații sînt incapabili să-și mențină locul de muncă și sînt incapabili să-și întrețină familiile".

Ce poate fi făcut pentru a întrerupe acest triunghi al izolării sociale, șomajul negrilor și familiilor cu un singur părinte? Chiar după 20 de ani de cînd ghetourile din Detroit și Newark au izbucnit în flăcările unei minii multă vreme înăbușite, americanii înclină să creadă că vreo formulă magică poate pune capăt ciclului sărăciei și patologiei sociale. Mai mulți bani pentru programele sociale, un sistem de asistență socială cu stimulente mai puternice pentru a avea succes în însușirea valorilor în școli — acestea sînt răspunsurile care sînt date de obicei de politicieni. Dar, comparate cu gravitatea problemelor subclasei negre, aproape toate remediile standard nu înseamnă nimic mai mult decît a schimba bandajele de pe o rană ce supurează.

Succesul poate fi realizat aici nu prin îmbunătățiri cosmetice ale situației din ghetouri, ci prin asigurarea pentru rezidenții lor a unor șanse, prin locuri de muncă și educație, pentru a putea ieși din ele. A-i salva pe oameni și nu comunitățile din centrul orașelor, este poate singura cale prin care America își poate onora promisiunile care au fost făcute pe fundalul acelui peisaj urban incendiar din acea teribilă vară a lui 1967.

ROMEO NĂDĂȘAN ■

Copilul — obiect?

Romanele de la 1800 erau pline de istorii siropos-lacrimogene cu copii maltratați, chinuiți, vînduți și cumpărați, dați în arendă pentru cerșit. Folosirea copiilor ca mijloc de profit e veche de cînd lumea. Azi lucrurile s-au schimbat, dar nu în esență lor, ci în formele de manifestare. Analizînd dramatica situație a zeci de mii de copii italieni, săptămînalul „L'Espresso" subliniа că peste 20 000 de copii sînt, în fiecare an, bătuți la sînge, maltratați cumplit, mutilați, iar alți 600 sînt victimele incesturilor. Revista aduce în sprijinul acestor afirmații date concrete în măsură să cutremure orice conștiință: la Palermo o fetiță a murit în urma torturilor la care a fost supusă de proprii părinți pentru că nu muncea destul. La Pinerolo o altă a fost salvată la timp din mîinile criminale ale părinților. La Triest o minoră a fost masacrată de tatăl său într-o tentativă de viol, iar la Milano o studentă și-a aruncat pruncul de la etaj și a fost achitată de justiție pe motiv de „imaturitate". În 27 mai iese la lumină cumplitul negoț cu copiii din Napoli. Lista nu e completă. La ea trebuie adăugați copii constrînși la prostituție infantilă sau cei folosiți ca porno-modele. În cele mai multe cazuri, firețile rapoarte dintre un adult și un copil au devenit relațiile unui adult cu un obiect. De ce? Pentru că, răspunde revista, „sîntem producători și consumatori. Vindem prietenie, simpatie, dragoste, automobile, servicii, case... Copilul e mai mult decît un produs și un obiect de consum? Nu e posibil să-l avem pe cale naturală? Se poate produce în eprubetă. Și dacă se pot produce de ce nu s-ar vinde, eventual în supermagazine? Acum copiii se vînd, iar organizațiile care se ocupă de aceste afaceri prosperă. E evident că în această societate organizată pentru a satisface — contra cost, desigur — oricare dintre dorințele noastre, cineva s-a dedicat comerțului cu copii. Prin urmare, „obiectul" este îngrijit, crește. Ca și în cazul cîinilor, este înțărcat, vaccinat, instruit, educat. Și dacă nu se comportă bine, dacă jucăria nu corespunde viselor pe care și le-a făcut proprietarul, atunci acesta poate să o calce în picioare sau să o izbească de un zid așa cum, într-un moment de turbare, se procedează cu un lucru stricat". Aceste fraze de un cinism atroce au, după cum ne asigură autorul, acoperire în fapte. Fapte de o cruzime și un dramatism care situează Italia pe locul patru în lumea occidentală într-un dezonorant clasament. Mai ales dacă ne gîndim la afacerea care s-a descoperit la Napoli, punctul central al traficului de copii faptele întrec orice imaginație. Contra 50 milioane de lire și cu ajutorul unor tipi specializați poți cumpăra o fetiță sau un băiat — un pic mai scump, ce-i drept. Justiția se poate socoti norocoasă pentru că a picat direct asupra unui flagrant delict, altfel, tăcerea ar fi înconjurat și acum această veritabilă bursă a copiilor. S-a aflat chiar că există bande care închiriază mame pentru viitorii copii. Pe alese. Alți copii cei proveniți din familii destrămate, sînt pasați ca o mîngе de la un părinte la altul, bătuți și chinuiți pentru că așa cum spunea judecătorul Paolo Gianino, stinghereșc și sfîrșesc, prin a se droga și a se prostitua.

Această cronică neagră pune sub refectoarele presei, pentru o zi sau două, fapte de un dramatism inimaginabil în acest fine de secol civilizat și progresist. Organizațiile pentru protecția minorilor și a familiei, așa cum s-a întîmplat în Italia, își dinamizează activitatea. Apoi alte fapte, alte noutăți stîrnesc interesul opiniei publice repede plictisită, copiii nu sînt încă în măsură să protesteze și să atragă atenția asupra precarei lor condiții și totul se liniștește. Și nimic nu se schimbă, scrie în concluzie „L'Espresso". Și totuși, de ce unii copii sînt chinuiți, de ce alții fac obiectul tranzacțiilor comerciale n-am reușit să aflăm din cuprinzătorul articol al săptămînalului citat.

IOAN ROȘCA ■

Univers științific

Orizonturi în chirurgia cardiacă

Nu cu mult timp în urmă, la Viena, au avut loc două manifestări științifice consacrate chirurgiei cardiace, care au reunit cercetători și specialiști reputați din toate țările lumii, unde această ramură de vîrf a medicinei moderne a devenit o practică eficientă în salvarea vieții oamenilor. Manifestări care au dat posibilitatea participanților să-și expună tehnicile operatorii și metodele de tratament pe care le folosesc, să se confrunte pe terenul argumentelor și probelor doveditoare, să-și compare și evalueze rezultatele activității proprii, să preia și să aplice ceea ce experiența și cercetările cele mai noi au statornicit ca bunuri comune, să-și propună alte și alte direcții de acțiune și investigație.

În dorința de a pune la îndemîna cititorilor interesați unele amănunte în legătură cu problemele abordate în cadrul acestor reuniuni științifice și cu orizonturile pe care le deschide chirurgia cardiacă pentru recuperarea sănătății celor cu afecțiuni grave la inimă, ne-am adresat colonelului dr. VASILE CÂNDEA, șeful Secției de chirurgie cardiovasculară din Spitalul Militar Central.

— Tovarășe colonel dr. Vasile Cândea, ca unul care v-ați numărat printre participanții la cele două foruri științifice internaționale, v-am ruga să rememorați pentru cititorii noștri cîteva teme, experiențe, opțiuni care au făcut obiectul comunicărilor și dezbaterilor de acolo și mai cu seamă să arătați ce reprezintă ele pentru progresul chirurgiei cardiace, respectiv pentru speranța de viață a celor bolnavi de inimă ?

— Mai întîi aș vrea să arăt că prima reuniune a reprezentat în fapt primul Congres al Asociației Europene de Chirurgie Cardio-Toracică, asociație creată cu un an în urmă la inițiativa unor personalități medicale de marcă din Europa, cu scopul de a da un impuls și mai puternic chirurgiei cardio-toracice în competiția cu chirurgia de același profil de pe alte continente, a facilita schimbul de informații și de experiență, a o face și mai operațională în slujba omului. Asociația are ca președinte pe francezul Fr. Fontan și 192 de membri fondatori. Printre aceștia, ca membri fondatori, din țara noastră, se numără dr. Radu Deac, șeful Clinicii de chirurgie cardiovasculară de la Tg. Mureș, și Dan Făgărășanu, medic primar și doctor în științe medicale de la Clinica de chirurgie cardiovasculară din Spitalul Fundeni, condusă de prof. dr. doc. I. Pop D. Popa.

Încă de la înființare, asociația și-a propus ca congresele sale anuale să se desfășoare la un înalt nivel calitativ prin prezentarea în cadrul lor de comunicări originale, care să îmbogățească experiența și cunoașterea, de sesiuni poster și discuții științifice de ridicată valoare. Ceea ce primul congres, datorită în bună măsură și eforturilor comitetului local de organizare, în frunte cu prof. Ernst Wolner, a reușit pe deplin.

Participarea la lucrările acestui congres a fost deosebit de largă, întrunind specialiști din chirurgia cardiacă și toracică, din aproape toate țările europene, precum și din Statele Unite, Canada, Brazilia, Argentina, unele state ale Africii, Australia și Japonia. Din țara noastră au participat ca invitați oficiali prof. dr. doc. I. Pop D. Popa, șeful Clinicii de chirurgie cardiovasculară din Spitalul Fundeni, dr. Dan Făgărășanu și dr. Exacustodian Păușescu din aceeași clinică, dr. Radu Deac, șeful Clinicii de chirurgie cardiovasculară de la Tg. Mureș, și subsemnatul.

În cadrul congresului deosebit de interesante au fost dezbaterile, ilustrate cu tehnici chirurgicale originale, în legătură cu chirurgia cardiacă la copii și noii-născuți. S-a demonstrat că la ora actuală anumite malformații congenitale la noii-născuți pot fi rezolvate chirurgical încă din primele zile de la naștere.

În chirurgia coronariană s-a înfățișat stadiul actual al by-pass-lui (pontajului aorto-coronarian) și noile tehnici de dilatație endo-luminală a coronarelor stenozate. În domeniul circulației extracorporale au fost prezentate tehnici de hemodiluție totală, întrucît utilizarea în cantități mari a sîngelui în chirurgia cardiacă ridică probleme dificile de aprovizionare. Tot aici s-au supus atenției progresele care s-au înregistrat în tratamentul chirurgical al aritmiilor supraventriculare.

În cadrul congresului fructuoase schimburi de opinii au avut loc îndeosebi în jurul înlocuirilor valvulare cardiace, precum și a celor obținute în transplantul cardiac.

— Ce ne puteți spune despre ecalalță manifestare științifică ?

— A doua manifestare științifică a fost un simpozion internațional organizat de Universitatea din Viena sub genericul „Actualități și tendințe în transplantul cardiac". La el au participat specialiști de pe tot globul, chirurgi cardiaci, imunologi, farmacologi, care în 40 de lucrări și 10 postere au abordat toate aspectele legate de transplantul cardiac : experiența clinică acumulată, complicațiile care apar, în special infecția și rejetul (respingerea), urmărirea postoperatorie, diagnosticul rejetului, tratamentul imuno-supresiv etc. Așa cum a rezultat din lucrările simpozionului, în prezent transplantul cardiac (mai puțin transplantul total cord-pulmon) a devenit o intervenție bine codificată din punct de vedere tehnic, cu rezultate relativ bune (peste 70% din cei cu transplant au supraviețuit pînă la 5 ani), mai ales după introducerea în practica de zi cu zi de noi medicamente care să prevină sau să combată rejetul și infecțiile. În țările în care se practică transplantul cardiac s-a reglementat și legislația de prelevare a donatorilor. Bineînțeles, toate aceste succese au fost și sînt posibile datorită faptului că în țările în care se face transplantul cardiac sînt organizate laboratoare de imunologie care execută teste curente de conducere a tratamentului imuno-supresiv, precum și pentru diagnosticarea precoce a fenomenului de rejet. Mai mult, aceste laboratoare fac în același timp cercetări fundamentale cu aplicabilitate asupra sistemului imun al organismului și asupra răspunsului acestuia la tratamentul imuno-supresiv cu diferite medicamente, în special Ciclosporina A.

Din lucrările prezentate s-a desprins concluzia că transplantul cardiac nu-i un procedeu terapeutic radical, ci unul paleativ, care supune pacientul la un regim de viață restrictiv, cu dispensarizare medicală permanentă. Pe deasupra, tratamentul imuno-supresiv de întreținere a transplantului și de combatere a fenomenului de rejet are urmări negative. Acest tratament este toxic, scade rezistența imună a organismului la infecții și poate favoriza apariția unor afecțiuni maligne, cum ar fi leucemia.

Transplantul cardiac rămîne totuși în prezent un procedeu terapeutic eficace cu perspective certe de ameliorare a prognosticului. Transplantul inimii artificiale, în opinia unanimă, rămîne deocamdată o soluție de moment numai la cazurile care sînt în așteptarea unui transplant cu o inimă luată de la un donator uman.

— Cum se vede de la aceste manifestări chirurgia cardiovasculară de la noi.

— În țara noastră chirurgia cardiovasculară a ajuns la un stadiu de dezvoltare remarcabil. Ea dispune de un potențial care-i permite să abordeze cu succes aproape întreaga patologie cardiovasculară. Pe măsura creșterii dotărilor tehnico-materiale ea își va mări și mai mult posibilitățile de acțiune, performanțele, fiindcă de specialiști capabili și dornici de afirmare dispune. Dovadă și realizarea de către specialiștii noștri a înlocuitorilor valvulari (biovalvele cardiace realizate la Spitalul Clinic Fundeni și la Tg. Mureș).

În ceea ce ne privește, pe noi cei de la Spitalul Militar Central, cercetările fundamentale în infrastructura celulară miocardică și hepatică, ne-au permis să aducem contribuții originale în metodele de protecție a inimii și ficatului în timpul operațiilor sub circulație extracorporală.

IOAN STRUJAN ■

Noii barbari

Bucăți de marmură din celebrul Forum al Romei „luate" ca suvenir... la Florența, statuii lui Michelangelo, David, i s-a făcut pedichiura... Bucăți din Parthenon folosite „acasă" drept pres papiers... în sudul Franței, desenele preistorice de la Mercantour, date cu bronzol pentru a se asigura contrastul necesar fotografierii... Zidurile medievale de la Carcassonne umplute cu graffiti... Coloanele de la Plaza Mayor (Madrid) transformate în sufragerie și dormitor comun, fîntîni celebre ce servesc drept piscine, munți de ambalaje din plastic, în afara unor localități turistice, care vor dura cît piramidele, oameni dornici de a rămîne în posteritate săpîndu-și numele sau (cei mai discreți) doar inițialele în ziduri care respiră prin toți porii istoriei...

Cum s-a ajuns la așa ceva ? Fenomenul este urmare a recrudescenței turismului de masă, iar urmările vizibile ale acestei situații sînt sintetizate de presa occidentală drept „noul barbarism".

Ce se poate face? De pildă, oficialitățile venețiene speriate de numărul turiștilor (120 000/zi) au încercat diminuarea, dar valul de proteste din partea celor care au interese în industria turismului a dus la anularea măsurii. La Florența municipalitatea a interzis deschiderea de noi localuri și a încurajat creșterea prețului la serviciile oferite (fără rezultat), iar în insula spaniolă Ibiza, la San Antonio se interzice accesul celor aflați în stare de ebrietate (cei care ajung în această stare în barurile din localitate sînt expulzați). Măsurile luate au fost doar slabe paleative. Nu trebuie omis faptul că industria turismului asigură unele locuri de muncă și își aduce o contribuție substanțială la buget. De aceea se pare că cea mai indicată măsură este cea luată la Mercantour, în Franța, unde s-au instalat panouri ce explică importanța vestigiilor precum și urmările ireversibile ale actelor comise de noii barbari. Unul din oficiali spunea : „Multe distrugeri au fost cauzate de ignoranță. Îndată ce explici, oamenii se străduiesc să ocrotească". Mai pe românește spus lipsa celor 7 ani de acasă se vădește și în călătorie.

DAN DĂNUȚ DORU ■

Caricaturi de MIHAI MATEI ■

Televiziunea submarină

Azi imaginile de televiziune submarină se transmit prin intermediul unui cablu, ce leagă camera TV de nava aflată la suprafață, deoarece undele electromagnetice sînt absorbite de apă. În Franța se experimentează suprimarea legăturii cu fir, ca suport pentru transmiterea imaginilor fiind utilizate vibrațiile sonore, ce se propagă foarte bine în apă și care sînt singurele capabile să transmită o informație, adică să aibă o frecvență suficient de ridicată pentru a se permite modularea lor. Mai precis se folosesc ultrasunetele, pe care urechea omenească nu le poate percepe, deci mai mari de 20 000 Hz și care pot fi dirijate mai ușor decît sunetele auzibile. În loc de antene, pentru transmitere, se folosesc niște sisteme ce transformă impulsurile electrice, provenite de la camera TV, în vibrații mecanice, cu ajutorul unor membrane aflate în contact cu apa și care dau naștere unor unde cu frecvența de 60 000 Hz. La recepție un alt traductor transformă vibrațiile mecanice în semnale electrice, care sînt stocate într-o memorie, apoi decodificate pentru a se reconstitui imaginea. La experiențele companiei „Thomson-CSF" este folosită nava „Pelikan", care a reușit să recepționeze prima imagine, după noul procedeu, așa cum se vede în fotografie, de la o adîncime de 1 000 metri. Întregul proces de transmitere și decodificare durează destul de mult, aproximativ 10 secunde, dar se speră ca în viitor timpul să se reducă la 0,1 secunde, pentru recepționarea unei imagini.

Breviar

Intervenție chirurgicală

Într-o familie de țărani din orașul chinez Hubei s-a născut un băiețel cu trei picioare. Recent medicii Spitalului general al Forțelor Aeriene ale Armatei Populare Chineze de Eliberare au efectuat o dificilă intervenție chirurgicală, care a reușit pe deplin. În prezent pacientul se simte bine, se poate ridica pe picioare și a început să meargă. În imagine micuțul Wang Gang după naștere și după operație, în timpul unui control medical.

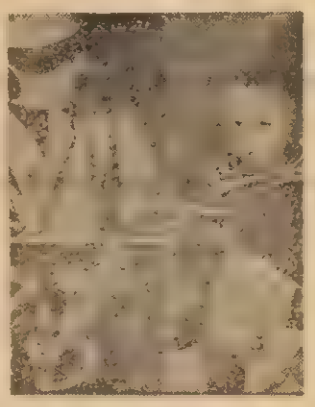

AUREL DIANU ■

Pămînt

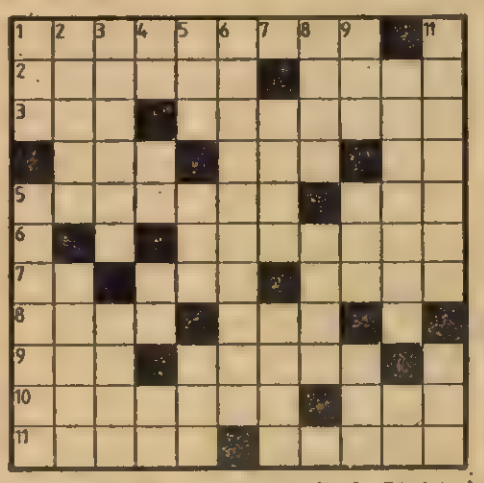

ORIZONTAL : 1) Element chimic aparținînd grupei pămînturilor rare. 2) Pămînt cultivabil (pl.) — Monedă iraniană. 3) Refren muzical — Rodește în pămînt. 4) Acoperă dou treimi din suprafața globului pămîntesc — Strat afînat, moale și friabil, de la suprafața scoarței pămînteștl — Margine de teren ! 5) Stea... terestră — De-a lungul a 24 de asemenea unități de timp, pămîntul efectuează o rotație în jurul propriei axe. 6) Mulțumit sufletește. 7) Acut ! — Parte de uscat care înaintează în mare — Loc cu izvoare de apă și vegetație bogată, în mijlocul unui pustiu. 8) Fiica lui Cronos, personificarea Cerului și a Pămîntului (mit.) — Pielea obrazului. 9) Înălțime în apropierea orașului Tallin — Pămîntiu la față (fig.) 10) La capătul pămîntului — Comoară (fig.) 11) Gigantul care își reînnoia puterile ori de cîte ori atingea pămîntul — Autorul cunoscutelor romane „De la Pămînt la Lună" și „Ocolul Pămîntului în 80 de zile".

VERTICAL : 1) Bucată de pămînt — Alună de pămînt. 2) Referitor la proprietatea asupra pămîntului — Suprafață de pămînt. 3) Alternează cu ziua datorită rotației Pămîntului în jurul axei proprii, dar și în jurul Soarelui — Sfîșiat. 4) Marginile Terrei ! — Căței pămîntului (reg.) — Calciu — Intrare în aeroport ! 5) Perjolit de soare — Defileu în Algeria — Riu în Ghana. 6) Apărut ca din pămînt. 7) Țesătură... cu ape — Școlar. 8) Țesătură pentru îmbrăcămintea de vară — Atomi cu sarcină electrică în exces. 9) Nomă în Egiptul antic — Greutatea lui Cuza — Cadou. 10) A reveni pe pămînt după o cursă aeriană — Singur. 11) Pămînt — Virstele Pămîntului.

Dicționar : IRU, SFA, PRU, DRIL, AIN.

GEORGE MAGHERU ■

Dezlegarea careului din numărul precedent : SHAKESPEARE ; IUBIT ; AMIEL ; NGA ; EFTIMIU ; COLIR ; INIMĂ ; E ; URNA ; E ; SR ; RĂT ; IRIȘI ; D ; I ; ARTA ; CON ; TB ; BARBU ; II ; ARC ; TEI ; IED ; TARDE ; AGAVA ; EDIL ; ISANOS.

Teren greu, echipe rare

Steaua și Dinamo, protagonistele campionatului nostru, ne-au oferit miercuri un fotbal în ceață și la propriu și la figurat. Din păcate așteptările tuturor au fost din nou înșelate, îndeosebi din cauza manierei penibile în care s-a derulat finalul acestei partide.

La început se prefigura un duel tactic interesant, pe măsura disponibilităților acestor echipe și a renumelui antrenorilor lor : Dinamo s-a prezentat cu Movilă libero, Varga și Nicolae la marcaj pentru Lăcătuș și Piturcă, apoi cu o linie de mijlocași (Rednic, Andone, Lupescu, Lupu, Mateuț) predispusă la construcție și atentă la pătrunderile individuale ale lui Hagi, Balint și Stoica. De partea cealaltă, inovația a fost folosirea lui Rotariu (în locul lui Ungureanu) pe un post în care acesta a trebuit să-și strunească veleitățile ofensive, ca și licitarea sprinturilor lui Balint pe flancul drept al apărării dinamoviste (și nu pe cel stîng, „la Lăcătuș", unde s-ar fi putut aștepta aceasta). În prima repriză, Dinamo s-a arătat mai mult preocupată de posesia mingii, de construcție și de asaltarea apărării steliste cu învăluiri ale lui Rednic și Varga, pentru a face culoare de sut pentru Mateuț și Lupescu. De partea cealaltă, Stelei nu i-a mai rămas decît varianta contraatacurilor în care Balint, Lăcătuș și Hagi s-au dovedit aceiași mari maeștri. Devenea evident că cele două stiluri exprimă, de fapt, două tendințe : spre meci egal (Steaua), spre o victorie la diferență minimă (Dinamo). Socotelile acestea puteau ieși pe dos încă în prima repriză dacă Iliiac nu ar fi dovedit o excelentă prize la mînge în cîteva faze create de Cămătaru, Mateuț și Lupu, dacă Balint nu trăgea afară din două poziții foarte bune sau dacă Moraru nu-l devia în bară (apoi corner) o lovitură de cap sau, în sfîrșit, dacă Lăcătuș ar fi marcat din ofsaidul vizibil și de la Vaslui pe care tușierul Porumboiu nu l-a văzut, însă la ciliva pași de propriile-i ghete !

După pauză, dorința de a trânșa rezultatul este și mai evidentă de ambele părți : Dinamo simte că „se poate", Steaua — de asemenea. Umbrarea este că atacurile și contraatacurile devin tot mai tăioase. La una din angajările lungi pornite dinspre apărarea stelistă, Lăcătuș scapă singur pe partea dreaptă a direcției sale de atac ; Moraru îi ieșe (lui, nu mingii !) în întîmpinare, pe la vreo 30 m, catapultîndu-l pe Lăcătuș care numai prin miracol a scăpat de o accidentare extrem de gravă. Crăciunescu îi arată încă din alergare cartonașul roșu lui Moraru (din păcate neexistînd pe teren o sancțiune și mai aspră, cum ar fi meritat asemenea gest) „Combatanții" erau la pămînt, dar alături se înfiripase deja o gîlceavă între Iovan și Varga, înconjurați de mai mulți coechipieri de-ai lor ; și aceștia doi primesc cartonaș roșu, pe care-l mai vede, imediat, și Belodedici, care era, de asemenea, „foarte activ" în acea fază jenantă pentru toată lumea. Moraru este eliminat direct în brațele personalului - medical, Lăcătuș, părăsește și el terenul sprijinit de alții (avea să fie schimbat de Bălan), spiritele potolindu-se relativ repede. După acest intermezzo pugilistico-rugbistic, de la fotbal se trece la un fel de „handbal" sau de minifotbal, întrucît pe teren rămăseseră niște echipe rărite, avînd fiecare cîte opt jucători de cîmp (Mihăescu fiind schimbat cu Stelea, pentru a intra în poarta lui Moraru). Steaua rămîne cu un singur fundaș, Bumbescu, dublat tot mai mult de Bölöni, iar Dinamo nu pare afectată de noile „distribuții" din teren. Dar, se înțelege, că numai de fotbal nu mai putea fi vorba, în condițiile în care o negură uriță de toamnă se lăsase peste întregul stadion. Formația care, în principiu, era avantajată în acest „joc în 8" era Steaua, al cărei jucători, mai rapizi și buni tehnicieni, puteau exploata mai bine spațiile largi apărute în urma... eliminărilor ! Dar, ciudat, steliștii dau tonul tragerii de timp, sugerînd că rezultatul egal ar trebui să convină amîndor părți. Hagi mai trage o dată în bară (direct din corner) și scapă, singur cu Stelea, în ultimul minut de joc, dar portarul dinamovist îl blochează, respingînd cu mîna din afara careului de 16 m — un hent pe care Crăciunescu nici nu-l mai sesizează, fiind grăbit să fluiere (cu cel puțin trei minute mai devreme, cît durase întreruperea, pe care n-a mai luat-o în calcul, la faza celor patru eliminări) un joc pe care, cel puțin al, nu-l va uita multă vreme

Așadar, un meci nul din multe puncte de vedere, un joc care n-a onorat cîtuși de puțin pasiunea pentru fotbal a miilor de iubitori ai acestui sport.

Ne exprimăm convingerea că, în cel mai scurt timp, conducerile celor două cluburi fruntașe ale sportului nostru vor analiza cu discernămînt gesturile incalificabile comise de unii jucători în timpul acestei partide și vor lua, în consecință, măsurile exemplare care se impun. Obligă la această intervenție însuși renumele pe care și l-au cîștigat de-a lungul anilor cele două cluburi sportive, statutul și datoria lor morală de a fi nu numai sub aspectul performanțelor, ci din toate punctele de vedere un etalon de sportivitate și moralitate pentru toate grupările sportive din țara noastră.

Sperăm, de asemenea, că Federația Română de Fotbal va da tot concursul pentru sancționarea unor asemenea abateri; astfel încît activitatea fotbalistică să se desfășoare în climatul de sportivitate și disciplină propriu sportului românesc.

Una din ele va fi campioană

Cu zelul și tenacitatea atît de proprii femeilor, colega noastră Margareta Mureșan și-a onorat de fiecare dată exemplar obligațiile pe care le incumbă această rubrică și așteptările cercului de cititori constanți pe care și l-a format de-a lungul timpului. Febra participării la recentele campionate naționale (care s-au încheiat nedecis miercuri), ca și o febră propriu-zisă (datorată unei gripe) au împiedicat-o, însă, pe colega noastră să ne dea, chiar și în plic, „mutarea" pentru această săptămînă. Drept pentru care am și folosit prilejul unei „intîlniri" în partida pe care o susține atît de convingător în acest colț de pagină, recurgînd nici mai mult nici mai puțin decît la un „simultan" publicistic cu cele două valoroase șahiste care-și vor disputa titlul național în cadrul unui meci de baraj. Avînd „albele", mi-am putut permite să pun întrebări incrucișate, ale căror răspunsuri m-au convins, o dată în plus, că șahul este... mai greu. Să revedem, totuși, „diagrama" celor două interviuri.

MARGARETA MUREȘAN

„Cu siguranță Eugenia a intrat în rîndul celor mai bune șahiste ale țării"

— Bună seara, Margareta Mureșan, n-am încotro, vă sun de la redacție.

— Am anunțat că nu pot preda la timp materialul pentru rubrică.

— Nu despre asta e vorba, ci despre finalele campionatului național de șah. Era s-o cam „scrintiți", nu-i așa ?

— Pe la mijlocul competiției am jucat mai slab, am avut și-o gripă, dar asta, desigur, nu-i o scuză. Am jucat bine cu primele clasate, dar m-am încurcat la jucătoarele mai slab cotate.

— Deocamdată, felicitări pentru că veți juca barajul pentru titlu. Ce părere aveți despre adversara dv., Eugenia Ghindă ?

— E o jucătoare intuitivă, talentată și cu mari perspective de progres. O dezavantajează faptul că e foarte agitată în timpul partidei. Apoi, neavînd o experiență internațională foarte bogată, e mai fluctuantă în forma sportivă. E o fată admirabilă și o companie extrem de plăcută. Dar, ce faceți, un interviu ?

— Nu chiar, dau un fel de „simultan" folosind cam aceleași întrebări și pentru Eugenia Ghindă. De pildă, ce părere aveți despre rivalitatea în șahul feminin ?

— Rivalitatea este pur sportivă, chiar dacă nu permite și o amiciție la cataramă, cum se spune. Sînt cazuri de înțelegere și relații foarte bune, dar mai rar de prietenii ca acelea ce există în afara intereselor pentru performanță sportivă.

— Cum a jucat Eugenia Ghindă ?

— A început mai slab, un punct din trei partide, parcă-mi-se, dar a jucat foarte bine în partea a doua a concursului. De fapt, anul acesta a obținut un rezultat de excepție, cîștigînd într-o companie foarte bună un important turneu internațional în Polonia. Eugenia a mai fost campioană națională, dar acum se poate spune cu certitudine că a intrat în rîndul celor mai bune șahiste ale țării.

— Cînd va fi barajul ?

— Încă nu s-a stabilit, deoarece, deocamdată, trebuie să ne stringem rîndurile pentru întîlnirea din decembrie pe care o vom disputa cu echipa națională în Bulgaria.

— Și ce șanse aveți să cîștigați titlul ?

— Problema nu e a șanselor, ci a regulamentului, care stipulează că, la scor egal după cele patru partide din baraj, titlul va reveni jucătoarei care are mai multe victorii în finale. Deși eu am victorii la jucătoarele mai bune, și deci un coeficient valoric superior, Eugenia are un total mai mare de victorii și, ca urmare, la scor egal, devine campioană.

— Înțeleg că nu prea sînteți de acord cu această prevedere regulamentară.

— Nu de acum, ci de cînd a fost sugerată mi-am exprimat îndoiala că este o prevedere justă. De altfel, se pare că va fi și schimbată, dar nu se știe cînd.

— Vă mulțumesc și vă urez de pe acum mult succes.

— Să fie, iar dacă veți asista la meciul de baraj sper că veți fi, ca un bun coleg, susținătorul meu !

— Nu știu ! Dorese să-mi păstrez neutralitatea, pe cît s-o putea.

EUGENIA GHINDĂ

„Margareta este o adevărată mare maestră"

— Felicitări, Eugenia Ghindă, pentru evoluția de la „naționalele" de șah. Vă așteptați să ajungeți într-un meci de baraj pentru titlu ?

— N-a fost chiar o surpriză, întrucît am avut un sezon bun, în care am cîștigat două turnee internaționale, m-am clasat pe locul cinci la turneul internațional al României și am dobîndit un plus de aproximativ 100 puncte la coeficientul Elo. Toate astea denotă o ascensiune care s-a confirmat și la finalele naționale de șah.

— Cu ce intenții ați abordat aceste finale ?

— De a-mi consolida poziția în șahul românesc. Nu făceam parte chiar din primul eșalon, dar acum cred că mi s-a deschis calea spre asta.

— Ce impresie v-a făcut evoluția colegei noastre și adversarei dumneavoastră în meciul de baraj, Margareta Mureșan ?

— Margareta a jucat foarte bine, îndeosebi în prima parte a concursului și mai ales în fața adversarelor mai puternice. Este o jucătoare de mare clasă, o adevărată mare maestră internațională, arătînd și la aceste finale o deosebită siguranță și putere de luptă. Finalele au fost foarte disputate, pe la mijlocul concursului fiind foarte greu de bănuit cine se va desprinde — lucru care s-a dovedit pînă la urmă aproape imposibil, din moment ce este necesar un meci de baraj.

— Cu Margareta Mureșan ați făcut remiză...

— Dar o remiză jucată, întrucît la femei foarte rar se pot întîlni acele remize „de salon" sau convenționale din întîlnirile masculine.

— De ce ? Este adevărat că șahistele nu pot fi prietene între ele ?

— Nu este adevărat. Sînt în relații foarte bune, inclusiv cu Margareta Mureșan. N-ar fi mai bine s-o întrebați pe ea despre toate acestea ?

— O voi întreba, dar dorese să rămîn același „arbitru" neutru, care a admirat de la distanță întrecerea dumneavoastră. Să revenim la ce vă întrebasem.

— Am avut prietene șahiste la care pierdeam în mod constant, dar — nu uitați, șahul e sport — am rămas tot prietene.

— Despre meciul de baraj îmi puteți spune ceva ?

— Nu-mi este în fire să fac pronosticuri. Sau, cum se spune, nu sînt superstițioasă pentru că superstiția poartă ghinion.

— E un sofism cu haz, nu-l știam, dar l-am reținut. Spuneți-mi, ca absolventă de filologie, cum se împacă această disciplină cu șahul ?

— N-ați întrebat-o pînă acum pe Margareta Mureșan ?

— Nu.

— Șahul presupune o logică interioară și o rigoare în gîndire care nu țin neapărat de vreo profesie sau alta.

— Iertați-mi indiscreția : ați cunoscut șahul datorită soțului sau ați cunoscut soțul datorită șahului ?

— Sînt un fruct tîrziu al șahului, împrumutînd această pasiune de la soțul meu pe care l-am cunoscut în timpul studenției. N-am fost juniorică niciodată, începînd să joc șah pe la 21—22 de ani, pentru ca, după alți trei ani să joc deja în finalele campionatului național.

Dar vreau să vă fac și eu o confidență : urăsc acest aparat numit telefon și, mai ales, îmi displac conversațiile cu cineva pe care nu pot să-l privesc. E, probabil, o deformație datorată tot mesei de șah.

— Am înțeles, drept pentru care îmi repet scuzele, mulțumindu-vă, totodată pentru acceptarea acestei „partide oarbe". Vă urez succes în meciul de baraj — și toate cele cuvenite în prag de sărbători.

— Știți ceva ? În competițiile șahiste nu se mulțumește pentru urările de bine, ci se spune doar „să fie" !

— Să fie !

Grupaj realizat de
OCTAVIAN ȘTIREANU

Cronica șoselei

O situație fără ieșire

**O mulțime de mașini oprite. Autovehicule de tot felul : turisme, basculante, camioane, furgonete, autobuze. Șoferii și pasagerii lor comentează și nu găsesc răspuns la întrebarea : cum autotrenul colos a ajuns pe celălalt sens de mers al autostrăzii, după ce a trecut peste cele două rînduri de parapeți metalici, ca prin două fîșii de carton ? „Dacă nu întîlnea jucăria asta de turism, totul se termina bine mersi", remarcă șoferul unui camion încărcat cu fîn. „Cu greu poate afirma cineva că ăsta a fost cîndva un autoturism. Nu mai are nimic întreg. Ba da, un geam lateral. Prin ce minune nu s-o fi făcut și ăsta țăndări, nu știu" constată pilotul unui imens miriapod rutier. „Greu de crezut că cineva a mai rămas în viață, după ce gigantul ăsta a făcut plăcintă mașina mică. Se văd peste tot urme de sînge. Bieții oameni !" Tînărul de la volanul Trabantului după ce face observația, livid la față, se urcă în mașină și demarează. Cei rămași în apropierea locului accidentului continuă să comenteze. Intervine o femeie. „Sînt doctoriță. Am coborît imediat, crezînd că pot ajuta cu ceva. Salvarea sosise. Cu toții au fost proiectați din turism. Copilul, un băiat de vreo 14 ani, era conștient, și bărbatul, probabil tatăl-său, la fel. Cu femeia însă e ceva mai delicat, nu cred să aibă șanse. Avea leziuni multe și grave. Fracturi peste tot..." „N-am mai văzut așa ceva. O bucată din motor a ajuns tocmai la marginea lanului". Și tînărul, coborît din autobuz, arată celorlalți pasageri o mogildeață neagră, așa ca o pisică stînd la pîndă, exact unde se termină verdele grîului răsărit de curînd. „Și de unde știi dumneata că acolo e un fragment de motor ?" întreabă șoferul autocarului albastru abia oprit. Simțindu-se parcă puțin ofensat că nu este crezut, acesta descrie detaliat obiectul. „Am fost acolo să mă conving. Îmi pare rău, dar am văzut sute de motoare în viața mea. Sînt mecanic auto". „Dom-le, să știi că ai dreptate, se vede că părți din mașină au mai zburat și în alte direcții. Ala de colo, din șanț, nu-i cumva o roată de autoturism ?" Cei doi se îndreaptă cu pași repezi, spre locul cu pricina. „Așa e, o roată absolut intactă, cred că e cea de rezervă, din portbagaj". Încet, încet curioșii se pun în mișcare. Alții continuă însă să se oprească. „Așa ceva, un TIR de zeci de tone să aterizeze escaladînd parapeții, pe partea opusă, strivind o mașină, n-am văzut și n-am auzit în viața mea". Observația aparține unui șofer profesionist și este adresată unui coleg oprit și el la locul de parcare. Acesta nu răspunde imediat. Remarcă într-un tîrziu așa ca pentru el. „Mergi pe drum, cu familia, să respiri puțin aer curat, la rude, după aprovizionare, mă rog, și te pomenești la spital sau... Culmea e că omul de la volan n-a putut face nimic. Așa cred cel puțin. Chiar dacă ar fi încercat să părăsească șoseaua, căci drumul este la nivel cu pajiștea, n-ar fi avut cum să o facă. Magaoaia a venit din scurt, brusc. Să fi rămas fără direcție ? O fi adormit ?" „Nu-i exclusă nici vreo criză, ceva legat de sănătate. Mă rog, medicii vor clarifica dacă a fost sau nu vorba de așa ceva". Apare fratele șoferului. Se adresează celor doi profesioniști. Simte nevoia să întrebe, să se consulte cu cineva. „M-au anunțat imediat și am venit într-un suflet. Locuiesc la primul bloc pe dreapta, la intrarea în oraș. Nu-s nici 5 kilometri. Au plecat de la noi. De fapt ei stau chiar pe aceeași scară. Au un apartament cu două camere. Duceau băiatul la cămin. Înțelegeți ? Abia plecaseră, nu-i nici o oră. Erau atît de fericiți. Florin și Marga, frate-miu și cumnata, că au reușit cu Puiu. Băiatul a intrat la Liceul de Mecanică Fină, visul lui. El e ponderat, nu bea, conduce atent. Ce ghinion, domnule. Să dea tocmai peste ei". Omul e tulburat, vorbește incoerent, revine asupra unor lucruri pe care le-a spus. Cei doi ascultă consternați. S-au strîns și alți oameni. Privesc în tăcere la omul cam de 30 de ani, în blugi, sosit cu Dacia albă. „Am venit să mai string cîte ceva din lucruri. Formidabil, pînă și obiectele din valiză s-au împrăștiat în toate direcțiile. Întrebați în ce stare sînt ai mei ? A, uitasem, fertați-mă sînt zăpăcit complet. El și copilul scapă, așa zic doctorii. Ea însă e grav, grav de tot. Nu, nu garantează nimic, nimeni. Înțelegeți, caută parcă să-i convingă pe interlocutori, ea, Marga, a făcut timp de 3 ani, zi de zi, matematică cu băiatul. Ce profesie are ? E inginer electronist, o femeie minunată. Să-și piardă viața la 35 de ani ? Doamne !" Omul nu se poate abține. Două lacrimi i se scurg pe obraji. Oamenii îl ajută să adune lucrurile răvășite peste tot, să care valizele la mașină. Impresionantă această demonstrație de solidaritate umană.

Șoferul TIR-ului ? Dă vina pe ajutorul său care adormind lîngă el, l-a incitat la atipire, pe responsabilul de la motel care l-a enervat cerîndu-i cafea, pe peisajul monoton al magistralei, pe sistemul defect de încălzire care a „băgat" prea multă căldură, pînă și pe nevastă-sa care cu o seară înainte, la telefon, l-a cerut să îl aducă blugi, dar numai din ăia cu o vipușcă subțire de piele. Exact așa ceva n-a găsit, ce vină are el. ?

VICTOR BEDA

Un loc sub cerul primăverii

Un îndemn și o speranță pentru partida cu Verona : să credem în golul calificării, chiar dacă fi-va el marcat în min. 90, așa cum a făcut-o Pană în meciul cu Brøndby.

Fotografie de AUREL D. NEAGU

Privind cu oarecare detașare meciul de la Verona, situația, în loc să se limpezească, se complică din ce în ce mai mult. Sportul studențesc se află în fața unui pas uriaș pe arena europeană și-n fața sa, amarnic, pe scena fotbalistică românească. Meciul cu Poli Timișoara a pus capac. Un joc frumos, din care Sportul a pierdut un punct, ajungînd la minus 7 în clasamentul adevărului. Meciul cu Flacăra Moreni ne mai dă speranțe. Studenții nu alcătuiesc o echipă oarecare. Nu au uitat să joace cu elan și fantezie, după cum au demonstrat-o și la Verona și nu arată ca o echipă sortită retrogradării. Ba, dimpotrivă. Arată ca și în Italia, și cu Flacăra Moreni, jocul frumos, elevant, coerent, n-a adus prea multe goluri, că o grămadă de ocazii mari cît roata carului, în fața porții lor și două cu totul bune. Sportul într-un meci de campionat, directorul tehnic Emiliano Mascetti spunea : că „se vede că studenții și-au concentrat eforturile pe Cupa UEFA, pentru că în nici un caz

Imn studențesc pentru țară, pentru partid

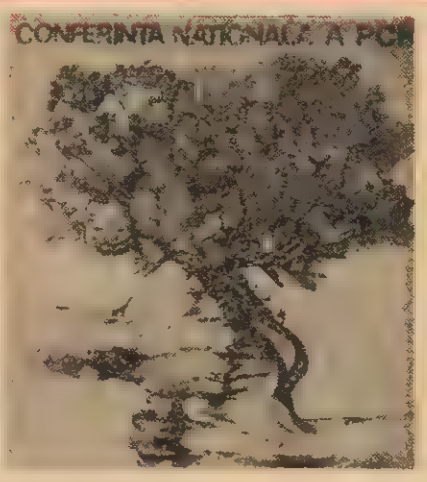

Miercuri, la Opera română

La Opera Română din București au avut loc două importante manifestări cultural artistice, cu largă rezonanță politică, pe care studenții comuniști le dedică apropiatei Conferințe Naționale a partidului și celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii : este vorba despre cea de a patra ediție a **Concursului național de afiș politic** și de un amplu spectacol literar-muzical-coregrafic intitulat **Imn studențesc pentru țară, pentru partid.**

Studenții institutelor de arte plastice din București, Cluj-Napoca, Iași expun așadar în foaierele elegante ale Operei bucureștene, etalînd o remarcabilă originalitate, o tranșantă atitudine civică și patriotică, ce reflectă — prin selecția oferită publicului cu acest prilej — unitate de gîndire și simțire a poporului nostru, climatul de responsabilitate cu care se întîmpină apropiatele lucrări ale Conferinței Naționale a Partidului.

Spectacolul prezentat după vernisarea expoziției de afiș politic (spectacol organizat de Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști din Centrul Universitar București) s-a sprijinit pe participarea studenților Conservatorului „Ciprian Porumbescu" din București, a studenților I.A.T.C. „I.L. Caragiale", precum și a unor reputate ansambluri corale studențești : **Gaudeamus, Song, Pro arte, Armonia, Intermezzo** (acestia din urmă, oaspeți medicinisti din Craiova).

Poezia și dansul au întregit sumarul acestei adevărate manifestări de gală a studenților

Fotoreportajul numărului viitor

Călătorii sînt poftiți în vagoane

Prezent în județul Hunedoara, reporterul nostru Victor Nită se va număra între pasagerii primului tren de persoane pe noua cale ferată Deva—Brad. Această călătorie, veche visare a lumii motilor ce s-a împlinit, iată, ca multe altele, în anii noștri, e o caldă filă de istorie pe care o transcrium în bogatul omagiu adus Conferinței Naționale a partidului

Cuplet pentru poștaș

Statornicia în muncă este un indiciu cert al atașamentului față de profesie motiv pentru care la Suceava, în Direcția județeană de poștă și telecomunicații s-a înscăunat ca o frumoasă tradiție sărbătorirea într-un cadru festiv a lucrătorilor care au 25 de ani de muncă neîntreruptă în domeniu. Anul acesta, la a IX-a ediție în Casa de cultură a sindicatelor din Suceava au fost trei sute șaptezeci de destoinici „poștași cinstiți de colegii lor pentru acest reprezentativ titlu de nobilețe a muncii. Iar dintre cei mai demni de întreaga cinstire s-a numărat Gheorghe Gh. Poposcu dirigintele oficiului P.T.T.R. 5 al cartierului Iteanu

HARALAMBIE LEREA

La capătul alfabetului

Mijlocul lui decembrie e o dată importantă pentru munca învățătorului. Clasa I poate să citească, să se semneze Școlarii s-au înscris, de cîteva luni, în marele și lungul drum către lumina cărții.

Îmi fac loc, cu gîndul, într-o bancă și-mi tremură mîna pe stilou... Capetele amestecate de băieți tunși ca fetițele și de fete tunse ca băieții, răsuflarea lor reținută de puternica emoție de a nu încurca literele în cuvinte, de a ține pasul cu șirul dictării, ochii lor arzînd cînd tovarășa se oprește în dreptul lui Ionescu Ilie, citește și-l dezmiardă cu mult speratul foarte bine, purtîndu-l într-al nouălea cer, transformă clasa într-un decor de spectacol.

Îmi bate inima, cu puls nebunesc, și acum cînd scriu. Sînt imagini care ne părăsesc odată cu viața... Ca ieri eram ca ei, cu ghiozdanul purtat cu mîndrie pe spate, cu abecedarul în față care, deși cea mai complicată carte, avea avantajul că era plină de taine, pe care le dezlegam una cîte una la lecții ; îi auzeam pe frații mai mari vorbind despre cursurile de matematică analitică și nu-i înțelegeam de ce nu le spuneau simplu, ca noi, cărți de aritmetică

Am o prietenă în clasa I care nu s-a mai uitat în mingea de care nu se despărțea nici în somn din septembrie. Cum vine acasă, după ce mănîncă și se odihnește puțin, întinde pe birou caietul și conținutul ghiozdanului și trece din uimire în uimire. Pagina aceasta întreagă a scris-o ea ? Problemele acestea grele le-a rezolvat ea ? Da, fetițo, tu singură, și urmează alte dovezi ale puterii minții tale !

— Patria este... mama, șoptește o codană cu fundițe care-i acoperă obrajii în flăcări. Tovarășa împarte cuminte mari.

— Bravo Anca, ai gîndit ca un poet.

Anca își amintește cum la librărie a stat cu mama, la rînd, ca un poet să le dea autografe. Și acum tovarășa a comparat-o cu el. Abia așteaptă să alerge acasă să-i spună mamei evenimentul.

Dar cîte evenimente se petrec într-o zi, în mica lor viață din clasa I. Din caietul de compuneri, vocile timide dezvăluie că drumul început va fi sigur, că vor ocroti pădurea, că se vor îngriji de școala nouă în care învață, că vor fi urmașii demni ai părinților, că vor ajunge și ei la catedră, la volan, la manșa avionului, că vor construi străzi și mări metroul, că vor trece cu capul sus prin viață.

La mijlocul lui decembrie, după numai patru luni de școală, e mai greu să exprimi, fără nici o greșeală, că în curte se joacă Grivei, sau să-ți semnezi numele și să nu sari măcar o literă. Caietul cu primele compuneri rămîne însă la fel de valoros ca un viitor volum de poezie.

CARMEN DUMITRESCU

Bun venit, DAC 112!

În ton cu Bucureștiul din ce în ce mai tînăr, mai frumos, de cîteva zile, mai exact de la 30 noiembrie, în marele oraș circulă un nou și agreabil autobuz. Îl aveți în imagine. Este **DAC 112.** Reprezintă ultima realizare a Întreprinderii „Autobuzul". Care l-a executat în urma unei colaborări de mai mulți ani cu I.T.B., după cum ne spune inginerul Mitică Ghiță, directorul Exploatării de transport cu autobuze. Cerut de I.T.B. corespunzător pretențiilor transportului în comun al Capitalei, noul produs răspunde aproape în totalitate proiectului făcut de beneficiar. Chiar și culorile — roșu și crem — au fost indicate de acesta. Cu o fiabilitate ridicată — sperăm să fie confirmată în timp și „pe viu" ! — **DAC 112** beneficiază, printre alte îmbunătățiri, de un dispozitiv de blocare la puntea motoare, care îi dă posibilitatea să plece din loc pe polei, pe gheață, să urce pante în condiții de aderență scăzută.

Mai notăm că noul autobuz este astfel construit încît nu poate porni din stație decît după închiderea ușilor. Deocamdată, asemenea mașini au fost introduse numai pe linia 131. „Noi vom asigura numărul de vehicule programat, care asigură o ritmicitate bună, așa încît călătorii pot aștepta fără precipitare la rînd, dacă nu reușesc să urce în primul autobuz care trece pe lîngă dînșii, fiindcă după două minute va sosi următorul, insistă tovarășul director al exploatării. Pe linia 131 circulă 18—20 de mașini".

În a doua parte a lunii decembrie, noile autobuze vor fi introduse și pe linia 331, iar în ianuarie pe linia 105. În 1988, **DAC 112** va asigura 17 linii, în ritmul amintit. Aceste 17 linii par puține, însă ele au fost astfel alese — cele cu încărcătură mai mare de călători — încît vor acoperi cam jumătate din tot transportul în comun cu autobuzul.

Știm cum sînt autobuzele vechi. Cele noi nu sînt doar mai frumoase, sînt și mai bune. Dar „sănătatea" lor depinde în mare măsură și de modul civilizat în care noi, adevărații beneficiari, le vom folosi.

DORIN GHERGHINESCU

Fotografie de VICTOR RĂDULESCU

Flacăra. Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20, interioare : **Actualitatea politică :** 25 66 ; **Publiciști-comentatori :** 14 53 ; **Reportaj economie :** 26 00 ; **Știință :** 21 28 ; **Cultură-învățămînt :** 14 57 ; **Probleme moral-cetățenești :** 17 00 ; **Sport :** 25 66 ; **Scrisori-audiențe :** 25 42 ; **Foto :** 25 28 ; **Secretariat de redacție :** 21 23 ; **Secretariat redactor șef :** 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64—66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

flacăra

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

anul XXXVI
50 (t 695)
VINERI
11 decembrie
1987
Prima ediție

Moment de seamă în viața patriei, în drumul nostru spre mai bine

Așteptată cu legitim interes, cinstită cu cele mai alese fapte de muncă și creație,

luni își începe lucrările Conferința Națională a partidului

Succes deplin marelui forum al comuniștilor români!

Cu vibrant avînt revoluționar, cu profundă însuflețire patriotică, întregul nostru popor, strins unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, întîmpină Conferința Națională a partidului dăruindu-și capacitatea și energiile realizării exemplare a planului pe acest an și pe întregul cincinal, cu convingerea fermă că nimic nu exprimă mai deplin devotamentul său nemărginit față de politica internă și externă a partidului și statului, angajarea sa revoluționară pentru înfăptuirea acestei politici, decît munca entuziastă și responsabilă consacrată înfloririi patriei, ridicării ei pe trepte noi de civilizație și progres.

Imaginea României de azi e percepută cu sentimentul de satisfacție și mîndrie că — în cea mai glorioasă epocă a istoriei noastre, în anii Epocii Nicolae Ceaușescu — avem privilegiul să fim contemporani cu valorificarea sistematică și la o scară de neimaginat, în trecut, a geniului național, a energiilor creatoare ale poporului întreg. Această punere în valoare a creativității naționale constituie astăzi, în România, politică de stat. Un întreg popor, chemat a medita profund asupra surselor și resurselor devenirii sale, transformă acțiunea de împlinire a proiectelor lui — cu fiecare zi de muncă — într-o grandioasă operă civilizatoare prin care țara se aliniază, în perspectiva viitorului, direcțiilor celor mai fertile de progres. Conform practicii profund democratice statornicite în societatea noastră, aceste proiecte ce se regăsesc în hotărîrile Congresului al XIII-lea al partidului au primit girul poporului întreg. Iar munca întregului popor constituie singura cale de împlinire a acestor proiecte vitale pentru destinul țării, pentru libertatea și propășirea ei. Munca tuturor, prin modul în care ea se configurează ca expresie a însușirii valorilor fundamentale ale științei și culturii, consecință și în același timp condiție a educației comuniste, patriotice, ne-a implicat temeinic, lucid și curajos, în desfășurarea unor mutații calitative prin care se poate evalua procesul de ascensiune a țării spre cotele noi ale exigențelor stabilite pentru fiecare domeniu de activitate.

În lumina acestor exigențe, a orientărilor și indicațiilor formulate de tovarășul Nicolae Ceaușescu în recentele ședințe ale Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., Conferința Națională a partidului reprezintă un prilej de cuprinzător bilanț și un prag nou deschis spre viitor. Acest măreț eveniment din viața politică a partidului și a țării constituie pentru toți comuniștii români, pentru toți oamenii muncii, un prilej strălucit de reafirmare și definire a opțiunilor fundamentale, într-o atmosferă de entuziasm rodnic și de statornic atașament față de principiile ce ne călăuzesc drumul, devenirea, progresul anticipat.

Temeinicia acestui atașament, a acestei hotărîri, derivă dintr-o experiență trăită plenar iar justificarea ei de esență se regăsește în fiecare pagină a istoriei noastre consecutivă Congresului al IX-lea, istorie densă în înfăptuiri, în certitudini, în aspirații împlinite.

(Continuare în pag. 24)

Bucură-te, țară, pentru viitorul tău se naște viață

Sîntem 23 de milioane

Comisia Națională de Demografie a comunicat țării întregi, cu cîteva zile în urmă, că un copil — Elena Ioana Năstase —, născut la 3 decembrie, a rotunjit numărul locuitorilor patriei la 23 de milioane. Prilej de firească bucurie și de gînduri luminoase îndreptate spre ziua de mîine. Țară a unui popor tînăr și viguros, România de azi își privește cu încredere devenirea, întru bucuria celor de azi și a celor mulți care le vor urma.

Despre acest semnificativ eveniment un comentariu în paginile 12—13

În cuprinsul revistei

Cultura românească în slujba perfecționării omului

pag. 9 — 11

Ești producător, dar și beneficiar

pag. 18 — 19

Bibliotec

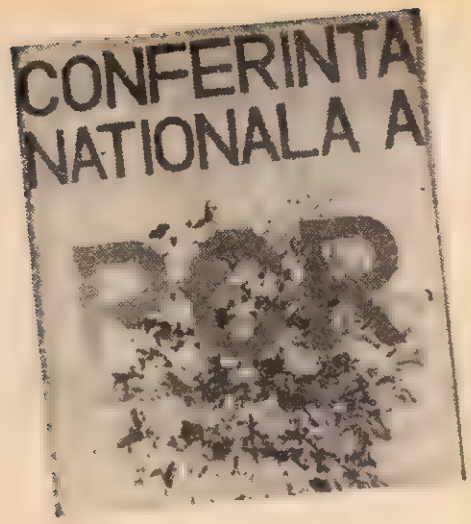

Flacăra: sondaj de opinie

1. Cu ce gînduri, cu ce fapte de muncă întîmpinați Conferința Națională a partidului

Marele eveniment al țării, temei de avînt

LETIȚIA HÎRLEȘTEANU, sudoriță

„Îmi place meseria cum îmi place să cînt"

Se numește Letiția Hîrlești-teanu, are 31 de ani, este sudor electric la Întreprinderea de utilaje și piese de schimb din București. Miroase a aer proaspăt și a metal. Metalul pe care tocmai l-a părăsit, acolo, în sectorul trei, ca să putem sta de vorbă aici, în acest birou liniștit. Mă frapează încă din primul moment firescul fiecărui gest ; îmi descopăr cu uimire gîndul că dacă aș fi creator de parfumuri i-aș crea unul anume, care să păstreze, abia simțite, împrejmuirea gerului de decembrie și izul de metal proaspăt sudat.

„E pustie secția fără Letiția, intervine Dumitru Groșanu, secretarul comitetului de partid. Dacă nu-i aud cîntecul, oamenii parcă muncesc mai greu. Că, o dată intră în concediu medical, lipsește cîteva luni (o simt crispată, o văd privindu-l stupefiată, da, asta-i cuvîntul, fără nici o exagerare, stupefiată, parcă neînțelegînd), după care apare cu un copil". Respiră adînc, a mare ușurare. Zîmbește. A, asta era ! Că doar nu am o zi de concediu medical ; numai prenatale și postnatale. Și alea doar trei, că trei copii am. Iulian, de patru ani și jumătate, Alina, de trei, și Viorel, de unu și jumătate. Cum reușește, cu trei copii mici, să nu aibă nici o lipsă de la serviciu ? „Nu e tocmai ușor, îmi spune, dar nici imposibil, dacă chiar vrei. Eu și bărbatul meu lucrăm în ture inverse". Letiția e sudor electric, Nicolae, soțul ei, lăcătuș. Tot la I.U.P.S., așa că sînt și colegi de serviciu. „Muncim, da și cîștigăm, peste 6 000 de lei pe lună. Alocația pentru copii e de 1 080 iar după nașterea celui de-al treilea copil, primim și o indemnizație suplimentară de 400 lei. Știți ce fac cu ei ? În ziua în care îi iau, chiar în ziua aia, merg în oraș și cumpăr haine pentru copii. E mare lucru un copil sănătos și frumos îmbrăcat !

— De ce cînți cînd sudezi, Letiția ?

— De ce să nu cînt ? Îmi place meseria, pentru asta am și ales-o. E frumoasă. Și se și cîștigă bine cu ea.

— E grea ?

— Nu, nu e grea deloc. Mie mi se pare chiar ușoară. Băieții din brigadă rîd de mine că întorc singură, cu macaraua, piesele pe care le am de sudat.

— E adevărat că toți șefii de brigadă te solicită să lucrezi în echipa lor ?

— Cam așa e, dar nu mă lasă cei din brigada mea să plec, că lucrăm foarte bine împreună. I.U.P.S.-ul nu e o întreprindere foarte mare, ne cunoaștem toți între noi. Trebuie să fii bun dacă vrei să treci cu fruntea sus printre oameni. Uite, noi, în ultimii doi ani, am fost implicați într-o serie de lucrări de foarte mare importanță. Spre exemplu, pentru amenajarea Dîmboviței am avut la un moment dat, de sudat piese foarte mari. Toți au spus că nu se pot suda mai mult de trei pe zi. Eu am sudat opt. La început s-au supărat, că forțam ritmul, apoi, însă, au văzut că altfel nu se putea. Sau în problema recuperării electrozilor. Cu maistrul Boceanu, cu șeful de echipă Comandiceu, am creat un dispozitiv, un fel de moară, de curățat pasta de pe electrozi (Știu, un electrod nu se poate folosi în întregime, iar ce rămîne trebuie recuperat.) Înainte o curățam manual, lua timp și nici vreo eficiență deosebită nu avea. Acum, avînd noul dispozitiv, ne-am angajat, numai în cinstea Conferinței Naționale a partidului, să recuperăm 200 kilograme electrozi.

— Ce aștepți de la conferință, Letiția ?

— Ca toată lumea, văd în Conferința Națională a partidului un nou temei de liniște, de certitudine că viața noastră va urma pe făgașul firesc spre mai bine. Știm că pentru asta va trebui să muncim mai mult și mai bine, da merită !

R. MANOLESCU ■

MARIETA MANEA, primarul orașului Predeal

„Trebuie să fim reconfirmați în fiecare zi!"

Marieta Manea urcă cele 105 scări, care duc la Primăria din Predeal, cu ușurința obișnuinței și a tinereții.

— De cîte ori pe zi le coborîți?

— De cîte ori este nevoie. Am fost aleasă primar ca să mă duc eu către nevoile oamenilor, să le înțeleg, să le dau rezolvări prompte. La noi este obligatoriu drumul cetățeanului numai cînd e vorba de acte.

Marieta Manea s-a obișnuit cu Predealul de parcă aici s-a născut. De patru ani este primar și, deși, vestita stațiune de odihnă are un prestigiu statornicit prin continuitatea muncii întregului oraș, ea a pus sub lupă sector cu sector. Au apărut schele la vilele care dădeau semne de uzură. La construcția podului de peste Timiș s-a comportat ca un diriginte de lucrare. Pentru simigeria și unitatea de siropuri, care se pun acum la punct, vine mereu cu cîte o sugestie. Asistă, în restaurante și cantine, la gramajul mîncărurilor și întrece în severitate comisiile de control ale oamenilor muncii. Este prima care află dacă magazinele au stoc de mărfuri și imediat ia măsuri să se pună în vînzare. La casa de cultură este un statornic spectator, rămînînd și un sprijinitor moral al tînărului director Ion Boștea.

— Vă frămîntați pentru programul recreativ al turiștilor sau, mai ales, pentru locuitorii Predealului?

— Sîmbăta și duminica sălile sînt arhipline, pentru că un recital de poezie Nichita Stănescu e pe gustul tuturor prin sensurile lui înalt morale. Din 400 000 de turiști într-un an, nu toți urcă pe munte, cîteva mii vor și ceva pentru desfătarea sufletului. Preocuparea noastră majoră e însă pentru cei care trăiesc în Predeal. Cu manifestări artistice alese le cultivăm sentimentele nobile, îi sensibilizăm la nevoile orașului, le întreținem iubirea de țară și de prezentul nostru. Prin texte înflăcărate, agitatorice, le cerem să fie autocxigenți, nemulțumiți de ei, să-și revadă comportarea, dacă e cazul, să găsească soluții pentru îmbunătățirea muncii, să lupte pentru calitatea superioară a vieții. Avem mare grijă să cultivăm interesul general înaintea celui personal.

Tinerii sau experiența cîștigată în mers

— Cele 105 scări pe care le urcați și coborîți cu atîta frenezie, bănuiesc că au un tîlc pentru dumneavoastră.

— Le-aș putea ocoli, este un drum mai lung prin pădure, fără efort pentru inimă, dar eu le iau întotdeauna pieptiș. Așa trebuie privită și înțeleasă viața. Este un fel de pariu cu mine. Ajung la țintă direct, cu eforturi mai mari, fără să lungesc timpul, etapele, pentru că am atîta de făcut.

— Soțul dv. e la fel de ambițios, a absolvit Facultatea de medicină tot urcînd odată „105 trepte", pentru că dintr-un tînăr meseriaș a sărit direct, bine pregătit, în fruntea listei de admitere.

— Partidul ne-a creat condiții nesperate pentru a ne depăși. Am încercat să mergem la facultăți, să ne măsurăm puterile, pentru că nu e tocmai ușor să dai examene alături de tineri care au avut meditatori, nu e același lucru dacă ai crescut în mijlocul cărților și al bibliotecilor sau provii dintr-o familie de foști desculți, devenind primul intelectual. Secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu ne-a cerut în repetate rînduri să fim revoluționari în adevăratul sens al cuvîntului, adică oameni ai faptei. Prin toate, conduc oamenii spre fapte.

— De curînd ați fost reconfirmată „omul potrivit la locul potrivit".

— Nu este destul, trebuie să fim reconfirmați în fiecare zi.

CARMEN DUMITRESCU ■

ARPAD KARLLOS, maistru

„Construim frumos, durabil"

Arpad Karllos este maistru principal la Întreprinderea Antrepriză de Construcții și Reparații Siderurgice Hunedoara. Din 1952, de cînd a absolvit școala profesională ca lăcătuș, a lucrat fără întrerupere în aceeași mare întreprindere, în cadrul căreia a participat la lucrări de anvergură, numărîndu-se printre constructorii marilor furnale, laminoare și cocserii ale Hunedoarei.

— Ce-au însemnat pentru dumneavoastră ca vechi constructor, ultimii ani ,anii care au trecut de la Congresul al XIII-lea al partidului ?

— Multă muncă și, firește, multe satisfacții. Sigur, așa — în două vorbe — e puțin și foarte general spus. Dar munca mea și a celor pe care i-am coordonat a fost încorporată în lucrări de mare dificultate și tehnicitate, lucrări grație cărora Hunedoara rămîne avanpostul siderurgiei românești. Pot spune, deci, cu satisfacție, că și datorită efortului nostru, al constructorilor, Hunedoara de astăzi dă oțel de cea mai bună calitate, oțel care este insistent cerut de către vasta activitate industrială din toate colțurile țării.

— La ce lucrați în momentul de față ?

— Mare parte din forțele întreprinderii noastre — întreprindere care se poate mîndri că a construit din temelii noua Hunedoară și că a contribuit decisiv la formarea de foarte buni specialiști în domeniul construcțiilor de maximă dificultate — sînt concentrate la construirea Laminorului numărul 4, lucrare complexă, care înseamnă mult pentru vatra de foc a Hunedoarei.

— Ne aflăm în preajma Conferinței Naționale a partidului. Ce gînduri legați de acest eveniment ?

— Gîndul tuturor constructorilor, nu numai de aici, ci din întreaga țară — de a ne

[redacted]

de certitudine, de măreţe împliniri

face, în continuare exemplar datoria. Munca pe care o depunem noi este una grea. Se ştie bine acest lucru şi noi, cei care depunem întregul efort şi întreaga dăruire, ştim cel mai bine asta. Nu dorim decît ca, prin modul în care va fi privită de acum înainte munca în construcţii, să nu ne mai izbim de alte dificultăţi decît cele strict specifice profesiei pe care ne-am ales-o. Nu ne temem de ploi, de viscole sau de caniculă. Dar ne ţine tare mult din treabă aprovizionarea, uneori defectuoasă, cu materialele care ne sînt neapărat necesare. Pe de altă parte, calitatea construcţiei pe care o ridicăm nu ţine numai de calitatea muncii de constructor, ci şi de aceea a reperelor care ne sînt puse la dispoziţie. Şi aici este mult loc de mai bine şi aşteptăm de la Conferinţa Naţională a partidului, de la clarvăzătoarele soluţii ale secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, aflarea căilor care să conducă la un spor de eficienţă, la un spor de satisfacţii în munca noastră. Pentru că suprema satisfacţie a unui constructor este, desigur, aceea de a construi ; dar nu oricum — ci frumos şi durabil.

D.M. ALEXANDRU ■

MARIA GEORGESCU, cooperatoare

„Totuşi, la Mirna s-au întîmplat minuni!“

La întrebările noastre ce s-a întîmplat în viaţa sa de cooperatoare, dar şi în cea personală, în ultimii doi ani, la ce aşteaptă de la lucrările Conferinţei Naţionale a partidului ne-a răspuns Maria Georgescu, preşedinta C.A.P.-ului Mirna, judeţul Ialomiţa.

„Ultimii doi ani în viaţa noastră, a cooperatorilor din satul Mirna, comuna Griviţa, judeţul Ialomiţa, au fost din cei mai capricioşi, din cei mai grei şi totuşi deosebiţi, ei fiind caracterizaţi de secete excesive, de canicule care au făcut pămîntul să dogorească cu peste 60 de grade. Zile şi săptămini la rînd Bărăganul a fost un cuptor. Poate unii vor spune ce are viaţa ţăranului cu seceta uitînd că în funcţie de apa pe care o asiguri plantelor sînt producţiile. Părinţii noştri spun că în 1986 şi 1987 au fost secete mult mai mari decît în 1946, cînd, în satul nostru, jumătate din copiii între 2 şi 6 ani au murit de foame. În toamna lui '46 ţăranii au primit grîu pentru semănat şi ca să nu-l fiarbă sau să-l macine acesta a fost stropit cu gaz. Atunci, în 1946, nu s-a putut aduna nimic din cîmp. După patru decenii seceta s-a repetat doi ani la rînd. Cu toate acestea C.A.P. Mirna a realizat în astfel de condiţii cele mai mari recolte din istoria aşezării şi chiar a meleagurilor din Cîmpia Română. În 1987, an în care aproape 100 de zile, din aprilie şi pînă la sfîrşitul lui iulie, nu a căzut o picătură de ploaie, s-au obţinut producţiile : la grîu 8 864 kg la ha ; la porumb 15 mii kg ştiuleţi la ha ; la floarea soarelui 3 150 kg la ha, la sfecla de zahăr, 90 200 kg la ha. Cum au fost posibile asemenea producţii ? Simplu ! Ţăranii deceniului nouă nu mai sînt la cheremul cerului, ei nu mai depind de sfoara de nori care îi miruiesc sau îi ocolesc. Sistemele de irigaţii le-au asigurat acea forţă necesară pentru a învinge natura. Mecanizarea, irigarea şi chimizarea, dar mai ales munca oamenilor de la noi sînt la originea acestor minuni pe care nici cei mai optimişti vizionari nu le puteau prevede.

În viaţa mea personală, a familiei mele, evenimentele au fost, zic eu, normale, ele înscriindu-se în programul nostru, program şi el cu o perspectivă anume. Ne-am renovat casa şi am reuşit după o muncă de mai bine de 7 ani, timp în care am renunţat la multe, să ne asigurăm confortul mult dorit. Soţul şi-a luat an de an examenele la Facultatea de zootehnie, secţia fără frecvenţă de la Institutul Agronomic Nicolae Bălcescu unde este student în anul IV. Feciorul învaţă bine şi se pregăteşte pentru treapta I la Liceul agroindustrial. În afară de grafic a survenit o singură modificare. În această perioadă adunarea generală a cooperatorilor m-a ales în funcţia de preşedintă, muncă deosebit de grea pentru o femeie.

De la Conferinţa Naţională a partidului noi, lucrătorii din agricultură, aşteptăm noi jaloane privind modul cum trebuie să acţionăm la realizarea noilor obiective şi sarcini pe care noua revoluţie agrară ni le-a trasat nouă, lucrătorilor din agricultură. Obiectivele pe care le avem de realizat se pot înfăptui printr-o mai bună colaborare între cercetare şi producţie, mă refer la necesitatea asigurării unor hibrizi şi soiuri de seminţe de mare productivitate pentru toate culturile, dar mai ales dorinţa noastră este aceea ca industria să realizeze noi seturi de maşini agricole de mare randament şi cu eficienţă sporită. Aş dori ca maşinile agricole să fie concepute cu mai multă rigurozitate şi să poarte pecetea competenţei şi inteligenţei tehnice de care noi, românii, nu ducem lipsă. Aşa cum avem combinele pentru recoltarea cerealelor păioase, dorim ca indusria să producă asemenea utilaje pentru strîngerea în totalitate, adică fără pierderi, a producţiilor de sfeclă de zahăr, cartofi şi legume. Să se recunoască deschis că pentru unele sectoare de activitate din agricultură industria a făcut puţin. Muncitorii şi specialiştii din marile uzine să nu uite că sînt feciori de ţărani şi ei trebuie să ştie de ce au nevoie părinţii şi fraţii lor pentru a face glia strămoşească să producă mai mult şi mai bine“.

MIHAI VIŞOIU ■

La Porţile de Fier II, modernizarea înseamnă competenţă
Fotografie de VICTOR RADULESCU ■

IOAN NEGREA, inginer

„Dincolo de cotele Europei...“

Atunci, la nu prea multe zile după Revelionul '67 a plecat din biroul secretarului Regiunii de partid cu gîndurile învălmăşite. Ca activist al secţiei economice ştia bine că sarcina nu poate fi comentată, dar pentru întrebările ce-l chinuiau obsedant răspunsurile se conturau greu. La urma urmei Carbochim-ul conta printre uzinele cu tehnicitate minimă, cu oameni care vin şi pleacă cu medii toxice deosebit de periculoase. „Fabrică de bolovani“. Aşa i se spunea în epocă !

...Şi iată, a venit vremea celui de-al 20-lea Revelion trăit şi la propriu şi la figurat în uzina ce continuă să „urce“ dincolo de „cotele“ suratelor ei europene. Şi asta n-o spune el, directorul Carbochimu-ului din Cluj-Napoca. O spun realităţile. O confirmă partenerii Gîndiţi-vă: să cumperi o licenţă de la „Tirolit“, s-o îmbunătăţeşti într-atît încît să rămînă uimit chiar cel ce a elaborat-o, gata s-o răscumpere la noii ei parametri! Iar ultimii ani sînt plini de gînduri realizate. Să îndeplineşti fără nici o abatere cifrele de plan şi să obţii o producţie de peste 1 miliard de lei cu nici 2 500 de oameni? Asta înseamnă chibzuinţă în toate. Înseamnă deschidere spre modernizare, dar şi grijă pentru oameni.

Ce e Carbochim-ul de azi ? E un complex cu trei fabrici prin care se „astîmpără“ setea economiei naţionale cu produse abrazive în procentaje de la 70 la 95 la sută! Ce-l frămîntă pe director şi colaboratorii săi că mai se importă încă vreo 20 de procente din materia primă. Că unele utilaje au îmbătrînit, rămînînd pasive la bătălia pentru calitate, că bătălia pentru diversificare e încă lentă. A venit vremea corpurilor super dense pentru care se cheltuiesc anual vreo 2 milioane de dolari. Pînă în 1989, cînd şi Clujul le va produce după o concepţie proprie românească. Sînt apoi produsele abrazive cu liant de cauciuc, cele cu suport flexibil. Ca să nu amintim şi pe cele care au trecut deja „botezul“ producţiei de serie: produse abrazive pe bază de stearat pentru industria automobilelor, discuri „spintecate“, de mare randament în prelucrarea suprafeţelor exterioare, discuri de tăiere şi debitare pînă la diametre de 800 mm.

V-aţi întrebat cît efort cer toate aceste „căutări“? Imens! Dar conducătorul Carbochim-ului şi colaboratorii săi au înţeles un adevăr de care nu s-au despărţit niciodată: fără cercetare proprie, profundă, serioasă, profesionistă, nu se poate face nimic. Veţi înţelege atunci de ce azi la Carbochim funcţionează un puternic centru de calcul, de ce în cîteva secţii au apărut deja microcalculatoarele ce culeg date direct din procese, de ce au apărut terminalele informatice pe birourile conducătorilor de la diferite niveluri ierarhice. Şi veţi înţelege şi de ce directorul s-a implicat în tensiunea elaborării unei teze de doctorat vizînd optimizarea procesului de rectificare cu scule abrazive. Nu i-a fost indiferentă viaţa sculelor, dar nici tehnologiile de realizare nu le-a considerat de neîmbunătăţit. A scris în reviste de specialitate, împărtăşind o experienţă foarte interesantă, a „scos“ apoi o „cărticică“ despre discurile de debitat, iar în prezent o carte ce tratează rectificarea cilindrilor de laminor se află sub tipar.

Directorul dr. ing. Ioan Negrea m-a rugat să scriu despre uzină. Despre colaboratorii săi. Despre cele 8 ordine ale Republicii care străjuiesc frontispiciul Carbochim-ului, despre cele 7 locuri I obţinute pe ramură, despre premiile obţinute în fiecare an la concursul judeţean al creaţiei ştiinţifice şi tehnice „Napotehnica“, despre faptul că uzina deţine azi cele mai mari capacităţi din Europa la abrazivi fabricaţi pe suport şi la corpuri abrazive. Şi încă ceva : că de cel puţin două decenii Carbochim-ul n-a ştiut ce înseamnă nerealizarea de plan. Respectîndu-i rugămintea, reporterul nu poate totuşi să nu

(Continuare în pag. 4)

C. MUSTAŢĂ ■

conferința națională a PCR

Flacăra: sondaj de opinie

1. Cu ce gînduri, cu ce fapte de muncă întîmpinați Conferința Națională a partidului

Marele eveniment al țării – obiective cutezătoare,

(Urmare din pag. 3)

„trădeze" cititorilor o lecție de conducere, „furată" de la 'directorul Carbochim-ului, atît de simplă încît ar merita să-și găsească generalizarea: aici niciodată nu s-a discutat despre realizarea planului. Toate discuțiile au pornit totdeauna de la măsurile necesare pentru depășirea planului!

Ce nu mi-a mai spus directorul? Nimic despre ordinele și medaliile care i-au răsplătit peste ani eforturile. Mi-a vorbit însă despre noul „statut" pe care i-l „pregătește" în preajma Revelionului fiica sa absolventă din acest an a Politehnicii: cel de bunic! Semn că totuși anii trec. Și trec frumos.

C. MUSTAȚĂ ■

ADRIAN SABĂU, inginer

„Ați auzit bine. Primul feribot românesc e gata!"

Despre inginerul Adrian Sabău auzisem multe lucruri deosebite și, în esență, faptul că este unul din cei mai reputați specialiști români în construcțiile navale. Dar personal, l-am cunoscut mult mai tîrziu, într-o vară, sînt cîțiva ani de atunci, cînd șantierul naval din Constanța primea vizita președintelui unei țări mediteraneene.

Interesîndu-mă cine este bărbatul înalt și încă tînăr, care oferea degajat, în limba engleză, informațiile necesare oaspetelui, mi s-a replicat prompt: cum, dar nu îl știți, este directorul nostru tehnic, Adrian Sabău.

Zilele trecute l-am reîntîlnit, întîmplător și n-am rezistat ca să nu-l provoc: **Ei, cu ce vă mai lăudați?!**

— Parcă de „Prahova" ați scris acum, în decembrie, nu-i așa? Numai că n-ați scris tot ce trebuia. Ați inserat dv. că-i prima navă de 85 000 tdw de tip petrolier, că este dotată cu echipamente moderne de încărcare — descărcare în condiții de siguranță deplină, că poate naviga dirijată prin satelit, s-au dat și alte caracteristici tehnico-funcționale, dar cel mai important lucru care trebuia spus, era faptul că procesul de integrare cu instalații și aparatură „made în România" reprezintă aproape 99 la sută! Dintre toate navele produse de noi, din 1965, de cînd am venit să lucrez aici după absolvirea facultății, aceasta este nava de care m-am atașat cel mai mult, pentru că ea reprezintă expresia fidelă a devenirii noastre în domeniul construcțiilor navale.

— Stați, stați puțin, încercați să rememorați, ce era șantierul în 1965?

— Se făceau numai reparații de nave. După Congresul al IX-lea, tovarășul Nicolae Ceaușescu a trasat sarcina de a ne crea o flotă de vapoare românești, care să corespundă dezvoltării industriei noastre și schimburilor economice sporite. Am trecut la treabă și, în paralel cu construcția șantierului, dotarea sa corespunzătoare, am construit prima navă care, atunci ni se părea uriașă! E vorba de mineralierul „Tomis", de 55 000 tdw. Astăzi executăm nave de 165 000 tdw.

Dar apropo, știți desigur că există o așa numită tradiție obligatorie ca fiecare constructor să-și garanteze opera în felul său specific; podarii, spre exemplu, se așază sub pod în momentul probelor de rezistență. Ei bine, la noi este un alt obicei: după lansarea la apă, trebuie să pleci cu nava în primul său voiaj, în calitate de mecanic de garanție. Vă dați seama că orice necaz se sparge în capul tău. Dar, asta ne obligă fundamental. Am instituit această regulă și, la fiecare primă cursă de exploatare, pe nava respectivă, alături de echipaj, se află și un muncitor din șantier.

Rețineți, nu un inginer, director sau proiectant, ci un simplu muncitor căruia, evident, îi crapă obrazul de rușine dacă munca tovarășilor săi de echipă nu a fost destul de [illegible].

Astăzi [illegible] să ne formăm [illegible] cred că-i răm[illegible] [illegible] vapoare, se planifică și oameni noi, cu o [illegible] muncitorească, cu simțul datoriei față de lucrul temeinic făcut, izvodit din mîinile lor.

— Presupun că dincolo de greutăți inerente, pe care le-ați întîmpinat, ați avut în toți acești ani și satisfacții.

— Sînt un specialist și nu satisfacțiile mele sînt cele mai relevante. Să vedeți însă cîtă bucurie încape în inimile acestor muncitori simpli, mulți dintre ei veniți din Moldova și aflați, deci, la prima întîlnire cu marea, cu această profesie dură, însă deosebit de frumoasă, de constructor naval. Să descifrați numai cu cîtă bucurie sinceră privesc ei un vapor finit care, știu bine, s-a născut din truda și sudoarea de fiecare zi — iarna, cînd îți îngheață mîinile și fața acolo sus, pe puntea superioară, unde vîntul bate în rafale, vara — cînd căldura devine copleșitoare în adîncimea neluminată, sufocantă a calei vasului. Este o mîndrie profesională, dar cred că nu spun vorbe mari, și o mîndrie patriotică, fiindcă acest vapor, cu tricolorul la catarg îi va reprezenta peste tot, în porturile lumii, la danele cărora va acosta.

— În afară de această frumoasă simbioză dintre oameni și vapoare, cu ce vă mai lăudați?

— Ați auzit, cred, că este gata și primul feribot românesc de 12 000 tdw, „Mangalia". Mai rămîne să-i montăm liftul pentru urcarea vagoanelor, o parte a celor 107 vagoane de cale ferată pe care le poate lua la bord, de la puntea inferioară, la cea superioară — chestie de zile — și apoi îi „dăm drumul" în mare.

Este o premieră absolută în industria construcțiilor navale din țara noastră care, la această dată, din punct de vedere al dotărilor poate sta cu fruntea sus, alături de toți constructorii de vapoare cu tradiții și experiențe certificate. Sîntem capabili să construim în România, pe șantierele din Mangalia, Constanța, Galați, Tulcea, Brăila, Oltenița și Drobeta-Tr. Severin nave de cele mai diferite tonaje și funcționalități.

Dar să știți că nu ne lăudăm. Pur și simplu, muncim.

CONSTANTIN ISMAILEANU ■
Foto: MIHAI BAFANI ■

O premieră a constructorilor de nave

VIORICA CARDOȘ, medic

„Cînd e vorba de omenie, mereu mai poți face ceva"

— Viorica Cardoș, consultațiile s-au terminat. Stăm de vorbă despre starea de sănătate a unei fabrici care, în trecut a fost ținta unei critici usturătoare din partea scriitorului Geo Bogza, ajungînd pînă la noi nemuritoarele lui pagini.

— Tăbăcăriile din această zonă transformau aerul într-un iad irespirabil. Lucrătorii, cu paloare specifică, erau bolnavi de plămîni.

— Ce alte boli ar fi avut de diagnosticat doctorul, aici, atunci?

— Constatările erau îngrozitoare pentru că muncitorii, cu foarte rare excepții, se îmbolnăveau. Nu existau instalațiile moderne care astăzi păstrează și purifică aerul oxigenat, care le ușurează procesul de producție. Pentru că stați de vorbă cu un doctor, în primul rînd nu era dispensarul acesta la dispoziția muncitorilor de la „Dîmbovița" și Centrala industriei pielăriei și cauciucului.

— În această lună a Conferinței Naționale a partidului, dvs. treceți în cartea de muncă 25 de ani neîntrerupți în acest cabinet, distins cu titlul de fruntaș în activitatea generoasă de păstrare și redare a sănătății.

— Sînt medic de întreprindere, mă socotesc un om al fabricii, nu știu cînd au trecut anii aceștia. Iau parte sufletește la problemele de aici. În nici un mare spital n-aș fi trăit o asemenea contopire în relația pacient-medic.

— Este o sudură sufletească ce frînge cunoscuta teamă de medic.

— Sîntem prieteni și buni cunoscuți, știm ce fel de firi avem, ne ajutăm în orice avem nevoie.

— Ce fel de boli tratați?

— Cele general umane, bolile profesionale nu mai există aici. Este un alt salt al asistenței sanitare, o luptă susținută pe care a dus-o țara noastră, asanînd rachelele trecutului. Peste 90 la sută din muncitorii de la „Dîmbovița" locuiesc în apartamente noi, moderne. Este extrem de important unde te înapoiezi acasă după orele de lucru, ce fel de viață duci cu ai tăi.

— În cei 25 de ani de activitate ai dvs. în acest cabinet întreprinderea și-a dublat personalul. A urcat aceeași linie ascendentă și produsul muncii lor?

— Altfel ce sens ar fi avut cooptarea de noi specialiști? Planul îndeplinit, lupta pentru calitate, activitate susținută pentru a cîștiga noi piețe internaționale, concursuri profesionale de răsunet, promovări justificate de talent și seriozitate, specializări în străinătate, toate acestea sînt legate chiar și de viața mea. În cabinetul unui medic de întreprindere pătrund toate elementele esențiale ale locului unde s-a fixat să rămînă discipol credincios al lui Hipocrate.

— A trăit și întreprinderea „Dîmbovița" examenul dvs. de medic primar cu aceeași intensitate?

— I-am simțit pe toți alături de mine. Nu mi-au dat voie să trec primariatul cu o notă mai mică de 9.

— Viorica Cardoș, ce așteptați de la Conferința Națională a partidului?

— O analiză a vieții noastre economice, sociale și politice din ultimii ani, un bilanț, reconfirmarea direcțiilor pentru viitorii ani. Ne așteaptă o altă fază a drumului început acum 43 de ani pentru construcția României noi.

Zilele acestea, scrisoarea Ecaterinei Foca din București, plină de stimă pentru atitudinea excepțională a chirurgului Mihail Neagoe de la Spitalul clinic Panduri, m-a determinat să reiau rîndurile sale, cu adresă de astădată și pentru Viorica Cardoș: „Tovarășe reporter, nu știu dacă medicul are lucrări științifice, dacă este personalitatea centrală a simpozioanelor, nu știu dacă a descoperit încă ceva salvator în patologia bolilor, dacă-și leagă numele de un microb, dar știu că a descoperit, tot ceea ce este mai necesar și mai nobil în viață: OMENIA".

CARMEN DUMITRESCU ■

[redacted]

orientări luminoase pentru înflorirea patriei

VASILE BACIU, inginer

„La Oltenița se va produce și zahăr"

Am primit, în chiar momentele cînd revista noastră pornea spre rotativă, un telefon de la directorul Fabricii de zahăr din Oltenița, inginerul Vasile Baciu.

— Odată cu punerea în funcțiune a centralei termice de zonă — ni se spune — fabrica noastră a intrat în probele de producție, astfel încît, în cinstea Conferinței Naționale a partidului, vom produce aici, la Oltenița, primele cantități de zahăr, certificînd astfel punerea în funcțiune a încă unui important obiectiv economic pe harta județului Călărași. Momentele decisive pentru care ne pregătim acum reprezintă o încununare a muncii constructorilor, urmînd să valideze și priceperea noastră de producători de zahăr aflați pentru prima dată în fața unui asemenea examen. Ne sînt alături tovarășii noștri de profesie de la Călărași și de la Buzău, zăhărari cu multă experiență.

— Aveți emoții ?

— Firește. Orașul nostru are cu ce se mîndri acum, înaintea marelui eveniment politic. Centrala termică de zonă a rezolvat, pe lîngă problemele fabricii noastre, și problemele încălzirii apartamentelor. Apoi, producerea zahărului este, în afara unei activități pur industriale, o muncă destinată oamenilor, creșterii nivelului lor de trai. Putem spune, într-un cuvînt, că tot ceea ce este nou azi la Oltenița e rod al muncii oamenilor în folosul oamenilor. Ne gîndim, firește, să obținem o producție de cît mai bună calitate. Așteptăm cu nerăbdare acest moment, al apariției primelor cristale de zahăr. Nu va fi vorba de o festivitate, ci de bucuria împlinirii unei munci intense, de durată. Avem și o rugăminte : revista dumneavoastră a scris în repetate rînduri despre modul în care am acționat pentru ca prima campanie de industrializare a sfeclei de zahăr să ne prindă bine pregătiți. Vă rugăm să ne fiți alături și în clipele, de mare încordare, desigur, dar și pline de satisfacție — satisfacția datorîtă împlinite — ale intrării efective în circuitul productiv a fabricii noastre.

La ora cînd citiți aceste rînduri, unul din redactorii noștri se află deja la Oltenița, reportajul pe care-l va realiza acolo urmînd să fie publicat în numărul viitor al revistei.

DAN MUCENIC ■

GHEORGHE BĂRBUȘ, oțelar

„Hunedoara a avut și are oameni de bază!"

Pe maistrul oțelar Gheorghe Bărbuș, unul din oțelarii de seamă ai Hunedoarei, îl știu încă din vremea în care, alături de alți ortaci ai săi, preluase conducerea Cuptorului Tineretului. Povestea asta se întîmpla acum 10—15 ani. A fost, în fapt, o idee a maistrului Ștefan Tripșa, primul dintre Eroii Muncii Socialiste din Hunedoara, ca tinerilor să li se acorde o șansă, să arate tuturor dacă sînt tot așa de buni la muncă pe cît erau de vehemenți în analizele de producție.

Acum cîteva zile, la o oră tîrzie din noapte, cînd întreaga Hunedoară începea să se cuprindă de apele adînci ale somnului, refac pe platforma OSM-ului II, o parte din atmosfera de atunci, chiar în fața Cuptorului Tineretului, din interiorul căruia răbufneau din cînd în cînd rafale de flăcări. „Noi, cei trei B, adică eu, plus Cornel Bucur și Ioan Băncescu, eram, își aduce aminte Gheorghe Bărbuș, niște minji năzdrăvani, cum bine zicea nea Tripșa. Scriau ziarele despre noi, adică despre Cuptorul Tineretului, se vorbea la radio despre noi, venea televiziunea și ne filma, ce mai, cine mai era ca noi ?! Eram teribil de mîndri ! Simțeam că facem o treabă bună și, abia acum îmi dau seama, chiar făceam. Făceam oțel. Cît mai mult oțel. De toate mărcile. Bucur a rămas și el aici, în Hunedoara. Băncescu, însă, a plecat la Baia. Oricum, sîntem prieteni buni, în continuare. Cuptorul Tineretului a fost o foarte frumoasă întîmplare care, iată, a devenit legendă. De ce oare, mă gîndesc, n-ar fi reînviată această legendă?!"

Întrebarea, abia rostită, mai mult o șoaptă parcă spusă sieși, a așternut cîteva clipe de tăcere. Printre flăcările ce izbucneau din cuptor, am revăzut, pentru o clipă, chipul celor trei B, adică Bărbuș, Bucur și Băncescu.

„În fond, Hunedoara, continuă Bărbuș, a avut și are în continuare oameni de bază, de nădejde, chiar dacă unii, cu vîrsta, au mai ieșit la pensie. Dar nu au plecat înainte de-a lăsa în locul lor bărbați adevărați, meseriași de primă mînă și îndrăgostiți pînă la patimă de oțel. Iată, peste cîteva zile vor începe lucrările Conferinței Naționale a partidului. Este un moment de maximă importanță pentru viața întregii țări. Îl cinstim cu arderea continuă a flăcărilor de la toate cuptoarele noastre, cu noi și noi șarje de oțel, așa cum am cinstit și vom cinsti întotdeauna marile evenimente ale țării. Ne străduim, în ultimă instanță, să înfăptuim sarcinile pe care ni le-a încredințat partidul, secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Mă gîndesc totodată că, așa cum înaintașii noștri ne-au creat toate condițiile pentru afirmare, pentru împlinire prin muncă, și noi, cei care am ajuns la vîrsta maturității, trebuie să acordăm cea mai mare atenție climatului în care făurim nu numai oțel, ci și oameni. Un climat în care principala unitate de măsură a valorii omului trebuie să o dea munca. O muncă îndîrjită, ambițioasă, o muncă asemănătoare luptei. A munci și a lupta. Pentru mai mult. Pentru mai bine. Pentru însăși devenirea noastră, ca oameni. Iar cei ce trebuie să asigure, prin felul lor de-a gîndi și-a munci, acest climat de dăruire totală trebuie să fie în primul rînd comuniștii. A fi comunist, cred eu, acum, în preajma deschiderii lucrărilor Conferinței Naționale înseamnă a fi în primele rînduri, asumîndu-ți sarcina de-a fi un adevărat model de omenie pentru toți ceilalți tovarăși de muncă".

Dinspre cuptor, flăcările năvăleau puternice, tot mai mari, semn că șarja se apropia de punctul său culminant. În curînd, spre oala de turnare aflată undeva, jos, în hala de turnare, la temelia cuptorului, se va îndrepta un șuvoi de oțel topit, iar stelele, miliardele de stele ce însoțesc fiecare șarjă, vor roi în toată hala.

„Am ferma convingere, continuă maistrul Gheorghe Bărbuș, că lucrările actualei Conferințe vor avea o importanță covîrșitoare pentru mersul înainte al țării noastre, pe drumul construirii socialismului și comunismului. Vor fi analizate, cu maximum de obiectivitate, atît realizările numeroase și bogate obținute de la cel de-al XIII-lea Congres încoace, modul în care au fost respectate și înfăptuite sarcinile sale, dar vor fi supuse unei minuțioase analize și neajunsurile ce s-au semnalat în anumite sectoare de activitate. Conferința va fi o oră a marilor adevăruri, a adevărurilor totale, iar viața noastră și munca noastră vor fi puternic înrîurite de felul în care vom ști să receptăm concluziile și îndemnurile acestei Conferințe".

Flăcările cuptorului se mai ostoiseră parcă. Sub uriașa boltă, în vatră, oțelul clocotise îndeajuns. Undeva, în spatele cuptorului, o mînă de oameni, oțelarii lui Bărbuș, se pregăteau de elaborarea șarjei. Comenzi scurte, exacte și torentul de oțel topit a umplut, ca un fluviu de foc, hala de lumină.

VICTOR NIȚĂ ■

ELEK DEMETER, inginer

„Să înțelegem mai bine ca oricînd că toate depind de noi"

Compartiment de referință în creația și creativitatea națională, Institutul de cercetare și inginerie tehnologică pentru industria electrotehnică (I.C.P.E.) și-a făcut un titlu de onoare, an la rînd, prin numărul mare de invenții și inovații, cele mai multe acoperite prin brevete și nu puține onorate cu premii și medalii la diverse confruntări desfășurate în țară și dincolo de hotarele ei. O cifră semnificativă : numai în 1987, pe primele nouă luni ale anului, prin implementarea în producție a unor soluții novatoare, elaborate la I.C.P.E., s-a obținut o eficiență economică de circa 200 milioane lei. Multe din aceste roade ale inteligenței revin, de drept și de fapt, *Laboratorului de conversie electromecanică a energiei*, condus de inginerul *Elek Demeter*, autor sau coautor al unor realizări și proiecte pe care a avut bunăvoința să le prezinte și cititorilor noștri.

— Sînteți, tovarășe inginer, cum ni s-a spus, unul din cei mai vechi cercetători ai institutului.

— Sînt un veteran. O calitate cu care ne investește cursul inexorabil al timpului, dar care, la noi, aici la I.C.P.E., e locul să o spun, se bucură de multă considerație și gratitudine din partea celor mai tineri și a conducerii institutului.

— Sau ceea ce, bănuim, contribuie și la instaurarea și permanentizarea unei atmosfere de lucru, a unei stări de spirit favorabile.

— Se poate afirma și acest lucru. În general vorbind însă, munca de cercetare este de neconceput în afara pasiunii și spiritului de colaborare. Un colectiv are șanse de izbîndă cînd lucrează în numele unei idei, în numele unui țel unic. Ideile mobilizatoare ne pot aparține, ele sînt cel mai adesea impuse de nevoile economiei naționale, dar cele care au darul de a ne stimula în cel mai înalt grad efortul creator sînt ideile-program, de cea mai înaltă importanță pentru destinul colectiv al poporului nostru, sarcinile și orientările elaborate de conducerea partidului nostru, de tovarășul Nicolae Ceaușescu personal. Un asemenea mobil l-a constituit și pentru noi apropiata Conferință Națională a partidului. Acest eveniment care va fi, nu încape îndoială, un moment de maximă importanță și pentru cercetarea științifică și tehnologică, reprezintă și pentru colectivul nostru un prilej de reconsiderare, de cîntărire, de dinamizare a capacității de investigație, de creație. În marele forum al comuniștilor români va fi dezbătută, desigur, și activitatea industriei electrotehnice, ramură de vîrf a economiei naționale și, evident, am dorit din tot sufletul să întîmpinăm acest eveniment cu realizări reprezentative.

— Puteți să ne oferiți cîteva exemple ?

— Am fost preocupați, între altele, răspunzînd pe această cale indicațiilor secretarului general al partidului, de reducerea consumurilor specifice de materiale, prin reproiectarea unor produse și prin realizarea de altele care să încorporeze nu greutăți fizice, ci o mai mare cantitate de inteligență. O reușită o constituie seria de motoare electrice MA, intrate deja în producția de serie. Mai amintesc, de asemenea, eforturi pentru asimilarea unor noi tipuri de motoare și eliminarea pe această cale a importurilor costisitoare. În acest sens a fost proiectat și realizat un motor de acționare galet în cinci tipuri, toate dotate cu inductoare cu magneți permanenți. În sfîrșit, să mai notăm magnetoul destinat unor echipamente pentru motoare electrice, experimentat cu succes de curînd.

— Ce credeți că va însemna și pentru colectivul dumneavoastră apropiatele lucrări ale Conferinței Naționale a partidului ?

— Rolul și îndatoririle ce revin oamenilor de știință vor căpăta noi dimensiuni în lumina istoricelor hotărîri ce urmează să fie adoptate cu acest prilej, știut fiind faptul că în concepția partidului nostru, al secretarului său general, știința și tehnica fac parte integrantă din efortul creator al poporului nostru pentru înfăptuirea unei Românii moderne, multilateral dezvoltate. Tovarășul Nicolae Ceaușescu va face aprecieri și recomandări în legătură cu activitatea industriei electrotehnice. Important mi se pare însă ca noi toți, alături de întregul nostru popor, prin analizarea judicioasă, profundă a documentelor ce vor fi adoptate, să înțelegem mai bine ca oricînd că *totul depinde de noi*, de munca și buna noastră credință, că prin proprie investiție de inteligență putem dobîndi victorii de răsunet, realizări în acord cu dezideratele unei întregi națiuni, și pe măsura indicațiilor și recomandărilor ce vor fi formulate cu prilejul acestui nou prag de conștiință al poporului nostru.

LIVIU TIMBUS ■

Climatul politico-social românesc în preajma marelui forum al comuniștilor

La scara întregii națiuni, un susținut efort de autodepășire

În aceste zile premergătoare Conferinței Naționale a partidului, țara întreagă se înfățișează ca un vast front al muncii.

Angajată plenar în îndeplinirea exemplară a sarcinilor pe acest an și pentru pregătirea în bune condițiuni a producției pe anul viitor, industria românească se prezintă, la rîndul ei, ca un spațiu laborios, dinamic și fertil, de consolidare a unor certitudini împlinite prin efortul și destoinicia tuturor, ca un spațiu de viață și de muncă în cuprinsul căruia zilnic se înregistrează succese noi, strălucite.

Succesele înregistrate în cronica acestor zile, raportate cu mîndrie și satisfacție în cadrul întrecerii socialiste, răspund astfel, prin argumentul concret al faptei, angajamentului tuturor colectivelor muncitorești de a munci în spiritul celei mai înalte exigențe comuniste, cu abnegație și cu dăruire patriotică, pentru îndeplinirea obiectivelor prevăzute și pentru realizarea ritmurilor de înaintare prin care țara își hotărăște devenirea și progresul.

Paginile de față, dedicate acestor succese care se caracterizează, între altele, prin obținerea unui nivel tehnic și calitativ superior al produselor, prin realizarea unor produse de vîrf, competitive, oferă imaginea eforturilor de fructificare a unor inițiative valoroase, a resurselor creatoare ale unor colective muncitorești, pentru întîmpinarea apropiatului forum al partidului cu fapte ce reprezintă adevărate performanțe în muncă.

De la sine în sus

Inginerul Ioan Dărăbanț, directorul A.E.S.C. Sîntandrei, nu stă prea mult pe gînduri pentru a-mi răspunde la o primă întrebare, socoteam eu, foarte simplă : care este cea mai mare problemă cu care s-a confruntat, în timp, cea mai mare unitate legumicolă din județul Hunedoara ?

— Mentalitatea unora dintre oamenii noștri. Lipsa specificului legumicol din zona noastră l-a făcut sceptici pe cei care au pornit, în 1971, la constituirea acestei Asociații. Lucrurile s-au schimbat în timp, nu tocmai repede și nu tocmai simplu. Munca în sere — aceea de la care s-a început — este un fel de mecanică fină a legumiculturii. Legumicultura însăși solicită un ritm de-a dreptul industrial. Obligă la disciplină fermă, la grijă pentru cîștigarea tuturor minutelor bune de lucru. În aparență, acestea sînt generalități. Dar de la ele, de la niște principii ferme, am pornit atunci cînd ne-am decis să facem legumicultură de performanță. Pentru un asemenea fel de legumicultură trebuie să știi să înfrunți capriciile vremii. Seuza așa des vehiculată — timpul prost, ce să facem ? — nu valorează doi bani. Sigur, anul acesta, extrem de secetos, ne-a creat o seamă de neajunsuri. Dar ne-am luptat cu ele. Luptă, efectiv luptă ! Mureșul scăzuse. Am băgat buldozerele și tractoarele, am făcut astfel încît apa să ajungă la pompe. Și a ajuns. Așa se face că producțiile din 1987 sînt superioare celor din anul precedent. Cine s-a zbătut cu adevărat, a reușit. La ferma Rapolt, de pildă, șeful de fermă, Viorel Cornea, a făcut adevărate minuni.

Urmează o perioadă de tăcere, timp în care inginerul Dărăbanț urmărește modul în care sînt efectuate lucrările la materialul săditor. După ce s-a convins că totul e-n ordine, continuă.

— Pentru a ajunge la cele pe care ni le-am propus trebuie trecută proba bunei organizări. Asta înseamnă, în sere, trecerea de la utilizarea metrului pătrat la utilizarea metrului cub. Sera este un spațiu, necum o întindere. Am început să facem cîte ceva în direcția asta. Suspendăm culturile, intercalăm salata printre tomate, facem astfel încît — cu același consum de energie electrică și combustibil — să obținem mai mult decît pînă acum. Apoi, pentru a continua discuția despre rentabilizarea unității — lucrul care ne preocupă cel mai tare — creștem, pe lîngă fiecare fermă legumicolă, animale. Am început cu 150 de porci și cu vreo 300 de oi pentru a căror hrană avem, în livezi, destul fîn. Vom putea livra, astfel, carne marilor cantine muncitorești din județ — pe Valea Jiului sau la Rîul Mare — Retezat. Acum lucrăm la construirea unui grajd pentru 25 de vaci cu lapte, numai animale de elită. Laptele îl vom da creșelor și spitalelor din orașele județului. Asociația noastră — economică — trebuie să gîndească economic. Asta nu înseamnă că ne apucăm de zootehnie, lăsînd legumicultura pe planul doi, ci înseamnă că ne punem foarte serios problema echilibrului dintre cheltuieli și venituri. În acest sens ne-am gîndit și am și început să producem sămînță. Continuăm lucrările de fertilizare a solului, astfel încît, și prin noi, C.U.A.S.C.-ul Simeria, din care facem parte, să-și merite numele de „Bărăganul hunedorean". În rest, lucrările obișnuite — am plantat deja 85 de hectare de lot semincier, 45 de hectare cu verdețuri și 30 de hectare cu ceapă. Ca și în industrie, pentru adevăratul legumicultor iarna este un anotimp ca oricare altul, un anotimp al muncii temeinice.

★

Inginerul șef Liviu Ghirca este, incontestabil, un entuziast. Povestește cu atîta pasiune despre toate cîte s-au făcut la A.E.S.C.H. Deva, încît ai impresia că istorisește un film de aventuri. În 1981, imediat după înființarea Asociației, rezultatele au fost descurajante. Dintr-un plan de peste 6 000 de tone de legume, abia s-au obținut 4 000. Sigur, motive au existat — inundațiile, lipsa de experiență a oamenilor veniți aici de pe la C.A.P.-uri, I.A.S.-uri și I.L.F.-uri etc.. Din 1982, noua conducere — alcătuită din directorul Radu Bolog și inginerul șef Liviu Ghirca — reușește să pună repede lucrurile la punct. Au pornit gospodărește — de la cartări și aranjarea parcelelor, de la cunoașterea exactă a potențialului productiv al solului la căutarea și găsirea mijloacelor mecanizate care să-i ajute în efectuarea unor lucrări de calitate. Apoi a început — și continuă încă — ceea ce Liviu Ghirca numește „examenul la dinamică", adică înscrierea rezultatelor unității într-o curbă continuu suitoare. Rezultatele se văd. De la circa 6 000 de tone obținute în 1982 s-a ajuns la circa 10 000, în vreme ce valoarea producției realizate a crescut de aproape trei ori. Cum ? Instituindu-se un regim de muncă al specialiștilor (în primul rînd) în conformitate cu aspirațiile unității. Șefii de fermă se află permanent, de dimineață pînă seara în mijlocul oamenilor supraveghind fiecare lucrare, găsind soluții oricăror situații deosebite care s-ar ivi. Și așa s-a ajuns la producții de legume cum nu s-au mai obținut în istoria județului.

Astfel relatate, lucrurile pot să pară foarte simple. Dar, pentru atingerea rezultatelor acestora s-a investit multă ingeniozitate, multă sudoare și multă știință de carte. Pe rînd, toate culturile s-au înscris în dinamica preconizată. La ceapă, de pildă, s-a început de la 8 tone la hectar și s-a ajuns la 17 tone. Încă nu e foarte mult, va fi și mai mult în anul viitor, totul a fost creșterea constantă a realizărilor.

★

— În fond — spune Liviu Ghirca — totul stă în bună organizare și în buna folosire a bazei tehnico-materiale existente. Aportul mecanizatorilor este, și în legumicultură, decisiv. De puterea lor de lucru, de prioceperea și de tenacitatea lor. De pildă, înființăm o cultură. Avem nevoie de o anumită densitate, de așa-zisa muncă artistică a mecanizatorului. Și mai avem nevoie ca, pînă diseară la 9, spre exemplu, totul să fie gata. Și este. Apoi, oamenii ceilalți din fermă trebuie să fie gata în permanență să sară atunci cînd e nevoie, să pună mîna conștiincios la lucru. A fost un an greu pentru legumicultură acest '87. Dar l-am învins asprimea, am trecut chiar și peste faptul că 64 de zile la rînd picătură de ploaie nu ne-a udat pămîntul. Am irigat zi și noapte. Puneam coloana în funcție la 10 seara și o mutam în alt loc la 5 dimineața. Apoi — lucrări serioase de menținerea apei în sol — prășitul manual și mecanic. Buna organizare se vede și în calitatea pămîntului pe care-l lucrăm și care nu este, în totalitate, un dar al naturii, ci mai ales o creație a noastră. Mii și mii de tone de gunoi de grajd au determinat, aplicat pe terenurile mai puțin roditoare, producții pe care cu greu ni le-am fi putut imagina. De fapt, acesta este începutul : pregătirea atentă a terenului. Avem și un microlaborator, cu ajutorul căruia aducem la zi cartelele de sol care sînt înnoite doar din trei în trei ani. Dorința noastră, care se va împlini cu siguranță, este ca în 1989 să ajungem la același nivel de fertilitate a tuturor terenurilor noastre. Și asta intră tot în dinamica de care v-am vorbit la început. Urmează arăturile, de calitate deosebită, la 30—35 centimetri adîncime. Apoi, asigurarea densității. Întreținerea culturilor se face de către echipe specializate. Mai ales după culeg, se poate observa că buruienile lipsesc cu desăvîrșire din solele noastre. Și tratamentele fitosanitare se efectuează tot de către tractoriști specializați. Am creat chiar noi niște pompe suplimentare care asigură uniformitatea perfectă a aplicării soluțiilor. Sîntem atenți la respectarea tehnologiilor specifice tuturor celor 38 de sortimente de legume pe care le producem. Mergem chiar mai departe, ajungînd la specializarea fermelor pentru culturile mai pretențioase. Totul este să găsești în permanență cum să faci încît să treci de granița obișnuitului „bine" prin care să calificăm rezultatele noastre. Bătălia pentru „foarte bine" este cel mai de seamă imperativ al noii revoluții agrare.

★

Asociația din Deva a obținut, în acest an, producții mai mari decît aceea din Sîntandrei, care, la rîndul ei, a obținut producții bune. Plusul realizat de către cei din Deva, cele cîteva zeci de kilograme mai mult la hectar, reprezintă tocmai plusul de entuziasm — la același nivel de pregătire profesională și la aceeași știință de a transpune în viață o serie de idei vizînd eficiența muncii —, plusul de ambiție care determină trecerea de la bine la foarte bine. Două unități fruntașe, două unități care au dovedit că se poate face și în această parte a țării legumicultură de performanță, două unități aflate, pe mai departe, într-o întrecere al cărei beneficiari sînt oamenii muncii din județul Hunedoara. Două exemple de ceea ce înseamnă, pe viu, dorința de autodepășire.

DAN MUCENIC

Performanța se muncește

Comună suburbană, aflată la cîțiva kilometri de oraș, cam așa e tot ce ar fi putut să spună orădenii, pînă în urmă cu cîtva timp, despre Sîntandrei. Sau că oamenii muncesc și ei acolo, fac ce pot, sau că pămîntul dă și el ceva grîu, ceva porumb. E limpede că pămînturile comunei nu erau însuflețite printr-o muncă în urma căreia să poată apărea, sincer și meritat, un cuvînt de laudă. Însă cuvîntul acesta a fost rostit, pentru prima oară, în urmă cu trei ani. Președintele C.A.P.-ului, inginerul Ioan Pop, venise la Sîntandrei doar cu un an înainte iar performanța cooperativei de-a obține o producție foarte bună de porumb, cea mai mare producție din județul Bihor, făcea necesară repetarea dovezilor că la mijloc n-a fost doar o întîmplare norocoasă. Fiindcă lucrul în agricultură nu poate fi, se știe, vinătoare a norocului, ci trudă multă și cu cap. Și chiar cu dragoste, pentru cine simte pămîntul aproape de inimă. În acest fel se mai stăvilesc, întrucîtva, și capriciile ori imprevizibilitatea naturii. Și dacă atunci cînd este secetă nu poți să spui că nu e, trebuie știut că la Sîntandrei a fost secetă de cînd a venit inginerul Ioan Pop și pînă azi. El n-a fost omul care să fi adus ploaia. Ceea ce a adus el se cheamă agrotehnică. Dorința de a munci pămîntul așa cum scria la carte. Ioan Pop n-a scris cartea sau cărțile meseriei lui, ci doar le aplică. El n-a inventat marea cu sarea, ci doar a făcut să prindă viață ceea ce pe vremea studenției lui erau niște teme de examen. Și n-a uitat că trebuie să învețe mereu.

Că totul, în agricultură, pleacă de la om și de la pămînt, nu era o descoperire pe care urma s-o facă el. Atîta doar că el n-a uitat acest adevăr simplu. Prin urmare, spune Ioan Pop, cu acei oameni care s-au arătat mai inimoși, mai încrezători, a pornit o operațiune de refacere a pămîntului, de creștere a nivelului lui de fertilitate. În fiecare iarnă, cît ține iarna, pămînturile cooperativei au fost fertilizate, cam un sfert din ele, cu îngrășăminte naturale, pentru fiecare hectar cîteva zeci de tone. Acesta fiind un plan pe care se reazimă optimismul inginerului Ioan Pop: la patru ani fertilizăm astfel tot pămîntul C.A.P.-ului și continuăm apoi operațiune de refacere a pămîntului, de creștere a nivelului lui de fertilitate. În fiecare iarnă, cît ține iarna, pămînturile cooperativei au fost fertilizate, cam un sfert din ele, cu îngrășăminte naturale, pentru fiecare hectar cîteva zeci de tone. Acesta fiind un plan pe care se reazimă optimismul inginerului Ioan Pop: la patru ani fertilizăm astfel tot pămîntul C.A.P.-ului și continuăm apoi operația în ritmul pe care l-am stabilit, a patra parte din suprafață să fie fertilizată în fiecare an. Înțelegem că o întrerupere a acestui ritm n-ar fi deloc recomandabilă, fiindcă țăranii din Sîntandrei ar ajunge, iarăși, degeaba de repede, de unde au plecat, și aceștia parcă n-ar mai vrea în nici un caz să se spună că munca de performanță a pămîntului e o căciulă prea mare pentru ei. De aceea, Mitică Erdeli și Gheorghe Bojan, Iacob Boitoș, Gheorghe Toc[illegible], Ioan Chipea și alți vreo cîțiva, cu căruțele lor, știu că pe durata iernii asta au de făcut, nu altceva. În plus, pămîntul acesta care a început să fie mai fertil a fost și este lucrat la milimetru de niște mecanizatori care-și respectă meseria, ca Ioan Gal, Szabo Iosif, Crăciun Mălan, Ioan Oros, Gavrilă Moldovan. Și punînd cap la cap toate acestea, vedem și de ce țăranii din Sîntandrei nu mai sînt nevoiți să răspundă în doi peri atunci cînd îi întreabă cineva cît grîu sau porumb au făcut. Să fi fost producția din '84, cînd s-au situat pe locul întîi pe județ, doar noroc și întîmplare ? Fie, pot zice ei, dar în '85 au obținut, de pe pămînturile lor neirigate, 8 100 kilograme de grîu la hectar, producții foarte bune a adus și anul 1986 iar acum, în acest an, au avut de cules 8 025 kilograme de orz și 8 201 kilograme de grîu. Deci la Sîntandrei s-au înregistrat de cîțiva ani încoace, recolte care se înscriu în cadrul nivelurilor de producție ce trebuie realizate pentru obținerea înaltului titlu de „Erou al Noii Revoluții Agrare".

Însă mai e ceva. Mai este adevărul că unii obțin rezultate frumoase, la culturile de cîmp, însă arată brusc o anume sfială cînd vine vorba de zootehnie. Pentru a vedea care e situația în această privință, la Sîntandrei, va trebui să spunem că dacă în redescoperirea zootehniei s-ar fi pornit de la zero, ar fi fost bine. Dar s-a pornit, ca să zicem așa, de dincolo de zero, printr-un efort de a elimina mai întîi ceea ce era o sursă de pagubă. Pentru a ajunge la ceea ce a devenit, între timp, un sector rentabil, a fost nevoie înainte de toate să fie dezafectate niște grajduri în care erau aduse vacile bolnave din județ. Locul a fost curățat, dezinfectat, și cooperativa a ajuns să aibă acum 510 bovine, din care 225 vaci cu lapte. În '85, cînd au fost cumpărate primele vaci, ele au dat în medie, în același an, 1 900 de litri. În '86, producția medie a crescut la 2 500 iar în anul acesta e de peste 3 000. Pe oameni îi interesează de-acum încolo calitatea efectivului și ar vrea să obțină un spor de producție de încă 1 000 de litri prin selecții succesive și care nu se pot face, bineînțeles, de pe o zi pe alta, ci pe parcursul cîtorva ani. Iar ceea ce se poate spune deocamdată este că, în urma efortului cooperativei de-a cumpăra o parte din vitele pe care le are astăzi, averea obștească nici n-a scăzut și nici nu s-a păstrat la un nivel staționar, ci a crescut, numai în acest an beneficiile fiind de 2,5 milioane de lei. Asta în condițiile în care valoarea unei norme a ajuns la 70 de lei, cînd fiecare om ce s-a dovedit vrednic își poate ridica banii cuveniți pe 21 ale lunii și cînd, pentru retribuția în acord global a oamenilor ei, cooperativei i-au revenit în această toamnă 400 tone de porumb.

Împreună cu Ioan Pop, ingineri destoinici ca Sandu Vasile și Ion Mihoc au ridicat la Sîntandrei prestigiul pe care se cuvine să-l aibă, în fața satului, un specialist din agricultură, iar cei 300 de oameni care reprezintă „brațele active" ale cooperativei n-au lăsat să treacă pe lîngă ei, degeaba, faptul că de pe pămînturile comunei se văd blocurile de la marginea orașului. O parte din produsele cooperativei se vînd, la chioșcurile C.A.P.-ului, în trei piețe din Oradea. Cînd ești țăran — zice inginerul Ioan Pop — și cînd muncești pămîntul de lîngă poarta unei cetăți, toată lumea se așteaptă să nu treci pragul porții aceleia cu mîna goală, ci cu coșul plin. Așa spune el, și așa gîndesc toți la Sîntandrei. Fiindcă așa e frumos, așa trebuie, așa e bine pentru toți.

D. CONSTANTINESCU

Cu muncă migăloasă se nasc recordurile în agricultură

Prieteni de drum

În carnetul de reporter, jurnalul nostru de zi, se adună de ani și ani, muntele unei arhive. Cu documente și evenimente. Oameni, locuri, întîmplări, inaugurări, premieri, invenții, cercetări, praguri, vîrfuri, clipe de gîndire, clipe de iubire, clipe de visare... Nu întotdeauna am reușit să scriem despre toți acei prieteni de drum care poartă țara înainte. Mulți nu s-au întîlnit în reportajele apărute. Le cerem iertare și îi asigurăm că, totuși, se află acolo, cu numele lor comun. Nu sîntem cu toții un chip, al țării și al timpului?

Azi, ne-am făcut ordine prin carnetele ultimelor luni, înainte de a le așeza în „arhivă", la „dosarul" anului 1987, și am descoperit atîtea portrete uitate.

★

...Era o zi caldă, de octombrie. Neobișnuit de caldă. Prin fereastra deschisă pătrundea zgomotul fabricii, ritm sacadat de instalații în mișcare. Bărbatul din fața mea oprește din cînd în cînd conversația și ascultă. „Este zgomotul ce-mi dă stare de liniște, îmi dă răgaz să mă gîndesc la proiectele zilei de mîine".

Care proiecte?

Pînă cînd am ajuns aici, n-am știut cum se fabrică uleiul din soia și ce drumuri ia. Am crezut că este cel din sticlă pe care îl cumpărăm de la „Alimentara". Nu este așa, am aflat în fabrica de pe platforma industrială a Urziceniilor. Această legumă, de care se ocupă atîția agronomi ai lumii ca și ingineri în chimie alimentară și în biochimie farmaceutică, se prelucrează în trepte prin procedee tehnologice superfine, încît de la bob la lecitină sau la proteina vegetală pură este un drum industrial foarte lung, fiecare treaptă cu produsul ei. La Urziceni, în Ialomița, de 13 ani, de cînd fabrica de ulei din soia a intrat în producție, se prelucrează aproape toată recolta de boabe obținută în cele 10 județe producătoare. Furnizează ulei brut pentru uleiul alimentar (rafinat și combinat cu cel din floarea-soarelui la „Muntenia" și „13 Decembrie" București, ori la „Oltenia"-Podari, din jud. Dolj), ulei industrial pentru lacuri și vopsele, lecitină pentru industria de panificație, produse zaharoase și pentru margarină, lecitină și proteine pentru medicamente, precum și ultimul produs pe scara fabricației, dar de o valoare și o importanță deosebită — șroturile pentru zootehnie.

Bărbatul din fața mea, cel care mă inițiază în chimia și metamorfoza bobului de soia cu atîta siguranță, nu este inginer chimist, cum credeam, este inginer electrotehnist. A sosit în fabrică la un an după intrarea ei în funcțiune, direct de pe băncile facultății. Ei absolvise liceul în Urziceni, se născuse la cîțiva kilometri depărtare, în Valea Măcrișului, și e bine să te întorci acasă, în Bărăgan, avînd unde să-ți folosești o diplomă universitară pentru tehnică de vîrf. Încă din stagiu, cu derogare, i se încredințează zestrea tehnică a întreprinderii, utilaje automatizate, instalațiile cele mai moderne la acea oră în domeniu. O fabrică de ulei este și ea cu „foc continuu", lucrează zi și noapte 11 luni pe an, iar în cealaltă au loc operațiile de diagnostic și tratament preventiv, au loc reviziile și reparațiile capitale. Medicamentul cel mai eficace este automatizarea. În 1982, inginerul șef mecano-energetic Dumitru Drăgan este numit director, dată de la care niciodată fabrica din Urziceni n-a creat probleme și n-a apelat la alții să i le rezolve. Cu oamenii, cu planul, cu calitatea, cu beneficiile, totul e în ordine. Productivitatea pe lucrător este de peste 3 500 000 lei pe an. Firește, datorită automatizării.

— Și „proiectele pentru mîine"?

— Unul se referă tot la automatizare. În vara aceasta am cerut, în sesiunea de repartiții un inginer automatist. Un tînăr, stăpîn pe ultimele cunoștințe în domeniu, care să introducă un suflu nou. I-am și dat tema de studiu și un proiect gata de pus în aplicare. Mai avem puncte pe fluxul de fabricație ce trebuie controlate printr-o înaltă aparatură automată de precizie. Sînt buclele de reglaj ale temperaturii la distilarea uleiului ce vor permite astfel să reducem consumul de abur, deci de energie și pe cel de benzină de extracție.

L-am și trimis pe tînărul inginer Florin Badea la Bîrlad, să aducă niște elemente pneumatice de automatizări ce se pretează instalațiilor noastre. Cu fiecare an, cu fiecare reparație capitală, am întinerit utilajele și instalațiile așa fel încît, nici 10 la sută nu mai seamănă cu ceea ce s-a cumpărat prin licență.

— Celălalt proiect?

— L-am încredințat tot unui stagiar. Unei fete. Inginera Mihaela Adam, energeticiană, absolventă tot de la Iași. E vorba de o pompă de căldură de tipul celor de la Combinatul de fire sintetice Iași, cu care să recuperăm toată energia termică din apele tehnologice și de la condensatoarele de vapori de benzină pentru a o utiliza ca apă caldă menajeră și la încălzitul orașului, fără să se mai consume alt combustibil în centrala termică. Din toamna lui 1988, voi putea adresa locuitorilor orașului invitația „Cetățeni, consumați, vă rog, la discreție apă caldă!". Vor avea suficientă, dat fiind necesarul nostru tehnologic, știut fiind că apa caldă nu se poate stoca.

★

...Și-a înălțat singur casa, de la temelie la acoperiș, sculptează în lemn, tăbăcește piei, croiește, coase haine și rochii pentru soția și fiica sa, repară pantofi, nu există meserie pe care să pună mîna și să n-o poată stăpîni. Firește, toate acestea sînt hobby-ul său de timp liber, priceperea și inventivitatea sa, manifestîndu-se, mai ou seamă la locul de muncă. Simion Ilieș a venit în „Azomureș" acum 22 de ani, după alți 17 trăiți la Făgăraș, tot într-un combinat chimic. A plecat de-acasă, din satul Cozma de pe Mureș, la 15 ani „zicînd către mama, să mă lase la meserie, vreu să iasă din mîinile mele ceva". A stat „în chirie" la un consătean, iar la serviciu se făcea umbra lui, pînă i-a furat meseria de strungar. Foarte repede și-a dat seama că „nu există nu știu și nu pot, dacă ai voință". Cu instalațiile KELLOG, Combinatul de îngrășăminte chimice din Tg. Mureș a bătut recorduri absolute în nivele de producție obținute și prin parametrii consumurilor atît la fabricile de amoniac cît și la acid azotic, la uree și melamină, fiindcă au fost menținute în stare perfectă de funcționare. Fără opriri, fără poticneli și cîrpeli. Și asta e posibil, fiindcă la „Azomureș" există o veritabilă uzină mecanică, unde se poate construi, repara, recondiționa orice utilaj și orice piesă de schimb, oricît de complexe ar fi. Sufletul și creierul acestei uzine, cu cîteva sute de oameni, este „nucleul de asimilări", cum i se spune, iar sufletul și creierul acestuia sînt inginerul Teodor Lechințan, maistrul Alexandru Satmari și muncitorul specialist Simion Ilieș. Fără „nea Ilieș" nimic nu se face, ei găsesc soluții să se poată rezolva „acasă" tot ceea ce aparent nu se poate. S-a uzat ori s-a defectat ceva la o instalație, a apărut o stare de urgență, conducerea tehnică, de la șeful secției la directorul general, după caz și amploarea situației, îi invită pe cei trei. După ce inginerul dă o idee, sugerează cum s-ar putea rezolva tehnic, toți îndreaptă privirile spre „nea Ilieș". „Auzi, bătrîne, poți face asta?". „Să ne gîndim — e vorba lui — vă dau răspunsul mîine, sau peste o oră sau peste 5 ore", cît crede el că ar avea nevoie. Și toată lumea știe că, așa cum a promis, a doua zi, după o oră, după cinci, va scoate din buzunarul salopetei o foaie de hîrtie cu o schiță, sau chiar piesa, scula, dispozitivul necesar. „Așa a fost, îmi povestește, la Acidul 3". (Vrea să zică la fabrica nr. 3 de acid azotic). „Se afla în montaj și lucrau aici specialiștii străini, de la firma de unde importasem instalația. Nu mergeau lucrurile cu rotorul, piesa principală, nu se potrivea și gata. Nu erau în regulă niște toleranțe. Orgolioși — așa am fi fost și noi, nu? ! — nu voiau să apeleze la cadrele noastre, s-au tot chinuit singuri, dar pînă la urmă, n-au avut încotro. Îl cheamă pe tovarășul inginer, dînsul pe mine. „Băieții-că, ai vre-o părere?", îmi zice. „Am", îi zic, dar lăsați-mă pînă mîine. Știam ce să fac, atunci în atelier n-aveam însă mașina de alezat și frezat cu portal ce îmi trebuia să aduc piesa la toleranțele necesare. Am făcut un dispozitiv pe care l-am atașat la strungul existent și, împreună cu colegul Gavril Borșa, am lucrat de la șase seara pînă a doua zi la șase seara, cînd am rezolvat necazul". Nu era un mărunțiș, era o problemă tehnică de microni. „S-a rezolvat perfect, zice, pentru că știm carte și meserie". Astăzi, în uzina de la „Azomureș" se, recondiționează chiar rotoarele în întregime. Văd, îmi arată, le pipăi o șumedenie de scule, dispozitive gîndite și meșterite de nea Ilieș și cu care se rezolvă numeroase probleme tehnice de finețe ale utilajelor din marele combinat chimic. Vreau să fac o glumă și-l întreb unde și-a lucrat salopeta? „La firma Simion Ilieș" îmi răspunde, cît se poate de serios și de adevărat.

CICI IORDACHE-ADAM ■

Dragostea pe care timpul n-a învins-o

Prima oară l-am întîlnit pe Dumitru M. Cristea în urmă cu cincisprezece ani. L-am cunoscut într-unul dintre momentele importante ale vieții: ieșirea la pensie. Atunci tovarășii lui de muncă din sectorul zootehnic al Cooperativei agricole de producție din comuna Bălenii, județul Galați, au ținut să-l sărbătorească pe cel ce a fost timp de aproape două decenii un zootehnist de frunte, cu fotografia afișată la panoul de onoare din centrul comunei, „om de aleasă cinste și o rară dragoste pentru animale" cum țin ise să-mi precizeze Eroul Muncii Socialiste, Alecu Crăciun, președintele cooperativei.

Am stat în ziua aceea mai mult de vorbă cu Dumitru M. Cristea, „tînărul" pensionar. Cîte nu mi-a povestit despre munca și viața lui. Aș fi putut scrie o carte și nu „portretul" pentru care fusesem trimis de ziar, material comandă fermă... „pînă în cincizeci de rînduri". Erau bucurii, erau împliniri, erau și satisfacții autentice, dar erau și unele „dureri". Că, așa este, nu poți să le ai chiar pe toate cîte le-ai vrea !... Am reținut însă că fusese unul dintre primii țărani veniți în cooperativă și chiar primul care a criticat o anume stare de lucruri: adică a unor lucrători străini de sat, angajați cu luna să îngrijească animalele din sectorul zootehnic, destul de „subțire și păgubitor" la vremea aceea.

— Pînă nu vom da sectorul zootehnic în grija oamenilor din sat, situația nu se poate îmbunătăți, a spus răspicat comunistul Dumitru M. Cristea, stîrnind nedumerire și ușoare proteste în adunarea generală. Să ajungă „văcarul" satului, parcă nu-l prea trăgea inima pe nimeni! Animalele, a continuat el la fel de hotărît, au nevoie nu numai de hrană, ci și de dragoste, de blîndețe, de o îngrijire atentă, un „ochi" de stăpîn. Străinii sînt tot străini oricît de pricepuți ar fi în meseria asta!

Și ca să dovedească tuturor că ceea ce vorbise era gîndit și socotit de el, pentru că „așa trebuia", chiar de a doua zi Dumitru M. Cristea a „lăsat" brigada 1 cimp, pe care o conducea de mai mulți ani, cu rezultate bune, și a luat în primire nu sectorul zootehnic cum credeau unii, ci douăsprezece vaci, apoi optsprezece, apoi douăzecișipatru pe care a început să le îngrijească atent, stînd în preajma lor multe ore din zi și din noapte. În numai cîțiva ani producția de lapte a „sărit" spre 2 700, 2 900, 3 100 litri pe cap de vacă furajată. Pe atunci era ceva!

Din cîștigurile realizate Dumitru și-a ridicat casă nouă, chiar lîngă sectorul zootehnic. Apoi a început să-și „aranjeze" copiii, care mai toți au lucrat pe lîngă el „o vreme". Pe Gheorghe l-a făcut zidar șamotor în marele Combinat siderurgic din Galați. Veronel s-a tras spre tîmplărie. Astăzi construiește blocuri de locuințe. Paraschiva muncește la C.F.R. Soțul ei este mecanic dizelist. Pe Janeta, fata lui cea mai mică, a oprit-o în comună și a căsătorit-o cu un cooperator. „Să aibă cineva grijă de bătrînețea noastră" îmi precizase moș Dumitru, zîmbind galeș. Era bunic și era fericit pentru asta.

Deci, în ceasul pensionării Dumitru M. Cristea îmi vorbea despre un destin împlinit, o mulțumire sufletească ce își aveau izvorul într-o viață închinată muncii, cinstei, grijii pentru avutul obștei și a adevărului. Și, cum la despărțire oamenii își propun noi reîntîlniri, cînd ne-am strîns mîinile, mi-a spus simplu: „Dacă mai veniți prin comună, cam tot pe aici, prin preajma animalelor să mă căutați. O să aflați mai lesne cum să dați de mine!".

Nu l-am mai căutat și anii s-au scurs. Zilele trecute străbăteam sectorul zootehnic al cooperativei agricole de producție din comuna Bălenii cînd, Eroul Muncii Socialiste, Alecu Crăciun mi-a spus, zîmbind enigmatic:

— Am să vă fac o surpriză plăcută. O să reîntîlniți, muncind încă aici, un vechi cunoscut.

Nu mi-am dat seama despre cine este vorba pînă nu am dat cu ochii de moș Dumitru M. Cristea. Chiar el era. Mai impunător, oleacă, la trup, dar tot așa de mare la suflet și statornic în dragostea sa pentru animale. Da, de cincisprezece ani de cînd a ieșit la pensie, răspunde de bucătăria furajeră a sectorului zootehnic, pregătind la cei optzeci de ani ai săi, zilnic, hrana pentru opt sute cincizeci de bovine. O vitalitate deosebită alimentată continuu dintr-o dragoste pe care timpul n-a învins-o, din hărnicie, dintr-un spirit de bun gospodar. La întrebarea mea, plină de mirare, mi-a răspuns:

— Apoi, la noi românii, știți cum este? E greu pînă prindem rădăcină într-un loc. Nu ne mai desprind de acolo nici cele mai crîncene furtuni!

L-am întrebat despre foștii săi tovarăși de muncă pe care îi cunoscusem cu prilejul primei întîlniri. Mulți dintre cei care au format „prima generație" de îngrijitori în zootehnie la Bălenii, au trecut în amintire. Alții, care au venit mai apoi, tineri abia eliberați din armată ca: Chirilă Costache, Tudor Spinu, Florin Ivan, „bat" acum spre cincizeci de ani. Sînt și novicel ca: Toader Roșca, Emil Hurju, Ioana Popa care se află la primii pași. Tuturor Dumitru M. Cristea le-a fost și le este prieten, tovarăș de muncă și sfătuitor. Acum a ajuns străbunic și e foarte mîndru de lucrul acesta. Ca să nu mai spun că are „o sumă de propuneri, îmbunătățiri și noi rețete pentru furajarea vacilor de lapte, îndeosebi!"

La cei optzeci de ani ai săi Dumitru M. Cristea este zilnic în comunicare directă cu oamenii, cu responsabilitățile sociale, are satisfacția muncii împlinite, trăiește bucuria utilității sale pentru cooperativă, pentru satul în care s-a născut și pe care l-a văzut înflorind, an de an, sub ochii săi.

MIRCEA IONESCU ■

■ Sesizări, propuneri, idei — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

În cuprinsul paginii vom insera, cu precădere, de această dată, o serie de răspunsuri primite din partea unor instituții și foruri de resort cărora ne-am adresat în vederea soluționării propunerilor și cererilor formulate de către cetățeni. Cu firească satisfacție, remarcăm și cu acest prilej solicitudinea dovedită de aceste instituții și foruri, grija manifestată față de nevoile oamenilor, motive care ne determină ca, pe această cale, să le adresăm mulțumiri.

■ **Consiliul popular al județului Hunedoara — Secția planificare, dezvoltare, organizare, prețuri și tarife**, în legătură cu aspectele semnalate de Vasile Paraschiv — lucrător în cadrul Întreprinderii de gospodărie comunală și locativă Hunedoara — care ne relata faptul că în statele de retribuire și în fișele de evidență a retribuirii, întocmite la această întreprindere, nu este consemnat numărul de ore prestate de către personalul muncitor, ne comunică următoarele : „Din cercetările întreprinse la I.G.C.L. Hunedoara, respectiv la Biroul financiar-contabilitate și compartimentul de normare, rezultă că situația sesizată de petiționar se confirmă. În urma măsurilor dispuse de conducerea întreprinderii s-a stabilit însă, ca pe viitor, la sfîrșitul fiecărei luni să se afișeze situația orelor prestate, la loc vizibil, astfel încît întregul personal muncitor să fie în măsură să cunoască direct contribuția fiecăruia la realizarea tuturor sarcinilor de plan".

■ Referitor la scrisoarea unui colectiv de sudori din cadrul I.A.C.P.B. — București, Brigada nr. 1, care ne-a solicitat relații privind acordarea de concediu suplimentar de odihnă pentru condiții deosebite de muncă, ne răspunde **Ministerul Muncii — Direcția coordonării retribuirii în ramurile economice** : „Concediul suplimentar de odihnă pentru condiții deosebite de muncă se acordă de către unități personalului a cărui activitate este prevăzută în lista publicată în Buletinul Oficial nr. 85 1968, numai dacă activitatea se încadrează în criteriile prevăzute de H.C.M. nr. 1 149/1968 (art. 1). La punctul 36 din această listă, este prevăzută acordarea de 3 zile de concediu suplimentar pentru activitatea continuă de sudură electrică și autogenă, exclusiv sudura prin puncte și cap la cap. Ca urmare, unitatea este aceea care, cunoscînd concret condițiile în care se prestează această muncă, poate stabili dacă activitatea specifică a acestui colectiv se încadrează în criteriile reglementărilor menționate, deci, dacă cei vizați pot beneficia de concediu suplimentar de odihnă pentru condiții deosebite. În cazul unei eventuale nerespectări a acestor reglementări, de către întreprindere, semnatarii scrisorii se pot adresa organului ierarhic superior, care, potrivit prevederilor articolului 204 din Legea nr. 57/1974, răspunde de aplicarea în unitățile subordonate a prevederilor legale stabilite în domeniul retribuirii muncii".

■ „Sînt posesorul unui „Trabant 601 S" — ne relatează în scrisoarea sa **Emuria Saledin din Medgidia, str. Lupeni, bl. C 3, apart. 26** — și o defecțiune apărută la acest autoturism m-a determinat să mă adresez, în vederea remedierii ei, atelierului de reparații al Cooperativei „Înfrățirea", din localitate. Desigur, am rămas surprins cînd am aflat că, în unitate, deținătorii autoturismelor de acest tip nu beneficiază de asistență tehnică pentru simplul motiv că... nu există specialiști ! Am fost îndrumat, deci, să mă deplasez la Constanța, la o unitate „service" ; deci, un drum dus-întors de lung, timp pierdut, benzină irosită în mod inutil — aș spune — pentru o mărunță reparație de cîteva minute. Pentru că situația în care am fost pus nu reprezintă un caz singular, aș dori să propun — în situația că nu există posibilitatea înființării unei secții de reparații pentru „Trabant" — trimiterea spre inițiere a cîtorva mecanici, care, la nevoie, să-i poată scoate din impas pe posesorii acestor mașini. De asemenea, inițiativa înființării în orașul nostru a unui magazin general de desfacere a pieselor de schimb auto ar fi nu numai binevenită dar și realizabilă, cu atît mai mult cu cît Medgidia — oraș devenit pe zi ce trece tot mai frumos — poate oferi în acest scop și spațiul comercial adecvat".

Două propuneri nu numai interesante, dar și justificate, cărora forurile de resort le vor afla, credem, rezolvarea firească !

■ Pentru Tudorina Bâtu din București, Bd. Iosip Broz Tito nr. 40, bl. C 13, apart. 47, sect. 3, un răspuns sosit din partea **Consiliului popular al sectorului 3 al Capitalei** : „La scrisoarea dumneavoastră prin care solicitați scutirea de contribuția în muncă, stabilită conform Legii nr. 1/1985, vă comunicăm că analizînd cererea și actul medical justificativ, din care rezultă că „vi se contraindică orice fel de muncă", s-a stabilit — de către Comitetul executiv al Consiliului popular al sectorului 3 — scutirea dumneavoastră de prestarea acestei contribuții".

■ Și, un ecou la unul dintre materialele publicate : **Întreprinderea de Transport București — Exploatarea transport autobuze** ne comunică : „Referitor la articolul „Șoferul grăbit", apărut în revista dumneavoastră nr. 1687 din 16/10/1987, în care este sesizat faptul că șoferul autobuzului cu nr. 31 B 7912, aflat în circulație pe traseul liniei 133, nu a oprit regulamentar în stație pentru a prelua călătorii, avînd de asemenea și o atitudine necorespunzătoare, vă informăm că, din cercetările efectuate rezultă că șoferul în cauză se numește Vasile Balaciu și este încadrat la Autobaza Nordului. Fapta acestui conducător auto a fost analizată în comisia de disciplină a autobazei amintite, care a hotărît sancționarea sa prin diminuarea retribuției cu 10 la sută pe timp de o lună și reducerea corespunzătoare a coeficientului de acord global. Cazul a fost prelucrat cu întreg personalul de mișcare din autobază, în vederea evitării pe viitor a unor asemenea acte de indisciplină. Menționăm că în atenția conducerii unității noastre se va afla și în continuare preocuparea vizînd asigurarea unui transport în comun de calitate".

■ **Consiliul popular județean Hunedoara — Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale** : „Adresîndu-se dumneavoastră în scris, Ioan Nicolae Bacalete din Hațeg, str. Aurel Vlaicu, bl. 6 D, apart. 34, arată că a fost bolnav, internat într-un sanatoriu TBC în perioada 11 09 1986 — 1 02 1987, iar unitatea la care este încadrat în muncă — C.P.A.D.M.-Unirea — nu i-a achitat indemnizația legală pentru incapacitate temporară de muncă. În vederea soluționării acestei probleme, trecîndu-se la verificarea și analizarea aspectelor sesizate, prin prisma prevederilor legale, s-a constatat că Ioan Nicolae Bacalete are dreptul la indemnizația de boală și că plata acesteia trebuie efectuată de către unitatea la care este încadrat. Cooperativa de producție, achiziții și desfacerea mărfurilor Unirea, unitatea în cauză, nu a achitat aceste drepturi deoarece nu a solicitat și deci nu a obținut sumele necesare. Abia la data de 14 10 1987, prin adresa nr. 1 150, a solicitat, în mod documentat, suma respectivă, iar Oficiul de asigurări sociale și pensii de stat din cadrul direcției noastre a luat în evidență cererea unității, urmînd ca petentului să i se asigure drepturile sale legale".

■ **Ministerul Construcțiilor Industriale — Departamentul pentru construcții în străinătate — ARCOM** : „Referitor la scrisoarea semnată de Ioan Timofte din București, str. Nicolae Sebe nr. 4, bl. L 11, et. 7, apart. 40, sect. 3, vă facem cunoscut următoarele : în baza actelor medicale eliberate de Spitalul clinic al constructorilor — Dispensarul policlinic București și la propunerea comisiei sociale, Biroul executiv al ARCOM București, în ședința din 3 noiembrie a.c., a hotărît ca toate cheltuielile ocazionate de șederea lui I. Timofte din străinătate înainte de termen, pe caz de boală, să fie suportate de ARCOM București. De asemenea, am comunicat petentului să se prezinte pentru a i se restitue suma imputată. Menționăm că soluționarea acestui caz a necesitat o perioadă mai îndelungată de timp, deoarece tov. Timofte Ioan nu a reușit să prezinte la ARCOM acte medicale justificative. Ca urmare, am solicitat unității medicale competente relații cu privire la starea sănătății acestuia, atît la plecarea în străinătate, cît și la sosirea în țară, iar certificatele medicale trimise au clarificat modalitatea rezolvării cazului".

■ **Procuratura județeană Olt** : „Vă facem cunoscut că în urma apariției articolului intitulat „Pe banii oamenilor și pe motorina statului" în numărul 44 al revistei dumneavoastră, am dispus ca Miliția județului Olt să efectueze cercetări penale contra persoanelor ce se fac vinovate de situațiile descrise în articol, sub aspectul infracțiunilor de abuz în serviciu și delapidare".

■ Din scrisoarea semnată de **Nicolae Roșu din București, str. Izvorul Mureșului nr. 9, bl. D 9, sc. C, apart. 21, sect. 4** — un om pe care iubirea de frumos îl îndeamnă, se pare, să posedească adesea prin locuri ce-i satisfac setea de cunoaștere a realizărilor deosebite ale semenilor săi — aflăm că în orașul Caransebeș, pe strada Muntele Mic, la numărul 11, județul Caraș-Severin, locuiește un om dotat cu remarcabile calități artistice. Este vorba despre meșterul croitor Ionel Măran, care — după părerea semnatarului scrisorii — este nu numai croitor, dar și un înzestrat creator de artă capabil să confecționeze cu neîntrecută iscusință o mulțime de obiecte de strictă necesitate sau artizanale, casa acestuia transformîndu-se într-un veritabil muzeu. Felicitîndu-l pe „meșterul Măran" pentru frumoasele sale îndeletniciri, îi urăm, la rîndul nostru, zile senine pentru a-și putea continua vreme îndelungată activitatea cu aceeași pasiune !

■ **Ministerul Educației și Învățămîntului**, referitor la scrisoarea profesorului Gheorghe Mihai de la Școala nr. 1 din Fundulea, județul Călărași — care solicita detașarea sa în județul Bacău — ne informează că Inspectoratul școlar al județului Călărași și-a dat acordul în această privință, iar în județul Bacău, conform dorinței sale, i s-a oferit post la Școala Răchitiș-Strungari. Tînărului profesor îi dorim succes la noua sa catedră !

■ **Consiliul popular județean Brăila — Direcția generală pentru agricultură** : „În scrisoarea sa, Viorel Ilie din satul Dedulești, comuna Mircea Vodă, solicită sprijin pentru a fi reîntegrat în muncă la C.A.P. Mircea Vodă, arătînd în același timp că aproape toate conducerile unităților agricole de pe raza acestei comune refuză să îl încadreze. În urma cercetării aspectelor relatate s-a constatat însă că i s-a oferit post la ferma zootehnică din comuna Sutești, aparținînd I.A.S. Mircea Vodă, post pe care petentul l-a refuzat, pretextînd că acest loc de muncă nu se află pe raza comunei amintite. Ulterior, revenind asupra hotărîrii sale inițiale, Viorel Ilie s-a prezentat din nou la I.A.S. Mircea Vodă pentru a primi postul pe care îl refuzase, dar nu a mai putut fi încadrat, postul fiind ocupat între timp. Cu toate acestea, pentru soluționarea cererii sale, s-a dispus încadrarea acestuia conform pregătirii sale profesionale, la C.A.P. Mircea Vodă.

■ „Referitor la scrisoarea cu nr. 9451 1987, adresată dumneavoastră de Mihai Martiuc din Roman, str. Tudor Vladimirescu, bl. 13 A, sc. D, apart. 44 — se menționează în răspunsul primit din partea **Ministerului Sănătății — Direcția asistență medicală** — vă facem cunoscut că, din dispoziția conducerii Ministerului Sănătății, cabinetul de specialitate oftalmologie din policlinica Spitalului Roman a trimis pacientul pentru internare la Spitalul Militar Central din București, pentru investigații și tratament de specialitate oftalmologic".

■ În legătură cu soluționarea situației locative a familiei Bogdan din Piatra Neamț, Aleea Ulmilor, bl. 31, sc. A, apart. 5, **Consiliul popular al municipiului Piatra Neamț** ne comunică : „Semnatara scrisorii, Iuliana Bogdan, este încadrată la Întreprinderea de tricotaje Piatra Neamț, este căsătorită, are un copil și solicită repartizarea apartamentului de la adresa menționată, unde locuiește în prezent fără forme legale. Deși s-a constatat că petenta nu figurează pe tabelul de priorități al unității unde lucrează — fiind încadrată de numai 10 luni — pentru a i se acorda sprijin, s-a stabilit repartizarea apartamentului solicitat Întreprinderii de tricotaje, care, la rîndul său, a acordat apartamentul familiei Bogdan".

■ Cu aceeași înțelegere față de solicitările cetățenilor, ne răspunde și **Consiliul popular județean Giurgiu**, în legătură cu rugămintea exprimată de Marioara Gebăilă din Giurgiu, Șoseaua Alexandriei nr. 7, bl. A 6, apart. 3 : „Petiționara este încadrată la Întreprinderea pentru contractarea, achiziționarea și păstrarea produselor agricole Giurgiu, dar locuiește, împreună cu cei doi copii minori, într-un apartament din fondul locativ de stat, aflat în administrarea Trustului I.A.S. din localitate, apartament care a fost atribuit inițial fostului său soț. Trustul I.A.S. Giurgiu a introdus acțiunea de evacuare, iar Judecătoria Giurgiu, prin sentința civilă nr. 2322 din 6 august 1987 a admis acțiunea, obligînd-o pe Gebăilă Marioara să elibereze acest apartament. Avînd în vedere situația familială deosebită a petiționarei, există posibilitatea ca aceasta să locuiască în continuare în apartamentul atribuit fostului soț, iar Trustului I.A.S. Giurgiu să-i fie repartizat un alt apartament din fondul locativ de stat. În vederea soluționării situației relatate în scrisoare, s-a cerut trustului amintit să renunțe la evacuarea Marioarei G., acestuia urmînd să-i fie repartizat un alt apartament".

■ **Direcția generală pentru dezvoltarea construcțiilor de locuințe social-culturale și administrație locativă** : „Referindu-ne la articolul apărut în revista „Flacăra" nr. 40 sub titlul „Cine aplică legea ?", vă comunicăm următoarele : în urma verificărilor întreprinse, s-a constatat faptul că între cele două familii, Dinescu și Silviniu, din str. Fruntașului nr. 14, sect. 1, au existat nenumărate neînțelegeri în legătură cu delimitarea dreptului de proprietate asupra terenului ce formează curtea imobilului. În acest sens, părțile au hotărîri judecătorești rămase definitive, pe care, potrivit legii, le pot pune în aplicare prin executorul judecătoresc I.C.R.A.L. Pajură, respectiv S.G.L. nr. 2 a executat dispozițiile Deciziei nr. 799 din 20 06 1986 a Consiliului popular al sectorului 1 al Capitalei, prin demolarea celor două magazii construite de Silviniu Nicolae fără autorizație".

■ **Întreprinderea de transport București** : „În legătură cu nota apărută în revista dumneavoastră cu nr. 1686 1987, vă informăm că de curînd, punctul terminus din zona centrală a liniilor 516, 513, 517 de maxi-taxi a fost reamplasat pe Bulevardul 1848 în locul fostei stații de troleibuze".

■ Primim de la **Consiliul popular județean Maramureș** : Din discuțiile purtate cu conducerile unităților Exploatare de carieră Baia Mare și I.P.I.C. — C.F. Baia Sprie, a reieșit că pentru anul 1988 Centrala de construcții căi ferate București a constituit fonduri necesare pentru achitarea primelor prevăzute pentru depășirea planului la export și au fost transmise unității, iar pentru anul 1987 sînt în curs de perfectare și rezolvare. Menționăm că la data de 31 octombrie 1987 au fost deja achitate sumele cuvenite celor care au executat produse pentru export pe anul 1986.

■ **Întreprinderea județeană de gospodărire comunală și locativă Argeș**, dînd curs solicitării cetățenilor din blocurile 1—7, zona Cîmpineanu—Pitești, ne răspunde că pînă în prezent sînt montate 81 de contoare ITRD Pașcani, urmînd ca alte 50 de contoare să fie montate imediat ce furnizorul va onora comanda IJGCL Argeș. Preconizăm ca toate punctele termice din municipiul Pitești — se precizează în răspuns — să fie contorizate cu aceste tipuri de aparate. Conducerile asociațiilor de locatari participă direct la citirea indicațiilor acestor aparate care se dovedesc de o bună precizie.

Pagină realizată de CONSTANTIN BALACCIU ■

Poșta redacției

Biala Ioan — Iași, Jurca Petru — com. Brănișca (Hunedoara) : Adresați-vă în scris librăriei „Cartea prin poștă", 79701 București, str. Pitar Moș nr. 5, sector 1. ● **Păcelan I. Ștefan** — satul Calapăru, com. Borăscu (Gorj) : Pentru a beneficia de lot ajutător, trebuie să fiți membru cooperator și să lucrați efectiv, îndeplinindu-vă numărul minim de norme stabilit de adunarea generală. ● **Juncănaru Dumitru** — Iași : Potrivit prevederilor art. 4 din Legea 22 1969, nu poate fi gestionar cel condamnat pentru delapidare, chiar dacă a fost grațiat. ● **Dumitrescu Ana** — București : La dosarul pentru înscrierea la examenul de admitere în învățămîntul superior, cursuri serale, nu interesează repartiția, ci adeverința care să dovedească faptul că sînteți încadrată în muncă. ● **Pancu Emilia** — Motru : Nu este posibil și nici nu v-am sfătui să încercați. ● **Ciolac Ramona** — Timișoara : Nu le cunoaștem adresele, dar, fiți sigură, cîntările respective știu că sînt iubite și prețuite. Altceva ce le-ați mai putea comunica ? ● **Ferencz Ildikó** — Miercurea Ciuc, **Drezaliu Crișan** — satul Tîrlești, com. Poșești (Prahova) : Legal este să primiți alocația începînd din luna următoare celei în care ați depus dosarul pentru stabilirea acestui drept. ● **Gavril Florinel** — satul Lunca, com Borca (Neamț) : Toate casele de filme își au sediul în Piața Scînteii nr. 1, sectorul 1, București. ● **Ocneru Marius** — Constanța : Nu trebuia să meditați îndelung. Întotdeauna cînd vă adresați cuiva, e normal să vă recomandați. La orice oficiu poștal găsiți Catalogul publicațiilor care apar în țara noastră și la care vă puteți abona. ● **Anechiței Vasile** — Rovinari : 1) Dacă aveți într-un an 12 zile de concediu fără plată, în luna în care vă luați a 13-a zi, pierdeți dreptul la alocația de stat pentru copii. 2) Discutați cu juristul întreprinderii. ● **Ursaru Dumitru** — Roman : Vă sfătuim să vă încadrați în muncă pe postul ce v-a fost oferit de către D.P.M.O.S., pentru a vă putea prezenta la Comisia de expertiză medicală și recuperare a capacității de muncă. ● **Jianu Constantina** — com. Piatra Olt (Olt) : De la Direcția generală asigurări sociale, pensii și asistență socială din Ministerul Muncii s-au dat indicații D.P.M.O.S. a județului să vă programeze pentru înscrierea la pensie pentru limită de vîrstă. ● **Acatincăi Lucia** — Iași : Consiliul popular al orașului Siret înțelege să acorde tot sprijinul tovarășei Stronschi Gabriela și fiicei sale. Trebuie însă neapărat să se ajute singură, în primul rînd, rezolvîndu-și problemele de familie și de sănătate.

REGHINA VARVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Creatorii întîmpină Conferința Națională a partidului

Cultura românească în slujba perfecționării omului

Fotografie de ELENA GHERA

POEM PENTRU PATRIE

Cîntec

Mi-e dor de e iarnă cu multă zăpadă
Să tulbure liniștea, s-aducă fiori
Din clopotul nopții pe lume să cadă
Colindele noastre de sărbători

Cu Lipani și Vitorii prin sate moldave
Să brăzdăm cu plugul, adînc în pămînt
Din Siret să se-audă pîn' la Tîrnave
Cîntecul nostru, cîntecul sfînt

Să cadă nămeții pe munții Carpați
Pe brazi să vibreze lerului-ler
Să trecem lumina prin ochi dilatați
Să tragem colindul pînă la cer

Vinul să sară-n carate bătrîne
Aburească pîinea la prînzul străbun
Pacea din teaca limbii române
Să lumineze colindul român !

DIONISIE DUMA

Artă și conștiință

Dintotdeauna, cultura și artele nu s-au manifestat în sine. Inspirate de fenomenele realității, ele se întorc în realitatea vieții, luminînd sinteze și semnificații ce aprind pentru a implica conștiințe în însuși procesul continuu al devenirii.

Astfel, raportul artă-conștiință, se înscrie în procesul complex al educației generale. Aș desprinde de aici rolul și importanța conștiinței artistului, căci mutațiile de conștiință *(de atitudine și mentalitate, de caracter, de gînd, de vorbă și faptă) petrecute la tot pasul în societatea contemporană, multilateral dezvoltată, fixează repere fundamentale și în conturarea creației artistice. Pentru a le surprinde în întreaga lor complexitate, prin cunoaștere și înțelegere, artistului nu-i mai ajung astăzi doar talentul și intuiția, oricît de mari ar fi ele ori de puse în valoare, ci și un foarte bogat bagaj de cunoștințe politice, istorice, filosofice, estetice, chiar economice și tehnico-științifice, însușite, desigur, în ansamblul dialecticii și interdependenței lor.*

Înclin să cred că dezvoltarea social-politică și tehnico-științifică, dezvoltarea multilaterală socialistă a adus în artă o sete nestăpînită de autocuprindere a tuturor problemelor și ideilor noi cu care omul obișnuit se află azi în contact. Unii autori de cărți, de piese de teatru, de scenarii de film, de pildă, înghesuie într-o singură lucrare cam tot ce aud ei în dreapta și stînga c-ar fi la ordinea zilei... Și fac acest lucru cu un soi de voluptate „enciclopedică", puțin atenți la rigoarea estetică, la specificitatea genului, ca și cum important ar fi numai CE spunem, nu și CUM spunem, transformînd astfel întregul lor demers creator într-un „depozit" de vaste informații și intenții nesusținute artistic.

Transfigurarea artistică a marilor idei, a ideilor-forță, dinamizatoare pentru societate, ține fără îndoială de gradul în care opera exprimă ideologia unei epoci, propagînd-o, mobilizînd conștiințele pentru atingerea celor mai înalte idealuri, dar depinde și de modul în care știm noi, inspirați de ele, să reconstituim vibrant cele mai caracteristice situații, dimensiunile specifice ale vieții și oamenilor zilelor noastre. Ține deci de iscusința profesională, de măiestria, de talentul investite. Așa s-au născut și marile opere clasice și universale ce-au înfruntat veacurile, constituindu-se azi într-un nepieritor tezaur.

Iată de ce cred cu tărie că miracolul teatral nu-l vom găsi niciodată în amănuntul nesemnificativ, în faptul divers și efemer, în „bombardamentul" informațional și mărunțișurile existenței cotidiene, ci numai în ceea ce poate cu adevărat revigora structura făpturii umane. Avem nevoie, cred, de piese de teatru adevărate și înălțătoare, păstrătoare a celor mai frumoase virtuți ale neamului, ale limbii române, piese capabile să formeze cu adevărat o nouă cultură, socialistă, care să ducă mai departe cele mai frumoase tradiții ale culturii moștenite, naționale și universale.

GEORGE MOTOI

Imn studențesc

Ampla manifestare artistică pe care studenții din centrele universitare București, Cluj-Napoca, Iași, Timișoara au dedicat-o Conferinței Naționale a partidului și celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii a transformat scena Operei Române într-un adevărat amfiteatru.

Patronată de Uniunea Asociațiilor Studenților Comuniști și Ministerul Educației și Învățămîntului, manifestarea a cuprins vernisajul celei de-a IV-a ediții a **Concursului național de afiș politic** cît și un bogat și semnificativ spectacol numit **Imn studențesc pentru țară, pentru partid.** Fie că e vorba de mijloacele de expresie ale artei plastice, de poezie, muzică sau dans, atît expoziția cît și spectacolul au un mesaj unic : adeziunea tineretului nostru la viziunea pașnică și constructivă a celor mai înalte ideaiuri ale patriei, conștiința responsabilității care apasă pe umerii generațiilor viitoare în menținerea în lumea de mîine a unui climat fertil de muncă și colaborare pe planeta noastră.

Majoritatea studenților prezenți în expoziție și spectacol sînt laureați ai Festivalului artei și creației studențești, expresia lor artistică prin care au impus manifestării de la Opera Română un înalt nivel valoric dovedește bogatul potențial de forțe creatoare ale generației tinere, încrederea în resursele nelimi-

(Continuare în pag. 11)

ION ZUBAȘCU

NICULAE STOIAN:

„Sînt un poet al zilelor care devin istorice"

— Cum doriți să începem convorbirea, Niculae Stoian ?

— Dacă-mi permiți, stimate coleg, Nicolae Grigore Mărășanu, deopotrivă, ca și mine, poet și gazetar, salahor al paginii de plumb, cum îmi place mie să numesc, înnobilînd-o, profesiunea noastră zilnică, aș începe dialogul printr-o constatare și modestă și îndreptățită că eu m am autodefinit foarte exact în cartea Fișa personală, apărută la începutul deceniului 7, drept „poet al zilelor care devin istorice".

— Din acest preambul vă atrag atenția, Niculae Stoian, decurg cel puțin două întrebări, una despre istorie, iar cea de a doua despre vizionarism.

— În ce privește istoria, ea mi-a apărut totdeauna drept un jurnal de front al unui neam vechi iubitor de pace. Front înseamnă, ca să citez un cunoscut dicton, la război ca la război, este necesară o disciplină de fier, în orice moment. De aceea mi se pare extrem de importantă sublinierea făcută în acest sens de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu : „A fi revoluționar înseamnă să pui mai presus de toate interesele partidului, ale poporului și să lași la o parte orice interese de ordin personal.

(Continuare în pag. 15)

GRIGORE MARAȘANU

Eroi ai zilelor noastre în filmul românesc

Arta și realitatea, concepte pe care nu doar bunul simț ci și argumentele esteticienilor, ale teoreticienilor le-au așezat, de multă vreme, într-o relație reciproc anteică, reprezintă și termeni fundamentali definind o relație esențială pentru creația contemporană. S-a dovedit, de fapt, de zeci și zeci de ani, că pînă și zborul aparent nestingherit al imaginației, chiar și aluncarea în ecfurile oniricului sînt, de fapt, controlate permanent de radarul fără greș a ceea ce se numește „simțul realității". Punct de pornire și element de control, realitatea este, așadar, materia primă a oricărui act de creație.

E deci firesc ca o artă cum este cea a filmului — născută tocmai din aspirația secretă de a „concura" realitatea, de a o recrea cu intenții artistice — să așeze această dualitate artă-realitate în centrul exigențelor sale. Filmul românesc își măsoară realizările mai ales în funcție de adecvarea la acest raport. A descifra „tainele", semnificațiile realului, a căuta răspuns la întrebările omului modern, a risca chiar soluții pentru dilemele sale — a devenit deja una dintre cele mai complexe aventuri.

Sînt mai bine de două decenii de cînd realitatea — ca teritoriu de prospectare cu mijloacele creatorului cineast (și nu numai !) — a devenit un bun comun. Cu cită pricepere se înfăptuiește această misiune, aceasta depinde de harul fiecărei generații. Filmul — gen eminamente epic — își poate desigur verifica durabilitatea în timp și prin puterea de a impune personaje. Cine sînt eroii filmului românesc al zilelor noastre ? Unde se așază ei în raport cu o posibilă galerie reală de oameni ai zilelor noastre ? Iată ceea ce ne-am propus să prospectăm în dezbaterea care răspunde nu numai unei firești asumări conștiente a importantului rol educativ ce revine artei în general, ci și mai ales repetatelor sublinieri făcute în documentele de partid de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu : „Cinematografia trebuie să constituie pentru poporul nostru o adevărată oglindă în care să se exprime sintetic, în formă artistică, rezultatele creației și eforturilor sale — și care totodată să ducă cunoscute și peste hotare realizările noastre în construcția socialistă".

Am invitat să participe la acest dialog în paginile revistei atît pe beneficiarii imediați ai filmului românesc contemporan — oameni ai muncii la întreprinderea de medicamente și coloranți „Sintofarm", cît și un specialist — criticul de film Călin Căliman, în speranța unei confruntări de opinii care să sugereze unele din direcțiile receptării producției noastre cinematografice, pornind de la premisa că, mai ales în aceste zile premergătoare Conferinței Naționale a partidului, scrutarea cu responsabilitate a rezultatelor obținute în acest domeniu în ultima vreme nu poate fi decît profitabilă.

Declarație de dragoste

O zi de muncă obișnuită la Întreprinderea de medicamente și coloranți „Sintofarm" din Capitală. Deși preocupările oamenilor muncii de aici gravitează, cum e și firesc, mai degrabă în jurul secretelor chimiei decît în jurul artei filmului, dialogul pe această din urmă temă a găsit aici nu numai interes, ci și competență, exigență, claritate a ideilor. Din convorbirea mai largă — realizată cu sprijinul prompt și avizat al secretarului Comitetului de partid, Gheorghe Antoniu — am desprins patru opinii, diferite prin aria de interes, convergente însă prin votul spontan acordat calității.

Cu sinceritate despre tinerețe

„Mă interesează, firește, filmul românesc în general. Mă bucur pentru orice reușită și, în gînd, încerc să bănuiesc șansele pe care le-ar avea într-o competiție internațională. Cred că filmul românesc are mari disponibilități și excelenți profesioniști și că, deci, merită din plin atenția și preocuparea noastră.

Cum e și firesc mă apropii cu precădere de filmele destinate tinerilor. Pot să spun că mai ales aici anii din urmă ne-au adus bucurii. **Liceenii** și **Declarație de dragoste**, ale regizorului Nicolae Corjos vor rămîne, sînt sigur, prototipuri ale sincerității. Deși nu mai am chiar vîrsta protagoniștilor, am regăsit cu mare plăcere problemele adolescenței, într-o lumină adevărată — acea lumină care tinde să facă din niște mici personalități, încă tulburi, oameni adevărați. Tinerii din film, ca și profesorii lor sau părinții, reușeau să se integreze, fără dificultăți, universului nostru al fiecărula. Nu e întîmplător faptul că aceste filme au făcut și fac încă săli pline. Secretul nu poate fi decît această sinceritate, acest firesc care anulează distanța dintre noi, spectatorii, și ceea ce se întîmplă pe ecran. Tot aici aș pomeni un alt film cu și despre adolescenți : **Al patrulea gard lîngă debarcader**, de Cristiana Nicolae, mi se pare, de asemenea un film care, cu toată poezia lui, ne face să gîndim puțin asupra problemelor vîrstei de trecere, ca să zic așa. Nu ne este, nu ne poate fi indiferent cum sînt tinerii noștri. Și de fapt ei sînt așa cum sîntem, la rîndul nostru.

Un alt fel de a vedea tinerețea — mai puțin cu poezia și mai mult cu proza (sau de ce nu poezia ?) muncii, a vieții dure a șantierelor țării a fost **Salutări de la Agigea.** Nu-mi amintesc acum regizorul acestui film, dar vreau să spun că eroii săi, tineri, la început de drum, mi se par posibili, sînt chiar tinerii de lîngă noi, cel puțin unii dintre ei și filmul ne ajută să-i vedem mai bine.

Prețuiesc foarte mult filmele făcute de Sergiu Nicolaescu și regret că tema pe care ne-ați propus-o nu-mi îngăduie să le aduc în discuție. Cred însă că se poate spune că mulți dintre eroii filmelor sale de război sau din serialul cu comisarul Moldovan ne-au rămas în memorie tocmai pentru că privesc istoria dinspre noi, dinspre timpul prezent. **Dandu Udrea**, inginer chimist)

Adevărul care înfrumusețează

„Ceea ce cred că a învățat foarte bine filmul românesc în ultimii ani este într-adevăr tinerețea. Și cred că e semn bun. Faptul că unele filme au avut una sau mai multe continuări — mă gîndesc la cele pomenite de colegul meu, realizate de Nicolae Corjos, dar și la serialul „bobocilor", al lui Mircea Mureșan sau la cel al lui Francisc Munteanu, **Buletin de București** și **Căsătorie cu repetiție** — demonstrează că au fost filme de succes. Cu eroii lor — tineri ai zilelor noastre, cei mai mulți aflați pe pragul vieții adevărate ca profesioniști confruntîndu-se cu dificultățile dar și cu satisfacțiile repartiției — spectatorii au dorit să se reîntîlnească. Cît despre **Liceenii**, care în unele privințe a întrecut succesul cu **Declarație de dragoste**, socotesc că este mai ales un film util. Am avut prilejul să observ reacția tinerilor aflați la vîrsta eroilor din film, conducînd niște grupuri de elevi în calitate de ghid. I-am văzut nu numai încîntați, dar parcă și înfrumusețați de ceea ce vedeau. (**Constantin Baiaur** laborant chimist).

O șansă : actorii

„Cred că prima șansă a filmelor noastre sînt actorii. Avem actori foarte buni, care reușesc să facă uneori mai mult decît și-au propus regizorul și autorul scenariului, dintr-un personaj. Mie îmi place de pildă foarte mult Mircea Diaconu. Îl socotesc unul dintre cei mai înzestrați actori ai generației lui. Nu reușesc să-mi imaginez ce ar fi fost **Buletin de București** și **Căsătorie cu repetiție** fără farmecul său, fără umorul cald, fără simplitatea lui cuceritoare. Mă bucur deci de fiecare dată cînd îl reîntîlnesc pe ecran. Mă bucur însă la fel de mult și cînd am prilejul să „adopt" un actor necunoscut pînă atunci. Bănuiesc că pentru realizatori jumătate din succes e asigurat cînd în distribuție sînt prezente vedete de talia lui Gheorghe Dinică, Jean Constantin, Mircea Albulescu și alții. Apare însă și situația inversă : de ce numai ei ? Nu cumva ne-am obișnuit — și noi și cineaștii — așa de mult cu ei încît e de ajuns să vedem pe generic Sebastian Papaiani și să ne închipuim că va juca rolul unui șmecher cu inimă bună, al unui panglicar, sau, în cazul lui Mircea Albulescu același și același activist tăios și principial ? Nu cred că e bine. Pot merge la film ca să-l văd pe Gheorghe Dinică, dar evident din curiozitatea de a-l vedea mereu altfel !

Deci, cred că n-ar fi rău să ne întîlnim și cu actori mai puțin cunoscuți, eventual de la teatrele din provincie, unde probabil că sînt destule talente. (**Mihai Dițiu**, muncitor electromecanic).

Filmul — mereu mai aproape de noi

„Ultimul film românesc pe care l-am văzut este **Secretul lui Nemesis**, de Geo Saizescu, în care Gheorghe Dinică face un excelent rol. E o comedie satirică, foarte bine interpretată de toți actorii și care, deși critică anumite tipuri umane, anumite situații, știe să rămînă un film deconectant, plăcut.

Îmi amintesc, de asemenea, un alt film, de această dată pe un subiect mai sobru: **Clipa de răgaz.** Nu-mi amintesc regizorul (Șerban Creangă, n.n.) —, dar am reținut personajul interpretat de Ștefan Iordache — un director de centrală industrială, pentru că avea prestanță și era în același timp un om pur și simplu, cu probleme de suflet, cu necazuri. Aș putea să înșir aici mai multe titluri și personaje care mi-au rămas în minte, în ultima vreme, din filmele românești. De pildă **Promisiuni**, de Elisabeta Bostan, reluat de curînd la televiziune, un film despre familie, despre părinți și copii, foarte instructiv și în același timp foarte cald, foarte adevărat. Roluri de neuitat fac acolo Maria Ploaie, Ion Caramitru, Mircea Diaconu, E un film de care-ți amintești, care te pune pe gînduri. Am văzut însă și multe filme din care memoria n-a păstrat mai nimic. Subiectele au ajuns să mi se amestece în amintire, personajele se pot muta cu ușurință dintr-unul într-altul. E limpede că ele n-au prins adevărul, sinceritatea, firescul. Scriitorii care au compus scenariul s-au documentat, fără îndoială, dar n-au ajuns să știe mare lucru despre oamenii unui loc de muncă, despre posibilele lor probleme, gînduri.

Pentru fiecare dintre noi viața e un amestec de întrebări și răspunsuri, de reușite și eșecuri; e și firesc să căutăm în artă — în cărți, în filme, în piesele de teatru — dacă nu rezolvarea lor, măcar unele clarificări. Pentru oamenii de azi, așa de prinși în problemele prezentului, nu e nimic mai important decît prezentul, decît ceea ce se întîmplă în jur. Așteptăm așadar de la autorii noștri de filme să fie mereu mai aproape de noi". (**Marian Georgescu**, inginer mecanic).

Anchetă realizată de
TANIA RADU ■

Cale liberă

Biografii contemporane

Deloc întîmplător, primul film socialist al cinematografiei noastre, **Răsună valea**, aducea pe ecran două „personaje" structuralmente noi în peisajul românesc al artei a șaptea : **brigadierii și șantierul.** Sînt aproape patruzeci de ani de atunci, adică aproape atîția ani cîți are și Republica, dar filmul acesta al unui alt timp artistic inaugura o relație de mare însemnătate pentru evoluția și autodefinirea cinematografiei naționale (pentru evoluția și definirea oricărei cinematografii): aceea dintre **film** și **actualitate**, dintre ecran și viața noastră cea de toate zilele. Poate că în primele filme românești socialiste această relație era doar — cum să-i spunem ? — „generică", dar o dată cu trecerea anilor, și îndeosebi în cei 22 de ani care au trecut de la Congresul al IX-lea al partidului, cineaștii noștri și-au propus (și adeseori au izbutit să extragă din realitatea de gînd și faptă a țării tot mai semnificative biografii contemporane, capabile să vorbească spectatorilor de azi și de mîine despre făurarii unui timp de amplitudini fără precedent ale construcției materiale și spirituale. Biografia filmului românesc de actualitate este strînsă condiționată de capacitatea de convingere și de emoționare a acestor biografii contemporane aduse pe ecran. Dacă reparcurgem istoria cinematografiei naționale vom desprinde multe astfel de biografii extrase din cotidianul - existenței , și cer scuze cititorilor dacă exemplele vor fi oarecum întîmplătoare. Cu mulți ani în urmă, un film precum **Aproape de soare** își propunea să vorbească despre un tînăr de la țară care și-a dorit să devină oțelar, „aproape de soarele" cuptoarelor. Alte filme de actualitate realizate acum două decenii, **Dimineților unui băiat cuminte** să zicem, sau **Un film cu o fată fermecătoare**, sau **Reconstituirea**, aducînd în prim-plan destinul unor tineri contemporani, porneau, de fapt, o „luptă cu inerția", specifică timpului nostru de înnoiri în conștiințe, pe care alte și alte filme reprezentative ale anilor următori au susținut-o cu argumentele altor și altor biografii inspirate din actualitate. Un film ca **Subteranul**, a cărui acțiune se desfășura în lumea spectaculoasă a petroliștilor, își propunea să „foreze" în adînc de conștiințe. Într-un film ca **Explozia** își făceau loc pe ecran fapte autentice de eroism cotidian. „Școala vieții", în viața unui tînăr, constituia obiectul unui film de referință precum **Filip cel bun.** Trei destine contemporane, fiecare cu „semnul" său, se întîlneau în **Cursa.** În **Zile fierbinți** era schițat portretul unui director de șantier naval. **Trei scrisori secrete**, care își desfășura acțiunea, deasemenea, în mijlocul unui mare colectiv muncitoresc, era o pledoarie pentru curajul opiniei, în timp ce **Proprietarii** propunea spectatorilor o dezbatere pe tema triplei calități de proprietar-producător-beneficiar a omului muncii în societatea contemporană. Un film precum **Casa dintre cîmpuri** înfățișa biografia unui tînăr inginer agronom, deschizînd, practic, o serie lungă de filme (mai mult sau mai puțin originale) despre tineri ingineri agronomi confruntați cu problemele satului contemporan și angrenați în conflictul dintre bine și foarte bine care a devenit — cum să-i spunem ? — „generic" pentru o parte a filmelor noastre recente. Dinspre ieri spre azi, numeroase alte exemple ne stau la îndemînă pentru a ilustra biografiile contemporane aduse pe ecran de către cineaști, pînă în prezentul imediat, cînd un film precum **Cale liberă** ne vorbește despre constructorii metroului bucureștean, iar **Vulcanul stins** (cu interesanta sa poveste de viață) ne poartă în lumea geologilor. Cele mai izbutite filme ale anilor noștri, și printre ele filme politice precum **Puterea și adevărul** sau **Clipa**, ne-au demonstrat că „tema" nu este întotdeauna suficientă pentru realizarea unor pelicule convingătoare și puternice despre oameni, fapte și gînduri contemporane. Avem nevoie pe ecran de tot mai multe personaje care să reprezinte **noul** societății românești contemporane, personaje semnificative, complexe, nuanțate, animate de problematica vieții reale, personaje credibile, consistente, cu farmec, capabile să stîrnească ecou în conștiința unui public larg. Sînt deziderate pe măsura generoasei responsabilități comuniste a filmului în societatea contemporană, răspundere — deopotrivă — social-politică, morală, filosofică și estetică.

CALIN CALIMAN ■

Vitrina cărților

Editura „Eminescu" scoate în seria apariților sale spectaculoase cu care ne-a obișnuit în ultima vreme, de recuperare a valorilor și moștenirii noastre culturale de referință mondială, un volum al muzicianului Marcel Mihalovici, **Amintiri despre Enescu, Brâncuși și alți prieteni**, ediție alcătuită cu un studiu introductiv și comentarii de Valeriu Rapeanu, note și traduceri de Alice Mavrodin. Volumul cuprinde interviuri realizate cu Marcel Mihalovici despre cei doi titani ai sculpturii și muzicii românești, prețioase

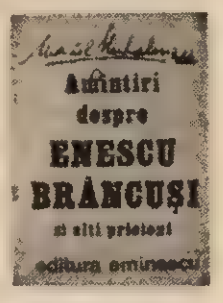

mărturii ale muzicianului despre alte personalități ale culturii contemporane cu care a colaborat, cît și omagiile de conștiință ale unor oameni de valoare ai culturii mondiale și românești care l-au apreciat ca om și artist.

● Volumul 5 din ediția de **Opere** E. Lovinescu, îngrijită de Maria Simionescu și Alexandru George, cuprinde, ca și cel precedent, cronici, articole diverse, studii, pagini polemice publicate mai ales în perioada 1911—1915.

● În colecția „Momente și sinteze" a Editurii Minerva, Ioan Vultur semnează volumul **Narațiune și imaginar**, al cărui obiect îl constituie „genul literar fantastic sau, cu o sintagmă utilizată în mod curent, literatură fantastică". Lucrarea este gîndită în două părți distincte, din care avem în față deocamdată primul volum: „Demersul din partea inmânești". **Narațiune și imaginar** este așadar debutul unui critic literar cu vădit apetit teoretic, care alege să dezvolte în prima sa carte una dintre cele mai spinoase zone ale teoriei literare, din perspectiva contură, „de o teorie a comunicării literare, de o pragmatică literară, ficțională, aflată deocamdată în faza ei inițială. În acest sens — precizează autorul în **Cuvînt înainte** — încercarea noastră este atrasă de ideea de a analiza în volumul de față dimensiunile specifice ale genului fantastic în funcție de interdependențele care formează convenții la nivelul instanțelor de producere și receptare...".

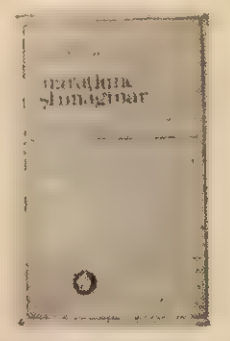

tii reprezintă o abordare sistematică a fantasticului din unghi generic, în timp ce cea de a doua aspiră să fie o istorie a prozei fantastice ro-

● **Picătura de ploaie**, recentul volum de versuri semnat de Irina Mavordin, e străbătut — precum o linie melodică de sunetul fundamental — de figura retragerii, a utopos-ului interior. „Printre roze / o casă / ca o stea strălucea / ca o cană cu lapte / lumina își revărsa // unde este ?" **(Printre roze)** ; „În ea / precum vițelul / în burta vacii / am stat / casa era o vacă albă / lapte ne-a dat / cel cu care ne-am hrănit / cel în care ne-am scăldat" **(Cintec)**. Versul caută simplitatea, o anume candoare, pe care „coregrafia" versului o așază într-un abia simțit duel cu autoironia Accente expresioniste („E un loc / foarte verde/ înconjurat / de un gard / foarte drept foarte negru / cu o foarte înaltă poartă / în mijloc / strîns înfășat / țipă / de mii și mii de

ani / un copil / după maică-sa moartă" **(E un loc)** se împletesc într-o stranie muzicalitate, al cărei semn exterior este armonia și a cărei interioară răsfrîngere devine revelația : „calc peste gemete sfinte / frunzișuri suferă lent / prin rădăcini bucuroase / / și mă lovește în față / pumnul roșu al toamnei / un sînge fericit / îmi curge din nas / / mă tăvălesc prin ceață / mai cred în tot ce / mi-a rămas / spune-mi tu mie iubite / cum va fi ziua noastră de-apoi / iluminate / gurile noastre / vor bea poate / ultimele ploi" **(Anotimp)**. **Picătura de ploaie** (Editura „Cartea Românească", 1987) e unul dintre cele mai frumoase volume de poezie ale acestui an.

● Editura Academiei R.S.R. publică lucrarea lui Victor Botez **Comunicare și valoare în presă** prezentată de Dumitru Ghișe : „Pornind de la (...) considerații generale de ordin teoretic, demonstrînd nu numai determinările istoric-sociale ale presei, ci și necesitatea de stăpînire și dirijare umanistă a acestora, autorul examinează cu pertinență cîteva aspecte fundamentale legate de ziar ca purtător și creator de valori. Ag releva ca deosebit de valoroase considerațiile făcute cu privire la redundanța informației în presă, la rolul pozitiv sau negativ pe care îl poate juca această redundanță. Punînd în valoare, cu discernămînt critic, o întinsă bibliografie, lucrarea dezvoltă o întreagă fenomenologie a infor-

mației de presă, funcție de genurile în care este prezentă (știre, fotografie, interviu, reportaj, fotoreportaj, eseu etc.)". **Comunicare și valoare în presă** este astfel, după cum subliniază aceeași prefață, „un punct de pornire nu numai promițător, ci și deschizător de perspectivă generoasă".

● O amplă culegere de studii a apărut de curînd la Editura Cartea Românească. Ea se intitulează **Lucian Blaga — cunoaștere și creație** și cuprinde nu mai puțin de 33 de texte, grupate sub următoarele teme: **Cunoaștere filosofică și creație metafizică, Cunoaștere științifică și creație culturală, Cunoaștere antropologică și creație noologică** și, în sfîrșit,

Blaga, omul. Coordonatorii volumului sînt Dumitru Ghișe, Angela Botez și Victor Botez.

TANIA RADU ■

(Urmare din pag. 9)

tate de creație și simțire ale filonului național — garanție sigură a unui viitor inepuizabil în ceea ce privește mixa de frumusețe și valoare a poporului român.

Realizarea acestei manifestări este rodul colaborării unor forțe diverse de pe întreg cuprinsul țării : Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică, Universitatea, Conservatorul de Muzică, Institutul de Educație Fizică și Sport și Casa de cultură a studenților „Grigore Preoteasa" din București cît și Institutul Politehnic din Iași, Facultatea de Medicină din Craiova, Casele de cultură ale studenților din Cluj-Napoca și Timișoara, succesul deplin al mesajului artistic exprimat fiind în același timp și o apreciere a meritelor și realelor tuturor cadrelor didactice care au știut să-i educe și să-i formeze de-a lungul anilor pe acești tineri întru frumusețe și valoare.

Spectacolul prezentat a cuprins un montaj literar, „Patria și cîntecul sînt nemuritoare", gîndit armonic în interferența dintre cuvîntul inspirat și sunetul de pian sau flaut, un bogat recital de piese corale puse sub genericul „Odă Froului. Omagiu" în care prezența musivă a unor coruri ca „Gaudeamus" (București), „Armonia" (Iași), „Intermezzo" (Cluj-Napoca), „Pro arte" (București), sau corul Facultății de medicină din Craiova

Imn studențesc

a creat un dialog polifonic între forțe și stiluri diferite dînd verticalitate spectacolului și prin soluția plastică a scenografiei. Momentul folcloric realizat cu participarea ansamblurilor artistice ale Caselor de cultură din centrele universitare a dat greutate manifestării prin autenticitatea ritmurilor din toate zonele etnografice ale țării, prin bogăția și curățenia impecabilă a costumelor și repertoriilor sintetizînd în unitatea aceluiași mesaj diversitatea inepuizabilă a formelor artei noastre populare, vitalitatea ei nesfîrșită.

A urmat în succesiunea gîndirii scenice de ansamblu montajul muzical-coregrafic „Planeta albastră, un univers al păcii și speranței" în care cunoscutul grup „Song" s-a interferat cu evoluția grupurilor de dans tematic și contemporan creînd prin mijloacele specifice ale expresivității coregrafice un moment de elevată aspirație spre puritate și ideal. Montajul literar-muzical „Partidul — Ceaușescu — România" a încheiat acest spectacol rotund în realizarea căruia s-a recunoscut experiența unor tehnicieni care au gîndit scena ca imagine plastică unică, spectacolul ca pe un întreg echilibrat în ansamblul său, eliminînd retorismele de prisos.

Întreaga manifestare a studenților susținută la Opera Română este o expresie vie a atașamentului, a unității de simțire și acțiune, a înaltei responsabilități prin care generația tînără întîmpină apropiatele evenimente — Conferința Națională a partidului și cea de-a 40-a aniversare a proclamării Republicii.

Cronica literară de Romul Munteanu

Justiția și literatura

De ce nu, vom spune noi ? Prin caracterul său integrator, era firesc ca romanul din epoca noastră să abordeze și un asemenea subiect. Se știe doar că societatea se bazează de milenii pe norme orale și scrise, iar abaterea de la norme și mai ales **anormalitatea** sînt sancționate de opinia publică și de rigorile legii.

Cînd a intrat în acest spațiu literar, Ștefan Dimitriu **(Tinerețea lui Bogdan Irava**, Cartea Românească, 1987), nu a găsit un teren neexplorat. Dimpotrivă. De aceea, căile sale de abordare a acestei teme, amenințate de stereotipie, presupuneau de la început un notabil efort de înnoire asupra perspectivei în care înscrie mecanismele societății, ca și o opțiune pentru un tip de discurs mai puțin uzitat.

Există toate temeiurile să credem că Ștefan Dimitriu a meditat suficient de mult asupra structurii scripturale și ideatice a cărții sale, concepută în același timp ca roman al justiției, roman al puterii, cronică de moravuri și roman al formației și al construcției.

De la început autorul proiectează prin cupola cărții sale un ecran luminat de ideia de **lege** și **dreptate**. De aceea comportamentul personajelor din acest roman nu poate fi înțeles în mod adecvat fără a le raporta la aceste valori elementare ale umanității.

Intriga cărții a fost concepută ca o suită de anchete (cele mai multe eșuate) efectuate de procurorul Bogdan Irava și ceilalți oameni ai legii. Și fiindcă numeroase anchete rămîn fără epilog (decizie), ele se transformă în niște „dosare tragice", consemnate de procuror în memoriile sale. Dar procurorul din romanul lui Ștefan Dimitriu nu vrea să facă literatură, memoriile sînt pentru el un act de defulare, o mărturie a neputinței de a-și împlini rolul real în societate.

Romanul **Tinerețea lui Bogdan Irava** se deschide prin exprimarea unor deziderate, care presupun un personaj în **acțiune** ce nu se simte însă în stare să-și transforme **gesturile în acte**. Enunțuri ca : „Și totuși în noaptea asta mi-am început, iată, memoriile...". „Scriu, din 1967, de cînd mi-am terminat facultatea, numai rapoarte oficiale. Mi-am creat cum se spune un stil..." sînt urmate de optativele ezitări : „Mă gîndesc, bunăoară, că aș putea să încep exercițiul cu descrierea încăperii în care mă aflu...", „Mi-ar veni mai la îndemînă să descriu cămăruța pe care o împart cu trei colege...".

Peste toate acestea revine frecvent o întrebare cu diferite modulații : **„Cine sînt eu Bogdan Irava"** sau **„Unde mai ești tu Bogdan Irava ?"**. Întrebările procurorului sînt tipice pentru cineva care-și pierde **identitatea** sau trece printr-o profundă **criză de conștiință**.

Dar recursul la memoriile care nu erau menite să devină literatură, ci depunere de mărturie tainică, pe marginea unor „dosare tragice", cum se explică ? Ei bine, de ce n-am recunoaște că intriga sinusoidală a cărții este tensionată de la început, contextul uman creat de relațiile dintre individ indicînd mereu, alte creșteri și căderi. În microclimatul imaginat de Ștefan Dimitriu **autoritatea** creează un permanent baraj între **idee** și **faptă, realitate** și **aparență**. Cînd oamenii din acest orășel de cîmpie, abia ieșit din sat, nu mai au acces la **fapte** se retrag în **aparență**, iar relațiile dintre ei se instituie ca **forme** imuabile. Orice călcare a formei instituite este considerată ca o trădare și sancționată. Orice dorință de schimbare, de înnoire se configurează ca o deformare a formei acceptate, ca o **periurbare** a stării de liniște, de **aparență armonioasă**.

În această oază de verdință, lumea pare să fi încremenit pentru totdeauna în anumite forme hieratice, supravegheate cu grijă de **autoritate**. Treptele ierarhiei sînt structurate de autor ca o piramidă. În vîrful ei se găsește „amiralul" (secretarul de partid) cum este acesta denumit într-un limbaj marinăresc, sediul raional fiind și el botezat ca atare (amiralitatea). Amiralul apără legile pămîntului, liniștea, facerea fără înnoiri perturbante. Asupra acestora veghează colonelul (Banu), procurorii, plutonierii etc. Instrumentele sînt șefii de gospodărie, cooperative de lapte, întreprinderi de minerit, ferme de oi etc.

Culoarea preferată a localnicilor este **verdele** agricol, **cenușiul** industrial fiind și el socotit un factor perturbant al legilor pămîntului. Amiralul este și el un pasionat după **verdele** agricol. Semnele pasiunii sale sînt **Casa grădinarului**, iar adevărata retragere în aparență (utopie) o constituie marile sere (inexistente). Intriga romanului coboară spre anii 50 și urcă spre mijlocul deceniului VI. În acest timp este adus Bogdan Irava procuror la raion. Încrezător în rolul său de om al legii, noul procuror începe să „citească" realitatea prin anchetarea unor cazuri și cercetarea unor dosare. În felul acesta realitatea de suprafață (roză, verde, armonioasă) va ajunge să fie dublată de una tragică, iar legea apare din ce în ce mai puternic ancorată de **oamenii fără-delege**. O fată săracă își abandonează copilul din flori, găsit mort. Un miner se distrează periodic spărgînd oglinzi în restaurant sau cumpărînd toate biletele de la un cinematograf. Un frate îl ucide pe altul (Cain-Abel) crucificîndu-l pe o scară. La o fermă de oi mor foarte mulți miei, care căpătaseră, de fapt, altă destinație. Dar puține anchete realizate de Bogdan Irava pot fi duse pînă la capăt. Toate cele care tulbură aparența calmă a orașului, dezvăluie rînt sociale mari sau nereguli financiare grave sînt stopate de **amiral** în mod direct, iar recalcitranții sînt confruntați cu primele reguli ale **retoricii torturii**, enunțate de colonel. Or, fișele indivizilor neliniștiți, dornici de înnoire, nesupuși, sînt primele argumente de persuasiune, folosite de colonel ca introducere la retorica torturii. Informațiile pot fi trucate și manipulate. Dificilă rămîne doar confruntarea cu fișa albă, inocentă.

Personajele au astfel biografiile lor reale sau imaginare din care autorul face literatură. Intriga cărții este în continuă expansiune teritorială și morală. Între idee — faptă — decizie — responsabilitate — culpabilitate, treptele de situare a individului sînt extrem de numeroase. Dincolo de personajele pitorești (bunica, unchiul Milan, Iulian Hentiu, Cleopatra) se situează oamenii țari (Amiralul, Horga, gazetarul, colonelul) candizii slabi procurorul Irava (apaticii instrumentali etc.).

Dar într-un roman al formării și al deformării, al noii structurări destructurante, se colorează o superbă cronică de mentalități. Și cînd placa turnantă a orașului se schimbă (Horga îl înlocuiește pe amiral și termocentrala se realizează), omul care simte nevoia să ia totul de la început este **procurorul**, trecut de la starea de abulie la faptă, cînd lumea noastră începuse să se primenească.

Cartea lui Ștefan Dimitriu este o excelentă lecție despre angajare și responsabilitate, concepută de un autor dăruit să scrie literatură bună și persuasivă.

Vitrina artelor

Teatru

Lecția de morală

Și această piesă de Ion Băieșu e inspirată din faptul divers, din cronica mărunță cotidiană. El însuși mărturisește că o întîmplare reală, cu substrat financiar-juridic, dar și tragic, stă la baza conflictului său dramatic. Totodată, autorul notează „de pe stradă" replici, dialoguri, anecdote spontane și le traduce în valoare scenică. Realizează o suculentă vervă, un umor spumos, subliniat dramatic, tragic, dintr-o realitate vecină cu ficțiunea. Problema furtului, a infracțiunii sociale însoțite de tentativa de mită stă la baza acțiunii din **Gargarița**. Ion Băieșu a procedat în organizarea acestui conflict-temă după tot tipicul înaintașilor săi iluștri. Dar n-a vrut să-i imite la nivel categorial. Caragiale a abordat „moftologia", Teodor Mazilu a încercuit „prostologia" (o piesă a sa precum **Mobilă și durere** e asemănătoare ca punct de pornire cu cea despre care vorbim acum), dar Băieșu a preferat, în același mod ca Aurel Baranga, să atace întîmplări mai puțin generalizante și tocmai de aceea mai perisabile. E groasă pasta de umor din care se conturează **Gargarița**, dar consistența, rezistența ei e discutabilă. Să sperăm că nu se va putea trăi la infinit (e vorba de o anume pătură socială) din furtișaguri și mită. La un moment dat va dispărea ori cauza, ori efectul (individii ca atare), iar atunci va dispărea și interesul pentru o asemenea comedie.

Ce se poate face în consecință într-un spectacol pe un astfel de text? Evident, să se profite la maximum de sursele de succes, de comic, deloc zgîrcite de altfel. Radu Băieșu, tînărul regizor al spectacolului, lansează drept urmare caricatura, dezlegă risul, face anecdotă din dramă (deși nu mai era nevoie), lasă actorii să se desfete în succesul imediat. Reușește, ceea ce e lăudabil, să evite clovneria și trage o concluzie sumară, lecție de morală în stilul presei juridice, asupra prezentului și viitorului problemei. Cel mai cîștigat rămîne publicul, destins, încredințat că e în afară de conflict (deși se află în chiar centrul lui), mulțumit cu o răzbunare facilă, inofensivă.

Ce rămîne și după aceasta? Bineînțeles, spectacolul în sine, viol, de un divertisment capabil a cuceri chiar și pe sceptici. Rămîn actorii, implicați într-un joc propriu-zis, fără alte probleme decît aceea a reușitei personale. Încîntător e Eugen Harizomenov în rolul fraudulosului șef de cooperativă. E sever, față de subordonați, galant și cinic, față de amante-secretare, umil, față de nevastă, coruptibil, față de revizori. În final textul îi permite chiar și o înscenare tragică. Actorul își face datoria cu prisosință în toate aceste direcții. Eugen Tugulea joacă un triplu rol, de două ori revizor și o dată reprezentant al ordinii, ceea ce presupune o performanță. Nici n-am fi crezut că actorul e atît de divers dotat. Două actrițe, Mariana Vasile și Mariana Presecan, au și ele acces la succes în două roluri de secretare ale lui Grămescu. Ambele își interpretează misiunile cu avînt, fără ezitare. Chiar și actorii din distribuția auxiliară (Emil Sauciuc, Dorin Presecan, Ion Ruscuț, Anca Miere-Chirilă) își fac „numerele" cu încîntare.

O foarte bună scenografie (Vioara Bara) reușește să ofere un simbol acțiunii. Terenul pe care sînt puși să umble interpreții e mișcător, moale, ca însăși situația lor. Interesant, e, de asemenea, biroul șefului, o „comandă specială" care se transformă, după caz, în bar, seif, pat de ocazie etc. Chiar și ilustrația muzicală (Radu Băieșu) e remarcabilă, după cum și publicul aderă pe moment la toate aceste artificii.

Spectacolul seamănă în cele din urmă cu o revistă de estradă. N-ar fi lipsit mult să se transforme în muzical, și nici n-ar fi fost rău — cîteva scene se susțin tocmai prin această intenție. La urma urmei, ce altceva a propus Băieșu, dacă nu o distracție pe seama unui fapt foarte grav, zice el „o necruțătoare luptă între cinste și necinste", de care să se amuze toată lumea — aceasta din nou ca-n Caragiale. „Bravos!".

VALENTIN TAȘCU ■

Muzică

Speranța

Am participat, nu demult, la concertul corului Filarmonicii „George Enescu", dirijat de **Vasile Pântea**, cu concursul pianiștilor **Iosif Ion Prunner** și **Liana Podlovschi**, în sala mare a Ateneului (prea mare față de numărul infim de spectatori). Programul, nici mai bun nici mai slab ca altădată; interesant, cu stiluri din diverse epoci creatoare, împărțit judicios în clasicism — romantism și perioada contemporană, cu creații din literatura universală ori românească, oferind depline posibilități pentru ca formația să poată fi audiată cu acompaniament ori a cappella și prezentîndu-ne destui soliști ai colectivului; totul, pregătit cu destulă minuțiozitate — așa cum îi stă bine lui Vasile Pântea la cei 66 de ani ai săi și corului la cei 37 de ani împliniți chiar în seara concertului, adică luni 30 noiembrie.

Mă tot întrebam: pe unde or fi dirijorii de coruri? de ce lipsesc, în masă, profesorii de muzică? de ce absentează compozitorii, chiar și aceia care creează lucrări în acest gen? Adică, pînă și oamenii care și-au ales această splendidă profesiune, sînt — după cum se vede — dezinteresați de concertele corale!

Motivele pentru care s-a ajuns la o asemenea situație sînt diverse, multiple, obiective și subiective; nu mă voi încumeta, deci, să le analizez aici, mărginindu-mă doar a semnala pericolul pierderii complete a tradiției acestui gen, vechi și iubit pe pămîntul patriei noastre. Fără a minimaliza rolul celorlalte genuri muzicale, voi arăta că în 1877 nu muzica de cameră, ci corurile au însoțit pe ostașii români în lupta lor sfîntă pentru cucerirea Independenței; în 1918 nu simfonia, ci zecile de mii de glasuri cîntau, la Blaj, Marea Unire; iar pe șantierele naționale, în 1948, nu muzica ușonră ci tot ele, corurile, însoțeau tineretul în reconstrucția țării. Genul coral face parte din istoria noastră, din însăși ființa națională a poporului român. E bine, e chiar foarte bine să ascultăm în fiecare săptămînă, de cîteva ori chiar, Bach, Beethoven și Brahms; dar e rău, chiar foarte rău, să nu mai ascultăm — de ani de zile — un Dima, Musicescu, Vidu, Kiriac, T. Popovici, sau pe cei mai aproape de noi, Chirescu, Drăgoi, Croitoru, Oancea, V. Popovici și alții dispăruți azi nu numai fizic ci și artistic. Există în București două orchestre simfonice: Filarmonica și Radio. Tot în Capitală, coexistă patru coruri profesioniste: Filarmonica, Radio, Madrigalul și al Ansamblului „Doina" al M.A.N., căci celelalte au alte atribuții în cadrul sarcinilor specifice ale instituțiilor în care sînt înglobate (Opera Română, Opereta și „Rapsodia Română"). Matematic, ar trebui să avem un număr dublu de manifestări corale, raportate la cele simfonice, dar în realitate, în 1987, față de cele circa 120 concerte instrumentale au existat abia 5 concerte ale genului.

Revenind la concertul corului Filarmonicii „George Enescu", voi spune că formația ni se relevă într-o sensibilă revenire de formă. Oamenii cîntă astăzi pe vocile lor normale și nu contrafăcute, cum s-a încercat fără folos; ei și-au recîștigat încrederea în forțele lor, au mai venit și cîteva valori tinere, din păcate, însă, doar voci feminine; așa încît, tenorii, 12 la număr, se străduiesc din greu să echilibreze raportul sonor, atît de necesar într-o asemenea formație de gen. Există aici și cîteva glasuri de excepție, ca **Mindra Cernescu, Paulina Stavrache, Cristiana Popescu, Virginia Manu, Gabriela Dragușin, Olga Csorvasi, Steliana Calos, Vladimir Beveselu, Mihnea Lamatic** și alții, unele dintre ele distinse cu premii importante la concursurile internaționale de canto. Da, corul dispune de voci splendide, penetrante, care îi dau **forță**, așa cum s-a observat în corul final din Cantata nr. 208 de Bach, sau în „Fantezia" de Beethoven; **suavitatea**, ca în cele „Patru Valsuri" de Brahms, cele „Patru cîntece populare slovace", de Bartok, ca și în „Trei cîntece din Laos", de Henri Thomasi; **cantabilitate poetică**, obținută prin pianissime, așa cum am remarcat în „Coral" de Olivier Messinen, „Drum de iarnă", de Visarion Șebalin și „Lîngă leagăn", de Alexandru Velehorschi; **expresivitate** de excepție, așa cum s-a văzut în interpretarea lucrării lui Doru Popovici, aflată în prima audiție, „Încantație pentru Burebista" (dragostea față de pămîntul natal descrisă într-o scriitură contemporană, bazată pe cîntecul gregorian, cu probleme deosebite în ceea ce privește intervalica armonico-modală rezolvată de coriști cu o deplină maturitate); **lejeritate** și **tehnică de cînt**, cu ajutorul cărora s-au realizat cele două bijuterii ale genului, „Alunelul oltenesc" de Nicolae Lungu și „Zdroboleanca", de Vasile Pântea. Și dacă am arătat atîtea însușiri apoi trebuie să fim și critici, corul nu mai sună omogen, ca altădată. O perioadă de tranziție — care durează de aproape trei ani — cu încercări infructuoase de a se găsi un dirijor pe măsura potențelor formației (Vasile Pântea a ieșit demult la pensie) este prea lungă; Institutia este datoare să caute să găsească un om experimentat în conducerea unui cor de elită, oprindu-se experiențele pe propriul colectiv, care s-au dovedit, pînă la urmă, păgubitoare!

Concertul corului Filarmonicii „George Enescu" a aprins din nou torța care ne-a dovedit — încă o dată — frumusețea, accesibilitatea și necesitatea existenței acestui gen muzical. O torță ce simbolizează **speranța** într-o revigorarea activității corale concertistice a coralelor academice!.

CLAUDIU NEGULESCU ■

Plastică

Lumi subcarpatine

Înainte de a descoperi delicile peisajelor vaste, Viorel Lăzărescu (un tînăr pictor, care a trecut cu puțin de 30 de ani) era un admirabil „fleurist", simpatizînd însă cu o botanică stilizată unde carnația fragilă a frunzei părea o abstracțiune întruchipînd însăși ideea de vegetal. Acest simț al suavității, unde începe deopotrivă instinct decorativ și o știință de a disocia coloristic, aparține însă unui spirit format într-un cult al rigorii, înapt a pune pe pînză imagini fără ordonări și însușirea cea mai de seamă se arată aci a fi concepția. Pictorul deține un inefabil secret al proporțiilor, înainte de toate coloristice, care îl fac să obțină efecte din alăturarea fondurilor opace unde explozia florilor e produsă ca un miracol și arată cunoașterea „zugrăviei" vechi, germane, a Renașterii de început. Totuși, precizia în desen nu ucide mica beție de culori, indicînd un suflet fericit și împăcat cu natura: pictorul poartă în el pecetea unei geografii unde vegetația nu este doar geometrie, este și substanță fundamentală depusă în spirit.

De aci și pînă la o revelație a spațiului nu mai e decît un pas și Viorel Lăzărescu l-a făcut în chip natural. El a urcat, pe cărări argesene, pe Valea Topologului, într-o geografie de ordonări calme, arătînd semne de vechime și a înfățișat, în perioade recente de creație, acest sens al spațiului protector care e, laolaltă, document etnografic și urmă esențială lăsată în memorie. Intuiția estetică se arată a fi admirabilă; peisajele întruchipate, prin aceste explorări unde încîntarea este vădită, au ceva de fecrle a culorilor și de armonie a volumelor, omul simțindu-se, în acest cadru fizic, o parte dintr-un întreg, un interpret al unei lumi a proporțiilor. La Tigveni și Bîrsești, la Sălătrucu, în sate argeșene cu vechime și aflate în părțile dinspre Valahia, în legătură cu sălașurile carpatine transilvane, istoria e prezentă și a vedea semnele unei civilizații continui este a înregistra evidența. Aceste comunități, de briuri continui de populație, înconjurînd Carpații și arătîndu-se a fi locuri cu vechime arhaică, au fascinat pe artist, care a dat, în ciclurile lui subcarpatice, un adevărat calendar de viață de sub munte. Casele cu pridvor, asemănîndu-se în simetria stîlpilor de lemn cu edificiile antice, așezările năpădite de vegetație și de un pomet indicînd opulența unei naturi materne, apoi cai, văzuți de pictor ca un soi de vietăți sacre, a căror prezență aparține deopotrivă lumii văzute și nevăzutului — acestea sînt embleme ale unei geografii înțelese sentimental și etnografic. E o lume rămasă în cadre tradiționale, trăind, cu toate acestea, nu muzeistic ci istoric, o geografie a oamenilor și a unor civilizații adînc specifice; și, de-aceea, astfel de peisaje, unde ceea ce pare a fi „vernacular" și cu viață regională ajunge să exprime emoția unui întreg, meritînd admirație, după cum admirabilă e și această pictură unde a trecut, cu însemne ale bucuriei, un colț de pămînt românesc.

ARTUR SILVESTRI ■

Au apărut

În chioșcurile de difuzare a presei:

Magazin istoric nr. 12

revista Cinema nr. 11

La Opera Română

● **Artista poporului a R.S.F.S.R. Evghenia Gorohovskaia**, de la Teatrul „Kirov" din Leningrad, va interpreta rolul **Carmen**, din lucrarea omonimă a lui Georges Bizet, în spectacolul Operei bucureștene de vineri 11 decembrie (ora 18), în care Don José va fi tenorul Constantin Ene, Escamillo — Dan Zancu și Michaela — Cornelia Pop. Conducerea muzicală: Carol Litvin.

● Un spectacol **coupé** de balet, amînat din 9 în 12 decembrie, cu **Chopiniana, Rapsodia I** de George Enescu, **Bolero** de Maurice Ravel și **Carmen** de Bizet-Scedrin.

● Matineul (ora 11) de duminică 13 decembrie prezintă, pentru cei mici, opera compozitoarei Carmen Petra-Basacopol, **Inimă de copil**. Interpretează soliștii teatrului (Cristian Mihăilescu, Cornelia Angelescu, Adriana Alexandru, Nicolae Fratu, Paul Basacopol) alături de copii din corul „Voces primavera". Dirijează Claudiu Negulescu.

● În perioada 13—16 decembrie, în cadrul Zilelor artei lirice românești, sînt programate o serie de spectacole și recitaluri, cuprinzînd lucrări ale compozitorilor noștri.

● Un **Recital de canto și balet** va avea loc duminică, la ora 18, reunind un mănunchi de cîntăreți și dansatori de frunte ai Operei. În program arii, duete și coruri din opere, dansuri din repertoriul clasic. Orchestra va fi dirijată de Carol Litvin, iar corul de Stelian Olariu.

● Luni 14 decembrie, tot la ora 18, este programat un **Recital de muzică românească** cu lucrări camerale semnate de Carmen Petra-Basacopol, Felicia Donceanu, Cornel Trăilescu, Liviu Comes, Cornel Țăranu. Își dă concursul o formație camerală de instrumentiști din orchestra Operei Române.

● Opera compozitorului Cheorghe Dumitrescu, **Ion Vodă cel Viteaz**, cu basul Dan Zancu în rolul titular este programată marți 15 decembrie (ora 18). La pupitru, dirijorul Constantin Petrovici.

● Două opere ale compozitorului Doru Popovici, **Noaptea cea mai lungă** și **Interogatoriul din zori**, cu Alexandru Moisiuc, Sanda Șandru, Nicolae Constantinescu, Florin Diaconescu, Pompei Hărășteanu și Nicolae Urziceanu în distribuție, — sînt pe afișul zilei de miercuri 16 decembrie (ora 18). Dirijor: Carol Litvin.

● Cu participarea tenorului Valentin Teodorian în Eisenstein și a basilor Ioan Hvorov și Constantin Gabor în Frank și Frosch, alături de Elvira Cîrje (Rosalinda), Adriana Alexandru (Orlovski), Gerda Radler-Anca (Adela), joi 17 decembrie, la ora 18, opereta **Liliacul** de Johann Strauss. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

„Miorița"

„Maternitate"

„Trepte istorice"

Forme sub scoarță de copac

„Înțelepții sfatului"

Locuia lîngă pădure. Îi plăcea să caute printre rădăcini frumusețea „dăltuită" de natură pentru a-și împodobi casa. Dar lemnul l-a chemat înăuntru, dincolo de scoarță, acolo unde există forme nebănuite, de unde numai un artist le poate dezvălui sau, cum spune el, „poate da viață totală lemnului". Așa a pornit, în urmă cu unsprezece ani, cu dalta spre inima lemnului, **Alexandru Perța-Cuza**, pe vremea cînd era încă miner la Săsar. Atunci, a hotărît că nu îi este de ajuns să descopere rădăcini cu valoare estetică și că vrea să scoată la lumină imagini de sub scoarța copacilor. Și tot atunci, minerul venit din satul Rogoz, de lîngă Tîrgu Lăpuș, s-a înscris la Școala populară de artă din Baia Mare, avîndu-i ca profesori pe Dumitru Ciocoțișan și Carol Kádar. Aici, în atelierul școlii, sculptorul Vida Géza l-a îndrumat tăișul dălții pe robustețea lemnului. Și de la el a rămas cu acea elopitură lăsată nefinisată, chre dă plasticitate unei lucrări.

Palmaresul premiilor sale începe cu ediția a doua a Festivalului național „Cîntarea României". La prima ediție nu a participat, considerînd că nu este încă suficient de pregătit pentru a putea crea o lucrare valoroasă. A mîgîlit totuși pentru sine, hors concours, pentru a se verifica într-o posibilă competiție. Ediția a doua l-a adus satisfacția locului II pe țară, pentru lucrarea „Unirea 1918". De acum nu se va mai lăsa mai prejos : la ediția a treia și a patra, locul I cu „Sărbătoarea minerilor" și, respectiv, „Înțelepții satului", la ediția a cincea, locul III, cu „Unirea", iar la ediția a șasea, de anul acesta, a întrunit sufragiile juriului care i-a acordat locul I, pentru compoziția „La stînă".

Alexandru Perța-Cuza a fost invitat să participe la cîteva tabere sindicale de sculptură și pictură unde a lăsat mărturie lucrări monumentale din lemn, pe care le putem întîlni în stațiunea Izvoarele din Poiana Soarelui („Bucuria muncii"), în Paring („Întîlnirea cu cei dragi"), în Săcelu, județul Gorj („Familia minerului" și „Fereastra soarelui").

Drumul artistic urmat de acest sculptor amator, unul dintre atîtea mii, n-ar fi fost posibil fără ampla mișcare de idei și climatul creat de Festivalul național „Cîntarea României", adevărat factor catalizator în promovarea talentelor autentice, în cazul de față un talent format sub îndrumarea unor artiști avizați dar cu deprinderi și pasiune pentru artă seculară care a făcut din porțile de Maramureș, din sculpturile de Săpînța mîinuni ale lumii. Festivalul național „Cîntarea României" a creat climatul de afirmare al artistului. Iar artistul aparține vremii sale prin frămîntări, prin sursa de inspirație, prin destinația operei. Nu întîmplător statuile lui Alexandru Perța-Cuza reprezintă figuri din istoria patriei sau minerii din bazinul Maramureș.

VICTOR RADULESCU ■

Dîmbovița în fotografii

Cu jumătate de an în urmă revista Flacăra publica pe două pagini reportajul patetic al unui cunoscut scriitor despre demnitatea pe care rîul Dîmbovița și-a cîștigat-o în noua sa albie ca rîu tutelar al Capitalei. Pe atunci, pe vremea acelor pagini poetice — tulburătoare adeziune de conștiință a unui scriitor angajat — amenajarea Dîmboviței ajunsese în Piața Unirii. Scriu sintagma temporală „pe atunci", ca și cînd ar fi vorba despre niște îndepărtate vremuri istorice, aflate la mare distanță în timp de clipa prezentă, și deodată realizez că percepția temporală se modifică și ea în funcție de modificarea spațiului.

Marile prefaceri prin care trece Capitala noastră în acești ani se petrec într-un ritm atît de accelerat, geografia devine istorie cu o viteză atît de mare, modificările spațiale au o accelerație atît de vizibilă încît timpul însuși pare că s-a dilatat pe măsura lor și cînd te întorci în urmă, sau te oprești o clipă să-ți tragi sufletul, constați că între Dîmbovița din Piața Unirii de astăzi și cea de-acum, din Vitan, care se îndreaptă — cu adevărat se îndreaptă — în noul ei corset de beton spre ieșirea glorioasă din Capitală, n-au trecut decît cîteva luni și ai aceeași senzație a dilatării timpului pe care o trăiești cînd te întorci acasă dintr-o călătorie.

Iată, deci, că n-au trecut decît cîteva luni de cînd am publicat reportajul amintit, un poem în proză închinat nouii albii a rîului Dîmbovița, tuturor celor care au ținut pe palmele lor destinul de beton al acesteia și, ca pentru a dovedi încă o dată că între cuvintele scriitorului și fapta muncitorului acestor timpuri e cea mai intimă legătură, rîul Dîmbovița se întoarce într-o expoziție de fotografii chiar la locul de muncă al scriitorului Dinu Săraru, la Teatrul Mic, închizînd astfel un dialog care va exista întotdeauna între muncitorul pămîntului românesc și muncitorul scrisului românesc.

S-a deschis așadar de curînd, în holul Teatrului Foarte Mic, o expoziție de fotografii mai puțin obișnuită. Mai puțin obișnuită și expoziția în ansamblu și fotografiile în detaliu pentru că monografia riului în nouă se devenire e văzută de data aceasta nu de un ochi artistic din afară, ci chiar de către cei care i-au modelat tînărul său destin. E vorba, deci, de un fel emoționant de fotografii „de familie", fotografii ale marii familii muncitorești numită Antrepriza Dîmbovița Aval — una dintre componentele Întreprinderii de exploatare complexă a rîului Dîmbovița, popularizată în acești ani de-a latul Bucureștiului de atît de familiarele panouri cu inițialele sale, I.A.C.E.R.D.

O mică epopee vizuală desfășurată pe pereții teatrului — chiar și locul expoziției nu mi se pare întîmplător pentru că imaginile surprind într-adevăr lucruri spectaculoase prin firescul lor — în fotografii care spre deosebire de cele realizate de profesioniști, au o căldură și o expresivitate mult mai omenească, în lipsa lor de ostentație și căutare a unghiului plastic favorabil. Sanda Buzărnescu, Dan Roman, Laura Vasile, Caton Musceleanu sînt oameni care au pus suflet la realizarea acestei insule contemplative din mijlocul agitației generale rupîndu-și din timpul de șantier, timpul lor de zi și de noapte, oprindu-se o clipă din tensiunea muncii și surprinzînd în momentul declanșării aparatului arcuirea destinului uman spre eternitate.

I-am văzut pe o bună parte dintre eroii acestor imagini redescoperindu-se cu surprindere în cele mai diverse ipostaze de lucru, unii venind la expoziție direct de pe șantier, uitîndu-se în jur cu neliniște și oarecum nedumeriți că au un moment de răgaz cînd nu trebuie să ia o hotărîre fermă, că n-au de rezolvat o problemă cheie, surprinși în egală măsură de faptul că ceea ce părea o pregnantă realitate strict personală, trăită pe propria răspundere și pe propriul destin, a devenit brusc imagine fotografică, chipeu artistic care semnalizează mesaje către conștințele tuturor.

Fotografiile expoziției sînt poate mai puțin valoroase din punctul de vedere al artei fotografice dar sînt cu siguranță un document istoric unic : ele adună momente și realități în clipe în care reporterii profesioniști au mai puțin noroc să le surprindă și — ceea ce e mai important, — fiecare imagine are acoperire în viața celor care le-au realizat, în viața intimă a fiecăruia dintre cei surprinși, a șantierului ca o familie mai mare. Aceste fotografii trebuie păstrate cu cea mai mare sîrguință pentru că după ce vor trece clipele sărbătorești ale marilor inaugurări, ele vor avea căutare pentru doza de poveste implicată în imaginea lor, prin epicitatea lor vitală, prin cantitatea de viață și tensiune vitală surprinsă pe peliculă. Va fi ca și cînd am fi avut imagini ale piramidelor în fotografii realizate chiar de către cei care au înălțat piramidele.

ION ZUBAȘCU ■

• Flacăra reportaj • Flacăra reportaj •

Portret din galeria personalităților istoriei românilor

„Familia minerului"

Sîntem 23 de milioane

Fotografii de VICTOR RADULESCU ■

În chiar prima oră a zilei de 3 decembrie — la 0,01, după informațiile răspîndite pretutindeni de telexuri —, un eveniment (altfel între totul obișnuit) a emoționat întreaga țară.

S-a născut un copil. Unul din cele patru milioane de copii care au văzut lumina soarelui în Epoca Nicolae Ceaușescu. O fetiță : Elena Ioana Năstase. Bucureșteancă. Va locui, împreună cu părinții ei (tatăl, Alexandru Năstase, om al muncii la I.P.R.S. Băneasa, și mama, Constanța Năstase), într-unul din apartamentele recent construite în zona bulevardului Armata Poporului, într-un cartier nou și frumos. Elena Ioana a venit pe lume sănătoasă și voinică, asemenea celor trei frați mai mari ai săi.

Copilul acesta este, însă, purtător al unui simbol : odată cu nașterea sa, populația României numără 23 de milioane de locuitori. Cifra aceasta rotundă spune, în toată aparența-i simplitate, multe despre țara de azi, despre poporul său. Popor mai mare și mai puternic decît oricînd. Popor decis să-și înfăptuiască propriul său destin. Popor ce-și sprijină speranțele pe umerii — acum firavi, mîine puternici — ai celor tineri. Popor sănătos, cu moralul robust, văzînd în nașterea copiilor săi împlinirea unei înalte datorii patriotice, un semn sigur de sănătate sufletească, de dorință de viață.

Semn de nesfîrșită puritate sentimentală, nașterea unui copil stîrnește, iată, dragostea unei întregi națiuni. Un poet spunea că, de fiecare dată cînd un nou viețuitor se înveșe, întreaga pădure freamătă, înfiorînd aerul de deasupra cu acordurile unui neauzit încă al încrederii în viitor. Încredere pe care o dă puterea celor mulți. Și, iată, încă o familie românească trăiește o asemenea încredere, o asemenea bucurie. Elena Ioana, înconjurată cu toată iubirea de părinți, de prietenii lor și de tovarășii de muncă, de medicii care i-au vegheat nașterea, va vedea, crescînd și privind în jur, oameni fericiți. Fericiți pentru că drumul ei prin viață nu poate fi umbrit de lipsuri și nevoi. E, în fond, un copil ca toți ceilalți. Beneficiază și va beneficia pe mai departe de tot ceea ce patria oferă copiilor săi — grijă și ocrotire.

Gîndind, acum, la viitorul acestui copil, gîndim, de fapt, la viitorul a 23 de milioane de români. Și gîndim — noi, cei care sîntem deja părinți — la viitorul copiilor noștri, avînd în minte toate cele făptuite de noi pentru ca patria să devină tot mai bogată și mai înfloritoare. Copiii noștri au ce privi. Au de ce se bucura. Au de ce-și admira părinții, au ce ideaturi să continue. Țara știe să-i primească pe cei mai tineri cetățeni ai săi, oferindu-le daruri dobîndite prin muncă și inspirație.

S-a născut un copil. Încă un semn de tinerețe a națiunii Semn că țara noastră (avînd un ritm de creștere a populației care o situează în rîndul statelor europene cu cea mai ridicată rată de natalitate) își gîndește cu luciditate viitorul. Se nasc și cresc, feriți de griji, constructorii României de mîine. Muncitorii, țăranii, savanții și poeții de mîine Toate gîndurile noastre de bine se îndreaptă spre ei Partidul și statul veghează la cît mai curată lor trecere prin timp. Ca un codru imens, poporul sărbătorește, cu mereu vie, nesecată emoție, ivirea fiecărei noi mlădițe.

S-a născut un copil. Deasupra unui decembrie nins s-a pogorît, pentru cîteva clipe, lumina primăverii.

Bucură-te, țară, pentru viitorul tău se naște viața.

DAN MUCENIC ■

Vitrina artelor

Teatru

Lecția de morală

Și această piesă de Ion Băieșu e inspirată din faptul divers, din cronica măruntă cotidiană. El însuși mărturisește că o întîmplare reală, cu substrat financiar-juridic, dar și tragic, stă la baza conflictului său dramatic. Totodată, autorul notează „de pe stradă" replici, dialoguri, anecdote spontane și le traduce în valoare scenică. Realizează o suculentă vervă, un umor spumos, subliniat dramatic, tragic, dintr-o realitate vecină cu ficțiunea. Problema furtului, a infracțiunii sociale însoțite de tentativa de mită stă la baza acțiunii din **Gărgărița**. Ion Băieșu a procedat în organizarea acestui conflict-temă după tot tipicul înaintașilor săi iluștri. Dar n-a vrut să-i imite la nivel categorial. Caragiale a abordat „moftologia", Teodor Mazilu a încercat „prostologia" (o piesă a sa precum **Mobilă și durere** e asemănătoare ca punct de pornire cu cea despre care vorbim acum), dar Băieșu a preferat, în același mod ca Aurel Baranga, să atace întîmplări mai puțin generalizante și tocmai de aceea mai perisabile. E grosul pastei de umor din care se conturează **Gărgărița**, dar consistența, rezistența ei e discutabilă. Să sperăm că nu se va putea trăi la infinit (e vorba de o anume pătură socială) din furtișaguri și mită. La un moment dat va dispărea ori cauza, ori efectul (indivizii ca atare), iar atunci va dispărea și interesul pentru o asemenea comedie.

Ce se poate face în consecință într-un spectacol pe un astfel de text? Evident, să se profite la maximum de sursele de succes, de comic, deloc zgîrcite de altfel. Radu Băieșu, tînărul regizor al spectacolului, lansează drept urmare caricatura, dezlănțuie risul, face anecdotă din dramă (deși nu mai era nevoie), lasă actorii să se dezlănțuie în succesul imediat. Reușește, ceea ce e lăudabil, să evite clovneria și trage o concluzie sumară, lecție de morală în stilul presei juridice, asupra prezentului și viitorului problemei. Cel mai cîștigat rămîne publicul, destins, încredințat că e în afară de conflict (deși se află în chiar centrul lui), mulțumit cu o răzbunare facilă, inofensivă.

Ce rămîne și după aceasta? Bineînțeles, spectacolul în sine, viu, de un divertisment capabil a cuceri chiar și pe sceptici. Rămîn actorii, implicați într-un joc propriu-zis, fără alte probleme decît aceea a reușitei personale. Încîntător e Eugen Harizomenov în rolul fraudulosului șef de cooperativă. E sever, față de subordonați, galant și cinic, față de amante-secretare, umil, față de nevastă, coruptibil, față de revizori. În final textul îi permite chiar și o inscenare tragică. Actorul își face datoria cu prisosință în toate aceste direcții. Eugen Tugulea joacă un triplu rol, de două ori revizor și o dată reprezentant al ordinii, ceea ce presupune o performanță. Nici n-am fi crezut că actorul e atît de divers dotat. Două actrițe, Mariana Vasile și Mariana Presecan, au și ele acces la succes în două roluri de secretare ale lui Grămescu. Ambele își interpretează misiunile cu avînt, fără ezitare. Chiar și actorii din distribuția auxiliară (Emil Sauciuc, Dorin Presecan, Ion Ruscuț, Anca Miere-Chirilă) își fac „numerele" cu inițiativă.

O foarte bună scenografie (Vioara Bara) reușește să ofere un simbol acțiunii. Terenul pe care sînt puși să umble interpreții e mișcător, moale, ca însăși situația lor. Interesant, e, de asemenea, biroul șefului, o „comandă specială" care se transformă, după caz, în bar, seif, pat de ocazie etc. Chiar și ilustrația muzicală (Radu Băieșu) e remarcabilă, după cum și publicul aderă pe moment la toate aceste artificii.

Spectacolul seamănă în cele din urmă cu o revistă de estradă. N-ar fi lipsit mult să se transforme în muzical, și nici n-ar fi fost rău — cîteva scene se susțin tocmai prin această intenție. La urma urmei, ce altceva a propus Băieșu, dacă nu o distracție pe seama unui fapt foarte grav, zice el „o necruțătoare luptă între cinste și necinste", de care să se amuze toată lumea — aceasta din nou ca-n Caragiale. „Bravos!".

VALENTIN TAȘCU

Muzică

Speranța

Am participat, nu demult, la concertul corului Filarmonicii „George Enescu", dirijat de **Vasile Pântea**, cu concursul pianiștilor **Iosif Ion Prunner** și **Liana Podlovschi**, în sala mare a Ateneului (prea mare față de numărul infim de spectatori). Programul, nici mai bun nici mai slab ca altădată; interesant, cu stiluri din diverse epoci creatoare, împărțit judicios în clasicism — romantism și perioada contemporană, cu creații din literatura universală ori românească, oferind depline posibilități pentru ca formația să poată fi audiată cu acompaniament ori a cappella și prezentîndu-ne destui soliști ai colectivului; totul, pregătit cu destulă minuțiozitate — așa cum îi stă bine lui Vasile Pântea la cei 66 de ani ai săi și corului la cei 37 de ani împliniți chiar în seara concertului, adică luni 30 noiembrie.

Mă tot întrebam: pe unde or fi dirijorii de coruri? de ce lipsesc, în masă, profesorii de muzică? de ce absentează compozitorii, chiar și aceia care creează lucrări în acest gen? Adică, pînă și oamenii care și-au ales această splendidă profesiune, sînt — după cum se vede — dezinteresați de concertele corale!

Motivele pentru care s-a ajuns la o asemenea situație sînt diverse, multiple, obiective și subiective; nu mă voi încumeta, deci, să le analizez aici, mărginindu-mă doar a semnala pericolul pierderii complete a tradiției acestui gen, vechi și iubit pe pămîntul patriei noastre. Fără a minimaliza rolul celorlalte genuri muzicale, voi arăta că în 1877 nu muzica de cameră, ci corurile au însoțit pe ostașii români în lupta lor sfîntă pentru cucerirea Independenței; în 1918 nu simfonia, ci zecile de mii de glasuri cîntau, la Blaj, Marea Unire; iar pe șantierele naționale, în 1948, nu muzica ușoară ci tot ele, corurile, însoțeau tineretul în reconstrucția țării. Genul coral face parte din istoria noastră, din însăși ființa națională a poporului român. E bine, e chiar foarte bine să ascultăm în fiecare săptămînă, de cîteva ori chiar, Bach, Beethoven și Brahms; dar e rău, chiar foarte rău, să nu mai ascultăm — de ani de zile — un Dima, Musicescu, Vidu, Kiriac, T. Popovici, sau pe cei mai apropiați de noi, Chirescu, Drăgoi, Croitoru, Oancea, V. Popovici și alții alți, dispăruți azi nu numai fizic ci și artistic. Există în București două orchestre simfonice: Filarmonica și Radio. Tot în Capitală, coexistă patru coruri profesioniste: Filarmonica, Radio, Madrigalul și al Ansamblului „Doina" al M.A.N., căci celelalte au alte atribuții în cadrul sarcinilor specifice ale instituțiilor în care sînt înglobate (Opera Română, Opereta și „Rapsodia Română"). Matematic, ar trebui să avem un număr dublu de manifestări corale, raportate la cele simfonice, dar în realitate, în 1987, față de cele circa 120 concerte instrumentale au existat abia 5 concerte ale genului.

Revenind la concertul corului Filarmonicii „George Enescu", voi spune că formația ni se relevă într-o sensibilă revenire de formă. Oamenii cîntă astăzi pe vocile lor normale și nu contrafăcute, cum s-a încercat fără folos; ei și-au recîștigat încrederea în forțele lor, au mai venit și cîteva valori tinere, din păcate, însă, doar voci feminine; așa încît, tenorii, 12 la număr, se străduiesc din greu să echilibreze raportul sonor, atît de necesar într-o asemenea formație de gen. Există aici și cîteva glasuri de excepție, ca **Mindra Cernescu, Paulina Stavrache, Cristiana Popescu, Virginia Manu, Gabriela Drăgușin, Olga Csorvasi, Steliana Calos, Vladimir Deveselu, Mihnea Lamatie** și alții, unele dintre ele distinse cu premii importante la concursurile internaționale de canto. Da, corul dispune de voci splendide, penetrante, care îi dau **forță**, așa cum s-a observat în corul final din Cantata nr. 208 de Bach, sau în „Fantezia" de Beethoven; **suavitatea**, ca în cele „Patru Valsuri" de Brahms, cele „Patru cîntece populare slovace", de Bartok, ca și în „Trei cîntece din Laos", de Henri Thomasi; **cantabilitate poetică**, obținută prin pianisme, așa cum am remarcat în „Coral" de Olivier Messiaen, „Drum de iarnă", de Visarion Sebalin și „Lîngă leagăn", de Alexandru Velehorschi; **expresivitate** de excepție, așa cum s-a văzut în interpretarea lucrării lui Doru Popovici, aflată în prima audiție, „Incantație pentru Burebista" (dragostea față de pămîntul natal deserisă într-o scriitură contemporană, bazată pe cîntecul gregorian, cu probleme deosebite în ceea ce privește intervalica armonico-modală rezolvată de coriști cu o deplină maturitate); **lejeritate** și **tehnică de cînt**, cu ajutorul cărora s-au realizat cele două bijuterii ale genului, „Alunelul oltenesc" de Nicolae Lungu și „Zdroboleanca", de Vasile Pântea. Și dacă am arătat altitea însușiri, apoi trebuie să fim și critici: corul nu mai sună omogen ca altădată. O perioadă de franzitie — care durează de aproape trei ani — cu încercări infructuoase de a se găsi un dirijor pe măsura potențelor formației (Vasile Pântea a ieșit, demult la pensie) este prea lungă; instituția este datoare să caute, să găsească un om experimentat în conducerea unui cor de elită, oprindu-se experientele pe propriul colectiv, care s-au dovedit, pînă la urmă, păgubitoare!

Concertul corului Filarmonicii „George Enescu" a aprins din nou torța care ne-a dovedit — încă o dată — frumusețea, accesibilitatea și necesitatea existenței acestui gen muzical. O torță ce simbolizează **speranța** într-o revigorarea activității corale concertistice a coralelor academice!

CLAUDIU NEGULESCU

Plastică

Lumi subcarpatine

Înainte de a descoperi delicile peisajelor vaste, Viorel Lăzărescu (un tînăr pictor, care a trecut cu puțin de 30 de ani) era un admirabil „fleurist", simpatizînd însă cu o botanică stilizată unde carnația fragilă a frunzei părea o abstracțiune întruchipînd însăși ideea de vegetal. Acest simț al suavității, unde încape deopotrivă instinct decorativ și o știință de a disocia coloristic, apaținea însă unui spirit format într-un cult al rigoru, înapt a pune pe pînză imagini fără ordonări și însușirea cea mai de seamă se arată aci a fi concepția. Pictorul deținea un inefabil secret al propețiilor, înainte de toate coloristice, care îl fac să obțină efecte din alăturarea fondurilor opace unde explozia florilor e produsă ca un miracol și arată cunoașterea „zugrăviei" vechi, germane, a Renașterii de început. Totuși, precizia în desen nu ucide mica beție de culori, indicînd un suflet fericit și împăcat cu natura: pictorul poartă în el pecetea unei geografii unde vegetația nu este doar geometrie, este și substanță fundamentală depusă în spirit.

De aci și pînă la o revelație a spațiului nu mai e decît un pas și Viorel Lăzărescu l-a făcut în chip natural. El a urcat, pe cărări argesene, pe Valea Topologului, într-o geografie de ordonări calme, arătînd semne de vechime și a înfățișat, în perioade recente de creație, acest sens al spațiului protector care e, totodată, document etnografic și urmă esențială lăsată în memorie. Intuiția estetică se arată a fi admirabilă; peisajele întruchipate, prin aceste explorări unde încintarea este vădită, au ceva de feerie a culorilor și de armonie a volumelor, omul simțindu-se, în acest cadru fizic, o parte dintr-un întreg, un interpret al unei lumi a proporțiilor. La Tigveni și Bîrsești, la Sălătrucu, în sate argeșene cu vechime și aflate în părțile dinspre Valahia, în legătură cu sălașurile carpatine transilvane, istoria e prezentă și a vedea semnele unei civilizații continui este a înregistra evidența. Aceste comunități, de briuri continui de populație, înconjurînd Carpații și arătîndu-se a fi locuri cu vechime arhaică, au fascinat pe artist, care a dat, în ciclurile lui subcarpatice, un adevărat calendar de viață de sub munte. Casele cu pridvor, asemănîndu-se în simetria stîlpilor de lemn cu edificiile antice, așezările năpădite de vegetație și de un pomet indicînd opulența unei naturi materne, apoi cai, văzuți de pictor ca un soi de vietăți sacre, a căror prezență aparține deopotrivă lumii văzute și nevăzutului — acestea sînt embleme ale unei geografii înțelese sentimental și etnografic. E o lume rămasă în cadre tradiționale, trăind, cu toate acestea, nu muzeistic ci istoric, o geografie a oamenilor și a unor civilizații adînc specifice; și, de-aceea, astfel de peisaje, unde ceea ce pare a fi „vernacular" și cu viață regională ajunge să exprime emoția unui întreg, merită admirație, după cum admirabilă e și această pictură unde a trecut, cu însemne ale bucuriei, un colț de pămînt românesc.

ARTUR SILVESTRI

Au apărut

în chioșcurile de difuzare a presei:

Magazin istoric nr. 12

revista Cinema nr. 11

La Opera Română

● Artista poporului a R.S.F.S.R. **Evghenia Gorohovskaia**, de la Teatrul „Kirov" din Leningrad, va interpreta rolul **Carmen**, din lucrarea omonimă a lui Georges Bizet, în spectacolul Operei bucureștene de vineri 11 decembrie (ora 18), în care Don José va fi tenorul Constantin Ene, Escamillo — Dan Zancu și Michaela — Cornelia Pop. Conducerea muzicală: Carol Litvin.

● Un spectacol **coupé** de balet, amînat din 9 în 12 decembrie, cu **Chopiniana, Rapsodia I** de George Enescu, **Bolero** de Maurice Ravel și **Carmen** de Bizet-Scedrin.

● Matineul (ora 11) de duminică 13 decembrie prezintă, pentru cei mici, opera compozitoarei Carmen Petra-Basacopol, **Inimă de copil**. Interpretează soliștii teatrului (Cristian Mihăilescu, Cornelia Angelescu, Adriana Alexandru, Nicolae Bratu, Paul Basacopol) alături de copii din corul „Voces primavera". Dirijează Claudiu Negulescu.

● În perioada 13—16 decembrie, în cadrul Zilelor artei lirice românești, sînt programate o serie de spectacole și recitaluri, cuprinzînd lucrări ale compozitorilor noștri.

● Un **Recital de canto și balet** va avea loc duminică, la ora 18, reunind un mănunchi de cîntăreți și dansatori de frunte ai Operei. În program arii, duete și coruri din opere, dansuri din repertoriul clasic. Orchestra va fi dirijată de Carol Litvin, iar corul de Stelian Olariu.

● Luni 14 decembrie, tot la ora 18, este programat un **Recital de muzică românească** cu lucrări camerale semnate de Carmen Petra-Basacopol, Felicia Donceanu, Cornel Trăilescu, Liviu Comes, Cornel Țăranu. Își dă concursul o formație camerală de instrumentiști din orchestra Operei Române.

● Opera compozitorului Cheorghe Dumitrescu, **Ion Vodă cel Viteaz**, cu basul Dan Zancu în rolul titular este programată marți 15 decembrie (ora 18). La pupitru, dirijorul Constantin Petrovici.

● Două opere ale compozitorului Doru Popovici, **Noaptea cea mai lungă** și **Interogatoriul din zori**, cu Alexandru Moisiuc, Sanda Șandru, Nicolae Constantinescu, Florin Diaconescu, Pompei Hărășteanu și Nicolae Urziceanu în distribuție, — sînt pe afișul zilei de miercuri 16 decembrie (ora 18). Dirijor: Carol Litvin.

● Cu participarea tenorului Valentin Teodorian în Eisenstein și a basilor Ioan Hvorov și Constantin Gabor în Frank și Frosch alături de Elvira Cîrje (Rosalinda) Adriana Alexandru (Orlovski), Gerda Radler-Anca (Adela), joi 17 decembrie, la ora 18, operetа **Lilieciul** de Johann Strauss. Conducerea muzicală: Constantin Petrovici.

Vitrina cărților

Editura „Eminescu" scoate în seria apariților sale spectaculoase cu care ne-a obișnuit în ultima vreme, de recuperare a valorilor și moștenirii noastre culturale de referință mondială, un volum al muzicianului Marcel Mihalovici, **Amintiri despre Enescu, Brâncuși și alți prieteni**, ediție alcătuită cu un studiu introductiv și comentarii de Valeriu Răpeanu, note și traduceri de Alice Mavrodin. Volumul cuprinde interviuri realizate cu Marcel Mihalovici despre cei doi titani ai sculpturii și muzicii românești, prețioase

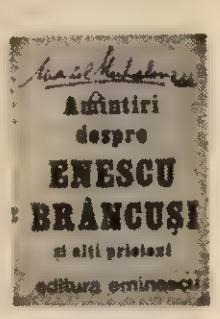

mărturii ale muzicianului despre alte personalități ale culturii contemporane cu care a colaborat, cît și omagiile de conștiință ale unor oameni de valoare ai culturii mondiale și românești care l-au apreciat ca om și artist.

● Volumul 5 din ediția de **Opere** E. Lovinescu, îngrijită de Maria Simionescu și Alexandru George, cuprinde, ca și cel precedent, cronici, articole diverse, studii, pagini polemice publicate mai ales în perioada 1911—1915.

● În colecția „Momente și sinteze" a Editurii Minerva, Ioan Vultur semnează volumul **Narațiune și imaginar**, al cărui obiect îl constituie „genul literar fantastic sau, cu o sintagmă utilizată în mod curent, literatură fantastică". Lucrarea este gîndită în două părți distincte, din care avem în față deocamdată primul volum. „Demersul din partea în-

tîi reprezintă o abordare sistematică a fantasticului din unghi generic, în timp ce cea de a doua aspiră să fie o istorie a prozei fantastice românești". **Narațiune și imaginar** este așadar debutul unui critic literar cu vădit apetit teoretic, care alege să dezvolte în prima sa carte una dintre cele mai spinoase zone ale teoriei literare, din perspectiva conturată, „de o teorie a comunicării literare, de o pragmatică literară, ficțională, aflată deocamdată în faza ei inițială. În acest sens — precizează autorul în **Cuvînt înainte** — încercarea noastră este atrasă de ideea de a analiza în volumul de față dimensiunile specifice ale genului fantastic în funcție de interdependențele care formează convenții la nivelul instanțelor de producere și receptare...".

● **Picătura de ploaie**, recentul volum de versuri semnat de Irina Mavrodin, e străbătut — precum o linie melodică de sunetul fundamental — de figura retragerii, a utopos-ului interior. „Printre roze / o casă / ca o stea strălucea / ca o cană cu lapte / lumina își revărsa // unde este ?" (**Printre roze**) ; „În ea / precum vițelul / în burta vacii / am stat / casa era o vacă albă / lapte ne-a dat / cel cu care ne-am hrănit / cel în care ne-am scăldat" (**Cîntec**). Versul caută simplitatea, o anume candoare, pe care „coregrafia" versului o așază într-un abia simțit duel cu autoironia. Accente expresioniste („E un loc / foarte verde/ înconjurat / de un gard / foarte drept foarte negru / cu o foarte înaltă poartă / în mijloc / strins înfășat / țipă / de mii și mii de

ani / un copil / după maică-sa moartă" (**E un loc**) se împletesc într-o stranie muzicalitate, al cărei semn exterior este armonia și a cărei interioară răsfrîngere devine revelația : „calc peste gemete sfinte / frunzișuri suferă ient / prin rădăcini bucuroase / / și mă lovește în față / pumnul roșu al toamnei / un sînge fericit / îmi curge din nas / / mă tăvălesc prin ceață / mai cred în tot ce / mi-a rămas / spune-mi tu mie iubite / cum va fi ziua noastră de-apoi / iluminate / gurile noastre / vor bea poate / ultimele ploi" (**Anotimp**). **Picătura de ploaie** (Editura „Cartea Românească", 1987) e unul dintre cele mai frumoase volume de poezie ale acestui an.

● Editura Academiei R.S.R. publică lucrarea lui Victor Botez **Comunicare și valoare în presă** prezentată de Dumitru Ghișe : „Pornind de la (...) considerații generale de ordin teoretic, demonstrînd nu numai determinările istoric-sociale ale presei, ci și necesitatea de stăpînire și dirijare umanistă a acestora, autorul examinează cu pertinență cîteva aspecte fundamentale legate de ziar ca purtător și creator de valori. Aș releva ca deosebit de valoroase considerațiile făcute cu privire la redundanța informației în presă, la rolul pozitiv sau negativ pe care îl poate juca această redundanță. Punînd în valoare, cu discernămînt critic, o întinsă bibliografie, lucrarea dezvoltă o întreagă fenomenologie a infor-

mației de presă, funcție de genurile în care este prezentă (știre, fotografie, interviu, reportaj, fotoreportaj, eseu etc.)". **Comunicare și valoare în presă** este astfel, după cum subliniază aceeași prefață, „un punct de pornire nu numai promițător, ci și deschizător de perspectivă generoasă".

● O amplă culegere de studii a apărut de curînd la Editura Cartea Românească. Ea se intitulează **Lucian Blaga — cunoaștere și creație** și cuprinde nu mai puțin de 33 de texte, grupate sub următoarele teme: **Cunoaștere filosofică și creație metafizică, Cunoaștere științifică și creație culturală, Cunoaștere antropologică și creație mooiogică** și, în sfîrșit,

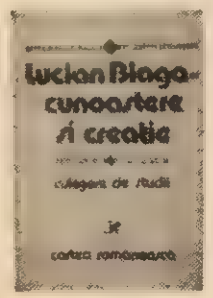

Blaga, omul. Coordonatorii volumului sînt Dumitru Ghișe, Angela Botez și Victor Botez.

TANIA RADU ■

(Urmare din pag. 9)

tate de creație și simțire ale filonului național — garanție sigură a unui viitor inepuizabil în ceea ce privește mixa de frumusețe și valoare a poporului român.

Realizarea acestei manifestări este rodul colaborării unor forțe diverse de pe întreg cuprinsul țării : Institutul de Artă Teatrală și Cinematografică, Universitatea, Conservatorul de Muzică, Institutul de Educație Fizică și Sport și Casa de cultură a studenților „Grigore Preoteasa" din București cît și Institutul Politehnic din Iași, Facultatea de Medicină din Craiova, Casele de cultură ale studenților din Cluj-Napoca și Timișoara, succesul deplin al mesajului artistic exprimat fiind în același timp și o apreciere a meritelor și reușitelor tuturor cadrelor didactice care au știut să-i educe și să-i formeze de-a lungul anilor pe acești tineri între frumusețe și valoare.

Spectacolul prezentat a cuprins un montaj literar, „Patria și cîntecul sînt nemuritoare", gîndit armonic în interferența dintre cuvîntul inspirat și sunetul de pian sau flaut, un bogat recital de piese corale puse sub genericul „Odă Eroului. Omagiu" în care prezența masivă a unor coruri ca „Gaudeamus" (București), „Armonia" (Iași), „Intermezzo" (Cluj-Napoca), „Pro arte" (București), sau corul Facultății de medicină din Craiova

Imn studențesc

a creat un dialog polifonic între forțe și stiluri diferite dînd verticalitate spectacolului și prin soluția plastică a scenografiei. Momentul folcloric realizat cu participarea ansamblurilor artistice ale Caselor de cultură din centrele universitare a dat greutate manifestării prin autenticitatea ritmurilor din toate zonele etnografice ale țării, prin bogăția și curățenia impecabilă a costumelor și repertoriilor sintetizînd în unitatea aceluiași mesaj diversitatea inepuizabilă a formelor artei noastre populare, vitalitatea ei nesfîrșită.

A urmat în succesiunea gîndirii scenice de ansamblu montajul muzical-coregrafic „Planeta albastră, un univers al păcii și speranței" în care cunoscutul grup „Song" s-a interferat cu evoluția grupurilor de dans tematic și contemporan creînd prin mijloacele specifice ale expresivității coregrafice un moment de elevată aspirație spre puritate și ideal. Montajul literar-muzical „Partidul — Ceaușescu — România" a încheiat acest spectacol rotund în realizarea căruia s-a recunoscut experiența unor tehnicieni care au gîndit scena ca imagine plastică unică, spectacolul ca pe un întreg echilibrat în ansamblul său, eliminînd retorismele de prisos.

Întreaga manifestare a studenților susținută la Opera Română este o expresie vie a atașamentului, a unității de simțire și acțiune, a înaltei responsabilități prin care generația tînără întîmpină apropiatele evenimente — Conferința Națională a partidului și cea de-a 40-a aniversare a proclamării Republicii.

Cronica literară de Romul Munteanu

Justiția și literatura

De ce nu, vom spune noi ? Prin caracterul său integrator, era firesc ca romanul din epoca noastră să abordeze și un asemenea subiect. Se știe doar că societatea se bazează de milenii pe norme orale și scrise, iar abaterea de la norme și mai ales **anormalitatea** sînt sancționate de opinia publică și de rigorile legii.

Cînd a intrat în acest spațiu literar, Ștefan Dimitriu (**Tinerețea lui Bogdan Irava**, Cartea Românească, 1987), nu a găsit un teren neexplorat. Dimpotrivă. De aceea, căile sale de abordare a acestei teme, amenințate de stereotipie, presupuneau de la început un notabil efort de înnoire asupra perspectivei în care înscrie mecanismele societății, ca și o opțiune pentru un tip de discurs mai puțin uzitat.

Există toate temeiurile să credem că Ștefan Dimitriu a meditat suficient de mult asupra structurii scripturale și ideatice a cărții sale, concepută în același timp ca roman al justiției, roman al puterii, cronică de moravuri și roman al formației și al construcției.

De la început autorul proiectează prin cupola cărții sale un ecran luminat de ideia de **lege** și **dreptate**. De aceea comportamentul personajelor din acest roman nu poate fi înțeles în mod adecvat fără a le raporta la aceste valori elementare ale umanității.

Intriga cărții a fost concepută ca o suită de anchete (cele mai multe eșuate) efectuate de procurorul Bogdan Irava și ceilalți oameni ai legii. Și fiindcă numeroase anchete rămîn fără epilog (decizie), ele se transformă în niște „dosare tragice", consemnate de procuror în memoriile sale. Dar procurorul din romanul lui Ștefan Dimitriu nu vrea să facă literatură, memoriile sînt pentru el un act de defulare, o mărturie a neputinței de a-și împlini rolul real în societate.

Romanul **Tinerețea lui Bogdan Irava** se deschide prin exprimarea unor deziderate, care presupun un personaj în **acțiune** ce nu se simte însă în stare să-și transforme **gesturile** în **acte**. Enunțuri ca : „Și totuși în noaptea asta mi-am început, iată, memoriile...". „Scriu, din 1957, de cînd mi-am terminat facultatea, numai rapoarte oficiale. Mi-am creat cum se spune un stil..." sînt urmate de optativele ezitării : „Mă gîndesc, bunăoară, că aș putea să încep exercițiul cu descrierea încăperii în care mă aflu...". „Mi-ar veni mai la îndemînă să descriu cămărușa pe care o împart cu trei colege. .".

Peste toate acestea revine frecvent o întrebare cu diferite modulații : **„Cine sînt eu Bogdan Irava"** sau **„Unde mai ești tu Bogdan Irava ?"**. Întrebările procurorului sînt tipice pentru cineva care-și pierde **identitatea** sau trece printr-o profundă **criză de conștiință**.

Dar recursul la memoriile care nu erau menite să devină literatură, ci depunere de mărturie tainică, pe marginea unor „dosare tragice", cum se explică ? Ei bine, de ce n-am recunoaște că intriga sinusoidală a cărții este tensionată de la început, contextul uman creat de relațiile dintre indivizi indicînd mereu, alte crești și căderi. În microclimatul imaginat de Ștefan Dimitriu **autoritatea** crează un permanent baraj între **idee** și **faptă**, **realitate** și **aparență**. Cînd oamenii din acest orășel de cîmpie, abia ieșit din sat, nu mai au acces la **fapte** se retrag în **aparență**, iar relațiile dintre ei se instituie ca **forme** imuabile. Orice călcare a formei instituite este considerată ca o trădare și sancționată. Orice dorință de schimbare, de înnoire se configurează ca o deformare a formei acceptate, ca o **periurbare** a stării de liniște, de **aparență armonioasă**.

În această oază de verdeață, lumea pare să fi încremenit pentru totdeauna în anumite forme hieratice, supravegheate cu grijă de **autoritate**. Treptele ierarhiei sînt structurate de autor ca o piramidă. În vîrful ei se găsește „amiralul" (secretarul de partid) cum este acesta denumit într-un limbaj marinăresc, șeful raional fiind și el botezat ca atare (amiralitatea). Amiralul apără legile pămîntului, liniștea, facerea fără înnoiri perturbante. Asupra acestora veghează colonelul (Banu), procurorii, plutonierii etc. Instrumentele sînt șefii de gospodărie, cooperative de lapte, întreprinderi de minerit, ferme de oi etc.

Culoarea preferată a localnicilor este **verdele** agricol, **cenușiul** industrial fiind și el socotit un factor perturbant al legilor pămîntului. Amiralul este și el un pasionat după **verdele** agricol. Semnele pasiunii sale sînt **Casa grădinarului**, lar adevărata retragere în aparență (utopie) o constituie marile sere (inexistente). Intriga romanului coboară spre anii 50 și urcă spre mijlocul deceniului VI. În acest timp este adus Bogdan Irava procuror la raion. Încrezător în rolul său de om al legii, noul procuror începe să „citească" realitatea prin anchetarea unor cazuri și cercetarea unor dosare. În felul acesta realitatea de suprafață (roză, verde, armonioasă) va ajunge să fie dublată de una tragică, iar legea apare din ce în ce mai puternic ancorată de **oamenii fărădelege**. O fată săracă își abandonează copilul din flori, găsit mort. Un miner se distrează periodic spărgînd oglinzi în restaurant sau cumpărînd toate biletele de la un cinematograf. Un frate îl ucide pe altul (Cain-Abel) crucificîndu-l pe o scară. La o fermă de oi mor foarte mulți miei, care căpătaseră, de fapt, altă destinație. Dar puține anchete realizate de Bogdan Irava pot fi duse pînă la capăt. Toate cele care tulbură aparența calmă a orașului, dezvăluie răni sociale mari sau nereguli financiare grave sînt stopate de **amiral** în mod direct, iar recalcitranții sînt confruntați cu primele reguli ale **retoricii torturii**, enunțate de colonel. Or, fișele indivizilor neliniștiți, dornici de înnoire, nesupuși, sînt primele argumente de persuasiune, folosite de colonel ca introducere la retorica torturii. Informațiile pot fi trucate și manipulate. Dificilă rămîne doar confruntarea cu fișa albă, inocentă.

Personajele au astfel biografiile lor reale sau imaginare din care autorul face literatură. Intriga cărții este în continuă expansiune teritorială și morală. Între idee — faptă — decizie — responsabilitate — culpabilitate, treptele de situare a individului sînt extrem de numeroase. Dincolo de personajele pitorești (bunica, unchiul Milan, Iulian Hentiu, Cleopatra) se situează oamenii țari (Amiralul, Horga, gazetarul, colonelul) candidați slabi procurorul Irava (apaticii instrumentali etc.).

Dar într-un roman al formării și al deformării, al noii structurări destructurante, se colorează o superbă cronică de mentalități. Și cînd placa turnantă a orașului se schimbă (Horga îl înlocuiește pe amiral și termocentrala se realizează), omul care simte nevoia să ia totul de la început este **procurorul**, trecut de la starea de abulie la faptă, cînd lumea noastră începuse să se primenească.

Cartea lui Ștefan Dimitriu este o excelentă lecție despre angajare și responsabilitate, concepută de un autor dăruit să scrie literatură bună și persuasivă.

Parafa autenticității

Un destin literar și de conștiință cum este acela de care a avut parte Mihail Cruceanu înseamnă, chiar prin sine însuși, îndeajuns de mult într-o cultură. Cînd însă timpul — acel timp prieten, de sprijin, și nu „cenzorul" nemilos al faptelor noastre — are cu adevărat răbdare, totul dobîndește o altă lumină, mult mai cuprinzătoare, mai limpede, într-un fel, exemplară.

Pentru poetul Mihail Cruceanu — născut acum o sută de ani, la Iași, exemplar este întîi de toate modul în care poezia și-a aliat resursele unei conștiințe civice și politice de remarcabilă ținută. E un lucru mai puțin știut faptul că poetul simbolist — despre care în 1941, **la apariția Istoriei literaturii române de la origini pînă în prezent**, G. Călinescu spunea că „tratează simbolurile cu o delicată tehnică poantilistă", citînd cîteva versuri publicate în revista **Viața nouă** — fusese vicepreședinte al Congresului Partidului Socialist din 1921, participînd astfel direct la nașterea Partidului Comunist Român, la 21 mai : că autorul volumelor de versuri **Spre cetatea zorilor** (1912), **Altare nouă** (1915), **Fericirea celorlalți** (1920), **Laudă vieții** (1945), **Poezii alese** (1957), **Versuri** (1968), **Poeme alese** (1974) a fost și unul dintre cei mai activi gazetari de stînga (a condus ziarul interbelic **Socialismul**) ; că se numără printre fondatorii Societății filologice din București ; că a fost ani și ani director general al Casei Corpului Didactic, avînd o îndelungată experiență la catedră (atît ca profesor secundar, cît și ca universitar) etc.

Într-un veac de existență — mai ales cînd aceasta nu s-a pus la adăpost de furtunile întîmplărilor — „testul" amintirii devine o garanție a supraviețuirii. Mihail Cruceanu a semnat, cum era și firesc, și un volum de memorialistică — **De vorbă cu trecutul** (1973), adăugînd astfel o nouă greutate pe talerul realului devenit literatură (alături de două volume de povestiri, atinse și ele, de fapt, de aripa poeziei).

Într-un secol de viață timpul a devenit deopotrivă literatură și realitate. Pentru amîndouă, semnătura lui Mihail Cruceanu e o parafă de autenticitate.

I. MIHAI

Schiță pentru un poem

M-a sunat, cu mai multe zile în urmă, cărturarul Ciprian Zaharia, omul ce are în veghe ctitoria Bistrița, ca să-mi spună că sus, în munții Neamțului, ninge.

Noi doi avem obiceiul (sau darul) de a ne transmite vești aproape neverosimile.

— Vino, mi-a spus în primăvară, pădurea de argint de la Văratec halucinează verde.

Și eu, peste o săptămînă, de la Brăila :

— Sosesc cocorii. Deocamdată trec Dunărea numai țipetele lor.

Și acum a nins în munții Moldovei.

Ar fi trebuit să fiu, împreună cu Ciprian Zaharia, la Bistrița și să privim lung și în dulce risipire în fantasmele ninsorii — acolo, ninsoarea fiind de o ființă cu vechimea neamului nostru. Căci tot la Bistrița, într-un alt sfîrșit de an, mai tînăr decît cel în care așteptăm să intrăm, am gîndit rîndurile cu care am încheiat un roman : Ninge dintr-o lume în alta, pămîntul năzuind spre stele, ninge într-o lumină violetă — ieșiți în prag, spre seară, și priviți : ninge sau cad din cer pereți de mănăstire ? — ninge ca și cum ai fi munte și te-ar mirosi căprioarele ca să te povestească dacă ești bun de fîn, bun de izvoare și de adăpostit pui de ciută sub brazi.

Și acum, din nou, ninge lin peste Ozana lui Creangă și Voivodenie a lui Sadoveanu. Ninge peste Bistrița Mușatinilor — Alexandru cel Bun, Ștefan cel Mare, Petru Rareș, Lăpușneanu — și mi-ar place să fiu lîngă poarta din zidul mănăstirii prin care Petru Rareș, împresurat de turcii lui Soliman Magnificul, s-a pierdut spre cetatea Ciceului din Transilvania, ca să se întoarcă mai puternic în scaunul Moldovei.

În fereastra de taină a oddii mele, sub care stau și lucrez, și la care răzbat numai glasurile prietenilor, cărturarul Ciprian Zaharia mi-a zidit cel dintîi colind al anului :

— Vino, sus în munții Neamțului ninge.

FANUȘ NEAGU

Inedit

Nichita Stănescu despre Mihai Eminescu

...Era în iarna geroasă a anului 1970. Se împlineau atunci 120 de ani de la nașterea celui ce avea să fie luceafărul poeziei românești, astrul de o neasemuită strălucire pe bolta incandescentă a spiritualității noastre.

Peste sufletul și gîndul său, zbuciumate de nețărmurire, trec „vînturile — valurile" veșniciei și, ca ele, astăzi, mîine, întotdeauna ne aplecăm cu aceeași neostoită venerație, la izvorul cristalin al operei sale, sorbindu-i dragostea neamului de pe aceste „plaiuri" minunate, profunda-i contopire cu natura, puritatea sentimentelor, înălțarea cosmogonică și nemurirea. Ființă, pentru oricare din oamenii acestui popor, în adîncul conștiinței fiecăruia, poetul trăiește perpetuu ; Mihai Eminescu este nemuritor !

...Era un ianuarie viscolit, cînd luam fără preget drumul Capitalei, pentru a solicita unor personalități marcante ale vieții noastre literare, o serie de colaborări, în vederea redactării unei pagini — în ziarul la care lucram — dedicate aniversării eminesciene. Mă însoțea un cunoscut critic literar. Am mers, pe rînd, la Mihai Beniuc, Demostene Botez, Veronica Porumbacu, Vladimir Streinu care, fiind vorba de Eminescu, au acceptat pe loc colaborarea, răspunzînd operativ solicitării gazetei de la țărmul Pontului Euxin. Trecuse bine de ora prînzului cînd ne-am dat seama că eram și obosiți și flămînzi. Am intrat în primul restaurant pe care l-am întîlnit, la „Colonade" și am comandat cele ce se cuvin, ca doi oameni trăind satisfacția unei reușite, căci, era fără îndoială un succes, să rezolvi în jumătate de zi, o pagină de ziar și nu una oarecare, ci dedicată poetului neamului.

La un moment dat, de la o masă vecină primim semne amicale : poetul Nichita Stănescu.

— Nichita ?! Ce noroc pe capul meu ! Nu-l putem solicita o clipă de scurtă colaborare ? Îți poți da seama ce-ar însemna să avem în ziar și semnătura lui Nichita Stănescu !

Am întrebat dacă nu deranjăm și am fost poftiți să luăm loc la masa vecină. Iar Nichita, gînditor, a luat o foaie de hîrtie pe care a caligrafiat, într-un suflu : unsprezece cuvinte despre Eminescu.

MIHAI
EMINESCU
NU
A
CREZUT
SĂ
ÎNVEȚE
A
MURI
VREO
DATĂ

Nichita Stănescu

Este, probabil, una din cele mai frumoase poezii dedicate lui Eminescu căci, poate, ca și dvs. nu-l așa ?, versul care revine cel mai ades și întîiul în minte, cînd e vorba de Eminescu, aceasta e : „Nu credeam să-nvăț a muri vreodată" din *Odă în metru antic*.

Răzbate din el furia disperată a răzvrătitului împotriva destinului orb, a inevitabilului, dar și resemnarea melancolică atît de specifică romanticului care, descoperind secretele universului, știe că va trebui să plătească cu viața pentru aceasta. Și atunci cînd va să vină, ea trebuie să-l găsească pe poet „la marginea mării", a acelei imensități albastre, despre care i se destăinuie într-o epistolă, expediată din Constanța, la 16 iunie 1881, Veronicăi Micle : „*O să mă întrebi ce efect mi-a făcut marea pe care o văd pentru întîia oară ? Efectul unei nemărginiri pururea mișcată*".

Eminescu — Stănescu, două nume ale eternității românești, două stele pururea strălucitoare pe bolta spiritualității noastre.

CONSTANTIN ISMAILEANU

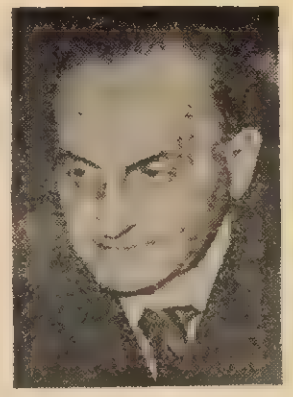

Culorile luptei pentru idee

Parcă-l văd și acum, la Păltiniș, cu mersul molcom, înalt, rășchirat, cu mîinile la spate, căzut ușor peste gînduri ca un țăran din Ardeal căruia i-a încolțit în cap o idee și-i musai s-o-ntoarcă pe-o parte și pe alta, pînă cînd ideea va zbura gata coaptă din cămările gîndului. Parcă-l văd cu pălăria englezească fin cadrilată, păsind alene, adus puțin de spate, săpînd fintini imaginare în pămîntul aspru de dinaintea pașilor, cu pecetea de mare intelectual luminîndu-i chipul și așa destins, senin. Doar zăpada vremuind îi mai intra uneori pe sub hainele ponosite ale zilei, iar bocancii trăgeau parcă tot greul pămîntului sub tălpile sale. Bătrînul „mag" trecea neturburat prin natură și prin lume atent, desigur, la tot ce se întîmplă în natură și în lume și-ndeosebi în juru-i, aureolînd cu prezența sa.

Și-a ales ca spațiu predilect de viață muntele, un spațiu deschis ideilor aspre ca lama de brici. Un spațiu curat unde judecata de valoare îmbracă haina ideii originare, ne-a propus un spațiu caracteristic, distinctiv în cultura noastră. Ne-a propus însă și o viziune originală asupra ființei, detașată de structura arhetipală. Constantin Noica își punea adesea întrebări sieși, punea întrebări sfredelitoare în numele ființei românești aflată nu o dată în cumpăna vremurilor dar niciodată sub vremi.

În scrierile sale sînt cercetate, cu ochi atent, cu spirit treaz, izbinditor, aspecte ce țin de felul nostru de-a fi, de-a gîndi, de-a viețui sub mersul unui soare încă bun, obligator. Felul de-a fi dintotdeauna al românilor, adică, ospitalieri, de-a fi ei înșiși. Nemaiîntîlnita, proverbiala ospitalitate românească. Este vorba de partea cea mai însemnată, cea mai adîncă și imaculată a ființei românești din care izvodește firească și durabilă omenie, ce nu ține de starea de elementaritate a ființei, cum au speculat cîte unii, ci ține negreșit de felul nostru de-a fi. Întoarcerea la obiceiurile și la miturile străvechi — asemeni lui Mircea Eliade — găsirea unor corespondențe, unor linii de forță în legendele și obiceiurile altor popoare, extrapolarea prin trimiterile culturale totdeauna probe, eclatante, dau gîndirii noiciene un orizont aparte, nebănuit. Tradiția împămîntenită și obiceiurile vechi-străvechi sînt chemate rînd pe rînd să se explice și să ne explice. Constantin Noica recreează lumea unor anumite mituri sau motive culturale eternumane. Aduce doi pași în față cuvîntul simplu, convingător, neînzorzonat de alte sensuri decît cele primare. Și, întocmai ca înțelepții din vechime, nu se înmînunează de uneltele lucrului ci este înfiorat de lucrare. Este bucuros din cale-afară de facerea și des-facerea lumilor de dinlăuntrul ființei noastre rostitoare prin cuvîntul sacru, cel dintru începuturi.

Sînt scoși din rafturile vremii „arhelii" lui Eminescu, iar poetul nostru național este decretat, fără drept de apel, *omul total al culturii române*. Pe anumite coordonate spirituale se face și o anume „împăcare" cu Goethe, alt titan al literaturii universale. Trimiterile la Heidegger sînt nuanțate, subtile. Își face o adevărată profesiune de credință din rostirea românească. A creat un adevărat model paideic în cultura noastră. A invocat adesea limba noastră sfîntă — *„Limba vechilor cazanii"* — bogată-n vocale și cu rezonanțe modulatorii de parcă, rostind-o, te-ai rosti *pre* sine ori ai psalmodia-o, ai mlădia-o precum creanga de măr gutui mingîind izvorul limpede din adîncime. Sînt luate la rost dragile de ele, verbele : *a fost să fie ; este să fie ; era să fie ; n-a fost să fie ; ar fi fiind ; a fi fiind ; însuși fiindul* ; a ființa ca un cocor pe de dinlăuntrul, în ființare. Este lucrarea filosofului asupra limbajului și asupra lui însuși, aflîndu-se în lucrare, cum în lucrare se află și simburele din fruct, de bună seamă.

Dintre cele șapte coline ale limbajului sînt chemate la respect și prepoziția *întru*, iar mai apoi intraductibilul *dor* (în poeziile traduse ale lui Eminescu aflăm că francezii explică „dor"-ul prin asterix plasat în subsolul paginii). Sentimentul de dor nesfîrșit este ca și la el acasă, cît și de nesațiu față de un spațiu nepereche, turburător prin toate formele de relief, peste care colindă din timpuri imemoriale absolut toate anotimpurile. Așadar, toate acestea la un loc și fiecare în parte trebuie că și-au găsit locul cuvenit într-o carte de rară înțelepciune, într-o filosofie a limbajului, irefutabilă, la care Domnia Sa a lucrat cu osîrdie.

Lecția lui Constantin Noica este și una pilduitor umană. Noi n-am pășit la nimeni în grădină, în ogor, dar apele tulburi ale văzduhului — parc-ar să ți se sugereze — în goană albastră se aud crescînd ! Vorbind în context, cum însuși marele Preda ar fi spus : *noi n-am boicotat niciodată istoria*, dar doamna istorie pe noi, uneori, da ! Prin urmare, sîntem răspunzători de prezentul și viitorul culturii române, a spiritualității neamului nostru, a tezaurizării ei într-o tinerețe fără bătrînețe, într-o viitorime. Sîntem răspunzători de rosturile și devenirea într-o ființă, de rosturile și devenirea limbii și a limbii și a limbajului, în golul și „holocaustul" creat în lume prin apariția și extinderea cu repeziciune a societății de consum. În spațiul mostenit salvatoare au fost nu odată tocmai felul nostru de-a fi și de-a viețui, de a trăi frumos.

Să depunem, așadar, o crizantemă rotată și o lacrimă iluminată pentru spiritul său înalt, ca o lumină vizionară, purces în zi de început de decembrie în neființă.

DORIN SĂLĂJAN

„Sînt un poet al zilelor care devin istorice"

Asemenea revoluționari a crescut partidul nostru, de asemenea revoluționari avem nevoie astăzi".

Nu întîmplător, într-o poezie intitulată chiar așa, **Revoluționar**, afirmam în spiritul revoluționar proclamat de tovarășul Nicolae Ceaușescu :

„Dacă sînt comunist, să fiu om, să fiu drept —
Este tot ce-mi pretind, mai întîi și-ntîi mie.
Nu doar sînge pulsează-a mea inimă-n piept,
Ci-mprejur răspîndește, arzînd, omenie".

Spre a încheia rezolut, cu strofa :

„În iubirea pe suflet de om, așadar,
Să-mpărțim, cîtă e, pentru toți, bucuria !
Asta-nseamnă-a fi azi re-vo-lu-ți-o-nar
Comunist de-omenie a fi-n România".

— Să nu uităm opinia despre vizionarism.

— Este în firea lucrurilor să fie vizionar pentru orice poet român, care a urmat nu numai îndemnul Văcărescului, dar și al lui Mihai Eminescu, ca și al lui Alecsandri, Bolintineanu, Coșbuc și a atîtor alți poeți care n-au încetat o clipă să fie vizionari, pînă la Arghezi și Blaga. Ca să nu mai vorbim de recent sărbătoritul Mihai Beniuc.

— „Patria vieții — spune Eminescu într-o postumă — e veșnic prezentul". Ce înseamnă pentru Nicolae Stoian prezentul ?

— Cărți, înainte de toate, cărți. Una e în curs de apariție la Editura Militară, **Tinăr în Țara tinereții**, o antologie a poeziilor mele patriotic-revoluționare. Cea de a doua, **Poeții cînd erau tineri**, e la Editura Eminescu, căreia m-am angajat să i-o predau încă de la debutul rubricii cu același titlu, în revista **Luceafărul**.

— Și alte cărți ?

— O cărticică pentru copii, **Amintiri din clasele primare, de pe cînd nepotul Nicolae Radu se făcea băiat mereu mai mare, copăcel tot ridicîndu-se ca bradu".**

— Numai atît ?

— Mai am în curs de definitivare un volum de traduceri din poetul bulgar Vladimir Basev, reprezentant al tinerei noastre generații, victimă a unui accident de automobil, în urmă cu 20 de ani, de cînd a și început glorioasa și luminoasa sa posteritate.

— Se pare că iar te-ai dovedit vizionar într-o Parabolă a secerătorului, în care spuneai, dacă-mi permiți să te citez : „Se tot adună ani, ca-ntr-o cîrstă
Snop lîngă snop, în praf
de trecerat ;
Bag seama vine-acel soroc
de vîrstă
Cînd se alege bobul numărat".

— Bobul începe într-adevăr să se aleagă, așezat, cu modestie și osîrdie, fiindcă pe lîngă un volum **Șechele**, pregătesc pentru finele acestui deceniu o selecție intitulată temerar și angajant **O sută de poeme pentru o sută de ani.** Dacă pînă acum „Cele mai frumoase poezii" ne-au ocolit, sper ca ediția „Poeți români contemporani" să nu repete acest dezinteres.

— Rămîi, totuși, la principiul latin „Non multa sed multum".

— Mai bine mai puțin, nu știu dacă și mai bine. Fiindcă poeziile mele au decurs totdeauna dintr-un „Fond principal de sentimente".

Căci slovele pe care-n vers le chem,
Cu mine cresc din vîrste-adolescente,
Chezașul pentru flece poem
Mi-i Fondul principal de sentimente.

— Quod erat demonstrandum.

Reproduceri după picturi de Cornelia Victoria Dedu

CONFERINȚA NAȚIONALĂ A PARTIDULUI

Misiunea revoluționară a științei

Conferința Națională a Partidului Comunist Român, moment de referință și cu profunde implicații în destinul colectiv al poporului nostru, își va deschide lucrările peste numai cîteva zile. Evenimentul va avea, cum e de așteptat, o puternică înrîurire și în cîmpul larg al cercetării științifice, domeniu de avangardă și cu nobila misiune de a anticipa cu un ceas mai devreme imaginea României de mîine, știut fiind faptul că, în concepția partidului nostru, al secretarului său general, știința și tehnica reprezintă factori hotărîtori fără de care sarcina istorică de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism ar fi de nesoluționat. Un adevăr cu valoare axiomatică din moment ce, așa cum a ținut să remarce tovarășul Nicolae Ceaușescu, încă acum nouă ani, „Patria noastră a ajuns la un asemenea stadiu de dezvoltare încît extinderea cercetării tehnico-științifice și introducerea rapidă în practică a rezultatelor ei, constituie factorul determinant al progresului ei multilateral, al edificării societății socialiste multilateral dezvoltate".

Într-adevăr, acestui vast laborator al inteligenței naționale îi datorăm în mare măsură continua remodelare și modernizare a țării, știința și tehnica acționînd asupra tuturor laturilor existenței, fără excepție, schimbînd într-un chip uluitor și din ce în ce mai radical situația omului în sistemul forțelor de producție și în general toate coordonatele climatului vieții umane. Cu atît mai mult în România, unde știința este inclusă în planurile unice anuale, cincinale și de mai lungă durată și în care socialismul oferă cercetătorului posibilitatea ca munca lui să se desfășoare fără opreliști, gîtuiri, distorsiuni, într-un cadru organizat și într-o țară în care știința a fost ridicată la rangul de politică de stat.

De alci și marile răspunderi și îndatoriri ce revin omului de știință, savantului, cercetătorului, tuturor celor angajați în munca de descoperire și afirmare a noului. Savantul contemporan nu mai este pustnicul închis în turnul său de fildeș, rupt de problemele lumii, el aparține cetății sale, problemelor ei. Și fără îndoială că una din sarcinile sale cele mai importante este formarea unei gîndiri științifice, azi mai mult ca oricînd necesară în lume, o gîndire limpede, adevărată, rațională, interdisciplinară, planetară. După cum, nu e mai puțin adevărat că, așa cum partidul nostru a subliniat în repetate rînduri, revoluția în știință înseamnă în egală măsură un nou mod de a gîndi și munci, înseamnă a fi revoluționar.

Sarcinile și îndatoririle ce revin științei și ingineriei tehnologice pînă la sfîrșitul acestui an și pe întreg parcursul cincinalului au fost enunțate cu limpezime la recenta Plenară a Consiliului Național pentru Știință și Învățămînt, în cursul dezbaterilor și cu prilejul mobilizatoarei și atotcuprinzătoarei cuvîntări rostite de tovarășa academician doctor inginer Elena Ceaușescu. Peste numai cîteva zile, la Conferința Națională a partidului nostru, în marele forum al comuniștilor români, știința va fi chemată să contribuie într-o și mai mare măsură la dezvoltarea complexă a patriei, prin armele rațiunii și practicii sociale, prin îndrăzneală și devoțiune, prin munca și puterea de sacrificiu a celor ce-i sînt slujitori și discipoli, și-i asigură progresul neîntrerupt.

În ascensiunea spre treapta supremă a evoluției sociale, cum a ținut să arate tovarășul Nicolae Ceaușescu, omul devine într-o măsură din ce în ce mai mare stăpînul naturii, al legilor ei, al forțelor de producție, dar și al propriei sale istorii, deoarece în socialism se îngemănează strîns gigantica forță a științei cu misiunea unui partid ce nu și propune alt deziderat decît fericirea și prosperitatea Romîniei socialiste, a poporului nostru.

LIVIU TIMBUS ■

Prin înțeleapta strategie a conducerii de partid și de stat, de făurire a unei economii naționale puternice și armonioase, industria chimică a ajuns, în ani puțini, o industrie modernă, diversă, eficientă, care ne face și în acest domeniu să stăm cu fruntea sus în lume. În drumul ei spre asemenea cote de dezvoltare, ea a avut în prima linie acel avanpost de gîndire tehnică românească care este Institutul Central de Chimie, în frunte cu Institutul de Cercetări Chimice ICECHIM. În acest institut, aflat sub conducerea și îndrumarea permanentă a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu mintea românească a rodit în numeroase tehnologii noi, de mare importanță economică, în modernizări ale procedeelor existente, în procese de obținere a unor substanțe sofisticate și pretențioase într-un domeniu în care majoritatea țărilor sînt tributare inteligenței altora cu mai vechi tradiție. Una din direcțiile principale de investigare a acestei lumi ciudate a microcosmosului materiei, cu radicali, valențe, legături chimice, este cercetarea cauciucurilor, vitale pentru orice economie, pentru existența omului modern, căci ele asigură prin anvelope transportul rutier și sînt componentele unei varietăți uriașe de articole tehnice și de bunuri de larg consum.

Împreună cu secretara de partid, șefa de secție Victoria Fieroiu și cu inginerul Radu Bordeianu reparcurgem drumul spre afirmare al cauciucurilor purtînd marcă românească. „Din inițiativa și sub directa coordonare a tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu, întemeietoarea unei școli românești de chimie a polimerilor de nivel mondial, a luat ființă, în ICECHIM secția de elastomeri, unde s-au cercetat cauciucurile sintetice de generația a II-a — ne spune inginera Victoria Fieroiu. Acestea, prin calitățile lor superioare, mai rafinate, sînt apte să corespundă condițiilor speciale în care sînt puse să lucreze. Cercetările concretizate în procese tehnologice competitive pe plan mondial au stat la baza instalației industriale de cauciuc polizoprenic, cel mai apropiat de calitățile cauciucului natural. S-a putut astfel elimina în mare măsură importul de acest produs, fabricat de natură în condiții speciale de climă".

Specialiștii din ICECHIM au studiat și polimerizările cu catalizatori organo-metalici în vederea obținerii de cauciuc polibutadienic și de terpolimeri etilenă-propilenă-dienă, care pînă în urmă s-au finalizat în instalații la Brazi și Pitești. Acum 20 de ani exista în România o singură instalație de cauciuc după o tehnologie din import. Acum sîntem unul din producătorii importanți de cauciucuri sintetice, cu o mare varietate de tipuri care au ajuns să satisfacă nu numai necesitățile economiei naționale, ci să asigure și un export important. Odată cucerite asemenea redute ale științei, nu la îndemîna oricui, cercetările au pătruns tot mai adînc în subtilitățile domeniului. Se investighează procedee de stabilizare a elastomerilor pentru a le conferi o rezistență crescută. S-au făcut pași importanți în direcția modificării chimice a polimerilor existenți, ca aceștia să se recomande cu calități superioare. Un exemplu concludent este transformarea la care a fost supus cauciucul poliizoprenic în vederea folosirii lui și la anvelopele radiale. În acest domeniu, în care noutățile apar cu o viteză ponte asemănătoare doar cu dezvoltarea familiilor de calculatoare, cercetătorii noștri nu au acceptat nici un moment să se afle în plutonul al doilea.

ICECHIM — avanpost al gîndirii tehnice românești

O realizare de înaltă cotă științifică, catalizată tot de clarviziunea tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu este obținerea unor cauciucuri termoplastice, de generația a III-a. Încă din 1970, cînd abia se întrezăreau caracteristicile de excepție ale unui asemenea elastomer, cînd problema energiei nu fusese așit de acut adusă în prim plan de criza de energie, tovarășa Elena Ceaușescu a intuit că el va fi cerut cu insistență și a îndrumat cercetările în această direcție de pionierat în lume. „Cauciucul convențional pentru a avea proprietăți înalt elastice și de rezistență mecanică, trebuie vulcanizat la temperaturi ridicate și sub acțiunea unor agenți chimici, ne explică inginerul Radu Bordeianu. Dar această operație de vulcanizare are o mare „foame" de energie și de auxiliari, și totodată se prelează greu la automatizări. Moderni elastomeri termoplastici, prin structura lor de bloc-polimeri buta dieni-stirenici prezintă la temperatură obișnuită proprietăți înalt elastice, similare celor vulcanizați. La temperatură ridicată ei au însă un caracter plastic ce permite o prelucrare ușoară ca la masele plastice. La răcărea temperaturii, însușirile elastice revin, ele fiind reversibile". Se înțelege deci ce avantaje economice decurg prin dispariția unei faze energofage ca vulcanizarea și prin prelucrarea perfectă, practic fără deșeuri, a elastomerilor termoplastici, care după uzură se reciclează în condiții optime. Un colectiv de cercetători în frunte cu inginerul Radu Bordeianu a pus la punct acest procedeu original, răspunzînd celor mai înalte exigențe de la „bursa" inteligenței mondiale și pe care îl au puține firme de mare tradiție. El a trecut cu succes examenul experimentărilor în pilot și pe o instalație industrială. Pe lîngă inițierea și îndrumarea permanentă, și în acest caz, aportul tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu a fost decisiv, căci a avut ideea de a grefa această tehnologie de mare noutate pe o instalație existentă, doar cu mici amenajări. O astfel de rezolvare scutește țara de investiții suplimentare.

Avînd la bază cercetările din ICECHIM și proiectele inginerilor de la IITPIC, s-a ridicat sub ochii noștri o industrie puternică de cauciucuri sintetice, cu capacități de zeci de mii de tone, dar cu finețe de ceasornicărie. Tehnologii de vîrf realizate de competența unor specialiști de vîrf! Cercetătorii de la ICECHIM au îndreptat din retortele laboratoarelor lor adevărate laboratoare ale inteligenței, spre utilajele industriei chimice, tehnologii de noutate, competitive, de mare eficiență, care valorifică superior nu numai materiile prime petrochimice, dar valorifică superior și gîndirea românească.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Metrologul cu microprocesor

**De cînd e lumea lume, ea a măsurat cîte ceva. Fără măsurători, omul ar fi legat la ochi, ar pluti în ceața necunoașterii. Știința nu a putut să facă nici măcar un pas înainte pînă nu a turnat mai întîi fundațiile unei adevărate discipline a măsurătorilor cît mai exacte. Progresele făcute în tehnica microni lor, secundelor, gradelor sînt de-a dreptul amețitoare. Niște oameni de inițiativă, și anume directorul Doru Palade, șeful de secție Gheorghe I. Gheorghe și inginerul Doru Dragu de la Institutul de Cercetare Științifică și Inginerie Tehnologică pentru Mecanică Fină și Scule, au fost catalizatorii organizării primului simpozion pe țară privind aparatele de măsură și control a mărimilor neelectrice, care a continuat, la altă amploare, tradiția conferințelor anuale din domeniul măsurătorilor de lungimi. S-a făcut cu această ocazie un viu schimb de idei, de informații, de rezultate în activitatea de perfecționare a acestor aparaturi complexe, de fapt „simțurile" tehnologice după care se conduc toate procesele industriale. Fără îndoială, vedeta acestei reuniuni științifice a fost robotul de control dimensional cu minicalculator și sistem de recunoaștere a formei cu ajutorul unei vederi artificiale. În lume apar tot mai mulți roboți pe fluxurile din hale, operatori computerizați care execută cu brațele lor metalice sudură, montaje, transporturi etc. Dar o mașinărie electronică deșteaptă care să măsoare cu precizie și viteză au construit puțini, doar cîteva firme din Elveția și Italia. Și iată, o echipă de specialiști de la ICSITMFS, ICPE și Politehnica din București au pus la punct, după o gîndire proprie, un astfel de robot, expert în arta măsurătorilor, care va fi implementat pe liniile flexibile de prelucrare din industria constructoare de mașini. Ce știe să facă acest CTC-ist cu microprocesor născut la Institutul de lîngă Obor? După un scenariu sofisticat regizat de cercetătorii români, el face mai întîi prin ochiul artificial cunoștință cu piesa. Camera TV procesează imaginea obiectului și o transmite microprocesorului care o compară cu banca lui de date teoretice privind formele geometrice. După această identificare, calculatorul Coral dă undă verde procesului de măsurare. Mișcîndu-se și rotindu-se dezinvolt după mai multe axe, robotul palpează în ordine fiecare bucățică de obiect măsurînd-o cu exactitate de micron. „Creierul" calculatorului rezolvă funcțiile matematice și compară dimensiunile cu cele memorate din proiect. Cotele piesei se afișează și se tipăresc într-un adevărat certificat de calitate, ca să nu mai vorbim, că este pus și diagnosticul oricărei abateri peste toleranțele admise. Se elimină toate erorile subiective ale omului în poziționare, citire pe scală calcule. Saltul calitativ este incontestabil. Pe lîngă precizia deosebită, sistemul computerizat crește spectaculos și productivitatea. Pentru a măsura cele o mie de puncte ale unei carcase metalice, zece controlori ar consuma peste două zile folosind dispozitivele clasice. „Mingînd" continuu piesa cu senzorii lui sensibili, robotul încheie ritualul electronic de măsurare într-o oră. Implementarea pe o linie de fabricție a acestui judecător suprem de calitate înseamnă și o radiografie permanentă a procesului tehnologic. El are o serie de posturi de control autonome după fiecare operație, care, ca niște subalterni prompți și harnici, comunică dacă utilajele au prelucrat corect subansamblurile. La sfîrșitul benzii, computerul stabilește dacă lotul de piese se prezintă bine ca dimensiuni și afișează și grafice statistice. Prima serie de roboți metrologici este în execuție și monstaj, de a porni treaptă cu treaptă de la roboți mai simpli, ci cu îndrăzneală tehnică, au abordat modelul cel mai complex. O secvență ni se pare revelatoare pentru această activitate ținută mereu la temperatură de fierbere. La aparaturile de măsurare de mare exactitate, unul din postamente nu mai putea fi din metal, care se dilată la temperatură, ci dintr-o piatră specială. Șeful de colectiv Gheorghe Gheorghe a pus jos creionul, a întrerupt rezolvarea ecuațiilor, a lăsat pentru moment la o parte programele computerului și a devenit puțin și geolog. A învățat rapid ceva din mineralogie, din muzica intimă a structurii rocilor. Și a pornit să caute în munți andezit. Agățat de stînci cu o coardă, la peste o sută de metri, specialistul în mecanică fină a bătut cu ciocănelul geologic în colții de piatră săptămîni de-a rîndul. În Negrești Oaș, sunetul unei laturi a masivului s-a dovedit melodia ce-i era pe plac cel mai mult robotului. Exactitatea lui de măsurare va fi dată nu numai de computerul și circuitele integrate de pe platforma Pipera, ci și de o fărîmă de rocă din Maramureș. Și mai presus de toate, de ingeniozitatea, harul și dăruirea acestor oameni.

IOAN FLORIN ■

În avangarda cercetării științifice

Ce este o uzină aeroelectrică?

Bătrînul Eol a fost invitat să lucreze pentru nevoile oamenilor încă de acum 2 000—3 000 de ani dacă avem în vedere că pe primele mecanisme acționate de vînt și-au pus semnătura Xeron din Alexandria și, înaintea lui, artizanii anonimi din antichitatea greco-romană. Cele mai răspîndite și populare aeroagregate au fost și au rămas însă, pînă spre începutul acestui veac, morile cu pale de vînt (din grile de lemn sau aripi cu pînze), multe și pe teritoriul țării noastre (cam 1 000 de instalații înregistrate la 1900), mai cu seamă în zona Dobrogei, Galațiului și Vasluiului.

În aparență, nimic mai simplu decît o moriște de vînt. O poate construi și un copil. Dar pentru o turbină de mare capacitate, lucrurile devin, încă de la început, extrem de complicate. Construcția ei reclamă tehnologii de vîrf cu nimic mai prejos decît cele folosite în industria aviatică. Interlocutorul nostru, inginerul Gheorghe Voicu — șeful colectivului de energetica vîntului la ICEMENERG și secretar al Comisiei cu același profil în cadrul Comitetului Național pentru Știință și Tehnologie — ne propune un experiment extrem de simplu. Luînd o foaie de hîrtie pliată, începe să o îndoaie și să o dezdoaie de cîteva ori. Să ne imaginăm, ne spune dînsul, că am repeta această operație de sute de ori. Hîrtia va sfîrși prin a se rupe. Ei bine, dacă ne gîndim că palele unui aeroagregat sînt nevoite să reziste la milioane de cicluri de solicitări alternative (de la viteze de cîțiva metri pe secundă la cele de zeci de metri pe secundă) ne putem face ușor o idee în legătură cu tehnica pe care o implică un asemenea mecanism. Acesta e și motivul pentru care reconsiderarea energiei vîntului la nivel industrial (începută prin investigații moderne abia cu 15 ani în urmă) a demarat lent, pînă la ora actuală, în lume, existînd o putere instalată ce însumează 1 000 MW (cît jumătate din puterea hidrocentralei de la Porțile de Fier) în aproximativ 15 000 turbine de vînt.

În România, captarea și utilizarea energiei vîntului constituie, cum bine se știe, obiectul unor preocupări înscrise în planurile de cercetare coordonate de Comitetul Național pentru Știință și Tehnologie. Importanța energiilor neconvenționale, deci și cea a vîntului, a fost subliniată în repetate rînduri în documentele de partid, specialiștii avînd îndatorirea — cum s-a precizat din nou la recenta Plenară a Consiliului Național pentru Știință și Învățămînt — de a aprofunda și extinde cercetările pentru descoperirea și valorificarea acestor resurse energetice ieftine și, practic, inepuizabile.

E locul să spunem de la bun început că atît realizările de pînă acum, cît și studiile ce urmează să fie concretizate în următorii ani nu sînt cu nimic mai prejos decît cele existente pe plan mondial. S-a avut în vedere proiectarea și executarea unor echipamente de mică și mare putere. Evident, pentru specialiștii de la **Institutul de cercetări și modernizări energetice**, atenția a fost și a rămas concentrată asupra unor instalații cu puteri unitare mari (de peste 100 kW), capabile de a debita energie în sistemul energetic național.

Un asemenea echipament, cu ax vertical, a fost deja realizat de către sectorul brașovean al **Institutului de cercetare și inginerie tehnologică pentru mașini și utilaje agricole**. El are o putere de 100 kW și, după omologare, urmează să fie realizat în producție de serie. Cu acest tip de turbină vor fi echipate centralele aeroelectrice din zona Babadagului.

La filiala timișoreană a C.C.S.I.T.E.H. (Centrul de cercetări științifice și inginerie tehnologică pentru echipamente hidro) a fost proiectată, în concepție originală, în colaborare cu Institutul politehnic din Timișoara, o turbină de 300 kW și se află în studiu una de 1 000 kW. Este vorba de o turbină cu ax orizontal, pilotul de cercetare fiind în curs de montare pe Muntele Semenic. Pe acest platou unde vîntul are o viteză medie de 6 metri pe secundă, agregatul va putea să funcționeze circa 2 000 ore anual. Agregatul, mai notăm, are axul la înălțimea de 30 metri și este alcătuit dintr-un tetrapod, ce susține stîlpul.

Cititorii noștri vor fi desigur interesați să afle cît „cîntărește" o asemenea cantitate de energie în balanța energetică a țării. Vom răspunde printr-un exemplu : puterea instalată necesară pentru alimentarea unui apartament de trei camere este de 3 kW. Aceasta înseamnă că, de pe urma agregatului amintit, vor putea beneficia 100 apartamente. Atît doar că asemenea agregate vor fi concentrate, prima turbină, al cărei proiect de execuție a fost deja terminat, urmînd să fie și prima unitate în viitoarea centrală ce se va înălța pe platoul Muntelui Semenic.

Ce va fi, deci, într-un viitor apropiat, o asemenea „uzină de vînt", capabilă de a converti puterea oarbă și aleatorie a curenților de aer într-o nesecată cascadă de kilowați ore ? Ea va concentra, așa cum aminteam mai sus, o serie de turbine, amplasate la distanțe convenabile, și comandate centralizat. Uzina de pe Semenic va grupa 320 de grupuri energetice și va fi în stare să producă, anual, peste 200 milioane kilowați ore. Cît valorează această cantitate de vînt domesticit ? Să recurgem din nou la exemple accesibile publicului larg. O asemenea centrală, e de părere interlocutorul nostru, va fi capabilă să alimenteze, simultan, două milioane de becuri de 60 de wați. Sau după un alt calcul, cu energia furnizată de uzina aeroelectrică de pe Semenic se va putea aduce lumină și, deopotrivă, energie pentru aparatele electrocasnice în circa 300 000 apartamente, deci pentru o populație de un milion de locuitori !

Din păcate, natura nu este pretutindeni la fel de darnică. Zonele unde vîntul bate în acord cu nevoile energeticienilor sînt relativ puține. De observat apoi că la viteze foarte mari, agregatul nu mai înghite energie, ci pur și simplu se oprește automat, deoarece vijeliile riscă să-i distrugă turbina (instalația este calculată să rămînă în picioare chiar și la mișcări de vînt catastrofale, dar fără să funcționeze). Zonele cele mai bogate în vînturi sînt situate la nivele de peste 1 000 de metri, dar și pe litoralul Mării Negre. Studiile efectuate pe platforma continentală marină pînă la 20 metri adîncime au permis să se constate existența unei mari „cantități" de energie potențială și se anticipează amplasarea unor uzine aeroelectrice cu puteri de mii de megawați.

Sînt cîteva din estimările specialiștilor români în legătură cu proiectele și studiile consacrate transformării vîntului în electricitate, lumină, căldură, în obținerea de energie gratuită și, practic, fără de sfîrșit.

LIVIU TIMBUS ■

TRADIȚII ȘTIINȚIFICE ȘI TEHNICE ROMÂNEȘTI

Din trecutul endocrinologiei

Este în general cunoscut aportul substanțial al medicinei și biologiei românești la dezvoltarea endocrinologiei, mai ales acel moment de referință reprezentat de publicarea, în 1909, de către C.I. Parhon și Moise H. Holdstein a celui dintîi tratat complet de endocrinologie din lume. Totuși mulți mai privesc endocrinologia drept o știință nouă — și implicit contribuția românească — cel mult ca un produs al științei secolului XX. Adevărul este însă altul și acad. Ștefan M. Milcu scria pe drept cuvînt în 1981 că **„endocrinologia românească a depășit un secol de existență"**.

Aportul românesc se face remarcat încă din ultimele trei decenii ale secolului trecut. Ca moment inițial al acestuia poate fi considerată teza de doctorat a lui **Leonte Anastasievici**, susținută în 1875 la Facultatea de Medicină din București: **Unele aspecte ale simptomelor în diabetul insipid** (știut fiind că acest diabet se datorește vătămării anatomice sau funcționale a glandei hipofizare).

Un interes timpuriu și constant pentru endocrinologie l-a manifestat fondatorul școlii românești de neurologie **Gheorghe Marinescu**. Împreună cu maestrul său parizian, Pierre Marie, el a descris, pentru prima oară în lume (1892), legătura dintre hipertrofia adenohipofizei și acromegalie, obținînd bune rezultate prin administrarea de tablete hipofizare. Ca promotor al endocrinologiei experimentale, Gh. Marinescu a întreprins primele experiențe de extirpare a hipofizei la pisică. La rîndul său, la sfîrșit de veac, medicul și fiziologul Nicolae Paulescu efectuează, în colaborare cu D. Reynier, cercetări experimentale asupra glandei tiroide, realizînd un model experimental menit să explice mecanismul insuficienței tiroidiene. Ocupîndu-se și el ulterior de hipofiză (și de asemenea de epifiză), elaborează o metodă originală de extirpare a hipofizei la cîine pe cale temporală, „metoda Paulescu", ulterior aplicată în chirurgia hipofizei la om. Abordează, în aceeași perioadă, studiul experimental al glandelor suprarenale.

În aceeași perioadă, **Victor Babeș**, în colaborare cu **Nicolae Kalinderu**, studiază și prezintă o interesantă comunicare asupra unui caz de boala Addison (datorită insuficienței glandelor suprarenale) și leziunile sistemului nervos care rezultă. Totodată, o serie de oameni de știință români se preocupă de manifestările gușei endemice în România și de cauzele care favorizează dezvoltarea ei. Medicul și istoricul medicinei **Zaharia Petrescu** întocmește o statistică privitoare la frecvența gușei endemice la recruți (1887), iar marele igienist **Iacob Felix** se ocupă și el de răspîndirea gușei în cîteva județe din Muntenia. La rîndul său, ilustrul chirurg **Thoma Ionescu** studiază tratamentul chirurgical al bolii lui Basedow, datorată excesului de funcționare a glandei tiroide.

Un pionier de seamă al acestor cercetări este biologul **Alexandru N. Vitzu**, etitor al fiziologiei animale în România și întemeietor al școlii de fiziologie experimentală de la București. Eminent cercetător, el studiază, între altele, fiziologia tiroidei, rolul secreției interne a pancreasului (1894), acțiunea dinamogenă a extrasului testicular (1893), secreția internă a rinichilor, secreția glandelor de venin la batracieni și reptile. Dar cel mai însemnat merit al său este sinteza și publicarea unor rezultate obținute de endocrinologi pe plan internațional, în studiul **Doctrina secrețiunilor interne, din punctul de vedere al rolului lor în organism** (1895); regretatul academician Radu Codreanu va numi scrierea „actul de naștere al endocrinologiei în țara noastră".

În primele decenii ale secolului XX, aceste cercetări iau o deosebită amploare, atît pe plan mondial, cît și la noi. Numai Victor Babeș publică 12 articole privind leziunile glandei suprarenale în boala lui Addison și într-o serie de infecții. **Const. I. Parhon** emite, într-o lucrare de psihiatrie, pentru întîia dată în lume, ipoteza patogeniei endocrine a psihozelor afective (1906) și întreprinde cercetări privind rolul glandelor endocrine în determinarea constituției, corelația interglandulară etc. În colaborare cu **M.H. Goldstein** publică, în 1900 și 1904, două studii privind funcțiile ovarelor. Tot împreună cu acesta, elaborează amintitul tratat din 1909, în premieră mondială: **Les Sécretions internes. Pathologie et physiologie**, elaborat din perspectiva largă a biologiei generale, premiat de Facultatea de Medicină din București. „Analiza structurii volumului despre secrețiile interne, numărul considerabil de sindroame, boli endocrine și procese morbide din medicina generală prezentate în relație cu glandele endocrine, precum și numeroasele și variatele cercetări experimentale, îi conferă valoarea unui prim tratat de endocrinologie". (Șt. M. Milcu). De asemenea, C.I. Parhon, împreună cu M.H. Goldstein, va publica monumentalul **Traité d'Endocrinologie** (3 vol., 1923—1933), apoi împreună cu Șt. M. Milcu și M.H. Goldstein **Manual de endocrinologie** (3 vol., 1937—1940), care cuprind, pe lîngă informații sintetice asupra progreselor ramurii, și aportul propriu al autorilor. Const. I. Parhon mai descoperă două noi sindroame: sindromul hiperhidropoxic („sindromul lui Parhon") și nanismul hiperhipofizar; el este totodată fondatorul endocrinologiei vîrstelor (pentru care propune termenul „liikibiologie") și al endocrinologiei comparate.

Un alt moment de referință al dezvoltării endocrinologiei românești este anul 1921, cînd **Nicolae Paulescu** publică în Belgia rezultatele cercetărilor sale întreprinse, începînd din 1911, asupra diabetului și a metabolismului glicogenului, reușind să izoleze un hormon pancreatic, pe bază căruia prepară un extras apos pancreatic, cu efect hipoglicemiant, pe care îl experimentează cu deplin succes asupra cîinilor. Este ceea ce inventatorul numește „pancreină" — cunoscută astăzi în mod curent ca insulină. După cum se știe, N.C. Paulescu a fost frustrat de premiul Nobel meritat din plin, atribuit incorect unor descoperitori ulteriori.

Ar mai fi desigur multe de spus despre realizările de excepție ale endocrinologiei românești. Să mai amintim cel puțin că în 1930 **Grigore T. Popa** (în colaborare cu Una Fielding) descoperă **sistemul porthipofizar** (între hipotalamus și hipofiza anterioară), considerat și astăzi „cheia mecanismelor endocrine" (S. Harris), care a permis explicarea interrelațiilor diencefalo-hipofizare; aceasta s-a întîmplat la doi ani după ce marele teoretician al medicinei românești care a fost Daniel Danielopolu a elaborat modelul său anatomo-fiziologic, precursor ciberneticii, de reglare a ansamblului organismului, în care se încadrează „mecanismul amfotrop cortico-endocrino-efector" — care acordă un rol esențial secreților interne, sistemului endocrin.

I. M. ȘTEFAN ■

Fundamentele sanogenezei

Recent, într-o colecție de cert interes a Editurii Sport-Turism intitulată „Vacanță și sănătate", un bine cunoscut nutriționist și dietolog, conferențiar dr. Constantin Dumitrescu, ne pune la îndemînă o carte de-a dreptul captivantă, intitulată **„Alimentația și efortul fizic"**. Un punct de pornire îl constituie analiza schimbării sistemului alimentar paralel cu mutațiile produse în comportamentul existențial. Autorul arată că în alimentația omului modern „consumul de cereale și fructe s-a redus în favoarea alimentelor concentrate și rafinate cu aport caloric mare în volum mic, care produc în organism un dezechilibru mineral și vitaminic". În același timp, activitatea fizică a scăzut progresiv, datorită reducerii muncii fizice brute, utilizării mijloacelor rapide de transport, comportamentul uman devenind din ce în ce mai sedentar. De aici, incidența crescută a ateroscleroze și modificarea lipidelor serice. C. Dumitrescu reamintește cu același prilej că pînă acum 2 000 de ani glucidele nu au pătruns în alimentația strămoșilor noștri, astfel încît cele o sută de generații anterioare nu au putut adapta metabolismul lor la aceste noi surse de energie și cu atît mai puțin la creșterea consumului de zahăr. În același mod, comparativ este prezentată situația efortului fizic, precum și rolul activității fizice și sportului.

Apoi, pe rînd, sînt prezentate virtuțile și limitele principalelor grupe de alimente : lactatele, carnea, peștele și ouăle, legumele și fructele, cerealele, grăsimile și uleiurile, zahărul și dulciurile, băuturile și condimentele. Totul, pentru „a contribui cît mai mult la punerea în valoare a celui mai esențial element de sanogeneză — alimentația zilnică".

HARALAMBIE LEREA ■

Eşti producător, dar şi beneficiar. Cînd faci

Periplu turistic în Poiana Braşovului

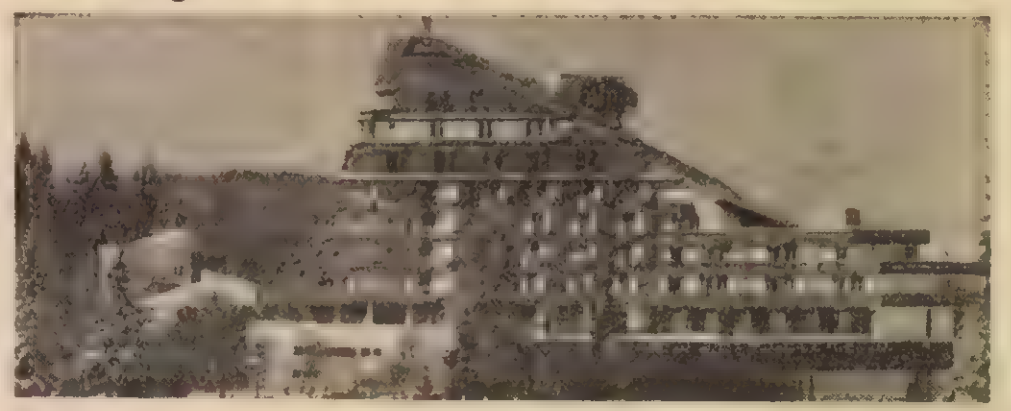

Soarele varsă o lumină lină, de culoarea mierii, de mai multe zile şi săptămîni în şir şi prelungeşte peste Poiana Braşovului nostalgia unei toamne pierdute. Tot aşa, zilele de iarnă sînt, aici, îmbălate de soare şi, uneori, de o căldură care îmbie la plajă, — fapt pentru care Poiana Braşov se mai numeşte, metaforic, şi Poiana Soarelui şi e căutată cu pasiune statornică de mulţi turişti străini sosiţi aici iarnă de iarnă. La odihna şi agrementele pe care le oferă amfitrionii turismului românesc. Aşadar, un centru de cerc al frumosului şi utilului.

De pe oricare dintre colinele unduloase poţi cuprinde, rotindu-ţi privirea, întreaga panoramă armonioasă a aşezării, ca apoi să o parcurgi pe jos, mergînd tacticos în numai cîteva ore. Dar cîte surprize plăcute, cîtă diversitate de la o aşezare la alta, — cu cîtă fantezie şi originalitate ; hotelurile şi restaurantele din poiana cu soare rememorează epoci, zone etnografice, îndeletniciri şi arte, de demult şi de pretutindenea, ca într-un compendiu gospodăresc şi artistic al României pitoreşti, configurînd o nouă Românie pitorească.

Am tras la hotelul „Soimul", în ambianţă de linişte şi intimitate, unde o politeţe de distinsă feminitate ne-a întîmpinat, încă de la recepţie şi avea să ne însoţească pînă la predarea cheii de la camera care dădea, şi ea, tot înspre soare. La căderea serii o lună plină, cu talerul uşor roşcat ca de aur bătrîn, înlocuia discul soarelui, stîrnind în inimă struna liric-apolinică, dar numai pînă a doua zi dimineaţa cînd gazetarul din mine urma să înduplece meseria şi să mă îndemne la drum. Mai marii turismului local — Burtea şi Ţepeluş m-au ajutat să parcurg cu inima şi mintea caleidoscopul turistic al vetrei. Şi iată-mă-s însoţit de doi tineri : Marius Costea, proaspăt uns ca şef al „Agenţiei de turism internaţional" şi Mariana Rişnoveanu, de la acelaşi serviciu, ca să parcurgem împreună fluent şi frumos Poiana Soarelui, trecînd din răcoarea irizată a dimineţii, prin flăcările aurii ale amiezii, spre umbrele străvezii ale ceasurilor de după chindie.

■

La masivul şi ultramodernul „Hotel Alpin" se auzea clipocitul apei din piscina acoperită şi ecoul sacadat al înotătorilor sosiţi să-şi primenească trupul încă de cu dimineaţă. Dar primul popas documentar aveam să-l facem la „Hotelul Caraiman", o bijuterie arhitectonică restrînsă, cu aer familiar, — cocoţată pe o stîncă şi acoperită, în partea dinspre Răsărit, cu plăci roşii aidefate care clipesc sfîrlucitoare în bătaia soarelui. Geamurile tăiate în acoperişul lin şi prelung sînt cu belvedere spre munţi şi spre lacul de dincolo de „Piscina Cristal". Hotelul este închiriat, în întregime, iarnă de iarnă, de turişti englezi, majoritatea tineri, veniţi să schieze şi să se distreze, aici, în creierul munţilor. Am vizitat camerele în stil garsonieră, cu scară interioară, — camere largi şi luminoase, cum şi cele duble. Apoi clubul (căci oare ce s-ar face englezii fără să aibă un club ?!) şi băruleţul de zi (dar fără să aibă un bar ?!). Şi garderoba unde se dau cu chirie schiurile. Apoi restaurantul parcimonios şi sobru, parcă anume ghicit pentru englezi, încă din anul 1977, cînd s-a dat la cheie hotelul în cadrul acestui O.N.T. solar.

De la „Caraiman" la restaurantul „Mioriţa" nu există nici cea mai infimă distanţă, dat fiindcă cele două întreprinderi au gard comun. Dar dacă „Hotelul Caraiman" are acoperişul de şindrilă numai în partea dinspre apus, restaurantul „Mioriţa" prevăzut, în exterior şi interior, pe de-a-ntregul în spirit şi literă folcloric românească — este acoperit, de jurimprejur, de o cuşmă conică de şindrilă. Cu cinci ani mai tînăr decît vecinul de peste gard (1982), restaurantul îşi are vogă mare printre turiştii străini pentru că aici se organizează seara (a se citi banchetul) şcolilor de schi, cu festivitatea decernării diplomelor. Nu este vorba de o fanfaronadă ca fosta vestită „Academie de bilhari" din Ploieşti, ci de o serie de şcoli de schi şi patinaj organizate ierarhic, de la începători la avansaţi, — pe vîrste, de la copii la veterani, — pe naţionalităţi (sau pe criteriul lingvistic). Toate aceste criterii la un loc sînt grupate, anual, în cite 10—15 clase, fiecare clasă cu monitorul ei, de obicei o stea a schiului nostru naţional. Şi dau rezultate din cele mai bune.

Restaurantul este gîndit, împodobit şi aprovizionat pe structuri folclorice. Pe pereţi, alesături şi prosoape lucrate fin, cu borangicul cît firul de păianjen. Deasupra uşii înspre cămara cu bucate, o potcoavă, să aducă noroc. Cotloanele multiple şi sofisticate ale restaurantului au opaiţe (fireşte, electrificate) şi zone cu denumiri pitoreşti : zona dinspre lac se cheamă **faleză**, cea dinspre deal, **bosehet**, cele dinspre orchestră, în stil vagon, — **vagoane**, iar cea dinspre parcul interior, **grădină**.

Ne continuăm periplul turistic pe o potecă năpădită de iarba încurajată de o ploaie fină de deunăzi şi de soarele care-a fecundat-o. Mergem spre piscina care nu se putea numi altfel decît „Cristal". Născută în 1981, piscina cristalină a poienii solare este dotată cu tot ceea ce cere sau presupune o atare ctitorie modernă. Întîi de toate, piscina însăşi, lungă, largă şi prevăzută, pe trei din cele patru părţi, cu geamuri care dau spre estul, vestul şi sudul luminii solare. Apoi terase spre lac. Sală de gimnastică pentru exerciţii complexe şi pentru masaj.

■

Dar punctul forte al peregrinării noastre a fost „Şura Dacilor". Văzusem, într-un film, la televiziune, un fragment al şurii, filmat nocturn, cu flăcări îndoite de vînt, ca într-o procesiune antică de iniţiere. Ceea ce văzusem atunci, transfigurat şi în apăsarea umbrelor, — vedeam acum, în plină cascadă solară, deschis şi pe viu Şura-restaurant este o capodoperă de reconstrucţie arhitectonică, aşa cum, călătorind prin alte ţări, — dar, mărturisesc, mai văzusem, dar foarte rar. Fără niciun exces de patriotism, trebuie să recunosc talentul, imaginaţia, arta, ştiinţa cu care arhitectul a replăsmuit lumea noastră istorică incipientă, în datele ei documentare şi în cele aproximate. Şura e şura de la noi şi derivată, fără pic de îndoială, din vremea şi ţara de dincolo de negură, cum ar zice Sadoveanu. Şura e împinsă în coasta muntelui, în umbră. Doar o esplanadă, de numai cîteva ceasuri scurte cu soare, deschide lumea dacică a coniferelor austere spre latinitatea cu pajişti solare. Dacă nu mă înşel dacii exportau, pe lîngă miere, piei, turme, — şi răşină. Mie, unuia, mi se pare că Moţii, Mocanii, Oşănii — în genere, locuitorii de la codru şi de sub codru, sînt urmaşi direcţi ai dacilor, în fiinţă şi îndeletnicire, şi prin recoltarea răşinii. Moţii, în pripace şi prietenie, în înţelesul tulburător de frumos al cuvîntului.

Ei, bine !, după această acoladă prin istorie şi ginţi, să ne reintoarcem la litera alfa a istoriei noastre, pe sub bolţile alegorice şi hiperbolice din „Şura Dacilor". Pe poarta şurii-restaurant tocmai ieşea un pui de duc, un ospătar mic de statură şi tinerel, costumat cu pantaloni albi şi pelerină portocalie, — costumul dacic de vară, iarna costumul e din piei miţoase. Pînă deunăzi daci-ospătari purtau şi bardă la oblinc, dar cum îi împiedica să servească repede şi se anina de feţele de mese, au renunţat la bardă. O ospătăriţă dacă are însă un costum foarte elegant, cu rochie lungă, clasică, aidoma femeilor de pe amforele greceşti.

La plecarea de la „Şura Dacilor" aruncăm moneda în fîntîna rustică, să revenim pe aici cît mai des. Ca la fîntîna Trevi, din Roma.

■

Prin pitoresc şi neaoşism, restaurantul „Coliba haiducilor" face concurenţă „Şurei dacilor" pe toate planurile. În vestibulul restaurantului, grămezi de fîn. Picioarele le ştergem de crengi subţiri de brad. În stînga o odaie de taină, unde cheflruiau haiduci, iar pe frontispiciul sălii de restaurant, piei fine de căprioară. Dovleci sînt risipiţi într-o dezordine studiată. Apoi o maşină de gătit şi ea studiat primitivă, are plită, grătare, încălzeşte încăperea, cu funcţiile sale multiple. Sub restaurant, cămara şi aici tot prin dotare proprie. O expoziţie expune, în ograda restaurantului, tot felul de bunătăţi. Pe vreme bună, se poate servi masa în mai multe unghere frumoase : sub brad (un brad imens şi gros), în foişor, în grădină sau pe terasă. Căpiţe de fîn se ridică înmiresmate, ca pe vremuri, cînd hrăneau caii haiducilor. Proviziile sînt ţinute în magazii solide, deoarece vin să le dijmuiască urşii. Uşile magaziilor trebuie să se deschidă spre afară, în caz contrar urşii le deschid, lăsîndu-se cu toată greutatea.

Plata se face cu pistolul pe masă. Pînă mai deunăzi, turiştii străini erau întîmpinaţi, în pădurea ce înconjoară restaurantul, cu pocnete de pistoale. Dar s-a întîmplat să treacă, prin pădure, turişti neavizaţi, dintr-o ţară vecină şi care, auzind că sînt atacaţi de tîlhari, au rupt-o la fugă. Şi, fiindcă veni vorba de tîlhari, e bine să traducem în prospectele turistice, denumirea de „Colibă a haiducilor" prin L'auberge de haidoucs", termen cunoscut în occident, prin operele lui Panait Istrati şi ale altora. Şi nu „L'auberge de brigands" (adică de tîlhari) pentru a nu discredita aura frumoasă, eroică şi justiţiară a haiducilor.

■

Lîngă staţia telefericului, hotelul şi restaurantul „Teleferic" este punctul turistic cel mai solicitat mai ales de schiorii care au aici telefericul sub nas. Ca şi alte hoteluri, după 15 decembrie pînă la venirea primăverii, hotelul este închiriat în întregime de turişti străini, — aici, masiv, din Anglia, Belgia, Olanda şi Germania federală. Deşi a fost construit printre primele (după „Sportul", „Bradul" şi „Poiana") în 1970—71, localul e modern, elegant şi încăpător (are 460 locuri), deşi, ne spune responsabilul, hotelul ideal este cel de circa 300 locuri. Complexul este înzestrat cu restaurant, terase, sală de cocktail, piscină cu două terase bar de zi, bar de noapte cu video, discotecă, o sală mică pentru micul dejun, — deci, pe lîngă confort, mai multe feluri de agrement. O expoziţie alimentară, cu multă fantezie şi suculenţă, face cu ochiul din sala plină de mulţerii.

Un agrement mult căutat este şi călăritul, aşa că bunii şi pricepuţii mei însoţitori (culţi şi cultivaţi în materie de istorie urbanistică, etnografie, aşa cum se cere unui lucrător în turism) mă sfătuiesc să nu ne evităm o vizită la „Echitaţie", la crescătoria de cai. Pînă acolo facem drumul într-o căruţă, vizitiul fiind un fost sportiv, as la lupte, Ion Boriceanu, cu un surîs cald şi larg care-i face numaidecît simpatic. Cei doi cai de la căruţă sînt Cezar şi Coni, cei mai bătrîni din grajd, au 18 ani, — cai blînzi de rasă lipiţană (rasă iugoslavă). Băiatul care-l îngrijeşte a rugat conducerea Echitaţiei să lase caii să moară în grajd, că prea mult au muncit şi prea ascultători şi-au făcut datoria. De obicei, îngrijitorii şi conducerea echitaţiei nu vor să asiste la moartea, în grajd, a cailor lor dragi, din motive sentimentale şi sanitare.

În fruntea echitaţiei se află un om inteligent şi sentimental, Cornel Ghirişan, fiu de ţăran de prin părţile Sebeşului. A fost zece ani monitor la schi, aici, în Poiana Braşov, apoi, îndrăgind caii, a trecut la „Echitaţie". Fostul responsabil l-a învăţat prima lege şi prima lozincă necesare echitaţiei : „să învăţăm să călărim ca lumea !" Cornel Ghirişan lucrează aici numai de doi ani dar are un palmares frumos.

În 1970, Echitaţia avea doar patru cai, înghesuiţi într-un grajd mic. Aici, unde se ridică astăzi acareturile moderne, erau birourile şi barăcile şantierului de construcţii ale Poienei. Cînd s-au mutat aici, au trebuit sparte fundamentele de beton ale fostelor clădiri pentru ca să nu-şi strice caii articulaţiile. De la 4 s-a ajuns la 21 de cai, dintre care 5 din producţie proprie, născuţi aici, în grajd. În 1984, parte huţuli românesti, parte amestec. Din cei primi 4 cai mai trăieşte numai unul Gorică, ţinut de pe-o zi pe alta, cu vitamine. Să nu moară în grajd, ca să-l vîndă la italieni, care-l vor duce în Sicilia, unde sîngele de cal e folosit în ceva medicamentaţie tradiţională locală. Or, un cal dă circa 30 litri de sînge.

Afară de călărit, ca agrement sportiv de aleasă eleganţă, caii mai sînt înhămaţi, pentru promenade, căruţă sau sanie. O birjă din secolul XVIII, cumpărată de O.J.T., de la un fericit proprietar, dă plimbării parfum de „vieux temps". O altă, albă, la care sînt înhămaţi 6 cai, e folosită la nunţile organizate, prin O.J.T., în Poiana Soarelui.

Dar ceea ce m-a uimit şi mă urmăreşte ca o superbă obsesie este şaua măreaţă, de tip Far West, alături de celelalte harnaşamente de piele, cu mare artă, la fabrica „8 Mai" din Mediaş, — meşterul care le idează fiind Constantin Velicea.

■

Echitaţia ar fi încheiat periplul nostru turistic dacă alte două surprize nu ne-ar fi reţinut copios atenţia. Una este programul dat la „Complexul Favorit" de formaţiile artistice ale judeţenei turistice. Un program la înălţime, cu atît mai mult cu cît o mare parte din el era susţinut de artişti amatori. Folclor şi muzică folk, music-hall, muzică uşoară, dansuri stilizate — în fine, un program foarte antrenant, la care şi occidentalul cel mai mofturos poate înclina aprobativ cu capul. Un film de bună propogandă turistică, a deschis programul.

A doua surpriză este expoziţia de autodotare a bazelor turistice, deschisă în sălile şi pe culoarele celui mai bătrîn hotel din Poiană — hotelul „Sport".

Una dintre întreprinderile expozante este U.P.P.J. a O.N.T. de pe Litoral. Ce face această ingenioasă întreprindere ? Îşi trimite personalul care deservesţe turismul de pe ţărmul mării, la policalificare, în fiecare iarnă. Lucrătorii din turism sînt împărţiţi la 15 activităţi distincte. Femeile la tricotaje, covoare, alesături etc, bărbaţii la confecţii în metal, croitorie, tîmplărie, etc., Costumele de ospătari, mobilierul din restaurante, feţele de mese, perdelele, covoarele sînt asigurate, astfel, la un preţ mult mai redus decît cel de pe piaţă. Plusul de tricotaje este apoi desfăcut prin comerţul de stat. A doua expozantă este I.A.P.I.T. cu producţia industrială pentru baza turistică, din Bucureşti. De la maşina de tăiat pîine, de ambalat sandviciuri, de frăgezit carne pînă la aparate complicate şi foarte costisitoare (un tobogan acvatic cu bazin de plonjare costă 2 264 125 lei) sînt expuse zeci de inovaţii şi invenţii, de toate gradele de fantezie şi exactitate, toate pentru lămurirea directorilor de judeţene turistice din toată ţara, veniţi în Poiana Braşov să facă anualele contractări şi să participe la consfătuiri de lucru, în prezenţa forurilor superioare, în frunte cu ministrul.

În Poiana Soarelui, periplul nostru s-a încheiat seară, cu o lună plină, perfect rotundă şi purpurie, ca de pe cea mai frumoasă carte poştală ilustrată trimisă de aici, de turişti, către cei dragi de departe.

AL. ANDRIŢOIU ■

un lucru, fă-l bine ca să te poți bucura de el!

La Fundeni, se naşte încă o cetate

În ultima vreme, cei care au făcut un drum pînă la Fundeni sau prin împrejurimi au văzut silueta unei macarale gigant și o clădire de mari proporții care crește în fiecare săptămînă, imaginîndu-și că acolo are loc o extindere sau se construiește o anexă a spitalului. Abia în ultima vreme, cînd clădirea și-a desăvîrșit contururile, au înțeles că în perimetrul spitalului se naște o altă unitate de asistență medicală. E vorba de noul Institut de oncologie, o clădire complexă, de mari proporții, concepută de un colectiv condus de arhitectul Silvia Mărdărescu. E vorba de o construcție alcătuită din 12 corpuri, cu aproape 2 000 de încăperi dispuse în corpuri care numără între patru și zece nivele. Această construcție a fost începută de Trustul Carpați și, din anul 1984, dată în grija Antreprizei de Construcții Montaj nr. 3, una din autoarele prestigioase ale nenumăratelor edificii ridicate în ultimii ani în București. Această investiție care valorează peste un sfert de miliard a fost încredințată brigăzii numărul 5, pornind tocmai de la experiența ei atît în construirea unor edificii social-culturale, cît și în domeniul construcțiilor de locuințe. Ca să vă puteți face o imagine despre proporțiile acestei lucrări ar fi suficient să precizăm că ea va fi dotată cu șase lifturi, douăsprezece centrale de ventilație, trei centrale de climatizarea aerului pentru blocurile operatorii, un tunel subteran pentru transportarea hranei de la cantina principală, stații de oxigen și grupuri electrogene, plus o aparatură de ultimă oră realizată de specialiștii români sau importată de la producătorii străini recunoscuți în materie. Institutul oncologic de la Fundeni va avea un computer tomograf, accelerator tip mevatron, un cobaltoterapie și alte aparate complexe pentru investigații și tratamente, după cum institutul va fi dotat cu o stație de televiziune în circuit închis, cu un sistem de interfoane și cu o stație de căutat persoane. E simplu de imaginat ce răspundere apasă pe umerii constructorilor. Inginerul Corneliu Aurelian Cioată, născut la Cîmpina și școlit în construcții tocmai la Iași, a lucrat mai întîi la amenajarea hidro-energetică a riului Someș și, mai apoi, la construirea abatorului de la Mihăilești, nu departe de București, adică exact în cealaltă parte a țării. Din luna ianuarie a acestui an a preluat brigada numărul 5, cea care construiește Institutul oncologic". „Este una din cele mai complexe lucrări la care mi-a fost dat să particip într-o viață de constructor. Nu numai prin proporțiile ei, dar și prin calitatea lucrărilor pe care le presupune. Finisaje de înaltă clasă, instalații complexe, aparatură modernă care urmează să fie montată, lucrări temeinice care trebuie să placă și ochiului, să aibă o ținută estetică pe măsură, întrucît e vorba de cea mai nouă și mai mare investiție din domeniul sănătății". Trebuie spus că institutul de la Fundeni va avea parte de finisaje de calitate superioară. Placaje de marmură și ceramică, faianță, mozaicuri și lemn vor da holurilor și încăperilor un aer elegant și plăcut. Pentru aceasta, echipele brigăzii numărul 5 și ostașii unei unități de construcții lucrează de dimineața pînă seara tîrziu, uneori și noaptea". „Dacă avem de turnat un beton sau începem o lucrare migăloasă, nu putem pleca acasă pentru că ni s-a terminat programul. Rămînem pînă cînd e gata, chiar dacă asta se întîmplă adeseori după miezul nopții sau chiar mai tîrziu", spunea maistrul Gheorghe Drăgoi, unul dintre oamenii care au în grijă finisajele cîtorva corpuri de clădire. Gheorghe Drăgoi a lucrat la construcțiile de locuințe în mai tot Bucureștiul, și la Socului, și la Dristor, și în Pantelimon, și pe Olteniței, și la Parcul tineretului, „Institutul de la Fundeni este cea mai complexă construcție la care am participat. Nivelul finisajelor trebuie să atingă cotele internaționale, să fie o carte de vizită nu numai a medicinei românești, dar și a priceperii constructorilor", spunea maistrul Drăgoi, unul dintre oamenii de nădejde ai inginerului Cioată. Institutul de la Fundeni seamănă cu o cetate, cu aripi de apărare, cu turnuri și terase. Aici se va purta unul dintre cele mai grele războaie ale veacului nostru, cel împotriva cancerului. Și pentru ca institutul să beneficieze de o clădire executată exemplar, sute de oameni trudesc din greu. Douăzeci de echipe de muncitori calificați de diferite profesiuni înfruntă și rigorile vremii și curentul de aer și execută o lucrare migăloasă. Toți sînt bucureșteni. N-au venit de aiurea aduși de nevoia de forța de muncă. Sînt oameni care au pus umărul la ridicarea cartierelor bucureștene, care au construit și Spitalul numărul 9 (clădirea nouă) și secții la Metaloglobus sau la C.F.R., și Intercontinentalul, și magazinul Bucur Obor, și Cocorul, și magazinul Unirea, oameni ale căror biografii au fost scrise în zile de muncă pe toată suprafața edilitară a Capitalei. La diferitele etaje ale acestei cetăți, aflate în diferite faze de execuție (centrul de iradieri a fost dat în folosință la începutul acestui an iar unul din corpuri — B_1 — este aproape gata pentru a-i primi pe cercetătorii institutului aflați acum în perimetrul Spitalului Filantropia) i-am întîlnit pe Ion Gîndu, șeful unei echipe de dulgheri, pe Ion Lăzărescu, șeful unei echipe de faianțari, pe Niculae Badea, conducătorul rabițarilor, pe Mocanu Grigore, pe subinginerul Sorin Dulămiță, cel care răspunde de lucrările exterioare și de structura de rezistență a clădirii, pe Dorin Gabor, reprezentantul întreprinderii Marmura Simeria, cel care, împreună cu încă trei colegi, montează lucrările de marmură efectuate de întreprinderea din județul Hunedoara. Sînt patru oameni care montează toată marmura și travertinul dintr-o clădire care are două mii de încăperi și laboratoare. Deasupra tuturor, la zeci de metri deasupra pămîntului, în turnul unei macarale M.T.A. 125, Gheorghe Badea, de la I.U.T. Șulea, un argeșean venit în București prin 1963, care preț de 10 ore stă singur deasupra tuturor și așteaptă comenzile și, cînd ele nu vin, se uită după porumbei și urmărește jocurile norilor în care descifrează semnele amenințătoare ale iernii.

E greu să duci spre final, spre „cheie" o construcție de asemenea proporții, care presupune o muncă atît de migăloasă. Vorba unui dulgher, Grigore Mocanu, un om care timp de 17 ani a tăiat piatră într-o carieră din județul Tulcea „am făcut case în Pantelimon, pe Avrig, toată Șoseaua Iancului, în Militari, dar la un asemenea gigant nu mi-a fost dat să lucrez. Lumea vede numai clădirea, puțini sînt cei care se uită și la noi, cum trăim și muncim, cum ne zbatem să o facem ca peste ani s-o putem privi în liniște, cu sufletul împăcat".

Ce înseamnă noul institut de la Fundeni pentru specialiștii oncologi ? Iată punctul de vedere al doctorului Constantin I. Truia, directorul adjunct al Institutului oncologic București : „Institutul care se construiește pe platforma Fundeni este cea mai mare investiție a Ministerului Sănătății din momentul de față și reprezintă unul din obiectivele planului operațional de prevenire și combatere a cancerului în țara noastră. Institutul va avea 500 de paturi pentru tratament de specialitate în clinici de chirurgie, chimio-terapie și radioterapie. Clinica de chimioterapie va avea și 50 de paturi pentru oncopediatrie. De asemenea, va funcționa și o policlinică pentru diagnostic, tratament de specialitate în sistem ambulatoriu, cît și pentru urmărirea bolnavilor. Există deja un centru de iradieri dotat cu aparatură modernă unde se vor face tratamente cu aparatură modernă (electroni accelerați), cu cobalt și alți izotopi. În cadrul institutului va funcționa și o secție de cercetare cu laboratoare de imunologia și biologia celulei canceroase, un laborator de carcinogeneză chimică și un altul de inginerie genetică. Pentru partea experimentală se construiește o biobază unde se vor crește animale pentru nevoi experimentale. Va funcționa și o secție de cercetări și sinteze a medicamentelor anticancerigene unde vor fi produse unele citostatice necesare tratamentelor din institut cît și celor din rețea". La marginea Bucureștilor, pe platforma Fundeni, se naște o nouă cetate a medicinei românești.

C. NISTORESCU

Oameni care înnobilează ideea de comerț

Ați intrat vreodată într-o autoservire în care să vă simțiți mai bine decît într-un restaurant de prima categorie ? Să vă placă mai mult și mîncarea, și servirea, și scurtul dialog cu oamenii casei, și sala, și întreaga atmosferă ? Ne-am obișnuit să ni se pară de la sine înțeles ca orice comparație de acest gen să fie în defavoarea autoservirilor. Dacă respectiva autoservire se mai află cumva și în preajma gării nici nu mai poate fi vorba de comparații. Pare o regulă generală. Nimic mai inexact însă decît această impresie. Nu este nevoie decît de o mină de oameni care să respecte și care își respectă clienții pentru a infringe această falsă regulă. Cel mai frumos exemplu pe care l-am întîlnit, în acest sens, îl oferă colectivul de oameni ai muncii de la RESTAURANTUL CU AUTOSERVIRE GARĂ din Botoșani. Impresia excelentă, în totalitatea ei, este atît de neașteptată, dar atît de solid susținută de tot ce are și înseamnă această unitate încît dobîndește, proporții nebănuite. Prima senzație este de neverosimil. Se accentuează pas cu pas. Numai că, pînă la urmă, munca acestor buni meseriași îți „construiește" convingerea reconfortantă că lucrul pe care îl credeai imposibil îl ai sub ochi : în nici un restaurant din Botoșani nu se gătește atît de bine și nu este mai agreabil ca în această autoservire ! Sala de mese este o mică grădină : atîtea flori și plante ornamentale decorează și înviorează ambianța. Curățenia generală și strălucirea meselor în alternanță de alb-roșu adaugă o notă sărbătorească, de expoziție culinară, parcă destinată unui moment deosebit. Este însă „banalul" obișnuit, atîta doar că aici are altă față. Pentru calitatea preparatelor, datorată bucătarului șef Maria Baciu și celorlalți 8 bucătari calificați, unitatea este recunoscută în tot municipiul și cauzată cu justificată insistență. În bucătărie, în spațiile de preparare, de degresare a veselei, curățenia este de laborator îngrijit cu patima rar întîlnită a exemplarității. Toate magaziile dau impresia că au fost pregătite cu minuție pentru o expoziție de mari pretenții : așa sînt întreținute mereu. („N-are jumătate din întreprinderea silozul pe care îl avem noi, la această oră", ne spun gazdele). Dar fiecare colțișor îți lasă aceeași impresie. Cu forța lucrului de necontestat. Chiar dacă tot ce vezi aici încalcă acea „regulă" care te pregătise să găsești cu totul altceva. Sau, în orice caz, ceva de un nivel al calității ansamblului incomparabil mai scăzut. Biroul șefilor de unitate Silvia și Vasile Iliescu pare mai degrabă cancelaria unui director de școală. Ordinea și un anumit gen de eleganță, de bun gust, dus pînă la amănuntul ultimei litere, sfidează, comparațiile. Altfel, Vasile Iliescu, prin tot ce face, prin întregul său comportamental nu este — știe, cu finețea unui versat om de cultură, să te facă să simți asta, împotriva oricărei unde de ostentație — nu este decît un om modest, un om care nu face nimic deosebit, nu-și face decît datoria, cu simplitate. Deși tot ce face el este deosebit ; deși nimic din ce face el nu e simplu. Toate documentele cerute de evidența activității — absolut toate, menționez acest amănunt, fiindcă n-am mai întîlnit cazuri în care să nu lipsească măcar unul ! — sînt ținute la zi de Vasile Iliescu. Nici un cuvînt nu este scris de altcineva. Iar aspectul, acuratețea acestor pagini aproape caligrafiate sînt de-a dreptul incredibile într-o autoservire vecină cu gara. Toate caietele sînt legate în pînză (albastru și roșu), cu titlurile imprimate auriu. Sînt folosite de ani de zile, dar au aspectul unor cărți din rafturile unui bibliofil pătimaș. Rigoarea celor înscrise zilnic oferă oricînd imaginea clară a activității pe mulți ani. Totul este urmărit pînă în cele mai mici detalii. Nici o deficiență nu este trecută cu vederea. Felul de a fi, propria-i corectitudine și rigurozitatea dublată de tact fac însă din Vasile Iliescu un șef de unitate care, în ciuda severității proverbiale, nu are conflicte de nici un fel cu subalternii. El demonstrează orice lucru care trebuie demonstrat. O face cu un veritabil simț pedagogic. „Lecțiile" lui sînt înțelese. Au fost învățate bine. Colectivul selectat și format într-un asemenea mod este nedespărțit de foarte multă vreme și probabil că oricărui om din acest colectiv l-ar fi, acum, destul de peste mînă să se adapteze în altă parte. Pe pereții biroului, alături de steagul de unitate fruntașă, stau înrămate opt diplome. Cu atîtea evidențe uimitor de ordonate, care, desigur, iau destul timp, te-ai aștepta să fie neglijate alte lucruri. Nimic nu este neglijat. Soții Iliescu, e drept, sînt tot timpul, în unitate. Cînd am fost acolo, Silvia Iliescu era plecată la o ședință. Se dusese dînsa pentru că era în concediu. Un motiv serios, nu ? („Altfel, trebuia să plec eu. Ea tot era acasă. Că este în concediu, nu-i asa ?", ne explica aproape scuzîndu-se Vasile Iliescu. Vorbeam de volumul de muncă al celor doi. Nu întîmplător. Aici nu există contabil — sau chiar contabil șef, cum am întîlnit la destule cantine ! — așa cum nu există magazioneri. Nici un magazioner. Șefii de unitate își fac timp să conducă întreaga activitate. S-o conducă bine. Fără să intre în criză de timp. Ei, cu bucătarii și ceilalți lucrători fac totul. Iar planul se depășește, cu substanțiale procente, lună de lună. Colectivul soților Iliescu lucrează împreună de 15 ani. Acesta este al șaptelea an în care dețin locul întîi pe întreprindere (I.C.S.A.P.H., director Ion Galan, el însuși maestru în arta culinară). Ca să vă faceți o idee mai limpede despre modul în care înțelege Vasile Iliescu să-și facă datoria, iată un amănunt semnificativ. Se știe ce sînt perisabilitățile și se mai știe că această supapă de scăzăminte este foarte diversă înțeleasă și utilizată. Nenumărați gestionari se plîng, în diverse ocazii, că legea ar prevedea perisabilități prea mici. Unii nu se sfiesc să se jure că, din acest motiv, ei pun, de multe ori, bani din buzunar. Ei bine, în ultimii zece ani, Vasile Iliescu a asigurat statului economii de 900 000 de lei numai din perisabilități neutilizate. De care nu s-a folosit. Deși putea s-o facă, legal.

Cînd am venit aici, ne spune Vasile Iliescu, prima măsură pe care am luat-o a fost separarea printr-un perete a barului de sala de mese. Barul desface numai gustări și bere ; în sală, cu mîncare, se vînd numai răcoritoare.

La 30 noiembrie 1987, pentru micul dejun s-au pregătit 21 de sortimente. În timpul zilei, consumatorii au avut la dispoziție 7 ciorbe, 24 de feluri de mîncare, 4 de desert și suc de fructe. Era o zi obișnuită. Vă puteți convinge oricînd. Dacă treceți prin Botoșani, nu ocoliți RESTAURANTUL CU AUTOSERVIRE GARĂ. (Pe localnici nu mai trebuie să-i îndemne nimeni.) El probează cu strălucire faptul că o asemenea unitate poate fi și un factor de civilizație. Încă, accentuat ! Nu numai o circiumă, un loc în care să mănînci la repezeală, grăbit mai ales să scapi de atmosfera dinăuntru. Se spune adesea că omul sfințește locul. Aici nu mai este nevoie să ți-o spună nimeni. Te convingi singur și pleci reconfortat. Nu numai de caloriile hranei. Nu doar de desăvîrșita ei calitate. Mai mult decît de acestea, de acuratețea morală cu care este înnobilată ideea de comerț. Chiar dacă afirmația poate uimi. Este un adevăr. Un adevăr care merită să fie spus. Văzut. Prelucrat. Fiindcă lucrătorii de aici nu fac, în fond, decît ceea ce ar putea să facă și alții, decît ceea ce am dori să găsim în orice unitate de alimentație publică.

DORIN GHERGHINESCU

Practici inechitabile în relațiile financiare ale lumii de azi

Cine pe cine ajută?

O întrebare dramatică, o întrebare cheie în găsirea drumului spre o nouă și dreaptă ordine economică

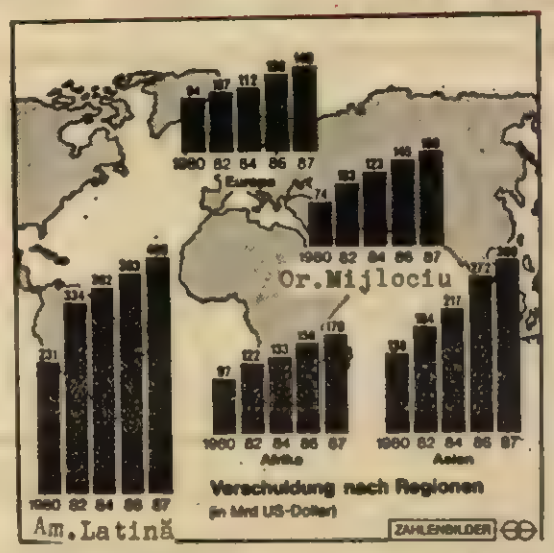

Evoluția datoriei externe pe continente sau regiuni, în perioada 1980–1987 (în milioane de dolari)

Cu ce rezultate se soldează jefuirea țărilor în curs de dezvoltare, prin intermediul dobinzilor cămătărești? Ziarul american Internațional Herald Tribune consacră un articol acestei teme, în care sînt expuse citeva din tragicele consecințe ale exploatării țărilor sărace de către cele bogate. Redăm citeva extrase:

„Bomba datoriilor", așa au caracterizat experții această problemă gravă a contemporaneității, comparînd evoluția ei tot mai periculoasă cu un adevărat mecanism ce se îndreaptă spre o declanșare distrugătoare. Studiile oficiale, atît ale organismelor internaționale, cum ar fi Fondul Monetar Internațional și alte instituții ale O.N.U., cît și ale unor organizații particulare relevă că, la cinci ani de la declanșarea crizei, datoriile externe ale țărilor în curs de dezvoltare continuă să constituie o amenințare economică, socială și politică pentru aceste state, pentru eforturile lor de a depăși greaua situație moștenită, datorată secolelor de asuprire colonială, de impilare și jefuire de către state care în prezent se încadrează într-o categorie privilegiată, cea a țărilor „bogate".

Într-un raport al Fondului Monetar Internațional se arăta că țările în curs de dezvoltare au ajuns în 1986 la o datorie externă de 1 100 de miliarde de dolari, dintre care 383 de miliarde reveneau Americii Latine și Caraibilor. Din această cauză, de pildă, continentul latino-american s-a transformat în exportator net de capital, deoarece numai în 1986 achitarea dobînzilor și capitalului s-a ridicat la 33,5 miliarde dolari, în timp ce noile resurse acordate nu au totalizat decît 15 miliarde dolari. În aceste condiții, se pune, pe bună dreptate, întrebarea: cine pe cine ajută?

Așa cum arăta agenția spaniolă EFE, într-un comentariu, „eforturile de ajustare structurală ale țărilor cu importante datorii externe, dezvoltarea lor și creșterea exporturilor au fost practic anulate de reducerea comerțului mondial și scăderea prețurilor materiilor prime". De exemplu, valoarea comerțului exterior al Americii Latine, care atingea 200 miliarde de dolari în 1981, a scăzut în 1986 la mai puțin de 150 miliarde de dolari, în pofida unor eforturi susținute de sporire a producției întreprinse de țările membre.

Statisticile internaționale evidențiază că circa jumătate din uriașa datorie externă a țărilor în curs de dezvoltare este reprezentată de pasive acumulate în anii '80, aproape exclusiv pentru plata dobînzilor, iar cealaltă jumătate — care reprezintă o îndatorare pentru promovarea dezvoltării — a fost, de fapt, compensată numai de vărsămintele efectuate, în cei șapte ani care au trecut, de la începutul deceniului, în contul dobînzilor. Astfel, sumele achitate de „lumea a treia", în perioada 1930–1986, numai în contul dobînzilor — și care se ridică la 456 de miliarde de dolari — sînt aproape egale cu întreaga datorie externă existentă pe plan mondial în 1979, adică 476 miliarde de dolari, precum și cu creșterea datoriei între anii 1979 și 1986, care s-a ridicat la 467 miliarde de dolari.

În plus, în activitatea unor organisme internaționale care teoretic au misiunea de a veni în sprijinul țărilor în curs de dezvoltare, cum ar fi Banca Internațională pentru Reconstrucție și Dezvoltare (B.I.R.D.), s-au manifestat o serie de practici profund inechitabile și antidemocratice, de natură să agraveze și să submineze eforturile de progres ale acestor state, mai puțin dezvoltate. Prin practica arbitrară și nejustă de majorare a datoriei externe prin adăugarea așa-zisului „risc valutar", prin politica discriminatorie față de unele țări și prin dobînzile excesiv de ridicate — pînă la 11,60 la sută — B.I.R.D. în loc să-și îndeplinească menirea pentru care a fost creată și să sprijine țările în curs de dezvoltare în eforturile lor, s-a transformat într-o instituție de jecmănire a avuției naționale a popoarelor, cu deosebire a țărilor în curs de dezvoltare.

După cum se știe, România a prezentat la recenta sesiune a F.M.I. și B.I.R.D. un program cuprinzător și realist tocmai pentru a se evita asemenea stări de lucruri și a se acționa eficient în direcția soluționării globale a problemelor datoriilor externe și dobînzilor excesive. Realitățile lumii de astăzi demonstrează că problemele complexe financiare ale datoriilor externe și dobînzilor, stabilitatea și dezvoltarea economiei mondiale presupun eforturi comune și generale ale tuturor factorilor implicați. Cu tot mai multă forță însăși viața arată că se impun neîntîrziat măsuri ferme pentru soluționarea globală a datoriilor externe ale țărilor în curs de dezvoltare, că este necesar să se pună capăt transferului de resurse financiare — prin ratele și dobînzile excesive — din țările în curs de dezvoltare spre țările bogate, în detrimentul stabilității economice mondiale, al progresului întregii omeniri.

Ajutorul care sărăcește

● **.....Puțini bancheri studiază în amănunt ce se petrece în fapt în țările debitoare. Chiar și aceia care urmăresc îndeaproape situația din țările în curs de dezvoltare au aflat abia recent, prin UNICEF (Fondul Națiunilor Unite pentru Copii), cît de grea a fost perioada anilor '80 pentru cei săraci:**

● **Malnutriția a crescut în zece țări africane, în cîteva țări latino-americane, în unele regiuni din Filipine și Sri Lanka;**

● **După decenii de declin, mortalitatea infantilă a crescut în Barbados, Brazilia, Ghana și Uruguay. În alte peste 20 de țări, tendința de ameliorare a dispărut. Educația a avut și ea de suferit: cheltuielile pentru educație au scăzut cu o treime în țările africane și cu trei cincimi în țările latino-americane;**

● **Asistența medicală și cheltuielile pentru ocrotirea sănătății s-au redus cu 50 la sută în Africa, 60 la sută în America Latină; în Bolivia, ele au scăzut cu 80 la sută. Maladii considerate ca eradicate au reapărut: „boala somnului" în Ghana, malaria în Peru;**

● **Șomajul a crescut. În Jamaica, a ajuns în rîndul celor între 15 și 24 de ani, la circa 50 la sută; în Chile, rata a sporit de la 15 la 24 la sută, în Turcia — de la 15 la 20 la sută;**

● **Salariile au scăzut vertiginos: cu 22 la sută în Ghana și cu 30 la sută în Mexic;**

Acestea sînt dimensiunile unei recesiuni agravate adesea de un proces rigid de măsuri antiinflaționiste, impuse de bănci țărilor aflate în dificultate. Cei afectați, însă, sînt tot atît de lipsiți de putere, ca și în cazul cînd se abate seceta.

Este nevoie de o politică avînd ca scop «protejarea și chiar îmbunătățirea situației celor vulnerabili în perioadele cînd se iau așa-numitele măsuri de ajustare» afirmă Richard Jolly, într-un document al U.N.I.C.E.F., intitulat «Ajustare cu înfățișare umană». Trebuie să se țină seama că o politică ce subminează sănătatea și educația copiilor subminează cel mai valoros atu al unei țări și anume resursele ei umane. Ea slăbește capacitatea economică viitoare a națiunii respective".

Pagină realizată de ION VIRGIL ■

„Noii săraci" ai lumii bogate

„Azilul de noapte nu este o locuință!", sub această deviză s-o constituit în orașul american San Francisco o nouă organizație obștească — Uniunea celor fără locuințe. La ședința de constituire, 400 de reprezentanți ai celor mai sărace pături ale populației orașului și-au exprimat protestul față de condițiile de viață, cerînd autorităților să ia măsuri pentru îmbunătățirea situației în domeniul locuințelor. Participanții au cerut administrației să aloce fonduri pentru construirea unor locuințe accesibile populației cu venituri mici. „Oamenii vor case și nu «războiul stelelor»", a declarat Chris Strowl, președintele organizației. De altfel, într-un articol din „New York Times", se spunea: „Uitați-vă în jur și veți vedea că belșugul acestei țări este amenințat de o problemă social-economică serioasă. Alături de cei avuți, în Statele Unite trăiesc și mulți oropsiți: săracii, cei fără locuințe, deznădăjduiții".

Lipsa de adăpost este o plagă în curs de răspîndire în zilele noastre și în cea mai mare parte a țărilor Europei occidentale, arăta revista „Newsweek", într-o relatare de un profund tragism, din care citîm: „Înghesuiți în cocioabe improvizate din carton lîngă stația londoneză Charing Cross, instalați de-a dreptul pe străzi în Dublin, dormind sub bolțile stației Termini din Roma, defavorizații au devenit prezențe familiare în aproape toate marile orașe occidentale. Victime ale anilor în care creșterea economică a fost prea redusă, iar șomajul a crescut vertiginos, numărul celor fără adăpost a crescut într-un ritm alarmant în ultimul deceniu. Cele mai multe dintre guverne au încercat să nu le dea atenție; statistici oficiale privind numărul celor lipsiți de locuințe, nici măcar nu există. Dar, potrivit estimărilor neoficiale, aproape un milion de vest-europeni nu au un acoperiș permanent deasupra capului.

Și mai neliniștitoare este apariția unei clase foarte diferite de asemenea oameni: «noii săraci». Mulți dintre cei fără adăpost nu se mai încadrează în clasificările stereotipe de pînă acum. «Noii săraci» sînt o clasă mai eterogenă și poate mai tragică: este vorba de tineri fără nici o pregătire de muncă, femei și copii proveniți din familii dezorganizate. Sînt și șomeri aparținînd clasei de mijloc, care nu-și pot plăti chiria. «Aceasta constituie o nouă descoperire pentru opinia publică și chiar pentru guverne. Provoacă surprindere faptul că sînt afectați oameni absolut obișnuiți», afirmă Ingrid Munro, director al «Anului Internațional al locuințelor pentru cei fără adăpost».

Așa este, într-adevăr. În Franța, în prezent cei defavorizați provin în majoritate covîrșitoare din clasa de mijloc, dintre funcționarii care și-au pierdut locul de muncă; aflați, de regulă, în preajma vîrstei de 40 de ani, nu au mai putut găsi de lucru și în decurs de un an au constatat că ajutoarele de șomaj au devenit aproape nule".

„Șocul șomajului"

„Nu concedierilor!" — lozinca pe care o scandau siderurgiștii din Yawata, un orășel din insula meridională Kyushu, distrugînd mitul tipic japonez „locului de muncă pe viață". Această lozincă este din ce în ce mai des auzită, în timp ce spectrul șomajului se extinde asupra arhipelagului, în același ritm cu creșterea valorii yenului. Manifestanții din Yawata protestau împotriva anunțării, de către firma „Nippon Steel" — care ocupă locul întîi în lume în producția de oțel — a închiderii a cinci din cele 12 furnale și a suprimării a 19 000 de locuri de muncă. De altfel, patru din cei cinci giganți ai oțelului, odinioară stîlpi ai „miracolului" nipon, au anunțat, în ultima perioadă, reduceri de personal.

Creșterea vertiginoasă a cursului yenului în raport cu dolarul (60 la sută în 16 luni) este răspunzătoare direct de aceste restructurări brutale: oțelurile nipone nu mai sînt competitive la export și această industrie înregistrează pierderi record. Nu este singura. La nivelul de 150 yeni pentru un dolar, majoritatea produselor de export nu mai sînt rentabile, constată revista „Tokyo Business". Nu toate industriile de vîrf din „Japonia au „sucombat" din cauza acestui „șoc" al yenului, dar toate au fost afectate. Shoichira Toyoda, președintele-director general al firmei Toyota, cel mai mare producător de automobile nipon, a anunțat recent o scădere cu 44 la sută a profiturilor firmei.

Rata șomajului se apropie de cifra de 3 la sută (aproximativ 1,6 milioane de persoane), cifră oficială, care însă ar trebui dublată dacă se include (ca în Statele Unite ale Americii și țările Europei occidentale) șomajul tehnic. În decurs de un an, în industria japoneză s-au suprimat 260 000 de locuri de muncă. Fenomenul se accelerează ca urmare a faptului că întreprinderile își deplasează bazele de producție în străinătate pentru a-și regăsi competitivitatea. În următorii cinci ani, se vor suprima astfel — potrivit unui studiu oficial — aproximativ 500 000 de locuri de muncă. În Japonia — afirma un reprezentant al patronatului — cifra salariaților „de prisos" în industrie este de 900 000.

Deci, japonezii descoperă consecințele nefaste ale restructurării și angoasa șomajului, pe care le credeau rezervate doar americanilor și vest-europenilor. „Lucrurile au ajuns la un asemenea stadiu, încît relațiile sociale tradiționale nu mai sînt posibile", explică un factor de răspundere din domeniul siderurgiei, motivul concedierilor.

Cronica șoselei

Medic dar mai întîi cetățean

Axioma juridică „ceea ce nu este în acte nu este pe lume" datînd încă de pe vremea romanilor, potrivit căreia un lucru neconsemnat printr-un act este ca și inexistent, era frecvent folosită de șeful coloanei de autobuze. „Mi-a plăcut mult latina și mă încîntă și acum lecturile despre viața romanilor. Păcat că am întrerupt facultatea de filologie în anul III. Voi înțelegeți însă greșit problema asta a formelor, a actelor, băgîndu-le pe toate în oala birocrației. Asta e o înțelegere mai mult decît simplistă a lucrurilor. Cum adică, semnătura revizorului că mașina e aptă pentru plecarea în cursă e o simplă formalitate, fără valoare, așa cum susține Balmoș ? Horia, și-ar mai fi continuat perorația, mult și bine dacă unul dintre șoferii adunați în jurul lui nu-l aducea la realitate. „Don șef vedeți că pasagerii așteaptă, sîntem în întîrziere". „Eu caut să vă bag în cap niște lucruri esențiale de viață și voi mă întrerupeți. Replica mea va fi tot o locuțiune din latină și anume „vulturul au prinde muște", cu alte cuvinte cine este preocupat de lucruri importante nu se lasă furat de nimicuri. Bine plecați, vom continua altă dată. Aveți însă în vedere că s-au intensificat controalele pe trasee. Aviz celor care au impresia că autobuzele și veniturile respective le aparțin precum casele și nevestele".

Ultima cursă a șoferului porecilit „Grangurul" pentru modul cum se purta cu colegii, pe care îi privea de sus și mai ales pentru decalajul evident între veniturile familiei, relativ modeste și prosperitatea gospodăriei șoferului ce creștea în proporție geometrică. Pe vremea cînd abia venise în comună, cu un singur costum de haine, două cămăși și o valijoară ponosită, era supranumit „Guzganul". „Frica, faptul că te mulțumeai doar cu resturi și tendința de a te strecura neobservat" astea îi-au atras porecla de victimă a pisicilor. Acum nu-ți mai ajunge nimeni cu prăjina la nas, te dai mare. Rău e cînd omul uită de unde a plecat". I-a spus într-o zi lui Bindea, un coleg iritat de lipsa de modestie a guzganului ajuns grangur. Acum, în timpul ultimei sale curse spre garaj, se lamenta celor trei colegi, de răutatea, invidia, ingratitudinea, necunoștința unora dintre șoferii de la coloana lor. Interlocutorii îl ascultau fără a-i da sau nu dreptate. Nu păreau deloc convinși de spusele lui Bindea, dar probabil din cauză că nu aveau altceva mai bun de făcut îl ascultau plictisiți. Expunerea celui de la volan punctă sistematic numeroasele cazuri cînd el, ajutase pe diverșii săi colegi sub diverse forme și în special cu împrumuturi bănești. „Mă vorbesc acuma că eu le-aș fi luat dobînzi la banii cu care i-am ajutat la ananghie. Au fost niște sume pur simbolice. La urma urmelor practica dobînzilor există de cînd lumea. Stimabilii au uitat că pe vremuri cămătarii percepeau chiar 100%, luînd pielea de pe oameni ? Ajutorul dat se uită repede, așta-i adevărul. Alții dau cu gura că revind bilete folosite și din asta m-aș fi îmbogățit. C'à am cea mai frumoasă casă din sat, că trăiesc în lux, cîte și mai cîte. M-a prins cineva că fur ? „Hoțul neprins îi negustor cinstit". Ăn cap de acuzare privește profesia mea de șofer. Pur și simplu e revoltător. Că aș conduce după ureche, neatent". Cine a stabilit lucrurile astea ? Ala de la autobază prin așa ziscle controale acoperite. M-a supravegheat cineva necunoscut de mine, care a făcut pe pasagerul de la un capăt la celălalt al traseului și apoi a făcut un raport unde a scris vrute și nevrute. Dar mie de ce nu mi-au spus concret. Uite nea Bindea cu ce ai greșit mata : „La kilometrul cutare ai comis cutare, în punctul cutare ai făcut altă năzbîtie și așa mai departe. Pe un traseu cu care ești familiarizat nu poți sta la volan rigid fără să scoți o vorbă cu nimeni. Dumnealor ar vrea nici măcar să nu salut ori să răspund la binețe. Și la urma urmei, în afară de cazul cu bețivul care mi-a sărit în fața mașinii, am mai avut eu vreun accident ? D-aia mi-a și dat pedeapsa cu suspendare. Dar chestia e veche de cinci ani". Colegii se pregătesc de coborîre. „Noapte bună, nea Bindea !" „Bună băieți". Șoferul rămas singur continuă să bombăne. „Eu le tot spun și ei tac chitic. Niște lași, se dau înapoi cînd e să-și spună părerea. Doar tot ei vin apoi la mine pentru împrumut de bani. Auzi că nu conduc preventiv. Ce-ar trebui să fac de pildă în cazul ăsta ? Cu omul beat criță. Care se clătină pe margine ? E moș Grigore, cunoscut pilangiu. Să oprese și să-l urc în autobuz ? Bindea se rezumă doar la o fandare spre stînga. S-ar părea că bătrînul dezechilibrîndu-se va face doar cunoștință cu asfaltul, dar nu, e prins sub roata din dreapta spate. Dacă arcul de cerc era puțin mai mare, omul nici nu era atins. Mai respiră încă. Bindea îl urcă în autobuz și-l debarcă la spital. Don' doctor l-am găsit pe drum. E parfumat bine. Am impresia că l-a lovit o mașină". Nu mai e nevoie de examen medical, omul între timp și-a dat sufletul. „Nea Bindea te cunosc, dar aș vrea să văd puțin autobuzul dumitale". Șoferul schițează așa un fel de ris minzesc. „Pe ce chestie, nu înțeleg, dvs. n-aveți competență, sînteți doctor". Medicul ia lanterna și examinează rînd pe rînd cele patru roți ale autovehiculului. „Grangurul" dă semne de neliniște cînd fasciculul luminos se îndreaptă spre roata cu pricina. „Dvs. ați adus victima cu capul descoperit, nu ?" „Așa e". „Doresc doar să-ți atrag atenția că o căciulă e agățată de tabla desprinsă ușor a autobuzului. Restul vor descifra organele în drept. Sînt medicul Bindea, dar mai întîi sînt cetățean.

VICTOR BEDA

Racul

● Asudînd, creierul se irigă singur.

● Avarul pîndește lacătul, moștenitorul, cheia.

● În garderoba cu o singură rochie de mireasă au loc și alte haine.

● Cu săgețile lui Marte omul nu-și atinge ținta.

● Plăcerea pe care o simt gazdele cînd întîrzii să pleci nu se deosebește de cea pe care o simt ai tăi cînd întîrzii să vii.

● Soacra nu răguușește de vorbă bună.

● Nu toată cenușa lăsată de focul tinereții îngrașă egoul înțelepciunii.

● Dăruiți-i avarului must! Își va onora praznicul cu vin vechi.

● Lilieci se plîng că razele soarelui le întunecă viața.

● Mușcînd din mărul discordiei, îi împrăștii semințele.

● Distratul e cu capul în nori, iar pesimistul, cu norii în cap.

● Cerul își scutură semințele în călimara poetului.

● Cîntarul lăudat se crede mai valoros decît aurul cîntărit

● În uncle ogiimi se privesc doar păianjenii.

● Iarna leneșului se dilată la umbra verii.

● Vorbele înțelepte nu se ascund după prea multe virgule.

● Una e să te ții de coama pegasului și alta să te agăți de coada lui.

N. PETRESCU-REDI

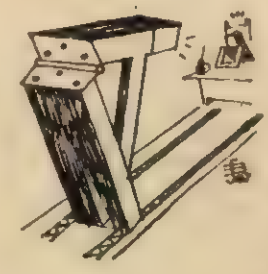

SERGHIE BUCUR

Construcție gonflabilă

Cea mai mare construcție gonflabilă din lume, numită „AIRAL" a fost experimentată în Franța. Executată din țesătură acoperită pe ambele fețe cu un strat de P.V.C., pentru a o face etanșă, ea poate acoperi o suprafață de 10 000 metri pătrați. O rețea din fire de oțel face ca efortul să fie repartizat uniform, respectiv 3,5 grame pe centimetru pătrat. Un dispozitiv, antrenat de un motor Diesel, suflă 40 000 metri cubi de

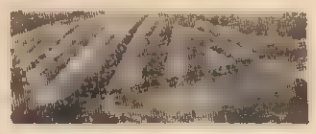

aer pe oră asigurînd o suprapresiune față de exterior, ceea ce face ca ea să se mențină la înălțime, fără stîlpi de susținere, așa cum se vede în imagine. Prin pînză lumina naturală pătrunde cu ușurință în această originală construcție. Specialiștii apreciază că durata ei de viață este de aproximativ 15 ani, ea putînd fi utilizată pe șantiere, pentru a proteja suprafețe de depozitare, în vederea organizării de expoziții sau amenajării de terenuri sportive.

Televiziunea în viitor

Pentru transmiterea imaginilor video la televizor se folosește, în prezent, baleiajul electronic. Un spot de electroni parcurge, de 25 ori pe secundă, imaginea. Baleiajul produce un curent electric, modulat de luminozitatea imaginii. Acest mod de transmitere este cunoscut sub denumirea de analog. Pentru că și televiziunii i se cer, din ce în ce, [illegible] mai mari, Comitetul consultativ internațional de [illegible] (C.C.I.R.) [illegible], în 1986 la Dubrovnik — Iugoslavia, a recomandat să se studieze și să se treacă la un sistem de emisii cu 1 000 de linii, în loc de 625. În acest caz imaginea ce va deveni mult mai clară este comparabilă cu aceea a unui film de 35 milimetri. Nici nu a apărut încă această îmbunătățire și la orizont se întrevede alta, care probabil va revoluționa transmisiile video. Este vorba de televiziunea numerică. Ea constă în variația luminozității a fiecărui punct din cele 250 000 care compun o imagine alb negru și de 750 000 puncte în cazul celor color. Cu ajutorul unui computer culorile pot fi corectate, respectiv tentă și saturația, se pot suprima unele elemente din imagine și introduce altele, care nu se află în studio. Ele vor putea fi, deasemenea, mărite sau micșorate după dorință. Prin sistemul numeric se pot transmite și imagini sintetice cu ajutorul ordinatorului sau crea decoruri, în

Breviar științific

care să se introducă jocul unor actori. La recepție apar numeroase avantaje. Paraziții vor fi eliminați complet. Pe același ecran se vor putea introduce transmisiile și de pe alte canale, așa că se va putea vedea, după dorință, concomitent pînă la nouă emisii deodată. Cu toate că singurul televizor numeric „Sharp 28 C", apărut de curînd, este un prototip pe care se pot recepționa de la unul la patru programe, așa cum se vede în imagine, televiziunea numerică mai are încă multe probleme de rezolvat. Specialiștii cred că ea va fi pusă la punct

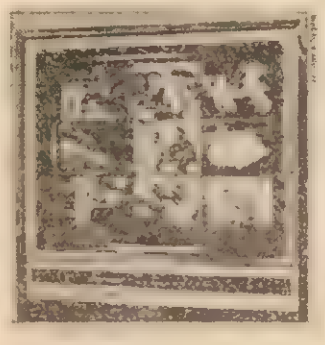

și va putea funcționa, pe benzile cuprinse între 41 și 85 MHz, abia în jurul anului 1998.

Caracatița feminoasă

Mica caracatiță din imagine, numită științific Hapalochlena maculosa, ale cărei tentacule nu depășesc 10 centimetri, cîntărește numai 50 grame. Deși atît de mică, este cunoscută de toți pescarii Oceanului Pacific, Oceanului Indian și de-a lungul coastelor australiene, ea trăind în special în lagune și ape puțin adînci. Cînd se sperie îi

apar numeroase inele de un albastru fosforescent, semnal care indică înotătorilor imprudenți, ce se avîntă spre larg, că singura salvare este... fuga prevăzătivă. Veninul ei, tetrodoxina, care a fost identificat la Universitatea Macquarie din Sydney, omoară în cîteva secunde, fără să se fi descoperit pînă în prezent un antidot. Otrava unei singure caracatițe este suficientă pentru a ucide zece oameni deodată.

Uleiul de bumbac — medicament

Cercetătorul finlandez doctor Tappani Lukkanalmen a descoperit că uleiul extras din [illegible] semințele de bumbac, folosit de chinezi ca medicament popular, este eficace în herpesul genital și gonoree, neutralizînd [illegible]. De reținut că pentru [illegible] unui remediu la [illegible] este două maladii, de care suferă aproximativ 20 de milioane de americani, fundația Rockefeller a cheltuit, pînă în prezent, [illegible] cercetările efectuate, un milion de dolari.

AUREL DIANU

Din lumea poveștilor

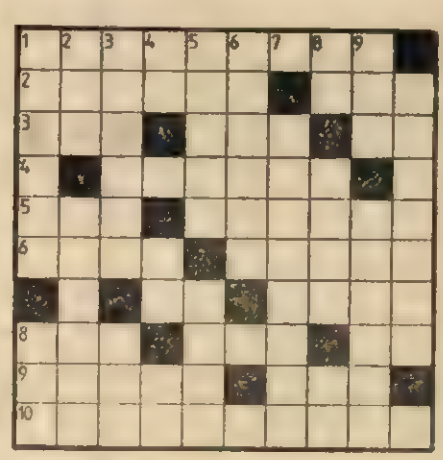

ORIZONTAL : 1) Folclorist și scriitor român (Petre ; 1830—1887), unul din cei mai importanți culegători de povești românești, de la care ne-a rămas volumul intitulat „Legende sau povești populare". 2) Își are povestea lui în volumul de povestiri „Tei legănat" de Mihai Lupescu — „...de mioză-noapte", povestiri de Mihai Negulescu (neart.) — Vestit judecător din mitologia greacă. 3) „Nufărul..." se intitulează o povestire a lui Petre Luscalov (pop.) — Secure ! 4) A scris printre altele, pentru copii și tineret, „Patru ciudate întîmplări" (Felix ; 1891—1962). 5) Își are imnul său în „Poveștile Egiptului antic" — A sta nemișcat... în expresie. 6) Poporul care ne-a dăruit minunatele povești cunoscute sub numele de „O mie și una de nopți" — Prozator român contemporan, autorul volumului „Neuitatele vacanțe" (Costache). 7) ... și barosul", povestire de Ion Creangă (neart.) — Cheag (reg.). 8) Prefix cu semnificația „egal" — Măsuri de timp — Cetățean ! 9) Din suita Albei ca Zăpada — Localitate în Nigeria. 10) Cu povestirea „Zdrulă și Puhă" a intrat în galeria scriitorilor pentru copii (Ionel ; 1897—1954).

VERTICAL : Își are poveștile ei, în cartea lui Ion Istrate — „Albă ca Zăpada și cei șapte pitici". 2) Mijloc de transport în finalul poveștilor noastre — Scriitor român contemporan, autorul volumului „Patima Ciocîrliei" (Negoiță). 3) Năzdrăvanul poveștilor noastre, despre care au scris : Petre Dulfu, Alexandru Mitru, Tudor Mușatescu, Ioan Slavici ș.a. — Localitate în S.U.A. 4) Vîrf de Igliță ! — Negație — Idem (presc.). 5) Autorul poveștilor „Fata din dafin", „Inelul fermecat" etc. (George) — „Papagalul" din poveștile lui Nicolae Batzaria. 6) Uriașă. 7) Subtitlu la „Povestea unui copil cuminte..." de Al. Dorian 8) Comparație — Cele ? frumoase — Radiu 9) După Ion Creangă a fost păcălit de vulpe — Minz pînă la doi-trei ani (reg.). 10) Marele nostru povestitor, autorul minunatelor „Bazme, povestiri, amintiri".

Dicționar : EAC, TEAG, OMO, IRE, OTO.

FLOREA GHEORGHE

Dezlegarea careului din numărul precedent :

LANTANIDA ; P ; OGOARE ; RIAL ; TRA ; SAMINȚA ; APA ; SOL ; EN ; ARTISTA ; ORE ; R ; E ; FERICIT ; AT ; CAP ; OAZA ; HERA ; TEN ; A ; IRU ; PALID ; E ; DEPARTE ; AUR ; ANTEU ; VERNE.

„Să tinzi mereu spre perfecțiune"

Remarcînd la timpul cuvenit extraordinara performanță a gimnastelor noastre înregistrată la Campionatele Mondiale de la Rotterdam, gîndindu-ne acum cu îndreptățită bucurie la reconfirmările autenticității valorii lor ce au însemnat recentele participări ale sportivelor române la concursurile din îndepărtata Japonie sau de la St. Gallen, Montreux, Stuttgart, încercăm să materializăm în rîndurile de față intenția, exprimată nu cu mult timp în urmă, de a găzdui în acest spațiu cîteva dintre opiniile antrenorului coordonator al lotului nostru feminin de gimnastică Adrian Goreac, răspunzînd astfel interesului considerabil arătat de un public mereu mai numeros acestui minunat sport în care România reprezintă în momentul de față nu doar o incontestabilă forță dar și o recunoscută școală.

— Ce credeți că îndreptățește larga popularitate cu care este înconjurat astăzi acest sport ?

— În primul rînd, extraordinara sa frumusețe în stare să ofere spectatorului o plăcere estetică deosebită, prin aceea că, în foarte multe din momentele prin care se exprimă gimnastica adevărată, sportul coexistă cu arta, se întrepătrund și se potențează într-un mod impresionant. Apoi dificultatea crescîndă a elementelor ce compun exercițiile trasează de fapt o limită pînă la care forța și inteligența umană s-au încumetat și dincolo de care pot tinde prin curajul și tenacitatea al căror spectacol atrage în egală măsură. În sfîrșit, se face azi tot mai vizibilă tendința spre acea rîvnită perfecțiune ce are ca resort inventivitatea și creativitatea omului pe care gimnastica își fundamentează esența. Cu alte cuvinte, nivelul performanțelor actuale și modul în care sînt ele obținute pot încă determina o creștere accentuată a popularității gimnasticii.

— Să reținem : frumusețe, curaj și perseverență, inventivitatea și creativitatea propunîndu-și mereu să găsească o îndelung căutată perfecțiune. Toate acestea pot fi suficiente argumente în favoarea unui sport pentru care rezultatele ultimilor ani pledează convingător dar și determinări în stare să compună imaginea unor personalități, cum sînt acelea ale tinerelor noastre campioane. Cum pot fi cultivate aceste atribute la sportivi aflați uneori la o vîrstă atît de fragedă ?

— Aici intervin mai mulți factori. Selecția este primul dintre aceștia. Alegerea urmărește îndeplinirea unor calități specifice necesare și impune apoi o tipologie ideală. Să ne gîndim, cum arătau gimnastele în urmă cu 15—20 de ani și cum arată astăzi ? Diferența este atît de evidentă încît nu mai surprinde pe nimeni. Nadia a fost, la vremea ei, unicat. La vîrsta pe care o avea, concura nu doar cu adversare mai mature dar și, poate mai ales, croite după un alt tipar. De la apariția ei vîrsta gimnastelor a început să scadă vertiginos. În ceea ce privește tipul constituțional al gimnastelor, o învingătoare poate direcționa o serie întreagă de căutări, și, uneori, chiar poate impune o modă. Sînt convins că dacă la actualele campionate mondiale ar fi cîștigat Șușunova tipul atletic reprezentat de aceasta ar fi fost preferat aceluia mai armonios, mai plin de grație și plasticitate pe care-l întruchipează Aurelia noastră. De aici deducem și importanța altor factori cu o pondere însemnată într-o evoluție voit accelerată. Astfel, înzestrarea nativă, de multe ori decisivă, se constituie într-un fundament al educației al cărui rost, se știe, este de a alege calitățile și de a înlătura defectele și imperfecțiunile, astfel încît sportivul să poată răspunde eficient și exact la toate solicitările. Curajul, spre exemplu, este o chestiune nativă. Dar, la o vîrstă foarte mică, atunci cînd sfera cunoașterii posibilităților de accidentare este redusă, dacă abordăm elemente dificile, el poate fi potențat. Dacă vom cădea de acord asupra faptului că instinctul de conservare se dezvoltă odată cu vîrsta, vom ști și că teama dispare pe măsură ce se acumulează experiență în exercițiu. Secretul acestui proces rămîne tot antrenamentul, implicînd un număr foarte mare de repetări pînă la automatizarea mișcărilor, deci, o muncă fără întrerupere. Sînt, desigur, cuprinse aici multe momente dificile, dar greul cel mare constă tocmai în a deține această atît de necesară continuitate. Din acest punct de vedere, concursul este mai ușor decît pregătirea.

— Înțeleg că, pînă la evoluția din concurs, care poate fi o încununare și, oricum, reprezintă o sumă, sportivul trebuie să accepte ideea necesității eforturilor uneori greu de imaginat, pentru care simpla motivație oferită de pasiune, oricît de înflăcărată ar fi ea, mi se pare parcă insuficientă. Ce i s-ar mai putea adăuga ?

— Antrenamentul, ca activitate permanentă, are un rol extraordinar în a educa și dezvolta perseverența și, totodată, exigența pregătirii. Sigur că prilejurile de satisfacție pe care le aduc concursurile, începînd cu campionatele naționale și sfîrșind cu marile întruniri internaționale, au o sonoritate aparte, dar pînă la ele sînt destule altele care apar chiar la antrenamente atunci cînd, spre exemplu, se execută pentru prima oară elemente pînă mai ieri necunoscute. Sportivului trebuie să i se inoculeze ideea că performanța se atinge prin competitivitate, din aproape în aproape, în cadrul grupei din care face parte, la nivelul unei categorii de vîrstă, în cadrul clubului, în țară etc. Dar pentru a fi competitiv trebuie să înveți să vrei, să ajungi să crezi că se poate. Rezistența psihică la efort este unul din factorii greu de realizat, dar odată acumulată poate determina evidențierea ascensiunii. În felul acesta antrenamentul, această activitate de perfecționare, devine o a doua natură. Se creează o obișnuință ce poate fi resimțită aproape ca o necesitate. Apoi, întregul sistem de pregătire a fost așezat azi pe coordonate noi. Sportivul nu mai este considerat un simplu executant. El trebuie să fie un creator cu atît mai mult cu cît gimnastica nu este atletism. Aici fiecare mișcare este construită, creată printr-o acțiune la care participă nu doar antrenorul ci și sportivul. Antrenorul, deși este un model, trebuie să-l determine pe sportiv să creeze singur, celui dintîi rămînîndu-i doar să adauge ceva în plus.

CONSTANTIN DRAGOMIR

(Continuare în numărul viitor)

Fotbal

Poate ediția viitoare

Visul nostru de-a avea două echipe în primăvară s-a spulberat exact ca zăpada viscolită în Regie, cînd, spre stupoarea tuturor, miercuri dimineața totul era alb și continua să ningă. Italienii, veniți cu sutele, unii cu avioanele, alții cu autobuzele, cu mașinile, chiar cu motocicletele au rămas stupefiați. Spuneau că în campionatul italian nu se joacă niciodată pe o asemenea vreme. În același timp, nu le suridea cîtuși de puțin ideea unei amînări, ba chiar se temeau de închiderea aeroportului Otopeni din cauza condițiilor nefavorabile. Veniți cu mare pompă, cu primarul Veronei, cu un sac de reclame, cu peste treizeci de ziariști de radio, presă scrisă și televiziune, hotăriți să înscrie chiar din primele minute, după cum susținea antrenorul Bagnoli înaintea meciului și-n interviurile publicate acasă, italienii s-au dovedit a fi ceea ce știam : o echipă puternică, extrem de agresivă, hotărîtă să înscrie în deplasare. Am atras atenția și-n numerele trecute asupra forței de atac a echipei din Verona. Din 14 meciuri susținute în cupele europene n-a pierdut decît unul, (cel cu Juventus, despre care ziariștii italieni spuneau că a fost un cadou făcut torinezilor) și de cele mai multe ori au reușit să înscrie goluri în deplasare. Tratați ca niște profesioniști, ei s-au purtat ca atare. Au tras de timp, au obstrucționat, au trimis mingea în tribună (campion fiind celebrul Elkjaer Larsen), au faultat violent (mai ales Verza care a comis lucruri greu de văzut pe terenurile de sport, inclusiv în campionatul italian unde, pentru asemenea violențe, se dictează o suspendare de cel puțin cinci etape, Munteanu II trebuind să se bucure că a scăpat fără o fractură de tibie și peroneu) și au contraatacat periculos prin Pacione, Larsen, Di Genaro și același neobosit fundaș Volpecina. Pe ultima linie a baricadelor, Giuliani a prins toate mingile și a scos cîteva de-a dreptul imposibile. Am avut noi ghinionul unui portar în zi mare (cam des ne urmărește acest ghinion în ultima vreme !) sau tactica Sportului studențesc n-a fost dintre cele mai bune ? Și una și alta. Studenții au avut un început bun, dar ratările lui Pană și Bozeșan n-au fost decît un fel de încălzire pentru Giuliani. Dar înaintea lor a fost atacul italienilor din chiar primul minut de joc, un veritabil semnal de alarmă asupra intențiilor ofensive. Dar Sportul, în loc să construiască atent și calm (cum a făcut-o cu Brondby), s-a avîntat în lacătul italian fie cu mingi înalte (Țîrlea nefiind un mare specialist al bătăliilor aeriene), fie cu mingi subtile și complicate în pădurea de picioare. Era de presupus că pe un asemenea teren greu și unele și altele vor eșua. Singurele situații cu adevărat periculoase au venit din șuturile trase de la distanță și semidistanță (Pană, Stănici, Sorin Răducanu). În plus, Țîrlea a avut o zi slabă, Coraș, prea avansat, a fost marcat „la singe" de Berthold, iar Stănici, cel mai viol atacant al Sportului, a jucat prea retras, a muncit mult, dar a trăit o veritabilă frică de a trage la poartă. La toate acestea s-a mai adăugat și accidentarea lui Pană în finalul primei reprize, omul care ar fi trebuit să-l supravegheze pe Elkjaer Larsen, autorul singurului gol după ce l-a învîrtit pe un apărător al Sportului. Țicleanu n-a mai evoluat în stilul ultimelor meciuri, Bozeșan a fost departe de meciul cu Brondby, iar Iorgulescu a pierdut cîteva situații de unu la unu care au devenit periculoase. Toate acestea au făcut ca Sportul să nu mai repete extraordinara figură din turul precedent, acel meci rămînînd pentru analele fotbalului românesc. Sportul studențesc n-a mai jucat cu aceeași forță, cu aplomb, n-a mai luptat cu acea dăruire care să ridice publicul în picioare și, drept consecință, a obținut mai puțin. Nu s-a ales nici măcar cu un meci egal, ci a pierdut, golul lui Larsen însemnînd sfîrșitul ostilităților și o cădere a studenților peste care a înflorit Verona. Trebuie spus că Hellas nu este Brondby, ci o echipă solidă (fără nici un jucător de talia lui Stănici sau Munteanu II), rapidă, tehnică, cu o apărare în cel mai pur stil italian. Să fim obiectivi și să-i recunoaștem meritele și să dorim adversarilor noștri succes pe mai departe în cupele europene. Nu putem să nu fim fair-play, după cum nu ne putem reține obiecțiile legate de arbitraj. Ponnet a fluierat toate faulturile mărunte în situații nepericuloase și a fragmentat jocul cît a putut, încercînd să facă din meci un balet de domnișoare pe o suprafață de gheață, după cum, în cazul unor faulturi violente, a fost generos.

Sportul studențesc, fără a fi o deziluzie, nu ne-a mai procurat bucuria pe care o așteptam. Poate ediția viitoare.

CORNEL NISTORESCU

Iarăși, cu orice preț?

Imaginația organizatorilor de manifestări sportive stîrnește în unele locuri justificate nedumeriri din partea iubitorilor sportului, a opiniei publice, în general. Dan Melinte, student în anul V la mecanică, Iași, ne scrie că la două partide (cu Progresul Brăila și Prahova Ploiești), intrarea a costat 30 lei și, respectiv, 25 lei, chiar dacă de fiecare dată spectatorii au primit cîte un bilet de 12 lei și un program de 5 lei și nici o explicație pentru diferențele respective ; din realitatea că, la Iași, nu se mai distribuie bilete pentru studenți (cu tradiționala reducere) de vreo 3—4 ani ; din poanta cu „tombola", pentru care s-au vîndut bilete cu zecile de mii, dar tragerea a fost aminată. Costică Leșu, tot din Iași, sugerează două lucruri : pe spatele fiecărui bilet să se tipărească, așa cum se proceda în anii trecuți, prețurile legale de intrare la manifestările sportive din diferite eșaloane ; apoi să se revină la practica normală a diferențierii prețurilor în funcție de zona de stadion (tribune, peluze) pentru care fiecare spectator ar avea dreptul să opteze.

Iordache Manu din Craiova s-a dus la Tîrgu-Jiu să vadă meciul Pandurii — Electroputere ; pe lîngă banii de drum, i-au mai trebuit la stadion 20 lei, din care 6 lei biletul, 5 lei programul — restul, nici un spectator (și-au fost vreo 12 000 !) neștiind pentru ce.

Inginerul Hossu Ioan, de la I.A.S. Ciulnița, ne scrie că, asemenea colegilor săi, „colorează" periodic pentru o asistență tombolă. Asta n-ar fi nimic dar pe 26 octombrie 1987 ni s-a distribuit contra sumei de 100 lei o bucată de carton pe care scrie legitimație-abonament, valabilă numai pentru acest an și emisă de Clubul Sportiv Muncitoresc «Oțelul» Călărași. Or, noi lucrăm în agricultură la Ciulnița, nu sîntem în nici un fel legați sufletește sau materialicește, de acest club sportiv, care, probabil, aparține de Combinatul siderurgic Călărași". Concluziile și doleanțele agricultorilor din Ciulnița se subînțeleg.

Dacă pentru unele „legitimații-abonament" anul se comprimă la două luni, la Galați, intrarea la un joc de volei C.S.U. Rapid Galați — Oltul Craiova s-a putut face plătind biletul (10 lei) și cumpărind cu 5 lei un calendar pe 1987 ! (Cititorul Nicu Borcea ar fi fost mulțumit, de astă dată, cu un program în locul calendarului !).

Am făcut publice aceste cazuri, pe care le considerăm izolate, din respect față de încrederea celor care ne-au scris și, mai ales, față de acei iubitori ai sportului care au suferit astfel de tratamente din partea respectivilor organizatori ai întrecerilor sportive amintite. Acestora le formulăm sugestia de a împărtăși experiențele altor cluburi și asociații sportive din țară unde exigențele autofinanțării se realizează în deplină legalitate și fără a atenta cîtuși de puțin la demnitatea spectatorilor. Este și motivul pentru care nu vom obosi să militățm.

OCTAVIAN ȘTIREANU

Spectacolul unui sport „tehnic"

● **Interes organizatoric.** Mai mult decît în alți ani, finalele Campionatului Național s-au bucurat de o atenție sporită. La aceasta a contribuit în bună parte promptitudinea cu care ziarul „Sportul" și emisiunile radiofonice sportive transmiteau ultimele rezultate, chiar dacă au făcut-o preferențial, nedescifrînd numele tuturor sportivilor. Dar cea mai salutară intervenție în favoarea popularizării „sportului minții" a avut-o Asociația sportivă I.T.B., gazda competiției feminine, care, prin aportul unor tehnicieni pasionați (dintre aceștia remarcîndu-l pe maestrul internațional Dan Bărbulescu) a făcut ca sălile de șah din „Lipscani 21" să fie arhipline. Cu multă răbdare și competență s-au comentat zeci, chiar sute de variante din partidele centrale ale celor 15 runde, de la nivelul amatorilor pînă la rigurozitatea matematică specifică marii performanțe. Ca urmare, președintele asociației, Nicolae Aldea, a primit noi cereri de înscriere pentru studierea tainelor pe 64 pătrate în cadrul grupelor de copii, și așa destul de numeroase. ● **Punct final.** La Predeal arbitrii A. Matei și S. Biró au elucidat problema locului întîi încă înaintea ultimei runde. Titlul de campion al României în ediția 44-a a celei mai importante competiții naționale a revenit (pentru a noua oară) marelui maestru internațional Florin Gheorghiu (I.T.B. — antrenor Emanuel Reicher), care a totalizat 10,5 puncte din 16 posibile fără a fi învins (cinci victorii și unsprezece egaluri). Florin Gheorghiu a practicat un șah de mare clasă, punctînd decisiv datorită unei tehnici exemplare. Printre medaliați s-au situat (în ordinea coeficientului Sonneborn-Berger) Parik Ștefanov (I.T.B.) și Ovidiu Foișor (Politehnica Iași) autori a cîte 9,5 puncte. Dacă primul s-a remarcat prin partide foarte frumoase, realizări artistice deosebite, cel de-al doilea a făcut o nouă dovadă a tenacității și puterii sale de luptă. În continuarea clasamentului s-au situat : 4—6. Mihail Ghindă („Poli" București, autorul unor mari rateuri), Iulius Armaș (un ambițios cu talent) și Mircea Pavlov (realizatorul a 14 remize intercalate între două victorii înregistrate în prima și ultima rundă) — ambii de la I.T.B., toți cîte 9 puncte ; 7—10. Constantin Ionescu (Mecanică Fină București), Mihai Șubă (A.E.M. Timișoara), Dragoș Dumitrache („Poli" București) și Sergiu Grünberg (A.E.M. Timișoara) 8 p ; 11—12. Theodor Ghițescu și Mihail Marin (ambii de la „Poli" București) 7,5 p ; 13—15. Valentin Stoica („Poli" București), Gheorghe Ciolac și Valeriu Nicolaide (ambii de la Mecanică Fină București) 7 p ; 16. Ion Birlescu (Electromotor Timișoara) 6,5 p și 17. Monel Tratatovici („Oțelul" Galați) 4,5 p. ● **Surpriză neplăcută.** Neașteptat de slabe au fost evoluțiile fostului nostru campion M. Șubă și a „interzonalistului" M. Marin. După un sezon încărcat cu multe rezultate de valoare, M. Șubă nu a convins prin jocul său, deși a forțat mereu sub impresia marilor sale posibilități de luptă. Lui M. Marin i se pronostica o comportare foarte bună, dar în formă mai bună s-a aflat secondantul său, I. Armaș... ● **Un meci de baraj va decide soarta primului loc în concursul de la București.** Clasamentul (în ordinea coeficienților Sonneborn-Berger) este următorul : 1—2. Margareta Mureșan (Electromotor Timișoara — secondant Emil Ungureanu) și Eugenia Ghindă („Poli" București — secondant Iulian Drăghici) 10,5 p ; 3—4. Gabriela Stanciu („Poli" București) și Gertrude Baumstark (Electromotor Timișoara) 10 p ; 5. Ligia Jicman (A.E.M. Timișoara) 9 p ; 6. Cristina Bădulescu (Electromotor Timișoara) 8,5 p ; 7. Mădălina Stroe (I.T.B.) 8 p ; 8. Mariana Duminică (Mecanică Fină București) 7,5 p ; 9—12. Ildikó Minescu (Mecanică Fină), Iudita Chiricuță (A.E.M. Timișoara), Edith Kozma (C.S.M. Cluj), Cristina Stanca (Metalul București) 6,5 ; 13. Smaranda Boicu (Metalul București) 5,5 p ; 14—15. Lavinia Popescu (Universitatea București) și Otilia Gant (Electromotor Timișoara) 5 p ; 16. Mariana Caravan (Voința Rîmnicu Vîlcea) 4,5 p. ● **Cea mai scurtă partidă** s-a înregistrat în runda a patra, între G. Stanciu și O. Gant. În gambitul Budapesta, timișoreanca a recuperat neinspirat pionul sacrificat, căzînd sub atacul pe care nu l-a mai așteptat să aibă loc, cedînd prea devreme. ● **Cînd totul se termină cu bine.** În partida I. Minescu — M. Stroe albul a sacrificat o piesă pe doi pioni. Mădălina a întrezărit posibilități uriașe pentru adversară și nu s-a mai gîndit la victorie. Cînd, în sfîrșit, una dintre combatante a propus remiză, au constatat fiecare că-și doreau același lucru și au izbucnit în rîs cînd maestrul internațional Dan Bărbulescu le-a explicat adevărata situație de pe tablă. Mădălina ar fi putut cîștiga, dar pe ea o interesa doar jumătatea de punct ce-i aducea dreptul participării directe în viitoarea finală.

MARGARETA MUREȘAN

Am avut dreptate

De la o vreme, „mă asaltează" un colaborator : printre cei puțini care o fac din pasiune, civilizat și cu bun simț. Adică îmi lasă fotografiile și pleacă, de trebuie să-l caut pentru a afla ce și cum. Este inginer geolog și lucrează într-un institut cu acest profil. Din 1981, pasiunea sa pentru fotografie a căpătat acte în regulă, devenind membru al A.A.F. Îl cheamă **Eugen Negrea**, nume pe care l-ați mai putut întîlni în aceste pagini.

Deunăzi am primit o veste care confirmă că nu ne-am înșelat citușel de puțin publicîndu-i fotografiile pe teme sportive : Eugen Negrea a devenit laureat pe 1987 al concursului „Zeiss-Praktica" ce se organizează la fiecare doi ani. Ca să înțelegem mai bine care este importanța premiului, prezentăm mai pe larg concursul : este organizat de cele două binecunoscute firme de aparatură fotografică, fiind deschis deopotrivă amatorilor și profesioniștilor; la ediția din acest an au participat 5 377 de autori cu 25 015 lucrări, din U.R.S.S., Bulgaria, Cehoslovacia, Polonia, Ungaria, România și R.D.G.; temele pentru concurs au fost în număr de șase : Omul — făuritorul vieții sale, Sport, Natură, Știința, Tema liberă, Serii fotografii, pentru fiecare existînd „secții" color, alb-negru și diapozitive.

La tema a doua, „Sport", au fost premiate un color al lui R. Petcu și patru lucrări alb-negru aparținînd lui Molnar Zoltan, Andrei Pandele, Eugen Negrea și Dinu Lazăr — toate laureate ale premiului IV. Pe ansamblul celor șase teme, reprezentanții noștri au obținut 19 premii, un rezultat cotat ca slab, fiind vorba doar de premii IV și V.

Important este pentru noi că, printre cei laureați se află și colaboratorul prezentelor pagini de sport, artistul fotograf amator (cum să-i spunem altfel ?), inginerul geolog Eugen Negrea Lucrarea ce i-a fost premiată o prezentăm alăturat și se intitulează „Nu puneți mîna !" și a fost surprinsă în timpul unei partide de rugby România — Franța.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Ocolul țării în 88 de zile

Cu puțină vreme înainte de a împlini 61 de ani (pe 14 noiembrie a.c.), Eftimie Dobre, tehnician, pensionar, s-a întors dintr-o călătorie mai puțin obișnuită, și mai ales la o asemenea vîrstă : un fel de tur al României — un traseu de peste 2 000 km parcurs în exclusivitate la pas. Rîndurile de mai jos sînt mai puțin decît o însemnare a acestei călătorii, dar mai mult decît o simplă știre : ele sînt o mărturie directă despre robustețea fizică și morală a unui gest ce merită toată lauda. Drept pentru care le și publicăm.

În urma călătoriei făcute cu piciorul, de peste 2 000 km, în 88 de zile, înconjurînd țara și trecînd prin 19 județe, 41 orașe și 254 localități rurale, mi-am dat seama cîtă dreptate avea Calistrat Hogaș cînd a scris în cartea sa „Drumuri de munte" că „orice călătorie, afară de cea pe jos, e după mine o călătorie pe picioare streine ; a avea la îndemînă cupeaua unui tren, roatele unei trăsuri sau picioarele unui cal, înseamnă a merge șezînd și a vedea numai ceînce ți se dă nu însă și tot ce ai voi".

În călătoria întreprinsă, nu numai că am văzut țara, dar am avut prilejul să întîlnesc o mulțime de oameni în cele mai diverse împrejurări și de cele mai diverse pregătiri și profesii. Am purtat discuții foarte frumoase, comunicîndu-ne gîndurile și sentimentele privitor la tot ce am cunoscut din istoria țării, a frumuseților ei, a iscusinței și priceperii oamenilor acestui pămînt pentru a crea frumosul și utilul, despre tot ce s-a construit și se construiește prin hărnicia acestui popor de români sub conducerea partidului comunist, a dragostei ce trebuie să i-o purtăm.

M-am întors din această temerară și de loc ușoară călătorie plin de dragoste și încintare pentru tot ce am văzut și cunoscut și mai convins că „tot ce mișcă-n țara asta, riul, ramul, mi-e prieten numai mie" cum spunea marele nostru poet Mihai Eminescu.

Unul din scopurile călătoriei mele a fost să cunosc oameni și fapte, locuri și obiceiuri, iar ceea ce am văzut și cunoscut — să împărtășesc și altora. Este un act de conștiință pe care în bună măsură l-am îndeplinit și continui să-l îndeplinesc.

O remarcă ce nu o pot trece cu vederea este ospitalitatea ca o însușire ce caracterizează și înfrumusețează chipul majorității oamenilor pe care i-am întîlnit. Cu această ocazie am aflat cum se manifestă la noi ospitalitatea spontană, în forma ei cea mai naturală.

Pe Bonda Vasile, un tînăr, țăran muncitor, căsătorit, din comuna Corbu, jud. Constanța, nu-l întîlnisem niciodată. Trecînd pe stradă, îl văd în curte dînd apă cailor de la fîntînă. L-am rugat să-mi umple bidonul cu apă. Văzîndu-mă străin de sat, cu rucsac în spate, sînt întrebat de unde vin și unde merg. I-am răspuns. Aflînd că vin pe jos de la sute de kilometri (peste 750) și mai am încă multe sute pînă să ajung la Drobeta-Turnu Severin, locul de unde am plecat, a rămas surprins. M-a chemat în curte, cu îndemnul să intru în tinda casei și să fac un popas.

Dar nu este singurul caz. Cu aceeași atenție, am fost primit și de Domuța Ioan din comuna Răducăneni — Iași, de Prunchievici Nicolae, Honceru Grigore și Antonesei Gheorghe din Botoșani, de Ghinda Cornel din comuna Cîrlibaba — Suceava, de Eslari Irina din Satu Mare, de Pavel Traian din comuna Moftinu Mic — Satu Mare, de Forro Ioan din Bocșa — Caraș Severin și cîți alții.

Cu deosebită considerație și respect amintesc de colectivele de conducere din consiliile populare și organele de conducere U.T.C. orășenești și județene pe unde am trecut care mi-au dat sprijin, arătîndu-mi atenție, apreciindu-mi curajul, efortul și ideea în care am purces în această călătorie.

Tuturor le mulțumesc.

EFTIMIE DOBRE ■

Toată lumea face sport

● Vom remarca, pentru început, faptul că edițiile din acest an ale campionatelor naționale de șah au fost dominate de ziariștii sportivi : Florin Gheorghiu (la al nouălea titlu) și Parik Ștefanov — clasat pe un meritoriu loc secund — sînt redactori la revista „Șah", iar Margareta Mureșan, care va disputa un baraj cu Eugenia Ghindă, semnează chiar în această pagină. ● Președintele Federației Internaționale de fotbal, Joao Havelange, a declarat, recent, că în viitorul apropiat va fi introdusă, mai întîi experimental, o nouă regulă în ce privește zidul la loviturile libere. Se intenționează limitarea la trei a numărului de jucători din zid. „Vom echilibra, astfel, raportul dintre atacanți și apărători, regula urmînd să fie aplicată oricum la Campionatul mondial din Italia", a spus președintele F.I.F.A. ● Clubul grec Olympiakos Pireu se află în tratative avansate pentru transferarea a doi fotbaliști uruguayeni, ambii de la Penarol Montevideo, Diego Aguirre (mijlocaș ofensiv) și Ricardo Viera. Sosirea în Europa a celor doi jucători este prevăzută pentru acest an, după 13 decembrie, cînd Penarol va disputa, la Tokio, finala „Cupei Intercontinentale", în compania lui F.C. Porto. Aceasta din urmă este puternic mobilizată pe toate căile pentru meciul de la Tokio. Astfel, o firmă italiană care patronează o rețea de cafenele în Portugalia a promis jucătorilor de la Porto un kilogram de platină (!) în cazul unui succes în capitala Japoniei. ● Anul viitor, la 4 decembrie, se va da startul în „Regata Descoperirii", între portul spaniol Santa Maria și Santo Domingo (4 500 mile marine). Desfășurată în cadrul manifestărilor consacrate aniversării a 500 de ani de la descoperirea Americii, cursa transatlantică va reuni 40 de veliere. ● În opinia campionului mondial de automobilism, Nelson Piquet, anul viitor favoritele Formulei 1 vor fi McLaren și Ferrari, echipe mai puternice decît Lotus, noua formație a brazilianului, aflat la Milano pentru un concurs de... carting, alături de Alain Prost, Stefan Johansson, Gerhard Berger, și Eddie Cheever. ● După 10 etape, în campionatul italian de fotbal au fost înscrise 189 goluri, între care mai mult de o treime, adică 67, aparțin jucătorilor străini (numai 28 față de cei peste 150 de italieni). De altfel, pe primele 6 locuri ale clasamentului „capocannoniere" figurează 5 „străinieri" (Polster, Elkjaer-Larsen; Boniek, Schachner și Cornelius-son) și numai un italian, Scarafoni.

LUCIAN OPREA ■

Cel mai bun fotbalist al anului

Civilizația sportului

Speranțe amînate

Ing. Dan Comnoiu, str. Ialomiței 4 bis, Băicoi : *„Sînt unul din sutele de mii de iubitori ai fotbalului și urmăresc cu atenție activitatea competițională din țara noastră. În ultimul timp sînt surprins total de atmosfera de pe terenuri și din jurul lor. Spiritul sportiv s-a degradat tot mai mult. Cunosc destul de bine cîteva echipe de divizia C din județul în care locuiesc, aud multe și despre alte echipe și sînt înmărmurit de ceea ce se întîmplă. Se vehiculează influențe determinate de interese și, în primul rînd, de bani incredibil de mulți. Nouă din zece spectatori la un meci de fotbal știu ce se va întîmpla pe teren, ce s-a plătit, cît și cui, echipele pentru cine joacă, arbitrul cu cine ține etc. Se spune că un arbitru de divizia C ia și 10 000 lei pentru un meci, așa că mă întreb : ce sume sînt puse în joc la meciurile din eșalonele superioare ? A dispărut orice reținere, orice fereală, a devenit fapt obișnuit ca meciurile să fie aranjate, hîrtiile trase la xerox în loc de bilete de intrare apar din ce în ce mai des și nimeni nu mișcă un deget, încît este normal să se creadă că în fotbal totul este putred. Am citit în revista Fotbal editată de clubul Sportul studențesc un interviu cu președintele federației și ultima frază a dumnealui era dătătoare de speranțe, fiind vorba acolo despre corectitudinea echipelor, a arbitrilor, despre un nou sistem competițional. Așteptăm cu încredere să se împlinească spusele dînsului, dar, deocamdată, situația este foarte departe de ceea ce sperăm cu toții. Am scris aceste rînduri cu dorința ca fotbalul să devină curat pe cît este de frumos".*

Vă mulțumim. Nu sînteți singurul care ne-a scris în acest sens. La rîndul nostru, în octombrie trecut, am solicitat din acest chenar președintelui F.R.F. să-și convingă colaboratorii că trebuie luate măsuri hotărîte pentru a împiedica „poluarea" crescîndă a actului sportiv pe stadioanele noastre ; tot atunci atrăgeam atenția asupra faptului că unii arbitri practică această activitate pentru diverse avantaje fără să se mai ferească, dictînd la telefon „liste de nevoi" încă înainte de sosirea în localitatea unde gazdele îl așteaptă cu inima și cu... punga deschisă (convorbirile telefonice de acest gen se încheie deobicei cu salutul : „Aveți grijă că ne mai întîlnim !"); am mai afirmat — și ne menținem afirmația —, că de prin conducerile echipelor au început să dispară oameni devotați, pasionați, care se identifică cu aspirația spre un climat de sportivitate desăvîrșită în toate înțelesurile și au apărut, în schimb, conducători preocupați mai mult de „randamentul" adversarilor, de arbitri și de alți factori decît de echipa proprie, „specialiști în rezolvarea problemei rezultatelor" ; asistînd la una din ședințele comisiei de disciplină a F.R.F., am semnalat că atunci cînd conducătorul unei echipe propune arbitrilor sume importante de bani peste baremul legal, atunci cînd pe teren arbitrul este lovit de mai mulți jucători și amenințat că va fi lăsat pe mîna publicului (!) dacă nu revine asupra unei decizii, faptele nu mai sînt diverse ci extraordinare și merită sancțiuni exemplare ; la sfîrșitul anului '86 ne exprimam speranța că în '87 vor fi scoși din activitatea competițională cei care mimează disputa sportivă, aprecînd că s-a ajuns la situația intolerabilă de a se obține mai multe avantaje fără muncă decît prin muncă la antrenamente și în meciuri. Dar, anul 1987 e pe sfîrșite și din păcate el nu ne-a adus un climat mai sănătos care să salveze în sport respectul regulei, loialitatea și spiritul de dreptate, pentru a se salva în viața cotidiană demnitatea umană. Motiv pentru care, cu convingerea că marea performanță nu se poate realiza decît cu oameni de o înaltă ținută morală, în numele celor care nu acceptă eclipsarea bunului simț și a respectului elementar pentru ceea ce se numește întrecere sportivă, apelăm din nou la cei în drept să ia decizii pentru ca unii oameni și din afara fotbalului să nu mai poată persifla imperativele morale ale sportului.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Conform tradiției fiecărui sfîrșit de an, revista „Flacăra" inițiază și de această dată o largă anchetă privind desemnarea celui mai bun fotbalist român al anului 1987. Așteptăm, stimați cititori, scrisorile dumneavoastră pînă la data de 19 decembrie a.c., pe adresa redacției : București, Piața Scînteii nr. 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Pentru mai multă operativitate în trierea scrisorilor, rugăm să menționați pe plic „Ancheta sport". Nu uitați : opțiunile pe care le veți trimite, cuprinzînd ordinea primilor zece fotbaliști, vor conta numai dacă sînt însoțite de numele și adresa dv. exactă.

De dragoste de țară, de partid

Planurile comunistei ere

Totdeauna eu ți-am închinat —
Țara mea — și inima și cîntul,
Ți-am dat tinerețea și avîntul
Să-ți lucească bolta mai curat.
La tot pasul singera pămîntul.
Cînd din lanțuri te-am eliberat,
Ți-am fost tînăr voluntar, soldat,
Luptător, ce-și ține jurămîntul.

Țara mea și-acuma te slujesc :
Scut și spadă, tot ce mi-se cere !...
Port în suflet steagul românesc,
Libertatea, ca pe-o mîngîiere,
Tu ești vatra-n care înfloresc
Planurile comunistei ere.

AUREL D. CAMPEANU

Lumina

Lumină ești adîncă din izvoare,
uraniul neodihnelor solare
cu aștrii viitorului pulsînd
pe traiectorii vii de inimă și gînd.

Ești pasărea măiastră a acestor trepte
purtînd pe aripi ceruri înțelepte
și arcuind înspre visate zări
luceferi ce aprind sub bolți chemări.

Ființa noastră ești, nemuritor partid,
și ochiul văzător din noi, lucid,
și brațul limpede ce-n marmuri taie
al libertății chip, cu fruntea de văpaie.

VITALIE CLIUC

Împlinire

Venim făuritori de țară azi
Făcînd bilanțul anilor lumină,
Înălțătoare clipă de-adevăr
Coboară din istorie senină.

Sîntem contemporani cu viitorul,
Aici la noi zidit în chip de vis,
Contemporani cu timpul și cu zborul
Spre împliniri alese larg deschis.

Venim aici, în miez de eră nouă
Cu ochii înstelați de măreții
Aici unde lumina tinereții
Dă trăinicie mîndrei Românii.

Venim în chip de cîntec și solie
De aici din adierea piinii line
Din Epoca de aur, măreție
De liniște, de pace, de lumină.

TUDOR MATREȘU

Clipa mărturisirii

Oare am dreptul, oare pot eu
să-mi încălzesc sufletul la aureola faptelor tale,
să mă prostern pe țărîna ta rodnică ?
Toate durerile-ți ie-aș fi strîns în mine
tămăduindu-le, leac de lumină
îmi făceam sufletul
Patria mea, ardere ce întruna m-alină.

Pe buze port doar numele tău cum ochii pruncilor
poartă zorii cînd a senin și pace vremuiește
și doar înveșmîntat în răsuflarea ta
cuvine-se să îți aduc ofranda,
Patria mea, rod ce întruna rodește.

VIOREL VARGA

O epocă a luminii

Sub cerul larg al noilor victorii
Poporu-nscrie astăzi cu mîndrie
Faptele Țării care-nalță-n lume
Statuia Păcii — demna Românie.

O epocă a vieții luminează
Vatra de rod a libertății sfinte
Umanitatea pretutindeni poartă
Dorința Păcii pururea fierbinte.

Iar prin decenii — raze de izbîndă
Cu dăruire-nrînse-n Tricolor
Cinstesc Partidul Comunist al muncii
Cinstesc pe cel mai brav Conducător !

ION POPA ARGEȘANU

Urcînd în demnitate

Un anotimp de muncă și de izvoare noi
Bat orele amiezii în poarta Țării mele
Reverberînd pe strune de inimi de eroi
Izvorul de sorginte și faldul din drapele.

Curați în demnitate ca piatra unui riu
Ne argintăm privirea cu înălțimi solare
Și-n arcul de lumină țesut de-ai Țării briu
Noi, visul ni-l prefacem în Țara viitoare.

Ce fi-va pe noi trepte urcușul nostru demn
Spre zarea comunistă de pace și menire.
Între Carpați și Mare, lumină și indemn,
Purtăm pe umeri torța de pace-n omenire.

GEO CIOLCAN

Zile de muncă eroică, de angajament revoluționar

(Urmare din pagina 1)

Izbînzile de importanță istorică ale acestor ani se leagă în mod nemijlocit și hotărîtor de activitatea prodigioasă desfășurată de tovarășul Nicolae Ceaușescu în fruntea partidului și a statului. În această perioadă determinantă pentru succesul operei de construire a socialismului în România, congresele și conferințele partidului au fundamentat, într-o concepție profund novatoare, de înaltă cutezanță revoluționară, strategia edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, care pune din plin în lumină forța creatoare a poporului nostru, întemeindu-se ferm pe stimularea resurselor materiale și umane ale țării, pe capacitatea maselor largi populare — adevărate făuritoare ale istoriei — de a-și decide de sine stătător destinele, de a stabili și înfăptui laolaltă, sub conducerea partidului, obiectivele fiecărei etape de evoluție a societății socialiste românești. Din inițiativa și cu contribuția decisivă a tovarășului Nicolae Ceaușescu a fost elaborat Programul partidului, care a înarmat pe toți comuniștii români și întregul popor cu un document ideologic de maximă importanță, constituind expresia socialismului științific, creator, în România. Transpunerea sa neabătută în practică este cea mai concludentă dovadă a caracterului realist al acestei mărețe carte teoretice a partidului nostru. Epoca pe care o trăim, cea mai rodnică, mai bogată în împliniri din eroica noastră istorie, a înregistrat mutații revoluționare de o amploare și o profunzime fără precedent în societatea românească, prin avîntul impetuos al economiei, științei și culturii, prin înflorirea tuturor localităților patriei, prin larga participare a întregului popor la conducerea vieții economico-sociale, la elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului, prin amploarea operei de formare a omului nou, cu o înaltă conștiință socialistă, prin prestigiul mondial dobîndit de țara noastră. Aceste succese de importanță vitală pentru destinul României socialiste poartă amprenta activității neobosite și gîndirii vizionare ale tovarășului Nicolae Ceaușescu, luptătorul și conducătorul revoluționar care întruchipează cu strălucire virtuțile cele mai alese ale poporului român, geniul său creator. Aceste succese își au izvorul în activitatea sa prodigioasă, dinamică, în strînsă legătură cu viața, cu oamenii, cu realitățile concrete ale României, în gîndirea sa novatoare, creatoare, în înfăptuirea în practica construcției socialiste a concepției sale științifice cu privire la creșterea rolului conducător al partidului.

Prin vasta sa operă teoretică și practică, tovarășul Nicolae Ceaușescu a imprimat un curs nou întregii evoluții sociale, vieții de partid, un nou stil, dinamic, actului de conducere și modului de îndeplinire a deciziilor la toate verigile sociale. În vederea instaurării unui climat social nou, democratic, stimulator al tuturor energiilor creatoare, secretarul general al partidului a impulsionat în mod decisiv procesul de perfecționare a democrației socialiste, edificînd și perfecționînd continuu un sistem democratic unic în felul său, ce asigură operei de construcție socialistă caracterul unui demers asumat de întregul popor.

Sub conducerea partidului, poporul întreg își asumă misiunea istorică de edificare a României socialiste și aceasta este realitatea pe temeiul căreia țara întreagă se înfățișează, în panoramele-i largi ca și în detaliu, ca un vast șantier al ideilor în efervescență, ca un șantier al cărui constructori dau străluciri noi și dimensiuni noi actului creator al muncii, alcătuind în mod inspirat și cu temeinicie, cu abnegație și cu dăruire comunistă, certitudinile prin care ne legitimăm ritmurile spectaculoase de înaintare, ritmurile accelerate ale progresului în toate laturile vieții. E de la sine înțeles că efortul acesta implică o luptă necurmată cu inerția și rutina. Iar din această perspectivă este de subliniat importanța deosebită a Hotărîrii Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 27 noiembrie și a sarcinilor indicate cu acest prilej de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, privind necesitatea de a se analiza cu cea mai înaltă exigență comunistă și fermitate revoluționară modul în care s-a acționat și se acționează pentru înfăptuirea hotărîrilor de partid și a legilor țării, pentru îmbunătățirea conținutului vieții interne de partid, a întregii activități organizatorice, întărirea continuă a disciplinei, educarea patriotică, revoluționară a cadrelor, a tuturor comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii. Realizarea grandioaselor obiective stabilite de Congresul al XIII-lea, creșterea în ritm susținut a economiei naționale, afirmarea cu putere a revoluției tehnico-științifice în toate domeniile, trecerea la o nouă calitate a muncii și a vieții, intrarea țării noastre într-un stadiu nou, de țară mediu dezvoltată, presupun o solidă pregătire științifică, de specialitate, un larg orizont cultural, și deopotrivă o înaltă pregătire politică și o atitudine responsabilă față de muncă și viața socială din partea fiecărui cetățean. Importanța deosebită a muncii politico-educative decurge din însuși modul în care partidul nostru concepe conducerea societății, și anume prin integrarea organică a lui în societate, prin contactul cel mai strîns cu masele largi de oameni ai muncii. Munca politică se constituie, de fapt, într-un instrument prețios de conducere democratică a societății. Iar calitatea ei este exprimată de eficiența ei practică în transformarea ideologiei noastre revoluționare într-un puternic instrument de mobilizare, pentru dinamizarea energiilor creatoare ale celor ce muncesc.

În cadrul efortului de autodepășire generalizat la scara întregii națiuni, al efortului de a consolida victorii repurtate cu trudă, de a acorda o nouă consistență gestului creator, Conferința Națională a partidului va deschide orizonturi noi, va hotărî asupra celor mai fertile căi de înaintare, va stabili priorități și direcții de acțiune care să confere certitudinea că vîrstele viitoare ale societății românești vor fi tot atîtea trepte de progres.

Acest măreț eveniment din viața politică a partidului și a țării dinamizează spiritul public și prilejuiește înregistrarea unor rezultate remarcabile pe frontul muncii. Apariția și finalizarea, în aceste zile, a unor idei de majoră însemnătate privind reducerea substanțială a consumurilor energetice, promovarea de noi tehnologii, creșterea randamentului muncii, realizarea unor produse de calitate superioară și sporirea volumului producției pentru export se înscriu ca semnificative exemple în cadrul rezultatelor obținute de numeroase colective muncitorești, de pe întreg cuprinsul țării, în cinstea apropiatului forum al partidului.

În aceste zile premergătoare Conferinței Naționale, seria strălucitelor fapte de muncă raportate în cadrul întrecerii socialiste dă un conținut concret, convingător, angajamentelor de îndeplinire și depășire a sarcinilor de plan și constituie legămîntul prin care poporul întreg, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, își dovedește atașamentul față de țelurile nobile ale construirii socialismului pe pămîntul românesc, hotărîrea de a dedica toată puterea lui de muncă și de creație pentru ridicarea țării pe noi culmi de progres și civilizație.

Flacăra, Redacția : București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10, 17 60 20. Interioare : Actualitatea politică : 25 66 ; Publiciști-comentatori : 14 53 ; Reportaj economie : 26 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 17 00 ; Sport : 25 66 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfil București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

Biblioteca județeană MUREȘ TIRGU-MUREȘ

41505

Astfel se deschide încă un capitol de strădanie eroică și patos revoluționar, de cutezătoare proiecte și năzuite împliniri în noua și glorioasa istorie a națiunii române

A CINCEA CONFERINȚĂ NAȚIONALĂ A PARTIDULUI

flacara

Săptămînal editat de Frontul Democrației și Unității Socialiste

anul XXXVI
51 (1 696) VINERI 18 decembrie 1987

În paginile 2-9

„Partidul reprezintă centrul vital al națiunii noastre, de la care radiază lumina, gîndirea creatoare ce călăuzesc înaintarea fermă a poporului nostru pe drumul socialismului și comunismului"

RAPORTUL

Cu privire la stadiul dezvoltării forțelor de producție, al societății socialiste în general, al relațiilor de producție și sociale, al democrației muncitorești-revoluționare, al perfecționării conducerii pe baza principiilor autoconducerii și autogestiunii, al perfecționării și continuării procesului revoluționar în noua etapă de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism

prezentat de tovarășul

NICOLAE CEAUȘESCU

a fost adoptat cu fierbinte și unanimă adeziune ca program de acțiune, de muncă și luptă al partidului, al întregului popor român

În cuprinsul revistei publicăm ample extrase din acest document de inestimabilă valoare teoretică și practică.

A CINCEA CONFERINȚĂ NAȚIONALĂ

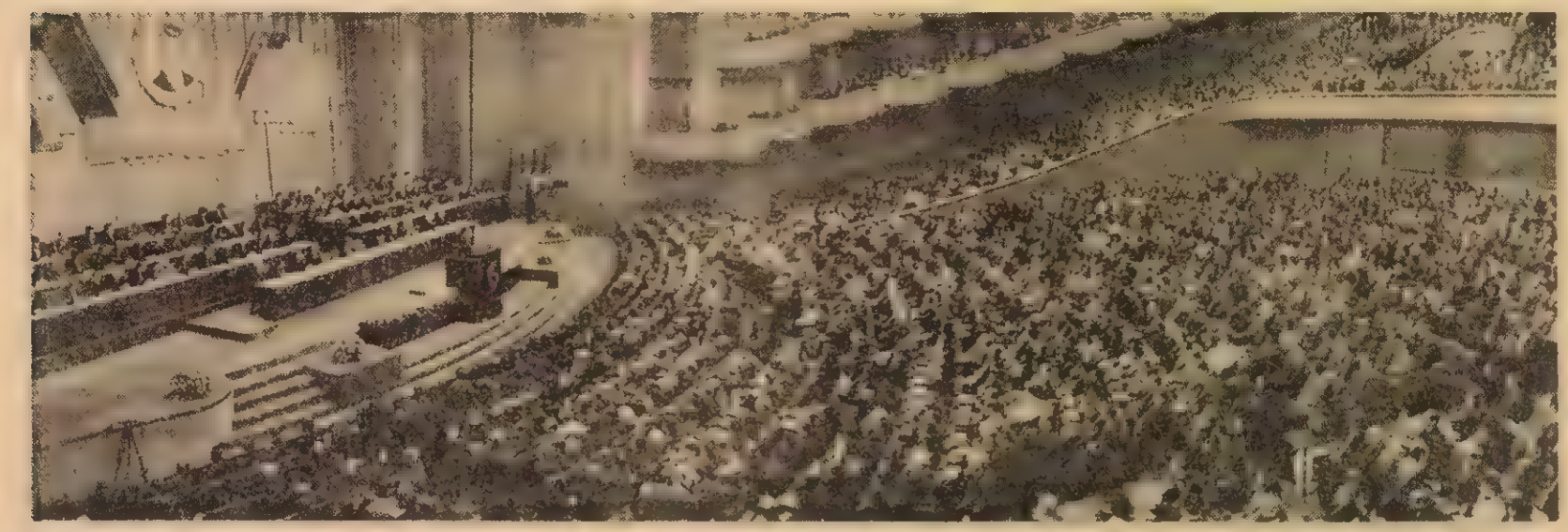

Eveniment de excepțională însemnătate al vieții noastre politice, a 5-a Conferință Națională a partidului — chemată să dea răspunsuri limpezi, pe baza unei analize aprofundate, științifice, a experienței acumulate în procesul de edificare a societății socialiste românești, problemelor ridicate de actuala etapă de dezvoltare economico-socială a țării — și-a desfășurat lucrările în perioada 14—16 decembrie, în chiar luna și anul cînd întreaga națiune aniversează patru decenii de la proclamarea Republicii.

În prima zi a lucrărilor, Sala Palatului Republicii a fost martora primirii pline de aleasă stimă și prețuire pe care participanții la conferință — delegați aleși de conferințele extraordinare ale organizațiilor județene de partid și a municipiului București, comuniști reprezentînd toate categoriile de oameni ai muncii — au făcut-o secretarului general al partidului, președintele Republicii Socialiste România, tovarășul Nicolae Ceaușescu. După ce secretarul general al partidului a declarat deschise lucrările Conferinței Naționale, adresînd un cald salut tuturor participanților, precum și reprezentanților diplomatici ai statelor cu care România întreține relații, prezenți la conferință, a fost ales prezidiul și a fost adoptată, în unanimitate, ordinea de zi a Conferinței Naționale a partidului.

Raportul prezentat de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — urmărit de către participanții la lucrările conferinței, de întreaga națiune, cu deosebit interes, vie satisfacție și deplină aprobare — s-a constituit într-o analiză temeinică, profund științifică, bazată pe concepția revoluționară, a socialismului științific, despre lume și viață a modului în care s-a acționat pînă acum în direcția înfloririi patriei socialiste, a concluziilor și învățămintelor desprinse din această experiență, punînd, în același timp, în fața comuniștilor, a întregului popor, o serie de orientări clare, de măsuri ferme, în spirit revoluționar, care să asigure realizarea integrală a hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, dezvoltarea continuă a forțelor de producție, a științei, învățămîntului, culturii, perfecționarea activității din toate domeniile, sporirea avuției naționale și înfăptuirea obiectivelor strategice de trecere a patriei noastre la un nou stadiu al devenirii sale, acela de țară socialistă mediu dezvoltată. Au fost relevate, în cuprinsul Raportului, profundele transformări revoluționare din anii construcției socialiste, remarcabilele succese obținute de poporul nostru în procesul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate. S-a arătat că numai îndeplinirea integrală a îndatoririlor ce revin oamenilor muncii din toate sectoarele de activitate — dezvoltarea intensivă a industriei, în contextul înfăptuirii programelor de organizare și modernizare a producției, realizarea unei însemnate creșteri a producțiilor din agricultură, punerea la termen în producție a tuturor capacităților prevăzute în planul de investiții, cît și transpunerea în viață a programelor de sistematizare și modernizare a localităților țării, sporirea aportului științei, învățămîntului și culturii la realizarea unui puternic progres în toate domeniile — poate conduce la înaintarea fermă a patriei în noua etapă de dezvoltare revoluționară, prefigurată de istoricul Congres al IX-lea al partidului și precizată, cu deplin realism și clarviziune în documentele Congresului al XIII-lea. Demonstrînd prin exemple concludente justețea politicii partidului și statului nostru, de alocare a unei însemnate părți din venitul național pentru dezvoltare și acumulare, subliniind necesitatea perfecționării și întăririi continue a proprietății de stat și cooperatiste în paralel cu dezvoltarea necontenită a democrației muncitorești-revoluționare, a traducerii în fapte a tezei făuririi socialismului cu poporul și pentru popor, secretarul general al partidului a afirmat că trebuie astfel acționat încît organele de partid și de stat să acționeze numai în slujba poporului și să răspundă în fața poporului pentru modul în care și-au îndeplinit misiunea încredințată. În Raport a fost evidențiat faptul că, pornind de la dezvoltarea solidarității între toți cetățenii patriei, fără deosebire de origine națională sau de categorie socială, trebuie să se treacă în mod hotărît la îmbunătățirea activității ideologice, politico-educative, de dezvoltare a conștiinței socialiste și întărire a spiritului revoluționar, de formare a omului nou al societății noastre, animat de înalte idealuri, făuritor, plin de dragoste față de socialism, de patrie, de partid, de popor, al unei Românii puternice, independente și suverane. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a insistat, în prezentarea Raportului, asupra faptului că mărețele transformări revoluționare, realizările deosebite obținute în construcția și dezvoltarea socialistă a țării, s-au obținut sub conducerea încercatului nostru partid, forța politică conducătoare a întregii națiuni. Criticînd o serie de manifestări ale slăbirii spiritului de răspundere, de combativitate, de ordine și disciplină, de atitudine revoluționară în muncă, în activitatea de partid și de stat, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că numai întărirea continuă a rolului conducător al partidului — centru vital al întregii națiuni —, creșterea răspunderii organelor și organizațiilor de partid, a tuturor comuniștilor în perfecționarea muncii politice și organizatorice, în întărirea spiritului de răspundere și a disciplinei de partid pot asigura mersul ferm înainte al României, că numai în deplină unitate, în cadrul Frontului Democrației și Unității Socialiste, poporul, sub conducerea partidului, poate înfăptui neabătut mărețele obiective de dezvoltare economico-socială a patriei.

Analizînd în continuare marile transformări revoluționare petrecute în viața internațională, în raportul mondial de forțe, precum și necesitatea vitală a unei noi gîndiri și abordări a problemelor păcii și războiului, Raportul evidențiază drept cea mai puternică și mai importantă contradicție din lumea contemporană contradicția dintre țările dezvoltate și cele în curs de dezvoltare, arătînd că actuala criză economică mondială nu poate fi soluționată fără lichidarea subdezvoltării, fără realizarea unei lumi bazate pe relații de egalitate și echitate, a unei lumi mai drepte și mai bune. E nevoie de o nouă gîndire a relațiilor dintre state, pornindu-se de la renunțarea definitivă la armele nucleare, la război. Abordînd din acest unghi de vedere politica externă de pace și colaborare a partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu a menționat cele mai importante dintre inițiativele și acțiunile țării noastre consacrate dezarmării nucleare și convenționale, eforturile susținute ale României socialiste pentru instaurarea unei păci trainice și a cooperării pe continentul nostru, pentru o Europă unită, precum și necesitatea intensificării luptei popoarelor pentru eliminarea totală a armelor nucleare din întreaga lume. Felicitînd în numele poporului român, de la înalta tribună a Conferinței Naționale, Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii cu prilejul semnării acordului privind lichidarea rachetelor cu rază medie și scurtă de acțiune, secretarul general al partidului a adresat conducătorilor acestor două țări apelul de a continua tratativele și eforturile pentru trecerea hotărîtă pe calea lichidării totale, în perspectivă, a armelor nucleare. Afirmînd cu tărie că eliminarea politicii de forță și de amenințare cu folosirea forței, soluționarea pe cale pașnică a tuturor problemelor litigioase dintre state, a problemelor subdezvoltării și instaurarea noii ordini economice mondiale, promovarea unor relații economico-financiare bazate pe deplină egalitate și echitate, sînt căile reale și eficiente de făurire a unui viitor liber pentru toate națiunile lumii. Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu a subliniat că, în actualele împrejurări internaționale, mișcarea revoluționară, muncitorească reprezintă o puternică forță a lumii contemporane, iar partidul nostru pune în centrul politicii sale externe dezvoltarea relațiilor cu toate partidele comuniste și muncitorești, cu forțele progresiste și democratice de pretutindeni în lupta pentru progres și pace în lume.

În cadrul dezbaterilor ce au avut loc, în plen și în cele opt secțiuni ale conferinței vorbitorii au dat o înaltă apreciere Raportului prezentat de către tovarășul Nicolae Ceaușescu, examinînd, în spiritul acestui important document programatic, modul în care s-a acționat și se acționează în întreaga țară, în fiecare colectiv de muncă pentru realizarea integrală a planului pe anul în curs și pentru pregătirea temeinică a producțiilor viitoare. A fost exprimată, de către participanții la dezbateri, adeziunea întregului popor la politica externă a partidului și statului nostru, la inițiativele și acțiunile președintelui Republicii pentru pace, progres și colaborare internațională.

În ultima zi a conferinței, a fost aprobată, în unanimitate, Hotărîrea cu privire la adoptarea Raportului prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu drept program de muncă și de luptă al partidului, al întregului popor și au fost, de asemenea, adoptate celelalte documente ale Conferinței Naționale.

Cuvîntul de închidere a lucrărilor conferinței, rostit de tovarășul Nicolae Ceaușescu, s-a constituit într-un vibrant apel la unirea eforturilor întregului popor pentru transpunerea în fapte a tuturor documentelor, orientărilor și angajamentelor prezentate la Conferința Națională.

Desfășurate în spiritul unei puternice angajări patriotice revoluționare, a întregii noastre națiuni pe calea îndeplinirii obiectivelor fundamentale de înaintare a patriei pe drumul necontenitei dezvoltări economico-sociale, al creșterii nivelului de trai al poporului, lucrările Conferinței Naționale a partidului au evidențiat voința neclintită a comuniștilor, a tuturor oamenilor muncii de a realiza integral hotărîrile Congresului al XIII-lea al partidului, de a urma neabătut direcțiile stabilite în Raportul prezentat de către secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în cuvîntarea rostită la încheierea lucrărilor Conferinței, pentru înfăptuirea tuturor programelor de dezvoltare și a obiectivelor strategice stabilite de partid.

DAN MUCENIC ■

Cîntec partidului

Glorie Partidului nostru
Glorie faptelor sale
Glorie fiilor noștri ce vin
Țării acesteia nemuritoare !

Glorie pămîntului și stelelor Țării
Aprinse pe boltile Păcii albastre –
Glorie Tricolorului pe zările țării
Tuturor viselor și împlinirilor noastre

Glorie celor ce sînt nemuritori
Cu mintea și brațele agere
Glorie frumoaselor noastre ninsori
De gînduri, de fapte,

Glorie ceasului bun și viteaz
Ce ne priveghează Carpații și Marea
Glorie gîndului liber și treaz ;
Fie-ne în veci biruitoare urarea :

Glorie Partidului nostru Comunist
Glorie faptelor sale –
Glorie fiilor noștri ce vin,
Țării acesteia nemuritoare !

GHEORGHE DARAGIU ■

A PARTIDULUI COMUNIST ROMÂN

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la încheierea marelui forum democratic al partidului

Stimați tovarăși,

Încheiem cea de a V-a Conferință Națională a partidului într-o deplină unitate și cu hotărîrea unanimă de a face totul pentru realizarea în cele mai bune condiții a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului privind dezvoltarea economico-socială și a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare fermă a României spre comunism. **(Aplauze și urale puternice ; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu și poporul !").**

Dezbaterile Conferinței s-au caracterizat printr-o abordare responsabilă, critică și autocritică, a problemelor complexe ale construcției socialiste în patria noastră și ale situației mondiale.

După cum s-a prezentat, au luat cuvîntul în plen și în secțiuni 287 de delegați, care au analizat aprofundat problemele înscrise la ordinea de zi, activitatea din toate sectoarele și au făcut sute de propuneri în vederea îmbunătățirii activității, a conducerii și planificării în toate domeniile economico-sociale.

Iată de ce se poate afirma, cu deplin temei, că lucrările Conferinței Naționale a partidului au constituit o puternică manifestare a democrației interne de partid, a democrației revoluționare din patria noastră care asigură participarea întregului popor la conducerea tuturor sectoarelor de activitate. **(Aplauze și urale puternice ; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul !", „Ceaușescu — România, stima noastră și mîndria!").**

Într-o deplină unanimitate, au fost adoptate Raportul, celelalte documente și Rezoluția Conferinței, care dau o minunată perspectivă de înaintare neabătută a României spre noi culmi de progres și civilizație, spre ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregii națiuni. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Conferința Națională a reafirmat în unanimitate justețea planului cincinal 1986—1990, a programelor de organizare științifică și modernizare a producției, de normare și perfecționare a activității economico-financiare și de aplicare fermă a autoconducerii, autogestiunii, a tuturor hotărîrilor istorice ale Congresului al XIII-lea al partidului.

În legătură cu aceasta, trebuie să spunem că obiectivele minunate de dezvoltare economico-socială a patriei noastre în următorii trei ani, și în perspectivă pînă în anii 2000, cer o intensificare puternică a eforturilor, o îmbunătățire a muncii în toate domeniile de activitate. Trebuie să facem în așa fel încît în condițiile complexe interne, dar mai cu seamă internaționale, să asigurăm neabătut realizarea planului cincinal, a programelor de dezvoltare generală a patriei noastre, ridicarea ei pe noi trepte de progres și civilizație ! **(Urale și aplauze puternice ; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!", „Vom munci și vom lupta, țara o vom înălța !").**

M-am referit din nou la aceste probleme, deoarece chiar în aceste zile unele organisme economico-financiare internaționale — ale Pieței Comune, ale Statelor Unite ale Americii — dau o perspectivă foarte sumbră dezvoltării economice. Vorbesc de încetinirea ritmului de dezvoltare economică, apreciind-o că va fi în jur de 2 la sută. Au loc fenomene de fluctuație, de dezechilibrare a sistemului monetar și financiar mondial. Nu mai vorbesc de situația grea în care se găsesc țările în curs de dezvoltare. În aceste împrejurări trebuie să înțelegem bine că perspectivele sumbre din economia mondială — chiar înrăutățirea situației economice mondiale generale — cer să acționăm cu și mai mare răspundere, să luăm toate măsurile, în așa fel ca aceste influențe să fie cît mai mici și să asigurăm înfăptuirea programelor de dezvoltare a patriei noastre ! **(Aplauze puternice, prelungite).**

Aceasta impune, însă, în același timp — și doresc să reamintesc ce am spus în Raport — necesitatea dezvoltării colaborării cu toate statele lumii în depășirea acestor probleme, intensificarea cooperării, specializării în producție, în vederea realizării unui comerț cu adevărat liber, a unor relații economice de egalitate și echitate, singura cale pentru a asigura depășirea problemelor grave economice mondiale, și realizarea unei economii stabile, care să asigure dezvoltarea fiecărei națiuni. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Stimați tovarăși,

Avem hotărîri, planuri și programe realiste, care corespund pe deplin bazei materiale, capacității creatoare a oamenilor muncii, a întregului nostru popor. Dispunem de tot ce este necesar pentru realizarea lor. Acum, hotărîtor este să trecem cu toată fermitatea la activitatea practică, la luarea tuturor măsurilor organizatorice, tehnico-științifice în vederea înfăptuirii lor !

Să facem totul pentru a încheia cu rezultate cît mai bune planul pe 1987 și să trecem cu toate forțele la realizarea, din prima zi a anului, a prevederilor planului pe 1988 !

Am dezbătut pe larg în acest an, în ultimele săptămîni, prevederile planului pe anul viitor. Ele sînt bine cunoscute de toți participanții la Conferință, de întregul partid și popor. Trebuie să facem totul ca, într-adevăr, anul 1988 să devină un an cu rezultatele cele mai bune de pînă acum din acest cincinal și să creeze condițiile pentru îndeplinirea cu succes a întregului plan cincinal ! **(Aplauze puternice, prelungite ; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu și poporul !", „Vom munci și vom lupta, țara o vom înălța !").**

Reamintesc din nou — și în încheierea Conferinței — necesitatea de a acorda o atenție mai mare decît pînă acum problemelor de eficiență economică, reducerii cheltuielilor materiale și de producție, a consumurilor materiale și energetice. De asemenea, doresc să subliniez din nou necesitatea înfăptuirii neabătute a prevederilor pentru activitatea de comerț exterior, de cooperare internațională, a exportului, în toate domeniile.

În același timp, trebuie să acordăm mult mai multă atenție problemelor de ordin financiar, întăririi disciplinei financiare, a funcționării în cele mai bune condiții a întregului sistem financiar, a creșterii continue a venitului național, a bogăției naționale — calea sigură în dezvoltarea patriei, în ridicarea bunăstării generale a poporului nostru !

În conformitate cu hotărîrile pe care le avem, cu ceea ce am hotărît în Conferința Națională, vom acționa cu toată fermitatea pentru realizarea tuturor programelor sociale, de ridicare continuă a nivelului de trai material și spiritual al întregii națiuni — țelul suprem al politicii partidului nostru, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm în România. **(Aplauze puternice, prelungite).**

Aș dori să mă refer, în încheierea lucrărilor Conferinței Naționale, la necesitatea asigurării înfăptuirii neabătute a programelor de autoaprovizionare teritorială. Programul pe anul viitor va fi supus spre dezbatere Marii Adunări Naționale, dar doresc să menționez că prevederile lui asigură o bună aprovizionare în toate domeniile. Urmează să tăiem anul viitor un milion de bovine pentru consumul populației, cu 300 000 mai mult decît în acest an. **(Aplauze puternice),** 7,5 milioane de porcine **(aplauze),** să asigurăm pentru fiecare locuitor 15 kg de carne de pasăre ; la acestea, însă, se adaugă circa 3 milioane de porci, care se taie în gospodăriile populației, un număr de circa 8 milioane de

(Continuare în pagina 8)

din RAPORTUL TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

■ Cea de-a 5-a Conferință Națională a Partidului Comunist Român va analiza stadiul actual al dezvoltării societății socialiste românești, cum se realizează prevederile celui de-al 8-lea plan cincinal și va stabili măsurile necesare în vederea înfăptuirii neabătute a hotărîrilor istorice ale Congresului al XIII-lea al partidului, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism.

■ În complexitatea problemelor interne și internaționale, Conferința Națională este chemată să analizeze în mod aprofundat, științific, pe baza concepției revoluționare despre lume și viață, a socialismului științific, în spirit critic și autocritic, activitatea de pînă acum, să tragă concluziile și învățămintele ce se desprind atît din întreaga experiență a construcției socialiste din patria noastră, cît și din experiența mondială în general, să dea răspuns problemelor pe care le ridică actuala etapă de dezvoltare economico-socială a țării, a însăși dezvoltării mondiale.

■ A avut loc o creștere puternică a forțelor de producție. Au fost realizate mari întreprinderi și platforme industriale în toate zonele țării. S-au dezvoltat noi și moderne ramuri industriale dotate cu mașini și utilaje la nivelul tehnicii celei mai avansate. Producția industrială este astăzi de 120 de ori mai mare decît în 1945. Industria chimică a crescut de peste 1 200 de ori. S-au dezvoltat de 113 ori industria metalurgică, de circa 500 ori industria constructoare de mașini, de 82 ori industria ușoară, de 32 ori industria alimentară. De asemenea, s-au dezvoltat puternic transporturile, ce'elalte sectoare de activitate. În această perioadă s-au realizat mari lucrări de construcții industriale, de locuințe, școli, spitale, construcții edilitare, ample lucrări de interes național, între care Canalul Dunăre-Marea Neagră.

■ Agricultura, organizată pe baze socialiste, a cunoscut, de asemenea, mari prefaceri. Producția agricolă este de aproape 9 ori mai mare decît în trecut. S-au realizat irigații pe o suprafață de peste 3,5 milioane hectare, precum și alte importante lucrări de îmbunătățiri funciare, de sporire a potențialului productiv al pămîntului. Pe această bază s-au obținut marile realizări în creșterea producției agricole, în transformarea satelor, a vieții întregii țărănimi.

■ În același timp, au cunoscut o puternică dezvoltare cercetarea științifică, învățămîntul, cultura — factori fundamentali în întreaga dezvoltare socialistă a patriei noastre. Se înfăptuiesc cu succes obiectivele noii revoluții tehnico-științifice, ale noii revoluții agrare.

În această perioadă s-au produs mari schimbări sociale, în structura claselor și în relațiile dintre ele.

Toate aceste mărețe realizări au transformat însăși înfățișarea orașelor și satelor noastre, a întregii țări.

Pe această bază s-au asigurat creșterea puternică — de circa 33 de ori — a venitului național, de circa 20 ori a avuției naționale, sporirea de circa 13 ori a retribuției, ridicarea continuă a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor — țelul suprem al politicii partidului, esența societății socialiste multilateral dezvoltate pe care o edificăm cu succes în România.

■ Acum România se află într-o etapă hotărîtoare, în faza superioară a făuririi societății socialiste multilateral dezvoltate și creării condițiilor pentru trecerea la edificarea societății comuniste. În realizarea acestui obiectiv, conform hotărîrilor Congresului al XIII-lea al partidului, pînă în 1990, țara noastră trebuie să depășească stadiul de țară socialistă în curs de dezvoltare și să treacă la un stadiu nou, superior — cel de țară socialistă mediu dezvoltată. Trebuie să menționăm însă că, din punct de vedere al producției pe locuitor, România se află, încă de pe acum, la nivelul multor țări mediu dezvoltate, iar în cîteva domenii industriale importante chiar la nivelul unor țări cu cea mai mare dezvoltare. Toate acestea ne dau garanția că avem toate condițiile pentru a realiza cu succes, pînă în 1990, obiectivul strategic stabilit de Congresul al XIII-lea al partidului nostru.

■ În același timp, pe baza Programului partidului, a orientărilor de perspectivă pînă în anul 2000, vom înfăptui toate obiectivele privind dezvoltarea puternică a forțelor de producție, a industriei, a agriculturii, a celorlalte sectoare de activitate. România va deveni o țară cu o industrie și o agricultură puternice, comparativ cu țările dezvoltate, va asigura progresul general al tuturor sectoarelor de activitate, astfel încît se va realiza dezvoltarea armonioasă, multilaterală a întregii societăți, creîndu-se condiții tot mai bune de muncă, de viață, de manifestare plenară a personalității umane pentru toți cetățenii României.

■ Trebuie să se înțeleagă bine că anul 1988 constituie anul hotărîtor pentru înfăptuirea programelor de modernizare și dezvoltare generală a industriei și tuturor sectoarelor de activitate.

Se impun măsuri hotărîte în vederea îmbunătățirii calității și ridicării continue a nivelului tehnic al producției.

■ Este necesar să fie luate măsuri hotărîte în vederea folosirii rționale, științifice, a materiilor prime și materialelor, să se respecte neabătut normele de consumuri materiale și energetice, să se acționeze în direcția elaborării de noi tehnologii și măsuri care să conducă la reducerea mai accentuată a acestora. Să asigurăm, în conformitate cu normele stabilite, recuperarea și refolosirea materialelor, a pieselor și subansamblelor, reconditionarea și refolosirea lor.

Se impun măsuri ferme în vederea organizării corespunzătoare a producției și a muncii, a introducerii noilor tehnologii și mijloace de automatizare, pentru o creștere mai puternică a productivității muncii — factor hotărîtor în sporirea eficienței întregii activități, în asigurarea condițiilor pentru dezvoltarea generală a țării, pentru ridicarea nivelului de trai material și spiritual al poporului.

■ Toate acestea impun ca o necesitate lichidarea cu desăvîrșire a lipsurilor, a stărilor negative ce s-au manifestat în cursul acestui an, creșterea spiritului de răspundere, disciplină și ordine, luarea tuturor măsurilor pentru ca toate organele de partid și de stat, toate organele democrației muncitorești-revoluționare, toți oamenii muncii — în calitatea lor de producători și proprietari — să-și îndeplinească în cele mai bune condiții rolul pe care îl au în înfăptuirea planului, a programelor de dezvoltare socialistă a patriei noastre.

■ În Capitala patriei noastre s-au înfăptuit ample lucrări de modernizare și sistematizare — noul centru politico-administrativ, metroul, amenajarea rîului Dîmbovița. Pînă în anul 1990 vom încheia modernizarea Bucureștiului, astfel încît el să devină un centru, o capitală modernă a României socialiste.

■ În conformitate cu hotărîrile Congresului al XIII-lea, trebuie să orientăm, cu toată fermitatea, investițiile spre realizarea programelor de modernizare și dotare cu noi mașini și utilaje de nivel tehnic ridicat, reducînd substanțial ponderea lucrărilor de construcții în totalul investițiilor. Trebuie să fie luate toate măsurile pentru lichidarea tendințelor anarhice, care se mai manifestă în diferite sectoare, de a se cheltui mijloacele materiale și financiare pentru construcții de birouri, de alte spații, de hale, de care nu ducem lipsă, în detrimentul dotării cu utilaje și mașini de înaltă tehnicitate.

■ În acest sens, merită să subliniem marile realizări obținute în construcția socialistă, prin dezvoltarea tuturor zonelor țării, prin construirea a circa 180 de noi platforme industriale, odată cu dezvoltarea puternică a celor existente, prin crearea, în fiecare județ, a cel puțin 4—5 centre industriale și dezvoltarea corespunzătoare a consiliilor industrial-agrare, a agriculturii, a celorlalte activități. În comparație cu anul 1968, cînd am reorganizat județele și localitățile patriei noastre, producția industrială, agricolă și a celorlalte sectoare de activitate, pe grupe de județe, a crescut astfel :

Volumul activității economice totale	Numărul județelor		
	1968	1975	1987
Pînă la 20 miliarde lei	7	—	—
Între 20,1 — 40 miliarde lei	27	7	—
Între 40,1 — 60 miliarde lei	6	21	1
Între 60,1 — 80 miliarde lei	1	6	8
Între 80,1 — 100 miliarde lei	—	6	17
Peste 100 miliarde lei	—	1	15

Aceasta demonstrează cu puterea faptelor de netăgăduit justețea politicii partidului nostru privind dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție în întreaga țară — ca factor hotărîtor al întregii dezvoltări.

Tocmai pe această bază, a repartizării juste a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, a amplasării și dezvoltării lor echilibrate, precum și a producției pe locuitor, am asigurat condiții pentru manifestarea deplinei egalități în drepturi pentru toți cetățenii patriei noastre, dezvoltarea puternică de noi centre industriale, de noi orașe și localități industrial-agrare.

■ În dezvoltarea economico-socială a tuturor zonelor țării se impune să acordăm o atenție deosebită asigurării echilibrului ecologic al naturii, să acționăm cu toată hotărîrea împotriva fenomenelor de poluare, să păstrăm apa limpede și curată, să apărăm pădurile, să dezvoltăm noi spații verzi, să asigurăm aerul curat. Apărarea naturii, asigurarea echilibrului ecologic reprezintă o parte inseparabilă, organică, de însemnătate deosebită în opera de construcție socialistă din România.

■ Trebuie să acționăm cu toată hotărîrea în direcția înfăptuirii programelor de sistematizare, de organizare a orașelor și comunelor, de restringere a suprafețelor construite, de modernizare a orașelor, îndeosebi a comunelor, astfel încît, pînă în anii 2000, să încheiem, în linii generale, și în sate înfăptuirea acestor programe. Aceasta va asigura schimbarea întregii înfățișări a patriei noastre, apropierea condițiilor de viață și de muncă ale satelor de cele ale orașelor, va duce la întărirea și mai puternică a alianței dintre clasa muncitoare, țărănime, intelectualitate, dintre toate categoriile de oameni ai muncii, va accelera procesul de omogenizare a societății socialiste românești, de dispariție a deosebirilor esențiale dintre oraș și sate, dintre diferite clase și categorii sociale, va duce la crearea societății unice a poporului muncitor, constructor conștient al socialismului și comunismului !

■ Trebuie să acționăm cu toată hotărîrea în direcția intensificării activității de cercetare, pentru legarea și mai strînsă a cercetării cu producția și învățămîntul, soluționarea într-un termen scurt a problemelor multiple și complexe ale progresului tehnic, ale introducerii rapide în producție, în toate sectoarele, a noilor realizări ale științei și tehnicii.

Nu se poate vorbi de înfăptuirea programelor de dezvoltare intensivă, de modernizare, fără angajarea puternică a științei, în toate sectoarele de activitate. Avem realizări însemnate, dispunem de puternice forțe în cercetarea noastră științifică ! Trebuie să facem astfel încît ele să aibă un rol tot mai important în asigurarea progresului general al patriei, în înfăptuirea Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate ! Știința însăși înseamnă a gîndi și a acționa permanent ca un revoluționar. Nu poți fi om de știință dacă nu ești un bun revoluționar în domeniul tău, un bun revoluționar pentru transformarea lumii în general !

■ Este necesar să perfecționăm, în continuare, activitatea de învățămînt, de formare a cadrelor cu înalte cunoștințe profesionale și tehnice, să acordăm mai

Țara în zilele Conferinței

Ca o singură inimă, cu nebiruita putere a faptei

Prezenți în cele mai fierbinți vetre de muncă, reporterii noștri au surprins și ne-au transmis direct de la fața locului felul în care comuniștii, oamenii muncii de pe întreg cuprinsul țării transpun în fapte imediate îndemnurile și ideile desprinse din magistralul Raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu, și adoptat ca program de muncă și luptă al partidului, al întregului popor român.

Voință mai tare ca piatra

un port se naște mai devreme

Aceste zile de vibrantă efervescență politică reprezintă pentru „minerii de suprafață" ai Dobrogei prilejul împlinirii unor măreațe fapte de eroism și cutezanță. E vorba de aspra încercare a mutării unui munte de piatră în apele mării — acolo unde prinde contur tot mai clar grandiosul port Constanța Sud.

Extragerea pietrei a început în urmă cu 11 ani, necesitate impusă de construcția unor vaste obiective economice — portul Constanța Sud și portul Mangalia. După lucrările geologice de rigoare, specialiștii au decis să deschidă exploatarea de carieră Sitorman situată în inima Dobrogei, „țară de piatră". La început materia era desprinsă din coasta unui deal înalt care se vede tocmai de la Tariverde și Cogealac, cale de cîțiva kilometri, și era transportată cu autocamioane de mare tonaj. Drumul pietrei devenise cunoscut și... evitat de cei mai mulți conducători auto, nu numai pentru surprizele ce le puteau oferi coloșii pe patru roți, cît mai ales datorită „urmelor" pe care ei le lăsau, mai la tot pasul : bucăți mari de piatră desprinse din cupa mașinii în timpul mersului.

De-o parte și de alta a acestui drum apăruse cu timpul un inedit peisaj selenar, fiindcă inerentele defecțiuni ale autocamioanelor, mai precis deparnarea lor, presupunea abandonul încărcăturii la marginea șoselei.

S-a adoptat apoi soluția cea mai potrivită : construirea unei linii de cale ferată specială pe care circulă continuu, ziua și noaptea, „navete" de trenuri cu piatră ; în 24 de ore, 22—23 de asemenea trenuri cu piatră, încărcate direct din frontul de excavație, 33—35 000 tone de piatră masivă sau spartă, din care se plămădesc noile diguri lansate în mare, șale de kilometri întregi, noile cheiuri pentru acostarea navelor cu tonaje de peste 150 000 tdw, sau pentru platformele portuare. Piatra de Sitorman este principala „materie primă" a constructorilor noului port Constanța Sud care, la data finalizării sale, va deveni unul din cele mai mari porturi ale lumii.

Și pentru aceasta, un munte se mută, încet-încet, în mare.

La Sitorman și Turcoaia — o secție din județul Tulcea a aceleiași exploatări, de unde se extrage cel mai dur granit (resturi ale munților Hercinici) utilizat în construcția podurilor dunărene, ca și în prepararea unui ciment cu calități speciale, lucrează aproape 2 000 de oameni ai muncii. Am evitat cuvîntul mineri pentru că activitatea lor diurnă are prea puțin de-a face cu mineritul tradițional ; aici, toate lucrările se desfășoară la suprafață și, ca atare, calificarea oamenilor este alta. Ei sînt excavatoriști ca Ion Trașcă și Nicolae Cristea, cu o vechime de peste 30 de

din RAPORTUL TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

multă atenție perfecționării și reciclării cunoștințelor muncitorilor, specialiștilor, inginerilor, tuturor oamenilor muncii.

Tot ceea ce trebuie să realizăm presupune oameni cu o înaltă calificare, capabili nu numai să mînuiască tehnica, dar și să o perfecționeze continuu, să aibă rolul hotărîtor în ridicarea calității și nivelului tehnic al producției, în dezvoltarea generală a patriei. Vom putea realiza, în astfel de condiții, programele de dezvoltare socialistă a țării, numai și numai cu clasa muncitoare, cu țărănimea, cu intelectualitatea, cu oameni ai muncii în general, cu înalte cunoștințe profesionale și tehnice, cu înalt spirit revoluționar, care să acționeze în toate împrejurările, de pe poziția cea mai înaintată — în producție, în știință, în viață, — ca adevărați revoluționari!

■ Trebuie să spunem deschis, și în acest cadru, că realizările din domeniul comerțului exterior, al exportului nu ne pot mulțumi, că, și în primii doi ani ai actualului cincinal, au continuat să se manifeste serioase lipsuri și rămîneri în urmă. Este necesar ca toate întreprinderile, toate ministerele, întreprinderile de comerț exterior, Ministerul Comerțului Exterior și Cooperării Economice Internaționale să-și îmbunătățească cu mult activitatea, să crească răspunderea în înfăptuirea tuturor obiectivelor și sarcinilor încredințate.

Se impune să se acționeze cu mai multă hotărîre în direcția valorificării superioare a materiilor prime, a muncii poporului nostru, pentru creșterea continuă a eficienței schimburilor economice externe, pentru realizarea unui comerț exterior echitabil, reciproc avantajos.

■ Și în continuare vom aloca circa 70 la sută din venitul național pentru consum și 30 la sută pentru fondul de dezvoltare, pornind de la necesitatea asigurării atît a resurselor pentru creșterea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului, cît și a mijloacelor necesare dezvoltării generale a forțelor de producție, a societății — aceasta fiind singura cale care asigură perspectiva înfloririi patriei și ridicării necontenite a gradului de civilizație și bunăstare a întregii noastre națiuni.

■ Vor trebui luate toate măsurile în vederea înfăptuirii prevederilor actualului plan cincinal privind îmbunătățirea condițiilor de muncă, de sănătate, de viață ale întregii națiuni. Trebuie să spunem, cu deplină satisfacție că, în condițiile grele din primii ani ai deceniului al 9-lea, țara noastră a asigurat atît dezvoltarea continuă a forțelor de producție, locuri de muncă pentru toți cetățenii patriei, cît și creșterea, în același timp, a nivelului de trai, a retribuției tuturor oamenilor muncii.

Vă sînt cunoscute, din datele publicate, că în țările capitaliste — din Piața comună, din S.U.A., din alte state capitaliste dezvoltate — numărul șomerilor depășește 30 milioane. Noi putem să ne mîndrim cu faptul că am asigurat — și societatea noastră va asigura în continuare — locuri de muncă pentru întreaga populație, pentru întregul tineret al patriei noastre!

■ Ținînd seama de realizările din primii doi ani, de prevederile planului pe 1988 și pe următorii ani ai cincinalului, se creează condițiile trecerii la realizarea hotărîrilor Congresului al XIII-lea privind creșterea retribuției reale cu circa 6—8 la sută în acest cincinal. Pe această bază propun Conferinței Naționale să adoptăm hotărîrea ca, începînd din a doua jumătate a anului 1988, să trecem la majorarea retribuției tuturor oamenilor muncii cu circa 10 la sută. Aceasta urmînd să se realizeze în mod treptat și să se încheie în cursul anului 1989, astfel încît în 1990 toate categoriile de oameni ai muncii să primească retribuția majorată.

În același timp, se va analiza acordarea unor sporuri pentru pensionarii cu pensii mai mici. Se vor înfăptui neabătut prevederile privind veniturile sociale. De altfel, după cum este cunoscut, am realizat în mod special o creștere puternică a alocațiilor pentru copii, înfăptuind cu mult înainte prevederile Congresului al XIII-lea în această privință.

■ Vom continua să aplicăm cu fermitate principiile socialiste de retribuție în raport de muncă, pornind de la principiul socialist „nici pîine fără muncă, nici muncă fără pîine", precum și la legarea strînsă a veniturilor de rezultatele muncii depuse de fiecare. Va trebui să aplicăm ferm principiile acordului global, să asigurăm materializarea în viață a principiilor socialiste de retribuție.

Considerăm că pentru această etapă și cea viitoare, actualul raport între veniturile mari și mici corespunde atît dezvoltării forțelor de producție, posibilităților societății noastre, cît și principiilor cointeresării materiale. Nu trebuie să uităm nici un moment că, odată cu aplicarea fermă a acestor principii, trebuie să dezvoltăm puternic spiritul de muncă, de solidaritate între toți oamenii muncii, de abnegație și dăruire pentru dezvoltarea generală a societății. Să îmbinăm ferm interesul general cu interesul particular, să pornim permanent de la faptul că numai în măsura dezvoltării forțelor de producție, a societății în general, se pot asigura condițiile necesare aplicării ferme a principiilor socialiste de retribuție, de cointeresare materială, de ridicare continuă a bunăstării materiale și spirituale a țării. Să facem totul, deci, pentru dezvoltarea continuă a patriei noastre socialiste!

■ Oricine poate să constate astăzi nivelul general de dezvoltare al patriei noastre. Un calcul simplu demonstrează cu putere că, dacă nu am fi mers pe această cale, nivelul de trai ar fi fost astăzi cu cel puțin 25—30 la sută mai mic decît cel pe care îl avem astăzi. Poate că, în primii ani, s-ar fi putut consuma mai mult, dar, în întreaga perioadă, repet, România ar fi rămas în urma nivelului general de dezvoltare, deci și a nivelului de trai al poporului care ar fi fost cu mult în urmă față de situația de astăzi.

Pe baza experienței proprii, a realităților — care nu se pot tăgădui — putem afirma, fără teama de a greși, că, numai continuînd politica de alocare a unui procent de circa 30 la sută pentru dezvoltare și de circa 70 la sută pentru consum, vom asigura atît dezvoltarea în continuare a patriei noastre, cît și ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

Cred că este bine să menționez că am putut realiza aceste obiective și datorită măsurilor luate de oprire și chiar de reducere a cheltuielilor militare.

■ Trebuie să spun deschis în fața partidului, a poporului că, dacă am fi mers pe calea cheltuielilor mari militare, nu am fi putut să obținem realizările de astăzi. De altfel, chiar în viața mondială se poate vedea că țările care au cheltuit puțin pentru înarmare, cum este Japonia, spre exemplu, care a cheltuit mai puțin de 1 la sută, au ajuns la un înalt nivel de dezvoltare a industriei, în timp ce țările dezvoltate, cum sînt de exemplu, Statele Unite ale Americii, cu uriașele sale cheltuieli militare, au ajuns — după declarațiile oficiale — într-o situație economică gravă, cu o rămînere în urmă a dezvoltării, însăși a tehnicii.

■ Am pus în centrul întregii noastre activități dezvoltarea puternică a proprietății socialiste de stat și cooperatiste, am acționat pentru perfecționarea continuă a bazei orînduirii noastre socialiste. Astăzi, mijloacele fixe reprezintă circa 3 200 de miliarde lei, din care peste 80 la sută s-au realizat în ultimii 20 de ani, iar avuția națională generală a ajuns la aproape 5 000 de miliarde lei. Pe această bază, fiecare cetățean al României, în calitatea sa de proprietar — împreună cu întregul popor — asupra tuturor bogățiilor patriei noastre, are în proprietate peste 140 000 lei din fondurile fixe.

Este necesar să continuăm cu fermitate dezvoltarea proprietății socialiste, aplicînd neabătut principiile autoconducerii, autogestiunii, să asigurăm creșterea răspunderii colectivelor de oameni ai muncii — în calitatea lor de proprietari și producători — pentru administrarea unei părți a avuției generale a națiunii încredințate lor spre folosință.

■ Toate aceste realizări demonstrează în mod convingător, cu puterea faptelor de netăgăduit, justețea politicii partidului nostru comunist, care a aplicat și aplică în mod creator legitățile generale și principiile socialismului științific la realitățile din patria noastră. Am pornit și pornim de la faptul că socialismul se construiește în condiții diferite de la o țară la alta, de la o etapă la alta, că nu există și nu poate exista un model unic în construcția socialismului, că fiecare partid, fiecare popor trebuie să-și aleagă în mod independent și liber calea dezvoltării sale, a făuririi societății socialiste și comuniste.

■ Am pornit întotdeauna de la înțelegerea realităților, a posibilităților patriei noastre, dar, totodată, am studiat și vom continua să studiem experiența altor state, a altor popoare, în edificarea socialismului. Vom îmbina permanent, în mod dialectic, experiența proprie cu experiența altor partide și popoare, cu experiența socială mondială, pentru a găsi cele mai bune soluții problemelor multiple care se pun, dar totdeauna vom ține seama de principiile fundamentale, revoluționare, ale socialismului științific. În tot ceea ce vom face vom avea permanent în vedere că trebuie să realizăm în cele mai bune condiții, în forma cea mai bună și umană, societatea socialistă, care asigură bunăstarea fiecărei națiuni!

■ În întreaga noastră activitate am pornit și pornim de la faptul că instaurarea puterii politice a muncitorilor și țăranilor constituie numai începutul realizării socialismului, că procesul revoluționar nu se încheie odată cu aceasta, ci continuă într-o formă nouă în fiecare etapă a construcției socialiste, că va continua, totdeauna, pentru că numai în acest fel, al procesului revoluționar, vom asigura permanent perfecționarea societății, înaintarea fermă spre noi și noi piscuri, spre împlinirea visului de aur — asigurarea pentru totdeauna a independenței și suveranității țării.

■ De aceea, pentru a asigura înfăptuirea Programului partidului, este necesar să acționăm întotdeauna ca revoluționari, să dezvoltăm tot mai puternic spiritul de sacrificiu, spiritul de luptă revoluționară, împotriva a tot ceea ce este vechi și perimat, pentru promovarea cu îndrăzneală a noului, a tot ceea ce corespunde noii etape de dezvoltare, progresului economico-social, făuririi în cele mai bune condiții a socialismului și comunismului.

Doresc să subliniez din nou că tot ceea ce am realizat reprezintă rodul muncii pline de abnegație a clasei muncitoare, a țărănimii, a intelectualității, a întregului popor, care, în deplină unitate, sub conducerea partidului nostru comunist, au înfăptuit și înfăptuiesc neabătut politica internă și externă, de făurire a socialismului, de colaborare și pace.

■ Am formulat teza făuririi socialismului cu poporul și pentru popor. Pornind de la aceasta, am realizat un larg cadru democratic care asigură participarea tuturor categoriilor de oameni ai muncii, a întregului popor la făurirea conștientă a propriului viitor.

■ Vom perfecționa și dezvolta larg cadrul democrației muncitorești-revoluționare, formele cele mai corespunzătoare, în care clasa muncitoare, țărănimea, intelectualitatea, celelalte forțe sociale, întregul popor să poată să-și spună deschis cuvîntul și să participe nemijlocit la elaborarea politicii interne și externe, la înfăptuirea programelor de dezvoltare socialistă, la făurirea societății în care omul va fi cu adevărat liber și stăpîn pe destinele sale, la victoria comunismului — visul de aur al omenirii.

---

ani, sau ca tînărul, de-acum „veteran", Constantin Coruleț; ei sînt forezari, ca Lucian Tiba, electricieni ca Ion Zainea, Eugen Constantin, bobinatori ca Tudor Osiac, Mircea Precup, mecanici precum Petre Petcu, Nicolae Olărăscu, Gheorghe Nica, sau maiștri, ca Gheorghe Sima, Ferdu Scupra, Nicolae Vasile și Nicolae Lotreanu. Cu toții, fruntași ai unei unități fruntașe în economia județului Constanța. Fiindcă Exploatarea de cariere Sitorman a Întreprinderii Antrepriză de construcții portuare Constanța — ne spune tehnicianul principal Gheorghe Trache, vicepreședinte al Consiliului oamenilor muncii, și-a onorat exemplar sarcinile planului anual și angajamentele asumate, cu o jumătate de lună înainte de termen, astfel încît, pînă la sfîrșitul anului, aici se va realiza o producție marfă suplimentară în valoare de peste 30 milioane lei și se va livra peste prevederi o cantitate de 1 milion tone piatră din „Muntele" Sitorman.

CONSTANTIN ISMAILEANU ■

Vești de la Balanța 2

bijuterii noi pentru industria grea

Din primăvară și pînă toamna tîrziu, curtea întreprinderii e plină de flori. Oricît ar părea de neobișnuit, cultivarea florilor are aici și un rol tehnologic, iar munca oamenilor care le sădesc, le îngrijesc, le udă zilnic, nu e cu nimic mai puțin importantă decît a celor care lucrează în halele întreprinderii. Toleranțele în fabricarea unor piese sînt de un micron sau doi, nu mai mari, iar un fir de praf apărut în ulei sau pe o suprafață prelucrată, ar crea probleme incredibile, la prima vedere, față de volumul lui „uriaș" de vreo 25 de microni. Acum se înțelege de ce florile sînt la Balanța 2 atît de necesare și de ce ele trebuie mereu udate. Pentru că la Balanța 2 se lucrează în bună măsură ca într-un laborator. Finețea și precizia unor operații tehnice implică ideea de perfecțiune, disciplina tehnologică este înainte de toate o lege aspră a muncii iar acuratețea execuției este egală cu a bijutierului, dacă nu cumva o și întrece.

Pînă în urmă cu vreo 15 ani, aparatura hidraulică se aducea din import. Atunci a fost construită o fabrică la Sibiu, în cadrul Întreprinderii Balanța. Și i s-a spus Balanța 2. Astăzi, mai bine de 60 la sută din valoarea producției întreprinderii este realizată de această fabrică unde se produce o aparatură care, la rîndul ei, pune în mișcare ori comandă alte mecanisme tehnice.

La Balanța se fac bineînțeles cîntare. Tot felul de cîntare. De la cele farmaceutice pînă la cele cu care se măsoară recolta de cereale a țării. De la cele care înregistrează cantitatea de cărbune plecată din cariere sau benzi transportoare, spre termocentrale, pînă la acelea care, în magazinele alimentare trebuie minuite nu numai repede dar și corect. La Balanța se vorbește, prin urmare, despre miligram și despre subdiviziuni ale lui. La Balanța 2 se vorbește însă, după cum arătam, despre microni. În domeniul aparaturii hidraulice am fost primii producători în țară, spune directorul întreprinderii, Virgil Benga. Lucrăm pentru toată economia națională. Facem aparatură hidraulică pentru mașinile unelte, pentru instalațiile tehnologice, pentru sistemele hidroenergetice și de navigație. Aparatură fabricată aici se află în ecluzele de la Agigea, de la Năvodari și Poarta Albă, de la Porțile de Fier II. Autovehiculele fabricate în țară cuprind și ele aparatură fabricată la noi. Prin elementele hidraulice ale unei mașini unelte, bunăoară, se acționează avansul tehnologic, avansul rapid, se reglează regimurile de așchiere. Fără sistemul hidraulic, mașina ar funcționa mecanic. Și în acest fel, uzura ei ar fi mult mai mare și mai rapidă, în timp ce calitatea execuției ar fi mai slabă. Se înțelege, așadar, că în acțiunea de modernizare a economiei naționale, a industriei românești, apariția acestei fabrici a avut o importanță deosebită. O consecință a apariției ei a fost creșterea competitivității unor produse românești pe piața externă, pentru că nu trebuie să uităm că noi facem și export indirect, de exemplu prin mașinile unelte pe care le vindem și care sînt echipate cu aparatură hidraulică fabricată aici, la Sibiu. Între timp, e adevărat, au mai apărut și alți producători de astfel de echipamente, la Focșani și Bistrița, la Rîmnicu Vîlcea și la București.

Aflată în avangarda amplei acțiuni de modernizare inițiată, după cum se știe, de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, fabrica din Sibiu grăbește pasul, vrea să intre în altă cadență, își reorganizează chiar acum o serie de linii tehnologice și din '88 va trece la evidențierea și urmărirea producției pe calculator. Această producție se gîndește, se ordonează, se limpezește mai întîi pe planșetele proiectanților. Fabrica are două ateliere de proiectare. Într-unul din ele, specialiști ca Dumitru Lazăr, Ioan Cîmpeanu sau Floria

(Continuare în pagina 6)

din RAPORTUL TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

■ Înțelegem rolul legilor economice, dar este greu de înțeles, în acest spirit, că reglementarea problemelor dezvoltării economico-sociale poate fi lăsată numai pe seama legii cererii și ofertei, a legilor pieței. Este greu să se asigure progresul prin așa-zisul socialism de piață. Trebuie să avem permanent în vedere că problemele tot mai complexe, introducerea și aplicarea noilor cuceriri ale științei și tehnicii nu diminuează, ci, dimpotrivă, duc la creșterea rolului planului național unic, care reprezintă acțiunea conștientă, organizată a poporului, în vederea dezvoltării armonioase a forțelor de producție, a întregii țări și societăți. În aceste împrejurări, statul nu numai că nu poate să renunțe la funcțiile sale, dar trebuie să le îndeplinească în mai bune condiții, în mod democratic. Fără nici o îndoială, funcțiile statului se transformă, se perfecționează, dar ele nu dispar și nu pot să dispară.

Iată de ce este necesar să acționăm cu toată hotărîrea în vederea perfecționării continue a funcțiilor statului muncitoresc și țărănesc, a democratizării activității sale, dar și a întăririi răspunderii, ordinii și disciplinei, în vederea asigurării conducerii unitare a întregii activități, a înfăptuirii programelor de dezvoltare generală a patriei !

■ Trebuie să facem astfel încît activitatea tuturor organelor, de sus pînă jos, să se afle permanent sub controlul poporului, să răspundă în fața poporului de felul cum își îndeplinesc misiunea încredințată. Trebuie să se înțeleagă că toate organismele de stat nu funcționează deasupra poporului, ci sînt în serviciul acestuia, că ele răspund în fața poporului de felul cum își îndeplinesc misiunea ! Dar, în același timp, ele au marea răspundere față de popor de a asigura respectarea de către toți cetățenii a legilor țării, de a nu admite nici o încălcare a Constituției, de a asigura ca fiecare să acționeze într-o singură direcție, să facă totul pentru înălțarea continuă a României pe noi culmi de progres și civilizație.

■ România este un stat național unitar. Dezvoltarea națiunii și formarea statului național unitar au cunoscut un lung proces istoric, iar acum, în condițiile socialismului, au căpătat noi caracteristici, noi dimensiuni. În același timp, de-a lungul secolelor, alături de poporul român s-au așezat cetățeni de diferite naționalități. Întreaga lor dezvoltare a fost și este strîns legată de aceea a poporului român, a națiunii române și creează un tot unitar cu întregul popor al patriei noastre ! Viitorul acestora este strîns legat de dezvoltarea continuă a statului național unitar român. În toate zonele unde conviețuiesc împreună cetățeni români de naționalitate română sau de alte naționalități, tot ce s-a realizat este rodul muncii lor comune. Viitorul, bunăstarea lor sînt strîns legate de unitatea și conlucrarea strînsă dintre ei. Putem afirma, cu satisfacție, că orînduirea noastră socialistă, Partidul Comunist Român au înfăptuit cea mai deplină egalitate în drepturi — și ne putem mîndri cu tot ceea ce am realizat, și în acest domeniu !

■ Este necesar să combatem cu toată hotărîrea orice manifestare și rămășiță de naționalism, de șovinism, de antisemitism, orice formă de discriminare sau de jignire a omului. Să dezvoltăm puternic sentimentul frației, al solidarității și conlucrării comune, ca fii ai aceleași patrii.

■ Trebuie să respingem cu toată hotărîrea orice încercare a unor cercuri reacționare, neofasciste, de a ațița, pe diferite căi, sentimentele neofasciste, rasiste, naționaliste. Trebuie să luăm o atitudine fermă împotriva propagandei de peste hotare, desfășurate de cele mai reacționare forțe care, dintotdeauna, au acționat pentru divizarea oamenilor muncii, pentru a-i putea asupri și domina mai ușor.

Să dezvoltăm puternic sentimentul solidarității internaționale, conlucrarea cu toate țările socialiste, cu toate popoarele, în spiritul deplinei egalități, al prieteniei, colaborării și păcii.

■ În același timp, trebuie să spunem că s-a creat și o anumită stare de lucruri care a diminuat spiritul de abnegație și sacrificiu. S-a ajuns la o anumită automulțumire. Sînt unii care gîndesc că acum avem o asemenea situație încît nu mai este necesar spiritul de sacrificiu, spiritul revoluționar. Au apărut, din păcate, chiar unele tendințe de îmbogățire și alte manifestări străine eticii și echității socialiste, spiritului revoluționar.

S-ar putea spune că s-a ajuns la o anumită rămînere în urmă a nivelului ideologic, politic și educativ față de cel al dezvoltării forțelor de producție, al societății noastre în general. Aceasta se poate datora, în parte, atît preocupărilor intense de dezvoltare a forțelor de producție în toate sectoarele economiei naționale, dar și unei anumite neglijări a activității politico-ideologice.

■ În noua etapă a revoluției se cere, în toate domeniile de activitate, un și mai puternic spirit revoluționar, de luptă și abnegație, să se pună pe primul plan înfăptuirea neabătută a principiilor eticii și echității socialiste. Comuniștii, revoluționarii trebuie să pună mai presus de toate interesele generale ale societății, interesele întregii noastre națiuni !

Aș dori să repet din nou unele versuri ale poetului George Cosbuc, în care se spune că :

Cei ce se luptă murmurînd,
De s-ar lupta și-n primul rînd,
Ei tot atît de buni ne par,
Ca orișicare laș fugar !
Murmurul azi și orișicînd,
E plînset în zadar !

■ La baza întregii activități ideologice și politico-educative trebuie să stea Programul partidului și Programul ideologic, care reprezintă concepția științifică, materialist-dialectică a Partidului Comunist Român, precum și hotărîrile Congreselor, conferințelor și plenarelor Comitetului Central al Partidului, alte documente ale partidului nostru, precum și principiile revoluționare ale socialismului științific.

Se impune o intensă activitate de propagandă, politică, culturală pentru ridicarea conștiinței revoluționare a tuturor oamenilor muncii !

În acest sens, un rol important îl au toate mijloacele de informare în masă — presa, radioteleviziunea — care trebuie să desfășoare permanent o activitate intensă pentru cunoașterea și înțelegerea justă a politicii partidului de către toți oamenii muncii, pentru înfăptuirea hotărîrilor de partid, a legilor țării.

■ Trebuie să perfecționăm activitatea organizațiilor de masă și obștești. Să facem astfel, încît casele de cultură, cluburile, teatrele și alte unități de cultură să aibă un rol tot mai activ în întreaga dezvoltare a conștiinței revoluționare a oamenilor muncii. Să asigurăm ca Festivalul național „Cîntarea României" — care reprezintă un puternic cadru de manifestare a spiritului creator din toate domeniile — să cuprindă toate laturile activității, punînd în valoare creația științifică, tehnică și culturală, geniul creator al poporului.

■ Uniunile de creație trebuie să se angajeze cu mai multă hotărîre în activitatea de făurire a noii opere, cu înalt conținut patriotic și revoluționar, care să contribuie la afirmarea convingerilor înaintate, comuniste, la formarea și educarea omului nou al societății noastre socialiste. Este necesar să se realizeze mai multe și mai bune romane, poezii, piese de teatru, lucrări care să redea, în forme diferite, uriașa activitate creatoare a poporului nostru, să constituie o puternică forță de dinamizare a activității întregii națiuni. Avem nevoie de noi și noi cîntece revoluționare și patriotice care să oglindească noua etapă de dezvoltare socialistă a patriei noastre.

În general, trebuie, ca în întreaga activitate politico-educativă, să dezvoltăm puternic sentimentul de dragoste față de socialism, față de partidul nostru comunist, față de popor, față de patrie !

■ Cred că este necesar să luăm o atitudine mai fermă față de propaganda de peste hotare care, în numele așa-zișilor drepturi ale omului, desfășoară o activitate intensă de corupere, de cumpărare, indeosebi a unor cadre tehnice, de furt al inteligenței, cum se numește astăzi pe plan internațional. Trebuie să respingem cu mai multă hotărîre — și presa, radioul, televiziunea trebuie să demaște această activitate — care, în fond, urmărește să rupă oamenii de țară, să-i înstrăineze, să-i pună în serviciul acelora care vor să exploateze munca și inteligența lor. Nu aceasta reprezintă dreptul omului, ci dreptul omului este dreptul la muncă, la învățătură, la locuință, dreptul de a fi pe deplin stăpîn și liber în țara lui. Poporul român nu a părăsit niciodată pămîntul pe care s-a născut. Aici, de mai bine de 2000 de ani, înaintașii noștri au îndurat multe greutăți, dar le-au învins, nu s-au plîns de greutăți, au luptat să-și făurească națiunea, un stat unitar.

Aici este locul fiecărui cetățean român, fără nici un fel de deosebire !

■ Trebuie să spunem deschis că și în unele organizații de partid, inclusiv la unele cadre de partid din diferite domenii de activitate, s-a creat o stare de automulțumire, de autoliniștire. Aceasta s-a reflectat negativ în felul în care s-a acționat împotriva diferitelor stări de lucruri negative, pentru buna organizare și desfășurare a întregii activități. S-au dezvoltat, treptat, o atitudine de îngăduință și chiar de mușamalizare a unor stări de lucruri negative, un spirit de familiarism și de prietenie rău înțeleasă, ceea ce a dus de multe ori la nesesizarea diferitelor neajunsuri, la lipsă de atitudine critică față de încălcarea hotărîrilor de partid și de stat, a legilor țării, la refuzarea de măsuri energice împotriva acelor activiști de partid și de stat care nu și-au îndeplinit în mod corespunzător sarcinile încredințate. S-a încetățenit, în multe locuri, o atitudine de toleranță față de lipsuri, de autocritică și de recunoaștere formală a acestora, fără a se acționa cu toată hotărîrea pentru îndreptarea și lichidarea lor.

■ Dezvăluirea deschisă în fața întregului partid și popor a unor lipsuri și stări de lucruri negative reflectă nu o slăbiciune, ci forța partidului nostru, care știe să analizeze în mod autocritic și critic, activitatea sa și să asigure îndeplinirea în cele mai bune condiții a rolului său în societate, în conducerea națiunii noastre spre culmile înalte, spre comunism.

■ Este necesar să se lichideze cu desăvîrșire atitudinea de automulțumire, de îngăduință, de trecere cu ușurință peste diferite stări de lucruri negative, să se adopte o atitudine fermă, critică și autocritică, să fie trași la răspundere toți cei care încalcă Statutul partidului, normele și spiritul muncii de partid, legile țării. Să asigurăm o bună organizare a muncii, să luăm măsuri hotărîtoare în direcția întăririi controlului de partid, precum și a controlului de stat în toate sectoarele de activitate. Se impune să se acționeze cu toată fermitatea și să se urmărească realizarea în cele mai bune condiții a hotărîrilor partidului, a aplicării legilor țării, a programelor de dezvoltare economico-socială. Controlul permanent al tuturor acestora constituie una din îndatoririle fundamentale ale organelor de partid și de stat, ale cadrelor din toate sectoarele de activitate.

■ Un rol important trebuie să se acorde muncii de promovare a cadrelor de partid și de stat din rîndul celor mai activi membri ai partidului, hotărîți de a acționa în spirit revoluționar, de a înfăptui neabătut sarcinile ce li s-au încredințat. Să promovăm cadrele de partid și de stat în conformitate cu prevederile Statutului și cu legile țării, să asigurăm ocuparea prin concurs a funcțiilor în diferite domenii de activitate

Țara în zilele Conferinței

Ca o singură inimă, cu nebiruita putere a faptei

(Urmare din pagina 5)

Staicu fac desenele tehnice ale aparaturii hidraulice pentru serii mici. Aici, ni se spune, nici nu se lucrează cu serii mari, întrucît cerințele beneficiarilor sînt foarte diverse, iar fabrica trebuie să se adapteze permanent acestor cerințe. În celălalt atelier, unde lucrează inginerul Doru Radu și colegii lui Ilie Giurgiu și Viorel Bereș sau Carmen Iancic, se fac unicatele. Și nu e greu de înțeles că fabricarea de unicate presupune din partea oamenilor o continuă disponibilitate în planul tehnicii, o continuă investiție de inteligență. Cît privește procesul de fabricație propriu-zis, modernitatea lui se întemeiază, trebuie să spunem, pe investiții substanțiale. O linie complet automatizată, care a trecut cu bine de primele probe, va putea fi supravegheată doar de cîțiva dintre specialiștii fabricii. Această linie tehnologică de mare productivitate se întinde doar pe a cincea parte dintr-o hală în care inainte, pentru obținerea aceleași producții, lucrau vreo 200 de oameni. De oamenii aceștia va fi nevoie și în continuare, desigur, pentru alte munci în cadrul fabricii, dar exemplul de mai sus rămîne semnificativ pentru felul în care această întreprindere aflată în avangarda acțiunii de modernizare a industriei românești se modernizează ea însăși.

Cum arătam, întreprinderii din Sibiu i-a revenit un rol de pionierat în fabricarea aparaturii hidraulice. Profesionalismul și competența dovedite de cei ce lucrează aici alcătuiesc încă de pe acum argumentele solide prin care în viața acestei întreprinderi se vestește o etapă nouă. Potrivit orientărilor și sarcinilor indicate pentru acest domeniu de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, și în conformitate cu programele de modernizare a căror importanță deosebită a fost reafirmată de Conferința Națională a partidului, întreprinderea din Sibiu urmează să treacă la asimilarea aparaturii hidraulice pentru presiuni înalte, ținînd astfel pasul cu tot ce este mai nou pe plan mondial. Meseria celor cîtorva mii de oameni de la Balanța 2 chiar aceasta fiind, de a realiza și de a-i face și pe alții să aibă acces la performanța tehnică.

D. CONSTANTINESCU ■

În abataj, un monorai

subteranul se luminează

Deși aflați la sute de kilometri de Capitala țării, acolo unde se desfășurau lucrările marelui forum al comuniștilor români, oamenii de la întreprinderea de utilaj minier Satu Mare erau totuși aproape de acest mare eveniment, cu gîndul, cu inima, cu mulțumirea că au reușit să-i dedice o serie de realizări importante. Prin toate hale se ascultau la stația de radioamplificare cuvintele tovarășului Nicolae Ceaușescu. „Este o analizei, a cîștigurilor de experiență de pînă acum, a planurilor de viitor, învățînd și din succese și din greutăți, ne spune inginerul-șef Vasile Hotea. Prin tot ce s-a construit în țară, și pe meleagurile noastre, sub conducerea partidului, a secretarului general, t o v a r ă ș u l Nicolae Ceaușescu, sîntem siguri că drumul pe care pășim este cel adevărat pentru noi și copiii noștri. În cinstea Conferinței Naționale a partidului am concretizat cîteva premiere industriale : de cîteva zile, s-a omologat prima instalație de transport pe monorai de concepție și producție românească. Prototipul a funcționat peste 1 200 de ore la mina Vulcan, transportînd ortacii prin galerii, în cabina elegantă ca de teleferic sau cărînd în colți macarale-

din RAPORTUL TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

economică și socială, inclusiv în partid, să aplicăm prevederile privind perioada de verificare și de probă.

Totodată, să acordăm atenția necesară înfăptuirii prevederilor Statutului, ale legilor țării privind rotația activiștilor și cadrelor de partid și de stat prin trecerea, la 4–5 ani, de la o activitate la alta, dintr-un domeniu în altul.

■ Avem un partid puternic, un partid tînăr, care a demonstrat în întreaga sa activitate că își îndeplinește cu cinste misiunea istorică asumată față de popor. Dar acum în fața partidului se pun noi probleme. Trebuie să dăm noi răspunsuri în ce privește dezvoltarea socialistă a patriei noastre, perfecționarea continuă a conducerii și planificării, a democrației muncitorești-revoluționare, a activității de unire a întregului popor în realizarea marilor transformări revoluționare. Pentru a fi revoluționar, a fi revoluționar de profesie, activistul de partid și de stat trebuie să fie întotdeauna gata de a îndeplini orice misiune acolo unde i-o cere partidul, țara, poporul, de a pune mai presus de toate interesele generale ale socialismului, ale poporului, ale independenței și suveranității României.

■ Este necesar să se înțeleagă bine că a avea grijă de cadre, de oameni, de activiști nu înseamnă a trece peste lipsurile și greșelile lor, ci a lua atitudine fermă critică, a-i ajuta să se îndrepte pentru a putea rămîne buni activiști. A acționa în spiritul umanismului revoluționar — caracteristic partidului nostru — înseamnă întotdeauna a lua atitudine fermă și a ajuta oamenii să se îndrepte, dar totodată de a nu tolera în muncă pe aceia care nu sînt în stare să se îndrepte, nu corespund sarcinilor încredințate. Numai așa ne vom face datoria de comuniști, de revoluționari!

Se impune să acționăm cu toată hotărîrea pentru lichidarea în cel mai scurt timp a stărilor negative din toate domeniile, să asigurăm perfecționarea activității de conducere și planificare, a muncii de partid, să crească rolul conducător al partidului în toate sectoarele vieții economice și sociale.

■ Pornim, sau mai bine zis, continuăm să urcăm un drum greu. Am vorbit despre aceasta încă la Congresul al X-lea al partidului. Trebuie să străbatem căi necunoscute. Nu am mers și nu mergem pe o șosea asfaltată. Am avut de învins multe greutăți. Mai avem un drum lung de străbătut spre înaltele piscuri luminoase ale comunismului. Se manifestă încă lipsuri, vor mai apărea greutăți. Trebuie să acționăm însă în spirit revoluționar, să le învingem, să le înlăturăm! Să nu ne temem niciodată de ce este greu! Comuniștii nu s-au temut niciodată, ei și-au dat chiar viața pentru cauza socialismului, a libertății poporului! Pentru a înfăptui pe deplin socialismul, pentru a realiza comunismul, vor trebui noi și noi eforturi. Dar tot ceea ce am înfăptuit ne dă garanția realizării depline a acestor obiective!

■ În viața internațională se manifestă cu putere nouă criză generală — economică, socială și politică — care este cea mai profundă și de cea mai lungă durată, depășind cu mult, prin amploarea sa, criza generală a capitalismului, din 1929–1933. De fapt, se poate spune că imperialismul se află într-un nou stadiu, în care capitalul financiar-bancar a devenit forma principală de dominație și asuprire a altor popoare. În înșeși țările capitaliste dezvoltate crește prăpastia dintre un grup tot mai mic de bogați și marea majoritate a populației, crește numărul șomerilor, al celor care nu au nici o perspectivă de muncă, de viață, a ajuns în țările capitaliste dezvoltate la peste 31 milioane de persoane, echivalînd cu peste 8 la sută din totalul populației active. Acest grav flagel social afectează în mod deosebit tineretul, rata șomajului în rîndul tinerilor sub 25 de ani ridicîndu-se la peste 16 la sută.

■ Pe drept cuvînt omenirea, popoarele își pun întrebarea cum se va încheia mileniul al doilea și ce trebuie să facem pentru a lichida actualele contradicții, pericolul distrugerii omenirii, a înșeși vieții pe planeta noastră? Cum trebuie să arate lumea la începutul mileniului al treilea, în secolul XXI? De răspunsurile ce vor fi date, de soluțiile la care se va ajunge în rezolvarea problemelor grave și complexe ale lumii contemporane depinde însuși viitorul omenirii, viitorul fiecărei națiuni!

■ Dar aceasta presupune o nouă abordare, o nouă gîndire în dezvoltarea generală a relațiilor dintre state, a dezvoltării societății omenești în general. În noua gîndire trebuie să se pornească de la coexistența pașnică între statele cu orînduiri sociale diferite, de la demonstrarea superiorității unei orînduiri sau alteia nu pe calea forței, ci pe calea competiției pașnice. Noua gîndire presupune să se pornească de la respectarea neabătută a independenței, suveranității și integrității tuturor țărilor, să se renunțe cu desăvîrșire la amestecul în treburile interne ale altor state. Trebuie să se acționeze în așa fel încît să se dea o perspectivă nouă, de afirmare liberă a fiecărei națiuni. Noua gîndire trebuie să pună în centrul preocupărilor necesitatea dezvoltării economice și sociale a tuturor popoarelor, ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual, asigurarea echilibrului ecologic, dezvoltarea puternică a științei, culturii, a umanismului nou, a democrației, în care popoarele să poată afirma cu putere voința lor de a trăi libere, independente, în pace, să-și făurească viața așa cum o doresc fiecare.

■ Privind retrospectiv la întreaga activitate de politică internațională, putem declara, și de la înalta tribună a Conferinței Naționale, că nu avem nimic de negat din tot ceea ce am înfăptuit, că dacă s-ar întîmpla, prin absurd, să reluăm activitatea de la Congresul al IX-lea al partidului, am duce aceeași politică atît pe plan intern — poate, dacă am fi avut experiența de azi, cu rezultate mai bune, dar am merge pe același drum — cît și pe plan extern, în politica internațională, am acționa în același fel, fiind convinși că aceasta corespunde intereselor dezarmării, păcii și colaborării, asigurării unei lumi fără arme și războaie pe planeta noastră.

■ Vom acționa neabătut pentru afirmarea tot mai puternică în relațiile dintre state a principiilor deplinei egalități în drepturi, respectului independenței și suveranității naționale, dreptului fiecărei națiuni de a-și alege calea dezvoltării pe care o dorește, fără nici un fel de amestec din afară.

■ După cum vedeți, am repetat de cîteva ori aceste principii. Cîndva, conducătorul unui stat mi-a pus întrebarea: de ce este necesar să repet des aceste principii, de ce nu se poate face aceasta numai cu prilejul unei ocazii de zile mari? I-am răspuns că independența nu este o problemă de zile mari. Independența este o problemă de viață, de existență a fiecărei națiuni și, deci, realizarea acestor principii trebuie să stea permanent în centrul activității noastre, a tuturor statelor.

■ Noi considerăm că problema fundamentală a epocii contemporane o constituie oprirea cursei înarmărilor și trecerea la dezarmare, în primul rînd la dezarmarea nucleară, eliminarea cu desăvîrșire a tuturor armelor nucleare, lichidarea primejdiei de război și asigurarea dreptului suprem al popoarelor, al oamenilor la existență, la libertate și independență, la viață, la pace.

■ În aceste zile a avut loc un eveniment de însemnătate istorică mondială — semnarea Tratatului dintre Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii privind eliminarea unei serii întregi de arme nucleare, a rachetelor cu rază medie și mai scurtă de acțiune. Semnarea primului acord de eliminare a unor rachete nucleare constituie un rezultat al gîndirii realiste, al înțelegerii faptului că armele nucleare nu pot fi folosite, că într-un război nuclear nu vor exista învingători, ci numai învinși, că se va pune în pericol existența omenirii, a înșeși vieții pe planeta noastră.

■ Viața a arătat că energia nucleară scăpată de sub control — după cum a demonstrat avaria de la Cernobîl — nu are nici un fel de granițe. Ea ne afectează pe toți, indiferent de orînduire socială, de clasă, de convingeri politice, filozofice. Tocmai de aceea este necesar ca statele europene să acționeze cu mai multă hotărîre pentru eliminarea tuturor acestor arme. Armele nucleare dintr-o țară sau alta nu reprezintă o problemă internă, ci, prin efectele lor distrugătoare, ele interesează toate națiunile europene, întregul continent, întreaga lume. Nu există și nu poate exista, în actualele împrejurări, problemă mai importantă decît eliminarea totală a armelor nucleare din Europa și din întreaga lume!

■ În același timp, este necesar să se treacă la eliminarea armelor chimice și la reducerea radicală a armamentelor convenționale, a efectivelor și cheltuielilor militare, pentru realizarea unui echilibru al înarmărilor la un nivel cît mai scăzut, pentru adoptarea unor măsuri clare de control care să asigure respectarea în întregime a convențiilor și acordurilor încheiate. În acest sens, este necesar să se ajungă în cel mai scurt timp la începerea tratativelor dintre țările N.A.T.O. și țările Tratatului de la Varșovia asupra armelor convenționale și forțelor armate din Europa. Considerăm că aceste tratative — la care să participe și celelalte state europene — trebuie să ducă la o reducere substanțială a armamentelor cu cel puțin 20 la sută.

■ Consecventă acestei politici, România a trecut, pe baza hotărîrii exprimate de întregul popor — în cadrul referendumului național care a avut loc în noiembrie 1986 — la reducerea cu 5 la sută a armamentelor, efectivelor și cheltuielilor militare. Poporul român și-a demonstrat astfel voința și hotărîrea sa de a acționa neabătut pentru dezarmare și pace.

■ De la înalta tribună a Conferinței Naționale, în numele poporului român, exprim sincere felicitări Uniunii Sovietice și Statelor Unite ale Americii cu prilejul semnării acordului privind lichidarea rachetelor cu rază medie și scurtă de acțiune. Adresăm Uniunii Sovietice și Statelor Unite ale Americii, secretarului general al Comitetului Central al Partidului Comunist al Uniunii Sovietice, Mihail Gorbaciov, și președintelui Statelor Unite, Ronald Reagan, apelul de a continua tratativele și eforturile în vederea realizării tratatului privind reducerea cu 50 la sută a armelor strategice, oprirea experiențelor nucleare, renunțarea la programele de militarizare a Cosmosului, trecerea hotărîtă pe calea lichidării totale, în perspectivă, a armelor nucleare. Aceasta corespunde pe deplin atît intereselor celor două mari popoare, cît și intereselor tuturor națiunilor lumii, cauzei apărării păcii și vieții pe planeta noastră.

■ De asemenea, de la înalta tribună a Conferinței Naționale, în numele poporului român, ne adresăm statelor și popoarelor europene, șefilor de state și guverne cu chemarea de a ne angaja cu toată hotărîrea și de a face totul pentru eliminarea oricăror arme nucleare din Europa, de a acționa pentru dezarmarea convențională, pentru dezvoltarea colaborării, pentru o Europă a prieteniei și păcii, o Europă unită, a tuturor statelor, fără deosebire de orînduire socială.

■ De la înalta tribună a Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român reafirm hotărîrea României socialiste de a întări și în viitor conlucrarea cu toate statele și popoarele, pentru soluționarea constructivă a marilor probleme ale lumii contemporane și, în primul rînd, pentru realizarea dezarmării și păcii, de a acționa neabătut pentru o largă înțelegere și colaborare egală între națiuni, pentru făurirea unei lumi mai drepte și mai bune, care să asigure viitorul liber al tuturor națiunilor!

---

lor greutăți și piese agabaritice de peste trei tone. Pînă acum se importau 40 de astfel de vehicule subpămîntene, fiecare costînd circa 6 milioane de lei valută. Acum, la Satu Mare, s-a fabricat primul „metrou agățat de-o linie", cum au și început să-l alinte minerii, vehicul care stă cu fruntea sus în fața exemplarelor construite de firme cu tradiție. Tiberiu Varga, șef de echipă, din '52 în această hală, a realizat soluții ingenioase la instalația hidraulică și cărucioarele de frînare. Vasile Dragoș, lăcătuș și el aici de 35 de ani, a propus construirea căii de rulare din elemente modulate, care mărește productivitatea și face ca un defect să fie remediat în 10 minute. A. „gînditor" al transportorului monorai a fost și Alexandru Balogh. A început ca ucenic lăcătuș, iar acum este subinginer cu idei și rezultate. „Adeseori mă întreb dacă reușesc să dau pe cît am primit de la țară și partid, adaugă Valentin Moș, șef de echipă și secretar de partid, sufletul grupului ce a realizat utilajul. Eu și cei cinci frați am rămas de mici orfani de ambii părinți. Am fost crescuți la casa de copii și ajutați să facem școli. Am cunoscut-o la liceul seral pe soție, la rîndul ei orfană, ne-am cumpărat mașină și casă din munca noastră și îi creștem pe cei trei feciori obișnuindu-i să ofere mai mult decît să pretindă". În timpul vizitei de lucru în acest județ, una din indicațiile trasate de tovarășul Nicolae Ceaușescu colectivului sătmărean a fost de a asimila reductoarele pentru transportoarele miniere cu bandă. La începutul acestei luni primele zece prototipuri sînt gata să ia drumul minelor.

Așa cum ne relata inginerul Ștefan Demeter, producerea lor nu este deloc simplă, datorită complexității și preciziei de prelucrare. Și, iată, după o concepție originală, acestea sînt mai fiabile decît cele din import. Într-o hală cu altă destinație s-a „stabilit" și colectivul de reductoare care, pe utilajele existente, cu mici amenajări, a finalizat această asimilare. Așa cum ne relata șeful planului, Adrian Mereuță, lucrîndu-se zi-lumină, uneori și afară, în început de iarnă, tot în cinstea Conferinței Naționale, s-au livrat la export, cu trei luni mai devreme, 205 tone de utilaje.

Un decembrie ce va intra din toate punctele de vedere în istorie.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Sărbătoare a rezultatelor de vîrf

producție din economii

Și la Întreprinderea de tricotaje „Moldova" din Iași Conferința Națională a partidului, eveniment de seamă din viața partidului și poporului, a prilejuit colectivului de oameni ai muncii raportarea unor importante succese privind sporirea calității produselor, onorarea contractelor de export, economisirea energiei și materiilor prime. În săptămîna premergătoare Conferinței, ne informează Georgeta Barbu, șefa biroului plan, 85 la sută din producție a fost marfă export — zero defecte, restul fiind de calitatea întîi. Tot în această perioadă cantitatea de tricotaje destinate exportului în U.R.S.S., R.F.G., S.U.A., Anglia și alte țări a crescut de la 350 000 la 400 000 bucăți.

De la începutul lunii și pînă în ziua deschiderii Conferinței Naționale a partidului, în paralel cu creșterea producției fizice, s-au înregistrat economii de 7 MW energie electrică și 2 056 mc gaze naturale. Tot în zilele acestea a intrat în funcțiune instalația automată pentru urmărirea calității și a utilizării timpului de lucru, care permite urmărirea fluxului tehnologic în orice moment.

Am hotărît, ne spune inginera Claudia Cucu, șefa secției confecții, ca în ziua deschiderii Conferinței Naționale a partidului, secția noastră să lucreze cu materiale auxiliare economisite — pungi de ambalaje, dantelă, ață. Astăzi am lucrat cu materiale auxiliare în valoare de 20 000 lei.

Acum, la sfîrșitul anului, în zilele finalizării unor contracte pentru export, eforturile colectivului nostru s-au materializat în producții record. Numai ieri am lucrat suplimentar pentru export 11 200 bucăți tricotaje în valoare de 300 000 lei.

Într-adevăr, în destoinicul colectiv al cunoscutei Întreprinderi „Moldova", indicațiile conducerii superioare de partid și de stat de a se acționa susținut și responsabil asupra îmbunătățirii calității, a îndeplinirii exemplare a sarcinilor pentru export, a economisirii energiei și a materialelor și a materiilor prime, a introducerii progresului tehnic au dus în aceste zile, în chiar timpul desfășurării lucrărilor Conferinței, la rezultate pe măsura adeziunii oamenilor muncii din acest colectiv la politica partidului.

OPREA GEORGESCU ■

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

(Urmare din pagina 3)

oi și numărul nelimitat de păsări care se cresc în gospodăriile populației. **(Aplauze puternice).**

Am stabilit ca, începînd de anul viitor, să se aplice ferm repartizarea pe fiecare județ a numărului de animale ce pot fi tăiate — în raport cu populația ce urmează să fie aprovizionată din fondul de stat — în așa fel încît fiecare județ, în cadrul programului de autoaprovizionare, să urmărească realizarea greutății la tăiere, să nu depășească tăierea animalelor și dacă reușesc să obțină un spor mai mare la greutate, atunci întregul spor de carne să rămînă în județul respectiv. **(Aplauze puternice, prelungite).**

În același fel vom proceda și cu celelalte produse agroalimentare, precum și cu asigurarea bunei aprovizionări cu produse industriale a tuturor județelor țării noastre.

Este necesar să se ia toate măsurile — și am pus această problemă în încheierea Conferinței Naționale — pentru că trebuie ca toți membrii Comitetului Central, întregul activ de partid, toți oamenii muncii să facă totul pentru a asigura realizarea în cele mai bune condiții a programului de autoaprovizionare teritorială — care asigură o bună aprovizionare a tuturor oamenilor muncii, a tuturor cetățenilor țării! **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!").**

Este necesar să aplicăm cu mai multă fermitate principiile eticii și echității socialiste, comuniste în toată activitatea noastră!

Se impun măsuri hotărîte pentru perfecționarea în continuare și îmbunătățirea activității de conducere și planificare în toate domeniile economico-sociale, în spiritul celor ce am discutat — pe baza Raportului — în Conferința Națională. De asemenea, trebuie să acționăm în toate domeniile pentru o mai bună organizare a activității, a repartizării cadrelor, a activului, a forței de muncă, pentru creșterea răspunderii, a ordinii muncitorești și a disciplinei. Trebuie să înțelegem bine că, în toate domeniile și în toate sectoarele, fără excepție — începînd cu partidul, cu organele de stat, dar pînă la ultimul colectiv de oameni ai muncii — se cere spirit de răspundere, ordine, disciplină, de a pune mai presus de toate interesele dezvoltării patriei, ale bunăstării generale a poporului! Numai în acest cadru se asigură și bunăstarea fiecărui cetățean! **(Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!").**

Acționînd cu mai multă hotărîre pentru îndeplinirea în cele mai bune condiții a rolului statului, a organelor sale în toate domeniile de activitate, trebuie să dezvoltăm tot mai puternic și să asigurăm buna funcționare a tuturor organismelor democrației muncitorești-revoluționare. Nu trebuie să uităm nici un moment că dezvoltarea democrației muncitorești-revoluționare și socialismul constituie un tot inseparabil, că numai pe baza celei mai largi democrații, care să asigure participarea întregului popor la conducerea societății și la făurirea conștientă a propriului său viitor, vom putea asigura înfăptuirea programelor noastre, victoria socialismului și comunismului în România, care se construiește cu poporul și pentru popor! **(Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu și poporul!", „Stima noastră și mîndria, Ceaușescu — România!").**

În acest cadru, aș dori să subliniez faptul că, făcînd totul pentru realizarea politicii de dezarmare, partidul și statul nostru au acordat și vor acorda și în continuare toată atenția menținerii capacității de apărare a patriei noastre, în care dezvoltarea economico-socială are rolul hotărîtor. Vom avea însă permanent în vedere că, atîta timp cît nu se va ajunge la lichidarea războaielor, armata noastră să fie în așa fel pregătită și dotată, încît să-și poată îndeplini, în orice împrejurări, rolul de apărare a independenței țării, a cauzei socialismului! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — Pace!", „Dezarmare — Pace!").**

Este necesar să plecăm de la Conferință cu înțelegerea și mai clară a necesității îmbunătățirii activității de partid, a creșterii rolului său politic conducător în toate sectoarele — factor hotărîtor pentru îndeplinirea tuturor programelor de dezvoltare a patriei noastre. Trebuie să facem astfel încît partidul nostru — care reprezintă forța conducătoare, tot ce are mai bun poporul român — să-și îndeplinească permanent, în cele mai bune condiții, misiunea istorică în fața întregii națiuni! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!").**

De asemenea, se impune să plecăm de la Conferință cu hotărîrea fermă de a face totul în vederea îmbunătățirii întregii activități politico-ideologice și educative pentru formarea omului nou, pentru a transforma conștiința revoluționară, educația, într-o uriașă forță, care să dinamizeze activitatea în toate sectoarele vieții economice și sociale **(Aplauze și urale puternice).**

După cum am dezbătut în Conferință, avem în fața noastră probleme complexe, mari, pe care trebuie să le rezolvăm în mod corespunzător în perioada următoare. Va trebui să dăm răspunsuri noi problemelor care se ridică în noua etapă a revoluției din patria noastră, în dezvoltarea mondială în general și să facem în așa fel încît aceste răspunsuri să țină seama de realități, de cerințele dezvoltării țării noastre și de cerințele dezvoltării generale, să dea o perspectivă luminoasă înaintării României, dar și a întregii omeniri, spre socialism! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu, eroism — România, comunism!").**

Sîntem hotărîți să acționăm și în continuare pentru realizarea politicii externe, de colaborare cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Deoarece am expus pe larg aceste probleme, nu doresc să revin asupra lor. Însă, aș dori să asigurăm — și în încheierea lucrărilor Conferinței — pe prietenii noștri de peste hotare, toate statele și popoarele lumii că Republica Socialistă România, poporul român vor pune și în viitor în centrul activității internaționale lupta pentru dezarmare, pentru dezarmarea nucleară și eliminarea tuturor armelor nucleare, pentru colaborare și pace cu toate națiunile lumii! **(Urale și aplauze puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu — Pace!", „Dezarmare — Pace!").**

Stimați tovarăși,

La încheierea lucrărilor Conferinței Naționale asigurăm încă o dată partidul, întregul popor că hotărîrile adoptate în deplină unanimitate dau o minunată perspectivă dezvoltării tot mai puternice a patriei noastre, ridicării ei pe noi trepte de progres, spre culmile înalte ale civilizației comuniste.

Să ne întoarcem la locurile de muncă cu hotărîrea fermă de a acționa cu toate forțele în vederea realizării tuturor acestor obiective, de a face totul ca, în anii 2000, în România să triumfe pe deplin principiile socialiste și să trecem spre comunism! **(Urale și aplauze puternice, prelungite; se scandează îndelung „Vom munci și vom lupta, țara o vom înălța!").**

Să dezvoltăm tot mai puternic spiritul revoluționar, să acționăm, în orice împrejurare, ca adevărați comuniști, revoluționari, să servim, în toate împrejurările, poporul, partidul, socialismul și pacea! **(Aplauze și urale puternice, îndelungate; se scandează „Ceaușescu — P.C.R.", „Ceaușescu și poporul!").**

Cu numai cîteva zile înainte de Conferința Națională s-a născut al 23 000 000-lea locuitor. Sîntem un popor de 23 de milioane de oameni! **(Aplauze prelungite).** Este necesar ca — în numele acestor 23 de milioane de oameni, și care cresc în continuare — să facem totul pentru dezvoltarea patriei noastre, să le asigurăm un viitor luminos, o viață în pace și colaborare! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!").**

Să dezvoltăm puternic sentimentul patriotismului revoluționar, dragostea față de țară, de trecutul ei glorios! Să acționăm întotdeauna în spiritul acestui patriotism socialist, să facem totul pentru întărirea independenței și suveranității patriei noastre — România! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu — România, stima noastră și mîndria!").**

Urez tuturor participanților la Conferință, comuniștilor, întregului popor nou și tot mai mari succese în muncă și viață, multă sănătate și fericire! **(Aplauze și urale puternice, prelungite; se scandează îndelung „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!", „Ceaușescu — România, stima noastră și mîndria!". În sală răsună puternic urarea tuturor participanților la Conferință: „Ceaușescu, la mulți ani!").**

Aceasta mă determină să adresez — aflîndu-ne cu puțin înainte de Anul Nou — întregului partid, întregului nostru popor un An Nou cu succese tot mai mari, multă sănătate! **La mulți ani!**

Declar închise lucrările Conferinței! **(Aplauze și urale puternice; se scandează îndelung „Ceaușescu, la mulți ani!", „Ceaușescu să trăiască — România să înflorească!". Într-o atmosferă de puternică însuflețire, toți cei prezenți în marea sală a Conferinței se ridică în picioare, aclamă și ovaționează minute în șir, în deplină unitate, pentru Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a întregii națiuni —, pentru secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu).**

Doar ție partid

Cîntec dat în muguri de-oș fi
de lumina zorilor limpezit
toate-nfloririle mele
și le-aș aduce ofrandă ție
eu, fericitul, doar ție partid.

Pribegit de-aș umbla peste mări,
peste țări cu sufletul vid
asemenea pulberii bătută întruna de vînturi
la tine m-aș întoarce precum pruncul
la sînul mamei sale, doar la tine partid.

Cu tot ce e știut și neștiut în mine,
încă tînăr de iubire avid
îți aparțin cum rodul aparține semințel,
cum fapta aparține gîndului
cu toate bătăile inimii, doar ție partid.

VIOREL VARGA ■

Țara în zilele Conferinței

Ca o singură inimă, cu nebiruita putere a faptei

Construcția navelor se măsoară în clipe

planșetele proiectanților pulsează mai tare

Institutul de cercetare științifică și inginerie tehnologică pentru construcții navale Galați. Aici se nasc, pe planșete, vapoarele românești. Aici a produce înseamnă a crea. Aici clipa trebuie să nască idee. Oamenii gîndesc și concep într-un timp al neodihnei, al performanțelor, al autodepășirii pentru că navele de astăzi sînt uzine complexe.

— Cerințele construcției navale din actualul cincinal, ne spune tovarășul Lucian Aburel, directorul institutului, membru al Consiliului Național al Științei și Învățămîntului, au la bază unul dintre obiectivele de cea mai mare importanță stabilite de Congresul al XIII-lea al partidului: realizarea de nave care, pînă în 1990 să fie în proporție de 95 la sută la nivelul construcției mondiale, iar între 2 și 5 la sută din produse să se situeze deasupra acestui nivel.

Nu se poate spune că, la o primă vedere, obiectivele pe care și le propune colectivul de muncă de aici nu par ambițioase. Par, dar sînt pe deplin realizabile pentru că institutul a demonstrat că dispune de suficiente rezerve de inteligență tehnică în fața căreia nu există obstacole pe drumul realizării unor produse „de vîrf". Ni s-a demonstrat că pentru „intrecerea cu lumea" s-a alcătuit aici un adevărat plan strategic, cu detalii și ansamble tactice, care are înscris ca moto: „produse ieftine, calitate ireproșabilă, soluții noi, timp scurt de proiectare și execuție".

Și rezultatele n-au întîrziat să se arate. Le întîlnești în proiectele feribotului de 12 000 tdw, ale vrachierelor de 65 000 și 165 000 tdw ale cargoului universal de 15 000 tdw, sau ale altor nave cu destinații ultraspeciale. Exemplele despre ceea ce înseamnă astăzi proiectarea în construcția navală pot continua. Bunăoară, dacă ne referim numai la cargoul universal de 15 000 tdw construit la Șantierul naval din Galați, față de proiectul de bază care ingloba destule elemente de noutate și comparabilitate pe plan mondial, prin analize succesive, idei originale și soluții tehnice noi, rod al unor îndelungate cercetări și testări, greutatea corpului navei a fost redusă cu aproape 10 la sută, adică cu 400 de tone.

— Pornim de la ideea, arată directorul institutului, că a munci, a crea, a fi competitiv pe plan mondial înseamnă a te pregăti, a cerceta, a gîndi o navă și a o executa la nivel mondial. Sîntem dotați cu o bază de cercetare hidrodinamică, cum puține țări din Europa sînt înzestrate. În aceste eforturi noi vedem importanța strategică pe care conducerea partidului, însuși secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, o acordă construcțiilor navale.

Munca oamenilor de aici este o bătălie continuă, aprigă, tenace, o permanentă competiție a minții pentru ca navele ce poartă la catarg tricolorul românesc să fie într-adevăr românești în totalitate. Cineva îmi spunea că orele petrecute cu ochii concentrați asupra hîrtiei de pe planșetă, în fața ecranelor calculatoarelor, în laboratorul de rezistență la înaintare, deci munca acestor oameni, de zi și de noapte, nu ar avea nimic spectaculos în ea. Nimic mai greșit. Fiecare grad de unghi cîștigat la profilul activ al navei, fiecare kilogram mai mult adăugat la încărcătura utilă, fiecare nod în plus realizat la viteză, cu aceeași putere a motoarelor este o clipă cîștigată ce va rămîne în istoria construcțiilor navale ca rod al inteligenței tehnice românești.

MIRCEA IONESCU ■

Beneficii — cu şase luni mai devreme

Binele se naşte din munca tuturor

Recenta hotărîre a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. care, la propunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, a stabilit ca, începînd din acest an, 50 la sută din fondul de participare la beneficii să fie plătit oamenilor muncii în cursul lunii decembrie, pînă la sfîrşitul anului, iar restul de 50 la sută în prima parte a anului următor, după încheierea bilanţului general reprezintă încă o măsură concretă în vederea creşterii nivelului de trai al oamenilor muncii şi cointeresării acestora la realizarea sarcinilor de plan. În cadrul şedinţei, Comitetul Politic Executiv a analizat modul în care se realizează prevederile planului pe luna decembrie şi a stabilit ca guvernul, ministerele, centralele industriale şi întreprinderile, toţi oamenii muncii să ia măsuri hotărîte pentru a asigura realizarea integrală a prevederilor stabilite, pentru a încheia planul pe luna decembrie şi pe întregul an în bune condiţii. Or, faptul că analizarea bunului mers în economie este urmată de o hotărîre privitoare la acordarea mai devreme a unei însemnate părţi a beneficiilor devine grăitoare în a sublinia legătura strînsă între contribuţia la realizarea sarcinilor de plan şi nivelul de trai, de obţinerea unor venituri suplimentare. Această hotărîre este de natură să ducă la o şi mai mare creştere a răspunderii şi cointeresării colectivelor de muncă în realizarea obligaţiilor care le revin şi să-i recompenseze pe cei care, pe parcursul unui an, au fost la înălţimea răspunderii acordate. Concret, în cursul lunii decembrie, cota de 50 la sută din fondul de participare la beneficii se va plăti astfel : pentru oamenii muncii cu o retribuţie de pînă la 2 500 lei, suma ce se va plăti va fi de 15 la sută din fondul lunar de retribuire, pentru oamenii muncii cu o retribuţie între 2 500—3 500 lei, suma ce se va plăti va fi de 12 la sută din fondul lunar de retribuire, pentru oamenii muncii cu o retribuţie de peste 3 500 lei, suma ce se va plăti va fi de 10 la sută din fondul lunar de retribuire. După cum s-a stabilit, calculul general al fondului de participare la beneficii şi plata diferenţei pe întregul an 1987 se vor face în prima parte a anului viitor, la încheierea activităţii pe bază de bilanţ.

Semnificaţia acestei hotărîri se amplifică şi prin faptul că determină o creştere a cointeresării celor ce muncesc şi întăreşte legătura dintre realizări şi beneficii. Or acestea pot fi atinse numai printr-o creştere accentuată a producţiei, prin reducerea mai accentuată a cheltuielilor materiale, prin sporirea calităţii, prin realizarea de economii de materiale şi energie, prin livrări suplimentare la producţia pentru export. Într-o proporţie directă cu aceste preocupări şi izbînzi ale bunilor gospodari vor creşte şi veniturile realizate de fiecare om al muncii, de fiecare colectiv. O asemenea atitudine, generată de recenta hotărîre a Comitetului Politic Executiv, amplificată la nivelul întregii economii este menită să asigure o creştere mai susţinută a venitului naţional, al avutului societăţii şi a bugetului fiecărei familii în parte. Bazată pe principiul echităţii socialiste, recenta hotărîre a avut un profund ecou în conştiinţa oamenilor muncii din întreaga ţară. Ferm hotărîţi să facă totul pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan, ei au găsit în hotărîrea adoptată temeiuri pentru intensificarea eforturilor, o cale limpede spre accelerarea dezvoltării societăţii şi a bunăstării fiecăruia.

În grupajul de articole publicat în această pagină, redactorii revistei noastre au încercat să surprindă gîndurile şi sentimentele cu care oameni ai muncii din diferite locuri fierbinţi ale acestor zile de muncă susţinută au primit recenta hotărîre adoptată la propunerea secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu.

Încrederea care ne obligă

Hotărîrea adoptată de Comitetul Politic Executiv al Comitetului Central al P.C.R. din 11 decembrie a.c. şi-a găsit deplină aprobare şi în rîndul colectivelor de oameni ai muncii gălăţeni care, în aceste zile istorice, pline de o înaltă efervescenţă revoluţionară, cînd în Capitala patriei abia şi-a încheiat lucrările Conferinţa Naţională a partidului, îşi manifestă adeziunea lor revoluţionară la politica înţeleaptă, de înalt umanism socialist a partidului, prin cuvinte de cinstire, sentimente de aleasă recunoştinţă, fapte de muncă reprezentative.

Întreprinderea judeţeană de producţie industrială şi prestări de servicii din Galaţi este o unitate bine cunoscută atît în ţară cît şi peste hotare. Gama largă de produse industriale şi bunuri casnice care se fabrică aici, peste 1 000, exigenţa pe care o manifestă întregul personal muncitor pentru calitate, durabili, util şi frumos face ca drumul produselor dintre creaţie, execuţie şi vînzare să fie foarte scurt.

Dorinţa de afirmare a unui colectiv tînăr dar ambiţios, pregătirea sa profesională deosebită s-au concretizat în acest an prin importante rezultate. Planul a fost îndeplinit încă din prima decadă a lunii decembrie, ceea ce a creat posibilitatea să se realizeze suplimentar pînă la sfîrşitul anului un volum de producţie de peste 15 milioane lei. De asemenea, a fost îndeplinit planul la export pe devize libere, iar pe relaţia ţări socialiste a fost realizat în proporţie de 200 la sută.

— Beneficiile pe care le-a obţinut în acest an colectivul nostru de muncă, ne spunea zilele acestea tovarăşul inginer Teodor Oprică, directorul întreprinderii, sînt importante, iar valoarea fondului de participare la beneficii se ridică la peste un milion de lei. În noile condiţii, în spiritul Hotărîrii Comitetului Politic Executiv al Comitetului Central al P.C.R., jumătate din aceste beneficii le vom plăti oamenilor noştri în cursul acestei luni, iar restul după încheierea bilanţului general, în prima lună a anului viitor. Această măsură luată din iniţiativa secretarului general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, este o nouă şi grăitoare dovadă a grijii constante pe care partidul şi statul nostru o poartă faţă de condiţiile de muncă şi de viaţă ale tuturor oamenilor muncii.

În acelaşi timp, aceste importante stimulente materiale constituie şi pentru colectivul nostru de muncă un puternic imbold pentru intense şi stăruitoare eforturi la obţinerea unor noi realizări astfel încît, aşa cum sublinia secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, în magistrala cuvîntare rostită de la înalta tribună a Conferinţei Naţionale a partidului, să folosim cu randament superior utilajele din dotare şi fondul de timp, să gîndim, să creăm şi să transpunem în practică cele mai potrivite soluţii pentru realizarea integrală a sarcinilor de plan în anul viitor şi creşterea substanţială a productivităţii muncii.

MIRCEA IONESCU ■

Să răspundem exemplar!

Muncesc în cadrul puternicului colectiv al Întreprinderii de maşini agricole „Semănătoarea", citadelă a progresului în agricultura noastră socialistă. Implicaţi direct în marea bătălie pentru o agricultură modernă, eu şi colegii mei înţelegem să ne facem astfel datoria patriotică de a participa prin toate forţele noastre la dezvoltarea economiei ţării, convinşi fiind că de munca noastră, de calitatea ei, depinde bunăstarea noastră.

Am luat cunoştinţă cu profundă satisfacţie de propunerea făcută de secretarul general al partidului, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, cu prilejul recentei şedinţe a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. de a se plăti, pînă la sfîrşitul acestei luni, jumătate din fondul de participare la beneficii. Această măsură, dovedind grija statornică a partidului pentru creşterea calităţii vieţii, pentru ridicarea permanentă a nivelului de trai, devine pentru noi un nou imbold de a ne angaja cu toate forţele în îndeplinirea sarcinilor ce ne revin. Ceea ce se cere astăzi oricărui colectiv de oameni ai muncii este un plus de calitate şi eficienţă în activitatea zilnică, creşterea responsabilităţii fiecăruia în onorarea înaltelor comandamente ale edificării societăţii socialiste multilateral dezvoltate în România.

Noua măsură, demonstrînd încă o dată grija fierbinte a tovarăşului Nicolae Ceauşescu, dragostea sa faţă de întregul popor, ne obligă să ne intensificăm eforturile pentru traducerea în viaţă a programelor de perfecţionare a organizării

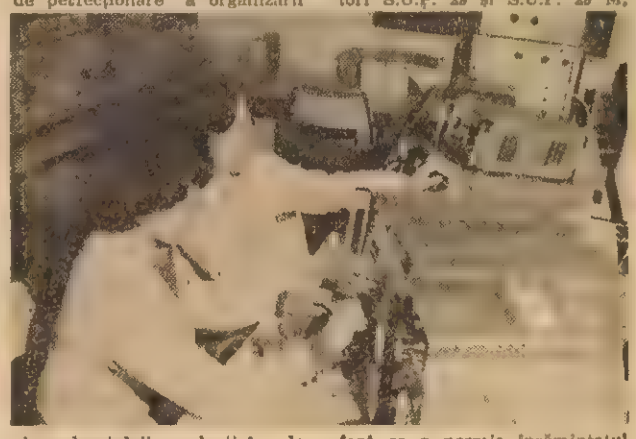

şi modernizării producţiei, de creştere a productivităţii muncii, de ridicare a nivelului tehnic şi calitativ al produselor noastre, eforturi de care, o ştim bine, depinde realizarea unei agriculturi capabile să asigure producţii înalte, contribuind astfel la bunăstarea noastră. Sîntem hotărîţi să răspundem acestei noi dovezi a grijii partidului prin mobilizarea tuturor capacităţilor noastre creatoare, printr-o muncă dăruită, să fim fiecare la locul lui de muncă harnici şi exemplari.

GHEORGHE SARU
strungar la Întreprinderea de maşini agricole „Semănătoarea"

Convingătoare mărturie

Am aflat şi eu, cu multă bucurie şi satisfacţie, de recenta Hotărîre a Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., luată la propunerea tovarăşului Nicolae Ceauşescu, secretarul general al partidului şi preşedintele republicii, ca, începînd chiar din acest an, 50 la sută din fondul de participare la beneficii să fie plătit oamenilor muncii încă din luna decembrie. Cred sincer că această măsură este binevenită, ea constituind o nouă şi convingătoare dovadă a grijii pe care partidul, personal tovarăşul Nicolae Ceauşescu, o manifestă faţă de necontenita ridicare a nivelului de trai al tuturor oamenilor muncii din patria noastră.

Ca unul ce fac parte dintr-un colectiv fruntaş, distins pentru realizările sale de două ori cu Ordinul Muncii clasa a III-a şi a II-a, apreciez, la fel cum sper că apreciază toţi tovarăşii mei de muncă, întregul popor, că noua măsură constituie în acelaş timp un puternic imbold pentru a munci mai bine, cu şi mai mult spor. Pentru noi bucuria este amplificată şi de faptul că harnicul nostru colectiv va încheia şi acest an cu un bilanţ deosebit de rodnic. Raportăm că, muncind cu neobosire, urmînd întocmai îndemnurile şi indicaţiile iubitului nostru conducător de partid şi de ţară, încă din ziua de 11 decembrie a.c., am izbutit să ne realizăm planul anual la toţi indicatorii, ceea ce va permite ca, pînă la finele anului, să depăşim cu peste 25 milioane lei prevederile la producţia marfă, să sporim substanţial beneficiile. Acest spor va fi realizat pe seama creşterii peste plan a productivităţii muncii şi prin reducerea necontenită a cheltuielilor. Concret, el se regăseşte deja în depăşirea producţiei fizice cu 1 000 de cabine climatizate pentru tractoarele de 65 şi 45 cai-putere, 100 de combine universale siloz, 100 de remorci pentru furaje, 500 dispozitive de recoltat porumb. În prima parte a lunii august şi în septembrie a.c., cu eforturi susţinute, în răstimp de circa 40 de zile colectivul I.M.A.-ului Roşiori de Vede a încheiat acţiunea de modernizare a celor 17 000 de semănători S.U.P. 29 şi S.U.P. 29 M, fapt ce a permis însămînţatul la timp şi în bune condiţiuni a păioaselor de toamnă. Toate aceste succese noi le-am dedicat cu bucurie Conferinţei Naţionale a partidului.

Noii dovezi manifestate de conducerea partidului faţă de oamenii muncii, faţă de îmbunătăţirea continuă a condiţiilor noastre de muncă şi viaţă, îi vom răspunde cu noi fapte exemplare. Împreună cu tovarăşii mei, voi depune şi pe mai departe întreaga putere de muncă pentru ca I.M.A. în care lucrez să obţină realizări tot mai mari, să-şi menţină locul fruntaş pe care îl ocupă în întrecerea socialistă pe ramură, pentru a contribui din plin la introducerea progresului tehnico-ştiinţific în agricultura noastră socialistă angajată pe calea noii revoluţii agrare.

DUMITRU CHIRIŢĂ
lăcătuş-mecanic la I.M.A. Roşiori de Vede

Stimulent pentru noi succese

Pot afirma că rezultatele obţinute în întreprinderea noastră sînt pe măsura eforturilor proprii, a organizării mai bune a procesului tehnologic, a gospodăririi cu eficienţă sporită a materialelor şi materiilor prime, a creşterii productivităţii muncii. Ca urmare, în perioada care a trecut din acest an, la 30 noiembrie Întreprinderea „Tehnoton" — Iaşi a realizat producţia pentru export pe întregul an. Am depăşit producţia fizică pînă în prezent cu 3 500 bucăţi radiocasetofoane. La baza acestor rezultate stă creşterea productivităţii muncii, depăşită cu 15 200 lei pe fiecare om al muncii. Măsura aprobată de Comitetul Politic Executiv al C.C. al P.C.R. ca începînd din acest an jumătate din fondul de participare la beneficii să fie atribuită oamenilor muncii pînă la sfîrşitul anului ne stimulează şi mai mult în realizarea sarcinilor. Ne-am convins încă o dată că acţionînd pentru creşterea eficienţei economice creăm condiţii trainice pentru sporirea propriei bunăstări, că numai de munca noastră, de munca întregului popor depind ritmurile progresului, adoptarea de noi măsuri pentru creşterea nivelului de trai al oamenilor muncii.

VIORICA VICIRIUC
maistru la Întreprinderea „Tehnoton" — Iaşi

Recunoştinţa noastră e fapta

Am primit cu deosebită emoţie hotărîrea conducerii superioare de partid privind acordarea, la sfîrşitul anului 1987, a 50 la sută din beneficiul pe acest an, considerînd că, într-un fel, este o recunoaştere a meritelor diferitelor colective de oameni ai muncii din întreaga ţară, printre care şi cei cîteva mii de la Întreprinderea de prelucrare a aluminiului din Slatina. Faţă de primele trei luni ale anului 1986, producţia netă a crescut cu 4 la sută, producţia marfă vîndută şi încasată cu 5,2 la sută, beneficiul cu 13 la sută. Cheltuielile totale la 1 000 lei producţie marfă au fost reduse cu 1,1 la sută, iar cheltuielile materiale la 1 000 lei producţie marfă au fost reduse cu 0,69 la sută. Exportul fizic pe relaţia devize convertibile a crescut cu 18,8 la sută. Acordarea, în luna decembrie, a unei părţi de 50 la sută din fondul de participare la beneficii constituie un factor de stimulare a noastră la îndeplinirea sarcinilor de plan pe luna decembrie, precum şi în pregătirea anului 1988, an care reprezintă creşteri importante la mulţi indicatori : la producţia fizică, 33 la sută, la producţia marfă 27 la sută, la beneficii, 200 la sută, la export 68 la sută. Beneficiarii sînt, în primul rînd, muncitorii din secţiile de bază, care execută producţia la export (secţiile laminoare, table-benzi, folii şi ţevi sudate, extrudate), unde lucrează peste o mie de oameni (laminatori, finisatori, lăcătuşi, electricieni). Cei mai mulţi dintre ei depăşesc cuantumul de 3 500 lei, ca urmare a realizării ritmice a planului fizic şi a aplicării juste a sistemului de retribuire în acord global.

Aici, în întreprindere, am găsit-o pe cea care mi-a devenit soţie, avea numărul de marcă 880, eu, 1715. În întreprindere, am ajuns maistru. Avem doi băieţi. Cel mai mare, Constantin, care e adolescent, este elev la Liceul metalurgic. Pot spune că viaţa mea a început de aici. Şi nu ne putem concepe viitorul fără această întreprindere. Sîntem profund recunoscători conducerii superioare de partid nu numai pentru că, prin recenta hotărîre, ne acordă de fapt o retribuţie suplimentară, ci şi pentru că, în urmă cu mai bine de un deceniu, în primii ani ai aluminiului românesc, atunci cînd stîngăcîile noastre ne împiedicau să facem din I.P.A. o întreprindere rentabilă, ne-a privit cu înţelegere şi generozitate, ne-a insuflat spirit revoluţionar, ne-a acordat retribuţii bune, pentru ca, acum, fată, să dovedim valoarea viziunilor sale, că noi, muncitori ai pămîntului în urmă cu două decenii, am putut deveni unii dintre cei mai buni meseriaşi în aluminiu, din lume.

CONSTANTIN BARBU
maistru la Întreprinderea de prelucrare a aluminiului Slatina

DESPRE SPIRITUL REVOLUȚIONAR

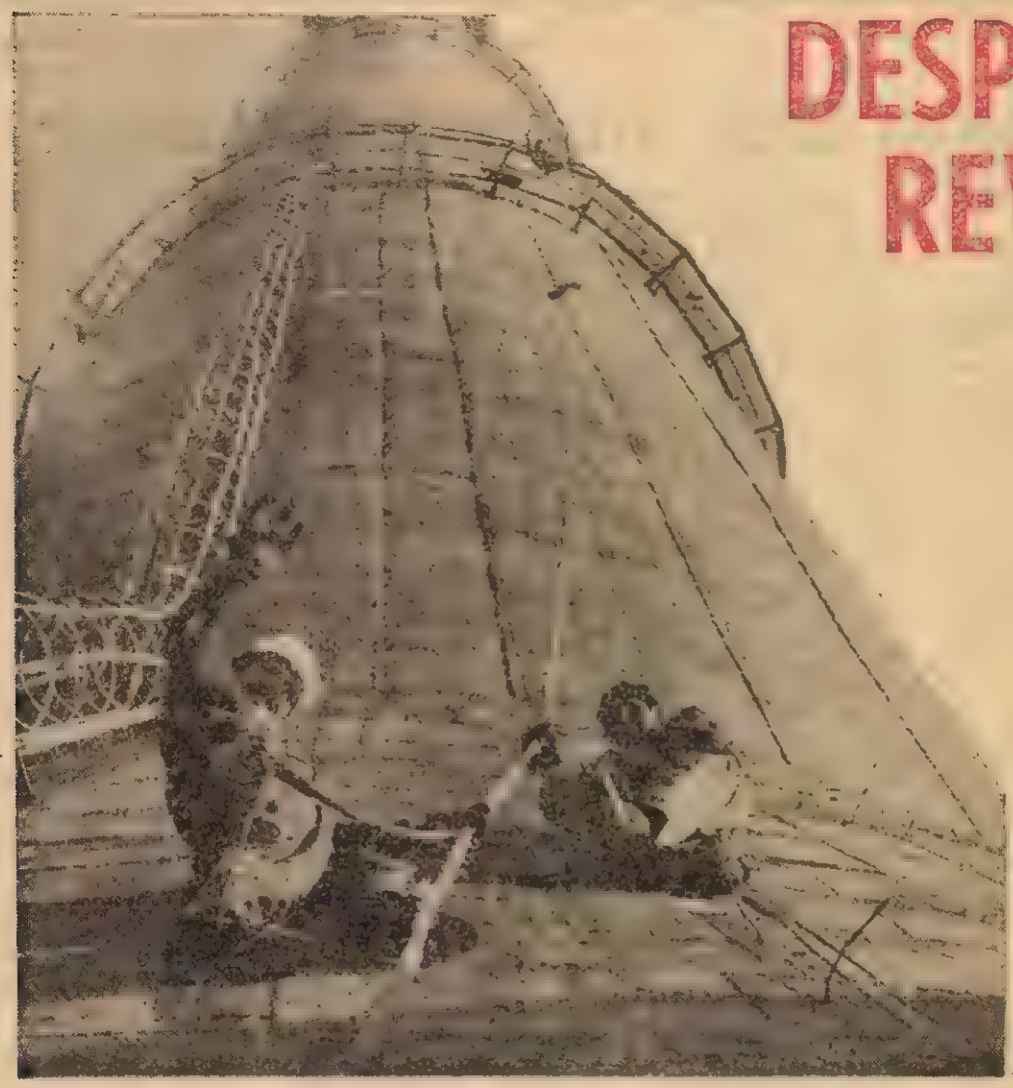

Componentă fundamentală în geografia morală a fiecărui comunist, spiritul revoluționar dă adevărata măsură a revoluționarului angajat plenar în înfăptuirea politicii partidului. Atitudine definitorie pentru conștiința revoluționară, el direcționează întreaga viață și muncă a comunistului de omenie. Astăzi, a fi revoluționar înseamnă să așezi pe primul plan înfăptuirea neabătută a principiilor eticii și echității socialiste, interesele generale ale societății, să militezi pentru afirmarea noului, să nu renunți în fața greutăților, să dai dovadă de abnegație și spirit de sacrificiu. Toate acestea dau spiritului revoluționar și o dimensiune eroică. Iar faptele de muncă, expresia cea mai vie a acestei nobile trăsături umane reprezintă modul de a-ți face, clipă de clipă, din fiecare sarcină o cauză fundamentală. Ele dau măsura contribuției fiecăruia în locul său de muncă la desăvîrșirea unei impresionante construcții — România de mîine.

Fotografie de ELENA GHERA

Prețul unui pas înainte

În 1980, cînd Ștefan Bogar a fost numit director al I.A.S.-ului din Nădlac, existau toate premisele ca lucrurile să continue pe vechiul făgaș. Întreprinderea agricolă avea un deficit de 20 de milioane și dacă el l-ar mai fi redus cu ceva ar fi putut spune că a îmbunătățit situația. A făcut ce-a crezut de cuviință. Multe lucruri mărunte și multe lucruri hotărîtoare. A renunțat la băgătorii de seamă din agricultură, a renunțat la bețivi, a redus îngrășămintele chimice la sînge, a renunțat la utilajele vechi și a introdus cuplurile de mașini, a permanentizat oamenii buni și a promis mult și s-a ținut de cuvînt. N-a trebuit să mintă pentru nimeni și oamenii l-au respectat pentru cinstea sa și, mai ales, pentru curajul său. I.A.S.-ul avea o mulțime de vaci, dar aproape două sute dintre ele erau tarate, îmbătrînite, sterpe. Îl împiedicau să facă un pas înainte. După unii putea și chiar trebuia să rămînă cu ele. A avut totuși o idee. Nu fără riscuri. Și acum are rețineri în a vorbi despre ce a făcut. Ar fi nedrept ca într-o bună zi să se găsească unul care să-l ia la întrebări. De fapt ce-a făcut? A adunat de pe la cooperative, de la particulari, de prin tîrguri două sute de vițele mici, de calitate, dar care nu aveau șanse să se împlinească pe la alții. Le-a adunat și le-a dus în cîmp la o fermă îndepărtată, unde nu le vedea nimeni. Le-a cerut tuturor șefilor de fermă să facă un efort în plus pentru a procura furajele necesare întreținerii acestor animale. Unii s-au temut, dar cei mai mulți l-au înțeles și l-au ajutat. Au muncit mai mult, s-au zdrobit și au procurat furaje și pentru vacile înregistrate și pentru cele „clandestine" în așa fel încît să nu sufere nici unele. După doi ani, cînd a scos din ele un lot de vaci tinere, viguroase, fertile le-a dus în grajduri și le-a scos pe toate cele bolnave și tarate, anunțînd fiorurile superioare că el dispune de două sute de vaci în plus și este dispus să le ofere oricui. Așa a rămas cu un efectiv sănătos. Cu el își putea pune la cale planurile de mers înainte. Într-o altă zi, cînd ceilalți se așteptau mai puțin, Ștefan Bogar a anunțat că, de mîine, șeful fermei 4 va fi Ioan Minzaf, un mecanizator de 45 de ani, om vechi în I.A.S., cu școală mai puțină dar cu o teribilă experiență a pămîntului. Inginerii din întreprindere și specialiștii de la direcția agricolă s-au opus. Cum poți să pui un tractorist în postul de șef de fermă, cînd ai atîția oameni cu studii superioare la îndemînă? Și iarăși a riscat Ștefan Bogar. Mulți au așteptat la colț pînă în toamna viitoare, cînd, la strînsul recoltelor, să-i spună directorului că au avut dreptate. Numai că toamna, ferma lui Ioan Minzat a realizat cele mai mari producții. Mecanizatorul Minzat a scos 9 200 de kilograme de grîu la hectar.

Multe alte asemenea lucruri a făcut Ștefan Bogar. Din fiecare ar fi putut să piardă, să iasă înfrînt. Și din fiecare a cîștigat. Anul trecut a obținut trei titluri de Erou al Noii Revoluții Agrare. Anul acesta a mai luat un titlu la grîu. Dar marea ambiția lui Ștefan Bogar se va derula începînd de la data de 1 ianuarie 1988. Cu cele opt sute de vaci întreținute după toate regulile zootehniei, el vrea să obțină cea mai mare producție de lapte pe cap de vacă furajată, să devină un fel de campion al României la producția de lapte. Asta pentru a demonstra tuturor care s-au îndoit de rostul acelui gest, dar mai ales sieși, ca o confirmare a vorbelor sale de fiecare zi, că, fără curaj nu poți face nici un pas înainte.

C. NISTORESCU

Fiecare moment e unul în care trebuie să ne grăbim

Vă mai amintiți de dr. ing. Artimon Bărbat? Timp de 10 ani, poate chiar mai mult, „s-a bătut" pentru tuful vulcanic. Și chiar dacă nu cu aceeași energie, încă își mai îndreaptă gîndul și preocupările spre această zonă de cercetare care l-a absorbit mulți ani de muncă, de idealuri, de speranțe. Ultima scrisoare, pe care ne-a expediat-o acum vreo 2 ani — și pe care ați putut-o citi în revistă — nu era și o ultimă „răbufnire" a bătăliei sale, era ca o ștafetă și ca o profesiune de credință în a nu renunța, chiar dacă actualele sarcini de serviciu nu se mai leagă direct de vechea pasiune.

Valorificarea tufului vulcanic nu este o chestiune minoră și în definitiv, nici o chestiune particulară a celor care s-au dedicat. De-a dreptul vulcanic, cu toată dărnicia și competența acestei idei majore pentru binele țării. Dar alții au înmormîntat-o, prin indiferență, învăluind în haina prudenței și responsabilității, propria lor comoditate sau neputință. Punerea în valoare a acestei bogății naturale existente din belșug în Munții noștri Carpați este obiectul unuia din multiplele programe ale cercetării științifice și tehnologice naționale menite să asigure, prin forțe proprii, economiei naționale, mai multe materii prime, surse energetice, tehnologii avansate, competitivitate ridicată a produselor, un progres mai rapid al întregii societăți. Necesitînd o abordare pluridisciplinară, unind astfel specialiști din mai multe institute, instituții, unități de învățămînt superior din întreaga țară. Programul tufului vulcanic a avut și are drept coordonator al acestei inteligențe, un colectiv din Institutul de cercetare, proiectare și inginerie tehnologică pentru substanțe nemetalifere din Cluj-Napoca. Acel colectiv condus, mulți ani, de dr. ing. Artimon Bărbat. Cum arătam, în numeroasele noastre articole pe această temă, la ora actuală știm foarte multe lucruri despre potențialul, calitățile, domeniile și posibilitățile de utilizare ale zeoliților naturali din țara noastră. Avem identificate zăcămintele, evaluate rezervele, clasificate pentru domenii de folosire, după calitatea, compoziția și structura lor mineralogică și chimică, avem puse la punct, și testate în piloți industriali, tehnologii de extracție și de prelucrare, după destinații, stăpînim — prin experimente de laborator și chiar la scară de unu pe unu, la scară industrială, cum s-ar spune — multe domenii de utilizare, cu rezultate remarcabile, dar n-avem beneficiari. Am adus la cunoștință, la vreme, rezultatele experimentărilor în domeniul agriculturii — pentru însănătoșirea structurii unor soluri, mai ales a celor sărăturate, pentru zootehnie, ca stimulent în hrana păsărilor și a animalelor, dovedindu-se excelent în prevenirea și ca adjuvant în tratarea unor boli, ce creează moline și astfel pierderi mari în stupeluri, în horticultură, dovedindu-se un stimulent deosebit în creșterea, maturarea și precocitatea multor soiuri și specii de legume. Cercetările, experimentările pe mari loturi de păsări și animale, ca și girul științific de necontestat al prof. univ. dr. ing. Vasile Hațleganu, șeful catedrei de horticultură de la Institutul Agronomic din Cluj-Napoca, lucrările publicate în reviste de specialitate din țară și de peste hotare, analizele comparative cu loturile martor, cu studiile și rezultatele obținute în țări cu o largă experiență în utilizarea tufului vulcanic pentru zootehnie n-au convins prin nimic și n-au urnit lucrurile din loc, în vederea generalizării metodelor și tehnologiilor puse la punct la nivelul Ministerului Agriculturii. Sîntem tot în faza experimentărilor. Am publicat din nou, alte rezultate ale altor experimentări întreprinse de facultatea din Cluj-Napoca, dar tot în același punct am rămas.

La fel stau lucrurile și privind aplicațiile în domeniul epurării și purificării apelor reziduale, în cel energetic, ca și în altele de care ne-am ocupat la timpul cuvenit. Doar constructorii sînt convinși — au înainte o experiență milenară în construcția de case, edificii și monumente din blocuri de tuf vulcanic —, dar nu este și cel mai eficient, mai rentabil mod de a valorifica o asemenea bogăție naturală a țării. Fondurile cheltuite pentru cercetare, cum se amortizează? Ele au fost investite pentru a aduce altele. Este momentul să ne grăbim, în lumea de azi, tehnologiile se perimează rapid.

CICI IORDACHE ADAM

Teoria ca teoria, dar și în această privință importantă este acțiunea practică!

Țes nu numai fire ci și idei

În acea zi, la Întreprinderea Relon-Panduri toți ochii erau ațintiți asupra unela din liniile de fabricație. Un partener extern își modificase în ultimul moment preferințele privind o țesătură. Trebuiau operate schimbări pe loi, pe colo, cam prin punctele esențiale ale tehnologiei. Inginera șefă Aurelia Ciobotaru e ca argintul viu, o întîlnești prin toate halele. Nu dă dispoziții, ci se sfătuiește cu oamenii asupra celor mai adecvate soluții. Are 34 de ani și textilismul în sînge. Inginera șefă nu a uitat nici un moment de tehnologul care era acum cîțiva ani, așa că, acum, în făptura micuță și energică și-au dat mîna spiritul organizatoric cu flerul de specialistă. Are o sumedenie de idei tehnice, și o zgîrcită cu vorbele despre munca ei. „Sînt doar o rotiță într-un mecanism, sau mai bine spus, un fir din țesăturile noastre. Important e cum se prezintă ansamblul". Și ansamblul va arăta și de această dată ireproșabil. S-a obținut urgent materia primă, ieri s-a țesut urzeala nouă, azi bătătura, iar pentru mîine, s-a pregătit finisarea imprimeului cu arabescuri inspirate de culori și desene. Întreprinderii i-a plăcut totdeauna să se recomande cu o carte de vizită pe care scrie: calitate și promptitudine. De altfel, așa cum ne demonstra cu cifrele pe masă șefa planului, Gabriela Grigorescu, exportul a fost depășit pe aceste 10 luni cu 3 la sută, iar producția-marfă, constînd din țesături tip mătase sau impermeabilizate pentru îmbrăcăminte, precum și din textile pentru industrie, s-a realizat în proporție de 101,3 la sută. „Producția e un fel de relație matematică cu mai mulți termeni ca: înnoirea produselor, modernizarea, productivitatea, consumurile, siguranța în funcționare și, nu în ultimul rînd, o materie pretențioasă și delicată: conștiința celor aflați în fața mașinilor, ne spune directorul general adjunct Gheorghe Bolan. Soluția finală a acestei ecuații căutăm să o aflăm îmbunătățind acești parametri. Încercăm să fim în pas cu ritmul de sprint ai modei fără să pierdem din vedere criteriul economicității". Relon-Panduri se prezintă în acest an cu 48 la sută din produse noi. Inginera Maria Dumitraciuc de la creație a adunat în ele cele mai frumoase flori ale cîmpului, jocuri de forme și culori în degradeu. La fel, materialele de căptușeală, — rezistente, funcționale, în culori vesele. Toate se prezintă nu numai moderne ca aspect, ci și ca fabricație, deoarece sînt mai ușoare, reducîndu-se consumul specific de la 126 la 85. Și dacă la planșetă, pe o foaie de calc, cea care schițează designul viitorului material este mîna talentată a creatorului, pe mii de metri de țesături, ridicate în falduri pînă la tavan, această adevărată pictură este transferată de o mașină sofisticată de imprimat. Ei bine, acest utilaj din Elveția începuse să „gîfîie" datorită plăcilor electronice de comandă. Acestea sînt cele care programează sincronizarea perfectă a culorilor și desenelor. Chiar marea firmă elvețiană le procurase de la o fabrică specializată din S.U.A. Dacă elvețienii fuseseră obligați datorită complexității mici jucării electronice deștepte să apeleze la americani, conducerea de la Relon s-a gîndit să apeleze la atelierul mecano-energetic din fundul curții. Inginerul Gabriel Iliescu și ceilalți colegi ai săi au studiat luni de zile, au testat zeci de variante și, pînă la urmă, au construit niște plăcuțe originale, cu componente românești, mai sensibile decît cele de peste Atlantic. În fabrică, oamenii s-au învățat să nu țeasă numai fire, ci și idei. Pe maistrul Constantin Barbu îl nemulțumea faptul că mecanismul de control al firului de urzeală era cam leneș, și nu oprea la timp mașina cînd fibra se rupea. Apăreau defecte în material. Nu a dat din mînă, „merge și așa". „La export țesătura trebuie să fie uniformă ca luciul apei. Tot dădăcind mașinăria, am observat că sistemul de veghe al firului de bătătură e mai prompt și mai rapid. Mă gîndeam și la tramvai cum să îmbunătățesc această reglare. Într-o dimineață mi-a venit ideea de a cupla ambele comenzi pe sistemul firului de bătătură. N-am mai avut necazuri". Cu o soluție simplă s-au redus opririle accidentale ale mașinii cu 20 la sută. Pentru meșterul care nu stă liniștit cu capul pe pernă există probleme mari și mici. Căruciorul hidraulic pentru transportat sulurile se mai defecta, scăpa baloturile și oamenii le manipulau cu greutate. L-a modificat cu un șurub melc ingenios și acum este manevrat doar de un om în loc de doi. Meșterul Vasile Sima este și el dintre cei inoculați cu microbul inovațiilor. Răspunde de centrala termică, un fel de inimă energetică a zonei căci deservește și alte fabrici, și toți spun că în ea este atîta ordine și curățenie încît parcă ar fi în sufrageria lui de acasă. A montat un recuperator de mare randament pe purja continuă a cazanelor. „De ce să lăsăm apa fierbinte să încălzească tuburile canalizării și să nu preîncălzim cu ea alimentarea? Eu știu bine care este valoarea caloriei". Cu ce a găsit prin magazie a automatizat și degazarea apei de la cazane preîntîmpinînd coroziunea lor și prelungindu-le viața, fără întreruperi și reparații la tot pasul. „Sîntem cei ce simțim cel mai bine pulsul tehnologiei, și putem să ne dăm seama ce modernizări se pot aplica ne spune șefa compartimentului mecano-energetic Diana Iordache. Împreună cu proiectanții și cei de la AMIT-București și Metalul Roșu-Cluj am pus pe picioare noi tipuri de vaporizatoare continue, rame de uscat-termofixat și mașini de imprimat cu șabloane rotative, mai fiabile și de cîteva ori mai productive". Angela Coșereanu, Smaranda Niță, Elena Răcaru, lucrează la 5—6 războaie, fiecare cu cîte 6 000 de bătăi pe oră, țesînd materiale ca o spumă, fără nici un defect, în așa fel încît cum spunea Angela: „să dorim să le îmbrăcăm și noi".

FLORIN CONDURĂȚEANU

Să dorești și să cauți noul

Pe inginerul Gheorghe Dragomir l-am cunoscut într-unul dintre cele mai fericite și emoționante zile ale vieții sale și a tovarășilor săi de muncă — la cîteva ore după ce Combinatul de lianți și azbociment Fieni primise mult rîvnita distincție : Erou al Muncii Socialiste. Atmosfera era, firesc, sărbătorească. A fost o zi în care, de bună seamă, se putea sta mai puțin de vorbă pe îndelete.

La fel s-a întîmplat și de această dată. Locul părea schimbat și tot în mai bine.

Inginera Adriana Meanță pomenește cuvîntul „plăci" și realizez ce mi se păruse special la sosire întregul hol și scările intrării fuseseră placate. Marmură, nichel, sticlă... edificiu de mare lux. Dar nu e marmură, sînt contrazisă, e calcar. „Calcarul nostru, de sus, de la Lespezi, din cariera combinatului". Discuția se animă din nou. „Tovarășul director ne-a pus pe roate : Noi nu sîntem în stare să facem așa ceva ?" „Cam așa e — acceptă directorul. Cînd ne-am apucat de muzeu — 100 de ani de istorie a cimentului românesc — am găsit niște plăci care se făceau la Fieni prin anii 1927—1937. Sînt plăci din ciment cu o glazură la suprafață. Nu erau colorate, aveau un aspect destul de sumbru. Întotdeauna însă am fost de părere că ceea ce e valoros din tradiția înaintașilor noștri trebuie preluat și dus mai departe. Hai să facem și noi, am zis, și să încercăm să le colorăm, să fie mai luminoase. Am aflat că există un bătrîn în oraș care lucra pe vremea aceea. Adriana Meanță și Constanța Mândoiu l-au căutat pe Gheorghe Popa și-au stat zile întregi de vorbă. Acum bătrînul stă mai tot timpul în combinat. Pînă la urmă ne-am apucat de o corectare serioasă — așa se întîmplă prin lunile, iar acum avem primele rezultate."

„Rezultatele" sînt etalate pe masă. Plăci — ai zice faianță — într-o uimitoare colористică, desene grațioase, degradeuri fine, nuanțe delicate. „Am vrut să valorificăm experiența bătrînilor meșteri. Pînă la urmă am readaptat procedeul, folosind produse românești și am găsit și modalitatea coloritului. Important este că înlocuiesc faianța, care necesită două arderi. Plăcile acestea, din ciment, cu o glazură la suprafață, se usucă natural, în condiții normale de temperatură și umiditate. Nu numai că facem economie de combustibil, dar îl eliminăm total din procesul de producție. Sînt mult mai ieftine și cel puțin la fel de frumoase ca și faianța. În plus, fiind făcute din ciment, plăcile au o aderență mai mare la tencuială. Cimentul îl avem aici, iar vopseaua o luăm tot din județ, de la Fabrica chimică „Victoria" Tîrgoviște."

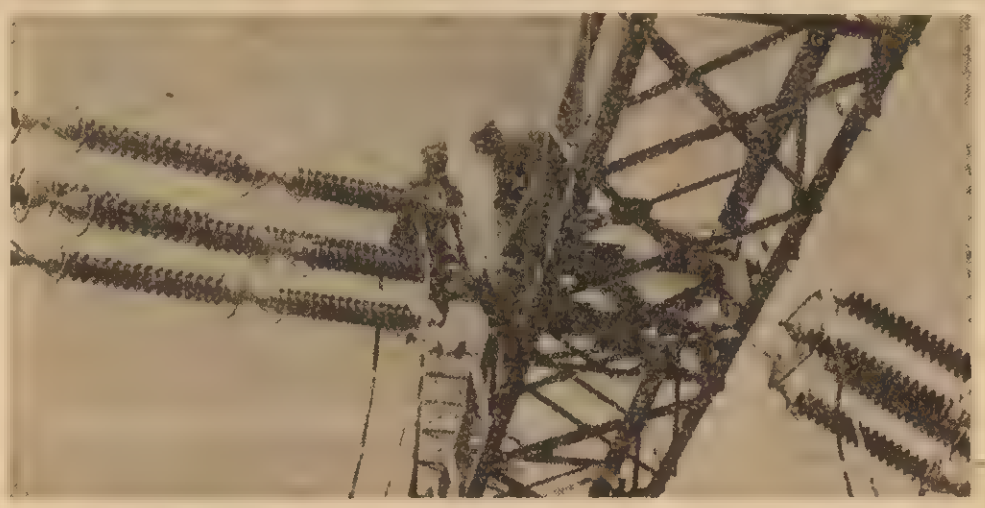

Oamenii cimentului de la Fieni — singurii cimentiști, după știința noastră, care-și diversifică producția — cînd se apucă de o treabă, o fac cu nădejde. În combinat a luat naștere acum un atelier, destinat acestui nou produs, s-au realizat din timpul și mîna lor o serie de utilaje, se lucrează la automatizare. Încurajați de rezultatele primei cercetări și-au început căutările pentru valorificarea calcarului. Se construiește un gater pentru tăierea plăcilor de calcar. La fel de impunătoare cu marmura, plăcile de calcar se dovedesc a fi mult mai rezistente. „Ne-am gîndit să le montăm întîi aici, la noi, să vedem cum se prezintă — la Club, la internatul Liceului industrial, în combinat." De prezentat, se prezintă, într-adevăr elegante și trainice. „Sigur, nouă ni se cere să facem ciment și-l facem. Dar, ne-am gîndit, nu putem să producem și altceva, ceva nou, cu ceea ce avem ?" A fost o idee și am muncit pentru ea. Am muncit toți, nu se poate spune că treaba a făcut-o un om sau altul. Am făcut-o noi, cimentiștii."

LIANA MOLNAR

Biruința e a celor care vor să gîndească

S-a spus, atît de drept, că adevărul trăiește pe lîngă cei care îi sînt prieteni. La fel și ideile care ajută lumea să facă un pas înainte. Ele există, ca și poezia, pretutindeni. Atîta doar că trebuie descoperite. Și dacă este nevoie să fii poet, ca să descoperi poezia acolo unde alții n-o văd, e foarte adevărat că pentru a descoperi o idee tehnică, bunăoară, pentru a o formula în beneficiul oamenilor, pentru a face din ea un bun al tuturor, de obicei se cere un antrenament special, o calificare înaltă, o educație întemeiată pe un autentic cult al muncii.

La Întreprinderea de subansamble și piese pentru mijloace de transport, din Oradea, directorul Gheorghe Măduța ne vorbește despre o seamă de mașini și instalații realizate cu mijloace proprii, prin autodotare. Chiar ne arată o parte din aceste utilaje, însoțind trecerea noastră prin cîteva secții ale întreprinderii cu comentarii de felul acesta : iată o mașină care prelucrează cheile pentru autoturisme și pe care ne-am făcut-o singuri pentru că altfel ne-ar fi costat 500 000 de dolari ; un strung care lucrează cît o echipă ; o mașină de șlefuit care înlocuiește munca a 70 de oameni. Toate aceste creații tehnice originale, aparținînd oamenilor întreprinderii, sînt automatizate, lucrează silențios, asigură productivității muncii o creștere substanțială iar calitatea pieselor fabricate respectă întru totul standardele. Desigur, lista exemplelor prin care se exprimă inițiativele întreprinderii și capacitatea de creație a oamenilor ei cuprinde zeci de mașini și instalații ori de procedee noi de lucru. Această listă nu poate fi cuprinsă în cîteva cuvinte. Dar trăgînd linie și adunînd, pentru a avea sintetic imaginea exactă a eforturilor făcute de întreprindere în această direcție, vom putea spune că aproximativ un sfert din fondurile fixe, din dotarea tehnică, au fost realizate prin autoutilare. Ceea ce e un fapt remarcabil, prin implicațiile lui, dacă ținem seama că întreprinderea aceasta se află pe un loc de primă importanță între unitățile ce colaborează la producția națională de autoturisme. Așa cum ne lasă să înțelegem chiar numele ei, întreprinderea face tot felul de piese pentru mijloacele de transport pe care le fabricăm în țară, de la motoarele și locomotive pînă la navele pentru mărfuri și călători, dar nomenclatorul produselor ei este profilat în primul rînd pe colaborarea cu fabricile producătoare de autoturisme. Valoric, aproximativ 9 la sută din piesele mașinilor „Dacia", „Oltcit" sau ARO se fabrică la Oradea. Cum spune și subinginerul Gheorghe Copos, responsabil cu activitatea de invenții-inovații, întreprinderea orădeană determină în bună măsură, prin activitatea sa, nivelul calitativ și cantitativ al producției din fabricile de autoturisme.

Această răspundere, bine știută de toți cei care lucrează aici, își găsește o semnificativă ilustrare și într-o știre de ultimă oră. Știrea, transmisă prin telex și semnată de secretarul comitetului de partid, Emil Țenț, și de inginerul Gheorghe Măduța, comunică obținerea unei realizări tehnice de prestigiu și de importanță economică deosebită în activitatea curentă a întreprinderii. Transcriem : „Întreprinderea noastră, angajată cu toate forțele în îndeplinirea și depășirea sarcinilor de plan, mobilizată de vibranta chemare de a întîmpina Conferința Națională a partidului cu noi și importante succese în activitatea de producție, raportează cu mîndrie patriotică realizarea în premieră națională și mondială a instalației automate pentru bicromatarea componentelor auto din aliaj de zinc, astfel încît aceste piese să poată funcționa în condiții climatice grele de temperatură, umiditate și salinitate.

Rămîne de adăugat că noua instalație — această premieră tehnică națională și mondială — asigură, în comparație cu procedeul folosit pînă acum, o reducere cu 95 la sută a consumului de energie.

Pe drept cuvînt se poate spune, așadar, că asemeni adevărului care trăiește pe lîngă acela ce-i sînt prieteni, ideile trăiesc pe lîngă cei care vor să gîndească.

D. CONSTANTINESCU

Trenul așteptat cu fanfară

Fotoreportaj de
Victor Nițâ
și Victor Rădulescu

Un drum care părea sortit să nu mai ajungă la capăt, iată-l înfăptuit în această epocă:

Calea ferată Deva — Brad

Un tren care unește istoria și prezentul Țării Moților de istoria și prezentul întregii țări, un tren care cinstește, prin prima sa cursă, lucrările Conferinței Naționale a partidului și cei 40 de ani de la proclamarea Republicii.

S-ar putea crede, cu un mic efort de imaginație, că șeful trenului, Cornel Ivan, este dirijorul fanfarei din Brad

Mai toate visele Țării Moților s-au împlinit anevoie. Dar pînă la urmă s-au împlinit, iar izbînda a fost cu atît mai mare. Să ne aplecăm o clipă asupra istoriei liniei ferate Deva — Brad, ax vital în destinul acestor meleaguri. A fost începută încă din anul 1939, dar repede abandonată. A fost reluată apoi în 1942, dar din nou tot în același mod abandonată. Drumul acesta de fier a fost reluat în 1960, cînd se credea că, în sfîrșit, resursele fiind acum exclusiv la decizia poporului, vom avea posibilitățile tehnice solicitate de dificultatea terenului. S-au construit atunci doar capetele liniei, adică două segmente, de la Deva la Stoeneasa-Crăciunești și de la Brad la Dealul Fetii. Din cei 36 de kilometri, cît urma să aibă întreaga linie, se construiseră doar 22,100 kilometri. Dar visul, oricît de anevoioasă ar fi fost înfăptuirea lui, trebuia împlinit. Cei 13,900 kilometri, oricît de strașnici păziți de puterile naturii, trebuiau să devină cale ferată. Abandonată și reluată, din nou abandonată și din nou reluată, linia ferată Deva — Brad a fost din nou atacată în urmă cu aproape 9 ani, într-o epocă în care multe asemenea proiecte imposibile au devenit posibile în care pe întreg cuprinsul patriei s-au ridicat zeci și zeci de ctitorii ce strălucesc în diadema unui timp pe care cu îndreptățită mîndrie îl numim Epoca Nicolae Ceaușescu.

Se părea, de-a lungul atîtor ani și la capătul atîtor încercări, că între Deva și Brad nu se putea construi o cale ferată. Dar și această prejudecată, asemenea atîtor altora, a putut fi învinsă abia de oamenii zilelor noastre. S-a împlinit astfel un vechi vis al Țării Moților, la fel de greu ca atîtea altele, în vara acestui an, cînd primul tren de marfă a călătorit de la Deva la Brad. Și s-a mai împlinit o dată, acum cîteva zile, adică vineri, 11 decembrie, cînd, în cinstea lucrărilor Conferinței Naționale a partidului și în cinstea aniversării celor 40 de ani de la proclamarea Republicii, primul tren de călători a făcut legătura între cele două străvechi orașe hunedorene, între Deva și Brad.

Peste uriașul și impunătorul viaduct de la Valea Cornelei, construit încă de-acum cîteva decenii, trece pentru prima dată un tren de călători

Drept înainte, dincolo de dealuri și munți, se află Bradul, un oraș care, prin acul tren, a ajuns ceea ce voia dintotdeauna să fie, o adevărată capitală a Țării Moților

Împodobită cu steaguri tricolore și roșii, gara din Deva, noua gară din Deva, o adevărată bijuterie arhitectonică a genului, trăiește, prin sutele de oameni care îl umplu peronul, o zi cu totul și cu totul deosebită. De undeva, din înaltul cerului senin ca lacrima, cad, ca o mirare, fulgi mari și albi, ca niște fluturi de primăvară. Privesc înspre cetatea care „străjuie" de veacuri acest superb oraș ce se numește Deva și misterul se dezleagă pe loc: fulgii sînt aduși de vîntul ce bate dinspre cetate, deasupra căreia se destramă o scamă de nor alb ca o aripă de lebădă. Plutesc în aer, însă, alături de dansul fulgilor, o emoție și o nerăbdare, un fel de curiozitate și încordare întinse la maximum, greu de descris în cuvinte. Freamătul, neastîmpărul, febrilitatea au, însă, în ele ceva luminos, ceva care aduce a surîs, a bucurie. Peste cîteva clipe, după scurtele alocuțiuni rostite de Ilie Lavu, tînărul primar al Devei, și inginerii Liviu Corfar, șeful Brigăzii numărul 4 a Antreprizei de construcții montaj a Regionalei de căi ferate Timișoara, și Avram Drâmbărean, șeful RCM-ului din Deva, cîteva sute de oameni umplu pînă la refuz cele cinci vagoane ale trenului. Sînt, în marea lor majoritate, constructorii care au săpat în piatra muntelui, sau au înfipt în argila dealurilor alunecoase, între Stoeneasa — Crăciunești și Dealul Fetii, panglica de oțel și beton a noii linii ferate Deva — Brad. Concret, pe cei 13,9 kilometri de cale ferată acești minunați oameni au construit 77 de poduri, podețe și viaducte, au străpuns în inima muntelui patru tuneluri, au executat 11 kilometri de consolidări în deblee și rambleie, lucrări ce au înglobat 1,1 milioane metri cubi de derocări și umpluturi, au turnat peste 400 mii metri cubi de betoane și peste 22 500 tone de prefabricate din beton și beton armat. Punerea în operă a profilului proiectat a necesitat nu doar soluții tehnice originale, cît și utilaje cu un înalt grad de mecanizare. Ne-am numărat printre cei ce au avut bucuria de-a fi printre călătorii acestei prime curse. Am consemnat semnalul de plecare în cursă, dat de impiegatul Petru Igrei la ora 12.27. Aveam să aflăm că dintre toți, cel mai emotionat a fost mecanicul trenului, Emilian Cîta, inclusiv ajutorul său, Gheorghe Morar. Îl întîlnim în tren pe șeful garniturii, Cornel Ivan, compostînd biletele de călătorie, iar într-unul din compartimente îi abordăm pe inginerii Alexandru Ionică și Ion Dumitrescu, directorul general și directorul tehnic adjunct al Regionalei de căi ferate Timișoara, marcați și ei de emoția evenimentului. Pe culoar, inginerul Ioan Herța, șeful secției L-5, unitate ce va prelua exploatarea noii linii, era parcă îmbrăcat într-un surîs. Alături, în alt compartiment, un grup de șase constructori: Vasile Șerca, Ioan Urș, Ion Apăvăloaie, Gheorghe Curcă, Ilie Cărăvan și Dumitru Morariu. Nu știm dacă au fost cei mai destoinici dintre cei mai destoinici, dar emoția pe care le-o citim pe chip nu ne înșală că îi avem în fața noastră, prin ei, pe toți constructorii. „Ce-am făcut noi aici, zice unul dintre ei, a fost foarte greu, dar acum e foarte frumos. Frumos și trainic. Dar să vedeți ce linie vom face dinspre Brad spre Vașcău, ca să legăm Țara Moților de orașele din nordul țării!" Așa, deci! Ei se gîndeau deja la o nouă cale ferată, la fel de grea, dar la fel de necesară. În alt compartiment, în alt vagon, o plăcută întîlnire cu maiștrii Ioan Șandor și Alexandru Țundrea, doi dintre oamenii de bază ai șantierului. „A fost greu, nu zic ba, dar ce frumos e acum!", ne declară, cu un zîmbet larg, unul dintre ei. „Cel mai greu a fost, intervine Valentin Maleac, topograf principal, la kilometrul 22,360, unde am efectuat sute și sute de măsurători, cu teodolitul, pentru că una era terenul azi, și alta era mîine sau polimîine. Aici s-a dat marea bătălie, la kilometrul 22,360!".

Înainte de-a intra în linie dreaptă, spre Brad, zărim în mulțime un om mai în vîrstă. Era îmbrăcat într-un frumos costum popular, specific moților, cu înfloriturl negre pe cămașă și cu o zeghe ciobănească lungă pînă-n genunchi. Și-a scos, cu gesturi largi și impunătoare, cușma, iar de sub cușmă i-au năvălit spre umeri pletele albe ca neaua. Și a rămas așa, încremenit, cu pletele sale albe fluturînd în vînt, salutînd trenul care trecea prin fața sa. Ni s-a părut a fi ca o întruchipare a întregii Țări a Moților, dăruită, după atîta, și atîta așteptare, cu un tren care, iată, o leagă de lumea cea mare a țării. În gară, la Brad, în sunetele fanfarei care cîntă, firește, Marșul lui Iancu, trenul intră în uralele a sute și sute de oameni. Ne oprim în dreptul impiegatului de mișcare Victor Băcanu care a uitat să mai coboare mîna. Ionel Vlad, primarul Bradului, urează trenului tradiționalul „Bun venit!". Pe deasupra tuturor, sunetul prelung și victorios al locomotivei și ninsoarea bogată care aici, la Brad, înfrumusețează această zi de 11 decembrie, cînd, la ora 13,58 primul tren de călători pe ruta Deva — Brad a intrat în gară.

Peste cîteva clipe, în acordurile fanfarei interpretînd Marșul lui Iancu, primul tren de persoane de pe linia ferată Deva-Brad va intra în inima Zarandului

Vîrsta și experiența nu l-au scutit pe Emilian Cîta, mecanicul locomotivei, de emoții, iar emoțiile nu l-au lipsit de bucurie, dimpotrivă, l-au sporit-o

Prin gara din Ormindea dată recent în folosință trece pentru prima dată un personal

Aici, între kilometri 22 și 23 s-au purtat marile bătălii pentru noua linie ferată

● Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități ●

■ „Casa de ajutor reciproc a pensionarilor din Oradea (C.A.R.P.O.) numără peste 17 300 de membri și dispune de un adevărat complex de locuințe și de amenajări în zona Iosia-Nord. În apartamente confortabile locuiesc 187 familii de pensionari. C.A.R.P.O. dispune de un club unde pensionarii pot juca șah, table, remi, iar periodic se desfășoară activități cultural-distractive. În complexul amintit există și un restaurant-cantină, pus la dispoziția pensionarilor care nu pot să-și pregătească hrana la domiciliu. Mai sînt două cabinete medicale cu specific de gerontologie și geriatrie, unde se fac tratamente și consultații adecvate. După cum ne informa Petre Unița, președintele C.A.R.P.O., unitatea a contribuit la achitarea sumelor pentru 11 excursii organizate în Munții Apuseni, precum și în județele vecine. Tot în sprijinul pensionarilor bihoreni s-au acordat unele împrumuturi rambursabile în sumă de peste 23 milioane lei anual". **(Al. Magereanu, Splaiul Crișanei nr 2, bl. C, sc. B, ap. 11, Oradea).**

Probabil, așa se și explică faptul că numărul pensionarilor care doresc să devină membri ai C.A.R.P.O. este în continuă creștere. Cert este, însă, că prin realizări meritorii, Casa pensionarilor din Oradea poate constitui un bun exemplu, demn de urmat.

■ **Primim din partea Consiliului popular al județului Caraș-Severin :** „Din verificările efectuate asupra activității lui Teodor Kocsis, șef al fermei zootehnice Mercina, din cadrul C.A.P. Vărădia, a rezultat că în cea mai mare parte se confirmă cele sesizate. Din totalul de 88 de purcei, o parte au fost vînduți cetățenilor din comună în vederea încheierii de contracte pentru livrarea lor la fondul de stat. Dar un număr de 17 purcei nu au putut fi justificați în nici un fel, deci, nici faptic, nici scriptic. S-au semnalat și alte neregului în cadrul fermei, pe care a condus-o defectuos. În acest context al verificărilor, D.G.A.I.A. Caraș Severin a hotărît trecerea lui Teodor Kocsis într-o funcție care nu implică gestionarea de bunuri și i s-a întocmit dosar de cercetare penală".

■ **La scrisoarea Mariei Păcuraru din satul Unghi,** comuna Dragomirești, ne răspunde **U.J.E.C.O.O.P Neamț :** „Se confirmă faptul că familia petentei are în îngrijire 5 copii minori și că, atît dînsa, cît și soțul său, sînt bolnavi (petenta este pensionată gradul II, iar soțul a fost internat în repetate rînduri). Din raportul agricol rezultă că familia Păcuraru deține în folosință în suprafață de 33 de ari, și mai deține și unele animale. Constatîndu-se totuși că această familie se află într-o situație deosebită, s-a dispus scutirea ei de obligații contractuale.

■ „Mă numesc **Sever Căpățînă** și locuiesc în **Craiova** (cartier Craiovița Nouă, bl. 65 A-2, sc. I, et. 5, ap. 18). În numele celor 150 de locatari, vă adresez rugămintea de a ne sprijini în rezolvarea unei situații : de 8 ani de zile ascensorul este defect. În schimb, locatarii suportă cheltuielile de circa 20 000 lei anual, reprezentînd contravaloarea unor reparații și revizii de tot felul ! Ca un făcut însă, ascensorul funcționează 20—30 de minute, apoi din nou „îngheață". Prin apariția acestor rînduri în coloanele revistei, poate vor fi sesizați cei răspunzători de această stare de lucruri".

■ **Consiliul popular al județului Olt :** „În urma analizării situației numitei **Iliuță Hrisandi din Slatina,** absolventă a Liceului agricol, avînd profesia de tehnician veterinar, rezultă că, exceptînd perioada pentru îngrijirea copiilor minori, a lucrat la C.A.P. Slatina pînă la finele anului 1986, cînd s-a îmbolnăvit. Date fiind situația familială și profesională deosebite, s-a găsit soluția încadrării sale la I.A.S. Curtișoara, județul Olt".

■ „Deși pare a fi o problemă personală ea îi privește, totuși, pe mulți dintre locuitorii de pe Valea Trotușului și Valea Tazlăului. Despre ce este vorba ? Sînt — și sîntem ! — cît se poate de surprinși de felul în care sosesc ziarele și revistele în această zonă. De pildă, în orașele Moinești și Comarnic sosesc cotidienele acasă, la abonați, cu 2—3 zile întîrziere ; cît despre reviste, ce să mai vorbim ? Nu fac nici un reproș factorilor poștali, care își fac cu sîrguință datoria. Am făcut însă o sesizare scrisă la Direcția județeană de poștă și telecomunicații Bacău, de unde a venit un delegat pentru a mă „lămuri" că toată vina o poartă Direcția de difuzare și expediere a presei din București, că și la Bacău sosesc ziarele cu întîrziere ! Oricum, între poștă și abonați s-a încheiat un fel de contract, abonamentul, care implică obligații reciproce. Noi, cititorii, ne-am achitat de îndatoriri, plătind abonamentul și transportul la domiciliu. Rămîne ca și Poșta să-și onoreze obligațiile așa cum se cuvine". **(Vasile I. Anghel, str. T. Vladimirescu, bl. F-1, ap. 1, Moinești).**

■ **Primim de la Ministerul minelor, petrolului și geologiei :** „Referitor la memorialul lui **Ghiță Hodorogea din municipiul Tecuci,** vă facem cunoscut că, prin scrisoarea comună a C.S.P.-M.A.G.F.-M.I.Ch. nr. 110 034/1983, se precizează modalitatea de introducere a gazelor naturale în bucătăriile din blocurile existente, care se va face la propunerea Consiliilor populare județene și pe baza inventarierii efectuate de acestea.

Întrucît problema în cauză se analizează la Consiliul popular municipal Tecuci, vom emite avizul de consum gaze naturale imediat după ce vom primi propunerile respective de la organele în drept".

■ **Am expediat mătușii mele — Marcela Grigoriu din București, str. Patrioților nr. 4, bl. PM 15, sc. A, et. III, ap. 16, oficiul poștal nr. 73 din Sectorul 4** — o scrisoare. După circa 10 zile plicul îmi este remis cu specificația scrisă pe el : „destinatar decedat". Am trimis imediat o scrisoare recomandată unei alte rude din Capitală, cu rugămintea expresă de a-mi comunica imediat ce s-a întîmplat și de ce nu am fost înștiințată despre tristul eveniment. Paradoxal însă, primesc o telegramă în care este scris negru pe alb : **Marcela, bine sănătoasă !** (anexez fotocopii după telegramă și după scrisoarea returnată). Am rămas profund contrariată, gîndindu-mă că, probabil, rudele mele nu vor să mă necăjească și-mi ascund adevărul. Pentru a lămuri definitiv lucrurile, de la celălalt capăt al telefonului îmi este dat să aud chiar vocea mătușii mele, Marcela Grigoriu ! Vă rog să faceți publică această tristă comedie ne scrie **Ecaterina Crețescu din Iași** (str. Ion Creangă nr. 52, bl. S-1, sc. B, ap. 5) — pentru a curma astfel de obiceiuri ale celor care le practică ; iar cei în drept să ia măsurile adecvate".

■ **Referitor la articolul „Igiena corporală", apărut în revista noastră, răspunde Spitalul clinic „Colțea" din București :** „În urma verificărilor efectuate și a discuțiilor purtate cu medicul Gheorghe Hulucea, atît în cadrul colectivului Policlinicii „Vitan", cît și în cadrul colectivului spitalului nostru, rezultă că inadecvatul comportament față de bolnavi, menționat în articol, nu-i este propriu și că sesizarea este singulară. În cei 20 de ani de activitate a acestui medic în unitatea noastră nu a mai existat vreo altă sesizare de acest fel.

Cu toate acestea, ca urmare a articolului amintit, colectivul de conducere l-a atenționat pe medicul Gheorghe Hulucea să fie mai atent cu bolnavii, pentru a nu da naștere în viitor la interpretări și impresii neplăcute".

■ „Am trecut întîmplător pe la C.A.P. Frasinu, din județul Dîmbovița, și am sesizat un aspect, pe care vi-l relatez, neplăcut pentru niște gospodari care sînt frăsinenii : am văzut o mulțime de șobolani care „mișunau" prin tot sectorul zootehnic ! Am discutat cu sătenii și am aflat că situația asta nu e de azi, de ieri ! Mai mult chiar, șobolanii se înfruptă serios din furajele animalelor, în special ale cailor ! Încît, vizitiii se văd obligați să stea la pîndă cu bîtele și să „vineze" șobolanii în timpul cît animalele mănîncă. Este un „spectacol" grotesc și găsesc cu cale a vă informa că de pe urma mușcăturilor de șobolani au avut de suferit inclusiv elevii care s-au aflat în practică aici ! **(Traian Babescu, comuna Cornești, județul Dîmbovița).**

N.N. Tragem nădejde că unitatea agricolă din Frasinu n-a inaugurat... prima fermă de șobolani, fără să dea nimănui de veste ! Pînă una, alta, există și o întreprindere specializată în deratizarea adăposturilor pentru animale, care, n-ar fi rău să descîndă de urgență la fața locului !

■ „Cu polița de asigurare nr. 33858610/3 — asigurare mixtă pe viață și suplimentară pentru accidente — m-am asigurat, în ianuarie 1986, la Sucursala ADAS Vatra Dornei, județul Suceava, urmînd să plătesc, lunar, suma fixată. Totul a mers perfect — ne scrie **Nastasia Feraru, din Bistrița-Năsăud** — pînă mi s-a ivit prilejul transferului la Filatura de lînă pieptănată din Bistrița (str. Industriei nr. 1). În situația nou creată, am solicitat încasatoarei ADAS, Rodica Pascal, să-mi restituie suma depusă. Dînsa a motivat că nu se poate decît după un an de zile, că așa sînt uzanțele. Am depus deci cererea scrisă după un an, conform înțelegerii. Am fost programată să-mi ridic banii în luna martie a.c. Credeți că din luna martie și pînă în luna decembrie am reușit să ridic banii, care legal mi se cuveneau ? Nu ! Am bătut de cîteva ori drumurile de la Bistrița la Vatra Dornei, în speranța că se va reglementa situația. Nici pînă azi nu am intrat în posesia banilor și asta, pe semne pentru că s-a încăpățînat cineva ori vrea să mă poarte pe drumuri".

■ 13 lăcătuși de la ICRAL Cotroceni (în prezent aparținînd de secția a II-a), au primit dispoziție de la superiorii lor să monteze o baracă metalică în Șos. Alexandriei nr. 123. Baraca a fost montată rapid și tot rapid a venit dispoziția să fie demontată. (?), „Menționăm că nu am semnat absolut nici un fel de act de primire-predare — se spune în scrisoare. Noi am fost doar simpli executanți ai lucrării. Am solicitat conducerii unității o mașină pentru a transporta baraca la depozit sau, în cel mai rău caz, asigurarea pazei pe timpul nopții. Ni s-a promis, dar numai atît. Peste noapte a dispărut acoperișul la care s-au folosit 300 m.p. de plăci ondulate de azbociment. Lucrurile păreau a fi date uitării, dar, iată, că după 2 ani și 7 luni, serviciul CFI al ICRAL-ului Cotroceni, a găsit de cuviință să ne impute costul barăcii, tot nouă, celor care nici măcar nu am fost plătiți pentru manopera lucrării. Să tragem oare noi ponoasele pentru neglijența altora ?".

■ Mă numesc **Gizi Manea** și locuiesc în **municipiul Bacău** (strada Cremenea, bl. 4, sc. A, ap. 9), și sînt om al muncii la Întreprinderea mecanică din Bacău. Cu multă părere de rău vă relatez că în timp ce mă înapoiam împreună cu soția de la stațiunea Sovata, ni s-a „subtilizat" din portbagajul autobuzului 31-IIR-358 — pe traseul Sovata — Miercurea-Ciuc — valiza cu tot conținutul valorînd circa 5 000 lei. Am sesizat în scris organul de miliție din județul Harghita și Autogara din Miercurea-Ciuc. Mi se comunică faptul că nu au găsit infractorul și nici obiectul sustras.

Întrucît astfel de fapte s-au mai petrecut și pe alte trasee, propun factorilor de resort care se preocupă de bunul mers al transportului de călători să ia unele măsuri strict necesare pentru asigurarea siguranței bagajelor, îndeobște pe traseele lungi. Aș propune să se procedeze ca la o garderobă, ori ca la mesagerie : să i se dea călătorului un bon numerotat al cărui duplicat să fie aplicat de către șofer pe bagajul predat, în prezența sa.

■ În legătură cu articolul „Controlul oamenilor muncii în acțiune" apărut în revista noastră din 16 octombrie 1987, prin care sînt redate unele aspecte negative constatate de echipa de control a oamenilor muncii la unitatea cu autoservire „Hunedoara", ne răspunde **Întreprinderea de alimentație publică locală Bistrița :** „Barmana Florica Pană, care s-a făcut vinovată de vînzare de băuturi cu lipsă la gramaj, a fost scoasă din funcție. De asemenea, a fost pusă în discuția colectivului de lucrători pentru fapta săvîrșită, atrăgîndu-i-se în mod serios atenția că la o nouă abatere i se va desface contractul de muncă".

■ **Administrația asigurărilor de stat — Sucursala municipiului București :** „Referitor la scrisoarea semnată de Niculina Birzu din București, str. Fărcășanca nr. 22, bl. Z 17, sc. 4, apart. 78, adresată redacției dumneavoastră și înregistrată la unitatea noastră sub numărul 37837/1987, vă facem cunoscut că susnumita, în ziua de 31 noiembrie a.c., a primit de la casieria unității noastre suma care i se cuvenea, în baza poliței de asigurare nr. 32725861".

■ Pentru Elena Herescu din comuna Cringurile de Jos, județul Dîmbovița, o precizare din partea **Ministerului Muncii — Direcția generală asigurări sociale, pensii și asistență socială :** „Vă informăm că în ședința din luna noiembrie a.c., Comisia Centrală de Pensii, avînd în vedere aspectele relatate, a hotărît înscrierea dumneavoastră la pensie de urmaș după soțul decedat, începînd cu luna următoare adoptării acestei soluții și după prealabila examinare medicală și încadrare în gradul I sau II de invaliditate. Drepturile de pensie se vor stabili de către Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale a județului în care aveți domiciliul stabil, unde urmează să vă prezentați cu actele de vechime ale fostului soț, precum și cu actele de stare civilă".

■ Un ecou la materialele publicate în coloanele revistei noastre primim din partea **Regionalei Căi Ferate Cluj — Divizia comercială :** „Urmare articolului intitulat „Vă rog, biletul în control..." apărut în data de 30 octombrie 1987, în care sînt reliefate unele aspecte negative privind buna servire a călătorilor, vă informăm că după cercetările întreprinse s-au luat următoarele măsuri : pentru neîndeplinirea obligațiilor de serviciu privind revizia legitimațiilor de călători, menținerea ordinei și curățeniei în tren, precum și pentru neaplicarea instrucțiunilor în vigoare acelora dintre călătorii aflați în neregulă, șeful de tren Rad Alexandru, aparținînd stației Cluj-Napoca, a fost schimbat definitiv din funcția de șef tren călători și trecut la trenurile de marfă ; cazul a fost prelucrat cu întreg personalul de drum aparținînd Regionalei Căi Ferate Cluj, pentru ca în viitor asemenea abateri să nu se mai repete".

■ Verificînd aspectele semnalate în scrisoarea semnată de Moise Laurențiu din comuna Sascut, județul Bacău, **Procuratura județeană Bacău** ne informează : „În scrisoare, petiționarul arată că este nemulțumit de faptul că Sectorul de gospodărie comunală și locativă S a s c u t, aparținînd I.J.G.C.L. din municipiul Gheorghe Gheorghiu-Dej, nu a luat măsuri de sistare a chiriei pentru apartamentul pe care l-a deținut în acea comună, deși l-a predat în urmă cu cinci luni cu forme legale. Verificîndu-se sesizarea s-a constatat că Moise Laurențiu a locuit în comuna Sascut într-un apartament atribuit de I.J.G.C.L. pînă la data de 30 noiembrie 1985, dată cînd acesta a predat acel apartament. După predarea apartamentului, din eroare, s-a reținut chiria și în următoarele cinci luni de la predare, deși contractul de închiriere încetase. S-au luat măsuri, în sensul că s-a intervenit la unitatea care a preluat apartamentul și care i-a restituit petiționarului suma de bani încasată pe nedrept, cu titlu de chirie".

■ **Ministerul Sănătății — Direcția asistenței medicale :** „În legătură cu scrisoarea adresată dumneavoastră de către Nicolae Murgu din Rășinari, județul Sibiu și înregistrată sub nr. 2280/1987, privind modul în care i s-a acordat asistență medicală soției sale, vă comunicăm că s-a efectuat o anchetă amănunțită, cazul urmînd a fi analizat de Colegiul județean de disciplină al medicilor și farmaciștilor Sibiu, care va stabili responsabilitățile și va lua măsurile necesare".

Pagină realizată de
DORIN SĂLĂJAN ■

Poșta redacției

Moldovan Elfriede — Mediaș : Aflăm că ați fost programată pentru internare la Spitalul județean Oradea, pentru tratament cu preparatul dr. Elthes, în data de 2.XI.1987, dar nu v-ați prezentat. Luați legătura cu Direcția sanitară a județului Bihor. ● **Bunea Virgil — orașul Sf. Gheorghe :** Situația dv. locativă se va rezolva pînă în iunie 1988, cînd se vor termina apartamentele de serviciu ale întreprinderii al cărui om al muncii sînteți. ● **Popp Aurel, Eremia Constantin, Ursu Viorel, Vlad Ioan, Iacob Petre — București :** În prezent, conform celor transmise de Oficiul farmaceutic Tg. Mureș, numai produsul Hiporib, realizat de către Laboratorul galenic de microproducție, poate fi eliberat prin farmaciile din Tg. Mureș. Pentru perioada următoare, în măsura în care posibilitățile vor permite, se vor elabora și produsele Prostacalm și Castanil. ● **Lăzărescu Elena — com. Mărtinești (Hunedoara) :** Depuneți din vreme cererea și certificatul medical al fiicei dv., pentru ca adunarea generală a membrilor cooperatori să fie în discuție și să decidă, conform statutului, cu privire la atribuirea lotului în folosință pentru anul viitor. ● **Mihai Vasile — com. Valea Ursului (Neamț) :** În vederea înlăturării consecințelor generate de desfacerea contractului de muncă, pe de o parte, și scutirii de plata cheltuielilor de școlarizare, pe de altă parte, conducerea Șantierului naval Galați a hotărît reîncadrarea dv. în muncă în unitate. ● **Ciochină Maria — Galați :** Avînd în vedere vechimea cererii dv., Direcția județeană de poștă și telecomunicații apreciază că aceasta va fi soluționată după darea în exploatare a centralei telefonice Gh. Doja, în 1988. ● **Olaru Gheorghe — Iași :** Adresați-vă Oficiului farmaceutic din localitate, str. Smirdan nr. 19, care are în evidență solicitarea dv., urmînd să vă comunice cînd farmacie vă va elibera medicamentul. ● **Ivan Ion-Dragoș — com. Măgurele (Prahova) :** În zilele de 14 și 23 octombrie ați fost invitat la Oficiul forței de muncă din Ploiești, dar nu v-ați prezentat. Făceți-o cît de curînd. ● **Ciomîrtan Paul — Roman :** Dacă sînteți nemulțumit de hotărîrile judecătorești, aveți posibilitatea să vă adresați cu un memoriu Procuraturii Generale pentru a se aprecia oportunitatea promovării unui recurs extraordinar, dacă veți aduce probe noi. ● **Ilie Angela — Pitești :** Vi s-a anulat ajutorul și s-a dispus recuperarea sumelor primite, pentru că pe minorul ce v-a fost încredințat pentru creștere și educare l-ați internat la o casă de copii, deci nu l-ați avut în îngrijire. ● **Nistor Cornel — sat Vaidei, com. Romos (Hunedoara) :** Întrucît nu ați putut ajunge la o înțelegere cu fratele dv., urmează să vă formulați apărarea în fața instanței de judecată, care va pronunța o decizie legală și temeinică. ● **Biscă Vasile — Cluj-Napoca :** Cele 5 luni lucrate ulterior pensionării nu influențează calculul pensiei, deoarece la totalul vechimii în muncă ați realiza 41 ani 1 lună și 29 zile, care, rotunjită este tot 41 ani, după cum vi s-a rotunjit și vechimea de 40 ani 8 luni și 27 zile la 41 ani, conform Legii 3/1977.

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

POEM PENTRU PATRIE

Zăpezile, țara, izvoarele

Intotdeauna fratele zăpezilor :
Le port pe creștet
Ca stejarul coroana,
Intors din cer cu munții bătrini,
Pe umeri le port
Ca păstorii cojocul,
Nopțile albe îmi sînt
Boreale vegheri,
Colinzile copilăriei,
Florile dalbe flori de măr,
Un clopoțel dinspre stele
Cu care mama trezește
Grauntele bine ascuns
In inima Patriei, in inima mea
Zăpezile, țara, izvoarele.

ION BRAD ■

Ecouri din „Cîntarea României"

Vatră a luptelor, patrie aprigă

„Pămînt al luptelor, mai odihnește-te !"
Un dor te mistuie din veacul veacului,
Și iarăși vipia saltă pe creștete,
Iar bate clopotul ora atacului.

Că-ți sînt, de secole, astfel destinele,
Să-ți afli-n cumpănă mult prea amarnic zilele
Urcușuri sigure : Dreptul și Binele,
Plăiște doidora, vatră a luptelor.

Vatră a luptelor, patrie aprigă,
Intotdeauna intr-o renaștere,
Fiindcă veșnic sat ca și fabrică
Nu ți-au fost ție zeițe maștere.

Mării și munților pururi asemeni,
Dunărea-albastră-n vajnica-i curgere,
Lui, care știe cum să te semene,
Scapără ideile-i ca niște fulgere.

NICULAE STOIAN ■

Valul unui val de dor

Anghel Neagu e un superstițios al culorii, al prieteniei pentru oameni și lipsit total (și aici cred eu că, pe drept) de reîmprospătarea de subiectele ce-i sînt dragi, un pictor al culorilor împerecheate nebunește, după o logică a timizilor (ce-ar fi să le zicem curajoși") care ne scapă de sub observația diurnă, banală, mediocră, uneori, prin repetiție și mai ales, cînd nu e în slujba neamului tragic românesc, cumplit de neintelectuală și disponibil conformistă.

El crede în adevărul focului său din vatră, din paharul de vin, din visul nevisat decît în singurătate. Ca orice artist autentic, el se desparte de noi chiar în punctul unde ne lubește prea mult. Caută o aschie de cer, sau de lumină ostentită care se vrea imperios pusă în vigoarea destinelor nevictorioase, dar eterne, caută amăgirea, ca să-i dea chipul frumuseții, caută pragul pe care oamenii, în neștiința și dureroasa lor trecere, sînt obligați, prin naștere și blestem, să-l înnobileze cu gîndul minunilor spre împlinire, exact cînd îl trec cu pasul ; el caută cînd trece pragul iluziei supraluzia care să stăpînească și omul (sau să fie partașa la acest neprocurat ospăț), caută o margine de odaie și dreptul de opțiune al marilor artiști, orgoliul lor de a fi neînchipuit de mari sau înfrînți ; el caută să înțelegem că între om și om, arta picturii, supremă în expresia durabilității, e gloria vieții, e valul unui val de dor deasupra marginii Timpului. Anghel Neagu trăiește spre a ne spune că-n vehementa scuturare a lumii ceva scapă mîhnirii, miniei și chiar dragostei tuturora ; o lume a luminilor fără culmi. Niciodată, nimeni și niciunde, un artist n-a cîștigat un război ; ei toți la un loc au închegat o făptură a sufletului nostru, mai ireală decît uimirea : făptura unei păsări care zboară deschizînd ploi roditoare și arcuind curcubee. Anghel Neagu caută (și sîntem bucuroși că-l află) frumosul sau măcar partea frumoasă din privirile noastre și ale țării întregi.

Îi doresc mulți ani !

FANUȘ NEAGU ■

Doru Popovici

Muzica — mijloc de educație patriotică

Încă din cele mai vechi timpuri, fascinanta lume a muzicii a avut un rol deosebit în procesul de educație al cetățenilor și-n această privință este suficient să ne referim la mențiunea artei sonore în străvechea Eladă în cvocatoarea Dacie sau la antici persi. Niciodată arta sonoră nu a fost considerată de marii educatori ca un joc sonor cu scop în sine. Poporul nostru a acordat, acordă și va acorda întotdeauna o importanță foarte mare cîntecului cu virtuți consolatoare : nu întîmplător, o străveche doină releva semnificațiile sublime ale aserțiunii : „cine cîntă nu-i om rău"... sensuri cu rezonanțe ca un arc peste timp, care ne poartă cu gîndurile la semnificația nobilă a celor scrise cîndva de Shakespeare — „cine nu are muzică în dînsul e capabil de perfidie, trădare și stricăciuni"... ca Orfeul moldav, genialul George Enescu să accentueze faptul, potrivit căruia, lumea Euterpei trebuie să înlăture urile dintre oameni și să-i apropie într-o caldă înfrățire, contopindu-se pînă la identificare cu dorința lor de a mări suprafața binelui pe pămînt.

În anii României socialiste, dar mai ales în ultimele două decenii, multe s-au făcut pentru mersul spre mai bine al muzicii unui popor, despre care, Martin Opitz a notat numai cuvinte înălțătoare, culminînd cu mișcătoarea frază : **de cîte ori aud un cîntec românesc am impresia că muzica-l născută pentru român și românul pentru muzică !**

În festivalul național „Cîn-

(Continuare în pag. 18)

Dan Băncilă

Mereu aproape de izvoare

Dăruită bucuriei oamenilor, arta s-a dovedit a fi în orice timp, o veritabilă și mereu activă forță de modelare a conștiinței. În fața unui monument preamărind gloria și slava celor ce și-au jertfit viața pentru neatîrnarea patriei, omul își simte răscolită întreaga sa ființă. Același înălțător sentiment îl va încerca și în fața unei picturi înfățișînd o măreață scenă istorică, cum ar fi, de exemplu, celebra compoziție **Lupta de la Smîrdan**, semnată de Nicolae Grigorescu. Dar nu numai lucrările cu tematică istorică sînt puternic resimțite de conștiința celor ce le privesc. Un peisaj, oricît de simplu și insignifiant ar părea, poate sugera o clipă de reverie, poate trezi o undă de nostalgie după meleagurile natale. Chiar și o natură statică are această miraculoasă putere de a tulbura în mod benefic sufletul omului, pentru că, fie în configurația peisajului, în lumina și culoarea sa, fie în blîndețea obiectelor unei naturi statice, privitorul va descoperi acel crîmpei de viață ce l-a impresionat, mai întîi și-ntîi, pe artist. Vreau să spun, cu alte cuvinte, că o operă de artă cu atît mai puternic se va impune nu numai atenției, ci și conștiinței omului, cu cît ea conține faptul de viață, elementul descoperit de artist în realul înconjurător, în prezentul viu și imediat al lumii cu care artistul și beneficiarul operei sale țin nemijlocit și continuu contact. A nu se înțelege că fac neapărat apologia artei naturiste, că nu am în vedere valențele artei nonfigurative. Cum aș putea oare să

(Continuare în pag. 18)

Cîntarea României

Frumusețe și vitalitate

Adevăratul erou înfăptuiește

Țin în mînă manuscrisul unui volum de versuri semnat de Caton Musceleanu, lăcătuș-sudor la Antrepriza Dîmbovița Aval și simplul fapt că de cîte ori voi privi de acum înainte cursul raționalizat al riului îmi voi aminti că sub oglinda lui liniștită a lucrat la noua sa albie și un poet, — acest lucru semnificativ în toate implicațiile sale mă emoționează. „Sînt unul dintre cei ce visează și ziua" — scrie C. Musceleanu în poemul „Un atribut al trăirii — firescul" (înseși versurile sale fiind o consecință firească a visului) și noi trebuie să înțelegem lucrul acesta la propriu, nu la figurat : el nu poate visa decît ziua din motivul atît de real că lucrează în schimb de noapte, în toate nopțile sale.

Volumul de versuri se deschide cu poemul „Piramida lui Katon" — un elogiu adus tatălui și familiei căci trebuie să spunem, măcar în treacăt, că autorul acestor versuri este al nouălea fiu al unei și mai numeroase familii dintr-un sat de munte al județului Buzău. Chiar dacă nu s-ar realiza niciodată ca poet (iată, peste cîteva zile brigada sa se va muta la barajul Siriu, în munții unde barăcile tixite cu destine vii țin loc cu răsuflarea lor fierbinte ficțiunilor livrești și bibliotecilor prăfuite), Caton Musceleanu este un personaj celosal al unui roman nescris încă, începînd de la numele său pe care tatăl i l-a dat pentru că avînd zece copii epuizase onomastica obișnuită în sat și în această situație a recurs la nomenclatorul personajelor istorice („eroismul catonian îmi spune să trec în linia întîi / poate nu întîmplător port acest nume" — va scrie poetul mai tîrziu) și sfîrșind cu conștiința și luciditatea sa.

Spuneam că piramidele sînt una din obsesiile volumului pe care-l ține în mînă și brusc fac saltul imaginar în urmă, la condiția socială a constructorilor Egiptului antic care au înălțat piramidele. Între cioplitorul de piatră anonim al Piramidei și conștiința estetică și civică a unui om ca C. Musceleanu, care lucrează la un colos de aceleași dimensiuni, pentru că albia nouă a Dîmboviței este în fond o piramidă orizontală a epocii noastre, avînd în loc de faraon în miezul său curgerea nemuritoare a riului —, între gestul egipteanului care mai înalță cu o treaptă blocul uriaș de piatră și sudorul C. Musceleanu care mai adaugă un vlef albiei Dîmboviței, omenirea își poate contempla întreaga sa măreție, de la obscuritatea preistoriei la splendoarea cosmică a lucidității sale de acum. Versurile lăcătușului-sudor fac dovada unor lecturi din cultura națională și universală și chiar dacă el ar fi singurul poet din atîtea mii de destine implicate în eroicele realizări ale contemporaneității românești, simplul fapt că un muncitor a citit „Tratat despre lucrul bine făcut" și că prin versurile sale trec umbrele lui Cervantes, Camus, Paler, Sorescu și mulți alții, alături de prezențele nelipsite ale tatălui, mamei, fraților, ale tuturor iubirilor sale, îmi dă sentimentul extrem de puternic și reconfortant că la temelia betoanelor care s-au turnat în epoca noastră, chiar la piatra de temelie a tuturor ctitoriilor noastre a participat nu numai forța tehnică și mecanică a inteligenței ci în egală măsură și căldura sufletească exprimată în cîntec, partea de conștiință și luciditate a sensibilității umane, inima emoționată și veșnic vie a frumuseții noastre sufletești, că tot ce s-a înălțat în acești ani s-a construit nu numai cu sclipirea rece a inteligenței ci și cu căldura, atît de fragila căldură a sufletului uman. Trebuie neapărat să ni-l imaginăm pe tînărul Caton Musceleanu developînd din propriul său destin imaginile semnificative ale ultimei construcții epocale la care a participat : amenajarea riului Dîmbovița. Iată-l într-o imagine „de epocă", a unei epoci care s-a învechit brusc ca și cînd realitatea ar fi fost dată cu cîteva secole în urmă, o imagine în care vin primele excavatoare să elibereze amplasamentul pentru începerea lucrărilor, cînd poetul scrie în poemul său : „mă mulțumesc cu ceea ce am aflat că sînt / o cărămidă-n piramida lumii / o zi din lanțul vieții pe pămînt".

Nu știu dacă sudorul-lăcătuș Caton Musceleanu va reuși să publice vreodată volumul de versuri pe care îl am în mînă, personajul său liric a cam rămas în adolescență cînd eul își caută încă albia în confruntarea eroică cu lumea și universul. De altfel, el însuși își scrutează cu toată luciditatea destinul poetic în cîteva versuri de-o vitalitate excepțională : „dacă mi-e scris / ca toate drumurile să mă poarte spre ratare / atunci să-l aleg pe cel mai frumos". Știu cu toată siguranța însă că indiferent dacă va rata sau nu poezia, Caton Musceleanu și-a ales cel mai frumos drum în viață care e desigur și cel mai greu, la fel ca personajul din binecunoscuta noapte macedonskiană : „Nu-mi scrie pe adresa de acasă / ci pe a altui șantier din țară". El poate pierde ca poet, dar niciodată ca OM. Omul acesta va fi de-a lungul întregului său destin invincibil : poartă în suflet povara de fragilitate a unei frumuseți la fel de durabilă ca toate marile construcții de beton ale epocii noastre la temelia cărora a așezat inima emoționată a versului său : „Cît ne va ține viața / Solidari vom fi mereu."

Eroii reportajelor de față nu s-au întîlnit niciodată în viața reală. Se întîlnesc însă în această pagină de revistă deși unul lucrează tocmai în nordul Moldovei, la o întreprindere minieră, altul pe marele șantier al Dîmboviței, iar ceilalți în diferite alte profesii, pentru că pe toți îi unește ceva frumos și adînc, ceva cu totul specific acestor timpuri : cu jumătatea ființei lor sînt integrați necesităților productive iar cu cealaltă prospectează libertatea de zbor a artei : scriu versuri, fac teatru, cîntă, pictează. Așa cum fiecare om al patriei de azi are dreptul și datoria de a munci, realitatea aceasta îi dă același drept la ideal, la vis, la frumusețe și integralitate, așa cum se dovedește continuu în marea victorie de frumusețe și vitalitate a Festivalului național „Cîntarea României".

Cîntați cu noi!

Radu Vasilescu este profesor și membru fondator al corului, unul dintre cei care au fost cu ideea înființării corului de cameră, pe vremea cînd era student. Din prima garnitură, cum s-ar zice : „Contează și performanțele noastre artistice, și turneele din țară și străinătate dar mai presus de toate contează enorm faptul că sîntem împreună, că ținem unii la alții ca într-o familie. De altfel, s-au și legat în cadrul corului vreo opt sau nouă familii, Rosoiu Barbu și Mariana, Popescu Mugur și Tatiana și alții". Pe de altă parte, fiecare vine la cor cu problemele lui de serviciu, cu starea de spirit a locului zilnic de muncă. Cîntă în cor ingineri, avocați, profesori, studenți, elevi, profesii atît de diverse. Cîntecul și viața trăită prin cîntec împreună ă cizelat caracterele tuturor. Toți membrii mai vechi ai corului au funcții de răspundere la locul lor de muncă dar sînt, în același timp, oameni cărora cîntecul le-a dat o dimensiune în plus, atît pe linie profesională cît și umană.

„Ori nu sînteți încălziți suficient, ori sînteți răciți — susține dirijorul. E un sunet ciudat la soprane. Nu l-am mai auzit pînă acum. Puneți ceva cald pe voce, mîine la concert să nu-mi veniți așa !". Se reiau repetițiile, dar dirijorul încă nu e mulțumit : „Prea tare pentru început. Stop. Nu vă dați seama că nu mai aveți unde crește ?! Prea mult aer !". Cum o fi simțind un dirijor aerul din jurul său ? Dar coriștii ? Cît aer cîntător au făcut să vibreze pe „O, ja, ja !" — exclamă oaspeții.

Ana Morăruș lucrează ca statistician la Institutul de ftiziologie. A văzut de cîteva ori corul la TV, apoi s-a interesat la U.T.C. Sănătatea cum să procedeze, a dat un test care a constat în interpretarea cîtorva cîntece pe care le știa de pe vremea cînd cînta în corul Palatului pionierilor, n-au fost deci probleme. Deși sînt repetiții de două ori pe săptămînă, vine la cor din plăcerea de a cînta, de a face parte dintr-un grup

S-a afirmat în ultimii ani o nouă generație de creatori tineri în arta acestui deceniu. Majoritatea reprezentanților ei sînt oameni care lucrează în cele mai diverse profesii, în toate colțurile țării. Ei răspund cu puterea conștiinței lor necesităților stricte ale economiei naționale, producției de bunuri materiale, dar în egală măsură și necesităților interioare ale omului de a fi om prin vis, poezie, sentiment și aspirație. Pentru creatorii aceștia realitatea e o sursă de inspirație aflată în preajma imediatei respirații, un document pe care îl creează ei înșiși creînd. Ei aparțin cu adevărat trup și suflet celui mai proaspăt și vital prezent pe care îl însuflețesc nu doar cu inteligența victorioasă a mîinii, ci și cu bătaia înfiorată a propriei lor inimi.

altfel, el însuși își scrutează cu toată luciditatea destinul poetic în cîteva versuri de-o vitalitate excepțională : „dacă mi-e scris / ca toate drumurile să mă poarte spre ratare / atunci să-l aleg pe cel mai frumos". Știu cu toată siguranța însă că indiferent dacă va rata sau nu poezia, Caton Musceleanu și-a ales cel mai frumos drum în viață care e desigur și cel mai greu, la fel ca personajul din binecunoscuta noapte macedonskiană : „Nu-mi scrie pe adresa de acasă / ci pe a altui șantier din țară". El poate pierde ca poet, dar niciodată ca OM. Omul acesta va fi de-a lungul întregului său destin invincibil : poartă în suflet povara de fragilitate a unei frumuseți la fel de durabilă ca toate marile construcții de beton ale epocii noastre la temelia cărora a așezat inima emoționată a versului său : „Cît ne va ține viața / Solidari vom fi mereu."

lungimile de undă cele mai intime ale sufletului uman, în cei 15 ani de existență ai corului ? Cred că dacă există atîtea surse de poluare sonoră într-un mare oraș, un cor care cîntă de 15 ani contracarează prin armonioasele unde sonore ale cîntecului, o bună parte din acest zgomot citadin, așa cum respirația verde a parcurilor purifică aerul poluat.

Matematicianul Barbu Rosolu, șef al unui oficiu de calcul, a întîlnit-o pe soția sa Mariana și și-au unit destinele pe tărîmul muzicii. Cîntă și acum împreună în cor deși au doi copii, el e tenor, soția soprană. A făcut între timp și a doua facultate, timpul său e din ce în ce mai neprețuit dar, la cor vine în continuare cu aceeași plăcere din 1971, de pe vremea studenției, pur și simplu se simte în continuare tînăr prin muzică : „E un efort în plus, desigur, dar muzica vine și îți răsplătește totul compensîndu-te prin satisfacțiile artistice și cele umane. Clipele atît de umane cînd sîntem împreună ! Mi-am făcut din matematică o profesie, dar muzica a rămas o dimensiune ce-mi întregește ființa, ca în copilărie".

La repetiții asistă un grup de delegați culturali din R.F.G. care par extrem de emoționați și stingaci. Deodată cu ei intră și doi colegi întîrziați de la repetiție. Sînt primiți cu formule de politețe ca și cum ar face parte din grupul de oaspeți : „Bitte schön". Risete generale. Observ în continuare că între dirijor și coriști s-a construit de-a lungul timpului un cod de gesturi înțeles numai de ei, întrucît rîd și reacționează la cuvinte și semnale care nu sînt accesibile celui dinafară. Repetiția decurge relaxat cu cîntece, reluări, noi întreruperi și explozii de rîs. Dar un simplu gest al dirijorului le secerâ surplusul energetic nefolosibil în cîntec, readucîndu-i la blocul de cristal al sunetului pur. „Îi vom supune pe oaspeții noștri la o probă de răbdare. Vom cînta în nemțește Schumann". uman a cărui coeziune e ținută de 15 ani prin muzică.

Mai sosesc încă întîrziați pînă spre sfîrșitul repetițiilor. Fiecare vine cînd poate, cînd îi permite serviciul, familia, timpul liber. Își ocupă grăbiți locul în cor și mai prind din repetiție cît a mai rămas. O clipă „maestrul" iese din sală și coriștii sînt exact ca niște copii dintr-o clasă în timpul tezei cînd profesorul iese pe coridor, dar în momentul în care ușa se mișcă, totul se reprimă devenind brusc șoaptă, apoi liniște incremenită. La fiecare final de cîntec, zeci de piepturi răsuflă din adînc, mîinile se duc la frunte, la tîmple, eliberate și ele din tensiunea cîntecului.

Fizionomii diverse, vîrste și profesii extrem de diverse. Văzînd mănunchiul acesta de oameni ca un fragment de flux stradal decupat din curgerea sa cotidiană și mutat în sala de repetiții de la etajul VI al Ansamblului artistic U.T.C. din Capitală, simt că în sufletul fiecăruia dintre ei, în zone mai mult sau mai puțin profunde, se află ascuns un cristal de frumusețe, un zăcămînt de care ei au devenit într-o bună zi conștienți întîlnindu-l pe dirijorul din fața lor, dar bănui în același timp că mulți alții n-au avut poate această șansă și poartă mai departe o mare promisiune ascunsă în inimile lor, în numele căreia acești cîntăreți privilegiați trebuie să dea seama cu frumusețea propriei lor conștiințe.

Pe scenă și în viață

E un om înalt, bine legat, îi place să se îmbrace în costume elegante și pe deasupra mai poartă și o pălărie cu boruri largi care te face să bănui că este cel puțin ambasador. Și Gheorghe Stoleriu chiar este ceea ce pare : ambasadorul ideii consecvente de teatru în stațiunea balneară Vatra Dornei. Uneori, cînd iese în oraș și se așază la rînd, la difuzarea presei, se simte bătut pe umăr cu familiaritate : „Ce faci domnule doctor Micu" ? (uitimul său rol din Cluta de V.I. Popa). „Doctorul Micu" este de fapt vopsitor industrial la Exploatarea minieră Vatra Dornei și se simte flatat cînd oameni necunoscuți de pe stradă, veniți în stațiune la odihnă și tratament, îl strigă pe numele ultimului său rol. Asta e unul din lucrurile care-i umplu sufletul de bucurie.

Muncitorul Gheorghe Stoleriu joacă de fapt teatru cam de prin 1957 cînd a început cu Piatra din casă a lui Alecsandri și a continuat, timp de treizeci de ani, fără întrerupere, jocul acesta atît de serios încît între viața sa și viața de pe scenă nu mai știe să facă nici el deosebirea. În actuala trupă a Teatrului popular din Vatra Dornei s-au solidarizat cu pasiunea lui Gheorghe Stoleriu încă 22 de oameni. Mai exact, 22 de actori ! Orașul Vatra Dornei e stațiune balneară, cum se știe, seriile se schimbă la 18 zile, la fiecare trei săptămîni intră în oraș alți 1500 de oameni noi și așa tot timpul anului. Orașul nu e prea mare, fiind zonă de munte, timpul e uneori ploios, oamenii nu vin să stea în restaurante ci la tratament. În acest flux continuu de oameni, actorii teatrului popular și-au găsit un public ideal. Dar ca să spunem adevărul întreg, sînt și localnici care vin de trei, patru ori la spectacolele în care vopsitorul Gheorghe Stoleriu de la Întreprinderea minieră e cînd doctor, cînd ambasador, după cum o cer împrejurările scenice și viziunea regizorului.

Că trupa Teatrului popular unde activează Gheorghe Stoleriu de peste treizeci de ani e într-adevăr valoroasă, dincolo de premiile I cucerite în „Cîntarea României" și în alte competiții naționale, o dovedește și faptul că nume sonore ale mișcării teatrale românești, mari dramaturgi, regizori și actori au venit aici să colaboreze cu trupa : dramaturgul Tudor Popescu a lucrat vreo trei săptămîni, seară de seară cu „amatorii" de teatrul său, Geo Costiniu de la Teatrul Giulești a lucrat o lună, Eduard Covaliu de la Teatrul tineretului din Piatra Neamț, actorul Liviu Manoliu de la Suceava, Gheorghe Gherasim de la Naționalul din Cluj-Napoca n-au poposit la Vatra Dornei pentru faima stațiunii ci pentru sufletul „balnear" al iubitorilor de teatru de aici între care Gheorghe Stoleriu face o „cură" de scenă într-o totul benefică pentru sănătatea sa fizică și spirituală, un „tratament" cu dramaturgie de cea mai bună calitate care, iată, durează din tinerețe și sînt toate șansele să continue pînă la adînci bătrînețe.

Teatrele populare au unele avantaje față de cele profesioniste în alegerea repertoriului, în sensul că amatorii își aleg un repertoriu în funcție de „pulsul" publicului local. Dacă publicul cere comedie, el joacă multă comedie. Au așadar avantajul că pot juca tot ce vor. În Vatra Dornei activează, pe lîngă Teatrul popular, și alte două trupe de teatru, folcloric și nescris. Au chiar și o secție de păpuși. Teatrul e, așadar, în orașul acesta din nordul Moldovei nu atît o stare de spirit cît o stare de existență. Se trăiește prin teatru.

Gheorghe Stoleriu e un om înalt, bine legat și îi place să umble cînd merge în deplasare cu trupa prin orașele țării, însoțit de un prieten mai tînăr. Îl cheamă Felecan Brad Marin și e electrician la Centrul de înaltă tensiune din Vatra Dornei. Joacă și el teatru dar abia de vreo... 15 ani. Bătrînul actor Stoleriu își pune mîna părintește pe umerii mai tînărului său tovarăș de drum și spune cu o vibrație în glas pe care numai cei care au urcat vreodată pe scenă i-o pot înțelege : „El urmează după mine, el va rămîne veteranul !" De data aceasta Gheorghe Stoleriu nu e pe scenă, ci în viață și nu joacă, ci trăiește. Sau e un altfel de joc care în Vatra Dornei va dura luminînd cu aureola sa de emoție un viitor pe măsura ultimilor treizeci de ani de bucurie trăită pe scenă.

ION ZUBAȘCU

Vitrina cărților

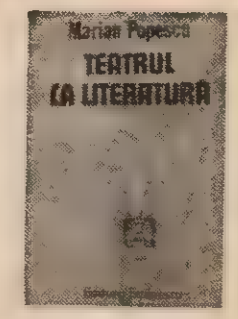

● În colecția „Masca", Editura Eminescu publică cea de a doua carte a lui Marian Popescu, intitulată **Teatrul ca literatură**. După un volum mai apăsat analitic (**Cheii pentru labirint**, 1986), în care se explora opera a doi mari dramaturgi ai zilelor noastre — D.R. Popescu și Marin Sorescu — autorul își propune, de această dată, un demers mai aproape de teorie (deși susținut de asemenea pe comentariul la text, în sumar existind eseuri despre Romulus Guga, Teodor Mazilu, Gellu Naum, D.R. Popescu, Alexandru Sever, Dumitru Solomon și Marin Sorescu) și cu premise oarecum polemice. „Paginile care urmează sînt rezultatul unei reconsiderări. Ne-am obișnuit într-atita să vorbim despre teatru ca artă a spectacolului încît ideea de **literatură**, care guvernează împreună cu alte cîteva idei domeniul teatrului, tinde să se eclipseze din mintea, preocupările și atenția cititorului". Or, se argumentează mai departe în **Cuvînt înainte**, „dramaturgia, ca și romanul sau poezia, depune o mărturie esențială — ca fapt al **culturii spirituale** — despre timpul care trece. Cît sîntem de conștienți în privința aceasta ? Este o întrebare la care eseurile acestui volum vor putea da, poate, un răspuns". Rar abordată problema **criticii literaturii dramatice și a teatrului** face obiectul ultimei secțiuni a volumului lui Marian Popescu. Dincolo de ceea ce relevă el despre autor, **Teatrul ca literatură** este o apariție salutară din punctul de vedere al statutului — încă fluctuant, încă ignorat sau numai incert — al literaturii dramatice, ca sursă și suport al actului teatral propriu-zis.

● **Pantazi Ghica, romancierul de la mijlocul veacului trecut, veritabil personaj literar, ilustrează o specie practic nereprezentată în literatura noastră de secol nouăsprezece — literatură pătrunsă de responsabilități istorice și culturale —: boema creatoare. El face obiectul unei solide monografii semnate de Viorica Diaconescu, în colecția „Universitas" a Editurii Minerva. Viața lui Pantazi Ghica, frate, cum se știe, al marelui prozator Ion Ghica, împărtășește nu numai evenimentele vremii, ci și avantajele unei ilustre descendențe : „familia Ghiculeștilor dăduse, prin ramurile moldoveană și muntean, nenumărați dregători Țărilor Române, ridicînd în scaun nouă domnitori. Orgoliul familiar (sic !) răscolea încă „sineturile" din vechi sipeturi pentru a reasculta, a nu știu cîta**

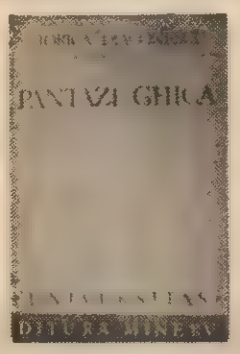

oară, muzica anaforalelor divanului sau ale veliților boieri". O interesantă panoramă a vieții politice a veacului, așa cum se află ea ilustrată în gazetele la care a colaborat și Pantazi Ghica realizează capitolul Publicistul. Un spațiu de asemenea generos se acordă activității de cronicar artistic a scriitorului, care are de altfel și meritul unui veritabil „pionierat în istoriografia literară". În sfîrșit, prozatorul și dramaturgul sînt prezentați pe larg, întregind astfel portretul unei personalități mai puțin cunoscute. O amplă bibliografie a scrierilor sale este de asemenea pusă, de aici înainte, la dispoziția specialiștilor.

● **La Editura Minerva a apărut Ospățul de aur, de Ștefan Roll, ediție îngrijită, studiu introductiv și note de Ion Pop. „Ediția de față reunește, în cvasitotalitatea lor, scrierile lui Ștefan Roll (Gheorghe Dinu) — poezii, poeme în proză, publicistică literară — din vremea participării sale la mișcarea de avangardă. Ea își propune astfel să restituie cititorului de azi**

o operă reprezentativă pentru un moment literar dintre cele mai dinamice, frămîntate și deschise spre înnoire ale poeziei românești din deceniul al treilea și începutul deceniului patru al secolului nostru", precizează editorul. Studiul introductiv — amplu și foarte documentat, beneficiind de anvergura familiarității lui Ion Pop cu fenomenul literar al avangardei românești, este, de acum înainte, unul din textele de căpătîi în bibliografia critică a lui Ștefan Roll. Atrăgătoare nu numai prin conținut, ci și prin condiția grafică (pe pagina de gardă, un frumos portret în creion al poetului, aparținînd lui Marcel Iancu), ediția semnată de Ion Pop este o apariție de prima mînă.

● **În traducerea Domniței Gherghinescu Vania a apărut, la Editura „Univers", versiunea românească a celebrului roman al lui Alain Fournier, Cărarea pierdută (Le grand Meaulnes). Neatinsă de vreme, poezia aparte a acestei cărți de mici proporții continuă să-și păstreze prospețimea. O mică lecție de fluzie tinerească, un delicat îndemn la aventura gîndului și a simțirii — Cărarea pierdută este și va fi, pentru fiecare generație, o carte de preț.**

La capătul unui remarcabil efort, I. Hangiu ne aduce în bibliotecă, prin contribuția Editurii Științifice și Enciclopedice, o lucrare de excepție : Dicționarul presei literare românești. Despre o asemenea întreprindere poți vorbi într-un singur fel — elogios. Numeroase sînt motivele care te îndeamnă la a aprecia fără rezerve munca atîtor ani adunați între coperțile acestei frumoase cărți, de către un autor știut pentru plăcerea de a străbate la pas istoria presei din țara noastră. Nu-l cunosc personal dar îi bănuiesc pasiunea, devotamentul nemăsurat pentru un subiect surprinzător de perseverent în a fi ținut la distanță atîta lume și atîta timp. Inexplicabil și neplăcut, dar trebuie să recunoaștem că într-un domeniu unde se trăiește din scris n-au fost încă scrise acele lucrări de sinteză de care ducem lipsă, nu s-au scos la vedere, în întregul lor, informațiile, interpretările, conexiunile posibile în legătură cu o latură a activității umane circumstanțializat memoriei colective. Sîntem nevoiți să privim cu invidie la rafturile de bibliotecă unde își dau întîlnire masive volume în stare să explice totul în sfere mult mai greu de urmărit și antologat. Dacă am ști că datorăm rămînerea în urmă — ușor de constatat — în materie de istoria presei unor de netrecut dificultăți, și tot nu ne-ar prinde bine să trecem cu ușurință peste situația existentă. Pînă una alta să recunoaștem că la mijloc se află lipsa de hotărîre a celor ce puteau să realizeze cîte se cer făcute și în spațiul în care ne exprimăm. Nu sînt străin de tiparele ivite tipografic în teritoriul istoriei presei române. Volumul elaborat de Nicolae Iorga rămîne fundamental. Constantin Antip a realizat, mai aproape de noi, un lucru demn de reținut. Volumele despre presa muncitorească, multe la număr, cuprinzătoare, acoperă segmentul ce și l-au ales. Monografii consacrate unor publicații românești de prestigiu și-au făcut mai repede drum spre cititori. Ne-au fost dezvăluite date semnificative despre gazetarii străluciți ai presei române, începînd cu Heliade și Asachi, continuînd cu Barițiu, C. A. Rosetti, Bolliac, cu Eminescu și cu atîția alții. Dar : pe cînd un dicționar al termenilor de presă ? Vom avea curînd o istorie a presei române în succesiunea sa ? O carte care să ne pună la îndemînă — în sinteză revelatoare — întregul drum străbătut

Clipe dense de viață

de la cea dintîi publicație tipărită pe teritoriul țării noastre pînă la ziarele ce le citim astăzi ne lipsește. Așa cum ne lipsesc monografiile unor ziare și reviste de incontestabil prestigiu, prin căror cunoaștere am ști și noi și alții modul de existență, zbaterea pentru a-și duce la îndeplinire misiunea încredințată. Pentru că presa nu poate fi privită decît în strictă relație cu metabolismul societății în ansamblul său. Un luptător — dacă ne referim la cel autentic — cărula i s-a conferit șansa de a se găsi mereu în tranșeele unde se decid marile deschideri spre mîine și spre mai departe.

Cartea profesorului I. Hangiu umple un gol. Un gol la diminuarea căruia a lucrat îndelung și mai înainte, atunci cînd scotea de sub tipar cele două volume consacrate cronologiei literare românești. Avem acolo elemente definitorii despre ceea ce a însemnat presa literară în zodia sa românească de la origini pînă după război. În afara a ceea ce trebuie trecut în biografia oricui, acolo și-au găsit locul folositoare trimiteri la programul publicațiilor, extrageri din gîndurile de început. Acum, autorul fișează cu osîrdie nu mai puțin de 2 000 de publicații, reușind o strălucită panoramă a acestui vast domeniu de preocupări intelectuale ce s-a dovedit, capabilă să angajeze semnătura, aproape fără excepție a tuturor marilor spirite ale culturii românești. O muncă migăloasă, calificată, presupunînd capacitate de sinteză, discernămînt, seriozitate și peste toate, dragoste pentru subiectul ales. De toate acestea te convingi parcurgînd cartea semnată de I. Hangiu, pe care poți s-o citești ca pe o lucrare de vacanță, atras cu pricepere prin ocolișurile informaționale, întîrziind în dreptul bornelor alese cu știința decupării semnificativului, copleșit de mulțimea datelor, de conținutul lor.

O carte de referință. Să lăudăm deci pe autor pentru răbdarea și puterea de a fi dus la capăt o întreprindere dificilă, angajantă, copleșitoare prin capcanele sale. Este posibil ca nu totdeauna să fi scăpat de ele. Nici de capcane, nici de inevitabilele inexactități. Cu totul firesc să le sesizăm, dacă le descoperim, pentru a scuti o nouă ediție de povara lor. Eu unul nu m-am repezit a număra erorile de corectură și alte asemenea mărunțișuri. Autorul are dreptul înainte de toate la a-și savura succesul, căci ne aflăm în fața unui îndubitabil succes, iar noi avem datoria să-l asigurăm de respectul nostru. Să lăsăm deci număratul virgulelor lipsă pentru o altă etapă, după ce vom fi apreciat cum se cuvine munca depusă de autor pe un teren atît de drag nouă, și, cum spuneam, aflat în așteptarea altor semne de fertilă inspirație.

NEAGU UDROIU ■

Cronica literară de Romul Munteanu

La cumpăna dintre tradiție și modernitate

Aceasta este, de fapt, modulația principală a temei obsedante din Anotimpurile (Dacia, 1987) lui Horia Bădescu. Ea reprezintă în același timp cea mai elocventă replică față de ploaia bacoviană. Fiindcă în **Plumb**, apa care cade peste spații pustii și triste înscrie existența într-o stranie voluptate a durerii ; în versurile din **Anotimpuri**, ploaia este **înghețată** și **albă**, orgia aceasta de alb incremenit și aproape blînd fiind destinată să creeze un spațiu ambiental pentru reveriile evanescente prin care lumea intră (dispare) și iese din ceață.

Ne aducem astfel cu plăcere aminte că numeroși poeți din toate vremurile au descoperit natura prin **anotimpuri** și odată cu perceperea devenirii, a vremurilor schimbătoare, ei au început să măsoare **timpul** prin secvențele sale calendaristice înscrise în peisaj : **anotimpurile**. Timpul devenea astfel frumos, pitoresc, urit, apăsător prin **anotimp**. El putea fi fertil sau sterp prin același mod de percepere a devenirii. Rodul muncii sau neprielnicia confereau operei poetice a lui Hesiod (**Munci și zile**) un gen specific de frumusețe utilitară. Și cînd preromanticul Thompson și-a conceput **Anotimpurile** sale ce au avut o largă influență pe continent, el se ridicase aproape total dincolo de natura utilitară, ajungînd să configureze un spațiu pitoresc pur.

Raportat la trecut, Horia Bădescu vine înspre poezia anotimpurilor cu o imensă disponibilitate intelectuală, cu o artă a enunțurilor lapidare și rafinate, conjugate cu trăirea culorii ca o senzație asumată, convertită într-o stare de suflet. Comparat cu scriitorii actuali, autorul **Anotimpurilor** proiectează în versurile sale o imensă încărcătură afectivă. Tradiția și modernitatea se întîlnesc în poezia lui Horia Bădescu într-o ecuație sufletească și stilistică profund personalizată.

Horia Bădescu se arată a fi un spirit agrest, grefat pe un spațiu românesc etern, înscris într-o viziune cosmotică, adusă la scara de înțelegere a privirii umane. În felul acesta universul cel mic se întîlnește cu cel mare într-o dulce stare de tandrețe. Erotizarea cosmică rezultă dintr-o discretă retorică a invitației la dragoste.

Există în poezia lui Horia Bădescu un timp spațializat sub zodia eternității. Arhetipurile trăiesc grefate pe elemente (zăpada, ploaia = apa și vîntul = aerul). Semnele regnurilor vegetale și animale sînt și ele discrete, făcute în așa fel încît să decoreze prin prezența lor schimbătoare marea matrice a **pămîntului**. Acoperit de vegetale, spațiul își consumă misterele sale de culori, lumini, opacități și umbră. Poetul este mereu **înăuntru și în afară**. Privirea sa, pătrunzătoare în adîncimi / înălțimi se comportă ca o conștiință — receptacol, ca un depozit de senzații eterogene, mereu gata să se metamorfozeze în stări afective.

Asemenea faimoasei statui a lui Condillac care-și capătă simțurile umane printr-un complex proces de conectare la natură, la fel și în creația literară a lui Horia Bădescu, vărul, auzul și mirosul aduc peisajul în linia de vedere a percepției afective. Enunțuri ca : **„Negre zăvoaie sub aura toamnei", „Își bate toamna coasa pe nicovala ploii"** sau **„Aduimec toamna cum egarii sîmbetii / sălbăticiunii mirosind a rut"** etc., ilustrează modalitățile diferite ale întîlnirii dintre același anotimp și senzațiile variate, menite să le medieze drumul spre conștiință.

Descripția nu rămîne niciodată neutrală, fiindcă privirea poetului direcționată spre natura în eternă trecere nu este niciodată indiferentă. Încărcat, se pare, cu energii latente, peisajul este aprins / stins **dinăuntru** sau **dinafară** de o puternică undă afectivă, concepută ca un liant între ființa umană și spațiul proiectat în timp. De la Hesiod pînă la Ion Pillat, natura își petrece muncile și zilele, parcă, în aceleași ritmuri". „Se coace-n miezul nucilor tăcerea. / În lucruri a pălit zeescul foc. / Ne-ntoarcem, iată, în același loc / cum eu bărbatul și cum tu, muierea." **(Ronset)**

La cumpăna dintre tradiție și modernitate, Horia Bădescu nu cochetează cu delirul verbal al unor contemporani, bazat pe asociația liberă a cuvintelor, nici cu metaforismul vegetal și stelar, explodat în tot felul de nonsensuri. Limbajul său literar este auster, bazat doar aparent pe unele locuri comune. Fiindcă alți poeți s-ar fi ferit ca de diavol de formule ca : **pămînt auriu, culburile primăverii, urmele iernii, inima verii, grîie tîrzii, ceața fluturînd, murmurul riului** etc. etc. O operă poetică înzestrată cu un centru energetic afectiv foarte vital supune toate cuvintele unei iradiații semantice contextuale, unitatea lexicală izolată fiind investită cu noi valențe de ansamblu. Poezia lui Horia Bădescu nu este nici ludică, nici tragică. Ea există dincolo de stările extreme, ca o emanație obișnuită a stărilor firii. Apăsarea iernii, de pildă, este resimțită doar ca o iarnă puternică și lungă : „Ninge întruna, totu-i o ceață, / ninge în lucruri, ninge în cer, / cade .zăpada, ninge de-o viață, / și nu știi-i astăzi, mîine sau ieri". **(Iarnă sarmată)**. Acolada afectivă a iernii care strică datele din calendar, a iernii care risipește timpul într-un imens neant alb de tăcere, seamănă, cum am mai spus, cu apocalipsa ploilor bacoviene : „Cade pe Istru iarna barbară. / Ce întuneric sub cerul sur ! / Lumea-și ascunde trupul impur ; ninge, cum ninge, doamne, afară". **(Ronset)**.

„Ronsonurile", am zice noi, concepute de Horia Bădescu au o superbă fluiditate muzicală. Uneori aceeași manieră de rimare (aur-graur, aur-plaur, aur-centaur — Epidaur, conferă textului valențe muzicale, destinate să facă din poezia peisajului o autentică poezie de atmosferă, de peisaj interiorizat. Dar melodicitatea gravă a textului, conjugată cu semantica aparent apăsătoare a iernii nu conferă enunțurilor poetice concepute de Horia Bădescu un fundal tragic. Dealtfel, se cuvine să arătăm că peste orice strat de opacizare a lumii în universul literar creat de poet străbate mereu o undă de lumină, atunci cînd baia solară nu se revarsă asupra peisajului în întreaga sa splendoare. Elocvent ni se pare însuși faptul că ideea (fenomenul) de **lumină** apare în cele mai variate situații contextuale. Sintagme de genul : **răsufletul luminii, vino în lumina, poala pădurii, luminoasă..., n-au luminat orele, lumină blîndă, lumina arde pește dealurile roșii, castă lumină, Septembre, s-a stins lumina, lumina e de untdelemn și moarte, scade lumina** etc. etc. demonstrează că Horia Bădescu este un poet solar (prezență, absență, diminuare), obsedanta **zăpadă** fiind un element lucios, strălucitor în superba sa întîlnire cu flăcările marelui astru care arde. Și cînd la **„cumpăna zilei suitoare"**, poetul își îndreptă privirea spre lume, spectacolul trecerii capătă un caracter apolinic. „Dar noi vom trece, ne vom petrece / pînă la verile, naltele serile, / pînă la sfera cu sunet rece / finele, plinele veșnic vegherile" / **(De profundis)**.

La întîlnirea cu **Poemele luminii** și **În marea trecere**, Horia Bădescu rămîne mereu el însuși, fiindcă este un poet autentic.

P.S. Aurel(ian) Dumitrașcu este Aurel Dumitrașcu. Să-ți fie, poete, botezul ușor...

Vitrina artelor

Muzică

Uzina vie

Deunăzi, pașii m-au purtat către Liceul de artă „George Enescu" unde, în sala de concerte, avea loc simpozionul „Niccolò Paganini". Sigur, manifestarea a fost interesantă atît sub raportul cercetării științifice — în care prezentarea făcută de *Ionescu Dafin* ne-a relevat faptul că acest profesor de vioară este totodată și un strălucit analist al formelor muzicale — cît, mai ales, în ceea ce privește „materialul viu", adică producția finită a mai multor clase de instrument, personificată printr-o multitudine de violoniști, începînd cu aceia de o șchioapă și terminînd cu cei ce vor absolvi liceul la sfîrșitul anului școlar în curs. Să cînți Paganini nu e prea simplu și nu stă la îndemîna oricui, dar să-l și interpretezi la o maximă tensiune artistică, vădind acuratețe perfectă și o bună tehnică, așa cum ne-au încîntat, de-a dreptul, **Dan Claudiu Vornicelu** din clasa a VIII-a („Variațiuni pe coarda Sol"), **Dinu Bilciurescu** din clasa a XI-a partea I din Concertul nr. 4) și **Irina Mureșanu** din clasa a X-a (Capriciul nr. 9) — cu concursul pianistic al profesoarelor **Smaranda Ilea** și **Ileana Busuioc** — este un fapt mai rar, popriu doar marilor — sau viitorilor mari — interpreți. Și astfel, simpozionul-concert ne-a deschis o poartă spre a privi mai cu amănunțime la **noul** care se degajă, la tot pasul, din activitatea acestei minunate — și cu totul aparte — unități de învățămînt, creată în totalitate, în anii construcției societății socialiste românești.

De cîtăva vreme, liceul are o nouă conducere, ajutată în permanență de un Consiliu Artistic; adică, exact ca la instituțiile profesioniste. Se observă astfel o **revitalizare** a activității artistice. „Elevii trebuie să studieze și să cînte permanent; de fapt, aceasta este viața lor, acestea sînt preocupările lor", afirmă directorul **Nicolae Bilciurescu**, el însuși un eminent profesor de vioară. În acest scop s-a creat un adevărat **„Studio de Concerte"**, care își programează manifestările în cele două săli cochete și cu o bună audiție. Un scop declarat al Studioului îl constituie antrenarea unui cît mai mare număr de protagoniști; aici, oricare dintre elevi se poate roda și afirma, iar selecția valorilor către marile concursuri și manifestări se face mai simplu și mai democratic (pe față! zicem noi). De altfel, o privire sumară asupra tematicii pianului de concerte ne edifică și mai bine: muzica preclasică, clasicismul vienez, școlile naționale, promovarea repertoriului românesc, iată o cuprindere largă, majoră, în care fiecare elev al oricărei clase de instrument se poate îngloba. Toată această arie largă de manifestări reflectă și o **unitate** ideatică și stilistică, unitate în care se încadrează atît programa școlară cît și dorința legitimă de afirmare a viitorilor virtuozi.

Integrarea școlii cu producția, ca și practica productivă se realizează mai lesnicios prin Studioul de concerte. Astfel, cele circa 120 de manifestări susținute cu forțele liceului în cadrul concertelor organizate de muzeele bucureștene, cele 80 de prezențe din sala Dalles și în Casele de cultură „Friederich Schiller" și „Nicolae Bălcescu", cele 40 de programe planificate, anual, în sala mare a Conservatorului „Ciprian Porumbescu" (iată aici și directa legătură cu instituția de învățămînt superior spre care fiecare elev-muzician tinde), și în sala de audiții a magazinului „Muzica". În sfîrșit, cele două concerte educative de la Ateneul Român (integrate în planul Filarmonicii „George Enescu"), trebuie înmulțite cu cifra 5 (și încă e modest) pentru a afla numărul total (uriaș!) al elevilor selecționați în vederea „ieșirii la rampă", pe plan școlar; iar selecția valorică se face chiar în Studioul școlii! Aceasta pentru a nu mai vorbi și despre secția de **coregrafie**, căci practica productivă se face chiar pe scena Operei Române din București.

Firește, aceste realizări nu pot fi obținute fără ordine și disciplină și, mai ales, fără înțelegerea unor instituții din afara școlii, care crezînd că sînt bine intenționate pot provoca perturbări ale noii linii de conduită, fermă, începută din acest an școlar. Stafeta valorică circulă continuu! Iată, o certă reușită îl constituie și faptul că lîngă maeștri au fost primiți și foștii lor discipoli, în calitate de profesori suplinitori. Să arătăm că liceul are și cadre de nădejde; imposibil de enumerat atîția cîți ar merita, să amintim doar pe compozitorii **Doina Rotaru-Nemțeanu, Anton Dogaru, Adrian Iorgulescu, Valentin Petculescu**, ori pe criticii **Dumitru Avakian** și **Viorel Creța**, dirijorii de prestigiu care sînt **Nicolae Racu, Petre Andriescei, Nicolae Niculescu** și **Mihai Diaconescu**, interpreții de frunte ca violoncelista **Anca Vartolomei**, pianiștii **Steluța Radu, Adrian Tomescu, Romus Manoleanu** și **Magda Bucin**, harpistul **Vasile Ganțoiea** și alții.

Să descoperi și să formezi 2 000 de copii și tineri; să integrezi în circuitul artei românești valori care vor să propage pretutindeni iubirea de frumos; iată, cu adevărat, o **uzină** vie destinată prezentului ardent și, mai ales, viitorului!

CLAUDIU NEGULESCU ■

Teatru

Unde ne sînt visătorii?

Sala teatrului „Bacovia" din Bacău s-a umplut, în seara zilei de 19 noiembrie, pînă la refuz, cu elevi de liceu. Se prezenta în premieră băcăuană arhicunoscută piesă **„Nota zero la purtare"** de (arhicunoscuții) Virgil Stoenescu și Octavian Sava. Opțiunea repertorială respectivă am găsit-o normală, firească, la-ndemînă, cum s-ar zice, și-am pornit spre teatru cu gîndul să văd un spectacol obișnuit. Nu mi-am închipuit însă ca această reprezentație, desfășurată în fața unor asemenea **spectatori** să fie un **spectacol** de teatru sublim. De unde emana sublimul acela, fascinația aceea? Ce se-ntîmplase? Se produsese, aveam să-mi dau seama după primele replici și scene, o **conectare** a două **sunete**, a două **mesaje**, unul care emana de pe scenă și un altul pe care-l emitea o sală parcă electrizată. Ce se transmitea de pe scenă? O poveste obișnuită, cu întîmplări dintr-o școală, dintr-o clasă, dintr-o bancă, întîmplări pe care le-a trăit și le trăiește, într-un fel sau altul, într-un dozaj sau altul, orice elev, mai mic sau mai mare. Cine sînt eroii piesei? Oricare dintre elevii de ieri, de azi, de mîine. Niște aripi care se întind, unele mai sfioase, mai neputincioase, în zborul lor spre viață; niște voci care se vor auzite, dar care nu străbat toate deodată pînă către punctul dorit, vizat. Pe scenă, în ciuda oricăror rătăciri, ciudățenii, nehotăriri, debusolări, **se visează**, se visează la cutezanță, la cinste, la adevăr, la iubirea de dincolo de sine.

Astfel par a visa și ei — actorii, nu visează elevul Ștefan Vardia, ci actorul Livius Rus, care își retrăiește propriii lui ani de liceu, cu sentimentele, speranțele, dezamăgirile momentului nu prea de mult consumate, astfel se comportă în „Tarzan" însuși penetrantul actor Florin Zăncescu, astfel parcă își reconsideră sensibila actriță Luminița Botta vîrstele primei iubiri pretextînd disponibilitățile personajului Ma-

riana Pleșoianu; astfel își retrăiesc și ceilalți actori propria lor viață de (foști) elevi. Regizorul spectacolului — reputatul actor Stelian Preda — este, astfel, cel mai cîștigat: el retrăiește toate cele cîte încap într-o viață de adolescent, de visări. Și de ce să nu se bucure de toate acestea dacă arta scenică îi oferă acest minunat, acest unic (și, totodată, repetabil) prilej? Iar cînd în tot ceea ce se spune și se-ntîmplă pe scenă se regăsește fiecare spectator cu cele bune și (hai să zicem) cele rele, cu fostele și (mai ales) prezentele gînduri și sentimente, cum să nu se petreacă acea **simbioză**, acea **ființare**? Prietenia se înfrățește cu dragostea, speranța cu dîrzenia, cu voința de a deveni **cineva** în viață, în societate, sinceritatea cu timiditatea, emfaza și egoismul cu altruismul, cu nevoia de comunicare cu aproapele tău (dificil rol, dar temerar făcut de Geo Popa), deznădejdea cu nădejdea, cu încrederea în viață (nici că se putea o „partitură" mai nimerită decît cea interpretată de Constantin Constantin), minciuna și vulgaritatea cu frica de adevăr și de puterile binelui uman (teribil de debordant îngemănate de Viorel Baltag), candoarea și iubirea paternă cu săgețile îndoielilor (esențializate cu finețe de Gheorghe Doroftei).

Dacă pentru elevii anilor '45 a existat un **adevăr**, o căutare de drum în viață — și s-a putut scrie o piesă ca aceasta —, pentru elevii anilor noștri există, credem, mai multe adevăruri, mai multe drumuri de pornit, mai multe ținte de atins. Oare pentru acești adolescenți în uniformă școlară, care ne umplu casele, șantierele, cîmpurile toamnei, nu există o **problematică**, un ideal, un vis, o dragoste, o scenă? Nu comitem, oare, o neglijență că nu-i aducem la teatru să se confrunte cu propriile lor frămîntări, căutări? Nu cumva dramaturgii au scăpat din cîmpul lor vizual și auditiv aceste voci, aceste chipuri, această **realitate**, acest vast **șantier uman**?

Nimic nu poate fi mai încîntător, mai stimulator pentru un actor decît să fie năpădit pe scenă de florile tinerilor, dăruite cu toată ființa lor! Nimic nu poate fi mai îmbucurător pentru un director de teatru (în cazul nostru, actorul Stelian Preda) decît să-și vadă teatrul „asaltat" de spectatori, iar el să nu găsească nici un locșor în sală! Nimic nu poate fi mai lăudabil pentru un dramaturg decît să-și vadă mesajul scrisului său recepționat de cît mai multe suflete și conștiințe pornite spre cucerirea universului uman!

MARIN RADU MOCANU ■

Muzica — mijloc de educație patriotică

(Urmare din pagina 15)

tarea României", cu o legitimă bucurie și satisfacție am putut cu toții să constatăm ridicarea nivelului profesional al formațiilor de amatori și-n acest context spiritual tulburător, pentru orice om care iubește frumosul, binele și adevărul, vom da drept pildă interpretările pline de o nobilă expresivitate ale corului de țărani de la Putna, condus de Radu Paladi, ale corului „Miorița" — cor de muncitori din Reșița — dirijat de un tînăr cu un talent răscolitor! — l-am numit pe Doru Morariu — nemaivorbind de alte realizări pe deplin convingătoare, cum ar fi cele ale corurilor de amatori din Baia Mare, sub îndrumarea competentă a lui Ion Săcăleanu, din Lugoj, legate de talentul și priceperea lui Remus Tașcău, la care se cuvine a alătura și muzicalitatea fină a corului „Pro Arte" al Universității din Capitala țării, intim asociat harului dirijoarei Ligia Balica. Cum toți slujitorii acestei lumi orfice pornim de la sensul cuvintelor lui D.G. Kiriac — „soarta muzicii românești în școală se hotărăște"! — trebuie să punem într-un con de limpezimi concertele admirabile susținute de „Voces Primavera", sub conducerea lui Claudiu Negulescu, precum și cele susținute de corul de copii al Radioteleviziunii Române, dirijat de Eugenia Văcărescu Necula. O înfrățire între profesioniști și amatori a avut loc în acest grandios festival al „Cîntării României" și sub acest aspect accentuăm transformarea artei sonore într-un mijloc de înălțare a inimilor și de educație patriotică, cuvîntul care cîntă îmbinîndu-se subtil și expresiv cu poetica muzicală a dragostei de țară, a istoriei, a păcii și a prieteniei între toate neamurile globului, a muncii, a bucuriei de a contribui substanțial la acel enescian mers spre mai bine al societății. Avem datoria de a găsi noi metode de popularizare a muzicii în școli, în licee, în facultăți, în toate întreprinderile patriei, în cadrul universităților populare, în ambianța senină a case'or de cultură etc. Nu de la lecții aride de tip tehnicist se poate porni în acest proces complex al educației patriotice prin muzică ci de la rezonanțele profunde în inimile melomanilor ale marilor epoci creatoare ale istoriei lumii Euterpei, asociate unor audiții pe benzi sau pe discuri și, nu în ultimul rînd, unor concerte populare, pledînd pentru adevărata accesibilitate și în nici un caz pentru minima rezistență, îngemănată cu etnografismul primitiv și lipsa de profesionalism. Ce niciodată în istoria țării, s-a tipărit un foarte mare număr de culegeri de folclor autentic, punîndu-se la dispoziția ansamblurilor acea „apă vie" a tinereții fără bătrînețe, a vieții fără de moarte, așa cum apare această noțiune în basmele românilor. Desigur că așa cum trebuie să căutăm mereu noi mijloace de propagare a muzicii în rîndurile oamenilor de omenie, tot așa trebuie să luptăm, plini de hotărîre, împotriva poluării folclorului, pentru reliefarea textelor poetice de o aleasă calitate și, totodată, pentru combaterea spiritului de rutină și lipsei de forță expresivă. O problemă deschisă — în pofida unor indiscutabile realizări — o constituie o cît mai pronunțată profesionalizare și în ramura muzicii ușoare, domeniu care nu trebuie socotit ca fiind legat doar de o problemă estetică, deoarece el ridică și multiple probleme sociale, avîndu-se în vedere larga difuzare a producțiilor respective.

Desigur că izbînzile apreciabile pe care le-au obținut muzicienii noștri în procesul de transformare a muzicii într-un mijloc de înălțare spirituală și de educație patriotică sînt o chezășie pentru noile performanțe pe care le vor obține și în manifestările viitoare.

Mereu aproape de izvoare

(Urmare din pagina 15)

nu-i recunosc sculpturii lui Brâncuși acea uriașă putere de-a sintetiza în forme de el descoperite pentru prima oară o viziune unitară, profund universală, dar și profund românească, în același timp, asupra lumii, asupra marilor ei întrebări, rosturi și adînci înțelesuri?! În fond, atîta vreme cît arta este adevărată în cel mai adînc înțeles al cuvîntului, cît miezul ei este însuși miezul vieții, nu există nici un motiv să vorbim despre artă figurativă și nonfigurativă, despre real și abstract. Dacă are în structura sa intimă, în chiar punctul său de pornire, o căutare pornită din cea mai curată strădanie de-a reflecta viața, dacă ea, opera de artă, este, în ultimă instanță, mărturia însăși a eforturilor artistului de-a reprezenta lumea într-o viziune proprie, nerostită încă, pînă la el, dacă ea, opera de artă, are, cum se spune, viață în inima ei, atunci forța ei de-a modela conștiința umană este conținută de la sine. În ceea ce mă privește, arta mea ar avea două planuri, cel al obiectelor funcționale, inclusiv decorative, menite să alcătuiască o grație ambientală, un spațiu cît mai curat estetic, apt să-i asigure omului o stare de reverie, sau o stare propice gîndurilor sale, dar și cel al unei viziuni plastice asupra formelor vegetale de viață. M-am străduit, în acest al doilea plan, în care, cu ajutorul sticlei și-al altor materiale, cum ar fi metalul, sau ceramica, sau chiar și lemnul, să-i atrag omului atenția asupra diversității însăși a formelor de viață. Formele plastice la care am ajuns sau pentru care am optat, pentru a înfățișa această infinită pluralitate a vieții sînt, de cele mai multe ori, încărcate de-o anume poezie, de-un anume flor liric, dar ele sînt totodată și purtătoarele unor energii în plină descătușare, adevărate erupții de lumină și culoare. În fapt, arta mea, precum și arta altor colegi ai mei, se înscrie în efortul și căutările mai generale ale artelor plastice românești de-a surprinde freamătul, ritmul și sensurile lumii contemporane, de-a da glas, de a întruchipa, într-o varietate multiplă, uriașele transformări ce se petrec sub ochii noștri. Nu mă refer numai la preschimbările de peisaj rural sau citadin, pe care pictura sau grafica le-a surprins și imortalizat cu vigoare, dovedind astfel capacitatea artei de-a reflecta apoteotic prezentul României socialiste, al acestei epoci marcate de magnificele sale ctitorii, cît mă refer și la substanțialele transformări ce se petrec la nivelul conștiinței umane. Omul zilelor noastre nu mai este doar un simplu consumator de artă (termenul de consumator nu-mi prea place, dar nu am altul la îndemînă), ci un colaborator al artistului. El a trecut dincolo de simpla prefuare a operei de artă, adică se mobilizează, intelectual și afectiv, pentru a descoperi valențele superioare, ideatice ale operei de artă. Se subînțelege că, într-un asemenea fericit caz, arta nu este numai o bucurie dăruită oamenilor, ci și un puternic factor de modelare a conștiinței. Singura noastră preocupare ar fi doar aceea de-a crea, cum adeseori se spune, cu mîna pe inimă, de a stabili astfel un dialog real și cinstit despre viața care ne înconjoară și de ale cărei izvoare trebuie să ne apropiem tot timpul.

Controlul oamenilor muncii în acțiune

Exercițiul concret al democrației muncitorești

Controlul oamenilor muncii, expresie concretă a democrației muncitorești revoluționare, își arată roadele cu fiecare prilej, dovedindu-și deplina utilitate și eficiență în bunul mers al treburilor obștii. Reprezentanți ai colectivelor de oameni ai muncii, muncitori, tehnicieni și specialiști, devotați intereselor concetățenilor, verifică, îndrumă, controlează și veghează la respectarea ordinii, a curățeniei, a legalității și corectitudinii din diverse sfere de activitate, de la calitatea serviciilor pînă la modul cum se respectă legile țării. După experiența acumulată de-a lungul anilor, membrii echipelor de control intervin acum cu promptitudine în chestiuni arzătoare din viața cetățeanului și totdeauna aceste controale se transformă într-un prilej de îmbunătățire rapidă a stării de lucruri dintr-un loc sau altul. Gestul de a însoți echipe de control în exercitarea atribuțiilor se transformă astfel într-o mărturie la fața locului în favoarea eficienței democrației muncitorești revoluționare văzută prin-tr-una din multiplele sale forme de manifestare.

Cîteva reguli pentru succes

Ca pretutindeni, și la Suceava problemele alimentației publice se bucură de un interes deosebit, atît din partea cetățenilor cît și a municipalității. Formă eficientă de intervenție în asigurarea calității servirii populației în acest domeniu, controlul oamenilor muncii se exercită permanent, revenind în unitățile controlate pînă la remedierea neregulilor semnalate.

Însoțim, în trei unități de alimentație publică, așadar, o echipă de control al oamenilor muncii, din care fac parte Toma Bencu, Domnica Semenciuc, Lucia Cenușă și Constantin Chișcă (legitimație colectivă nr. 100). Este ora 17, oră de vîrf pentru cofetării. Intrăm, deci, la „Bucovina", cofetărie a O.J.T. Suceava. Ne întîmpină galantarele goale, dezamăgitoare pentru cei — numeroși — doritori să aleagă cîteva prăjiturl. N-au de unde, așa că se mulțumesc cu ce li se oferă. „Astăzi mai avem prăjituri pentru că le-am primit tîrziu, altfel s-ar fi terminat deja ; de obicei, marfa ne ajunge cam pînă în jurul orei 15" — ne spune Eufrosina Curcă, „deși, adaugă, cererea mare este între 15 și 17, în orele cînd oamenii se îndreaptă către casă, după o zi de muncă". Explicația am fi dorit-o de la reprezentanții laboratorului aflat în același complex, la numai cîțiva metri de cofetărie. Cum însă activitatea laboratorului încetase deja, o primim de la Pavel Costache, șeful Complexului „Bucovina" : „Cauza acestei situații e lipsa unei corelări între planul de producție al laboratorului și cel de vînzare al cofetăriei — ne spune. Practic, ele sînt aproape egale, în timp ce laboratorul, care nu e coordonat de noi, asigură marfă și pentru alte cofetării". Cele aflate ne ajută să înțelegem nefireasca stare de lucruri ; pentru remedierea ei, însă, e nevoie de măsuri concrete pe care echipa de control le-a solicitat și le va urmări.

Cu numai o oră înainte de închidere, la „Garofița", patiserie a întreprinderii comerciale de stat pentru alimentație publică, cumpărătorii continuau să sosească. Cele două vînzătoare abia prideau să-i servească cu plăcintă cu brînză de oi, brînzoaice, batoane, melci, pateuri, prăjituri Aurora, fleat de pasăre prăjit, salată orientală, ouă umplute, fasole bătută, salată de sfeclă roșie. Cei mai mulți, „obișnuiți ai casei", trec zilnic pe la „Garofița" : aici găsesc cu siguranță, pînă la ora închiderii, ceva bun de cumpărat pentru masa de seară a familiei, pentru pachetul de dimineață, ori pentru a primi niște musafiri ce s-au anunțat în ultima clipă. În cursul zilei, mai ales dimineața, oamenii servesc în grabă o gustare, o prăjitură „ca la mama" și pleacă mulțum'ți către treburile lor. În laborator descoperim cîteva tăvi cu cozonaci aurii, abia scoși din cuptor și ne gîndim la bucuria celor ce, în dimineața rece de toamnă tîrzie vor gusta feliile pufoase și aromate. Alții vor prefera, poate, un ecler. Știm că mîine la „Garofița" vor găsi și ecler și choux à la crème, după zecile de forme de coca deja pregătite. Ziua de muncă a oamenilor de aici nu începe cu primul client și nu se sfîrșește cu ultimul. E prima din numeroasele reguli ale reușitei în comerț, care la „Garofița" se cunosc perfect.

La „Select", lume puțină, lumină caldă, în ton cu lemnul, prezent pretutindeni. Muzica în surdină are și ea un rol în crearea atmosferei (E pauză de orchestră. Nu știm cum va fi sunat orchestra, pauza s-a prelungit pe toată durata vizitei noastre).

Părăsim cu regret salonul și intrăm în zona interzisă consumatorilor. Primul lucru pe care îl remarcăm este colțul special amenajat în care stau orînduite ultimele numere din „Comerțul modern" și broșuri avînd ca temă alimentația științifică ori cea rațională. Pentru ridicarea tipar colorate, destinația fiecăreia ; descoperim curînd că sînt simple anunțuri cu funcție de decor. Ascultăm, așadar, explicațiile bucătăresei șefe Nina Andrieș, și intrăm în magazia de zarzavat. Aici, în chiuvetă, se dezgheață burta pentru ciorba de a doua zi, mașina de curățat zarzavat, cu resturi de sfeclă roșie, blochează mijlocul încăperii (și noi care credeam că în magazie zarzavatul se păstrează, nu se curăță), pe podea, alături de un cazan cu cartofi curățați, un altul, cu resturi de mîncare. În magazia în care se păstrează sacii cu făină, orez, zahăr, găsim și două lăzi cu varză „bună pentru consum", ni se spune, (poate numai în urma unei curățiri masive, după care vor mai fi rămas, cu îngăduință, și cîteva frunze, pe lîngă cotor) și resturi intrate în putrefacție de la vefzele curățate cu cîteva zile în urmă. În magazia de carne, surprinzător, se păstrează numai carne și e foarte curat. Nu rămînem, însă, decît cîteva secunde. Ne alungă mirosul. Aflăm că nici această magazie nu are canal de scurgere (ca, dealtfel, toate celelalte), și că mirosul se datorește apei adunate sub frigider, în locurile unde podeaua nu poate fi spălată.

Către salon se îndreaptă un chelner purtînd un platou îmbietor. Noi intrăm în bufet. Aici, pe o tavă, 6 căni pe fundul cărora zărim o pastă de Ness, așteaptă comanda eventualilor clienți. Ne exprimăm nedumerirea. Bufetiera Aglaia Vizitiu ne explică, amabilă că a preparat astfel încă de dimineață, la deschiderea restaurantului (așadar, de cîteva ore !!!) trei cutii de Ness, în momentul primirii comenzii adăugînd numai apa caldă, iar pentru „capucino", și frișca. Mărfurile ies din bufet fără ca bufetiera să primească pe loc bon pentru ele. („Știu că trebuie să am bon pentru fiecare comandă în clipa în care o eliberez, dar colegii nu prea vor, că se complică, și uite așa mă complică pe mine".)

Lucrurile continuă să se complice. Apare, în calitate de client, la această oră, asistentul de igienă Cornel Gemănaru, care, din partea Sanepidului, controlează această unitate. Ne asigură că în urmă cu numai

două zile a asistat personal la curățenia generală a unității. Cît de generală ?, am întreba dacă ne-ar mai arde de glume. Dar nu ne arde. Răsfoim încă o dată caietul cumpărătorului, privim către colțul special amenajat pentru informarea profesională a oamenilor muncii, apoi echipa de control completează procesul verbal. Aici vor reveni, cu siguranță.

În salon, lumea continuă să asculte muzică, să servească masa, să discute liniștit, iar noi ne amintim de povestea cu gardul atît de frumos vopsit, după care, de astă dată, am găsit și destule abateri de la normele cometului civilizat.

profesională — nu se explică. Răsfoim „Caietul cumpărătorului". În puține locuri am întîlnit mai frumoase cuvinte la adresa colectivului unei unități de alimentație publică — sînt lăudate disciplina personalului, promptitudinea cu care sînt serviți clienții, amabilitatea cu care le sînt întîmpinate dorințele. Ne continuăm drumul în zona interzisă, pentru plăcerea de a prelungi seria surprizelor plăcute ce ne-au întîmpinat încă de la intrarea în restaurant. În ușa bucătăriei ne întîmpină, însă, un fum gros în care nu avem curajul să ne aventurăm. Sîntem asigurați că instalația de aerisire există, dar nu funcționează (era să scriem „lipsește cu desăvîrșire"). Așa că ne refugiem în zona magaziilor, pe ale căror uși scrie cu litere de

ROXANA
PAICU MANOLESCU ■

30 de meșteri mari sau oameni întrecîndu-se pe sine

...Ca și colegii mei, am plecat în țară să fiu mai aproape de ziditorii faptelor care închină Conferinței Naționale a partidului tot ce au ei mai bun.

După turturii de gheață de la streșini, după alunecușul de afară, cînd fiecare pas se poate termina cu o fractură, baloturile cu cîmpuri de maci, plantele din pădurile tropicale în scînteietoarele culori ale verii, întăresc credința că la „Dunăreana" e primăvară și în decembrie. Războaiele schimbă desene și culori, cu repeziciunea mașinilor moderne, țesînd neîntrerupt pentru orașul Giurgiu pentru România și alte 20 de țări din diferite zone geografice.

Țesătoarea Elena Savu, delegată la Conferința Națională a partidului, și-a ordonat, în minte și pe hîrtie, cîteva elemente esențiale pentru o fabrică fără trecut pînă acum 20 de ani. 31 de milioane metri de țesături, producția anului 1987, este o cifră nu doar de plan, ci și de reală putere industrială ; noile modele ale sectorului de creație sînt dovezi nu doar ale talentului, ci și ale legării de slujbă pentru că frumosul și durabilul sînt în firea „dunărencelor". Elena Savu este împuternicită de întregul colectiv să le exprime sentimentele de mulțumire față de secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru noua sa inițiativă, care are în vedere ridicarea veniturilor unei familii prin jumătate din plata cuvenită fondului de participare la beneficii pînă la sfîrșitul anului.

Felicia Niculescu, cu toate că e duminică și a promis familiei că va veni mai devreme acasă, aprinde lumina la orele serii, înconjurată de „mîinile" ei drepte : Cornelia Cîrlănescu, șefa Serviciului plan, Florica Mărcuș, maistru la Secția confecții, Gheorghe Petrică, energetic, Alexandru Popescu, director comercial. Toți trag acum linia; ușoară în aritmetică, dar consumatoare de combustie umană. Adună cîteva din ultimele eforturi ale colectivului. Australia, printr-un telex, a cerut o suplimentare urgentă a comenzilor, în valoare de 800 mii de dolari. Neplanificată, cu niște desene pretențioase, specifice, pînza imprimată a fost terminată în 12 zile în loc de 40. Toți o suplimentare, care conteză la veniturile valutare, a venit și din partea firmei Texma din R.F.G. Alte 10 mii de bucăți de șorțuri pentru gospodine au fost gata pînă în 15 decembrie. Zis și făcut ! De aici și din alte contracte, au ieșit 388 de mii m.p. de țesături în avans la export, în ultima lună a anului.

În tăcerea din biroul directorului, unde calculatorul dă în secunde dezlegările fericite ale unor probe de cursă lungă, intră un grup de bărbați tineri și entuziaști, cu urme de var pe salopetă.

— Am venit să vă anunțăm că puteți pregăti șampania.. Blocul întreprinderii este gata, scara I poate fi locuită, mai avem cîteva zile de finisări la scara a doua.

Felicia Niculescu îl felicită călduros.

— Știam că nu-i o îndrăzneală de bravadă, știam că sînteți meșteri mari, că aveți mîini fermecate de țesători și de constructori.

Vorbesc între ei, prescurtat, cu jumătăți de cuvinte și de fraze, unul începe, altul continuă, nu se mai deosebesc vocile, dar este o fraternitate care emoționează. Vreau să înțeleg și nu pot, pînă cînd, Florică Lengher își dă seama și „constructorii" îl lasă să vorbească și pentru unul care nu este de-al lor.

— Am venit la „Dunăreana" acum 18 ani cînd s-au bătut atîrțăușii. Eram tineri flăcăi, am primit o garsonieră, era perfect atunci. Ne-am căsătorit, după primul copil au venit alții, locuințele noastre acum sînt neîncăpătoare. Comitetul oamenilor muncii, Consiliul popular municipal au repartizat apartamente, și vedeți ce mult s-a construit, dar în Giurgiu nu sîntem numai noi. Trebuia să mai așteptăm. Ne-am hotărît să construim cu puterile noastre blocul întreprinderii, asistați, bineînțeles, de Antrepriza construcții-montaj.

Aflu întreaga poveste, legată din comun prin îndrăzneală și prin înzecitele eforturi ale celor 30 de maiștri țesători, regiori, mecano-energeticieni. Era începutul lunii august și și-au propus ca pînă la Conferința Națională a partidului blocul să fie gata. Au primit toate încuviințările Comitetului oamenilor muncii, apartamentele s-au repartizat înainte de a exista, fiecare maistru știind că lucrează pentru familia sa. Am mai întîlnit în țară vîrfori locatari care au dat o mînă de ajutor constructorului la montatul geamurilor, ușilor, dar n-am auzit încă să ridice un bloc de la temelie pînă la acoperiș. Puiu Oiteanu, Iosif Loghigan, Vlad Vintilă, Mihai Cojocaru, Gheorghe Ștefan și ceilalți maiștri, asistați de Ion Dinu, constructor într-adevăr, au montat pereții blocului, au împărțit spațiile camerelor, au montat ușile, ferestrele, băile, au avut neconținut grijă să nu repete greșelile unor șantiere. Lucrul de mîntuială nu le este nicidecum în fire și casa viitoare trebuia să fie aspectuoasă, să le țină de cald iarna și vara, să fie o mîndrie a lor. Au ales materialele de construcție, le-au manevrat cu finețe, n-au admis nimic clobit sau sub stas, nici o instalație care să scîrîie înainte de a începe lungul drum al unei vieți de bloc. Acești 30 de improvizați constructori, ajutați de planurile arhitecților, de asistența tehnică a Antreprizei, de macarale și alte utilaje, au înălțat în Giurgiu casa mult visată, așa cum au vrut-o. Luna de concediu au petrecut-o, de la 6 dimineața pînă la miezul nopții, cu mistriile. Dormeau cîteva ore și iar o luau de la cap, fără să se simtă obosiți sau necăjiți de absența mării, a plajei de la Dunăre. Soții le aduceau sufertașele cu supă caldă și ei, ca să nu piardă timpul, o mîncau sus, pe schele.

— Eram interesați și am tras !

...După luna lui cuptor, cum ieșeau din tura de la „Dunăreana", alergau la casa lor, ca la o întîlnire cu iubita. Blocul se contura, prindea forme schelele se retrăgeau, fiecare etaj a fost îndelung sărbătorit. Mersul acestei construcții a fost urmărit de toată suflarea de la întreprindere. Unii s-au oferit să le vină în ajutor, să care moloz, să sape șanțuri, să facă salahorie, dacă trebuie. Au refuzat hotărîți. Este casa lor, o vor face ei pentru întreprindere, dacă sînt capabili. Meșterii autentici de la Antrepriza de construcții și montaj Giurgiu le-au dat calificativul maxim, fiindu-le mereu alături, cu sfaturile competente ale meseriei. Muncitori de ispravă în fabrică, cei 30 de maiștri s-au dovedit aceeași și cînd au schimbat războiul de țesut cu mistria. De fapt acești oameni au pus structura de rezistență nu numai la casa lor, ei înșiși sînt elemente de susținere a celor de-a doua case prin comportarea lor profesională, prin gesturile umane inedite.

— Am lucrat ne rupte, dar ne simțim extraordinar. Seara copiii ne întreabă „tătucule, cînd ne mutăm ?"

Nu știu ale cui sînt aceste cuvinte, le pot trece liniștită în contul oricărui din cei 30. Felicia Niculescu ne spune, dar privirea ei e limpede ca apa unui rîu de munte : „Nu e așa ? Sînt grozavi meșteri noștri !"

Din toată inima, de acord. Îmi permit și o vedere anticipativă a sfîrșitului de an în noile apartamente. Moșul, cu barba albă, gîrbovit de ani și sub povara secolul cu cadouri, va intra în noaptea de 31 dec. în 30 de case și se va scuza față de bărbații, cap de familie : „Nici basme nu pot să vă aduc pentru că le-ați întrecut pe toate !".

CARMEN DUMITRESCU ■

„Exodul creierelor“

...sau transferul invers de tehnologie

Depășirea subdezvoltării, situație moștenită ca urmare a îndelungatei perioade de exploatare colonială, constituie pentru sute de milioane de oameni de pe Terra un deziderat de cea mai mare însemnătate pentru prezentul și viitorul lor. Însă, deși colonialismul a dispărut de pe cea mai mare parte a planetei noastre, modul de gîndire și comportare propriu acestei perioade revolute continuă să existe, concretizîndu-se în practici spoliatoare, neocolonialiste, prin care țările bogate își exercită în continuare presiunile asupra lumii subdezvoltate. Între aceste practici pernicioase deosebit de nocivă este cea denumită, pe bună dreptate, „furtul de inteligență“ sau, cu un termen mai blînd, „exodul creierelor“. Este vorba de fenomenul racolării de către marile companii occidentale a unor specialiști din țările în curs de dezvoltare.

Statisticile ONU și ale altor organizații internaționale ilustrează amploarea acestei racolări. Potrivit unor studii ale U.N.C.T.A.D., pe parcursul a aproape două decenii au emigrat din țările în curs de dezvoltare spre cele dezvoltate (în special spre Statele Unite

ale Americii, Marea Britanie, Franța, Canada și altele) 643 851 de persoane calificate (medici, ingineri, cercetători etc.). Numai într-un singur an, în SUA au fost atrași din țările Americii Latine 958 de ingineri și 683 de specialiști în medicină, iar în perioada 1971—1979 ponderea cadrelor cu înaltă calificare în totalul persoanelor care au emigrat în SUA a fost de 77 la sută. Un alt studiu, al Organizației Mondiale a Sănătății, evidențiază că 140 000 de cadre medicale — adică 6 la sută din totalul mondial al acestora — lucrează astăzi în alte țări decît cele de origine sau de formare a lor ; dintre aceștia, 120 000 se află în cinci țări — SUA (77 000), Marea Britanie (21 000), Canada (11 000), R.F.G. (6 000), Australia (4 000). Filipine, de pildă, a pierdut un număr de medici egal cu cel al absolvenților săi în opt ani, iar țările capitaliste dezvoltate au cîștigat, în aceeași perioadă, circa 7—8 miliarde de dolari, folosind cadre medicale pregătite în alte țări. Ziarul egiptean „Al Ahram“ arăta că „peste 20 000 de specialiști egipteni cu pregătire superioară au fost instigați să-și părăsească țara“.

Lovitura primită de țările în curs de dezvoltare prin plecarea specialiștilor este dublă. În primul rînd prin atragerea celor mai buni specialiști — ingineri, medici, cercetători — aceste țări sînt lipsite de potențialul uman cu înaltă pregătire, necesar dezvoltării lor. Mai mult chiar, lumea a treia, confruntată nu numai cu înapoierea economică, dar și cu foametea, neștiința de carte, epidemiile devastatoare, este privată de cei care posedă calificarea necesară pentru eradicarea acestei stări de lucruri. În al doilea rînd, în goana după profitul maxim, marile întreprinderi capitaliste găsesc în acest „exod al creierelor“ un izvor de cîștig, extrem de avantajos. Pentru că, fără a investi nimic, sînt obținuți specialiștii pentru a căror pregătire ar fi necesar nu numai timp, ci și mari fonduri bănești.

Nu este de mirare, că unele țări occidentale utilizează perdeaua de fum a „apărării“ drepturilor omului, pentru a-și masca interesele înguste, egoiste, vizînd obținerea de profituri cît mai mari de pe urma racolării cadrelor. Președintele Nicolae Ceaușescu releva că „sub aceasta se ascunde vechea politică de racolare a cadrelor, a specialiștilor ; este o formă nouă de exploatare a popoarelor. Dacă pornim de la drepturile omului, normal ar fi să se acționeze ca fiecare să rămînă în țara lui, să contribuie la dezvoltarea economică a țării respective. Dacă țările capitaliste sînt atît de grijulii față de drepturile omului, ele ar trebui să trimită înapoi specialiștii pe care i-au luat din țările în curs de dezvoltare și să-i pună să lucreze pentru progresul țărilor respective, să nu-i ademenească pe diferite căi, cu anumite avantaje materiale, cît timp au nevoie de ei...“.

Ținînd seama de gravitatea fenomenului „exodului de inteligență“, România consideră că ONU și instituțiile sale specializate trebuie să-și intensifice preocupările și acțiunile de natură să conducă la o largă cooperare internațională în vederea soluționării efective a acestei probleme. Țara noastră a participat în mod activ și a adus o contribuție concretă la eforturile îndreptate spre lichidarea practicii neocolonialiste de racolare a cadrelor din „lumea a treia“. În 1978, la prima reuniune UNCTAD consacrată acestei probleme, România a propus elaborarea unui ansamblu de principii privind problema racolării specialiștilor, în cadrul edificării unei noi ordini economice internaționale. În colaborare cu celelalte țări în curs de dezvoltare, România a inițiat, începînd din 1982, în cadrul Adunării Generale a ONU, dezbateri pe această temă și a propus o serie de rezoluții privind combaterea acestui fenomen pernicios.

Cîteva cifre revelatoare

● Din totalul cadrelor cu studii superioare, 90 la sută lucrează în țările dezvoltate, acestora revenindu-le circa 115 specialiști la 100 000 de locuitori, față de numai 69 în America Latină, 22 în Asia și doar 4 în Africa ;

● Potrivit datelor Organizației Mondiale a Sănătății, în Asia un medic revine la 6 000 locuitori, în Africa la 3 000 locuitori, pe cînd în statele dezvoltate un medic revine la mai puțin de 1 000 locuitori.

● Decalajul educațional este și mai pronunțat. Astfel sumele alocate de stat pentru învățămînt sînt de pildă de 357 ori mai mari în R.F. Germania decît în Bangladesh.

● În 20 de ani, în S.U.A. și Canada au emigrat aproximativ 500 000 de specialiști, între care jumătate au plecat din țările Asiei.

● Dintr-un studiu elaborat de UNCTAD rezultă că din numărul total al studenților proveniți din țări asiatice, care se pregătesc în S.U.A., peste 90 la sută nu mai revin în țările de origine ; personalul medical străin atras din afară a scutit S.U.A. să înființeze 12 institute de învățămînt superior.

● Ziarul „International Herald Tribune“ caracteriza cadrele de specialiști drept „o marfă la fel de prețioasă ca petrolul și cerealele“.

● Un studiu al UNCTAD releva : „Cum ar putea fi lichidată sărăcia și mizeria atît timp cît persistă racolarea specialiștilor de care țările în curs de dezvoltare duc o lipsă cronică. Furtul creierelor constituie, fără îndoială, unul dintre factorii esențiali care alimentează dezvoltarea inegală a economiei mondiale“.

Grupaj realizat de ION VIRGIL

Spicuiri din revista algeriană „REVOLUTION AFRICAINE“ care publică, sub titlul „Prevenirea hemoragiei“, un articol acuzator pe tema „furtului de inteligență“, din care reproducem extrase :

„Această scurgere constituie un veritabil furt de materie cenușie din țările în curs de dezvoltare și în special țările arabe. Statistici recente oferă pentru aceste țări următoarele cifre : 45 000 de absolvenți ai unor instituții de învățămînt superior științific, dintre care 50 la sută ingineri. Jumătate dintre aceștia au părăsit țara lor de origine pentru a se instala în S.U.A. și în Europa occidentală. În deceniile 6 și 7, s-a înregistrat o emigrare medie de 34 000 de cadre specializate pe an, în S.U.A., iar între anii 1974—1979 numărul lor a ajuns la 41 600 pe an. Fenomenul ia o amploare din ce în ce mai mare și țările în curs de dezvoltare sînt pur și simplu secătuite de mijloacele lor de reproducție a cunoașterii.

Algeria, care are numeroase cadre trimise pentru studii în străinătate, a luat măsuri care vor permite limitarea la maximum a «pierderilor» foarte mari la care asistăm în prezent. Statele dezvoltate încearcă să impună ideea că oamenii aceștia pleacă din țară datorită propriei lor convingeri.

Se încearcă, de asemenea, să se afirme că acest fenomen este nou. Dar nu este adevărat. În secolul al XIX-lea, Anglia interzicea atît emigrarea oricărui muncitor calificat, cît și exportul de mașini pentru a păstra pentru industria britanică monopolul asupra tehnicilor noi. În aceeași perioadă, industriașii francezi încercau să-și procure muncitori englezi, chiar pe căi clandestine pentru a proiecta mașinile de care aveau nevoie. În prezent, deși motivațiile au rămas aceleași, metodele și formele de racolare a materiei cenușii s-au schimbat și au evoluat. Acum se recurge la «mercenariatul intelectual», cazul particular al S.U.A. fiind semnificativ în acest sens. Pentru aceasta se utilizează o diversitate de mijloace de la prosławirea modului de viață american la corupție, și pînă la prezentarea situației țărilor în curs de dezvoltare drept imposibil, apocaliptică și fără speranță.

Un veritabil furt

Acestor țări le revine responsabilitatea de a-și apăra capacitățile științifice și tehnice, slabe, embrionare. Pentru a le forma ele sînt nevoite să recurgă la trimiterea lor în străinătate. Reintoarcerea lor este o obligație morală. În acest sens Julius Nyerere arăta : «Cei care se bucură de privilegiul de a frecventa învățămîntul superior au datoria de a răsplăti sacrificiul făcut de alții. Ei sînt ca un om căruia i s-a dat toată hrana existentă într-un sat care moare de foame pentru ca el să aibă forța de a aduce de-ale gurii pentru toți dintr-un loc îndepărtat. Dacă el acceptă această hrană, și nu aduce un ajutor fraților lui, atunci este un trădător...»“.

Grupajul de față oferă, desigur doar o secțiune parțială prin această veritabilă plagă a secolului care este furtul de inteligență.

Sursă de adîncire a decalajelor, factor de polarizare a lumii în săraci și bogați, mijloc de perpetuare a unor grave inechități sociale și umane, transferul de inteligență univoc orientat trebuie să devină, cît mai grabnic și cît mai decis, obiectul intervenției neîntîrziate a comunității internaționale.

La două minute, o infracțiune

O viață plină de senzații tari, shoking, cum se spune în limbaj adecvat, se poate trăi numai în S.U.A. Aici, cît ai clipi din ochi, deci din două în două secunde, se produce o infracțiune, spune un document al F.B.I. care informează că în 1986 numărul delictelor a ajuns la 13,2 milioane, adică mai aproape de înțelegerea noastră, din 100 de americani aproape 6 sînt sub incidența legilor penale. Și în alte țări aflate în partea de vest a Europei poți să ai numeroase emoții tari, ba chiar palpitații. Dar, față de cifra mai sus menționată R.F. Germania cu ale sale 4,3 milioane infracțiuni, Anglia cu 3,8 sau blinda Elveție cu 315 600 sînt doar niște începători în ale meseriei. Raportul american adîncește analiza subliniind că numărul delictelor grave a sporit cu 12 la sută față de anul precedent, iar cel al crimelor și jafurilor cu „doar“ 9 la sută, ceea ce înseamnă că în 1986 au fost răpuși, nu de boli sau accidente, 20 000 de oameni. Recordul absolut raportat la numărul de locuitori îl deține, e greu de crezut, mica localitate Aukland din California care a urcat pe un loc fruntaș în ierarhia asasinatelor și altor infracțiuni după Detroit, Saint-Louis, Atlanta și alte cîteva mari centre economice unde puștile, revolverele, mitralierele și cine mai știe ce alte invenții mortale sînt folosite cu ușurința cu care se schimbă o bujie la mașină. „USA-Today“, revista care ne-a furnizat aceste date, precizează că în 13 din cele 16 orașe pentru care există statistici oficiale (deci datele sînt departe de valoarea lor reală !) acest fenomen este atribuit accesibilității armelor de foc, drogurilor, televiziunii și cinematografiei care fac o reclamă penetrantă unui mod de viață în care violența este distribuită în rolul principal. Medicii ar trebui să fie mulțumiți la citirea raportului organizației „Citizen Crime Comission“ care afirmă că nu bolile, oricît de necruțătoare ar fi, sînt cauza principală a deceselor bărbaților new-yorkezi între 15 și 44 de ani, ci bogatul arsenal de arme albe și de foc procurabile, fie și cu documente contrafăcute, din prăvăliile mai mult sau mai puțin specializate. În această metropolă numărul actelor de violență a crescut în ultimii 20 de ani de peste 4 ori, numai în 1986 fiind asasinate 1600 de persoane, cu 14 la sută mai mult decît în 1985. Cu un asemenea mentor trebuie să ne mirăm că la Seattle, Phoenix, San-Antonio, Los Angeles și în alte mari concentrări citadine enumerate de ziarul „New York Times“ criminalitatea a crescut cu „doar“ 8 la sută. Încercările autorităților de a stăvili acest flagel cu adînci rădăcini sociale nu s-au soldat cu rezultate concrete, scrie la rîndul său publicația „Christian Science Monitor“. Și, pentru că orice analiză serioasă trebuie, pe baza datelor înmagazinate, să ofere și o prognoză pe un interval de timp determinat, Direcția de statistică juridică a S.U.A. a elaborat un studiu din care rezultă îngrijorătoare perspective. Pe baza datelor din perioada 1975—1985, au fost alcătuite previziunile pentru următorii 20 de ani din care reiese că toți cetățenii americani acum în vîrstă de 12 ani vor fi victimele unor infracțiuni ! Astfel, 83 la sută dintre ei vor suporta consecințele unor acte de violență, pentru jumătate dintre ei prognozîndu-se posibilitatea de a fi de două ori victimele unor delicte. Șapte din zece locuințe vor fi jefuite — măcar odată zice statistica — o femeie albă din 12 și a noua femeie de culoare vor fi violate.

Un bun cunoscător al mecanismului delincvenței, mai ales a celei juvenile care face ravagii în occident, François Dubot, găsește trei motive : dezorganizarea, care dă infractorilor impresia că trăiesc într-un context descompus ; excluderea, care provoacă sentimentul neputinței ; mînia, bazată pe ură și manifestată prin dorința de a distruge. Tot el precizează că delincvența este legată de „declinul societății industriale“, de criza unui sistem cultural și identifică în „clasa socială periculoasă“ imigranții și șomerii. Adică două categorii de șomeri, unii de import și alții autohtoni care în disperare de cauză (o viață mai bună ?) își neacă în sînge — al altora — nemulțumirile. Doar acesta să fie contextul social-economic și nu lipsa de orizont, nesiguranța zilei de mîine, dependența de modestele ajutoare de șomaj (pentru cei care au apucat să lucreze odată) ca să nu mai vorbim de opulența sfidătoare a milionarilor, arătată parcă cu degetul de presă și televiziune ca exemplu de reușită. Cîți naivi mai cred oare în reușita necondiționată în lumea tuturor posibilităților ?

IOAN ROȘCA

Univers științific

Șocul care face, totuși, bine

Stimulați de nota publicată în nr. 45 al revistei noastre despre folosirea electrocutului în tratamentul psihiatric, mai mulți cititori ne-au solicitat precizări suplimentare legate de această controversată terapie. Este ceea ce și facem odată cu publicarea, mai jos, a opiniei unui specialist în acest domeniu.

Așa cum e și firesc, există anumite domenii de activitate care trezesc un interes deosebit marelui public, printre care literatura, cinematograful, muzica, medicina, sportul ș.a. Medicina în special s-a aflat dintotdeauna în centrul atenției tuturor, din antichitate și pînă azi. Marele public a așteptat și așteaptă cu nerăbdare, mai ales informații privind noi tratamente, în dorința vindecării „boalelor".

Psihiatria, una din cele mai noi specialități medicale, care pînă nu demult era socotită „ruda săracă" a medicinei, a devenit astăzi, cum aprecia recent un medic și scriitor, „deopotrivă medicina sufletului și sufletul medicinei". Încă din secolul al XIX-lea această specialitate a cunoscut „prima sa revoluție", cu reforma începută de Pinel și cu generalizarea principiului **no restraint**. Perioada modernă și contemporană se poate mîndri cu o triplă revoluție : psihoterapică, seismoterapică și chimioterapică. Secolul nostru a devenit în mod real un secol terapeutic.

Există în istoria culturii și științei universale exemple cînd apariția unei cărți a determinat — în rău sau în bine — profunde influențe în viața colectivităților. Romanul „Suferințele tînărului Werther" al lui Goethe a declanșat o adevărată epidemie de... sinucideri ! Dimpotrivă, cartea lui Alexis Carrel, laureat al Premiului Nobel, „Omul ființă necunoscută" a determinat pe foarte mulți tineri să îmbrățișeze profesiunea de medic, biolog sau cercetător.

În zilele noastre, un nou filozof francez, Michel Foucault, fost profesor la Collège de France, a declanșat — cu sau mai degrabă fără voia lui — un curent așa-zis **antipsihiatric**, prin faimoasa lui lucrare **Histoire de la folie à lâge classique (1961)**.

David Cooper, Ronald Laing și Esterson au înființat așa numita „Philadelphia Association" care a fondat trei case de sănătate mintală. Kingsley Hall fiind cea mai faimoasă, în care psihoticii erau lăsați de capul lor, fără diagnostic, fără tratament, care au trăit împreună și cu un număr de... psihiatri. Fireste, antipsihiatria refuză, cum spuneam, orice tratament, inclusiv chimioterapia și cu atît mai mult electrosocul.

Apariția cărții lui Ken Kesey „Zbor deasupra unui cuib de cuci", un remarcabil best seller, ecranizat și dramatizat pe multe scene ale lumii, a însemnat pentru mulți un argument în favoarea antipsihiatriei și în primul rînd o pledoarie împotriva electrocutului (E.S.). Lăsînd la o parte faptul că semnificația cărții este cu totul alta, amintesc doar că eroul Mc Murphy a fost „lichidat" nu de cura lui Cerletti și Bini (se pare că actorul însuși s-a lăsat să i se facă un E.S. care a fost filmat pentru o mai mare autenticitate !), ci de lobotomie, metodă părăsită de mulți ani în toată lumea. În treacăt fie spus, referindu-se probabil la cei care nu au înțeles sensul cărții lui Kesey, cunoscutul psihiatru american Max Fink, a scris cu umor în 1986 în Psychopharmacology Bulletin, vol. 22, nr. 2, p. 459 : „Este de sperat că reprezentanții presei se vor opri în a «gîdila» sensibilitățile publicului cu relatări inexacte și dramatice ca acelea din „One Flew Over the Cuckoo's Nest" (Zbor deasupra unui cuib de cuci).

Este adevărat, viața a infirmat speculațiile pesimiste : pe toate meridianele lumii, electrocutul, cu toate marile cuceriri ale chimioterapiei psihotrope — de care beneficiază **absolut** toate specialitățile medicale — cunoaște o aplicare pe scară mare.

Utilizarea sa nu a fost încă întrecută de nici o altă metodă, **în anumite cazuri strict indicate** și anume, în anumite **mari urgențe psihiatrice** care se cer **obligatorii** internate și tratate de specialiști cu o mare experiență ! Și astăzi, rezultatele E.S. sînt spectaculare și salvatoare a sute și sute de mii de vieți omenești ! Faptul că metoda are aproape 50 de ani și că este în cazurile amintite încă fără egal, arată cu atît mai mult virtuțile ei terapeutice perene. De altfel, vaccinul antirabic are peste 100 de ani ! Trebuie el oare abandonat pentru... „limită de vîrstă" ?

Subliniez o dată mai mult : metoda trebuie utilizată strict de specialiști cu înaltă calificare și **numai** în anumite cazuri de urgență, definirea acestora, cît și oportunitatea folosirii metodei fiind stabilită de respectivii specialiști.

După o adevărată euforie care a cuprins lumea datorită revoluției chimioterapiei psihotrope, a urmat un val de proteste contra E.S., din păcate confundat cu... lobotomia, de mult părăsită. În unele zone ale lumii, medici și mai ales nemedici, sociologi, psihologi, ziariști, amatori de publicitate, evident toți fără nici o experiență, au început a discredita această metodă în fața publicului, ceea ce e grav și profund dăunător, pentru că în fața unui „pericol", fie el și inexistent, oamenii se sperie și familiile bolnavilor aparținînd unei anumite categorii de cazuri **ce ar beneficia de singura metodă** salvatoare, refuză pur și simplu E.S., suportînd dureros pierderea celor dragi.

Cînd noțiuni de specialitate sînt difuzate în mase de nespecialiști, care citează selectiv se pot crea situații dramatice care angajează responsabilitatea morală a celor în cauză. Metoda E.S. nu are nevoie de apărători, ea se impune de la sine psihiatrilor cu experiență, prin rezultatele ei — repet — **încă necegalate de nici o altă metodă**, în anumite cazuri foarte grave. Ei bine, tocmai aceste cazuri trebuiesc apărate de către psihiatri, împotriva unor păreri profund greșite. Este fals tot ce s-a spus rău despre E.S., dacă ne referim la indicațiile sale majore.

E.S. nu este un panaceu universal, nimeni n-a susținut o asemenea aberație. În mîna unor psihiatri cu experiență, este nu numai de o maximă eficiență, dar și de o incredibilă benignitate. El nu poate fi, din fericire, manipulat de către oricine. Dimpotrivă, substanțele medicamentoase psihotrope, ușor de procurat de bolnavi și familiile lor, pot reprezenta un real pericol, fiind folosite excesiv, inoportun și de către persoane incompetente ; urmările dezastruoase se cunosc.

Din propria practică medicală, din activitatea de cercetare științifică a Institutului de neurologie și psihiatrie, din rezultatele muncii clinice desfășurate în cadrul spitalului „Gh. Marinescu" unde lucrez s-a confirmat că E.S. utilizat în anumite psihoze rezolvă spectaculos momentul marii urgențe, putîndu-se continua tratamentul cu substanțe medicamentoase psihotrope și făcînd posibilă și instituirea psihoterapiei.

Dar nu numai la noi în țară E.S. este folosit pe scară largă. La fel se procedează în toate marile clinici de psihiatrie din lume. Un singur exemplu : în Germania, după cum preciza H. Hippius de la Universitäts Klinik Munich — „în toate spitalele de psihiatrie, fără excepție, se recurge la terapia cu E.S. în toate cazurile de depresie psihică rezistentă la medicația antidepresivă".

Din motive subiective, poate cel mai îndreptățit să excludă E.S. ar fi trebuit să fie Jean Delay, membru al Academiei franceze, promotor al chimioterapiei psihotrope, dar el, alături de cei mai renumiți psihiatri ai lumii, a repus seismoterapia la locul ce i se cuvine, metodă care asigură autorilor lor, laureații Premiului Nobel, Cerletti și Bini, recunoașterea meritelor lor în istoria psihiatriei contemporane.

Dr. RODICA NĂSTASE
medic psihiatru
doctor în științe medicale

Record insolit

Nu de mult, unele ziare americane, printre care și „U.S.A. TODAY", au ținut să marcheze în coloanele lor aniversarea a 30 de ani de la stabilirea unui record, pe cît de insolit, pe atît de plin de semnificații.

În 1957, la sfîrșitul lunii august, deci în perioada cînd războiul rece se manifesta sub diferite forme, în senatul S.U.A. s-a pus în dezbatere proiectul Legii privind drepturile civile. Cunoscută sub numele de „Civil Rights Act", mulți au denunțat-o, calificînd-o „odioasă și dezastruoasă" pentru „adevărata" democrație americană. Printre cei ce s-au pronunțat categoric împotriva acestui „Act" s-a numărat și senatorul Strom Thurmond care, în dezbaterile ce au avut loc, a adoptat o atitudine de adevărat... recordman.

Cerînd să i se dea cuvîntul, după vreo patru ore de „dezbateri" susținute de S. Thurmond, senatorul liberal Paul Douglas i-a oferit acestuia un vas mare cu suc de portocale. „El spera, spune bătrînul senator recordman, că bînd atîta suc, voi fi nevoit să mă duc la baie și astfel să-mi încheiu intervenția. Dar s-a înșelat. Corpul meu era așa de „uscat" încît cum am băut sucul, acesta a și fost absorbit ca de un burete, fără nici un fel de urmări...".

Intervenția maraton a senatorului S. Thurmond n-a avut ca efect decît adoptarea legii respective cu o zi mai tîrziu, dar, a afirmat el recent, „a fost o chestiune de principiu".

Și, adăugăm noi, chiar de principii pentru care, la vremea aceea, mulți oameni de bună credință americani s-au luptat dovedindu-se a fi mai realiști decît cei ce-au propus-o și cei ce au susținut-o. Epoca războiului rece n-a durat mult. Astăzi, după 30 de ani de la stabilirea recordului insolit, lumea speră într-o destindere din ce în ce mai mare.

V. DUMITRU

Racul

Luna

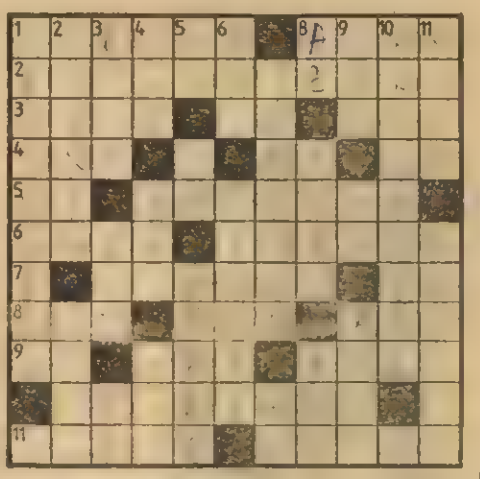

ORIZONTAL : 1) Personificarea Lunii în mitologia greacă — Ultima lună a anului babilonian. 2) Coborîre pe suprafața Lunii. 3) De mai multe ori pe lună (fem. pl.) — Ion Oprea — Munte (pop.). 4) Oficiul Național de Turism (sigl.) — Nichel — Seleniu. 5) Sase roman — Luna pentru Pămînt. 6) Erou legendar consilerat părintele gîntei latine — Poetă română (Magda; 1916—1944), autoarea versurilor : „Unde-i inelul scump, dăruit? / Luna nu vrea să-l zărească, / O, ce poveste copilărească... / Cum ne-am văzut, ne-am iubit" („Logodna"). 7) Prozator și dramaturg român (Horia ; n. 1926), autorul poemului dramatic în trei acte „Cînd scapătă luna" — Stea mijlocie! 8) Piesă folosită pentru îmbinarea metalelor — Rău (înv.) — Bolta pe care apare luna. 9) Unu și unu! — Prozator și publicist român (Alexandru; n. 1911), autorul romanului „Trădarea lunii" — Luminos (fig.) 10) Compozitor român (Ionel; 1885—1921), autorul muzicii vocale „Luna surîde". 11) Poet și prozator român (Ion; 1895—1964), semnatarul romanului „Lunatecii" — Poezie aparținînd lui Mihai Eminescu, din care citîm versurile: „Pe un deal răsare luna, ca o vatră de jăratic / Rumenind străvechii codri și castelul singuratic."

VERTICAL : 1) Scriitor român (Mihail ; (1880—1961), autorul nuvelei „Oameni din Lună". 2) Poet rus Serghei; (1885—1925) autorul versurilor : „Ceru-i minjit cu smîntînă. / Luna-i un bulgăr de caș. / Nu spre-ale gurii mă mînă / Sufletul meu pătimaș" — A fi îndrăgostit. 3) Balast — Punctul de unde apare luna — Radu Nicolescu. 4) Dincle — Lunile din județul Cluj (sg.) — Aliaj feromagnetic nichel-cupru. 5) Neon — Ioan Alexandru — A se ivi. 6) Are douăsprezece luni (pl.) — Se plimbă brațul în nopțile cu lună 7) Compozitor român (Emanuel; n. 1912), autorul cîntecului: „Intră luna pe fereastră" — Unealtă pentru cusut. 8) Adrian Zamfirescu — Nicovală (reg.) — Doamnă (abr. uz.). 9) Poet român (George ; n. 1938), autorul volumului „Pui de lună" — Plantă textilă — Ieșit din lună (fig.). 10) Filozof grec (384—322 î.e.n.) care observînd eclipsa de Lună din anul 340 î.e.n. a ajuns la concluzia că Pămîntul e rotund. 11) Ca lumina Lunii — Compozitor român (Radu ; 1927—1984), autorul melodiei de succes „Tu nu-mi ceri luna".

Dicționar: ADAR, NIC, ENEA, REU, ILAU, CAUL.

GHEORGHE BRAȘOVEANU

Dezlegarea careului din numărul precedent :
ISPIRESCU; EAGAN; ARC, EAC ; ROS; OR ; A ; ADERCA ; E; NIL; SMIRNA; ARAB; ANTON ; I ; AC ; TEAG ; OMO ; ORE ; TA ; PITIC ; IRE ; TEODOREANU.

Barcă sau autobuz?

„Sirena golfului", astfel a fost numit hibridul din imagine, ce este în același timp autobuz, în care pot încăpea 150 persoane, dar și barcă. Are o lungime de 27 metri și o lățime de 6 metri, iar cu cele două motoare de 27 C.P. se poate deplasa pe șosea cu viteza de 14 kilometri pe oră, iar pe apă cu 9 noduri. Ineditul mijloc de transport, construit din aluminiu, dispune

de opt roți motrice, din care patru sînt directoare. El a fost construit special în Franța pentru turiștii ce vor să viziteze litoralul, atît pe uscat, de-a lungul lui, cît și pe apele mării din apropierea țărmului. Un asemenea autobuz, unic pînă în prezent în lume, dar de dimensiuni mult mai mici, a fost realizat pentru cei ce se îndeletnicesc cu acvacultura.

Granit sintetic

Institutul de tehnologie chimică „Mendeleev", din Moscova, a realizat un nou material sintetic, ale cărui proprietăți decorative, mecanice și fizice sînt superioare granitului și marmorei, numit „Sigran". El este obținut din zgură de furnal și alte materii și care în timpul cristalizării formează irizații diverse colorate. Materialul, ce poate fi prelucrat cu utilajele uzuale folosite în industria sticlei, are densitatea și duritatea ridicată, nu este higroscopic, iar prețul lui este de trei ori mai mic decît al granitului natural.

Breviar

„Căsătorii" în lumea microscopică

Virusologii, din întreaga lume, se interesează, din ce în ce mai mult, de „căsătoriile" ce au loc în lumea bacteriilor și virușilor, lucru ce pare că a devenit o modă la aceste ființe microscopice, unde fie că virușii se instalează în ADN-ul bacteriei, pentru a trăi pe seama acesteia, într-un fel de simbioză, fie că „mariajul" se realizează numai între viruși. De aici se apreciază că apar unele boli, pînă de curînd necunoscute ca febra hemoragică din Zair, maladia de Kawasaki și de Philadelphia, febra din Liassa (Nigeria) etc. De curînd, cercetătorul italian Rizzetto a descoperit un virus puțin cunoscut, care s-a „căsătorit" cu cel al hepatitei tip B. Combinația a dat naștere la un fel de hepatită de tip nou, numită „Delta". Inițial, acest virus fiind foarte mic și neputînd trăi singur, a fost considerat o antigenă nouă, lipită de virusul hepatitei B, fapt care a făcut ca el să treacă neobservat multă vreme. Hepatita „Delta" face în prezent victime printre locuitorii Venezuelei, dar unele cazuri au apărut și în S.U.A., sudul Italiei, Africa Subsahariană, Orientul Mijlociu, bazinul Amazonului și în insule din Pacific. Deși specialiștii consideră că vaccinul utilizat împotriva hepatitei B poate fi eficace și în cazul hepatitei „Delta", ei încearcă să pună la punct un nou vaccin specific acestei maladii atît de virulente. În imagine bacteria, probabil și ea „căsătorită" cu un virus care în anul 1976 la Philadelphia a produs acea misterioasă boală, cunoscută sub numele de „maladia legionarilor".

AUREL DIANU

Alte preliminarii, aceleași speranțe

Zarurile au fost aruncate: jucăm cu **Danemarca, Bulgaria** și **Grecia**. Despre cît de favorabili sau nefavorabili au fost sorții, fiecare din dumneavoastră, stimați cititori, își are opiniile sale. Pentru a le contura și mai bine, vă amintim ce alte combinații erau posibile în grupa noastră: în locul Danemarcei — Anglia, Belgia, Franța, R.F. Germania, Spania sau U.R.S.S.; în locul Bulgariei — Olanda, Portugalia, Polonia, R.D. Germană, Scoția sau Ungaria; în locul Greciei — Elveția, Irlanda, Norvegia, Finlanda, Islanda sau Albania. În tabloul tragerii la sorți, echipa noastră a fost repartizată în urna valorică nr. 2, alături de Cehoslovacia, Țara Galilor, Iugoslavia, Irlanda de Nord, Austria și Suedia — echipe care, în această circumstanță, nu ne puteau fi, desigur, colege de grupă. Deci în această ordine valorică am fost precedați de echipele din urnele cu Danemarca și Bulgaria și succedați de cele repartizate în urna 4 (cu Grecia) și urna 5 (Malta, Cipru, Luxemburg și Turcia).

Completăm acest preambul informativ reamintindu-vă componența celorlalte grupe preliminare de cîte patru echipe: grupa a doua — Anglia, Polonia, Suedia, Albania; grupa a patra — R.F. Germania, Olanda, Țara Galilor, Finlanda. Este important de reținut și acest lucru intrucît din aceste trei grupe se vor califica primele clasate plus alte două din cele trei echipe clasate pe locurile secunde, în urma unui turneu de baraj pe care și-l vor disputa între ele. De pildă, dacă nu vom cîștiga grupa, ne mai rămîne șansa acestui turneu de baraj în compania, să zicem, a Olandei și Suediei (pentru că a „veni" mai jos de locul doi în grupă ni se pare de neconceput, chiar și în această fază a discuțiilor).

Dar, desigur, de calcule și pronosticuri vă mai fi timp mai ales că reprezentanții celor patru echipe din grupa noastră încă nici nu s-au întîlnit pentru a stabili calendarul disputării jocurilor (obligatoriu de desfășurat în perioada martie 1988 — noiembrie 1989). Am dorit, însă, să fim în actualitatea acestui eveniment al tragerii la sorți întrucît din el, inutil s-o spunem, se vor hrăni aproape doi ani de zile speranțele, interesul și pasiunile noastre de microbiști ai fotbalului.

O observație (tot preliminară) se impune, și anume: pentru turneul final al campionatului european se califică doar opt echipe, în timp ce la turneul C.M. din Italia vor merge 13 echipe din Europa (plus Italia, de care, iată, „au scăpat" toate candidatele la calificare, fiind țară organizatoare). Deci, pur teoretic, probabilitatea de a reuși este de aproape două ori mai mare pentru un campionat mondial decît pentru unul european. Teoria ne oferă aceste perspective roze, dar practica înseamnă, cum bine știm, aceste jocuri tur-retur cu Danemarca, Bulgaria și Grecia.

În dorința de a lua, cu o clipă mai devreme, pulsul ce există în fotbalul nostru în jurul acestor preliminarii ne-am adresat cu trei întrebări unor tehnicieni de care, veți fi de acord, depind deocamdată alcătuirea și pregătirea lotului național de fotbal. Întrebările sînt:

1) Cu ce credeți că ar trebui începute pregătirile pentru aceste preliminarii?

2) Care sînt atu-urile și care sînt handicapurile echipei noastre față de adversarele din grupă?

3) Credeți că ne vom califica? Pe ce vă bazați răspunsul?

Vom continua să publicăm în timpul optim și alte asemenea opinii în dorința de a aduce în prim-plan toate intențiile de bine din fotbalul nostru, astfel încît să sperăm că putem contribui la performanța mult așteptată a echipei noastre naționale. O echipă de „secund best" care are datoria de a fi „first best" — ca să parafrazăm una din opiniile de mai jos.

EMERICH JENEI :

„Da, pentru că am fost mai buni decît Spania"

1) Cu menținerea a ceea ce a fost bun în ciclul recent încheiat din viața echipei naționale. Pe tot parcursul preliminariilor europene, reprezentativa noastră și-a arătat valoarea, dovedind că este, totuși, una dintre cele mai redutabile, chiar dacă, pînă la urmă, calificarea a obținut-o Spania. Dacă se poate spune că Spania s-a calificat pe merit, tot la fel de adevărat este că s-a calificat o echipă care, în jocurile directe cu noi, s-a dovedit inferioară și, pe alocuri, chiar umilită. Am fost mai buni decît cîștigătoarea grupei, dar, din păcate, în calificări nu se poate face un astfel de bilanț „bilateral". Acum, la rece, pot să spun că pentru noi a contat foarte mult faptul de a fi jucat ultimele două partide în deplasare, într-o mare presiune psihică; ori, în atari condiții, nu valoarea sportivă a decis, ci rezistența la această tensiune psihică deosebită.

2) Echipa României are atu-ul de a fi una dintre cele mai valoroase, indiferent cine i-ar fi fost partenere de grupă. Față de Grecia și Bulgaria avem avantajul (dar și handicapul...) de a ne cunoaște reciproc foarte bine. Danemarca se va bizui, desigur, pe precedentul psihologic creat în preliminariile olimpice, dar, cum se știe, fotbalul este mereu în mișcare, așa că va conta foarte mult potențialul celor două echipe la ora meciului.

3) Viitorul ne va arăta. Dar, fără subiectivitate, consider echipa României favorită a acestei grupe (fără să mai iau în calcul și varianta meciurilor de baraj). Totodată, nu pot să nu menționez că o calificare la mondiale este posibilă numai pe suportul tuturor factorilor implicați în fotbal, în toate fazele și sub toate aspectele pe care le presupune o campanie de calificare. Să sperăm că această strîngere a rîndurilor se va produce chiar de acum, adică dinainte de chiar fixarea datelor de disputare a jocurilor.

MIRCEA LUCESCU :

„Prioritate absolută pentru echipa națională"

1) Fără îndoială, cu același nucleu de jucători, cărora ar trebui să li se adauge jucători tineri remarcați între timp. Spun asta pentru că în ultimul an la echipa națională nu s-a mai promovat nici un jucător (lipsa consistență luptei pentru calificare fiind, cred eu, unul din factorii care au contribuit la ratarea calificării. Echipa olimpică, prin rezultatele slabe și prin lipsa de perspectivă a alcătuirii ei, n-a realizat nici unul din scopurile pentru care trebuia să fie creată, și anume nici calificarea, și nici aducerea în prim-plan a unor jucători tineri, care să fie rodați în vederea selecției în echipa națională. Dacă la olimpici ar fi fost asemenea jucători, sînt convins că titularii de la Viena ar fi simțit în spate respirația acestui nou val și alta ar fi fost, în general, emulația din cadrul lotului național.

Acum există un nucleu de jucători de o deosebită valoare, cu o experiență internațională extraordinară: e vorba de foștele speranțe care acum au devenit certitudini și care de acum încolo trebuie să se manifeste ca niște lideri de echipă, facilitînd ieșirea la rampă a celor mai tineri.

În inceput de nouă campanie, trebuie stabilită ca ferm principiu de lucru primordialitatea pe care trebuie s-o aibă echipa națională în raport cu orice altceva din fotbalul nostru. Asta înseamnă că echipa națională trebuie să aibă constanță în activitate, să existe în orice moment, să nu depindă de forma sau programul vreunei echipe de club, să se poată reuni și evolua independent de conjuncturile în care se vor găsi o echipă sau alta. Cu alte cuvinte, echipa națională să fie tratată și ridicată la rangul de atenție și prioritate care i se cuvine.

2) Favorită ar fi Danemarca. Față de celelalte două echipe, Bulgaria și Grecia, avem avantajul tradiției și al istoriei rezultatelor. Aș spune că, așa cum noi avem un oarecare complex față de iugoslavi, la fel au acești doi adversari față de noi. Toate acestea îmi dau senzația că această grupă ne este favorabilă.

Despre Danemarca se poate spune că a parcurs în ultimii ani (turneele finale din '84, '86, '88) o perioadă similară cu a Franței din anii '78—'84; e de așteptat ca, după turneul final de la anul, Danemarca să cunoască refluxul Italiei (după '82) și Franței (după '84). Asta și pentru că națională Danemarcei este o echipă puternică dar fără a fi susținută de cluburi la fel de puternice. Jucătorii danezi care „vin" n-au experiența și nici continuitatea în rezultate a celor vechi. Așa se face că echipa lor olimpică la fel ca și Brondby, au capotat pînă la urmă, deși au început furtunos. Pe scurt, experiența internațională a jucătorilor noștri este capitolul la care sîntem superiori danezilor. Păcat că ne-am consacrat ca un fel de **„second best"** — „cel-mai-mult-al-doilea", dar chiar și acest statut spune multe despre valoarea și constanța fotbalului nostru. În timp ce alții se califică, pentru ca după aceea să „pice" prin subsolul vreunei grupe, noi rămînem mereu acolo, în față, chiar dacă nu primii. Începem totul extraordinar de bine, dar sfîrșim prost; e ceva, un fenomen care ne scapă și pe care trebuie să-l analizăm mai mult. Constanța rezultatelor de „locul doi" dovedește o anume continuitate valorică, dar pune în prim-plan și anumite carențe psihice și organizatorice; pentru că, de la acest stadiu, de „locul doi", o [illegible] se poate ridica și cu pîrghii organizatorice.

3) Ne vom califica. Sîntem într-o grupă care ne dă o șansă perspectivă. Dar revin: o garanție este maturizarea jucătorilor valoroși de care dispunem, pentru a-i atrage pe cei tineri în cercul performanței, iar o condiție este să i se dea echipei naționale statutul de prioritate absolută.

Grupaj realizat de
OCTAVIAN ȘTIREANU

Noi mărturii despre școala campioanelor

Continuăm interviul cu antrenorul celor mai bune gimnaste din lume, Adrian Goreac

Fotografii de ELENA GHERA și PAUL AGARICI

— Unde considerați că acest sport se apropie cel mai mult de artă?

— În performanța supremă. Artistul își definitivează opera dîndu-i formă și valoare de unicat. În sport, valoare de unicat are titlul suprem. Noi încercăm să educăm copiii astfel încît mintea și sufletul lor să gîndească și să simtă acest lucru.

— Dar un campion nu se naște de îndată ce a dobîndit înțelegerea celor de mai sus...

— Sigur, este o condiție necesară dar nu suficientă. Intervin aici o serie de factori limitativi ai performanței: respectarea (cu cît mai mare, cu atît mai limitativă), știința contestării adversarelor și a punctajelor de arbitraj etc. În acest punct nu se relevă importanța modelării în pregătire ce presupune apropierea de condițiile reale de concurs, prevăzînd pînă și zgomotul sălii, și căderile colegelor, și depunctările, toate acele momente dramatice care pot interveni. De reținut este faptul că nu se poate ajunge totuși matematic la performanță. Ea se bazează pe un procentaj destul de ridicat de încercări și eșecuri, dar care nu trebuie să aibă darul de a demobiliza, ci de a te face să cauți drumul spre mai departe, să tinzi mereu spre perfecțiune. De fapt, notele maxime obținute într-un concurs sau altul sînt doar expresia, ce-i drept convingătoare, a impresiei de a fi văzut absolutul, fără să fie chiar el.

— Fiindcă tot a venit vorba, ce anume cîntărește mai mult într-o asemenea evaluare?

Sînt două categorii de criterii care intervin în determinarea notării. Într-o primă grupă se găsește îndeplinirea certitudinilor de elemente de dificultate prevăzute de codul de punctaj. Apoi, modul în care sînt înlănțuite elementele, putînd mări spectaculozitatea, dar și nivelul de originalitate și elementul risc. În fine, acuratețea, ținuta și amplitudinea, influențînd corectitudinea execuțiilor, toate desemnează pe scurt elementele obiective ale notării. În cealaltă categorie, a elementelor subiective, sînt incluse toate amănuntele ce definesc impresia, tot ceea ce produce plăcerea, emoția artistică și asta nu doar la nivelul corpului de arbitri ci extinzîndu-se asupra publicului a cărui reacție poate avea adesea un rol deosebit, pînă la a influența notarea.

— Campionatele Mondiale de la Rotterdam au întrunit o unanimitate a aprecierilor favorabile gimnastelor noastre, remarcate, iată, și în recentele concursuri la care au participat.

— Existența titlului pe echipe dovedește că nimic nu este întîmplător. Fetele au știut să lupte arătînd și curaj, și înalt spirit competitiv, și o deosebită tenacitate în fața adversarelor. De fapt, toate aceste evoluții au evidențiat în mod impresionant o extraordinară dîrzenie cultivată prin muncă. Și, dacă ne gîndim că rezultatul la individual compus depinde foarte mult de evoluția echipei, realizăm că nici victoria Aureliei Dobre nu poate fi considerată ca o mare surpriză. De altfel, ea și-a reconfirmat valoarea în concursurile din Japonia, cum a făcut-o și Daniela Silivaș la Stuttgart.

N-am vrut să ne despărțim de antrenorul Adrian Goreac fără a-i reține promisiunea de a reveni asupra unor probleme ce privesc evoluția gimnasticii noastre cu atît mai mult cu cît condițiile create dezvoltării acestui sport ne îndreptățesc să sperăm într-o menținere a sa pe culmile performanței. În schimb am dorit să luăm cu noi o imagine inedită a acelor minunate fete ce ne vor lumina mereu amintirea abia trecutei toamne cu irizări de aur, iar antrenorul lor ne-a oferit-o cu amabilitate:

Aurelia Dobre întrerupea tăios, cu un simț exagerat al mișcării. Sînt mîinile grele pe care le exersa sînt expresia unei înzestrări native. Are o abilitate care o diferențiază. Este agilă, suplă, plină de vitalitate. **Daniela Silivaș** — foarte muncitoare și disciplinată. O sportivă dotată ce însemnează calitățile fizice de tip mignon. Expansivă și explozivă. Afectuoasă și optimistă. Echilibrată psihic, tenace, tip competitiv care duce greul într-un concurs. Sensibilă, nu este rece. Cu nervii de oțel și serio să în muncă. **Eugenia Golea** — modestă, cu un suflet mare. Sensibilitate puternică și spirit de sacrificiu. Este mai mărunță, echilibrată psihic și își aduce contribuția cu consecvență și perseverență. O ființă mai romantică, iubește florile și muzica lirică. Poate dărui cu generozitate un lucru al său dorit de alții. **Celestina Popa** se aseamănă cu Eugenia: cuminte, modestă, harnică, disciplinată (un lucru impus pe care ele îl înțeleg ca pe o condiție a performanței). O fată foarte inteligentă și spontană. **Ecaterina Szabo** — matură, ordonată, înzestrată cu spirit competitiv deosebit. O sportivă puternică. Fără să aibă o frumusețe corporală ieșită din comun, compensează prin muncă și perseverență. Spiritul matern, dragostea față de copii au desemnat-o ca lider, știind să-și subordoneze colectivul încurajează și îndrumă, dovedind calități de antrenor. S-a impus fără să i se ceară și s-a contat pe ea din pricina acestor calități. **Camelia Voinea** — foarte ambițioasă, puternică fizic, mai individualistă, se subordonează totuși ideii de echipă. Un temperament puțin coleric, dacă-și propune un lucru (vezi solul foarte greu de la „Mondiale") din încăpățînare, răzbate prin explozie și forță. **Mircia Sidon** — foarte copilăroasă, nedumerită încă față de performanță, față de posibilitățile ei reale, nu a ajuns încă la capacitatea individuală de autodepășire. Este de o sinceritate copleșitoare, debordantă. Își iubește toate colegele fără discernămînt. Este sensibilă, dar și emotivă. A trăit momentul victoriei plîngînd, nu pentru că n-a făcut parte din echipă, ci de bucurie.

CONSTANTIN DRAGOMIR

Panorama internațională

● **Final dramatic.** La Sevilla situația rămîne incordată. După oscilații clare ale avantajului, după o perioadă de remize „liniștite", finalul face ca meciul să fie interesant pînă la capăt. Programată la data de 19 decembrie, ultima rundă va încheia seria celor 24 partide și va stabili deținătorul titlului de campion al planetei. La scorul de 12 : 12 Gari Kasparov va rămîne în posesia titlului ● **T.ad ție.** Turneul internațional de la Hastings este programat și anul acesta la cumpăna anilor, în perioada 29 decembrie — 7 ianuarie. După cum se știe, primul turneu de la Hastings a fost organizat în anul 1895 și a revenit lui Pillsbury. ● **Turneul țărilor nordice.** S-a desfășurat la Szapk (Polonia) în prezența unui mare număr de spectatori. Gazdele au alinlat următoarea formație : I.M. Sznapik (2440), I.M. Kuczynski (2470), I.M. Hawelko (2440), I.M. Stanieszewski (2445), I.G.M. Brustman (2320), Gdunski (2400) și... cel mai bun rezultat al concursului l-a realizat singura femeie din formație, Agneszka Brustman, autoare a patru partide cîștigate din tot atîtea susținute, una dintre acestea (încheiată la mutarea a 131 după 12 ore de luptă) aducînd și victoria în meciul direct cu formația Norvegiei. Iată una dintre partidele cîștigate de candidata la titlul mondial : **Walta — Brustman, 1. e4 c5 2. Cf3 d6 3. d4 c:d4 4. C:d4 Cf6 5. Cc3 a6 6. Ne2 e5 7. Cb3 Ne 7 8 00 00 9. Rh1 Ne6 10. f4 Dc 7 11 Ne3 Cbd7 12. De1 b5 13. a3 Nc 4 14. Tdl a5 15. N:c4 D.c4 16. f:e5 d:e5 17. Ng5 Tfe8 18. Cd2 Dc7 19. Dh4 Nd8 20. Tf3 b4 21. Cd5 C:d5 22. e:d5 D:c2 23 Tdf1 D d2 24. T:f7 N:g3 25. Dh5 Cf6 0:1.** Rezultatele tehnice finale au fost : 1. Norvegia 16, 2 Polonia 15,5, 3. Suedia 11, 4.R.F.G 10,5, 5, Filanda 7 puncte. ● **Rocada în clasament.** China a cîștigat campionatul Asiei desfășurat în Singapore în prezența a 13 echipe. Concursul avînd loc o dată la doi ani, ediția precedentă revenise echipei filipineze, cu care noii învingători vor susține un meci decisiv pentru stabilirea reprezentantei Asiei la Campionatul Mondial pe echipe programat pentru anul 1989. ● **Nu prea tîrziu...** După ce confirmaseră organizarea Campionatului Europei pentru luna decembrie, susținătorii „sportului minții" din Palma de Mallorca (Spania) și-au retras oferta din motive financiare, pentru ca, apoi, să revină asupra deciziei anunțînd că sînt dispuși să organizeze C.E. în cursul anului 1988... ● **Calcule.** Marea revistă internațională „Europe Echecs", fondată în anul 1959 prin fuziunea L'Echiquier de Turenne cu L'Echiquier de France, a stabilit o ierarhie neoficială pe țări prin calcularea coeficientului Elo (publicat la 1 iulie 1987), mediu al primilor zece sahiști : 1. URSS — 2631 (!), 2 SUA — 2563, 3. Anglia — 2555, 4 Iugoslavia — 2518, 5. Ungaria — 2539, 6. R F G — 2509, 7. Olanda — 2492, 8. Cehoslovacia — 2184, 9. Bulgaria — 2182, 10 R.D.G. — 2181, 11. Suedia 2177, 12. Argentina — 2476, 13 Israel — 2471, 14. România — 2471, 15. Cuba — 2470, 16. Islanda — 2163. E de adăugat că ierarhia primelor clasate poate fi transferată și la capitolul organizărilor de competiții internaționale.. ● **Veste îmbucurătoare.** Ing. Paul Diaconescu a fost ales secretar general al I.C.C.F., organ internațional al șahului prin corespondență ● Congresul F.I.D.E., desfășurat la Sevilla între 21 noiembrie și 1 decembrie, a aprobat acordarea titlului de arbitru internațional timișoreanului Emil Ungureanu, titlului de maestru internațional lui Dragoș Dumitrache („Politehnica" București) și Smarandei Boicu („Metalul" București) — condiționat de realizarea coeficientului Elo de 2200 p.

MARGARETA MUREȘAN

Civilizația sportului

Nici pu pupă, nici nu bate

O întîlnire cu un „înțelept al sportului" cum este antrenorul emerit Dumitru Popescu-Colibași are întotdeauna efecte benefice în munca unui ziarist sportiv. De la „tata Pik", cum i se spune celui sus-menționat, ai mereu cîte ceva de învățat. Discuția a fost cam așa :

— Tata Pik, ce este, după părerea dumitale, un antrenor ?

— Nu știu !

— Cum... nu știi ?

— Așa cum îți spun : nu știu !

— Mai, să fie ! Bine, dar 40 de ani ai...

— ...Am, dar nu știu ! M-am gîndit și eu de multe ori. Am crezut una, am crezut alta... Am crezut... Dar n-am știut niciodată. Și nu știu nici acum !

Dialogul este strict autentic. Am ajuns la concluzia că acest venerabil om de sport este de o modestie care uneori frizează o naivitate foarte... gravă și adîncă (dacă acceptați această apropiere de cuvinte !). Sinceritatea modestiei sale este specifică marilor caractere.

Ce a spus totuși interlocutorul meu ? A spus că meseria de antrenor este prea nouă pentru a i se putea stabili o definiție cuprinzătoare și corespunzătoare. Este o meserie prea tînără : cîteva generații. Aproape că nu are un statut clar... Știm foarte bine ce este un pictor. Pentru că omul a pictat încă în caverne. Știm ce este un sculptor. O știm de pe vremea Sfinxului, a lui Fidias și a lui... Brâncuși. Conținutul noțiunilor respective s-a sedimentat, s-a tasat, s-a omogenizat, sfera lor s-a conturat definitiv și clar. A fost suficient timp pentru asta. Dar antrenor ? Iaca — zice „tata Pik" — nu știm ! Conținutul noțiunii nu s-a „adunat", sfera nu s-a conturat suficient. Conceptul propriu-zis lipsește. Pentru că nu știm de fapt ce înseamnă a antrena ! Spune dicționarul ? Da, dicționarul spune. El înlocuiește un cuvînt (de definit) cu altul (definitor). Pentru orice om e suficient, e cuprinzător, e... „uzual". Dar cînd un specialist definește un termen din specialitatea sa, trebuie să-i cunoască întregul conținut, toată mulțimea sensurilor și a nuanțelor. Altfel nu este... specialist.

Noțiunea de antrenor este încă foarte controversată, dacă nu chiar... contestată. Dacă întrebi pe cineva, la întîmplare, pe stradă, ce e ala „antrenor", îți răspunde la iuteală. Poate chiar cu un zîmbet de superioritate. El, omul de pe stradă, „știe" ! Popescu-Colibași, însă, nu ! A învățat o viață ca să-și poată da seama că nu știe mare lucru. Nici măcar unul care ar părea elementar. Iată un motiv de reflecție pentru toți oamenii cu bun simț...

Altminteri, partenerul meu de dialog face parte din categoria antrenorilor care „nici nu pupă, nici nu bate jucătorii". Așa se exprimă, ardînd astfel mai clar decît ar face orice alte cuvinte, foarte concentrat și foarte plastic, imensa paletă de atitudini pe care un antrenor le poate avea față de un jucător, în funcție de disponibilitățile acestuia. Cînd are în echipă un nou venit, îl urmărește în mod special și de o manieră aparte, îi „pipăie" persoana și personalitatea, îndelung și cu răbdare, pentru a descoperi calea cea mai directă și cea mai fructuoasă de a-l apropia pe tînăr de sportul de performanță, calea de a-l munci fără a-l strivi, de a-i arăta insuficiențele fără a-i descuraja, de a-l perfecționa fără a-l intoxica. Pentru că a intra cu picioarele și a umbla vraiște printre piesele acestui delicat și subtil mecanism care este echilibrul psiho-fizic individual, echivalează cu a-i pierde pe tînăr pentru sportul respectiv și a-i bara definitiv calea către posibila performanță, înseamnă a-i tăia posibilele aripi de-abia înmugurite.

CRISTIAN ȚOPESCU

Time-out

Cu mănuși

În anul 1905, imediat după tragicele evenimente petrecute pe stadionul Heysel, din capitala Belgiei, a început o laborioasă activitate de depistare a vinovaților. Și iată că după o procedură lungă și anevoioasă vinovații vor fi traduși, în sfîrșit, în fața tribunalului. Belgia, conform principiului lui jus loccis, a obținut extrădarea a 26 de suporteri (a se citi huligani) englezi implicați în tragedia petrecută acum 3 ani. Pentru „oaspeții" insulari, autoritățile belgiene au „rezervat" o aripă a închisorii Louvain, de lîngă Bruxelles. Ea a fost prezentată în cadrul unei emisiuni televizate. Și ceea ce au putut vedea telespectatorii nu semăna deloc a închisoare, ci mai degrabă a loc de recreere : camere largi, bine aerisite, prevăzute cu băi, televizoare în culori, club pentru petrecerea timpului liber și multe alte „amănunte" de acest fel care au în vedere crearea unei ambianțe cît mai plăcute. Bineînțeles că emisiunea a fost urmărită și de deținuții din celelalte închisori belgiene care au inițiat o acțiune de protest sub deviza : „pentru huligani — 3 stele (e vorba de modul de notare a luxului și facilităților unui hotel !), iar pentru noi nici una !" În atari condiții, scurgerea timpului a făcut să se estompeze imaginea Heyselului, rămînînd doar intenția de a pedepsi, care, după cum se vede, se face cu multă precauție și diplomație. Să nu fi aflat ce-i în drept de recentele tulburări, din țara vecină — Olanda, la meciul Olanda — Cipru ? Blîndețea în curmarea violenței pe stadioane (chiar și pe teren, nu numai în tribune !) nu are ce căuta. Altfel...

DAN DANUȚ DORU

Cronica șoselei

Piriul de... ulei

Drumul seamănă cu un fel transfăgărășan în miniatură. Tocmai despre această izbitoare asemănare vorbesc cei trei bărbați opriți pe platoul de formă circulară, situat în apropierea locului unde drumul trece exact peste vîrful muntelui. Unul dintre cei trei spectatori remarcă paleta nuanțelor de roșu," galben, ruginiu care acoperă zona împădurită aflată în partea estică a versantului. Tot el urmărește firul subțire argintiu al izvorului care la marginea stîncii se transformă în acea miniaturală cascadă. Tocmai cînd doi dintre bărbați sînt în apropierea portierei, gata să se urce în micuțul FIAT, insistentul admirator al văii, ce parcă nu se mai satură de minunile ce le dezvăluie fiecare colț al naturii atît de solemnă în lunile de toamnă, privește fix, stăruitor către un punct aflat în apropierea locului de parcare, situat cam la mijlocul traseului „Mai băieți, nu cred că am halucinații ! Priviți spre micul defileu ce se deschide imediat în dreapta locului de parcare. N-aveți impresia că pata aceea galbenă ce se poate confunda ușor cu frunzele de acest culoare, e o mașină ?". „Și ce să caute șoferul cu turismul său în cîțiva pași de prăpastie ? Mai ales într-o asemenea poziție nefirească, căci se pare că mașina e aplecată puternic pe dreapta. Doar nu departe e un teren plat, asfaltat, unde se putea oori mai mult decît confortabil" remarcă unul dintre interlocutori. „Curios dar la circa 100 de metri mai sus, spre noi, se mai observă un obiect ciudat, bătut într-o tufă bănuiesc de măceși. Ceva roșu la culoare. După contur pare a fi portbagajul unei mașini". Firul parcurge în coborîre, nu mai mult de două sute de metri și ajunge în dreptul unei furgonete cu roțile în sus. Parcă intenționat, după răsturnare, micul autovehicul s-a oprit în spatele unui pîlc de pomi. Ascuns privirilor, nici nu se observa de pe platoul care serviseă celor trei, drept observator. Apare după cîteva clipe și pilotul. E încă buimăcit. O mînecă a hainei se ține doar în cîteva fire de ață. Pantalonii, arătați în vreo tablă desprinsă din mașină sînt descusuți și de la manșetă pînă aproape la genunchi. Omul, ce se tot învîrte fără rost în jurul mașinii răsturnate nu răspunde la întrebări. Acum fuge pînă la șosea, de care nu-l despart mai mult de 10—15 metri și studiază cu atenție asfaltul. „Veniți și dvs. să vă arăt cauza pentru care am ajuns în poziția asta ingrată". Cei trei se grăbesc, curioși să afle ce anume a avut forța să-l proiecteze pe șofer cu mașină cu tot, de pe drum, pînă în spatele pomilor. „Iată misterul. Observați pîriul ăsta negru de pe asfalt ? Înainte de a te înscrie în curbă, frînezi nu-i normal ? Așa am făcut și eu, iar pata de ulei sau motorină ce-o fi, mai degrabă ulei, că lichidul e prea unsuros, ține omul să precizeze, m-a ajutat să ajung unde vedeți. Zic mersi că am scăpat, căci acum puteam să zac inert undeva sub mașină. Mă surprinde că ați rămas întregi după ce ați trecut de băltoaca de pe asfalt". Șoferul Fiatului rămîne cît o cliee surprins. Nici el nu-și explica pentru moment acest lucru. „Ca să vezi cum o greșeală te poate salva de la accident". Cei doi pasageri și omul cu furgoneta se uită întrebători și chiar ușor intrigați la el. Nu pricep despre ce-i vorba. „Așa bine, tăind curba am evitat băltoaca". „În schimb puteai să te pupi bot în bot, cu unul aflat în urcare". „Pînă una alta sîntem nevătămați noi și mașina asta-i principalul". Șoferul furgonetei aduce între timp, în discuție un element nou. „Vreu să vă spun că nu-i vorba de o simplă baltă ci de așa un fel de riuleț de ulei care continuă pînă hăt departe. Vreun căscat care a pierdut lubrifiant pe drum. Va avea plăcuta surpriză la destinație, să constate că rezervorul e gol. Oricum nu putem sta cu brațele încrucișate. Șoferul trebuie oprit, pericolul semnalizat și... să vedem dacă n-au pățit-o și alții ca mine. Eu mă duc la districtul de drumuri, e aici, nu departe, să pun o mulțime indicatoare de pericol și să împrăștiem cu nisip pe ulei. Pe dv. vă sfătuiesc să coborîți în jos, cu maximă atenție bineînțeles, ocolind pîriul ăsta capcană" îl povățuiește pățitul priceput. „Nu-i exclus să mai întîlniți epave și oameni care au nevoie de ajutor".

De două sîntem siguri, le-am văzut de pe platou. E vorba de o mașină galbenă și de altă roșie" răspunde șoferul autoturismului pitic. Într-adevăr Fiatul nu mai rulează mult și descoperă mai întîi mașina roșie. O Dacie catapultată de pe șosea în niște tufe dese. Se observă doar o mică porțiune din spatele autoturismului. Dacă se „înfige" încă un metru mai adînc, în grămada încurcată de crengi desfrunzite și tompoase, nimeni n-ar fi observat că o mașină a plonjat în chip atît de bizar. Șoferul, un tînăr de vreo 25—30 de ani stă pe o piatră, „culegîndu-și" cu mîinile spinii care i-au pătruns peste tot. După ce și i-a scos de pe pielea obrazului plin de zgîrieturi, acum și-i extrage cu o răbdare de invidiat de pe brațe unde i-au pătruns prin puloverul subțire. Se uită la noi veniți zîmbind a pagubă „Să vă spun sincer pentru mine e un mister cum am plonjat aici. Chiar atît de agale miu nu-s încît să scap mașina de sub control. Marea problemă pentru mine a fost ieșirea din mașină prin această teribila perdea de ghimpi. În afară de înțepăturile astea deloc plăcute, n-am nimic" S-a dezlegat cîteva minute mai tîrziu și misterul mașinii galbene Turismul e pe roți Doar farul cel din stînga, care a nimerit peste un bolovan, e spart. Vehiculul a făcut un viraj misterios de 90° pe șosea, și a pornit-o pe firul unei văi înguste. S-a oprit singur, cînd valea s-a transformat în deal. Începătoarea, o tînără studentă, e teribil de speriată. Frumoasa fustă de culoarea zmeurei s-a transformat în niște fîșii lungi realizate parcă de un excentric creator de modele. După cîteva înghițituri de apă din termosul oferit de șoferul Fiatului, își mai revine. „Uga mi s-a blocat. Nu mai puteam ieși. Mă gîndeam cu groază, dacă mașina ia foc, eu ce mă fac ? Cred că din spate m-a tamponat cineva, proiectîndu-mă aici". Abia acum realizează diferența de înălțime de la șosea și pînă în viroga unde a ajuns.

Fața-i din albă devine galbenă apoi roșie. Scoate niște sunete fără înțeles. Apoi: „Mi-amintesc vag că am mers parcă pe roți, n-am zburat prin aer. Ce minune că am scăpat cu viață. Fuste se mai găsesc ele, deși tare-mi pare rău după asta".

Între timp este oprit autovehiculul-rezervor. Șoferul n-a închis cum trebuie robinetul. Mai rămăsese în cisternă doar vreun sfert din lichidul maro. Dacă își continua drumul, Fiatul descoperea cu siguranță și alte epave, în poziții cel puțin tot atît de bizare. „S-ar zice că ați vrut să vă asemănați tot itinerariul, de la plecare la destinație" ține să remarce pilotul furgonetei.

VICTOR BEDA

Toată lumea face sport

Campionatele mondiale de tenis de masă de la Praga, a stabilit un record imbatabil : un schimb de mingi disputat în compania unui jucător cehoslovac a durat, nici mai mult, nici mai puțin, decît 128 de minute ! Și ar mai fi durat, probabil, dacă un spectator exasperat n-ar fi aruncat cu o coajă de banană pe masa de concurs. ● Rămînînd în același domeniu, vom face o incursiune în istoria ping-pong-ului. Știți, probabil, că la campionatele mondiale de tenis de masă victoria, în turneul pe echipe, este răsplătită la masculin cu „Swaythling Cup", la feminin fiind decernată „Cupa Corbillon". De unde vin aceste denumiri ? „Swaythling Cup" a fost donată, în 1926, de lady Swaythling, mama primului președinte al federației internaționale, cu prilejul primului campionat mondial. Exemplul nobilei britanice a fost urmat în 1934 de Marcel Corbillon, pe atunci președintele federației franceze. Actualul trofeu al întrecerii feminine este o copie, originalul dispărînd în Berlinul asediat în ultimele zile ale celui de-al doilea război mondial. În palmaresul „Cupei Corbillon", imediat după Japonia și R. P. Chineză, cu 8 victorii, figurează și echipa României, de cinci ori învingătoare... ● „El bambino d'oro", Paolo Rossi, campion mondial de fotbal în 1982 cu echipa Italiei, și-a anunțat retragerea definitivă, punînd capăt unei lungi perioade de incertitudine, datorată accidentărilor repetate. La numai 31 de ani (s-a născut la 23 septembrie 1956, la Prato, lîngă Florența) Rossi, s-ar putea spune, n-a dansat decît o vară, dar ce vară : titlul mondial, în Spania și cel de golgeter, cu 6 goluri înscrise, și țpate în faza decisivă a „Cupei Mondiale" !

LUCIAN OPREA

● **Realizatorul peliculei „16 zile de glorie", filmul Olimpiadei de la Los Angeles, Bud Greenspan, a fost distins cu premiul „Emmy" — echivalentul pentru televiziune al „Oscarului" cinematografic. „Am vrut să arăt fața nevăzută a competiției, partea umană a întrecerilor, bucuria și tristețea prezente concomitent într-o asemenea mare confruntare sportivă, a declarat Greenspan. Știam că A.B.C. (compania de televiziune care a avut în exclusivitate dreptul de transmisie în timpul Jocurilor — n.n.) va lăsa puține lucruri nevăzute telespectatorilor, dar scopul meu a fost ca, după vizionarea filmului nostru, Roone Alledge, președintele de la A.B.C.-Sports, să-și cheme colaboratorii și să le spună : «Măi băieți, voi unde erați cînd Greenspan filma toate acestea ?». Succesul peliculei, difuzată abia după doi ani de la încheierea competiției (exclusivitatea obligă...) demonstrează că Greenspan și-a atins scopul. ● „Guiness book of Records" și-a îmbogățit capitolul sportiv cu isprava polonezului Janusz Chomontek, care și-a îmbunătățit substanțial propriul record de jonglerie cu mingea, ținută în aer 2 ore și 9 minute, timp în care a lovit sfera de piele de 22 090 ori. Precedentul record, care aparținea aceluiași, cum să-i zicem altfel, fotbalist, era de 14 150 de ori. ● Apropo de cartea recordurilor, în secțiunea consacrată sportului apar, în fiecare ediție, și numele a 2 sportivi din țara noastră — Nadia Comăneci, prima gimnastă care a obținut nota perfecțiunii la Olimpiadă, și Farcaș Paneth, reputatul antrenor clujean, care, în 1936, la**

Anul se sfîrșește, succesele continuă

Asimilare reușită la Tg. Jiu

La Întreprinderea de Mașini-Unelte pentru Presare și Forjare Tîrgu Jiu a fost finalizată mașina de injectat mase plastice cu capacitatea de 1600 cmc și forța de închidere a platanelor de 400 t. Succesul coincide cu împlinirea unui deceniu de la intrarea în funcțiune a celei dintîi capacități a întreprinderii.

Locomotiva grea de la Electroputere

Întreprinderea „Electroputere" — Craiova a încheiat fabricația ultimelor patru locomotive diesel-electrice de manevră grea de 2 100 CP, onorîndu-și astfel integral prevederile din contractele pe acest an încheiate cu parteneri de peste hotare.

Asimilată în fabricație într-o perioadă record, noua locomotivă dispune de performanțe ce asigură funcționarea în condiții climaterice deosebite, o înaltă fiabilitate în exploatare.

De altfel, în cei 28 de ani de la realizarea celei dintîi locomotive, emblema „Electroputere — Craiova" a fost înscrisă pe mai bine de 3 500 locomotive electrice și diesel-electrice de mari capacități, executate în 12 sortimente și în mai multe variante, din care circa o treime au fost exportate.

Energie electrică din gazul de cocs

La Combinatul Siderurgic din Călărași a fost pus în funcțiune cel de-al doilea grup energetic cu o putere instalată de 12 Mw/oră. El folosește drept combustibil pentru producerea energiei electrice gazul de cocs recuperat de la bateria nr. 1. Așadar, combinatul călărășean produce circa 24 Mw energie electrică în 24 de ore.

Vînt bun, „Baloteşti"!

De pe docul șantierului naval din Mangalia a fost lansat la apă mineralierul „Baloteşti", de 65 000 tdw, navă realizată după un proiect îmbunătățit și modernizat, ceea ce a condus la reducerea consumului de metal cu 3 000 de tone.

Montajul în doc al navei s-a încheiat în mai puțin de două luni — un veritabil record în construcția unor vase de asemenea tonaj. Mineralierul „Baloteşti" are lungimea de 238 metri, lățimea de 32 metri, înălțimea de 18 metri, urmînd să fie dotat cu un motor de 18 000 CP. Peste 90 la sută din echipamentele și instalațiile de manevră și navigație cu care va fi dotată noua navă sînt construite în întreprinderi specializate ale industriei românești.

ULTIMA ORĂ

La Pîrîul Rece

Binecunoscuta stațiune montană de pe Valea Prahovei, Pîrîul Rece a găzduit recent prima Gală națională a recitalurilor de pantomimă. Organizată de Uniunea Tineretului Comunist, Biroul de Turism pentru Tineret, împreună cu Asociația Oamenilor de Artă din Institutiile Teatrale și Muzicale cu participarea unor nume reprezentative din toate zonele țării, manifestarea inter-fionează sa devină în viziunea organizatorilor un adevărat festival național al acestei arte în continuă afirmare. Pe lîngă spectacolele de pantomimă au avut loc proiecții de filme ale unor cunoscuți mimi internaționali cît și un colocviu la care au participat actori, regizori, pictori, critici, scriitori și remarcabili oameni de cultură. În încheierea manifestării, actorul Mihai Mălaimare a susținut spectacolul „Actorul". Asupra Galei vom reveni într-unul din numerele noastre viitoare. **(Ion Zubaşcu)**

Alunecă schiorii,
sub ei zăpada plînge
Fandează lin pe pîrtii
ca într-un zbor de cuci
În urmă sună vîntul
și muntele se frînge.
Au fost și nu-s... schiorii
sînt vesele năluci.

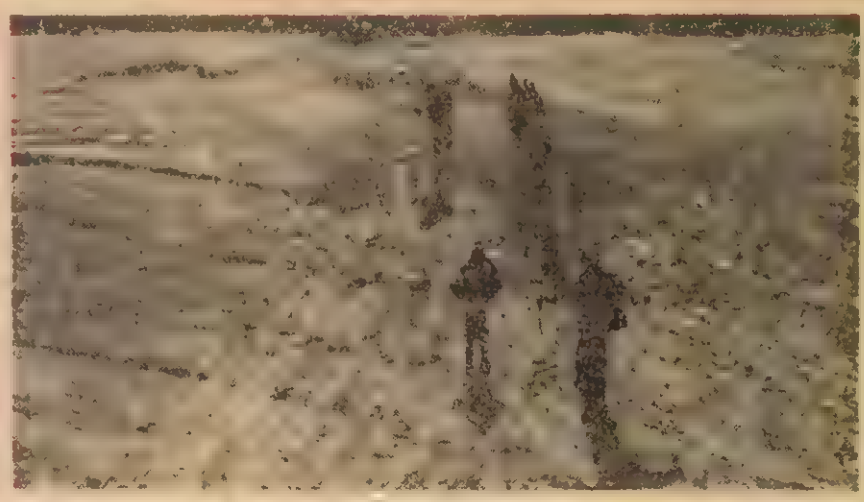

Pentru Steaua un adversar pe măsură: Glasgow Rangers

O șansă pentru Steaua ? Aceasta este întrebarea pe care iubitorii fotbalului din țara noastră, dar mai ales susținătorii echipei Steaua și-o pun de miercuri, de cînd ne-a sosit vestea că marea campioană a României, echipa de fotbal Steaua, va întîlni în turul al III-lea al Cupei Campionilor Europeni, pe Glasgow Rangers, campioana Scoției. Aceeași întrebare și-o pun, sîntem siguri, și suporterii lui Rangers. Răspunsul îl vom afla, pe jumătate, în ziua de 2 martie, cînd se va disputa, la București, prima manșă, iar pe de-a întregul abia în 16 martie, după meciul retur de la Glasgow.

În orice caz, atît noi, cît și scoțienii, ne putem declara, deocamdată mulțumiți, mai ales dacă ne comparăm cu suporterii lui Real Madrid care a jucat pînă acum, după cum afirmă specialiștii, două finale, cu F.C. Napoli și cu F.C. Porto. Sorții, nemilogi în acest an cu madrilenii, nu le puteau oferi altceva decît o dublă confruntare cu Bayern Munchen. Cu cine va juca, oare, Real Madrid în semifinală, dacă vor trece și de Bayern ? Cu... Ireal Madrid, ar răspunde prompt un computer devenit chibiț de fotbal. Facem haz de necazul altora, pentru că așa se mai și obișnuiește, dar, revenind la ale noastre, ne exprimăm încă de pe acum convingerea că Steaua, pregătind așa cum numai ea știe să pregătească un mare meci, poate fructifica șansa pe care i-au repartizat-o sorții. Ceilalți competitori în această fază a Cupei nr. 1, în care se vor decide semifiniaiștii, au fost repartizați de sorți să se confrunte astfel : Benfica Lisabona — Anderlecht Bruxelles și Girondines Bordeaux — P.S. Eindhoven.

VICTOR NIȚA

Almanahul Flacăra '88

Înainte de Anul nou, un cadou fără concurență pentru toate vîrstele, pentru toate gusturile :

ALMANAHUL

FLACĂRA '88

La ora cînd citiți aceste rînduri, stimați cititori, almanahul nostru se află sub tipar. Mașinile tipografice bat din plin, grăbind clipa pe care, nerăbdători, o așteptați de un an: un nou almanah al revistei noastre — un univers în litere și imagini, deschis spre cele mai variate domenii (istorie, teatru, cinema, muzică, poezie, medicină, astronomie, electronică, sport, modă, cosmetică, activități domestice și recreative etc, etc, etc), propunîndu-vă, la fiecare pagină, întîlnirea cu noutatea, cu surpriza, cu elementul rar, cu tot ceea ce, de fapt, visați să întîlniți într-un almanah.

Ca în fiecare din edițiile sale, Almanahul Flacăra vă oferă, și de data aceasta, un roman polițist de — sperăm, de fapt sîntem siguri — cea mai bună factură.

Încă o zi mai puteți opta pentru

Cel mai bun fotbalist al anului

Conform tradiției fiecărui sfîrșit de an, revista „Flacăra" inițiază și de această dată o largă anchetă privind desemnarea celui mai bun fotbalist român al anului 1987. Așteptăm, stimați cititori, scrisorile dumneavoastră pînă la data de 19 decembrie a.c., pe adresa redacției : București, Piața Scînteii nr. 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Pentru mai multă operativitate în trierea scrisorilor, rugăm să menționați pe plic „Ancheta sport". Nu uitați : opțiunile pe care le veți trimite, cuprinzînd ordinea primilor zece fotbaliști, vor conta numai dacă sînt însoțite de numele și adresa dv. exactă.

Flacăra, Redacția · București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publiciști-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 14 53 ; Sport : 17 00 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfil București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

La mulți ani, REPUBLICĂ ROMÂNĂ!

sacră întrupare a luptei și jertfei înaintașilor, tărîm al muncii, libertății și demnității împlinite, patrie veșnic înfloritoare prin truda și iubirea noastră și a urmașilor noștri

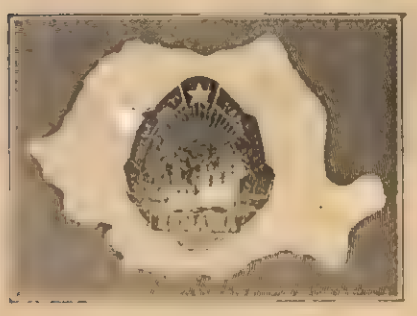

flacăra

Săptămînal politic al Frontului Democrației și Unității Socialiste

onul XXXVI
52 (1 697) SÎMBĂTĂ 26 decembrie 1987

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu

Sesiunea solemnă a Marii Adunări Naționale

consacrată celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii

În prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, a avut loc, joi, 24 decembrie, sesiunea solemnă a Marii Adunări Naționale consacrată celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii, eveniment de deosebită însemnătate care a marcat o nouă etapă în istoria patriei, trecerea la făurirea orînduirii socialiste în România.

Desfășurată în climatul de puternică angajare patriotică, de intensă și rodnică activitate creatoare în care oamenii muncii, întreaga națiune au trecut, cu însuflețire, la înfăptuirea importantelor hotărîri adoptate de Conferința Națională a P.C.R., sesiunea solemnă consacrată aniversării Republicii, sărbătoare scumpă întregului nostru popor, s-a constituit într-un vibrant omagiu adus gloriosului Partid Comunist Român, continuatorul celor mai înaintate tradiții ale luptei revoluționare din țara noastră, sub conducerea căruia și-au găsit împlinire aspirațiile supreme de libertate, independență, pace și progres ale poporului nostru.

În acest înălțător moment aniversar, au fost reafirmate vibrant sentimentele de nețărmurită dragoste, de aleasă stimă și profundă prețuire ale tuturor cetățenilor țării față de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, a cărui pilduitoare viață și activitate revoluționară s-au împletit strîns cu lupta eroică a partidului, a poporului, pentru făurirea noului destin, socialist și comunist, al patriei.

La sesiunea solemnă au luat parte, ca invitați, conducători de instituții centrale, organizații de masă și obștești, reprezentanți ai vieții noastre științifice și culturale, oameni ai muncii din mari unități economice ale Capitalei.

Erau prezenți șefii misiunilor diplomatice acreditați la București, precum și corespondenți ai presei străine.

Tovarășul Nicolae Ceaușescu și tovarășa Elena Ceaușescu au fost întîmpinați cu multă căldură și însuflețire de participanți.

Președintele Marii Adunări Naționale, tovarășul Nicolae Giosan, a declarat deschisă sesiunea solemnă consacrată celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii.

În legătură cu această aniversare, tovarășei Elena Ceaușescu i-a fost adresată, cu deosebit respect, invitația de a lua cuvîntul de la înalta tribună a sesiunii solemne a forului legislativ suprem al țării.

În aplauzele celor prezenți, a luat cuvîntul tovarășa Elena Ceaușescu, membru al Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., prim viceprim-ministru al guvernului, președintele Consiliului Național al Științei și Învățămîntului.

★

Urmărită cu deosebit interes, cuvîntarea a fost subliniată în repetate rînduri cu vii și îndelungi aplauze.

Ședința solemnă a luat sfîrșit într-o atmosferă entuziastă, de puternică vibrație patriotică. S-a scandat cu înflăcărare „Ceaușescu — P.C.R. !", „Ceaușescu și poporul !", „Ceaușescu — România, pacea și prietenia !", „Ceaușescu — La mulți ani !".

Aniversarea mărețului eveniment a pus în lumină hotărîrea fermă, de neclintit, a întregului nostru popor de a acționa, strîns unit în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru înfăptuirea neabătută a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale P.C.R., pentru înălțarea țării pe culmi tot mai înalte de civilizație și progres, pentru afirmarea cu putere în lume a patriei noastre libere, demne și înfloritoare — Republica Socialistă România, care intră în cel de-al cincilea deceniu al existenței sale.

în pagina 3

Cuvîntarea tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

la Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste

Plenara Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

comentarii în pagina 2

în paginile 4—5

Cuvîntarea tovarășei ELENA CEAUȘESCU

Din bilanțul rodnic al anului pe care-l încheiem, din perspectiva însuflețitoarelor sarcini ale anului viitor

O concluzie generală pentru toată activitatea

să punem în centrul preocupărilor ridicarea nivelului tehnic, calitativ, afirmarea puternică a cuceririlor științei moderne în toate sectoarele economiei naționale!

Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste

Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, care și-a desfășurat lucrările sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, în cursul zilei de luni, 21 decembrie, a dezbătut și adoptat în unanimitate planurile pe 1988, de dezvoltare economico-socială — în industrie, agricultură și celelalte sectoare de activitate —, bugetul pe anul viitor și programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea.

Așa cum pe drept cuvînt s-a subliniat în cursul discuțiilor, în acest an am obținut noi și importante realizări în dezvoltarea patriei noastre. În cuvîntarea rostită în cadrul plenarei, referindu-se la aceste realizări, tovarășul Nicolae Ceaușescu menționa îndeosebi realizările importante din agricultură, în domeniul cerealelor și al celorlalte produse, care au dus la realizarea unei producții de cereale de peste 31 milioane tone — cea mai mare producție de pînă acum. De asemeni am obținut o creștere a venitului național, a altor indicatori importanți ai planului. Cu toate acestea, sublinia tovarășul Nicolae Ceaușescu în cuvîntarea sa, — așa cum a menționat pe larg și la Conferința Națională a partidului —, obiectivele generale ale planului pe acest an nu sînt în întregime realizate, multe unități și sectoare de activitate rămîn datoare societății cu importante cantități de produse nerealizate. Aceasta presupune luarea tuturor măsurilor ca în cursul anului viitor să fie realizate în întregime prevederile planului. „Să ne gîndim însă că avem un plan cincinal — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu — și, pe ansamblu, trebuie să-l realizăm în întregime. Deci, unele nerealizări din acest an trebuie să le recuperăm în cursul anului viitor, încît să îndeplinim pe ansamblu întregul cincinal în bune condiții". În continuare, secretarul general al partidului nostru a evidențiat necesitatea de a se face totul pentru înfăptuirea programelor privind energia și materiile prime, pentru a asigura creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale și de producție, în general pentru sporirea mai puternică a eficienței și rentabilității economice în toate domeniile, aplicarea fermă a autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării tuturor unităților economice și sociale. „Să facem astfel — ne îndemna tovarășul Nicolae Ceaușescu — încît sistemul nostru democratic, de conducere a activității economico-sociale, să-și desfășoare activitatea în cele mai bune condiții, ca toate organismele democrației-muncitorești revoluționare, de sus pînă jos, să-și îndeplinească rolul hotărîtor pe care-l au în realizarea programelor de dezvoltare a patriei noastre !".

În continuare, referindu-se la Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea — care a fost adoptat în unanimitate de plenară — tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că acest program asigură mijloacele unei bune aprovizionări a populației cu tot ce este necesar. Practic, în medie, trebuie să asigurăm anul viitor un consum de carne de circa 70 de kg pe locuitor. Pentru a înfăptui acest program, esențial este ca în toate unitățile și în toate județele să se acționeze pentru a asigura cel puțin realizarea la tăiere a greutății stabilite pentru fiecare specie. În toate prevederile sale, programul de autoaprovizionare se întemeiază nu pe dorințe ci pe baza materială pe care o avem. Însă trebuie să gospodărim mai bine baza materială existentă, pentru a asigura astfel o bună aprovizionare la nivelul cerințelor optime.

În toate aceste domenii de activitate — începînd cu industria, agricultura, celelalte sectoare, cu programul de autoaprovizionare și autoconducere — organizațiile componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste trebuie să acționeze cu toată hotărîrea în vederea îndeplinirii în cele mai bune condiții a prevederilor pe anul viitor. În acest spirit, acem obligația să facem totul pentru a asigura dezvoltarea tot mai puternică și întărirea continuă a bazei tehnico-materiale a societății noastre, a crea cele mai bune condiții pentru dezvoltarea generală a țării și pentru ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului.

Atmosfera entuziastă în care s-au desfășurat lucrările plenarei a pus pregnant în lumină unitatea strînsă indisolubil a tuturor cetățenilor patriei în jurul partidului, secretarului său general, hotărîrea lor fermă de a face totul pentru transpunerea exemplară în viață a Programului partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism.

Într-o atmosferă de puternic entuziasm și vibrantă însuflețire patriotică determinată în întreaga țară de hotărîrile Conferinței Naționale a Partidului Comunist Român, de magistralul Raport prezentat cu acest prilej de secretarul general al partidului tovarășul Nicolae Ceaușescu, la începutul săptămînii a avut loc și Plenara Comitetului Central al Organizației Democrației și Unității Socialiste. În cadrul plenarei au fost dezbătute, cu răspundere, documentele privind dezvoltarea economico-socială a țării în anul 1988, sarcinile ce revin organizației, tuturor membrilor acesteia în transpunerea în viață a obiectivelor stabilite, pentru înaintarea neabătută a patriei pe calea socialismului și comunismului.

Aprobînd documentele aflate pe ordinea de zi, Plenara Comitetului Central al O.D.U.S. a dezbătut, de asemenea, proiectul Normelor cu privire la pregătirea și desfășurarea adunărilor și conferințelor pentru dare de seamă și alegerea comitetelor organizațiilor democratiei și unității socialiste, adoptînd în unanimitate proiectul de norme supuse discuției. Participanții la plenară și-au exprimat convingerea că alegerea comitetelor O.D.U.S. va constitui un prilej de analiză temeinică a activității desfășurate pînă în prezent și de adoptare a unor măsuri care să asigure întărirea continuă a vieții de organizație, mobilizarea tuturor membrilor la realizarea sarcinilor stabilite de partid în industrie și agricultură, în toate domeniile producției materiale și ale vieții spirituale.

Într-o atmosferă entuziastă, a fost adoptată o telegramă adresată tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretar general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, în care participanții la plenară au dat cea mai înaltă apreciere contribuției determinante a secretarului general al partidului la conceperea și aplicarea în practică a întregii politici interne și externe a partidului și statului nostru, la dezvoltarea continuă a economiei naționale în conformitate cu exigențele progresului tehnic contemporan, ale modernizării, creșterii productivității și eficienței, la afirmarea voinței poporului nostru de a-și făuri în pace viitorul socialist și comunist.

Plenara Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României

Desfășurate marți, 22 decembrie, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, lucrările Plenarei Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale au prilejuit o analiză atentă a realizărilor din acest an ale economiei românești, a modului în care au fost înfăptuite programele de dezvoltare social-economică a țării. Participanții la dezbateri — ținînd o înaltă apreciere rolului determinant al tovarășului Nicolae Ceaușescu în elaborarea și înfăptuirea politicii partidului și statului nostru, aducînd un cald omagiu tovarășei Elena Ceaușescu pentru contribuția adusă la afirmarea puternică a științei ca forță a progresului multilateral — au raportat, în spirit autocritic, modul în care colectivele de oameni ai muncii din toate sectoarele de activitate și-au adus contribuția la îndeplinirea sarcinilor de plan, subliniind că, rezultatele obținute se situează sub nivelul condițiilor create și al posibilităților de care dispune economia noastră națională. Plenara a apreciat, sub semnul orientărilor cuprinse în Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului că trebuie luate măsuri grabnice pentru înlăturarea tuturor neajunsurilor existente, pentru recuperarea, în timpul rămas din acest an, a restanțelor și pentru îndeplinirea exemplară a sarcinilor de plan pe 1988, sarcini în deplină conformitate cu prevederile Congresului al XIII-lea al partidului.

Plenara a aprobat, în unanimitate, documentele aflate pe ordinea de zi și a hotărît ca proiectele Planului național unic de dezvoltare economico-socială, Planului de dezvoltare a agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor al Republicii Socialiste România, al Legii Planului de dezvoltare a agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor și al Legii Bugetului de stat, elaborate sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, dezbătute și aprobate în unanimitate de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste și Camera Legislativă a consiliilor populare, reprezintă noi și grăitoare dovezi ale politicii consecvente a partidului și statului nostru de dezvoltare armonioasă a economiei naționale, de ridicare continuă a nivelului de trai, a calității vieții întregului popor. Sînt prevăzute o creștere a producției industriale cu 7—8 la sută, prin sporirea aportului general al științei și tehnicii la modernizarea economiei, o creștere a producției nete agricole cu 6—6,5 la sută, venitul național urmînd să crească, în urma planificării cu beneficii a tuturor unităților, cu 9—10 la sută, asigurîndu-se fondurile necesare atît dezvoltării în ritm înalt a economiei, cît și trecerii la aplicarea programului de investiții, reducerea cheltuielilor și buna întreținere a tuturor utilajelor. Precizînd sarcinile ce revin agriculturii pentru înfăptuirea obiectivelor noii revoluții agrare, măsurile hotărîte care trebuie luate în domeniul transporturilor, în toate celelalte sectoare ale activității economico-sociale, tovarășul Nicolae Ceaușescu a accentuat necesitatea realizării planului de comerț exterior din prima zi, din prima lună a anului viitor, precum și a creșterii randamentului și eficienței exportului prin realizarea de produse superioare. Subliniind, în continuare rolul important ce revine cercetării științifice, tovarășul Nicolae Ceaușescu a arătat că însăși făurirea societății socialiste este condiționată de dezvoltarea puternică a științei și tehnicii în toate domeniile de activitate, de continua perfecționare a pregătirii muncitorilor, inginerilor, tehnicienilor, tuturor specialiștilor. Referindu-se la măsurile necesare înfăptuirii obiectivelor sociale, de ridicare necontenită a nivelului de trai material și spiritual al poporului, în cuvîntare s-a evidențiat faptul că prevederile programului de autoconducere și autoaprovizionare pe anul viitor sînt pe deplin realizabile printr-o tot mai bună organizare, prin pregătirea temeinică a întregii activități din acest domeniu.

Anul 1988 trebuie să constituie an hotărîtor al acestui cincinal, an în care se cer recuperate și o parte din restanțele înregistrate în 1987. Pornindu-se de la documentele aprobate de către Plenară, este necesar să se treacă neîntîrziat la fapte, în spirit revoluționar, astfel încît condițiile existente la nivelul economiei noastre să-și afle reflectarea corespunzătoare în rezultatele obținute de toate colectivele de oameni ai muncii în neconteneita prosperitate a patriei.

Lucrările sesiunii Marii Adunări Naționale

În cadrul recentei sesiuni a celei de-a IX-a legislaturi a Marii Adunări Naționale — care și-a deschis lucrările miercuri, 23 decembrie, în prezența tovarășului Nicolae Ceaușescu — au fost supuse dezbaterii și aprobării proiectele unor legi a căror adoptare constituie îndreptarul și temelia fermă ale modului în care trebuie acționat în anul viitor pentru realizarea integrală a sarcinilor de plan, pentru înfăptuirea exemplară, în lumina hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, a obiectivelor stabilite de către Congresul al XIII-lea al P.C.R.

Proiectele Legii Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România, al Legii Planului de dezvoltare a agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor al Republicii Socialiste România și al Legii Bugetului de stat, elaborate sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, dezbătute și aprobate în unanimitate de Consiliul Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale, Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste și Camera Legislativă a consiliilor populare, reprezintă noi și grăitoare dovezi ale politicii consecvente a partidului și statului nostru de dezvoltare armonioasă a economiei naționale, de ridicare continuă a nivelului de trai, a calității vieții întregului popor. Sînt prevăzute o creștere a producției industriale cu 7—8 la sută, prin sporirea aportului general al științei și tehnicii la modernizarea economiei, o creștere a producției nete agricole cu 6—6,5 la sută, venitul național urmînd să crească, în urma planificării cu beneficii a tuturor unităților, cu 9—10 la sută, asigurîndu-se fondurile necesare atît dezvoltării în ritm înalt a economiei, cît și trecerii la majorarea retribuției cu circa 10 la sută, în condițiile stabilității pe mai departe a prețurilor și tarifelor.

Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe anul 1988 cuprinde importante prevederi vizînd adîncirea principiului autoconducerii și autoaprovizionării teritoriale, în raport cu resursele și nevoile reale ale populației. Sînt preconizate sporuri însemnate la toate produsele agroalimentare pe baza asigurării de către fiecare județ a efectivelor de animale stabilite, a realizării producțiilor planificate.

Proiectul Legii privind constituirea Consiliului Suprem al Dezvoltării Economice și Sociale a României, avînd rolul elaborării orientărilor de perspectivă și a planurilor naționale unice de dezvoltare economică și socială a țării, proiect elaborat din inițiativa și sub directa îndrumare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, este în deplină concordanță cu cerințele și exigențele creșterii în ritm susținut a forțelor de producție, ale promovării revoluției tehnico-științifice și ale noii revoluții agrare. Consiliul Suprem urmează să asigure fundamentarea științifică a planurilor și programelor de dezvoltare a economiei naționale, să elaboreze măsurile pentru folosirea integrală a resurselor materiale și financiare ale țării, să asigure perfecționarea continuă a activității economico-sociale.

Legile și programele supuse aprobării Marii Adunări Naționale au fost adoptate în unanimitate

Comentarii de
D. CONSTANTINESCU, OVIDIU MARIAN și DAN MUCENIC

CUVÎNTAREA TOVARĂȘULUI NICOLAE CEAUȘESCU

la Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste

Stimați tovarăși și prieteni,

Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste a dezbătut și adoptat în unanimitate planurile pe 1988, de dezvoltare economico-socială — în industrie, agricultură și celelalte sectoare de activitate — bugetul pe anul viitor și programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea.

Așa cum, pe drept cuvînt, s-a subliniat în cursul discuțiilor, în acest an am obținut noi și importante realizări în dezvoltarea patriei noastre. Aș menționa, îndeosebi, realizările importante din agricultură, în domeniul cerealelor și al celorlalte produse, care au dus la realizarea unei producții de cereale de peste 31 milioane tone — cea mai mare producție de pînă acum. Sperăm, însă, ca anul viitor să o depășim și pe aceasta .

Am obținut o creștere a venitului național, a altor indicatori importanți ai planului. Dar cu toate acestea — așa cum am menționat mai pe larg la Conferința Națională — obiectivele generale ale planului pe acest an nu sînt în întregime realizate ; multe unități și sectoare de activitate rămîn datoare societății cu importante cantități de produse nerealizate. Aceasta presupune să luăm toate măsurile ca, în cursul anului viitor, să realizăm în întregime prevederile planului pe care le-am adoptat cu puțin timp înainte. Să ne gîndim însă că avem un plan cincinal și, pe ansamblu, trebuie să-l realizăm în întregime. Deci, unele nerealizări din acest an trebuie să le recuperăm în cursul anului viitor, încît să îndeplinim pe ansamblu, întregul cincinal în bune condiții.

La Conferința Națională a partidului m-am referit pe larg la obiectivele pe anul 1988, pe întregul cincinal 1986—1990 — și nu doresc să mai insist acum asupra lor. De altfel, ați studiat planul și vă sînt bine cunoscute prevederile. Nu doresc să mă opresc nici asupra indicatorilor bugetului, pentru că acesta reflectă în mod corespunzător prevederile planului de dezvoltare economico-socială și asigură mijloacele financiare necesare atît dezvoltării economico-sociale, cît și ridicării nivelului de trai material și spiritual al poporului.

Acum, hotărîtor este să trecem la activitatea practică pentru a realiza în bune condiții obiectivele planului. Mai avem încă 10 zile din acest an. Nu este mult, nu este nici puțin. În 10 zile trebuie să acționăm în așa fel încît să încheiem planul pe acest an cu rezultate cît mai bune în toate sectoarele de activitate și să pregătim temeinic trecerea la realizarea planului pe anul viitor.

Avem pentru aceasta tot ce este necesar în ce privește asigurarea bazei tehnico-materiale în conformitate cu normele de consum. Trebuie să acționăm cu toată hotărîrea pentru buna folosire a acestei baze tehnico-materiale, prin respectarea neabătută a normelor de consum energetice și materiale, pentru recuperarea și refolosirea materialelor, a subansamblelor, astfel încît în nici un sector să nu mai apară nici o problemă în ce privește buna aprovizionare a tuturor unităților și realizarea în cele mai bune condiții a planului.

Repet și la această plenară necesitatea de a face totul pentru înfăptuirea programelor privind energia și materiile prime, pentru a asigura creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale și de producție, în general pentru sporirea mai puternică a eficienței și rentabilității economice în toate domeniile, aplicarea fermă a autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării tuturor unităților economice și sociale. Să facem astfel încît sistemul nostru democratic, de conducere a activității economico-sociale, să-și desfășoare activitatea în cele mai bune condiții, ca toate organismele democrației muncitorești-revoluționare, de jos pînă sus, să-și îndeplinească rolul hotărîtor pe care-l au în realizarea programelor de dezvoltare a patriei noastre !

Doresc să menționez și la plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, necesitatea realizării în cele mai bune condiții a activității internaționale, de cooperare economică, tehnico-științifică, de realizare a tuturor acordurilor stabilite, în cadrul C.A.E.R., precum și cu celelalte țări socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările capitaliste dezvoltate, deci cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Cooperarea economică internațională constituie o necesitate vitală pentru dezvoltarea în bune condiții a întregii activități economico-sociale, pentru realizarea programelor de ridicare a patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație. În acest cadru, va trebui să acordăm o atenție deosebită producției și realizării exportului !

Și — ca o concluzie generală pentru toată activitatea — în vederea realizării planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială trebuie să punem în centrul preocupărilor ridicarea nivelului tehnic, calitativ, afirmarea puternică a cuceririlor științei moderne în toate sectoarele economiei naționale !

Este necesar să avem permanent în vedere că numai aplicînd ferm în viață cele mai noi cuceriri ale revoluției tehnico-științifice, ale noii revoluții agrare vom reuși să ridicăm continuu patria noastră pe noi culmi de progres și civilizație, să asigurăm victoria socialismului și comunismului, ridicarea bunăstării generale a națiunii noastre ! **(Aplauze și urale puternice ; se scandează îndelung : „Ceaușescu, România — stima noastră și mîndria !").**

Stimați tovarăși și prieteni,

Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea — pe care l-am adoptat în unanimitate și care urmează a fi supus spre aprobare Marii Adunări Naționale — asigură mijloacele unei bune aprovizionări a populației cu tot ce este necesar. Ați studiat acest program. Sînt prevederi importante ! Practic, în medie, trebuie să asigurăm anul viitor un consum de carne de circa 70 de kg pe locuitor, iar prin realizarea din această cantitate de carne a unor produse alimentare în preparate, în conserve, cantitatea aceasta va crește cu încă cîteva kilograme.

Avem asigurat numărul de animale pentru a realiza acest program, la greutatea nu prea mare, pentru că 400 de kg la o bovină, 100 de kg la un porc, circa 30 de kg la o oaie, nu sînt prevederi prea mari. Esențial este, desigur, ca în toate unitățile și în toate județele să se acționeze pentru a asigura cel puțin realizarea la tăiere a greutății stabilite pentru fiecare specie. Dispunem de o bază de furajare, inclusiv de furaje concentrate, conform normelor stabilite la noi, care sînt în general cu 15—20 la sută mai mari decît normele de consum din alte țări. Avem deci toate condițiile să realizăm în întregime îngrășarea și creșterea la greutatea stabilită pentru toate categoriile de animale.

Am trecut ferm, după cum ați văzut, la stabilirea autoaprovizionării pe fiecare județ. Fiecărui județ — în raport de populația care urmează să fie aprovizionată din fondul central — i s-a stabilit numărul de animale necesar, care asigură în întregime această aprovizionare. Fiecare județ trebuie să ia măsurile necesare pentru buna gospodărire și folosire a acestei baze materiale, pentru buna aprovizionare. În același fel sînt prevăzute și celelalte produse. Cu ceea ce rămîne să fie tăiat de populație — mă refer îndeosebi la porcine, la ovine, la păsări care se taie nelimitat — practic pentru întreaga populație depășim 70 de kg de carne pe locuitor.

Avînd în vedere că populația de la sate vinde o parte din surplus în oraș, de fapt, consumul, de 70 de kg de carne pe total va fi mai mare pe întreaga țară. Acum însă, — repet — toate unitățile de stat și cooperatiste, toți cetățenii care cresc animale, precum și organele de partid și de stat, consiliile populare, inclusiv consiliile județene ale Frontului Democrației și Unității Socialiste, consiliile comunale trebuie să acționeze pentru a realiza în bune condiții acest program. Nu m-am referit la celelalte probleme, pentru că, pe baza producției realizate, avem o bună aprovizionare.

Desigur, în primăvară va trebui însă, să producem legume și — prin măsurile stabilite cu Ministerul Agriculturii — dorim ca încă din aprilie să asigurăm să se vîndă o cantitate mai mare de legume și în felul acesta să îmbunătățim structura alimentelor populației, în general !

În afară de fondul de stat, avem o cantitate mare de cereale rămase la cooperatori și la țărănimea din zonele necooperativizate. Practic, sînt aproape 12 milioane de tone de cereale, ceea ce, dacă socotim populația de la sate, revine mai mult de o tonă și jumătate pe locuitor. În aceasta se includ, de asemenea, circa 200 de kg de grîu pe locuitor. Deci se dispune în întregime de cerealele necesare pentru o bună aprovizionare. Menționez aceasta pentru că vreau să arăt că programul de autoaprovizionare se întemeiază nu pe dorințe, ci pe baza materială pe care o avem. Trebuie să o gospodărim bine și să asigurăm, cu aceasta, o bună aprovizionare la nivelul cerințelor optime. În general, este necesar ca medicina noastră să se ocupe de aceste probleme și să stabilim o organizare mai rațională, o alimentație mai rațională, să evităm excesul ! Noi, în general, ca alimentație pe locuitor, consumăm deja prea mult. Spun aceasta, pentru că, pe lîngă măsurile de realizare în întregime a prevederilor planului, a programului de autoaprovizionare, trebuie însă să ne gîndim și la o alimentație mai rațională, științifică din toate punctele de vedere.

Nu mă mai refer la produsele industriale, pentru că ele asigură în întregime buna aprovizionare. Avem, din păcate, chiar stocuri supranormative, ceea ce nu este, din nici un punct de vedere, în spiritul eficienței economice. Am stabilit măsuri să reglementăm acest lucru. Nu doresc însă să vorbesc acum despre aceasta.

În toate aceste domenii de activitate — începînd cu industria, agricultura, celelalte sectoare, cu programul de autoaprovizionare și autoconducere — organizațiile componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste trebuie să acționeze cu toată hotărîrea în vederea îndeplinirii în cele mai bune condiții a prevederilor pe anul viitor !

În Frontul Democrației și Unității Socialiste sînt cuprinși, practic, toți cetățenii patriei noastre, toate organizațiile sociale, obștești, care constituie societatea socialistă românească de astăzi. Fiecare a intrat în Frontul Democrației și Unității Socialiste cu hotărîrea de a contribui la realizarea tuturor programelor privind dezvoltarea patriei noastre, la înfăptuirea obiectivelor stabilite de Programul partidului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre o societate superioară — spre comunism.

În acest spirit, avem obligația să facem totul pentru a asigura dezvoltarea tot mai puternică și întărirea continuă a bazei tehnico-materiale a societății noastre, a crea cele mai bune condiții pentru dezvoltarea generală a țării și pentru ridicarea continuă a nivelului de trai material și spiritual al poporului. Numai așa ne vom face, cu adevărat, datoria față de popor, față de patria noastră — de cetățeni ai unei națiuni care, multe și multe secole, de mai bine de 2000 de ani, a luptat pentru a se dezvolta, pentru a fi liberă, independentă ! Și trebuie să facem totul pentru a contribui la înălțarea continuă a României ! **(Aplauze și urale puternice, prelungite).**

În cadrul organizațiilor democrației și unității socialiste putem să discutăm toate problemele. Putem să ne spunem și trebuie să ne spunem deschis părerile asupra tuturor problemelor privind dezvoltarea patriei noastre — în comună, în întreprindere, în instituție, în județ, pînă în Consiliul Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste.

Să dezbatem temeinic problemele, să discutăm cum să lucrăm mai bine și unde trebuie să îndreptăm lucrurile ! Să discutăm ce lipsuri trebuie să înlăturăm, cum să perfecționăm întreaga noastră activitate. Dar să facem aceasta de pe poziția responsabilă, de cetățeni ai unei țări libere, independente, de pe poziția necesității, ca prin activitatea noastră să contribuim la întărirea unității întregului popor, la întărirea continuă a solidarității între toți cetățenii patriei noastre, fără deosebire de naționalitate ! Am vorbit mult la Conferința Națională despre lipsuri, despre problemele pe care le avem. Nu vreau acum să le reiau, dar pentru îndreptarea lor pentru perfecționarea activității, inclusiv pentru dezvoltarea democrației muncitorești-revoluționare — care constituie factorul hotărîtor al dezvoltării patriei noastre — trebuie să acționăm cu toții — repet — de pe poziția responsabilă de a contribui ca întreaga activitate să se desfășoare mai bine, ca fiecare în felul său și la locul său de muncă să contribuie la dezvoltarea României, la întărirea independenței și suveranității patriei noastre ! **(Aplauze și urale puternice ; se scandează îndelung : „Ceaușescu și poporul !").**

Stimați tovarăși și prieteni,

Despre problemele internaționale am vorbit pe larg la Conferința Națională, deci nu doresc să mă refer acum la ele. Aș menționa numai necesitatea ca toate organizațiile Frontului Democrației și Unității Socialiste să se angajeze cu toate forțele în înfăptuirea politicii de pace, de dezarmare, de colaborare cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială.

Înfăptuirea obiectivelor noastre de dezvoltare economico-socială, ca, de altfel, ale tuturor națiunilor lumii, nu se pot realiza decît în condiții de pace și colaborare ! Deci în spiritul politicii noastre generale, al tradițiilor națiunii noastre de altfel, trebuie să ducem cu consecvență o politică de pace, colaborare, să facem totul pentru a ne aduce și în viitor o contribuție tot mai puternică la dezarmare, la înlăturarea definitivă a armelor nucleare, la o Europă unită în diversitatea orînduirilor sociale, la o lume mai dreaptă și mai bună pe planeta noastră ! **(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung : „Ceaușescu — pace !", „Dezarmare — pace !").**

Peste cîteva zile vom aniversa 40 de ani de la înlăturarea monarhiei, care de la instalarea sa a reprezentat un corp străin în rîndul națiunii și poporului nostru. Vom aniversa 40 de ani de la proclamarea Republicii, care a reprezentat năzuința din totdeauna a celor mai înaintați oameni ai poporului nostru. Să sărbătorim această aniversare cu rezultate cît mai bune în toate domeniile, dar și cu angajamentul ferm ca, în anul viitor, să lucrăm mai bine în toate sectoarele de activitate.

Sîntem, de asemenea, aproape de Anul Nou. Să întîmpinăm noul an cu rezultate cît mai bune, astfel încît anul care pleacă să nu ne reproșeze prea mult pentru felul cum am știut să ne desfășurăm activitatea. Să intrăm în noul an cu hotărîrea fermă de a ne achita mai bine de îndatoririle noastre în toate domeniile de activitate !

În acest sens, aș dori să închei cu urarea adresată tuturor membrilor Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, întregului nostru popor de succese cît mai mari în toate domeniile de activitate, un An Nou cu rezultate cît mai bune — La mulți ani !

Multă sănătate și fericire, tovarăși !

(Aplauze și urale puternice, prelungite ; se scandează îndelung : „Ceaușescu — P.C.R. !" ; „Ceaușescu și poporul !" ; „Ceaușescu, la mulți ani !". Într-o atmosferă de puternică însuflețire și unitate în jurul partidului, toți cei prezenți în sală se ridică în picioare și ovaționează îndelung pentru Partidul Comunist Român — forța politică conducătoare a națiunii noastre socialiste, pentru secretarul general al partidului, președintele țării, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, tovarășul Nicolae Ceaușescu).

Republică

Republica mea începe
De-acolo de unde cocorii trec, primăvara,
Peste piatra de hotar,
Cîntînd imnele libertății ;

Republica mea începe
Din mersul timpului, din noi toți,
Din cerul veșnic albastru,
De unde se ridică miezul verii, din grîu,
De-acolo de unde stejarii și gorunii
Se înfrățesc cu florile cîmpiei române,
Cu Dunărea și Carpații, cu marea cea mare.

Republica mea începe
Din bornele sufletului,
Din visul meu de libertate,
De-acolo de unde cîntă seara buciumele,
Din granițele galopului cailor albi
Ce nechează în luncile văzduhurilor.

Republica mea începe
De-acolo de unde colinele
Nu se albesc,
De unde singurătatea nu a existat,
Nu există
Și nu va exista niciodată.
Republica mea începe
De-acolo de unde numărăm anii dragostei noastre,
Făcliile aprinse ale gîndurilor.

MIHAI PASCULESCU ■

CUVÎNTAREA TOVARĂȘEI ELENA CEAUȘESCU

la Sesiunea solemnă a Marii Adunări Naţionale consacrată celei de a 40-a aniversări a proclamării Republicii

Stimaţi tovarăşi,

Aniversăm, la 30 decembrie anul acesta, împlinirea a patru decenii de la proclamarea Republicii — moment de însemnătate deosebită în istoria naţională, în lupta poporului român pentru înfăptuirea aspiraţiilor sale de secole de a trăi într-o patrie liberă şi independentă, de a fi deplin stăpîn pe destinele sale. **(Aplauze)**

La marea sărbătoare a Republicii, adresez, în numele conducerii noastre de partid şi de stat, al secretarului general al partidului, preşedintele Republicii Socialiste România, cele mai calde felicitări şi urări deputaţilor şi invitaţilor la sesiunea solemnă a Marii Adunări Naţionale, precum şi tuturor oamenilor muncii din patria noastră, întregului popor, care prin munca sa plină de eroism şi abnegaţie, înalţă tot mai mîndru, sub soarele libertăţii noastre, măreţul edificiu al României socialiste. **(Aplauze şi urale puternice ; se scandează „Ceauşescu — P.C.R. !", „Ceauşescu şi poporul !").**

Sărbătorim cea de-a 40-a aniversare a Republicii cu hotărîrea fermă de a înfăptui neabătut obiectivele de însemnătate istorică stabilite de Conferinţa Naţională a partidului, tezele şi orientările cuprinse în magistralul Raport prezentat de secretarul general al partidului cu privire la perfecţionarea organizării şi conducerii societăţii româneşti, a tuturor laturilor vieţii economice şi sociale, la continuarea pe o treaptă superioară a procesului revoluţionar de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi de înaintare a României spre comunism. **(Aplauze).**

Stimaţi tovarăşi,

Înlăturarea monarhiei şi proclamarea Republicii constituie rezultatul luptei îndelungate a poporului român, a forţelor sale progresiste, înaintate pentru eliberare socială şi naţională, pentru independenţă şi afirmare liberă a fiinţei naţionale, al marilor bătălii de clasă şi lupte revoluţionare organizate şi conduse de Partidul Comunist Român împotriva exploatării şi asupririi burghezo-moşiereşti, pentru apărarea drepturilor şi libertăţilor democrate, împlinirea idealurilor, şi năzuinţelor de veacuri ale naţiunii noastre de a trăi într-o patrie liberă, independentă şi suverană. **(Aplauze).**

De-a lungul istoriei, aspiraţia spre o Republică democratică, a libertăţii şi dreptăţii sociale, în care poporul să fie pe deplin stăpîn pe destinele sale şi să-şi făurească viitorul aşa cum doreşte, a însufleţit în permanenţă procesul afirmării fiinţei noastre naţionale. Ideea de Republică a fost înscrisă la loc de frunte în programul revoluţiei burghezo-democratice de la 1848—1849, ce prevedea, între altele, necesitatea instaurării unui stat republican, democrat, care să acorde drepturi fundamentale tuturor cetăţenilor, să asigure progresul şi modernizarea ţării, afirmarea naţiunii române în rîndul naţiunilor europene

Înfăptuirea Unirii ţărilor româneşti, în 1859, şi crearea statului naţional unitar au deschis larg calea spre realizarea acestei năzuinţe scumpe a poporului român. Măsurile luate de Alexandru Ioan Cuza privind aplicarea unui amplu program de reforme democratice — între care, împroprietărirea ţăranilor, secularizarea averilor mănăstireşti, reforma învăţămîntului — au creat o profundă nemulţumire în rîndurile marilor latifundiari, ale cluselor exploatatoare din acea vreme, care îşi vedeau ameninţate poziţiile şi privilegiile lor de clasă şi care au făcut totul pentru a-l îndepărta pe domnitorul român de la conducerea ţării. Cercurile reacţiunii burghezo-moşiereşti, împreună cu imperialismul german au adus în ţară un rege străin, fără nici o legătură cu poporul, cu viaţa şi aspiraţiile sale. Instaurarea monarhiei a întărit puterea marilor latifundiari, a claselor exploatatoare şi a deschis calea pătrunderii capitalului străin în ţara noastră, care a pus stăpînire şi a exploatat bogăţiile ţării şi munca poporului român, a dus la dependenţa României de marile monopoluri imperialiste. În aceste condiţii, lupta maselor populare împotriva exploatării şi asupririi sociale şi naţionale s-a împletit tot mai strîns cu lupta împotriva monarhiei şi a regimului pe care-l reprezenta.

Puternica mişcare antimonarhică şi republicană, care s-a dezvoltat în ţara noastră, a cunoscut forme superioare odată cu apariţia şi afirmarea tot mai puternică a clasei muncitoare, a mişcării muncitoreşti şi socialiste de la sfîrşitul secolului trecut. Lupta pentru instaurarea Republicii a fost înscrisă în primul program al Partidului Social-Democrat al Muncitorilor din România, din 1893, şi s-a manifestat cu tot mai multă vigoare în sfîrşitul primului război mondial, cînd, prin hotărîrea unanimă a întregului popor român, a fost realizat statul naţional unitar.

Făurirea Partidului Comunist Român în anul 1921 — moment de însemnătate istorică în viaţa naţiunii — a marcat continuarea pe o treaptă superioară a bogatelor tradiţii republicane, ale mişcării muncitoreşti revoluţionare şi democratice din România. Partidul Comunist a fost singura forţă politică consecvent revoluţionară din ţara noastră care a reuşit să ducă pînă la capăt ideea de Republică. Sub îndrumarea şi conducerea comuniştilor, lupta antimonarhică s-a integrat organic în lupta generală a muncitorimii, ţărănimii, intelectualităţii progresiste, a întregului nostru popor pentru înlăturarea regimului burghezo-moşieresc, de exploatare şi asuprire, împotriva fascismului şi războiului, pentru apărarea drepturilor şi libertăţilor democratice, pentru independenţa şi integritatea României. **(Aplauze).**

În anii dictaturii militaro-fasciste şi ai războiului hitlerist, Partidul Comunist Român — acţionînd în condiţiile grele ale ilegalităţii, războiului şi terorii fasciste — s-a situat permanent în fruntea luptei poporului român pentru libertate şi independenţa naţională, pentru răsturnarea vechii orînduiri şi pentru dezvoltarea României pe o cale nouă, a progresului, libertăţii şi păcii.

Victoria Revoluţiei de Eliberare Socială şi Naţională, Antifascistă şi Antiimperialistă de la 23 August 1944 — organizată şi înfăptuită sub conducerea Partidului Comunist Român — a deschis calea marilor reforme sociale şi transformări revoluţionare din ţara noastră. Aceasta a făcut ca cele mai reacţionare forţe ale burgheziei şi moşierimii să se coalizeze în jurul monarhiei în încercarea lor de a se opune procesului revoluţionar, de a-şi menţine privilegiile. În aceste condiţii s-a impus ca o necesitate obiectivă răsturnarea monarhiei, la 30 decembrie 1947, şi proclamarea Republicii. **(Aplauze).**

Instaurarea Republicii a reprezentat, astfel, o încununare strălucită a luptelor duse de poporul român, de forţele sale înaintate, pentru libertate şi independenţă, pentru afirmare liberă, progres social şi o viaţă mai bună.

Aşa cum sublinia secretarul general al partidului în Raportul prezentat la Conferinţa Naţională, lichidarea monarhiei — care simboliza dominaţia imperialistă şi burghezo-moşierească — şi proclamarea Republicii, aspiraţia de veacuri a poporului român, au marcat o nouă etapă în istoria patriei noastre, trecerea la făurirea orînduirii socialiste în România.

Instaurarea Republicii a descătuşat energiile creatoare ale poporului, care, sub conducerea Partidului Comunist Român, a trecut cu toată fermitatea la realizarea unor profunde transformări revoluţionare, în toate domeniile vieţii economice şi sociale, la înfăptuirea revoluţiei şi construcţiei socialiste în patria noastră.

La aniversarea Republicii aducem un fierbinte omagiu tuturor înaintaşilor noştri, luptei eroice a maselor populare, a forţelor înaintate ale poporului român, pentru cauza libertăţii şi independenţei patriei, pentru împlinirea măreţelor idealuri de dreptate socială şi naţională, pentru progresul şi prosperitatea întregii ţări.

Aducem, şi cu acest prilej, cea mai înaltă cinstire eroicului şi gloriosului nostru partid comunist, care a ţinut întotdeauna sus steagul luptei împotriva asupririi şi exploatării, pentru apărarea intereselor supreme ale poporului, a independenţei şi suveranităţii României, pentru victoria definitivă a noilor relaţii sociale şi instaurarea pe pămîntul patriei a celei mai drepte şi umane orînduiri pe care a cunoscut-o vreodată omenirea — socialismul. **(Aplauze şi urale puternice).**

Stimaţi tovarăşi,

În anii care au trecut de la victoria Revoluţiei de Eliberare Socială şi Naţională şi de la instaurarea Republicii, România a parcurs mai multe etape istorice, a străbătut cu succes drumul de la capitalism la socialism, de la vechea orînduire, întemeiată pe exploatare şi asuprire, la o orînduire nouă, a dreptăţii sociale, în care au fost lichidate pentru totdeauna exploatarea şi asuprirea, inegalităţile economice, sociale şi naţionale şi s-au asigurat deplina libertate şi egalitate pentru toţi oamenii muncii.

Dintr-o ţară slab dezvoltată, România s-a transformat într-o ţară industrial-agrară, cu o industrie modernă, organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale ştiinţei şi tehnicii, cu o agricultură socialistă în plin progres, cu o puternică dezvoltare a ştiinţei, învăţămîntului şi culturii, cu un nivel de bunăstare materială şi spirituală tot mai ridicat.

Marile înfăptuiri dobîndite în această perioadă demonstrează cu putere justeţea drumului pe care l-am parcurs, realismul şi caracterul profund ştiinţific al politicii partidului nostru, care, pornind de la concepţia revoluţionară a materialismului dialectic şi istoric, de la realităţile şi cerinţele obiective ale societăţii româneşti, a acţionat cu fermitate pentru aplicarea creatoare a legităţilor şi adevărurilor general-valabile ale socialismului ştiinţific la condiţiile concrete ale patriei noastre. Pe această bază s-au asigurat dezvoltarea puternică a forţelor de producţie, transformarea socialistă a agriculturii, înflorirea continuă a ştiinţei şi culturii, creşterea forţei economice şi sociale a întregii ţări.

În această perioadă au cunoscut o puternică dezvoltare toate ramurile economiei naţionale, întreaga viaţă economică şi socială a ţării. România realizează astăzi, în numai 3 zile, întreaga producţie industrială din anul 1945. A crescut de aproape 9 ori producţia agricolă a ţării, s-au dezvoltat puternic transporturile, construcţiile, toate sectoarele economiei naţionale, a sporit an de an potenţialul întregii ţări. Pe această bază s-a asigurat creşterea de circa 33 de ori a venitului naţional şi de aproape 20 de ori a avuţiei naţionale a ţării.

În anii Republicii şi, îndeosebi în ultimele cincinale, a avut loc o puternică dezvoltare a ştiinţei şi învăţămîntului, domenii de cea mai mare însemnătate pentru progresul multilateral al ţării, pentru edificarea cu succes a noii orînduiri în patria noastră.

În toată această perioadă de profunde înnoiri socialiste deschisă în urmă cu peste patru decenii, un loc de importanţă hotărîtoare îl ocupă epoca inaugurată de Congresul al IX-lea al partidului, în decursul căreia am parcurs un drum de strălucite înfăptuiri socialiste în toate domeniile vieţii economice şi sociale, care au schimbat fundamental înfăţişarea României socialiste, viaţa întregului nostru popor. **(Îndelungi aplauze şi puternice urale.)**

Privim astăzi cu mîndrie puternicele cetăţi industriale ale ţării, cîmpurile care dau recolte tot mai bogate, minunatele construcţii de locuinţe şi edificii social-culturale ridicate în aceşti ani în Capitală şi în toate judeţele şi oraşele ţării. O înfăptuire deosebită a acestor ani o reprezintă dezvoltarea economico-socială armonioasă a tuturor zonelor ţării, prin construirea a circa 180 de noi platforme industriale, asigurîndu-se, pe această bază, condiţii tot mai bune de muncă şi de viaţă pentru locuitorii tuturor judeţelor, pentru toţi cetăţenii patriei noastre socialiste.

Odată cu aceasta, s-a consolidat continuu statul nostru socialist, a fost perfecţionată necontenit întreaga activitate de organizare şi conducere pe baze ştiinţifice a societăţii, s-a dezvoltat puternic democraţia muncitorească-revoluţionară. Din iniţiativa şi sub conducerea directă a secretarului general al partidului, a fost creat un cadru larg, democratic, care asigură participarea efectivă, nemijlocită, a oamenilor muncii, a întregului popor, la conducerea tuturor domeniilor de activitate, a întregii societăţi. **(Aplauze puternice.)**

Odată cu dezvoltarea forţelor de producţie şi creşterea puternică a producţiei industriale şi agricole, cu sporirea veniturilor naţionale s-au creat şi condiţiile necesare pentru înfăptuirea politicii partidului de ridicare continuă a nivelului de trai, material şi spiritual al întregului popor. În anii socialismului au sporit continuu veniturile reale ale muncitorilor, ţăranilor, ale tuturor oamenilor muncii, au fost înfăptuite importante măsuri şi acţiuni cu caracter social, care au asigurat condiţii tot mai bune de muncă şi de viaţă pentru întreaga naţiune.

Se poate afirma, cu deplin temei, că, în toată această perioadă, partidul nostru şi-a îndeplinit cu cinste misiunea sa istorică de a conduce întregul popor pe calea făuririi unei vieţi noi, libere şi prospere, pe calea edificării cu succes a socialismului şi comunismului în România. **(Vii şi îndelungi aplauze, puternice urale ; se scandează : „Ceauşescu — P.C.R. !")**

Toate măreţele victorii din anii Republicii sînt rezultatul muncii eroice, pline de abnegaţie, a poporului nostru care urmează cu profundă încredere politica Partidului Comunist Român — politică ce corespunde în cel mai înalt grad intereselor fundamentale de progres şi bunăstare ale întregii noastre naţiuni. **(Aplauze puternice).**

Pentru realizările istorice obţinute în toţi aceşti ani în dezvoltarea socialistă a patriei noastre, adresez, de la tribuna Sesiunii solemne a Marii Adunări Naţionale, în numele secretarului general al partidului, preşedintele Republicii, tovarăşul Nicolae Ceauşescu, al conducerii partidului şi statului, cele mai calde felicitări muncitorilor, ţăranilor, intelectualilor, harnicului şi talentatului nostru popor, şi urări de noi şi tot mai mari realizări în înfăptuirea planurilor şi programelor de dezvoltare economică şi socială a ţării, pentru progresul şi înflorirea continuă a patriei socialiste, pentru înfăptuirea neabătută a Programului partidului de făurire a societăţii socialiste multilateral dezvoltate şi înaintare a României spre comunism. **(Îndelungi aplauze şi urale ; se scandează „Stima noastră şi mîndria, Ceauşescu — România !")**

Stimaţi tovarăşi,

Întregul nostru popor întîmpină cea de-a 40-a aniversare a proclamării Republicii cu noi şi importante realizări pe calea înfăptuirii prevederilor actualului cincinal, a hotărîrilor adoptate de Congresul al XIII-lea al partidului. În primii doi ani ai cincinalului 1986—1990 s-a înregistrat o sporire cu peste 10 la sută a producţiei marfă industriale şi cu aproape 20 la sută a producţiei agricole. Au fost construite şi date în funcţiune circa 450 de noi capacităţi de producţie, s-au obţinut realizări importante şi în celelalte sectoare ale economiei. Cu toate acestea, trebuie să spunem deschis şi în acest cadru că prevederile planului pe acest an nu s-au realizat în întregime, că există încă serioase rămîneri în urmă în multe sectoare. Conferinţa Naţională a partidului a analizat pe larg stadiul actual al dezvoltării economico-sociale a ţării şi a stabilit măsurile necesare în vederea lichidării lipsurilor şi perfecţionării întregii activităţi şi realizării în cele mai bune condiţii a planului pe 1988 şi pe întregul cincinal, a înfăptuirii neabătute a hotărîrilor Congresului al XIII-lea.

Avem un program de mare perspectivă stabilit de Conferinţa Naţională a partidului, obiective clare de muncă pentru întreaga activitate din 1988 şi din întregul cincinal. Obiectivele şi prevederile Planului unic de dezvoltare în 1988, ale Bugetului de stat pe anul viitor, ale Programului de autoconducere şi autoaprovizionare au fost larg dezbătute şi adoptate în toate organismele democraţiei noastre muncitoreşti revoluţionare, precum şi în actuala sesiune a Marii Adunări Naţionale.

Dezbaterile largi democratice ale planurilor şi programelor pentru 1988 au evidenţiat cu putere că avem tot ce este necesar pentru realizarea lor. Dispunem de o bună bază tehnico-materială şi, înainte de toate, de importanta forţă pe care o reprezintă oamenii muncii, întregul nostru popor care, strîns unit în jurul partidului, este hotărît să facă totul pentru transpunerea neabătută în viaţă a hotărîrilor adoptate de Congresul partidului, de Conferinţa Naţională.

Acum hotărîtor este să trecem la activitatea practică, să acţionăm cu toate forţele pentru înfăptuirea neabătută a planurilor şi programelor de dezvoltare economico-socială, care asigură mersul înainte al patriei, ridicarea întregii ţări pe noi culmi de civilizaţie şi progres. **(Aplauze puternice).**

Este necesar să trecem cu toată hotărîrea la realizarea măsurilor stabilite în vederea înfăptuirii ritmice, chiar din prima zi a anului viitor, a sarcinilor de plan pe 1988, să ne concentrăm eforturile pe obiectivele prioritare ale actualului cincinal, pe realizarea programelor de organizare şi modernizare a producţiei, a tuturor indicatorilor de plan.

Să acţionăm neabătut, cu înalt spirit revoluţionar, de răspundere, de ordine şi disciplină, pentru realizarea integrală, la toate sortimentele, a producţiei fizice, să punem în permanenţă pe primul plan realizarea cu prioritate a producţiei destinate exportului, creşterea calităţii şi competitivităţii tuturor produselor româneşti pe piaţa externă. Va trebui să facem în aşa fel încît, în cursul anului viitor, să recuperăm şi o anumită parte din nerealizările anului pe care îl încheiem. Să luăm cele mai corespunzătoare măsuri pentru utilizarea cu maximă eficienţă a capacităţilor de producţie şi creşterea productivităţii muncii, în toate sectoarele economiei naţionale, pentru reducerea consumurilor de materii prime şi energie, ridicarea nivelului tehnic şi a calităţii produselor. Să facem astfel încît în anul 1988 să obţinem cele mai bune rezultate în îndeplinirea planurilor şi programelor pe care le-am adoptat ! Anul 1988 să devină un an hotărîtor pentru înfăptuirea integrală şi în cele mai bune condiţii a obiectivelor celui de-al 8-lea cincinal, în industrie, în agricultură, în toate domeniile de activitate !

O atenţie deosebită trebuie acordată activităţii de comerţ exterior, de cooperare şi specializare în producţie, în cadrul C.A.E.R., cu toate ţările socialiste, statele în curs de dezvoltare, precum şi cu ţările capitaliste dezvoltate. Realizarea producţiei şi a exportului trebuie să stea în centrul preocupărilor tuturor întreprinderilor, centralelor şi ministerelor economice. Trebuie să avem permanent în vedere că activitatea de comerţ exterior reprezintă o latură de importanţă esenţială pentru dezvoltarea generală a

economiei naționale, pentru progresul susținut al intregii țări.

Etapa hotărîtoare pe care o parcurgem, definită în mod științific de secretarul general al partidului ca faza superioară a edificării societății socialiste multilateral dezvoltate, impune ca o necesitate obiectivă îmbunătățirea activității tuturor organelor și organizațiilor de partid și de stat, a tuturor organismelor democrației muncitorești-revoluționare, perfecționarea continuă a stilului și metodelor lor de muncă, pentru a-și putea îndeplini în cele mai bune condiții rolul și răspunderile pe care le au în societatea noastră, în înfăptuirea planului și a programelor de dezvoltare socialistă a patriei.

Folosind din plin cadrul democratic larg, care asigură participarea nemijlocită a oamenilor muncii la conducerea tuturor sectoarelor de activitate, să acționăm cu și mai multă hotărîre pentru buna gospodărire și dezvoltare a avuției socialiste, pentru întărirea continuă a proprietății socialiste de stat și cooperatiste — baza progresului multilateral al intregii noastre societăți.

Să aplicăm în mod consecvent principiile noului mecanism economico-financiar, ale autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării, să obținem, pe această bază, o eficiență superioară în toate domeniile de activitate, creșterea mai puternică a venitului național.

Este necesar să fie bine înțeles că sporirea venitului național, a eficienței și rentabilității în intreaga activitate economică constituie baza sigură pentru înfăptuirea cu succes a programului de dezvoltare generală a patriei, precum și a măsurilor stabilite de Conferința Națională a partidului pentru sporirea, în acest cincinal, a veniturilor oamenilor muncii și ridicarea, în continuare, a nivelului de trai al întregului popor.

Pornind de la faptul că socialismul și comunismul se realizează pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii moderne, ale cunoașterii umane în general, trebuie să ne preocupăm în continuare, mult mai susținut, de dezvoltarea activității de cercetare, de soluționarea operativă și eficientă, cu ajutorul cercetării științifice, a diverselor probleme pe care le ridică promovarea progresului tehnic în intreaga economie, noua revoluție tehnico-științifică și noua revoluție agrară din țara noastră.

Odată cu aceasta, va trebui să intensificăm activitatea în direcția ridicării nivelului de pregătire profesională a tuturor cadrelor, a lărgirii necontenite a orizontului lor de cunoștințe științifice, tehnice și culturale. Nivelul tehnic înalt la care se află astăzi industria, agricultura, intreaga economie națională impune să avem pretutindeni, în toate domeniile vieții economice și sociale, cadre de muncitori, tehnicieni și specialiști bine pregătite, capabile să stăpînească temeinic tehnica nouă, să o dezvolte și să o perfecționeze continuu.

Totodată, va trebui să desfășurăm o intensă activitate politico-educativă de dezvoltare a conștiinței socialiste, de educare patriotică, revoluționară, de cultivare a dragostei și atașamentului față de țară, partid și popor, față de cauza socialismului, să acționăm larg, folosind toate mijloacele politico-educative și culturale de care dispune societatea noastră pentru făurirea unui om nou, cu o morală și o atitudine înaintată față de muncă și de societate, față de interesele generale ale poporului. **(Vii aplauze)**

Răspunzînd însuflețitoarelor chemări ale secretarului general al partidului lansate de la tribuna Conferinței Naționale, să acționăm cu fermitate — în industrie, agricultură, construcții, transporturi, în toate sectoarele de activitate — pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a obiectivelor stabilite de partid, a planurilor și programelor pe care le-am adoptat pentru dezvoltarea economică și socială a patriei, pentru făurirea cu succes a Programului de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare neabătută a României spre comunism! **(Însuflețitoare și îndelungi aplauze; se scandează: „Ceaușescu — P.C.R.!")**

Stimați tovarăși,

Pornind de la interdependența dintre politica internă și externă, România acordă o mare însemnătate dezvoltării relațiilor sale cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială, participă activ la viața internațională, la eforturile pentru soluționarea constructivă a problemelor din lumea contemporană, avînd convingerea că numai în condiții de pace, de largă colaborare între națiuni, poporul nostru — ca, de altfel, toate popoarele lumii — își va putea concentra pienar forțele în direcția asigurării progresului economic și social, a făuririi bunăstării sale, întăririi independenței și suveranității naționale.

În acest spirit întărim continuu colaborarea cu toate țările socialiste, precum și cu țările în curs de dezvoltare, cu toate statele lumii, fără deosebire de orînduire socială. Situăm ferm și militam susținut pentru promovarea în relațiile noastre cu toate țările lumii a principiilor deplinei egalități, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne și avantajului reciproc, ale respectării dreptului fiecărui popor de a-și făuri de sine stătător destinele, de a-și alege liber calea dezvoltării economico-sociale potrivit voinței și aspirațiilor proprii. **(Aplauze)**

România apreciază că situația internațională continuă să se mențină deosebit de gravă și complexă, ca urmare a cursei înarmărilor, a menținerii și chiar amplificării unor conflicte și stări de tensiune în diferite zone ale planetei, a crizei economice mondiale — care a agravat, îndeosebi, situația economică a țărilor în curs de dezvoltare. Are loc dezvoltarea unor contradicții între diferite state și grupări de state, dar, mai cu seamă, se accentuează contradicția dintre țările bogate și cele sărace, care devine tot mai puternică contradicție a epocii noastre.

În aceste împrejurări internaționale, țara noastră consideră că este mai necesară ca oricînd întărirea conlucrării și solidarității tuturor popoarelor, a forțelor democratice, realiste, care se pronunță pentru o politică nouă, pentru dezarmare și pace, în vederea opririi cursului periculos al evenimentelor internaționale, a excluderii războiului din viața omenirii, a apărării dreptului suprem al tuturor oamenilor, al națiunilor la existență liberă și demnă, la viață, la pace.

În condițiile existenței uriașelor arsenale de arme nucleare și alte arme de distrugere în masă, sînt imperios necesare o înțelegere și o abordare nouă a problemelor războiului și păcii, care trebuie să pornească de la faptul că un nou război mondial — în care, inevitabil, s-ar folosi armele nucleare — este de neconceput pentru că el ar însemna practic distrugerea întregii omeniri, a vieții și civilizației pe planeta noastră. Considerăm, de aceea, că problema fundamentală a epocii contemporane o constituie oprirea cursei înarmărilor, în primul rînd a celor nucleare, trecerea la măsuri concrete de dezarmare, de eliminare a pericolului nuclear.

În acest spirit România s-a pronunțat și se pronunță consecvent pentru eliminarea armelor nucleare, pentru lichidarea lor totală. Semnarea tratatului sovieto-american cu privire la lichidarea rachetelor nucleare cu rază medie și mai scurtă de acțiune reprezintă un eveniment de însemnătate istorică, o victorie a gîndirii realiste, a luptei popoarelor de pretutindeni, a forțelor înaintate, care s-au pronunțat și se pronunță ferm pentru dezarmare, pentru renunțarea la armele nucleare. Avînd însă în vedere că, și după eliminarea rachetelor cu rază medie de acțiune, mai rămîn încă uriașe cantități de arme nucleare, este necesar să fie intensificată, în continuare, lupta popoarelor, a opiniei publice mondiale, pentru a se face noi pași înainte pe calea dezarmării nucleare și clasice, pentru a se ajunge la înțelegeri corespunzătoare privind reducerea armelor strategice, oprirea experiențelor nucleare, renunțarea la programele de militarizare a Cosmosului, pentru trecerea hotărîtă pe calea lichidării totale a armelor nucleare. În această privință, o răspundere deosebită revine tuturor țărilor și popoarelor din Europa — unde sînt concentrate uriașe cantități de arme nucleare — care trebuie să acționeze unite, cu și mai mare hotărîre, pentru eliminarea totală a acestor arme, a oricăror arme de distrugere în masă.

România se pronunță, totodată, pentru eliminarea armelor chimice, precum și pentru reducerea radicală a armamentelor convenționale, a efectivelor și cheltuielilor militare, pentru realizarea unui echilibru militar la un nivel cît mai scăzut al înarmărilor. Considerăm că este mai necesar ca oricînd să se treacă, de către toate statele, la acțiuni concrete în direcția reducerii armamentelor, a cheltuielilor militare, să se asigure ca uriașele mijloace financiare, materiale ce se cheltuiesc astăzi pentru înarmări — și care se ridică la uriașa sumă de peste o mie de miliarde de dolari — să fie destinate în scopul dezvoltării economice și sociale a țărilor în curs de dezvoltare, al soluționării unor probleme sociale cum ar fi lichidarea șomajului, a subnutriției, analfabetismului și a altor asemenea probleme grave ale lumii contemporane. **(Aplauze).**

Țara noastră participă activ la Conferința de la Viena și acționează pentru încheierea ei cu rezultate cît mai bune, pentru a se face pași concreți pe calea dezarmării, a dezvoltării colaborării economice, științifice și tehnice, a întăririi conlucrării între toate statele continentului nostru. În acest scop considerăm că trebuie intensificate eforturile și acțiunile în vederea realizării unei Europe unite în diversitatea orînduirilor sociale, a unei Europe a păcii și dezarmării, a încrederii și colaborării între națiuni.

România militează susținut pentru transformarea Balcanilor într-o zonă a bunei vecinătăți, a păcii și cooperării, fără arme nucleare și chimice și fără trupe și baze militare străine. Susținem, în același timp, realizarea de zone fără arme nucleare și chimice în nordul și centrul Europei, precum și în alte regiuni ale lumii.

Ne pronunțăm ferm pentru eliminarea politicii de forță și de amenințare cu forța, pentru încetarea tuturor conflictelor militare din diferite zone ale lumii și soluționarea oricăror probleme litigioase dintre state numai și numai pe cale pașnică, prin tratative. În acest spirit, țara noastră se pronunță pentru o conferință internațională în problemele Orientului Mijlociu, cu participarea tuturor statelor interesate, inclusiv a Organizației pentru Eliberarea Palestinei — ca unicul reprezentant legitim al poporului palestinian. Dorim să se ajungă cît mai curînd la soluționarea politică a problemelor din Orientul Mijlociu, care să ducă la retragerea israelului din teritoriile arabe ocupate, la asigurarea dreptului la autodeterminare a poporului palestinian, inclusiv la crearea unui stat propriu independent — la asigurarea independenței și suveranității tuturor statelor din această regiune.

Țara noastră se pronunță pentru încetarea războiului dintre Iran și Irak și pentru trecerea — în spiritul rezoluției Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite — la soluționarea pe calea tratativelor a problemelor dintre aceste două țări. Ne îngrijorează situația care s-a creat în Golf — și considerăm că se impune să fie retrase toate navele militare străine și să se asigure navigația liberă în această zonă ca, de altfel, pe toate mările și oceanele lumii.

În același spirit, România se pronunță și militează activ pentru rezolvarea pe cale pașnică a tuturor conflictelor și stărilor de tensiune existente în diferite regiuni ale lumii — ca Africa, Asia, America Latină — pentru, desfășurarea, în acest scop, de tratative între state, purtate în spiritul deplinei egalități și respectului reciproc.

În cadrul politicii sale generale, România a sprijinit și sprijină larg lupta pentru afirmarea liberă și suverană a popoarelor, pentru eliberare socială și consolidarea independenței lor naționale. Ne manifestăm solidaritatea activă cu lupta poporului namibian, sub conducerea SWAPO, pentru dobîndirea independenței Namibiei, ne pronunțăm ferm împotriva politicii de apartheid a Africii de Sud, pentru încetarea acțiunilor agresive ale acestei țări la adresa statelor africane vecine.

Pornind de la situația economică gravă care afectează toate popoarele și țările lumii — și îndeosebi țările în curs de dezvoltare — România se pronunță și militează hotărît pentru soluționarea globală a problemelor subdezvoltării și instaurarea unor relații economice noi, bazate pe deplină egalitate și echitate între state. În acest scop țara noastră consideră necesară organizarea unei conferințe internaționale, sub egida Organizației Națiunilor Unite, la care să participe, cu drepturi egale, toate țările în curs de dezvoltare, precum și țările dezvoltate, pentru a se ajunge la soluții reciproc acceptabile — inclusiv în problema datoriilor externe deosebit de mari ale țărilor în curs de dezvoltare — care să deschidă calea depășirii actualelor probleme grave ale situației economice mondiale, să ducă la instaurarea noii ordini economice internaționale.

Deși situația mondială este gravă, avem convingerea că în lume există puternice forțe care, acționînd unite, pot să schimbe cursul evenimentelor, pot să asigure triumful rațiunii, al politicii de colaborare, de independență, dezarmare și pace. **(Aplauze).**

De la tribuna Sesiunii solemne a Marii Adunări Naționale, reafirmăm hotărîrea neabătută a României de a conlucra, și în viitor, în modul cel mai strîns cu toate țările și națiunile lumii, cu forțele înaintate de pretutindeni, de a-și aduce întreaga contribuție la afirmarea tot mai puternică a politicii de pace și colaborare, de dezarmare și securitate, la făurirea unei lumi mai bune și mai drepte, în care fiecare națiune să-și făurească în deplină libertate o viață de bunăstare și fericire, să trăiască în pace și colaborare! **(Aplauze îndelungi; se scandează: „Ceaușescu — pace!", „Ceaușescu — România, pacea și prietenia!").**

Stimați tovarăși,

Exprimîndu-ne satisfacția și mîndria patriotică pentru realizările patriei noastre în anii construcției socialiste — să întîmpinăm cu toții noul an cu hotărîrea fermă de a ne consacra întreaga capacitate și putere de muncă înfăptuirii exemplare a hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, a planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a patriei, pe care le-am adoptat în forurile democrației noastre muncitorești-revoluționare și în actuala sesiune a Marii Adunări Naționale, să facem totul pentru realizarea neabătută în viață a mărețului Program de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și de înaintare a României spre comunism. **(Aplauze prelungite).** Să acționăm cu toată răspunderea, în spirit revoluționar, pentru ridicarea patriei noastre socialiste pe culmi tot mai înalte de civilizație, bunăstare și progres! **(Aplauze prelungite).**

Să ne angajăm în mod solemn că prin intreaga noastră activitate vom servi cu toate forțele cauza partidului și socialismului, a minunatului nostru popor, independența și suveranitatea României!

Aflîndu-ne în apropierea Anului Nou, doresc să adresez, în numele conducerii de partid și de stat, al secretarului general al partidului și al președintelui țării, deputaților și invitaților, intregului nostru popor cele mai calde felicitări și urări de noi și tot mai mari realizări în intreaga activitate, în noul an!

La mulți ani!

(Aplauze însuflețite, puternice urale; se ovaționează îndelung pentru partid și secretarul său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru minunatul nostru popor, pentru patria noastră socialistă. Se scandează cu înflăcărare: „Ceaușescu — P.C.R.!", „Ceaușescu și poporul!", „Stima noastră și mîndria, Ceaușescu — România!", „Ceaușescu — Pace!", „Ceaușescu — La mulți ani!").

Cadru democratic nou, original

In cei 40 de ani ai Republicii noastre, problematica democrației socialiste a reprezentat în mod statornic pentru partidul comuniștilor români o orientare programatică, o componentă fundamentală a strategiei sale politice. Temeiul acestei orientări programatice l-a constituit concepția cu privire la legătura organică dintre socialism și democrație, atît din punctul de vedere al genezei cît și din punctul de vedere al practicii revoluționare de construire a socialismului.

Pe baza unui examen al drumului parcurs de la proclamarea Republicii dublat de efortul de a conferi socialismului sensul său autentic de orînduire în care poporul să-și fie sieși stăpîn, în perioada care a trecut de la Congresul al IX-lea s-a edificat un amplu sistem democratic ce preia și valorifică în interes social opinia și inițiativa maselor, asigurînd participarea lor deplină la actul deciziei.

Este meritul secretarului general al partidului de a fi creat, în acești ani, un cîmp larg de acțiune cerinței obiective de democratizare a vieții țării. Prin revigorarea de substanță a conținutului și sensurilor democrației, ca și prin conturarea, într-o viziune armonioasă, a formelor ei concrete de manifestare, în acești ani a fost edificat în România, prin contribuția hotărîtoare a tovarășului Nicolae Ceaușescu, un amplu sistem de organisme și structuri democratice reprezentînd corespondentul în plan politic al noului statut economic și social al oamenilor muncii. Acest edificiu al democrației noastre reflectă transformările profunde ce au avut și au loc în societatea românească, începînd cu însăși esența puterii politice și continuînd cu făurirea economiei socialiste unitare, cu instituirea unui nou sistem de repartiție, cu făurirea unei suprastructuri corespunzătoare exigențelor noi ale modului de viață și ale conștiinței socialiste.

Astfel, din inițiativa și cu participarea nemijlocită și hotărîtoare a secretarului general al partidului, a fost creat un cadru democratic nou, original, unic în felul său, după cum l-a definit tovarășul Nicolae Ceaușescu. Acest cadru reunește, în lumina conceptului fundamental al democrației muncitorești-revoluționare, o multitudine de structuri și mijloace, de organe și organisme ce funcționează la toate nivelurile societății și în toate sectoarele de activitate, îmbinînd democrația reprezentativă cu participarea directă a tuturor cetățenilor, indiferent de naționalitate, la actul de luare a deciziilor în probleme de interes general. Adunările generale și consiliile oamenilor muncii, autoconducerea și autogestiunea muncitorească, instituționalizarea ca forumuri cu caracter deliberativ și decizional a unor congrese și conferințe naționale pe domenii de activitate, cele peste 30 de organizații de masă și obștești ale României de azi, ca și alte importante întemeieri democratice, alcătuiesc tot atîtea eficiente forme de activizare politică și de sporire a contribuției națiunii întregi la conducerea propriilor destine. Centrul de convergență al tuturor acestor structuri, mijloace și forme prin care se manifestă, cu un dinamism fără precedent, acțiunea socială de masă în România de azi este Frontul Democrației și Unității Socialiste, condus de însuși secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Activitatea sa în fruntea celui mai larg și reprezentativ organism politic din societatea noastră întruchipează un veritabil simbol al dialogului constant și fertil pe care partidul, conducerea sa îl poartă strîns și statornic cu masele, stimulîndu-le inițiativa istorică, aportul viu, creator, pe toate planurile, ca factor esențial de progres.

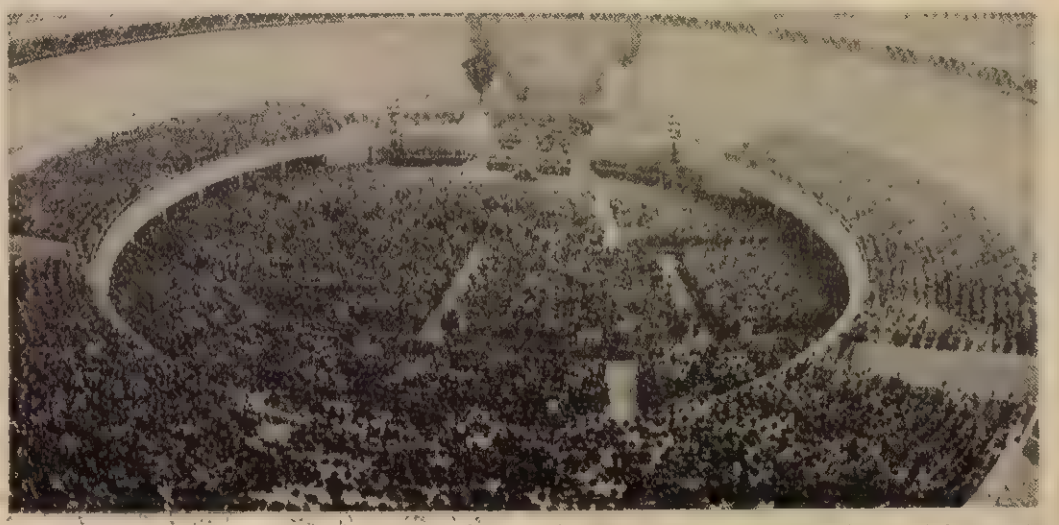

DUMITRU CONSTANTINESCU ■

Clădind România de azi,

Sub raza generatoare de noi orizonturi a deciziilor marelui forum democratic al partidului, pe tot cuprinsul țării, oamenii își concentrează forțele și-și amplifică eforturile creatoare pentru a da viață neabătut obiectivelor și orientărilor menite să grăbească mersul nostru înainte, să sporească zestrea de bine și frumos a țării. Fiecare caută să se autodepășească, să aducă în munca lui un plus de calitate, de exigență, să gîndească și să producă mai cu spor și mai cu folos. Marele eveniment a semănat în conștiințe noi energii, a dat faptelor mai multă inițiativă și responsabilitate. Șantierele muncii și gîndirii respiră atmosfera unui moment important în care oamenii construiesc din dăruire și competență ziua de mîine a patriei.

Centrala electrică geotermală nu este o idee de arhivă

Știrea e veche de un an. De la sfîrșitul anului trecut, la Oradea, la Institutul de subingineri, o centrală cu puterea instalată de 1 MW livrează sistemului energetic național curent electric pe care-l produce fără a folosi nici petrol, nici cărbune, ci apă geotermală. În cîteva rînduri, pe cînd această instalație se afla în faza de omologare, n-am ezitat să afirmăm că ea face parte din familia ideilor mari, de importanță economică deosebită. Și chiar dacă știrea că ea produce curent electric e veche de un an, vom vedea că ideea aceasta n-a ajuns nicidecum a fi una de „arhivă". Mai întîi, e necesar să lămurim acest lucru de la început, capacitatea cu care funcționează acum, de 1 MW, nu trebuie să facă pe nimeni să creadă că o asemenea instalație nu poate avea o putere mai mare. Se pot realiza la fel de bine și grupuri energetice de 3 sau 5 MW, bunăoară, așa după cum cineva care-și face o casă cu două camere nu înseamnă că n-ar ști să-și facă și o casă cu trei sau patru. În al doilea rînd, apa geotermală a fost folosită, ca să punâ în mișcare instalația, numai pentru că ea se afla mai la îndemînă orădenilor.

Proiectul instalației însumează cîteva invenții brevetate în anii din urmă și materializează o serie de cercetări al căror inițiator a fost profesorul Teodor Maghiar, decanul Institutului de subingineri. Prin strădaniile sale și ale unui grup de valoroși colaboratori, alcătuit din cadre didactice, studenți, muncitori și specialiști de la unele întreprinderi din Oradea, această idee și-a deschis drum și ea reprezintă, neîndoielnic, o premieră tehnică mondială. „Bihorul, spune profesorul Teodor Maghiar, este un ținut bogat în ape geotermale. Termoficarea a fost și rămîne o cale de valorificare a acestora. Problema era însă ca ele să devină sursă de energie electrică, pentru simplul motiv că numai în acest fel apele geotermale pot fi valorificate în tot cursul anului și că, se știe, energia electrică poate fi modelată, în funcție de necesități, în alte forme de energie : mecanică, termică etc. Pe plan mondial, în Statele Unite, în Japonia, în Italia, în China, e adevărat că s-a obținut energie electrică din aceste ape dar temperatura lor n-a fost mai mică de 170 de grade Celsius și e important de știut că apele noastre geotermale sînt mai puțin calde. Așadar, trebuia să avem în vedere dacă apele cu temperaturi moderate, de 50—100 de grade, pot fi și ele sursă de energie electrică. Pe de altă parte, în lume au fost utilizați ca agenți de lucru freonul și izobutanul, care fac parte din familia hidrocarburilor și deci sînt scumpe. Și e limpede că valoarea practică a încercărilor noastre depindea de reușita de a nu folosi materii deficitare. Noi am utilizat, ca agent de lucru, bioxidul de carbon. Acesta iese din pămînt, din numeroase zăcăminte naturale, și este nevoie doar ca el să fie captat. Poate fi captat și la coșurile multor fabrici, efectul fiind, totodată, eliminarea acestor surse de poluare. În sfîrșit, dacă nu există în anumite locuri posibilitățile acestea, atunci trebuie știut că producerea lui pe cale sintetică nu costă mai mult de cîțiva lei kilogramul iar o astfel de cheltuială, foarte redusă, se justifică din plin întrucît el este reutilizat".

Se cunoaște că agentul de lucru folosit îndeobște pentru producerea energiei electrice este apa și că e necesar ca ea să fie adusă, cu destule cheltuieli, în stare de abur saturat uscat, la o temperatură de peste 500 de grade Celsius. Aburul produs prin arderea unor mari cantități de hidrocarburi sau cărbuni pune în mișcare turbinele și în felul acesta obținem energia electrică. . „Ceea ce aș vrea să fie limpede, adaugă profesorul Teodor Maghiar, este că funcționarea acestei instalații nu e limitată doar la zonele cu ape geotermale. Instalația aceasta poate folosi deopotrivă căldura subproduselor industriale, căldura din gazele de ardere și căldura din apele reziduale ce rezultă în urma unor procese industriale. Cu aceleași mijloace care astăzi sînt factori de poluare, putem produce energie. Această sursă de energie există, n-o scoatem de undeva, cum scoatem petrolul sau cărbunele, și nu e nevoie să o cumpărăm sau să o transportăm, o avem pur și simplu iar chestiunea este doar să știm să o folosim. De altfel, din datele unui studiu întreprins sub îndrumarea C.N.S.T.-ului rezultă că se pot face instalații de producere a energiei electrice, pe baza tehnologiei cu bioxid de carbon, care să aibă o putere instalată în jur de 3 000 MW. Aceasta ar reprezenta, pe parcursul unui an, realizarea unei economii de energie primară de peste 7 milioane tone combustibil convențional".

Ideea materializată în această instalație de producere a energiei electrice nu este nicidecum una de „arhivă", nu-i așa ?

D. CONSTANTINESCU ■

Să modifici geografia pentru om

La poalele privirilor noastre se aștern platurile Moldovei de mijloc. Parcă am admira panorama de pe fruntea vajnicului străjer al acestor meleaguri care este Ceahlăul. Și totuși nu sîntem decît în balconul unuia din laboratoarele Facultății de Construcții din Iași, secția Îmbunătățiri Funciare. Iar jos, în hala improvizată, se află macheta reliefului județelor Iași, Vaslui, Botoșani. Fiecare culme, întreaga salbă de văi, orice curs de apă se regăsesc la scară redusă exact așa cum marele arhitect, natura, le-a turnat în tiparele peisajului. Alături, într-un montaj ad-hoc, apa susură prin albii betonate miniaturale care reproduc drumul rîurilor spre vărsare, respectîndu-se în mic, debitele, meandrele, diferențele de nivel. Totul e spectaculos, dar în nici un caz o joacă de copii, ci o treabă foarte serioasă. Ne aflăm în mijlocul unui poligon de încercări în care se fac studii pentru un proiect de mare amploare și importanță : un ingenios sistem de irigare a terenurilor din această regiune de Moldova. Profesorul doctor docent Valeriu Blidaru, regizorul acestui scenariu uriaș de hidroameliorații ne spune : „Județele Iași, Vaslui, Botoșani sînt un adevărat pol al secetei, înregistrînd un deficit de apă de peste un miliard de metri cubi. Prutul nu are debite disponibile, iar Jijia și Bahluiul prezintă vara cantități de apă neglijabile. În plus, relieful, fiind deluros, ar fi necesare pompări cu mare consum de energie. Singurul rîu care poate fi luat în considerare este Siretul, atît ca volum cît și datorită faptului că, fiind amplasat la o cotă de înălțime superioară, domină toată zona. Ne-am gîndit să transferăm o parte din debitul lui în bazinul superior al Bah-

Puternică înflorire economică

Ce se putea spune despre economia României în anul 1947 ? Că puterile ei slabe asigurau doar tristul statut de țară slab dezvoltată, sortită să rămînă eminamente agrară și să privească de pe margine la competiția industrializării în care erau angajate alte state. Cum se recomandă România după 40 de ani de la proclamarea Republicii ? Ca o țară industrial-agrară dezvoltată, cu o puternică forță economică, cu ritmuri de creștere a diverselor ramuri dintre cele mai ridicate din lume, cu produse a căror firmă este deja consacrată pe multe meridiane ale globului. Toate acestea au fost posibile datorită strategiei clarvăzătoare a partidului, personal a tovarășului Nicolae Ceaușescu, care a pornit de la ideea de mare respirație științifică că progresul și bunăstarea nu se pot realiza decît cu ajutorul unei industrii moderne și diverse, a unei agriculturi socialiste în permanent progres, a unei științe care să pună la dispoziție tehnologii și descoperiri de vîrf. Ramura chimiei s-a dezvoltat de peste 1 200 de ori și, deosebit de semnificativ, a avut la bază cercetări ale specialiștilor români într-un domeniu în care majoritatea țărilor sînt tributare gîndirii altora cu mai veche tradiție. Și alte cifre vorbesc de la sine de impetuozitatea cu care s-a înaintat pe drumul nu ușor al industrializării. Față de anii deceniului al patrulea, metalurgia a înregistrat o creștere de 143 ori, industria constructoare de mașini de circa 500 de ori, cea ușoară de 82 de ori, iar cea alimentară de 32 de ori. Industria a devenit un organism puternic ce pulsează viața în trupul țării. Ea asigură peste 90% din mașinile și utilajele pentru programul de investiții iar aportul ei la crearea venitului național a făcut saltul de la cifra de 26% în 1947 la peste 60% astăzi. Harta economică nu mai prididește să înregistreze sutele de obiective economice și platforme industriale ce apar an de an.

Alături de industrie, și în perfectă simbioză cu ea, agricultura socialistă împlinește înflorirea economică a țării. Producția agricolă este de aproape 9 ori mai mare decît în trecut, obținîndu-se anual peste 30 de milioane de tone de cereale. Munca cîmpului cu plugul cu boi și producțiile de cîteva sute de kilograme la hectar din 1947 s-au pierdut în negura timpului. În 1987, cu o dotare modernă și aplicînd tehnologii științifice, peste 600 de unități agricole au realizat recolte la hectar de 6 000 de kilograme de grîu, 7 000 de orz și 20 000 de kilograme de știuleți. Oamenii au început să modifice și geografia pentru pîinea țării. Dacă în 1947 erau irigate doar 18 mii de hectare, astăzi, 3,5 milioane de hectare sînt brăzdate de canalele ce transportă apa vie pentru sămînță. Tot în vederea sporirii rodniciei pămîntului, în răstimpul 1947–1987, alte 5,5 milioane de hectare au fost scoase de sub acțiunea păgubitoare a excesului de umiditate sau apărate împotriva eroziunii. În anii 40, profesia de cercetător nici nu exista pe meleagurile noastre. Acum, în pragul deceniului zece, în sute de institute de cercetări și facultăți, adevărate laboratoare ale inteligenței, mintea românească rodește în numeroase tehnologii originale, mașini noi, produse competitive care stau cu fruntea sus în lume și care asigură fundația trainică pentru edificiul ce se înalță mereu al economiei noastre.

Ce a însemnat puterea economică a României în 1947 față de nivelul ei de-acum, după patru decenii ? Încercînd metafora, pasul de la tabla înmulțirii la calculator, ascensiunea din subsolurile dezvoltării pe Ceahlău.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

clădim România de mîine

lului care este de fapt o axă a județului Iași și să facem o irigație prin cădere liberă." Proiect îndrăzneț menit să aline setea acestor pămînturi prea des aflate la dispoziția capriciilor climei ce, veri de-a rîndul n-a răcorit viitoarea pline cu nici un nor. Dar în zilele noastre oamenii au învățat că pot să pună aripi gîndului, că e posibil să aibă cele mai temerare visuri. Tovarășul Nicolae Ceaușescu a fost în mijlocul acestor specialiști, i-a încurajat, le-a dat indicații și soluții clarvăzătoare și prețioase. Cadrele universitare, proiectanții, studenții au bătut cu pasul orice palmă de teren, au făcut foraje, au luat probe de sol, au analizat fiecare centimetru pătrat de hartă, au construit în multe luni o mică Moldovă în hala facultății tăind la traforaj mii de profile. Cînd și cel mai mic detaliu le-a intrat în sînge, au reușit să găsească și cea mai nimerită soluție. O parte din Siret va trece pe sub dealuri și va alimenta un mare lac artificial, Pîrcovaci II, o jumătate de Bicaz, din care apa va alerga la vale pe două canale magistrale de-o parte și de alta a Bahluiului. Studiindu-se zeci de variante, s-au stabilit cele mai indicate trasee pentru aceste autostrăzi moldovene lichide. Din aceste două rîuri construite de om pe cote înalte față de terenurile arabile se vor ramifica, ca într-o pînză de pălanjen, o întreagă rețea de canale ce vor aduce umezeală brazdei. Din lacul artificial, de pe sub dealul Hîrlău, o derivație va uda și pămînturile Botoșaniului, după cum de această amenajare va beneficia și județul Vaslui. Tot sistemul de irigări a fost conceput ca transferul de apă să se facă gravitațional. Nici un rotor de pompă nu se va învîrti înghițind kilowați, ba din contră, șuvoiul va curge la vale printr-o cascadă de peste 70 de microhidrocentrale. Sistem de irigații care în loc să consume energie, o va produce în turbinele lui. El va face o funcție complexă furnizînd apă nu numai celor aproape un sfert de milion de hectare pîrjolite de secetă, ci și centrelor urbane și rurale, complexelor industriale și agrozootehnice, pășunilor, amenajărilor piscicole, și asta, pe tot parcursul anului. După ce au schimbat istoria, oamenii vor modifica și geografia ca să le fie prietenă, să le dea o mînă de ajutor. Bineînțeles, un astfel de proiect a necesitat studii deosebite privind soluțiile constructive, rezolvările hidraulice. Alături de profesorul Valeriu Blidaru au fost mereu în echipă proiectanții Ion Brînzilă, Constantin Stoian, Lucreția Melinte, Constantin Drăgănescu, doctoranzii Dan Prepeliță, Leibu Heri, Ion Cojocaru și încă cîteva zeci din foștii lui studenți, acum specialiști cu greutate. O mare echipă multidisciplinară lucrează în laboratoare și la planșete. Încă de pe vremea cînd era student și pînă acum cînd este directorul ISPIF Iași, doctor inginer Gheorghe Popovici a stat în dreapta profesorului în orice acțiune.

Aproape o viață au călcat împreună cursurile de ape, au tăiat în pămînt canale, au fost aplecați tîmplă lîngă tîmplă deasupra foilor de calc și formulelor. Și acum sînt în fruntea acestei mari lucrări care va sălta agricultura zonei pe altă treaptă de calitate. „Valeriu Blidaru n-ați obosit după acești 43 de ani de muncă și la catedră, și la planșetă și pe cîmp ?" „N-am timp ! Trebuie să construim acest sistem circulator cu apă vie în trupul Moldovei".

C. FLORIAN ■

Deci rod e patria...

Rostire tandră și curată, Patria,
respirație însăși, lumină adîncită în pămînt,
muză nepieritoare, rodire infinită,
Om, adevăr, fără de moarte cînt.

Tot ce se află, este și va fi,
orostuit în legămînt de slovă sfîntă,
e Patria născindu-se din noi
precum o pasăre ce aerul descîntă.

E sfînta libertate din străbuni
visată și trăită pretutindeni,
aici în leagăn veșnic de români
în soarele prielnic de Amîndeni.

E legămînt cu gîndul pentru tot
ce-n viață construim ca-ntr-o poveste,
e rîu, lumină, Patria-n destin
simbolul demnității Ea ne este

Să-i dăruim acest prinos de rod,
să-i dăm din cuget Patriei lumină
sporind mereu al ei belșug mănos,
rostindu-i împlinirea ei deplină.

Deci rod e Patria și fîn covor
de grîuri care scaldă vechi hotare,
să o cinstim cu tot ce-avem mai bun
pentru-mplinirea noastră viitoare.

FLORENTIN PALAGHIA ■

Două dialoguri la metrou

Ori de cîte ori mai rămîn în calendar doar cîteva file, realizăm că există două întrebări ce par a nu îmbătrîni niciodată. La fiece sfîrșit de an sînt la fel de proaspete, pentru că răspunsul pe care-l pretind ne dă justificarea existenței noastre într-o perioadă de timp ca și serioase motivații ale viitoarelor trăiri. Ce ne-a adus anul care se încheie ? Mereu actualizatele întrebări de la cumpăna anilor își au, de fiecare dată, noi și noi răspunsuri. Iar pentru constructorii de civilizație românească ele înseamnă marcarea unor noi etape parcurse, într-un ritm, din an în an mai vertiginos.

Ce înseamnă pentru constructorii metroului bucureștean anul 1987, am avut, deja, timp să constatăm cu toții, mii și mii de oameni ce străbatem astăzi capitala de la un capăt la celălalt în atît de puține minute. Totuși, întrebarea merita a fi adresată lui, constructorului. Chiar dacă răspunsul nu cuprinde vorbe prea numeroase — ei, dintotdeauna au vorbit puțin, dar au făcut mult — ne dă semnificația unui an de muncă îndîrjită, cu rezultate pe măsură.

— A fost un „foc continuu" — sînt cuvinte ce au intrat de mult în vocabularul nostru — spunea zilele acestea directorul general adjunct al Întreprinderii Metrou București, Costin Giorgian: Este anul care a dus la punerea în funcțiune a peste 10 km trasee ale metroului, trasee situate între Piața Unirii și Pipera, ca și între Cringași și Gara de Nord. A fost un volum de muncă impresionant. Peste 7 000 de oameni, aparținînd celor 14 antreprize de construcții-montaj ce construiesc metroul, au lucrat zi și noapte și s-au avut în vedere nu doar lucrările metroului în sine, ci și readu-

(Continuare în pag. 8)

Mîndre sate și orașe

Se spune, adesea nu fără temei, că arhitectura este unul din factorii care reflectă fidel nivelul de dezvoltare al unui popor și-i definesc cultura. La noi, ea este, după o largă opinie, expresia celei mai convingătoare realități care îți oferă dintr-o ochire imaginea saltului spectaculos produs în evoluția habitatului românesc, pornind de la niște simple așezări, nu rareori cu case mici și insalubre, lipsite de canalizare, de instalații de apă și de lumină, și ajungînd la orașele și satele înfloritoare de astăzi, la finele anului 40 al Republicii, care farmecă privirile și încîntă inimile prin noua lor arhitectură, prin sistematizare, prin ingeniozitate și frumusețe, prin modernism, originalitate și bun gust.

În anii glorioși ai Republicii, cu deosebire în ultimele decenii, de cînd la cîrma țării se află tovarășul Nicolae Ceaușescu, localitățile patriei au devenit de nerecunoscut. Congresul al IX-lea al partidului constituind și în acest sens un moment crucial, de referință. Argumentele sînt nenumărate. În anii ce au urmat istoricului forum comunist s-au construit peste 3 milioane locuințe, din care circa 2,5 milioane la orașe, ponderea populației mutate în case noi a înregistrat o creștere continuă și a ajuns să reprezinte în prezent peste 82 la sută din totalul locuitorilor țării. Numai în cincinalul trecut, și în perioada expirată din actualul cincinal, în satele și orașele noastre s-au construit peste 800 000 de locuințe. Programul elaborat de cel de-al XIII-lea Congres al partidului prevede ca, pînă în anul 2000, practic să se rezolve complet problema locuințelor în România.

Privești azi cu încîntare localitățile de deal sau de munte, de cîmpie, și parcă nu le recunoști, într-atît de repede și radical s-au transformat ! Și e nedrept să ne referim doar la un anume oraș sau la o anume comună, pentru că pe toate și-a pus pecetea sufiul înnoitor al acestor ani. Mai peste tot, arhitectura veche, tradițională, se îmbină armonios cu arhitectura modernă specifică marilor edificii unicat, ansamblurilor noi de locuințe, dînd aproape fiecărui oraș, fiecărei așezări rurale o notă distinctă, plină de vigoare și personalitate. Asta fără a mai pune la socoteală sau, dacă vreți, punînd chiar pe primul plan marea arhitectură a construcțiilor industriale, adevărate cetăți moderne, integrate fericit în planurile de sistematizare.

Vor continua să se îmbunătățească tot mai mult condițiile de locuit. Conform hotărîrilor celui de-al XIII-lea Congres al partidului, în perioada 1991—2000, pentru fiecare cetățean, se va asigura, în medie, o suprafață locuibilă de 14 metri pătrați ; se va încheia, procesul de organizare și sistematizare a tuturor localităților urbane și rurale ale țării. Încă de pe acum, într-o serie de județe nu mai este necesară construcția de noi locuințe, iar în cîteva orașe avem chiar locuințe disponibile. În plus, toate orașele și satele dispun de numeroase dotări social-culturale — cămine culturale și case de cultură, dispensare, case de naștere, școli, magazine, grădinițe, maternități etc. Practic, în acest cincinal va trebui să încheiem sistematizarea și organizarea pe baze moderne a orașelor patriei noastre și — așa cum a indicat și la recentul forum democratic al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu — să continuăm în ritm și ma alert sistematizarea și organizarea modernă a comunelor. Ca rezultat al acestui vast proces, al continuei ridicări economice și sociale a tuturor localităților, se va realiza o apropiere tot mai mare a condițiilor de muncă și viață de la sate de cele de la orașe.

Putem spune, deci, că în România, în republica noastră socialistă, s-a ajuns astăzi la o înaltă civilizație a habitatului. Ne aflăm în zodia unei mari arhitecturi bazate pe cele mai noi cuceriri ale domeniului și pe valorificarea chibzuită a tradițiilor, pe îmbinarea lor armonioasă spre binele și fericirea omului.

MIHAI STĂNESCU ■

Clădind România de azi,

(Urmare din pagina 7)

cerea suprafețelor la forma inițială. Acolo unde pămîntul a fost răscolit, strada și-a recăpătat aspectul său neted și curat. În ceea ce privește metroul, ne-am străduit să îmbinăm confortul cu eficiența. Stațiile, cu o arhitectură modernă, sînt foarte spațioase, pentru că, de-ar fi să dăm doar un exemplu, la Unirii I, se perindă zilnic aproximativ 80 000 călători. Stațiile acestea au fost amplasate astfel încît noi cartiere bucureștene să aibă legături directe și extrem de rapide, descongestionînd, totodată, transportul de la suprafață. Anul acesta a mai însemnat și demararea unor noi lucrări, la . magistrala a III-a : Gara de Nord, Victoriei, Obor, Iancului, Dristor. Cu aceasta, cred că răspundem și întrebării următoare : Ce va însemna pentru noi anul 1988. Vom continua lucrările tronsonului 3, al cărui termen de finalizare se situează în 1989 Magistrala a III-a va avea un traseu de 9 km, între Gara de Nord și Dristor, cu stațiile pe care le-am amintit deja.

★

După cele mai riguroase calcule, în primele 11 luni ale anului 1987 metroul bucureștean a transportat nu mai puțin de 208 milioane de călători. Iar din 19 decembrie 1979 — ziua inaugurării primei magistrale — numărul de oameni care au călătorit cu acest rapid și comod mijloc de transport s-a ridicat la 753 milioane.

— Anul viitor, în 1988 atingem miliardul și ne-am propus să-l sărbătorim cum se cuvine — afirmă Dumitru Zvoristeanu, directorul Întreprinderii de exploatare „Metrou" București. Nu facem statistici de dragul statisticilor, ci pentru că trebuie să știm să oferim servicii ireproșabile absolut tuturor călătorilor, indiferent cît de mulți ar fi aceștia. Se cunosc toate fluxurile, căutăm să satisfacem toate aspectele pe care le ridică transportul rapid și civilizat. Metroul s-a implantat puternic în viața capitalei, a devenit mijlocul de deplasare cu cea mai mare eficiență și oamenii s-au „atașat" de el. Zilnic îl folosesc aproximativ 900 000 de cetățeni și, din scrisorile pe care le-am primit deducem că sînt mulțumiți. Dar, pentru că este un moment de bilanț, trebuie să recunoaștem, pe lîngă cele bune și momentele cînd regularitatea mai „șchioapătă".

Anul 1987 a fost, deci, pentru noi, un an de angajare plenară, alături de constructori, pentru recepționarea și darea în folosință a tronsoanelor 3 și 4 a Magistralei a II-a, Piața Unirii — Pipera, preluat la 24 octombrie și Cringași — Gara de Nord care este gata, cu toate probele făcute, urmînd a se da în funcțiune. Numărul de trenuri care circulă zilnic este de 31 pe Magistrala I și 13 pe Magistrala II. Ce ne propunem pentru anul 1988 ? În primul rînd, trenurile vor fi modificate. Au fost gîndite, atît de proiectant, cît și de constructor, o serie de îmbunătățiri, cu care să fie eradicate lipsurile ce s-au mai semnalat. Ne-am gîndit apoi, să îmbunătățim informarea publicului. La ora actuală se află deja în experimentări un sistem de afișare din care călătorii să afle tot ceea ce i-ar putea interesa : numărul de vagoane, ora sosirii și a plecării trenului, direcția, legăturile cu transportul de suprafață.

LIANA MOLNAR ■

Alte drumuri spre mare

Prin activitățile de sistematizare a teritoriului și localităților, municipiul Constanța s-a integrat în permanență mărețului proces de transformare revoluționară a vieții economice și sociale a țării noastre, participînd direct și cu ponderi importante la materializarea concepțiilor, strategiei și etapelor construirii societății socialiste multilateral dezvoltate.

Lărgirea orizontului conceptual în activitatea de sistematizare a fost puternic stimulată de indicațiile magistrale pe care tovarășul Nicolae Ceaușescu — secretarul general al partidului le-a dat cu ocazia fiecărei vizite de lucru și care au fundamentat direcțiile și principiile de dezvoltare a teritoriului și localităților.

Constanța este înainte de toate un oraș legat de mare, activitățile portuare fiind cea mai veche funcție economică cu o vechime de peste două milenii și jumătate. Tot marea este aceea care a generat și cea mai nouă funcțiune economică a orașului, de coordonator al activităților balneo-turistice al Litoralului românesc.

Marea este prezentă atît ca peisaj cît și ca particularitate funcțională în viața întregului oraș, punîndu-și amprenta sa și pe evoluția urbanistică a orașului modern.

Aceste legături ale orașului cu marea constituie o preocupare permanentă sau, poate, mai mult, o pasiune și pentru noi, cei care ne ocupăm de organizarea funcțională și spațială a acestui oraș.

Participarea orașului la mare, legarea lui de elementul natural dominant este în același timp și modalitatea de realizare a acelui specific local, precum și dorința ca poezia mării să se regăsească în arhitectura și ambianța localității.

Astfel, faleza de sud a orașului, în curs de mobilare urbanistică este legată de port, de acel complex amplu de activități continui, care zi și noapte realizează un peisaj dinamic de o factură deosebită. Spectacolul vaselor care așteaptă să intre în radă cu mulțimea luminilor lor creează în timpul nopții imaginea unui oraș plutitor ca un reflex pe linia orizontului, al celui care-și înalță verticalele arhitecturale pe faleza de sud. Aici ansamblurile arhitecturale noi ; piața gării, piața farului, prin elementele verticale dominante, străjuiesc falezele înalte și apropie orașul de linia orizontului.

Faleza de nord, de la Cazinou și pînă la hotelul „Parc" leagă orașul de stațiunea Mamaia, fiind delimitată în cele două extremități de porturile de agrement Tomis și Mamaia. Unul din elementele de legătură îl constituie și plaja care la picioru falezei înalte, a fost smulsă mării prin digurile și epiurile construite în ultimii ani, am asigurat din punct de vedere tehnic funcționalitatea estivală sublinînd în același timp și funcția de oraș turistic. Din acest punct de vedere, legarea de mare a noilor ansambluri ce se face prin promenadele în curs de realizare, străjuite de o nouă cornișă arhitectonică, variată atît pe verticală cît și pe orizontală, valorificînd la maximum relieful, a creat un cîmp larg de activitate arhitecților constănțeni.

Aici s-a urmărit ,în afara rezolvării elementelor funcționale și tehnice, și realizarea unor puncte diferite de perspectivă atît din interior către mare, cît și de la mare către uscat, Legarea din punct de vedere arhitectural-urbanistic al orașului cu marea a condus la realizarea unei trăsături specifice.

Din punct de vedere funcțional, orașul Constanța este legat de Litoral prin artera majoră de circulație dintre nordul litoralului — Mamaia — și sudul litoralului — Mangalia, angrenînd mai multe artere majore ale orașului ; Bd. Lăpușneanu, Bd. 1 Mai, Bd. V. I. Lenin. Mobilarea arhitectonică a acestor artere, a fost considerată și realizată tot în funcție de rolul turistic al orașului și al participării acestuia la activitatea Litoralului.

Mobilarea arterelor de penetrație în oraș atît din direcția nord, dinspre Hîrșova — București și Tulcea, reprezentată de Bd. Tomis cît și din direcția nord dinspre Medgidia-Cernavodă, care constituie și viitoarea legătură cu viitoarea autostradă și este reprezentată de Bd. Filimon Sîrbu, a constituit și constituie încă o preocupare majoră în activitatea proiectanților noștri.

Dezvoltarea orașului modern în cadrul parametrilor amintiți mai sus avînd din punct de vedere conceptul, tratarea unitară a tuturor problemelor urbanistice, nu lasă în afară nici zona orașului vechi care necesită însă o tratare diferențiată prin punerea în valoare a construcțiilor reprezentative, prin asanarea urbană și asigurarea unor noi parametri funcționali acestei importante zone mai ales prin caracterul ei turistic.

Aici dăinuie pe două niveluri anticul Tomis și orașul modern care s-a dezvoltat peste ruinele acestuia generînd probleme importante în efortul urbanistic de realizare a unei simbioze între vechi și nou în cadrul unei concepții unitare de valorificare a zonei orașului istoric.

Dotat cu echipament tehnico-edilitar complex, cu o tramă majoră de circulație și un sistem modern de transport în comun, Constanța se prezintă astăzi ca un oraș cu funcțiuni complexe puternic ancorat atît în activitățile social economice ale întregului județ cît și în perspectiva luminoasă a viitorilor ani.

GHEORGHE DUMITRAȘCU ■

Temeiurile unității noastre

Trăsătura definitorie a societății românești în aceste patru decenii de Republică o reprezintă deplina unitate a tuturor cetățenilor patriei, indiferent de naționalitate, a întregului nostru popor în măreața operă a prefacerilor revoluționare petrecute în acest răstimp. Desigur, în momentul cuceririi puterii de stat de către popor și pentru popor, unitatea națională era un fapt istoric întemeiat și legiferat prin marele act de la 1 Decembrie 1918. Dar anii puterii populare au conferit acestui legitim fapt al istoriei un conținut politic, social și economic prin care unitatea națională a devenit o trăsătură lăuntrică a întregii societăți și un fapt de conștiință al fiecărui cetățean al patriei.

Coordonata politică a manifestării unității de gîndire și acțiune a întregului popor a reprezentat-o nimic altceva decît posibilitatea ca fiecare cetățean să participe la exercițiul puterii nou instalate acum 40 de ani. Din această exigență genuină însăși noii orînduiri de stat a decurs și s-a amplificat în timp complexul proces de democratizare a societății, proces care s-a materializat în ultimele două decenii într-un cadru democratic la scara întregii națiuni, într-un ansamblu organizatoric și social menit să pună în valoare disponibilitățile creatoare și participative ale întregului popor.

Coordonata socială a unității întregului popor în jurul partidului cuprinde totalitatea aspectelor, inițiativelor, realizărilor menite să consfințească egalitatea deplină între toți membrii societății, în calitatea lor de producători, proprietari și

beneficiari ai întregii avuții naționale. Consacrată drept principiu constituțional, egalitatea socială a căpătat acoperire deplină în realitatea condițiilor de muncă și viață create în Republică, acționînd, de asemenea, ca un factor lăuntric de unire a eforturilor tuturor spre împlinirea țelurilor și aspirațiilor comune.

În sfîrșit, temeiul fundamental al unității îl reprezintă factorul economic, politica susținută consecvent de partidul nostru pentru dezvoltarea economică a tuturor județelor și zonelor patriei. La două decenii de la proclamarea Republicii, în 1968, se ajunsese ca 7 județe să aibă o activitate economică de pînă la 20 miliarde lei, 27 de județe — între 20 și 40 miliarde, 6 județe — între 40 și 60 miliarde și numai unul cu activitate economică între 60 și 80 miliarde. Situația în acest an jubiliar al Republicii este că numai un județ are activitate economică între 40 și 60 miliarde, în timp ce 8 județe au între 60 și 80 miliarde, 17 județe — între 80 și 100 miliarde și 15 județe cu activitate economică de peste 100 miliarde lei. „Aceasta demonstrează cu puterea faptelor de netăgăduit justețea politicii partidului nostru privind dezvoltarea armonioasă a forțelor de producție în întreaga țară — ca factor hotărîtor al întregii dezvoltări, subliniia tovarășul Nicolae Ceaușescu în Raportul prezentat la Conferința Națională. Tocmai pe această bază, a repartizării juste a forțelor de producție pe întreg teritoriul țării, a amplasării și dezvoltării lor echilibrate, precum și a producției pe locuitor, am asigurat condiții pentru manifestarea deplinei egalități în drepturi pentru toți cetățenii patriei noastre, dezvoltarea puternică de noi centre industriale, de noi orașe și localități industrial-agrare".

Unitatea poporului nostru, a tuturor cetățenilor patriei, indiferent de naționalitate, în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, este corolarul luminos al acestor patru decenii de Republică, este argumentul strălucitor al demnității noastre naționale în acest convulsionat sfîrșit de secol. Deprinzînd de-a lungul întregii sale existențe prețioasa învățătură a istoriei, că în unire îi stau și mărirea, și puterea, poporul român a putut să-și făurească în anii socialismului motivațiile fundamentale ale unității sale de gîndire și acțiune, spre propria-i propășire, spre o viață liberă și demnă. Așa cum sublinia secretarul general al partidului în Raportul prezentat Conferinței Naționale, „aici, de mai bine de 2000 de ani, înaintașii noștri au îndurat multe greutăți, dar le-au învins, nu s-au plins de greutăți, au luptat să-și făurească națiunea, un stat unitar. Aici este locul fiecărui cetățean român, fără nici un fel de deosebire!". Un loc cinstit de munca fiecăruia, un loc luminat prin truda tuturor.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

clădim România de mîine

Sistematizarea — o nouă calitate

Un punct distinct pe ordinea de zi a Conferinței Naționale a partidului, care va rămîne, înțeleg bine, punct de referință pentru geografia istorică a României, l-a constituit sistematizarea teritoriului țării, a tuturor localităților. Poate ne întrebăm de ce?, dat fiind faptul că nu este prima oară cînd forurile supreme ale partidului nostru iau în dezbatere această vastă operă socială, cu debut, după Congresul al IX-lea, mai exact, în 1968, odată cu noua împărțire administrativ teritorială. Răspunsul îl aflăm în capitolul afectat problemei, atît în Raportul secretarului general, cît și în lucrările și dezbaterile din plen și din secțiuni.

Ca unul dintre cei investiți cu responsabilități în destinele unui oraș, mă simt dator să studiez în profunzime problemele ce s-au ridicat pentru a înțelege aspectele noi, direcțiile și orientările de bază ale etapei actuale și de perspectivă în domeniul sistematizării. Ca vicepreședinte al Consiliului popular orășenesc Cîmpeni, am de 10 ani în obligațiile de serviciu participarea la elaborarea și transpunerea în operă a schiței de sistematizare, în respectul concepției secretarului general al partidului, de a asigura locuitorilor noștri un cadru de muncă, de viață civilizat și modern. Am înțeles limpede din Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferință că și în acest domeniu trebuie pusă mai multă ordine, că sistematizarea comportă și ea o nouă calitate. Nu nu ține doar de arhitectură, este un concept complex în programul atotcuprinzător al dezvoltării țării, economice, sociale, culturale. S-a construit uneori la întîmplare, s-a construit uneori fără cînd risipă de pămînt, de spațiu construibil.

Dar să rămîn în Cîmpeniul nostru. Mișcarea lui către condiția reală de oraș a început în 1970, odată cu intrarea în funcțiune a primei capacități de producție industrială de nivel republican, menită să valorifice bogăția naturală a zonei — lemnul. Deci, prima capacitate a Întreprinderii de prelucrare a lemnului Cîmpeni. Atunci a apărut și gîndirea schiței de sistematizare. Cum și unde amplasăm platforma industrială? Ea trebuie să asigure accesul rapid și economic al materiilor prime, al apei industriale, al muncitorilor, să nu polueze orașul, să nu ocupe cu construcțiile și depozitele suprafețe prea mari, să lase loc pentru evoluțiile ulterioare etc. A și ajuns, doar în cîțiva ani, de șase ori mai mare, are încă șase fabrici, între care două destinate prelucrării superioare a lemnului, pentru mobilă și mobilă stil. Tot astfel s-au gîndit lucrurile și cînd a luat ființă Întreprinderea de tricotaje care, alături de unități ale cooperației meșteșugărești și de producție, achiziții și desfacere a mărfurilor au adus în Cîmpeni peste două mii de locuri de muncă. Din 1976 pînă azi, populația orașului a crescut de la 7 500 la peste 9 000 locuitori. De aici nevoia de locuințe. De aici și întrebarea responsabilă: unde și cum construim? Și-au pus-o arhitecții de la Centrul județean de proiectări Alba, ne-am pus-o și ne-o punem noi, cei de la primăria orașului. Nu-i ușor să răspunzi. Am construit un cartier nou — Oituz — cu circa 800 de apartamente, iar de doi ani am „atacat" zona centrală, în total ajungînd la 1 000 de apartamente. Respectînd indicațiile și normele privind sistematizarea, perimetrul construibil al orașului Cîmpeni nu depășește 100 de hectare. Platformele industriale — una nouă a apărut în ultimii ani, de industrie alimentară —, s-au amplasat, cum spuneam, riguros, pe spații bine alese și la distanțe convenabile. Sistematizarea implică numeroase și numeroase fațete ce trebuiesc judecate în ansamblu și fiecare în parte. Sistematizarea fiind un organism viu, anatomia intimă a unei localități, mai plastic aș zice, rețeaua ei sanguină. Spitalul, școlile, grădinițele, spațiile comerciale, cinematograful, spațiile verzi, spațiile de destindere, piața agro-alimentară, piața civică, gara, autogara, sînt toate atîtea funcții complementare și tot atîția poli de atracție care nu se pot fixa la întîmplare. Ca și rețelele subterane pentru toate dotările confortului modern (conducte pentru alimentare cu apă, canalizare, telefonie, cabluri electrice ș.a.m.d.) ce țin tot de sistematizare.

O idee majoră a noilor prevederi subliniată cu deosebire de tovarășul Nicolae Ceaușescu, este aceea a păstrării personalității localităților, a armonizării noilor construcții cu cadrul natural, cu dimensiunea orașelor, cu tradițiile zonei și ale localității. În consecință, și la Cîmpeni ne-am revizuit concepția și am avansat la construcție clădiri mai joase, cu parter și două etaje, la parter cu spații comerciale, iar subsolurile fiind utile pentru locuitor. Elementele de fațadă și de arhitectură vin să valorifice tradițiile casei țărănești din zona Țării moților, renunțînd la acele terase plate, uniforme și nepotrivite cu o regiune de munte.

Conferința Națională din decembrie 1987 ne-a adus astfel orientările și precizările de o mare importanță pe care toți le așteptam, pentru dezvoltarea localităților. În sinteză, am reținut trei idei fundamentale: sistematizarea este un concept economico-social și nu doar arhitectural: să avem grijă de pămînt: să construim durabil și frumos cadrul de viață al oamenilor.

GHEORGHE CAMPEANU ■
vicepreședinte al Consiliului popular al orașului Cîmpeni

Conștiință și datorie

Mă urmărește o scenă din metrou. Nu era prima oară cînd o văd. Dar mă emoționează prin unicitatea gestului, deși se repetă de milioane de ori. Un copil de 7—8 ani se sprijină de o bară din vagon, iar mama își trece mîna protectoare după umărul lui. Nu este nici un pericol, dar ea e acolo, menirea ei e să preîntîmpine, să ocrotească, să-l ducă acasă teafăr.

O ascult, o urmăresc în mișcări, cît îmi permite discreția așezării mele alături, pe Susana Mirică. Aflu cîteva din deciziile pe care le ia în calitate de inginer director al Întreprinderii „Crinul". Are aceleași reacții, față de mile de muncitoare, ca mama din vagonul metroului. O interesează dacă mîinatul din ateliere este plin și de cea mai bună calitate, revede, înainte de a-și pune semnătura, dacă s-a respectat acordul global, dacă munca fiecăruia a fost exact și corect măsurată; verifică dacă ultimele măsuri luate la audiențe s-au aplicat celor cîtorva bolnavi care au avut schimbarea corespunzătoare a locului de muncă, fără diminuarea retribuției; își rezervă cîteva minute să verifice dacă Virginia Iacob, care locuia cu cei doi copii într-o garsonieră, va sărbători începutul anului 1988 într-un apartament cu trei camere. Da, Virginia va așeza bradul într-o casă nouă, frumoasă, spațioasă...

Dar orice întreprinde Susana Mirică, pentru oamenii pe care ține nevăzuta-i mînă caldă, are în vedere, în primul și în primul rînd, ceea ce asigură rentabilitatea și prosperitatea firmei: calitatea comenzilor expediate la zina stabilită de partenerii străini.

Conștiință și datorie sînt cuvinte nerostite dar mereu în gîndul Susanei Mirică. Conștiința și datoria se traduc prin faptele celor mai multe muncitoare de la „Crinul" care sînt gospodine desăvîrșite la ele acasă și muncitoare de înaltă calificare la „Crinul". Din conștiință și datorie, inginerii stagiari, dintre care Mircea Ștefănescu, în mod deosebit, au devenit într-un foarte scurt timp, forțe de producție care intră în calculul valorilor. Prin aceeași formulă de suflet și devotament, compartimentul creație s-a întrecut pe sine în pregătirea anului 1988. Viviana Carianopol, Cătălin Stoicescu, Dochița Ursache, Gabriela Popescu, din cîteva desene generale, care indicau dorințele partenerilor externi, au conceput o sărbătorească colecție de îmbrăcăminte pentru timpul liber. În anul care se apropie de noi, continuă linia largă,

(Continuare în pag. 10)

„Există trei ținuturi ale Moldovei unde oamenii nu sînt supuși nici unui boier și fac la un loc un fel de republică." (D. Cantemir) ■ „Răspublicele... adicăte ot cirmuire de obște." (C. Cantacuzino-Stolnicul) ■ „În republică nu se dau porunci volnicești, ci după legi așezate și toți cetățenii au asemenea drepturi." (I. Budai-Deleanu) ■ „Republica este un stat în care oamenii adunați îngrijesc singuri de soarta lor și un popor nu ascultă decît de slujbași aleși de dînsul." (N. Bălcescu) ■ „Republica e cea mai bună pentru români, pentru că e cea mai acomodată după natura lor și a umanității." (S. Bărnuțiu) ■ „Cine zice socialism nu poate să nu înțeleagă și republică." (C. Mille).

A fost cea dintîi putere

A existat o idee stăpînitoare în toată desimea veacurilor noastre de istorie scrisă și nescrisă, o idee de culminație pentru noi, iar ideea aceasta era aceea a „domnitorilor pămînteni", pe care vrerea noastră și osîrdia noastră în toate, îi alegea și-i numea, spre nemurire, în fiecare colț de țară. Ideea „domnitorilor pămînteni" a fost cea dintîi putere a noastră, care spunea veacurilor și generațiilor, care aveau să trăiască peste veacuri, că numai cei ai pămîntului se cuvine să fie domnitori ai acelui pămînt, și nu împămînteniții, nu cei veniți din afară, care n-au respirat la ivirea lor pe lume aburul acestui pămînt și nu i-au cunoscut rosturile firești, nici datinele, nici obiceele, nici suferințele, nici gîndurile lui spre mai bine.

În graiul lor ales, românii le-au spus celor hărăziți s-ajungă cîrmuitori de țară : „domnitori pămînteni" ca să se înțeleagă că e o numire a noastră, cu o noblețe de gînd în ea și cu legături adînci care trec dincolo de obișnuit. Acești „domnitori pămînteni" nu vin de „undeva" pentru noi, cu învestiri ce se suprapun peste o ordine moștenită „în legea cea veche a românilor" ; ei nici nu pot veni în acest fel, numai cu prețul surpării a ceea ce există în rînduiala noastră, adeverind că n-au nimic cu rosturile acestui pămînt, pe cîtă vreme adevărații „domnitori pămînteni" au întemeiat și au respectat „legea dătătoare de seamă", cum spune bătrînul Varlaam, aceasta fiind pentru ei suprema lege.

Sub vremurile de înălțare a acestor „domnitori pămînteni", s-a înălțat Țara Cea Mare, adunată din numirile ce împînzeau tot pămîntul românesc, din Țara Maramureșului, pînă în Țara Loviștei, în Țara Silvaniei și în Țara Hațegului, în Țara Sătmarului și în Țara Moților, pînă în Țara Moldovei și în Țara Românească. În fruntea acestor țări erau „domnitorii pămînteni", cu numele pămîntului și al văilor și al pădurilor și al locurilor în care trăiau, ca voievozi de țară, ca cneji și duci, cu voievodatele, cu cnezatele și ducatele lor, păstrate neatinse și neîmpărțite, cum cerea tuturor urmașilor săi să le păstreze, în fața năpăstuirilor, ducele Menumorut. Încă înțeleptul Dimitrie Cantemir arată contemporanilor săi, pe la anul 1700 că „locuitorii din trei ținuturi ale Moldovei nu sînt supuși nici unui boier și fac la un loc un fel de republică". Ideea republicii venea pentru ei din toate veacurile noastre, ca o rîvnă spre împlinire în ale noastre, cu stăpînirea „domnitorilor pămînteni", organizați în ținuturile lor de baștină „după rînduiala și legea pămîntului". A fost aceasta cea dintîi afirmare, dar și cea dintîi putere a noastră, care ducea spre deplina afirmare a puterii celor mulți în acea organizare socială căreia învățații i-au spus republică, spre a confirma ceea ce aparține poporului și trebuie să rămînă și să fie cîrmuit de popor.

Și totuși, ideea republicii a trebuit să biruie, trecînd peste toate opreliștile, care i s-au pus înainte și împotrivă. Această împotrivire a venit întotdeauna din partea celor înstrăinați de popor, a celor care s-au considerat atotstăpînitori, dîndu-și mîna în acaparrarea puterii, apoi dîndu-și titluri nobiliare, apoi strivind aspirațiile celor mulți. Aceștia au fost regii, aceștia au fost împărații stăpînitori de imperii, aceștia au fost conții, grofii și nobilii curților regale, grupați și regrupați în stăpînirea avuțiilor, apoi a locurilor, împărțite pe feude, apoi a oamenilor, împinși în starea ultimă de supuși și apoi caracterizați ca aparținînd plebei celei neputincioase, care trebuie stăpînită, guvernată.

În amarul cel mai amar vedea același Dimitrie Cantemir starea bietei Moldove, vîndută de boierii hrăpăreți, la fiecare sfîrșit de an, Sultanului, numai pentru a-și păstra scaunul puterii neclătinat. A fost ruptă „legea veche" a țării, care-i chema la cîrmă pe cei vrednici, pricepuți și gata de jertfă pentru țară și-n locul lor s-a vît pleava celor încinși cu chimirul puterii și al aurului, „boierii cei noi", mai hămesiți decît toți hămesiții lumii.

Dincolo, în cealaltă parte de țară, în Ardealul tuturor suferințelor, în Transilvania împătimită în legi draconice, stăpîneau pajurele împărătești, îngrădite de nobilii și de conții pufăiți, numiți peste noapte stăpîni, cu drepturi imperiale, peste luminoasele voievodate ale Maramureșului și Crișanei, ale Sătmarului și Sălajului, pînă spre ținuturile legendare ale moților. A fost orgoliul cel mai insipid al curților regale maghiare care au confecționat pletora de conți și de grofi, numai pentru a arăta lumii, în mod artificial, că acolo în Ardealul cel mai al daco-romanilor și apoi al românilor există o nobilime, stăpînitoare, cu drepturi înscrise în

Republica — Elena Greculesi

cancelarii și diete, care, de fapt, era o nobilime ce din snobism, imita tot ce era pe aiurea.

A intervenit însă argumentul cel dinlăuntru al lucrurilor, acela care ținea de organizarea noastră de milenii pe aceste locuri, în sate, în tîrguri și orașe care, în alcătuirea lor de început, după „legea pămîntului" și „legea de obște" erau adevărate republice. Acest argument neclătinat a biruit peste palatele curților regești și peste nobilii din mascarada privilegiaților. Acest argument era argumentul etnic al dăinuirii noastre în acele „sălașe" ale românilor, drepte și curate în socotințele lor. Iar nobilii adevărați, nobili născuți odată cu suflarea lor de suflet, erau acei statornici întemeietori de obște, acei „oameni ai pămîntului" care rînduiau toate după dreptatea ce le sălășluia în ființă, și ființa lor era atît de înclinată în bine încît își lepădau hainele de pe ei ca să înveselească pînă și animalele, tot ce ființează, nu numai oamenii. Aceștia erau adevărații nobili, care trăiau în „legea obștei", în hotărîrile înțelepților bătrîni ai obștei, în legiuirile lor cele drepte și cumpătate, păstrînd tîlcurile vremurilor voievodale și a celor de dinaintea lor. A recunoscut acest lucru unul din acei înfumurați, declarat conte peste noapte, contele Bethlen, cu origini în Becleanul românesc, care scria : „Există în Ardeal un popor de păstori (români n. ns.) care din vechime locuiește aici, și care nu are coatingere cu alte naționalități. **Satele lor sînt ca niște mici republice** (s. ns.), iar îmbrăcămintea lor este ca cel zugrăvit pe stîlpii lui Traian, adică cum aveau pe atunci dacii". Argumentul etnic al vechimii noastre dădea dreptul să se vorbească aici de aceste adevărate „mici republice".

Ideea republicii a intrat însă în conștiința cea vie a vieții românești, de la cronicari la D. Cantemir, la Bălcescu și Bărnuțiu, și mai departe. N-a fost început de istorie în care cărturarii neamului să nu cearcă „tocmeala țării" să fie făcută de către „domnitori pămînteni", adică cei aleși de obște. Prin „legea de obște" se înainta spre republică, pe care ideile cărturarilor noștri au întemeiat-o încă o dată în scrierile lor. Cu acest gînd scria stolnicul C. Cantacuzino că „Răspublicele sînt adecate ot cirmuire de obște", iar I. Budai-Deleanu arăta că în republică „cu voia de obște se cîrmuiesc toate lucrurile țării". În prima jumătate a veacului trecut, la Sibiu se organiza o societate care pleda „pentru republică română" în cele trei țări românești, pentru ca N. Bălcescu și S. Bărnuțiu să arate că republica este „cea mai acomodată după natura lor (a românilor n. ns.) și a umanității", după aceasta din urmă. Pînă în veacul nostru, de la C. Bolliac, C. Mille, Al. V. Beldiman, la L. Pătrășcanu, ideea de republică a fost prezentă în scrierile cărturarilor și oamenilor politici.

Atît cît spune istoria noastră, republica a constituit o permanență a acestei istorii și a călăuzit-o în momentele ei de încercare și de răscruce. Republica a constituit însăși mărturia înaintării unui popor spre cele ale lui, rînduite prin oamenii lui și prin legiuirile ce definesc stabilitatea vieții unei națiuni, adeverind că republica a fost ideea veacurilor noastre cele mai îndepărtate.

VASILE VETIȘANU ■

Conștiință și datorie

(Urmare din pag. 9)

domină culorile alb și negru, în combinații de dungi și buline, din care, croite cu fantezie, vor ieși treninguri, fuste, bluze, costume de plajă, salopete. Țările nordice, cumpărătoare statornice, păstrează linia clasică și culorile stinse, iar pentru piața internă noutatea anului viitor o constituie tricotajele din bumbac, pe care se aplică desene vesele, atîtea cîte au născocit creatoarele. Rochiile de stradă, care vor purta marca „Crinul", se vor distinge prin imprimeuri în culorile modei, avantajoase pentru orice siluetă, deoarece este anul în care florile cedează supremația liniilor geometrice. Viviana Carianopol și colegele ei au găsit soluții care să ne bucure și să ne înfrumusețeze. Din conștiință și datorie le mulțumim cu anticipație...

Conștiința și datoria au influențat schimbările de optică în aprecierea materială a contribuției șefului de secție la ansamblul producției. Din luna septembrie, retribuția lui este direct proporțională cu numărul muncitorilor de la agregatele din secție care și-au îndeplinit și depășit sarcinile de plan. Variabilitatea cîștigului lunar l-a determinat pe șeful de secție să-și revizuiască metodele de lucru, să investească noi idei, să redistribuie muncitoarele încît nici o mașină să nu stea nefolosită și mai ales minutele să nu scape printre degete. Luna noiembrie a adus întregului personal al întreprinderii „Crinul" cîștiguri suplimentare.

— Tovarășă Mirică, puteți spune un calificativ anului 1987 la „Crinul" ?

— Cu mult mai multă siguranță decît anul trecut, îl considerăm un an al disciplinei de producție, al performanțelor de calitate, al seriozității cuvîntului de onoare care ne angajează față de toți clienții noștri din țară și din străinătate.

— Anul viitor ?

— Aceleași coordonate, sub aceeași omenească deviză, autoimpusă, conștiință și datorie.

Două cuvinte care rezumă un demn program de viață, de conduită muncitorească, de superioară înțelegere a semnării condiții și a folosirii timpului. Susana Mirică, acum 20 de ani cînd își începea profesiunea, nu-și formulase încă legătura indestructibilă dintre conștiință și datorie, dar chiar din prima zi de lucru, ca inginer, a simțit că nu are de-a face doar cu formule chimice. Acum nu cunoaște nici un proces de laborator, oricît de modern, care să descompună atomii din acest aliaj de suflet, de rațiune, de iubire pentru fiecare zi care începe promițător.

CARMEN DUMITRESCU ■

„Republica la români"

Apărut la **Editura Militară**, volumul **Republica la români — ideal și împlinire**, de **Ștefan Pășlaru**, este, în fapt, un pertinent și bine documentat studiu ce și-a propus — și a reușit — să surprindă și să sublinieze, cu lux de amănunte, contribuția armatei române la înfăptuirea unuia dintre cele mai importante momente din istoria patriei noastre, proclamarea și instaurarea Republicii, eveniment de la a cărui împlinire au trecut 40 de ani, eveniment pe care țara întreagă îl sărbătorește astăzi cu adîncă emoție.

Facem cunoștință, lecturînd paginile acestui foarte interesant volum, nu numai cu planul general și cadrul de desfășurare a evenimentelor premergătoare actului instaurării Republicii, ci și cu detaliile celor mai de seamă acțiuni, concrete extrem de concrete, minuțios puse la punct, printr-o fructuoasă și fericită colaborare între partid și armată, în urma cărora a fost posibilă înlăturarea monarhiei și proclamarea Republicii (**N. Victor**).

flacăra
PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Omagiu Republicii — Geta Mermeze

Republica — Vasile Pop Negreșteanu

LOC PENTRU PĂTAIE

Pămînt străbun

Intru mulți ani iubită țară,
pămînt străbun lumina te-nfioare,
sămînța plină-n brazda ta răsară
și pruncii tăi mereu să rîdă-n soare.

Din moși strămoși e datina la noi
să facem celor dragi din inimă urare,
cu sufletul curat ca un altoi
înmugurit la ceas de sărbătoare.

Intru mulți ani Republică — izvor
de pace pururi glia ta să fie
Și drumul cît mai drept spre viitor

durînd din veșnicie-n veșnicie ;
Intru mulți ani iubită Românie,
intru mulți ani iubit conducător !

VIOREL VARGA ■

Sub flamuri de partid, Republicii columne de lumini

S-a constituit, într-un timp relativ scurt, un veritabil tezaur de artă puternic recordată la marile evenimente politice ale țării, prilej cu care prestigioasele spații ale sălii Dalles au găzduit, de-a lungul vremii nu doar o sumă de lucrări grupate tematic, ci imaginea însăși a țării, a uriașelor prefaceri ce-i cutreieră devenirea de sine, a noului său chip, așa cum îl simt și îl văd artiștii plastici. Sînt, de fapt, gînduri pe care le-am formulat și cu alte ocazii și asupra cărora revenim, iată, scoțînd în evidență caracterul militant, puternic angajat al artiștilor care în aceste zile, de aleasă sărbătoare, — în cinstea lucrărilor Conferinței Naționale a partidului și a celor 40 de ani de la proclamarea Republicii — au populat simezele sălii Dalles cu o amplă suită de lucrări prezidate de un inspirat generic : „Sub flamuri de partid, Republicii columne de lumini".

Semnificative și pregnante sînt străduințile tuturor creatorilor de-a surprinde, ca element central al compozițiilor lor, imaginea omului contemporan, a constructorilor marilor citorii ce înnobilează epoca de glorii și răsunătoare succese ce poartă numele celui mai iubit fiu al poporului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu. Săpat în marmoră, turnat în bronz, înveșmîntat în lumină și culoare, omul zilelor noastre, făuritorul bunurilor materiale și spirituale, ni se înfățișează în toată impunătoarea sa personalitate. I se citesc pe chip hotărîrea, clarviziunea, dîrzenia și cutezanța, convingerea fermă că geniul său creator va înălța patria pe noi culmi de civilizație și progres.

Emanînd un ardent și amplu patos revoluționar, scăldată de-acea strălucitoare lumină a izbîndei, a visului împlinit în faptă, mobilizatoare în cel mai adînc înțeles al cuvîntului, uriașa frescă din care se-alcătuiește chipul însuși al patriei este mărturia de suflet și de totală adeziune a artei plastice, a artiștilor ce și-au făcut o datorie de onoare din bucuria de-a slăvi prezentul de aur al țării noastre.

VICTOR NIȚA ■

Artiștii — despre artă și viață

Al. Andrițoiu

Adeziunea la o artă militantă

Am cunoscut, în tinerețe, prin orașele Transilvaniei, intelectuali de cultură vastă și solidă, enciclopediști reputați, profesori de mare prestigiu în orașele lor și la universitățile pentru care își pregăteau candidații. Ei bine, toți aceștia la un loc erau mari patrioți, cu adîncă responsabilitate față de societatea în care trăiau, iar după Eliberare au trecut total și nesovăielnic la credința noastră, la epopeea revoluției socialiste. Ei nu au văzut niciodată în cultură un fapt gratuit ci unul educativ, angajant și formator de conștiințe.

Țin minte că încă de pe băncile școlii primare, învățătorii de înaltă ținută pedagogică și civică, sub îndrumarea cărora deschideam ochii mari către lume (al meu, dar și al fiului meu, a fost Iuliu Gavrilețea) ne alegeau poeziile sau bucățile de proză din Alecsandri, Eminescu, Coșbuc, Vlahuță, Șt. O Iosif cele mai pătrunse de dragostea de țară, de oamenii și locurile ei, — nu numai din manuale ci și direct de la sursă.

Nici nu s-a putut și nici nu se poate în alt chip. Pentru toate țările lumii, cultura a fost combustie și orizont de cînd au avut conștiința existenței lor istorice. Pentru țările mici și așezate la răscruce de vînturi, cu atît mai mult. Iar în cazul României — cu prisosință. Căci încă din folclor desprindem etapele de evoluție ale poporului român, campaniile sale de luptă, — pînă aproape de noi, în războaiele moderne. Iar literatura cultă participă activ la pregătirea și desfășurarea tuturor marilor etape politice și sociale, de la 1821 la 1848, de la

(Continuare în pagina 14)

Nicolae Corjos

Sunetul pur al sincerității

Un fapt îndeobște cunoscut, care nu mai necesită aproape nici un fel de argumentări fastidioase este acela că a șaptea artă — cea mai tînără între arte ! — are, încă de la început, un impact cu totul deosebit în conștiința oamenilor, că ea acționează ca un subtil, eficient instrument formator. Decurge de aici, firește, existența unei responsabilități, la rîndul ei deosebite, care ridică noțiunile de artă și conștiință la rangul de repere esențiale în orice activitate cu intenție artistică.

Mă număr printre regizorii care au avut șansa unei ucenicii îndelungate atît în filmul artistic, cît și la cel documentar. Faptul nu ține numai de destinul meu personal, ci cred că exprimă și o relație definitorie pentru arta filmului în general. Consider de aceea că documentarul — ca specie cinematografică hrănită de priza directă la real — nu este altceva decît verigă de legătură și de control în același timp dintre film și viață. Toți colegii mai care au cunoscut documentarul ca profesioniști cred că se pot declara marcați pentru totdeauna de această experiență. O conștiință a adevărului devenit artă, a fragmentului de realitate care trebuie să vorbească, prin mijlocirea artei, în primul rînd conștiinței spectatorului, o conștiință a misiunii imediate a artei filmului, de a reflecta dimensiunile și liniile de forță ale contemporaneității — sînt consecințe firești ale profesiunii de „documentarist", cum o numim noi. Am păstrat, ca pe o achiziție de preț, în tot ceea ce am făcut ulterior în domeniul fil-

(Continuare în pagina 14)

Ca în fiecare an cînd luna decembrie își intinerește bătaia inimii cu sărbătoreasca stare de intrare într-o nouă dimensiune și ființa umană își face firescul rezumat al anului săvîrșit sub semnul pașnic al muncii și creației, pregătindu-se astfel pentru noile victorii care o așteaptă, revista noastră, ca orice organism spiritual, privește în urmă la succesele literare, plastice, cinematografice cu sentimentul că frumusețea omului este o dimensiune necesară a istoriei sale, cu vitala încredere în destinul viitor al artei în patria noastră și pe planeta noastră. La mulți ani !

Valoarea supremă – forța creatoare

Festivalul național Cîntarea României conceput ca o șansă maximă de afirmare a întregului potențial creativ al poporului român în toate domeniile vieții materiale și spirituale pune în practică viziunea tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al partidului, atunci cînd delinește obiectivele prioritare ale edificării noii societăți socialiste : „Menirea istorică a socialismului este nu numai de-a elibera omul de asuprire și exploatare, de a asigura bunăstarea lui materială, ci de a făuri o civilizație spirituală superioară care nu se poate realiza decît prin formarea unui om nou, cu o înaltă conștiință și pregătire culturală și profesională, cu un profil moral politic înaintat".

În Festivalul național Cîntarea României se afirmă, alături de milioanele de împătimiți ai noului, entuziaști promotori ai creației tehnico-științifice proveniți din rîndul inginerilor, tehnicienilor, maiștrilor, muncitorilor care au intuit perspectivele generoase oferite de creația tehnico-științifică de masă. Această afirmare aflată într-un consens armonios cu sarcinile modernizării producției atestă capacitatea festivalului de a dectanșa energii creatoare la nivelul întregului popor conferind oamenilor noi temeiuri de împlinire profesională sub semnul satisfacției plenare de a contribui la înflorirea continuă a patriei.

O primă constatare de ansamblu asupra Festivalului național Cîntarea României este aceea că uriașa scenă de dimensiunile unei țări își sporește de la o ediție la alta numărul de participanți, adîncindu-și în același timp mesajul de sensibilitate al sunetului, culorii, cuvîntului sau gestului. De la 142 342 de formații și cercuri literar-artistice cîte au pornit în competiție în marele Festival național, în ediția a IV-a, la actuala ediție a VI-a numărul lor a crescut la 225 559 incluzînd peste 5 667 640 de participanți din întreaga țară.

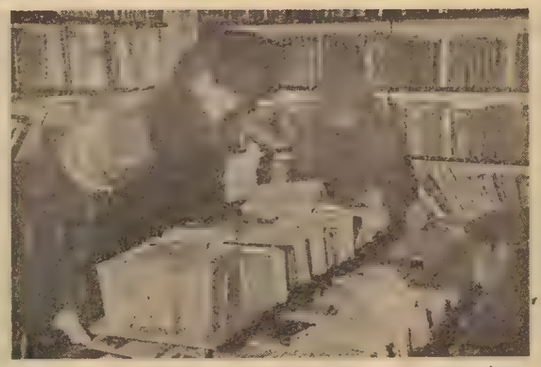

Semnificativ este în acest context și numărul formațiilor și al participanților grupați pe diferite genuri și opțiuni artistice individuale. Astfel, pe întreg cuprinsul țării, 7 663 de formații de teatru au valorificat disponibilitățile de joc și interpretare ale animatorilor scenelor noastre, 867 de formații de teatru folcloric și nescris au dat strălucire unor tradiții vitale prin străvechimea lor, 671 de teatre de păpuși și marionete au bucurat copilăria moștenitorilor patriei de mîine cu inventivitate și fantezie, 10 662 de montaje literar-artistice au ridicat versul la incandescența oțelului topit, 3 898 de coruri au făcut să răsune mesajul celui mai adînc sentiment patriotic, peste 600 de fanfare au dat solemnitate unor momente sărbătorești, 856 de ansambluri folclorice, 4230 de formații de muzică ușoară, 5022 formații de muzică populară au făcut să se audă bătînd în lumina prezentului inima cîntecului strămoșesc, peste 1000 formații de dans tematic și balet au transformat acuratețea cadențată a gestului în cheie universală de comunicare.

Să adăugăm la toate acestea un număr la fel de impresionant de cercuri tehnice, de artă plastică, fotografică, cinematografică și vom avea imaginea unei uriașe „armate" creative care a înlocuit armele cu forța acaparatoare de inimi a inspirației expresive și care și-a propus prin pașnicele mijloace ale artei și științei să apropie inima omului contemporan de bătaia și ritmul valorilor eterne ale omului dintotdeauna.

ION ANDRONE ■

Veghind la viitorul țării

S-au născut sub semnul luminii. Sub semnul bucuriei unui întreg popor, al dragostei și grijii unui întreg popor. Un popor pentru care, dintotdeauna, ei, copiii, au fost bogăția cea mai de preț.

Da, s-au născut într-o țară în care tineretul e socotit viitorul însuși al națiunii. Sintagma, impresionantă, e demonstrată de o realitate și mai impresionantă încă. Iată, în anul 40 al Republicii, 4,6 milioane copii pînă la 14 ani primesc alocație de stat, iar fondurile de la bugetul de stat acordate mamelor cu mai mulți copii reprezintă 3,7 miliarde lei.

S-au născut, toți acești copii, într-o țară în care prețul păstrării sănătății și vigorii națiunii, oricare ar fi ei, nu e considerat prea mare. Pentru sănătatea lor, a copiilor României anului 40 al Republicii, veghează o puternică rețea sanitară cu oamenii ei, medici pediatri, surori medicale de pediatrie și de ocrotire.

În pragul mileniului trei, România își pregătește viitorul spre viitor, valorile perene ale acestui pămînt și ale acestui popor, clădindu-le creșe și grădinițe, școli și facultăți, palate și case ale pionierilor, și case ale științei și tehnicii, palate ale culturii și laboratoare ultramoderne, asigurîndu-le dascăli competenți, înarmîndu-i cu cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii.

Constructorii de mîine ai comunismului, astăzi șoimi ai patriei, elevi, studenți, se bucură de largi și cuprinzătoare drepturi democratice, nu numai în texte de lege, pentru că lor, copiilor României socialiste le este asigurată îngrijirea gratuită a sănătății, învățămîntul gratuit. Școlile, amfiteatrele țării sînt adevărate vetre cu foc continuu, dinspre care se îndreaptă către fabricile, institutele de cercetare, spitalele, satele și orașele patriei, schimbul nostru de mîine. Sînt ei, cei care învățînd și muncind, dovedesc că înțeleg și onorează emoționantele cuvinte-îndemn din Apelul Frontului Democrației și Unității Socialiste : „Folosiți din plin minunatele condiții de pregătire, muncă și viață pe care societatea noastră vi le-a creat, însușiți-vă și aplicați cele mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, concepția revoluționară, materialist-dialectică despre lume și viață a partidului I Duceți mai departe, prin munca voastră fără preget, făclia progresului, a socialismului și comunismului în România !"

ROXANA PAICU MANOLESCU ■

De ce n-ar fi această generoasă împlinire din inima Apusenilor, visata baie cu aburi a lui Iancu?!

Unde moții își caută de sănătate

Este chiar clădirea spitalului

...Cînd colegii mei expediau spre tipar probele lor de martori oculari la evenimentul inaugurării căii ferate Deva — Brad, drum ce scurtează și înlesnește legătura Apusenilor cu centrul Transilvaniei, mă îndreptam spre un alt colț al fabuloasei Țări a Moților în căutarea a încă unei aspirații împlinite a locuitorilor săi. Noua cetate a sănătății din Cîmpeni. Un document și un eveniment pentru spațiul geografic și istoric al moților, de unde urcă, pe Arieșuri, ori coboară, pe firul Ampoiului, salba de sate neînfricate, conștiente de destinul lor, săracite și uitate, în timp ce sub talpa casei munții purtau aur, salba de sate care l-au dat pe Iancu, pe Horea, pe Cloșca, pe Crișan, martirii de la 1784, care au înfruntat drumurile Vienei pentru dreptu-rile românilor din Transilvania. Orașul Cîmpeni a fost și rămîne orașul-centru, orașul de dor și de suflet al tuturor moților din Apuseni.

Zilele trecute, cînd știrile despre noutățile și împlinirile țării, aduse ca omagiu Conferinței Naționale a partidului și Republicii, umpleau ziarele, aceasta, despre noul spital din Cîmpeni, m-a emoționat profund și am plecat într-acolo.

Cu peste un deceniu în urmă, în numărul 3 din 12 ianuarie 1974 al revistei, semnam reportajul „Un caz de urgență — Spitalul din Cîmpeni", unde făceam o tenace pledoarie pentru urgentarea înălțării aici a unui lăcaș de sănătate, corespunzător normelor sanitare ale țării, pentru accesul unei populații, de pe o rază de 100 de kilometri, la o medicină de calitate, pentru dreptul lor la medici, la specialiști care să rămînă, să lucreze, să se dedice sănătății moților atît de vitregiți de istorie. Spitalul era prevăzut, dar se tărăgănau inexplicabil lucrările. Îl văd ca acum, și mă înfior ca atunci, pe medicul moț, dr. Nicolae Porumbel, purtîndu-mă crispat și amărît prin micul spital improvizat într-o fostă garnizoană și fostele ei grajduri, unde el, ca pediatru, dr. Vica Ștefan, ca specialist în obstetrică-ginecologie, ajutați de colegul lor stomatolog, dr. Tiberiu Ordeanu, și cîteva cadre medii, se zbăteau din răsputeri să vegheze așa cum se cuvine măcar nașterea copiilor de moți. În rest, schema era goală — de medici, de surori, de cadrele necesare funcționării spitalului. Îl aud, apăsînd pe cuvinte : „Se luptă altfel pentru viață, se luptă altfel împotriva morții — mai ales, cînd pare iminentă — la Cîmpeni decît în altă parte...", voind să spună decît acolo unde echipe întregi de doctori au la îndemînă laboratoare, servicii de radiologie, aparatură, blocuri operatorii ca la carte, farmacii, medicamente, substanțe, biologi, chimiști, un arsenal întreg al medicinei moderne. (Și la Cîmpeni era o sală de operație, unde nu avea cine să opereze). Ca director de spital, dr. Porumbel se zbătea din răsputeri pentru un tub de oxigen, pentru o mașină de „Salvare", care, de regulă, din patru cîte avea, una „cădea" automat, fiindcă ajungeau la Cîmpeni obosite, folosite de alte spitale... Iar drumurile prin Apuseni, atunci, nu erau ca pe Calea Victoriei, nu erau, ca acum, asfaltate, netezite, croite pînă în cel mai îndepărtat cătun. Brancarda care purta bolnavul grav, ori viitoarea mamă, din creierul muntelui pînă la șosea, era uga smulsă de la intrarea casei. (Era și asta o superstiție-legendă, un semn-dorință pentru întoarcerea acasă a celui purtat pe ea).

Mulți s-au supărat atunci, îmi spune azi, pe doctorul Porumbel. Și le-a asumat pe toate, uneori a mai închis ochii, a scrîșnit din dinți, dar nu s-a lăsat : fiecare zi a vieții sale profesionale nu era o aspră bătălie ? ! Nu cerea pentru sine nimic, totul era pentru Țara Moților, de unde plecase și unde se întorsese cu nesecate vise.

...Ajuns la Cîmpeni, m-am trezit în fața unei clădiri impunătoare, în linii și forme arhitectonice gîndite frumos, modelate cu grijă, ca înăuntru să mă copleșească de-a dreptul. Circuite demne de marile clinici (în fapt, prima și elementara normă în organizarea unui spital), cabinete de consultații, cabinete de tratament, saloane moderne, colorate, inundate de lumină, dotate, la fiecare pat cu surse de oxigen, cu sonerii, cu toate facilitățile îngrijirii adecvate a unui bolnav, săli de mese, blocuri operatorii — pentru obstetrică-ginecologie, pentru chirurgie —, secție pentru terapie intensivă, secție de pediatrie, secție pentru nou-născuți, secție de interne, cabinete pentru radiologie, pentru farmacie, sală de recuperare și cultură fizică medicală, anexe gospodărești... toate ultramoderne și savant organizate. Culorile, m-au frapat culorile. Ale zugrăvelilor, ale pereților, perdelelor, mobilierului ca și, ori mai ales, marmora pardoselilor. Încifrează știință (despre rolul psihologic al culorii și luminii, în terapeutică) și metafore. Mai mult, semnificații sociale. În sfîrșit, moții pot călca pe marmora albă de stat, extrasă din munții lor, chiar de către ei, ce lua, odinioară drumul palatelor din Viena sau din alte capitale europene.

Imaginile acestui fotoreportaj vă prezintă mai grăitor decît o pot face vorbele această realizare a Republicii noastre pentru o zonă a ei racordată intens la ritmul și prefacerile țării, în ultimii 20 de ani.

...Solemn și emoționat, mă întîmpină însuși medicul-moț de acum 13 ani, staturnicul dr. Nicolae Porumbel. Un vis i s-a împlinit. Este cu adevărat fericit. E înconjurat de o mulțime de colaboratori, majoritatea și ei fii de moți, medici pentru moți. Doar pe doctorul Vica nu-l văd, a plecat în alt spital, s-a retras și el, mai pe-aproape de locurile de origină. A preluat ștafeta un specialist prin nimic mai puțin dăruit profesiei, are, în plus avantajul tinereții și al unui bagaj de cunoștințe de ultimă oră, format în mari clinici universitare din București și Cluj-Napoca. Doctorul Gheorghe Cârja, pornit să învețe medicina din Vadu Moților, de la 12 kilometri mai jos, pe drumul Albei Iulia, de Cîmpeni. Toți sînt tineri. Zăresc și adolescentul pe care, în 1974, l-am cunoscut alergînd pe bicicletă, dădea ocol orașului, imaginîndu-și că face înconjurul lumii. Este medicul stagiar Sorin Porumbel. S-a întors și el acasă, iubind ștafeta grea ce și-o asumă ; doctorul Nicolae Porumbel e ca o legendă în Țara Moților. Și totuși, nu-l pe deplin mulțumit. Sînt așteptați încă mulți specialiști de care este urgentă nevoie și pentru care s-au pregătit toate condițiile — chirurg, anestezist, radiolog, medic de laborator și încă alții... Spitalul din Cîmpeni îi așteaptă.

În fine, dr. Tiberiu Ordeanu are un cabinet stomatologic ultramodern

Într-o secție de pediatrie model se muncește model. Grație competenței și devotiunii medicilor dr. Eugenia Hristea-Marc, dr. Nicolae Florea (șeful secției), ca și a întregului personal

Dimineața, la raportul de gardă. Directorul, dr. N. Porumbel (primul din dreapta) primește o veste îmbucurătoare – în cursul nopții s-a născut al 466-lea copil adus aici, pe lume, în 1987

Fotoreportaj de Cici Iordache Adam și Victor Rădulescu

Anul literar văzut de cronicarul nostru

Cărțile săptămînii, cărțile lunii, cărțile anului, cărțile timpului

De multă vreme mă ispitește gîndul unui calendar afectiv al lecturii, unde cărțile ar apare gravate într-o anumită devenire a spiritului, proiectată în timp. Mă întreb astfel adeseori ce cărți le plac oamenilor de diferite vîrste spre a fi citite dimineața, seara, noaptea, în anii de studiu sau în primii ani de muncă? Ce cărți citim cu precădere vara sau iarna, la munte sau la mare, pe plajă, în tren sau în avion?

Întîlnirea publicului cu cele mai diferite cărți care se configurează ca niște obiecte ale dorinței are loc în librării, expoziții, standuri stradale, bibliotecă etc. Omul îndrăgostit de lectură este un călător ciudat prin librării și anticariate, un scotocitor de cataloage, impulsionat de gîndul împlinirii deziderateloe culturale sau științifice.

Obiecte blînde și tăcute, cărțile își așteaptă cititorii în cele mai variate împrejurări. Foiletate doar de mîna omului și privite, de acesta, cărțile încep să trimită impulsuri prin literele gravate, descărcîndu-și astfel primul mesaj de contact cu ființa care le vede și le dorește.

Dar o promenadă relaxantă printre cărți devine cu totul altceva decît rolul unui rememorator amical, obligat să precizeze puncte de relief mai înalt, absențe, involuții, strategii ale modurilor de învestire a fiecărui gen de creație. Concepute ca o imensă expoziție a unui an cultural, cărțile nu pot fi văzute de noi niciodată strînse integral într-un ansamblu, menit să le dea o asemenea elocvență. Cataloagele rămîn în acest context doar niște inventare palide care marchează prezențe sau absențe. Un catalog (proiect) de lucru nu este nici măcar o blîndă certitudine asupra realizărilor dintr-un an calendaristic. În paginile sale întîlnim cu precădere deziderate, dintre care unele nu se împlinesc din cele mai diverse motive.

Dar trebuie să nu uităm niciodată că orice carte este produsul conjugat al unor factori diferiți. La început trebuie să existe autorul. Poet, romancier, dramaturg, eseist etc. el este omul care concepe o carte, care o trimite spre public după ce se transformă într-un obiect tipărit pe hîrtie. Abia atunci cînd gîndim o carte integrată în acest amplu lanț de cauze și efecte (redactor, tipograf, furnizorul de hîrtie) înțelegem drumul ei sinuos spre public, calitatea sa fizică obiectuală (hîrtia), frumusețea punerii în pagină (tehnoredactor), calitatea tiparului (tipografii) etc. etc. Trecută prin această cursă de obstacole, mai mare sau mai mică, scriitura autorului ajunge înspre public ca o machetă intelectuală transformată într-un obiect ideatic și estetic, investit cu o funcție socio-politică.

Programul editorial din țara noastră a însumat pentru acest an mii de titluri.

Fără îndoială că cifrele de acest gen nu pot indica decît o situație cantitativă, nelipsită nici ea de o anumită elocvență specifică. Dincolo de toate acestea se găsesc cărțile, fiecare cu personalitatea sa caracteristică, grefată pe un anumit mesaj intelectual și artistic.

Dar ce poate face un critic, un istoric literar între atîtea cărți din moment ce puterea sa anuală de consum livresc nu poate depăși, în cazuri fericite, 200-300 de titluri. Criticul este „un promeneur solitaire" printre opere. De aceea decupajele sale exemplificatoare vor fi inevitabil subiective, iar uneori de-a dreptul arbitrare, chiar dacă el are în vedere un anumit consens realizat asupra unor opere. Un bilanț literar are doar o funcție exemplificatoare, el relevă uneori titluri cu o valoare egală cu altele ce nu sînt amintite. Dar cum cărțile sînt mai mult sau mai puțin „seriale", relevanța se produce prin extrapolarea unor opere din marile „serii artistice", stilistice, experimentale. Bilanțul literar scoate în evidență, de fiecare dată prin alte exemple, relația dintre tradiție-modernitate, știindu-se cum pe parcursul timpului anumite opere se clasicizează. În vreme ce modernitatea capătă mereu o altă tentă.

Bilanțul de cărți literare mai are o semnificație și anume aceea de-a face cît mai pregnantă forța creatoare a oamenilor de artă, de-a sublinia vitalitatea lor spirituală.

La început a fost poezia

Fenomenul care a pus în lumină în modul cel mai elocvent valențele specifice ale culturii române a fost și rămîne încă poezia. Pecetluită de o tradiție supusă mereu cernerilor modernității, mica noastră hartă culturală de poezie înscrează numele lui Ion Horea (**Podul de vamă**) și pe acela al lui Ion Brad (**Oracole**) prin tentativa de exprimare stihmală a vieții din vatra noastră matricială extinsă spre înțelegerea condiției umane. Dincolo de aceștea, Petre Ghelmez aduce în **Coborîrea în cuvînt o forță de expresie oraculară**, o subtilă capacitate de reflecție asupra lumii românești, situată între civilizația industrială și pitorescul rural, gîndit încă în sensul regăsirii unei purități perturbate de epoca mașinismului modern. O veche tentă romantică (Novalis-Eminescu) rămîne astfel încă evidentă în peisajul literar românesc.

Dincolo de acestea se desface un imens evantai al diversificării discursului poetic. Gabriela Negreanu (**Partea omului**) face un notabil efort de găsire a unor alte spații disponibile de afirmare a poeziei patriotice. Tentativele sale nu sînt întotdeauna convingătoare, iar retorica sa stringe prea multe aluviuni informaționale eteroclite. Ca tip de discurs, poeții nu sînt întotdeauna foarte decișii. Notabil rămîne la Darie Novăceanu (**Lumina toamnei**) mesajul Viola Vancea aduce în **Halta în paradis** frumoase fluxiuni de conștiință, caracteristice unei scriitoare înclinate spre autoscopia lirică. Din această direcție vine și Denisa Comănescu (**Barca pe valuri**) care pendulează între reveria evadării din universul domestic, alienare și trăirea existenței ca un act de rememorare afectivă.

Un exponent notabil al poeziei actuale rămîne Traian T. Coșovei (**În așteptarea cometei**) a cărui forță imagistică inedită se întîlnește cu fluxul de conștiință, asumat de oameni în condiția modernității precare pe plan mondial. Daniela Crăsnaru își temperează discret erupțiile afective — erotizate. (**Emisferele de Magdeburg**) printr-un strat imagistic amenințat de stereotipie. În acest context, Ioana Diaconescu (**Ierb**) este doar o furnică lirică perseverentă, în vreme ce Ioana Ieronim (**Luni dimineața**) se hrănește cu prioritate dintr-o subtilă poezie a fluxului cotidian.

În acest peisaj, conceput ca un concert liric de amploare, Horia Bădescu (**Anotimpurile**) își proiectează o frumoasă statură lirică de sorginte bacoviană prin poezia zăpezii. Plin de originalitate se arată Aurel Dumitrașcu (**Biblioteca din Nord**), versurile sale trăind ca un textlirie ce se face continuu, prin lectura existenței ca o imensă carte.

Bianca Marcovici (**Ochiul cuvîntului**) face notabile eforturi (încă inegale) de ieșire din anonimatul unor debuturi relativ recente. În timp ce o poetă „consacrată" ca Otilia Nicolescu (**Poeme**) arată prin creația sa recentă o cădere evidentă la bursa valorilor poeziei prin cultivarea excesivă a unui metaforism perimat.

Spectrul prozei

Multe sînt cărțile de proză ale anului, dar mai puține mi se par acelea învestite cu o mare putere de deschidere a evenimentelor din spațiul românesc spre transgresarea lor de universalitate. Oricît ar părea de ciudat, acele cărți grefate pe balcanismul românesc, reprezentate printr-o retorică de factură bizantină pot avea o mai largă audiență generală decît literatura de patinoar intelectual și abstract. Ne gîndim la cartea lui Fănuș Neagu, **Șeaunul singurătății** a cărui miraj metaforic odată traversat, ne dezvăluie o lume bunnacă plină de pitoresc, o realitate tragică în culori de sărbătoare, tipică unui excelent roman justițiar. În imediata apropiere tematică l-am așeza pe Ștefan Dumitriu cu **Tinerețea lui Bogdan Irava**, grefată pe marile și micile mecanisme ale puterii, scrisă într-un stil alert, străin de clișeele cunoscute ale genului.

Un experiment remarcabil în planul prozei face de mai multă vreme Vasile Andru. Odată cu **Progresia Diana** autorul practică o intrigă explodată, răsfrîntă pe mai multe planuri, elaborată într-un stil scos de sub teroarea marilor acte de conotare încantatorie.

Cred însă că una din cele mai frumoase experiențe ale prozei din acest an a realizat-o Mariana Ionescu (**Exercițiii de fidelitate**). Experimentul autoarei vine dinspre cultura antichității, citită printr-o grijă jungiană. (Ne vom ocupa de ea în mod detaliat mai tîrziu). Vocile ce se aud ca un act de mărturisiri reprezintă un inconștient-depozit, din care memoria evocatoare scoate la suprafață străpungerile arhetipale.

Formulele de acces mai larg ale romanului de o mai mare accesibilitate spre public sînt destul de diverse. Într-o anumită manieră operează această deschidere în cartea lui Dinu Săraianu (**Noapte valahă**) și în alt chip se produce în **Munteie speranței** de Petru Vintilă, care este scris în maniera tradiționalbună a lui Cezar' Petrescu ca o adevărată epopee a unirii naționale. Prin această operă, se cuvine să spunem, că Petru Vintilă și-a depășit cu mult condiția de prozator pur serial.

În acest context micile proze ale Aretei Șandru (**Magazinul de cîrpeală**) nu sar dincolo de literatura minoră bine scrisă; iar cartea lui Ștefan Agopian (scriitor talentat) **Sara**, a ratat dintr-o ambiție programatică scripturală ceea ce ar fi putut fi.

Teatrele

Dramaturgia rămîne încă o asumare minoră a scriitorilor români contemporani. Cărțile de teatru sînt puține și atinse mereu de un puternic iz provincial. Elocvente în acest sens sînt **Teme provinciale** de Constantin Cubleșan (teatru comentat). Un autor cu notabil succes de public rămîne Tudor Popescu (**Milionarul sărac**). Cu **Teatru** (II), D.R. Popescu își continuă explorările abisale de conflicte intense discret psihanalizate. Dar și dramaturgia sa capătă o vitalitate totală nu prin scriitura în sine, ci prin teatrul ca spectacol.

Remarcabile ni se par studiile despre teatru (Maria Vodă Căpușan, Popescu Marian și Dumitru Solomon).

Spectacolul critic

De mai bine de un deceniu critica românească trăiește un superb fenomen de efloreșcență și diversificare. Sincronizarea sa cu marile tendințe ale criticii europene devine din ce în ce mai mult de domeniul evidențel. Nu mai este vorba de multă vreme de tendințe mimetice, ci de un imens și complex proces original de regîndire a vieții literare din cele mai variate perspective. Istoria literară se apropie și ea cu o îndrăzneală tot mai mare de contemporaneitate. **O istorie a literaturii române** (III) de Ion Rotaru rămîne un exemplu elocvent în acest sens, oricît de contestate ar putea să mai fie unele aspecte ale ei. Și dacă apropierea lui Ion Rotaru de unii contemporani foarte tineri, cu o activitate încă indecidabilă, mi se pare excesivă, resituarea unor scriitori aparent consacrați, dar evaluați în mod eronat, este făcută cumpătat, poate chiar prea cumpătat.

Critica rămîne, cum am mai spus, elocventă, percutantă, dar cu inevitabile căderi (minore) în platitudine (vezi G. Dimisianu, M. Braga și alții). Oricît de discutabile ar fi premizele teoretice ale lui N. Manolescu în **Despre poezie**, cartea sa rămîne un bun cîștigat pentru istoria criticii. Vivace, sensibil, erudit, mereu adecvat la obiectul investigat este Valeriu Cristea în **Fereastra criticului**, spațiul său de mișcare în cultură avînd și el o extensiune remarcabilă. Exegeza lui Horia Bădescu (**Meșterul Manole**) este susținută de bun gust și erudiție în ale mitologiei. Cartea lui Al. Cistelecan **Poezie și livresc** ni se pare că a trecut prea ușor pe la „**fereastra criticilor**", așa cum și **Arhetipul expresiei lirice românești** de Ion Pogorilovschi ar fi meritat o dezbatere mai amplă. Nu trebuie trecut cu vederea nici Constantin M. Popa cu **Clasici și contemporani**, așa cum ulgordarea cărții lui C. Crișan **Sociologie și bioestetică** ar fi impus o dezbatere de clarificare a unor concepte într-o manieră mult mai amplă.

Traducerile

Întotdeauna am considerat că traducerile reprezintă o parte integrantă a culturii naționale și o dovadă elocventă a deschiderii permanente a literaturii române spre marile valori ale lumii. Un an cultural stringe în domeniul traducerilor opere din antichitate și pînă astăzi. Sînt etape, așa cum este și cea de acum, cînd capodoperele se aglomerează într-un timp cultural scurt, cum este anul. Dacă ne referim la clasicii din toate vremurile, ce-am putea spune, decît arătîndu-le elocvența prin numele lor. De la Xenofon pînă la Byron (**Opere III**, **Don Juan**, Edgar Allan Poe, **Opere I**, Cehov, **Opere II**, Balzac **Opere VI**, Sienkiewicz **Opere I**, Gracian, **Opere I**) ar fi suficient pentru a înțelege acest larg evantai de autori și opere, publicate într-un singur an.

Dacă ne gîndim la moderni, pleiada scriitorilor latino-americani mi se pare la fel de elocventă. De la G. Arciniegas, A. Bioy Casares, Manuel Mujica Lainez, Lisandro Otera, palmaresul acestei lumi literare își arată propria sa elocvență. Dincolo de aceștia putem să-i amintim pe Jean Muno, John Fowles, Graham Greene, Marguerite Durras, Miodrag Bulatović etc.

Cartea de critică și-a cîștigat și în acest an autoritatea binecunoscută. De la G. Poulet, R. Barthes, D. de Rougemont, F. Ruffière, fiecare titlu își are propia sa celebritate. Traducerile rămîn astfel în planul culturii, actul nostru de mare dialog cu toate capodoperele de pe harta culturală a lumii.

Cu disparițiile lui inevitabile, anul literar 1987 a fost fertil în cele mai diverse domenii de creație. Exemplele oferite de noi rămîn extrem de puține, iar eludările neintenționate sînt și ele inevitabile.

Oricum, scriitorii anului 1987, care au trecut de ecoul critic pur săptămînal pot să bată în porțile eternității culturale cu inima liniștită.

ROMUL MUNTEANU ■

N.R. Desigur, un cronicar literar, în mod fatal, nu are cum să parcurgă întreaga producție editorială a unui an. De aceea, în mod firesc, unele titluri lipsesc din bilanțul pe care îl întocmește și care-l reflectă, la fel de firesc, opțiunile, nescutite de inerenta doză de subiectivism.

Adeziunea la o artă militantă

(Urmare din pag. 11)

1859 la 1877, de la 1907 la 1 Decembrie 1918 și apoi în lupta împotriva fascizării țării, a războiului nedrept, la înfăptuirea insurecției armate, a zdrobirii fascismului și la instaurarea puterii populare. Toate marile personalități culturale au fost angajate în capitolele fierbinți ale acestei neîntrerupte epopei.

Toate acestea s-au mai spus, au mai fost scrise și sînt foarte bine cunoscute; ele trebuie însă uneori repetate pentru a ne preciza mai bine și mai în esențele ei tradiția la care ne racordăm, credința și energiile spirituale. Mai ales în această epocă de mare încordare, cînd destinele războiului și păcii abia încep să se delimiteze și cînd se trece printr-o criză economică generală care duce, implicit, și la o criză de conștiință. Literatura, artele trebuie să rămînă la postulatul lor firesc, de forjare și decantare de conștiințe, alături de poporul pe care-l reprezintă, implicate total în bucuriile și dramele lui. În asemenea momente hotărîtoare, nodale, responsabilitatea actului de creație este înzecit mai mare. Nu avem voie, ar fi un act lipsit de cea mai elementară morală profesională, să fim scriitori comuniști, revoluționari, în funcție de circumstanță. Au mai venit și au trecut destule încercări prin detașamentele de foc ale unității noastre ideologice, ca să ne dăm seama că ele au fost și s-au dus și că, așa cum spunea secretarul general al partidului la Congresul Culturii, principalul rămîne patriotismul nostru, credința noastră în destinele dintotdeauna ale patriei. În revoluția socialistă — adeziunea noastră la o artă militantă, așa cum a fost adeziunea străbunilor noștri. Cum și încrederea noastră în ziua de mîine.

Sunetul pur al sincerității

(Urmare din pag. 11)

mului artistic de lung metraj, această disciplină a sincerității, i-aș zice, fără de care nici un produs artistic nu poate intra în dialog cu destinatarii săi.

Între șansele carierei mele se numără și aceea a unei îndelungate și destul de susținute activități pe tărîm obștesc. Am fost de nenumărate ori în țară, la diverse întîlniri ale filmului românesc — de scurt metraj, de lung metraj, documentar — cu spectatorii, putînd astfel să măsor „pe viu" care este impactul realizărilor noastre în reacțiile publicului. Lecția pe care am primit-o de fiecare dată a fost simplă: publicul nostru repetează imediat sunetul pur al sincerității, caratele inconfundabile ale adevărului sau poate numai ale veridicității. Se face mult film de actualitate astăzi la noi. O cere nu numai orizontul de așteptare al spectatorilor, ci și indicațiile exprese ale documentelor noastre de partid. Mi se pare firesc să ne fi gîndit la toate acestea în zilele Conferinței Naționale a partidului nu pentru că în celelalte zile le-am neglija, ci pentru că momentul de față reprezintă încă un prilej de autoanalză exigentă, de meditație responsabilă asupra a ceea ce facem, gîndim, creem. Filmul de actualitate, filmul despre oamenii zilelor noastre, despre problemele lor, despre bucuriile lor, despre întrebările lor dobîndește cu fiecare nouă peliculă realizată la Studioul de producție cinematografică „București", tot mai rafinate mijloace de reflectare a realității complexe căreia îi sîntem contemporani.

Dacă ar fi să numesc un principiu ordonator pentru modul în care îmi exercit profesiunea artistică, l-aș formula astfel: **a rămîne necontenit în raza exigențelor și a adevărului conștiinței tinere.** Sîntem un popor tînăr, un popor a cărui istorie se află într-unul din momentele sale cele mai semnificative, un popor care trebuie să-și cunoască tinerețea și să o convertească în dimensiune spirituală.

Ofensiva dramaturgiei autohtone

În 1987 se remarcă o ofensivă a dramaturgiei autohtone care trebuie salutată așa cum se cuvine ● Premiere absolute: **Cei care plătesc cu viața (Condamnat la libertate)** de Ion Bălan după romanul lui Dinu Săraru, în regia lui Mircea Marin și a Ancăi Florea la teatrul „Maria Filotti" Brăila ● **Artista** de Somerset Maugham în regia lui Mihai Manolescu la Teatrul Național Craiova ● **Pygmalion** de G. B. Shaw la Teatrul de Stat din Sibiu, secția română în regia lui Mihai Constantin Ramin ● **Dalbul pribeag** de D. R. Popescu la Teatrul Național din Timișoara în regia lui Ioan Ieremia ● Printre spectacolele care au suscitat un interes deosebit (dovadă și premierea lor în cadrul Festivalului național „Cîntarea României" se numără: **Puterea și adevărul** de Titus Popovici, la Teatrul Național Craiova; **Evul mediu intimplător** de Romulus Guga la Teatrul Național Tîrgu-Mureș (secția română); **Săptămîna patimilor** de Paul Anghel la Teatrul Național Iași; **Amurgul burghez** de Romulus Guga la Teatrul Mic; **Diminețața pierdută** de Cătălina Buzoianu (după romanul Gabrielei Adameșteanu) la Teatrul „Lucia Sturdza Bulandra"; **Pitic ui din grădina de vară** de D. R. Popescu la Teatrul de Nord Satu Mare (secția română); **Borana** de Tudor Popescu la Teatrul de Stat Reșița; **Scaunul** de Tudor Popescu la Teatrul „V. I. Popa" Birlad ● Printre recitalurile actoricești care s-au bucurat de apreciere deosebită se află și cele susținute de Leni Pintea-Homeag **(Mai departe de vis,** de la Teatrul Național Craiova), Dan Puric **(Jocul,** de la Teatrul „Mihai Eminescu" Botoșani), de grupul de actori de la Teatrul municipal Ploiești **(În căutarea tonului** de Nichita Stănescu), de Constantin Chiriac **(Lecția de zbor** de Nichita Stănescu la Teatrul de Stat Sibiu — secția română); și, bineînțeles, de Leopoldina Bălănuță **(Respirări),** de la Teatrul Mic ● Cîțiva regizori care au fost în centrul atenției spectatorilor și criticilor de specialitate, datorită unor spectacole realizate în acest an: Cătălina Buzoianu, Cristian Hadjiculea, Cristian Ioan, Eugen Vancea ● O utilă trecere în revistă a forțelor noastre actoricești și dramaturgice a constituit-o Gala dramaturgiei românești actuale — ediția a IV-a — care a avut loc la Timișoara.

Turneu de prestigiu

Teatrul Mic a revenit dintr-un turneu în U.R.S.S. unde a susținut, la Moscova și Leningrad, opt spectacole cu **Amurgul burghez** de Romulus Guga și cu **O femeie drăguță cu o floare și ferestre spre nord** de Eduard Radzinski. În fața spectatorilor sovietici au evoluat, cu aplombul lor obișnuit, 15 actori ai acestui teatru. Leopoldina Bălănuță, Mitică Popescu, Ștefan Iordache, Valeria Seciu, Carmen Galin, Dan Condurache, Dinu Manolache, Rodica Negrea, Gheorghe Visu, Florin Călinescu, Mihai Dinvale, Vistrian Roman, Liana Ceterchi, Vasile Pupeza, Eugen Cristian Motriuc.

An mai bogat pentru cinematografie

● **A mai trecut un an din viața filmului românesc. Despre rezultatele lui se cuvine să vorbească, înainte de toate, cifrele. Așadar:** ● **18 filme artistice de lung metraj, intitulate** Punct și de la capăt, Sania albastră, Pădureanca, O zi la București, Recital în grădina cu pitici, Primăvara bobocilor, Cucoana Chiriță, Cuibul de viespi, Pădurea de fagi, A doua variantă, Anotimpul iubirii, Moromeții, Figuranții, Cetatea ascunsă, Cale liberă, Secretul lui Nemesis și Vulcanul stins **la care se adaugă și cea mai recentă premieră, episodul șase al aventurilor lui Mărgelatu** — Totul se plătește. ● **Au rulat de asemenea, în cuplaj, două scurtmetraje artistice** — Luminile din larg și Comandă urgentă. ● **Un film evocare a fost** Omagiu romanței — Ioana Radu. ● **În 1987 a fost prezentată publicului și coproducția româno-polonă** Trenul de aur. ● **Pe marele ecran au fost prezente și două ecranizări pe care televiziunea le-a verificat deja în "topurile" altor ani, sub formă de serial:** Toate pînzele sus și Pistruiatul, **cuprinzînd fiecare cîte trei serii de lung metraj.** ● **Studioul Animafilm a produs și difuzat în acest an 31 de filme de animație, în timp ce** ● **producția Studiourilor „Alexandru Sahia" s-a ridicat la cifra de 49 de filme documentare, între care două de lung metraj:** Imn pentru primăvara țării și Zi de sărbătoare.

Ca întotdeauna, bilanțul de sfîrșit de an acționează asupra producției cinematografice difuzate precum bucățica de magnet asupra particulelor de fier: tematic, valoric, precum și ca modalități și formule artistice, filmele anului se ordonează dintr-o dată semnificativ lăsînd la iveală aspecte lesne de trecut cu vederea la receptarea lor izolată. 1987 a fost, cantitativ mai ales, un an mai bogat decît precedentul (sinteza care precede aceste însemnări o dovedește), chiar dacă prin contribuția unor „împrumuturi" din arhivele televiziunii **Toate pînzele sus,** scenariul Alexandru Struțeanu și Mircea Mureșan, și **Pistruiatul,** scenariul și regia, Francisc Munteanu. Filmul de actualitate, ecranizarea, comedia, filmul de aventuri, filmul pentru copii și tineret, filmul cu subiect istoric și portretul cinematografic și-au avut fiecare reprezentarea, mai bogată sau mai puțin bogată în titlurile anului, atestînd o diversitate foarte oportună.

Intîietatea — valorică, dar și cantitativă — și-au disputat-o, fără îndoială, primele două categorii. Filmul de actualitate — la realizarea căruia și-au dat concursul în anul care tocmai se încheie regizorii Alexa Visarion **(Punct și de la capăt),** Mircea Moldovan **(Primăvara bobocilor),** George Cornea **(Vulcanul stins),** Nicu Stan **(Cale liberă),** Iulian Mihu **(Anotimpul iubirii)** — a înfățișat spectatorilor o serie de personaje care s-au dorit cît mai aproape de coordonatele vieții noastre de fiecare zi, în care să putem recunoaște problemele muncii, ale vieții de familie, care să stimuleze în fiecare dintre noi un fel de autoscopie profilactică, capabilă să ne ridice deasupra inerțiilor și dilemelor. Se detașează — prin nota de poezie autentică a scenariului lui Dumitru Carabăț — filmul lui George Cornea, **Vulcanul stins.**

Ecranizările ne-au adus și în 1987 cele mai durabile satisfacții. Începînd cu **Moromeții** (scenariul și regia Stere Gulea), o creație care strălucește în umbra spiritului marelui prozator Marin Preda, și sfîrșind cu **Pădureanca** — unul dintre cele mai frumoase filme ale cinematografiei ultimilor ani (scenariul, Augustin Buzura, regia Nicolae Mărgineanu), trecînd apoi cu bine prin vămile

TRENUL DE AUR

comediei, odată cu **Cucoana Chiriță,** musicalul semnat de regizorul Mircea Drăgan și cu **Cuibul de viespi,** versiune cinematografică a piesei lui Kirițescu **Gaițele** (în regia lui Horea Popescu) această categorie de filme a demonstrat încă o dată (dacă mai era nevoie) că suportul literar de valoare stimulează creația regizorală, provocînd adesea admirabile întîlniri pe drumul către capodoperă.

Cu o singură excepție **(Figuranții,** în regia Malvinei Urșianu), filmul istoric al anului 1987 s-a ocupat, din unghiuri diverse și nu o dată originale (ca în **Pădurea de fagi)** de anii frenetici ai celui de-al doilea război mondial. Dacă **Trenul de aur,** coproducția româno-polonă semnată de regizorul polonez Bogdan Pohreba a impresionat prin manevrarea unei distribuții foarte numeroase, **Pădurea de fagi** a adăugat aceluiași merit și mai evidente valențe interpretative, precum și o excelentă idee de scenariu (Francisc Munteanu) care, la un loc, au încununat un debut demn de toată atenția — acela al regizoarei Cristina Nichituș-Mihăilescu. Situîndu-se, prin maturitatea mijloacelor artistice, aproape de sine „hors concurs" **Figuranții,** semnat de Malvina Urșianu, ca o continuare (la distanță de zece ani în epica scenariului) a filmului **Pe malul stîng al Dunării albastre,** a contat, în acest an la capitolul „maeștri".

Un film de succes este **Secretul lui Nemesis** (regia Geo Saizescu scenariul, Titus Popovici), care folosește din plin avantajele comediei. Sub aparențele spumoase, prin efecte comice uneori irezistibile, **Secretul lui Nemesis** îndeplinește totuși și rosturile satirei sociale, într-o formulă și eficientă, dar și atentă să respecte granițele bunului gust.

Micul poem cu și pentru copii al Cristinei Nicolae — **Recital în grădina cu pitici** — rămîne singura reușită din galeria filmelor pentru copii ale anului.

Desigur, concluziile n-ar putea fi decît provizorii. Anul calendaristic rămîne aceeași convenție căreia îi recunoaștem întîi de toate valoarea afectivă, sărbătorească și pe care o onorăm cu gravitatea privirii retrospective și în același timp critice. Să nu tragem deci concluzii. Ele se conturează oricum de la sine prin însuși mersul înainte al domeniului mereu în mișcare al creației cinematografice.

Culoare și gînd pentru inimă

Anul care se încheie a conferit artelor plastice, o dată în plus, un loc de frunte în viața cultural-artistică a întregii țări. Galeriile Bucureștiului, dar și cele din provincie, mai vechi sau mai recent înființate, au cunoscut și au trăit din plin sărbătoarea a zeci și zeci de vernisaje în cadrul cărora pictorii, sculptorii, graficienii și artiștii plastici decoratori au stabilit, prin intermediul artei lor, precum și al criticilor de specialitate, un viu contact cu marele public, iubitor al artei și al frumosului. Ceea ce se poate afirma cu certitudine, devansînd întrucîtva una din concluziile acestor rînduri ce se vor a fi o privire generală asupra fenomenului pe anul 1987, ar fi faptul că se constată în clipa de față un interes crescînd față de opera de artă, că marele public simte nevoia de a-și însuși (dacă nu cumva termenul e prea pretențios) bunurile valorice, estetice în primul rînd, ale operei de artă, de a intra efectiv în posesia operei cu care să dialogheze, să zicem, în intimitate. Nu este vorba numai de colecționarii impătimiți, al căror rafinament a depășit demult nivelul mediu al iubitorului de frumos, cît mai ales de numărul tot mai mare oameni care, pătrunzînd în spațiul unei expoziții descoperă o lume de gînduri cu care intră în rezonanță. Firește, mai e mult pînă departe, cum se spune, dar acest larg interes, stimulat zi de zi, cu fiecare nouă expoziție, personală sau colectivă, este în continuă creștere. Mărturie stau, în primul rînd, marile expoziții din acest an, găzduite de două din cele mai importante spații expoziționale ale țării, Muzeul de Artă al Republicii și sala Dalles, acestora adăugîndu-li-se, cu un specific mai aparte și sălile Muzeului Colecțiilor, sau cele ale Muzeului Sticlei și Ceramicii. Ne vom rezuma în rîndurile de față la primele două instituții (fără a pierde din vedere că Muzeul Colecțiilor este, în fond, o secție a Muzeului de Artă), subliniind cît mai apăsat cu putință, a laudă, firește, suita de manifestări cultural-artistice ce se organizează de cîțiva ani buni, cu perseverență, deci, și cu inteligență, inclusiv cu bun gust, în sălile Muzeului de Artă, manifestări ce se bucură de acum de un bun renume în rîndul celor ce vor să se apropie mai mult de miezul, mereu viu, fierbinte și tulburător al artelor plastice. De ce n-ar fi preluată o astfel de inițiativă, cu sprijinul direct al Muzeului de Artă, și la nivelul muzeelor județene, întrucît, ne gîndim, și oamenii din provincie — puțini la început, dar tot mai mulți pe parcurs — ar dori și ar simți nevoia de-a fi beneficiarii unor astfel de „lecții" despre pictură și sculptură?! Este, în fapt o sugestie pe care ne gîndim să o propunem dezbaterii unui cît mai larg colectiv de muzeografi și, firește, iubitori ai artei. Ar fi vorba, în ultimă instanță, de un efort dirijat pentru un cît mai profund contact între artă și primul ei mare beneficiar, publicul. Nu este oare datoria celor direct implicați în domeniu de-a se înscrie, efectiv și concret, la acest efort?! Revenind, însă, la expozițiile acestui an, cu precădere la cele ce s-au derulat în spațiile instituțiilor mai sus menționate, să ne reamintim aerul sărbătoresc al expoziției omagiale, de început de an, de la sala Dalles, sau „mărțișorul" pe care artiștii l-au oferit tuturor femeilor în aceeași sală, prin expoziția organizată în cinstea zilei de 8 Martie. Extrem de interesantă, prin participarea cu precădere a tinerilor, mi s-a părut a fi expoziția care a omagiat împlinirea a 65 de ani de la crearea Uniunii Tineretului Comunist din România. I-a urmat o amplă manifestare, de largă audiență la public, Tîrgul de Artă, care a scos în evidență, cu pregnanță, necesitatea unor cît mai vii dialoguri între artiști și public. Ne-aducem aminte, totodată, două reușite retrospective, Eugen Tăutu și Ilie Boca, pentru ca mai înspre vară să ne delectăm cu alte două retrospective, Ion Flondor și Gheorghe Găvenea. În fine, fără a avea deloc pretenția că am fi epuizat expozițiile găzduite de sala Dalles, ne vom opri asupra ultimului mare eveniment de aici, retrospectiva sculptoriței Valentina Boștină, un veritabil recital în piatră, marmură și bronz, cu adevărat mărturia de sine a unei artiste care, luînd omul ca măsură a tuturor gîndurilor, i-a închinat omului, frumuseții sale, interioare și exterioare, un înălțător imn. Dar iată, în paralel, o succintă trecere în revistă și a expozițiilor de la Muzeul de Artă al Republicii, unde anul a început, ca și în alți ani, cu Salonul municipal de pictură, grafică, sculptură și arte decorative pentru ca, mult mai tîrziu, dincolo de mijlocul anului, Muzeul să găzduiască, o altă manifestare colectivă, expoziția cuprinzînd lucrările laureate în cadrul recent încheiatei ediții a Festivalul național „Cîntarea României", expoziție vernisată în preajma începerii lucrărilor Congresului Educației Politice și al Culturii Socialiste. În ceea ce privește retrospectivele de la Muzeul de Artă, de un binemeritat succes s-au bucurat cele aparținînd unor artiști de primă mărime în arta plastică a zilelor noastre: Ion Nicodim, Henri Catargi, Ion Pacea, Gheorghe Schweitzer-Cumpăna, Șerbana Drăgoescu și Ion Popescu-Negreni. Încheiem, limitîndu-ne la aceste scurte consemnări, cu convingerea că anul 1987 a fost marcat de numeroase alte evenimente privind arta plastică (debuturi, expoziții colective, de grup, personale etc.), aproape imposibil de consemnat într-un spațiu tipografic, oricît ar fi el de generos, evenimente care, din fericire, au avut șansa de-a fi comentate, totuși, la timpul potrivit, în paginile revistelor și cotidienelor, inclusiv în paginile revistei noastre.

VICTOR NIȚA ■

Statistică în agenda personală

Căci nu e om să nu fi trăit o bucurie

Evenimente esențiale

M-am gîndit de multe ori ce deosebește o bucurie mică de una mare, pentru că inima ne bate la fel de accelerat, fața ni se îmbujorează, sîntem gîtuiți de emoție cînd alergăm în calea situației care ne însemnează trăirea pentru o clipă sau o durată îndelungată. N-am știut să fac diferența gradării bucuriilor. Pentru mine o zi cu soare în mijlocul iernii este o veritabilă bucurie, un cuvînt sincer, spontan, frumos, sînt tresăriri de inimă în afara programului vital. De aceea, i-am văzut și pe alții încurcați, întrebîndu-i despre diferențierea bucuriilor trăite în acest an. Fiecare zi are o anumită lumină, care seapă unei analize. Nota 10 cu care s-a întors copilul de la școală e o clipă bună. Felicitarea șefului c-am avut un moment de inspirație în rezolvarea unei probleme e o mulțumire. O seară agreabilă cu cîțiva prieteni dragi, vizionarea unui spectacol de excepție sînt tot plăceri

— Poate vreți să le numiți evenimente și atunci ne descurcăm mai ușor la curgerea unui an, mi-a sugerat Maria Stan, secretara Comitetului de partid de la Întreprinderea de confecții din Focșani. În acest caz, 6 august 1987 a fost o zi deosebită pentru tot colectivul nostru deoarece a fost decorat cu Ordinul Muncii clasa I. Am simțit că pe pieptul fiecărui coleg, participant la actul colectiv de producție, a fost prinsă decorația care ne înzecește dorința de a fi mereu așa. Semne bune anul are și pentru 1988, dar nu anticipăm, pentru că vom afla acest lucru la o altă sărbătoare care se apropie, sfertul de veac al întreprinderii noastre.

— De cîte ori vă întîlnesc sînteți cu zîmbetul pe buze, nu este o haină de lucru, vine din adîncul ființei dv...

— Relațiile perfecte și liniștea căsniciei, înțelegerea afectuoasă cu cei doi copii, îmi dau căldura necesară pentru tot restul zilei. Mă întorc acasă și iară îmi încarc „bateriile". Unii mă strigă Mona-Lisa și zîmbetul meu nu e deloc enigmatic, el vine dintr-o fericită structură solară. Iubesc viața, nimic din ceea ce fac nu mi se pare un efort, ci o necontenită plăcere de a trăi.

CARMEN DUMITRESCU ■

Socoteala continuă

E un om care și atunci cînd rîde taie propozițiile scurte. N-are timp de pierdut, nici viață de risipit. De douăzeci de ani e mereu pe drumuri. De loc e din Bihor și a bătut România dintr-un capăt în altul. Peste tot pe unde a fost a bătut cîte un țăruș. Adică a lăsat un semn. Numai că țărușul său nu e un „țăruș" oarecare. Nu este nici pom. El a ridicat case. Cu asta s-a format ca om, cu asta a prins cheag și cu asta va părăsi barricadele. Nici n-a avut timp de alteeva. A venit, a făcut, a privit cîteva clipe, a plecat mai departe. De familie n-a prea avut timp. Toată viața copiilor a căzut în seama nevestei. Doar că din cînd în cînd, cînd sosea acasă, istovit de atîta muncă și alergătură, mai afla cîte una, că fata a terminat școala, că altă fată a reușit la examen, că alta are întîlnire a doua zi. Asta a fost viața lor. Duminica și „jurnalele" de seară cînd nevasta îi spunea noutățile familiei. Ladislau Suli, maistru la Antrepriza de construcții-montaj ar. 7 este acum unul din oamenii Bucureștilor. Nu numai în sensul domiciliului, ci și în cel al construcției. A ridicat la blocuri prin toate cartierele orașului și continuă să facă asta cu un sentiment al datoriei împlinite, al pîinii cîștigate pe merit. Construirea blocurilor a fost și pedeapsa și bucuria lui de fiecare zi. Cu asta și-a trecut aproape douăzeci de ani de viață. Blocurile i-au dat putere și tot ele l-au îmbătrînit.

— Într-un fel, bucuria mea de anul ăsta seamănă puțin cu cea de anul trecut, cu cea din celălalt și cu toate cele de care-mi aduc aminte. Mai dăm oamenilor niște case. Anul ăsta trecem într-un colț al memoriei încă 240 de apartamente. Dar, spre deosebire de altele, cele pe care le-am predat și le vom mai preda pînă la sfîrșitul anului, mă refer la apartamentele din zona Păcii Sud, sînt tot ce-am făcut noi mai frumos. Sînt apartamente duplex, așezate pe două nivele, cu un finisaj impecabil. Cît ne-am bucurat noi că le terminăm, dar cît se vor bucura familiile mai numeroase care vor beneficia de munca noastră. Unii se vor muta curînd și-n febra instalării vor uita de noi. Dar n-ar fi rău să le cadă ochii pe-o hîrtie și să afle că bucuria lor de sfîrșit de an are în spatele ei munca noastră. Poate că așa aud de mozaicarii lui Constantin Vochescu, de zugravii lui Badea Peleanu sau cei conduși de Arghira Velișcu, de structuriștii conduși de Iosif Peterfi. Să trăiască în liniște și pace, sănătoși și fericiți, dar să nu uite că înainte de a-i bucura pe ei ca locatari, apartamentele acelea au fost și truda și necazul și bucuria noastră.

BOGDAN NISIPOIU ■

Aceeași direcție

Printre vii îngropate ca iarna să n-aibă ac de „cojocul" lor, printre case tuțilate după copaci bătrîni, albi de promoroacă, printre construcții tipice care indică semnele sistematizării, printre căruțe trase de cai care merg la pas și autoturisme care nită de viteza legală, o femeie în miezul vieții reînnoadă vechi cunoștințe. Florica Dogaru, de două luni, este pârtașă, alături de primarul Nicolae Huzuneanu, la fiecare zi din viața comunei Cotești. Din această promovare importantă pentru biografia ei vrea să facă o dată de reținut, deși activistul de partid este obișnuit cu schimbările. Tehniciana din Focșani a luat drumul Bucureștiului, absolvind Academia „Ștefan Gheorghiu", s-a reîntors în oraș, activistă a Comitetului municipal de partid, după cîțiva ani este promovată secretar adjunct cu propaganda în comuna Cotești. Acum a fost depășit momentul cunoașterii problemelor locale și al primelor impresii.

— O schimbare în viața unui activist trebuie să fie un salt calitativ.

Florica Dogaru începe să cunoască procesele prin care se metamorfozează pămîntul, condițiile pe care trebuie să le asigure omul pentru ca via să rodească uimitor. Învață din experiența bătrînilor care privesc cerul și anunță starea vremii pentru următoarele zile, care iau în mînă un pumn de pămînt, îl frămîntă și imediat știu ce-i lipsește. Viața este atît de complexă și în schimbare încît Florica Dogaru care credea că se poate bizui pentru un timp pe solide cunoștințe de economie politică, de politologie, iată că se află iar în fața unui capitol nou.

Alături de primar trebuie să răspundă de recoltele viitoare ale celebrelor vii și de starea materială a podgorenilor. De aceea este pe jumătate îngîndurată pentru că momentul cînd l s-a strîns mîna și i s-a urat succes a trecut, iar acum a rămas singură să parcurgă drumul de la sufletele oamenilor la cuprinderea unei comune care are un loc bine fixat în geografia României.

Mi s-a părut normal, în limitele așteptării, cînd la I.A.S. Cotești, decorat cu Ordinul Muncii Clasa II-a, Florica Dogaru susținea o discuție profesională cu Corneliu Modreanu, economist viticultor cu practică îndelungată. Trebuie să recunosc că era însă o altă persoană activista care acum cîteva luni susținea cu patos marea și vechea dorință a focșănenilor de a avea o trupă stabilă de teatru profesionist. O preocupa atunci, ca pe un cronicar de teatru, repertoriul, actorii, iar acum intrase în meandrele gîndirii cultivatorilor de viță de vie. Participarea Cotești-ului la concursul național de vinuri de la Vaslui, unde în acest an a obținut marea medalie de aur pentru Otonel, alte 8 medalii de aur și argint pentru Fetească Albă, Riesling, Aligoté, Sauvignon, Merlot, sînt subiecte esențiale în agenda ei de lucru.

În paharul elegant, ca o tulpină de plantă tînără, unii dintre noi vor turna, la miezul nopții de separare a anilor, din licoarea cotești-enilor. Închin de-acum un gînd pentru munca lor care vine pînă în casa noastră cu arome și buchete deosebite, pentru Florica Dogaru care într-al patrulea deceniu de viață a schimbat orașul, a luat-o de la cap, păstrînd aceeași direcție de idealuri.

D. CARMEN ■

Copilul și oglinda

Probabil că există o lege a compensației omenești, zice Gheorghe Păun, director al Școlii generale din Crețeni — Vîlcea. Am băiatul cel mare la Ibcou, ceilalți doi sînt la gimnaziu. Eu le predau limba română. Acum vreo doi ani stăteam de vorbă cu soția și ziceam: unu, cel mijlociu este cel mai bun, învață tot timpul, la numai zece, el este cel mai de bază dintre toți. Se închidea în casă și învăța ore în șir și-i mai spuneam să mai lasă și el cu ceilalți copii dar el spunea că să-l lăsăm în pace, că știe el ce face. Cel mai mic era ceva de groază, ne făcea numai necazuri, îi spuseserm soției: dacă ou sîntem cu ochii pe el îl scăpăm din mînă și este în stare să ajungă să ne vîndă pe toți. Sînt profesor de peste douăzeci de ani, știu să educ copiii dar pe cel mic n-am reușit să-l văd cu cartea în mînă. Este foarte inteligent, prinde totul din aer dar nu învață.

În primăvară cel mijlociu a început să mai ciupească un 8, un 9. A început s-o lase mai moale cu învățatul. Lasă că știu eu ce fac, zice el. Fiind director al școlii, anul acesta am avut multe de rezolvat. Am luat cu școala locul trei la gogoși de mătase, am avut o sută de grame de sămînță. Știți ce înseamnă aceasta? Înseamnă că toată școala, profesori și elevi, a trebuit să se organizeze pe trei schimburi pentru a hrăni viermii cu frunze de dud. Odată auzeam: nu mai este frunză. Viermii de mătase nu pot fi amînați. Apoi a venit practica agricolă, noul an școlar a trecut și trimestrul întîi și am descoperit că băiatul cel mic a terminat cu zece. Cum al făcut, l-am întrebat. Păi dacă știu tot? zice el. Am stat de vorbă cu profesorii, măi tovarăși, sîntem colegi, nu-mi favorizați copilul că atunci n-am făcut nimic bun. Nu, zicoau ei băiatul este bun. Într-adevăr, îl văzusem și eu că se închidea în cameră să învețe. Dar nu m-am așteptat să devină brusc atît de serios. Vedeți, bucuriile omului sînt bucurii sufletești. Am stat de vorbă cu soția: vezi, i-am zis, asul-acesta, ca niciodată, nu știm cum a trecut. Alergă încolo, alergă dincolo, rezolvă, caută, tu cu serviciul tău obositor, n-am plecat în nici o parte, n-am ajuns la mare, n-am ajuns la munte, copilul mijlociu nu mai promite ca pînă acum și uite că vine cel mic despre care ziceam că ne vinde pe toți și termină cu zece.

S-a întîmplat ceva cu el, s-a dezvoltat brusc. Acum trei zile vine la mine și zice: tată, dumneata te mai uiți în oglindă? Ce vrei să spui, zic eu. Așa, te mai uiți în oglindă? Păi mă uit în fiecare zi, că mă bărbieresc. Și te uiți cu atenție? Păi sigur că mă uit cu atenție pentru că altfel mă tai. Nu, nu, zice el, lasă asta, te-ai mai uitat să vezi cum arăți? Măi, zic eu, spune ce vrei să spui. Păi spun să te mai uiți și dumneata în oglindă mai cu atenție. Păi de ce să mă uit, ce să văd? Ca să vezi că ai slăbit de tot. Ca să vezi că ai slăbit și să o lași și dumneata mai ușor cu alergatul.

Vedeți ce poate să-mi spună mie copilul meu din clasa a cincea!

VASILE NEAGOE ■

Un gînd ca o lecție

La 51 de ani, maistrul Dumitru Chereches are destule motive să spună că munceșie „de o viață" pe șantiere. Fie că se afla la Ocna Mureș, la Cluj-Napoca, la Oradea ori la Baia Mare ca acum, cînd conduce brigada nr. 4 de instalații electrice și automatizări de la Antrepriza de construcții industriale din localitate (director, ing. Ion Iordache), Dumitru Chereches și-a făcut meseria mereu cu ambiția de a lucra bine, din ce în ce mai bine. Ambiție pornită, la început, din respect pentru cei ce l-au învățat pe el meserie, apoi, din ce în ce mai încărcată de datoria de a nu se dezmînti față de proprii săi „elevi". Cu timpul, a devenit unul din lucrurile normale faptul că era considerat „un om pe care te poți baza", cum zice directorul antreprizei, ca și acela că Dumitru Chereches este azi președintele C.O.M. Pentru cine îl cunoaște mai bine nu este surprinzătoare alegerea pe care o face între momentele de lumină ale anului 1987. „Bucuria cea mai mare? În 20 noiembrie, cînd toată antrepriza noastră a realizat planul anual. De atunci lucrăm în avans. Lucrăm deja în contul anului viitor, dacă vreți. Marile evenimente politice. Conferința Națională a partidului și a 40-a aniversare a proclamării Republicii, pe care am dorit din toată inima să le întîmpinăm cu un succes remarcabil, au dat tuturor oamenilor muncii un bun prilej de a-și onora cu cinste obligațiile pe care le avem și de a răspunde prin fapte, prin calitatea lucrului lor, grijii partidului pentru condițiile noastre de muncă și viață". Are un băiat de 21 de ani, care lucrează ca electrician la aceeași unitate. Dumitru Chereches a avut de multe ori, în viața lui de bun meseriaș, bucuria să-i vadă crescînd — la propriu și la figurat — pe tinerii cărora le-a dus grija. În ultima vreme, o asemenea bucurie se poate spune că-i oferă propriul său fiu. El însă n-a ales pe aceasta. El, care i-a îndreptat pașii băiatului spre meseria sa, desigur că vrea nu numai să lucreze ca el, ci și să gîndească asemenea lui. Și poate că pentru acest fiu este o lecție pe care n-o va uita niciodată alegerea făcută de tatăl său: bucuria colectivă. Aceea care îl cuprinde pe toți oamenii antreprizei și îi leagă cu țara în efortul general pentru mai binele întregii Românii. În spațiul acesta vibrația bucuriei are altă amplitudine și alt timbru. Iar lecția lui Dumitru Chereches privește nu doar felul de a munci, ea țintește mai ales spre felul de a gîndi.

DORIN GHERGHINESCU ■

Să te retragi printr-o victorie

Sfîrșitul de ani i-a colindat inima lui Traian Pavel cu cîteva bucurii. Le-a întîmpinat nu în costum de sărbătoare și cu cravată, ci în halatul lui obișnuit de maistru. A avut întîlnire cu ele la fabrică, la Întreprinderea de utilaj minier din Satu Mare, acolo unde le pregătise sosirea pe parcursul a sute de zile. Împreună cu ceilalți, a reușit să pună în funcțiune noua instalație de oxigen care va asigura nu numai necesarul județului, ci va alimenta și cîteva fabrici din Cluj-Napoca și Zalău. „Cînd a apărut la sticla de nivel prima cantitate de produs ne-am îmbrățișat și băieții au aruncat în sus cu căciulile, cea a lui Ioan Petric rămînînd agățată de apărătoarea tubului cu neon din sala de comandă", zîmbește unei amintiri proaspete maistrul cu vorbă domoală. Au vrut să dedice nașterea acestui nou obiectiv Conferinței Naționale a partidului și aniversării Republicii. Dar ca să facă să pulseze viața în utilaje chiar în zilele premergătoare acestor evenimente, a trebuit să se muncească la turație maximă. „Probele tenologice s-au făcut în 20 de zile în loc de 3 luni, atingerea parametrilor era prevăzută să se realizeze într-o lună, iar la noi capacitatea s-a atins în 6 zile. Am avut mulțumirea că oamenii m-au înțeles din ochi că e necesar să facă mai mult decît sarcinile obișnuite. Lăcătușii Ludovic Török, Cheorghe Ola și ceilalți au sudat toate conductele de cupru, cocoțați pe estacade, pentru a da o mînă de ajutor constructorilor. La pornire a mers șnur, căci compresoriștii Ion Crăciun, Iosif Rodvanschi și toți operatorii știau și sculați din somn unde se află orice ventil sau aparat, căci participasera efectiv la montajul lor. Cînd învingi niște greutăți și satisfacția e mai mare". Traian Pavel a „uitat" lasă să povestească despre ideea lui ingenioasă care a făcut posibilă demararea instalației. Unul din rezervoare nu sosise pe șantier și atunci, maistrul a imaginat o amenajare provizorie scoțînd roțile de la o cisternă și încredințîndu-i rolul ad-hoc de vas. Cînd s-a convins că utilajul în travesti își îndeplinește sarcinile, a pus la coș calculele și schițele făcute în ceas de noapte, păstrîndu-le doar în arhiva lui de suflet. Venit în industria grea din comuna Moftinul Mic nu și-a tratat niciodată profesia ca pe un moft, ci a practicat-o cu cinste și constiinciozitate, simțind-o ca pe un oxigen de viață. Caută să nu arate că e un sentimental, dar se „descoperă" prin orice vorbă și acțiune. „Maistrului Iosif Mayercsac, care nu m-a lăsat să fur meseria, ci mi-a dirijat fiecare pas, nu-i venea să iasă la pensie pînă nu se pornea instalația de oxigen. După 40 de ani de muncă, obosise. Acum, cînd a văzut că lucrurile merg ca ceasul, poate să treacă, așa cum și-a dorit, la fluxul tehnologic de creștere a nepoților pe care-i găsea seara mereu adormiți și în preajma cărora vroia să se afle mai mult timp. E o mare bucurie să poți dărui altora bucurii. În rest, sînt mulțumit că în casa noastră domnește înțelegerea, copiii aduc note bune, nu prea ne ducem pe la doctor și e pace" Traian Pavel poate că a găsit una din rezolvările complicatei ecuații care e fericirea.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Încă un vis

Pe tînărul Ilie State, unul dintre cei șapte mii de oameni ai muncii de la „Electroaparataj" București (întreprindere distinsă cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste), l-am cunos-

Justețea strategiei dezvoltării

Cei 40 de ani de existență ai Republicii, așa cum arată secretarul general al partidului în Raportul prezentat la recenta Conferință Națională, înseamnă o perioadă istorică scurtă. Dar, în acest răstimp, țara noastră a cunoscut mari transformări revoluționare în toate domeniile vieții economice și sociale. „România — se spune în Raport — a depășit înapoierea în care se afla datorită politicii claselor exploatatoare și dominației imperialiste, devenind o țară industrial-agrară, cu o industrie modernă, puternică, organizată pe baza celor mai noi cuceriri ale tehnicii și științei contemporane, cu o agricultură socialistă în plin progres, cu o puternică dezvoltare a științei, învățământului, culturii, a bunăstării materiale și spirituale a întregului nostru popor." Desigur, sînt multe aspectele care ilustrează creșterea bunăstării în ambele ei laturi : peste 82 la sută din populație locuiește în case noi ; chiar considerat ca amănunt — față de tabloul mare al celor 40 de ani — este un „amănunt" semnificativ acela că în actualul cincinal se prevede construirea a 750 000 de locuințe. Iar, dacă ne gîndim la dotarea interioară a locuințelor, ajungem la alt amănunt semnificativ în ce privește nivelul de trai, acest nivel fiind în legătură directă cu mobila, mașina de spălat, televizorul, frigiderul și aragazul, faianța din bale și telefonul, casetofonul, ceasul electronic de la mîna copilului etc. Lichidarea analfabetismului, ridicarea nivelului general de cultură au avut efecte adînci asupra generațiilor care s-au născut după proclamarea Republicii. Azi nu pare decît normal tot ce avem, precum și că dorim să avem mai mult. Dar ca toate acestea să fie posibile a fost nevoie de ctitoriile solide ale vieții întemeiate în acești 40 de ani. Fără această uriașă temelie n-am putea clădi, în continuare, o viață și mai bună.

Anual se tipăresc peste 3000 de titluri de carte, în peste 66 de milioane de exemplare. În marele tablou de care aminteam, fiecare din aceste lucruri poate fi socotit un amănunt. Dar, semnificativ ! Proporțiile realizărilor cu profunde implicații în viața socială, care funcționează ca niște pîrghii la ridicarea nivelului de trai material și spiritual dovedesc justețea strategiei de dezvoltare a României elaborate de partid, înțelepciunea întregii politici a partidului care a angajat și conduce Republica pe calea construirii socialismului și comunismului.

DORIN GHERGHINESCU ■

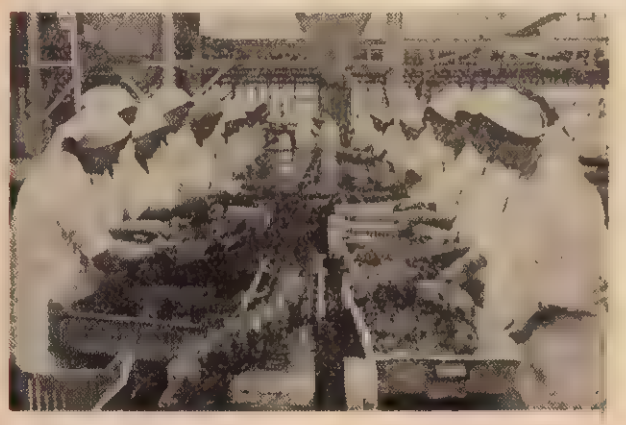

cut deunăzi în postura de membru al unei active echipe de control obștesc. De profesie matrițer, el venise punctual la întîlnirea cu bunul său prieten și coleg Ion Dobrin. Aveam să aflu că sînt niște oameni desăvîrșiți din toate punctele de vedere, că amîndoi sînt adevărate exemple demne de urmat atît în activitatea obștească și productivă, cît și în viața de familie. Cel mai mult m-au impresionat atunci la ei calmul și intransigența, cinstea și corectitudinea, priceperea dovedită în tot și în toate. Poate că tocmai de aceea mi-au rămas la inimă ca prieteni buni, adevărați.

L-am sunat pe Ilie State mai alaltăseară. Mi-a răspuns chiar el.

— Ei, ce mai face prietenul meu, matrițerul ? l-am întrebat.

— Mulțumesc de întrebare, ce să facă ?! Bine, chiar foarte bine. Tocmai ieșisem din baie...

— Prietenul nostru Ion Dobrin zice că nu mai ești matrițer... e adevărat ?

— Așa, așa e precum spune. Am fost de curînd promovat. Știți că v-am mai spus-o și eu... După ce am terminat școala profesională, am tras la șaibă, cum s-ar zice, aproape zece ani neîntrerupți. Am urmat apoi școala de maiștri, tot în specialitate, și iată că, recent, doar cu puțin timp înainte de Conferința Națională a partidului, un vis al meu mai vechi s-a împlinit. Conduc acum, în calitate de maistru, o formație de lucru, alcătuită din 30 de oameni destoinici.

— Felicitări și... la mai mare !

— Ehei, dar nu-i deloc ușor ! E drept că mi-a sporit frumos destul de binișor și retribuția, însă și răspunderea e acum mult mai mare. E una să răspunzi doar de tine și de lucrul tău și alta-i să răspunzi de 30. Sper să-mi îndeplinesc totuși cu cinste misiunea.

— Nici nu mă îndoiesc. Și ce lucrați în fond ?

— Tot matrițerie, diferite piese și subansamble pentru aparataj electric. Planul anual l-am realizat și chiar depășit. La fel și planul de beneficii.

— Încă un prilej de bucurie... pentru dumneata și familie.

— Anul acesta pe care-l încheiem peste doar cîteva zile, am avut, într-adevăr, vizavi de unele mici și inerente necazuri, am avut parte, repet, și de satisfacții mari, de bucurii. Cea mai mare n-a fost însă nici achitarea costului noului autoturism pe care ni l-am cumpărat acum doi ani, nici chiar promovarea mea în funcția de maistru... nici retribuția sporită.

— Mă intrigi de-a dreptul. Care e, totuși, marea dumitale bucurie pe anul 1987 ?

— Fetița mea, Elena, a luat examenul de admitere la liceul pedagogic ! Au fost peste cinci sute de candidați și numai optzeci de locuri. Sînt nespus de bucuros că peste patru ani fata mea cea mare va ieși învățătoare. Să înveți copii e o îndeletnicire dintre cele mai nobile pe care atît eu cît și întreaga mea familie a dorit-o și o dorește din tot sufletul.

Ce era să mai spun ? ! Sincer, l-am urat maistrului matrițer sănătate, noi și tot mai mari împliniri în anul ce vine.

MIHAI S. ■

Interviu amînat...

Victor Rebenciuc este cunoscut și de cine nu-l cunoaște personal. L-am văzut din fotoliul de spectator, schimbîndu-și armele seducției de la O'Neill la Marin Preda, și am stat la un pas de el pentru că microfonul ne-a apropiat.

Anul acesta îl așază în constiința publică prin marea sa creație, Ilie Moromete, din filmul lui Stere Gulea.

— O satisfacție întîrziată pentru că este munca anului 1986. Bucuria mea este deplină pentru că am jucat o partitură scrisă cu litere de aur, de un maestru al literaturii române.

Este adevărat, dar am văzut partituri mari modest ajunse pe ecran. Izbînda lui Victor Rebenciuc este deplină pentru că filmul, în ansamblul lui este o mare izbîndă. Îmi amintesc acum de drumul plin de speranțe, pe care l-am făcut în satul Talpa din Teleorman, în prima zi de filmare. Turna cu găleata, de un șir de zile. Pînă la locul ales a fi gospodăria lui Moromete, echipa de la Buftea înota prin bălți. Am urmat-o, luîndu-mi rămas bun de la eleganții mei pantofi. Nu era nici o speranță că se va putea auzi profesionalul cuvînt „motor". Victor Rebenciuc, cuprins de solemnitatea momentului, nu se dezmintea. La ora anunțată, îmbrăcat în costumul lui Moromete, era pe prispa gospodăriei, cu gesturile și vocabularul de acolo. Am aflat că mergea la secerat ca să observe fiecare aplecare și răsucire a țăranului pentru ca mișcarea actorului, pe ecran, să fie a unui secerător. În dimineața aceea avea o crispare neobișnuită, spunea că nu găsise linia și gestica rolului. M-a aminat cu interviul pentru că nu-l vedea, în detaliile care dau autenticitate, pe vestitul țăran cu a cărui identitate trebuie să se... identifice. Am plecat din Talpa fără să-i pot face să se răzgîndească pentru că Victor Rebenciuc nu începe ceva pînă nu este convins că se află pe drumul cel bun. Mica librărie din sat vinduse romanul pînă la ultimul exemplar, care pînă atunci fusese citit doar de învățător și agronom. Acum toată suflarea din Talpa cunoștea subiectul, toți sătenii veneau la actor să-i întilnească pe Moromete. Erau primele semne ale credibilității de pe ecran pentru că nimeni nu i se adresa cu „tovarășe Rebenciuc", ci numai cu „nea Moromete".

— Mi-ați rămas dator de-atunci un interviu, nu e bine să încheiem anul cu conturi deschise.

— Am terminat filmările, la „Secretul armei secrete", în regia lui Alexandru Tatos, repet pentru Televiziune „Stîlpii societății" de Ibsen. Restul e așteptare...

— Dar nu v-ați referit deloc la teatrul în care sînteți unul din stîlpii lui de nădejde...

— Din păcate nu mi-a rezervat nici o bucurie în acest an. Sper într-un mare rol, pe care să-l joc acum, cînd împlinesc 55 de ani, l-am propus directorului teatrului, pentru că sînt în momentul pe care eu îl socotesc cel mai potrivit. Constat cu mîhnire că teatrul nostru nu-și mai folosește intens valorile. Se montează prea puține spectacole care să ofere tuturor colegilor măsură posibilităților lor. Dar eu sper, pentru că vreau să-mi leg, în continuare, numele de renumele teatrului Lucia Sturdza Bulandra.

CARMEN DUMITRESCU ■

Împlinirile unui țăran din Gîrbovi

După ce prezică din capul locului că marea familie a comunei, adică unitatea în care lucrează, a fost distinsă de două ori cu înaltul titlu de Erou al Muncii Socialiste, Nedelcu Necula din C.A.P. Gîrbovi adăugă cu mîndria și hotărîrea omului stăpîn pe sine :

— În anul pe care îl vom încheia foarte curînd, cu toate că n-a fost cel mai prielnic, am obținut totuși producții bune. Per hectar am scos în medie la grîu în jur de 7 500 kg, la porumb, 7 700, la floarea soarelui, 3 755 kg... La orz, în schimb, am bătut recordul...

— Cam cît s-a obținut la orz ?

— 8 262 în medie la hectar pe întreaga suprafață !

— Pe total C.A.P. știți cam la cît se ridică valoarea producției globale ?

— La aproape o sută de milioane de lei.

— Dar valoarea unei norme convenționale ?

— Între 82 și 86 lei. Spre bucuria mea și a celor aproape 1 400 de consăteni care lucrează în cooperativa agricolă de producție, și în acest an munca ne-a fost bine răsplătită. Am primit între 500—700 kg de grîu și porumb, în funcție de normele efectuate, iar lunar în jur de 2 000 de lei bani gheață. Unii, cei mai harnici, au scos chiar și mai mult, conform principiului socialist de retribuire a muncii în C.A.P.

— Dumneavoastră unde lucrați efectiv ?

— În sectorul prestări servicii și mică industrie din cadrul cooperativei agricole de producție. Sînt șeful atelierului mecanic.

— Care v-au fost împlinirile în anul '87 ?

— Cele pe care deja vi le-am spus, adică producțiile mari obținute, faptul că la orz, de pildă, întrunim criteriile pentru acordarea înaltului titlu de Erou al Noii Revoluții Agrare, că în curînd întreaga noastră suprafață de teren arabil va intra în marele sistem de irigații ce se finalizează la ora actuală în județul nostru, Ialomița. Apoi, vin marile producții animaliere și legumicole.

— Dar pe planul satisfacțiilor strict personale ?

— Mi-am îndeplinit și depășit substanțial planul în sectorul în care lucrez în calitate de membru cooperator. Contractele de produse animaliere mi le-am onorat printre primii ; tot prin contracte ferme cu statul mi-am valorificat și surplusul de tomate timpurii și de legume obținute din solarul propriu. Cu veniturile obținute prin munca mea și a soției mele, am izbutit să-mi termin finisajul la casa asta mare pe care o vedeți. Sînt bucuros că băiatul cel mijlociu, Vasile, cel care are în grijă cele 4 000 de oi ale cooperativei, și-a terminat și el de construit anul acesta casa cu etaj (pe care sper că ați și admirat-o cînd ați trecut spre primărie), că nevastă-sa, adică noră-mea, a născut chiar astăzi un copil... Nici nu știu bine ce-i : băiat sau fată ? Vestea asta mare, de bucurie, nici n-am prea înțeles-o eu bine. În fapt, fie ce-o fi, băiat sau fată, copilul e binevenit. E al patrulea nepot al meu, născut azi, 19 decembrie 1987.

— Să vă trăiască, și la mai mulți !

— Păi, stați că încă n-am terminat. Fiul meu al mai mare, Ion, a ieșit inginer și lucrează la o mare întreprindere din Tîrgoviște, are casă la bloc, are nevastă și copii, iar Marian, al mai mic de tot, e militar în termen, urmează ca în primăvară să se libereze din armată. Și asta din urmă e tot un băiat cuminte, are liceul agroindustrial și de abia aștept să vină acasă. Pentru el am făcut toate astea și sper să fie un bun membru cooperator, care să ducă mai departe, peste timp, faima țăranilor cooperatori din Gîrbovi.

MIHAI STANESCU ■

Un an n-a adus doar cîteva fire albe la tîmplele bărbaților cărunți ci și o sumedenie de bucurii simple care de fapt sînt bucuriile esențiale ale vieții noastre. Fiecare s-a bucurat pe măsura muncii sale și, în cele din urmă, bucuria țării nu este decît o sumă a bucuriilor trăite de toți fiii ei. Marile realizări ale acestui an au intrat deja în sufletele oamenilor ca fapte din propriile lor biografii și vor deveni peste ani amintirile frumoase petrecute în anul 1987.

• Sesizări, propuneri, soluții — un dialog fructuos între cetățeni și autorități •

Ne-am propus ca în cuprinsul acestei pagini — din ultimul număr al revistei noastre din acest an — să inserăm în exclusivitate cîteva dintre răspunsurile primite la redacție din partea diverselor foruri și instituții cărora ne-am adresat în vederea soluționării propunerilor și cererilor formulate de cetățeni, subliniind astfel din nou, în mod concret, grija manifestată permanent, cu orice prilej, față de oameni și aspirațiile lor.

■ „În scrisoarea semnată de Nicolae Capotă din Galați, bl. W 8, apart. 9, Microraion 39 B — se subliniază în răspunsul **Consiliului popular județean Galați** — petentul semnala unele deficiențe existente în activitatea personalului unității nr. 39, aparținînd întreprinderii comerciale de stat „Alimentara" Galați. Cu prilejul verificărilor efectuate s-a constatat faptul că unele dintre aspectele relatate se confirmă, motiv pentru care vinzătoarele Crăciun Antița și Lupu Ferlanda au fost puse în discuția colectivului de muncă pentru atitudine incorectă avută față de cumpărători, dîndu-li-se un ultim avertisment, în sensul că la prima abatere vor fi excluse din rîndul oamenilor muncii din această întreprindere".

■ Primim din partea **Consiliului popular județean Neamț**: „Restituindu-vă scrisoarea adresată dumneavoastră de Mariana Epure din Piatra Neamț, Str. Fermelor nr. 9, bl. 9, sc. A, apar. 18 — prin care solicită sprijin în vederea obținerii unui apartament cu două camere — vă informăm cu acest prilej că Florin Epure, soțul petiționarei, om al muncii la Combinatul de fibre sintetice Săvinești, nu este înscris pe tabelul de priorități pentru anul 1987, întrucît s-a încadrat la acest combinat după ce tabelele erau întocmite și depuse la I.J.G.C.L. Neamț și la Consiliul popular municipal Piatra Neamț. Discutîndu-se cu tov. F. Epure, i s-a recomandat să depună la locul său de muncă o cerere pentru obținerea unei locuințe și pentru a i se stabili prioritatea pentru anul 1988. Pînă la soluționarea definitivă a cererii, Comitetul oamenilor muncii din Combinatul de fibre sintetice Săvinești a hotărît, însă, să i se acorde un spațiu de locuit mai bun în blocul 41 C, situat pe Str. Bihorului, bloc aflat în proprietatea combinatului".

■ **Ministerul Sănătății — Direcția asistență medicală**, referindu-se la scrisoarea semnată de Dumitru Negoiță, om al muncii la Întreprinderea de tractoare și mașini agricole „7 Noiembrie" din Craiova, care solicită unele lămuriri privind avizarea integrală a certificatelor de concediu medical eliberate de unități sanitare din județele Brăila și Galați, ne comunică: deoarece D. Negoiță își desfășoară activitatea atît la Întreprinderea de tractoare și mașini agricole din Craiova, cît și în județele Brăila și Galați, ca delegat permanent al acestei întreprinderi, certificatele de concediu medical eliberate de Spitalul din Galați și de Dispensarul policlinic nr. 2 din Brăila pot fi considerate ca fiind eliberate după locul de muncă și avizate integral, pe toată perioada incapacității temporare de muncă, de către medicul întreprinderii de care aparține. În acest sens au fost transmise dispoziții și Direcției sanitare județene.

■ **Direcția de telecomunicații a municipiului București — Secția de exploatare urbană și radiolocare** ne răspunde în legătură cu sesizarea Anei Athes din București, Str. Viișoarei nr. 8, Sect. 1, prin care semnatara contestă sumele facturate pentru prestații adiționale în contul postului său telefonic, că verificîndu-se în mod amănunțit aspectele relatate, s-a constatat că sesizarea abonatei este întemeiată. Drept urmare, s-a dispus scăderea sumei de 742 lei, sumă care va fi scăzută din cont.

■ În prag de an nou, o veste bună și pentru Maricica Năstase din Măicănești, județul Vrancea, care ne-a solicitat sprijinul în vederea reîncadrării în muncă, în aceeași unitate de unde și-a întrerupt activitatea pentru îngrijirea celor 4 copii ai săi. Așadar, **Direcția sanitară a județului Vrancea** ne-a informat în aceste zile că pentru soluționarea cererii sale, prin dispoziția nr. 308/1987 a fost încadrată, conform pregătirii, ca soră medicală la secția medicală din Măicănești. Odată cu reluarea activității îi dorim succes și sănătate!

■ **Inspectoratul General al Miliției — Direcția judiciară**: „La adresa dumneavoastră nr. 9394/1987, privind scrisoarea cetățeanului Gheorghe Grada din comuna Tîrnova nr. 192, județul Arad, referitoare la dispariția fiicei sale Grada Elena-Steluța, vă comunicăm că minora a fost găsită și încredințată familiei".

Mai sînt și copii năzdrăvani!

■ **Consiliul popular al Sectorului 3 — București**, dînd curs sesizării formulate de Maria Matei, Str. Satelitului nr. 21, ne transmite că: „În urma verificărilor întreprinse de către organele noastre tehnice și de control s-a constatat că cetățeanul Cătălin Tache, domiciliat pe Str. Satelitului nr. 19, a construit într-adevăr un adăpost pentru animale fără o aprobare prealabilă, încălcînd astfel prevederile Decretului nr. 144/1958. În această situație, susnumitul a fost sancționat cu amendă contravențională, conform H.C.M. nr. 2490/1969 și somat să desființeze construcția".

■ Din partea **Consiliului popular județean Caraș-Severin — Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale** primim un răspuns favorabil și pentru Elisabeta Diaconu din orașul Caransebeș, Str. Țarinei, bl. B 6, sc. E, et. 4, apart. 20: „Referitor la scrisoarea adresată de dumneavoastră revistei „Flacăra", vă comunicăm că prin decizia 86099/1987 cuantumul pensiei la care aveți dreptul a fost rectificat, iar suma care reprezintă diferența de bani cuvenită o puteți încasa imediat. Ne cerem scuze pentru omisiunea de a vă comunica despre această plată la timpul cuvenit".

■ Spicuim din răspunsul primit din partea **Consiliului popular al municipiului Galați**, în legătură cu scrisoarea semnată de Vasile Mușală din același municipiu, str. Războieni nr. 154: „În urma verificărilor efectuate s-au constatat următoarele: cetățeanul V. Mușală este încadrat la Șantierul Naval Galați, din anul 1975, în funcția de sudor, iar în anul 1985 s-a adresat conducerii unității pentru a fi sprijinit în vederea obținerii unui apartament care să satisfacă nevoile familiei sale. Comisia socială a secției în care lucrează, după ce s-a deplasat la domiciliul său, i-a propus pe un loc, cuprins în lista de priorități, care nu i-a permis însă să beneficieze de un apartament. În urma contestației depuse de petiționar, pentru a grăbi soluționarea situației, unitatea i-a propus să ocupe provizoriu un apartament cu confort redus — pe care îl avea la dispoziție la acea dată — dar V. Mușală a refuzat. La data primirii scrisorii, însă, unitatea a primit o cotă de locuințe, iar familiei Mușală i-a fost repartizat un apartament cu trei camere, situat în blocul E 3 din Cartierul Micro 20".

■ **Ministerul Sănătății — Direcția asistență medicală** precizează pentru Valentin Mihai din Capitală, str. Comuna din Paris nr. 16—18, Sect. 1, om al muncii la Întreprinderea de țevi „Republica": „Drept răspuns la scrisoarea dumneavoastră, vă informăm că s-a avizat — după consultul efectuat de o echipă de specialiști de înaltă calificare — să fiți internat în Spitalul clinic „Grivița" unde vi se va acorda asistența medicală necesară".

■ **Procuratura Generală a R.S.R. — Direcția judiciară pentru cauzele civile**: „La adresa dumneavoastră nr. 4251/1987 referitoare la scrisoarea petiționarului Stănciulescu Fănel din Caracal, str. Pictor Grigorescu nr. 1, județul Olt, vă facem cunoscut că aspectele sesizate au fost examinate și constatîndu-se că sînt întemeiate, s-a declarat recurs extraordinar, care a fost trimis Tribunalului Suprem, pentru judecare. De asemenea, s-a suspendat și executarea hotărîrii pînă la judecarea recursului extraordinar".

■ „În scrisoarea sa, Mirela Hobjilă din Rîmnicu Vîlcea, Str. Matei Basarab nr. 2, bl. A 3, sc. A, apart. 36, relatează că pînă în prezent a lucrat în mai multe întreprinderi fără a beneficia de contract de muncă pe durată nedeterminată, exprimîndu-și dorința de a fi încadrată permanent într-o unitate de pe raza județului Vîlcea — se subliniază în răspunsul primit din partea **Consiliului popular al municipiului Rîmnicu Vîlcea**. Pentru a-i acorda sprijin în soluționarea acestei situații, s-a luat legătura cu Direcția pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale care i-a oferit posibilitatea de a opta pentru un post, fie la Întreprinderea de stofe pentru mobilă din Horezu, fie la Întreprinderea de ață din Rîmnicu Vîlcea, petiționara declarîndu-se astfel mulțumită asupra modului de rezolvare a scrisorii".

■ **Consiliul popular municipal Piatra Neamț**: „Restituindu-vă scrisoarea nr. 9369/1987, adresată dumneavoastră de Cosmin Bretcanu din Piatra Neamț, str. Ion Creangă nr. 4, prin care acesta sesizează unele deficiențe care se manifestă în activitatea librăriilor din municipiul nostru, vă informăm că din cercetările întreprinse au rezultat următoarele: se confirmă faptul că s-a practicat vînzarea condiționată a unor cărți, practică ce a fost sistată de către Centrul de librării al județului Neamț, prin decizia nr. 5 din 26.08.1987, care sancționează material aceste fapte. Cu acest prilej, s-au purtat discuții atît cu petentul, cît și cu șefii unităților de desfacere și directorul Centrului de librării, stabilindu-se măsuri care să evite pe viitor perpetuarea unor asemenea practici ilegale."

■ În vederea soluționării scrisorii semnate de Nicolae Ioniță din Ploiești, str. Mihai Eminescu nr. 28, bloc „Gioconda", sc. A, apart. 27, ne-am adresat **Direcției județene de poștă și telecomunicații — Prahova**, care ne trimite pentru N. Ioniță următorul răspuns: „Analizîndu-se situația cererii dumneavoastră în raport cu cererile de instalare a unor posturi telefonice din același bloc, cu vechime mai mare și în funcție de condițiile tehnice existente, s-a constatat că prin desființarea postului unui abonat din zonă și prin executarea unor lucrări de reorientare a unor posturi telefonice, condițiile tehnice permit în prezent instalarea postului solicitat de dumneavoastră, prin urmare — cererea v-a fost aprobată. În ceea ce privește nemulțumirea dumneavoastră referitoare la faptul că un însemnat număr de locatari ai blocului, mutați odată cu dumneavoastră, au beneficiat de posturi telefonice încă din anul 1978, vă informăm că aceștia au fost abonați care au solicitat mutări de posturi, sau au depus cereri de instalări la vechiul domiciliu încă din anii 1975—1978, vechimea rămînînd valabilă și pentru noua adresă."

■ În urmă cu cîtva timp ne scria Maria Ciobancă din comuna Săbăoani, județul Neamț, o tînără fată aflată într-o situație deosebită, cerîndu-ne să-i acordăm sprijin în vederea încadrării sale într-o activitate utilă. Și iată ce ne răspunde **Direcția județeană Neamț pentru probleme de muncă și ocrotiri sociale**: „Petenta, în vîrstă de 21 de ani, este absolventă a școlii speciale a Ministerului Muncii, calificată în meseria de electromecanic. Datorită deficiențelor motorii pe care le prezintă nu se poate deplasa singură. Pentru a-i facilita încadrarea la un loc de muncă ce nu presupune eforturi de deplasare, s-a luat legătura cu Consiliul popular al comunei Săbăoani și s-a stabilit să fie repartizată la secția de lavete, care își desfășoară activitatea pe lîngă acest consiliu popular." Le mulțumim pentru înțelegere tuturor oamenilor buni care au ajutat-o și o vor ajuta și de acum înainte pe Maria Ciobancă!

■ „În legătură cu sesizarea adresată dumneavoastră de Gligor Moldovan, domiciliat în comuna Fărău, sat Heria nr. 170, județul Alba — se menționează în răspunsul primit de noi din partea **Procuraturii județului Alba** — vă înștiințăm că, prin rezoluția dată în dosarul 1313/P/1987, învinuitul Opriș Beni a fost scos de sub urmărire penală și ca o consecință, s-a dispus Centrului de vinificație Ocna Mureș, aparținînd Întreprinderii viei și vinului Alba, restituirea tuturor cantităților de produse date în păstrare. În cauza la care s-a referit, petentul a avut numai calitatea de martor. Verificînd dacă a fost executată dispoziția privind restituirea bunurilor, s-a constatat că aceasta a fost executată."

■ **Ministerul Industriei Ușoare — Direcția organizare, control, personal, învățămînt, retribuire**: „Urmare adresei dumneavoastră privind cererea de transfer de la Întreprinderea Filatura de bumbac Murgeni la I.T.U.C. Rovinari formulată de Florea Popa din comuna Urzicuța, județul Dolj, vă facem cunoscut că s-a discutat cu conducerea întreprinderii Filatura de bumbac Murgeni, care a fost de acord să-i aprobe petentului cererea respectivă. Urmează ca acesta să se prezinte la unitate în vederea întocmirii tuturor formalităților necesare."

● **Consiliul popular al Sectorului 3 — București**: „Urmare scrisorii nr. 1228 A/1987, adresată dumneavoastră de către Ioan Cicerone Berechet, al cărui imobil situat pe Strada Bradului nr. 12 a fost demolat datorită lucrărilor de sistematizare din zonă, scrisoare prin care acesta solicită repartizarea unei locuințe, vă informăm că prin comunicarea nr. 6197/1987, lui I.C. Berechet i s-a făcut cunoscut că i-a fost repartizată garsoniera nr. 7 din blocul P 30, situat pe Aleea Avrig nr. 16".

Pagină realizată de
CONSTANTIN BALACCIU ■

Peste numai cîteva zile vom păși într-un nou an. Un an pe care cu toții ni-l dorim să fie la fel de rodnic și de bogat în împliniri, așa cum s-a dovedit a fi și „vechiul" an 1987, căruia îi datorăm multe din izbînzile noastre. Un an în care gîndurile și speranțele noastre se îndreaptă către acele culmi spre care ne călăuzește fruntea senină a președintelui nostru, omul căruia îi sîntem datori și recunoscători, între altele și pentru că ne îndeamnă și ne invită în permanență să dăruim oamenilor tot binele din noi. Un an în preajma căruia cu responsabilitate, cu demnitate și curaj ne angajăm să fim părtași la noi și măreațe înfăptuiri, spre propășirea necontenită a țării.

Cu prilejul Anului Nou, tuturor cititorilor și colaboratorilor noștri le transmitem tradiționala urare „LA MULȚI ANI!"

Poșta redacției

Florea Duțu — Tîrgoviște: Prevederile Decretului 256/1984, referitoare la contractarea locuințelor proprietate personală, executate cu sprijinul statului, prin credite și execuție, precum și la vînzarea locuințelor din fondul locativ de stat, sînt aplicabile tuturor contractelor încheiate începînd cu 11 iulie 1982. ● **Sultana Nicolae — București**: Nefiind vorba de pagube produse avutului obștesc, executorul judecătoresc nu are obligația de a-i urmări din oficiu pe debitori, ci numai la cererea creditorilor. Adresați-vă Judecătoriei Zalău în vederea întreruperii termenului de prescripție. ● **Dobre Ion — București**: Nominalizarea persoanelor care pot fi încadrate în grupele I și II de muncă se face de către Biroul executiv al Consiliului oamenilor muncii din unitate, împreună cu comitetul sindicatului, în cadrul numărului de persoane stabilit anual și ținîndu-se seama de condițiile concrete de muncă. ● **Tudosie Marin — București**: În conformitate cu Legea 1/1985 (art. 32, 36, 48), aveți obligația de a achita contribuția bănească și de a efectua contribuția prin muncă în localitatea în care locuiți efectiv și vă desfășurați activitatea. ● **Herdeș Marin — : Iași**: Conform H.C.M. 1050/1962 republicată în Buletinul Oficial nr. 58/1967, personalul muncitor care urmează învățămîntul superior — cursuri serale — beneficiază pentru pregătirea examenelor în vederea promovării fiecărui an de studii, de cîte un concediu fără plată de pînă la 30 zile calendaristice. Față de aceste dispoziții legale, în situația repetării unui an de studii, nu se mai acordă acest drept. ● **Văduva A. Ilie — sat Oltișoru, com. Găneasa (Olt)**: Propunerea de pensionare pentru invaliditate se face de către spitalul teritorial care asigură asistența medicală persoanei în cauză. ● **Lovrin Eugen — Galați**: Meseriile însușite în timpul stagiului militar se iau în considerare dacă au fost absolvite pe bază de certificat de calificare sau adeverință model. ● **Balea Simion — satul Buninginea, com. Ciuruleasa (Alba)**: Problema este de competența instanței de judecată. ● **Cătană Cornel — Baia de Arieș**: Trimiteți cererea întreprinderii respective. Și nu mai folosiți inițialele. Nu știm ce înseamnă toate. ● **Barat Ion — Miercurea Ciuc**: Ce sfat să vă dăm? Să fiți disciplinat la locul de muncă! ● **Zăgan Dobre — localitatea Țepeș-Vodă (Brăila)**: Trimiteți poeziile dv. unei reviste literare, eventual aceleia pe care o citiți mai des (ca „tînăr poet", probabil **Luceafărul**). Ne permitem să vă spunem, totuși, că, dacă în versurile dv. se poate „identifica un alt stil și un alt suflu nemaivăzut pînă acum la nimeni", nu înseamnă că acestea sînt și valoroase. ● **Sbirnaure Nicolae — com. Tismana (Gorj)**: Reveniți cu o nouă scrisoare în care detaliați problema. ● **Tuturor corespondenților și cititorilor acestei rubrici**: La mulți ani, împliniri și să ne scrieți numai de bine!

REGHINA VÂRVICI ■

● „Flacăra" nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cît mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi. Audiențele se țin zilnic între orele 11—14.

O realitate sumbră a lumii contemporane: șomajul. Va fi 1988 un an mai norocos pentru ei? Pe o mare parte a planetei, perspectivele continuă să fie sumbre

● Și în deceniul viitor, numărul șomerilor din R.F.G. va depăși cifra de două milioane, a apreciat, într-o declarație recentă H. Franke, președintele Oficiului federal pentru problemele muncii. Cel mai îngrijorător fenomen, a spus el, îl va constitui în continuare problema șomajului pe termen lung. În prezent, numărul celor care caută de peste doi ani un loc de muncă, se ridică la 320 000, iar al celor care nu au de lucru de peste un an se apropie de 700 000, a precizat H. Franke.

● Specialiști de la Institutul austriac de cercetări economice apreciază că, anul viitor, rata șomajului va atinge în Austria cele mai înalte niveluri din ultimii 35 de ani. Potrivit datelor publicate de presa austriacă, se vor înregistra circa 182 000 de șomeri, ceea ce reprezintă 6,2 la sută din totalul populației active.

● Într-un document elaborat de reprezentanți ai sindicatelor și ai unor grupuri care militează pentru dreptate socială în Canada se afirmă că în prezent 8,5 la sută din totalul forței de muncă, adică 1,1 milioane de persoane, sînt lipsite de un loc de muncă. Documentul, dat publicității, luna aceasta la Montreal, scoate în evidență polarizarea tot mai evidentă a bogăției pe de-o parte, și a sărăciei, pe de alta, în societatea canadiană unde patru milioane de cetățeni trăiesc sub limita sărăciei.

● Britanicii în vîrstă de peste 40 de ani în căutarea unui loc de muncă nu mai au aproape nici o șansă de a găsi o slujbă, se arată într-o analiză elaborată de Institutul pentru problemele de personal din Londra asupra ofertei de locuri de muncă a firmelor din Marea Britanie. Jumătate din aceste oferte prevăd limită de vîrstă și în 88,5 la sută din cazuri aceasta este pînă la 40 de ani. Doar în cazul a 2,5 la sută din oferte, cei în vîrstă de peste 46 de ani au o șansă de a găsi un loc de muncă, indică institutul britanic.

● Comisia federală a Uniunii Sindicatelor vest-germane (DGB) a dat publicității o declarație la Düsseldorf, în care cere o schimbare a politicii economice a R.F. Germania, în primul rînd în domeniul combaterii șomajului. În document se arată: „În prezent sînt înregistrați oficial peste două milioane de șomeri. Dreptul lor la muncă este încălcat. Tinerilor li se refuză exercitarea dreptului la muncă și la șanse egale de instruire. Regiuni și ramuri economice întregi sînt marcate de criza economică".

Dreptul la muncă – dreptul omului la existență

O fantomă bîntuie țările occidentale, fantoma șomajului. Speriați, oamenii încearcă să fugă din fața ei, conștienți fiind că lipsa unui loc de muncă înseamnă catastrofa socială și economică pentru ei și familiile lor, aruncarea lor, uneori irevocabilă, în rîndurile grupului de paria reprezentat de cei fără slujbă. Odată cu criza economică, cu agravarea ei, ajutoarele sociale se reduc, tot mai puțini fiind cei care beneficiază de ajutorul de șomaj, care, în cele mai multe cazuri, abia asigură supraviețuirea de pe o zi pe alta. Dar, în pofida continuei înrăutățiri a situației maselor muncitoare, oamenii politici occidentali nu se grăbesc să ia măsurile ce se impun pentru asigurarea dreptului la muncă, drept fundamental al omului. Declarațiile optimiste nu lipsesc, fireste. Dar, speranțele exprimate la fiecare sfîrșit de an că următoarele 12 luni vor consemna o îmbunătățire a pieței muncii sînt dezmințite de fapte. Dimpotrivă, armata șomerilor crește. Astfel, statisticile oficiale demnostrează că în cele 24 de țări membre ale Organizației pentru Cooperare Economică și Dezvoltare (OECD), din care fac parte statele vest-europene, S.U.A., Canada, Australia și Japonia, numărul șomerilor a sporit de la 16,3 milioane în anul 1979 la peste 31 de milioane în prezent. În această cifră nu sînt cuprinși, însă, și cei care au renunțat la căutarea unui loc de muncă, după ani și ani de eforturi zadarnice. Estimările arată că dacă s-ar adăuga și aceștia, cifra reală a șomerilor s-ar ridica la 40–50 milioane de persoane.

La începutul anului în curs, în țările membre ale Pieței comune vest-europene, numărul șomerilor depășise 17 milioane, iar între timp situația s-a agravat. Uneori, așa cum arată sindicatele, oficialitățile manipulează cifrele reale. De exemplu, Oficiul belgian pentru problemele de muncă de la Bruxelles a publicat o statistică potrivit căreia în luna martie 450 000 de belgieni erau în căutare de lucru. Dar, în această statistică nu au fost incluși cei 85 000 de șomeri în vîrstă de peste 50 de ani. Situația este similară și în alte țări capitaliste occidentale.

Tineretul constituie una dintre categoriile cele mai afectate de fenomenul șomajului. La sfîrșitul lunii martie, de pildă, în Spania, erau înregistrați 2,98 milioane șomeri, ceea ce reprezintă cu 6,2 la sută mai mult decît în aceeași perioadă a anului trecut. Peste 43 la sută din șomeri sînt tineri în vîrstă de pînă la 25 de ani. Și în Italia întîlnim o situație asemănătoare. În primul trimestru al acestui an, 2,6 milioane de italieni nu aveau o slujbă, adică 11,1 la sută din populația activă a țării.

În ultimul timp a sporit numărul celor care nu au un loc de muncă de mai multă vreme, deci nevoiți să suporte toate consecințele grave ce decurg din această situație, care, uneori, este fără ieșire. Pentru că odată cu trecerea anilor șansele de a fi reintegrat în activitatea productivă, de a redobîndi dreptul de a fi om ca toți oamenii, sînt tot mai mici. În Europa occidentală, 46 la sută din șomeri nu au de lucru de peste un an.

Nerespectarea dreptului elementar al omului – dreptul la muncă deschide porțile mizeriei materiale, cu largi implicații pe plan uman. Are loc o alienare generată de absența participării sociale. Totodată, insecuritatea socială determină insecuritatea umană. Omul în lumea capitalistă – deci într-o societate care se erijează în postura de apărătoare a drepturilor lui – eșuează adesea în mizeria delicvenței, defetismului și sinuciderii, a criminalității. La acest sfîrșit de an țările capitaliste industrializate sînt confruntate cu o agravare fără precedent a unei întregi game de probleme social-economice, între care șomajul se înscrie la loc de frunte, datorită rolului crucial pe care-l joacă munca în existența omului, pe care îl are ea în împlinirea personalității umane. Sărbătorile de iarnă găsesc milioane, zeci de milioane de occidentali într-o situație critică, fără mijloacele materiale care să le permită să se bucure alături de concetățenii lor mai favorizați, mulți dintre ei lipsiți pînă și de hrană și de adăpost și nevoiți să apeleze la mila publică. Prognozele OECD pentru următorii ani relevă că situația de pe piața muncii în țările capitaliste cele mai dezvoltate nu se va schimba în bine în viitorul apropiat. Fantoma șomajului va continua să bîntuie Occidentul, lăsînd în urma ei destine sfărîmate, deziluzii amare și o armată de „noi săraci", tineri, femei, bătrîni, invalizi aruncați la marginea societății, pentru care orice afirmație despre drepturile omului, făcută de politicienii occidentali nu poate fi decît vorbă goală, pe care o reprezintă angajarea în procesul muncii.

În concepția Partidului Comunist Român, a României socialiste, a tovarășului Nicolae Ceaușescu, cheia de boltă a problemei drepturilor fundamentale ale omului o constituie asigurarea, în fapt, a exercitării acestor drepturi, dezvoltarea largă a democrației, realizarea bunăstării și fericirii întregului popor. Este evident că umanismul și drepturile omului sînt incompatibile cu lipsirea ființei umane de elementarele posibilități de existență, cu perpetuarea exploatării omului de către om, cu menținerea gravelor inechități economice și sociale ale capitalismului, cu discriminările de diferite feluri. Așa cum arăta secretarul general al partidului, în magistralul său Raport la Conferința Națională a Partidului Comunist Român, **„dreptul omului este dreptul la muncă, la învățătură, la locuință, dreptul de a fi deplin stăpîn și liber în țara lui"**. Numai asigurarea acestor drepturi, care au devenit de decenii realitate în România, garantează maselor de milioane de oameni ai muncii deplina egalitate, creează condițiile unei vieți demne de cetățean, în care accesul la învățătură, cultură și știință să fie liber și oferă oamenilor muncii posibilitatea participării directe, fără discriminări, la conducerea întregii societăți.

Ziare apusene despre realitățile triste din propriile lor țări

„Stuttgarter Nachrichten" despre consecințele dezastruoase ale șomajului:

„Șomajul prelungit ruinează sănătatea. Afecțiunile cardio-vasculare, ciroza, tulburările psihice, sinuciderile, pot fi provocate, direct sau indirect, de lipsa unui loc de muncă. Nu se poate vorbi de un viitor în condiții bune de sănătate pentru acei tineri care nu au nici perspective, nici speranțe. Ursula Engelenkefer, vicepreședinte al Oficiului federal pentru problemele forței de muncă, afirmă că, după părerea sa, șomajul în rîndul tineretului nu este numai absurd din punct de vedere economic, dar și extrem de exploziv din punct de vedere social. Paul Fischer, consilier al Organizației Internaționale a Muncii, remarcă predispoziția tinerilor șomeri la depresiuni nervoase, tendința lor de a fuma excesiv, de a consuma tot mai mult alcool și droguri. Paul Fischer relevă că, deși nu se poate spune că s-a făcut un tablou clinic precis al «maladiei șomajului», există o multitudine de reacții, de la neglijarea igienei zilnice, la ulcerele de stomac și la subalimentare, trecînd prin toxicomanie. Subiecții cei mai serios afectați de șomaj sînt, mai ales, cei care consideră munca drept o parte integrantă a împlinirii personalității. Angoasă, izolare, complexe de inferioritate, abuz de medicamente și droguri, panta este foarte alunecoasă. Experții au confirmat următoarele: în timp ce dintre tinerii care lucrează, numai 14 la sută au avut experiențe cu drogurile, acest procentaj este de 26 la sută în rîndurile șomerilor. Imposibilitatea de a-și schimba situația îi împinge pe tinerii șomeri la izolare psihică.

„Svenska Dagbladet", despre „noii săraci" ai lumii occidentale

„Cerșetori în stațiile metroului din Paris, ținînd în mînă o foaie de hîrtie pe care scrie «Îmi este foame!». La Bruxelles, anunțuri cu programul cantinelor pentru șomeri. Persoane în vîrstă din orașele britanice, care au murit din cauza privațiunilor. Dezbaterile privind acești săraci, sau «noii săraci» ai Europei occidentale, au început în mod serios din toamna anului 1984. Ei nu beneficiază de ajutor de șomaj, ajutorul social nu le este suficient sau nu au primit niciodată un ajutor. «Noua sărăcime» a devenit un termen la modă, declară Marie-Pierre Lobet, secretar general al AMA, o organizație caritabilă din Belgia. Discuții în legătură cu pauperizarea se duc și în Olanda, ca și în toate celelalte țări vest-europene, inclusiv în Suedia. Potrivit unui observator, în Franța unele persoane nici nu sînt incluse în statistici, deoarece nu sînt văduve, minori sau orfani. Franța are 500 000–600 000 de persoane care primesc ajutor, încă un milion de săraci, iar 300 000 trăiesc în mizerie. O realitate incredibilă este că la Paris există 15 000 de persoane fără adăpost.

Statisticile pentru R.F. Germania sînt următoarele: 200 000 de persoane fără adăpost; 2,3 milioane de șomeri; un milion de persoane care primesc ajutor social; 500 000 de oameni trăiesc în locuințe necorespunzătoare; 30–40 la sută ar avea drept la ajutor social, dar nu-l primesc.

În Marea Britanie, discuțiile se poartă mai mult în legătură cu șomajul — 1,3 milioane de persoane nu au avut un loc de muncă de mai bine de un an. Majoritatea șomerilor sînt în nordul țării, unde industria este foarte dezvoltată. Nu există indicii că rata șomajului ar putea să scadă.

Grupaj realizat de ION VIRGIL

Cu „Dedal" pe urmele lui Dedal

De numele personajului mitologic Dedal, meșter foarte iscusit, sînt legate multe realizări minunate, între care și labirintul în care a fost închis Minotaurul. Dar mitul care a preocupat de-a lungul veacurilor pe cei ce au visat la posibilitatea zborului omului prin folosirea exclusiv a forței lui musculare este zborul lui Dedal din insula Creta în Sicilia, cu ajutorul unor aripi confecționate din pene și ceară. Era deci normal ca în anii noștri, la sfîrșitul unui veac în care s-au realizat performanțe uluitoare în știință și tehnică, să se nască dorința de-a reface zborul lui Dedal. Și, după cum citim în „International Herald Tribune" s-ar putea ca o asemenea ispravă să se producă peste puțin timp, în martie 1988 (pe un traseu modificat însă : nu din Creta în Sicilia, ci din Creta în Grecia).

Spre deosebire de aripile lui Dedal, aparatul cu care urmează să se înfăptuiască zborul este făcut din materiale moderne ultraușoare și ultrarezistente — rășini și fibre sintetice. Aripile aparatului au aproape aceleași dimensiuni ca și cele ale avionului de pasageri „DC-9". În partea de jos se află un lăcaș din plastic transparent în care sînt amplasate cabina pilotului, sistemul de pedale, precum și elicea. Diametrul elicei este de 4 metri, greutatea — 900 grame. Viteza pe care se contează este de 25 de kilometri pe oră.

Canalul Minecii a fost traversat, în chip triumfal, de un alt avion cu tracțiune musculară, „Albatros", pilotat de Vrien Allan. Suferind acest eșec, specialiștii de la Universitatea Tehnologică din Michigan au trecut la crearea unei alte mașini de zbor — „Monarch". În 1984, acest aparat relativ mic dale pe traseul respectiv este posibil. Construirea aparatului n-a pus prr.bleme deosebite. Cel mai mult i-a preocupat pe universitarii din Michigan problema dacă organismul uman este capabil să mențină un ritm de mare efort timp de cîteva ore. Pentru a determina acest lucru s-a cerut concursul medigii lui despre marii sportivi care învîrteau cu sîrg pedalele de antrenament, s-a dus și el să privească. Atunci creatorii lui „Dedal" i-au propus lui Trimmely, din pură curiozitate, să se supună și el testelor, cu toate că, după aspectul lui exterior medicinistul nu semăna deloc a om puternic : avea 1,70 înălțime și cîntărea 68 de kilograme.

Cu atît mai mare a fost mirarea tuturor cînd, după prelucrarea datelor obținute, s-a dovedit că Trimmely este capabil să dezvolte cea mai mare energie motrice dintre toți cei testați. După cum este bine cunoscut, raportul dintre forță și greutate este principalul parametru după care se apreciază în aviație motorul. Alegerea a fost făcută — „motorul", și pilotul lui „Dedal" va fi Trimmely. La zborul de probă ce a urmat apoi, tînărul pilot a parcurs în 13 minute 55 de kilometri, doborînd recordul stabilit cu opt ani în urmă de „Albatros". Toate acestea nasc speranța și încrederea că mitul lui „Dedal" va deveni în sfîrșit realitate.

ION CODRU

Aparatul a fost construit în laboratoarele Universității Tehnologice din Michigan, Statele Unite. Aceste laboratoare au acumulat o bogată experiență în crearea de aparate de zbor de tip asemănător. În 1979 a fost realizat alci „Crusalis", destinat zborului peste Canalul Minecii. Se știe că pentru atingerea acestei performanțe industriașul englez Henry Kramer a instituit un premiu de 50 000 de lire sterline. Dar la numai o săptămînă după prima probă cu „Crusalis", a stabilit un record mondial de viteză pentru aparate de zbor cu pedale, străbătînd un traseu de 1500 de metri cu o viteza de 21 de mile de oră.

Distanța dintre insula Creta și litoralul Greciei este de 110 kilometri — aproximativ de trei ori mai mare decît cea străbătută de Allan cu „Albatrosul". Specialiștii au studiat timp de un an de zile condițiile meteorologice din zona Cretei și au ajuns la concluzia că cel puțin din punct de vedere teoretic zborul cu avionul cu pe-

Cel mai bun fotbalist al anului

O anchetă eliptică de subiect!

Cel mai bun fotbalist român al anului nu putea fi altul decît autorul golului victoriei de la Viena : implicațiile și bucuria acestui posibil și ratat succes ar fi fost atît de mari încît cu greu s-ar fi putut imagina altcineva în vîrful piramidei. În situația dată, însă, necalificarea nu numai că a produs o amărăciune firească ca orice eșec, dar, pe alocuri, a adus în prim-plan și o serie de cauze profunde ale acestei contraperformanțe, un set de probleme de fond cu care se confruntă fotbalul nostru și care ar trebui grabnic soluționate dacă vrem să croim cum se cuvine calea spre posibile succese viitoare. Cu alte cuvinte, gîndurile iubitorilor fotbalului nostru, ale suporterilor adevărați ai echipei naționale sînt îndreptate acum mai degrabă spre ce trebuie făcut decît spre ce s-a făcut, nimeni nepreavînd dispoziția sufletească de a împărți lauri învingătorilor. În acest context, tentația de a căuta un „cel mai bun fotbalist român al anului" părea intrucîtva nefirească. Pe de altă parte, tradiția acestei anchete a transformat-o deja într-un fel de „instituție", care-și are dreptul său la funcționare o dată pe an, în zilele de bilanț ale tuturor domeniilor.

Am ieșit din această încurcătură așa cum se procedează de regulă în astfel de situații : recurgînd la un compromis. Adică, avînd în vedere „postulatul" afirmat în prima frază, un „cel mai bun fotbalist român" al anului 1987 pur și simplu nu există ! Există (inevitabil) o ierarhie a comportării și valorii jucătorilor noștri în acest an, dar ea va începe (tot inevitabil) de la locul doi, în jos. Această decizie a organizatorilor anchetei revista „Flacăra" se vrea o simbolică expresie a insatisfacției produse de necalificarea la europene, dar, în același timp, respectă și realitatea conform, căreia, chiar și într-un an fotbalistic așa de nefast, evoluția jucătorilor noștri a fost diferențiată într-o ordine pe care, din respect pentru tradiție și pentru cititori, merită s-o căutăm. Nu mică ne-a fost satisfacția cînd, în una din scrisori (pertinentă în întregul ei și cu multe lucruri de substanță relevate extrem de concis) am întîlnit o opinie identică : „Să-mi fie cu iertare, ne scrie între altele Cristian Shuster din București, str. Mașina de pîine nr. 2, dar dacă eu aș face parte din colectivul redactorilor sportivi ai revistei, aș fi propus ca locul întîi să nu fie acordat, opțiunile să fie notate de la numărul doi în jos !" Gînd la gînd cu bucurie, Cristian Shuster, și încă o dată, felicitări pentru modul în care gîndiți binele fotbalului nostru !

Spectacolul epistolar

Chiar fără „obiect", această anchetă era așteptată. În majoritatea scrisorilor primite revin ca un leitmotiv cîteva idei : regretul de a nu ne fi calificat la europene, speranța că fotbalul nostru se va redresa, statornicia în pasiunea lor a iubitorilor fotbalului, dorința tuturor de a le șterge pe cele rele și de a le aduna pe cele bune. În plus, cît de mult am fi greșit dacă n-am fi organizat această anchetă ne-o dovedește constatarea (a însăși cititorilor noștri) că demersul nostru este printre puținele (poate singurul) care solicită și se bazează, la modul real, pe opinia iubitorilor fotbalului. „Încă de la început, ne scrie Dumitraș Cătălina, din București, str. Răcari nr. 61, doresc să mulțumesc revistei „Flacăra" prin intermediul acestor rînduri pentru posibilitatea pe care o oferă iubitorilor fotbalului de a-și exprima direct opțiunile pentru desemnarea fotbaliștilor fruntași în acest an".

Un preambul tehnic al acestei anchete : ne-au sosit în timp util și au putut fi luate în calcul 1022 de opțiuni cuprinse în 961 de scrisori, alte 70 de scrisori nemaiputînd fi luate în considerație. Pentru trierea și evidența plicurilor, am beneficiat de serviciile minicomputerului „P.D. — 1" aflat la secretariatul nostru. Însă desfacerea plicurilor, lectura scrisorilor, selecția celor care merită comentate și operarea punctajelor au presupus multă răbdare și atenție din partea întregului „stat-major" al anchetei „C.M.B.F.A '87", adică nimeni alții decît semnatari pe parcursul anului în aceste pagini de sport : Constantin Dragomir, Florin Condurățeanu, Cornel Nistorescu, Victor Niță, Lucian Oprea, plus autorul prezentului comentariu.

Spectacolul epitolar a fost și de-această dată divers, spumos, interesant, contradictoriu. Poate și dintr-o deformație profesională, stridențele cele mai mari ni s-au părut a fi „scrișniturile" literelor sugrumate sub greșeli de gramatică sau ortografie. Am trecut însă cu îngăduință peste ele, deși ne gîndim ca în viitor să luăm în considerație doar opțiunile „curate" din aceste puncte de vedere.

Din Botoșani ne-a scris „un grup de soți, mame, gospodine" — patru la număr —, rugîndu-ne „să nu ne trădați soților noștri, ei nu știu de această ispravă a noastră", drept pentru care le dăm doar inițialele numelor : G. E., B. D., C. Î., A. M. (deși nu știm „ce rău au făcut" scrîndu-ne...). Din cei șapte elevi ai clasei a XII-a D, Liceul industrial „Tractorul" Brașov, unul (Ilie Lucian) are ideea de a face un clasament numit de el al „jucătorilor revelație" : Cămătaru, Mirea, I. Varga, C. Varga, Lupescu, Lupu, Alexa, Craiu, Țîrlea, Ciurea: Bucureșteanul Mihai Bucureșteanu, din str. Compozitorilor nr 30, „îl vede" pe locul zece pe... Pena. Pentru Gavrilă Ilie Cristian din Bungard-Sibiu, cel mai bun fotbalist este unul din următorii — n.n.) Hagi, Cămătaru, Bölöni — rămîne la aprecierea dumneavoastră". Cocină Alin Mihail, din Motru-Gorj, candidează la titlul onorific de cel mai tînăr participant la anchetă : are doar 11 ani. Ivan Ionel din Rîmnicu Sărat ne propune și un clasament al jucătorilor „mari speranțe", cum îi numește el : Lupescu, Rotariu, Lupu, Craiu, Badea („U" Craiova), G. Popescu, Stănici, Răducioiu, Ghiță, Timiș. Pop Mihai din Ploiești, str. Troienelor nr 3 ne scrie pentru prima dată, dar o face foarte frumos și îngrijit. Ungureanu Clement, din Iași, str. Republicii nr 18, are ideea de a-și „obiectiviza" propria opțiune prin centralizarea unor clasamente întocmite pentru fiecare lună a anului. Harnicul elev Radu Codin-Mihai din Brașov, str. Dr. Cantacuzino nr 16, își trimite opțiunea însoțită de cele ale bunicului, tatălui și sorei sale. Cea mai elaborată opinie ne-a parvenit de la Vlăsceanu Gheorghe, din com. Dobroești, S. A. Ilfov : un clasament sub formă de tabel cu „defecte, calități și aprecieri generale" pentru fiecare jucător. Aceeași tendință spre argumentare are și Anghel Cătălin, din Buzău, str. Karl Marx, dar „îl scapă", la interval de două rînduri, o ușoară contrazicere : pe locul 8 îl dă pe Mateuț, iar pe 10 — pe T. Stoica; „cel mai valoros jucător român pe postul său, iar titularizarea lui Mateuț în echipa națională a fost prematură" etc. Stoica C. Petrișor-Grigore, elev la Seminarul Teologic Buzău, str. Aleea Episcopiei nr 2, îl plasează pe locul 8 pe... Călugăru. Elevii clasei a XII-a B, Liceul industrial nr. 6 Tîrgoviște ne trimit o scrisoare foarte frumoasă, decentă și îngrijită (inclusiv cu semnături citețe) prin care aveau să acorde cîte 36 de voturi, în ordine, lui Hagi, Bölöni, Belodedici, Lăcătuș, Pițurcă, Lung, Iovan, Bumbescu, Cămătaru și Klein. Un contraexemplu de manieră epistolară îl oferă Popescu Ilie din Pitești, care, dovedind că n-a înțeles spiritul acestui sondaj de opinie, ne trimite un fel de scrisoare ce n-a putut fi luată în considerație. Patru expeditori de pe patru străzi din București ne trimit patru plicuri cu patru opinii dar cu același scris care poate fi al lui Apostol Mihai, Remus Păunescu, Burlacu Mihai sau Cireașă Aurel. La fel, din Șaringa, Greceanca, Vintileanca și Ginduți — toate sate din județul Buzău, vin patru scrisori cu aceeași grafie ce aparține uneia din elevele Solomon Mihaela, Banu Rodica, Ifrim Adriana sau Damian Camelia. O pertinentă analistă a fotbalului și a fotbaliștilor se vădește a fi Miron Doina din Bacău, str. Petru Rareș nr. 5, care-și însoțește clasamentul de veritabile „fișe tehnice" ale celor menționați. O opțiune ciudată, dar, paradoxal, bine argumentată, are Ionescu Vicențius din Călărași care-l pune în fruntea clasamentului pe Liliac.

Desigur, trăsătura definitorie a unor astfel de sondaje de opinie o reprezintă subiectivismul celor implicați. Acesta pulsează între limite extreme, pentru ca, în cele din urmă, să triumfe față de jucătorii de valoare — și este normal să fie așa.

Pelin Gabriel din Brăila, str. Cezar Petrescu, ne roagă insistent să-i citim scrisoarea. Oricum făceam acest lucru, dar n-am aflat din ea decît un fel de ocă la adresa lui Pițurcă. O observație interesantă are Cornel Gănescu din Brăila (str. Galați nr. 57 !) : „Personal, cred că ar fi o eroare ca ancheta să-l desemneze pe Hagi învingător pentru că acesta ar însemna o frînă în saltul lui valoric, deoarece o înfrîngere '87 stimulează ambiții și energii noi pentru reciștigarea poziției fruntașe, iar o victorie '87 după un an fără strălucire, creează impresia că, oricum ar juca, el rămîne tot nr. 1".

Nu putem încheia această scurtă incursiune printre scrisorile primite fără a menționa cîteva cu aer nostalgic. Duma Tereza din Faraoani—Bacău și Maier Rudolf din Gherla—Cluj sînt singurii care n-au rezistat tentației de a-l mai aminti (chiar și pe locul 10) pe Ilie Balaci. Apoi, Gachi Anca-Beatrice din Iași, str. Vitejilor nr. 2, îl plasează pe locul 8 pe cel care a ținut trena tuturor topurilor fotbalistice de anul trecut — Helmut Ducadam. Iar Tofan Felicia din Piatra Neamț, str. George Coșbuc (iată, corespondența dv. cu această rubrică s-a și inaugurat !) are o ușoară ezitare în dreptul locului 10 : „...vă rog să mă credeți că parcă nu pot trece de acest loc fără să includ în primii zece și pe... Ducadam" ; și, în sport, valorile se uită greu pentru că apar și mai greu.

Ce păcat că nici unul din cei trei n-a putut fi cel mai bun fotbalist al anului...

În total, în cadrul celor 1 022 de opinii au punctat 147 de fotbaliști. Spectacolul cozii acestui clasament este la fel de pitoresc (poate mai mult) ca al părții lui superioare. De pildă, Stanciu Ionel din Slobozia „îl dă" pe locurile 4 și 10 pe concetățenii săi Constantin Nelu și Istrate Marian de la echipa locală Unirea ; Fărcuț Crinela din Arad îl plasează pe 8 pe numitul jucător Negrău ; Mărgineanu Mihaela și Gîndea Edit, ambele iubitoare ale fotbalului din Iernut îl acordă lui Jánosi László, jucător la Energia din localitate, cîte un loc 10 după cum și Neluțu Popa, golgeterul Unirii Alba Iulia, este cadorisit și el cu un punct în clasamentul final. Dacă respectivii participanți la anchetă au vrut, prin asemenea opțiuni, să-și cîștige un soi de „celebritate" ieftină, iată-le voia împlinită. Replica de umor și bun simț la asemenea situații a dat-o Bartiș Imre din Tîrgu Mureș care încheie astfel scrisoarea sa : „Vă mulțumesc și sper că (sic !) clasamentul final va fi mult mai drept decît cel de sus".

Opțiunea cititorilor

Pentru alcătuirea clasamentului, punctajul a fost cel obișnuit : 10 puncte pentru locul 1, 9 puncte pentru locul 2 ș.a.m.d. Din necesități metodologice, am recurs și la afilarea „notei medii", ca să ne exprimăm așa, prin împărțirea punctajului total obținut de fiecare jucător la numărul total (1 022) de opinii exprimate. Această medie este trecută în dreapta numărului care indică punctele :

2.	HAGI	7 933 p	7,76
3.	BÖLÖNI	7 042 p	6,89
4.	BELODEDICI	6 005 p	5,87
5.	CĂMĂTARU	4 950 p	4,84
6.	LĂCĂTUȘ	4 520 p	4,42
7.	LUNG	3 107 p	3,04
8.	KLEIN	2 348 p	2,29
9.	PIȚURCĂ	1 961 p	1,91
10.	BUMBESCU	1 776 p	1,73
11.	IOVAN	1 723 p	1,68
12.	MATEUȚ	1 651 p	1,61
13.	UNGUREANU	1 261 p	1,23
14.	T. STOICA	1 012 p	0,99
15.	CORAȘ	749 p	0,77

Urmează : 16 Liliac 505p, 17. Rednic 496 p, 18. Moraru 286 p, 19. Balint 246 p, 20. E. Săndoi 175 p.

Votul ziariștilor

În spiritul unei necesare și frumoase colegialități, am solicitat și în acest an opinii de la gazetari din presa scrisă și vorbită, publiciști și scriitori atașați fenomenului fotbalistic, tuturor mulțumindu-le pe această cale pentru amabilitatea cu care au răspuns invitației noastre. Facem precizarea că, în unele situații impuse de imposibilitatea comunicării în timp util cu cei în cauză, ne-am luat îngăduința de a le lua în considerare opiniile formulate pentru ancheta similară publicată de „Almanahul literar '86", apreciind că opțiunile respective rămîn, în mod firesc, aceleași.

Horia Alexandrescu („Scînteia tineretului") sancționează simbolic componența lotului național care n-au reușit calificarea, optînd pentru : Coraș, Burcea, Cristea, Craiu, Lupescu, Varga („Poli. Timișoara"), Badea („U" Craiova), Stoica („U" Craiova), Lupu, Stănici, Ovidiu Ioanițoaia („Sportul") la și el o distanță critică față de ierarhia acestui an : „Hagi, Bölöni, Belodedici, Lung, Klein — numerotarea începînd de la locul 6 în jos". Ion Buduca („Viața studențească") este cel mai laconic : Belodedici. Maria Cune („Săptămîna") este singura care-l „vede" pe Cămătaru pe primul loc, încercînd și o repartizare echitabilă a locurilor de clasament pentru jucătorii cei mai buni ai diferitelor echipe. Această strategie devine explicită la Valeriu Mironescu („Scînteia") la care clasamentul jucătorilor urmează fidel, pînă la locul 10, clasamentul primei divizii : Hagi, Cămătaru, C. Solomon, Burcea, Dragnea, Lung, Klein, Vlătănescu, Marian Popescu și Coraș—Cîmpeanu II. La Dan Claudiu Tănăsescu („Săptămîna") ajunge la formula, unei echipe naționale avîndu-l pe Rotariu fundaș stînga : Lăcătuș, Hagi, Belodedici, Bölöni, Bumbescu, Lung, Pițurcă, Iovan, Stoica, Rotariu, Ion Predoșanu („Comerțul socialist") nu renunță nici în acest an la Bănuță (locul 9), iar Ion Bocioacă („România liberă") dă credit tinereții : Lupu—Craiu pe locul 10. Dan Voicilă și Ion Ghițulescu „punctează" pentru Agiu (locurile 10 și, respectiv, 9). Dan Pătrașcu („Informația Bucureștiului") pune clasamentul între polii Hagi—Coraș (acceptîndu-l, totuși, pe nebucureșteanul Klein, pe locul 9). Marius Georgescu („România liberă") „merge" cu Cristea (abia) pe locul 10, dar cu Mateuț pe 4. Colegii de la ziarul „Sportul" : între opinia lui Cornel Popescu și cea a lui Adrian Vasilescu, o singură deosebire în dreptul locului 3 (Bölöni și, respectiv, Belodedici). C. Firănescu crede în Lupescu (locul 10), dar Radu Urziceanu și Paul Slăvescu îl pun pe talentatul mijlocaș dinamovist pe locurile 7 și, respectiv, 6. Ioan Chirilă rămîne fidel lingă „pianul" său Marcelino Coraș — locul 5, dar în opinia lui Gheorghe Nertea nici un „sportist" (dar Burcea pe locul 10). Laurențiu Dumitrescu plusează tinerii : Hagi, Gică Popescu, Lupescu, Stoica (Craiova), Stănici în ordinea primelor cinci locuri. Eftimie Ionescu — două modificări față de naționala „vieneză" : fără fundaș stînga și cu Lupescu (locul 7), mijlocaș. Constantin Vrînceanu („România liberă") a optat, în ordine, pentru Hagi, Lăcătuș, Bölöni, Lung, Mateuț, Cămătaru, Klein, Belodedici, Liliac, Pițurcă. Au mai fost luate în calcul opiniile exprimate de : Radu Cosașu

(„Ionformația Bucureștiului"), Nicolae Cristache („Tribuna României"), Dumitru Graur (Televiziune), Șerban Ionescu („Viața militară"), Dumitru Pelican și Teoharie Coca-Cosma (Radio) Cornel Cătană („Comerțul socialist), Vasile Căbulea („Scînteia tineretului"), Traian Ungureanu și Lorin Vasilovici („Viața studențească"), Tamas Bodor („Ifimunkas"), Gheorghe Nicolaescu și Stelian Trandafirescu („Sportul"), Marius Tupan („Urzica").

Așadar, în total 39 de opinii care au condus, după același sistem de punctaj, la clasamentul de mai jos :

2.	HAGI	339 p	8,13
3.	BELODEDICI	257 p	6,58
4.	BÖLÖNI	222 p	5,69
5.	LĂCĂTUȘ	206 p	5,23
6.	CĂMĂTARU	196 p	5,02
7.	BUMBESCU	106 p	2,71
8.	KLEIN	106 p	2,71
9.	LUNG	88 p	2,25
10.	IOVAN	78 p	2
11.	CORAȘ	66 p	1,69
12.	MATEUT	49 p	1,25
13.	LUPESCU	40 p	1,02
14.	G. POPESCU	33 p	0,79
15.	BURCEA	30 p	0,76

În continuare : 16. C. Solomon 21 p. 17. Pițurcă 22 p. 18 T. Stoica 20 p. 19. Ungureanu 19 p. 20. Stoica („U" Craiova) 16 p.

Clasamentul redacției

În ponderea cuvenită, am găsit oportun, să alcătuim, în premiera acestei anchete, și un clasament alcătuit pe baza opțiunilor redactorilor și colaboratorilor paginilor de sport ale revistei „Flacăra". Principiul este același : punctajul obținut de fiecare jucător se împarte la numărul total al participanților la anchetă, astfel încît mediile din cele trei clasamente sînt obținute prin aceeași unificatoare operație aritmetică. Au fost consultați următori colaboratori și redactori ai revistei : Cristian Țopescu, Lucian Oprea, Octavian Știreanu, George Arion, Răzvan Bărbulescu, Cornel Nistorescu, Constantin Dragomir, Victor Nițâ.

2.	HAGI	63 p	7,87
3.	LĂCĂTUȘ	54 p	6,75
4.	BÖLÖNI	48 p	6
5.	BELODEDICI	43 p	5,37
6.	CĂMĂTARU	42 p	5,25
7.	LUNG	31 p	3,87
8.	CORAȘ	29 p	3,62
9.	IOVAN	24 p	3
10.	BUMBESCU	21 p	2,62
11.	KLEIN	16 p	2
12.	MATEUT	14 p	1,75
13.	UNGUREANU	10 p	1,25
14.	PIȚURCĂ	6 p	0,75
15.	BALINT	5 p	0,62

Clasamentul final va fi dictat de însumarea mediilor obținute în cele trei clasamente parțiale.

Deci :

2. HAGI 24,06
3. BOLONI 18,58
4. BELODEDICI 17,72
5. LĂCĂTUȘ 16,45
6. CĂMĂTARU 15,11
7. LUNG 9,16
8. BUMBESCU 7,06
9. KLEIN 7
10. IOVAN 6,68

Făcînd din această largă consultare publică și din rezultatele ei doar simbolul speranțelor noastre că anul 1988 ne va aduce mai multe satisfacții de la cel mai înălțat dintre sporturi și va marca deplina consacrare a tot mai multor tineri fotbaliști, vă lăsăm dumneavoastră, stimați cititori, plăcerea de a comenta rezultatele acestei anchete, de a „diseca" pe îndelete toate aspectele și semnificațiile ei. Se înțelege că prezența într-un astfel de clasament trebuie să reprezinte pentru toți cei în cauză, pentru toți jucătorii care au primit acest semn de recunoaștere de la iubitorii fotbalului, sursa unei imprescriptibile obligații morale de a se pregăti mai mult și mai bine, de a obține rezultate tot mai bune, pentru a răspunde astfel așteptărilor și speranțelor de care sînt înconjurați. Departe de a fi doar o „formalitate" îmbrăcată în haina statisticii, un astfel de clasament constituie în primul rînd un prețios, uriaș și onorant vot de încredere.

În ce-i privește pe autorii acestui demers publicistic, ei țin să mulțumească tuturor celor care au răspuns invitației de participare și care au găsit chiar timpul și „colțișorul de pagină" pentru a transmite urări tradiționale. La rîndu-ne, ne grăbim să urăm tuturor cititorilor acestor pagini, iubitorilor fotbalului, întregului sport românesc un sincer **„LA MULȚI ANI !"**.

OCTAVIAN ȘTIREANU ■

Cea mai bună sportivă a lumii în anul 1987

Fotografie de AUREL NEAGU ■

Reconfirmînd opțiunile tuturor iubitorilor și specialiștilor sportului din țara noastră prin care Aurelia Dobre fusese aleasă sportiva numărul 1 a României în anul care se încheie, rezultatul anchetei inițiate de Asociația spaniolă a presei sportive a desemnat-o pe tînăra noastră gimnastă cea mai bună sportivă din lume a anului 1987. Un premiu care vine să recunoască nivelul unei întregi mișcări sportive ce a dovedit în atîtea rînduri prin excepționale rezultate gradul înalt al competitivității sale. Frumosul trofeu „El Corte Ingles" oferit Aureliei Dobre la Madrid readuce în atenția lumii sportive remarcabila performanță realizată de gimnastele noastre la Campionatele Mondiale de la Rotterdam cînd, alături de ea, Daniela Silivaș, Eugenia Golea, Ecaterina Szabo, Camelia Voinea și Celestina Popa uimeau și încîntau prin măiestria desăvîrșită a execuțiilor lor. În sala „Joy", unde a avut loc decernarea premiilor în prezența autorităților sportive și a altor autorități spaniole, a reprezentanților mijloacelor de informare în masă și a unui numeros public, alături de actualele vedete ale sportului din lumea întreagă s-au aflat, pentru a sublinia parcă într-un mod emoționant această continuitate în timp a înălțătoarei pasiuni capabile să apropie oamenii de pretutindeni, nume faimoase ale sportului de altădată între care Lev Iașin și Di Stefano. Premiile acordate i-au numit, pe categorii, pe cei mai buni dintre cei buni fără a ierarhiza. Astfel, cel mai bun sportiv al anului din întreaga lume a fost ales Stefen Reche și cea mai bună sportivă a lumii — Aurelia Dobre. Felicitînd-o încă o dată pentru succesul înregistrat, să le urăm Aureliei Dobre și antrenorilor săi să atingă noi culmi ale performanței spre lauda lor și a sportului românesc și tradiționalul „La mulți ani !"

CONSTANTIN DRAGOMIR ■

Civilizația sportului

Contactul cu noul

În mișcarea sportivă se constată o îmbunătățire continuă a performanței și o viață din ce în ce mai scurtă a recordurilor, chiar în intervalul dintre olimpiade sau de la un campionat mondial la un altul.

În sport, ca în orice domeniu de activitate, ar trebui să domnească preocuparea neîntreruptă pentru găsirea, pentru descoperirea noului, fără îndrăzneală și fără originalitate neputîndu-se concepe progresul. Un strateg celebru a spus cîndva că „numai proștii cred că pot cuceri victorii folosind aceleași metode".

Fotbalul, în continuă transformare și progres, pretinde jucătorilor și mai ales antrenorilor să fie la curent cu tot ceea ce apare nou în metodică. Aceasta trebuie să se manifeste în tehnică și tactică, dar cu atît mai virtos și în procedeele de instruire, de educare și de formare a personalității și caracterului tinerilor. Sarcinile antrenorilor moderni sînt multiple și ele reclamă din partea acestora întrunirea unor calități și a unor cunoștințe care să le confere o autoritate de necontestat.

Majoritatea antrenorilor noștri sînt buni cunoscători ai fotbalului și își bazează exercitarea profesiunii pe o experiență acumulată de-a lungul anilor, pe cunoștințe căpătate la diverse cursuri de inițiere sau de perfecționare și pe ceea ce au putut recepta cu ocazia întîlnirilor interne și internaționale. Sînt însă prea puțin preocupați să-și îmbogățească cunoștințele în cercetarea și însușirea a tot ceea ce se scrie valoros în publicațiile de specialitate. O vizită la biblioteca CNEFS este cît se poate de edificatoare în acest sens. Numărul cititorilor din rîndul antrenorilor de fotbal este de-a dreptul îngrijorător.

Se simte, de asemenea, lipsa informărilor verbale și scrise despre ceea ce s-a văzut, s-a înțeles și s-a apreciat cu ocazia deplasărilor la meciuri sau la turnee unde s-au confruntat stiluri, metode, procedee. Dacă tehnicienii noștri, aflați cu echipele românești peste hotare, ar include în preocupările lor și culegerea a cît mai multor informații, ei ar putea împărtăși și altora lucruri folositoare.

Pornind de la ideea „cultura nu trebuie să rămînă numai fizică", ne exprimăm dorința ca antrenorii (indiferent de specialitate) pe umerii cărora se edifică prestigiul unei mișcări sportive, să-și bazeze munca pe o documentare la zi privind ceea ce este nou în domeniul lor de activitate, găsind mijloacele de a ieși din șablonul, din rutina unei munci care riscă să ducă la plafonare dacă este ruptă de ceea ce este nou, modern. Nu sînt necesare calități excepționale pentru a fi receptivi la nou, pentru a-l aplica și a-l împărtăși celor din jur. Cum nu este atît de greu să-ți însușești o limbă străină pentru „a face față" unui interviu pentru presă, radio, televiziune sau pentru a traduce (ori „a înțelege...) un articol dintr-o publicație externă.

Revenind la „sportul rege", în fața tehnicienilor noștri se află obiective care trebuie să refacă prestigiul fotbalului românesc pe plan european și mondial. Salut calitatea pe care îl așteptăm, depinde, în mare măsură, de munca neobosită a antrenorilor, bazată pe aplicarea necondiționată a celor mai eficace procedee și metode moderne de pregătire.

Altminteri, întreaga noastră considerație pentru acești slujitori ai zeului Fotbal a căror situație este comparabilă cu cea a piloților aflați pe scaune ejectabile.

CRISTIAN ȚOPESCU ■

Time-out

„Șahul sînt eu"

Campion mondial la șah este tot Garri Kasparov. În recent încheiata confruntare, desfășurată pe parcursul a 24 de runde, de la Sevilla el și-a păstrat cununa grație prevederii regulamentului în caz de scor egal. Nu fără emoții însă. Meciul a avut o desfășurare palpitantă, cu răsturnări spectaculoase și cu un final dramatic. Anatoli Karpov, șalangerul, conducea înaintea ultimei partide cu un punct. Pentru a redeveni campion mondial îi era suficientă o remiză în ultima partidă, dar a pierdut-o !

Nu mă voi referi la detaliile tehnice ale întîlnirii ; inovații teoretice, greșeli etc. Acum cînd disputa între cei doi titani ai șahului a luat sfîrșit m-aș opri la declarațiile lui Kasparov dinaintea întîlnirii, publicate în revista vest-germană „Der Spiegel". Campionul spunea : „Vremea lui Karpov a trecut ! Am avut un moment mai greu în primul meci (cînd Karpov a condus la un moment dat detașat), dar acum oricît de obiectiv aș vrea să fiu șansele sînt de 2 la 1 în favoarea mea... Cine ar putea să-mi urmeze ? Gata Kamski, un copil în vîrstă de 12 ani, format la școala de șah a lui Botvinik... Nu, nici unul din actualii jucători nu mă poate detrona, cel puțin în următorii 7—8 ani !".

Garri Kasparov este campion mondial, un jucător foarte bun (cel mai bun !) de șah la ora actuală, dar puțin a lipsit ca să nu fie deposedat de titlul suprem. Marelui său talent, zic unii, ar trebui să i se adauge și o doză de modestie, sau, zic eu, să aibă mai puțină ca ceilalți.

DAN DĂNUȚ DORU ■

● Într-un an cu două campioane mondiale de atletism, recordul mondial al lui **Ben Johnson**, cel mai rapid om din lume din toate timpurile (9"83/100 pe „sută") face figură aparte, deși recordurile mondiale ale „Reginei sporturilor" au fost, parcă, mai multe decît oricînd. ● Să nu-i uităm pe polonezul **Kukuszka**, al doilea alpinist care a cucerit în 1987 toți cei 14 „optmiari", pe ciclistul irlandez **Stephen Roche**, reușind eventul „Giro-Tour", sau echipa masculină de baschet a Greciei, campioană europeană, într-un sport tehnic, în care ierarhiile sînt extrem de greu de răsturnat. ● Dacă titlul de surpriză a anului poate reveni, fără teamă de greșeală, mai-sus-citatei formații a Greciei, „replica anului" nu poate fi decernată, credem, decît organizatorilor Campionatului european de juniori. Vă amintiți? Răspunzînd unui protest înaintat de o nobilă președintă a unei organizații feministe, indignată de ținuta unor sportive, oficialii (bărbați, de) au

Toată lumea face sport

răspuns în cel mai bun stil britanic: „În opinia noastră, șorturile atletelor franceze nu sînt nici prea scurte, nici destul de transparente"... ● Cu umor a răspuns și automobilistul englez Nigel Manssel, întrebat pe cine ar prefera anul viitor ca partener de echipă în Formula 1, după plecarea campionului mondial Nelson Piquet: „Nu mă pot hotărî între Bo Dereck și Maradona"! ● Transferul anului (s-a anunțat suma de 10 milioane de dolari!) poate fi considerat cel al olandezului Ruud Gullit, de la PSV Eindhoven la AC Milan. După prima parte a campionatelor respective, PSV Eindhoven este lideră neînvinsă, în Olanda, și s-a calificat în sferturile de finală ale „CCE", în timp ce piemontezii, întăriți cu „milionarul" Gullit, privesc de... jos spre lidera Napoli și au părăsit „Cupa UEFA" încă din turul secund. Așa încît, alegerea lui Gullit drept cel mai bun fotbalist din lume în 1987 de către cititorii revistei „World Socces" pare influențată decisiv de reclamă, „sufletul comerțului", nu?

LUCIAN OPREA ■

SAH cu Margareta Mureșan

Totuși, Kasparov !

Garri Kasparov a păstrat titlul de campion al lumii la capătul unei confruntări spectaculoase cu Anatoli Karpov încheiată la egalitate prin momente de inegalabilă tensiune dramatică. După schimbările rapide de scor de la începutul meciului, restabilirea și menținerea egalității, chiar în condițiile unor partide muncite și ale unor șanse irosite, schimbaseră pulsul anterioarelor dispute dintre cei doi mari maeștri sovietici. Tatonarea psihologică a consumat mai mult decît s-ar crede : nici unuia nu-i convenea scorul nedecis. Chiar dacă își păstra titlul și prin egalitate, Kasparov avea ambiția de-a dovedi finalul celor 120 partide din patru meciuri că este superior „înrăitului" său adversar cu mult mai mult decît minimalul punct avans luat după trei ani de hărțuială. Karpov nu dorea altceva decît victoria ce i-ar fi readus în posesie rîvnitul titlu. Cu sînge rece ex-campionul a așteptat ultima sa partidă cu albele. „Obligatoriu voi cîștiga !" — își impunea învinsul din meciul-revanșă. Deși, pe rînd, fiecare își măcinase nervii cu ratările anterioare, în clipa decisivă Karpov a fost tare, a jucat potrivit momentului psihologic : nici mai bine nici mai rău decît de obicei. Și a știut să-l atragă pe Kasparov pe făgașul neprevăzutului. Kasparov merita să piardă această penultimă partidă pentru că, din nou, a fost sclavul temperamentului său, al imensei sale ambiții și a uitat că-l are în față pe Karpov... Lansîndu-se în combinații periculoase sub amenințarea crizei de timp, campionul a comis erori, exploatate cu exactitate de șalanger.

Înfrîngerea a fost ca un duș rece pentru Kasparov care nici în temerile sale cele mai cumplite nu gîndise să fie condus înaintea ultimei partide. Campionul nu și-a mai putut oferi un binefăcător „respiro" printr-un „time-out". A abordat ultimul duel pradă neliniștii din „statul său major" și cu tăria unui adevărat luptător. A lăsat partida „să curgă" și a transformat cu răbdare o poziție egală în mic avantaj. Karpov a luptat din răsputeri pentru a smulge remiza ce i-ar fi adus „cununa cu lauri", dar la întrerupere se afla deja într-o poziție incomodă. Totuși lupta s-a prelungit înspre noul control al timpului de gîndire, cînd piesele albe ale lui Kasparov dominau triumfător. De această dată lui Karpov i-a fost infinit mai greu să cedeze: ceda punctul ce stabilea ierarhia mondială pentru trei ani ! Dar a făcut-o în mod sportiv, strîngînd mîna adversarului ce dovedise calități excepționale de mobilizare atunci cînd trebuia să cîștige un punct întreg dintr-o singură partidă ! Kasparov nu și-a mai putut ascunde bucuria și emoția. Își apărase titlul. În aplauzele a trei mii de spectatori prezenți în teatrul Lope de Vega la actul final al campionatului mondial, „învrăjbiții" adversari au rămas la tabla de joc analizînd cu înfrigurare posibilitățile ascunse ale celei de-a 24-a partide.

12 : 12 este scorul unui meci în care nici unuia dintre combatanți nu i se poate reproșa că nu a făcut totul pentru victorie. Cifrele reflectă apropiata valoare a celor doi „ași" ai timpului nostru. Încă o dată statisticienii constată după cele 120 partide din patru meciuri că balanța dintre cei doi „K" atîrnă 60,5:59,5 cu avantaj Kasparov. Nu e mult ! S-au întîlnit doi jucători geniali, fiecare meritînd prin calitățile sale să fie campion. Dintre ei s-a desprins pe... „linia de sosire" cel mai agresiv, cel mai inventiv și... cel mai tînăr, demonstrînd că „schimbul de ștafetă" a fost făcut...

MARGARETA MUREȘAN ■

La Bucur-Obor, tradiţionala paradă a modei de iarnă

În faţa unui public mai numeros decît oricînd, fapt ce a evidenţiat, după opinia noastră, necesitatea permanentizării unui spaţiu anume organizat pentru astfel de manifestări, la complexul comercial Bucur-Obor a avut loc zilele trecute, zile fierbinţi pentru comerţ, tradiţionala paradă a modei. Au fost prezentate cele mai noi creaţii ale marilor firme de confecţii din ţară, firme ale căror produse, purtînd pecetea calităţii şi inspiraţiei, se pot găsi mai lesne, pe gustul şi măsura fiecăruia, în spaţiile ospitaliere ale acestui colos comercial.

Dacă semnificaţiile unei astfel de manifestări sînt multe şi nu se rezumă la sfera publicităţii, noi o vom sublinia pe aceea care, în cazul ilustrat de fotoreporterul Elena Ghera, s-a relevat cu deosebită pregnanţă : pasiunea pentru profesie. A acelora care, din conducerea întreprinderii sau din diferitele ei compartimente, antrenîndu-şi colegii şi colaboratorii şi soluţionînd, cu eforturi adesea greu de bănuit, problemele legate de organizarea şi desfăşurarea acţiunii, au situat respectul pentru cumpărător la locul cuvenit. Şi-au refuzat tentaţia spre comod — ah, cîţi lucrători din comerţ n-ar fi zis, ba chiar zic : „ce, nu se vînd mărfurile şi-aşa, mai ales acum !“ — au renunţat cred şi la multe din clipele de odihnă meritată şi şi-au pus mintea şi sufletul spre a face cît mai reuşit acest dialog cu cumpărătorul care este o paradă a modei. „Da, se aude replica implicată în această atitudine, mai ales acum, cînd toată lumea cumpără“, cumpărătorul simte nevoia unei mai bune informări, a unui sfat competent, a unui sprijin în alegerea sau în alegerile ce urmează să le facă spre bucuria sa sau a celor dragi.

Tocmai acum se văd în comerţ comercianţii adevăraţi. Cu ştiinţă şi cu drag de profesie. Şi o paradă a modei e ca o carte de vizită.

Anul care pleacă, anul care vine, în Gara de nord

Gara de Nord, iată un loc prin care nu credem să nu fi trecut cineva dintre noi. Poate că tocmai pentru că este bine cunoscută de toată lumea, nu s-a mai simţit nevoia unei firme. Începem discuţia noastră cu inginerii Nicolae Diaconescu, şeful Diviziei Comerciale, şi Valentin Niţ, şeful Serviciului Plan cu acest aspect.

Nicolae Diaconescu : — Într-adevăr, este singura gară din ţară care n-are firmă. Ne-am gîndit şi noi la asta. În anul care vine, mai ales pentru străinii care trec prin gară, va trebui să punem o firmă reprezentativă pentru această intrare în Capitala ţării.

— Prin ce se mai deosebeşte gara noastră, cea mai mare din ţară, bănuiesc, faţă de altele ?

N.D. : — În străinătate, la Viena, de exemplu, gările sînt mai mult pustii. La un sfert de oră după sosirea unui tren, nu mai vezi pe nimeni pe peron. Nici nu are sală de aşteptare. Pe cei care sosesc sau pleacă nu-i conduce aproape nimeni. La noi, pentru un călător, sînt aproape 3—4 oameni care-l conduc sau îl aşteaptă. Călătorii vin, aşteaptă legătura cu alte trenuri în gară, îşi dau întîlnire în gară. E mai totdeauna aglomeraţie. Ea se produce bineînţeles şi din alte cauze, vina este a noastră, şi remedierea stă în atenţia specialiştilor. Vrem o gară mai funcţională, mai comodă pentru călători. Ghişeele de bilete sînt insuficiente mai ales cele de clasa a II-a, şi în perioadele de vîrf, cînd pleacă şi sosesc trenuri din toate direcţiile. Anul viitor, intenţionăm să mai amenajăm o intrare, pe bulevardul Dinicu Golescu, cu case de bilete pentru clasele I şi a II-a, în locul actualei mesagerii, care şi-a redus în ultimul timp foarte mult activitatea. Materializarea intenţiei noastre depinde de aprobarea sistematizării. Vom instala şi în incinta caselor de bilete panouri şi afişaj, care să îndrume călătorii. Actualele monitoare ni se par insuficiente. Tot la casele de bilete vom crea un sistem de afişaj care va avea drept scop descongestionarea ghişeelor. De asemeni, în sălile de aşteptare vom instala sisteme corespunzătoare de informare. Vom schimba în cursul anului viitor pictogramele care sînt învechite, deteriorate, neluminate cu altele noi, după ultimele norme internaţionale. Am făcut comanda, am primit propunerile de machete, fonduri avem. Deşi peste 80 la sută din informaţiile care se cer Biroului de informaţii sînt afişate pe teleimprimator sau prin alte mijloace, călătorii întreabă — au mai multă încredere în informaţiile verbale. În faţa Biroului de Informaţii este în permanenţă aglomeraţie. Tot aici îşi dau întîlnire oamenii. Vrem să creăm o încăpere închisă, cu scaune şi bănci. Tot pentru descongestionarea ghişeelor de bilete, în ianuarie, vom trece la închirierea maşinilor de tipărit bilete, uzate şi învechite, în funcţiune dinainte de război, cu unele moderne, automate, de mare randament, create de Institutul nostru de specialitate împreună cu Institutul de tehnologie de calcul şi informatică.

— Cărucioarele pentru bagaje ni se par insuficiente. N.D. : — Avem în dotare peste 300 de cărucioare, din care 60—70 sînt în permanenţă la reparat. Călătorii le supraîncarcă, le blochează goale sau cu bagaje timp îndelungat. Este şi vina noastră că nu le aducem din peroane la intrările în gară. Cît priveşte ghişeele de bagaje, în număr de 6, ni se par suficiente. Ar trebui reamenajate, regîndite pentru a deveni mai operative în preluarea şi predarea bagajelor de mînă.

— Deci, ajunşi în Gara de Nord, în anul care vine vom cîştiga timp, ne vom simţi mai bine. Dar în trenuri ? Să începem cu căldura şi lumina.

Valentin Niţ : — Căldura şi lumina din trenuri depind de existenţa acumulatoarelor. Deşi anul acesta, Întreprinderea Acumulatorul ne-a livrat o cantitate mai mare de acumulatoare, necesarul n-a fost încă acoperit. Încă din anul 1986, am înfiinţat o secţie de reparat şi recondiţionat acumulatoare la Revizia de vagoane Griviţa. Totuşi numărul lor este deocamdată insuficient. Au prioritate trenurile internaţionale şi cele pe distanţe mari. Trenurile pe parcursuri scurte sînt încă în suferinţă din acest punct de vedere. Un alt aspect care nemulţumeşte este starea vagoanelor. Deşi a intrat în funcţiune o hală nouă de pregătire şi s-a sporit numărul muncitorilor care asigură salubrizarea vagoanelor, vagoanele vin din parcurs într-o stare cu totul necorespunzătoare — deteriorate şi murdare. Mai ales cursele de noapte în direcţiile Oltenita, Giurgiu şi Buzău ne creează probleme.

— Pentru distanţele lungi, o condiţie pentru asigurarea unei călătorii agreabile este existenţa unor vagoane restaurant bine aprovizionate, care să dea posibilitatea servirii unei mese calde. Nici Restaurantul Gării de Nord nu ni se pare reprezentativ pentru un loc prin care trec sute şi mii de oameni într-o zi.

V.M. : — Restaurantele din gări nu aparţin de reţeaua Romvared, ci de cea a I.A.P.L. Acest lucru ne creează greutăţi şi în aprovizionarea operativă a vagoanelor restaurant la capetele de secţii. Colaborarea dintre noi şi întreprinderile de alimentaţie publică nu este întotdeauna din cele mai bune, în sensul operativităţii.

În concluzie, preocupări pentru ca noi să călătorim cît mai civilizat există. Eforturi se fac. Problemele sînt cunoscute şi în atenţia lucrătorilor din calea ferată. Recunoscînd că în mare măsură îmbunătăţirea condiţiilor în care călătorim depinde totuşi de noi, să aşteptăm cu încredere punerea în practică a măsurilor preconizate la Regionala C.F. Bucureşti.

OPREA GEORGESCU ■

Cronica şoselei

Un examinator pretenţios

Toate capriciile naturii pot fi întîlnite, şi mai ales simţite pe şosele în anotimpul alb. Dacă ţine să fie generoasă, iarna scaldă totul într-un soare orbitor. Şoselele redevin negre, curate, aderenţa pneurilor creşte odată cu buna dispoziţie a celor din maşini. Totul pare splendid. Peisaj feeric, munţii înzăpeziţi, pomii plini încă de promoroacă ce se scutură aidoma copacilor de petalele florilor, primăvara. Iluzia că vei rula mult în asemenea excelente condiţii şi se spulberă din păcate nu după multă vreme. Cerul devine de plumb, se întunecă brusc şi trebuie să aprinzi farurile ca să poţi înainta. Norii încep să cearnă parcă cu ciudă, fulgi deşi şi mari cît banul. Nu mai vezi în faţă decît o puzderie de pete albe înlănţuite într-un dans halucinant. Viteza maşinii, cu tot ajutorul farurilor şi al ştergătoarelor nu poate depăşi 30—40 la oră. Înaintezi cu dificultate împotriva ninsorii ce devine tot mai deasă, mai sicîitoare. Şoferul simte că solul nu mai e atît de prietenos ca înainte. Începe treptat să „uite“ că automobilul la al cărui volan se află, are frîne. De încredere a devenit doar frînarea prin sistemul „de la mare la mic“, utilizînd cu pricepere maneta de schimbare a vitezei. Iarna e anotimpul examenelor pe şosele. Şi cîţi nu pică la testele sezonului rece ! Vai de cei care au plecat fără ştergătoare sau cu lamelele acestora defecte. Suferă de „lipsă de vizibilitate“ şi cei cu parbrizele crăpate. În loc să vadă drumul, ei au în faţa ochilor doar fisurile sticlei. Ele au desenat pe geamuri arabescuri ciudate, bune pentru a inspira un pictor sau un fotograf de elită, dar vai atît de inutile şi chiar periculoase pentru pilot. Nu reuşesc să promoveze testul anti-derapaj nici cei cu pneurile împovărate de ani, lustruite, ale căror sculpturi reprezintă doar o frumoasă amintire din vremea copilăriei lor. Deodată şoferii simt, cum le fuge pămîntul de sub picioare. Opresc maşina mai departe puţin, în dreptul unei „nave rutiere“ eşuate. Maşina a luat în braţe un plop. S-a încăpăţînat să-i stea în cale. În timp ce-şi oblojeşte zgîrieturile ca făcute de pisică, de pe faţă, şoferul încă speriat se adresează confratelui oprit pe acostament. „Cînd am plecat era soare, frumos. Cine să bănuiască că vremea se va burzului în aşa fel pe distanţă de zece kilometri pînă în comuna de peste deal ? Şi de cînd tot o bat la cap pe nevastă-mea să cumpărăm cauciucuri“. „Jumătatea“ nu se supără. Un zîmbet chiar îi însoţeşte privirea ironică cu care-şi învăluie soţul. „La uzura pneurilor s-a adăugat cred, zice ea, şi naivitatea şoferului care n-a realizat sau a uitat că iarna e anotimpul derapajelor. Nu, nu vreau să se înţeleagă cumva că e vorba de nepricepere, doar bărbatul meu are permis de mulţi ani“ ţine mignona brunetă, puţin cam plinuţă să-şi încheie scurta apreciere a întîmplării. Ninsoarea se potoleşte treptat. Parcă a fost aşa un fel de avertisment pentru cei de la volan. După ce parcurge o porţiune de drum s-o numim aşa, „neutră“ unde din cînd în cînd doar mizga subţire face maşina să valseze, o barieră, o cortină albă, se aşază în faţa automobilistului. Chiar şi cei ce folosesc numai picioarele pentru înaintarea pe drum, devin instantaneu prudenţi, replîindu-se pe marginea drumului. Luminile maşinilor sînt vizibile doar atunci cînd vehiculele cu patru roţi, au ajuns în spatele trecătorilor. Exigentă, intoleranţă, iarna îi supune pe automobilist unor noi examene. Unii, ce au uitat toată vara că maşina lor are şi un sistem de dezaburire se trezesc că n-au luat notă de trecere, cînd, apăsînd de butonul cu pricina, constată că geamurile rămîn la fel de lăptoase. Ce plăcut e să călătoreşti într-o maşină caldă, mai ales că în ultimii ani constructorii (doar şi ei piloţi) au acordat o atenţie deosebită sistemului de încălzire. Vorba aia poţi să stai şi în cămaşă. Neglijenţa se plăteşte. Nu te-ai îngrijit să ai căldură, dirdîi. Atenţia pilotului se concentrează spre altele. Cum să se apere de frig, cum să ajungă mai curînd la destinaţie şi mai puţin asupra drumului, traficului. Geamurile înghetate ce transformă maşina într-un submarin al cărui periscop e peticul minuscul de geam dezgheţat cu trudă de pilot. O asemenea călătorie seamănă cu un calvar. La volan tremuri şi de frig dar şi de frica inamicilor potenţiali : şoseaua ca sticla, ceaţa, cei care fără să-i vezi te pot „ataca“ din spate, din stînga, din dreapta. O deplasare pe jos, îmbrăcat bine, e mai sănătoasă, mai reconfortantă, mai sigură şi mai plăcută decît un asemenea supliciu. Nu pledez bineînţeles pentru abandonarea prietenului nostru automobilul, ci pentru pregătirea cu toată grija a călătoriilor cu maşina în acest anotimp, ce întinde capcane la tot pasul. Iarna, acest examinator atît de pretenţi trece numai pe cei ce ştiu materie nu glumă. A cădea la examen înseamnă citeodată nu numai a rămîne fără căldură în maşină, sau a intra în şanţ, ci mai rău... Dar de astă dată nu mi-am propus să vorbesc de asemenea lucruri.

VICTOR BEDA ■

Racul

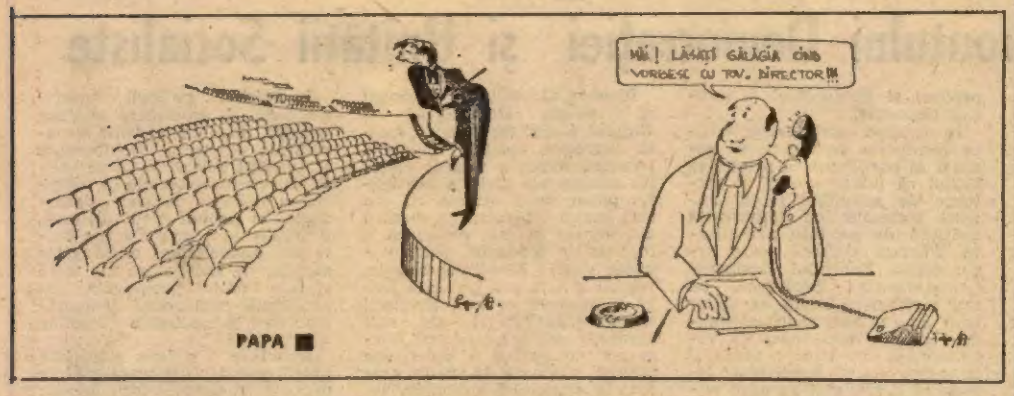

PAPA

Omul cu umbrela

Indiferent de vreme, un bărbat obișnuia să plece de acasă cu umbrela la el. Își cumpărase patru umbrele de diferite modele pentru a nu fi pus în situația să n-aibă una la îndemînă.

Într-un an, la începutul toamnei, s-a gîndit să le dea pe toate la reparat, să-l prindă sezonul ploios pregătit.

Meșterul i-a spus să vină după ele miercuri la ora 11. Cînd omul nostru s-a dus să le ia, meșterul l-a rugat să revină peste o oră. Neavînd cum să-și umple timpul, s-a gîndit să profite de ocazie și să se tundă. La plecare, pe lîngă balonzaidul din cuier, a luat, din obișnuință, și o umbrelă agățată acolo, asemănătoare cu una din cele patru ale lui.

Cînd să iasă din frizerie, un bărbat cu fața săpunită a țîșnit de pe scaun, i-a smuls umbrela din mînă și a început să strige :

— Ce faci, dom'ne, de ce-mi iei umbrela ?

— Vă rog să mă scuzați, din obișnuință, se înroși omul nostru, sînt obișnuit să am totdeauna la mine...

— Lăsați-vă de chestii d-astea ! E a treia umbrelă care-mi dispare într-un an. Cumpărați dm'le, umbrelă. Nu vă e rușine ! Ar trebui să chem miliția.

— Vă rog să mă scuzați, e penibil ce mi s-a întîmplat, însă...

— Părea un om serios, interveni un altul.

Conflictul s-a stins aici. Omul a ieșit din frizerie tremurînd de rușine și bîlbîind scuze.

Așa-mi trebuie, dacă nu m-am îngrijit din timp să le repar. Uite cum intră omul la bucluc, își spuse.

S-a dus la atelier, și-a luat cele patru umbrele reparate, le-a agățat de braț și se îndrepta spre casă. Pe drum s-a întîlnit cu bărbatul din frizerie, care, cînd a dat cu ochii de el, l-a spus indignat și în același timp admirativ :

— Bravo, ți-a mers bine astăzi.

Omul nostru, roșu ca racul, a grăbit pasul. Ce putea să mai spună ?

Doi prieteni

După certuri repetate, un bărbat a fost izgonit din casă de nevastă și a rămas pe drumuri. Neavînd unde să se ducă, l-a rugat pe cel mai bun prieten, burlac de felul lui, să-l găzduiască pînă-și face rost de locuință. Nici nu vroia să mai audă să se mai mute la o femeie. Ultima experiență fusese dezastruoasă.

Prietenul l-a primit. Se gospodăreau cum se pricepeau, dormeau fiecare pe o canapea. Duceau o viață plăcută, fără restricții, fără obligația de a fi acasă la oră fixă, fără să dea socoteală ce au făcut cu banii. Camera le era plină de prieteni, care veneau în vizită cu o sticlă-două de vin în buzunarele trenciurilor.

Noapte de noapte, pe la ora două, cînd se trezea din somn din cauza canapelei pe care dormea, musafirul își trezea gazda.

— Jeane, Jeane !

— Ce e ?

— Scoală-te !

— Ce, ce s-a întîmplat ?

— Uite, ți-am adus un pahar cu apă.

— Ai înnebunit ? Nu mi-e sete.

— Știi, m-am gîndit să nu spui mai tîrziu că ai vrut un pahar cu apă și n-a avut cine să ți-l dea. Acum că tot te-ai trezit, hai să stăm de vorbă.

Pietricica

Doi colegi, electricieni, reparau un Post TRAFO. Unul din ei stătea ciuncit și repara un contact deteriorat. Al doilea, în picioare, simțind o pietricică în pantof, s-a descălțat, a scuturat pantoful și cînd să se încalțe, într-un picior fiind, s-a dezechilibrat și, gata să cadă, s-a sprijinit de instalație. Tocmai atunci, celălalt a întors capul și văzîndu-l bițîindu-se, a crezut că s-a electrocutat. A luat de jos o bucată de lemn și l-a lovit peste mînă să-l desprindă de rețea.

— Ana, ce faci ? a strigat primul, înnebunit de durere, cu mîna fracturată.

Au rămas în continuare prieteni. Toți ceilalți, chiar și inginerul, i-au spus celui cu mîna fracturată că prietenul lui procedase cît se poate de corect și, mai ales, nu-și pierduse firea.

OPREA GEORGESCU

Epigrame

Prevedere

Greierele s-a-nvățat.
Pentru iarna următoare
De pe-acum și-a aranjat,
În spital o internare.

Picturală

Naivitatea a creat
Un curent de anvergură.
Toate pînzele-au zburat,
Pînă' la ultima pictură.

Alergie

Nu suportă epigrama
Pe motiv că-l plictisește.
O asemuie cu drama.
Fiindcă-n ea se regăsește.

Dilema

„Adevărul e în vin",
Spune un proverb latin.
Vorba asta se repetă
Pentru vin cu etichetă ?

DANIEL MILITARU

Aforisme

● Furtunile nu se ișcă doar în deșert.

● Nici înțeleptul nu se îndoiește că trebuie să se îndoiască, nici servilul.

● Pentru bolnav nici-o pernă nu e moale.

● Din cauza limbii, de multe ori tremură dinții.

● Fără rădăcini nu mai poți capta primăvara.

● Poamele fac țuica, țuica face poamele.

● Ce trist este ecoul celui care cade în prăpastie chiuind!

● Pentru pesimist moartea nu e decît o groapă ceva mai adîncă.

● Oaia răzleață crede că s-a rătăcit turma.

● Robii poftelor se cred cei mai liberi oameni.

● Cheflîul nu se împacă nici cu sticla goală, nici su sticla plină.

● E greu, foarte greu să miști o inimă de piatră.

● Cu mănuși de box mîinile au mai început în buzunare.

● „Jos alcoolul" ar putea deveni deviza tuturor oamenilor dacă unii ar fipi-o pe fundul sticlei.

● Unii valorează aur atît timp cît nu-l su.

● Din punctul de vedere al spînului, floarea trandafirului este o excrescență.

● Roata norocului nu numai că se învîrte, dar îi și strivește pe unii.

● Să suprimăm răsfățul ! Perlele nu se formează în apa dulce.

● Sănătatea este o comoară pe care și cei zgîrciți o risipesc.

● Există oameni care n-au suflet, dar visează la nemurire.

N. PETRESCU-REDI

CRISTIAN MIHAILESCU

Nu mă iubi și nu uita

Lui Marian Nistor

Nu mă iubi. Sînt numai o părere
născută între lacrimă și cînt
și umbra dintre vorbă și tăcere ;
acuma sînt, acuma nu mai sînt.

Azi vin cu prima negură de seară
și mîine plec. Și nu-ți va fi ușor.
Îți las o coardă ruptă de chitară
din sufletul meu rupt de drum și dor.

Veni-voi cu o lacrimă de rouă
la ora cînd vei crede mai puțin.
Dar nu uita. Povestea nu e nouă.
Sînt veșnic trubadurul peregrin.

Mi-e viața o perpetuă paradă.
Întoarcerea, plecare e mereu
din maci spre crizanteme de zăpadă
Nu mă certa. Eu nu sînt nici ai meu

Și nu uita. Sînt numai o părere.
Nu mă iubi. Și totuși, cînd și cînd,
așteaptă-mă în margini de tăcere
să vin cu flori de rouă dintr-un cînt.

SANDU ȘTEFANESCU

AUREL ȘTEFAN ALEXANDRESCU

MIHAI MATEI

Luna

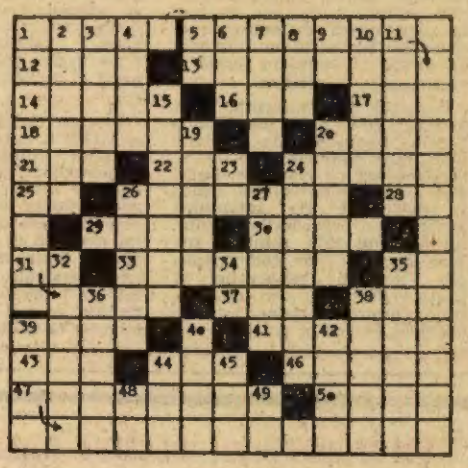

ORIZONTAL : 1) „... iernii", poezie scrisă de Louis Aragon, poet francez laureat al Premiului pentru pace 1957 (sg. neart.). 2) Cerbii nordului înghețat — Încolăcite în jurul gîtului în sezonul hibernal. 3) Își petrec iarna la adăpostul saivanelor — Puțină lapoviță ! — La 2 și 7 decembrie ! 4) Începe iernatul... la sfîrșitul lui noiembrie ! — Grămadă de fîn pregătită pentru iarnă — Onomatopee care redă strigătul porumbelului (reg). 5) Localitate în Brazilia — 2—3 nămeți ! Apă amestecată cu gheață (pl.). 6) Poet contemporan, care, în 1971, a semnat volumul de versuri „Clopotul nins" (Vasile). 7) Siglă pentru „Oficiul internațional al epizotiilor" — Anexă la motocicletă — Clăbucet-plecare ! 8) Inițialele cu care-și semna stampele artistul francez Beatricius — Se lasă înghețul ! — A pregăti terenul pentru însămînțare. 9) A luci ca gheața în bătaia lunii. 10) „...de vise", volum de versuri semnat de Tiberiu Utan, din care desprindem poeziile „Zăpezi" și „Noapte de iarnă" — Are și o vacanță de iarnă (fem.). 11) Ceață deasă — Poet clujean (1886—1954), autorul poeziei „Ninge" (Emil). 12) În seară ! — Acoperite cu multă zăpadă.

VERTICAL : 1) A rămîne împotmolit în zăpadă — Saline. 2) Petrecerea din toiul iernii, la cumpăna dintre ani — Iarna e mai rece... 3) Vine și pleacă iarna (pl.) — Ghețar plutitor (var.) 4) Acoperit cu fulgi de nea — Înghețat „tare". 5) A expune — Grădina iernii. 6) În raft ! — Acoperit de nea — Prinse în ramă ! 7) Steluță de zăpadă — Vehicul de sezon. 8) Refrenul cosașilor olteni — Un oarecare (fig.) — Noian (reg.). 9) Chiciură pe jos ! — Organizația Națiunilor Unite (sigla) — Reușiți la selecție. 10) Ca zilele de iarnă — Vînt rece și puternic care suflă iarna. 11) Frig mare, specific iernii — Cristale de gheață.

Dicționar : OCU, ELI, IOE, NBF, ILA, ICS, CLIT.

MIHAI ZGUBEA

Dezlegarea careului din numărul precedent :

SELENA ; ADAR ; ASELENIZARE ; DESE ; IO ; NIC ; ONT ; I ; NI ; SE ; VI ; SATELIT ; ENEA ; ISANOS ; A ; STANCU ; TE ; NIT ; RFU ; CER ; UU ; JAR ; DALB ; BRATIANU ; A ; VINEA ; CALIN.

Hotărîre — Apel

a Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste

Consiliul Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste, întrunit în ziua de 21 decembrie 1987, sub președinția tovarășului Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român, președintele Republicii Socialiste România, președintele Frontului Democrației și Unității Socialiste, a dezbătut, cu înaltă răspundere și exigență revoluționară, în lumina hotărîrilor de o importanță deosebită adoptate de Conferința Națională a partidului, și a aprobat, în unanimitate, proiectele Planului național unic de dezvoltare economico-socială a Republicii Socialiste România pe anul 1988, Planului de dezvoltare a agriculturii, industriei alimentare, silviculturii și gospodăririi apelor pe anul 1988, Bugetului de stat pe anul 1988, Programul privind autoconducerea și autoaprovizionarea pentru asigurarea bunei aprovizionări a populației cu produse agroalimentare și bunuri industriale de consum pe anul 1988.

Participanții la plenară au exprimat înalta prețuire și adeziune totală față de magistralul Raport prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu la Conferința Națională a partidului, document care face o amplă analiză științifică a realizărilor obținute de poporul nostru, sub conducerea partidului, în anii construcției socialiste, a stadiului actual de dezvoltare a societății românești și stabilește cu profunzime și clarviziune direcțiile de acțiune în vederea perfecționării, în continuare, a întregii activități economico-sociale pe baza aplicării creatoare a legităților general-valabile ale socialismului științific la condițiile concrete ale țării noastre.

Plenara Consiliului Național al F.D.U.S. își însușește pe deplin hotărîrea Conferinței Naționale a P.C.R. ca Raportul prezentat de tovarășul Nicolae Ceaușescu să constituie programul de muncă și de luptă al partidului, al întregului popor, pentru realizarea exemplară a obiectivelor Congresului al XIII-lea, pentru unirea eforturilor tuturor oamenilor muncii în vasta operă de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare fermă a patriei spre comunism.

Raportul la Conferința Națională, cuvîntarea tovarășului Nicolae Ceaușescu la Plenara Consiliului Național al F.D.U.S. prefigurează cu claritate liniile directoare de dezvoltare, căile și mijloacele de înfăptuire neabătută a prevederilor planului pe anul 1988, rolul ce revine organizațiilor componente ale Frontului Democrației și Unității Socialiste în concentrarea tuturor forțelor, în mobilizarea energiilor creatoare ale muncitorilor, țăranilor și intelectualilor în vederea îndeplinirii în cele mai bune condiții a prevederilor de plan pe anul viitor, a hotărîrilor Conferinței Naționale a partidului, a Programului de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare spre comunism.

Animați de profunde sentimente de stimă și prețuire, participanții la Plenară își exprimă, și cu acest prilej recunoștința fierbinte față de secretarul general al partidului, președintele Republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, eminent revoluționar și patriot înflăcărat, neobosit luptător pentru cauza clasei muncitoare, personalitate de frunte a lumii contemporane, ctitorul celor mai măreți realizări din istoria neamului nostru, pentru contribuția sa determinantă la elaborarea și fundamentarea planului pe anul 1988 și a liniilor de perspectivă pînă la sfîrșitul acestui cincinal, a căror îndeplinire va situa România în rîndul țărilor cu dezvoltare economică medie.

Cu adînc respect, Plenara aduce un cald omagiu tovarășei Elena Ceaușescu, ilustru om politic și savant de largă recunoaștere internațională, pentru aportul său deosebit la elaborarea și înfăptuirea planurilor și programelor de dezvoltare economico-socială a țării, la sporirea necontenită a eficienței cercetării științifice și tehnologice în toate domeniile de activitate, pentru îndrumarea, cu înaltă competență, a științei, învățămîntului și culturii.

Exprimîndu-și aprobarea deplină, unanimă, față de documentele supuse dezbaterii — izvorîte din sarcinile de importanță istorică stabilite de Congresul al XIII-lea, de Conferința Națională, din orientările și indicațiile secretarului general al partidului — Consiliul Național al F.D.U.S. se angajează să dea un puternic impuls activității organizațiilor de masă, obștești și profesionale, să antreneze toate forțele sociale în direcția îndeplinirii neabătute a planurilor adoptate, a Programului privind autoconducerea și autoaprovizionarea în vederea creșterii continue a bunăstării materiale și spirituale a întregului popor, țelul suprem al politicii partidului nostru.

Plenara Consiliului Național al F.D.U.S. apreciază caracterul profund științific, realist al prevederilor planului pe 1988, care se întemeiază pe realizările obținute în primii ani ai actualului cincinal, pe potențialul material și uman de care dispun toate ramurile economiei naționale, constituindu-se într-un program concret de activitate pentru toți oamenii muncii, în calitatea lor de proprietari și producători ai avuției naționale.

În spiritul aprecierilor critice formulate de secretarul general al partidului cu privire la faptul că multe unități și sectoare de activitate rămîn datoare societății cu importante cantități de produse nerealizate, Plenara cheamă toate organizațiile Frontului Democrației și Unității Socialiste, pe toți membrii acestora să acționeze cu cea mai mare răspundere pentru încheierea cu rezultate cît mai bune a planului pe acest an și pregătirea temeinică a planului pe anul viitor, pentru îndeplinirea pe ansamblu a întregului cincinal în cele mai bune condiții. Este necesar să se acționeze cu toate forțele pentru respectarea neabătută a normelor de consum energetice și materiale, pentru recuperarea și refolosirea materialelor, a subansamblelor, astfel încît în nici un sector să nu mai apară nici o problemă în ce privește buna aprovizionare a tuturor unităților și realizarea exemplară a planului.

Ca buni gospodari ai mijloacelor materiale și financiare, ai tuturor resurselor țării, să facem totul pentru dezvoltarea intensivă a industriei și înfăptuirea programelor de organizare și modernizare a producției, creșterea productivității muncii, reducerea cheltuielilor materiale de producție, ridicarea nivelului tehnic și calitativ al produselor, pentru sporirea mai puternică a eficienței și rentabilității economice în toate domeniile.

Așa cum ne cere secretarul general al partidului, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să asigurăm aplicarea fermă a autoconducerii, autogestiunii și autofinanțării, astfel încît sistemul nostru democratic de conducere a vieții economico-sociale, toate organismele democrației muncitorești, revoluționare, de jos pînă sus, să-și îndeplinească rolul hotărîtor pe care îl au în realizarea programelor de dezvoltare a patriei noastre.

Trebuie să facem totul pentru înfăptuirea în cele mai bune condiții a activității de cooperare economică, tehnico-științifică, de realizare a tuturor acordurilor stabilite în cadrul C.A.E.R., precum și cu celelalte țări socialiste, cu țările în curs de dezvoltare, cu țările capitaliste dezvoltate, cu toate statele, fără deosebire de orînduire socială. Să acordăm o atenție deosebită producției și realizării exportului, schimburilor economice în general — necesitate vitală pentru dezvoltarea în bune condiții a întregii activități economico-sociale, pentru ridicarea patriei noastre pe noi culmi de progres și civilizație.

Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste a dat o înaltă expresie voinței unanime, hotărîrii ferme a tuturor forțelor sociale ale țării, a întregului popor de a acționa cu cea mai înaltă răspundere pentru dezvoltarea și mai puternică a forțelor de producție, perfecționarea vieții economico-sociale, pentru înfăptuirea pe scară largă a obiectivelor noii revoluții tehnico-științifice și ale noii revoluții agrare, pentru afirmarea puternică a cuceririlor științei moderne în toate sectoarele economiei naționale.

Împreună cu organele de partid și de stat județene, consiliile populare, toate unitățile de stat și cooperatiste, să acționăm ferm pentru realizarea în întregime a programului de autoconducere și autoaprovizionare, pentru a asigura o aprovizionare a populației cu produse agroalimentare și industriale la nivelul cerințelor optime, ale unei alimentații științifice, raționale.

Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste dă o înaltă apreciere concepției tovarășului Nicolae Ceaușescu, președintele Republicii Socialiste România, cu privire la situația internațională actuală, la fenomenele deosebit de grave care au loc în viața economică și politică mondială, la căile și mijloacele de promovare și consolidare a unui climat nou, favorabil păcii și colaborării, înfăptuirii dezarmării în primul rînd a dezarmării nucleare.

În spiritul politicii noastre generale, al tradițiilor națiunii noastre, Plenara cheamă organizațiile Frontului Democrației și Unității Socialiste să se angajeze cu toate forțele în înfăptuirea politicii de pace, dezarmare, în primul rînd nucleară, de realizare a unei Europe unite în diversitatea orînduirilor sociale, de colaborare cu toate statele lumii, promovată cu neabătută consecvență de România, de președintele Nicolae Ceaușescu.

Avînd în vedere primejdia gravă ce amenință viața tuturor popoarelor, dreptul lor legitim la o dezvoltare liberă, de sine stătătoare, Plenara Consiliului Național al Frontului Democrației și Unității Socialiste își exprimă convingerea că oamenii muncii de pretutindeni, popoarele, conducătorii politici vor acționa în direcția eliberării lumii de povara înarmărilor, pentru făurirea unei lumi mai bune și mai drepte pe planeta noastră, fără arme și războaie.

Să facem totul pentru apărarea bunului cel mai de preț al omenirii — pacea, susținînd cu întreaga noastră energie politica externă a partidului și statului, bazată pe principiile egalității în drepturi, independenței și suveranității naționale, neamestecului în treburile interne, avantajului reciproc, renunțării la forță și la amenințarea cu forța în relațiile dintre state, dreptului fiecărui popor de a-și alege liber calea dezvoltării sale, în concordanță cu voința și aspirațiile proprii.

Cetățeni ai României socialiste !

În pragul celei de-a 40-a aniversări a proclamării Republicii — năzuința dintotdeauna a celor mai înaintați oameni ai poporului nostru — și a Anului Nou, ne facem o datorie de conștiință din a exprima recunoștința profundă față de acțiunea neobosită a celui mai iubit fiu al națiunii noastre, ctitorul strălucit al României moderne, tovarășul Nicolae Ceaușescu, pentru creșterea nivelului de bunăstare și a gradului de civilizație și cultură al întregului popor, pentru înfăptuirea marii opere de înflorire multilaterală a patriei, într-o lume a păcii, înțelegerii și colaborării.

Să acționăm neobosit, cu întreaga putere de muncă și de creație, pentru a da viață prevederilor cuprinse în planul de stat pe anul 1988 și pe întregul cincinal, pentru întărirea și dezvoltarea continuă a proprietății socialiste ca bază a sporirii permanente a venitului național și a avuției naționale, a nivelului de trai material și spiritual al tuturor celor ce muncesc !

Să răspundem cu devotament, cu spirit revoluționar și patriotic mobilizatoarelor îndemnuri cuprinse în magistralul Raport prezentat Conferinței Naționale a partidului și în Cuvîntarea rostită în cadrul Plenarei de către tovarășul Nicolae Ceaușescu; să acționăm cu abnegație și dăruire pentru înfăptuirea hotărîrilor privind dezvoltarea economico-socială a țării în anul 1988 și în întregul cincinal ! Să dăm astfel expresie voinței noastre neclintite ca, strîns uniți în jurul partidului, al secretarului său general, tovarășul Nicolae Ceaușescu, să nu precupețim nici un efort pentru ridicarea României pe noi culmi de civilizație și progres, pentru creșterea prestigiului patriei noastre socialiste în lumea contemporană !

Fotoreportajul acestui număr

Un reporter care și-a văzut orgoliul satisfăcut: a ridicat, în numele oamenilor o problemă, care, iată, în climatul nostru democratic a devenit fapt împlinit

SPITALUL DIN CÎMPENI

de Cici Iordache Adam
și Victor Rădulescu

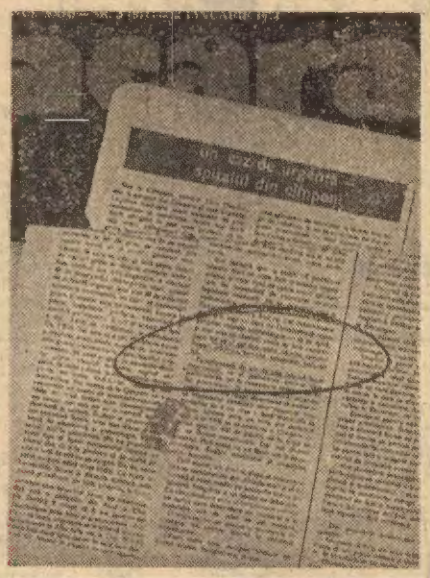

Îl veți găsi la chioșcuri înainte de Anul Nou

ALMANAHUL FLACĂRA '88

și vă veți convinge că ultimul nu este întotdeauna pe ultimul loc

Numărul următor al revistei Flacăra — primul din noul an — va apărea miercuri, 6 ianuarie

Flacăra, Redacția · București, Piața Scînteii 1, căsuța poștală 3 312, cod 71 341. Telefoane : 17 60 10 ; 17 60 20, interioare : Actualitatea politică : 25 60 ; Publiciști-comentatori : 25 60 ; Reportaj economie : 17 00 ; Știință : 21 28 ; Cultură-învățămînt : 14 57 ; Probleme moral-cetățenești : 14 53 ; Sport : 17 00 ; Scrisori-audiențe : 25 42 ; Foto : 25 28 ; Secretariat de redacție : 21 23 ; Secretariat redactor șef : 20 02. Tiparul executat la Combinatul poligrafic „Casa Scînteii". Cititorii din străinătate se pot abona prin „ROMPRESFILATELIA" — sectorul export-import presă P.O. Box 12-201, telex 10 876, prsfir București, Calea Griviței nr. 64–66.

Prețul revistei: 3 lei

41505

Biblioteca Județeană MUREȘ TÎRGU-MUREȘ